Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 január 6 — 1 szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

1963

Sipőcz Jenő

Még halljuk a gyászdalt, még a fülünkbe dübörögnek az érckoporsóra hullott hantok, még a meghatottságtól, a fájdalomtól reszkető szavak is itt vibrálnak a levegőben: a szónokok szavai, amelyekkel méltatni igyekeztek *Sipőcz* Jenő gazdag, termékeny életét. De úgy érezzük, nincsenek és nem lehetnek szavak, amelyek méltóak és elég erősek lennének a gyászhoz, amely Budapest minden polgárának szívét eltölti. Csaknem két évtizeden át állott a székesfőváros élén, előbb rövid ideig, mint kormánybiztos, majd másfél évtizeden át mint polgármester és végül mint főpolgármester. Most, hogy szerteszéledtünk frissen hantolt sírja mellől, az az érzés él bennünk, hogy olyan ember ment el közülünk, aki száz százalékig betöltötte hivatását, aki tökéletesen végrehajtotta azt, amit az idők számára előírtak, aki kerek, nagy alkotást hagyott hátra és akinek elvesztése mégis mérhetetlenül fájt. Mert vannak emberek, akik, mikor hivatásukat betöltötték, akkor is újat, nagyot és maradandót tudnak alkotni. Ezek közé tartozott Sipőcz Jenő is, aki bár megteremtette a magyar főváros lelki békéjét, elvezette városát a gazdasági boldogulás útjára, naggyá, virágzóvá, újra széppé tette a romokban heverő metropolist; de ha tovább él, ha tovább dolgozik, újabb nagy és szép cselekedetekkel, alkotásokkal tette volna még gazdagabbá életét és a várost, amelynek hű fia, legtiszteletreméltóbb polgára és nagy polgármestere volt.

Karácsony szent ünnepén a Fővárosi Hirlap első hasábján szólott Budapest népéhez, de mintha ezekben a sorokban már búcsúzott volna tőlünk és lelke az egek felé szárnyalt volna. *„Az Ige megszületésének ünnepe arrafelé fordítja tekintetünket, ahonnan az örök élet vigasztaló és erősítő hatásai jönnek".* *Sipőcz* Jenő tekintete azonban nemcsak utolsó napjaiban fordult az örök élet vigasztalása és erősítése felé, hanem egész gazdag, szép életén át. Ez az örök életbe való tekintés adta meg kristályosan tiszta keresztény hitét, azt a kereszténységet, amely csak szeretetet, békét, a szegények és elesettek megsegítését ismerte. Ezt a kereszténységet hirdette és valósította meg nagyszerű munkájával. Az ő keresztény Budapestje a szeretet és testvériség városa volt és az is fog maradni, mert az ő példája, az ő tanításai vezetik a jövőben is ennek a városnak népét.

A gyász óráiban fölidéződik emlékezetünkben az az idő, amikor a háború és a forradalmak dúlása után *Sipőcz* Jenő, mint a főváros polgármestere vette kezébe az ügyek irányítását. A gyűlölet mérge úgy átitatta a lelkeket, hogy az ember hinni sem mert benne, hogy valaha is megtisztulhatna. Az engesztelhetetlen ellenségeskedés, a rombolás kiirthatatlannak látszó szelleme diadalmaskodtak kint a városban és bent, a város szentélyében, a városházán. És akkor jött ez a szelídtekintetű, halkszavú, becsületes, tisztalelkű, puritánságában mértéket nem ismerő apostoli lélek, amely elhintette a szeretet magvait. Ez a város és ennek a városnak léte azonban nem volt rossz és gonosz, ezt csak megrontották. A szerető szó, a gyöngéd cselekedet, a vonzó példa hamarosan úrrá lett és Budapest polgársága új életre kelt, munkakedvet kapott, dolgozott és áldozatokra kész lett. Az áldozatokból újjáépült a város, nagyobb és szebb lett, mint valaha, világvárosi fejlődésében magához vonzotta az idegenek tömegét, amely boldog napokat töltött itt és amely világszerte hirdette, hogy van a kontinensen egy békés, nyugodt sziget, ahol az emberek átestek a kor minden nyavalyáján és szeretettel dolgoznak a jövő építésén.

Rajzolta Gábor Móric festőművész

Háromszor választotta meg Budapest polgármesterévé *Sipőcz* Jenőt és mindegyik választása nagyobb és nagyobb ünnep lett a polgárság számára. Három lustrum alatt bebizonyította *Sipőcz* Jenő, hogy ebben a városban nincsenek politikai, felekezeti és társadalmi ellentétek. Csak vezetni, tanítani kell ezt a népet, amely igenis hivatott arra, hogy városát a legszebb, legvonzóbb világvárossá fejlessze. Ennek a nagy fejlődésnek alapjait *Sipőcz* Jenő és nagyszerű munkatársai vetették meg. Megvetették pedig azáltal, hogy megteremtették a társadalmi rétegek között a lelki harmóniát, életrekeltették az igazi keresztény testvéri szeretetet, megbékéltették a falut a várossal és megszüntették azokat az ellentéteket, amelyek ok nélkül és jog nélkül bizony igen sokszor dúltak a székesfőváros és az államhatalom között. *Sipőcz* Jenő bölcs és szilárd kormányzása alatt a székesfőváros csaknem a legkisebb megrázkódtatás nélkül élte át a világ gazdasági válságának legszörnyűbb esztendeit. Amikor az egész világ gazdasági épületének eresztékei recsegtek, ropogtak, amikor maga a magyar állam is igen súlyos helyzetbe került, a székesfőváros pénzügyi helyzete szinte állandósult és változatlanul egészséges maradt.

A nagy gazdasági válság azonban mégis kötelező óvatosságot parancsolt a fővárosnak is. Ennek eredménye, illetve eszköze volt a szanálás műve. És itt hozta meg *Sipőcz* Jenő, a nagy polgármester, élete legnagyobb áldozatát, amikor a kormány és az egész székesfőváros közönségének kívánságára vállalta a szanáló főpolgármester rendkívüli hatalmat jelentő, de nagy felelősséggel járó szerepét. A feladat nem neki való volt, de mégis ő volt az egyetlen, aki simán, zökkenő, baj, izgalom és pánik nélkül el tudta végezni ezt az óriási feladatot. Ezt a nagy munkát is befejezte, de belefáradt, nagybetegen, halálos betegen tett pontot a feladat elvégzése után. *Sipőcz* Jenőről elmondhatja Budapest története, hogy miután *hatalmas alkotásokkal a város legnépszerűbb emberévé tette magát, ezt a népszerűségét nem tudta lerombolni a legnépszerűtlenebb feladat elvégzése sem.* Az ő szelid mosolyával, gyermekesen tiszta kék szemével a legkeserűbb orvosságot is elfogadtatta azzal a polgársággal és munkássággal, amely hitt és bizott benne és amely nagyon szerette őt. Munkássága örök emlékezetű, alakja feledhetetlen, szelleme pedig hódító, vigasztaló, buzdító lesz a jövendő számára.

Sipőcz Jenő életpályája

Sipőcz Jenő 1878 szeptember 19-én született Budapesten. Édesatyja a székesfővárosi árvaszék köztiszteletben álló, nagyhírű elnöke volt és rendkívül nagy gondot fordított gyermeke neveltetésére. Jenő fia minden tanulmányát Budapesten végezte el. A piarista gimnázium növendéke volt és hajdani intézetével való kapcsolatait egész közéleti pályáján is mindenkor fenntartotta. A budapesti tudományegyetemen végezte el jogi tanulmányait és a diploma megszerzése után rövidebb ideig ügyvédi gyakorlatot folytatott, majd *1906 november 1-én a székesfőváros szolgálatába lépett*, ahol a tisztiügyészségen nyert beosztást. Rendkívül komoly, alapos jogi tudású munkaerőnek bizonyult. Ez a körülmény szükségszerűen hozta magával azt, hogy a törvényhatósági bizottság hamarosan tisztiügyésznek választotta meg.

Tizennégy esztendőt töltött *Sipőcz* Jenő a tisztiügyészségen. 1920-ban ezt a munkakörét magas pozició betöltésével váltotta fel. *A kormányzó Budapest kormánybiztosává és helyettes főpolgármesterévé nevezte ki* és reá bízta azt az óriási, szinte emberfeletti feladatot, hogy a háború nyomán következő forradalmak idejében gazdaságilag és erkölcsileg egyaránt tönkrement Budapestet újból hitelképes, virágzó várossá tegye. Öthónapi kormánybiztosi működés után az ujonnan megalakult törvényhatósági bizottság az akkor első izben szereplő Keresztény Községi Párt kezdeményezésére óriási többséggel *a polgármesteri székbe ültette.*

Ettől a pilanattól kezdve lelkes és törhetetlen híve volt a közélet fórumán is *Sipőcz* Jenő a keresztény nemzeti gondolatnak és gyenge fizikumát meghazudtoló munkabírással, éjt-napot egybevetve munkálkodott azon, hogy szeretett fővárosának, Budapestnek életét felvirágoztassa. *Sipőcz Jenő az autonómia egyik legklasszikusabb híve volt*, aki nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, hogy előtérbe állítsa a székesfővárosi önkormányzat lokális és nemzeti jelentőségét.

Első polgármesterségének hat esztendeje alatt valósággal csodát művelt *Sipőcz* Jenő. A folyóügyek rendbehozatala mellett bőségesen talált időt és lehetőséget arra, hogy eltakarítsa a viharos idők maradványaként mutatkozó romokat és modern szellemű nemzeti fővárossá tegye a hajdani Budapestet. A törvényhatósági bizottság szinte szünet nélkül tárgyalta azokat a nagyvonalú polgármesteri előterjesztéseket, amelyekben ismét és ismét új cselekvésre, új munkára lendítette a polgármester Budapest közönségét. Fáradhatatlan törekvéseit siker koronázta, mert *hamarosan rendbehozta a székesfőváros pénzügyeit*, hosszú idők után újból deficitmentes költségvetést tudott produkálni, intézményesen rendezte a székesfőváros külföldi hitelezőivel fennálló függő viszonyokat, megalkotva az ostendei egyezményt. *Sipőcz* Jenő nevéhez fűződik *a székesfőváros közlekedésügyének európai színvonalra való emelése is*, ő volt az, aki a villamosvasutak megváltása után életrehívta a Beszkártot, majd nem sokkal később húszmillió dolláros beruházási kölcsön felvétele révén valósággal amerikai arányú közmunkákat indított el.

Sipőcz Jenő polgármesterré választása valóságos reneszánsza volt a székesfőváros legújabbkori történelmének. Bár másodizben nagy harc árán válasz-

tották meg díszes méltóságába, mindenki érezte, hogy egyedül *Sipőcz* Jenő lehetett az a férfi, aki a legméltóbban, a leghivatottabban reprezentálhatja a keresztény nemzeti szellemben feltámadt Budapest ügyeit.

Tizenöt esztendőt töltött el Sipőcz Jenő a polgármesteri székben, háromizben találta őt bizalmára érdemesnek a törvényhatóság. Ez alatt a tizenöt év alatt bontakozott ki a hajdani nagyvárosból a jelen világvárosa, az a főváros, amelyre ma már nemcsak Magyarország népe büszke, hanem amely felé csodálattal fordul a művelt világ valamennyi nemzete. *Sipőcz* Jenő alkotó férfi volt és ha a székesfőváros polgármestereinek díszes névsora rendkívül súlyos egyéniségeket tud is felmutatni, közöttük az első sorban áll *Sipőcz* Jenő, aki férfias alkotóerejének legproduktivabb idejében másfél évtizeden keresztül végzett önfeláldozó munkájával írta be nevét Budapest annaleseibe.

Sipőcz Jenő talán életének legnagyobb áldozatát hozta meg akkor, amidőn *Borvendég* Ferenc főpolgármester halála után önszántából elhagyta polgármesteri méltóságát és vállalta a *szanáló főpolgármester* óriási felelősséget jelentő, meglehetősen hálátlan feladatkörét. *Sipőcz* Jenőt ennél a gesztusánál az a törhetetlen meggyőződés vezette, hogy ő, aki éppen polgármesteri működése alatt a legalaposabban megismerkedett a székesfővárosi igazgatás legapróbb részleteivel is, az egyedül alkalmas személy arra, hogy a szanálás húsbavágó kényszerrendszabályait a köz- és magánérdekek lehető sérelme nélkül véghezvigye.

Betegsége és halála

Ebben az időben, amidőn a központi városházáról a tizenöt esztendőn keresztül megszokott és megszeretett helyiségekből átköltözött az Ujvárosházán lévő főpolgármesteri hivatalba, már *beteg volt.* Orvosai aggódva figyelték és kérve kérték, hogy kímélje magát, ő azonban váratlanul makacsnak bizonyult és kijelentette, hogy vállalt munkáját minden körülmények között el kell végeznie. Hivatali helyiségein kívül családi otthonában is minden szabadidejét arra használta fel, hogy behatóan tanulmányozza az elébe került szanálási problémákat és óvatos mérlegeléssel hozza létre azokat a javaslatokat, amelyeknek keresztülvitelétől Budapest sorsának jobbrafordítása nagymértékben függött. Törékeny szervezetét ez az emberfeletti munka lassan-lassan megőrölte. Attól az időtől kezdve, hogy a szanálás műve az ő közreműködése folytán befejezést nyert, mind ritkábban tudta felkeresni hivatalát és most már örökre elárvult íróasztalát. Tudta, hogy beteg, nem volt azonban tisztában azzal, hogy a kérlelhetetlen halál már hónapok óta körülötte leselkedett. Családja és bizalmas barátai féltő aggodalommal őrködtek körülötte, igyekeztek óvni minden izgalomtól, mindez hiábavaló volt azonban.

December első hetében járt benn utoljára hivatalában. Ekkor elnökölt utoljára a törvényhatósági bizottság közgyűlésén. A hónap második felében egyre gyakrabban ismétlődtek meg a szívrohamok, az állandó orvosi kezelés és a szeretetteljes ápolás azonban elodázta a közelgő katasztrófát. Karácsony első napján rosszabbodás állott be állapotában, a gyorsan alkalmazott injekciók csakhamar javulást hoztak azonban. Ettől az időtől kezdve kezelőorvosai már állandóan kelenhegyiuti villájában tartózkodtak, hogy szükség esetén nyomban segítségére siessenek.

December 31-én, Szilveszter napján az esti órákban következett el az utolsó nagy szívattak. Légzési nehézségek mutatkoztak és a kezelőorvosok, valamint a főpolgármesterhez siető *Ritoók* Zsigmond dr. professzor oxigénbelégzést alkalmaztak. Ennek eredményeként a nagybeteg megkönnyebbült, ekkor azonban már érezte a közelgő véget és arra számítva, azzal a kéréssel fordult feleségéhez, *hívják el hozzá régi barátját, Uzdóczy Zadravecz István püspököt.* A püspök megérkezése után nyomban meggyónt, megáldozott és felvette az utolsó kenetet.

Az utolsó éjszakát nyugodtan töltötte, újév reggelén frissen ébredt fel és olyan jól érezte magát, hogy több látogatót is fogadott. *Utolsó látogatója Szendy Károly polgármester volt,* aki délelőtt féltizenkét órakor jelent meg nála, hogy jókívánságait kifejezze az új esztendőben. A két régi barát kedvesen, meghitten, tréfálkozva elbeszélgetett, majd Szendy Károly eltávozott. *Félegy óra előtt pár perccel a főpolgármester elszenderült betegágyán és ebből az álomból már nem volt felébredés. Az ágya mellett álló orvosok félegy órakor konstatálták, hogy szíve megszünt dobogni, Sipőcz Jenő meghalt.*

A nagy ember és a jó ember

Halála mélységes megrendüléssel töltötte el Budapest és az ország egész közönségét. Nem a sablonos gyász nyilvánult meg, nem a külsőségek hirdették azt, hogy Budapest egyik legnagyobb embere örökre itthagyta szülővárosát, hanem a lélek mélyéből felfakadó fájdalom lett urrá az új esztendő vídám hangulatától megszállott emberek felett. Olyan hihetetlen volt a hír, hogy *Sipőcz* Jenő meghalt, hogy még azok sem akarták elhinni, akik informálva voltak az élete utolsó hónapjaiban elhatalmasodott betegség egyes fázisairól.

Sipőcz Jenő nemcsak népszerű embere volt Budapestnek, hanem mindenki őszinten szerette is. Az elsettek, a kisemberek, a százezrek valami megható tisztelettel néztek fel mindig reá, aki a legnehezebb időkben úgyszólván személytelenül végezte a segítés munkáját. A közéleti férfiak, a kiválasztottak, akik a sors szükségszerűsége folytán közelebb állottak hozzá, vagy talán munkatársai is voltak, mindennemű pártállásra való tekintet nélkül elismerték róla, hogy egészen kivételes egyéniség, akinek istenadta tehetsége és szinte klasszikus pártatlansága legfőbb tulajdonsága volt.

Sipőcz Jenő jó ember volt és jó gyermeke édesanyjának. Ha agg édesanyjáról beszélt, minden szavából kicsendült a szinte végnélküli hála és a féltő aggodalom, amellyel ő, a fiú őrködött édesanyja felett. Minden igaz ügy természetes védelmezőre talált benne és elhatározásait sohasem kötötték meg mellékszempontok. *Szerelmese volt a székesfővárosnak,* aki boldog volt akkor, ha áldozatos munkájának nyomán egy-egy új városrész alakult ki szinte máról-holnapra a semmiből, de ugyanilyen boldog volt akkor is, ha a Gellérthegyre sétálgatva azt látta, hogy az elültetett rózsafák bimbókat hajtanak. Mindig és mindenben szülővárosa volt az első. Erre a városra aggatta rá ragyogó ékszerként lelkének és életének valamennyi kincsét és ő maga a háttérben maradt. Kerülte az ünneplést. Igyekezett kitérni az elismerések elől és ha ezt mégsem tehette, akkor éppen olyan szerényen, éppen olyan halkan türte, mint ahogy egész életében mindig viselkedett.

Budapest és az ország gyásza

Sipőcz Jenő halálának híre villámgyorsan terjedt el nem csupán a fővárosban, de az egész országban is és így nem sokkal a tragikus haláleset bekövetkezése után megindult a részvétnyilatkozatok és a részvétlátogatók valóságos áradata, amely egyrészt az özvegy előtt, másrészt *Szendy* Károly polgármester előtt tolmácsolta azt a részvétet, amelyet a hivatalos Magyarország és az egész társadalma érzett *Sipőcz* Jenő halála alkalmával.

Urai *Uray* István titkos tanácsos, a kormányzói kabinetiroda helyettes főnöke a következő táviratot intézte özvegy *Sipőcz* Jenőnéhez:

„A Kormányzó Ur Őfőméltósága mély sajnálattal értesült Sipőcz Jenő főpolgármesternek hirtelen bekövetkezett haláláról. A súlyos veszteség alkalmából, amely Méltóságodat férje és a székesfőváros sok éven át volt érdemdús polgármesterének, utóbb főpolgármesterének elhalálozása alkalmával érte, Őfőméltósága bensőséges részvétét fejezi ki.“

A gyászoló családhoz, valamint *Szendy* Károly polgármesterhez érkezett első táviratok között volt a *kormányé,* amelyet *Rőder* Vilmos honvédelmi miniszter, a miniszterelnök helyettese küldött. Táviratban fejezte ki részvétét a maga nevében *Darányi* Kálmán miniszterelnök és neje, *Kozma* Miklós belügyminiszter, aki az elhunyt főpolgármester özvegyét személyesen is felkereste. Részvéttáviratot küldött a kormány valamennyi tagja, *József* kir. herceg és *Auguszta* kir. hercegasszony, a Budapesten székelő külföldi követek, *Schmitz* bécsi polgármester, a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete részéről *Zsilvay* Tibor elnök és *Terbócz* Imre főtitkár, a Keresztény Községi Párt nevében *Csilléry* András, az alpolgármesterek és tanácsnokok, az összes fővárosi intézetek, intézmények és iskolák, üzemek és ez azok vezetői, a törvényhatósági bizottság tagjai, valamint a közhivatalok, hatóságok, egyesületek vezetői, ezek sorában a Magyar Ujságírók Egyesülete nevében *Márkus* Miksa elnök, az Ujságírók Nyugdíjintézete részéről *Zimmer* Ferenc, a *Fővárosi Rovatvezetők Testülete,* továbbá a politikai, tudományos és kulturális élet, a pénzvilág, a gazdasági vállalatok minden számottevő tagja és még nagyon sokan a társadalom minden köréből.

A főváros gyászülése

Szendy Károly polgármester *Sipőcz* főpolgármester elhúnyta alkalmából szombaton délelőtt rendkívüli gyászértekezletet tartott, amelyen *a polgármester méltatta Sipőcz rendkívüli érdemeit.* Az emlékbeszéd után a polgármester intézkedett a temetés rendje iránt is. A polgármester a temetés rendezésével *Salamon* Géza dr. tanácsnokot bizta meg. A főváros a következő gyászjelentést adta ki:

Budapest székesfőváros közönsége megrendült fájdalommal jelenti, hogy dr. Sipőcz Jenő, Budapest székesfőváros főpolgármestere, a II. osztályú magyar érdemkereszt a csillaggal, a Szent Gergely Rend középkeresztje a csillaggal, valamint számos belföldi és külföldi kitüntetés tulajdonosa, munkáséletének 59. évében, ez évi január hónap elsején az élők sorából váratlanul elköltözött.

Budapest történetének legválságosabb korszakában, előbb mint kormánybiztos, majd másfélévtizeden át mint polgármester irányította a székesfőváros ügyeit. Szilárd meggyőződése, kiváló egyénisége, nagy tudása és kivételesen finom tapintata átsegítették a székesfővárost a legnehezebb időkön, amivel elévülhetetlen szolgálatot tett a székesfővárosnak és a magyar nemzetnek egyaránt. A világháború utáni forradalmak rombolásai után a főváros új alapjait fektette le. Három évtizedet meghaladó működésében hivatásának minden állomáshelyén a törvényhatósági bizottság és Budapest székesfővárosa közönségének osztatlan bizalma, szeretete és megbecsülése kísérte. Nagy halottunkat ez évi január 4-én, hétfőn, a székesfőváros kegyurasága alá tartozó Szent István-bazilikában délelőtt 10 órakor történő beszentelés után fogjuk utolsó útjára kísérni a Kerepesi-temetőben, a székesfőváros által adományozott örök nyugvóhelyére. Budapest, 1937 január 2. Emléke felejthetetlen.

A főváros nagy halottjának temetése

Hétfőn temették el *Sipőcz* Jenőt a részvét olyan hatalmas megnyilvánulása mellett, amely csak a közélet kiválasztott nagyjainak szól. Délelőtt tiz órakor kezdődött a gyászszertartás a *Bazilikában,* amelynek környékét már a reggeli órákban a közönség beláthatatlan tömegei özönlötték el. A Bazilika előtt díszsisakos rendőrség állott sorfalat, majd katonás rendben felvonult a főváros különböző intézményeinek egyenruhás személyzete. A főkapu mellett állították fel a katafalkot, a közelében pedig a gyászemelvényt, amelyről később *Szendy* Károly polgármester búcsúztatta a főváros nagy halottját.

A Bazilika szentélyét fekete drapériával vonták be. A szentély előtt felállított díszes katafalkra helyezték *Sipőcz* Jenő koporsóját. A koporsón egyetlen koszorú feküdt, az özvegy piros rózsákból font koszorúja, alatta pedig az elhunyt édesanyjának hófehér koszorúja. Egymásután helyezték a katafalkra a koszorúk tömegét. Két testőr hozta *Horthy* Miklós kormányzó koszorúját, amely mellé a *kormány, a képviselőház, a főváros* és *Szendy* Károly polgármester koszorúját helyezték el.

Horthy Miklós kormányzót *Németh* Tibor őrnagy, szárnysegéd képviselte, megjelent *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprímás, aki számára külön baldachint emeltek. A szentély fekete drapériával bevont székein ült *Rőder* Vilmos helyettes miniszterelnök, a kormány képviselője, *Széchenyi* Bertalan gróf, a felsőház, *Sztranyavszky* Sándor, a képviselőház elnöke, *Kozma* Miklós, *Lázár* Andor, *Bornemisza* Géza miniszter, *Oszwald* István, a Kúria, *Puky* Endre, a közigazgatási bíróság elnöke és *Lukic* ellentengernagy. A kormány tagjai mögötti székeken foglaltak helyet a főváros vezetői: *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly és *Schuler* Dezső alpolgármesterek, a tanácsnokok, előljárók és a vezető főtisztviselők kara.

A katafalk mellett elhelyezett székeken foglalt helyet *Sipőcz* Jenő özvegye, *Sipőcz* László, az elhunyt fivére feleségével, *Meleghy* Gyuláné, az elhunyt mostohalánya és férje, *Meleghy* Gyula, mögöttük pedig a főpolgármesteri hivatal személyzete *Horony-Pálfy* Aurél főjegyző vezetésével. Velük szemben ült *Szendy* Károly polgármester és a főváros többi vezetőtisztviselőjének felesége.

A katafalk előtti, gyászlepellel bevont padokon helyezkedtek el: Tahy László, Mikecz Ödön, Dálnoki Kovács Gyula, Janda Károly, Tasnády Nagy András, Bárczy István, Jakab Oszkár államtitkárok, Zsitvay Tibor, Csilléry András és fővárosi pártok többi vezérei. A templom hajójának első padsoraiban a felsőház, a képviselőház, a törvényhatósági bizottság tagjai és más közéleti előkelőségek kaptak helyet. Ezek sorában ott voltak: Mackensen német, Lapkovski lengyel, Stoiloff bolgár követ, Károlyi Gyula gróf és Friedrich István volt miniszterelnökök, Ugron Gábor, Lukács György, Keresztes-Fischer Ferenc, Hegedüs Lóránt, Harrer Ferenc, Wekerle Sándor, Karafiáth Jenő, Mayer János volt miniszterek, Korniss Gyula a képviselőház alelnöke, Imrédy Béla, a Nemzeti Bank elnöke, Rácz Jenő vezérkari főnök, Senn Ottó, a MÁV elnöke, Ussetty Béla és Terbócz Imre országgyülési képviselők, Preszly Elmér főispán, Erdélyi Loránt alispán, Ferenczy Tibor főkapitány, Ripka Ferenc és Huszár Aladár volt főpolgármesterek, Folkusházy Lajos és Berczell Jenő nyugalmazott alpolgármesterek, Sass Elemér miniszteri tanácsos, Ravasz László református püspök, Hász István tábori püspök, Petri Pál nyug. államtitkár, a minisztériumok, bíróságok, közhivatalok és hatóságok, a budapesti egyetemek, a pécsi egyetem, az összes városi intézmények képviselői, testületek, egyesületek vezetői és különböző küldöttségek nagy számban.

Tíz órakor felzúgott az orgona, majd bevonult papi segédlettel *Zadravetz* István püspök, aki a gyászmisét celebrálta. A kóruson *Demény* Dezső pápai kamarás vezetésével a Bazilika templomi énekkara énekelt. A csendes mise után a koporsót kivitték a templom előtti katafalkra és amikor a gyászoló közönség elhelyezkedett, *Szendy* Károly polgármester fellépett a gyászemelvényre és megtartotta gyászbeszédét.

— Mélyen megrendülve, a gyász és a fájdalom érzésével állunk annak a férfiúnak ravatalánál, — mondta — aki *a székesfőváros büszkesége és az egész magyar közélet kimagasló nagy értéke volt.* Nemes életével és közéleti munkásságával nemcsak Budapest történetébe írta be nevét hervadhatatlan érdemekkel, hanem mélyen belevéste azt a szívekbe is.

— Az emberi élet munkás részét, a férfi kor évtizedeit, a tehetség és jellem nagy értékeit a fővárosnak szentelte, amely lelkének mélységes hite, alkotó szellemének legfőbb becsvágya, szívének legdrágább vonzalma volt — mondta gyászbeszéde során *Szendy* Károly polgármester, majd visszapillantást vetett Sipőcz Jenő tiszti ügyészi, kormánybiztosi működésére, azután arra az időre, amikor mint polgármester *a székesfőváros közigazgatását a romokból ujjá épitette.* Joggal mondhatta Sipőcz Jenő polgármesteri munkásságának eredményéről, hogy *a város felvirágzott és gazdag lett, de a polgármester szegény maradt.* Élő megtestesülése, példaképe volt a közéleti erényeknek, a legtisztább keresztény, nemzeti eszménytől hevített lelkeknek. Alkotásainak egész sora után szólította a legmagasabb bizalom a főpolgármesteri székbe, amelyben az *ellentétek elsimitása volt* a legfőbb gondja és amelyben az *autonómiához való hűsége változatlanul a régi maradt.* Minden nehéz feladatot közmegnyugvásra, teljes sikerrel oldott meg. Kivételes egyéniségű, fényes jellemű, nagy képességű ember volt, a székesfőváros nagy családjának szerető atyja.

Mélységes megindulással hallgatta a közönség *Szendy* Károly polgármester gyászbeszédét, amely után a gyászmenet megindult a Kerepesi-úti temetőbe. Végig az útvonalon, amerre a koporsó és a hat roskadásig megrakott koszorús kocsi elhaladt, a közönség ezrei állottak néma gyásszal sorfalat. A temetőben *Zadravetz* István püspök mégegyszer beszentelte a koporsót, amelyre csakhamar ráborult a sirhant és a koszorúk hatalmas piramisa.

1937

Ismét lezárult egy esztendő és mi nem követjük az ősi szokást, hogy a távozó esztendőről csak rosszat mondanánk. 1936-nak is megvoltak a maga fájdalmai, gyászos eseményei, bajai, küzdelmei, de senki sem mondhatja, hogy a magyar nemzet és a magyar székesfőváros számára nem hozott volna örömet, komoly eredményeket, haladást, emelkedést és fejlődést. Az a legbölcsebb világszemlélet, amely megállapítja, hogy a munka, az áldozatkészség, az elszánt akarat, a közért való lelkesedés nem multhat el eredmények nélkül. Csak az a polgárság és az a munkásság esheti kétségbe, tántorodhatik meg a célok felé tett útjában, amelynek nincs hite, nincs meggyőződése, amely lélek nélkül végzi munkáját és nem látja az igazi, a nagy törekvéseket. Budapest lakossága nem tartozik ezek közé. Túl vagyunk a második évtized közepén, amióta újra erőre és munkakedvre kapott ez a lakosság és amióta tudatosan lelkesedéssel munkálódunk azon, hogy Budapest Magyarország fénylő csillaga, Magyarország pedig széles e világ egyik büszkesége legyen.

Ilyen emelkedett lélekkel, a becsületes munkának ilyen akarásával, az alkotások ilyen lázával léptük át az 1937. esztendő küszöbét is. Ujesztendő napján mérhetetlen gyász szakadt erre a városra. Másfél évtizedig volt nagy polgármestere, majd főpolgármestere: *Sipőcz* Jenő húnyta le örök álomra szemét. A gyász fájdalma mélyen beleszántott a lelkünkbe, de Sipőcz Jenő az az alkotó szellem volt, amelynek emlékezete is munkára, cselekvésre, teremtésre ösztönöz. Amíg közöttünk volt, ő vezetett bennünket, most az ő szelleme, az ő nagy példája lesz a mi vezérlő csillagunk. Ő volt legelsősorban az, aki érezte, tudta, hirdette, hogy Budapestnek naggyá kell fejlődnie és betegen, életének utolsó szenvedő hónapjaiban is minden erejével azon dolgozott, hogy a jövendő esztendejében, 1937-ben a megkezdődött nagy fellendülés, erőteljes gazdasági fejlődés még tovább, még hatalmasabban emelkedjék.

De itt vannak azok a férfiak, akik Sipőcz Jenővel együtt dolgoztak Budapest polgárságának boldogulásáért s a főváros nagyarányú fejlődéséért. Elsősorban itt van *Szendy* Károly polgármester, aki tele tettvággyal, alkotókészséggel, a lakosság szociális kívánságainak tökéletes átérzésével hatalmas programot szabott maga elé az 1937. esztendőre. A gazdasági orthodoxia prófétái hiába igyekeztek elriasztani a tevékeny polgármestert attól, hogy nagyarányú beruházások programjával köszöntse az új esztendőt. Éreznünk kell ennek a kiváló férfiúnak minden gesztiójából, hogy a főváros Budapest gazdasági életének új lendületet fog adni a következő esztendőben és a gazdasági életnek ez az új lendülete nagymértékben csökkenteni fogja a szociális bajokat is. Ha Budapest épül, az munkát és kenyeret jelent. A világ legegyszerűbb törvénye ez, amelyet a főváros mai vezetősége teljesen átérez. De átérzik ennek a törvénynek parancsoló voltát a törvényhatósági bizottság összes pártjai, így legelsősorban a *Nemzeti Egység Pártja*, amelynek kiváló vezetője, *Zsitvay* Tibor legelső ösztönzője a polgármesternek minden alkalommal, amikor alkotni akar.

Ilyen körülmények között Budapest lakossága a legnagyobb bizalommal tekinthet az új esztendő felé, amely nem a megállás, nem a visszafejlődés, hanem a *hatalmas lendületű fejlődés esztendeje lesz.*

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

LEDNICZKY VEJE
HÓDOSANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

Kitüntetve 1936. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., Gólya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készít: Autó- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és műszaki cikkeket

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07.
Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

Bornemisza Géza

kereskedelmi és iparügyi miniszter nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

Budapest nagy városrendezési és közlekedési problémáiról

Az Államvasutak 20 milliós beruházási programja és a pályaudvarok áthelyezése — A tranzitó-kereskedelem fejlesztése a csepeli kikötőben — Tavaszra elkészül az új repülőtér — A gyárak detailárusításának szabályozása — A kereskedelem képesítéshez való kötése — A telefondijak kérdése

Az elmult esztendő rendkívül termékeny volt a főváros életében: nyugvópontra jutott számos olyan gazdasági kérdés, amely megoldatlanságával évek óta izgatta a közvéleményt, vagy egyes társadalmi rétegeket. Az esztendő produktiv eredményeit elsősorban a polgármesteri jelentések összehasonlító adatai tükrözik vissza, amelyek *az egész vonalon a gazdasági fellendülés jelenségeiről számoltak be, a jövőre vonatkozóan pedig optimista következtetéseket vontak le.*

Munkatársunk alkalmat talált arra, hogy a fővárost érdeklő fontosabb gazdasági kérdésekről megkérdezze

BORNEMISZA GÉZA

iparügyi, kereskedelem- és közlekedésügyi minisztert,

aki szíves volt fogadni a *Fővárosi Hirlap* munkatársát.

Első kérdésünk arra vonatkozott, hogy melyek *az áruházi rendelet* eddig elért eredményei és szándékában van-e újabb intézkedésekkel megsegíteni a gondokkal küzdő kiskereskedőket. *Bornemisza* Géza miniszter erre vonatkozóan a következőket mondotta:

— A belkereskedelem terén legutóbb az áruházak üzletkörének szabályozása nyert elintézést. A november elején megjelent rendelet előreláthatólag nyugalmi helyzetet teremt ezen a téren. A belkereskedelemben még két probléma áll az előtérben, még pedig

a gyárak kicsinybeni árusítása és a kereskedelemnek képesítéshez való kötése.

A gyárak detailárusításának ügyében a tárgyalásokat az érdekeltek között folytatni kell és olyan megoldásra kell törekedni, amely az adott viszonyok között a legigazságosabb. A kereskedelemnek képesítéshez való kötése dolgában *még nem alakult ki végleges állásfoglalás.* Ez rendkívül kényes kérdés, amelyhez csak a legnagyobb elővigyázatossággal lehet hozzányulni.

Ezután a fővárost érintő *közlekedési problémákról* kértük ki a miniszter véleményét és kérdeztük meg állásfoglalását.

— A közlekedés terén — mondta — három aktuális problémáról kell különösen megemlékezni: *a budapesti pályaudvarok elhelyezéséről, a repülőtérről és a vámmentes szabad kikötőről.*

— A budapesti pályaudvarok elhelyezése

évtizedek óta huzódó kérdés. Bár ennek megoldását elsősorban pénzügyi okok akadályozzák, *mindent el kell követni arra nézve, hogy a megoldást gyorsítsuk,* mert az közlekedési szempontból elodázhatatlan. A ceglédi vonal, Kőbánya-Alsópályaudvartól a Nyugati-pályaudvarig igen sok utat keresztez és elvágja a külső városrészek fejlődését. A Déli-pályaudvar teljesen elavult. *A legjobb megoldás egy nagy, központi pályaudvar létesítése volna,* de ez — amellett, hogy igen sok költséget jelentene — sok érdeket sért és a földrajzi adottságoknál fogva műszakilag sem volna könnyen megoldható. A Keleti-pályaudvar nem alkalmas a kibővítésre. Ennek a kérdésnek megoldására

a következő tervet dolgozta ki a MÁV:

1. *A ceglédi vonal Kőbánya-Alsópályaudvar és a Nyugati-pályaudvar között megszűnik, a ceglédi vonalat bevezetik a Keleti-pályaudvarra.*

2. *Megszűnik a Déli pályaudvar* és helyette a Kelenföldi-pályaudvar és az összekötő vasúti híd között a *Szent-Imrevárosban magasvasúti állomás létesül,* olyan, mint Berlinben a Friedrichs-Strasse-i állomás. Ebben az állomásépületben a vasúti állomás a töltés magasságban lesz, míg a földszinten villamosmegállót létesítenek. Innen csak a továbbmenő nemzetközi kocsik mennének be a Keleti-pályudvarra, míg az utasok legnagyobb része a dunántúli forgalomnak ezen az új főpályaudvarán szállna ki.

3. *Ugyanilyen magas pályaudvar épülne a kőbányai hízlalók tájékán,* amely a kőbányai alsópályaudvar szerepét venné át.

4. *A Nyugati-pályaudvarra a körvasúton behoznak néhány vonatot a hatvani vonalról,* amivel kárpótlást kapna a Nyugati-pályaudvar az elvont ceglédi vonalért és egyenletesen oszlanék meg a forgalom a Keleti- és a Nyugati-pályaudvar között.

— Ez a körülbelül *hároméves munkaprogram,* — folytatta *Bornemisza* Géza miniszter, — *kereken húszmillió pengőbe kerülne.* Bár a pályaudvarok kérdése nem annyira MÁV-közlekedési, mint inkább fővárosi kérdés, *a MÁV vállalná a költségek egy részét és rendelkezésre bocsátaná a fővárosnak a felszabaduló telkeket,* amelyek értéke többmillió pengő. Ez a megoldás, ha nem is a legideálisabb, műszakilag kielégítő és *megszüntetve a ceglédi vonal mentén a halálsorompókat, megnyitná a külső városrészek fejlődését.*

— Az új, modern, minden kívánalomnak megfelelő

budaörsi repülőtér

építkezése megindult és *tavaszra befejezik.* Az új repülőtér mindenesetre hozzá fog járulni légiforgalmunk fejlődéséhez.

— Felmerült a szüksége annak is, hogy

tranzitókereskedelmünk érdekében a csepeli kikötőben vámmentes részt létesítsünk.

A tárgyalások már annyira előrehaladott állapotban vannak, hogy a kérdés megoldása a legrövidebb idő alatt megtörténik. Uj medence építése, vámszabadraktár építése és a többi munka mintegy *hat-hét millió pengőnyi beruházást* jelentene.

— A főváros közlekedése terén állandóan napirenden van

a hurokvágány

kérdése. A hurokvágányok létesítése és ezzel kapcsolatban a vonalszakaszok megrövidítése olyan ellenszenvet váltott ki a közönségből, hogy ebben a kérdésben *meg kell várni a főváros újabb javaslatait.*

*

Budapest közönségét nagy mértékben érdekli a *telefondijak* problémája is, éppen ezért kérdést intéztünk a miniszterhez ebben az ügyben is.

A miniszter válaszában utalt arra a beszédére, amelyet a postatörvény tárgyalása alkalmából nemrégiben a Házban mondott. Ujból rámutatott arra, hogy Budapesten a távbeszélő hálózat felvevő képessége bizonyos mértékben már korlátozott, úgy, hogy *a hálózat és a központok bővítését kell a közeli jövőben programba venni.* Különösen *a lágymányosi központ bővítése* van előtérben. Négy-öt éves program keretében *tizenöt-tizenhat millió pengőnyi beruházásra lesz szükség.* A vidéken is több helyen van szükség beruházásra és mindaddig, *amíg ezek a beruházások meg nem történtek, nem lehet szó a távbeszélő díjak leszállításáról.* A posta igen kiváló intézmény, szelleme, adminisztrációja kitünő, arra kell tehát törekedni, hogy műszaki téren fenntartsuk azt a magas szinvonalat, amely eddig is jellemezte a magyar posta-, telefon- és távirdaszolgálatot.

Németh Károly

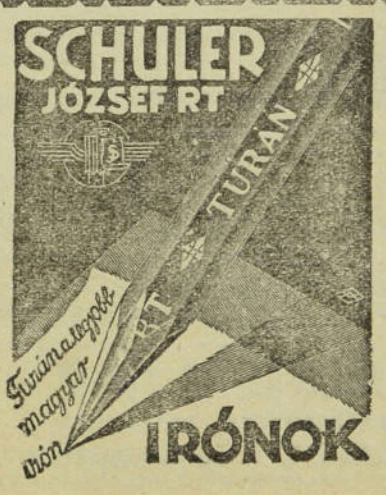

Látogatás

a főváros modern leányintézetében, ahol az elemisták együtt tanulnak a diplomás tanonc-kisasszonyokkal

Ezerhétszáz leány előkészítése az élet küzdelmére

Az ipari szakoktatás rendkívüli jelentőségéről, a fővárosnak ezen a téren teljesített munkájáról és a jövő terveiről nyilatkozott *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok a *Fővárosi Hirlap* karácsonyi számában és kifejezte azt az óhajtását, hogy bár minden tanonciskola mellé egy tanoncotthont is fel lehetne állítani. Azt a missziót, amelyet ezek az iskolák és ezek az otthonok teljesítenek, valójában csak közvetlen közelből tudjuk megállapítani. A főváros sokféle iparostanonc-iskolája, a tizennégy fiú- és hat leányiskola közül kiválasztottuk az egyik legtanulságosabbat és legérdekesebbet, *a Hernád-utcai női iparostanonc-iskolát*, amely a saját otthonában működő *önálló* intézet és együttal *leánytanonc-otthonnal* is egybe van kötve, hogy beletekinthessünk az életébe.

Hatalmas négyemeletes épületben, az egykori elemi iskolában van elhelyezve az intézet, amely jellege szerint női szabó iskola. *A tanulóinak száma 1700*, de mint *Kelemen* Konstancia, az igazgatónő magyarázza, ebben a tanévben a tanulók száma előreláthatólag *2000-en felül fog emelkedni*. A tanulók számának emelkedése örvendetes lenne, de nem abban a formában, ahogyan ez eddig történt. A tanoncok szerződtetését semmiféle idő nem szabályozza és így az új tanoncokkal az iskola növendékeinek száma a tanév közben folyton változik, ami rendkívüli nehézségeket jelent a folyamatos oktatásban. Éppen ezért nagy örömmel fogadták az oktató körök *Bornemisza* Géza iparügyi és kereskedelemügyi miniszter új rendelkezését, amely ezt a rendszertelenséget szabályozza.

*

A tanítás az intézetben 44 osztályban folyik, amit úgy kell érteni, hogy hetenkint kétszer, összesen 9 órán tanulnak a növendékek és így a tantermeket naponkint felváltva használja az 1700 tanuló. Az iskola négy évfolyamú, a tanulók pedig úgy életkorra, mint előképzettségre nézve a lehető legvegyesebb összetételűek. *Vannak 14 éves és vannak 24 éves tanulók is*, aszerint, amint tanoncnak szerződnek a lányok. Legalább 6 elemit mindenki végzett, de vannak sokan — mintegy 75 százalékban — polgári iskolát, több középiskolát végzettek, sőt *érettségizett, vagy tanítói okleveles növendékek is*. Régebben tanonciskolában ilyen iskolázott tanulók nem voltak, de újabban, amikor egészen jó családok intelligens gyermekei mennek ipari pályára, *a tanonclányok sorában igen sok a végzett, úri kisasszony*. Az érettségizett és okleveles tanoncok felmentésüket is kérhetik a tanonciskolai oktatás alól, de ha *Kelemen* Konstancia igazgatónőn múlik, senki sem marad el az iskolából és legalább a felső osztályt elvégzi.

— A szakrajzot és a gazdasági ismereteket — mondja — nem nyujtja a középiskola és erre a képzett iparosnak mulhatatlanul szüksége van.

Hogy mennyi az igazság az ő szuggesztív rábeszélésében, megmutatja a tanrend, amely évfolyamonkint mindinkább a szakmai oktatás irányában van felépítve. Az első osztályban az általános műveltséget adó tantárgyak dominálnak, a másodikban már az üzleti levelezés, könyvvitel, természettan, vegytan, szakrajz, technológia hódítanak tért, a harmadikban a szakrajzra és a technológiára még több súly esik és itt már a polgári jog és kötelesség is a tantárgyak között szerepel, míg a negyedik évfolyamban csupa szakirányú tárgyak: könyvvitel, technológia, szakrajz kerülnek előadásra. Természetesen a már iskolázott leányok nem az első osztályon kezdik, hanem ott, ahol erre szükség mutatkozik és alkalmazkodik a tanulmányi beosztás ahhoz is, hogy a tanuló mennyi időre szerződött tanoncnak.

Vagyis nem kevéssé komplikált ennek az iskolának a vezetése és rendkívüli lelkiismeretességet kíván az igazgatótól és sok türelmet és hozzáértést a 23 tagú tantestülettől. Mindebben nincs is hiány, amint az intézet kitűnő híre mutatja. De mindezeken felül a szeretet külön melegsége sugározza be ezt az iskolát, egy különös gyöngédség, amely az igazgatói irodából mindenfelé szétárad. Sok egyéb mellett szinte meghatóan jelentkezik ez abban a törekvésben, hogy *az igazi szaktudás mellé ízlést és művészetet is ad útravalóul a leányoknak*. *Kelemen* Konstancia igazgatónő.

Színesen és látványosan mutatkozik ez meg abban az értékes és sok ritkaságot magában foglaló *múzeumban*, amelyet magyar kézimunkákból gyüjtött össze az igazgatói irodában. Az új női szabó nemzedéket a *magyar stílus szeretetére* igyekezik ezzel nevelni és bár a tantervből a kézimunka hiányzik, gondoskodik arról, hogy ez a ráadás tantárgy se maradjon el az órarendről. Amint a gyüjtemények és az idevonatkozó irodalmat mutatja, csupa melegség, csupa szeretet minden szava és apostoli agitálás a *magyar stílusnak a női öltözékben való modern értelemben vett érvényesülése mellett.*

*

Amint végigvezet a tantermeken és megmutatja a sok mintaszerű felszerelést, feljutunk a negyedik emeletre.

Ez az iskolától elkülönített, zárt terület *a leánytanonc-otthon*. Itt nem csak a saját iskolából, hanem az összes női tanonciskolákból összekerült leányok élnek együtt igazán az othont pótló, meleg és kedves miliőben.

A *Budapest-terembe* nyitunk be, ahol éppen vacsoráznak a leányok. Nemrégen jöttek haza a város minden részéből a különböző műhelyekből. Most már mindenki levetette a napi gondot és tisztára mosakodva, fehérbabos, nagy kék kötényben mint egy nagy család testvérei ülik körül a hosszú asztalt. A menü az otthon konyhájából kerül ki. Azelőtt a fővárosi étkeztető konyha szállította délben, de a lányok csak estére kerülnek össze és az eltett ebéd nem igen volt ízletes és csábító. Az igazgatónő úgy segített a dolgon, hogy *elkérte a nyers élelmiszereket és maga főzeti meg*, megpótolva egy kis összegecskével. A népkonyhai főzet helyet azóta ízes, jó vacsorához jutnak a leányok.

Ez a gyöngéd gondosság nem csak az étkezés körül jelentkezik, hanem *az alföldi, az erdélyi, a felvidéki és a dunántúli teremben is:* a szép tiszta hálószobákban, amelyek elnevezésük szerint másmás magyar stílust mutatnak.

Amint végigjárjuk a termeket és megnézzük a tanonc leányokat, az az érzésünk van, mintha *úri kisasszonyok között lennénk*. Csupa jómodorú, kedves leány van itt együtt, pedig a legtöbbje szomorú körülmények közül, az élet kietlenségéből került ide, hiszen éppen az olyan leányok számára állították fel az otthont, akiknek nincs otthonuk, vagy pedig olyan volt eddig, amely veszedelmesnek mutatkozott a serdülő leányok számára.

Egy-két hétig tart az átalakulás folyamata és a zord, tépelődő, szomorú leányok megtanulnak mosolyogni és beleilleszkednek a kedves, derüs együttesbe. Hétköznap, elfoglaltságuk mellett csak az estéket töltik együtt, vasárnap és ünnepkor azonban, ha nincs kimenőjük, társas életet élnek. Együttesen mennek a templomba, egésznapos kirándulásokra és múzeumokba. *Fogadó-órákat is tartanak* és ezen a téren az igazgatónő, a felsőbbség jóváhagyásával, merésznek látszó újítást hozott be: *fiúkat is fogadhatnak a leányok*. Ez a merészség a legbölcsebb dolognak bizonyult és arra szolgál, hogy tisztes, udvarias, társasági formák közt adja meg a lehetőséget a tavaszának azt, ami a tavaszt megilleti.

Ugyanezt a célt szolgálja *a tánciskola* is, melybe bevonulhatnak a fiúk is és nincs az az úri társasága Budapestnek, ahol disztingváltabb volna a tónus, mint ezeken a tánceórákon, ahol tanonc leányok és tanonc fiúk járják a tangót.

*

Sok tanulságot és élvezetet szerzett a látogatás a székesfővárosnak ebben a nagyszerű intézetében, amely az önálló iparos tanonciskolák sorában időrendben a legelső. A hajdan elhanyagolt iskolatípus felvirágoztatása *Szendy* Károly polgármester tanácsnok korában kezdődött és a polgármesternek ma is szívügye az iparostanoncok problémája. *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, mint karácsonyi cikkében is elárulta, de minden ténykedésében is megmutatja, a legnagyobb gondot fordítja az új iparosgeneráció nevelésére. Nem szabad itt megfeledkezni *Förstner* Tivadarról, a nemrég elhúnyt iparoktatási főigazgatóról, aki úgy ennek az intézetnek, mint általában az ipari oktatásnak érdekében olyan sokat tett.

Buzáth János emlékezete

A karácsonyi ünnepek örömébe fájdalmasan vegyült a hír, hogy Budapest egykori nagy alpolgármestere, *Buzáth* János meghalt. *Buzáth* János már évek óta nyugalomba vonult, csöndben élte öregsége és — fájdalom — betegsége napjait. Amíg hivatalában volt, az utolsó óráig a legtökéletesebb munkabírással tejesítette kötelességét. Azaz, hogy sokkal többet ennél, mert egész tudásával és ritka tehetségével igen *nagy feladatokat oldott meg Budapest székesfőváros közönsége számára. Buzáth* János még a régi nagy gárda tagja volt, azé a gárdáé, amelyet *Bárczy* István nevelt a maga számára és amelynek segítségével a háború előtti hatalmas fejlődés munkáját végezte.

Buzáth János jogászember létére a legtökéletesebben megismerte azokat a technikai kérdéseket, amelyekre feltétlenül szüksége volt ahhoz, hogy a székesfőváros nagy üzemeit fölvirágoztassa. Hosszú időn át állt *a világítási és vízvezetéki ügyosztály élén*, ahol jobbkeze volt *Borvendég* Ferenc, a későbbi főpolgármester. Ez a két keményakaratú, nagy munkabírású férfiú volt a lelke Budapest nagyüzemeinek. *Buzáth* János nevéhez fűződik az az időszak, amelyben a *nagy világítási üzemek a főváros kezére kerültek* és ezzel részt vett a községesítés nagy művében. De talán még ennél is nagyobb érdemeket szerzett *Buzáth* János akkor, amikor a háború és forradalmak alatt lerongyolódott, szinte üzemképtelenné lett *nagyüzemeket ismét munkaképessé tette, fölemelte, valósággal újjáépítette*. Hősi küzdelme volt ez neki és *Borvendég* Ferencnek. Később, mint alpolgármester is megtartotta magának az üzemek ellenőrzését és míg szolgálatban állott, mindig a legnagyobb szeretettel foglalkozott az üzemek ügyével.

De meg kell emlékezni *Buzáth* Jánosról, az emberről is. Szókimondó, morózus embernek tartották, amivel szemben az igazság az volt, hogy teli volt őszinteséggel, igazságérzettel és szerettel. Szókimondása nem gorombaság, hanem barátság volt. Morózussága kedves zsörtölődés és sohasem gorombaság. Kollégái, alantasai nem féltek tőle csak tisztelték őt, aki pedig megismerte, az meg is szerette. Az őszinte, igaz és jóember mintaképe volt.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

KOÓS ISTVÁN FÉMÁRUGYÁR
Sárgarés és nikkelbrons épületvasalás különlegességek
TELEFON: 2-988-33
BUDAPEST, XIV., MEXIKÓI-ÚT 14.
Uj Lóverseny-tér mellett

HAJDU JÓZSEF
Központi fütés, vízvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25.
TELEFON: 2-973-59.

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

MORBITZER NÁNDOR
ÉPITÉSZ, ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.
Törv. védve

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

Megjegyzések a nagy vitához, amely most újból kezdődik

Irta: Vályi Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag

A főváros törvényhatósági bizottságának véleménye régen oszlott meg annyira, mint legutóbb december 9-én a *Bart-vitánál*, amikor a szociáldemokrata pártot kivéve, a vélemények a pártokon belül is különbözők voltak. A pártok nem tették e kérdést pártkérdéssé és rábízták tagjaikra, hogy miképpen ítélik meg az ügyet. Ami annál érthetőbb, mert ha valaki végigolvassa a polgármesteri előterjesztést, azt a benyomást szerzi, hogy maga a polgármester sem kívánta a kérdést teljesen befejezettnek tekinteni és számolt vele, hogy nem az ő eredeti javaslatát, hanem az úgynevezett *negyedik alternatívát*, azt a pártközi megoldási tervet fogja a közgyűlés elfogadni, amely szerint a koncesszió még három évre meghosszabbítást nyer, de a Beszkárt máris átveszi a margitszigeti, csepeli és budakeszi vonalakat.

A véleményeknek az ugyanazon pártokon belüli megoszlása mindenesetre arra vall, hogy a kérdés nem volt döntésre kellőleg érett, mert akkor, amikor a pártok és a pártok tagjai kétségtelenül és őszintén a tárgyilagos és a közérdeknek megfelelő megoldásra törekszenek, a kérdés kellő beérlelése mellett elképzelhetetlen, hogy végig a bizottsági tárgyalásokon, egészen a plénumig, szinte 50—50 százalékban oszoljon meg a döntésre hivatott tényezők véleménye és puszta véletlenen — néhány bizottsági tag eltávozásán vagy ottmaradásán — múljon a döntés egy ilyen rendkívül fontos kérdésben.

Érthető, hogy olyankor, amikor az autonómia képviselete valamely kérdésben ilyen meghasonlást mutat, amikor világnézeti és pártkereteken felül szavaznak mindegyik pártból úgy az egyik, mint a másik álláspontra, a közvélemény szívesen keres titkos rugókat, homályos magyarázatokat. És éppen ez teszi szükségessé azt, hogy a kérdéssel még egyszer foglalkozzam. Mindenekelőtt az előzmények megvilágítása céljából.

Az 1933. évi költségvetés tárgyalása során a közgyűlés 416/1932. kig. szám alatt kimondta, hogy szükségesnek tartja a fővárosi és a fővárossal kapcsolatos környékbeli autobuszvonalaknak saját kezelésbe való vételét és hogy ennek megfelelőleg a még érvényben lévő szerződéseket az érdekelt magán autobuszvállalatokkal nem fogja meghosszabbítani. Ennek megfelelőleg a Beszkárt is kötelezettséget vállalt arra, hogy a Bart-vonalakat 1937 január hó 1-vel saját kezelésbe veszi. Ezzel a kötelezettségével hozza összefüggésbe a Beszkárt 50 új autóbusz beszerzését, viszont az 50 új autobusz beszerzésére alapítja már az év tavaszán azt az álláspontját, hogy a Bart-koncesszió 1937 január hó 1-től kezdve még részben sem hosszabbítható meg, mert egyébként a Beszkárt autobuszparkját kihasználni nem tudja és az 50 autobuszra ráfizet. A Bart koncesszió meghosszabbítását kérte, több magángazdasági szempontból méltánylandó indokon kívül hivatkozva arra is, hogy a koncesszió meghosszabbítása esetén hajlandó volna több új autobuszvonalat beérlelni a főváros területén. A felsorolt 12 vonal között igen fontos olyan vonalak vannak, amelyek a külső területek közönségének régi követelését honorálják és amely vonalaknak megszervezése elől a Beszkárt mindig azzal tér ki, hogy ezek ráfizetéses vállalkozások volnának. Érthető, hogy a külterületeket képviselő törvényhatósági bizottsági tagoknak a Bart ajánlata szeget ütött a fejükbe és joggal helyezkedtek arra az álláspontra, hogy *a közlekedési érdek a közönség elsőrangú érdeke, a tarifaemelés után nem lehet most már a közönség érdekét a közlekedési szempontból is háttérbe szorítani és vagy vállalja a Beszkárt a Bart által felajánlott közérdekű új vonalak ellátását, vagy ha ettől elzárkózik* — bár ami a Bartnak jó üzlet, az jó üzlet kell, hogy legyen a Beszkártnak is! — *akkor egyelőre a Bart-koncessziót kell közlekedési érdekből meghosszabbítani.* Ilyen szempontok vezettek oda, hogy július havában a Bart-koncesszió ügyében végleges döntés nem jött létre, hanem az ügy őszre halasztódott. Sajnos, ősszel is későn került elő az ügy. Nem méltányos egy aránylag nagy vállalkozást december 9-ig bizonytalanságban hagyni abban a tekintetben, hogy január hó 1-én folytathatja-e az üzemet, vagy sem? A kérdés jóformán semmit sem haladt előre júliustól decemberig. Ha csak nem tekinthetjük előrehaladásnak azt a kompromisszumos megállapodást, amelyet, mint a negyedik alternatívát ismertünk és amelynek lényegére fentebb utaltam. Nem kell emögött az álláspont mögött semmiféle hátsó rugókat keresni. Mindkét felfogásnak megvolt a maga legjobb meggyőződésszerinti alapja.

Azok, akik a negyedik alternatíva mellett szavaztak, kiindultak a következőkből: A közönség közlekedési érdeke az első. A közlekedési vállalkozás a közönségért van és ezért meg kell találnia a közlekedés megszervezésének azt a módját, amely a közönség érdekeinek megfelel. A monopóliumot élvező vállalat nem helyezkedhetik kizárólag a rentabilitási álláspontra és különösen nem úgy, hogy az egyes vonalak rentabilitását külön-külön mérlegelje. Tartozik a közönség érdekét szem előtt tartani és *ott, ahol a közlekedési érdek megkívánja, még ráfizetéses járatokat is létesíteni,* különösen akkor, amikor a vonalai legnagyobb része kiválóan jövedelmez. A Beszkárt eddig sem vállalkozott arra, hogy az új vonalak legfontosabbjait, például a kőbányai autobuszt, az óbudai autobuszt, a sasadi autobuszt, a Hungária-körúti autobuszt stb. megvalósítsa, ennek ellenére a meglévő vonalak egy része túlzsúfolt és sűrítésre szorul. Köztudomású, hogy nem járat elegendő kocsit a Beszkárt a 15-ös vonalon. Esős vagy fagyos időben, avagy nagyobb temetések alkalmával botrányos állapotok vannak a 8-as vonalon. Holott az autobusz arra volna hivatva, hogy a maga rugalmasságával pillanatnyilag is alkalmazkodni tudjon a szükséglethez. Ha tehát a Beszkárt rákényszerül arra, hogy átvegye a környéki vonalakat is, — amelyre nézve tagadtuk, hogy azok az egységes budapesti közlekedés lényeges alkotórészét képezhetnék, — abban az esetben *sem a járatok sűrítésére, sem új járatok létesítésére hosszú időn keresztül többé nem lesz kilátás.* Ilyen körülmények között nyilvánvaló, hogy a külterületeket képviselő bizottsági tagok a legjobb meggyőződésükből nem állhattak a Beszkárt elgondolása mellé, annál kevésbé, mert a Beszkárt pénzügyi állásfoglalása végeredményben csak feltevéseken alapszik, amelyeknek helyességét és realitását még az idő fogja megmutatni.

Ezzel szemben azok, akik ellentétes állásponton voltak, abból indultak ki, hogy az autonómiának a vitás ügyben a Beszkárt-igazgatóság a hivatott és felelős szakértője és ennélfogva elfogadták a Beszkárt számítását, egyben a Beszkárt igazgatóságára hárítván a felelősséget azért, ha ez a számítás helytelen, vagy ha a közönség érdeke amiatt csorbát fog szenvedni.

Mind a két álláspont nagyon érthető. Szerintem, ha módja lett volna a törvényhatósági bizottságnak részletesebben foglalkozni a kérdéssel, alaposabban megfontolni az ügy pénzügyi, illetőleg általában minden vitás részét, nem lettek volna olyan eltérőek a vélemények és nem állt volna elő az a helyzet, hogy hajszálon dőljön el a kérdés, ami semmiesetre sem megnyugtató elintézés egy olyan esetben, amikor a közönségnek fontos érdekei forognak kockán.

Szeretnénk, ha mi, akik a kifejtett okokból a koncesszió ideiglenes meghosszabbítása mellett voltunk, látnánk be később, hogy a többségi álláspontnak volt igaza és a mi aggodalmaskodásaink alaptalanok voltak. Szeretnénk, ha néhány hónap mulva nem kellene felhánytorgatni a felelősség kérdését, mint a Hév szerencsétlen átvétele miatt.

Annyi azonban bizonyos, hogy a közönség érdeke biztosításra vár. Nem lehet a kérdést befejezettnek tekinteni azzal, hogy egyik vagy másik oldal néhány szavazattal győz. Követelnünk kell, hogy a Beszkárt a maga monopolisztikus helyzetében mindenképen valósítsa meg a budapesti közlekedéshez fűződő kötelezettségeit. Ahol szükséges, gondoskodjék az egyes vonalak megfelelő sűrítéséről és gondoskodjék azoknak az új járatoknak a megindításáról is, amelyek a közönség közlekedési érdekei szempontjából többé nem halaszthatók.

És még egyet! *Határt kell szabni annak is, hogy meddig terjed a székesfővárosi egységes közlekedés érdekszférája,* mert úgy, ahogy ma Csepelre és Budakeszire és Ujpestre fognak járni a Beszkárt autobuszai a főváros egységes közlekedése érdekében (akkor, amikor Budapest közönsége fagyott lábbal topog félórákat a Sánc-utca sarkán, vagy más ritkább közlekedésű kültelki megállónál), ugyanakkor ezen az alapon, azt a gondolatot is fel lehetne vetni az egységes közlekedés közérdekű elgondolásai közé, hogy legközelebb majd a székesfehérvári, vagy Isten tudja melyik vidéki autobuszvonalat is át kell venni azért, mert Budapest a végállomása. Így azután kérdés, hogy a Beszkárt monopolisztikus törekvéseinek elvileg hol van a határa?

Mindez nagyon rendben volna, ha a közönség a Beszkárttól el volna ragadtatva és az volna a meggyőződése, hogy a Beszkárt helyes közlekedési politikájával a közönség érdekeit kielégíti. Hogy nem ez a közönség véleménye, azt az illetékesek meghallgathatják a zsúfolt villamoson és autobuszokon olyan esős, fagyos időkben, amikor a várakozás, a tolongás a rendesnél is rosszabbul esik.

Ujra napirenden a BART

Mint ismeretes, a belügyminiszter Szilveszterkor *megsemmisítette* a főváros közgyűlésének azt a határozatát, amely szerint *a főváros megszünteti a BART-tal a pestkörnyéki autóbuszjáratokról szóló szerződését.* Szendy Károly polgármester úgy határozott, hogy a közgyűlést, amely a pestkörnyéki autóbuszforgalom ügyében dönt, *január 13-án tartják meg,* addig pedig

a Pestkörnyékkel a BSZKRT bonyolítsa le a forgalmat.

Ennek az intézkedésnek megfelelően Szilveszter éjszakáján már *a BSZKRT járatta a pestkörnyéki városokba az autóbuszokat,*

újév napján pedig megindította a rendes közlekedést.

Átvette a 20-as, 21-es, 22-es, 24-es és 25-ös vonalakat, vagyis az *Ujpestre, Csepelre, Budakeszire, Pestújhelyre és Rákospalotára* vezető relációkat. A *BART* kezelésében marad a *pesthidegkúti* vonal, továbbá a *BART* járat továbbra is autóbuszokat *Pilisvörösvárra, Tökölre, Nagykovácsiba és Solymárra.* Kétséges még egyelőre a *margitszigeti járat sorsa,* tekintve, hogy errevonatkozóan a *BART* a *Közmunkatanáccsal* szerződött és ez a szerződés csak *júliusban jár le.*

A 13-iki közgyűlés számára, amely a BART-kérdésben határozni fog, *Szendy* Károly polgármester megbízásából *Babarczy István báró tanácsnok most készíti az előterjesztést.*

*

A *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete* január 8-án

pártértekezleten foglalkozik a BART-kérdéssel.

A párt vezetősége, mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, most már kívánatosnak látja, hogy a megfelelő tárgyilagos vizsgálódások után a párt egységes álláspontra jusson ebben a közlekedésügyi kérdésben.

Váratlan áremelésekkel veszélyeztetik az építőanyag-kartellek a házépítkezések kilátásait

A most letünt év elején mindenfelől aggodalmas jóslatok előzték meg a házépítési tevékenység megkezdését. Általános volt a hit, hogy az előző években mutatkozó lendület után visszaesés következik be. Az egyetlen optimista hang a *Fővárosi Hirlapban* jelentkezett, ahol *Katona* János építőmérnök megállapította, hogy az 1936. év az építkezés terén nemhogy visszaeséssel fenyeget, hanem eredményekben túl fogja szárnyalni az előző esztendőt is. Ezek az eredmények csakugyan a legteljesebb mértékben be is következtek és most, hogy az újév küszöbére léptünk, újból megkérdeztük

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági tagot,

hogy vetítsen képet az 1937. év építkezési kilátásairól. A következő figyelemreméltó választ kaptuk:

— Amint a mult év elején bizonyos érdekeltségek pesszimizmusával szemben a *Fővárosi Hirlapban* jóelőre és mindenki előtt helyesen állapítottuk meg, hogy az építő tevékenység terén az 1935. évivel szemben örvendetes javulás fog mutatkozni, igy most is, az 1937. év küszöbén *még inkább indokoltnak látjuk ebbeli optimizmusunkat.* Erősen alátámasztja ezt az a körülmény is, hogy az elmult esztendő a megelőzővel szemben a gazdasági viszonyok kétségtelenül megállapítható, lényeges javulását hozta. Ha semmi egyéb nem történt volna, minthogy az 1935-ös szükös, aszályos esztendő után bőséges termés következett, ez önmagában is elégséges az amúgyis nekilendült gazdasági élet további megerősítésére.

— *Az 1936. év tőkeképződés szempontjából határozottan jobb volt, mint az 1935. esztendő* és igy nyilvánvaló, hogy ennek a körülménynek

a lakásépités terén is komoly következményei lesznek,

már csak azért is, mert a tőkés társadalom a lakások építésében tőkéjének nemcsak jövedelmező, hanem egyben értékálló elhelyezését is látja. Hiszen az előző évek tanulságai világosan mutatják, hogy *a lakásbőségtől való aggodalom, amelyet egyes körök ismételten hangoztattak, nem bizonyult indokoltnak.* Igazolják ezt a rendelkezésünkre álló statisztikai adatok is, amelyek szerint

annak ellenére, hogy 1936-ban a fővárosban jelentékeny mennyiségű lakás épült, az üres lakások száma, az előző évivel szemben, mégis visszaesést mutat.

nem is beszélve arról, hogy az üresen álló lakások csaknem kivétel nélkül olyan elavult, régi oduk, amelyek éppen azért maradtak üresen, mert *lakás céljaira ma már nem alkalmasak.*

— Ma is azt mondom, amint ennek közgyűlési beszédemben is kifejezést adtam, hogy Budapesten nemcsak lakásbőség nincsen, hanem lakásban, főként

egészséges, olcsó és a korszerű igényeknek legalább a feltétlenül szükséges mértékben megfelelő munkás- és kispolgári lakásokban egyenesen hiány mutatkozik,

úgyannyira, hogy felette fontos volna, ha az 1937-re vonatkozó különleges adókedvezményi rendeletekben a munkás- és kispolgár-lakások építtetőit *további kedvezményben* részesítenék a nagyobb és luxuriőzebb lakásokat magukban foglaló házak építtetőivel szemben.

— Félni lehet azonban attól, hogy az a nagy gondosság, amellyel egyfelől a közgyűlés felhatalmazása alapján a polgármester úr, másfelől a kormányzat ebben a kérdésben, az építeni szándékozók segítségére siet, *súlyos akadályokba fog ütközni az építőanyagkartellek máris érezhető árdrágítása miatt.* Mintha csak megsokalták volna az enyhe télben máris megindult építkezéseket

a téglaérdekeltségek, mert a téglaárakat máról-holnapra egészen indokolatlanul 15—20 százalékkal felemelték.

habár a tégla előállitását befolyásoló körülmények mit sem változtak. Hiszen sem a szén ára, sem a munkabér nem emelkedett és nem emelkedett az egyes üzemek rezsi-költsége sem, hiszen — tudomásunk szerint — eladatlan készletek felett alig rendelkeznek.

Ugyanez áll a faanyagokra, melyeket az évközben történt többszöri áremelés után, a legutóbbi napokban 15 százalékkal megdrágitották.

— Kivánatosnak tartjuk, hogy az illetékes körök akkor, amikor az építőiparon keresztül annyi sok iparágnak és ezzel a munkásság tömegeinek sietnek szolgálatára, *ne tűrjék, hogy törekvésüket a spekuláció indokolatlanul keresztezze.*

Érdekes tervek a Keleti pályaudvar környékének rendezésére

A NEP erzsébetvárosi szervezete az elmult esztendő folyamán imponáló, közérdekű munkát végzett kulturális, gazdasági és szociális téren. Politikával foglalkozott a legkevesebbet, de a gazdag eredmények, amelyekben az igazi egység szellemében, minden megkülönböztetés nélkül részesült a kerület polgársága, megteremtette önkéntelenül is a politikai sikert is.

Most, az újév alkalmából felkerestük

De Sgardelli Caesar

kerületi elnököt,

aki nagy népszerüségét páratlan agilitásával és önzetlen munkásságával szerezte meg, hogy megkérdezzük a VII. kerület megoldásra váró problémáról és az 1937. évi munkaprogramról.

— A VII. kerület — mondta — nem tartozott sohasem a főváros dédelgetett kerületei közé. Itt sok a jóvátevendő mulasztás. Hogy csak a legfontosabbakon kezdjem. A kerület levegője rossz, erősen fertőzött a sok koromtól és szennytől. Radikális intézkedések kellenének ide. A *Keleti pályaudvarnak* egyébként grandiózus vonalazású épülete *alapos renoválásra* szorúl. Az időközi átmázolás nem megoldás. A pályaudvar mindkét oldalán az *úttest igazán nem világvárosi nivón áll.* Rosszúl összetákolt és szétálló makadám kőkockákon irgalmatlan zökkenőkkel és óriási zajjal döcögnek a járművek. A pályaudvar előtti park közepébe néhány *irredenta gondolatot megtestesítő szobor,* amelyet olyan idegenek is megnézhetnének, akik csak átutazóban tölthetnek egy-két órát a fővárosban.

— A Baross-térnek a Park-szálloda mellett elterülő részén *hatalmas üres telek* fekszik. Az itt levő épületek és az egész térnek harmoniája sokat szenved e miatt. Kézenfekvő lenne egy *igazán világvárosi igényekre berendezett szállodának a felépítése ezen az üres telken.*

— Sürgősen lebontandó lenne az a *barakképület,* amelyben jelenleg a Capitol-mozgószínház van. A nyert terület megfelelően *parkirozható* lenne, de ide lehetne helyezni a *bérautóállomást,* amely jelenleg a Baross-tér és Bethlen-utca sarkán éktelenkedik és a legforgalmasabb helyen akadálya a forgalomnak, ezenfelül átka a házak lakóinak.

— Bár földrajzilag a XIV. kerületbe esik — ugyan szerintem egészen helytelen elgondolás alapján, mert az igazi kerületválasztó vonal a sorompó vagy legalább is a Stefánia-út lehetett volna — mégis a legközelebbről érinti kerületünk polgárságát, a régi lóversenytérre tervezett *fedett Sportcsarnok.* Ennek a grandiózusnak igérkező létesítménynek óriási jelentőséget tulajdonítok, egyebek közt a Rákóczi- és Thököly-úti ipar és kereskedelem fellendítése terén is.

— A *Sportcsarnok* megépítése maga után kell, hogy vonja a *Grassalkovich- és a Jobbágy-utcák* közt elterülő, divatjamult és kisértékü épületek kisajátítását, az *épületsávnak teljes lebontását,* ami által egy szép és nagyszabású új út volna nyerhető a Sportcsarnokhoz. Erre az útra lehetne terelni a Verseny-utca Thököly-úti torkolatától kezdődően az egész jármü- és különösen a büdös és zajos autóbuszforgalmat. A Thököly-úti forgalmat ugyanis részben el kell terelni, mert a járművek zaja, a házak folytonos rázkódtatása, a por szinte kibirhatatlan.

— *A Lóversenytéren kellene megépiteni a pesti oldal fedett uszodáját.* A margitszigeti fedettuszoda semmit sem jelent a pesti oldal távolabbi részein (Zugló, Kőbánya, a környező községek) lakói számára. A drága villamos, a fizetendő belépőjegy, de főleg az időrabló utazás miatt a fővárosnak ez a része és annak környéke semmit sem élvez a fedettuszoda áldásából. A diákok, leventék ezrei vannak uszoda nélkül a pesti oldalon. Ha igaz, hogy a *Stadion* is a Lóversenytérre kerül, eggyel több ok lenne sürgősen megépiteni a pesti oldal fedettuszódáját, amelyet szétnyitható kupolatetővel olyképen lehetne megépiteni, hogy nyáron strandolásra is alkalmas lehetne a fedettuszoda. Ettől eltekintve, mivel a budai uszodák vize sportcélokra túlságosan meleg, itt lehetne kellő hideg hőfokú *versenyuszodát* csinálni. Mivel pedig komoly geologusok vizsgálatai szerint a *lóversenytéri talajban meleg forrásoknak* is kell lenniök, a fedettuszoda mellett *meleg fürdő, merodák* stb. is létesithetők lennének, az épület és esetleg maga a fedett sportcsarnok is vezeték útján *meleg vízzel lennének fűthetők,* ami egészségi okokból annál kívánatosabb lenne, mert a *Keleti pályaudvar fűtőháza,* — amelyet *sürgősen ki kellene helyezni* a város belterületéről, — kéntartalmú füstjével teljesen megfertőzi a különben ideális levegőjü Lóversenyteret.

— Mindezek mellett egy más értelemben vett városrendezésre is szükség van ezen a vidéken. Idegenforgalmi szempontból *sürgősen meg kellene tisztitani a pályaudvar környékét a tűzkövet és más csempészárut áruló kétes elemektől. Sürgősen ki kellene telepiteni a Grassalkovich-, Jobbágy- és Verseny-utcák,* valamint a *Garay- és Munkás-utcákban elterülő bordélytanyákat,* amelyek Budapest jóhirét az idegenek szemében erősen lerontják, a Keleti pályaudvar környékét pedig erősen veszélyeztetik. Meg kellene tisztitani a Baross.tér és Thököly-út vonalát a kétes elemek gyülekező tanyájául szolgáló pálinkabutikoktól és pinceüzleti kimérésektől.

— Ime néhány feladat csak a Keleti pályaudvar környékének bajaiból! Ezek a kívánalmak nem csupán lokális kívánságok, hanem az egyre fejlődő idegenforgalom miatt az egész fővárost, sőt magát az országot is érdeklik s ezért a szó teljes értelmében *közérdekü kérdések.*

— Csak egy kiszakitott részét ismertettem kerületi problémáinknak, amelyek sorában, éppen a kerület összetétele miatt, elsőrendü kérdés a *kereskedelem és ipar problémáival* való beható foglalkozás, amely külön fejezetet érdemel. Egyelőre csak annyit, hogy pártunk már januárban megkezdi a rendes *elnökségi és választmányi üléseket.* Az üléseken szóbakerülnek a kerületnek közérdekü, továbbá az egyes foglalkozási ágaknak egyéni kívánságai. A kívánságokat meghallgatjuk és behatóan megtárgyaljuk, azután a megvalósitásuk érdekében megmozgatjuk a kerületnek minden erejét.

HÍREK A PÁRTBÓL

A Délkerület tisztelgése Usetty Bélánál. Az újévi üdvözlésekből, amely a fővárosi közélet vezetőinek kijutott, kiemelkedik az a nagyszabású ünneplés, amelyben *Usetty* Béla dr. országgyülési képviselő, örökös törvényhatósági bizottsági tagot a Délkerület polgársága részesitette. Mintegy ezer főnyi tömeg gyülekezett össze a IX. kerület ipártkör helyiségeiben és udvarán *Usetty* Béla üdvözlésére. Vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselő, majd a IX. kerület polgársága élén vágvecsei *Wellisch* Andor és *Szentesi* József, a VIII. kerület küldöttsége élén *Gazdy* Jenő, *Katona* János és v. *Hajnóczy* Béla dr., a VI. kerületiek szószólójaként *Sárkány* Ferenc, a X. kerületiek élén *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tagok, a IV. kerületből *Altorjay* Sándor dr., a frontharcosok élén v. *Studinka* Béla üdvözölték, azután a különböző kulturális, társadalmi, sport- és gazdasági egyesületek hosszú sora fejezte ki jókivánságait. *Usetty* Béla válaszában meghatottan hangsúlyozta, hogy továbbra is robotosa akar maradni polgártársainak és különösen azoknak, akik a szegénysorban támogatásra szorulnak.

Megkezdődtek a hivatalos órák a pártban. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete Esterházy-utcai központjában a karácsonyi szünet után, január 2-tól kezdve ismét megkezdődtek a hivatalos órák. Délelőtt 10 órától 2-ig és délután 5 órától 8 óráig tart hivatalos órákat a párt központi adminisztrációja.

Katona János ünneplése. Lelkes hangulatú ünnepi est színhelye volt a NEP VIII. kerületi szervezetének körhelyisége. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tagot ünnepelték névnapja alkalmából. Nagyszámban gyülekeztek össze a párt tagjai és a különböző küldöttségek, hogy kifejezzék elismerésüket és szeretetüket azért a közérdekü, nagy munkáért, amelyet *Katona* János a kerület jóvoltáért és a főváros érdekében önzetlenül és fáradhatatlanul végez. Elsőnek *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag üdvözölte, mint a párt meg nem alkuvó, legagilisabb vezető tagját. *Usetty* Béla dr. országgyülési képviselő üdvözlő beszédében az ünnepelt nagy népszerüségét aposztrofálta. Megnyilvánult ez a népszerüség már a választások előtt is, amikor az egyes kerületekben nagy nehézséget okozott a jelöltek sorából a legméltóbbakat kiválasztani, de a VIII. kerületben Katona János jelöltetése feleslegessé tette ezt a gondot. *Kócsy* Aranka dr. a kerület hölgyei nevében a „mindenki János bácsiját" köszöntötte meleghangú beszédében. Az üdvözlések után *Katona* János igéretet tett, hogy mindaddig küzdeni fog az őszinteség nevében — még pedig nem magáért a harcért, hanem a harc eredményéért — amig a kerület polgárságának boldogulását olyan mértékig nem emeli, hogy mindenki számára elviselhetővé legyen az élet. — A szép ünnepség előtt néhány nappal ülték meg a pártkörben a VIII. kerület szegényeinek karácsonyát, amely *Katona* János és neje, valamint *Kristóf* Lujza vezetésével befolyt gyüjtőmozgalom eredményeképen módot nyujtott arra, hogy az est szegény vendégeit élelmiszercsomagokkal, ruhanemüvel, játékokkal bőségesen megajándékozhassák.

NEP-bál Kőbányán. A X. kerületi pártszervezet január 9-én Belső Jászberényi-út 2. számú klubhelyiségében bált rendez. Meghivók a klubhelyiségben igényelhetők naponta délután 5—8 óráig.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

Kész az új közmunkaprogram, amelyet kölcsöntőkével bonyolítanak le

Az építkezések ötmilliós hitelkeretet igényelnek

A polgármester korábbi elhatározása és a törvényhatósági bizottság jóváhagyása folytán kora ősszel megkezdték az ezer szükséglakás egy részének felépítését. Legelőször a Ceglédi-úti kétszáznegyven szükséglakás építkezési munkálatai kezdődtek el, amelyek a kedvező őszi időjárás folytán nagy mértékben előre is haladtak. December közepén azonban, közvetlenül a befejezés előtt, beállott a fagy és így kénytelenek voltak az építkezést abbahagyni. Ez meglehetősen kellemetlenül érintette a székesfőváros vezetőségét, amely arra számított, hogy a kétszáznegyven szükséglakást 1937 január elsejével átadhatja rendeltetésének. Arra való tekintettel, hogy ez nem következett be, a fővárosnak most *átmeneti intézkedésekkel kell biztosítani a hajléktalanok elelyezését.*

Beavatott helyről

származó értesülésünk szerint a polgármester a közelmult napokban előterjesztéssel fordult a kormányhoz, kérve, hogy a *kilakoltatásokat a székesfőváros területére addig az ideig függessze fel, amíg az épülőfélben lévő szükséglakások rendeltetésüknek átadhatók lesznek.*

Megtörtént természetesen az előkészület abban az irányban is, hogy *a további 760 szükséglakás* a folyó év tavaszán legnagyobb részben tető alá kerüljön. Eredetileg arról volt ugyan szó, hogy az ezer lakást két esztendő alatt kell elkészíteni, minthogy azonban a polgármesternél már teljesen készen áll az a javaslat, amellyel *a szociális vonatkozású lakásépítést más irányokban is fokozni óhajtja*, most eltekintettek a korábban megszabott építési programtól és úgy döntöttek, hogy

1937 őszére mind az ezer szükséglakásnak készen kell állania.

Ezt a rendelkezést megindokolja a kormánynak az az elhatározása is, amellyel a székesfőváros területén fennálló állami tulajdonu szükséglakás-telepeket is a székesfővárosnak adta át. Városrendezési szempontból feltétlenül kívánatos, hogy a városnak a belterülethez közel fekvő részein éktelenkedő, a háborús években felépült és éppen ezért teljesen elavult barakk-telepeket feloszlassák, ez azonban csak akkor történhetik meg, ha az ott lakó emberekről megfelelően gondoskodni tudnak.

A polgármester szociális lakásépítési programjába ezt a kérdést is felvette és úgy akart a célhoz közelebb jutni, hogy *erőteljesebb mértékben fokozza a városszéli telepek létesítését, illetőleg a keresőképes munkások számára létesülő kislakásos házak építését.*

A polgármester eddigi elhatározása szerint február hónapban terjeszti be az autonómia szervei elé

új közmunkaprogramját, amely a költségvetési kereteken kívül, kölcsöntőkék igénybevételével fog lebonyolódni

a törvényhatósági bizottság és a felügyeleti hatóság állásfoglalása után. A kiszivárgott hírek szerint

ez az új építkezési program mintegy ötmillió pengő hitelkeretet igényel,

a székesfőváros azonban csak abban az esetben veszi fel a szükséges tőkéket, ha *olcsó kölcsönhöz* juthat, amire minden reménye meg is van. *A kölcsön ajánlattételére fel fogja hívni a székesfőváros vezetősége a nagybankokat*, ha azonban úgy látná, hogy előnyösebb feltételek mellett tudja a főváros a tőkéket biztosítani *a biztosító intézetek tartalékjainak* felhasználása révén, akkor ehhez a módhoz fog folyamodni.

Nagyjelentőségű lépés Budapest-fürdőváros kialakítása felé

Megkezdik a mélyfúrásokat a Tabán területén — A Városligetben nem találnak sós gyógyvizet

A Széchenyi-fürdő mellett hónapok óta folyamatosan dolgoznak új hőforrás feltárásán. A fúrás mélysége ezidőszerint már közel jár *a kilencszáz méterhez* és jó eredményekkel biztat, ha nem is abban az irányban, amit eredetileg ezen a területen reméltek. A szakértői megállapítások szerint ugyanis

a sós víz után való kutatások mindeddig teljesen negatív eredménnyel végződtek, annál kedvezőbbek azonban a talajbeli hőviszonyok.

Már nyolcszáz méter körül *54 Celsius fokú vizet* hozott fel a fúró és amint a gép mélyebbre halad, *ez a hőfok egyre növekszik.* Abban sincsen kétség, hogy az új forrás elegendő vizet fog-e szolgáltatni. Minthogy a fúrási munkálatokat még heteken keresztül folytatni szándékoznak, a pontos vízhozamról beszámolni ezidőszerint nem lehet. Annyi azonban máris bizonyos, hogy azt a vízmennyiséget, amely a Széchenyi-fürdő medencéjének táplálásához szükséges, emellett pedig a hatalmas épület fűtési szükségletére is elegendő, hiánytalanul fedezni lehet.

A fúrást az eddigi tervek szerint 1100—1300 méterig folytatják

és ha ennél a mélységnél az eredményeket kielégítőnek találják, akkor a munka beszüntetésével egyidejűleg elkszítik az új forrás vízhozamának szállítására alkalmas csőveztékeket és *nyomban bekapcsolják az új forrást a Széchenyi-fürdő üzemébe.*

A *Margitsziget* déli csúcsán a mult esztendő folyamán talált hév-forrás sorsáról most már rövid idő alatt döntés történik. A Közmunkatanács ugyanis elhatározta, hogy

a rendkivül magas hőfokú, nagyhozamú forrást a fedett-uszodánál és a margitszigeti strandfürdőnél használja fel,

ha a számítások szerint nem túlzottan nagy költséggel gondoskodni lehet arról is, hogy *a Margitszigeten lévő szállodák fűtése* ezzel a foró vizzel legyen megoldható, úgy ez a berendezkedés is megtörténik.

Ezekkel az eseményekkel kapcsolatban a fürdőváros kialakítására nézve nagyfontosságú terv közeli megvalósításáról számolhatunk be.

A Tabán területén a legközelebbi hetekben megkezdik a forráskutató munkálatokat.

A polgármester véleménye szerint szükség van arra, hogy valamennyi szükséges geológiai vizsgálatot minél előbb megejtsék, hogy tisztában legyenek azokkal a talajviszonyokkal, melyek a fürdőváros kialakításánál elsőrendű súllyal fognak a latba esni.

Az új fúrások egy részét a Szent Imre-fürdő közvetlen közelében ejtik meg.

Próbafúrásokkal azonban végigtapogatják a tabáni városrész egész lankáját, mert egyetlen eshetőséget sem akarnak elmulasztani arra nézve, hogy ezen a forrásokban dús környéken újabb összetételű, vagy magas hőfokú természeti kincseket állíthassanak a későbbi fejlődés szolgálatába.

Ujév a városházán

A budapesti városházának régi és szép tradiciója, hogy újév napján a város első polgárát, a polgármestert sorra köszöntik és halmozzák el szerencsekívánataikkal egyrészt *a tisztviselők*, másrészt pedig *a pártok küldöttségvezetői.* Az esztendők szokásához híven, az idén is megtörténtek a fővárosnál ezek a szokásos üdvözlések.

Ujév reggelén, nyolc óra után pár perccel megérkezett hivatalába *Szendy* Károly polgármester, akit elsőnek a polgármesteri hivatal személyzete köszöntött, élén *Keil* Tivadar dr. főjegyzővel. A szabadságon lévő dorogi *Farkas* Ákos dr., az elnöki ügyosztályt vezető tanácsnok helyett az elnöki ügyosztály személyzetének köszöntését *Havlin* Károly főjegyző, a tanácsnok helyettese tolmácsolta.

Kilenc órakor *Lamotte* Károly alpolgármester vezetésével *a tanácsnoki karnak Budapesten tartózkodó összes tagjai vonultak be a polgármesteri dolgozószobába* és Isten áldását kérték az első polgár folyóesztendei munkásságára. Utánuk *Duday* Alajos dr. XI. kerületi elöljáró vezetésével *az elöljárói kar* tisztelgett, majd ugyancsak *Duday* Alajossal élén a *FANSz* népes küldöttsége járult *Szendy* Károly elé. *Ölveczky* Pál, a *Budapesti Tanítótestület* delegátusaival kereste fel a polgármestert, *Horony-Pálfi* Aurél dr., a főpolgármesteri hivatal vezetője saját hivatali kollegáinak jókívánságait mondotta el. Egymás után érkeztek ezután a polgármesterhez *a székesfővárosi üzemek és intézmények* vezérigazgatói és vezető tisztviselői. A Gázművek, az Elektromos Művek, a Vízművek, a Községi Takarékpénztár, a Kisipari Hitelintézet, a Fővárosi Statisztikai Hivatal, a Fővárosi Könyvtár, a Községi Élelmiszerüzem, stb. vezetőinek távozása után a tüzoltótestület tiszti küldöttsége jelent meg, élén vitéz *Kiss* Lajos dr. főparancsnokkal, majd a Frontharcos Szövetség formaruhás küldöttsége vonult be a polgármesteri dolgozószobába.

A NEP küldöttsége

A *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének* népes küldöttségét *Gaár* Vilmos vezette *Szendy* Károly elé. *Gaár* Vilmos a párt nevében meleg szavakkal köszöntötte a polgármestert az újév alkalmából, megállapitva, hogy a polgármester mint egész férfi dolgozik a főváros érdekében, minden igaz ügyet szeretettel tesz magáévá, s *lefelé ugyanúgy, mint felfelé, független tud maradni, megvédve az autonómiát.* A polgármester személyéből a megértés és a szeretet árad, s éppen ezért *megérdemli a főváros polgárságának bizalmát és megbecsülését.* Azzal fejezte be beszédét *Gaár* Vilmos, hogy minden igaz magyar ember bizalommal néz a jövő elé és mindnyájunknak az a leghőbb kívánságunk, hogy *Budapest minél előbb Nagymagyarország fővárosa legyen* és *Szendy* Károly az ezeréves határokkal rendelkező ország fővárosának élén álljon.

Szendy Károly polgármester meghatottan köszönte meg az üdvözlést és beszédében hangsúlyozta, hogy *mindenkor a legfőbb kötelességének tartotta megvédeni a főváros autonómiáját.* A polgárság támogatását kérte további munkájára, együttműködésre hivta fel a párt tagjait és hangoztatta, hogy *a polgárság érdekében a realitásokat kell szem előtt tartani*, nem szabad illuziókat kergetni és szépeket mondani. Annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a jövő esztendő is tele lesz nehéz munkával és küzdelemmel, s *ezért további baráti bizalmat kért.*

A KERESZTÉNY PÁRT

A *Keresztény Községi Párt* száztagú küldöttségét *Csillery* András dr. vezette és ő köszöntötte a polgármestert, hangoztatva, hogy a köszöntés a párt részéről *belső meggyőződés és a szeretet kifejezése.* A polgármester válaszában hangsúlyozta, hogy *keresztény nemzeti* felfogásában soha semmiféle körülmény nem fogja megingatni és politikáját *továbbra is a szociális segítés gondolata fogja irányitani.*

Ezután *Bednárz* Róbert a *Keresztény Tanügyi Bizottság* nevében üdvözölte a polgármestert.

Elkészült a főváros új műszaki osztályának tervezete

35 mérnöki állást szerveznek

A Rákóczi-úti házbeomlás alkalmából, mint annakidején megírtuk, a belügyminiszter utasítására elhatározta a főváros, hogy a régi épületek felülvizsgálására és az új építkezések statikai szempontból való ellenőrzésére új műszaki szervezetet állít fel. Mint a *Fővárosi Hirlap*

illetékes helyen

értesül, a városrendezési és magánépítési ügyosztály elkészítette ennek az új ellenőrző szervezetnek a tervét, amelyet a polgármester is elfogadott, úgy, hogy

a legközelebbi közgyűlésen a tervezet már napirendre is kerül.

A főváros vezetősége a legcélszerűbb megoldási módot választotta, amelyet, mint egyedül célravezetőt, a *Fővárosi Hirlap* a terv felvetése alkalmával megoldásul ajánlott. Az ellenőrző mérnököket nem osztják szét a kerületekben, hanem a városrendezési és magasépítési ügyosztály keretében

külön alosztályt állítanak fel, amelynek 35 tagja lesz.

Ebből a célból *35 új műszaki állást szerveznek*, de a felveendő mérnököknek csak egy részét osztják be az új alosztályba, míg az alosztály gerincét az egyes műszaki ügyosztályoknál működő, a statikai ellenőrzésre alkalmas mérnökökből állítják össze. Az új mérnökökből azután annyit osztanak be az ügyosztályokhoz, ahány erőt onnan az ellenőrző mérnöki csoport számára elvontak.

Ha a közgyűlés a tervezetet elfogadja, akkor a státuskiegészítésre a belügyminiszter hozzájárulását kell kikérni. A hozzájárulás nem vitás, miután az új mérnöki szervezet felállítása a belügyminiszter kívánságára történik.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcizlós csavarok.

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás!
Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
lénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel
Telefon: 1-414-76

Események

Fővárosi Hirlap

Alapításának huszonötödik évfordulóját a

FŐVÁROSI HIRLAP

nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

félévre . . . . . 12 pengő,

egész évre . . . . . 24 pengő.

Huszonöt év

Budapest szolgálatában

Az új esztendő beköszöntésével elérkeztünk ahhoz az időponthoz, amikor seregszemlét tarthatunk a FŐVÁROSI HIRLAP lepergett munkaévének területén. Ez a szemlénk az eddigieknél nevezetesebb és ünnepiesebb, mert ebben az esztendőben tölti be a

FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét.

Az évforduló alkalmából meleg érzéssel köszöntjük előfizetőink és olvasóink táborát, amely bizalmával és barátságával ajándékoz meg minket azért a munkáért, amelyet a közérdek szolgálatában folytatunk. Budapestet és vele az egyetemes magyar érdeket szolgáljuk munkával, tisztességgel, önzetlen áldozatkészséggel, soha nem pihenő energiával, készen a harcra is, ha a közérdek paranesa csatasorba állít. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy ez a lélekkel fűtött munkánk eredményeket érlelt, hogy szavunkat sokszor meghallották és lehetőségeinkhez képest mi is

hozzájárultunk azokhoz az eredményekhez, amelyek a naggyá nőtt fővárosát szerető minden magyart büszkeséggel töltenek el.

Ehhez a munkához nemcsak a szeretetét és lelkesedését hozta a FŐVÁROSI HIRLAP, amely születése napjától kezdve a sajtóban új irányt mutatott és a sajtó feladatának betöltéséhez új tartalmat adott. Köztudomású, hogy

a FŐVÁROSI HIRLAP volt az első sajtóorgánum, amely rá akarta és rá is tudta irányítani a közönség figyelmét a fővárosra és a közérdeklődés fényébe állította a Városházát, ahonnét a fővárost kormányozzák.

Megérttette a közönséggel, hogy a városházi adminisztrációval millió lélek boldogulása függ össze és ezért mindnyájunk joga, de kötelessége is figyelni és értékelni a városvezetés munkáját.

Miközben megilletű súlyhoz és jelentőséghez jutott lapunk hasábjain a Városháza minden életmegnyilvánulása, a FŐVÁROSI HIRLAP új utakat tört arra, hogy ezt az érdeklődést éberen tartsa.

Megteremtette az igazi városházi hírszolgálatot, amelybe jólértesültsége mellett új hangot, friss színeket, ötleteket tudott belevinni

és megmutatta a nyomában feleszmélőknek, hogy milyen nagy, dús és termékeny területet hagytak eddig kiaknázatlanul. Hogy mások is ezen a megnyitott csapáson indultak el, csak azt mutatja, hogy helyes volt az irány, amelyet a magunk számára megszabtunk és ösztönző erőt adott arra, hogy hivatásunkat, a korral előretörve, mindmáig, mint a legkomolyabb és legtekintélyesebb fővárosi sajtóorgánum, az élen töltsük be.

Lepergett munkaévünk befejeztével ezzel az érzéssel tartjuk meg seregszemlénket és kérjük előfizetőinket és barátainkat arra, hogy missziós munkánkban továbbra is támogassanak. De ugyanakkor azt a kérést intézzük azokhoz a barátainkhoz, akik lapunkat csak példányonként szerzik be, hogy lépjenek be előfizetőink gárdájába és erősítsenek bennünket ezzel is további küzdelmünkben.

Fővárosi Hirlap
szerkesztősége

A főváros küldöttségének újévi tisztelgése a kormányzónál. A polgármesteri hivatalban lefolyt üdvözlések után újév napjan a törvényhatósági bizottság különböző pártjaiból küldöttség alakult, amely *Szendy* Károly polgármester vezetésével elindult a királyi várpalotába, hogy *tisztelgő kihallgatáson jelenjék meg vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzónál.* Budapest székesfőváros közönsége és a törvényhatóság nevében *Szendy* Károly polgármester üdvözölte a kormányzót.

Vajay Károly — miniszteri tanácsos. A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére a *miniszteri tanácsosi címet* adományozta *Vajay* Károly miniszteri osztálytanácsosnak, *Kozma* Miklós belügyminiszter személyi titkárának. Ez a kinevezés a legszélesebb körökben keltett osztatlan örömet. *Vajay* Károly hosszú esztendők óta teljesít a belügyminisztériumban kényes és felelősségteljes beosztásban szolgálatot és mint több belügyminiszter titkára, lekötelező udvariasságával, szívélyes modorával és szolgálatkészségével mindenkor és mindenkinek — közte a sajtónak is — szolgálatára állott, ami által számtalan barátot szerzett.

Vadnay Tibor volt belügyi államtitkár meghalt. Karácsony első napján 68 éves korában meghalt *Vadnay* Tibor dr. nyugalmazott belügyi államtitkár, a magyar közigazgatás egyik legkiválóbb szakembere. Hétfőn délután temették el nagy részvét mellett a Kerepesi-úti temető halottasházából. A gyászszertartást *Haypál* Béla lelkész végezte. A belügyminiszter és a belügyminisztérium tisztviselői karának nevében *Csatáry* Béla dr. államtitkár búcsúztatta.

Házasság. *Madarász* Géza dr., *Madarász* Géza dr. ügyvéd és *Hieronymi* Aranka fia január 2-án tartotta esküvőjét *Szél* Ágnessel, *Szél* Jenő dr., a Budapesti Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója és *Bálint* Aranka dr. leányával a ciszterci-rend Szent Imre herceg-úti Nagyboldogasszony plébániatemplomában. A fiatal párt *Brisits* Frigyes dr. ciszterci tanár eskette. Násznagyok voltak: *Vitál* Gyula alezredes és *Apáthy* Gyula.

Nem fellebbezték meg az alpolgármesterválasztást. Mint ismeretes, a minap járt le az a 15 napos terminus, ameddig meg lehetett fellebbezni *Schuler* Dezsőnek alpolgármesterré történt megválasztását. Tekintve, hogy *a terminusig nem érkezett be fellebbezés* a választás ellen, a főváros vezetősége *a közgyűlési határozatot a belügyminiszter útján kormányzói megerősítés végett felterjesztette.*

Engedély külföldi kitüntetések viselésére. A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére megengedte, hogy *Némethy* Károly dr. tanácsnok, valamint *Szviezsényi* Zoltán dr., a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója a *belga II. Lipót-rend középkeresztjét*, továbbá *Bárány* László dr. tanácsjegyző az *olasz koronarend tiszti keresztjét* elfogadhassa és viselhesse.

Uhl Gyula orvos ünneplése. A BSE vitorlás szakosztálya bajnokavató vacsorát tartott, amelyen *Bódy* László dr. tanácsnok, A BSE vitorlás szakosztályának elnöke ünnepi beszédet tartott és átnyujtotta a BSE bajnoki aranyérmét *Uhl* Gyula dr.-nak, aki a BSE színeiben megnyerte a „Balaton vitorlás-bajnok"-ságát. Az ünnepségen megjelentek vitéz *Kalándy* altábornagy, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok és a Balatoni Vitorlás Egyesületek reprezentánsai. A vacsora előtt *Márkus* Antal mérnök a kieli olympiászról tartott felolvasást, amelynek keretében bemutatta *Wohl* György mérnök és *Liber* Endre mérnök művészi felvételeit.

Ötvennégy pályaművet küldtek be a városközpont-pályázatra. A Közmunkatanács, mint megírtuk, a Forum kialakítás tervére pályázatot irt ki, amely december 31-én járt le. Rendkívüli érdeklődés nyilvánult meg az építészek körében a pályázat iránt, amelyre *54 pályamű érkezett be.* A zsüri, amelynek elnöke *Bessenyei* Zeno dr., a Közmunkatanács elnöke, hónapokig tartó munka után döntheti csak el a pályázat eredményét. Négy pályaművet egyenként 2500 pengővel díjaznak, hatot pedig egyenként 800 pengőért megvásárolnak.

Megjelent Budapest Székesfőváros Statisztikai Évkönyve. *Illyefalvi* I. Lajos dr. szerkesztésében és a Székesfőváros Statisztikai Hivatalának kiadásában megjelenő statisztikai évkönyvnek XXIV. évfolyama hagyta el a sajtót. *Illyefalvi* dr.-nak mintaszerűvé vált feldolgozási módszere szerint készült el ez a hatalmas kötet magyar és német nyelven. A főváros fizikai és topográfiai viszonyait, épületeit, lakásait, a népesség és a népmozgalom adatait, a községi igazgatás, pénzügyek, adók és jövedelmek, építkezések, közmunkák, közegészségügy tudományosan részletezett eredményeit adja a könyv első fele. Azután a gazdasági élet statisztikája következik: az őstermelés, ipar, kereskedelem, közlekedés, hitelviszonyok, közélelmezés, szociális és munkásügyek, árak alakulása, munkabérek stb. Az 1935. év adatainak impozáns tárháza ez az évkönyv, amelynek hatalmas statisztikai anyagot magában foglaló fejezetei hű képét adják az esztendőnek. A könyv 15 pengőért kapható a Főváros Statisztikai Hivatalában.

Megkezdte működését az új rendőrkapitányság a Zuglóban. A budapesti XIV. közigazgatási kerületben megszervezett önálló kerületi kapitányság január hó elsején megkezdte működését. Január 1-től tehát a budapesti XIV. kerület, valamint *Pestújhely* község lakói rendőri természetű ügyeit az eddigi VII. kerületi kapitányság helyett a XIV. kerületi kapitányság intézi. A kapitányságot a XIV. kerület, Thököly-út 174. számú házban helyezték el.

Áthelyezések és nyugdíjazások a fővárosnál. A polgármester *Burg* Ferenc és *Drágffy* Gyula közélelmezési főtanácsosokat, *Veress* Sándor közélelmezési tanácsost, *Bogisits* Lipót, *Máthy* Domonkos és *Serák* Lajos közélelmezési főfelügyelőket, *Grzyszeczky* László kezelőfőtisztet, *Villei* János adószedő ellenőrt és *Sperg* Gizella ideiglenes hivatalnokot *nyugdíjazta; Della Donna* Mihály főjegyzőt a közegészségügyi ügyosztályból a közművelődési és légvédelmi ügyosztályba, innen *Tőkés* Gyula tanácsjegyzőt a közegészségügyi ügyosztályba, *Székely* Ádám főmérnököt, *Szederjey* Jenő mérnököt, *Gerő* László segédmérnököt a magasépítési ügyosztályból, *Förster* Rezső vegyészt a vegyészeti intézetből az új *légvédelmi alosztályba, Birkás* Géza segédfogalmazót a levéltárból a XI. kerületi elöljárósághoz, *Szimélyi* Károly számvevőségi mérnököt a központi számvevőségtől a magánépítési ügyosztályba, *Baranyai* Ferenc számvevőségi tanácsost és *Beke* Pál számvevőségi tisztet a Segítőalaptól a *központi számvevőséghez helyezte át.*

Egységes munkarend és bérendszer a főváros nagyüzemeinél. A *Vízművek* üzemi választmánya Szőke Gyula elnöklésével minap tartott ülésén részletesen foglalkozott az üzemi munkásság helyzetével. A választmány helyeslással vette tudomásul, hogy *a munkások igényei a lehető legteljesebb kielégítést* nyerték. Ezen az ülésen jelentette be egyébként *Morvay* Endre tanácsnok azt, hogy a polgármester *elrendelte a három nagyüzem egységes munkarendjének és bérrendszerének kidolgozását,* ami a munkások foglalkoztatása terén az esetleges tévedéseket ki fogja küszöbölni.

A városi bérházakban eltörlik a liftpénzt. Az új lakásbérleti szabályrendelet tudvalévőleg csak azokat a lakókat kötelezi lifthasználati díj fizetésére, akik erre nézve a háztulajdonossal írásbeli megállapodást kötöttek. A többi lakók, akiknek ilyen szerződéses megállapodásuk nincs, *ingyen használhatják a felvonót.* A főváros bérházaiban számos lakó van, akiket a szerződés liftpénz fizetésére kötelez, ezek tehát az új szabályrendelet életbelépése után fizették a litfdíjat. *Schuler* Dezső alpolgármester most rendeletet adott ki és *abban további intézkedésig eltörölte a liftdíjat azoknak a lakóknak is, akiknek szerződés szerint a lift használatáért fizetni kellett volna.*

Január 6, 10 és 12-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

BEÉR SÁNDOR
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. • Telefon: 1-824-29.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat **CSÁSZÁR IMRE**
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát.
Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

ifj. FABRÓ FERENC
kőfaragó-mester kőgyárüzeme
Vállal homlokzati burkolást budakalászi travertinből és mindennemű kőfaragómunkát
Budapest, VI., Lehel-utca 8 Telefon: 2-907-46

Gazdasági Értesítő

Elkészült az átalakítási és tatarozási adókedvezményről szóló rendelet

A pénzügyminisztériumban elkészült az *átalakítási és tatarozási munkálatokkal kapcsolatban engedélyezhető adókedvezményekről szóló rendelet.* Az adókedvezmény kiterjed a rendeletben megállapított olyan átalakításokra, amelyeket *1937 január elseje után kezdtek meg és legkésőbb 1937 végéig fejeznek be.*

Adókedvezmnéyben részesíthetők az *adóköteles épületekké átalakított* állandóan adómentes épületek, a még használható állapotban lévő, lényegesebb költséggel *korszerűvé átalakított adóköteles épületek*, végül *hasonlóképen átalakított adóköteles bérlemények* (lakások, üzletek, irodák, szállók, pensiók stb.). *Kivételnek* a kedvezmény alól a szabályozási vonalnál kijebb vagy beljebb, valamint az utca szintjénél magasabban vagy alacsonyabban álló épületek.

Jogalapot nyujt az adókedvezményre minden munkálat, amely az adómentes épületet adókötelessé teszi. Az adóköteles épületeknél és bérleményeknél a *közművek bevezetése*, felujítása vagy a falba helyezése, hiányzó *fürdőszobák, cselédszobák*, modern *klozettek* létesítése, fürdőszobák modern felszerelése, *személy- vagy teherlift bevezetése*, avagy ezek meghosszabbítása, *központi fűtés* bevezetése, a már meglevő ilyen berendezéseknek *magyar széntüzelésre* alkalmassá tétele, *lakások, irodák, üzletek átalakítása, függőfolyosók* megszüntetése, kivételesen ilyeneknek a lakások felaprózása miatti létesítése, *szigetelési munkálatok, alap- és falmegerősítés, utcai, udvari homlokzat, lépcsőház, tüzifal, világító udvar, erkély* átalakítása és rendbehozatala, *födémek, fedélszékek, fedélkijáratok, padlók, ajtók, ablakok kicserélése*, hatósázilag elrendelt *tűzbiztonsági építkezések*. Ezekkel a felsorolt munkákkal okozati összefüggésben álló és azokkal kapcsolatban elvégzett munkák a kedvezmény mérvo szempontjából azonos elbírálás alá esnek.

A tatarozási munkákra vonatkozólag úgy intézkedik a rendelet, hogy az előbb fel nem sorolt olyan munkálatok, amelyek az épület rendes karbantartásához szükségesek, az adókedvezményekre nem szolgáltatnak jogalapot, azonban a felsorolt átalakításokkal okozati összefüggésben nem álló, de azokkal egyidejüleg végzett festés, csempézés, javítás, tatarozás költségeit a jogalapot szolgáltató átalakítási költségekhez *tatarozási költségek* címén hozzá lehet számítani. *Tatarozásnak minősítendő, ha az átalakításokat régi anyagból készülnek.*

A kedvezményből kizárt munkák sorában vannak a *fényüzési* átalakítások, *külföldön előállított gyártmányok* költségei, *portálék, kirakatok, fényhatások, cég- és reklámtáblák, toldaléképítkezések, külföldi vállalkozóknak* kiadott munkák.

Az adókedvezmény feltétele, ha az adóhatóság által elfogadott átalakítási és tatarozási költségek együttes összege eléri *az adókötelessé átalakított épületeknél* a belső (pincén, padláson kivüli) köbtartalomhoz viszonyitott köbméterenkinti 2.50 pengőt, *családi házaknál* a házadóalap 30, *bérházaknál, szállóknál* 15 százalékát, *bérleményeknél, társházak* tulajdon-részeinél ugyancsak az előbb körülírt 2.50 pengőt. *Családi háznak* az az épület minősítendő, melyben a házmesteri és egyéb alkalmazotti lakáson kívül legfeljebb *3 lakás* van.

Az átalakított épület után kivetett házadóból, rendkívüli pótlékból és községi pótadókból *levonásba hozandó összegek: az átalakítási költségek 50 százaléka*, az egyidejü *tatarozások 50 százaléka*, de legfeljebb az átalakítási költségek *fele össze* után, *műemlékeknél* ezeknek a költségeknek *60—60 százaléka*, az *adókötelessé* átalakított épületek után *az összes költségek 50 százaléka.*

A Baross Szövetség újévi levele a Fővárosi Hirlaphoz. A magyar kereskedő és iparos társadalom nagytekintélyü érdekképviselete, a *Baross Szövetség* az évforduló alkalmából megtisztelő fegyverbarátsága jeléül a következő levelet intézte a *Fővárosi Hirlap* szerkesztőségéhez: *Mélyen tisztelt Szerkesztőség!* Az ó-év alkonyán és az új-év küszöbén a *Baross Szövetség* szükségét érzi annak, hogy köszönő szóval forduljon azokhoz, akik a nemzeti érdekek védelmében folytatott nagyarányú működését megértéssel fogadták és szeretettel felkarolták. Hálásan megköszönjük az igen tisztelt Szerkesztőségnek, hogy Szövetségünk életnyilvánulásairól nagybecsü lapja hasábjain mindenkor hirt adni, a nyilvánosságnak szánt közleményeinket elfogadni és az ország újjáépítésének munkájában teljesitett szolgálatainkat megértéssel, szerkesztőinek kiváló irásművészetével és jóindulatával támogatni kegyeskedett. Arra kérjük az igen tisztelt Szerkesztőséget, hogy Szövetségünket közérdekü munkásságában a jövőben is támogatni és ekként előmozditani kegyeskedjék, hogy Magyarország közgazdasági teyékenysége minden arra hivatott tényezőnek összefogása által a jövőben még nagyobb eredményekre vezethessen. Kiváló tisztelettel: *Ilovszky János* m. kir. kormányfőtanácsos, országos elnök, *Domokos* László dr. ny. osztálytanácsos, főtitkár.

Weiss Fülöp 77 éves. *Weiss* Fülöp, a Kereskedelmi Bank elnöke Szilveszter napján töltötte be hetvenhetedik életévét. Az intim családi ünnephez, amelynek az év utolsó napján *Weiss* Fülöp állott a központjában, jókivánságaival az egész magyar gazdasági élet csatlakozott, azzal az óhajtással, hogy a hiteléletnek itthon és a külföldön egyaránt megbecsült tekintélye tovább is folytassa mai erejében és szellemi frisseségében azt a munkát, amelyel közgazdasági életünknek már annyi szolgálatot tett.

A Nemzeti Bank közgyülése. A Magyar Nemzeti Bank február 1-én délután 6 órakor tartja közgyülését. Az évek során kialakult tradició szerint a Nemzeti Bank közgyülése után néhány nappal később tartja közgyülését a Kereskedelmi Bank, amely rendszerint január 20-án szokta mérlegét közzétenni. Ezt követi a Pesti Hazai Takarék mérlegének közlése.

A főváros biztosításai. Hosszabb tárgyalás után Szilveszter napján létrejött a főváros és a biztosító vállalatok között az új megállapodás, mely *tiz évre rendezi a főváros ingó és ingatlan vagyonának kár esetére szóló biztosítását.* Az új szerződés *40 ezer pengő díjmegtakarítást jelent a fővárosnak*, amennyiben tudvalevőleg *kivonták* a biztosítás kötelezettsége alól a közigazgatási épületek bútorberendezését, valamint az úgynevezett vegyes biztosításokat. A biztosításban 16 nagy intézet vesz részt és a főváros tarifaengedmény címén a megállapított díjtételekből *20 százalék engedményt kap.* A szerződés tiz éven belül is *hathavi irásbeli értesítéssel felmondható.* Az *Első Magyar Általános Biztosító Intézet* vezetésével a főváros biztosításaiban a következő intézetek vesznek részt:: *Gazdák Biztosító Szövetkezete, Trieszti Általános Biztosító Társulat, Adria Biztosító Társulat, Fonciére Általános Biztosító Intézet, Magyar Francia Biztosító, Astra Biztosító, Sun angol biztosító intézet, Providentia Biztosító, Angol Elemi Biztosító, Hazai Általános Biztosító, Turul Magyar Országos Biztosító, Pénzintézetek Országos Biztosító Rt., Magyar Hollandi Biztosító, Anglo Danubian Lloyd Általános Biztosító* és a *Corvinia Általános Biztosító* részvénytársaságok.

A Hálókocsi Társaság magyarországi fiókjának átszervezése. A *Nemzetközi Vasúti Hálókocsi Társaság* párisi vezérigazgatósága a vállalat magyarországi képviselőjének, *Forster* Jenő bárónak előterjesztésére *Hauser* Károlyt kinevezte a magyarországi osztály főnökévé, *Thierry* Gaszton bárót osztályfőnökhelyettessé, *Schuster* Alfonzot, a keleti pályaudvari kirendeltség főnökét, felügyelővé, *Sturma* Emilt, a dunai kirendletség főnökét, felügyelőhelyettessé, *Szarvas* Sándort, a nyugati pályaudvari kirendeltség főnökét, főellenőrré, *Bányai* Miklóst a budapesti osztály titkárává és *Nagyiványi* Antalt a budapesti osztály pénztárosává. A párisi vezérigazgatóság nagy elismeréssel emlékezett meg a Hálókocsi Társaság magyarországi osztályának az idegenforgalom terjesztése terén az elmult esztendőben elért nagy eredményeiről és sikereiről.

Nagy érdeklődés a Nemzetközi Vásár iránt. Most már végleg fixirozták a *Nemzetközi Vásár* rendezési idejét: *április 30 és május 10-e között tartják meg a vásárt*, még pedig ismét a *Városligetben.* A vásár uj alaprajza elkészült, rendkivül ötletesen *az olimpiászra emlékeztető, stadionszerü megoldással.* Eddig már több mint *300 magyar vállalat jelentette be részvételét* és különösen az utóbbi napokban fokozódott a jelentkezések száma, tekintve, hogy *január 15-ig 10 százalékos helydíjkedvezményt biztosit a rendezőség.* A magyar érdeklődésnek megfelelően hasonló nagyarányú érdeklődés mutatkozik a külföld részéről: *a többi közt még egzotikus tengerentúli államok is jelentkeztek.*

Osztalékot emelnek az Angol-Magyar Bank iparvállalatai. Az *Angol-Magyar Bank* nagy iparvállalatai 1936-ra emelni fogják a dividendát. Igy nagyobb osztalékot fog fizetni a *Nagybátonyi*, a *Metallochemia Rt.* Igen kedvező üzletéve volt a *Hungária Műtrágyagyárnak* is, amely több új iparágat vett fel működési körébe. Nyereségesnek mutatkozik a *Nemzetközi Gépkereskedelmi* üzletéve is.

Baeder contra Béder

Bonyodalmak Baeder Herman új gyáralapítása körül

Már huzamosabb idő óta foglalkoztatja a közgazdasági köröket az a hir, amely az ujpesti *Béder Részvénytársaság* és az ujonnan alakult *Béder és Fia illatszergyár* között dul.

Az ujpesti *Baeder Részvénytársaságot* — mint ismeretes — *Baeder* Hermann körülbelül harminc évvel ezelőtt alapitotta. A mult év elején a gyárigazgatók között *surlódások keletkeztek*, amelyek következtében a gyáralapító *Baeder* Hermann *barátságosan megvált az általa alapitott gyártól.* A megállapodás lényege az volt, hogy *Baeder* Hermann cca. *háromszázezer pengő lelépési dijat kap készpénzben*, mig további tiz évre, *évenkint ötvenezer pengő tiszteletdijban részesül* a részvénytársaságtól abban az esetben, amennyiben hasonló üzemet nem létesit. A szerződés megkötése után azonban elterjedt a hir, hogy *Baeder* Hermann, mérnök fiával egyetemben, a Thököly-úton hatalmas telket vásárolt, amelyen illatszergyárat fog felépittetni. A hirek eljutottak a *Baeder Részvénytársasághoz is*, amely azonban hitetlenkedve fogadta a „jól beavatottak" értesüléseit, annál is inkább, miután *nem hitte, hogy Baeder Hermann ilyen módon négyszázötvenezer pengőről lemondana.*

Később azonban már konkrét formában megtudták *Baederék*, hogy *Baeder* Herman Thököly-úti telkén tényleg dolgoznak az illatszergyár felállitásán, mire felszólitották *Baeder* Hermant, nyilatkozzék, *milyen címmel akarja felépitendő üzemét folytatni*, egyben már eleve tiltakozásukat fejezték ki, amennyiben *Baeder* Hermann üzemének gyártmányait *Baeder* név alatt akarná forgalomba hozni.

Steinfeld Sándor és *Fuchs* Oszkár, a *Baeder Részvénytársaság* igazgatói kisérletet tettek az ügy békés elintézésére, de *Baeder* Hermann kereken kijelentette, hogy a kiválása alkalmával kötött szerződésében *semmiféle intézkedés nincs*, ami megtiltaná, hogy a *Baeder* nevet használja, tehát a megindulló gyár cikkeit igen is ezzel a jólismert és bevezetett márkával fogja árusitani.

Elkeseredett polémiák után sem sikerült *Baeder* Hermant eltéríteni szándékától. Közben a Thököly-úti illatszergyár elkészült, *a gyártás megkezdődött.*

Ilyen előzmények után az ujpesti *Baeder Részvénytársaság* tisztességtelen verseny címén keresetet adott be *Baeder* Herman ellen, amelyben arra kéri a bíróságot, hogy még a gyár megnyitása előtt tiltsa el *Baeder* Hermannt a *„Baeder"* név használatától, okul felhozván, hogy *ezt a márkát évtizedes munkával, súlyos áldozatokkal vezették be a piacon*, — amelyben ugyan jelentékeny része volt *Baeder* Hermannak is — mégis, szerintük, tisztességtelen versenyt képező cselekmény, mert a cégtől való megválás után, mint ellenértéket, *több százezer pengőt felvett Baeder Hermann.*

— Bader Hermann nagy összegü végkielégitést vett fel tőlünk — állitja keresetében a részvénytársaság — most pedig hasonló cégszöveggel alapit egy konkurrens illatszergyárat, ami kimeriti a tisztességtelen verseny fogalmát.

Baeder Hermann a keresettel szemben azt állitja, hogy itt nem „márkáról" van szó, hanem arról, hogy saját neve alatt joga van gyáriizemet létesiteni, de pusztán előzékenységből már eleve kijelenti, hogy nem *Baeder*, hanem fonétikusan *„Béder"* néven kívánja gyártmányait forgalomba hozni. Egyben ügyvédje útján pergátló kifogást emelt a kereset ellen, mert a gyárigazgatók személyükben indították meg a pert, erre pedig joguk nincs és *ez a jog csupán a részvénytársaságot illeti meg.* Tehát a tisztességtelen verseny panasza *már ez okból is elutasitandó.*

A tárgyaláson elsősorban a pergátló kifogással foglalkozott a bíróság, ahol *elutasiották Steinfeld és Fuchs igazgatók keresetét.* A bíróság megállapitása szerint *téryleg csupán a részvénytársaság jogosult pert indítani Baeder Hermann ellen.*

Az igazgatók azonban megfellebbezték az itéletet és most már *Baeder* Hermann indított pert az ujpesti gyár ellen azon a címen, hogy *állapitsa meg a törvényszék, hogy joga van-e saját neve alatt üzemet létesiteni.*

Egyelőre mindkét per sorsa bizonytalan, a végső kimenetel elé szakmai körökben nagy érdeklődéssel tekintenek. *(M. S.)*

Pelikan
IRÓGÉPSZALAG
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.
Vilmos császár-út 42.

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz.
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-67.
Üzlet: Német-utca 59.

Vállalkozás

Az iparügyi miniszter állásfoglalása az angyalföldi szivattyútelep vállalatbaadásáról. Az angyalföldi csatornaszivattyútelepnek a fellebbezések áradatában elakadt építkezése, úgy látszik, a legközelebbi időben megindulhat. A megfellebbezett és megsemmisített pályázatok és a hasonló sorsra jutott szűkebbkörű pályázat után a polgármester az alapépítményi munkálatokat, mint ismeretes, a *Pittel és Brausewetter*, valamint a *Zsigmondy Béla Rt.* cégeknek adata ki szabad kézből 739.000 pengő vállalati összegért. Miután ezt a határozatot is megfelebbezték, az ügy ismét a belügyminisztérium elé került. A belügyminisztérium döntése előtt *az iparügyi minisztérium szakvéleményét kérte ki.* Az iparügyi minisztérium már elkészült a szakvéleménnyel, amely *a polgármester határozata mellett foglal állást.* Ilyenformán a belügyminiszter döntése a legközelebbi napokban megtörténik és ezzel bizonyára be is fejeződik ez a példátlanul hosszúra nyúlt vállalkozási história, amely egy sürgős közmunka elvégzését két éven át lehetetlenné tette.

Versenytárgyalási megbízások

A Gubacsi-úti szükséglakások **ácsmunkálatait** a következő cégek kapták: az A) épületet: Eckhardt István 24.380, a B) épületet Molnár Géza 33.742, a C) épületet Erdei Lajos 23.143, a Bihari-uti épületet pedig Szabó István 21.538 pengőért.

A Gubacsi-u. szükséglakás telep A) épületének **bádogos munkáit** a Kardos Lipót cég kapta 4791.—, a C) épületét a Guba András cég 4959.—, a B) épületét a Kartaly László cég kapta 7959.—, a B) épület **palafedő munkáit** pedig Tomschay József kapta 10.007 pengőért.

A Gubacsi-úti szükséglakásos telepen az A) épület **tetőfedő munkáit** Kuszenda János kapta 6139.55, ugyanott a C) épületet Krisch Fekete Nándor kapta 5934.90 pengőért.

A Kerepesi-úti menhely **burkolómunkálatait** a Higienia épületburkoló szövetkezet kapta 1515, az **ácsmunkát** pedig Hellebrandt Ödön 1773 pengőért.

A Rudasfürdő **szigetelési munkálatait** Helvey Tivadar kapta 1100, az **ácsmunkát** pedig Fritz József 1271 pengőért.

Az Új Szent János-kórház **vászonredőny munkálatait** Roggenbauer Rezső kapta 2483 pengőért.

A Mester-utcai iskola **vízvezeték és csatornaberendezési munkálatait** Ujvári Tibor Imre kapta 1265 pengőért.

A ferencvárosi kikötő **villanyszerelési munkálatait** Csury István kapta 1787 pengőért.

A Fertőtlenítő Intézet **kőmivesmunkálatait** Grandits Gyula kapta 2064 pengőért.

A Bihari-úti iskola **udvarfeltöltési munkálatait** Lisinszky István kapta 2400 pengőért.

Az Üllői-úti kislakásos bérház **tetőfedő munkálatait** Kuszenda György kapta 1586 pengőért.

A Kórház-utcai zárt élelmiszerpiac **betonszigetelő munkálatait** Posnanszky és Strelitz kapta 1540 pengőért.

A Batthyány-téri vásárcsarnok **aszfalt- és kátrányozómunkálatait** az Asphalt Építőipar kapta 1540 pengőért.

A Vámház-körúti vásárcsarnok **falépcsőmunkálatait Erdei Lajos kapta 1038 pengőért.**

A Szent László-kórház **teherfelvonó átalakítási munkálatait** Sere Máté kapta 2471 pengőért.

Az Egressy-uti iskola **ácsmunkálatait** ifj. Ertl József kapta 1513 pengőért.

A balatonzamárdii üdülő **kőmivesmunkálatait** Katona János kapta 1877 pengőért.

A Szent István-kórház **vízvezetéki munkálatait** a Petz Testvérek cég kapta 1299 pengőért.

A Gázművek részére szükséges **gáztűzhelyek és vasalók szállítására** megbízást kaptak: Magyar Gázizzófény 81.482, Hofherr és Schrantz 30.420, Brenner Elek 13.871, Edinger Artur és Társa 6736 és Fémáru-, Fegyver- és Gépgyár 28.115 pengőért.

A Vízművek részére szükséges **vaslemezesövek szállítását** a Röck István és Első Brünni Gépgyár kapták 67.100 pengőért; **vascsavarok szállítását** a Magyar Vagon- és Gépgyár kapta 5310 pengőért; Oetl Antal **aknaelzáró-födélszállítást** kapott 2040 pengőért, míg a Wolf Márk Fia cég **gőzelosztó és kondenzvízgyüjtő szállítására** kapott megbízást 2443 pengőért; **különféle csövek és gumigyűrűk szállítására** a következő cégek kaptak megbízást: Friedr. Siemens Művek 50.457, Állami Gépgyár 20.208, Ganz és Társa 3069, Röck István és Első Brünni Gépgyár 4905 pengőért.

A bérházak részére szükséges **tűzhelyek szállítását** Zsédely Károly kapta 1617 pengőért.

Liftszerelési munkát kapott a XIV. ker. elöljáróság székházában Handlovits és Horváth 1538 pengőért.

A farkasréti temető **kőmives- és szigetelő munkálatait** Érchegyi László kapta 1316 pengőért.

A Fővárosi Képtár **bádogosmunkálatait** Gerő László kapta 1509 pengőért.

Az Új Szent János-kórház **láncrostély szerelési munkálatait** Jany János kapta 1418 pengőért.

A Szent László-kórház **tűzhelyszerelését** az Unitas kapta 1785 pengőért.

A Műszerraktár épületének **udvarrendezési munkálatait** a Reinisch és Wohl cég kapta 1783 pengőért.

A Vámház-körúti vásárcsarnok **bádogosmunkálatait** Kulcsár Kálmán kapta 2476 pengőért.

A Mátyás-templom **ólomlemezmunkálatait** Tollár Lajos kapta 1761 pengőért.

A Mária Terézia-téri templom **bádogosmunkálatait** Schreil János kapta 1933 pengőért.

A Béke-téri róm. kath. pléb. templom **toronyóra szerelési munkálatait** Óragyár, Rozgonyi és Révai cég kapta 3620 pengőért..

A Bihari-u. szükséglakás telep **palafedő munkált** özv. Bukovár Jenőné kapta 5891.—, a **bádogos munkát** pedig Horváth József 4082.— pengőért.

A Rudasfürdő **padlóburkoló munkálatait** Sós Lajos kapta 4790.— pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Gubacsi-úti szükséglakások **vízvezeték és csatornázási munkálataira** pályázni lehet január 22-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon. Ugyanott **villanyszerelési munkákra** pályázni lehet január 22-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon. Ugyanott **asztalos, lakatos, mázoló- és üveges munkákra** pályázni lehet január 15-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A farkasréti temetőben épülő kápolna **szigetelő munkálataira** pályázni lehet január 15-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A kertészet számára szükséges **napszám- és kordélyfuvarozásokra** pályázni lehet január 19-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Ceglédi-úti tüzelőszerraktár telepén építendő rakodószín **föld-, kőmives, elhelyező, vasbeton, vasszerkezeti munkálataira** pályázni lehet január 15-én d. e. 10 óráig (Tisza Kálmán-tér 20.)

A BSZKRT részére szükséges **142.000 drb bazaltkő szállítására** pályázni lehet január 12-én d. e. 9 óráig (Akácfa-u. 15. IV. em. 436.) Ugyanott **zúzottkő szállítására** pályázni lehet január 12-én d. e. negyed 10 óráig. (Akácfa-u. 15. IV. em. 436.) Ugyanott **szegélykövek szállítására** pályázni lehet január 12-én d. e. fél 10 óráig. (Akácfa-u. 15. IV. em. 436.) Ugyanott **490.000 kg. klöntőanyag szállítására** pályázni lehet január 12-én d. e. fél 10 óráig. (Akácfa-u. 15. IV. em. 436.) Ugyanott az 1937. év folyamán végzendő **burkolási, vágányépítési és pályafentartási munkálatokra** pályázni lehet január 12-én d. e. 12 óráig. (Akácfa-u. 15. III. em. 302.)

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos Hirdetések" rovatának élén közölt ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi kertészet alább felsorolt csoportjai részére az 1937. évben szükséges **napszám- és kordélyfuvarozási** munkákra.

Ajánlatot tenni úgy a napszám-, mint a kordélyfuvarozásra csakis egységárral lehet és pedig csoportonként külön-külön. Egy vállalkozó több csoport fuvarozási munkáira is tehet ajánlatot, de minden egyes csoportnál külön ajánlati űrlapon az egyes csoportok munkáira előírt bánatpénzek külön-külön való letevése mellett. A munkások (kocsisok) alkalmazására nézve a 18.312/1934—XII. pm. sz. rendeletemben foglaltak irányadók, amely szerint a munkáknál csakis oly munkások (kocsisok) alkalmazhatók, akik igazoltan legalább 1 év óta állandóan Budapesten laknak. Tartozik a vállalkozó elismerni a fővárosnak azt a jogát, hogy a foglalkoztatott alkalmazottak (kocsisok) igazolt járandóságait a vállalkozó követelése terhére kifizethesse.

Az ajánlatok benyujtásához szükséges nyomtatványok a Központi városházán II. emelet 289. ajtószám alatt kaphatók.

A keellőképen felbélyegzett (ajánlatonként 2 pengő), azaz: Kettő pengő) és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **1937. évi január hó 19-én, kedden délelőtt 10 óráig** kell a Központi városházán II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor történik a II. emelet 281. sz. helyiségben, ahol az ajánlatttevők, vagy igazolt megbizottaik is jelen lehetnek.

Budapest, 1936. évi december hó 21-én.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

ASBESTIT A jelenkor legjobb hézagmentes Asbestpadlója! Linoleumkészítés.
Gyártja: MAGYAR ASBESTIT PADLÓGYÁR
RÁCZ JÓZSEF Budapest, VI., Andrássy-út 32. sz. Telefon: 1—119—95.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyaglepara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—63.

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesítő-, idomító-, segítő- és kiegészítőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánhári- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Rozsdamentes
és vörösréz edények, nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VIZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

HÁZTARTÁSOK, KÖZHIVATALOK,
iskolák, stb. részére a legmegfelelőbbnek bizonyult a
Mávag-Jobbágy
FOLYTONÉGŐKÁLYHA!
Hazai olcsó szenekkel fillérekért állandó meleget ad.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.:T.
Budapest, V., Vilmos császár-út 28.
TELEFON: 1-273-20.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 január 13 — 2 szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Budapest egészsége

Nem szoktuk eltúlozni egy-egy szakelőadásnak a jelentőségét, de most meg kell állanunk *Salamon* Géza tanácsnoknak nagyfontosságú fejtegetései mellett, amelyeknek tükrében megláttuk azt a mérhetetlen jelentőségű kultúrmunkát, amelyet a főváros az egész ország egészsége érdekében kifejt. Ezúttal nem arról volt szó, hogy hány beteget és hogyan ápolnak a budapesti kórházakban, hány vidéki és hány budapesti van ezek között, mibe kerül az ápolási díj és mennyit fizet rá a székesfőváros egy-egy betegre. Mindezek közismert dolgok, minden kérdésre nyiltan, őszintén és megcáfolhatatlanul válaszol a költségvetés, de állandóan ott forognak ezek az adatok a bizottságok ülésein, sőt a napilapok hasábjain is. A magyar vidék betegeiért hozott áldozatokat a székesfőváros nem szokta fölhánytorgatni, de kétségtelen, hogy joggal mutat rá ezekre akkor, amikor — ami újabban mind sűrűbben történik — a fővárossal szemben követeléseket állítanak föl. Nem monduuk újat, amikor megállapítjuk, hogy az, amit a főváros az egészségügy szolgálatában és egyéb kulturális területeken a magyar vidéknek nyujt, igen erősen lehúzza a serpenyő mérlegét azzal szemben, amit mi kapunk. Helyesen van is ez így, azért vagyunk mi az ország fővárosa, az ország büszkesége, ennek a nemzetnek istápoló, gondozó, szerető gyámja.

Salamon Géza tanácsnok azonban ezúttal nem ezeket a kérdéseket érintette, nem az effektiv pénzbeli és természtbeni juttatásokról beszélt, hanem azokról az eszmei kincsekről, amelyeknek értékét soha, semmiféle eszközzel fölmérni nem lehet, de amelyeken, ha keresztül tekintünk, látjuk azoknak megbecsülhetetlen voltát. Budapest egészsége nemcsak Budapest, hanem az egész ország számára fontos. Ragályos nyavalyák, népbetegségek innen terjednek el, ha itt gyökeret verhetnek. A betegségek egész sorozata olyan, amely Budapestről az egész országot elárasztathatja. Itt kell hát gátat vetni, itt kell megelőzni a betegségeket. A mai orvostudomány már a közegészségügynek csak kisebbik eszközét látja a beteg test ápolásában, a betegség gyógyításában. Sokkal fontosabb ennél, hogy az emberek meg ne betegedjenek, hogy a betegségek terjedését megakadályozzuk, egyszóval, hogy preventiv intézkedésekkel vessünk gátat a betegségek föllépésének. Ezek a gátak óriási munkával épülnek, rengeteg tudás kell ahhoz, hogy ezt az építkezést megtanuljuk és rengeteg pénzbe kerül ezeknek keresztülvitele. Mindezt vállalja Budapest székesfőváros és olyan tökéletes mértékben teljesíti, amint azt ma csak a legnagyobb és legáldozatkészebb világvárosok cselekszik. A betegségek terjedésének megakadályozása és a preventiv intézkedés tehát az az egyik eszmei érték, amelyet számokban, pénzben kifejezni nem lehet és amelyet a magyar vidék tőlünk kap.

A másik mérhetetlen kincset jelentő eszmei érték az a munka, amelyet a főváros a tudományos eredmények figyelemmel kísérése és alkalmazása tekintetében folytat. *Salamon* Géza előadásában azokról az intézményekről volt szó, amelyek a főváros népének szolgálatában, de az ország érdekében is ezt a munkát is végzik. Ezek azok a törekvések, amelyek már nem is a betegség megakadályozását, hanem az egészség megtartását és fejlesztését eszközlik. A tisztaság, a tisztántartás, a portalanítás, a fürdés és száz és száz más eszköze van mindennek egészen a sportokig, amelyek a népegészség szolgálatában rendkívüli jelentőségűek. A kísérletek tömege, a külföldi eredmények alkalmazása, külön intézmények megszervezése, gépezetek, anyagok kipróbálása és a népegészség szolgálatába való állítása, ezek a székesfőváros legnagyobb teljesítményei. Egyszóval messze, messze túl vagyunk ma már azon, hogy a magyar főváros csak azzal szolgálja a maga lakosságának és az ország népének az egészségügyét, hogy a betegeket ápolja. Ez ma a közegészségügynek már a legkisebb, legjelentéktelenebb része. Az igazi nagy feladatok, amelyeknek értéke kiszámíthatatlan, pénzben kifejezhetetlen: gátak emelése a betegségek ellen és a tudomány legmodernebb eszközeinek munkábaállítása, az egészség megtartása és fejlesztése érdekében.

„Nagyarányú fejlődést, a munkanélküliség további csökkenését, a polgárság terheinek enyhülését várom az új esztendőtől"

Szendy Károly polgármester
nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a legközelebb megvalósítandó nagy városrendezési tervekről, a tabáni fürdőváros kialakításáról szóló konkrét indítvány előterjesztéséről, a középületek fejlesztési programjáról, a főváros anyagi helyzetének várható javulásáról és a pestkörnyéki kérdés rendezéséről

Szendy Károly polgármester rövid karácsonyi pihenője után az elmúlt héten ismét elfoglalta hivatalát és átvette a székesfőváros ügyeinek legfőbb intézését. Ebből az alkalomból a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste a polgármestert, hogy felvilágosításokat kérjen tőle azokról a nagyobbjelentőségű teendőkről, amelyek az újesztendő folyamán legelsősorban fogják foglalkoztatni az autonómia különböző szerveit. Érdeklődésünk különösen *a városfejlesztési problémák* és az ezekkel kapcsolatos *fürdővárosi program* kialakítására irányult, miután ezen a téren az elmúlt esztendő sok irányban az előkészítés időszaka volt, amelyet most már a program végleges megállapításának és a rendszeres munka megkezdésének kell követnie. Hogy ez csakugyan így is történik és hogy a főváros most már halogatás nélkül nekilát a jövő új városképét kialakító városfejlesztési terveinek megvalósításához, azt örvendetesen bizonyítja

Szendy Károly
polgármester

itt következő nyilatkozata, amelyben a *Fővárosi Hirlap* útján tájékoztatja a közvéleményt.

A legközelebb megvalósításra kerülő városfejlesztési tervekre vonatkozott első kérdésünk, amelyre a következő választ kaptuk:

— A kormány meggyőződése szerint elérkezett az időpont arra, amidőn *a városfejlesztés mérvének gyorsabb ütemben kell bekövetkeznie.* Az a körülmény, hogy a képviselőház már e hónap 26-án megkezdi *a városrendezési törvényjavaslat* tárgyalását, bizonyítja, hogy *ezen a téren rövidesen nagyjelentőségű események bekövetkezésére lehet számítani.* Örömmel köszönti a kérdés szabályozására vonatkozó átütőerejű rendelkezéseket

a főváros, amely a maga részéről is igyekszik mindent megtenni abban az irányban, hogy a székesfőváros további boldogulása és fejlődése szempontjából olyannyira nagyjelentőségű városrendezési vonatkozású terveket minél előbb realizálja.

Nekünk ezen a téren rengeteg tennivalónk van. Ezuttal nem kívánok egyébre rámutatni, mint arra, hogy a *Tabán-problémának* megoldását saját jól felfogott érdekünkből kifolyólag sem lenne kívánatos beláthatatlan ideig elhalasztani.

— Utasításomra a városgazdasági ügyosztályban *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok úr irányításával

előkészítés alatt áll a fürdőváros programjának megállapítása

és mint értesülök, a hatalmas elaborátum most már rövidesen elbirálásom alá kerül. Kétségen kívül meg kell állapítanom, hogy bár Budapest-fürdővárost évtizedek óta emlegetik, különböző elképzeléseken kívül *gyakorlati irányú előhaladás ezen a téren nem történt.* Ezt nem szemrehányásképpen mondom, mert hiszen addig, amíg a Tabán ütött-kopott házacskáinak tömege népesítette be, a fürdőváros kialakítása szempontjából éppen legfontosabb terület, nem is lehetett konkrét intézkedések megtetelét várni. A régi Tabán most már a multé. Viszont az idegenforgalom egyre örvendetesebb módon fejlődik és bizonyítja, hogy olyan intézkedések megtételét vária tőlünk a székesfőváros jólfelfogott érdeke, amelynek révén *Budapestet ki lehet emelni a többi idegenforgalmi gócpont közül azáltal, hogy minden erőnkkel kidomborítjuk városunk természeti kincseinek páratlan jelentőségét.*

— Abban a meggyőződésben élek, hogy

már a legközelebbi hónapokban előterjeszthetem konkrét indítványomat a pénzügyi bizottság és a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé, a tabáni fürdőváros alapjainak megvetése érdekében.

Kisebb jelentőségű intézkedések történtek már ezen a téren, ilyennek tekintem én *a Rudas-fürdő modernizálása* érdekében tett javaslataimat, továbbá azt, hogy *a forráskutatások fokozására* kerítettünk sort. Ezek azonban csak előkészületnek tekinthetők, mert közvetve szolgálják csupán az idegenforgalom érdekeit, a közvetett szolgálat azonban abban áll, hogy *eddigi propagandánk nagyarányú elmélyítésével,* ugyanekkor pedig jelentékeny új létesítmények életrehívásával adunk biztos kapcsolatokat az idegenforgalomnak.

— A *Fővárosi Hirlap* hasábjain többizben kifejtettem már, hogy a közület nem tekinthet magát a fürdőváros összes kérdéseinek megoldására egyedül hivatottnak. A székesfővárosnak, mint hatóságnak, legfőképpen irányító befolyását kell biztosítani.

a fürdőváros gyakorlati irányban történő kifejlesztése azonban legelsősorban a magántőke feladata,

mert az idegenforgalom voltaképpeni hasznát elsősorban éppen a magángazdaság érzi meg és csak a magángazdaságon keresztül jut a közületi gazdálkodás előnyökhöz. E felfogásom ellenére hajlandóságot érzek magamban arra, hogy a fürdővaros minél gyorsabb kialakítása érdekében

a székesfőváros maga tegyen kezdeményező lépéseket és akkor, amidőn majd megépítik a Tabánban a kétszázszobás gyógyszállót,

ezzel ösztökélést adjon a most még meglehetős érthetetlen módon visszahúzódó magántőkének.

A *Tabán* jövő sorsának kialakításán kívül különböző más városrendezési problémák iránt érdeklődtünk ezután.

— A városrendezés fontos kérdéseinek egész sorát készítjük elő, — volt a válasz. — Eppen a napokban járt le nagyon szép eredménnyel az a *tervpályázat,* amelyet

a Forum jövő képének kialakítása

érdekében írtak ki. Nem volt még módomban áttanulmányozni a beérkezett építészeti elkép-

zeléseket, szakemberektől hallom azonban, hogy igen *sok kiváló gyakorlati ötlet került kidolgozásra*, amelyek közül a zsüri megnyugtató módon ki fogja tudni választani a legmegfelelőbbet, amelynek figyelembevételével a város e részének jövendőbeli képe kialakulna.

— A Fővárosi Közmunkák Tanácsa hatalmas munkát végzett a legutóbbi hónapokban a Madách Imre-sugárút kiépítésének útjában álló akadályok elhárítására is

és áldozatos törekvését siker is koronázta, mert most már teljesen bizonyos, hogy azt az elavult városrészt, amelyet át fog szelni az új, modern útvonal, *belátható időn belül teljesen méltóvá lehet tenni a világvárosias fejlődésnek indult új Budapesthez.*

— A székesfőváros közönsége is igyekszik azonban mindent megtenni Budapest programszerű továbbfejlesztésére vonatkozólag, amit bizonyítanak azok a határozatok, amelyek

a különböző középületek fejlesztése

érdekében létrejöttek. A lakosság számának folytonos gyarapodása eredményezi, hogy iskolahálózatunkat bővíteni kell és ezért *a folyó esztendőben több új tanintézettel gazdagítjuk közoktatásügyünket.* Nem lesznek ezek mind új iskolák, viszont intézményesen gondoskodunk arról, hogy az elavult és a modern pedagógiai és higiéniai követelményeknek már megfelelni nem tudó régi iskolaépületeket megfelelően modernizáljuk.

— Ugyanígy megteszünk mindent a székesfőváros tulajdonában lévő többi közjellegű épület bővítésére és fejlesztésére. Ebben az esztendőben már *mind a tizennégy közigazgatási kerület saját otthonában fog működni*, ami tekintélyes mértékben járul majd ahhoz, hogy a székesfőváros polgársága ügyes-bajos dolgainak intézésénél a jelenhez képest könnyítésekhez jusson.

— Röviden úgy jellemezhetném a most beköszöntött új esztendőt, hogy az

a székesfőváros életében a szükségszerű alkotások esztendeje lesz.

Ebben a kijelentésben nincsen semmi lemondás. Egyedül a tényleges helyzetnek szükségszerű megvilágítása. Nagyon is közel van még hozzánk a közelmultban lezajlott gazdasági válság ideje, ennélfogva nem gondolhatunk arra, hogy olyan közmunkákat is elvégeztessünk, amelyek a jelenben rendelkezésre álló konkrét anyagi eszközöket meghaladják. *Tervezéseinknek a tényleges helyzet figyelembevételével kell megtörténniök* és ha a jelen szolgálatára rendelt alkotásokon kívül a következő generációk érdekében is teszünk beruházásokat, ezeknek méretei nem haladhatják túl az óvatosság által diktált kereteket.

A tervekről és küszöbön álló alkotásokról szóló nyilatkozat után természetszerűleg a főváros pénzügyi helyzetébe igyekeztünk bepillantást nyerni, mint amely a tervek megvalósításához a lehetőséget megadja. Kérdésünkre ezt a financiális horizontot a következőkben tárta fel előttünk *Szendy* Károly polgármester:

— Örvendetes előhaladás állt be az utóbbi hetekben, — régebben folytatott tárgyalásaink eredményeként, — az állam és a székesfőváros között fennálló függő ügyek rendezése tekintetében.

— Erősen bízom abban, hogy a kormányhatóság bölcs belátással honorálni fogja azt az előterjesztést, amelyet javaslatomra a törvényhatósági bizottság a folyó esztendei költségvetés beterjesztésekor juttatott el hozzá és amelyben egyrészt *a forgalmiadó-részesedés kulcsának régi szinlben való visszaállítását*, másrészt *a fennálló követelések rendezését* kérte.

— Ha ez bekövetkezik, úgy *a székesfőváros háztartása már jelentékenyen megnyugtatóbb keretek között fog tudni dolgozni, mint jelenleg* és a rendezés kihatásai nemcsak ebben a közvetlen, hanem közvetett módon is meg fognak nyilvánulni. Ha mi azt érezzük, hogy háztartási bevételeink fokozódása állandó jellegű, akkor messzebb mehetünk az alkotások terén. Viszont nagyobb fedezetek fennforgása azt is eredményezi, hogy *más szemmel bírálhatjuk el a közvetlen környékünkön elterülő idegen közületek jogszerűnek mutatkozó óhajait is.* Az én meggyőződésem az, hogy

a székesfőváros anyagi helyzetének megfelelő javulása esetén könnyű szerrel meg fogja találni azokat a módokat, amelyek a Budapest környékén elterülő városok és községek, valamint a székesfőváros kölcsönös jóviszonyának kímélyítése érdekében olyan kívánatosak.

— Budapest teljes mértékben át van hatva attól a gondolattól, hogy saját jól felfogott érdeke is megkívánja a hozzája kapcsolódó területek harmónikus együttműködését, mindaddig azonban, amíg bárminemű engedmény határozottan veszélyeztetné saját háztartásának pénzügyi mérlegét, *jobb meggyőződése ellenére sem tehet kezdeményező lépéseket ezen a téren.*

— Budapest ugyanis éppen azért, mert az ország fővárosa, teljesen más kötelességeket kénytelen vállalni, mint az ország bármely más közülete. Az egész ország közönsége joggal elvárja azt, hogy

a székesfőváros valóságos gócpontja legyen mindannak, ami kultúra, művelődés, művészet, közegészségügy és más szempontból a legmagasabb fokon meg lehet tőle kívánni.

Ezt a kötelezettségünket mi magunk is érezzük, készséggel hozunk is érte áldozatot és ezeket mindenkor hajlandók vagyunk fokozni, ha arra a legcsekélyebb biztató jelenséget látjuk. De éppen azért, mert egymillió ember sorsáról kell gondoskodnunk, *gazdálkodásunk csak óvatos, sőt nagyon óvatos lehet* és mindennemű intézkedéseink megtételénél határt kell szabni a józan pénzügyi felfogásnak.

— Az 1937. esztendőtől bizalommal várom *a munkanélküliség további csökkentését, a város nagyarányú fejlődését, a polgárság terheinek enyhülését és általában a jobb boldogulást.*

*

Az a mély benyomást keltő optimista megnyilatkozás, amely a polgármester költségvetési expozéját átszőtte, most újólag még több erővel és még több biztonsággal jelentkezik a *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozatban, amelynél szebb és több bizalmat keltő beharangozóját az új esztendő munkájának az adott viszonyok között nem is lehet elképzelni.

Őszeresek és zsibárusok

A székesfőváros új szabályrendeletet készített, amely január 7-én lépett életbe

Irta Pásztor Mihály

A főváros új zsibárus-szabályrendeletet készített, amely az iparengedélyek revízióját írja elő. Eszerint azoknak az őszereseknek, akik az 1922. évi ipartörvény életbeléptetése előtt szerezték meg jogosítványukat, most *pótlólag igazolniók kell, hogy megfelelnek-e azoknak az előfeltételeknek, amelyeket az új rendelkezések írnak elő.* Azok, akik ezt nem tudják igazolni, *elvesztik iparengedélyüket. Szendy* Károly polgármester azonban az őszeres-sorsot is szivén viseli. Elrendelte, hogy az iparengedélyt csak jogerős határozat után szabad bevonni és addig is az előírt feltételeket nélkülöző őszeresek *ideiglenes igazolványt kapnak. A szabályrendelet január 7-én lépett életbe.*

Nem kicsiség ez a szabályrendelet, mert a családtagokat is beleszámítva, ma körülbelül hat-hétezer ember él Budapesten az ócskaságokból és limlomokból, melyeknek ma tudvalevően a Teleki-téren van a börzéjük. Cilinderkalaptól és frakktól kezdve a legintimebb ruhadarabokig; kalaptól a cipőig megtalál itt mindent a nyájas olvasó. Vehet konyhaasztalt és biedermeier-bútort; téli bundát és zongorát; bekecset és „valódi uraságoktól levetett holmit", mert amit Budapest elnyű, elvisel, kinő és levet, az végeredményben mind a Teleki-térre kerül. A „handlék" összeszedik, megvásárolják, kijavítják, ha kell: kifordítják és azután újra eladják.

Vajjon meddig vándorol és hány stációnál tart pihenőt egy-egy nadrág, vagy kalap; egy cipő, vagy egy mellény, míg végérvényesen a szemétre kerül?! Hány foltot bír el, hányszor cserél gazdát? Csak a jó Isten a megmondhatója. Már ősidők óta egy nagyszerű szervezet munkál és dolgozik ezeknek az öreg holmiknak az összeszedésén és forgalombahozásán. Házalók, ócskások, handlék, őszeresek és zsibárusok már a legrégibb időkben is voltak és Pesten ma körülbelül 1600 őszeres dolgozik és 600 zsibárusnak van boltja. Aki nem tudná, annak elmondjuk, hogy a zsibárus nem őszeres. A zsibárusság az öregnemű üzérség magasabb kasztjához tartozik; az őszeres viszont nem más, mint akit közönségesen „handlénak" nevezünk. A „handló" házról-házra járva gyüjtögeti össze az öreg, elnyűtt, vagy hibás holmit, aztán kijavítva, megrestaurálva a Teleki-téri fedettcsarnokban próbál túladni rajta, vagy kofálkodik vele. A zsibárus az ócskások nagykereskedője, aki lehetőleg árveréseken is résztvesz. A zsibárus leghűségesebb „kundcsaftja" az „árverési hiénáknak". A Teleki-téren különben csak elvétve akad egy-két „hiéna". Ha a Teleki-téri árus részt is vesz egy-egy nagy árverési akción, akkor is csak mint statiszta vesz részt rajta, mint valamelyik „nagy kile" tagja. A hiéna-társadalomban ugyanis „nagy kilé"-nek, vagyis nagy gyülekezetnek nevezik azt a 10, 20, sőt 25 tagból álló összeszervezett és színleg egymásra licitáló csoportot, mely az árveréseken egy-egy partít meg szokott vásárolni. Szóval a Teleki-téri ember csak „népség és katonaság" az ilyen nagy akcióban, melyekben csupán azért vesz részt, hogy a főnököktől, a „hiénáktól" egy-két pengő kibicpénzt kapjon.

Az is csak legenda, hogy a handlénak okvetlenül ahhoz a felekezethez kell tartoznia, mellyel *Hitlerék* nem rokonszenveznek. A világháború előtt talán más volt a helyzet, de most úgy áll a dolog, hogy a Teleki-térnek ma-holnap nem lesz felekezeti jellege és az őszeresek között ma is több, mint háromszáz a keresztény hitet valló. Ezek természetesen külön keresztény őszeresipartestületbe tömörültek. De vannak keresztények szép számmal a zsibárusok között is. Ezek a legnagyobb egyetértésben dolgoznak együtt a zsidókkal, viszont a zsidó-zsibárusoknak keresztény az elnökük.

Az ócskás-bőrze mindössze 1897 óta rezideál a Teleki-téren, ahonnan a rendőrség most szeretné kiköltözteni a zsibárus-bódékat. A millennáris kiállítás után telepítették ide az őszereseket az Újvásártérről, melyet ma Tisza Kálmán-térnek neveznek. Mielőtt az őszeresek megülték volna a Teleki-teret; a Teleki-tér még szénapiac volt és csak a kubikosok lágeroztak rajta. Hogy a kubikosok mikor kerültek a Teleki-térre, azt a történetírók eddig nem tudták kinyomozni, de valószínű, hogy a kubikos-társadalom régi lakója ennek a csúnya, nagy területnek és azidőben üthették fel itt sátorfájukat, amikor ezt a területet még Bauer-Markt-nak, vagyis magyarán *ember-vásárnak* hívták, mert napszámost, teherhordót, jószághoz értő cselédet itt keresett és itt fogadott az, akinek szüksége volt rá.

A Tisza Kálmán-térre akkor kerültek az őszeresek, mikor az Andrássy-utat építették és a Schiffmanns-Platz-ról kiszorultak. A Schiffmanns-Platz, amelyet később Hermina-térnek kereszteltek el, az a tér volt, amelyen ma az Operaház áll. Az Operaházat 1881-ben kezdték építeni. A zsibárusok, őszeresek akkoriban a Hajós-utcában, főképen azonban a Kék kakas-utcában tömörültek. A Kék kakas-utca az az utca volt, amelyet tíz évvel ezelőtt még Petőfi-utcának neveztek. A Petőfi-utca úgy jutott a nevéhez, hogy az utca harmadik számú házának a tulajdonosa, egy lelkes és hazafias német ember, a ház kapuja fölé megcsináltatta Petőfi Sándor mellszobrát és ettől fogva ennek a háznak köznyelven *Zum Petőfi* volt a neve. A Petőfi-utca azért zsibárus boltjaival sokáig békességben élte a terézvárosi mellékutcák életét, míg az összeomlás után *Joanovits* Pálnak eszébe jutott, hogy a *Petőfi-utca* nevét át kellene keresztelni *Kazár-utcára. Joanovitsnak* nyilván az volt az elgondolása, hogy az utcanevek között is emléket kell állítani a hajdan hatalmas Kazár birodalomnak, ahonnan Árpád vezér tíz törzzsel elindult Pannónia felé és a tíz törzsből három kazárokból állott.

De honnan kerültek az őszeresek a Hermina-térre? Alighanem a Belvárosból és valószínű, hogy száz-százötven évvel ezelőtt Pest város őszeresei még a mai Párisi-utcában táboroztak; abban a Párisi-utacskában, amelyet valószínűleg nem minden ok és alap nélkül neveztek már 1790-ben az akkoriak *Trödler-Gasse*-nak, vagyis *Zsibárus-utcának.*

Zsibárus! Miféle magyar szó a *zsib* szó? Honnan ered és ki volt az apja?! A hithű lengyel zsidók valamikor átvették a régi lengyel nemesség megkopott díszruháját: a kaftánt, a hernyósapkát és a sarkatlan csizmát. Azóta viselik. A kaftán nevű kabátot a zsidó argó *„zsipec"*-nek vagy *süpec*-nek mondja ma is. Ez a *süpec* vagy *zsipec* szó gyanúsan hasonlít a magyar *zsib*-hez és tekintettel arra, hogy hajdanta a zsibárusságnak felekezeti jellege volt: a magyar szavak eredetének kutatóit könnyen tévedésbe ejti. Pedig a *zsib* vagy *sib* nem a *zsipec*-ből származot, mert a *zsib* szó legalább hatszázesztendős magyar szó. A Nyelvtörténeti Szótár szerint már 1394-ben előfordul egy latin okiratban és ott még Gaukler, Possenreisser volt a jelentése. 1691-ben azonban már a *zsibvásárosné* alakjában találkozunk a szóval és 1793-ban *Sándor* István használja egyik könyvében.

A *zsibvásár* tehát magyar szó és ha értelme, alkalmazása az elmúlt századok alatt — úgy látszik — jelentékeny változásokon ment is keresztül, annyi bizonyos, hogy legalább kétszáz esztendő óta ugyanaz a jelentése, ami ma. Azóta azt hívják zsibárusnak, aki ócska holmival, lim-lommal kereskedik. Hogy a magyar szókincs honnan szedte fel egykoron a zsib-szót, azt pontosan ma már megállapítani nem lehet. Aminthogy némely szó nagy utat tesz, sok kalandon megy keresztül, olykor a ruháját és az értelmét is megváltoztatja, míg hozzánk érkezik.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Gyöngyösi Parkettagyár K. F. T.
Központi iroda: BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 1.
Telefon: 1-333-97. — Sürgönycím: EGERFA BUDAPEST
Parkettagyár: Gyöngyös. - Telefonszám 221

1938 tavaszáig felépítik a fedett sportcsarnokot a régi lóversenytéren

Az eucharisztikus kongresszus üléseinek tízezres tömegeit helyezik majd el a hatalmas épületben

Hosszabb idő óta szerepel már a napirenden a *fedett sportcsarnok* megépítése a régi lóversenytéren, de mindezideig csak tervezgetések folytak. Ebben az ügyben most *döntő fordulat történt* és a fedett sportcsarnok életrehívása jelentékeny lépéssel közeledett a megvalósítás felé. Mint a *Fővárosi Hirlap*

beavatott helyről

értesült, az *Országos Testnevelési Tanács* az elmult napok egyikén bizalmas megbeszélést folytatott a székesfőváros vezetőségével és helyszini szemlét kért abból a célból, hogy a régi lóversenytér hatalmas területének melyik részét jelöljék ki a sportcsarnok céljaira.

Az építkezés sürgősségét sportszempontokon kívül az a körülmény is indokolja, hogy, mint ismeretes, 1938 májusában *Budapesten kerül megrendezésre a nemzetközi eucharisztikus kongresszus.* Budapesten ezidőszerint egyetlen olyan méretü épület sincs, — leszámítva a székesfővárosi Autobuszüzem központi garázsát, — amelynek befogadóképessége elérné *az ötezer főt,* viszont

a százezres tömegeket megmozgató eucharisztikus kongresszus ülésezési céljára feltétlenül szükséges, hogy rendelkezésre álljon egy nyolc-tizezer embert magába fogadó fedett helyiség.

Az eucharisztikus kongresszus rendezőbizottsága, amely már hetek óta állandóan munkában van, azzal a kéréssel fordult *a kormányhoz,* hogy *a maga részéről is könnyítse meg az eucharisztikus kongresszus ülésezéseit* és hasson oda, hogy a magyar sport szempontjából amúgyis nélkülözhetetlen fedett sportcsarnokot, amely voltaképpen *első lépés lesz a nemzeti stadion megvalósításához,* minél előbb hozza létre.

A kormány szimpátiával fogadta ezt a tervet és

állítólag igéret hangzott el abban az irányban, hogy a fedett sportcsarnok legkésőbb 1938 tavaszára teljesen elkészül.

Ugyancsak nagyarányú tervek merültek fel az eucharisztikus kongresszusra érkező idegenek és a Szent István-év ünnepségein résztvevő külföldiek *megfelelő lakásokban való elhelyezése érdekében is.* A Budapesten jelenleg rendelkezésre álló szállodai szobák száma aránylagosan igen csekély és ha másfél esztendő mulva ezen a téren lesz is javulás, legfeljebb arról lehet szó, hogy a szállodai szobák mai száma nyolcszázzal, ezerrel megnövekszik.

A kongresszus rendezőbizottsága éppen ezért az iskolaépületeket, a laktanyák egy részét és a székesfővárosi *Idegenforgalmi Hivatal* közbenjárásával a nagyobb magánlakások egy-egy szobáját is igyekszik majd a külföldi vendégek számára biztosítani.

Az előzetes értesítések szerint már most is bizonyosra vehető, hogy azok az első becslések, amelyeket a pápa őszentsége elhatározásának nyilvánosságra jutása után eszközöltek és amelyek arról szóltak, hogy az eucharisztikus kongresszusra legalább százezer külföldi érkezését várják, *nem túlzottak.* Ezzel a tömeggel *minden körülmények között számolni kell,* de ezenfelül sem lehet meglepetéseknek kitéve a székesfőváros, ha az érkezők létszáma tizenöt-húszezerrel több lesz.

Érdekes felfogás alakult ki abban az irányban, hogy mi történjék akkor, ha Budapesten minden előzetes intézkedés ellenére sem tudnak ekkora tömegek elhelyezkedéséről gondoskodni. A rendezőbizottság tárgyalásokat folytatott a nagyobb balatoni hotelekkel és a jelentékenyebb vidéki városok vezetőségével és elvileg megállapodott abban, hogy mivel a külföldiek tekintélyes része amúgyis társasgépkocsin fog a székesfővárosba érkezni, ezeket *szükség esetén a vidéki nagy hotelekben juttatja fedélhez.*

Magánérdekeltségek megakadályozni akarják a Nagyvásártelep hűtőházának épitését

A magánvállalatok hűtőraktározása kivonná az élelmiszerek áralakulását a hatósági ellenőrzés alól

A kereskedők és termelők állandó sürgetésére, de meg a hatósági áralakitás érdekében is, a főváros tudvalevőleg elhatározta, hogy a Nagyvásártelepen a meglévő, szükös hűtőberaktározó helyiségek helyébe, *nagyarányú, modern hűtőházat épit* és hogy ennek felállitását a legközelebbi időben megkezdi. Mint a *Fővárosi Hirlap* jól informált helyről értesül, *a főváros terve ellen a hütési magánérdekeltségek részéről szervezkedési kampány indult meg* abban az irányban, hogy *a főváros mondjon le a hűtőház épitéséről.* Az érdekeltségek „meg akarják menteni" a fővárost az épitkezés nagy költségétől, amely szerintük felesleges befektetés, miután a meglévő magánhütőházak a beraktározási igényeket bőségesen kielégitik.

Akár ellátják, akár nem, a legkevésbé sem közömbös, hogy *a hűtőházak ne a Nagyvásárteleptől távoleső helyeken álljanak rendelkezésre,* ami az áruk oda- és visszaszállitása révén nagy költséget jelent a termelők és kereskedők számára. Ezenfelül megbénitja szabad mozgási lehetőségüket, amennyiben a hűtőházból a piacra dobandó készletek nem állanak minden sürgős eshetőségre úgy rendelkezésre, mintha a hűtőház a közvetlen közelben van. Hallunk olyan tervről is, hogy szükség esetén ezek *az érdekeltségek hajlandók lennének a Nagyvásárteleppel kapcsolatban egy hűtőházat is épiteni* és „a fővárost a kiadásoktól mentesiteni". Ezzel a megoldással a termelők és kereskedők kiszolgálása közelebb jutna a kivánt célhoz, az érdekeltségek azonban *kivennék a hatóság kezéből azt a lehetőséget, hogy a beraktározás révén az áralakulást szabályozhassa.*

Egyelőre csak az érdekeltségek törekvéséről hallunk olyan formában, hogy

minden követ megmozgatnak a hatósági hűtőberaktározás ellen,

azt azonban nem hisszük, hogy ezek a „megmozgatott kövek" el is temessék a főváros tervét. Tagadhatatlan, hogy a nagy és modern hűtőház felépitése nagyon jelentős tőkét igényel, de ezzel szemben, mint a szakértői megállapitás kimutatja, *a hűtőházak jövedelmezősége általában 12 százalék,* vagyis a kölcsöntőke kamatának legalább a kétszerese. Ez azt jelenti, hogy *a hatósági hűtőház nemcsak elsőrendű közcélt szolgál, hanem még jövedelmező befektetés is.*

Hogy milyen szerepet tölt be a hatósági hűtőberaktározás az élelmiszerpiac életében, arra a következőkben világit rá

vitéz nemes Juhász Jenő dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

aki, mint a piac-kérdések legkiválóbb ismerője, a *Fővárosi Hirlap* hasábjain már több értékes megnyilatkozásával keltett nagy figyelmet és akit most ebben a kérdésben is megkérdeztünk. Válasza a következő volt:

— Nem hallottam arról, hogy olyan tervek volnának, amelyek megakadályozni szándékoznak a hatósági hűtőház felállitásának tervét és nem hiszem, hogy a hütőraktározás kérdése ilyen irányba terelődhessék. Az eddigi tapasztalatok is igazolják azt a feltevést, hogy *a Nagyvásártelepen a hűtőraktározásra szükség van.* Már eddig is volt ilyen berendezés, amely azonban az igényeket nem tudta kielégiteni és ez a tapasztalat indította az illetékes tényezőket arra, hogy a Nagyvásárteleppel kapcsolatban a hütőberaktározást szolgáló helyiségek lényeges kibővitésével foglalkozzanak. Felfogásom szerint

a Nagyvásárteleppel kapcsolatos beraktározás, illetve hűtőraktározás megoldása éppen úgy hatósági feladat, mint magának a Nagyvásártelepnek létesítése,

fenntartása és a hatósági élelmiszerforgalmi politika igényei szerint való alakitása. Ugy a raktározás maga, mint különösen a hűtőraktározás *a legszorosabb kapcsolatban áll a piaci árak egészséges vagy egészségtelen alakulásával* és általános tapasztalatok szerint ott,

ahol a raktározást és hűtőraktározást magánvállalatok látják el, a raktározás mesterséges áralakító eszközzé válik vagy legalább is válhatik.

— Ez a tapasztalat vezetett egyes helyeken a raktározásnak már szinte az abszurdumig vitt korlátozására, úgyannyira, hogy például *Párisban,* a háborúelőtti időkben a raktározás a legtöbb áruban egyáltalában nem volt megengedve, egyes árukra pedig csak párnapos terminusokra és kizárólag hatósági raktárak igénybevételével.

— A raktározás, illetve hűtőraktározás *helyesen nem is fogható fel, mint öncélú üzlet,* csak kisegitő eszköze lehet a termelésnek, illetve a kereskedelemnek ahhoz, hogy *az egyenlőtlen árukinálatot kiegyenlitse* és ilyen módon a közgazdaságot a romlással előálló nemzetgazdasági veszteségtől, a kereskedelmet pedig a rendkivüli árhullámzások rizikójától nemtesitse.

— A hűtőraktározásnak a Nagyvásártelepen magánkézbe adása áttörné azt az elvet, hogy az élelmiszerforgalom megszervezése és felügyelete hatósági feladat,

már pedig a Nagyvásártelep létesitése és fenntartása ezen az elven alapszik.

Október 31-ig hosszabitották meg a tatarozási kölcsönök folyósitását

A *Fővárosi Hirlapban Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter legutóbb nyilatkozott és kijelentette, hogy *a tatarozási kölcsönakciót a kormányzat ismét meghosszabbitja.* Ez azóta meg is történt: a lakásépitési állandó bizottság a kormánytól nyert felhatalmazása alapján január 4-én hirdetményt bocsátott ki, amelyben közli, hogy a bérházak és családi házak helyreállitásának, átalakitásának és modernizálásának lehetővé tételére *a tatarozási kölcsönakciót folyó esztendő október 31. napjáig meghosszabbitották.*

A bérházaknál tervbevett tatarozási munkálatokra elfogadott költségvetési előirányzat keretében

az engedélyezhető hitel nem lehet nagyobb annál az öszegnél, amely négy év alatt a kamatokkal együtt a tatarozás alá kerülő bérház tiszta jövedelméből visszafizethető.

Családi lakóházaknál a tatarozási hitelt csak *elsőhelyi telekkönyvi bekebelezés mellett,* olyan összeg erejéig folyósitják, ami kamatokkal együtt közalkalmazottaknál és nyugdíjasoknál azok *négyévi lakpénzéből,* más foglalkozásúaknál pedig az igazolt évi összjövedelem *negyven százalékából visszafizethető.*

A tatarozási kölcsönakció során elvégzett munkálatokra rendkívüli adókedvezményeket is biztositottak, ami végeredményben azt jelenti, hogy *az ingatlantulajdonosok bizonyára szivesen veszik igénybe a tatarozási kölcsönösszegeket.* A rendelet hatálya Budapesten kívül *a vidéki városokra is kiterjed.*

Különösen nagyjelentőségü a tatarozási kölcsönakció ebben az esztendőben annál az oknál fogva, mert a székesfőváros műszaki igazgatásának megállapitásai szerint, mint ezt az eddig lefolytatott vizsgálatok bizonyitják,

feltűnően nagy számban vannak olyan házak, amelyek a hosszas használat, vagy régóta való fennállásuk következtében olyannyira tönkrementek, hogy jelentékenyebb helyreállitási munkák elvégzése nélkül emberi lakások céljaira alkalmasnak alig tekinthetők.

Az utóbbi esztendőkben nagyobb arányban megindult épitkezési és tatarozási munkálatok azt bizonyitják, hogy a kisiparos társadalom szempontjából is elsőrangúan fontos munkálatok *legfontosabb ösztönzője a LÁB-kölcsön,* amelynek meghosszabbitását mindenki örömmel fogadja.

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

Nagy Gyula lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

PRIMUSZ JÁNOS
ÉPITŐMESTER
TELEFON: 1—876—42.
BUDAPEST, FERENC-KRT 24.

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egé zségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

HÍREK A PÁRTBÓL

Nem tették pártkérdéssé a Bart-szavazást

A többség a szerződés megszüntetése mellett döntött

A BART-szerződés meghosszabbítása ügyében január 13-iki közgyűlésén hoz újabb határozatot a főváros törvényatósági bizottsága. A kérdésben való állásfoglalásáról pénteki pártértekezletén döntött a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete.*

Zsitvay Tibor dr. elnökölt a pártértekezleten, amely nagy részletességgel és behatóan vizsgálta meg a jelenlegi, lényegesen változott helyzetet és élénk vita fejlődött ki abban a kérdésben, hogy a BART koncessziójának megszüntetése esetén *a közönség közlekedési érdekei megfelelő biztonságban vannak-e*, lesz-e elegendő kocsija a Beszkártnak arra, hogy a meglevő vonalakat megfelelő sűrű járatokkal lássa el, sőt az indokolt, új vonalakat is bevezesse.

Vályi Lajos dr. a közönség közlekedési érdekei mellett szólalt fel és hangsúlyozta, hogy *a környéki érdekek nem veszélyeztethetik a budapesti közönség közlekedési érdekeit* és a környéki vonalak átvétele nem odázhat el olyan fontos, új járatokat, mint a sasadi, óbudai, kőbányai és más, régóta követelt járatok. Éppen ezért ő *az úgynevezett negyedik alternatíva mellett van.*

Kozma Jenő arra mutatott rá, hogy nézete szerint a közönség érdekei *megérik azt a kevés ráfizetést, amelyet a negyedik alternatíva esetére a Beszkárt kilátásba helyez.*

Gaár Vilmos dr. a december 31-én bekövetkezett, új jogi helyzet alapján, vágvecsei *Wellisch* Andor, *Veress* Gábor dr. és *Usetty* Béla dr. úgy pénzügyi, mint közlekedéspolitikai okok alapján *a koncesszió teljes megszüntetése mellett* foglaltak állást.

Ezután a párt hetvenöt százalékos többséggel azt az elnöki indítványt tette magáévá, amely *a BART-koncesszió teljes megszüntetését kívánja.*

A pártértekezlet ezt a határozatát *nem tette pártkérdéssé.* Mint értesülünk, a kisebbségben maradt bizottsági tagok körében az az álláspont alakult ki, hogy a közgyűlésen nem szavaznak a párt többsége ellen, hanem *tartózkodni fognak a szavazástól.*

Elfogadta a párt a Hősök-tere átrendezési tervét

A Nemzeti Egység Pártjának Fővárosi Szervezete *Zsitvay* Tibor elnöklésével megtartott pénteki pártértekezletén többek között *Kertész* Elemérnek a *Hősök-tere átrendezésére* vonatkozó javaslatával is foglalkozott. A javaslatot, amelyet elsőnek ismertetett a *Fővárosi Hirlap*, a pártértekezlet *egyhangúlag magáévá tette* és megbízta *Kertész* Elemért, hogy a törvényhatósági bizottságban a párt elhatározását képviselje.

Kertész Elemér
törvényhatósági bizottsági tag

indítványáról a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Indítványomat, amelyet legelőször a *Fővárosi Hirlap* hasábjain ismertettem meg a nyilvánossággal, minden körben nagy rokonszenvvel fogadták, amit természetesnek is tartok, hiszen az utóbbi időben mind gyakrabban tapasztalhattuk, hogy Budapestnek egyetlen egy olyan *reprezentatív dísztere nincs*, amely alkalmas lenne szabadtéri nagyobbszabású hazafias, társadalmi ünnepségek megrendezésére. Mint előző nyilatkozatomban már ismertettem, a külföld majdnem minden nagyobb városában megoldották már ezt a kérdést. A külföldi példákhoz most hozzátehetem, hogy legutóbb *Münchenben* a „Residenz" előtti teret alakították át ilyen célra óriási költséggel.

— A hatalmas tempóban fejlődő Budapestnek, mint újabban felfedezett idegenforgalmi gócpontnak is meg kell oldani ezt a kérdést. Budapest terei közül csak három, és pedig: a *Parlament előtti térség*, a *Szabadság-tér* és a *Hősök-tere* jöhetne ebben a tekintetben számításba. Közülük kétségtelenül a Hősök-terét illeti az elsőbbség, mert a Parlament előtti Kossuth Lajos-tér bizonyos politikai belemagyarázásokra adhatna alkalmat a legpolitikamentesebb ünnepségeknél is. A Szabadság-tér parkirozási egységét kár lenne megbontani és különben is igen nagy költséggel járna. A Hősök-tere azonban az ezeréves multunkat hirdető impozáns emlékművel, a királyszobrokkal, a Hősök Emlékkövével, két oldalán a Műcsarnokkal és Szépművészeti Múzeummal, aránylag kevés költséggel és a célnak megfelelő módon lenne átrendezhető.

— A tervbevett átrendezés a Hősök-terén *a jelenlegi kaotikus közlekedési állapotokat is megváltoztatná* olyan módon, hogy az egyirányú járműforgalmat a Szépművészeti Múzeum és a Műcsarnok előtti utak megfelelő kiszélesítésével, a Hősök Emlékkövét megillető kegyelet figyelembevételével egyszer és mindenkorra megoldja. Az átrendezés szükséges azért is, hogy a jelenleg eldugott *Szépművészeti Múzeum és Műcsarnok gyönyörű épületei jobban kihangsúlyozva szegélyezzék a Hősök-terét.*

— Ezek a célok megvalósíthatók akkor, ha a Hősök-terének legnagyobb részét elfoglaló virágágyakat megfelelőképen redukálják s a Szépművészeti Múzeum és a Műcsarnok előtti úttesteket kiszélesítik, megfelelő modern burkolással látják el és az erre tendáló egyirányú közlekedést ezeken az új útvonalakon bonyolítanák le. A megnagyobbodott Hősök-terét modern burkolással, esetleg színes kőlapokkal kellene ellátni, ami nagyban emelné a térnek szépségét is. *A tér burkolata alá már most beépítendő lenne egy hangerősítő berendezés kábelvezetéke*, hogy adott esetben hangszórók legyenek felszerelhetők.

A személyügyi bizottság ülése. A NEP fővárosi Szervezete személyügyi bizottsága január 12-én, kedden este fél 6 órakor ülést tartott, amelyen folyóügyeket intéztek el.

Fogadóórák és előadások a kerületekben

Január 13-tól — 19-ig

V. kerület (Hold-u. 9.) Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 irodájában (Báthory-u. 5), Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán este 6—7, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken este 6—7, Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn este 6—7 órakor.

VII. kerület (Rákóczi-út 50.) De Sgardelli Caesar ker. elnök, Szilágyi Jenő üv. alelnök mindennap d. e. 11—1 és este 6—8 órakor.

VIII. kerület (Baross-u. 79.) Usetty Béla dr. országgyűl. képviselő 13-án, v. Tóth András dr. országgyűl. képviselő 19-én, Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, Füredy Lajos 13-án, Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn, valamennyien este 7—8 ó., Altorjay András dr. adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6 ó. — Hétfőn este háromnegyed 8 ó. Mérei István előadása: „A devalváció és a pengő." — Pártnap minden hétfőn este háromnegyed 8 órakor.

X. kerület (B.-Jászberényi-u. 2.) Pőzel István dr. országgyűl. képviselő 13-án este fél 8, v. Tóth András dr. országgyűl. képviselő 15-én este fél 7, Dongó Orbán törvhat. biz. tag, ker. elnök minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag irodájában (Füzér-u. 13.) minden d. e. 11—1, Gáspár Béla, Kreizler Sándor és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden kedden este 6—8 ó. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7.) Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Somody Pál központi kerületi titkár hivatalos órája — szombat és vasárnap kivételével — mindennap d. u. 5—8 órakor. — Pártnap csütörtökön este 6 órakor.

Örvendetesen apadt az élelmiszerhamisítások száma

Az élelmiszerbíróság drákói ítéletekkel sujtja az emberi egészség vámszedőit

Mint emlékezetes, a főváros 1933-ban az újvárosháza épületében központi élelmiszerbíróságot állított fel, amelynek *rendőrbírósági hatáskört* biztosítottak. Az új szervezet feladatává tették, hogy a Budapest területén bármely közigazgatási kerületben előforduló *élelmiszerhamisítási ügyekben elsőfokon ítélkezzék.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa most, az új év elején látogatást tett az élelmiszerbíróságon, hogy megtudakolja: milyen természetű ügyekben kellett a bíróságnak ítélkezni és általában *az élelmiszerhamisítások mit jelentenek Budapest életében.*

Megállapítható, hogy annak ellenére, hogy az élelmiszerbíróság nagyon jelentékeny és szerteágazó tevékenységet folytat, *1936-ban az elmult évekhez képest tekintélyes javulás mutatkozott*, mert amíg 1934-ben 14.500, 1935-ben 16.700 élelmiszerhamisítási üggyel foglalkozott a bíróság, addig *a mult esztendőben mindössze 9200 vádlott került színe elé.* Hogy az élelmiszerhamisítások száma ilyen tekintélyes mértékben apadt, az azt bizonyítja, hogy a székesfőváros közélelmezési ügyeinek intézői *a legteljesebb szigorral és szakértelemmel ellenőrzik Budapest élelmezését.*

Az élelmiszerbíróság elé egészen fantasztikus esetek kerülnek. Bár a vágóhidakon és a piacokon a székesfőváros szolgálatában álló állatorvosok a legéberebben intézik a húsvizsgálati ügyeket, itt is találhatók visszaélések. A levágott beteg állatokat, amelyeket természetesen nem a hatósági vágóhidakon dolgoznak fel, hamis hatósági bélyegzőkkel pecsételik le és *így igyekeznek azok húsát forgalomba hozni.* A selejtes, *sőt már romlásnak induló húsból gyakran készítenek a szegényebb néposztály számára szánt kolbászárut* és úgy igyekeznek megtéveszteni a vevőket, hogy

a töltelékbe salétromot kevernek, ami azután biztosítja az eladásig annak természetes, friss színét.

Legtöbbnyire kisemberek a hamisítók, minden esztendőben előfordul azonban egy-két eset, amikor nagyobb vállalatoknál is történik néhány visszaélés, amelyek tekintélyes része *valamelyik alkalmazott kapzsiságának tulajdonítható.*

Különösen sok esetben fordul elő *a vajhamisítás.* A hamisítók legkedveltebb módszere erre a margarin alkalmazása, amit *a vásárlásnál a vevő alig vesz észre*, ennélfogva az értékesítés lehetőségeit nem befolyásolja.

A mult esztendőben a fokozott ellenőrzés következtében jöttek rá arra, hogy

tekintélyes mennyiségben került a székesfőváros közélelmezésébe hamisított fűszer- és gyarmatárú.

Szinte mindennapos dolog az, amikor a *paprika téglaporral van keverve*, a porcukor mennyiségét *liszttel szaporítják*, az őrölt kávét *rozs hozzáadásával* hamisítják, a kakaóba *fűrészport* kevernek, a feketeborshoz *pörkölt bükkmagot* adagolnak, stb.

Az élelmiszerbíróság minden egyes esetben lefolytatja a tárgyalást és ha a székesfőváros vegyészeti intézete, vagy élelmiszervizsgáló állomása megállapította a hamisítást,

gyakran könyörtelen ítéleteket hoz.

Ezekben az ítéletekben a többhavi elzáráson kívül tekintélyes pénzbírság is szerepel és nem ritka az sem, amikor

a visszaélőket örökre eltiltják az élelmiszerszakma gyakorlásától,

illetőleg súlyosabb esetekben gondoskodnak *a főváros területéről való kitoloncolásukról, vagy rendőri felügyelet alá való helyezésükről.*

Az energikus hatósági eljárás számlájára kell tehát betudni azt, hogy a minden nagyvárosban üzött élelmiszerhamisítások száma *Budapesten a legutóbbi esztendőben nagyon örvendetes módon megapadt.* Az élelmiszerbíróság sohasem elégszik meg azzal, hogy csupán a gyakran jóhiszemű elárusítót bünteti, hanem minden egyes esetben hatósági eszközök igénybevételével *kikutatja a hamisított áruk előállítási helyét és magukat a tényleges áruhamisítókat sujtja nagyon érzékeny büntetéssel.*

A törvényhatósági bizottság tábornok tagja Budapest vitézeiről

A főváros törvényhatósági bizottságában a *Vitézi Rendet* újabban vitéz *Bartha* László nyug. tábornok képviseli. Nem csak a vitézekkel és a világháborúnak egyéb volt katonáival vonatkozásban lévő kérdésekkel foglalkozik ezen a számára új területen, hanem élénken érdeklődik mindennemű közügyek iránt is, szorgalmasan résztvesz a közgyűléseken és a NEP fővárosi szervezetének klubéletében is és rokonszenves egyéniségével máris sok barátot szerzett magának. Megkérdeztük a fővárossal kapcsolatos hivatásáról

vitéz Bartha László
nyug. tábornok, törvényhatósági bizottsági tagot,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Mint a Vitézi Rendnek képviselője a főváros törvényhatósági bizottságában, állandó kapcsolatot tartok a fővárosnak mindazokkal a szerveivel, amelyek a vitézek, frontharcosok, hadviseltek, hadirokkantak, hadiárvák és hadiözvegyek érdekeire befolyással vannak. Ebbeli ténykedéseimben a legmegértőbb és legelőzékenyebb fogadtatásra találtam. *Szendy* Károly polgármester úr teljes mértékben támogat és mindenben kimutatja jóindulatát a vitézekkel szemben, akik számára különben a törvény is külön jóindulatot biztosít. A különösen érdemes vitézeket, akik kenyérkeresetre vagy munkalehetőségre vannak utalva, a főváros vezetőivel karöltve támogatjuk.

— *A szociális gondoskodáson kívül a vitézek társadalmi és kultúrális életére, családjuk sorsára, gyermekeik neveltetésére is gondunk van* és ezen a téren a vitézek társadalmi bizottsága végez nemes és buzgó tevékenységet. Ennek a társadalmi bizottságnak országos viszonylatban v. *Barczy* István, a fővárosban pedig vitéz *Horváth* Gyula nyug. tábornok a vezetője, aki az ő ismert agilitásával nemcsak segítő kezet nyujt, hanem munkájába a derüs kedélyt is beleviszi.

— Az az igyekezetünk, hogy *a Vitézi Rend tagjait társadalmi életünkben is felemeljük* és önbizalommal töltsük meg. Amikor a magyar életnek ezt az igen értékes rétegét juttatjuk szerephez, az egész magyarság érdekének szolgálunk vele.

Alapdíjas kis-szakaszt javasol a városrendezési bizottság

Meg kell szabadítani a hidak és pályaudvarok környékét a hurokvágányoktól

A *Harrer* Ferenc dr. elnöklésével működő városfejlesztési különbizottság fennállása óta rendkívül komoly munkát végez. *Harrer* Ferenc köztudomás szerint *egyik legnagyobb szakértője a modern városfejlesztésnek* és éppen ezért az ő kezében a legjobb helyen vannak azok a problémák, amelyek életrehívása közvetlen közelről érinti a legkülönbözőbb közigazgatási ágakat.

A városfejlesztési különbizottság elsőrendű szakértők bevonásával *a legutóbbi hetekben terjedelmes javaslatot készített el*, amely a modern nagyvárosi közlekedés rendszerének alapvető kérdéseit vitatja meg. A javaslat, amelyet

Harrer Ferenc dr.

törvényhatósági bizottsági tag

rövidesen a városfejlesztési bizottság tagjai elé terjeszt, főként *a perifériák és a belső területek közötti gyors összeköttetés problémáival foglalkozik.*

Beavatott helyről

nyert értesülésünk szerint ebben a kérdésben a városfejlesztési szakértők azt hangoztatják, hogy a *rövid relációk alkalmazása károsan befolyásolná a gyors közlekedés kialakulását.* Kiindulópontjuk az, hogy a város belterületén lévő legjelentékenyebb forgalmi gócpontokat, elsősorban tehát

a pályaudvarokat, továbbá a hídfők környékét meg kell szabadítani a hurokvágányoktól,

még akkor is, ha ez másként nem megy, mint a szóbanforgó helyek előtt *nagyobb terek létesítésével.* A nyugati pályaudvarnál és a déli pályaudvarnál komoly akadályok állanak ennek a tervnek útjában, más megoldást nem is igen lehet találni, mint azt, hogy *a pályaudvarok homlokzatát jelentékenyen hátrább tolják.* A keleti pályaudvarnál már előnyösebb a helyzet, mert itt *a terjedelmes Baross-tér egy részének igénybevételével akadálytalanul meg lehetne oldani a gyorsközlekedés kívánatos szempontjait.*

A városfejlesztési különbizottság szakértői egyébként tisztázni igyekeznek azokat a felfogásokat is, amelyek a kisszakasz-rendszer következtében előállottak. Valamennyi szakértő egybehangzóan állapítja meg, hogy

a kisszakasz-rendszer javításra szorul, mert jelenlegi formájában egyik fő okozója a közúti közlekedés meglassúdásának,

ami egy világvárosban feltétlenül orvosolandó. Konkrét javaslatot is tesz a szakértői javaslat, még pedig azt, hogy a mostani hatfilléres kisszakaszokat szüntessék be, viszont *két kisszakasz-távolságnak megfelelő útra 10 filléres jegyeket vezessenek be.* Ezzel mintegy alapdíjas rendszer állana elő, viszont *a harmadik, vagy további kisszakasz-távolságot már a jelenlegi hatfilléres tarifa mellett tehetné meg az utas.*

A kisszakasz-kérdésen túlmenően *általános közlekedéspolitikai* szempontok is foglalkoztatták az előterjesztést készítő szakértőket. Itt főként abban az irányban terjesztették ki vizsgálódásaikat, miképpen lehetne a közúti közlekedési rendszert harmóniába hozni a periféria felé irányuló gyorsforgalommal, illetve milyen módok lennének alkalmasak arra, hogy *a teherforgalmi útvonalak közlekedése ne zavarja a közúti személyközlekedés gyorsabb ütemét.*

Az eddigi elgondolások szerint a városfejlesztési különbizottság *még januárban megvitatja a* szóbanforgó előterjesztést, amelyet azután a kialakult véleménnyel együtt az üzempolitikai bizottság rendelkezésére bocsátanak, abból a célból, hogy ez a szerv is hamarosan kifejthesse nézetét a székesfőváros közlekedésügyéről.

Kalandos szakértői tervek a vízdíjak magaslati zónájáról

A Hegyvidék erélyesen tiltakozik ellene

Az üzemi tarifák rendezése során *a vízdíjak kérdése* van napirenden. Miközben a Vízművek vezetősége és az üzemi választmány, valamint külön az üzempolitikai bizottság tárgyalja ezt a kérdést, nyilvánosságra kerültek szakértői tervek, amelyek egyike *a vízdíjak kisebbmérvű, általános emelését* javasolja, egy másik pedig a Vízművek bevételét *a magasabban fekvő területekre fokozatosan emelkedő vízdíjak megállapításával* akarja gyarapítani. Erről a tervről, amely az érdekelt városrészeken meglehetős nyugtalanságot keltett, de a nem érdekelt, sík területeken sem talált rokonszenves fogadtatásra, megkérdeztük

Hencz Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tagot, a Vízművek üzemi választmányának h. elnökét,

aki úgy ebben a minőségében, de mint a kellemetlenül érdekelt Hegyvidéket képviselő törvényhatósági bizottsági tag is behatóan foglalkozik a vízellátás kérdésével. Kérdésünkre a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Nem kis meglepetéssel értesültem egyes szakértőknek arról a javaslatáról, amely a Vízművek nagyobb jövedelmezőségét úgy akarja elérni, hogy a vízdíjak a főváros egyes részein, nevezetesen *a Hegyvidéken más alapelvek szerint állapíttassanak meg, mint a főváros egyéb területein.* Amíg az egyik megoldási tervezet a Vízművek rentabilitását, *a vízdíjaknak néhány, — körülbelül 5 — filléres, egyöntetű felemelésével* akarja biztosítani, ez a másik javaslat *általában 2 filléres díjemelést* tervez, míg

a hegyvidéki lakosság számára, különböző díjzónánként 24, 30, sőt 44 filléres vízdíjakat.

— Hogy a vízdíjak emelésével egyáltalában foglalkoznunk kell, az a megelőző törvényhatósági bizottságtól reánk maradt örökség. A beruházások számára, amelyet akkor a Vízművek keretében végeztek, *elfelejtettek fedezetről gondoskodni és most ezt meg kell fizetni.* Ezzel a kényszerű körülménnyel valamilyen formában számolni kell, azonban azt a gondolatot, hogy a Vízműveket olyan üzemként kezeljük, amelynek — a vízdíjak emelése árán is — hasznot kell beszolgáltatni a városi háztartás pénztárába, alapjában elutasítandónak tartom.

A víz elsőrendű közszükségleti cikk, amely éppen úgy hozzátartozik az élet fentartásához, mint a levegő.

Helyezkedhetünk olyan álláspontra, hogy aki nem tudja a villanyáramot megfizetni, égessen petróleumot, vagy faggyúgyertyát, akinek drága a gáz, főzzön szénnel, fával vagy akár tőzeggel, de a vizet sem nélkülözni, sem a fogyasztását bizonyos mértéken alul korlátozni nem lehet és nem szabad. Ha pedig emelik az árát, akkor önként beáll a korlátozás, amely nem csak az életnívót szállítja le, hanem *a legelemibb egészségügy rovására megy.* Hiszen, hogy egyebet ne mondjak, a fertőző betegségek legelsőrenű óvószere a tisztaság, ennek pedig legelső eszköze a víz.

— Ha mindezek ellenére még sem lehet kitérni a vízdíjak emelése elől, akkor *ez az emelés csakis egységes lehet.* Nem lehet a lakosságnak azt a részét, amely a többinél magasabban fekvő területen lakik, drágább vízzel büntetni és nem lehet a vízdíj emelésével a hegyes vidékeket elsorvasztani. Mert ha az a lehetetlen terv: a vízdíjak zónájának terve megvalósulna, nyomában

a főváros legszebb és legegészségesebb területeinek visszafejlődése következnék be.

És akkor bekövetkeznék ráadásul az az eset, hogy *a zónarendszerre alapított számítás is csődöt mondana.* Hiszen ez a számítás a mai fogyasztást veszi alapul, de abban az esetben, ha a víz a magasabban fekvő területeken fokozatosabban drágább lenne, a fogyasztás éppen ezeken a területeken fokozatosan csökkenne. Igy azután ez a rendszer, amellett, hogy egyes vidékek lakosságának súlyos ártalmára válnék és ezeket a vidékeket visszafejlesztené, *a kívánt pénzügyi célt sem érné el,* mert megszületésével együtt mindjárt fel is borulna.

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.

Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.

Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Elindították Óbuda városrendezését:

versenytárgyalást hirdettek a kivezető főútra

Szaporodott az útkarbantartási és aszfaltozási kerületek száma

Az óbudai városrendezési tervek kivitelének első fejezete a kivezető főút építése, amely Óbuda rendezése és az általános forgalmi érdek mellett az autós idegenforgalmat is jelentősen szolgálja. Erről a nagyszabású építkezésről, valamint az új évvel napirendre kerülő kerületi útjavítási munkákról megkérdeztük

Király Kálmán

tanácsnokot,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjét, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő felvilágosításokat adta:

— A II. ügyosztály mindent elkövet arra nézve, hogy *az óbudai kivezető főút* munkálatai minél előbb megindulhassanak. Erre való tekintettel a polgármester úr megbízásából

február 1-ére nyilvános versenytárgyalást hirdetett az óbudai kivezető főút létesítendő csatorna-munkálatainak biztosítására.

— A munkamegosztás elve és az építkezés gyors lebonyolítása érdekében az úttestet négy szakaszra osztotta és ennek megfelelően fogja a munkát vállalatba adni. A várható kiadás *400.000 pengő.*

— A csatornázás befejezése után kezdődik meg *az útépítés.* Az erre vonatkozó kiírási műveletet most dolgozza ki az ügyosztály.

— Most, az év elején esedékes a kerületi karbantartási útmunkák vállalatba adása.

A kerületi kisebb kövezési és karbantartási munkákra

február 8-iki határidővel hirdet pályázatot az ügyosztály. A folyó évben a kerületi beosztás változik, amennyiben

az új XIII. kerület önálló munkaterület lesz.

Az I—XI. és a XIII.. XIV. kerület egyenkint átlag 40—40.000, összesen *520.000 pengő értékű vállalkozói munkadíjjal* szerepel, olyan módon, hogy a főváros bocsátja a kőanyagokat a vállalkozók rendelkezésére.

— A székesfőváros a versenytárgyalás kiírásával egyidejűleg megállapítja azokat az *egységárjegyzékeket,* amelyek alapján a vállalkozók engedménnyel vagy felárral benyujtják ajánlataikat. Ezeknek az egységárjegyzékeknek megállapítása tájékoztató a székesfőváros felfogására nézve a multban kialakult és a kialakítandó árak tekintetében, miután az ilyen egységárjegyzékek az elmult évi versenytárgyalási eredmények, az általános gazdasági helyzet és a munkavisznoyok latbavetésével készülnek.

— A munkálatok kiviteléhez szükséges kőanyagok:

különböző minőségű bazalt, trachit, mészkő, keramit, kavics és homok beszerzése mintegy *700.000 pengőt* igényel. Ennek a közszállításnak *pályázati határideje február 23.*

A kerületi kisebb aszfaltozási és aszfaltjavítási munkálatok

kiadására nézve a kövezési munkálatokéhoz hasonló elvek szerint jár el a főváros. Itt a versenytargyalási határidő február 16.

*

Az óbudai kivezető főút építésének megkezdése, amelyet most már a versenytárgyalás kiírása biztosít, bizonyára nagy örömet kelt Óbuda polgársága körében, aminek

Orova Zsigmond dr.

törvényhatósági bizottsági tag

a következőkben adott kifejezést a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt:

— Ennek a versenytárgyalásnak rendkívüli jelentőséget tulajdonítunk Óbudán. A sok felmerült panasz és kívánság, valamint a különböző igéretek és tervek után végre

ez az első megfogható valóság, amely azt mutatja, hogy Óbuda városrendezése csakugyan megindult.

Magának az útnak a kiépítése is sokat jelent. Hosszú vonalon meg fog indulni az építkezés, úgy hogy néhány év mulva egészen új világ alakul itt ki. De evvel nem áll meg a fejlődés, mert a kezdet kétségtelenül ösztönző hatással lesz arranézve, hogy a modern mag körül meginduljon a városrendezés és építkezés minden irányban és a közlekedés is behálózza a vidékeket, amelyek ma még mostoha sorsuk miatt panaszkodnak. Az új élet megindulásához lökést ad a *Lujza-malom* területének átalakulása: *a tervezett park és a parcellákon meginduló építkezés.* Most már több bizalommal és türelemmel várjuk a fejlődés új korszakára döntő jelentőségű *óbudai híd* megvalósulását.

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Schuler Dezső alpolgármesterré választását megerősítette a kormányzó. A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére *Schuler* Dezső dr. alpolgármestert állásában *megerősítette*. A belügyminiszterhez hétfőn délután érkezett meg a kormányzói megerősítésről szóló leirat, amelyet azonnal kézbesítettek a polgármesternek. *Az alpolgármestert beiktató közgyülés valószínüleg január 20-án lesz.* Az ünnepies aktus után szünetet tartanak, majd rendes napirenddel folytatják a közgyülést.

Barna Béla — főkapitányhelyettes. A *Fővárosi Hirlap*-ban nemrégiben megírtuk, hogy szolgálati idejének teljes kitöltése után nyugalombavonult *Barna* Béla rendőrfőtanácsos, aki a VI. kerületi rendőrkapitányságnak volt közel két évtizeden át a vezetője. Amilyen sajnálattal búcsúztak kollégái, barátai, ismerősei és tisztelői *Barna* Bélától nyugalombavonulása alkalmával, éppen olyan *örömmel és megelégedéssel vették most tudomásul, hogy Barna Bélát igen magas kitüntetés érte. Ferenczy* Tibor rendőrfőpapitány kitüntetésre terjesztette fel Barna Bélát a belügyminiszterhez és a felterjsztés alapján most *megkapta a főkapitányhelyettesi címet*, ami egyúttal azt is jelenti, hogy *Barna* Béla *méltóságos úr lett*. Az új méltóságos úrnak, — úgy érezzük, — első sorban a Terézváros polgársága gratulál, mert Barna Béla a VI. kerületet *valósággal szükebb pátriájának tekintette* és ennek megfelelően az általa betöltött vezető pozicióban szinte családjának tekintete ezt a hatalmas és népes városrészt. *Szigorú volt, mint rendőr, de jóindulatú és szeretetreméltó, mint ember.* Kivétel nélkül, mindenkinek rendelkezésére állt s nem volt az a kisember, akinek ügyes-bajos dolgát szívesen el ne intézte volna személyesen. Népszerűségéhez nagyban hozzájárult nagy müveltsége, jó kedélye, derüs világnézete és jóizü humora, amely a gyakran kényes ügyek elintézésénél mindig nagyban megkönnyítette a kibontakozást. *Barna* Bélára szeretettel gondol az ő városrésze és annak *minden polgára örömmel fogadja most a magas kormányzói kitüntetését.*

Márkus Miksa ünneplése. A *Magyar Ujságirók Egyesülete* választmányi ülésén *Tóth* László dr. alelnök az újév alkalmából melegen üdvözölte *Márkus* Miksa elnököt abból az alkalomból, hogy *most kezdi meg elnökségének huszonötödik esztendejét*. „Márkus Miksa érdeme, — mondta — hogy emberi és újságírói tehetségét, nagy tapasztalatait és bölcsességét mindenkor az újságírói érdekek védelmére felhasználva, el tudta érni, hogy *az egyesület meg tudott maradni a sajtószabadság szilárd talaján és megőrizte nemes tradicióit.*“ Arra kéri Márkus Miksát, hogy a magyar újságirótársadalom szeretete, tisztelete és bizalma közepett *maradjon meg az egyesület élén*. Annakidején *méltó keretekben ünneplik majd meg Márkus Miksa negyedszázados jubileumát*, de addig is a huszonöt esztendő küszöbén szeretettel köszönti a Magyar Újságiró Egyesülete érdemdús elnökét. *Márkus* Miksa elnök megillettődött szavakkal mondott köszönetet az üdvözlésért és kijelentette, hogy tőle telhetően mindent elkövet barátai és munkatársai, a magyar újságirók érdekeinek védelmében. Azt kívánja, hogy az egyesület bizalmának teljességében adhassa át utódának az elnökséget, addig azonban *ugyanolyan barátsággal, szeretettel és törhetetlen kitartással fog küzdeni a sajtószabadság és a magyar újságirók érdekeinek védelmében, mint huszonöt év előtt és a huszonöt év alatt.* Beszéde után meleg ovációban részesitették a választmány tagjai *Márkus* Miksa *elnököt*.

A bécsi polgármester gyásza. *Schmitz* Richard bécsi polgármester édesanyja, *Schmitz* Karolina asszony 83 éves korában Bécsben meghalt. *Szendy* Károly polgármester táviratilag fejezte ki részvétét *Schmitz* polgármesternek.

Király Kálmán tanácsnok — az Iparügyi Tanács szakosztályi elnöke. Az iparügyi miniszter az Országos Iparügyi Tanács szakosztályi elnökei sorába, az épitésügyi szakosztály elnökévé *Király* Kálmán tanácsnokot, tagjai sorába pedig *Kazinczy* Gábor dr. müszaki főtanácsost és *Plósz* Pál kormányfőtanácsost, az Elektromosművek vezérigazgatóját kinevezte.

Budapest közegészségügyének fejlődése és a továbbfejlesztés legközelebbi tervei

A székesfőváros hatalmas arányú és nagyszerűen kiépített közegészségügyi szervezetébe nyujtott érdekes bepillantást az az előadás, amelyet *Salamon* Géza dr. tanácsnok tartott a Lipótvárosi Polgári Kaszinóban előkelő, nagy közönség előtt. Rendkívüli érdeklődés kisérte ezt az előadást, amely teljes mértékben rá is szolgált a nagy figyelemre.

Bessenyey Zenó dr.-ral, a Kaszinó elnökével élén nagy számban jelentek meg a tagok, a vendégek sorában pedig *Bence* Gyula, *Horváth* Boldizsár, *Kluge* Emil, *Kollarits* Béla, *Schafranek* János és *Zalka* Ödön egyetemi tanárok, *Király* Kálmán tanácsnok, *Wolff* Károly, a székesfővárosi kórházak központi igazgatója, *Béry* István és *Kasper* Károly kórházigazgatók, *Beliczay* Imre, *Garancsy* László, *Rostagny* Achilles főjegyzők, *Szinte* László müszaki főtanácsos és még sokan mások.

Salamon Géza dr. tanácsnok a főváros közegészségügyének egész hatalmas területét felölelő előadása során különösen kiemelte az új *Eötvös Lóránd Rádium- és Röntgen-Intézet* működését, amely a felállítása óta eltelt rövid félév alatt is *igen szép eredményeket hozott* és mindenben beváltotta a hozzá fűzött reményeket.

Rámutatott ezután az előadó a rádium-intézettel kapcsolatban *a jövő legsürgősebb feladataira*, amelyek sorába tartozik az *utókezelésnek, illetve a betegek további ellenőrzésének megszervezése.*

Ismertette az előadás ezután *a Tüdőbeteggondozó Intézet* nagy költséggel fentartott hálózatának nagyszerü munkáját, amelynek eredményeképen *a tbc. halálozási arányszám az utóbbi években tetemesen csökkent.* Rámutatott azonban arra, hogy a tüdőgondozó intézetnek ez a kiváló munkássága és a főváros áldozatossága csak a főváros területére korlátozott részleteredményeket hozhat és ezeket az eredményeket is veszély fenyegeti minaddig, *amig a tüdőgondozás hálózata az ország egész területén teljesen ki nem épül és amig a tüdőbetegek kórházi elhelyezésének lehetőségei, különösen a vidéken, meg nem javulnak.*

Rendkívül érdekesen ismertette az előadó *a Székesfőváros Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézetének* nagyarányú fejlődését. Az Intézet, amely 1924-ben még csak 29.310 vizsgálatot végzett, az elmúlt évben *vizsgálatainak számával megközelítette a 100.000-et.* Ennek az intézetnek rendes vizsgálati anyagán kívül feladata az is, hogy felettes hatósága részére *szakvéleményeket* dolgozzon ki. Ezenfelül figyelemmel kíséri és ellenőrzi az Intézet a közegészségügy terén felmerülő gyakorlati kérdéseket, haladást, újitást jelentő problémákat és ezen a téren maga is tevékenyen közreműködik.

Nagy figyelemmel hallgatta a közönség az előadás további során *a főváros idegbeteggondozó és tanácsadó állomásainak működéséről* szóló ismertetést és a beszámolást arról a törekvésről, hogy az ideg- és elmebetegségekre hajlamos egyének lehetőleg szabadon, zárt intézeteken kívül *saját családjuk körében gondoztassanak és kezeltessenek.*

Az ötvenperces előadás végén *Salamon* Géza dr. előadót a közönség hosszantartó, meleg óvációban részesítette.

Mindenki ebédje az Almássy-téren. Egy hónap óta minden délben megélénkül az Almássy-tér. Felvonulnak fazekakkal, kócsögökkel azok a szegények, akiket nem hi terített asztalhoz a déli harangszó. Terített asztal ugyan nincs a téren, de mint a messzire szétterjengő illatok mutatják, ízes, meleg ebéd minden nap van a zord idők beálltától tavaszig. *Wolf* Jenő, a Nova R. T. elnöke és *Magyar* Miklós törvényhatósági bizottsági tag gondoskodnak a szegények ebédjéről, *minden támogatás nélkül, saját költségükön fentartott ebédeltetési akciójukkal*, amelyről igazán el lehet mondani, hogy *mindenki ebédje*. Nem kérdezik a jelentkezőt, kicsoda, hova tartozik, honnan jött: elég annyi, hogy éhes, ennél több igazolás nem kell ahhoz, hogy ebédet kapjon. *Öt-hatszáz vendége van naponta a szabadtéri étkezőnek* és akármilyen hosszú a sor, mindenkinek jut ebéd. Egyetlen kötelező szabály, hogy edényt kell hozni, de ha valaki ezt az egyetlen szabályt áthágja, az se megy el éhesen, mert kölcsön adják neki az edényt. A menü ízes, mert szeretettel és gonddal készitik az ebédet és a húsból, kolbászból sem az alját vásárolják be. Étlap nincsen, de a gyakorlottabb vendégek már a szag után tájékozódnak és különösen örömmel fogadják, ha a népszerű gulyáságyú gyomrából kerül elő az ebéd.

Művészi síremléket kapnak a főváros nagy halottai. A székesfőváros vezetősége *Liber* Endre alpolgármester halála után elhatározta, hogy az elhunyt emlékét *művészi síremlékkel* örökiti meg. Értesülésünk szerint, a polgármester a közeljövőben olyanirányú előterjesztéssel kíván fordulni az autonómiához, hogy egyúttal történjék gondoskodás a székesfőváros többi nagy halottjának sírjáról is. Elsősorban arra gondolnak, hogy a Kerepesi-úti temetőben nyugvó hajdani polgármesterek és főpolgármesterek többé-kevésbbé elhanyagolt földi nyugvóhelyét *tatarozzák*, ezenkívül pedig azokra a sírokra, amelyeken az esztendők hosszú sora óta nem áll síremlék, emlékoszlopot helyezzenek. A főváros ezzel a javaslattal igyekszik szolgálni a nehéz helyzetben lévő képzőművészek szerényebb mértékű támogatását.

Nem szabad szaporitani a taxik számát. A kereskedelemügyi miniszter rendelkezése alapján a polgármester kistaxi-iparosok ismételten előterjesztett kérelmére a közeljövőben olyan irányban kíván intézkedni, hogy *a géperejü bérkocsik iparengedélyeinek számát további rendelkezésig szaporitani nem lehet.* Ezzel a határozottal a polgármester védeni igyekszik a bérautófuvarozással foglalkozó kistaxisokat, akik köztudomás szerint igen nehéz anyagi viszonyok között élnek.

Tavasszal folytatják a Szent László-tér rendezését. A törvényhatósági bizottságban elhangzott és a közgyülés által elfogadott indítvány alapján márciusban megkezdik a VI. kerületi Szent László-tér nagyobbarányú *kertészeti rendezését*. A székesfővárosi kertészet az inségmunkások alkalmazásával már elvégeztette a szükséges planirozás tekintélyes részét, a beállott téli időjárás folyamán azonban ezek a munkák abbamaradtak és *most már csak tavasszal fogják azokat folytatni.*

Vályi Lajos előadása a községpolitikáról. Az Országos Közgazda Testület tudományos előadássorozatában január 13-án, szerdán este nyolc órakor, a VIII., Reviczky-utca 8. szám alatti előadóteremben „A községpolitika korszerü feladatai Magyarországon“ címmel *Vályi* Lajos dr., törvényhatósági bizottsági tag, a Magyar Községpolitikai Társaság ügyvezető elnöke tart előadást. Az előadást hozzászólások követik. Vendégeket szívesen látnak.

Magyar ízlés a népmüvészetben. Január 15-én a vitéz *József Ferenc* dr. kir. herceg elnöklete alatt álló *Magyar Iparmüvészeti Társulat* előadóülésén ifj. *Fáy* Aladár festőmüvész-tanár „A magyar ízlés a népmüvészetben“ címmel előadást tart. Az előadás az Iparmüvészeti Múzeum I. emelet 50. számú termében délután 5 órakor kezdődik.

A zuglói rendőrkapitányság avató ünnepe. Az újonnan szervezett XIV. kerületi rendőrkapitányság vezetőségét társasvacsora keretében meleg ünneplésben részesitették a kerület társadalmi egyesületei és polgársága. Az ünneplésen résztvettek a Zuglói Horthy Miklós Kertváros Egyesület, a Zuglói Polgári Kör, a Zuglói Kereskedők és Iparosok Köre, Pestújhely község tisztikara a képviselőtagokkal és a kerületi polgárság számos tagja. A belügyminisztérium rendészeti ügyosztálya részéről *Petőh* Sándor dr. rendőrtanácsos jelent meg. Az ünnepi vacsorán résztvett *Schmaderer* Oszkár kerületi elöljáró vezetésével az elöljáróság tisztikara és *Szentiványi* dr. főtanácsossal élén az új rendőrkapitányság tiszti személyzete, továbbá *Bényi* Károly dr. és *Kertész* Elemér, a kerület törvényhatósági bizottsági tagjai. *Usetty* Béla dr. és v. *Tóth* András dr. országgyülési képviselők üdvözölték az új kapitányság vezetőjét és tisztviselőit, akiknek nevében *Szentiványi* rendőrtanácsos mondott köszönetet.

NEP-bál Kőbányán. A farsangi szezón kiemelkedő eseménye volt Kőbányán a NEP X. kerületi körének bálja, amely Kőbánya egész előkelő társadalmának részvételével, fényes siker mellett zajlott le a pártkör klubhelyiségeiben. A bálon megjelentek: *Usetty* Béla dr., *Pőzel* István dr., vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselők, *Halter* Károly, *Dongó* Orbán, *Bényi* Károly dr., *Hencz* Lajos dr., vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tagok, *Waehler* Róbert postafőfelügyelő, *Szieberth* Imre kormánytanácsos, *Reithauser* Róbert a kőbányai Iparoskör elnöke, a kerületi elüljáróság képviseletében számos tisztviselő és az iparosság vezető egyéniségei. Kőbánya elit társadalma zsufolásig megtöltötte a klubhelyiség összes termeit és kitünő hangulatban a reggeli órákig maradt együtt. A bál érdekében sikerrel fáradoztak: *Király* Dezső központi kerületi titkár, *Helfenberger* Ferenc vigalmi bizottsági elnök és *Csapody* István háznagy. A bálban a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Dongó Orbánné, Halter Béláné, Viktor Jánosné, Szieberth Imréné, Király Dezsőné, Mátyássy Antalné, Andreánszky Medárdné, Csapody Istvánné, dr. Berger Pálné, Szabó Antalné, Balogh Ferencné, Pillárszy Antalné, Kránitz Árpádné, Szilágyi Jánosné, dr. Marselek Zoltánné, Dokupil Lajosné, Fekete Antalné, Paczolay Istvánné, Hafinal Mórné, Mezey Istvánné, Goldschmied Jenőné, Malonyay Józsefné, Strobl Győzőné, Bori Gáborné, Fritz Károlyné, Bálint Károlyné, Török Gyuláné, Szirt Miklósné, Paskesz Györgyné, Káss Mátyásné, Kókay Józsefné, Tóth Józsefné, Mettes Flóriánné, Boromissza Ferencné, Csaba Miklósné, Szigethy Gyuláné. — Leányok: Zsedényi Margit és Kató, Tóth Berta, Kunos Erzsike, Kiss Margit, Török Ica, Szilágyi Margit, Visontay Paula, Hajnal Manci, Orosz Margit, Helfenberger Teréz, Bálint Irénke, Hemző Manyi, Fehér Gizella, Kránitz Elvira, Dokupil Erzsi és Ilona, Fekete Idus, Paczolay Margit, Strobl Sári, Ördög Irénke, Farkas Magda, Gere Marit, Szathmáry Erzsike, Kókay Marika, Kemenesi Gizi, Fliegl Éva, Baranyay Ilonka, Rálc Ilus, Csaba Kató, Gáspár Ilus, Pók Jolán, Link Klára, Fekete Sarolta, Szabó Teréz, Lann Mária, Balogh Irén, Pillárszy Kató, Steller Mária, Lukács Anna, Ocskay Gizella, Viktor Csicsi, Csa Manci, Rády Mária, Kedvesi Annie.

Január 14 és 17-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

Érdekes indítvány a szociális segítés reformjáról

A munkanélküliek helyzetének javítása a kiskereskedelem és kisipar támogatásával

A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetében, ahol nemrégen tartották meg *a közszállítási ankétet*, amelynek legfőbb célja a kisipar támogatása volt, legközelebb *nagyszabásu tervezet kerül megvitatásra a kisipar és kiskereskedelem érdekében.* A tervezetet indítvány formájában vitéz *Hajnóczy* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tag készül a közgyűléshez benyujtani, előbb azonban, megvitatás céljából, pártja elé terjeszti. Az indítvány *céltudatos kereskedelmi és iparpolitikát kíván, összekapcsolva a szociális intézkedések reformjával*, ami a legközelebbi költségvetésben olyan módon jutna kifejezésre, hogy azok a milliók, amelyeket ma a főváros szociális segítésre fordít, az iparon és kereskedelmen keresztül jusson a munkanélküliekhez. Az indítványról megkérdeztük

vitéz Hajnóczy Béla dr.
törvényhatósági bizottsági tagot,

aki a következő nyilatkozatot tette:

— A főváros költségvetésében a kereskedelem és ipar támogatása mindössze 300.000 pengővel szerepel, azonban benne foglaltatik a fedezet nélküli kisipari és kiskereskedelmi hitelakció kereteinek felemelésére pótlólag felvett *55.000 pengő* is. Ha ezzel szembeállítjuk az inségesek részére felvett *12 millió pengőt*, akkor meg kell állapitani, hogy *itt feltétlenül elvi kérdések állanak egymással szemben.*

— Teljesen tudatában vagyok annak, hogy az inségesek megsegítése mennyire fontos és szükséges, csak a módszerek megváltoztatását szeretném látni. A költségvetés tárgyalása alkalmával megszavaztam a fedezetnélküli kisipari és kiskereskedelmi hitelakció felemelésére az 55.000 pengőt, de sokkal szívesebben szavaztam volna meg inkább 5 millió pengőt, mert a megsegítésnek nem az adomány a helyes módja, hanem

a kisipar és kiskereskedelem olyan mérvű és irányú megsegítése, amely a vállalatokon keresztül a munkanélküli munkásság helyzetének javítását eredményezné.

— A 12 millió pengő, amelyet a főváros a nyomor enyhítésére fordít, nem ezt a célt szolgálja. A 12 millió pengő úgy folyik el, hogy gazdasági életünk ezt észre sem veszi. Tegyük azonban fel, hogy *ezt a 12 millió pengőt az ipar és kereskedelem kapná meg*, mint amely összeg a közgazdasági tanok szerint ötször megfordulva teszi meg pályáját és *ez azt jelenti, mintha 60 milliót vittünk volna a gazdasági életbe.* De tegyük fel, hogy *a 12 millió elveszne*, mint ahogy úgy is elvész a nyomorgókon való segítésben, mégis azt eredményezné, hogy *javakat kapnának, adóalanyok létesülnének és általában egészen biztos, hogy éppen az ipar és kereskedelem volna az, amely a munkátlan tömegeket, a kenyér és foglalkozásnélküli munkáskezeket újból munkába állítaná.*

— Ez a vezérlő motívuma indítványomnak, amelyben arra fogom kérni a polgármester urat, hasson oda, hogy

az ipari és kereskedelmi szakbizottság komoly ipari és kereskedelmi politikát kezdeményezhessen, még pedig úgy, hogy ezzel párhuzamosan a főváros egész szociális segítő programja megreformáltassék.

— Indítványom lényegét, bízom benne, szívesen fogadja pártom, amelynek kebelében óhajtom a konkrét részleteket megvitatni.

Tűzrendészeti szempontból felülvizsgálják az áruházakat

A dömpingár mögött inzolvencia vár a hitelezőkre

A *Fővárosi Hírlap*-ban az áruházak problémáival kapcsolatban évekkel ezelőtt elsőnek mutattunk rá arra a mindennél nagyobb veszedelemre, amely *tűzvész esetén érheti a vásárló közönséget.* Amikor hat-nyolc esztendővel ezelőtt egyes áruházak terjeszkedni kezdtek és nem áruház céljaira épült helyiségeiket faláttörésekkel, emeletráépítésekkel és a legkülönbözőbb toldozgatásokkal, foltozgatásokkal kibővítették, *rámutattunk azokra a szörnyű lehetőségekre, amelyek tűz esetén adódhatnak az ilyen zsúfolásig tömött helyiségekben.* Ugyanekkor azonban akciót is indítottunk, hogy *hatósági szakértők vizsgálják felül az áruházakat tűzrendészeti szempontból* és ők állapítsák meg, hogy az áruházak építésüknél, a felhalmozott áruk mineműségénél és elhelyezésénél, végül tűzoltóberendezésüknél fogva *százszázalékosan megfelelnek-e a biztonsági követelményeknek.* Örömmel és megelégedéssel jelenthetjük, hogy

a Fővárosi Hirlap akciójának, mint minden esetében a közért folytatott harcainknak, most is sikere van, amennyiben a kerületi elöljáróságok, mint elsőfokú tűzrendészeti hatóságok az idén már programjukba vették az áruházak tűzrendészeti ellenőrzését is.

Tudvalevően ilyenkor, év elején, szokták az elöljáróságok összeállítani erre vonatkozó terveiket, amelyekben elsősorban az ipartelepek és általában a tűzveszélyes üzemek vizsgálatai szerepeltek. Nem tudjuk ebben a pillanatban, hogy a hatósági vizsgálatok milyen megállapításokra vezetnek, mindenesetre azonban

emlékeztetünk a Párisi Áruház 30 év előtti borzalmas tűzkatasztrófájára,

amely — azt hisszük — elég megrázó memento arra, hogy a hatóságok mindent elkövessenek: *nehogy valaha az életben megismétlődhessék ilyen tömegkatasztrófa.* Mi a magunk részéről még hozzátehetjük azt a közismert tapasztalatot, amelyet ép a legutóbbi nagy ünnepek alkalmából is szerezhetett a közönségnek az a része, amely áruházakban szokott vásárolni. Köztudomású, hogy most is

a karácsonyi ünnepek alkalmából egyes áruházaknál rendőri karhatalmat kellett igénybe venni az óriási emberforgalom szabályozására.

Mindenki tapasztalhatta, hogy a zsufolt áruházakból *milyen lassúsággal és mekkora nehézségek közepette szivároghatott csak kifelé a tömeg.* Elképzelni is borzalmas, hogy ez a forgalom mennyivel inkább megdermed, *ha pánik, fejvesztettség vesz erőt az embereken.* A hatósági tűzvizsgálatoknak tehát, amit előre is örömmel üdvözlünk, nyilván tekintettel kell lenniük arra a problémára is, hogy *a mai budapesti nagy áruházak mennyiben alkalmasak a hirtelen kiürítésre* és van-e annyi tágas, könnyen elérhető, tűzbiztos és füstmentesen használható vészkijáratuk, amennyi baj esetén is elegendő a bennlevők eltávolítására.

*

Az áruházi kérdéssel foglalkozó cikkeinkben sok mindenféle fonákságra mutattunk rá és nem egyszer ismertettük *az áruházak egyes dömping-árainak kalkulációs rejtelmeit is.* Ezek a kalkulációk elég gyakrán bántók és az általános kereskedelmi érdekekbe ütközők még akkor is, ha egyébként nem lépik át a törvényes lehetőségek határait. De, különösen a multban, előfordult néhány felháborító eset, amikor is

az olcsó áraknak semmi egyéb magyarázatuk nem volt, mint az, hogy egyes áruházak hitelbe összevásároltak hatalmas készleteket, olcsón kiárusították, majd amikor már nem lehetett tovább folytatni a kétes kimenetelű játékot, egyszerűen kimondták a fizetésképtelenséget

és *kényszeregyességet kértek maguk ellen.* Ez természetesen a legelítélendőbb fajtája az áruházi spekulációnak, mert hiszen itt a tisztességtelen versenyen túlmenőn *még a hitelezők közönséges megkárosításáról is szó van.* Mindezeknek a megállapításainknak az ad aktualitást, hogy

ép a napokban lett inzolvens 180.000 pengővel Bodó György, a Baross-téri Árucsarnok tulajdonosa.

Bodó György, aki maga is kiskereskedő volt, mindinkább áttért az áruházi jellegü árusításra és megalapította a *Baross-téri Árucsarnokot.* Mondani sem kell talán, hogy ez a legújabb áruházi kényszeregyesség a legnagyobb felháborodást váltotta ki kiskereskedői körökben, mert hiszen csak természetes, hogy az a kiskereskedő, aki családtagjai bevonásával reggeltől késő estig keservesen dolgozik a napi megélhetésért, pontosan fizeti az őt az áruházaknál sokkal súlyosabban érintő adót, hitelezőinek pedig annál kevésbé maradhat hosszabb ideig adósa, mert hiszen azon nyomban megáll az egész üzeme, — *ez a kiskereskedő természetszerűen nem versenyezhet azzal az áruházzal, amely 180.000 pengőre egyszerűen bejelenti az inzolvenciát.*

Szendy Károly polgármestert választják meg a Községi Takarék elnökévé. A Községi Takarékpénztár elnöki állása *Buzáth* János ny. alpolgármester elhalálozásával megüresedett. Az intézet február havában tartandó közgyülésén *Szendy* Károly polgármestert választják meg elnökké. Az elnöki tisztet régi gyakorlat szerint, amelyhez most a Községi Takarékpénztár visszatér, a főváros mindenkori polgármestere töltötte be és *Buzáth* János annakidején csak *Sipőcz* Jenő polgármester határozott felkérésére vállalta az elnökséget.

Bornemisza Géza mondja a serlegbeszédet a Baross Szövetség vigadói bankettjén. A *Baross Szövetség* impozáns keretek között rendezi meg 1937. évi rendes közgyülését. A XVIII. Baross-közgyülés, amely a keresztény ipar és kereskedelem hatalmas seregszemlejének igérkezik, *február 10-én kezdődik* a Szövetség Bástya-utcai székházában. Február hó 11-én és február hó 12-én a gazdasági kérdések megvitatására kongresszust hívnak egybe. Az ünnepi záróülés *február hó 14-én* lesz a pesti Vigadóban. Ezen megjelennek *a kormány tagjai, a politikai és gazdasági, valamint a társadalmi élet vezető egyéniségei.* A záróülés után 2000 terítékes estebéd lesz, ugyancsak a Vigadóban. A *Rausch* Aladár-serlegbeszédet *Bornemisza* Géza ipari és kereskedelmi miniszter mondja.

A bankok 1937. évi TÉBE-kvótája. A *TÉBE* most állapította meg a pénzintézetek 1937. évi költség- és bankári kvótáit. Az egyes bankok részesedése a következőképpen alakul: *Kereskedelmi Bank* 21.10 százalék, *Hitelbank* 17.95, *Pesti Hazai Takarék* 9.97, *Angol-Magyar Bank* 8.76, *Leszámitolóbank* 8.07, *Olaszbank* 7.47, *Magyar Általános Takarék* 6.05, *Moktar* 4.72, *Hazaibank* 3.56, *Belvarosi Takarék* 2.13, *Földhitelintézet* 2.72, *Credit Anstallt—Wiener Bankverein* 2.70, *Hermes* 1.63, *Ingatlanbank* 1, *Jelzálaghitelbank* 0.50, *Magyar-Cseh parbank* 0.62, *Központi Váltóüzlet, Magyar Általános Bank, Magyar Takarékpenztárak Központi Jelzalogbankja* 0.22—0.22, *Nemzeti Takarék* 0.28, *Merkur* 0.11 százalék.

Bérpalotát vett a Textilegyesület Nyugdíjpénztára. A napokban adta el hengerutcai házát a *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesületének Nyugdíjpénztára*, amely most *ötemeletes bérpalotát vásarolt* az Uj-Lipótváros legelőkelőbb részében, a Gyöngy-utcában. A nyugdíjpénztár *263.000 pengő* vételárat fizetett a bérpalotaert.

Központi székházat vásárol, vagy épít a MATEOSz. Hosszabb ideje tervezi már a MATEOSz, hogy irodáit, budapesti kirendeltségét és az ehhez kapcsolódó egyéb szerveket *egy épületben* csoportosítja. Ez a terv most *a megvalósítás stádiumába jutott*, amennyiben a MATEOSz vagy vásárlás útján szerzi meg az erre alkalmas épületet, vagy pedig *megépíti* azt. Ez az utóbbi megoldás annál inkább lehetséges, mert a központi székházban az irodákon kívül a *budapesti tagok teherautóparkjának elhelyezéséről is gondoskodni kívánnak.* A székházépítési terv mindenesetre a *MATEOSz újabb fejlődését bizonyítja.*

Kik szállítanak textiliákat a fővárosnak. A fővárosi textilversenytárgyalások ügyében a napokban történt döntés. Az altisztek nyári ruházatának anyagát, *58.000 métert teljes egészében a Goldbergerkonszern kapta meg 1.78 pengős egységáron. Goldbergerék* ajánlata volt a legolcsóbb. Jelentékeny megbízást kapott köper szállítására a *Magyar Pamutipar Rt.*, míg az anyagok másik részét a *Budakalászi Textil Rt.* szállítja.

A Krausz—Moskovits Egyesült Ipartelepek Rt. XIX-ik rendes közgyülését Moskovits Miklós dr. elnök-vezérigazgató elnöklete alatt 1936. december 31-én tartotta meg, mely az 1935—36. üzletévre P 6.— (mult évi P 5.50-nel szemben) osztalék kifizetését határozta el, ami a részvények névértéke 6 százalékos kamatozásának felel meg. A szelvények 1937. február hó 1-étől fogva a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank főpénztáránál (V., Gróf Tisza István-utca 2.) és a részvénytársaságnál (VIII., Örömvölgy-utca 8.) kerülnek beváltásra.

Pelikan
CARBONPAPIR
VEZÉRKÉPVISELET
Stalla Lajos Budapest, V.,
Vilmos császár-út 42.

Ex Bibl. Civ.

Vállalkozás

A kereskedelemügyi miniszter elé került a Ferdinánd-hid átépítésének vitája. A *Fővárosi Hirlap* részletesen ismertette azt a vitát, amely a főváros és a MÁV igazgatósága között indult meg a kocsiforgalom lebonyolítására alkalmatlanná vált és a legutóbbi napokban a kocsiközlekedés elől elzárt Ferdinánd-híd építése körül. Miután a MÁV igazgatósága elzárkózott a híd javitási költségeinek viselése elől, holott megállapítást nyert, hogy ez a kötelezettség, mint az Osztrák Vaspályatársaság jogutódját, a MÁV-ot terheli, *a székesfőváros sürgős felterjesztéssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez* és a tényállás feltárása kapcsán kérte, hogy a város belterületi közlekedésének szempontjából fontos Ferdinánd-híd szükséges tatarozására vonatkozó rendelkezések megtételére utasítsa a MÁV-ot. Ezideig nincsen ugyan döntés a kérdésben, előreláthatő azonban, hogy a minisztérium mielőbb meghozza a székesfővárosra nézve kedvező határozatát.

Tizenöt ajánlat a Horthy Miklós-hid budai feljárójának csatornázási és útburkolási munkáira. A Közmunkatanács a mult év novemberében, január 4-i határidővel versenytárgyalást hirdetett a *Horthy Miklós-híd* budai feljárójának kiépítéséhez szükséges csatornázási, útburkolási és az ezekkel kapcsolatos munkáknak biztosítására. A versenytárgyalásra a következő tizenöt ajánlat érkezett be: *Neumann* Ferenc 270.945, *Reinisch, Wohl* és *Grosz* 271.883.60, *Hacker* Emil 277.160.50, *Szász* Albert 278 012.25, *Helfenstein* Károly és társa 279.262.10, *Hollós* Ferenc 279.891.50, *Szöllössy* Elemér és társa 281.641, *Just* Kornél 287.342.25, *Fábián, Somogyi* és *György* 288.138, *Magyar Gazdasági és Kisvasút Rt.* 289.207.50, *Borbély* F. és *Oberländer* Endre 294.682.50, *Danubia Műszaki Vállalat* 297.978.83, *Schäffer* Károly 308.338.35, *MURT Magyar Utépitő Rt.* 308.415, *Csengery* és *Pallay* 309.144.50 pengő ajánlati összeggel. Az ajánlatok fölött, amelyek *általában reálisaknak tekinthetők*, valószínűleg még januárban döntenek.

Beérkezett ajánlatok

A Dráva-utcai kötöri irodaépület **lebontása és újbóli megépitési munkáira** pályáztak: Erdélyi Jenő 10.905, Tamássy Emil 12.086, Gál Tibor 12.117, Halász Horváth István 12.481, ifj. Hajós József 12.709, Torony Epitoipari 12.746, Tóth József 12.835, Ilia Ferenc 12.868, Sasvári Sándor 12.948, Kiss József István 12.969, Belinszky János 12991, Vértesi Andor 13.172, Urbán Konrád 13.251, Berényi Ignác 13.268, Szlávik Ede 13.342, Szalay Ferenc 13.556, Tonkay Kálmán 13.663, Deutsch Hermann 13.758, Szöllössy Elemér 13.993, Fülöp Ferenc 14.082, Fratricsevics Ernő 14.287, Plötzl József 14.361, Mai Imre 14.480, Soproni Ferenc 14.736, Blaskó Pál Ödön 14.905, Domonkos István 11.991, vitéz Kapuváry Gusztáv 14.996, Vándor Ferenc 16.493, Juhász István Pál 17.433, Bogyó János 6949 pengővel.

A BSzKRt részére szükséges **2000 drb kisszakasz jelzőtábla szállitására** pályáztak: Magyar Fémlemezipar Rt., Beér Sándor, Brenner Elek (Gyor), Králik István (Kispest), Schiffer J., Berán István, Szarka Ferenc (Rákospalota), Budafoki Zománcárugyár Rt., Páncél Zoltán és Pick Ede.

A főváros egyenruházott alkalmazottai részére szükséges **nyári ruhaanyagok szállitására pályáztak**: Szénássy Gyula 19.302, Kiss Endre és Manunka Ferenc 12.376, Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt. 151.618, Magyar Pamutipar Rt. 131.146, Freudiger Mózes 5834, Budakalászi Textilművek, Klinger Henrik Rt. 24.255, Goldberger Textilművek és Keresk. Rt. 111.892, Trunkhahn posztógyár 17.906, v. Rohonczi Storer Viktor 148.030, Linum Taussig 21.085, Kispesti Textilgyár Rt. 125.280, Grab-féle textilipar rt. 124.700, Mechanikai szövőgyár rt. 134.835 pengővel.

A BSzKRt részére szükséges **2000 kg 80%-os, hazai gyártmányú csapágyfém** és 1200 kg angol (banca) ón szállitására pályáztak: Ankerművek, Nemzetközi Fém- és Vaskeresk. Rt., Polgár Henrik, Kornfeld Vilmos, Weiss M. Adolf, Metallochemia.

1000 drb kocsimosó szivacs és 1000 drb ujjnedvesitő szivacs és 700 drb kocsimosó szarvasbőr szállitására pályáztak: Molnár Testvérek, Holics Gábor, Váczi Testvérek, Lenz Ferenc, Yellow, „Heros" Iparosok Mezőgazdasági Szövetkezete, Rózsa Imre, Eber Béla.

A Béke-téri elöljárósági épület alapozási munkálra ajánlatot adtak be: Zsigmondy Béla 52 850, Fábián Lajos 54 319, Custodis Alphons 57.982 és Mengl Ferenc 59.600 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

Horganylemez szállitására megbizást kapott Schopper J. G. 8850 pengőért.

Autóolajszállitásra Salgó Miksa kapott megbizást 3395 pengőért.

Satuszállitást kapott az iskolák részére Salgó Imre 1490 pengőért.

Tisztogató szerek szállitására megbizást kaptak: Benes Vince 2335 és Titán Vegyipari Művek 2240 pengőért.

Tisztitórongyszállitást kapott a Tisztitórongy és Textilhulladék kft. 19.400 pengőért.

A Házinyomda részére szükséges **fűzőgép szállitását** Lánczi László kapta 2940 pengőért.

Papirszállitást kaptak a Hazai Papirgyár 16.627 és Neményi Testvérek 3780 pengőért.

Gyanta és marókáli szállitásra kapott megbizást Práger Sándor 6607 pengőért

Bakancsszállitást kaptak: Rudalics Ignác 1739, Nagy Péter 1739, Suskó János 1739, özv. Gara Menyhértné 1739 és Czompó Imre 1739 pengőért.

A Gázműveknél **gázmérőórák szállitására** megbizást kaptak: Magyar Gázizzófény 61.990, Mérő- és Számlálókészülékek Gyára 61.990, Fémáru-, Fegyver- és Gépgyár 61.885 pengőért.

A Gubacsi-úti szükséglakástelep B) épületének **palafedőmunkált** Tomschay József kapta 10.007 pengőért. **Bádogosmunkát** kaptak ugyanott az A) épületre: Kardos Lipót 4791, a C) épületre: Guba András 4959 és a B) épületre Kartaly László 7959 pengőért.

A Bihari-úti szükséglakásoknál **palafedőmunkát** kapott özv. Bukovári Jenőné 5891 pengőért. **Bádogosmunkát** kapott ugyanitt: Horváth József 4682 pengőért.

Padlóburkolómunkát kapott a Rudasfürdőnél Sós Lajos 4790 pengőért.

Toronyóraszerelési munkát kapott a Béke-téri templomnál: Óragyár, Rozgonyi és Révai cég 3620 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiirások

A kerületi kövezetjavitási munkákra pályázni lehet február 9-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

A kerületi aszfaltjavitási munkákra pályázni lehet február 16-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

Az útépítésekhez szükséges **kőanyag szállitására** pályázni lehet február 23-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

A hivatalok és üzemek részére szükséges **ecset-, kefe- és seprőáruk szállitására** pályázni lehet január 22-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Bihari-úti szükséglakások **vizvezetéki és csatornázási munkálatalra** pályázni lehet január 29-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A hivatalok, üzemek részére szükséges **gyökérkefe, cirokseprő, tollas- és nádporló, kókuszlábtörlő szállitására** pályázni lehet január 26-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BSzKRt részére szükséges **29.700 drb anyáscsavar** szállitására pályázni lehet január 19-én d. e. 9 óráig (Akácfa-utca 15. IV. em. 436.). Ugyanott **3092 kg különböző fémanyag szállitására** pályázni lehet január 19-én d. e. 10 óráig (Akácfa-utca 15. IV. em. 425.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

DACSÓ EMIL

Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat

Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában

Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

Tisztitórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztitórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T.
SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V.Kárpát u.5.

VÁRNAI KÁROLY
vizvezeték, gáz, melegviz-fütés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán u. 25. TELEFON: 1—240—17.

WIHART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

HŰNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát. Pontos szállitás. Olcsó árak.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és épitőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

KECSE NAGY SÁNDOR
Épitési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

VAS MÉRNÖK Asbest Vegyi Gyára Rt. VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—68.

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—558—04.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-425-47

PILÁT PÁL MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. ● Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quintiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és beszerélek. Javitás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

BORBÉLY FERENC és OBERLÄNDER ENDRE
okl. mérnökök, épitőmesterek és épitési vállalkozók
Vállal magas és mélyépitést
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 49. Telefon: 1-208-48

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyűrűskenésű csapágyak, fallgyámok, függőgyámok, görgős szijfeszitők stb.
Faszijtárcsák — „Integritás" hajtószijak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

KISS JENŐ
OKLEVELES MÉRNÖK, ÉPITÉSI VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 10.
TELEFONSZÁM: 1—148—35

Fülöp Dezső
épitőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—136—66.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZ.

Tetőszerkezetek, textiliák lángmentesitését vállalja „LION BRAND" lángmentesitővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 január 20 — 3 szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Idegenforgalmi remények

Ahány jelentés és beszámoló a főváros ügyeiről elénk kerül, ahányszor a jövendőt kutatjuk és a statisztika számainak világánál igyekszünk előre látni, mindig sok vigasztaló és reménykeltő momentum akad. Bizonyos azonban az, hogy ezek között a reménytkeltő jelenségek között van egy pont, amely soha meg nem inog, amely mindig derüs fénnyel mutat előre. Ez pedig Budapest idegenforgalma és vele együtt lassankint, talán már a közeljövőben, egész Magyarország idegenforgalma is. Mi nem azt mondjuk, hogy ezen a téren már a csúcspont felé járunk, de tény az, hogy amit valaha hóbortos álomnak néztek egyesek, az ma valóság, hovatovább igen jelentős kenyérkereset Budapest székesfőváros lakossága számára. Már nemcsak ideális célokról beszélünk, már nemcsak erkölcsi, de valljuk be nyiltan, anyagi hasznot is várunk az idegenforgalomtól. Az élvezetre, gyönyörüségre, gyógyulásra vágyó világ kereskedői lettünk. Nem szégyen, hogy áruba bocsátjuk a Normafa, vagy a Halászbástya szép kilátását, nem szégyen, hogy a lokáljainkat megbecsüljük, hogy a fürdőinket idegeink számára építjük, mert ebből a pénzből, amelyet ezek vesznek be, valamennyien részesülünk és valamennyiünknek életstandardját megjavítjuk.

Éppen ezért nem elég a hivatalos szerveknek foglalkozni az idegenforgalom kérdésével, de kívülük elsősorban a tőkéseknek, a gazdasági életnek kell arra törekednie, hogy az idegent vonzó kényelmi, szórakoztató és gyógyitó üzemek létesüljenek minél nagyobb számmal. Ha pedig már egy ilyen nagy szálloda, egy ilyen nagy szórakoztató, vagy ha kell, betegápoló üzemmé lett Budapest, akkor nem szabad elmulasztanunk, hogy az év elején mérlegeljük az esztendőt és számoljunk idegenforgalmunk legközelebbi reményeivel. Teljes megelégedéssel állapitjuk meg, hogy idegenforgalmi szerveink ezen a téren is becsülettel elvégzik munkájukat, különös alkalmakat szerveznek a régiek mellé, hogy az idegennek minél több okot adjanak arra, hogy Budapestre jöjjön.

Az 1938. esztendő, tehát a jövő év minden valószinüség szerint kulmináló pontja lesz a magyar idegenforgalomnak, hiszen ez István király esztendeje lesz, amelyen Budapesten tartják meg a világ katolikusainak eucharisztikus kongresszusát. Vannak, akik félmillió vendégről is beszélnek, tehát az 1937. évnek a legelsősorban az eucharisztikus kongresszus évét kell előkészitenie. Emellett azonban ennek az esztendőnek, az ideinek is megvanak a maga feladatai. *Európának ugyanis 1937-ben nagy idegenforgalmi esztendeje lesz.* Elsősorban *az angol koronázás*, amely három hónapig tart, szívja magához az egész világ látványosságra vágyó népét. Azután meg *a párisi világkiállítás* lesz a világforgalom nagy attrakciója. Mi nagyon jól tudjuk, hogy ez a két óriási esemény tőlünk is vesz el vendéget, de meggyőződésünk, hogy többet ad, többet hoz, mint amennyit elvesz. A kelet útja Budapesten át kell, hogy vezessen Londonba is, Párisba is, *az amerikai és más világrészbeli dúsgazdag embereket pedig előre úgy kell megkörnyékezni, hogy ne feledkezzenek meg Budapestről, Európa egyik legszebb városáról.* Aki Newyorkból eljött Londonba, vagy Párisba, annak már igazán csak macskaugrás, hogy megnézze a drága, a szépséges Budapestet, amelyről a koronázásig, vagy a párisi világkiállításig minden istenáldott nap azt kell hallania, hogy bünt követ el, ha nem látogatja meg a magyar fővárost.

Bár az 1937. esztendő idegenforgalmi attrakciói London és Páris lesznek, a magyar idegenforgalomnak nem szabad megijednie, mert óriási lehetőségek nyilnak ezen az úton is számára. Ebben a biztos tudatban kell tehát szervezkedni és fejleszteni mindazt, amire a nagypénzű, a szórakozni vágyó, a gyönyörüségeket kereső külföldi jogosan számit abban a városban, amelyet látogatásával és könnyű kézzel költött pénzével megtisztel.

Ezeknek az idegeneknek Budapestre való vezetése azonban nem lehet az egyszerű és magunkcsinálta reklám az eszköze, ezekhez komoly, jól bevált szervezetekre van szükség. Ha valaha, az idén, a londoni koronázás és a párisi világkiállítás esztendejében van szükségünk arra, hogy azok a nemzetközi idegenforgalmi vállalatok, amelyek óriási erkölcsi és anyagi hatalommal rendelkeznek és amelyekben például az amerikai ember jogosan vakon bizik, szintén akcióba lépjenek a magyar idegenforgalom érdekében. Ezeknek a társaságoknak nincs szükségük reklámra, ezekről mindenki, aki valaha a külföldet járta, tudja, hogy éppen olyan szükséges tényezői az idegenforgalomnak, mint maga a vasút, vagy a hajó, vagy a repülőgép, amelyeknek ma már ők legalább olyan irányitói mint maguk ezeknek a közlekedési eszközöknek az igazgatóságai. Ezeknek a társaságoknak kell kézenfogni az idegent és Budapestre vezetni, hogy miután kicsodálkozta magát Londonban, miután megismerkedett a párisi kiállítás bámulnivalóival, eljöjjön egy kicsit üdülni, szórakozni Budapestre, amelyről ezek a társaságok majd meg fogják magyarázni, hogy erre a célra a magyar fővárosnál alkalmasabb hely nincs a földkerekségén.

Őszinte nyilatkozat a jobbkeresetű társadalmi rétegek szűkkeblűségéről

A főváros közönsége egyre nagyobb érdeklődést tanusít a szociális ügyek iránt — Schuler Dezső alpolgármester a bajbajutottak megsegítéséről

Mint ismeretes, a főváros törvényhatósági bizottsága a tradicionálisan ünnepi formák közt január 27-én iktatja be állásába *Schuler* Dezső dr. alpolgármestert. Eddig az időpontig *tovább vezeti a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztályt*, amelynek *legfőbb irányitása* természetesen alpolgármesteri működése során is *hivatali feladata lesz.*

Most a téli hónapokban a legfontosabb kérdések közé tartozik a szociális problémák folyamatos megoldása és valóban: a főváros adminisztrációjának egyik sarkalatos feladata úgy irányitani a bajbajutottak megsegítését, hogy *zökkenő nélkül ússza meg a főváros egész társadalma a legnehezebb hónapokat.* Mondani sem kell talán, hogy az inségesek megsegítése mellett az érdeklődés homlokterében áll a szociális és idegenforgalmi szempontból egyaránt fontos *koldúskérdés rendezése*, amely *éppen most, ezekben a napokban állja ki a tűzpróbát.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért elsősorban eziránt érdeklődött, mire

Schuler Dezső dr.
alpolgármester

a koldusproblémáról, de általában a szociálpolitikai működési körben folyamatban levő ügyekről a következő nyilatkozatban tájékoztatta a *Fővárosi Hirlap* olvasóközönségét:

A koldúskérdés

— Egyes sajtóorgánumokban hirek jelentek meg arról, hogy a székesfőváros reménységei a koldus-rendelet kihatásait illetően *nem váltak valóra.* Kötelességszerüen rá kell mutatnom arra, hogy bár fennállanak bizonyos nehézségek az adománygyüjtési akciónál, ezek *korántsem tekinthetők olyanoknak, amelyek terveinket keresztülhúznák.* Amikor a belügyminisztériumi rendelkezésnek a székesfőváros területén való végrehajthatóságáról folytattunk megbeszéléseket, már akkor számoltunk azzal az eshetőséggel, hogy *a közönség nem fog rövid idő alatt megbarátkozni a jótékonykodást egészen új alapokra fektető rendszerrel.* Tisztában voltunk tehát azzal is, hogy

a koldusok ellátására szükséges mintegy két és félmillió pengő évi összeget csak abban az esetben lehet hiánytalanul biztositani, ha valamennyi tehetős, illetőleg kereső polgár átlagjövedelmének 0.5—1 százalékát áldozza erre a célra.

Az ügyosztály és a kerületi elöljárók a székesfőváros lakosságának mintegy 19 százalékát kérték fel adakozásra és a felszólítások alapján *eddig körülbelül 1,200.000 pengőre lehet számítani az adományokból.* A fele meglenne tehát annak az összegnek már eddig is, amire a hivatalos előirányzat szerint szükségünk lesz és én abban a meggyőződésben élek, hogy *ezek az eredmények a legközelebbi hónapok alatt fokozódni fognak.* Az eddigi adományozók, kevés kivételtől eltekintve, *egészen minimális összeget ajánlottak fel az alamizsna-megváltásra* és

különösen a nagyobb keresetű társadalmi rétegek azok, amelyeknél szükkeblűséget tapasztalunk.

— A kerületi elöljárók újesztendő után újabb felszólításokat intéztek a szóbajöhető közönséghez és az akció rendelkezésére álló *szellemi szükségmunkások is megkezdték látogatásaikat a magánlakásokban*, abból a célból, hogy az irásos kérelmet *szóbeli meggyőzéssel is alátámasszák.* Már az első hét bebizonyította, hogy ez az újabb tevékenység, amelynél *gondosan ügyelünk arra, hogy prepotenciával semmiféle tekintetben sem vádolhassanak meg bennünket*, eredményes, mert igen nagy számban futottak be az újabb megajánlások az egyes elöljáróságokhoz és ezzel tetemesen gyarapították azokat az összegeket, amelyek eddig a munkanélküli inségesek ellátásra rendelkezésre állanak.

— Az elmult hónapokban a székesfőváros és a katolikus karitász a munkaképtelen ellátatlanok közül

négyezer egyénről tudott megfelelően gondoskodni és ez a létszám csupa olyan emberből került ki, akik a multban koldulásból tartották fenn magukat és családtagjaikat.

— A dolgok ilyetén állásánál legalább is *korainak* kell tehát minősiteni minden olyan véleményt, amely arról szól, hogy a munkaképtelen szegények új segélyezési rendszere csődöt mondott volna. Erről szó sincs, legfeljebb arról lehet beszélni, hogy *nem történik nagy gyorsasággal a gyakorlati megvalósulás*, de mint fentebb is mondottam, erre *jóelőre el voltunk készülve.*

Kislakások

— A székesfőváros egyébként teljes erővel folytatja a szegény néposztályok érdekében bevezetett szociálpolitikai akcióit. Már huzamosabb idő óta foglalkozunk *a családvédelem szempontjából különösen nagy fontosságú kislakásépitő akció újbóli életrehivásával.* A polgármester úr eltökélt szándéka ugyanis az, hogy már a koratavaszi hónapokban előterjesztéssel fordul a törvényhatósághoz és azt javasolja, hogy necsak a hajléktalanok elhelyezésére szolgáló szükséglakások számát gyarapitsuk, hanem

Ex Bibl. Civ.

nyujtsunk módot lakbértörlesztéses alapon megvásárolható családiházak építésével a keresőképes munkástársadalomnak a saját otthonhoz való jutáshoz.

Ebben az ügyben a polgármester úr is, az ügyosztály szakreferensei is beható előtanulmányokat folytattak és a műszaki ügyosztályok közbenjöttével *főbb vonalaiban ki is alakult már az a rendszer,* amelynek valóraváltása révén a legpraktikusabban és a legrentábilisabban lehet majd végleges megoldást találni.

Szeretetházak

— Az 1937. év folyamán is folytatni kívánjuk *a szeretetházak és a gyermekotthonok bővítésére irányuló tevékenységünket.* Az aggok gondozásánál fokozottabb mértékben szeretnők igénybe venni *a családi gondozásos rendszert,* mert ez amellett, hogy olcsóbb, mint a nagy intézetekben történő ellátás, *nagyon sok esetben üdvösebb is az elaggott és hatósági gondozásra szoruló emberek számára.* Európában általában az a tendencia nyilvánul meg a szeretetotthon-építéseknél, hogy az eddigi nagylétszámú intézetek helyett *kislétszámú* szeretetotthonok létesüljenek, illetve, hogy

az aggastyánoknál minél nagyobb mértékben keresztülvihető legyen a magánotthonokban való elhelyezés,

ami azonban semmiesetre sem történhetik meg *a legrigorózusabb hatósági felügyelet mellőzésével.*

Az árvák

— A gyermekotthonok hálózatának bővítésénél az eddiginél is fokozatosabb mértékben óhajtjuk figyelembe venni *a gyakorlati irányú nevelés alapelveit.* Meglehetősen sok vád hangzott el az utóbbi évek folyamán amiatt, hogy az árvaházakban elhelyezett növendékek tartása túlontúl nagy áldozatokat követel a székesfőváros közönségétől, holott esetleg kisebb anyagi eszközök igénybevételével is el lehetne érni ugyanazokat a célokat. Ezen a téren valószínűleg történnek *bizonyos újítások,* amelyek

az intézetek ügyvitelének racionalizálásában fognak kicsúcsosodni

és emellett arra irányulnak majd, hogy az árvaházakban helyet kapó fiúkat és leányokat *az eddiginél intenzívebb mértékben képesítsük elő a mindennapi élet gyakorlati pályáira.*

— Hálával kell megemlékeznem a székesfőváros tulajdonában lévő gyermekotthonokkal kapcsolatban a *Főméltóságú Asszonyról,* aki áldozatos jóságú, meleg szívével *igazi patró-* olyan kérdés, amelynek megoldásánál hatékony támogatására ne számíthatnának.

— Általában örömmel tapasztalom azt, hogy a székesfőváros közönségének *mind szélesebb rétegei válnak szociális gondolkodásúvá.* A középosztály e téren mindig elöljárt, most azonban már mutatkoznak bizonyos jelek arra, hogy *a többi társadalmi osztály is fokozott érdeklődést és megértést tanusít a szegénygondozás és általában a szociális ügyek iránt.* Nagymértékben járul ehhez az a körülmény, hogy a különböző jótékony egyesületek, a hitfelekezetek úgyszólván egyetlen alkalmat sem mulasztanak el arra, hogy felhívják a tehetősebb polgárság figyelmét a nagyvárosban szükségszerűen fennálló *óriási szakadékokra* és a felhívás kapcsán arra is rámutassanak, hogy a törvényes kötelezettségeken kívül *meg nem írott erkölcsi kötelességek is vannak,* amelyeknek gyakorlása semmivel sem marad jelentőségben amazok mögött.

*

Az alpolgármester nyilatkozata az említett nehézségek ellenére is *megnyugtató,* mert hiszen azt bizonyítja, hogy a főváros polgárságában meg van a jóakaratú belátás a szociális támogatás fontosságáról, ilymódon tehát ez a polgárság *önerejével* igyekszik áthidalni azokat a szakadékokat, amelyekre nyilatkozatában *Schuler* Dezső alpolgármester mutatott rá. Erre a belátásra figyelmezteti *Szendy* Károly polgármester is a közönséget, amelyhez *a sajtó útján azzal a kéréssel fordul,* hogy a hatósági segítő akciót ki-ki anyagi erejének megfelelően támogassa, a kerületi elöljáró által küldött megajánlási nyilatkozatot minél előbb juttassa vissza, a szegényügyi megbízottakat pedig fogadja úgy, mint akik a polgárság nyugalmának érdekében járnak el.

Sokban elősegíti az iskoláztatást az új tandíjszabályzat

Kedvezmények a jó előmenetelű tanulóknak

A főváros közoktatásügyének nevezetes eseménye készül. Legközelebb a törvényhatósági bizottság elé kerül az új tandíjszabályzat, amely — a nehéz viszonyokkal számolva — nagy könnyítéseket hoz a szülők számára. A közoktatásügyi ügyosztály teljesen elkészítette az új tandíjszabályzatot és ezzel bizonyára megoldódik ez a kérdés, amelynek hat esztendő óta meglehetősen változatos multja van.

Még 1931-ben történt, hogy a közoktatásügyi ügyosztály a közkívánságoknak megfelelő különböző könnyítésekkel új tandíjszabályzatot készített. A közgyűlés a szabályzatot elfogadta, a kormányhatóság azonban nem hagyta jóvá. A kultuszminiszter akkor felhívta a város vezetőségét, hogy olyan tandíjszabályzatot alkosson, amely elveiben megfelel az állami iskolák tandíjszabályzatának. A kívánságnak megfelelő szabályrendelet elkészült, a polgármester bemutatta a kultuszkormánynak, amely hozzájárult, hogy egy évre léptessék életbe. A polgármester a felhatalmazás alapján egy évre életbe is léptette a szabályzatot, amelyen azután évről-évre javítottak valamit és az érvényét mindig egy évvel meghosszabbították. Legutóbb, a szanálás idején, a főpolgármester léptette életbe a szabályzatot, amelyet azóta ismét átdolgozott a közoktatásügyi ügyosztály. Igy készült el az oktatásügyi és szociális szempontból minden kívánalomnak megfelelő új tandíjszabályzat, amelynek használatát most már a főváros vezetősége véglegessé akarja tenni és ismét a törvényhatósági bizottság elé viszi.

Ebben a nagyfontosságú közoktatásügyi kérdésben felvilágosításért

Felkay Ferenc dr.

tanácsnokhoz,

a közoktatásügyi ügyosztály vezetőjéhez fordultunk, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A tandíjszabályzattal még a múlt évben elkészültünk. Az eredeti terv az volt, hogy a főpolgármester kivételes hatáskörében intézkedjen a szabályzat életbeléptetésére nézve. Ez azonban a múlt év folyamán csak olyan formában történt meg, hogy a főpolgármester csak az elmúlt tanévre járult hozzá az előbb is érvényes tandíjszabályzat fenntartásához.

Az új tandíjszabályzat lényeges könnyítéseket tartalmaz a múlttal szemben.

Az autonómia illetékes szerveinek álláspontja az volt, hogy iparkodjunk messzemenő kedvezményeket statuálni és lehetőleg azokat az elveket érvényesíteni a szabályzatban, melyeket a törvényhatóság még az 1931. évben lefektetett, amelyekhez azonban *az akkori kultuszkormány nem járult hozzá.*

— Az autonómia e kívánságának megfelelően újból átdolgoztuk a tandíjszabályzatot és *sikerült olyan megoldást találni,* amely egyfelől

lehetővé iparkodik tenni a szegénysorsú tanulóknak legalább négy középiskola elvégzését, a jó előmenetelű és szorgalmas tanulóknak pedig tanulmányuknak a magasabb iskolákban való folytatását

olyan módon, hogy őket *tandíjkedvezményben és ingyenes taneszközök használatában részesíti. A hadigyámolt gyermekek* egészen különleges elbírálásban részesülnek.

— Általános elvként vonul végig az új tandíjszabályzaton az, hogy a tandíjkedvezmények nyujtása a

kiváló tanulmányi előmeneteltől és a ráutaltságtól

függ. Gondoskodik a szabályzat ezenkívül arról is, hogy *a tandíjkezelés minél egyszerűbbé, az ellenőrzés pedig hatályosabbá váljék.*

Az új tandíjszabályzatot legközelebb letárgyalja a közoktatásügyi bizottság, majd a pénzügyi bizottság és úgy kerül a közgyűlés elé.

Építkezési konjunktúra,

amelynél a városfejlesztésen és házadómentességen kívül nagy szerepe van a hiperkomfortnak és az anyagdrágulásnak

Az építészek irodáiban már folynak tárgyalások és tervezgetések a tél végével meginduló építkezési szezónra. Az építési kedv meglehetősen nagy, de egyelőre csak az elméleti tervezgetéseknél tart, aminek az az oka, hogy a *házadómentességről szóló rendelet kiadása még mindig késik.* Az érvényben lévő rendelet csak július hó 31-én jár le, de az új építkezéseket már az új rendelet érdekelné és ezért nagyon fontos volna, hogy minél előbb napvilágot lásson.

Az elterjedt hírek szerint *az új rendelet nem lesz általános jellegű, hanem egészen a városfejlesztés irányvonalaihoz fog alkalmazkodni* és csak megkötést tartalmaz az építkezések helyére vonatkozólag, úgy, hogy a *házadómentességet bizonyos kijelölt vonalakra és városrészekre fogják az építtetők megkapni.* Értesülésünk szerint érvényesülni fog a rendeletben a *modern kispolgári és munkáslakásos bérházak építésének gondolata,* amelyet legelőször a *Fővárosi Hirlap*-ban vetett fel *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag, aki később, a költségvetés tárgyalása alkalmával ebben az ügyben indítványt is nyujtott be. Utalva arra, hogy az új bérházak építésénél a luxus, sőt gyakran a túlhajtott luxus érvényesül, amikor modern és higiénikus kispolgári- és munkáslakásokban hiány van, azt kérte a főváros vezetőségétől, hogy *különleges kedvezmények biztosításával olyan lakásoknak építését mozdítsa elő, amelyeknek bére a szerényebb polgárság és a munkásság keresetével arányban áll.* A kért inézkedés nem is maradt el, mert, tudomásunk szerint, *Szendy* Károly polgármester és *Bessenyey* Zéno, a Közmunkatanács elnöke *közbenjártak a pénzügyminiszternél abban az irányban, hogy az új házadómentességi rendelet figyelemmel legyen ezekre az építkezésekre.* A rendeletet megelőző hírek szerint ez meg is történt.

*

Hogy a modern, de azért normális igényeket kielégítő építkezésekkel szemben milyen arányokat öltött a közgyűlésen is emlegetett luxusépítkezés, arra már szinte kuriozumként ható példákat látunk a legújabban épült házakban. *A luxuslakás divat lett,* amellyel a társaságbeli hölgyek éppen úgy parádéznak, mint az ezüstrókával, vagy a riviérai üdüléssel. A *beépített fürdőkád,* amely néhány év előtt még csak mint különlegesség szerepelt, ma már említésre sem érdemes, amikor *beépített fogkefetartó, törülközö-melegítő, melegített peremű fürdőkád* tartozik egy jól nevelt fürdőszobához, amelyet a tejüveg-plafon fölött elrejtett Neon-fény világít meg, úgy hogy a fürdőszobát tetszés szerint *árnyék nélküli* vagy *plain air-fürdőszobának* lehet nevezni. Végigtombol ez a luxus az összes helyiségeken, nem feledkezve meg a W. C.-ről sem, amely akkor modern, ha *néma,* ha nincs többé felső tartány, hanem gombnyomásra járó szívó-rendszer végzi el azt, amit eddig a víz vidáman csörgedezve csinált.

Látványos és rejtett csodái vannak ma már az összkomfortnak, amelynek rekordteljesítményét mutatják a Lipótvárosban a tél folyamán tető alá került bérházak. Ezekben az *egy szoba-konyhás* fogalom alatt a következő helyiségeket kell érteni: 1 szoba, hálófülke, konyha, előszoba, hall, ruhatári fülke, cselédszoba, kamra, fürdőszoba, W. C. a fürdőszobából, W. C. az előszobából, balkon és porolóbalkon, mindehhez melegvíz, levegő-hűtőkészülék, jégszekrényhűtő, szemétledobó cső és központi antenna.

A házbérek arányban állanak a luxussal és ha nincs elég jövedelem, meg kell koplalni a házbért. És sok helyen megkoplalják, mert beépített fogkefetartó és poroló-balkon nélkül jobb társaságban nem lehet megjelenni.

*

A luxus-építkezéseknek, de általában az építkezési kedvnek konjunktúráját erősen ki akarja használni az *építőanyag kereskedelem.* Mint megírtuk, a tégla- és épületfa-árakat már lényegesen felemelték és most ehez járul az egészségügyi berendezési cikkeknek, különösen az ólomnak, de mindenekfelett a réznek, továbbá a kátránylemeznek megdrágítása. Egyedül a fedélanyagok maradtak ki a drágulásból, hír szerint azért, mert az érdekelt vállalatok nem tudtak ezen a téren a versenyben egy nevezőre jutni.

Mint értesülünk, a kartelek és építőanyag-érdekeltségek árdrágító politikája *a képviselőház legközelebbi interpellációs napján szóba kerül.* A törvényhatósági bizottság egyik képviselő-tagja fog védelmet kérni a kormánytól az áremelés ellen, nehogy ez a bíztató építkezési konjunktúrát megbénítsa.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Törv. védve
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest. VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

Épületüveges GLATZ ANDRÁS
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-87.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 50.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—574—23

ELVETETTE
a vízdíjak zónarendszerét az üzempolitikai bizottság

ZSITVAY TIBOR nyilatkozata szerint a bizottság az egységes tarifa mellett döntött

A hegyvidék tiltakozó memoranduma a polgármester előtt

Mint minden tarifaemelést, a vízdíjaknak tervezett emelését sem fogadja rokonszenvvel a közvélemény, bár különösebb nyugtalanság ezen a téren nem tapasztalható. Annál nagyobb békétlenség nyilvánul meg azonban a vízdíjak emelési tervének zóna-változata ellen, amely, annak fejében, hogy a tarifaemelést általában valamivel csökkentse, a magasabban fekvő vidékek számára fokozatosan emelkedő díjzónákat állapít meg.

Miután a vízdíjak kérdésével legutóbb az üzempolitikai bizottság is foglalkozott a vízzónák tervéről, megkérdeztük

Zsitvay Tibor dr.-t,
az üzempolitikai bizottság elnökét,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának ebben az ügyben a következő nagyérdekű kijelentést tette:

— Az üzempolitikai bizottság letárgyalta a vízdíjak kérdését és a túlnyomó többség elvetette azt a tervet, hogy emelkedő tarifa állapíttassék meg.

A bizottság az egységes vízdíjak mellett foglalt állást, kimondva, hogy a beépült és lakott területeken nem kíván a vízdíjak közötti megkülönböztetést tenni.

— Megállapította a bizottság, hogy az emelkedő tarifa gondolata csupán egyetlen formában érdemel figyelmet. Olyan külső területeken, amelyeken még nincs település és

ahol a városfejlesztés érdeke a települést nem is kívánja meg, szóba jöhetnek az egységesnél magasabb vízdíjak,

amelyek ebben az esetben a városfejlesztés érdekét szolgálnák. De kizárólag ebben az egyelen esetben lehet terület és terület között megkülönböztetést tenni és emelkedő vízdíjakat megállapítani.

— A vízdíjak kérdését általános, mérsékelten emelkedő tarifával lehet megoldani. Az üzempolitikai bizottság részéről elégségesnek tartott emelés

nem éri el azt a mértéket, amelyről most általában beszélnek.

Zsitvay Tibor dr.-nak, az üzempolitikai bizottság állásfoglalását illető határozott kijelentése bizonyára nagy megnyugvást kelt ott, ahol a zónarendszer miatt aggódnak. Az üzempolitikai bizottság elvetette a gondolatot. A lakott területeken nem akar különbséget tenni a vízdíjak tekintetében és amikor, — éppen *Zsitvay* Tibor indítványára, — helyesnek tartja, hogy a legszélső perifériákra való terjeszkedést emelkedő vízdíjakkal is gátolja a főváros, a városfejlődést szolgálja és a fővárost akarja mentesíteni a kiadások alól, amelyekkel a perifériák felé való túlhajtott áramlás jár, amikor a lehetetlen távolságokban építkező lakosságot közművekkel kell ellátni.

A zónatarifa öt egységára

Az emelkedő vízdíjakról szóló tervben a főváros területe *öt magassági zónacsoportra* van osztva, amelyeknek vízmedencéi körülbelül azonos magasságban fekszenek. Ezek a zónák a következők:

I. Az István-mezei, a kőbányai, a Gellérthegyi medencékhez tartozó, valamint a nyomóvezetékekre közvetlenül kapcsolt pesti és budai síkvidékek zónája, amelyben a felemelt egységár köbméterenként **21 fillér.**

II. A X., óhegyi toronyhoz tartozó kőbányai rész, a felső Józsefhegyi, két medencére kapcsolt részek: Szemlőhegy, Rézmál, Mátyáshegy, Tábor- és Testvérhegy, a Vár-medencék körzete; az alsó Sashegy, Városmajor, Németvölgy, Naphegy, a Gellérthegy déli és nyugati lejtője, a Kissvábhegyet, Kútvölgyet, Kuruclest, Virányost és Lipótmezőt ellátó medence körzete, valamint a felső sashegyi medence elosztó hálózata, a Sashegy, felső Gellérthegy, Sasad, Madárhegy, Örsöd és Dobogódülők. Egységár **26 fillér.**

III. A guggerhegyi medence, amely a Csatárkadülő környékét látja el és a Lóránt-uti medencéhez tartozó Orbánhegy—Mártonhegy—Farkasrét zónája. Egységár **32 fillér.**

IV. A Budakeszi-uti zóna, a Szépjuhászné medencék körzete (a Hárshegy, Pozsonyi hegy és a Budakeszi szanatóriumok körzete), valamint az alsó svábhegyi zóna, a Diana-úti medence körzete, a Farkasvölgy, Bélakirály-út. Egységár **38 fillér.**

V. A felsősvábhegyi és a svábhegyi toronyhoz tartozó felsősvábhegyi és Széchenyi-hegyi zóna. Egységár **44 fillér.**

A hegyvidéki egyesületek tiltakozása

A vízzónatarifa ellen foglaltak állást a budai hegyvidéki társadalmi és kulturális egyesületek azokon a közös értekezleteken, amelyeket az *Ujlaki Hegyvidéki Egyesület* kezdeményezésére *Hüttl* Károly dr. törvényhatósági bizottsági tag elnöklete alatt tartottak meg.

Az értekezleteken, amelyeken a hegyvidéki egyesületek képviselői nagy számban vettek részt, éles felszólalások hangzottak el a tervezett vízzónatarifa bevezetése ellen. *Hüttl* Károly dr., *Elszász* Oszkár dr., *Nádas* Béla dr., *Jankovich* Sándor dr., *Agh* Róbert, *László* Zoltán, *Antalffy* Andor, *Török* László dr., *Szervey* György, *Vándor* Mihály dr., *Bresztovszky* Ede, *Vajda* József dr. és mások felszólalásai után határozatilag kimondották a résztvevő egyesületek kiküldöttei, hogy a budai hegyvidéki társadalmi és kulturális egyesületek *egyöntetüen tiltakoznak a budai hegyvidéket sujtó zónatarifa életbeléptetése ellen és az egységes tarifa fenntartását kívánják. A székesfőváros polgármesteréhez előterjesztéssel fordulnak,* amelyben részletesen kifejtik azokat a felbecsülhetetlen károkat és következményeket, amelyekkel a zónatarifa az egész budai hegyvidék polgárságát sujtaná. Elhatározták, hogy az egyesületek vezetői küldöttségileg nyujtják át a memorandumot *Szendy* Károly polgármesternek. Felhívják a budai országgyülési képviselőket és törvényhatósági bizottsági tagokat egyenkint és pártkülönbség nélkül a mozgalomban való részvételre, valamint felszólítják a többi budai hegyvidéki, társadalmi és kulturális egyesületet a csatlakozásra.

„A zónatarifa — mondja a memorandum, — szakít az egész főváros területére egységes és eddig a Vízművek által is megfelelőnek talált árrendszerrel és a Vízművek számítása szerint is kielégítőnek mondott 22 filléres átlagos egységár helyett, csak azért, hogy az I. zónában 1 fillérrel kisebb legyen az emelés, a mai 18 fillérről 44 fillérig kívánja a vizet drágítani."

Kimutatja ezután a memorandum, hogy a legmagasabb vízdíjjal terhelendő *III., IV. és V. zóna fogyasztóira a főváros évi vízfogyasztásának mindössze 1.9 százaléka esik,* ami olyan kis töredék, amiért nem érdemes áttörni az egyenlő elbánás elvét. Kimutatja a memorandum, hogy az I. zónában egy lakóépületre 45, a II-ben 24, a III., IV. és V-ben 10 lakó jut, ami azt jelenti, hogy az I. zónában és részben a II-ban nagy bérházakban, a többiben pedig *családi házakban laknak az emberek.* Az I. és II. zónában a vízdíjat eszerint a bérháztulajdonos fizeti, a többi zónában azonban a kisháztulajdonos, akinek háza nem jelent jövedelmet és a vízdíjat a keresetéből kénytelen fizetni.

A dupla vízdíj tehát a legkevésbé teherbíró réteget sujtaná.

A szociális szempont mellett felsorakoztatják

az egészségügyi szempontokat.

A vízdíj emelése a vízfogyasztás csökkentését vonja maga után, ami nemcsak a mosakodás, fürdés korlátozására vezet, hanem

visszafejleszti a hegyvidék kertkulturáját és magukat azokat a vidékeket, amelyeket nemrégen üdülőhelyeknek nyilvánitottak.

Az egyenlő elbánás elvének, sőt a szerzett jogoknak sérelmét hangsúlyozza ezután a memorandum, amely azt igyekszik bizonyítani, hogy az összes vízfogyasztásnak nem egészen ötvenedrészét fogyasztó hegyvidéken az emelkedő tarifa annyira csökkentené a fogyasztást, hogy az érdekelt lakosságot sujtó, magasabb tarifák nem hozzák be azt az egyfilléres engedményt, amely az egyöntetü 22 filléres és 21 filléres tarifa között van, vagyis *az üzemgazdasági számítás nem válik be.*

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

Becr Sándor VÉSNÖKMESTER
V., Gr. Tisza István-utca 5. sz. ● Telefon: 1-824-29
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

Óbudán kertváros,
a Víziváros helyén világváros épül

Hatalmas munkálatokkal bővült 1937 városrendezési programja

A *Fővárosi Hirlap* hasábjain legutóbb *Szendy* Károly polgármester számolt be azokról a városrendezési kérdésekről, amelyek a közeljövőben a gyakorlati irányú megvalósulás stádiumába lépnek. A nyilatkozatból meg lehetett állapítani, hogy a folyó esztendő hosszú időre nyomja rá láthatóan bélyegét Budapest arculatára, mert ugyanakkor, amikor a rendeltetésének átadandó Horthy Miklós-híd fontos területek bevonásával kifejleszti az összeköttetést Pest és Buda között, a kiszélesített Margit-híd nagymértékben fogja előmozdítani a hatalmas folyam által kettészelt város lüktető életét, az új, modern és kiszélesített útvonalak pedig, amelyek között legjelentékenyebb a Madách Imre-sugárút, friss levegőt visznek be a régi bérházak közé.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának most alkalma nyilott

Kempelen Ágoston
tanácsnokkal

a városrendezési ügyosztály kitünő vezetőjével beszélgetést folytatni. Ennek során kitünt, hogy a már ismertetett nagyszabású városrendezési tervek újabbakkal bővültek.

— Minden valószínüség szerint — mondotta *Kempelen* tanácsnok — a közeli megvalósulás stádiumába kerülhet a *Víziváros modernizálása.* A szakbizottság vezetésem alatt már letárgyalta és *elfogadta azokat a terveket, amelyek ennek a belterületi városrésznek új fejlődését biztosíthatják* Január 27-én már a törvényhatósági bizottság foglalkozik a *Víziváros* szabályozási tervével, amelynek legfőbb jellemzője az, hogy mindenben alkalmazkodni igyekszünk a modern városépítés kívánalmaihoz:

el fognak tünni a keskeny, girbe-görbe utcácskák és helyükbe olyan útvonalak kerülnek, amelyeken akadálytalanul bonyolódhatik le a mindinkább fejlődő világvárosi közlekedés,

emellett azonban *megőrizzük a Víziváros történelmi érdekességü régi hangulatát is.*

— Letárgyalta a közelmultban az ügyosztály mellé rendelt szakbizottság a város belterületének egyik legkényesebb pontjára, *a Kálvin-térre vonatkozó javaslatokat is.* Hosszú esztendők óta hangoztatják el a sürgetések az autonómia különböző szerveiben és bizottságaiban az iránt, hogy *a Kálvin-tér közlekedési állapotain gyökeresen segitsünk.* Nagyon nehéz ezt a kérdést megoldani annál az oknál fogva, mivel a térre köztudomásszerüen a különböző forgalmas útvonalaknak egész sora torkollik be és bármilyen vonatkozású javaslattal jöttünk is eddig, azok nem voltak gyakorlatilag megvalósíthatók, részben a megfelelő terület hiánya, részben a felmerülő nagy költségek miatt. A városrendezési szakbizottság most

megtalálta azt a lehetőséget, amellyel a Kálvin-tér jelenlegi állapota is orvoslást nyerne.

Az Üllői-út, Múzeum-utca, Szentkirályi-utca és Kálvin-tér között elterülő **városrész szabályozási** módosítását és beépítési terveit vitattuk meg és megállapítottuk, hogy *mindaddig, amig a Hollandi Biztositó Intézet hatalmas épülete jelenlegi helyén áll, a Kálvin-tér modern rendezésére nincs lehetőség.* A szükségszerü fejlődés fogja majd magával hozni, hogy ezt az épületet jelenlegi helyéről eltávolítsák, ez azonban természetesen nem történhetik meg máról-holnapra, hanem *esetleg csak hosszú évek eltelte után.* A városszabályozási tervek idevágó megállapítása az, hogy ha a Hollandi Biztositó Intézet bérháza ehelyütt lebontásra kerül, akkor *annak területét parkositani kell,* miáltal a Kálvin-tér tekintélyesen megnövekszik és mind a Baross-utca, mind az Üllői-út betorkolása közlekedésbiztositási szempontoknak megfelelően lesz megoldható. Addig is számíthatunk azonban javulásra, mert a református egyház Kálvin-téri telke *beépités-módositásokon* fog keresztülmenni a közeljövőben, miáltal itt is előnyösebbé válik a helyzet.

— A városrendezési ügyosztály általában arra törekszik, hogy az általa proponált szabályozási terveknél mindenkor figyelemmel legyen a városépítési feltételeken kívül *a közlekedés által megkivánt szempontokra is.* Ezt az elvet maradéktalanul fogja tudni érvényesiteni *a Lágymányos területén,* ahol meg be nem épitett hatalmas területek biztositják az előzetesen megállapított tervek akadálytalan keresztülvitelét és ugyanígy mód fog kínálkozni erre Óbudán, ahol a már korábban elfogadott városszabályozási tervek életrehivása *a teljesen elavult kisváros helyébe modern kertvárost fog létesiteni.*

Embarras de richesse

Irta: Gazdy Jenő törvényhatósági bizottsági tag

A Bart-ügy el van intézve. Szerintem egészen helyesen. Valóban hiba lett volna, ha most, amikor a Beszkárt illetékes és felelős szakértői a legnyomatékosabban foglaltak állást a koncesszió meghosszabbítása ellen, a törvényhatósági bizottság másképpen határozott volna.

Pedig közeljártunk ehhez. És az egész, különben igen beható és színvonalas, majdnem azt mondhatnám áramvonalas vitából éppen az az érdekes, ahogy ez a lehetőség felkavarta a mindig ugrásra kész *helyi igényeket. Ha a Bart vonalait nem veszszük át, az 50 uj autobusz jelentékeny része rendelkezésre állhat a villanagyedeknek, vagy a forgalomsűrítés céljaira.* És melyik kerület nem szeretné a maga területét egy-két újabb autobusszal gazdagítani. Ez teljesen érthető.

Igy történt azután, hogy a képzeletben már rendelkezésre álló autobuszok körül egész sora a forgalmi és felfogásbeli zavaroknak támadt ismét az autóbuszüzem problémája miatt. Általában nálunk a pillanat hatása alatt való megoldásoknak nemcsak igen szép multja van, de ma is jelentékeny az erre hajlamosoknak a tábora. Ezért sokszorosan fontosnak tartom azt a munkát, amelyet a *városfejlesztési bizottság* olyan kitünő vezető alatt, mint aminő *Harrer* Ferenc, most végez. Hosszú időre megállapítva a városfejlesztés irányát és feltételeit, ezzel szoros kapcsolatba hozhatók és hozandók is a helyi közlekedés szükséges reformjai. Igy nem merülhetnek fel, vagy ha fel is merülnek, nem valósulhatnak meg a pillanatnyi hangulat vagy konjunktura hatása alatt olyan gondolatok, amelyek sokszor pusztán laikus megállapítások vagy ábrándokból táplálkoznak. A hirtelen meggazdagodás zavarában így nem érvényesülhetnek olyan tervek sem, amelyeknek célszerűtlenségét a gyakorlat vagy a szakszerű elbírálás már régen igazolta.

Hisz nem kétséges többé, hogy az autóbusz veszélyességi foka nagyobb, teljesítő képessége jóval kisebb, ellenben üzemköltsége jóval nagyobb a közúti vasúténál. Ehhez járulnak még a nagy zaj és a nagy büz, amivel járnak. Nálunk ma még nem észlelhető, de igazán nagyforgalmú városokban már be van igazolva, hogy *a közúti vasútnak autóbusszal való felcserélése nem hogy segítene az utcai forgalom torlódásán, de még fokozza azt.*

Rómában, ahol beugrottak az ellenkező felfogásnak, személyesen tapasztaltam, hogy a túlzásba vitt autóbusz-forgalom micsoda zavarokat okoz a csúcsforgalom idején. Az emberek heringmódjára préselődnek össze az autóbuszokban, a kalauz képtelen kiszolgálni, a kocsik egymásra torlódnak, a balesetek száma fokozódik és a lárma valóban az idegekre megy.

Pláne képtelenségnek tartom azt az ideát, hogy a Belváros szük utcáin szakítsák meg a villamos közlekedést és autóbuszokkal pótolják. Mi Józsefvárosiak azonnal tiltakoztunk a gondolat ellen, amikor a Baross-utca—Dunaparti vonalat akarták így kettéválasztani. Szerencsére akkor el is hárítottuk ezt az abszurd tervet és nagy örömömre legújabban *Harrer* Ferenc is úgy nyilatkozik legutóbbi közlésében, hogy *a földfeletti nagy villamosvonalakat autóbuszvonalak közbeiktatásával megszakítani elképzelhetetlen* Már t. i. a hozzá értő előtt.

Amikor azonban ragaszkodom ahhoz a gyakorlatilag alátámasztott megállapításhoz, hogy az autóbusz sem a gyors-, sem a tömegforgalom lebonyolítására nem alkalmas, ugyanakkor természetesen semmiképpen sem kívánom annak jelentőségét csökkenteni. Különösen nem nálunk, ahol az aránylag kis forgalom mellett az autóbusz még könnyen át tud bújni a forgalmi akadályokon és így bizonyos mértékben mégis gyorsabb a villamos vasútnál.

Buda hegyvidéki településein pedig, ahová a villamost felvezetni nagyon költséges, különösen előnyös módon kihasználhatók, ha nem hosszú vonalakra, hanem csak a villamos vasúti hálózatba való bekapcsolásra használtatnak. Természetesen a forgalmi igényeknek megfelelően méretezve és menetrendszerüen járatva.

Éppen azért helyeslem azt, hogy *a városfejlesztési bizottság bizonyos alapelveket állapitson meg, amelyek szerint törekedni kell jövőben a földfeletti, a földalatti és az autóbuszforgalomnak* — mondjuk — *illetékességét megszabni* az adott körülmények között. Döntő haladást azonban — nézetem szerint — ezen a téren csakis *a földalatti hálózat fejlesztése* hozhat.

Minket józsefvárosiakat a közeljövő szempontjából a legélénkebben a Horthy Miklós-híd megnyitásával és a pályaudvarok átrendezésével kapcsolatos perspektíva érdekel.

Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszter a *Fővárosi Hirlapnak* adott egyik legutóbbi nyilatkozatában mondja, hogy a Keleti-pályaudvar tehermentesítése érdekében a hatvani, szolnoki, kelebiai, adonyszabolcsi és székesfehérvári helyi vonatok befogadására *a józsefvárosi pályaudvart tovább kell fejleszteni.* Már most könnyen el lehet képzelni, hogy az az útvonal, amely a Szent Imre-városból a Horthy Miklós-hídon át egyenesen a Nagykörutra és ezúton a Józsefvárosi-, Keleti- és Nyugati-pályaudvarokhoz, a Nemzeti, Magyar és Vigszinházhoz, de egyéb fontos gócpontokhoz is a legközvetlenebbül elvisz, mennyire meg fog élénkülni.

Nagy érdekünk tehát, hogy a városfejlesztési bizottság ezt a problémát különös gonddal kezelje és a jövő fejlődés előfeltételeit már most lerögzítse.

Nem csak a közlekedési lehetőségek fejlesztése, hanem a több mint 140.000 lelket számláló Józsefváros egyéb olyan igényei szempontjából is, amelyek ezzel összefüggenek. Igy *feltétlenül szükséges, hogy a Józsefvárosnak a körútontúli külső területei túlzsúfoltságába, elnagyoltságába mielőbb a haladó élet kivánalmainak megfelelő viszonyokat teremtsünk. A házadómentesség kiterjesztése ezekre a területekre immár nagyon sürgős volna,* hogy több levegőt és jobb lakásviszonyokat vigyünk ezekbe a városrészekbe.

Egyelőre nem lehet az egész Pestet áttelepíteni Budára és így, amikor méltányolva látjuk a budai városrészek erőfeszítéseit a maguk érdekében, nem szabad megfeledkezni a nagy tömegekben együtt lakó kevésbbé tehetős lakosságnak széles rétegeiről sem, akik szintén több levegő, civilizáltabb életviszonyok és jó közlekedés után vágynak.

A lokálpatriotizmus egy kissé eltérített tulajdonképpeni tárgyamtól, a végeredményben azonban ezek a kérdések mind szoros összefüggésben vannak egymással. Éppen ezért kell, hogy amint előljáróban mondottam, ezek ne pillanatnyi hangulatok, ne egy Bart vagy más hasonló ügy apropójából, hanem nagy, átfogó és hosszabb időre szóló terv alapján intéztessenek.

Vízmű-múzeum

A főváros nagyüzemei a haladás szolgálatában

A székesfővárosi nagyüzemek nemcsak annál az oknál fogva érdemlik meg a székesfőváros közönségének figyelmét, mert rendkívül hasznos közszolgáltatásaik révén szorosan kapcsolódnak a lakosság magánéletéhez, hanem feléjük terelődik a figyelem azért is, mert Budapestnek e nagy tőkéket konzerváló intézményei a legmodernebb szellemben élik a maguk életét és nem elégednek meg azzal, hogy csupán a reájuk bízott feladatokat oldják meg, hanem *rendkivül nagy súlyt helyeznek saját alkalmazottaik továbbképzésére is.*

A közeljövőben *Pap* Ferenc vezérigazgató rendelkezése és elhatározása folytán megszületik *a Vízművek múzeuma.* Ez az új intézmény az utolsó egy esztendő alatt duplájára bővült *Vízmű-könyvtárral* együtt fogja betölteni hasznos hivatását és nemcsak a szakembereknek válik pótolhatatlan munkahelyévé, hanem a nagyközönség figyelmét is magára vonja.

A múzeum részben *történeti természetű lesz* és magában foglalja a víznyerés és a felhasználás bemutatását, különös tekintettel *Budapest Székesfőváros Vízműveinek* fejlődésére. Szolgálni fogja a Vízművek jelenlegi berendezéseinek bemutatását, mégpedig *modellekben, rajzokban, fényképekkel, grafikonokkal és filmek útján.* Hivatott lesz az új múzeum az üzemi anyagok, szerelvények és eljárások bemutatására, figyelemmel egyrészt a modern technikai elvek alkalmazására, másrészt a káros hatások szemléltetésére. A múzeum anyagában lesznek a különféle leírások, levelek, okmányok, szerződések, rajzok, grafikonok, fényképek, modellek, szerkezetek, vízmérők, üzemi anyagok és általában mindazok a tárgyak, amelyek a Vízművekkel valamiféle összefüggésben vannak.

Az új létesítményt a vezérigazgató megbízásából *Kálmán* Károly, a Vízművek mérnöke végzi, aki a maga és szükebb kartársainak áldozatos tevékenységével máris odáig juttatta az ügyet, hogy

a Vízművek igazgatósági épületében elhelyezett új könyvtár- és múzeumhelyiségeket a legközelebbi napokban átadhatják rendeltetésüknek.

A Vízműveknél uralkodó modern szellemre jellemző az is, hogy pontosan egy esztendővel ezelőtt, 1936 január hó 22-én *Pap* Ferenc vezérigazgató rendelete alapján megindult a Vízművek lapszemléje, amely az állandó szaktájékozódás és tudományos kutatás érdekében magában foglalja mindazokat a cikkeket, tudományos közleményeket és egyéb értesítéseket, amelyek egyrészt Magyarországon, másrészt a művelt külföldön a *városi vízellátásról megjelennek.* Hónapról-hónapra

állandóan megjelenik azóta a lapszemle,

amely külön fejezetekben foglalkozik az üzemvezetés, a gépészet, a szerelés, az építés és vízszerzés, az elosztás és a vegyészet kérdéseivel, nemkülönben az általános műszaki kérdésekkel, a légoltalmi problémákkal, a vízellátási segédtudományokkal, az anyagbeszerzéssel, továbbá a *különböző személyzeti problémákkal.*

Eddig egyedül a Vízművek tértek rá a modern haladásnak erre az útjára, értesülésünk szerint azonban a Vízműveknél az egyesztendős gyakorlat következtében teljesen bevált rendszert a *legközelebbi jövőben követni szándékoznak az Elektromos Művek és a Gázművek is.*

HÍREK A PÁRTBÓL

Bessenyei Zénó a fővárosi polgárság nehéz helyzetéről. A Nemzeti Egység Pártja VI. kerületi szervezetének szervező bizottsága tagértekezletet tartott az Uj Élet dalárda dísztermében, vitéz *Papp* Gyula elnökletével. A népes tagértekezleten *Bessenyey* Zénó dr. országgyűlési képviselő és *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag is megjelent. Az újjáépülő szervezet tagértekezletének szónokai érdekes előadások keretében ismertették a polgárság kívánságait. Felszólaltak: *Kutassy* István, *Seemann* Ferenc, *Zoltán* Jenő dr., *Bürger* Antal, *Mészáros* István, *Szvoboda* Béla dr., *Simon* Sándor, *Kékesy* János, *Gosch* V. Konrád és *Gaál* István. A felszólalások után *Bessenyey* Zénó és *Sárkány* Ferenc beszéltek. Utaltak arra, hogy a kerület békés, nyugodt pártélete feltétele a jövő sikeres munkájának. Megnyugtató választ adtak a felszólalók hozzájuk intézett kérdéseire. A megválasztottak érdeklődését az egyes emberek apró bajai sem kerülhetik el, de az élettel küzködő és néha elkeseredő polgár tekintse azokat a nagy politikai eredményeket is, amelyek az utóbbi években minden téren javulást hoztak küzködő életünkbe. A tagértekezlet lelkesen ünnepelte a két szónokat. Végül vitéz *Papp* Gyula elnök további együttműködésre buzdította a párt tagjait.

Harrer Ferenc előadása a II. kerületben. A NEP II. kerületi szervezete körhelyiségében a havi pártvacsorákon *Harrer* Ferenc dr. törvényhatósági bizottsági tag minden alkalommal előadást szokott tartani különböző várospolitikai és kerületi kérdésekről. Az egybesereglő közönség nagy érdeklődéssel hallgatja ezeket a tanulságos előadásokat. A pártszervezet legközelebbi vacsorája 20-án, szerdán este lesz a Lövőház-utca 24. szám alatti pártkörben.

A VI. kerületi pártkör ünnepies megnyitása. A NEP VI. kerületi szervezete január hó 19-én este nyitotta meg ünnepies keretek között Szív-utca 61. sz. alatt berendezett új pártkörét, amelybe a Terézkörúti helyiségéből költözött át. *Schöpflin* Lajos dr. kerületi elnök és *Schilling* Endre dr. elnökhelyettes üdvözölték a nagy számban megjelent párttagokat és vendégeket, akiknek sorában a párt központját *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag, h. főtitkár képviselte.

Fogadóórák és előadások a kerületekben

— Január 20-tól — 26-ig —

V. kerület (Hold-u. 9). Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 óra között irodájában (Báthory-u. 5), Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán este 6—7 órakor, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken este 6—7 órakor, Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn este 6—7 órakor.

VII. kerület (Rákóczi-út 50). De Sgardelli Caesar ker. elnök, Szilágyi Jenő üv. alelnök mindennap d. e. 11—1 és este 6—8 órakor.

VIII. kerület (Baross-u. 79). V. Tóth András dr. országgyűl. képviselő 19-én, Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, Füredy Lajos biz. póttag minden szerdán, Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn, valamennyien este 7—8 órakor, Altorjay Sándor dr. adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6 órakor. — V. Hajnóczy Béla dr. előadása: „Krisztus és a szociálizmus", 25-én este háromnegyed 8 órakor. — Pártnap minden hétfőn este háromnegyed 8 órakor.

X. kerület (B. Jászberényi-út 2). Usetty Béla dr. országgyűl. képviselő 22-én este fél 7, Dongó Orbán törvhat. biz. tag. ker. elnök minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1 irodájában (Füzér-u. 13), Gáspár Béla, Kreizler Sándor és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden kedden este 6—8 órakor. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7). Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8 órakor, Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 órakor, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája minden hétköznapon — szombat kivételével — d. u. 5—8 órakor, állásügyekben csak kedden és pénteken. — Pártnap minden csütörtökön este 6 órakor.

FEKETE JENŐ BÁDOGOS ÉS SZERELŐ
Elvállal mindennemű épület- és díszmű bádogosmunkát. Készít: vízvezeték és egészségügyi berendezéseket.
Budapest, VI., Székely Bertalan-utca 24.
TELEFON: 1-178-02.

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Budapest egyik legsúlyosabb problémája a vidék bevándorlása és a pestkörnyékiek beözönlése

Irta: VÁLYI LAJOS dr. törvényhatósági bizottsági tag

Két statisztikai számadat:
A legutóbbi 10 év alatt 100.000-rel szaporította Budapest lélekszámát a vidéki bevándorlás — Naponta 60.000 munkahelyet foglal el a fővárosban a pestkörnyéki lakosság.

Legutóbb *Illyefalvy* Lajos dr., a székesfőváros statisztikai hivatalának igazgatója mutatott rá egy adatokban gazdag, tömör cikkében arra, hogy Budapest lakosságának 1925—1935-iki, tehát tiz évi százezer főnyi szaporulata csaknem teljes egészében a vidékről eredő bevándorlásból adódik és hogy ennek a bevándorlásnak üteme gyorsul, mert amíg 1920 és 25 között 3.4 százalék volt az arányszám, 1925—30 között 4.6 százalékra, 1930 és 35 között 5.5 százalékra emelkedett.

Talán nem kell részletesebben ecsetelnem, hogy a beözönlés ilyen mértéke, amely *tíz év alatt az egész lakosság egytized részét éri el*, különösen megnyomorított országunk gazdaságilag leválságosabb éveiben, milyen súlyos szociális gondokra és eltolódásokra vezet és mennyire indokolt követelés az, hogy a magyar fővárosban elsősorban Budapest bennszülött polgárságát kell munkával és kenyérrel ellátni.

Az 1936. évi működéséről szóló jelentésének a tanusága szerint, élénken tárgyalja ezt a kérdést a *Magyar Városok Országos Szövetsége* is, amely az országos munkáskataszter felállítását, az országos munkaügyi hivatal átszervezését, a toloncszabályrendelet reformját, a toloncolási hitelek felemelését, a kiszolgált és leszerelt katonák községeikbe visszaszállítását, a csavargók és keresetszerű kéregetésből élők részére munkatáborok létesítését, a községek hatósági támogatására utaltjainak beható szociális gondozását és annak az elrendelését kérték a kormánytól a mezőgazdasági proletáriátus városokba özönlésének a megakadályozása érdekében, hogy az ipartestületek ne tanácsolják vándorlásra a felszabadult segédeket.

Természetesen *nem a költözködési jog elkobzásáról, hanem a beteges városbaözönlés megakadályozásáról van szó.* A munkanélküliség, mint az itt tárgyalt baj egyik leglényegesebb kórokozója leküzdésére a Magyar Városok Országos Szövetsége különböző fontos javaslatokat dolgozott ki.

A munkaügyi helyzet javítása érdekében javasolta a munkaidőnek törvényhozás útján való szabályozását, illetve a munkaidő heti 40 órára való leszállítását. Javasolta, hogy a kereskedelmi kormány vasút, autó- és bekötőutak építésével nyujtson kereseti lehetőséget a mezőgazdasági munkásoknak, az OTI tartaléktőkéből nyujtandó hitel keretében munkáslakásokat építtessen a kormány és a LÁB-kölcsönök kondicióinak könnyítésével segítse elő a magánépítési tevékenységet. A munkanélküliség csökkentése érdekében végzendő közmunkák költségei mikénti fedezése ügyében pedig azt a megoldást javasolta, hogy az egyes városok által kibocsátott kölcsönkötelezvény alapján egy létesítendő központi szerv unifikált kötvényeket bocsásson ki.

Budapest székesfőváros maga is hatalmas munkát végez a fővárosi inség leküzdésére. Közismert beruházásain kívül *új, nagyszabású produktiv beruházásokat készit elő* az út- és csatornahálózat tökéletesítése, a városrendezés és városfejlesztés előrevitele, a közlekedés tökéletesítése, az iskoláknak és kórházaknak korszerűbbé tétele, stb. érdekében. A főváros teherbírása végső határain túl fekvő erőfeszítésekkel igyekszik szociális kötelezettségeit teljesíteni, de egészen nyilvánvaló, hogy *a budapesti nyomor mérhetetlen mélységeivel egymagában megküzdeni nem tudhat, különösen nem, ha évről-évre az elszegényedett magyar vidék új és új kiéhezett tömegei jelentkeznek Budapesten kenyérért.*

A városokba özönlés aránytalanul nagy szociális terhét viseli és likvidálja legalább eddig sikerrel a főváros és ennek következményeivel az egész sország legégetőbb gondjainak egy jelentékeny részét váltja magához. *De kétségtelenül növeli a főváros szociális terhét az a helyzet is, amely a Budapestet közvetlenül környező községekkel szemben fennáll.* Azokról a községekről beszélek, amelyek a Nagybudapest koncepcióhoz tartoznak, mint mondani szokták: amelyek Budapestre gravitálnak, vagy Budapest gazdasági érdekszférájába tartoznak. Ezek a községek: Ujpest, Alag, Rákospalota, Pestújhely, Rákosszentmihály, Cinkota, Sashalom, Mátyásföld, Rákosliget, Rákosesaba, Rákoskeresztúr, Rákoshegy, Kispest, Pestszentlőrinc, Pestszenterzsébet, Csepel, Nagytétény, Budatétény, Budafok, Albertfalva, Pesthidegkut, Békásmegyer.

Ennek a területnek életviszonyairól *Mozolovszky* Sándor dr. végzett érdekes tanulmányokat és művének néhány jellemző adata alapján alkothatunk magunknak véleményt arról, hogy mit jelent Budapestre ennek a 21 községnek közvetlen szomszédsága és Budapestre gravitálása. Az 1930. évi adatok alapján a posta, a vasuti alkalmazottak és közalkalmazottak figyelmen kívül hagyásával a 21 szomszédos községből 36.579 férfi- és 10.857 női kereső, azaz 47.436 lélek utazik be naponta a fővárosba munkára. A pontosan föl nem vehető kereső kategóriák becslésszerű számításba vétele esetén mintegy *55—60.000-re tehető azoknak a száma, akik Budapest közvetlen környékéről a fővárosba irányuló naponkénti ingaszerű vándormozgalomban, kenyérkereset céljából résztvesznek. Tehát körülbelül 60.000 munkahelyet foglalnak el a székesfővárosban* azok a szomszéd községekben lakó testvéreink, akik itt veszik fel a keresetüket, talán itt szerzik be iparcikkszerű szükségleteiket, *de Beszkárt-viteldíjak megfizetésén kívül egyáltalában nem vesznek részt a székesfőváros közterheiben* és így 36.000 székesfővárosi munkanélkülinek a szükségellátásában sem.

Amikor erre reámutatok, nem akarok védekezni, azzal az érthető ténnyel, hogy a székesfőváros lakosságának levegőre, napfényre, egy talpalatnyi tulajdonra, egyszerű, csendes, olcsó életre vágyó lakossága a környékre költözik, anélkül, hogy keresetét feladni akarná, egyszerűen csak rá akarok mutatni erre a tényre akkor, amikor a székesfőváros gazdasági és szociális nehézségeinek a leglényegesebb okait keresem.

Az adott problémát egy csöppet sem enyhíti a *Nagy-Budapestről* szóló *álom.* Bármilyen rohamosan haladt is a szomszédos községek urbanizálódása, egy-két szomszédos város belső negyedétől eltekintve, olyan óriási a civilizációs különbség a székesfőváros minimális igényei és az ottani, óriási területekre szétterjeszkedett, elmaradottság között, hogy akkor, amikor Budapest perifériális településeinek minimális út-, csatorna- és közlekedési igényeit sem tudja kielégíteni, *reálisan belátható időn belül még csak gondolni sem lehet a közigazgatási és gazdasági egyesítésre, tehát Nagy-Budapest megvalósítására.*

Ha a valóságok világában akarunk maradni, alig lehet itt ma más feladat, mint keresni azokat a módozatokat, amelyek a székesfőváros és reáutalt környéke között messzirenéző tervszerűséggel küszöbölik ki az érdekellentéteket és egyengetik a közeledés útját.

Szendy Károly polgármester

sürgős felterjesztésben kéri a kormánytól az építőanyagok drágításának megfékezését

A váratlan áremelés felboríthatja a főváros idei építkezési programját — A Községi Takarék külön osztályt szervez a városi bérházak kezelésére

Az építőipar terén az utóbbi hetek kellemetlen meglepetést hoztak. Jelentékeny mérvű drágulás következett el a legkülönbözőbb cikkeknél, elsősorban pedig a téglánál. A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában foglalkozott ezzel az árdrágító politikával és annak a magánépítkezést illető káros hatásával. Ennek a jelenségnek azonban *igen súlyos kihatásai lehetnek a folyó esztendőre tervezett középítkezésekre is, mert a költségvetésileg* biztosított előirányzatok a dolog természeténél fogva nem számolhattak azzal, hogy időközi és komoly okokkal alig indokolható drágulások lesznek tapasztalhatók, amelyek bekövetkezése alatt *a tervbevett munkálatokat vagy csak nagy reáfizetésekkel lehet lebonyolitani, vagy tekintélyes hányadukban egyáltalán nem végezhetők el.*

Az *Árelemző Bizottság*, amely állandóan figyelemmel kíséri a jelentékenyebb cikkeknek áralakulását, értesülésünk szerint, *már bekövetelte a téglaérdekeltségektől az összes aktákat* és azok megvizsgálása után nyomban megteszi a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket. Mint a *Fővárosi Hirlap*

beavatott helyről

értesül, *maga a főváros is erőteljes beavatkozásra határozta el magát.* A fővárosra nézve ugyanis, amely a legnagyobb áldozatok árán, fokozott építkezési tempóval igyekszik minél több kenyérlehetőséget biztosítani, nem lehet közömbös, hogy el tudja-e végeztetni a programba vett beruházásokat.

Szendy Károly polgármester sürgős felterjesztésben fogja a legközelebbi napokban a kormányhatóság figyelmét felhívni a türhetetlen mérvű anyagdrágulásokra

és nyomatékosan arra fogja kérni a kereskedelem és iparügyi minisztériumot, hogy a budgetben felvett közmunkák lebonyolításának lehetővé tétele céljából minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel törje le az áruzsorát.

Különösen azért érintik az anyagárdrágulások igen súlyosan a székesfővárost, mert

a téli hideg megszüntével nyomban meg akarja kezdeni a középítkezések egész sorát.

Egyedül csak az időjárás mostohasága hátráltatta eddig *a XIII. kerület elüljáróssági székházának megépítését*, hasonló okok miatt állott be késedelem *a szükséglakástelepek bővítésénél*, de ugyanígy megérett az építkezési tevékenység megkezdésére *az angyalföldi csatornaszivattyútelep, a sertésvágóhídi csarnoképítés* ügye is. Kora tavasszal meg kell kezdeni a Vízművek rekonstrukciós munkáinak folytatása gyanánt a *guggerhegyi rezervoár építését*, sort kell továbbá keríteni *az iskolafejlesztési program* keresztülvitelére.

Február elsejével új rendszer alkalmazására kerül sor a székesfőváros tulajdonában lévő kislakásos bérháztelepeknél és általában minden olyan városi ingatlannál, amelyeknek lakásai magánembereknek vannak bérbeadva.

Február elsején megszűnik a szociálpolitikai ügyosztálynak a kislakásos bérháztelepek és a lakásul bérbeadott város ingatlanok feletti felügyeleti és ügyintézési jogköre és azt a polgármester rendelkezése értelmében a Községi Takarékpénztár veszi át.

Ez a rendelkezés igen nagy horderejű és nem csupán azt jelenti, hogy a hivatali ügykezelésnél sokkal mozgékonyabb kereskedelmi jellegü kezelés következik el, hanem jelenti azt is, hogy a jövőben a székesfőváros még az eddiginél is nagyobb figyelmet óhajt fordítani a lakásépítő és azzal szoros összefüggésben álló telekpolitikára.

A polgármestert erre az elhatározásra a kérdések egész komplexuma, többek között a *külterjes fejlődés megakadályozása késztette.* Jóllehet, az utóbbi esztendők folyamán már igen *sok kísérlet történt arra vonatkozóan, hogy a mind veszedelmesebb méreteket öltő külterjes irányú fejlődésnek gátat vessenek, ezt nem sikerült abban a mértékben biztositani, amint az kívánatos lett volna.* A nagyüzemek pedig, amelyek legelsősorban érezték meg saját kiadásaiknál a külterhes fejlődést, most már úgyszólván eljutottunk odáig, amidőn saját fejlődő képességük veszélyeztetése nélkül nem teljesíthetnek további, nagy távolságokra történő beruházásokat, hanem arra kell törekedniök, hogy a befektetett hatalmas összegek amortizációjára és az üzemek rentabilitásának fokozására is módjuk nyíljék.

A Községi Takarékpénztár, amely külön osztályt szervez a bérházkezelésre és azt egyesíti a telekvásárlási, illetőleg eladási szervvel,

teljes felkészültséggel várja a hatásköri bővítést és eltökélt szándéka szerint minden tekintetben gyakorlati, *a kívánatos városfejlesztési alapelvekhez alkalmazkodó telek- és házépítési politikával fogja szolgálni Budapest modern nagyvárossá való tovább fejlődésének ügyét.* Megmaradnak természetesen megbizatásukban továbbra is azok a fővárosi alkalmazottak, akik eddig látták el az egyes házak, illetve épülettömbök gondnoki teendőit. Ezen a téren mindössze annyi változtatást vettek tervbe, hogy *egy-egy gondnok hatáskörébe több ingatlant utalnak*, vigyázva arra, hogy a beosztás úgy történjék, hogy a gondnoki tisztet viselő megbizott akadálytalanul végezhesse el teendőit.

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07. Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre	12 pengő,
egész évre	24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Filmbemutató a városházán

A főváros szakbizottsági üléseinek történetében úttörő újítás lepi meg a tanácskozásra egybegyűlő bizottsági tagokat január 20-án, szerdán. Az út- és csatornaépítési szakbizottság ülésén az fog történni, hogy a tárgysorozat hat pontját előadják, a hetediket pedig *forgatják*. A filmvilágnak ezt a műkifejezését a szó szoros értelmében kell tudomásul venni, mert *a hetedik pont mozielőadás lesz*. Mint ilyen, nemcsak egy filmnek lesz premierje, hanem a film bevonulásának a városházára.

Király Kálmán tanácsnok gondoskodott erről a meglepetésről, amikor elhatározta, hogy *a legszemléltetőbb és legtanulságosabb formában mutatja be ügyosztályának az elmult év folyamán végzett legérdekesebb munkáit*. Erre az elgondolásra bizonyára a filmnek az iskolákban való mind nagyobb szerepeltetése vitte, amit a filmnek az általános térhódítása követ mindenfelé.

A szerdai bemutatót annak rendje és módja szerint *főpróba* előzte meg, amelyen *Wohl* György dr. mérnök, ennek az egész mozivállalkozásnak kitünő rendezője és operatőrje pergette le a filmet. Az előadás, amelynek főpróbáján résztvettünk, *három képből állot*.

I. kép: A Balatoni műút épitkezése: Téli táj. Nehéz földmunka folyik. A mély bevágásokon dolgozik a munkáslégió. Megtelnek a csillék földdel, azután tovaszaladnak a 6—8 csilléből álló vonatok. Majd az út fölött átvezető hidak vasalását és zsaluzását látjuk, hogy csakhamar elkészülten álljanak előttünk a szép hidak. Most már tavaszi napfény ragyog. Gőzhenger alatt simul a makadámburkolat. A másik szakaszon pedig a kiskőburkorlaton csapkodnak gyors ütemben a kalapácsok. Kész a pompás út. Látszik, hogy meg van elégedve vele *Király* Kálmán tanácsnok és *Viola* Rezső dr. főtanácsos, de meg az egész szakbizottság, amely szemlét tart. Mindenki mosolyog: az urak is, a tájkép is, meg a néző is, aki a pompás, művészi gonddal és jó meglátással elkészült filmben gyönyörködhetik.

II. kép: A soroksári-úti központi csatornaszivattyútelep nyomócsövének épitése. A színhely a Duna, amelybe benyúlik az erős cölöpépítmény, ahonnan az ikercső részeit, a caissonokat lesülyesztik a mederfenék alá. Nagyon érdekes ez a munka, amely újszerűsége miatt is megérdemli a megörökítést. A kép főszereplői itt *Király* Kálmán tanácsnok mellett *Zaitz* László műszaki főtanácsos és *Demeter* Dezső, aki a vásznon még műszaki tanácsos, de a filmet már mint főtanácsos nézi.

III. kép: A Várhegy csuszamlása. Valósággal mozgóképbe kinálkozó látványosság, amely nem nélkülözi az izgalmas kellékeket sem. A leroggyant úttest, a deformált épületek, a repedések a falakon, a lesülyedt villa, amelyben *Bornemisza* Géza miniszter lakott, a villa eltorzult vaskapuja mind tipikus film-látvány, de nem kevésbé érdekes a védő munka, amely a szemünk előtt folyik. Itt is megeleveníti a képet a kivonult szakértő bizottság, amelyben ott látjuk *Jáky* József dr. műegyetemi tanárt, a statikai és talajmechanikai tudományok professzorát, akinek *Kazinczy* Gábor dr. főtanácsos, a főváros legfőbb statikusa magyarázza a várhegy romantikáját megzavaró veszedelmet, amelyet az intrikus esőzés csábítására elcsuszamlásra hajló könnyelmű rétegek idéztek elő.

Mind a három kép nagyon szép. A főpróba után ítélve zajos sikerük lesz a premieren.

Az olasz követ látogatása Szendy Károly polgármesternél. *Szendy* Károly polgármester hivatalában pénteken délelőtt látogatást tett *Vinci* gróf, az új budapesti olasz királyi követ. A polgármester behatóan eszmecserét folytatott az olasz követtel a magyar és olasz fővárost közösen érdeklő kultúrügyekről.

Budapest bálja Münchenben. Karl *Fiehler* müncheni főpolgármester budapesti és *Szendy* Károly müncheni látogatása alkalmával a két város vezetősége megállapodott arra nézve, hogy előmozditják a müncheni és budapesti művészek kölcsönös vendégszereplését. Ennek a célnak szolgálatában *Szabó* György müncheni magyar főkonzul felvetette egy nagyobbszabású müncheni bál rendezését a budapesti Opera balettkarának közreműködésével. A gondolat kedvező fogadtatásra talált, úgy hogy *január hó 21-én a müncheni Deutsches Theaterben megrendezik a budapesti bált, Festball der Stadt Budapest* címmel. A nagy társadalmi ünnepségnek készülő bált az Opera balettjének és szólótáncosnőinek produkciói vezetik be, azután a müncheni filharmonikusok több magyar zeneszerző művét, köztük *Kodály* Zoltán „Háry János" című daljátékának részleteit mutatja be. A bálon, amelynek *Fiehler* müncheni főpolgármester lesz a házigazdája, megjelenik *Epp* tábornok, birodalmi helytartó, *Sieberth* bajor miniszterelnök, *Sztójay* Döme berlini magyar követ, Budapest képviseletében *Szendy* Károly polgármester. *A német rádió a bálról helyszini közvetitést ad*, amelynek keretében *Fiehler* müncheni főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester is megszólalnak a mikrofón előtt. *Szendy* Károly polgármester *Body* László és *Salamon* Géza tanácsnokok társaságában szerdán reggel utazik Münchenbe.

Kertészet és idegenforgalom. *Morbitzer* Dezső gazdasági tanácsos, a fővárosi kertészet kiváló igazgatója, a *Rotary Clubban* előadást tartott *„Kertészet és idegenforgalom"* címmel. Az előkelő közönség előtt megtartott, nagy érdeklődéssel kisért előadás során *Morbitzer* Dezső rámutatott arra, hogy a városok külső képének alakításánál a kertészetnek milyen nagy szerepe van. Mintegy három évtized előtt kezdtek nálunk is a városok virágdiszítésével foglalkozni és azóta ezen a téren rendkivüli haladás történt. A székesfőváros nemcsak a belső városrészek terelnek kertészeti alakítása és utcáinak fásítása tekintetében tesz meg a lehetőség szerint mindent, kertészetünk a maga eszközeivel *Budapest fürdővárossá fejlesztése ügyében is részt vesz*. Immár világhirű fürdőink környékének gyógysétányokká alakítása bizonyítéka ennek a tevékenységnek. A Tabán eltünt, hogy helyet adjon a Rudas- és a Szent Imre-gyógyfürdők körül létesülő öt katasztrális hold terjedelmű gyógysétánynak. A Gellérthegy északi része is a nagy Tabán-sétány tartozéka, a déli oldala pedig a Szent Gellért-gyógyfürdő díszes kerete. Érdekesen emlékezett meg az előadó a kertészet munkájáról, a közönség bírálatáról, a különböző akadályokról, melyek a szép tervek elé tornyosulnak, majd a jövő feladatairól szólott.

A belügyminiszter jóváhagyta a főváros és a Közmunkatanács ingatlancseréjét. A főváros közgyűlése, mint ismeretes, elhatározta, hogy a Közmunkatanácsnak a Tabán rendezése miatt lebontásra kerülő Döbrentei-téri székházáért a Lipót-körút 17. számú bérpalotát adja cserébe, azzal, hogy az érték-különbözet kiegyenlítésére a Közmunkatanács a Pozsonyi-úton, a Stefánia-úton, a Hadnagy-utcában és a Fényes Elek-utcában levő telkeit is a fővárosnak engedi át. Ennek a közgyűlési határozatnak *kormányhatósági jóváhagyása most érkezett meg a fővároshoz*.

Gondoskodás az elaggott nyomdásziparosokról. A jövőről való gondoskodásnak öntudatos példáját adják a budapesti nyomdatulajdonosok. Egy üdülőtelep és örökpenzió létesítését határozták el, egyrészt abból a célból, hogy ennek az intézménynek keretében öreg napjaikra elhelyezést nyerjenek az elaggott nyomdásziparosok és azok feleségei, másrészt pedig, hogy a nagy nyomdászcsalád tagjai az intézmény keretében hétvégi üdülési lehetőséget találjanak. Ezt a nagyszerű tervet a budai hegyvidéken kívánják megvalósitani és ezirányban az előkészítő munkák már nagyban folynak. Az üdülőtelep és örökpenzió tervét *Freund* Dezső és *Tibor* müépitészek készítették el és ez a modern igényeknek megfelelően tervezett üdülő- és örökpenzió magának a fővárosnak is diszére fog válni. Az épület egyelőre 60, teljes komforttal berendezett szobából, nagy hallból, terraszokból, étkezőhelyiségekből fog állni. Ezenkívül az üdülők részére egy hatalmas uszómedence lesz strandlehetőségekre. A szakma vezetői az intézmény felállításához szükséges költségeket a szakmai iparüzők adományaiból kívánják előteremteni.

Lényegesen kibővitik a Segitőalap tisztikarát. A *Székesfővárosi Alkalmazottak Segitőalapja* az újév első napjától kezdve *az üzemi alkalmazottak bekapcsolódása* révén az eddiginél sokkal szélesebbkörű tevékenységet fejt ki. A tagok számában történt nagy növekedés szükségszerűen hozta magával azt a gondolatot, hogy a *Segitőalap* ügyintézésére hivatott *tisztviselői létszámot emelni kell*. Minthogy a státusrendezés a *Segitőalapnál* szolgálatot teljesitő alkalmazottakat is végleges minőségű fővárosi alkalmazottakká szervezte át, a polgármester most abban az irányban tett javaslatot a törvényhatósági bizottság közgyűlésének, hogy *a beállításra kerülő új munkaerőket szintén a státusban történő szervezések útján biztositsa*.

Ünnepelt számvevőségi igazgató. Az igazságügyminiszteri számvevőség meleg ünneplésben részesitette nyugalombavonulása alkalmából *Salamon* Géza miniszteri számvevőségi főtanácsost, akinek a kormányzó érdemei elismeréséül, a számvevőségi igazgatói cimet és az V. fizetési osztály jellegét adományozta. Az ünnepeltet *Javornitzky* Jenő dr. miniszteri tanácsos, számvevőségi igazgató üdvözölte és átadta neki a testület diszes kivitelű emlékalbumát.

Nyilatkozat. *Kertész* Elemér törvényhatósági tag az alábbi nyilatkozat közzétételét kéri: „A büntető törvényszéken folyó hó 12-én megtartott tárgyaláson a csalás miatt egyévi börtönre elitélt *Pályi* Lajosné személyemmel kapcsolatban becsületemet sértő kijelentéseket tett, amit az értesités szerint, védője is átvett. Tekintettel arra, hogy állitásai valótlanok és vele soha olyan kapcsolatban nem voltam, mint azt elmondták, *a bűnvádi feljelentést haladéktalanul megteszem*."

Nemzetpolitikai előadások a Szent Imre Városi Kaszinóban. A Szent Imre Városi Kaszinó nemzetpolitikai szakosztálya *Mikecz* Károly dr. kormányfőtanácsos elnöklésével tavalyi nagysikerű előadássorozata után, amelyen *Nagy* Emil, *Lukács* György, stb. tartottak előadást, idén újabb előadássorozatot hirdet. Legutóbb *Eszterhás* István dr. iró, nemzetpolitikai előadása szerepelt a programon, január 20-án, szerdán *Törs* Tibor országgyülési képviselő Magyar problémák cimmel, január 27-én *Makkai* János országgyülési képviselő A magyar társadalom válsága címmel, február 3-án *Matolcsy* Mátyás országgyülési képviselő A jobboldaliság eszméje és a magyar nemzeti gondolat címmel tart előadást. Valamennyi előadás után hangverseny és vacsora van. Az előadások pontosan nyolc órakor kezdődnek, a kaszinó XI., Horthy Miklós-út 29. számú helyiségében. Vendégeket szívesen látnak.

KARDOS JENŐ
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZŐ, KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSI VÁLLALATA
Budapest, VI., Ó-utca 31. Tel.: 1-179-05

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Újpesti rakpart sarok.)

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

HAJDU JÓZSEF
Központi fűtés, vízvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25.
TELEFON: 2-973-59.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

Kitüntetve 1936. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., Gólya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készít: Autó- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és műszaki cikkeket

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Január 21 és 24-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Megduplázódott a Községi Takarék nyeresége

Tíz százalékkal emelkedett a betétállomány

Az elmúlt esztendők szokásához híven a pénzintézeti mérlegek ismertetésének sorozatát az idén is *Budapest Székesfőváros Községi Takarékpénztára* nyitotta meg, amelynek mérlegjelentése *a várt kedvező eredményt messze túlhaladó fényes üzleti tevékenységről számol be.* A beszámolóban legelőször is szembeszökik az a körülmény, hogy a pénzintézet *tökéletes mobilitása* mellett *a banküzlet minden ágában erőteljes fejlődést ért el.* Ebből a szempontból különösképp figyelemreméltó *betétállományának 10%-kal való növekedése,* ami azt jelenti, hogy *a közönség egyre fokozódó bizalommal veszi igénybe a Községi Takarékpénztár kiváló vezetésében rejlő lehetőségeket.*

Liptay Lajos dr. vezérigazgató most már *második*szor írta alá a zárszámadásokat és ebben az esztendőben jóleső érzéssel konstatálhatta, hogy *tökéletesen érvényesül eddig is bevált kitűnő üzletviteli politikája.* Ugyanezt állapította meg *Szendy* Károly polgármester is, aki már a legközelebb az autonómia elé terjeszti a jelentést, amelynek adatai közt az említetteken kívül a szakavatott és eredményes vezetés mellett tanuskodik *az üzleti nyereségnek csaknem a megduplázódása:* a nyereség 200.000 pengőről *339.000 pengőre emelkedett.* Mindezek a számok a *Községi Takarékpénztár imponáló fejlődését bizonyítják.* Az intézet által nyilvánosságra hozott mérlegjelentés egyébként a következő — *önmagukért beszélő* — adatokat tartalmazza:

A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság* igazgatósága folyó évi január hó 15-én tartott ülésén *Liptay* Lajos dr. vezérigazgató előterjesztése alapján megállapította a takarékpénztár 1936. üzletévére vonatkozó mérlegét.

Az elmult év üzleteredményei közül a legkifejezőbben a takarékpénztár *betétállományának nagymérvű emelkedése* domborodik ki. Ez a betétemelkedés *a takarékkönyvekre és folyószámlákra elhelyezett betéteknél* az előző évi 78.2 millióval szemben *több mint 10 százalékos, vagyis 8.4 milliós növekedéssel 86.6 millióra gyarapította a betétek összegét.*

Minthogy a székesfőváros községi folyópénzei és különleges rendeltetésű betétei az elmult évi összeggel azonos mértékben változatlanul 7 milliót tesznek ki, *a takarékpénztár által ily módon kezelt összes betétek összege 93.6 millió.*

Lényegesen *fokozta* a takarékpénztár az eddigi évek során is általánosan kitűnőnek ismert *mobilitását,* ezzel is bizonyságot szolgáltatva a minden tekintetben helyesnek bizonyult *óvatos* és *előrelátó* üzletpolitikájának és a szakszerű, gondos ügyvezetésnek.

A *takarékpénztár hitelezési tevékenységét is fokozta* az elmult üzletévben, főként rövidlejáratú és egészen mobil hitelek nyujtása terén. Elsősorban *váltótárcájának 51.2 millióról 56.5 millióra történt emelkedésében* jut ez kifejezésre, másrészt az egyéb fedezett hitelek több mint 3 millió pengős és az értékpapirokra nyujtott kölcsönök cca 1 milliós emelkedésében. Folytatta és fokozta tevékenységét a takarékpénztár az elmult évben *az exporthitelek nyujtása terén* és jelentős mérvű aktivitást fejtett ki a telekfeldarabolási és telekértékesítési üzletkörben is. *A hosszúlejáratú törlesztéses kölcsönök összege 18.8 millió,* aminél külön említésre méltó, hogy a törlesztéses kölcsönöknél fennálló *hátralékos annuitások összege* — mely különben a takarékpénztárnál sohasem haladta meg a normális mértéket — *ez évben még csökkent is.*

Rövidlejáratú jelzálogos hitelek nyujtásában az előző évinél szintén jelentősebb mértékben vett részt a takarékpénztár.

A takarékpénztár érdekkörébe tartozó Parkváros rt., melynek tulajdonát főleg budahegyvidéki ingatlanok képezik, jelentős számban és igen kedvező árakon értékesített telkeket, viszont előnyös áron szerzett be újabb, főleg bérházak épitésére alkalmas területeket.

A takarékpénztár másik érdekkörébe tartozó vállalata, illetve alapitása, a *Budapest Székesfővárosi Állatvásár Pénzforgalmi rt.,* amely a vásárpénztári intézménnyel kapcsolatos teendőket látja el, első üzletévét fejezte be az 1936. évben minden tekintetben jó és kielégitő eredménnyel.

Általánosságban a takarékpénztárnak most közzétett mérlege *az erőteljes fejlődésnek,* mind szélesebb körű üzleti tevékenységnek és megerősödésnek képét mutatja.

A takarékpénztár forgalmának megnövekedése és üzletkörének bővülése a leghivebben a bevételek nagymérvű emelkedésében jut kifejezésre. Ily módon, dacára a kiadások fentebb hivatkozott és megindokolt emelkedésének *az előző évi 200 ezer pengős nyereséggel szemben ez évben 339 ezer pengő tiszta nyereséggel zárult a takarékpénztár üzletéve.* Ez alapon az elmult utolsó három év gondos tartalékolási és a belső erők fokozására irányuló politikát továbbra is szem előtt tartva, az igazgatóság a közgyülésnek azt javasolja, hogy *a takarékpénztár ne fizessen osztalékot.*

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás!
Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel
Telefon: 1-414-76

Gazdasági Szemle

A csodatevő miniszter

nem más, mint *Bornemisza* Géza, aki a minap olyan meghatóan finom és nagylelkű gesztussal mentett meg a pusztulástól egy magyar iparoscsaládot, hogy a nevét talán soha nem felejtik el Orosházán, ahol a „csoda" történt. Adótartozás miatt árverést tüztek ki egy kisiparosnál: *az egyetlen esztergapadja került dobra.* Hiába szaladt fühöz-fához, senki nem tudott rajta segiteni. Végül is kétségbeesésében levelet irt az iparügyi miniszternek, hogy mentse meg a pusztulástól, mert az esztergapad nélkül bezárhatja műhelyét. Mármár azt hitte, innen sem érkezik segitség, meg is kezdték az árverést, amikor beállított egy elegáns úr, aki túllicitálva mindenkit, *az árverésen megvette az esztergát.* Ezután pedig odafordult a kétségbeesett iparoshoz és igy szólt:

— Vitéz *Herczegh* István iparügyi minisztériumi titkár vagyok, a gépet *az iparügyi miniszter úr megbízása alapján vásároltam meg és most itt hagyom, használja egészséggel, szorgalommal, hogy fel tudja virágoztatni műhelyét.*

A gép pedig ott áll régi helyén és rá van irva: *Az iparügyi miniszter tulajdona.* Azt hisszük, ehhez felesleges kommentárt fűzni. Tény az, hogy a most indult új esztendőnek eddig *ez a legszebb* gazdasági eseménye.

Szabott áron

akarnak ezután árusitani kereskedőink: a *FŐVKE* már el is határozta, hogy mindent elkövet ennek érdekében. Ezt a dicséretes elhatározást minden tekintetben csak helyeselni tudjuk. Már nem is hivatkozunk a világ első kereskedő népére, az angol üzleti szellemre, amely el sem tudja képzelni, hogy a kereskedő többet kérjen portékájáért, mint amennyit az ér. A fasiszta uralom ma már Olaszországban, a hihetetlen alkudozások egykori hazájában is *megszüntette* ezeket a lehetetlen és bosszantó vitákat, amelyeken azonfelül még vesztett is a vásárló. Ha tehát a velencei vázaboltos fix-áron tudja árusitani az ajándéktárgyakat, akkor százszor inkább bele kell idegződnie az egyedül helyes és korrekt üzleti elvnek, a helyesen és szolidan kalkulált *szabott árnak* a budapesti kereskedőbe. Ezt követeli üzleti jó hírnevük, de ezt követeli *az ország általános érdeke is,* mert hiszen szépen fejlődő *idegenforgalmunknak nem lehet visszataszitóbb ellensége, mint a kupeckedő kereskedő,* aki balkáni csürés-csavarással alkudozik az előkelő külföldi vendéggel. Hogy a szabott árat a legsürgősebben be kell hozni az egész vonalon, ezen — *nincs mit tovább alkudozni.*

Sü't tököt esznek

a vidéken, ahol az utóbbi napokban szintén felemelték 4—6 fillérrel a kenyérfajták árát. A vidék szegény lakossága nem győzi a magas kenyérárakat, ezért *sült tököt eszik.* A magyar vidék lakossága a magyar búza hazájában nem tudja megfizetni a kenyér árát. Az új esztendőnek eddigelé *ez a legszomorúbb* gazdasági eseménye.

Ta-Ta:

ez a neve, jobban mondva most már csak ez *volt* a neve a legnagyobb belgrádi áruháznak, amelyről itt, ezeken a hasábokon már megemlékeztünk. Ez a hatalmas áruház a jugoszláv áruházi törvény ellenére, szabálytalanul, a hivatalos hozzájárulás nélkül kezdte meg működését. A belgrádi kereskedők minden követ megmozgattak, hogy *elejét vegyék a nagyobbarányú egzisztenciarombolásnak.* A hatóságok figyelmeztették is a *Ta-Ta*-t, hogy épitse le túldimenzionált működési körét és elegédjék meg a kiskereskedői méretekkel. *Ta-Ta* azonban makacskodott, erre a kereskedők elmentek a miniszterhez, akinek bemutatták, hogy mennyit vesztitettek a nagy konkurrencia miatt. Erre a kereskedelmi miniszter rendkívül radikális intézkedéssel a mult csütörtökön *azonnali hatállyal bezáratta az áruházat.* Reméljük: *Ta-Ta* esete nem lesz egyedüli a világtörténelemben.

Erőteljes fejlődés a Magyar-Olasz Banknál

A napokban hozta nyilvánosságra 1936. évi mérlegét a *Magyar-Olasz Bank.* Ez a mérleg mindenesetre alkalmas arra, hogy igazolja az *általános gazdasági javulásra vonatkozó megállapitásokat,* kétségtelen azonban az is, hogy a fejlődésről és minden vonalon duzzadó életerőről bizonykodó számok és tételek, a számoszlopok mögött mutatkozó hatalmas üzleti tevékenység és mindezek alapján a kitünő eredmények *elsősorban annak a kipróbált és nagytehetséggel irányitott üzleti vezetésnek köszönhető,* amely mindenkor jellemezte ennek a minden gazdasági helyzetre élénken reagáló pénzintézetnek működését. A mérlegjelentés szükszavúságából és csupán a száraz adatokat felsorakoztató tételeiből megállapitható, hogy a betétállomány *11 százalékkal, mintegy 9 millió pengővel 87 millió pengőre emelkedett egy esztendő alatt.* A közhangulat növekvő bizalma ugyanekkor lehetővé tette, hogy a *Magyar-Olasz Bank az eddiginél is nagyobb mértékben álljon a magyar hitelélet rendelkezésére.* A mérleg minden tétele a *Magyar-Olasz Bank* közismert mobilitását támasztja alá és, hogy a kipróbált vezetőség, *Halmy* Miklós dr.-ral az élén, menynyire hivatása magaslatán áll, az kiderül abból is, hogy a *kihágyezések is emelkedést tüntetnek fel az egész vonalon.*

Figyelemreméltó, hogy az igazgatóság, átérezve *Imrédy* Béla ismeretes felhivásának jelentőségét, az élénkülő üzleti tevékenységből eredő nagyobb nyereséget *nem az osztalék növelésére, hanem az intézet belső erejének fokozására használja fel.* Ilymódon tehát 1,060.692 pengős nyereség mellett (ami csaknem 60.000 pengővel haladja túl az intézet múltévi nyereségét) *az osztalék változatlanul P 1.50.* A mérlegről egyébként az igazgatóság a következő hivatalos jelentést adta ki:

A **Magyar-Olasz Bank Részvénytársaság** igazgatósága a folyó évi január hó 16-án megtartott ülésén előterjesztette az 1936. üzletévi mérleget, amely 1,060.692.14 P nyereséget mutat fel (az előző évi 1,003.501.07 P nyereséggel szemben). A mérlegszámlából kitünőleg a **takarékbetétek** összege 43,352.173.98 P (1935-ben: 37,198.067.71 P), a **folyószámlán** elhelyezett betétek összege 43,984 725.30 P (1935-ben 41,523.922.55 P), a **betétállomány** tehát összesen 87,336.899.28 P (az előző évi 78,721.990.26 P-vel szemben), míg a nem betétjellegü kötelezettségek 3 520.116.79 P-re apadtak (az előző évi 6,133 351.10 P-vel szemben).

A **készpénzkészletek**, valamint a zsirószámlákon és bankoknál fennálló készpénzjellegü követelések összege 10,858 946.57 P-re emelkedett (1935-ben: 9,227.225.59 P). A **váltótárca** összege 59,096.872 06 (az előző évi 57 584.945 76 P-vel szemben). Az **adósok** tétele az előző évi 27,968.935.57 P-ről új mobil kihelyezések folytán 31,787.935.34 P-re emelkedett. Az **értékpapirok és érdekeltségek** 3,600.893.56 P-vel szerepelnek (az előző évben 3,365.352 46 P-vel).

A **jelzálogkölcsönök** összege 26,342 518.39 P-re csökkent (az előző évi 27,219.322.68 P-vel szemben), míg a forgalomban lévő **záloglevelek** összege 17,484 471 54 P-re apadt, az ötéves kötvényekből pedig mindössze 351.620 80 P-nek megfelelő névértékü cimlet van forgalomban. Az **intézeti székházakon** kivül egyéb ingatlanok mérlegszerinti összege az évközti eladások folytán 3,708.853.27 P-re apadt (1935-ben: 4,227.161.17 P).

Az intézet igazgatósága örömmel állapitotta meg egyes üzletágak **nagyobbarányú fejlődését**, de a magyar hiteléletben még megoldásra váró súlyos kérdésekre való **tekintettel, osztalék emelése helyett az intézet belső erejének növelésére**, valamint a nyugdij- és jóléti alapok fokozott gyarapitására fordított különös gondot. Az igazgatóság a folyó évi február 9-re egybehivott közgyülésnek javasolni fogja, hogy **osztalék fejében változatlanul** részvényenként 1.50 P, összesen 600.000 P fizettessék ki, míg az alapszabályszerü levonások s a tartalékalap és a nyugdijasok tartalékának megfelelő dotálása után fennmaradó nyereségtöbbletnek az 1937. üzletév számlájára való átvitelezését hozza javaslatba.

Csodálatos gépember, a pápa díszautója, Mussolini kerékpárja és más érdekességek a Nemzetközi Vásáron

A *Budapesti Nemzetközi Vásár* vezetősége az érdekeltségek kérésére *január hó 25-ig meghosszabbitotta a jelentkezési határidőt,* amelyen belül a kiállitók a 10 százalék helydijkedvezményben részesülnek. Január közepéig közel *600 számottevő magyar vállalat jelentkezett a vásáron való részvételre,* akik mellett *igen sok a külföldi* jelentkező is. A vásáron résztvevő cégek között feltünően nagy számban vannak az *otthonberendezési vállalatok.* A vásár vezetősége nagy gonddal csoportositja az összes idetartozó iparágakat és az otthonberendezési csoport keretében külön kiállitást szentel az *ágy kultuszának.* Az iparosok egész serege mutat be különböző ágytipusokat a sportágytól és kórházi betegágytól kezdve a legkényesebb luxuságyig. Érdekes része lesz ennek a csoportnak a *német, francia és olasz ágytipusok* és *berendezések* bemutatása. Itt összehasonlitásra nyilik majd alkalom a külföldi ágyak és az idegenek által *„vendégmarasztalónak"* keresztelt magyar ágyak között.

Tárgyalások folynak *Olaszországnak, az olasz gyarmatoknak* és ezek között *Abesszíniának a vásáron való részvétele* ügyében. Az olasz csoportban kiállitásra kerülnek az olasz automobil- és repülőgépipar kiváló produktumai és ezek sorában a *pápa díszautója* és *Mussolini összecsukható mótorkerékpárja.*

A kiállitás vezetősége úgy tervezi, hogy a nemzetközi vásárt a technika új csodája, a 300 kg súlyú

beszélő, járó és dolgozó *robotember fogja megnyitni.* Ez a gépcsoda az Amerikai Egyesült Államok kormánya tulajdona és most tárgyalnak a kölcsönadásáról. Van azonban a robotembernek hazai versenytársa is, *egy magyar találmány,* amely állítólag nem kevésbé tökéletes, mint az amerikai gép. Legközelebb szakértő bizottság vizsgálja meg ezt a találmányt és úgy lehet, hogy a vásárt nem az amerikai, hanem a magyar robotember fogja megnyitni.

Hat és fél százalékos osztalékot fizet a Nemzeti Bank. A *Magyar Nemzeti Bank* főtanácsa minap tartotta ülését, amelyen *Baranyay* Lipót dr. vezérigazgató előterjesztése alapján *jóváhagyta a bank mérlegét,* valamint nyereség- és veszteségszámláját, amelyek szerint az 1936. évi tiszta jövedelem *2,609.409 pengő.* A főtanács elhatározta, hogy a tiszta jövedelem csökkenésére tekintettel, *a tavalyinál fél százalékkal kisebb, azaz 6½% osztalék* (részvényenként 7.53 pengő) *kifizetését fogja a február elsején tartandó közgyűlésnek javaslatba hozni. Imrédy* Béla elnök zárószavaiban hangoztatta, hogy az osztalékpolitikában az eddigi *egészséges mérséklet* elvét tartsák érvényben és a pénzintézetek üzleti eredményeiket *az osztalék emelésének mellőzésével a belső megerősödés céljaira használják fel.*

Wahl Henrik lovag kitüntetése. A kormányzó a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbízott iparügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Wahl* Henrik lovagnak, a Magyar Légiforgalmi Részvénytársaság volt igazgatójának a magyar légiforgalom fejlesztése körül kifejtett tevékenységéért elismerését tudtul adják.

A budapesti Anker megvette a P. O. B. elemi ágazatát. A biztosítási fronton folytatott tranzakciók során a budapesti *Anker* megvette a *Pénzintézetek Országos Biztosító Intézetének* elemi állományát, a jég-, a szállítmány- és a rádióbiztosítási ágazatok *kivételével.* Az 500.000 pengős vételár folytán a *P. O. B.* ebből a tranzakcióból *megerősödve került ki,* ismerve az intézet vezetőségének példás agilitását és az életbiztosítási fronton tanusított nagy előretörését.

VÁLLALKOZÁS

Ötmillió pengő útépítkezésre. A szokásos kerületi útkarbantartási munkákon kívül a tavasszal nagyarányú útépítések indulnak meg a fővárosban. Az út- és csatornaépítési ügyosztály most állította össze az útépítési programot, amelyet már bemutatott *Szendy* Károly polgármesternek is. Az összes útépítési munkákra, melyekben bentfoglaltatnak a javítási munkák is, *5,162.000 pengő az előirányzat.* A programban valamennyi kerület szerepel, de *Óbudán végzik a legtöbb útmunkát,* melyre *1,324.500 pengőt irányoztak elő.* Magának az óbudai kivezető útnak építése, amelyről legutóbb megemlékeztünk, a Margit-körút hídfőelőtti szakaszának rendezésével, 1,150.000 pengőbe kerül.

Csatornázzák és vízvezetékkel látják el Rákospalotát. A székesfőváros környékén elterülő városok meglehetősen nehéz anyagi helyzetük ellenére, egymásután igyekeznek rátérni *a városias fejlődés útjára.* Csak a közelmultban rendezték Újpesten hosszas küzdelem és kísérletezés után a vizellátást, de máris arról érkezik hír, hogy a várossal szomszédos Rákospalota követni kívánja az újpesti példát. A város képviselőtestülete határozatot hozott, hogy *négymillió pengő kölcsön igénybevételével csatorna- és vízvezetéki hálózattal látja el Rákospalotát.* Az új közmű építési munkálatai 1939-ben kezdődnek meg olyképpen, hogy az érdekelt telektulajdonosok hat esztendő alatt egyenkint *átlag hatszáz pengő összeg hozzájárulást tartoznak lefizetni.*

Uj versenytárgyalási kiírások

A óbudai kivezető főút **csatornázási munkálataira** pályázni lehet február 1-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az élelmiszernagyvásártelepen építendő négy darab raktárház **föld, kőműves, vasbeton és elhelyező munkáira, az ácsmunkákra, a bádogosmunkákra, az aszfaltlemez tetőfedési munkákra, a parafakő hőszigetelő munkákra, az asztalos, lakatos, mázoló és üveges munkákra, a sodronyfonat-válaszfal munkákra, valamint az építésnél szükséges vasgerendák szállítására** pályázni lehet február 5-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán (III. emelet 342.) Az ajánlatok felbontása 11 órakor lesz a III. emelet 354. sz. alatti üléstéremben.

Az Üllői-út rendezési munkálataira pályázni lehet február 12-én d. e. 10 órakor (II. emelet 289.)

A BSZKRT részére szükséges különféle **ujjabélés, molinó, chloth, bélésvászon, kanavász és enyves gallérvászon szállítására** pályázni lehet február 12-én d. e. 9 órakor (Akácfa-u. 15. IV/423.) Ugyanitt különféle köpenyposztó nadrágposztó, köpenybélés, zubonybélés és fésüsszövet szállítására pályázni lehet február 12-én d. e. egynegyed 10 óráig (Akácfa-u. 15. IV/423.)

Tervek átrajzolási (másolási) és aluminiumlemezről való sokszorositási munkáira pályázni lehet a BESZKÁRT-nál január 30-án d. e. 10 órakor (Akácfa-u. 15. III. emelet 311.)

Beérkezett ajánlatok

A farkasréti temetői kápolna **föld, kőműves és vasbeton munkáira** pályáztak: Fratricsevics Ernő 138.524, Beregszászy Dezső 149.928, v. Kapuváry Gusztáv 143.979, M. Márton József 150.642, V. Zilahy Balogh Gyula 157.726, Nagy Testvérek 159.466, Balázs Horváth István 162 156, Paulheim és Weninger 162.224, Wagner Gyula 167.351, Bagi Gyula 167.996, Teleki László 169.508, Bollmann Béla 176.480, Prokisch János 179.480 pengővel.

A Beszkárt összes vonalain az 1937. évben végzendő **burkolási, vágányátépítési és pályafentartási munkákra** pályáztak: Gratzl Alajos, Wohl Dezső, Sármezey Antal, Klauber és Vajda, Grosz Frigyes, Széchy Endre, Krausz Ferenc, Barta József, Csengery és Pallay, Hollós Ferenc, Schäffer Károly, Proczller Bálint, Hoffer és Preisich, Kis Jenő, Heverdle Károly, Szegedy Béla Jenő, Reinisch és Wohl, Szász Albert, Zumpft István, Castelli Adolf, Just Kornél, Vértes Albert, Hirsch Mihály Rt., Simon László, Erős Nándor, Pataki Ferenc, Barta Károly, Fábián, Somogyi és György, Csiszár Zoltán, Béky Barna, Bermann Miksa, Bakács Gyula, Trugly László, Hajnal Imre, Friedrich János, Deutsch László.

A BSZKRT részére szükséges **490.000 kg. hézagklöntő anyag szállítására** pályáztak: Parafakőgyár, Angyalfi Sándor, Biehn János, dr. Helvey Tivadar, Neuchatel Asphalt, Posnansky és Strelitz, Magyar Aszfalt, Aszfalt és Kátrányipar.

A BSZKRT részére szükséges **bazalt és zúzottkő szállítására** pályáztak: Frank István 47.437, Szandai Gránitkőbánya 35.973, Somoskői Bazaltbánya 66 758, Wenckheim József 19.500, Inóczi kőbánya 52.975, Szobi kőbánya 53.288, Hubertus Kőbánya 14.725, dr. Frank István 14.820, Szobi Kőbánya 15.295 pengővel.

8000 kg. horganylemezszállításra pályáztak: Schoppel J. G. 10.000, Ulrich B. J. 10.400, Heinrich A. és Fia 10.080 pengővel.

Versenytárgyalási hirdetmények

I.

A polgármester **az óbudai kivezető főút csatornázási munkálataira** kormányhatósági jóváhagyástól függően nyilvános versenytárgyalást hirdet. A csatornázási munkálat egyidőben négy szakaszon kerül kivitelre, úgymint:

I. szakasz: Zeigmond-tér—Sajka-utca
II. „ Sajka-utca—Nagyszombat-utca
III. „ Nagyszombat-utca—Cserepes-utca
IV. „ Cserepes-utca—Kulcsár-utca.

Mindegyik szakasz csatornázására a víznyelők megépítésével együtt külön-külön közbeszerzés alapján kell ajánlatot tenni. Az aláírt és megfelelően elkészített ajánlatokat borítékba helyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban, IV. ker. Központi városház II. em. 284. ajtószám alatt **1937. évi február hó 1. napján délelőtt 9—10 óra** között személyesen, vagy megbizott útján kell benyujtani.

II.

A polgármester a IX. ker. Üllői-út Ferenc-körút és Gróf Haller-utca között levő szakaszának útrendezési munkáira kormányhatósági jóváhagyástól függően nyilvános versenytárgyalást hirdet. A munka az alábbi három részben fog vállalatba adatni: I. Ferenc-körút és Viola-utca között levő szakasz **kövezőmunkája** és a Viola—Szvetenay-utca között levő szakasz **előmunkája.** II. Szvetenay-utca és Gróf Haller-utca között levő szakasz **kövezőmunkája.** III. Viola-utca és Szvetenay-utca között levő szakasz **aszfaltozása.**

A kellően bélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **1937. évi február 12-én délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyújtani.

III.

A polgármester, utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdet az 1937. év folyamán szükséges mintegy 167.500 **kg. öntöttvas csatornázási** vasszerelvény szállítására.

Az aláírt és megfelelően előkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a polgármesteri II. ügyosztályban IV. ker., Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt **1937. évi február hó 1. napjának délelőtt 9—10 óra között** személyesen, vagy megbizott útján kell benyujtani.

IV.

A polgármester a székesfővárosi útfenntartás keretébe tartozó, az összes közigazgatási kerületekben végrehajtásra kerülő **aszfaltjavítási és kisebb aszfaltozó munkákra** — kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdet. Az ajánlatokat az egyes kerületekre, illetve összevont kerületekre különkülön kell megtenni.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **1937. évi február 16-án délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza, II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

V.

A polgármester a székesfővárosi útfenntartás keretébe tartozó, az összes közigazgatási kerületekben végrehajtásra kerülő **kövezetjavítási és kisebb új kövezőmunkákra** — kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdet. Az ajánlatokat az egyes kerületekre külön-külön kell megtenni.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **1937. évi február 9-én délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza, II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

VI.

A polgármester a székesfőváros útépítő és útkarbantartási munkáihoz szükséges, alább felsorolt **kőanyagok** szállítására — kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdet.

150.000 drb bazalt kockakő, 160.000 drb bazalt fejkő, 2000 tonna bazalt sorkő, 2000 tonna bazalt kiskocka, 200.000 drb trahit (andezit) fejkő, 6000 fm. trahit (andezit) hasított szegélykő, 35 000 drb trahit (andezit) gyalog útkő, 3000 köbméter bazalt zuzottkő, 12.000 köbméter trahit (andezit) zuzottkő, 3000 köbméter zuzott mészkő, 1500 köbméter trahit (andezit) zuzalék, 500 tonna andezit zuzalék (0—2 mm), 800 tonna andezit zuzalék (5—10 mm), 800 tonna andezit zuzalék (10—15 mm), 8000 köbméter trahit, vagy mészkő alapzati kő, 12.000 köbméter dunakavics.

A kellően felbélyegzett, lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **1937. évi február 23-án (kedden) délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza, II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

ASBESTIT A jelenkor legjobb hézagmentes **Asbestpadlója!** **Linoleumkészítés.**
Gyártja: MAGYAR ASBESTIT PADLÓGYÁR
RÁCZ JÓZSEF Budapest, VI., Andrássy-út 32. sz. Telefon: 1—119—95.

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

Rozsdamentes
és vörösréz edények,
nickel fözőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

MORBITZER NÁNDOR
ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesítő-, idomító-, segítő- és kiegészitőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST. V., TÁTRA-U. 26 Alapítva 1908-ban

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—924—68.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Huszonhatodik évfolyam — Budapesti, 1937 január 27 — 4. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Boldog harmónia

Csak alig néhány hete zajlott le a legnagyobb siker mellett a londoni magyar bál, amely az angol fővárosban olyan nagymértékben emelte a magyar nevet. Most a héten a londonihoz hasonló, vagy azt jelentőségben talán még fölül is muló esemény volt az a bál, amelyet a bajor főváros rendezett „Budapest város bálja" címen. A müncheni vidám farsang világhíres. Még a királyok uralkodtak, amikor a müncheni farsang tradicióvá lett az egész világon. És ha sok minden megváltozott is, a müncheni farsang híre-neve továbbra is megmaradt. Kitüntetés és dicsőség tehát a magyar főváros számára, hogy a müncheni farsang legelőkelőbb, legszebb bálja, valósággal reprezentáns táncmulatsága Budapest város bálja volt. Emelte ennek a kedves, szép és lekötelező figyelemnek az értékét az is, hogy megjelent a bálon *Szendy* Károly, Budapest székesfőváros polgármestere, valamint *Bódy* László és *Salamon* Géza tanácsnokok is. Ez a müncheni bál azonban nem véletlen, az alapját az a látogatás vetette meg, amelyet Karl *Fiehler* dr., München város főpolgármestere feleségével együtt a mult év május hónapjában Budapesten tett. A müncheni főpolgármester akkor a legnagyobb elragadtatással emlékezett meg Budapestről és a *Fővárosi Hirlapban* tett nyilatkozatában így kiáltott fel: *„Irigylem önöket!"* Elmondta azután, hogy „valósággal mesebeli napokat élt át a magyar fővárosban".

Ez a Budapest város bálja tehát, amely az elmúlt héten München nagy társadalmi eseménye volt, tulajdonképpen Budapest érdeme, Budapest szerezte önmagának ezt a kitüntetést azzal, hogy elragadta a müncheni főpolgármestert szépségével, kedvességével és azzal a bájával, amely világvárossá predesztinálta. Vagy talán nem ugyanez történt-e akkor, amikor London társadalma szintén magyar bált rendezett? Ime, itt vannak azok az eredmények, amelyeket az idegenforgalom hoz. Mert nemcsak pénzét hagyja itt az idegen, de elviszi ennek a városnak a jóhírnevét is. Budapest nemcsak szórakoztat, hanem barátokat is szerez, állandó, kitartó, hálás barátokat, akik a müncheni és a londoni példa szerint viszonozzák, amiért mi szeretettel fogadjuk őket és eléjük tárjuk városunk szépségeit, kulturánk nagyszerűségét, városberendezésünk modern vivmányait. Ez az idei farsang két magyar bált hozott Európa két nagy városában és amikor erről örömmel beszélünk és szeretettel emlékezünk meg, az volna a szívünk vágya, hogy ez a kis magyar föld és ez a szép magyar világváros az egész világon mint a vidámság, a jókedv, a boldog harmónia mintaképe szerepeljen. London és München ezen az úton indultak el, ennek a két bálnak, ennek a nagyszerű magyar farsangnak ez az igazi jelentősége.

Ugyanakkor azonban nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a müncheni bál alkalmával *Szendy* Károly polgármester ismét jelentős szolgálatot tett városának. A modern idők eredménye az, hogy államférfiak, városkormányzó előkelőségek nem országuk, vagy városuk határain és falain belül teljesitik csak kötelességüket, hanem a külföldnö is. Edward walesi hercegtől, aki azóta Windsor hercege lett, származik az a hires mondás, hogy ügynöke akar lenni hazájának. Ma minden államférfi, minden vezetőegyéniségü ember valóságos ügynöke annak a közületnek, amelynek élén áll. Emlékezzünk a MacDonald kormányra, amelynek hatvan évesnél fiatalabb tagja egyetlen egy sem volt és tengereken át szállt, nem is egy közülük repülőgépen, hogy hazájának hasznot hajtson — mondjuk ki a brutális szót — üzletet szerezzen. A repülőgép és a filléres gyorsvonat világában államfők, kormányelnökök, miniszterek, pártvezérek és polgármesterek egyik jelentős útat teszik meg a másik után. Ez nem véletlen, hanem a kor parancsa, amelynek íme állandóan engedelmeskedik Budapest székesfőváros polgármestere, *Szendy* Károly is. Róma, Bécs, Varsó után most München-t látogatta meg a polgármester és mindezeknek az utaknak hasznát, eredményét Budapest székesfőváros egész lakossága fogja élvezni.

Budapest Münchenben vígan farsangolt

Szendy Károly polgármester

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a bajor főváros és Budapest baráti kapcsolatairól és a müncheni magyar siker idegenforgalmi jelentőségéről

A székesfőváros idegenforgalmának és kulturkapcsolatainak továbbfejlődése terén újabb jelentékeny előrehaladás történt. *Szendy* Károly polgármester müncheni látogatása ismét erős szálakkal fűzte Budapesthez a külföld érdeklődését, amiben nagyrésze van a bajor főváros kiváló főpolgármesterének, *Fiehler* Károly dr.-nak is, aki Budapest szeretetétől vezéreltetve, pompázatos keretek között rendezte meg a világhíres müncheni farsang legkiemelkedőbb eseményét, *„Budapest város bálját"*. Már a megérkezés pillanatától kezdve meglátszott, hogy a bajor főváros minden rendü és rangú polgára őszinte barátsággal viseltetik Budapest iránt és a főpályaudvarra megérkező magyar küldöttséget nemcsak a Himnusz hangjai, nemcsak a főpolgármester igaz barátságtól áthatott szavai, hanem a müncheni polgárság lelkes fogadtatása is meghatotta.

Szendy Károly polgármester és a magyar küldöttség, amelynek tagjai között voltak *Bódy* László dr. és *Salamon* Géza dr. tanácsnokok, *Fiehler* főpolgármester társaságában érkezett meg a *Deutsches Theater* ragyogó helyiségeibe, ahol addigra már összegyültek az előkelőségek, közöttük *Sztójay* Döme berlini magyar követ, *Siebert* Lajos bajor miniszterelnök, *Wagner* Adolf tartományi kormányzó, *Reichenau* generális, hadtestparancsnok, szentmiklósi *Szabó* György, Magyarország müncheni főkonzulja és mások.

Történelmi huszárruhába öltözött harsonások nyitották meg az estélyt, majd *Steinacker* Károly konferálta be a nagyszerü müsort. *Erkel* Ferenc muzsikájára palotást járt a *Magyar Királyi Operaház balettkara* és egycsapásra meghóddította a szíveket. Ezután *Harangozó* Gyula csárdajelenetét mutatták be *Hubay* Jenő zenéjére és a tomboló lelkesedés betöltötte az egész óriási termet. Átütőerejü sikert aratott *Kodály* Zoltán „Háry János"-ának a müncheni filharmónikusok által *Kenessey* Jenő vezényletével előadott részlete és *Liszt* Ferenc I. magyar rapszódiája. A *Farsangi lakodalom* matyótánca csak tovább fokozta a lelkesedést.

Müncheni útjáról hazatérve fogadta

Szendy Károly polgármester

a *Fővárosi Hirlap* munkatársát, aki előtt a következőkben vázolta a München—Budapest között fennálló őszinte baráti kapcsolatok jelentőségét.

— Hálával és köszönettel tartozik a székesfőváros egész közönsége *Fiehler* Károly müncheni főpolgármesternek azért, amiért alkalmat adott arra, hogy Budapest ismét a nemzetközi érdeklődés homlokterébe kerüljön.

A bajor fővárosnak a Budapesti Bál olyan eseménye volt, amelyről sokáig fognak beszélni.

nemcsak maguk a müncheniek, hanem az az internacionális társaság is, amely a farsang időszakára Münchenben ezidőszerint is összeverődött.

— Jelentőségteljes volt ez a *Budapesti Bál* azért is, mert *ismét szorosabbra fűzte a Bajorország és Magyarország között egyre örvendetesebben elmélyülő kapcsolatokat.* Egészen természetes, hogy a most felkeltett érdeklődés nyomán ismét meg fognak indulni azok a társaskirándulások és egyéb utazások, amelyek elhozzák Budapestre a bennünket szívünk szerint értékelni tudó külföldiek hatalmas seregét.

—A bál estéjét követő másnapi fogadáson

Fiehler főpolgármester többizben is nyomatékosan hangsúlyozta, hogy tavaszi budapesti látogatása óta szive szerint barátja Magyarországnak és fővárosának

és kötelességének ismeri azt, hogy minden erejével szolgálja a kulturális és idegenforgalmi kapcsolatok kimélyitését. Kifejezést adott ennek a meggyőződésének *Siebert* Lajos bajor miniszterelnök is, továbbá Bayreuth főpolgármestere, *Schlumprecht*, aki ugyancsak a közelmultban látogatott meg bennünket. Ehelyüttt kell megemlékeznem arról a kitűnő és lelkiismeretes tevékenységről is, amellyel Magyarország müncheni főkonzulja, szentmiklósi *Szabó* György állandóan szolgálja a két főváros közötti jóviszony elmélyülését.

— Alkalman nyílott közvetlen eszmecserét folytatni *a német sajtó müncheni képviselőivel is.* Magam is hangsúlyoztam előttük, hogy a régi kultúrkapcsolatok kiépítésére a magunk részéről kivételes súlyt helyezünk, mert abban a meggyőződésben élünk, hogy a jövő fejlődés szempontjából erre feltétlenül szükségünk van. München városának régóta hálával tartozunk, mert ez a város volt az, amely a magyar kultura hűséges őrizőjének bizonyult mindig és nem mulasztott el egyetlen alkalmat sem, amellyel használni tudott volna Budapestnek. A sajtó képviselői nagy szeretettel foglalkoztak a *Budapesti Bál* kapcsán a mind melegebbé váló német-magyar barátság ügyével és hosszú tudósításokban, elragadtatott szavakkal számoltak be arról, hogy milyen nagy jelentőségü a két ország között fennálló kapcsolat.

— Párnapos müncheni tartózkodásom idején *mindenütt és mindenki részéről a legnagyobb előzékenységgel, figyelmességgel, sőt mondhatnám, szeretettel találkoztam.* Mint az elmult év júniusában, úgy most is valósággal sugárzott felénk a barátság őszinte érzése és én meg vagyok győződve arról, hogy a *Fiehler* főpolgármester által képviselt München, de ugyanígy a többi bajor város is őszinte barátsággal kapcsolódik hozzánk.

— Mint eddig, a jövőben is elsőrendű kötelességemnek fogom tartani azt, hogy a székesfőváros jövő boldogulása szempontjából olyan nagysúlyú idegenforgalmat tovább szolgáljam

és mindent megtegyek arra nézve, hogy az esetleg feltornyosuló akadályok elsimuljanak. Azt szokták mondani, hogy Budapest az utóbbi évek folyamán divatossá vált a külföldiek előtt. Sok esetben így van, a müncheni példa azonban azt bizonyítja, hogy a bajorok érdeklődése immáron nem divat, hanem komoly szükségesség és egyenes következménye a genddal és szeretettel ápolt baráti érzésnek.

*

A báli estet követő városházi fogadás alkalmával *Szendy Károly polgármester egy herendi porcellánt nyujtott át Fiehler főpolgármesternek, mint Budapest város ajándékát.* A főpolgármester meghatottan fogadta a figyelmességet és ismételten kifejezést adott Budapest iránt érzett őszinte barátságának és szeretetének. A székesfővárosi küldöttek természetesen felhasználták a rövid müncheni tartózkodás idejét arra is, hogy tanulmányozzák a bajor főváros különböző intézményeit, sőt a főpolgármester előzékenysége folytán módjuk nyílott a főváros szép környékének megtekintésére is.

Kinevezték az új sajtófőnököt

Mikecz Ödön utóda Rákóczy Imre

Hétfőn jelent meg a hivatalos hiradás arról, hogy *Darányi* Kálmán dr. miniszterelnök *Mikecz* Ödön dr. államtitkárt a miniszterelnökség sajtóosztályának vezetése alól, érdemes szolgálataiért köszönetének és elismerésének nyilvánítása mellett felmentette és a sajtóosztály vezetésével *Rákóczy* Imre dr. miniszteri tanácsost bízta meg.

Mikecz Ödön dr. az elmult év első napjától kezdve állott a miniszterelnökségi sajtóosztály élén. November 8-án belügyi államtitkár lett, de tovább is ő vezette a sajtóosztály politikai vonatkozású ügyeit. Nagy felkészültségével és kiváló egyéni tulajdonságaival a legnagyobb elismerést vívta ki a sajtóosztály élén és amikor most hálás érzéssel bucsuzik tőle a magyar sajtó, az a felemelő tudat tölti el, hogy méltó utód került a helyére.

Rákóczy Imre dr., aki most ezt a fontos és felelősségteljes poziciót elfoglalta, 1922-ben került a miniszterelnökségre, mint sajtóelőadó. Egy év mulva a vidéki osztály vezetője, 1928 óta pedig a sajtóosztály vezetőjének állandó helyettese lett. A fiatal sajtóelőadó mögött akkor már érdemekben és sikerekben gazdag ujságírói, szerkesztői és publicisztikai mult állott, amelyet jogi tanulmányai és többszörös kitüntetéssel végződött harctéri szolgálata után Kolozsvárott fejtett ki, ahonnan izzó magyar érzése miatt menekülnie kellett.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos szobáiba igazi ujságíró vonult be vele, aki minden ténykedésével megbecsülte a sajtót és nagyrésze volt abban, hogy a háború és a forradalmak viharos esztendői alatt visszaesett magyar ujságirást ismét a régi nívóra emelte. Nagy tudása, a zürzavaros viszonyok között kitünően érvényesült tapintata segitették át sok nehéz helyzeten és mindezeken felül az a lelki emelkedettség és egyéni szeretetreméltóság, amely úgy felettesei előtt, mint az ujságírótársadalomban rokonszenvet és megbecsülést szerzett neki. Kiváló müködésének jutalmazásául a kormányzó 1931-ben elismerésével tüntette ki, 1933-ban pedig miniszteri tanácsos lett.

Hivatalos müködése mellett mindig barátja és támogatója maradt az erdélyi irodalomnak, amelynek életrekeltésében egykor vezető szerepe volt. Folytatta ifjan megkezdett tudományos munkásságát, amely Erdélyben társadalom- és művelődéstörténeti művéért a kolozsvári egyetem kitüntetését szerezte meg számára. 1932-ben jelent meg „A kormányzat szempontjai és jogalkotó tevékenysége az állami élet feladatainak megoldásában" cimü politikai tanulmánya, amely általános figyelmet keltett.

Most, hogy a sajtóosztály élére került, kiváló tehetségét szélesebb körben érvényesítheti, amihez a legőszintébb érzéssel kíván sikert a magyar ujságirás minden munkása és a sajtó minden barátja.

Nagyszabású reformok az autóközlekedés fellendítése érdekében

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyilott *bizalmas információt* szerezni azokról a tervekről, amelyeket *az iparügyi minisztériumban dolgoztak ki a magyarországi gépjárműközlekedés fellendítése érdekében.*

A szakmabeli érdekeltségnek és az autós közönségnek régi panasza volt az, hogy Magyarországon, más európai államokkal ellentétesen *még mindig fényüzésnek tekintik a gépkocsitartást* és az adóhatóságok minden lehetőséget megragadnak arra, hogy *a csekélyszámú gépjárműtulajdonost jelentékeny terhekkel sujtsák.*

Bornemisza Géza kereskedelemügyi és iparügyi miniszter, mint százszázalékig modern, gyakorlati ember, maga is érezte, hogy ezeknek a panaszoknak többé-kevésbé komoly alapjuk van és egyrészt ezért, másrészt annál az oknál fogva, mivel a géperejü járművek elterjedése *jelentékeny javulást eredményezhet az ipari munkanélküliség terén,*

rendelkezést bocsátott ki minisztériumában arra nézve, készitsenek tervezetet az autóközlekedés lehető kifejlesztése érdekében.

Arra való tekintettel, hogy a tervezet még *csak részleteiben készült el,* arról a nyilvánosság előtt *hivatalos tájékoztatást nem adnak.* Sikerült azonban megállapitanunk, hogy az iparügyi minisztérium a pénzügyminisztériummal már lefolytatott tárgyalásai alapján *gyökeres reformokra készül,* amelyek elsősorban abban fognak kiesücsosodni, hogy

a közlekedési adó helyébe a benzin-adót hozzák be, tehát igazságosabbá teszik a jelenlegi terheket.

Lényeges enyhités várható a Magyarországgal kereskedelmi szerződést fenntartó államokból hazánkba irányuló gépjárműbehozatalnál is. *A vámtételeket jelentékenyen csökkenteni kivánják,* emellett azonban befolyást igyekeznek gyakorolni arra, hogy külföldről csupán olyan gépercjü járművek kerüljenek be, amelyek *konstrukciós és kiviteli szempontokból megfelelnek a magyar útviszonyoknak.* Ezekkel az intézkedésekkel egyidejüleg

tervek készülnek a magyar uthálózat továbbfejlesztésére, különös figyelemmel az autós idegenforgalom érdekeire.

Gondoskodni kiván a minisztérium arról is, hogy a külföldi autósok által leginkább látogatott elsőrendü útvonalak mentén *éjjel-nappali telefonszolgálat legyen és ne fordulhasson elő az, hogy egyes balesetek előfordulásánál csak késedelemmel lehet segitséghez jutni.*

Az útépitéseknél a jövőben különösen nagy gondot fordítanak arra, hogy *a burkolás a géperejü járművek igényeinek megfelelően történjék,* emellett azonban vigyáznak arra is, hogy a nehéz teherforgalmat *a lehetőség mérvéig eltereljék a gyors közlekedésre szánt közutakról.*

Budapest székesfőváros úthálózata is bizonyos módosításokra szorul, mert bár a főváros útviszonyai tekintélyes százalékukban kielégitőknek, sőt sok esetben kiválóaknak mondhatók, *az útvonalak nem elég széles volta, továbbá a kilátást elvevő épületek kedvezőtlenül befolyásolják a forgalom biztonságát.*

A városrendezés legközelebbi feladata minden kétséget kizáróan az lesz, hogy *elhárítsa a nagyvárosias közlekedés lebirhatatlan akadályát jelentő kiszögeléseket* és gondoskodjék arról, hogy a gyorsütemü közúti közlekedésnek semmi ne álljon útjába.

Elkészült a nemzetközi pályázat,

amellyel a főváros a portalan szemétgyüjtést gyökeresen megoldani akarja

Közegészségügyi és idegenforgalmi érdekek követelik a sürgős intézkedést

A portalan szemétgyüjtés problémája állandóan foglalkoztatja a főváros közegészségügyi és köztisztasági ügyosztályát és a köztisztasági hivatalt. A célt ideálisan oldja meg a próbaképpen üzemben levő néhány modern szemétgyüjtő autó, amelyekbe zárt szemétgyüjtő tartályokból jut speciális szerkezeten át a háziszemét. Ezek a gyüjtőautók azonban *darabonkint 45.000 pengőbe kerülnek,* ugy hogy ha a főváros egész területén ilyeneket alkalmaznának és a házakat a megfelelő szemétgyüjtő tartályokkal is felszerelnék, ez olyan hatalmas költségbe kerülne, amit a főváros ezidőszerint nem bocsáthat rendelkezésre. Ezért a köztisztasági hivatal, mint a *Fővárosi Hirlap* megirta, elhatározta, hogy *nemzetközi pályázatot hirdet* olyan szerkezetre, amely a lovas szemétgyüjtőkocsik felhasználásával elviselhető, mérsékelt áron oldja meg a portalan szemétgyüjtést.

Mint értesülünk, *a köztisztasági hivatal a nemzetközi pályázat feltételeit már megállapitotta.* A pályázat nem tüz ki díjakat, hanem a legmegfelelőbb szerkezetet, esetleg szerkezeteket megvásárolja. A pályázati felhivás tervezete jogi elbirálás és végleges megszövegezés céljából *jelenleg a főváros tiszti ügyészsége előtt van* és a pályázat legközelebb már kiirásra kerülhet.

A portalan szemétgyüjtés bevezetését állandóan szorgalmazza *Egerváry* Tibor dr., aki legutóbb a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének* idegenforgalmi előadás-sorozatán *idegenforgalmi szempontból is sürgette ennek a nagyfontosságu kérdésnek rendezését.* Most, a nemzetközi pályázat meghirdetésének küszöbén

Egerváry Tibor dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

ebben az ügyben a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Örömmel kell üdvözölni a pályázat gondolatát, de ugyanakkor figyelmeztetni kell az illetékes tényezőket, arra nézve, hogy a tervet valamilyen formában *sürgősen meg is kell oldani.* A háziszemét gyüjtésének mai rendszere tarthatatlan, úgy közegészségügyi szempontból, mint az idegenforgalom érdekében. A főváros, amely hatalmas fürdővárossá akar fejlődni, nem türheti, hogy a szemétgyüjtés fertőző betegségek terjesztője legyen és ezáltal távoltartsa az idegeneket Budapesttől. Hogy ez nem túlzó feltevés, bizonyitják adott esetek:

azok a jelentések, amelyekben egyes külképviseletek figyelmeztették országukat bizonyos fertőző betegségekre.

— Mindenki tapasztalhatja naponkint azt a kulturális állapotokat megszégyenitő körülményt, amelyet a szemétgyüjtés mai rendszere nálunk jelent. Riasztó jelenetek folynak le az utcákon, ami kor reggelenkint a kapunk elé rakott kosarakbó' betöltik a szemetet a lovak által vontatott gyüjtőtartó lyukba. Áramlik a bűz és a kosarak kiürítése alkalmával porfelhő száll fel, amely valósággal bepermetezi a levegőt. És száll a por a zötyögő kocsik nyomán tovább, amerre csak elvonulnak, mert a tartályok teteje nem záruinak légmetesen, sőt a csapóajtók legtöbbször egészen nyitja maradnak, ha felnyomja a kocsikat a túlságosan megtöltő szemét. És az a szemét és az abból felszálló por és piszok nem csak kellemetlen és undorító, hanem

veszedelmes fertőző-anyag is, igen sok betegségnek az okozója.

De talán ezt magyarázni nem is szükséges, hiszen annyi jogos panasz és felháborodás hangzott el már ellene.

— Pedig ez csak egyik része, ami az utcán tapasztalható, a második része a szemétgyüjtés procedurájának a *házakban játszódik le,* attól az aktustól kezdve, amikor a szemetet ládákba, vagy más alkalmatosságokba kirakja a lakó az ajtó elé, ahonnan a vici kosarakba gyüjtve, a folyosókon, lépcsőházon végig leviszi az udvarra. És amerre jár, mindenütt húll a nyomában a szemét, annál inkább húll, mert éppen *kosárban* viszi, amelynek rései egyenesen arra valók, hogy áthúlljon rajtuk a szemét, különösen az a finom por, amelyet a lakások porszívói szedtek össze. Hogy ebben a szemétben mennyi a betegektől származó hulladék és piszok, azzal senki sem törődik és nem törődik senki azzal sem, hogy a vicinek vagy a köztisztasági munkásnak mennyi jut a fertőzésből.

— A folyosókat, lépcsőházat a hét hat napján, amíg a szombati lemosás meg nem történik, a legjobb esetben felseprik, ami egy újabb alkalom arra, hogy a szemét pora betöltse a házat. A szemetes kosarak pedig a kapú aljába kerülnek és félnapig büzlenek ott, amíg a szemetes kocsi meg nem jelenik.

— *Nem csak az utca veszedelmén, hanem a lakástól a kapuig lefolyó lehetetlen állapoton is, amelyről csodálatosképen soha sem esik szó, akar segiteni a portalan szemétgyüjtés,* de addig is, amíg ebből rendszer lesz, amíg a pályázatot kiírják, amíg esetleg akad elég olcsó és megfelelő szerkezet, amelyet a lófogatú kocsikon alkalmazni tud a köztisztasági hivatal és amíg ezek a szerkezetek elkészülnek és alkalmazásba kerülnek, addig sem szabad tűrni azt, ami a szemétgyüjtés körül a házakban történik.

Haladéktalanul rendet kell ezen a téren teremteni és mindenekelőtt kiküszöbölni a használatból a szemetes kosarat és helyette elrendelni valamilyen fedeles bádogtartány használatát.

Ez nem kerül pénzébe a fővárosnak és a háziurakat is számba se jövő kiadással terhelné meg.

Radikális intézkedésekre van a szemétgyüjtés terén szükség a közegészségügy és elsősorban a saját egészségünk védelmére, de ugyanakkor a fürdőváros legelemibb feltételeinek megteremtése céljából is.

WIHART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

ifj. Tóth Pál
ÉPITŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—553—04.

HÚNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállitás. Olcsó árak.

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T.
SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

Zsitvay Tibor

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

az Államvasutak nagy városrendezési tervéről és a pénzügyi megoldásról

A főváros fejlődését gátló pályaudvarok és vasúti vonalak rendezésének kérdése most biztató formában került napirendre. *Bornemisza* Géza kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek, *Szendy* Károly polgármesternek és *Harrer* Ferencnek, a városfejlesztés különbizottság elnökének a *Fővárosi Hirlap*-ban legutóbb megjelent nyilatkozatai is ezt bizonyítják. Tudomásunk szerint a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetét* is élénken foglalkoztatja ez a nagy probléma, ezért a *Fővárosi Hirlap* munkatársa kérdést intézett

Zsitvay Tibor dr.-hoz,

a párt elnökéhez, hogy tájékozódást szerezzünk a párt álláspontjáról. Kérdésünkre a következő, nagy figyelmet érdemlő választ kaptuk:

— Budapest városrendezésének egyik legnagyobb, alapvető problémája, amelyhez a városrendezés és városfejlesztés kérdéseinek, nemkülönben a közlekedési kérdések egész tömege fűződik:

az államvasutak nagy átrendezési terve a megoldás felé közeledik.

— Ebbe a hatalmas komplexumba tartozik *a nagyvasúti* és ennek a keretében a *körvasúti* kérdés, a *halálsorompók* ügye és a *pályaudvarok végleges elhelyezése.*

— A régen vajúdó kérdések küszöbön álló elintézésében természetesen, befolyását érvényesíteni akarja a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete, amely ezúttal is azt az elvet követi, amelyet eddigi ténykedései során minden közérdekű kérdés intézésében való részvételénél követett, tudniillik azt, hogy *a kérdést a legmesszebbmenő gondossággal tisztázza és hogy javaslatainál mindig a távolabbi jövőt szolgáló célszerűség elvét érvényesítse.* Így járt el más kisebb-nagyobb jelentőségű kérdések elbírálásánál is és ezért csak természetes, hogy ennél a most aktuálissá lett hatalmas probléma megoldásánál is ezt az elvet követi.

— Ennek a célnak elérésére a párt az idegenforgalmi és fürdővárosi, valamint a közszállítási kérdés elbírálása alkalmából kitűnően bevált módszert követi:

előadás-sorozatot rendez,

amelynek keretében kiváló szakembereket szólaltat meg és módot ad arra, hogy a párt törvényhatósági bizottsági tagjai és más hozzáértők is kifejthessék a vita során véleményüket. Hiszem, hogy ez az előadás-sorozat a legnagyobb érdeklődést váltja ki, hiszen a fővárosnak rendkívüli érdekéről, hosszú évtizedekre szóló új fejlődési lehetőség megalapozásáról van szó.

— A nagy vasúti kérdéssel a párt egyébként már foglalkozott is, még pedig nem eredmény nélkül. Annyit elárulhatok, hogy eddigi tanácskozásaink eredményeképpen pártunk abban a helyzetben van, hogy

a szóban forgó nagy városrendezési kérdés pénzügyi megoldására nézve konkrét javaslatot tegyen.

*

Zsitvay Tibor dr. kijelentései bizonyára a legszélesebb körben keltenek nagy érdeklődést. Különösen nagy figyelmre tart számot nyilatkozatának az a része, amely ennek a hatalmas arányú városrendezési tervnek a pénzügyi megoldására vonatkozik. Az elgondolások és tervek is érdekesek, de ezeknek megvalósítása, amikor a tervekből úgynevezett „vajúdó kérdés" lesz, a legtöbb alkalommal a financiális lehetőségeken múlik. Éppen ezért nagy várakozással kell tekinteni a párt javaslata felé, amely ebben az igazán régen vajúdó kérdésben a pénzügyi megoldással biztat.

Nincs influenzajárvány, de van influenza-kutató intézet

Johan Béla dr. belügyi államtitkár az intézet céljáról és jelentőségéről

Az egész világon *van influenza,* de *nincs influenzakutató intézet,* ezzel szemben a trianoni Magyarországon *nincs influenza, de van influenzakutató intézet:* ebbe az örvendetes mondatba foglalható össze a magyar helyzetjelentés arról a veszedelmes járványfrontról, amely a világháború utolsó esztendejében, 1918 őszén kezdte el pusztítását a civilizált világrészeken, hogy kétéves periódusokkal megpihenve, majd ismét fellángolva megriassza a művelt emberiséget. A régi korok pusztító járványaira emlékeztető betegség első nagy fellobbanása óta világszerte foglalkoztatja az orvosokat és a kutatókat az influenza problémája, mindezideig azonban *módszeres, intézeti kutatómunkát csupán New-Yorkban és Londonban folytattak:*

most nyilt meg Budapesten az Országos Közegészségügyi Intézet keretében, a Rockefeller-alapítvány anyagi támogatásával a világ harmadik influenzakutató intézete,

amelynek vezetője *dr. E. Taylor,* a Rockefeller-alapítvány megbízottja, aki ezideig a newyorki és londoni *Rockefeller*-intézetekben folytatott influenza-kutatásokat. Magyar részről *Dreguss* Miklós dr. a kutatások irányítója, aki a legközelebbi jövőben érkezik csak haza, mert a newyorki intézetben végzett kisérletezései után jelenleg a londoni *Rockefeller*-alapítványnál fejezi be a magyar intézet vezetéséhez szükséges tanulmányokat. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa *Johan* Béla dr. belügyi államtitkár szíves vezetése mellett, *Taylor* dr. társaságában megtekintette az új kutatóintézetet és a tapasztaltakról, valamint az elhangzott nyilatkozatokról az alábbiakban számol be.

Johan Béla dr.
belügyi államtitkár

az intézet jelentőségéről s az itt folytatandó munka természetéről a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Az *Országos Közegészségügyi Intézet* járvány osztálya az az országos központ, ahova minden vidékről befutnak a jelentések. Az influenzánál *csak a szövődményes eseteket kell bejelenteni,* tekintve azonban, hogy az idén a nyugati államokban ismét felütötte fejét az influenzajárvány, *a most már állami* tisztiorvosoktól hetenkint kérünk jelentéseket, amelyekben a könnyebb esetekről is vannak, ha nem is számszerű, *de az impressziókat tartalmazó adatok.* Ez az adatgyüjtés és általában a *kutatás* most a legfontosabb feladat, mert egyelőre *még egységes meghatározás nincs, hogy mi is tulajdonképpen az influenza.* Nem ismerjük ugyanis a kórokozóját és bár hosszú ideig azt hitték, hogy az influenzát egy *bacilus* okozza, amely sokkal kisebb, mint az ismert többi bacilus, *ma az a felfogás van túlsúlyban, hogy az influenzát nem bacilus, hanem virus okozza.* A virusról manapság csak annyit tudunk, hogy olyan kicsinyek, hogy még a *porcelánszűrőgyertyákon* is áthatolnak. Különleges mikroszkópikus eljárással lehet esetleg látni a virusokat, de csak úgy, mint *a napsugárban táncoló porszemeket,* tehát sem alakjukról, sem nagyságukról nincs tudomásunk.

— A világ harmadik influenzakutató intézetének eredete az, hogy körülbelül

fél esztendővel itt járt nálunk Mr. Strode, a Rockefeller-alapítvány európai igazgatója, aki látva a közegészségügyi intézet eredményeit, megkérdezte, van-e kedvünk kisérletezni az influenzával is.

Mi örömmel ragadtuk meg ezt a lehetőséget és ily módon jutottunk hozzá ehhez az intézményhez, amelynek a mai idők egyik rejtélyes betegségét, illetőleg kórokozóját kell kikutatni.

Johan Béla államtitkár ezután áttért *az idei esztendő magyar viszonyaira,* megmutatta a grafikonokat és ismertette a számszerű adatokat is. Ebből kitűnik, hogy

január első hetében az ország valamennyi részéből mindössze 28 szövődményes esetet jelentettek, január második hetéből pedig 32 esetet.

Ha figyelembe vesszük, hogy az ország nyolc millió lakosa közül *32 egyén betegedett meg szövődményes influenzában, ami természetesen még nem jelenti azt, hogy ezek halállal végződtek volna, influenzajárványról beszélni sem lehet.* De megmutatta az államtitkár a tisztiorvosi impressziójelentések alapján készült *grafikus térképet is,* amelyből kitűnik, hogy enyhe és szórványos infuenzaesetek is csak az ország egy harmad részében fordultak elő, következésképp

influenzáról semilyen formában beszélni nem lehet ezidőszerint.

— Mindebből azt láthatjuk, — folytatta *Johan* Béla államtitkár, — hogy *semmi ok nincs az ijedelemre* és a népszövetségi jelentések sem olyan súlyosak, hogy tartanunk kellene a külföldről való behurcolás veszedelmétől. A prevenció mindenesetre megtörtént, *a hatóságok megtették a kellő intézkedéseket.* A publikum egyéni tennivalója az: *akik érzik, hogy betegek, maradjanak otthon,* mert az influenza emberről-emberre terjed. 1918-ban egyébként megfigyelték, hogy azok a katonák, akik maláriás vidéken voltak és kinint szedtek, *alig betegedtek meg.* Ezért

védekezésül külföldön egyes helyeken azt ajánlják, hogy ilyen időkben szedjenek az emberek kinint.

Nincs bebizonyítva ugyan, hogy a kinin *használ,* de miután *napi összesen tizenöt-husz centigramm kinin veszély nélkül szedhető,* ez ellen a külföldi felfogás ellen semmi kifogást nem lehet emelni. Helyes továbbá a naponta többször való *toroköblítés* enyhe dezinficiensekkel, mint például egy-két csepp szaliciles alkohol vagy formalin egy pohár vízben. *Alkoholt inni nem helyes,* mert *csökkenti az ellenállóképességet* és ha alkohol egyáltalán kell, *azt majd az orvos rendelje.* A betegség másik sajátossága, hogy infuenza után az *immunitás egészen rövid ideig, legfeljebb egy-két hónapig tart.*

Az államtitkár ezután bemutatta az új intézet egyes helyiségeit: a tágas, világos laboratóriumot, ahol

napsugaras munkaasztaloknál fogják most már New-York és London után itt, nálunk Budapestes is figyelni, hogy az influenza kórokozója virus-e,

vagy valami más. Csak ennek megállapítása után kerülhet sor az influenza ellen való védekezés módszereinek körülírására.

A következő etapp volt a *menyét-telep* bemutatása, ahol az intézet vezetője:

dr. E. Taylor

a következőket mondotta:

— Az influenza virusa tenyészthető ugyan de *nagyon nehezen* és csak élő szövetben, legegyszerűbben valamilyen állatban. Rengeteg próbálkozás után állapítottuk meg, hogy az *állatok közül a legtöbb nem reagál az influenza beoltásra,* tulajdonképpen véletlenül jöttünk rá, hogy a *menyét* alkalmas a virus kitenyésztésére. Ez az állat azonban tényleg bevált, amennyiben *48 óra után már reagál és nyolc nap alatt igen virulens virus tenyészthető ki benne.* Ezeket a menyéteket itt most majd *Magyarországon beszerzett virussal fogjuk beoltani* és ennek sajátságait igyekszünk majd kikutatni.

*

Eddig szólnak azok a nyilatkozatok, amelyek a pillanatnyi aktualitás szempontjából megnyugtatók, mert azt jelentik, hogy *nincs influenzajárvány,* holott

az említett periodicitás értelmében, Johan Béla államtitkár szerint, éppen az idén, 1937-ben volt várható erősebb járvány.

De a nyilatkozatok megelégedéssel töltenek el bennünket azért is, mert hiszen egy, a világversenyben is számottevő, *majdnem páratlan tudományos intézménnyel gyaropodott Budapest és az ország közegészségügyi ellátása* és ennek az intézetnek *működéséről* — már csak ritkaságánál fogva is — *hétről-hétre értesülni fog az egész kulturvilág.*

Németh Károly.

Törvényileg védett
ZÁSZLÓK
orkánbiztos, esővíz-levezetővel
Gyártja:
Magyar Kesztyű- és Kötszövöttárugyár
LÖFFLER SÁMSON
zászló-osztálya.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 11. Telefon: 12-76-32.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Budapest két nagy hűtőháza bőségesen kielégíti az élelmiszerkereskedelem igényeit

Helyszíni szemle a fagyasztott élelmiszerek birodalmában

A hűtőberaktározásnak az élelmiszerforgalomban való fontos szerepéről írt legutóbbi számában a *Fővárosi Hírlap* és ennek kapcsán a főváros vezetőségének arról a mult évben felmerült elgondolásáról, amely a Nagyvásártelepen berendezett hűtőház nagyobbarányú kibővítésére vonatkozott. Közleményünk élénk érdeklődésre talált szakértő körökben, amelyek véleménye osztja azt a nem vitás felfogást, hogy a hűtőház nélkülözhetetlen kelléke az élelmiszerkereskedelemnek és hogy a hűtőházak létesítése, amint ezt a kormánynak a vidéken megnyilvánult támogató készsége is bizonyítja, *közérdekű feladat* és miután Budapesten a közérdekű feladatok ellátásának javarésze a fővárosra jut, hát *ez is a város gondoskodására tartoznék.*

— Ez vitathatatlan, — jelentette ki előttünk az egyik szakértő. — *Hűtőházról minden élelmiszerkereskedelmi gócpontban gondoskodni kell, ahol — hűtőház nincsen.* Budapest azonban ezen a téren nem panaszkodhatik, hiszen már *közel harminc éve annak, hogy itt hűtőházat építettek, Európa egyik legmodernebb hűtőházát, amely akkor az egyedüli volt egész Nagy-Magyarországon.* Később, a háború alatt és a háborúutáni időkben létesült azután *a főváros második nagyszabású hűtőháza*, amelyet a sörgyártás megcsappanásával a *Polgári Serfőző* létesített ászokpincéjének és erjesztőjének megfelelő modern átalakításával. *Ez a két hűtőház az egész ország hűtőberaktározási szükségletét el tudná látni*, ha az ország csakugyan igénybe is venné. De nem veszi, mert a vidéki gyümölcs- és baromfigócpontokon egymásután épültek fel a hűtőházak, amelyek száma a budapestiekkel együtt már *tizenhat*, úgyhogy a vidéki termelés és élelmiszerkereskedelem, habár a fővárosi hűtőházak mintaszerű, modern berendezése, olcsó tarifái és a forgalmat minden tekintetben kitünően alátámasztó üzletvitele ellen semmi kifogása sincsen, *odahaza, a gyüjtőállomásokon bonyolítja le a hűtőberaktározást* és onnan közvetlenül intézi a maga exportját. Egyes nagyobb exportüzletek, így a *Benedek* cég Kecskeméten, a *Schneider* cég Kiskúnhalason, a *Waltner* cég Békéscsabán a saját használatára épített hűtőházat, másfelől pedig a városok, vagy érdekeltségek gondoskodtak jobb-rosszabb felszereléssel a hűtőberaktározásról. Ennek következtében *állott le Budapesten a Frigor-hűtőház* és ez a körülmény okozza, hogy *a meglévő két hatalmas hűtőház az év nagy részében minimális kihasználásról panaszkodik, de a főszezonban is, amely októbertől januárig terjed, csak ötven-hatvan százalékban tudja kihasználni kapacitását.* Tessék meggyőződni erről és a személyes tapasztalatból szürni le a véleményt, vajjon van-e szüksége Budapestnek még egy hűtőházra és vajjon rentábilis lenne-e egy *harmadik hűtőház akkor, amikor annak felépítése és drága berendezése négyötmillió pengőt is felemészt.*

„Tessék meggyőződni." Szakértőnk kijelentése arról mindenesetre meggyőzött, hogy érdekes a hűtőházak életébe betekinteni. Ezért felkerestük a főváros két hűtőházát. Utunk először a Maglódi-útra

a Polgári Serfőző hűtőházába,

vagy pontosan a *Kőbányai Polgári Serfőző és Szent István Tápszerművek* hűtőházába vezetett.

Az első perben az jutott eszünkbe, hogy ez a hűtőház a legideálisabb hely a gázháborúk alkalmára. Mészkősziklákba épitve tizennégy méter mélységben a föld alatt terül el az óriási labirintus, a folyosók és hatalmas helyiségek tömkelege, amit egykor, a sörfogyasztás jó világában, ászokpincének és erjesztőnek építettek, 1904-től pedig, majd azután fokozatosan a háborúutáni években alakítottak át hűtőházzá. Négy főfolyosóból *harmincöt terem* nyílik a hűtőberaktározás számára. Minden teremnek *a legmodernebb, teljesen különálló, léghűtéses berendezése van* és ezenfelül a levegő tisztaságát friss levegő és ozon bevezetésével biztosítják a ventillátorok. Rendkívül érdekes ez a modern hűtőrendszer, amely a helyiségeket csatornáival, ventillátoraival, az elpárologtatott ammoniák segítségével lehűtött sósvizes csöveivel ellátott hűtőaknáival behálozza, úgyhogy az egész földalatti telep tulajdonképpen egy nagy gépezet, amely azért van, hogy az egyes hütő- vagy fagyasztóhelyiségekben állandóan az előirt hőfokú nedvességmentes és friss legyen a levegő.

Gyümölcs, zöldfőzelék, baromfi, tojás, mindennemű tejtermék, hús, zsír, szalonna, vad, hal, sőt gyógycélokra szolgáló szérum is kerül itt beraktározásra a legnagyobb gondossággal, hogy különkülön helyiségbe kerüljön minden áru és semmi se adjon át a maga illatából valamit is a másik árucikknek. Külön helyiségek állnak rendelkezésre a ki- és becsomagoláshoz, amelyhez a hűtőház a beraktározó kívánságára személyzetet is ad.

Az egész telep dobogó szíve a gépház, amely *1,800.000 órakalória hűtőteljesítményt tud elérni*, úgy, hogy *a hűtőház hűtési szükséglete többszörösen biztosítva van* minden üzemzavar, vagy vis major esetére. Egy 2000 lóerős gőzturbina, tartalékban pedig egy 1000 lóerős és két 300—300 lóerős gőzgép áll a gépházban. Az ammoniákkompresszorok száma pedig 11.

Minden nagystílű, minden modern, de érdekes szemlénk mégsem volt felvidító, mert azt kellett látnunk, hogy *a hatalmas helyiségek csak csekély mértékben vannak kihasználva* Az áru minőségéhez képest 1100—1400 vagon befogadóképességü a hűtőház, amelynek jelenleg talán *a 25 százalékát sem használják ki, a főszezonban pedig legfeljebb 60 százalékát veszik igénybe a beraktározók.*

A beraktározás túlnyomó részben vidéki termelők és kereskedők részéről és főként exportcélokra történik. Kerül azonban a beraktározott áruból belföldi eladásra a *Nagyvásártelepre* is és ezt a forgalmat a hűtőház a bőséggel rendelkezésre álló fuvarokkal a leggyorsabb tempóban bonyolítja le. A fuvarozási tarifa egészen minimális, úgy, hogy *az árkalkulációnál számításba sem jön.*

A Tóth Kálmán-utcai hűtőház,

a *Magyar Élelmiszerszállító és Árukereskedelmi Rt.* telepe volt tanulmányutunk második állomása.

Ezt a hűtőházat, sok külföldi nagyvárost megelőzve, 1907—1909-ben építették. Hat emeletsoron 7600 köbméter áll a beraktározás céljaira rendelkezésre. A hűtőház befogadóképessége a beraktározásra kerülő cikkek minémüsége szerint *900—1000 vagon.* Ezzel szemben, akkor, *amikor legerősebb a szezon, 200—220 vagon áru kerül beraktározásra* és csak ritkaságszámba megy, amikor 250 vagon áru foglalja el a hűtőtermek negyedrészét. Valamikor a tojás volt itt a legnagyobb cikk. Évenkint 25—30.000 láda tojás is került a hűtőtermekbe, míg most 10—12.000 láda a maximum. Baromfiból évenkint elraktároztak 2—300 vagónnal is, míg most ez a mennyiség 30—40 vagónra apadt le. Ugyanez a helyzet a gyümölcsnél, vadnál és tejtermékeknél is. *Nagyon szomorúan alakult az idén a hajdani híres pulykaszezon is.* Egy-két vagon pulykát hűtöttek mindössze Anglia számára, míg valaha 50, sőt 100 vagon pulyka is kapott szállást a hűtőházban.

Amelett, hogy exportunk az utóbbi években tetemesen növekedik, *a hűtőház igénybevétele egyre csökken.* A vidék maga raktároz, de ezenfelül az idén a kereskedelmi kapcsolatok is úgy alakultak, hogy *az exportörök nem mertek hosszabb időtartamú beraktározásra spekulálni.* Ez talán csak átmeneti jelenség, de *a vidék hűtőházépítési kedve nem át meneti, sőt egyre fokozódó.*

Igy azután az a szomorú látvány fogadott bennünket a monumentális, modern hűtőházban, hogy *a hűtő- és fagyasztótermek nagy részében alig láttunk árut, sőt találkoztunk egészen üres helyiségekkel is.* Harminc hűtő- és fagyasztó helyiséget azért éppen úgy látja el a hatalmas gépiberendezés kellő fokra lehűtött levegővel, a levegőt éppen úgy szárítja, frissíti és tölti meg ozonnal, mintha minden telve volna áruval és ha nem is telnek meg a raktárhelyiségek, mégis minden cikket gondosan elkülönítenek egymástól. A nagyszerű berendezés kitünően müködik a nehéz viszonyok között is és példásan bonyolítja le a forgalmat, akár *exportról*, akár a *Nagyvásártelep* igényeiről van szó. A hűtőház különben egészen közel, talán egy kilométernyi távolságra van a Nagyvásárteleptől. Ha jön a telefonjelzés, szükség van az árura, a kereskedő mindent készen talál és percek alatt ott vannak ládái a piacon.

Ellentétben a hasonló célú vidéki üzemekkel, itt is *teljes és többszörös biztositék van arra, hogy fennakadás ne fordulhasson elő az üzemben*, mert ez csetleg milliós károkat jelenthetne. A teljes biztosíték szolgálatára a gépházban három gőzgép áll rendelkezésre és hat ammóniákkompresszor 1,200.000 órakalória előállítására alkalmas. A telep *jéggyárral* is egybe van kötve, amelynek napi teljesítő képessége 12—14 vagon.

— Semmi hiba sem lenne itt — mondják nekünk, amikor tanulságos szemlénket befejezzük, — *ha jobban ki tudnók használni kapacitásunkat.* A megcsappant forgalommal szemben csak az az egy marad vígasztalónak, hogy nem újonnan építkeztünk, hogy már minden meg van harminc év óta. Mert arra azután igazán nem jó volna gondolni sem, hogy egy ilyen nagyszabású berendezést legyünk kénytelenek ammortizálni a mai forgalom mellett.

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyürüskenésü csapágyak, tallgyámok, függőgyámok, görgős szíjfeszítők stb.
Faszíjtárcsák — „Integritás" hajtószíjak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

PILÁT PÁL MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS HEGEDŰKÉSZITŐ MESTERE
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 10. SZ.
A Zeneművészeti Főiskola mellett. • Tel.: 1-110-03.
Számtalan kitüntetés, elismerő oklevelek és díjak. Quintiszta hurok. Régi mesterhegedűt a legmagasabb áron veszek és becserélek. Javítás bármilyen hangszeren, fuvós és vonóshangszeren szakszerűen és mérsékelt áron.

HÍREK A PÁRTBÓL

Pártértekezlet. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével pártértekezletet tartott a január 27-iki közgyülés napirendjének letárgyalására. A párt magáévá tette a *Segélőalap* ügyvitelének ellátásához szükséges közigazgatási állások szervezésére vonatkozó polgármesteri előterjesztést, de hozzájárult ahhoz, hogy a párt tagjai a részleteket illetőleg módosításokat terjeszthessenek elő. Elfogadta a pártértekezlet a Viziváros egy részének szabályozási terve, a középső ferencvárosi plébániahivatal elhelyezése céljára kijelölt terület, valamint a Szalay-utca 4. számu telleknek a Budapesti Mérnöki Kamara részére kamarai székház építése céljából leendő átengedése tárgyában tett polgármesteri indítványokat. *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag bejelentette, hogy az őt ért rágalom miatt a teljes elégtételszerzés irányában megtette a lépéseket, kérte azonban azt is, hogy a párt küldjön ki bizottságot ügyének megvizsgálására. A pártértekezlet a kívánságnak eleget tett.

Kerületi pártnapok. A *II. kerületi pártszervezet* a tagok nagy részvéte mellett tartotta meg pártnapját, amelyen résztvettek: *Harrer* Ferenc dr., *Terbócz* Imre országgyülési képviselő és *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok, *Vályi* Lajos dr., a fővárosi pártszervezet h. főtitkára nagyszabású beszédet tartott, amelynek keretében részletesen beszámolt a pártnak a legutóbbi időben kifejtett tevékenységéről és ismertette a párt további célkitüzéseit. Az előadásért *Hivert* Dezső dr., a kerület ügyvezető alelnöke mondott köszönetet. — A *VI. kerületi pártszervezet* nagyszabású pártnapot tartott Szív-utca 61. számú párthelyiségében. A központ részéről *Vályi* Lajos dr. h. főtitkár, a kerület törvényhatósági bizottsági tagjai részéről *Tárkány* Ferenc jelent meg. *Mánássy* Miklósné és *Demiány* Gyuláné dr.-né hálás köszönetüket fejezték ki *Schoepflin* Lajos kerületi elnöknek és *Schilling* Endre h. elnöknek a párt érdekében kifejtett lelkes és eredményes munkásságukért.

A **NEP tanügyi szervezetének** elnöki tanácsa *Dávid* Antal dr. egyetemi m. tanár elnöklésével ülést tartott, amelyen *Bernáth* István dr. ügyvezető igazgató, *Miklós* Béla főtitkár és *Römer* Camillo sajtótitkár tettek előterjesztéseket. Megállapították a legközelebb megtartandó előadások programját. Az előadásokat *Bernáth* István dr. nyitja meg a IV. kerületben tartandó értekezésével.

Fogadóórák a kerületekben

— Január 27-től február 2-ig —

I. kerület (Déli vasut). Tóth Gábor törvhat. biz. tag és Hoór-Tempis Mór ker. elnök minden pénteken este 7—8 órakor.

V. kerület (Hold-u. 9). Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 óra között irodájában (Báthory-u. 5), Krompaszky Miksa ker. elnök minden este 6—7 órakor, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken este 6—7 órakor, Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn este 6—7 órakor.

VII. kerület (Rákóczi-út 50). Deményi Aladár dr. törvhat. biz. tag 28-án este 7—8, v. Pesthy-Müller József Leó törvhat. biz. tag irodájában (Kádár-u. 4.) minden kedden d. e. 11, De Sgardelli Caesar ker. elnök és Szilágyi Jenő üv.-elnök naponta d. e. 11—1 és este 7—9, Rendek Károly dr. ker. alelnök jogi tanácsadó minden pénteken este 6—7, adóügyi tanácsadás minden szerdán este 6—7 órakor.

VIII. kerület (Baross-u. 79.) Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, Füredy Lajos biz. póttag minden szerdán. Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn, valamennyien este 7—8, Altorjay Sándor dr. adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6 órakor. — Pártnap minden hétfőn este háromnegyed 8 órakor.

IX. kerület (Üllői-út 115/b.) Usetty Béla dr. országgyül. képviselő 27-én és 29-én d. u. 1—3, Szentesi József és vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tagok febr. 1-én 7—9, Stéger Béla dr. jogi tanácsadó 29-én d. u. 2—3, pártnap 28-án és febr. 1-én este 7 órakor.

X. kerület (B. Jászberényi-út 2). Pőzel István dr. országgyül. képviselő 27-én este fél 8, v. Tóth András dr. országgyül. képviselő 29-én este fél 7, Dongó Orbán dr. országgyül. képviselő 29-én este fél 7, törvhat. biz. tag, ker. elnök minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1 irodájában (Füzér-u. 13). Gáspár Béla, Kreizler Sándor és Reithauser Róbert ker. alelnökök minden kedden este 6—8 órakor. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7.) Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája minden hétköznapon — szombat kivételével — d.u. 5—8, állásügyekben csak kedden és pénteken. — Pártnap minden csütörtökön este 6 órakor.

XII. kerület (Déli vasut). Henz Lajos dr. törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 6—8, v. nemes Juhász Jenő dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 órakor.

XIII. kerület (Mohács-u. 6). Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag febr. 2-án este 6, Fülöp Endre ker. elnök 27-én este 6, Babitz Gyula biz. póttag 28-án este 6 órakor. — Pártnap febr. 2-án este 6 órakor.

XIV. kerület (Thököly-út 167). Usetty Béla dr. országyül. képviselő február 1-én este 6, Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat. biz. tagok minden pénteken este 7—8 órakor.

Beruházásokra tízmillió pengőt, modernizálásra hat-nyolcmillió pengőt akar fordítani a Gázművek

A gázfogyasztás emelkedése, a magyar szénből való gázgyártás, a mesterséges benzin előállítása, a távfűtés, a földgázkutatás centralizálása és a Gázművek új székházának felépítése az üzempolitikai bizottság előtt

Az üzempolitikai bizottság, amelyet a mult év elején hivott életre *Zsitvay* Tibor dr., most újjáalakulva folytatja azt a munkát, amelyhez a főváros egész közvéleményének elismerése fűződik. Az alakuló ülésen *Lamotte* Károly dr. alpolgármester elnökölt, aki meleg szavakkal méltatta *Zsitvay* Tibor tapintatos és körültekintő elnöki munkásságát. Az elrendelt titkos szavazás során elnökké egyhangúlag újból *Zsitvay* Tibort választották meg, elnökhelyettes pedig ismét *Miklós* Ferenc lett.

Az újjá alakult üzempolitikai bizottság első ülésén a *Székesfőváros Gázművek* vizsgálatát vette sorra. Elhatározta, hogy a helyzet egyszerűsítése céljából mindenekelőtt *a helyszínen tanulmányozza a Gázművek berendezéseit*, ennek kiegészítésére pedig *filmbemutatás* révén vesz tudomást azokról a létesítményekről, amelyeknek helyszíni megtekintésére időt szakítani nem lehet.

Az ülésen *Véssei* Ede dr., a Gázművek vezérigazgatója adott összefoglaló ismertetést az üzem jelentőségéről, helyzetéről és szükségleteiről.

Megcáfolta azt a gyakran hangoztatott ellenvetést, mintha a gáztermelés az elektrifikálás fokozódásával veszítene jelentőségéből.

Külföldi példák egész sorával igazolta, hogy még azokban a városokban is, ahol az elektromos áram lényegesen kevesebbe kerül a gáznál, nagymértékű a gázfogyasztás, ami önmagában véve is bizonyítja, hogy *a gáz használata nincsen csökkenőfélben*. Különösen azért nem lehet erről beszélni, mert *takarékos energia-gazdálkodásról csakis a gáz használata mellett lehet szó*, annál az oknál fogva, mivel a gázhasználatnál a termelt melegnek sokkal nagyobb hányada használható fel, mint akár a szén eltüzelésénél, vagy az elektromos áram használatánál.

Az utóbbi esztendőkben és pedig 1931—1935 között *a gáztermelés és fogyasztás mintegy nyolc százalékkal apadt ugyan Budapesten, ez azonban szükségszerű következménye volt a gazdasági válságnak*, amely takarékosságra késztette a lakosságot.

A főváros polgármestere által inaugurált propagandamunka eredményeként most már újból emelkedik a termelés és a fogyasztás,

ami bizonyítja azt, hogy *a Gázműveket nemcsak fenn kell tartani, hanem a technika újabb fejlődésének figyelembevételével tovább is kell fejleszteni.*

A budapesti Gázművek háromféle gázt tudnak termelni: *kőszéngázt, generátorgázt* és *vízgázt*. Vízgázt eziőszerint nem termelnek, ellenben a másik két gázféleség keverésével állítják elő *a világítógázt*, amelynek fűtő értéke 4000 kalóriát képvisel. Egyre jelentékenyebb mértékben használ fel a Gázművek magyar szenet és

a mult esztendőben már közel 50.000 tonna magyar szén feldolgozására került a sor.

A külföldi szén tekintélyes része a Ruhr-vidékről származik, kisebb mennyiségeket Csehországból, Lengyelországból és Törökországból szereznek be.

A Gázműveknél keresztülvett racionalizálási intézkedések eredménye gyanánt jelentékeny megtakarításokat lehetett elérni,

a termelés tehát gazdaságosabbá vált, amihez hozzájárult az a körülmény is, hogy *a melléktermékek értékesítése jelentős hasznot biztosított.*

A Gázművek által szolgáltatott gáz mai ára a békebeli egységárakkal szemben csökkenést mutat, mer *3 aranyfillérrel kevesebbe kerül ma a gáz, mint 1914-ben.*

A propaganda-tevékenységet nagy buzgalommal folytatják a Gázművek és el is érték már azt, hogy

1930—1933 között 33.000 új fogyasztó kapcsolódott be.

A propagandatevékenység a háztartások akvirálásán kívül kiterjed *az ipari fogyasztás növelésére* is és a gáznak itteni népszerűsítéséhez nem kis mértékben járulnak azok az engedmények, amelyekben a nagyobb ipari fogyasztókat részesítik.

Rendkívül érdekes volt az üzempolitikai bizottság elé terjesztett jelentésnek az a része, amely megállapította, hogy

az óbudai gázgyár termelőképességét évente még harmincmillió köbméterrel lehet fokozni.

Ha ezt az egész mennyiséget sikerülne elhelyezni, akkor a *Gázművek tiszta üzleti feleslege évente két és félmillió pengővel növekednék.*

Nemzetgazdasági szempontból óriási jelentősége van a hazai szénféleségekből való gáztermelésnek.

A Gázművek a legközelebbi jövőben javaslattal fordul a polgármesterhez, és azt kéri, hozzon létre külön szervezetet, amelynek egyedüli hivatása az lenne, hogy a hazai szén felhasználásának kimunkálását biztosítsa.

Ebben a szervezetben egyesülnének az állam, a Gázművek, a hazai szénbányák kiküldöttei és a legbehatóbban megvitatnák mindazokat a lehetőségeket, amelyeket egyrészt *a magyar szenekből való gáztermelésre*, másrészt

a mesterséges benzinnek hazánkban való termelésére

vonatkoznak. További feladata lenne ennek a bizottságnak

a gázzal való távfűtés

kérdésének tanulmányozása.

A Gázművek égisze alatt fogják egységesíteni *a földgázkutatásokat* is. Az iparügyi minisztérium jóváhagyása folytán erre vonatkozólag megtörtént már az elvi megállapodás, melyet most a közeljövőben *a fúrási tevékenység centralizálása* fog követni.

A Gázművek boldogulása szempontjából nem közömbös az sem, *milyen mértékben vesznek részt a fogyasztásban a Pest környékén elterülő városok és községek.* 1931 óta *Kispest* városa budapesti gázt használ, *Ujpest* pedig már hosszú évek sora óta be van kapcsolódva. Minthogy a pestkörnyéki további városok bekapcsolása jelentékeny költségekkel jár, egyelőre várni kell és csak akkor lehet komolyan foglalkozni a gáztermelés ilyetén úton való megnövelésével, ha legalább négymillió pengő kihasítható lesz erre a célra.

Egyelőre a gázgyár azokat az intézkedéseket szándékozik keresztülvinni, amelyek a meglévő helyzeten tudnak enyhíteni. Éppen most van abban a helyzetben a Gázmű, hogy

a legközelebbi időben nemzetközi pályázatot ír ki egy teljesen modern kokszoltató és kokszosztályozó berendezés létesítésére.

Ez a létesítmény közel *kétmillió pengő* költséget igényel, amelyet a Gázművek igazgatósága a polgármester legközelebbi beruházó programja keretébe kíván beállítani. Hasonlóképpen megérett a a kivitelre a *Gázművek székházának* ügye is.

Ötmillió pengős előirányzat keretén belül akarja felépíteni a Gázművek a minden adminisztratív szervét magába foglaló székházát

és ez a hatalmas összeg egyrészt a Tisza Kálmántéri telek eladásából fedezhető, másrészt az üzem nyugdíjalapjaiból vett kölcsönből ruházható be. Végeredményben

körülbelül tízmillió pengő a legsürgősebb természetű beruházásoknak az összege, ezenkívül további hat—nyolc millió pengőre lenne szükség ahhoz, hogy az egymás után következő évek folyamán valamennyi modernizálást keresztül lehessen vinni.

Az üzempolitikai bizottság tagjai és a behívott szakértők alaposan megvitatták *Véssei* Ede vezérigazgató nagy alapossággal elkészített előterjesztését és az elhangzott felszólalások eredményeként máris megállapítható, hogy *szinte kivétel nélkül osztják azt a felfogást, hogy a Gázműveket a modern idők követelményeinek megfelelően fejleszteni kell.*

Az üzempolitikai bizottság most következő üléssorozatán a magyar szénből való gáznyerést, a földgázkutatást, a gázgyártásnak az energiagazdálkodás és a főváros melegellátásában elfoglalt szerepét fogják részletesen megvitatni.

Természetes, hogy ez a pár szóban kifejezett feladat a kérdések hatalmas csoportját tárja majd az üzempolitikai bizottság elé, mert megvitatásra várnak mindazok az ügyek, amelyek *a termelés olcsóbbátételét, az üzem biztonságát, a speciális szempontokat*, stb. foglalják magukban.

Az üzempolitikai bizottság elhatározta egyébként, hogy *január 27-én, szerdán tartja meg a Gázművek helyszíni vizsgálatát*, a következő napon pedig ujabb ülésre ül össze és ekkor már megkezdi a szakértők által előkészített tárgyalási anyag megvitatását.

Váratlan akadály

késlelteti az óbudai kivezető fő-út megépítését

A MÁV nem hajlandó áthelyezni vágányait — A Ferdinánd-híd tatarozása — Anket összehivását kéri a polgármester

A székesfőváros jövő fejlődése szempontjából egészen különleges jelentősége van *az új óbudai kivezető főút forgalomba állításának*. A kijelölt útvonalon már hetek óta folyamatban vannak *az előkészítői munkálatok*, a székesfővárosi *Vízművek* és a *Gázművek* pedig már a téli hideg beállta előtt *befejezték a szükséges csőfektetéseket*. Váratlan nehézségként jelentkezett most a *Magyar Államvasutak igazgatóságának* az a véleménye, hogy az óbudai rakparton húzódó síneket *nem hajlandó saját költségére áthelyezni*. A Pálffy-tértől a Filatori-gátig futó *HÉV*-kocsik ugyanis nem saját pályájukon haladnak, hanem úgynevezett *peage*-vonalat vesznek igénybe, amelynek megépíttetője és tulajdonosa a *MÁV*. A dunaparti körvasúthoz tartozik ez a vonalszakasz, amelynek igénybevételéért a *HÉV* szerződésileg megállapított évi *bérösszeget fizet*. A vágányáthelyezési munkálatok elvégzése nélkül *nem lehet megkezdeni az óbudai kivezető főút építését*, viszont

a székesfőváros abban a meggyőződésben él, hogy sem jogának, sem kötelességének nem tekintheti az Államvasút tulajdonában levő vágányzat más helyre való átvitelét.

Szakértői vélemények szerint kb. *300.000 pengőre lehet tenni azt az összeget, amibe a vágányáthelyezés kerülne.* Ennek az összegnek viselésére a *MÁV* semmi hajlandóságot nem mutat, úgy hogy mindaddig, amíg ezt a kérdést dülőre nem viszik, *kénytelen-kelletlen szünetelnek a kivezető főút építési munkái.*

Szendy Károly polgármester a hír vétele után nyomban *összeköttetést keresett a MÁV elnökségével*, majd a kereskedelemügyi minisztériummal is, minthogy azonban a dolgot áthidalnia rövid úton nem sikerült,

arra kérte a minisztériumot, hogy a legközelebbi jövőben hívjon össze ankétot, amelyen a MÁV és a székesfőváros kiküldöttei egyezséget létesítenek

a szóbanforgó ügyben.

Beavatott helyről

nyert értesülésünk szerint ezen a kérdésen kívül *más témák is szóba fognak kerülni*, elsősorban a *Ferdinánd-híd tatarozásának és átépítésének ügye*, nemkülönben a *halálsorompók* rendezése. Ez utóbbiakra nézve a *MÁV* már korábban határozatot hozott, amely úgy szólott, hogy miután ki akarják telepíteni a Budapest—ceglédi vasútvonalat, nem lenne kívánatos jelentékeny összegek befektetése arra az egykét esztendőre, ameddig ez meg nem történik. E vélemény nyilvánítása óta azonban *már több év elmult és az egyre jobban fejlődő Zugló különösen azóta, amióta kerületi önállóságát is elnyerte, mind károsabban tapasztalja a város belterületétől való kényszerű elhatároltságát.* A XIV. kerület lakossága egyre erőteljesebben követeli *a helyzet enyhítését* és ez a körülmény érlelte meg a polgármesterben azt a gondolatot, hogy *a tárgyalóasztal mellett ismét szőnyegre hozza a kérdést*, amelynek megoldását a főváros lakosságának közel egytized része várja.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.
Törv. védve

PRIMUSZ JÁNOS
ÉPITŐMESTER
TELEFON: 1—876—42.
BUDAPEST, FERENC-KRT 24.

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A jövő század regénye

Vágó József „Budapest világváros" kiállítása a Nemzeti Szalonban

Nagy barátunk, *Mussolini*, aki mocsárból várost varázsol és koncepciókat nem kér kölcsön mástól, nem tudna nagyobb, monumentálisabb és világvárosiasabb világvárost elgondolni Budapestből, mint aminőt *Vágó* József építőművész megrajzolt számunkra. A Nemzeti Szalon termeiben szombaton nyílt meg Vágó József *„Budapest — világváros"* kiállítása, amelyet Budapest művészi átépítését célzó tervek gyűjteményének nevez.

— Nem szabad visszariadni az utópiáktól, — mondja ő maga. — Amint *Verne* és *Jókai* fantasztikus *jövő század regényei* gyermekmesékké váltak az élet valóságaihoz képest, úgy a legmerészebb városépítő fantázia is mindig kicsinyesnek bizonyul a lüktető élet gigantikus átalakulásaival szemben . . . E kiállításon összegyűjtött anyag, — sok év munkájának eredménye, — a nagy problémákra akarja felhívni a közönség és a hatóságok figyelmét. Nem többé-kevésbé sikerült képekről van itt szó, hanem *a főváros jövő fejlődéséről*, pénzben is kifejezhető vitális érdekeiről. Olyan problémákról, amelyek helyes vagy helytelen megoldása, túl a város határain, az egész ország gazdasági és kulturális fejlődésére is kihatással lehet.

— Tehát a *jövő század regénye*, — mondja *Vágó József* és amint a kiállításon elkáprázunk, ez a gondolat tolul fel bennünk. Tervekben, rajzokban, a földről és a levegőből elképzelt távlatokból egy regény terebélyesedik ki előttünk, amelyet az építőművész, a költő és a fővárosába szerelmes szív alkotott hatalmas munkával, hogy az ő nagy szeretetét és lelkesedését átplántálja azokba is, akik a kiállítását megnézik.

A regény összefoglalása *Budapest világvárosi térképe*, amelyben az az elgondolás dominál, hogy a város egy szerves egész, amelynek éppen úgy összhangja van, mint a muzsikának. Az egymásután következő fejezetek: a *Nyugati pályaudvar* mai helyének és környékének, közte *a Berlini-térnek* rendezése, az új pályaudvar a Szinyey Merse-utca vonalában, azután a *Forum Hungaricum* a Bazilikától a Kálvin-térig, majd *a város belső területének ujjáépítési terve*, az új Nemzeti Színházzal, a Múzeum-körút felé megnyitott Károlyi-parkkal és a Városháza műtörténelmi részének meghagyásával, míg *az új Városháza a Dunaparton kap helyet*. Következő fejezet a *Kálvin-tér*, majd az *Erzsébet hídfő* rendezési terve, *az új Tabán* és a *fürdőváros centrum*, a *Déli pályaudvar* és a *Vérmező* rendezése.

Minden nagyvonalú, minden modern és egyetlen terv sem a költségekkel számol, hanem a művész fantáziája szárnyán a legideálisabb megoldást keresi. Éppen ezért teljes élvezetet nyújt *Vágó* József a szemlélőnek, akit a praktikus földről magasabb szférákba vezet.

Tormay Géza párisi tárgyalásai a világkiállítás magyar csoportja ügyében. A san-remoi idegenforgalmi értekezletről *Tormay* Géza dr. államtitkár, a *Magyar Idegenforgalmi Hivatal* elnöke, Párisba utazott, ahol érintkezést keresett francia hivatalos körökkel avégből, hogy a Franciaországban őrzött magyar vonatkozású értékek és érdekességek sorozatosan bemutathatók legyenek a világkiállítás magyar csoportjában. Ezek a relikviák főleg II. Rákóczi Ferenc párisi udvari tartózkodására vonatkoznak és kiállításuk *a francia-magyar* történelmi hagyományokon alapuló *barátság elmélyítését célozza*.

Új fővárosi bizottsági tag. *Verebély* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tagsága megszűnt a közigazgatási bíróság döntése alapján. A bíróság határozata most érkezett le a fővároshoz, s *Cselényi* Pál dr., az igazolóválasztmány elnöke úgy intézkedett, hogy *Verebély* Jenő helyett a következő pót-tagot, *Lotz* Antal dr.-t hívják be a törvényhatósági bizottságba.

A Gázművek a kulturális haladás szolgálatában. A *Székesfővárosi Gázművek*, amely felé most az üzempolitikai bizottság tárgyalásai fordítják a közfigyelmet, amellett, hogy a kultúrának fizikai értelemben vett energiaforrása, a haladásnak modernül berendezett *könyvtárával* és *olvasótermével* is szolgálatára áll. *Már 1922 óta működik a könyvtára*, amelynek könyvállománya 7198 kötet, évi forgalma pedig 16.031 mű. Tizedik évfolyamához jutott az idén a *Gázművek Lapszemléje*, amely a mult esztendőben is hetenkint, összesen 242 oldal terjedelemben jelent meg és abban *Bikhal* Lajos dr., a Gázművek főtitkára nyolcvanféle politikai, városi és magyar—német-nyelvű szaklapnak az üzemmel kapcsolatos közleményét dolgozta fel. *Összesen 1585 közlemény került feldolgozásra a lapszemlében*, amely külön fejezetekben foglalkozott az üzemek személyzeti ügyeivel, gázszakmai kérdésekkel, figyelemmel kísérte a gázárak alakulását külföldön, gáztechnikai kérdésket tárgyalt, foglalkozott a racionalizálás kérdésével, versenyproblémákkal, felölelte a kokszra és egyéb melléktermékekre vonatkozó adatokat, a külföldi gázgyárak zárszámadási adatait és más szakszerű eseményeket.

A NEP VII. kerületi szervezetének ülése. *Az erzsébetvárosi pártszervezet* elnöki tanácsa nagy érdeklődés mellett tartotta meg idei első ülését. *De Sgardelli* Caesar, a kerület elnöke megnyitójában együttműködésre buzdította a tanács tagjait, mert meggyőződése szerint eredményes és hasznos munkát csak közös együttműködéssel lehet elérni. *Rendek* Károly dr. ügyvéd, tb. tiszti főügyész, kerületi alelnök beszédében az Erzsébetváros régi alkotmányos tradicióira utalt. A jövőben is alkotmányos szellemben kell a kerületnek dolgoznia, hogy az Erzsébetváros elérje azt a vezető pozíciót, amely nagyságánál fogva megilleti. *Ercsey* László reálgimnáziumi tanár, kerületi központi titkár statisztikai adatokkal ismertette a kerület politikai helyzetét és az eddig kifejtett szociális és gazdasági munkákat. *Arany* Sándor tanár, *Lilsek* Jenő min. osztálytancásos, *Lajta* Márton dr., *Starzsinszky* Ferenc, *Szilágyi* Jenő kerületi alelnök, *Szombathy* Kálmán ny. hadbiztos hozzászólása után elhatározták, hogy minden hónap második hétfőjén elnöki tanácsülést tartanak és megvitatják a kerületet érdeklő kérdéseket. *Kőhegyi* Andor dr. ny. ezredes-hadbiztos indítványára egyhangú lelkesedéssel elhatározták, hogy *táviratban üdvözlik Zsitvay Tibor dr.-t*, a párt székesfővárosi elnökét. Ezután *De Sgardelli* Caesar elnök zárta be az ülést.

Új rend a közegészségügyi ügyosztályban. *Szendy* Károly polgármester *Salamon* Géza dr. tanácsnok előterjesztésére az ügyintézés zavartalan és fennakadás nélküli ellátása érdekében a *X. ügyosztály ügykörét két csoportra osztotta*. Az első csoportba tartoznak a jövőben a hórházak ügyei, a gyógydíjak behajtása, a közegészségügyi és bakteriológiai intézet, a fertőtlenítő intézet, valamint a tüdőbeteggondozó intézet ügyei is. A másik csoportba kerültek: a temetők, községi temetkezési intézet, a köztisztasági hivatal ügyei, a közegészségügyi határozatok, a közegészségi kihágási ügyek, a gyógyszertárak és a közegészségügyi intézmények légoltalmi felkészültségének ügyei is. Az első csoportba beosztott előadói személyzet munkájának felülvizsgálatára vonatkozóan az ügyosztályvezető tanácsnok állandó helyettesítésével — eddigi megbízatásának érintetlenül hagyása mellett — *Rostagni* Achilles dr. főjegyzőt, a másik csoportra vonatkozóan pedig vitéz *Bárány* László dr. tanácsjegyzőt bízta meg a polgármester.

Törs Tibor országgyűlési képviselő a külföldi magyarság reviziós jelentőségéről. *Törs* Tibor országgyűlési képviselő a minap figyelemreméltó és gondolatokban gazdag előadást tartott a szentimrevárosi Kaszinóban a külföldön élő magyarságról, amellyel együtt összesen 15 millió magyar él a földön. Ez tehát a számok erejénél fogva is azt jelenti, hogy nekünk kell a Dunamedencében dominálnunk, mert hiszen *többen vagyunk, mint akár a csehek, akár a románok, akár a szerbek*. Be kell tehát szervezni a revizió szolgálatába a külföldi magyarokat, hogy *egységes fellépésünkkel kivivjuk magunknak a minket megillető jelentőséget*.

Az Orvosi Hirlap legújabb száma is igazolja azt a nagy népszerűséget, amelyet ez az orvostársadalmi hetilap kivívott magának. Érdekes és változatos tartalmában nemcsak a szakember, hanem a nagyközönség is olvasni valót talál. Sok értékes cikk, riport, irodalmi olvasmány, hasznos tudnivaló gazdagítja a *Huzly* Imre dr. és *Egerváry* Tibor dr. szerkesztésében megjelenő lapot.

Idegenforgalmi transzparens-oszlopok a Dunakorzón. A Közmunkatanács *Bessenyey* Zénó dr. elnöklésével tartott teljes ülésén több nagyobb építkezésre adott engedélyt. Így engedélyezte a Nagymező-utcai Európa-szálló helyén hatemeletes lakóház építését azzal, hogy az épület udvarát szórakozóhelynek alakíthatják át. Városrendezési szempontból nem járult hozzá a tanács a Zsigmond-utca 47. számú saroktelken tervezett hatemeletes épület felépítéséhez. Elhatározta a Közmunkatanács, hogy legközelebb foglalkozni fog a *Zsigmond-utca beépítési módjának végleges megoldásával*. Elvi engedélyt adtak az ülésen a Csányi-utca és Dob-utca sarkán tervezett hatemeletes bérház építéséhez. Ez az épület a megnyitandó Madách-útra kerül. A *Városok Országos Szövetsége* azt kérte, hogy a Dunakorzón a vidéki városokat ismertető hirdető oszlopokat állíttasson fel a Közmunkatanács. Arra való tekintettel, hogy a korzón sok hirdetőoszlop áll, a Közmunkatanács a kérdést úgy oldja meg, hogy nem tömör hirdetőoszlopokat, hanem *transzparens hirdetőoszlopokat állíttat fel*.

A bíróság is elégtételt adott Nagy Ferencnek. Mint ismeretes, a főváros igazoló választmánya teljesen tisztázta *Nagy* Ferenc törvényhatósági bizottsági tagot, akit azzal vádoltak meg, hogy a fővárosi útépítéshez szállított köveket házának építéséhez használta fel. Most a bíróság is teljes elégtételt szolgáltatott ebben az ügyben *Nagy* Ferencnek. A rágalmat ismertette az egyik napilap, amelynek munkatársa vádlottként állott a budapesti törvényszék *Méhes*-tanácsa előtt. A bíróság elrendelte a valódiság bizonnyítását, amelynek során *Király* Kálmán tanácsnok, *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos, *Schara* Béla tanácsnok, kerületi előljáró és *Schaffer* Antal útépítési vállalkozó vallomása alapján a bíróság megállapította, hogy *Nagy Ferenc egyetlen építő követ sem tulajdonított el a főváros tulajdonában levő kövekből* és megállapítást nyert az is, hogy *Nagy Ferenc háza már felépült, amikor a szóbanforgó útépítési anyagot a közelben felhalmozták*. A törvényszék ezek után az inkriminált cikk szerzőjét *bűnösnek mondta ki sajtó útján elkövetett rágalmazás vétségében és ezért 500 pengő pénzbüntetésre ítélte*.

Fronthareosrendelet a frontharcos törvény előtt. Mintegy ezer frontharcos részvételével tartotta meg a IX. kerületi frontharcos főcsoport gyűlését. *Studinka* Béla elnöki megnyitója után *Szelnár* Aladár a frontharcos törvényjavaslat benyujtását sürgette. *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag, országos ügyvezető alelnök és v. *Tóth* András dr. országgyűlési képviselő azt indítványozták, hogy a kormány addig is, amíg a frontharcos törvényt tető alá hozza, szabályozza rendelettel a frontharcos kérdést. A gyűlés általános helyesléssel fogadta az indítványt.

Építési adminisztrácló és építési szabályrendelet címmel tartott előadást *Münnich* Aladár műépítész, a Közmunkatanács tagja, az Építőmesterek Egyesületében. Az előadáson megjelent *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, *Fodor* Sándor miniszteri osztályfőnök, a Közmunkatanács mérnöki osztályának vezetője, *Katona* János és *Wellisch* Andor törvényhatósági bizottsági tagok, az építőmesteri kar számos kitűnősége és igen nagyszámú hallgatóság. A mindvégig nagy érdeklődést keltő előadás során az előadó rámutatott a mai építési admirisztráció számos hibájára és megjelölte az orvoslás módjait. A mai helyzet gyökeres javulását az új építésügyi szabályzattól várja, amelynek modern alapelveken kell felépülnie, hogy, szakítva a mai rendszerrel, gyökeres javulást hozzon úgy az építtetők, mint az építők számára. Az előadás után *Molnár* Sándor mérnök felhívta a figyelmet arra, hogy mielőtt az építésügyi szabályzat munkáját befejeznék, ismertessék meg azt az érdekeltségekkel, hogy azok gyakorlati észrevételei figyelembe vehetők legyenek.

Orkánbiztos, esővíz levezető zászló. A háztulajdonosokat, házgondnokokat, hatóságokat, iskolákat és mindenkit, aki örömünnepeken vagy gyásznapokon lobogót tűz ki háza ormára, bizonyára élénken érdekli az a modern zászló, amelyet *Löffler* Sámson magyar kesztyű- és kötszövöttáru gyára hoz forgalomba. Az új rendszerű, *orkánbiztos és esővíz levezetővel felszerelt zászló* valóban praktikus találmány, amelyet a legnagyobb elismeréssel fogad mindenki. *Ezt a zászlót a legerősebb orkán sem tudja rúdjáról letépni, az esővíz pedig a rúdról lefolyik*, nem szivárog a szövetbe, ami a zászló hosszú élettartamát biztosítja. Most, amikor rendelet teszi kötelezővé a zászlónak a nemzeti ünnepeken való kitűzését, különösen időszerű ez a praktikus találmány, *Löffler* Sámson gyárosnak (Budapest, VI., Dessewffy-utca 11) megbízottai felkeresik az érdekelteket és vételkényszer nélkül bemutatják az új rendszerű zászlót.

Január 28 és 31-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fűtés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán u. 25. TELEFON: 1-240-17.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Ismét erősen emelkedett a Kereskedelmi Bank tiszta nyeresége

Közismert tény, hogy a magyar pénzügyi helyzet megítélésénél a nemzetközi pénzpiac mindig tekintetbe veszi a *Kereskedelmi Bank* forgalmának és jövedelmének alakulását. Ebből a szempontból az intézet most nyilvánosságra hozott 1936-os mérlege *minden bizonnyal növelni fogja a külföld bizalmát és elismerését.* A tételek összehasonlítása mindenütt *a fejlődést* és általában *az üzletkörök állandó terjeszkedését* bizonyítja, amivel együtt mutatkozik aztán a tiszta nyereség egészen kivételes arányú növekedése: *ez a tiszta jövedelem ugyanis az előző évi eredményt tekintve, több mint egymillió pengővel 4.4 millióra emelkedett,* és ebben az összegben nem szerepel a tavalyi elővitel. A magyar közönség bizalmát mutatja az a körülmény, hogy *a betétállomány 290 millió pengő,* ugyanekkor viszont az intézetnek a magyar hitelellátás terén való kötelességtudása mellett szól *a 265 millió pengős kihelyezés.* Ez a kiváló eredmény, amely még inkább növeli a *Kereskedelmi Bank* világviszonylatban is egészen kivételesen előkelő tekintélyét, természetesen elsősorban *a kitünő vezetésnek tulajdonítható.* És itt az első sorban áll a bank régi, érdemes elnöke, *Weiss* Fülöp, aki sokévtizedes munkájával *világszerte, a nemzetközi pénzpiacon szerzett magának méltó elismerést.* Utána pedig kitünő segítőtársa következik, *Stein* Emil dr. vezérigazgató, aki *nagyvonalúan,* de ugyanakkor az igazi pénzembert jellemző *körültekintő óvatossággal hajtja végre pénzügyi elgondolásait.* Mondani sem kell talán, hogy a két vezetőnek méltó munkatársai az intézet fémjelzett nevű igazgatói és az óriási adminisztrációt korrektül lebonyolító tisztviselői gárda. Az intézet mérlegéről egyébként a következő jelentést adták ki:

A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* igazgatósága *Weiss* Fülöp elnöklete alatt e hó 19-én ülést tartott, amelyen megállapította, hogy az 1936. üzletév — a nyugdíjalapnak a kötelező juttatáson túlmenő kivételesen nagyösszegü dotálása után — elővitel nélkül *4,354.312.90 P tiszta nyereséggel* zárult, az előzőévi *3,301.098.23 P-vel szemben.*

Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy az ezévi február 3-án, délután fél 5 órakor megtartandó 95-ik rendes évi közgyülésnek javasolni fogja, hogy az *1936. évi osztalék* kifizetésére, ugyanúgy, mint tavaly, 1,500.000 P, vagyis részvényenként *3 P fordíttassék,* továbbá, hogy a rendes tartalékalap 1,000.000 P-vel, az intézeti épületek értékesökkenési alapja 200.000 P-vel, az alkalmazottak jóléti intézményei pedig 60.000 P-vel javadalmaztassanak és az 1937. üzletévre *2,093.273.23 P nyereség vitessék elő.*

Az 1936. évi tiszta nyereség a tavalyit 1,053.214.67 P-vel haladja meg, ami *az összes üzletágak erőteljes fejlődésének a következménye.* Leírásokra ez alkalommal, az előző évek sokkal nagyobb szükségletével szemben, *a szokásos szigorú elbírálás* mellett, csak 612.000 P-t kellett fordítani. A bank nyereség- és veszteség-számlája ezúttal első ízben tünteti fel külön *a fiókok jövedelmeit és terheit,* míg a multban a fiókoknak csak tiszta hozama vétetett figyelembe a nyereség kimutatásánál.

A könyvecskékben elhelyezett *takarékbetétek* kerek összegben 1,800.000 pengővel emelkedtek, míg a folyószámlabetétek 5,450.000 pengővel csökkentek, úgyhogy *az összes betétállomány 290,216.000 pengős* összege 3,664.000 pengővel kisebb a tavalyinál. Bár a belföldi betevők folyószámlabetétei is emelkedtek, a folyószámlabetétek tételénél végeredményben csökkenés mutatkozik, mivel külföldiek folyószámlaköveteléséből a belföldi betéttöbbletet meghaladó összeg került kifizetésre, ami *a nagyobb transzferálási lehetőségekkel volt összefüggésben.* A kezességi üzlet állománya 26,122.000 pengőről 34,400.000 P-re emelkedett.

Az aktívák között a pénztárkészletek, valamint a pénzintézeteknél és bankcégeknél elhelyezett tőkék állománya 40,106.000 pengőről 29,390.000 pengőre csökkent, az adósok állománya 108,645.000 pengőről 116,294.000 pengőre, a váltótárca 145,098.000 pengőről 149,635.000 pengőre emelkedett.

Élénk emelkedés a Pesti Hazai Első Takarékpénztár mérlegében

Három év mulva lesz száz esztendeje, hogy *Fáy* András kezdeményezésére megalakult a *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület,* amely azóta is megőrizte *Fáy* András erkölcsi hagyatékát, aminek *példaadóan gondos őrzője és továbbfejlesztője az intézet két legfőbb vezetője, Erney Károly és Milos György.* A most kiadott 1936. évi mérlegjelentés minden tétele ezt a hagyományos, komoly szolidságot, ezt a konzervativan óvatos, de előrelátásában *mégis haladó üzleti politikát tükrözi.* A közönség rendületlen bizalmát tanusítja *a betétállomány kétmilliós emelkedése,* az üzleti tevékenység élénkülését és terjeszkedését pedig *a váltótárca ötmilliós szaporulata* bizonyítja beszédesen. Az óvatos üzletpolitikát tekintve, szinte természetes, hogy *a latens tartalékok az idén is jelentékenyen szaporodtak,* de a nyílt tartalékolások is *meghaladják* a multévieket. Az ország legrégibb és legnagyobb takarékpénztára hagyományainak megfelelően, a mutatkozó magasabb nyereséget *nem az osztalék felemelésére, hanem belső erőinek gyarapítására fordítja.* A kiadott mérlegjelentés figyelemreméltó adatai a következők:

A *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület* igazgatósága január 23-án tartott ülésében megállapította az 1936. üzletévi mérlegét, a nyereség- és veszteségszámlát és elhatározta, hogy a február 6-ra egybehívandó 97-ik rendes közgyülésen 1,415.008.38 pengőt tevő nyereség felosztására nézve a következő javaslatot fogja előterjeszteni:

Fizettessék *osztalékra* minden egyes részvény után 3 pengő, *200.000 darab részvény után tehát 600.000,* fordíttassék a rendes tartalékalapra 100.000, az ingatlanértékcsökkenési tartalékalapra 150.000, az egyesületi nyugdíjtartalékalapra 50.000, az „Erney Károly-alap"-ra 10.000, jótékony és alapítványi célokra, a fővárosi pénzintézetekkel együtt adott összegeken felül 12.000, a felügyelőbizottság és a választmány tagjainak tiszteletdíjára 19.655, a tisztviselők külön jutalmazására 70.000 és az alapszabályszerű jutalékok levonása után fennmaradó 338.822.38 pengő az 1937. évi nyereség- és veszteségszámlára írassék át.

A magyar közgazdaságban már az előző évben észlelt javulási folyamat a lefolyt évben örvendetes módon fokozódott és annak már úgyszólván minden ágára kiterjedt. Az üzleti életnek ezzel együttjáró megélénkülését nemcsak az intézet pénztár- és összes forgalmának számadatai tükröztetik vissza, amelyek az előző évi 1.263.751.910.53 pengőről 1.461.026.024.10 pengőre, illetve 8.274.578.804.40 pengőről 8.621.521.174.90 pengőre emelkedtek a lefolyt évben, hanem egyes üzletágak álladékának emelkedése is. Igy *a könyvecskékre elhelyezett betétek* 74,441.235.47 pengőt, *a folyó- és csekkszámlára elhelyezett betétek* pedig 44,019.357.87 pengőt tettek, *az intézetnél elhelyezett összes betétek álladéka pedig, az egyéb hitelezők összegének betudásával,* az 1935. évi 124,309.819.25 pengőről *126,399.947.24 pengőre növekedett.*

A betétek összálladékának növekedése — *a mai viszonyok között* — mindenesetre beszédes tanujele *az intézet továbbfejlődésének,* a nagyközönség továbbra is fennálló *rendületlen bizalmának* és az intézet érvényesülési területe kiterjedésének. Ezen utóbbi megállapítás az intézet *váltótárcájának* számottevő emelkedésében is alátámasztást nyer, amely az 1935. évi 80,891.695.89 pengővel szemben a lefolyt év végén 85.379.732.35 pengőt tesz.

Az értékpapírokra adott előlegek álladéka némi emelkedést mutat. *Az adósok és a különféle adósok álladéka* számot nem tevő csökkenést tüntet fel, ami egyes ezen üzletágban is történt folyósítások dacára, közületeknek korábban engedélyezett hitelek részbeni visszafizetésében találja magyarázatát. *Ezen üzletágnak összes álladéka* a tavalyi 30,520.554.08 pengővel szemben 30,246.056.94 pengőt tesz. A jelzálogkölcsönök álladéka az e téren uralkodó teljes tétlenség mellett, 44,524.634.98 pengő. *Az intézet értékpapírtárcájának álladéka* 8,415.616.53 P-ről 7,830.751.28 pengőre ment vissza.

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egé zségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

Gazdasági Szemle

Tisztességtelen verseny

címén keresetet adtak be a budapesti törvényszékhez, amelyet arra kérnek a felperesek, hogy rendelje el a *Textilbeszerző és Ruházati Cikkeket Árusító K. F. T.* tisztességtelen versenyének abbahagyását. A tisztességtelen versenynek sokféle fajtája van, amennyiben azonban az említett kereset tényállításai megfelelnek a valóságnak, most egy egész kivételesen erkölcstelen és szokatlan módszer került nyilvánosságra. Ez a bizonyos k. f. t. ügynököket tartott, akiknek az volt a feladatuk, hogy kiszaglásszanak olyan egyéneket, akik pillanatnyi pénzzavarban vannak, fizetőképességük jó, de nem áll rendelkezésükre olyan ellenérték, amit letétként bankszerü kölcsönnél általában elszoktak fogadni. Ezeknek a szerencsétleneknek nyújtottak azután úgynevezett árúhitelt, ami által megkárosították a bajbajutottakat, de megkárosították a tisztességes kereskedőket is, akik természetesen nem a bajbajutott vásárlóközönség szorultságát használják fel arra, hogy a portékájukon túladjanak. A szegénységnek és a gyanutlanul üzleti tisztességnek ezeket a szemérmetlen vámszedőit ki kell füstölni a magyar közgazdasági életből. Reméljük, ez a legrövidebb időn belül meg is történik.

Nem knappol

egészen az a hiresztelés, hogy néhány hónapi kényszerü visszavonulás után ismét erőteljes aktivitásba lendült Knapp Miksa. Régi vállalkozása, az Union Garantee Trust keretében, mint annak vezérigazgatója óhajt állítólag Anglia felé irányuló exporttevékenységet kifejteni. Nem tudjuk, hogy az angol kereskedők milyen érzelmekkel fogadják *Knapp* Miksa exportőri elgondolásait, amelyekben feltétlenül több a fantázia, szóval az érzelmi elem, mint az értelmi elem, tekintve, hogy *Knapp Miksa nem is olyan régen, bírósági tárgyaláson vallotta, hogy mindössze a negyedik elemiig jutott el* főiskolai tanulmányai során. A diplomás angol kereskedők minden bizonnyal elvárják üzletfeleiktől a négy eleminél valamivel magasabb világkultúrát és aligha tartják a kereskedelmi tevékenység csúcsteljesítményének *Knapp* Miksa élete főművét, ami tudvalevően a Salan. Vagy talán . . . *Knapp* Miksa, illetve becéző nevén: Salan Muki mást remél?

Áruházaink

szívesen hivatkoznak külföldi példákra, amikor hangos és ellenőrízhetetlen sajtókampánnyal azt bizonygatják, hogy milyen jól megy külföldön az áruházaknak és speciális magyar jelenség csupán a kétségtelenül tapasztalható általános és elkeseredett áruházellenes hangulat. Nem szólal meg azonban ez a sajtóhadjárat akkor, amikor annak kellene hangot adni, hogy milyen erélyes eszközökkel törik le külföldön az áruházak terjeszkedését, amelyek káros voltával és túlkapásaival mindinkább tisztában kezdenek lenni világszerte. *Épp a közeli napokban hozott törvényt a belga parlament, amely megtiltja újabb áruházak alapítását, de még a meglévők terjeszkedését sem engedi meg addig, amíg egy most készülő részletes javaslat nem szabályozza pontosan az áruházi terjeszkedés határait.* De nemcsak itt Európában, hanem a távol keleten is érezteti hatását az áruházak tulkapása. *Japánban* szinte példa nélkül álló törvényt hoztak: *kötelezték az összes áruházakat, hogy egyesüljenek.* Ennek a szokatlan intézkedésnek az a magyarázata, hogy az áruházak az egymással folytatott kiméletlen verseny során teljesen tönkretették az ősi japáni kereskedelmet, így tehát a trösztösítéssel ennek a semmilyen jogos érdeket nem ismerő versenynek akar véget vetni a japán törvényhozás. Az elgondolás mindenesetre eredeti és bizonyára a japán lélek sajátságainak figyelembevételével véli elérni célját.

Elrettentő

ítéletet hozott egy árdrágítási bünügyben a budapesti törvényszék. *Három hónapi fogházra, hivatalvesztésre és az országból való kitiltásra ítéltek egy árdrágító gyümölcskereskedőt.* Tekintve, hogy kétségtelenül van bizonyos fokú drágaság, ami még súlyosabbá teszi a fogyasztók és a kereskedők amúgy is súlyos helyzetét, a törvény teljes szigorával kell lecsapni azokra a lelkiismeretlen egyénekre, akik a kereskedést összetévesztik a kufárkodással. Akik az árdrágítás nehezen ellenőrízhető és még nehezebben bizonyítható csalárdságával csalják lépre azokat, akik csekély tájékozódottságuknál és alacsonyabb értelmi fokuknál fogva éppen a leginkább szorulnak rá a kereskedői tisztesség megbízhatóságára, tehát a szegény embereket. Ez a drákói ítélet nem is annyira a büntetés nagysága szempontjából figyelemreméltó, mint inkább azért, hogy intő például szolgál azoknak, akik elég merészek megfeledkezni arról, hogy a törvények éberen őrködnek a tisztességes emberek igaza fölött.

Gerber Miksa — kormányfőtanácsos. A kormányzó *Gerber* Miksának, a *Magyar Általános Hitelbank* igazgatójának közhasznú érdemes tevékenysége elismeréséül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta. Az egész magyar pénzügyi közvélemény őszinte örömmel fogadta ezt a kitüntetést, mert hiszen *Gerber* Miksa kiemelkedő tehetségével, biztos ítélőképességével, megértő szellemével és *egyéni szeretetreméltóságával* egyaránt rászolgált arra, hogy előkelő pozíciójában a megbecsülés mellett mindenki igaz szeretetét is kiérdemelje. Sokoldalú munkássága során rengeteg érdemet és rendkivül sok barátot és tisztelőt szerzett magának *Gerber* Miksa, akit most a kormányzói címadomá-

nyozás tüntetett ki azzal az elismeréssel, amely *a jól és derekasan végzett közhasznú polgári munka egyik legszebb elérhető eredménye.*

Chorin Ferenc az ország iparosodásáról. Az országos iparügyi tanács elnöki tanácsának megalakulása után most sor kerül az egyes szakosztályok megalakítására is. A gyáripari szakosztály *Chorin* Ferenc dr., a Gyosz elnökének vezetésével pénteken ült össze alakuló gyűlésre, amelyen az iparügyi miniszter képviseletében *Petneházy* Antal államtitkár vett részt. *Chorin* Ferenc elnöki megnyitójában *az ország iparosodásának nagy fontosságát* hangsúlyozta. Most, amikor *mezőgazdaságunk termékeinek külföldi elhelyezése egyre nagyobb nehézségekbe ütközik,* különösen fontos áruinknak a belső piacon való elhelyezése. A belső piac fölvevőképességének növelése el sem képzelhető anélkül, hogy *az ország iparosítása kellő ütemmel ne folytatódjék.* Megállapította ezután, hogy az utóbbi évtizedekben erősen jelentkeznek olyan törekvések, amelyek szerint a nagyipari termeléssel összefüggő problémák megoldásánál intézményesen kell biztosítani a közösség szempontjainak érvényesülését. Ezen a címen a különféle közhatalmi tényezők világszerte szerepet követelnek maguknak a termelés olyan kérdéseinek eldöntésénél, amelyek eddig a gazdasági élet autonómiáján belül nyertek megoldást. A szakosztályok egyik fontos feladata lesz annak a határvonalnak megjelölése, *ameddig ezen a téren a termelés biztonságának és folytonosságának veszélyeztetése nélkül el lehet menni.* Vitéz *Petneházy* Antal államtitkár üdvözölte ezután a távollevő iparügyi minisztert nevében a tanács gyáripari szakosztályát. Rámutatott arra, hogy a szakosztály munkájának azon a nyomon kell továbbhaladnia, amelyen jogelődje, az országos ipartanács állandó bizottsága az ország gazdasági élete számára olyan értékes tevékenységet fejtett ki.

Fenyő Miksa előadása. A Lipótvárosi Társaskörben *Fenyő* Miksa, a GyOSz igazgatója rendkívül érdekes előadást tartott a *gazdasági liberalizmusról és az állami intervencionizmusról.* Mélyenszántó, világos és meggyőző logikával felépített előadásában megállapította, hogy a világháború megsemmisítette a liberalizmus sok értékes alkotását és *a gazdasági élet egyes területein szükség is van intervencionizmusra,* de csak addig, amíg közérdek, termelői és szociális érdek azt megköveteli. *Dési* Géza mondott köszönetet a nagyhatású fejtegetésekért *Fenyő* Miksának, akit még *Horváth* Miksa kormányfőtanácsos üdvözölt.

Lukács Emil — kormányfőtanácsos. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Lukács* Emilnek, a Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek Részvénytársaság helyettes vezérigazgatójának közhasznú érdemes tevékenysége elismeréséül a magyar királyi *kormányfőtanácsosi* címet adományozta. A magyar közgazdasági élet egyik közismert, kiváló egyénisége jutott ezzel megérdemelt kitüntetéshez, amely a legszélesebb körben kelt osztatlan, őszinte örömet.

Vágó József ünneplése. *Vágó* József, a *Pester Lloyd* közgazdasági szerkesztője hatvan éves. Gazdaságpolitikai irodalmunknak ezt a díszét, kiválóságát ebből az alkalomból mindenünnen elárasztották baráti jókívánságokkal és szeretettel teli gratulációkkal. De legkedvesebben és az ujságíró-szívét leginkább megindítón mégis szerkesztőségbeli kollégái ünnepelték meg a kedves évfordulót: kiadtak egy tréfás tartalmú, négyoldalas *Pester Lloyd*-ot, amelyen ez áll: *megjelenik 60 évenkint.* Az ötletes humorral megírt lap ezernyi apró kedvességgel ünnepli a hatvanéves *Vágó* Józsefet.

Kinevezések a Kereskedelmi Banknál. A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* igazgatósága kinevezte aligazgatókká: *Bokor* Gyula, *Eörssy* Lajos, *Grynaeus* Dezső dr., *Hammerschlag* Oszkár és *Hollós* Pál dr. cégjegyzőket, továbbá cégjegyzőkké: *Barta* István, *Basch* Gyula, *Berauer* József dr., *Bruck* Frigyes, *Kubinyi* Vilmos, *Martin* Ferenc, *Mártony* József dr., *Prokopy-Schöffer* Oszkár, *Szántó* Miklós és *Szinyei-Merse* György dr., titkárokká *Hoffmann* Miklós és *Pfeiffer* Károly dr. főtisztviselőket. A kinevezettek mind régi kitünő tisztviselői a Kereskedelmi Banknak

Kinevezések a Községi Takaréknál. A Községi Takarékpénztár igazgatósága *Horváth* Arisztid pénztárfőnököt és *Rónay* Árpádot, a deviza-osztály vezetőjét cégvezetőkké, dr. *Berényi* T. Pált pedig a tőzsdeosztály főnökhelyettesévé nevezte ki.

Az Astra Biztosító fejlődése. Az *Astra Biztosító* márciusban tartja idei közgyűlését. Az *Astra* az elmult esztendőben is igen élénk tevékenységet fejtett ki, *üzletköre lényegesen fejlődött és ezzel díjbevételei is erősen szaporodtak.* Ez a fejlődés, értesülésünk szerint, igen nagy megelégedéssel tölti el az *Astra* anyaintézetének, *az olasz állami biztosító intézet vezetőségét,* amely tisztában van azzal, hogy a kitünő eredmény elsősorban *Rihmer* László vezérigazgató *kitünő és agilis munkásságának tulajdonitható.*

Uj kezekben az Agrárindustria. Most, hogy a *Magyar Földhitelintézet* beolvadt az *Országos Földhitelintézetbe,* az *Agrárindustriát,* ezt az elsőrangú áruüzletekkel foglalkozó intézményt függetlenítették az *Országos Földhitelintézettől.* Mégpedig olyformán, hogy részvényeit, amelyek eddig a *Magyar Földhitelintézet* tárcájában voltak, az *Erdélyi* Zsigmond vezérigazgató vezetése alatt álló csoport vette át.

A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt., amely *Faragó* Sándor vezérigazgató kitünő vezetése alatt áll, most hozta nyilvánosságra 1936. évi zárszámadásait. A mérleg adatai szerint a takarékpénztár üzletei az elmult évben minden vonatkozásban *számottevő fejlődést mutatnak;* ennek egyik jele *a betétállomány mintegy 16 százalékos emelkedése.* A takarékpénztár kihelyezéseiből egy év alatt 1,500.000 pengő, vagyis az összes kihelyezéseknek 30 százaléka folyt vissza; e likviditás mellett volt lehetséges, hogy az intézet kisebb tételekben, körülbelül *2,000.000 pengő új kölcsönt folyósithatott* és igy a váltóállomány 4,000.000 pengő fölé emelkedett. A tiszta nyereség előreláthato és óvatos tartalékolás után a tavalyi 35.662.94 pengővel szemben *40.880.01 pengőt tesz ki,* ami közel *12 százalékos emelkedést jelent.* Az igazgatóság a közgyűlésnek *ez évben is a tavalyi kétszázalékos osztalék kifizetését javasolja.*

A Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek rt. központi irodáit V., Vilmos császár-út **16.** szám alá helyezte át.

VÁLLALKOZÁS

Uj versenytárgyalási kiirások

A Kassai-téren épülő plébániatemplom **asztalos, lakatos, mázoló, berendezési és üvegezési munkálataira** pályázni lehet február 12-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon. Ugyanitt **üvegfestő, mozaik és padozati ácsmunkára** pályázni lehet február 16-án d. e. 10 óráig ugyanott.

A farkasréti temető ravatalozójának **kőfaragó munkálataira** pályázni lehet február 19-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

Az üzemek és hivatalok részére szükséges **rúdvas, idomvasak, lemezek, huzalok és szegek szállitására** pályázni lehet február 3-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az Élelmiszernagyvásártelepen épülő raktárházak **asztalos, lakatos, üveges, mázoló, sodronyfonat-válaszfal, parafakő hőszigetelő, aszfaltlemez tetőfedő, bádogos, ács, vasgerenda, föld, kőmives, elhelyező, vasbeton munkálra** pályázni lehet február 5-én d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

Az Üllői-út, a Ferenc-körút és a Gróf Haller-utca közötti szakaszának **útrendezésére** pályázni lehet február 12-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

Az 1937. évi csatornaépítésekhez szükséges **betonáruk szállitására** pályázni lehet február 1-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

167.500 kg öntöttvas csatornázási vasszerelvény szállitására pályázni lehet február 1-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

A BSzKRt részére szükséges **25 vagon faszén szállitására** pályázni lehet február 5-én d. e. negyed 10 óráig (Akácfa-utca 15. IV. em. 440). Ugyanitt **textilanyagok szállitására** pályázni lehet február 12-én d. e. 9 óráig (Akácfa-utca 15. IV. em. 439). Ugyanitt **500 kg forrasztópaszta szállitására** pályázni lehet február 5-én d. e. 9 óráig (Akácfa-utca 15. IV. em. 440).

Az új Horthy Miklós-hídon, a budai feljárókon, továbbá a Verpeléti-úton előforduló összes **villamosvasuti alapépítményi, víztelenitési, felépítményi, kövezési, stb. munkákra** pályázni lehet február 6-án d. e. 10 óráig (Akácfa-utca 15. III. em. 311).

Beérkezett ajánlatok

A Gubacsi-úti szükséglakástelep **lakatosmunkáira** pályáztak az A épületen: Schütz Ede és Dencs János 12.710, Gaugusch Sándor 12.871, Unitas 13.474, Beke Lajos 13.497, Kajtár Lajos 13.543, Skolkay Mátyás 13.908, Juhász Ferenc 13.913, Reich Lajos 14.486, Zsédely Károly 15.223, Hutter és Schrantz 15.471, Sóty Zoltán 16.075 pengővel; a B épületen: Schütz Ede 13.561, Gaugusch Sándor 16.402, Unitas 16.446, Kajtár Lajos 17.488, Skolkay Mátyás 17.047, Reich Lajos 18.084, Klekner Lászlóné 18.596, Papencsák Lajos 18.420, Vörös Lajos 18.685, Hutter és Schrantz 19.123, Zsédely Károly 20.296, Sóty Zoltán 21.514 pengővel; a C épületen: Gaugusch János 9624, Schütz és Dencs 9930, Unitas 9999, Papencsák Lajos 10.399, Kajtár Lajos 10.713, Sóty Zoltán 10.769, Kerekes István 10.901, Ozsvát István 10.919, Reich Lajos 11.013, Hutter és Schrantz 11.289, Skolkay Mátyás 11.359, Klekner Lászlóné 11.377, Vörös Lajos 11.456, Takács József 11.716, Kremsier Pál 11.839, Zsédely Károly 11.964, Dobó Gyula 12.460, Markovits István 12.788 pengővel; a Bihari-úti épületen: Gaugusch Sándor 8296, Unitas 8794, Schütz Ede és Dencs János 8857, Skolkay Mátyás 9063, Juhász Ferenc 9079, Papencsák Lajos 9083, Kajtár Lajos 9343, Zsédely Károly 9448, Ozsváth István 9481, Reich Károly 9850, Polgár Ignác 9716, Klekner Lászlóné 9770, Hutter és Schartz 9820, Vörös Lajos 10.060, Knausz Gyula 10.306, Kremsier Pál 10.337, Sóty Zoltán 10.557, Dobó Gyula 10.669 pengővel.

A Gubacsi-úti szükséglakástelep **asztalosmunkáira** pályáztak az A épületen: Fischer András 12.008, Kertész Dezső 12.299, Petrovics Gábor 12.604, Hellebrandt Mihály 13.214, Kovács Jenő 13.298, Tomancsik György 13.437, Komlenszky Mihály 13.752, Adamát és Gárday 13.913, Gera Lajos 14.098, Bezák Tibor 14.540, Ungi Károly 14.599, Pozsgás Vince 14.633, Hencz Ferenc 14.785, Petrics Gábor 14.803, Scheidt Antal 14.871, Ribárszky György 14.989, Nyitray Károly 14.979, Polacsek Imre 15.422, Molnár János 15.463, Kovács János 15.572, Palágyi és Társa 15.965, Schramm József 15.970, Kozmaport 18.150 pengővel; a B épületen: Liptay Dezső 14.658, Fischer András 17.252, Petrovics Gábor 17.340, Kertész Dezső 17.514, Tomancsik György 18.451, Kovács Jenő 18.484, Hellebrand Mihály 18.506, Hufnagel Imre 18.509, Ribárszky György 18.757, Komlenszky Mihály 19.333, Adamát és Gárday 10.547, Gera Lajos 19.878, Brichta József 19.975, Ungi Károly 20.485, Pozsgás és Bóné 21.015, Kovácsis Károly 21.636, Polacsek Imre 21.831, Molnár János 21.921, Klekner Lászlóné 22.219, Kiss Ernő 22.885, Molnár Ambrus 23.344, Pappert János 23.053, Kozmaport 25.396 pengővel; a C épületen: Fischer András 10.913, Kertész Dezső 11.223, Petrovics Gábor 11.484, Hoffmann Mihály 11.614, Csáky Ágoston 11.879, Hufnagel Imre 11.965, Kovács Jenő 12.082, Pomancsik György 12.237, Hellebrand Mihály 12.240, Hegyi István 12.452, Adamát és Gárday 12.643, Dören Henrik 12.643, Ungi Károly 13.007, Pozsgás és Bóné 13.289, Bezák Tibor 13.322, Scheidt Antal 13.538, Hencz Ferenc 13.547, Ribárszky György 13.934, Kovacsics Károly 14.004, Polacsek Imre 10.040, Molnár János 14.107, Palágyi László 14.327, Schramm János 14.545, Hunfalvy Pál 14.594, Csuth Ignác 14.622, Kiss Ernő 14.684, Schneider János 14.661, Liptay Dezső 14.762, Nyitray Ambrus 14.773, Ilyés Sándor 14.882, Pappert János 16.925, Molnár Ambrus 15.269, Kozmaport 16.579 pengővel; a Bihari-úti épületen: Fischer András 9382, Petrovits Gábor 9456, Kertész Dezső 9587, Tomancsik György 10.125, Hufnagel Imre 10.132, Hellebrand Mihály 10.384, Kovács Dezső 10.436, Hegyi István 10.649, Varga Antal 10.677, Dören Henrik 10.618, Adamát és Gárday 10.929, Ungi Károly 11.351, Pozsgás és Bóné 11.354, Bezák Tibor 11.368, Hencz Ferenc 11.432, Schedl Antal 11.471, Petricsek Gábor 11.619, Molnár János 11.651, Kovács és Burghart 11.800, Kovacsics Károly 11.900, Polacsek Imre 11.912, Ribárszky György 11.922, Klekner Lászlóné 12.169, Schramm József 12.380, Palágyi és tsa 12.398, Hunfalvy Pál 12.460, Schneider Ágoston 12.559, Pappert János 12.640, Nyitray Károly 12.797, Csáky Ágoston 12.855, Kozmaport 14.063, Kutron Lajos 15.970 pengővel.

A Ceglédi-úti tüzelőszertelepen **tároló és rakodószín különböző munkáira** pályáztak: Deutsch Hermann 12.748, Blaskó Pál 14.017, Szabó István 14.223, Tóth József 14.741, May Imre 14.814, Kapuszta Gusztáv 17.887, Pick Ede 11.351, Kőbányai Gép- és Vasszerkezeti 13.006, Márkus Lajos 13.850, Ganz és Társa 13.952 pengővel.

60 drb. **kályha** szállitására pályáztak: Heinrich A. Fiai 2065, Állami Gépgyár 1004, Salgótarjáni Gépgyár 2169, Schopper J. 1184 P.

27.000 drb. különféle **anyacsavar** szállitására pályáztak: Gleichmann Ignác, Brevillier és Társa, Fuchs és Schlichter, Weiss Manfréd, Magyar Waggon, Fodor Béla, Állami Gépgyár.

3092 kg. **fémlemez** szállitására pályáztak: Magyar Fémlemezipar, Magyar Rézhengerművek, Nemzetközi Fém, Felten és Guilleaume.

Napszám- és kordélyfuvarozási munkákra pályáztak: Gobó Ferenc, Gigal József, Schulmayer János, Kilián József, Iván Sándor, Gugi Lajos, Ludwig Antal, Kellner István, Hijér Antal, Máté László, Roszmusz Ferenc, Walter József, Gesztesi Gyula, Handl István, Szabó Mihályné, Tarján Vilmos, Hahn Ferenc, Mészáros Miklós, Holzhauser Istvánné.

Versenytárgyalási megbízások

A hermínamezői r. k. templom **kőfaragómunkáit** Král Gyula kapta 16.956 pengőért.

A Gubacsi-úti szükséglakás-telep **ácsmunkáit** az A) épületen Eckhardt István kapta 24.380; a B) épületen Molnár Géza 33.742 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL

Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest Asbestből VMV MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—984—68.

DOMOKY JÓZSEF
asztalosmunkák gyára
Budapest, XIV., Várna-utca 5-7
Telefon: 2-961-08

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-58.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V.Kárpát-u.5.

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Doroges . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 február 3 5. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Sima munka

Már februárt írunk, de még hol hó ropog a lábunk alatt, hol az olvadás-szülte lucsokban gázol a cipőnk, majd meg a jéggé fagyott hólé fenyeget bennünket eleséssel. És mégis éreznünk kell, hogy ez az idei tél mar „megette kenyere javát", pedig tagadhatatlan, hogy ennek a télnek — „foga volt". Elöljárt a szociális szükségességek megteremtésében és nem sajnáljuk, ha sok szegény ember betevő falathoz juthatott a fehér Istenáldása révén. Ahol — mint nálunk — az embreszeretet bölcsessége nem megy el a munkaerkölcsöket megrontó munkanélküli segélyig, ott örülni kell — ha a köz áldozatokat hoz is érte —, hogy a természet segít a munkaalkalmak teremtésében. De az utóbbi hetek időjárási segedelmét nem tekintve is, nyugodt lélekkel megállapíthatjuk, hogy a szegény embereknek mindenkoron legkeményebb, legszigorúbb munkaadója, a tél, az idén se tudott győzni és hiábavaló volt minden ellenséges indulata, minden rohama meghiúsult az emberi szolidaritás gondoskodásán, az emberi szív melegségén és nem kisebb mértékben fennakadt immár a mindinkább javuló gazdasági élet drótakadályain is.

A tél az idén sem tudott olyan ellenség lenni, amely megingathatta volna a szeretet és a szociális gondoskodás hadállásait. Ez a tél sem tudott — nem borzalmakat — csak fájdalmas jelenségeket is hozni, pedig bizony a drágaság is szorongatott bennünket. Budapest is megtanulta a szociálisan gondolkozó nagy közületek művészetét, hogy — amint ruhával lehet védekezni a tél csipős hidege ellen — azonképen a szociális gondoskodás rendszeres kiépítésével, főként pedig munkaalkalmaknak teremtésével mindenkor megakadályozhatjuk a téli tétlenség gazdasági veszedelmeit.

Ma azonban még itt a tél, az ablakunkat, a kabátunkat dühös szélrohamok ostromolják, de az időmérő naptár nem csal és örömmel tapasztaljuk, hogy Budapest székesfőváros nemcsak a hőmérőt, de a kalendáriumot is nézi. Arról szólnak ugyanis a megnyugtató híradások, hogy *Szendy Károly polgármester máris, tehát január utolsó hetében, elrendelte a tavaszi közmunkák előkészítését.* Még megnyugtatóbb azonban az, hogy a polgármesternek nem volt szüksége gondolkodó testületek és agy-trösztök beállítására, hanem csak a hivatalos apparátus gépezetén kellett azt a bizonyos gombot megnyomnia, amely mozgásba hozza a dugattyúkat, lendítőkereket és transmissiós szijakat. Nincs szükség agytrösztre, mert a fővárosnak átfogó, széles, terjedelmes, nagy figyelemmel és körültekintéssel nemcsak előkészített, de *kialakult közmunkaprogramja* van. Hiszen a polgármester, amikor eltökélte a közmunkák előkészítését, ugyanabban a percben a munkáskezeket váró alkotások egész sorát tudta — hogy úgy mondjuk — „kapásból" felsorolni. Hatodfélmillió ára munkát kell elvégezni az angyalföldi csatornázásnál, a Vízművek további beruházásai négy millióra rúgnak, van vagy ötmilliót feleméstő útépítésünk is, mindezekhez pedig járulnak a Margithíd kiszélesítésének és a Boráros-téri híd építésének javában folyó munkálatai. Ha ezekhez hozzávesszük, hogy a főváros az idén is elvégezteti az elmaradhatatlan tavaszi tatarozási és modernizálási munkálatokat és ha feltételezzük, — jogosan tételezzük fel —, hogy a magántőke is követi a kedvezőbbé lett gazdasági viszonyok között a főváros kimagasló példáját, akkor elmondhatjuk, hogy minden okunk megvan a reménykedésre.

Mindehhez pedig hozzávehetjük azt az örvendetes jelenséget is, hogy a munkaalkalmak mellett a szükséges pénz is rendelkezésre áll. A tavasszal nagyrészt a főváros rendes bevételeiből fogunk élni és azokból fedezzük részben a beruházó munkálatok kiadásait is. A rendes bevételekhez járulnak még a régebbi kölcsönökből fennálló, el nem költött összegek.

Majdnem azt mondhatnánk tehát, hogy a tavaszi közmunkák megindítása már ebben a pillanatban — február legelején — szinte kizárólag adminisztratív munka, amely símán és hangtalanul fog végbemenni a városháza csöndes mérnöki irodáiban. Milyen szép, milyen vigasztaló és milyen örvendetes az, ha nagy cselekedetek, nagy szavak és hangos emóciók nélkül, síma munkával jönnek létre.

Rendet teremt a fővárosban az összevissza település és a telkek feldarabolása terén a városrendezési törvény

Nagyfontosságú, hézagpótló rendelkezéseket tartalmaz a Ház elé került törvényjavaslat, de egyes rendelkezései aggodalomra adnak okot

A városrendezés és városfejlesztés Budapest egyik legnagyobb problémája, amelynek megoldásához jelentős lépéseket tett már úgy a főváros vezetősége, mint a Közmunkatanács. Programjába vette a nagy kérdést a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete is, amelynek elnöke, *Zsitvay* Tibor dr. a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában nyilatkozott arról az előkészítő munkáról, amelyet ezen a téren a párt tervez.

Most még jobban előtérbe tolja a kérdést *a városrendezési és építésügyi törvényjavaslat*, amely a képviselőház napirendjére került. Ebből az alkalomból, hogy a törvényjavaslatban foglalt rendelkezések várható kihatását úgy a fővárosi, mint az országos érdek szempontjából megvilágítsuk,

Vályi Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági taghoz

fordultunk, aki a városrendezés és városfejlesztés kérdésével behatóan foglalkozik. Kérdésünkre a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A magyar községpolitikának kétségtelenül egyik legaktuálisabb és legfontosabb kérdése a városrendezés és városépítés problémája. Az egyébként is aktuális kérdésnek különös időszerűséget ad, hogy *a városrendezésről és építésügyről készült törvényjavaslat a törvényhozás elé került.* A javaslat igen lényeges szabályozási, rendezési, építésügyi hibák és hiányok sürgős orvoslását ígéri.

— A tervezet érdemileg *három főrészre* oszlik. Az első fejezet foglalkozik *a városrendezéssel*, a második fejezet *a telekfelosztással, telekrendezéssel és kisajátítással*, a harmadik rész *az építésüggyel.*

— A városfejlesztési tervek sürgetett tempóban való előkészítése fontos közérdek, de jogos magánérdekek is fűződnek hozzá.

Lehetetlen, hogy tovább legyen folytatható az az össze-vissza való település és telekfeldarabolás, amit itt Budapesten is szemlélhetünk. Lehetetlen, hogy olyan települések keletkezhessenek, mint például a *Szent Imre-város* külső perifériáján, ahol az akasztófahumorral *Bibic-telepnek* nevezett 800 családi házat és még igen sok üres telket reprezentáló település, a terület mély fekvése miatt, a nedves időszakban állandóan vízben áll, vagy a *Sasad*, amely a hegyvidéken annyira szétszóródottan jelentkezik, hogy utakkal, csatornákkal és közlekedési eszközökkel anyagi okokból szinte lehetetlen ellátni.

Városrendezés — országrendezés

— Helyes, hogy a városrendezési törvény a szorosabban vett községekre is kiterjeszti gondoskodását.

Mert a magyar községek további betelepítése is igen nagy figyelmet érdemel. A községek racionális kialakítása a közönség kényelmét, a közterhek csökkenését, a területekkel való takarékoskodást eredményezheti. *Milyen súlyos hiba, hogy tíz évvel ezelőtt lefolyt földreform során sem történt gondoskodás arról, hogy a házhelyrendezési eljárás a községek észszerű fejlesztése irányában helyezkedjék el.*

— Ha közigazgatási szempontból fenntartjuk is a községek és városok strukturális különbségét, olyan kérdésnél, mint a községfejlesztés, amelyhez a község közönségének közegészségi viszonyain és általában életviszonyain kívül fontos anyagi érdekei is fűződnek, ami viszont az országos érdeknek integráns része, nem indokolt a megkülönböztetés.

— Elfogadom, hogy az összes magyar községek szabályozási és fejlesztési tervének elkészítése nem történhetik meg hat év alatt, de véleményem szerint, egy hatalmas országrendezési terv kialakítása érdekében *ennek a feladatnak a megoldását is el kell kezdeni*, annál is inkább, mert valóban áldásos és organikus olyan földreform, amelyet nem kell megbánni és nem kell visszacsinálni, csakis egy ilyen messzire néző országrendezési terv alapján épülhet fel.

— *A városrendezési javaslat csak keretet ad.* A részletes megoldáshoz ezúttal hozzászólni nem akarok. De elvileg nagyon helyes a közigazgatási természetű jogok és kötelezettségek nyilvántartása céljából elgondolt

teleknyilvántartó

is. Ha ezt az intézményt jól oldják meg, akkor nem fog megtörténhetni, hogy új házakat néhány év mulva ki kell sajátítani és le kell bontani, egész élő telepek helyébe utólag zöld felületet kell komponálni, az ilyen operációk sok évtizedre kiterjedő izgalmaival, gondjaival és terheivel, és nem érheti meglepetés a telektulajdonosokat az út- és csatornaépítési stb. járulék tekintetében, megszűnik a támfalprobléma megoldhatatlansága, *nem lehet majd vízbe építeni*, vagy oda, ahova a közönség teherbíróképessége nem engedi meg az utak, csatornák és általában közművek építését.

— Attól pedig, hogy az általános rendezés a belügy- és iparügyminiszter jóváhagyása alá kerül, nem féltem az autonómia jogait.

Végre is természettől fogva összetartozó élő organizmus részei nem különülhetnek el az egész összhangjából és törvényei alól, vagy ha mégis megteszik, annak rettenetes konzekvenciáját példázza előttünk a természet. Végtére a kormány jóváhagyásának fenntartása nem szolgálhat és nem is szolgál más célt, mint *a szomszédos érdekek és a községi és az országos érdekek összeegyeztetését*, amit semmi sem dokumentál jobban, minthogy *a kormány a részletes rendezési tervbe már nem kíván beleszólni.*

Telekrendezés és kisajátítás

— *A második fejezet*, amely a telekfelosztással, telekrendezéssel és kisajátítással foglalkozik, kétségkívül sok tekintetben belevág a magánjogba és azon az elvi alapon áll, hogy *a magánérdekeknek meg kell hajolniok a közérdek előtt.*

— Egyébként a fejezet

sok igen fontos és hézagpótló rendelkezést tartalmaz.

Nem lehet kétségbe vonni annak a követelésnek a jogosságát, hogy ha már a város szabálytalan továbbfejlődése ki van zárva, akkor a szabályozási terv által létesített hasznavehetetlen szituációk kijavíthatók, rendezhetők, az életbe kapcsolhatók legyenek. Sem a szomszédos jogos érdekek, sem a város szabályos továbbfejlődéséhez fűződő közérdek nem szenvedhet sérelmet azon, hogy egyik vagy másik telektulajdonos megmakacsodik és a fejlődés útjában álló, esetleg csak kis telket nem hajlandó rendezés alá bocsátani.

— Aggodalomra adhat azonban okot az, hogy ennek a magánjogunkat legjobban érdeklő résznek a megoldása jogilag helytelen és hogy különösen a kisajátítási jogcímek egyike-másika túlsok diszkréciót enged az elrendelő hatóságnak.

Az például, hogy mi szükséges a városkép előnyösebb kialakításához, egy egészen relatív kérdés és ilyen relativitások között a kisajátítási jog megadása jogbizonytalanságra, a hitelválság mélyítésére, elméletileg visszaélésekre is vezethet. Részletekbe itt nem bocsátkozhatom, de *a község és az érdekelt magánfelek közötti kártalanítási jogviszonyban is az egyenlő elbánás elvének nagyobb érvényesülését látnám egyes esetekben kívánatosnak.*

*

Egyetemi tanszéket a városrendezésnek

— A városrendezés ma egyébként külön tudományág, amelynek külföldön katedrái vannak és a *Magyar Városok Országos Szövetsége* éppen legutóbb indítványozta, hogy

ennek a tudományágnak Budapest is egyetemi tanszéket biztosítson.

— *A pozitív, céltudatos városrendezés, ellentétben az eddigi passzív, tilalmi rendszerekkel, ma már aktív, nagyszabású város- és falutervezési koncepciókat sürget,* amely városszociológiai, technikai, jogi és pénzügyi szakterületen épül fel és a gyakorlati előrelátás jellemzi, amely számol az illető város vagy község közelebbi és távolabbi szükségleteivel, történeti és jelen adottságaival, a lakosság biológiai, gazdasági, társadalmi beállítottságaival és nemcsak az ezidőszerinti életszükségleteivel, hanem a jövő időszerűségével és kivitelezésük akadályaival, amelynek a koncepciójában a talajviszonyoktól a beépítendő területek meghatározásától kezdve megtaláljuk a helyes övezeti beosztást, parkok, erdők, ipari központok terveit, a racionális közlekedési feltételeket, a jó víz, áramellátás és a közegészségügy, gazdaság és kultúra feltételeit, a megbízható és stílusos építkezést, a település irányításának biztos kézben tartását, a belső városrész elnéptelenedése kizárásának eszközeit, a közigazgatási igények helyes megoldását, a gazdasági egyensúlyt és azt, hogy a lakosság zöme helyben elégíthesse ki gazdasági, üzleti, közművelődési és munkaigényeit, végül, amely helyesen oldja meg a tájkép-problémát és az építési területek gazdaságos felhasználását.

Lakáspolitika és légvédelem

— Külön nagy városrendezési probléma a leromlott negyedek és lakások szanálása.

az ennek során kilakoltatottak újra behelyezése, a közegészségügyi követelményeknek megfelelő lakáspolitika, illetőleg lakások biztosítása a legszegényebb néprétegek számára. Mindezeken felül az új városépítésnek egészen speciális, nagy problémája

a légvédelem szempontjainak érvényesítése is.

Ez annál nehezebb kérdés, mert nemcsak az új építkezéseknél merül fel, de megoldást igényelne az adott helyzetekkel szemben is.

Ünnepi hangulat a közgyűlésen

Schuler Dezső alpolgármester installációja — Horony-Pálfi Aurél, az új tanácsnok

A restauráció és installáció zamatosabban és színesebben magyar, mint a tisztújítás és a beiktatás, mert az ízt és színt, — hogy ismét kölcsön vegyük a szót, — a tradició adja meg nekik. Az Ujvárosházán az elmúlt szerdán installáció volt, amikor a főváros egyik legmagasabb tisztségébe, az alpolgármesteri állásba helyezték be a kormányzói megerősítés után Schuler Dezső dr.-t.

Hogy nem egyszerű közigazgatási eljárás volt, hanem ünnep, azt már a bejárónál a kapus jelezte, aki nehéz sujtásos díszbundájában, óriási bárány-bőrkucsmájában nagyszerűen beleillett abba a hóvilágba, amely a Váci-utcát is fehér prémbe öltöztette fel. Persze, úgy stílusosabb lett volna, ha az urak és a karzatra kivánkozó dámák fogatokon és csilingelő szánokon érkeznek, nem pedig taxin és autobuszon, amely ugyancsak kölcsönbe vett szó, mint az installáció, de zamatot nem tradició ad neki, hanem a benzin.

A benzin és a géperő világában jólesően hatottak a jelképes ünnepi színfoltok, amelyek a kapussal kezdődtek és folytatódtak azután a közgyülési teremben, ahol az elnöki emelvény mögött és a bejáratoknál díszruhás hajdúk állottak párosával és az ország és a főváros színeiben pompázó, címeres selyemzászlókat tartottak. Szendy Károly polgármester, Lamotte Károly alpolgármester, dorogi Farkas Ákos tanácsnok fenn az emelvényenn és velük együtt a törvényhatósági bizottság összes tagjai ünnepi fekvétében, ünneplő hangulatban foglaltak helyet a teremben, hogy a várakozás percei után, miközben Szőke Gyula vezetésével a küldöttség a terembe hozta a díszmagyarba öltözött Schuler Dezső alpolgármestert, felharsogjon az éljenzés, amely lelkes volt, mint egy régi jó vivát.

— Igen nehéz időkben érte ez a nagy megtiszteltetés, — üdvözölte az eskü letétele után a polgármester *Schuler* Dezsőt, — és valamennyien nagy várakozással tekintünk jövő működése elé. Ennek a várakozásnak igen erős és komoly alapjai vannak. *A becsületes, tisztességes, szakértő főtisztviselő működése és tiszta, vallásos magánélete.*

A meleg üdvözléshez méltó volt a nemes hangú székfoglaló, amely arról szólt, hogy az alpolgármester a polgármester segítő keze kíván lenni, hogy az önkormányzati szerveket minden erejével szolgálni fogja, hogy elősegíti minden dolgozó polgár boldogulását és segíteni óhajt azokon, akik munkakészségük mellett is bajba jutottak. Kérte az önkormányzatot, hogy fogadja el tőle a munka hitvallását és támogassa törekvéseiben.

— *Forró szívvel kívánom és szentül hiszem,* — fejezte be beszédét, — *hogy munkánk eredményeként el fog jönni egy jobb kor, a magyar kulturában és anyagiakban erős Budapest boldogabb kora.*

Hosszasan ünnepelte Schuler Dezsőt a közgyűlés, melynek installációs fejezete ezzel véget ért.

*

Következett egy kis szünet után a rendes közgyülési munka. A Segítőalap kereteinek megnövekedésével kapcsolatos statusrendezést ismertette dorogi Farkas Ákos dr. tanácsnok és Egerváry Tibor dr. üdvözölte a fővárosi tisztviselők érdekét szolgáló intézkedést. Még néhány napirendi pont, majd az interpellációk következtek.

Minden gyors tempóban haladt, mert a bizottsági tagok csak fél füllel hallgatták a szónokokat, az érdeklődés ezúttal másfelé járt: a tanácsnoki választás aktusai körül. Először a kijelölő választmány lépett sorompóba, amelynek elnöki tisztét, miután a főpolgármesteri állás nincs betöltve és a kijelölő választmányban a főpolgármester elnököl, a belügyminiszter erre az alkalomra, kivételesen, Bessenyei Zenó dr.-ra ruházta. Azután a szavazatszedő bizottság vette át szerepét, hogy annak rendjemódja szerint megtörténjék a választás minden szükséges formalitása. Mert ezúttal csakugyan formalitás volt a választás, hiszen, — ha a paragrafus megengedi, — közfelkiáltással meg lehetett volna választani Horony-Pálfi Aurélt, akkor is pontosan úgy végződött volna a választás, mint ahogy történt.

A kijelölő választmány *Horony-Pálfi* Aurél dr. főjegyző mellett még két érdemes főjegyzőt is jelölt: *Beliczay* Imre dr.-t és *Boros* Pál dr.-t, akik ezzel — ahogy mondani szokás — csupán a névjegyüket tették le, amit későbbi esetőségekre való figyelemmel rokonszenvesen is fogadott a törvényhatósági bizottság. A szavazás megkezdésekor azután vissza is léptek a jelöltségtől.

Közben az interpellációk is véget értek és mialatt a szavazás a választó helyiségben tovább folyt, az élet két helyre összpontosult: a büfébe és a karzatra. A közönség, amely a karzatot megszállotta, hűségesen kitartott az eredmény kihirdetéséig, sőt talán még izgatódott is. Ha nem is mindenki, egy valaki bizonyosan, akit a választás legközelebbről érdekelt: *Horony-Pálfi* Aurél felesége. A tanácsnokjelölt sok barátja és tisztelője vette körül, a közgyűlési teremből pedig sűrün szálltak fel hozzá a barátságos üdvözlések és biztató integetések.

A büfében készenlétbe helyezkedett a pártközi küldöttség, amelynek majd a megválasztandó tanácsnokot kell a közgyűlési terembe kísérnie. *Vályi* Lajos dr.-t, a küldöttség elnökét, meggyanusították, hogy lámpaláza van. A mindig felkészült debatter és edzett ügyvéd annyit beismert, hogy ebben az órék tekintélyeknek kijáró tisztségben még nem volt része.

*

Fél tíz felé járt az idő, amikor megszólalt a csengő. Mindenki besietett a terembe, ahol Szendy Károly polgármester, aki a várakozás ideje alatt az elnöki magasságban is dolgozott, újból megnyitotta a közgyűlést és dorogi Farkas Ákos tanácsnok kihirdette a választás eredményét, amely szerint Horony-Pálfi Aurélt 75 szavazattal tanácsnokká választották. A visszalépett Boros Pál 4, Beliczay Imre 2 szavazatot kapott.

Már indult is a deputáció az új tanácsnokért, akivel Vályi Lajos dr. szívből jött szavakkal közölte az eredményt. Néhány perc mulva már ott állott Horony-Pálfi Aurél az előadói asztal előtt és amikor a zajos éljenzés elcsendesedett, az eskü után, megilletődve hallgatta Szendy Károly polgármester üdvözlő beszédét, amelyben rendkívüli melegséggel méltatta eddigi összes posztjain, mindenki megbecsülését és szeretetét kiváltó kitűnő szolgálatait, előbb az elnöki ügyosztályban, ahol helyettes vezető volt, majd a közélelmezési ügyosztályban, ahol mint a vezető tanácsnok helyettese működött, végül a főpolgármesteri hivatal élén.

Horony-Pálfi Aurél megindultan köszönte meg a polgármester meleg üdvözlését és a törvényhatósági bizottság bizalmát és esküjét megtoldotta azzal a fogadalommal, hogy a hivatalát egész lelkével fogja szolgálni.

Hosszú időre az ünneplők kénye-kedvének szolgáltatta ki az új tanácsnokot a polgármester, amikor a közgyűlést berekesztette.

Megváltoztatja a főváros a Ferenc József koronázási jubileumi díj alapító oklevelét

Uj rend a díjak kiosztása körül

A székesfőváros alapítványai sorában a legnagyobb közérdeklődés talán a *Ferenc József koronázási jubileumi díjat kíséri,* amely a magyar tudomány, irodalom, képzőművészet, zene, továbbá a kereskedelem és ipar terén szerzett érdemeket jutalmazza. 1892-ben, *I. Ferenc József* uralkodásának huszonötéves jubileuma alkalmából létesítette a főváros törvényhatósági bizottsága ezt az alapítványt, amely körül az idők folyamán különböző bonyodalmak támadtak úgy a pénz elértéktelenedése, valamint az alapítólevél nem éppen szerencsés megszerkesztése miatt, úgyhogy az alapítólevelet több ízben módosítani kellett, de mindamellett a díjak megállapítása körül tovább is meglehetős bizonytalanság uralkodott és uralkodik mind máig.

Ez a helyzet arra késztette *Némethy* Károly dr. tanácsnokot, mint az alapítvány ügyeit intéző közművelődési ügyosztály vezetőjét, hogy a sokágú és komoly kulturális célokat szolgáló alapítvány körül végleges rendet teremtsen. Ez a munka most folyamatban van és legközelebb a törvényhatósági bizottság döntése elé kerül. Az alapítvány sorsáról megkérdeztük

Némethy Károly dr.
tanácsnokot,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársával a következőket közölte:

— A főváros törvényhatósági bizottsága 1892-ben elhatározta, hogy *I. Ferenc József* király uralkodásának huszonötéves jubileumát azzal teszi emlékezetessé, hogy *I. Ferenc József koornázási jubileumi díj* címen alapítványt létesít.

Az alapítvány összege tulajdonképen soha sem állott rendelkezésre, hanem a főváros mintegy az alapítvány kamataként 14.000 koronának évről-évre való lefizetésére kötelezte magát.

Ez a 14.000 korona szolgált a jutalomdíjakra, amelyekkel a tudományos irodalom, szépirodalom, festészet, szobrászat, építészet, zene, valamint a kereskedelem és ipar művelői közül kívánták jutalmazni, illetve további kiképzésükben segíteni azokat, akik rátermettségüket beigazolták.

— A tudományos, szépirodalmi és művészeti díjakra 8000, az ipari és kereskedelmi díjakra 6000 korona jutott. *Az alapító oklevél meglehetősen bonyodalmas formában intézkedett a díjak odaítélésének idejéről.* A tudományos és szépirodalmi díjakat háromévenkint kellett kiadni, úgyhogy egyszer a tudományos, egyszer a szépirodalom jutalmaztassék. A zenei díj minden évben esedékes volt, az építészeti háromévenkint, a festészeti és szobrászati minden öt évben négyszer, de olyanformán, hogy egy alkalommal a festők, más alkalommal a szobrászok kaptak díjat. Végül az ipar és kereskedelem jutalmazására szánt összeget három-három díjra osztva évenkint kellett kiosztani. A nem éppen logikus, de annál bonyodalmasabb megosztást illetően, *különösen a képzőművészek körében bizonyos kifogások is merültek fel.* A kereskedelmi díjak odaítélésére vonatkozó szabályok sem feleltek meg, úgyhogy *a közgyülés az idevonatkozó szöveget 1911-ben módosította.*

— Közben elértéktelenedett a pénzünk és a díjazásra szánt összegeket évről-évre kellett a költségvetésbe beállítani.

Legutoljára 1929-ben a főváros tanácsa *az alapítólevél újabb módosítását* javasolta, aminek értelmében a tudományos, irodalmi és művészeti díjakra 6400 pengőt, kereskedelmi és ipari díjakra egyenkint 2400 pengőt, összesen 11.200 pengőt állított be a főváros. *Ez az összeg a költségvetés 1934. évi zárolásánál 10 százalékkal csökkent.*

— Mindezek a körülmények szükségessé tették, hogy

az alapítvány körül végleges rendet teremtsünk és egyúttal megszüntessük az egyes díjak odaítélése körüli aránytalanságokat is,

olyanformán, hogy minden egyes jutalmazandó szakra, úgy az irodalmiakra, mint a művészetiekre, valamint az iparira és kereskedelmire

évenkint és egyenkint 2000 pengőt állapítsunk meg.

— Az alapítvány reviziójának munkája *legközelebb elkészül* és akkor a törvényhatósági bizottságnak joga lesz az átmeneti intézkedések és aránytalanságok helyébe végleges és rendszeres állapotot teremteni.

Kívánatos a budai részek gázfogyasztásának jelentékeny fokozása

Az üzempolitikai bizottság folytatta a gázművek kérdéscsoportjának tanulmányozását — Helyszíni szemle a gázgyárban

Harrer Ferenc a pénzügypolitikai szempontokról

Az *üzempolitikai bizottság* az elmult hét csütörtökén tovább folytatta a *Gázművek* kérdéscsoportjainak vizsgálatát. A szakértők egyike, *Jaszovszky* János szakszerű és érdekes előadás keretében ismertette a bizottság tagjaival azokat a berendezéseket, amelyeknek felhasználásával a *Gázművek* által termelt világító- és fűtőgázt Budapest területén szétosztják. Ismertetésének rendkívül érdekes része volt az, amelyben kifejtette, hogy *a gázrezervoárokban* kereken ötmillió pengő, a város területét keresztülkasul hálózó *gázcsövekben* pedig tizenhét millió pengő vagyon fekszik. Ez a nagyarányú berendezkedés *különösen az utolsó huszonöt esztendőben fejlődött rendkívül rohamos léptekkel.* Az 1910-es évhez viszonyítva a főcsőhálózat hossza közel *ötven százalékkal*, annak térfogata *köbméterekben 110%-kal*, az üzemben lévő csatlakozások száma *130%-kal*, a csatlakozások hossza *134%-kal*, a gázcső-hálózat hossza *40%-kal növekedett meg* és csupán a közvilágítási lámpavezetékek hosszánál állott be mintegy 25%-os apadás, ami viszont szükségszerű következménye volt a mind nagyobb mértékben tért hódító *elektrifikálásnak.*

Az előadó kifejtette, hogy a bővítés csak azokon a területeken történhetik, amelyeken az állandó jellegű és nagyobbarányú fogyasztás a város fejlődése folytán *biztosítva van.*

A bizottság tagjainak általános helyeslése mellett fejtette ki azt az álláspontját ezután, hogy a *Gázművek* és az *Elektromos Művek* működési körét *kívánatos lenne elhatárolni*, legfőként azért, hogy

ez a két jelentékeny, hasznothajtó székesfővárosi üzem ne legyen versenytársa egymásnak, hanem mindkettőnek vezetőségében az a törekvés váljék urrá, miképpen lehet a fogyasztói igényeket a legcélszerűbben kielégíteni

és ezen a réven *mi módon lehetséges a köznek minél többet használni.* Ez a probléma nem tekinthető *műszaki* jellegűnek: *kifejezetten propaganda-kérdés.*

Nagy érdeklődés kisérte az előadásnak azt a részét is, amelyben *a gázszállítással* kapcsolatos *jövő terveket* világította meg a szakértő. Kifejtette, hogy biztonsági szempontokból *kívánatos lenne a Margithid alsó részén nyomócsövet felszerelni, amely elvinné a termelt gázmennyiség tekintélyes részét a ferencvárosi gázgyár telepéig* és ezzel úgyszólván *két részre* tagolná a pesti és a budai gázellátási területet. A ferencvárosi összeköttetés megteremtésén kívül kívánatos lenne a Margithidon át vezetendő nyomócsőnek a Révész-utcai gáztartóval való összekapcsolása is. *Különösen nagy jelentősége lenne annak, ha a budai rész gázellátását az eddiginél sokkal nagyobb mértékben fokoznák, mert erre különösen a XI. kerület nagyarányú fejlődése miatt égető szükség van.*

Az előadói jelentést követően a többi szakértő is hozzászólott a problémához és a legapróbb részletekig megvilágították a kérdés-csoportot. Vita tárgya volt az ülésen *a magyar szénből való kokszgyártás is.* Ezen a téren, mint ismeretes, már huzamosabb idő óta kísérletek folynak a székesfővárosi gázgyárban, ezeket azonban az üzempolitikai bizottság véleménye szerint gyorsítani kell, emellett szükséges az is, hogy *az ország nemzetgazdasága szempontjából egészen kivételes jelentőségű ügy tanulmányozását valamennyi hivatott szakember feladatává tegyék.*

A bizottság ülésén a szakértői véleménynyilvánítások után

Harrer Ferenc dr.

is felszólalt és *a tőle megszokott precizitással mutatott rá arra*, hogy a lényegileg nagyon fontos szakkérdések eldöntésével *egyidejüleg* meg kell állapítani egyrészt *a gázszolgáltatási politikát*, másrészt azt a szerepvállalást, amelyet a *Gázművek* a székesfőváros háztartásában betölthetne. A gázszolgáltatási politika megszabásánál az egyik fő tényező *a telepítési politika*, a másik pedg a *Gázműveknek* az *Elektromos Művekkel* való technikai versenyképessége, illetőleg a *Gázműveknek* műszaki értelemben vett szolgáltatási képessége.

Általános helyeslés közben fejtegette ezután *Harrer* Ferenc dr., hogy a gáz minőségének megjavítása nemcsak az energiagazdálkodással szoros összefüggésben lévő nemzeti érdek, hanem egyúttal *kifejezője annak a részesedésnek is, amelyet a székesfőváros az ország terheinek viselésében vállalt.* A gázellátás kérdésénél is *minden erővel kell szolgálni egy magasabb pénzügypolitikai szempontot*, azt nevezetesen, hogy a főváros megfelelhessen azoknak a feladatoknak, amelyeket saját lakossága, de joggal *az ország is megkívánhat tőle.*

Szóbakerült a felszólalás során Nagy-Budapest problémája is, amelyet a városfejlesztési törvény parlamenti tárgyalása alkalmával rendkívül jelentős mértékben sikerült előbbre vinni. Minthogy Budapest környékét a később megállapítandó kereteken belül a *Közmunkatanács* egységes városfejlesztési elgondolása alá rendelik, elérkezett az idő arra, hogy *komolyan és behatóan foglalkozzék a székesfőváros az üzemeinek továbbfejlesztésére irányuló törekvéseivel is*, azokkal a jövőbeni esetőségekkel, amelyek *Nagy-Budapest tényleges kialakulása esetén magától értetődőekké válnak.* Manapság még korai arról beszélni, hogy egy-két esztendőn belül az összes környékbeli közületeket be kell kapcsolni a székesfővárosi nagyüzemek érdekkörébe, a városrendezési törvény azonban éppen határozott intézkedéseinél fogva már megmutatja azt, hogy ami *nem sokkal előbb szinte utópia volt, egy-két évtized alatt konkrét valósággá válhatik.*

Az üzempolitikai bizottság egyébként elhatározta, hogy tanácskozásaikat, illetve a még megoldásra váró kérdések megvitatását *február 4-én kívánja folytatni.*

A bizottság tagjai az óbudai gázgyár telepén

A székesfőváros üzempolitikai bizottságába delegált törvényhatósági bizottsági tagok *Zsitvay* Tibor vezetésével, továbbá a meghívott külső szakértők *tanulmányi kirándulást tettek az óbudai gázgyár telepére.* A főváros részéről a kiránduláson résztvett *Lamotte* Károly alpolgármester is.

Schön Győző helyettes vezérigazgató fogadta az üzempolitikai bizottság tagjait és filmelőadás keretében érdekes előadást tartott az óbudai gázgyár terjedelméről, berendezéseinek nagyszabású és hatalmas méretű összefüggéseiről és azok egymásbakapcsolódásáról. Az 1913 októberében üzembe helyezett gázgyár minél gazdaságosabb termelését elősegítő, a termelést olcsóbbá tevő és a bevételek fokozása érdekében a modern gáztechnika minden lehetőségét kihasználó újításokat *szemléltetően és tanulságosan mutatta be a laikusok és szakemberek számára egyaránt érdekes filmelőadás.*

1920 óta a gázgyár *a gázvizet maga dolgozza fel* és az ebből termelt ammoniákkal nemcsak a hazai hütő- és élelmiszeripart látja el, hanem *jelentős mennyiséget szállít külföldre is.* A barnaszénkátrány feldolgozását 1921-ben kezdték meg és *ma már kifogástalan minőségü Diesel-motor hajtásához, fatelítésre s fütési célokra szolgáló olajokat, továbbá brikettezéshez is alkalmas szurkot, valamint nyers paraffinpikkelyt is előállítanak.* Az 1925. év végén felállított szénőrlő- és keverőberendezéssel *nemcsak a koksz minőségét* — mely hazánkban messze kimagaslóan az első helyet foglalja el — *javították meg*, hanem a kőszéngázfejlesztéshez *az olcsóbb aknaszenet az eddiginél nagyobb arányban használják fel.* 1927-ben üzembehelyezett vízgázgyár kifogástalan működésével *magas fütőértékü gázt szolgáltat a közönségnek.*

Különösen az 1934. év tavaszán üzembehelyezett *benzolgyár* technikai berendezésének megtekintését kísérték nagy érdeklődéssel. Az egymillió pengő költséggel létesített benzolgyár évi 170 vagón benzol termelésére alkalmas. A nyers benzol további feldolgozása révén ezidőszerint mótorbenzolt, *az úgynevezett 90-es benzolt és nyers szolventnaftát állítanak elő.*

Az üzempolitikai bizottság tagjai szakszerű kalauzolás mellett végigjárták a gázgyár hatalmas telepének fontosabb részeit és különösen nagy figyelemmel tanulmányozták a modernizálás előtt álló kokszoló és kokszelosztó telepet *a kocsi buktatásától az izzó kokszlepény kitolásán keresztül a kokszrostélyon át történő kokszosztályozásig* és az osztályozott kokszsnak az egyes fajták szerinti kupacokba rakásáig.

Nagy elődeim fontos munkaterületét méltóan kívánom betölteni, — mondja Horony-Pálfi, az új tanácsnok

Horony-Pálfi Aurél dr., a székesfőváros rangban legfiatalabb tanácsnoka szerdai megválasztását követően a polgármester intézkedése következtében nyomban átvette a *Schuler* Dezső alpolgármesterré választásával üresedésbe jutott szociálpolitikai ügyosztályi tanácsnoki széket. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa, hivatala elfoglalása után, felkereste az üdvözlők virágaival túlzsúfolt dolgozószobában

Horony-Pálfi Aurél dr.

tanácsnokot,

hogy tőle tanácsnokságának első interjuját kérje.

— Hivatali pályám minden egyes állomásánál egyik legfontosabb elvemnek *a teljes őszinteséget tartottam és ettől most sem szándékozom tágítani.* Ez az őszinteség mondatja velem azt, hogy egyelőre, — mert hiszen mindössze pár órája töltöm be a polgármesteri bizalom alapján új álásomat, — nem lehetett időm arra, hogy alaposan belemélyedjek a vezetésem alá került ügyosztály tevékenységi körébe. Elindulásomnál ennélfogva *sokat kell tanulnom*, mert bár régi embere vagyok a közigazgatásnak, *a közjótékonysági és szociálpolitikai ügykörrel közvetlenül soha nem foglalkoztam.* Nagy megnyugtatásomra szolgál azonban az a körülmény, hogy

ennél a dolgozóasztalnál az évek hosszú során át olyan kiváló egyéniségek, olyan kimagasló értékü főtisztviselők ültek, mint Istenben boldogult Liber Endre és az ő helyét betöltő Schuler Dezső.

Modern embernek tartom magam én is, van bennem szociálpolitikai érzék és *különösen átérzem azt, hogy a mai nehéz időkben milyen óriási jelentőségüvé fejlődött ennek a hatalmas ügyosztálynak tevékenységi köre.* Az ügyosztályomban működő tisztviselői kar *minden tagja*, élükön *Bärtl* Tivadar főjegyzővel, *kivétel nélkül szakembere az idesorolt kérdéseknek, Flaxmayer* József főjegyző pedig, aki engem *a közélelmezési ügyosztályban váltott fel*, úgy került most ide vissza, *mintha hazajött volna*, mert hiszen köztudomás szerint egyike azoknak a tisztviselőknek, akik *szociálpolitikai téren rengeteget dolgoztak és különleges szakértelmet tanusítottak.* Bízom abban, hogy szűkebb kollegáimnak szeretetteljes támogatása egy-kettőre átsegít a kezdet nehézségein és rövid idő mulva már magam is abba a helyzetbe kerülhetek, hogy *méltó módon tölthetem be kiváló elődeim munkakörét.*

— Nem lenne illedomos, hogy most, amikor még egészen új ember vagyok a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztályban, bármilyen részletkérdésben is véleményt nyilvánítanék. Mindenesetre arra kérem a *Fővárosi Hirlapot*, hogy akkor, amikor már *offé* vagyok a dolgokban, *ismét megtiszteljen azzal, hogy a székesfőváros közönségét érdeklő hivatali ügykörömbe vágó kérdésekben véleményt nyilvánithassak.*

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPITŐMESTER
BUDAPEST
II., Török-utca 4
Telefonszám: 1—674—23

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesitő-, idomitó-, segitő- és kiegészitőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

BEER SÁNDOR
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. ● Telefon: 1-824-89.

Kitüntetve 1936. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., Gólya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készit: Autó- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és műszaki cikkeket

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07.
Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

Törvényileg védett
ZÁSZLÓK
orkánbiztos, esővíz-levezetővel
Gyártja:
Magyar Kesztyü- és Kötszövöttárugyár
LÖFFLER SÁMSON
zászló-osztálya.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 11. Telefon: 12-76-32.

Átszervezések és áthelyezések a városházán

Szük a központi városháza, több hivatalt bérházakban helyeznek el

Schuler Dezső dr. alpolgármesterré történt beiktatása után *Szendy* Károly polgármester a polgármesteri ügyosztályokat *Lamotte* Károly dr. helyettes polgármester és *Schuler* Dezső dr. alpolgármester között felülvizsgálat céljából a következőképpen osztotta fel:

Lamotte Károly dr. h. polgármester

ellenőrzése alá került az I. elnöki, II. út- és csatornaépítési, III. városrendezési és magánépítési, V. közlekedési, közgazdasági és ipari, VI. pénzügyi, XII. vízvezetéki és világítási, XIII. magasépítési ügyosztály.

Schuler Dezső dr. alpolgármester

ellenőrzése alá került a IV. közjogi, katonai és illetőségi, VII. közoktatási, VIII. közélelmezési, IX. közjótékonysági és szociálpolitikai, X. közegészségügyi, XI. városgazdasági, XIV. közművelődési ügyosztály.

A polgármester rendelkezése értelmében *Lamotte* Károly dr. az eddig hozzá tartozó ügyosztályok közül *átadta a közélelmezési és városgazdasági ügyosztályokat és helyébe megkapta az elnöki és a közlekedési ügyosztályokat.* Az elnöki ügyosztály működési köréből *a kinevezéseket és a sajtóügyeket a polgármester magának tartotta fenn.*

A polgármester intézkedett

Horony-Pálfi Aurél dr.,

az újonnan megválasztott tanácsnok beosztására vonatkozóan is, akit *Schuler Dezső* dr. eddigi helyére, *a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztály élére állított.* A tanácsnok állandó helyettese *Bärtl* Tivadar főjegyző, aki ebben a minőségében a közjótékonysági ügyeket is vezeti. Az ügyosztály szociálpolitikai ügykörének vezetésével a polgármester *Flaxmayer* József dr. főjegyzőt bizta meg, akit a közélelmezési ügyosztályból helyezett oda.

A polgármester *Horony-Pálfi* Aurél helyébe a főpolgármesteri hivatal élére *Csanády* Gusztáv dr. főjegyzőt helyezte át a közlekedési, ipari és közgazdasági ügyosztály ipari és közgazdasági alosztályának az éléről. *Csanády* Gusztáv főjegyző ezzel az áthelyezéssel visszakerült régi helyére, a főpolgármesteri hivatalba, amelynek *Horony-Pálfi* Aurél előtt ő volt a vezetője, *Csanády* Gusztáv utóda az ipari és közgazdasági alosztály élén *Kállay* Albert dr. tanácsjegyző lett.

Egyidejű intézkedésével a polgármester

kettéosztotta a közegészségügyi ügyosztályt.

Rostagni Achilles dr. főjegyző, *Salamon* Géza dr. tanácsnok helyettesének hatáskörébe tartoznak ezentúl a közegészségügyi intézmények, az új alosztály hatáskörébe pedig, amelyet *Bárány* László dr. tanácsjegyző helyettesi minőségben vezet, a temetők, a Községi Temetkezési Intézet és a Köztisztasági Hivatal.

A polgármester rendelkezéséből ezenkívül

több áthelyezés

is történt. Vitéz *Horváth* László dr. főjegyző, aki eddig a IX. ügyosztály szociálpolitikai alosztályát vezette, a városgazdasági ügyosztályba került, mint *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok állandó helyettese. A városgazdasági ügyosztály vezető-helyettesét, *Gallner* Ferenc dr. főjegyzőt, a közélelmezési ügyosztályba helyezte át *Rosta* János dr. tanácsnok állandó helyettesként a polgármester.

A magánépítési és városrendezési ügyosztályból *egész sereg műszaki tisztviselőt helyezett ki a polgármester a kerületekbe* és igyidejüleg *a kerületekből rendelt be a központba mérnököket.*

Változások történnek a városgazdasági ügyosztályon is.

A fővárosi bérházak és kislakások ügyét,

mint a *Fővárosi Hirlap* már megírta, *a városgazdasági ügyosztályra ruházta a polgármester.* Ezeknek az ügyeknek intézésével hat tisztviselőt bíztak meg, akik mellé négy szellemi szükségmunkást osztottak be. Ennek az alosztálynak a hivatalos helyisége *a Szervita-tér 4. számú házban lesz,* ahol erre a célra ötszobás lakást bérelt ki a főváros. Ez a lakásbérlet is egyik jelensége annak, hogy

a központi városházán már nem férnek el a hivatalok.

A vízvezetési és világítási ügyosztály tisztviselőinek egy csoportját is néhány hét előtt a Városház-utca 4. számú házba költöztették. Nem jut hely a közművelődési ügyosztály keretében felállított *légvédelmi csoportnak sem.* A légvédelmi ügyekkel foglalkozó tisztviselőket *az Akácfa-utca és Dob-utca sarkán lévő városi házba helyezik,* amelyben valamikor a VII. kerületi elöljáróság működött. A hivatali helyiségek számára az egyik emeletet alakítják át.

Gépészeti ügyosztályt létesítenek a légvédelem és a tűzoltósági ügyek intézésére

A három műszaki ügyosztály átcsoportosításával anyagi megterhelés nélkül is megvalósítható a korszerű védelmi szervezkedés

A légvédelmi ügyeknek a székesfőváros hatáskörébe való utalása már *eddig is tekintélyes mértékben szaporította a fővárosi hatóságok munkamennyiségét. Szendy* Károly polgármester intézkedésére pár héttel ezelőtt a XIV. ügyosztály keretében *külön légvédelmi alosztályt állítottak fel,* amelynek vezetőjéül *Garancsy* László dr. főjegyzőt rendelték ki. Az új hivatali szerv január elsejével teljes létszámú tisztikarával *meg is kezdte a reábízott szervezési tevékenységet,* azonban néhány hét eltelte után máris bebizonyosodott, hogy a lég- és gázvédelmi munkakörrel összefüggő ügyek elintézésére a jelenleg megállapított keretek *szűkek.* A dolog ilyetén állása miatt ismét előtérbe került az a gondolat, hogy

a légvédelmi ügyeket, továbbá az összes műszaki vonatkozású és tüzoltósági ügyeket külön szervezet keretében kellene egységesíteni.

Már évekkel ezelőtt elhangzott a főváros törvényhatósági bizottságában az a javaslat, hogy a mindinkább előtérbe nyomuló technikai ügyek kielégítő elintézése érdekében *külön gépészeti ügyosztályt kell létesíteni.*

Elvileg a polgármester is helyeselte ezt a megoldást, minthogy azonban a székesfőváros jelenlegi deficites költségvetése nem teszi lehetővé a már meglévő tizennégy ügyosztályon kívül újabb ügyosztály tekintélyes budgetjéről is a gondoskodást, a polgármester felvetette a gondolatot, hogy *a meglévő három műszaki ügyosztály körében lesznek átcsoportosítások, amelyek azután azt eredményezik, hogy a légvédelem és a tűzoltás ügye odakerülhessen.* Az eddigi elképzelések szerint eddigi önálló ügykörét *csupán az út- és csatornaépítési ügyosztály tartaná meg,* a jelenlegi városrendezési és magánépítési ügyosztályhoz kerülnének át a magasépítési ügyek, a *Wossala* Sándor tanácsnok vezetése alatt működő polgármesteri XIII. ügyosztály pedig hatáskörül kapná *az összes gépészeti ügyek intézésén kívül a légvédelem és a tűzoltóság problémáit is.*

Az ügyosztályoknak ez az átcsoportosítása *jelentékeny külön költségtöbblettel nem járna,* ennélfogva a megvalósítás elé *komoly akadályok nem gördülnek.* Nehézséget csupán az jelent, hogy *a XIII. ügyosztály jelenlegi helyiségei nem elég bővek ahhoz, hogy azokban újabb alosztályokat is el lehessen helyezni.* Ezen viszont könnyű segíteni, mert

csupán arról van szó, hogy az ügyosztályhoz közelfekvő más hivatalokat telepítsenek át jelenlegi helyükről más hivatali szobákba.

A tervek elkészítésén már dolgoznak és azok elkészülte után valószínűleg nyomban *napvilágot lát a polgármesteri rendelet, amely a műszaki ügykörök újabb beosztásáról intézkedik.*

Sürgetik a gépészmérnöki ügyosztály felállítását

A fővárosnak a különböző ügyosztályokba beosztott gépészmérnökei a FANSz helyiségében gyűlést tartottak, amelyen *a külön gépészmérnöki ügyosztály felállítása* mellett foglaltak állást. A gyűlés tagjai köszönetet szavaztak *Katona* János és *Petrovácz* Gyula törvényhatósági bizottsági tagoknak, akik a gépészmérnöki ügyosztály felállítása érdekében eddig is hathatós tevékenységet fejtettek ki. Elhatározták, hogy a két törvényhatósági bizottsági tagot küldöttségileg kérik fel a mozgalom vezetésére.

— A gépészmérnöki ügyosztály felállításának sürgetésével — mondta nekünk a mozgalom egyik vezetője — kettős célt akarunk elérni. Az egyik cél *a székesfőváros érdeke,* amelyet sokkal hathatósabban szolgálna a gépészmérnöki kar, ha külön ügyosztályban, felelős vezetővel az élén dolgozna, mint most, amikor részint a három műszaki ügyosztályban részint a többi ügyosztályban szétszórtan működik. A felelős vezető alatt egyelőre nem tanácsnokot, hanem *tanácsnoki jogkörrel felruházott műszaki főtanácsost értünk.*

— Az új ügyosztály — és ez a felállítás szorgalmazásának másik célja — *a közigazgatásnál alkalmazott gépészmérnökök helyzetén is lényegesen javítana* és kiemelné a kart abból a hátrányos helyzetéből, amely úgy az előléptetéseknél, mint minden más téren jelentkezik amiatt, hogy a gépészmérnök csak beosztott tisztviselő és megszüntetné azt a helyzetet is, hogy a gépészmérnökök egyrésze ma más mérnöki teendőkkel foglalkozik. A közigazgatási szolgálatban működő mérnökök sorában egyébként ma a gépészmérnökök vannak relatív többségben.

HÍREK A PÁRTBÓL

NEP-kirándulás Balatonkenesére. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének központi pártköre kirándulást rendezett Balatonkenesére. A kirándulásra meghívták a főváros vezetőségét is. Az indulás két csoportban történt. Az egyik csoport *Zsitvay* Tibor dr. elnök vezetésével szombaton délután, a másik pedig vasárnap reggel indult Balatonkenesére, ahonnan kedden este érkezik vissza Budapestre a társaság. A kellemes időtöltés mellett a párt az aktuális várospolitikai kérdéseket is letárgyalja Balatonkenesén.

Előadás az iskolaszanatóriumokról. A X. kerületi pártkörben (Belső Jászberényi-út 2) február 11-én, csütörtökön este fél 7 órai kezdettel *Szieberth* Imre kormánytanácsos, elnökségi tag a svábhegyi és szentgotthárdi iskolaszanatóriumokról vetített-képes előadást tart. Az előadásra a pártszervezet vezetősége ezen az úton is meghívja a szülőket.

A józsefvárosi hölgyek teája. A VIII. kerületi pártkör Baross-utca 79. számú helyiségében február 13-án, szombaton délután 5 órakor teát rendez a kerület hölgycsoportja. A közönséget irodalmi előadás és művészi műsor fogja szórakoztatni.

Fogadóórák a kerületekben

— Február 3-tól 9-ig —

I. kerület (Déli vasut). Tóth Gábor törvhat. biz. tag és Hoór-Tempis Mór ker. elnök minden pénteken este 7—8 órakor.

V. kerület (Hold-u. 9). Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 irodájában (Báthory-u. 5). Krompaszky Miksa ker. elnök minden este 6—7, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken este 6—7, Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn este 6—7 óráig.

VII. kerület (Rákóczi-út 50). De Sgardelli Caesar ker. elnök és Szilágyi Jenő ü. v. alelnök naponta d. e. 11—1 és este 7—9, Rendek Károly ker. alelnök, jogi tanácsadó minden pénteken este 6—7, adóügyi tanácsadás minden szerdán este 6—7 óráig.

VIII. kerület (Baross-u. 79). Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, Füredy Lajos biz. póttag minden szerdán, Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn, valamennyien este 7—8, Altorjay Sándor dr. adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6 órakor. — Pártnap minden hétfőn este háromnegyed 8 órakor.

IX. kerület (Üllői-út 115b). Usetty Béla dr. orszgy. képviselő 3-án d. u. 1—3 és 4-én este 9—10. Szentesi József törvhat. biz. tag 8-án este 7—8, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 8-án este 8—9, Stéger Béla dr. jogi tanácsadó 3-án d. u. 2—3 és 6-án d. u. 2—3 óráig. Pártest 4-én és 8-án este 7 órakor.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2). Usetty Béla dr. orszgyül. képviselő 5-én este fél 7, Dongó Orbán törvhat. biz. tag minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1 óráig irodájában (Fűzér-u. 13). — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7). Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, este 6—8, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája minden hétköznapon — szombat kivételével — d. u. 5—8, állásügyekben csak kedden és pénteken. — Pártnap minden csütörtökön este 6 órakor.

XII. kerület (Déli vasut). Hencz Lajos dr. törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 6—8, v. nemes Juhász Jenő dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 óráig.

XIII. kerület (Mohács-u. 6). Bessenyei Zénó dr. orszgyül. képviselő 9-én, Hegedüs Bertalan dr. törvényhatósági biz. tag 9-én, Fülöp Endre ker. elnök 10-én, Babicz Gyula biz. póttag 11-én. — Pártnap minden kedden.

XIV. kerület (Thököly-út 167). Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat. biz. tagok minden pénteken este 7—8 óráig.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
*
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

MORBITZER NÁNDOR
ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

„Szóval alig kifejezhető, hallatlan báj ömlik el ezen a városon . . .“

Klieber udvari tanácsos, Alsó-Ausztria idegenforgalmi vezetője Budapest idegenforgalmának kilátásairól

Néhány napig Budapesten tartózkodott *Taucher* Vilmos osztrák kereskedelemügyi miniszter, aki magyar kollegájával, *Bornemisza* Gézával folytatott behatóan tanácskozásokat *a két országot közelről érintő kereskedelmi és idegenforgalmi problémákról.* Az osztrák kereskedelemügyi miniszter kíséretében volt Fritz *Lahr*, Bécs város első alpolgármestere, aki viszont *Szendy* Károly polgármesterrel folytatott megbeszélést a két fővárost közösen érdeklő ügyekről, *elsősorban az idegenforgalmi vonatkozású kérdésekről.* Ugyanekkor Budapestre érkeztek a *Magyar-Osztrák Társaság* osztrák tagozatának vezetőségi tagjai is, élükön *Klieber* udvari tanácsos, szövetségtanácsi képviselővel, aki tudvalevően *Alsó-Ausztria idegenforgalmi ügyeinek legfőbb intézője.* Az osztrák vendégek tiszteletére rendezett ünnepségek során a *Fővárosi Hírlap* munkatársának alkalma nyílott arra, hogy *Klieber* udvari tanácsost megkérdezze aziránt: *milyennek látja ő, az osztrák szakember Budapest idegenforgalmának jövőjét és kilátásait?*

Klieber udvari tanácsos

a következőkben vázolta a *Fővárosi Hírlap* munkatársa előtt a véleményét:

— A szép magyar főváros *csodálatos fejlődésének*, igaz barátságtól vezéreltetve, *örülünk* s valóban át vagyunk hatva attól a gondolattól, hogy

Budapest meg is érdemli a külföld előtt szerzett jó hírnevét.

— Valami, szóval alig kifejezhető, *hallatlan báj ömlik el ezen a városon* s az ideérkező külföldit nyomban megfogja *a lakosság páratlan vendégszeretete*, meg azok a tényezők, amelyekkel a nyugateurópai idegenforgalmi gócpontok közül valóban leginkább Budapest dicsekedhetik: *a kitünő konyha, a remek borok, az olcsóság* s e specifikumukon kívül természetesen *a világhíres fürdők, források, az egész csodálatosan megnyerő város.*

— A most bekövetkező idegenforgalmi szezón esélyeiről sok szó esett már a legutóbbi külföldi valutaleértékelések óta s én igazán nem szeretnék most abba a hibába esni, hogy ezzel a túlontúl ismert ügygyel terheljem a budapesti közönség türelmét. Aki tisztában van azokkal a komponensekkel, amelyek egy ország, vagy város idegenforgalmát adják, tudja azt is, hogy *minden pénzérték-változás befolyást gyakorol az utazási kedvre.* Feltétlenül mutatkozni fog tehát önöknél éppen úgy, mint nálunk Bécsben a devalváció hatása: *jól irányított idegenforgalmi propagandánk ki fogja azonban egyensúlyozni az így előállható veszteséget* s más országok bizonyára kiadják azt a differenciát, amelyet itt elvesztünk. Minthogy Budapest idegenforgalmának legtekintélyesebb része Wienen keresztül alakul ki, elmondhatom, hogy azok a megállapítások, amelyeket az irányításom alatt álló alsóausztriai idegenforgalom kilátásainál tettem, *nagyjából Budapestre is vonatkoznak.* Nem vagyok tehát pesszimista, mert erre valóban semmi okot sem találok. Elenkezőleg: meg vagyok róla győződve, hogy

az az egyetlen tény, hogy 1938-ban Budapest az Eucharisztikus Világkongresszus székhelye, már ebben az esztendőben is gyarapítani fogja a külföldi vendégek létszámát, jövőre pedig megtöbbszörözi azt.

— Jóleső megelégedéssel állapíthatom meg azt a tényt, hogy *az osztrák és magyar idegenforgalmi intézőség között a legkellemesebb viszony uralkodik.* Ez egészen természetes is, hiszen *azonos érdekeket szolgálunk, amelyek szinte elválaszthatatlanul kapcsolódnak egybe.* A fővárosaink és népeink között mindinkább elmélyülő jóviszony, amelyen lelkesedéssel dolgozik a *Magyar-Osztrák Társaság* is, valóban történelmi szükségesség és alkalmas arra, hogy a kölcsönös megbecsülés *előbbrehaladást eredményezzen mindkettőnk gazdasági életében is.* Kulturkapcsolataink *évszázadosak*, s ha ezeket a *Magyar-Osztrák Társaság* tovább kívánja ápolni és fejleszteni, úgy véli, hogy *nagyon jó szolgálatokat tesz a köznek.* Törhetetlen meggyőződésem, hogy Társaságunk fennállása óta *igen jelentékeny mértékben segítette elő egymás alapos megismerését* s egyre többen vannak olyanok, akik *szükségesnek érzik a baráti országok meglátogatását.*

hogy a Margitszigeten nemrégiben felfedezett *74 fokos kénhidrogénes víznek* ivókúra céljára való orvosi felhasználására

mintegy 3000 személyt befogadó hatalmas üvegcsarnokot épittett, a mai alsószigeti vendéglő helyén pedig a gyógyulást keresők számára modern és elegáns társalgót rendez be.

— Figyelemreméltó, hogy a *Közmunkatanács* állapította meg azt a sajnálatos tényt, hogy miközben Budapest csodálatos gyógyvizeit a világ minden részének gazdag betegei használják, ugyanakkor *itt, Budapesten, a szegény betegek nem juthatnak hozzá ezekhez a nagyszerű gyógytényezőkhöz.* A *Közmunkatanács* éppen ezért, mélységes szociális érzéstől vezéreltetve, elhatározta, hogy ezt

az új kénhidrogénes vizet mindenki számára elérhetővé fogja tenni, mégpedig olymódon, hogy reggel 6 órától 10 óráig 10 filléres ivókúra-tikett ellenében be lehet menni a Margitszigetre.

Nyilvánvaló, hogy *ez a minimális, 10 filléres ár lehetővé fogja tenni, hogy a legszegényebb néposztályok is igénybevehessék a szigetet és a szigeti gyógyvizeket.*

— Ugyancsak az állandó idegenforgalom érdekében már az idén *bevezetjük a gyümölcskúrákat.* Ez azonban, hangsúlyozom, nem egyszerű propagandaelgondolás, hanem *a legkomolyabb orvosi megfontolásokon alapuló elhatározás.* Tudnivaló, hogy a magyar föld sajátos természeténél fogva, a magyar gyümölcsök olyan *vitaminokat* tartalmaznak, amelyek *sehol a világon nincsenek meg a hasonló gyümölcsökben.* Emlékeztetek itt *a magyar paprika* különleges voltára. Tuvalevő, hogy a spanyol paprika is éppen olyan ízes, mint a magyar, csak éppen *hiányzik* belőle a *Szentgyörgyi* professzor által felfedezett vitamin, ami *a magyar paprikának legfontosabb érdeme.* De ugyanígy vagyunk a *paradicsommal, a magyar almával és magyar szőlővel.* A magyar föld termelte vitaminok olyan gyógyértéket jelentenek, amelyeket ki kell használnunk egyrészt *a gyógyulást keresők érdekében*, másrészt nemzetgazdasági szempontból is, mert hiszen

a legideálisabb export az, ha az idegenek itt, helyben fogyasztják el terményeinket.

— Természetesen nem elég ezeket az akciókat megcsinálni, hanem szükség van a *megfelelő nemzetközi publicitásra.* Itt azonban *nem elegendő egyedül a sajtópropaganda*, hanem elsősorban

a világ orvosainak kell bemutatnunk értékeinket, hogy aztán az orvosok tanácsolják ide hozzánk a betegeket.

E végből rendezzük meg október 4 és 10 között Budapesten azt a nemzetközi kongresszust, amelyen *a világ legkiválóbb balneológusai és fürdőorvosai tartanak majd kurzusokat és ismerik meg egyben a magyar föld kincseit.* Nincs kizárva, hogy ezen a kongresszuson *megalapítjuk a fürdők nemzetközi szövetségét.* A mozgalom élén egyébként *József Ferenc* királyi herceg áll.

*

Az ebben a nyilatkozatban nyilvánosságra hozott és megvalósítás előtt álló nagyvonalú tervek bizonyítják a legjobban, hogy amikor a külföldi devalvációk után a magyar idegenforgalom legfőbb vezetői bizakodó nyilatkozataikban megállapították, hogy *semmi aggodalomra nincs okunk*, már tisztában voltak azzal, hogy *mik lesznek azok a bizonyos, az eddiginél hatásosabb propagandaeszközök*, amelyekkel a valutáris nehézségeket kiegyensúlyozzák. Valóban, ha ezt a most ismertetett programot végigtekintjük, meg kell állapítani, hogy *eljutottak a legesleghatásosabb propagandaeszközhöz:* az idejövő és gyógyulást kereső idegeneknek pénzükért *nem csekélyebb ellenértéket ajánlunk, mint a visszaadott egészséget.*

Németh Károly.

Háromezerszemélyes ivócsarnokot és modern gyógytársalgót építenek a Margitszigeten

A Közmunkatanács 10 filléres ivókúra-tikettekkel a szegény betegek részére is hozzáférhetővé teszi a szigetet és a szigeti gyógyvizeket — Budapest gyógyfürdői a párisi világkiállításon

Balneológusok világkongresszusa Budapesten

A minap érkezett haza franciaországi útjáról *Tormay* Géza dr. titkos tanácsos, az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal* elnöke, a párisi világkiállítás magyar kormánybiztosa, aki nyilatkozatában kijelentette, hogy a *magyar pavillon építési munkálatai örvendetesen haladnak előre.* A 600.000 pengős költséget igénylő munkában a művészek egész sorát foglalkoztatják, akik azonban nem képzőművészeti remekművekkel szerepelnek, hanem művészi módszerekkel mutatják be Magyarország helyét a világ népeinek technikai és civilizációs versenyében. Magyar

idegenforgalmi szempontból jelentős eredményeket várunk a kiállítástól,

amelyen *előkelő helyet*, színes transzparensekkel és világítás-technikai bűvészettel *feltűnést keltő propagandát kapnak Budapest gyógyfürdői, tehát a magyar főváros legvonzóbb idegenforgalmi attrakciói.*

A magyar idegenforgalom egyre fokozódó jelentőségét bizonyítja egyébként az a tény, hogy legkülönbözőbb testületeink és közületeink egymásután alakítják meg speciális idegenforgalmi szerveiket, hogy minél intenzívebben foglalkozhassanak ezzel a nagyfontosságú kérdéssel. Legutóbb *Medriczky* Andor dr. székesfővárosi fogalmazó tartott igen nagyhatású előadást az idegenforgalom közgazdasági jelentőségéről az *Országos Közgazda Testületben*, amely nyomban, az előadás elhangzása után, elhatározta, hogy *idegenforgalmi bizottságot* alakít, amelynek célja az, hogy előkészítse az idegenforgalommal érdektelenül foglalkozó társadalmi szerv létrejöttét.

A *Fővárosi Hírlap*-ban már többízben közöltük a magyar idegenforgalom legfőbb vezetőinek, így *Bornemisza* Géza miniszternek, *Tormay* Géza államtitkárnak és *Kovácsházy* Vilmos tanácsnoknak nyilatkozatait, amelyekben rámutattak azokra a lehetőségekre, amelyek a magyar idegenforgalmi propagandának rendelkezésére állanak a *külföldi devalvációk következtében beállott új helyzet egyensúlyozására.* Most vagyunk az új idegenforgalmi esztendő kezdetén, a *Fővárosi Hírlap* munkatársa éppen ezért felkereste

Szviezsényi Zoltán dr.

miniszteri tanácsost,

a *Gyógyhelyi Bizottság* igazgatóját, aki a következőkben vázolta a magyar idegenforgalmi tevékenység legközelebbi megvalósítandó programját:

— Mindenek előtt meg kell állapítanom, hogy mint a multban, úgy a jövőben is *az idegenforgalmi propaganda legfontosabb pillérének tartom a sajtót.* Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy a laikus ujságirók voltak azok, akik már *több mint tíz esztendővel ezelőtt, a jövőbeli hatalmas eredmények legcsekélyebb reménye nélkül kibányászták az ismeretlenségből ezt a problémát és megindították az idegenforgalmi propagandát.* Teljes elismeréssel kell megemlékeznem arról az *úttörő munkáról*, amelyet a *Fővárosi Hirlap* ezen a téren a *háború befejezése után megindított és mindmáig lankadatlan buzgalommal és eredményesen folytat.*

— Ami egyébként a legközelebbi tennivalókat illeti,

a Gyógyhelyi Bizottság ezévi programjának homlokterében a téli idegenforgalom megszervezése áll, mégpedig az ivókúrák rendszeresítésével.

Örömmel kell közölnöm a nyilvánossággal, hogy ezen a téren *hatékonyan áll az idegenforgalom szolgálatában a közmunkatanács*, amely elhatározta,

Palka József ezüstkoszorús mester
üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GŐZ- ÉS MELEGVÍZ FŰTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

Események

FŐVÁROSI HÍRLAP

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre	**12 pengő,**
egész évre	**24 pengő.**

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Harc a tűzifa drágítása ellen

Szendy Károly polgármester szerda délelőtt 11 órára összehívatta a közgazdasági ügyosztály mellé szervezett szakbizottságot és ezen az ülésen a *tűzifadrágasággal* foglalkoznak.

Az ügyosztály javasolja, hogy *a polgármester forduljon felirattal a kormányhoz és nyomatékosan kérje a tűzifadrágítás* megakadályozását. A felterjesztésben rámutat a polgármester arra, hogy elsősorban *szabad tűzifakereskedelemre* van szükség, ha pedig a készlet nem elegendő a normális árak biztosításához, *elő kell segíteni a tűzifaimportot.*

Szendy-otthon névre keresztelik az ügyvédek bérpalotáját. A mult év őszén *Szendy* Károly polgármester a székesfőváros képviseletében, húsz aranykorona jelképes évi bér fejében örökbérletbe adta az *Országos Ügyvédotthon Egyesületnek* a Szemere-utcában, az Ügyvédi Kamara és a Kereskedelmi és Iparkamara között fekvő, értékes fővárosi telket. Az Ügyvédotthon Egyesület a telken *hétemeletes bérházat* épít az összes ügyvédi szociális intézmények elhelyezése, valamint az ügyvédi kar rokkantjai és elesetteinek otthona számára. Az ügyvédek jóléti egyesülete az építkezés hatalmas összegre rugó költségét az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézet kölcsönéből fedezi, a kölcsön törlesztésére pedig eladja a Stefánia-uton levő ingatlanát. Az építkezés, amelyre a pályázatot már kiírták, tavasszal megkezdődik és *még ebben az évben tető alá kerül az ügyvédház, amely a főváros egyik legszebb és lemonumentálisabb palotája lesz.* Az ügyvédek társadalma az új otthon felállítása alkalmából háláját akarta kifejezni *Szendy* Károly polgármester, az ügyvédi hivatás megértő barátja iránt, aki az örökbérlettel az építkezést lehetővé tette. Az Ügyvédotthon Egyesület igazgatóságához indítványt nyujtottak be, hogy az ügyvéd-palotát *Szendy* Károly neve után *Szendy-Otthonnak nevezzék el.* Az indítvány meleg fogadtatásra talált a vezetőségnél, amely már meg is nyerte a polgárpester előzetes hozzájárulását a palota elnevezéséhez. Legközelebb az ügyvédek küldöttsége keresi fel ebben az ügyben *Szendy* Károly polgármestert.

Zsitvay Tibor leányának eljegyzése. Zsitvatetői dr. *Zsitvay* Tibor m. kir. t. t., ny. igazságügyminiszter és felesége, baranya-nádasdi Feichtinger Margit leányát, Margitot, eljegyezte dr. *Szentgyörgyi* Loránt ügyvéd, dr. Szentgyörgyi Elemér ügyvéd, a jeruzsálemi Szentsír-rend lovagja és felesége, rusti Gábriel Emmy fia.

Szemethy Károly dr. kormányzói kitüntetése. A kormányzó *Szemethy* Károly dr. székesfővárosi tiszti főügyésznek *a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.* A jól megérdemelt kitüntetés *általános örömet keltett a székesfőváros hivatalos köreiben,* mert a tiszti főügyész hosszú idő óta *szinte páratlan agilitással és hozzáértéssel látja el rendkivül fontos ügykörét,* de ezen túlmenőn szeretetreméltó egyéniségével is kiérdemelte a kormányzói elismerést.

Jubiláló fővárosi főtisztviselők. *Hornyák* János igazgató, a főváros központi segédhivatalának és iktatóhivatalának vezetője most töltötte be közszolgálatának *huszonötödik esztendejét.* A kiváló és népszerü segédhivatali igazgatót ebből az alkalomból a központi segédhivatal személyzete, valamint tisztelőinek és barátainak serege meleg ünneplésben részesítette. A segédhivatali személyzet élén *Guttay* Ferenc segédhivatali igazgató üdvözölte a jubilánst és hangsúlyozta, hogy működésével rászolgált arra a bizalomra, amelyet a polgármester előlegezett neki akkor, amikor erre a nehéz és felelősségteljes helyre állította. A tisztviselők szép emléktárggyal lepték meg *Hornyák* Jánost, aki megindultan köszönte meg a szeretetteljes ünneplést. — Még egy jubiláns volt a városházán, most múlt *tíz éve* annak, hogy *Honffy* Lajos, a székesfővárosi adóhivatalok igazgatója az adóhivatalok vezetését átvette. Ebből az alkalomból az adóhivatali tisztviselők kara meleg ovációban részesítette *Honffy* Lajost, aki működésével úgy tisztviselőtársai, mint a közönség körében nagy népszerüséget vívott ki magának.

Kohner Adolf halála. *Kohner* Adolf báró, aki hosszú időn át vezető szerepet játszott a magyar közgazdasági életben és mint mügyüjtő külföldön is ismert nevet szerzett, szombaton 71 éves korában meghalt. A művészetek és a jótékonycélok egykor bőkezű támogatóját kedden délben temetik.

Schuler Dezső alpolgármester előadása a lakáspolitikáról. *Schuler* Dezső dr. alpolgármester a *Lipótvárosi Társaskör* estélyén a főváros lakáspolitikájáról előadást tartott, amelyet előkelő, nagy közönség hallgatott végig. Előadásában mindenekelőtt azt hangoztatta, hogy a fővárosi lakáspolitika elsősorban *az otthont, mint a családi élet alapfeltételét igyekezik mindenkinek biztosítani.* Ismertette azokat az eszközöket, amelyeket a hatóság ennek a célnak az elérésére alkalmaz. Érdekesen fejtegette, miért kell a hatósági lakáspolitikának *a polgári középosztály és a munkásosztály széles tömegeinek elhelyezésére szolgáló, megfelelő bérü lakások bérletének lehetőségét biztosítani.* Rámutatott ezután a főváros szociális lakáspolitikai tevékenységének kettős irányára. A főváros egyrészt arra törekszik, hogy az olcsóbérü kislakások iránti keresletet a magántőke tevékenységének serkentésével és a hatósági építkezésekkel kielégítse, másrészt az a célja, hogy biztosítsa *a hajléktalan családok elhelyezését.* Ismertette *Szendy* Károly polgármesternek a hatósági kislakásépítkezés újabb megindítása, a szükséglakás építésének folytatása és a magánépítő tevékenységnek újabb lendületbe hozása érdekében *a közeljövőben a főváros törvényhatósági bizottságának közgyülése elé terjesztendő javaslatát, amelyben az olcsóbérü kislakások építése érdekében a kormánytól megfelelő adómentesség engedélyezését kéri.* Nagy figyelemmel hallgatta a közönség *Schuler* Dezső dr. érdekes fejtegetéseit és az előadás végén hosszasan ünnepelte az előadót.

A városházi ujságírók tisztelgése Schuler alpolgármesternél. A *Fővárosi Rovatvezetők Testülete* küldöttségileg tisztelgett *Schuler* Dezső dr. alpolgármesternél, abból az alkalomból, hogy hivatalát elfoglalta. *Kelemen* Géza szindikus intézett üdvözlőbeszédet az alpolgármesterhez, aki meleg szavakkal köszönte meg az üdvözlést és kijelentette, hogy mindig barátja volt a sajtónak és barátja marad új poziciójában is.

Esküvő. *Falus* Sándor dr. ügyvéd és *Hesslein* Zsuzsi, Hesslein Ignácnak, a Budapesti Iparbank Rt. igazgatójának leánya, vasárnap tartották esküvőjüket a dohányutcai templomban.

Lengyel polgármesterek magyarországi tanulmányúton. A *Magyar Városok Országos Szövetsége,* amely rendkivül nagy súlyt helyez a külföldi városszövetségekkel fennálló jóviszony kimélyítésére, *érintkezésbe lépett a lengyel város-szövetséggel* abból a célból, hogy *a lengyelországi nagyvárosok polgármesterei nyár elején tanulmányúton látogassák meg hazánkat.* A lengyel város-szövetség nagy örömmel fogadta a tervet és máris közölte a *Városok Szövetségével,* hogy a felhivásnak *készséggel eleget tesz* és a magyarországi tanulmányúton, amely előreláthatóan egy hétig tart, *számos tagjával résztvesz.*

Február elsején nyilt meg a népmüvelésügyi bizottság Szabadegyeteme. Az öt esztendeje fennálló Szabadegyetem, amelyet a főváros népmüvelési bizottsága rendez, február elsején nyilt meg. Az idei előadássorozatok egyik csoportjában vallási, filozófiai és pszihológiai, a másodikban történelmi, földrajzi, társadalomtudományi és közgazdasági, a harmadikban képzőmüvészeti, zenei és irodalmi, a negyedikben természet- és orvostudományi kérdéseket fognak tárgyalni. Lesznek előadások a föld belsejének titkáról, továbbá a modern haditechnikáról is.

Nincs árvízveszedelem a fővárosban

A hó eltakarítása a főgyüjtőcsatornákon keresztül zavartalanul történik

A nagy hóesés és az utána bekövetkezett gyors olvadás árvíz-sejtelmeket ébresztett az emberekben, ha nem a Mississippi arányaiban, de legalább is a dunai rakodópartok és egyes óbudai részek elöntésének erejéig. Ilyen veszedelemről szó sincs, de nem történtek kisebbméretü kiöntések sem, vagyis csatornahálózatunk derekasan nyelte a rengeteg hótömegeket, amelyeket az utcákról zudítottak belé. A hóeltakarításnak láthatatlan része a csatornában bonyolódik le és itt már átveszi a Köztisztasági Hivataltól az út- és csatornaépítési ügyosztály a munkát. Az ügyosztály vezetőjét,

Király Kálmán

tanácsnokot

kérdeztük meg tehát a nagy hóesés eddigi és várható következményeiről. A következő felvilágositást kaptuk:

— Budapesten a hétfői vízállás az Eötvös-téri mérő 0 pontja felett 91 centiméter, vagyis *a Duna vízállása nagyon alacsony.* Hogy a Duna elöntse az alsó rakodópartot, ahhoz az kell, hogy *a vízállás a 0 pont felett 570 centiméter legyen.*

— Magyarországon bekövetkezhető bármilyen hirtelen olvadás a Dunának ilyen mértékü áradását nem idézheti elő, mert *ezt kizárólag a Duna felső szakaszának mellékfolyói, főleg az Inn és a Morva szokták okozni.* A Duna áradásában általában a *Vág,* a *Garam* és a *Rába* sem játszik döntő szerepet.

— Bekövetkezhetik azonban a Duna áradása a fővárosban akkor is, *ha Budapest alatt a jég megáll* és esetleges jégtorlódások *visszaduzzadást* okozhatnak. Jelenleg az alsó Duna-szakasz *Mohácstól Paksig* állt be, ami a fővárostól olyan messze van, hogy a budapesti vízállásra jelentős befolyása nincsen.

— A Budapesten bekövetkezett hirtelen hóolvadás *a Duna vízállását nem befolyásolja,* de nem okoztak ezek a vizek ilyen kalamitást a város területén sem, mert a nyilt árkok és a csatornahálózat akadálytalanul levezetik. Természetesen a hóolvadással kapcsolatban nemcsak fenn az utcán dolgoznak a munkások, hanem a II. ügyosztály rendelkezéséből *lenn a főgyüjtőcsatornákban is,* ahol a csatornanyilásokon ledobott havat a csatornavíz sodrába lapátolják, hogy a víz azután gyorsan levigye és így hótorlaszok és ezekkel kapcsolatos káros visszaduzzadások ne következzenek be.

— Ha valahol mégis helyi elöntések történnének, arra az esetre a II. ügyosztály megfelelő szivattyúkkal rendelkezik. *Eddig ilyen elöntésekről bejelentések nem érkeztek.* Ezideig a *Rákos-patak,* amely a hóolvadás idején rakoncátlankodni szokott, sem okozott bajt. Részleges szabályozása óta különben kiöntései a Kerepesi-úton túl eső, szabályozatlan részére szorulnak.

HAJDU JÓZSEF
Központi fütés, vízvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25. TELEFON: 2-973-59.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRMEZEY-UTCA 4. SZ.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

Február 4 és 7-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
Törv. védve
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-58.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcizios csavarok.

LEDNICZKY VEJE
HÓDOSANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-38
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Válságos helyzetbe hozta a lóexport a lóhúsüzemet

A főváros jugoszláviai és romániai vágólóbehozatal engedélyezését kérte a kormánytól

A vágólovak árának rendkívüli emelkedéséhez a legutóbbi hónapban a vágólovakban mutatkozó nagy *áruhiány* járult. A fővárosi *lóhúsüzem*, amelynek missziója a legszegényebb néprétegek élelmezése, nem billentheti helyre deficites mérlegét megfelelő áremeléssel és ezért a kettős nehézség miatt *igen súlyos helyzetbe került*. Természetesen nem nézi tétlenül a reá nehezedő bajokat, hanem ezek ellensúlyozására *radikális lépésre szánta el magát*. Erről az elhatározásról és a megnehezült helyzetről

Rosta János dr.
tanácsnok,

a közélelmezési ügyosztály vezetője a következőket mondta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A Lóhúsüzem, mint ezt már a mult évben is bejelentette, *a vágólónak hallatlan és soha nem tapasztalt áremelkedése miatt, nagyon nehéz helyzetbe került*. Ez a nehéz helyzet még fokozódott az idén, úgy, hogy amíg tavaly, ha drágán kellett is megfizetni, volt áru a piacon, az idei év első hónapjában még *áruhiány is jelentkezett*. Csak egy adatot akarok erre nézve felemlíteni. *A heti vágásunk 180—220 darab* és ezzel szemben a legutóbbi csütörtöki vásáron *csupán 30 darab vágólovat tudtunk vásárolni*.

— A székesfőváros, arra való tekintettel, hogy a legszegényebb néposztály fontos táplálékáról van szó, igyekezett a Lóhúsüzem árucikkeinek árait tartani. Azonban egy idő mulva, amikor már nemcsak a főváros, hanem

a környék, sőt a távolabbi vidékek lakossága is kezdte a lóhúst vásárolni,

— így például *Szegedre* és *Győrbe* is került a budapesti lóhúsból — az üzem deficitje pedig folyton emelkedett, abba a kényszerhelyzetbe jutottunk, hogy a mult év novemberében az árakat fel kellett emelni.

— November és december hónapban némi enyhülés állott be a helyzetben, a piacon megfelelő mennyiségű áru mutatkozott és az árak is csökkenő tendenciát mutattak. Ez az átmenet azonban csak rövid ideig tartott, mert

januárban hallatlan mértékben felszökött a vágóló ára,

úgy, hogy a Lóhúsüzem arra kényszerült, hogy *az osztrák exportanyagból vásároljon*. Ez az áru azonban csak drágán, élősúly-kilogrammonkint 48 filléres áron volt beszerezhető.

— A főváros végül is nem választhatott más utat: *a kormányhatóság segítségét kérte*. Kérelmében két megoldási lehetőséget állított fel.

Arra kérte a kormányt, hogy vagy szüntesse be a vágólóexportot, vagy pedig engedje meg Jugoszláviából vagy Romániából a vágólóbehozatalt.

Húsz százalékkal emelkedett a Hazai Bank nyeresége

Most tette közzé a *Hazai Bank R.-T.* 1936. évi zárszámadását, amely ennek a körültekintő óvatossággal vezetett pénzintézetnek *további fejlődését és megerősödését tükrözi*. Talán azzal kezdhetjük a zárszámadás méltatását, hogy a kimutatott tiszta nyereség *a tavalyihoz képest jelentékenyen, majdnem húsz százalékkal emelkedett*. Az igazgatóság előterjesztése azonban ennek ellenére a tavalyi egy pengős osztalékot prolongálja a közgyűlésnek, ami azt jelenti, hogy a részvényesek nagy megnyugvással vehetik tudomásul, hogy tőkéjük szilárd befektetésben gyümölcsözik: *ez a nyilt tartalékok megerősödésében mutatkozik*. Figyelemreméltó, hogy az értékpapírtárca értékelésénél az igazgatóság *nem vette figyelembe az 1936. évben bekövetkezett nagyarányú tőzsdei áremelkedéseket*, ilymódon nem csupán a nyilt tartalékok erősödtek meg, hanem *a latens tartalékok is*, ami tehát együttvéve *az egész intézet belső erejének nagymértékű megizmosodását jelenti*. Növekedett egyébként *a váltótárca*, emelkedtek *a betétek*, ami tehát azt jelenti, hogy az intézet *erőteljesen bővítette ügyfelei körét*. Az 1936. évi zárszámadásairól egyébként az alábbi körülmény nyujt számszerű tájékoztatást:

A Hazai Bank Részvénytársaság igazgatósága folyó hó 30-án Szécsi Pál kincstári főtanácsos, elnök vezetésével tartott ülésében megállapította az 1936. üzletév zárószámadásait. A mérleg az előző évi 408.746 pengő nyereséggel szemben 481.143 pengő nyereséggel zárult. Az igazgatóság elhatározta, hogy a f. év. február 12-én tartandó közgyülés elé oly javaslatot fog terjeszteni, amely szerint az alapszabályszerű levonások, továbbá a tartalékalap, a nyugdíjalap és az ingatlanok értékesökkenési alapjának a tavalyit meghaladó javadalmazása után a nyereségből részvényenkint az előző évivel azonos összegű 1 pengő osztalék fizettessék és 103.410 pengő az 1937. üzletév számlájára elővitessék. Habár a banknak sem számottevő külföldi kötelezettségei, sem mezőgazdasági kintlévőségei nincsenek és a leírásokra szükségelt összeg az előző évi 360.765 pengővel szemben csak 249.835 pengőt tett ki, az igazgatóság az adott viszonyok mellett mégis helyesebbnek véli az osztalék emelése helyett a bank belső erőforrásainak további növelését.

A mérleg egyes tételeit illetőleg felemlítendő, hogy a váltótárca 18.181.341 pengőt tett ki az előző évi 17.164.928 pengővel szemben. A bank a váltóleszámitolási üzlet ápolására a lefolyt évben is a hagyományos gondot fordította és ügyfeleinek körét bővítette; a lombardhitelek összege 882.211 pengő, az előző évi 1.120.957 pengővel szemben. A nyilt hitelek és egyéb adósok tétele a múltévi 4,240.893 pengőről 3.519.583 pengőre csökkent, viszont az egyéb fedezettel bíró adósok az előző évi 12,618.180 pengőről 13,672.479 pengőre emelkedtek. A bank a lefolyt évben is *készséggel* állott új hitelek nyujtásával a piac rendelkezésére, gondosan ügyelvén a hiteligények elbirálásánál arra, hogy a visszafizetések pontos teljesítése biztositassék. Az értékpapírtárca 2.343.718 pengővel (az előző évi 2.302.994 pengővel szemben) és a pénzintézeteknél és vállalatoknál fennálló érdekeltségek tétele 4, 643.662 pengővel (a mult évben 4.658.081 pengő) változatlan maradt; az értékpapirok értékelésénél a lefolyt évben mutatkozott jelentős árfolyamemelkedések teljesen figyelmen kívül hagyattak, a közönséget pedig rákényszerítené a tömegportékák vásárlására, ami közben természetszerűen kezébe ragadná az ellenőrizhetetlen és — verseny híjján — letörhetetlen árdiktaturát. A Woolworth Társaság puszta érdeklődése olyan nagyfokú ellenszenvet váltott ki szakmai és érdekelt körökből, hogy ezután gondolni sem lehet az egységárüzletek megnyitására. Annál kevésbé, mert a fennálló áruházi törvény értelmében ehhez soha nem is adja hozzájárulását a kereskedelemügyi miniszter, aki éppen azért hozta a törvényt, mert a kormányzat is azon az állásponton van, amin a kereskedelem, hogy tudniillik: *elég az áruházakból!*

Vámmentes kikötőnk

végre betölti azt a végtelenül fontos szerepét, amelynek érdekében az állam igen nagy áldozatkészséggel annak idején létesítette. Értesülésünk szerint a budapesti nagybankok érdekeltsége már február 15-én bérbe is veszi a vámmentes kikötőt, ahol az állam érdekeit vitéz *Vargha* Vilmos, a kereskedelmi minisztérium hajózási osztályának vezetője fogja képviselni miniszteri biztosi megbízatással. Ugyanezzel párhuzamosan a fővárossal is kedvező mederben folynak a tárgyalások a *ferencvárosi helyi kikötő* bérbevételéről. Remélhetőleg ilymódon a közeljövőben megszületik végre a két kikötő annyira kívánatos kooperációja, ami egyébként is a szemük előtt lebegett a tervezőknek, elsősorban pedig néhai *Fock* Ede tanácsnoknak, akinek lelkében először fogant meg a nagyszabású gondolat: Budapestet Közép-Európa egyetlen hatalmas nemzetközi kikötőjévé kiépíteni és ezzel magunkhoz ragadni az egész kelet-nyugati áruforgalom hegemóniáját.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank február 3-án, szerdén délután fél 5 órakor tartja rendes közgyülését, amelynek napirendje a következő: 1. Az igazgatóság jelentése a lefolyt 1936. üzletévről. 2. A felügyelőbizottság jelentése a lefolyt 1936. üzletévről. 3. Az 1936. évi mérleg megállapítása és határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában. 4. Határozathozatal az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak adandó felmentvény tárgyában. 5. Igazgatósági választások. 6. A felügyelőbizottság megválasztása és elmult évi tiszteletdíjának megállapítása. — Értesülésünk szerint ezen a közgyülésen *a magyar gyáripari élet két kiváló reprezentánsa kerül be a bank igazgatóságába*, és pedig *Aschner* Lipót, az *Egyesült Izzó* vezérigazgatója, továbbá *Buday-Goldberger* Leó, a *Goldberger Sám. és Fiai Rt.* elnök-vezérigazgatója. Az említett két vállalatot egyébként tudvalevően *régi szoros üzleti összeköttetés fűzi a Kereskedelmi Bankhoz*.

Az élelmiszerkereskedők árubeszerző szövetkezetet alapítanak. A fővárosi élelmiszerkereskedők körében mozgalom indult meg nagyszabású árubeszerző szövetkezet alapítására, amelynek főképen az a célja, hogy olcsón szerezze be a vidék terményeit. A szövetkezethez, amelynek létrehozásán *Eber* Antal, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke is fáradozik, megnyerték *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter támogatását. A részletes tervezet kidolgozását *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tagra, a Füszerkereskedők Országos Egyesülete ügyvezető társelnökére bízták.

Bővítik a Nemzetközi Vásár kereteit. A *B. N. V.* előkészítő bizottsága *Szendy* Károly polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen megjelent *Vértes* Emil, a Kamara alelnöke és *Hallóssy* István dr., a vásár igazgatója. A megbeszélések eredményeképen elhatározták, hogy *az idén lényegesen kibővítik a vásár kereteit*, ami a nagy belföldi és külföldi érdeklődés folytán vált szükségessé. Elhatározták egyébként, hogy rövidesen *újabb ankétet tartanak*, amelyen már beszámolnak a vásárváros kialakítására tett *konkrét intézkedésekről*.

Gazdasági Szemle

Londoni örömh'rt

hozott a posta: az *Economist*, a legelőkelőbb és legtárgyilagosabb angol közgazdasági folyóirat az 1936. év gazdasági viszonyait tárgyaló áttekintésében megállapítja, hogy Magyarország kedvező kilátások közt kezdi meg az új esztendőt. A szigorúan tudományos alapon felépített cikk foglalkozik a nagyobb belpolitikai nyugalommal, a magasabb világpiaci húzaárakkal és a jóformán teljesen kiegyensúlyozott magyar államháztartással és mindezek egybevetéséből arra a következtetésre jut, hogy a következő hónapokban újabb javulás felé halad Magyarország. Bár ezeket a tényeket és reményeket magunk is jól tudjuk és érezzük, mégis külön nagy megnyugvás számunkra, hogy ezt az optimista felfogásunkat az *Economist* támasztja alá, az a nagytekintélyű angol folyóirat, amelynek tudós és elfogulatlan munkatársai, — mint orvosok, — tartják kezüket a világgazdaság ütőerén, hogy azonnal jelezzék a bárhol mutatkozó bajt és elismerésükkel erősítsék meg a bárhol észlelhető egészséges, javulási folyamatot.

Woolworthék

megkísérelték európai térhódításuk során, hogy Budapesten is gyökeret verjenek. A *Woolworth Társaságnak* tudvalevően sokezer üzlete van Amerikába, sőt Angliában és Németországban is. Ezekben az áruházakban bizonyos egységárakon, tehát 5—10 centért, vagy 5—10 pennyért a legkülönbözőbb árucikkek tízezreit hozzák forgalomba. Mondani sem kell talán, hogy az ilyen egységár-üzlet az áruházak egyik felfokozott típusa, aminek talán létjogosultságot adnak a különleges amerikai viszonyok és méretek, de a kontinensen, főleg azonban nálunk teljesen tönkretenné a kiskereskedelmet és a kisipart,

9kv. védett
Nagy árammegtakarítás!
Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
lámpatestekkel
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 30.
Telefon: 1-414-76

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Clasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

VÁLLALKOZÁS

Váratlan akadály az angyalföldi előljárósági épület felépítése körül

A magasépítési szakbizottság legutóbbi ülésén az angyalföldi előljárósági székház építésével foglalkozott. *Wossala* Sándor tanácsnok, a magasépítési ügyosztály vezetője előterjesztésében ismertette azokat a nehézségeket, amelyeket az építkezés alapozását illetőleg megállapítottak. Az előterjesztés szerint *a Béke-téren kijelölt terület alatt szulfáttartalmú, vizenyős talaj van*, amely a vasbetonra is ártalmas hatást gyakorol és a teljes elszigetelés csak olyan alépítménnyel lenne biztosítható, amely *több mint százezer pengővel megdrágítaná az építkezést.* A bizottságban az a vélemény alakult ki, hogy legcélszerűbb lenne, ha a székházat *a Hungária-út és Váci-út sarkán* építenék fel.

Ebben az ügyben felkerestük

Hegedüs Bertalan dr.

törvényhatósági bizottsági tagot,

aki az előljáróság felállításának és a székház felépítésének egyik lelkes előmozdítója volt és aki a felmerült akadályt illetőleg a következő nyilatkozatot tette:

— Egy éve húzódik a XIII. kerületi előljáróság felállításának ügye és már úgy látszott, hogy a közgyűlés határozatának megfelelően az építkezés rövidesen meg is indulhat. Sokat harcoltunk azért, hogy a székházat megteremtsük és külön azért is, hogy az előljáróság épülete a vitán felül álló, legmegfelelőbb helyre, a *Béke-térre* kerüljön. Mozgalmunkat hathatósan támogatta *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, a kerület országgyűlési képviselője, valamint *Zsitvay* Tibor dr., a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének elnöke, amíg végre törekvésünket honorálta a főváros vezetősége és a törvényhatósági bizottság.

— Most azonban, a küszöbön álló megvalósulás elé meglepő zavaró momentum gördül. Rendkívüli izgalmat kelt a kerület lakossága körében az a hír, hogy a Béke-téri megoldást állítólag *szulfát tartalmú talajvíz akadályozza*, mert az alépítmények elkészítése emiatt *nagy költségtöbbletet okozna.*

— A kerület egész lakossága a legnagyobb megnyugvással várta, hogy az előljárósági székház a Béke-téren épüljön fel, várta, mint az egyetlen helyes megoldást, mert a tér *a kerület centrumában* fekszik, másrészt pedig azért, mert *az egyházközségek közelében* a legcélszerűbbnek mutatkozott az előljáróság elhelyezése. A legsürgősebben eldöntendő kérdés az, vajjon tényleg olyan műszakilag és pénzügyileg nehezen megoldható helyzetet teremt a szulfátos talajnedvesség, amikor ennek az ellenkezőjét igazolja az előljárósági székház kiszemelt helyének szomszédságában évekkel ezelőtt felépített *római katolikus templom-torony*, amelynek alapja az előljárósági épület alapjával hasonló területű és bár sokszorosan nagyobb súlytöbbletet hordoz, mint a felépítendő székház, *mégsem történt ott lényegbevágó süppedés.* De az is kérdés, hogy egy, *a Dunához közelebb fekvő helyen történő megoldás nem fenyegetne-e a talajvíz szempontjából még veszedelmesebb helyzettel.* A kerület adófizető polgárságának jogos érdeke és kívánsága, hogy az előljárósági székház a Béke-térre kerüljön, még akkor is, ha ez néhány percentes építési többletet jelentene. Sürgeti az építkezés mielőbbi megkezdését *az építési anyagárak rohamos emelkedése is*, amely miatt a halogatás a költségelőirányzat tetemes túllépésére vezetne.

Uj versenytárgyalási kirások

A Községi Temetkezési Intézet részére szükséges **10.000 méter koporsósífonbélés** szállítására pályázni lehet február 15-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Különböző minőségű **olajok szállítására** pályázni lehet február 11-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Különböző **takarmánynemüek szállítására** az Állatkert részére, pályázni lehet február 8-án d. e. 10 óráig az Állatkert igazgatóságánál.

Rácsos szerkezetű vasoszlopok szállítására a BSZKRT részére, pályázni lehet február 12-én d. e. negyed 11 óráig (Akácfa-utca 15. IV. em. 436.).

Különböző **festékanyagok szállítására** pályázni lehet február 5-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A közoktatásügyi intézményeknél előforduló **üveges munkákra**, pályázni lehet február 23-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Versenytárgyalási megbízások

Liftszerelést kapott a XIV. ker. előljáróságon a Handlovits és Horváth cég 1583 pengőért.

Kábelcsatlakozási munkát kapott a Haller-téri templomnál az Elektromosművek 1581 pengőért; ugyanott **villanyszerelési munkát** Turcsányi István 1173 pengőért.

Központi gőzfütőberendezési munkát kapott a Rudasfürdőnél a Janisch János és Fia cég 2407 pengőért.

Parketta munkát kapott a Bajnok-utcai iskolánál Sterner Sándorné 1068 pengőért.

Antenna szerelést kapott a Simor-utcai bérháznál Farkas Jenő 1668 pengőért.

Parketta munkát kapott a Fővárosi Képtárnál Szabóky György 2120 pengőért.

Burkoló munkát kapott az Uj Szent János-kórháznál Zilahi Balogh Gyula 1938 és Nagy Imre 2297 pengőért.

Redőnymunkát kapott a Városi Színháznál Hódos Andor 1050 pengőért.

Burkoló munkát kapott a Rókus-kórháznál Czeglédy Jenő 1820 pengőért.

Burkolólap szállítást kapott a Fővárosi Képtár részére Christofoli Vince 3960 pengőért.

Szigetelő munkát kapott a Ceglédi-úti szükséglakásoknál Biehn János 1440 és a Gosztonyi és Társa cég 1352 pengőért.

Az Alföldi-utcai szeretetotthonnál **liftszerelési munkát** kapott a Handlovits és Horváth cég 1487 pengőért.

Bádogos munkát kapott a Bazilikánál Rolly Béla 1436 pengőért.

Parketta munkát kapott a Váci-úti iskolánál Kovács Ernő 1486 pengőért.

Kőmives munkát kapott a XIV. ker. előljáróságnál Wihart Ferenc 1955 pengőért.

Villany átalakítási munkát kapott a Rákóczi-téri vásárcsarnoknál Sztojka Béla 2471, a Ferdinánd-téri piacon Müller M. Jenő és Társa 1025 pengőért.

Parketta munkát kapott a Honvéd-utcai iskolánál Schmergel Géza 1500 pengőért.

Kőmives munkát kapott a Városmajor-utcai iskolánál v. Kapuváry Gusztáv 3529 pengőért.

Kőfaragó munkát kapott a Herminamezői templomnál Král Gyula 16.956 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 3—924—65.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Rozsdamentes és vörösréz edények, nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Ujjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

ASBESTIT A jelenkor legjobb hézagmentes Asbestpadlója! Linoleumkészítés.
Gyártja: MAGYAR ASBESTIT PADLÓGYÁR
RÁCZ JÓZSEF Budapest, VI., Andrássy-út 32. sz. Telefon: 1—119—95.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

Épületüveges GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Alapítva: 1864. Telefon: 1-524-67. Üzlet: Német-utca 59.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

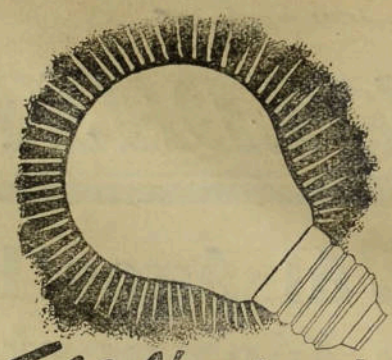

Több fényt ad-

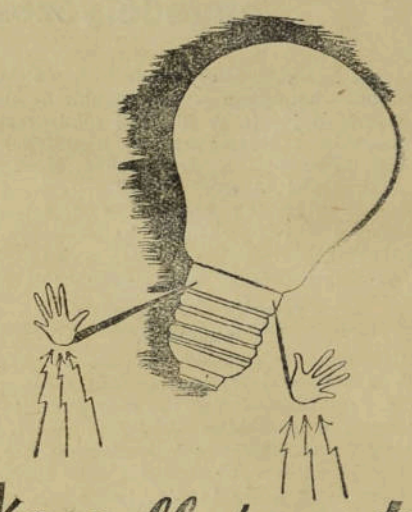

kevesebb áramot fogyaszt a
TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPA
Gazdaságosabb áramfogyasztása révén
visszatérül az ára!

Linoleum és gummi burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 86. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélíparban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
TELEP ÉPÍTŐMESTEREK IRODA
VI., BÉKE-TÉR 5. VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 február 10 6. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Az új főpolgármester

Horthy Miklós kormányzó *Darányi* Kálmánnak, a belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnöknek előterjesztésére *Karafiáth* Jenő dr. m. kir. titkos tanácsos, ny. m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztert nevezte ki Budapest székesfőváros főpolgármesterévé. Budapest közönsége a kormányzó iránt való tisztelettel, a kormány iránt való bizalommal és *Karafiáth* Jenő dr. személye iránt való őszinte megbecsüléssel örömmel fogadja ezt a legmagasabb elhatározást. *Karafiáth* Jenő közéleti multja záloga annak, hogy abban a díszes sorban, amelyet Budapest történetében a székesfőváros főpolgármesterei jelentenek, új értéket, új erőt, Budapest haladásának új eredményeit hozza. *Karafiáth Jenő lesz a tizedik férfiú, aki az egyesített székesfőváros főpolgármesteri széket elfoglalja* és bizonyos, hogy büszkén vállalja a tizedik helyet abban a díszes névsorban, amelyben elődei nem kisebb férfiak, mint *Ráth* Károly, *Márkus* József, *Fülepp* Kálmán, *Heltai* Ferenc, *Bárczy* István, *Ripka* Ferenc, *Huszár* Aladár, *Borvendég* Ferenc és *Sipőcz* Jenő voltak. Olyan kiváló elődök ezek, akiknek munkáját tovább folytatni nemes és nagy feladat.

Az új főpolgármester jelentős és tiszteletreméltó politikai és közéleti multat hoz magával, amely fölfelé való haladásában egészen a miniszteri székig ível. Élete, tevékenysége itt játszódott le valamennyiünk szeme előtt, hiszen politikával csak a háború és a forradalmak után kezdett foglalkozni. És itt van egyéniségének az a legfontosabb pontja, amely a főpolgármesteri állásra valósággal predesztinálja, hogy ebben az ő politikai multjában nincsenek zavaros és ködös törekvések, nincsenek kilengések, de annál bővebben van nemes és szép törekvés az irányzatok és vélemények kiegyenlítésében, van benne békés és munkás szellem, amelynek eredményeként azt látjuk, hogy immár hosszú és tekintélyes politikai multja alatt csak barátokat és csak közmegbecsülést szerzett magának. Előtte mindig a nemzet és az ország nagy sorsdöntő kérdései szerepeltek és erőihez mérten mindent elkövetett, hogy különösen a magyar kultúra, a magyar sport és a magyar nemzet érdekében eredményes tevékenységet fejtsen ki. Emellett a politikai életben állandóan kiegyenlítő, békítő, nyugodt szellemet képviselt, aminek szebb bizonyítéka nem lehet, minthogy igen hosszú ideig tisztelte meg képviselőtársainak bizalma azzal, hogy háznaggyá választotta. Tevékenységének legszebb elismerése azonban az volt, amikor *Károlyi* Gyula gróf kultuszminiszternek hívta meg kormányába, most pedig *Darányi* Kálmán, a megfontoltságáról máris hires miniszterelnök Budapest székesfőváros polgármesterének szemelte ki.

Az új főpolgármesternek azok a tulajdonságai, amelyekkel a politikai életben érvényesült, különös segítségére lesznek most rendkívüli lelki előkelőséget és bölcsességet feltételező új méltóságában is. Aki ismeri ennek a törvényhatósági bizottságnak strukturáját és lelki összetételét, nagyon jól tudja, hogy egy kiegyenlítő szellemű, békés törekvésű, az alkotmányosságot és az autonómiát tökéletesen tiszteletben tartó főpolgármester játszva tud dolgozni ezzel a közgyűléssel és játszva tud szép eredményeket elérni. Biztosak vagyunk benne, hogy azok az erők, azok a lelki képességek, amelyekre ennél a munkánál szüksége van, fokozatosan rendelkezésére állanak *Karafiáth* Jenőnek.

Az új főpolgármester másik nagy feladatát abban látjuk, hogy a kormány és a törvényhatóság békéjét megszilárdítja és tovább fejleszti. A kölcsönös bizalom alapján jöhet ez csak létre és *Karafiáth* Jenő az a férfiú, aki ezt a kölcsönös bizalmat föl tudja kelteni és épségben tudja tartani. A harmadik, szinte klasszikus feladat, amely reá vár, Budapest és az ország egymás iránt való szeretetének tökéletes kimélyítése. Hosszú és heves ellentétek rázkódtatták meg egyidőben ezeket a természetes és kötelező testvéri érzéseket. Azonban éppen *Karafiáth* Jenőnek a főpolgármesteri székben volt kiváló elődjei teremtették meg újra az ország és az ország fővárosa között a szükséges békét és bizalmat. *Karafiáth* Jenő egész egyénisége, lelkessége biztosíték arra, hogy ez a testvéri viszony az ő főpolgármesteri működése alatt a tökéletességig emelkedik.

Most, amikor a főpolgármesteri széket elfoglalja, nem tudunk szebb, egészségesebb és teljesebb programot a számára találni, mint amit hatvanhárom esztendővel ezelőtt Budapest első főpolgármestere, *Ráth* Károly adott. Eszerint a főváros „oly központját képezze szeretett hazánknak, melyben tudomány és művészet, ipar és kereskedelem, polgári és politikai erény, valamint minden jó s hasznos felé való törekvés egyaránt honosuljon; oly központ, melyből minden szellemi mozgalom kiinduljon, mely a tiszta polgári erény, az igazi hazafiság és műveltségnek egyrészt, másrészt pedig a hazai ipar és kereskedelem s vagyonosságnak, mint az önállóság egyik biztosítékának gyúpontja legyen".

Olyan program volt ez, amelyet eddig kilenc főpolgármester joggal vallott magáénak és Budapest népe szeretettel üdvözli azt a tizedik főpolgármestert, aki ennek a programnak megvalósítása érdekében fokozott erővel, szeretettel és lelkesedéssel fog dolgozni.

*

Karafiáth Jenő dr. érdemekben és eredményekben gazdag közéleti működése sokágú és széleskörű. A politika, a közigazgatás, a szellemi és a testi kultúra fejlesztése között osztotta meg tevékenységét, amelyet a fővárosban végzett jogi és bölcsészeti tanulmányai, jogi és államtudományi doktorátusának és ügyvédi diplomájának megszerzése után korán kezdett meg. *Az egyetemi ifjuság egyik vezére volt* és megindítója az egyetemi zászlóaljak megszervezését célzó mozgalomnak, megalapítója a Magyar Jogász Sportegyletnek, az Országos Nemzeti Klubnak, a volt önkéntes őrseregnek és az ország területi épségét védő ligának. Számos külföldi úttal gazdagította tapasztalatait és tevékeny részt vett ifjúságától kezdve minden komoly hazafias, kulturális és sportra nevelő mozgalomban, egyik előharcosa volt a Balaton-kultusznak.

Hivatali pályáját 1906-ban a kincstári jogügyi igazgatóságnál kezdte, ahol jogügyi tanácsos lett, 1919-ben pedig a belügyminisztérium politikai államtitkárságát vállalta. Az első nemzetgyűléstől kezdve az Ipolyszalkai kerület bizalmából tagja a törvényhozásnak. *Mint törvényhozó számos kezdeményezéssel szerzett érdemeket.* Három cikluson át háznagya volt a képviselőháznak.

Egyik nevezetes kezdeményezése eredményeképen alkotta meg a nemzetgyűlés *a testnevelési törvényt*, amely a *levente intézmény* alapját is megvetette. 1923-ban került mint elnök a *Testnevelési Tanács* élére és ebben a minőségében nagy érdemeket szerzett sportkultúránknak világra szóló felvirágoztatásában. Mint a Testnevelési Tanács elnöke hivatalból *éveken át tagja volt a székesfőváros törvényhatósági bizottságának*. 1932-ben *Károlyi* Gyula gróf kormányában *vallás- és közoktatásügyi miniszter* lett és erős kézre való szervező tehetségével, sok kitűnően bevált új rendelkezésével tette maradandó értékűvé miniszteri működését.

Közigazgatási tevékenységet, mint Nógrád-Hont vármegye törvényhatósági bizottságának tagja fejtett ki és úgy a közigazgatási, mint a politikai életben elért érdemeiért vármegyéje több községe és választókerületének minden községe díszpolgárává választotta. A legfelsőbb elismerés jeléül tulajdonosa az I. osztályú és a II. osztályú Magyar Érdemkeresztnek.

Budapest új főpolgármesterének sokrétű tevékenységében szinesen illeszkedik bele *publicisztikai és szépirodalmi működése* is. Számos cikke, verse, műfordítása jelent meg az újságokban és poézisét egy verskötet is őrzi.

Kozma Miklós

Alig kétéves belügyminisztersége után elhagyta *Kozma* Miklós azt az előkelő, de egyben valósággal rászabott posztot, amelyen annyi szeretettel látta az ország népe és amelyen minden gesztiójából, minden cselekedetéből és minden elhatározásából láthatóan a legnagyobb szeretettel és a legnagyobb odaadással dolgozott. Bizonyára magasabb politikai érdekek játszottak közre, amelyeket, ha fájdalmasan is, de tudomásul kell venni, mert az ország népe és a főváros lakossága egyaránt bízik abban a kormányelnökben, aki ma az ország ügyeit vezeti és hódolattal viseltetik Magyarország kormányzója iránt, aki Kozma Miklóst, saját kérelmére, fölmentette a belügyminiszteri állástól. Ez a dolognak politikai része, amely nem tartozik a mindennapi élettel törődő polgárság gondjai közé, mert ez a polgárság, amelynek nevében itt beszélni szoktunk, elsősorban aziránt érdeklődik, hogy országának és városának közállapotai javulnak-e, a magyar székesfőváros hire és dicsősége emelkedik-e a külföld előtt és hogy a lakosság szociális, kulturális és gazdasági viszonyai javulnak-e? Amikor ez a budapesti polgárság búcsút mond *Kozma* Miklósnak, a távozó belügyminiszternek, úgy érzi, hogy hálásan kell megemlékeznie közel kéteszendős működéséről és abban a reményben kell búcsúznia, hogy a közélet más területén meg fogja találni a maga munkakörét, a maga méltó tevékenységét.

Kozma Miklós nemcsak szeretettel viseltetett Budapest székesfőváros iránt, hanem ennél sokkal többel: *objektiv igazságérzettel*. Az ő belügyminisztersége alatt simán és zökkenő nélkül folyt minden a főváros tevékenységében, a városház munkája elé egy pillanatig sem gördített mesterséges akadályokat, hanem világitóan egészséges elméjével, praktikus érzékével mindig és mindenben segitségére volt Budapest székesfővárosnak és Budapest lakosságának. Különösen éreztük jóindulatát, szeretetét, segítő kezét azokon a pontokon, amelyek ma Budapest székesfőváros legnagyob gondjait teszik. Budapest idegenforgalmának fejlesztése terén nem volt jobb barátja és jobb segítőtársa, mint *Kozma* Miklós belügyminiszter, aki európai látókörrel, valósággal amerikai praktikussággal vitte előre nemcsak a főváros, de Magyarország idegenforgalmát is. A székesfőváros egyik legféltettebb kincse közegészségügyi berendezésének elsőrendűsége. *Kozma* Miklós belügyminiszter ebben tökéletesen rokonlélek volt a magyar főváros lakosságával és nagy hálára kötelezte Budapestet azzal, hogy a magyar vidék egészségének ápolásával biztonságba helyezte, megvédte Budapest egészségét. De együttérzett *Kozma* Miklós a magyar főváros vezetőségével és törvényhatóságával akkor is, amikor a szociális kérdésekről volt szó. Nála nagyobb szeretettel a szociális kérdéseket a belügyminiszteri székben senki sem kezelte és éppen ez az oka annak, hogy természetszerűen a főváros mindent fölülmúló szociális törekvéseit is mindenkor a legnagyobb szeretettel honorálta.

Bízunk a jövőben és örömmel látjuk azt, hogy a belügyminiszteri tárcát ideiglenesen maga *Darányi* Kálmán miniszterelnök vállalta, akinek szociális törekvései családi tradiciókban gyökereznek és akinek európai látóköre tökéletesen igazolni fogja azokat a törekvéseket, amelyeket *Kozma* Miklós a belügyminiszteri székben kifejtett. Az új belügyminiszter mellett ott marad *Mikecz* Ödön államtitkár, akinek széles látóköre, rendkívüli műveltsége, a közigazgatási kérdésekben való mesteri tudása mindenki előtt ismeretes. Ha rövid ideig is, *Mikecz* Ödön együtt dolgozott Kozma Miklóssal és teljes egyetértéssel munkálták a nagy magyar problémákat, amelyeknek megoldása minden nappal sürgősebb lesz. Budapest székesfőváros közönsége hálás szeretettel és érzékenyen búcsúzik *Kozma* Miklós belügyminisztertől abban a tudatban azonban, hogy alkotásai, amelyekben Budapest is bőven részesült, maradandók lesznek és azokat kiváló férfiak tovább fogják építeni.

Nagyobbmérvű fejlesztési lehetőségek a gázfogyasztásnál

Az üzempolitikai bizottság vizsgálata szerint kívánatos tizenkét pestkörnyéki község, 57.000 budapesti fürdőszoba és az ipar nagyobbarányú bekapcsolása a Gázművek szolgáltatásába

Az üzempolitikai bizottság az elmúlt héten is tovább folytatta a *Gázművekre* vonatkozó vizsgálatait. A csütörtöki ülésen a nagyközönséget közelről érdeklő problémák kerültek szóba, így legelsősorban azok a lehetőségek, amelyek *a környékbeli városok és községek, tehát a jövendő Nagy-Budapest bekapcsolásával állhatnak elő.* Tizenkét olyan község és város van, amely az elmúlt évek folyamán részben már érdeklődést tanusított *a gázcsőhálózat kiterjesztése iránt,* részben pedig fekvésénél fogva szükségszerűnek látszik azzal a tervvel foglalkozni, hogy *előbb vagy utóbb a Gázművek fogyasztóivá válhatnak.* Rákospalota, Pestújhely, Rákosszentmihály, Sashalom, Mátyásföld, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrin, Csepel, Soroksár, Albertfalva, Budafok és Békásmegyer ezek a közületek.

Minthogy Újpest és Kispest városa már korábbi időben összeköttetésbe lépett a Gázművekkel, ennek a két közületnek fogyasztási adatai támpontot nyujtanak arra, hogy *milyen lehetőségek remélhetők a tizenkét közület esetleges bekapcsolódásától.* A szakértői számítások szerint a szóbanforgó községek lakosai életviszonyainak figyelembevételével

évi kétmillió köbméter fogyasztás lenne elérhető.

Ez természetesen csak akkor lenne rentábilis a Gázművek szempontjából, ha a befektetések, amelyek a szóbanforgó községekhez történő csővezetékek és egyéb műszaki létesítmények felállítása útján állanának elő, *arányban maradnának a várható haszonnal.* Arról már most a kezdet kezdetén sem lehet szó, hogy a Székesfővárosi Gázművek által termelt gázt *ugyanazért az árért* lehessen szolgáltatni a vidéki fogyasztóknak, mint amennyit a budapesti polgárok fizetnek. Budapesten, mint az köztudomású, *20 fillért fizet a Gázművek fogyasztója köbméterenkint,* Kispesten azonban *már 33 fillér a gáz ára,* viszont ez sem tekinthető olyan tarifának, amely az évről-évre visszatérő hasznot biztosítani tudná. Ha tehát arról lenne szó, hogy a fentebb felsorolt községek együttesen, vagy külön-külön szerződést kívánnának létesíteni a *Székesfővárosi Gázművekkel,* akkor részükre

köbméterenkint legalább 30—35 filléres egységárat kellene kalkulálni.

A főváros, — az üzempolitikai bizottság egyhangú megállapítása szerint — természetesen csak akkor foglalkozhatnék konkrét formában a gázszolgáltatásnak a környékre való kiterjesztésével, *ha a gazdaságosság előfeltételeit biztositva látná,* mert közüzem jellegéből egyenesen következik az, hogy

biztosítania kell a közönség által befektetett tőkék megfelelő jövedelmezőségét.

Szóbakerült az üzempolitikai bizottság ülésén az is, hogy a *Gázművek* racionálisabb gazdálkodása érdekében milyen intézkedések megtételére lenne szükség. Ezidőszerint két osztály érintkezik a közönséggel, éspedig a városi irodák és az elszámolóosztály. Az előbbiek az értékesítéssel, a propagandával és az üzem zavartalanságának biztosításával végzik el a reájuk bízottakat, az elszámoló-osztálynak pedig az a feladata, hogy az óraleolvasást, a számlázást és a számlaösszegek behajtását végezze. A városi irodákat 1927-ben szervezték át és *ez az átszervezés már jelentékeny egyszerűsitést hozott a múlttal szemben,* amikor az úgynevezett kerületi irodák látták el a közönséggel való érintkezést. A tíz év előtti átszervezés a centralizálás alapelvei szerint történt és eredménye az volt, hogy *a Gázművek sok kiadástól tehermentesitették magukat.* Az utóbbi években jelentékeny előrehaladás történt, amely főként abban nyilvánult meg, hogy mind intenzívebb mértékben kapcsolták be *a magánszerelőipart* és ennek az akciónak eredményeként

az utolsó évtized alatt közel hat és fél millió pengő került a Gázművek révén a magángazdálkodásba.

A székesfőváros közönsége szívesen fogadta a városi irodák által folyamatba tett propagandát és az utóbbi évek folyamán olyan nagyarányú fejlődés mutatkozott a Gázművek igénybevételénél, amilyenre *példa csak kevés nagyvárosban található.* Ezidőszerint kereken 112.000 fogyasztója van a Gázműveknek és a rentabilitást főként az biztosítja, hogy mind nagyobb mértékben veszik igénybe a háztartási fogyasztáson kívül *az ipar különböző ágazatainál is a gázt.*

Pár évvel ezelőtt felmerült az a gondolat, hogy a fokozottabb igénybevétel és a közönség jobb kiszolgálása érdekében a közönséggel érintkező szervek *decentralizálására* lenne szükség, az üzempolitikai bizottság mellé rendelt szakértők azonban most *csaknem egybehangzóan ellentétes álláspontot vannak* és rámutatnak arra, hogy

a decentralizáció évi egymillió pengő adminisztrációs többletkiadással járna,

emellett azonban *nem biztositaná az ennek az összegnek megfelelő nagyobbarányú igénybevételt.*

Ezt az álláspontot az üzempolitikai bizottság is méltányolta, amikor elhatározta, hogy *a decentralizálás ellen foglal állást* és ehelyett inkább arra törekszik, hogy a centrális szerv minél alaposabb kiépítésével tudja fokozni a *Gázművek* szolgáltatásának igénybevételét.

A gázértékesítés továbbfejlesztésénél konkrét lehetőségek vannak, amire elég bizonyíték az, hogy a főváros 217.000 lakásából *87.000-ben egyáltalában nincs gáz bevezetve, de van ezenkívül 57.000 olyan fürdőszoba is, amelyekben gázmelegítőberendezés elhelyezésre kerülhet.*

Hasonló a helyzet *az ipari gázfogyasztásnál,* ahol, *különösen a pékiparban,* széleskörű lehetőségek mutatkoznak.

A további terjeszkedése a *Gázműveknek a gázfűtés bevezetésével történhetik.* Itt ugyan sok nehézség áll fenn, aktív propagandával azonban ezek leküzdhetők lennének és így *a gázszolgáltatás igénybevétele ismét gyarapodnék.*

A közvilágításnál dekadencia állott be a gázfogyasztást illetően, de ez természetes következménye volt a város nagyobbmérvű *elektrifikálásának.* Ezt az üzletágat valószínűleg a jövőben sem lehet majd fokozni, mert az *Elektromos Művekbe* fektetett hatalmas összegek megfelelő kihasználása érdekében *nem lenne gyakorlati jelentősége annak, ha a Gázművek konkurrenciát támasztanának e téren.*

Különleges adókedvezmény a háztulajdonosnak, aki légvédelmi utasítások szerint tataroztatja a házát

A főváros nagyüzemeinek és szociális intézményeinek megóvása — Jövőre a fővárosi iskolákban kötelező tantárgy lesz a légoltalom

A légoltalmi alosztály megalakításával megkezdődött azoknak a konkrét intézkedéseknek végrehajtása a székesfőváros területén is, amelyek a modern háború legnagyobb veszedelmét jelentő légitámadások esetén biztositékot jelentenek. A *Fővárosi Hirlap* egyik legutóbbi számában már tudósítást közöltünk arról, hogy előzetes számítások szerint mintegy

hárommillió pengőre tehető az az összeg, amelyre feltétlenül szükség van a légvédelmi intézkedések keresztülvitele céljából.

Költségvetésileg a dolog természeténél fogva ez az összeg még nincs biztosítva, máris megállapítást nyert azonban, hogy a székesfőváros 1938. évi budgetjébe és az utána következő évek költségvetésébe *külön fedezeti összegeket állit be a légvédelem minél hathatósabb megszervezése céljából.* Mint a *Fővárosi Hirlap*

jól informált helyről

értesült, ennek ellenére teljes erővel kezdetüket vették azok az intézkedések, amelyek *a város legjelentékenyebb létesítményeinek megóvása szempontjából sürgősek.* Elsősorban arról van szó, hogy az *Elektromos Műveket, Gázműveket, Vízműveket* lássák el a szükséges *védőberendezésekkel,* egyidejűleg pedig gondoskodjanak a megfelelő számú és befogadóképességű *óvóhely felállításán kívül a kórházak, iskolák, vágóhidak intézményes biztosításáról.* A légoltalmi utasítás a legprecizebb rendelkezéseket tartalmazza arra vonatkozólag, milyen teendőket kell a hatóságoknak keresztülvinni. Minthogy az intézmények javarésze abban az időpontban épült, amikor a légvédelmi kérdések még egyáltalában szóba sem kerültek, szükségszerűen

gondolni sem lehetett arra, hogy a modern haditechnika fejlődésével lépést tartó berendezések létesüljenek.

Most tehát abban az irányban kell a légvédelmi hatóságoknak működniök, hogy *a meglévő helyzeten,* ha nem is közvetlenül, de *közvetett biztositó intézkedések megtételével segitsenek.* Képtelenség például arra gondolni, hogy a hatalmas gázrezervoárokat, vagy a sok kataszteri holdra kiterjedő elektromos centrálékat úgy tudják maszkirozni, hogy azok ellenséges repülőknek célpontul ne szolgálhassanak. Éppen mert ez a helyzet, a gyakorlati megoldás csak az lehet, hogy *a most centrálisan elhelyezett üzemeket apróbb egységekre bontják,* vagyis a fejlesztést nem a meglévő üzemek további bővítésével, hanem ellenkezőleg, *azok kapacitásának csökkentésével vigyék keresztül.* Ha tudniillik a közüzemek a város több pontján vannak megosztva, csökken az a veszedelem, amely az esetleges bombázás sikeres volta esetén beállhat. A székesfőváros hatóságai máris intenziven foglalkoznak a légoltalmi utasítás különböző pontjaiban előírt rendelkezések keresztülvitelével és eddig is az az álláspont alakult már ki, hogy ugyanakkor,

amikor a decentralizálást a jövőt illetően intézményesen keresztülviszik, egyben arról is gondoskodnak, hogy az energiavezetékek tartalékvezetékkel bővüljenek.

Egyelőre teljes erővel folyik a székesfővárosban a lakosság minél szélesebb köreiben *gáz- és légoltalmi kiképzése.* A székesfővárosi tanerők közel negyven százaléka végezte már el a hivatásos tűzoltóság központi épületében tartott légoltalmi tanfolyamot és *a jövő tanévtől kezdődően valamennyi fővárosi iskolában kezdetét veszi a gyermekek légoltalmi kiképzése is.*

A fővárossal összhangzatosan működik e téren a Közmunkatanács is, amely minden erejével arra törekszik, hogy a Budapest területén felépítésre kerülő új házaknál *a légoltalmi utasítás alapelveinek megfelelő rendelkezések keresztülvitessenek.* Hasonló a helyzet *a generális háztatarozásoknál,* ahol

különleges adókedvezményeket biztosítanak azoknak a tulajdonosoknak, akik a tatarozás során a légoltalmi utasítás elveinek megfelelő átalakításokat visznek keresztül.

A XIV. ügyosztály, amelynek keretében a légoltalmi alosztály működik, *teljesen modern propagandaeszközök igénybevételével fogja már a közeljövőben a légvédelmi propagandát elmélyíteni.* Előreláthatóan a *Székesfővárosi Népmüvelési Bizottságot* veszik igénybe és ennek az intézménynek keretében tartanak *elméleti és gyakorlati* előadásokat és bemutatókat. Ezen a réven reméli a székesfőváros vezetősége, hogy mihamarabb eléri azt, hogy *a nagyközönség érdeklődése felébred a légoltalom problémái iránt,* amelyeknél nagyobb jelentőségűt a jelenlegi időkben alig lehet találni.

Budapesthez csatolta a légoltalmi rendelet *a környező városokat és községeket is.* Ezekben szintén megindult már a felvilágosítás munkája, mely, mint az eddig beérkezett jelentések bizonyítják, *tekintélyes eredményeket is ért el,* amelyek főként abban csúcsosodnak ki, hogy nemesak az intelligens társadalmi osztályok, hanem *az egyszerűbb néprétegek is érdeklődéssel hallgatják végig a szakértők által tartott tanfolyamokat.*

Electrolux porszívógép és fütőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

PRIMUSZ JÁNOS
ÉPITŐMESTER
TELEFON: 1—876—42. BUDAPEST. FERENC-KRT 24.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egé zségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GŐZ- ÉS MELEGVÍZ FÜTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

Petneházy Antal államtitkár

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak az Iparügyi minisztérium szociális eredményeiről és legközelebbi programjáról

Amióta *Bornemisza* Géza vezetésével megkezdte működését az iparügyi minisztérium, rendkívül nagyjelentőségű intézkedések egész sora látott napvilágot, amelyek magyar viszonylatban *korszakalkotónak tekinthetők*, miután ezek a kezdő lépések abban az irányban, hogy *Magyarországon az ipari szociális viszonyokat a modern nyugati államokban már korábban bevezetett alapelvek figyelembevételével rendezzék*. Tekintve, hogy a már eddig bevezetett szociális rendelkezések főleg *a nagyipar* területén igyekszenek a munkásság helyzetén javítani, márpedig a nagyipar centruma Budapest, nyilvánvaló, hogy az iparügyi minisztérium működésének szociális eredményei elsősorban fővárosi viszonylatban éreztetik hatásukat. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílt arra, hogy

Petneházy Antal iparügyi államtitkártól

részletes felvilágosításokat kaphasson arról a nagyvonalú tevékenységről, amely mindegyre pregnánsabban nyomja rá bélyegét a magyar ipari életre.

Örvendetes haladás

— Az iparügyi minisztérium gyakorlati téren is meggyőződéssel szolgálja a *keresztény és nemzeti* alapon álló kormányzatnak azt a célkitűzését, hogy a *széles népi rétegek ügyével, bajával behatóan foglalkozzék*. Örömmel számolhatok be arról, hogy ezen a téren az utóbbi időben rendkívül *jelentős és örvendetes előhaladás történt*. Az elvégzett munkát nem csekély mértékben mozdította elő az a körülmény, hogy *a termelés konjunkturális javulása elkövetkezett* és bár a konjunkturális javulás kialakulása nem kizárólag a kormányzati tevékenység körébe tartozó eredmény, mégis meg lehet állapítani, hogy *az ipari ügyekkel való foglalkozás és fáradhatatlan munka is olyan összetevő volt, amely a multhoz viszonyítva, észlelhető javulást hozott az iparban foglalkoztatott munkástársadalom számára.*

Több kenyér

— *Bornemisza* Géza őexcellenciája elképzelése szerint, vele együtt valamennyi munkatársa arra törekedett, hogy necsak több kenyeret biztosítsunk, hanem a társadalmi igazságnak megfelelően, *a több kenyér szétosztása is megfelelő módon történjék*. Itt még meglehetősen az elején vagyunk a tennivalóknak, ennek ellenére sem lehet azonban lekicsinyelni azokat az eredményeket, amelyeket már eddig is felmutathatunk. A magyar királyi kormány az 1935. évben kibocsátott 6660. számú rendeletében a *minimális munkabérek rendezésével kezdett foglalkozni*. Másfélesztendős munka eredményeként a *legkisebb munkabérek intézményes rendezése megtörtént eddig az asztalos, kőműves, ács, hajlított fabútor, szalámi- és húskonzervgyártók, lábbelikészítő gyáriparban az ország egész területén*, a kárpitos, hentes és mészáros, továbbá a csizma- és papucskészítő kisiparban pedig a *budapesti kamara területén*. Ezzel azonban korántsincsen lezárva az az akció, amely *valamennyi szakmára vonatkozóan biztosítani akarja a munkástársadalom jogtalan kihasználásának megakadályozását*. A minisztérium rendelkezése alapján a minimális munkabérek megállapítására hivatott bizottságok ezidőszerint is működnek a textiliparban, a lemezgyártó, a parkettakészítő, a gömbfát feldolgozó, a bőrkesztyű- és szabóiparban, illetőleg *budapesti viszonylatban* ezenkívül a tüzifaaprító, a bőrkesztyű, a sokszorosító kisiparban, nemkülönben *Budapest és környéke területére kiterjedő illetékességgel a sütőiparban.*

Minimális munkabérek

— A legkisebb munkabérek rendezése eddig az ipari munkásság *15 százalékára terjed ki* jóváhagyott szabályozás formájában, *25 százaléknál a rendezés folyamatban van*, 60 százalékában azonban *még nem történtek* intézkedések. Éppen ezek a számadatok sarkalnak bennünket a további munkára és ha eddig úgy is tapasztaltuk, hogy *töménytelen ellenállást és nehézséget kellett leküzdeni*, tovább folytatjuk az akciót és meg vagyunk róla győződve, hogy *azt siker is koronázza*. A munka nem jelent elviselhetetlen nehézségeket, mert nem szabad elfelejteni azt, hogy a minimalizálás szempontjából rendezetlen munkaterületekhez *olyan kategóriák is tartoznak, amelyeknél a bérviszonyok közismerten kielégítőek*. Ilyennek kell tekinteni elsősorban a *vasmunkások* helyzetét, de bizonyos vonatkozásban a *bányamunkásságra is alkalmazható ez a megállapítás*. A bányamunkásság kereseti viszonyainak rendezésénél általában könnyebb a helyzet, mert itt az ipari kormányzatnak *különleges utai is vannak*, amelyek alkalmasak a jogos munkabérkövetelések *biztosítására*. Túlzásokba nem akarunk esni, mert tagadhatatlanul mutatkoznak olyan jelenségek, amelyek azt bizonyítják, hogy *fokozott mohóság nyilvánul meg, amely semmiképpen sem indokolt*. A bányafőhatóság céltudatos és kitartó munkásságának annyi már mindenesetre köszönhető, hogy *hazánkban nincsen olyan vájár, akinek napi keresete 3 pengőn alul maradna.*

Átlagos munkabér

— Ha már a munkabér-problémákkal foglalkozunk, nem mehetek el szó nélkül azok mellett a viták mellett, amelyek a körül keletkeznek, vajjon *helyes-e csupán a nagyipar terén a minimalizálás*. Itt sokan azt az elvet vallották, hogy nem elegendő a legkisebb munkabérek fixirozása, hanem *kívánatos lenne az átlagos munkabér szintjének lerögzítése is*. Az elmult idők tapasztalatai bizonyítják, hogy ezek a vélemények meglehetősen *túlzottak* voltak. Ilyen irányban indokolt panasz egyetlen egy sem érkezett, ha azonban a gyakorlati élet meg fogja követelni, *a minisztérium nem fog elzárkózni az átlagos munkabér szabályozása elől sem.*

48 órás munkahét

— A munkabér-minimalizálással a legszorosabban összefügg a *munkaidő szabályozásának kérdése is*. Ennek általános nemzeti szempontból egészen kivételes jelentősége van, mert a ma még meglehetős mértékben fennálló *munkanélküliséget* csak akkor lehet lebontani, *ha nem engedjük meg a testet agyonsanyargató munka létezését*. Természetes dolog, hogy mi egyelőre nem gondolhatunk arra, hogy generálisan megvalósítsuk a 40 órás munkahetet, hanem *le nem becsülendő eredménynek kell tartanunk majd azt, hogy az ipar összes ágazataiban intézményesen biztosítani tudjuk a 48 órás heti munkaidőt*. Meglehetősen tőkeszegények vagyunk és külföldi adósságaink mértéke is elég tekintélyes, ennek a két körülménynek összetevődése pedig már magában véve is megindokolja, ha *nem akarunk átmenet nélkül az egyik végletből a másikba átcsapni*. A most eltelt másfél esztendő alatt az asztalos, kárpitos, sokszorosító és lábbelikészítő iparban *már bevezettük a 48 órás munkaidőt*, sőt kibocsátottuk az idevonatkozó rendeletet a *textiliparra nézve is*, ezt azonban ezidőszerint *még nem léptettük életbe*. Az ipari munkásságnál munkaidőszabályozásban részesült az egész létszám 18 százaléka, 9 százalék munkaidőszabályozás alatt áll, 73 százalék pedig még megoldásra vár. A munkaidő átállítása az ipar számos területén a *termelő szervek átállítását is feltételezi*. A textilipar például 1935. végén *öt esztendőre becsülte az átállítás időszükségletét*, erről azonban utólag bebizonyosodott, hogy *sokkal rövidebb idő alatt is megvalósítható*. Öt esztendőről *két esztendőre szorítottuk le a terminust*, ami természetesen *kitartó és szívós küzdelmekbe került.*

— A bányamunkásság körében a napi nyolcórás munkaidő *gyakorlatilag már megvalósult*, legfeljebb kisebb viták mutatkoznak ezen a téren.

Fizetéses szabadság

— A munkaidő kérdésével szorosan összefügg a *fizetéses szabadság kérdése is*. Az 1930. VII. tc. 22. §-a már intézményesen biztosította *a tanoncok fizetéses szabadságát*, kimondván, hogy a tanoncnak a kikötött bér és természetben járó szolgáltatások érintése nélkül, évenként legfeljebb két részletben *15 napi szabadságot köteles a munkaadó adni*. Ezt a kezdő lépést továbbiak fogják követni és e téren több jelentős ipari és bányavállalat *máris dicséretes kezdeményező lépéseket tett*. Éppen ezek a lépések bátorítottak fel bennünket arra, hogy a *fizetéses szabadság* kérdésének törvényes szabályozását előkészítés alá vegyük.

Tovább a szociális úton

— Célravezető intézkedések történtek már eddig a munkaközvetítés, a családi bér-rendszer, az ifjú- és nőmunkások munkakorlátozása, a munkástársadalom egészségügyi védelme, a balesetelhárítás, az önképzés és továbbképzés ügyében is, ezek azonban nem értek meg még annyira, hogy azokról a nagynyilvánosság előtt beszámolni ildomosnak tartanám.

— Egy bizonyos, a magyar királyi iparügyi minisztérium teljes tudatában van annak, hogy feladata nem csupán az ipari ügyek legfőbb felülvizsgálata és irányítása, hanem *az iparban foglalkoztatott állampolgárok szociális helyzetének javítása is.*

*

Petneházy Antal államtitkár nyilatkozata, illetőleg a felsorolt jelentős eredmények mindennél jobban igazolják a legújabb magyar minisztérium fenntartásának szükségességét, mert hiszen a megoldott és a megoldásra váró problémák újszerűsége és különállósága megköveteli, hogy önálló és minden egyéb feladattól függetlenül kormányzati szerv intézze azokat.

Mind nagyobb mértékben veszik igénybe a magánorvosok a főváros tüdőbeteggondozó intézeteit

A főváros egyre hatalmasabban fejlődő egészségügyi berendezkedése következtében különösen mintaszerű és nagy hivatást teljesítő intézmény a tüdőbeteggondozó intézetek hálózata, amely, mint a statisztikai adatok beszédesen mutatják, a tüdővész elleni küzdelemben nagyon jelentős eredményeket ért el. Még fokozná ezt az eredményt, ha a vidék is lépést tudna tartani a tüdővész elleni védekezésben és a betegség behurcolása nem rontana a kedvező eredményeken.

A tüdőbeteggondozó intézetek mult évi tevékenységéről most kapta meg a főváros közegészségügyi ügyosztálya az évi beszámolót, amelyről

Salamon Géza dr.

tanácsnok,

a közegészségügyi ügyosztály vezetője, aki ennek a védekező hálózatnak megteremtője, a következőket mondta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Most kaptam kézhez *Parassin* József dr. igazgató-főorvos úrnak a tüdőbeteggondozó intézetek mult évi működéséről szóló jelentést. Megállapítható a jelentésből, hogy

tüdőbeteggondozó hálózatunk betegforgalma évről-évre növekszik

és a gondozó-intézetek *egyre több és több intézményt vonnak munkásságuk körébe.*

— Különösen kiemelem itt a tüdőbeteggondozó intézeteknek *a székesfőváros iskolaorvosi intézményével és leventeintézménnyel kapcsolatos munkaközösségét*, továbbá azt az örvendetes tényt, hogy a magánorvosok is *mind nagyobb arányban kérik tüdőbeteggondozó intézeteink szakleleteit* és

mindig több és több magánbeteget utalnak intézeteinkhez gondozásra és különleges kezelésre.

— Hogy tüdőbeteggondozó intézeteinknek az elmult évben kifejtett nagyarányú munkásságát dióhéjban illusztráljam, a következő adatokat ismertetem:

— A tíz gondozó-intézetből álló hálózatunknál jelentkezett 34.777 új beteg. A betegvizsgálatok száma 100.626 volt, ezenkívül 28.416 iskolaorvosi vizsgálatot is végeztek intézeteink. Az összes rendelések és kezelések száma az év folyamán 361.158 volt. Gondozó növéreink a családoknál 28.028 látogatást végeztek.

— Ezen a nagyarányú orvosi és gondozói munkán kívül intézeteink igen jelentős

szociális tevékenységet

is fejtettek ki. Errenézve felsorolok néhány számadatot. Tíz intézetünk a mult év folyamán kiosztott 133.015 liter tejet, 21.248 darab szappant, 1340 darab kefét, 856 seprűt, 1151 fogkefét, 339 hőmérőt, 349 köpőcsészét, 127 meszelőt, 297 kilogram fogport. A segélyezettek száma 3337 volt az év folyamán, amelynek forgalma a nehéz viszonyok között is megnövekedett.

Lőrinczi Sándor

Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely

Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: I—460—85.

Törvényileg védett

ZÁSZLÓK

orkánbiztos, esővíz-levezetővel

Gyártja:

Magyar Kesztyű- és Kötszövöttárugyár

LÖFFLER SÁMSON

zászló-osztálya.

Budapest, VI., Dessewffy-utca 11. Telefon: 12-76-32.

Kitelepítik a lipótvárosi pályaudvart, mert az óbudai híd építésének útjában áll

Az Uj-Lipótváros fejlődése is szükségessé teszi az Angyalföld forgalmi rendezését

A városfejlesztési különbizottság *dr. Harrer* Ferenc elnöklésével most tartott ülésén foglalkozott *a pályaudvar-kérdéssel*, s szóbakerültek azok a műszaki javaslatok is, amelyek a *gyorsvasút problémáinak* megoldására vonatkoznak. Különös érdeklődésre tarthat számot a városfejlesztési bizottság tanácskozásainak az a része, amely *a lipótvárosi pályaudvar jövendő sorsával foglalkozott*. Ez a kérdés rendkívül időszerű annál az oknál fogva, mivel a teherpályaudvarnak jelenlegi elhelyezése *hátráltatja az Óbuda—Hungária-körúti híd építési munkálatainak megkezdését*. A kijelölt hídvonal ugyanis derékszögben metszi keresztül a lipótvárosi pályaudvar belső vágányzatát, ennélfogva vagy azt a költséges megoldást kellene választani, hogy nagyméretű felüljáróval a sínek felett irányítsák a hídról jövő forgalmat, vagy pedig *ki kell telepíteni a lipótvárosi pályaudvart*. A városfejlesztési bizottság szakértői *az utóbbi megoldás mellett foglaltak állást*, azt hangoztatva, hogy a város fejlődése *egy-két évtized alatt amúgyis szükségszerűen magával fogja hozni a pályaudvar kitelepítését*, nemkülönben azt, hogy azok a gyárvállalatok, amelyek a pályaudvar teheráruforgalmának javarészét szolgáltatják, jelenlegi helyükről *ugyancsak kijebb szorulnak*.

A pályaudvar áthelyezése tekintélyes összegekbe kerülne ugyan, arra való tekintettel azonban, hogy a *MÁV* már hónapok óta intenzíven foglalkozik az összes budapesti pályaudvarok átrendezési kérdésével, *különösebb nehézség ezen a téren sem fog felmerülni*. Az Uj-Lipótváros legutóbb történt nagyarányú fejlődése különben is azt bizonyítja, hogy

a város e részén további perspektivák állanak a fejlődés tekintetében fenn, a meghozandó áldozatok tehát mindenképpen ki fognak fizetődni, már csak a telekértékemelkedések révén is.

A városfejlesztési különbizottságban elhangzott szakértői vélemény élénken foglalkoztatja most a székesfőváros *műszaki vezetőségét* és

beavatott helyről

nyert értesülésünk szerint már a közeljövőben felterjesztéssel fordul a polgármester a kereskedelemügyi minisztériumhoz, akitől *kérni fogja a lipótvárosi teherpályaudvar sorsa felett való végleges döntés mielőbbi foganatosítását*. A felterjesztéssel egyidejűleg konkrét intézkedéseket tesznek a *Közmunkatanácsnál* és a városrendezési ügyosztálynál is, abból a célból, hogy

mielőbb elhárítsák az 1938. év második felére tervezett hídépítési munkálatok elől a most még fenforgó akadályokat.

Annál inkább sürgős ez a dolog, mert az óbudai hídfőterület rendezésére kiírt tervpályázat pár hét mulva már le is jár, *vagyis a híd óbudai részének építkezései elől minden akadály eltűnik*.

Küszöbön a világító házszámtáblák kötelező használata

A Közmunkatanács hatáskörébe tartozik a házak új megjelölése

A világító házszámtáblák kötelező alkalmazásának terve, amelyet néhány hónap előtt, amikor a gondolat felvetődött, elsőnek közölt a *Fővárosi Hirlap*, meglehetősen rokonszenves fogadtatásra talált minden körben. Arra való tekintettel, hogy a világító táblák elkészítése nem kerül komoly költségbe, a háztulajdonosok sem idegenkedtek tőle, ipari körökben pedig, mint kiadós munkalehetőséget, nagy örömmel fogadták.

Különböző tervezések és számítások folytak ebben a kérdésben, amellyel a polgármester megbízásából a főváros közművelődési ügyosztálya foglalkozott és kellőleg elő is készítette a tervet a megvalósulásra. Ez a megvalósulás most már küszöbön van, még pedig egy újabb változat formájában. Mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, *a világító házszámtáblák ügyének intézését a Közmunkatanács vállalta magára*. Az utcák nevének meghatározása és az utca- és házszámjelzés a Közmunkatanács jogkörébe tartozik és ezért a házak megjelölésének ezt a modern megoldását is a Közmunkatanács fogja intézni.

Az alapelvek bizonyára azok maradnak, amelyeket az eddigi tárgyalások során megállapítottak. Az Elektromos Művek a táblák megvilágításához az áramot díjmentesen szolgáltatja, a számtáblák beszerzése és felszerelése pedig a háztulajdonosokat terheli. A táblák természetesen egyformák lesznek és így mindenekelőtt a legcélszerűbb tipust kell megállapítani. Szakkörökben többféle megoldás lehetősége alakult ki. Egyik tipus a mai számjelzőtáblákhoz hasonló, a ház falának síkjába eső, egysíkú, lapos tábla lenne, ami a legolcsóbb, de ezzel szemben célszerűbbnek mutatkozik az olyan táblák alkalmazása, amelyek kiemelkednek a fal síkjából és már bizonyos távolságból is megmutatják a számjelzést. Ilyen megoldás többféle lehet, aszerint, amint számjelzőszekrény — és ezúttal már nem tábla — alapja háromszög, amely esetben két oldalra mutat a szám, vagy pedig négyzet, avagy téglány, amely balról, jobbról és a szembe eső oldalról is megmutatja a számot.

A házszámtáblákkal együtt természetesen kicserélődnek az utcajelzőtáblák is, amelyeket ugyancsak megvilágítanak. A legjobb megoldásnak látszik az utcasarkokra merőlegesen alkalmazandó kétlős tábla, amely egyik oldalán az egyik, a másik oldalán a másik utca nevét viseli.

A szakemberek számítása szerint egy-egy házszámjelzőtábla, ahhoz képest, hogy milyen megoldást választanak, 12—18 pengőbe kerülhet. Több költségről csak kőhomlokzatú házaknál lehet szó, ahol a tábla, valamint a vezetékek helyének kivésése költségesebb. Ez a költségtöbblet azonban a családi házak szerényebb tulajdonosait nem érinti. Amennyiben a főváros valamennyi házára alkalmazzák, 32.000 táblára lesz szükség, ami több százezer pengőt jelent az ipar számára. Ezzel a kérdéssel foglalkozott már a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete is, amely amellett foglalt állást, hogy a szerelési és egyéb munkákat, bizonyos rajonok szerint megosztva, a kisiparra kell bízni. Ezt a felfogást osztja *Szendy* Károly polgármester is.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 5.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

HÍREK A PÁRTBÓL

Memorandum a zuglói közlekedés megjavításáért. A Nemzeti Egység Pártja zuglói szervezetének kertvárosi és vitézi telepi körzete, a zuglói Horthy Miklós Kertváros Egyesület részvételével értekezletet tartott a hatalmas arányokban fejlődő XIV. kerület, a Rákosváros közlekedési problémáiról. *Sélley* Antal postafelügyelő elnökölt a tanácskozáson, amelyen megjelentek: *Usetty* Béla dr., *Pőzel* István dr. és vitéz *Tóth* András dr. országgyűlési képviselők, valamint *Bényi* Károly dr. és *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tagok és nagyszámú érdeklődő. *Széchy* Mihály ny. felsőkereskedelmi iskolai igazgató üdvözölte a vendégeket, majd *Sélley* Antal azt a *memorandumot* ismertette, amelyben *Szendy* Károly polgármestertől *a XIV. kerület közlekedésének megjavítását* kérik. Hangsúlyozza a memorandum, hogy a kerület egyes részeinek a belterülettel való összekötő forgalmi vonalai hiányzanak, sérelmes a kisszakaszt nélkülöző Hév-tarifa, továbbá szükség volna arra, hogy a 68-as villamos vonala a rákosfalvai HÉV állomásig meghosszabbittassák. *Usetty* Béla dr. a memorandum ismertetése után kijelentette, hogy *kötelességének tartja a kerület kívánságainak elősegitését*. Meggyőződése, hogy *a kisszakasznak a HÉV vonalakra való bevezetése nagy forgalmat bonyolítana le, azonban a kereskedelemügyi miniszter ehhez nem járulna hozzá, mert a HÉV távolsági forgalomra van berendezve*. Kijelentette továbbá, hogy igyekezni fog *a 68-as vonalnak kívánt meghosszabbítását keresztülvinni*. *Széchy* Mihály köszönetet mondott *Usetty* Bélának megigért támogatásáért és kérte, hogy a BESzKÁRT a Rákosváros és Keleti pályaudvar közötti túlzsufolt ingajáratokat sűrítse. *Pőzel* István országgyűlési képviselő közölte, hogy Usetty Bélának meg van már a végleges terve ezeknek a problémáknak a rendezésére. Az ingajáratok sűrítése csak átmeneti megoldás lehet, a kérdést *új vonalak beállításával* lehet csak gyökeresen megoldani. Vitéz *Tóth* András országgyűlési képviselő ajánlotta fel ezután szolgálatait a kerületnek, végül *Sélley* Antal elnök ismertette azt az önzetlen és buzgó tevékenységet, amelyet *Bényi* Károly dr. törvényhatósági bizottsági tag a kerület érdekében kifejt.

Műsoros női est a VIII. kerületben. A NEP VIII. kerületi pártszervezete körhelyiségében február 13-án, szombaton este 8 órai kezdettel érdekes társasösszejövetel lesz. A *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag elnöklete alatt működő hölgybizottság teaestét rendez, amelynek keretében művészi program nyujt szórakozást a közönségnek. A rendezést végző hölgygárda élén *Katona* Jánosné, *Dobos* Andrásné *Micsey* Józsa operaénekesnő és *Zsigmond* Lászlóné dr.-né állanak. — A pártkörben az elmúlt hétfőn *Füredy* Lajos tartott előadást aktuális gazdasági kérdésekről, 15-én este pedig *Dávid* Antal dr. egyetemi m. tanár értekezik „A magyarság kérdése új megvilágításban" cimmel.

A X. kerületi pártkörben február 2-án társasestet, 9-én pedig jelmezes teaestet rendeztek. 11-én *Szieberth* Imre kormánytanácsos tart fél 7 órai kezdettel vetítettképes előadást az iskolaszanatóriumokról, 16-án pedig ismét társasestére jönnek össze a pártkör tagjai.

Buda építkezési kérdései. A II. kerületi pártkörben 15-én este fél 7 órai kezdettel *Grenyó* Bertalan, az iparoskör ügyv. elnöke „Buda építkezési kérdései és a kispolgárok elhelyezése" cimmel előadást tart, amelyet vita követ. 17-én este 7 órakor a Magyar-Osztrák Alpesi Egyesület filmelőadást rendez a pártkörben.

Fogadóórák a kerületekben

— Február 10-től 16-ig —

I. kerület (Déli vasut). Tóth Gábor törvhat. biz. tag és Hoór-Tempis Mór ker. elnök minden pénteken este 7—8 óráig.

II. kerület (Lövőház-u. 24.) Harrer Ferenc dr. törvhat. biz. tag 15-én este 7—8, Hivert Dezső dr. üv. alelnök minden szerdán este 7—8 óráig.

V. kerület (Hold-u. 9.) Dési Géza dr. törvhat. biz. tag irodájában (Báthory-u. 5.) minden hétfőn este 6—8, Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken, Varannai István ker. alelnök minden hétfőn, valamennyien 6—7 óráig.

VII. kerület (Erzsébet-körút 1.) Bessenyey Zénó dr. országgyül. képviselő 16-án este 7, v. Pesthy-Müller József Leó törvhat. biz. tag hivatalában (Kádár-u. 4.) minden csütörtökön d. e. 10—11, Deményi Aladár dr. törvhat. biz. tag minden második csütörtökön este 7—8, De Sgardelli Caesar ker. elnök és Szilágyi Jenő üv. alelnök kereskedelmi és ipari ügyekben mindennap d. e. 11—1 és este 6—8, Bernáth István dr. tanügyi csoportelnök minden hétfőn este 6—8, Janits Dezső dr. egészségügyi főtanácsos, orvos-tanácsadó minden kedden este 6—8, adóügyi tanácsadás minden szerdán este 7—8, Bacher Ernő mérnöki tanácsadó minden csütörtökön este 8—9, Fehérvári Ervin, a magánalkalmazottak tanácsadója minden pénteken este 7—8 óráig.

VIII. kerület (Baross-u. 79.) Usetty Béla dr. országgyül. képviselő 10-én, v. Tóth András országgyül. képviselő 16-án, Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, Füredy Lajos biz. póttag 10-én, Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn, valamennyien este 7—8, Altorjay Sándor adóügyi tanácsadó szerdán d. u. 4—6 óráig. — Pártnap minden hétfőn este háromnegyed 8 órakor.

IX. kerület (Üllői-út 116/b). Usetty Béla dr. országgyülési képviselő 10-én d. u. 1—3, 11-én este 8—9 és 12-én d. u. 1—3, Szentesi József törvhat. biz. tag 15-én este 7—8, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 15-én este 8—9, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag (Angyal u. 24. sz. alatt) minden pénteken este 7—8, Stéger Béla dr. jogi tanácsadó 10-én d. u. 2—3 óráig. — Pártnap 11-én és 15-én este 7 órakor.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2.) V. Tóth András dr. országgyül. képviselő 12-én este fél 7, Dongó Orbán törvhat. biz. tag ker. elnök minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag irodájában (Füzér-u. 13.) minden d. e. 11—1 óráig. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület (Beregsényi-u. 7). Számtay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája minden hétköznapon — szombat kivételével — d. u. 5—8 óráig, állásügyekben csak kedden és pénteken. — Pártnap minden csütörtökön este 6 órakor.

XII. kerület (Déli vasut). Henczy Lajos dr. törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 6—8, v. nemes Juhász Jenő dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 óráig.

XIII. kerület (Mohács-u. 6.) Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 16-án, Fülöp Endre ker. elnök 10-én, Babicz Gyula biz. póttag 11-én. — Pártnap minden kedden.

XIV. kerület (Thököly-út 167). Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat. biz. tagok minden pénteken este 7—8 óráig.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyűrüskenésü csapágyak, falfgyámok, függőgyámok, görgős szíjtoszítók stb.
Faszíjtárcsák — „Integritas" hajtószíjak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

Idegenforgalmunk fejlődésének folyamatossága az év minden szakában

Nagy eredményekkel biztat a téli időszak programja

Az a rendkívüli érdeklődés, amely idegenforgalmunk nagy nemzetgazdasági hasznának felismerésével, ennek a kérdésnek előbbrevitele érdekében, minden körben megnyilvánul, biztató reménységgel tölthet el arra nézve, hogy *az idegenforgalom ügyének rendszeres kiépítése* mihamarabb meg fog történni. Ennek az ügynek szolgálatában áll *Lamotte* Károly dr. alpolgármester nagyszabású tervezete és ezt a célt munkálják az állam és a főváros összes idegenforgalmi szervei is. Bizonyságot szolgáltatott erről a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megjelent nyilatkozat is, amelyben *Szviezsényi* Zoltán dr. a vezetése alatt álló *Gyógyhelyi Bizottság* legközelebb megvalósításra kerülő munkaprogramjába nyujtott bepillantást, különös figyelmet keltve azokkal a tervekkel, amelyek *az idegenjárásnak az egész évre kiterjedő folyamatosságát* akarják biztosítani.

Ennek a tervszerűségnek és ennek szolgálatára az idegenforgalmi tényezők harmonikus együttműködésének volt a szószólója a főváros közgyűlésén, valamint a *Fővárosi Hirlap* hasábjain *Veress* Gábor dr. törvényhatósági bizottsági tag, a MÁV igazgatója, aki ezekben a megnyilatkozásaiban tárgyilagos vitába is bocsátkozott idegenforgalmi tényezőinkkel, abból az alkalomból, hogy a külföld erősen jelentkező versenye és az egyes államokban életbeléptetett valutáris intézkedések teljes szervezettséget követelnek tőlünk. Éppen ezért, a *Gyógyhelyi Bizottság* munkaterve alkalmából most

Veress Gábor dr.

törvényhatósági bizottsági tag, államvasúti igazgatóhoz

fordultunk és megkérdeztük, mi a véleménye erről a munkaprogramról, mennyire tartja ezt összeegyeztethetőnek az egységes idegenforgalmi programmal és milyen jelentőséget tulajdonít a felsorakoztatott terveknek. Kérdésünkre a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő figyelemreméltó kijelentéseket tette:

— A legnagyobb örömmel és bizonyos belső elégtétellel olvasom a Fővárosi Hirlapban azt az örvendetes tényt, hogy a *Gyógyhelyi Bizottság* idei programjának homlokterébe

a téli idegenforgalom megszervezése

került. Debuisset pridem. Ennek a tervnek, amely mindnyájunk őszinte örömére, remélhetőleg figyelemreméltó eredményekkel meg is fog valósulni, *rendkívül nagy jelentősége van a magyar idegenforgalom jövőjére.*

— Tudvalevő dolog, hogy nálunk az idegenforgalom *szezonjelenség*, és mialatt az idegenforgalmi szempontból jelentős országok a vándormozgalom tartamát jóformán az egész esztendőre elnyujtották, és ma már például *Ausztriának* télen csaknem ugyanakkora belső és külső vándormozgalma van, mint nyáron és ebben a tekintetben a többi ország is, ezen a téren most már *Svájc* is a legjobb úton halad előre, addig *nálunk legalább öt-hat hónapi pangás, sőt szünet van.* A szünet rövidítése vagy kiküszöbölése a nyári szezonban jól bevált eszközökkel, sajnos, nem lehetséges. *A téli sportok terén hazánk a klimatikus viszonyok miatt nem versenyképes Ausztriával, Észak-Olaszországgal és a most már olcsóvá lett Svájccal.* A világvárosi attrakciók terén alig tudunk olyan specifikumot nyujtani, amelyeket más világvárosok hasonló és esetleg magasabb színvonalon ne tudnának velünk szemben versenybe küldeni.

Marad egyetlen egy, jóformán kizárólagos specialitásunk, amelyben azután ma verhetetleneknek érezhetjük magunkat: gyógyfürdőink jelentősége.

Tessék elképzelni: egy világváros közepén, ennek a rokonszenves miliőnek minden kulturális és szórakoztató alkalma közepette, sok irányban elismert gyógytényezőket szolgáltató kincseinket.

— Ha a *Gyógyhelyi Bizottság* és minden más arra hivatott tényező ezeknek a gyógyító kincseknek kiaknázását és az ezen a téren felkínálkozó nagyszerű lehetőségeket egy tervszerű program keretében következetesen és a rendelkezésre álló áldozatkészség önzetlen latbavetésével propagálni fogja, akkor

előbb-utóbb elindulhatunk a magyar idegenforgalom kontinuitásának azon a várva-várt útján, amely a nagy aránytalanságokat, a nyári örvendetes zsúfoltságnak és a téli sajnálatos pangásnak minden szempontból rendkívül káros diszparitását lassankint el fogja tüntetni.

— A *Gyógyhelyi Bizottságnak* ezt a mértéktartó szerénységgel, de — remélem — annál komolyabb elhatározással meghirdetett újabb programját *a magyar idegenforgalom minden barátjának lelkes örömmel kell üdvözölnie.*

*

Annál nagyobb örömmel közöljük *Veress* Gábor dr. nyilatkozatát, mert plasztikus formában összegezi és támasztja alá a *Fővárosi Hirlapnak* az idegenforgalom érdekében lankadatlanul folyó munkásságát. Évtizedek előtt, amikor az idegenforgalom mint öntudatos program még szóhoz sem jutott a közéletben és a sajtóban, mi úttörő elhatározással programunkká tettük ezt a kérdést. Azóta, hogy most már valósággal a „levegőben van" ez a nagyfontosságú probléma és nem kell az idegenforgalom jelentőségére rámutatni többé, két irányba tereltük tevékenységünket. *Az idegenforgalom egész évre kiterjedő folytonossága* az egyik terület, amelyen agitálunk, a másik pedig a rendkívüli mértékben megcsappant *belső idegenforgalomnak elősegítése.* Legutóbb, *a szállók szaporítása* vitás kérdésének tárgyalása alkalmából mutattunk rá ennek az ügynek rendkívüli fontosságára és szóhoz segítettük a szállodai érdekeltséget is, amely a legelsőrangú feladatnak tartja a belső idegenforgalom fokozását. Habár erre a kérdésre ezúttal *Veress* Gábor dr. részletesen nem tér rá, a nyilatkozatában hangoztatott kívánalmak és azok a tervek, amelyeket a Gyógyhelyi Bizottság programjában helyesléssel fogad, a külső idegenforgalom emelése mellett a belső idegenforgalom fejlesztését is szolgálják.

Mai vendéglátó berendezkedésünkkel semmiféle program sem emelheti többé a Szent István-hét idegenforgalmát

A városgazdasági ügyosztály javaslata az ünnepi hét megrendezéséről

Idegenforgalmunk fejlesztése állandóan aktuális kérdés, amelyet a legmesszebbmenő előrelátással tart napirenden a székesfőváros vezetősége. A tervszerűség jegyében folyik minden munka, amihez immár alapot szolgáltatnak az elmúlt esztendők tapasztalatai. Ezekre a tapasztalatokra támaszkodik *Szendy* Károly polgármesterhez beterjesztett az az előterjesztés is, amelyet *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője készített a *Szent István-hét rendezéséről.* Még havas a tájkép, messze vagyunk augusztus 20-ától, de, mint *Kovácsházy* tanácsnok hangsúlyozza, már meg kell kezdeni a szervező munkát az ünnepi hétre, amely az idegenforgalom világeseményévé nőtt az utóbbi esztendők egyre hatalmasabban fokozódó sikere révén. A Szent István-hétnek egyelőre csak alapvető körvonalaival foglalkozó előterjesztés alkalmából az ünnep megrendezésére vonatkozólag kérdést intéztünk

Kovácsházy Vilmos

tanácsnokhoz,

a városgazdasági ügyosztály vezetőjéhez, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A törvényhatósági bizottság az 1937. évi költségvetésben a Szent István-hét rendezésére szolgáló költséget az 1936. évi 75.000, illetve a zárolás után rendelkezésre állott 71.250 pengőről 100.000 pengőre emelte fel. *Az idén tehát 28.750 pengővel többet fordíthat a főváros a Szent István-hét rendezésére, mint a múlt évben.* Az előirányzat emelése szerény keretekben lehetővé teszi a Szent István-heti program tökéletesítését és bővítését. Ezt a lehetőséget a fővárosnak gazdaságosan és eredményesen ki kell használnia és a program összeállítására irányuló munkát *már most meg kell kezdenie.*

— A munka megéri a fáradságot, mert a Szent István-hét évek során idegenforgalmunk legkiemelkedőbb eseményévé vált. A külföld felé ható propaganda megváltoztatta a Szent István-hét jelentőségét, úgy hogy a magyarság vallásos jellegű ünnepe a nemzetközi idegenforgalom egyik eseménye lett és *ünnepi hetünk külföldi idegenforgalma hat év alatt majdnem négyszeresére emelkedett.*

— Az utolsó két esztendőben, de különösen a mult évben a Szent István-hét forgalmának emelkedése *az elszállásolás tekintetében már komoly nehézségeket is okozott.* Budapest a szó szoros értelmében telítve volt idegenekkel.

Bármilyen programot is állítsunk össze az idei Szent István-hétre és akármilyen propagandát is fejtsünk ki, nem remélhetünk több vendéget az idén sem, mint amennyit vendéglátó iparunk elhelyezni tud.

A program javításától tehát a Szent István-hét idegenforgalmának növekedését nem várhatjuk. A célunk tehát csak az lehet, hogy az ünnepi hétre Budapestre érkező idegenek számára az eddigieknél is különb, változatosabb programmal szolgáljunk és ezzel budapesti tartózkodásukat szebbé, emlékekben gazdagabbá tegyük.

Az idei program megállapításánál kiinduló pontul az elmult évi Szent István-hét ünnepségei szolgálhatnak. Elsősorban azt kell megállapítani, hogy a főváros eddigi rendezései,

a Gyöngyös Bokréta és a tüzijáték a programban helyet kapjanak-e

és ha igen, milyen változtatásokkal, javításokkal. Ennek letárgyalása után lehet szó *új programpontok* beállításáról.

— A *Gyöngyös Bokréta* a mult évben hatodszor jött Budapestre. 1936-ban 14 előadásban 54 csoport szerepelt 1024 résztvevővel. Mint a tapasztalatok mutatják, szereplésük *a külföldi, különösen pedig az angol és amerikai közönség számára élményt jelentett.* A Gyöngyös Bokréta, bár az előadások anyaga évről-évre bővült, minden évben ugyanaz, de a külföldi közönség mindig más és más és — amint eddig láttuk — Budapest közönsége sem unta meg.

— A *Szent István-esti tüzijátékot* már több mint egy évtizede rendezi a főváros. A tüzijáték az ünnepi hét tömeglátványossága, amelynek megtekintésére legalább 200.000 ember gyült össze a Dunaparton. A külföldiek számára nem maga a technikai látványosság az, ami felejthetetlenné teszi a tüzijátékot, hanem az a környezet, amelyben lefolyik és amelynek sehol párja nincsen.

— Függetlenül attól, hogy a programban az idei Gyöngyös Bokréta és a tüzijáték helyet foglal-e, a két látványosság sikere érdekében már szükség volt bizonyos *előkészítő intézkedésekre.* Így a Gyöngyös Bokréta-csoportok szervezésére *Paulini* Bélának már az ősszel megbizást adott a polgármester úr.

— A tüzijátékot eddig Magyarország egyetlen pirotechnikai gyára, az *Emmerling*-cég rendezte. Ezúttal azonban utasításomra az Idegenforgalmi Hivatal

külföldi ajánlatokat is kért.

— A tüzijáték rendezésének külföldi cégre való ruházása valutáris és szállítási nehézségeket jelentene, de mégis szükségesnek tartottam a külföldi ajánlatok beszerzését, hogy ezzel az egyetlen belföldi cég szolgáltatásainak megítélésére valamilyen összehasonlítási lehetőség nyíljék. *32 ajánlattételre felkért külföldi cég közül csak 7 küldött ajánlatot,* ami azt bizonyítja, hogy a legtöbb cég nem bízott a mai gazdasági elzárkózottságban az ajánlat megvalósításában. *Öt olasz, egy német és egy svájci cég ajánlata érkezett be.* Az ajánlatok az összehasonlításra kevés lehetőséget adnak, legfeljebb a felhasználandó robbanóanyag súlya nyujthat támpontot, de ezt csak három olasz ajánlat tünteti fel. A külföldi cégek 60.000, 40.000 és 20.000 pengős, nagyobbára alternatív ajánlatokat tettek. A tavalyi tüzijátékunk 19.859 pengőbe került. A leírásokból megállapítható, hogy a nagyszabású tüzijátékok rendezésével állandóan foglalkozó külföldi cégek *ugyanazon az áron változatosabb, színesebb és szebb programot tudnának összeállítani* mint a Szent István-napi tüzijáték kivételével, hasonló méretü tüzijátékkal nem foglalkozó magyar cég.

— Hogy eddigi két látványosságunk: a Gyöngyös Bokréta és a tüzijáték fenntartassék-e és milyen változtatásokkal, továbbá hogy

milyen uj programpontok illesztessenek be az ünnepi hét keretébe,

rendezzen-e a főváros *zeneelőadást, hangversenyt,* vagy — az egyházi hatóságok beleegyezését feltételezve — *templomi hangversenyt,* alkalmas-e az időpont a Gyöngyös Bokrétán kívül más *szinielőadások* rendezésére, vagy hogy megvalósuljon-e *a szabadtéri szinpad* gondolata: ezeket a kérdéseket idejében el kell dönteni. A polgármester úr elé ebben a tárgyban most terjesztettem be javaslatomat, amelyben azt kérem, hogy a program összeállítása előtt kérje ki a városgazdasági szakbizottság *szakértők véleményét.* Megvalósításra érdemesnek tartom *Ormos* János székesfővárosi tanító felvetett gondolatának megvalósítását is, hogy *írjon ki a főváros a nagyközönség számára nyilvános, jeligés Szent István-heti ötletpályázatot.*

Kemény Tibor
gépműhely
készít gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint precíz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

Események

FŐVÁROSI HÍRLAP

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HÍRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre	**12 pengő,**
egész évre	**24 pengő.**

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Február 17-én iktatják be Karafiáth Jenő főpolgármestert. *Karafiáth* Jenő dr. volt vallás- és közoktatásügyi miniszter, akinek főpolgármesterré történt kinevezését vasárnap közölte a hivatalos lap, vasárnap hajnalban érkezett meg Budapestre választókerületéből, ahol bejárta a községeket, hogy választóitól búcsút vegyen. Hétfőn délelőtt a városházán meglátogatta *Szendy* Károly polgármestert, aki a közigazgatási bizottság ülése után Alkotmány-utcai lakásán visszaadta a látogatást *Karafiáth Jenőnek*. A székesfőváros *új főpolgármesterének beiktatása a 17-én, szerdán délután 5 órakor tartandó rendkívüli közgyülésén történik meg ünnepies formák között.* Az új főpolgármester hivatalbalépésével kapcsolatban a főpolgármesteri hivatal vezetésével is változás történik. *Karafiáth* Jenő kívánságára *Szendy* Károly polgármester a főpolgármesteri hivatal vezetésével *Flaxmayer* József dr. főjegyzőt bízta meg és helyébe a szociálpolitikai ügyosztályba második helyettesként *Csanády* Gusztáv dr. főjegyzőt osztotta be, aki *Horony Pálfi* Aurél dr.-nak tanácsnokká történt megválasztása óta vezette a főpolgármesteri hivatalt. *Karafiáth* Jenő személyi titkára *Irányossy-Knoblauch* Géza dr. fogalmazó lesz.

A grazi polgármester a budapesti városházán. Graz város polgármestere, Hans *Schmied* és Franz *Harinck* városi főtanácsos a minap tisztelgő látogatást tett *Szendy* Károly polgármesternél. A stájer vendégek ez alkalommal átnyujtották a polgármesternek a székesfőváros részére szánt ajándékukat: *a Graz város történelmi nevezetességű városképéről készült művészi festményt.* A polgármester megköszönte a szép ajándékot és hangsúlyozta, hogy *mennyire jólesik neki Graz szimpátiája.*

Vajay Károly megkapta a miniszteri tanácsosi jelleget. A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére dr. *Vajay* Károlynak, *Kozma* belügyminiszter volt személyi titkárának, aki a közelmúltban kapta meg a miniszteri tanácsosi címet, a *miniszteri tanácsosi jelleget* adományozta.

Ugron Gábor teljes kormányzói elismerést kapott. A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy ábránfalvi *Ugron* Gábor dr. belső titkos tanácsos, nyugalmazott belügyminiszternek a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács, majd az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács elnöki tisztében, a hazai közművelődés érdekében, egy évtizeden át kifejtett önzetlen működéséért *teljes elismerését* tudtul adják.

A székesfővárosi bérházak kezelése. A polgármester *Lamotte* Károly dr. és *Schuler* Dezső dr. alpolgármesterek együttes előterjesztésére úgy intézkedett, hogy a fővárosi bérházak, a kislakásos bérházak, a kislakásos telepek, a kisajított házak, az alapítványi házak és a gyámpénztári házak kezelését *ezentúl a szociálpolitikai ügyosztály helyett a városgazdasági ügyosztály intézze.*

A házvagyon aktuális problémái. A *Szentimrevárosi Társaskör és Kulturegyesület* megkezdette idei várospolitikai előadásait *Becsey* Antal elnöklete alatt. *Szombathy* Kálmán tartotta az első előadást, amely *a házvagyon aktuális kérdéseiről* szólt. Ismertette az egyenlő teherviselés elvét, a házbirtokokra nehezedő köz- és magánterheket, a háztulajdonosok és bérlők közös érdekeit, a közművek problémáit, majd fejtegette a háztulajdonosok érdekképviseleti feladatait és szervezetlenségét. Egyben javaslatokat terjesztett elő a racionális teendőkre nézve. Előadásában rámutatott arra, hogy a városokban levő házvagyon, mint a polgárság munkájának és vagyongyüjtésének eredménye, *jelentős része a nemzeti vagyonnak* és így annak jogi helyzete a másik nemzeti vagyonréteggel: *a földvagyonnal egyenlő elbánást, elsősorban igazságos tehermegosztást joggal igényelhet.* Konkrét példákkal mutatott rá kisebb-nagyobb épületek jelenlegi köztartozásaira és egyéb fenntartási terheire, kívánta *a rendkívüli házadóptételeknek*, mint amugyis átmeneti tehertételnek *megszüntetését*, úgy a házbirtokosok, mint a lakók érdekében. Rámutatva arra a politikai súlyra, amelyet a házbirtokosok vagyoni helyzetüknél és intelligenciájuknál fogva képviselnek, úgy a törvényhatóságban, mint a parlamentben és a közélet egyéb területein *megfelelő képviseletet sürgetett.* A rendkívüli figyelmet érdemlő, objektiv hangú előadást igen nagyszámú előkelő közönség hallgatta végig, amelynek soraiban ott volt *Jankovich* Oszkár, *Weiszmann* Károly, *Nemess* Dezső, a Háztulajdonosok Országos Szövetségének elnökségi tagjai és *Sümeghy* I. miniszteri tanácsos, a budafoki érdekeltség képviseletében. Az előadás után a Társaskör helyiségében közel száz terítékű vacsorán folytatódott az eszmecsere, amelyet *Dorner* Gyula törvényhatósági bizottsági tag, a Kör ügyvezető elnöke nyitott meg és amelyen még *Kiss* Dezső min. tanácsos, továbbá *Nemess* Dezső felszólalásai keltettek nagy figyelmet.

Schuler Dezső alpolgármester előadása a szociálpolitikai intézményekről. Február 9-én, kedden este 7 órakor a Népművelési Bizottság egészségügyi telepén, a Népegészségügyi Múzeum előadótermében *Schuler* Dezső dr. alpolgármester „A munkanélküliség enyhítését szolgáló szociálpolitikai és közjótékonysági intézmények" címmel előadást tartott, amelyet rendkívüli érdeklődéssel hallgatott és meleg elismeréssel honorált a megjelent nagy közönség.

Ezüstlakodalom. Megható és a városházi ujságírókat nagy szeretettel eltöltő esemény színhelye volt szombaton délután öt órakor a kispesti római katolikus plébániatemplom: házassága negyedszázados fordulóját ünnepelte *Bikó* Miklós, a városházi sajtóirodába beosztott *elsőosztályú alliszt* és neje, *Varga* Erzsébet. *Bikó* Miklós hosszú esztendők óta napról-napra együtt van a városházi ujságírókkal, akiknek munkáját *Bikó* Miklós hűsége, intelligenciája, rátermettsége és szolgálatkészsége nagyban megkönnyíti. Éppen erre a régi és szívélyes kapcsolatra való tekintettel a *Fővárosi Rovatvezetők Szindikátusa* küldöttségileg képviseltette magát *Bikó* Miklós bensőséges családi ünnepén.

Könyvek és költők. Az *Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége* kiadásában és *Tábori* Kornél szerkesztésében figyelemreméltó könyv jelent meg: *Gundel* Endre dr. kitűnő tanulmánya *Az idegenforgalom elmélete és gyakorlatá*-ról. Mondani sem kell talán, hogy már *a szerző neve* biztositék arra, hogy az a könyv idegenforgalmi szempontból tanulságos és hézagpótló szerepet töltsön be. Végre is a *Gundel* családba már *valósággal beidegzett tradició az idegenforgalom tudománya*, ilymódon tehát *Gundel* Endre dr. a leginkább hivatott arra, hogy ennek az érdekes új tudománynak elméletét és gyakorlatát ismertesse *szakemberekkel és közönséggel.* A kitűnő szerző valóban meg is felel ennek a várakozásnak: statisztikákon és *az egész világ idegenforgalmát a jólértesültség, a közvetlen tapasztalat élő erejével való demonstrálásán át* tárgyalja a számbajöhető problémákat, ugyhogy végül is tökéletes, áttekinthető egészet kapunk. — *Hangay* Sándor, az *Első Magyar Általános Biztosító* főtitkára, aki tudvalevően egyike legfinomabb poétáinknak: *Füttyösen, deresen* címen ujabb verses könyvet adott ki, *számszerint a huszonhetedik kötetét.* Most megjelent könyvében tíz esztendei munkásságának *legszebb verseit adta ki* és sajnálattal olvassuk, hogy a régi, kiváló költő ebben a kötetében bejelenti, hogy *most leteszi a lantot:* ez az utolsó írása, amellyel a közönség előtt jelentkezik. Érthetetlen ez az őszies hangulatú elhatározás, mert hiszen most megjelent verseinek *komoly irodalmi sikere, e versek hangjának üde frissesége a legkevésbé teszik megokolttá Hangay Sándor búcsúját* az igazi költészettől. Reméljük is, hogy *Hangay* Sándorral, a költővel még találkozni fogunk. — *Halálos szélben:* ez a címe *Ternyey* Árpád verskötetének. Tudvalevő, hogy *Ternyey* Árpád polgári foglalkozására nézve *székesfővárosi tanácsjegyző*, éppen ezért még külön egzotikuma van foglalkozásának csendes nyugalma és a verseiben lüktető mozgalmas és szuggesztív líra közt. *Ternyey* Árpád egyike a legjobb formában mutatkozó modern költőinknek, aki friss hangon, új utakon keresi önmagát. A rendkívül ízléses formában kiállított könyvnek bizonyára *jól megérdemelt sikere lesz.*

Versenytárgyaláson adják ki a Gellért-szálló éttermének bérletét. Május elsején lejár *Gundel* Károlynak a Gellért-szálló éttermének bérletére kötött szerződése. Évek óta vezeti Gundel az éttermet és a főváros vezetőségének előbb az volt a szándéka, hogy a lejáró szerződést *pályázat mellőzésével* meghosszabbítja, a legutóbbi napokban azonban úgy határozott, hogy a bérletre *nyilvános versenytárgyalást ir ki.* Ennek a formalitásnak eredménye nem lehet más, minthogy *továbbra is Gundel Károly marad a Gellért-étterem bérlője.* Mint értesülünk, a vendéglős szakma is olyan egyértelműleg respektálja Gundelnek világviszonylatban is elismert kiválóságát és az étterem eddigi mintaszerű vezetése körül elért érdemeit, hogy a versenytárgyaláson rajta kívül más pályázó nem is szándékozik résztvenni. A versenytárgyalás meghirdetése a közeli napokban megtörténik olyanformán, hogy a főváros *hat évre* köti meg a bérleti szerződést.

Az Elektromos Művek új kerületi irodájának első hete

Február elsején, a Honvéd-utca 22. számú „Elektromos ház" mélemeletén nyilt meg *az Elektromos Művek legelső kerületi irodája*, amelynek gondolata *az üzempolitikai bizottság* tárgyalásainak során alakult ki és kedvező fogadtatásra talált *Szendy* Károly polgármesternél és *Morvay* Endre dr. tanácsnoknál, az üzemi ügyosztály vezetőjénél is. Kísérletképpen állitották fel az első kerületi irodát, amely a közönséget a bejelentésektől kezdve a számlák felülvizsgálata, felszólamlások, visszatérítések, mérőcserék, üzemzavarok és minden a világítással kapcsolatos ügyes-bajos dolgában kiszolgálja és a tanácsadó szerepét is betölti, amire különösen az új építkezéseknél mutatkozik nagy szükség.

A kerületi iroda felállításával az Elektromos Művek egyrészt azt a célt akarja elérni, hogy a közönség ne legyen kénytelen távoleső lakóhelyéről a váciúti központba elmenni, másrészről az iroda *az ügykezelést is egyszerüsiteni kívánja.* Az Elektromos Művek különböző, a közönséggel érintkező közegei is a kerületi irodában székelnek és innen indulnak ki körútjukra az óraleolvasók, a pénzbeszedők és a szükség esetén igénybeveendő szerelők, akik eddig a váciúti központból járták be az egész fővárost.

Az új kerületi központot *Hitzhaus* Béla felügyelő vezeti megfelelő személyzet élén. A közönség napról napra nagyobb tömegekben keresi fel az irodát, amelynek minden bürokratizmustól mentes, előzékeny és gyors eljárásával mindenki nagyon meg van elégedve. Az első kísérlet eddig azzal a tanulsággal szolgál, hogy *a kerületi iroda, mint könnyen hozzáférhető és mozgékony szerv megfelel az üzempolitikai bizottság elgondolásának* és így az első irodát bizonyára hamarosan nyomon követik a főváros többi kerületeiben felállítandó irodák is.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

Fülöp Dezső
épitőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1-355-84.

Február 11 és 14-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: **VII., Hernád-utca 8** Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: **X., Kerepesi-út 73** Telefon: 1-452-68

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! *Telefon: 2-961-75*

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V.Kárpát u.5.

HÁZTARTÁSOK, KÖZHIVATALOK,
iskolák, stb. részére a legmegfelelőbbnek bizonyult a
Mávag-Jobbágy
FOLYTONÉGŐKÁLYHA!
Hazai olcsó szenekkel fillérekért állandó meleget ad.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.:T.
Budapest, V., Vilmos császár-út 28.
TELEFON: 1-273-20.

Gazdasági Értesítő

Segítség a kisiparnak és kiskereskedelemnek

A kisipar és kiskereskedelem problémáját állandóan napirenden tartja a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete*. Erről tett bizonyságot a párt elnöke, *Zsitvay* Tibor dr. által a múlt év végén összehívott *közszállítási ankét*, amelynek tanulságait a megfelelő javaslat megszerkesztése céljából most dolgozza fel a párt vezetősége. A kisipar és kiskereskedelem megsegítésével foglalkozik legközelebb a párt vitéz *Hajnóczy* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tagnak a közgyűlés elé terjesztendő indítványa kapcsán, amelyet részletesen ismertetett a *Fővárosi Hirlap*. Most ebben a kérdésben nyilatkozik

Dr. Szardelli Caesar,

a NEP erzsébetvárosi pártszervezetének elnöke.

Első sorban a kiskereskedelem és kisipar legfőbb gyüjtőhelyének, a VII. kerületnek szemszögéből nézve, de a főváros egész kisipari és kiskereskedelmi világának érdekében foglalkozik a problémával, amelyről a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A kereskedelem túlsok teherrel küszködik. *A kartellek árszabásai elviselhetetlen súllyal nehezednek különösen a detailkereskedők vállaira.* Ezeket a terheket le kell bontani. Panaszok hangzanak a közüzemi verseny ellen is. A közüzemnek csak becsületes árnivellálási feladata lehet, de nem szerepelhetnek konkurrensként a kereskedelemmel szemben. Rendkívül súlyosan nehezednek a kereskedelemre és iparra az OTI- és MABI-tartozások. A megfizethetetlennek bizonyult OTI-MABI-hátralékok egyszerűbb eljárással törlendők vagy legalább lényegesen leszállítandók, a maradék pedig kamat nélkül legyen fizethető. Késedelem esetén legyen csupán minimális összegű kamat fizetendő. Kereskedői és ipari egzisztenciákat láttam teljesen elpusztulni a szemem előtt OTI-hátralékok miatt. A rendszer helytelen, mert a túlságosan felszaporodott hátralékot adós folyó kiadásai mellett megfizetni képtelen. A csavar túlságos megszorítása azt eredményezi, hogy *a polgár megszűnik fizető alany lenni*. Ebből mérhetetlen kára van a köznek is. Sokkal liberálisabb és mozgékonyabb rendszert kellene behozni ezen a téren.

— A kisiparosok végtelenül értékes elemei a kerületi társadalomnak és általában az egész nemzetnek. Ennek a rétegnek azonban igen kevés támogatásban van része. Nincsen törvényünk például arra, hogy *a generálvállalkozó által alkalmazott kisiparos ki ne uzsoráztassék a lelkiismeretlen vállalkozó által*. Nincs intézkedés a vállalkozó és az építtető közötti földalatti összejátszás ellen, aminek sokszor a kisiparosok tömegei esnek áldozatul. *Kimondandó lenne az építtető és a vállalkozó egyetemleges felelőssége az iparossal szemben* a megbízás jogi elve alapján.

— A *Kisipari Hitelintézet* sem tudta — saját hibáján kívül — megvalósítani eredeti feladatát, a kisipar hathatós támogatását. A főváros már évek óta beszüntette évi 400.000 pengő hozzájárulását és így az alaptőke elégtelensége miatt a kevés összegű kihitelezések behajtását sokszor a kisiparosra legalkalmatlanabb időben is kénytelen szorgalmazni az intézet, amelynek nem áll rendelkezésre elegendő hiteltőkéje komoly kisipari kollektív vállalkozások finanszírozására.

— *Az alaptőke sürgős felemelését, az évi hozzájárulás azonnali megkezdését és hosszú éveken keresztül leendő állandó folyósítását, városi pénzeknek az intézetnél leendő elhelyezését kérjük*, a hitelezési feltételeknek lehető enyhítésével egyetemben, mert csak ilyen feltételek mellett tud ez a mintaszerűen vezetett intézet valódi hivatásának fokozottabban megfelelni.

— A kérdés annál fontosabb, mert különben egészen elsőrendű kisiparosaink 90 százalékának hiányzik a forgótőkéje, másrészt mert a bankok nem eléggé értékelik hitelbázisként az iparos feltétlen szolidságát, a kölcsönök pontos visszafizetésével is tanusított becsületességét, ami a külföldön komoly hitelbázis. Hiányzik végül *az ingójelzálog intézménye*, amely képet nyujthatna az iparos bonitásáról mindenki által megtekinthető nyilvántartásból.

— Ime néhány kapásból vett probléma, amelyben nemcsak a kerület, hanem az egész főváros, sőt részben az egész nemzet állapota is tükröződik.

Jelentékenyen emelkedett a Leszámítolóbank betétállománya

A *Magyar Leszámítoló- és Pénzváltóbank* hétfőn tartotta meg mérlegmegállapító igazgatósági ülését. A nagymultú intézet minden vonalon valóra váltotta a beléje helyezett bizalmat és a nyilvánosságra hozott mérleg újabb örvendetes fejlődéséről számol be. Dokumentálja ezt mindenekelőtt *a betétállomány* örvendetes emelkedése, de kedvező képet nyujt a *kihelyezések* lényeges emelkedése is. Ennek dacára és a múlt évvel szemben lényegesen nagyobb tiszta nyereség mellett is az *osztalék* változatlan maradt, ami az intézet hagyományosan szolid üzletpolitikáját jellemzi. A mérleg egész terjedelmében az erősödés és az intézet hatalmas fejlődésének képét tárja elénk, ami báró *Madarassy-Beck* Marcel dr. elnök és *Bún* József vezérigazgató szakavatott, irányító tevékenységének köszönhető.

A Leszámító Bank zárszámadásáról a következő jelentést kaptuk:

A Magyar Leszámítoló- és Pénzváltó Bank igazgatósága február 8-án báró dr. Madarassy-Beck Marcell elnöklete alatt megtartott ülésén megállapította az 1936. üzletév mérlegét és zárszámadásait, amelyek szerint a tiszta nyereség 1,316.675 pengő 49 fillér az előző évi 1,172.959 pengő 87 fillérrel szemben. Elhatározta az igazgatóság, hogy a február 20-án megtartandó 67. rendes közgyűlésen 1 pengő 50 fillér osztalék kifizetését (tavaly szintén 1 pengő 50 fillér) fogja javasolni, továbbá, hogy 200.000 pengő a tartalékalap növelésére, 400.000 pengő a nyugdíjtartalék javára, 50.000 pengő pedig a báró Madarassy-Beck Miksa-segélyalap javára fordíttassék és az 1937. év számlájára 266.979 pengő 11 fillér (tavaly 129.667 pengő 59 fillér), tehát 137.311 pengő 52 fillérrel nagyobb összeg vitessék elő.

Az 1936. év zárszámadásai az 1935. év adataival összevetve, a következő eltéréseket tüntetik fel:

A mérlegszámla adatai szerint a könyvecskékre elhelyezett betétek összege 63,162.288 P 49 fillér, míg az előző évben 61.660.425 pengő 47 fillér volt, a folyó- és csekkszámlán elhelyezet betétek összege pedig 61,681.952 pengő 46 fillér a tavalyi 60,107.938 pengő 73 fillérrel szemben. Ilyképpen az intézetre bízott betétek az idén 124,844.240 pengő 95 fillér összeget tüntetnek fel, míg az 1935. évben ezen állomány 121,768.364 pengő 20 fillérrel szerepelt. Az egyéb hitelezők tétele, amely 1935. évben 5,663.875 pengő 63 fillér volt, az 1936. év végén 6,611.097 pengő 93 fillérrel jelentkezik, a különbözet ügyfelek részére átmenetileg kezelt tételekkel áll összefüggésben.

A pénztári készletek és zsirószámlán fennálló követelések állománya a tavalyival csaknem azonos összeget, vagyis 9,348.630 pengő 23 fillért tüntet fel, míg a pénzintézeteknél és bankcégeknél fennálló követelések összege 4,531.083 pengő 63 fillér (tavaly 4,637.675 pengő 59 fillér). Jelentékeny emelkedést jelez a váltótárca. Nincsen jelentékenyebb eltérés az államadósságok, közkölcsönök és egyéb értékpapirok tételénél, valamint az érdekeltségeknél sem. A jelzálogkölcsönök állománya a tavalyi 21,173.418.48 pengővel szemben 19,854.215.08 pengő, míg a községi kölcsönök állománya változatlanul 18,849.478.02 pengő maradt. A nyereség- és veszteség-számla szerint a kamatok összege 2,728.903.55 pengőről 2,858.103.93 pengőre emelkedett, ami a megnagyobbodott forgalomra vezethető vissza.

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

EGLIS JÁNOS
HAIDEKKER SÁNDOR R. T.
SODRONYMŰ „KELETI" LERAKATA
Budapest, VIII., Fiumei-út 3. Telefon: 1—415—94.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.
Törv. védve

Gazdasági Szemle

Követésre méltó

példát mutatott a szociális gondoskodás terén a Rimamurányi igazgatósága, amikor körlevélben értesítette az ózdi vasművek munkásságát, hogy tekintettel a vállalat fokozott kapacitására és emelkedő bevételeire, a munkásokat fizetésemelésben részesíti és jövőben valamennyiüknek egy-két heti fizetéses szabadságot ad. Lapunk más helyén közöljük Petnehézy Antal iparügyi államtitkár hatalmas és a minisztérium egész munkásságát összefoglaló nyilatkozatát, amelyben az államtitkár a jövőben megvalósítandó legfontosabb feladatok egyikének jelöli meg a munkások fizetéses szabadságát. Jól tudjuk, hogy ennek szociális és népegészségügyi szempontból milyen rendkívüli jelentősége van. Végre is valóban szomorú elgondolni, hogy ezideig a munkásember, aki egész életét egészségtelen helyen, levegőtlen gyárakban, műhelyekben keserves munkával tölti, soha nem juthatott a lélek és test regenerálásához olyannyira szükséges szabadsághoz. Szép és tiszteletreméltó célkitüzés a kormányzattól ennek a kérdésnek megoldása, de egyenesen megkapó a Rimamurányinak ez a teljesen önkéntes és a mai világban bizony eléggé szokatlan nagylelkü gesztusa. Ez azonban csak azt bizonyítja, hogy hámori Bíró Pál, ennek a hatalmas üzemnek vezetője, nem csupán Magyarország egyik legnagyobb ipari telepének felvirágoztatásában mutatkozott az elmúlt évtizedek során nagyvonalúnak, hanem éppen belső, emberi kvalitásai tették őt alkalmassá ennek a nagyvonalúságnak kifejtésére. Ez a cselekedet váratlanságával és a helyes irányban, a szociálpolitika irányában fejlődő nagykapitalizmusnak vokonszenves megnyilvánulásával annyira frappáns és szuggesztiv, hogy — reméljük — rövidesen akadnak követői.

Tisztességtelen verseny

miatt elitéltek az Ungár Ernő Filléres Divatház céget. A mód, ahogyan ez a Filléres Divatház a tisztességtelen versenyt elkövette, meglehetősen szokatlan. Ungár Ernő ugyanis Filléres Hiradó elnevezéssel árjegyzéket terjesztett, amelyen tizennegyedik évfolyamot, felelős szerkesztőt és kiadót tüntetett fel, általában úgy szerepeltette, mintha ez újság lenne, ezenkívül azonban az egyik 68 fillérért hirdetett portékát 89 fillérért árusította. A törvényszék, majd most az itélőtábla is kötelezte őt a tisztességtelen verseny abbahagyására. Nekünk a magunk részéről csak annyi hozzáfüzni valónk van ehhez a különben jelentéktelen turpissághoz, hogy emlékeztetünk a magyar közmondásra: suszter maradjon meg a kaptafájánál. Azt hisszük, Ungár úrnak is lenne egy-két elintézni valója a saját portáján és semmi szüksége nem volt arra, hogy az ujságirodalomra vesse magát és mint árjegyzékszerkesztő úr tegye halhatatlanná nevét. Mindenesetre helyesebben tenné, ha megelőzve a napokban megindulló hatósági tüzvizsgálatokat, megállapitaná, hogy kitünő áruüzlete megfelel-e százszázalékig a tüzbiztonsági követelményeknek és megvan-e már a tüzfal, amely a boltját elválasztja attól a szállodától, amelyben felütötte sátorfáját. Tüzfalat szerkesszen Ungár úr, ne pedig tizennegyedik évfolyamot. Akkor — garantáljuk. — sem a törvényszék, sem a tábla nem kötelezi, hogy lebontsa a tüzfalat.

Trunkhahn bácsi,

mert ő érzelmes hangú hirdetéseiben ennek nevezi magát, szóval Trunkhahn bácsi a posztógyártáson kívül újabban a fából vaskarika-készités titkát is megoldotta. Ugy képzeli, hogy ő posztót gyárt, azt eladja a kereskedőknek és a szabóknak, de ugyanakkor ő maga is árusítja kicsinyben a posztóját, konfekciótevékenységével pedig alaposan megkontremináljа a szabóipart. Kereskedelmi és szabóipari körökben egyébként erős mozgalom indult meg ennek a furcsa konkurrenciának megakadályozására, mert végre is teljesen elképzelhetetlen, hogy egy gyár a saját legjobb vevőit igyekezzék lekonkurrálni. A szabad versenynek kissé merészen értelmezett lehetősége ez és alig hisszük, hogy a mult század nagy angol gazdaság-tudósai, akik kitalálták a szabad versenyt, ugy képzelték volna a kereskedelmi tevékenységnek ezt a formáját, mint ahogyan a Trunkhahn cég azt most alkalmazza.

Hacsek és Sajó

a két kiváló észlény, a minap a Rákóczi-uton sétálgatott. Munkatársunknak sikerült ellesni érdekfeszitő diskurzusukból néhány mondatfoszlányt. Amikor az újonnan megnyilt Szövetkezi Bolt elé értek, Sajó megszólal:

— Mondja Hacsek, mi az a Szövetkezeti Bolt?

Hacsek: Cseresnye . . .

Sajó: Mért cseresnye?

Hacsek: Mert nem — megy . . .

A Nemzeti Bank közgyűlése

A *Magyar Nemzeti Bank* most tartotta rendes évi közgyülését, amelyet *Imrédy* Béla dr. elnök nagyszabású pénzügypolitikai beszéddel nyitott meg. Bejelentette, hogy a *felárrendszer* minden vonatkozásban *beváltotta a hozzáfüzött reményeket*. Rámutatott arra, hogy mennyire fontos *a gazdasági műveltség terjesztése*. Magas színvonalú analizissel mutatta ki, milyen tényezőknek van szerepük *az árak kialakulásában*. Megállapította, hogy bár nem népszerű, de *hasznos és közérdekü a mérséklet hir-*

detése, éppen ezért itt is kijelenti, hogy *nem szabad idő előtt leszakítani a gazdasági javulás be nem érett gyümölcseit.*

Imrédy Béla dr. elnöki megnyitó beszéde után a közgyűlés felszólalás nélkül tudomásul vette a főtanács évi jelentését, jóváhagyta az 1936-ik évi zárszámadásokat, megadta a főtanács részére a felmentvényt és Baranyai Lipót vezérigazgató előterjesztése alapján elfogadta az 1936-ik évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatot. A közgyűlés e határozata szerint a nyereségnek a nyugdíjalap és a tartalékalap 5—5 százalékos javadalmazása után fennmaradó részéből a részvényesek számára 6 és fél százalékos, tehát részvényenként 6.50 aranykoronának a törvényes értékarány (1 aranykorona 1.1585 pengő) alapulvételével megfelelő 7 pengő 53 fillér osztalék kifizetése válik lehetővé. A Bank az osztalékot a 13. sz. részvényszelvény beszolgáltatása ellenében 1937. február 3-tól kezdve összes intézeteinél pengőértékben fizeti ki. Ha a szelvénybirtokos szelvényét beváltás végett nem mutatja be, a bank ezt úgy fogja tekinteni, hogy a szelvénybirtokos az aranyban való fizetésre irányuló igényét fenntartani kívánja.

A közgyűlés ezután a választásokat ejtette meg. Az alapszabályok 28. cikke értelmében a főtanács tagjai sorából kilépő Kornfeld Mórie dr. báró és Madarassy-Beck Marcell dr. báró főtanácsosokat ismét a főtanács tagjaivá választották. Minthogy az említett cikk értelmében szintén kilépő Végh Károly főtanácsos egészségi állapotára tekintettel a főtanácsosi tisztséget nem vállalhatta, a kilépésével megüresedett főtanácsosi tisztségre a közgyűlés Schmidt Richardot választotta meg. A megüresedett főtanácsosi póttagsági helyre Darányi Béla dr., számvizsgálókul Gregersen Nils, Adler Szigfrid, Szunyogh Szabolcs, Nilsen Rudolf dr. és Pucher István, számvizsgáló póttagokul pedig Márffy Albin dr. és Stromszky Sándor választattak meg.

A Baross Szövetség impozáns fejlődése Ilovszky János öt éves elnöksége alatt

A *Fővárosi Hirlapban* már jelentettük, hogy *a gazdasági élet ünnepe lesz a Baross Szövetség február 14-iki ünnepélyes záró ülése*, amelyre az ország különböző vidékeiről, több mint húsz városból és községből jönnek fel népes küldöttségek és így *az egész ország iparos és kereskedő társadalma előtt* fog felszólalni *József Ferenc* királyi herceg, *Fabinyi* Tihamér, *Bornemisza* Géza, *Winchkler* István, *Lamotte* Károly és természetesen a *Baross Szövetség* vezetőségének kitűnőségei. Külön fényt ad a *Baross Szövetség* ünnepi közgyűlésének az a körülmény, hogy a kormánytagokon, a felsőház és képviselőház elnökein és tagjain kívül

megjelenik azon Serédi Jusztinián bíboros hercegprimás is.

Az ünnepélyes záróülést követő 1500 terítékes banketten az első pohárköszöntőt *Szendy* Károly polgármester mondja.

Figyelemreméltó, hogy ez az ülés pontosan egybeesik a *Baross Szövetség* kiváló és agilis elnökének, Ilovszky János kormányfőtanácsos *öt esztendős hivatalbalépésének idejével*. Ez az öt esztendő hatalmas korszak a *Baross Szövetség* történetében:

amikor Ilovszky János kezébe vette az irányítást, a szövetségnek mindössze 400 fizető tagja volt, ma pedig a magyar gazdasági életnek ez a nagyszerű, élő organizmusa a pártolókkal együtt 17.000 tagot számlál.

Ez az egyetlen számbeli összehasonlítás mutatja a legbeszédesebben *Ilovszky* János egészen kivételes érdemeit, amelyeket azzal szerzett magának, hogy *fáradhatatlan agilitásával, nagyszerű szervezőképességével és önzetlenségével megteremtette a magyar iparnak és kereskedelemnek azt az erős és hatékony érdekképviseletét*, amely az elmult öt esztendőben, a világgazdasági válság legveszedelmesebb korszakában mutatta meg *életrevalóságát* és rajta keresztül *az egész magyar ipar és kereskedelem elpusztíthatatlan életerejét.*

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület közgyűlése. Az intézet folyó hó 6-án tartotta meg *Erney* Károly alelnök-vezérigazgató elnöklete alatt és nagyszámú részvényes részvételével 97-ik rendes közgyűlését, amely az igazgatóság valamennyi javaslatát elfogadta. A közgyűlés elhatározta, hogy a kimutatott 1,415.008 P tiszta nyereségből *adassék osztalékul részvényenként 3.— P*, a rendes tartalékalapnak 100.000 P, az ingatlanértékcsökkenési tartalékalapnak 150.000 P, a nyugdíjtartalékalapnak 50.000 P, köz- és jótékonycélokra (az 1936. év folyamán folyósított 24.478 pengőn felül) 12.000 P, az *„Erney Károly-alap"*-nak 10.000 P, a felügyelőbizottság tagjainak tiszteletdíjára 8280 P, a választmány tagjainak tiszteletdíjára 11.375 P, az igazgatóság rendelkezésére a tisztviselők külön jutalmazására 70.000 P és a fennmaradó 338.822 P vitessék át az 1937. évi nyereség- és veszteségszámlára. Az igazgatóság által a közgyűlés elé terjesztett évi jelentés a világgazdaság helyzetével foglalkozik, majd *áttér a magyar közgazdaságra*, megvilágítja azokat *a jótékony hatásokat, amelyeket főként az átlagos jó termés a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság helyzetére gyakorolt.* A közgyűlés a felügyelőbizottság mandátumának lejárta folytán a felügyelőbizottság tagjaiul: *Hajós* Gergelyt, *Erdődy* Rudolf grófot, dabasi *Halász* Bálint dr.-t, *Kövess* Béla dr.-t, *Papp* Antal dr.-t, *Titsch* Gyulát és *Válkay* Kálmánt; a választmányba pedig öt új tagul *Halasy* Józsefet, *Marikovszky* György dr.-t, *Szabó* Nándort, *Tahy* Jakab dr.-t és *Thorotzkai* Miklós grófot egyhangulag megválasztotta.

A Kereskedelmi Bank közgyűlése. A minap tartotta *Weiss* Fülöp elnöklésével közgyűlését a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank*. A közgyűlés az igazgatóság összes javaslatait *elfogadta*, ennek megfelelően *nehány nap óta már folyósítják is a részvényenkinti hárompengős osztalékot.* Amint azt a *Fővárosi Hirlapban* előre jeleztük, a közgyűlés valóban az igazgatóság új tagjaivá választotta *Aschner* Lipótot és *Buday Goldberger* Leó dr.-t, a felügyelőbizottság új tagjává pedig *Wülersdorfer* Józsefet választotta meg. Most került egyébként nyilvánosságra az igazgatóság *évi jelentése*, amely beszámol *a mezőgazdaság és az ipar javulásáról*, de megállapítja, hogy *a kereskedelem helyzete nem mutat hasonló arányú előbbrehaladást*, mégpedig azért nem, mert a szövetkezetek tevékenységi köre, különösen a *külkereskedelemben* a régi kereskedők rovására egyre szélesedik. Elismeréssel szól a jelentés *a devizahelyzet javulásával* kapcsolatban a *Nemzeti Bank* eredményes munkájáról és sajnálattal állapítja meg, hogy a pénzintézetek betétállománya úgyszólván az 1932-es mélyponton stabilizálódott, aminek az a magyarázata, hogy *a meglakarított tőkék jelentékeny része a pénzintézetek megkerülésével jut a gazdasági forgalomba.*

Az Angol Magyar Bank mérlegülése és közgyűlése. Most került nyilvánosságra, hogy az *Angol Magyar Bank* február 20-án tartja *mérlegmegállapító* ülését, viszont március 8-án lesz a *közgyűlése.* Az eddig kiszivárgott hírek szerint *a bank igen kitűnő üzleti eredményt ért el*, de mint a múltban, *az idén is a belső erők gyarapítására tartalékolják a nyereséget.* A mérlegülésre Londonból Budapestre jönnek a *Bank Overseas* és *Prudentia* igazgtói. Előreláthatóan a közgyülésen betöltik a *Bark* Péter elhalálozásával megüresedett igazgatói tisztséget.

A Magyar Általános Takarékpénztár pénzügyi körökből vett értesülés szerint február 26-án tartja *mérlegmegállapító* ülését. Az intézet üzleteredménye *a tavalyi osztalék fizetése mellett jelentős tartalékolásokat tesz lehetővé.*

Anker—POB tranzakció. Az *Anker Biztosító Társaság* nemrég megállapodott a *Pénzintézetek Országos Biztosító Rt.*-gal, hogy átveszi a POB elemi ágazatának üzleteit. Mint értesülünk, a Felügyeleti Hatóság most *hozzájárult a tranzakcióhoz.* A megváltási összeget a POB életbiztosítási díjtartalékainak erősítésére fordítja.

Kétezer jugoszláviai vágóló behozatalára adott engedélyt a kormány. *Szendy* Károly polgármester *Rosta* János dr. tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetőjének előterjesztésére, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, a vágólovakban mutatkozó nagy hiány csökkentésére sürgős intézkedést kért a kormánytól. A kérelem két lehetőséget állított fel: a magyar vágólóexport beszüntetését vagy a külföldi, jugoszláviai, esetleg romániai behozatal engedélyezését. A kérelemre *a kormány kétezer darab jugoszláviai vágóló behozatalára adott engedélyt.* A lóbehozatal az áruhiány csökkentése mellett a vágólovak árának rendkívüli emelkedését is kedvezően fogja befolyásolni.

VÁLLALKOZÁS

Jóváhagyta a belügyminiszter az angyalföldi szivattyútelep alépítményének vállalatba adását. Az angyalföldi csatornaszivattyútelep alépítményének vállalatba adása, amelyet közel két évig hátráltattak a felebbezések, végre megtörtént. Legutóbb, a megsemmisített pályázatok után, a belügyminiszter utasítására, a polgármester szabadkézből adta ki a munkát a *Pittel és Brausewetter*, valamint a *Zsigmondy* Béla rt. cégeknek 730.000 pengős vállalati árban. A belügyminiszter most a polgármesteri döntés ellen beadott *felebbezéseket elutasította és a vállalatba adást jóváhagyta.* Az út- és csatornaépítési ügyosztály most már *sürgősen kiírja a versenytárgyalást a szivattyútelep felépítményi és egyéb munkálataira*, amelyekre, a telephez vezető gyüjtőcsatornát, valamint a vállalatba adott alépítményt is beleszámítva, *5 millió pengőt* irányoztak elő.

Háromemeletes, modern palota lesz a XII. kerületi elöljáróság. A hegyvidéki elöljáróság székházának terve, amelyet a magasépítési ügyosztály *Hőnney* Ferenc építészmérnökre bízott, elkészült. A Böszörményi-út és Ferry Oszkár-utca sarkára kerülő, minden oldalról szabadon álló székház *a legmodernebb stílusban készülő, lapos fedelü, háromemeletes épület* lesz, belső berendezésében is teljesen modern megoldással. Az 1937. évi költségvetésben 500.000 pengőt irányoztak elő az építkezésre, amely a terv szerint *495.000 pengőbe kerül.*

Uj versenytárgyalási kiírások

Kő- és könyvnyomdai festékek szállítására pályázni lehet február 20-án d. e. 9 óráig az elnöki ügyosztályon.

A Házinyomda részére szükséges **könyomdai anyagok szállítására** pályázni lehet február 20-án d. e. 9 óráig az elnöki ügyosztályon.

A szeretetotthonok és árvaházak részére szükséges különféle **tésztanemüek szállítására** pályázni lehet február 16-án d. e. 10 óráig a szociálpolitikai ügyosztályon.

4900 drb **Record fecskendő javítására** pályázni lehet február 16-án d. e. 10 óráig a Kórházi Müszerüzemnél, Nagydiófa-utca 14.

6000 pár fehér **pamut műtőkesztyű szállítására** pályázni lehet február 16-án d. e. 10 óráig a Kórházi Müszerraktárnál (Nagydiófa-utca 14).

2000 pár kórházi **bőrpapucs szállítására** pályázni lehet február 16-án d. e. 10 óráig a Kórházi Müszerraktárnál.

A Köztisztasági Hivatal részére szükséges **váltótalpfák szállítására** pályázni lehet február 26-án d. e. 10 óráig, Kun-utca 8.

Az Élelmiszernagyvásártelepi új áruraktárak körüli úthálózat építéséhez szükséges **kőanyag szállítására** pályázni het február 26-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon. Ugyanitt az **úthálózat építési munkálataira** pályázni lehet február 26-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Szent Imre herceg útján épülő ciszterci templom **föld-, kőmives-, vasbeton-, elhelyező-, szigetelő- és ácsmunkákra** pályázni lehet február 26-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon. Ugyanitt **bádogos-, tetőfedő-, műkő-, cement- és gipszöntvény-, műkő-, kőfaragómunkákra** pályázni lehet március 2-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Szentendrei szigeten létesítendő **szifonesőcsatorna és gyüjtőaknа építésére** pályázni lehet március 1-én d. e. 10 óráig, Egyetem-utca 2.

Versenytárgyalási megbizások

A Béke-téri elöljárósági építkezésnél **szigetelési munkát** kapott: Biehn János 5462 pengőért.

Az Élelmiszernagyvásártelepi élelmiszerraktárak építkezésénél **csatornázási munkát** kapott: Székely Mihály 12.129 pengőért.

A Rudasfürdőnél **vizvezetéki és csatornázási munkát** kapott: Wasser István 18.063 pengőért.

A Fővárosi Képtárnál **lapburkoló munkát** kapott: Cristofoli Vince 6314 pengőért.

Az Élelmiszernagyvásártelepen **vasútépítési munkát** kapott: Béky Barna 19.994 pengőért.

Beérkezett ajánlatok

A Bihari-úti szükséglakásos épület **vizvezetéki munkáira** pályáztak: Molnár István 16.857, Erményi Antal 16.940, Orcsó Gyula 17.056, Wolff Ödön 17.168, Hajdu József 17.412, Török Nándor 17.590, Guna András 17.836, Laczó István 18.185, Farkas Izor 18.198, Gerő László 18.428, Bátorfi János 18.434, Arnoth Lajos 18.660, Tremmel Testvérek 18.833, Ilkovits Gyula 19.155, Tóth János 19.322, Macskásy Árpád 19.782, Kovács Ödön 19.792, Schreil János 20.022, Molnár András 20.838, Adamat László 21.836, Szilárd Károly 21.553, Fort Oszkár 21.836, Keller Pál 21.986 pengővel.

Az óbudai kivezető út **csatornázási munkáira** pályáztak, az I. szakaszra: Halász Hubert 110.056, Klauber és Vajda 111.486, Skuteczky és Boray 116.199, Danubia 119.564, Hajnal Imre 121.332, Borlay Károly 121.377, László és Blum 124.141, Molnár Kálmán 124.527, Müller József 125.023, Béky Barna 131.592, Csengery és Pallay 134.236, Wersetz Márton 135.371, Barta és Bleyer 137.603, Magyar Gazdasági és Kisvasut rt. 141.012, König Román és Stein 142.794, Teleki és Katona 158.192, Haeker Emil 179.623 pengővel; a II. szakaszra: Klauber és Vajda 115.545, Halász Hubert 115.803, Gravieser Albin 119.596, Borlay Károly 120.477, Danubia 126.627, Molnár Kálmán 121.978, Skuteczky és Boray 126.850, László és Blum 132.403, Csengery és Pallay 147.015, Szegedy Béla Jenő 141.101, Bíró László 151.001, König, Román és Stein 152.880, Barta József 171.773 pengővel; a III. szakaszra: Klauber és Vajda 84.676, Fridrich János 84.695, Molnár Kálmán 91.193, Halász Hubert 92.893, Danubia 94.104 pengővel; a IV. szakaszra: Klauber és Vajda 69.125, Halász Hubert 71.008, Molnár Kálmán 73.473, Danubia 73.897, Skuteczky és Boray 74.179, Hajnal Imre 74.789, Liska Jenő 77.975, Obendorfer Rudolf 78.622, László és Blum 79.848, Rajk Sándor 82.792, Csengery és Palay 84.530, Barta és Bleyer 85.680, König, Román és Stein 86.503, Wersetz Márton 86.680, Barta József 94.928 pengővel.

A Beszkárt részére szükséges 90 darab **motorház szállítására** pályáztak: Magyar Waggon és Gépgyár 94.410, Brown-Boweri 121.500, Ganz és társa 124.200, Hoffher és Schrantz 124.065, Állami Gépgyár 131.500 pengővel. Ugyanitt különböző **vaslemezek szállítására** pályáztak: Márkus Lajos 14.833, Magyar Radiátorgyár 24.010, Hoffher és Schrantz 31.805, Magyar Waggon és Gépgyár 21.337, Weiss Manfréd 34.811, Ganz és Társa 18.285, Oetl Antal 21.665, Fodor Béla 19.670, Magyar Állami Gépgyár 39.354, Angyal Károly 23.555, Kellner és Sándor 23.233, Sór és Társai 896, Szenes Ignác 16.086, Roessemann és Kühnemann 23.996, Fuchs és Schlichter 810 pengővel. Ugyanitt **horonymarás munkára** pályáztak: Magyar Waggon és Gépgyár 4332, Állami Gépgyár 5285, Csonka János 4560, Magyar Acélárúgyár 4405 pengővel. Ugyanitt 1110 fm. **acélcső szállítására** pályáztak: Magyar Acélárúgyár, Mannesmann, Weiss Manfréd.

167.500 kg **öntöttvas csatornázási vasszerelvény** szállítására pályáztak: Domonkos Lajos 27.733, Kelelrmann Lipót 32.505, Donáth József 36.084, Fr. Siemens 38.312, Oetl Antal 39.894, Állami Gépgyár 40.624 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fűtés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán-u. 25. TELEFON: 1-240-17.

WIHART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

VAS MÉRNÖK Vegyi Gyára Rt. Asbest VMV Asbestből MINDENT
Budapest, V., Visegrádi-u. 67. Telefon: 2—024—62.

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—558—04.

HŰNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállítás. Olcsó árak.

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 február 17 7. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A főorvos panaszai

Budapest székesfőváros tisztifőorvosának panaszai vannak és ezeket a *panaszokat* örömmel halljuk. Akkor, amikor Budapest szépségéről van ugyanis szó, sokkal bölcsebb, sokkal okosabb és eredményesebb az észszerű panaszkodás, a hibák felismerése, a javítás lehetőségének előkészítése, mint oktalan dicsekvés. Mert Budapest köztisztasági állapotai korántsem botrányosak és semmi esetre sem szabad leírni a sajtókritikának sem a sajtórágalmazás veszedelme nélkül, hogy „tisztaság tekintetében Budapesten kezdődik a Kelet". A tisztifőorvosnak joga és kötelessége megmondani a hibákat, de vakmerő túlzás, ha a javítás lehetőségeinek kutatása helyett ócsárolunk és gyalázkodunk. A fölületes elmék a kőbányai sertéstelepek, vagy a háborús fabarakok megszüntetéséről szóló fővárosi kívánságokat vakmerően összekapcsolják a pesti utcákat most történetesen elárasztó hólé egészségtelen hatásával. Pedig mindenki tudja, hogy a természetnek néha bizony goromba játékáért sem a polgármestert, sem a köztisztasági hivatalt jogosan és okkal felelősségre vonni nem lehet. Ha órák alatt nem lehetett a pesti utcákat szárazzá tenni, akkor olyan vis major merült fel, amivel megküzdeni lehetetlen. Normális havazásnál óramű-pontossággal működik a mi köztisztasági apparátusunk, de ha az elemi csapások erejével fellépő havazással, esőzéssel, fagy és olvadás keveredésével nem tudtunk a kényúri igényeket kielégítő gyorsasággal fellépni, az még nem jelenti, hogy itt kezdődik a Balkán.

Mellébeszél tehát a problémáknak, aki így beszél. A főorvos panaszai egészen más természetűek. Ő nem a ma, hanem a jövő számára követel. A bajok, amelyeknek kiküszöbölését kívánja, nem még száz hómunkás, vagy még tíz hóeke beállítását jelentik. A panaszok tulajdonképpen évtizedes közegészségügyi programot jelentenek, amelynek megvalósítását azonban a jövő nemzedékek érdekében inkább ma, mint holnap meg kell kezdeni. A hadikórházak barakjai, amelyek ma borzalmas nyomortanyák, tényleg megszüntetendők: de hány ilyen nyomortanya lakosságát helyezte már emberi körülmények közé a főváros a háború óta? Ezekre is sor kerül, sornak kell kerülnie. Fájdalom, még mindig vannak Budapesten Suhajda-telepek, de mindig kevesebben lesznek. A kőbányai sertésillatokat, a külvárosi ipari zugokat mind proskribálni kell, valamennyit halálra kell ítélni, aminthogy a főváros állandóan fáradozik a bűzös övezetek kiirtásán, vagy a városon kívül való elhelyezésén. A füst elleni küzdelem, elsősorban a dunai hajók füstje ellen bizony kicsit lassan halad előre, de éppen most helyezték át lakatlanabb vidékre a hajókikötőket. A vízvezeték folyton hódít és terjeszkedik és ma már nem épít senki oda, ahol közművek nincsenek. De sürgetni azért kötelessége a tisztifőorvosnak.

Aztán vannak a tisztifőorvosnak másnemű kívánságai is. Például a kötelező tbc-vizsgálat. Igen, ez is szükséges még akkor is, ha a legutóbbi évtizedekig még a tuberkulózis-halandóság az általános halandóságnak egyötödét jelentette és ha most már annak egytizedére esett is vissza. Azután a házasság előtti vizsgálat is — úgy mint Angliában — szintén a főorvos ideáljai közé tartozik, de ő maga mondja, hogy belátható időn belül szó sem lehet róla.

Vagy szóljunk arról, hogy a tisztifőorvos szeretné, ha a gazdasági viszonyok, az élet nehézségei miatt, kevesebb gondunk lenne, ha a mostoha sors miatt kevesebb ember szíve szakadna meg? Igen, Budapest egész vonalvezetése ezen a gondolaton épül ma fel. A kulturális fejlődés, a szociális gondoskodás, a gazdasági élet fölébresztésére való törekvés mind a tisztifőorvos jogos követeléseit szolgálják.

Nagyon téved tehát az, aki a tisztifőorvos panaszaiból azt olvassa ki, hogy „Balkán" vagyunk. Ellenkezőleg: a tisztifőorvos egész fellépése a művelt Nyugathoz való tartozásunkat dokumentálja, mert csak művelt, polgárai üdvét igazán szívén viselő világváros lehet az, amely ilyen mindent átfogó, messze jövőre kiható közegészségügyi programmal rendelkezik és amely ennek a céltudatos programnak megvalósításáért becsülettel dolgozik.

Szendy Károly polgármester:

Négy-öt évtizedre biztosítottuk Budapest zavartalan vízellátását

Az egyre javuló gazdasági helyzetnek megfelelően kezdjük Budapest fejlesztésének kivételesen nagy esztendejét

Lassan kifelé megyünk a télből és ez a tény szükségszerűen hozza magával azt, hogy *a székesfőváros közönsége mindjobban érdeklődik a főváros tervbevett közmunkáinak végrehajtása iránt.* A folyóesztendei költségvetés, — amely egyébként már régóta foglalkoztatja a belügyminisztérium városi főosztályát, — bőségesen tartalmaz közmunkákat, ezenkívül azonban *Szendy* Károly polgármester épp úgy, mint a mult esztendőben, az idén is *külön hitelkeretek igénybevételével további javaslatokat fog az autonómia szervei elé terjeszteni,* amelyekben a beruházások nagyobb számának elvégzését javasolja.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílott arra, hogy

Szendy Károly
polgármesterrel

beszélgetést folytasson és tőle felvilágosításokat kérjen azokról az irányelvekről, amelyek legközelebbi beruházó programja megtételénél vezetni fogják.

Emelkedtek az adóbevételek

— *A gazdasági válság érezhető enyhülése* mutatkozik meg a községi háztartás bevételeinél és mint az eddigi eredmények bizonyítják, *joggal remélhetjük, hogy a multhoz viszonyítva könnyebb helyzetben leszünk az 1937. esztendőben.* Az adók hozama *jelentékenyen nagyobb, mint még csak nemrégiben is volt* és ez a legfőbb bizonyíték arra, hogy *a közönség széles rétegei érzik már a régóta várt javulást.* Szóval alig lehet kifejezni, milyen nagy örömmel töltött el bennünket a gazdasági viszonyoknak ez az emyhülése éppen most, amikor Budapest *egészen páratlan arányú fejlődés előtt áll.* Az utóbbi esztendők idegenforgalmi téren elért eredményei parancsolóan írják elő számunkra, hogy

minden erőnkkel dolgozzunk az idegenforgalom állandósításán, illetőleg továbbfejlesztésén.

Erre ösztökél bennünket az a körülmény is, hogy a jövő esztendőben *a Szent István millenáris év és a pápa Őszentsége elhatározása folytán Budapesten megtartásra kerülő eucharisztikus világkongresszus olyan követelményeket támaszt, amelyeknek megfelelni csak jelentékeny anyagi áldozatok meghozatala útján lehetséges.*

A tabáni fürdőváros kialakítása

— Az a körülmény, hogy az országgyűlés éppen az elmult napokban fejezte be a városrendezési törvényjavaslat tárgyalását, jelentős könnyebbséget hoz számunkra ezen a téren és most már valóban *elérkezett az ideje annak,* hogy a kezdeményező lépések után

gyakorlati irányban is folytatódjék a város kiemelkedő és idegenforgalmi szempontból fontos részeinek modernizálása.

Legelsősorban *a tabáni fürdőváros kialakítására kell sort kerítenünk* és a kezdeményezés ezen a téren kétségen kívül a székesfővárosra vár. A legközelebbi hetekben a szakbizottságok és a törvényhatósági bizottság elé kívánom terjeszteni azokat a javaslatokat, amelyek legelsősorban *városrendezési és városfejlesztési kérdések megvalósítását célozzák.* A Tabán területén *miharabb szeretném felépülve látni a nagyméretű modern gyógyszállót,* mert bízom abban, hogy ennek létesítését *szükségszerűen fogják követni a magántőke bevonásával felépülő többi létesítmények.* A Tabánt egyébként tekintélyes részében parkszerű kiképzéssel kívánjuk fenntartani, mert meg vagyunk arról győződve, hogy a fürdőváros igazi jellegét csak akkor lehet megőrizni, ha az új létesítményeket, amelyeknek legtöbbje a beteg emberek gyógyulását fogja szolgálni, *mentesítjük a világváros mozgalmas életétől.* A fővárosi kertészet ennek a szempontnak figyelembevételével jelentékeny munkákat végzett már eddig is, de ezután is *továbbfolytatja a terület kertészeti kiképzését.* Angol parkszerű megoldást választottunk, hogy ezzel is meg tudjuk őrizni *a tabáni domboldalról nyíló kilátást* és ezt a városrészt olyan helyévé tegyük székesfővárosunknak, amely a centrumhoz való közelsége folytán is *egyik legkedvesebb és legkedveltebb pontjává válhatik Budapestnek.* Mint ismeretes, a tabáni bontásokkal egyidejűleg *őskori emlékeket is találtunk,* ezek a régi, római és kelta időkből származó és archeologiai szempontból semmiképpen sem lekicsinyelhető romok *megfelelő konzerválás után eredeti helyükön fognak maradni,* a kertészet azonban gondoskodik arról, hogy *megfelelően illeszkedjenek bele a körötte lévő terület hangulatába.*

Az új utak

— Városfejlesztési tevékenységünkben óriási segítséget jelent számunkra a *Fővárosi Közmunkák Tanácsának* agilitása, amellyel egymásután realizálja a jövő fejlődés szempontjából kimagasló jelentőségű létesítményeket. Fontosságban nem lehet egymás mögé helyezni *sem a Madách Imre-sugárút megnyitását, sem az Andrássy-út vonalának tervbevett meghosszabbítását,* mert mind a kettő *egyaránt nagyjelentőségű.* A belső területek kialakítása szempontjából azonban talán az úgynevezett *Fórum* kiképzése jelenti a legtöbbet. A pályázat igen sikerült alkotásokat produkált és nemcsak azt igazolta be, hogy a magyar építészgárda *európai viszonylatban is a legkiválóbbak közé tartozik,* hanem bizonyságot szolgáltatott arra nézve is, hogy *elviselhető költségekkel meg lehet találni a legmegfelelőbb kiképzési módokat.* Ez a kérdés különösen közelről érdekli a székesfővárost, mert az idők mulásával egyre jobban tapasztaljuk, hogy *a központi városháza már nem alkalmas valamennyi hivatal megfelelő elhelyezésére,* ennélfogva itt van az ideje annak, hogy *a városháza modernizálása tekintetében miharabb megtörténjenek az intézkedések.*

Luxusépítkezéseket nem kezdeményezhetünk

— A helyzet általában az, hogy a város belterületén történő összes építkezések nemcsak a főváros törzslakossága szempontjából jelentőségteljesek, hanem *az idegenforgalom szempontjaiból is.* Az ideseregló külföldiek osztatlan gyönyörűséggel szemlélik például a

Parlamentet vagy a *Halászbástyát*, de ugyanilyen maradandó emlékeket vinnének magukkal Budapest több kiemelkedő pontjáról is, ha ott olyan látvány fogadná őket, amely emlekezetes és megkapó.

— Luxusépítkezéseket természetesen nem kezdeményezhetünk, erre azonban véleményem szerint *nincs is szükség*, mert egyetlen városnak sem az adja meg idegenforgalmi karakterisztikumát, hogy egyes részein díszes paloták vannak, más helyütt viszont szürke bérkaszárnyák vagy apró házacskák: *a jellemző városkép kialakulása egészen más tényezőktől függ.*

— Az 1938-as esztendő nagyarányú felkészültséget kíván tőlünk és ha a számos szükségesnek mutatkozó beruházás anyagi erőinek előteremtése egyelőre sok töprengésre ad is alkalmat, *szívesen vállaljuk a feladat megoldását*, mert jól tudjuk, hogy *amit a Szent István jubiláris évre építünk, az továbbra is megmarad és generációkon keresztül fogja szolgálni a főváros egész jövendőjét.*

Sport

— Szoros összefüggésben lévőnek tartom a szóbanforgó építkezésekkel *a világhírű magyar sport érdekében történő beruházásokat is.* Testnevelési hatóságaink nagy ügybuzgalommal szorgalmazzák *a fedett sportcsarnok* ügyének tető alá hozatalát, de nem aludt el természetesen a *nemzeti stadion* kialakításának terve sem. A sportcsarnok számára a régi lóversenytér területének egy részét ajánlottuk fel és meg vagyok arról győződve, hogy *hamarosan eredményről lehet ennél a kérdésnél is beszámolni.*

Berendezkedés a jövőre

— A közigazgatási élet minden terén szorgos és szívós munka folyik, amely arra irányul, hogy a meglévő intézmények továbbfejlesztésével vagy új intézménynek létrehozatalával *egy-egy lépéssel előbbrevihessük a világvárosiasodást.* Az új híd építése és az óbudai híd építésének előkészítése szükségszerűen *nagyarányú közmunkákat jelent.* Műszaki ügyosztályaink már teljesen elkészítették a *Horthy Miklós-híd* budai feléhez közvetlenül kapcsolódó területek városrendezési, útépítési- és csatornázási terveit, az óbuda—újpesti híd mielőbbi megvalósulása elől is *igyekszünk minden akadályt elhárítani.* A jobbparton számottevő akadály, — minthogy Óbuda városrendezési tervei már elfogadtattak, — *nincsen*, a Hungária-körútnál azonban még sok tennivalóra van szükség, amelyek közül *a legfontosabb a lipótvárosi pályaudvar területének rendezése.*

— Üzemeink is igyekeznek lépést tartani azzal a nagyarányú fejlődéssel, amelynek a székesfővárosban már legközelebb részesei leszünk. Nagyüzemeink pénzügyi helyzete *tekintélyes javulást mutat*, ami egyrészt a gazdasági viszonyok javulásának, másrészt azoknak *a racionalizálási intézkedéseknek* a következménye, amelyeket részben *a szanálás idején*, részben *azóta is* keresztül vittünk. Különösen a *Vízműveinknél* éreztetik hatásukat kedvezően az elvégzett beruházási intézkedések és most már nyugodtan elmondhatjuk azt, hogy *a székesfőváros a leanagyobb szárazság idején sem lesz kitéve vízhiánynak.* Az új budai vízmű üzembehelyezése volt ezeknek a munkálatoknak legjelentékenyebb etapja, de a *beruházási* programot természetesen az eredeti elképzelések szerint teljesen végre fogjuk hajtani. Az egész munka lezárása után abba a helyzetbe kerülünk majd, hogy *négy-öt évtizedig*, figyelembevéve a főváros várható fejlődését, *semmiféle újabb vízműbővítésre nem kell gondolnunk.* Jelentékeny javulást tapasztaltunk az *Elektromos Művek* és a *Gázművek* igénybevételét illetően is. Ezeknél az üzemeknél éppúgy, mint a *BSzKRT*-nál, még tekintélyes beruházásokra lesz szükség, hogy kapacitásukat növelni tudjuk, ezeket azonban éppen önálló vagyonkezelésükre való tekintettel, *csak kisebb turnusokban végeztetjük el.*

*

Szendy Károly fenti nyilatkozatának minden jövő célkitűzése optimizmussal kell, hogy eltöltse Budapest polgárságát. De talán a jövő terveknél is figyelemreméltóbb az a megállapítása, hogy a gazdasági világválság esztendeiben ez az életerős város odafejlesztette az egészség és a civilizáció legfontosabb eszközét, a Vízműveket, hogy körülbelül fél évszázadig elegendő lesz életünkhöz. Ez a legszebb bizonyítvány Budapest erejéről.

Schütz Ede
épület-, mű- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII., Thököly-út 23. Telefon: 1—330—45.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
*
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

Új világot teremtett a főváros gondoskodása a menhelyek körül

Éjjeli menedékhelyekből: szociális otthonok — A megszaporodott lakók testi és szellemi gondozását a főváros intézi

A kolduskérdés rendezésével kapcsolatban a magányos hajléktalanok gondozása a székesfőváros feladatává lett. A főváros szociálpolitikai ügyosztálya ezt a feladatot úgy oldja meg, hogy a hajléktalanokat vagy a főváros menhelyein helyezi el, vagy segélyben részesíti, avagy pedig a társadalom által fenntartott menhelyeken gondoskodik elhelyezésükről. A többfelé szétszort fővárosi menhelyek helyett felállított két nagyarányú menhelyen az új renddel kapcsolatban

sok olyan változtatás történt, amelynek keretében a főváros fokozottabban viseli gondját a gyámolításra szorulóknak, mint eddig.

Mindenekelőtt *megszaporodott a menhely lakóinak létszáma is*, amely a Kerepesi-út 29/a. szám alatti menhelyen 870-re, a Pillangó-utca 13/a számú menhelyen 570-re emelkedett. Nemrégen, amikor még nem összpontosították a menhelyeket, a lakók száma 900 volt, amely a mult évben 1300-ra, az idén pedig *1440-re szaporodott.*

A menhelyek rendjében a legfontosabb az az újítás, hogy

a lakók nemcsak éjszakára vehetik igénybe a hajlékot, hanem egész napra.

Eddig este 7 órától reggel 7 óráig állott a menhely lakóinak rendelkezésére az ágy. Reggel 7 órakor mindenkinek távoznia kellett, akár nyár volt, akár eső, vagy téli fagy és senki sem törődött azzal, hogy hol töltötte az időt a hajléktalan, aki egyúttal munkanélküli is és így azt az időt leszámítva, amit a munkakeresés foglalt le, egész nap csavarogni volt kénytelen.

Ehhez képest a fővárosi menhelyek házirendje rendkívül humánus változást hozott be. A menhelyek lakói reggel hét órakor csak a hálótermeket hagyják el, de tovább is a menhely falai között maradhatnak, ahol

két hatalmas, télen fűtött helyiség, az előadóterem és az ebédlő áll rendelkezésükre.

Az ebédlőt naponkint háromszor foglalja le az étkezés: délben, amikor a menhely lakói ebédet, este, amikor vacsorát kapnak és reggel, amikor a munkaképteleneket, valamint azokat, akik a kötelező munkaturnusokon vesznek részt, reggelihez juttatják. A munkaképesek számára ugyanis havonta tíz nap a kötelező munka, napi hat óra munkaidővel, ellenszolgáltatásképpen a menhelyi ellátásért. Egyes fővárosi üzemeknél, főképpen a kertészetnél foglalkoztatják a lakókat, vagy esetleg a menhelyek fenntartása körüli munkáknál és a házi műhelyekben.

Ezzel a belső foglalkoztatással kapcsolatban is rendszeresítettek egy nagyon szükséges újítást:

gondoskodnak a menhely-lakók ruházatának javításáról.

Megszünt az az állapot, hogy a menhelybeli szegény emberek rongyos ruhában, szétszakadt cipőben járnak, mert a szabó- és cipészműhelyben mindenkinek kijavítják a ruházatát, sőt a menhelyek gondnoksága nem is tűri el, hogy valaki rongyosan járjon. Hasonlóképpen gondoskodnak a borbélyműhelyekben arról is, hogy *mindenki megborotválkozhassék* és a figyelem odáig terjed, hogy *a nyiratkozás havonta egyszer kötelező.* De elő van írva mindenki számára *a fürdés* ideje is. Ezzel eltüntek azok a torzonborz, piszkos és cafatos ruhákba öltözött emberek, akik *Gorkij „Éjjeli menedékhely"*-ét jelenítették meg a budapesti utcákon.

A fővárosi menhelyek tehát, a szűkös keretek között is, *emberhez méltó helyzetet teremtettek a lakók számára.* És — ha szabad ezt a szót használni — társadalmi életről is gondoskodtak. A menhely lakói, akik most már nem kénytelenek reggeltől estig az utcákon csavarogni, a menhelyeken sok mindent megtalálnak, amivel a napjaikat hasznosan eltölthetik, sőt gondoskodnak a szórakoztatásukról is. Ebben a főváros szociálpolitikai ügyosztályának és a menhelyek gondnokságának buzgón segítségére áll a *Szociális Missziótársulat* és a *Népművelési Bizottság.* Hogy ez a lelki táplálékról való gondoskodás mi mindent ölel fel, arról alkalmunk volt meggyőződni azokból az

órarendekből,

amelyeket az ügyosztálynak a menhelyekkel és az árvaházakkal sok szeretettel és hozzáértéssel foglalkozó előadója, *Kozák* Károly dr. foglamazó a gondnokságokkal egyetértőleg összeállít.

Akármilyen internátusnak becsületére válnék az a heti program, amely az órarendekben össze van állítva. A nagy előadótermek és az ebédlők kihasználásával vannak kitűzve az istentiszteletek, a különböző

ismeretterjesztő előadások és tanfolyamok.

Népszerű tudományos, gazdasági, kertészeti, háziipari kérdésekről tartanak előadásokat, egészségvédelmi, mentő-, tűzoltó- és egyéb tanfolyamokat nyitnak, énekórákat tartanak és műkedvelőelőadásokat rendeznek. Ma már *saját énekkaruk van a hajléktalanoknak* képzett karmester vezetésével. Harminctagú *frontharcos gárdát* is állítottak fel, a kerepesiúti menhelyen pedig *futballcsapat is alakult.* A legközelebbi terv a menhelyek *rendészeti csoportjának* megszervezése.

A nagyobbszabású előadások színhelye a kerepestiúti menhely, amelynek nagyterme *színpaddal is el van látva.* Ezt a közeli pillangóutcai menhely lakóival közösen használják. Karácsonykor rendeztek itt *műkedvelői előadást*, a farsanghét utolsó két napján pedig *farsangi kabarét.* A szereplőgárda a menhely lakói közül került ki, de még a szerzők jórésze is, mert *a menhelyeken színdarabírók és költők is vannak*, akik most, hogy új világ nyilt meg a menhelyek életében, egymásután jelentkeznek és fedeztetik fel magukat hálás közönségük előtt.

Az állandó benntartózkodás új rendjével megvetették alapját a

menhelyi könyvtárnak

is, amely a kerepesiúti menhelyen áll a jobb sorba jutott lakók rendelkezésére.

A főváros áldozatos gondoskodásából így lett az éjjeli menedékhelyből otthon, a csavargó menhelylakóból pedig önmagára talált ember, aki önérzetesebben és ismeretekben gyarapodva várhatja a jobb időket, amikor nem szorul a főváros gyámkodására többé. A szociálpolitikai ügyosztályt ebben a nemes munkában nagy ügyszeretettel támogatja *Borbíró* Elek gondnok, *Pálfi* József és *Bartkuti* József h. gondnok.

120.000 pengőért telket vesz a főváros, amelyen az új klinikai tüdőbeteg osztályt felépítik

A székesfőváros a Pázmány Péter Tudományegyetem alapításának a múlt évben megült háromszáz éves jubileuma alkalmából elhatározta, hogy a nevezetes évforduló emlékére, az orvosnevelést is szolgáló *tüdőbeteg-osztályt épit az egyetem klinikai telepén.* A közgyűlés erre a célra a beruházókölcsön terhére *800.000 pengőt* engedélyezett azzal, hogy az összeg törlesztéséhez és kamatterhéhez húsz éven át évenkint lefizetendő 31.000 pengővel az állam is hozzájárul.

Az idén akarták megkezdeni az építkezést, amely elé azonban akadály gördült. Az egyetemi urológiai, orr-, torok- és gégeklinikát, amely a Rókus kórházban volt elhelyezve, az egyetem klinikai telepére helyezték át és ezzel *felhasználták azt a területet, amelyet a főváros tüdőbeteg osztálya számára szemeltek ki.* Más megfelelő hely a klinikai telepen nem áll rendelkezésre és ezért az egyetem rektora azt az ajánlatot tette a fővárosnak, hogy a megszavazott 800.000 pengő egy részéből *vásároljon telket az építkezés céljára.*

Fővárosi telkek nem jöhetnek számításba, mert az egyetemi oktatás megkívánja, hogy a tüdőbetegosztály a klinikai telep közvetlen közelében épüljön fel, a fővárosnak pedig ilyen megfelelő telke nincsen. Ezért az egyetem rektora által ajánlott telekvásárlást kellett megfontolás tárgyává tenni. A rektor mint legmegfelelőbbet, a *Szigetvári-utca és Tömő-utca sarkán levő 741 négyzetöles magántulajdonban levő területet* ajánlja, melynek vételára *120.000 pengő.* Amennyiben a székesfőváros ezt a területet megvásárolná, a 800.000 pengőből fennmaradó 680.000 pengő — a rektor elbírálása szerint — még mindig elégséges a tüdőbeteg-osztálynak az eredetileg tervezettnél szerényebb keretekben leendő felépítésére.

A főváros közoktatásügyi ügyosztálya a közegészségügyi és a magasépítési ügyosztályokkal folytatott tárgyalások után megállapította, hogy a kérdés ebben a formában megoldható, mert *a 680.000 pengő elégséges a 100—120 ágyas tüdőbeteg-osztály felépítésére.* Miután ehhez a megoldáshoz a polgármester is hozzájárult, *az ügy a legközelebbi közgyűlés elé kerül.* A törvényhatósági bizottság dönti el, hogy a megszavazott 800.000 pengőből kiszakítható-e a telekvásárlásra szükséges 120.000 pengő.

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GŐZ- ÉS MELEGVÍZ FŰTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

Törvényileg védett
ZÁSZLÓK
orkánbiztos, esővíz-levezetővel
Gyártja:
Magyar Kesztyű- és Kötszövöttárugyár
LÖFFLER SÁMSON
zászló-osztálya.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 11. Telefon: 12-76-32.

Széljegyzetek idegenforgalmunk fejlesztéséről

Az okos ember, ha idegenbe megy, legelőször is otthon akarja magát érezni a változott környezetben és csak ezután néz körül: mifajta különös látnivalója akad, ami odahaza nincs meg. Kétségtelen, hogy az otthon-érzésnek egyik legfontosabb alap-kelléke *a jó koszt*, mert rontott gyomorral még a milói Vénusz sem tetszik. Hogy mindez mennyire igaz, épp a magyar idegenforgalom eredményei mutatják a legjobban. Tudvalevő, hogy nálunk járt külföldi vendégeink *legalább olyan mértékben dicsőítik a páratlanul ízletes és kitűnő magyar kosztot, mint természeti szépségeinket, vagy pedig gyógyfürdőinket.* És ennek a világhírű magyar vendéglősiparnak önmagában is legismertebb vezető egyénisége *Gundel* Károly, aki nagy áldozatkészséggel és a családi tradiciókon át beléidegződött szaktudással és szeretettel nem csekély mértékben járult hozzá ahhoz, hogy *a Gellért-szállóban megfordult külföldiek felejthetetlen emléket vigyenek magukkal Budapestről.* A Gellért éttermének bérlete májusban lejár és mint értesülünk, a főváros a bérletre *versenypályázatot* írt ki. Lehetséges, hogy a szabályrendeletektől és az előírásoktól általában nem lehet és talán nem is szabad eltérni. *Gundel* Károly azonban *nem tekinthető egyszerűen bérlőnek*, aki majd a versenytárgyalás után egy sereg másik vendéglőst *túllicitálva* igyekszik magának biztosítani továbbra is a bérletet. Először is a tiszteletreméltó magyar vendéglős ipar reprezentánsai annyira tisztában vannak *Gundel* Károly kivételes érdemeivel, rátermettségével és képességeivel, hogy nem igen igyekeznek konkurrenciát támasztani neki, aki idegenforgalmi szempontból fontos állomáshelyen tölti be hivatását. Következéskép ez a verseny alighanem csak néhány — *Gundelhez képest* — kontárt fog felvillanyozni, hogy ajánlatával idegesítse a rengeteg invesztícióval és sok áldozattal megteremtett Gundel-pozíciót. Ez az idegesítés azonban — szerintünk — *felesleges, sőt talán nem is helyénvaló. Gundel* Károly sokkal fontosabb missziót tölt be, semhogy azzal kelljen töltenie idejét, hogy *kétes értékű ajánlatokkal való viaskodásának esélyeit lesse. Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly alpolgármester és *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, akik valamennyien lelkes irányítói és hívei a magyar idegenforgalomnak és így közvetlen tapasztalatból ismerik *Gundel* Károly és a *Gundel-dinasztia* érdemeit, talán megtalálnák a módját annak, hogy ennek a felesleges versenytárgyalásnak jó célra nem vezető herce-hurcájától megkíméljék *Gundel* Károlyt, a fővárost, de *elsősorban idegenforgalmunk prominens érdekeit.*

*

Ha már az idegenforgalom problémáinál tartunk, nem mehetünk el szó nélkül a mellett a sajnálatos tény mellett, hogy Budapest utcái — szégyen ide, szégyen oda, — *piszkosak.* Vonatkozik ez elsősorban *a gyalogjárókra*, merthiszen az úttesteket *a főváros köztisztasági személyzete rendben tartja.* A járdák azonban egyáltalán nem világvárosi jellegűek, főként *nem fürdővárosi jellegűek.* A naponta egyszeri, hajnali seprés egyáltalán nem tünteti el azt a rengeteg szemetet, hulladékot, amelyet a fegyelmezetlen közönség szór szerteszét. Azt hisszük, helyes lenne a főváros iskoláiban *kötelező tantárgynak bevezetni az utcai higiénét*, amelyfgy lassankint beidegződnék a gyermeklélekbe, hogy aztán a felnőtt már gondolkodás nélkül, szinte *a reflexek önkéntelenségével vigyázzon a tisztaságra.* Az angol ember, ha az utcán cigarettára gyujt, *nem hajítja el a gyufaszálat*, hanem visszateszi a skatulyába. Nálunk egyelőre üresen tátonganak az utcai lámpaoszlopokra erősített hulladékgyüjtő kosarak, mert még *úri- és disztingvált külsejű hölgyeknek és uraknak sincs meg a fegyelmezettsége, hogy az elhasznált villamosjegyet, vagy a kiürült gesztenyészacskót odahajítsák.* Arról nem is beszélve, hogy a nem csupán esztétikailag bántó, de egészségileg rendkívül ártalmas *köpködés* is úton-útfélen dívik nálunk. A neveléssel természetesen nem lehet rövidesen ezeken az állapotokon segíteni, de miután fürdővárosnak nevezzük magunkat és fürdőváros jellegünkből mindenki kiveszi a maga hasznát, helyénvaló lenne ezekért a hasznokért — *ellenértékül* — némi *áldozatot* is hozni. Itt pedig elsősorban *a nyugati fürdővárosokban* szokásos, sőt kötelező *járdasúrolásra* gondolunk. Ezeken a helyeken hetenkint megfelelő szerkezettel *felsúrolják a járdákat*, következéskép az egyedül célravezető módon távolítják el *az odaragadt* és a fertőzést terjesztő, de legalább is az undort leginkább kiváltó, *tapadó szennyet.* A főváros törvényhatósága hozhatna rendelkezést, amely *kötelezné a háztulajdonosokat a járdák surolására is.* Végre is civilizált viszonyok közt valósággal lehetetlen helyzet az, hogy a legfelületesebb takarításon, söprésen kívül Budapest járdáinak igazi tisztántartása *egyedül és kizárólag az időjárás szeszélyére van bízva.* Budapest fürdőváros *tisztálkodását* ideje lenne már kivenni a gondviselés kezéből, abban bízva, hogy az eső majd rendet csinál. A jövőben valóban tisztogasson mindenki a háza előtt.

Riasztó hírek az adóközpont előzetes adatszerzéséről

Fokozottabb feladat hárul a törvényhatósági bizottság tagjaira az adófelszólamlási bizottságokban

Az adókivetés új rendszere, amely, arra való tekintettel, hogy az adókivetést megelőzőleg a budapesti pénzügyigazgatóság új adatgyüjtő és haszonkulcsmegállapító központi szervezetet állított fel, amely *adóközpont* néven került a köztudatba, nyugtalanságot keltett az adófizető polgárság, főképpen az iparos- és kereskedővilág körében. Hogy erről az új szervezetről tiszta képet nyerjünk és az adatgyüjtő tevékenység várható kihatását értékelni tudjuk, kérdést intéztünk

Pályi Gyula dr.

törvényhatósági bizottsági taghoz,

az ismert, kiváló adószakértőhöz, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Az úgynevezett *adóközpont* kérdése valóban nagy érdeklődést és aggodalmat váltott ki a polgárság legkülönbözőbb és legszélesebb rétegeiben, ami érthető is, mert *a nyilvánosságra került hírek arról számolnak be, hogy a székesfővárosi pénzügyigazgatás az elmult évek gazdasági lefolyását úgy ítéli meg, hogy nagy konjunktúra volt általában* és azt rebesgetik, hogy *100—500 százalékos adóemelés* sem lesz ritka az idei kivetés során. Meggyőződésem, hogy

ezek a hírek túlzottak

és hogy a székesfővárosi pénzügyigazgatóság és az adófelügyelőségek kipróbált előadói ezekkel a feltevésekkel szemben is meg fogják találni ebben az évben is az objektivitás kellő mértékét. De különben is ott van még a polgárság köréből és a törvényhatóság bizalmából összeállított *adófelszólamlási bizottság*, amely a helyi ismeretekkel és a szakmák viszonyaival teljesen tisztában van és ha az elsőfokú kivetés során túlkapások jelentkeznének, akkor módjában lesz a polgárság sérelmeit indokolt esetekben orvosolni.

— *A sokat emlegetett nagy konjunktúráról komolyan beszélni nem lehet.* Az idei adó kivetésének az érvényben lévő törvényes rendelkezések szerint az 1936. év eredménye és jövedelmei után kell megtörténnie. Az 1936. évre vonatkozólag nem lehet azt a megállapitást tenni, hogy visszaesés lett volna, de hogy akár az ipar, különösen a kis- és középipar, akár a kereskedelem különösebb konjunktúrát élevezett volna az 1936. évben és hogy az előző évinél nagyobb eredménnyel zárta volna le az esztendőt, arról beszélni sem lehet. Általában a rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy

forgalom tekintetében 10, legfeljebb 15 százalékos az emelkedés az elmúlt év folyamán,

eltekintve egyes speciális esetektől. Ez azonban nem jelenti feltétlenül az üzleti haszon emelkedését is. Az üzleti verseny ugyanis az 1936. évben sem hagyott alább és a legtöbb szakmában *a legkisebb haszonkulcs mellett kellett üzletet kötniök vagy vállalniok úgy a kereskedőknek, mint az iparosoknak*, hogy üzleti forgalmukat és vevőkörüket megtarthassák.

— A sajtóban annyit tárgyalt emelési tervekkel kapcsolatban, amelyre vonatkozólag hivatalos helyről semmi megerősítés ezideig nem érkezett, de valószínű, hogy valami alapjuk van, egyelőre csak annyi bizonyos, hogy

a pénzügyigazgatóság nagy apparátussal végzi az előzetes adatszerzést,

de ez tulajdonképpen nem baj, mert az adatszerzés eredménye nem igazolhat mást az objektív bíráló előtt, mint azt, hogy *általános és nagy konjunktúráról beszélni nem lehet.*

— Amit adóközpont néven tárgyal a sajtó, az tulajdonképpen a budapesti pénzügyigazgatóságnak az az újrendszerű ténykedése, hogy szélesebbkörű adatgyüjtést végez az összes területekre vonatkozóan. Ezeket az adatokat a pénzügyigazgatóság feldolgoztatja és az összes szakmákra és foglalkozási ágakra vonatkozóan részletes tájékoztatót ad a mult év forgalmáról, haszonkulcsáról stb.-ről az adófelügyelőségeknek és ezzel

egységesíteni kívánja a kivetés mértékét az egész fővárosra nézve.

Ha a pénzügyigazgatóságnak ez a tevékenysége kellő objektivitással történik, még előnnyel is jár, mert egyenletesebb lesz az adózás. Ha azonban a pénzügyi hatóságok nem találják meg a kellő mértéket és ebben az akciójukban is *a mendemondáknak fognak felülni*, mint ahogyan az előző években történt, amikor a titkos feljelentők zúdították rájuk a feljelentések özönét, akkor *éppen olyan balsiker fogja érni ezt az akciót is.* De azt hiszem, tanulságot szolgáltattak a közelmultbeli vizsgálatsorozatok, amelyeket a feljelentő jutalékra épített tömeges feljelentések miatt folytattak le, amikor az esetek túlnyomó részében bebizonyosodott, hogy *a bizalmas közlések csak blöffök voltak.*

— De bízunk abban, hogy a főváros törvényhatósági bizottsága, amely tagjai révén képviselve van a felszólamlási bizottságokban, mint mindig, ezúttal ebben a kérdésben is vigyázni fog arra, hogy túlkapások ne történjenek.

A törvényes rendelkezések a tényleges jövedelmeknek megadóztatását irják elő, arra tehát nagyon kell ügyelniök a pénzügyi hatóságoknak, hogy a haszonkulcs-kalkulációkkal és becsléseknek sorozatos alkalmazásával *ténylegesen el nem ért jövedelmek után ne adóztassanak*, mert különben joggal szemben fogják magukat találni az egész közvéleménnyel. Arra az etikai alapra kell helyezkedniök, hogy *ne csak az adózók terhére, hanem az adózók javára szolgáló adatoknak is higyjenek.* Ez különösen fontos lélektani momentum, mert ennek az adóetikának alkalmazásával a ma rendkivül súlyos kulcs szerint jelentkező adóterheket a polgárság nagyobb megnyugvással fogja viselni.

Inségenyhítő látogatás a Kiserdőben

Darányi Kálmánné megvendégelte a nyomortanya lakóit

A lebontásra ítélt, de egyelőre még élő kiserdői bódételepnek nevezetes eseménye volt az elmúlt héten. A Ferencvárosnak ezt a nyomortanyáját, amely szinte észrevétlenül húzódik meg a Ferencvárosi pályaudvar, a Szent László-kórház és Haller-piac között, felfedezte *Darányi* Kálmánné, a miniszterelnök felesége és meglátogatta a telepet. Nem ötletszerű volt a látogatás, mert *a kegyelmes asszonynak programja az inség enyhítése* és ennek a programnak keretében került sor a Kiserdőre is.

A magas látogatót elkisérte útjára *Széll* Józsefné a közigazgatási bíróság másodelnökének felesége, a bódételepen pedig a székesfőváros képviseletében *Horony Pálfi* Aurél dr. tanácsnok, a szociálpolitikai ügyosztály új vezetője fogadta. A kalauz *Gamerra* Alberta báróné volt, aki hat év óta gondozza a telep lakóit.

Darányi Kálmánné végigjárta a bódékat, sorra meghallgatott mindenkit, feljegyeztette a hozzáintézett kéréseket és számonvette azokat a hajlékokat, ahol legnagyobb a nyomor és ahol legtöbb a gyermek, akin segíteni kell. *Horony Pálfi* Aurél tanácsnok maga is szorgalmasan jegyzett, gyüjtötte az anyagot, amely most már új működési körének elintézendő ügyei közé tartozik. A látogatásnak jótékony következményei majd ezután fognak jelentkezni, de hogy a nap ne múljon el kézzelfogható emlék nélkül, *Darányi Kálmánné ebédre hivta meg a Kiserdőt. Jóizű hallevest főzetett és maga osztotta ki a szegény emberek között.*

Nagy érdeklődéssel hallgatta a miniszterelnöknő a telep életéről szóló magyarázatokat. A háború utáni időkben „épült ki" ez a bódételep, amelynek az apró, kamraszerű deszkaalkotmányokban, gyakran félig vagy egészen a földbe vájt üregekben meghúzódó lakói *három-négyezerre is megszaporodtak.* Ez a szám az idők folyamán leapadt, mert az utóbbi években új települők nem költözhetnek a Kiserdőbe, vagyis utánpótlás nincsen. *Ma 382 bódéban 1171 ember lakik, akik között 487 a gyermek.* Vannak magányos lakók is, sokan egészen előregedett férfiak és nők, de vannak nagy családok is, öt-hat, sőt tiz gyermekkel. A lakók szociális helyzete a legkülönbözőbb. Sokan minden kereset nélküli szegények, akik a népkonyhai kosztból és a főváros külön figyelméből még kijáró „zupából" tengetik életüket. Akadnak notórius dologkerülők a lakók között, de vannak rendesen kereső emberek is, akik csak azért laknak az egészségtelen, primitiv viskókban, mert *nem kell házbért fizetniök.* A városi ellenőrzés talált — a kiserdei viszonyokhoz képest — *jómódu lakókat* is, akiknek semmi keresnivalójuk nem volt a szegények telepén. *Ezeket el is távolították.* A bódék belső élete is más és más. Egyikben ijesztő nyomorkép fogadta a látogatókat, de sok bódé belseje meglepte őket tisztaságával és lakályos, barátságos berendezésével, holott ebben és amabban a viskóban is egyforma nehéz helyzetben élő családok laknak.

Az utóbbi évek során, amióta *az egyetemi kongregáció settlement-mozgalma* vette gondozásába a telepet a *Katolikus Karitász* segítő támogatásával, nagy változás történt a Kiserdő életében. A nyugtalan indulatok elültek, a hangulat megszelidült és *a lakók lelkivilágával együtt a külsejük is változáson ment keresztül.* Eltüntek a rongyos, züllöttképü emberek, tisztábbak lettek a lakások és mind többen járnak istentiszteletre, kulturelőadásra és vallásos összejövetelekre. *A templom, az előadóterem a tágas melegedő*, amelyben háromszáz ember is elfér. Ez a melegedő, melyet az egyetemi kongregációs mozgalommal kapcsolatban építtetett a főváros, a központja a telepnek. Minden esemény itt játszódik le, itt rendezik a hazaflas ünnepségeket is.

A megjavult társadalmi helyzet azonban nem jelenti a nagy szegénység végét. Sok segítenivaló akad a Kiserdő tájékán, ahol most a legfőbb téma a miniszterelnökné látogatása, amelynek rendkívül jó hatása volt a bódétábor inséges lakóira.

Eltolódott a Segítő Alap önálló székház-építésének terve

Balatonkenesén elsősorban a fővárosi tisztviselők kapnak elhelyezést — Tárgyalások folynak új magaslati üdülőházak létesítéséről

A *Fővárosi Alkalmazottak Segítő-Alapja* formailag 1937. január első napjától kezdődően tagjai közé sorolta a székesfővárosi üzemek végleges alkalmazottait. A törvényhatósági bizottsági közgyűlés erre vonatkozó határozatát a belügyminisztérium most hagyta jóvá és így *a korábbi határozat most már jogérvényessé vált.* A taglétszám nagyarányú szaporodása szükségszerűen hozta magával *az orvosi létszám felemelését is,* ezzel azonban még nincsen elintézve az a kérdés, hogyan működhetnék az évek során át kitűnően bevált jóléti intézmény *az eddiginél is nagyobb keretek között.* Azokból a négy-százalékokból, amelyeket felerészben az alkalmazottak, felerészben a székesfőváros fizet segítőalapi hozzájárulás címén, tekintélyes összegek gyültek össze, s *ezeknek felhasználásával kívánja most a Segítőalap intézőbizottsága a szükségesnek mutatkozó fejlesztéseket keresztülvinni.* Különösen nehéz problémát jelent a *Segítőalap* ügyintézése számára az a körülmény, hogy *a jelenlegi hivatali helyiségek a Kálvin-téren meglehetősen szűkek* és már a múltban is elégteleneknek bizonyultak a nagy forgalom megfelelő ellátására. A közelmúltban felmerült az a gondolat, hogy a Károly-körúton, a Madách Imre-sugárút torkolatánál *önálló székházat épít* a Fővárosi Alkalmazottak Segítő Alapja, ezt a tervet azonban, ha nem is vetették el, de egyelőre *mint időszerűtlent, levették a napirendről.* Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

beavatott helyen

értesült, ezidőszerint az a megoldás nyomult előtérbe, hogy miután a fórum kialakítása most már rövidesen napirendre kerül és ezzel a városháza kibővítése is aktuálissá válik, addig tehát, míg ez meg nem történik,

a Segítőalap lemond az önálló ház felépítésének gondolatáról.

Ehelyett inkább azzal a mintegy két éve felmerült gondolattal foglalkoznak, hogy

a balatonkenesei fővárosi üdülőtelep mintájára az ország más területén is létesítenek üdülőházakat.

Az *Elektromos Művek* balatonboglári telkét szeretné felhasználni az *Alap* vezetősége arra, hogy *hatvanszobás üdülőszállót létesítsen olyan kiképzéssel,* hogy az későbbi időben tovább legyen fejleszthető. Ezenkívül továbbra is folytatják azokat a tapogatózásokat, amelyek *a magaslati vidéken tervbevett üdülőházak építésére vonatkoznak.* Ezidőszerint a Börzsöny vidéke van előtérben, nemcsak, mivel aránylag ez fekszik legközelebb a székesfővároshoz, hanem azért is, mivel

az itt kiszemelt terület a többi megtekintett magaslati hellyel szemben vízbő, tehát akadálytalanul biztosítható lenne az üdülőtelep megfelelő vízellátása.

A *Segítőalap* intézőbizottsága már konkrét terveket is áttanulmányozott és informátorunk szerint azokat *megismertette a polgármesterrel is,* aki kijelentette, hogy *a maga részéről sem zárkózik el a Segítőalap új üdülőtelepének létesítésétől.*

A *Segítőalap* intézőbizottsága egyben újból szabályozni kívánja a balatonkenesei üdülőtelep igénybevételi lehetőségeit, mert a maga részéről is honorálja az alkalmazottak köréből mindgyakrabban elhangzott panaszokat, amelyek arról szólottak, hogy *Balatonkenesén túlzottan sok idegen vendég kap szállást és ellátást,* ami szükségszerűen az üdülőtelepet igénybevenni óhajtó tagok rovására megy.

Épül a Szentendrei-sziget 112 új csőkútjának szifóncsőcsatornája

Annak a nagy beruházási programnak keretében, amelyet a Vízművek a székesfőváros vízellátásának fejlesztése érdekében lebonyolít, *a Szentendrei-szigeten építendő szifóncsőcsatorna és két gyüjtőakna építése van soron.* Most hirdette meg a Vízművek a versenytárgyalást erre a csatornaműre, amely a Szentendrei-sziget nyugati partján, a hidász laktanyával szemben épülő harmadik csőkútcsoport két 56—56-os csoportból álló, tehát összesen 112 csőkútját és azok szifónvezetékét fogja magába foglalni. A szifonvezetékek két ága, az északi és déli ág a középen helyetfoglaló gyüjtőaknába torkollik. A két csoport csatornájának hossza egyenkint 860—860, összesen *1720 méter.*

A csatornák északi és déli végén egy-egy 60×60×60 centiméter méretű szivattyúakna épül. A gyüjtőaknák felé a szifónvezetékek 30 centimétert emelkednek, aminek megfelelő emelkedéssel kell a csatornát is megépíteni. A csatorna építéséhez vasbetétes idomkövek állanak rendelkezésre, amelyeket már el is helyeztek a csatorna kijelölt vonalán.

Mintegy *100—120.000 pengő értékü munkáról* van szó, amelyre az árajánlatokat *március 1-én délelőtt 10 óráig* kell a Vízművek igazgatóságánál benyujtani.

Elkészült a pesti oldal szennyvíznyomó ikercsatornája

Bemutató előadás a Duna medre alatt a hatalmas műszaki alkotásról

A népszerű műszaki bemutatók során, amelyeket egymás után rendez *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője, február 16-án, kedden *a soroksáriúti központi csatornaszivattyútelep új szennyvíznyomó ikercsatornáját* tekintette meg a rendes premier-közönség. Meghívott törvényhatósági bizottsági tagok, ujságírók, szakemberek szemlélték meg a nagy művet, amely február 11-én készült el.

A régi, 2 méter átmérőjü vasnyomócső, amelyen keresztül a központi csatornaszivattyútelep a pesti oldal összes szennyvizét a Dunába nyomta, már nem tud megbírkozni az évek során megszaporodott szennyvíztömeggel, emellett a part közelében torkol a Dunába és így a víz sodra nem tudja magával ragadni a szennyvizet. Ezért kellett megépíteni az új nyomócsövet, amely a 95 méteres parti szakasz után *155 méternyire hatol be a Dunába,* még pedig a *mederfenék alatt.* Ez a nyomócső vasbetonból készült ikercsatorna, egyenkint 1.70 méter belső szélességgel és 2.07 méter magassággal. A nyomócső parti részének fenékmagassága —1.20 méter szinten van, a dunai szakaszé pedig a betorkolás közelében —8.20 méter.

*

Ezt a rendkívül érdekes, egészen újrendszerü építési munkát, amelynek egyes fázisait a *Fővárosi Hirlap*nak helyszíni szemléje alapján már módjában volt ismertetni, a parti szakaszon a múlt év januárjának elején, a dunai szakaszon pedig 1936 március végén kezdték meg. Rengeteg munka és ennek természete szerint nagy gondosság és különleges elővigyázat kellett ahhoz, hogy a csatorna elkészüljön és a II. ügyosztály eljuthasson ahhoz a naphoz, hogy *végigsétáltassa benne a bemutató közönségét.* A séta „emelt fővel" történhetett meg, mert a 2 méter és 7 centiméter magasságot a társaság egy tagja sem ütötte meg.

— Ma még láthatjuk a nagy munka eredményét, — jegyezte meg az egyik szakember, — de azután *beteljesedik a csatornaépítő sorsa.* Ellentétben a magasépítővel, akinek műve diadalmasan hirdeti önmagát, a csatornaépítő munkája, *ha elkészült vele, eltünik, elnyeli a föld vagy a víz.*

*

Hogy itt milyen munka eredményét nyeli el a víz, arról *Király* Kálmán tanácsnok bevezető előadása után *Demeter* Dezső műszaki főtanácsos, aki az ügyosztály részéről a munkálatot ellenőrizte, tartott érdekes magyarázatot.

— A munka erős állványok építésével kezdődött. 280 cölöpöt vertünk a Dunába. Az állványokon megépítettük a nyomócső 16 méter hosszú részeit, a caissonokat, amelyeken alul vágóéleket alkalmaztunk és a nyitott végeket kapukkal elzártuk. 170 tonna volt a súlya egy-egy caissonnak, amelyet 14 láncra függesztve *csavarorsókkal eresztett le 42 ember 20 óra alatt.* Óriási erővel nyomta a caissonok oldalát a leeresztés alatt a víz és ezt a vízszintes erőt a 170 tonna függőleges erővel együtt az állványnak kellett felfognia. A caissonra a süllyesztés alatt kaviccsal telt terhelőszekrényt kellett építeni, hogy a fenék kavics-, majd kemény kékagyagrétegén áthajthassuk. A süllyesztés 1.2 atmoszféra belső túlnyomás mellett történt. Ezzel szorítottuk ki a vizet a caissontérből, hogy a munkások benne dolgozhassanak. *Éjjel-nappal folyt a munka. 24 óra alatt 50 centimétert tudtunk süllyeszteni, úgyhogy egy-egy csatornarész süllyesztése 9 napig tartott.* A kitermelt földet légzsilipen hoztuk ki az állványra.

— Amikor a helyére ért a caisson, a fenekét vasbetonból kiépítettük és keramittal burkoltuk. *Az egyes darabokat vasszerkezetü búvárharang védelme alatt elzártuk,* majd eltávolítottuk az ideiglenes elzárást és a caissonokat vasbetongyürüvel szervesen összekötöttük. Az építés során *6500 köbméter anyagot* emeltünk ki, *1600 köbméter vasbetont* készítettünk. A pneumatikus munkához *4 millió köbméter sürített levegőt* használtunk fel. A pneumatikus munka parti részen 85 napig, a víz alatt 165 napig folyt. *László* és *Blum* mérnök-vállalkozó cég kapott megbízást 575.315 pengő vállalati összeggel a munkára, amely programszerűleg, minden körülményes nehézsége mellett zavartalanul folyt le.

Az érdekes bemutatóért a társaság meleg köszönetet mondott *Király* Kálmán tanácsnoknak, aki még közölte, hogy legközelebb elkészül a kiegészítő munka, amely a csatornaszivattyútelleppel összekapcsolja a nyomócsövet és akkor új útján özönlik a pesti rész szennyvize a Dunába.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-334-67.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 59.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: I-348-93

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Olasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07. Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

Központi fütések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesítő-, idomító-, segítő- és kiegészítőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

MORBITZER NÁNDOR
ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

HAJDU JÓZSEF
Központi fütés, vízvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25. TELEFON: 2—973—59.

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

Ötletes, színes és reális tervek győztek a Fórum-pályázaton

Álgyay-Hubert Pál dr. nyilatkozata

A jövő Budapest új képének kialakítására ismét jelentős lépés történt. A Műegyetem aulájában hatalmasméretű tervek és vázlatok foglalják el a rendelkezésre álló helyet. Itt kerültek kiállításra azok az eszmei tervek, amelyeket a magyar építészek a Fórum megteremtése érdekében készítettek a Közmunkatanács pályázatára. A nagy számban beérkezett pályaműveket már áttanulmányozta a *Bessenyey* Zénó dr. elnöklésével összeült bírálóbizottság és odaítélte a kitűzött díjakat.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílott arra, hogy a Fórum terveit illetően kikérje a véleményét

Álgyay-Hubert Pál dr,-nak,

a Közmunkatanács alelnökének,

aki a következőkben méltatta a pályázat eredményeit:

— Aki szive szerint súly helyez arra, hogy a magyar székesfőváros jövő fejlődésének útjából elháruljanak az akadályok, nagy örömmel és megelégedéssel kell hogy fogadja építészgárdánk legkiválóbbjainak azt a nemes vetélkedését, amelyet a Fórum tervpályázatánál benyujtott munkáikban kifejtenek.

— A nagy számban beérkezett tervek egészen elsőrendű anyagot szolgáltattak

és részletes felvilágosításokat nyujtanak mindazoknak a feladatoknak megoldására nézve, amelyek nélkül a Belváros e részének kialakítása el sem képzelhető.

— A tervpályázat bírálóbizottsága jó munkát végzett, amidőn az eszmei tervpályázat díjait odaítélte. Egyenlő értékűeknek minősített *Gregersen* Hugó elképzelését, *Bondy* István, *Krassói* Virgil és *Kretter* János közös tervével, illetve *Heim* Ernő, *Hönsch* László és *Rihmer* Pál pályázatával, valamint *Módos Merxbauer* Ferenc és *Tóth* Kálmán együttes tervével. Ezek a tervek 2500 pengő díjazásban részesültek. 800 pengős második díjat kapott *Gyenes* Lajos, *Laurenszky* Gusztáv, *Lechner* Lóránd és *Riedl* Ferenc, valamint *Pogány* Frigyes, *Ligeti* Pál és *Vertse*, továbbá *Wargha* László. A zsűri ezenkívül még *Árkay és Katona, Gábory és Wossala, Heysa* Károly, *Szinte és Péterffy, Stoika, Horváth és Schöner, Wittay és Károlyi* terveit díjazta és ítélete nyomán megállapítható, hogy a polgármester úr által rendelkezésre bocsátott összeg eredményes munkára ösztönözte építészeinket. *Ötletes és színes tervek alakultak ki* és egészen bizonyos, hogy meglesznek a lehetőségek a Károly-körút jövendőbeli képének modern és egyúttal művészi, tehát a városkép szempontjából mindenképpen megfelelő új helyzet kialakítására. Külön értéke az eszmei tervpályázat nagyszámú résztvevőjének az, hogy a tervek kidolgozásánál

szinte kivétel nélkül figyelembe vették a realitás lehetőségeit,

vagyis nem jöttek olyan elképzelésekkel, amelyeknek megvalósítása elviselhetetlenül nagy összegekbe kerülne. A tervek, ha azokról általánosságban beszélünk, nagyjából megfelelnek a kitűzött céloknak, igy tartalmazzák az Andrássy-út jelenlegi torkolatának új megoldását, illetve *az Andrássy-útnak a Tisza István-utcába való bevezetését*. Figyelemmel voltak a tervezők az építészeti szempontokon kívül

a világvárosias közlekedés feltételeire is,

ami a városnak ezen a részén óriási fontosságú. Ezek a tervek voltaképen egy egész városrész jövőbeni képének kialakításáról szólanak, mert hiszen rendezésre vár a Szent István-bazilika közvetlen környéke, a Deák-tér átalakítása, sőt ki kellett terjeszteni figyelmüket az építészeknek *az új Nemzeti Szinház elhelyezésére is.*

— A Fővárosi Közmunkák Tanácsa úgy érzi, hogy jó munkát végzett ennek az eszmei tervpályázatnak kiírásával és jelentős lépéssel vitte előbbre az új Budapest értékes belső részeinek megfelelő módon való felhasználását .A Műegyetem aulájában kiállításra került tervek áttanulmányozása nemcsak az építész szakemberek kedves feladata, hanem élvezetes lehet minden budapesti polgárnak, aki súlyt helyez arra, hogy az évek folyamán nagyra nőtt és a háborus idők szükségszerű következményeként architektonikus fejlődésében kissé visszamaradt Budapest elinduljon a továbbfejlődés útján.

Egy hónapon belül lényegesen leesik a sertéshús és a zsír ára

Máris történtek kormányzati intézkedések a drágaság letörésére

A székesfőváros legutóbb tartott rendkívüli közgyűlésén a törvényhatósági bizottság egyhangúan állát foglalt a drágaság ügyében és elhatározta, hogy *felterjesztéssel fordul a kormányhoz, amelyben a drágaság enyhítésére célravezető intézkedések keresztülvitelét kéri.* Az ország első városának határozata általános érdeklődést keltett a vidéki törvényhatóságok előtt is és mint értesülünk,

ezideig már több vidéki nagyváros fordult a polgármesterhez, arra kérve őt, hogy juttassa el hasonló állásfoglalás céljából a határozati javaslatot.

Pécs városa már döntött is a mult napokban megtartott rendkívüli közgyülésén és rámutatott felterjesztésében arra, hogy *a vidék nagyobb közületei éppen olyan hátrányosan érzik meg az elsőrendű közszükségleti cikkek drágulását, mint a milliós Budapest.*

A főváros már elküldte a február 4-iki közgyülési határozatot a *kormányhoz*, sőt értesülésünk szerint

történtek is már a minisztériumokban bizonyos intézkedések,

amelyeknek végső célja *a sok cikknél túlzottan bekövetkezett áremelkedések meggátlása.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Rosta János dr.

közélelmezési tanácsnoknál

érdeklődött a drágaság jelenlegi állása iránt és a következő felvilágosítást kapta:

— A polgármester úrral együtt bízunk abban, hogy a *törvényhatósági bizottság felterjesztésének meglesz a kívánt hatása.* Természetesen nem gondolhatunk arra, hogy azokat az államháztartást is közelről érintő széleskörü intézkedéseket, amelyeknek megtételére javaslatot tettünk, *máról-holnapra keresztül lehetne vinni.* Nagy eredmény lenne már az is, ha a kormány által kibocsátandó rendelkezések *egy-egy fronton megakadályoznák a további áremelkedéseket.* Bennünket elsősorban *a hús- és a kenyérdrágaság sujt.* Az előbbi cikknél meg vagyok arról győződve, hogy *a jelenlegi helyzet rövidesen lényegesen javulni fog,* különösen akkor, ha az exporttevékenység *kissé csökken.* A jövő hónapban óriási mennyiségü sertés kerül az ország különböző helyeiről piacra, nemcsak az időjárás megenyhülése folytán, hanem annál az oknál fogva is, mert *a Németország felé irányuló export márciusban tekintélyesen kisebb lesz, mint februárban volt.* Az árufelhozatal megnövekedése és az exportlehetőségek megszükülése az a két főtényező, amely

szükségszerüen hozza magával a sertéshús és a sertészsír árszínvonalának csökkenését.

Minthogy a hús és a zsír a legfontosabb közszükségleti cikkek közé tartozik, *nem közömbös, hogy áruk miként alakul.* Ha a hús és a zsír olcsóbb, akkor *az áresést nyomon követi a többi elsőrendü élelmicikk árának lemorzsolódása is.* A jelenlegi drágaság, mint ezt különben már többször is hangoztattam, egyébként *csak relatív drágaságnak tekinthető,* ami azonban lényegileg *mindegy.* A közönség keresőképessége nagy általánosságban *csökkent,* a többizben leszállított fizetések és munkabérek szükebbkörü lehetőségeket biztositanak az embereknek a mindennapi élet szükségleteinek biztosításánál, s ez a körülmény okozza azt, hogy

már egy kisebb áremelkedésnél is felháborodottan tiltakozik a közönség a drágulás ellen,

attól félve, hogy *az árváltozást erőteljesebb áremelkedés fogja nyomon követni.*

— A kenyérdrágulás *a búza értékemelkedésében keresendő.* A magyar búza ára az utóbbi két hónapban nagyon tekintélyes mértékben *drágult* és ezt a körülményt a pékek természetesen nem hagyhatják figyelmen kivül a kenyérárak megállapításánál. A székesfőváros a polgármester úr utasítására mindenesetre igyekszik azonban gondoskodni arról, hogy a *szegényebb néposztályok számára a búza árparitásánál olcsóbb árú kenyeret megfelelő mennyiségben tudjon biztositani.* Ugyanez a helyzet *a lóhúsellátásnál* is és éppen a napokban kaptuk meg a minisztérium leiratát arról, hogy *Jugoszláviából vágólovak behozatalát engedélyezték.* A lóhúsellátásnál ez a körülmény máris kedvezően érezteti hatását, *javult a felhajtás* és ennek következtében *megállott az áremelkedés,* mert az eladók joggal tartanak attól, hogy ha nem számitanak megfelelő árakat, a székesfőváros vágóhídjai igénybeveszik a vágóló-behozatali kontingenst.

— A többi cikknél *tekintélyesebb mértékü áremelkedés nem történt,* nincsen semmi baj a burgonyaellátásnál, a hüvelyeseknél, a főzelékféléknél, *a tejellátás pedig a multhoz képest örvendetesen fejlődik.* A székesfőváros piaci és csarnoki szervei útján természetesen

állandóan felügyelet alatt tartja a székesfőváros élelmiszer-felhozatalát

és ugyanakkor, amikor a minőséget ellenőrzi, *az áralakulásnál is jelen vannak közegei,* akik bármilyen visszásságot *nyomban megtorolnak, vagy jelentenek.*

— A tél vége felé járunk és ez az egy körülmény már magában véve is *megkönnyebbüléssel tölti el a székesfőváros közélelmezési ügyeivel foglalatoskodókat,* mert régi tapasztalat az, hogy *a tavaszi idők beálltával mindig lényegesen olcsóbbá válik a nagyváros élete.*

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyüfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Kitüntetve 1936. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., Gólya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készít: Autó- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és müszaki cikkeket

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

Palka József EZÜSTKOSZORÚS mester
üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

Mihálka és Társai
reszelő- és szerszámáru iparvállalat k. f. t.
Budapest, V., Zápolya-utca 34. Tel.: 2-924-98

Szerv. védett
Nagy árammegtakarítás!
Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és müszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 58.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76

Beér Sándor VÉSNÖKMESTER
V., Gr. Tisza István-utca 5. sz. • Telefon: 1-824-29
szivacsalátétes **BÉLYEGZŐJE**
tartós, szép és tiszta

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kipítése folytán a Károly király-út 5. számú házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportárüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY-UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sifelszerelés és *horgászati cikkeket* nálam *nagyon olcsón* vásárolhat.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—136—66.

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre	**12 pengő,**
egész évre	**24 pengő.**

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Karafiáth Jenő főpolgármester beiktatása. A székesfőváros törvényhatósági bizottsága február 17-én szerdán délután 5 órakor *rendkívüli közgyűlést tart,* amelynek napirendje *Karafiáth Jenő dr., Budapest főpolgármesterének beiktatása.* Február 24-én a törvényhatósági bizottság *rendes közgyűlésre ül* össze. A napirend több fontos tárgya között szerepel *az Attila-utcai elektromos alállomás építése.* Az alállomást a Bellevue-szálló szomszédságában akarják felépíteni. A telek már az Elektromos Művek tulajdonában van, amelyhez hozzávásárolta az Attila-utcában lebontott szegényház területének egy részét is. *800.000 pengő költséggel épül* az elektromos alállomás, amelynek munkálataihoz, abban az esetben, ha a közgyűlés az építkezéshez hozzájárul és a kormányhatósági jóváhagyás megtörténik, még tavasszal hozzá fognak.

Szendy Károly polgármester megtekintette a Flórian-kápolna emelési munkálatait. *Szendy* Károly polgármester *Wossala* Sándor tanácsnok, a magasépítési ügyosztály vezetőjének társaságában *pénteken délelőtt megjelent a budai Flórián-kápolna emelési munkálatainál.* A *Fővárosi Hirlap* már beszámolt arról, hogy a Flórián-kápolnát *mintegy másfél méterrel magasabbra emelik* és ennek következtében a kis kápolnához, amelyhez eddig három lépcsőn kellett lejárni, *a jövőben két lépcső vezet majd fel.*

Ezer szegényt vendégel meg beiktatása napján a főpolgármester. *Karafiath* Jenő dr. főpolgármester nemes elhatározással ezer szegényt juttat ebédhez szerdán, amikor a törvényhatósági bizottság közgyűlése hivatalába beiktatja. Ezer darab ebédjegyet vesz, amelyet a kerületi előljáróságok osztanak ki ezer szegény között. A jegyekkel a hatósági konyhák ebédjén vesznek részt az inségesek, akik ebben a formában vesznek tudomást legelőször az új főpolgármester szociális gondoskodásáról.

Zsitvay Tibor felgyógyult betegségéből. *Zsitvay* Tibor dr. ny. igazságügyminiszter, a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének elnöke influenzában megbetegedett. Állapota az utóbbi napokban olyan örvendetesen javult, hogy már felkelt ágyából és egy-két nap mulva elhagyhatja a betegszobát.

Terbócz Miklós a kultuszminisztérium személyi ügyeinek vezetője. *Terbócz* Miklós miniszteri osztálytanácsos, akit a kormányzó a *magyar érdemrend tiszti keresztjével* tüntetett ki, átveszi a kultuszminisztériumban az elnöki főosztály egyik csoportjának vezetését, amelynek keretébe a belső személyzeti ügyek tartoznak, s emellett ellenőrzi a titkári hivatalt. *Terbócz Miklós,* aki végigharcolta a világháborút és a kitüntetések egész sorát szerezte meg, a háború után vármegyei szolgálatot teljesített, majd a honvédelmi minisztérium kötelékében dolgozott, ahonnan a kultuszminisztériumba került, ahol négy éven át *Hóman* Bálint miniszter titkára volt. Uj beosztása után a miniszter személyi titkára *Palkovics* Pál dr. fogalmazó lett.

Szendy Károly polgármester megkezdte előadásait a közgazdasági egyetemen. *Szendy* Károly polgármestert a közgazdasági tudományegyetem előadóul hívta meg. A polgármester hétfőn este kezdte meg félévre terjedő előadássorozatát az egyetemi polgárság élénk érdeklődése mellett. A polgármester *a városi és üzemi közigazgatást* választotta témaköréül és a hétfői előadáson bevezetőül a főváros mai közigazgatásának történelmi előzményeit, a városfejlődést és az üzemi gazdálkodás kialakulását fejtegette.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gallner Ferenc főjegyző jubileuma. *Gallner* Ferenc dr. főjegyző, a közélelmezési ügyosztály helyettes vezetője most töltötte be közszolgálatának *huszonötödik évét.* A nevezetes évforduló alkalmából meleg ünneplésben volt része Gallner Ferencnek, akit tisztviselőtársai tömegesen kerestek fel és halmoztak el jókívánságaikkal. A jubilánst az ünneplő tisztviselők élén *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok üdvözölte, aki előbbi beosztásában főnöke volt Gallner Ferencnek. Az üdvözlő beszédben rámutatott a jubiláns kiváló tisztviselői érdemeire és egyéni szeretetreméltóságára. Ezután átadták az ünnepeltnek a jubileum maradandó emlékéül a *B. S. E. emlékplakettjét.*

Az ügyvédek a városházi fogadtatások szabályozását kérik a polgármestertől. A Magyar Ügyvédpolitikai Társaság küldöttsége *Pályi* Gyula dr. elnök, törvényhatósági bizottsági tag vezetésével *Szendy* Károly polgármesternek memorandumot adott át, amelyben azt kéri, hogy a városi ügyosztályok és az elöljárósági hivataloknál rendeletileg szabályozza a jogkereső közönség fogadását és *a hadirokkantak után az ügyvédek részére is biztosítson soronkívüliséget.* A polgármester nagy megértéssel fogadta a küldöttség kérelmét és azonnal intézkedett, hogy az elnöki ügyosztály sürgősen készítse el a fogadások méltányos és helyes szabályozását rendező polgármesteri rendeletet.

Horony Pálfi Aurél tanácsnok betegsége. *Horony Pálfi* Aurél dr. tanácsnok, a szociálpolitikai ügyosztály vezetője szombaton *influenzában megbetegedett. A betegség minden jel szerint könnyű lefolyású lesz* és előreláthatólag néhány napon belül már folytathatja a tanácsnok hivatali munkáját.

Megkezdik a belvárosi főplébániatemplom restaurálását. A magasépítési szakbizottság pénteken ülést tart, amelyen *Fridrich* Lajos műszaki főtanácsos előterjesztése alapján tárgyalják az Eskü-téren lévő belvárosi főplébániatemplom restaurálására vonatkozó polgármesteri előterjesztést, amely szerint a költségek 276.000 pengőt tesznek ki. Miután az összes munkálatokhoz szükséges fedezet nem áll rendelkezésre, a polgármester azt indítványozza, hogy elsősorban azokat a munkálatokat hajtsák végre, amelyek a templom omladékos külsejét megváltoztatják.

Pest és Buda közigazgatásának története a szabadságharc alatt címmel *Wildner* Ödön dr. nyug. székesfővárosi tanácsnok terjedelmes és nagy érdeklődésre számot tartó munkát írt, amely *Illyefalvy* Lajos dr., a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal igazgatója szerkesztésében megjelenő Statisztikai Közlemények sorozatában most hagyta el a sajtót. A művet legközelebb ismertetjük.

A honvédelmi miniszter látogatása Schuler alpolgármesternél. *Röder* Vilmos honvédelmi miniszter csütörtökön parancsőrtisztje, vitéz *Horváth* Ferenc őrnagy kíséretében látogatást tett *Schuler* Dezső dr. alpolgármesternél. A miniszter viszonozta azt a látogatást, melyet *Schuler* Dezső alpolgármesterré történt megválasztása után tett a honvédelmi miniszternél.

A jövő Budapestje a rádióban. Vasárnap este 6 óra 40 perckor érdekes rádióelőadást tartott *Münnich* Aladár országos középítési tanácsos és *Ruisz* Rezső író „A jövő Budapestje" címmel. Párbeszédes formában vetítették a hallgató elé azt a képet, hogy *milyen lesz Nagy-Budapest ötven év mulva.* Az előadás nem a képzelet szines csapongása volt, mert a város jövő képének előrevetítése közben sor került azokra a városrendezési teendőkre, amelyeknek a félszázad folyamán kialakuló Budapest grandiózus fejlődését alá kell támasztaniok.

Megkezdték a gyermeknyaraltatási akció előkészületeit. *Schuler* Dezső dr. alpolgármester most adta ki rendeletét az idei gyermeknyaraltatási akció *előkészítése* ügyében. Az idén is a fővárosi iskolák igazgatói, tantestületei, vezetőnői, iskolaorvosai és iskolanővérei végzik el az üdültetésre szoruló gyermekek összeírását. *Ingyenesen* csak azok a gyermekek részesíthetők üdültetésben, akiknek szülei *a kerületi szegénynyilvántartóban szerepelnek,* vagy ha nincsenek így nyilvántartva, a családtagok nagy számához képest oly csekély a jövedelmük, hogy *gyermeküket üdültetni nem tudják.* Az ingyenes üdültetésnél mindenesetre *az egészségi állapot az elsősorban döntő momentum* és csak másodsorban jön számításba *a szociális szempont.* A szociálpolitikai ügyosztály már kiadott előzetes rendelkezése szerint a tavalyihoz képest *valamivel bővítik az akció kereteit* és már májusban megkezdik az üdültetéseket. Három—tizennégy éves gyermekek részesíthetők az üdültetésben, amelynek időtartamát a rászorult gyermekek egészségi állapotához képest *három,* illetőleg *hat* hétben állapítják meg. A havi 200 pengőnél nagyobb jövedelmű szülők a gyermek háromheti üdültetéséért *40 pengő,* a kisebb jövedelmű szülők pedig *husz pengő térítést fizetnek.*

Adjunk egy tál meleg ételt. A *Magyar Nőegyesületek Szövetségének* ebédeltetési akciója a *Soroptimista Club* vezetése alatt vasárnap délelőtt féltizenkét órakor a cukorutcai leányiskola tornatermében gróf *Apponyi* Albertné elnöklete alatt ülést tartott, amelyen *Schuler* Dezső dr. alpolgármester az *„Adjunk egy tál meleg ételt"* ebédeltetési akciónak a főváros szociális munkájában vitt szerepéről tartott előadást. Felszólalt még *Lukács* Sarolta, *Hrabéczyné Antalffy* Gizella és *Kresz* Károlyné.

Ujból szaporítják a kéményseprő-kerületeket. A közgazdasági és ipari ügyosztály tervezetet készített, amely szerint *a székesfőváros területén lévő 79 kéményseprő-kerület számát megváltoztatja és hat új kerületet létesít.* Az új kerületeket azokon a helyeken állítják fel, ahol *a város nagyobbarányú fejlődése az utóbbi időben bekövetkezett* és ahol a kéményseprő mesterek a túlzottan nagy területek miatt *nem tudták elvégezni a reájuk bízott munkákat kifogástalanul.*

HÍREK A PÁRTBÓL

Kultúrelőadás az iskolaszanatóriumokról. A NEP X. kerületi szervezete kultúrprogramja keretében ismeretterjesztő, vetítettképes előadást tartott *Szieberth* Imre kormánytanácsos, szakíró *a szentgotthardi* és a most megnyílt *svábhegyi iskolaszanatóriumról.*

Tanügyi pártvacsora. A Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezete *Szinnyei Merse* Jenő és *Zsindely* Ferenc országgyűlési képviselők tiszteletére február 24-én este 8 órai kezdettel a Nep Eszterházy-utcai központjának márványtermében tanügyi pártvacsorát rendez. A vacsorán megjelenik *Ivády* Béla, a párt országos elnöke is. Ezt az alkalmat felhasználja a Tanügyi Szervezet elnöksége, hogy bemutassa a fővárosi és vidéki tagozat szakosztályainak vezetőségét, az intéző bizottság és a szervezet tagjait a párt új vezetőinek. A vacsorajegyet, melynek ára 1.60 pengő, *Römer* Kamilló sajtótitkárnál a pártközpontban

A VIII. kerületi hölgyek teája. Nagyszabású társadalmi ünnepség színhelye volt a VIII. kerületi pártszervezet környelyisége szombaton. A szervezet női gárdája teaestét rendezett, amelynek vendégserege zsufolásig megtöltötte a termeket. A megjelentek sorában voltak: *Usetty* Béla dr. és v. *Tóth* András dr. országgyülési képviselők, *Gazdy* Jenő, *Katona* János és v. *Hajnóczy* Béla törvényhatósági bizottsági tagok. A vendégeket *Katona* Janosné, *Zsigmond* Lászlóné dr.-né és *Dobos* Andrásné Micsey Józsa fogadták a rendező hölgyek élén, akiknek nevében *Katona* János mondott emelkedett szellemü üdvözlő beszédet. Érdekesen bizonyitotta annak szükséges voltát, hogy a nők vegyenek részt a politikai életben. Az üdvözlésre *Usetty* Béla dr. országgyülési képviselő válaszolt.

Farsangi est Kőbányán. A X. kerületi pártszervezet nagysikerü farsangi-estét rendezett, amelyen megjelentek *Halter* Károly kormányfőtanácsos és *Dongó* Orbán kerületi elnök, törvényhatósági bizottsági tagok vezetésével Kőbánya társadalmi előkelőségei. A zsufolásig megtöltött klubhelyiségekben békebeli jóhangulatban a reggeli órákig mulatott a jelmezes közönség. A bál sikere érdekében *Király* Dezső központi kerületi titkár, *Csapody* István háznagy és *Helfenberger* Ferenc vigalmi bizottsági tag fáradoztak. A jelmezversenyen első dijat *Kunos* Erzsike, a másodikat *Zsedényi* Katinka nyerte.

Fogadóórák a kerületekben

— Február 17-től 23-ig —

V. kerület (Hold-u. 9.) Dési Géza dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 irodájában (Báthory-u. 5), Krompaszky Miksa ker. elnök minden este 6—7, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken este 6—7, Varannai István dr. ker. alelnök minden hétfőn este 6—7 óráig.

VII. kerület (Rákóczi-út 50). v. Pesthy-Müller József Leó törvhat. biz. tag minden csütörtökön d. e. 10—11, Deményi Aladár dr. törvhat. biz. tag minden második csütörtökön este 7—8, De Sgardelli Caesar ker. elnök és Szilágyi Jenő ü. v. alelnök naponta d. e. 11—1 és este 6—8, Rendek Károly ker. alelnök, jogi tanácsadó minden pénteken este 6—7-ig, adóügyi tanácsadás minden szerdán este 7—8 óráig.

VIII. kerület (Baross-u. 79). Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, Füredy Lajos biz. póttag minden szerdán, Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn, valamennyien este 7—8, Altorjay Sándor dr. adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6 óráig. — Pártnap minden hétfőn este háromnegyed 8 órakor.

IX. kerület (Üllői-út 115/b). Usetty Béla dr. országy. képviselő 17-én d. u. 1—3, 18-án este 9—10 és 20-án d. u. 1—3, Szentesi József törvhat. biz. tag 22-én este 7—8, vágyecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag 23-án este 8—9, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag (Angyal-u. 24. alatt) minden pénteken este 7—8, Stéger Béla dr. jogi tanácsadó 20-án d. u. 2—3 óráig. — Pártest 18-án és 22-én este 7 órakor.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2.) Pőzel István dr. országyül. képviselő 17-én este fél 7, Dongó Orbán törvhat. biz. tag minden csütörtökön este fél 7, Halter Károly törvhat. biz. tag minden d. e. 11—1 óráig irodájában (Fűzér-u. 13). — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7.) Szántay István törv. hat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája minden hétköznapon — szombat kivételével — d. u. 5—8, állásügyekben csak kedden és pénteken. — Pártnap minden csütörtökön este 6 órakor.

XII. kerület (Déli vasut). Hencz Lajos dr. törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 6—8, v. nemes Juhász Jenő dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 óráig.

XIII. kerület (Mohács-u. 6). Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 23-án, Fülöp Endre ker. elnök 17-én, Babicz Gyula biz. póttag 18-án. — Pártnap minden kedden.

XIV. kerület (Thököly-út 167). Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat. biz. tagok minden pénteken este 7—8 óráig.

Február 18 és 21-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Impozáns keretek között, az ország nagyjainak részvételével tartotta meg a Baross Szövetség ünnepi közgyűlését

Az egész ország gazdasági életének nagy érdeklődésétől kísérve tartotta meg a *Baross Szövetség*, a magyar kereskedő és iparos érdekeltségek nagytekintélyű egyesülete évi közgyűlését, amelynek, az öt napon át folyó tanácskozások után, kimagasló eseménye volt a vasárnapi *ünnepélyes záróülés*. A Vigadó ragyogó termében, impozáns külsőségek között folyt le az ünnepi gyűlés, amelyen a magyar közélet számos kiválósága és a tagoknak az ország minden részéből egybesereglett tömege vett részt. Megjelent *József Ferenc* kir. herceg, *Serédi* Jusztinián biboros hercegprimás, *Darányi* Kálmán miniszterelnök, *Széchenyi* Bertalan a felsőház, *Sztranyavszky* Sándor, a képviselőház elnöke, *Kánya* Kálmán külügyminiszter, *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter, *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, *Senn* Ottó, a MÁV elnöke, *Karafiáth* Jenő, Budapest főpolgármestere, *Szendy* Károly polgármester, *Oswald* István, a Kúria elnöke, *Ravasz* László református püspök, *Ernszt* Sándor és *Winchkler* István volt miniszterek, *Mikecz* Ödön és *Halla* Aurél államtitkárok és a közélet sok más előkelősége.

Ilovszky János kormányfőtanácsos,

a Szövetség országos elnöke nyitotta meg a közgyűlést. Nagyszabású megnyitó beszédében plasztikus helyzetképet adott a gazdasági életről, majd *szembeszállt a szövetséget ért vádakkal*. Kijelentette, hogy a Baross Szövetség, mint érdekképviselet, *soha sem kapott az államtól export-import kontingenst*, a kötelékébe tartozó tagok érdekében azonban kötelességszerűen kért és fog kérni a jövőben is.

József Ferenc dr. királyi herceg

szólalt fel ezután. A gazdasági helyzettel foglalkozott és hangsúlyozta, hogy Magyarországnak *a gazdasági téren is vonzóvá kell tennie magát már csak azért is, hogy idekösse a Kárpátok népét*. Ebből a szempontból méltatta beszéde során a Baross-Szövetség jelentőségét.

Purébl Győző ügyvezető alelnök ismertette ezután a közgyűlés és a kongresszusok megelőző határozatait.

Lamotte Károly dr. alpolgármester adta ezután át beszéd kíséretében a Szövetség levelező tagsági okmányait a kitüntetett közéleti férfiaknak. Az új levelező tagok: *Laky* Dezső dr. műegyetemi tanár, az IOKSz elnöke, *Kruchina* Károly dr. báró és *Árkay* Ferenc dr. miniszteri osztályfőnökök, *Mihálovits* Zsigmond kanonok, az Actio Catolica igazgatója, *Krudy* Ferenc országgyűlési képviselő, az árelemző bizottság elnöke, *Rajniss* Ferenc országgyűlési képviselő és *Wünscher* Frigyes dr., a Hangya vezérigazgatója.

Ünnepélyes külsőségek között nyujtotta most át *Winchkler* István dr. ny. kereskedelemügyi miniszter a *Baross-láncot Serédi* Jusztinián hercegprimásnak, *Darányi* Kálmán miniszterelnöknek, *Senn* Ottónak, az Államvasutak elnökének, *Szendy* Károly polgármesternek és *Majthényi* Béla nagykereskedőnek. A Baross-lánc új tulajdonosai közül

Serédi Jusztinián biboros-hercegprimás

mondott köszönetet a kitüntetésért.

— Az iparosok és kereskedők munkáját — mondotta beszéde során — a nemzet szempontjából igen nagyra értékelem. *Magam is iparoscsaládban születtem*, ott láttam a keresztény magyar iparos mély vallásosságát és csodáltam azt a tevékeny hazaszeretetet, amely éppen a vallásosságból fakadt. Láttam és csodáltam azt az ernyedetlen munkát, amely nélkül az iparos nem iparos, a kereskedő nem kereskedő. *Iparoscsaládban tanultam meg szeretni a magyar hazát és megbecsülni a munkát.*

A közgyűlés után ünnepi vacsora következett, amelynek fehér asztalai körül előkelő, nagy közönség foglalt helyet. Az első pohárköszöntőt *Szendy* Károly polgármester mondta a kormányzóra. Utána *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter köszöntötte sorra a Baross-lánc új tulajdonosait.

Darányi Kálmán miniszterelnök

emlékedett ezután nagy figyelemben szólásra.

— Ebben az országban — mondta, — *harmoniának kell lennie minden foglalkozási ág között*. Amikor az agrár lakosság sorsa jóra fordul, akkor természetszerűleg *vele együtt javul az iparos és a kereskedő helyzete is*. Törekedni kell arra, hogy minél több önálló keresztény, iparos és kereskedő legyen az országban. *Ne felejtkezzünk meg azonban a magyar munkásságról sem.*

A vacsora idei díszszónoka

Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszter

volt, aki a *serlegbeszédet* tartotta. Hangsúlyozta beszédében, hogy *a magyar középosztály sarjadékait rá kell nevelni az ipari és kereskedelmi pályára*. Ki kell irtani a közvéleményből azt a téves felfogást, hogy a középosztálynak nincs kereskedői érzéke és vállalkozó szelleme.

A mély hatású serlegbeszéd után még sokáig együtt maradt az ünnepi vacsora díszes közönsége.

Növekedett a MOKTÁR nyeresége, betétállománya emelkedett és megerősödtek tartalékai

Évről-évre növekszik a magyar társadalom minden rétegéből a *MOKTÁR* ügyfeleinek száma és az intézetnek ez a fejlődése nyilvánvalóan szoros összefüggésben van azzal *a bölcs és szolid* üzletvezetéssel, amellyel *Metzler* Jenő dr. elnökhelyettes vezérigazgató irányítja a *Magyar Országos Központi Takarékpénztár* Rt. ügyeit. Hat és fél évtizedes működése során a *MOKTÁR* mindig a takarékos magyar középosztálynak volt a tőkegyüjtő helye, ugyanekkor azonban mobilitásával *mindig kielégítette a termelés legkülönbözőbb ágaiból jelentkező hiteligényeket*. Ezeknek a régi és komoly tradicióknak betartása mutatkozik még a mérleg minden tételén. Ha mindezek mellett figyelembe vesszük *a betétek növekedését, az emelkedő nyereséget* és az intézet érdekkörébe tartozó vállalatok részvényeinek *tőzsdei emelkedését*, tehát *a latens tartalékok nagy megerősödését*, megállapitható, hogy a most lezajlott üzletév *egész kivételesen megerősitette az intézetet*. A *MOKTÁR* igazgatósága egyébként az 1936-iki üzletévéről a következő jelentést adta ki:

A Magyar Országos Központi Takarékpénztár igazgatósága február 10-én tartott ülésében állapította meg a múlt év mérlegét. A zárszámadások 873.535.43 P nyereséget mutatnak, 50.190.53 pengővel többet, mint az 1935. év végén.

A mérleg főbb tételeit a következőkben ismertetjük: Az aktivák oldalán a pénztárkészlet, girószámlán, pénzintézeteknél és bankcégeknél fennálló követelések tételei 5.931.000 pengőt tesznek, 1.387.000 pengővel többet, mint 1935. végén. A váltótárcában 33,971.000 pengő volt feltetve, 2.196.000 pengővel kevesebb, mint tavaly. A változás főleg a magyar törvényhatóságok által 1930-ban felvett svájci útépítési kölcsönnek már 1935-ben létrejött rendezésével függ össze, mely szerint az intézetnek már régebben tárcában lévő rövidlejáratú községi váltókölcsön tételeit vették át a hitelezők, ami a mobilitás szempontjából kedvező tranzakciónak bizonyult. Az adósok tétele 27.538.000 pengővel szerepel, 5.901.000 pengővel a tavalyi összeg alatt, minthogy a külföldi valuták leértékelése folytán előállt különbözetek ellentételezése itt vezettetett keresztül. Államadósságok, közkölcsönök és egyéb értékpapirok 2.683.000 pengőt tevő tétele 350.000 pengővel kisebb, mint tavaly. Az intézetnek a pénzintézeteknél és egyéb vállalatoknál fennálló érdekeltsége 10.504.000 pengőt tesz, 33.000 pengővel kevesebbet, mint tavaly.

A passzivák oldalán a könyvecskékre és pénztárjegyre elhelyezett betétek 1.718.000 pengővel 23.813.000 pengőre emelkedtek. A folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betétek és egyéb hitelezők tétele 47.204.000 pengőt tesz, 9.082.000 pengővel kevesebbet, mint tavaly. E különbözet főleg az intézet külföldi obligói csökkenésének következménye.

Az üzleteredményszámlán a dologi kiadások az üzleti forgalom élénkülése dacára némi megtakarítást mutatnak, míg a személyzeti költségek tételénél 51.000 pengős emelkedést regisztrálhatunk.

Noha az osztalék emelésére lett volna fedezet, az igazgatóság a folyó hó 23-án tartandó közgyűlésnek osztalékul úgy, mint tavaly, részvényenként 1 pengőnek, összesen 200.000 pengőnek kifizetését fogja javasolni. Indítványozni fogja emellett, hogy a külön tartalékok 100.000 pengővel dotáltassék, a nyugdíjpénztárba 80.000, az alkalmazottak segélyalapjába 20.000 pengő utaltassék, 40.000 pengő pedig a hivatalnokok külön jutalmazására fordíttassék. E szociális jellegű átutalások összesen 40.000 pengő többletet tesznek ki. Az ezek után fennmaradó 398.000 pengő, mint előrevitel az 1938. évi közgyűlés rendelkezésére fog állani.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

Gazdasági Szemle

Angliában történt

hogy a kereskedők a Teakereskedők Végrehajtóbizottságának rendelkezése értelmében felemelték a tea árát. Angliában történt ez az áremelés, amelynek előzményei érdekesen és világraszóló példaadásképpen tükrözik vissza az angol kereskedelem lélektanát, emelkedett üzleti etikáját. Az előzmények kerek egy esztendőre nyúlnak vissza, amikor Neville Chamberlain pénzügyminiszter a tea vámját felemelte. A keserű intézkedést a teakereskedők tudomásulvették és nyomban intézkedtek a tea új árának megállapításáról. Nálunk az ilyen intézkedést úgy nevezik, hogy az új terheket áthárítják a fogyasztó közönségre. Angliában is ehhez a módszerhez voltak kénytelenek fordulni a kereskedők, de ezt egészen másképpen csinálták, mint egyebütt szokás. Megállapították, hogy a londoni dokkok raktáraiban és a kereskedőknél egy évre való teakészlet van fölhalmozva. Ezt a készletet még nem terheli az új vám, tehát lehet a régi áron adni. És nehogy a közönség, amely nagy bőséggel fogyasztja a nemzeti italt, tévedésben maradjon, szükségesnek tartották hírül adni, hogy addig nem lesz drágább a tea, amig a régiből tart. Egy évig tartott, tehát egy évig vártak az új árakkal. Ez az üzleti elv már szinte poétikus és kiáltó ellentétben áll azzal a másik üzleti elvvel, amely akkor, ha egy kis időszerűtlen fagyra vagy szárazságra néhány fillérrel felemelkedik a búza ára, nyomban megdrágítja a mindennapi kenyeret, de úgy, hogy ebbe a differenciába még külön hasznot is kalkulál, nem beszélve arról, hogy egy egész drágulási folyamatot indit meg vele, amelybe belekerül a tojástól a csizmáig minden, ha akármennyi is van belőle raktáron. Az áremelés a legsürgősebb üzleti tevékenység. Sokkal temperamentumosabbak vagyunk, mint a hidegvérű angolok, akik a vámemelést csak akkor kalkulálták be az eladási árakba, amikor a régi, tehát a vámmentes készletek már elfogytak.

Minden harmadik

állástalan diplomás a bankéletben kenyérhez jut a jövő héten. Darányi Kálmán miniszterelnöknek hatalmas akciója, amelyet a munkanélküliség megszüntetésére indított, máris kezdi mutatni örvendetes hatásait. A kultuszminisztérium most dolgozta fel a jelentkezők személyi lapjait, számszerint négyszázötvenet, amelyet a jövő héten már meg is küldnek a bankoknak, amelyek százötven állást hajlandók betölteni a jelentkezőkkel. Négyszázötvenen jelentkeztek, százötvenen jutnak álláshoz: ez tehát azt jelenti, hogy a bankéletben minden harmadik állástalan diplomás kenyérhez jut. Tekintve, hogy a vidéki pénzintézetekkel is kedvezően haladnak az ezirányú tárgyalások, rövidesen remélni lehet, hogy a bankszakmában hovatovább nem lesz állásnélküli diplomás ifjú. Az utóbbi esztendők egyre lehangolóbb gazdasági szociális helyzetjelentéséhez képest ez olyan óriási előrehaladás és annyira új hang, amilyent csak a Darányi-kormány hivatalbalépése óta hallottunk egyet-kettőt.

Kilencszeresére

emelkedett három esztendő alatt a háziipari kivitelünk. Ha ezzel kapcsolatban dicséretet akarnánk mondani, akkor elsősorban az iparügyi minisztériumra kellene gondolnunk, mert hiszen tudvalevően Bornemisza Géza és kiváló munkatársa, Petneházy Antal voltak azok, akik felismerve a magyar háziiparnak világviszonylatban is kiváló értékeit, megszervezték a nagyszerű exportlehetőségeket, amelyek azt mutatják, hogy a háziipari kivitel értéke a mult esztendőben már majdnem elérte a hatmillió pengőt. Amilyen örvendetes ez a tény, annyira figyelemreméltó, hogy ez a nagy nemzeti haszon nem kallódik el a spekuláció kezén, hanem úgyszólván az utolsó fillérig a legszegényebb falusi lakosságot alimentálja. Tudvalevő ugyanis, hogy az export megszervezésével egyidőben Bornemisza Géza erélyes intézkedéseinek következtében sikerült megvalósitani a háziiparban a minimális munkabéreket, és ezzel elejét venni az e téren elharapózott munkakiuzsorázásnak. A helyes és bölcs kormányzati intézkedésnek mintaképe lehet a háziipari export és munka szabályozása, amely új nemzeti erőgyarapodást teremtett és ezt azon melegében befogta a szociális segítés szolgálatába. Az Iparművészeti Társulatnak ez a jelentése egyike az utóbbi esztendők legrokonszenvesebb és legmegbizhatóbb gazdasági helyzetjelentéseinek.

Hegedüs Lóránt — örökös felsőházi tag. A kormányzó a miniszterelnöknek a minisztérium nevében tett előterjesztésére *Hegedüs* Lóránt nyugalmazott m. kir. pénzügyminisztert, a Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete elnökét, *a felsőház tagjává élethosziglan kinevezte.*

Gomperz Ervin a Magyar Pamutipar új vezérigazgatója. Mint ismeretes, a *Magyar Pamutipar Rt.* minap tartott igazgatósági ülésén *Szurday* Róbert vezérigazgató egészségi állapotára való tekintettel *vezérigazgatói tisztsége alóli felmentését és nyugdíjaztatását kérte.* Az igazgatóság *Szurday* Róbert vezérigazgató bejelentését sajtálattal vette tudomásul és a vállalat érdekében több évtizeden át kifejtett eredményes működéséért *hálás köszönetét fejezte ki.* Az igazgatóság ez alkalommal felkérte a lemondott vezérigazgatót, hogy *értékes szaktudásával, mint az igazgatóság alelnöke és a végrehajtóbizottság tagja, továbbra is álljon a vállalat rendelkezésére* és a Textilgyárosok Egyesületében kifejtett tevékenységében a vállalat érdekeit támogassa. Az igazgató-

ság ülésén a vállalat eddigi vezérigazgatóhelyettesét, *Gomperz Ervint vezérigazgatóvá* nevezte ki. Tekintve, hogy az új vezérigazgató eddigi helyettesi működésében *ugyancsak hosszú idő óta állta meg helyét magas vezetőpozíciójában*, a vállalat irányításában semmi változást nem jelent az új vezérigazgató kinevezése, aki *az eddigi biztos alapokon és az eddigi gazdasági és szociális szellemben fogja tovább vezetni a hatalmas vállalatot.*

Jubileumok a postatakarékpénztárnál. Meleg ünneplésben részesítette a postatakarékpénztár tisztviselői kara *Körmendy* József dr. igazgatót, a postatisztképző tanfolyam tanárát, *Tanyay* Elemér dr. főtitkárt, *Jolsvay* Lajos főszámtanácsost és *Juhász* Lajos dr. számtanácsost kineveztetésük 25. évfordulója alkalmából. A jubilánsokat *Baumgartner* István dr. igazgató üdvözölte és átnyujtotta a kartársak értékes emléktárgyait.

Mihályfi Dezső kormányfőtanácsos. A kormányzó *Mihályfi* Dezső gépészmérnöknek, a *Láng Gépgyár* ügyvezető igazgatójának, közhasznú érdemes tevékenysége elismeréséül *a kormányfőtanácsosi címet adományozta.* Európai vonatkozásban is nagyszabású vállalatának kialakulásában mint jeles technikusnak és koncepciózus üzletembernek, *egyaránt nagy része van Mihályfi Dezsőnek* Tekintve, hogy *Mihályfi* Dezső tiz esztendeje tölti be mai állását a *Láng*-gyárban, *kormányfőtanácsosi kinevezése egybeesik szolgálati jubileumával.*

A BSZKRT új igazgatósági és felügyelőbizottsági tagja. A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság, valamint a kezelésében levő Ferenc József Földalatti Villamos Vasút Részvénytársaság és a Budapest—Szentlőrinci Villamos Vasút Részvénytársaság rendkívüli közgyülést tartott, amelyen a vasúttársaságok igazgatóságában *Toperczer* Ákos ny. államtitkár lemondása folytán megüresedett helyre *Miklós* Ferenc dr. ügyvéd, törvényhatósági bizottsági tagot, igazgatósági taggá, a társaságok felügyelő-bizottságában *Hajdu* Marcell elhunytával megüresedett helyre pedig *Hanasiewicz-Hajnády* Oszkárt felügyelőbizottsági taggá választották.

A Magyar-Olasz Bank Részvénytársaság február 9-én tartott XVII. évi rendes közgyülése az igazgatóság valamennyi javaslatát egyhangúlag *elfogadta* és ennek alapján elhatározta, hogy *osztalék fejében e hónap 19-étől kezdődően részvényenként 1.50 pengő fizettessék ki.*

A Hazai Bank közgyülése. A *Hazai Bank Rt. Szécsi* Pál kincstári főtanácsos elnöklete alatt tartotta XLII. üzletévi rendes közgyülését. A közgyülés az igazgatóság jelentését *egyhangulag tudomásul vette,* az 1936. üzletévre vonatkozó mérleget elfogadta s elhatározta, hogy a kimutatott 481.143.04 pengő tiszta nyereségből az alapszabályszerű levonás, a tartalékalap, a *Vállalati Nyugdijpénztár* és az ingatlanok értékcsökkenési tartalékának javadalmazása után — *osztalékra részvényenként 1 P.* vagyis összesen 250.000 pengő fordíttassék és 103.410.64 pengő az 1937. üzletév számlájára vitessék át. Az osztalék a 42. sz. osztalékszelvény beszolgáltatása ellenében a társaság pénztáránál *február 15-től kezdődőleg kerül kifizetésre.* A részvényesek nevében *Hajós* Gergely az elért eredményért úgy az igazgatóságnak, mint a tisztviselőkarnak meleg szavakkal fejezte ki köszönetét és elismerését.

Kinevezések a Pesti Hazainál. A *Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület* igazgatósága legutóbb tartott ülésében dr. *Fábry* Géza igazgatóhelyettesnek az igazgatói címet, *Kurdin* József, dr. *Verzár* Jenő és *Mannó* Ferenc cégvezetőknek az igazgatóhelyettesi címet, *Kreutzer* Géza fiókfőnöknek a fiókpénztári aligazgatói címet adományozta és vitéz *Hasznos* József osztályfőnököt cégvezetővé nevezte ki.

Rozsdamentes
és vörösréz edények, nickel főzőüstök, önozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Dankó Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-183-81 és 2-920-75.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

VÁLLALKOZÁS

Reális ajánlattal negyvenhárman pályáztak a kerületek útkarbantartására

Javaslat a munkálatok kiírására

A kerületi kövezetjavítási és kisebb új kövezőmunkákra kiírt versenytárgyalásra beérkezett ajánlatok felbontása megtörtént. Negyvenhárom cég vett részt a versenytárgyaláson, amelynek eredménye, mint *Király* Kálmán tanácsnok, a II. ügyosztály vezetője megállapította, *valamennyi kerületet illetően reális.* A pályázók tekintélyes része az ügyosztály egységár-táblázatában megállapított *hivatalos egységárral vett részt a versenytárgyaláson,* a többi pályázó árajánlata is *néhány százalék felárral és elvétve negyed vagy fél százalék engedménnyel a hivatalos egységár körül mozog.* Ez az eredmény egyúttal igazolja azt a realitást és a gazdasági körülményekkel számoló gondosságot, amellyel az egységár-táblázatot az ügyosztály összeállította.

A versenytárgyaláson résztvett cégek a következők:

I. kerület. Vértes Albert, Ámon Rezső, Barta József, Vadas Mihály, Klauber és Vajda, Schaffer György, Handl István, Grosz Frigyes, Schaffer Antal, Wohl Dezső, Szegedy Béla Jenő, Proczeller Bálint, Handl Gyula, Erős Nándor, Reinisch Tivadar, Helfenstein Károly, Hajnal Imre, Gavora Zsigmond, Borlay Károly. **II. kerület.** Szöllősy Elemér, Schaffer György, Schaffer Antal, Proczeller Bálint, Handl István, Grosz Frigyes, Klauber és Vajda, Reinisch Tivadar, Szegedy Béla Jenő, Obendorfer Rudolf, Hajnal Imre, Borlay Károly. **III. kerület.** Hollós Ferenc, Grosz Frigyes, Schaffer Antal, Klauber és Vajda, Handl István, Erős Nándor, Gravieser Albin, Simon László, Schaffer György, Neumann Ferenc, Reinisch Tivadar, Szegedy Béla Jenő, Wohl Dezső, Hajnal Imre. **IV. kerület.** Vadas Mihály, Vértes Albert, Barta Károly, Ámon Rezső, Barta József, Klauber és Vajda, Obendorfer József, Gravieser Albin, Proczeller Bálint, Grosz Frigyes, Handl István, Handl Gyula, Krausz Ferenc, Helfenstein Károly, Simon László, Erős Nándor, Szegedy Béla Jenő, Wohl Dezső, Friedrich János, Hirsch László, Gavora Zsigmond. **V. kerület:** Obendorfer József, Klauber és Vajda, Grosz Frigyes, Hirsch László. **VI. kerület.** Hollós Ferenc, Szöllősy Elemér, König József, Helfenstein Ferenc, Helfenstein Károly, Grosz Frigyes, Klabuer és Vajda, Neumann Ferenc. **VII. kerület.** Hollós Ferenc, Vértes Albert, Vadas Mihály, Ámon Rezső, Schäffer Károly, Heverdle István, Reinisch Tivadar, Simon László, Hoffer és Preisich, Wohl József, Handl Gyula, Neumann Ferenc, Grosz Frigyes. **VIII. kerület.** Hollós Ferenc, König József, Vértes Albert, Vadas Mihály, Hoffer és Preisich, Erős Nándor, Heverdle Károly, Schäffer Károly, Szegedy Béla Jenő, Heverdle István, Grosz Frigyes, Helfenstein Károly, Simon László, Klauber és Vajda, Wohl József, Zumpft István. **IX. kerület.** Hollós Ferenc, Szöllősy Elemér, Vértes Albert, Vadas Mihály, König József, Neumann Ferenc, Grosz Frigyes, Heverdle István, Gravieser Albin, Zumpft István, Heverdle Károly, Wohl József, Friedrich János. **X. kerület.** Hollós Ferenc, Kiss Jenő, Vadas Mihály, Ámon Rezső, Vértes Albert, Barta József, Gattyán Pál, Kimberger Géza, Wohl Dezső, Neumann Ferenc, Proczeller Bálint, Schäffer Károly, Erős Nándor, Simon László, Heverdle István, Klauber és Vajda, Obendorfer Rudolf, Heverdle Károly, Handl Gyula. **XI. kerület.** Ámon Rezső, Schaffer György, Schaffer Antal, Gravieser Albin, Grosz Frigyes, Reinisch Tivadar, Hirsch László, Borlay Károly, **XIII. kerület.** Hollós Ferenc Szöllösy Elemér, Barta Károly, Vadas Mihály, Bermann Miksa, Ámon Rezső, Klauber és Vajda, Wohl Dezső, Grosz Frigyes, Krausz Ferenc, Simon László, Helfenstein Károly, Neumann Ferenc, Erős Nándor, Handl Gyula, Helfenstein Ferenc, Friedrich János, Gavora Zsigmond. **XIV. kerület.** Hollós Ferenc, Bakács Gyula, Vadas Mihály, Ámon Rezső, Barta József, Kimberger Géza, Gattyán Pál, Klauber és Vajda, Wohl Dezső, Neumann Ferenc, Erős Nándor, Grosz Frigyes, Helfenstein Károly, Hoffer és Preisich, Reinisch Tivadar, Schäffer Károly, Simon László, Heverdle István, Handl Gyula, Wohl József.

*

A versenytárgyalásra beérkezett nagy anyagot példás gyorsasággal dolgozta fel a II. ügyosztály, amely hétfőn már meg is állapította a munkák kiadására vonatkozó javaslatát. Kerületenkint a következő vállalkozókat hozta javaslatba az ügyosztály: I. *Wohl* Dezső (3% felárral); II. *Schaffer* György (+3%); III. *Handl* István (+3%); IV. *Barta* József (hivatalos egységár); V. *Obendorfer* József (+3%); VI. *Helfenstein* Károly (+3%); VII. *Simon* László (+3%); VIII. *Schäffer* Károly (+3%); IX. *Neumann* Ferenc (+3%); X. *Ámon* Rezső (hivatalos egységár); XI. *Schaffer* Antal (+3%); XIII. *Krausz* Ferenc (+3%); XIV. *Hoffer és Preisich* (+3%).

Az ügyosztály javaslata pénteken délelőtt fél 12 órakor tartandó ülésén kerül *az út- és csatornaépítési szakbizottság* elé.

Előkészületek az utak portalanítására. A közegészségügyi ügyosztály megkezdte az előkészületeket az utak portalanítására. Kérésére az út- és csatornaépítési ügyosztály most állapítja meg, hogy melyek azok az utak, amelyek portalanításra szorulnak és mekkora a portalanítandó terület. Ha ez a kimutatás elkészül, a közegészségügyi ügyosztály intézkedik a portalanítás végrehajtásáról. Hogy a számbajövő utak portalanítása milyen módon történik és hogy milyen keretek között írnak ki versenytárgyalást, az csak ezután dől el.

Beérkezett ajánlatok

Az élelmiszernagyvásártelepen építendő áruraktárház **föld-, kőműves-, vasbeton- és elhelyező munkára** pályáztak: Zilahy Balogh Gyula 224.460, Bárkány József 228.237, Wihart Ferenc 236.382, Balázs Horváth István 236.393, Bollmann Ferenc 241.774, Teleki László 242.895, Gát Ödön 243.848, ifj. Müller Rezső 244.975, Fejér és Dános 246.680, Boghen György 247.333, Székely Béla 250.614, Glock Imre 253.409, ifj. Dobrovits Ferenc 255.939, Polacsek és Epstein Károly 256.018, Koch Károly 256.614, Hofbauer és Piazza 257.784, Lieber Gyula és Kalmár 257.899, Nagy Testvérek 258.445, Wagner Gyula 264.173, Bier Mihály 264.557, Wanner Henrik 269.526, Sorg Antal 269.526, Fuchs Samu 273.397, Tausz Alfréd 274.108, Fábián, Somogyi és György 277.112, Fazekas László 289.359, Dreiacker Ödön 290.929, Popper Zsigmond 295.097, Lázár Gyula 297.198, Molnár János 84.809 pengővel. Ugyanitt **ácsmunkára:** Aschenbrenner János 28.653, Tőke György 28.890, Nagy József 29.304, Goda László 29.432, Horváth Gyula 32.494, Földesi Vince 32.690, Kara János 32.738, Horváth Árpád 33.455, Held József 34.103, id. Ertl József 34.224, Marcsik Ferenc 34.310, Hunik Lipót 34.855, Marinka Imre 35.514, Szabó István 35.342, Imre István 35.514, Magi Rezső 35.676, Perge Sándor 35.773, Maár Imre 36.447, Buza István 37.703, Takács József 38.326, Szücs Mihály 38.962, Kozma Pál 41.829, Ridel Bertalan és Fia 42.723, Marton László 44.462, Molnár János 47.066, Kecse Nagy Sándor 47.792, Popper Zsigmond és Társa 48.624 pengővel. Ugyanitt **bádogosmunkára:** Jakiti István 8335, Molnár András 9140, Kardos Lipót 9269, Molnár István 9286, Hannauer István 9343, Erményi Antal 9367, Guba András 9460, Páncél Zoltán 9515, Fliegl Mihály 9613, Kartaly László 9689, Orcsó Gyula 10.095, Várnai Károly 10.106, Petik János 9884, Varga György 10.236, Lakos Jenő 10.591, Moharos János 10.362, Tóth Imre 11.000, Tollár Lajos 11.060, Törő József 11.108, Füzi Imre 11.122, Klement János 11.641, Földes Péter 11.646, Mózes Sándor 11.784, Oprics Miklós 11.848, Margittai Gyula 12.105, Herz Henrik 13.220, Horváth József 13.975, Nagy Sándor 14.969 pengővel. Ugyanitt **sodronyfonatos válaszfalmunkára:** Kollerich Pál és Fiai 6800, Vas és Kovács 6450, Jales Dezső 7200, Wittmann János 7900, Haidekker Sándor 8060, Deichsel A. 8450, Hutter és Schrantz 11.500 pengővel. Ugyanitt **aszfaltlemez tetőfedési munkára:** Helvey Tivadar 23.360, Károlyi Jenő 23.716, Biehn János 23.968, Grozit 24.076, Magyar Asphalt 24.716, Huber János 24.729, Posnansky és Strelitz 24.739, Parafakögyár 25.460, Göth Jenő 25.462 pengővel. Ugyanitt **hőszigetelő munkára:** Nagybátony—Ujlaki 27.000, Parafakögyár 33.000, Unio szigetelő váll. 34.500, Helvey 36.750, Fejér és Dános 37.500, Goldstein Ármin 38.625, Welward és Kutasi 46.125 pengővel. Ugyanitt **asztalosmunkára:** Brichta József 7448, Petrics Gábor 11.822, ifj. Tomacsik György 13.163, Szauerland Péter 14.105, Kovács Jenő 14.425, Fischer András 14.790, Kutron Lajos 14.808, Petrovics Gábor 15.559, ifj. Hufnagel Imre 16.304, Polacsek Imre 17.998, Schramm József 18.260, Molnár János 18.364, Gera Lajos Fiai 18.742, Mecsér József 18.817, Kovacsics Károly 21.174, Fodor József 21.888, Hegyi Márton 12.250 pengővel. Ugyanitt **lakatosmunkára:** Márkus Lajos Rt. 44.370, Stieber Rt. 48.872, Kellner és Sándor 48.911, Reichenburg Jenő 49.290, Pick Ede 49.516, Skolkay Mátyás 53.887, Kajtár Lajos 55.234, Nagy Gyula 57.577, Hutter és Schrantz 74.860 pengővel.

A budai vízmű részére szükséges **csőkút munkáira** pályáztak: Erdélyi Henrik 44.340, Lapp Henrik 56.015, Zsigmondy Béla 57.516, Széchy Ede 58.585, Pittel és Brauesewetter 58.575, Hydro 99.492, Kalamaznik és Társa 134.870 pengővel.

A Boráros-téren és a Horthy Miklós-hidon, a budai feljárókon az összes **alépítményi munkákra** pályáztak: Barta József 72.576, Szász Albert 72.825, Csengery és Pallay 78.398, Kis Jenő 79.282, Széchy Ede 80.241, Hust Kornél 81.501, Berman Miksa 81.709, Bakáts Gyula 81.721, Rajk Sándor 84.794, Szegedy Béla Jenő 89.816, Schäffer Károly 9453 pengővel.

Uj versenytárgyalási kiírások

60 drb **számozógép** szállítására a Házinyomda részére, pályázni lehet február 27-én d. e. 9 óráig az elnöki ügyosztályon. Ugyanitt kő- és könyvnyomdai **festékek** szállítására február 20-án d. e. 9 óráig.

200.000 drb különféle **hegesztőpálca** szállítására a BSZKRT részére pályázni lehet február 26-án d. e. negyed 10 óráig. (Akácfa-utca 15. IV. em. 440.) Ugyanitt 10.000 drb **részelő újravágási munkálataira** február 26-án d. e. 9 óráig. Ugyanitt 15.000 kg. **különféle öntvény szállítására** február 26-án d. e. fél 10 óráig (Akácfa-u. 15. IV. em. 435.) Ugyanitt **ón- és csapágyfémek szállítására** február 23-án d. e. fél 10 óráig (Akácfa-u. 15. IV. em. 427.) Ugyanitt **textilanyagok szállítására** február 23-án d. e. 9 óráig (Akácfa-u. 15. IV. em. 439.)

A Művész-úti fogaskerekű megállónál létesítendő **üvegfalú várócsarnok építésére** pályázni lehet március 1-én d. e. 9 óráig. (Akácfa-u. 15. III .em. 302.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRŰZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ☎ Telefon: 1-861-54.

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 február 24 8. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

DARÁNYI KÁLMÁN

miniszterelnök:

„A kormány képviselője az autonómia segítségével és a kormány jóindulatával bizonyára meg fogja találni a közérdekből helyes módszereket és utakat"

Karafiáth Jenő, az új főpolgármester a Fővárosi Hirlapnak adott nyilatkozatában a városházi sajtó kritikai munkájának szükségességét hangsúlyozza

A szokásos ünnepi keretek között mutatkozott be *Karafiáth* Jenő, Budapest székesfőváros főpolgármestere a törvényhatósági bizottságnak. A szokásos ünnepi kereteken túl azonban történt valami, ami új, meglepő és módfelett reménytkeltő volt és ez *Darányi* Kálmán miniszterelnöknek és számos politikai előkelőségnek a főpolgármesteri beiktatón való megjelenése. Budapest polgársága nem a külsőségekben keresi a lényeget, ezúttal azonban mégis éreznie kellett, hogy a magyar kormány fejének megtisztelő látogatása nagyon sokat jelent. Úgy érezzük, hogy *Darányi* Kálmán miniszterelnöknek ez a gyönyörű, páratlan módon kifejező gesztusa új korszakot nyit meg a magyar kormányzat és a magyar székesfőváros között való viszonyban. Nincs panasza Budapestnek az előző kormányokra sem. Nem volt kormányelnök, nem volt belügyminiszter, nem volt kormányzat, amely ebben a városban ne látta volna a magyar kultúra koronáját, a szociális törekvések előharcosát, a Magyar Szent Korona legszebb értékét. És mégis ma azt kell mondanunk, hogy *Darányi* Kálmán miniszterelnöknek a főpolgármesteri beiktatón való megjelenése kötelezte őt arra, hogy a székesfővárosnak és lakosságának égető problémáit a legteljesebb jóakarattal, a kormány és a főváros között való egyetértéssel igyekezzék megoldani.

De ugyanezt éreztük *Karafiáth* Jenő főpolgármester meleg lírával telt, magasröptű, szép bemutatkozó beszédében is. Minden szaván átcsengett az, hogy ő, *Darányi* Kálmánnak, a magyar kormányzat nehéz időkben való higgadt és bölcs vezetőjének igazán bizalmi embere és egyenes küldöttje. Amíg *Karafiáth* Jenő első szava, első mondata hitvallás volt Budapest szeretete és a székesfőváros autonómiájának tökéletes tiszteletbentartása mellett, éppen úgy fogadalom volt *Darányi* Kálmán politikája mellett is, hiszen a saját szavai szerint „törekvéseinek sikerét maradandóan biztosítja a miniszterelnöknek kiválóan megbecsült egyénisége, köztünk léte, velünk érzése és nemcsak fővárosunk, hanem *az egész ország polgárságának nagy lelki megnyugvást jelentő higgadt politikai bölcsessége*". De miként a főpolgármester, úgy ennek a városnak minden lakosa rendületlenül hisz *Darányi* Kálmán alkotmánytiszteletében, alkotó munkakészségében, békeszeretetében és erkölcsi emelkedettségében. Amikor a miniszterelnök jött, megértő és áldozatos munkát kért a nemzet összességétől. Az új főpolgármester, mint a kormány küldöttje megfogja látni és bizonyára hamarosan örvendező lélekkel tolmácsolhatja a kormányelnöknek, hogy ebből a megértő és áldozatos munkából Budapest egész lakossága teljes hittel, odaadással akarja kivenni a részét, mert bízik benne, mert tudja, hogy ez az áldozatos munka elhárít fejünk fölül minden szélsőséges kísérletet, amely akadályozhatná, gátolhatná ennek a városnak további **virágzását.**

Ennek a városnak szívverése együtt hangzik az új főpolgármesternek mindazzal a kívánságával, amelyet bemutatkozó beszédében elmondott. Itt mindenki azt vallja, amit ő, hogy semmire nincs annyira szükség, mint a békességnek, a megértésnek, az ellentétek kiegyenlítésének, az egymás iránt érzett kölcsönös megbecsülésnek és a nyugodt munkalehetőségnek megteremtésére. Mindebben, büszkén valljuk, eddig sem volt hiány. De ha az ellenségeskedést, a gyűlöködést egy szikra kiválthatja, akkor meg kell mondanunk azt is, hogy *semmit sem kell jobban ápolni, féltve őrizni, mint a békességet, a megértést és a nyugodt munka lehetőségét.* Nem könnyű munka vár tehát az új főpolgármesterre, mert neki továbbra is vigyázni kell minden szikrára, amelynek nyomán tűz fakadhatna, minden gonosz nyomásra, amely robbanást idézhetne elő. Ezért esik jól Budapest egész lakosságának, hogy munkát, megértést, becsületet hirdet és hirdeti azt a józan, higgadt, igazán alkotó politikát, amelyet Darányi Kálmán hirdet.

Tele bizalommal, tele jóreménységgel várja a főváros lakossága az új főpolgármester tevékenységét, amelynek legfőbb erénye az lesz, ha folytatja azt, amit nagynevű elődje, Sipőcz Jenő elkezdett és szeretettel és jóindulattal, a pudapesti polgár lelki örömével nézi és segíti azt a nagyszerű munkát, amelyet *Szendy* Károly polgármester és vezérkara, valamint a főváros autonómiája kifejt.

*

Szerdán délután öt órakor kezdődött a főváros törvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlése, amelynek *egyetlen tárgya* az új főpolgármester, *Karafiáth* Jenő beiktatása volt. Ez az ünnepi aktus szinte példátlanul fényes külsőségek között zajlott le: a közgyülésen megjelent ugyanis *Darányi* Kálmán miniszterelnök, *Sztranyavszky* Sándor, a képviselőház elnöke, *Bornemisza* Géza, a kereskedelemügyi és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbízott iparügyi miniszter, *Ivády* Béla, a *Nemzeti Egység Pártjának* orsz. elnöke, *Tahy* László miniszterelnökségi, *Tasnádi Nagy* András kultusz- és *Mikecz* Ödön belügyi államtitkárok, *Kelemen* Kornél, az *OTT* elnöke, *Putnoky* Móric, a képviselőház háznagya, akiket a törvényhatósági bizottság tagjai *lelkes éljenzéssel köszöntöttek.* A megjelent közéleti előkelőségek a főpolgármesteri emelvénnyel szemközt felállított karosszékekben helyezkedtek el. Ott volt természetesen a főváros vezetősége, továbbá a törvényhatósági bizottsági tagok *szinte teljes számban.* A kivételes ünnepiesség külső hatását fokozta az a körülmény, hogy a terem csillárai valamennyi lámpásuk fényével ontották a ragyogást, *a karzat pedig zsúfolásig megtelt elegáns hölgyekkel és szmokingos urakkal.* A karzaton megjelent előkelőségek közt ott voltak az új főpolgármester tisztelői és barátai, de *megjelent a felesége és a legidősebb fia is.*

Szendy Károly polgármester nyitotta meg a közgyűlést, hangsúlyozva, hogy milyen

öröm tölti el az autonómiát akkor, amikor azt látja, hogy Magyarország miniszterelnöke és a közélet vezetői ilyen mély érdeklődést tanusítanak a főváros ügyei iránt.

Ismertette ezután a kormányzói kéziratot, majd indítványozta, hogy *Bárczy* István nyugalmazott miniszterrel az élen, harminctagú küldöttség hívja meg az új főpolgármestert a közgyűlési terembe.

Darányi Kálmán miniszterelnök nyilatkozata

A rövid szünetben, amiközben a törvényhatóság küldöttsége elment meghívni az új főpolgármestert, *Darányi* Kálmán miniszterelnök a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következőkben vázolta a főpolgármesteri beiktatásnak megkülönböztetett jelentőségét:

— Karafiáth Jenő barátom főpolgármesterré történt kinevezésétől sokat várok. Ismerem az ő lelkes, határozott egyéniségét és szeretettel szokta eredményre vinni, megvalósítani.

— A székesfővárosnak és lakosságának égető problémái reménlhetőleg rövidesen sorra kerülnek és a kormány képviselője az autonómia segítségével és a kormány jóindulatával bizonyára meg fogja találni a közérdekből helyes módszereket és utakat.

A kormány és az autonómia közti összhang érdekében

Eközben a küldöttség az első emeleten levő főpolgármesteri hivatalba ment, ahol a küldöttség vezetőjének, *Bárczy* Istvánnak szavaira *Karafiáth* Jenő a többi közt ezt mondta:

— Különösen értékessé teszi számomra ezt a megtisztelő meghívást, hogy

a küldöttség vezetője az a férfiú, akinek Budapest világvárosi patináját köszöni, s akinek nagyvonalú városi politikájáért nemcsak a mostani, de még az utánunk következő nemzedék is hálás lehet.

Hitet tett ezután arra, hogy nagynevű elődeinek nyomdokain haladva igyekszik *minden eddiginél bensőségesebbé tenni a kormány és a törvényhatósági bizottság között annyira kívánatos összhangot.*

Szendy Károly üdvözlőbeszéde

A törvényhatóság tagjai felállva, lelkes éljenzéssel fogadták Budapest új főpolgármesterét, aki nyomban letette a hivatalos esküt, majd szemmel látható meghatottsággal hallgatta végig *Szendy* Károly polgármester üdvözlő beszédét. Ennek a beszédnek kiragadjuk néhány mondatát, amelyek *méltóan illeszkednek bele a főváros autonómiájának díszes történetébe.*

— Az a város, — mondta a többi közt *Szendy* Károly, — amelynek most már Nagyméltóságod a főpolgármestere, *a nemzet alkotmányos szellemét és az önkormányzat ősi gondolatát féltékeny gonddal és példás közéleti tisztességgel őrzi* ... Budapestet is a polgárok nemes tulajdonságai tették naggyá ... *Nagyméltóságod mindig ugyanazokért a célokért dolgozott, amelyek mindnyájunk nemes becsvágya és szent kötelessége* ...

Ezután *Karafiáth* Jenő köszönte meg az üdvözlő szavakat és nagyszabású beszédben tett hitet *szülővárosának, Budapestnek szeretete mellett.*

— Szent énnekem ez a hely — mondta a többi közt, majd rámutatott a békesség, a megértés és egymás megbecsülésének fontosságára.

— *Munka, megértés, becsület: ez az én régi hitvallásom.*

Ezután nagynevü elődje, *Sipőcz* Jenő emlékének szentelt olyan mondatokat, amelyekben ott izzott az igazi barát mélységes szeretete és a közéleti férfiú őszinte elismerése, végül *az erkölcsi megújhodás*

mellett tört lándzsát és a magyarok Istenének áldását kérte.

A főpolgármester beszédének egyes részeit *pártkülönbség nélkül megéljenezték a bizottság tagjai, különösen ott, ahol a főváros autonómiájának sérthetetlenségéről beszélt.*

Karafiáth Jenő nyilatkozata a Fővárosi Hirlapnak

Hivatalának elfoglalása után *Karafiáth* Jenő főpolgármester volt szíves fogadni a *Fővárosi Hirlap* munkatársát, akinek nyilatkozatot adott. Az új főpolgármester egyébként

a Fővárosi Hirlap útján kéri a főváros ügyeit alaposan ismerő ujságírók hathatós támogatását

a közületet érintő fontos problémák mielőbbi megvalósulása érdekében. Figyelemreméltó nyilatkozatában ezeket mondotta *Karafiáth* Jenő:

— Mint már beiktatásom után tett első nyilatkozatomban is hangsúlyoztam, *a békesség, a megértés és a becsületes őszinteség nyílt, egyenes útján kívánok járni.* Munka, megértés, becsület! Ez az én régi hitvallásom, ez vezetett eddigi közéleti pályámon s ez a hármas célkitűzés vezet új működési körömben is.

— Bemutatkozóbeszédemben szándékosan kerültem minden olyan momentumot, ami a legkevésbbé is érinthette volna a beiktatás ünnepi jellegét, vagy alkalmat szolgáltathatott volna a legnemesebb értelemben vett vitára is. *Ez azonban természetesen a legkevésbbé sem jelenti azt, mintha nem lennének terveim, mintha ne lennék tisztában azokkal a célokkal, amelyekért az autonómiával egyetértésben a főváros érdekében teljes erőmből munkálkodni kívánok.* Talán olcsó sikert és nagy tapsvihart jelentett volna, ha terveimről nyilatkozom, én azonban *csak akkor kívánok velök a nyilvánosság elé lépni, ha a megoldás irányában már pozitívumok állanak rendelkezésemre.* Azt a bizalmat, amely hosszú politikai pályámon irántam megnyilvánult, úgy hiszem, éppen az alapozta meg, hogy mindig távol állott tőlem az igérgetés. Az eredmények mutatták, hogy sok olyan kérdéssel foglalkozom, amire *az érdekeltek talán nem is gondolnak.* Az időelőtti nyilatkozat, vagy közlemény *sokszor csirájában fojt meg olyan kísérletet, amely csendes, alapos előkészítés után hasznosnak és keresztülvihetőnek mutatkozik.*

— Arra kérem tehát a városházi sajtó munkatársait is, *akik alapos ismerői a főváros ügyeinek, akiknek hozzászólása nagy súllyal esik latba a közvélemény kialakításában és akiknek támogatására nemcsak számítok, de azt kérem is,* hogy várják meg mindig a következő másodperceet, — a mai modern újságírás ugyanis már a gondolatnál igyekszik utólérni az embert — s *minden kérdésben akkor foglaljanak állást, amikor az már tárgyalható formában jelentkezik s akkor azután gazdag tapasztalataik felhasználásával tárgyilagos és szükséges bírálatukkal segítsék a helyes megoldás útján a mielőbbi megvalósulás felé.*

A városházi ujságírók tisztelgése

A hivatalába beiktatott *Karafiáth* Jenő első útja csütörtökön délelőtt *Szendy* Károly polgármesterhez vezetett, majd felkereste *Lamotte* Károly és *Schuler* Dezső alpolgármestereket, utána pedig látogatást tett az ügyosztályvezető tanácsnokoknál. Délben fogadta a fővárosi rovatvezetők küldöttségét, akiknek nevében *Rátkai* Károly dr. szindikus üdvözölte őt, hangsúlyozva, hogy a városházi ujságírók *pártkülönbség nélkül* arra az erős talapzatra helyezkednek, amit *az önkormányzat* jelent.

Karafiáth Jenő főpolgármester megköszönte az üdvözlő szavakat és kijelentette, hogy *legfontosabb feladatának a pártok közötti harmonikus együttműködés biztosítását fogja tekinteni.*

Az ujságírókkal való beszélgetése során kijelentette, hogy terv szerint az új városházán fog tartózkodni, de amikor *személyes tárgyalást* óhajt folytatni a város vezetőivel, akkor *átmegy a régi városházára,* hogy ne legyen kénytelen a fővárosi törvényben biztosított ellenőrzési jog gyakorlása során az illetékes városházi tényezőket *állandóan magához kéretni és ezzel munkájukban hosszabb időre megzavarni.*

Karafiáth Jenő látogatása Bárczy Istvánnál és a volt főpolgármestereknél

Karafiáth Jenő főpolgármester a beiktatást követő csütörtöki napon felkereste lakásán *Bárczy* Istvánt, akinek *köszönetet mondott abból az alkalomból, hogy vállalta annak a küldöttségnek elnöki tisztét, amely őt a beiktató közgyülésre meghívta.*

Hivatalos látogatásai során felkereste elődeit: *Ripka* Ferencet és *Huszár* Aladárt, majd néhai *Sipőcz* Jenő *édesanyjánál tett tisztelgő látogatást.*

Szombaton délelőtt a kerületi elöljárók értekezletének elnökét, *Duday* Alajos kerületi elöljárót kereste fel, *Flaxmayer* József dr. főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetőjének kíséretében. A főpolgármesternek ez a látogatása *a kerületi elöljárók egyetemének is szólt,* akik a látogatást *együttesen viszonozzák, a főpolgármesternek a régi városházán levő hivatali helyiségében.*

A főpolgármester a NEP ünnepi estién

Nagy, ünnepi eseménnyé nőtt a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének* legutóbbi csütörtöki klubvacsorája, amely azért mégis megőrizte azt a családiasan meleg tónust, amely ezeket a csütörtöki estéket jellemzi. *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester volt a párnak vendége, akit nemcsak ünneplés, hanem olyan meleg és őszinte szeretet fogadott a pártkör falai között, hogy ez az est és annak sok meghatott és bensőséges eseménye kitörülhetetlenül emlékezetes marad mind a párt, mind az ünnepelt előtt.

Zsitvay Tibor dr. elnökkel élükön teljes számban egybegyűltek a párt törvényhatósági bizottsági tagjai, a kerületi elnökök, kültagok és emelték a vacsora fényét és jelentőségét az előkelő vendégek, akiknek soraiban ott volt *Szendy* Károly polgármester, *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, a *tanácsnoki, elöljárói és főtisztviselői kar* teljes számban, a párt országgyülési képviselő tagjai közül *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, *Usetty* Béla dr., *Terbócz* Imre, *Pőzel* István dr., továbbá *Ferenczy* Tibor dr. főkapitány, *Véssei* Ede dr., *Perczel* György dr., *Széll* Jenő dr. és *Baitz* József vezérigazgatók, *Márkus Jenő* dr. h. vezérigazgató, a Tanügyi Szervezet képviseletében *Dávid* Antal dr. egyetemi m. tanár, *Bernáth* István dr. igazgató és *Miklós* Béla főtitkár, továbbá *Balogh* Gábor gör. kel. esperes, *Kátay* Béla róm. kat. plébános, *Kiss* Lajos tűzoltófőparancsnok és még sokan mások.

A vacsora folyamán

Zsitvay Tibor dr.

köszöntötte *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármestert, azt a férfiút, akit *új méltóságában a főváros egész közönségének őszinte bizalma kísér és aki mögött zárt sorokban sorakozik fel a párt,* abban a tudatban, hogy teljes mértékben átérzi azt a szellemet, amelyet a párt képvisel.

— Bizalom és szeretet fogad téged, — mondta ezután, — mert életed nyitott könyv. Amikor Budapesten kereszténységről beszélni gúny tárgya volt, amikor Budapesten a keresztény erkölcsöt mint közéleti programot megpendíteni nevetség és üldözés tárgya volt, akkor állottál te egy kicsiny kör élére, akkor indultál el közéleti pályádra és hirdettél keresztény nemzeti eszméket. *Nem gyűlöléséget, hanem szeretetet, nem rombolást, de haladást, építő munkát, keresztényi szeretetben, ősi magyar szellemben.* Keresztény voltál, amikor ezért nem járt elismerés, *keresztény voltál nem konjunktúrából, de meggyőződésből* és azok az intézmények, amelyeket elindítottál, változatlanul követték ezeket az eszményeket. Tárt karokkal és tárt szívvel fogadunk, mert *szükségünk van arra, hogy pártokon felülemelkedő olyan férfiúval haladhassunk az élen, aki teljes bizalmát bírja a kormánynak és a főváros autonómiájának.* Mi úgy érezzük, ilyen férfiú vagy és betöltöd a törvénynek szavát, amely a főpolgármester első kötelességévé azt teszi, hogy szószólója legyen az autonómia érdekeinek a kormánynál. Hivatásod nemcsak nemes és szép, de magasztos is, mert szíved szerint *egyszerre szolgálhatod a nemzetet és a fővárost.* Isten adja, hogy az a bizalom, amely körülvesz téged, végigkísérjen azon az úton, amelyre léptél. A baráti lélek rendíthetetlen hűsége él benned, ezzel a hűséggel szolgáld e főváros népét s azzal a szeretettel, amelyre magad is érdemes vagy és amelyre e főváros népe annyira rászorul.

Zúgott az éljenzés és a taps, percekig ünnepelték lelkesen *Karafiáth* Jenőt, amikor *Zsitvay* Tibor meghatott hangon befejezte beszédét. Melegen éljeneztek akkor is, amikor a beszéd során *Szendy* Károly polgármestert üdvözölte nagy melegséggel a szónok.

Karafiáth Jenő

főpolgármester

válaszolt ezután látható megindultsággal, közvetlen beszédben az üdvözlésre. Először arról a *négy évtizedes meghitt barátságról* szólott, amely *Zsitvay* Tiborral összeforrasztotta, majd megköszönte a szeretetteljes fogadtatást.

— Annyi bizalommal ajándékoztatok meg, — mondta, — hogy kétszeresen súlyos felelősségérzetem és lelkiismeretem is erősen szembeszáll önmagammal: vajjon eleget tudok-e tenni az előlegezett bizalomnak. De ha tudatában vagyok is erőim végességének, úgy érzem, hogy a ti önzetlen támogatástokkal, ennek a pártnak teljes bizalmával és az autonómia tisztviselőkarának segítségével, amelynek élén régi barátom, *Szendy* Károly polgármester úr áll, sikerülni fog megfelelni vállalt feladatomnak. Ugy érzem, talán véges erőimmel is megfelelek az előlegezett bizalomnak, hiszen *egész lélekkel adom minden erőmet ehhez a munkához, adom mindazt, amiért éltem és amiért, úgy érzem, érdemes volt élni és dolgozni.*

— Bízom abban, — fejezte be beszédét, — hogy Isten segítségével, ilyen hadsereg élén állva, feltétlenül győzelem lesz a mi jutalmunk. *Nem úgy fogunk küzdeni, hogy bárkit is bántsunk, hogy bárki érzékenységét megsértsük, hanem igazságos törekvéseink helyességének, utaink tisztaságának, s annak tudatával, hogy csak: In hoc signo vinces.*

Hosszantartó, rendkívül meleg ünneplésben részesítette az éljenző, tapsoló társaság *Karafiáth* Jenőt, majd, amikor végre elcsendesedett a terem,

Szendy Károly polgármester

szólalt fel. Derüs hangulatot keltve, kedves emlékeket elevenített fel *Karafiáth* Jenővel és *Zsitvay* Tiborral való régi barátságából, majd szeretettel és bizalommal köszöntötte az új főpolgármestert, azzal a reménységgel és abban a meggyőződésben, hogy nagy nyeresége lesz a fővárosnak, hogy ő képviseli érdekeit a kormányzat előtt.

Végül *Zsitvay* Tibor *Nagy* Antal törvényhatósági bizottsági tagot üdvözölte, kiváló érdemeinek hangsúlyozásával, abból az alkalomból, hogy a Kereskedelmi és Iparkamara felsőházi tagjává választotta.

Kedélyes órák a vacsora után

A vacsora után még sokáig zajlott az élet a pártkör termeiben. *Karafiáth* Jenő egy ideig *Zsitvay* oldalán vegyült el a társaságban, de Zsitvayt csakhamar körülvették azok a párttagok, akik csütörtök estéken kihallgatást kérnek és akik az ünnepi alkalommal sem maradtak el. Karafiáth Jenő most egyidőre kalauz nélkül maradt, de ez nem feszélyezte, mert látszott, teljesen otthon érzi magát a pártkörben, ahol annyi sok ismerős köszönti és ahol olyan melegen sugározza be a szeretet.

Szinte kézről-kézre adták, újabb és újabb csoportok verődtek össze körülötte és sűrün újultak fel emlékek, régi esetek, jelül a főpolgármester nagyszerű memóriájának. Sok olyan régi ismerőst talált, akivel a közös emlékek szíve szerelméhez, a *Balatonhoz* fűződtek.

— *Régen ismerjük egymást,* — mondta ennek is, annak is, amikor bemutatkoztak, abban a hitben, hogy Karafiáth Jenő évtizedek előtti találkozásokra már nem emlékszik.

Kenese, Akarattya, ahol a főpolgármester villája van, *Füred, Füzfő* körül folyt a társalgás és a főpolgármester részletes pontossággal emlékezett meg a füzfői telepítésről, amelyben maga is közrejátszott kultuszminiszter korában, miután ott a katolikus tanulmányi alap birtoka terül el.

*

A közeli és a patinás mult emlékei mellett, mérsékelt fordulattal, kényesebb várospolitikai kérdést vett elő az egyik városatya, mire a főpolgármester tréfás, elhárító mozdulattal mondta:

— *Az autonómiába nem avatkozom bele.*

— A költészet bizonyára békésebb terület, — mondtuk és megkérdeztük a főpolgármestert, hogy a múzsákhoz nem lett-e hűtelen, *ír-e még verseket.*

— Írok, — válaszolta, — amint az *Uj Idők* legutóbbi száma is mutatja és a versemet, — tette hozzá mosolyogva, — *akkor fogadták el, amikor még nem voltam főpolgármester.*

Irodalomról, ujságírásról láthatólag szívesen beszél Karafiáth Jenő, akit visszavitt az emlékezet a régi *Budapesti Hirlaphoz,* amelybe sokszor írt. De volt a lap körül egy más fajta szerepe is.

— *Pinceőrség parancsnoka voltam egyszer a Budapesti Hirlapnál,* — mondta és látva a csodálkozó tekinteteket, elmagyarázta, hogy 1904-ben, amikor a szociálisták megostromolták a Budapesti Hirlapot, *ő volt a parancsnoka a negyventagú védőőrségnek,* amely ott állott készenlétben a pincében, ahol a nagy papiros-bálákat raktározták el.

— Ennek a viharos időnek a hőse *Sipulusz* volt, *aki testével védte a kaput az ostromlókkal szemben,* — mondta a főpolgármester a társaságnak, amely nagy érdeklődéssel figyelte szavait.

*

Miközben újabb csoport gyürüzött körülötte, valaki *papírlapot nyujtott át a főpolgármesternek.*

— Nono, — mondta, — csak nem protezsálsz valakit? *A protekció nálam visszafelé szokott elsülni.*

A hang tréfás volt, de a magjában komolyság rejtőzött. Ám ma, az ünnepi hangulatban, nem akartuk észrevenni a komoly tónust és kihasználva a derült, megkérdeztük:

— Érdekes volna tudni, *ki volt az a valaki, aki Kegyelmes Uramnak, főpolgármestersége kezdetén a legelső kérvényt átadta.*

A kérdésen láthatólag jól mulatott a főpolgármester és meg is adta a választ.

— A legelső kérvényt nem főpolgármesterré történt kineveztetésem után kaptam, hanem *előtte, Jóval előtte,* még akkor, amikor egyetlen lap sem említette a nevemet.

Most *Zsitvay* Tibor közeledett a főpolgármesterhez, mire tisztelettel széttágult az embergyürü és kedvtelve nézte mindenki a két hűséges barátot, akinek a vallomása egy órával ezelőtt a fehér asztalnál olyan meghatóan szép volt, hogy nagyon sokáig nem lehet elfelejteni.

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

Hídavatás

Irta: GAZDY JENŐ
törvényhatósági bizottsági tag

On revient toujours... Ezt a régi szállóigét juttatja eszünkbe mindaz, ami utóbbi időben az autonómia körül történik.

Amikor Pest-Budát egyesítették, az 1872. évi XXXVI. t.-c. 3. §-a valóban klasszikus és monumentális szavakkal határozta meg az autonómia fogalmát.

„Önkormányzati jogánál fogva a főváros saját belügyeiben önállólag intézkedik, határoz és szabályrendeleteket alkot s határozatait és szabályrendeleteit saját közegei által hajtja végre, tisztviselőit választja, az önkormányzat és közigazgatás költségeit megállapítja s a fedezetről gondoskodik, a kormánnyal közvetlenül érintkezik."

Nem úgy tűnnek-e fel ezek a szavak, mint valamely várbástyának hatalmas sziklatömbjei. Valóban nem ok nélkül lehetett beszélni az autonómia bástyáiról, amelyek mögé húzódva a polgárság maga intézkedett saját ügyeiről.

Mennyire vérszegénynek látszik ezzel szemben az új fővárosi törvény, az 1930. évi XVIII. t.-c. 1. §-ának szövegezése:

„Budapest székesfőváros önálló törvényhatóság, amely ebből folyó jogait a törvény korlátai között gyakorolja. A törvényhatóság a kormánnyal közvetlenül érintkezik."

Ha az előbbi szöveg a bástyafalak monumentalitását juttatta eszünkbe, ennél a hűvös meghatározásnál valóban csak „a törvény korlátai" szavak csendülnek ki erőteljesebben.

Eltűnt a már legendás hírű tekintetes tanács is. Ötvennyolc év után mintha az egykor hatalmas bástyafalak repedeztek, omladoztak volna. Mert csodálatosak az emberi történések.

Folyton hangoztatjuk a boldog békeidők jó sorát, vágyva várjuk vissza a békebeli állapotok világát. És ugyanakkor sorra romboljuk le azokat az intézményeket és kiesinyítjük le azokat a tényezőket, amelyek ezt a boldog békebeli világot megteremtették és fenntartották.

Az individualizmus és kollektivizmusnak nem új, sőt nagyon is régi, de mostanában újból kiújult harcában nem maradt semmi sem érintetlen. Sőt — valljuk be — több veszett el, mint amennyit nyertünk.

Ez a kollektivizmus, amit az autonómiákkal szemben a centrális erők hatalmas egybefoglaló és uniformizáló törekvése képviselt, természetszerűleg hozta létre azt a hűvös légkört, amely az utóbbi időkben a főváros és az államhatalom között észlelhető volt.

A *szanálási intézkedések* is csak ebből a légkörből származhattak. Hiszen kitűnt, hogy azokra komoly szükség nem volt. Az eredményeire pedig valóban joggal el lehet mondani, hogy sokkal több áldozattal jártak, mint hasznnal.

Szerencsére a világ dolgai örök forgásban vannak. Új kormányok, új belátások jönnek. És nem mindig rosszabbak, mint a régi.

Az *új főpolgármester* erről komoly tanúságot akart tenni az ő megnyitó beszédében. Határozott hangon csendült ki szavaiból az a készség, hogy *erős hidat verjen* a székesfőváros és a kormány között, amelyen, könnyen és biztonsággal járva, találja meg a két tényező a régi hittel és szeretettel ápolt kapcsolatokat.

Fölülkerekedett újból az az egyedül helyes megfontolás, hogy a főváros és az ország érdekei szoros kapcsolatban vannak egymással és ezeknek a kapcsolatoknak a lazítása minden irányban csak káros következményekkel járhat.

A kormány tüntető melegséggel vett részt ezen az eszmei hídavató ünnepségen. Így szankcionálta azokat a törekvéseket, amelyeket a főpolgármester exponált.

Nyugodtak lehetünk tehát, hogy az a békés és megértő atmoszféra, amelyre a mai nehéz időkben a székesfőváros polgárságának inkább szüksége van, mint bármikor, ismét át fogja melegíteni az autonómia életét és működését.

Ettől várjuk a polgárság javát és boldogulását.

ZSITVAY TIBOR

a kerületek szervezéséről és a párt legközelebbi munkaprogramjáról

A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete közel két héten át nélkülözte elnökének, *Zsitvay* Tibor dr.-nak vezető tevékenységét. Betegség tartotta távol a munkától *Zsitvay* Tibort, aki azonban szerdán már elhagyta a betegszobát, délután résztvett *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármesteri beiktatásán, csütörtökön pedig a pártkörben üdvözölte a párt illusztris vendégét, a főpolgármestert. A két hétig nagyon hiányzó elnököt most fokozott mértékben vették körül párthívei és az ünnepi est keretében is egész sereg hivatalos elintézni való szakadt *Zsitvay* Tiborra.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa mégis módot talált arra, hogy megkérdezze

Zsitvay Tibor dr.
pártelnökőt

arról, hogy milyen feladatok és tervek foglalkoztatják a legközelebbi időkben a pártot.

— Jelentős eseménye készül a közelebbi napokban pártéletünknek.

Egyik pártvacsoránkon meg fog jelenni körünkben Darányi Kálmán miniszterelnök úr,

akit elsőizben üdvözölhetünk majd a pártkör falai között.

— A pártszervező tevékenység keretében soron van *a kerületek meglátogatása*, ami szerves összefüggésben van a párt új szervezeti szabályzatának életbeléptetésével. Mint ismeretes, a pártértekezlet jóváhagyta az újonnan elkészült szervezeti szabályokat, amelyeknek végrehajtási intézkedésein dolgozik még az előkészítő bizottság. Ha ez elkészül és a pártértekezlet elfogadja a szabályzat végleges szövegét,

megindul a párt átszervezése és megalakulnak a kerületi pártválasztmányok,

amelyek a kerületek pártéletét lesznek hivatva irányítani. A kerületi szervezés befejezése után *személyesen keresem fel mind a tizennégy kerületet.*

— Ezzel a munkával párhuzamosan megkezdjük

városrendezési tanácskozásainkat.

A nagy közlekedési kérdések megoldása az első fejezet, amelynek tisztázására legközelebb megkezdjük, kiváló szakértők bevonásával, *ankétünket.* Remélem, a megtartandó előadások és nyomukban a viták sok mindent tisztáznak és módot adnak arra, hogy pártunk méltóképen állást foglalhasson a főváros messzi jövőjére befolyást gyakorló nagy városrendezési kérdésekben.

Zsitvay Tibor kijelentései széles körben keltenek érdeklődést és bizonyára nagy örömmel fogadják a kerületek is az élénk pártmunkának rendszeresebb alapokra fektetését, nemkülönben a pártelnök kilátásba helyezett látogatásának hírét.

Tavasszal nagy útépítkezés indul a Horthy Miklós-hídon át vezető forgalom lebonyolítására

Megépítik a Nagykörút folytatását: a budai Szent István-útat

A tavasszal megkezdődik a nagy munkaszezon, amelyre gazdag programot állított fel az út- és csatornaügyi ügyosztály is. Azokról a munkálatokról, amelyekre az előkészítő lépések már megindultak,

Király Kálmán
tanácsnok,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője a következő felvilágosítást adta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A II. ügyosztály munkája keretében az út- és csatornaépítési munkák egész sora kerül a tavasz folyamán megoldásra. A minap készült el *a soroksári-úti központi szivattyútelep szennyvíz-nyomó csöve,* most pedig megindul *az angyalföldi csatornaszivattyútelep* alépítményeinek építkezése, melynek megkezdését a fellebbezések sokáig késleltették. Megfelelő időben sor kerül a felépítményi munkák versenytárgyalásának kiírására.

— Az óbudai kivezető főút csatornáját

négy szakaszra osztva adjuk munkába. A versenytárgyaláson *csak az első szakaszra nézve kaptunk megfelelő végösszegű, szabályszerű árajánlatokat,* míg a másik három szakasz munkálatainak kiadására a beérkezett ajánlatok *nem feleltek meg a szabályszerűség szempontjából a kívánalmaknak* és ezért február *20-iki* határidővel *újabb, zártkörű versenytárgyalást tartottunk.* Az ajánlatok most vannak feldolgozás alatt.

— *A kerületi kövezetjavítási és kisebb kövezési munkákra* megtartott versenytárgyalásra vonatkozó ügyosztályi javaslatot az út- és csatornaépítési szakbizottság magáévá tette és a legutóbbi napokban kerültek felbontásra *a kerületi aszfaltozási* munkákra, valamint *az Üllői-út egyes szakaszainak kövezésére* beérkezett árajánlatok.

— Mindent a lehető leggyorsabb tempóban igyekezünk lebonyolítani, a városrendezési szempontokon túlmenően már csak azért is, hogy

minél előbb minél több munkát tudjunk adni az iparnak és a munkástömegeknek.

— *Nagyarányú munkák elvégzése van soron az épülő Duna-híddal kapcsolatban.* A Horthy Miklós-híd megépítése és a közel jövőben, az idei év szeptemberében történő ünnepies átadása szükségessé teszi, hogy a budai rész forgalmi útvonalait vele szervesen összekapcsoljuk.

A pesti Nagykörút, illetve közvetlenebbül a Ferenc-körút jövőbeni folytatása a budai oldalon kiépítendő Szent István-út lesz.

— Ennek a tervezett útnak a vonala ma még részben kiépítetlen területen halad, részben pedig még nincs megnyitva.

— A mai közlekedési, forgalmi viszonyoknak megfelelő összeköttetést, a villamos vágányok meghosszabbítását, a Horthy Miklós-útba bekapcsolva, a főváros a *Verpeléti-uton* fogja megvalósítani. Emiatt szükségessé vált a Verpeléti-útnak egyidejű rendezése, a főforgalmi úthálózatba olyan módon való bekapcsolódása, hogy az igényeknek burkolat tekintetében is megfeleljen.

A Verpeléti-út rendezését ezért a kora tavaszi munkálatok sorában kívánjuk megindítani.

— A nyilvános versenytárgyalást a mintegy *300.000 pengő* értékű kövezési, aszfaltozási és a hosszú útszakasz teljes átépítési munkáira *március 9-iki* határidőre kiírtuk.

— A Horthy Miklós-híd megépítésével kapcsolatban

a budai hídfő környékének kertészeti rendezése

is megkezdődik. Mintegy 50.000 pengőt igénylő munkálatról van szó, amelyet az út- és csatornaépítési, valamint a pénzügyi bizottság letárgyalt már.

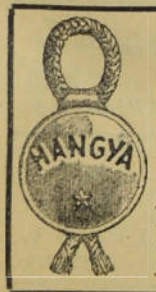

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: I—460—85.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém !
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLOAK!

PRIMUSZ JÁNOS
ÉPITŐMESTER
TELEFON: 1—876—42. BUDAPEST, FERENC-KRT 24.

Kemény Tibor
gépműhely
készít gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint precíz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egé zségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

Még ebben az évben dönt a Máv a budai központi pályaudvarról és a Déli vasút kitelepítéséről

Rövid időn belül megnyílik a meghosszabbított Andrássy-út első szakasza

A városrendezés különböző problémái egyre nagyobb mértékben tolulnak előtérbe. A Horthy Miklós-híd környékének rendezése és a híddal kapcsolatos közlekedési problémák megoldása, valamint a tervbevett új útvonalak: a Madách Imre-sugárút és az Andrássy-út meghosszabbítása mellett a főváros vezetőségét és a Közmunkatanácsot főképpen az Államvasutak nagy rendezési tervei, a pályaudvarok és vasúti vonalak áthelyezése foglalkoztatják. Ezekről a főváros jövendő fejlődésére kiható, nagy problémákról kérdeztük

Kempelen Ágoston

tanácsnokot,

a városrendezési és magánépítési ügyosztály vezetőjét, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő érdekes felvilágosításokat adta:

Az óbudai hidfő környékének rendezésére

kiírt közmunkatanácsi pályázat március 2-án jár le. Ennélfogva egészen közel van az a terminus, amidőn ismeretessé válnak a magyar mérnököknek a város rendezése szempontjából fontos problémát illető elképzelései. Ügyosztályom elkészítette *saját tervét* a hídfő környékének rendezésére és most, ha a közmunkatanácsi pályázat során benyujtott tervek elbirálásra kerülnek, akkor kezdődik voltaképpen *a megvalósítás munkája.* Egy bizonyos, hogy

az óbudai hidfő megoldása nem nagyon sürgős,

mert hiszen egy pár esztendő feltétlenül eltelik addig, amíg majd a gyakorlati szükség esete fennforog. A Közmunkatanács az óbudai híd Hungária-körúti hídfőjének rendezésére még nem írt ki pályázatot, ez a körülmény egymagában is bizonyítja véleményem helyességét. Természetesen nem hanyagoljuk el a kérdés megoldását, mert magunk is úgy véljük, hogy minél előbb meg kell teremteni azokat a feltételeket, amelyek egyrészt a III. kerület továbbfejlesztését biztosíthatják, másrészt elhárítanak minden akadályt az új Dunahíd építésének útjából.

— A Horthy Miklós-híd környékén

már más a helyzet. A pesti hídfő kiépítési munkálatai befejezésükhöz közelednek, a budai hídfőnél is megtörtént a területrendezés és *rövidesen megkezdődik az út- és csatornaépítési munka is.* A nagyközönség általában azt hiszi, hogy a Horthy Miklós-híd megnyitásával egyidejüleg sor kerül a Lágymányos és Kelenföld teljes városrendezésére. Ez a felfogás téves. *Egyelőre ugyanis, — főként anyagi okok miatt — csak arról van szó, hogy a Horthy Miklós-hídon Pestről Budára irányuló forgalmat a Verpeléti-út illetőleg a Budafoki-út irányába kapcsoljuk be.* A kelenföldi pályaudvarhoz vezető főút kiépítése tehát későbbi programpont, amihez hozzájárul az is, hogy *mindaddig, amíg az Államvasutak igazgatósága el nem döntötte, mi történik a kelenföldi pályaudvarral, minden munka korai lenne.* Meggyőződésem szerint

ebben az esztendőben feltétlenül állást foglal a MÁV a kelenföldi pályaudvart illetően és ugyanekkor dönt a budai központi pályaudvar helyének kijelöléséről is.

A budai központi pályaudvar helyének megállapítása szoros összefüggésben áll a jelenlegi *délivasúti pályaudvar kitelepítésével is.* A MÁV, előreláthatóan, *kölcsöntőkék igénybevételével fogja megoldani a pályaudvarok átrendezését,* mert ha a felszabaduló területek értékesítéséből tekintélyes összegek fognak is majd rendelkezésre állani, ezeket csak akkor lehet felhasználni, ha előzőleg már megépült az új pályaudvar.

— Véleményem szerint *a felszabaduló területeket biztosan lehet majd értékesíteni,* csakhogy a telekpiac alakulását nem lehet mesterségesen befolyásolni, vagyis könnyen előfordulhat, amint előfordult a székesfőváros által árverésen eladni szándékolt közműves telkek tekintélyes részével is, hogy *a pénzzé tétel hosszú esztendőkbe telik.*

— A fővárosi telekeladási akcióról

annakidején azt írták a lapok, hogy az meghiúsultnak tekinthető. Ugy érzem, helyénvaló, ha eloszlatom ezt a tévedést, mert most utólag meg lehet már állapítani, hogy

a kiszemelt telkekből mintegy 2,200.000 pengő összeg tényleg befolyt a főváros pénztárába.

Az igaz ugyan, hogy az árveréseken a kijelölt telkeknek csak kisebb hányadát sikerült értékesítenünk, viszont az árverés felhívta a figyelmet a telekvásárlók körében és az eredeti kikiáltási árak figyelembevételével és sok esetben azoknál magasabban *az árverések után szabadkézből több telket sikerült értékesítenünk.*

— A székesfőváros legközelebbi továbbfejlődése szempontjából igen nagyjelentőségű

a Madách Imre-sugárút megnyitása,

amire most már meg is történtek a konkrét intézkedések és a hajdani *Orczy-ház* rövidesen eltűnik a föld színéről. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa páratlan céltudatossággal és ügybuzgalommal munkálkodik a különböző főútvonal-nyitási ügyek előbbrevitelén. Tudomásom szerint

az Andrássy-út vonalának meghosszabbítására sok intézkedés történt és rövid időn belül megtörténik a sugárútnak a Kassai-térig való megnyitása.

Egyelőre nem teljes szélességében nyílik meg az új útvonal, hanem csak *kilenc méter szélességben.* Ez is jelentékeny eredmény azonban, mert a közúti- és gyalogjáró forgalmat átmenetileg biztosítani lehet vele. *A kisajátítási eljárások az Andrássy-út tervbevett meghosszabbítása mentén mindenütt folyamatban vannak* és egészen bizonyos, hogy pár esztendő leforgásával ennek az útvonalnak révén jelentős változások következnek be a főváros egészséges irányú továbbfejlődésében.

HÍREK A PÁRTBÓL

A várospolitika aktuális kérdései a pártértekezlet előtt

A *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete* hétfőn este *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével a február 24-iki közgyűlés napirendjének letárgyalására pártértekezletet tartott, amelyen *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester is résztvett. A párt állásfoglalásáról

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tag, a pártszervezet h. főtitkára

a következőkben tájékoztatta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

— A pártértekezlet tárgyalásának anyaga a szerdai közgyülés napirendje volt. Napirend előtt *Kertész* Elemér indítványára elhatározta a pártértekezlet, hogy *a frontharcos törvény mielőbbi megvalósítását* fogja sürgetni és indítványozza, hogy ezt a főváros is szorgalmazza.

— *A Horthy Miklós-híd budai hídfőjének rendezése* kapcsán a pártértekezlet olyan irányban foglalt állást, hogy az *egész lágymányosi Dunapart kérdésének szerves és nagyvonalú megoldása* volna sürgős *az állandó vásártérület* és a *Nemzeti Stadion* megvalósításával kapcsolatban.

— A pártértekezlet sürgősnek tartotta a *népligeti iskolai sporttelep* építésének befejezését, azonban kifogásolta, hogy ez a befejezés a XI. kerületi kereskedelmi iskola fedezetének felhasználásával történik.

— A fővárosnak az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal* költségeihez való állandó hozzájárulása ügyével kapcsolatban a párt ismételten utalt annak fontosságára, hogy *az összes idegenforgalmi szervek végre összefogjanak* és az együttműködés az organizálásban is kifejezésre jusson.

— Őszinte örömmel vette tudomásul a pártértekezlet, hogy *a házszámtáblák kötelező kivilágítása* azoknak az elveknek megfelelően fog történni, amelyeket a párt kezdeményezésére az összes pártok elfogadtak, első sorban, hogy *a kisipar az adódó munkálatokba feltétlenül belekapcsolódik.*

— Megelégedéssel vette tudomásul a pártértekezlet azt is, hogy a párt elnökének kívánságára *a belvárosi római katolikus plébánia templom* ügye is *végleges megoldást nyer* a további toldozás-foldozás helyett. Az *Attila-utcai elektromos építkezéssel* kapcsolatban a párt *nyilvános tervpályázat* kiírását tartja szükségesnek.

Miért marad el az orvoskamarai bizottsági tagok választása

A február 24-iki közgyülés napirendjére ki volt tüzve az *orvoskamara választmányi tagjai közül törvény szerint választandó törvényhatósági bizottsági tagok megválasztása,* de ezt a napirendi pontot *levették a tárgysorozatról.* Érdeklődtünk ennek a kérdésnek háttere és sorsa iránt és jól informált helyről a következő felvilágositást kaptuk:

— Az orvosi kart jelenleg képviselő bizottsági tagokat az *Orvosszövetség választmányából választották meg.* Az orvosi kamarák megalkotásáról szóló törvényt végrehajtó rendelet értelmében a székesfőváros törvényhatósági bizottságának *a kamarák választmányából* kell az orvosi kart képviselő törvényhatósági bizottsági tagokat megválasztani. Ez a rendelkezés ellentétben van a már megalakult törvényhatósági bizottság stabilitását biztosító azzal a gyakorlattal, hogy a kamarai választmányban bekövetkező változások az egyszer már megválasztott törvényhatósági bizottsági tag bizottsági tagságát még akkor se érintik, ha egyébként megszűnt választmányi tag lenni.

— A budapesti orvoskamarai választást, mint köztudomású, nagyon alaposnak látszó *petícióval támadták meg,* amellyel most foglalkozik a közigazgatási bíróság. *A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének* tehát az volt az álláspontja, hogy akkor, amikor a választmány sorsa jogilag még tisztázatlan, *ne erőszakolják keresztül a törvényhatósági bizottság stabilitását úgy is sértő és megbolygató új választást, hanem várják be a panasz elintézését.* A kérdés jelenleg is tisztázatlan és kiforratlan állapota vezetett arra, hogy *a már napirendre kitűzött választást levették a közgyülés tárgysorozatáról.*

Mozgalom a vizivárosi kislakásos építkezések érdekében. A Viziváros rendezési tervével kapcsolatban a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének II. kerületi központja mozgalmat indított *a meginduló nagy építkezések miatt kiszoruló kispolgárság elhelyezése érdekében.* Hathatósan támogatják *Harrer* Ferenc dr. és *Terbócz* Imre országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági tagok ezt a mozgalmat, amelynek szolgálatában a pártkörben előadást tartott *Grenyó* Bertalan, a II. kerületi Iparos Kör elnöke. *Hivert* Dezső dr., a II. kerületi pártszervezet ügyvezető elnöke mondott bevezető beszédet, amelyben ismertette a Viziváros rendezésével kapcsolatos kérdéseket és üdvözölte az előadáson megjelent *Vezér* Károly h. előljárót és *Szécsy* Jenő műszaki főtanácsost. *Grenyó* Bertalan előadásában hangsulyozta, hogy a Viziváros rendezése miatt kiszoruló kispolgárság elhelyezéséről gondoskodni kell és ebből a célból *a Viziváros több pontján, fővárosi telkeken olcsó bérü kislakások vagy városi bérházak épüljenek.* Erre a célre legalkalmasabbnak kinálkozik a Nyul-kaszárnya telektömjének gyorskocsi-utcai oldala és a Margitkörúton a város által kisajátított telektömb egy része. Ha lehetséges volt Óbudán és a perifériákon városi bérházakat épiteni, a Viziárosban, amellett, hogy feltétlenül szükségessé teszi a városrendezés, sokkal rentábilisabb lenne ez az építkezés a fővárosra nézve.

Előadás a józsefvárosi pártkörben. A VIII. kerületi pártszervezet női csoportja, *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag nejének vezetésével, február 25-én, csütörtökön este 7 órakor a Baross-utca 79. számú körhelyiségben előadó estét rendez. *Karácsony* Sándor dr. egyetemi tanár tart előadást „A nő a magyar társadalomban" címmel. A női bizottság minden érdeklődőt szívesen lát. Belépő díj nincsen.

Pártvacsora a VI. kerületben. A NEP Fővárosi Szervezetének VI. kerületi központja százötven terítékes pártvacsorát rendezett, amelyen megjelent a kerület egész pártvezetősége *Schoepflin* Lajos dr. elnök és *Schilling* Endre dr. elnökhelyettes vezetésével. A központi szociális női csoport küldöttséggel képviseltette magát, amelynek élén megjelentek *Demján* Gyuláné és *Kováts* Istvánné dr.-né elnöknők. Felszólaltak az említetteken kívül: *Bakonyi* Pál és *Aczél* Ernő dr. elnökségi tagok. A nagyszámú résztvevő lelkes tapsokkal méltatta a szónoklatokat és egyhangú bizalom nyilvánult meg a vezetőség iránt. A rendezés munkáját *Tarján* Nándor titkár kitűnően végezte.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V.Kárpát-u.5.

WINART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Több templom és műemlék felemelésével foglalkozik a főváros

Előljárósági székházak, templomok és más középületek építési programja — Tüzelési próbák és fűtésellenőrzés

A főutcai Flórián-kápolna felemelési munkálatai, amelyek *Friedrich* Lajos műszaki főtanácsos kitünő szabadalmának alkalmazásával éppen a napokban fejeződtek be, szükségszerűen irányították a figyelmet a székesfőváros magasépítési ügyosztálya felé, amelynek kötelékében Fridrich főtanácsos szolgálatot teljesit. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa *Wossala* Sándorhoz, az ügyosztály vezetőjéhez fordult és megkérdezte, vajjon a Flórián-kápolna felemelése után kerül-e sor más hasonló munkák keresztülvitelére.

Wossala Sándor
tanácsnok,

a magasépítési ügyosztály vezetője kérdésünkre a következő felvilágositást adta, egyben érdekes tájékoztatást nyujtva azokról az ügyekről, melyekkel jelenleg az ügyosztály foglalkozik:

— A Flórián-kápolna sikeres felemelése mindannyiunknak nagy örömet jelent, nemcsak azért, mert ezzel ezt a műemlék számba menő régi épületet sikerült konzerválnunk, hanem azért is, mert a példa bizonyitja, hogy a műszaki tudomány jelenlegi fejlett fokán az ilyen nagyon kényes természetü tevékenység is teljes biztonsággal megoldható. *A fővárosban több olyan középület van, amely a város szükségszerű fejlődése következtében az úttest szinvonala alá került.* Ilyen például a *Batthyány-téri Szent Anna-templom* és ezek közé kell sorolni az Eskü-téren álló *belvárosi főplébániatemplomot is.* Ez utóbbinak felemeléséről és jelenlegi helyéről való eltolásáról már hónapokkal ezelőtt volt szó s könnyen lehetséges, hogy most

a Flórián-kápolna felemelésének befejezte után már konkrétebb formában fog szóbakerülni hasonló munkálatok elvégzése más műemlék jellegü épületeknél is.

— Ügyosztályomban sok irányban folyik a munka. Nagy figyelemmel kisérjük

a Széchenyi-fürdő melletti mélyfúrást, amelynek végső eredménye talán már pár nap mulva ismeretes lesz.

A fúrógépek ezidőszerint *ezer méter mélységben* dolgoznak. Egészen közel van a *dolomit-réteg,* amely reményeink szerint *a kellő forróságú hévvizet fogja szolgáltatni.*

— A főváros középitkezéseinél jelentős szerep jut a magasépitési ügyosztálynak. A mi felügyeletünk mellett folynak a különböző

templomépitkezések, az új elöljárósági székházak

létesitése, nemkülönben a székesfőváros tulajdonában lévő egyéb intézményeknek épitészeti karbantartása és fejlesztése. Elkészitettük *a balatonboglári gyermeküdülő* terveit, átalakitottuk *a dandárutcai népfürdőt,* úgyhogy most annak befogadóképessége jelentékenyen nagyobb, mint korábban volt. *A Bakteriológiai Intézetben tejvizsgálóállomást épitettünk,* amely az eddigi napi 200—300 vizsgálat helyett 8—9000 vizsgálat elvégzésére ad lehetőséget. *A Horthy Miklós-kórházban fertőtlenitőpavillon létesült;* megtörténtek az intézkedések *a krisztinavárosi templom tekintélyes mérvű kibővitésére* és hogy milyen nagyarányú tevékenység folyik az ügyosztály ellenőrzésével, arra a legjobb bizonyiték az, ha felemlitem, hogy az elmult hónapokban átlagosan *2800 épitőmunkást foglalkoztattak* a székesfővárosi munkákat végrehajtó cégek ezeknél az épitkezéseknél.

— Ügyosztályomba tartozik egyébként valamennyi fővárosi hivatal és intézménynek *fütésellenőrzése* és a mi feladatunk a különböző

tüzelési próbák

elvégzése is. Legutóbb *a rózsaszentmártoni nemesitett lignittel és a pilisvörösvári brikettel* folytattunk tüzelési próbákat, meglehetősen jó eredménnyel.

— *A templomépitési,* illetőleg *tatarozási program* keresztülvitele különösen sok gondot ad. Örömmel számolhatok be arról, hogy

a Kassai-téren már tető alatt van a rákosvárosi római katolikus plébániatemplom új épülete

és bár az idei időjárás késleltette a munkálatok keresztülvitelét, mégis minden remény megvan arra, hogy *október havában már átadható lesz rendeltetésének az új istenháza.* A teplomtatarozások során kerül sor *a Szent István-bazilika tetőzetének karbahozatalára* és ezenkivül több kegyúri templom épületének modernizálására. A Rózsák-terén lévő *erzsébetvárosi plébániatemplomban* csak a közelmultban fejeztünk be egy érdekes munkát, amely a *páraelvonást* szolgálta.

— A tavasz beállával hamarosan sor kerül a XIII. és a XII. kerületi elöljárósági székházak munkálatainak megkezdésére is,

mert a polgármester úrnak eltökélt szándéka, hogy a kerületi közigazgatás szempontjából olyannyira fontos épületeket *lehetőleg még ebben az esztendőben átadja rendeltetésének.*

Negyedik emelet épül a városháza történelmi épülettömbjén

A Városház-, a Kamermayer- és a Gerlóczy-utcák által határolt részen a negyedik emeletet a padlásba épitik és elsősorban ilt nyer elhelyezést a statikai mérnöki alosztály

A régi épületeknek statikai szempontból való felülvizsgálására és az új épitkezéseknek ellenőrzésére hivatott *mérnöki alosztály megszervezésének terve teljesen készen van, úgy, hogy már legközelebb a törvényhatósági bizottság közgyülése elé kerül.* A városrendezési és magánépitési ügyosztály kebelében harmincöt új mérnöki állás megszervezését teszi az új alosztály szükségessé, de külön gondot okoz ennek *az alosztálynak elhelyezése.* A központi városházán egyetlen új hivatali helyiség számára sincsen hely, hiszen, amint megirtuk, a légvédelmi csoport, valamint a városi bérházak és kislakások ügyével foglalkozó hivatal számára is már magánházakban volt kénytelen a székesfőváros helyiséget bérelni. Az új ellenőrző mérnöki alosztály elhelyezésének ilyen megoldása nem lehetséges, mert munkája annyira szerves összeköttetésben áll az ügyosztállyal, hogy annak közvetlen közelében kell az új hivatali helyiségeket felállitani.

Ennek a nem könnyü feladatnak megoldását megtalálta maga a városrendezési és magánépitési ügyosztály, amely ezzel egyúttal *úttörő munkát* végez azon a téren, hogy a túlzsufolt városháza új hivatali helyiségekhez jusson. Az érdekes terv szerint, amely *Kazinczy* Gábor műszaki főtanácsos, a városháza legfőbb statikusának nevéhez fűződik,

az új mérnöki alosztályt a városrendezési ügyosztály fölé, a padlásra költöztetik.

A padlásból ezzel *negyedik emelet* lesz, még pedig aránylag kis költséggel. A Kamermayer Károly-utcai szárnyon, ahol az ügyosztály el van helyezve, olyan magas a padlás, hogy akár két emeletsor is elfér benne. A harmadik emeletig vezető lépcső folytatását kell megépiteni a negyedik emeletre, azaz ezidőszerint a padlásra, amelybe *tiz-tizenkét helyiséget épitenének be* az új hivatalok számára. A helyiségek megvilágitása a tetőn keresztül is történhetnének, ennél azonban sokkal olcsóbbnak mutatkozik, ha *a világitóudvarba vágnak ablakokat.*

Amint az épitkezés terve és költségvetése elkészül, ezt *az új mérnöki alosztály felállitásának költségvetésével együttesen viszik a pénzügyi bizottság és majd a közgyülés elé.*

Ez a padlásba való épitkezés egyúttal kisérleti lépés *egy nagy épitkezési koncepcióhoz,* mely, mint

illetékes helyen

értesül a *Fővárosi Hirlap,* a legkomolyabban fog lalkoztatja a magasépitési ügyosztályt. A városházi férőhelyek hiányán sürgősen segiteni kell. Megoldásul kinálkoznék a Károly-körúti részre való emeletráépités, amire már régebben is gondoltak. Ezt a megoldást azonban el kellett vetni, hiszen a *Forum* kialakitásával a városházának ez a része bizonyára lebontásra kerül. Ami a központi városházából minden körülmények között megmarad, az az ősi, történelmi rész: *a Városház-utcai front, a Kamermayer Károly-utcai és Gerlóczy-utcai szárnyakkal.* Ezekre viszont éppen a műemlék jellegénél fogva, nem lehet emeletet ráépiteni, de nem is kell, mert ennél összehasonlithatatlanul olcsóbb megoldásként kinálkozik

a harmadik emelet felett elhúzódó padlásnak beépitése, illetve negyedik emeletté való átalakitása.

Ezzel a városháza annyi új helyiséghez jutna, amennyi a három hatalmas épületrész harmadik emeletén van, sőt még ennél is többhöz, mert a rendelkezésre álló területet jobban kihasználó, modern tervezés jóval több helyiséget produkál, mint a régi épitkezés.

Ezeknek az ősi épületrészeknek a padlása olyan bőkezüséggel van megépitve, mintha a régi épitők tervszerüleg gondoskodtak volna arról, hogy valamikor az utódok újabb emeletként foglalják el. A fedélszerkezet úgynevezett *sülyesztett fedélszékes megoldással* épült, a mennyezet és a tető között *olyan jelentős magasságú tértfalazattal,* hogy

a legegyszerübb módon és aránylag kevés költséggel be lehet épiteni szobákkal a Városház-, Kamermayer- és Gerlóczy-utcai épületrészek egész padlását.

A helyiségek megvilágitása sem okoz gondot. Erre háromféle megoldás kinálkozik. Egyik *a világitóudvarokra néző ablakok alkalmazása,* amelyeken át ebben a magasságban kellő napfény jut a helyiségekbe. Az utcai frontok felé eső helyiségeket a tetőn keresztül *felső világitással* lehet ellátni, az udvar felé eső helyiségek pedig a tetőn kiképezendő *oromfalak ablakain* jutnának világitáshoz. Az épületrészek műemlékjellegét ugyanis nem sérti, ha az udvar felé néző tetőzetre oromfalakat helyeznek.

Nagyon érdekes ez a padlásbeépitési terv, amelynek keresztülvitele

egy csapásra megoldja a városháza helyiséghiányát

és ami a legfontosabb, *a lehető legolcsóbb olyan megoldás, amely alkalmazkodik a központi városháza jövendő, nagyszabásu kiépitési tervéhez.*

KECSE NAGY SÁNDOR
Épitési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

TAMÁSSY EMIL
ÉPITŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Épitőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Üllak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Tégelygyár: Buda-Üllak „ „ „ 8,000.000 drb.

Szenzációs PARCELLÁZÁS
közműves családiház-, bérháztelkek
Alkotás-utca és Menkina János-utca sarkán
részletfizetésre 7000 P-től
Horváth ingatlaniroda, Horthy Miklós-út 55. sz. — Telefon: 2-690-37

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A kormányzó megtekintette a Flórián-kápolna felemelésének befejező munkálatait. A Fő-utcai *Flórián-kápolna* harangjai hosszú idő után *szombaton délelőtt háromnegyed tíz órakor újból megkondultak,* jelezve ezzel, hogy *a hónapokig tartó nehéz munka után a kápolna felemelését befejezték.* Mint ismeretes, az előző napon, közvetlenül a befejezés előtt, *megtekintette a munkálatokat Horthy Miklós kormányzó is,* a befejezés ünnepélyes aktusán pedig *Karafiáth* Jenő főpolgármester, továbbá ott voltak teljes számban a magasépítési bizottság tagjai, úgyszintén *Wossala* Sándor tanácsnok, az ügyosztály vezetője. A vendégeket *Fridrich* Lajos műszaki főtanácsos, *akinek szabadalma alapján emelték fel a kápolnát,* üdvözölte és szakszerű felvilágosítást adott a főpolgármesternek és a bizottság tagjainak. Amikor közölték a főpolgármesterrel, hogy a templomot 140 centiméterrel magasabbra emelték a régi szintjénél, *megkondították a kápolna harangjait. Wossala* Sándor tanácsnok néhány közvetlen szóval elismerését fejezte ki a munkásoknak, akiknek vezetője *a kormányzót és a főváros vezetőit éltette.*

A főváros felterjesztése a kormányhoz a drágaság megfékezéséről. A főváros törvényhatósági bizottsága a drágaság ügyében tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy feliratban kéri a kormányt a drágasági folyamat megakadályozására. *Szendy* Károly polgármester szombaton küldte el a miniszterelnökhöz a felterjesztést, amely *hat pontba* foglalja a törvényhatósági bizottság kívánságait, amelyeket érdekes indokolás is kísér.

Frontharcosok az iparügyi miniszternél. A minap *frontharcos* küldöttség jelent meg *Bornemisza* Géza miniszternél, akit *Kertész* Elemér alelnök és *Juhász* Ödön dr. pénzügyi tanácsos a küldöttség nevében arra kért, hogy mielőbb orvosolja a frontharcos kiskereskedők és kisiparosok sérelmeit. Jelenleg az a helyzet, hogy *a frontharcos kiskereskedők és kisiparosok nem vehetnek részt a közszállítási pályázatokon. Bornemisza* Géza válaszában kijelentette, hogy a küldöttség kérését *megokoltnak* tartja és érvényesíteni fogja az *egyenlő elbánás elvét.*

Nem fővárosi feladat a Feszty-körkép fenntartása

A városligeti vurstli vedlett pavillonjában el helyezett *Feszty*-körkép, a *„Magyarok bejövetele"* körül időnkint különböző tervek merülnek fel, amelyek rendszerint azzal a kívánsággal végződnek, hogy vegye át a körképet a székesfőváros és gondoskodjék méltóbb elhelyezéséről. Most, mint értesülünk, a társaság, amelynek tulajdonában van a körkép, *ismét lépéseket tett ebben az irányban a székesfővárosnál.* Ezért a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Némethy Károly dr.
tanácsnokhoz,

a közművelődési ügyosztály vezetőjéhez fordult, hogy felvilágosítást kérjen arról, mi a főváros hivatalos álláspontja ebben a visszakísértő körképproblémában. Kérdésünkre a következő választ kaptuk:

— A „Magyarok bejövetele", *Feszty* Árpád műve, érdekes és érdemes képzőművészeti alkotásunk. A körkép sorsa mindnyájunkat érdekel, azonban a fenntartása és gondozása, már a mű témájánál fogva is *nem kizárólag fővárosi feladat.* Ezen az elven azonban természetesen túltenné magát a főváros, ha nem volna olyan a helyzete, hogy csak minimumra csökkentett összegeket tud juttatni élő képzőművészeknek. Ilyenformán *gondolni sem lehet arra, hogy egy ilyen nagyértékű képzőművészeti alkotást, amely egy elhúnyt festőművész nevét őrzi, a főváros megszerezzen.*

— Még akkor is meg lenne akadva a főváros, ha történetesen olyan helyzetbe jutna, hogy ajándékképen kapná meg a festményt, mert *nem tudna elhelyezéséről gondoskodni.* A jelenlegi elhelyezés nem megfelelő, az épület, amelyben van, rozoga és nagyobbarányú átépítésre szorul. De a vurstli, mint környezet, méltatlan a körképhez, úgy hogy másfelé kellene számára megfelelő elhelyezésről gondoskodni. A festmény azonban olyan nagyterjedelmű, hogy semmiféle meglevő alkalmas helyiség nem kínálkozik számára. Felvetődött a gondolat, hogy a főváros tulajdonában levő Sándor-utcai *régi képviselőház üléstermében kellene a körképet elhelyezni, de amint megállapították, ez a helyiség sem elég nagy a befogadására.*

— Mindezek alapján a főváros nem foglalkozhatik a körkép megszerzésének kérdésével, mert nincs anyagi lehetősége a kép megvételére és elhelyezésére. A belépődíjakból bizonyos jövedelmet is hoz a „Magyarok bejövetele", ez azonban a befektetés kamatainak fedezésére sem elégséges.

Hegedüs Lóránt belépett a Nemzeti Egység Pártjába. *Hegedüs* Lóránt nyugalmazott pénzügyminiszter, felsőházi tag *Darányi* Kálmán miniszterelnökhöz levelet intézett, amelyben bejelentette a Nemzeti Egység Pártjába való belépését.

Lamotte alpolgármester berlini tárgyalása a főváros hitelezőivel. *Lamotte* Károly dr. alpolgármester *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyész kíséretében csütörtökön *Berlinbe* utazott, hogy *a főváros rövid lejáratú kölcsönei ügyében tárgyalásokat folytasson.* Az alpolgármester és a tiszti főügyész előreláthatólag a hét végén érkezik vissza Berlinből. A múlt év végén *Lamotte* Károly dr. és *Szemethy* Károly dr. *Genfben,* majd *Bázelben* tárgyaltak a főváros hitelezőivel az 1914. évi kölcsönkötvények kamatszolgáltatásáról. Az ostendei egyezmény ugyanis *a kibocsátási összeget, 158 millió koronát, márkában, frontban, frankban és hollandi forintban is kifejezte,* amely valuták közül a frank (úgy a svájci, mint a francia) a múlt év végén devalválódott. A hitelezők azt vitatták, hogy az öt valutában való meghatározással azt akarták kifejezésre juttatni, hogy a *főváros tartozása aranyban áll fenn és aranyban teljesítendő.* A főváros álláspontja ezzel szemben az volt, hogy *nem tartozik aranyban és hogy utólag nem lehet a kölcsönszerződést egyoldalúlag magyarázni.* A *Trustee és a főváros képviselői nem tudtak megegyezésre jutni* és úgy volt, hogy *választott bíróság* dönti el a kérdést. Úgy a főváros vezetősége, mint a pénzügyi körök remélik, hogy Lamotte Károly alpolgármester berlini tárgyalásai folyamán sikeresen megvédi a főváros érdekeit.

Nagy Antal az iparosság felsőházi tagja, póttag: Gundel Károly. *Bittner* János hallálával megüresedett iparos felsőházi tagsági helyre a kamarák elektorai egyhangúlag *Nagy* Antalt, a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* alelnökét választották meg, póttagnak pedig *Gundel Károlyt,* akinek érdemei ugyancsak közismertek.

Tormay Géza a Hortobágy idegenforgalmi jövőjéről. *Tormay* Géza dr. államtitkár, az *Országos Idegenforgalmi Hivatal* elnöke szombaton délután nagy és előkelő közönség előtt előadást tartott az idegenforgalom gazdasági és nemzetpolitikai fontosságáról. Rendkívül fontos idegenforgalmi szempontból *a szállodakérdés megoldása, különösen a vidéken.* A Hortobágy idegenforgalmi jelentősége nagy és ezt csak fokozná, *ha a város Hortobágyon légi túristikai megállóhely berendezését tenné lehetővé.* Ezután *Szentkirályi* Ákos dr., az *Országos Idegenforgalmi Hivatal* légi túristikai osztályának vezetője tartott előadást a légi túristika idegenforgalmi jelentőségéről. Az előadásokért *Milleker* Rezső dr. egyetemi tanár mondott köszönetet.

Budapest Fürdőváros közgyűlése. Minap tartotta *Budapest Fürdőváros Egyesület* rendes évi közgyűlését *József Ferenc* kir. herceg elnöklésével, aki a sajtóval foglalkozva, *több ízben is idézte a Fővárosi Hirlap idegenforgalmi cikkeit* és azt a megállapítást tette, hogy azok a jelszavak, amelyek az egyesület tizenöt évvel ezelőtt megkezdett programjában mint problémák szerepeltek, *ma már mindenki által elfogadott állandó jellegű fogalmak. Techert* Gyula dr. főtitkár jelentése után *Szviezsényi* Zoltán miniszteri tanácsos, a *Gyógyhelyi Bizottság* igazgatója, az egyesület alelnöke mondott nagyobb beszédet, hangsúlyozva *Bárczy* István érdemét *Budapest Fürdőváros* gondolatának megvalósítása körül. *Bánlaky* Géza felszólalása után a közgyűlés véget ért, majd azt társasvacsora követte. A vacsorán *Metzler* Jenő dr. a Moktár alelnöke a királyi herceget köszöntötte fel, *Szviczsényi* Zoltán pedig *Mikecz* Ödön belügyi államtitkárt üdvözölte, aki hangsúlyozta, hogy az eddig elvégzett hatalmas munka után manapság *már könnyű a hatóságok feladata,* mert hiszen meg van az intuició és nincs más tennivaló, mint azt a szugesztiót, azt az irányt és munkát, amelyet az egyesület az egész ország által elismert kiváló vezetés mellett végez, *igyekezzék a maga részéről támogatni.*

Erősdy Sándor halála. *Erősdy* Sándor nyugalmazott főispán 66 éves korában Budapesten meghalt, vasárnap volt a temetése. *Erősdy* Sándor valaha nagy szerepet játszott *Maros-Torda* megye közigazgatásában, ahol a *Bethlen* István gróf és néhai *Désy* Zoltán vezetésével működő megyei ellenzéknek volt kimagasló egyénisége. A háború után Budapesten telepedett le és itt tudvalevően *a községi politikában tevékenykedett.*

Miért kell fővárosunk ősi nevét visszaállítani? A fenti cím alatt tartja *Széll* Sándor dr. tb. főszolgabíró a Terézvárosi Kaszinó nagytermében (Nagymező-utca 22—24. sz.) március hó 6-án este ½8 órakor, *a főváros régi magyar nevének, Budának visszaállítása érdekében folytatandó előadássorozatának első bevezető részét.* A nagysikerünek igérkező előadáson fogja *Széll* Sándor dr., aki az akciónak régi lelkes harcosa, történelmi indokokkal megvilágítani az ősi Buda név visszaállításának szükségességét.

Szállodás és vendéglős bál. A Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete március 4-én a Hungária-szállóban rendezi báljét, amelynek tiszta jövedelmét a szállodás és vendéglős jóléti intézmények javára fordítják. A bál rendezősége élén *Malosik* Ferenc ipartestületi elnök áll, a háziasszonyi tisztet pedig *Marenchich* Ottó alelnök felesége tölti be.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.
Törv. védve

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

POTÁK IMRE
műszaki és gépkereskedelmi vállalat
TRANSMISSIÓK: Tengelyek, golyóscsapágyak, gyűrűskenésű csapágyak, fallgyámok, függőgyámok, görgős szíjfeszítők stb.
Faszíjtárcsák — „Integritás" hajtószíjak. — Üzemszükségleti cikkek.
BUDAPEST, VI., JÓKAI-U. 16. TELEFON: 1-141-40.

Törvényileg védett
ZÁSZLÓK
orkánbiztos, esővíz-levezetővel
Gyártja:
Magyar Kesztyű- és Kötszövöttárugyár
LÖFFLER SÁMSON
zászló-osztálya.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 11. Telefon: 12-76-32.

Február 25 és 28-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GÖZ- ÉS MELEGVÍZ FŰTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

HÚNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállítás. Olcsó árak.

MÁZOLÓ FÉNYEZŐ SZOBAFESTŐ ÜZEM
KÜLÖNLEGES KIVITEL
REISS R.-NÉ ÉS SÁRITZ A.
Budapest, V., Vadász-utca 6. Telefon: 1-125-93.

Tetőszerkezetek, textilliák lángmentesítését vállalja „LION BRAND" lángmentesítővel
EISNER GYULA drogéria laboratoriuma
Budapest, VI., Andrássy-út 37. Telefon: 1—285—24.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Felelős-e a NOVA azért, mert a HÉV átvállalta a Közúti vasút nyugdíjasait

A HÉV új tulajdonosa, a BSZKRT tagadja a nyugdíjjogosultságot és a kifizetett járandóságok fejében 400.000 pengő visszatérítését követeli — A bonyolult perben végső fokon a Kúria fog dönteni

A budapesti ítélőtábla *Szőke*-tanácsa több tárgyalás után most hozott ítéletet abban a nagy érdeklődéssel várt polgári perben, amelyet a *Budapesti Helyiérdekű Vasutak Rt.* indított a *Nova Közlekedési és Ipari Rt.* ellen. Keresetében 299.677 P megítélését kérte.

Az ügy előzményei *Bódy* Tivadar dr., a *HÉV* elhúnyt vezérigazgatójának idejére nyúlnak vissza. *Bódy* ugyanis úgy döntött, hogy a volt *Közúti Vaspálya Társaság Vikár* János és *Vidos* Gyula nevű főtisztviselőit a

a HÉV nyugdíjasai közé sorozzák.

Később *Székely* Ignác igazgatót és *Neuwald* Andor felügyelőt is átvették, akik jóideig szolgálatot is teljesítettek a HÉV-nél, majd *ők is a nyugdíjasok közé kerültek.*

Amikor a *HÉV* részvénytöbbségét a főváros, illetve a *BESzKÁRT* átvette, az új vezetőség átvizsgálta a nyugdíjterheket és ebből kifolyóan *pert indított a HÉV régi tulajdonosa, a NOVA ellen.* A kereset szerint

Vikár és társai nyugdíjait jogosulatlanul állapították meg annakidején a HÉV terhére,

ami által a *NOVA jogalap nélkül gazdagodott.* A *HÉV* új tulajdonosai tehát arra az álláspontra helyezkedtek, hogy *visszakövetelik a kifizetett nyugdíjakat, amelyek kamatokkal együtt mintegy 400.000 pengőre rúgtak.*

A per során a *NOVA* azzal védekezett, hogy a *HÉV-nek és a Közútinak azonos vezetősége volt, Bódy tehát jogosult volt arra, hogy a Közúti nyugdíjasait átvállalja,* bár ezeket a szerződéseket az igazgatóság jóváhagyása nélkül kötötték. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a *NOVA* 2,700.000 pengővel szaporította a *HÉV* nyugdíjalapját. A *HÉV* ezzel szemben azzal érvelt, hogy az átvállalt nyugdíjasok hatalmas összegeket kitevő nyugdíját a

HÉV jövedelméből hasították ki,

ennyivel kisebb nyereséget mutatott ki a vállalat és így a részvényesek a *kissebbített összeggel csökkentett osztalékot kapták.*

A törvényszék teljes egészében helyt adott a keresetnek,

kötelezte a NOVÁ-t a tőke, valamint a perköltségek és kamatok megfizetésére.

Indokolásában kimondotta, hogy *Bódy* vezérigazgató intézkedéseit *sem az igazgatóság, sem a közgyűlés nem hagyta jóvá.*

Az ítélet ellen a *NOVA* fellebbezett. Hivatkozott alapszabályaira, amelyekből kitűnik, hogy a *vezérigazgatónak joga volt tisztviselőket alkalmazni, elbocsátani,* tehát

jogosult volt a nyugdíjak átvállalására is.

Levelekre, okiratokra hivatkozott, amelyekkel megdönteni igyekezett az első bíróság ítéletét. Indokolásában a *NOVA* többek között szóvátette:

— A *HÉV* vezetősége tudomásul vette a nyugdíjasok átvállalását, ezt bizonyítja az is, hogy az *átvállalás óta több mint tíz esztendő telt el,* ezen idő alatt a nyugdíjasok kézhez kapták a nyugdíjat, tehát hallgatólagosan tudomásul vették a néhai vezérigazgató intézkedéseit. Ha pedig az igazgatóság mulasztást követett el, *hallgatólagos beleegyezésével* ennek a *mulasztásnak következményeit viselni tartozik a vállalat.*

A *HÉV* a kifogásokkal szemben azzal érvelt, hogy tényleges nyugdíjátvállalás *nem történt* és a *HÉV kötelezettség nélkül fizette ki a nyugdíjakat,* ami által jogtalanul gazdagodott.

— Semmiféle bizonyíték nem merült fel arra, hogy a *HÉV* átvállalta volna a kötelezettségeket. *Bódynak nem volt alapszabály szerint joga a nyugdíjak átvállalására,* annál is inkább, miután *HÉV* közgyűlése, igazgatósága *soha ilyen értelmű határozatot nem hozott.*

A fellebbezési bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, amelynek során beosatolták a *HÉV* közgyűlési jegyzőkönyveit is.

Több tárgyalás és a bizonyítási eljárás lefolytatása után a tábla

megváltoztatta az első bíróság ítéletét és a HÉV keresetét teljes egészében elutasította.

Az ítélet érdekes indokolása szerint *Bódy* Tivadar intézkedéseiről úgy az igazgatóságnak, mint a közgyűlésnek *tudomást kellett szerezni,* annál is inkább, mert több mint *tíz esztendőn keresztül fizette a HÉV az átvállalt nyugdíjasok járandóságát.*

A két ellentétes ítélet iratai most végső fokon a *Kúria* elé kerülnek, miután a *HÉV* felülvizsgálati kérelmet ad be a legfelsőbb bírósághoz, amely ebben a régóta húzódó, bonyolult perben fogja kimondani a döntő szót: *volt-e joga Bódy Tivadarnak átvenni a Közuti nyugdíjasait a NOVÁ-tól és fizetni őket egy évtizeden keresztül a HÉV számlájára?*

Húsz százalékkal emelkedett az Angol-Magyar Bank nyeresége

Imrédy Béla ismeretes felszólítása óta pénzintézeteink az elért nyereségüket *igyekeznek belső erőik megerősítésére fordítani.* Az *Angol-Magyar Bank* azonban *már a gazdasági válság kirobbanása óta bátran és őszintén arra az álláspontra helyezkedett, hogy ilyen kritikus időkben az üzleti nyereséget nem szabad szétosztani,* mert ez közös érdeke a vállalatnak és a részvényeseknek egyaránt. Hogy ez a bátor kiállás kifelé és befelé egyaránt hasznára volt az *Angol-Magyar Banknak,* arra a legjobb bizonyíték *betétállományának állandó emelkedése és üzletkörének nagyvonalú terjeszkedése.* Ez a józan és körültekintő üzletvitel, amely *Schober* Béla, *Fleissig* Sándor és *Kálmán* Henrik közismert gazdasági tudásának és hozzáértésének következménye, ebben az esztendőben azt eredményezte, hogy *a tavalyinál húsz százalékkal nagyobb tiszta nyereséget ért el az intézet,* ugyanekkor 4.6 millió pengővel növekedett a betétállománya, az érdekkörébe tartozó ipari vállalatok rentabilitása ugyancsak emelkedett, végül pedig *tovább bővült az üzletköre.* A mérlegmegállapító igazgatósági ülésről egyébként a következő hivatalos jelentést adták ki:

Az Angol-Magyar Bank Rt. igazgatósága dr. Schober Béla m. kir. titkos tanácsos elnöklésével február 20-án tartott ülésében megállapította az 1936. üzletév mérlegét, mely az előző évről áthozott 288,378.61 P betudásával 1,345 221.57 P tiszta nyereséget tüntet fel (az előző évi 1,178.378.61 P-vel szemben).

A gazdasági helyzet általános javulása az intézet működésében is éreztette hatását, ami a zárószámadások főbb tételeinek emelkedésében kifejezésre jutott. Az eredményszámla szerint a bruttó nyereség az előző évi 5.1 millió P-ről 5.3 millió P-re emelkedett, mert a folyóüzlet élénkülésével és a kihelyezések növekedésével — a kamatmarge szűkülése dacára — mind a kamatjövedelmek, mind a folyó üzleti nyereségek némileg növekedtek. A személyzeti és dologi költségek az alkalmazottak javadalmazásának emelése és 31 fiatal munkaerő alkalmazása következtében az előző évvel szemben valamelyes emelkedést mutatnak. Szaporodtak az adóterhek is. A mérlegen belül keresztülvitt rendkívüli tartalékolásokon és az eredményszámlában leírt 612.000 pengőnyi összegen felül a lefolyt üzletév tiszta eredménye az előző üzletévvel szemben 20 százalékos emelkedést tüntet fel.

A fenti nyereségegyenleg lehetővé teszi ugyan osztalék fizetését, azonban a hiteléletnek még megoldásra váró problémáira való tekintettel, az igazgatóság a nagyrészvényesekkel egyetértően, de illetékes pénzügyi tényezők helyes intencióinak is megfelelően, ezidén is fenntartja azt az álláspontját, hogy az elért tiszta nyereség az intézet erejének további növelésére használtassék fel. Ezért azt az indítványt fogja a március 16-ára egybehivandó 46. évi rendes közgyűlés elé terjeszteni, hogy a rendelkezésre álló összegből 100.000 P a mérlegben kimutatott tartalékalapoknak 17,284.636 P-re és 100.000 P az ingatlanértékcsökkenési tartaléknak 300.000 P-re leendő növelésére, 500.000 P belső tartalékolásokra, 350.000 P a nyug- és kegydíjalapok dotálására fordíttassék, míg a fennmaradó 295.221.57 P (az előző évben 228.378.61 P) az 1937. üzletév számlájára vitessék át.

A mérleg tételei közül kiemelendő, hogy a betétképződés terén általánosan mutatkozó lassúság ellenére mind a takarékbetétkönyvekre, mind folyószámlára elhelyezett betétek állománya szaporodott, amennyiben a takarékbetétek 39.9 millió P-ről 42.9 millió P-re, a folyószámlabetétek pedig 43.2 millióról 44.8 millió P-re, az összes betétállomány tehát 83.1 millió P-ről 87.7 millió P-re, vagyis 4.6 millió P-vel emelkedett.

A bank mobilitásának kedvező állását jelenti, hogy a nála takarék- és folyószámlabetétként elhelyezett összegnek túlnyomó részét tartotta készpénzben, bankári követelésekben, árulombardelőlegekben és váltókban; a pénztári készletek és bankári követelések összege az előző évi 13.6 millió P-vel szemben 11.7 millió P-vel szerepel, viszont 2 millió pengővel növekedett a bármikor készpénzzé tehető árulombard előlegnek tétele; a váltótárca pedig az 1935. évi 53.2 millió P-ről 57.8 millió P-re emelkedett.

A mérleg főösszege 163.9 millió P-ről 168.6 millió P-re emelkedett. A bank érdekkörébe tartozó, úgyszólván valamennyi ipari és kereskedelmi vállalatnál már az előző években észlelt javulás az elmúlt esztendőben is folytatódott; a forgalom emelkedésével a legtöbb vállalat üzleteredménye is megjavult, ami több vállalat osztalékának fölemelésében is kifejezésre fog jutni.

Gazdasági Szemle

A leleményesség

mindig bámulatbaejtő, különösen megkapó azonban olyan esetekben, amikor a puszta ötlet a maga kis szellemi igénytelenségével bátran szembeszáll valami egészen elképesztő óriással, amilyen — tegyük fel — az állami gépezet. Itt van például a Párisi Áruház, amely egy bámulatosan egyszerű fogással a szó szoros értelmében hatálytalanította a nemrégiben megjelent áruházi rendelet ötödik paragrafusát, amely kimondja, hogy áruházak utcai előcsarnokában nem szabad közfogyasztásra szánt cikkeket, tehát elsősorban közvetlenül elfogyasztható élelmiszereket árusítani. A Párisi Áruház nagyon szépen betartotta a rendelkezést: előcsarnokában, ahol évtizedeken át árusította az utcai portól és piszoktól belepett édességeket és főtt virsliket, most beszüntette ezt a tevékenységet, de mindezt áthelyezte az előcsarnoktól jobbkéz felé eső üzlethelyiségbe, amelybe nemcsak az utcán át, hanem az előcsarnokból is be lehet jutni. Az ismert francia tréfa szerint a megcsalt férj ugy intézte el a konfliktust, hogy kidobta a kanapét. A Párisi Áruház úgy tett eleget az utcai árusítás megszüntetésének, hogy az előcsarnokból, amelyben kirakatok díszelegnek, egyszerűen kiemelte az oldalfalat és így lehetővé tette a közvetlen közlekedést az előcsarnokon át. Ez mindenesetre imponáló leleményesség. Nem tudjuk, mit szólnak majd hozzá a hatóságok, de ettől függetlenül más vonatkozásban is rövidesen dolga lesz a Párisi Áruháznak a bírósággal. A kereskedők ugyanis tisztességtelen verseny-pert indítottak ellene, mert a reguláris árnál jelentékenyen olcsóbb áron árusít szappant, de a vevőknek csak egy-két kilót ad belőle, ha többet kérnek, akkor ennek kiszolgálását más áruk vásárlásához kötik. Nyilvánvaló tehát, hogy az olcsó szappan csak a csalogató szerepét tölti be. Figyelemreméltó egyébként, hogy a kereskedők egyéb okokból is mozgalmat indítottak a Párisi Áruház ellen. Tudvalevő, hogy az áruház összevásárolta a szomszédos bérházakban levő üzlethelyiségeket és ezekben rendezett be élelmiszerboltokat. Ezek most jogilag függetlenek az áruháztól, de annak a tőkeerejével és módszereivel támasztanak leküzdhetetlen konkurrenciát a kiskereskedőknek. A kiskereskedői érdekeltségek remélik, hogy a hatóságok segítségével sikerül csirájában elfojtani minden olyan trükköt és megtévesztő megoldást, amelynek egyetlen célja: az áruházi rendelet kijátszása.

Örömmel

regisztráljuk azt a hírt, amely szerint a külkereskedelmi hivatal rövidesen megindítja a tárgyalásokat Svájccal, Németországgal, Lengyelországgal és Ausztriával gyümölcskivitelünk biztosítására. Tudvalevő, hogy eddig, esztendőkön át, főleg azonban tavaly, amikor egészen kivételesen bőséges gyümölcstermésünk volt, itt voltak a korán beérett és exportképes gyümölcstömegek, de mert a piacok nem voltak idejekorán megszervezve, nyakunkon maradt a nagyszerű exportértékek tekintélyes része. Éppen ezért: ismételjük, örömmel kell vennünk ezt a gondos előrelátást, amely minden egyében kívül még azért is fontos, mert hiszen így megvan a lehetősége annak is, hogy az egyes vidékek az előre meghatározott kontingensnek megfelelően maguk is tudatosan felkészüljenek a kivitelre, amely a magyar külkereskedelmi mérleg egyik nagyon is számottevő tétele.

Azt hisszük:

minket óhajt kioktatni a Woolworth-rendszer előnyeiről az a németnyelvű gazdasági szaklap, amely hosszadalmasan magyarázza, hogy hát külföldön milyen kitünően bevált ez a rendszer. Ismételjük: nyilván nekünk szól ez a gazdasági elmefuttatás, mert hiszen mi voltunk az egyetlenek, akik néhány héttel ezelőtt ennek a gondolatnak első felvetődésénél a leghatározottabban tiltakoztunk a Woolworth-rendszerű egységáru-üzletek létesítése ellen. Már akkor rámutattunk azokra a körülményekre, amelyek Amerikában lehetővé tették az ilyen típusú üzletházak egzisztenciáját és azt is megokoltuk, hogy Angliában, sőt Németországban is milyen speciális okok tették indokolttá ezt az áruháztípust. Ilymódon tehát most nem óhajtunk ismétlésekbe bocsátkozni, mindössze utalunk arra, hogy az amúgy is válsággal küzdő kiskereskedőket és kisiparosokat nem szabad a tönk szélére juttatni ezeknek a szériában gyártott tömegcikkeknek áruházjellegű üzletházakban való tömeges árusításával. Ez ellenkeznék a nagynehezen tető alá hozott áruházi rendelet szellemével, amely éppen azt célozza, hogy áruházak egyrészt ne uzsorázhassák ki a kisiparosokat, másrészt pedig a minőséget figyelmen kívül hagyó tömeges árusítással kapcsolatban ne alkalmazhassanak olyan trükköket, amelyek megtévesztik a közönséget és végeredményben rosszul jár a vásárló, de tönkremegy a kiskereskedő is, akitől elszippantják a vevőket. Végül, de nem utolsó sorban a Woolworth-rendszer bevezetése mindettől függetlenül teljesen kilátástalannak látszik a csonka országban, amelynek községei és vidéki városai amúgy sem tudnák foglalkoztatni az ilyen mamutárusításra berendezett üzleteket.

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—553—04.

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fűtés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán-u. 25. TELEFON: 1—240—17.

Erőteljes fejlődés a Belvárosi takarék zárszámadásában

A Belvárosi Takarékpénztár Rt. igazgatósága *Héder* Lajos dr. elnökletével ülést tartott, amelyen megállapították, hogy *a mérleg minden tétele a takarék újabb fejlődéséről és belső erőinek gyarapodásáról tesz tanubizonyságot.* A betétállomány 15 százalékos emelkedése az intézet iránt való bizalom jele.

A mérleg részletes adatai a következők: A takarékpénztárnál könyvecskékre elhelyezett betétek állománya az előző évi 11,735.711.90 P-ről 13,887.077.50 P-re, a folyószámlára és csekkszámlára elhelyezett betétek összege pedig a múltévi 6,229.741.87 P-ről 6,755.923.25 P-re emelkedett. A takarékpénztár betétállományának emelkedése tehát 2,677.486.98 pengő. Az „egyéb hitelezők" tétele 7,202.709.86 P-ről 5,057.082.96 P-re, tehát közel 2 millió pengővel csökkent, ami nagyrészt a korábban ügyfelei érdekében igénybevett külföldi hitelek visszafizetésének következménye. A takarpénztárnál elhelyezett idegen tőkék összege 25,700.083.71 P az előző évi 24,978.218.63 P-vel szemben.

A takarékpénztár vagyontételei közül különösen a mobil tételek számottevő mértékben emelkedtek. Így a pénztárkészlet, a zsirószámlán fennálló követelések és a pénzintézeteknél és bankcégeknél fennálló követelések. Növekedett a takarékpénztár váltótárcája is, amely 11,974.043.09 P, az előző évi 10,453.966.54 P-vel szemben. A Nyugdíjpénztár vagyona az év végén 1,756.766 P volt (1,580.344).

A nyereség- és veszteségszámlában különösen figyelemreméltó a kamat- és szelvényjövedelem emelkedése, ami 586.920.35 P, mintegy 8 százalékkal több az előző évinél. A bankári jutalék és egyéb bevételek 381.168, a jelzálogüzlet hozadéka 201.286, a bérházijövedelem pedig majdnem változatlanul 98.193 P. A költségek közt erősen emelkedett az adók összege: 194.186.95 P (158.062). Az elmúlt évben az intézet leírásra 166 314.22 P-t fordított.

A 323.132.38 P tiszta nyereség felhasználása tekintetében az igazgatóság azt a javaslatot terjeszti az 1937 március 6-ra egybehívott közgyűlés elé, hogy a nyereség ezúttal is az intézet belső erejének gyarapítására fordittassék. Javasolja, hogy a nyereségből a rendes tartalék 100.000 P-vel, az ingatlanértékcsökkenési tartalékalap 50.000 P-vel, a nyugdíjpénztár 25.000 P-vel a tisztviselői jóléti alapok 10.000 P-vel javadalmaztassanak, míg a fennmaradó 138.132.38 P az 1937. üzletév számlájára vitessék át.

A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank közgyülése. A *Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank* e hó 20-án báró *Madarassy-Beck* Marcell elnöklete alatt megtartott 67. rendes közgyülése elfogadta az 1936. üzletévre vonatkozó mérleget és zárszámadásokat és egyhangúlag hozzájárult az igazgatóság által előterjesztett összes javaslatokhoz, amelyek alapján az 1,316.675.49 pengőt kitevő tiszta nyereségből a 67. sz. részványszelvény *1.50 pengővel kerül folyó hó 22-étől kezdve beváltásra.* A közgyülésen *Koch* Gyula, a Budapesti Hentesek Ipartestületének elnöke, kamarai tag, szólalt fel, aki a részvényesek nevében az igazgatóságnak, a vezetőségnek, valamint a tisztviselői karnak *elismerését és köszönetét fejezte ki.* A felügyelőbizottság új tagjául *Samarjay* Lajos, a m. kir. államvasutak ny. elnök-igazgatója választatott meg.

1.75 pengő a Salgó osztaléka. A *Salgó-Tarjáni Kőszénbánya R.-T.* igazgatósága legutóbb tartott ülésében megállapította az 1936. évi zárszámadásokat és elhatározta, hogy a március hó 1-re egybehivandó rendes évi közgyülésnek *részvényenkint 1.75 pengő osztalék* kifizetését fogja indítványozni.

Reimann Ernő a Klotild Vegyipari elnöke. A minap tartotta közgyülését a *Klotild Első Magyar Vegyipari Rt.* Új igazgatósági tagoknak megválasztották *Reimann* Ernő dr.-t, *Décsi* Ernőt, a *Salgó* ügyvezető igazgatóját, *Feilitzsch* Berthold báró v. b. t. t.-t, *Koltay* Mátyást, *a Magyar Asphalt* vezérigazgatóját és *Auer* Adolfot, a vállalat ügyvezető igazgatóját. A Klotild Vegyipari Rt. elnöke *Reimann* Ernő dr. lett. A vállalat *az idén is 60 fillér osztalékot fizet.* Az igazgatóság elhatározta, hogy új cikkek gyártását veszi programjába, ami azonban hosszú időt igényel és *beható kísérleteket tesz szükségessé.*

A BNV hirei. A *Budapesti Nemzetközi Vásár* érdekes propagandaeszközzel gazdagodott: a magyar posta *„vásárbélyegsorozatot"* bocsát ki hat különböző értékkel minden felár nélkül. A vásár előkészületei teljes erővel folynak és maga a vásár minden eddiginél nagyobb arányúnak igérkezik. Épp a napokban foglalt le *Brit India* kormánya a vásáron felépítendő hindu pagodája számára megfelelő területet. Ugyancsak bejelentette részvételét *Brazilia kormánya is.*

Előadás Budapest helyihajózásáról. A Magyar Hajózási Szövetség rendezésében február 23-án d. u. 5 órakor a MFTR tanácstermében (V., Mária Valéria-utca 11.) *Csillag* Miklós dr. MFTR titkár előadást tartott *„A budapesti helyihajózás problémái"* címmel. A szépszámú hallgatóság nagy figyelemmel hallgatta az érdekes előadást.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 5. számú házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportárufizletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sífelszerelés és ***horgászati cikkeket*** nálam ***nagyon olcsón*** vásárolhat.

VÁLLALKOZÁS

Ajánlatok a kerületi aszfaltjavítási munkákra

Február 16-án bontotta fel a II. ügyosztály a kerületi **aszfaltjavítási** és kisebb **aszfaltozási** munkákra meghirdetett versenytárgyalásra beérkezett ajánlatokat. A munkákra a következő vállalkozó cégek pályáztak:

I. kerület: Útépítő és Aszfalt —8, Magyar Asphalt —5, Bitumen Útépítő Rt. —1, Biehn János kb. 0, Neophalt +3, Danubia +3 és fél, Murt +6.

II. kerület: Útépítő és Aszfalt —8, Magyar Asphalt —5, Bien János —1, Bitumen Útépítő Rt. —1, Neophalt +3, Danubia +4 és fél, Murt +5.

III. kerület: Útépítő és Aszfalt —8, Magyar Asphalt —5, Biehn János kb. 0, Bitumen Útépítő kb. 0, Neophalt +4, Posnansky és Strelitz +5, Danubia +5 és fél, Murt +6, Asphalt Építőipar Rt. +16, A) +16, B) +0.

IV. kerület: Útépítő és Aszfalt —10, Magyar Asphalt Rt. —5, dr. Helvey Tivadar —3, Biehn János —2, Bitumen Útépítő Rt. —2, The Neuchatel Asphalt Co. +1, Danubia +1 és negyed, Hirsch Mihály +2, Neophalt +3, Murt +6, Építőipar Rt. +7.

V. és XIII. kerület: Útépítő és Aszfalt —10, Magyar Asphalt —5, (+ I. ker. további 1 százalék, tehát II. ker. —6, III. ker. —7 százalék engedmény, stb.), Biehn János —2, Bitumen Útépítő Rt. —2, Hirsch Mihály —2, The Neuchatel —1, Neophalt +2, Danubia +3, Murt +4, Posnansky és Strelitz +4.

VI. kerület: Útépítő és Aszfalt —10, Magyar Asphalt —5, Biehn János —3, Bitumen Útépítő Rt. —3, Hirsch Mihály rt. —2, The Neuchatel —1.25, Neophalt kb. 0, Posnansky és Strelitz kb. 0, Danubia +3, Murt +4, Korek E. +4, Építőipar Rt. +9, Asphalt Építőipar A) jelzésű bitumen aszfalt +14, többi munkánál kb. 0.

VII. kerület: Útépítő és Aszfalt —10, Magyar Asphalt —5, dr. Helvey Tivadar —4, Bitumen Útépítő —3, Biehn János —3, Hirsch Mihály —2, The Neuchatel —1.25, Neophalt kb. 0, Posnansky és Strelitz kb. 0, Danubia +3, Murt +4, Korek E. +4, Építőipar Rr. +9, Asphalt Építőipar A) jelzésű bitumen aszfalt +14, többi munkánál kb. 0.

VIII. kerület: Útépítő és Aszfalt —10, Magyar Asphalt —5, dr. Helvey Tivadar —4, Biehn János —3, Bitumen Útépítő Rt. —3, Hirsch Mihály —2, Posnansky és Strelitz kb. 0, Neophalt kb. 0, The Neuchatel +1, Danubia + fél, Korek E. +3, Murt Magyar Útépítő +4, Építőipari Rt. +9, Asphalt Építőipar A) bir. aszf. +14, többi munkáknál kb. 0.

IX., X. és XIV. kerület: Útépítő és Aszfalt —10, Magyar Asphalt —5, dr. Helvey Tivadar —5, Bitumen Útépítő —2, Biehn János —2, Danubia +2, Hirsch Mihály rt. +2, Neophalt +2, Posnansky és Strelitz +3, Murt +4, Korek E. csak IX. ker. +4, Építőipari Rt. +9.

XI. kerület: Útépítő és Aszfalt —8, Magyar Asphalt —5, dr. Helvey Tivadar —5, Bitumen Útépítő —3, Biehn János —2, Danubia +2, Hirsch Mihály rt. +2, Neophalt +4, Murt Magyar Útépítő Rt. +4, Korek E. +5, Posnansky és Strelitz +5, Építőipar Rt. +9, Asphalt Építőipar A) bitumen aszfaltra +15, a többi munkánál kb. 0.

XIII. kerület: Biehn János —2, Bitumen Útépítő Rt. —2, Murt Magyar Útépítő Rt. +4 százalék felárral.

A beérkezett árajánlatokat javaslattétel céljából most dolgozza fel az ügyosztályt.

Az Üllői-út rendezési munkáira beérkezett ajánlatok. Az Üllői-út három szakaszának rendezési munkálataira megtartott versenytárgyalásra a következő ajánlatokat adták be:

I. A Ferenc-körút és Viola-utca közötti szakasz kövező munkájára és a Viola-utca és Szvetenay-utca közötti szakasz előmunkájára: Szász Albert 59.340, Bakáts Gyula 58.951, Bermann Miksa 58.360, Handl Gyula 59.809, Barta Károly 60.970, Hollós Ferenc 61.250, Kiss Jenő 61.373, Pulay János 62.090, Barta József 63.700, Neumann Ferenc 64.020, Heverdle Károly 64.643, Rajk Sándor 64.920, Kimberger Géza 65.890, Helfenstein Ferenc 66.254, Obendorfer Rudolf 67.875, bánatpénzt nem tett le: Szendrő Zsigmond 68.051.50, Ámon Rezső 68.200, Grosz Frigyes 68.632 pengővel.

II. A Szvetenay-utca és gróf Waller-utca közötti szakasz kövező munkájára: Szász Albert 59.904.50, Bermann Miksa 66.040, Bakáts Gyula 66.395, Kiss Jenő 66.901.50, Pulay János 67.000, Handl Gyula 67.104, Hollós Ferenc 69.395, Barta Károly 69.695, Barta József 71.515, Heverdle Károly 71.628, Neumann Ferenc 71.675, Rajk Sándor 72.463, Preczeler Bálint 74.935, Krausz Ferenc 75.079, Ámon Rezső 75.555, Szendrő Zsigmond 75.791, Grosz Frigyes 77.055 pengővel.

III. A Viola-utca és Szvetenay-utca közötti szakasz aszfalt munkájára: Hirsch Mihály 57.355, The Neuchatel Asphalt 61.304, Biehn János 63.560 Útépítő és Aszfalt 63.805, Danubia műszaki váll. 69.260, Posnansky és Sterlitz 69.260, dr. Helvey Tivadar 70.130, Korek E. 71.450, Magyar Asphalt 72.850, Neophalt 74.700 pengővel.

Beérkezett ajánlatok

A Herminamezői rk. templom **asztalos munkáira** pályáztak: Ribárszky György 14.476, Hellebrandt Mihály 19.139, Kárpáti Ferenc 23.641, Hufnagel Imre 23.731, Ecclesia r.-t. 31.496, Dören Henrik 32.381, Valnicsek Béla 38.431, Kovacsics Károly 5535 pengővel. Ugyanitt **lakatos munkára:** Nagy Szabó Lajos 6886, Vitál András 8391, Papentsák Lajos 8690, Kajtár Lajos 9527, Polgár Ignác 9530, Osváth István 9729, Polgár Károly 9781, Denes János 9914, Stieber r.-t. 9992, Jonász Vilmos és Weiner Ferenc 10.733, Hutter és Schrantz 10.812, Juhász Ferenc 11.009, özv. Sallay Nándorné 11.253, Jungfer Gyula 11.87, Skolkay Mátyás 12.189 pengővel. Ugyanitt **mázoló** munkára: Dadi Ferenc 966, vitéz Tófeji József 1047, Zsarta József 1296, Adametz Ignác 1402, Sándor György 1406, Magyar Viktor 1489, Szokán József 1663, Oskolás Dénes 1742, Török és Juhász 1920, Pászthy Lajos 1924, Szabó Ferenc 1961, Fenk Sándor 2007, Mondok Pál 2023, Tarjányi István 2025, Micsik János 2041, Tomi Lajos 2079, Sinka Lajos 2095, Tomi Sándor 2370, Katona Márton 2400, Kovács Kálmán 2487, Dolecsek István és Tsa 2563, Beszédes Ottó Fiai 2553, Balczó Sándor 2737, Fischer és Hartmann 2906, Gyárfás Emil 3294, Turóczi Károly 4590 pengővel. Ugyanitt **üveges munkára** pályáztak: Bielek Károly 2554, Major Gáspár 2823, Simkó Antalné 3088, Kinál Ferenc 3097, Székelyhidy és Horváth 3104, Bitter István 3132, Novák Antal 3141, Cschacsek Vilmos 3226, Bukova Lajos 3264, Zalán Vince 3304, Perge Mátyás 3391, Jauernik Károly 3529, Balatoni László 4037, Szittner Ferenc 4391 pengővel. Ugyanitt **padló munkára** pályáztak: Buza István 2234, Czipauer László 2419, Reviczky János 2455, Szücs Mihály 2485, Hellebrand Ödön 2518, Ertl József 2718, Szabóky György 2955, Töke György 2976, Molnár János 3314 pengővel. Ugyanitt **üvegfedő munkára** pályáztak: Zsellér Imre 22.164, Palka József 15.360 pengővel.

1400 drb rácsos vasszerkezeti **vasoszlop szállitására** pályáztak: Magyar Vegyipari Gépgyár 4520, Magyar Radiatorgyár 4260, Magyar Waggon és Gépgyár 4220, Elektroforrasztó 4300, Állami Gépgyár 4660, Márkus Lajos 4840, Ganz és Társa 5040, Kollerich Pál 5430 pengővel.

Különféle **kenőolajok szállitására** pályáztak: Shell kőolaj, Nyirbogdányi, Vacuum Oil, Hegedüs és Társa, Steana, Schwarz Rudolf és Társa, Vülker kft., Geszti György, Kőbányai Olajipar Rt., Székely Gyula, Oleum Műszaki ker., v. Antal János. Szürke **hőálló festék és lakk szállitására pályáztak:** Litschauer és Götz, Viktória vegyészeti váll., Ipari lakkok gyára, Magdalin, Kőbányai lakk-, kence- és vegyészeti gyár kft., Kun Sándor, Makláry Gyula, Izsák József Rt., Ellinger—Wagnar, Everyt lakk-, és festékipar kft., Color, Krayer E. és Társa, Lutz Ede, Ponger Adolf, Győri Lakkgyár.

A Beszkárt alkalmazottai részére szükséges **ruhaanyagok szállitására** pályáztak: Soproni Szőnveg 178.600, Kelenföldi Posztógyár 15.292, Első Magyar Nemez, Posztó 22.835, Első Magyar Gyapjúmosó 45.345, Richards Richard 321.196, v. Rohonci Storer Viktor 418.359, Bajai posztó- és takarógyár 96.516, Magyar Posztógyár 321.374, Trunkhahn Posztógyár 199.416. Ugyanitt **bélésrukra pályáztak:** Magyar Pamutipar Rt. 5897, Freudiger Mózes és Fia 7930, Hungária Jaquard 7930, Linrun-Taussig 4811, Budakalászi Textilművek 15.400, Magyar Kender-, Len- és Jutaipar 4811, Mechanikai szövőgyár 5910 pengővel.

150 drb **esőköpeny szállitására** pályáztak: Linum-Taussig 4069, Budakalászi 3900, Magyar Kender-, Len- és Jutaipar 3852, Szommer és Klinger 4042 pengővel.

Uj versenytárgyalási kirások

Az 1937. évi csatornaépitési munkákhoz szükséges **mészszegény pillértégla, égetett agyag fenék- és oldalburkolólap,** továbbá **klinker csatorna-béléslécek szállitására** pályázni lehet március 2-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

Az üzemek részére szükséges **betongömbvasak és vasgerendák szállitására** pályázni lehet március 3-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A II. budai vízmű III. csőkútcsoportjánál épitendő **gépész- és őrlakóház épitési munkálataira** pályázni lehet március 8-án d. e. 11 óráig. (Egyetem-utca 2. II. em. 25.)

A BSZKRT számára 31.5 kg-os Vignol felépítményének vasbeton aljához szükséges **vasalkatrészek** szállitására pályázni lehet március 8-án d. e. 9 óráig. (Akácfa-utca 15. III. em. 362.) Ugyanott 1000 drb valódi **őzbőr szállitására** pályázni lehet március 9-én d. e. 9 óráig. (Akácfa-u. 15. IV. emelet 429.)

A hivatalok részére szükséges Auerbach-féle számozógépben használható **69 darab számozógép szállitására** pályázni lehet február 27-én d. e. 9 órakor. (Központi Városháza, I. em. 104.)

Versenytárgyalási megbizások

Teherautószállitást kapott a csatornafenntartó kirendeltség részére a Magyar Waggon- és Gépgyár 8500 pengőért.

30.000 kg gázolaj szállitására kapott megbízást a Magyar Petroleumipar 9391 pengőért.

Irodai és iskolai felszerelési cikkek szállitására megbizást kaptak: Rigler József Ede, Schuler József, Szittner Ferenc, Grünfeldd Ármin, Budapesti Krétagyár, Szász Károly, Centrum Fogyasztási Szövetkezet, Járitz Nándor, Komlós Arnold.

Csavarok szállitására megbizást kaptak: Budapesti Facsavargyár 1299, Brevillier és Társa 1290 pengőért.

60.000 köteg nyirfavessző szállitására kapott megbizást a Köztisztasági Hivatal részére Supatik György 5520 pengőért.

Cérna szállitására kaptak megbizást a Hadiözségi Foglalkoztató részére: Angol-Magyar Cérnagyár, Metz Rt.

Az Alsóerdősori szükséglakások **kőműves munkálatait** Zimmermann Lajos kapta 2054, az **asztalos munkát** pedig Nyitray Károly 1737 pengőért.

A Rudasfürdő **villanyszerelési munkálatait** Gábriel Antal kapta 1388 pengőért.

A Csarnok-téri **vasszerkezet bontására** Csörgey Gábor kapott megbizást 1080 pengőért.

A Gubacsi-úti sertésvásár **vágányzatának meghoszszabbitási munkáit** Kiss Jenő kapta 2200 pengőért.

A Rudas gyógyfürdő **kőműves munkálatait** Makovszky László kapta 21.177 pengőért.

A Herminamezői r. kath. plébánia templom **műkő munkálatait** Bánki Sándor kapta 8697 pengőért.

A Rudas gyógyfürdő **központi fűtőberendezési munkáit** Janisch János és Fia cég kapta 27.587 pengőért.

Versenytárgyalási hirdetmény

A XI. ker., Verpeléti-út, Horthy Miklós-körtér és Szent István-út közötti szakaszának **útrendezési** munkáira és az ehhez szükséges **kőanyagok** szállitására —i kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

A munkát az alábbi három részben, a kőanyagszállitást pedig mindhárom munka szükségleteire együttesen fogom vállalatba adni:

I. A Horthy Miklós-körtér és Budafoki-út között levő szakasz kövezőmunkája **bazalt ¾-es kocka,** avagy alternative, bazalt sorkővel; II. a Budafoki-út és Szent István-út között levő szakasz kövezőmunkája bazalt ¾-es kocka és sorkővel, alternative bazalt sorkővel; III. a Horthy Miklós-körtér és a Budafoki-út közötti szakasz gyalogút aszfaltozása.

IV. **Kőszállitás:** 500 darab 16/32/32 cm méretű trachit (andezit) metszett szegélykő, 600 fm 14—15/24—25 cm méretű, „H.J. I." jelű trachit (andezit) hasított szegélykő, 1150 darab 18/27/13—14 cm méretű trachit (andezit) fejkőkötőkő, 64 tonna 18/17—27/13 cm méretű, „S. 13." jelű trachit (andezit) sorkő, 11.400 darab bazalt ¾-es, „Sz. 14." jelű kötőszögkő, 240.000 darab bazalt ¾-es „H. 14." jelű kockakő, 3160 tonna 18/17—27/13 cm méretű, „S. 13." jelű bazalt sorkő.

Az I. szakaszra: 1550 m³ alapzati mész terméskő, 660 m³ mész zúzottkő.

A II. szakaszra: 1200 m³ alapzati mész terméskő, 520 m³ mész zúzottkő.

Az I. szakaszt az alternativ kiirásnak megfelelően bazalt ¾-es kocka, vagy bazalt sorkő burkolattal, a II. szakaszt bazalt ¾-es kocka- és sorkővel, illetve bazalt sorkővel kívánom megépittetni.

Ajánlatokat a kövezőmunkákra és az egyes szakaszokra külön-külön kell megtenni.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **1937. évi március hó 9-én délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtni. Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor lesz a Központi városháza, II. emelet 285. számú helyiségében, ahol a vállalkozók, vagy megbizottaik jelen lehetnek.

Budapest, 1937. évi február hó 13-án.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 március 3 — 9. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Fejedelmi vendégek

Viktor Emánuel, Olaszország királya és Etiópia császára . . . Elena királyné és császárné . . . Hitler vezér és birodalmi kancellár . . . Benito Mussolini, a nagy duce . . . Miklas osztrák szövetségi elnök . . . az embernek káprázik a szeme, amikor azokat a híradásokat olvassa, hogy milyen előkelő vendégei lesznek ezidén Magyarország világversenyben is gyönyörű fővárosának. Viktor Emánuel király és császár és Elena királyné és császárné látogatását a virágba boruló gyönyörű májusra várjuk. A többi látogatás ma még talán csak igéret, amelynek időpontja sincs meghatározva. De ahogy Európa boldog és nyugodt szigetének, Magyarországnak belpolitikai csöndje és külpolitikai tekintélye növekszik, el sem lehet képzelni, hogy az igéretekből ne legyen valóság. Bizonyosra vesszük, hogy az ősszel tüntető lelkesedéssel ünnepeljük majd Magyarország nagy barátját, a ducet és itt üdvözölhetjük a két baráti ország államfőjét, Hitlert és Miklast is. Az olasz királyi pár májusi útját már diplomáciai úton is megerősítik és már az is bizonyos, hogy a fejedelmi párral együtt az olasz nemzet előkelőségeinek tömege látogatja meg Budapestet. Tudjuk és méltányoljuk, hogy milyen nagy megtiszteltetés ez és jogosan érezzük, hogy Magyarország hírének, Budapest gyönyörű nevének újabb és újabb dicsősége lesz mindaz a magas látogatás, amelyet kilátásba helyeztek. Ha van ország ezen a földkerekségen, amely tudja, hogy mit jelent az uralkodók látogatása, az bizonyára a magyar föld, amelyet a trianoni átok valósággal galádul kirekesztett a nemzetek társadalmából. Lassan, kemény munkával lehetett csak szétfeszíteni a kegyetlen vasgyűrűt, amelyet ránk szorítottak. Bethlen István gróf nagy államférfiúi bölcsesége tíz esztendőn át dolgozott azon, hogy ezt a vasgyűrűt megnyithassuk, Gömbös Gyula lelkes külföldi útjai tovább tágították a rést és Darányi Kálmán volt az a magyar államférfiú, aki Magyarország történelmi nevű kormányzóját, nagybányai vitéz Horthy Miklóst és feleségét az első diadalmas, fejedelmi útra elkísérhette, az olasz királyi párhoz, majd a bécsi szép napokra. Ezeknek a nagy külpolitikai sikereknek gyümölcsét aratjuk ma. Föl kell készülnünk a nagy eseményekre.

Amikor II. Vilmos császár járt Budapesten, vagy amikor Alfonz spanyol király és Ena királyné látogatták meg a magyar fővárost, káprázatos pompával fogadtuk őket. Most nemcsak ezeket az emlékeket kell messze felülmulnunk, mert a hálának meg kell hatványozni a díszt és a pompát; hanem egyben viszonoznunk kell azt a páratlan, díszes, tündöklő fogadtatást, amelyben a magyar kormányzói párt Viktor Emánuel király és császár, Elena királyné és császárné, valamint a duce fogadták Rómában, Nápolyban és mindenhol, ahol a kormányzói párnak lába olasz földet ért. Itt a magyar fővárosnak rengeteg tennivalója van. A pompáról, a gyorsan megvalósítható ünnepi díszről gondoskodni fog Budapest székesfőváros. Ez nem okoz gondot, hiszen erre be vagyunk rendezve és ha a fényt, a pompát emelni kell, akkor csak a meglévő eszközöket kell megszaporítani.

De nemcsak erről van szó, hanem arról is, hogy májusig olyan városképet kell létrehoznunk, amely magával ragad mindenkit. Az előkelőségek, az ujságírók tömege jön majd az olasz királyi párral és bizonyára jönni fog a többi előkelő államfői vendéggel is. Egyetlen gyenge hangot hallottunk eddig, az egyik bizottsági ülésen, ahol ennek a gondolatnak kifejezést adtak. Mi sietünk erőteljesen felhívni a főváros figyelmét arra, hogy itt nem idegenforgalmi attrakcióról van szó, hanem sokkal magasabb, szinte beláthatatlan nagy célokról. Nemcsak Magyarország híre, neve, dicsősége fűződik ahhoz, hogy a fejedelmi vendégek itt Középeurópa legszebb városát láthassák, hanem azt mondhatnánk, hogy egy kicsit hozzá van ezekhez a fogadtatásokhoz kapcsolva Nagymagyarország jövője, helyesebben életrekelése, vagy bukása is. Nagyba megy a játszma. Budapestnek ki kell tenni magáért. Nincs az a vér és nincs az az izzadság, amelyet ez a hihetetlenül nagy cél meg ne érdemelne.

Zsitvay Tibor

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a gáztermelés melléktermékeinek értékesítéséről, a tüzelés problémájáról, az Elektromos Művek és a Gázművek kooperációjáról és a BSZKRT-tarifa kérdéséről

A gázgyár melléktermékeinek piacot szerzett az egész világon — Az üzempolitikai bizottság elismerése a gázművek kitűnő vezetőségének

Az üzempolitikai bizottság tervszerű programja során a *Gázművekkel* foglalkozik, de nemsokára *a BSZKRT-kérdést* tűzi napirendjére, ami most, amikor a tarifa megváltoztatásáról szóló híreket kolportálnak, a közvélemény különös érdeklődésére tart számot. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa erre való tekintettel kérdést intézett

Zsitvay Tibor dr.-hoz,

az üzempolitikai bizottság elnökéhez,

hogy tájékoztassa a közvéleményt a bizottság tevékenységéről és legközelebbi munkaprogramjáról. Kérdésünkre a következő választ kaptuk:

— Az üzempolitikai bizottság legutóbb *a Gázművek melléktermékeinek problémáival* foglalkozott, így a koksszal, a benzollal, kátránnyal, ammoniákkal és a többiekkel. Ezek sorában természetesen legjelentősebb a koksz. Miután a koksz a gáztermelésnek függvénye, annélfogva *a gázszolgáltatási politikának integráns része a gáztermelés során előálló koksznak az értékesítése.* Az üzempolitikai bizottság megállapította, hogy

a mai gázszolgáltatásnak megfelelő koksztermelés akadálytalanul elhelyezhető, valamint hogy a többi melléktermékre is megvan a megfelelő kereslet

és megállapította azt is, hogy *a Gázművek gazdasági tevékenységét ezen a téren is a legkifogástalanabbul látja el.*

— A tárgyalások során szóba került

a tüzelőanyagoknak a levegő szennyeződésére való hatása

és itt természetszerűleg meg kellett állapítani azt, hogy *a gáz- és koksztüzelés ebből a szempontból lényegesen kedvezőbb, mint a másfajta tüzelés.* Arra persze nem lehet gondolni, hogy a *barnaszénnel való tüzelés*, amelynek hátrányai különben megfelelő tüzelési szerkezetekkel és tüzelési móddal lényegesen csökkenthetők, a tüzelőeszközökből már csak a barnaszén olcsósága miatt is kizárassék, csak arról van szó, hogy

a kétféle tüzelési mód legalább is annyira egyensúlyba kerüljön, hogy a levegő szennyeződése el ne fajuljon.

— A gázprobléma letárgyalása után sor fog kerülni azokra a kérdésekre, amelyek

a Gázművek és Elektromos Művek közös problémái, nevezetesen a két üzem kooperációjának és propagandájának kérdésére.

— A világítási üzemi kérdések letárgyalása után újra napirendre vesszük

a BESZKRT problémáit.

amelyeket az üzempolitikai bizottság most már *nem mint puszta tarifakérdést* fog vizsgálat alá venni, hanem

meg fogja majd állapítani a közlekedési politikának általános irányát és ebből fogja levonni a következtetéseit a tarifát illetőleg,

annál is inkább, mert a *tarifakérdésben a szanálás során történt intézkedés ellentétben állott az üzempolitikai bizottság megállapításaival és az ebből folyó javaslattal.*

— Különös érdeklődéssel várom, hogy ezt a kérdést alaposan, nyugodtan, határidőhöz nem kötve letárgyalhassuk és remélem, hogy

közmegnyugvásra szolgáló javaslatot tehetünk.

Zsitvay Tibor dr. kijelentései már előre is alkalmasak arra, hogy megnyugtassák a közvéleményt és a legjobb reményekkel töltsék el az üzempolitikai bizottság javaslatára és annak hatására vonatkozólag. Ezt a közmegnyugvást legutóbb is megszerezte az üzempolitikai bizottság, amikor a vízdíjak zónaterve ellen foglalt állást.

A Gázművek kiváló és szakszerű tevékenységének dicsérete

Mint *Zsitvay* Tibor nyilatkozata is mutatja, az üzempolitikai bizottság tervszerű munkája nyomán egyre inkább kialakul az a kép, amely *hűségesen jellemzi a székesfőváros nagyüzemeiben folyó komoly munkát.* A legutóbbi ülésen, amelyen *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester is résztvett, a bizottság a Gázművek által előállított *melléktermékek* kérdéseivel foglalkozott. A Gázművek egyik legfontosabb melléktermeke a *koksz*, amely nagy menynyiségénél és jelentős értékénél fogva döntően befolyásolja a Gázgyár mérlegét. Köztudomású, hogy a gázgyártás *javarészt külföldi szén felhasználásával történik*, rendkívül figyelemreméltók azonban azok az eredményes kisérletezések, amelyeket a Gázművek vezetősége már esztendők óta folytat abban az irányban, hogy *a gáztermelésnél a hazai szenek is felhasználhatók legyenek.* Most már odáig jutottak a Gázművek, hogy

összes termelésüknek 15 százaléka a nagymányoki szén felhasználásából ered.

Ezzel azonban még korántsem merültek ki azok a lehetőségek, amelyeket a hazai szénféleségek felhasználásával el lehet érni és amelyek végeredményben azzal fognak járni, hogy a *Gázművek tekintélyes összegre rugó idegen valutákat tudnak majd megtakaritani.* Csak a legutóbbi években tért rá az üzem

az öntödei koksz termelésére,

amelyből most már kereken *ezer vaggont* állít elő és ezzel jelentősen segíti a magyar vasipar boldogulását.

Az üzempolitikai bizottságban működő szakértők egybehangzóan állapították meg, hogy a Gázművek által előállított

kokszféleségek kiváló minőségüek és egyáltalán nem maradnak a külföldi termékek mögött.

Két esztendővel ezelőtt rendezkedett be a Gáz-

művek *a benzol* előállítására. A benzolgyár, hála a székesfőváros közönsége páratlan áldozatkészségének, amellyel a *legmodernebb berendezéseket* bocsátotta rendelkezésre,

az elmult esztendőben másfélszer annyi motorbenzolt állított elő, mint a gyártás megindulásának első évében.

1935-ben 444 tonna volt a termelés, 1936-ban azonban már 934 tonna motorbenzol került értékesítésre.

Jelentékeny a Gázművek

kőszénkátrány-termelése

is, amelynek tekintélyes részét nyers állapotban értékesitik, másrészét azonban, azt, amelyből az *útkátrány* készül, maga a gyár dolgozza fel a legmodernebb műszaki elvek figyelembevételével. Kevesen tudják, hogy

a Gázművek a makadám-utak portalanítására szolgáló anyagot is gyárt,

ezenkívül pedig évente mintegy *3600 tonna barnaszénkátrányt*, amely rendkívül értékes további termékeket ad. A barnaszénkátrányból legtöbbnyire nyers *Diesel-olajat* és *paraffinban dús olajat* állítanak elő.

Kénsavas ammonium, szalmiákszesz és *cseppfolyós ammoniák* még azok a főtermékek, amelyek a barnaszénkátrány további feldolgozása útján előállanak, hogy aztán a kereskedelmi forgalomban értékesítésre kerüljenek.

Igen édekesek azok az adatok, amelyeket a *Központi Statisztikai Hivatal* állított össze

a külföldi fűtőkoksz-behozatal összezsugorodásáról, illetőleg megszűnéséről.

1928-ban még 136.000 tonna külföldi fűtőkokszot használtak fel hazánkban, 1935-ben azonban az import már mindössze 1250 tonnát tett ki, *1936-ban pedig az ország teljes kokszszükségletét belföldön termelt koksszsal fedezték.* Belföldi kokszban ezidőszerint már inkább *túltermelés* van, semmint hiány és az üzempolitikai bizottság egyhangúan kialakult véleménye szerint rendkívül kivánatos lenne, ha a kormányzat megtalálná a módot arra, hogy *az állami és önkormányzati szerveket fokozottabb módon kötelezzék a kokszfűtésre való berendezkedésre.*

A Gázművek a Cegledi-úton felállított *tüzelés-technikai állomás* üzembehelyezése után sikeres kísérleteket folytatott a koksz leggazdaságosabb felhasználást illetően. A legutóbbi időben

sikerült olyan koksztüzelésű cserépkályhát szerkeszteni, amely lehetővé teszi, hogy a koksz lényegesen olcsóbb magyar szénféleségekkel szemben eredményesen felvehesse a versenyt.

A Gázművek általában *erőteljes kereskedelmi tevékenységet* folytat, nemcsak a termékeknek belföldön való elhelyezésére, hanem a fölös mennyiségek külföldre való exportálását illetően is. Ezt a fáradozást nemrégiben siker koronázta, mert

a barnaszénkátrány-olajok egész feleslegét el tudták adni a román államvasutaknak.

Az export révén különböző termékek, így elsősorban kénsavas *ammoniák* és *benzol* jutott el a fővárosi Gázművektől *Olaszországba, Spanyolországba, a Kanári-szigetekre, Palesztinába,* egyes *északafrikai gyarmatokra,* valamint *Csehszlovákiába* és *Romániába.*

Az üzempolitikai bizottság szakértőinek megállapítása szerint

a melléktermékek gyártását fokozni kell,

különösen fontos lenne *az útépítő kátrányanyagok* gyártásának kiterjesztése, mert

a kátrányos portalanító olajok jobbak az ásványolajoknál.

Hasonlóképpen nagy anyagi eredmények rejlenek a benzoltermelés mennyiségi fokozásában, amit bizonyít az is, hogy *a repülőbenzol-szállítások 1934-hez viszonyítva megháromszorozódtak.* Pár hét mulva a benzolgyárnak már *külön szállítótankja* lesz, ami megint előbbreviszi ennek a fontos vegyi anyagnak elhelyezési lehetőségeit.

Az üzempolitikai bizottság a legszebb bizonyítványt állította ki a Székesfővárosi Gázművekről, mert megállapitotta, hogy

a Gázgyár a fővárosnak műszakilag és kereskedelmileg kitünően vezetett és jól jövedelmező üzeme.

Hatósági fűtési terv készül a tüzelés irányítására

Kiterjeszkedett az üzempolitikai bizottság legutóbb tartott ülésén arra a kérdésre is, hogy

közegészségügyi és idegenforgalmi szempontjából milyen jelentősége van a koksz- és gáztüzelésnek.

Az orvosi és bakteriológiai körök megállapítása szerint rendkívül fontos lenne, ha Budapest füsttel túlságosan telített levegőjét meg lehetne tisztítani, ez azonban másként nem is képzelhető, csak úgy, ha *nagyobb teret engednek a koksztüzelésnek és a gázfűtésnek.* A levegő szennyezettségére vonatkozó vizsgálatok éppen eléggé bizonyítják, hogy ezen a téren sok tennivaló van, mert a város belső területei kora ősztől késő tavaszig úgyszólván áthatolhatatlan füstfelhőkkel vannak borítva, ami igen kedvezőtlenül befolyásolja a lakosság egészségét. A főváros *Bakteriológiai Intézete* hat esztendő alatt 3600 ilyenirányú vizsgálatot végzett és teljes precizitással állapította meg, hogy

a tökéletlen égésü fűtőszerkezetekből kitóduló sürü kátrányfüst rendkívül károsan befolyásolja Budapest levegőjét.

A téli időszakban *egy-egy budapesti ember 24 óra alatt átlagosan 84 miligramm kénsavat kénytelen belélegzeni,* ami erősen megterheli a keringő vér savkiegyenlítő lúgtartalékát.

Ezen a helyzeten javítani nem könnyü, mert Budapest lakosságának tekintélyes százaléka az olcsó daraszén tüzelésére rendezkedett be és a tökéletlen égéstermékek mennyiségét csak akkor lehetne javítani, ha *a mostani fűtőberendezések tekintélyes részét tökéletesebb fűtőberendezésekkel cserélnék fel.* Kedvezőtlenül befolyásolja a mérges gázokon kívül *a korom- és a portartalom* is az egészséget és mindezek a körülmények azt bizonyítják, hogy

a fütés irányitása terén valamilyen hatósági beavatkozásra feltétlenül szükség van.

Idegenforgalmi szempontok miatt legsürgősebben a fürdővárosnak nyilvánított városövezetben kellene *a higiénikus kokszfütésre* rátérni. Általában az a helyzet, hogy már az iskolákban kellene megkezdeni *a helyes fütés tanitását,* be kellene vezetni *a szigorú fütési felügyeletet, olcsóbbá tenni a gázt és a kokszot* és mielőbb ki kellene dolgozni egy részleges

városi fütési tervet.

A Gázművek a jövő fütési szezonban *erőteljes propagandát* indít abban az irányban, hogy *a meglévő fa- vagy széntüzelésü cserépkályhákat minél nagyobb számban rakják át* olymódon, hogy *koksztüzelésre is alkalmassá váljanak.* Ez igen kis költségbe kerül, de még ha áldozatokat kívánna, akkor is meg kellene azokat hozni általános közegészségügyi szempontok érvényre juttatása miatt.

Csökkent az ellátatlanok száma, emelkedett az alamizsna-megajánlás összege

Alaptalan rémhirek a koldusakció sikertelenségéről

A közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály új tanácsnoka, *Horony-Pálfi* Aurél dr., rendkívüli agilitással végzi hivatalbalépése óta a székesfőváros élete szempontjából oly páratlan jelentőségű hivatali szerv irányítását.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyilott arra, hogy tájékoztatást kérjen

Horony-Pálfi Aurél dr.

tanácsnoktól

arról a tevékenységről, amely ezidőszerint foglalkoztatja a polgármesteri IX. ügyosztályt.

— Az utóbbi napokban, — mondta a tanácsnok, — riasztó hírek terjedtek el, amelyek arról szóltak, hogy az alamizsna-megajánlási akció teljesen csődöt mondott, ennélfogva a székesfőváros kénytelen lesz olyanirányú felterjesztéssel fordulni a kormányhoz, hogy *újabb adónem bevezetésével biztosítsa a szegényellátást.* Meg kell állapítanom, hogy *ezek a hírek túlzottak.* Sem az ügyosztály, sem a polgármester úr nem foglalkozik azzal az elképzeléssel, hogy a székesfőváros adózó polgárságának terheit fokozza. Budapest esztendők óta minden alkalmat megragad annak megállapítására, hogy *az adóterheket fokozni semmiféle körülmények között sem lehet.* Most változatlanul ugyanezt a felfogást valljuk és bár az alamizsnamegajánlási akció mindeddig tényleg nem vezetett arra az eredményre, amelyet attól joggal várni lehetett, tisztában vagyunk azzal, hogy *a megoldást nem a közterhek további fokozásával találhatjuk meg.* A fennforgó nehézségek ellenére bízom abban, hogy az alamizsnamegajánlások összege a még mindig folyamatban lévő propaganda következményeként *emelkedni fog,* de még ha ez nem is következnék be gyors tempóban, akkor is *meg fogjuk találni az áthidaláshoz szükséges fedezeti összegeket.* Ennek

az évnek első két hónapja jelentős javulást hozott az alamizsna-megajánlás terén

és talán az az egyetlen körülmény, hogy a koldusok megint feltünedeztek a székesfőváros utcáin és *megint molesztálják a közönséget,* gondolkodóba fogja ejteni a polgárságnak azt a rétegét is, amely eddig várakozó állásponton volt.

— Ügyosztályomban teljes erővel folyik a szükséglakásépitési akció, a polgármester úr legutóbb kibocsátott rendelkezése ugyanis a szociálpolitikai ügyosztály működési körében meghagyta ezeket az ügyeket és csupán *a kislakásos bérházak kezelését* bízta a városgazdasági ügyosztályra. A téli idő elmultával újból erőteljesen indul meg a már összel megkezdett szükséglakásépítés és bízunk abban, hogy

a nyár elejére jelentős javulás történik a hajléktalanok, vagy kilakoltatottak elhelyezhetése terén.

— Teljesen elkészitettük már a folyó esztendő *gyermeknyaraltatási* akcióját is, amely nagyjából a mult évihez hasonló keretek között fog lebonyolódni. A jövő hónap elsejétől kezdve üzembehelyezzük már *a zalaegerszegi üdülőtelepet,* gondoskodva arról, hogy azok a gyermekek, akik itt elhelyezésre kerülnek, *iskolai tanulmányaikat is folytathassák.* Örömmel állapítjuk meg, hogy

a vidéki hatóságok megértő szeretettel sietnek segítségünkre gyermeknyaraltatási akcióink érdekében,

így például Somogy vármegye alispánja mindenféle térítés nélkül, *ingyen ajánlotta fel gyermeknyaraltatási céljainkra a babocsai kastélyt,* amelyben egyszerre százhúsz gyermeket tudunk elhelyezni. Saját üdülőtelepeinket az elmult hónapokban teljesen kitataroztuk, a szükség mérve szerint *bővítettük* és így a gyermeknyaraltatási akcióban résztvevő gyermekek legnagyobb részét *saját intézményeinkben* fogjuk majd nyaraltatni. Az elemi iskolai növendékeken kívül egészségileg rászorult *óvodásgyermekeket is üdültetünk,* a középiskolai diákok részére pedig *megismételjük a külföldi csereakciót.* Teljesen megállapodtunk már *a bulgáriai cserenyaraltatást illetően.* A bulgáriai diákok a főváros iskolaszállóiban kerülnek elhelyezésre és gondoskodni fogunk arról is, hogy *módjukban legyen a fővároson kivül annak környékét is megismerni.*

— A megszokott keretek között folyamatban vannak összes jótékonysági akcióink és nagy örömmel lehet leszögezni azt, hogy

a gazdasági viszonyok lassú, de tartós javulása megmutatkozik már a szociálpolitikai ügykörben is, mert az ellátandók száma az utóbbi hónapokban meglehetős mértékben csökkent.

— Az élelmiszerdrágulás kihatásait a közjótékonysági akciók is megérezték, mert számos cikket lényegesen magasabb árakon kellett megvásárolni, mint ahogy a multban történt, minthogy azonban a fentebb említett helyzetjavulás mutatkozott, *amit az árakon többkiadásként kellett elkönyvelnünk, azt megtakaritottuk a mennyiségeknél.*

— Az ügyosztályomban szolgálatot teljesítő egész személyzet minden egyes tagjához hasonlóan, természetesen magam is arra törekszem, hogy a szociális követelményeknek teljesen megfelelő munkateljesítménnyel tudjam szolgálni *a székesfőváros elcsettjeinek és rászorultjainak ügyét.*

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ „Optalit" 101
P.-bronz könnyüfém–dugattyú fehér-csapágyfém !
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Székely Mihály
okl. mérnök és épitőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és szinben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préselikavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépitő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Lamotte Károly alpolgármester berlini tárgyalásai örvendetes sikert eredményeztek

A 2·8 milló dolláros rövid lejáratú kölcsönnél mintegy 8 millió pengős megtakarítást ért el

Nagy figyelem kísérte azokat a tárgyalásokat, amelyeket *Lamotte* Károly dr. alpolgármester Berlinben folytatott a székesfőváros hiteleziinek egyik csoportjával *a 2.8 millió dolláros, rövid lejáratú kölcsön* ügyében. Az alpolgármester február 18-án utazott Berlinbe, ahonnan a vasárnapra virradó éjszaka tért vissza Budapestre. Részletesen beszámolt *Szendy* Károly polgármesternek tárgyalásairól, amelyek során *a fővárosra nézve rendkívül kedvező eredményt sikerült elérnie.*

A 2.8 millió dolláros rövid lejáratú kölcsönt 1930-ban vette fel a főváros, részben a beruházások folytatására, részben a Vásárpénztár céljára. A kölcsönt, amelynek *pengő értéke 16 millió* volt, a külföldi pénzcsoporttól a *Községi Takarékpénztár* útján vette fel a főváros két évi lejáratra. Miután időközben életbeléptek a külföldi hitelekre vonatkozólag a hitelrögzítő „Stillhalte" megállapodások, 1932-ben nem került visszafizetésre a kölcsön, amelyet több ízben meghosszabbítottak.

Időközben *Lamotte* Károly alpolgármester a főváros megbízásából ismételten folytatott tárgyalásokat a kölcsön rendezése iránt és ez mostani berlini tárgyalásai során végre sikeres megoldással elintéződött. *Végleges megállapodás* jött létre, amelynek értelmében a külföldi hitelezők megelégednek azzal, hogy *a főváros az eredetileg neki kifizetett pengő összeg 51 százalékát fizeti vissza pengőben és ezzel a hitelezők minden igénye ki van elégítve.* Ez a megállapodás — amelyet nagy megelégedéssel vett tudomásul a polgármester és nem kevesebb örömmel fog tudomásul venni a közgyűlés — *7—8 millió pengő megtakarítást jelent a főváros részére.*

A sikeres megegyezés alkalmából a *Fővárosi Hirlap* munkatársa kérdést intézett

Lamotte Károly dr.

alpolgármesterhez, hogy miképen lehetett ezt a kedvező eredményt elérni? Kérdésünkre a következő érdekes magyarázatot kaptuk:

— Ezt a kölcsönt ugyanugy, mint az 1930-ban felvett többi rövid lejáratú kölcsönt eredetileg *dollár valutában* kötöttük meg. Ki volt azonban kötve, hogy *a hitelező bármely más valutára bármikor áttérhet.* Ezzel a jogukkal többi hitelezők éltek is, ugy, hogy azok a kölcsönök ma már a legkülönbözőbb valutákban állanak fenn.

Egyedül a Községi Takarék kölcsönénél sikerült elérnünk azt, hogy ezt a kölcsönt eredeti valutában tartották fenn és igy a dollár leértékelése folytán előálló nyereség teljesen a főváros javára esett.

Ezenkívül azonban az igy lecsökkent tartozásból

még 15 százalékot elengedtek a hitelezők

és végül megelégedtek azzal, hogy az igy kiadódó tőkehátralékot a főváros *pengőben fizesse ki és a transferálás következtében előálló költségeket is magukra vállalták.*

— Megjegyzem, hogy a kölcsön visszafizetésének követelésére a hitelrögzítő megállapodások alapján a hitelezőknek *teljes joguk volt,* mert fedezetül olyan váltók szolgáltak, amelyeket annak idején a Vásárpénztár bocsátott ki, amely időközben felszámolt. Ilyen esetben pedig *a teljes tőkehátralék* visszafizetendő.

Az érdekes nyilatkozathoz még hozzá kell tennünk *Lamotte* Károly alpolgármester berlini vállalkozásának egy epizódját. Elutazása előtt a *Fővárosi Hirlap* munkatársa berini útjának célját illetőleg kérdést intézett az alpolgármesterhez, aki egészen rövid, általános közlést tett küldetéséről és szerényen megjegyezte:

— *Lényegbevágó felvilágositást most nem adhatok: nem akark vérmes reményeket kelteni.*

Mint útjának eredménye mutatja, a túlzott szerénységre és óvatosságra nem volt oka, mert az elért siker a „vérmes reményeket" is túlszárnyalta.

Nem tarifaemeléssel, hanem a kisszakasz- és távolsági rendszer arányosításával foglalkozik a Beszkárt

A kísérleti év leteltéig semmiféle tarifareform nem készül, csupán számításokat folytat az igazgatóság — Leszállított áru jegytípusok bevezetése a távolsági forgalomban

A közönség körében nagy nyugtalanságot keltettek azok a hirek, amelyek arról szóltak, hogy a Beszkárt már a legközelebbi jövőben újabb tarifamódositást hajt végre. Mint általában történni szokott, most is az volt a helyzet, hogy még *egyáltalán meg nem érett terveket pattantottak ki időnek előtte* és ezzel sikerült a Beszkárt ügyeivel szemben amúgyis animozitással viselkedő budapesti közönséget a villamos ellen hangolni.

Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

beavatott helyről

értesül, a *Beszkárt igazgatóságát tényleg foglalkoztatják tarifamódositási tervek,* aminthogy foglalkozik azokkal a lehetőségekkel is, amelyek megvalósitása alkalmas lenne a vállalat jelenlegi nehéz helyzetén való enyhitésre. Tényleg felmerült az a gondolat, hogy az utazás kezdetekor

nyolcfilléres kisszakaszt

kell a kocsikat igénybevevő közönségnek a perselyekbe dobni,

ez a terv azonban egyáltalán nem konkretizálódott és csak kiszakitott része annak a kérdéskomplexumnak, amely a tarifaügyekkel kapcsolatban felmerült.

A Beszkárt igazgatósága az új tarifák bevezetése óta állandóan figyelemmel kiséri a tarifaemelés következményeként mutatkozó jelenségeket. *Mindaddig,*

amig az első esztendő le nem jár, véglegesen nem kiván állást foglalni a viteldijszabás újabb módositása tekintetében,

arra való figyelemmel azonban, hogy a *bevételek nem emelkedtek az előre elképzelt mértékben, a vállalat vezetősége a nagyközönség érdekében már most, tehát jóelőre megvitatja mindazokat az eshetőségeket, amelyek egy újabb viteldijváltoztatásnál számításba jöhetnek.* Nem kell ahhoz szakembernek lenni, hogy meg lehessen állapitani: *a kisszakasz-rendszer bevezetése rendkivül vontatottá tette a budapesti közúti közlekedést,* ezzel előállott az a helyzet, hogy *bár a közönség kedvezően fogadta a hatfilléres utazási lehetőségeket,* másrészről egyre erőteljesebb támadások hangzottak el a Beszkárt ellen a közlekedés ki nem elégitő volta miatt. Ezidőszerint már az a helyzet, hogy a villamosvasút vezetőemberei kevés kivétellel azt hangoztatják, hogy

a kisszakaszrendszer jelenlegi formájában fenn nem tartható.

Minthogy pedig anyagi lehetőségei nincsenek a Beszkártnak arra, hogy a kisszakaszforgalom lebonyolitásához alkalmas újtipusú kocsikat szerezhessen be, nem marad más hátra, minthogy a *kisszakasz-rendszer anyagi előnyeivel összhangban álló távolsági tarifa-rendszert kell alkalmazni,* tehát

a mind jobban elszaporodó kisszakaszos utasok tekintélyes részét vissza kell vinni a távolsági jegy váltásához.

Ez az elképzelés már önmagában véve is azt jelenti, hogy a Beszkárt vezetősége *nem tarifaemelésre, hanem tarifaarányositásra* gondol, amely az adott esetben valószinüleg a jelenlegi jegyárakkal szemben mutatkozó leszállitás lehet.

Külföldi mintára sokkal *nagyobb súlyt kiván helyezni a vállalat vezetősége az állandó jövedelmet biztositó heti és havi jegytipusokra* és az eddigi megbeszélések folyamán az a felfogás vert gyökeret, hogy

ezeknél a jegytipusoknál kell megfelelő árleszállitásokkal a keresletet felfokozni.

Egyes német városok közlekedési tarifarendszerének átvizsgálása után is arra a meggyőződésre jutottak a Beszkárt vezetői, hogy megfelelő módositásokkal a budapesti közlekedési vállalatnál is lehetőség kinálkoznék arra, hogy

a távolsági utazásokra szolgáló heti és havi jegyek alapdijas rendszerét vezessék be.

Az utasszámlálások és a pénzügyi eredmények állandó figyelemmel kisérése folyamatban vannak, és ha a Beszkárt vezetősége időről-időre tesz is kisebb jelentőségü javaslatokat, amelyek egyrészt a közlekedés gyorsitását, másrészt az utazások kényelmesebbé tételét, mindezeken keresztül pedig a vállalat anyagi szempontjait is szolgálják, ezek nem tekinthetők olyan intézkedéseknek, amelyek egy csapásra megoldhatják a fennforgó bajokat.

Állandó figyelemmel kiséri természetesen a Beszkárt ügyintézését a székesfőváros közlekedési ügyosztálya, illetőleg maga a polgármester is

és felügyeletük már magában véve is biztositékul szolgál arra, hogy *a székesfőváros tulajdonában lévő közlekedési vállalat semmiféle olyan tervvel nem lép a közönség elé, amely ugyanakkor, amidőn visszatetszést szülne az utazókban, egyúttal nem tenne alkalmas a közlekedési vállalat jobb jövendő jének biztositására sem.*

Ezenkívül az *üzempolitikai bizottság* is foglalkozni kiván a Beszkárt jelenlegi helyzetével, ennélfogva megvan a biztositék arra, hogy a közlekedési szakbizottságokon kivül az autonómiának ez az előkelő másik testülete is tudja akalmazni beleszólási jogát a Beszkárt tarifális ügyeibe. A Beszkárt vezetősége sajátmaga sem kiván természetesen semmiféle „merényletet" elkövetni a székesfőváros közönsége ellen, mert teljesen tisztában van azzal, hogy *üzleti boldogulása csak a közönség megértése révén érhető el.*

*

Beavatott helyről nyert értesülésünket plasztikusan összegezi és megerősiti

Usetty Béla dr.

országgyűlési képviselő, a Beszkárt elnöke,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A Beszkárt igazgatósága, kötelességéhez híven, figyelemmel kiséri mindazokat a körülményeket, amelyek kihatással vannak egyrészt a forgalomra, másrészt a tarifára. Igy nem lehet meglepő az, ha az igazgatóság ezekkel foglalkozik, de

nem azzal a szándékkal, hogy végleges álláspontot foglaljon még el, különösen tarifális kérdésben.

Hiszen az a közismert álláspontja az igazgatóságnak, hogy *legalább egy esztendőt kell megvárni a szanálás folytán életbeléptetett tarifa után,* amig ennek kedvező vagy kedvezőtlen hatását megállapithatja. Most már nincs nagyon messze az idő, amikor ezek a hatások érvényesülni fognak és amikor pontosan fel lehet mérni azokat.

— A forgalom tekintetében a rövid reláció kérdése az, amely a szanálási megoldásból hátramaradt,

mert a szanálás már ezzel számolt és az ebből eredő 560.000 pengő megtakarítást be is állitotta. Ez azonban *a polgármester úr intézkedése alapján nem lépett életbe,* mert az az álláspontja, hogy előbb *még bizonyos tényezőket meghallgat,* hogy véleményüket kikérje. Valószinüleg *a közeljövőben már erre sor fog kerülni.*

— A közönség nyugodtan várhatja a fejleményeket,

mert a Beszkártnak az érdeke az, hogy intézkedései *a közönség érdekeivel is találkozzanak.* Természetesen addig nem mehet el, hogy az a vállalat kárával járjon, ami nem is lehet közérdek, mert a Beszkárt a főváros közönségéé és *ha nem az utazóközönség fizeti meg a viteldijban a szolgáltatások ellenértékét, úgy a főváros egész közönségére, tehát azokra is, akik nem utaznak villamoson vagy autobuszon, hárul át a fenntartás kötelessége.* Ez pedig nem igazságos, mert a Beszkárt nem közjótékonysági intézménye a fővárosnak, hanem fuvarozási vállalata. És mint minden vállalatnak, a *Beszkártnak sem lehet ráfizetésből élni,* a főváros közönségének anyagi teherbiró képességét igénybe venni, hanem csak az lehet, hogy aki igénybe veszi a vasutat, tartozik a viteldijat megfizetni és pedig olyan viteldijat, amely a szolgáltatással arányban áll.

— A főváros közönségének érdekeit pedig meg akarja és meg fogja védeni az igazgatóság,

hisz csaknem minden tagja a főváros törvényhatósági bizottsága tagjaiból került ki és ezenfelül ott van *a polgármester, aki éberen őrködik a főváros polgárságának érdekei felett.*

Usetty Béla dr. nyilatkozata, amely határozottsággal szögezi le azt a tényt, hogy a Beszkárt igazgatósága ezidőszerint még semmiféle kész tervet nem állapitott meg a tarifa-kérdésben és a jövőben is a közönség érdekeivel hozza összhangba a maga elhatározásait, teljes megnyugvást kelt a közvéleményben, amely néhány napra a tarifaemelés előre vetett árnyékával viaskodott.

Erősen fejlődik a főváros ipari és mezőgazdasági oktatása

A diákszállók, iskolai könyvtárak, a diáksport és a gázvédelmi oktatás előbbrevitele — Májusban megtörténnek az új tanügyi kinevezések

A székesfőváros vezetősége mindenkor nagy gondot fordított a közoktatásügy modern alapokon való kifejlesztésére. Az esztendőről esztendőre megismétlődő áldozathozatalnak eredménye az, hogy a székesfőváros különböző iskolatípusai rendkívül jó hírnévnek örvendenek és kivívják a Magyarországra ellátogató külföldi pedagógusok elismerését is. Arról a tevékenységről, amelyet ennek az iskola-kultúrának emeléséért a főváros folytat, a *Fővárosi Hírlap* munkatársának alkalma nyílott

Felkay Ferenc
tanácsnokkal,

a közoktatásügyi ügyosztály vezetőjével beszélgetést folytatni, aki a tanügyi téren ezidőszerint folyamatban lévő munkálatokról és megoldásra kerülő tervekről a következőket mondta:

— Huzamosabb ideje foglalkozunk már a kultuszminisztérium jóváhagyása alapján

a székesfővárosi iparrajziskola átszervezésével.

— A jövőben ez az intézmény minden *más intézménytől függetlenül* fog működni és *kiépítjük alsó és felső tagozatát.*

— Általában olyan jelenségeket tapasztalunk már esztendők óta, hogy a szülők valószínűleg az intellektuális pályákon való nehéz elhelyezkedés miatt *egyre nagyobb számban adják gyermekeiket gyakorlati pályákra.* Ennek a jelenségnek következménye az is, hogy

a felső mezőgazdasági iskola növendékeinek létszáma olyan tetemesen meggyarapodott,

hogy parallel osztályt is kellett működésbe helyezni. A felső mezőgazdasági iskola továbbfejlesztése semmiféle nehézséget nem jelent, annál az oknál fogva, mert ez az intézmény a kertészképző iskola gyakorlótelepén működik.

— Nagy súlyt helyezünk

az iparostanonciskolai oktatásra

is. A mindjobban mutatkozó szükséglet következménye gyanánt a leányiparostanonciskolákban foglalkoztatott tanítónők számára az iparrajziskolában *textilipari tanfolyamot* nyitottunk, egyúttal pedig gondoskodni akarunk arról is, hogy az iparostanonciskolákat *fokozatosan ellássuk tanoncotthonokkal.* Ezidőszerint a *Hernád-utcai leánytanoncotthon kibővítésére* történtek intézkedések.

— Az utóbbi időben

jelentékeny fejlődésen mentek keresztül diákszállóink is.

A Toldy Ferenc-utcában lévő kétszázágyas diákszállót modernizáltuk, ezenkívül az Áldás-utcában 75, a Szapáry-utcában 92 férőhelyes diákszálló áll rendelkezésre. A polgármester úr hozzájárulása alapján az igénybevételi díjakat 40 fillérre szállítottuk le, aminek máris mutatkozik a következménye, mert az elmult félsztendőben a mult évhez viszonyítva *120—130 százalékos emelkedés* mutatkozott az igénybevételnél.

Közel 12.000 éjszaka nyujtottunk szállást 3.266 vidéki és 2.088 külföldi diáknak.

Legnagyobb számban *németek, osztrákok és lengyelek* keresték fel a fővárosi diákszállókat.

— Különös figyelmet fordít a székesfőváros az

iskolai sportügyekre.

Pár hónap óta rendelkezésünkre áll a Millennáris sporttelep hatalmas méretű uszodája, emellett azonban *esetről esetre tennisz-, vívó-, box-, birkózó-, síevező- és céllövőtanfolyamokat rendezünk* a székesfővárosi iskolák tanulói számára. Az iskolai sportoktatás terén jelentős javulást fog hozni *a népligeti iskolai sporttelep üzembeállítása, amire ennek az évnek májusában feltétlenül sor kerül.*

— A modern padagógia szolgálatában cselekszünk akkor, amidőn

az iskolai könyvtárak fejlesztésénél

a nyugati államokban már bevált rendszereket veszszük át. Áttérünk a *sorozatos könyvbeszerzési rendszerre,* ami azt jelenti, hogy a tanítás folyamán tárgyalásra kerülő művekből annyi példánnyal szereljük fel az ifjúsági könyvtárakat, ahány tanuló egy-egy osztályban van.

— A székesfővárosi iskolák tanulóinak látókörét a szorosan vett iskolai oktatáson kívül más módokon is igyekszünk bővíteni.

Évről évre nagyobbszámú tanulmányi kirándulást rendezünk

a magyar vidék kiemelkedő pontjaira és ezeken a kirándulásokon egyre nagyobb számban vesznek részt a tanulók, aminek az a magyarázata, hogy áldozatokat nem kímélve, aránylagosan igen csekély részvételi díjakat állapítunk meg.

A jövő tanévtől kezdődően

nagyobb figyelmet fogunk szentelni a lég- és gázvédelmi oktatásra.

A főváros szolgálatában álló kémia- és fizika-szakos tanárok, nemkülönben a testnevelési tanerők légvédelmi kiképzése máris megtörtént és a sorozatosan rendezett légvédelmi oktató tanfolyamokon egymás után került sor valamennyi más tanerő kiképzésére is.

— Valamennyiünk megkönyebbülésére hónapokon keresztül tartó munkával sikerült végre befejeznünk a kényszernyugdíjazási eljárást. Ez szükségszerűen hozza magával azt, hogy már

a legközelebbi napokban kiírjuk az üresedésben levő tanügyi állásokat, számszerint 157-et.

— A polgármester úrnak már előterjesztettem ezt az ügyet és ő is azon az állásponton van, hogy amint a közoktatásügyi minisztérium beleegyezése birtokunkban van, meg kell hirdetn a pályázatot. Előreláthatóan

május havában fognak megtörténni ezek a kinevezések,

amelyek úgyszólván valamennyi iskolai szak között oszlanak meg, legtekintélyesebb szám az *elemi iskoláknál* van, ahol *72 állásra* hirdetünk pályázatot.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sífelszerelés és *horgászati cikkeket* nálam *nagyon olcsón* vásárolhat.

HÍREK A PÁRTBÓL

Az országos párt új alelnökeit ünnepelte a Tanügyi Szervezet

A Nemzeti Egység Pártja Országos Tanügyi Szervezete *Szinyei-Merse* Jenő és *Zsindely* Ferenc, az országos párt két új alelnökének tiszteletére tanügyi pártvacsorát rendezett, amelyen több mint kétszázan vettek részt. Megjelentek a vacsorán többek között: *Pintér* Jenő és *Krompaszky* Miksa dr. kir. főigazgatók, *Usetty* Béla dr. és *Csik* József dr. országgyűlési képviselők, v. *Juhász* Jenő dr., *Kövesligethy* Miklós dr. és v. *Hajnóczy* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tagok, *Dávid* Antal dr. egyetemi m. tanár, a Fővárosi Tanügyi Szervezet elnöke, *Bernáth* István dr. üv. igazgató, *Miklós* Béla főtitkár, *Römer* Camilló sajtótitkár, valamint a tanügyi élet számos kiválósága.

Az ünnepelteket *Csik* József dr. országgyűlési képviselő, a Tanügyi Szervezet országos elnöke üdvözölte, hangsúlyozva a pedagógusok munkájának nagy fontosságát. Utána *Szinyei-Merse* Jen:, majd *Zsindely* Ferenc országgyűlési képviselők köszönték meg a nem remélt fényes ünneplést és kijelentették, hogy nagy örömmel dolgoznak együtt a Tanügyi Szervezettel, mely az Országos Pártszervezet véleményező és tanácsadó .szerve.

Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő szólalt fel ezután és nagyszabású beszédben ecsetelte a tanítói hivatás magasztos voltát. Beszédét zajos tapsokkal fogadta a hallgatóság.

A vacsora után az ünnepeltek megismerkedtek a Tanügyi Szervezet veeztőivel és a megjelent pedagógusokkal és órákon át tartó eszmecserét folytattak. A nagysikerű vacsora rendezésén *Bernáth* István dr. ügyvezető igazgató, *Miklós* Béla főtitkár és *Römer* Camilló sajtótitkár fáraloztak.

A Tanügyi Szervezet ezzel a nagyszabású megmozdulásával is bizonyságot tett súlyáról, valamint arról, hogy méltó arra a támogatásra, amelyben a *Nemzeti Egység Fővárosi Szervezete* és az országos pártvezetőség részesíti. A Tanügyi Szervezet célkitűzései között a nemzeti egység ideális megteremtése dominál, azzal az elhatározással, hogy a társadalom minden rétegének példát szolgáltasson a nemzeti kötelességekről, másrészről, hogy a tanügyi érdekeket az eddigieknél hathatósabban megvédje. Törekvéseinek elismerését mutatja, hogy a *Tanügyi Szervezet az egyetlen foglalkozás szerinti egyesülés, amelynek a pártvezetőség megengedte, hogy önálló közületben tömörülhessen.*

Kertész Elemér a frontharcos közszolgálati alkalmazottak előléptetéséről. A Nemzeti Egység Fővárosi Tanügyi Szervezetének frontharcos tagjai most tartották nagygyűlésüket az Esterházy-utcai párthelyiségben. *Galánthay Glock* Tivadar országgyűlési képviselő megnyitója után *Kertész* Elemér az Országos Frontharcos Szövetség ügyvezető alelnöke, székesfővárosi bizottsági tag tartott előadást, amelyben párhuzamot vont a világháború kitörésekor kiadott részletes és körültekintő mozgósítási rendeletek és a megszületendő Frontharcos Törvény között, amely tulajdonképpen nem egyéb, mint azoknak a demobilizáló rendelkezéseknek a gyüjteménye, amelyek annakidején kiadatlanok maradtak és amelyek hiányában nem történt gondoskodás arról, hogy a világháborúban résztvett polgári egyének részletes és körültekintő rendelkezésekkel visszavezettessenek a négy esztendővel azelőtt elhagyott katedrák, íróasztalok, műhelyek és pultok mellé. Ezután a Frontharcos Szövetség által kidolgozott *törvényjavaslat-tervezetnek* a pedagógusok érdekeit szolgáló részével foglalkozott. A javaslat-tervezet szerint a harctéri szolgálat állami szolgálatnak tekintendő és így a frontharcosok részére a közszolgálati vagy más egyéb közalkalmazásoknál az alkalmaztatási korhatár olyképpen állapítandó meg, hogy az érintett frontharcos életkorából levonásba kerül *annak az időnek a kétszerese, amennyit az illető hadiszolgálatban töltött.* Ez a beszámítás alá eső szolgálati idő az állami szolgálatban vagy más közszolgálatban álló frontharcosoknál *a fokozatos előléptetés szempontjából várakozási időnek tekintendő.* Ennek figyelembevételével minden közalkalmazásban álló frontharcos ezen a címen *legalább egyszeri fokozatos előléptetésben részesítendő.* A már nyugdíjba ment frontharcosoknál ezen rendelkezés pótlólag érvényesítendő.

Előadások a józsefvárosi pártkörben. A VIII. kerületi pártszervezet Baross-utca 79. számú körhelyiségében március 1-én *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag tartott érdekes előadást „Budapest közlekedési problémái" címmel. Március 8-án *Egerváry* Tibor dr. törvényhatósági bizottsági tag előadása van soron „A magyar nép egészségügye" címmel. Március 15-én ünnepi ülés lesz, melynek keretében a márciusi beszédet *Gazdy* Jenő mondja. Március 22-én *Miklós* Béla tanár, a Nemzeti Egység Fővárosi Tanügyi Szervezetének főtitkára tart „Pest és Buda a szabadságharc alatt" címmel előadást.

Fogadóórák a kerületekben

— Március 3-tól 9-ig —

I. kerület (Déli vasut). Tóth Gábor törvhat. biz. tag és Hoór-Tempis Mór ker. elnök minden pénteken este 7—8 óráig.

V. kerület (Hold-u. 9.) Dési Géza dr. törvhat. biz. tag irodájában (Báthory-u. 5.) minden hétfőn este 6—8. Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán. Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken, Varannai István ker. alelnök minden hétfőn, valamennyien 6—7 óráig.

VII. kerület (Erzsébet-körút 1). Pesthy-Müller József Leó törvhat. biz. tag hivatalában (Kádár-u. 4.) minden csütörtökön d. e. 10—11. Deményi Aladár dr. törvhat. biz. tag minden második csütörtökön este 7—8. De Sgardelli Caesar ker .elnök és Szilágyi Jenő üv. alelnök kereskedelmi és ipari ügyekben mindennap d. e. 11—1 és este 6—8.

VIII. kerület (Baross-u. 79). Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn, valamennyien este 7—8. Altorjay Sádor adóügyi tanácsadó szerdán d. u. 4—6 óráig. — Pártnap minden hétfőn este háromnegyed 8 órakor.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2). Usetty Béla dr. országyűl. képviselő 3-án este fél 7, Domgó Orbán törvhat. biz. tag ker. elnök minden csütörtökön este fél 7. Halter Károly törvhat. biz. tag irodájában (Füzér-u. 13). minden d. e. 11—1 óráig. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7). Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Váli Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája minden hétköznapon — szombat kivételével — d. u. 5—8 óráig, állásügyekben csak kedden és pénteken. — Pártnap minden csütörtökön este 6 órakor.

XII. kerület (Déli vasut). Hencz Lajos dr. törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 6—8, v. nemes Juhász Jenő dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 óráig.

XIV. kerület (Thököly-út 167). Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat biz tanok minden pénteken este 7—8 óráig.

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07. Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-58.

Kitüntetve 1906. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., C[illegible]ya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készít: Asztó- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és műszaki cikkeket

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1906-ban

Karafiáth Jenő főpolgármester átiratban kérte az ország valamennyi törvényhatóságának támogatását

A főpolgármester eredeti akciója az országos harmónia megteremtése érdekében

A főpolgármesterválasztó rendkívüli közgyűlésen elmondott beszédében *Karafiáth* Jenő hangsúlyozta, hogy legfőbb törekvésének tartja minden irányban: mind az autonómia felé, mind pedig a kormányzat felé *megteremteni, fenntartani és fejleszteni a teljes harmóniát.* A főpolgármesternek ez a dicséretes szándéka, illetőleg annak bejelentése a *törvényhatóság valamennyi pártjának tetszésével találkozott.* De, mint *Darányi* Kálmán miniszterelnök a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt tett nyilatkozatában is mondotta, *Karafiáth* Jenő a tettek embere és valóban ennek az egész kivételes agilitásnak tulajdonítható, hogy a békés összműködésre való szándékát *alig néhány nappal beiktatása után igen hatékonyan és egészen eredeti módon a komoly és gyakorlati megvalósulás stádiuma felé irányította.* Amire még nem volt példa:

Karafiáth Jenő főpolgármester átiratot intézett az ország valamennyi törvényhatóságához, kérve ezek hatékony támogatását és harmónikus együttműködését a fővárossal.

Ennek a főpolgármesteri átiratnak bizonyára meg lesz a maga üdvös hatása és nagyban hozzá fog járulni ahhoz a nagyon is szükséges megértéshez, amelyre *a fővárosnak és a törvényhatóságoknak az ország és a nemzet egyetemes nagy céljainak érdekében törekedniök kell.* Evek óta hangoztatjuk a főváros és a magyar vidék kooperációjának szükségességét és azt hisszük:

a főpolgármester gesztusa mindenesetre az egyik fontos lépés ennek a harmóniának biztosítása érdekében.

A *Fővárosi Hirlap* egyébként az alábbiakban szó szerint közli

KARAFIÁTH JENŐ dr. főpolgármester

érdekes és figyelemreméltó átiratát:

Méltóságos Főispán Ur!

A kormányzó úr őfőméltósága 1937. évi február hó 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával, a m. kir. belügyminisztérium vezetésével ideiglenesen megbízott m. kir. miniszterelnök úr előterjesztésére Budapest székesfőváros főpolgármesterévé kinevezni méltóztatott.

Amidőn a hódolattal fogadott legfelsőbb rendelkezés alapján működésemet megkezdem, Méltóságodat és a Méltóságod bölcs elnöklete alatt álló törvényhatósági bizottságot *tisztelettel és hazafias üdvözlettel köszöntöm.*

Egyuttal főpolgármesteri munkásságomnak arra a sarkalatos törekvésére kívánok rámutatni, hogy *az ország székesfővárosa és valamennyi törvényhatósága között fennálló megértő barátság kimélyítését elsőrendű feladatomnak tekintem.*

Alkotmányunk alapvető szerveinek, az önkormányzattal rendelkező törvényhatóságoknak *összhangzatos munkája ugyanis* — hitem szerint — *különösképpen hivatott arra, hogy jobb sorsra érdemes fajtánk egymásiránti kölcsönös bizalmát és megbecsülését megerősítse.*

Abban a szilárd meggyőződésben, hogy a bizalom, a kölcsönös megbecsülés és az Istenbe vetett hit jelöli meg azt az utat, amely hazánk jobb jövője felé vezet, *kérem Méltóságodnak és az elnöklete alatt működő tisztelt törvényhatósági bizottságnak nagyértékű szives támogatását.*

Karafiáth. s. k.

Ezt az átiratot a főpolgármester egyébként pénteken és szombaton szétküldötte az ország valamennyi főispánjának.

Manzard-építkezés helyett légvédelmi pince készül az angyalföldi előljáróságon

A talajvizes bonyodalmak, amelyek miatt olyan tervek merültek fel, hogy az angyalföldi előljáróság székházát nem a kiszemelt Béke-téren építik fel és amelyek miatt a XIII. kerülti polgárság körében meglehetős izgalmak támadtak, rövidesen elsimultak. A magasépítési bizottság legutóbbi ülésén a béketéri megoldás mellett foglalt állást és azt a javaslatot terjesztette a polgármester elé, hogy az építkezésre még a mult év november 3-án megtartott és időközben megsemmisített versenytárgyalás helyett a lényegesen megváltozott építési feltételeknek megfelelő, *újabb, szűkebbkörü versenytárgyalást* hirdessen.

Miután időközben megállapították, hogy *a talaj szulfátos agresszív vizekkel van átitatva,* amelyek a tervezett cölöpalapozást lehetetlenné teszik, a szakbizottság azt javasolta, hogy

az építkezés olyan vasbeton-lepényre történjék, amely a talajvíz káros befolyása ellen szigetelve van.

Az ügyosztály maga is osztotta ezt a felfogást és ilyen értelemben készített új tervet.

Mivel a vasbetonnal való alapozás esetén bizonyos mértékig le kell süllyeszteni a talajszínt, szinte magától adódott a megoldás, hogy, a korábbi tervtől eltérőleg,

az egész épület alatt pincét kell létesíteni.

Hogy az így felmerülő költségtöbbletet mérsékelje, az ügyosztály úgy készítette el az új tervet, hogy

elhagyta a manzard-építkezést.

ahová az előljáróság irattára került volna.

Az irattár most a pincébe kerül, amelyet légvédelmi célra is berendeznek,

így a tervben eredetileg nem szereplő alápincézést kellőleg kihasználják.

Ilyenformán az építkezés, melynek 500.000 pengős költségelőirányzata van, *nem fog lényeges összeggel többe kerülni.*

Teljesen elkészült a magasépítési ügyosztály

a hegyvidéki előljárósági székház

tervével is, amely most már az elnöki ügyosztályba került, hogy a terv keresztülviteléhez megszerezze a közgyülési határozatot és a kormányhatósági jóváhagyást.

Modernizálás, bővítés és célszerű átalakítások a Rókus-kórházban

Egységbe csoportosítják az eddig széttagolt osztályokat és meggyorsítják a betegellátást

Annak a sokágú tevékenységnek keretében, amelyet a főváros közegészségügyi ügyosztálya folytat, jelentős szerepet játszik a kórházaknak korszerű átalakítása. Ennek a célnak szolgálatában különösen nagyarányú munkálatok indulnak most meg a Rókus-kórházban, folytatásaként annak a modernizálásnak, amely a hajdan sok jogos bírálattal illetet, elavult kórház új korszakát nyitotta meg.

A legközelebbi időben megvalósításra kerülő tervekről

Salamon Géza dr.

tanácsnok,

a közegészségügyi ügyosztály vezetője a következőkben tájékoztatta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

— Ebben az évben is folytatni fogjuk a kórházak modernizálását, így a *Szent István-, Új Szent János- és Szent László-kórházak* egyes osztályainak átalakítása, bővítése és új orvosi felszerelésekkel történő ellátása kerül sorra. Külön foglalkozom

a Szent Rókus-kórházzal, ahol nagyobbszabású átalakításokra nyujt lehetőséget az urológiai és gégészeti klinikának a kórházból való kiköltözése.

— A Rókus-kórházban ugyanis a legnagyobb nehézséget és zavarokat a betegellátás terén mindig *a kórházi osztályoknak túlzsúfoltsága* idézte elő. Állandó törekvésem volt, hogy ezen a bajon segítsek, azonban a kérdés gyökeres megoldása hosszú időn keresztül nem volt megvalósítható azért, mert a Rókus-kórház állandóan túlzsúfolt volt és így nem állott olyan üres hely rendelkezésre, ahol a kiürítendő osztályok betegeit a modernizálás tartama alatt el lehetett volna helyezni. Lehetőséget erre most az urológiai és gégészeti klinikák kiköltözése ad, amely két osztálynak felszabaduló helyiségeit az átalakítandó osztályok betegeinek elhelyezésére fel lehet használni.

— A most készülő tervek szerint

a Rókus-kórház egyes osztályai összefüggő egységben csatlakoznak a jövőben egymás mellé

és az osztályok körletén belül fogjuk elhelyezni *az orvosi személyzetet* is. Ez az új beosztás *a betegellátás gyorsaságát* fogja hathatósan szolgálni, de javulni fog a betegellátás itt azért is, mert az egymás mellett levő kórtermek *ápolás tekintetében könnyebben láthatók el* és így az ápoló személyzet munkája egyszerűbbé válik.

— Természetesen az átalakításokkal kapcsolatban

az egyes osztályokat bővíteni és modernizálni is fogjuk.

— A szükséges új vizsgáló helyiségeket, váróhelyiségeket és az orvosi laboratóriumok helyiségeit azokból a szobákból nyerjük, amelyek a klinikai osztályok már említett kiköltözése révén rendelkezésünkre állanak.

— Foglalkozunk

a Rókus-kórháznak egyelőre kisebb mérvű bővítésével is,

amely az ott lévő *szülő- és női beteg-osztály modernizálási célját* szolgálja.

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A főpolgármester látogatásai. *Karafiáth* Jenő főpolgármester az elmult héten tovább folytatta bemutatkozó látogatásait a magyar politikai, társadalmi és közéleti előkelőségeknél. Ennek során felkereste *Ravasz* László református püspököt, majd levizitelt *Sztranyavszky* Sándornál, a képviselőház elnökénél. Ugyancsak megragadta az alkalmat, hogy tisztelgő látogatást tegyen a törvényhozás két házának alelnökeinél: *Beöthy* Lászlónál, *Radvánszky* Albert bárónál, *Korniss* Gyulánál és *Bobory* Györgynél. Értesülésünk szerint ezzel *még nem zárultak le Karafiáth Jenő látogatásai.*

Rákóczy Imre ünneplése a Pátria Klubban. A Pátria Magyar Írók és Hirlapírók Klubja vasárnap vacsorát rendezett *Rákóczy* Imre dr. miniszteri tanácsos, a miniszterelnökség sajtóosztályának új vezetője tiszteletére. Mintegy kétszázan jelentek meg a vacsorán, amelyen rendkívül meleg ünneplésben részesítették *Rákóczy* Imre dr.-t. *Hindy* Zoltán dr. elnöknek a kormányzóra mondott pohárköszöntője után *Tóth* László dr. főszerkesztő, a klub alelnöke üdvözölte meleg szavakkal *Rákóczy* Imrét, aki megilletődötten válaszolt. Beszédében az ujságíró és a sajtóelőadó egymáshoz való viszonyát fejtegette. „Nem elég, hogy tiszteljük, *nekünk szeretnünk is kell a hirlapírói kötelességteljesítés feladatait,* — mondta, — a közéleti alkotást elősegítő ujságírói kezdeményezéseket épp úgy, mint a bírálat céljait." Majd azt hangsúlyozta, hogy *objektívnek lenni* a legtöbb, amit a köz javára és a magunk fegyelmezésére elérhetünk. „Munkánk, tetteink, politikai meggyőződésünk forrása legyen *az örök nemzet, az ezeréves magyar gondolat*" — mondta ezután *Rákóczy* Imre, akit beszéde után lelkes hangulatban melegen ünnepeltek.

Kozma Miklós a Hiralpírók Nyugdíjintézetének élén. A Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézetének igazgatósága *Zimmer* Ferenc ügyvezető alelnök elnöklésével tartott ülésén egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy a március 21-ére, Virágvasárnapjára egybehívandó rendes évi közgyülés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy a közgyűlés válassza meg *Kozma* Miklós m. kir. titkos tanácsos, volt belügyminisztert az intézet *tiszteletbeli tagjává* és vele töltse be a *Lenkey* Gusztáv halála óta üresedésben levő *elnöki* széket

Egy táborba tömörülnek a XI. kerület összes társadalmi egyesületei

A XI. kerületi pártszervezet égisze alatt a Szent Imre-városban nagyarányú várospolitikai mozgalom indult meg, amely egy táborba akarja tömöríteni az összes társadalmi, kulturális és gazdasági egyesületeket.

Szántay István
törvényhatósági bizottsági tag

az általa kezdeményezett mozgalomról a következőket mondta:

— Olyan akció megindításán dolgozunk, melynek célja *a lakosság széles rétegeinek a várospolitikai ügyekbe való bekapcsolása.* Eddig az volt a helyzet, hogy vagy a főváros valamely főtisztviselője, avagy valamelyik várospolitikus fölvetett egy-egy gondolatot vagy tervet, amelyről — a hivatalos körök illetékesein kivül — a törvényhatósági bizottság megfelelő szakbizottsága mondotta ki véleményét. Nagyobb horderejű dolgoknál azután a pártértekezleteken átment ügyeket a törvényhatósági közgyülés hagyta jóvá, illetve szavazta meg. A nagyközönség, a legjobban érdekelt adófizető polgárság véleményét a napi és szaksajtó próbálta tolmácsolni. Ezt a közvetítést azonban igen sokszor pártpolitika vagy egyéb indító okok szinesítették és igy gyakran nem volt alkalmas arra, hogy a nagyközönség igazi felfogását tükrözze vissza.

— De nemcsak az illetékesek által készített és a köztudatba vitt tervekről van szó, hanem a polgárság olyan vágyairól és kivánságairól is, amelyeket talán nem is ismerhettek meg eléggé a tervek felvetői. Pedig ezek ismerete nélkül sok intézkedés vagy létesítmény ellenhatást vált ki éppen azoknál, akik számára a terveket készítették. Ezeket a ma néma kérelmeket megszólaltatni, kellő formába önteni, egyeztetni és megfelelő fórumhoz juttatni a másik fontos feladat.

— A Nemzeti Egység Pártja XI. kerületi szervezete ezekkel az indító okokkal kezdeményez most egy akciót, *amelyben való részvételre a pártpolitika kizárásával a kerület összes számottevő társadalmi egyesületét összehívja,* hogy az általuk képviselt vagy bennük tömörült lakosság véleményét, terveit, óhajait megismerje, különösen a most időszerű városfejlesztési, városrendezési, közlekedési kérdések tekintetében. Sor kerül ezen a tömörülésen keresztül egy olyan *kerületi program* kidolgozására is, amely a széles tömegekből születik meg és éppen azért a legigazibb és a szükségleteknek legmegfelelőbb lesz. Röviden: az élő életet akarjuk megjelentetni erősebb formában a kerület városi politikájában.

Vitéz Marosy Ferenc a londoni magyar követ helyettese. Március elsején foglalta el vitéz *Marosy* Ferenc követségi tanácsos, a külügyminisztérium sajtóosztályának eddigi vezetője új pozícióját Londonban, ahol is az ottani magyar követségen *követségi tanácsosi* rangban *Masirevich* Szilárd *londoni követünk helyettese lett.* Ez az előkelő és nagyfontosságú diplomáciai megbizatás olyan férfiút ért vitéz *Marosy* Ferenc személyében, akinek kiváló képességeit és erre a nehéz posztra való hivatottságát *éppen az ujságirók tudják a legjobban.* Vitéz *Marosy* Ferenc éveken át vezette a külügyminisztérium sajtóosztályát és ezzel körülbelül már el is mondottuk róla a legnagyobb dicséretet. A sajtószolgálat terén *ennél kenyesebb és felelősségteljesebb állást ügyszólván elképzelni sem lehet,* mert hiszen a külügyi sajtófőnök az a karmester, aki az egész magyar sajtót dirigálja és ezen a téren *valóban országos érdekeket sért a leghalkabb gikszer is.* Hogy vitéz *Marosy* Ferenc soha nem tévedett, éles judiciumával és egyéni szeretetreméltóságával teljes összhangban tudott dolgozni éveken át hibátlanul az egész magyar sajtóval, ezzel *kiállta azt a tűzpróbát, amely útlevél neki most megindúló magas diplomáciai karrierjéhez.*

Nyugalomba vonul a BESZKART két vezető főtisztviselője. Harminc évi szolgálat után nyugalomba vonul *Tóbiás* Károly, a BESZKART műszaki h. vezérigazgatója, a gépészeti igazgatás vezetője és *Sós* Artur ügyvezető igazgató, a BESZKART pénzügyi igazgatásának főnöke. *Tóbiás* vezérigazgató a magyar mérnöktársadalom egyik ismert kiválósága, akinek neve tudományos munkássága révén a nemzetközi tudományos világban is ismeretes. A Városi Villamos Vasut, majd később a BESZKART fejlesztése körül maradandó érdemeket szerzett. *Sós* Artur ügyvezető igazgató nagyfontosságú, kiemelkedő szerepet töltött be a BESZKART pénzügyi adminisztrációjában, amelyet nagy hozzáértéssel vezetett. A BESZKART igazgatósága a pénzügyi igazgatási szolgálat vezetésére *Márkus* Jenő dr. h. vezérigazgatót kéri fel, aki a közüzemek egyik legkiválóbb és legképzettebb szakembere és akinek felügyelete alá tartozott eddig is a BESZKART pénzügyi szolgálata, amelynek alapelveit az ő elgondolásai szerint fektették le. *Tóbiás* Károly munkakörét *Csilléry* Dezső ügyvezető igazgató, a pályafenntartási osztály főnöke, az ismertnevű kiváló mérnök veszi át, akit az igazgatóság *műszaki helyettes vezérigazgatóvá* fog kinevezni.

Halálozás. *Linhart* József ny. fővárosi műszaki főtanácsos, aranydiplomás mérnök elhúnyt. Pénteken temették el nagy részvét mellett. A temetésen testületileg vett részt a főváros út- és csatornaépítési ügyosztályának tisztviselői kara. A polgármester képviseletében *Király* Kálmán tanácsnok mondott búcsúbeszédet és méltatta az elhúnytnak a főváros szolgálatában kifejtett érdemeit. — *Szombathelyi* György ny. fővárosi műszaki főtanácsos, a jeles régész, aki különösen Árpád sírjának kutatásában fejtett ki nagy munkásságot, 71 éves korában meghalt. Péntoken délután temették el az óbudai temető halottasházából a tudományos világ részvétele mellett. — *Schmidt* Alajos 65 éves korában elhúnyt. A megboldogultban *Takács* Károlyné, a Stádium Rt. cégvezetője édesapját, *Takács* Károly, a Péti Só Rt. igazgatója apósát gyászolja.

Helyettesítési megbizatás a II. ügyosztálynál. *Király* Kálmán tanácsnok előterjesztésére a jogi elbirálást igénylő ügyekben a II. ügyosztályt vezető tanácsnok helyettesítésével állandó helyettesének *Buday-Günther* Tivadar főjegyzőnek akadályoztatása esetére a polgármester *Végh* Lajos dr. tanácsjegyzőt bízta meg.

A Józsefvárosi Kaszinó estélye. A Józsefvárosi Kaszinó március 6-án, szombaton, a FANSz-Kaszinó Mária-utca 10. számú helyiségében táncestet rendez, amelynek előkészítésére nagyszabású munkát végez a rendezőség. A bál fővédnökei sorában van *Pőzel* István dr. országgyűlési képviselő, a Kaszinó elnöke, *Ripka* Ferenc dr. ny. főpolgármester, *Usetty* Béla dr. és v. *Tóth* András országgyűlési képviselők, *Egerváry* Tibor dr., *Gazdy* Jenő, *Hencz* Lajos dr., *Ilovszky* János, *Katona* János, *Kozma* Jenő dr. és *Schmidt* Richárd törvényhatósági bizottsági tagok. A rendezőség élén *Szücs* Ferenc dr., a Kaszinó ügyvezető elnöke és *Speizer* János ügyvezető igazgató áll. A siker érdekében a háziasszonyok és házikisasszonyok gárdája támogatja a rendezőséget.

A középiskola reformjának alkalmából az Országos Közoktatási Tanács egy székesfővárosi tanárt is bevont az előkészítő munkálatokba. *Paál* Ákos tanárt bizták meg azzal, hogy a gimnáziumi rajz- és művészettörténeti oktatásra vonatkozó tanterv és részletes utasítások munkálatait készítse el. *Paál* Ákos a középiskolai művészeti nevelés reformjának előkészítésével már évek óta foglalkozik és munkásságának eredményeképpen nagy lépéssel haladt előre a jövő magyar nemzedék művészeti oktatásának ügye.

Törvényileg védett
ZÁSZLÓK
orkánbiztos, esővíz-levezetővel
Gyártja:
Magyar Kesztyű- és Kötszövöttárugyár
LÖFFLER SÁMSON
zászló-osztálya.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 11. Telefon: 12-76-32.

Törv. védett
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 39.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76

BEÉR SÁNDOR
zománctáblái
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-utca 5. • Telefon: 1-824-23.

Zubovits István
női és férfi bőrkabát készítő
BUDAPEST, KÁROLY KIRÁLY-ÚT 13.
(Ledermann udvar.) TELEFON: 1-381-08.

Március 4 és 7-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Palka József EZÜSTKOSZORÚS mester
üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-310-19
(Újpesti rakpart sarok.)

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

HAJDU JÓZSEF
Központi fűtés, vízvezeték stb. berendezési vállalkozó
Budapest, VII., Stefánia-út 25. TELEFON: 2—973—59.

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GÖZ- ÉS MELEGVÍZ FŰTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Clazz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Gazdasági Értesítő

Rendkívül kedvezően zárult a Magyar Általános Takarékpénztár üzletéve

Az eddig nyilvánosságra hozott bankzárszámadások közt a legjobb helyek egyikét foglalja el a *Magyar Általános Takarékpénztár* most közzétett mérlege, amely *az intézet nagyarányú továbbfejlődéséről, az érdekkörébe tartozó vállalatok kitűnő üzletmeneteléről, ugyanekkor pedig jelentős költségmegtakarításról számol be.* Ez az intézet, amely hatalmas fiókhálózatának birtokában mindig a *kisbetevők* tipikus takarékpénztára volt, éppen ebben a speciális feladatkörében érte el az elmult esztendőben a legnagyobb sikert, amennyiben *betétállománya mintegy 3 millió pengővel tovább emelkedett.* Ily módon tehát a közönség fokozódó bizalmának eredményeként 56 millióra emelkedett betétállománya, amelynek több, mint 60%-a az állandó természetű *betétkönyvekre* esik, mégpedig 21.192 tételre, ami *a kisbetétek túlsúlyát dokumentálja.* Ez a néhány számadat élénken tanúsítja, hogy az intézet *valóban a kis- és középpolgárság takarékpénztára.* De a betétállománynál mutatkozó kedvező megoszlást látjuk *a hitelkihelyezésekben is,* amennyiben a tíz budapesti és huszonegy vidéki fiók, valamint nyolc affiliált intézet kihelyezései ugyancsak *túlnyomórészt kisebb összegi hitelekből állanak* és jelzálogilag is fedezve vannak, ami *a hitelkockázat igen egészséges megoszlását jelenti.* Miután kedvezőek voltak a visszafizetések, a betétállomány pedig növekedett, az intézetnek *módjában volt jelentékeny összegű új rövidlejáratú hiteleket folyósítani,* így tehát teljes mértékben beváltotta ügyfeleinek a hitelellátáshoz fűződő igényeit.

Ebben a szép és eredményes munkában oroszlánrésze van *Horváth* Lipót dr. elnök vezérigazgatónak és *Halász* Manó helyettes vezérigazgatónak, akik úgyszólván *személyes letéteményesei a közönség bizalmának* és mindketten már évtizedek óta mélyítik ki a kapcsolatokat a közönség és az intézet között. Közhasznú tevékenységükben *teljes elismerés illeti közvetlen munkatársaikat* és a kiváló tisztviselői kart, amely hivatása magaslatán végzi a magyar hitelellátás, tehát az egész magyar gazdasági élet javát szolgáló munkáját. Az intézet egyébként a következő jelentésben számol be az 1936-ik év üzleti eredményről:

A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága február 26-án tartott ülésében megállapította az 1936. üzletév mérlegét. A nyereség tulajdonképpen 1,146.469.26 P (tavaly 1,126.496.45 P), amelyből a nyugdíjpénztárnak mérlegen belül kb. 159.000 pengőt utaltak át (tavaly 160.000 P), 462.679.23 P-t leírásokra és tartalékolásokra fordítottak (tavaly 471.368.29 P), úgy, hogy a közgyűlés rendelkezésére 524.658.35 P tiszta nyereség (tavaly 502.128.16 P) áll. Azonkívül belső tartalékolásokat és az értékpapírállománynál leírásokat eszközöltek. Az igazgatóság a március 16-ra egybehivandó 55. rendes közgyűlésnek javasolni fogja, hogy a kimutatott tiszta nyereségből a tartalékalap növelésére — úgy mint tavaly — 100.000 P fordittassék, a vállalati nyugdíjpénztár erősítésére további 75.000 P (tavaly 65.000 P) utaltassék át, osztalék fejében pedig részvényenként — úgy mint tavaly — 75 fillér = 300.000 P fizettessék ki március 17-től kezdve. A tartalékalap ezen dotációja után 14,050.000 pengőre, az összes saját tőkék pedig 34.050.000 pengőre emelkednek.

A mérleg adatai a következő kedvező képet mutatják: A betétállomány 56,017.285.— P (tavaly 53,120.390 —), amely összegből a betétkönyvecskékre 34,865.022.— P, azaz 62.25 százalék esik. Ugy a takarékkönyvecskékre, mint a folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betéteknél a fővárosban és az összes vidéki fiókoknál örvendetes emelkedés mutatkozik. A betétszaporulat 2,896..895.— P, amely összegből 2,247.516.— P az állandóbb természetű betétkönyvecskék és 649.379.— P pedig a folyó- és csekkszámlák állományát növelte. A betétemelkedés az 1937. év első hónapjaiban örvendetesen tovább fokozódik. A hitelezők tétele 7,846.984.— P (tavaly 8,873.897.— P, 1933-ban 9,133.639.— P, 1930-ban 13,427.454.— P). Az intézet a betétek emelkedése, valamint az adósok visszafizetési folytán jelentékeny összegű új, rövidlejáratú hiteleket bocsátott úgy a fővárosban, mint a vidéken a piac rendelkezésére. A váltótárca és adósok tétele 56,260.718.— P. Az intézet mobilitását és likviditását igazolja, hogy a betétállománnyal szemben a készpénzállomány és a bankári követelések 6,442.319 P-t (tavaly 5,945.304.— P) tesznek ki, ez a váltótárca 31,346.759.— P (tavaly 29,566.051.— P) tételével együtt egymagában is a betétállomány 67 százalékának felel meg.

A takarékpénztár 10 budapesti és 21 vidéki fiókja, valamint 8 affiliált intézete az elmúlt évben is megfelelő eredménnyel zárta le mérlegét. Külön említést érdemel, hogy a vidéki fiókok és affiliációk kihelyezései megosztott anyagot képviselnek, túlnyomórészt kisösszegű hitelekből állanak és jelzálogilag is fedezve vannak.

A takarékpénztárnak csaknem összes árdekelt vállalata az elmúlt üzletévben is gestióját kedvező eredménnyel végezte.

A törlesztéses jelzálogkölcsönállomány az év végén 31,439.000 P. Az összes hátralékos annuitások összege 1,248.000 P (tavaly 1,270.000), az egész kölcsönállomány 3.97 százalékának felel meg, ami a mai viszonyok mellett kedvező arányszám.

Uj otthont kap a Kisipari Hitelintézet a Segítőalap palotájában

Háromszorosára emelik a Hitelintézet alaptőkéjét

A *Kisipari Hitelintézet,* amely esztendők hosszú sora óta a Rákóczi út 30. sz. ház I. emeleti helyiségeiben látja el szerteágazó ügyvitelét, a *Segítőalap* székházának felépülésekor végleges elhelyezéshez jut.

A Segítőalapnak Madách Imre-sugárút torkolatában épülő ötemeletes palotájában külön részt biztosít a székesfőváros a Kisipari Hitelintézetnek,

mert az intézet megnövekedett ügy- és félforgalma feltétlenül megkívánja azt, hogy az alkalmazottak munkája teljesen akadálymentesen, símán legyen lebonyolítható.

A Kisipari Hitelintézet ezidőszerint *13 millió pengő künnlévőséggel rendelkezik* és ez az egy számadat magában véve is pontos képet ad arról a minden elismerést megérdemlő tevékenységről, amely az intézetben folyik. A székesfőváros értékeli is a Kisipari Hitelintézet hézagpótló jelentőségét és értesülésünk szerint már a legközelebbi jövőben sor kerül arra, hogy az intézet akciórádiuszának tovább terjeszthetése céljából

lényeges mérvű alaptőkeemelés

történjék. Az alaptőkeemelést *a jelenlegi alaptőke háromszorosára* tervezik.

Ifj. Horthy Miklós a Salgó igazgatóságában. A *Salgó-Tarjáni Kőszénbánya R. T. Chorin* Ferenc dr. m. kir. titkos tanácsos, felsőházi tag elnöklete alatt tartott 69-ik rendes évi közgyűlése megállapította az 1936. évi zárszámadásokat és a lefolyt üzletévre *részvényenkint 1.75 pengő osztalék* fizetését határozta el. A közgyűlés az igazgatóságba új tagul vitéz nagybányai ifj. *Horthy* Miklóst választotta meg. A megállapított osztalék folyó hó 6-ától kerül beváltásra.

Címadományozás. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Liptay* Lajos dr.-nak, a Községi Takarékpénztár vezérigazgatójának közhasznú, érdemes tevékenysége elismeréséül a magyar királyi *kormányfőtanácsosi* címet adományozta. Ez a legfelsőbb kitüntetés magyar gazdasági és társadalmi körökben *osztatlan örömet keltett, annál is inkább,* mert *Liptay* Lajos két esztendős vezérigazgatása alatt megmutatta, hogy egyike legkiválóbb bankszakembereinknek, az intézet legutóbb közzétett mérlege pedig azt tanusította, hogy *Liptay* Lajos dr. nemcsak kitűnő szakember, de *egyúttal termékeny munkásságra és bölcs vezetésre hivatott egyéniség is.*

Wicar Reinhold jubileuma. A minap ünnepelte negyvenéves szolgálati jubileumát *Wicar* Reinhold, a *Felten és Guilleaume* kábelgyár vezérigazgatója. A négy évtizedes szolgálati jubileum alkalmából a gyár hétszáz tisztviselője és munkása *meleg és őszinte ünneplésben részesítette a népszerű vezérigazgatót,* akinek ünnepén részt vett a társaság elnöke, *Zapf* György dr. is.

Előléptetések a Leszámitolóbankban. Az intézet közgyülésén *Zechmeister* Oszkár igazgatóhelyettes igazgatói címmel, *Bonta* Sándor, *Filesz* Andor és *Vukovári* Tivadar cégvezetőket aligazgatói címmel ruházták fel. *Cégvezetők* lettek *Gábor* László, *Glazewski* Ádám, *Hönich* Miklós, *Molnár* István dr., *Pető* László és *Schiffkorn* Kornél főtisztviselők, *Domokos* Árpád főigazgatóvá neveztetett ki.

Kinevezések a Moktárnál. A *Magyar Országos Központi Takarékpénztár* igazgatósága legutóbb tartott ülésében *Csordás* János, *Lukács* László és *Püspöky* Gyula főtisztviselőket *cégvezetőkké, Párdy* Jenő, *Sandner* Ervin és *Szinessy* Lajos fiókpénztári aligazgatókat *fiókpénztári igazgatókká,* báró *Horeczky* Lóránd és *Kende* István főtisztviselőket, továbbá vitéz *Körmöczy* Ottó fiókfőnököt *fiókpénztári aligazgatókká* nevezte ki.

A Nemzeti Hitelintézet közgyülése. A *Nemzeti Hitelintézet,* elnökének,*Gévay-Wolf* Nándor dr.-nak vezetésével tartotta közgyülését, amelyen nagy elismeréssel nyilatkoztak az intézet kitűnő vezetéséről, az elért eredményekről és *Molnár* András vezérigazgató működéséről. Az intézet 2% osztalékot fizet, tartaléktőkéjét 60.000, nyugdijalapját pedig 35.000 pengővel dotálja.

A MOKTÁR közgyülése. A *Magyar Országos Központi Takarékpénztár Metzler Jenő* dr. vezérigazgató elnöklete alatt e hónap 23-án tartotta meg 65. évi rendes közgyülését. A közgyülés *az igazgatóság összes javaslatait változatlanul elfogadta* és elhatározta, hogy a kimutatott 873.535.43 pengő nyereségből az osztalékszelvények e hónap 24-étől történő beváltására, úgy mint az előző évben, *darabonként egy pengő,* vagyis összesen 200.000 pengő fordittassék, a külön tartalék 100.000 pengővel dotáltassék, a takarékpénztár nyugdíjpénztárába 80.000 pengő, az alkalmazottak segélyezésére szánt alapba 20.000 pengő utaltassék és 40.000 pengő a hivatalnokok külön jutalmazására fordittassék, a fennmaradó 398.181.48 pengő pedig az 1937-iki üzletév számlájára vitessék elő. A megejtett választások folyamán az igazgatóságba egyhangúlag *Bessenyey* Ferenc, *Delmár* Emil dr. *Haggenmacher* Henrik és *Schimanek* Emil újból. *Hofer* Rudolf dr. és *Pfersich* René dr. *új tagokként* megválasztattak, végül a választmányba P. *Ábrahám* Béla dr., *Dán* Béla, *Lingel* Károly, *Marencich* Ottó és *Szontágh* Jenő régi tagok újból, továbbá *Balázs* László, *Eszenyi* Jenő, *Fränkel* Pál dr., *Nagykovácsy* Milenko, *Olgyay* István dr., *Oppler* Emil dr., *Pekáry* István, *Perger* Ferenc dr. *Ranzenberger* János, *Trunkó* Jenő, *Tuzson* János dr. *Vámossy* Zoltán, vitéz *Verebély* László, *Zádor* Béla dr. és *Zimmermann* Ágost dr. új tagokul egyhangúlag megválasztattak. Megemlítjük, hogy az igazgatóság évi jelentése nagyon érdekes és szemléltető képet ad Magyarország elmultévi gazdasági és pénzügyi viszonyairól és ezek keretében a takarékpénztár tevékenységéről.

Az ács ipartestület új elnöksége. A budapesti ácsmesterek ipartestülete évi rendes közgyülésén elnökké *Kecse Nagy* Sándort, alelnökökké *Kurtán* Gyulát és *Földessy* Vincét választották meg. *Kecse Nagy* Sándor székfoglaló beszédében programot adott és azt a követelést hangoztatta, hogy *a jövőben ácsmunkákat csak arra hivatott és jogositvánnyal rendelkező ácsmester végeztessen.* A nagy tetszéssel fogadott beszéd után *Wellisch* Mór, volt ipartestületi elnök *Zoltay* Pál dr. iparhatósági biztost üdvözölte.

A POB tőkeemelése. A *Pénzintézetek Országos Biztositó Intézete* e hó 31-én rendkívüli közgyülést tart, melyen a társaság alaptőkéjét 400.000 pengőről *600.000 pengőre emeli fel.* Ezzel az alaptőkeemeléssel a társaság dijtartalékai és egyéb biztonsági alapjai elérik a 3 millió pengőt.

Gazdasági Szemle

Áruházi szerelem:

ez lehetne regényes címe annak kúriai ítélettel lezárt furcsa történetnek, amelynek pajzán hőse Fenyves Dezső, az ismert áruháztulajdonos. Volt idő, amikor azzal tette híressé nevét, hogy megmutatta: hogyan lehet inzolvenciával hatalmas áruházat alapítani. Akkoriban negyven, vagy ötven százalékban kiegyezett hitelezőivel, de úgylátszik, hogy a szerelemben még szigorúbb elveket vall, mint az üzleti életben. Hitelezőinek legalább ötven százalékot adott, a csődbement szerelemért azonban egy vasat nem hajlandó fizetni. Az említett kúriai ítélet tényállása szerint Fenyves Dezső évekig benső barátságban élt egy színésznővel. A barátság annyira elháziasodott, hogy 1930 május 27-én Fenyves lehozatta Bécsből a színésznő tantiját is, akit aztán az egyik fióküzletében alkalmazott, mint pénztárkezelőnőt. Harmincöt hónapon át tartott a szolgálat, amely egy szép napon váratlanul ért véget, mégpedig egyenes következményeként annak, hogy Fenyves szakított a szerelmével. A tanti ekkor kérte az egész idő alatt elmaradt fizetését, mert közben csak utalványokat kapott, hogy vásárolhasson az áruházban, azonkívül a büffében ingyen étkezhetett. Ez az első kiszolgálás természetesen annak volt tulajdonítható, hogy a nagynéni azt hitte: Fenyves elveszi az unokahugát feleségül. Minthogy azonban ez nem történt meg, követelte a fizetést, de mert nem kapta meg, pert indított és most a Kúria ítélt meg neki 3500 pengőt. A makacs Fenyves azonban még most sem hajlandó fizetni: perújítást kér.

Örömmel

olvassuk egy kis közgazdasági kommünikében, hogy a Meinl Gyula kávébehozatali r.-t. közgyülésén a cég félmilliós alaptőke mellett 40 ezer pengős, tehát nyolc százalékos tiszta nyereséget ért el, ami azt jelenti, hogy ebben az országban igen nagy népszerűségnek örvendenek a Meinl-cég valóban kitűnő portékái. Annál kevésbé tudunk örülni azonban annak, hogy a távozó Floderer Vilmos vezérigazgató helyébe egy Rudolf Kuntsch nevű, nyilván nem magyar származású urat delegáltak. A Magyarországon elért fényes üzleti eredmény — azt hisszük — eléggé indokolja azt a felfogásunkat, hogy vendégszeretetünket illenék azzal honorálni, hogy magyar embert állítsanak a vállalat élére. Ennyi előzékenységgel tartoznak a magyaroknak azért a bizalomért, mellyel a magyar közönség viseltetik irántuk.

Befutottak

külföldi és belföldi tavaszi újdonságaink: jelenti feltűnő, rajzos hirdetésében az egyik belvárosi textilkereskedő. A rajz szerint az áruházba a nagy európai világvárosokból futnak be az áruval megrakott vonatok. Londonból, Párizsból, Berlinből, Bécsből. Ez után a négy város után kissé csodálkozva nézzük, hogy még egy ötödiket is beharangoznak, mégpedig Prágát. Ismételjük: kissé csodálkozunk, hogy London, Párizs és Bécs együttesen nem képes azt nyujtani divatáruk tekintetében, ami miatt Prágát kellett igénybe venni. Arról nem is beszélünk, hogy Prágában aligha csalogatják a vevőket azzal, hogy ott valódi, frissen-jött budapesti árut lehet vásárolni. Nem tartjuk helyesnek Prágát, mint reklámötletet, mert ha már — sajnos — tényleg befutott a prágai vonat, prágai holmikkal, ezt a befutást nem kellett volna hangosan, hirdetésben kifuttatni.

VÁLLALKOZÁS

A kerületi aszfaltozási munkák és az Üllői-út burkolásának vállalatbaadása

Az út- és csatornaépítési ügyosztály, mint legutóbb a kerületi kövezési munkálatok kiadása alkalmával, ismét imponáló gyorsasággal dolgozta fel a kerületi aszfaltjavítási és kisebb aszfaltozási munkákra meghirdetett versenytárgyalás nagy anyagát, úgyszintén az Üllői-út három szakaszának nagyszabású útburkolási munkáira beérkezett ajánlatokat. Mind a két munkacsoport munkálatainak vállalatbaadására nézve az *ügyosztály már meghozta javaslatát*, amely a következő:

Kerületi aszfaltozási munkák

I. kerület: Bitumen Utépítő —1 (azaz a hivatalos egység-árjegyzékhez képest 1% engedménnyel); **II. kerület:** Biehn János —1; **III. kerület:** Magyar Asphalt —5; **IV. kerület:** Biehn János —2; **V. és XIII. kerület:** Hirsch Mihály —2; **VI. kerület:** The Neuchatel —1.25; **VII. kerület:** Neophalt 0; **VIII. kerület:** Korek E. +3; **IX., X. és XIV. kerület:** Helvey Tivadar —5; **XI. kerület:** Magyar Asphalt —5.

Miután a Magyar Asphalt Rt. bejelentette, hogy egy kerületen felül további kerületenkint újabb 1 százalék engedményt ad, így a munkákat 6—6 százalék engedménnyel vállalja.

Az Üllői-út burkolási munkái

I. szakasz (kövező munka): Handl Gyula 59.809 pengővel; **II. szakasz** (aszfaltozási munka): Hirsch Mihály 57.355 pengővel; **III. szakasz** (kövező munka): Bermann Miksa 66.040 pengővel.

Ujabb ajánlatok az óbudai kivezető-főút csatornázására

Az Óbuda fejlődésére nézve nagyjelentőségű kivezető főút munkálatainak első részére, a csatornázási munkálatokra meghirdetett versenytárgyalás, mint megírtuk, csak kisebb részében volt eredményes. Az út- és csatornaépítési ügyosztály négy szakaszra osztva írta ki a versenytárgyalást, amelyre nézve az ügyosztály előterjesztése értelmében, a polgármester úgy döntött, hogy csak az első szakaszt illetőleg mondta ki a versenytárgyalást eredményesnek, a további három szakasz munkálataira pedig — a beérkezett pályázatok alaki szabálytalansága miatt — *újabb zártkörű versenytárgyalás kiírását* határozta el. Erre a következő cégek adtak be ajánlatot:

A II. szakaszra: Klauber és Vajda 114.433.20; Danubia 115.007.60; Gravieser Albin 115.623; Hajnal Imre 116.008.50; Molnár Kálmán 117.959.50; Skuteczky és Boray 119.921.67 P. 6 százalék eng. (az ajánlat elkésve érkezett); Borlay Károly fenntartja régi ajánlatát 120.477.45; König, Román és Stein 124.088.65; Szegedy Béla Jenő 128.255.50; Magy. Gazdasági és Kisvasuti Rt. 132.231.30; Teleki és Katona 137.615.70 pengővel.

A III. szakaszra: Teleki és Katona 78.664.85; Hajnal Imre 86.703.15; Klauber és Vajda 86.898.50; Molnár Kálmán 87.846; Danubia 89.074.80; König, Román és Stein 93.613.60; Magy. Gazdasági és Kisvasuti Rt. 94.787.80; Hacker Emil 103.897 pengővel.

A IV. szakaszra: Danubia 68.023; Molnár Kálmán 68.214.20; Klauber és Vajda 69.125.80; Hajnal Imre 69.610.50; Gravieser Albin 70.021.65; Liska Jenő 70.653.50, Skuteczky és Boray 72.731.10, 6 százalék eng., (az ajánlat elkésve érkezett); König, Román és Stein 74.947.30; Magyar Gazdasági és Kisvasuti Rt. 75.963.10; Obendorfer Rudolf 78.452.50; László és Blum fenntartja első ajánlatát 79.484.50; Wersetz Márton 83.075.30; Teleki és Katona 99.139.50 pengővel.

540.000 négyzetméter útterületet portalanit az idén a főváros. A főváros útjainak portalanítása érdekében megindultak az előzetes számítások. Az út- és csatornaépítési ügyosztály elkészítette a makadámmal burkolt úttestekről a kimutatást, amelynek alapján a közegészségügyi ügyosztály megállapítja a portalanításra szoruló területet. Mint értesülünk, *540.000 négyzetméternyi az az útterület, amelynek portalanításáról az idén gondoskodni kíván a főváros.* A mult esztendőben 612.281 négyzetméternyi területet portalanítottak porolajjal 125.518 pengő költséggel. A költségelőirányzat a mult évben 127.000 pengő volt és ugyanezt az összeget irányozza elő erre a célra az 1937-ik évi költségvetés is. Hogy *a portalanítás milyen módszer alkalmazásával történik az idén*, arra nézve csak ezután lesz döntés.

Beérkezett ajánlatok

A Rudasfürdőben végzendő **lakatosmunkára** pályáztak: Kain János 4150, Zsédely Károly 4176, Sárdy József 4453, Hermay János 4515, Biber Károly 4522, Jablonszky Gyula 5318, Wimmer Ferenc 5689 pengővel. Ugyanitt **asztalosmunkára:** Aufsatz József 7312, Brichta József 7560, Mucsy Imre 7693, Siegl Ferenc 8344, Schramm József 8934, Csurga István 9212, Sauerland Péter 9820, Polacsek Imre 10.380, özv. Ocsenás Jánosné 11.368 pengővel. Ugyanitt **parkettamunkára:** Götz Aladár 2730, Politzer és Oklejszky 2881, Blezák Jenő 3222, Fircsa Béla 3376, Simon János 3461, Parkettázó és Fakereskedelmi Rt. 3544, Pestszentlőrinci parkettagyár és gőzfürész rt. 3614 pengővel.

Az üllőiuti bérház **víznyomásfokozó berendezésének átalakítási munkáira** pályáztak: Harsányi Dezső 3377, Schulz Alajos 3447, Lakos Jenő 3494, Balázs István 3580, Fridrich Boldizsár 3837, v. Rozs és Társa 3939, ifj. Liska István 3981 pengővel.

A fonyódi leányárvaház üdülőtelepén szükséges **partvédőmű építésére** pályáztak: Bittmann László 5292, Gavora Zsigmond 6277, Herberth József és Diósheggyi Ernő 6960, Csányi István 7279 pengővel.

A Farkasréti temető kápolna, ravatalozó épület, árkádos sírbolt építésével kapcsolatos **kőfaragó munkákra** pályáztak: Dunamenti kőbányák és márványművek rt. 117.614, Král Gyula 121.298, Seenger Béla 168.773 pengővel.

A Gubacsi- és Bihari-úton épülő szükséglakások **asztalosmunkálra** pályáztak: Hellenbrand Mihály 13.214, Kovács Jenő 18.484, Hufnagel Imre 10.132 pengővel. Ugyanitt **lakatosmunkára:** Schütz és Dencs 12.680, Harmati Emil 16.456, Gaugusch Sándor 9624 pengővel. Ugyanitt **csatornázási munkára:** Bátorfi János 16.919, Hajdu József 23.403, Guba András 14.585, Wolff Ödön 17.662, Laczkó István 18.858 pengővel.

200 drb szívószelep és 100 drb kipuffogószelep szállítására pályáztak: Magyar Waggon- és Gépgyár 1734, Huszár György 1828, Ganz és Társa 1950, Libik és Társa 1990, Hubert és Siegmann 2055 pengővel.

Úthengerlő-javítási munkára pályáztak: Verdes Dezső 8473, Csonka János 8743, Magyar Waggon- és Gépgyár 8818, Ganz és Társa 9244, Gábor autóműhely 9367 pengővel.

Csapágyfém (angol banca-ón) szállítására pályáztak: Apor Leó 10.224, Metallochemia 14.525, Nemzetközi Vas- és Fémkereskedelmi Rt., Polgár Jenő 12.460, Anker Művek 24.788 pengővel.

Különféle **pamutáruk szállítására** pályáztak: Goldberger Sám. F. és Fiai 19.205, Mechanikai Szövőgyár 19.440, Gráb-féle Textilipar Rt. 19.445, Budakalászi Textilművek Klinger Henrik Rt. 10.376 pengővel.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Bogár-utca útrendezési munkálataira pályázni lehet március 16-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon. Ugyanitt a **Borbolya-utca útrendezési munkálataira** március 16-án d. e. 10 óráig. Ugyanitt **az új repülőtérhez vezető út, Balatoni-út és Kőérbereki-út közöttli szakaszának építésére** március 12-én d. e. 10 óráig.

540.000 négyzetméternyi makadámúttest olajjal való portalanitására pályázni lehet április 2-án d. e. 10 óráig (Kun-utca 8).

25.000 kg géptörlőrongy szállítására az üzemek részére pályázni lehet március 8-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Verpeléti-út rendezéséhez szükséges **kőanyag szállítására** pályázni lehet március 9-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Bálvány-utcai, Erzsébet-téri és Deák-téri **villamosvágányok felbontására és az úttest helyreállítási munkálataira** pályázni lehet március 8-án d. e. 10 óráig (Akácfa-utca 15. III. em. 311).

A Gázművek óbudai telepén szükséges **rakodó munkálatokra** pályázni lehet március 10-én d. e. 10 óráig (Tisza Kálmán-tér 20).

Versenytárgyalási megbizások

A Gázművek részére szükséges **gázmérők, csövek és különféle idomok szállitására** megbizást kaptak: Hajós és Szántó 3708, Strelow W. 61.828, Weiss Manfréd Rt. 8832, Magyar Gázizzófény Rt. 4524, Mannesmann Cső- és Vaskereskedelmi Rt. 22.225, Telefongyár Rt. 4541 pengőért.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei, utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén jelenleg közölt általános ajánlati feltételekre **1937. évi április hó 16-tól 1938. évi április hó 15-ig terjedő időben az óbudai gyártelepen végzendő különféle rakodó munkálatokra nyilvános versenytárgyalást hirdet.**

A munkálatok költségei szabályszerűen biztosítva vannak.

Ajánlatot csak olyan magyar állampolgár vagy Magyarországon teleppel bíró cég tehet, aki, illetve amely a szóbanforgó munkálatok elvégzésére jogosító iparigazolvánnyal, illetve iparengedéllyel rendelkezik.

Az ajánattételhez szükséges nyomtatványok a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) a hivatalos órák alatt (8—2-ig) vehetők át.

Bánatpénzül P 600.— azaz hatszáz pengőt kell az ajánlat benyujtásának időpontjáig, 1937. március hó 10-ig készpénzben (bankgarancialevél vagy takarékbetétkönyv alakjában) a Gázművek főpénztáránál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) letenni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a Gázművek Anyagbeszerzési osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) **1937. március hó 10-én délelőtt 10 óráig kell személyesen, megbizott vagy posta útján benyujtani.**

Az ajánlatok felbontása 1937. március hó 10-én délelőtt 11 órakor a Gázművek Igazgatóságánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) fog megtörténni, mikor is az ajánlattevők, illetve azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1937. február hó.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesítő-, idomító-, segítő- és kiegészitőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

Rozsdamentes
és vörösréz edények,
nickel főzőüstök, ónozások
RICHTER és TÁRSAI
Budapest, VIII., Danké Pista-utca 5. Telefon: 1-330-97

MORBITZER NÁNDOR
ÉPITÉSZ, ÉPITŐMESTER
BUDAPEST, VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPITŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

„SANITF" habarcs- és beton vizhatlanitó
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-288-29, 1-283-85.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.
Törv. védve

FÉMSZÁLAS PICKLIN
szabadalmazott vászonfalsarokvédő
PICK EMIL, BUDAPEST
VI., PODMANICZKY-UTCA 63. TELEFON: 1—120—55

Schütz Ede
épület-, mű- és vasszerkezeti lakatos
Budapest, VII., Thökölyút 23. Telefon: 1—330—45.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 március 10 — 10. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Res judicata

Két napig hegyen-völgyön lakodalom volt a magyar Országgyűlés képviselőházában. A főváros, az annyit csépelt, annyit támadott, annyi méltatlansággal illetett székesfőváros került terítékre. Lehetett támadni a fővárost, egy kicsit, szőrmentén a kormányt, de legfőként magát a szanálás tényét és azokat, akik a szanálást kitalálták. Végeredményben azonban a gúnyoros hajlamúak azt mondták, hogy finita la comedia, mi pedig azzal a jogászi megállapítással élünk, hogy az egész szanálás, a főváros történetének ez a korszaka, res judicata.

Túl vagyunk ezen a szanáláson, amely senkinek sem volt szívügye és amelyről senki sem mondja azt, hogy az örvény széléről mentette meg a fővárost, mert hiszen ma már tökéletesen tisztában vagyunk, hogy az önkormányzat éppen úgy elintézte volna az egész kérdést, mint ahogy elintézte a szanálási törvény. Ha nem így volna, akkor ma a szanálási jelentés végső mondata nem állapítaná meg, hogy a főváros önkormányzatára kell bízni a deficit céltudatos eltüntetését.

Kétségtelen azonban, hogy a szanálás végrehajtása és a szanálási jelentés parlamenti letárgyalása után is maradnak még égő problémák. Ezek közül a három legpregnánsabbat emeljük ki. Talán a legsimábban elintézhető az, amely a főváros és a kormány anyagi elszámolását illeti. A Darányi-kormány egész beállítottsága arra vall, hogy minden méltányos kívánságnak eleget tesz. Közvetítőnk is kiváló van *Karafiáth* Jenő főpolgármester személyében, aki kétségkívül tökéletesen bírja a kormány bizalmát. De a legfőbb garancia az a néhány egyszerű és beszédes mondat, amelyet erről a kérdésről *Mikecz* Ödön belügyi államtitkár mondott. Kijelentette, hogy az elszámolások, hogy mennyivel tartozik Budapest az államnak és mennyivel az állam Budapestnek, folyamatban vannak. Ha kiderül, hogy az államnak tartozása van, az állam fizetni fog. Ennél tisztább elintézést még magyar kormányférfiaktól keveset hallottunk.

A másik, nyitva maradt probléma a BSzKRT helyzete. A belügyi államtitkár szerint sem a deficit nem szünt meg, sem pedig a tarifaemelés nem hozta meg a várt eredményt. Ezen is segíteni kell és lehet is. Mindenki tudja, hogy új számítások folynak és senkinek sem kell szégyelnie magát, hogy jószándékú kísérlet helyett jó megoldással fog előállni a főváros nagy közlekedési vállalata.

Legsúlyosabb és legégetőbb probléma azonban Budapest és a környék viszonya. Helyesebben a fővárosi vámok kérdése. Itt aztán a kormány sem tudott határozott megoldást mondani, csak azok voltak határozottak, akik a mai rendszer hibáit sorolták föl. Jobbat, okosabbat, olyat, amely a főváros megkárosítása nélkül a vidék panaszait is elnémítja, senki sem mondott. Az időnek azonban meg kell hoznia ezt is. Nem lehet messze már a megoldás, mert mindenki teljes jóakarattal kívánja a kérdést rendezni.

Egyszóval mindenkinek igaza volt a vitában, csak annak az egy képviselőnek nem, aki a gazdasági orthodoxia nyikorgó verklijén ismét azt keseregte, hogy a főváros két nagy vezető pártja romlásba döntti Budapestet. Hiába mondta *Mikecz* belügyi államtitkár, hogy a főváros kölcsöneinek minden fillérje nemcsak odakerült, ahová szánták, hanem jó és okos beruházás is volt. Ezzel a makacssággal szemben mi csak egy példára tudunk hivatkozni. A főpolgármester példájára, aki, mikor az installációra meghívták, a küldöttséget vezető *Bárczy* Istvánról úgy emlékezett meg, mint Budapest klasszikusan nagy polgármesteréről. Arról a *Bárczy* Istvánról mondta ezt, akiről majd csaknem két évtizeden át a gyűlölködő politika, mint a főváros vagyonának elherdálójáról, Budapest nagy adósságcsinálójáról beszélt. Arról a *Bárczy* Istvánról azonban, akiről Budapest történetírói fogják megállapítani, hogy nagy Budapestet, Budapest világvárost ő alapította meg hatalmas alkotásaival, amelyeknek áldását nem ő, hanem Budapest lakosságának számtalan generációi fogják élvezni. Aki tékozlással illeti azt a két nagy pártot, amely *Bárczy* István nagy művét tovább akarja fejleszteni, gondoljon azokra a hálátlan szavakra, amelyekkel *Karafiáth* főpolgármester *Bárczy* István érdemeiről emlékezett meg. Az igazi várospolitikus, legyen az polgármester, vagy legyen az vezető kommunális párt, akkor alkot igazán nagyot, ha nem a mának, ha nem a kortársak tapsainak, hanem az utókornak épít.

Ifjúsági munkatáborok felállítását sürgeti Schuler Dezső dr. alpolgármester

Meg kell menteni a zülléstől és a nyomortól a munkanélküli fiatalságot — Szomorú statisztika a mesterséget nem tanult szegény gyermekek sorsáról

Néhai *Liber* Endre alpolgármester, aki tudvalevően kora gyermekségében a *József Főárvaház* növendéke volt és közvetlenül a székesfővárosnak köszönheti, hogy magasra ívelt pályáját befuthatta, egészen különös elhivatottsággal és ügybuzgalommal fáradozott állandóan *a védelemre szoruló szegény néposztályok sorsának jobbrafordításán.* Hirtelen halála után egyik leghivatottabb munkatársa, *Schuler* Dezső foglalta el az alpolgármesteri széket és azóta is *igyekszik továbbépíteni azt a szociálpolitikát, amelynek révén biztos lehet remélni a milliós nagyváros számkivetettjei részére a jobb jövendőt.*

Schuler Dezső alpolgármester nagyarányú hivatali elfoglaltsága ellenére is módot talált arra, hogy megnövekedett új hatáskörében valóraváltsa azokat az elképzeléseket, amelyek már régóta hevítették és amelyek az ifjúság védelmére szolgálnak.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílott arra, hogy beszélgetést folytasson

SCHULER DEZSŐ dr.
alpolgármesterrel

és felvilágosításokat kérjen az ifjúságvédelem terén hamarosan megvalósulásra kerülő elképzeléseiről.

— Ugy érzem, jó munkát végzek akkor, amikor a székesfőváros gondoskodó figyelmét ki akarom terjeszteni *a felnövekvő generációk* ama részére, amelyek eddig vajmi keveset élveztek a hatósági támogatásból. Nagynevű hivatali elődöm fáradhatatlan szorgalommal elérte már azt, hogy a csecsemő, az ovódás- és iskolásgyermekvédelemnek a székesfővárosban a mai viszonyok között *jelentékenyen kiépített szervezete van.* Az iskolán keresztül könnyen megállapíthatók a helyzet szociális körülményei, egészségügyi viszonyai, stb. s ez az egyik oka annak, hogy *itt aránylagosan könnyű volt a most fennálló támogatási rendszert kiépíteni.* A gyakorlati szociálpolitikus azonban sokkal nehezebb feladat elé kerül akkor, amikor *az iskolából kikerülő* ifjúság sorsával kell törődnie. Ezek legnagyobb része nyomban az iskola elhagyása után arra kényszerül, hogy munkával szerezze meg mindennapi kenyerét és *a szerencsésebbek közé tartoznak azok, akik a tanoncszerződések védelme és a tanonciskolák felügyelete alá kerülnek.* Az előbbi nagy csoport szakmai kiképzés nélkül kénytelen munkát vállalni, ha kap, hogy ezen a réven nélkülöző családja jövedelmét saját keresetével is növelni tudja. Pár évig foglalkoztatják is őket, mindennemű szakképesítés nélkül, de 16—18 éves korában elbocsátják és *akkor a tanulatlan napszámosok tömegéhez sodródnak.* Akik nem kapnak munkát, azok ma a legkétségbeejtőbb helyzetbe jutnak és az elhelyezkedési lehetőségek, továbbá a felügyelet hiánya miatt *bőséges utánpótlást jelentenek a társadalom számkivetett részének.*

Valamit tenni kell . . .

— Lényegileg nem sok különbség van az iskolából kikerült fiatalságnál *a fizikai és szellemi kategóriáknál.* Aki nyitott szemmel nézi a helyzetet, parancsoló szükségként érzi azt, hogy

az iskolából kikerült fiatalsággal valamit tenni kell, még abban az esetben is, ha ez a valami nem minden esetben a munkába állítást jelentheti.

— A fiatalkorúak bűnözési arányszáma ma hallatlanul nagy mértékben *megnövekedett* s ezen segíteni csak akkor lehet, ha *az egységes gyermekvédelem folytatásaként* kiépített ifjúságvédelem útján *megóvjuk a fiatalkorúakat az életben reájuk váró veszedelmek tömegétől.* Meggyőződésem szerint az ifjúságvédelem körébe kell sorozni a 14. évtől a 24. évig terjedő korú ifjúságot, amelynek száma Budapesten az 1935. évi statisztikai adatok szerint *mintegy 180.000.* Az első lépés az lenne, hogy statisztikai felvétellel megállapítsuk a szükséges adatokat, megismerjük a dolgozó ifjúság munkaviszonyait, a gyermekmunkások és fiatalkorú munkások számát, szociális helyzetét, stb. Bár a 180.000-es szám óriási nagynak látszik, *ab ovo* meg lehet állapítani, hogy ennek tekintélyes része szükségszerűen nem válik az ifjúságvédelem részesévé, mert hiszen

a leánygyermekek tekintélyes hányada a család kötelékében marad, a fiúknak pedig mintegy 60 százaléka továbbra is látogat különböző iskolákat.

Ennélfogva csak arról lehet szó, hogy az ifjúságvédelmi akciót *a fennmaradó hányadra terjesszük ki.* A családból kiszakadó fiatalkorú munkanélküliek az a kategória, amelynek számára *a legsürgősebb a segítség.* Ennek a segítségnek meg kell nyilvánulni *egészségvédelmi és általános szociális téren.* Székesfővárosunk tett már kezdeményező lépéseket akkor, amikor az önálló iparostanonciskolákban felállította *az iskolaorvosi* intézményt, továbbá *a tanoncok számára is lehetővé tette a nyaraltatást.* Itt sem mondhatjuk azt, hogy elvégeztünk minden tennivalót, mert hiszen

66 tanonciskola közül csak 6-ban van iskolaorvos és a nyaraltatási akcióban az elmúlt esztendő folyamán mindössze 4000 tanonc vehetett részt.

A testnevelési kötelezettség fennállása lenne az a kiinduló pont, amellyel az ifjúságvédelmet meg lehetne szervezni. A testnevelési törvény szerint minden 21. életévét még be nem töltött ifjú köteles résztvenni a testnevelésben, a leányokra azonban, sajnos, ennek a törvénynek a hatálya nem terjed ki. A leventeegyesületek minden elismerésre méltó munkát végeztek az ifjúság általános szociális jóléti és egészségügyi védelme tekintetében, önmagában véve azonban *nem elég az, hogy mindent a leventeintézményre bízzunk.* Nem elég az sem, hogy a *Székesfőváros Népnevelési Bizottsága* a maga részéről is mindent elkövet az ifjúság átfogó nevelő védelmére, hanem *ennél tovább is kell menni.*

Az ifjúságvédelem három tagozata

— Az ifjúságvédelmet elméletileg három részre tagolhatjuk: *szociális, egészségügyi és nevelő* védelemre. Gyakorlati eredményeket a legszélesebb körökben azonban csak akkor várhatunk, *ha ez a három védelmi ág egymásba kapcsolódik és szerves egészet alkot.* A jelenlegi ifjúságvédelmi szervezetnek éppen

az a hibája, hogy a meglevő intézmények, különböző szervek irányítása mellett, egymástól függetlenül csak kicsiny területen működnek.

Hiányzik a kapcsolat az egyes hatósági szervek között, sőt a közös célkitűzésű társadalmi egyesületek is egymástól teljesen függetlenül dolgoznak.

— Ennek hátrányait és veszedelmeit különösen a munkanélküli ifjúságnál látjuk. A legutóbbi statisztikai felvétel szerint

a főváros munkanélkülieinek közel 22 százaléka tartozott a 14—22 éves kategóriába, ami rendkívül figyelemreméltó és aggasztó szám.

Számszerűleg *8000 körül mozog ezeknek a munkanélkülieknek száma* és róluk meg kell állapítani, hogy csak a legritkább esetben tud hatékonyan segítségükre sietni a leventeintézmény és a népművelés.

— Sohasem szabad szem elől téveszteni persze, hogy ez nemcsak Budapesten van így, hanem *a világ valamennyi többi nagyvárosában is* és hogy a probléma mennyire komoly, mi sem bizonyítja jobban, minthogy a genfi *Nemzetközi Munkaügyi Hivatal* érdemesnek tartotta az ifjúság munkanélküliségének problémáival behatóan foglalkozni. A genfi határozatok arra vonatkoztak, hogy a munkábabocsátás *alsó korhatárát fel kell emelni*, biztosítani kell a munkanélküli fiatalság *szakoktatását* és *szakmai* átképzését, az ifjúság részére *külön munkaközvetítő szerv* felállítását, továbbá *pályaválasztási tanácsadás* bevezetését.

A fizikai munkanélküliek

— Nálunk eddig ennek a programnak megvalósítására *alig történt* valami. A munkába bocsátás alsó korhatára nálunk még mindig *12 esztendő*, de addig,

amíg a tanköteles kor 14 éves határának felemelésére nézve törvényes intézkedés nem történik, az egész kérdés megoldása késedelmet szenved.

Meggyőződésem szerint az ifjúságvédelem csak akkor oldható meg fontosságához és jelentőségéhez mérten, ha *országos megmozdulás és megfelelő kiterjedt szervezet kiépítésével találjuk meg a módokat*. Addig, amíg egy ilyen szervezet kiépülhet, húzamos idő fog eltelni. Ez azonban mégsem jelenti azt, hogy a kérdéssel nem kell foglalkoznunk, mert vannak halaszthatatlan feladatok, amilyen például *a munkanélküli ifjúság foglalkoztatása*. A munkanélküliséggel járó tétlenség *kiöli az ifjúságból a munkakedvet és az akaratérőt*, ennélfogva mindent meg kell tenni abban az irányban, hogy *foglalkoztatása minél szélesebb keretek között történhessék meg*. A diplomás és középiskolás ifjúság egyrészének elhelyezése érdekében történtek bizonyos lépések, a munkásifjúság érdekében azonban mindezideig semmi sem, pedig, nézetem szerint,

a hatóság nem helyezkedhetik arra a kényelmes álláspontra, hogy az ifjúság fizikai munkanélküli tömegeinek elhelyezése egyedül a magángazdaság feladata.

— Külföldön a példák egész sora mutatja, hogy a kérdést a kormányhatóság saját feladatának ismerte el és annak megoldása végett *életrehívta az ifjúsági munkaszolgálatot*. Munkatáborokat és munkaközpontokat létesítettek, amelyekben *nemcsak foglalkoztatják, hanem nevelik is az ifjú korosztályokat*. A munkatáborok rendszerét illetően sok kritika hangzott már eddig is el, ha azonban azt nemcsak bevezette, hanem jónak is tartja Anglia, Ausztria, Bulgária, Csehszlovákia, Dánia, az Egyesült Államok, Finnország, Hollandia, Kanada, Lengyelország, Németország, Norvégia, Svájc, Svédország, akkor azt kell hinnem, hogy *nekünk is rá kell lépnünk arra az útra, amely a jelenlegi tarthatatlan helyzettel szemben legalább többé-kevésbbé kielégítő megoldást hoz létre*. Felelősségem tudatában jelentem ki azt, hogy

a fiatalkorú és dologhoz nem jutó munkásifjak részére erkölcsi és fizikai erejük, továbbá szaktudásuk védelme és fejlesztése céljából Budapesten is mielőbb meg kellene alakítani a munkatáborokat.

Igaz, hogy ezeknek fenntartása tekintélyes költségekkel jár, *a meghozandó anyagi áldozatok azonban sokszorosan kifizetődnek az erkölcsi eredmények révén*. Meggyőződésem, hogy a kormányhatóság, amely maga is behatóan foglalkozik az ifjúságvédelem kérdéseivel, fel fogja ismerni a dolog horderejét és az ifjúság megmentése érdekében a székesfőváros hatóságával karöltve *meg fogja találni a helyes megoldásra a lehetőséget*.

ZSÉDELY KÁROLY
épületműlakatos, tűzhely készítő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemű épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készítését, ugyszintén mindenféle javításokat.

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

Felemelik a forgalmiadó részesedést és mérséklik a rendőrségi hozzájárulást

Döntő fontosságú tárgyalások a belügyminisztériumban

A belügyminisztériumban, a pénzügyminisztérium bevonásával, mint

beavatott helyről

értesülünk, napok óta tárgyalások folynak abban az irányban, hogy a *városok és közöttük*

a székesfőváros államrendőrségi hozzájárulásának összegét mérsékeljék.

Tárgyalások folynak továbbá arra nézve is, hogy

a székesfőváros forgalmiadó részesedését felemeljék.

Aktualitást ad ennek az ügynek az a körülmény, hogy Pest vármegye a belügyminiszterhez fordult *a budapesti városi vámok leszállítása* érdekében. Ebben a kérdésben *Szendy* Károly polgármester bejelentette, hogy

nem zárkózik el a vámok mérséklésétől, abban az esetben, ha a kormány a leszállítás folytán kieső jövedelmeket más jövedelmekkel pótolja.

A forgalmiadó részesedés megfelelő felemelése olyan alapnak kínálkozik, amelyen haladva Pestkörnyéknek a városi vámokkal szemben hangoztatott kívánságát honorálni lehet.

Három jubiláns a városházán

A Városházán hármas jubileumot ünnepeltek. Három kiváló és népszerű tisztviselő érkezett el szolgálatának negyedszázados évfordulójához: *Homolyai* Rezső dr. és vitéz *Horváth* Károly főjegyző, valamint *Zobor* Miklós dr. tanácsjegyző.

A három jubilánst felkereste a *Fővárosi Hirlap* munkatársa, hogy nevezetes évfordulójuk alkalmával kérdést intézzen hozzájuk a letelt negyedszázadról és az érzésről, amely most betölti őket.

Homolyai Rezső dr. főjegyző

a kérdésre a következő vallomással válaszolt:

— A curriculum vitae: tisztviselőpálya, tisztviselősors. Kezdtem a kerületben, folytattam a Városházán. Jóideig titkár is voltam a megboldogult *Bódy* Tivadar polgármester, majd *Rényi* alpolgármester mellett. Dolgoztam a régi szociálpolitikai és később a közegészségügyi osztályban; de ez utóbbi helyen is inkább a szociálpolitikába vágott a munkaköröm. A népegészségügy, a szociálhygiene volt a reszortom. Most meg kevés megszakítással tíz éve a pénzügyi osztályban vagyok.

— Ha ezt nézem, mondhatom, hogy szerencsém volt, mert hivatali *munkaköröm mindig közel állott a szívemhez*. Kezdettől fogva *a közgazdasági és szociálpolitikai kérdések vonzottak* és szerencsés véletlen: a hivatalban is jórészt ezekkel kellett foglalkoznom. A melegszívű szocálpolitikai és a ridegnek mondott pénzügyi kérdések között sokan éles ellentétet vélnek látni. Pedig ez nem így van a valóságban. *A szociálpolitika is a közgazdaságtan tudománykörébe tartozik*. A gazdasági életben nem mellőzhetők a társadalmi szempontok, a reális szociálpolitikát pedig nehéz volna gazdaságpolitikai ismeretek nélkül megérteni és még nehezebb enélkül egészséges szociálpolitikát csinálni.

— Hivatali pályafutásom leghosszabb idejét itt töltöttem a pénzügyi osztályban. Itt voltam az 1920-as infláció idején és itt vagyok az 1931. évi világválság óta, most már hetedik éve, mint *a költségvetés referense*. Változatos, szép munka ez, ami a főváros egész adminisztrációját összefogja, legalábbis pénzügyi vonatkozásban. Látszat szerint ezt a munkát csak végnélküli számoszlopok jelzik, de akik benne élünk, a néma számok mögött is *megérezzük az eleven élet lobogását és a problémákat, amelyeket végeredményben csak a pénzügyi realitások síkján lehet megoldani*.

— Huszonöt év után sem tudok mást mondani, mint hogy szeretem ezt a pályát, ahová a sors keze állított. Az én illuzióimat nem taposta el ez a negyedszázad. Ma is rendületlenül vallom, hogy *egyike a legszebb hivatásoknak köztisztviselőnek lenni* és ezt a várost szolgálni. Mert szentül hiszem, hogy a bürokráciának fontos történelemformáló ereje és kisugárzása van és ezen a poszton állva sok igyekezettel, tudással, hozzáértéssel és még több jóakarattal rendkívül sokat tudunk segíteni, enyhíteni és szépíteni azon a darabka kis magyar sorson, amit a Gondviselés és a hivatali felsőbbség a mi kezünkre bízott.

— Mindig optimista, mosolygó szemmel néztem a világot. Ezen az évfordulón is egy költő jut az eszembe, aki könnyed franciás bölcsességgel azt dalolta a világnak, hogy örüljünk a mának, lássuk mindig szépnek, ami elmult és bízzunk benne, hogy még szebb lesz a holnap... Ezt *a szebb holnapot* várjuk mi is valamennyien, ami bizonyára ott rejtőzik az idők méhében valahol...

Vitéz Horváth László főjegyző

is az előljáróságoknál kezdte pályáját. 1912-ben a VIII. kerületi előljáróságnál dolgozott, ahonnan nemsokára elhívta a világháború. Mint lovas tüzér 40 hónapon át harcolt az első vonalban és mint ütegparancsnok-főhadnagy hagyta ott a harcteret. A fővároshoz visszatérve, a Népjóléti Központban dolgozott. Itt érte a vörös uralom, amelynek egyik funkcionáriusa *elmozdította állásától és kitoloncoltatta Budapestről*. Hogy nem került fogságba, azt *Kovácsházy* Vilmosnak, mai hivatali főnökének köszönheti, aki a Népjóléti Központ helyettes igazgatója volt. A kommün után a VIII. kerületi elöl járóságra került vissza.

— *Rózsavölgyi* volt akkor a kerületi előljáró, — mondja *Horváth* főjegyző, — a szigorú, a goromba, az igazságos, a hallatlan közigazgatási érzékkel megáldott Rózsavölgyi, akitől olyan sokat tanultam, hogy egész pályámon hasznát veszem.

Az V. kerületi előljáróság volt a legközelebbi állomása, ahonnan 1927-ben mint fogalmazó a IX. ügyosztályba került. Itt lett tanácsjegyző, majd később szociálpolitikai ügyekben *Schuler* Dezső akkori tanácsnok állandó helyettese. Tíz évig dolgozott ebben az ügyosztályban, majd az idén januárban a városgazdasági ügyosztályba került és helyettese lett *Kovácsházy* Vilmos tanácsnoknak, akivel két előljáróságnál és a Népjóléti Központban együttszolgálta a fővárost.

— Huszonöt év letelt, — mondja *Horváth* főjegyző, — sokat dolgoztam, de még nagyon sokat akarok dolgozni. *Tele vagyok tetterővel és szeretem a hivatalt, amelynek aktái és betűi mögött az életet nézem*. Az előljáróságokon, — minden tisztviselő legjobb iskolájában — ahol állandóan érintkeztem a felekkel, szoktam meg, hogy a kis dolgokból tevődik össze a lényeg és ezer kisember apró-cseprő érdeke maga a közérdek. Ezzel a szociális érzéssel eltelve dolgozom új beosztásomban is, ahol a fürdőpolitika, az idegenforgalom, a IX. ügyosztályból áthozott lakásügyek vezetése keretében is mindig alkalmat találok arra, hogy a betűnek szívvel adjak életet.

Zobor Miklós dr. tanácsjegyző

a harmadik jubiláns, ugyancsak kitanulta az előljárósági iskolát. A VII. kerületi előljáróságnál kezdte, de csakhamar a lövészárokkal cserélte fel a hivatalt. A háború végén került vissza kitüntetésekkel dekortálva és ismét előljárósági szolgálat következett. Kihágási referens volt a IX. kerületben, ahonnan 1919-ben került a Városházára, a közjogi ügyosztályhoz. Mint tanácsjegyző 1929-ben kapott beosztást a pénzügyi ügyosztálynál, ahol a fogyasztási adó és a vámügyek referense.

Munkájának élő, kitűnő tisztviselő, aki a nyilvánosság előtt nem szokott jelentkezni, mégis az utóbbi esztendőkben sokat foglalkozott vele a nyilvánosság, ha nem is a nevével, de a munkájával. *Bódy* László dr. tanácsnok vele készíttette el a *városi vámokról szóló szabályrendelet-tervezetet*. Minden felettes hatósága teljes mértékben meg van elégedve ezzel az alapos, rendkívül munkát igénylő tervezettel, amelyben kitűnően megvédi a főváros jogos érdekeit, de éppen ezért indítottak számos dühös rohamot a tervezet ellen azok, akiknek, ha nem is jogos, de annál ellentétesebb az érdekük.

— Hivatali pályám — mondja *Zobor* Miklós, — mozgalmas volt, amit tetézett az, hogy az előljáróságokon, a kihágási ügyeknél és utóbb az adózással kapcsolatban, állandóan összeköttetésben állottam a felekkel. Számokkal foglalkozom 1929 óta, de a szám nem fárasztott, mert érdekel. *Azért, mert a szám pozitív valami, éppen nem ok arra, hogy sivárnak lássuk, és annak, aki az életet olvassa ki belőle, olyan, mint a művész számára a kotta.*

— A vámkérdésről, vagy ahogy mondják — a *vámháborúról* szerettünk volna hallani valamit, de *Zobor* tanácsjegyző — úgy látszik — a harctéren tanulta meg, hogy a háborúról nem szokás közléseket tenni.

HŰNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHÍD-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállítás. Olcsó árak.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

DARÁNYI KÁLMÁN

a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetéből

üzent az országnak

Határtalan lelkesedés a pártkörben a miniszterelnök első látogatása alkalmával — Mikecz Ödön belügyi államtitkár megállapítása a polgári önérzet megerősödésének örvendetes fejlődéséről

A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének csütörtökön ünnepi eseménye volt, amely jelentőségével és súlyával az egész ország figyelmét magára vonta. *Darányi* Kálmán dr. miniszterelnök látogatta meg a pártszervezetet, amelynek otthonában messzehangzó megnyilatkozást tett arról *az egységről, amelyet a kormány minden körülmények között megóv és amelynek megzavarásától senkinek tartania nem kell.* Ezek a szavak, amelyek az utóbbi napokban elterjedt nyugtalanító híreket egy csapásra kellő értékükre szállították le, nem hatottak meglepetésként *Darányi* Kálmán ajkairól, csupán megerősítették azt a bizalmat, amellyel az ország miniszterelnökére és kormányára tekint, abban a szilárd hitben, hogy *„a keresztény erkölcs és nemzeti érzés alapjától sem jobbra, sem balra eltéríttetni nem engedi magát".*

Rendkívül mély hatást gyakoroltak a miniszterelnök szavai mindazokra, akik az ünnepi esemény alkalmából a pártkörben összegyülekeztek és büszkeséggel töltheti el a pártszervezet vezetőségét és minden egyes tagját az a körülmény, hogy a miniszterelnök éppen ezt az alkalmat használta fel arra, hogy az egész országhoz szóló megnyilatkozást tegyen.

*

A miniszterelnöki látogatás, a maga felemelő belső értéke mellett, impozáns külsőségek között folyt le. Az Esterházy-utcai pártkör helyiségeit a törvényhatósági bizottsági tagoknak, a pártszervezet kerületi funkcionáriusainak, a hölgybizottságoknak, a klubtagoknak és vendégeknek hatalmas tábora özönlötte el. *Zsitvay* Tibor dr., a pártszervezet elnöke fogadta a vendégeket, akiknek sorában megjelent *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly dr. és *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, a székesfőváros összes tanácsnokai, a kerületi elöljárók, a főváros üzemeinek és intézményeinek, a Tanügyi Szervezetnek vezetői nagy számban. Az elnöki szobában gyülekeztek az elnöki tanács tagjai: *Harrer* Ferenc dr., *Bényi* Károly dr., *Vályi* Lajos dr. h. főtitkár, a párt felsőházi tagjai: *Barczy-Barczen* Gábor, *Glücksthal* Samu dr., *Nagy* Antal, az országgyűlési képviselők: *Bessenyey* Zénó dr., *Usetty* Béla dr., *Pozsel* István dr., *Szurday* Róbert. Megjelentek továbbá:

Andréka Károly, Becsey Antal, Burckhard-Bélaváry Rezső dr., Deményi Aladár dr., Dorner Gyula, Egerváry Tibor dr., Gaár Vilmos dr., Gazdy Jenő, Hajnóczy Béla dr., Halter Károly, Hegedüs Bertalan dr., Hentz Lajos dr., v. nemes Juhász Jenő dr., Katona János, Kozma Jenő dr., Kövesligethy Miklós dr., Lédermann Mór, Ősz Béla, Németh Béla dr., Orova Zsigmond dr., Orphanides János, Pályi Gyula dr., v. Pesthy-Müller József Leó, Tárkány Ferenc, Schmidt Richárd, Szentjoby Staub Elemér, Szántay István, Szentesi József, Tóth Gábor, Wellisch Andor törvényhatósági bizottsági tagok.

Babarczy István báró, Baitz József, Babics Gyula, Balogh Bálint esperes, Bálint Károlyné, Berdin Kálmán dr., Bernáth István dr., v. Berencsey Béla, Bódy László dr., Budinszky Sándor, Bulinszky László dr., Cserhát Géza, Csorna Kálmán dr., Dávid Antal dr., Demiány Istvánné, Duday Alajos dr., Dullien Tibor, Dinsits Miklós Farkas Ákos dr., Felsőczöry Jenő, Finaly István, Fülöp Endre, id. Francisci Béla, Füredy Lajos, Girardy Tibor, Goszleth Ernő dr., Hanthy-Haidekker János dr., Hivert Dezső dr., Horony Pálfi Aurél dr., Hoór Tempis Mór, Huzly Imre, Katona Jánosné, Kátay Béla dr. plébános, Kempelen Ágoston, Király Kálmán v. Kiss Lajos dr., Irányossy-Knoblauch Géza dr. Kovács Istvánné dr-né, Kovácsházy Vilmos, Kosztandy István, Kolling Oszkár, Krompaszky Miksa, Kosztolányi Gusztáv, Körmendy Elemér, Lendvay Béla, Leopold Gyula, özv. Lengyel Arturné, Lovag Ádám, Márkus Jenő dr., Mánásy Gyuláné, v. Mányi Sándor, Marsovszky Györgyné, Meister József, Méhes Gyula, Miklós Béla, Morvay Endre dr., Morvay Zsigmond dr., Munkó Rezső, Nádas Béla dr., Raith Tivadar dr., Resch Aurél dr., Rosta János dr., Rózsa Zsigmondné, Roboz Károlyné, Römer Camillóné, Salamon Géza dr., Sarkadi Sándor, Sántha Antalné, Schara Béla, De Sgardelli Caesar, Szabó Béla dr., Szende Dezső dr., Szél Jenő dr., Szilágyi Ferenc Szlovák Pálné, Ulmer Ágoston dr. Vécsei Edel dr., Wittenberg István, Wossala Sándor, Zielinszky Tibor.

Zsitvay Tibor üdvözlő beszéde

Lelkes éljenzés jelezte *Darányi* Kálmán dr. miniszterelnök érkezését. *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, a pártszervezet főtitkára vezette át az országos pártkörből a miniszterelnököt, akinek kíséretében voltak: *Ivády* Béla országos pártelnök, *Mikecz* Ödön belügyi államtitkár, *Szinyei-Merse* Jenő és *Zsindely* Ferenc, a párt országos alelnökei és *Brandt* Vilmos országgyűlési képviselő.

Az elnöki szobában *Zsitvay* Tibor dr. fogadta az elnöki tanács és a pártszervezet törvényhozó tagjai élén a miniszterelnököt, aki rövid tartózkodás után átvonult a pártkör termeibe. A kékteremben, az ünneplők tömegének lelkes ovációi után *Zsitvay* Tibor intézett üdvözlő szavakat *Darányi* Kálmán miniszterelnökhöz.

— Örömmel és bizalommal üdvözlöm Nagyméltóságodat, — mondotta többek között. — Örömmel és őszinte bizalommal, mert attól a pillanattól, hogy Nagyméltóságod átvette az ország kormányzását, az az érzés vált urrá mindannyiunkban, hogy *Nagyméltóságod ennek az országnak lelki békéjét, nyugalmát és fejlődését, érinthetetlen jogrendjét, minden szélsőségmentes jövő fejlődését biztosítani fogja.* A párt székesfővárosi szervezete nem keres külön célokat, a mi munkánk harmónikusan illeszkedik bele az egyetemes nemzeti érdekek szolgálatába és az a törekvésünk, hogy minden országos kérdésben méltóan tudjunk az élen haladni úgy a munkában, mint az áldozatokban, a küzdelmekben és az eszmékért való harcokban is. Nagyméltóságodban egész férfiút ismertünk meg, a személye iránt való bizalmunk csak növekedett, mióta a kormányt vezetve, bölcs nyugalommal, szilárd és rendíthetetlen akarattal intézi az ország ügyeit és nem hangos jelszavakkal, de komoly munkával vezet bennünket a biztos jövő felé. Isten hozta Nagyméltóságodat közénk, akiknek soraiban *a keresztény nemzeti gondolat nem jelszó, hanem kötelező életprogram.* Nem jelszó a kereszténység szemünkben, mert *mi nem harcot hirdetünk, hanem békét és szeretetet* és tudjuk, hogy Nagyméltóságod, mint hívő keresztény is, ezt az utat követi.

Darányi Kálmán erélyes kijelentései a béke, nyugalom és rend megóvásáról

Zajos taps és éljenzés követte *Zsitvay* Tibor üdvözlő beszédét, amelyre *Darányi* Kálmán miniszterelnök válaszolt.

Örömének adott kifejezést, hogy a fővárosi pártszervezetet, amelynek látogatására már régebben készült, most felkereshette.

— Köszönettel vettem az elnök úr szavait, — mondta azután. — Teljes összhangban vagyunk abban a tekintetben, hogy *a kormányzás szempontjából a keresztény erkölcs és a nemzeti érzés alapján állunk és ettől magunkat sem jobbra, sem balra eltéríttetni nem engedjük.* A mai viszonyok között, amikor *az ország külpolitikai és gazdasági helyzete is olyan, hogy semmiféle kísérleteknek nem tehető ki,* elsősorban arra van szükség, hogy *mindenki minden különösebb nyugtalanság, szorongó érzés, vagy aggodalom nélkül a magyar jövőbe vetett biztos hittel végezhesse mindennapi munkáját.* És éppen ezért, hogy ez elérhető legyen, *a kormánynak garantálnia kell tudni ennek a fővárosnak békéjét és nyugalmát. Ezt a békét, nyugalmat és rendet a kormány minden körülmények között fenn is tartja, mert megvannak hozzá a maga eszközei.*

— Ez azonban egyedül még nem elég. A helyes politika természetesen csak az lehet, ha azt a sok bajt, ami az országban van és ami a fővárosban, különösen a perifériákon összesűrűsödött, nemcsak meglátjuk, hanem a mai nehéz helyzetben igyekezünk lehetőleg enyhíteni és csökkenteni is. Mert csakis *a helyes és egészséges szociálpolitikával átitatott kormányzati tevékenység* tudja fenntartani a lelkekben azt a harmóniát, amely mellett erélyyel és a magunk erejébe vetett bizalommal helyes irányba vezethetjük úgy az országnak, mint a fővárosnak ügyeit.

Ezután arra kérte a párt minden tagját, hogy ezeknek az eszméknek legyen szószólója és *mindenféle más és ellenkező felfogással szemben hirdetője és apostola.*

— A Nemzeti Egység Pártjának éppen az a célja és feladata, — mondta ezután, — hogy mindazok, akik hasonló nézetet vallanak, együttesen, nagyobb erővel tudjanak fellépni, nemcsak politikai, hanem társadalmi téren is.

Percekig lelkes hangulatban ünnepelték a miniszterelnököt, akinek szavai rendkívül mély hatást gyakoroltak a megjelentekre.

A beszéd végén a miniszterelnök *Karafiáth* Jenő főpolgármesterrel, *Szendy* Károly polgármesterrel és a párt vezetőivel beszélgetett, majd *Zsitvay* Tibor dr. bemutatta a megjelenteket. Először a hölgybizottság tagjai voltak soron, akiknél hosszasan érdeklődött a miniszterelnök szociális és egyéb tevékenységük iránt. Ezután a törvényhatósági bizottság tagjai járultak *Darányi* Kálmán elé, aki mindenkivel szíves szavakat váltott. A tanácsnokokat, előljárókat, a főváros üzemeinek és vállalatainak vezetőit és kerületi elnököket mutatta be ezután *Zsitvay* Tibor, majd *Balogh* Bálint esperessel és *Kátay* Béla plébánossal ült le hosszasabb beszélgetésre a miniszterelnök.

Mikecz Ödön államtitkár nyilatkozata

Amiközben a miniszterelnöknek sorra bemutatták a fővárosi közélet vezető személyiségeit, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa kérdést intézett *Mikecz* Ödön belügyi államtitkárhoz aziránt, hogy mi a jelentősége a miniszterelnök látogatásának. *Mikecz* Ödön belügyi államtitkár a következőket mondotta:

— A miniszterelnök úr a most lefolyt feszteln diskurzus során behatóan érdeklődött az egyes budapesti kerületekben folyó szervezési munkálatokról és örömmel állapította meg, hogy *a Nemzeti Egység Pártjának szervezkedése, a polgári önérzet megerősítése minden tekintetben kielégítő módon terebélyesedik Budapesten.* A miniszterelnök úr beszélt a kerületi vezetőkkel is, akiket egyénenként felszólított, hogy *tovább folytassák a nemzeti egység gondolatának érdekében felvilágosító munkájukat.*

Impresszióim a lehető legjobbak...

Mintegy másfél óráig időzött a miniszterelnök a pártkörben és a közvetlen, meleg hangulatban több ízben kijelentette, hogy ezúttal csak az udvariasság tényének tett eleget és *más alkalommal is fel fogja keresni a pártkört.* A szeretet és bizalom, amellyel körülvették, láthatólag nagyon jó hatást tett *Darányi* Kálmán miniszterelnökre.

A távozó miniszterelnököt megkérte a *Fővárosi Hirlap* munkatársa, hogy mondja el impresszióit, amelyeket most szerzett a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetében tett első látogatása alkalmából. *Darányi* Kálmán miniszterelnök a kérdésre mosolyogva, egy mondattal válaszolt:

— **Az impresszióim a lehető legjobbak!**

Március végéig leérkezik a költségvetés jóváhagyása

Mint ismeretes, a belügyminiszter még nem küldte le a fővároshoz az idei költségvetés jóváhagyásáról, vagy az esetleges kifogásokról szóló leiratát. Tekintve, hogy a tavaszi munkálatok megindításához hatalmas összegek kellenek, amelyek folyósítását azonban *csak a belügyminiszteri jóváhagyás után engedélyezheti a polgármester,* az autonómia szervei meglehetősen élénk érdeklődéssel várják a belügyminiszteri leiratot. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa *magában a belügyminisztériumban* érdeklődött a költségvetés sorsa felől és

ILLETÉKES HELYEN

a következő felvilágosítást kapta:

— A belügyminisztérium megfelelő osztályai *most tanulmányozzák a költségvetés részleteit,* a munka már meglehetősen előrehaladott stádiumban van, úgy hogy *néhány héten belül a belügyminiszter úrnak módjában lesz megtenni észrevételeit a főváros közgyűlése által elfogadott költségvetésre.* Előreláthatóan *március végéig ott lesz a fővárosnál a belügyminiszteri leirat,* amely jóváhagyja a költségvetést, vagy esetleg bizonyos változtatásokat tesz majd szükségessé.

Beavatott helyről származó ez az értesülésünk tehát mindenesetre *megcáfolja azokat az alaptalan híreszteléseket,* amelyek arról szóltak az elmult héten, hogy a költségvetés jóváhagyása azért késik, mert lényegbevágó változtatásokra van kilátás. A helyzet ezzel szemben az, hogy *a referensek még nem készültek el a hatalmas és igen gondos mérlegelést igénylő tanulmányozási munkálatokkal.*

A fokozódó gázhasználat higienikus és gazdasági előnyei

Sajtóbemutató a Gázművek Vilmos császár-úti propaganda osztályán

A székesfőváros Gázműveinek vezetősége március 8-án, hétfőn este a Gázművek Vilmos császár-uti propaganda helyiségeiben a lapok városházi tudósítói részére sajtóbemutatót rendezett. A bemutatón teljes számban megjelentek a városházi ujságírók, akiket a Gázművek részéről *Véssei* Ede dr. vezérigazgató, *Schön* Győző h.-vezérigazgató és *Szigeth* Gábor igazgató, kormányfőtanácsosok fogadtak. Résztvettek a sajtóbemutatón a világitási ügyosztály részéről *Szentmiklósi* József dr. főjegyző, *Morvay* Endre dr. tanácsnok helyettese, a Gázművek részéről még *Dragonits* Rezső üzemigazgató, *Bordás* Lajos igazgató, *Streck* Ede igazgató, *Kapuváry* Kálmán főtanácsos, *Kondér* Mihály főtanácsos, dr. *Maurer* Ferenc tanácsos, *Dobó* István mérnök és *Bikkal* Lajos dr. főtitkár.

A propaganda helyiség nagytermében elsőnek

Véssei Ede dr. vezérigazgató köszöntötte a sajtó képvielőit,

hangsúlyozva, hogy a bemutatónak tájékoztató jelleget szántak, de ezenkívül a vezetőség a sajtóval való régi kapcsolatokat kívánja még jobban kimélyíteni. Azzal, hogy a sajtó munkásainak alkalmat adunk arra — úgymond —, hogy a közönség pontos tájékoztatása érdekében a Gázművek üzemébe közelebbről is betekinthessenek, elsősorban és főképen a főváros közönségét szándékozunk szolgálni. Annak a reménynek adott kifejezést végül a vezérigazgató, hogy a sajtó és a Gázművek együttműködése a jövőben is eredményes és sikerekben gazdag lesz.

A lelkes tapssal fogadott üdvözlő beszéd elhangzása után

Streck Ede igazgató ismertette részletesen a gázszolgáltatás fontosabb és aktuális kérdéseit.

Rámutatott a gázgyártás közgazdasági és energiagazdasági jelentőségére, ismertette a gázhasználat egyre fokozódó terjeszkedését és méltatta a gázhasználat jelentőségét közegészségügyi és köztisztasági szempontokból is, majd fejtegetései során hangoztatta, hogy

a gáz, ha nem pazarolják feleslegesen, nagy előnyei mellett olcsóbb az összes tüzelőszereknél.

A Gázművek vezetőségének minden igyekezete az, hogy a gáz használatát hozzáférhetővé tegye a fővárosi lakosság elgszélesebb rétegeinek is. Hangsúlyozta *Streck* igazgató, hogy mivel a gázzal való fűtés még egyelőre nem gazdaságos, *elsősorban a háztartási gázhasználatot helyezik a terjesztés első vonalába*. Érdekes fejtegetései során az előadó közölte, hogy

a Gázművek a közeljövőben gáztüzelésű hűtőszekrényekkel kívánja meglepni a közönséget,

ezeknek a hűtőszekrényeknek az az óriási előnyük, hogy *naponta mindössze 20 fillér értékű gázt fogyasztanak* s működésük egészen zajtalan és ezenkívül abszolút higiénikusak. Ezeket a hűtőszekrényeket hatvanhavi részletfizetés ellenében fogja a közönség rendelkezésére bocsátani. A korszerű gázárszabásokat ismertetve megállapította az előadó, hogy a kereskedelmi alapelveken felépülő korszerű árszabást nem lehet megvalósítani, pedig ezzel lényegesen emelhetnék a gázfogyasztást, ami pedig feltétlenül általános árméréklésre vezetne. Befejezésül

az előadó a tervezett budapesti tarifa-módosításról beszélt,

megállapítva, hogy *a jelenlegi 20 filléres egységes áru tarifát egyszerű árleszállítással módosítani nem lenne célirányos*. Az így nyujtható mérséklés a Gázművekre nézve jelentékeny bevételi kieséssel járna, a fogyasztóközönség azonban meg sem érezné, a tarifától kívánt serkentő hatás pedig éppen úgy nem volna meg, mint ahogy az a jelenlegi egységes gázárnál hiányzik. Az igazgatóság tanulmányozta ezt a kérdést s megállapította, hogy ú. n. *„blokk árszabás“* tudná a tarifával szemben támasztható igényeket a legmegfelelőbben kielégíteni. Az erre vonatkozó tanulmányozások eredményeit a polgármester elé terjesztették, s *az üzempolitikai bizottság a legközelebbi ülésén foglalkozik majd az árszabás kérdésével*.

A mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott és tetszéssel fogadott előadás után néhány propagandafilmet mutattak be a sajtó képviselőinek, akiket ezután a Gázművek vezetősége a bemutató helyiségek nagytermében vacsorára látott vendégül. A vacsorán felszolgált pompás ételek *Laurisin* Miklósné vezetése mellett a propaganda-osztály gázkonyhájában készültek.

A vacsora keretében a sajtó képviselőit *Schön* Győző h. vezérigazgató üdvözölte, hangsúlyozva, hogy a harmónikus együttműködéssel a fővárosi közönség érdekeit szolgálják s az ilyen barátságos összejövetelek a legjobb alkalmak arra, hogy sok kérdést tisztázzanak. Kérte a sajtó képviselőit, hogy kezeljék a Gázműveket azzal a szeretettel, amilyen szeretetet és megértést megérdemel.

Az üdvözlésre *Rátkay* Károly dr., a fővárosi rovatvezetők testülete nevében válaszolt és megköszönve a vendégszeretetet, annak a véleményének adott kifejezést, hogy a kölcsönös megértés elsősorban *Véssei* Edének, a Gázgyár vezérigazgatójának érdeme. Hosszú esztendők munkáját sikerült a sajtóbemutatón megismerni s akik az előadást végighallgatták és a szemléltető anyagot megtekintették, azok egyöntetüen megállapíthatják, hogy a Gázművek követendő példát mutatnak. A Gázművek jövő fejlődése biztosítva van, annál is inkább, mert hiszen az olcsóbb tarifa bevezetésével

megindítja azt az olcsóbbodási folyamatot, amelyben remélhetőleg résztvesznek a többi üzemek is.

A sajtó képviselői és a Gázművek vezetősége a késő esti órákig meghitt, bensőséges hangulatban maradt együtt.

Új terv az angyalföldi előljáróság felépítésére

Négyemeletes lesz a háromemeletesre tervezett székház

A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének XIII. kerületi körében március 16-án ünnepi összejövetel lesz, amelyen megjelenik *Zsitvay* Tibor dr., a pártszervezet elnöke, *Bessenyey* Zénó dr., a kerület országgyűlési képviselője és *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági taggal élén a kerület minden számottevő polgára. Ezt az alkalmat készül megragadni az angyalföldi polgárság arra, hogy azokért a nagy szolgálatokért, melyeket a párt vezető férfiai legutóbb az előljáróság felállítása és a Béke-térre való elhelyezése körül tettek, köszönetet mondjon.

Az előljáróság sokat vitatott ügyéről megkérdeztük

Hegedüs Bertalan dr.

törvényhatósági bizottsági tagot,

aki úgy az előljáróság alapvető kérdéseiben, mint most a legutóbb felmerült akadályok elhárítása körül nagyon sokat fáradozott. Kérdésünkre a következőket mondta:

— Hosszú vajúdás után végre eldőlt a XIII. kerületi előljáróság felépítésének ügye abban a formában, hogy a székház a legmegfelelőbb helyre, a *Béke-térre* kerül és ezzel elültek azok az izgalmak, amelyeket legutóbb az akadályként emlegetett talajlajvízzel kapcsolatban elterjedt hírek váltottak ki a kerület lakossága körében. Minthogy a talajvíz miatt biztonságosabb és költségesebb alépítményre van szükség, ezért a magasépítési ügyosztály és szakbizottság, költségmegtakarítás céljából, *egészen új építési terv kidolgozása* mellett döntött.

— Az új terv szerint, a költségesebb alapozásra való tekintettel, a székház *kisebb alapterületen épül fel*, de viszont

az előljáróság nem három-, hanem négyemeletes lesz.

— Az ügyosztály most dolgozik a kalkuláción, amelynek sürgős tempóban való elkészítése után, a munkákat azonnal vállalatba adják. Minden remény megvan arra, hogy *az építkezés még április folyamán megkezdődik*.

— A jelenlegi számítások szerint az építkezésben

53.000 pengő többkiadás

áll elő, de ezzel szemben biztonságosabb lesz az alapozás és a székházban *gázvédelmi pince* is épül. A költségtöbbletre a fedezetet a pénzügyi ügyosztály kiváló tanácsnoka bizonyára meg fogja találni és ahhoz a közgyűlés is kétségen kívül hozzájárul. Ezzel *az előljárósági székház az idei év végén megkezdheti áldásos működését*.

— A kerület polgársága úgy az előljáróság felállításáért, valamint a közérdeket legjobban szolgáló Béke-téri megoldásért a leghálásabban gondol arra a támogatásra, amelyben törekvését *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének elnöke, *Bessenyey* Zénó, a kerület országgyűlési képviselője, nemkülönben *Szendy* Károly polgármester és *Wossala* Sándor dr. tanácsnok részesítették.

HÍREK A PÁRTBÓL

Dalárdát alakított az erzsébetvárosi pártszervezet. A Nemzeti Egység Pártja erzsébetvárosi szervezetében hetven főből álló dalárda alakult. Az alakuló ülésen a következő tisztikart választották meg: elnök lett *De Sgardelli* Caesar kerületi pártelnök, ügyvezető *Garay* László postatakarékpénztári tisztviselő, főtitkár *Éhn* Rudolf dr. tanársegéd, karnagy *Lózsy* Hugó, pénztáros *Forintos* Dezső ny. tiszthelyettes, szertáros *Radovics* Ferenc. A gyakorló dalórákat minden szerdán és pénteken este 7-től 9 óráig tartják.

A II. kerületi pártkörben március 13-án este 7 órai kezdettel nagyszabású *márciusi ünnep* lesz. *Hivert* Dezső dr. ügyv. alelnök mondja az ünnepi beszédet, amely mellett énekszámokból és szavalatokból álló műsor tölti ki az ünnepi estét. Március 17-én este 7 órakor a pártkörben *a Magyar-Ausztrák Külügyi Társaság tart filmelőadást*, amelynek előadója *Zelkó* József.

A pedagógusok problémái. A Nemzeti Egység XIV. kerületi Tanügyi Szervezete nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében foglalkozott a pedagógusok, tanárok és tanítók problémáival és sérelmeivel. A gyűlést *Torray* Sándor igazgató vezette, aki elnöki megnyitójában rámutatott a magyar ifjúság nevelőinek, a tanári és tanítókarnak mindeddig orvosolatlan egzisztenciális sérelmeire. *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag beszédében hangoztatta, hogy fanatikusa a nemzetnevelői kérdések intézményes és eredményes megoldásának, mert a gyermek és a fiatalság, a magyar jövő van tulajdonképpen a pedagógusokra bízva. Ezért áll minden erejével a pedagógusok és nevelők mellett, ezért választotta megválasztásakor a tanügyi szakbizottsági helyet, hogy a magyar ifjúság nevelői erkölcsi és szociális problémáinak elősegítésével rajtuk keresztül tulajdonképpen a magyar jövő kiépítésének harcosa legyen. A nagyhatású és lelkes tapssal fogadott beszéd után *Torray* Sándor mondott köszönetet Kertész Elemérnek. Végül *Bényi* Károly dr. törvényhatósági bizottsági tag szólalt fel, mindenkori támogatásáról biztosítva a kerület pedagógusait.

Márciusi ünnepély a VII. kerületi pártkörben. A Nemzeti Egység Pártja erzsébetvárosi szervezetében március 15-én este 7 órai kezdettel a kerületi dalárda rendezésében márciusi emlékünnepélyt tarlátnak.

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1-355-84.

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egészségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-69.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

LEDNICZKY VEJE HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

A legmodernebb butoroktól az épületasztalosi munkán keresztül a legcsekélyebb javitásig minden munkát készit
Gregus János
asztalos
BUDAPEST, VI., BENCZUR-UTCA 1. SZÁM.
Bejárat a Felsőerdősor oldalon. Telefon: 12—63—47.

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GŐZ- ÉS MELEGVÍZ FŰTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

PRIMUSZ JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
TELEFON: 1—876—42. BUDAPEST, FERENC-KRT 24.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktánon. Saját gyártmányu präcizlós csavarok.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Budaörsön a BSE még az idén felépíti az első magyar pilótaklubot

Igen figyelemreméltó és érdekes, Magyarországon pedig *úttörő* intézmény került a magvalósulás stádiumába, amelyről a *Fővárosi Hirlap* hasábjain *elsőnek* számolhatunk be. Nem csekélyebb ügyről van szó, minthogy

a budaörsi új repülőtéren még az idén felépítik az első magyar pilótaklubot,

amely nem csupán a magyar sportpilótaképzés szempontjából bír nagy jelentőséggel, hanem nagyban elő fogja segíteni *pilótáink nemzetközi viszonylatainak és kapcsolatainak kiépítését is.*

A terv megvalósulását hosszas tanácskozások előzték meg és ezek a tanácskozások a főváros alkalmazottainak sportegyesületéből, a *Budapesti Sport Egyesületből* indultak ki. Az ügy lelkes propagátora *Ember* Sándor országgyűlési képviselő, a kiváló magyar pilóta, aki mint a *B. S. E.* egyik elnöke eddig is figyelemreméltó munkásságot fejtett ki az egyesület sportrepülőszakosztályának kiépítése körül, úgyhogy

a B. S. E. sportrepülődepandansza ma már egyike Magyarország legkiválóbb fiatal sportrepülőgárdájának.

Ugyancsak figyelemreméltó munkát végez ebben az ügyben *Buzay* Árpád dr. városházi fogalmazó is, akinek hathatós segítségével ezek a lelkes férfiak

úgyszólván egyetlen fillér költség nélkül elkészítették a tetszetős terveket,

amelyeket aztán egy nagyon mutatós színesnyomású füzetben adtak ki. Ezzel a füzettel járják most azokat a tehetősebb sportbarátokat, akiknek

máris kilátásba helyezett pénzbeli támogatásával most már biztosra vehető a klubház felépítése.

Ebben a modern, emeletes épületben nyer majd elhelyezést a sportpilóták kiképzésére szolgáló mindennemű helyiség, *itt tartják majd a tanfolyamokat,* a tágas klubhelyiségekben pedig meg lesz a módja a magyar pilótáknak, hogy részint egymással, részint pedig a külföldi pilótákkal tarthassanak fenn baráti érintkezést. Az érdekes tervet *az egész magyar társadalom nagy szeretettel és megértéssel fogadja.*

Elkerülhetetlen a Gázművek nagyarányú továbbfejlesztése

A gáztarifák szabályozása, a külföldi porszén beszerzése és a 6—7 milliós üzembővítés kérdése az üzempolitikai bizottságban

A székesfőváros fogyasztóközönségét rendkívül közelről érintik azok a hírek, amelyek a gáz fogyasztási árának a közeljövőben történő esetleges leszállításáról szólnak és amelyről *Véssei* Ede dr., a Székesfővárosi Gázművek vezérigazgatója tarifatervezetet terjesztett a polgármester elé.

Véssei Ede dr. vezérigazgató, a kiváló szakember tényleg készített az elmult hónapokban egy új tarifatervezetet, amelynek lényege az, hogy a jelenlegi tarifarendszert módosítsák, mégpedig abban az értelemben, amint az legutóbb az *Elektromos Műveknél* történt, vagyis a *blokktarifa* alkalmazásával a nagyobb fogyasztók olcsóbban jussanak a Gázgyár termelvényéhez, mint azok, akik kevesebbet fogyasztanak. A *tőfogyasztás* megállapítása ennek a kérdésnek az egyik legnehezebb pontja. A tőfogyasztás az a legkisebb mennyiség, amelyet egyes lakástípusokra, vagy ipari üzemekre előírnak, mint olyan minimumot, amelynél kevesebbet fogyasztani nem lehet. Az egyszobás háztartásoknál a minimális fogyasztást 25 köbméterben akarják megállapítani, a kétszobásoknál 40, a háromszobásoknál 60, a négyszobásoknál 80, az ötszobásoknál 100, a hatszobásoknál 120, a többszobásoknál 140 köbméterben.

A vezérigazgató által a polgármesterhez juttatott gázgyári tervezet szerint *ennek a tőfogyasztásnak ára változatlanul továbbra is 20 fillér maradna,* a gáz árának leszállítására csak ott kerülne sor, ahol a fogyasztás a fentebb ismertetett minimumnál nagyobb.

Az üzempolitikai bizottság

éppen legutóbbi ülésén kezdte meg a Gázművek pénzügyi helyzetének vizsgálatát. *Biernaczky* Szilárd szakértő tartott rendkívül érdekes és szakszerű ismertetést, amelyben tételről-tételre haladva megállapította azokat az összetevőket, amelyekből a Gázművek tarifái szükségszerűen kialakulnak és felidézte azokat a szempontokat, amelyek követése feltétlen szükségesség. Megállapította a szakértő, hogy a Gázművek jó jövedelmezőségű üzeme a székesfővárosnak, amely a megfelelő jövedelmezőség következményeként

helyzetét meg tudta szilárdítani és fejlődőképességét biztosította.

Felfogása szerint a Gázművek a kedvező jövedelmezőséget *az üzem termelési és ügyviteli költségeinek arányosításával* tudta stabilizálni, annak ellenére, hogy a gazdasági viszonyok romlottak és *a gázfogyasztási fejkvóta az 1924. évi 1000 köbméterről fokozatosan 668 köbméterre csökkent.*

Véleménye szerint akkor, amidőn a gáztarifák helyes mérvének megállapításáról van szó, minden körülmények között figyelembe kell venni az összes számbajöhető tényezőket. Ezek közül a legkiemelkedőbb jelentőségű

a gázszén-beszerzés.

Köztudomás szerint *külföldről kell importálni* a gázgyártásra alkalmas szénnek nagyobb részét és *ez a körülmény egymagában véve nehézzé teszi a helyzetet akkor, amidőn különböző devizakérdések súlyosan esnek a latba.*

A Gázművek nagy ügyességgel megfelelő szerződéseket tudott kötni a szénszállításokat illetően,

amire teljes bizonyítékot szolgáltat az, hogy ugyanazt a Ruhr-vidéki szenet, amelynek világpiaci ára 47 márka körül van, *a Gázművek jelentékenyen olcsóbban kapja.* Ha ezt a helyzetet tartani lehet, akkor úgy látszik, hogy a gáztarifák áránál indokolt volna bizonyos kisebbarányú mérséklés, senki sem tudja azonban, hogyan alakulnak a külföldi helyzet összetevői, minélfogva minden elhamarkodott lépéstől intézményesen tartózkodni kell.

Hasonlóképpen nagy figyelmet kell fordítani a gáztarifák szabályozásánál arra a körülményre,

rövidesen elkerülhetetlenné válik a Székesfővárosi Gázművek továbbfejlesztése,

ami természetszerűen hatalmas összegek beruházását igényeli. Esztendők sora óta az a helyzet, hogy a villany és gáz versenye terén az *Elektromos Műveg mind nagyobb teret hódít a világítás terén, ugyan akkor pedig a Gázművek a hőszolgáltatás terén jut előhaladáshoz.* Az ipari gázfogyasztás fejlesztése nagymértékben függ az árszabástól, viszont ha az árszabás alacsonyabb a jelenleginél, akkor a Gázműveknek szükségszerűen fel kell készülnie arra, hogy az üzembővítést mulhatatlanul keresztülvigye. Ha csak *húszmillió köbméteres emelkedéssel* számolnak. máris bekövetkezett az a helyzet, amelynek megoldása legalább

hat-hétmillió pengőjébe kerül a székesfővárosnak.

Ezáltal a bevételi többlet, — az amortizáci.s összegek tekintélyes felemelkedése révén — lényegesen alábbszáll, vagyis az *üzemnek jövedelmezősége aránylagosan csökken.* Minthogy a többletbevétel az elérendő fogyasztási mennyiséghez képest a 7 százalék körül járna, ez egymagában véve nem nyújt biztos alapot a tarifák aránylagos leszállítására. Nem legfőképpen azért, mert a szén világpiaci árának hullámzásai az üzemet ujabb és ujabb meglepetések elé állítják, ennélfogva sokkal *inkább indokolt lenne az, ha a többletbevételt tartalékolnák az esetleges kockázatok kiegyensúlyozása céljából.* Ha ugyanis az importált szénnek az ára csak 10 százalékos emelkedést mutatna, akkor máris az lenne a helyzet, hogy a várt bevételi többlet majdnem felében ennek a kiegyensúlyozására lenne fordítandó.

Az üzempolitikai bizottság, amelynek ülésén egyébként ezuttal is részt vett *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, nagy figyelemmel hallgatta a szakértő véleményét és arra az álláspontra helyezkedett, hogy *a gáztarifa módosítására vonatkozó üzemi tervezetet részleteiben csak egyik következő ülésén veszik alapos tárgyalás alá.*

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ „Optalit"
P.-bronz könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Nagy Gyula lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

Megérkezett Jugoszláviából az első vágólószállítmány Budapestre

Még mindig nincs kilátás a húsdrágaság enyhülésére

A székesfőváros, mint a *Fővárosi Hírlap* megírta, a vágólovak árának rendkívüli emelkedése, de még inkább a felhajtásban mutatkozó hiány enyhítésére lóexport engedélyezését kérte a kormánytól. *Az engedélyt egyelőre 2000 darab vágólónak Jugoszláviából való behozatalára a főváros meg is kapta* és — mint értesülünk — *az első jugoszláviai szállítmány pénteken már meg is érkezett Budapestre.* Ebből az alkalomból felkerestük

Rosta János dr.
tanácsnokot,

a közélelmezési ügyosztály vezetőjét, aki a lóhúsellátásról és az élelmiszerpiac egyéb eseményeiről a *Fővárosi Hírlap* munkatársának a következőket mondta:

— A vágólóexport engedélyezésén kívül egyéb kedvezményt is sikerült elérnünk a kormánynál. A Jugoszláviából behozható 2000 darab vágólóra.

megkaptuk a vámmentességet

is, ami hozzájárul ahhoz, hogy a Lóhúsüzem az addigi árnívóját fenntarthassa. Most érkezett

Jugoszláviából az első szállítmány: két vaggonban 28 darab vágóló,

amelynek átvételénél magam is megjelentem és megállapítottam, hogy a szállítmány kifogástalan és jó állapotban érkezett meg Budapestre. Ezt most már a szükségletnek megfelelően fogják követni *a további küldemények,* amire ugyancsak nagy szükségünk van. *A legutóbbi hetipiacon is mindössze 23 vágólovat sikerült vásárolnunk,* holott az igényünk legalább 100 ló lett volna. A mi Ausztriába irányuló exportanyagunk, amelyből legutóbb a szükség kényszere alatt igénybevettem, ár tekintetében nem felel meg. Ezek a vágólovak, amelyek, ellentétben a nálunk vágásra kerülő 300—400 kilógrammos lovakkal, 5—600 kiló súlyúak, az áru príma ugyan, de a Lóhúsüzem olcsó áraival szemben *megfizethetetlenek.* Ausztriában élősúlykilógrammonkint 87 garast fizetnek értük, míg mi 33 fillért vásároljuk a vágólovat. *Ugyanezt az árat sikerült elérnünk a jugoszláviai vágólovaknál is,* vagyis megállapítható, hogy az importunk, szembeállítva exportunkkal, ár tekintetében kedvező számunkra.

— Ha idejekorán nem segítünk a vágólóbehozatallal, Lóhusüzemünk válságos helyzetbe került volna,

így azonban, remélem, *változatlanul fenn tudjuk tartani alacsony árainkat,* ami a legszegényebb néposztály élelmezése szempontjából annyira fontos.

— A helyzetet különben enyhíti

a piacon megindult határozott olcsóbbodási folyamat.

Burgonya, baromfi, tojás és sok más élelmiszer ára esett és bár *olcsóbb lett a búza is, ez a kenyér árában még nem juthatott kifejezésre.* Ennek az az oka, hogy akkor, amikor legutoljára megállapítottuk a kenyérárakat, a búza ára körülbelül a mai nívón volt, időközben azonban emelkedett. A főváros kenyérgyára jótékony áralakító hatásait változatlanul érezteti, úgyhogy a fővárosi kenyér típusonkint átlag *2—6 fillérrel olcsóbb* a magánüzemekből piacra kerülő kenyérnél.

— A hús- és zsírárak még mindig magasan állanak. A felhajtás nem kielégítő és a minőség is gyenge.

Egészen kész sertések nem kerülnek a piacra, aminek az az oka, hogy későn kezdődött a hízlalásra való beállítás. A mult évben bőségesen termelt kukoricát, amely nedves állapotban különböző betegségeket okoz, csak októberben—novemberben lehet felhasználni, a rendelkezésre álló 15—18 pengős importkukorica pedig túlságosan drága volt. Ezzel legfeljebb exportra szánt sertéseket lehetett hízlalni, de ezeknél is ráfizetéssel járt az import-kukorica felhasználása.

— A marhánál, ahol hosszabb a fejlődés, tehát messzebbre kell visszamenni az okokért, az állatállomány nagy megfogyatkozásának okát *az árak tekintetében előállot 1935-iki mélypontban találhatjuk meg.* Ennek következtében nem neveltek állatokat, hanem a borjút vitték piacra és egész generációk pusztultak ki. Ugyanez az oka a lóhiánynak. Amikor 200 pengő volt a hátasló ára, nem nevelt a gazda csikót. Mindenesetre elégtételemül szolgál, hogy *én már akkor rámutattam arra a veszedelemre, amelynek az 1935-ös állapotok miatt be kellett következniök* és ez most, mint szomorúan tapasztaljuk, meg is történt.

Rosta János tanácsnok magyarázata érdekesen világítja meg a szélesebb körben ismeretlen húsdrágaság kérdését és megindokolja azt a különös helyzetet, amikor *az ország első ízben szorul vágólóbehozatalra.*

Események Fővárosi Hírlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Nagy ünnepélyességgel leplezték le a turisták Zsitvay Tibor arcképét

Meleg, hangulatos, szép ünnepség színhelye volt a *Sólyom Turista Egyesület*, amely tízéves fennállása alkalmából, díszközgyűlés keretében leleplezte fővédnöke, *Zsitvay* Tibor dr., a Magyar Turista Szövetség főmérnök-elnökének arcképét. Valóságos zöld tájképet varázsoltak erre az alkalomra az egyesület nagytermébe, melyet gazdagon díszítettek fenyőgalyakkal és hóvirággal, az elnöki emelvényt pedig babérfák díszébe borították.

Az ünneplő egyesület tagjain kívül a magyar turista élet számos vezetője jelent meg az ünnepségen. Az elnöki emelvényen foglalt helyet *Zsembery* Gyula dr. kormányfőtanácsos, a Magyar Turista Szövetség ügyvezető elnöke, *Breitfeld* Alajos, a Sólyom Turista Egyesület elnöke, *Czézner* Márton alelnök, *Borkó* Károly titkár, résztvett az ünnepségen *Deményi* Aladár dr. törvényhatósági bizottsági tag, a különböző turista egyesületek képviseletében *Goszleth* Ernő tanácsnok, *Vándor* Mihály dr., *Káldor* József dr., *Eckert* Bálint, *Győző* Dezső dr., *Ankner* Béla és a nagy ünneplő közönség.

Breitfeld Alajos elnök nagyhatású megnyitója után a kis *Kelemen* Angyalka magyar ruhában, zajos hatást keltve szavalta el *Vándor* Kálmán egyesületi tag alkalmi prológusát.

Zsembery Gyula dr. kormányfőtanácsos, a Magyar Turista Szövetség ügyvezető elnöke mondta el ezután ünnepi beszédét, amelyben rendkívüli melegséggel, a magyar turisták egyetemének szószólójaként méltatta *Zsitvay* Tibor dr.-nak, a turisták vezérének a turista élet minden terén kifejtett, elévülhetetlen érdemet. Úgy jellemezte az elnököt, mint, aki nem csak kormányoz, hanem fáradhatatlanul dolgozik is.

Beszéde végén lehullott a lepel *Zsitvay* Tibor arcképéről, amely turista öltözetében örökíti meg a turisták vezérét. A pompásan sikerült arcképet ifj. *Éles* József festőművész, az egyesület tagja festette. Percegig zúgott az éljenzés és a taps a teremben. Miközben lelkesen ünnepelték *Zsitvay* Tibort, felcsendült a *Zsitvay* Tibor tiszteletére szerzett *Turista induló*, amelyet erre az alkalomra írt *Szabady* Antal, az egyesület tagja. Az ünnepélyen azonban már nem vehetett részt, mert nemrégen fiatalon elhunyt. Helyette gyászbaöltözött özvegye jelent meg.

Zsitvay Tibor dr. emelkedett most szólásra. Meghatottan köszönte meg az ünneplést, amely azért értékes számára, mert a szeretetet látja megnyilatkozni benne. Megkapóan szólott a szeretetről, az egyetlen legyőzhetetlen fegyverről, majd azokról a célokról, amelyekért mint turista küzd, amikor azt hirdeti, hogy a turistaság az embert a földi lét legszebb ideáljai felé vezeti.

A mély hatást keltő beszéd után *Burkó* Károly titkár felolvasta *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester üdvözlő levelét, ezután *Győző* Dezső dr., kormányfőtanácsos, a Budapesti Turista Egyesület elnöke, *Goszleth* Ernő a Magyar Turista Egyesület képviselője, *Vándor* Kálmán dr., a Hungária Turista Egyesület elnöke, *Káldor* József dr., a Turisták Inóczy Társasága, a Budapesti Ügyvédek Turista Egyesülete, *Ankner* Béla, a Turista Élet szerkesztője, a Magyar Munkások Turista Egyesületének elnöke üdvözölték *Zsitvay* Tibort és a jubiláló egyesületet.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

A főváros tisztviselői a multban és a jelenben

Dorogi Farkas Ákos előadása a Hollós Mátyás Társaságban

A Hollós Mátyás Társaság hétfőn a Gellért-szálló zenetermében irodalmi estét rendezett, amelynek kiemelkedő és vonzó eseménye dorogi *Farkas* Ákos dr. előadása volt. *Hennyey* Vilmos dr. ny. államtitkár elnökölt az irodalmi estét magában foglaló ülésén, amelynek nagy, előkelő közönsége sorában ott voltak: *Becsey* Antal és *Kozma* Jenő törvényhatósági bizottsági tagok, *Pávai Vajna* Ferenc *Istók* János és *Gegus* Dániel, a Társaság társelnökei, *Szilágyi* Károly főtitkár, *Havlin* Károly székesfővárosi főjegyző, *Tábori* Kornél író, *Lippay* Gyula dr. szerkesztő és sokan mások.

Dorogi *Farkas* Ákos dr. *„A főváros tisztviselői a multban és a jelenben"* című előadását az aktuális *státusrendezéssel* kezdte, de azután, visszafelé induló, szédítő iramban egyszerre a kétezer év előtti *római kornál* tartott, a *Tabánnál* és *Aquincumnál* és plasztikusan ismertette a közigazgatást, amely mintaszerű volt a rómaiaknál. Majd a mai Budapestnek a *honfoglalás idején*, mint legfőbb operációs pontnak szerepét jellemezte és Buda jelentőségének fokozatos növekedését *IV. Bélától* kezdve. A régi közigazgatási funkcionáriusok: a bíró, a jegyző, a kamarás, a hóhér, a porkoláb és a többiek vonultak fel. Majd a *Mátyás* alatti Buda fénykora, azután hanyatlása, a török idők és a visszafoglalás következett. Ezután a romból újból életrekelő két város küzdelmes ideje elevenedett fel és ebben a polgármesterek, tanácsnokok, tisztviselők szerepe és az a gyakorlat, hogy *a címet és rangot betöltő állások viselői aránytalanul csekélyebb fizetést kaptak, mint a kisebb állások* viselői és a hóhért is sokkal jobban fizették, mint az iskolamestert. Ez a helyzet azonban később — íme, az akkori *státusrendezés!* — megváltozott.

A három város: Óbuda, Buda és Pest egyesítése nevezetes csalódást hozott. Úgy gondolták, az egyesített adminisztrációhoz kevesebb tisztviselő kell, de a gyakorlat ellentmondott az elméletnek. Megindult a fejlődés, szaporítani kellett a tisztviselőket, amin azután később úgy fogott ki a közgyűlés, hogy *rengeteg napidíjast alkalmazott*. Ezek egy része felelősségteljes, komoly beosztásban dolgozott, azért ezt a lehetetlen helyzetet rendezni kellett. Itt jutott az előadás a legújabb kor kezdetére, amikor *Bárczy* István polgármester nekifogott *az első státusrendezésnek*, mert az ideiglenes tisztviselők a létszám negyvenhat százalékát tették ki. A státusrendezés nem nyerte el a kormányhatósági jóváhagyást, de végre megtörtént a *státusrendezés*, amely *Sipőcz* Jenő és *Szendy* Károly nevéhez fűződik, dacára annak, hogy a költségvetés helyzete nagy megkötöttséget diktált. Ezzel elérkezett kétezer éves, érdekes útjáról, a mához, az előadó, aki végül a fővárosi tisztviselő szerepéről, hivatásáról és a polgársággal való kapcsolatáról beszélt lebilincselő, emelkedett hangon.

A tudományosan felépített, színes és érdekes előadásnak rendkívüli sikere volt. Melegen és hosszasan ünnepelték utána *Farkas* Ákos tanácsnokot, akinek *Hennyey* Vilmos elnök mondott köszönetet.

Az irodalmi est keretében ezután *Hussein Hilmi Durics* budai nagymufti, *Tausz* Béla dr. főorvos és *Keöpe* Viktor tanár tartott előadást. *Agyagfalvi Hegyi* István, a Petőfi Társaság tagja költeményeivel, K. *Lázár* Jolán pedig *Gegus* Dániel verseinek elszavalásával aratott sikert.

Ötmillió kölcsönt ajánlott fel a Kereskedelmi Bank a tabáni szálló felépítésére

A tabáni szálló felépítése a megvalósítás stádiumába jutott. A Kereskedelmi Bank a szálló felépítésére öt millió pengő kölcsönt ajánlott föl a fővárosnak. Kedden délben Stein Emil dr., a Kereskedelmi Bank vezérigazgatója megjelent Szendy Károly polgármesternél és a kölcsön folyósítására nézve megtette ajánlatát. A polgármester örömmel vette tudomásul a bank előzékeny elhatározását, amely elindítója lesz Budapest-fürdőváros megalapításának. Stein vezérigazgató a polgármestertől történt eltávozása után felkereste Lamotte Károly dr. alpolgármestert, akivel részletesen megbeszélte a nyujtandó kölcsön feltételeit. A kölcsönt a főváros öt év alatt fogja visszatéríteni. A polgármester a nagyjelentőségű eseményt már a szerdai napon bejelenti a pártvezéreknek, majd azután az autonómia szervei fognak állást foglalni a kölcsön ügyében, amely mindenütt örvendetes meglepetést fog kelteni.

Minisztertanács foglalkozott az olasz királyi pár budapesti látogatásának előkészítésével. A *Fővárosi Hirlap* mult heti számában vezércikkben foglalkoztunk az olasz királyi pár és *Mussolini* kilátásba helyezett látogatásával és rámutat arra, hogy ha a főváros és az idegenforgalmi tényezők kellőképpen rendezik meg ennek a világraszóló eseménynek külsőségeit, akkor az olasz uralkodópár *látogatása az országot ért nagy megbecsülésen kivül idegenforgalmi szempontból is a messzi jövőbe kiható jelentőséggel fog birni.* Örömmel regisztráljuk, hogy *azóta már minisztertanács is foglalkozott* az üggyel és a kiadott jelentés szerint *maga a kormány határozta el, hogy ezt az ünnepi eseményt olyan káprázatos pompával rendezik meg, amilyenre még nem volt példa Budapesten.*

Szendy Károly az ujságírók szabadságlakomájának ünnepi szónoka. A *Magyar Ujságírók Egyesülete* március 15-én este tartja szabadságlakomáját a Newyork-kávéház márványtermében. A serlegbeszédet *Szendy* Károly polgármester mondja.

Helyszini szemle az Autóbuszüzem új garázsának telkén. Az Autóbuszüzem megállapította, hogy amióta az egész várost, sőt a közeli környéket is behálózzák vonalai, sokat fizetnek rá az üres kocsikilométerekre amiatt, hogy az egyetlen központi garázs messze esik egyes relációktól. Ezért az Autóbuszüzem a 6 milliós MABI-kölcsönből Budán új garázst épít, a fogaskerekű vasút városmajori végállomása mögött levő fővárosi telken. Szombaton már meg is tartották a helyszini szemlét, amelyen részt vett *Babarczy* István báró és *Király* Kálmán tanácsnok és több szakértő.

Brabécz Gyula altábornagy meghalt. *Brabécz* Gyula nyug. altábornagy, a régebbi katonavilág ismert, jellegzetes alakja a zemplénmegyei *Mádon* elhunyt. Kedden délután temették el a mádi családi sírboltban. Halálát legközelebbről özvegye és gyermekei: *Brabécz* Alfréd, a Magyar Általános Hitelbank igazgatója és vágvecsei *Wellisch* Andorné, született Brabécz Alice gyászolják.

Veress Gábor gyásza. *Veress* Gábor dr. Máv. igazgató, törvényhatósági bizottsági tagot súlyos csapás érte. Edesanyja, árkosi *Veress* Vilmosné dr.-né, malomvizi *Malom* Anna 74 éves korában elhunyt. Temetése hétfőn volt Kolozsvárott.

Haris Andor gyásza. *Haris* István, a Magyar-Olasz Bank főtisztviselője, több harctéri kitüntetés tulajdonosa mult hó 23-án este *hirtelen meghalt*. Az elhúnytban *Haris* Andor, a Ganz-gyár főtitkára fiáért gyászolja.

A BSE torna- és vivó-bemutatója. A *Budapest Sport Egyesület* hölgytornászai és vivói szombaton, március 13-án este fél hét órakor torna- és vivóbemutatót tartanak a Vas-utcai kereskedelmi iskola tornatermében.

Gárdonyi Jenő gyásza. Súlyos csapás érte *Gárdonyi* Jenőt, a *Fővárosi Tudósító* főszerkesztőjét: hirtelen meghalt Aradon lakó édesatyja, *Geiger* Ignác. Az elhúnyt családja iránt széles körben *igaz és mély részvét nyilvánul meg.*

Március 11 és 14-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fűtés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán-u. 25. TELEFON: 1-240-17.

CZUCZOR LÁSZLÓ
ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST
II., TÖRÖK-UTCA 4.
TELEFONSZÁM: 1—574—23.

Kemény Tibor
gépműhely
készit gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint precíz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: 1—460—85.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

Gazdasági Értesítő

Előkészületek az újpest-budapest-pestszenterzsébeti dunaparti új fő-útvonal kiépítésére

A Közmunkatanács az újpesti határnál megkezdte a kisajátításokat

A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa*, mint arról a *Fővárosi Hirlap* egyik legutóbbi számában hírt adtunk, nagy ügybuzgalommal dolgozik a különböző városrendezési problémák gyors realizálásán. Mindenki előtt ismeretes még az a tárgyalás, amelyet a székesfőváros és a Közmunkatanács pár hónappal ezelőtt *a pesti Dunapart rendezése és átépítése* tárgyában folytatott és amely úgy jutott nyugvópontra, hogy a tövényhatósági bizottság tudomásul vette a Közmunkatanács álláspontját, amely szerint *a Dunapart felhasználásával kell megteremteni a pesti part észak-déli főútvonalát*. Ezen a téren, mint a *Fővárosi Hirlap*

illetékes helyről

értesül, most *újabb előhaladás* történt, a Közmunkatanács ugyanis teljes erővel arra törekszik, hogy a pár esztendő múlva kiépítésre kerülő főútvonal elől elhárúljanak az összes akadályok.

Ujpestet Budapesten keresztül Pestszenterzsébettel fogja összekötni a hatalmas méretü út

és a Közmunkatanács, Ujpest városával való tárgyalások után, továbbá a Beszkárttal való szoros együttműködésben most már eljutott odáig, hogy *az újpest—budapesti határnál megkezdte a kisajátításokat*. Arra való tekintettel, hogy a Közmunkatanács tervei szerint *Ujpestet és Pestszenterzsébetet gyors közlekedéssel is közelebb akarják egymáshoz hozni*, van szükség a Beszkárt közreműködésére, viszont az a körülmény, hogy a villamost javarészt jelenlegi útvonalán akarják vezetni, nem jelent elviselhetetlen terheket.

Az új főútvonal az újpesti hídtól a Váci-úton át a Dráva-utcáig haladna, innen pedig végig a Dunaparton futna pestszenterzsébeti végpontjáig.

A Margithidig jóformán semmi nagyobb akadálya nincsen ennek a tervnek, innen kezdve azonban *át kell helyezni a villamosvágányzatot a jelenlegi alsórakpartra*, a Ferenc József-híd és a Horthy Miklós-híd közötti szakaszon pedig el kell távolítani azokat az épületeket, amelyek egyelőre a terv megvalósításának útjában állanak. A problémának éppen ez a legnehezebb része és ez szolgáltat magyarázatot arra, miért nem lehet egy-két éven belül átadni rendeltetésének az új főútvonalat. A Ferenc József-híd és a Horthy Miklós-híd közötti dunaparti szakaszon *magas telekárak* vannak, emellett pedig az ott lévő építmények, elsősorban a *Közraktárak* épülete, útjában áll az útépítkezésnek. A Közraktárak bérlete 1942-ben jár le, eddig az ideig gondolni sem lehet tehát arra, hogy az egyébként megfelelően ki nem használt hatalmas épületet jelenlegi helyéről eltávolítsák.

Jóllehet bőven vannak tehát akadályok, amelyek késleltetik a nagy műszaki koncepció gyors életrehívását, a Közmunkatanács mégsem riad vissza azoktól és mindent megtesz abban az irányban, hogy a székesfőváros új fejlődése szempontjából egészen elsőrendű jelentőséggel bíró útvonal megteremtésére teljesen felkészüljön.

Erőteljes vagyoni gyarapodásról számol be a Hitelbank mérlege

A *Hitelbank*, működésével tudvalevően belenyúlik az egész magyar gazdasági életbe, következésképp *üzleteredményei mindenkor híven tükrözik az ország pénzügyi és gazdasági helyzetét*. Most közzétett zárszámadása üzletkörének bővülését, az intézet gondjaira bízott tőkék szaporodását, általános üzleti megerősödését és az intézet belső vagyoni erejének gyarapodását mutatja, így tehát ez a mérleg mintegy *bankszerűen igazolja az ország gazdasági állapotának kétségtelen javulását*. A belső megerősödésnek és az egészen kiváló vagyoni megalapozottságnak ez a mérlegből kitünő hatalmas eredménye mindenesetre a legteljesebb mértékben *igazolja a Hitelbank vezetőségének óvatos és előrelátó politikáját*, amelytől a két esztendeje tartó változatlan és fokozatos *javulás ellenére sem engedte magát eltéríteni* és így az idén is az intézet vagyonának gyarapítására kívánja felhasználni a közgyűlés rendelkezésére álló 4.2 millió pengős összeget. A mérlegről egyébként a következő hivatalos jelentést adták ki:

Az intézet zárszámadása a tavalyi 3 406.217 pengővel szemben 4,189.959 pengő tiszta nyereséget tüntet fel, melyből az igazgatóság javaslata szerint 700.000 pengő a tartalékalapok, 1 millió pengő a nyugdíjalapok javadalmazására fordíttatik, a fennmaradó 2,489.959 pengő pedig az 1937-es üzletévre vitetik elő. Az igazgatóság tehát az összes szempontok alapos mérlegelése után, figyelemmel az ezen kérdéssel összefüggő általános hitelpolitikai érdekekre, úgy határozott, hogy osztalék fizetését ebben az évben sem hözza javaslatba és ennek megfelelően tantieme folyósítására sem kerül sor.

A tavalyi mérlegadatokkal összehasonlítva a takarék- és folyószámlabetétek állománya 199.2 millióról 208.5 millió pengőre emelkedett, míg az egyéb hitelezők tétele 43.9 millió pengőről 29.5 millió pengőre csökkent. A pénztári készletek, giro- és bankkövetelések 21.2 millió pengős tétele, az adósok állományának és a váltótárcának 214.6 millió pengős együttes összege, úgyszintén az értékpapírok és érdekeltségek összesen 58.1 millió pengővel kimutatott együttes tétele a tavalyi állapottal szemben nem mutat lényeges eltolódást.

Az értékpapírok és érdekeltségek értékelése már az előző mérlegben is az 1935. december 31-i tőzsdei árfolyamoknál lényegesen alacsonyabban történt; az e réven képződött belső tartalék igen tekintélyes mérvben megnövekedett, mert az 1936. év folyamán beállott igen jelentékeny árfolyamemelkedések egyáltalában nem vétettek figyelembe.

A Hitelbanknak a magyar gazdasági élet minden ágazatát felölelő emelkedő forgalmú üzleti tevékenységének alapját elsősorban a bank üzeltfeleinek állandóan bővülő köre, nemkülönben az intézet érdekköréhez tartozó vállalatok képezik, úgy hogy az intézet gazdasági tevékenységének e két fontos tényezőjéhez fűződő kapcsolatait a bank továbbra is változatlan gondossággal kívánja ápolni.

A közterhek újabb emelése a kőbányaiparban

Az eddig is ráfizetésekkel dolgozó és a megélhetésért állandóan küzdő kőbányaipart, mint értesülünk, most újabb súlyos kiadások veszélyeztetik.

Az OTI az egyes üzemágakra megállapított, úgynevezett *veszélyességi arányszámokat* öt évenként vizsgálja felül és azokat a statisztikai eredményekhez képest módosítja. Információnk arról szól, hogy ezen a téren hátrányos meglepetésben lesz részük a kőbányavállalatoknak. Az 1937. évtől kezdődően öt évre megállapítandó *új veszélyességi arányszám ugyanis újabb súlyos terheket ró a kőbányaiparra*, amely folyó évben már kénytelen volt a megélhetés drágulása folytán a *munkabéreket 15—20%-os, sőt ennél nagyobb mértékben is felemelni.*

A kőbányaiparra 1932—36. évekre megállapított veszélyességi arányszám 70 volt. *Ezt az arányszámot az OTI — hir szerint — a következő öt évre egyesíteni kívánja és 90-ben állapítaná meg.* A bányaüzemekre nézve *ez az emelkedés tehát majdnem 30%-ot tesz ki*, ami a bányák üzemének újabb drágítását jelenti.

A kőbányaipar, ahol a munkabérek a költségeknek majdnem 70%-át teszik ki, újabb közterhet vállalt magára akkor, amikor a költségek másik nagy részét képező nyersanyagok, főleg *olajok-, zsirok-, vas-, acél- és fémárak az elmult évhez képest igen jelentékenyen drágultak.*

Mint a fentiekből is látható, a kőbányaipar termékeinek drágulása indokolt és bizonyos, hogy a hatóságok is megértéssel fognak viseltetni ezen iparág súlyos helyzetével szemben, ha az árak emelése, nem fogja túlhaladni azt a mértéket, amely a mai viszonyok között indokolt és megengedhető.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.
Törv. védve

Gazdasági Szemle

Megrendítő

vallomást olvasunk Goldberger Oszkártól, aki tudvalevően a Párisi Áruház élelmiszer osztályainak tulajdonosa. Az áruházi rendelet természetesen most meglehetősen megnyirbálta tevékenységének akciórádiuszát és az áruháztulajdonos most ezen kesereg. Több mint egy egész nagy ujságoldalon át meséli el bajait és elbúslakodik a fűszerkereskedők vele szemben való és általa durvának nevezett hálátlanságán. Goldberger Oszkárnak határozottan nem tetszik a rendelet, amely a csalogatónak való dömpingárusítástól eltiltja az áruházakat. Ismételjük: megrendülten olvassuk keserves sirámait és önkéntelenül is az ismert adoma jut eszünkbe Rotschildról és a hozzá betért tarhásról, aki izgalmas és fantasztikus arányokban adta elő élete tragédiáját, mígnem Rotschild hirtelen behívta az embereit és rájuk szólt, hogy sürgősen dobják ki ezt az éhenkórászt, mert ha tovább hallgatja a panaszait, fél, hogy azonnal megszakad a szive a sajnálkozástól. Mi is valahogy így voltunk Goldberger Oszkár jeremiádjaival: három hasáb után sürgősen abbahagytuk a továbbolvasást, nehogy bánatunk és őszinte részvétünk következtében még valami kár essék egészségünkben. Goldberger Oszkár most, amikor az áruházi rendelet következtében oly kétségbeejtő lelkiválságban szenved, jól tenné, ha szabad pillanataiban alaposan körültekintene áruházának belső berendezésén és statikus építészmérnökkel megvizsgáltatná az épület biztonságát. Az áttört és kiemelt tűzfalakat nem ártana visszahelyezni és evvel megelőzni azt a nagy veszedelmet, amelyet az esetleges pánik ott előidézhet. Arra gondoljon Goldberger Oszkár, hogy mi történt 30 évvel ezelőtt a Párisi Áruház Rákóczi-úti üzletházában és sürgősen gondoskodjék róla, hogy hasonló katasztrófa még egyszer meg ne történhessen.

Szünjön meg

a gyárak detailárusítása: ezt követelik most már egyre nyomatékosabban a kereskedői érdekeltségek. Mi a magunk részéről állandóan számon tartjuk a magyar gazdasági életnek ezt az anomáliáját, amelyet különösen egyes cukorkagyárak és textilgyárak honositottak meg Magyarországon. Végre is ennél önmagának ellentmondóbb gazdasági tevékenységet szinte el sem lehet képzelni. A gyár a kiskereskedőből és a kisiparosból él, ugyanekkor azonban a maga konkurrenciájával igyekszik ezeket megfojtani. Itt az ideje, hogy a kereskedői érdekeltségek az eddigi ankétezés és barátságos tárgyalások után forduljanak egyszerűen a kereskedelemügyi miniszterhez, aki — az áruházi rendelet mintájára — bizonyára itt is megtalálja a módját annak, hogy egy rövid pár szakaszos rendelettel törvényesen tiltsa meg a kereskedelmi versengésnek ezt a kíméletlen és minden tekintetben elitélendő módját.

A valutaértékelés problémája. Az *Országos Nemzeti Klub* legutóbbi vitaestjén, amelyen *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester elnökölt, *Kresz* Károly dr., a *TÉBE* igazgatója, tartott magas színvonalú előadást *a valutaértékelés nemzetközi problémájáról*. Véleménye szerint, ha mutatkoznak is bizonyos tanulságok, végeredményben *nem lehet más rendszert tenni az aranyvaluta helyére és meggyőződése*, hogy a nemzetközi közgazdasági élet újjászületése érdekében *az aranyvalutát vissza is kell mentől hamarabb állítani.*

A gumigyártás fejlődési irányai. A *Magyar Kémikusok Egyesületében* a minap érdekes előadást tartott *Klein* Béla dr., a *Gumigyár* vezérigazgatója. Röviden vázolva a gumigyártás történetét, statisztikai adatokat sorolt fel, amelyekből kitűnik, hogy *a termelhető nyersgumi nem elégíti ki a fogyasztást*, éppen ezért a kémikusok világszerte azon dolgoznak, hogy *szintétikus* úton állítsanak elő gumiszerű anyagot. Sajnos, *manapság még a mesterséges kaucsuk sokkal drágább, mint a természetes gumi.*

A Hungária Műtrágya, Kénsav és Vegyiipar Rt. 1937 március 6-án tartott igazgatósági ülése megállapította az 1936. üzletévről szóló mérleget és javasolni fogja az *1937 március 20-ára egybehivandó évi rendes közgyűlésnek*, hogy az értékesökkenési alapnak 750.000 pengővel, valamint a kétes követelések tartalékalapjának 450.000 pengővel való dotálása után fennmaradó *257.395.53 pengő tiszta nyereséget* — tekintettel a még folyamatban lévő gyárkibővítésekre — *az 1937. üzletévre vezettesse elő.*

A Belvárosi Takarékpénztár Rt. március 6-án tartotta a közgyűlését *Héder* Lajos dr. elnöklésével, aki elsősorban a mult évben elhúnyt *nagynevű elődjéről, Székely Ferencről emlékezett meg.* Utána *Gál* Jenő dr. juttatta kifejezésre a részvényesek kegyeletét az elhunyt elnök emléke iránt. A közgyűlés az igazgatóság javaslatait egyhangúlag elfogadta és határozatilag kimondta, hogy a elmult évben elért 323.132.38 P tiszta nyereségből 100.000 pengőt a rendes tartalék, 50.000 pengőt az ingatlan értékesökkenési tartalékalap, 25.000 pengőt a nyugdíjpénztár, 20.000 pengőt a tisztviselői jóléti alapok javára, 138.132.38 pengőt pedig elővitelre fordít. A választások során a közgyűlés a lelépő igazgatósági, felügyelőbizottsági és választmányi tagokat újból megválasztotta.

A Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, likör- és rumgyár részvénytársaság ez évi március 6-án megtartott rendes évi közgyűlése az 1936. évre részvényenként 40 pengő, hányadrészvényenként 8 pengő osztalék kifizetését határozta el. A szelvények ez évi március 8-tól kezdve kerülnek beváltásra a részvénytársaság központi irodájában (IX., Ipar-utca 17.) és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál.

VÁLLALKOZÁS

Elkészült az Erzsébet- és Ferenc József-híd közötti szakaszon a rakpart rendezési terve

Abból az alkalomból, hogy a Közmunkatanács a dunaparti korzó hajóállomásait a Ferenc József-rakpart Erzsébet- és Ferenc József-híd közötti szakaszára helyezte át, az út- és csatornaügyi ügyosztály elkészítette a rakpart rendezési tervét.

Király Kálmán
tanácsnok,

az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetője, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a rendezési tervet a következőkben ismertette:

— A hajóállomások áthelyezése során a Közmunkatanács létesítményeivel a végleges útrendezési terv vonalazásához és magasságához kíván alkalmazkodni, hogy beleilleszkedjék a kialakuló városképbe, másrészről azért, hogy az esetleges átalakítási költségeket megtakarítsa. Ennek biztosítására *a II. ügyosztály elkészítette a rakpart rendezési tervét.*

— A rendezési terv *450 méter hosszú, 33—35 méter széles útvonalra vonatkozik.* A rendezéssel sem a házak felőli oldalon levő gyalogút magasságán, sem pedig annak vonalozásán nem történik változás. A kocsiutak szélessége terv szerint 8—8 méter, az oldalesése a házak felé 2.30, a Dunapart felé pedig 2 százalék. A gyalogutak szélessége 4.50, 5 és 5—6 méter, oldalesése 2 és 3 százalék. A fellépők magassága 13 és 17 centiméter. Ezzel az elrendezéssel az út két széle között 21 centiméter magasságkülönbség áll elő. Az említett féloldalas elrendezéssel az árvédelmi magasság alatt levő, 450 méteres veszélyességi zónát 250 méterre csökkentjük. A fennmaradó részeken szükséges árvédelmet az épületeknél 8.85 méter magasságú terraszszegély, a lépcsőknél pedig 8.80 méteres mellvédfal biztosítja. A lejáróknál a mellvédfalak megszakításával, a korzóról ismert, hornyos kiképzéssel történik gondoskodás.

— *A középre helyezett vágányzóna* szélessége 7.80 méter, amely két oldalt 2.50 méter széles pályatestre és a középen 2.80 méter széles szigetperronra tagozódik. A pályatestet a kocsiúttól 2.50 méter széles szegélysor választja el. Ha a forgalom úgy kívánja, a 2.50 méter széles pályatesteket később a kocsiutakhoz lehet csatolni, amelyek szélessége ezzel 10—10 méterre bővül. A betorkoló utcáknál a vágányzónát megszakítjuk, a perront pedig — a megállóhelyek kivételével — gyepesítjük.

— Felmerült az a terv is, hogy a gyalogutakat és a szigetperront *aluljáró köti össze.* Ez az elrendezés a meglevő főgyűjtőcsatornát is érinti, műszakilag azonban megoldható és így az aluljáró megvalósításának nagyobb akadálya nincsen. Forgalmi szempontból az aluljáró indokolt volna.

Az óbudai kivezető főút csatornázási munkáinak vállalatbaadása. Az út- és csatornaépítési ügyosztály az óbudai új kivezető főút csatornázási munkálataira február 1-én nyilvános versenytárgyalást hirdetett, hogy az építés idejét megrövidítse és a munkálatokat egyidejűleg több helyen is meglehessen kezdeni, valamint a munkamegosztás elvére való tekintettel a csatornázási munkálatot négy szakaszra osztotta fel. A II., III. és IV. szakaszra vonatkozó versenytárgyalást, miután az ajánlatok az előbbi követelményeknek nem feleltek meg, *meg kellett semmisíteni* és ezekre a szakaszokra újabb zártkörű versenytárgyalást írt ki az ügyosztály. A munkálatok odaítélésére vonatkozólag az ügyosztály javaslata a következő: az *I. szakasznál* ifj. *Halász* Hubert vállalkozónak, mint a legolcsóbb ajánlattevőnek 110.656 pengő végösszegű ajánlatát javasolja az ügyosztály elfogadásra. A *II. szakasznál* a *Klauber és Vajda* cég 114.433 pengős ajánlatát terjeszti elő elfogadásra, mert a legolcsóbb *Gravieser* Albin céget a IV. szakasz munkáival javasolja megbízni. *A III. szakasznál* a legolcsóbb ajánlattevő *Hajnal* Imre vállalkozónak 86.023 pengő végösszegű, a *IV. szakasznál Gravieeser* Albin 67.041 pengő végösszegű, legolcsóbb ajánlatát javasolja elfogadásra az ügyosztály. A vállalatbaadással március 10-én, *szerdai ülésén foglalkozik az út- és csatornaépítési szakbizottság,* amelynek napirendjére kerülnek a *kerületi asztfaltjavítási és kisebb aszfaltozó munkák,* valamint az *Üllői-út Ferenc-körút és Haller-utca között levő szakasza útrendezésének vállalatbaadása.* Az ezekre vonatkozó ügyosztályi javaslatot legutóbbi számunkban ismertettük.

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Beérkezett ajánlatok

A kelenföldi plébániatemplom **föld-, kőműves-, vasbeton-, elhelyező- és szigetelő munkáira** a következők pályáztak: Radó Sándor 242.518, Nagy Testvérek 262.838, Paulheim és Weninger 271.920, Bollmann Béla 300.093, Posnansky és Strelitz 13.409, Grozit aszfalt 14.857 pengővel; a **bádogosmunkákra** pályáztak: Fliegl Mihály 39.821, Petik János 44.571, Schreil János 45.996, Tollár Lajos 47.891, Erményi Antal 49.331, Hannauer István 50.933, Molnár András 53.090, Margittai Gyula 53.140, Böhm József 55.013, Tóth Imre és társa 66.242 pengővel; a **tetőfedőmunkára** pályáztak: Miskolczi Mihály 2864, Tóth Lajos 3080, Peitler Károly 3304, Rau József Antal 3320, Schlögl Testvérek 3352, Urbancsek József János 3440, Holler László 3484, Morvai Gyula 3520, özv. Bukovár Jenőné 3576, Krisch Fekete Nándor 3640, Krisch Fekete János 4240, Biberál Józsefné 3664, Sensel János 4382 pengővel; a **műkő-, cement-, gipszöntvény- és szobrászmunkákra pályáztak:** Novák és Reichenberger 11.204, Schmidt László 13.302, Csanády Ferenc 14.261, Farkas József 17.689, Szabó Rezső 18.800, Radó Sándor 18.964, Lorenz Károly 18.972, Schmidt József 21.472, Kovács József 21.853, Mottl és Serény 22.450 pengővel; **műkő- és kőfaragómunkákra** pályáztak: Buday Béla 8998, Melocco rt. 10.239, Kozma Andor 10.621, Farkas József 10.723, Marossi F. Lajos 11.018, Szabó Rezső 11.403, Schmidt László 12.282 pengővel; **az ácsmunkára** ajánlatot adtak be: Hellenbrand Ödön 16.968, Marik Ferenc 17.612, Buza István 17.821, Radó Sándor 19.996, Ridel Bertalan 23.318, Kara János 20.859, Molnár Géza 27.844, Perge Sándor 30.734 pengővel.

A fogaskerekűvasút művészúti **városcsarnokának készítési munkáira** pályáztak: Korányi és Fröhlich 2120, Jungfer Gyula 2150, Kőbányai Gép- és Vasszerkezeti Műhely 2225, Kollerich Pál és Fia 2680, Skolkay Mátyás 2460 pengővel.

A Vízművek **szifonos csatorna és gyűjtőakna építési munkáira** pályáztak: Barta József és Hollós Ferenc 182.039, Gratzl Lajos és Bozó Gyula 189.403, Biró László 192.142, Wersetz Márton 192.770, Fejér és Dános 194.787, Hajnal Imre 219.944, László és Blum 215.483, Magyar Gazdasági és Kisvasút Rt. 210.562, Erdélyi és Vajda 224.580, Klauber és Vajda 226.097, Fábián, Somogyi és György 228.312, Skuteczky és Boray 229.232, Gazdaságfejlesztő és Építő Rt. 230.492, Széchy Ernő 233.769, Zsigmondy Béla Rt. 236.462, Palatinus 259.222 pengővel.

A nagyvásártelepen létesítendő áruraktárak **úthálózatának útépítési munkáira** pályáztak: Kiss Jenő 27.179, Wohl Dezső 27.483, Hollós Ferenc 27.537, Szegedy Béla Jenő 27.552, Barta Károly 28.515, Ámon Antal 28.732, Szendrő Zsigmond 29.274, Helfenstein Károly 30.750, Vértes Albert 30.983, Handl Gyula 30.822, Pulay János 30.888, Obendorfer Rudolf 31.199, Erős Nándor 31.745, Kimberger Géza 34.999, Magyar Lóránd 32.758 pengővel.

Klinker csatorna béléslécek szállítására pályáztak: Kőszénbánya 's Téglagyár 33.152, Márer Sándor 38.420 pengővel.

Betonáruk szállítására pályáztak: Melocco Péter 49.915, Nagybátony—Ujlaki 50.002, Kiss Jenő 15.165 pengővel.

Csatornaépítési munkához szükséges **égetett anyag szállítására** pályáztak: Ulrich B. J. 11.471, Magyar Kerámiagyár 14.689, Kőszénbánya 's Téglagyár 18.298 pengővel.

Csatornaépítési munkához szükséges **mészszegény pillér-tégla szállítására** pályáztak: M. Kerámiagyár 12.510, Kőszénbánya 's Téglagyár 12.825 pengővel.

A Nagyvásártelepen létesítendő áruraktárak körüli úthálózathoz szükséges **különféle kockakövek szállítására** pályáztak: Hubertus Kőbánya 26.648, Somoskői Kőbánya 32.078, Badacsonyi Bazaltbánya 32.382, Csúcshegyi Bazaltbánya 32.533 pengővel.

60 drb számozógép szállítására pályáztak: Első Magyar Betűöntőde 5100, Kalina grafikai szaküzlet 5160, Kolbaum Ferenc 6480 pengőért és Geduldiger Hugó 110 pengős egységáron.

15.000 kg szürkeöntvény alkatrész szállítására pályáztak: Oetl Antal, Lábassy-féle mezőgazdasági és ipari gépgyár, Friedrich Siemens, Magyar kir. állami gépgyár, Budapest—Salgótarjáni Gépgyár, Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth, Magyar Radiatorgyár.

Reszelők újravágására pályáztak: Vértes és Dóra, Topics W. és Fiai, Magyar Waggon és Gépgyár, Weisz Ferenc, Márta Géza.

290.000 drb. különféle elektromos hegesztőpálca szállítására pályáztak: Weiss Manfréd, 15.969, Lakos és Székely 17.880, Seemann Imre 14.778 pengővel.

800 drb. **különféle váltótalpfa szállítására** pályáztak: Márer Benő és Társa, Matzner Ottó, Földes Ödön Ede.

A Dunaszoda részére szükséges **gömbfa szállítására** pályáztak: Haas Emil, Haas Lipót fia 11.929, Danubia Fatermelő rt. 12.452, Polacsek J. és Fia 12.680, Bálint Zsigmond 12.732, Leimdörfer és Révész 12.820 Cilcer Aladár 12.823, Linner és Tausz 12.873 Frommer és Ernst 13.084, Kurzweil Vilmos és Fia 13.122, Fischef Henrik 13.296, Vogel Aladár 13.363 pengővel.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Közraktár-utca **útrendezési munkálataira** és az ehhez szükséges **kőanyag szállítására** pályázni lehet március 23-án d. e. 10 óráig az Út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A szentendrei szigeten létesülő II. budai vízmű egymással párhuzamosan 4200—4200 m. hosszú **vasbeton gravitációs csatornájának és tartalékának építési munkálataira** pályázni lehet március 22-én d. e. 10 óráig (Egyetem-utca 2. II. em. 25.)

Az iskolák részére a jövő tanévben szükséges **vegyszerek, fizikai és kémiai taneszközök, térképek, botanti taneszközök természetrajzi segédeszközök, stb. szállítására** pályázni lehet március 23-án d. e. 10 óráig a közoktatásügyi ügyosztálynál.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompresszor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V. Kárpát-u. 5.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Versenytárgyalási hirdetmény

A IX. ker., Közraktár-utca, Bakáts-utca és Boráros-tér között lévő szakaszának **útrendezési munkájára** és az ehhez szükséges 27.000 darab **bazalt** háromnegyedes „H 14" jelű **kockakő** és 2000 darab **bazalt** háromnegyedes „HK 14" jelű **kötőkockakő** szállítására — kormányhatósági jóváhagyástól függően — nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

Az ajánlatokat a kövezőmunkára és a kőanyagokra külön-küllön kell megtenni.

Az Útrendezési munkát elnyerő vállalkozó cég tartozik egy a budapesti kir. József műegyetemet (M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemet) végzett okleveles mérnököt, az oldaírtélés időpontjától a munka befejezéséig, de legalább 4 hónapig, havi 130 pengős fizetés mellett az Államtalan Diplomások Országos Bizottsága által nyilvántartottak közül a meglevő alkalmazottain felül alkalmazni és ezt ellenőrzés céljából a polgármesteri II. ügyosztálynak bejelenteni.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt, borítékban elhelyezett ajánlatokat **1937. évi március hó 23-án délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza, II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor lesz a Központi városháza, II. emelet 285. számú helyiségében, ahol a vállalkozók, vagy megbizottaik jelen lehetnek.

Budapest, 1937. évi február hó 25-én.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA**
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz.
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-67.
Üzlet: Német-utca 50.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmaturák, ütépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések, Jobbágy-féle barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák, Gépjárművek.

Magyar Királyi
Állami Vasgyárak
Kereskedelmi Képviselete R. T.
Budapest, V., Vilmos császár-út 28.
Telefonszám: 1—273—20.

Építészek, építőmesterek, vállalkozók, építőiparosok!
Az összes szakemberek számára nélkülözhetetlen lesz a rövidesen megjelenő
ÉPÍTŐIPARI KÉZIKÖNYV
[Költségszámítás a magasépítésben II. bővített és javított kiadása.] Építőipari szabvány költségvetések, építőipari egységártáblázatok. — Építőipari szaknévsor.
Ára díjtalan cégbeiktatással
Elővételben: P 20.—
Bolti ár: P 28.—
Megrendelhető az összeg egyidejű beküldése mellett:
A Fővárosi Hirlap kiadóhivatalában (Andrássy-út 60.)

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 március 17 11. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A nyitány

Tudjuk nagyon jól, hogy a mezőgazdasági kiállításnak rendkívüli jelentősége van a magyar életben. Az ország kirakata ez, ennek a nagy, Európát tápláló élelmiszerraktárnak a mintagyűjteménye tárul a látogató elé. A magyar föld legremekebb produktumait állítják ki a termelők, akik büszke gonddal keresik ki terményeik közül a legszebbet, a megcsodálni valót. A hatalmasan, eddig soha nem látott módon fejlődő magyar agrikultúra mutatkozik be és magyar szemmel az ország igazi jövőjének útját kell ezen a kiállításon megtekintenünk. A mezőgazdaság gazdagságán, életerejének megmutatkozásán kívül azonban ez a kiállítás az, amely a magyar állattenyésztés produktumait is bemutatja. Minden esztendőben több és szebb látnivalója van a mezőgazdasági kiállításnak, amelynek rövidesen olyan európai eseménnyé kell fejlődnie, amilyenhez foghatót keveset talál a világjáró. Hogy milyen értékek, milyen kincsek kerülnek itt nyilvánosságra, annak legfőbb bizonyítéka, hogy a kormányzat szeretetteljes gondossággal figyeli ezt a kiállítást, amelynek állandó fejlesztésére minden erkölcsi és anyagi támogatást rendelkezésre bocsát. Még néhány óra és a nagy esemény bekövetkezik, s minden jel arra vall, hogy az idei kiállítás minden eddigit felülmúl, amint hogy a magyar mezőgazdaságban, a magyar állattenyésztésben is lehetetlenség észre nem venni a haladásnak és fejlődésnek olyan fokát, amelynek bámulatos eredményei fognak a most megnyíló kiállításon szemünk elé tárulni.

Ismételjük, minden elismerésünk a magyar agrikultúráé, a földművelésügyi kormányzaté, amely páratlan gonddal intézi a magyar mezőgazdaság ügyeit, valamint a kiállítás rendezőségéé, amely szorgalmas munkával, a legteljesebb hozzáértéssel és szakszerűséggel válogatja ki a kiállítás igazán kivételesen nagyszerű anyagát. Nem vagyunk azonban ünneprontók akkor, ha fölfedjük azt is, mi fog hiányozni erről a kiállításról. Sajnálattal látjuk, hogy hiányozni fog a külföldi, legelsősorban a nyugati külföldi látogatóknak az a nagy tömege, amelyet ennek a kiállításnak remek anyaga igazán kellene, hogy nagymértékben érdekelje. Sajnos, régen túl vagyunk azon a gondolaton, amely azt hirdette, hogy jó bornak nem kell cégér. A magyar mezőgazdasági kiállítás a magyar idegenforgalmi szezónnak a nyitánya, sajnos, ez a nyitány csaknem észrevétel, csaknem reklám nélkül zajlik le a külföldön. Eszünkbe jut a minden tavasszal megismétlődő nemzetközi vásár, amely nagy gonddal és áldozatkészséggel hozza Budapestre a külföldiek tömegét. A mi nézetünk szerint a mezőgazdasági kiállítás fokozatosan meg tudná ezt csinálni, ha az intézőkörök is úgy vélekednének, mint mi, hogy a nagyszerűen kifejlődött magyar idegenforgalom minden befektetést sokszorosan visszaad. Hiszen ez az a kiállítás, amely a magyar élet legdrágább kincseit tárja a néző elé, olyan kincseket, amelyeket a világ egyetlen kiállítása sem tud bemutatni. Terményeink, állatjaink az egész világon ismeretesek, maga a tény, hogy itt az ország mezőgazdaságának és állattenyésztésének legnagyszerűbb produktumait láthatja a külföldi, elegendő reklám ahhoz, hogy tömegesen jöjjenek nemcsak a szomszéd államokból, de a távoli nyugatról is vendégek. De legalább a puszta tényről kell értesülniök, bár nem tudjuk elképzelni a reklámnak azt a nagy költségét, amelyet vissza ne térítene a külföld őszinte, nagyarányú érdeklődése. Csak egy példát említünk. Mi magyarok is csak halvány értesüléseket szereztünk arról, hogy gyönyörű lovasmutatnyok fogják elkápráztatni a kiállítás látogatóit. A magyar lovasbravúrok, kezdve Sándor Móric grófon, az egész világot ámulatba ejtették. Ha a kiállításnak csak ezt az egy momentumát kihasználnák, máris óriási idegenforgalmat lehetne varázsolni. De ki ne lenne kíváncsi egyáltalán Európa éléskamrájának kitáruló ajtaira, kit ne érdekelne a látványnak is gyönyörű magyar szarvasmarha, vagy a magyar puli és magyar komondor, de már azok a faj kutyák is, amelyeket külföldről importáltunk és amelyeket itt mi tovább fejlesztettünk. Hány rajongója van a világon a fejlett mezőgazdaságnak, az állattenyésztésnek, hányan nem hallották hírét a magyar lónak, magyar szarvasmarhának, a magyar ebnek és talán, mint legfőbb csábító attrakciónak, a magyar lovasbravúroknak.

Ha mindezt a külföldi vendégeket méltán vonzó momentumot kihasználjuk, akkor lesz majd a magyar mezőgazdasági kiállítás a magyar idegenforgalmi szezonnak igazi, tündöklő nyitánya.

Preszly főispán Karafiáth főpolgármestert Pestvármegye bizalmáról biztosította

Rendkívül kedvező atmoszférában indul meg a főváros és a Pestkörnyék kerekasztal konferenciája

Karafiáth Jenő a tárgyalások idejére fegyverszünetet ajánl a sajtónak

Két héttel ezelőtt a *Fővárosi Hírlapban* elsőnek közöltük *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester érdekes és figyelemreméltó átiratát, amellyel megkereste az ország valamennyi törvényhatóságát, illetve a törvényhatóságok elnökeit, *a főispánokat.* Ebben az átiratában, mint emlékezetes, a főpolgármester annak az óhajának adott kifejezést, hogy *az ország valamennyi autonómiája fogjon össze a főváros autonómiájával, hogy a közös és békés munkával elősegítsék a jobb magyar jövő kialakulását. Karafiáth* Jenő főpolgármesternek

ez a példa nélkül való, teljesen eredeti és nagyon rokonszenves gesztusa országos visszhangra talált és a Fővárosi Hírlap híradása után a sajtó is kellőkép méltatta azt.

Az egyes törvényhatóságok azóta megtörtént közgyűlésén *sorra megemlékeztek erről az átiratról,* de

különöskép kiemelte annak fontosságát Pest vármegye kisgyűlésén Preszly Elemér főispán.

Mondani sem kell talán, hogy Budapest szempontjából, ha a közvetlen érdekeket nézzük, *kétségtelenül ez utóbbi megnyilatkozás a legfontosabb,* mert hiszen éppen most van a megvalósulás előtt az *a béke,* amelynek létrehozásán évek óta munkálkodott az úgynevezett *kerekasztalkonferencia,* amelynek célja *eliminálni a Pestkörnyék és a főváros közt fennálló gazdasági természetű kontraverziákat. Preszly* Elemér főispán azonban a kisgyűlésen elmondott deklarációján túlmenően külön is hangsúlyozni kívánta *Karafiáth* Jenő átiratának jelentőségét és az annak elgondolásával való teljes rokonszenvét, éppen ezért

azt a figyelemreméltó és jelentőségteljes levelet intézte a főpolgármesterhez, amelyet az alábbiakban megint elsőnek közöl a Fővárosi Hírlap.

A levél a következő:

Pest-Pilis-Solt-Kiskun Vármegye
FŐISPÁNJA.

Budapest, 1937. évi március hó 5-én.

Nagyméltóságú Főpolgármester Úr!

Főpolgármesteri működése megkezdésekor hozzám juttatott levelét úgy a magam, mint a törvényhatósági bizottság nevében nagyon köszönöm.

Nagyon jól esett az a munkaprogram összeállítása, hogy a Székesfőváros és az ország minden törvényhatósága, de legközelebb álló vármegyém között fennálló megértő barátság kimélyítése elsőrendű feladata közé tartozik.

Ezen értékes bizalom megnyilvánulása alkalmából én is azon fogok munkálkodni, hogy ez a megbecsülés, bizalom, Istenbe vetett hit csak növekedjen, éket a két nagyrahivatott közület közé soha a meg nem értés ne verhessen és amit én és vármegyém közönsége a Székesfőváros érdekében előmozdítani tud, — segíteni és támogatni fogjuk.

Hazafias és nemzetmentő nehéz munkájára Istennek bőséges áldását kérem.

Preszly Elemér s. k.
m. kir. titkos tanácsos,
főispán.

Szendy Károly összehívja a kerekasztal konferenciát

E levél jelentőségének kommentálásához hozzátartozik a *Fővárosi Hírlap* munkatársának az a

beavatott helyről

származó értesülése, amely szerint *Szendy* Károly polgármester *a legközelebbi jövőben értekezletre kívánja összehívni a Budapestet környező városok és községek vezetőségét, nemkülönben azokat a mezőgazdasági, ipari és kereskedelmi érdekeltségeket, amelyek közvetlen tapasztalat útján nehezményezik a fővárosi vámok jelenlegi rendszerét.* Hatékonyan

közreműködik az akadályok elhárításában a belügyminisztérium is, amely értesülésünk szerint kilátásba helyezte készségét a kérdés békés rendezése érdekében.

Itt elsősorban a kórházak igénybevételénél, vagy a közlekedés terén vannak elképzelések, amelyek *módot nyujtanának a vámok elengedéséből származó bevételi kiesés rekompenzálására.*

Tekintve, hogy *Karafiáth* Jenő főpolgármester már megkezdett bizonyos tárgyalásokat, ezeknek a tárgyalásoknak viszont rendkívül jó atmoszférát teremtett *Preszly* Elemér főispán fentebb közölt levele, a *Fővárosi Hírlap* munkatársa szükségesnek látta, hogy *magát a főpolgármestert kérdezze meg álláspontjáról.*

Karafiáth Jenő dr. főpolgármester

az alábbiakban volt szíves a *Fővárosi Hírlapot* tájékoztatni:

— Álláspontom változatlanul az, hogy az autonómiáknak egymás között *megértéssel és békésen kell elintézniök a felmerülő kontraverz kérdéseket.* A kérdés és megoldás azonban nem oly egyszerű, ha mindkét fél tiszteletben tartja és méltánylandónak ismeri el a másik álláspontot, amely elvégre a saját érdek megvédésére *hivatalból kötelezi a megegyezésre készülő feleket.* Kölcsönös *engedékenységre* van tehát szükség és meg kell elégedni, ha a helyzet fokozatos javulásáról adhatunk számot.

— Amilyen egyszerű volna a kérdés akkor, ha *csodaforrásra* találnék a rendezéssel kapcsolatban kieső bevételi tételek ellensúlyozására, *annyira nehéz, ha a forráskutató varázsvessző munkájának eredményessége késlekedik.*

Ebben a kérdésben sem tartom helyesnek, ha az ügyet lelkiismeretesen előkészítő tárgyalásoknak elébe vág a különben jóakaratú sajtó, mert az időelőtti beavatkozások

legtöbbször csak újabb nehézségeket támasztanak.

A tárgyalások tartamára tehát *mindkét fél és az eredmény érdekében a sajtónak fegyverszünetet kell kötnie.*

— Ezért nem szoktam a magam részéről sohasem időnap előtt nyilatkozni, mert ezzel meggyőződésem szerint többet ártok, mint használok.

Karafiáth Jenő ünneplése a Nemzeti Egység Pártjában

Karafiáth Jenő működése elé egyébként mindenütt *pártkülönbségre való tekintet nélkül*, szeretetteljes várakozással tekintenek. Természetszerűen a legteljesebb bizalomnak és szeretetnek örvend saját pártjában is, a *Nemzeti Egység Pártjában*, ahol épp a minap, a husvéti vakáció előtt, a *Pannónia*-beli társasvacsorán köszöntötte őt fel a párt nevében vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselő, a következő szavakkal:

— Mint budapesti képviselő, — mondotta — nekem jutott az a megtiszteltetés, hogy a párt nevében köszöntsem *Karafiáth* Jenőt, Budapest székesfőváros új főpolgármesterét. Köszöntöm benne azt az államférfiút, akinek Isten kegyelméből megadatott, hogy *résztvehetett a lelkes, kitünő tehetségü harcosok első sorában a szomorú bukás után vergődő ország talpraállásának keserves munkájában.* Mint államtitkár, mint az *OTI* elnöke, majd a kultuszminiszteri székben értékes szolgálatokat tett nemzetének és

mint Budapest főpolgármestere, bizonyára olyan kitünően fogja betölteni hivatását, hogy a főváros legjelesebb főpolgármesterei mellé fog sorakozni.

— A *Nemzeti Egység Pártja* nevében *a legszivélyesebben köszöntelek és valamennyiünk jókivánságait fejezem ki neked, kegyelmes uram, hogy Isten segitségével megvalósithassad Budapest polgárságа és az egész magyar nép javára nemes elgondolásaidat.*

A társasvacsora közönsége, élén *Darányi* Kálmán miniszterelnökkel, *Ivády* Béla országos elnökkel, *Kánya* Kálmán, *Fabinyi* Tihamér és *Bornemisza* Géza miniszterekkel, *percekig éljenezte Karafiáth Jenőt*, aki meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésért, majd

Karafiáth főpolgármester

a következő beszéddel válaszolt:

— Férfias nyiltsággal bevallom, hogy a díszes pozició, amelyre a miniszterelnök úr és a párt bizalma állitott, talán egyetlen fájó momentumot keltett bennem és ez az, hogy *új tisztségemben hiányzik a parlamenti életnek számomra annyira értékes megnyilatkozása*, volt képviselőtársaim szeretete és meleg barátsága. E hiányt azzal fogom pótolni, hogy

abban a szellemben és elgondolásban, amelylyel a kormány állásomba helyezett, igyekszem kétszeres kötelességtudással megfelelni a belém helyezett bizalomnak és mindent elkövetni, hogy a párt elgondolása érvényre jusson azon az új munkaterületen, amelyre most kerültem.

— Ha igazat adok *Goethenek*, aki egyik irásában azt mondja, hogy a tevékenység teszi boldoggá az embert, akkor személyes tapasztalataim alapján elárulhatom:

a legközelebbi jövőben máris a boldogság tetőpontjára fogok jutni, annyi munka és tevékenység vár reám.

Azonban bármilyen magasra is emelkedjem, ki kell jelentenem, hogy az esetleg elért eredményeket és sikereket *életem végéig mindig ennek a pártnak és annak a szellemnek fogom köszönhetni, — elsősorban azoknak a vezéreknek, akik erre a szellemre megtanitottak, — amely szellemnek, eszméknek és elgondolásnak hüséges katonája voltam a multban és szolgája kivánok lenni a jövőben is.*

— Még egyszer köszönöm a szivélyes üdvözlést és a baráti együttérzésnek megnyilatkozását, amelynek vitéz *Tóth* András barátom a párt nevében kifejezést adott és amelyet azzal hálálok meg, hogy *a főpolgármesteri székben igaz barátotok és közös eszményeink lelkes küzdőtársa maradok.*

Karafiáth Jenő beszédét hosszantartó éljenzés és taps követte és a társasvacsora előkelőségei *sorra hozzásiettek a főpolgármesterhez, hogy meleg baráti kézszorítással is köszöntsék volt képviselőtársukat.*

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—553—04.

MORBITZER NÁNDOR
ÉPÍTÉSZ, ÉPÍTŐMESTER
BUDAPEST,
VIII., Nap-u. 10. Telefon: 1-310-90.

Schütz Ede
épület-, mü- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII., Thököly-út 23. Telefon: 1—330—45.

Kezében a Jókai-serleggel

Szendy Károly polgármester

nagyhatású beszédet tartott az ujságirók szabadságlakomáján

„Szabadság, ujságirás, önkormányzat együttjáró fogalmak"

A *Magyar Ujságirók Egyesülete* március 15-én délben tartotta meg az évek során át hagyományossá vált szabadság-lakomáját, amelyen az ünnepi beszédet *Szendy* Károly polgármester mondta. Amikor az örökemlékü, nagy márciusnak emlékét idézte, a *szabadság* eszméjének fényébe állította az *ujsagirást* és az *autonómiát* és magas régiókban járó szónoki képekben, de ugyanakkor meggyőző erővel ennek a három együtthatónak történelmi összefüggésére. A mély hatást keltő ünnepi beszédnek külön értéket és érdekességet adott a szónok azzal, hogy a mult fényét a mai életbe vetítette.

A szabadság-lakomán, amely a Newyork díszes éttermében folyt le, megjelent *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, a miniszterelnökség sajtóosztályát részéről *Rákóczy* Imre dr., a sajtóosztály vezetője, helyettese, *Pásint* Ödön és *Kolozsváry-Borcsa* Mihály, továbbá a külügyminisztérium sajtóosztályának vezetője, *Szent-István*y Béla dr. és helyettese, *Durugy* Ferenc és nagy számban az ujságirás vezetői és munkásai.

Az első pohárköszöntőt *Márkus* Miksa udvari tanácsos, a Magyar Ujságirók Egyesülete elnöke mondta, aki *a kormányzót éltette.* Ezután

Szendy Károly
polgármester

emelte meg a *Jókai-serleget* és mondta el ünnepi beszédét.

Méltatta azt a szép és nemes feladatot, amely neki, az önkormányzat első tisztviselőjének részül jutott, amikor március idusáról megemlékezik.

— A magyar szabadságünnep — mondotta — páratlanul áll a népek hasonló történelmi emlékei között. Március 15 az eszmék szellemi erejének, a lelkek fegyvertelen hatalmának felemelő ünnepe, amikor a nemzeti öntudaton keresztül az ember felsőbb rendeltetésére, az igék világalakító jelenségére eszmélünk. A nap eszmei szépsége és lelki mélysége csak fokozza a hitet és meggyőződést, amely az utókort a márciusi ideálokhoz füzi. Mikor a törvényhozás március idusát nemzeti ünnepnek nyilvánította, akkor azzal kijelentette, hogy a márciusi eszmények nemzeti és állami életünk szellemi birtokához, ősi örökségéhez tartoznak.

— A szabadság ünnepnapján — mondta azután — *mélyen érzem a történelmi összefüggést a nemzeti szabadság, a szabad sajtó és az önkormányzat között. A szabadság, ujságirás, önkormányzat együtt járó fogalmak*, egyirányú, egy tartalmú gondolat, egyik a másik nélkül nem életreképes, nem igazi erő. Ebben az eszmei összefüggésben merem mondani, *ha foglalkozásomnál fogva nem is vagyok ujságiró, de ugyanazt a hivatást teljesitem az egyetemes nemzeti élet szolgálatában.*

— *A nemzet szabadsága valójában az egyetemes nemzeti autonómiát jelenti*, vagyis azt az önkormányzatot, mely szerint a nemzet az állami rend keretében önmagát minden idegen hatalomtól függetlenül saját törvényei és akarata alapján kormányozza. Az autonómiák és velük együtt a szabadságjogok tartó oszlopai, szerves részei a nemzeti függetlenségnek, az alkotmányos szabadságnak.

— A nemzet számára a szabadság az éltető levegő, az a szabadság, mely polgári jogokat ad, de egyúttal nagy kötelezettségekkel jár. *A szabadosság nem szabadság, mert az az önkénynek egy formája, még pedig igen riasztó formája. Az önkény épithet piramisokat, mesterkélt politikai és gazdasági rendszereket, de az emberiség fejlődését nem szolgálhatja.* Igaz, hogy a trianoni megcsonkított ság okozta szegénységünk, nyomoruságunk rossz tanácsadó, *igen nagy fegyelmezettséget kivan. De ez a fegyelmezettség, amely nem gátja, de egyik előfeltétele a szabadságnak, sorsdöntő a magyar jövőre.*

— Március idusa, Petőfi és Jókai szelleme a szabadságot hirdeti és az a testület, melynek illusztris képviselői összegyültek évfordulót ünnepelni, ennek az eszménynek, *a szabadságnak hivatásból őre.* A magyar ujságírórend a márciusi vívmányokból a legszebb örökséget kapta: *a sajtószabadságot.* A szabad sajtó a hajtó- és irányitóerő az alkotmányos közéletben. *A sajtó a nemzet élő lelkiismerete és jaj annak a népnek, melynek nincs lelkiismerete és hamis utakon jár.* A sajtószabadság nem kiváltság, hanem a nemzet közkincse, melynek ereje az államalkotó és országépitő közszellemet táplálja. A sajtószabadság sarkalatos része a magyar alkotmánynak, kiegészíti a parlamentarizmust és a polgári szabadságot.

A sajtószabadságról, mint egyetemes nemzeti érdekről szólott ezután, majd a sajtó hivatását és felelősségét méltatta és a fegyelmezettségre intett ismételten.

— A szabadság ünnepnapján — fejezte be beszédét — *Jókai serlegével hitet teszünk a magyar fegyelmezettségről*, mert enélkül a márciusi eszmények elhalványulnak, pedig kell, hogy a magyar jobb jövő számára megőrizzük híven és csorbitatlanul ezt a szent örökséget.

Sokszor szakította meg a polgármester szavait az éljenzés és a taps, amikor pedig az ünnepi hangulatot keltő, nagyszabású serleg-beszéd véget ért, percekig lelkesen ünnepelték *Szendy* Károlyt.

Nemzetközi pályázat a portalan szemétgyüjtő-kocsik beszerzésére

160.000 tartány beszerzésére van szükség a portalan szemétgyüjtéshez — Uj locsoló autók és motoros seprőgépek beszerzése

A főváros köztisztaságának és ezzel együtt közegészségügyének három kérdése foglalkoztatja most, a téli havazási kampány elmúltával a Köztisztasági Hivatalt. Az egyik, évről-évre visszatérő tavaszi kérdés a

makadám-utak portalanitása.

A porolajozásra hirdetett pályázat, amely, amint a *Fővárosi Hirlap* megírta, az idén a tavalyihoz képest ismét csökkentett területre: *540.000 négyzetméterre* irtak ki, *április 2-án délelőtt 10 órakor* jár le. A közegészségügyi ügyosztály fel van készülve arra, hogy ha idén is megismétlődik a vállalatok kartelszerű fellépése és túlzott követelése, valamint az ennek nyomában járó alkudozási huzavona, *radikálisan segit a portalanitás megoldásán.*

Nagyobb fontosságú kérdés ennél

a portalan szemétgyüjtés problémája.

Lapukban került nyilvánosságra legelőször a Köztisztasági Hivatal praktikus terve, amelynek értelmében a feladatukat mintaszerüen ellátó, de egyenkint 45.000 pengőbe kerülő szemétgyüjtő autók helyett *a lófogatú kocsik új konstrukciójával* akarja a portalan szemétgyüjtést megoldani és ebből a célból, ilyen kocsik megkonstruálására *nemzetközi pályázatott* hirdet.

Mint értesülünk, a Köztisztasági Hivatal már *elkészitette a nemzetközi pályázat tervezetét*, amely jelenleg *a főváros tiszti ügyészsége előtt van*, hogy a szövegezés jogi részét elvégezze.

A jövő hónap folyamán a pályázat kiirásra kerül.

A pályázat feltételei szerint azt elfogadott konstrukció tervezője *licencia jogban* részesül, vagyis a megrendelésnél, amelyre nézve a fővárosnak szabad keze van, bizonyos százalékban részesül.

A lófogatú kocsikkal való portalan szemétgyüjtéssel a régen sürgetett kérdés olcsóbb megoldását akarja elérni a Köztisztasági Hivatal. Jelenleg három portalan szemétgyüjtő autó van próbaképen üzemben. Ha a főváros egész területén ilyen autókkal akarnák megoldani a szemétgyüjtést, akkor *harminc autóra* lenne szükség, ami *1,250.000 pengőjébe* kerülne a fővárosnak. Ezzel szemben, ha a lófogatú szemétgyüjtés rendszerére térnek, *száz lófogatú kocsit* kell beszerezni és a pályázat azt a követelményt állítja majd fel, hogy

a száz lófogatú kocsi beszerzése lényeges megtakarítást jelentsen a harminc autó árához képest.

A portalan szemétgyüjtésnek kelléke a gyüjtőkocsikon kívül megfelelő szerkezettel a kocsik beöntő nyílásához kapcsolódó *tartányok beszervezése.* A jelenleg működésben levő három autót ellátó tartányok a főváros tulajdonában vannak, ha azonban a portalan személygyüjtést a főváros egész területére kiterjesztik, arra való tekintettel, hogy nagyobb bérházaknál 20—30 tartányra is szükség lesz, a számítások szerint

160.000 szemétgyüjtő tartányokról kell gondoskodni.

Ez olyan hatalmas költséget jelentene, hogy a főváros a tartányok beszerzését *a háztulajdonosokra kénytelen hárítani.*

A köztisztaság harmadik aktuális kérdése

az idők folyamán használhatatlanokká vált locsoló-autók és motoros seprőgépek pótlása.

Erre a célra a költségvetésben *257.000 pengős rendkivüli hitel van beállitva.* Ha a költségvetés kormányhatósági jóváhagyása megtörténik, akkor a beszerzésre vonatkozó tervezet és részletes költségelőirányzat a közgyülés elé kerül. Összesen 14 darab, immár negyedszázadot kiszolgált gépezet kicseréléséről van szó. A *locsoló-autókat* több magyar gyár is elő tudja állitani, igy ezek beszerzésére *versenytárgyalást hirdetnek*, a *motoros seprőgépeket* azonban a németországi *Krupp-gyárnál* rendeli meg a főváros, mert idehaza ezt a géptipust nem gyártják.

ILYEN LESZ AZ ÚJ TABÁN

A Fővárosi Hirlap elsőnek közli az ötmilliós terv és a vele összefüggő városrendezés részleteit

Lamotte Károly az új gyógyszálló különleges rendeltetéséről

Azokat a terveket, amelyek a főváros vezetősége és különböző fórumok előtt a *fürdővárosközpont* kialakitása körül érlelődnek, hatalmas mértékben alátámasztja és a megoldás útjára viszi a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* ajánlata, amely szerint az intézet a Tabánban létesülő gyógyszálló céljaira *ötmillió pengős hosszúlejáratú kölcsönt* hajlandó a főváros rendelkezésére bocsátani. A *Fővárosi Hirlap* kedden délután megjelent legutóbbi számából értesült legelőször a nyilvánosság erről a nagyérdekű eseményről, amelyet nemcsak a szakkörök, hanem az egész közvélemény érthető örömmel fogadott. Nem csupán a gyógyszálló felépítésére, hanem az egész fürdőváros-komplexumra nézve rendkívüli jelentőségű a kölcsönajánlat, amelynek tudomásulvétele után a városházán élénk tevékenység indult meg többféle irányban. *Szendy* Károly polgármester pénteken este beható tanácskozást folytatott a fürdőpolitikával, idegenforgalommal és az ezzel kapcsolatos városrendezéssel foglalkozó vezetőkkel, így *Lamotte* Károly dr. alpolgármesterrel, *Kovácsházy* Vilmos, *Kempelen* Ágost, *Király* Kálmán, *Wossala* János tanácsnokokkal és a szakreferensekkel. Szombaton délelőtt pedig *Lamotte* Károly dr. alpolgármesternél volt tanácskozás, amelyen résztvett a *Kereskedelmi Bank* részéről *Stein* Emil dr. vezérigazgató és *Hollós* Ödön ügyvezető igazgató, akikkel a kölcsön módozatai kerültek megbeszélésre.

Bemutatják az új terveket

A pénteki értekezleten a polgármester rendelkezése alapján a városrendezési és magánépítési bizottság mérnökei bemutatták a városháza tanácstermében *a Tabán rendezésére vonatkozó legújabb terveket*, amelyek a korábban ismeretessé vált tervekhez képest *jelentékeny változásokat mutatnak*. Ezeknek a terveknek fő jellemzője az, hogy az új városrészt teljes egészében a legmodernebb fürdőkultúra alapelveinek megfelelően óhajtják beépíteni.

Szendy Károly polgármester a lehető leggyorsabb ütemben óhajtja lebonyolítani ezt a kérdést. Amíg egyrészről *Lamotte* Károly dr. alpolgármester vezetésével a pénzügyi tárgyalások folynak, másrészről *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, a városgazdasági ügyosztály vezetője arra kapott megbízást, hogy a fürdőváros-centrum általános tervét sürgősen dolgozza ki, úgy hogy az egész újabb beruházási program és ezzel kapcsolatban a Tabánra vonatkozó létesítmények tervét közvetlenül husvét után, már *április 6-án a városgazdasági szakbizottság fogja tárgyalás alá venni*, majd megvitatás céljából a kölcsönügy és a vele összefüggő összes kérdések az autonómia más illetékes szervei elé kerülnek.

A *Fővárosi Hirlap*-nak ezeket az értesüléseit

beavatott helyről

nyert információi alapján az egész Tabán-kérdés várható megoldására vonatkozóan a következő érdekes adatokkal van módjában kiegészíteni.

Lebontják a Szent Imre-fürdőt

— Az eddigi tanácskozások eredményeként megállapítást nyert az, hogy *a főváros közönsége által felépítésre kerülő gyógyszálló helyéül legalkalmasabb a mostani Szent Imre-fürdő közvetlen közelében lévő terület lenne.* A Szent Imre-gyógyfürdő, amelyet néhány esztedővel ezelőtt szerzett meg a főváros, annyira ütött-kopott állapotban van, hogy annak restaurálása és modernizálása túlontúl nagy összegeket igényelne. Éppen ezért felmerült az az ötlet, hogy *a Szent Imre-fürdő jelenlegi épületeit lebontják és a fürdő vízellátására szolgáló gyógyforrásokat az új tabáni gyógyszállónál használják fel.* Ha ez az elképzelés valóra válnék, elhárulnának az akadályok az új gyógyszálló felépítése elől abban a tekintetben is, hogy *az esetleg még feltárandó gyógyforrások felszínre hozatalára bőségesen maradna idő.* Az ugyanis eltökélt szándéka a székesfőváros vezetőségének, hogy mielőtt véglegesen dönt a Tabán tekintélyesebb területeinek beépítéséről, *a geológusok által megjelölendő összes szóbajöhető helyeken elvégzi a forráskutató munkát.*

Az új fürdőszálló

— Az új fürdőszállót az eredeti terveknek megfelelően *200 szobával* tervezik, gondosan ügyelve arra, hogy a felhasználásra kerülő gyógyvizek a legkülönbözőbb kúrák elvégzésére legyenek alkalmasak. Ebből a célból a gyógyszállót *a legmodernebb orvosi berendezésekkel* kívánják felszerelni.

— A Tabán nagyobb területének rendezésére előreláthatóan már csak akkor kerül a sor, amikor az új gyógyszálló építési munkáit folyamatba teszik. A fő alapelvnek azt tartják a városrendezési szakértők, hogy *az egész területnek meg kell őrizni parkszerű kiképzését* és az egyes útvonalakon létesülő épületeknek mindenben alkalmazkodniok kell azokhoz az elvekhez, amelyek *a gyógyhely jelleget kidomborítják*, ugyanekkor pedig figyelemmel kell lenni arra a körülményre, hogy a Tabán magasabban fekvő, *ozondús részét és a városra nyíló pompás kilátását építmények meg ne zavarják.*

Sétány a Gellért és a Rudas közt

— A Tabán közvetlen területén történő rendezéssel egyidejűleg nagyobb súlyt kíván helyezni a székesfőváros vezetősége *a közvetlenül kapcsolódó városrészek külső képének kialakítására is.* Ismét felmerült az a régi terv a most folytatott tanácskozások során, hogy *a Szent Gellért-gyógyfürdőt kúrázásra is alkalmas sétánnyal kapcsolják össze a Rudas-fürdő forráscsoportjával.* Ehhez természetesen már igen tekintélyes költségek szükségeltetnek főként amiatt, mert a sétány kiépítését, legfőképpen pedig a kívánatos csendet kedvezőtlenül befolyásolja a Gellért-hegy sziklái alatt közvetlenül húzódó villamosvonal, illetőleg az észak-déli irányú budai főútvonal. Ezen segíteni csak úgy lehetne, *ha a villamost és a kocsiutat az alsó rakpart egyrészének felemelésével közelebb lehetne tolni a Duna medréhez.*

Aluljáró a Gellérthegy virágkertjéhez

— A tabáni fürdővárost felkereső betegek és üdülők érdekét fogja szolgálni az a másik terv is, amelyről ugyancsak komolyan esett most szó. Eszerint a *Gellért-hegy északi lejtőjét*, amelyen a kertészet csodálatos szépségű kertkultúrát létesített, *közvetlenül fogják bekapcsolni a tabáni sétaterületbe* és ennek elérése érdekében az úgynevezett tranzverzális út szintje alatt *földalatti aluljárót* építenének, hogy így a sétálók ne legyenek kénytelenek a nagyforgalmú útvonalat keresztezni.

— A Tabántól északra fekvő területen ugyancsak nagyobbarányú városrendezési munkalehetőségek kerültek szóba. Most már szinte bizonyosra vehető például az, hogy a *Fővárosi Nyári Színkört lebontják* és a szép *Horvát-kertet*, miután annak területéről a most még ott álló sportházat is eltávolították, *park formájában adják át a közhasználatnak.*

Park a Nyúlkaszárnya helyén

— A *Vízivárosban* is jelentős elhatározás elé jutottak. Ennek a városrésznek számottevő parkja nincs, legfeljebb a Batthyány-teret lehet ilyennek mondani. Minthogy pedig a Víziváros az utóbbi esztendők folyamán, de különösen az elmúlt évben egészen páratlan arányú fejlődéshez jutott, kívánatos lenne, ha *itt is létesülne megfelelő nagyságú közkert.* A megoldás valószínűleg az lesz, hogy az úgynevezett *Nyúlkaszárnyát*, amely a Fő-uteában nagyon tekintélyes helyet foglal el, *lebontják és az egész területét parkszerűen fogják kiképezni.*

Elsősorban Budapest vonzóerejét kell növelni

A fürdőváros-probléma nagy eseménye alkalmából felkerestük *Lamotte* Károly alpolgármestert, aki a kölcsönajánlat lebonyolítása tárgyában a *Kereskedelmi Bank* vezetőivel folytat tárgyalásokat. Kérdésünkre, amely a kölcsönajánlat révén előállott új helyzet várható fejleményeire vonatkozott,

Lamotte Károly dr.
alpolgármester

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— Budapest idegenforgalmának emelése egyúttal *országos idegenforgalmi érdek.* A külföldiek ugyanis túlnyomó részben Budapest felkeresésére érkeznek az országba és rendszerint itt alakul ki a programjuk a vidék nevezetességeinek a megtekintésére is. Tehát *mindenekfelett Budapest vonzóerejét kell emelni, még pedig olyan módon, hogy az idegenek huzamosabb tartózkodását biztosítsuk.* Legfőbb vonzóerőnk adva van *gyógyforrásainkban*, amelyeknek a külföldi, hasonló értékű gyógyvízekkel szemben rendkívüli előnyt biztosít a miliő. *Itt a gyógyító lehetőségeket egy nagy város kellős közepén találja meg az idegen*, aki egyúttal a nagyvárosi kultúrát és annak mindenfajta szórakozásait is kihasználhatja. Különösen áll ez az idegeneknek azokra a tömegeire, akik ha kúrára is szorulnak, betegségük nem súlyos természetű. Ezeket kell minél tovább itt marasztalni és ehhez, az egyéb adottságok mellett, a legfőbb eszköz *a hotel.*

Milyen a pesti hotel?

— *Az idegenforgalom alapja a jó szálloda.* Enélkül nagyobb lendületet adni az idegenforgalomnak, különösen, ha azokra a vendégeinkre gondolunk, akiket huzamosabb időre itt akarunk tartani, nem lehet. Nem mondom, hogy Budapesten nincsenek világviszonylatban is elsőrangú és kitűnő hotelek, *de azoknak egy része nem elég modern*, már abban az értelemben, amit a külföldi felfokozott kultúrigények ma megkívánnak. *Talán húsz év óta nem építettek új szállót Budapesten* és ez alatt a húsz év alatt nagy mértékben megváltoztak az igények. Ehhez képest a külföldön rengeteg új szálló épült, de építettek szép modern szállókat Magyarország vidéki városaiban is, hogy csak *Pécset, Egert, Szolnokot, Sopront* említsem. A fővárosban ezalatt elmaradt a szállóépítkezés és az idők bizony túlhaladtak rajtunk. *Bizonyos tekintetben még a Gellért-szállóra is áll ez a megállapítás.* Hogy a szálló a luxus követelményeinek megfelel, sőt ha túlluxuriózus, az ma nem jelenti még azt, hogy a modern igényeknek megfelel. A külföldi, különösen, ha gyógyulást jön keresni, *mindenekfeleltt higiéniát, kényelmet és nyugalmat keres.* A szobával kapcsolatos külön fürdőszoba sokkal fontosabb, mint a legfényesebb berendezés.

Legfontosabb a higiéne

— *Ezért van szükség új hotelre, még pedig olyan hotelre, amely mindenekfelett a higiénia követelményeinek tökéletes betartásával épül.* Nem állítom, hogy ez önmagában remek üzletnek kínálkozik. *Úgy kell tekinteni az ilyen szállót, mint befektetést*, amelynek üzleti haszna másképen térül meg, úgy, hogy a lakosság szélesebb rétegei számára jelent keresetet. Amint egyébként áll az a tétel, hogy a szállóépítés a magántőke feladata, viszont *nem kívánható, hogy az ilyen, esetleg ráfizetéssel járó, de általános idegenforgalmi szempontból rendkívül hasznos szálló építését magánérdekeltség vállalja.*

— Kimondottan *gyógyszállóra van szükségünk*, amelynek helye a már teljesen kialakult vélemények szerint csak a *Tabán* lehet. A hely pontos meghatározásához két tényezőnek lehet szava: *a szállodai és orvosi szakértőknek.* A gyógyszálló felépítésére a főváros vezetőségének elhatározása már eddig is megvolt, de hiányzott hozzá a befektetési tőke. *A felajánlott ötmilliós kölcsön most megadja a kellő fedezetet.* Az ajánlat olyan, hogy a főváros kétségtelenül elfogadhatja, *a kölcsön olcsóbb és kedvezőbb feltételű, mint például az OTI-kölcsön.* Az eddigi elgondolások szerint *200 szobás gyógyszálló* építéséről lesz szó. A részletek tekintetében most folynak a tárgyalások, amelyeknek gyors befejezésével a közgyűlés döntése elé vihetjük a kérdést.

Lamotte Károly dr. alpolgármester az egész fürdőváros-kérdést átfogó nyilatkozata mellett a megesappant *belső idegenforgalom* ügyével is foglalkozott. A főváros vezetősége *szívesen fogad és segít elő minden olyan tervet, amely a belső idegenforgalom emelésére vezet.*

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sífelszerelés és *horgászati cikkeket* nálam *nagyon olcsón* vásárolhat.

Budapest küzdelme a környékkel, amely a főváros kórházait veszi igénybe

Elkészült a kórházak idei átépítési és talarozási programja

A halálozási statisztikai adatok szerint Budapesten attól az időtől kezdve, amióta rendelkezésre áll a tüdőbeteggondozó intézetek kerületenként kiépített hálózata, *a tuberkulózis halálozások száma évi 1600 eset körül mozog.* A multhoz képest *rendkívül nagy eredménynek* tekinthető ez, minthogy azonban az orvosi körök becslése szerint a székesfőváros területén legalább *háromszor ennyi* nyilt tuberkulózisban szenvedő egyén van, a tüdővész elleni védekezést nemcsak az eddigi keretek között kell továbbfolytatni, hanem *a fejlesztés is szükséges.*

A székesfővárosban ezidőszerint mintegy *1000 kórházi ágy* áll a tuberkulotikus betegek rendelkezésére, ezek sincsenek azonban az év minden szakában teljesen elfoglalva, ennélfogva a nyilt tuberkulózisban szenvedő betegek révén a fertőzés széleskörű lehetősége most is megvan. Ezen a helyzeten segítendő, a székesfővárosi közkórházak központi igazgatósága olyirányú rendelkezést bocsátott ki, amely szerint a jövőben *idegen illetőségű tüdőbetegeket csak akkor lehet a székesfőváros közkórházaiban lévő tüdőosztályokra felvenni, ha a székesfővárosi tüdőbeteg diszpanzerek által beutalt betegek felvétele után még üres ágyak maradnak.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezzel kapcsolatban kérdést intézett

Salamon Géza dr.
tanácsnokhoz,

a közegészségügyi ügyosztály vezetőjéhez, aki a következő felvilágosításokat adta:

— A székesfőváros vezetősége esztendők hosszú sora óta mindent elkövet abban az irányban, hogy megfelelő felkészültséggel szembeszálljon a hazánkban, sajnos, még mindig népbetegségnek számító tuberkulózissal szemben. A *tüdőbeteg-diszpanzerek* rendkívül áldásos és eredményes működést végeznek ezen a téren és munkájukhoz szervesen kapcsolódnak a székesfőváros közkórházaiban működő különböző *tüdőbeteg-osztályok.* Az természetes, hogy

a székesfőváros egészségügyi intézményei legelsősorban a város saját lakosai részére állanak rendelkezésre,

ennélfogva senkisem veheti rossz néven Budapesttől, ha saját közegészségügyi állapotainak lehető megjavítása érdekében megfelelő rendelkezéseket bocsát ki.

— A kórházi probléma hosszú idő óta egyik legnehezebb kérdése Budapestnek. Azt hiszem, elég, ha ezúttal csupán érinteni akarom a pár éve lezajlott tárgyalásokat, amelyek *az ápolási díjhátralékok* rendezése kapcsán felmerültek. A közkórházi jelleg természetesen magával hozza azt, hogy a székesfővárosi gyógyintézetek idegen illetőségű betegeknek is rendelkezésére állanak, az viszont elképzelhetetlen, hogy a székesfőváros vezetősége az óriási áldozatokkal fenntartott gyógyító intézetek pénzügyi egyensúlyát másként megőrizhesse, mint úgy, hogy *a kórházak szolgáltatásait igénybevevők a megállapított díjakat meg is fizetik.*

— Ezen a téren az állammal kötött legutóbbi megállapodás óta *jelentékeny javulás* mutatkozik és meggyőződésem, hogy a kialakult jóviszony a jövőben sem romlik meg, mert *a kormányzat teljes mértékben belátja a székesfőváros helyzetét* és ennek megfelelően igyekszik közegészségügyi téren is a beléje helyezett bizalomnak megfelelni.

— Budapest területén *újabb kórházépítésre a szakemberek véleménye szerint ezidőszerint szükség nincsen.* Annál inkább

kívánatos volna azonban, ha Budapest környékén létesülnének gyógyító intézmények,

mert a bajoknak kútforrása éppen abban van, hogy *a pestkörnyék, amelynek közel félmillió lakosa van, nem rendelkezik megfelelő férőhelyű kórházakkal.* Ez az egy szempont eléggé rávilágít arra, miért hozzák be a budapesti közkórházakba gyakran száz kilométeres távolságokból is a betegeket. Ebbe a kérdésbe a székesfőváros természetesen nem szólhat bele, meggyőződésem azonban az, hogy a vidéki közületek maguk is érzik, a jelenlegi helyzet tarthatatlanságát és előbb, vagy utóbb, ha anyagi erejük engedi, meg fogják tenni intézkedéseiket abban az irányban, hogy akár

egy nagyobb méretű megyei kórház létesítése útján, akár a nagyobb városokban létesülő újabb kórházi osztályokkal szolgálják saját közegészségügyüket.

A közkórházak tervszerű modernizálása

Salamon Géza dr. tanácsnok nyilatkozatában leszögezte azt a tényt, hogy a főváros területén jelenleg nincs szükség újabb kórházak építésére. Ehelyett sokkal jobban szolgálja a közegészségügyet *a meglévő kórházak modernizálása.*

— Hat év előtt kezdődött az erre vonatkozó tervszerű program végrehajtása — mondja *Salamon* tanácsnok — és

a kórházak modern átépítési és felszerelési programjának fokozatos keresztülvitelét az idén is folytatjuk.

A legjelentősebb átalakítási és bővítési munka a *Rókus-kórházban* folyik, amelyet, mint ezt legutóbb a *Fővárosi Hirlapnak* adott ismertetésemben kijelentettem, a klinikai osztályok kiköltözése tett lehetővé. *Központosítjuk az egyes osztályok eddig szétszórt kórtermeit, az orr-, fül- és gégeosztályt teljesen átépítjük, a szülészeti osztály számára pedig emeletráépítéssel gondoskodunk teljesen megfelelő, modern elhelyezésről.* Ez az építkezés 47.000 pengőbe kerül, az egyéb átalakítások költsége pedig 67.000 pengő. Mintegy 25.000 pengő költséggel végzünk korszerű átalakításokat a Rókus-kórház fiókjainál: a *Kun-utcai, Alföldi-utcai, Madarász-utcai, Gyöngyösi-úti* kórháznál és a *Rádium-intézetnél*

— Befejezzük ebben az évben a *Szent István-kórház A) sebészeti pavillonjának átépítését* 50.000 pengő költséggel, a kórház egyéb átalakítási és felszerelési költségeire pedig 83.000 pengőt irányoztunk elő. Kibővítjük a *Horthy Miklós-kórház* röntgenosztályát, amelybe új röntgen-gépet is állítunk, azonkívül 22.000 pengő költséggel tatarozásokat is végzünk a kórházban. Kőpavillont építünk a *Szent László-kórház* egyik régi fabarakja helyett, a kórház széntüzelésre berendezett konyháját pedig gáztüzelésre alakítjuk át. Ezeknek a munkáknak a költségelőirányzata 120.000 pengő. *Jelentős átalakítások történnek a Szent László-kórházban,* amelynek nőgyógyászati pavillonjába kerül az orthopaediai osztály, utóbbinak helyén pedig új bőrgyógyászati osztályt nyitunk meg. A Rókus-kórház tulságosan igénybevett fogászati rendelőjének tehermentesítésére a *Szent István-kórházban második fogászati rendelőt létesítünk.* Nagyobb tatarozási munkálatokat is végzünk a *Szent János-kórházban,* valamint a *Margit-kórházban,* összesen 120.000 pengő költséggel.

Racionalizálási intézkedések a BSzKRt vállalatainál

Perczel György dr. vezérigazgató előadása

A Magyar Racionalizálási Bizottság előadássorozatának keretében március 16-án, kedden délután, *Perczel* György dr., a BSzKRt vezérigazgatója előadást tartott *„Racionalizálási intézkedések a BSzKRt vállalatainál"* címmel. A BSzKRt igazgatóságának dísztermében folyt le a nagyérdekű előadás, amely a racionalizálás elvének akadémikus magaslatú fejtegetése mellett nagyon sok gyakorlati értékű felvilágosítást nyujtott a BSzKRt és a hatáskörébe tartozó közlekedési vállalatok technikai, adminisztratív és financiális életéről. Szakemberekből álló, nagy és előkelő közönség hallgatta végig *Perczel* György dr. vezérigazgató fejtegetéseit, amelyek számot tartanak a közlekedési problémákkal ma sürün foglakozó, de jórészt tájékozatlan közvélemény érdeklődésére is.

Az előadó mindenekelőtt leszögezte azt a megállapítást, hogy a BSzKRt-nál a racionalizálás alapja a *közlekedési intézmények egyesítése* volt. Ennek megfelelően *a mai keretben tizenkét, régebben önálló közlekedési vállalat működik.* Az egyesítés következményeképen a személyzetnek, az anyagoknak és a vasutak állagának jobb kihasználása lehetővé tette azt, hogy

a személyzeti létszám csökkentése mellett a teljesítményt növelni lehetett. Az anyag- és energiafogyasztás fajlagos értéke is a racionalizálás következményeképen állandóan csökkenőben van.

Az irracionális vonalakat részben megszüntették, részben meg fogják azokat szüntetni a jövőben és mindezeknek az intézkedéseknek következményeképen

az önköltségeknél igen kedvező irányú változás remélhető.

— A racionalizálás nem akadályozta meg a vállalatot abban, hogy a technika fejlődésével lépést tartson és *a legmodernebb adminisztratív és egyéb gépek alkalmazásával a munkafolyamatok hatásfokát lényegesen feljavítsa.*

Az elhangzott tételek illusztrálására érdekes példák következtek az előadás során. Így

a Fogaskerekű Vasut elektrifikálása

annyiban tekinthető racionális eljárásnak, mert a szénben rejlő energia az új vontatási rendszerrel *tizenhétszer jobban kihasználható,* mint a régi vontatási rendszer mellett. Hasonlóképen jobb eredményt fog biztosítani

a Hév régi, gőzüzemmel fenntartott haraszti—ráckevei vonalának Diesel elektromos rendszerre történt átépítése.

A racionalizálás jegyében történt intézkedés volt

az alsóvezetékes rendszernek felsővezetékes rendszerre való átalakítása,

nemkülönben

a sínhegesztés

alkalmazása, amellyel áramvisszavezetés terén igen nagyjelentőségű előnyöket lehetett elérni, úgyszintén

a Közúti és Városi Villamos Vasutak eltérő üzemi feszültségeinek közös rendszerre való átépítése,

amely a kétféle kocsik számára járhatóvá tette mindkét vállalat pályáját.

Az új és modern villamos mótorok alkalmazásával

pedig a *menetsebesség fokozása* terén lehetett számottevő eredményeket elérni.

Mindezek és a racionalizálás elve alapján keresztülvitt más intézkedések eredményezték — állapította meg konklúzióként az előadó —, hogy

a bevételekkel szemben, amelyek a gazdasági helyzet következtében huszonöt százalékkal csökkentek, hasonló arányban le lehetett építeni a kiadásokat is.

Ez a tény a főváros közönségének érdekét szolgálja, de a racionalizálásnak a közönség szempontjából való közvetlen előnye az is, hogy a racionálisan vezetett üzem olcsóbban dolgozik, tehát *a szolgáltatásait is, amelyek a viteldíjakban jutnak kifejezésre, olcsóbban adhatja* és ugyakkor a korszerű követelményekkel is lépést tud tartani.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

Központi fűtések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Ujpesti rakpart sarok.)

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

HÍREK A PÁRTBÓL

A szabadság emlékünnepe. Március idusát a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete összes kerületi pártköreiben megünnepelték. *A VIII. kerületi pártszervezet* Baross-utca 79. számú körhelyiségében szombaton a szokásos, népszerű Magyar Est keretében volt nagyszabású ünnep, amelyen zsufolásig megteltek a termek a résztvevő közönséggel. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag mondta az ünnepi beszédet, amellyel lelkes hangulatba ragadta hallgatóságát. Rendkívüli sikere volt a művészi műsornak, amelyet *Dobos* Andrásné, *Micsey* Józsa operaénekesnő rendezett. 16-án tartotta a pártszervezet ünnepi ülését, amelyen *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag mondott mély hatást keltő, nagyszabású ünnepi beszédet.

Bessenyey Zénó beszámolója a VI. kerületben. A VI. kerület választó polgárainak Szív-utca 61. szám alatti, zsufolásig megtelt párthelyiségében tartotta meg *Bessenyey* Zénó dr. országgyülési képviselő beszámolóját, amelyben a kerület legsürgetőbb problémáit fejtegette. A nagy tetszéssel fogadott beszámoló után zajlott le a kerületi szervezet tisztújító értekezlete is, amelynek során a kerület elnökévé *Schoepflin* Lajos dr.-t, ügyvezető elnökévé pedig vitéz *Papp* Gyulát választotta meg. Társelnökök lettek: *Farkas* József dr., *Dóczi* Imre dr., *Lenkei* Ferenc és *Schilling* Endre dr., ügyvezető alelnök *Soós* Sándor.

Ünnepi esték a II. kerületben. A II. kerületi pártszervezet március 8-án tartotta saját helyiségében havi pártvacsoráját, amelyen mintegy kétszázan vettek részt. *Hivert* Dezső dr. ügyvezető elnök megnyitó beszéde után *Harrer* Ferenc dr. törvényhatósági bizottsági tag tartott nagyérdekű előadást várospolitikai kérdésekről. *Balogh* Bálint esperes és *Grenyó* Bertalan, az Iparoskör elnöke szólaltak még fel a pártvacsorán, amelyen résztvett *Thorday* Lajos kerületi előljáró és *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tag is. A szabadság emléknapja alkalmából szombaton ünnepi est volt a pártkörben. *Cselényi* József és más művészek szerepeltek az operai számokból és magyar dalokból összeállított programban. Nagy hatást keltettek a magyar ruhákban eljárt magyar táncok és az allegórikus élőképek.

Nem ódázható el tovább a Segítő-Alap racionális gazdálkodásának életbeléptetése

A törvényhatósági bizottságnak nagyobb szerepet kell juttatni az ügyvezetés körül

A Székesfővárosi Segitő-Alap intézőbizottsága 10-én tartott ülésén tárgyalta az alap *zárószámadását*, amely a végeredményben *deficitet* mutat ki.

Ebből az alkalomból megkérdeztük *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tagot, aki több költségvetési beszédben ismételten foglalkozott a Segítő-Alap ügyeivel, egyébként pedig, mint a m. kir. Posta jóléti intézményeinek egyik legtevékenyebb munkása, régi szakértője ezeknek a kérdéseknek, hogy mint vélekedik a zárszámadás eredményeiről.

Gazdy Jenő

törvényhatósági bizottsági tag

a következőkben válaszolt:

— A Fővárosi Segitő-Alap mult évre vonatkozó zárszámadásáról, csak a megjelent szűkszavú közleményekből tudok. Így most még nem vagyok abban a helyzetben, hogy mindenre kiterjedő konkrét választ adhassak. Erre a témára visszatérek, ha átnéztem a zárszámadás adatait. Annyit azonban most is mondhatok, hogy nem csodálkozom a deficiten, aminek okaival tisztában vagyok. Sőt megjósolhatom, hogy *ha nem történik az eddigi rendszeren változtatás,*

a deficit még növekedni fog.

— *Az üzemi személyzet bekapcsolódásával* ugyanis a Segitő-Alap nagy számban szaporodott olyan tagokkal, akik az alap szolgáltatásait igen intenzíven fogják igénybe venni. Sokkal intenzívebben, mint amennyit jelent az új tagoktól befolyó több jövedelem. Egy kis utángondolással ezt bővebb magyarázat nélkül is meg lehet érteni.

— Azok a kísérletek pedig, amelyeket az alap abból a célból tett és tenni akar, hogy bevételeit a tagok terhére emelje, mint például a vényenkénti 20 fillér szedése, az eddiginél is nagyobb ellenállásra fognak találni. *De nem is volna se igazságos, se szociális megoldás ilyen újabb megterhelésekkel kísérletezni akkor, amikor a kistisztviselők, akik pedig a túlnyomó többséget jelentik súlyos anyagi gondokkal küzdenek.* A szolgáltatások mértékét bizonyos arányban ugyanis csökkentették már és folyton fokozódnak azok a külön költségek, amelyek betegség esetén terhelik a bajba jutott tisztviselőt

— Így tehát a nagyobb deficit megelőzésére nincs más mód, mint

a Segitő-Alap egész gestióját revízió alá venni

és okos, hasznos és szociális érzékű reformokkal megelőzni a nagyobb bajt.

— Itt van például

a szakorvosi rendelés

kérdése. A legutóbbi költségvetési beszédemben már hangot adtam a hozzám érkezett panaszoknak. A szakorvosi rendelés jelenlegi módja bürokratikus és vexatorikus jellegű és emellett nagyon drága.

A betegnek a körzeti orvostól (háziorvos), az alap központjában szolgálatot tevő esetleg nem is megfelelő szakorvos, ellenőrző orvosokhoz kell menni. Innen pedig mehet a város különböző helyein lakó, illetékes szakorvoshoz. Rendszerint azonban csak két-három ilyen látogatásra kap engedélyt. Ha ez nem elegendő, mehet megint a központba és onnan a szakorvoshoz.

— A háziorvos és a szakorvosok közé való beiktatása az ellenőrzőorvosoknak teljesen felesleges,

ezt a státust egészen meg lehet szüntetni, ha felállítja az alap azt a központi szakorvosi rendelőt, amelyet a m. kir. Posta jól bevált hasonló intézményének mintájára, már a legutóbbi költségvetési beszédemben is ajánlottam.

— *Ezen az úton igen jelentékeny megtakarítást lehetne elérni.* Hiszen az ellenőrző orvosok számát máris hétre emelték fel és mégis torlódások vannak. Az igaz, hogy azért a nagyon tisztességes honoráriumért, amit kapnak, túlságosan kevés a napi négy órai szolgálat.

— A központi szakorvosi rendelőintézetet most, amikor székházat épít az alap, okvetlenül meg kell valósítani.

Legalább is legyen ebből a luxus-kiadásból a tagok számára is valami haszon.

— Érdekes itt megemlíteni, hogy a szakorvosi rendelőben kezelt esetek száma miképen oszlik meg az egyes szakok között. A legutóbbi adatok szerint az egy évben kezelt esetek közül esett százalékban: sebészetre 10.22, belgyógyászatra 11.19, nőgyógyászatra 5.83, gyermekgyógyászatra 1.16, orr-, torok-, gége-, fülgyógyászatra 11.12, ideggyógyászatra 7.95, tüdőgondozóra 10.39, szemészetre 10.09, bőrgyógyászatra 12.21, urológiára 8.05, fogászatra 5.93, testegyenészetre 1.99 és laboratóriumi kezelésre 3.87 százalék.

— Ebből látható, melyek azok az osztályok, amelyeknek a felállítása a szakorvosi rendelőben elsősorban szükséges és addig is milyen szakmabeli ellenőrző-orvosokra volna elsősorban szükség.

— Természetes azonban, hogy *ezenkívül is van még nem egy mód, amellyel a Segitő-Alap személyi és dologi kiadásait csökkenteni lehet,* az alap tagjai érdekeinek sérelme nélkül. Hiszen a megtakarításoknak csak azt a célt szabad szolgálni, hogy az alap tagjainak érdekeit fokozottabban tudja az alap kiszolgálni. Különösen a *szociális szempontok kell, hogy dominálják.* Ezért helytelenitem azokat a luxusintézményeket, amelyeket csak a magasabb fizetésű tisztviselők tudnak igénybe venni, a kistisztviselők pedig nem. És ezért váltig csodálkozom azon, hogy ezt az intézményt kivették a szociálpolitika ügyköréből és a finánepolitika ügykörébe utalták át. Helyesebb volna ezt az intézményt abba a légkörbe utalni, ahová való.

— Egyben előnyös változást várok attól, hogy az új szabályzat szerint az alap intézőbizottságában

a törvényhatósági bizottság tagjai nagyobb számmal fognak részt venni.

A bizottsági tagok legnagyobb része az életben mozog és így sok praktikus érzékkel rendelkezik.

— Az is helyes újitás, hogy a tisztviselők ezentúl nem az elnökök és főtitkárok útján, hanem az *erre legalkalmasabbnak tartott kartársaik útján nyernek képviseletet,* mert a hatalmi pozíciók és a szociális érzék nem mindig találkoznak.

— Egyszóval bízom abban, hogy

az új szervezet új tempót és friss levegőt fog bevinni a Segitő-Alapba.

Ha ehhez praktikus és szociális jellegű tények is csatlakozni fognak, akkor nem kell félteni a Segitő-Alap jövőjét.

Ezekután *az új alkalmaztatásokról* kérdeztük meg *Gazdy* Jenőt, aki így válaszolt:

— A szaporitás a jelenlegi helytelen rendszer természetes következménye és a bekövetkezendő újabb deficit egyik forrása. Végeredményben nem baj, mert a felállítandó szakorvosi redelőben majd alkalmazni lehet azokat az ellenőrző orvosokat, akiknek megfelelő szakképzettségük van. Legfeljebb az kifogásolható, hogy amikor még hiány van — a felsorolt statisztikai adatok szerint — a legforgalmasabb szakmák képviseletében, akkor olyan szakorvost alkalmaznak, akinek szakmája a leggyengébben keresettek közül való. A laikusokból álló bizottságot ilyen tekintetben a szakértőknek kellene felvilágositani.

Ujabb sertéshizlaló teleppel akarja lerőzni Kőbánya levegőjét egy hentesárugyár

A mostoha városrésznek nevezett Kőbánya lakosságának legtöbbször hangoztatott panasza a *sertésszállások* ellen irányul. Elkeseredett harcok folytak már a polgárság minden körében a levegőt megfertőző, büzös telep elhelyezése érdekében és ennek a harcnak hathatós támogatója akadt a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetében* és annak élén *Zsitvay* Tibor dr. elnökben is.Az állandóan napirenden levő sérelmes helyzeten, amely Kőbánya fejlődésének meggátlásában is jelentős szerepet játszik, most majd segít *a városrendezési törvény,* amelynek értelmében

öt éven belül kitelepítik Kőbányáról a sertésszállásokat.

Amikor Kőbánya lakossága, ha mindjárt ötévi határidőhöz kötötten, megkönnyebbülve vett tudomást a törvényes rendelkezésről,

nagy feltünést és érthető felháborodást keltett az a terv, amely Kőbánya levegőjének még fokozottabb megfertőzésére törekszik.

Először szinte csak tréfának látszott, de azután a falakon megjelent plakátok révén pozitív formát öltött az a hír, hogy

a Lengyel hentesárugyár a Gyömrői-úton sertéshizlaló telepet akar létesiteni.

Mint az ilyen telepek felállítása alkalmából szokásos, *falragaszokat függesztettek ki,* amely hirül adta a sertéshizlaló létesitésének tervét és az esetleges kifogások letárgyalására kitüzött helyszini szemle idejét. Néhány napig teljes szövegükben olvashatta a közönség a plakátokat, míg azután, nyilván a nem titkolt felháborodás hatása alatt, *valaki — nem lehet kétséges, hogy az érdekeltek részéről — a falragaszokon a „sertéshizlaló" szót leragasztotta* és ezután már csak az volt olvasható, hogy a Lengyel-hentesárugyár *telepet* akar a Gyömrői-úton felállítani.

A helyszini szemle, amelyet *Vigyázó* Géza dr. kerületi elöljáró elnöketével tartottak meg, ugyancsak viharos hangulatban folyt le.

Nagy tömegben vonult ki Kőbánya polgársága a kijelölt helyre és felháborodva tiltakozott a tervezett sertéshizlaló telep felállitása ellen.

Tiltakozásukat *Halter* Károly törvényhatósági bizottsági tag útján hivatalosan be is jelentették az elöljárónak.

Az örömet, amelyet a városrendezési törvénynek a sertésszállások kitelepítésére vonatkozó rendelkezése keltett, alaposan megzavarta az új sertéshizlaló telep terve. Mindenki tudja, hogy a sertésszállások mögött erős érdekeltség áll a *Landesmann-cég, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete és több szérumgyártó vállalat* képében és ezért számoltak azokkal az akadályokkal amelyek a kitelepítés elé gördülhetnek és amelyeket végre a törvényes intézkedés elhárit az útból. Annál nagyobb feltünést kelt, hogy a *Lengyel hentesárugyár* most új sertéshizlaló tervével kísérletezik. A tervből azonban, józan elgondolás szerint, nem lesz valóság.

Törv. védett Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 39.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76

Lampl Ödön
Mű'akatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 1—133—16.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 2—919—33.

Beér Sándor VÉSNÖKMESTER
V., Gr. Tissa István-utca 5. sz. ● Telefon: 1-824-29
szivacsalátétes BÉLYEGZŐJE
tartós, szép és tiszta

NEDVES FAL víztelenítése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 1-208-64.

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hongszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Első Magyar Beépithető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Törv. védve
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Székely Mihály
okl. mérnök és épitőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

HESZ LAJOS
épitőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesitő-, idomitó-, segitő- és kiegészitőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

Események

FŐVÁROSI HÍRLAP

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Szendy Károly polgármester részvétlevele Hubay Jenő özvegyéhez. *Szendy* Károly polgármester, aki tudvalevően *maga is jelen volt Hubay Jenő megrendítő halálánál*, meleg részvéttel teli levelet intézett a nagy mester özvegyéhez.

„A székesfőváros — írja többek között — külön hálával és elismeréssel adózik fényes szellemének. Nagy tudással és nemes érdeklődéssel támogatta közérdekű kulturális ügyek intézésében. A Gondviselés úgy akarta, hogy éppen ilyen alkalomból húnyta le örökálomra szemeit. Szívében a főváros iránt érzett szeretettel, ajkán a magyar zeneművészet érdekében kifejtett utolsó szavakkal távozott el az örökkévalóságba. Közügyek intézése közben bekövetkezett halála megható jelképe egész nemes életének és magas szellemi munkásságának."

Király Kálmán tanácsnok kormányzói kitüntetése. A kormányzó az iparügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy *Király* Kálmán tanácsnoknak *a városfejlesztés terén szerzett kiváló érdemei elismeréséért elismerését tudtul adják. Király* Kálmán tanácsnok ezeket a legfelsőbb helyen méltányolt érdemeket mint az út- és csatornaügyi ügyosztály vezetője szerezte. Koncepciójának és munkásságának eredményeként a főváros úthálózata jelentős és korszerű fejlődést mutat és hasonlóképen sok új és ezek során úttörő létesítmény jelzi működését a főváros csatornaműveinek terén. Kitüntetése úgy a városházán, mint a mérnöki szakkörökben őszinte örömet kelt. Hasonlóképen kormányzói elismerésben részesült vitéz *Magyar* Győző székesfővárosi mérnök is, aki ugyancsak *a városfejlesztés terén szerzett kiváló érdemeiért* lett méltó a legfelsőbb kitüntetésre.

Budapestre is ellátogatnak a bécsi szállodáskongresszus résztvevői. A budapesti szállodások meghívták a *Nemzetközi Szállótulajdonos Egyesület* tagjait, ötvennégy ország képviselőit, abból az alkalomból, hogy közgyűlésüket Bécsben tartják. *Április 25-én érkezik valószínűleg többszáz szállodás Budapestre*, ahol három napon át fogják tanulmányozni a főváros *gyógyfürdőit, szállodáit* és egyéb idegenforgalmi értékeit. A Nemzetközi Szállodás Egyesület elnökéül a budapesti szállósok vezetőjét, *Marenchich* Ottót jelölték.

Pályázat 154 tanügyi állásra. A főváros tanügyi testületében történt nyugdíjazások következtében, mint megírtuk, 154 állás kerül pályázat útján betöltésre. *Szendy* Károly polgármester most meghirdette ezekre az állásokra a nyilvános pályázatot. A pályázati kérvényeket *március 31-én déli 12 óráig* kell a polgármesterhez címezve a polgármesteri központi segédhivatalnál benyujtani.

Céltudatos és okos emberek most vesznek

osztálysorsjegyet

miáltal megszerzik a reménységet, amely buzdít, serkent egy jobb jövő és boldogulás felé.

Hinni, bízni, remélni, ez a fő!

Mindenkinek és minden egyes **sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye!**

Ne legyen tehát sötétenlátó, ingadozó, hanem bizakodó és reményteljes!

Bizzék a jövőben, a szerencse forgandóságában és vegyen vagy rendeljen legalább egy osztálysorsjegyet!

Mindenkit érhet szerencse!

Miért **ne Önt is!** Nemcsak nálunk, hanem egész Európában alig van ember, akinek ne volna sorsjegye.

A sorsjegyek hivatalos ára:

egész **28** pengő, fél **14** pengő, negyed **7** pengő, nyolcad **3½** pengő az összes főárusitóknál

Huzások már április 10.-én kezdődnek

Nyilvános gyermekkönyvtár Budapesten

Körülbelül húsz esztendeje, hogy a *Magyar Gyermektanulmányi Társaság* megbízásából mátrai *Nagy* László, a kiváló pedagógus beadványt intézett a fővároshoz, hogy *Budapesten külföldi mintára létesítsenek nyilvános gyermekkönyvtárakat.* Azóta a szülők és a pedagógiai testületek megújították ezt a kérelmet.

Végre a főváros most elérkezettnek látja az időt, hogy Budapest területén az első nyilvános gyermek-könyvtárat megvalósítsa.

Különösen a főváros *külterületein* van a gyermekkönyvtárakra szükség. Az ilyen nyilvános gyermekkönyvtárak révén *elvonhatjuk a külterületeken levő felügyelet nélküli gyermekeket az utcáról*, ahol tudvalevőleg ezer veszedelem fenyegeti őket.

A főváros komoly és mélyreható kulturszolgálatot teljesít az ilyen nyilvános gyermekkönyvtáraknak mielőbbi létesítésével. Sok ezer gyermek erkölcsét mentik meg a nyilvános könyvtárak. Terjesztik és fejlesztik jó könyvekkel a gyermek ismereteit és tudását. Ezért tehát nem csak a szülők, pedagógusok, *de minden gyermekbarát örömmel látja a gyermekkönyvtárak létesítését.*

Itt említjük meg, hogy

a Rue Bonterbrien nemrég nyitották meg az első párisi nyilvános gyermekkönyvtárat.

A hatalmas könyvtár polcain kizárólag gyermekeknek való könyvek sorakoznak: mesekönyvek, útleírások, ismeretterjesztő művek. Az olvasóteremben *virágokkal diszített kis asztalok mellett, kényelmes kis karosszékekben üldögélnek a gyermekek.* A falon könyvek. *A könyvek mind gyönyörű piros, zöld, kék, sárga díszkötésben.* A könyvtárat minden gyermek használhatja és pedig *minden formaság nélkül.* A gyerek maga választja ki a könyvet, amit el akar olvasni s odaül, ahová neki tetszik. A könyvtár

gyermekolvasói ujságot is adnak ki: ők irják, szerkesztik, nyomják és árusítják.

Csütörtök délutánonként *mesedélután* van. Különösen szegény gyermekek számára megbecsülhetetlen jótétemény ez a könyvtár, amelyet nem hiába neveznek „Boldog Órá"-nak.

A gyermekek érdekében kívánatos lenne, ha az első budapesti gyermekkönyvtár épülete, de a szelleme is hasonló lenne a párisihoz. **(Szalai Oszkár.)**

A családi munkabér. Alig hangzottak el kormányzati megnyilatkozások a családi munkabér bevezetése érdekében, máris napvilágot látott egy igen komoly tanulmány *Bikkal* Dénes dr. tollából a családi munkabérről. *Bikkal* dr. tanulmányában megoldást keres Magyarország kormányzójának arra a célkitüzésére, hogy *„ahol többen kérnek enni otthon, oda könnyebben kerüljön a kenyér és nagyobb darab jusson belőle."* A kérdés ismertetése során *Bikkal* külön-külön fejezetben tárgyalja a francia, belga, olasz és egyéb külföldi példákat, amelyek szerint már megoldották a családi munkabér kérdését. Kimutatja *Bikkal* dr. azt is, hogy *a családi munkabér bevezetésére a legalkalmasabb pillanat elérkezett Magyarországon.* A munkabérek ugyanis a krizisévek alatt lemorzsolódtak olyannyira, hogy *mélypontjukat elérték* s minden jel arra mutat, hogy *a gazdasági élet újabb fellendülésével és a drágaság nyomása alatt rövidesen a munkabérek emelésével kell számolni.* Ennek a munkabéremelkedésnek a szociális igazságkeresés jegyében kell megtörténnie és pedig olyképpen, hogy *elsősorban a családapa munkavállalók jussanak megfelelőbb bérekhez.* Az izlésesen kiállított könyvhöz *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter írt előszót, aki a szerző javaslatát a magyar munkaadók figyelmébe ajánlja. (A könyv kapható bármely könyvkereskedésben, ára 1.50 pengő.)

Elitélték Kertész Elemér rágalmazóját. Emlékezetes az a bünügyi tárgyalás, amelynek vádlottja *Pályi* Lajosné volt, akit a bíróság többszörös csalásért és sikkasztásért egyesztendei börtönbüntetésre itélt. Pályiné védekező beszédében többek között *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tagra *becsületsértő és rágalmazó kijelentéseket tett*, melyekért *Kertész* Elemér Pályinét a büntetőbíróság elé állította. A *Vincze* Gyula dr. büntetőjárásbíró előtt lefolyt tárgyaláson Pályiné hisztériás jelenetek között legnagyobbrészt *tagadta és visszavonta a Kertész Elemérre vonatkozó rágalmazó és becsületsértő kijelentéseket.* Egyes fenntartott állításaira vonatkozólag pedig a bizonyítás elrendelését kérte, melyhez *Usetty* Béla dr., Kertész Elemér jogi képviselője teljes mértékben hozzájárult és ugyanakkor ellenbizonyítást ajánlott fel. Március 10-én került az ügy második tárgyalásra, amelyre Pályi Lajosnét fogházőr vezette elő. A biró megállapította, hogy dacára a tárgyalás óta elmult négy hétnek, Pályiné bizonyítási indítványt nem terjesztett elő és megkérdezte Pályinétól, hogy fenntartja-e Kertész Elemérre vonatkozó állításait. „Nem tartom fenn, — zokogta Pályi Lajosné, — engem félrevezettek, azt mondták, hogy ezekkel a kijelentésekkel könnyithetek a lelkiismeretemen. Őszintén bevallom, nem *felel meg a valóságnak az, amit Kertész Elemérről a főtárgyaláson mondottam és az sem, amit a mult tárgyaláson állitottam.* Én már a mult tárgyaláson bocsánatot akartam kérni. *Minden elégtételt hajlandó vagyok megadni Kertész Elemérnek.* Később tudtam meg férjemtől, hogy Kertész Elemér ellen ellenfelei akartak engem felhasználni." A vallomás után *Usetty* Béla dr., Kertész Elemér jogi képviselője, kijelentette, hogy bár ő tudomásul veszi az asszony töredelmes megbánását és bocsánatkérését, de tekintettel arra, hogy Kertész Elemér társadalmi és politikai közszereplő ember, nem tekinthet el a bünösség megállapításától és éppen ezért ítéletet kér. A bíró enyhítő körülménynek vette a vádlott megbánását, töredelmes bocsánatkérését és ezért Pályi Lajosnét becsületsértés vétsége miatt *háromnapi fogházra ítélte.* Az ítélet indokolásában kifejti, hogy Pályi Lajosné a Kertész Elemérrel kapcsolatos kijelentéseket törvényszéki tárgyaláson saját ügyében és védekezésére mondotta el, tehát *azért azokat nem rágalmazásnak, hanem becsületsértésnek kell minősíteni.* Az ítélet jogerőre emelkedett.

Bódy László tanácsnokot választják meg a FANSZ elnökévé. Április 7-én tartja évi rendes közgyűlését a *FANSZ*, amelynek igazgatótanácsi, majd választmányi ülése *Duday* Alajos dr. tanácsnok, ügyvezető alelnök vezetésével megejtette a *Liber* Endre halálával megüresedett elnöki tisztségre a jelölést. Első helyen *Bódy* László dr. tanácsnokot, második helyen *Felkay* Ferenc dr. tanácsnokot, harmadik helyen *Sebő* Béla főszámvevőt jelölte. Elhatározták azt is, hogy a közgyülésen *Szendy* Károly, *Lamotte* Károly, *Schuler* Dezső, valamint *Szente* Miklós ny. tanácsnok, *Végh* János dr. ny. tisztifőorvos és *Gárdonyi* Albert ny. főlevéltáros *tiszteletbeli taggá történő megválasztását fogják javasolni.*

A Gellérthegy északi lejtőjére tervezik a szabadtéri szinpadot. A minap a *Szabadtéri Szinpad Egyesület* népes küldöttsége jelent meg *Szendy* polgármesternél. A küldöttséget *Rakovszky* Iván ny. miniszter, *Ugron* Gábor ny. miniszter és *Márkus* László, az Operaház igazgatója vezették. *Rakovszky* Iván hangoztatta, hogy a szabadtéri színpad megvalósítása idegenforgalmi szempontból *rendkivül sürgős feladat* és közölte a polgármesterrel, hogy *Kaffka* Péter mérnök *már el is készitette a tervet*, amelyet legolcsóbban és leghelyesebben *a Gellérthegy északi lejtőjén lehet megvalósitani. Szendy* Károly *a legmelegebb támogatásáról biztositotta a küldöttséget.*

Buda és Budapest. A főváros barátainak régi és visszatérő problémája, hogy a *Budapest* név nem a legmegfelelőbb, mert a külföldiek *könnyen összetéveszthetik Bukaresttel.* Erről a kérdésről tartott most érdekes és élvezetes előadást *Széll* Sándor dr. főszolgabíró a *Terézvárosi Kaszinóban.* Helyesnek tartaná, hogy a főváros neve a jövőben egyszerűen az ősi magyar személyi név: *Buda* lenne. Az is célravezetőbb lenne, ha *Pestbudának* neveznék, bár ez utóbbit azért nem tartja megengedhetőnek, mert *Pest* nem előzheti meg a hagyományok által megszentelt *Buda* nevet.

A Magyar Idegenforgalom Évkönyve. A *Magyar Idegenforgalom Évkönyve* címen szép kiállítású tartalmas könyv jelent meg *az idegenforgalmi ujságirók szindikátusa szerkesztésében* és kiadásában. Az értékes munkához *Bornemisza* Géza ipari és kereskedelemügyi miniszter írt előszót. A miniszter elismeréssel emlékezik meg a külföldi ujságirók meghívásáról, melyben nagy értéket lát Magyarország idegenforgalmi propagandája számára, egyszersmind *méltatja a magyar ujságirók hasznos és céltudatos működését is.* A több mint 200 oldalas könyv nemcsak értékes propagandaeszköz, hanem élvezetes olvasmány is mindenki számára, aki feltudja mérni az idegenforgalom erkölcsi és anyagi jelentőségét.

Uj vérkeringéshez, gazdasági fellendüléshez vezet minden egyes sorsjáték. A m. kir osztálysorsjáték szociális jelentőségének és folyton növekvő megértésének örvendetes jele, hogy a játékban résztvevők száma emelkedik. Az új sorsjáték sorsjegyei iránt oly óriási az érdeklődés, hogy a sorsjegyek valószinüleg az április 10-iki húzás előtt elkelnek. Uj hivatalos játéktervet készséggel küldenek az összes főárusitók.

Március 18 és 21-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

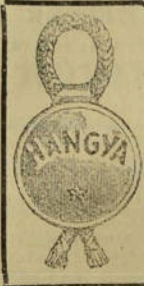

özv. UJÁGH ÁRPÁDné

BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.

TELEFON: 1-544-26

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

LATICEL

a kényelem új korszaka

GYÁRTJA:

A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Az Országos Földhitelintézet félévi beszámolójának kitűnő eredményei

A *Fővárosi Hirlap* egyik legutóbbi számában foglalkoztunk az *Országos Földhitelintézet* első félesztendejének üzleti mérlegével és rámutattunk azokra az egész rendkívüli eredményekre, amelyek lehetővé tették, hogy már első csonka esztendejében *leírhassa a fuzió összes költségeit.* Akkori beszámolónkat tökéletesen igazolja *a most tartott mérlegmegállapító ülés* amelynek jelentéséből kitűnik, hogy rövid hathónapos működése alatt is milyen meglepően szép eredményeket ért el az intézet. Mint ismeretes, a múlt év nyarán fuzionált a *Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete a Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségével*, egyidejűleg azonban átvette a *Magyar Földhitelintézet* egész üzletkörét is. Így keletkezett a mai *Országos Földhitelintézet*, amelynek vezetőjévé a kormány bizalma dr. *Reményi-Schneller* Lajos országgyűlési képviselőt, a *Községi Takarékpénztár* volt vezérigazgatóját tette meg. Ez az előlegezett bizalom *a legteljesebb mértékben beváltotta a hozzá fűzött reményeket*, mert *Reményi-Schneller* Lajos kiváló organizáló képességével, nagy szaktudásával és céltudatos irányító munkájával elérte azt, hogy e rövid idő alatt *az intézet több mint 15 ezer hold földet értékesített és miközben 300 millió pengőt meghaladó tőkét kezel*, megfelelő anyagi erőt tud biztosítani *a birtokpolitikai feladatok megoldására is.* A mérlegmegállapító ülésről egyébként az alábbi hivatalos jelentést adták ki:

A kedvezőbb terméseredmény, valamint az adósok megnövekedett fizetési készsége és végül a föld iránt jelentkező nagyobb kereslet előmozdították egyrészről azt, hogy az intézet mobilitását tovább fokozza, másrészről, hogy hitelei egyrészét visszafizesse.

Ezek a körülmények lehetővé tették azt is, hogy az intézet már fennállásának első félévében is rendelkezésére tudott állni a mezőgazdaságnak rövidlejáratú hitelek formájában mindazokban az esetekben, ahol a kölcsönök megfelelő gazdasági célt szolgáltak. Hosszúlejáratú kölcsönöket természetesen az intézet nem folyósíthatott, minthogy záloglevelek elhelyezésére nem nyílott alkalom. Ugyancsak nem tehetett eleget az intézet azoknak a hiteligényeknek sem, amelyek másutt fennálló rövidlejáratú hiteleknek átvállalását célozták, minthogy az ilyen egyszerű átcsoportosítás közgazdasági szempontból jelentőséggel nem bír.

Az intézet már az első félévben élénk tevékenységet fejtett ki a parcellázások terén, követve a kormány földbirtokpolitikai elgondolásait. Részben saját ingatlanaiból, részben megbízások alapján 587 vevőnek 6489 kat. holdat adott el. Emellett a kormány által irányított földbirtokpolitika terén is jelentős munkát végzett, amennyiben 1979 vevő között 8573 kat. holdat parcellázott. Végeredményben tehát az intézet 2566 vevőnek 15.062 kat. hold területű ingatlant adott el.

Kisházonbérletek céljaira részben a m. kir. földmüvelésügyi minisztérium megbízásából, részben saját számlára 2697 kat. hold területet vett át és ezt 627 bérlőnek adta haszonbérletbe, amivel az intézet kezelésében levő haszonbérletek, illetve alhaszonbérletek területe az év végén 9900 kat. holdat tett ki, amely területen 1754 bérlő gazdálkodik.

A mérleg adatai szerint az intézet összesen 300 millió pengőt meghaladó tőkét kezel. Ebből a hosszúlejáratú törlesztéses kölcsönök állománya kereken 132 millió pengőt, a váltó- és a rövidlejáratú kölcsönök pedig kereken 113 millió pengőt tettek ki.

Az üzleteredményszámlát e félévben a három intézet egyesítésével kapcsolatos és vissza nem térő kiadások is terhelték, amelyek összege kereken 414.000 pengő volt. Ennek az összegnek levonása után az intézet az első félév üzleti eredményeként 67.000 pengő tiszta nyereséget mutat ki.

Az intézet közgyülését március 19-én fogja megtartani.

Kereskedői érdekeltségek az elöljáróságoktól kérik az áruházi rendelet szigorú ellenőrzését

Amióta a mult esztendő végén megjelent az áruházi rendelet, a kiskereskedők némileg megnyugodtak, mert hiszen a rendelet határozottan megszabta azokat a kereteket, amelyeken belül az áruházak a jövőben kifejthetik üzleti tevékenységüket. A kereskedők azonban sajnálattal látják, hogy

akadnak áruházak, amelyek látszólag semmibe sem veszik a rendeletet,

illetőleg *különböző fogásokkal igyekeznek annak intencióit megkerülni.* A legnagyobb elkeseredést kereskedői körökben a *Párisi Nagy Áruház* működése váltja ki. Így például azt látják, hogy a *Párisi Áruház* a szó szoros értelmében ellentétben van a rendeletnek úgyszólván valamennyi paragrafusával. Már a rendelet első paragrafusa kimondja, hogy

„a vállalatnak áruház jellegét nem érinti az a körülmény, hogy üzlethelyisége nem egy, hanem egymással szomszédos több házban van, valamint az sem, hogy az egyes osztályoknak más-más tulajdonosa, vagy bérlője van".

Ezzel a rendelkezéssel szemben a *Párisi Áruház* éppen a legutóbbi időkben állította fel *élelmiszerosztályait a szomszédos házakban bérelt helyiségekben*, ami által nyilván *azt a látszatot akarja kelteni, hogy azok külön boltok.* Ez

a terjeszkedés egyébként sérti a rendelet második paragrafusát is, amely határozottan tiltja a meglevő áruházak bővítését.

Mégpedig tiltja minden elképzelhető vonatkozásban, részletesen felsorolva azt is, hogy *áruháznak még csak fióküzletet sem szabad nyitania.*

Azt is sérelmezik a kereskedők, hogy bár a rendelet *ötödik* paragrafusa kimondja, hogy

„az áruház csak olyan helyiségben árusíthat, amelybe a vevőnek az áru kiválasztása és átvétele céljából be kell lépnie,"

a *Párisi Áruház* ennek a rendelkezésnek *intencióit is kiforgatta lényegéből* akkor, amikor *a régi bejárócsarnoktól jobbra és balra új élelmiszerelárusító boltokat rendezett be a szomszédos házakban.* Tény ugyanis az, hogy ezekbe a boltokba valóban *be lehet jutni az utcán át is*, de

az egyik bolt, éppen az, amelyikben virslit, cukrászsüteményt, fagylaltot és egyéb helyben fogyasztható élelmiszert árusítanak, összeköttetésben van a főbejárat előcsarnokával,

ahol azelőtt az utca porától belepett hasonló cikkeket árusítottak. Az érdekelt kiskereskedők tehát most azt látják, hogy *lényegileg nincs semmi változás*, gyakorlatilag pedig az a helyzet, hogy

amit eddig az előcsarnokban árusítottak, azt most néhány lépéssel odább árusítják, amely helyiségbe a hallon keresztül is be lehet lépni, ami az eltávolított tűzfal miatt tűzrendészeti szempontból is aggályos.

Miután pedig a egyre terjeszkedő *Párisi Áruháznak*, úgylátszik, eszeágában sincs beszüntetni jelenlegi ténykedését, a terézvárosi kereskedők elhatározták, hogy *a VI. kerületi elöljáróságtól kérnek védelmet, hogy a Párisi Áruház tartsa be a kereskedelmi miniszter rendeletét.*

A TÉBE közgyülése. A *Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete* ezidei évi közgyülését április 3-án, szombaton délelőtt 11 órakor tartja az egyesület V., Akadémia 1 szám alatti helyiségében. A közgyülés napirendjén *Hegedüs* Lóránt elnöki megnyitóján és az alapszabályszerű közgyülési anyagon kívül két közgazdasági előadás szerepel: *Kádár* Gusztáv, a *Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank* ügyvezető igazgatója *A magyar hitelélet kérdéseiről, Kozma* Ferenc, a *Szeged-Csongrádi Takarékpénztár* vezérigazgatója *A vidék gazdasági és hitelélete* címmel tart felolvasást.

Kinevezések a Magyar Általános Takarékpénztárnál. A *Magyar Általános Takarékpénztár* igazgatósága *Brandt* György aligazgatót, az affiliációs osztály h. vezetőjét *igazgatóvá*, *Meskó* Béla fiókaligazgatót, a Magyar Általános Takarékpénztár békéscsabai fiókjának vezetőjét *fiókigazgatóvá* nevezte ki. Mindkét kinevezés kiváló érdemeket szerzett főtisztviselőket ért. A Magyar Általános Takarékpénztár vidéki pozíciójának megerősödése nagymértékben *Brandt* György igazgató nevéhez fűződik. *Meskó* Béla pedig a Magyar Általános Takarékpénztár békéscsabai fiókjának forgalmát *országos viszonylatban is tekintélyesen emelni tudta.*

Furesa reklámötlet. A *GFB*-gyár meglepő reklámötlettel lepte meg vidéki vevőit: minden nagyobb kereskedőnek kilátásba helyezte, hogy amennyiben feljön Budapestre és megtekinti a *GFB*-gyárat, valamint a tavaszi kollekciókat, hajlandó neki másodosztályra szóló, oda-vissza utazásra érvényes vasuti jegyet küldeni. *Fekete* Jakab úrnak, a vállalat vezérigazgatójának ez a nagylelkű gesztusa *egyáltalán nem hatotta meg a magyar kereskedőtársadalmat*, mert hiszen amiközben ilyen reklámötletekkel igyekszik *Fekete* úr közkedveltté tenni magát a kereskedők közt, ugyanakkor *nyakraföre kreálja az újabb és újabb detailüzleteit*, amelyekkel ugyanazt a kereskedői réteget kontreminálja, amelynek egzisztenciájától függ végeredményben az ő gyárának a léte is. A kereskedőknek nem kell vasuti szabadjegy, ellenben *nem hajlandók tárni, hogy a saját gyárosuk támasszon velük szemben gazdasági szempontból teljesen természetellenes konkurrenciát.* Amint már jelentettük egyébként, a kereskedői érdekképviseletek most dolgozzák ki memorandumukat, melyet küldöttségileg fognak a kereskedelemügyi miniszterhez eljuttatni és amelyben *a gyárak detailárusításának rendeletileg való eltiltását kérik.*

A Mezőgazdasági Ipar (Georgia) közgyülése. A *Mezőgazdasági Ipar Rt.* szombaton tartotta meg évi közgyülését, amely úgy, mint az elmúlt évben, *1.25 P osztalék kifizetését határozta el.* A szelvények f. hó 16-tól kezdődőleg a társaság pénztáránál és a Magyar Általános Hitelbank budapesti főintézeténél kerülnek beváltásra. A közgyülés elé terjesztett igazgatósági jelentés szerint *a kaposvári* cukorgyár 8924 (tavaly 7076), a *mezőhegyesi* cukorgyár 6570 (tavaly 4890) vagon cukorrépát dolgozott fel. A kormány kívánságára a hazai mezőgazdaság érdekében *olyan répát is átvett a társaság, melynek feldolgozására az érdekképviseleti megállapodás nem kötelezte.* Miután az ezen többletrépából előállított cukrot csakis külföldön veszteséges áron értékesítheti, költségeit pedig az őszi esős időjárás lényegesen emelte, *gyárainak üzemi nyeresége az előző üzletévekhez képest csökkent. Bérgazdaságainak* eredménye kielégítő volt. *Műmalma* a lefolyt üzletévben 933 vagon gabonát őrölt fel és éles verseny mellett *jelentős kiviteli tevékenységet fejtett ki.* Az érdekköréhez tartozó vállalatok, nevezetesen az Alföldi Cukorgyár Rt., a Bácskai Cukorgyár Rt., a Csongrádmegyei Cukorgyár Rt., a Philaxia Szérumtermelő Rt. és a Stummer Károly Cukorgyárak Rt. nyereséggel zárták üzletévüket. Az igazgatóságba *Kállay* Miklós dr. ny. földmivelésügyi miniszter, *Balás* József dr. miniszteri osztályfőnök és *Meuser* Béla gazdasági főigazgató választatott be újonnan.

A Magyar Általános Takarékpénztár Részvénytársaság *Horváth* Lipót dr. elnök-vezérigazgató elnöklete alatt *március 16-án* tartotta meg 55. rendes közgyülését. Miután már mérlegen belül *a nyugdijalapnak 159.000.— pengőt* (tavaly 160.000.— P-t) juttattak és *leírásokra 462.679.23 pengőt* (tavaly 471.368.29 P-t) fordítottak, valamint ugyancsak mérlegen belül belső tartalékolásokat és az értékpapírállománynál leírásokat eszközöltek, a közgyülés megállapította, hogy az 1936. üzletév *tiszta nyeresége 524.658.35 pengő* (tavaly 502.128.16 P). A közgyülés elhatározta, hogy a tiszta nyereségből — úgy, mint tavaly — *100.000 pengő* az intézet *tartalékalapjának* növelésére fordíttassék, miáltal az *14,050.000.— pengőre*, az intézet *összes saját tőkéi* pedig *34,050.000.— pengőre* emelkednek, továbbá *75.000,— pengő* (tavaly 65.000.— P) a *nyugdijalap* dotálására, *34.658.35 P* pedig *átvitelre* használtassék fel és *osztalék* címén — úgy, mint tavaly — részvényenként *75 fillér = 300.000.— pengő* fizettessék *március 17-től* kezdve.

Megbízható ruházati cikkeket vásároljunk a

TRIBON RUHÁZATI R.T.-nál

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

Olcsó árak! Megbízható minőség! Legkedvezőbb fizetési feltételek!

Előleg nincs Az első részlet a vásárlást követő hó 1-én esedékes. Vásárlásnál az arcképes igazolvány felmutatása elegendő.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

VÁLLALKOZÁS

A Beszkárt tizmilliós beruházási programja. A Beszkárt kétéves beruházási programot állított össze, melyet most hagyott jóvá a vállalat igazgatósága. Idén és jövő évben *9,694.000 pengőt fordít a Beszkárt beruházásokra*, mégpedig az idén 4,147.000 pengőt, a jövő évben 5,547.000 pengőt. A programban a Horthy Miklós-híddal kapcsolatos vágányátépítések, a Margit-hid átépítésével kapcsolatos munkálatok 300—300 ezer, autógarázs építése egymillió pengő költséggel, 30 új autóbusz beszerzése 1.8 millió, racionális vágányépítések 792 ezer, kocsimótorok cseréje 400 ezer, sínfékek modernizálása 962 ezer, a haraszti HÉV-vonal villamosítása 300 ezer, a Pálffy-téri HÉV-végállomás kitelepítése és az új végállomás felépítése 370 ezer pengővel szerepelnek.

Negyvennégy pályázat az óbudai híd budai feljárójának rendezési tervére. A Közmunkatanács nyilvános pályázatot hirdetett az óbudai híd budai feljárójának rendezésére és kialakítására. A terv pályázatra 44 pályamunka érkezett be. A pályázók a következők: Warga László, Péterfy Jenő és Szinte László, Eördögh Ödön, Heim-Hönsch-Riemer, Gregersen Hugó, Drucker-Nagy-Wossala, Danczkay-Irás-Hedry, Dob-Halászy-Zimonyi, Komoróczky Lajos, Krinta Pál és Müller Miksa, Tóth Kálmán, Sztojka József, Platt A. és Göllner, Módos (Merxbauer) Ferenc, Antal Rezső és Deáky Zsigmond, Olgyay-Olgyay, Laurenszky Gusztáv, Preisich-Vadász, Vancsó-Mayer, Vászy-Hübschl Kálmán, Dávidházy-Piskolthy, Gulyás László, ifj. Lechner Jenő, Griegel Gyula, Zsizsmann Endre és Horváth József, Sebestyén Endre, Szenger Pál, ifj. Gyenes Lajos, Kelemen József, Hock István, Wagner László és Richard István, Orczy Gyula, Bierbauer Virgil, Fabinyi Emil, Friedrich Loránd, Weichinger Károly (a. és b.), Szabó Dezső és Manninger Egon, Padányi István, Károlyi Antal és Vittay Győző, Krén Ferenc, Schäffer József, Schömer Ervin, Czabó László, Fischer József.

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59.

A legmodernebb butoroktól az épületasztalosi munkán keresztül a legcsekelyebb javításig minden munkát készít
Gregus János
asztalos
BUDAPEST, VI., BENCZUR-UTCA 1. SZÁM.
Bejárat a Felsőerdősor oldalon. Telefon: 12—63—47.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GÖZ- ÉS MELEGVIZ FŰTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Versenytárgyalási megbízások

Villanyszerelési munkát kaptak a Gubacsi-úti szükséglakásoknál: Thermolux vállalat 1678, Dobos Béla 6393, Szmatana József 8365, Barta Károly 5876. Ugyanitt **mázoló munkát** kaptak: Kollár Károly 2429, Szé l Imre 3385, Schinogl István 2290. Ugyanitt **üveges munkát** kaptak: Mayer Gáspár 2536, Reinhardt Jenő 2629, Müller Rezső 1825, Glatz András 1599 pengőért.

Föld-, kőmives-, vasbeton- és elhelyezőmunkát kapott az élelmiszernagyvásártelepi áruraktáraknál v. Zilahi Balogh Gyula 213.373 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

Papíráruk szállítására az üzemek részére pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig a Központi Anyagszertárban (Városház a III. udvar.)

A Szent Imre herceg-útján épülő ciszterci templom **lakatos-, asztalos-, díszlakatos- és üveges munkálataira** pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Az élelmiszernagyvásártelepi raktárházak **vízvezeték szerelési, központi fűtőberendezési, elektromos berendezési munkálataira** pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Házinyomda részére szükséges **hengeranyag és hengeröntési munkákra** pályázni lehet március 31-én d. e. 10 óráig az elnöki ügyosztályon.

Az óbudai kivezető főúttal kapcsolatos dunaparti **támfal alapépítményi és beton munkálataira**, valamint **terméskő és mellvédelhelyezési munkálataira** pályázni lehet március 30-án d. e. 10 óráig. Ugyanitt a **kőfaragó munkákra** pályázni lehet március 30-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Mátyástemplom toronytestén a délnyugati támpillér és léposőház újjáépítésével kapcsolatos **bontási, elhelyező, kőszobrász és szobrászmintázási munkákra** pályázni lehet március 23-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A BSZKRT részére szükséges **17.000 q kész hézagkiöntőanyag szállítására** pályázni lehet március 23-án d. e. 9 óráig (Akácfa-u. 15. IV. em. 436.)

Beérkezett ajánlatok

A szentendrei sziget nyugati oldalán épitendő gépész -és őrlakóház összes **építési munkálra** pályáztak: Szakáll Lukács 32.052, Erdélyi Jenő 32.452, Bozó Gyula 33.130, Demény Lajos 33.416, Unger Lajos 32.665, Mucsi Gábor 33 827, Kerekes Barnabás 34.665, Kecse Nagy Károly 35.942, Kántor István 36.880 pengővel.

Az állatkerti pálmaházban szükséges **kazánkicserélési munkára** pályáztak: Halász Ernő 2405, Harsányi Dezső 2490, Bekő Ferenc 2774, Horváth József 2844, Farkas Jenő 2900, Gábor Gyula 2906, Hrauda Károly és Fia 3102, Septey Lajos 3133 pengővel.

Az Egressy-úti polgári iskola **tetőfedő munkálra** pályáztak: Szikszay György 3644, Kuszenda Gyo Morvay Gyula 3880, Holler László 3096, Garamszeghy Ferenc 4260, Össze Gyula 4280, Pauer Nándor 4340, Hofstädter József 4644, Urbancsek József 4936 pengővel.

A BSZKRT **vágánybontási és aszfaltburkolat helyreállítási munkálra** pályáztak: Útépítő és Aszfaltválalat 66.872, Epitőipar rt. 69.210, Magyar Aszfalt 69.728, Hirsch Mihály 72.219, Korek E. 72.452, Teleki és Katona 74.761, Biehn János 76.402, Just Kornél 77 994, Bermann Mihsa 79.160, Neophalt 80.170, Schäffer Károly 82.732, The Neuchatel 61.754. Csak a bontásra: Szász Albert 8236 és Ámon Rezső 9.90 pengővel.

A Verpeléti-út Horthy Miklós körtér és Szent István-út közötti szakaszának **útrendezési munkálra** pályáztak, a Horthy Miklós körtér és Budafoki-út közötti szakaszra: Pulay János 40.840 és 41.764, Hollós Ferenc 41.144 és 42.888, Vadas Mihály 42.726 és 44.261, Szász Albert 42.918 és 43.089, Handl Gyula 42.958 és 43.369, Barta Károly 43.441 és 42.864, Kiss Jenő 43.465 és 45.114, Heverdle Károly 43.736 és 44.976, Schäffer Antal 47.362 és 48.724, Ámon Rezső 47.999 és 49.250, Vértes Albert 49.910 és 53.523. A Budafoki-út és Szent István-út közötti szakaszra: Szász Albert 30.608 és 30.737, Vadas Mihály 32.834 és 33.498, Hollós Ferenc 33.126 és 34.819, Helfenstein Károly 33.722 és 34.309, Barta Károly 33.998 és 33.673, Heverdle Károly 34.206 és 34.959, Kiss Jenő 34.370 és 35.233, Ámon Rezső 35.684 és 36.193. A Horthy Miklós körtér és Budafoki-út közötti szakasz gyalogút aszfaltozási munkáira: The Neuchatel Asphalt Co. 16.377, Magyar Aszfalt 17.333, Útépítő és Aszfalt váll. 18.104 Biehn János 18.584, Helvey Tivadar 18.602, Építőipar rt. 19.062, Neophalt 19.191, Korek E. 19.943, Posnansky és Strelitz 19.324, MURT 21.743 pengővel.

A Verpeléti-út rendezési munkáival kapcsolatos **kőanyag szállítására** pályáztak: Zinner Manó 4801, Frank István 18.718, Badacsonyi Bazaltbánya 44 400, Schäffer Andor 34.074, Ritter Antal 19.666, Somoskői Bazaltbánya 35.847, Szobi Kőbánya 41.668, Inóczi Kőbánya 37.078 pengő végösszeggel.

Kisszakasz kéziperselyek javítására pályáztak: Nagy Lajos, Vida Ferenc, Garai Ernő és Schnutzler Ödön.

Golyóscsapágy és görgőscsapágy szállítására pályáztak: Vécsey Jenő 5778, Salgó Imre 8263, SKF 11.008, Állami Gépgyár (végösszeget nem ad meg), Steyer Auto 8290 és Szilárd Béla 5821 pengő végösszeggel.

6000 drb sínbak-leerősítő kampó szállítására pályáztak: Szenes Ignác 2640, Pick Ede 4800, Ost Am Márkus Lajos 2760, Fodor Béla és Fia 3300, Magyar Waggon és Gépgyár 4320, Magyar Vegyipari Gépgyár 2640 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Schutz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
Telefon: 1-530-92.
fehér-csapágyfém!
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

Palka József EZÜSTKOSZORÚS mester
üveg estészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07. Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-895-88.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Kitüntetve 1906 évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., G ya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készít: Auto- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és műszaki cikkeket

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Clasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

Építészek, építőmesterek, vállalkozók, építőiparosok!
Az összes szakemberek számára nélkülözhetetlen lesz a rövidesen megjelenő
ÉPÍTŐIPARI KÉZIKÖNYV
[Költségszámítás a magasépítésben II. bővített és javított kiadása.] Építőipari szabvány költségvetések, építőipari egységártáblázatok. — Építőipari szaknévsor.
Ára díjtalan cégbeiktatással
Elővételben: P 20.—
Bolti ár: P 28.—
Megrendelhető az összeg egyidejű beküldése mellett:
A Fővárosi Hirlap kiadóhivatalában (Andrássy-út 60.)

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 március 24 — 12—13. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Szólnak a harangok

A Fővárosi Hirlap számára írta Karatiáth Jenő dr.,

Budapest székesfőváros főpolgármestere

Szólnak a harangok! Zengő búgásuk végigsuhan a magyar föld felett, minden zugában hirdetik a feltámadást s egyaránt lopják bele mindannyiunk lelkébe a nemesebb, jobb és boldogabb élet reménységét. Ahol magyar él, akár a világváros forgatagában, akár a falvak, vagy tanyák csendes egyhangúságában, mindenütt ugyanaz az érzés feszül bennünk. Ha belenézünk lelkünkbe, ha olvasni tudunk az egyszerű ember nyílt tekintetéből, ha a tanult városi polgár szavait kutatgatjuk, valamennyiben ugyanaz a hang ,ugyanaz a meg nem szűnő sóvárgás lappang, vagy követelőzik. Mindannyian érezzük és tudjuk, hogy nem maradhatunk mai állapotunkban, amit csak átmenetinek tartunk.

Méltatlan sorsunkat nem akarjuk és nem is tudjuk tovább viselni. Nemzetünk nem ilyen megalázó, göröngyös utat érdemel. Nem hánytorgatjuk fel, hogy mennyit véreztünk ezer esztendő sok, sok küzdelmében, de válságos időket élünk s ezért emlékezzünk. Emlékezzünk a bolsevizmus napjaira, arra, hogy mi állítottuk meg a rémuralom pusztítását, amikor nagy lendülettel nekivágott a világ sorsát intéző hatalmak nyugati birodalmai felé. A hosszú harcban elfásult magyar lelket a húsvéti harangszó rázta fel. A városok és falvak sokat gyötört polgársága a feltámadást ünneplő körmenetekben eszmélt fel. A harangzúgás riasztotta fel a szunnyadó lelkiismeretet s a feltámadt Istenember előtt való leborulás volt az a pillanat, amikor a falu és város népe térdenállva merte megvallani, hogy multja, jelene és jövője szorosan összefügg, hogy szakadatlan munkával és közös elszánással kell haladnia a közös cél felé.

Szólnak a harangok! Zengő búgásuk áttör a nagyváros zaján s elviszi a feltámadás elpusztíthatatlan érzését minden magyar fedél alá, ahol gond barázdázza az apa homlokát. Mert küzdelmes sorsát ma egyaránt érzi város és falu polgára, sorsuk talán sohasem volt annyira összeforrt, mint éppen napjainkban. Nemzetünk boldogulása, egyéni jólétünk javulása egyúton halad. Ha tehát javítani, könnyíteni akarunk gonddal telt életünkön, törekvéseink, cselekedeteink mindig a köz érdekét, valamennyiünk javát is szolgálják. Ha sokan akarjuk ugyanazt, aránytalanul könnyebben és hamarább érjük el célunkat. Ezért kell összefognunk, ezért kell ügyelnünk arra is, hogy semmi ne verjen éket a város és falu közé. A magyar történelem minden lapja azt mutatja, hogy nemzetünk akkor volt erős, nagy cselekvésekre akkor volt alkalmas, mikor város és vármegye, falu népe és város lakója egyet akart s ezért a közös célért közösen vállalta is az áldozatot.

Ennek tudatában s erre emlékezve fordultam hivatalba lépésem első napjaiban az ország valamennyi törvényhatóságához s hivatkozva arra, hogy a főváros s az ország minden törvényhatósága között fennálló, megértő barátság kimélyítését elsőrendű feladatomnak tekintem, támogatásukat kértem. A *Fővárosi Hirlap* megértéssel állott e törekvésem szolgálatába, amely mindenütt visszhangra talált s amelynek viszonzását már volt is alkalmam jólesően tapasztalni.

Főváros és vármegye egymást megértve és támogatva haladjon tehát tovább a megkezdett úton s én erősen bízom abban, hogy ha a minden szépért, nemesért és jóért önzetlenül lelkesedő akaratot és törekvést élő valósággá tudjuk testesíteni, székesfővárosunk és nemzetünk javára áldásos, hasznos és becsületes magyar munkát végezhetünk!

Budapest közelmultjáról és ragyogó jövőjéről

beszél a Fővárosi Hirlapnak

Szendy Károly polgármester

A Nagyhét rányomta bélyegét a városházára, a főtisztviselők tekintélyes része, élén a polgármesterrel, párnapos pihenésre ment. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa rövid szabadságának megkezdése előtt beszélgetést folytatott *Szendy* Károly polgármesterrel és aziránt érdeklődött nála, milyen események várhatók a székesfőváros közigazgatási életének legközelebbi heteiben. Eseményekben, mint a polgármester nyilatkozata mutatja, ugyancsak nem lesz hiány. Gazdag programmal indul meg a húsvéti pihenő után a munka. Domináló szerep jut ebben a nagy fürdővárosi koncepció lépésről lépésre történő, tervszerű lebonyolításának, amely tulajdonképpen egybeforr a városfejlesztési akció sok, megoldásra érett kérdésével. Budapest fejlődésének egész távlata színesedik ki ebből az akcióból, amelyben

Szendy Károly polgármester

a közelebbi idők munkaprogramját a következőkben foglalta össze:

— Legközelebbről érint most bennünket — mondotta a polgármester — a folyó esztendőre vonatkozó költségvetés közeljövőben megtörténő *belügyminiszteri jóváhagyása.* A miniszétrium város főosztálya hosszú hetek óta foglalkozik már a gazdálkodásunk kereteit megszabó ezévi budgettel és értesülésünk szerint

a legközelebbi napokban sor kerül annak a leiratnak megszerkesztésére, amely a költségvetést életbelépteti.

Abból a jóindulatból, amellyel a belügyminisztérium a székesfőváros ügyei iránt állandóan viseltetik, *joggal következtethetjük,* hogy

az 1937. évi költségvetés jóváhagyott formájában és mindenben meg fog felelni várakozásainknak.

— Különös érdeklődéssel és ambicióval fordul a székesfőváros a folyó esztendőben *a gazdasági szempontból páratlan jelentőségű idegenforgalmi ügyek felé.* A mezőgazdasági kiállítás bebizonyította, hogy *az érdeklődés nem szünt meg sem a belföld, sem a külföld részéről.* Az *Idegenforgalmi Hivatal* eddig hozzám jutott jelentéseiből kiderül, hogy

egészen távol országokból is sok vendég érkezett azzal a kifejezett céllal, hogy a Mezőgazdasági Vásárt tanulmányozza,

illetve, hogy azon *bevásárlásokat eszközöljön.* Nagymértékben járul hozzá a sikerhez természetesen az a minden elismerést megérdemlő, fáradhatatlan tevékenység, amellyel az *OMGSz* az idei *Mezőgazdasági Vásárt* a korábbikat meghaladó kereteken belül létrehozta.

— A *Mezőgazdasági Vásár* jelentékeny közönségsikere után fokozott várakozásokkal tekintünk a május elején megrendezésre kerülő *Nemzetközi Vásár* felé, amely szintén *nagyarányú tömegmozgalommá fog fejlődni.* A *Vásár* előkészítő bizottsága a megmondhatója annak, hogy már hosszú hetekkel ezelőtt milyen sok és értékes jelentkezés futott be. Ennek valószínűen egyenes következménye lesz az, hogy

az idei Nemzetközi Vásár sikerében és gazdasági eredményeiben tovább fog izmosodni.

Sokan attól féltek, hogy a közelmult hetekben eltúlozott formában megjelent laphíradások azt fogják eredményezni, hogy a külföld elfordul Budapesttől, mert a sorok közül azt lehetett kiolvasni, nem is egy külföldi sajtóorgánumban, hogy Magyarország és vele együtt Budapest már nem a rend irigyelt szigete többé. Hála Isten,

az eddigi jelenségek, amelyeket az idegenforgalmi szervek közvetlenül tapasztalnak, teljesen megcáfolják ezt az aggodalmaskodást és meggyőződésem, hogy az utolsó tíz esztendő alatt valóban óriási léptekkel kifejlődött idegenforgalmunk átütőerejében semmit sem fog veszíteni.

— A főváros hatóságai a legutóbbi hónapokban szorgos ellenőrzés alá vették az idegenforgalmi események kapcsán Budapestre érkező külföldiek elhelyezésére alkalmas szállodákat és penziókat. A hatósági munka főképp arra terjedt ki, hogy *a vendégfogadó helyek tisztaságát, higiénéjét és a modern igényeknek megfelelő voltát biztosítani lehessen,* mert régi tapasztalat az, hogy a külföldiek csak akkor térnek vissza szívesen egy-egy nekik tetsző helyre, ha abban olyan állapotokat tapasztalnak, amelyek *mindenben megfelelnek igényeiknek.* Nagy szállodáinknál kifogás *a legritkább esetben merült fel,* a kisebb vendéglátó üzemeknél azonban már több orvoslásra váró dolgot tapasztaltak a székesfőváros kiküldött ellenőrei. A szükségesnek mutatkozó munkákat természetesen mindenütt elvégezték, minek folytán *a rendelkezésre álló férőhelyek most már kifogástalanul, az idegenek által támasztható igényeknek megfelelően várják a budapesti idegenforgalmi szezon remélhetőleg minél nagyobb számú jelentkezőit.* A jövő esztendő folyamán természetesen ezek a most rendelkezésre álló férőhelyek *nem lesznek elégségesek,* ezért törekszik a székesfőváros minden erejével arra, hogy

a magántőke mobilizálásával mielőbb megfelelő mértékben szaporíthatók legyenek a hotelek férőhelyei.

— Húsvét után fogok az autonómia szerveihez fordulni abban az irányban, hogy a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* ismert ajánlatának elfogadása kérdésében *döntsenek.* Nagy

örömömre szolgál, hogy a pénzintézet megtette ezt az ajánlatot, mert bizonyítékát látom abban annak, hogy az érdeklődés már ébredezőben van

és rövidesen *jelentékeny fejlődésre számíthatunk a nagyvárosiasodás biztos jeleként, a szállodaépítkezés terén is.*

— Áprilisban kerül sor arra a tárgyalásra is, amelyet a székesfőváros és környéke szempontjából a ma fennálló vitás kérdések rendezésére a magam részéről is mulhatatlanul szükségesnek tartok. Budapest változatlanul azon az állásponton van, hogy mint

az ország fővárosa, természetszerűen testvéri jóviszonyt kell fenntartania a különböző vidéki közületekkel.

Ennélfogva nyugodtan merem mondani, hogy *a mi jóakaratunkon nem fog múlni a most még sok vitára alkalmat adó egyes kérdések megfelelő megoldása.* Az anyagi vonatkozású kérdésekben kívánt engedmények megtétele önként értetődően *nem lehet egyoldalú gesztusa* a székesfővárosnak, mert hiszen Budapest épen úgy érzi a gazdasági válság idejének következtében előállott nehézségeket, akár Kispest, Pestszentlőrinc, Rákospalota vagy Ujpest. Ezt különben jól tudják a környező városok polgármesterei is és a magam részéről egészen bizonyosra veszem azt, hogy *a való helyzet*

ismeretében egyetlen közület sem fog teljesíthetetlen követelésekkel előállani, hanem

kölesönös megértéssel igyekszik kimunkálni a rendelkezésre álló lehetőségeket.

Nagy segítségünkre fog szolgálni a tárgyalások lebonyolításánál *a belügyi kormányzat élénk érdeklődése és segítőkészsége is.*

— A székesfővárosnak az év eddigi hónapjaiban elvégzett munkája *minden téren megfelelt az előzetes várakozásoknak.* A közigazgatás nyugodt menete biztosítva volt és *nyár elejére a folyamatban levő közmunkák eredményei is meg fognak mutatkozni.* A közelmult napokban teljesen befejezték *a Mester-utcai irányító polgári iskola* átépítését és így most már semmi akadálya annak, hogy ez a középfokú oktatás céljait szolgáló és a modern pedagógia szempontjából szinte nélkülözhetetlen jellegű intézmény *kibővített keretek között folytathassa munkásságát.* Az üzemeknél korábban folyamatba tett rekonstrukciós és fejlesztési munkálatok ugyancsak programszerűen haladtak előre. Minden elismerést megérdemel például a *Vízműveknél* elvégzett munka, melynek végső eredményeként

hosszú évtizedekig nem kerülhetünk olyan helyzetbe, hogy a székesfőváros területének bármely része még a legnagyobb szárazság idején is megfelelő vízellátás nélkül marad.

— A kanalizáció szempontjából nagy jelentősége van az angyalföldi szivattyútelep felépítésének. Mint ismeretes, sok huzavona folyt e közmunka körül, most már azonban minden akadály elhárítottnak tekinthető és *semmi sem áll útjában a nagyszabású műszaki létesítmény megteremtésének.*

— Városrendezési téren ugyancsak hatalmas eredményekről lehet beszámolni és a legteljesebb elismeréssel kell megemlékezni a *Közmunkatanácsról,* amely lelkes agilitással elhárította a város legközelebbi jövő fejlődését jelentő területrendezések és utcanyitások elől az akadályokat. Elég ha a Madách Imre sugárút megnyitására utalok, vagy ha az Andrássy-út meghosszabbítását említem.

A *Közmunkatanács* hatalmas iramához teljes mértékben igazodik a *székesfőváros műszaki adminisztrációja is.* A folyó esztendő mindenképpen

emlékezetes lesz a székesfőváros életében, mert hosszú idő óta nem volt már olyan periódus, amikor a városfejlődés szempontjából annyi nagyjelentőségű esemény torlódott volna össze.

Óbuda rendezése, a Horthy Miklós-híd budai környékének kiépítése, a Tabán területének előreláthatóan szintén folyamatba tehető fejlesztése *a leghatalmasabb perspektívát biztosítják* és ugyanakkor, amikor az itt elvégzésre kerülő munkák nem csekély mértékben járulnak hozzá a munkanélküliek számának csökkentéséhez, visszaadják a már-már csüggedő embereknek is a Budapest jobb jövőjébe vetett hitet.

*

Szendy Károly polgármesternek ez a nyilatkozata valójában beszámoló és így fölösleges külön hangsúlyozni, hogy ez a jobb jövő *nem hit,* hanem a tények kétségbevonhatatlan bizonysága.

Darmstadi rézmetszetek

Irta: Pogány Béla

Öreg rézmetszetek között ülök. A régi Buda, a régi Pest szépségei vonulnak el előttem a Darmstadtban készült képeken.

A hatvanas években vagyunk. A három város egy évtized múlva nászára készül. Ekkor írja *Hunfalvy* János, aki később a nemzetközi földrajzi kongresszusokon nagy sikereket aratott elegáns francianyelvű előadásaival:

— Ha Mátyás király és fényes kísérete sírjából kikelne s vasár- és ünnepnapokon a Lánchíd egyik végétől a másikig vonuló, szakadatlanul tovább az Alagút szájáig s rajta keresztül a Krisztinavárosig elhúzódó tarka emberszalagot meglátná, bizonyosan szót nem lelne bámulata kifejezésére, meg nem foghatná, micsoda hatalom bírta a széles Dunát átívelni, a nagy hegyet keresztül vájni.

Ilyen lelkesedéssel ír az egyesítés előtti Budapestről *Hunfalvy* János, a szepességi német, aki hamarosan olyan nevet szerzett, hogy a sarkutazók az Északi jegestengernek egy öblét elnevezték — *Hunfalvy-öbölnek.* A pesti humor azonban akkor is pesti humor volt és egy dermesztően hideg téli napon megkérdezték a tudóst a Váczi-utcában:

— No, János, mit csinál most az öböl?

— Hát biz az most be van fagyva, — mondta nyugodtan *Hunfalvy* János.

Közben pedig megírta Pest-Buda földrajzát, amelyhez Darmstadtban vágták a képeket.

*

A Duna jobbpartján, szőlővel borított hegyek sorakoznak és lábukat a folyóban áztatják, majd hátrább húzódnak, a háttérben félkört alkotnak amely innét a Dunáig kiugró Gellérthegyben végződik. A Gellérthegy akkor is úgy meredt az égnek, mint ma és akkor is fején volt fellegvár-koronája. A lábánál vörösfalú házacska, a budai hóhérnak, aki Martinovich apátot is kivégezte, családi otthona. Szemben a pesti síkság. Sorra jönnek azután a Margitsziget lombos fái, a Lánchíd merész szalagja. Ósbuda sötét képei, a ragyogó pesti Dunasor palotái. A Duna és „némi száraz árkok" közé szorított Pest 1370 holdnyi területet foglal el, benne 208 utca, 30 térség és ötezernél több lakóház. Ekkoriban évenkint mintegy ötven házat építenek. Legszebb résznek két csinos sétányával a Lipótvárost tartották a pestiek. Itt volt az Ujvásártér, melyből a mai Erzsébet-tér fejlődött, a híres pesti vásárok színhelye, ahol mindent, de mindent lehetett kapni a vásáros bódékban és sátrakban, éppen csak, hogy — drágábban, mint a rendes boltokban. A Koronaherceg-utca közepén ahol ma a Postapalota áll, a Szervita-atyák istállója díszlett, a Gizella-téren a régi német színház omladékai hevertek, odébb egy otromba kőkerítéses nagy udvar és annak a közepén a régi rozzant Harmincad épület. Az Andrássy-út helyén Pest legmocskosabb szük utcái terpeszkedtek s tovább, a mai paloták helyén unalmas káposztáskertek sorakoztak.

Budát hét részre osztották. Ezek voltak: a Vár vagy Felváros, valamint öt külváros (Viziváros, Országút, Ujlak, Rácváros és Krisztinaváros) és végül Óbuda. A házak száma meghaladja a négyezret, amelyek 650 holdnyi területet foglalnak el. Buda már akkor is egészen más volt, mint Pest. „A Várban bizonyos ünnepies, feszes hivatalnoki szín és hang uralkodik, a külvárosok, kivált a Rácváros, inkább falusi jellemmel bírnak, csak a Vizivárosban van élénk műipar és kereskedelem." Pest már fővárosiasabb, de az abszolutizmus levegője, mindent agyonnyom. A földesurak falujukba zárkóznak, a mágnások Bécsbe gravitálnak. Nyilvános társasélet alig van, mindenki elzárkózik. Szinházon s néhány tánemulatságon kívül nincs szórakozás. A „csinos kávéházak"-at azonban már ekkor is látogatják, mellettük a Nemzeti- és Kereskedelmi Kaszinók a nyilvános élet területei. A lóverseny vonzóereje is jelentkezik már, olyan élet van versenynapokon Pesten, mintha nemzeti ünnep lenne.

*

Aki nyolcvan év előtt, 1857-ben Pestre jött, annak legelsősorban a Lánchidat mutatták meg. Leírhatatlan az a büszkeség, amelyet a pesti emberben *Széchenyi* nagy alkotása keltett. Az idegennek végig kell hallgatni a híd történetét. Meg kell tudni, mint választotta meg az országgyülés hosszú vita után az országos küldöttséget, amely 1838. szeptember 27-én kötött szerződést *Sina* György báróval. A báró e szerződés szerint kötelezte magát: „vezérlete alatt alkotandó részvényes társasággal Buda és Pest városa között az országos küldöttség által megállapított két-oszlopú, minden célra és teherre számított és így a szakatlan költözésre tökéletesen alkalmas Lánchidat és ugyanaz említett küldöttség által kijelölt vonalon Clark Vilmos, Tyerni által készített rajznak útmutatása szerint tulajdon költségén felépíteni s lehető legrövidebb idő alatt a közönség használatára megnyitni." A híd tizenegy esztendeig épült, legnagyobbrészt angol és olasz munkások vezetésével, de mellettük nagyobb ügyességre tett szert a hazai magyar, német és tót munkásság is.

A Lánchídról szólva, fel kell még jegyezni, kinek alkotásai a legendás oroszlánok? *„Marschalkó* János, lőcsei fi faragta e szép műdarabokat. A gránittalapzatok előoldalán mindkét felől Széchenyi István gróf és *Sina* György báró címerei láthatók. E címereket szintén Marschalkó mintázta. *Gál* András pedig ércbe öntötte."

Mibe kerül a Lánchíd és mibe az Alagút?

A Lánchíd összes költségei, az előmunkálatok, a budai parton lévő kincstári épületek megváltása, a két városnak fizetett kárpótlás, a régi hídtól járt vámjövedelem megszüntetéséért és a tulajdonképpeni hídépítés költségei 6.575.842.— pengő forintot tettek ki, amiből magára a hídépítésre 4,412.628.— pengő forint esett. Az Alagút költségeire, az „előleges felvétel" szerint az *Ürményi* József elnöklésével alakult „részvényes társaság" háromezer pengő forintot állapított meg. Az Alagút terve csak úgy, mint a Lánchídé, Széchenyi nevéhez fűződik, mielőtt azonban a megszervezett részvénytársaság munkához látott volna, bekövetkezett Széchényi tragédiája és az Alagút terve már-már teljesen elmerült. *Ürményi* József teremtette azután újjá a részvénytársaságot, amelynek megbizatásából Clark, a Lánchíd megteremtője az Alagút megalkotásának munkáját is magára vállalta és a tervet is maga dolgozta ki. Hogy a publikum nem igen rokonszenvezett az Alagút építésének gondolatával, mutatja a sok móka, amit az Alagútról gyártottak: „Még készen sincs a tunnel, — írja 1853-ban a *Napsugár* humoristája, — már azon gondolkoznak az emberek, hogy hol vegyenek elég piócát, amit majd azokra kell rakni, akik nyáron keresztül menvén rajta, magukat meghűtik és tüdőgyulladást kapnak."

1854 március 19-én keresztül volt fúrva a hegy. Ettől a naptól kezdve gyalogosok két krajcár leszúrása után átmehettek az Alagúton, de csak — vasárnap és ünnepnapokon.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Az ország
egyik legegészségesebb intézménye, a legjobban és legigazságosabban működő intézménye az osztálysorsjáték. Csak azok nem szeretik, akik nem ismerik. Mert akik tudják, mily összegeket nyertek már az osztálysorsjátékon, hányan lettek általa gazdagok és hogy egész kis kockázattal 10.000, 20.000, 25.000, 35.000, 40.000, 45,000, 50.000, 55.000, 70.000, 100.000, 300.000, 400.000 pengő, sőt szerencsés esetben 700.000 pengő is nyerhető rövid idő alatt, azok még áldozatok árán is vesznek sorsjegyet
3½, 7.-, 14.-, 28.- pengőért
és kipróbálják a szerencséjüket.
A húzás április 10-én kezdődik.
Rendeléseket az összes főárusítók diszkréten és pontosan teljesítenek.
Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye.

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA**
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinók stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Campl Ödön
Műbútorlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 1—133—16.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 2—919—33.

HANNAUER ISTVÁN
központi fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

A legmodernebb butoroktól az épületasztalosi munkán keresztül a legcsekélyebb javításig minden munkát készít
Gregus János
asztalos
BUDAPEST, VI., BENCZUR-UTCA 1. SZÁM.
Bejárat a Felsőerdősor oldalon. Telefon: 12—63—47.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Budapesti világtalálkozó

A Fővárosi Hirlap számára írta:

vitéz JÓZSEF FERENC dr. kir. herceg

Az induló idegenforgalmi szezón kezdetén, ha végignézünk azokon a tényezőkön, amelyek hivatva vannak a főváros idegenforgalmát megerősíteni és fejleszteni, akkor meg kell állapítani, hogy Budapest idegenforgalmának legállandóbb és legbiztosabb tényezői gyógyvizeink és gyógyfürdőink. Ha az elmult két esztendő idegenforgalmi statisztikáját vizsgáljuk, akkor nemcsak azt vesszük örömmel tudomásul, hogy Budapest idegenforgalma a kétéves időszak alatt igen jelentős százalékban emelkedett, — ugyanakkor, amikor a külföldi nagy idegenforgalmi centrumok és világhirű fürdőhelyek idegenforgalma csökkent, — hanem azt is meg kell állapítanunk, hogy a nálunk megfordult idegenek itt-tartózkodási napi átlagában is szembetűnő az emelkedés és hogy különösen meggyarapodott azoknak a külföldi vendégeknek a száma, akik tíz napnál hosszabb időt töltöttek el fővárosunkban. Ezek az idegenek a budapesti gyógyfürdőknek voltak a vendégei és hosszú — vagy legalább is az átlagosnál hosszabb ideig tartó — itt-tartózkodásuknak oka az volt, hogy Budapest áldásos gyógyfürdőiben találták meg azt a gyógyulást és üdülést, amelyet másutt hiába kerestek.

Az idegenforgalmi statisztikának ezek a bizonyítékai világosan és megcáfolhatatlanul igazolják azt, hogy Budapest, mint fürdőváros döntő szerepet játszik idegenforgalmunkban és hogy azok a jelszavak, amelyekkel tizenöt évvel ezelőtt a Budapest Fürdőváros Egyesület munkája megindult, minden tekintetben jogosultak voltak és alkalmasak arra, hogy Budapest idegenforgalmának és fürdőforgalmának jelentékeny fokozásával nemcsak az érdekelt tényezők gazdasági érdekeit, hanem rajtuk keresztül az ország egyetemes érdekeit is szolgálják. A forgalomnak ehhez a fokozásához most majd nagy súllyal fog hozzájárulni a megvalósulás előtt álló gyógyszálló, amelyet a tervből valósággá emelt a főváros számára felajánlott kölcsön.

A Budapest-Fürdőváros gondolat sikerét jelenti, hogy az idei ősszel, október 3. és 10.-ike között a Budapest Fürdőváros Egyesület rendezésében Budapesten nagy nemzetközi fürdőügyi kongresszus ülésezik, amelyre máris bejelentették részvételüket a leghíresebb európai gyógyfürdők vezetői és a balneológiai tudományok legkiválóbb szaktekintélyei. Az a tény, hogy a külföldi gyógyfürdők vezetői Budapestet alkalmasnak tartják a világtalálkozóra és ennek keretében arra, hogy az egyes országok gyógyfürdőit kölcsönösen érdeklő gazdasági, idegenforgalmi, orvosi, műszaki, építészeti és egyéb problémáit a magyar fővárosban vitassák meg, elvitathatatlanná teszi azt a jelzőt, amely fővárosunkat jogosan illeti meg, hogy Budapest — a világ fürdővárosa.

Budapest ma a világ első divathelyei közé került. Vigyázzunk, nagyon vigyázzunk, mert ez az út az egyenes út egy igazságosabb, szebb magyar jövő felé, a világ minket megismerése folytán. Még egyszer hangsúlyozom, vigyázzunk, nagyon vigyázzunk, nyugodt politikai atmoszférára van itt szükség, mert ha politikai nyugtalanságok fognak fellépni, bizonyos államoknak (amelyeket udvariasságból nem akarok megnevezni), elsőrendű érdeke lesz, hogy olyan híreket terjesszenek Magyarországról, melyek Magyarországot a puccsok, a belső viszályok veszedelmes tűzközpontjaként tüntetik fel. Akkor teljes biztonsággal csak egyet fogunk elérni: Hogy elpusztul idegenforgalmunk, sok kenyérkereseti lehetőség megsemmisül és célunkhoz nem fogunk elérni. Még egyszer hangsúlyozom: Vigyázzunk, nagyon vigyázzunk.

BORNEMISZA GÉZA

miniszter nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a magángazdaság és a közigazgatás szociális feladatairól

A *Fővárosi Hirlapban* időről-időre közöltük az iparügyi minisztérium vezetőjének, *Bornemisza* Géza miniszternek részint nyilatkozatait, részint pedig a beszámolókat arról a munkásságról, amelyet az iparügyi minisztérium rövid fennállása óta *a magyar élet szociális feljavítása érdekében tett.* Tekintve azt, hogy az iparügyi problémák az ország gazdasági strukturájánál fogva *elsősorban Budapestet érdeklik*, a főváros lakossága és

a főváros közvéleménye az iparügyi minisztérium működése kezdetétől fogva megkülönböztetett figyelemmel kísérte azt a tevékenységet, amely a legflatalabb magyar minisztériumban folyik.

Az eddigi eredményeket ismerjük. Mint fentebb említettük, a *Fővárosi Hirlapban* hétről-hétre beszámoltunk a minisztérium munkásságának újabb és újabb etapjairól, éppen ezért a magyar közvélemény, de *par excellence* a magyar főváros érdeklődésére különösképp számot tarthatnak

Bornemisza Géza kereskedemi és iparügyi miniszter

következő mondatai, amelyek a legközelebbi jövendő megvalósítandó célkitűzéseit vázolják:

— Közismert tény, hogy a polgári gondolattól nehéz eltántorítani azt, aki bárminő kis ingatlannal, házacskával rendelkezik. Minden lehetőt el kell tehát követnünk arranézve, hogy a munkás-osztályt saját kis családi házak szerzése útján konzervatív gondolkodásúvá tegyük.

Utalt itt a miniszter arra, hogy az úgynevezett *LÁB*-kölcsönök *egyelőre nem vonatkoznak a munkásokra.* A kormány azonban az átmeneti időre a következőképp gondoskodott az egyes érdekelt kategóriákról:

— Tekintettel arra, hogy az egyes gyárak munkásai sorába tartozó művezetők, előmunkások legalább is olyan biztos állással bírnak, mint a magánalkalmazottak egyes kategóriáihoz tartozók, a kormány kezdetként máris 200.000 pengőt hasított ki abból a célból, hogy a munkás-osztálynak legalább is ezek a gazdaságilag jobban megalapozott tagjai részesüljenek a LÁB-kölcsön nyujtotta előnyökben.

— Tervezzük, — folytatta a miniszter, — **a családi munkabér rendszerének mielőbbi bevezetését is. A családi munkabér: a munkabér megállapításának, különösen a háború óta mindinkább terjedő, újabb módja. Lényege abban áll, hogy a családos alkalmazottnak vagy minden az ő tartására szoruló családtagja, vagy pedig csak az átlagos létszámon felül levő ilyen családtagjai, különösen gyermekei után külön munkabér-pótlékot fizetnek.**

— Lényeges különbség, hogy a családi munkabért a munkabérrel együtt a munkaadó, avagy a munkaadóknak előre megállapított járulékaiból fenntartott pénztár fizeti-e ki az alkalmazottnak. A külön pénztár intézményének előnye az, hogy nem készteti a munkaadót a családos munkás alkalmazásától való tartózkodásra, vagy a családi munkabér-pótlék felszaporodásával annak elbocsátására.

A továbbiakban a miniszter kifejtette, hogy a családi munkabér rendszere számos országban már eddig is igen elterjedt. Franciaországban, ahonnan a reform kiindult, — maguk a munkaadók kezdeményezték a családi munkabér gondolatát, és *a miniszter* — e téren — *maga is a magyar munkaadók szociális érzékétől és önkéntes áldozatkészségétől várja a kezdeményezést.*

Az üdülés célját szolgáló *fizetéses szabadság* kérdésével foglalkozott ezután a miniszter, utalván arra, hogy e szociálpolitikai intézmény felé *az első lépés az 1936-ban beiktatott törvény volt, amely szabályozta a tanoncok részére biztosított fizetéses szabadságot.*

— Teljes elismeréssel kell megemlítenem azt, — folytatta Bornemisza Géza, — hogy a munkások fizetéses szabadságát számos előkelő vállalat már korábban saját kezdeményezéséből meg is valósította. A magyar királyi kormány e téren is a munkaadóktól várja, hogy közös megegyezéssel mielőbb önként folytassák munkaadó társaik követésreméltó kezdeményezését.

A munkások életének és testi épségének biztosítása érdekében *ma már minden megtörtént intézkedésről beszélve* hangsúlyozta, hogy — kiváltként a magánalkalmazotti munkahelyeken — *fokozott mértékben van szükség olyan egészségügyi berendezések létesítésére, amelyeket a civilizáció fejlődése kíván meg.*

A békéltetés jól bevált intézményének továbbfejlesztését, illetőleg annak jelentőségét hangsúlyozva, a miniszter mégegyszer *összefoglalta a kormányzat eddig tett és közismert szociális intézkedéseit*, egyben pedig körvonalazta a jövő legkézenfekvőbb szociális problémáit, amelyek *megoldása a közigazgatásra vár.*

Az alkotó munka lendülete

A Fővárosi Hirlap számára írta:

Bessenyey Zénó dr.

a Közmunkatanács elnöke

Azt hiszem, úgy az illetékesek, mint a nagyközönség előtt eléggé közismert az a tevékenység, melyet a Közmunkatanács elnökletem óta kifejtett. Nemcsak arra vagyok büszke, hogy csekély anyagi eszközökkel már eddig is számos pozitív eredményt sikerült elérni és nagyobb megoldásokat előkészíteni, hanem, hogy azt a lendületet, melyet a Közmunkatanács munkajába belevinni igyekeztem, *sikerült kiterjeszteni a magánérdekeltségekre is* és ettől a tempótól megkapva, a magánvállalkozás és építkezési tevékenység is oly mértékben kezdett alkotó munkába, amely minden elfogulatlan szemlélőt megelégedéssel tölthet el. Szerény véleményem szerint ennek a vállalkozási kedvnek és építkezéseknek nemcsak anyagi oldalát kell nézni, nem csak az keltett bennünk megnyugtató érzést, hogy ezzel is csökkentjük a fővárosi lakosok munkanélküliségét és emeljük a kereseti lehetőségeket, hanem nem utolsó sorban fontos ennek az egész akciónak *az erkölcsi oldala.* Megmutattuk, hogy csekély eszközökkel is tudunk és akarunk élni és az életre másoknak is kedvet adunk és ezzel növeljük azt az optimizmust és reménykedést, mely nélkül egyetlen ország szebb jövője sem képzelhető el.

Ami már most *a legközelebbi jövő feladatait* illeti, véleményem szerint mindenekelőtt legfontosabb feladat az, hogy üljenek össze az összes illetékes faktorok, állapítsák meg, melyek azok a kérdések, amelyek székesfővárosunk jövő fejlődésében a legfontosabb szerepet játszhatják, igyekezzünk megteremteni az anyagi feltételeket és azután a legközelebbi tíz éven belül tartsuk megunkat ezekhez a megállapított keretekhez.

Csak a témákat akarom itt megpendíteni, amikről ezeken a tárgyalásokon beszélni kell: *Óbudai híd, óbudai hídfeljáró, Óbuda rendezése, a dunaparti gyorsforgalom kérdése, a pályaudvarok és halálsorompók kérdése, a sprtcélok kielégítése és a Tabán rendezése.* Természetes, hogy ezeken kívül számos feladat megvalósítása is vár a fővárosra és a Közmunkatanácsra. Az életet megállítani egy percig sem lehet és soha sem mondhatjuk azt, hogy minden feladatot teljesítettünk.

Hogy eddig elnökségem eredményeit a nyugodt kötelességteljesítés érzésével nézhetem, abban elsőrangú része van a nagyközönség és a sajtó meleg támogatásának és érdeklődésének, továbbá annak a harmóniának, melyet a város vezető uraival és pártjaival minden irányban létrehozni sikerült.

NEDVES FAL víztelenítése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 1-208-64.

HELYSZINI KÖZVETÍTÉS

AZ ELNÖKI ÜGYOSZTÁLYBÓL, AHOL MINDIG SOK VOLT, DE MOST MÉG

SOKKAL TÖBB A MUNKA

Még le sem járt a székesfővárosnál a legutóbbi napokban kiírt tanügyi pályázat, máris *ezrével fekúsznek a központi segédhivatalban a kérvények*, amelyek írói minden követ megmozgatnak abban az irányban, hogy *a 151 tanügyi állás betöltésénél elsősorban ők jöjjenek szóba.*

Az elnöki ügyosztály feladatkörébe tartozik *az összes székesfővárosi pályázatok előkészítése és feldolgozása*, és így a husvét után következő héten újra szükség lesz arra, hogy az ügyosztálynak úgyszólván egész személyzete permanens munkával készítse elő ezeknek a véglegesítéseknek az ügyét. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Dorogi Farkas Ákos dr. tanácsnokkal,

az elnöki ügyosztály vezetőjével beszélt ezekről a kérdésekről:

— Az elnöki ügyosztály alaposan megszokta már a pályázati ügyek előkészítését, mert hiszen minden ilyen természetű „kampány" az ő hatáskörébe tartozik. Április elsejétől kezdve kerülnek majd át hozzánk a kérvények és *akkor kezdődik meg a tanügyi osztállyal egyetértésben a pályázók adatainak feldolgozása.* Néhány hét alatt feltétlenül elkészül, úgyhogy a polgármester úr által kívánt időre *minden a legteljesebb rendben készen lesz.* Az ügyosztályban sohasem volt kevés dolog, *most meg különösen nem lehet ezt mondani.* A státusrendelet végrehajtása még hosszú ideig fog bennünket foglalkoztatni, emellett a hatáskörünkbe utalt többi ügyágazat is bőségesen ad munkát. Az idén különösen *kegyúri téren sok a tennivaló.* A kegyúri templomok több évre felosztott restaurálási programját hajtjuk végre és ez rengeteg tárgyalást, sok helyszíni eljárást is igényel. Most, hogy a *Pápa Őszentsége* elhatározása következtében a jövő év eucharisztikus világkongresszusát nálunk rendezik meg, *különösen időszerű a kegyúri templomok épületének karbahozatala.* Régóta szükség volt már arra, hogy egy ilyen nagyobbarányú regenerálást végezzenek a székesfőváros területén lévő javarészt régi egyházépületeknél és éppen ezért örvendetes, hogy most egy-két év alatt valamennyi fennforgó hiányt kiküszöbölhetjük.

— Sok dolgot ad mostanában a *Székesfővárosi Alkalmazottak Segitő-Alapja* is. Az a körülmény, hogy a státusrendezés következményeként a segítőalapi tagok száma jelentékenyen megnövekedett, *szükségszerűen hozza magával az Alap kereteinek bővítését és fejlesztését.* Az intézőbizottság elhatározása értelmében

már májusban megkezdődnek a megnagyobbodott Segítő-Alap Madách Imre-úti hatalmas méretű palotájának építkezési munkálatai.

Ez annyit jelent, hogy *egycsapásra megszabadulunk az intézmény fejlődésével mind szűkebbé vált és a célnak most már egyáltalán meg nem felelő Kálvin-téri helyiségek zsúfoltságától és így a jövőben*

zavartalanul fogják elvégezni a reájuk bízott teendőket a Segítőalap orvosai és beosztott alkalmazottai.

— A megnövekedett taglétszámra való tekintettel *megfelelően bővítettük a legutóbbi időben az orvosi létszámot is*, most pedig azon munkálkodunk, hogy az elkövetkező nyáron *már az üdültetés terén is többet tudjunk produkálni.* Egyelőre eltekintünk attól a korábban felmerült tervtől, hogy a balatonkenesei üdülőtelep mintájára az ország más helyén létesítsünk újabb üdülőt. Ehelyett azt a megoldást fogjuk választani, amire egyébként már az elmult pár esztendőben is tettünk kísérletet, hogy

a Segítő-Alap üdülésre szoruló tagjait legnagyobbrészt különböző hazai gyógyhelyeken, feltétlenül megkívánt esetben pedig a megszállott Felvidéken juttassuk a szükséges gyógyuláshoz.

Ez úgy történik, hogy a *Segítőalap* vezetősége szerződéseket köt a különböző üdülőhelyek vezetőségével és *megfelelő számú férőhelyet biztosít a segítőalapi orvosi kar által beutalt tagoknak.* Az valószínű, hogy ezt a megoldást csak *átmenetinek* kell tekinteni, addig azonban mindenesetre eltelik még egy pár esztendő, amíg az *Alap* a keneselhez hasonló nagyszabású *újabb üdülőházat építtethet.* Anyagilag nem járunk rosszabbul akkor sem, ha ezeket a fentemlített megállapodásokat kötjük meg, viszont arra *különösen nagy gondot fordítunk*, hogy beutalt tagjaink *mindent megkapjanak*, ami *egészségük helyreállítása érdekében* az üldültetésnél feltétlenül szükséges.

üzemeink élén kitűnő szakemberek állanak, akik tehetségük teljes latbavetésével állandóan örködnek a látszólag kicsiny, szinte jelentéktelen kérdések felett is

és ezzel elérik azt, hogy a székesfőváros nagyüzemei *sohasem kerülhetnek váratlan meglepetések elé.*

— Az *Elektromos Műveknél* legutóbb keresztülvitt tarifamódosítás *eddig mindenben beváltotta a hozzá fűzött reményeket.* A közönség, amelynek széles rétegei meglehetős animozitással fogadták az elektromos díjszabás megváltoztatására irányuló rendelkezést, azóta belátták, hogy az *Elektromos Művek* valóban

nem akartak ellene merényletet elkövetni, hanem ellenkezőleg: az ő érdekét szolgálták.

— Az *Elektromos Művek* és a *Gázművek* propagandájára természetesen *egyre nagyobb súlyt helyeztünk. A székesfőváros* belterületén *még igen sok kiaknázatlan lehetőség van* és ha eddig e téren voltak is nehézségek, azok mindinkább szünőfélben vannak, mert a közönség kereseti viszonyainak javulása tágabb teret nyit az eredményes propagandának is. A két világítási nagyüzem propagandatevékenysége *a legtávolabbról sem keresztezi egymást:*

a vezérigazgató urak gondosan ügyelnek arra, hogy a kettős propagandából semmiféle zavartkeltő körülmény ne származhassék

és ennek a felügyeletnek a következménye az, hogy mind a *Gázműveknél*, mind az *Elektromos Műveknél*, *jelentékeny* mértékben *szaporodnak a fogyasztók és gyarapodnak a felhasznált mennyiségek.*

— A harmadik nagyüzem, a *Vízművek: hasonlóképpen megfelelő prosperitást mutat.* Igaz ugyan, hogy ennek az üzemnek tarifái *semmiképpen sem mondhatók moderneknek* és éppen ezért a lehetőség szerint *mielőbb sort kell keríteni arra, hogy a vízdíjakat a tényleges előállítási költségekkel összhangba hozzuk* és ezzel megerősítsük a modern nagyváros szempontjából egyenesen pótolhatatlan jelentőségű közüzem helyzetét.

— Az üzempolitikai bizottság sort fog keríteni a *Gázművekre* vonatkozó kérdéscsoportok alapos megvitatása után a *Vízművek* ügyeinek felülbírálására is és *bizonyára meg fogja találni azt a középutat, amelyet a tarifamódosításnál a közönség teherbíróképességének veszélyeztetése nélkül követni lehet és követni kell.*

Gondosan vigyáznak a világítási üzemek, hogy ne keresztezzék egymás útjait

A közüzemi tanácsnok az üzemek vezetéséről

Az üzempolitikai bizottság *Zsitvay* Tibor elnöklésével a Húsvét előtti héten tárgyalta a szakértői vélemények alapján a *gáztarifa* időszerű kérdéseit.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Morvay Endre dr. tanácsnokkal

beszélt egyrészt erről a kérdésről, másrészt azokról az ügyekről, amelyek a székesfőváros legnagyobb jelentőségű közigazgatási szervénél, *az üzemi ügyosztályban* folyamatban vannak:

— Az üzempolitikai bizottság eddigi fennállása alatt — mondotta a tanácsnok — mindenkor bebizonyította, hogy rendkívül *nagy szolgálatokat tesz a székesfőváros közönségének*, amikor mozgékonyságával és a legkitűnőbb szakértők meghallgatásával *a legbehatóbban megvizsgálja és figyelemmel kíséri a székesfőváros vagyonának legtekintélyesebb részét reprezentáló üzemek működését.*

— A *gáztarifa* megváltoztatására irányuló törekvések *nem* újkeletűek. Abban gyökereznek ezek a tervezgetések, hogy a főváros monopolisztikus üzemeinek, *elsősorban a fogyasztóközönség érdekeit kell szolgálni* és emellett a főváros háztartási szempontjai is *másodlagosak.* A

gyakorlatban természetesen arra kell törekedni, hogy a közönség szempontját teljes mértékben összeegyeztethessük a székesfőváros szempontjával, mert hiszen a kettő lényegileg egy és ugyanaz.

A *Gázművek* jelenlegi 20 filléres tarifája nem mondható ugyan túlzottan magasnak, mégis feladatának ismeri a *Gázművek*, hogy a termelvények nagyobbfokú értékesítési lehetőségeinek biztosítása céljából olyan javaslatokat tegyen, amelyek alkalmazásával *a többfogyasztás az üzem szilárdságának veszélyeztetése nélkül elérhető.* Máról-holnapra természetesen szó sem lehet arról, hogy a jól bevált tarifát egy látszólag kedvező kísérlet alapján újjal cseréljük fel. *Az üzempolitikai bizottság ugyanezen az állásponton van* és már eddig is nem egy ízben leszűrődött a felkért szakértők felszólalásaiból az a vélemény, hogy *mindaddig, amíg a Gázművek anyagbeszerzéseinél a teljes biztonságot garantálni nem lehet, nem kerülhet arra sor, hogy a tarifák leszállítására tett javaslatokat konkretizáljak.*

— Ezeket a biztonsági szempontokat akarják mindenképpen körülbástyázni az üzempolitikai bizottság most folyó tárgyalásai is és nem kell mondanom, hogy *ez a törekvés teljesen azonos saját felfogásunkkal.*

— Nagyüzemeink fejlődése, hála Istennek, minden tekintetben *kielégítő.* De ehhez, véleményem szerint, nem kis mértékben járul az a körülmény, hogy

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: I—460—85.

Kemény Tibor
gépműhely
készit gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint precíz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: I—203—26.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: I-348-93

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—858—04.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

HOFBAUER ÉS PIAZZA
TELEP ÉPÍTŐMESTEREK IRODA
VI., BÉKE-TÉR 5. VI., SZONDY-U. 34.
TELEFON: 1-188-59,

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V.Kárpát-u.5.

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egészségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompresszor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

Budapest „valódi szanálása“

ZSITVAY TIBOR

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a miniszterelnök és a főpolgármester harmónikus együttműködéséről

A húsvéti szünet előtt, csütörtökön tartotta a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezete pártkörében utolsó pártvacsoráját. A rövid időre szóló búcsúzás hangulatában a *Fővárosi Hirlap* munkatársa húsvéti üzenetet kért *Zsitvay* Tibor dr. pártelnöktől a főváros közönsége számára.

Zsitvay Tibor dr., aki a pártvacsora előtt órákon át az üzempolitikai bizottság ülésén elnökölt és akit most a párt ünneputáni programja foglalkoztat, amelynek keretében a *párt szervezeti szabályainak végleges megállapítása*, ennek alapján *kerületi szervezeteknek új életrendje* és a legközelebb megvitatásra kerülő *városrendezési kérdések* kerülnek napirendre, ezúttal nem nyilatkozott se pártprogramról, se szakkérdésekről, hanem a húsvéti ünnepek stílusába illeszkedve, arról a harmóniáról, amely a kormány és a főváros között olyan ideálisan tökéletessé vált és amelynek megtestesítői a belügyminiszteri tárcát is betöltő *Darányi* Kálmán miniszterelnök és *Karaffiáth* Jenő főpolgármester. Őket aposztrofálta

Zsitvay Tibor dr.

a Nep fővárosi szervezetének elnöke,

amikor húsvéti nyilatkozatában a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A kormányelnök, belügyminiszter és a főpolgármester között soha olyan összhang nem volt, mint ma. Mondhatnám,

az összhang a belügyminiszter és a főpolgármester között olyan, mint az összhang a mostani belügyminiszter és a miniszterelnök között.

— Céltudatos életfelfogásban, célkitűzésben régen együttjáró barátok, hűségben és kitartásban egyaránt edzett férfiak. *Mindkettőtől a fővárosban és az országban a józan haladás reális programjának valóraváltását várom.* Szélsőségektől mentesen és a magyar jogfejlődés törvényéhez alkalmazkodva,

olyan reformok megvalósítását,

amely egyaránt biztosítja az országnak és a fővárosnak minden olyan polgárát, aki a közérdek szolgálatát a magánérdek szolgálata elé tudja helyezni.

— Mindkettőnek színtiszta és keresztényi élete garancia arra, hogy az ország és a főváros problémáit és orvoslásra szoruló bajait a megértő szeretet erejéből táplálkozó bölcsességből fogják megoldásra érlelni.

— Mindezekből az következik, hogy a főváros deficitjét előidéző igazi okok megszűnése, tehát

a főváros „valódi szanálása“ most várható,

amikor két ilyen illetékes tényező gondoskodik majd arról, hogy *sem az állam a fővárosnak, sem a főváros az államnak ne okozzon többé meglepetést*, hanem minden vonalon a harmónikus együttműködés érvényesüljön.

Plasztikus tömörséggel foglalta össze *Zsitvay* Tibor dr. azt a kettős jellemrajzot abban az értelemben, ahogyan ez a székesfővárost legjobban érdekli. A jellemzésből legerősebben az *összhang* csendül ki. Ennek megállapítása tölti el örömmel és reménységgel a Nemzeti Egység fővárosi pártjának elnökét, aki ezzel jellemképet festett önmagáról is.

Az összhang keresése jellemzi minden tevékenységét a közéletben és így a várospolitikában is. Teljes harmónia uralkodik a pártjában és magát a pártot is a harmónia útján vezeti az autonómia életében.

— *Ez a párt sohasem élt demagógiával,* — hangoztatta előttünk *Zsitvay* Tibor — *mert szorgalmas munkával kívánja megvalósítani céljait* és ebben nem akadályozhatja meg semmiféle kicsinyes taktikai és rosszindulatú vélemény. Bízunk erőnkben, amelynek alapja az igazi egység és a közért való önzetlen munka... *A főváros lakosságának jobb jövendőjéért dolgozunk és bízunk abban, hogy ebben a munkában a főváros vezetőségének támogatására számíthatunk, éppen úgy, mint ahogy a főváros vezetősége is mindenkor számíthat a párt támogatására akkor, mikor a köz érdekéről van szó.*

Ez az erő, ez az egység és önzetlen munka el is hallgattatott minden gáncsoskodást és rosszindulatú véleményt. A párt súlya és tekintélye a közönség széles rétegeit, még a más pártpolitikát vallókat is tiszteletre és elismerésre hangolta. Beszédesen jelentkezik ez különösen a kerületekben, ahol a közérdekű kérdések elintézésre a leggyakoribb esetekben pártkülönbség nélkül fordul a polgárság a párthoz, amely nem politikában éli ki magát, hanem a közért dolgozik.

Ezt a helyzetet teremtette meg a harmónia keresése és ez jut eszünkbe most nekünk is, amikor *Zsitvay* Tibor nyilatkozatában mindenekelőtt az összhangra apellál.

Lamotte Károly alpolgármester nyilatkozata a pesti Dunapart rendezéséről

Rövidesen bemutatják az autonómia szerveinek a korzó gyorsforgalmú útjának részletes terveit — Legsürgősebb feladat: a lánchídi aluljáró megépítése

A húsvéti ünnepek alatt a fővárosi ügyek legfőbb irányításának feladata kizárólag *Lamotte* Károly dr. alpolgármesterre, mint a polgármester helyettesére hárul. A napi munka mellett *Lamotte* Károly alpolgármester időt szakított magának arra is, hogy behatóan foglalkozzék a legidőszerűbb városrendezési és útépítési kérdésekkel. A borárostéri Horthy Miklós híd előrehaladott építkezésével most már sürgeti a fővárost a hídhoz vezető Szent Imre városi utak kiépítésére. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste hivatalában *Lamotte* Károly alpolgármestert, akinél elsősorban a Szent Imre városi útépítések felől érdeklődött.

Lamotte Károly

alpolgármester

a következőket mondotta munkatársunknak:

— Évekig fog tartani, amíg a Szent Imre város tervbevett útjait megépítjük. *Egyelőre a Verpeléti-utat hozzuk rendbe.* Ezt az útat bekapcsoljuk a Horthy Miklós-útba és itt fognak járni a villamosok. A Műegyetem és az új híd között kiépítjük a Dunapartot. Később sor kerül a hatalmas és *száz méter széles Szent István-út* megépítésére. Tekintettel arra, hogy ez utóbbi út nagyrészt lakatlan, be nem épített területeket szelne keresztül, megépítésével egyelőre várni lehet. *Mindenesetre a Horthy Miklós-híd elkészültéig a legfontosabb utakat elkészítjük* és meg lesz a kellő összeköttetés a Horthy Miklós-körtér és a borárostéri híd között.

Nagyszabású és városrendezési szempontból nagyjelentőségű útépítési munka lesz a pesti Dunapartnak gyorsforgalmi útvonalá való kialakítása. Erről *Lamotte* Károly alpolgármester így nyilatkozott:

— Néhány nappal ezelőtt elkészültek a Ferenc József-rakparton *az új személyhajó állomások* és most már semmi akadálya sincs annak, hogy a Lánc-híd és az Erzsébet-híd közötti alsórakpartról kitelepítsük a régi hajóállomás-épületeket. *A jövő hónapban sor is kerül ezek lebontására.* A Közmunkák Tanácsa már elkészítette annak a gyorsforgalmi útvonalnak a tervét, amely út *a főváros középpontjával össze fogja kötni egyrészt Újpestet és Rákospalotát, másrészt Soroksárt, Csepelt és Pestszenterzsébetet.* A terv tetszetős, végrehajtása azonban nagy költséget igényel és ezért *csak fokozatosan építhető ki a pesti Dunapart gyorsforgalmi útja.* A Dunakorzó előtti rakpartot egyelőre csak *ideiglenesen* fogjuk rendbehozni. Ma még arra nincs pénz, hogy a villamosokat itt viaduktban vezessük. Ennek a tervnek végrehajtása előtt meg kell építeni a Lánc-hídnál az *aluljárót*, hogy a híd forgalma ne keresztezze a gyorsforgalmi út közlekedését. *A hozzávetőleg 600.000 pengős aluljáróépítkezés részletes tervei most készülnek.*

— Mihelyt a lánchídi aluljáró elkészül, a villamos síneket itt át lehet helyezni a Dunapartra egészen a képviselőházig. A villamossínek pályája mellett a kocsi és gyalogos forgalom részére épülne út, még pedig *külön a teherforgalom és külön a gyors autóforgalom számára.* Nagy gyorsaságot biztosít majd az itt közlekedő járművek részére az, hogy keresztező forgalom nincs. Természetesen *fokozni lehet a gyorsforgalmi útvonalon a villamosok gyorsaságát majd azzal is, ha a megállóhelyeket ritkítjuk.*

— Mindez azonban egyelőre még csak terv, mert *fedezet nincs a gyorsforgalmi út kiépítésére.* A régi hajóállomások eltávolítása a tervet közelebb viszi a megvalósuláshoz és remélem, hogy néhány éven belül a Közmunka Tanács által készített szép terv fokozatosan megvalósítható lesz. A magam részéről erre *nagy súlyt helyezek*, mert nézetem szerint az Óbuda-Hungária-úti híd pesti hídfőjénél *csak abban az esetben várható nagyobbszabású építkezés megindulása, ha az új gyorsforgalmi úttal gondoskodunk arról, hogy a hídtól egészen rövid idő alatt elérhető legyen a város középpontja.* Ezt pedig csak a gyorsforgalmi útvonal teszi lehetővé, mert *ennek az útnak megépítése esetén az óbudai hídtól az Erzsébet-hídig közúti közlekedési eszközzel 12 perc alatt lehetne eljutni.*

*

Lamotte Károly dr. alpolgármester nyilatkozatában említett új dunaparti hajóállomásokat a minap mutatta be *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke és *Algyay-Hubert* Pál, a Közmunkatanács alelnöke. Mint ismeretes, régi városrendezési terv, hogy a Lánchíd és az Erzsébet-híd között levő Dunakorzót kiszélesítik, a villamosokat az alsórakparton vezetik végig és ezzel zavartalanná teszik a korzóról nyíló csodálatos panorámát. A terv megvalósításának egyik legszámottevőbb akadálya az volt, hogy épp a korzó mentén huzódtak a *MFTR* és a *DGT* hajóállomásai, ami azt jelentette, hogy *a korzó levegőjét állandóan megrontotta az ott kikötött hajók kéményfüstje.* Ennek az elgondolásnak megvalósítása indította a Közmunkatanácsot arra, hogy megállapodást létesítsen a hajótársaságokkal az Erzsébet-híd és a Ferenc József-híd közti partszakaszon való elhelyezkedésre. Egészen rövid idő: *öt hónap alatt építették fel a négy új hajóállomást, amely máris felkészülten várja a hajózási idényt.*

Az új hajóállomások tetején tíz méter szélességben a Dunára kiugró terasszok húzódnak végig a két híd közti partszakaszon. Ezek a terasszok a nagyközönség számára kellemes sétahelyül, a gyermekeknek játszó és üdülőhelyül használhatók ki, úgyhogy itt ezáltal valóságos új dunakorzó létesült. A háromszázezer pengős építkezés egyébként, *Bessenyey* Zenó szerint, *rekordteljesítmény*, mégpedig a rendelkezésre álló idő és a nehéz alapozási viszonyok szempontjából *egyaránt.* A részlettervezést ifj. *Masirevich* György okl. építészmérnök és *Sávoly* Pál okl. mérnök készítették. A munkálatok helyszíni ellenőrzését a Közmunkatanács részéről ifj. *Holl* Gyula miniszteri osztálytanácsos és *Varga* István György okl. mérnök végezték.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sífelszerelés és *horgászati cikkeket* nálam *nagyon olcsón* vásárolhat.

Székely Mihály
okl. mérnök és építőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

FROMMER JENŐ
épület-, mű- és tűzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

Végre valóra válik
az eddigi címszó:
„Budapest-Fürdőváros"
A gyógyszállóval reális irányba lép a fürdőváros-propaganda

A fürdőváros-propagandának és általában az idegenforgalmi kérdésnek hathatós szószólója *Veress* Gábor dr. államvasúti igazgató, törvényhatósági bizottsági tag, akinek a *Fővárosi Hirlapban* megjelent nyilatkozatait nagy érdeklődéssel fogadta a közvélemény, álláspontja pedig komoly megszívlelésre talált az idegenforgalmi szakkörökben. Éppen ezért szükségesnek tartottuk az ötmilliós kölcsönajánlat révén aktuálissá vált gyógyszálló kérdésében is kikérni véleményét. Kérdésünkre

Veress Gábor dr.
Máv. igazgató, törvényhatósági bizottsági tag

a következő nagyérdekű kijelentést tette a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt:

— A gyógyszálló építésének tervét nemcsak helyeslem, de egyenesen lelkesedéssel nézem két okból is. Először,

Budapest szálloda-ipara nincs fölszerelve a csúcsteljesítmények idejére,

másfelől pedig azért, mert ennek a szállónak a jellegével kapcsolatban

a fürdőváros propagandája végre reális irányt nyerhet.

— Az a körülmény, hogy a csúcsteljesítményeket a meglevő szállodák nem tudják kiszolgálni, számos oldalról régóta megvilágítást nyert, azonban ebben a vitában az idegenforgalmat csupán az az egyetlen kérdés érdekli, hogy nem szabad akadnia egyetlen egy olyan idegennek sem, aki Budapesten nem kap szállást. Idegenforgalmi szempontból jelentékeny helyeken mindenütt igyekeznek a csúcsteljesítményre berendezkedni. A pangás időszakának gazdasági problémáit különféle módon lehet megoldani, de attól a kötelezettségtől, hogy Budapest is el tudja látni a maximális forgalom igényeit, *a budapesti vendéglátó iparnak épp oly kevéssé lehet elzárkóznia, mint a közlekedési vállalatoknak, vagy akármilyen egyéb olyan szervezetnek, amely a forgalom igényeit szolgálja.*

A gyógyszálló építése hatalmas lépés ezen a téren is

és ezért a budapesti idegenforgalom minden érdektelen és őszinte barátja csak kitörő örömmel üdvözölheti ezt az elhatározást.

— Ami a fürdőváros propagandáját illeti, volt alkalmam már a nyilvánosság előtt is rámutatni annak az elhatározásnak nagy jelentőségére, amely *Szviezsényi* Zoltán dr. egyik nyilatkozata révén vált publikussá. Gondolok t. i. *a budapesti idegenforgalmi kontinuitásnak nagy horderejére*, amelyet a gyógyszálló megvalósítása minden valószínűség szerint előbbre fog juttatni. Mert hiszen ez a speciális berendezés lehetővé fogja tenni azt, hogy

a gyógyulást keresők az év minden szakában Budapestre jöhessenk

és joggal lehet feltételezni, hogy a fürdővárosi propaganda éppen az idegenforgalomban szegeny időkre fogja irányítani tevékenységét, amelyet nagy mértékben elő fog segíteni az a tény, hogy Budapest a gyógyulást keresőknek és hozzátartozóiknak egy kultúrával telített, mozgalmas világváros minden vonzó erejét éppen ezekben a hónapokban nyujtja teljes bőségében és színpompájában.

— A közvéleménynek nagy megnyugvására szolgálhat ebben a tekintetben az a tény is, hogy a gyógyszálló megvalósításának és a fürdőváros propagálásának törvényhatósági feladatait *Szendy* Károly polgármester nagy koncepciójának és átfogó intencióinak végrehajtása terén éppen *Lamotte* Károly alpolgármester vette kezébe, akinek céltudatos energiája és komoly üzlei realitása nagy garanciát nyujt arra, hogy itt megint valami jó dolog fog történni.

A „Budapest-fürdőváros" címszó ezzel a létesítménnyel végre olyan valóságos tartalmat kap,

amely jogosulttá fogja tenni azokat a nagy reményeket, amelyeket a közvélemény ebben a tekintetben támasztani szokott.

— Kétségtelen, hogy az idegenforgalom kontinuitásának gyakorlati, gazdasági szempontokból mindennél fontosabb követelményét nem csupán ennek a szállónak létesítése és a mellőle elmaradhatatlan, tervszerű propaganda-tevékenység fogja szolgálni, de a kontinuitás céljának szolgálatában

minden hivatásos tényezőnek össze kell fognia a belső vándorforgalom propagálása érdekében is.

Ennek az összefogásnak, amelyet *„ceterum censeo"*-ként állandóan hirdetek, gazdasági viszonyaink fokozatos javulásával egyre inkább az lenne a következménye, hogy a vendéglátó berendezkedésünk egyenletesebb igénybevétele gazdaságosabbá és ennélfogva könnyebben megvalósíthatóbbá tenné a csúcsteljesítményre való berendezkedést.

HÍREK A PÁRTBÓL

Béke a Béke-téren
Ünnepi vacsora Bessenyey Zénó tiszteletére

Abból az alkalomból, hogy a XIII. kerületi előljáróság, a közóhajnak megfelelően mégis a Béke-téren épül fel, a kerület pártszervezet legutóbbi vacsoráján nagyszabású, meleg ünneplésben részesítették *Bessenyey* Zénó dr.-t, a kerület országgyűlési képviselőjét és törvényhatósági bizottsági tagját. Kijutott az elismerés *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tagnak is, aki nagy munkát végzett az előljáróság felállítása körül.

Az ünnepi vacsorán *Bessenyey* Zénó dr. mellett résztvett *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tag, *Fülöp* Endre kerületi elnök, *Babicz* Gyula törvényhatósági póttag, *Bekény* Gábor dr., Bessenyey Zénó titkára, *Miriszlay* Béla központi kerületi párttikár, a még Angyalföld gondjait viselő VI. kerületi előljáróság részéről *Keresztes* Miklós dr., h. előljáró, *Vattay* Béla és *Kutassy* Lajos kerületi mérnök, *Nagy* Elemér adóhivatali h. főnök, *Szentkuthy* Antal adóhivatali főpénztáros, v. *Dancsfalvy* Lajos dr., a kerületi frontharcos szövetség elnöke, *Lőcsey* Miklós elemi iskolai igazgató, *Tóth* László szikvizgyáros, a kerületi iparosság élén *Prohászka* János, *Helfenstein* Károly, *Stahl* Géza, a fuvarozók ipartestületének elnöke, a kerületi frontharcos szövetség testületileg és még nagyon sokan mások.

Fülöp Endre, a kerületi pártszervezet elnöke nyitotta meg a köszöntők sorát és melegen üdvözölte *Bessenyey* Zénó dr.-t, valamint a vacsora vendégeit.

Babicz Gyula ismertette ezután azt a küzdelmet, amelyet a kerület lakossága az előljáróság felállításáért, majd később a Béke-téren való felállításért folytatott. Hálás köszönetet mondott *Bessenyey* Zénónak, akinek súlya és tekintélye a kerület kívánságát megvalósuláshoz juttatta.

Hegedüs Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tag beszédében az egységre utalt, amely ezen a vacsorán is megnyilatkozott, amikor a kerület színe-java jelent meg itt, hogy ünnepelje azt a nagy munkát, amely másfél év óta folyt az előljáróság felállítása érdekében. *Az oroszlánrész Bessenyey Zénóé*, aki fáradhatatlanul dolgozik a kerület érdekében.

Bessenyey Zénó dr. emelkedett ezután nagy figyelem közben szólásra. Köszönetet mondott a kerület elismeréséért, de az érdemeket munkatársaira és ezek élén *Hegedüs* Bertalan törvényhatósági bizottsági tagra, *Fülöp* Endre pártelnökre és a pártszervezet vezetőségére hárította. Beszélt arról *a nagy készségről és szeretetről, amellyel a kerület érdekében dolgozik*, ugyanakkor, amikor, hivatásához képest, az egész országért is dolgoznia kell.

Percekig ünnepelték a megjelentek *Bessenyey* Zénót nagyhatású beszéde után.

Zsitvay Tibor szabadsága. *Zsitvay* Tibor dr., a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének elnöke, megkezdte húsvéti szabadságát, amelynek egyrészét visegrádi otthonában tölti. A húsvéti ünnepek után ismét átveszi a párt ügyeinek vezetését.

Húsvéti szünet a pártban. A Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének Eszterházy-utcai központjában Nagycsütörtökön kezdődik a húsvéti szünet. A rendes hivatali munka és a fogadtatások március 30-án, kedden kezdődnek.

Búcsú-klubvacsora volt csütörtökön az Eszterházy-utcai pártkörben a húsvéti ünnepek és az ezekkel kapcsolatos szünet előtt. A megjelent pártlagok melegen vettek búcsút ebből az alkalomból *Zsitvay* Tibor dr. pártelnöktől. A vacsora után Zsitvay Tibor dr. *Deményi* Aladár dr. és *Egerváry* Tibor dr. törvényhatósági bizottsági tag, valamint a pártkör többi tagja kíséretében felkereste a Newyork-kávéházban székelő *Sgardelli-asztaltársaságot*, mely rendes csütörtöki összejövetelét tartotta. Nagy számban gyülekeztek össze ebből az alkalomból az asztaltársaság tagjai, akiknek élén *De Sgardelli* Caesar, a VII. kerületi pártszervezet elnöke üdvözölte *Zsitvay* Tibort.

Felkay Ferenc tanácsnok előadása a kőbányai pártkörben. A Nemzeti Egység székesfővárosi X. kerületi szervezetének párthelyiségében *Felkay* Ferenc közoktatásügyi tanácsnok nagy érdeklődés közben ismertette a székesfőváros multját és történelmi szerepét. Előadásában fejtegette a főváros világháború utáni ujjáalakulását és az állami életben való szerepl ését. Az előadáson megjelent a többi közt *Usetty* Béla országgyűlési képviselő, *Halter* Károly és *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tag, *Kalmár* Béla dr. főkapitányhelyettes, *Károlyi* Károly dr. plébános, *Lukácsy* József dr. elöljáróhelyettes, *Dávid* Antal egyetemi magántanár, a székesfővárosi tanügyi szervezet elnöke, *Sebes* Gyula gimnáziumi igazgató, *Szieberth* Imre kormánytanácsos, *Fehér* Béla polgári iskolai igazgató és *Teőke* Béla közjegyző. A nagysikerű előadásért *Dongó* Orbán kerületi elnök mondott köszönetet.

Szabadság-ünnep az Erzsébetvárosban. Az erzsébetvárosi pártszervezet dalárdájának rendezésében magas színvonalú márciusi emlékünnepet tartott. Az ünnepi beszédet *De Sgardelli* Caesar kerületi elnök mondotta, mély hatást keltve hallgatóságára. Közreműködtek az ünnepségen: *R. Raskó* Magda operaénekesnő, *Vértes* Lily színművésznő, *Lóránt* Lenke az Operaház balletnövendéke, *Gerhauser* László énekművész, *Vérey* Dezső, a Vitézi Szék regőscsoportjának örökös tagja és az erzsébetvárosi pártszervezet dalárdája. A zongorakiséretet *Stark* Erzsébet énektanárnő és *Farkas* Rózsa látták el. Az összes közreműködőket művészi előadásukért a nagyszámú közönség melegen ünnepelte. Külön ki kell emelni a *Lózsy* Hugó karnagy vezénylete alatt alig egy hónapja működő dalárdát meglepően szép előadásáért, fegyelmezettségéért és tiszta szövegmondásáért. A kitünően sikerült előadás rendezése *Garay* Lászlónak, a dalárda ügyvezetőjének érdeme.

Purmann Jenő
Speciális üzem, az emberi testet egyenesítő-, idomító-, segítő- és kiegészítőkészülékek számára.
Budapest, IX., Üllői-út 21. Telefon: 1—891—87.

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

PRIMUSZ JÁNOS
ÉPITŐMESTER
TELEFON: 1—876—42. BUDAPEST, FERENC-KRT 24.

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

Központi fütések, egészségügyi berendezések
Dobray Kálmán okl. mérnök
Budapest, V., Katona József-u. 41. Tel.: 1-210-19
(Újpesti rakpart sarok.)

„SANITF" habarcs- és beton vizhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedőlemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

Pesti kirakat

Nádpálcától az oktatófilmig

Jó harminc esztendeje, hogy az elemi iskolai tanításban merész reformot hoztak be: a pszihológiai tudományok gyakorlati alkalmazása abban az időben kezdett lábrakapni és a pedagógusok kitalálták, hogy tanítás közben nem szabad túlterhelni a gyerek zsendülő értelmét, hanem különböző képzet-társításokkal, mozgásokkal fel kell kelteni a fantáziáját, az érzékeit és valahogy ily módon kell, — nem annyira betanítani, — mint inkább beidegzeni a megtanítandó anyagot. Ekkor kezdték el a betűket oly módon tanítani, hogy mindegyikhez valami kis mókát asszociáltak. Így például az „I" betűnél a jobbkéz mutatóujját a szájszöglethez kellett illeszteni, a „Z" betűnél rezgették az ujjakat, amivel a zizegő falevelek képzetét társították a megtanulandó új betűhöz.

Apáink meglehetősen szkeptikusan fogadták elemista híradásainkat erről a tanítási metódusról: nem bíztak annak sikerében. Eltelt két-három hónap és a gyerek egyszer sem jött azzal haza, hogy a tanító a nádpálcával jól végigvert volna rajta. Az öregek jól emlékeztek, hogy ők milyen kitűnően tanultak meg a nádpálcától írni, olvasni és hatásosabb asszociációnak tartották, ha az „I" betűnél az ízületére húznak egyet a gyereknek, a „K" betűnél pedig kupán vágják.

A pedagógusok azonban más véleményen voltak és nekik volt igazuk. A pszichológiai irányzat győzedelmeskedett és ma már azt lehet mondani, hogy egy elemi iskolai tanító jobban tisztában van a lélektani kutatás eredményeivel és azoknak a pedagógiában való használhatóságával, mint az a világhírű egyetemi professzor, aki ma is olyan elvontan, öncélúan és a maga zseniális szellemi berendezkedésének megfelelően vezeti le hallgatói előtt az integrál sorokat, mint tették azt kétszáz évvel ezelőtt a világhírű tudósok.

Valaha, négy polgári iskola és négy tanítóképző elvégzése után a tizennyolc éves kamaszt nyugodtan odaállították az osztály élére, hogy hat-tízéves gyerekeknek elmondja a saját tudománya egy részét. Ha aztán akadt gyermek, aki megértette, akkor az jó tanuló volt, ha nem értette meg, elbuktatták.

Hol vagyunk ma már ezektől az időktől! A tanítók vaskos és tudományosan felépített könyvekből készülnek napról-napra a tanításra és a napi feladatunk mennyisége is jóval nagyobb, mint amit a gyerekeknek kell az iskolán kívül elvégezni. A magyar elemi iskolai oktatásnak azonban legfigyelemreméltóbb intézménye, a főváros pedagógiai szemináriuma, amelynek elvégzése nélkül fővárosi tanító még csak helyettesítést sem kaphat, de lassankint a vidéki és állami iskolák is megkövetelik, hogy tanerőik résztvegyenek a fővárosi szemínárium kurzusain, ahol a pedagógia újabb és újabb eredményeit ismertetik velük. Szigorúbban veszik ezt, mnt az orvosi továbbképzést, mert az nem kötelező.

A szeminárium egész munkássága a pszihológiára van alapítva. A modern tanító minden gesztusa a gyermek fantáziájához és legelevenebb életéhez szól. Megszűnt a száraz és unalmas olvasókönyv jelentősége, amelyből jól-rosszul kisillabizálva az együgyű történeteket, a gyerekek valaha többékevésbbé megtanulták az élet egyszerű szabályait. Manapság a tanító mindent megdramatizál, ami is azt jelenti, hogy az ismertetett történetet, vagy olvasmányt azon nyomban ki is szerepezi a gyerekeknek, akik azt valósággal eljátsszák és a gyerekek ötletességére van bízva, hogy az egyes figurákba mennyi színt és életet visznek bele.

Ezen a téren a legfigyelemreméltóbb a főváros nagyszerű ujítása: a filmoktatás. Csodálatos hatása van ezeknek az érdekfeszítő pedagógiai filmeknek a gyerekekre. Az egyiken izgalmas felvételek sorozatán élik át azt a borzalmat, amit az az ember érez, aki a közelkedési szabályok be nem tartása folytán a gázoló villamos alá kerül. Másik filmen hihetetlen bravúrfelvételek mutatják be, lassítva, a pisztráng fantasztikus nyolcasvonaglásait, amellyel a zúgó hegyipatak sodra ellen, sziklákon át feltornázza magát ivóhelyére. A földrajz megszűnt száraz és fantáziátlan fejezet lenni, amelynek az a címe, hogy „Hazánk felszíne". Ezt a bizonyos hazánk felszínét olyan film mutatja be, amelynek pazar látványosságai örökké belevésik a gyermek fiatal emlékezetébe csodaszép hegyeinket és végtelen rónáinkat. Hosszas lenne felsorolni a máris használatos több, mint kétszáz pedagógiai film szüzséjét, elég az, ha rámutatunk arra a különbségre, amely az egykori és a mai tanító közt van. Ez a különbség a gyermeklélek óriási rejtett és valaha hasznavehetetlen ugarait termékenyítette meg. Ezen az ugaron egykoron csak a tanító nádpálcája szántott, ma pedig a filmvetítőnek pompás, színes napsugara süt végig az ifjúság esztendein, a legtermékenyebb esztendőkön át. Szép és megnyugtató tudat, hogy a tudománynak, a bölcsességnek, az emberiességnek és a céltudatos nemzetnevelésnek ezt a reklektorát szintén a magyar főváros áldozatkészsége gyujtotta fel először.

Schuler Dezső alpolgármester

a megvalósított és a jövő szociálpolitikai feladatairól

Általános érdeklődést keltett nemcsak székesfővárosi, hanem országos viszonylatban is az

a terv, amelyet Schuler Dezső alpolgármester az ifjúságvédelem intézményes megszervezésére első ízben a Fővárosi Hirlap hasábjain vetett fel.

Azóta elhangzottak a *pro és contra* vélemények és így most már minden befolyástól mentesen lehet megállapitani, hogy a *Liber* Endre örökét betöltő alpolgármester *rendkívül nagy jelentőségű témát állitott a közvélemény elé.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának most ismét alkalma nyilott arra, hogy

Schuler Dezső
alpolgármesterrel

beszélgetést folytasson az ifjúságvédelem és az azzal szoros összefüggésben lévő *szociálpolitikai* vonatkozású kérdések tekintetében. Az alpolgármester a következőket mondta:

— Aki rendszeresen és alaposan foglalkozik a mai modern nagyváros életében egészen rendkívüli jelentőségű szociálpolitikai kérdéskomplexumokkal, megállapithatja, hogy *Budapest polgársága, minden erejét latbavetve, szinte csodálatraméltó kötelességteljesítéssel szolgálja esztendők óta a szociálpolitikai ügykört,* még sincsen ideális magaslatokon. Ennek főként az a magyarázata, hogy

a megszűkített költségvetési keretek szükségszerűen hozták magukkal a segítő akció mérvének restaurálását,

másrészt az, hogy — bár az utóbbi időben jelentékeny javulás tapasztalható e téren — a hatósági és társadalmi *együttműködés nem volt minden vonalon intézményesen biztositva.* Különösen a szegénygondozás az az ágazat, amelynél a *jelenlegi helyzetet javítani kellene.* A koldusrendelet kibocsátása óta eltelt hónapok bebizonyították, hogy

a társadalom önkéntes áldozatkészsége két-három hónap alatt nem fejlődhetik ki a kívánatos mértékben.

Jóllehet, az egyházközségek jótékonysági akcióival létrehozott kooperáció *fejlődést biztositott* a multhoz képest, *még mindig vannak olyan területek, amelyeknél sok tennivaló vár reánk.* A szegényházak és szeretett otthonok bővítésére és fejlesztésére *nagy erőfeszítéseket tettünk az utóbbi esztendőkben.* Tekintélyes eredményeket értünk el a hajléktalanok fedélhez juttatásánál is, megfelelő pénzösszegek hiánya miatt azonban nem gondoltunk arra, hogy nagyobb mértékben szaporithassuk az aggok elhelyezésére szolgáló szeretetotthonok számát. Sok gondot okoz az a körülmény is, hogy *az elaggott gyógyithatatlan betegek számára nincsen külön intézményünk,* holott — ha ezt meg lehetne teremteni, — *tekintélyes számú férőhely szabadulna fel a már meglévő intézményekben.* Legjobb helyzetben aránylagosan *az árva-ügy van,* itt is kedvezőbb lenne azonban a szituáció akkor, ha a meglévő árvaházakon kívül *a tanonciskolák mellett mindenütt működnének a tanoncotthonok is.* Tennivaló bőven akadna ezeken a területeken és más területeken is, de

mindig visszatér az örök kérdés, miből vegyük a szükséges pénzösszegeket.

Az, hogy a gazdasági helyzet feszültsége az utóbbi időben örvendetesen enyhült, már *biztató jelenség a jövőre nézve* és én meg vagyok győződve róla, hogy az elkövetkező néhány esztendő alatt *nagyon tekintélyes fejlődésről számolhatunk be a szociálpolitikai gondoskodás terén is.*

Barnaszenünk az energiagazdálkodásban

Irta: BECSEY ANTAL, a törvényhatósági bizottság örökös tagja

A *Székesfővárosi Gázművek* üzemi választmánya a legközelebbi időben, a szükséghez képest, külső szakerők bevonásával is tárgyalni fogja azokat a lehetőségeket, amelyek a *hazai szénnek a gázgyártás, kátrány- és benzintermelés céljaira való kihasználására* irányulnak.

A *szén-benzin-probléma* az energiagazdálkodás egyik legaktuálisabb kérdése. A széngazdaság alapozta meg Anglia világgazdasági és katonai hatalmát, a technika fejlődésével azonban ez a súlypont a szilárd tüzelőanyagokról a folyékony tüzelőanyagokra helyeződött át. Ez volt egyik legnagyobb tanulsága az olasz-abesszin háborúnak és ez arra késztette az európai hatalmakat, hogy konzekvenciáit gyors ütemben levonják. *Bergius* tanár kísérletei mutatták az utat, hogyan lehet a szilárd tüzelőanyagok szénhidrogénjeit cseppfolyósítva a modern technika keretébe bevonni. A legutóbbi évek alatt ezen a téren hatalmas eredményekről számolhat be. Angliában a *Billinghami-művek* már évi 100.000 tonna synthetikus benzint állítanak elő, Németországban a *Leune-művek* és az állami védnökség alatt felállított *Ruhr-benzin r.-t.* és egyidejűleg felállítandó hasonló művek a legközelebbi időben évi 900.000 tonnára emelik a szénbenzintermelést, amely a legújabb elhatározás szerint kereken évi 1.5 millió tonnára fog emelkedni és ezen a réven teljesen tehermentesíti majd Németországot attól, hogy benzinre vagy olajfélékre pénzt adjon a külföldnek.

A szén-benzingyártás kérdését nálunk legutóbb *Varga* József dr. műegyetemi tanár ismertette. Megállapítása szerint *Magyarország jelenlegi benzinszükséglete 60.000 tonnára tehető;* átmenetileg azonban ennek a mennyiségnek már mintegy ¼—½ része kielégítené a legszükségesebb igényeket. Ennek a körülbelül 20.000 tonna benzinmennyiségnek előállítására 30.000 tonna kátrányra lenne szükség, ami kb. *700.000 tonna barnaszénből* állítható elő. *Budapest 1936. évi szénszükséglete mintegy 35—37 millió métermázsára értékelhető,* amelyből az épületek melegellátására 7.5 millió, ipari célokra 25—30 millió métermázsa fordíttatott. Ennek a szénmennyiségnek 2—3 százaléka elegendő az említett minimális kátrányszükséglet, illetve benzinmennnyiség előállítására.

Kitűnik ebből a megállapításból *a városfűtés problémájának fokozott jelentősége* és az alkalmazandó módszer racionális megoldása. A probléma kidolgozásán néhány év óta kitartó munkával dolgozik a tüzelőtechnikusok, kohászok és vegyészmérnökök egy csoportja. Lényege a probléma bogozása közben kiforrott gondolatnak: hazai szeneinket elgázosítani, a gázt, mint füstmentes, tökéletesen éleghető, hamutól, salaktól is mentes tüzelőanyagot csővezetéken továbbítva, melegfejlesztésre használni, a kén és kátrányt a gázból kiválasztani, a ként rendelkezésszerűleg felhasználni, a kátrányból pedig benzint és olajneműeket előállítani, az e célra szükséges hidrogént a mi fiatalabb korú, hydrogénban gazdag szeneinkből előállítani, a különböző célokra alkalmas melegtermékeket pedig tulajdonságaiknak megfelelően értékesíteni.

Már ebből a vázlatos ismertetésből is kibontakoznak a mai modern széngazdálkodás keretei. *A régi széngazdálkodás formáit át kell alakítanunk* és itt megállapíthatjuk, hogy teljesen igaza van *Bergius* professzornak, aki már két évtizeddel ezelőtt hirdette, hogy a szenet nem szabad közvetlenül a rostélyra dobva eltüzelnünk, mert a szén olyan magasabbrendű, komplikált vegyületeknek összetétele, amelyeket a modern technikának differenciáltan kell felhasználnia, azon a területen, amely az emberiség céljait legtökéletesebben tudja szolgálni. Teljesen ésszerűtlen tehát, a métermázsánként 15—20 pengő értéket képviselő ként vagy a métermázsánként 7 P-t érő kátrányt a métermázsánként 1.5 pengő értékű szénnel együtt eltüzelni, amikor nekünk szénszükségletünket Szerbiából, vagy Sziciliából, a kátrányból kitermelt bezint pedig Romániából és Galíciából kell beszereznünk, idegen valuta ellenében.

Ezek az odadobott adatok is bizonyítják, hogy most, amikor a nyugati államokban lázas tevékenység folyik az energiagazdálkodás átalakítása terén, *nekünk sem szabad ebből a versenyből lemaradnunk.* A magyar tudományosságnak, az államnak és a közhatóságoknak ebben a tekintetben nagyon sürgős feladatai vannak és ezekben a feladatokban való részvételt dokumentálja most az a tény, hogy Székesfővárosi Gázművek üzemi választmánya tárgyalásba veszi a magyar szénnek a gázgyártás, kátrány- és benzintermelés céljaira való kihasználásának lehetőségeit.

ZSÉDELY KÁROLY
épületműlakatos, tűzhely készítő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemű épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készítését, ugyszintén mindenféle javításokat.

HÚNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállítás. Olcsó árak.

Székesfővárosunk a községpolitika tükrében

Irta: Vályi Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag

A budapesti közvélemény, amely a székesfőváros hatalmas sajtóorganizmusa révén végeredményben országszerte hangadó, a lokális politikát nem becsüli valódi értéke szerint, a községi politika tényeinek csak akkor tulajdonít komolyabb súlyt, ha országos jelentőségük közvetlenül érezhető. Budapest székesfőváros ügyei igen sokszor közvetlenül is országos jelentőségűek. A székesfővárosi községi politika nevezetesebb tárgyai éppen ezért gyakran szerepelnek közvetlenül, az országos politikai ügyekkel egysorban a közönség előtt és központi sajtórendszerünk következtében a fővárosi lapok olvasója sokszor inkább ismeri a főváros községpolitikai ügyeit, mint a saját községéét.

Nem csoda, hogy ha községi politikáról van szó, igen sokan a fővárosi politikára gondolnak, holott a szoros értelemben vett községeknek is megvan a maguk politikájuk. Mennyi a községi pótadó, mire fordítják a község jövedelmeit, bevezetik-e a villanyt, megcsinálják-e a gyalogjárókat stb., stb. Kisközségeknek nagy gondjai, amelyekre gazdakörben, a képviselőtestületben szabályszerűen pártok alakulnak és ha az izgalom nem hallatszik is túl a község határán, a politika a községben is ott van, megelégedést vagy elkeseredést váltva ki.

A községügy nagy jelentőségének korszerű felismerését mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy *a német Harmadik Birodalom*, amely Raumwirtschaftsplanungjában kiadta a jelszót, hogy *„Város és falu egyenrangú tényezők"* a nemzeti szocialista állam első alaptörvényéül alkotta meg az új birodalmi községi törvényt.

A községi politika jelentőségének felismerése vezet újabban nálunk is arra a törekvésre, hogy a községi politikával és annak tényezőivel az eddiginél több figyelemmel és alapossággal kell foglalkozni.

A községek életjelenségeinek és azok törvényeinek a rendszeres kutatása tulajdonképpen az *urbanisztika*, az Amerikában és nyugaton már nagy jelentőséghez jutott *városstudomány* vagy községtudomány feladata, míg a *községpolitika* inkább az önkormányzás és egyéb községi feladatok konkrét igényeinek megoldásával foglalkozik. A helyes községi politika azonban kétségtelenül azokra a törvényszerűségekre kell, hogy támaszkodjék, amelyeket a községtudomány felismer és kidolgoz. *A korszerű községpolitikának tehát alapját kell, hogy képezzék az állandó és a kor igényeinek megfelelő községtudományi kutatások és megállapítások.*

A községek óriási fontosságú szerepe az államélet szerkezetében oda vezet, hogy nincs olyan ügy, vagy olyan kérdés, amely a községek egyikének másikának, vagy mindegyikének valamiféle érdekvonatkozását ne érintené és éppen ezért olyan kérdés nincs, amely a községpolitika szövevényes tárgyköréhez kapcsolatot ne találhatna. Jellemző illusztrációja ennek az állításomnak a Magyar Városok Országos Szövetségének 1936. évi jelentése, amely a városháztartási ügyektől, a tolonc szabályrendelet kérdésén keresztül a hitbizományi reform községi és városi vonatkozásáig, az országos jelentőségű aktualitások egész sorával foglalkozott.

Meggyőződésem szerint, a magyar községpolitika kérdéseinek a tárgyalásánál sem vezethet minket más, mint az az egyetemes szempont, hogy ebben az országban levegőben és földön, tűzben, vízben, föld fölött és föld alatt, *mindennek magyarnak, öntudatosan, önérzetesen, büszkén magyarnak kell lennie*, ami a legigazabb összetartás, a legnagyobb testvériség és erkölcsi közösség és ami csak azokkal a tényezőkkel ismer áthidalhatatlan különbséget, amelyek nem magyarok. Az a meggyőződésem, hogy ebben az országban, mint mindenütt, a községpolitikában is, a faji testvériséget manifesztáló szociális igazságosságra, az érdekek becsületes kiegyenlítésére, a magyar erények uralmára, egyenességre, szótartásra, megbízhatóságra, lelkiismereti szabadságra és függetlenségre, férfias, lovagias, bátor felfogásra, puritán közéletre, önzetlen, áldozatos szolgálatra van szükség. Ezenfelül tárgyilagosságra, szaktudásra, hétköznapos polgári munkára, a jó gazda gondosságára.

Úgy, mint az egész világpolitika, *a magyar községi politika súlypontjában is a szociális kérdést látom.* A jelen siralmas állapotokból — szerény véleményem szerint — akkor fog minden irányban újra megindulni az organikus, békés továbbképzés, ha minden dolgozni akaró embernek biztosítani lehet a mindennapi kenyeret.

Az egészséges községi politikának kétségtelenül egyik alapfeltétele, hogy *gazdaságilag is egyensúlyi helyzetet reprezentáljon.* Képes legyen magát közönsége túlterhelése nélkül fenntartani és legyen képes lakosságát ellátni a mindennapi munkával.

Ha a nagyesarnok kitelepítése óta valamit mégis javult a helyzet (kevesebb üres lakás, kevesebb üres istálló van azóta a Soroksári-úton és a környező mellékutcákban), az legföljebb a régi csarnok környékének rovására történt. Amit Ferencváros külső része esetleg nyert a nagyvásárteleg kihelyezésével, azt elvesztette a belső részein, a Vámház-körúti csarnok forgalmának elsorvadásával.

A Horthy Miklós-híddal most majd megint úgy jár a Ferencváros, hogy amit nyer a réven, bizonyos mértékben elveszíti a vámon. *A Boráros-tér fellendülésével feltétlenül számolhatunk, de számolhatunk a Vámház-körút és általában a Ferenc József-híd környékén a forgalom megfelelő csökkenésével is.* Hogy a nyereség a Boráros-téren nagyobb lesz-e, mint a veszteség a Ferenc József-híd környékén, azt majd az idő fogja megmutatni.

A Horthy Miklós-híd nagy nyereségével szemben egy nagy veszteséggel a Ferencvárosnak már most mindenesetre számolnia kell. A Boráros-tér egész terjedelmében megmarad ugyan, de azzal, hogy forgalmi gócponttá változik, *a ferencvárosi gyermekek számára feltétlenül elveszett.* Gazdagabbak leszünk a híddal, de szegényebbek leszünk egy sétatérrel, ahol a környező utcák lakói nyári délutánokon és estéken a jó levegőn ülhettek és ahol a bérházak gyermekei kora tavasztól késő őszig a napsütésben ugrálhattak és játszodozhattak. Érzékeny veszteség ez, mikor Ferencváros terekben úgyis legszegényebb kerülete a fővárosnak. Erre a veszteségre ezúton is nyomatékosan felhívom az illetékesek figyelmét. Akik a városrendezést irányítják és a főváros jövő képét formálják, nem szabad, hogy megfeledkezzenek erről. Szépészeti, de egészségügyt és szociális szempontok is követelik, hogy *abban a körületben, amelyből talán legkevesebben mehetnek el nyaralni, megfelelő számú park, fás-, füves-tér álljon felnőttek, de különösen a gyermekek rendelkezésére.*

A rév és a vám

Irta: Szentesi József

törvényhatósági bizottsági tag

A ferencvárosi szíveket örömmel tölti el, hogy a Horthy Miklós-híd még ebben az évben elkészül. Mindenki joggal vár ennek a hídnak a megnyitásától bizonyosfokú fejlődést és fellendülést, a hídfő környékének kereskedői és iparosai pedig joggal számítanak a forgalom emelkedésére.

Túlzott optimizmus persze indokolatlan volna. A fellendülés jelei kétségtelenül mutatkoznak: a közeli mellékutcákban lakóházak egész sora nőtt, de ne felejtsük, hogy a Boráros-téri híd már idestova négy évtizede „épül" és a várható előnyöket az érdekeltek régen eszkomptálják. A környező telkek áraiba már a háború előtt is belekalkulálták a hidat, mikor az még a messze jövő zenéje volt, azóta pedig, hogy a híd építése végre a megvalósulás stádiumába jutott, *minden vasgerendával együtt nőtt a Boráros-tér környékén a boltbérek összege* és ma az a helyzet, hogy a magasabb rezsi már megvan a kereskedőknél, de a nagyobb bevételt egyelőre még várják. Hogy a forgalom növekedése meg fog-e felelni a már előre megnövekedett kiadásoknak, az ma még a jövő titka.

Évekkel ezelőtt a *Nagyvásárteleptől* mindenki a környék fellendülését várta. Sajnos, ez a fellendülés mindössze abban mutatkozik, hogy a csarnokhoz vezető útvonalakon a járműforgalom alaposan megélénkült, anélkül azonban, hogy ebből a környéknek közvetlen haszna volna. Sem a telkek ára, sem a lakások bére nem emelkedett, a várt építkezéseknek pedig ezideig semmi nyoma sincs. A Soroksári-út ma is az, ami évtizedekkel ezelőtt is már volt és a nagycsarnok közelsége a városrész képén mitsem változtatott. Igaz, hogy a Nagyvásártelep el van vágva a környéktől. A hozzávezető utcák egyelőre csak papíron vannak meg és az a soroksári-úti lakóház, amely légvonalban pár száz méternyire fekszik a nagycsarnoktól, a valóságban több kilométernyire van tőle, mert csak kerülővel közelíthető meg. *Nem következett tehát be az a fellendülés, amit Ferencvárosnak ez a része a Nagyvásártelep felépítésétől várt* és az utcák megnyitásáig be sem következhet.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei

új villanyárszabása igen olcsó, kilowattóránként 20 filléres egységárra

lehetővé teszi a többfogyasztást!

Ezzel az egységárral:

1 órai vasalás költsége 6–7 fillér, tehát egész napi vasalás 60–70 fillér, a porszívógép 1 órai üzeme 4–5 fillér, 1 liter víz felforralása pedig 2·2 fillér.

Villamos főzés

céljára az áram egységára kilowattóránként 12 fillér.

Villamos forróvíztárolók

számára pedig az éjszakai áram ára kilowattóránként 6 fillér.

Villamos tűzhelyek és forróvíztárolók az V., Hodvéd-u. 22. sz. alatti kiállításon részletfizetésre vásorolhatók.

A kiállítás előadótermében minden szerdán d. u. ½6 órakor főzőbemutató előadást, villamos konyhájában minden hétfőn, csütörtökön és pénteken d. e. ½10 órakor főzőgyakorlatot tartanak.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fűtés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán-u. 25. TELEFON: 1—240—17.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1906-ban

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07. Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Törv. védve
ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

Kitüntetve 1906. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., [illegible]-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készít: Autó- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és műszaki cikkeket.

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-89.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsír.

Tavaszi álom

Irta: Gazdy Jenő, törvényhatósági bizottsági tag

Berlinben jártam és az Unter den Lindenen sétálva gyönyörködtem ennek a hatalmas, szép városnak főütőerén hullámzó élet nagyságában.

Estefelé volt már. Egyenként gyulladtak ki az óriási ívlámpák fénykévéi, besugározva a gyorsan rohanó autók százaitól fényesre csiszolt aszfaltesíkokat, a ragyogó boltokat, az elegáns nők pompás toalettjeit.

Rohanó élet, pezsgő vidámság, gondtalan kacagás mindenfelé, éppúgy, mint azelőtt — a nagy háború előtt. Külsőségeiben legalább úgy tűnik fel, mintha feledve volna minden gond és fájdalom, amit a nagy világégésben a német nemzet szenvedett. A hősi halottak millióinak árnyékát elhessegeti az élők élnivágyása, a tűzben szikrázó örökfáklya, amely előttük az utat mutatja, amelynek kialvásától retteg a gondolat.

Szeretek egyedül lenni nagy tömegben, ahol az egyén semmivé lesz, vagy óriássá nő. Viszi őt tova a tömeg-szuggesztió és a tömeglélek különös sajátosságainak hatása alatt sejtelmes új érzések támadnak az egyén lelkének legrejtettebb zugaiban. Az embert lenyügözi vagy felszabadítja valami bizarr kollektivizmus, mintha ezer aggyal gondolkodnék és ezer szemmel látna egyszerre.

Most is az az érzésem támadt, mintha ez a tovarohanó embertömeg mind egy célpont felé törekednék. Oda a fasor végén levő brandenburgi kapu elé, amelynek diadalívei alól íme most lép ki hófehér lován a nagy „Kaiser", fején a sasmadaras ezüst sisakkal.

Büszke tekintetében a világ urának ragyogása. Utána végeláthatatlan sorban jönnek a trofeumos, diadalmas ezredek katonái, a zászlós lovasság, a dübörgő ágyúóriások, a szövetséges csapatok különítményei, köztük a legdaliásabbak, a gyönyörűséges *magyar huszárok* — a győzők, a győzők, — akik ezentúl az egész világnak diktálni fognak . . . És a tömeg ujjongásán keresztültörnek a *„Wacht am Rhein"*, az *„Isten áldd meg a magyart!"* felséges akkordjai.

Oh Istenem, ha így történt volna. Ha a brandenburgi kapuból nem lett volna egy óriási temető boltíves bejárata, amelyen keresztül millók reménysége, titáni küzdelme, vágya, akarása szállt alá a megsemmisülés nirvánájába és utána jött a sötét gond, a mérhetetlen szenvedések kálváriája és sokak kétségbeesése . . . Jaj a legyőzötteknek.

Berlini barátom, akivel itt adtunk találkozót, már keresett. Elmondtam neki, mire gondoltam.

— Látja, mi németek a brandeburgi kaput nem ezzel a szemmel nézzük, hanem új ígéretföldjének bejáratául, amelynek homlokzatán — a maguk nagy fiának szellemében — az a felírás ragyog: „Németország nem volt, hanem lesz!"

— Nézze ezt a hullámzó tömeget. Soraiban a német energia kiapadhatatlan forrásai bugyognak. Ez az energia az, amely felemel és ha földre sujtják, újult erővel lábrakap. A nagy birkózásnak még nincsen vége és a német nagyság nemsokára új fényben fog ragyogni. A fődolog az, hogy amihez az ember egyszer hozzáfogott, amellett kitartson, az eléje kerülő akadályoktól meg ne riadjon és hordozzon szivében sok-sok reménységet, erőt és szeretetet.

Berlini barátom szavaiból éreztem a nagy tavasz fuvallatát, amely nekünk is meg fogja hozni a várva-várt nagy aratást.

*

Másnap *Schwinemünde*-be utaztam.

Szeretem a tengert, mert végtelen és örökké változatos mozgásában hasonlatos a gondolkodó és gyötrődő emberi lélek sajátosságaihoz. Rejtelmes, titkos törvények irányítják soha meg nem nyugvó hullámjátékát.

Jó ideig apró, kecses, szinte zenélő hullámocskák locsolgatják a homokos partot, hogy szinte álomba ringatják a szemlélőt, akárcsak az emberi lélek sejtelmes, suttogó érzései, amelyek boldogságról, édes gyönyörökről mondanak altató dalt a sóvárgó szivekbe.

A parthoz csapkodó apró hullámocskák játékában mennyi finom színt és variációt lehet megkülönböztetni. Csak meg kell érteni őket, csak a léleknek hangolva kell lenni a megértésükhöz.

Oh, a tenger apró koboldjai végtelen egyszerű és bájos meséket tudnak elmondani azoknak, akiknek a lelkében szomorúság van, vagy vágyódás be a végtelenbe, messze a tenger vizére, ahol látni vélik az ígéret, a boldogság, a meleg jövő hajóját, amint kibontott vitorlákkal lebeg a vizek felett és hol közeledni látszik, hol ismét messze eltűnik révedező szemeik elől.

De a tenger mélységei nagyok és változatosak, mint a lélekéi. Egy világ van bennük elborítva, amelyben megvan minden, ami szép és ami rút, minden, ami bájos és ami visszataszító, ami jó és ami rossz, ami gyenge és hatalmas, egyszerű és végtelenül komplikált, hűség és hitszegés. A létért való harc itt éppúgy folyik, mint a lelkek küzdelmében — a földön.

Ezekből a mélységekből időnként hatalmas hullámok is törnek elő, amelyek mindent elborítással látszanak fenyegetni. Majd óriási viharok támadnak, amikor a csacska habok félénken lapulnak meg a partok szögleteiben és tágranyílt szemekkel csodálják az isteni színjátékot, amikor a tenger haragszik, hullámai az eget ostromolják és a teremtés ura — az ember, olyan törpe lesz, mint egy babszem a hegyóriások mellett.

Itt Schwinemündenél különösen szép a tenger játéka. A nyílt tenger felől jövő hullámhegyek kereszteződnek a svéd vizek felől jövő áramlatokkal és valóságos tánc-ritmusra emlékeztető mozgásban, sötétszínű, hófehér habtarajos gyűrűzésben, mint ezer, meg ezer ringó hableány lejtenek a partok felé.

Néztem-néztem, mindjobban elmerülve, a tenger örök játékát.

Egyszerre csak rózsaszínű ködben — csodás hajó körvonalai tűntek fel közvetlenül a part közelében. A hajó teste a szivárvány minden színében ragyogó gyöngyházból való volt, korlátjai smaragd- és rubin, fedélzetén selymes kerevetek, ezüstös vitorlák alatt rózsaszínű brilliánsokból csiszolt apró kabinok, amelyek mindegyikéből ragyogó szemű, sajátságos lények kandikáltak ki, ici-pici törpék, mesealakok.

A hajó úgy úszott be a kikötőbe, mint a holdvilág fénye surran végig a csillagteli éjszakákon a tengeren.

A kikötéskor nagy sürgés-forgás támadt a hajón. Mind megnyíltak a fénylő kabinajtók és az apró törpék sorba igazodva vonultak ki a partra, nagy hajbókolással közeledve hozzám.

Az előljáró, koronás, királyi pálcás alak megállott előttem és így köszönt:

— Légy üdvözölve ábrándos idegen, lelked, tudjuk, más terekre hív tégedet; jer velünk, mi elrepítünk az álmok országába, ott megpihenhetsz és lelked üdítő forrásokra talál. Mi a lelkek csónakosai vagyunk és velünk egy szempillantás alatt odaszállsz, ahová vágyaid sóvárognak.

Szólt és már mentem is, a rég látott tengerek felé, le a zord északról a ragyogó dél felé, ahol örökké napsugár az élet, világoskék az ég, mézédes a bor és a dal.

Egymásután tűntek fel a mesék városa, a lagunás Velence, ahol annyit hallottam a gondolák surranását, a gondolások ábrándos dalát, ődöngtem a sóhajok hídja előtt és élveztem a világ legszebb fürdőjének, a Lidónak enyhe habjait. Nápoly, Capri, ahol a narancsos ligetek alatt a szív forróbb és a vágy emésztőbb, mint bárhol a világon.

És így tovább, amíg ismét kikötünk a smaragdos márványtenger gyöngyén, Prinkipóban, ahonnan egykoron a legszebb napnyugtát csodáltam életemben.

Lepihentem a tengerpart egyik természetalkotta gyepágyán. Lestem az isteni színjátékot, amint a nap óriássá nőtt vérvörös korongja lassan-lassan alábukik a tenger mélyébe, mint a kialvó élet száll alá a ködös nirvánába és utána sokszor nem marad más, mint a sötét gyász és óh, a gyors feledés.

És — íme — az esteledő szürkeségből légiesen könnyű női alak bontakozik ki előttem, ringó járásában, arányos termetében csupa báj és igézet. Karján kicsinyke kosárban százszínű vadvirág. Amint meglepetve rátekintek, közelebb huzódik hozzám, majd lekuporodik a lábaim elé és rámveti éjsötét szemeinek ragyogó sugarait.

Parányi kezét ajkához és szívéhez emelve, köszönt:

— Én Zoe vagyok, tán halottad híremet. Másfélezer éve bolyongok e fügefák alatt és e ciprusok alján. Láthatatlan azok számára, akik meg nem értenek, élő sugár azoknak, akik szomorúak és számkivetettek. Apró lábaimat véresre marja a föld pora ruhámat megszaggatja az erdő bokra és bolyongásaimban meg nem nyughatom.

— Három császárnak voltam a felesége és minden fényt, pompát és dicsőséget, amit Bizánc urai elém teregettek, odadobtam egyért, amit ők nem tudtak nekem adni, az igaz szerelemért. Kolostorba vetettek, megkínoztattak és e harcban a szívünk lassanként sorvadni kezdett. Az övé mult el hamarább. Egy napon csak megpattant, mint a síró hegedű húrja és nem felelhetett többé hívó szavamra E szigeten temették el. Hová, nem tudom. De én ezer éve keresem minden szomorú ember szemében, akit napnyugtakor e sziget ciprusai alatt találok bolyongani.

— Ime ezért látogattam el hozzád is, ábrándos idegen. Most pedig Isten veled. Ha visszatérsz hazádba, őszkor, amikor lehullanak a falevelek és hűvös őszi szél kavarja az emlékezés száraz avarját, gondolj rám is, aki nyugtát sehol sem találja . . .

Zoe légies alakja hirtelen eltűnt.

Az erős tengeri levegő zsongító hatása elmult. A keleti tenger hullámai vadul csapkodták Schwinemünde partjait. A távolból kiránduló hajó közeledett hazafelé. Lassan szürkülni kezdett . . .

Tavaszi álom volt.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Schütz Ede
épület-, mű- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII., Thököly-út 23. Telefon: 1—330—45.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Szer. véd. Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KH KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 20.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76.

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Palka József EZÜSTKOSZORÚS mester
üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GŐZ- ÉS MELEGVÍZ FŰTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

Események

FŐVÁROSI HÍRLAP

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A FŐVÁROSI HIRLAP legközelebbi száma, a húsvéti ünnepek miatt, április 7-én jelenik meg.

Szendy Károly részvéttávirata Rothermere lordhoz. *Szendy* Károly polgármester *Rothermere* lordhoz feleségének elhúnyta alkalmából következő részvéttáviratot intézte: Megrendült lélekkel értesültem arról a súlyos csapásról, mely szeretett hitvesének váratlan halálával érte A Gondviselés kifürkészhetetlen akarata elszólította az élők sorából azt, ki családjának igazi édesanyja és a társadalomnak egyik legszebblelkü, legnemesebb asszonya volt. Életében olyan erényekkel ékeskedett, annyi áldozatkészséget és jóságot tanusított, hogy elhúnytát messze földön minden igaz ember siratja. *A magyar nép megilletődött érzéssel fordul Lordságod felé* e fájdalmas pillanatban. *Olyan hálával és szeretettel ragaszkodik magas Személyéhez, hogy bánatát és gyászát is a magáénak érzi.* Az Istentől erőt és vigasztalást kér nagy pártfogója és jótevője számára. A pótolhatatlan veszteséget átérezve, *a magyar székesfőváros és a magam nevében legmélyebb részvétemet nyilvánítom.*

Húsvét a városházán. *Szendy* Károly polgármester szombaton járt benn a húsvéti ünnepek előtt utoljára hivatalában. Vasárnap családjával együtt tíznapos ausztriai tartózkodásra utazik. A tanácsnoki kar három tagja együttes utazásra indult, éspedig az Adriában lévő Hvar szigetére. *Morvay* Endre, *Bódy* László és *Kovácsházy* Vilmos ennek az expedíciónak a résztvevői. Elutazott *Farkas* Ákos tanácsnok is, szintén a tenger mellé. A polgármester távollétében *Lamotte* Károly dr. h. polgármester vezeti a székesfőváros ügyeit, de itthon maradt *Schuler* Dezső alpolgármester is.

Schuler Dezső a Piarista Diákszövetség alelnöke. Most tartotta közgyülését a Piarista Diákszövetség *Teleki* Pál gróf, *Oswald* István, *Sónyi* Hugó, *Imrédy* Béla, *Ugron* Gábor és más előkelőségek részvételével. *Degré* Miklós elnöki megnyitójában kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Sipőcz* Jenő főpolgármesteről és a szövetség elhunyt alelnökéről, akinek helyébe nagy lelkesedéssel választották meg *Schuler* Dezső alpolgármestert.

Magánalkalmazottak Bornemisza Géza miniszternél. A Magánalkalmazotti Szervezetek Nemzeti Blokkja küldöttségileg megjelent *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter előtt, akitől *Cselényi* Pál dr. elnök *a magánalkalmazotti jogviszony törvényes rendezését és a magánalkalmazotti kamara felállítását kérte.* A miniszter kijelentette, hogy a kérést *érdemben magáévá teszi*, a megvalósítás tekintetében azonban, kénytelen a gazdasági viszonyoknak megfelelő sorrendet betartani.

Az Ügyvédi Kamara köszönete Szendy Károly polgármesternek. A Budapesti Ügyvédi Kamara *Köves* Béla dr. elnöklésével megtartott közgyűlésén meleg elismerésben részesült *Szendy* Károly polgármester, az ügyvédi kar érdekében kifejtett támogató munkájáért. *Pályi* Gyula dr. választmányi tag indítványt terjesztett a közgyűlés elé, hogy *Szendy* Károly polgármesternek az Ügyvédi Otthon telkének átengedése és egyéb támogató jóakarata, továbbá a zugirászatot meggátló rendelete és az ügyvédeknek a városháza hivatalaiban való soronkívüli fogadtatása révén megnyilvánult megértő jóindulatáért szavazzon az ügyvédi kar jegyzőkönyvi köszönetet. A közgyűlés egyhangú helyesléssel tette magáévá az indítványt.

Leitgib János könyvtári felügyelő jubileuma. *Leitgib* János, a Székesfővárosi Könyvtár felügyelője, a Budapest Sport Egyesület népszerű főtitkára, most töltötte be közszolgálatának huszonötödik esztendejét. Ebből az alkalomból tisztviselőtársai nevében *Enyvváry* Jenő könyvtári igazgató üdvözölte az ünnepeltet. A Budapest Sport Egyesület nevében *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, az egyesület ügyvezető társelnöke méltatta az egyesület főtitkárának a sport terén kifejtett működését és átnyújtotta neki *az egyesület jubiláris plakettjét.* Az egyesület többi szakosztályai: a repülő-, jacht-, turista-, úszó-, motor-, sí-, tenisz-, torna-, vívó-szakosztály vezetőségei szintén megjelentek és átnyujtották szakosztályuk nevében emléktárgyaikat.

Örvendetesen javul Szemethy Károly állapota. *Szemethy* Károly dr., székesfővárosi főügyész a közelmultban operáción esett keresztül. Egészségi állapotában az utóbbi héten örvendetes javulás állott be, úgy hogy orvosai engedelmével már el is hagyhatta a szanatóriumot. Hivatalát természetesen egyelőre nem tudja elfoglalni, erre csak akkor kerülhet a sor, ha megfelelő üdülés után jelentékenyen megerősödött.

Százötven budapesti tanerő olaszországi tanulmányútja. A Keresztény Tanügyi Bizottság kötelékébe tartozó százötven székesfővárosi tanár és tanító utazott el az elmult csütörtökön Olaszországba. A közoktatási alkalmazottakat Szendy Károly polgármester megbízásából *Boros* Pál dr. főjegyző és *Kégl* Elemér tanácsjegyző kísérték el tanulmányútjukra. A budapesti tanárok és tanítók egy hetet töltenek el Rómában, ahol az olasz főváros közoktatásügyi hatóságai bőséges alkalmat nyujtanak nekik arra, hogy Róma valamennyi iskolatípusával a legbehatóbban megismerkedhessenek. A tanulmányi csoport vezetője, *Urbányi* C. József szakfelügyelő.

Egy orvos halálára

Tragikus hirtelenséggel halt meg egy fiatal, nagytudású budapesti orvos: Stern Jenő dr. A székesfőváros VIII. kerületi tüdőgondozójának volt főorvosa és az Ujságírók Szanatórium Egyesületének belgyógyásza. Negyvennégyesztendős korában ragadta el a halál, feleséget és két gyermeket hagyott hátra.

Ezek azok a száraz életrajzi adatok, amelyeket a halálesetek alkalmával akkor is meg kell említeni, amikor nem a halálról, hanem az életről akarunk beszélni. Most, hogy Stern Jenő meghalt, ha méltatni akarjuk érdemeit, akkor valóban az életről kell beszélnünk, bármily fájdalmas is az ezekben a tragikus órákban. Stern Jenő az élet orvosa volt és jóságos elnézésével bizonyára még a siri távlatból is megbocsátja, ha azt mondjuk: az élet csodadoktora volt. Mi, ujságírók, akik páciensei voltunk, nem vagyunk hivatottak arra, hogy tudományos működését bíráljuk, azt azonban valamennyien minden idegszálunkkal tudtuk és éreztük, hogy varázslóval volt dolgunk, amikor ott voltunk Stern Jenő rendelőjében, vagy pedig ő ült le betegágyunk mellé. Egyetlen biztató mosolya, néhány kedves, megnyugtató és az Isten titkait sejtető szava jobban megnyugtatott és felüdített, mint száz orvosság. Fiatalon ment el, de élete fiatalságában is bölcs volt már, mert a Teremtő megadta neki a derék és jóindulatú, a tiszta és nem türelmetlen emberek fényes égi ajándékát: a másokon uralkodni tudó, a másokat megnyugtató bölcsességet. És ha már erről beszélünk: egyedül a Gondviselés kifürkészhetetlen akaratának tulajdoníthatjuk, hogy ez a nagyszerű orvos, ez a lenyügözően okos ember éppen saját magával szemben mulasztotta el a kellő óvatosságot: magas lázzal és minden ízében a halálos betegséggel nem feküdt le, hanem valami megszállottságtól, valami eltúlzott lelkiismereti kényszertől hajtva még mindig a betegeit látogatta. Az utolsó pillanatig fanatikusan harcolt az élet frontján, a mások életének frontján, miközben ő maga már el is vesztette a csatát. Ha sablónosan hangzik is, de vannak dolgok, amiket felesleges cifrázni: magyar ujságírók igaz kegyelete őrzi Stern Jenő emlékét.

Buda pályaudvara. Mostanában merült fel az a terv, hogy a *Délivasúti* pályaudvart kitelepítik és esetleg a Lenke-tér magasságában *új budai személypályaudvart* létesítenek. A *Budai Társas Kör* elnökének, *Ripka* Ferenc dr. ny. főpolgármesternek kezdeményezésére *Nádasdy* Béla ny. vezérkari ezredes most előadást tartott erről a problémáról és ezzel kapcsolatban beküldött térképvázlatokkal bizonyította, hogy a Déli pályaudvar jelenlegi elhelyezése a legelőnyösebb.

A FANSz tisztviselői osztályának közgyülése. A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselői osztálya április 7-én délután 6 órakor tartja az Újvárosháza közgyülési termében évi rendes közgyülését. A közgyülés után a FANSz kaszinó helyiségében (VIII. Mária-utca 10.) társasvacsora lesz, amelyen a serlegbeszédet *Bódy* László dr. tanácsnok tartja.

Huszonötéves jubileum. *Bikó* Miklós székesfővárosi altiszt, aki a városházi sajtóirodában teljesít szolgálatot, most töltötte be a főváros kötelékében teljesített szolgálatának negyedszázados jubileumát. Öt év óta végzi becsülettel, pontossággal kötelességét *Bikó* Miklós a városházi ujságírók otthonában, a sajtóirodában, amelynek az öt esztendő alatt nélkülözhetetlen tartozéka lett. Jubileuma alkalmából meleg barátsággal kívántak neki szerencsét az újabb negyedszázadhoz a városházi ujságírók.

A Budapest Szent Imre Városi Társaskör és Kultúregyesület, a volt Kelenföldi Társaskör VI. évi rendes közgyülését március 15-én tartotta. A közgyülésen *Becsey* Antal törvényhatósági bizottsági tag elnökölt, aki megnyitójában nagy vonalakban beszámolt az elmult hat esztendő eseményeiről. Rámutatott arra, hogy a polgárság egyik legfontosabb célkitűzése Kelenföld (Szent Imre város) *önálló közigazgatási kerületté való kialakítása* volt, amelyben a Társaskör polgárságának tevékenysége döntő súllyal jutott kifejezésre. Rámutatott azokra az eredményekre, amelyeket a kerület *közlekedésügye* szempontjából a társegyesületekkel karöltve sikerült megoldani. Beszámolt a kerület *közmüveinek* számottevő fejlődéséről, bár e tekintetben még sok a tennivaló. A *jövő feladatok* tekintetében felemlítette,, hogy *a Horthy Miklós*-híd az év végén a közforgalomnak át fog adatni. A legfontosabb probléma most a budai hídfő kiképzésével kapcsolatos teendők előrelátó megoldása. Az itt kínálkozó területek vannak hivatva arra, hogy itt, a dunai víziút, az államvasúti Dunántúlra és délre irányuló fővonalak és a nyugat felé vezető közlekedési főútvonalak keresztezésében az ország egyetlen közgazdasági főiskolájának tőszomszédságában *teremtsük meg a fővárosnak a külföld felé tekintő kirakatát*, amelyet az ország exportra hivatott áruinak permanens kiállítása képviselne. Ezen a helyen vásárolta meg mintegy 30 évvel ezelőtt a székesfőváros hatósága azt a körülbelül 50.000 négyzetölnyi területet, amelyet *kifejezetten a kiállítás céljaira vett meg a főváros.* Ezzel a területtel szomszédos az a nagyobbrészben vízzel elárasztott, úgynevezett Kis-Duna melletti terület, amelyet a *Közmunkák Tanácsa* van hivatva feltölteni és amely mintegy 70.000 négyzetöl területével gyarapítja az itt kínálkozó felhasználásra váró területeket. *Összesen tehát kereken 120.000 négyzetölnyi terület áll rendelkezésre,* amelynek a főváros közgazdasági, közlekedési és városrendezési feladataiba akként kell bekapcsolódnia, hogy e megoldás harmonikusan illeszkedjék *az országos feladatok keretébe is.* Ezután a Társaskörnek a kultúra, hitélet és iskolaügy fejlesztése körüli tevékenységét ismertette. *Becsey* Antal, akinek elnöki beszámolóját meleg elismeréssel fogadták. Ezután *Ulmer* Ágoston igazgató beszámolt az 1936. évről szóló jelentésében a Társaskör életének jelentősebb mozzanatairól. Tisztújítás következett. A *Kovács* József tábornok, tiszteletbeli tag elnöklete alatt működő jelölőbizottság javaslatára egyhangúlag megválasztattak: elnökké: *Becsey* Antal, ügyvezető elnökké: *Dorner* Gyula, tiszteletbeli tagokká: *Kovács* József, *Gömöri* Győző és *Ulmer* Ágoston dr., társelnökökké: *Barla-Szabó* József dr., *Duday* Alajos dr., *Székely* Wladimir, *Szántay* István, *Vályi* Lajos dr., *Villányi* Nándor. A közgyülés után ünnepi vacsora volt március 15. emlékére. Az ünnepi beszédet *Makkay* János országgyülési képviselő mondotta, majd *Kiss* Dezső dr. miniszteri tanácsos és *Kovács* József tábornok beszéltek.

Kellemes meglepetés a szivarosoknak. A dohányosok számára tavaszi meglepetéseket készített elő a *Dohányjövedék.* A cigaretta hívei a legutóbbi időkben több új cigaretta forgalombahozatalának örülhettek, mert ezek a gondűzők egytől-egyig kitünően beváltak. Most változatul a szivarosok felé fordul a *Dohányjövedék* igazgatósága, amely, a modern kor ízlésével számolva, a termetes szivarok helyett a kisebb, józamatú szivarokat favorizálja. Ennek érdekében lett olcsóbb a *Cigarillos,* most pedig a népszerű *Joviales* árát szállította le a Dohányjövedék 11 fillérről 9 fillérre és ugyanakkor a *Nikotex-Jovialesét* 13 fillérről 11 fillérre, hogy a szivarosok könnyebben juthassanak kedvenceikhez. A pénzben kifejezett meglepetést, mint értesülünk, *újabb meglepetés fogja követni.* A Dohányjövedék — hogy a meglepetés igazi legyen — egyelőre csak annyit árult el, hogy a kellemes hír a kisszivarok barátait érdekli és a legközelebbi időben, az egyre szépülő napokon fujhatják majd az élvezetet szerző füstöt a napfényes levegőbe. A Dohányjövedék elhatározásával nemcsak a dohányosoknak akar kedvezni, hanem *szociális gondoskodás* is vezeti. A szivarok készítése ugyanis több keresetet biztosít munkásai számára és ezért követ el mindent, hogy minél több szivart gyárthasson, minél több munkásnak adhasson kenyeret. A füst tehát végeredményben mégsem egészen a levegőbe megy, mert több és nagyobb darab kenyér lesz belőle.

Kedvező sorsfordulat nem maradhat el annak az életében, aki megérti az idők szavát, fokozott munka mellett kiküszöböli az előítéletet, a bizalmatlanságot és hoz egy kis áldozatot, vesz még ma egy osztálysorsjegyet, miáltal megszerzi a reménységet, mely buzdít, serkent egy jobb jövő és boldogulás iránt. Köztudomású, hogy mily sokan lettek gazdagok az utolsó hetekben, mert nyertek az osztálysorsjátékon. Most ismét itt van a lehetőség, április 10-én kezdődik az új sorsjáték, tehát ne mulassza el az alkalmat!

Márciusi ünnepély a Dob-utcai elemi iskolában. Hangulatos és az átlagon messze felülemelkedő március 15-iki ünnepélyt rendezett a Dob-utca 85. szám alatti elemi iskola tanítói kara, élén agilis igazgatójával, Reiter Józseffel. A változatos műsort sok szép szavalat, két hazafias színdarab és több pompásan betanított kosztümös táncszám tette élvezetessé és kedvessé. A műsor rendezői és részben szerzői Szabó Sarolta, Nagy Blanka, Karányi Magda, Kálmán Imréné és György Margit tanítónők voltak, akik izgatottan és büszkén figyelték a kis művészek játékát.

Március 25 és 31-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

BARÁTH GYÖRGY
hat. eng. villanyfelszerelési vállalata
Budapest, I., Clasz-fasor 4. sz.
Telefonszám: 1-609-67.

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

Gazdasági Értesítő

Piaci és csarnoki árusok harca a magas helypénzzel és az elfogult vevővel

Miért favorizálja a közönség az őstermelőt, aki nem olcsóbb és a legtöbbször nem is — őstermelő

A csarnoki és piaci kereskedők már a múlt hetekben mozgalmat kezdtek a helypénzek és fülkebérek leszállítása érdekében. Most újult erővel indult meg ez a mozgalom, különösen a Garay-téri piacon, amelynek árusai küldöttségileg jelentek meg *Rosta* Jánor dr. tanácsnoknál, a közélelmezési ügyosztály vezetőjénél és úgy a polgármesterhez, mint hozzá intézett kérelmet nyújtottak át, amelyben a helypénzek és fülkebérek leszállítása mellett, az őstermelők új elhelyezését és a piac átépítése miatt előállott kedvezőtlen helyzetük megváltoztatását kérték. A küldöttség vezetésére v. *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tagot kérték fel, akit, mint a piackérdésnek kiváló ismerőjét legutóbb díszelnökükké választottak a csarnoki és piaci kereskedők. Erről a mozgalomról, amelynek részleteit most tanulmányozza *Rosta* tanácsnok, kérdést intéztünk

v. Juhász Jenő dr.
törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki válaszában a Garay-téri aktualitás mellett, sok kérdést az összes piacokra és csarnokokra általánosítva, a következő magyarázatot adta:

— A Garay-téri piac kiépítése alkalmával *piacpszihológiai szempontokat nem vették kellőképen figyelembe.* Igy ez a piac, amely rendezése előtt Budapest egyik legforgalmasabb nyílt piaca volt, *az átépítés óta úgyszólván naprló-napra vesztett forgalmából és jelentőségéből,* úgy, hogy ma már a legsivárabb képet mutatja. Az itt elhelyezett és sok esetben évek óta működő csarnoki és piaci árusok, különösen a zöldség- és gyümölcsárusok *a legnehezebb küzdelmet folytatják,* hogy szerény megélhetésüket mégis megkeressék. Ez azonban az adott viszonyok között teljesen kilátástalan, úgy, hogy a szorgalmas és törekvő árusok előbb-utóbb az ellátatlan munkanélküliek számát fogják szaporítani és családjukkal együtt a főváros szociális gondozására lesznek utalva.

— Miután a környéken a lakások száma és a napi szükséglet a piac átépítése előtti időhöz képest nem változott, a forgalomcsökkenés okát nem kereshetjük másban, mint egyrészt abban a körülményben, hogy

a magas helypénzek és fülkebérek a csarnoki és piaci árusok rezsijét olyan mértékben emelik,

hogy a környéken lévő zöldség- és gyümölcsárusokkal árban nem versenyezhetnek, mert hiszen a koncentrált piac csak addig életképes, amíg a fogyasztóhoz közeleső üzletekkel szemben, éppen alacsonyabb rezsijénél fogva, valamivel alacsonyabb árakat tud biztosítani.

— Tisztában vagyok vele, hogy

ez a kérdés az összes piacok, vásárcsarnokok, sőt az összes vásártelepek helypénzeinek és fülkebéreinek kérdésével is kapcsolatos,

így a Garay-téri piacra nézve különállóan és egyedül meg nem oldható. Nem mulaszthatom el azonban, hogy erre a körülményre is már most rámutassak és kérjem a polgármester urat, hogy *a helypénz és fülkebérletek ármérséklését megfontolás tárgyává tegye és az említett szempontok figyelembevételével megfelelően arányositsa.*

— Ha ez a főváros költségvetése szempontjából jelentene is némi jövedelemkiesést, ez nem volna haszontalan, mert elősegítené az élelmiszerforgalom kialakulását, a piacok és vásárcsarnokok visszanyernék azt a jelentőséget és azt a forgalmat, amelyet azelőtt élveztek, így a jelenleg üres árusítóhelyek is megtelnének és a helypénzek mérséklése folytán előálló kiesés ezzel nyilvánvalóan meg is térülne.

— A piac elnéptelenedésének másik okát abban látom, hogy *az egyes pavillonokban keresztátjárók nincsenek* és így a belső fülkék olyan messze esnek a bejáratoktól, hogy a vevők a keskeny folyosókon keresztül nem keresik fel azokat. Miután a beljebb elhelyezett fülkék a bejáratnál elhelyezett elárusító helyekhez képest aránytalanul hátrányosabb helyzetben vannak, viszont a rezsiköltségük és beszerzési lehetőségük egy, *senki sem mer vállalkozni arra, hogy a belső fülkékben keressen elhelyezést.* A megoldás az lehetne, hogy a hosszan húzódó pavillonokat *lássák el keresztfolyosókkal.*

— Amíg a piacon a pavillonokat jelentékeny részben csak egy-két sarokárusító tartja elfoglalva, addig

az őstermelőket

a baromfiárusok feletti fedett emeleti csarnokban helyezték el s így a piacot erősen csökkent forgalma mellett is *mesterségesen kettéosztották.* Ez annál súlyosabban nehezedik a zöldség- és gyümölcsárusokra, mert *a közönség bizonyos elfogultsággal viseltetik az őstermelőkkel szemben,* ugyanis abban a hitben él, hogy az őstermelőknél, illetve a piacokon őstermelő igazolvánnyal árusítóknál olcsóbban tud vásárolni, mint a piaci és csarnoki kereskedőknél. Ez a vélekedése nem helytálló, mert, eltekintve egyes kivételes esetektől,

az őstermelők árai nemcsak, hogy majdnem mindig azonosak a kereskedői árakkal, hanem ha az áru minőségét, kezelését, tisztaságát is figyelembe vesszük, sok esetben még drágábbak is.

— Megtéveszti azonban a közönséget az, hogy az őstermelői igazolvánnyal árusítóknál nagyobb mértékben megvan *az alku lehetősége,* ami az olcsó vásár illúzióját kelti, annál is inkább, mert az őstermelők árusító helyei, távol lévén a kereskedők árusító helyeitől, nincs alkalom az áru minőségi összehasonlítására sem. A piacnak ez a kettészakitása az egységes áralakulás szempontjából is megengedhetetlen, mert ily módon mégis ugyanazon a piacon is lehetővé válik, sőt elő is fordulhat, úgyszólván mindennap *az árak közötti diszparitás,* ami a vevőközönség bizalmát is veszélyezteti.

— Mindezek az anomáliák minden nagyobb költség nélkül meg volnának szüntethetők abban az esetben, ha addig is, amíg a piacnak nagyobb befektetéssel való átépítése megtörténhetik, a pavillonok belső fülkéinek közfalai eltávolíttassanak és ezen a részen mindaddig, amíg az ilyen módon átalakított árusító részen hely van, *az őstermelők helyeztessenek el* és pedig a jelentkezés sorrendjében és az őstremelők részére megállapított helypénzek fizetése mellett. A benépesített pavillonokban úgy az őstermelők, mint a kereskedők meg tudnák találni a maguk számítását.

— Ez az intézkedés

a főváros közönségének ellátása szempontjából is előnyös volna,

mert az őstermelői igazolvánnyal árusítókat is rákényszerítené arra, hogy *árujuk minőségét, tisztaságát és kezelését ugyanazon a színvonalon tartsák, mint a kereskedők.* Itt rá kell mutatnom még arra, hogy a piaci rend és a közigazgatás szempontjából is káros az, hogy az őstermelők tejet, tejterméket sokszor a tisztaság követelményeinek meg nem felelően árusitanak, illetve csomagolnak. Előfordul, hogy ugyanaz az őstermelő *tejterméket és vágott baromfit ugyanazon a helyen árusit.*

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 5.
Telefon: 1—126—66.

Semmibeveszik az áruházi rendeletet az áruházak

Folyton terjeszkednek és kijátsszák a tűzbiztonsági rendelkezéseket is

A *Fővárosi Hirlap*-ban már többizben rámutattunk arra, hogy szünőben van az az átmeneti nyugalmi állapot, amelyet a mult esztendő végén életbeléptetett áruházi rendelet teremtett kiskereskedői körökben. Az áruházak ugyanis a rendeletokozta elaléltságból kezdenek magukhoz térni, sőt, úgy látszik, a pihenés nagyon jót tett a fantáziájuknak, mert szinte hihetetlen találékonysággal termelnek ki úgyszólván napról-napra új ötleteket, amelyek egytől-egyig azt célozzák, hogy az áruházi rendelet intenciói ne érvényesülhessenek a gyakorlatban. A sok fonákság közt is a legkirívóbb az, hogy miközben a rendelet a legszigorúbban megtiltja az áruházak terjeszkedését, de még fióküzletek létesítését sem engedélyezi, ugyanakkor a legtöbb áruház a kereskedők szemeláttára terebélyesedik állandóan és a legkülönbözőbb trükkökkel nagyobbítja üzemét.

Igy például

a Fenyves Áruház az utóbbi időben egész sereg üzlethelyiséget bérelt ki a Kalvin-téren

csupán azért, hogy ezeket a helyiségeket Fenyves-áruházi kirakatokká alakitsa át. Általában a kereskedők, különösképp azonban a Calvin-téri kereskedők igen nagy izgalommal és méltatlankodással figyelik ezt a terjeszkedést, amely ha nem is az árusítás területét növeli, mindenesetre

kipusztítja a konkurrenciát a környékről,

úgy hogy maholnap az egész Kalvin-tér egyetlen hatalmas áruház lesz.

Fenyvesék azonban nem elégednek meg a terjeszkedésnek ezzel a — mondjuk — negativ módjával, hanem nagyon aktivan is belevetették magukat üzletük gyarapításába. Legutóbb

kieszközölték a református egyházközség gazdasági hivatalánál, hogy az épületben levő Bérezi D. Sándor kézimunkaüzletét és a Kultura hangszerkereskedést, továbbá még egy üzlethelyiséget november 1-ig a rendelkezésükre bocsássanak.

De tárgyalásokat folytatnak az Erzsébet-körút 19. számú bérház tulajdonosával is, hogy az ott lévő Magyar Fém- és Lámpaárugyár üzlethelyiségeit, valamint a fölötte levő Saphir-féle tánciskolát is megszerezzék egy új áruházi fiók céljaira. Ugyanekkor *a Baross-téri Takács üvegárunagykereskedés helyiségeit is ki akarják bérelni,*

a Czobor-utca 51. számú házban pedig hatalmas gyárépületet kívánnak emelni, ahol a Fenyves-áruház különféle textiliáit fogják konfekcionálni.

A *Párisi Nagy Áruház* állandó terjeszkedéséről úgyszólván hétről-hétre beszámoltunk és rámutattunk az áruháztól jobbra és balra levő ujonnan létesitett élelmiszerosztályok működésére, amelyek olymódon igyekeznek a rendeletet kiforgatni eredeti intencióiból, hogy ezek a helyiségek mintegy külön üzletként vannak feltüntetve. Ez az elkülönülés azonban annyira nincs meg a valóságban, hogy például

az egyik élelmiszerosztály egyenesen a bejárócsarnokba nyilik,

még csak ajtó sem választja el attól, következésképp lényegileg ma is fennáll a régi helyzet, amikor a nyitott hallban árusitották az utca porától szennyezett élelmiszereket.

A Párisi Áruháznak azonban, ugy látszik, mindez kevés, mert újabban — mint értesülünk — Goldbergerék elhatározták Budavár bevételét is.

Ez az új budai ostrom a Margit-körút 15. számú házat szemelte ki bázisául, amennyiben *Goldberger* Ernő és *Gárdonyi* Pál ügyvezetésével

megalakult a Budai Egységár Kft.,

amely most már nem csupán az áruházi metódusokat kívánja Budára is átplántálni, hanem megpróbálkozik az úgynevezett egységárrendszerrel is, melynek kereskedelem- és közönségellenes tendenciájára épp az elmult hetekben mutattunk rá, amikor Woolworthék akartak nálunk letelepedni.

Végül, de nem utolsó sorban, kereskedelmi körök rendkívül

sérelmezik Ungár Ernőnek, a Filléres Divatház tulajdonosának úgynevezett szociálpolitikáját.

Ez az Ungár Ernő havi 40 pengőért tartja női alkalmazottait, de az ujonnan belépettektől még azt is megköveteli, hogy tőle vásárolják meg az áruház alkalmazottaira nála kötelező uniformist is. Ezen túlmenőn általános panasz ez ellen az áruház ellen, hogy valójában

egy szálloda földszinti traktusát bérli, a jobbra-balra való terjeszkedése során pedig a tűzfalak eltávolításával a szomszédos házakban jutott hozzá a tágasabb helyiségekhez,

így aztán egyáltalán nincs meg a kellő garancia tűzbiztonsági szempontokból.

Mindezekre való tekintettel a kereskedő-érdekeltségek most egységes fellépésre készülnek: Budapest polgármesterét keresik fel küldöttségileg és arra kérik, hogy az elöljáróságok útján két irányban hasson közre az áruházak túltengésének megfékezése tekintetében: vizsgálják felül az elöljáróságok az áruházakat tűzrendészeti szempontokból, továbbá pedig állapitsák meg, hogy terjeszkedés, árusítás és reklám tekintetében betartják-e az áruházi rendelet tiltó intézkedéseit.

Közgyűlés a Pénzintézeti Központban

A *Pénzintézeti Központ* március 18-án tartotta dr. vitéz *Keresztes-Fischer* Ferenc ny. m. kir. belügyminiszter elnöklete alatt XX. rendes évi közgyűlését. A közgyűlésen, amelyen a m. kir. pénzügyminisztert dr. *Iklódy Szabó* Andor miniszteri osztályfőnök képviselte, a budapesti és vidéki pénzintézetek kiküldöttjei nagy számban jelentek meg.

Keresztes-Fischer Ferenc elnöki megnyitó beszédében kegyeletes szavakkal emlékezett meg gölnicbányai *Elischer* Viktorról, a Pénzintézeti Központ elhúnyt igazgatósági tagjáról.

Az igazgatóság jelentését, amelyet *Pósch* Gyula dr. vezérigazgató terjesztett elő és amelyhez *Szabó* István dr., a Kecskeméti Leszámítoló- és Pénzváltóbank Rt. elnök-vezérigazgatója szólt hozzá, a közgyűlés tudomásul vette és megállapította az 1936. évi december hó 31-i mérleget, amely *1,557.459.08 pengő tiszta nyereséget* eredményezett. A közgyűlés a pénzintézeti üzletrészek után *az alapszabályszerű maximális 6%-os osztalékot*, a kincstári üzletrészek után pedig 4%-os osztalékot állapított meg.

A Pénzintézeti Központ Elismert Nyugdíjpénztára alapszabályainak módosítása után *a közgyűlés megválasztotta igazgatósági* taggá az *Elischer* Viktor halála által megüresedett helyre *Thaly* Zsigmond dr. m. kir. titkos tanácsost, pénzügyminiszteri államtitkárt, a betöltetlen *választmányi tagsági* helyekre *Ferenczi* Lajos dr.-t, a Magyar Jelzálog Hitelbank ügyvezető-igazgatóját és *Halom* István dr.-t, a Magyar Általános Ingatlanbank igazgatóját, a *felügyelőbizottságba* pedig új tagokként *Hoch* József dr.-t, a Hazai Bank Rt. ügyvezető-igazgatóját, *Kalmár* Ivánt, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár igazgatóját és *Barta* László dr.-t, a Magyar-Cseh Iparbank igazgatóját.

A közgyűlés után a Pénzintézeti Központ választmánya is ülést tartott, amelyen a pénzintézeteket érdeklő egyes kérdésekkel foglalkozott.

Scitovsky Tibor dr. beszéde a Hitelbank közgyűlésén

A Hitelbank közgyűlése. Most tartotta közgyűlését a *Magyar Általános Hitelbank* és az igazgatóság javaslatára elhatározta, hogy az általános hitelpolitikai érdekekre való tekintettel *az idén sem fizet osztalékot. Széchenyi* Károly gróf rámutatott a Hitelbank legutóbb foganatosított szociális és kultúrális jellegű akcióira, majd *Scitovsky* Tibor dr. vezérigazgató megállapította, hogy *állandó és fokozatos javulás tapasztalható és a kimutatott tiszta nyereség alapján könnyebb és népszerűbb feladat volna az igazgatóság számára az osztalékfizetés, magasabb hitelpolitikai megfontolásokból mégis kénytelen az osztalékfizetés felvételét mellőzni.* A közgyűlésről egyébként a következő hivatalos kommüniké számol be:

A *Magyar Általános Hitelbank* részvényeseinek folyó hó 19-én tartott LXIX. rendes közgyűlése jóváhagyta az elmúlt üzletév mérlegét, mely 986.961 pengő 07 fillér összegű leírások foganatosítása után *4,189.959 pengő 83 fillér tiszta nyereséggel* zárul. A közgyűlés magáévá tette az igazgatóságnak az összes szempontok beható mérlegelésén alapuló és az e kérdéssel összefüggő általános hitelpolitikai érdekekre is tekintettel levő ama javaslatát, amely szerint *osztalék ebben az évben se fizettessék és ennek megfelelően tantiéme se folyósittassék.* A közgyűlés ezután az igazgatóság javaslaltának megfelelően elhatározta, hogy 700.000 pengővel a tartalékalapok, 1,000.000 pengővel az alkalmazottak nyugdíjalapja javadalmaztatnak, a fennmaradó 2,489.959 pengő 83 fillért pedig az 1937-es üzletévre vitetik elő. Az ezután megtartott választások során új tagként a felügyelőbizottságba *Péteri* Ödön dr. nyug. miniszteri osztályfőnököt választották be.

Az Országos Földhitelintézet közgyülése. Az Országos Földhitelintézet *Pesthy* Pál dr. nyug. igazságügyminiszter elnöklete alatt, március 19-én tartotta meg I. rendes közgyűlését. A közgyűlés az első hathónapi időszakról összeállított mérleget jóváhagyta, a beterjesztett jelentéseket tudomásul vette és az igazgatóság, valamint a felügyelőbizottság részére a felmentvényt megadta. A közgyűlés az igazgatóság javaslatára elhatározta, hogy az elmult csonka üzletévben kimutatott *tiszta nyereséget a tartalékalaphoz csatolja.* A közgyűlés a felügyelőbizottság új tagjaiul *Benkó* Ferenc dr. ny. államtitkárt és *Zolnay* Ödön dr. miniszteri tanácsost választotta meg. A közgyűlésen felszólalt *Bernát* István dr. titkos tanácsos, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke, aki az intézet elmúlt évi működését méltatta az elért eredményért az üzletrésztulajdonosok nevében, úgy *az igazgatóságnak, mint az ügyvezetőségnek, valamint a tisztviselői karnak elismerését fejezte ki.*

Az Angol-Magyar Bank közgyűlése. Az *Angol-Magyar Bank Rt.* részvényeseinek március 16-án, *Fleissig* Sándor alelnök-vezérigazgató, felsőházi tag elnöklésével (Schóber Béla elnök gyengélkedése miatt akadályozva volt a megjelenésben) tartott 46. évi rendes közgyűlése jóváhagyta az 1936. üzletév mérlegét, mely a már közölt leírások és tartalékolások után 1,345.221.57 P tiszta nyereséggel zárul (az előző évi 1,178,378.61 P-vel szemben). E nyereségre nézve a közgyűlés helyeslően magáévá tette az igazgatóság ama javaslatát, mely szerint — a hiteléletnek még megoldásra váró problémáira való tekintettel — a fenti nyereség teljes összege az előző évhez hasonlóan az intézet belső erejének további növelésére fordíttassék. Ennek megfelelően a közgyülés elhatározta, hogy a fenti összegből a rendes tartalékalap gyarapítására 100.000 P, az ingatlan-értékcsökkenési tartalékalap növelésére 100.000 pengő, belső tartalékolásokra 500.000 P és a nyug- és kegydíjalapok dotálására 350.000 P fordíttassék, a fennmaradó 295.221.57 P pedig az 1937. üzletév számlájára vitessék át. A közgyülésen felszólalt *Kenéz* Béla, volt kereskedelemügyi miniszter, aki méltatta az intézet lefolyt évi eredményes működését és a mai viszonyok között elért eredményekért a részvényesek elismerését fejezte ki az igazgatóság az ügyvezetőség és a tisztviselői kar iránt.

A Hitelbank iparvállalatainak üzleti eredményei. A Hitelbank igazgatóságának évi jelentésében beszámol az érdekkörébe tartozó iparvállalatok helyzetéről is. Eszerint a *Magyar Általános Kőszénbánya* forgalma az előző évit meghaladta és leányvállalatainak eladásai is növekedtek. Az *Urikányinál* és a *Petrozsényinél* nem volt jelentősebb változás. A *Beocsini* nagyobb forgalmat bonyolított le és a *Cementia Holding* is kisebb javulást mutathatott fel. A *Bauxit Trust* és vállalatainak üzletmenete kedvező volt és a termelés fokozódott. A *Szentlőrinci Téglagyár* forgalma jelentősen emelkedett, de azért a mérleg még az idén is kisebb veszteséget mutat ki. A *Ganz* ebben az évben is veszteséggel dolgozott. A *Fegyvergyárnál* keresztülvitt reorganizáció megfelelt a várakozásoknak, de azért a tavalyi mérleg még veszteséges. A *Lánggépgyár* nyeresége emelkedett. A *Magyar Acél* üzletmenete lehetővé teszi, hogy ismét osztalékot fizessen. A *Trust* helyzete továbbra is kedvező és 4 százalékos osztalékot fog fizetni. A *Magyar Pamutipar* ugyannyi osztalékot fog fizetni, mint a mult évben. A *Magyar Papiripar* is legalább a tavalyi osztalékot fogja fizetni.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank — Schopper J. G. r. t. igazgatósága elhatározta, hogy a március 31-én tartandó közgyülésnek javasolni fogja, hogy a *139.018.68 pengőt kitevő nyereségből* részvényenként *1.50 pengő osztalék* fizetessék.

A Kamara közgyűlése. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara *Éber* Antal elnöklésével közgyűlést tartott. *Wolczer* Károly a *kisipari termelési hitelek szervezéséről* referált, majd *Kovatsek* Ferenc, *Müller* Antal és *Nagy* Antal hozzászólása, végül *Éber* Antal válasza után a közgyülés elfogadta a javaslatot.

A Hangya Központ közgyülése. A Hangya Központ március 20-án tartotta *Balogh* Elemér dr. titkos tanácsos elnöklésével 1936. évi közgyülését, melyen a tagok és a vidéki tagszövetkezetek küldöttei nagy számban jelentek meg. *Wünscher* Frigyes dr. vezérigazgató ismertette az 1936. üzletév mérlegét, amely 173.000 pengő ingatlan- és berendezés-értékcsökkenési leírás, valamint 151.523 pengő vásárlási visszatérítés elszámolása után 241.549 pengő 26 fillér fölösleggel zárul. A tiszta fölösleg hovafordítása tekintetében a közgyülés elfogadta az igazgatóság ama javaslatát, mely szerint az alapítványi üzletrészek után a tavalyi 2 százalékkal szemben 2 és fél százalék osztalék folyósittassék, a tartalék gyarapítására pedig 25.000 pengő fordíttassék. A központ forgalma nagyarányú emelkedést mutat, mert az 1935. évi 57.238.268 pengővel szemben az 1936. évi forgalom 69.330.760 pengőre rúgott; az emelkedés 21.12 százalék. A központ erőteljes fejlődésével együtt haladt a köteléki szövetkezetek anyagi helyzetének javulása is. A hét értékesítő szövetkezet az elmult évben a Hangya értékesítési osztályának 1935. évi 13.205.336 pengő 82 fillér forgalmával szemben 22.870.091 pengő 43 fillér forgalmat bonyolított le, ami 73 százalék emelkedést jelent. Három értékesítő szövetkezet összesen 131.633 pengő 23 fillér értékesítési visszatérítést folyósított termelő tagjainak. A közgyülés egyhangúan elfogadta az igazgatóság jelentését és az igazgatóságba új tagokul beválasztotta *Máthé* Imre dr.-t, az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatóját és *Mutschenbacher* Emil felsőházi tagot, az OMGE ügyvezető-igazgatóját, a felügyelőbizottságba pedig *Rothmeyer* Imre gazdasági főtanácsost, az OMGE igazgatóját.

A Dunagőzhajózási helyihajójáratai. Az Első Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy a Budapest—Mohács közötti helyihajójáratokat első menettel Budapestről Mohácsra március 24-én, Mohácsról Budapestre március 25-én az egyidejüleg kiadott menetrend szerint megindítja. A helyihajó *Budapest, Ferenc József-hídtól Mohácsra* vasárnap kivételével naponta 12.30 órakor indul és Mohácsra érkezik 22.55 órakor, *Mohácsról Budapestre* naponta vasárnap kivételével 9.30 órakor indul és 3.50 órakor érkezik Budapest, Ferenc József-hídhoz. *Vasárnap* a helyihajó Budapest, Ferenc József-hídtól 8.00 órakor indul és Mohácsra érkezik 18.25-kor; ugyancsak vasárnaponként Mohácsról Budapest felé 8 órakor indul és Budapestre 23.20 órakor érkezik. Ilymódon vasárnaponkon Budapestről kedvező lehetőség van egynapos hajókirándulásra a Budapest—Ordas között fekvő állomásokra. A társaság külön felhívja az utazóközönség figyelmét, hogy hajói Budapestről már *az újonnan épült hajóállomásról, a Ferenc József-hídtól indulnak.*

Épületüveges
GLATZ ANDRÁS
Alapítva: 1864.
Telefon: 1-324-67.
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68 sz. Üzlet: Német-utca 59.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

VÁLLALKOZÁS

A hőanyag-szükséglet ujabb versenytárgyalási eredménye. A főváros útépítő és útkarbantartási munkához a folyó évben szükséges kőanyagok szállításával az út- és csatornaépítési szakbizottság pénteki ülésén foglalkozott és *magáévá tette az ügyosztály javaslatát.* A szállításra javaslatba hozott cégek a következők: Badacsonyi bazaltbánya rt., Csúcshegyi bazaltbánya rt., Zalahalápi bazaltkőbánya rt., Somoskői bazaltbánya rt. es Hofbauer Jak. cég, Dunántúli mész-, tégla- és kőipar rt., Badacsonyvidéki bányák, Somoskővidéki bányák, Sághegyi bazaltbánya rt., Frank István dr., Zinner Manó, Magyar Gazdasági és Kisvasút rt., Solymosi és Farkasmélyi kőbánya rt., Szobi kőbánya rt., Inóczi kőbánya és ipartelepek rt., ifj. Haltenberger Vilmos, Schäffer Károly, Schäffer Andor, Dallos L. István, Klauber és Vajda, Schaffer Antal, Amon Rezső, a Dunakavics szállítására pedig Fleischmann Antal Dunakotró- és gőzhajózási vállalata. Az ajánlatok végösszege *831.587 pengő.*

A repülőtéri út vállalatba adása. Az út- és csatornaépítési szakbizottság március 19-iki ülésén foglalkozott a közforgalmi repülőtérhez vezető út, Balatoni-út és Kőérbereki-út közötti szakasza útépítési munkáinak vállalatba adásával. A március 12-én tartott versenytárgyalásra 12 ajánlat érkezett be. Három pályázó: *Justh* Kornél, a *Somoskői Bazaltbánya Rt.* és *Schäffer* Károly az összes munkanemekre adtak be ajánlatot, míg a többiek csak az előmunkálatokra pályáztak. A szakbizottság magáévá tette a II. ügyosztály javaslatát, amely a munkát *125.274 pengő végösszeggel Just* Kornélnak, mint legolcsóbb és együttal megbízható ajánlattevőnek ajánlja kiadni. A *Somoskői Bazaltbánya Rt.* 137.682 pengő, *Schäffer* Karoly 159.789 pengő végösszegű ajánlatot tett.

Uj versenytárgyalási kiírások

Az óbudai kivezető főút **útrendezési munkálataira** pályázni lehet április 16-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Különböző **textilaruk** (edénytörlő, pohártörlő, lepedő, törülköző) szállítására pályázni lehet április 7-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az altisztek, tüzoltók, javadalmi örök **lábbeli szükségletének szállítására** pályázni lehet április 6-án d. e. 10 óráig (Gyáli-út 3/b).

Az egyenruházott alkalmazottak részére szükséges **nyári ruhák varratási munkálataira** pályázni lehet április 7-én d. e. 10 óráig, a városgazdasági ügyosztályon.

A BSzKRt részére szükséges **rostált dunakavics és homok szállítására** pályázni lehet április 6-án d. e. fél 10 óráig (Akácfa-utca 15. IV. em. 435). Ugyanott **2860 drb talpfa szállítására** pályázni lehet április 6-án d. e. 9 óráig. Ugyanott **1 drb elektromos emelőmacska és 1 drb egyetemes marógép szállítására** pályázni lehet április 6-án d. e. háromnegyed 10 órakor.

Versenytárgyalási megbízások

A budaörsi repülőterhez vezető új út építési munkálatait Just Kornél kapta 125.774 pengőért.

A Bihari-úti szükséglakások **villanyszerelési munkálatait** Hoffer Mihály kapta 4695 pengőért.

Az élelmiszernagyvásártelepi raktárházak építésével kapcsolatos **bádogosmunkát** Molnár András kapta 9140, a **kőfaragomunkát** Kiss József 6790, az **asztalosmunkát** Szauerland Péter 8440 és Kovács Jenő 5847, a **sodronyfonatmunkát** Vass és Kovács 6450, az **üvegesmunkát** Weisz Zoltán 1154 és Jauernik Károly 1253 pengőért.

Beérkezett ajánlatok

A kelenföldi templom **különböző építési munkáira** pályáztak: Nagy Testvérek 253.902, Paulheim és Weninger 254.261, Wagner Gyula 255.199, Bollmann Béla 255.258, Radó Sándor 256.920, Pruscha Ede 261.309, Báthory és Klenovits 263.874, Wohl József 264.383, Wihart Ferenc 268.245, Kapuszta Gusztáv 271.357 pengővel.

A Balatoni-út és Kőérbereki-út **útrendezési munkálra** pályáztak: Just Kornél 125.912, Somoskői Bazaltbánya 137.682, Schäffer Károly 102.289, Borlay Károly 154.074, Heverdle István 97.570, Helfenstein Károly 98.778, Hollós Ferenc 97.884, Obendorfer Rudolf 100.294, Barta Károly 101.430, Erős Nándor 101.689, Neumann Ferenc 103.588, König József 105.398 pengővel.

A Bogár-u. Alsó Törökvész-út és Endrődy Sándor-út közötti szakaszának **útrendezési munkálra** pályáztak: Proczeller Bálint 27.448, Kimberger Géza 27.498, Szabó Sándor 28.569, Obendorfer Károly 28.735, Just Kornél 31.744, Wohl József 32.224, Vértes Albert 32.446, Hajnal Imre 32.975, Helfensteln Ferenc 32.991, Heverdle Károly 33.263, Trugly László 35.085 pengővel.

A Borbolya-u., Bólya-u. és Vérhalom-u. közötti szakaszának **útrendezési munkálra** pályáztak: Miklós Béla 13.825, Krausz Károly 14.734, Friedrich János 14.988, Barta Károly 16.769, Priczeller Bálint 16.552, Heverdle Károly 17.465, Szánthó Ferenc 19.470 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 április 7 — 14. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Budapest újjászületése

Titkos tanácsos, kegyelmes úr lett *Bessenyey* Zénó, a Közmunktanács elnöke. Ezt az ünneplésre és küldöttségek fogadására rendkívüli alkalmas időpontot azonban nem arra használta föl, hogy önmagát tolja előtérbe, hanem arra, hogy nagyszabású, igazán grandiózus terveit ismertette Budapest székesfőváros közönségével. Ezeknek a terveknek az ismertetéséhez sem kellett valami különösen sok beszéd, mert valamennyi olyan, hogy megvalósulásának vágya ott él mindnyájunk szívében, a vágyak és tervek összesége pedig valósággal Budapest újjászületését jelentik. Ahogy egy csomóban látjuk ezeket a vágyakat, terveket, követeléseket, megvalósulás előtt álló kívánalmakat, első pillanatra hitetlenül rázzuk meg a fejünket, vajjon nem markol-e nagyot, túlságosan nagyot a föladatokból a Közmunkatanács népszerű és nagytekintélyű elnöke. Nem kell azonban sokat vizsgálódnuk és mérlegelnünk, mert ha sorra vesszük *Bessenyey* Zénó legközelebbi programjának egyes pontjait, látjuk, hogy valamennyi a közeli realitások légkörében mozog. Nincsenek itt álomképek, nincsenek ábrándok, a Közmunktanács elnöke nem a jövő század regényét akarja nekünk valóságként bemutatni, hanem csak a ma, a holnap és talán a holnapután biztos talajon mozgó cselekedeteit, munkáját tárja elénk.

Mert nézzük csak. Vannak itt a Közmunkatanács elnökének bejelentései között olyanok, amelyek máris megvalósultak. Igy legelsősorban azokról az eseményekről kell megemlékeznünk, amelyek tulajdonképpen szilárd fundamentumot adnak a ma még talán légies, de holnap már szilárd kőtömbökből épülő tervek számára. Ezeknek a fundamentumoknak legelseje az a tökéletes harmónia, amely ma a Közmunktanács és a székesfőváros vezetősége, valamint a kormányzat között fennáll. Elismerjük, hogy az idő követelő parancsa hozta létre ezt a harmóniát, amely azonban még sem születhetett volna meg, ha nincs olyan alkalmas egyéniség, mint *Bessenyey* Zénó, akinek bölcsessége, diplomáciája és jóindulata minden ellentétet úgy szétfoszlatott, mintha soha más nem lett volna, mint halavány köd, amely az első napsütésre felszikkad. Ilyen alapfeltételek mellett azután természetesen lehet dolgozni. De ki is kell használni az időt és alkalmat, mert most kell fölvennünk a versenyt Európa világvárosaival, a Balkán fejlődő és ambicióktól duzzadó nagyvárosaival, amelyek, mint keleti szépségek akarják majd csábitani az idegent, legfőképpen pedig azoknak a körülöttünk fekvő országoknak törekvő fővárosaival, amely országokkal szemben nemcsak egyszerű versenyről van szó, hanem arról is, hogy a magyar kultúrfölényt szemmelláthatóan, elvitathatatlanul bebizonyitsuk.

Mindehhez pedig egy újjászülető Budapestre van szükség. Ujjászülető Budapestre, amelyből eltünnek a zavaró momentumok, a primitívségek, az idejét mult ósdi városrendetlenségek. Hiszen *Bessenyey* Zénó tervei között nem egy van, amelyeket évtizedek óta sürget a főváros egész lakossága. De, úgylátszik, most a jó úton haladunk, mert például negyven éves küzdelem után sikerül megnyitni a Madách Imre sugárutat és megvalósitani a dunaparti gyorsvasutat, vele együtt pedig a Dunakorzó rendezését, mely valamennyi legelsőrendű követelménye annak a városnak, amely egész lelkesedéssel és mérhetetlen áldozatkészséggel hajlandó mindent elkövetni idegenforgalma tökéletesitéséért. Ide tartozik természetesen a világforgalmi attrakciók sorába a Margitsziget szépitése és modernizálása is. A Közmunkatanács kiváló elnöke itt negyedfél milliós beruházást helyezett kilátásba, hogy a szigeten strandfürdőt létesitsen és megalapitsa a magyar Karlsbadot.

Ugyanakkor azonban, amikor az idegen számára épitünk és szépitünk, amikor minden kényelmet biztositunk, akkor nem szabad elhanyagolnunk a városnak a magunk hasznára és szükségletére való fejlesztését sem. Itt elsősorban a hidak megépitésére utalunk. A Boráros-téri híd már épül, az óbudai híd valószinüleg sürgősen követni fogja és ugyanakkor eltünnek majd a halálsorompók is. Mindezt pedig követnie kell az eddig elhanyagolt és a város életétől elszakitott városrészek fölkarolása. Lehetetlen, hogy a kies fekvésü Óbuda, amelynek derék polgársága valósággal kisvárosi életet él, ne legyen összefüggő része a magyar fővárosnak. Óbuda rendezési tervei készen vannak és a Közmunkatanácsban meg van minden akarat, hogy ezeket a terveket végre is hajtsa. Nem szabad azonban megfeledkezni az Andrássy-út meghosszabbitásáról sem, amely nem pusztán szépészeti kérdés, hanem, amely szintén elhanyagolt városrészeket lesz hivatva a város élő szervezetéhez kapcsolni. Mindez benne van *Bessenyey* Zénó programjában, amelyhez csak egyet szeretnénk hozzáfüzni, amit sürgősen kell megoldani és amire a főváros vezetőségének figyelmét éppen a *Fővárosi Hirlap* mai számában hivjuk föl és ez az Andrássy-útnak, ennek a gyönyörü tetszhalottnak újból való életrekeltése. Megmagyarázhatatlan, hogy Budapest büszkesége, az Andrássy-út a házak és lakások modernizálása tekintetében annyira elmaradt, hogy lassan nemcsak a régi előkelő lakosság fog innen elköltözni, hanem a kapukon egymás hátán fogják hirdetni a megüresedett lakásokat. Ez az oka annak is, hogy a Mussolini-tértől a Köröndig ma az Andrássy-út külső képe is tökéletesen lezüllött. Harmadrendü külvárosi üzletek sorakoznak egymás mellé, aminél semmi sem bizonyitja jobban, hogy Budapestnek ez a legszebb utcája valósággal a halállal vivódik.

Itt is tenni kell valamit, aminthogy a Közmunkatanács elnöke és a székesfőváros agilis, nagyvonalú tervekre berendezett polgármestere mindenhol cselekedni akar. Nem azt mondjuk, hogy Budapest újjászületése az itt felsorolt programpontok megvalósitása után már élő valósággá lesz, de hogy az újjászületés útja ez, ezt komoly meggyőződéssel hisszük és tudjuk.

ZSITVAY TIBOR

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

a pártélet erőteljes megindulásáról, a kerületek szervezéséről és a belügyminiszter költségvetési leiratának napirendre tűzéséről

A husvéti szünet elmultával élénken indult meg az élet a Nemzeti Egység Pártjának Esterházy-utcai központjában. Ez az élénk tempó előhirnöke annak a szervezési kampánynak, mely előtt a párt áll. Ezzel egyidejüleg az aktuális várospolitikai kérdések is foglalkoztatják a pártot, mely legközelebb tárgyalás alá veszi a főváros költségvetésének jóváhagyásával kapcsolatban érkezett belügyminiszteri leiratot és a legközelebbi időben sorra veszi a városrendezés egész komplexumát.

Erről a folyamatban lévő és küszöbön álló pártmunkáról megkérdeztük

Zsitvay Tibor dr.-t,

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnökét,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Köztudomású, hogy a Nemzeti Egység Pártja a husvét után *élénkebb szervezési tevékenységet kezd.* Ez természetesen a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjára* is érvényes. A Párt legutóbbi elnöki tanácsi értekezlete letárgyalta mindazokat az intézkedéseket, amelyeket az új szervezési szabályzat alapján meg kell tenni. Ennek következtében én magam tanulmányoztam az egyes kerületek szervezési kérdéseit és a legközelebbi napokban fogok tárgyalni a kerületek politikai vezetőivel, mielőtt az egyes kerületeket illetőleg a konkrét intézkedéseket megtenném.

A legközelebbi pártértekezlet már foglalkozni fog a pártközpont szervezésével kapcsolatos kérdésekkel és lehet, hogy a kerületi szervezés megkezdését illetőleg is fontos határozatokat fog hozni.

Ennek megtörténte után fogja megválasztani minden kerület

a kerületi pártválasztmányt,

amely a kerületi pártszervezeteknek az alkotmányos képviseleti szerve lesz.

— A központi pártszakbizottságok átszervezésével kapcsolatosan fog *újra nagyobb erővel megindulni a pártközpontban az a pártmunka,* amely nem kizárólag az adminisztráció által élénk tárt feladatokkal, hanem

kezdeményezőleg is avatkozik az aktuális fővárosi politikába.

— A legutóbbi elnöki tanácsi értekezletünkön elhatároztuk, hogy támogatni fogjuk *Kertész* Elemér bizottsági tagnak a pártértekezlet jóváhagyásával

a frontharcos törvény sürgetése

érdekében benyujtott határozati javaslatát és kérni fogjuk a főváros illetékes vezetőit, hogy ezt az indítványt *már a legközelebb letárgyaltassa.* A lényege az, hogy *irjon fel a főváros a kormányhoz a frontharcos törvényjavaslatnak még a nyári szünet előtt való letárgyaltatása érdekében.*

Kérdést intéztünk még *Zsitvay* Tiborhoz, hogy mi az álláspontja

a székesfővárosi költségvetés jóváhagyásával

kapcsolatos belügyminiszteri leirat tárgyában.

— A költségvetés jóváhagyása tárgyában intézkedő miniszteri rendelet — volt a válasz — olyan sokféle megfontolást igényel, hogy ezzel egy interjú keretében foglalkozni egyáltalán nem lehet. A legközelebbi időben azonban

ezzel a kérdéssel a maga egészében fog foglalkozni a párt

és ekkor természetesen kifejezésre fog jutni a párt e tárgyban kialakuló álláspontja.

Megkérdeztük továbbá a pártelnököt, hogy a régóta tervezett

városrendezési ankét

lebonyolítására mikor számithatunk.

— Az értekezlet — mondta *Zsitvay* Tibor — előkészités előtt áll és

még a nyári szünet előtt szándékomban van az aktuális városrendezési kérdéseket letárgyaltatni.

Azt, hogy milyen óriási jelentőségü kérdésekről van szó, a legvilágosabban tárja a közönség elé *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnökének a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában legutóbb tartott beszéde, amely az aktuálitás vonalába helyezi a székesfővárosnak mindazokat az égető nagy kérdéseit, amelyek hosszú esztendők óta csak az álmok és tervek birodalmába tartoztak.

A tavasznak tehát erős munkaprogrammal indul neki a párt, amely jótékony befolyását, amely a várospolitikában domináló erővel érvényesül, ezután intenzivebben terjeszti ki a főváros valamennyi kerületére is.

Elkészült az új Tabán 250.000 négyzetméteres parkja

A harmincötnapos tavaszi eső miatt még csak egy kis terület felületi rendezése van hátra – A kertészet idei munkarendje

Amilyen sokáig vajúdott annakidején a régi Tabán lebontásának kérdése, olyan gyors iramban született meg a régiből az új Tabán, ez a pompás oázis, amelyet 250.000 négyzetméternyi területen varázsolt elő a kertészet. Két esztendeig tartott a nagy munka, amelynek körülbelül a végére jutottak. Mindössze 7—8 holdnyi teljesen kiépített területnek felületi rendezése és az idetartozó utak kavicsolása van hátra és

ezzel az új Tabán elkészült,

rövidesen, a nyár elején mindenesetre fel lehet avatni.

Király Kálmán tanácsnok, aki ezt az eseményt a *Fővárosi Hirlap* munkatársával közölte, büszkén tekinthet erre a munkára, amelyet az ő legfőbb irányítása mellett. *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgató vezetésével a fővárosi kertészet példás buzgalommal, szeretettel és sikeresen elvégzett. A munka sikerét biztosította *Szendy* Károly polgármester támogatása és koncepciója, amelynek révén új szépséghez jutott a főváros közönsége és pompás miliőhöz a kialakulás útján haladó *fürdővárosi központ*.

Programszerűleg, példás gyorsasággal haladt ez a nagyszabású munka, amelynek befejező tempójával egyedül *Morbitzer* Dezső igazgató nincs megelégedve.

Harmincöt esős napja volt ennek a tavasznak.

Ha ez elmarad, *már teljesen készen lenne az új Tabán.*

Pár hét mulva azonban az időjárás ellenséges viselkedése ellenére is elkészül a kertészet a még befejezetlen kis terület végső rendezésével. Ennek a területnek nevezetes díszéül készül

a romkert.

A munkálatok közben feltárt római és török korbeli romokat, mint értékes emlékeket ez a romkert őrzi. Az antik stílushoz alkalmazkodva folyondárokkal, szétterülő, repkényszerű növényzettel teszi teljessé ennek a romkertnek hangulatát a kertészet.

Az immár elkészült új Tabán kertészeti rendezésénél figyelemmel voltak arra, hogy *a miliő alkalmas legyen a fürdővárosi központ befogadására.* Az egész terület rendezését, különösen a Keresztutcától a szerb templomig terjedő részét úgy oldották meg, hogy

szállodát, gyógyfürdőt és minden más építményt, ami a fürdőközpont kelléke lehet, egyszerűen bele lehet aplikálni a parkba,

illetve az erre a célra kínálkozó gyepterületekbe.

Ebből a szempontból is sikerült tehát az új Tabán, amely *38 év óta, amikor a Népligetet megcsinálták, Budapest legnagyobb kertészeti munkája.* A Népliget területe ugyan nagyobb, de ott sík és könnyen kezelhető, homokos talajon kellett dolgozni, míg a Tabán köves, agyagos talajával és nem kevéssé az elhordott épületeknek a földben maradt alapjával ugyancsak próbára tette az ásót, a csákányt és a türelmet.

A Tabán tehát elkészült és be van fejezve a *Gellért-hegy északi oldalának*, ennek a Hegyaljaiúttól az Orom-utcáig húzódó 17 holdas területnek kertészeti rendezése is. Állandóan folyik a munka a *Gellért-hegy déli oldalán is*, ennek azonban még sokáig nem lesz vége. A gyorsabb tempó pénzkérdés, de azt a gondolatot, amit itt megvalósítanak, még a mindenható pézzel sem lehet egy-kettőre megoldani. A *Nemzeti Parkhoz*, amelyet Nagy-Magyarország növényzetével népesítenek be, *esztendőkön át folytatandó* növénygyűjtésre van szükség. Már eléggé példázza az eddigi gyűjtés is, hogy milyen szépsége lesz a fővárosnak ez a Nemzeti Park, de még nagy és gondos munkára van szükség, amíg a szép gondolat testet ölt.

Az idei kertészeti program

Ezeken a munkákon kívül folyamatban vannak és részben befejezéshez közel állanak a következő kertészeti munkálatok.

A Tabánban a nagy parkon kívül rendezésre kerül *a tabáni temető*, amelyből a régi nagyok emlékeit őrző *emlékkert* lesz. Az idén a temető egy *részével* végeznek.

Az I. kerületben átalakul a *Horváth-kert*. Az Attila-utcai kerítést lebontják, helyébe egészen alacsony, élő sövény kerül, úgy hogy a kert ezután belekapcsolódik a külső miliőbe. Sor kerül a *Városmajor* középső részének parkozására és a templomépítés miatt tönkretett rész rendezésére. Elkészült a várbeli Jezsuita-lépcső aljában *a sziklakert*. Csupán a padok hiányzanak, hogy a közönség élvezhesse ezt a pompás hatású kertészeti csecsebecsét.

A II. kerületben megkezdődött a *Batthyány-tér* teljes átrendezése. Még a tavasz folyamán készen lesz a munka, amelyet egyelőre az eső hátráltat. Ugyancsak még tavasszal befejeződik a *bimbó-utcai* és *orsó-utcai* járdaszigetek rendezése. Az idei programba tartozik a főutcai Kapucinus-templom melletti tér kertészeti rendezése és padokkal való ellátása.

A III. kerületben az idén elkészül a kertészet a *Bécsi-út* és *Vörösvári-út* találkozásánál levő terület pázsitozásával és ligetszerű kiképzésével, valamint a *Pacsirtamező-utcai* evangelikus templom környékének rendezésével.

A *Horthy Miklós-híd* pesti és budai hídfőjénél nagyszabású kertészeti rendezés készül, amely a híd októberi megnyitására befejezést nyer.

A IV. kerületben a *Belvárosi templom előtti tér* kertészeti rendezése is elkészült még ebben az évben.

Az V. kerületben, *a Szabadság-téren* nagyon érdekes munka folyik. A Bandholz-szobor körül egészen átalakul a tér képe a teljesen modern rendszerű parkozással.

A VI. kerületben a *Ferdinánd-téren*, az új templom körül park készül, amelyet az idén teljesen befejeznek.

A X. kerületben az *Ecseri-úton*, a templom környékének rendezése, amelyet már a múlt évben megkezdtek, az idei tavasszal elkészül.

Fásítás folyik a város különböző részein, így a Csend-utcában, a Sasadi-úton, Fadrusz-, Elek-, Pilsudszky-, Albert-, Bimbó-, Roskovits-utcában, a Szemlőhegyi-úton, a Raktár-, Újvidék-utcában, Álmos vezér-útján és az Őrvezér-utcában. Még a tavasszal befejezik a fásítást, amely emelni fogja a városkép szépségét.

Öt új szoborral és egy emléktáblával szaporodik a budapesti emlékművek száma

Az utóbbi években a tavasz elején állapította meg a főváros közművelődési ügyosztálya azt a programot, amelynek alapján a parkokba és az intim hatású közterekre díszítésképpen szobrokat állított fel. A városszépítést a képzőművészet pártolásával egyesítette ez a program, amelynek végrehajtásával egész sereg, nagyon jó hatású, művészi értékű szobor került kihelyezésre. Az idei szoborprogramról kérdést intéztünk

Némethy Károly dr.

tanácsnokhoz,

a közművelődési ügyosztály vezetőjéhez, aki a következőketmondta:

— Ebben az esztendőben az utóbbi években meghonosított szoborkihelyezési akciókon túlmenő, nagyobb feladatok várnak a székesfőváros részvételével, mindenekelőtt megoldásra. Május elején kerül leleplezésre a főváros nagyszabású szobormüve, *Pásztor János* alkotása,

a Rákóczi-szobor,

amelynek leleplezési ünnepségére vonatkozóan a székesfőváros is megteszi a kellő előkészületeket, annál is inkább, mert a szobrot — tudomásunk szerint — *az olasz királyi pár budapesti időzése alkalmával akarják leleplezni.* A Kossuth Lajos-téren, a Kossuth-szoborral szemben felállítandó emlékmű költségeihez a főváros 20.000 pengővel járult hozzá.

— Előreláthatólag a legrövidebb idő alatt írja ki

a Madách-szobor pályázatát

a szobor-bizottság. A jövő évben már állni fog a szobor, melynek *leleplezése egybeesik majd a Nemzeti Színház százéves jubileumával.* A 80.000 pengő költséggel készülő, Madáchot másfél életnagyságban ábrázoló szobor elhelyezésére vonatkozólag már többféle terv merült fel. A szobor helyére nézve most a *Döbrentei-tér van előtérben.* A kisebb méretű szobor legmegfelelőbb miliője a park és ott az emlékmű a térnek a Tabánra néző parkos részletébe kerülne és vele mindjárt méltó díszhez is jutna az új Tabán.

— A Várban, az Uri-utca és a Szentháromság-utca sarkán a legrövidebb időn belül felállításra kerül

a Hadik-huszárok hősi emlékműve,

amellyel egyúttal *Hadik* generálisnak állítanak emléket. A magyar huszárvirtus megtestesítője lesz a szobor, amelynek alkotója *Vastagh* György szobrászművész. Az elhelyezése a kiszemelt helyen annál is inkább stílszerű, mert ötven-hatvan lépésnyire van attól a palotától, amelyben Hadik generális, mint Buda katonai parancsnoka lakott.

— Még egy emlékmű felállításával szaporodik szobrainak száma. A Városligetnek az Aréna-útra torkolódó területére kerül legközelebb

Csengery Antal szobra.

Az emlékművet *Csiszár* János szobrászművész készíti.

— Nálunk egészen újszerű hatású szobrot lepleznek le a Horthy Miklós-híd felavatásával kapcsolatban

a haditengerészek hősi emlékművét, amely úgy készül, hogy az egyik hídfőt képezik ki szoborrá.

Az emlékmű *a fiumei világítótorony stilizált másolata lesz, Szentgyörgyi* István szoborcsoportozatával.

— Ezeknek az emlékműveknek költségéhez egytől-egyig hozzájárult a székesfőváros, mely ezenkívül a finn—magyar kulturális és művészeti kapcsolatok ápolása érdekében

emléktáblát állit Gallén Kellela Axel, a finnek legnagyobb modern festőművészének emlékére.

A finn festő, aki néhány év előtt halt meg, tanulmányait részben Budapesten végezte és valósággal szerelmese volt a magyar fővárosnak. Számos pompás képet festett Budapestről, főképpen éjjeli hangulatképekben örökítette meg a főváros több részletét. Harminc év előtt került a finn festő Budapestre és az évforduló alkalmából akkori lakóházát jelöli meg emléktáblával a főváros kegyelete.

— A főváros ebben az évben sem hanyagolja el a tereket és parkokat díszítő szobrok kihelyezését. Amíg azonban ezeknek a nagyobb alkotásoknak a kérdése el nem dől, *néhány hónapig nem foglalkozhatik a programszerű szoborkihelyezéssel.*

Uszó strandfürdő és hullámcsárda a Dunán

Az elhatározásokra ösztönző tavasz két vállalkozási terv formájában jelentkezett egyidőben a városházán. Mind a két terv a Dunának a korzó előtti szakaszát akarja kihasználni, pontosan azt a részt, amelyről a Közmunkatanács a hajóállomásokat kitelepítette. Egy érdekeltség a Vigadó előtt felállítandó *uszó strandfürdőre* kér területfoglalási engedélyt. A számítások szerint 400.000 pengőbe kerülne a kávéházzal és vendéglővel egybekötött strandfürdő, amelynek felállításával az érdekeltség megkínálja a fővárost is. A főváros bizonyára nem kér ebből a nagylelkű adakozásból, de a Közmunkatanáccsal egyetemben az *engedélyt sem adja meg a standfürdő felállítására.* Hiszen nem azért telepítették el a korzóról a hajóállomásokat és nem azért viszik el nagy áldozatok árán a villamost, hogy a szabad Duna panorámáját most egy uszó fürdőalkotmány zavarja meg.

A másik terv, amelynek megvalósítására a legnagyobb haltenyésztő vállalkozás kér engedélyt, a már többször felbukkant vízi kávéháznak egy visszakísértő, új változata. Ezúttal *uszó halászcsárdát* akarnak felállítani egy kimustrált, öreg hajón és húsz esztendőre kérik a koncessziót azzal a kecsegtetéssel, hogy a magyar halaknak propagandát, a Dunának pedig idegenforgalmat csinálnak a halászcsárdával. Ehhez a tervhez a gondolatot bizonyára *Madenhaid*, ez a London közelében lévő pompás kirándulóhely adta, ahol a Themze partján *egy óceánjáró hű mását építették meg szórakozóhelynek, kávéházzal, vendéglővel és táncteremmel*, amelyben tengerész-uniformisba öltöztetett pincérek szolgálják ki a vendégeket. A madenhaidi óceánjáró azonban szilárd alapon álló kőépület, míg az uszó halászcsárda a Duna hullámainak kegyére volna bízva és könnyen megtörténhetik, hogy az ötórai tangót a vízben folytatnák a vendégek, ha egyszer-másszor a hullámok megbokrosodnak.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: 13-03-60

Nagy Gyula lakatosárugyár
Budapest, VIII., Köris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

Deficitmentes költségvetés a főváros mintaszerű gazdálkodásában

A belügyminiszter elismerése az előirányzat biztonságáról — Az autonomia szervei rövidesen foglalkoznak a leirattal

A belügyminiszter 99.607/1937. IV. számú leiratában értesítette a székesfőváros közönségét arról, hogy jóváhagyta a törvényhatósági bizottság által hozzá felterjesztett 1937. évi költségvetést. A közgyülés annakidején

5,846.053 pengő hiánnyal zárta a budgetet,

a belügyminiszter azonban arra az álláspontra helyezkedett, hogy *a deficitet a bevételek kedvező alakulása folytán mellőzni lehet.* Ezzel a székesfőváros hosszú idő után újból elérkezett ahhoz, hogy költségvetése deficitmentes, ami teljes mértékben igazolja a székesfőváros vezetőségének minden szempontot kielégítő óvatos gazdálkodását. A belügyminiszteri leirat megállapítja, hogy a kiadások emelkedésével a kiadások csökkenése megfelelő arányban áll és az, hogy a székesfőváros ennek ellenére közel hatmillió pengős deficitet volt kénytelen előirányozni, egyenes következménye a meglehetősen labilis pénzügyi viszonyoknak. Kijelenti a belügyminiszter a leiratban, hogy a költségvetésben

a székesfőváros gazdasági téren a tőle elvárható kötelezettségeknek anyagi erejéhez mérten megfelelt

és az előirányzást úgy a bevételi, mint a kiadási oldalon reális alapokra fektette, sőt a kiadási oldalon talán túlzott biztonsági előirányzást is figyelembe vett. A leirat megállapítja azt is, hogy az óvatos előirányzás mellett

a költségvetésben megvan a kellő rugalmasság,

amely az évközben felmerülhető, előre nem várt kiadások fedezésére is lehetőséget nyujt. Elismeréssel emlékezik meg a rendelet arról, hogy

a személyi kiadásoknál csökkenés nincs,

aminthogy ezt a belügyminiszter maga sem kívánta. A polgármester a közelmultban a mellékilletmények rendezése tekintetében már bizonyos szabályozást végrehajtott, szükséges azonban, hogy ezt a szabályozást a továbbiakban is folytassa. Különös érdekessége a belügyminiszteri leiratnak az a része, amelyben a székesfővárosi tüzoltóság személyzeti kérdéseivel foglalkozik. Megállapítja, hogy mivel a közel hatszázfőnyi legénységi létszámra mindössze tizenhat tüzoltótiszt jut, kívánatos lenne, ha

a főváros a tüzoltótiszti létszámot fokozatosan kifejlesztené,

amit természetesen az alsó állásoknál kell megkezdeni.

Részletesebben *foglalkozik a leirat az inségesek támogatását célzó kiadások problémájával is* és megállapítja, hogy a főváros közönségének az inségenyhítő tevékenység keretébe nem tartozó kiadásokat a jövőben elkülönítve kell előirányozni.

Nehézményezi a leirat azt, hogy a székesfőváros az Idegenforgalmi Hivatal kiadási előirányzatát közel hetvenezer pengővel emelte.

Ezzel kapcsolatban kiköti, hogy az előirányzott kiadási többletet csak olyan mértékben szabad igénybe venni, amilyen mértékben a multévi kiadásokkal szemben eltérő kiadások merülnek fel, de akkor is csak olyan mértékig, amíg ezekre a multévi költségvetéssel szemben megszünt kiadási tételek fedezetet nyujtanak.

Törölte a leirat a házinyomdánál új állásokra előirányzott összeget

azzal az indokolással, hogy a házinyomda tisztviselői létszámát a szanálás során már megállapították.

A belügyminiszter az üzemi gazdálkodás bírálatára térve, optimista felfogásról tesz tanúbizonyságot. Megállapitja, hogy

a valuta-devalváció folytán mintegy 700.000 pengő megtakarítás érhető el, egyben pedig kijelenti, hogy a nagyüzemek községi hozzájárulási összegeit jelentős mértékben emelhetőnek tartja.

Az általa kívánt emelés az Elektromos Müveknél 1,328.000, a Gázmüveknél 500.000, a Vizmüveknél 300.000 pengőt tesz ki, aminek révén

a költségvetésben előirányzott deficites rész máris megszüntnek tekinthető.

Nem járult hozzá a belügyminiszter a forgalmiadórészesedés felemelésére irányuló kérelemhez és hasonlóképpen elutasította azt a javaslatot, hogy a székesfőváros által fizetendő 2 millió pengős államrendőrségi hozzájárulási összeget redukálja.

Behatóan tárgyalja a belügyminiszteri leirat ezután az egyes üzemek költségvetési adatait és ezekkel kapcsolatban megállapítja, hogy

a Beszkártnak maradéktalanul be kell tartani a szanálási rendelkezésekben foglalt határozmányokat,

mert csak ezen a réven remélhető, hogy a közlekedési vállalat a jelenlegi stagnálásból kijutva, eljuthat az új fejlődéshez.

A költségvetési leirat záradékában a belügyminiszter nyomatékosan figyelmébe ajánlja a polgármesternek azt, hogy *mielőbb rendezze a székesfőváros közönsége és a gazdaközönség szempontjából egyaránt nagy jelentőségü városi vám- és vágóhidi díjkérdést.*

Az Andrássy-út rejtélye

Miért nem modernizálják a megépítésük óta változatlanul álló, ósdi berendezésü bérpalotákat?

A tatarozási adókedvezmény hatása a főváros sok helyén meglátszik. Úgy a városfejlődési szempontból nem közömbös homlokzatok felújítása, mint a belső átalakítások terén sok jó munkát végeztettek el a háztulajdonosok. Szinte csak egy útvonala van a fővárosnak, amely mintha ki lenne rekesztve az adókedvezményből, olyan mozdulatlanul maradt meg eddigi mivoltában: az *Andrássy-út.* Bérpalotái úgy állanak ma is, ahogyan egykor megépítették, a modern kor szellője, amely korszerű átalakítást sürget az elavult épületeken, ide nem jutott el.

Ez a probléma, amely — éppen az Andrássy-út előkelő jellegénél fogva — magára a fővárosra nézve sem közömbös, foglalkoztatja

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági tagot,

aki, mint értesülünk, legközelebb *az illetékes fórumok előtt is szóváteszi az Andrássy-úti állapotokat.* Ebből az alkalomból kérdést intéztünk hozzá és a következő érdekes választ kaptuk:

— Egész érthetetlen és a háztulajdonosok anyagi érdekeinek szemszögéből nézve is alig megmagyarázható, hogy akkor, amidőn a főváros lakossága mind nagyobb és nagyobb számban cseréli fel régi, elavult lakását a mai kor igényeinek megfelelő levegősebb és higiénikusabb, modern lakással, a főváros kétségtelenül legszebb útvonalán, *az Andrássy-úton épült bérházak tulajdonosai, mit sem törődve a korszerű igényekkel, a homlokzati tatarozáson kívül házaikon semmiféle egyéb átalakítási, vagy javítási munkálatokat nem végeztetnek.* Amilyen megnyerők — egykettő kivételével — külső homlokzatukban ezek a bérházak, *olyan szomorú képet nyujtanak akkor, ha azokat lakályosság, modern kényelem és higiénia szempontjából vesszük szemügyre.* Bizonyára el sem hiszi az utcán járókelő közönség, hogy a szép Andrássy-úti házak, vagy akár paloták jó egynéhányában még mindig a melléklépesőházak mellett csak sötét folyosókon megközelíthető helyen vannak elhelyezve a legnimimálisabb igényeket sem kielégítő, úgynevezett közös *W. C.*-k. Azt sem hinné el az ember, hogy *számos lakásban nincs fürdőszoba* és ahol van, régi, elavult, cirádásan kimázolt bádog fürdőkádakkal van felszerelve, aminek hátrányát alig pótolják a virágos csempékkel díszített falak.

— Elismerjük, hogy a szobák alapterületei és főképpen magassági méretei olyanok, aminők a modern házakban csak nagyon ritkán találhatók, *a lakásrészek összefüggése, a lakószobák és mellékhelyiségek közötti kapcsolatok azonban már annyira ósdiak és kényelmetlenek, hogy a mai kor igényeit a legkisebb mértékben sem elégítik ki,* de még kevésbé felelnek meg ezeknek az igényeknek a lakások úgynevezett *egészségügyi berendezései: az elavult fürdőszobák, W. C.-k és az alkalmatlanul épített konyhák.* Hatalmas, többkarú, díszes boltozatokkal alátámasztott szép lépcsőházak csak arra szolgálnak, hogy a turisták a város falain belül is edzhessék tüdejüket és izmaikat. *Felvonóknak — néhány ház kivételével — nyomát sem látjuk,* noha ezekben az épületekben egy-egy emelet magassága csaknem kivétel nélkül öt méter körül van.

— Nem értjük a háztulajdonosakat és nem tudjuk megállapítani az okát annak, hogy akkor, amikor évek óta módjukban lett volna a modernizálási és tatarozási, egészen különleges adókedvezménnyel élve házaikat úgy a lakályosság, mint a higiénia szempontjából a mai kor igényeinek megfelelően átalakítani és rendbehozni, *miért nem éltek ezzel a háztulajdonosok számára nagy anyagi előnyt biztosító adókedvezménnyel.* Nem értjük pedig azért, mert — tudomásunk szerint — a modernizált házakban egyfelől lényegesen kevesebb az üres lakás, másfelől a lakbérek nagysága is még a modernizálási költség figyelembevétele esetén is számottevően nagyobb, mint az elavult, ódivatú lakások házbére.

— Ha talán az Andrássy-úti háztulajdonosokat az a kényszerítő körülmény akadályozza meg a modernizálási és tatarozási adókedvezmények igénybevételétől, hogy az ehhez szükséges kölcsönt csak elsőhelyi táblázás esetén van módjukban igényelni, úgy az illetékes hatóságoknak sürgősen gondoskodniok kell arról, hogy a fővárosnak ezen a legszebb, reprezentatív útvonalán *akkor is lehetővé tétessék a házak modernizálása, ha ezeken az ingatlanokon bizonyos mennyiségü egyéb kölcsön is be van táblázva.* Nem lehet fővárosi érdek az, hogy Budapest legszebb útján lévő, különben külsejüket illetőleg mutatós paloták ne elégítsék ki lakóik igényeit olyan értelemben, ahogyen azt a ma embere lakásától joggal elvárhatja és nem lehet érdek az a könnyen bekövetkezhető látvány, hogy az Andrássy-úton majd egyre több és több üres lakást hirdető cédulák rikítsanak a kapukon. *Ennek az Andrássy-úti problémának megoldásán mindenesetre gondolkodni kell,* legközelebb magam is módot keresek arra, hogy *a főváros megfelelő fórumai előtt és a közgyűlésen erre a figyelmet felhivjam és elősegítsem azt, hogy a tarthatatlan állapotokon, amelyeket a szép homlokzatok lepleznek, sürgősen segítsünk.*

— Van még egy jelenség az Andrássy-úttal kapcsolatban, amelyet ugyancsak nem tudunk megérteni. Ez nem az egész Andrássy-útra, hanem a *Mussolini-tértől a Köröndig terjedő útszakaszra* vonatkozik. Egymásután sorakoznak itt a bérpaloták, amelyeket *ósdi, vagy pedig primitiv hatású üzlethelyiségek éktelenítenek el,* olyanok, amilyeneket ma már csak a harmadrendü mellékutcákban látunk. Ma, amikor portálék, kirakatok és hatásvilágítás terén hatalmas versenyre kelnek a főváros üzletei, éppen *az Andrássy-útnak ez a része mutat ezen a téren nagyközségi nivót.* A bérpalotákban sok tehetős ember lakik, akiknek finomultabb igénye van és vásárlási kedvüket bizonyára nem fokozzák ezek az üzletek, amelyek a modern idők követelményeiről nem vesznek tudomást. Ez a második Andrássy-úti rejtély, amelyre feleletet szeretnék kapni, de felelet helyett mégis jobban szeretnék az előkelő útvonalhoz méltó üzleteket látni.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60. Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

„Mindaz, amit tervezünk, nem az álmok világába tartozik"

Bessenyey Zénó, az új titkos tanácsos Budapest új képéről, a tiszteletére rendezett vacsorán

Bessenyey Zénó dr. országgyűlési képviselőnek, a Közmunkatanács elnökének a kormányzó a *titkos tanácsosi* címet adományozta. A kitüntetés — mint ezt Bessenyey Zénó egy ünneplő körben kijelentette — azért tölti el különös büszkeséggel, mert nem életének valamely nevezetesebb fordulópontján érte jutalomképpen, hanem elismerésül jutott ki neki *a munkáért*, amelyet egész lelkével folytat és amelyet most legfelsőbb helyen is méltányoltak. Vele együttérezve így méri mindenki ezt a kitüntetést. Bessenyey Zénó egyébként is érdemes közéleti pályája során azzal a másfél esztendővel szerzett reá érdemet, amelyet a Közmunkatanács élén töltött. Szinte határtalan ügyszeretettel és ambícióval vette át magas hivatalát és mint az elmúlt másfélesztendő mutatja, az ambíció jogosult volt, mert rátermettségét fényesen beigazolta. Az alkotások egész sora beszél erről és nem csak ígéretnek, hanem reális valóságnak tetszik az ő kezdeményezésében az a sok nagy koncepció, amelyet a megvalósulás útjára elindított és amellyel a fővárost és az egyetemes nemzeti érdeket szolgálja.

A rövid idő alatt *nem csak alkotott, hanem másokat is alkotásra ösztönzött*, hitet ébresztett a munka iránt, *közhangulatot teremtett* és széles rétegek érdeklődését keltette fel olyan kérdések iránt, amelyektől eddig a közfigyelem távol állott. És megcsinálta a csodát: *népszerűvé tette a Közmunkatanácsot*, amelyet addig valami komor válaszfal határolt el az élettől. Kinevezése napján ezt úgy fejezte ki a *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozatában, hogy *kinyitja a kaput*, nem csinál titkot abból, ami nyilvánosságra való, vagyis, beengedi az életet a Döbrentei-téri palotába. Ez a bevonult élet győzedelmeskedett most, amikor *Bessenyey* Zénó kegyelmes úr lett és ezúttal nem a szokásos megjegyzés az, amely elmondatja velünk, hogy kitüntetésének mindenki örül a Közmunkatanácstól és a város parlamentjétől az angyalföldi szegénységig, amelynek mint városatya melegszívű gondozója.

*

Az ünneplésből, amellyel *Bessenyey Zénó* dr.-t ebből az alkalomból elhalmozták, méltóan vette ki részét a *Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezte*, mely csütörtökön ünnepi vacsorát rendezett tiszteletére. A Esterházy-utcai központban tömegesen gyülekeztek össze a párt tagjai élükön *Zsitvay* Tibor dr. elnökkel. Résztvett a vacsorán *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester. *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, *Fodor* Sándor miniszteri osztályfőnök, *Holl* Gyula osztálytanácsos és *Münnich* Aladár ország középítési tanácsos, a Közmunkatanács képviseletében és a párt tagjain kívül számos vendég. A megjelentek soraiban voltak:

Usetty Béla, *Terbócz* Imre, *Pőzel* István országgyűlési képviselők, *Bódy* László, *Rosta* János, *Horony-Pálfi* Aurél tanácsnokok, *Honthy Haidekker* János és *Vigyázó* Géza elöljárók, *Flaxmayer* József főjegyző, *Andréka* Károly, *Becsey* Antal, *Bényi* Károly, *Burchard-Belaváry* Rezső, *Deményi* Aladár, *Dongó* Orbán, *v. Egerváry* Tibor, *Gazdy* Jenő, *v. Hajnóczy* Béla, *Hegedüs* Bertalan, *Hencz* Lajos, *v. Juhász* Jenő, *Katona* János, *Kállay* Tamás, *Kövesligethy* Miklós, *Orova* Zsigmond, *Staub* Elemér, *Sárkány* Ferenc, *Tóth* Gábor, *Vályi* Lajos törvényhatósági bizottsági tagok, *De Sgardelli* Caesar körleti elnök, *Hoór Tempis* Mór egyetemi tanár, *Morvay* Zsigmond, *Huber* Vilmos, *Hrisch* Sándor, *Baitz* József, *Timár* József, *Balogh* Sándor esperes, *Füredy* Lajos, *Fülöp* Endre, *Wéber* Sándor és még nagyon sokan mások.

Zsitvay Tibor dr.

elnök üdvözölte rendkívüli melegséggel *Bessenyey* Zénót a párt, mint nagy család nevében. Méltatta pályafutását, mely alatt mindig *a becsület, tisztesség* és *rátermettség* tanujeleit szolgáltatta. Nagy örömmel fogadta annak idején a párt a Közmunkatanács elnökévé való kineveztetését, mert nagy reménységgel eltelve várta Bessenyey munkásságának eredményét. Számolni kellett azzal is, hogy felelősségteljes nehéz állásában sok kritika fogja érni. Nagyon sokan vannak, akik azt hiszik, hogy ezt az állást egyedül ők tudják jól betölteni és ezért a gáncs és féltékenység mindig résen áll. Bessenyey Zénó azonban, bár nem mérnök, megmutatta hivatottságát és rátermettségét, mint a Közmunkatanács elnöke is teljességgel beváltotta a személyéhez fűzött reményeket. Bebizonyította, *hogyan lehet az egyetemes nemzeti érdeket szolgálni és ugyanakkor a főváros érdekeit is száz százalékosan kielégíteni.*

Megkapóan emlékezett meg ezután a szónok az ősi Bessenyey nemzetségről és nagy *Bessenyey* Györgyről, akinek nevéhez méltó utód Bessenyey Zénó.

Lelkes éljenzés és taps fogadta a beszédet, amely után *Sommer* László a Belvárosi Kör nevében üdvözölte Bessenyey Zénót és tolmácsolta *Kállay* Miklósnak, a Kör elnökének üdvözletét.

Bessenyey Zénó dr.

emelkedett ezután szólásra és hálás köszönetet mondott az ünneplésért.

— A legmagasabb kitüntetés — mondotta többek között, — amely másfélévi működésem után ért engem, azt a hitet kell, hogy keltse bennem, hogy *a legmagasabb körök is megelégedéssel látják azt a munkát, amit végeztem* és erőt és biztatást kell merítenem belőle arra, hogy továbbhaladva az eddigi úton, mindent elkövessek fővárosunk fejlesztése és szépítése érdekében. Abban a munkakörben, amit vállaltam, belevittem teljes erőmet és lelkesedésemet. Nemcsak abban láttam és látom hivatásomat, hogy esztétikailag szépítsük a fővárost és munkát adjunk sok szegény embernek, hanem abban is, hogy *belevigyük a főváros közönségének lelkébe az optimizmust, a szebb jövő felé való törekvés érzését.*

— Amikor a Közmunkák Tanácsának elnöke lettem, sokan a halálharangot kongatták a Közmunkák Tanácsa felett, azt hangoztatták, nincs rá szükség, nem teljesíti feladatát. Legelső kötelességemnek tartottam, hogy *kiemeljem a Tanácsot abból a légüres térből, melyben volt* s ehhez helyre kellett, hogy állítsam a teljes összhangot és bizalmat a főváros vezetőivel és autonómiájával. Ez teljes mértékben sikerült is.

— A teljes összhang és bizalom helyreállásának következménye volt, hogy valóravált a főváros régi álma, a *Madách-sugárút*, a *dunaparti körző* s a *dunaparti gyorsforgalom* megvalósulása, ami megkezdődött a hajóállomások kitelepítésével. Közvetlen megvalósulás előtt áll az *Andrássy-út meghosszabbítása.* Elkészítettük a *Boráros-téri híd* pesti és budai feljáróját, reméljük, nemsokára sor kerül az *óbudai hídra* és *egész Óbudának szabályozására.* Előkészítés alatt áll a *vasuti pályaudvarok új elrendezése*, a *hálósorompók végleges megszüntetése.* A *Margitszigeten* egyedül több mint három és félmillió pengőt ruháztunk be ebben az esztendőben. Ha arra gondolok, hogy amellett a több mint *hatmillió pengős beruházás* mellett, amely a Közmunkák Tanácsát, legalább *tizenöt-húszmillió pengős magánberuházással* számolhatunk a Közmunkák Tanácsának kezdeményezésére, nyugodtan elmondhatom, hogy nagy munkát végeztünk. Mindaz, amit tervezünk a jövőben, *nem az álmok világába tartozik, hanem közvetlen megvalósulás előtt áll.*

Bessenyey Zénó ezután köszönetet mondott *Zsitvay* Tibornak, a párt elnökének, *Karafiáth* Jenő főpolgármesternek és az egész pártnak azért a támogatásért, amellyel az eddigi eredményes munkáját lehetővé tették.

Percekig zúgott a lelkes taps és az éljenzés, amikor *Bessenyey* Zénó befejezte beszédét.

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: I—460—85.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-80.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

A legmodernebb butoroktól az épületasztalosi munkán keresztül a legcsekélyebb javításig minden munkát készít
Gregus János
asztalos
BUDAPEST, VI., BENCZUR-UTCA 1. SZÁM.
Bejárat a Felsőerdősor oldalon. Telefon: 12—63—47.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

HÍREK A PÁRTBÓL

Bessenyey Zénó ünneplése. A Lipótvárosi Polgári Kaszinó Berlini-tér 5. számú helyiségében április 14-én, szerdán este fél 9 órakor társasvacsora keretében ünnepséget rendez *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke tiszteletére abból az alkalomból, hogy a kormányzó titkos tanácsosi címmel tüntette ki.

Három képviselői beszámoló. Vasárnap délben a Kőbányai Kaszinó színházternét zsufolásig megtöltő közönség előtt tartották beszámolójukat *Usetty* Béla dr., *Pőzel* István dr. és vitéz *Tóth* András dr., a Nemzeti Egység Pártjának budapest-délkerületi országgyülési képviselői. *Dongó* Orbán kerületi elnök üdvözlő beszéde után *Usetty* Béla mondta el beszámoló beszédét. Uj világ van alakulóban, mondotta, *uj világot akarunk teremteni* a sokat szenvedett magyar földön is, de ehhez szükséges, hogy a nemzet minden tagja teljes erejével támogassa a kormányt és a törvényhozást a legnagyobb problémák megoldásában, amelyek között első helyen áll *az ifjúság elhelyezésének kérdése.* Ezután részletesen ismertette a legújabb törvényalkotásokat és városrendezési kérdéseket. *Pőzel* István méltatta a magyar külpolitika sikereit, majd azt fejtegette, hogy *Darányi* Kálmán miniszterelnök továbbra is biztosítani fogja az ország rendjét és nyugalmát. *Tóth* András az ideális társadalmi egységről beszélt, amely úgy kifelé, mint befelé a sikert szolgálja.

A XIII. kerületi pártkör április 18-án műsoros estét rendez, érdekes programmal. 11-én tea-est lesz a pártkörben, 25-én pedig társaskirándulásra viszi tagjait a pártszervezet agilis vezetősége.

Fogadóórák a kerületekben

— Április 7-től 13-ig —

I. kerület (Déli vasut). Tóth Gábor törvhat. biz. tag és Hoór-Tempis Mór ker. elnök minden pénteken este 7—8 óráig.

V. kerület (Hold-u. 9). Dési Géza dr. törvhat. biz. tag irodájában (Báthory-u. 5.) minden hétfőn este 6—8. Krompaszky Miksa ker. elnök minden szerdán, Fábián László dr. ker. alelnök minden pénteken, Varannai István ker. alelnök minden hétfőn, valamennyien 6—7 óráig.

VII. kerület (Erzsébet-körút 1). Pesthy-Müller József Leó törvhat. biz. tag minden csütörtökön irodájában (Kádár-u. 4.) d. e. 10—11 óráig. De Sgardelli Caesar ker. elnök, aki naponta d. e. 11—12 és este 6—8 óráig fogad, jelenleg távol van. Szilágyi Jenő üv. alelnök naponta d. u. 1—2 és este 7—8, tanügyi kérdésekben Bernáth István dr. üv. igazgató minden hétfőn este 6—8, Rendek Károly dr. ker. alelnök, jogi tanácsadó minden pénteken este 6—7, adóügyi tanácsadás minden szerdán este 7—8 óráig.

VIII. kerület (Baross-u. 79). Usetty Béla dr. országyül. képviselő 7-én este, v. Tóth Gábor dr országyül. képviselő 13-án, Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, Füredy Lajos biz. póttag 7-én, Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn, valamennyien este 7—8. Altorjay Sándor adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6 óráig. — Pártnap minden hétfőn este háromnegyed 8 órakor.

IX. kerület (Üllői-út 116/b). Usetty Béla dr. országyül. képviselő minden szerdán d. u. 1—3 és csütörtökön este 9—10, Szentesi József törvhat. biz. tag minden hétfőn este 8—9, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag minden hétfőn estee 9—10, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag (Angyal-u. 24) minden pénteken este 7—8, Stéger Béla dr. jogi tanácsadó minden szerdán és szombaton d. u. 2—3 óráig. — Pártnap hétfőn és csütörtökön.

X. kerület (B.-Jászberényi-út 2). Pőzel István dr. országyül. képviselő 7-én, v. Tóth András dr. országyül. képviselő 9-én, Dongó Orbán törvhat. biz. tag, ker. elnök minden csütörtökön, valamennyien este fél 7 órakor, Halter Károly törvhat. biz. tag irodájában (Füzér-u. 13.) naponta d. e. 11—1 óráig. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7). Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8, Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8. Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órája minden hétköznapon — szombat kivételével — d. u. 5—8 óráig, állásügyekben csak kedden és pénteken. — Pártnap minden csütörtökön este 6 órakor.

XII. kerület (Déli vasut). Hencz Lajos dr. törvhat. biz. tag minden csütörtökön este 6—8, v. nemes Juhász Jenő dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn este 6—8 óráig.

XIII. kerület (Mohács-u. 6.) Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 13-án, Fülöp Endre ker. elnök 7-én, Babicz Gyula biz. póttag 8-án, valamennyien este 6—7 óráig. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

XIV. kerület (Thököly-út 167). Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat. biz. tagok minden pénteken este 7—8 óráig.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, terves, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

WIHART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

Fülöp Dezső
épitőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

Magyarok a városok párisi világparlamentjében

A Magyar Városok Szövetségének közgyülésén tanulmányozzák az aktuális problémákat az európai városok polgármesterei

A főváros polgármesterének elnöklése mellett működő *Magyar Városok Országos Szövetsége* június 11. és 12. napján *rendkívüli közgyülésen foglalkozik a magyar városi polgárságot legközelebbről érintő kérdésekkel.* Első ízben kerül arra sor egész Európában, hogy a városok hivatalos érdekképviselete *kiterjeszti figyelmét az egyes közületek problémáin túl a közületeket alkotó polgárok szempontjaira is.* Rendkívül figyelem előzi meg a júniusban megtartandó rendkívüli közgyülést és a *Városok Szövetségéhez* már az előzetes hírek alapján is *számos külföldi érdeklődés futott be.* A nemzetközi városszövetségben helyet foglaló különböző országbeli szövetségi tagok közölték a *Magyar Városok Országos Szövetségének* elnökségével, hogy a rendkívüli közgyülésen részt kívánnak venni, hogy *saját hazájukban is időszerűnek tartják a hasonló irányú nagygyülés megtartását.* A *Szövetség* gondoskodott arról, hogy a rendkívüli közgyülésen ne csak a hivatalos előadók, — akiket egyébkégt az ország legismertebb várospolitikusai közül kértek fel. — ismertessék álláspontjukat, hanem

a városok ügyintézésében résztvevő törvényhatósági bizottsági és képviselő-testületi tagok is megjelenjenek

és hozzászólásaikkal előbbre vigyék a városi polgárságot közvetlenül érdeklő problémákat. Az általános gazdasági helyzet megvitatásán kívül *napirendre kerül ezen a közgyülésen a szociálpolitikai kérdések egész halmaza,* az idegenforgalom valamennyi problémája az adózás kérdése és *általában minden olyan irányú tevékenység, amely összetevője a városi polgár mindennapos életének.* A nagy anyagra való tekintettel két egymásután következő napon lesz a közgyülés tanácskozása, amely *Szendy* Károly polgármester intézkedése folytán *a nagy befogadó képességű újvárosházi közgyülési teremben fog lezajlani.*

Ugyanezen a közgyülésen számol be az elnökség azokról az előkészületekről is, amelyeket a városok nemzetközi szövetsége által június 24. és 25. napján Kölnben tartandó értekezletre, illetve a július 5—13. között Párisban tartandó nemzetközi értekezletre vonatkozóan tett. A kölni értekezleten *a belvizi hajózás és a helyi kikötők problémái kerülnek a városok világparlamentjének megvitatása alá,* a párisi kongresszus tanácskozásai pedig két főtémakört ölelnek fel.

Az egyik a városi levegő füsttartalmának csökkentésére, a másik a nagyvárosoknak tejjel való ellátására vonatkozik.

A székesfőváros a párizsi nemzetközi értekezleten éppúgy képviselteti magát, mint a legtöbb magyar nagyváros. A *Magyar Városok Országos Szövetségének* delegációja élén maga *Szendy* Károly polgármester jelenik meg a francia fővárosban, a székesfővárost pedig rajta kívül *Salamon* Géza dr. közegészségügyi tanácsnok fogja képviselni. A székesfőváros bakterológiai intézete, amelynek kitünő igazgatója, *Schef-Dabis* László *nemzetközi viszonylatban is nagy érdeklődést keltő* szakszerű tanulmányokat végzett a nagyvárosok levegőjének füsttel való fertőzöttségéről, továbbá a székesfőváros közegészségügyi ügyosztálya a tejkérdést illetően máris jelentékeny előhaladást tett azoknak az előterjesztéseknek elkészítésénél, amelyet *a magyar delegáció részéről a nemzetközi tárgyaláson fel fognak tárni.*

A párisi nemzetközi kongresszuson a résztvevőknek alkalma nyilik az elmondottakon kívül arra, hogy tanulmányozzák *a kislakásépítő tevékenységet* és megismerkedjenek *Nagy-Párizs valamennyi községi berendezkedésével.* A tárgyalásra kerülő anyagok fokozott jelentőségére való tekintettel a *Magyar Városok Országos Szövetsége* rendkívül kívánatosnak tartja, hogy *a magyarországi városok minél számottevőben* képviseltessék magukat és hogy ezt a célt minél hathatósabban szolgálják, elhatározta a *Szövetség* elnöksége, hogy *a lehető legnagyobb kedvezmények elérése céljából saját hatáskörében rendezi meg a párisi nemzetközi városkongresszusra való utazást.*

A főváros jól tudja, hogy a szükséglakásoknak a városszéli telep mintájára történő felépítése *nagyobb áldozatokat kiván* a bárkaszárnya-rendszerű megoldásnál, tisztában van azonban avval is, hogy *ezen a réven a megélhetésre tágabbkörű lehetőségeket tud biztosítani a nagy város szegény embereinek.*

Szendy Károly
polgármester

legutóbbi külföldi tanulmányútjainak tapasztalatait igyekszik hasznosítani akkor, amikor a város közművekkel már ellátott külsőbb részein *kertes kislakásos telepeket óhajt életre hívni.* Az

a körülmény, hogy a főváros hitele teljesen sértetlen, szélesköru lehetőségeket biztosít Budapestnek egy esetleges újabb hitelmüvelet lebonyolításánál.

A polgármester meggyőződése szerint a *magántőke mobilizálásával* és a székesfőváros felügyelete alatt álló konzorcium útján kellene megvalósítani *a tipikus munkás lakótelepek felépítését.* Ezeknek a házaknak

gazdája nem a székesfőváros lenne, hanem az építtető részvénytársaság

megfelelő összegü, hosszúlejáratú hitel biztosítása révén *egészen olcsó lakbértörlesztés mellett bocsátaná a házak lakóinak az ingatlanokat örök tulajdonába.* Legelsősorban azok a munkások jönnek ennél az akciónál számba, akik az életben *el tudtak helyezkedni* és nemcsak jelen fizetésük folyamatossága biztosítja számukra azt, hogy a ma házbérre fizetett összegeket az új otthonukul szolgáló épületek árának törlesztésére fordítják. Ezen a réven *nagyszámú, olcsóbérü kislakás szabadulna fel és*

a székesfővárosnak módjában állana a barakktelepek lebontása után hajléktalanná váló kereset-nélkülieket a mai költséghez képest aránylagosan olcsóbb árakon ezekbe elhelyezni.

A gazdasági viszonyok remélhető javulása fokonkint fogja megszüntetni a munkanélküliséget és így *mindinkább csökkenő számot mutatnának azok a budapesti lakósok, akik ma még önerejükből képtelenek a lakbéreket megfizetni.* A polgármester erősen bízik abban, hogy

a magánvállalkozás kellő hatósági garanciák mellett hajlandó résztvenni az új kislakásépítési akcióban

és átérti azt is, hogy az ilyen munkáslakótelepek építésére fordított összegek *éppen úgy meg fogják hozni gyümölcsüket, akár a szállodaépítések, vagy más tőkebefektetési alkalmak.* Ha a székesfővárosnak sikerül megvalósítania a munkáslakótelepek fenti elvek szerint való kialakítását, akkor egészen bizonyos, hogy *Budapest hatalmas lépésekkel jutott közelebb a modern nyugati nagyvárosok gyakorlati szociálpolitikájához.*

Értesülésünk szerint az autonómia szervei *általánosságban kedvezően fogadják a polgármester idevonatkozó elképzeléseit,* ezenkívül a magántőke részéről is történtek már komolyabb érdeklődések. A munkáslakásépítő akció lebonyolítása természetesen nem történhetik meg egy-kettőre, bizonyosnak látszik azonban, hogy amennyiben a hajlandóság megvan a tőkeérdekeltségek részéről is, úgy *még* abban *az esztendőben a konkrét megvalósulás stádiumába lép a munkáslakások felépítésének kérdése.*

Nyugati mintára munkásházakat építenek

Szendy Károly polgármester magánérdekeltséggel kívánja felépíttetni a családi házakat — A hatóság garanciája mellett megürült lakásokba kerülnek a lebontandó barakktelepek lakói

A nagyhetet követő csütörtökön, majd folytatólag szombaton újra összeült a polgármester elnöklésével működő tanácsnoki értekezlet, hogy megvitassa mindazokat a kérdéseket, amelyek a legközelebbi jövőben a székesfőváros közigazgatását foglalkoztatni fogják. Rendkívül nagyjelentőségü ügyeket vitatott meg a tanácsnokok prémiuma és tudomásul vévé azokat az alapelveket, amelyeket a polgármester az egyes kérdésekről elfoglal, a tanácsnokok *nyomban megkezdték ügyosztályaikban az előkészítés munkáját, hogy a szóbanforgó problémák mielőbb az autonómia törvényes szervei elé kerülhessenek.*

Különös érdeklődésre tarthat számot a székesfőváros egész közönsége előtt *a szükséglakások végleges rendezési terve.* Ezidőszerint még két gazdája van a Budapest területén lévő szükséglakástelepeknek, amelyeknek tekintélyes része *közvetlenül a háború utáni időkben létesült.* Az állam kezelésében 12 barakktelep van, a többi a székesfőváros ügykörébe tartozik kezdettől fogva. A kormány óhajára

a székesfőváros május 1-étől kezdve saját kezelésébe veszi az állami barakktelepeket is,

nem elégszik azonban meg azzal, hogy ezzel jogköre bővüljön, hanem *gyökeresen kívánja megoldani az egész szükséglakás problémát.* A május 1-én átvételre kerülő barakktelepek szinte kivétel nélkül a háború idejében épültek. azzal a rendeltetésel, hogy szükségkórházaknak adjanak otthont és építésük alkalmával természetesen *senkisem gondolt arra, hogy azok a háború kitörését követő 23-ik esztendőben is fenn fognak állani.* Ez meglátszik a barakktelepeken is, amelyek semmiképpen sem felelnek meg a modern követelményeknek és *fenntartásuk legfeljebb ideig-óráig lehetséges.* A deszkaépületek javarésze *elkorhadt,* magábaszívta a nedvességet, tisztántartani ezeket a faalkotmányokat *úgyszólván lehetetlen,* óriási nehézségekbe ütközik a fűtés és mindezek a körülmények azt eredményzik, hogy *a barakktelepek lakói a legnehezebb és semmiképpen sem tűrhető helyzetben van.* A székesfőváros folyó esztendei költségvetésében

400.000 pengő van biztosítva a szükséglakástelepek fejlesztésére.

Ebből az összegből természetszerüen nem lehet kicserélni a jelenleg szinte már használhatatlan épületeket újakkal, viszont, mint

illetékes helyről

értesülünk, a székesfőváros vezetősége *nem is gondol arra, hogy a szükséglakás telepeknél a jövőre vonatkozóan is fenntartsa az eddigi rendszert,* amelynek sokkal több a hátránya, mint az előnye. A polgármester elképzelése szerint

minden felesleges habozás nélkül követni kell a külföldi nagyvárosok szükséglakás-építési politikájának alapelveit és meg kell szüntetni az úgynevezett nyomortelepeket,

amelyek *a legtávolabbról sem szolgálják kielégítően a bennüklakó szegénysorsú lakosság érdekeit.*

Külföldi nagyvárosok jól bevált rendszerei bizonyítják, hogy a gazdasági nehézségek ellenére *meglehet találni a megoldást a hajléktalanok, vagy könnyen hajléktalanná válható szegényebb elemek elhelyezésére.* A külföldi rendszer teljesen ellentétben áll a Budapesten ma dívó szisztémával, mert a hatósági támogatásra szoruló egyéneket

nem kaszárnyaszerű lakótelepeken juttatja fedélhez, hanem biztositja számukra a családiházak előnyeit.

Telek, családi ház, villa és bérház
vételénél — eladásánál forduljon
Horváth Jenő
ingatlanirodájához, II., Keleti Károly-utca 1. sz.
Telefon: **1-557-45.**

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Száz angol diákleány szórakozott az ünnepi héten a magyar fővárosban

A legkedvesebb, legpoétikusabb idegenforgalomban volt része néhány napon át Budapestnek. Száz angol diáklány látogatott el hozzánk a husvéti szünidő alatt. Az esős, borús tavaszba napsugarat hozott a száz leány, akik között voltak nagy kisaszszonyok és tizenegy-tizenkétéves kislányok is. Valamennyi friss, mesterkéletlen, fegyelmezett. Amikor itt az ideje játékosan kamaszos, de a komoly helyzetekben kész lady, aki nappal sportruhában barangol, az Operába azonban estélyi toalettben megy el. Vagyis egyszerűen angol, amiben sok minden benne van, ami a földgolyó sok más országának leányaitól különbözővé teszi őket.

A londoni központi iskola növendékei voltak a leányok, akiket Phillips Edith igazgatónő és több tanárnő hozott el Brüsszelen, Nürnbergen és Bécsen keresztül Budapestre. Többen közülük már a mult husvéti szünidőben is itt voltak, amikor kétszázan vettek részt az utazásban. Mint megtudtuk, nem az utazási kedv lohadt le, hanem azért maradtak el sokan, mert „spórolnak" a koronázásra, arra a nagy-nagy ünnepre, amely most minden angol lelkét és fantáziáját betölti.

Mint jó angolokhoz illik, a lányok minden lehetőt megnéztek és tisztességtudóan megjelentek a városházán is. A kedves vendégeket kitüntető módon a tanácsteremben Schuler Dezső dr. alpolgármester fogadta Felkay Ferenc dr. tanácsnok társaságában. Az alpolgármester „nagyokhoz" illő beszédet intézett hozzájuk, amelyben Magyarországról, amelynek világszép fürdőváros a fővárosa, úgy emlékezett meg, mint a nyugat hajdani védőbástyájáról és felemlítette a magyar-angol történelmi kapcsolatokat. Komolyan és megilletődötten hallgatta a beszédet a száz leány, amikor azután kedélyesre fordult a tónus és az alpolgármester szebb időt kívánt nekik, kitört belőlük a kamaszos jókedv: egyszeribe gyerekek lettek ismét.

A komoly látnivalók után elmentek a száz rajkó cigánymuzsikáját meghallgatni, de az exotikus nevezetesség mellett érdekelte őket az Operaház is, ahol a János vitéznek tapsoltak, sétahajózást tettek a Dunán és tökéletes lady-stílusban vettek részt a tiszteletükre rendezett banketten, amely után meghívott fiúkkal táncoltak.

A kedves angol látogatást tehát Budapest is kedvesen viszonozta és az exotikumtól a nagy stílusig mindent felsorakoztatott, ami az angol leánylelkeket érdekelheti.

Budapest díszpolgári oklevelét átadták Herczeg Ferencnek. A főváros közgyülése még évek előtt Budapest díszpolgárává választotta *Herczeg* Ferencet, a magyar irodalom terén és a magyarság érdekében kifejtett érdemeiért. A közgyűlés elhatározását akkor küldöttség tudatta a nagy íróval, akinek most adta át *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Némethy* Károly dr. tanácsnok és *Pacher* Béla dr. tanácsjegyző a díszpolgári oklevelet. A pergamenre festett, művészi kivitelű díszoklevelet *Végh* Gusztáv festőművész készítette.

Elégtétel Rosta tanácsnoknak. *Hacsy* Béla kereskedő és felesége, valamint *Csáki* Vilmos kereskedő állt pénteken rágalmazás vádjával a törvényszék előtt. A vád szerint a vádlottak *Markovics* László dr. megvesztegetési ügyében azt a kijelentést tették, hogy *Rosta* János dr. tanácsnok „szintén ludas a dologban". A tárgyaláson mindhárman tagadták bűnösségüket, sőt Csáki hivatkozott arra, hogy éppen ő volt az, aki Rosta tanácsnok tudomására hozta a rágalmakat. A tanuk kihallgatása, valamint a perbeszédek elhangzása után a törvényszék *Hacsy Bélát és feleségét 8—8 napi, Csáki Vilmost pedig egyhónapi fogházbüntetésre ítélte rágalmazás vétségéért.* Csáki Vilmosnál súlyosbító körülménynek tekintette a bíróság, hogy az ügyben kétszínű szerepet játszott. Az ítélet nem jogerős.

HŰNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállítás. Olcsó árak.

Törs Tibor az Esti Ujság főszerkesztője. Szombaton új név került az *Esti Ujságra: Törs* Tibor országgyűlési képviselő neve, aki ezentúl mint *főszerkesztő* jegyzi a lapot. A magyar ujságírók társadalma osztatlan örömmel és megelégedéssel vette tudomásul, hogy *Törs* Tibor vállalta ezt a díszes, de rendkívül felelősségteljes poziciót, mert hiszen *Törs* Tibor közel kétévtizedes ujságírói működésével bebizonyította, hogy *épp ez az a poszt, ahol a legkitünőbben megállta a helyét.* Mint hosszú időn át a *8 Órai Ujság* felelős szerkesztője, a nemzeti hagyományokhoz simuló egyik legfrisebb, legmozgalmasabb és egyben legmegbízhatóbb bulvárlapot szerkesztette, amikor is a lap népszerűsége, egyben pedig nemes konzervativ iránya egyaránt bizonyították, hogy *Törs Tibort magyarsága, judiciuma és ötletessége méltóvá teszik a lapvezetésre.* Ujabban, mint a *Budapesti Hirlap* politikai főmunkatársa, publicistája és mint országgyűlési képviselő egymásután aratta azokat az ujságírói és szónoki sikereket, amelyek őt egyenesen predesztinálták a további közéleti emelkedésre. *Törs* Tibornál egyébként a politikai ujságírás művészete családi tradició: édesatyja, néhai *Törs* Kálmán országgyűlési képviselő a maga idejében *szintén az első sorokban küzdő publicistáink és politikusaink egyike volt.* Végül, de nem utolsó sorban minden magyar ujságíró örömmel látja *Törs* Tibort vezető helyen, mert az ő rokonszenves egyénisége, szolidaritása az ujságírótársadalommal és baráti közvetlensége minden magyar ujságírónak külön értéket jelent.

A protekciónak

üzent hadat Karafiáth Jenő főpolgármester abban az átiratában, amelyet Szendy Károly polgármesterhez intézett és amelyben az eddiginél is szigorúbb rendelkezéseket kíván a protekció ellen. A főpolgármester nem arra a támogatásra gondol, amelyben a munkanélküli nincsteleneket vagy az állás után sóvárgó ifjúságot részesítik, hanem azokat a befolyásokat akarja teljes mértékben megszüntetni, amelyek az állásban lévő fővárosi alkalmazottak előléptetése érdekében igyekeznek érvényesülni. A legnagyobb örömmel és tisztelettel kell fogadnunk a főpolgármesternek ezt a kívánságát, amelylyel a munkát, a szorgalmat, a rátermettséget védi azokkal szemben, akik befolyásos protektorok révén akarnak a munkával megszolgált érdemek elé vágni. Kétségtelenül ezzel a felfogással olvasta el a főpolgármesteri átiratot Szendy Károly polgármester is, aki a maga egyéni elhatározása mellett ezzel új vértezethez jut a protektorok ellen.

Hegedüs Bertalan egyházgondnoki beiktatása. Nagy ünnepélyesség közben iktatták be vasárnap *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tagot az angyalföldi református egyház gondnoki tisztébe. A Frangepán-utcai református templomot ebből az alkalomból zsúfolásig megtöltötte a közönség, közte számos előkelő vendég és valláskülönbség nélkül az intelligencia, jeléül a nagy népszerűségnek, amelyet *Hegedüs* Bertalan várospolitikai, társadalmi és frontharcos tevékenysége révén elért. A beiktatásnak külön ünnepi színt adott a templomban díszőrséget álló frontharcosok felvonulása. Az ünneplők sorában megjelentek: *Bessenyey* Zénó dr., a kerület országgyűlési képviselője és törvényhatósági bizottsági tagja, dorogi *Farkas* Ákos dr. és *Rosta* János dr. tanácsnokok, v. *Juhász* Jenő dr., v. *Hajnóczy* Béla dr., *Kertész* Elemér, *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tagok, a VI. kerületi előljáróság részéről dr. *Horváth* Kálmán főjegyző, *Vass* Kálmán főgondnok, a presbiterium élén, *Fülöp* Endre, a Nemzeti Egység kerületi elnöke, *Babitz* Gyula bizottsági póttag és még sokan mások. *Gál* Lajos angyalföldi lelkész tartotta az istentiszteletet, amely után beiktatta a gondnokot tisztébe. A lelkész meleg üdvözlő szavai után *Hegedüs* Bertalan dr. megtartotta gondnoki programbeszédét, amelyben igéretet tett, hogy a kerület érdekében végzett munkáját tovább folytatja és most már egyházi téren is dolgozik polgártársai javára. Ezután felolvasták *Szabó* Imrének, a pesti egyházmegye esperesének üdvözlőlevelét, majd az üdvözlőbeszédek következtek. *Bessenyey* Zénó dr. egyházi szónoklatnak beillő, mélyhatású beszédében hangoztatta, hogy soha annyi szükség nem volt az egyházi életben való elmélyülésre, mint most és a legjobbaknak kell az egyház szolgáinak ezen a téren segítségükre lenni. Ezért különös örömmel üdvözli Hegedüs Bertalant, mint a lelkesedés és hűség megtestesítőjét az egyházi gondnoki székben. *Juhász* Jenő dr. a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja nevében üdvözölte az új gondnokot a lelki egységet szolgáló tisztében, majd az Országos Frontharcos Szövetség nevében *Kertész* Elemér ügyvezető alelnök, a HONSz részéről *Sárkány* Ferenc, a VI. kerületi előljáróság nevében v. *Horváth* Kálmán főjegyző mondott üdvözlő beszédet. *Studinka* Béla dr., a IX. kerületi frontharcos főcsoport elnöke, *Hegedüs* Bertalan egykori harctéri parancsnoka, *Bereczky* Gyula, a XIII. kerületi frontharcos főcsoport vezető tisztje üdvözölte az új gondnokot. A beiktatás után a Nemzeti Egység angyalföldi pártkörében megtartott ünnepi ebéden rendeztek ovációt *Hegedüs* Bertalannak.

Április 7-én kiirják a tabáni gyógyszálló tervpályázatát

A tabáni gyógyszálló építésére felajánlott ötmilliós kölcsön ügyében a főváros és a Kereskedelmi Bank között befejezés előtt állanak a tárgyalások, úgy, hogy a szálló építése a legközelebbi időben megkezdődik. Erre nézve az első lépés már most megtörténik, amennyiben — mint a Fővárosi Hirlap értesül — a magasépítési ügyosztály előterjesztése alapján Szendy Károly polgármester április 7-én, szerdán kiírja a szálló tervpályázatát.

Payr Hugó ünneplése. A népligeti nagyvendéglőben ötszázötven terítékes vacsorán ünnepelte a délkerület polgársága *Payr* Hugó országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági tagot névnapja alkalmából. *Dinich* Vidor, mint a kerületközi rendezőbizottság elnöke köszöntötte elsőnek, majd *Ripka* Ferenc nyug. főpolgármester, *Pályi* Mihály dr. főorvos, *Gáspár* Béla ref. lelkész, *Takács* Gyuláné dr.-né igazgatónő, *Bogenfürst* György és *Schwetz* László dr. üdvözölték lelkes beszédekben.

Kállay Albert jubilál. A főváros ipari, kereskedelmi és közlekedési ügyosztályának ünnepi eseménye volt. *Kállay* Albert dr. tanácsjegyző, *Babarczy* István báró, az ügyosztályt vezető tanácsnok helyettese érkezett el a főváros szolgálatában eltöltött idejének huszonötödik évfordulójához. A jubileum alkalmából az ügyosztály tisztviselői karának élén *Babarczy* István báró üdvözölte meleg szavakkal az ünnepeltet és felsorakoztatta azokat az érdemeket, amelyeket *Kállay* Albert kiváló munkásságával szerzett. Pályáját a szociálpolitikai ügyosztályban kezdte *Kállay* Albert, aki azután a világháborúban küzdött, majd négy és félévi hadifogság után 1921-ben jött vissza Szibériából. Azóta a közgazdasági, majd az ebből alakult ipari, kereskedelmi, közlekedési ügyosztályban dolgozott. Előadója volt a *Budapesti Kisipari Hitelintézet*, a *Közraktárak* ügyeinek és egyidőben, amikor az ügyosztály keretébe tartozott, a *kikötőknek. Huszonegy éven át előadója volt a Budapesti Nemzetközi Vásár ügyeinek* is és jelentős része van neki is abban, hogy a székesfőváros részvételével és támogatásával a Vásár az egész világon elismert intézménnyé lett. Az idei év eleje óta az ügyosztályvezető tanácsnok állandó helyettesítésével bízta meg kiváló működése elismeréséül a polgármester.

Pogány Zsigmond a Hirdetővállalat új igazgatója. *Szendy* Károly polgármester *Pogány* Zsigmondot a székesfővárosi Hirdetővállalat igazgatójává nevezte ki. *Pogány* Zsigmond, aki eddig, mint ideiglenesen megbízott igazgató állott a Hirdetővállalat élén, kiváló működésével, szakértelmével és széleskörű ismereteivel tette érdemessé magát a kinevezésre. Eddigi munkássága nemcsak a főváros vezetősége előtt talált teljes megelégedésre, hanem kiérdemelte a Hirdetővállalattal összeköttetésben álló üzletfelek megbecsülését is. A kinevezés széles körben keltett osztatlan örömet.

Sajtó és közigazgatás a címe *Nyékhegyi* István dr. előadásának, amelyet kedden, április 13-án, délután 6 órakor tart az *Országos Casinóban.* Az előadást vita követi, amelyben résztvesznek az ujságírók reprezentánsai, a politikai élet részéről pedig *Nagy* Emil, *Hindy* Zoltán és *Törs* Tibor.

Huszonötéves a Népszálló. Ünnepe van a szegény emberek Aréna-úti otthonának: elérkezett alapításának *huszonötödik évfordulójához. Bárczy* István akkori polgármester és *Wildner* Ödön tanácsnok elgondolása szerint *munkás-szállónak épitették,* de csakhamar mindenki szállója lett. A társaság, amely összeverődött a Népszállóban, ha vegyes is volt, soha sem szerzett rossz hírt. A forradalmi időkben sem keverték fel a Népszálló nyugalmát és *soha sem akadt itt szenzáció.* Ezt javára kell írni a Népszállónak, mert azt jelenti, hogy mindig a fegyelem volt benne az úr. Örömmel gondolok vissza a Népszálló vezetésében eltöltött húsz évre — mondja most a jubileum alkalmából *Hock* László igazgató. — *Sikerült a fegyelmet megtartanom mindig, minden körülmények között,* erre vagyok legbüszkébb. Ez azonban nem az úgynevezett vasfegyelem volt. Nem arra törekedtem, hogy féljenek tőlem, hanem, hogy rokonszenvébe fogadjon a sokféle ember. *A nyugalmat is sokszor ilyen érzelmi alapon tartottam fenn.* A békétlenkedőket összebékítettem, a sértegetőket bocsánatkérésre késztettem, a lelkek indulatát a lélekismerettel csapoltam le. Pedig voltak zavaros, viharos idők, de a Népszállóban soha sem gyült ki veszedelem. Erre gondolok legszivesebben a jubileum napján.

Április 7, 10 és 13-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

GAZDASÁGI ÉRTESITŐ

Pénzügyminiszteri rendelet
segíti elő az elavult belső városrészek újjáépítését

A székesfőváros ipari ügyosztálya a törvényhatósági bizottság és a közigazgatási bizottság többizben meghozott határozata értelmében már hónapokkal ezelőtt felterjesztéssel fordult a pénzügyminisztériumhoz, kérve, hogy *a munkanélküliség leküzdése szempontjából annyira fontos építőipari tevékenység fokozottabb folytatása céljából továbbra is biztosítsa a rendkívüli házadómentesség kedvezményét.* A pénzügyminisztériumban a legutóbbi napokban tartották meg a házadómentesség ügyében a döntő értekezletet és ezen elhatározták, hogy *ha nem is teljes egészében,* de

jelentékeny mértékben honorálják a székesfőváros által felhozott indokokat és Budapest területének tekintélyes részére biztosítják a házadómentességi kedvezményt.

Városfejlődési szempontból óriási jelentősége van annak az elhatározásnak, amely szerint

a házadómentességet a város belsőbb területeire nézve mindenütt megadják

mert ezen a réven *el lehet kerülni a külterjes fejlődés semmiképpen sem kívánatos folyamatát.* Ez a döntés természetesen nem elégíti ki azokat az építtetni szándékozókat, akik tőkéjük befektetésénél *az olcsóbban megszerezhető külterületeket akarták favorizálni.* A székesfőváros községi háztartásának egyensúlyát azonban jobban biztosítja, ha az építtetési kedvezmények *csak a közművekkel ellátott belső telkekre vonatkoznak.*

Arra való tekintettel, hogy a főváros városrendezési ügyosztálya a legutóbbi hónapokban egész sereg, a város belső részére vonatkozó szabályozás-módosítást hajtott keresztül, el lehet mondani, hogy *a székesfőváros részéről megtörténtek azok az intézkedések, amelyek az építkezések elé tornyosuló akadályokat javarészt eliminálják.* A pénzügyminisztérium elhatározása szerint a házadómentességre vonatkozó új rendelkezést *még április első felében közhírré teszik,* mert

a kormány is nagy súlyt helyez arra, hogy az építkezési főszezón megindulásakor semmiféle gátló körülmény ne hátráltassa az építkezési tevékenységet.

Az mult évek széleskörű házadómentességi rendelkezéseihez képest kétségen kívül *bizonyos megszorításokat tartalmaz a kiadásra kerülő rendelkezés,* ezek a megszorítások azonban egyáltalán nem jelentik azt, mintha az állami szervek nem lennének teljes tudatában az építkezésekhez fűződő nagy érdekeknek. A rendelet megszövegezésénél mindenesetre befolyást gyakorolt az, hogy a városfejlesztést illetően *most már a kormányzatnak is megvannak a maga kialakult nézőpontjai* és ezek a megszorítások azonban egyáltalán nem jelentik azt, mintha az állami szervek nem lennének teljes tudatában az építkezésekhez fűződő nagy érdekeknek. A rendelet megszövegezésénél mindenesetre befolyást gyakorolt az, hogy a városfejlesztést illetően *most már a kormányzatnak is megvannak a maga kialakult nézőpontjai* és ezek amellett szólnak, hogy a székesfőváros egész közönségének és a községi háztartás érdekeit illetően is *teljes erővel az elavult belső részek régi házainak lerombolásával kell a város modernizálására és fejlesztésére törekedni.*

Petneházy Antal iparügyi államtitkár magas kitüntetése. A kormányzó, *Darányi* Kálmán miniszterelnök előterjesztésére, vitéz *Petneházy* Antal iparügyi minisztériumi államtitkárnak, kiválóan értékes szolgálata elismeréséül *a magyar érdemrend középkeresztjét a csillaggal* adományozta. *Petneházy* Antal az iparügyi minisztérium fennállása óta tölti be hivatalát és ez alatt az idő alatt közismerten nagyvonalú munkásságot fejtett ki, különösen a kisipar, főleg pedig *a magyar háziipar fejlesztése és annak exportképessé tétele érdekében.* Azok a hatalmas szociális eredmények, amelyek munkásságához fűződnek, *önmagukban is megokolják a legmagasabb elismerésnek ezt a díszes kifejezését.*

Karafiáth Jenő főpolgármester a Sütőszövetség jubiláris ünnepének védnöke. A Magyar Sütők Országos Szövetsége a nyár folyamán ünnepli fennállásának *30 éves jubileumát.* Az ünnepség védnöki tisztségére a szövetség *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármestert kérte fel. A főpolgármester értesítette a szövetség elnökségét, hogy a felajánlott védnökséget elfogadja.

A kereskedők küldöttsége a főpolgármesternél. A *Magyar Kereskedelmi Csarnok Nagykereskedők Országos Szövetségének* elnöksége küldöttségileg jelent meg *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester előtt. *Madarassy-Beck* Gyula dr. báró, a szövetség elnöke feltárta a főpolgármester előtt a kereskedelem mai helyzetét és azokat a kapcsolatokat, amelyek a kereskedelmet a várospolitikához fűzik. *Karafiáth* Jenő főpolgármester válaszában kijelentette, hogy *őszinte híve a kereskedelemnek* és az a törekvése, hogy a kereskedelem problémái fővárosi vonatkozásban is helyes megoldást találjanak.

A Kereskedelmi Bank ötemeletes üzletpalotát épít a Mérleg-utcában. Százhúsz éves házat bontanak most a Mérleg-utában. A romok helyén *ötemeletes üzletház* fog emelkedni, amelyet 400.000 pengő költséggel a *Kereskedelmi Bank* épít. Az új palotában helyezi el az intézet azokat az iparvállalati irodákat, amelyek székházában már nem férnek el és ide költözteti az érdekeltségéhez tartozó, bérházakban elhelyezett iparvállalatok irodáit is.

A Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt. igazgatósága legutóbb tartott ülésében megállapította a folyó évi április hó 7-én megtartandó közgyűlés elé terjesztendő 1936. évi mérleget. Egyúttal elhatározta az igazgatóság, hogy belső tartalékolások, valamint a tartalék- és nyugdíjalapnak megfelelő javadalmazása után részvényenként — úgy, mint a mult évben — 50 fillér osztalék kifizetését fogja a közgyűlésen indítványozni.

A Foncière átvette a Magyar-Francia teljes biztosítási állományát

A *Fővárosi Hirlapban* az elmult esztendő végén beszámoltunk a biztosítási piac figyelemreméltó eseményéről, arról, hogy a *Foncière Általános Biztosító* megszerezte a *Magyar-Francia Biztosító* részvénytöbbségét. Ebből már akkor is arra lehetett következtetni, hogy a *Foncière* előbb-utóbb átveszi a *Magyar-Francia* teljes biztosítási állományát. Ehhez azonban a *Felügyleti Hatóság* jóváhagyására volt szükség, ami most *meg is történt,* ugy, hogy rövidesen kitüzik a közgyűlést, amely a beolvasztás matematikai részleteit megvitatja, elfogadja és nyilvánosságra hozza. A biztosítottak *csak a legnagyobb örömmel üdvözölhetik* ezt a nagyjelentőségü tranzakciót. A hetvenhárom esztendő óta működő *Foncière* iránt a közönség körében *mindenkor a legmesszebbmenő bizalom nyilvánult meg és a Foncière* kitűnő vezetői, *Janovitz* József és *Kun* Károly hagyományos konzervativizmusa garancia arra, hogy *ez a bizalom a jövőben csak fokozódjék.* A *Foncière*-nek a beolvasztás folytán *százmillió pengős élet-állománya lesz,* a kötvények tulajdonosai tehát most már *a legbiztosabb helyen tudják* az életbiztosításba fektetett tőkéjüket. A tranzakció következtében a *Foncière* díjbevétele 15.5 millió pengőre emelkedik, ily módon tehát díjbevétel és az életállomány nagysága tekintetében egyaránt *első helyre kerül a magyar biztosítási szakmában.* A tranzakcióról egyébként a minap a következő hivatalos jelentés látott napvilágot:

A Foncière Általános Biztosító Intézet még mult év december havában megszerezte a „Magyar Francia" részvénytöbbségét és átvette e társaság legfőbb irányítását is. Ez a művelet most újabb fontos állomáshoz érkezett. A hivatalos lap március 26-án kelt számában közli a Biztosító Magánvállalatok M. Kir. Állami Felügyelő Hatóságának 27.410/1936. sz. rendeletét, amely a „Magyar Francia" teljes biztosítási állományát a Foncière-re ruházza át. A rendelet értelmében a „Magyar Francia" összes jogait és kötelezettségeit a biztosított felekkel szemben a Foncière veszi át. Az állományátruházás mindenképpen a biztosított felek érdekét és legnagyobbfokú biztonságát jelenti, mert a Foncière 73 esztendős működése alatt ügyfelei érdekét valóban mindenkor a legmesszebbmenő készséggel szolgálta.

Hegedüs Lóránt ünneplése a Tébe közgyülésén

A *Takarékpénztárak és Bankok Egyesülete* szombat délután tartotta meg rendes évi közgyülését, melyen a magyar gazdasági és pénzügyi világ csaknem minden reprezentánsa megjelent. A közgyülésen ott volt többek közt *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter, *Imrédy* Béla, a Nemzeti Bank elnöke és *Keresztes-Fischer* Ferenc, a Pénzintézeti Központ elnöke.

Hegedüs Lóránt elnöki megnyitójában üdvözölte a megjelent előkelőségeket és elismeréssel adózott Fabinyi pénzügyminiszter pénzügyi politikájának, amellyel különösen a gazdaadósság rendezése kérdésében szerzett hervadhatatlan érdemeket. Majd *Imrédy* Béla, a Nemzeti Bank elnökének érdemeit méltatta, aki a felárrendszer megteremtésével biztosította a magyar valuta úgy bel-, mint külföldi értékállóságát és ezzel nagy hálára kötelezte a magyar gazdasági életet.

Scitovszky Tibor, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója szólalt fel, méltatva *Hegedüs* Lórántnak a Tébe elnöki székében szerzett érdemeit és javaslatára a közgyülés egyhangúlag újból elnökké választotta. *Hegedüs* Lóránt a gazdasági élet minden momentumára kiterjedő szellemes, nagyvonalú beszédben köszönte meg a Tébe közgyülésének bizalmát. A közgyülés tárgyai után *Kádár* Gusztáv, a Leszámitoló Bank ügyvezető-igazgatója és *Kozma* Ferenc, a Szeged—Csongrádi Takarékpénztár vezérigazgatója tartották meg nagy érdeklődés közben előadásukat.

A közgyülést társasebéd követte, amelyen *Milos* György, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár vezérigazgatója a fővárosi pénzintézetek nevében üdvözölte *Hegedüs* Lorántot, a felsőház tagjává élethosszsziglan történt kinevezése alkalmából.

HANNAUER ISTVÁN
központi fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

LEDNICZKY VEJE HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36 BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16 TELEFON: 2-929-43

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GŐZ- ÉS MELEGVÍZ FŰTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

Tisztítórongy és Textilfulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

ZSÉDELY KÁROLY
épületműlakatos, tűzhely készítő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemű épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készítését, ugyszintén mindenféle javításokat.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

FROMMER JENŐ
épület-, mű- és tűzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

HANGYA
özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

VÁLLALKOZÁS

Nagyobb út- és csatornaépítési munkák kezdődnek. A főváros út- és csatornaépítési bizottsága április 9-én ülést tart, amelynek napirendjén több út- és csatornaépítési munka szerepel. Megépítik a *Hegyaljai-útnak* a Horgony-utca és Berényi-utca közötti szakaszát, amely az új repülőtér forgalmát vezeti be közvetlenül a fővárosba. Rendezik a *Nagy Lajos király-útja* Telep-utca és Erzsébet királyné-út közötti szakaszát, valamint a *Műegyetemi-rakpartnak* a Bertalan-utca és Horthy Miklós-út közötti szakaszát. *Csatornát terveznek a Gyimes-utcában, a Vöröskő-utcában, a Vattay-lépcsőn és az Ujlaki-rakparton.* Az *Üllői-útnak* a Ferenc-körút és Haller-utca között lévő szakaszán a kocsiúttest burkolási munkálatait április 6-án kezdik meg. Először a Józsefváros felőli oldalkocsiúton dolgoznak, azután a Ferencváros felőli kocsiút kerül sorra. Az egy hónapig tartó útburkolás alatt *a teherforgalom elől az oldalkocsiutat elzárják.*

Beérkezett ajánlatok

A népligeti iskola **sporttelepének különböző munkáira** pályáztak: Grandits Gyula 27.279, Barcsay Lajos 27.788, Unger József 28.526, Seif Gyula 28.873, Pruscha Ede 33.693, Wagner Gyula 34.858, Frecot Károyl 36.976, Németh Emil 37.692, Ertl József 47.823, Smor Zoltán 7834, Lisinszky István 9800, Müller Ferenc 10.500, Vavra Vilmos 11.482, Schäffer Károly 14.564, Hufnagel Imre 5848, Szuromy József 7219, Dören Henrik 7269, Petrovics Gábor 7625, Polacsek Imre 8771, Madary Gyula 9116 pengővel.

A Vízművek szentendrei **csatornájának építésére** pályáztak: Barta Károly és Bleyer Sándor 894.161, Barta József és Hollós Ferenc 915.512, Szöllőssy Elemér 915.915, Teleki és Katona 916.510, Hajnal Imre 931.083, Fejér és Dános 926.102, László és Blum 932.975, Klauber és Vajda 954.876, Zsigmondy Béla Rt. 957.952, Erdélyi és Vajda 957.790, Fábián, Somogyi és György 978.766, Hacker Emil 975.645, Csengery és Pallay 978.986, Prister György 979.920, Palatinus építő rt. 1,106.000, Biró László 1,109.800, König, Román és Stein 1,026.983 pengővel.

A dunajobbparti körvasútnak a Pálffy-tér, Császárfürdői szakaszának áthelyezési munkáira pályáztak: Barta József és Hollós Ferenc 59.603, Bakács Gyula 61.287, Rajk Sándor 61.971, Szász Albert 61.363, Kiss Jenő 72.829, Szegedy Béla 73.864, Trugly László 73.945, Fábián, Somogyi és György 77.173, Bermann Miksa 81.223, Hajnal Imre 88.469 pengővel.

A Közraktár-u. Bakáts-u. és Boráros-tér közötti szakaszának **útrendezési munkáira** pályáztak: Benedikt Marcel 22.582, Trugly László 23.764, Kiss Jenő 24.073, Vadas Mihály 25.758, Heverdle Károly 25.837, Fridrich János 26.549, Csengery és Pallay 26.688, Helfenstein Károly 26.822, Grosz Frigyes 27.000, Szendrő Zsigmond 27.444, Vértes Albert 27.778, Szegedy Béla Jenő 27.813, Proczeller Bálint 28.660 pengővel.

17.000 q hézagkiöntőanyag szállítására pályáztak: Aszfalt- és Kátrányipar 122.536, Angyalfy Sándor 127.041, Magyar Aszfalt 128.010, The Neuchatel 130.505, Helvey Tivadar 133.280, Biehn János 135.150, Posnansky és Strelitz 138.751 pengővel.

Kockakő és bazalt szállítására pályáztak: Hubertus Kőbánya 27.000, Somoskői Bazaltbánya 22.410, Badacsonyi Bazaltbánya 8200 pengővel.

A nagyvásártelepen épülő raktárházak központi fűtési, vízvezeték és egyéb berendezési munkákra pályáztak: **központi fűtési munkára:** Roth Vilmos 26,333, Tóth Imre 29.040, Egri és Fiai 30.892, Gerő László 32.355, Rietschel és Henneberg 32.370, Bogdányi és Társa 33.610, Hajdú József 33.774, Farkas Izór 24.069, Lemmel Ferenc 24.527, Wolff Ödön 34.845, Koezler Jenő 35.978, Ilkovits Gyula 36.121, Septey Lajos 35.535, Kolbányi és Pákozdy 38.194, Szepessy Sándor 39.256 pengővel; a **vízvezeték és csatorna munkára:** Laczkó István 11.149, Kardós Lipót 11.529, Oresó Gyula 11.532, Roth Vilmos 12.365, Bátorfi János 13.149, Móczár Gábor 12.673, Gerő László 13.445, Ormándi és Lowak 13.809, Tóth Imre 14.141, Wolff Ödön 14.524, Farkas Jenő 15.522, Erényi Antal 14.939, Kolbányi és Pákozdy 15.586, Tollár Lajos 17.884 pengővel; az **elektromos berendezési munkára:** Erőátvitel és vill. rt. 14.753, Alexy György 16.268, Csury István 16.390, Holitscher Zsigmond 16.928, Szommer Miklós 16.987, Hatschek, Guttmann és Társa 16.976, Gál István 18.525, Thermolux 18.847, Barta Károly 19.471, Farkas Jenő 20.402, Novák Pál 21.057 pengővel.

Az Endrődi Sándor-u. és a Bogár-u. **csatornázási munkáira** pályáztak: Wihart Ferenc 7339, Liska Jenő 7524, Lőrinczi Mihály 7601, Heverdle Károly 8114 pengővel.

Az óbudai új kivezető főút **alapépitményi és betonmunkáira** pályáztak: Barta Károly 69.202, Hajnal Imre 69.435, Fridrich János 70.277, Kiss Jenő 71.302, Benedikt Marcel 71.815, Szász Albert 73.278, Skuteczky és Bóray 74.478, Wersetz Márton 75.620, Biró László 80.750, Teleki és katona 80.757, Fábián, Somogyi és György 81.507, Heverdle István 81.666, Erdélyi és Vajda 83.715, Kiss Jenő 90.290 pengővel.

A vásárcsarnok **vas- és mangántalanitó berendezésének szállítására** pályáztak: Hydró rt. 19.609, Wohanka és Társa 19.714, Knuth Károly 19.939, Kurz és társa 21.129, Ganz és Társa 27.390 pengővel.

Uj versenytárgyalási kiirások

A Kassai-téren épülő templom **üvegezési munkálataira** pályázni lehet április 16-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

Az iskolák részére szükséges **fizikai, kémiai, optikai eszközök, térképek, kisérleti vegyszerek, stb. szállítására** pályázni lehet április 16-án d. e. 10 óráig a tanügyi ügyosztályon.

Különféle **papiráruk szállítására** pályázni lehet április 14-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Szugló-utca és a Horthy Miklós-hidhoz vezető utak csatornázásához szükséges **bitumenhabarcs szállítására** pályázni lehet április 13-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Nagy Lajos király útja mellett lévő **vitézi telkek útjainak építésére** pályázni lehet április 13-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A BSzKRt különböző telepein szükséges **kátránypapirfedési munkálatokra** pályázni lehet április 26-án d. e. 10 óráig; ugyanitt különböző **csavarok és sinszegek szállítására** pályázni lehet április 16-án d. e. 9 óráig; ugyanitt **szegélykövek szállítására** pályázni lehet április 13-án d. e. fél 10 óráig; ugyanitt **kockakövek szállítására** pályázni lehet április 13-án d. e. negyed 10 óráig; ugyanitt **175.000 q zúzottkő és 60.000 q alapkő szállítására** pályázni lehet április 13-án d. e. 9 óráig (Akácfa-u. 15).

Versenytárgyalási megbizások

Az idei útépitési munkák céljaira **kőszállitást** kaptak: Badacsonyi bazaltbánya, Csúcshegyi bazaltbánya, Zalahalápi bazaltkőbánya, Somoskői bazaltbánya, Holbauer Jakab, Dunántuli Mész, tégla és kőipari rt., Somoskővidéki bányák, Sághegyi bazaltbánya, dr. Frank István, Zinner Manó, Magyar Gazdasági és Kisvasuti rt., Solymosi és Farkasmalyi kőbánya, Szobi kőbánya, Inóczi kőbánya, Haltenberger Vilmos, Schäffer Károly, Schäffer Andor, Dallos L. István, Klauber és Vajda, Ámon Rezső és Fleischmann Antal.

Zománycedények szállitását kapták Heinrich A. és Fia, Schopper J. G.

Kórházi textilanyagok szállitását kapták: Minerva Textilipar 16.880, Budapesti Lenárugyár 8440, Linum Taussig 28.728, Frendiger Mózes és Fiai 9790, Ungár Miklós 10.149, Salzmann-féle Textilipar 10.800, Budakalászi Textilművek 23.100, Kiss és Mahunka 10.329, Magyar Kender-, Len- és Jutaipar 19.110, Ganz György 10.900, Magyar Fehérnemű- és Agyneműgyár 11.980, Goldberger Textilművek 7780, Győri Textilművek 88.070, Gráb-féle Textilművek 30.650, Rico 3170, Magyar Pamutipar 16.429, Miskolczi és Társa 18.350 pengő.

Föld, kőmives, elhelyező és vasbeton munkát kapott a Ceglédi-úti tüzelőtelep rakodószin épitésénél Deutsch Hermann 12.748 pengőért.

Lópatkósarok szállitásra kapott megbizást a Magyar Acélárugyár 1650 pengőért.

Papirszállitást kaptak: Hazai Papirgyár 129.822, Diósgyőri Papirgyár 19.700, Neményi Testvérek 25.467, Szolnoki Papirgyár 5300, Friedheim és Fiai 41.000, Neményi Testvérek 40.900, Papirművek rt. 3705, Strassmann Testvérek 3705 pengő értékben.

Kátrányos fedéllemez szállitásra megbizást kaptak: Helvey Tivadar és Posnansky és Sterlitz cégek.

Szerszámnyél szállitást kaptak: Stern Emil, Spitz Gyula, Szekrényessy László 2030 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

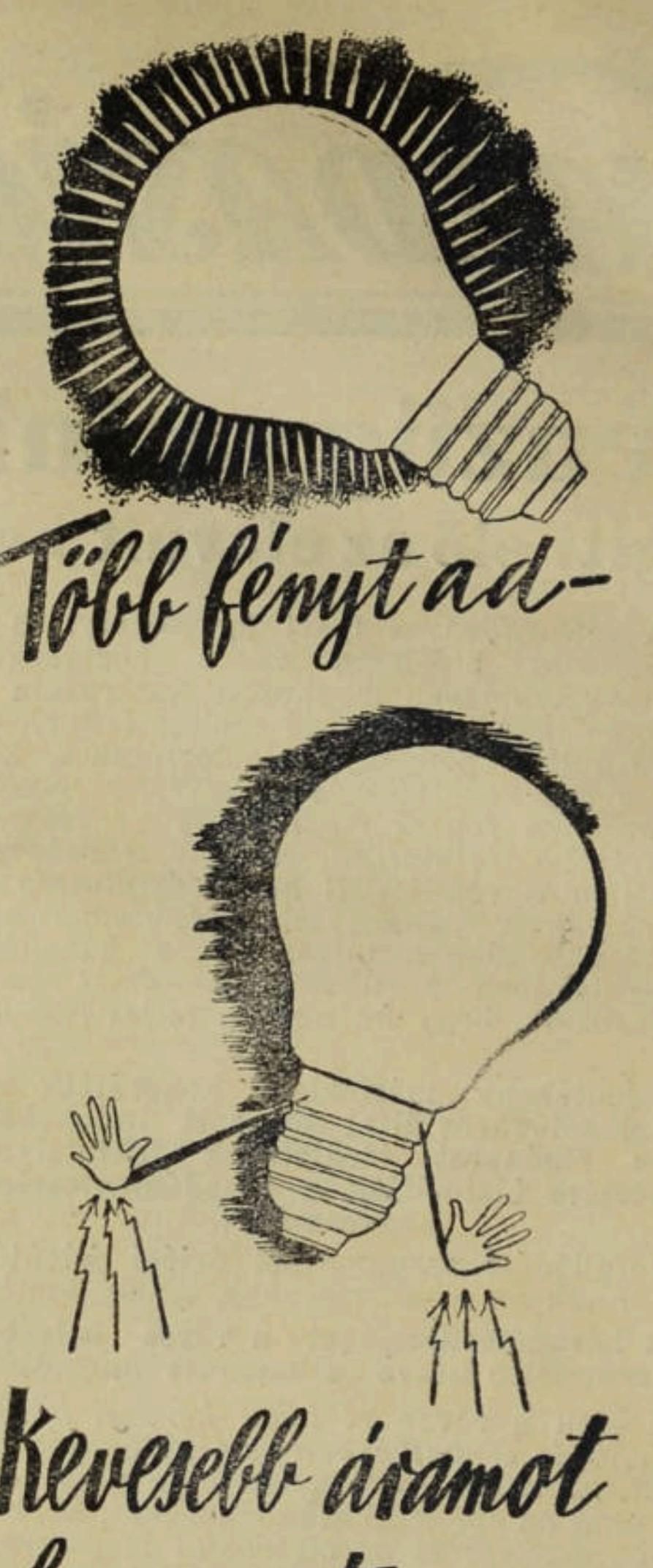

Kevesebb áramot fogyaszt a
TUNGSRAM
DUPLASPIRÁLLÁMPA
Gazdaságosabb áramfogyasztása révén
visszatérül az ára!

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmaturák, útépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések, Jobbágy-féle barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák, Gépjárművek.
Magyar Királyi
Állami Vasgyárak
Kereskedelmi Képviselete R. T.
Budapest, V., Vilmos császár-út 28.
Telefonszám: 1–273–20.

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V.Kárpát-u.5.

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egészségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

PRIMUSZ JÁNOS
ÉPITŐMESTER
TELEFON: 1–876–42. BUDAPEST, FERENC-KRT 24.

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fűtés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán-u. 25. TELEFON: 1–240–17.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZ.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavitógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszérlák

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körut 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányu präciziós csavarok.

Kemény Tibor
gépműhely
készit gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint preciz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

Electrolux porszivógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Épitőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban ..... évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban ..... " " " 5.000 "
Dorogon ...... " " " 3.000 "
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak " " " 8,000.000 drb.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 április 14 — 15. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Széll József

Kozma Miklósnak a belügyminiszteri székből való távozása óta a belügyminisztérium ügyeit ideiglenesen maga *Darányi* Kálmán miniszterelnök vezette. A pár hónap alatt, amíg a miniszterelnök állott a belügyek élén, nagyobb esemény, amely a székesfővárost érintette volna, nem igen történt, de meg kell állapítanunk azt, hogy *Darányi* Kálmán minden egyes alkalommal, amikor erre módja és alkalma adódott, jóindulattal, szeretettel és bölcsességgel kezelte a főváros ügyeit. Elsősorban azzal adta kifejezését ennek a jóindulatának, hogy a főpolgármesteri székbe való kinevezésre azt a Karafiáth Jenőt terjesztette a kormányzó elé, akinek Budapest iránt való szeretete és a fővárosért való munkásságának értéke valamennyiünk előtt a legteljesebb megbecsülést érdemli. *Darányi* Kálmán belügyminisztersége alatt történt meg a székesfőváros költségvetésének kormányhatósági jóváhagyása is és azokból a kritikákból, amelyeket a költségvetéshez fűzött, ismét csak a főváros iránt való nagy jóindulata derült ki, ami egyszersmind bizonyítéka annak is, hogy az egész magyar kormány féltő gonddal vigyáz Magyarország szemefényére, Budapestre.

Szombaton azután a kormányzó legmagasabb elhatározásával belügyminiszterré *Széll* Józsefet, a közigazgatási bíróság másodelnökét nevezte ki. Sohasem lehetett a székesfővárosra nézve közömbös a belügyminiszter személye. Örömmel kell üdvözölni tehát a magyar közigazgatás legkiválóbb szakértőjét a belügyminiszteri székben, de egyben örülni kell annak is, hogy igazságos és erélyes férfiú, nemes jellem, a szociális gondoskodás iránt mélyen érző egyéniség került a belügyminisztérium élére és lett így a székesfőváros ügyei legfőbb felügyeleti hatóságának vezetője. *Széll* József pályafutását olvasva és ismerve, a legnagyobb bizalommal kell tekinteni működése elé, hiszen számtalanszor óriási hatalom, rendkívüli nagy területek adminisztrációja futott össze erős kezében. Az új belügyminiszternek azonban erős kezén kívül messzelátó szeme, éles esze, tapasztalatokon edzett bölcsessége, családi tradiciókban gyökeredző rátermettsége és az élet iskolájában szerzett igazságérzete is van.

Álljunk meg egy pillanatra a családi tradíciókból eredő rátermettségnél. Mert *Széll* Józsefnél ez nem legenda, nem babona és nem is előítélet. Nem kicsinyíti érdemeit és értékét sem, ha elmondjuk róla, hogy édesatyja Magyarország egyik legnagyobb közgazdasági szakértője, *Széll* Ignác államtitkár volt. Nagybátyja pedig a legnagyobb magyar miniszterelnökök és legnagyobb magyar belügyminiszterek egyike, az a *Széll* Kálmán, akinek bölcsessége, politikai tapintata, hatalmas szervező ereje, az ország érdekében itthon és a közösügyes Ausztriában elért rendkívüli eredményei a legeseményesebb lapjait töltötték meg a magyar politika történetének. Amint Magyarország miniszterelnökének, úgy Budapest lakosságának is meggyőződése, hogy az új magyar belügyminiszter ezeknek a nagyszerű családi tradícióknak méltó továbbfejlesztője lesz.

Maga, *Széll* József számtalan nagyarányú megbízatásában, hatalmas működési körében adta tanubizonyságát annak, hogy kivételes adminisztrációs tudása, bölcsessége és szociális érzése predesztinálják arra, hogy a modern idők kiváló államférfia legyen. Akkor, amikor a székesfőváros fölött is a felügyeleti hatóság szerepét tölti be, bennünket legelsősorban az nyugtat meg, hogy eddigi munkásságán, a nagyszerű szervező erőn és erős kézen kívül leginkább szociális gondoskodása éreztette hatását. Hiszen annak a *Széll* Kálmánnak unokaöccse ő, aki miniszterelnöksége idején a legelső és legdöntőbb jelentőségű lépést tette meg a gyermekvédelem terén és millió és millió magyar gyermeket mentett meg a nemzet számára. Ezt a tradíciót olyan kivételes tehetség, mint *Széll* József, csak folytathatja és növelheti. Már láttuk is ebben a szerepben, mert főispánsága és kormánybiztossága idején hatalmas sikereket ért el szociálpolitikájával, legelsősorban a tokaji hegyvidék lakosságának megsegítésével, valamint az egri normának Zemplén vármegyében való bevezetésével.

Van azután a Széll-családnak még egy páratlanul nagy erénye, amelyre ma olyan nagy szüksége van az országnak és amely olyan erőteljesen illeszkedik bele *Darányi* Kálmán kormányának egész politikai célkitűzésébe. Ez a nagy erény pedig a meg nem alkuvó, az önfeláldozásig tökéletes alkotmánytisztelet. Ezt láttuk Magyarország nagy miniszterelnökénél, *Széll* Kálmánnál, amikor az ország kormányrúdja mellé állott, a jog, törvény is igazság szentháromságát hirdette. És ezt látta *Széll* József édesatyjánál, *Széll* Ignácnál, aki a Darabont-korszak elkövetkezésével otthagyta az államtitkári széket. Ezek a fényes példák állanak *Széll* József, a belügyminiszter és az államférfi előtt, aki bizonyára szent és sérthetetlen hagyományoknak tekinti ezeket a maga számára.

Szendy Károly

polgármester nyilatkozik a Fővárosi Hirlapban

az idegenforgalmi tevékenység új irányairól, a világvárosi fejlődés legközelebbi feladatairól

Az elmúlt hét városházi szenzációja kétségkívül az a hatalmas, 153 oldalas előterjesztés volt, amelyet *Lamotte* Károly dr. alpolgármester irányítása mellett a városgazdasági ügyosztály, élén *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokkal készített el. Ez a széles és átfogó tanulmány, — amelyet egyébként *bő kivonatban hetekkel ezelőtt a sajtóban elsőnek ismertettünk meg a Fővárosi Hirlapban*, — nem csupán a törvényhatósági bizottság tagjait érdekli, hanem számot tarthat a nagyközönség általános érdeklődésére is, mert a benne felölelt problémák részletes programba foglalják a székesfőváros legközelebbi idegenforgalmi tevékenységét, a fürdők fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket és a Tabánban felépíteni szándékolt gyógyszálló létesítésének valamennyi körülményét. A polgármesternek ezt a tanulmányt *Lamotte* Károly alpolgármester terjesztette elő, aki tudvalevőleg már hosszabb idő óta hangoztatta, hogy amennyiben tényleg meg akarjuk valósítani Budapest fürdővárost, akkor *elsősorban szembe kell néznünk ezzel a problémával* és meg kell állapítani, hogy a leendő fürdővárosból *mennyi van már meg, mit használhatunk, mit fejleszthetünk tovább, főleg pedig milyen áldozatokra van szükség, hogy ez a gondolat megvalósuljon.* Ennek az elgondolásnak jegyében készült el ez az előterjesztés, amely bizony *leplezetlen őszinteséggel mutat rá a fürdőváros-létesítés számos súlyos áldozatot követelő vonakozására*, elsősorban pedig arra, hogy *meglévő fürdőink miért nem jövedelmezők.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

SZENDY KÁROLY
polgármesterhez

fordult és tőle kért felvilágosítást arra, hogy milyen okok érlelték meg a város vezetőségében a nagyszabású előterjesztés elkészítését és az autonómia szerveinek való bemutatását.

— Mint az köztudomású, — mondta a polgármester, — a székesfőváros hivatalos vezetősége hosszú idő óta állandó érdeklődést tanusít a Budapest tulajdonában lévő, gyógyhatásukban páratlan források és fürdők megfelelő kihasználása iránt. Az utóbbi esztendők folyamán örvendetesen felénk fordult a világ érdeklődése és napról-napra jobban érezzük, hogy az idegenforgalom állandósítása érdekében mindent meg kell tennünk, mert *ezen a réven nemcsak a székesfővárosi, hanem a vidéki magyar polgárság is jelentékeny jövedelmekhez juthat.* Megállapított dolog, hogy az idegenforgalom olyan anyagi forrásokat nyitott meg Budapest és vele együtt Magyarország előtt, amelyek jövedelmezősége *éppen a gazdasági elzárkózottság most folyó esztendeiben szinte fel sem mérhető jelentőségű.* A székesfőváros idegenforgalmi hivatalának felállításával már határozottan dokumentálta az idegenforgalmi ügyekben rejlő lehetőségek jelentőségét és ha eddig a mostoha gazdasági viszonyok meg is akadályozták abban, hogy egyrészt meglévő fürdőintézményeit jelentékenyen kibővíthesse, másrészt a *Budapest-Fürdőváros* név alatt összefoglalt elképzeléseket valóra válthassa, most már úgy érzi, hogy *elérkezett a huszonnegyedik óráig, amikor a cselekvéssel nem várhat tovább.*

Modernizálni kell

— Idegenforgalmi propagandánk eddig főként a nyugati államokban zajlott le, mint-hogy azonban statisztikák bizonyítják hogy *az idegenforgalom a keletről is jelentősebb gyarapodásra számíthat*, feltétlenül sort kell kerítenünk arra, hogy természeti kincseinkre megfelelő formában *felhívjuk a balkáni és a távolabbi keleten fekvő országok érdeklődőinek figyelmét is.* Tervbevettük éppen ezért, hogy a kitűnően bevált bécsi idegenforgalmi irodánk mintájára *más nagy metropólisokban is új propagandairodákat létesítünk, emellett azonban fokozott súlyt kívánunk helyezni idegenforgalmi szezónunk legfőbb eseményének, a Szent István-hét programjának gazdagítására is.* Az a körülmény, hogy az utóbbi időben újból tapasztaljuk a magántőke érdeklődését a fürdőépítések terén, feljogosít annak a véleménynek nyilvánítására, hogy a székesfőváros jövő fejlődése érdekében *minden eszközzel elő kell mozdítanunk a fürdőfejlesztést és vele együtt új, modern szállodák építését.* Nem akarom, hogy félreértsenek, éppen ezért *nyomatékosan hangsúlyozom, hogy a szakemberek véleménye által alátámasztott meggyőződésem szerint nincsen egyelőre szükség arra, hogy Budapesten új fürdők létesüljenek*, de igenis szükség van arra, hogy a meglévő gyógyfürdőket modernizálják, hogy azok minden igénynek megfelelő módon álljanak a látogatók rendelkezésére.

Belterjes városfejlődés

— Természetesen nemcsak a fürdőépítkezés terén törekszünk arra, hogy székesfővárosunkat tovább vigyük a modern nagyvárosias fejlődés útján. Hála a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* nagyvonalú intézkedéseinek, most már odáig jutottunk, hogy úgyszólván a legközvetlenebb jövőben *gyökeresen felújíthatjuk a székesfőváros területének legelavultabb belső részeit.* Az a körülmény, hogy a pénzügyminiszter úr nagy megértéssel éppen a legutóbbi napokban döntött *az adókedvezmények* ügyében, jelentékenyen *előmozdítja a városépítést és városfejlesztést.* A rendkívüli házadómentesség évek óta serkentő eszköznek bizonyult az építtetni szándékozók számára és bár mindig nagy jelentősége volt, *talán sohasem volt akkora, mint éppen most, amikor a Madách Imre-sugárút megnyítása révén egész*

utcasorok és hatalmas épülettömbök kerülnek lerombolásra és újbóli felépítésre. A magam részéről a legnagyobb elismeréssel adózom a pénzügyminiszter úrnak, aki figyelemmel volt azokra a szempontokra is házadómentességi rendelete kiadásánál, amelyek *a székesfőváros közönségét a legközelebbről érintik.* Évek óta panaszkodtunk már arról, hogy a város fejlődése erőteljes külterjes irányú fejlődést vett, ami — figyelemmel arra, hogy a messze fekvő új települések nagyszámú lakói egyre-másra támasztottak igényeket közműveinkkel szemben — az üzemi háztartásokat meglehetősen *súlyosan érintette.* Minthogy a legújabb házadómentességi rendelet *a legnagyobb kedvezményeket éppen a belterületi építkezések számára adja meg, bizton reméljük, hogy a külterjes fejlődés mérve csökken.*

Az új légikikötő

— Ha már a telekügyekről van szó, azt hiszem, nem időszerűtlen annak a bejelentése, hogy *a székesfőváros új légikikötőjének felépítése elől most már úgyszólván minden akadály elhárult.* A városrendezési ügyosztály hónapok óta húzódó tárgyalásainak eredményeként eljutottunk odáig, hogy a *budaörsi repülőtér kiképzéséhez szükséges terület megszerzésének ügye nyugvópontra került.* Riasztó hírek terjedtek azokról a követelésekről, amelyeket az egyes ingatlantulajdonosok a székesfőváros közönségével szemben támasztottak, most már azonban *megtörtént a birtokbavétel* és így az útépítési ügyosztály folyamatba is tette azokat a munkálatokat, amelyek a bekötőút építésére vonatkoznak. A telektulajdonosoknak a telkükön lévő terményekért kártalanítási összeget fizettünk, a *telekkisajátítások pedig a bíróilag megállapított árak alapján fognak megtörténni.* Annál örvendetesebb ez a tény, mert az új budapesti légikikötőt, amely Európa úgyszólván legmodernebb repülőtere lesz, *már czen a nyáron át akarjuk adni a közforgalomnak.*

A közlekedés

— Általában minden téren arra törekszik a székesfőváros autonómiája, hogy *a gazdasági válság folyamatos megszűnésével párhuzamosan a fejlődést szolgálja.* Ez természetesen nem megy áldozathozatalok nélkül. És az áldozatokat *nem lehet egyedül a közülettől várni,* hanem azok viselésében részt kell vennie a polgárságnak is. Utóbbi időben különösen közlekedési téren hangzottak el panaszok, amelyek részben a mult esztendő folyamán végrehajtott tarifaemelést kifogásolták, részben pedig a közlekedés ki nem elégítő voltáról szólottak. Minden igyekezetünk arra irányul, hogy *a jogos kívánalmak teljesíthetők legyenek* és azt hiszem, *meg is fogjuk találni a módját a közlekedés megjavításának.* Semmiképpen sem célunk az, hogy a közönséget kelleténél jobban terheljük, akár csak egy fillérrel is, viszont a feladatok megoldása másként nem sikerülhet, *csak úgy, ha a közönség is méltányolja azokat a körülményeket, amelyek közlekedési vállalatát nem kis mértékben befolyásolják.* A belügyminiszter úr költségvetést jóváhagyó leiratában figyelmünkbe ajánlotta a *Beszkárt*-kérdéseket, ennélfogva már a közeljövőben *magunk is fokozottabb figyelmet fogunk fordítani azokra.* Üzemeinket általában az egész vonalon igyekszünk *fejleszteni és modernizálni,* mert esztendők gyakorlata bizonyította be, hogy a székesfőváros önálló vagyonkezelésű intézményei *a leghasznosabb szolgálatokat teszik a közületnek.*

A vízdíjak

— A legközelebbi jövőben valószínűleg sort kell keríteni a *Vízművek* által szolgáltatott víz árának *megváltoztatására.* A differencia a jelenhez képest *egészen csekély,* mindenesetre *alkalmas lesz azonban arra, hogy az elérendő többletbevétel biztosítsa az üzem beruházásainak folyamtos keresztülvitelét, illetve a szükséges fejlesztések és megújítások lehetőségét.*

— A Vízmű-tarifa kérdését hosszú heteken keresztül vizsgálta *az üzempolitikai bizottság* és az összes eredők figyelembevétele után jutottak a bizottság mellé rendelt szakértők arra a megállapításra hogy *a tarifa-változtatás elkerülhetetlen.*

— Összes ügyosztályaink előtt, — fejezte be nyilatkozatát a polgármester, — kisebb-nagyobb jelentőségű témák vannak ezidőszerint és *az elvégzett penzum még ebben a hónapban a törvényhatósági bizottság bírálata alá kerül.* Messzire vezetne az, ha kitérnék mindazokra a teendőkre, amelyek ezidőszerint a közigazgatás különböző ágazatait foglalkoztatják, éppen ezért megelégszem annak a megállapításával, hogy *az adminisztráció minden zavaros körülménytől mentesen folytatja működését a költségvetés által megszabott kereteken belül,* sőt bizonyos vonatkozásokban figyelemmel arra is, hogy *a még rendelkezésre álló költségvetésen kívüli beruházási hiteleket miképpen használjuk fel.*

Székely Mihály
okl. mérnök és építőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

Mióta akarják az öreg Rókust lebontani?

Irta: Radó Richárd

Szinte László műszaki főtanácsos elkészítette a Rókus-kórház modernizálására és kibővítésére vonatkozó terveit. Az erről szóló sajtóközleményekben azt olvassuk, hogy a Rókus-kórházra vonatkozó ezek a legújabb tervek most a megvalósulás stádiumába jutottak: a kérdés napirendre került. Hogy mióta van napirenden a Rókus lebontása és átépítése, arról az itt következő elkkben számolunk be:

A régi Népszínház és a kabarék fénykorát kell felidéznünk. Hiszen lesznek még sokan, akik emlékeznek azokra a kuplékra és népszerű kabarészámokra, amelyeknek az öreg Rókus volt állandó gúnytárgya. Mikor 1890-ben a lapok közölték, hogy a Rókust lebontják és a főávros már kijelölte az új kórház telkét, az egyik kómikus röglönzött kupléjában dícsérte a város urainak bölcs elhatározását, de fogadást ajánlott, hogy még dédunokáink is a régi helyén látják majd a Rókust. A kedves röglönzésnek nagy sikere volt, a közönség jól mulatott a mókán, melyről most negyvenhét esztendő után kiderül, hogy nem is volt móka, hanem rideg valóság. Egész kötetet lehetne írni a Rókus-probléma odisseájáról. Már ötven évvel ezelőtt a főváros szégyenfoltjának mondták, melyet el kell tüntetni a föld színéről, három évvel később a főváros az új kórház céljaira átengedi a lóvásártelep telkét a külső Kerepesi-úton. A sajtó búcsúztatja a vén Rókust és sürgeti a halálraítélt kivégzését. A patkányok és poloskák búcsúztatót kapnak az aktuális rigmusokban. De a Rókus az elmozdíthatatlanság nyugalmával tovább terpeszkedik a helyén és fokozott kéjjel várja a marólúg, ciánkáli, vitriol, Frommer-pisztoly és hasonló jók áldozatait. Hiába dörög a Józsefváros hatalmas vezére, Rémi Róbert, aki 1891-ben felelősségre vonja a polgármestert, hogy miért késik a Rókus lebontása. Újabban felmerült halaszthatatlan problémák ismét megkegyelmeznek az immár mindenki előtt gyűlöletes hodálynak. A józsefvárosiak sehogy sem akarnak belenyugodni az újabb halasztásba és sorompóba állítják egyik lelkes polgárukat, Havas Rezsőt, aki 1894-ben tanulmányt írt a Rókus-problémáról és követeli az idomtalan, roskatag épület lebontását. A kabalás emberek rossz ómennek tekintették a tanulmányt, mert Havas Rezső állandó vesszőparipája volt Dalmáciának Magyarországhoz való visszacsatolása, amiből soha nem lett semmi. Ám a röpiratnak mégis visszhangja volt a közvéleményben, melynek Havass ezúttal is önzetlen szószólója volt. „Hiszen felséges királyunk is már nem egyszer botránkozott meg azon — írja Havas —, hogy a Rókus még mindig ott éktelenkedik a főváros egyik legszembeötlőbb pontján. Azt is tudjuk, hogy a Rókust csak folytonos tatarozással képesek fenntartani s hogy egy nagyforgalmú, zajos út mentén nincs helye egy kórháznak. Azt a sok idegent, aki most a Keleti pályaudvarról lép be az annyira magasztalt szép magyar fővárosba, kellemetlenül érinti, ha Budapest legélénkebb pontján a mai Rókust megpillantja.“ Így elmélkedett Havas Rezső 33 évvel ezelőtt és bár az egész közvélemény helyeselte indítványát, pénzügyi nehézségek és sürgősebbnek ítélt feladatok ismét késleltették a kérdés megoldását. Két évig nem szerepelt ez a téma, míg a millenáris esztendőben a főváros közgyűlése elhatározza, hogy a külső Kerepesi-út kijelölt helyén ezerkétszázágyas, blokkrendszerű kórházat építtet. Sajtó és közönség örömmel üdvözli a határozatot, de a kabaré még mindig bizalmatlan és változatlan kétkedéssel figurázza ki a város urait, akiknek bölcsességét és gyors elhatározóképességét megint csak a tisztelt dédunokák figyelmébe ajánlja. És ezúttal is a kabarénak volt igaza, mert múltak hónapok, esztendők, de a Rókus tovább is ott állott a helyén. Meghalt Kamermayer, Gerlóczy, Halmos és nem adatott meg a csákányt sürgető városatyáknak sem, hogy lássák a vén Rókus utódját. Jött a Bárczy-korszak, melynek egyik programpontjaként szerepelt az évtizedek óta húzódó probléma megoldása és már kétségtelennek látszott a Rókus mielőbbi eltűnése, de kitört a világháború és teljesen felborította Bárczy szebbnél-szebb terveit: az új kórházat, a Tabán beépítését, az új városházát, a Széchenyi-fürdővel kapcsolatos gyógyszállót és más közintézményt. Az összeomlás utáni időkben különböző ajánlatokkal ostromolták a fővárost. Ezek között volt olyan elgondolás, hogy a Rókus helyén építendő üzlet- és bérházak tulajdonosai ingyen felépítik és teljesen berendezik az új kórházat és bizonyos évek elmúltával az üzlet és a kórházak is a főváros tulajdonába mentek volna át. Az ajánlatok papírkosárba kerültek, pedig a főváros pénzügyi szempontjából sem lehet közömbös, hogy 5 millió pengő értéket meghaladó telkein ott díszelegjenek a lebontásra régen érett épületek, mint a Rókus, a Stáhly-utcai halottasház, a Vas-utca sarkán lévő Kis-Rókus és a Kun-utcai dologkórház. A főváros leltárában szerepel a Rókus 3610.75 négyszögölnyi telke kilencszáz pengőjével, 3,250.000 pengő értékben, a Stáhly-utcai halottasház 1033.40 négyszögölnyi telke 300 pengőjével, 328.600 pengő értékben, a Kis-Rókus 1045.5 négyszögölnyi telke 800 pengőjével, 836.400 P értékben és a Kún-utcai dologkórház 1237 négyszögölnyi telke 270 pengőjével 334.000 pengő értékben. Ha figyelembe vesszük, hogy e telkek valódi értéke a leltári értéknél nagyobb, úgy 5 millió pengőnél jóval többet érnek.

Szendy Károly polgármester már régebben foglalkozott ezzel a kérdéssel és mint akkor, ma is változatlanul az az álláspontja, hogy a Rókust és említett társait le kell bontani. Eltökélt szándékát, hogy a Rókus helyett teljesen modern kórház épüljön, a város pénzügyi helyzete tette lehetetlenné, úgyhogy kénytelen volt a toldozás-foldozás megoldását választani. Sikerült a renovált és a lehetőség szerint modernizált Rókus életét ilymódon meghosszabbítani, de reméljük, hogy megjön nemsokára az ideje annak, hogy ez a 139 esztendős épület a multé lesz és fővárosunk szaporodni fog egy nagyszerű intézménnyel: az új Szent Rókus-közkórházzal, melynek falába elhelyezett márványtáblán azt fogjuk olvasni, hogy épült Szendy Károly polgármestersége alatt.

Álgyai-Hubert Pál dr. a Boráros-téri újabb aluljárók építéséről

A Közmunkatanács *Álgyay-Hubert* Pál dr. alelnök vezetésével szerdán délután bemutatta a sajtó képviselőinek a Horthy Miklós-híd építése alkalmából a Boráros-téren elkészült gyalogos aluljárót, amelyet a bemutató után nyomban át is adott a forgalomnak.

— Az aluljáró megépítése, mint a tervezést és építkezést irányító

Álgyay-Hubert Pál dr. alelnök

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának kijelentette — *nemcsak a hídon majdan áthaladó forgalom zavartalansága, hanem a gyalogosan közlekedők szempontjából is fontos.* A híd megnyitása után a Boráros-tér forgalma előreláthatólag erősen megnövekedik és ezért a hatóságok már a hídfeljáró építése során szükségét látták annak, hogy *a közúti jármű- és gyalogosforgalom a lehetőséghez képest elkülönittessék.*

— A Boráros-térnek egyik igen jelentős forgalmi pontja már ma is a Soroksári-út és az Angyalutcának a térre nyíló torkolata. Ezen a csomóponton át bonyolódik le ugyanis a Nagykörútról a Nagyvásártelep, Pestszenterzsébet és a Kálvin-tér irányában, illetőleg visszafelé is irányuló villamosvasúti átszálló utasforgalom, amely — mint az utasszámlálás megállapította — *naponta 16.000-re* tehető, ezenfelül ott már most, a híd forgalombahelyezése előtt is *a közúti járművek száma naponta meghaladja a 6000-et.* Ennek a rendkívüli forgalomnak igényeit az aluljáró teljes mértékben kielégíti, mert lehetővé teszi, hogy az átszálló és gyalogjáró utasok ne legyenek kénytelenek a kocsiforgalom járművei között életük kockáztatásával áthaladni. Mindezekre való tekintettel és figyelemmel arra a körülményre, hogy a hídfeljárókat a Közmunkatanács építi, *Szendy* Károly polgármester felkérésére a Tanács elnöksége készségesen vállalkozott az aluljárók megtervezésére és megépítésére, hogy *az egységes irányítással járó költségmegtakarítás a főváros számára biztosítható legyen.*

Az aluljáró munkálatai a mult év november 3-án kezdődtek és 150 munkanap alatt nyertek befejezést. Az aluljáró 84 méter hosszúságban, 4 méter szélességben és 2.50 méter magasságban épült négy lépcsőlejárattal. Az aluljáró padozata aszfaltból készült, oldalfalai hófehér csempével vannak burkolva, sárga csempeszegélyezéssel. A mennyezet cementágyúval fellövelt cementhabarcsvakolatból készült. Ez a habarcs a nagy rázkódtatásoknak ellentáll és tartóssága évtizedekre biztosítva van. Az építési költség 158.000 pengő volt. A munkálatok helyszíni vezetését *Machula* Zoltán miniszteri tanácsos és *Tóth Kecskés* Pál okl. mérnök végezték, míg a munkák kivitelezésére *Csengery* és *Pallay* okl. mérnökök, építési vállalkozók kaptak megbízást.

— A Közmunkatanács — mint *Álgyay-Hubert* Pál dr. alelnök munkatársunkkal közölte —

tervbe vette a Boráros-téren még további aluljárók megépítését is,

a főváros azonban csak a most elkészült ágra szükséges fedezetet tudta rendelkezésre bocsátani. Így megépül a most elkészült aluljárónak az a leágazása is, melyen a közönség *az Elevátor-kávéházi sarokról a kocsipálya közepén fekvő villamos-perronokra* juthat majd a körúti kocsiforgalom szintbeli keresztezése nélkül. A további program szerint *megépül a Boráros-tér másik oldalán az az aluljáró is,* amelyen a körúti gyalogjárdáról a híd északi gyalogjárójára tartó, tehát a Budára haladó gyalogjárók is a kocsipálya szintbeli keresztezése nélkül haladhatnak keresztül a Boráros-téren.

Expozé

Irta: GAZDY JENŐ
törvényhatósági bizottsági tag

Egy ember áll a verejtékes magyar élet könny- és véráztatta földjén. Patvolatingének ujjával végigtörli gondterhelt homlokát. Majd feltekint arrafelé, ahol a magyar ég kárpitján egyik sötét felhő a másikat kergeti. Hej, rég veri már a magyart a teremtő . . .

Igy van, de így kell-e maradni? Nem és ezerszer nem. Patinás, magyar fejét magasra felveti. Nem a dac, hanem a szent bizakodás csillámlik szemében, ahogyan súlyos kezét az eke szarvára illeszti. Igen. Csak így. Mélyen szántani és a kiforduló rögbe jó magot vetni. Lesz, lesz még dalos aratás, virágos élet, magyar feltámadás.

Ilyennek láttam a pénzügyminisztert — amikor a parlamentben expozét adott. Felszántotta a magyar életet az optimizmus ekéjével.

— Igenis, van gazdasági fellendülés, — mondotta, — mert azok a tényezők, amelyek fokmérői a gazdasági életnek, határozottan erre mutatnak. Nemcsak nálunk, de mindenütt körülöttünk is. Ez pedig nagyon fontos. Mert a gazdasági élet mai expanzivitásában minden megrezdülés, jó vagy rossz legyen, tovább hat, mint a földrengés. A gazdasági élet mai dinamikája nem tűr zárt területeket. Alkalmazkodni kell, mert nem alkalmazkodni nem lehet. Ez így van és a magyar pénzügyek intézői éppen ezt találták el helyesen. Hogyan kell alkalmazkodni és mégis okos önállóságot tanusítani.

A pénzügyminiszter joggal hivatkozott arra, hogy sikerült a bevételeket emelni — a lakosság újabb megterhelése nélkül és egyben fedezetet találni olyan problémák felé, amelyek a magyar élet égető szükségletei.

Mert az kétségtelen, hogy az a gazdasági fellendülés, amelynek optimizmusával szántott a pénzügyminiszter, még csak bizonyos, még pedig inkább felsőbb rétegekben érezhető, de mélységben rendkívül kevéssé szűrődött le azok felé a rétegek felé, amelyek a szociális gondoskodásra a legjobban rá vannak utalva. Éppen ezért, amikor helyeseljük azt, hogy az optimizmus ekéjével szántott végig a magyar gazdasági élet földjén, nem lehetünk egészen megelégedve azzal, ahogyan vetett.

Igaz, sok, sok millót vetett el, mert hiszen milliókat szeretne aratni is, de a mai életet foglalkoztató nagy szociális problémák felé inkább csak injekciókra elégséges összegek jutottak, míg a gyökeres megoldást kereső nagyobb lendület nyomát nem igen találjuk. Ezek a tömegek ennek a költségvetésnek a révén sem fognak megfelelő aratáshoz jutni.

A kipróbált eszközök következetes alkalmazása kétségtelenül nagyobb stabilitást és nyugalmat tud biztosítani a pénzügyeket intézők felé. De rendkívüli idők rendkívüli eszközöket igényelnek és az alulról hallatszó morajlást csak úgy lehet megszüntetni, ha a felsőbb rétegeknek az idők komolyságához mért nagyvonalu áldozatkészségét tudjuk megmozgatni. Erre pedig csakis a kormány és elsősorban a pénzügyminiszter van hivatva.

Ezt hangoztattuk ismételten és aláhúzottan a székesfőváros költségvetésének tárgyalásánál is. Mert, úgy látszik, hogy itt is bizonyos elragadtatás mutatkozik azoknak a grandiozitást jelentő terveknek a megvalósítására, amelyek széppé és világossá tehetik a főváros életét, de nagy kérdés, hogy nem fogjuk-e az árnyékot meghosszabbítani arra felé, ahol még csak a puszta megélhetésről van szó?

Bevilágítani a szociális problémák mélyére, meglátni és gyorsan cselekedni nem könnyű és nagy áldozatokat igénylő dolog. De erre van elsősorban szükség. Gyors és nagy cselekedetekre!

Szép volt a szántás, gazdag a vetés. De a magyar aratás, amelyre előbb példáztam, csak úgy érkezhet el, ha az állam és a főváros a sorsdöntő problémák megoldására összefog.

Ehhez azonban tempó kell. Erősebb, viharosabb tempó.

Periculum in mora.

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

Nagyfontosságú várospolitikai kérdések kerülnek napirendre a közgyűlésen

Vályi Lajos dr. nyilatkozata

A főváros április 21-én tartja legközelebbi közgyűlését, amelynek napirendjén több nagyjelentőségü kérdés szerepel. Ezek sorában a közérdeklődés központjában áll a polgármester fürdővárosi tervezete, valamint a költségvetés jóváhagyására vonatkozó belügyminiszteri leirat. Úgy ezeket a kérdéseket, mint a törvényhatósági bizottság elé kerülő egyéb aktuális problémákat megvitatta a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja Zsitvay* Tibor elnökletével tartott pártértekezletén.

A párt álláspontjáról megkérdeztük

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tagot, a párt h. főtitkárát,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A pártértekezlet úgy, mint rendszerint történni szokott, foglalkozott a várospolitika aktuális kérdéseivel és a közgyülésen legközelebb sorra kerülő tárgyaknak a megbeszélésével. Örömmel üdvözölte a párt *a görög szertartású plébánosok családi pótlékára* vonatkozó szabályrendeletmódositást, amelyet a párt kezdeményezett, látva azt az igazságtalan helyzetet, amiben a görög szertartású plébánosok családtagjai kerülnek azáltal, hogy róluk a róm. kat. plébánosok nyugdijszerű ellátásáról szóló szabályrendelet különleges viszonyaiknak megfelelőleg nem intézkedett. Különösen helyesléssel üdvözölte a párt *a Székesfővárosi Statisztikai Hivatalnak az átszervezésére* vonatkozó bejelentést, mert az a meggyőződése, hogy ez a hallatlanul fontos szerepet betöltő intézmény a mostani nagy feladatai között tényleg csak egy ilyen korszerű szervezetben tudja a feladatát megfelelőleg elvégezni.

— Részletesen foglalkozot a párt

az 1937. évi költségvetés tárgyában érkezett belügyminiszteri leirattal

és továbbra is megállapította azt, hogy *a forgalmiadórészesedés és az államrendőrségi hozzájárulás kérdésében a kormány álláspontja a székesfőváros érdekeivel még összeegyeztetésre szorul.*

— Nagyobb vita fejlődött ki

a székesfőváros idegenforgalmának és fürdőinek fejlesztéséről,

valamint *a tabáni gyógyszálló építése tárgyában előterjesztett nagyszabású javaslattal kapcsolatban.* A pártértekezlet általánosságban a legnagyobb megelégedéssel fogadta a tanulmányszámba menő és mindennemü idegenforgalmi ügyben szinte forrásmunka jellegével bíró előterjesztést és már eleve hangsúlyozta, hogy *a polgármester által adott irányvonalakkal egyetért,* szükségesnek tartja a tervbevett gyógyszálló felépitését és helyesli az ezzel kapcsolatban előterjesztett pénzügyi megoldásra vonatkozó tervet. Miután azonban az előterjesztés több részletkérdésben is álláspontot igyekszik foglalni és javaslatot tartalmaz és miután érdeméhez képest kíván ezzel a javaslattal foglalkozni a párértekezlet, elhatározta, hogy a késő éjszakai órákra való tekintettel ennek a nagyszabású ügynek a tárgyalását folytatólagos pártértekezlet tárgyalja. A következő pártértekezleten fog foglalkozni a párt a *székesfőváros lakáspolitikája* kérdésében előterjesztett igen nagyjelentőségü polgármesteri előterjesztéssel is.

— Amint tehát mindezekből kitűnik, a húsvét alatti csend hirtelen a legnagyobb tevékenységgé változott, amely most már minden valószínüség szerint a nyári szünet bekövetkezéséig ebben a tempóban fog folytatódni.

*

A *Vályi* Lajos dr. nyilatkozatában jelzett újabb tanácskozás megtörtént. Hétfőn este folytatólagos pártértekezleten tárgyalta a párt a közgyűlés napirendjét, amelynek minden pontja sorra került. A maga részéről hozzájárult a párt ahhoz, hogy a főváros *a tüzéremlékmü* költségeihez újabb 8000 pengőt adjon. Az emlékmü helyéül a Palota-teret jelölték ki, amelynek talaja hordalékos és ezért erősebb alapépitményre van szükség.

A *fürdővárosi tervezet* körül ismét hosszas vita indult meg, amelyben a pártnak csaknem valamennyi tagja résztvett. A közgyülésig előreláthatólag újabb pártértekezletet hívnak össze.

Rendeletileg modernizálták a fővárosi közigazgatás gépezetét

Polgármester és alpolgármesterek apróbb jelentőségü ügyekkel ezentúl nem foglalkoznak

A polgármester intézkedése folytán *Lamotte* Károly dr. alpolgármester terjedelmes rendeletet készített *Wagner-Weiss* István Konrád dr. tanács jegyző közreműködésével, amelyben újból és *részletesen szabályozta a központi igazgatásban* az ügyiratok felülvizsgálását, aláírását, továbbá a hitelek felhasználását és utalványozását. A rendelet kiadására azért volt szükség, mert a főváros közigazgatásánál *bizonyos vontatottság állott elő az ügyek elintézésénél,* tekintve, hogy az intézkedés és aláírás aránytalanul terhelte az egyes főtisztviselőket.

Az 5000/1937. I. számu rendelkezés, amely a múlt héten már életbe is lépett, *gyökeresen megreformálta a múltban követett rendszert:*

a polgármesterhez a rendelet értelmében most már valóban csak a nagyobb jelentőségü ügyek tartoznak,

viszont *az alpolgármestrek és az ügyosztályvezetők ennek megfelelően szélesebbkörü hatáskört fognak ellátni.* A közszállitási ügyekben a polgármesternek *csak azokat az ügyeket mutatják be aláirásra, amelyeknél a szállitás összege a 10.000, vagy az elvégzendő munkálat összege a 20.000 pengőt meghaladja.* Az odaitélési javaslatot ilyen esetben a csoportvezető alpolgármester láttamozza, *az odaitélés joga pedig a polgármesteré.* Ha a szállitás, vagy munkálat összege 50.000 pengőnél nagyobb, akkor a versenytárgyalási kiirást és az odaitélési javaslatot előzetes véleménynyilvánitás végett *az illetékes szakbizottságnak is bemutatják.* Az alpolgármesterek a 2500 pengőnél nagyobb, de 10, illetve 20.000 pengőnél kisebb összegü szállitásoknál, illetve munkálatoknál vizsgálják felül a versenytárgyalási kiirást és irják alá a vonatkozó ügyiratokat. Az ügyosztályvezetők a 2500 pengőn aluli szállitások és munkálatok ügyeiben végzik a felülvizsgálatot és az aláirást és

ezen a réven nagyfokú gyorsulás következik be a multhoz képest, mert köztudomásúan a kisebb ügyek azok, amelyek tömegével fordulnak elő

és amelyek épen ezért *a legközelebbről érintik a kispolgárokat, kisiparosokat, kiskereskedőket.* A megoszlott hatáskör *a közigazgatásnak ügyszólván minden egyes ágazatára kiterjed* és az igazolványok kiállitásától a csatornázási járulékok fizetési ügyein át *magában foglalja a közigazgatás terén felszinre kerülő valamennyi problémát.*

Továbbra is magának tartotta fenn a polgármester a közgyülési ügyeket, a szabályrendeleteket, a szervezeti kérdéseket, a személyzeti ügyeket, a sajtó-ügyeket, a légoltalmi ügyeket és más fontosabb teendőket.

A rendelkezés külön fejezetben intézkedik a székesfőváros önálló vagyonkezelésü intézményeinek ügyeiről is. *Az alapelvek itt is ugyanazok, mint a központi igazgatásnál.* Annak ellenére, hogy a rendelkezés mindössze pár nappal ezelőtt lépett életbe, máris

megállapitható, hogy annak kibocsátásával jó munkát végzett a polgármester,

mert a különböző ügyosztályokban és más hivatalokban megforduló ügyes-bajos emberek *a múlthoz képest sokkal rövidebb idő alatt végzik el teendőiket,* ami amellett szól, hogy *a fővárosi közigazgatás ismét hatalmas lépéssel haladt előre a modernizálás megkivánt útján.*

Frank Ignác
GÉPSZÍJ ÜZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

KECSKEMÉTI GÉPGYÁR R. T.
Vasöntőde és zománcozó üzem
Központi iroda:
Budapest, VI., Hajós-u. 25.
Telefon: 1-125-12.

Ujjáalakította a központi és kerületi vezetőségét, valamint bizottságait a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja*, mint a *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozataiban *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök kijelentette, a pártalkotmány végleges elfogadása után nagyarányú szervezkedési munkába kezd, amely a központtól a kerületek legszélső szervéig kiterjed. Ennek az ujjászervezésnek leglényegesebb része a *Zsitvay* Tibor elnöklete alatt megtartott legutóbbi pártértekezleten megtörtént. A pártértekezlet jelentős határozatairól a *Fővárosi Hirlap* illetékes helyen a következő értesülést kapta.

Az új szervezeti szabályok gondoskodnak arról, hogy a párt minden ténykedésében, így a vezetőség és a különböző intézkedő fórumok megalakításában a legteljesebb alkotmányosság érvényesüljön. Ezen az alapon választották meg

ügyvezető főtitkárrá

ismételten a tisztség eddig betöltőjét, *Terbócz* Imre országgyűlési képviselőt, helyettesévé ugyancsak újból *Vályi* Lajos dr.-t.

Az elnöki tanács

tagjaivá választattak: *Terbócz* Imre ügyv. főtitkár, *Vályi* Lajos dr. h. főtitkár, *Bessenyey* Zénó dr., *Bényi* Károly dr., *Harrer* Ferenc dr., *Usetty* Béla dr.

A bizottságok

sorában nagyfontosságú feladatot tölt be a *14-es kerületközi bizottság*, amelyet egyelőre nem alakítottak meg, mert az új szervezeti szabályok idevonatkozó pontját még módosítják.

A gazdasági bizottságot is megválasztották. Elnöke *Terbócz* Imre ügyvezető-főtitkár.

A *pártkör* vezetésére háznagyi állást szerveztek. Az első háznagy *Szilágyi* Ferenc bizottsági póttag lett. A körtitkári teendők ellátására *Alberovszky* Ede elnöki titkárt kérték fel.

A sajtóbizottság elnöke lett *Terbócz* Imre főtitkár, helyettese *Vályi* Lajos dr., tagjai: *Kertész* Elemér, *Szentesi* József és *Egerváry* Tibor dr.

Tizennégy szakbizottságot

alakítottak a városházi szakbizottságok számának megfelelően. A szakbizottságok elnökei és előadói lettek:

Elnöki szakbizottság: elnök *Hencz* Lajos dr., előadó *Vályi* Lajos dr.; *út- és csatornaépítési szakbizottság:* elnök *Dorner* Gyula, előadó *Pályi* Gyula dr.; *jogi és katonai szakbizottság:* elnök *Dési* Géza dr., előadó *Orova* Zsigmond dr.; *magasépítési szakbizottság:* elnök vágvecsei *Wellisch* Andor, előadó *Katona* János; *pénzügyi szakbizottság:* elnök *Glücksthal* Samu dr., előadó *Deményi* Aladár dr.; *kereskedelmi, ipari és közlekedési* szakbizottság: elnök *Veress* Gábor dr., előadó *Hajnóczy* Béla dr.; üzemi szakbizottság: elnök *Becsey* Antal, előadó *Vályi* Lajos dr.; *városgazdasági* szakbizottság: elnök *Juhász* Jenő dr. előadó *Gazdy* Jenő; *szociálpolitikai* szakbizottság: elnök *Gaár* Vilmos dr., előadó *Hegedüs* Bertalan dr.; *közélelmezési* szakbizottság: elnök *Usetty* Béla dr., előadó *Tárkány* Ferenc; *magasépítési és városrendezési* szakbizottság: elnök *Harrer* Ferenc *dr.*, előadó *Katona* János; *közegészségügyi* szakbizottság: elnök *Egerváry* Tibor dr., előadó *Szentesi* József; *közoktatásügyi* szakbizottság: elnök *Ősz* Lajos, előadó *Dongó* Orbán; *közművelődési* szakbizottság: elnök *Halter* Károly, előadó *Kövesligethy* Miklós dr.

A szakbizottságok átszervezése még ideiglenes, amennyiben a végleges megválasztás csak a kerületi pártválasztmányok megalakítása után történik, mert a szakbizottságba a kerületi pártválasztmányok is küldenek be tagokat.

A kerületi elnökök

egy részét is megválasztották. Ez a választás is ideiglenes jellegű és csupán azokra a kerületekre terjed ki, amelyeknek jelenlegi vezetőségével a pártközpont a legfőbb szervezési kérdéseket már letárgyalta. Az eddig megválasztott kerületi elnökök, akik mellé egyes kerületekben ügyvezető-alelnököket is választottak, a következők:

I. kerület: Hoór-Tempis Mór; *II. kerület: Harrer* Ferenc dr., ügyvezető-alelnök *Hivert* Dezső dr.; *III. kerület: Andréka* Károly; *IV. kerület: Pete* Csongor dr.; *VIII. kerület: Schmidt* Richárd, ügyvezető-alelnök *Gazdy* Jenő; *IX. kerület: Szentesi* József; *X. kerület: Dongó* Orbán; *XI. kerület: Balogh* Elemér, ügyvezető-alelnök *Szántay* István.

Legközelebb sor kerül az V., VI., VII., XII. és XIII. kerület elnökeinek megválasztására is.

A kerületi titkárokat, akik adminisztrativ tisztviselők, a pártelnök alkalmazza.

A kerületi pártválasztmányok tagjait, a párt elnökének jelölése után, a kerületi pártszervezet tagjai választják meg. Ha ez megtörtént, *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök valamennyi kerületi szervezetet felkeresi.

Fogadóórák a kerületekben

— Április 14-től 20-ig —

VII. kerület (Teréz-körút 3). Deményi Aladár dr. törvhat. biz. tag 15-én este 7—8. Pesthy-Müller József Leó törvhat. biz. tag irodájában (Kádár-u. 4.) minden csütörtökön d. e. 10—11. De Sgardelli Caesar ker. elnök naponta d. e. 11—12 és este 6—8. Szilágyi Jenő üv. alelnök naponta d. u. 1—2 és este 6—8. Bernáth István dr. tanügyi tanácsadó minden hétfőn este 6—8. Rendek Károly dr. jogi tanácsadó minden pénteken este 6—7, adóügyi tanácsadás minden szerdán este 7—8.

VIII. kerület (Baross-u. 78). Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, Hajnóczy Béla dr. minden hétfőn este, Fürody Lajos biz. póttag 21-én este 7—8, Ságvári Sándor dr. jogi tanácsadó minden hétfőn este, valamennyien 7—8 órakor. Altorjay Sándor adóügyi tanácsadó minden szerdán d. u. 4—6 óráig. — Pártnap minden hétfőn háromnegyed nyolc órakor.

IX. kerület (Üllői-út 116/b.) Usetty Béla dr. országyűl. képviselő szerdán d. u. 1—3, csütörtökön d. e. 9—10, szombaton d. u. 1—3, Szentesi József törvhat. biz. tag hétfőn este 8—9, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag hétfőn este 9—10, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag (Angyal-u. 24.) minden pénteken este 7—8, Stéger Béla jogi tanácsadó, szerdán d. u. 2—3 és szombaton d. u. 2—3 órakor. — Pártnap minden hétfőn és csütörtökön.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7.) Szántay István törvhat. biz. tag minden pénteken este 6—8. Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn d. u. 6—8 óráig, Somody Pál központi ker. titkár hivatalos órái hétköznap — szombat kivételével — d. u. 5—8 óráig, állásügyekben csak kedden és pénteken.

XIII. kerület (Mohács-u. 6.) Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 19-én, Fülöp Endre ker. elnök 14-én, Babicz Gyula biz. póttag 15-én, valamennyien este 6 órakor. — Pártnap minden kedden este 6 órakor.

Budapest minden házában évenkint tűzrendészeti vizsgálatot tartanak

A tűzveszély elkerülésére szigorú rendeletet adott ki a polgármester

A polgármester rendelkezést bocsátott ki abban az irányban, hogy a tűzrendészet terén az *eddiginél fokozottabb gondossággal járjanak el a tűzrendészet irányításával megbízott székesfővárosi közegek.* Budapesten az elsőfokú tűzrendészeti hatóság a kerületi előljáró, akinek jogköre kiterjed mindennemű tűzrendészeti ügyre, kivéve a közforgalmú vasutak tűzrendészetét, amely a kereskedelmi miniszter hatáskörébe tartozik. A tűzrendészeti vonatkozású ügyekben döntés előtt, az építési engedélyeknél pedig ezek kiadása előtt,

minden esetben meg kell hallgatni a tűzrendészeti szakértőt.

Az ipartörvény hatálya alá tartozó üzemek tűzrendészeti ügyeiben a kerületi előljáró I. fokú iparhatósági jogkörében jár el és hozza meg határozatait. A tűzrendészeti jogkör közvetlen gyakorlásával megbízott *kerületi mérnököket* arra utasította a polgármester, hogy

a mulhatatlanul szükséges rendelkezéseket tegyék meg, az új épületeknél épúgy, mint a régi épületeknél,

mert a tűzveszély elhárítását minden eszközzel kell szolgálni.

A tűzrendészeti feladatok megoldásánál a hatóságnak segítségére vannak a *kéményseprő mesterek* is. Most az új rendelkezés értelmében az általuk észlelt szabálytalanságokat a tűzrendészeti hatósági jogkörben kell megszüntetni, a megtorlást pedig kihágási útra kell terelni. Különös figyelmet fognak fordítani a jövőben arra, hogy a *padlásokon a dohányzási tilalmat* feltétlenül alkalmazzák.

Érdekes része a rendelkezésnek az, amely a *nyilvános előadások tartására szolgáló helyiségeket illeti*

Évente kétszer meglepetésszerűen vizsgálják felül a hatóságok azokat a helyiségeket, amelyekben nyilvános előadásokat tartanak.

Ezek közé tartoznak *az iskolák* is, amennyiben filmoktatás céljából *mozgófényképeket mutatnak be bennük.* Fokozottan fognak ügyelni a tűzrendészeti hatóságok arra, hogy a lakóházak padlásterén gyulékony anyagokat ne tarthassanak.

A modern idők szellemét bizonyítja a rendelkezésnek az a része, amely előírja, hogy a telepengedélyek kiadásánál a tűzrendészeti szakértőn kívül a *légvédelmi parancsnokságot is meg kell hallgatni.*

A jövőben

minden esztendőben legalább egyszer a főváros valamennyi lakóházában és középületében általános tűzrendészeti vizsgálatot tart a hatóság,

hogy ezáltal elejét vehesse a még manapság is igen gyakran előforduló padlástüzeknek.

HÍREK A PÁRTBÓL

Zsitvay Tibor ünneplése. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja április 15-iki, csütörtöki klubvacsoráját ünnepies keretek között tartja meg. *Zsitvay* Tibort ünnepli névnapja alkalmából a párt, amelynek köre vendégül látja a klub tagjai mellett a párt minden tagját. A nagyszabásunak ígérkező ünnepi vacsorát este 8 órakor a Pannonia-szállóban rendezik.

Tanár és szülő érdekközössége. A Nemzeti Egység Pártja Tanügyi Szervezete fővárosi tagozatának gyűlése keretében, közel százötven főnyi hallgatóság előtt tartották meg a belvárosi pedagógusok és szülők együttes értekezletüket, amelyben mindvégig kidomborodott *a tanár és szülő érdekközössége és a társadalmi szervezkedés terén való együttmunkálkodása.* A hallgatóság soraiban megjelent a belvárosi iparosság számos tagja *Feszler* Károly ipartestületi elnökkel az élén. *Bernáth* István dr., a Tanügyi Szervezet országos ügyvezető igazgatója, aki az ankétet összehívta, örömének adott kifejezést afelett, hogy úgy a szülők, mint a nagyszámban megjelent belvárosi iparosok megértették az ankét magasabb célját és készségüket fejezték ki az együttműködésre. Előadásokat tartottak: *Szaiber* József dr. főreáliskolai tanár „Az állampolgári öntudat helyes irányú nevelése", a Pedagógiai Szeminárium gyermeklélektani intézetének vezetője „Nevelési és pályaválasztási tanácsadás és az iskola", *Birbóczky* Károly, a Nőiszabó Ipartestület vezetőségi tagja „Az iparostársadalom megerősödésének fontossága nemzeti szempontból", *Bernáth* István dr. „Milyen legyen az új magyar embertipus" címmel. A gyűlésen állandó tanügyi bizottságot alakítottak, amelynek elnöke *Bernáth* István dr., főtitkára *Szaiber* József dr. lett. Elhatározták, hogy kéthetenkint renszeres vitaelőadásokat tartanak nevelési és pályaválasztási kérdésekről. Május elején lesz a következő előadás, amelyen nevelési és pályaválasztási kérdésekben ad konkrét tanácsot az elnökség a hozzá forduló belvárosi szülőknek. Ezzel dokumentálni akarják a belvárosi pedagógusok, hogy nemcsak az iskolában, de az iskolán kívül is segítségére akarnak lenni a szülőknek, általában pedig ki akarják építeni a tanár és szülő közötti jó viszonyt. A hallgatóság nagy örömmel vette tudomásul az értekezlet magasabb törekvéseit.

A VI. kerületi pártszervezet újonnan megválasztott tisztikara április hó 9-én tartotta első értekezletét. *Schoepflin* Lajos dr. elnök üdvözlő szavai után vitéz *Papp* Gyula üv. elnök a tisztikar munkarendjét, *Soós* Sándor társelnök a szervezet ügyrendjét, *Kutassy* István a körzeti elnökök beosztását és ügykörét, *Schilling* Endre dr. társelnök a pártszervezet társadalmi célkitűzéseit ismertette. Felszólaltak *Boross* András dr., *Czinder* Antal, *Hertzum* János, *Raffay* István és *Reiner* László, akik az elnökséget a tisztikar lelkes és odaadó munkásságáról biztosították. Az újonnan választott tisztikar értekezlete kiindulása az egész kerületben hatalmas arányokban megindúló szervezési munkának.

A józsefvárosi nők teaestje. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja VIII. kerületi körében szombaton nagysikerű teaest volt, amelyet a *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag feleségének elnöklete alatt működő női csoport rendezett. Előkelő, nagy közönség vett részt a teaestén, amelyen megjelent vitéz *Tóth* András dr., a kerület népszerű képviselője és ott voltak a kerületi bizottsági tagok teljes számban. *Buzághné Kócsy* Aranka dr. üdvözölte meleg szavakkal a megjelenteket. *Dobos* András remek énekszámai és *Kálmán* Ilonka szavalata őszinte tetszést keltettek. A női csoport április 21.-én tartandó előadóülésén. *Kerekesné Hatvany* Mária dr. orvos tart előadást.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.
Törv. védve

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP IRODA
VI., BÉKE-TÉR 5. VI., SZEGEDI-ÚT 50/B.
TELEFON: 29-00-34

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Budapest városfejlesztési terveit akarja elősegíteni a házadómentességről szóló rendelet

Milyen előnyöket és milyen hátrányokat jelentenek a rendelet kikötései

Megjelent a pénzügyminiszternek a rendkívüli ideiglenes házadómentességről szóló, várvavárt rendelete, amelynek érvénye augusztus elsején kezdődik és 1939 december 31-ig tart. A rendelet, mint a *Fővárosi Hirlap* ezt beavatott helyről nyert értesülései alapján már előre jelezte, a városfejlesztés irányvonalaihoz alkalmazkodik és ehhez képest, többféle kedvezmény-kategóriát felállítva, bizonyos városrészekre, útvonalakra és háztömbökre terjed ki. Ehhez képest 25 évre terjedő teljes, 15 évre terjedő teljes és további 10 évre 75 százalékos, 15 évre terjedő teljes és további 10 évre 50 százalékos, végül 15 évre terjedő rendkívüli ideiglenes házadómentességet állapít meg, egyes városrészeket pedig kizár a házadómentesség kedvezményéből. Kiterjed a rendelet hatálya a pestkörnyéki és vidéki városokra is.

A rendeletnek rendkívüli hatása lesz az idei építési kampányra, illetve az augusztus elseje után meginduló építkezésekre, amelyek egyébként a legbiztatóbb jeleket mutatják. Máris megállapítható, hogy a mult évi erős lendületet mutató építkezési kedv ebben az évben igen nagy mértékben fokozódni fog.

A rendeletnek az építőiparra, az építtetőkre gyakorolt hatásáról, valamint arról, hogy milyen mértékben segíti elő a főváros fejlődését, kérdést intéztünk

Katona János
mérnök, törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— A pénzügyminiszternek a rendkívüli ideiglenes házadómentességről megjelent rendelete — bár száz százalékig nem váltotta be az építőipar reményeit és még kevésbé a telektulajdonosok egy részének kívánságait — mégis igen sok vonatkozásban *megnyugvást keltett*. Különösen megnyugvást keltett azért, mert, az eddigi gyakorlattól eltérően, *nem egy, hanem két és fél évi időtartamra szól* és ezzel módot nyújt arra, hogy hogy az építeni szándékozók egyfelől tőkéjüket szabaddá tudják tenni, másfelől az építés iránti terveiket alaposabban megfontolhatják.

— A pénzügyminiszter rendelete szorosan hozzásimul a székesfőváros városrendezési ügyosztályának, valamint a Közmunkatanácsnak elgondolásához,

amely szerint *a város bizonyos részeit szépészeti és egyéb szempontból más városrészek rovására fel akárják építeni* Annak a keresztülvitelét célozza tehát, hogy a város belterületén lévő, részben lebontásra érett házak telke, részben pedig az itt található üres telkek mihamarabb beépíttessenek és ezzel a mai tűrhetetlen állapotokkal szemben a kor igényeinek megfelelően alakuljon ki a városkép.

— El nem vitathatóan ez az elgondolás vezette a kormányzatot akkor, amikor *egészen különleges adókedvezményt biztosított a Károly király-útra és a Muzeum-körutra, kevésbé* kedvezőt, de még mindig számottevő előnyt jelentő kedvezményt *a körutak és a Duna által határolt területre*, valamint *Budának* azokra a részeire, amelyek a legújabb városszabályozási tervekkel vannak összefüggésben, így főként *a Horthy Miklós-híd* pesti és budai hídfője mellett elterülő és jelenleg csaknem lakatlan területrészekre.

— Örömmel kell üdvözölnünk ezt a rendeletet azért is, mert — amint ezt a *Fővárosi Hirlap* hasábjain már kifejtettük — a gazdasági viszonyok kétségtelen javulásával keletkezett tőke immár aggodalom nélkül állhat annak az építőiparnak szolgálatára, amely a maga sokágú komplexumával a legnagyobb mérvben tudja csökkenteni a munkanélküliséget.

— Sok előnye és jótékony kihatása mellett nem orvosolta azonban a rendelet azt az igazságtalan helyzetet, hogy

a házadómentességben nem részesülő telkek ára lényegesen lemorzsolódott

az adómentesség révén kétségtelenül értékesebbé vált telkek árával szemben. Nem váltotta be a rendelet azt a követelményt, amelyet a főváros költségvetésének tárgyalása alkalmával velem együtt több bizottsági tagtársam hangoztatott, hogy

a leginkább hiányzó modern és higiénikus kispolgári és munkáslakások építésére kell ösztönözni a tőkét.

— Nem tudok attól az álláspontomtól eltérni, hogy az utóbbi évek lakásépítése semmiképen sem elégíti ki azokat a szociális igényeket, a melyeket az egész esztendő folyamán lakásához kötött kispolgári elemek és munkásrétegek joggal elvárhatnának.

— Bízom abban, hogy a pénzügyminiszter a belügyminiszterrel egyetemben meg fogja találni a módját annak, hogy

a rendkívüli házadókedvezményből kirekesztett városrészeknek is, amilyenek a Józsefváros és Ferencváros körúton túli részei, biztosítja a rendkívüli házadómentességet olyan házakra nézve, amelyekben a munkásság és kispolgárság részére nem luxuriőz, de egyszerűségükben modern és egészséges lakások épülnek,

a szerény tehetségű lakók részéről *megfizethető házbérrel*. Annyival is inkább indokoltnak látszik a rendelet ilyen irányú kiegészítése, mert az utóbbi években felépített bérházak modern lakásai csaknem kivétel nélkül olyan komforttal épültek, hogy azokat szerényebb jövedelmű kispolgárság és munkásság megfizetni nem tudja. Megállapíthatjuk, hogy a háborút követő években, néhány épülettől eltekintve, a kispolgárság és munkásság számára lakást nem épített a magántőke, pedig az igazi szociális elv egyenesen megkövetli, hogy elsősorban azokon segítsünk, akik e segítés nélkül megfelelő lakáshoz jutni soha sem fognak.

Ha erre a rendeletet korrigáló kivételes intézkedésre mód nyílnék, amely a kivételes házadómentesség kedvezményéből kirekesztett józsefvárosi és ferencvárosi területeknek ilyen egyszerűbb, modern lakásokat magukban foglaló bérházakkal való beépítésére ösztönözné a magántőkét,

segítve lenne a körúton túli részen fennálló tarthatatlan, sőt szégyenletes állapoton,

amelyen addig, amíg ebben a városrészben kietlen, sötétudvaros, a legelemibb higiéniát nélkülöző, avult bérkaszárnyák és a szomszédságukban rozoga, omladozó, földszintes házak állanak, javítani úgyszólván lehetetlen, holott *a közerkölcsiség és a közegészségügy szempontjából az itt uralkodó helyzet teljességgel tarthatatlan.*

— Jótékonyan hatnának az itt épülő egyszerű és mégis modern lakásokkal beépített, új házak, amelyek változtatnának a városképen, az utcák zűllött életén, elősegítenék a kispolgárság és munkásság lakásproblémájának megoldását, sőt kihatnának odáig is, hogy a perifériákra és a környező városokba és falvakba menekült dolgozók *visszaszivárognának a fővárosba*, ahol munkahelyük van és itt költenék el Budapesten szerzett keresetüket.

A rendelet sok előnye és elvitathatatlan jó szándéka mellett ezzel a kiegészítéssel szolgálná teljességgel a főváros érdekeit és a szerényebb lakosság tömegeit.

Ismét akadályok merültek fel az utak portalanítása körül

A magas olajárak miatt a polgármester a vízzel való locsolást szándékozik elrendelni — Makadám helyett végleges burkolattal fedik be az utakat

Tavasz kezdetén évről-évre visszatérően foglalkoztatja a székesfőváros Köztisztasági Hivatalát, illetőleg a felette felügyeletet gyakorló közegészségügyi ügyosztályt az útolajozás kérdése, amely *évről-évre sorozatos bonyodalmakkal van egybekötve az olajozásra pályázó vállalatok túlzott követelései és kartellszerű fellépése miatt.* A város területén még mindig vannak makadámmal burkolt útterületek, amelyeken a port évek során át olajjal kötötték le, bár *ezek a makadám-területek egyre csökkennek.* A multévi 600.000 négyzetméter területtel szemben ebben az évben *540.000 négyzetméternyi terület* olajozására hirdetett a Köztisztasági Hivatal versenytárgyalást, amelyre *kilenc vállalat* adott be ajánlatot. A meghirdetett teljes 540.000 négyzetméternyi úttest olajozására pályázott a *Schwartz Rudolf és Társa* cég 25.20, a *Shell Kőolaj Rt.* 25.75, *Hegedüs és Társa* 24.75, *Vacuum Oil* 25.75 filléres egységáron. 240.000 négyzetméter olajozására pályázott a *Magyar Fantóművek* 25.60 fillérrel, 200.000 négyzetméterre a *Nyirbogdányi Petróleumgyár* 25.02 fillérrel, végül egyenkint 100.000 négyzetméter úttest pormentesítésére tett ajánlatot a *Magyar Petróleumipar* 22.75, a *Szőregi Petróleumgyár* 25.07 és a *Steuea* 25.05 filléres egységáron.

A közegészségügyi ügyosztály most vizsgálja felül az ajánlatokat, de annyit máris megállapított, hogy a pályázó vállalatok *ismét áremeléssel kísérleteznek.* Átlag mintegy *10 százalékkal magasabb árajánlatot* nyujtottak be annál az egységárnál, amellyel a mult évben az olajozást vállalatba adta a főváros. Tavaly *22.75 fillér* volt az egységár, a mostani ajánlatok sorában azonban *ezzel az összeggel egyedül a Magyar Petróleumipar pályázik*, amely azonban csupán 100.000 négyzetméternyi terület olajozására nyujtott be ajánlatot.

A mult évi 22.75 pengős egységár is *jelentékeny emelkedést* mutatott az előző évihez képest és a megállapodás ebben az egységárban *hosszantartó huzavonák, a versenytárgyalás megsemmisítése, majd a fővároshoz méltatlan alkudozások után jött csak létre*, még pedig úgy, hogy a főváros az olajvállalatok túlkövetelése miatt *kénytelen volt az olajozandó területet csökkenteni*, mert nem állott kellő fedezet a túlhajtott egységár kielégítésére rendelkezésére.

A főváros a mult évben a kényszer hatása miatt ment csupán bele ebbe a megegyezésbe, mert a hosszú huzavona miatt az idő előrehaladt, elérkezett a június eleje és a portalanítás gyors keresztülvitele múlhatatlanná vált. Bizonyára okult a tavalyi példán a közegészségügyi ügyosztály és hosszantartó alkudozásokba nem megy bele. Vagy rövidesen megállapodik az olajvállalatokkal, vagy pedig *a vízzel való portalanításhoz folyamodik.*

Salamon Géza dr. tanácsnok referátuma alapján *Szendy* Károly polgármester máris kifejezést adott annak a meggyőződésének, hogy amennyiben a székesfőváros által szükségelt útolajozást nem lehet megkapni elfogadható árakon, akkor *ebben az esztendőben teljesen eltekint a makadámútak olajjal való portalanításától.* Ezt a főváros most már annál is könnyebben megteheti, mert a Vízművek vízszolgáltató képessége a legutóbbi időben keresztülvitt rekonstrukciós munkálatok eredményeként a multhoz képest tekintélyesen megnövekedett. Minthogy a főváros köztisztasági hivatala a közeljövőben *nagyobb számú új locsolóautót és locsolókocsit kíván beszerezni, meg lesz a lehetősége annak, hogy az utcákat a külterületen is naponta többször való locsolás útján portalanítsák.*

— A főváros utcáinak tisztábbá tétele érdekében *az idén erőteljesebben fogjuk az utcákat öntözni*, — jelentette ki *Szendy* Károly polgármester. — Eddig útját állta ennek az, hogy a Vízművek nem rendelkeztek elegendő mennyiségű vízzel. Az utóbbi időben azonban nagy arányokban fejlesztettük a székesfőváros vízműveit és most már annyi víz áll rendelkezésünkre, hogy *a tavaszi és nyári hónapokban sokkal bőségesebbben öntözhetjük az utcákat.* Remélem, ezáltal meg fognak szűnni az utcák porossága miatt elhangzott panaszok.

Az olajvállalatok évről-évre visszatérő manőverezésének különben gátat vet a főváros vezetőségének az az elhatározása is, hogy *a jövőben mind nagyobb útfelületeket láttat el végleges burkolattal*, hogy ezen a réven is olcsóbbá tegye a székesfővárosi útkarbantartás évente megismétlődő hatalmas összegét.

Király Kálmán tanácsnok az út- és csatornaépítési szakbizottságban a legközelebbi útépítési programot már ennek az irányelvnek megfelelően mutatta be. A zuglói *Nagy Lajos király-útja*, a hajdani Hajtsár-út Telep-utca és Erzsébet királyné-út közötti szakaszának makadámburkolatát 50.000 pengős költséggel 640 méter hosszúságban és 40 méter szélességben *végleges burkolattal* látják el. Hasonlóképpen végleges útburkolatot kap a *Hegyalja útnak* a Horgony-utca és a Berényi-utca között lévő szakasza, amely 550 méter hosszú és amely különösen nagyfontosságú azért, mert *az új repülőtér forgalmán kívül a Balaton felől a fővárosba irányuló forgalom ezen az útvonalon bonyolódik le.*

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sífelszerelés és ***horgászati cikkeket*** nálam ***nagyon olcsón*** vásárolhat.

Események

FŐVÁROSI HÍRLAP

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre	12 pengő,
egész évre	24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A Hírlapírók Nyugdíjintézetének reneszánsza

Kozma Miklós, az új elnök ünnepélyes beiktatása

A *Magyar Hírlapírók Országos Nyugdíjintézete* vasárnap rendkívüli közgyűlésén iktatta be új elnökét, vitéz leveldi *Kozma* Miklós titkos tanácsos, volt belügyminisztert. Az ujságirókarnak ünnepi eseménye volt ez a beiktatás, amely kétségen kívül kiindulópontját jelenti a Nyugdíjintézet új, felfelé ívelő korszakának. A közgyülésen a nagyszámban megjelent ujságirókon kívül nagy, előkelő közönség vett részt és majdnem teljes számban ott voltak a Nyugdíjintézet vezérlőtanácsának tagjai. A megjelentek sorában voltak: *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Ripka* Ferenc ny. főpolgármester, *Preszly* Elemér főispán, *Rákóczy* Imre miniszteri tanácsos, sajtófőnök, *Törs* Tibor, *Németh* Imre, vitéz *Somogyváry* Gyula országgyülési képviselők, *Scitovszky* Tibor, *Kornfeld* Móric, *Chorin* Ferenc, *Erney* Károly, *Vida* Jenő, *Reményi-Schneller* Lajos, *Káldy* Jenő, *Márkus* László és még sokan mások.

Zimmer Ferenc üdvözölte *Kozma* Miklóst, aki zajos tetszés közben mondta el székfoglaló beszédét. Hangsúlyozta, hogy a *biztonság kérdése* az ujságíró esetében nemcsak egyéni, nemcsak szociális, hanem fokozott *közéleti probléma*. A közéletnek súlyos kötelességei vannak az ujságíró-renddel szemben, mert az ujságíró nehéz munkáját jól csak méltányos emberi sors és szociális biztosítottság keretében tudja elvégezni. Tisztában van azzal — mondta beszéde folyamán *Kozma* Miklós, — hogy tőle sokat várnak, de igyekezni fog a bizalmat kiérdemelni. Ez a bizalom annál megtisztelőbb számára, mert *akkor választották meg, mikor a hatalmat, lehetőségeket és nagy hivatali súlyt jelentő poziciójából eltávozott*. A beszédet a gyülés közönsége helyéről felállva, percekig tartó lelkes éljenzéssel és tapssal fogadta.

Ezután *Karafiáth* Jenő főpolgármester a vezérlőtanács régi és újonnan megválasztott tagjai nevében beszélt nagy tetszés közben.

Táviratilag üdvözölte a közgyülés *Horthy* Miklós kormányzót, majd örömmel vette tudomásul, hogy *Kozma* Miklós elnökké történt megválasztása alkalmából *5000 pengős adománnyal belépett az intézet alapitói sorába*. Ugyanesak 5000 pengős adománnyal *Lányi* Zsigmond főszerkesztő is alapító tag lett. Éljenzéssel vették tudomásul, hogy a *kormány az államsegélyt 5000 pengővel felemelte*.

Délben a Gellért-szállóban ünnepi ebéd volt, amelyen még megjelent *Herczeg* Ferenc, *Johann* Béla államtitkár, *Szent-István*y Béla miniszteri tanácsos, a külügyminisztérium sajtóosztályának főnöke és *Rassay* Károly országgyülési képviselő is. Az első köszöntőt *Kozma* Miklós a kormányzóra mondta. *Törs* Tibor főszerkesztő a nyugdijintézeti tagok nevében köszöntötte nagyhatású beszédben *Kozma* Miklóst, aki meleg szavakkal köszönte meg az ünneplést. *Márkus* Miksa, a Magyar Ujságírók Egyesületének elnöke a vezérlőtanács tagjait és a vendégeket üdvözölte.

Preszly Elemér főispán beszédében arról szólott, hogy a megrokkant ujságírókat és ujságíró-özvegyeket segíteni az államnak is kötelessége.

Törv. véd. Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 39.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76.

Bódy László tanácsnok a FANSz elnöke

A *Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének* közgyülésén *Duday* Alajos dr. tanácsnok, ügyvezető alelnök mondott megnyitó beszédet. Ezután *Szendy* Károly polgármester méltatta *Karafiáth* Jenőnek, az új főpolgármesternek átiratát, amelyben *a protekció ellen foglalt állást*. A polgármester a főpolgármester *minden szavát aláírja*. A főváros vezetőinek minden protektort meg kell hallgatniok, de minden tisztviselői előléptetést, úgy mint eddig, *ezután is egyedül a maga lelkiismerete szerint fog intézni*. A legnagyobb protekció nálam mindig az — fejezte be szavait, — *ha valaki jó, szakszerű és becsületes munkát végez.*

Thomka Géza felszólalása után *Javornitzky* Jenő a *KANSz* nevében köszöntötte a *FANSz* tisztviselő-osztályát. *Fazekas* Béla dr. főtitkári beszámolója után *Virágh* István főtanácsos a belső ügyeket ismertette, majd a közgyülés egyhangú lelkesedéssel tiszteleti tagokul választotta *Szendy* Károly polgármestert, *Lamotte* Károly és *Schuler* Dezső alpolgármestert, *Szente* Miklós ny. tanácsnokot, *Végh* János ny. tisztifőorvost és *Gárdonyi* Albert dr. ny. főlevéltárost.

Ezután egyhangúlag elnökké választották *Bódy* László dr. tanácsnokot, aki meghatott köszönő szavaiban hangsúlyozta, hogy *elődje, az elhunyt Liber Endre szellemében kíván dolgozni*.

A közgyülést követő díszvacsorán *Bódy* László, az új elnök szociális érzéstől áthatott beszédben állapította meg, hogy: *köztisztviselőnek lenni annyi, mint idealistának, hívő, bizakodó léleknek és önfeláldozónak lenni, egyszóval elhivatottnak.*

Szendy Károly német olimpiai kitüntetése. A német követség a minap nyujtotta át *Szendy* Károly polgármesternek a *Hitler* vezér és kancellár saját kezű aláírásával ellátott olimpiai oklevelet, amelyben a kancellár arról értesíti Budapest polgármesterét, hogy *a német olimpiai játékok elsőosztályu díszjelvényével tüntette ki*.

Nagyfontosságú kérdéseket tárgyal a pénzügyi bizottság. A főváros pénzügyi bizottsága pénteken délelőtt 11 órakor ülést tart, amelynek tárgysorozatában több nagyfontosságú ügy szerepel. Tárgyalásra kerül a polgármester előterjesztése az 1937. évi költségvetésnek a belügyminiszter leirata értelmében szükségessé vált módosításáról, a főváros fürdőinek fejlesztéséről és a tabáni gyógyszálló építéséről készült tervezet, a főváros lakáspolitikai programja, a főváros kegyuraságához tartozó róm. kat. plébánosok nyugdíjszerű ellátásáról szóló szabályrendelet módosítása és a görög szertartású plébánosok részére családi pótlék engedélyezése, a Községi Takarékpénztár Rt. és az érdekkörébe tartozó Parkváros Rt., valamint a Székesfővárosi Állatvásár Pénzforgalmi Rt. zárószámadása, az új budai színház és a Városligetben tervezett kertészeti csarnok ügye, a XIII. kerületi előljáróság székházának építéséhez szükséges póthitel engedélyezése, az adóhivatali, adószedői és statisztikai szakokon új állások szervezése.

A fürdővárosi tervezet és a Szent István-hét programja a városgazdasági bizottság előtt. A városgazdasági bizottság csütörtökön délután fél 6 órakor ülést tart, amelynek napirendjén *a főváros idegenforgalmának és fürdőinek fejlesztéséről és a tabáni gyógyszálló építéséről* szóló nagyszabású tervezet szerepel, amelyet a legközelebbi közgyülés is tárgyal. Előterjesztést tesz a városgazdasági ügyosztály a *Szent István-hét végleges programjának* összeállításáról, valamint a városligeti *Néparéna bérletének megszüntetéséről és az épület lebontásáról is.*

Beszentelték az új dunaparti hajóállomásokat. Ünnepi esemény színhelye volt szombaton délben a Ferenc József rakpart: a *MFTR* és a *DGT* új hajóállomásait *Hász* István tábori püspök nagy papi segédlettel *ünnepélyesen beszentelte, majd megáldotta*. Az ünnepségen a kereskedelmi minisztert *Dálnoki Kovács* Gyula államtitkár képviselte, de ott volt *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly alpolgármester, *Babarczy* István báró és *Morvay* Endre tanácsnok, *Perczel* György, a BSzKRT vezérigazgatója, *Bessenyey* Zénó, a *Közmunkatanács* elnöke, *Baar-Bahrenfels* budapesti osztrák követ, *Wulf* Olaf ny. folyamőrségi vezérfőkapitány, *Domony* Móric, a *MFTR* ny. h. vezérigazgatója, *Dormándy* Géza, a *DGT* képviseletében, *Winchkler* István volt kereskedelmi miniszter, a *MFTR* elnökigazgatója és *Komarniczky* Gyula, a *MFTR* vezérigazgatója. *Winchkler* István avató beszéde után *Dálnoki-Kovács* Gyula annak a reményének adott kifejezést, hogy *a MFTR új otthonában főnixként új életre kel.*

Városépítészet és kertészet. *Morbitzer* Dezső székesfővárosi kertészeti igazgató „Városépítészet és kertészet" címmel különlenyomatban adta ki a Városi Szemlében megjelent tanulmányát. A városépítés széles miliőjébe helyezi a kertészetet, amelynek nagyvárosi jelentőségét méltatja. Történeti viszszapillantást ad a budapesti parkok és fásítás kialakulására, majd végigvezet a Városligeten, Népligeten, a Városmajoron, a kisebb sétányokon, amelyek száma a pesti oldalon 106, az budai oldalon 93. Leírja a Gellérthegy kertészeti rendezését és a legújabb, nagyszabású kertészeti alkotást, az új Tabánt. A szakszerű kertészeti ismertetés mellett kapunk tudományos növénytani magyarázatot, városfejlődési és kortörténetet, a szaktudás mellett sok színt és érdekességet és sok meleg szeretetet, amely a szakmáért és a fővárosért lobog. Budapest sétányairól ez az első összefoglaló munka, amelyet sok haszonnal és élvezettel olvasunk. Nagyon hálásak vagyunk *Morbitzer* Dezsőnek, nemcsak azért, hogy ezt a szép tanulmányt megírta, hanem azért a munkájáért, amellyel fővárosunk szépségének emeléséhez ő maga is bőségesen hozzájárult.

Április 15-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Zugló problémái a polgármester előtt. *Bényi* Károly dr. és *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tagok vezetésével a zuglóiak népes küldöttsége kereste fel *Szendy* Károly dr. polgármestert, akinek tolmácsolták a zuglóiak óhaját, hogy tekintettel a vasúti átjáró közlekedési nehézségeire, feltétlenül szükségesnek tartják *külön kerületi tűzőrség* felállítását. A küldöttség vezetői ezenkívül a *68-as villamosvonalnak Rákosfalváig való meghosszabbítását sürgették*, továbbá *a HÉV vonalain közlekedő szerelvények megerősítését* szorgalmazták. Végül az átalányban megállapított *vízdíjaknak méltányos mérséklését* kérték. *Szendy* Károly polgármester válaszában megigérte, hogy tekintettel a nyomós indokokra, a XIV. kerület részére *maga is szükségesnek tartja a külön tűzőrség felállítását* és kijelentette, hogy a most tárgyalásra kerülő székesfővárosi költségvetésben ennek a fedezetét már biztosítani is óhajtja. A közlekedési és egyéb kérdéseket illetőleg a legmesszebbmenő jóakaratáról biztosította a küldöttséget, hangsúlyozva, hogy *a 68-as villamosvonalnak Rákosfalváig való meghosszabbítását a legsürgősebb közlekedési problémák egyikének tartja.*

A belügyminiszter jóváhagyta a kórházi póthitelt. A főváros törvényhatósági bizottsága a mult évben a közkórházak gyógyszer- és műszerbeszerzéseire, valamint az Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézet felszerelésére póthitelt engedélyezett. A belügyminiszter a póthitelt most érkezett leíratában *jóváhagyta.*

A társadalmi béke problémája a Belvárosi Körben. A *Belvárosi* Kör népes társasvacsorát tartott, melyen érdekes felszólalások hangzottak el. *Gaár* Vilmos felsőházi tag megnyitóbeszéde után ifj. *Temple* Rezső dr. azt fejtegette, hogy a Belvárosi Polgári Kör állást foglalt a széthúzás ellen és az igazi keresztény és nemzeti alapra helyezkedett. *Usetty* Béla beszédében azt hangoztatta, hogy senki se *féltse az országot erőszakos kísérletektől, mert a kormánynak elég ereje van az ilyen kísérleteket elfojtani*. *Kállay* Miklós beszédében *az elismerés zászlaját hajtotta meg a főváros közönsége és a város vezetőségének politikája előtt.* A gyülés végén *Dán* Leó, a Fővárosi Kereskedők Egyesületének elnöke, ismertette a kereskedők aktuális problémáit.

A székesfőváros multja és jelene címmel az *Illyefalvi* J. Lajos igazgató szerkesztésében megjelenő Statisztikai Közlemények sorozatában hatalmas kötet hagyta el a sajtót. A székesfőváros egyesítésének hatvanadik évfordulója alkalmából kiadott munkát legközelebb ismertetjük.

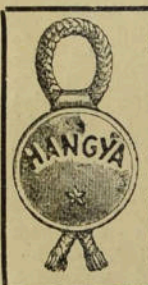

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

NEDVES FAL víztelenítése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 1-208-64.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Bonyodalmak két lóexportőr és a Schenker szállítmányozási cég 350.000 pengős kártérítési perében

Szenzációs tárgyalás a bíróság előtt, ahol a világcéget két, félfélévi börtönre ítélt üzletfele valutával történt visszaéléssel vádolja

Több mint egy esztendeje húzódik az az érdekes és bonyolult per, melyet *Kreika* Ferenc és *Klein* Sándor lóexportőrök indítottak a *Schenker nemzetközi szállítmányozási r.-t.* cég ellen. Az egész világon ismert Schenker-féle szállítmányozó cég 1933-ban megállapodást létesített a két exportőrrel lókivitel finanszírozására. A *Schenker-cég kötelezettséget vállalt arra, hogy a lóvásárlásokhoz szükséges összegeket kölcsön formájában Kreika Ferenc és Klein Sándor rendelkezésére bocsátja, egyúttal az exporttal kapcsolatos szállítmányozási munkát is a cég bonyolítja le.*

A megállapodás értelmében

az exportvalutákat csupán Schenkerék megbizottja vehette fel.

Az első nagyobbarányú lókivitelt Franciaország felé bonyolították le: *1700 lovat szállítottak mintegy négyszáz pengős egységárban.* A vásárlások Schenkerék kölcsönpénzéből történtek, a lovak vételárát pedig francia frankban a párisi Schenker-cég vette fel.

Schenkerék a Magyar Nemzeti Banknál bejelentették exportkövetelésüket,

de — a kereset szerint — *nem abban az arányban, mint amit a párisi Schenker-cég ténylegesen felvett.*

A francia üzlet lebonyolítása után *a német piacon kétezerötszáz lovat helyeztek el, a márka összegeket Schenkerék frankfurti megbizottja vette fel, akit később valutatörvénybe ütköző bűncselekmény miatt a német rendőrség letartóztatott.* A márkaösszegek — állítják a felperesek — szintén csak részben kerültek a Nemzeti Bankhoz.

A manipulációkról tudomást szerzett a Nemzeti Bank és Schenkerék ellen megindult a bűnvádi eljárás.

A cég azzal védekezett, hogy ha valutavisszaélés történt, azt Kreika és Klein követték el.

Az exportőrök ellen le is folyt a bűnvádi eljárás, felévi börtönbüntetést kaptak, később azonban amnesztiában részesültek.

A két exportőr ezután a budapesti törvényszéken perelte a Schenker-céget:

355.000 pengő megitélését kérik az elmaradt haszon és más címeken.

Azt állítják keresetükben, hogy őket Schenkerék megtévesztették, amikor reá bírták arra, hogy fiktív kimutatásokat készítsenek. Vállaljanak mindent magukra, de jelöljék meg azokat az összegeket, amelyek a francia és német lóeladási exportüzletekből származtak.

Viktor János dr. törvényszéki bíró már több tárgyalást tűzött ki ebben az ügyben. A két lókereskedő előadta, hogy Schenkerék soha elszámolást nem adtak, és csak azokat a külföldi valutákat irták *Kreika* és *Klein* javára, amelyeket a Nemzeti Bank útján értékesítettek, viszont

Schenkerék ennek az összegnek többszörösét vették fel.

— Schenkerék által be nem szolgáltatott külföldi valuták eltűnéséért hat-hat havi börtönre ítéltek bennünket — mondják beadványukban az exportőrök —, nyilvánvaló tehát, hogy ilyen be nem szolgáltatott valutáknak lenniök kellett, mert ellenkező esetben nem lehetett volna bennünket megbüntetni. Csak Schenkerék vehettek fel külföldön valutát, így tehát mi nem is manipulálhattunk a valutákkal.

Keresetük további részében

az exportőrök azt állítják, hogy Schenkerék a zugforgalomban értékesítették a valutákat,

erre vonatkozólag *kérik a Sándor bankcég vezetőinek és a Francia-Magyar Pamutipar igazgatóinak kihallgatását.* Részletesen igyekeznek bizonyítani az exportőrök, hogy milyen óriási károkat szenvedtek azáltal, hogy Schenkeréktől a velük fennálló üzleti összeköttetésük során befolyt külföldi valuták túlnyomó része nem került a Magyar Nemzeti Bank rendelkezése alá és éppen azért az ő számlájukon ilyen összegek nem is szerepelnek. A tanuk seregének kihallgatását kérik, akikkel bizonyítani fogják, hogy Schenkerék csupán azokat a külföldi valutákat írták javukra, amelyek a Nemzeti Bank kimutatásaiban szerepeltek.

A tárgyalásokon különböző indítványok után az exportőrök kérték, hogy a törvényszék hallgassa ki *Epstein* Tibor cégvezetőt, *Sonnenberg* Marcellt, a Schenker-cég vezérigazgatóját és *Székely* Béla ügyvezető igazgatót, akiket arra is kérnek kötelezni, hogy üzleti könyvekkel igazolják a lóexporttal kapcsolatos üzleti tevékenységüket.

A különböző többrendbeli formális tárgyalás után *Viktor* János dr. törvényszéki bíró megkezdte az ügy érdemi tárgyalását. A Schenker cég a kereset elutasítását kérte, mert szerintük az exportőrök kártérítési igényének semmi alapja sincs. A bíróság azonban elrendelte az összes hivatkozott tanuk kihallgatását. Elsőnek *Epstein* Tibor cégvezetőt hallgatta ki tanuként, aki elmondotta, hogy *Kreika* és *Klein* a megállapodás értelmében nem volt meghatalmazva a külföldi eladásokból származó vételárakat felvenni, ők azonban több esetben felvették a külföldre eladott lovak ellenértékét.

— A párisi Schenker céghez befolyt francia frank összegnek csak egy része került átutalásra a Magyar Nemzeti Bankhoz. Hogy a többi résszel mi történt, azt nem tudom, — vallotta nagy meglepetésre a tanu.

Ezután a cégvezető a német lóexportról beszélt. *Weingendsam* József és *Jeszenszky* Mihály szerinte a vételárat márkában vették fel és a frankfurti Schenker cégnek fizették be, ahonnan

kliring útján került a pénz a budapesti Schenker céghez.

Bizonyítást ajánlott fel a két felperes arra vonatkozólag, hogy a Schenker cégnek milyen haszna volt a lókivitelből és hogy a *Magyar Nemzeti Banknál történt valutajelentés fiktív volt.*

Az utolsóelőtti tárgyaláson a törvényszék utasította a Schenker céget, hogy indítványát és bizonyítékait jelölje meg és új határnapul

a tárgyalás folytatását április 9-ére tűzte ki,

amikor is *elrendelte Sonnenberg Marcell és Székely Géza ügyvezető igazgatók kihallgatását.*

Ezen a tárgyaláson azután váratlan fordulat következett be. Az exportőrök kérték a törvényszéket, hogy szegényjogon folytathassák a pert. Hosszabb vita indult meg arról, vajjon a két lóexportőrt megilleti-e a szegényjog, amikor 350.000 pengős kártérítési igényével lép fel a Schenker-cég ellen. De még az a bonyodalom is támadt, hogy Schenkerék kétségbe vonták a felperesek jogait, akik magukat mint a Dunántúli Gazdák Termelő és Értékesítő Szövetkezetének bevásárlóiként jelölték meg és indították a pert, vajjon a megállapodás létrejöttekor megalakították-e azt a közkereseti társaságot, melynek nevében mint *Kreika* és *Klein* közkereseti társaság szerepelnek az iratokban, mert ha ezt igazolni nem tudják, — azt állítják a felperesek, — ebben az esetben a kereset alaki okokból elutasítandó.

A törvényszék most utasította a felpereseket, hogy igazolják a közkereseti társaság létezését, mert ellenkező esetben csak saját nevükben folytathatják a bonyolult pereskedést az európai hírű szállítmányozó részvénytársaság ellen, amely — szerintük — különböző eszközök igénybevételével 350.000 pengőtől fosztotta meg őket.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

Campl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 1—133—16.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 2—919—33.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

Gazdasági szemle

Ángyán Béla lesz a *Magyar Hollandi Biztosító* vezérigazgatója, mégpedig az április 22-iki közgyűlés választja őt meg. *Ángyán* Béla jelenleg mint *adminisztratőr delegé* vezeti a *Magyar Hollandi* ügyeit nemcsak a részvényesek, hanem *a felügyeleti hatóságok bizalmából is.*

A BIOSz a hónap végén, április 30-án tartja közgyülését, amely elé igen nagy érdeklődéssel tekintenek közgazdasági körökben, tekintve, hogy az évi jelentés során *ismertetik a Phönix esettel kapcsolatos intézkedéseket.* A szövetség vezetősége hónapokon át permanens szolgálatot végzett, állandóan rendelkezésére állott a felügyeleti hatóságnak és pénzügyi kormánynak, ami által *sikerült a válságot megoldani.*

Stein Emil és Nagy Andor meleg ünneplésben részesült a minap a tőzsdetanács ülésén, amikor is megállapították, hogy, mint a tőzsdetanács tagjai, immár *25 év óta fejtenek ki igen értékes tevékenységet az intézmény javára.*

Huszonöt esztendeje működik vállalatánál *Köves* János dr., a *Philaxia Rt.* vezérigazgatója, akit most ünnepeltek munkatársai.

Hatemeletes bérházat építtet nyugdíjpénztára számára az Üllői-úton a *Pesti Hazai Első Takarékpénztár.* A palotát a *Schmitterer és Bauer* építész cég tervezi.

A Providentia Biztosító Rt. most engedélyt kapott a felügyeleti hatóságtól, hogy működését a jég- és eső-biztosításra is kiterjessze.

Magánegyességet kér az *Óbudai Keményítőgyár* Rt., amely tudvalevően régóta nincs Óbudán, hanem az Angyalföldön működik és nem keményítőt gyárt, hanem az úgynevezett *Áldás* pótkávét. Ugylátszik *nincs áldás az Aldáson.*

A Goldberger Sám. F. és Fiai Rt. mérlegmegállapító ülését április végén fogja megtartani és a kifizetendő osztalék előreláthatólag az előző évi 3 pengővel szemben *részvényenként 4 pengő lesz.*

A Franck Henrik Fiai Rt. bruttó bevétele az előző évi 3.2 millió pengővel szemben a mult évben 3.3 millió pengőt tett ki. A kimutatott tiszta nyereség a 3 millió pengő részvénytőke mellett az előző évi 112 ezer pengővel szemben 1936-ban 190 ezer pengőt tett ki.

Szendy Károly és Chorin Ferenc látogatása az épülő árumintavásáron

Szombat délben meglátogatta az épülő *Budapesti Nemzetközi Vásárt* a vásár elnöke: *Szendy* Károly polgármester, akit elkisért *Babarczy* István tanácsnok is. *Vértes* Emil ügyvezető alelnök és *Hallóssy* István ügyvezető igazgató fogadta a polgármestert, aki először az irodában tanulmányozta a különböző osztályok lázas tempóban folyó előkészületi munkálatait, majd pedig *körüljárta a vásár területét, hogy tájékozást nyerjen a pavilonok beosztásáról és az egyes szakmák érdeklődéséről.* Az épülő vásárváros megtekintése után a polgármester *sajtónyilatkozatot* adott, amelyben először is megállapította, hogy *az idei vásár területében nagyobb, elrendezésében artisztikusabb, anyagában pedig impozánsabb és változatosabbnak igérkezik, mint a tavalyi volt.* A vásár sikere — úgymond — mindenkép fontos, a tavaszi idegenforgalom szempontjából azonban *egyenesen döntő jelentőségü.* Rámutatott azokra a hatalmas *munkalehetőségekre,* amelyeket a vásárváros építése jelent, végül kijelentette, hogy *az idei vásárra büszke lehet nemcsak a főváros polgársága, valamint a Kereskedelmi Kamara és Gyáriparosok Országos Szövetsége, hanem az egész ország közönsége is.*

Szendy Károly polgármester egyébként, mint a *Nemzetközi Vásár* elnöke, csütörtökön este hatásos *rádióbeszédben* vezette be a vásárt. Kijelentette, hogy ez a vásár túlszárnyalja az edigieket és *példaadás lesz Európa felé.* Végül a rádión keresztül meghivta a nagyvilágot a magyar fővárosba: *házunk és szivünk,* — mondotta, — *nyitva áll az önök számára.*

A nagy arányaiban kibontakozó vásárvárosban folyó munkálatokat vasárnap *Chorin* Ferenc dr., a Vásár társelnöke is megszemlélte. *Chorin* Ferenc megelégedéssel állapította meg, hogy a Vásár elgondolásai még a terveknél is nagyobb vonalú, érdekes és egyben a gazdasági célnak kitünően megfelelő megvalósulásra találtak.

Liptay Lajos ünneplése. Meleg ünneplésben részesítette a *Községi Takarék* tisztviselői kara *Liptay* Lajos dr. vezérigazgatót *kormányfőtanácsosi címmel való kitüntetése alkalmából.* A Gellért-szállóbeli díszvacsorán *több mint kétszázan jelentek meg,* a fővárost *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és *Bódy* László dr, pénzügyi tanácsnok képviselte. A felköszöntők során az intézet nevében *Furtkovics* Béla ügyvezető igazgató hangsúlyozta *Liptay* Lajos kivételes és kimagasló érdemeit, a főváros részéről pedig *Lamotte* Károly dr. méltatta meleg szavakkal *Liptay* Lajos vezérigazgatónak *a főváros érdekében kifejtett működését. Liptay* Lajos meghatott hangú köszönetében kiemelte, hogy *az elért eredményeket a tisztviselői kar odaadó támogatásának és fáradhatatlan munkásságának köszönheti.*

A TÉBE jelentése. Mint minden esztendőben, úgy az idén is a *TÉBE* a közgyűlés után részletes jelentést adott ki, amely mindenekelőtt megállapítja, hogy *az 1936-ik esztendő határozottan a gazdasági javulás jegyében folyt le* és kezdett megjavulni az az egész közéleti légkör, amely a világ minden részében oly súlyosan nehezedett a termelő munkára és elsősorban a hitelérdekeltségekre. Ennek *a magához térésnek és föleszmélésnek a jeleit mutatja a TÉBE jelentése is.* Tekintve, hogy a *TÉBE* jelentései az utóbbi időben nemcsak a hitelintézeti körökben találtak olvasókra, hanem kivülállók, így különösen *a politikai körök érdeklődését is felkeltették,* a jelentés szerkesztői nem szorítkoztak a tárgyalt kérdésekkel kapcsolatban a helyzet ismertetésére, hanem különös gonddal igyekeztek rámutatni arra a működésre is, amelyet *a hitelélet hathatós támogatásával az egyes kérdések megoldása érdekében a TÉBE kifejtett.* A figyelemreméltó jelentés gondos és szakszerű munkára vall.

Tizenhat pengő a Kőszén osztaléka. A *Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat* igazgatósága legutóbbi ülésében megállapította az 1936-i üzletév mérlegét, amely *a szokásos leírások után 5,589.903.61 pengő tiszta nyereséggel zárul.* Az igazgatóság április 28-ára hívja egybe a rendes évi közgyülést, amelynek indítványozni fogja, hogy az 1936-i üzletévre — a tartalékok és alapok dotálása után — *részvényenként 16 pengő osztalék* állapíttassék meg.

Az új ipartörvénynovella magyarázata. Az iparosságot, kereskedőket és gyakorlati jogászokat, valamint a hatóságokat érdeklő és nélkülözhetetlen kézikönyv hagyta el a sajtót. Felöleli a munka az 1936. évi VII. törvényekket (ipartörvény novella) és a végrehajtási utasítását, az áruházi rendeletet, az ipari tanfolyamokról kiadott miniszteri rendeletet, valamint a drogistáknak és gyógyárunagykereskedőknek nélkülözhetetlen 1936. évi rendeletet. Értékesek a munka jegyzetei, melyek áttekinthető csoportositásban mutatják be a novella által teremtett új helyzetet. A könyv szerzője *Kováts* Endre dr. székesfővárosi fogalmazó, a XIV. kerületi elöljáróság iparügyi előadója, akinek már több hasonló irányú szakkönyve jelent meg. Előszót *Schmaderer* Oszkár dr. tanácsnok, XIV. kerületi elöljáró irt a szakkönyvhöz.

A Nemzeti Takarékpénztár és Bank közgyülése. A *Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt.* április 7-én tartotta 43. rendes évi közgyülését *Vas* Zsigmond kormányfőtanácsos elnöklete alatt. A közgyülés az igazgatóság összes előterjesztéseit egyhangúlag tudomásul vette és elhatározta, hogy a belső tartalékolások után kimutatott P 50,332.26 tiszta nyereségből — a tartalék- és nyugdíjalap megfelelő javadalmazása mellett — *részvényenkint 50 fillér osztalék fizettessék.* A 43. számú szelvény ezévi április 8-ától kezdődőleg az intézet pénztáránál, valamint a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál kerül kifizetésre.

VÁLLALKOZÁS

A Verpeléti-út rendezési munkáinak vállalatbaadása. A XI. kerületi Verpeléti-út Horthy Miklós körtér és Szent István-út közötti szakasza útrendezési munkáinak és az ehhez szükséges kőanyag szállításának vállalatbaadásával legutóbbi ülésén foglalkozott az út- és csatornaépitési szakbizottság. A II. ügyosztály az útrendezési munkákra három részben irta ki a pályázatot. A Horthy Miklós-körtér és a Budafoki-út között lévő útszakasz rendezési munkájának vállalatba adására az ügyosztály 11 ajánlattevő közül *Hollós* Ferencet hozta javaslatba 42.000 pengős vállalati összeggel, a Budafoki-út és Szent István-út közötti szakasz rendezési munkáira 8 ajánlattevő közül *Helfenstein* Károlyt 34.309 pengős vállalati összeggel, a Hotrhy Miklós-körtér és a Budafoki-út közötti gyalogút aszfaltozására 10 ajánlattevő közül a *Magyar Asphalt Rt.* ajánlatát 17.333 pengő végösszeggel. A kőanyag szállitást 8 ajánlattevő közül megosztva 4 cégnek: a *Badacsonyi bazaltbánya rt.* és *Zalakalászi bazaltkőbánya rt.*-nak 45.281 pengő, a *Somoskői bazaltbánya rt.*-nak 161.982 pengő, a *Frank* István dr. kft.-nek 4558 pengő, a *Schiffer* Andor cégnek 34.074 pengő vállalati összeggel javasolta kiadni. Az út- és csatornaügyi bizottság *az ügyosztály javaslataihoz hozzájárult.*

Versenytárgyalási megbizások

A Farkasréti temetői kápolnán **kőfaragómunkát** kaptak Blazsek Vilmos 67.158 és ifj. Fabró Ferenc 26.000 pengőért.

A Mátyás-templom **kőfaragómunkálatait** Müller Ernő kapta 54.091 pengőért.

A Dráva-utcai áramátalakító állomás **föld-, kőmives- és vasbetonmunkálatait** Sorg Antal kapta 115.809 pengőért, a **tetőfedőmunkát** Grozit vállalat 3415, a **burkolómunkát** Tafler Oszkár 7185, a **mázolómunkát** Schweitzer Zoltán 1660, az **üvegesmunkát** Bielek Károly 985, a **redőnymunkát** Pick Ede utódai 846, az **asztalosmunkát** Brichta József 1965, a **villanyszerelőmunkát** Gruber Lajos 2011, a **parkettamunkát** Jakab József 1840, a **bádogosmunkát** Kardos Lipót 3988, a **központi fütésberendező munkát** Kovács A. Ödön 9356 pengőért.

A Szt. Imre herceg-úti plébániatemplom **műkőmunkálatait** Szabó Rezső kapta 18.800 pengőért; ugyanitt **ácsmunkát** kapott Hellenbrand Ödön 16.286 pengőért.

Az Üllői-út 120. sz. bérház **viznyomásfokozó berendezésének átalakitási munkálatait** Harsányi Dezső kapta 3377 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiirások

A Gubacsi-úti és a Bihari-úti szükséglakásokhoz szükséges **520 drb takaréktűzhely szállitására** pályázni lehet április 16-án d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A Kőbányai-úton létesitendő Leventelőtér építéséhez szükséges **föld-, kőműves-, vasbeton- és elhelyező munkákra** pályázni lehet április 23-án d. e. 9—10 óra közt. (Központi Városháza, III. em. 337.)

A Baross-utcai forgalmi telep orvosi rendelőjének **átalakitási munkáira** pályázni lehet április 20-án d. e. 11 órakor (Akácfa-u. 15. III. 311).

Beérkezett ajánlatok

Ujpesten, a Tél-u. 9. szám alatti bérház **tatarozási munkáira** pályáztak: Gál Tibor Mihály 18.821, Torony Szöv. 19.640, Szakál Lukács 19.784, Tóth József 19.865, Wagner Lajos 19.936, Erdélyi Náthán 21.036, Tőke György 21.871, Szenes Géza 22.013, Szlávik Ede 22.118, Schrott és Szilágyi 22.870, Szabó István és Belinszky János 22.989, Gráf Lajos 23.007, Brausz István 23.462, Baláss Horváth István 23.574, Kolmann Mór 23.790, Soproni Géza és Ferenc 23.922, Barát Lajos 24.391, Fülöp Ferenc 24.451, Hollós Ferenc 24.715, Gratz József 25.000, Machát Ferenc 28.782, Faragó Rudolf 12.509 pengővel.

A székesfővárosi képtár **villanyszerelő munkáira** pályáztak: Lukács Sándor 4392, Bojás István 4831, Geiringer Ödön 4872, Babay Ferenc 5095, Csépay Jenő 5236, Rieder Ottó 5237, Hegedüs Oszkár 5604, Marx Ferenc 5862 pengővel.

Egy drb **elektromos emelőmacska** és egy drb **egyemeletes marógép** szállitására pályáztak: Königsberger Gyula 3310, Salgó Imre 15.272, Lampart 16.800, Schuchart-Schütte 16.650, Roessemann és Kühnemann 8650, Petz Testvérek 9950 pengővel.

540.000 négyzetméter makadámútterület portalanitási munkáira pályáztak: Magyar Petróleumipar, Hegedüs és Társa, Nyirbogdányi Rt., Steaua, Szőregi Petróleumgyár, Schvarz Rudolf és Társa, Fanto Rt., Vacuum Oil Comp., Shell Kőolaj Rt.

A BSzKRt részére szükséges 2860 drb **tölgytalpfa szállitására** ajánlatot adtak be: Polacsek J. és Fia, Matzner Ottó, Schreiber Bertalan, Brüll Gyula, Rosner Soma, Márer Benő és Társa, Weinberger Hermann és Kostelitz László.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bőliparban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

„SANITF" habarcs- és beton vizhatlanitó
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedőlemez- és kátrányvegyiternék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

Első Magyar Beépithető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

ifj. Tóth Pál
ÉPITŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—558—04.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapitva 1906-ban

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07. Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-930-75.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GŐZ- ÉS MELEGVÍZ FÜTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Schütz Ede
épület-, mü- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII., Thökölg-út 23. Telefon: 1—330—45.

KECSE NAGY SÁNDOR
Épitési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Kitüntetve 1906. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., G[illegible]ya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készit: Autó- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és müszaki cikkeket

GERA LAJOS FIAI
épület- és butorasztalos mesterek
Budapest, VIII., Thék Endre-utca 35
Telefon: 1-370-20

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

Palka József EZÜSTKOSZORÚS mester
üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyüfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-93. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-69.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 április 21 — 16. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes BUSz-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Tibor-napja

Az idei Tibor-napja nagy dátummá nőtt a ma politikájában és hosszú-hosszú évekre érezteti fogja hatását, emlékezetes dátummá lesz a magyar politika történetében. Ha csak a külsőségeket néznénk, meg kellene állapítanunk, hogy *Zsitvay* Tibor népszerűsége a magyar főváros polgársága előtt szinte példátlan. Hasonlóképpen az elragadtatás hangján kellene beszéinünk arról, amit régen tudunk, hogy *Zsitvay* Tibor a magyar államférfiak között egyike a legnagyobb szónokoknak. Es el kellene mondanunk azt is, hogy multheti névünnepén szinte felülmulta önmagát és a gondolatok gazdagságával, a szónoki készség elragadó erejével páratlan sikert aratott.

Sokkal többről van azonban szó. Elsősorban arról, hogy *a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja erőteljesebben fog a jövőben belekapcsolódni az országos politikába.* Mert, mint *Zsitvay* Tibor mondotta, Budapestnek igenis, van mondanivalója az ország számára. Budapest hivatott arra, hogy zászlóvivője legyen a polgári gondolatnak és az alkotmányhűségnek. Ennek a budapesti polgárságnak hivatása az, hogy elit-gárdája legyen az új magyar kormánypolitikának, amely ezt a polgári gondolatot régi fényében kívánja újra látni és amely az alkotmányhűséget tekinti a polgári gondolat megtestesülésének. Szép, igaz és nobilis mondata volt *Zsitvay* Tibornak az, amikor kijelentette, hogy könnyű most a munkánk, mert a kormány élén az a *Darányi* Kálmán áll, aki maga a józanság. Ez a józanság mindig tisztán látó, az ország érdekeit szem elől soha nem tévesztő, a fokozatos, a nyugodt haladást hirdető *Darányi* Kálmán, akit ugyanezen a vacsorán *Bessenyey* Zénó a nagy angol államférfiakhoz hasonlított, tisztában van a maga feladataival. De szüksége van olyan gárdára, amelynek „soraiban józanság uralkodik és amely kitessékeli azokat, akik mákonyos izgalmakkal akarják a népet romlásba vinni". Ez a gárda a dolgozni, építeni, alkotni, városát és országát naggyá tenni akaró budapesti polgárság, munkásság és ifjúság. Ezek előtt magasztalta névnapi beszédében *Zsitvay* Tibor az alkotmányhűség szent kötelességét.

Ezek azok, akik nemcsak hallották, de meg is értették *Zsitvay* Tibornak azt a szavát, hogy „nem akarunk a politikában kísérletezőket, kalandorokat és szélsőségeket látni". Ez a polgárság tudja, hogy a keresztény és nemzeti eszmét kell vezérlő csillagának tekinteni, mert csakis ez jelenti az alkotó és összefogó erőt. A budapesti munkásságnak is meg kell értenie, hogy akik politikailag ki akarják használni, azok a lelkét akarják kizsákmányolni. És ebben a csodálatosan józan légkörben, amelyet a *Darányiak*, a *Zsitvayak*, a *Bessenyeyek* becsületes magyarsága teremtett meg, hideg és nyugodt fejjel kell gondolkoznia az ifjúságnak is, amelyről azt mondta *Zsitvay* Tibor, hogy ettől az ifjúságtól nem megalkuvást, hanem az ideálok tiszta szolgálatát várja, amihez az szükséges, hogy a magyar ifjúság „ne legyen ismeretlen célú lovagok szolgája".

Ezért kell Budapestnek és a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának az ország felé is hallatnia a szavát. Értse meg a legkisebb falu leginkább nyomorgó lakója is, hogy *csak a józanság, a nyugalom, a béketűrés, a jobb jövőben való bizalom és a vezető elmék jószándékúságába vetett hit segíthet az országon.* Minden más, minden láz, minden fantazmagória, minden lázító szó az ország tönkretételе felé visz bennünket. De nemcsak az ország felé szól *Zsitvay* Tibor józanságot hirdető szava, hanem a főváros minden rendű és rangú lakója, minden pártja és minden felekezete felé. Azt mondta *Zsitvay* Tibor, hogy ábrándozáson kapta magát, mert eddig ábránd volt, hogy egy táborba gyülhetünk valamennyien, hogy elkövetkezhetik az idő, amikor az elvek megmaradnak és a magyarok mégis találkoznak. És *Zsitvay* Tibor hangjából, szavából fényesen kicsengett, hogy ő igenis, hisz ebben az „ábránd"-ban. Budapestnek kell azonban előljárnia a polgári gondolat védelmében és az alkotmányhűségben. Ez az az út, amelyen mindnyájan találkozhatunk, amelyen, igenis, megmaradnak az elvek és mégis megértjük egymást.

ZSITVAY TIBOR

üzenete az országnak

a politikai szélsőségekről, a kísérletező kalandorokról, az ifjúság és munkásság félrevezetéséről

A fővárosnak ezután nyomatékosabban kell hallatnia szavát az országos politikában is

Az egész ország közvéleménye felfigyelt arra az őszinte és keményen határozott politikai megnyilatkozásra, amelyet Zsitvay Tibor dr., a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke tett a tiszteletére rendezett ünnepi vacsorán. A józanság politikáját hirdető és a főváros számára is irányt mutató beszédet a következőkben közöljük:

— Meghatva és pirulva állok itt, hogy az üdvözléseket megköszönjem. Meghatva a barátság meleg megnyilatkozása előtt és pirulva a meg nem érdemelt dicséretektől. Én nem keresem a tapsokat és az elismerést, még kevésbbé az ünneplést, mert ismerem az életet és tudom, hogy a közéleti pályán csak az haladhat előre becsületesen célja felé, aki nem ad a tapsokra és népszerűségre, hanem, aki elvhűséggel következetesen cselekszik, ha azért sokszor nem is jár taps és népszerűség.

Vannak emberek, akik dicsérik őket, mindent elhisznek, de vannak olyan emberek, akiknek, amikor az érdemeiket felsorolják, a hibáik jutnak eszükbe. Én is ezek közé tartozom és mert magyar politikus vagyok, nagyon jól tudom, hogy vannak mások is, akik számontartják hibáimat. Nem akarom az ő kenyerüket elvenni.

Mikor erről gondolkozom, eszembe jut egy régi kedves történet. Tizenöt évvel ezelőtt Kecskemét városának megbízásából léptem először a képviselőházi porondra. Ott ült egy régi világból való öreg politikus, híres anekdotázó, táblabirótipusú bölcs ember, aki, mikor meglátott, ezzel a kiáltással fogadott: *„Hát te, öcsém, mit keresel itt? Úgy tudom, nem szoktál inni, nem tudsz kártyázni és nem tanultál hazudni. Mit keresel itt a politikusok között?"*

Először meglehetős keserűség fogott el erre, a régi politikai világra talán jellemző kérdésre, de idők múltán megértettem ennek az öregúrnak a bölcsességét. Nem szószerinti értelemben, hanem átvitt értelemben kell venni azt, amit mondott. Ha nem is a szószerinti ivásról van itt szó, mint hibáról, — bár arról is lehetne beszélni, hiszen a kvaterkázó asztaltársaságokból alakulhatnak ki a klikkek, de én nyugodtan mondhatom, hogy klikkekhez soha nem tartoztam, — de van valami egészen más ital, olyasmi, amit nem a pohárból isznak. Vannak olyanok, akiket a dicsőség szomja, a hírnév utáni vágyódás vezet, ugyanakkor *mákonnyal itatják, fantazmagóriákkal, délibábokkal ábrándítják az arra hajlamos néposztályokat.* És bizony nagyon sokszor ezek mennek előre a politikában.

Itt, a mi pártunkban, mint egész közéleti pályafutásomon is, mindig szem előtt tartottam: *a politikai életben a józanság az első kötelező parancs.* El kell hallgattatni a szenvedélyeket, mert sohasem vezethetnek maradandó alkotásokra.

A mi sorainkban józanság uralkodik és kitessékeljük azokat, akik mákonyos izgalmakkal akarják a népet romlásba vinni.

A kártya azt jelenti, hogy *valaki kockázatot*, erejét, tudását meghaladó terveket vállal, *nem a tudásra, a munkára, a becsületre, hanem a szerencsére alapít. Ilyen politikát a fővárosban nem tűrünk*, nem akarunk követni és nem is kell követnünk, mert *a főváros bölcs vezetősége meg van győződve ennek helytelenségéről, nem jár a kockázatok és kísérletezések útján.*

Nem akarunk a politikában kísérletezőket, kalandorokat és nem akarunk szélsőségeseket látni. A mi pártunkban nincs helye semmiféle szélsőségnek.

Ez a nemzet kalandorokat nem bír el és nem tűri azokat, akik céltudatosan kihasználják az egyes néposztályokat sajátmaguk részére.

Sem a munkásságot, sem az ifjúságot nem engedjük félrevezetni.

Ezekkel a kérdésekel nekünk *behatóbban kell a jövőben foglalkoznunk*, mint ahogy a múltban tehettük. Meg kell mutatnunk, hogy

nem nélkülünk fogják a munkás-kérdést megoldani.

Semmiféle más szervezetnek nincs több joga hozzá, hogy ezekkel a kérdésekkel foglalkozzék, de politikai pártnak egyiknek sincs hozzá joga, hogy a munkás-kérdést kisajátítsa, mert *a munkásságnak minden politikai kihasználása a munkásság lelki kizsákmányolását is jelenti.* Keresni fogjuk a módokat és meg fogjuk találni, hogy a munkásság *politikamentesen szervezkedhessék*, minden fillére nem politikai célokat, hanem saját jólétét és boldogulását szolgálja.

A *magyar ifjúság* a kereszt jelével halad előre, de *ne legyen ismeretlen célú lovagok szolgája.* Higyje el, hogy nem azok a barátai, akik politikai uszályhordozójukká teszik, hanem azok, akik szeretik, mint fiaikat, óvják a túlzásoktól és szeretnék lelkiket megóvni a csalódásoktól. Azok az igazi barátai, akik meg tudják érteni az ifjúság egyik-másik kilengését, de azt is, hogy joguk van bizonyos keserűségre.

Az ifjúság azonban nem adhatja oda magát gyáva tüntetéseknek, a többségnek a kisebbség ellen kitörő gyerekes csinyjeinek, vagy politikai fantasztikumok követésének. Az ifjúságtól nem megalkuvást várunk, hanem az ideáloknak tiszta szolgálatát,

de az idősebb nemzedéknek kötelessége, hogy megadja az ifjúságnak a gazdasági lehetőséget, hogy tisztán, függetlenül, gondmentesen készülhessen fel az életre.

A harmadik dolog, amiről az a régi magyar táblabíró beszélt, az *őszinteség* kérdése. Bizony, a politikai életben ma is sok még a hazugság. Valamikor azt mondották, hogy a politikában az érvényesül, aki mindig mindenkinek kedveset mond, felfelé és lefelé egyaránt. Talán a legkevésbbé alkalmas politikai vonásom, — bocsássanak meg, hogy annyira szubjektív vagyok, de most meg kell mondanom ezeket a dolgokat, — hogy *sohasem hízelegtem senkinek. Teleki* Páltól *Darányi* Kálmánig minden miniszterelnök elmondhatja, hogy ha talán kellemetlen is volt, mindig az elsők között voltam, akik nem dobraveréssel, hanem négyszemközött figyelmeztettem a veszélyekre. Felfelé megmondottam, hogy mi a kifogása az embereknek, lefelé is, a tömegekkel szemben is mindig rámutattam a hibákra. Ez az az út, amelyen lehet engesztelhetetlen ellenségeket, de, meggyőződésem szerint, megbecsülhetetlen barátokat is szerezni.

Most három esztendeje,

Kecskemét piacán Gömbös Gyula jelenlétében, a nagy nyilvánosság előtt először hívtam fel a figyelmet arra, hogy zavaros jelenségek vannak az országban.

Egyesek visszavonulnak szobájukba, előveszik a régi magyar törvénytárt, olvassák az 1848. évi III. törvénycikket, az V. törvénycikket, az aranybullát, kitépik ezeket a lapokat és félrevetik, mint elavult dolgokat, ugyanakkor belenéznek a csillagokba és nekünk, magyaroknak *elképzelhetetlen fantasztikus papiros-alkotmányt találnak fel* és azt propagálják. *Gömbös* Gyula akkor nem értette meg, hogy mit akarok mondani és kissé felhorkant. Megkérdezte,

hogy mindezeket miért mondtam el. Felhivtam figyelmét egy könyvre és később ő maga ismerte el, hogy igazam volt, jelezve, hogy intézkedett is.

Ezek a jelenségek ma sem szüntek meg, vannak egyesek, akik azt hiszik, hogy az ősi magyar alkotmányt ki lehet forgatni, sutba lehet dobni

és az örökéletű alkotmányt egyszerűen mellőzni lehet. Én ezt nem hiszem. *A magyar alkotmánytól elválaszthatatlan a keresztény nemzeti eszme, amely tulajdonképpen a szentistváni gondolatban testesült meg.*

Nehány őszinte szót kell mondanom a mi fővárosi pártunkról is.

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja a józanság, a higgadtság és az őszinteség jegyében egyre jobban izmosodik és hatalmasabb lesz.

A közönség ezt mindinkább megérti és közeledik is hozzánk. Ez a józanság, őszinteség és higgadtság érvényesül a pártban országos keretek között is. Könnyű most a munkánk, mert a kormány élén az a *Darányi* Kálmán áll, aki *maga a józanság.*

Erőnk tudatában tehetünk pár olyan megjegyzést, amelynek itt van az ideje.

Ma már a fővárosnak nyomatékosabban kell hallatni a szavát az országos politikában is.

Most, amikor alkotmányjogi kérdések megoldása közeledik, kell, hogy minden józan erő egyesülni tudjon azokkal szemben, akik papiros-alkotmányt, vagy idegenből másolt tákolmányokat propagálnak.

Továbbra is rendíthetetlenül a keresztény nemzeti eszme alapján állunk és mint mondottam, ha azon állunk, akkor a szentistváni elgondolás alapján vagyunk. Igaza van *Ernszt* Sándornak, aki a pénzügyi bizottság vitájában mondotta: *nem mindig azok a keresztények, akik magukról ezt mondják, legkevésbbé pedig azok, akik ezt leghangosabban hirdetik. A keresztény nemzeti gondolat csakis alkotó, építő és teremtő, összefogó erőt jelenthet.* Egy táborban van a helyük mindazoknak, akik látják a veszélyeket és nem akarják felkorbácsolni a hullámokat, hanem a háborgó vizeket akarják elsimitani. Ma különböző színekre festett és mindenféleképpen elcsavart, torz alakú keresztek jelével zagyva mozgalmak indulnak. Ezt mondom és üzenem:

akik el tudják fogadni a keresztény nemzeti gondolatot fenntartás nélkül és el kell hogy tudja fogadni minden józanul gondolkodó magyar ember, azok gyüljenek egy táborba, hogy fajunkat, nemzetünket eredményesen szolgálhassuk.

Ma fokozottan szükség van a *polgári gondolatra és az alkotmányhűség* gondolatának érvényesítésére. A polgári gondolatra, amely jelenti a valláserkölcs, a magántulajdon és a család intézményének védelmét és az alkotmányhűségre, mert a mi ősi alkotmányunk nélkül itt a Kárpátok medencéjében nem lehet életképes ez a nemzet. Ezek nélkül Magyarország fenn nem állhat. Így lehet meg az igazi nemzeti egység, amelynek bástyafokára állhatunk és mondhatjuk: si Deus pro nobis, quis contra nos?

Végül, úgy veszem észre, hogy most lelepleztem magamat: ábrándozni szoktam. Ábrándozásom pedig az, hogy *egy táborba gyülhetünk: az elvek megmaradnak és a magyarok mégis találkoznak.* Rendületlen hittel hiszem, hogy ennek be kell következnie és hogy összefogunk azok, akiket ugyanazok az eszmék lelkesítenek.

Kevés olyan érték van, mint a barátság, talán ez is az oka, hogy ritka. Ez nekem ma erőt ad, hogy a küzdelmet változatlanul folytassam azon az úton, amelyen eddig jártam. Nem ismertem a megalkuvást, nem is löttem túl a célon talán egyszer sem, mert veletek együtt a legjobban igyekeztem ezt az útat kijelölni.

Ezekben a nehéz órákban *fogjunk össze, harcoljunk a becsületes és tiszta Magyarországért,* dolgozzunk tovább a fővárosért és a hazáért!

Nagyjelentőségű politikai eseménynyé nőtt a Zsitvay Tibor ünneplésére rendezett pártvacsora

Bessenyey Zénó a miniszterelnök, a belügyminiszter és Zsitvay pártelnök frázismentes, józan politikájáról

Impozáns és fényes, de ugyanakkor családiasan meleg ünnepi vacsorát rendezett a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* elnökének, *Zsitvay* Tibor dr.-nak névnapja alkalmából. A Pannónia nagytermében folyt le a vacsora, amely *messzehangzó politikai megnyilatkozásokra* adott alkalmat. A virágdiszes asztalok mellett 350 párttag és vendég foglalt helyet, hogy a várospolitika nagytekintélyű és népszerű vezéralakját ünnepelje.

Résztvett a vacsorán Karafiáth Jenő dr. főpolgármester, Bessenyey Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, Szendy Károly polgármester, Szinyei-Merse Jenő, a Nemzeti Egység Pártja országos alelnöke, Lamotte Károly dr. alpolgármester, Harrer Ferenc dr. v. miniszter, Nagy Antal felsőházi tag, Usetty Béla dr., Terbócz Imre, Pózel István dr., Brandt Vilmos, vitéz Tóth András dr. országgyülési képviselők, Fodor Sándor miniszteri osztályfőnök, Krompaszky Miksa tankerületi főigazgató, Hoór Tempis Mór egyetemi tanár, Bódy László dr., dorogi Farkas Ákos dr., Felkay Ferenc dr., Horony-Pálfi Aurél dr., Kempelen Ágoston, Király Kálmán, Némethy Károly dr., Szepesváry Pál dr. tanácsnokok, Sebő Béla főszámvevő, Duday Alajos dr., Antalfy Géza, Goszleth Ernő dr., Hamthy-Heidecker János dr., Thordai Lajos dr., Vigyázó Géza dr. kerületi előljárók, Andréka Károly, Becsey Antal, Bélaváry-Burchart Rezső dr., Bényi Károly dr., Deményi Aladár dr., Dongó Orbán, Gazdy Jenő, Hegedüs Bertalan dr., Hencz Lajos dr., v. Hajnóczy Béla dr., v. Juhász Jenő dr., Katona János, Kállay Tamás, Kertész Elemér, Kövesligethy Miklós dr., Nagy Béla, Nagy Ferenc, Ősz Béla, Pályi Gyula dr., Pesthy-Müller József Leó, Vályi Lajos dr., Wellisch Andor törvényhatósági bizottsági tagok, Papp József, Véssei Ede dr., Szél Jenő dr., Baitz József vezérigazgatók, Dávid Antal egyetemi m. tanár, Szécsi Ernő h. tiszti főorvos, Balogh Sándor esperes, Kátay Béla plébános, Bernáth István dr. tanár, Fülöp Endre ker. pártelnök.

A vacsora alatt felolvasták a nagy számban érkezett üdvözlő táviratokat, közöttük *Darányi* Kálmán miniszterelnökét és *Ivády* Béla országos pártelnökét, akik másirányú elfoglaltságuk miatt nem jelenhettek meg.

A párt nevében

Bessenyey Zénó dr.

üdvözölte *Zsitvay* Tibort. Örömének adott kifejezést, hogy *Darányi* Kálmán miniszterelnök, aki kimentette elmaradását, szívvel-lélekkel együtt van az ünneplőkkel. Ha nincs is itt, megmondhatjuk, hogy *a legnagyobb hűséggel és bizalommal viseltetünk kormánya iránt. Az egész magyar nemzet, a kormánypártnak és ellenzéknek megértése és támogatása kiséri erőfeszítéseit.* A főváros politikailag iskolázottabb közönsége tudja leginkább méltányolni, hogy *ő az angol miniszterelnöki székbe való bölcsességgel és nyugalommal végzi nagyszerű munkáját és száműzi azokat a frázist dörgető politikai eszközöket, amelyek pedig mindig divatosak voltak Magyarországon.* A párt és a főváros közönsége *teljes bizalommal és reménykedéssel látja,* hogy az a *Széll* József került a belügyminiszteri székbe, akiről tudjuk, hogy *szintén frázismentes, egyenes, gránitsziklára emlékeztető jelleme van.*

— Ez a párt *Zsitvay* Tibor bölcs vezetése alatt elsősorban *a szakszerűségnek,* úgy is mondhatnánk, *a közigazgatásnak a pártja.* Arra alakult, hogy a fővárosi polgárok jólétét biztositsa, a fővárosi erők összefogásával dolgozzék boldogulásunkért. *Mi a tisztességet, reménységet és a becsületes munkát hirdetjük* — mondotta — *s a keresztény eszmékből nem akarunk ostort fonni. Mi az igazi kereszténységet hirdetjük.* Szeretjük az ifjúságot, sőt hajlandók vagyunk túlzásait is elnézni. De — *csak az ifjúságét. Azt nem fogjuk türni, hogy az idősebb korosztályok a maguk érdekében használják fel az ifjúság erőit.* Az ifjúság nem lehet páncélkocsi, amely ledönt mindent, hanem motornak tartjuk, amely előreviszi az ország sorsát.

Elmondotta ezután, hogy *Zsitvay* nem néz idegen nagy nemzetek gigantikus próbálkozására, nem akarja azokat lemásolni, *nem jár álmok után, hanem a fegyelmet elsősorban önmagára nézve tartja fontosnak.*

— *Zsitvay* Tibornak az az érdeme, hogy *nem egészen három év alatt ezt a nagy erőt jelentő szervezetet összekovácsolta.* Az ő lelkesedése, emberszeretete, baráti érzése, fegyelmezettsége, higgadtsága, hűsége kellett ehhez és mi most kérjük az Istent, hogy őt nekünk s az ország javára sokáig tartsa meg.

Lelkes taps és éljenzés köszöntötte a szónokot és ünnepelte *Zsitvay* Tibort a nagyhatású beszéd nyomán.

Ezután *Szendy* Károly polgármester mondott üdvözlő beszédet, amint kijelentette, programon kívül. *Zsitvay* Tibor — úgymond — nem szereti az ünneplést, de erre a mai ünneplésre nem neki, hanem a barátainak van szüksége. Ha valaki guvernementális politikát vállal, mindig letör a maga népszerűségéből egy-egy darabot. *Zsitvay Tibor azonban kivételes ember, mert népszerűségéből nem veszitett, sőt azt egyre emeli. Zsitvay* Tibor emelkedett most szólásra és köszönte meg az ünneplést. Nagyszabású beszédet, amely az utóbbi idők legérdekesebb, országos figyelmet érdemlő politikai megnyilatkozásainak egyike és amelyet a lelkes együttérzés forró hangulatával fogadott az ünneplő közönség, lapunk más helyén közöljük.

Magaslati üdülő a Börzsönyben

Szendy Károly, Zsitvay Tibor és Karafiáth Jenő támogatja a Segitőalap akcióját

A *Fővárosi Hirlapban* időről-időre beszámoltunk azokról a tervekről, amelyeket még néhai *Liber* Endre alpolgármester kezdeményezett avégből, hogy a *Fővárosi Segitőalap* magaslati üdülőhöz jusson. Mint ismeretes, volt már egy helyszini szemle a *Mátrában,* sajnos azonban ez nem vezetett eredményre, mert *viz- és útviszonyok következtében nem lehetett arra gondolni,* hogy ott a főváros tisztviselői számára megfelelő modern és könnyen elérhető üdülőt létesitsenek.

Most egy ideig látszólag elaludt ez a kérdés, de csak *látszólag,* mert *Szendy* Károly polgármester, aki munkássága homlokterében mindig *a szociális problémák megoldását tartja,* állandóan számon tartotta ezt a kérdést, sőt időnként referáltatott magának arról, hogy *az ország mely vidéke lenne alkalmas a magaslati üdülő létesitésére.* Így merült fel legújabban az a szándék, hogy

a Börzsöny hegységben kellene megvalósitani ezt a most már elódázhatatlan tervet.

Figyelemremétló, hogy a Börzsöny mindössze 56 kilométernyire van a fővárostól, következéskép bármilyen közlekedési eszközzel *egy óra alatt megközelithető,* emellett ez a tündérszép hegység tele van a 8—900 méteres hegyek egész sorával, *általában egyike az ország legszebb vidékeinek.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának értesülése szerint *Szendy* Károly polgármester tetszését annyira megnyerte ez a terv, hogy máris kilátásba helyezett *újabb helyszini szemlét, amelyet a főváros és a Segitő Alap vezetői a Börzsönyben tartanának.* Ennek a helyszini szemlének terminusa elsősorban attól függ, hogy *milyen lendületet vesznek a Börzsöny feltárására vezető új út előmunkálatai.*

A polgármester nagyszerű elgondolásának keresztülvitelét nagyban megkönnyiti az a körülmény, hogy *a Nemzeti Egység pártja Fővárosi Szervezetének* éppen az a *Zsitvay* Tibor az elnöke, aki mint a magyar turistatársadalom vezére, a leginkább méltányolja a Börzsöny szépségeit és értékeit, így tehát *Zsitvay Tibor és a párt támogatása biztositottnak látszik.*

Külön érdekessége a börzsönyi akciónak, hogy

Karafiáth Jenő főpolgármester szintén foglalkozott már ezzel a kérdéssel,

sőt *rádióbeszédben is felhivta a figyelmet* a Börzsöny természeti kincseire, amelynek megfelelő feltárása nemzeti érdek. Ilymódon tehát ebben a pillanatban az a helyzet, hogy három ilyen kiváló egyéniség, mint *Szendy* Károly, *Zsitvay* Tibor és *Karafiáth* Jenő, egyaránt szeretettel és lelkesedéssel karolja fel a börzsönyi üdülő tervét, amely előreláthatólag *ilyen támogatás mellett hamarosan meg is valósul.*

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-utca 10.
Telefon: 1-348-15.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

ZSÉDELY KÁROLY
épületmülakatos, tüzhely készitő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemü épületmunkák, rácsok, diszkapuk, fazonablakok stb. készitését, ugyszintén mindenféle javitásokat.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GÖZ- ÉS MELEGVIZ FÜTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGITÁSI BERENDEZÉSEKET
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

Frank Ignác
GÉPSZÍJ ÜZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

Épül Budapest új sugárútja, amely a Nagykörútat a Kelenföldi pályaudvarral köti össze

A Horthy Miklós-híd felépítésével kapcsolatban széleskörű városfejlesztési program indul meg, amely nemcsak a budai hídfő körüti területrendezésére vezet, hanem hatalmas befolyással lesz egész Kelenföld új városképének kialakulására. Egyik nevezetes része ennek a városfejlesztési programnak, mint velünk illetékes helyen közölték, az a hatalmas útvonal, amely az új hídtól egyenes irányban vonul egészen a Kelenföldi pályaudvarig.

Budapest egyik legszebb sugárútja lesz ez az út, amelynek hossza három és fél kilométer, tehát túlhaladja az Andrássy-út hosszúságát is.

Egyenes folytatása lesz az út a Nagykörútnak és a Kelenföldi pályaudvar előtt kialakított *Etelétérbe* torkol. Egyik, már megnyitott szakaszát *Szent István útnak* keresztelték el és kétségen kívül ezt a nevet fogja kapni az egész sugárút, amely ezzel a Szent István jubileumi év ünnepi hangulatához is stílszerűen alkalmazkodik.

A Horthy Miklós-hídtól elindulva, azt út imponáló méretű lesz, előbb *100 méter széles*, majd 90 és 80 méter szélességű. A Budafoki-útnál az út *körtérré* alakul majd tovább vonul a Fehérvári-út keresztezéséig. Ezen a részen a vonala nincsen kitűzve, mert a szabályozási terv még nem készült el.

Az eddigi tervek szerint ide kerül a Gellért-térről a Hév-állomás,

de ebben a kérdésben még tárgyalások folynak és ez késlelteti a Fehérvári-úti keresztezés környékének szabályozási tervét.

A Fehérvári-útkeresztezéstől a Kelenföldi pályaudvarig terjedő részen az *út vonala már pontosan ki van tűzve*, itt a kisajátítások is megtörténtek. Az *Etele-tér*, amelybe az útvonal betorkol, méltó lezárása lesz Budapest legújabb sugárútjának.

Kifejlesztik a gyermeknyaraltatás csereakcióját

Az ingyennyaraltatás mérete az előző évek keretei között fog mozogni

A *Fővárosi Hirlapban* több ízben beszámoltunk már az elmúlt hetek folyamán az idei gyermeknyaraltatási akció előkészületeiről. Sajnos, az alig enyhülő szociális nehézségek újabb és újabb problémák elé állítják a főváros vezetőségét. Nem csökken az ingyen nyaraltatásra rászorultak száma, viszont a költségvetés egyensúlya a legszigorúbb elbírálást követeli meg. A főváros vezetőségének szociális érzékét dícséri az a körülmény, hogy ebben a szinte megoldhatatlan helyzetben is megtalálta a helyes megoldás útját.

A közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály vezetője,

Horony-Pálfi Aurél dr.

az 1937. évi gyermeküdültetési akcióról a következőket mondotta el a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A fővárosi iskolaorvosi intézmény orvosainak vizsgálata szerint *20—24.000 körül mozog azoknak a szegénysorsú iskolásgyermekeknek a száma, akiknek egészségi okokból rendkívül kívánatos lenne a nyaraltatási akció.* Költségvetésünk jelentékenyen megszűkült keretei azonban *korántsem nyujtanak módot arra, hogy ilyen nagyszámú gyermeket kapcsolhassunk be a nyaraltatási akcióba, akárcsak három hétre is.* Éppen ezért, a polgármester úrral való előzetes megbeszélés alapján, arra az álláspontra helyezkedtem, hogy

a gyermeknyaraltatási akció kereteinek tágítása érdekében fokozottabban fejlesszük ki a cserenyaraltatási akciót,

amely azt eredményezheti, hogy *a nagyváros rászorult gyermekei elkerülhetnek a vidék friss, üde levegőjére.* Ennek a célnak megvalósítása érdekében átiratot intéztem *az ország valamennyi vármegyéjéhez és városához* és arra kértem ezeket, hogy a tavaszi tiszti értekezleten *beszéljék meg maguk között a budapesti gyermeknyaraltatás kérdését.* Amennyiben a városok, illetve a vármegyék hajlandónak mutatkoznak arra, hogy bizonyos számú budapesti gyermeket saját költségükön nyaraltassanak pár héten keresztül az egyes városokban és községekben, úgy *mi hasonló számú vidéki gyermeket látunk szívesen Budapesten,* gondoskodva azok *teljesen díjmentes* ellátásáról, megfelelő felügyeletéről és szórakoztatásáról. Ezeket a vidéki gyermekeket, akiknek száma, remélem, meglehetősen tekintélyes lesz, a székesfőváros iskolaszállóiban fogjuk elhelyezni és *szakképzett felügyelők gondoskodnak majd a teljesen megfelelő körülmények biztosításáról.* Ezenkívül természetesen

fenntartjuk ebben az esztendőben is a mult években megszokott nyaraltatási méreteket,

részben a saját tulajdonunkban lévő üdülőhelyeken, részben olyan községekben, ahol már évek óta szoktak tartózkodni nyaraló csoportjaink.

Ennek az akciónak keretében *mintegy 10.000 gyermek nyaraltatásáról fogunk gondoskodni.* Én azonban erősen bízom abban, hogy az előbb említett csereakció ezt a számot *legalább egypár ezerrel emelni fogja.* A nyaraltatási akciót egyébként eddigi terveink szerint *már május folyamán folyamatba tesszük,* elsősorban a *Balaton* menti üdülőhelyeken. A gyermekek iskolai tanulmányai *ezáltal kárt nem fognak szenvedni,* mert a tanév bezárásáig *magán az üdülőtelepen is meg fogjuk találni a lehetőségét annak, hogy a szükséges oktatás el ne maradjon.*

Szabályrendelet készül a hatósági eljárási díjakról

Sok jogbizonytalanságot és vitát szüntet meg a polgármester tervezete

A közönség legszélesebb rétegeit érdekli az a szabályrendelet, amelynek megalkotásával *Szendy* Károly polgármester egy régi hiányt pótol. *A hatósági eljárásokkal kapcsolatban fizetendő eljárási díjakról* szól az egyelőre tervezet formájában elkészült szabályrendelet, amely a mindennapi élet számos vonatkozásában könnyíti majd meg a közönség és az eljáró hivatalos közegek helyzetét, úgy telepengedélyeknél, lakhatási engedélyeknél, tűzrendészeti eljárásoknál, közterületfoglalásnál, gépek, liftek használhatási engedélyénél és sok más engedélyhez és hatósági eljáráshoz vagy vizsgálathoz kötött esetben.

A szabályrendelet-tervezettel, amely az április 21-iki közgyűlés elé kerül, behatóan foglalkozott a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja is, amely *Pályi* Gyula dr.-t kérte fel a kérdés közgyűlési előadójául. Ebből az alkalomból kérdést intéztünk a szabályrendelettervezetről

Pályi Gyula dr.
törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A világháború utáni időben nagy mértékben megszaporodott azoknak a hatósági aktusoknak a száma, amikor a hatóságok döntésüket megelőzően helyszini eljárást és vizsgálatot követelnek meg és ezekkel kapcsolatban díjakat számítanak fel a kérelmező érdekelt fél terhére. *Ezeknek a díjaknak megállapítása azonban ezideig megfelelően szabályozva nem volt,* ami, amellett, hogy jogilag kifogás alá csik, bonyodalmakra is alkalmat adott. Éppen ezért csak örömmel üdvözölhetjük a polgármester elhatározását, amely szerint

egységesen és szabályrendelet erejével kívánja rendezni a felszámítható díjakat,

sőt, nagyon helyesen, kiterjeszkedik a szabályrendelet-tervezetben *az eljárások módjára és időpontjára* is, és nem csak a díjak összegét, hanem azok szedésének módját is szabályozza és rendelkezik a díjmentesség tekintetében is.

— Legutoljára 1931-ben, még a törvényhatósági tanács foglalkozott a felszámítható díjak kérdésével és egyes eljárásoknak a díját összegszerűleg meg is állapította tanácsi határozattal. Ez a határozat azonban egyrészt nem terjeszkedik ki az összes eljárásokra, másrészt pedig nem tartalmaz megfelelő szabályokat az ilyen esetekben történő eljárásokra vonatkozóan és ezért feltétlenül szükséges az új szabályrendelet megalkotása. De szükséges azért is, mert az 1930-iki XVIII. törvénycikk *a közgyülés hatáskörébe* utalta a díjak megállapítását

— Ujítása a szabályrendeletnek, hogy

a díjszabás független az eljárásban résztvevő tisztviselők számától. Enyhíti a terheket azáltal, hogy az időközi ellenőrzésekért a jövőben nem lesz helye díj felszámításának.

Több esetben *díjmentességet* biztosít szociális szempontból a szabályrendelet-tervezet. Igy például az egyszoba-konyhás, legfeljebb még mellékhelyiségekből álló lakóházak lakhatási engedélyének kérdését megelőző hatósági eljárás után *díjat felszámítani nem szabad.*

— Ugy rendelkezik a szabályrendelet, hogy az eljárásokat lehetőleg

hivatalos órán túl

kell teljesíteni. Ez indokolja első sorban a díjak felszámítását, amely ilyenformán külön munkát honorál.

— Ujítása a tervezetnek az a közönség érdekét szolgáló rendelkezés, amely szerint az ilyen hatósági eljárások megtartása iránt előterjesztett kérelmeket *a beérkezés sorrendjében* kell elintézni és ha különös akadály nem merül fel,

nyolc napon belül le kell bonyolítani.

— Pontosan megállapítja a tervezet, hogy a befizetett eljárási díjak miképpen osztassanak meg. Az új rend szerint a díjakból fedezni kell az eljáró tisztviselő *készkiadásait,* meg kell fizetni az eljáró tisztviselő *különmunkáját,* végül juttatni kell az eljárásban közvetlenül részt nem vevő, de *az eljárás miatt munkatöbblettel terhelt tisztviselőknek is.* Az eddigi gyakorlat is ezt az elvet követte, de a kérdés jogilag nem volt rendezve.

— Csak a legfőbb rendelkezéseit ragadtam itt ki a szabályrendelet-tervezetnek, amely

..ok, nagyon üdvös, a közönség és a tisztviselők érdekét egyaránt szolgáló intézkedést tartalmaz.

szabályozza a munka menetét, a bizonytalanság helyett megteremti a jogbiztonságot és elejét veszi sok panasznak és vitának, amely eddig a hatósági eljárások körül bőséggel jelentkezett.

HANNAUER ISTVÁN
központi fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: **13-03-60**

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA**
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém !
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Kemény Tibor
gépműhely
készít gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint precíz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

Kialakulóban Uj-Buda

Városrendezés, új hidak, Tabán és a jobbparti színházak

Általános megnyugvást keltett Budapest közönsége előtt a Közmunkatanács döntése, amely *nem engedi meg a Krisztina-körúti Karátsonyi-palota hatalmas területének parcellázását,* hanem átirattal fordul a székesfővároshoz, hogy megfelelő telekcsere útján igyekezzék ezt az ingatlant saját tulajdonába venni és *a szép építőművészeti alkotást a jövő számára konzerválni.*

Ez a kérdés szoros összefüggésben van azzal a másikkal, amely a budai nyári színkör elavult épületének lebontására vonatkozik és amelyben éppen szombaton foglalt állást a törvényhatósági bizottság.

A pénzügyi bizottság pénteki ülésén *Petrovácz* Gyula törvényhatósági bizottsági tag már hangot is adott annak a véleményének, hogy a *Budai Színkör* jelenlegi épületének lebontása után *esetleg a Karátsonyi-palotát kellene felhasználni az új budai állandó színház helyéül.*

Az ügy ezidőszerint még csak terv és éppen ezért teljesen kiforratlan stádiumban van. Máris megállapítható azonban, hogy *a törvényhatósági bizottságban sok híve van ennek az elképzelésnek.* A *Karátsonyi-palota* belsejében tudvalevően

teljesen kiképzett színházi helyiség is rendelkezésre áll, ez azonban méreteiben sokkal kisebb, mint amilyenre Buda közönsége joggal igényt tarthat.

Annak ellenére, hogy csak pár nap telt el a pénzügyi bizottság említett ülése óta, a budai színház kérdésénél *máris jelentékeny előrehaladásról lehet beszámolni.* Magánvállalkozás részéről bejelentették ugyanis azt a tervet, hogy a Horthy-körtér közvetlen közelében *ezerkétszáz személyt befogadó állandó jellegű színházat akarnak létesíteni.* A hírek szerint *a vállalkozó csoport tőkeerősségéhez kétség sem fér,* ennélfogva az elképzelés megvalósítása is konkrétumnak tekinthető. Ha ez a magánérdekeltség valóban hajlandó a szentimrevárosi színház felépítésére, *Budának már csak egy kisebb méretű színházra lenne szüksége és erre alkalmas lenne megfelelő restaurálás után a Karátsonyi-palota színházterme.* Az eddigi elképzelések szerint

a székesfőváros semmiesetre sem vállalja magára a Karátsonyi-féle ingatlan pénzért való megváltását,

arra azonban esetleg hajlandó, hogy megfelelő feltétel mellett *ingatlancserével biztosítsa a Karátsonyi-palota és a Karátsonyi-park további fenntartását.*

A budai nyári színkör épületének lebontása a Horváth-kert feltöltését is *aktuálissá teszi.* A fővárosnak ez a szép parkja ugyanis a város fejlődése folytán *a forgalmi úttest szintje alá süllyedt* és így abban a pillanatban, amint az ott álló épületeket eltávolítják, *eleget kell tenni a városszépészett szempontoknak is.* Erre vonatkozóan, *értesülésünk szerint,* már el is készültek a megfelelő tervek.

A *Budai Színkör* lebontása egyébként messzemenő városrendezési munkát fog megindítani a budai parton. Minthogy a Tabán régi területének parkozási munkálatait már teljesen befejezték, most *tovább folytatták a Gellérthegy északi lejtőjének kertészeti és városrendezési szempontból való kiképzését,* egyben pedig nagyobb figyelmet fordítanak a Kisgellérthegy meglehetősen elhanyagolt részeinek fejlesztésére.

A nagyszabású budai városrendezési munkálatok azonban mégsem ezen a területen zajlanak le, hanem részeben a XI. kerületben, részben a III. kerületben. A XI. kerületben a Horthy Miklós-híd közeli elkészülése indokolja az új útvonalnyitásokat és a forgalmi útvonalak megfelelő burkolattal való ellátását. Óbudán pedig a városrendezési tervek mielőbbi realizálása sietteti a munkát. Az *óbudai kivezető főút effektív munkálatainak útjából úgyszólván minden akadály elhárult már,* és ugyanez a helyzet a Lágymányoson is, ahol a jó idő beállta egész munkás hadseregek fognak szorgoskodni az elvégzendő rendezési és útépítési munkálatokon.

Budapest irányító befolyása az egész országra kihat, ha a polgárság okosan és bátran összefog

Bessenyey Zénó beszéde az ünneplésére rendezett vacsorán

Rendkívül meleg ünneplésben részesítette a *Lipótvárosi Polgári Kaszinó Bessenyey* Zénó dr. országgyűlési képviselőt, a Közmunkatanács elnökét titkos tanácsossá történt kinevezése alkalmából. Az ünneplés társasvacsora keretében történt, amelyen impozáns számban vettek részt a kaszinó tagjai és vendégei. A megjelentek sorában voltak: *Tárkányi* Jenő ügyvezető elnök és *Kelemen* Aurél társelnök, *Fodor* Sándor miniszteri osztályfőnök, *Deményi* Aladár dr. és *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tagok, *Salamon* Géza dr. és *Babarczy* István báró tanácsnokok, *Krompaszky* Miksa tankerületi főigazgató.

Tárkányi Jenő ügyvezető elnök üdvözölte elsőnek *Bessenyey* Zénót a kaszinó nevében. Ezután *Krompaszky* Miksa főigazgató az V. kerületi pártszervezet és a Lipótvárosi Társaskör nevében köszöntötte, majd *Deményi* Aladár dr., *Kelemen* Aurél, *Hegedüs* Bertalan dr., *Molnár* Sándor és *Tihanyi* Zoltánné mondottak üdvözlő beszédet.

Bessenyey Zénó dr.

meleg szavakkal köszönte meg az ünneplést. Ha azt a nagy szeretetet és ragaszkodást, — mondta, — amellyel elhalmozzák, az életben valamivel meg tudja hálálni, az az elhatározása, hogy *semmiféle kitüntetés vagy pozíció nem öli ki belőle az embert.*

— Nemcsak a Közmunkatanács elnöke vagyok, — mondta azután, — hanem képviselője Budapest északi kerületének, ennek a verejtéktől izzadó, reménykedő, kétkedő, sokszor bizonytalan lelki érzelmekben vergődő választókerületnek. Szeretném az építő munkát, amelyet a Közmunkatanácsban végzek, politikai értelemben is kiterjeszteni, hogy eltünjenek a ráncok a homlokokról, hogy megvigasztalódjanak a lelkek és szeretném, ha Budapest közönsége megértené, hogy *okosnak* és *bátornak* kell lennie. *Ha a főváros közönsége bátor, hazafias és önérzetes és ha nem indul pletykák és álhírek után, ha nem azt kérdezné, hogy mi fog történni, hanem azt mondaná: akarom, hogy ez történjék: akkor Magyarországon nem történne soha semmi a főváros irányító befolyása nélkül.*

— Tanusítson tehát bátor és önérzetes magatartást Budapest polgársága, ne hallgasson az álhírekre és főképen *ne legyen bizalmatlan azzal a kormánnyal szemben, amely a rend, a hazafias érzület és az alkotmánytisztelet útját járja.* Sem vallási, sem politikai szektáknak nem vagyok barátja, — mondta beszéde további során, — és *sohasem engedjük meg, hogy akár a félrevezetett, akár az egyéni indulatoktól vezetett és a magyar alkotmányos közéletbe beleilleszkedni nem tudó emberek szándékai érvényesüljenek.* Ehhez azonban Budapest polgárságának nem provokatív, de egyöntetű, határozott állásfoglalása szükséges.

A mély hatást keltő beszédet sokszor szakította meg az éljenzés és a taps, amikor pedig véget ért, hosszan és lelkesen ünnepelte *Bessenyey* Zénót a vacsora közönsége.

Fogadóórák a kerületekben

— Április 21-től 27-ig —

VII. kerület (Erzsébet-körút 1). Bessenyey Zénó dr. országgyűlési képviselő 24-én este 7, Pesthy-Müller József Leó törvhat. biz. tag minden csütörtökön irodájában (Kádár-u. 4) d. e. 10—11, De Sgardelli Caesar pártelnök minden nap d. e. 11—12 és este 6—8, Szilágyi Jenő üv. alelnök mindennap d. u. 1—2 és este 7—8 óráig.

VIII. kerület (Baross-utca 79). Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő 21-én, v. Tóth András dr. országgyűlési képviselő 27-én, Gazdy Jenő törvhat. biz. tag minden pénteken, Katona János törvhat. biz. tag minden csütörtökön, v. Hajnóczy Béla dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn, valamennyien este 7—8 óráig.

IX. kerület (Üllői-út 115/b). Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő minden szerdán d. u. 1—3, csütörtökön d. e. 9—10, szombaton d. u. 1—3, Szentesi József törvhat. biz. tag minden hétfőn este 8—9, vágvecsei Wellisch Andor törvhat. biz. tag minden hétfőn este 9—10, Kövesligethy Miklós dr. törvhat. biz. tag. (Angyal-u. 24. alatt) minden pénteken este 7—8 óráig.

X. kerület (B. Jászberényi-út 2). Pőzel István dr. országgyűlési képviselő 21-én, Dongó Oszkár törvhat. biz. tag, pártelnök minden csütörtökön, valamennyien fél 7 órától, Halter Károly törvhat. biz. tag irodájában (Füzér-u. 13) minden d. e. 11—1 óráig.

XI. kerület (Bercsényi-u. 7). Szántay István törvényhatósági biz. tag minden pénteken d. u. 6—8, Vályi Lajos dr. törvhat. biz. tag minden hétfőn d. u. 6—8, Somody Pál ker. titkár hivatalos órája hétköznap — szombat kivételével — d. u. 5—8 óráig, állásügyben csak kedden és pénteken.

XIII. kerület (Mohács-u. 6). Hegedüs Bertalan dr. törvhat. biz. tag 27-én, Fülöp Endre ker. elnök 21-én, Babicz Gyula biz. póttag 22-én, valamennyien este 6—7 óráig.

XIV. kerület. Bényi Károly dr. és Kertész Elemér törvhat. biz. tagok minden pénteken este 7—8 óráig.

HÍREK A PÁRTBÓL

A belügyminiszter látogatása a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában. *Széll* József belügyminiszter *Rákóczy* Imre dr. miniszteri tanácsos, a miniszterelnöki sajtóosztály vezetője és *Vajay* Károly dr. miniszteri tanácsos, titkára kíséretében csütörtökön látogatást tett a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* Esterházy-utcai pártkörében. Jelen volt a miniszter fogadtatásánál *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök, *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, *Terbócz* Imre és *Pőzel* István dr. országgyűlési képviselők és a párt számos törvényhatósági bizottsági tagja. A belügyminisztert *Zsitvay* Tibor dr. elnök üdvözölte és annak a hitének adott kifejezést, hogy *támogatásával a főváros és a nemzet egyetemes érdekeit eredményesen szolgálhatja a párt. Széll* József válaszában hangsúlyozta, hogy *a kölcsönös megértés és támogatás útján fog a párttal együttműködni és haladni. Zsitvay* Tibor bemutatta ezután a párt jelenlévő tagjait a belügyminiszternek, aki hosszabb időt töltött a pártkörben.

Vacsora Terbócz Imre országgyűlési képviselő tiszteletére. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja II. kerületi szervezete *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, törvényhatósági bizottsági tag tiszteletére párthelyiségében ünnepi vacsorát adott. A felköszöntő beszédet a betegsége miatt távollevő *Harrer* Ferenc dr. helyett *Hivert* Dezső dr. ügyvezető alelnök mondta. A vacsorán nagy számban egybegyült pártagok melegen ünnepelték a népszerű képviselőt.

Panasznapok a XI. kerületben. Érdekes ujítást hozott be pártéletébe a XI. kerületi szervezet. Eddig a bizottsági tagok fogadónapjaikat a párt központjában vagy a kerületi pártirodában tartották meg, most egy lépéssel még közelebb mennek a választókhoz és a távolabb fekvő körzetek részére a körzetek területén tartanak panasznapokat. Két héttel ezelőtt a XI. kerület 13. körzete részére *Szántay* István bizottsági tag az Ammer-vendéglőben tartott panasznapot. A termet zsúfolásig megtöltő kérelmezők személyi, valamint a külső területek rendezését illető közérdekü kérései részletes tárgyalás alá kerültek. A városatyák ezt az újszerű és minden tekintetben humánus és erős szociális érzésre való kezdeményezést tovább folytatják a legközelebbi hetekben.

A józsefvárosi női csoport ünnepe. Meleg ünneplésben részesítette a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja VIII. kerületi női csoportja elnökét, *Katona* Jánosnét névünnepe alkalmával. A női csoport nevében *Fónayné Mihályfy* Magda köszönötte meleg szavakkal és nyujtott át pompás virágcsokrot remekművü kehelyben az ünnepeltnek. *Katona* Jánosné meghatottan mondott köszönetet az ünneplésért és kitartó munkára buzdította a női csoportot. A női csoport tagjain kivül sokan keresték fel üdvözletükkel a pártszervezet szociális munkájában sok érdemet szerzett Katona Jánosnét.

Művészest az Erzsébetvárosban. Magas színvonalú müsoros estet rendezett az erzsébetvárosi pártszervezet dalárdája. *De Sgardelli* Caesar elnök megnyitója után következett a művészi müsor, amelyben *Lozsy* Hugó karnagy vezényletével a dalárda, *Hertz* Mihály tenorista, *Bándy* Ferencné, *Bándy* Ferenc, *Stark* Erzsébet énektanárnő, *Simon* Gyula dr., *Takács* Antal, *Négyessy* Mátyás, V. *Tóth* Joli, *Vérey* Dezső és *László* Klára arattak zajos sikert. A kitünően sikerült estélyt *Garay* László, a dalárda ügyvezetője rendezte.

Szombaton megnyílik az Angol Park

Április 22-én délután fél 3 órakor Ügetőverseny

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportárüzletemet szembe IV., GERLÓCZY UCCA 11. számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sífelszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Fürdőjavaslat és a Sósfürdő

Irta: Szántay István törvényhatósági bizottsági tag

A székesfőváros törvényhatósági bizottságának április 21-iki közgyűlésére kitűzetett a székesfőváros idegenforgalmának és fürdőinek fejlesztéséről szóló valamint a tabáni gyógyszálló építése tárgyában benyujtott polgármesteri javaslat is. A közgyűlést előkészítő előzetes bizottsági és pártértekezleti tárgyalásokon a budapesti idegenforgalom és fürdőkérdés egész nagy tömege került alapos megvitatás alá. Nagyjából az előterjesztésben lefektetett elgondolások, amelyek a főváros kezében lévő fürdőknek és gyógyforrásoknak nagyarányú és szeretettel irányított kifejlesztését körvonalozták, a bizottsági tagok tetszésével találkoztak.

Többszöri végigolvasás után azonban én személy szerint valami *hiányosságot* találtam a vaskos munkálatban. Az előterjesztés ugyanis csak a főváros fürdőit részesíti figyelembe, leírásaiban és terveiben *a magánfürdők igen-igen kis helyre vannak összeszorítva* s ezek között is *az Erzsébet sósfürdőre* csak nyolc sor jutott.

Elismerem, hogy a főváros a magántőke kezében lévő fürdő belső fejlődésével, kiépítésével, forráskutatásaival nem foglalkozhat és nem is foglalkozik, de ha már a javaslatban általános és első fürdőprogramponttá tétetett a főváros meglévő fürdőinek propagálása és fejlesztése, szükséges, hogy ennek a programnak a keretében *a főváros legalább azt tegye meg, amit meg bir tenni a magántőke teendőibe való beleavatkozás nélkül.*

Egy fürdőt nemcsak a természeti adottsága emelhet látogatottá és ismertté, nemcsak a belső berendezése, orvosainak kiválósága tehet keresetté, hanem ezekkel párosulni kell a környezet megközelíthetőség és közlekedés kiképzett, hozzásimuló voltának is. Ha ez utóbbi követelmények hiányoznak, a fürdő fejlődése megáll, visszamarad, ha ugyan egyáltalában meg is indul.

És éppen ez az, amit a főváros meg tehet annak az Erzsébet sósfürdőnek az érdekében, amelyről maga a szükszavú ismertetés is megállapítja, hogy Csonka-Magyarországnak a *pestszenterzsébeti* feltárásáig ez egyetlen ilynemü gyógytényezője volt. Csak a vak mondhatná ennek a fürdőnek a környezetére, hogy méltó egy nagymultú fővárosi fürdőhöz. Elhanyagolt utak, gyalogjárónélküli utcák, csatornázatlan területek, burjánzó nyári gaz, igazán nem az a környezet, amely egy fürdőnek a jövőjét szolgálná. A közlekedés lehetőségei pedig mindenre alkalmasak, csak arra nem, hogy betegek vagy üdülést keresők megfelelően használják. A csatornázás hiányossága a közvetlen környezetet minden nagy esőzésnél mocsárrá változtatja. Az itt kikelő szunyogtömegek ellen hiába harcol, a belső park minden szép virágdísszel operáló fürdőtulajdonosa.

Nem a környék beépitett volta az akadálya tehát a Sósfürdő fejlődésének, hanem a környékének teljesen vigasztalan elhagyatottsága. Ha tehát fürdőpropagandát akarunk folytatni, ne csak a szorosan vett fővárosi fürdők külső és belső csinositására gondoljunk, hanem igenis *mozgassuk meg az útépítés, csatornázás, fásítás, járdakészítés eszközeit* és kényszeritsük *a közlekedési eszközök* fölött diszponáló szerveket, hogy mindannyian álljanak a fürdőfejlesztésnek szolgálatába. Kényszerit erre az a tény is, hogy a Boráros-téri híd megnyitásával, esetleg a Lenke-téri vasúti megálló megépitésével az Erzsébet sósfürdő a rohamosan épülő új városrész egyik legkeresettebb gócává fog válni. Környékének nagy beépitettsége a fürdő új lendületét is magával hozhatja, de csak a környék megfelelő rendezése nyomán.

Ezeket a gondolatokat szögeztem le pártom értekezletén, a párttagok egyhangú megértése mellett és ha ezek nem is alkalmasak a mostani közgyűlésen való megtárgyalásra, lévén csak fővárosi fürdők napirenden, módot és alkalmat keresek nagymultú fürdőnk környéke kérdésének állandó felszínentartására.

KECSKEMÉTI GÉPGYÁR R. T.

Vasöntőde és zománcozó üzem

Központi iroda:

Budapest, VI., Hajós-u. 25.

Telefon: 1-125-12.

Lobogó- és virágdíszben, eddig példátlan pompával várja Budapest az olasz uralkodó-párt

Az olasz királyi pár májusi látogatására úgyszólván minden előkészületet megtettek már a hatóságok. A város főbb útvonalainak feldíszítését *a miniszterelnökség útmutatásai alapján a székesfőváros végzi.* Már eddig is több helyszini szemle volt a városgazdasági ügyosztály illetékes képviselőinek bevonásával és ezeken *a legapróbb részletekbe menően megállapították a székesfőváros ünnepélyes feldíszítésének módozatait.* Az uralkodó-pár bevonulásánál a zászlók és címerek ezreit helyezik el.

szó van azonban arról is, hogy a művészi hatás fokozására bevonják a díszítés munkájába a székesfővárosi kertészetet is.

Az eddigi tervek szerint ugyanis a bevonulási útvonal mentén lévő villamoskandeláberekre *szines virágdíszt alkalmaznak, beültetett virágokkal.* A lámpaoszlopok derekán a föld szinétől három-négy méter magasságban *virágtartó gyürűket kívánnak elhelyezni és ezekbe teszik bele a különböző növényeket.*

Egészen bizonyos, hogy nagy sikere lesz annak az akciónak is, amelyet *a hidak és a Dunapart feldíszítésére tesznek folyamatba.* Victor Emanuel és hitvese megérkezésének percétől egész ittartózkodásuk alatt *az összes dunai hajók zászlódíszben fognak állani,* a hidakat pedig, elsősorban a Lánchidat és Erzsébethidat, a villanylámpák hosszú füzéreivel látják el.

Az olasz uralkodópár budapesti látogatása alkalmával kerül egyébként elsőizben teljes mértékben alkalmazásra *a székesfőváros új lobogó-szabályrendelete.* Jóllehet az idei március 15-én ez a szabályrendelet már életben volt, a hatóságok *kíméletességi okoból* egyetlen olyan esetben sem indítottak kihágási eljárást, amikor a szabályrendeletileg előírt kötelező zászlódísz egy-egy házról elmaradt. A megállapítások szerint általában az volt a helyzet, hogy

a budapesti háztulajdonosok igyekeztek eleget tenni a szabályrendeletben előírt szabályoknak, éppen ezért most bízik abban a város vezetősége, hogy a főváros nagy ünnepe alkalmából egyetlen ház sem marad fellobogózás nélkül.

A polgármester május elején falragaszi úton fogja a lakosság figyelmébe *ajánlani* a házak feldiszítését, egyben azonban *a kerületi elöljáróságok útján módot keres arra is,* hogy rámutasson arra, hogy *a lobogózás bármely okból való elmaradása a szabályrendelet áthágását jelenti,* ennélfogva jogi következményeket von maga után.

Az uralkodó-pár bevonulási útvonalán egyébként nemcsak lobogó- és virágdísz lesz, hanem a polgármester arra is fel fogja kérni a lakókat, hogy *szőnyegekkel is emeljék az útvonal képét.* Szoros összefüggésben áll a királyi pár és kíséretének tátogatásával az a munka is, amelyet a legutóbbi hetekben kezdtek a város belterületének egyes főútvonalain. A leggondosabban helyreállítják a jelentékeny forgalom következtében megromlott úttesteket és *ezt a munkát mindenütt be fogják fejezni már ennek a hónapnak a végére,* figyelemmel arra, hogy április 30-án kezdetét veszi a *Budapesti Nemzetközi Vásár,* amely szintén jelentékeny idegenforgalmat biztosít a székesfőváros számára.

Kitelepítik a városházáról az árvaszéket

Megvalósulás előtt a Világváros Háza

A székesfőváros növekedésével szükségszerűen együtt jár a különböző közigazgatási szervek terjeszkedése is. Ennek következménye, hogy a központi városháza hatalmas, négy utcára terjedő épülete *szűknek bizonyult valamennyi hivatali szerv elhelyezésére.* Hónapokkal ezelőtt sokat beszéltek már arról, hogy Budapest csak ideig-óráig kerülheti el a városháza jelentékeny mértékű kibővítését és *ez a probléma meglehetősen súlyos gondokat okozott a felelős tényezőknek azért,* mert a székesfőváros jelenlegi pénzügyi helyzete semmiképpen sem alkalmas arra, hogy egy többmillió pengős átalakítási, illetve épületfejlesztési programot keresztülvihessen. Egyelőre el is tekintettek a városháza Károly-körúti frontjának háromemelet magasságra való felemlésétől, minthogy azonban azóta is egyre nyomasztóbban mutatkozik a helyszűke, *a polgármester újból elővette a bővítési terveket.* Voltaképpen hosszú időre és *egy csapásra megoldaná a mai helyhiányt az, ha a székesfővárosi árvaszéket, amely végeredményben nem közvetlen része a mindennapi élet adminisztrációjának, ki lehetne telepíteni a városháza épületéből,* viszont helyére kerülhetnének mindazok a központi közigazgatáshoz tartozó hivatali szervek, amelyek ma szerteszórva, *bérházakban* kénytelenek működésüket folytatni. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának

jólinformált helyen

ezzel a kérdéssel kapcsolatban azt a felvilágositást adták, hogy a székesfővárosi árvaszéket addig is, amíg pár év múlva megtörténhetik a központi városháza generális átalakítása, *a Székesfővárosi Alkalmazottak Segitő Alapjának a Madách Imre-sugárút torkolatánál épülő hatemeletes palotájában kívánják fedélhez juttatni.* Itt is bért fizetne ugyan a székesfőváros, anyagilag azonban mégis sokkal jobban járna, mint eziőszerint, amikor a különböző közigazgatási szervek hivatali céloknak meg nem felelő bérházakban való elhelyezése miatt igen tekintélyes összegeket kénytelen kifizetni.

A városháza törzsépületének átalakítására vonatkozó első tervek is *jelentékeny módositásokon mentek már keresztül.* Akár megtörténik az úgynevezett *Fórum* kiépítése, akár nem, immár elhatározottnak tekinthető az a megoldás, hogy

a városháza Károly-körúti frontját lebontják és ezzel felszabadítják a ma még falak által határolt óriási méretű városházudvart.

A felszabaduló területből *parkot képeznek,* a városháza épületének fejlesztése pedig *elsősorban a jelenlegi Városház-utcai fronton történik.* Patkóalakú épület lesz a székesfővárosi igazgatás új központi székhelye, amely előreláthatóan öt-hat emelet magasságig terjedne, bőségesen bocsát majd a különböző hivatalok elhelyezkedésére megfelelő helyiségeket. Az épület jelenlegi artisztikus stílusát *az átalakítás semmiben sem kívánja megváltoztatni,* ellenkezőleg: arra fognak törekedni, hogy *az épület régi jellegét továbbra is kidomborítsák,* ugyanekkor azonban felszereljék mindazokkal a technikai vívmányokkal, amelyek *egy modern főváros modern életében szinte nélkülözhetetlenek.* A külföldi városházak mintájára, nagyobb súlyt kívánnak helyezni *a megfelelő reprezentációs helyiségek kiképzésére.* Teljesen megindokolja ezt az a körülmény, hogy amióta a székesfőváros idegenforgalmi gócponttá fejlődött, *úgyszólván egymást érik a városházán a külföldi előkelőségek látogatásai* és ezeknek fogadására éppen úgy, mint a város ünnepélyesebb eseményei alkalmából

szükséges, hogy tágas, reprezentációs helyiségek álljanak rendelkezésre.

A beavatottak az új városháza felépítését, illetve a jelenlegi városháza említett nagyarányú kibővítését *három-négy év múlva gondolják elérkezettnek,* bizakodva abban, hogy erre az időpontra a székesfőváros már *teljesen kiheveri a csak a közelmultban lezajlott gazdasági világválság pénzügyi szempontokból hátrányos kihatásait.* Ugyanerre az időpontra tervezik azt is, hogy a székesfőváros központi adminisztrációs épületén kívül

a szükség mérve szerint minden kerületben kibővítik az elöljárósági székházakat

és *gondoskodnak arról, hogy azokban necsak a szorosan vett adminisztratív hivatalok kapjanak férőhelyet,* hanem a kerületi adószámviteli osztályok, a lehetőség eszerint a kerületi tüzőrségek, *sőt a rendőrkapitányságok is elhelyeztessenek.* Ezzel a centralizálással azt a célt óhajtják szolgálni, hogy a közigazgatási hivatalokban megforduló ügyes-bajos közönség *ne legyen kénytelen dolgainak elvégzésére, a nagy távolságok miatt, gyakran egész délelőttöket rááldozni.* A székesfőváros legtöbb kerületi elöljárósága hatalmas méretü, tágas helyiségekkel rendelkezik, minthogy pedig valamennyi elöljárósági palota építésénél különös gondot fordítottak arra, hogy az épület állékonysága kifogástalan legyen, könnyen elképzelhető, hogy *akár emeletráhúzással, akár toldalékok építésével elérhető a fentebb megjelölt cél.*

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60 Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Szendy Károly polgármester a belügyminiszternél. *Szendy* Károly polgármester kedden délben tisztelgő látogatáson jelent meg *Széll* József belügyminiszternél. Egy óráig tartott a látogatás, amely alatt a polgármester a főváros aktuális ügyeiről referált a belügyminiszternek .

Karafiáth főpolgármester a pénzügyi bizottságban való elnökléséről. A *Székesfőváros Pénzügyi Bizottságának* pénteki üléséről közölt tudósításokkal kapcsolatban több lap mint újszerű jelenséget említette azt, hogy a főpolgármester személyesen elnökölt ezen a szakbizottsági ülésen. *Karafiáth* Jenő polgármester ezzel a kérdéssel kapcsolatban nyilatkozatot tett. Ebben hivatkozik a székesfőváros közigazgatásáról szóló 1934. évi XII. t.-c.-re, amely úgy rendelkezik, hogy *akár a főpolgármester, akár a polgármester, vagy az alpolgármesterek bármikor, bármelyik szakbizottságban átvehetik az elnöklést.* A főpolgármester nemcsak az állam érdekei fölött köteles őrködni, hanem egyúttal *szószólója a minisztériumnál a törvényhatóság érdekeinek.* Ő, aki az élet főpolgármestere akar lenni, kimélyíteni, racionalizálni akarja az érintkezést. Ezért tartja *a pártközi konferenciákat is a Központi Városháza tanácstermében.* Így nem kell 14 tanácsnoknak hivatali helyiségén kívül várni, mikor kerül rájuk a sor rövid referádára. Hangsúlyozta végül a főpolgármester, hogy az 1937—8. évi új költségvetési tárgyalásokon is *állandóan részt kíván venni,* mert megítélése szerint *a költségvetés tükrözi vissza leghűségesebben minden között helyzetképét.*

Az egész vonalon a protekció ellen. A *Fővárosi Hirlapban* megírtuk, hogy *Karafiáth* Jenő főpolgármester átiratot intézett *Szendy* Károly polgármesterhez, akivel közölte, hogy *a legélesebben szembefordul a protekciókérőkkel,* mert azt kellett tapasztalnia, hogy *a vezetőket valósággal megostromolják a protekciózók.* Ezzel az átirattal kapcsolatban *Szendy* Károly polgármester az elmúlt héten *körrendeletet adott ki,* amelyben aláírva a főpolgármester minden szavát, *maga is kijelenti, hogy valamint a multban, épp úgy a jövőben is a legszigorúbban elfog járni, ha protekciózásnak nyomára jut.*

Ötven aranykalász Usetty Béla ötvenedik születésnapjára. A *Száz Magyar Asszony* női tábora elnökének, *Usetty* Béla országgyülési képviselőnek ötvenedik születésnapja alkalmából a FANSZ nagytermében nagy közönség részvételével művészestélyt rendezett, amelyen *Roboz* Károlyné megnyitója után *Demjány* Gyuláné mély hatást keltő ünnepi beszédben méltatta *Usetty* Bélának a szegényeket és elesetteket felkaroló, önzetlen közéleti működését, majd a női tábor hálájául *ötven arany buzakalászból kötött csokrot és márványplakettet* nyujtott át a képviselőnek. *Pőzel* István dr. országgyülési képviselő a fővárosi pártszervezet és a Szegeden időző *Zsitvay* Tibor üdvözletét tolmácsolta, *Dávid* Antal dr. pedig a Nemzeti Egység tanügyi szervezete nevében köszöntötte Usetty Bélát, aki meghatottan mondott köszönetet az üdvözlésekért. A lelkes tapsokkal fogadott beszéd után az est érdekes műsorszámai következtek.

Csordás Elemér tisztifőorvos jubileuma. A főváros tisztifőorvosi hivatalának vezetője *Csordás* Elemér dr. tisztifőorvos szerdán ünnepelte közszolgálatának 25 éves jubileumát, Budapest közegészségügyének legfőbb vezetőjét ebből az alkalomból meleg szeretettel ünnepelték és a hivatal személyzetének élén *Szécsi* Ernő dr. tisztifőorvos helyettes mondott üdvözlő beszédet. A tisztifőorvost jubileuma alkalmából *mindenfelől elhalmozták őszinte szerencsekívánatokkal.*

Schön Győző előadása Grácban. Az Osztrák Elektromos- és Gázművek Szövetsége április 23-tól 27-ig Grácban kongresszust tart. A szövetség vezetősége meghívta a kongresszusra a budapesti nagyüzemeket is és *Schön* Győzőt, a Gázművek h. vezérigazgatóját előadás tartására kérte fel. *Schön* Győző csütörtökön utazik el a stájer fővárosba, hogy a kérelemnek eleget tegyen.

Nagyszabású, modern céllövölde épül Kőbányán

Kőbányán a céllövő sport érdekét jelentékenyen szolgáló nagyszabású céllövölde épül, mely elsősorban a X. kerület leventéi számára Kőbánya iparvállalatainak hazafias áldozatkészségéből fog rövidesen elkészülni. Az új intézmény létesítése a X. kerület testnevelési bizottságának, de elsősorban is *Vigyázó* Géza dr.-nak, a X. kerület elöljárójának az érdeme, aki *Szent-Iványi* István X. kerületi testnevelési vezetővel együttesen, fáradhatatlan és kitartó munkával gyüjtötte össze a mintegy 50.000 pengő költséget igénylő levente lőtér építkezésének fedezetét. Kőbánya új sporttelepéről

Vigyázó Géza dr.
kerületi elöljáró

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő felvilágosítást adta:

— Elsősorban is ki kell dombornom, hogy *ezt az új intézményt Kőbánya iparvállalatai áldozatkészségének fogjuk köszönhetni.* A lőtér a leventék lövészeti kiképzése szempontjából már régen nélkülözött hiányt pótol és alkalmas lesz arra, hogy a kerületben levő vállalatok összes leventeköteles alkalmazottainak céllövészeti kiképzését lehetővé tegye.

— A lőtér húsz lőállással épül, ami méretezésénél fogva nemcsak az összes vállalati leventék, hanem a polgári lövészegyesületek, cserkészcsapatok és a középiskolások lőkiképzését is lehetővé fogja tenni. A lőtérrel kapcsolatban később majd *levente-otthont is szándékozunk létesíteni,* amely intézmény a leventék belső életének irányítására, ünnepélyek, közművelődési előadások megtartására és végül jóviseletü, ideiglenesen munka nélkül levő leventék elhelyezésére fog szolgálni. A lőtér és levente-otthon részére szükséges *területet a polgármester úr már rendelkezésemre bocsátotta.* Az egész építkezés körülbelül *80.000 pengőbe* fog kerülni.

— A szükséges fedezetet olyképpen teremtettem elő, hogy a X. kerületi testnevelési bizottság nevében gyüjtési akciót indítottam Kőbánya iparvállalatainál, hogy a nemes és hazafias célt szolgáló munkámban anyagilag támogassanak. Ez a gyüjtési akció különösen azáltal, hogy az érdekelt vállalatok igazgatóságait magam és a kerületi testnevelési vezető, *Szent-Iványi* István személyesen is meglátogattuk, igen szép eredménnyel járt, mert készpénzben már befizettek 27.500 pengőt, építési anyagot adtak 9000 pengő értékben, különféle munkák végzésére kötelezettséget vállaltak 5700 pengő értékben. Az így mutatkozó 42.200 pengő fedezet és a közeljövőben remélhető pénzbeli hozzájárulások lehetővé teszik immár, hogy a leventelőtér 50.000 pengőt igénylő építkezési munkáit megindítsam.

— Felkértem ezért a tervek bemutatása mellett a polgármester urat, hogy az építkezés lebonyolítására adjon a magasépítési ügyosztálynak utasítást. A polgármester úr örömmel fogadta jelentésemet és *elismerését fejezte ki a kerület iparvállalatainak hazafias áldozatkészségükért, valamint a fedezet előteremtése érdekében végzett munkám felett,* amely lehetővé teszi, hogy Budapestnek ez a legmodernebbnek igérkező levente-lőtere *a főváros háztartásának megterhelése nélkül,* tisztán a kerület önerejéből megépüljön. Egyben utasítást adott a magasépítési ügyosztálynak az építkezési munkák előkészítése, a versenytárgyalási hirdetések kibocsátása és az egész építkezés lebonyolítása iránt, úgy hogy előreláthatóan *a lőtér megépítése a nyár közepére befejezést is fog nyerni.*

A tervezett *levente-otthon* megépítésére akkor fog sor kerülni, ha az ahhoz szükséges költség — melyet ugyancsak gyüjtés útján szándékozom előteremteni — már rendelkezésre áll.

A BSE közgyűlése. Most tartotta *Lamotte* Károly dr. alpolgármester elnökletével a *Budapest Sport Egyesület* rendes évi közgyülését. Az alpolgármester ismertette az egyesület működését, dícserettel emlékezett meg az olimpiászon résztvett tagokról. A bizottságok jelentése után a polgármester kiosztotta a *BSE* emlékplakettjét, amelyet meleg szavak között adott át az olimpiászon szereplő tagoknak: *Buzay* Árpádnak és *Majoros* Jánosnak, akik a repülőversenyen hatodik helyezést nyertek el. Emlékplakettet kaptak az úszó hölgyek is: *Gyárffy* Irma, *Harsányi* Vera, *Ács* Ica. A közgyülés végeztével megválasztották az új tisztikart. Főtitkár lett: *Leitgib* János, titkárok: *Buzay* Árpád dr. és *Hangel* László, jegyzők: *Sződy* Szilárd, *Koritsánszky* Lajos, vitéz *Ivatson* Ferenc dr., *Hajós* József, *Forth* Sándor dr., *Bartos* Géza, *Dvorzsák* Jenő, *Vértessy* József, ellenőr: *Clemenits* László, pénztáros: *Léczfalvy* Frigyes, háznagy: *Hanzély* József, ügyészek: *Feigler* Károly dr. és *Fertsek* Leó dr., orvosok: *Pigler* István dr., *Sigora* Bálint dr., *Kecskés* Zoltán dr., *Bihary* István dr., *Kertész* Lajos dr., *Uhl* Gyula dr., *Oravetz* István dr., számvizsgálók: *Márkus* Gábor, *Schallinger* Miklós, *Kazimir* Antal.

Szendy Károly elnöki beiktatója a Tisztviselő Kaszinóban. Ünnepi estéje volt hétfőn a Tisztviselő Kaszinónak. Százhúsz terítékes vacsora keretében ünnepelték *Szendy* Károly polgármestert abból az alkalomból, hogy a kaszinó legutóbbi közgyülésén elnökévé választotta. *Osvald* István dr., a Kuria elnöke, a kaszinó egyik alelnöke üdvözölte mély hatást keltő beszédben *Szendy* Károly polgármestert, aki a vacsora közönségének meleg ünneplése közben válaszolt az üdvözlésre. Az előkelő közönség soraiban többek között jelen voltak: *Kerntler* Kálmán dr., ny. államtitkár, *Lukács* Jenő dr., ny. törvényszéki elnök, *Csupor* József dr. kormányfőtanácsos, ny. tanácsnok, *Martin* István kormányfőtanácsos, a kaszinó alelnökei.

Fényes György cirkuszigazgató ajándéka az Ujságírók nyugdíjintézetének. Mult vasárnapi elnöki székfoglaló beszédében *Kozma* Miklós, az *ujságírók nyugdíjintézetének* ülésén magas szárnyalású beszédben méltatta az ujságírók érdemeit és mutatott rá arra, hogy az ujságírónak tudnia kell, hogy öreg korára nem kerül ki az utcára, mert *e nélkül a biztonságtudat nélkül nem tudja a hivatását kellő nyugalommal és felelősségérzettel betölteni. Kozma* Miklós beszéde máris viszhangra talált, amennyiben *Fényes* György, a *Fővárosi Nagy Cirkusz* igazgatója, levélben jelentette be *Kozma* Miklósnak, hogy *a május elsejei megnyitó előadásának jövedelmét a nyugdíjintézet javára adja.*

Budapest-fürdőváros hidrogeologiai problémái. A Budapest Fürdőváros Egyesületnek a Gellért-szállóban megtartott ülésén *Páva-Vajna* Ferenc dr. főgeologus „Budapest Fürdőváros hidrogeologiai problémái" címmel érdekes előadást tartott, amelyben megvilágitotta a meglévő és feltárásra váró hévvizekkel való fűtési lehetőségeket. Rámutatott arra, hogy Buda új termális gyógyforrásának vize *forróbb, jobb összetételű, mint a régi forrásoké* és felszínre kiömlő, tehát jobban és biztosabban kezelhető és használható fel az eddigieknél. Budapest fürdőváros alatt *hetven fok Celsiusnál forróbb vizek is vannak, ezeket fűtésre kell felhasználni.* A nagy érdeklődéssel kísért előadáshoz az elnöklő *Tasnádi Szücs* András államtitkár, majd *Benczur, Tausz* és *Nemes* orvosok, *Papp* Ferenc, a Vízművek vezérigazgatója, *Massányi* főmeteorológus, *Szilágyi* Károly és *Mazalán* főmérnök szólott hozzá.

Az új alkotások egész sorával nyitja meg az idei szezónt a Margitsziget. A nyári szezón megnyitását sok új alkotással, a közönség kényelmét és szórakoztatását szolgáló új berendezkedéssel várja a Margitsziget. Az *új strandfürdő,* amelyet egymillió pengő költséggel létesített a Közmunkatanács, hamarosan elkészül. *Gellér* Mihály, a Margitsziget szálló- és vendéglő-intézményeinek bérlője pedig nagy áldozattal *kibővítette a Nagyszállót és a Margaréta-szállót,* amelyre két emeletet épittetek. Ugyancsak *Gellér* Mihály épitteti fel az *új kurszalont* a szomszédságában *caffe restauranttal.* A felső szigeten ötven méteres, üveges *ivócsarnok* épül, teljesen átalakitják a *Polo-cukrászdát,* amelyben *bár* is lesz. A 200.000 pengő költséggel átépített és megnagyobbított *Parisien Grillel* együtt az *Evetovics—Flaschner* érdekeltség tartja üzemben a bárt. Mindezt kiegészitik az *új parkirozások,* amelyek még szebbé teszik a Margitszigetet, amelynek új érdekességei és *Gellér* Mihály világvárosi szállóüzemei májusban teljesen készen várják a közönséget.

A Nyugdíjas Fővárosi Tisztviselők Egyesülete most tartotta az új városházán közgyülését *Kovács* Jenő elnökletével. A felszólalók kifejtették, hogy a fokozódó drágaság és a nehéz megélhetési viszonyok miatt az állam és a főváros *remélhetőleg segíteni fog a nyugdíjas tisztviselői osztály sorsán.* Az évi jelentés után *Harrer* Ferencet és *Horváth* Cirillt tiszteletbeli taggá választották. A tisztújítás során elnökké *Kovács* Jenőt, ügyvezető elnökké *Ágh* Gézát, társelnökké *Szilágyi* F. Lajost, *Szirmay* Istvánt, özv. *Kvint* Józsefnét, *Szente* Miklóst és *Klázer* Kálmánt, főtitkárrá *Schrott* Bélát választották.

Házassági drámák a statisztikában

1933 őszén volt hatvan éve annak, hogy a három testvérváros, Pest, Buda és Óbuda egyesült. Ebből az alkalomból a Statisztikai Közlemények sorozatában *Illyefalvi* J. Lajos dr., a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal igazgatója *„A székesfőváros multja és jelene számokban"* címmel hatalmas kötetet adott ki, amely statisztikai adatokban tárja fel a főváros hatvanéves fejlődését és szinte minden elképzelhető kérdésre felvilágositást nyujt.

A lakosság száma ebben az időben 309.208 volt, amelyből a budai részre 65.233, a pesti oldalra 239.021 lélek jutott. A milliós lélekszámot 1930-ban érte el Budapest. 1,004.772 lélekből 458.878 a férfi és 545.894 a nő, vagyis 1000 férfira 1190 nő jutott.

A *házasságkötések* számát 1874-től sorolja fel. Ekkor 2526 házasságot kötöttek, 1876-ban 2412-őt. Itt már *a válások* statisztikájával is találkozunk. 22 volt mindössze az elválások száma, 1879-ben *2822 házasságra pedig csak 15 elválás jutott.* 1897-ben 6018 házasság és 65 válás szerepel, a következő évben hatalmas ugrással *6234 házasságra 161 válás jut.* Most már *egyre erősebb tempót vesz az elválások száma:* 1911-ben 8840 a házasság és 743 a válás. 1914-ben 10.144 a házasságkötések száma, de a következő háborus években 6—7000 körül mozog, a válásoké pedig 5—600 körül. 1919-ben a házasságok száma egyszerre *22.942-re szökik fel,* 1920-ban már csak 11.677 (ezekben az években a válások kimutatása hiányzik), majd *lecsökken a házasságkötések száma 1924—26-ban 9—10,000-re, mig a válásoké 1600—2000-re emelkedik.* Azután lassan emelkedik a házasságkötések száma, amely 1933-ban 10.667, a lassan csökkenő válásoké pedig 1533.

Gazdasági Értesítő

Elkészült a piackutató intézet szervezete

Kedvező fordulat állott be a húsdrágaság frontján — Állandó vágóló-állomány fentartására rendezkedik be a főváros

A legutóbbi hetipiac kedvező meglepetéssel szolgált. *A sertésárak estek* és a jelenségek azt mutatják, hogy *a husárak fokozatos csökkenésével lehet számolni.* A tervezett *piackutató intézetnek* érdekes szerep jutna most az uj áralakulás és a várható fejlemények felderitésénél. A törvényhatósági bizottság, mint ismeretes, az intézet felállitását el is határozta, a közélelmezési ügyosztály pedig teljesen elkészült az uj intézmény szervezetének munkálataival. Erre nézve kérdést intéztünk

Rosta J nos dr.
tanácsnokhoz,

a közélelmezési ügyosztály vezetőjéhez, aki ugy a piackutató intézetről, valamint az élelmiszerpiac aktuális helyzetéről a következő felvilágositásokat adta:

— A piackutató intézet felállitására *teljesen felkészültünk.* Az uj intézmény nyomban meg is kezdheti működését, ha az 1937-ik évi költségvetés végleges jóváhagyása megtörténik. Addig ugyanis nem vehetjük igénybe az intézményre megszavazott 60.000 pengőt.

— Az elkészült terv szerint a piackutató intézetet a *Székesfővárosi Statisztikai Hivatal kebelében állitjuk fel,* mert ennek keretében gazdaságosabban oldhatjuk meg a kérdést. Az intézet munkaprogramja szerint a feladat az lesz, hogy az élelmiszereket a termelőtől a fogyasztóig végigkisérje a kutató vizsgálat, amelynek módjában áll majd pontosan megállapitani, hogy az egyes tényezők ezek között az értékesités, a szállitás költségei, a hatósági diják, miképen folynak bele az áralakulásba.

Ezzel módjában áll a közönségnek is, hogy kritikát gyakoroljon és megállapithassa, hogy melyek tulajdonképpen az árdrágitó tényezők.

Külföldön már vannak hasonló intézmények, amelyeknek a mienknél *sokkalta nagyobb szerepük van azokban a nem agrárállamokban, amelyek az élelmiszerek tekintetében behozatalra szorulnak.* Nálunk, ahol a behozatallal általában nem kell számolni és szinte az egész ország élelmiszerprodukciója a budapesti piacra gravitál, ebben a vonatkozásban egyszerűbb a helyzet, de azért mindenesetre komoly feladat vár a piackutató intézetre, amikor megállapitja, hogy visel-e felesleges terheket a fogyasztó közönség. Már csak morális szempontból is nagyjelentőségű lesz az intézmény szerepe olyan jelenségeknél, mint például az egyes élelmicikkeknek: a húsnak, búzának, kenyérnek mostani jelentős drágulási folyamatánál.

— Ennél a pontnál különben örömmel jelnthetem, hogy — amint ezt előre megállapitottam —

a husdrágaság terén végre bekövetkezett a kedvező fordulat.

Előzetes megállapitásomban mindössze két hetet tévedtem, mert valamivel előbb vártam a drágasag enyhülésnek kezdetét, amely végre most, *a legutóbbi hetipiacon a sertésárak elég jelentős esésének formájában be is következett.* Mint a régi gyakorlat mutatja, a sertés-árak diktálják nekünk a tempót, úgy, hogy most *a marha-árak csökkenése is be fog következni.*

— *A vágóló* ára tekintetében ezt nem mondhatom el. Az árak ma is rendkivül magasak, a felhajtás pedig alig számottevő.

A legutóbbi piacon mindössze 15 vágólovat tudtunk vásárolni, holott a szükségletünk *150 darab* lett volna. A vágóló-hiányán azonban többé-kevésbé segit az edejekorán megkezdett *jugoszláviai behozatal,* amely ezenfelül még arra is jó volt, hogy *a további drágulásnak gátat szabjon.* Igy még mindig sikerült 35—38 filléres élősúlyban vásárolnunk. Természetesen könnyen kielégithetnők szükségletünket idehaza is, akkor, ha meg tudnók fizetni azokat az árakat, amelyeket Ausztria és Franciaország fizet a mi primaminőségü vágólovainkért. Ezek az árak azonban a kétszereseire, sőt ennél magasabbra is emelkednek azoknál az áraknál, amelyeket mi a hatósági lóhusakció ellátására megfizethetünk.

— A nagy vágólóhiány és a felszökött árak arra ösztönöztek, hogy a jövőre nézve fegyverkezzünk az ilyen jelenségek ellen. Ebből a célból elhatároztuk, hogy

tartalékolni fogjuk a vágólovakat.

A polgármester úr előterjesztésemre megengedte, hogy a kisérletet erre nézve máris megtegyem. *Egyelőre 50 darab, vágásra alkalmas lovat vásároltunk és kiadtuk legeltetésre.* Havi 15 pengőbe kerül egy-egy ló és az eddigi megállapitás szerint ez a költség hasznos befektetésnek mutatkozik. Miután ezek a lovak nem dolgoznak, sulyban jelentékenyen gyarapodnak, úgy, hogy *a súlykülönbözetük nyereségben többet jelent a költségnél.* Ha a kísérlet beválik, amihez máris megvan minden remény,

600 vágólovat vásárolunk erre a célra

és ezt a létszámot állandóan fentartjuk. Ez a vágóló-állományunk azután alkalmas lesz arra, hogy bizonyos kritikus időben felhasználjuk, de ezenkívül *jótékonyan tudjuk majd vele szabályozni a spekulációt is.*

Fölös'eges szövetkezeti tervet hiusitott meg Szendy Károly polgármester

A főváros kereskedőit az elmult napokban nagy veszedelem fenyegette: egy kereskedelmi csoport, amelynek az élén *Grotta* Frigyes gróf áll, elhatározta, hogy *szövetkezetet alapit a főváros alkalmazottainak minden tekintetben való ellátására.* Élelmiszereken és egyéb fogyaszási cikkeken kivül *ruházkodási cikkeket is akartak árusitani* és a terv szerint később *bevonták volna a szövetkezet üzletkörébe a főváros közigazgatási tisztviselőit is.* Tekintve, hogy

igy összesen mintegy 80 ezer fogyasztót akartak kikapcsolni a kereskedelmi forgalomból, a főváros kereskedő társadalmát igen súlyos sérelem érte volna.

Szerencsére *ez nem következett be,* mert amikor *Grotta* Frigyes gróf jelentkezett a tervével *Szendy* Károly polgármesternél, a polgármester kereken kijelentette, hogy

ilyen szövetkezetre semmi szükség nincs,

mert egyrészt *a tisztviselők eladósodásához vezet,* másrészt *megokolatlan versenyt támaszt a fővárosi kereskedelemnek. Grottáék* most odamódositották indítványukat, hogy *csak ruházati szövetkezetet* alapitanak. *Szendy* Károly ezt a kérdést *Lamotte* Károly alpolgármesterrel beszéli meg.

Intercontinentale contra Schenker és Társa

A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában részletesen foglalkoztunk azzal a feltünést keltő perrel, amelynek középpontjában az egész világon ismert *Schenker és Társa* szállitmányozási részvénytársaság áll és amely céget két volt üzletfele avval vádolja, hogy a világ-cég valutáris visszaélést követett el és evvel őket megrövidítette. Hogy van-e valami alapja ennek a sulyos vádnak, azt a per folyamán majd a biróság fogja eldönteni.

Közgazdasági körökben újabban a *Schenker*-cég egy másik peréről beszélnek, amelyet az európai hirű *Intercontinentale Szállitmányozási és Közlekedési Rt.* indított a *Schenker és Társa* részvénytársaság ellen. Az ügy nemcsak magyar vonatkozásban jelentős, hanem — miután *Schenkerék* külföldi központjai is érdekelve vannak — a külállamokban is nagy visszahangot keltett. 1924-ben a *Schenker és Társa Szállitmányozási Részvénytársaság* és az *Intercontinentale* közös javaslatot terjesztett a *Magyar Államvautak* igazgatóságához, amelynek lényege az volt, hogy a vasút biztositson *bizonyos tarifaelőnyöket a két szállitmányozási vállalatnak.* A cél az volt, hogy megfelelő tarifaengedmények révén a nyugat felől induló tranzitó forgalom *ne kerülje el hazánkat.*

A *MÁV*-val azonban nem tudtak megállapodni, mignem a végén *Schenkerék* az *Intercontinentale* hátamögött egy másik megállapodást kötöttek a *MÁV*-val. Az *Intercontinentale* a birósághoz beadott keresetében azt állitja, hogy *az eszme tőlük származik. Viktor* János dr. törvényszéki biró már több tárgyalást is tartott ebben az ügyben, mignem a *Schenker*-cég, üzleti érdekeire való tekintettel, kérte a tárgyalás egész tartamára a nyilvánosság kizárását. Hosszú vita után a törvényszék úgy döntött, hogy *kizárja a nyilvánosságot.* Azóta zárt tárgyaláson folyik a vita a két világcég között. Legutóbb pénteken volt tárgyalás, az itélet azonban még nem hangzott el, amely kimondja, hogy *megfelel-e* a valóságnak az *Intercontinentale* keresetének az a része, amely szerint *Schenkerék az ő kijátszásukkal jogtalanul ütötték el őket a több milliós közös vállalkozás haszntól.*

Érdekes vállalkozási tervek a Novánál. Az utóbbi napokban a kisebb részvények közül a *Nova* is a spekuláció érdeklődési körébe került, aminek azonban nem az a magyarázata, mintha a *Nova* az idén magasabb osztalékot fizetne, mert hiszen a *Novának* nagyrészt adóköteles házai vannak, amelyeknél nem valószinű a hirtelen bevételi növekedés. Ellenben — értesülésünk szerint — *a közlekedési szakmában óhajt a Nova terjeszkedni. Wolf* Jenő, a *Nova* elnöke, aki elsőrendű közlekedési szakértő és *Magyar* Miklós, a vállalat ügyvezető igazgatója, állitólag a *kék-taxikat akarják reorganizálni* és a szürke-taxihoz hasonlóan egy uj nagy és komoly szervezetbe tömöriteni. Még érdekesebb az a terv, hogy a *Nova bekapcsolódik a repülőgépszakmába* és, hogy az egyre fejlődő repülőipart nagyobb lehetőséghez juttassa, *bérrepülőgép vállalkozást létesitene.* A figyelemreméltó terveket magyar gazdasági körökben élénk érdeklődéssel kisérik.

Leimdörfer Ferenc az Ingatlanbank ügyvezető igazgatója. Mint ismeretes, *Halom* Dezső halála óta az *Ingatlan Bank* ügyvezető igazgatói állását *Szende* Péter Pál dr. töltötte be. Ő azonban a jövőben az ipar terén óhajtja érvényesiteni képességeit, éppen ezért elvállalta az újonnan alapitott *Első Magyar Kártolószalaggyár Rt.* vezetését. A részvénytársaság elnöke vitéz *Zsilinszky* Gábor és az igazgatóságában helyet foglal *Báthory-Hüttner* János dr. és *Teleki* János gróf. *Szende* Péter Pál ezek után megvált az *Ingatlan Bank* ügyvezetői igazgatói állásától, bár a bank igazgatóságának továbbra is tagja marad. Helyébe a bank ügyvezetésével *Leimdörfer* Ferenc igazgatót bizták meg.

Fizetésemelést adott egy nagy budapesti cég 360 alkalmazottjának. A mai időkben szinte példa nélkül álló példát mutatott *Nagykovácsy* Milenko, az ismert Kossuth Lajos-utcai nagykereskedő, aki az általános drágulásra való tekintettel *mind a 360 alkalmazottjának felemelte a fizetését,* akik 160 pengős fizetésekig bezárólag 15%-os, a 160 pengőnél nagyobb fizetésüek pedig 10%-os emelést kaptak. Mondani sem kell talán, hogy a szociális gondoskodásnak ez a spontán megnyilatkozása bizakodással tölti el mindenfelé az embereket, mert az ilyen nagylelkü gesztus után remélni lehet, hogy *a magángazdaság egyéb vonalain is rájönnek a vállalatok vezetői arra, hogy hiába minden kormányintézkedés, ha az embereknek nincs keresetük,* akkor nem emelkedhetik a forgalom és nem válhat kedvezőbbé a gazdasági helyzet. Különösképp figyelmébe alánljuk *Nagykovácsy* Milenko gesztusát egyes áruházaknak, például a *Fenyves Áruháznak,* ahol tudvalevőleg *40 és 50 pengős éhbérekért dolgoztatják a kiszolgáló személyzetet.*

Tiz éves a Dunántúli Villamossági Rt. A bánhidai centrálé igazgatósága április 29-ére hivta össze *tizedik évi rendes közgyülését.* Egy millió pengő részvénytőke mellett a mult esztendei nyereségáthozattal együtt *200.000 pengő tiszta nyereséget mutat ki.* A jelentékenyen emelkedő üzleteredmény nyereségét a vállalat igen helyesen *a font-alap javára tartalékolja.* A kiváló szaktudással, hozzáértéssel és bölcsességgel vezetett vállalat mérlege *Tormay* Géza államtitkár érdemeit dicséri.

A Baross Szövetség nagygyülése. Az eucharisztikus kongresszusra érkező idegenek megfelelő elhelyezése érdekében és az aktuális gazdasági kérdések ügyében a *Baross Szövetség* rendkivüli nagygyülést fog tartani. Az eredetileg a pesti Vigadóban tervezett nagygyülést a nagy tömegek befogadására egyedül alkalmas városligeti *Iparcsarnokban* tartják meg, mert már az eddigi jelentkezések alapján is *több, mint negyvenezer résztvevőre lehet számitani* s igy a nagygyülést a nemzetközi vásár szétbontása után lehet csak összehivni. A gazdasági kérdéseket az ország legkiválóbb szakértői fogják ismertetni.

Bécsi rádióelőadás a Vásárról. A bécsi hivatalos osztrák rádióvállalat, a *RAVAG* hétfő estére tüzte ki a *Budapesti Nemzetközi Vásár* ügyvezető alelnökének, *Vértes* Emil németnyelvü előadását. *Vértes* Emil abból a szerepből indult ki, amely a szomszédos országok gazdasági együttműködése szempontjából a nemzetközi vásárokra jut. Kivételes alkalmat jelentenek arra, hogy a területileg és gazdaságilag egymásra utalt dunai államok kereskedői érintkezést találjanak a vásárt rendező ország iparával és egyéb termelő rétegeivel. A kölcsönös megismerésnek és árucserének oly nagyvonalú akciói ezek, amelyek ma már nélkülözhetetlenek. *Vértes* Emil érdekes fejtegetéseit a Budapesti Nemzetközi Vásár leirásával és utazási, valamint vizumkedvezményeinek ismertetésével fejezte be.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. Telefon: 1—889—26.

FROMMER JENŐ
épület-, mü- és tüzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

Electrolux porszivógép és hütőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

VÁLLALKOZÁS

46 cég 105 ajánlattal pályázik az óbudai kivezető főút építésére és anyagszállítására

Az óbudai új kivezető főút útrendezési munkáira és az ehhez szükséges kőanyagok szállítására az út- és csatornaépítési ügyosztály április 16-án tartotta meg a versenytárgyalást. A nagyszámban beérkezett ajánlatok most vannak feldolgozás alatt.

— A versenytárgyalás eredményéről — mondta a *Fővárosi Hírlap* munkatársának

Király Kálmán
tanácsnok,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője — a pályázati anyag feldolgozása előtt nem nyilatkozhatom. Remélem, hogy reális a pályázat, ami kívánatos is, mert gyors tempóban akarjuk ezt az útépítési munkát elvégezni. Az óbudai kivezető főút építése *nemcsak nagyszabású, hanem nagyjelentőségű munka*, amely az *első fejezete Óbuda városrendezésének*, előreláthatólag ösztönző hatású a fejlődésre és emellett mint *idegenforgalmi közlekedési vonal* is figyelmet érdemel.

— Az első részlete az új főútvonal rendezésének, *a csatornázás, már folyamatban van.* A tempó gyorsítása, de meg a munkamegosztás szempontjából négy szakaszban adtuk ki a csatornázási munkákat és ezek közül az első, harmadik és negyedik szakasz építése már előrehaladt, a második szakaszt a Hév.-vágányok áthelyezésének kell még megelőznie.

— Az útépítési munkák összköltsége mintegy *1,800.000 pengő*, amelyből a kőanyagszállításra 700.000 pengő jut. Az útépítésre is — a csatornaépítésre hirdetett pályázatnál érvényesült elvnek megfelelően — a versenytárgyalást szakaszonkint hirdettük meg.

•

A megtartott versenytárgyalásra a következő ajánlatok érkeztek be:

Kövezési munkákra: I. szakasz: Schaffer Antal 99.971, Erős Nándor 112.382, Wohl Dezső 111.132, Barta Károly 122.239, Heverdle István 110.947, Obendorfer Rudolf 133.207, Hajnal Imre 123.864, Hoffer és Preisich 125.991, Neumann Ferenc 104.620, Borlay Károly 139.481, Barta József 111.882, Hacker Emil 130.390, Szász Albert 116.984 pengővel: — II. szakasz: Krausz Ferenc 90.705, Grosz Frigyes 101.983, Zumpft István 118.276, Barta Károly 115.586, Heverdle Károly 103.567, Obendorfer Rudolf 113.199, Hajnal Imre 113.529, Reinisch Tivadar 102.460, Hollós Ferenc 104.423, Borlay Károly 124.489, Friedrich János 113.749 pengővel; — III. szakasz: Gravieser Albin 104.755, Helfenstein Károly 87.004, Grosz Frigyes 94.492, Barta Pál 108.614, Wohl József 94.405, Heverdle István 95.051, Obendorfer Rudolf 109.193, Hajnal Imre 109.105, Neumann Ferenc 96.605, Hollós Ferenc 98.465, Borlay Károly 119.672, Szegedi B. Jenő 90.483, Hacker Emil 108.756, Szász Albert 103.754 pengővel; — IV. szakasz: Gravieser Albin 47.610, Helfenstein Ferenc 40.931, Erős Nándor 48.587, Zumpft István 53.005, Wohl Dezső 46.108, Wohl József 51.577, Heverdle Károly 45.908, Obendorfer Rudolf 54.098, Hajnal Imre 53.900, Ámon Rezső 51.205, Hoffer és Preisich 52.294, Klauber és Vajda 47.850, Reinisch Tivadar 45.873, Vértes Albert 51.500, Neumann Ferenc 43.289, Borlay Károly 54.146, Friedrich János 53.798, Szegedi Béla Jenő 43.968, Barta József 47.100, Szász Albert 48.610, Trugly László 49.256, Vadas Mihály 50.590 pengővel.

Aszfaltozásra: I. szakasz: Danubia Rt. 248.660, Építőipari Rt. 251.673, Magyar Útépítési Rt. 242.174, Hajnal Imre 213.551, Neuchatel Asphalte Co. 208.428, Neophalt Kft. 213.830, Magyar Asphalt Rt. 231.679, Hirsch Mihály 266.395, Útépítési és Asphalt Rt. 248.313, Szász Albert 218.395 pengővel; — II. szakasz: Danubia Rt. 234.848, Építőipari Rt. 241.919, Magyar Útépítési Rt. 230.555, Hajnal Imre 195.887, Neuchatel Asphalte Co. 195.178, Neophalt Kft. 200.470, Magyar Asphalt Rt. 220.315, Hirsch Mihály 254.840, Útépítő és Asphalt Rt. 237.686 pengővel; — III. szakasz: Danubia Rt. 205.248, Építőipari Rt. 210.488, Magyar Útépítési Rt. 200.617, Hajnal Imre 176.815, Neuchatel Asphalte Co. 173.353, Neophalt Kft. 179.427, Magyar Asphalt Rt. 193.199, Hirsch Mihály 218.742, Útépítő és Asphalt Rt. 206.207 pengővel; — V. szakasz: Korek E. 22.220, Danubia Rt. 22.537, Építőipari Rt. 21.890, Neuchatel Asphalte Co. 20.299, Neophalt Kft. 23.209, Magyar Asphalt Rt. 21.026, Útépítő és Asphalt Rt. 21.593, Biehn János 21.192.

Kőanyagszállításra: I. Somoskői Bazaltbánya Rt. 1. tétel 550.000 drb. (à 0.80) 440.000, 2 tétel 20.000 drb. (à 1.00) 20.000, 3 tétel 900 tonna (à 39.00) 41.100, 4. tétel 75.000 drb. (à 54.80) 41.100; — II. Zinner Manó, Ujpest 1. tétel 10.000 drb. (à 0.80) 8000, Somoskői Bazaltbánya Rt. 1. tétel 200.000 drb. (à 0.80) 160.000, 2. tétel 8000 drb. (à 1.00) 8000, 3. tétel 250 tonna (à 39.00) 9750, alternatív a 3. tételre 20.000 drb. (à 0.548) 10.960; — III. Hubertus Kőbánya Rt. 1. tétel 6500 fm. (à 2.95) 19.517.50, 2. tétel 3000 drb. (à 1.27) 3810, 3. tétel 150 tonna (à 29.90) 4485, allernatív a 3. tételre 12.000 drb. (à 0.42) 5400; Zinner Manó 1. tétel 6500 fm. (à 2.36) 15.340, 2. tétel 3000 drb. (à 1.05) 3150, 3. tétel 150 tonna (à 21.00) 3150, alternatív a 3. tételre 12.000 drb. (à 0.27) 3240; Frank István dr. 1. tétel 6500 fm. (à 2.40) 15.600, 2. tétel 3000 drb. (à 1.00) 3000, 3. tétel 150 tonna (à 22.00) 3300, alternatív a 3. tételre 12.000 drb. (à 0.28) 3360; Spath János 1. tétel 1000 fm. (à 2.20) 2200, 3. tétel 10.000 drb. (à 0.25) 2500; Szobi Kőbánya 1. tétel 6500 fm. (à 2.32) 15.080, 2. tétel 3000 drb. (à 1.08) 3240, 3. tétel 150 tonna (à 22.50) 3375, alternatív a 3. tételre 12.000 drb. (à 0.274) 3288 pengővel.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Beérkezett ajánlatok

A Nagy Lajos király útja mellett fekvő vitézi telek utcáinak **útrendezési munkáira** pályáztak: Kimberger Géza 17.430, Barta Károly 18.427, Vadas Mihály 18.597, Szabó és Bródy 18.939, Szegedi Béla Jenő 19.208, Fridrich János 19.256, Heverdle Károly 19.680, Miklós Béla 20.268, Ámon Rezső 21.100, Helfestein Károly 23.892 pengővel.

A BSzKRt **részére szükséges különféle kőanyagok szállítására** pályáztak: Gr. Wenckheim József 26.450, Szandai Gránitkőbánya 32.637, Szobi Kőbánya 15.590 és 25.305, Gyöngyös—Sárhegyi 14.960, Inóci Kőbánya 42.500, Haltenberger Vilmos 6900, Somoskői Bazaltbánya 131.925, Urikány—Zsilvölgyi 21.270, Hubertus Kőbánya 48.350, Solymosi és Farkasmályi 6600, Frank István 23.988 pengővel.

Két drb **3 fázisú olajtransformátor szállítására** pályáztak: Engel Károly 7620, Erőátviteli és világítási rt. 8500, Szabó és Mátéffy 8680, Magyar Brown Boweri Művek 8760, Ganz és Társa 8840, AEG Unio 9660 pengővel.

A Szugló-utca és a Horthy Miklós-hídhoz vezető utak csatornázásához szükséges **bitumenhabarcs szállítására** ajánlatot adtak be: Magyar Asphalt 11.900, dr. Helvey Tivadar 12.540, Biehn János Rt. 13.240, Posnansky és Strelitz 13.520 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

Az Egressy-u. polgári iskola **tetőfedőmunkálatait** Szikszay György kapta 3643.60 pengőért.

Az Uj Szent János-kórház nőgyógyászati pavillonjában **víz-, gáz-, csatornamunkát** kapott Móczár Gábor 1713.10 pengőért.

A Nagyvásártelepi áruraktárak **tetőfedő és aszfaltozó munkáira** megbízást kaptak: Károlyi Jenő 11.858.25 és dr. Helvey Tivadar 11.680 pengőért; ugyanitt **kőfaragómunkát** kapott Kiss József 6790 pengőért; **vasútépítkezési munkát** Kiss Jenő 22.742.24 pengőért; **bádogosmunkát** Molnár András 9140.50 pengőért; **ácsmunkát** Goda László 28.432.75 pengőért; **föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbetonmunkát** Zilahi Balogh Gyula 213.373.98 pengőért; **mázolómunkát** Bálint Sándor 3708.40 pengőért; **sodronyfonat válaszfalszállítást** Vass és Kovács 6450 pengőért; **hőszigetelő munkát** Parafakőgyár Rt. 33.000 pengőért és **vasgerendaszállítást** a Vasgerendákat árusító rt. 34.074 pengőért.

A Kassai-téren épülő Herminamezői róm. kath. plébániatemplom **épület- és berendezési asztalosmunkálatait** Hellenbrand Mihály kapta 18.139.20 pengőért; a **mázolómunkálatokat** Szkokán József 1656.20 pengőért és a **lakatosmunkát** Jónász és Weiner 6193 pengőért.

A Lipótvárosi BSzKRt-vágányok kibontási munkálatai folytán szükséges **aszfaltozási munkákat** a következők kapták: Beermann Miksa, Útépítő és Aszfalt Vállalat.

100.000 drb lópatkó szállítását Fuchs és Schlichter rt. kapta 3150 pengőért

25.000 kg géptörlőrongy szállítására megbízást kapott a Tisztítórongy és Textilhulladék kft. 23.610 pengő értékben.

Ecset, seprő és kefeáruk szállítására megbízást kaptak: Havas Gyula 14.809, Szigeti Sándor 350, Vakokat Gyámolító Orsz. Egyesület 10.000, Braun Illés 1920 pengőért.

Lábtörlők szállítására megbízást kapott Schwartz Adolf 8422 pengőért.

Lapátok és csákányok szállítására megbízást kapott a Continental Vaskereskedelmi Rt. 2715 pengőért.

Az Állatkerti pálmaházban **kazánkicserélésre** megbízást kapott Horváth József 2844.84 pengőért.

A budapest—kelenföldi ciszterci rk. plébániatemplom **műkő-kőfaragó munkált** Szabó Rezső kapta 11.403 pengőért; ugyanitt **föld-, kőműves-, vasbeton-, szigetelő- és elhelyező munkát** kapott Paulheim és Weninger 250.610 pengőért.

A sertésvágóhidi nagyvágócsarnok **lakatosmunkált** Kellner és Sándor cég kapta 5160 pengőért.

A Gubacsi-uti szükséglakástelep A) épületének **vízvezeték és csatornázási munkálatait** Bátorfi János kapta 16.919 pengőért, a C) épületét pedig Guba András 14.585 pengőért.

A III. ker. ingyenes Duna-uszoda **ácsmunkálatait** Aschenbrenner János kapta 2765 pengőért.

Az V. ker. ingyenes Duna-uszoda **ácsmunkálatait** Erdei Lajos kapta 2841 pengőért

Uj versenytárgyalási kiírások

A BSzKRt részére szükséges 25.835 kg **folytacél anyag szállítására** pályázni lehet április 27-én negyed 10 órakor; ugyanitt **angol (banca) ón és csapágyfém szállítására** pályázni lehet április 27-én d. e. 9 órakor (Akácfa-utca 15. IV. em. 427).

A Gázművek számára szükséges **230.000 q kemény hasáb és dorong tüzifa szállítására** pályázni lehet április 24-én d. e. 10 órakor (Tisza Kálmán-tér 20).

A BSzKRt részére szükséges **40.000 kg Ia raffinált kőolaj szállítására** pályázni lehet május 11-én d. e. 9 órakor (Akácfa-u. 15. IV. em. 429).

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fűtés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán-u. 25. TELEFON: 1—240—17.

WIHART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

HŰNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállítás. Olcsó árak.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPITÉSI-VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egészségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

Fülöp Dezső
épitőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—855—84.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPITÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-96

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: 1—460—85.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 18. Tel.: 2-695-58.

PRIMUSZ JÁNOS
ÉPITŐMESTER
TELEFON: 1—876—42. BUDAPEST, FERENC-KRT 24.

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel: 2-912-68. Bpest, V. Kárpát-u. 5.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

552

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 április 28 — 17. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Darányi szózata és a fővárosi politika

Írta Vályi Lajos dr., törvényhatósági bizottsági tag

A Nemzeti Egység Pártja pártvezérének, *Darányi* Kálmán miniszterelnöknek szózat erejével ható szegedi megnyilatkozása a bizalom és a megnyugvás érzését váltotta ki minden önzetlen és jóakaratú magyar emberből. A magyar kormány átfogó, nagyszabású és a magyar élet sebeivel olyan igazi és mély kapcsolatban álló programjának keresetlen, de annál súlyosabb szavai után — mint nyári napsugárra a hajnali ködök — szakadozott fel a közvélemény bizonytalanság és pesszimizmus érzése, helyet adva a bizakodásnak és az optimizmusnak.

Ez nemcsak szubjektiv véleményem. Egy olyan nagy pártnak, mint a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja, központi szervében olyan érzékeny az élet, mint a legfinomabb földrengésmérő. Az ország szellemi központját képviselő főváros minden politikai gondolata, elégedettsége vagy elégedetlensége, lelkesedése vagy lehangoltsága, bizakodása vagy reményvesztettsége a politika ünnepnapjainak és hétköznapjainak minden, sokszor szeszélyes hangulata átcikkázik a párton, mint az elektromos hullám a rádiófelvevőn, vagy mint a világgazdasági élet távoli rengései a tőzsdén.

Az a tíz nap, amely eltelt a szegedi beszéd óta, teljesen elegendő ahhoz, hogy székesfővárosi viszonylatban lemérjük elhatározó sikerét.

Az a határozottság, amellyel a miniszterelnök kormányzása elvi alapjaként a nemzeti és keresztény világnézetet megjelölte, amellyel minden magyar erő szükséges összefogásának a kettő értékelése mellett is félreérthetetlenül megvonta kormánya és pártja egyenes pályáját, ahogy megállapította azt, amit maga hisz igaznak és követendőnek, anélkül, hogy mindenkinek igazat akart volna adni, szuggesztiv erővel hat a székesfőváros rendet, békét, nyugalmat akaró, gondolkozó társadalmára.

Mindenki tudja, hogy ehhez a generális irányhoz, amelyet a miniszterelnök az ország kormánykerekénél az ország részére meghatározott, annak, aki magyar kenyeret eszik, alkalmazkodnia kell. De viszont azon az alapon, amelyre a magyar kormány feje helyezkedett, adva van minden hazáját szerető, komolyan dolgozni és építeni akaró magyar ember részére a keresztény erkölcsi alapon álló, egységes összefogás lehetősége és *nincs szükség sem láthatatlan frontokra, sem a jobboldali színek árnyalatokba törésére, sem kockázatokra és kalandokra!*

Egészen természetes, hogy a nagyszabású kormányprogram sikere felmérhetetlen erőgyarapodást jelent Fővárosi Pártunk szempontjából is.

A fővárosnak komoly, csendesen dolgozó, de határozottan a jobboldali gondolat jegyében élő többsége elégedetten látja, hogy a jobboldali: *a nemzeti és keresztény gondolat marad a kormánypolitika tengelyvonalában és ez a jobboldali gondolat nem szélsőség!* De éppen ezért nincs is szükség frakciókra, mert minden jobboldali frakciózás csak a jobboldali gondolat érvényesülésének az erejét és esélyeit gyöngíti.

A miniszterelnök programjában az ifjabb generáció megtalálja a bátor reformpolitikát, az idősebb generációt viszont megnyugtathatja a kilátásbahelyezett reformok tervszerűsége és meglévő értékeink komoly megbecsülése. A realitások keretei között találja meg ebben a programban a maga jogos érdekeinek védelmét az ifjúság, az ipari és a mezőgazdasági munkásság, a magánalkalmazottak stb. stb., a dolgozó magyarok minden rétege. És minden magyar ember annál is inkább, mert a nagyszabású belpolitikai program foglalatát egy olyan külpolitika képezi, amelyet az ország közvéleménye, mondhatni, pártállásra való tekintet nélkül, egyhangúan helyesel.

Mi máris érezzük, hogy Budapest közönsége, amely mintegy másfél év óta valami bizonytalan tartózkodással vonult hátrább a politikában való tényleges részvételtől, most újra felfigyel, újra cselekvő érdeklődéssel fordul ahhoz a párthoz, amelynek feladata, hogy a kormány programjának maradéktalan megvalósításáért küzdjön.

És a Fővárosi Párt szempontjából a közönség érdeklődése újraéledésének annál nagyobb az értéke, mert, mint köztudomású, éppen most történik meg a párt újjászervezése, amelyben a választóközönség lelkes támogatása máris kedvezőleg fog érvényesülni.

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának városházi munkája eddig is ugyanabban az irányban folyt, amelyet a kormányelnök most határozottan és szabatosan újra követendőnek jelölt. Csak a rosszindulat, vagy az ellentétes pártérdek foghatja rá erre a pártunkra, hogy mozdulatlan, hogy nem eléggé aktív, vagy pláne, hogy szétesőben van. Éppen úgy, mint ahogy csak tájékozatlanság állíthatja azt, hogy a városházán nincs élet és nincs munka, mert az, aki csak éppen a legutolsó közgyűlésnek az óriási anyagát és az amögött álló hallatlan iniciatív erőt megfigyelte, az egyes oldalakról állított „halálos csend" helyett, ellenkezőleg, az alkotásnak, az akarásnak, a cselekvésnek türelmetlen, szinte alig kivethető sodrát állapíthatta meg.

Az előjelek nem csalnak. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja munkakedvében és belső egységében még megerősödve fog egyre nagyobb eredményekkel érvényesülni a főváros hatalmas léptekkel haladó építő politikájában.

Széll József belügyminiszternek jelentést tesz a főpolgármester Budapest nyomortanyáiról

Karafiáth Jenő dr. főpolgármester, amikor székfoglaló beszéde során a közgyűlés pártjainak osztatlan helyeslése mellett programját röviden e három szóban foglalta össze: — munka, megértés, becsület, — mindjárt utalt arra is, hogy *a békét és megértést komoly és átgondolt, egyre fokozottabb, egyre szélesebbkörű szociális tevékenységgel tartja elkerülhetetlenül szükségesnek a legkülsőbb területeken alátámasztani.*

Karafiáth Jenő főpolgármester e programjának megfelelően a törvényhatósági bizottság szerdai közgyűlését megelőzően, amely a székesfőváros lakáspolitikájának egyik fontos részletkérdésével is, éppen a baraktelepek és a nyomortanyák megszüntetése érdekében foglalkozott, *Flaxmayer* József dr. főjegyzőnek, a főpolgármesteri hivatal vezetőjének kíséretében szemleútra indult s minden bejelentés nélkül

váratlanul megjelent az Auguszta-, majd a Zita- és később a Mária Valéria-baraktelepen, utána pedig a Kiserdő melletti nyomortanyákat kereste fel,

hogy mindenütt *közvetlen tapasztalatokat szerezzen az ott uralkodó állapotokról.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste hivatalában

Karafiáth Jenő dr. főpolgármestert

s nyilatkozatot kért tőle azokról a benyomásokról, amelyeket szemleútja során szerzett s azokról az intézkedésekről, amelyeket a látottak alapján szükségesnek tart.

— Akikből netalán hiányzik *a keresztény alázatosság,* — mondotta munkatársunknak *Karafiáth* főpolgármester, — annak ajánlom, hogy *ne sajnálja az időt és fáradtságot és tekintse meg ezeket a nyomortanyákat.* De ajánlom olyanoknak is, akik könyvekből tanulmányozzák a népbetegségek pusztító számadatait és különféle *jóhiszemű* javaslatokat tesznek a gyógyító ellenszerekre, mert ha eredményre törekszik, percre se tévessze senki sem szem elől azt, hogy

a járványos és néppusztító betegségeknek, így a tüdővésznek is a nyomortanyákon és a szükséglakásokban van a melegágya!

— A baraktelepeken és a *Kiserdő* melletti nyomortanyán tapasztalt rendkívül *szomorú, antiszociális és főleg a közegészségre ártalmas viszonyok arra késztettek, hogy mint az állami érdekek őre és a törvényhatóság érdekeinek szószólója*

a belügyminiszter úrnak sürgős jelentést tegyek és arra kérjem őt, hogy a június hó 15-ig még a belügyminisztérium kezelésében lévő állami baraktelepek ügyében döntő súlyt jelentő befolyásával és a szükséges rendelkezések kiadásával minden irányban támogasson.

— Megállapításom szerint *két irányú tevékenységre van szükség.* Elengedhetetlen egy nagyvonalú rendezés, amely végeredményében ezeknek a nyomortanyáknak *teljes megszüntetésére vezet.* Ez azonban a dolog természetéről fogva körültekintést és *sok költséget igényel.* Végrehajtása tehát tervszerű program alapján *hosszabb idő alatt és csak fokozatosan történhet.*

— A helyszíni szemle során azonban megállapítottam, hogy

halasztást nem tűrő sürgős közegészségügyi és rendészeti intézkedések, amelyek számottevő költséget sem igényelnek, azonnal is végrehajthatók.

— A tiszti főorvostól és az elsőfokú hatóságok vezetőitől tehát törvényben biztosított jogom alapján *haladéktalanul jelentést és javaslatot kértem, aminek máris meg volt a foganatja s ezeknek a legkirívóbb közegészségügyi hiányosságoknak eltüntetésére a megfelelő intézkedések azóta megtörténtek.*

— Az előbb említett nagyvonalú rendezés kérdésében egyébként már

érintkezésbe léptem Szendy Károly polgármester úrral.

aki eddig is érthető aggodalommal foglalkozott a székesfőváros által június hó 15-én átvételre kerülő baraktelepek ügyével, hogy az ittlakóknak, nemkülönben a Kiserdő melletti nyomortanya elesettjeinek megfelelő elhelyezésére *kielégítő megoldást találjon.*

A főpolgármesternek ez a nyilatkozata úgyszólván feleslegessé tesz minden kommentárt, mindazáltal meg kell állapítanunk, hogy *Karafiáth* Jenő rendkívül szerencsés meglátásokkal kezdte el szociális téren is főpolgármesteri működését.

Tervek a törvényhatósági tanács visszaállításáról

Felmerült a fővárosi törvény megváltoztatásának problémája

Mind sűrűbben kelnek szárnyra olyan hírek, hogy a jelenleg érvényben lévő *fővárosi törvény*, amelyet legutóbb az 1934. évi XII. törvénycikk módosított, *újabb változtatásokon fog keresztülmenni*. A hírek szerint elsősorban arról volna szó, hogy *visszaállítják a törvényhatósági tanácsot*, amelyet az idézett törvénycikk 6. szakasza megszüntetett. A törvényhatósági tanács visszaállításának gondolatával a törvényhatósági bizottság egyes tagjai, elsősorban azok, akik annakidején ennek a közigazgatási hatóságok közé iktatott szervezetnek tagjai voltak, már régebben foglalkoznak, de határozottabb formában merült fel a terv a legutóbbi napokban, amikor *Széll* József, az új belügyminiszter meglátogatta a fővárosi pártszervezeteket. Ebből az alkalomból több pártban szóvátették egyes bizottsági tagok a belügyminiszter előtt a törvényhatósági tanács visszaállításának tervét, főképen azzal az érveléssel, hogy a tanács életrehívása fokozná a közönségnek a közületi feladatok iránti érdeklődését. Tervek vannak és tanácskozások folynak a fővárosi törvény módosításáról és habár az erről szóló hírek nem mondhatók alaptalanoknak, a kérdés konkrét formát még nem öltött.

Állásfoglalás a tanács életrekeltése ellen

Az ügyben a pártok nem foglaltak még állást, de egy pártszervezeti gyűlésen már napirendre került a törvényhatósági tanács kérdése. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* XII. kerületi szervezetében szombaton tartott beszámolója keretében foglalkozott az üggyel

vitéz Juhász Jenő dr.

törvényhatósági bizottsági tag. A szállongó hírekre való tekintettel tért rá erre — ugymond — a kérdésre és *határozottan állást foglalt a törvényhatósági tanács visszaállításának gondolatával szemben*. A törvényhatósági tanács újból való életrehívása — mint kijelentette — a főváros életében *ismét a kevesek uralmához, a párt oligarchiához vezetne*, aminek hátrányos következményeit a multban már láttuk.

A törvényhatósági bizottság működése iránti érdeklődést a törvényhatósági tanács visszaállítása nem hogy fokozná, hanem *a legnagyobb mértékben lecsökkentené* és pedig úgy a törvényhatósági tanácsban helyet nem foglaló és így politikai jelentőség szempontjából másodrangúvá degradált bizottsági tagoknál, mint a nagyközönségnél is. Éppen a főváros törvényhatósági bizottsága által elintézendő kérdések sokaldalúságánál és nemcsak lokális, hanem országos jelentőségénél fogva *elképzelhetetlen, hogy a törvényhatósági tanács tagjai teljesíteni tudják ugyanazt a feladatot, amelyet most az egyes szakbizottságok látnak el*, amelyekben az összes pártok részéről az illető ügyágazatokban szakértő, vagy ezekben elmerülő tagok foglalnak helyet és amely bizottságok eddigi működésük során a pártszempontokon felülemelkedve tudtak mindenkor olyan tárgyilagos álláspontot elfoglalni, amelyet az adminisztráció is minden esetben honorált.

— Meggyőződésem az — jelentette ki *Juhász* Jenő, — hogy a pártok kevésszámú delegátusaiból alakuló törvényhatósági tanácsban *a szakkérdések is igen gyakran alakulnának át pártkérdésekké*, ami a főváros egyetemes érdekének szempontjából csak hátrányos lehetne.

Ugyancsak beszámolóját tartotta *Hencz* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag is, aki a kerület aktuális kérdéseit összefogó nagyszabású beszéde keretében *mindenben csatlakozott Juhász Jenő állásfoglalásához*.

Elkészült a népligeti ifjúsági stadion

Szombaton megtartották a műtanrendőri bejárást — Május 29-én lesz az ünnepélyes megnyitás

A népligeti ifjúsági stadion, amely a részletekben rendelkezésre álló fedezet miatt négy éven át épült, végre elkészült, úgy, hogy csupán a pályák kaviesolása és egyes kisebb felszínes munkák folynak még. Az új sporttelepnek szombaton nevezetes eseménye volt: *megtartották a műtanrendőri bejárást*. *Lukácsy* József, a X. kerületi helyettes elöljáró vezetésével jelent meg a bizottság a sporttelepen és a bejárás után *megadta a használhatási engedélyt*. Az ifjúsági stadion megnyitásának most már nincs semmi akadálya. Mint értesülünk, a *megnyitás május 29-én fog ünnepélyes keretek között, a kormány, a főváros, a tanügy és sport képviselőinek jelenlétében fog megtörténni*.

Az iskolák körében már *nagyban folynak az előkészületek* arra, hogy a tanulóifjúság méltóképen vegyen részt a megnyitó ünnepségen. A főváros közoktatásügyi ügyosztálya már akkor, amikor még a sporttelep építkezése javában folyt, a tanév végét tartotta a legalkalmasabbnak a megnyitásra, abból a szempontból, hogy így a tanulóifjúságnak módjában van a tanév folyamán erre a nevezetes eseményre kellőképpen felkészülni és a sportban való előhaladásáról a nyilvánosság előtt számot adni. Az ifjúsági stadion felavatása tehát most ennek a tervnek megfelelően történik május 29-én.

Budapest legmodernebb sporttelepe teljes szépségében fogadja majd a megnyitás napján a felvonuló tornásztömegeket és az érdeklődő közönséget. Impozánsan hat a hatalmas méretű küzdőtér, amelynek a futballpályáját körülvevő kettős futópályáját most látják el vörös salakkal. Ez a kettős: 400 méteres és 500 méteres futópálya *specialitása az ifjúsági sporttelepnek és mása sehol Európában nincsen*. A kettős pálya építéséhez az a gondolat vezetett, hogy *egyszerre minél nagyobb tömegek használhassák a sporttelepet*. Ez a gondolat vonul át különben a pálya egész felépítésén, amikor helyet adtak a küzdőpályán az úgynevezett 100 méteres egyenesben a gátfutásnak és a rendelkezésre álló nagy területen az atlétika minden ágának. A küzdőteret kiegészíti a mellette berendezett *három tréningpálya és a négy szabadtéri tornapálya*, úgy, hogy egyszerre hatalmas diáksereg foglalkozhatik a sporttelepen.

Impozánsan és egyben artisztikusan hat a *teljesen kész fedett tribün*, amelyen 700 néző foglalhat helyet, míg a pályát körülvevő lépcsőzetes ülőhelyeken és az állóhelyeken 15.000 főnyi közönség nyerhet elhelyezést és szemlélheti majd azt a nagyszerű látványosságot, amikor az alagútszerű bejáratokon nyolcas sorokban felvonul a megnyitó ünnepre az ifjúság.

Pater Oslay Osvald közreműködésével vidéken helyezik el a munkaképtelen szegényeket

Tehermentesítik a budapesti szeretetotthonokat

A munkaképtelenek rendszeres ellátása még mindig *sok gondot okoz a székesfőváros szociálpolitikai ügyosztályának*. Annak ellenére, hogy a gazdasági viszonyokban az utóbbi hónapokban *tagadhatatlanul javulás mutatkozik*, egyáltalában *nem csökkent a segélyre szorulók száma* és most is közel jár *a hetvenezerhez*. Ezeknek mintegy tizedrésze munkaképtelen részben koránál, részben betegségénél fogva, viszont a belügyminiszteri rendelkezés értelmében bevezetett munkaképtelen-szegény-segélyezési rendszer *eddig nem tudott átütő eredményt produkálni*. Annak ellenére, hogy a polgármesteri felhívások következtében

a magyar norma

bevezetése óta fokozatosan javul az alamizsnamegváltások összegszerűsége, mégis az a helyzet, hogy

a munkaképtelen szegények teljes létszámának csak mintegy hatvan százalékát tudja a székesfőváros az alamizsnamegváltási összegek terhére megfelelő ellátásban részesíteni.

Most *Horony-Pálfi* Aurél dr., a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály új vezetője a polgármester jóváhagyásával *rendkívül érdekes tervet igyekszik megvalósítani*. Pater *Oslay Osvald* Ferences-rendi tartományfőnök, aki köztudomás szerint *a magyar norma* alapját képező *egri normának* a megteremtője, a tanácsnokkal folytatott tárgyalások során kifejezte abbeli készségét, hogy

a Szent Ferenc-rend közreműködésével hajlandó 1000—1200 budapesti munkaképtelen szegénynek a vidéken való elhelyezésére.

E szegényeknek eltartási költségeit természetesen *a székesfőváros vállalná magára*, a ferenciánusok gondoskodnának azonban arról, hogy a munkaképtelenek *megfelelő családi környezetbe jussanak és gondozásukat az egyes rendtagok esetről-esetre ellenőriznék*.

Pater *Oslay* Osvald a megállapodás alapján *máris megkezdte az előkészítő munkát* és bízik abban, hogy az általa proponált akció *pár hónap alatt megvalósíthatóvá válik*. A székesfőváros közönségére az ezer szegénynek ez a vidéki elhelyezése *havi 20—25.000 pengő kiadást róna*, ami

lényegesen kisebb, mintha ezekről a munkaképtelenekről is a székesfőváros területén a vidékhez képest drágább árak mellett kellene gondoskodnia.

Amennyiben a Ferenc-rendi tartományfőnök által bevezetendő akció sikeres voltáról meggyőződik a székesfőváros, úgy *más vonatkozásokban is alkalmazni kívánja azt*. A munkaképtelen szegényeken kívül ugyanis óriási nehézségeket jelent a főváros szegénynyellátásánál az, hogy a szeretetotthonok túlzsúfoltak, illetőleg befogadóképességük nem elegendő az igénylésekhez képest. Már korábban, még megboldogult *Liber* Endre alpolgármestersége idején foglalkoztak azzal a gondolattal, hogy *a szeretetházak lakóinak egy részét a vidéki falvakba adják házigondozásba és most ezt a tervet kívánják felújítani*. A költségek nagyjából *azonos szinten mozognának*, a munkaképtelen szegények eltartási összegeivel, a helyzet azonban itt is az, hogy

ez megtakarításokkal lenne egyértelmű,

de emellett mód nyílnék arra is, hogy *a feltétlenül szeretetotthoni ápolásra szoruló aggastyánokat ezeknek az intézeteknek falai között lehetne elhelyezni*.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—558—04.

HÚNFALVI PÁL
ÉPÜLET- ÉS BÚTORASZTALOS
IX., VÁGÓHID-UTCA 28. — TELEFON: 14—41—50
Vállal épület- és bútorasztalosmunkát
Pontos szállítás. Olcsó árak.

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GŐZ- ÉS MELEGVÍZ FŰTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

Palka József EZÜSTKOSZORÚS mester
üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-58.

SZILÁGYI ELEK késáru-üzeme
Gyártja az összes hentes, mészáros és bélipar-ban használatos késeket, viszonteladók részére
Budapest, VIII., Gólya-u. 41. Tel.: 1-348-93

B. N. V.

Ez az embléma, a Budapesti Nemzetközi Vásár agyunkba rajzolódó képe immár nemzetközi kinese a művelt Európának, amely besorozta a mi vásárunkat is a világhírűek közé. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a vásár vezetősége évről-évre ölbetett kézzel várhatja az eseményeket, várhatja, hogy tömegesen zúdul ide az idegen és hogy a nemzetközi kapcsolatok szálai maguktól futnak össze. Az évtizedeken át tartott kemény munkát a jövőben még jobban fokozni kell, amint azt az idén is becsületesen elvégezték azok, akik ezt az immár nagy magyar intézménnyé lett tavaszi vásárt rendezik. A fejlődésben nincs megállás, legkevésbbé akkor, amikor a gazdasági élet küzdőterén olyan nemzet akar több és több területet elfoglalni, amely nemzetnek minden más országnál nagyobb szüksége van arra, hogy hírét-nevét öregbítse, egyben pedig saját megélhetését, jövendőjét minél erőteljesebben biztosítsa. A trianoni Magyarország nem henyél egy pillanatig sem. Ez az ország a dolgozó milliók országa, amely érvényesülni akar a modern idők hihetetlen iramú versenyében is és érvényesülni akar a maga kicsiségében a legnagyobbakkal szemben is.

Ennek a hihetetlenül izgalmas, de kötelező érvényesülési versenynek esztendőnkint megújuló nagy és jelentős vizsgája a BNV. Hogy ez a vizsga eredményes szokott lenni, hogy ennek a nemzetnek élniakarása óriási eredményeket produkál és hogy a világversenyben álljuk a sarat, bizonyítéka az, hogy minden évben nagyobb és előkelőbb, tiszteltreméltóbb az a közönség, amely a vizsgát látogatja. Minden évben nagyobb a vásár területe, minden évben több a kiállítók száma, legfőkép pedig évről-évre szinte ugrásszerűen emelkedik a külföldi vendégek tömege. Itt nincs helye a szentimentális szerénységnek, nyíltan kell beszélni, mert, igenis, üzletről van szó. Üzletről: Magyarország nemzetközi gazdasági összeköttetéseinek kiszélesítéséről, ami legelsősorban talán azt jelenti, hogy az ilyen kiállítások súlyosan esnek a mérlegre akkor, amikor az ország gazdasági szerződéseket köt más államokkal. De üzletről van szó akkor is, amikor egy-egy ilyen vásár tényleg nemcsak a szemnek szól, hanem arra is való, hogy a magyar iparos, a magyar kereskedő külföldre adja el a portékáját. Voltak nagyon gazdag esztendei már a BNV-nak és nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy kiviteli mérlegünkön majdnem minden esztendő BNV-a igen nagyot lendített.

Talán mindezen a hasznon, nyereségen és eredményen túl a legnagyobb feladata a BNV-nak, hogy a magyar idegenforgalom szempontjából is óriási sikereket mutasson fel. Az idegenforgalom terén minden esztendőben évadnyitó szerepe van a vásárnak és aki csak gazdasági céljait követve lépi is át az ország határát, annak számára is kitárulnak Budapest szépségei, kellemességei, gyönyört, élvezetet, szórakozást szerző, nagyszerű világvárosi élete. Az idén, nagyon jól tudjuk, hogy sokkal nehezebb szerepe van a BNV rendezőségének, mint más esztendőkben szokott lenni. De tudjuk azt is, hogy még nagyobb lelkiismeretességgel feküdt bele a vásár reklámjába és még nagyobb erőfeszítéseket produkált, mint más esztendőkben szokott. Igen nagy szükség van erre, mert a BNV-nak az idén igen nagy konkurrenciát csinál a párizsi világkiállítás és nagy veszedelme a budapesti idegenforgalomnak a londoni koronázás is. Ugyanakkor azonban nem szabad elfelejteni, hogy amennyiben ezek a nagy világesemények el is vonhatnak vendégeket a BNV-tól, de hozhatnak is. A szórakozni vágyó, a látványosságot és szépséget kereső külföldi közönség soraiban nemcsak olyanok vannak, akik minden pénzüket vagy a világkiállításra, vagy a koronázásra takarítgatják, hanem olyanok is, akiknek módjukban lesz előbb eljönni a Budapesti Nemzetközi Vásárra, hogy azután London és Párizs világszenzációit is megtekintsék. A kilátások tehát így sem lehetnek rosszak, még akkor sem, ha az idei idegenforgalom számbelileg csökken, de nyilvánvaló, hogy minőségileg emelkedni fog.

Ilyen nagy reményekkel, a siker biztos tudatával tárulnak fel a héten az idei, nagyon gazdag nemzetközi vásár kapui. Mindenkit szeretettel fogad Budapest és mindenkivel úgy fog bánni, hogy ezek a mi külföldi vendégeink is szeretetükbe fogadják, feledhetetlen emléküknek tartsák a magyar fővárost.

Budapest az eucharisztikus világkongresszus előkészületeinek fényében

Száz év dicsősége egy esztendő rendezésében

A budapesti eucharisztikus világkongresszus ünnepségeinek megnyitásától ugyan még egy egész esztendő választ el bennünket, *mégis már mozgalmas előkészítő munka folyik abból a célból, hogy a katolicizmus nagy megmozdulása minél impozánsabb keretek között bonyolódjék le a magyar fővárosban.*

Mint ismeretes, a közelmult napokban a székesfővárosban járt *Heylen* Tamás Lajos *namuri* püspök, a nemzetközi eucharisztikus világkongresszusokat előkészítő *állandó* bizottság *elnöke.* Társaságában volt gróf *D'Yanville,* az állandó bizottság főtitkára, aki a püspökkel együtt behatóan tanulmányozta azokat a lehetőségeket, amelyek Budapesten az eucharisztikus világkongresszus megrendezésére adódnak.

A belga főpap *Serédi* Jusztinián dr. biboros hercegprimás társaságában látogatást tett *Szendy* Károly polgármesternél is, hogy támogatását és segítő közreműködését kérje a világkongresszus megrendezésénél.

Szendy Károly polgármester

ezzel a látogatással kapcsolatban a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Amióta a *Pápa Őszentsége* elhatározása ismeretessé vált, *a legteljesebb ambícióval foglalkozik a székesfőváros is az eucharisztikus világkongresszus minél maradéktalanabb sikere érdekében az előkészítés munkájával,* bár ezt a tevékenységet az Egyház a saját állandó bizottsága közreműködésével végzi el.

— A hercegprimás úr ő*eminenciája* és *Heylen* püspök úr ő*kegyelmessége* nálam tett látogatása csupán azt a célt szolgálta, hogy

az egyházfejedelem maga is meggyőződhessék arról, hogy Budapest közönsége milyen nagy ambícióval és szeretettel igyekszik közreműködni a világviszonylatban is páratlan jelentőségű esemény sikere érdekében.

— Az a körülmény, hogy az eucharisztikus világkongresszus legfőbb védnöki tisztét *a kormányzóné ő*fő*méltósága volt kegyes elvállalni,* magában véve is bizonyítja, hogy Magyarországon a legmagasabb köröktől a legegyszerűbb társadalmi néprétegekig *mindenki szívügyének tekinti az eucharisztikus világkongresszus sikerét.* Ennek az eseménynek jelentősége nemcsak azért páratlan, mert *tizennégy év után az első eucharisztikus világkongresszust rendezik meg az európai kontinensen,* hanem azért is, mert

a világ minden részéből nagyszámban idesereglő külföldiek közvetlen tapasztalataik útján fogják megismerni Magyarországot és annak fővárosát.

Arra való tekintettel, hogy előreláthatóan *legalább nyolcvan-százezer külföldi vendég részvételével kell számolni,* egyáltalán nem mondhatók túlzottnak azok a nagyarányú szervezési munkák, amelyeket a központi rendezőbizottság máris folyamatba tett. Ennek a nagy embertömegnek a főváros területén való

elszállásolása és élelmezése mindenképpen óriási körültekintést igényel és valóban szükség van arra, hogy éppen olyan gondossággal készítsék elő, akárcsak egy hadseregnek a beszállásolásáról és élelmezéséről lenne szó.

Az a tény, hogy az előkészítő bizottság a lebonyolítás technikai munkájának legfőbb irányítását *Kárpáthy* Kamilló nyugalmazott gyalogsági tábornokra bízta, mutatja, hogy milyen óriási jelentőségű az elhelyezésnek, a felvonulásoknak, a gyűléseknek *minden zavartól mentes megrendezése.* A főváros maga is bekapcsolódott az előkészítés munkájába úgy, hogy *máris megindította az idegenek elhelyezésére alkalmas lakások összeírását.* A székesfőváros megbizottai *lakásról-lakásra* járva megállapítják, hol lehet alkalmat találni a külföldről érkező kongresszusi résztvevők megfelelő elhelyezésére. *Kérdőíveket is bocsátottunk ki, amelyek éppen mostanában érkeznek be és ezek adatai alapján máris megállapítható, hogy a közönség szimpátiával és megértéssel siet a hatóság és a rendezőbizottság segítségére,* teljes tudatában annak, hogy

az eucharisztikus kongresszus olyan eseménye a magyar fővárosnak, amilyen minden száz esztendőben csak egy adódik.

Az elhelyezés nemcsak azért lesz nehéz feladat, mert nagy külföldi tömegek ideutazásával kell számolnunk, hanem annál az oknál fogva is, hogy *a kongresszuson ugyancsak tízezres tömegekkel fogja képviseltetni magát a magyar vidék.*

— A hozzám befutott éresülések szerint a kongresszusra érkező idegeneket *külön szervezet fogja fogadni, amelynek közel kétezer tagja lesz,* rajtuk kívül azonban még mintegy *tizenkétezer rendező szolgálja az eucharisztikus kongresszus napjainak zavartalan lebonyolítását.* A dolog természetéből folyik, hogy nemcsak a szállodákat és a szóbajöhető magánlakásokat használjuk fel a vendégek elszállásolására, hanem

a székesfővárosi iskolákban, a katolikus oktatási intézetekben és több laktanyában is be fogunk rendezni megfelelő szállóhelyeket.

— Az eddigi tervek szerint az a helyzet, hogy a jövő esztendőben, amely *Szent István* éve lesz, *az első magyar király emlékezetére rendezendő ünnepségek nem a szokásos nyolc napra korlátozódnak,* hanem a kongresszus befejezésével egyidejűleg megkezdődnek és *egyhuzamban tartanak egészen októberig.* Gazdasági szempontból éppen úgy óriási jelentősége van a *Pápa* Őszentsége elhatározásának, mint idegenforgalmi vonatkozásokban. A Budapestet meglátogató *legalább kétszázezer ember* élelmezése, különböző vásárlásaik hatalmas többletfogyasztást jelentenek, ami *a közgazdaság minden vonatkozásában érezhetővé fog válni.*

— A kongresszus előkészítő bizottsága már több helyszíni szemlét tartott annak a kérdésnek eldöntése céljából, *melyik legyen az a hely, ahol a kongresszus fő ünnepségeit le kell bonyolítani?* Hosszas megfontolás után az *Ügetőversenypálya* bizonyult a legalkalmasabbnak, nemcsak azért, mert ezen a hatalmas területen a meglévő épületeken kívül *aránylag csekély költséggel lehet az elhelyezésre szolgáló tribünöket felépíteni,* hanem azért is, mert

centrális fekvése biztosítja a százezres tömegek aránylagosan gyors felvonulását.

— A szükség mérve szerint meg fogjuk erősíteni az *eucharisztikus kongresszus* megtartásának időpontjára a Beszkárt idevezető vonalait, de ugyanígy meg fog tenni mindent a *MÁV* is, hogy az *eucharisztikus* nagygyűlés résztvevői *a leggyorsabb ütemben és teljes rendben vonulhassanak fel a gyűlésre és az onnan való távozás is símán bonyolítódjék le.*

*

A székesfőváros törvényhatósága, természetesen, *csak későbbi időpontban fogja meghatározni azokat az anyagi kereteket, amelyek között maga is hozzájárulhat a kongresszus megrendezéséhez* és ugyancsak később kerül a sor arra, hogy részletekbe menően megállapítsa a kongresszusi előkészítőbizottsággal való teljes együttműködésben *a város feldíszítésére vonatkozó terveket.*

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel
Telefon: 1-414-76.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 1-430-71. Tel.: 3-320-64.

Frank Ignác
GÉPSZÍJ UZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fűtés, hűtő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 1-373-39.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

NEDVES FAL vízteleníthése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 1-208-64.

Székely Mihály
okl. mérnök és építőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

HÍREK A PÁRTBÓL

Uj elvek szerint folyik a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának átszervezése

A *Nemzeti Egység Pártjában* az elmúlt hetekben feltünően mozgalmas volt az élet. A párt elnöke, *Zsitvay* Tibor napról-napra órákhosszat tárgyalt az egyes kerületek vezető tényezőivel és ezeknek a tárgyalásoknak az volt látható eredménye, hogy a legutóbbi pártértekezlet a kerületek legnagyobb részében jóváhagyta a pártelnöknek a kerületi elnökök ideiglenes kijelölésére vonatkozó javaslatát.

Miután nem látszott eléggé világosnak, hogy az újabb megbízatás miért ideiglenes jellegű, ebben a tárgyban és a szervezés várható legközelebbi kérdéseiben megkérdeztük *Vályi* Lajos dr. főtitkárhelyettest, aki tudomásunk szerint a szervezési munkálatokat irányítja és tőle a következő felvilágosítást kaptuk:

— Már közölte a *Fővárosi Hírlap*, hogy az új szervezési szabályzat jóváhagyása megtörtént és ezzel *a párt belélete alkotmányos alapokra helyeződött*, amelynek egyik jellegzetessége, hogy a kerületi szervezetek jogállása is akkép rendeződött, hogy a saját pártvezetőségüket és a saját szervezetüket illetőleg a szervezési szabályzat keretei között maguk határozhatnak. A pártelnökök megválasztása azonban nem tartozik a kerületek hatáskörébe, hanem a kerületi pártelnököket az elnök javaslatára a pártértekezlet választja. Ilyen körülmények között nem lett volna semmi akadálya annak, hogy a pártértekezlet a pártelnökök személyét illetőleg véglegesen is határozzon, azonban ez az alkotmányosságnak abban a szellemében, amely az egész szervezési szabályzatot létrehozta, mégsem látszott célszerűnek, mert az ideiglenesen kijelölt pártelnök által véghezviendő kerületi szervezés és ennek keretében a kerületi pártválasztmánynak, mint a kerületi párt legfőbb képviseleti szervének a megválasztása esetleg a szervezésre jogosult tényezőknek egy olyan megnyilatkozására vezethet, amely a véglegesen kijelölendő pártelnök személye szempontjából is megfontolásokat igényel vagy következtetések levonására vezet. A kerületi átszervezést most, amikor *egészen új elvek szerint kell a szervezetet megalakítani*, természetesen nem lehet másképp megoldani, mint úgy, hogy a kerületek átszervezését felelősség mellett a kerületi elnök veszi kezébe, aki megbízást kap a pártelnök úrtól arra is, hogy a kerületi pártválasztmány választására vonatkozó intézkedéseket keresztülvigye, de viszont fenn kellett tartani a pártelnök úrnak a lehetőséget arra, hogy a kerületi pártválasztmány megválasztása és így a kerület akaratának a megnyilatkozása után módjában legyen neki és a pártértekezletnek a pártelnök személyének a végleges kiküldése tárgyában intézkedni. Egészen természetes, hogy a pártelnökök kijelölése máris a kerületi irányadó tényezők véleményének a figyelembevételével történik és így kétségtelen, hogy semmi akadálya nem lesz annak, hogy a kerületi pártválasztmány megalakulása után a pártértekezlet ezidőszerinti határozatai végérvényesen is megmaradjanak.

— A belső szervezés legközelebbi feladatai közé tartozik *a tizennégyes kerületközi bizottság megalakítása*, amelynek hatáskörébe fog tartozni a kerületi választmánynak választására vonatkozó rendtartás kidolgozása is, tehát ennek az igen fontos szervnek a megalkotása meg kell hogy előzze a kerületek tényleges átszervezésére vonatkozó munkát. A tizennégyes kerületközi bizottság újraalakítása már a legközelebbi pártértekezleten várható.

Az I. kerület városrendezési kérdései és a nyári színház. Az I. ker. pártszervezet *Hoór Tempis* Mór kerületi elnök vezetésével lefolyt ülésén *Nyulászy* Alajos dr. kerületi alelnök *„Várospolitikai kérdések a kerület szempontjából"* címmel érdekes előadást tartott. Foglalkozott a Vár fejlesztési kérdéseivel, a Halászbástya meghosszabbításával, a kerület közlekedési problémáival. *Állást foglalt a Déli Vasút kihelyezésének terve ellen.* A Budai Színkör lebontásával kapcsolatban sürgette *az új színház felépítését. Pályi Gyula* dr. törvényhatósági bizottsági tag szólott az előadáshoz. A kerületi problémák felvetése — mondta — mindig nehéz, mert a helyes várospolitika megkívánja a kerületi helyi érdekek objektív összeegyeztetését az egész lakosság érdekeivel. Azok a problémák, amelyeket *Nyulászy* Alajos felvetett és amelyek az I. kerület polgárságának szívét nyomják, nem ütköznek ebbe az elvbe. A kerület legfontosabb problémája a *tabáni fürdőváros kiépítése*, de nem kisjelentőségű kultúrkérdés a Buda képéhez és hangulatához hozzátartozó *nyári színház minél sürgősebb felépítése*. A színházat a Horváth-kertben kell felépíteni, *az építést pedig magának a fővárosnak kell vállalnia*. Ennek a kulturális követelménynek teljesítésére a költségvetés emelkedő adóbevételeivel módot nyujt. A városrendezési kérdésekre tért át azután. Ahogyan mindenütt a természet által megadott egység az irányadó, úgy a kerületet illetőleg is ennek a szempontnak kell érvényesülni. Ebből az elvből kiindulva a II. kerület területéből a Vár keleti oldala egészen a Dunáig és a XII. kerületből a Déli Vasút környéke az I. kerülettel olyan gazdasági egységet jelent, *hogy ezeket a területeket az I. kerülettel közigazgatási ag* is egyesíteni kell. Az általános helyesléssel fogadott javaslatok után *Wagner* György dr., *Dinics* Miklós és *Korányi* Márton, az Iparoskör elnöke szólalt fel.

Hatvany Mária bárónő előadása a VIII. kerületben. A Nemzeti Egység Pártja VIII. kerületi szervezete *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag feleségének elnökletével működő női csoportja előadó ülésén *Hatvany* Mária bárónő dr. nőorvos *„Antivenériás mozgalom és leánynevelés"* címmel tartott előadást. Hangoztatta a fiatal leányok megfelelő szexuális felvilágosításának szükségességét, mert az e téren mutatkozó tudatlanság úgy a családra, mint a társadalomra nézve súlyos bajokat okozhat. Előadó a kényes, de kétségkívül aktuális témáról, mindvégig lebilincselően beszélt. Az előadól termet zsufolásig megtöltő közönség nagy tetszéssel fogadta az előadást, majd vita következett, melynek során, *Buzághné* dr.-né *Kócsy* Aranka dr. rámutatva a szexuális betegségeknek nemzedékekre kiható romboló hatására, az antivenériás mozgalomnak minél szélesebb alapokra helyezését sürgette. A nivós előadásért, *Katona* Jánosné mondott köszönetet.

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

Nagyszabású tervezet a villamos áramszolgáltatás kifejlesztéséről és új központi telep felállításáról

Jubilál az Elektromos Művek

Nevezetes évfordulója van a *Székesfőváros Elektromos Műveinek*. Április 22-én volt *huszonöt esztendeje* annak, hogy *saját kábelhálózatából megkezdte a villanyfogyasztóknak árammal való ellátását.* Az évforduló alkalmából az Elektromos Művek üzemi választmánya április 22-én a Honvéd-utca 22. szám alatt levő villamos-kiállítási épület előadótermében *ünnepi ülést* tartott.

Kossalka János dr., az üzemi választmány elnöke vezette az ünnepi ülést, melyen megjelentek *Lamotte* Károly dr. alpolgármester a székesfőváros közönsége képviseletében, a polgármesteri XII. ügyosztály részéről *Morvay* Endre dr. tanácsnok, jelen voltak továbbá *Veress* Imre dr. számszéki igazgató, *Várady* Jenő dr. tiszti főügyészhelyettes, azonkívül az Elektromos Művek üzemi választmányának, illetőleg a korábbi üzemigazgatóságának volt tagjai is, a főváros többi nagy üzemének a vezetősége, *Plósz* Pál vezérigazgatóval és *Szaszovszky* Ottó h. vezérigazgatóval élén az Elektromos Művek számos tisztviselője és az üzem munkásainak nyoletagú küldöttsége.

Az ülésen elsőnek *Kossalka* János dr. elnök emlékezett meg a nagyedszázados évforduló jelentőségéről, majd *Lamotte* Károly dr. alpolgármester hosszabb beszédben ismertette az üzem megalakulásának előzményeit, a fejlődés egyes mozzanatait és az üzem munkájának jelentőségét, egyben a vezetőség és az alkalmazottak eredményes munkásságáért a székesfőváros vezetőinek elismerését tolmácsolta. Ezt követően *Plósz* Pál vezérigazgató adott részletes beszámolót az elmúlt 25 év történetéről, megemlékezett mindazokról, akiknek nevéhez az üzem megteremtése fűződik, ismertette a negyedszázados fejlődésnek azokat az eredményeit, melyeket közvetlen munkatársainak, a vállalat tisztviselőkarának és munkásainak szorgalma, ügybuzgósága és kötelességtudó munkálkodása révén elérni sikerült.

Befejezésül *Kossalka* János dr. elnök szólott Plósz Pál vezérigazgató érdemeiről, melyeket különösen azáltal szerzett, hogy *a gazdasági válság legnehezebb évein biztos kézzel átvezette és a fejlődés útján megtartotta a székesfőváros egyik legnagyobb közüzemét.*

Az új villamos centrálé és a távfűtés problémája

A jubiláris évfordulóval egyidőben került nyilvánosságra az a tervezet, amelyben az *Elektromos Művek* vezetősége a fejlődés további irányvonalát állapítja meg arra az időre, amikor a mai berendezkedés már nem elégséges az áramszolgáltatás ellátására. A nagy figyelemre számot tartó tervezetet, amelyet *Morvay* Endre dr. tanácsnok, a vízvezetéki és világítási ügyosztály vezetője *Szendy* Károly polgármester elé terjesztett, főbb részeiben a következőkben ismertetjük:

A közelmúltban az üzempolitikai bizottság tárgyalásaival kapcsolatban a közvéleményt is élénken foglalkoztatta, hogy *mit kell majd tenni, ha a székesfőváros és környékének villamosáramszükségletét a Székesfőváros Elektromos Műveinek jelenlegi telepe már nem tudja majd ellátni.*

Ekkor került szóba, hogy a vidéken, bánya közelében kell majd az új áramfejlesztőtelepet megépíteni és onnan távvezetéken kell az áramot a fővárosba szállítani. Sokan viszont hangoztatták, hogy nem szabad a székesfővárost a távvezetéken történő áramszolgáltatás bizonytalanságának kitenni, nem lehet megengedni, hogy a főváros áramellátásának pénzügyi előnyeit bányavállalatok szerezzék meg és csakis a főváros területén lehet az új áramtermelőtelepet megépíteni; mindenesetre *a székesfőváros áramellátásának pénzügyi eredményeit a székesfőváros közönsége számára kell biztosítani.*

Ha a kelenföldi telep felkészültségét és a régi telepekről még szolgáltatható áram mennyiségét számításba vesszük, azt tapasztaltuk, hogy *a jelenlegi szükségletet a mai áramfejlesztőberendezések még bőven tudják fedezni.*

A szükséglet mértéke azonban — mint tudjuk — nem oszlik meg egyenletesen az év folyamán. A napi eloszlásban legnagyobb estefelé, az évi eloszlásban pedig legnagyobb a téli időben a téli időszak esti óráiban. *Ez jelenti az üzem számára az évi csúcsterhelést*, amely a téli évszak néhány napjára esik és a legnagyobb szükséglet mérvét adja. *Az év egyéb napjainak a szükségletét a meglévő áramfejlesztő berendezés — megfelelő tartalékkal — esetleg még bőven el tudja látni, de a téli csúcsterhelések már meghaladhatják a gépek teljesítőképességét.*

A most kialakuló gazdasági helyzet fejlődésében ara mutat, hogy a székesfőváros jelenleg rendelkezésre álló áramfejlesztő berendezéseivel

a csúcsterhelés szükségletét előreláthatóan csak az 1940—41. évekig tudja ellátni.

Erre az időre tehát *megfelelő berendezésről kell gondoskodni*, amely a csúcsterhelések idején még szükséges villamos áramot majd gazdaságosan szolgáltatni tudja.

Ezeket a berendezéseket azonban *csak fokozatosan, a fejlődő szükséglet mértéke szerint szabad kiépíteni*, mert a befektetés megfelelő jövedelmezősége csak így érhető el.

A Székesfőváros Elektromos Művei elsősorban a Révész-utcai telep kibővítésére gondol,

ami az adott helyzet meglévő előnyei miatt *mint olcsó megoldás, elsősorban jöhet tekintetbe.* A meglévő berendezéshez korszerű kiegészítő berendezést alkalmaznának, ami *olcsón volna megvalósítható s a villamos áramot is igen gazdaságosan, rendkivül olcsón lehetne termelni.*

A Révész-utcai telep áramtermelő berendezése ugyanis jóval több (21.000 kw) áramot tudna szolgáltatni, kazánberendezése azonban nem elegendő, azzal csak 14.900 kw áramot tudnak termelni. *Nagynyomású, 130 atmoszférás kazánberendezéssel, nagynyomású előtét-turbinával*

a telep teljesítőképességét 35.000 kw-ra lehetne fokozni,

a telep gazdaságossága pedig — az előzetes számítások szerint — *az ország legkorszerűbb telepeinek: a kelenföldi és a bánhidai erőműveknek a gazdaságosságát is lényegesen meghaladná*

A Révész-utcai telepnek ezzel a kibővítésével *az 1941. év után következő két évre a székesfőváros áramellátása biztosított volna* és pedig olyan megoldásban, amely az együttműködés vagy a távvezetékes ellátás bármely lehetőségével szemben sokkal kedvezőbb, annyira, hogy az így kibővített telep nemcsak csúcstelepnek volna előnyösen használható, de éppen olcsóságánál fogva alkalmas volna arra is, hogy *a kelenföldi telep állandó terhelésének egyrészét átvegye* éppen azért, mert *még ennél is olcsóbban termel.*

A Révész-utcai telep alkalmas volna arra is, hogy távfűtés központja legyen.

Az Elektromos Művek ennek az elgondolásnak a tervezetét is kidolgozta. Ezzel együtt a telep gazdaságossága az áramtermelés szempontjából is még kedvezőbb lesz. De a tervezet a távfűtés nélkül is a *legolcsóbb, a leggazdaságosabb, tehát a legkedvezőbb megoldást jelenti.*

A csúcsterhelések további emelkedése esetén ezeket a terheléseket a székesfővárosban a fogyasztóterületek középpontjában elhelyezett

kisebb erőművek vennék át 12—15.000 kw teljesítménnyel.

Ez az elgondolás is *olcsó megoldást jelent*, mert a telepnek a fogyasztóterület középpontjában történő elhelyezése mellett *hálózati költségek takaríthatók meg* és a kis telepeknek a szükséglet szerint történő kiépítése mellett a *tőkeszükséglet is csak fokozatosan, tehát kevésbé terhelően jelentkezik.* A kistelepek *légoltalom* szempontjából is megfelelőek. A tervezet

a kis erőművek fáradt gőzével a környező városrészek fűtését is meg kívánja oldani.

Ezzel a számítások szerint úgy az áramtermelés, mint a távfűtés nem remélt nagy gazdaságossága volna elérhető.

Az Elektromos Művek vezetőségének ez az előterjesztése még szakértői tárgyalások alá kerül. A székesfőváros mindenesetre arra törekszik, hogy a szakértői tárgyalásokból és vizsgálatokból a legjobb megoldás alakuljon ki.

Olcsó kislakások építése érdekében az adómentességi rendelet módosítását kéri a pénzügyminisztertől a főváros

A rendkívüli házadómentességről szóló rendeletet sok vonatkozásában megelégedéssel fogadták a szakkörök és az építtetők, helyeselve azt a célzatot, amely a nagy erővel megindult városrendezés segítségére siet. A sok helyes intenció mellett vannak azonban a rendeletnek szépséghibái is, amelyek szociális szempontokból esnek kifogás alá és nem az építőipart és nem az építkezés iránt érdeklődő magántőkét, hanem a közönséget, még pedig annak a szerényebb tehetősségű rétegeit érintik, abban az értelemben, hogy *a rendelet az olcsó kislakások termelését nem segíti elő.* Örömmel kell megállapítani, hogy a házadómentességi rendeletnek ezt a hiányosságát a főváros vezetősége is felismerte és az augusztus elsejéig rendelkezésre álló idő alatt, amíg a rendelet életbelép, igyekszik is odahatni, hogy a rendeletet a szociális szempontok figyelembevételével egészítse ki a pénzügyminiszter. A fővárosnak erről a szociális akciójáról megkérdeztük

Schuler Dezső dr.

alpolgármestert,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő figyelemreméltó nyilatkozatot tette:

— Amikor a pénzügyminiszter a július végén lejáró házadómentességi rendeletet meghosszabbította, rendelkezésénél körülbelül azokat az irányelveket tartotta szem előtt, amelyek a jelenleg is érvényben lévő házadómentességi rendeletben is domináltak, nevezetesen *a városfejlesztési szempontokat és a családiházak építésének előmozdítását.* Az adómentesség kedvezménye *az egészségügyi szempontból tökéletesen megkonstruált lakások termelését igyekezett és igyekszik most is előmozdítani,* megkövetelve, hogy a kétszobás és ennél nagyobb lakások *fürdőszobával* is rendelkezzenek. Ez az egyébként helyes és korszerű rendelkezés *nem kedvez azonban az olcsó kislakások építésének.*

— A polgármester úr az olcsó kislakások építésének lehetővé tétele érdekében a főváros lakásépítési programját felölelő előterjesztésében kiterjeszkedett az építési adómentesség kérdésére is és a luxuslakásokra engedélyezett adómentességen túl

az olcsó kislakások építése érdekében szükségesnek tartja az adómentesség kiterjesztését.

— Az előterjesztés részletes statisztikai adatok felsorakoztatásával mutat rá arra, hogy *az üresen álló kislakások száma a főváros területén egyre csökken és hogy ezek további csökkenése várható.* Az előterjesztés elkészítésekor az 1936. év negyedik lakbérnegyedének adatai még nem álltak rendelkezésre, de most, hogy időközben ismeretesekké váltak, látjuk csak, hogy *a polgármester úr jóslata menynyire beteljesedett.* Az 1936. évi utolsó bérnegyed statisztikai adatai ugyanis

az üresen álló szoba-konyhás lakások újabb jelentékeny megapadását mutatják.

— A főváros területén levő összes lakásoknak körülbelül 50 százaléka szobakonyhás, vagyis annyi, mint az összes többi lakástipusok száma együttvéve. Ebből a szoba-konyhás lakástömegből jelenleg *csupán 1.7 százalék áll üresen.* Ha még ehhez az elenyészően csekély számhoz azt is figyelembe vesszük, hogy az üresen álló szobakonyhás lakások egyrésze *800 pengőn felüli bérű luxuslakás,* másrészük pedig a város belső területein, régi rozoga házakban azért maradt üresen, mert *emberi lakásra nem alkalmas odu,* amelyet már tatarozással sem lehet lakhatóvá tenni, megállapítható, hogy

olcsóbérű szoba-konyhás lakás úgyszólván egyáltalán nem áll üresen a főváros területén.

— Ezek a körülmények teljes mértékben indokolják a közgyülés által is elfogadott polgármesteri javaslatot és sürgetően előírják, hogy

a pénzügyi kormányzat a maximális kedvezmény nyujtásával tegye lehetővé a magángazdaság részére azt, hogy az olcsóbérű szobás-konyhás lakások építését megfelelő tőkebefektetésnek találja.

Vagyis adja meg az adómentességet olyan területekre nézve is, amelyek *a város központjától távolabbra feküsznek, de közművekkel el vannak látva,* úgy, hogy a magántőke *olcsó telekárakkal* kalkulálhasson és ezzel gazdaságosnak lássa az olcsó kislakások építését.

— A polgármester úr, amikor most majd a pénzügyminisztériumtól az adómentesség hatályának ilyen értelmű kiterjesztését kéri, egyuttal azzal a kérelemmel fordul a kormányhoz, hogy *az olcsó kislakások hiányára hívja fel a társadalombiztositó intézmények figyelmét* olyan értelemben, hogy ezek

az özvegységi és rokkantsági díjak tartalékalapjainak egy részét a törvény által megengedett keretek között fordítsák kislakások építésére.

— Remélhető, hogy a helyzetet pontosan feltáró statisztikai adatokkal alátámasztott kérelemnek meg lesz a kellő hatása és az egyébként örvendetesen megindult építkezések során a magángazdaság érdeklődése az olcsóbérű, egyszerű, de azért korszerű kislakások építése felé fordul.

Schuler Dezső dr. alpolgármester nyilatkozata, amely a főváros vezetőségének erős szociális érzéséről ad bizonyságot, bizonyára örömet és megnyugvást kelt azokban a körökben, ahol az adómentességi rendeletnek sok üdvös intézkedése mellett ezt a kirívó hiányosságát kifogásolják.

Bonyodalmak a Pálos-rend gellérthegyi hőforrása körül

Geológusok megvizsgálják, hogy a szerzetesek Mária-forrása nem apasztja-e a Gellértfürdő vízhozamát

A tabáni kérdések megoldására a törvényhatósági bizottság közgyülése által *külön bizottság* megalakításával *a konkrét megvalósulás stádiumába jutott a fürdőváros régóta húzódó problémája.* A bizottság,

beavatott helyről nyert értesülésünk szerint,

már a legközelebbi napok egyikén összeül és igyekszik megállapitani azokat az alapfeltételeket, amelyek a *Tabán* kifejlesztésének nélkülözhetetlen tényezői. Nemcsak a lebontott városrész helyén felépítésre kerülő *gyógyszálló* tervei foglalkoztatják ezt a bizottságot, hanem

hatáskörébe kerül mindaz, amit a budapesti gyógyforrásoknak a kialakuló fürdővárosba való bekapcsolása révén el lehet érni.

Így elsősorban állást foglal a bizottság a *Szent Gellért-gyógyfürdő,* illetőleg a *Szent Gellért-szálló* kibővítésének kérdésében. Egyre meggyőzőbb formában kerül előtérbe az a terv, hogy a Gellérthotel rendtabilitásának fokozása érdekében *felépítsék az új emeletet,* amely 54 szobával és 24 újabb fürdőszobával bővítené a hatalmas méretű és az idegenek által megbecsüléssel emlegetett fővárosi intézmény befogadóképességét.

Az építkezéseken kívül azonban behatóan kíván foglalkozni illetékes szakemberek bevonása útján a bizottság *az egyes források alkalmazási és felhasználási lehetőségével.* Különösen nagy érdeklődésre tarthat számot már a közeljövőben az a kérdés, vajjon a budai Pálos-rendház épületében lévő gyógyforrás *nem zavarja-e a Gellért-fürdő vízszolgáltató képességét.* Kevesen tudják azt, hogy amikor pár évvel ezelőtt a Lengyelországból visszatelepitett Pálos-rend tagjainak elhelyezésére felépítették a gellérthegyi rendházat, sokáig komoly akadály volt az, hogy városszépészeti okokra való hivatkozással *nem járultak hozzá központi gőzfűtőberendezés létesítéséhez.* Attól tartottak, hogy a gőzfűtőkazán kéményét nem lehet úgy elképzelni, hogy az meg ne zavarná a Gellérthegy e részének csodálatos szép panorámáját. A Pálos-rend el is állott ettől a kívánságtól, mint utólag kiderült, azért, mert közben

az építkezések alkalmával melegvízforrásra bukkantak, amely azóta is ellátja a rendház hőszükségletét.

Akkoriban nem tulajdonítottak fontosságot a forrás felbukkanásának, most azonban, amikor a budapesti gyógyforrások felülvizsgálatát meg akarják ejteni, *megfontolásra késztette a geológiai szakembereket a Pálos-rendház melletti fúrás.*

Értesülésünk szerint

máris megindultak a vizsgálatok abban az irányban, hogy a rendház alatti forráshoz *miképpen jutottak a szerzetesek.* Bejelentette-e az építési vállalkozó a hatóságoknak a forrás felfedezését, illetőleg *történtek-e már akkor megállapítások arra nézve, hogy ez a forrás nem veszélyezteti a Gellért-fürdő vízellátását.* Annyi bizonyos, hogy bár a Gellért földalatti forrásait, illetve azok vízhozamát állandóan figyelemmel kísérik a geológusok,

mindezideig nem számoltak be olyan észleletekről, amelyek a Gellért-források vízhozamának apadását jelentették volna.

Most *a tabáni fürdőszálló bizottságának* lesz a feladata, hogy a Pálos-rendház alatti hőforrás ügyét a legmegnyugtatóbb módon kivizsgálja és megtalálja azokat a módokat, amelyek ennek az ügynek elintézésére alkalmasak.

A Pálos-rendház főnöksége egyébként a közeljövőben *egyházi szertartás keretében akarja a nyilvánossággal megismertetni a rendház alatti forrást, amelyet Magyarország patrónája nevéről*

Mária-forrásnak kíván elnevezni.

A beszentelés szertartását *Mészáros* János dr. budapesti általános érseki helynök fogja végezni. Mielőtt azonban ez az aktus lejátszódnék, feltétlenül elvégzik a szükséges geológiai vizsgálatokat, hogy a fentebb hangoztatott szempontokat illetően *teljes megnyugvás legyen szerezhető.*

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. Telefon: 1—881—26.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest VI., Béke-tér 9. Telefon 2-915 72
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemü fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, lambinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Campl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 1—133—16.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 2—919—33.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és szinben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegyzukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.
Törv. védve

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ
P.-bronz
„Optalit"
könnyüfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Események

FŐVÁROSI HÍRLAP

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Kedvező az 1936. évi zárszámadás mérlege. A legközelebbi napokban elkészül az 1936. évi zárszámadás végleges összeállítása. *Szendy* Károly polgármesternél ebben az ügyben a mult héten beható tanácskozás volt, amelyet hétfőn is folytattak. *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, *Bódy* László dr. pénzügyi tanácsnok, *Sebő* Béla főszámvevő és *Veress* Imre számszéki igazgató vettek részt a tanácskozásokon. *Már megállapították a zárszámadás mérlegét*, amelyet még ezen a héten a pénzügyi bizottság zárszámadási albizottsága elé terjesztenek. Az albizottság véleményének meghallgatása után teszik közzé a zárszámadást, melynek mérlege, mint beavatott helyről értesülünk, *kedvezőnek mondható*. A zárszámadás teljes elkészülte után tárgyalja a pénzügyi bizottság az 1937. évi költségvetés jóváhagyása tárgyában érkezett belügyminiszteri leiratot.

Álgyay-Hubert Pál — egyetemi magántanár. *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter *Álgyay-Hubert* Pál dr. okleveles mérnöknek, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa alelnökének a Müegyetem mérnöki és építészmérnöki karán a Hidak főtartóinak együttdolgozása című tárgykörből egyetemi magántanárrá történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és ebben a minőségben megerősítette.

Sorozatos ünnepségek Usetty Béla tiszteletére. Immár tizenegy nap óta tart az az ünneplés, amelyben *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő, törvényhatósági bizottsági tagot részesíti híveinek és tisztelőinek hatalmas serege *ötvenedik születésnapja* és az óváció ideje közben beköszöntött Béla-nap alkalmából. A *Női Tábor* nyitotta meg az ünneplő sorozatot az arany buzakalászok átadásával, majd a *Belvárosi Polgári Kör*, a *Józsefvárosi Gazdasági Kör*, a *Ferencvárosi Kaszinó*, a *Kőbányai Kaszinó*, a *Zuglói Kaszinó*, a *Dohányárusok Országos Szövetsége* és a *Nemzeti Egység Pártja valamennyi délkerületi szervezete* rendezett ünnepi összejövetelt *Usetty* Béla tiszteletére. *Kállay* Miklós ny. miniszter, *Pözel* István dr. és v. *Tóth* András dr. országgyülési képviselők, *Bényi* Károly dr., *Dongó* Orbán, *Gazdy* Jenő, *Halter* Károly, *Katona* János, *Kertész* Elemér, *Szentesi* József és *Wellisch* Andor törvényhatósági bizottsági tagok, *Battlay* Imre, *Goszleth* Ernő, *Schmáderer* Oszkár, *Unger* Béla és *Vigyázó* Géza kerületi elöljárók, valamint a társadalom más vezető tagjai voltak az ünneplők szószólói. Kedden este a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* rendezett *Usetty* Béla tiszteletére ünnepi vacsorát, amelyen *Zsitvay* Tibor dr. pártelnökkel élükön nagy számban jelentek meg a párt tagjai. *Vályi* Lajos dr., a párt főtitkárhelyettese volt az ünnepi szónok, aki nagyhatású beszédben üdvözölte Usettyt. Megállapította, hogy ötvenedik születésnapját fiatalos erőben és nagyszerű munkabírásban érte meg, ami annak a jele, hogy *teljesen nyugodt a lelkiismerete*. Jellemezte közéleti pályáját, amelyben az domborodik ki, hogy testestől-lelkestől fővárosi politikus. *A várospolitikában ő az a fix pont, aki nélkül a törvényhatósági élet el sem képzelhető.* A lelkes és szellemes beszéd hatása alatt zajosan ünnepelte a vacsora közönsége Usetty Bélát.

A kivilágított Lánchíd. Szombaton tartották meg a főpróbát a Lánchíd kivilágításából, vasárnap este pedig sokezer főnyi közönség nagyfokú érdeklődése mellett megismételték ezt a tündéri fényjátékot. A fűzérvilágítást nem kevesebb, mint *4500 lámpával* oldották meg, az oroszlánokat pedig először egy, majd a nagyobb fényhatás kedvéért két reflektorral sugározták be. Értesülésünk szerint *az első ünnepélyes kivilágítás Miklas osztrák elnök látogatásának első napján lesz.*

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, siteiszerelés és *horgászati cikkeket* nálam *nagyon olcsón* vásárolhat.

A Gázművek racionalizálása

Az üzempolitikai bizottság megállapítása

A *Morvay* Endre dr. tanácsnok vezetése alatt álló polgármesteri XII. ügyosztályban hetek óta *rendkívüli nagy jelentőségű munka folyik.* E tevékenység eredményeként az ügyosztály *már május folyamán az üzempolitikai bizottság megbizatása alá fogja bocsátani a székesfőváros tulajdonában lévő nagyüzemek szervezeti kérdéseit.* Az elaborátumban a legrészletesebben kiterjed a figyelem az üzemi szervezettel kapcsolatos különböző témakörök összefoglalására és a szolgálati ügyek szabályozására. A munka különösen azért nagyjelentőségű, mert *Morvay* tanácsnok véleménye szerint igen fontos, hogy az ezekkel az ügyekkel összefüggő kérdéseket *egységes elgondolás alapján oldják meg.*

Az üzempolitikai bizottság mult heti ülésén *Biernaczky* Szilárd bírálta a *Gázművek* vezetését. Nagy figyelemmel hallgatott előadásában megállapította, hogy

a műszaki részen kivül különösen nagy figyelmet kell fordítani a kereskedelmi részhez tartozó kérdésekre, igy a gázfogyasztás megállapítására,

számlázására, a gázmérők és fogyasztási eszközök bérbeadási, a melléktermékek kezelési ügyére, végső pontként pedig az egész üzem pénzügyi irányítására.

Megállapította *Biernaczky* Szilárd az üzempolitikai bizottság tagjainak *általános helyeslésétől kísérve*, hogy a *Gázművek* igazgatóságának az a kívánsága, ami szerint mielőbb felépítsék a központi igazgatóság épületét, *a legteljesebb mértékben indokolt*, mert a jelenlegi helyzetben *a különböző hivatalok megosztottsága folytán jelentékeny és felesleges nehézségeket kell leküzdeni.*

Hosszas vitára adott alkalmat *a gépkönyvelési rendszer bevezetése.* A jövőben a *Gázművek* a gázelszámolást, a készletnyilvántartást és a statisztikai adatgyüjtést *gépi berendezéssel akarják megoldani.* Ebben az esetben rendkívül ügyelni kell azonban arra, hogy *a mai munkaviszonyok a gépi berendezésre való részleges áttérés következtében ne romoljanak.*

Az üzemi szabályzat tervezetével összefüggésben megállapította a szakértő, hogy meggyőződése szerint bármelyik *nagyüzem működése csak akkor lehet eredményes, ha a vezetés minden tekintetben rugalmas.* Ehhez viszont feltétlenül kívánatos, hogy az üzem vezetőinek *széles rendelkezési jogot biztosítsanak* és

kiküszöböljenek lehetőleg minden bürokráciát a kereskedelmi természetű üzemek adminisztrációjából.

A beszerzéseknél az üzemvezetőnek a jelenlegi hatáskörnél lényegesen tágabb hatáskört kellene biztosítani.

Tárgyalta az üzempolitikai bizottság a *Gázművek* vezetőségének egy nagyon érdekes tervét is, amely szerint

kereskedelmi és igazgatási labortóriumot kellene felállítani,

mert igy mód és alkalom kinálkoznék *a kereskedelmi életben felvetődő gyakorlati irányú gondolatok helyes kimunkálására.* Az üzempolitikai bizottság tagjai *egyhangú helyesléssel fogadták ezt a tervet.*

Ötven finn, balti állambeli és svájci ujságiró Budapesten. A *Gyógyhelyi Bizottság* és a *Magyar Ujságirók Egyesülete* meghívására vasárnap ötven finnországi, balti állambeli és svájci ujságiró érkezett Budapestre. Az ujságirók között huszonegy főszerkesztő és öt országgyülési képviselő van. A finn, eszt, lett, litván és svájci delegációkat az illető ország ujságíróegyesületeinek elnökei vezetik. Az ujságirók a tanulmányúton résztvevő államok sajtóinak legelőkelőbb képviselői. A *Gyógyhelyi Bizottság* a külföldi vendégek tiszteletére nagyszabású programot dolgozott ki, amelyben Budapest látványosságainak és gyógyfürdőinek megtekintése szerepel. A külföldi sajtó képviselői azonkívül ellátogatnak *Kecskemétre* is és megtekintik az immár külföldön is nagy népszerűségnek örvendő Bugac pusztát. A vendégeket a *külügyminisztérium sajtóosztálya*, a *Magyar Ujságirók Egyesülete*, az *Országos Magyar Iparművészeti Társulat*, valamint *Gellér* Mihály, a Palatinus Park elnöke, a *Szent Lukács Gyógyfürdő* igazgatósága, a *Svábhegyi Szanatórium* és a *Nemzetközi Vásár* igazgatósága is vendégül látja. *Kánya* Kálmán m. kir. külügyminiszter a külföldi delegációk vezetőit külön kihallgatáson fogadja. Hétfőn a Palatinus R. T. adott tiszteletükre ebédet a Margitszigeten. *Szviezsényi* Zoltán dr., a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója üdvözölte a vendégeket. Hétfőn este a Gyógyhelyi Bizottság látta vendégül a Hungária-szállóban a külföldi ujságírókat, akiket *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester és *Boros* László, az Ujságírók Egyesülete alelnök-főtitkára üdvözölt. A külföldi sajtó képviselői, akiket a margitszigeti Palatinus-szállóban szállásoltak el, május 2-ig maradnak Budapesten.

Az eszményi városatya címmel tartott nagysikerű előadást a Nep fővárosi XI. kerületi szervezetének rendezésében *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tag 22-én este a *Szentimrevárosi Társaskör és Kultüregyesület* előadó termében. Az előadásra nagyszámú és előkelő közönség gyült össze, amely nagy érdeklődéssel kísérte az előadó fejtegetéseit. Az előadást *Becsey* Antal, a törvényhatóság örökös tagja vezette be és zárta le. Maga az előadás a mai fővárosi városatya rátermettségét és elvégzendő feladatait taglalta, megvilágitva azokat a törvény, a választó és a városatya lelkiismeretének szempontjából. Foglalkozott az előadó a városatya személyi és lelki feszültségének adottságaival és a munkanélküliség körüli szerepével. Az előadást társasvacsora követte, amelyen az előadásról való vitát *Szombaty* Kálmán igazgató nyitotta meg. Megjelentek a többek között *Dorner* Gyula törvényhatósági bizottsági tag, *Székely Vladimir* ny. főkapitányhelyettes és a NEP XI. kerületének összes körzetvezetői.

Az Elektromos Művek dalkörének sikerei Lengyelországban. Az Elektromos Művek király- és kományzódíjas dalköre, mint ismeretes, a varsói operaházban hangversenyezett az ottani rádió zenekarának közreműködésével. A hangverseny nagy hallgatóságának soraiban képviseltette magát a lengyel főváros vezetősége is. Ezután *Krakkóban*, majd *Lembergben* hangversenyeztek nagy sikerrel. Vitéz *Horváth* Béla dr. üdvözölte a lengyel előkelőségeket, akik örökké tartónak mondották a magyar-lengyel barátságot.

A kelenföldi gazdasági és közművelődési egyesület most tartotta tisztújító közgyülését, amelyen *Sziklay* János dr. elnöki megnyitója után *Bánhelyi* Ferenc terjesztette elő az évi jelentést. A közgyülés melegen ünnepelte *Király* Kálmán tanácsnokot, aki a Bibic-telepről elvezette a vizet és megépíti az Etele-uti gyüjtőcsatornát. Újból elnökké választották *Sziklay* János dr. kormányfőtanácsost, ügyvezető elnökké *Bánhelyi* Ferenc tanárt, társelnökké *Szántay* Istvánt, *Vályi* Lajos dr.-t és *Izsépy* Bélát, igazgatóvá *Kiss* Lajost.

Marenchich Ottó a szállodások nemzetközi egyesületének elnöke. A minap nyilt meg Bécsben a szállodások nemzetközi értekezlete, 600 kiküldött részvételével. A nagygyülés egyhangú lelkesedéssel *Marenchich* Ottót, a budapesti szállodások elnökét választotta meg két évre *a szállodások ötvenegy országra kiterjedő nemzetközi egyesületének elnökévé.* Ez azt jelenti, hogy e két év alatt *a nemzetközi egyesület titkársága Budapesten működik.* A felügyelő tanácsba beválasztották *Németh* Aladárt. A magyar idegenforgalmi szempontból nagyjelentőségű választás alkalmából *Gundel* Károly üdvözölte *Marenchich* Ottót. A bécsi nagygyülés kétszáznegyven tagja egyéként *Marenchich* Ottó meghívására és vezetésével ellátogatott Budapestre. A vendégek megtekintették Budapest fürdőit és szállodáit, operai díszelőadáson, dunai sétahajózáson vettek részt és *meglátogatták a budafoki állami borpincét is.*

A FANSZ ülése. A FANSZ tisztviselői osztálya igazgatótanácsi, majdpedig választmányi ülést tartott, amelyen első alkalommal elnökölt *Bódy* László dr. pénzügyi tanácsnok. Elhatározták, hogy a *Wurmb* Elemér ösztöndíj alapítvány kamataiból öt, egyenként 500 pengős ösztöndíjat osztanak ki, A vezetőségi tagok annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy *a fizetést csökkentő rendeleteket fokozatosan vissza kell vonni.* Végül az igazgató tanács tagjaivá választották többek közt *Felkay* Ferenc tanácsnokot, *Radványi* Károly pénztári aligazgatót, *Ivánfy* Andor közélelmezési főtanácsost, *Erdély* József gazdasági főfelügyelőt, *Balló* Alfrédet, a Köztisztasági Hivatal vezetőjét és másokat.

Százhúsz új szürketaxi. A szürketaxi vállalat elhatározta kocsiállományának felfrissítését. A napokban *százhúsz új autótaxi készítésére adott a vállalat megrendelést.* A Ford-típusú gépkocsialvázakat az *Állami Gépgyár* készíti, a teljesen modern karosszériákat pedig a taxivállalat maga, házi műhelyében állítja elő. Az új taxik a vállalat közismert nevéhez képest szintén szürkék lesznek, külsejükben azonban sokkal modernebbek, belső elrendezésükben pedig sokkal kényelmesebbek lesznek a mai kocsiknál. A százhúsz új autótaxi csoportosan kerül forgalomba, az első csoport még a nyár elején, az utolsó a jövő év februárjában. Amilyen arányban az új kocsik elkészülnek, ugyanolyan arányban vonja ki a forgalomból a vállalat a régi taxikat.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Április 29-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Üllak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Üllak „ „ „ 8,000.000 drb.

Gazdasági Értesítő

Kereskedők és iparosok életérdeke a pártmozgalomban

Egységes, céltudatos szervezőmunka a kisexisztenciák érdekében

A VII. kerületi pártszervezet kebelében nagy erővel folyik a szervezési munka, amelynek örvendetes előrehaladásáról tettek tanuságot a legutóbbi elnöki tanácsülésen előterjesztett elnöki bejelentések. Ezek során különösen kiemelte *De Sgardelli* Caesar pártelnök, hogy a szervezkedés, amely főképpen gazdasági kérdések körül mozog, a lakosság minden rétegére kiterjed.

Deményi Aladár dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

aki élénk részt vesz a VII. kerületi pátételben, erről a szervezkedési munkáról a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Örömmel hallottam az elnöki tanácsülésben is, hogy a VII. kerületben egységes és céltudatos szervező munka folyik, amelynek egyik látható jele a tagoknak nagyszámban való megjelenése és lelkes érdeklődése, valamint az a készség, amellyel maguk is tevékeny részt vesznek ebben a szervező munkában.

— Hogy ez a szervező munka milyen keretek között mozog, azt a kerület struktúrája diktálja. A domináló szerepet ebben a kerületben *a kereskedő- és iparos-társadalom* tölti be és így a legnagyobb figyelemnek

a kereskedői és iparos érdekek előbbrevitele

felé kell fordulnia. Hogy ez milyen mértékben történt meg a kerületi pártszervezet vezetősége részéről, annak bizonyságát szolgáltatják azok a különböző *gazdasági szakosztályok*, amelyeket a vezetőség egymásután felépített és amelyek fáradhatatlan munkával dolgoznak a kerület polgársága és munkássága érdekében. Ez az igazi, nemes értelemben vett szervező munka

legkevésbé sem merül ki a politizálásban, hanem tisztán a jogos gazdasági érdekeket tartja szem előtt.

— A napirenden levő szakmai kérdések mellett az általános érdekű problémák sorába tartozik itt a

a községállítások kérdése,

amelyet, mint ismeretes, a párt központi vezetősége is napirenden tart és amely kérdésben alkalmam volt a kispolgárság érdekében szót emelnem, éppen abból a szemszögből, amely a VII. kerületi pártszervezetnek is irányelve.

— Élénken foglalkoztatja a kerületi pártszervezetet

a kisipari hitel

kérdése is, amely ugyancsak egyik programpontja pártunknak, amint ez a költségvetés közgyűlési tárgyalásánál kifejezésre jutott és amely tárgyban *legközelebb nagyon figyelemreméltó akció indul meg a pártban egy javaslat kapcsán.*

— A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának kebelében most folyik az új pártalkotmány értelmében *az átszervezés*, amely a kerületekre is kihat. Ez mindenesetre alkalmas lesz arra, hogy a kerületi munkát még eredményesebbé tegye. Az alkotmányos alapelveken felépülő szabályzat természetesen elősegíti a VII. kerületi pártszervezet munkáját is, az ideális szervezkedés szelleme azonban itt már most is teljes mértékben kialakult, s az új szabályok csak megerősítik majd a közérdek jegyében példaadóan folyó tevékenységet.

Petrovácz Gyula erélyes polgármesteri intézkedést sürget az áruházak tűzbiztonságának megvizsgálására

A debreceni áruházégés intő és szomorú példája

A *Fővárosi Hirlapban* esztendők óta hívjuk fel az illetékes hatóságok figyelmét nem csupán az áruházak *kereskedelemellenes* működésére, hanem arra *a veszedelemre is, amely egyes áruházak terjeszkedése következtében tűzbiztonság szempontjából tapasztalható.* Az áruházak egészségtelen fejlődésének néhány legkirívóbb kinövését némileg megnyirbálta a tavaly novemberben kiadott *áruházi rendelet*, az idén viszont a polgármester adott ki rendeletet, amely utasította az elöljáróságokat, mint elsőfokú iparhatóságokat, hogy *a szokásos tavaszi tűzvizsgálatok során különös figyelmet szenteljenek az áruházaknak*, amelyek számos szempontból aggályosak ebben a tekintetben. Reméljük, hogy az elöljáróságok tűzvizsgálatának meglesz a kellő foganata, mert

a Debrecenben történt sajnálatos és intő példa egyszerre a magyar közvélemény emlékébe idézte a Párisi Áruház harminc esztendővel ezelőtt történt szörnyű katasztrófáját.

Akkor is *magánházban, bérházban, tehát nem áruház céljaira emelt épületben volt az a nagy áruház, amelynek tűzkatasztrófája örökké emlékezetes marad.* A mostani debreceni eset felkeltette Budapest törvényhatóságának figyelmét is erre az eléggé nem számontartott problémára, erre való tekintettel

Petrovácz Gyula

a közigazgatási bizottság ülésén a következő figyelemreméltó szempontokat ajánlotta *Szendy* Károly polgármester figyelmébe:

— Debrecenben a napokban

leégett egy áruház, amely úgy készült, ahogyan nálunk is készítik az áruházakat,

tudniillik, hogy *két és több házon keresztül a földszintet foglalja el az áruház és az emeleten lakások vannak. Kérem a polgármester urat*, hogy szabályrendeletileg úgy szabályozza az áruház-kérdést, hogy

áruház csak oly épületben engedélyeztessék, amely kimondottan áruház céljaira épült és amely az áruházakra előírt fokozott tűzbiztonsági követelményeknek megfelel.

— *Nem szabad megengedni, hogy áruházak legyenek olyan épületekben, ahol az áruház fölött lakások vannak* és nem szabad megengedni, hogy áruház épüljön úgy, hogy *két vagy több háznak a tűzfalát áttörik, amely tűzfal a tűz elszigetelését van hivatva elősegíteni.*

Nem szabad megengedni azt sem, hogy a földszinten vízszintes irányban terjedjenek az áruházak, mint ahogyan a Rákóczi-úton és a Baross-téren látjuk.

Ezek *olyan tűzveszélyt rejtenek magukban, hogy a hatóságok nem vállalhatják magukra nézve ezért a felelősséget.* Egy áruház csak akkor veszélytelen, ha egyenesen erre a célra épült és *abszolute tűzbiztos szerkezetű, benne polgári lakás egyáltalában nincs*, tehát kizárólag csak az áruház célját szolgálja. Nem lehet azonban megengedni olyan áruházak létesítését, ahol áttört tűzfalak, az áruház felett pedig lakások vannak.

•

Petrovácz Gyula felszólalásához valójában nincs semmi hozzáfűzni valónk. Ez a most idézett pár mondat *tömören összefoglalja mindazokat a súlyos és bármikor veszedelmessé válható tűzbiztonsági hiányokat, amelyekre a Fővárosi Hirlap évek óta állandóan rámutatott.* Ezek után azonban, azt hisszük, felesleges a további diskusszió: a debreceni sajnálatos eset mutatja, hogy elérkeztünk a tizenkettedik órához, nem megbeszélésekre, hanem *cselekedetekre van szükség.* Ez pedig *a hatóságok feladata.*

Ehrlich Miklós a Magyar Pamutipar igazgatója. *Ehrlich* Miklóst, aki eddig a *Linum-Taussig Rt.* igazgatója volt, értesülésünk szerint a *Magyar Pamutipar Rt.* szerződtette igazgatóként. *Ehrlich* Miklós, a textilipar kiváló szakembere új pozíciójában most szélesebb körben érvényesítheti képességeit.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság szombaton tartotta évi rendes közgyűlését, amely *az 1936. évi nyereséget 388.742.98 pengőben, az osztalékot pedig 15 pengőben állapította meg.*

A Községi Takarék közgyűlése. A *Budapest Székesfőváros Községi Takarékpénztár* április 30-án tartja évi rendes közgyűlését. Az intézet és az érdekköréhez tartozó vállalatok 1936. évi mérlegét és az igazgatóság jelentését a főváros április 21-iki közgyűlése elfogadta.

A Hungária Villamossági Rt. április 29-én tartja évi rendes közgyűlését. A vállalat, melynek 12 millió pengő az alaptőkéje, leírásokra 916.000 pengőt fordított, kamatok címén *400.000 pengőt* fizetett ki. Természetesen a vállalat még nem lukratív teljesen, mert a nagy beruházások még nem hozhatták meg a kellő üzleti eredményt.

— **A Magyar—Cseh Iparbank Rt.** igazgatósága folyó hó 24-én megtartott ülésén megállapította az 1936. üzletév mérlegét, mely megfelelő tartalékolások után 71.893 P tiszta nyereséggel zárul. Az igazgatóság folyó évi május hó 8-ra összehívott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy ezen összeg részben leírásokra fordíttassék, részben új számlára vitessék elő.

A Beck Miksa és József R. T. április 29-én tartja évi rendes közgyűlését. A vállalat 300 ezer pengő alaptőke mellett *47 ezer pengő tiszta nyereséget* mutat ki. A vállalat mobilitását bizonyítja, hogy az árukészletek igen alacsonyan vannak felvéve. Az adósok 673 ezer pengővel szerepelnek.

Sikeres idegenforgalmi propagandát indítottak a kereskedők. A Fővárosi Kereskedők Egyesülete *Dán* Leó elnökletével tartott ülésén elhatározta, hogy a külföldi összeköttetésekkel rendelkező kereskedők leveleikhez mellékelik azokat a nyomtatványokat, amelyek Budapestet, mint fürdővárost és mint a Duna királynőjét propagálják. Ennek az akciónak már szép eredménye mutatkozik, mert *számos külföldi vállalat közölte, hogy vezetősége a nyár folyamán ellátogat Budapestre.* Több felszólaló kívánságára elhatározta a FÖVKE, hogy sürgős lépéseket tesz a *kereskedői tulajdont megvédő törvénytervezetnek napirendre tűzése érdekében.*

A Mávag kereskedelmi képviseletének új telepe és címe. Ama korábbi híradással kapcsolatban, hogy a *Magyar Királyi Állami Vasgyárak Kereskedelmi Képviselete RT.*, most már a *MÁVAG* égisze alatt folytatja működését, arról értesülünk, hogy a *képviselet* — amely az autók és mezőgazdasági gépgyártmányok kivitelével belföldön a MÁVAG összes többi gyártmányait forgalmazza — *f. évi május hó 1-én a VIII., MUZEUM-KÖRUT 18. sz.* alatt bérelt új irodahelyiségekbe költözik. Május 1-től tehát *a képviselet új telefonszáma: 13-33-94, levélcíme pedig Budapest 4. Postafiók 263 lesz.*

Előadás a német részvénytörvényről. A *Magyar Hites Könyvvizsgálók Egyesülete* ankétja keretében *Kuncz* Ödön dr. egyetemi tanár az új német részvénytörvényről április 27-én, kedden előadást tartott a Pázmány Péter Tudományegyetem kupolatermében.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

HOFBAUER ÉS PIAZZA
ÉPÍTŐMESTEREK
TELEP VI., BÉKE-TÉR 5. IRODA VI., SZEGEDI-ÚT 50/B.
TELEFON: 29-00-34

HESZ LAJOS
építőmester
BUDAPEST, I., LÓGODI-U. 9.
Telefon: 1—603—21.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsír.

VÁLLALKOZÁS

Bonyodalmak az útolajozás körül. A főváros 540.000 négyzetméter területű makadám-útjának olajozására hirdetett versenytárgyalásra, mint ismeretes, kilenc vállalat adott be pályázatot. Nyolcan a tavalyi egységárnál magasabb árajánlatot tettek, csak a *Magyar Petróleumipar* pályázott a mult évi 22.75 filléres árral, de csupán 100.000 négyzetméterre. Az ajánlatok közül, mint az átvizsgálásnál kiderült, *hét szabálytalan* volt, csupán a *Magyar Petróleumipar* és a 25.20 filléres ajánlatot tevő *Schwartz Rudolf és Társa* cég adott be szabályszerű pályázatot. A közegészségügyi ügyosztály erre tárgyalásba bocsátkozott a *Schwartz Rudolf és Társa* céggel, hogy hajlandó-e 22.75 filléres egységáron vállalni az olajozást, a cég azonban a multévi egységár és a jelenlegi árajánlata közötti középárat ajánlotta fel, amelyet az ügyosztály *nem tart elfogadhatónak*. Szerdán foglalkozik a versenytárgyalás eredményével az ügyosztályközi bizottság, amely előreláthatólag azt a javaslatot terjeszti a polgármester elé, hogy *a Magyar Petróleumipar Rt.-nak adjon 100.000 négyzetméter olajozására megbízást*, a hátralévő 440.000 négyzetméter területre nézve *minősítse eredménytelennek a versenytárgyalást*. Ezekután alighanem *a vízzel való portalanításra* fog az idén áttérni a főváros.

Megkezdték az áruraktárak építését a Nagyvásártelepen. A főváros, mint ismeretes, négy nagyszabású áruraktárat építtet a Nagyvásártelepen, abból a célból, hogy a kereskedők ne legyenek kénytelenek árukészleteiket a Nagyvásárteleptől távol, a város belterületén elraktározni. 600.000 pengőbe kerül a négy raktárépület, amelynek építése most kezdődött meg, azzal, hogy *az építési munkákat augusztus végére befejezik* és ősszel, amikor a nagy áruszállítmányok érkeznek, a raktárak már átadhatók lesznek hivatásuknak. A raktárépületek egyenkint 65 méter hosszúak és 15 méter szélesek, az egész 3600 négyzetméternyi területből 80 százalék, azaz 2900 négyzetméter lesz a kihasználható rakterület. A modern raktárak tervét a magasépítési ügyosztály élelmiszerüzemi alosztályának mérnökei tervezték.

Eldöntötték az óbudai hídfő rendezésének tervpályázatát. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa annakidején tervpályázatot hirdetett az óbudai hídfeljáró és környékének rendezésére és szabályozására. Az *Algyay-Hubert* Pál dr. elnökletével működő bírálóbizottság a beérkezett *negyvenhárom terv* közül a kitűzött három, egyenkint *kétezerpengős* díjat a következőknek ítélte oda: 1. *Dobl—Halászy—Zimonyi*, 2. *Friedrich* Loránt, 3. *Olgyay*-testvérek tervei. A kitűzött hat darab, egyenkint *ezerpengős* díjat a következők kapták: 1. *Czakó* László, 2. *Dávidházy-Kikótzy*, 3. ifj. *Lechner* Jenő, 4. *Ördögh* Ödön, 5. *Warga* László, 6. *Weichinger* Károly. Dícséretben és *ötszázpengős* megvételben részesültek: 1. *Heim—Hönsch—Rihmer*, 2. *Tóth* Kálmán tervei.

Uj versenytárgyalási kiírások

Az Elektromos Művek számára szükséges kisfeszültségű **kábelek fektetési és ezzel kapcsolatos föld, illetve burkolathelyreállítási munkáira** pályázni lehet május 10-én (Elektromos Művek).

Az Uj Szent János-kórház részére szükséges **hűtőszekrény szállítására** pályázni lehet május 14-én d. e. 9—10 óra között (Központi Városháza, III. emelet, 350).

1000 q stuccaturgipsz szállítására pályázni lehet május 11-én 10 órakor az Anyagszertárban. (Közp. Városháza, III. udvar.)

A BSZKRT részére szükséges **696 darab tölgy-hídfa szállítására** pályázni lehet május 4-én 9 órakor (Akácfa-utca 15, IV. 423.)

Versenytárgyalási megbízások

Az élelmiszernagyvásártelepen épülő raktárházak **ácsmunkálatait** Goda László kapta 28.433 pengőért, a **vasgerenda** szállítást a Vasgerendákat Árusító rt. kapta 34.074 pengőért, a **tetőfedő és aszfaltmunkálatokat** az A. és C. épületen Helvey Tivadar 11.680, a B. és C. épületen Bitumenipar Károly Jenő kapta 11.858 pengőért, a **parafakőszigetelési** munkát a Parafakőgyár rt. kapta 53.000 pengőért, a **lakatos munkálatokat** Márkus Lajos 22.186 és a Stieber-féle építőipari rt. 22.185 pengőért kapták, végül a **mázoló munkát** Bálint Sándor kapta 3708 pengőért.

Az Uj Szt. János-kórház **víz-, gáz- és csatornaberendezési munkálatait** Mocár Gábor kapta 1713 pengőért.

Az Egressy-úti iskola **tetőfedő munkálatait** Szikszay György kapta 3643 pengőért.

A sertésvágóhídi nagyvágócsarnok **lakatos munkálatait** Kellner és Sándor cég kapta 5160 pengőért.

Kitüntetve 1906. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., G...ya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készít: Asztal- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és műszaki cikkeket

Schütz Ede
épület-, mű- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII., Thököly-út 23. Telefon: 1—330—45.

Beérkezett ajánlatok

A népligeti sporttelep **műlakatos munkálra** pályáztak: Polgár Ignác 5873, Nagy Gyula 6427, Beke Lajos 6592, Jungfer Gyula 6772, Skolkay Mátyás 6810, Kajtár Lajos 7555, Pap Dániel 9342 pengővel.

A Szent István-kórházban végzendő **bádogosmunkákra** pályáztak: Moharos János 6603, Klein Józsefné 6846, Gerő László 6993, Rolly Béla 7729, Laczkó István 7797, Fischl J. 8096, Ferenczy Pál 8225, Schreil János 8584, Vasas Lajos 8654 pengővel; ugyanitt **palafedőmunkára** pályáztak: Kuszenda János 4487, Bukovár Jenőné 4509, Peitler Károly 4532, Glasz Károlyné 4590, Szuri István 4645, Ösze Gyula 4690, Urbancsek Rezső 4782, Kéri István 4860, Strom István 5197, Dobay János 5677 pengővel.

Az Eszterházy-utcai kocsiút **aszfaltozási munkálra** pályáztak: Útépítő és Aszfalt Váll. 7242, Posnansky és Strelitz 8040, Építőipar Rt. 8400, Danubia műszaki váll. 8604, Aszfaltépítőipar Rt. 9180 pengővel.

A herminamezői templom **üveges munkálra** pályáztak: Majer Gáspár 1496, Bielek Károly 1516, Bitter István 1544, Novák Antal 1551, Simkó Aladár 1570, Klinszky Ferenc 2012, Szittner Ferenc 2080 pengővel.

A dandárutcai Népfürdő **melegvízkészítő berendezésére** pályáztak: Rietschel és Henneberg 5097, Rozs és Társa 5193, Jankovits és Társa 6395, Hrauda Károly 6694, Ilkovits Gyula és Lajos 6786, Fort Oszkár és Társa 7187, Kovács A. Ödön 7917, Kovács Oszkár 8884 pengővel.

A gubacsuti **szükséglakások tűzhelymunkálra** pályáztak: Babirák József 3950, IOKSz 24.960, Munkácsy Gyula 12.750, Harmati Emilné 9180, Gättler Lajos 9100, Zsédely Károly 14.117, Lőrincz Pál 14.170, Avar György 14.300, Tóth Antal 5590, Szabó Ferenc 28.600, Langermann Frigyes 14.000, Rajcsányi János 8400, Szabó József 11.700, Börcsök Mihály 6150, Molnár József 3100, Cserepes Károly 3660, Sperling Jenő 6550, Molnár Lajos 2880, Weiss Manfréd 41.600 pengővel.

A népligeti sporttelep **víznyomásfokozó berendezésének szerelésére** pályáztak: „Worthington" Zinner Ödön 5989, Predmerszky Géza 6189, Schulz Lajos 6525, Balázs Oszkár 7125, Ujváry Tibor 6786, Fort Oszkár és Társa 7125, Fridrich Boldizsár 7229, Lakos Jenő 7601 pengővel.

A bihariuti **szükséglakások víznyomásfokozó berendezésének szerelési munkáira** pályáztak: Márton Pál 5474, Csibák Károly 5635, Schober Ferenc 5649, Fodor Pál 5727, Weber Henrik 5806, Fürst Lajos 6323 pengővel.

A farkasréti temetőben végzendő **kőfaragómunkára** pályáztak: Seenger Béla 32.290, Blaschek Vilmos 88.388, Fabró Ferenc 109.827, Müller Ernő 130.474 pengővel.

A népligeti sporttelep **sodronykerítés munkáira** pályáztak: Stadler Mihály 5744, Kollerich Pál 7023, Hutter és Schrantz 7260, Jalcs Dezső 7435, Haidekker Sándor 7934 pengővel.

A Fővárosi Képtárban végzendő **díszlakatos munkákra** pályáztak: Forreider József 4720, Berkes Jenő 4796 pengővel.

760 drb. egyszerű **sínszék szállítására** pályáztak: Állami Gépgyár 2290, Magyar Wagon- és Gépgyár 23.100, Donáth József, Petz Testvérek, Ostl Antal 3040 pengővel.

44.300 drb. különféle felépítményi csavar 31.060 drb. sínszeg és 58.280 drb Tyrafond csavar szállítására pályáztak: Állami Gépgyár 38.400, Magyar Acélárugyár 6583, Fuchs és Schlichter 39.000, Horváth Lajos 4857, Brevillier és Tsa, Gleichmann Ignác, Weiss Manfréd, Magyar Waggon 35.000 pengővel.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet:

Budapest székesfőváros közigazgattási területén a rendelés kiadásának időpontjától számított egy naptári éven belül végzendő kisfeszültségű kábelek fektetési- és ezzel kapcsolatos föld-, illetve burkolat-helyreállítási munkálataira az aszfalt és kátrányos burkolatok helyreállítását kivéve.

Az alább megjelölt helyen átvehető feltételek értelmében szabályszerűen kiállított írásbeli ajánlatok magyarnyelven szerkesztve, az egységárak megjelölésével (egységáras versenytárgyalás) teendők.

Budapesti (Budapesten cégjegyzett) vállalkozók ajánlatait postán nem küldhetik be.

A szabályszerűen aláírt aranypengő-értékű, tanukkal láttamozott ajánlatok felirattal ellátott, lepecsételt borítékban nyujtandók be.

Az ajánlattevő tartozik ajánlatának benyujtásával egyidejűleg igazolni, hogy a versenytárgyalás időpontját megelőző hat hónapnál régebben esedékessé vált társadalombiztosítási (OTI, MABI) járulékokkal hátralékban nincsen. Amennyiben ezt az igazolást benyujtani nem tudja, úgy ajánlatához a M. Kir. Miniszterium 9090/1931. ME. számú rendeletének megfelelő olyértelmű joghatályos engedményező okiratot kell csatolni, melyben feliogosítja az Elektromos Műveket, hogy megrendelés esetén a fennálló tartozásának megfelelő összeget, legfeljebb azonban a vállalati összeg 15 százalékát az illetékes társadalombiztosító intézet javára visszatartsa. Amennyiben ezen kikötésnek nem felel meg, úgy ajánlata az odaítélésnél figyelembe nem vétetik.

Az engedmény-okirat az 1927. évi XXI. te. 204. szakasza alapján illetékmentes, tehát bélyegrelnél csatolható.

A bánatpénzre nézve az „Ajánlat"-nyomtatványban foglaltak mérvadók. A bánatpénz az Elektromos Művek főpénztáránál teendő le; az átvételt elismerő eredeti levél az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlatokat

1937. évi május hó 10-én d. e. 9 óráig

kell az Elektromos Művek igazgatósági épületében az Anyagbeszerzési osztályban (V., Váci-út 74. IV. em. 407. sz. alatt) benyujtani, vagy oly módon és időpontban postára adni, hogy az ajánlat a jelzett határidőig beérkezzék.

A fentnevezett határidőre **beérkezett ajánlatok a beadási határidő napján d. e. 10 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-u. 3. sz. alatt) nyilvánosan felbontatni**, mely eljáráson az ajánlattevők, vagy azok képviselői jelentkezhetnek.

Az ajánlattevők ajánlataikkal végleges döntésig, de legkésőbb 60 napig kötelezettségben maradnak.

Kizárólag oly ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek a kiírásban foglaltaknak szigorúan megfelelnek. A versenytárgyalási hirdetést, az ajánlati űrlapokat, az ajánlati feltételeket, árelemző űrlapokat a pályázó által már végzett hasonló munkák feltüntetésére szolgáló ívet, a megrendelési feltételeket, a munkás-órabérjegyzéket, az igazolóívet, a jelentkező ajánlkozni szándékozók az Elektromos Művek igazgatósági épületében (V., Váci-út 74. III. 328. sz.) hétköznapokon d. e. 9—12 óra között az előírt díj (árelemző, illetve ajánlati űrlapok első ívén felül megkezdett minden ív után 0.30 P) lefizetése ellenében megszerezhetik, ahol nevezetesen a szükséges műszaki felvilágosítások is megadatnak.

Ipartestület által igazolt kisiparosok cégszerűen aláírt elismervény ellenében a nyomtatványokat díjmentesen szerezhetik be.

Az Elektromos Művek igazgatósága kijelenti, hogy a munkák odaítélése iránt hozandó határozatai ellen jogorvoslat csak birtokon kivül vehető igénybe.

Budapest, 1937. április hó.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi Ütügyi Intézet munkáihoz az 1937. évben szükséges

400 q „A"—2. 38—44° C gyűrű-golyós lágyulási pontú **bitumen**

1200 q „A"—4. 51—54° C gyűrű-golyós lágyulási pontú **bitumen**

szállítására.

Az ajánlatokat

1937. évi április hó 30-án (péntek) délelőtt 10 óráig a IV. ker. Központi városházán a II. em. 284. ajtószám alatt kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi Ütügyi Intézet munkáihoz az 1937. évben szükséges alább felsorolt **zuzalék anyagok**

szállítására:

200 tonna 0—2 mm-es szemnagyságú zuzalék,
600 tonna 2—5 mm-es szemnagyságú portalanított zuzalék,
1500 tonna 5—10 mm-es szemnagyságú portalanított zuzalék,
600 tonna 10—15 mm-es szemnagyságú portalanított zuzalék,
100 tonna 20—30 mm-es szemnagyságú portalanított zuzalék,

Az ajánlatokat

1937. évi április hó 30-án (pénteki) délelőtt 10 óráig a IV. ker. Központi városházán a II. em. 284. ajtószám alatt kell benyujtani.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Schäffer Dezső
ácsmester
Tel:2-912-68. Bpest,V.Kárpát-u.5.

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07.
Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: **POSNANSKY és STRELITZ R. T.**
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: **Bpest, V., Sólyom-u. 13.**
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 május 5 — 18. szám.

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 – Postacsekk: 40.424

Államfői látogatás

Fejedelmi vendéget ünnepelt Budapest, magyaros vendéglátással köszöntötte és tette kellemessé látogatási napjait Miklas Vilmosnak, az osztrák szövetségi elnöknek, aki most adta vissza a mi nagy kormányzónknak, vitéz nagybányai Horthy Miklósnak őszi látogatását. Nem a mi hivatásunk fölmérni az osztrák szövetségi elnök budapesti napjainak jelentőségét, mert ezt el fogják végezni nemcsak a világsajtó, de maguk a világ legklasszikusabb, legnagyobb államférfiai is. Tény azonban az, hogy a magyar székesfőváros olyan államfői találkozónak volt tanuja, amely fölött hosszú ideig nem térhet napirendre a világpolitika és amelynek kétségkivül történelmi nyomai maradtak.

Budapest polgárságának nemzeti büszkeségén kívül azonban egy és más leszűrnivaló tanulsága is akad ebből a látogatásból. Legelsősorban az, hogy nem vagyunk többé izolált ország és a mi gyönyörű fővárosunk ma már nemcsak arra való, hogy gyönyörűséget, szórakozást, könnyű élvezeteket kereső gazdagok, vagy tarisznyás világjárók látogassák meg; de fölemelkedett arra a magaslatra is, hogy a mi nagy kormányzónk és nagy államférfiaink befolyásán át államfők vendéglátó helye lehessen. Nem akarunk a közeljövendő eseményeiről beszélni, mert maga, Miklas szövetségi elnök látogatása elegendő arra, hogy ezeket a tanulságokat levonjuk. Miklas Vilmos az első államfő, aki az összeomlás és a forradalmak után a magyar székesfővárost megtisztelte látogatásével és pedig olyan kitüntető módon, hogy az ő számára is Budapest volt az első főváros, amely őt vendégül látta. Hisszük, reméljük és valljuk, hogy ez az első államfői látogatás nemcsak önmagában nagyjelentőségű, de egyben megerősítése annak is, hogy Magyarország és székesfővárosa ma már messze-messze túl van azokon az időkön, amikor nemcsak az államfők, de még a jobbmódú polgárság is elkerülte határainkat és kapuinkat. Az a csodálatos konszolidációs munka, amelyet maga a kormányzó és vele együtt a kormány élére állított államférfiai, miniszterei, a székesfőváros bizalmát élvező főpolgármesterek és polgármesterek végeztek, a legteljesebb mértékben megtermette gyümölcsét.

És most két kérdés áll előttünk. Az egyik, hogy *mit látott Miklas elnök Budapesten?* A másik: *milyen tanulságokat vonhatunk le mi, budapestiek, Miklas elnök nálunk történt látogatásából?*

Az egyik kérdésre igen egyszerű a válasz. Miklas Vilmos, az osztrák szövetségi elnök Magyarországon a legtökéletesebb békét és nyugalmat találta, Budapest székesfővárost pedig, mint a polgári haladás, a nyugodt munka, a békés, de lüktető élet fővárosát ismerhette meg. Éreznie kellett, hogy *Magyarország székesfővárosa minden más ország fővárosát felülmúlva, tökéletes lelki egységgel szolgálja azt az ideális politikát, amelynek, hogy úgy mondjuk, „kegyura" Horthy Miklós kormányzó, inaugurálója pedig Darányi Kálmán miniszterelnök és amely politika az igazi, a tökéletes, a válogatás nélkül való, a minden magyart egymáshoz vonzó nemzeti egység politikája. Ennek a jegyében halad, emelkedik, szépül és tornyosodik minden más főváros fölé a mi drága Budapestünk.*

Mi pedig hálával vonjuk le Miklas Vilmos elnök látogatásából azt a tanulságot, hogy *a nagy európai sötétségben jól tapogatództunk.* Mert az osztrák szövetségi elnök *maga a megtestesült budapesti ideál: az erkölcsi nemességében magasztos polgár.* Ez a férfiú járt nálunk, akinek magánéletét, társadalmi és politikai gesztióit örömmel vállaljuk mindig a magunk államférfiúi számára és örömmel vállaljuk arra, hogy *Budapest minden polgára a maga készséges akarásával követi az erényeket, amelyek az ő egyszerű homlokáról itt, közöttünk is sugároztak.*

Szendy polgármester
nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak
Miklas szövetségi elnök látogatásáról és a B. N. V. nagy sikeréről

A Városliget hímes virágszőnyegei határolják az egyik oldalon, illatos virágokkal teli karcsú fák ölelik körül a másikon Budapest legújabb, legféltettebb látványosságát, a *Nemzetközi Vásárt.* Mérhetetlen embertömegek hullámzanak a magyar ipar, a magyar kereskedelem, a magyar munka gyönyörűségeit rejtő pavillonok előtt, sokhelyütt türelmesen sort áll a közönség, amíg megnyílik előtte a bejárat, hogy elámulhasson, meghatódhasson a felhalmozott kincsek látványa felett.

Még ezer és ezer kalapács csattogott, még teherautók öblös mélyéből szedték le a kiállításra kerülő tárgyak rengetegét, amikor már napról-napra ott adott egymásnak találkozót a Vásár vezérkara, *élén az elnökkel, Budapest első polgárával, hogy féltve őrködjék az előre megszabott tervek legminuciózusabb végrehajtásán.*

Nem sokkal később már a nagy fogadtatás előkészületi munkáját ellenőrizte a főváros gazdája,

SZENDY KÁROLY
polgármester,

aki Budapest 1937-es tavaszának két nagy eseményéről az alábbiakat volt szíves elmondani a *Fővárosi Hirlapon* keresztül a nyilvánosságnak.

— Boldog büszkeség tölt el, amikor látom azt a valóban világvárosi képet, amelyet ezek a napok varázsoltak a mi szülővárosunk utcáira. Alkalmunk nyílott most arra, hogy

igaz magyar vendégszeretettel köszöntsük falaink között Miklas Vilmos osztrák szövetségi elnök úr magas személyén keresztül azt az osztrák nemzetet, amellyel századokon keresztül a legszorosabb kapcsolatban éltünk.

s amelynek népe *ugyanúgy értékel bennünket, ahogy mi megtanultuk becsülni őt.* Hosszu idő óta először került sor arra, hogy egy külállam legfőbb embere tisztelje meg látogatásával Magyarország fővárosát. Ez a tény örvendetes tanubizonyságot szolgáltat arra, hogy *hazánknak a világ életében játszott szerepével külföldön is tisztában vannak, s a megbecsülésnek látható jelét is adják.* Aki a bevonulást látta, már pedig százezrek láttak, elfogulatlanul állapíthatta meg, hogy *az ujjongó lelkesedés szívből fakadó, spontán kirobbanása volt az általános magyar felfogásnak.* A szövetségi elnök úr megérkezése, itt tartózkodása a magyar önbizalmat fokozta, mert *nagy egyedülvalóságunkban mindig jól esik az, ha látjuk, hogy őszinte, megértő barátaink vannak.*

— Kétszeres az örömöm, amiért ez a látogatás arra az időpontra esik, amikor Magyarország másik nagy eseménye, a *Budapesti Nemzetközi Vásár* számol be gazdasági téren tett előhaladásunkról. Az idei vásár különösen jól sikerült és hogy mennyire népszerüsíti ez az ipari és kereskedelmi szemle országunkat, arra elég annyit felhoznom, hogy

az idegenforgalmi szervek jelentései szerint ugrásszerűen szökött fel külföldi látogatóink száma.

— A külföld részéről történő vásárlások *hatalmas méretű emelkedése, tehát a Vásár már eddig is tapasztalt kitünő üzleti eredménye igazolja, hogy*

a Budapesti Nemzetközi Vásár Európa közgazdasági életének jelentős tényezőjévé fejlődött.

— A trianoni Magyarország számára szinte felmérhetetlen jelentősége van ennek a ténynek, mert *újabb és újabb korlátok omlanak le a hosszas gazdasági rabságban sínylődött magyar ipar és kereskedelem elől.* A nagyarányú megrendelések *erőteljesen növelik a munkaalkalmak számát,* előmozdítják a válságos években szinte embertelen küzdelmet folytató ipar további fejlődését, visszaadják a csüggedőknek a jövőbe vetett hitet, egyszóval: *életelixirként* hatnak a gazdasági életre. Propagandisztikus jelentősége különösen nagy a *Vásárnak,* hiszen mennél több külállamban ismerik meg a magyar termékek kiválóságát, *annál több barátot szerzünk magunknak.* Nagyipari, kisipari, kézműipari cikkeink egyaránt kimagasló értékűek, de az nem elég, hogy ezt mi itthon tudjuk,

arra van szükségünk, hogy saját szemével győződjék meg róla a külföld.

— Így, ezen az úton haladva sokkal gyorsabban kerülünk a szemünk előtt lebegő nagy cél beteljesüléséhez, mint bármi más módon. Hogy milyen mozgalmas most az élet Budapesten, *azt valamennyien látjuk.* A városban rengeteg idegen gépkocsi fordul meg, *zsufolásig telve az összes szállodák és panziók,* naponról napra számos külföldi autóbusz fut be és *ontja a Vásárunk iránt érdeklődést tanusító más nemzetbeli iparosokat és kereskedőket.* Nagy közönségsikere is van a *Vásárnak.* Budapestnek úgyszólván minden társadalmi rétege kötelességének tartja annak megtekintését, s *ez nagyon jól van így.* Fontos, hogy

önmagunk is teljesen tisztában legyünk azzal, hogy milyen értékeink vannak és kívánatos az is, hogy a Vásárra felvonult külföldi csoportkiállításokon keresztül összehasonlításokat tehessünk,

mert valójában *csak ezen a módon lehet felmérni, hogy világviszonylatban mit jelent a magyar gazdaság száz és százféle produktuma.*

— A Vásár vezetősége nagy megnyugvással tekint a jövőbe és már most elhatározta, hogy *az ipari termelési ágazatok érdekében döntő jelentőségű seregszemle tovább fejlesztésére a jövőben az eddiginél szélesebb keretek közötti minden lehetőt elkövet.*

Tervszerű program szerint állítja fel a főváros az ifjúsági sporttelepeket

Az V. és VI. kerületi új sporttelep a Ferdinánd-téren — Lőteret állítanak föl az összes kerületekben

A *Fővárosi Hirlap* egyik legutóbbi számában beszámoltunk arról, hogy teljesen elkészült a népligeti ifjúsági stadion, amely az iskolai sportoktatást a legnagyobb mértékben tudja szolgálni.

Ezzel a létesítménnyel korántsem tekinti azonban elintézettnek a székesfőváros az iskolai sportoktatás ügyét, hanem figyelemmel arra, hogy mintegy 20.000 középiskolás diák sportoktatásáról van szó, az új stadion felavatása után nyomban intézkedéseket tesz a különböző kerületi iskolai sporttelepek megteremtésére vagy fejlesztésére.

Arról a rendszerről, amelynek alapján az ifjúsági sporttelepek kérdését eddig megoldották és a legközelebbbi tervekről

illetékes helyen

a következőkben tájékoztatták a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

A háborúelőtti időkben a *Millenáris sporttelep* állott az ifjúság rendelkezésére, melyet később a BSE-nek adtak át, továbbá a *Marczibányi-tér* nem éppen korszerűen berendezett játszótér, valamint a *Simor-utcában*, üres telkeken felállított futballkapuk között fekvő pálya, melyet a mult évben beszüntettek arra való tekintettel, hogy a közvetlen közelben *a népligeti ifjúsági stadion épül.*

Az ifjúsági sporttelepek létesítése körül most *rendszeres munka* folyik a közoktatásügyi ügyosztályban. Az a cél, hogy

úgy a budai, mint a pesti részen olyan helyeken állítsák fel a sporttelepeket, hogy azok a főváros egyes részeiből könnyen elérhetők legyenek.

Főképpen a belső városrészekre hárul a figyelem, mert a perifériák ifjúsága könnyen talál módot a szabadban való tartózkodásra.

A IX. kerületben a Haller-téren, a XI. kerületben a Mogyoró-úton

van régebben kijelölt sporttelep, amelynek a felszerelése még hiányzik. *A felszerelésre a népligeti sporttelep befejezése után kerül sor.*

A XIV. kerületben lévő

Millenáris sporttelepet

a mult évben visszavette a főváros a BSE-től. Egyelőre hibája a sporttelepnek, hogy *verseny, játék, tréning ugyanazon a területen folyik le.* Igy mindig igénybe van véve és emiatt nem tartható kellőleg rendben. Hatalmas területek vannak a környékén, amelyek igénybevételével egy-két tréningpálya könnyen felállítható. *Az erre vonatkozó akció most van folyamatban.* Egyelőre a város tulajdonában lévő területeket biztosítják, azután, a népligeti sporttelep befejeztével, a berendezés következik.

A II. kerületi, régi *Marczibányi-téri* sporttelep mellett, az említett XI. kerületi pályán kívül a III. kerületben

a Hunor-utcában

áll még a budai ifjúság rendelkezésére sporttelep. Ezekkel a telepekkel a főváros minden tájékáról gondoskodás történt, *csupán az V. és VI. kerületnek nincs közelebbről elérhető ifjúsági sporttelepe.* A közoktatásügyi ügyosztály most ennek a hiánynak pótlásáról kíván gondoskodni és

vagy az V., vagy a VI. kerületnek a központhoz lehetőleg közelebb eső részén akar sporttelepet felállítani.

A kiszemelt területek között szerepel

a Ferdinánd-tér

is, amelyen az új római katolikus templom mögött a nem éppen odailleszkedő piac van.

Ha az V—VI. kerületi kérdés is megoldásra kerül, akkor egyelőre befejezést nyer az ifjúsági sporttelepek arányos elosztásának programja.

Szervesen kapcsolódik az iskolai sportoktatáshoz a *szállövészeti kiképzés. Szendy* Károly polgármester elképzelése szerint feltétlenül szükség van arra, hogy

minden közigazgatási kerületben létesüljön alkalmas lőtér.

Ehez készséggel bocsát megfelelő fővárosi tulajdonú telket ingyenbérlet formájában rendelkezésére és erősen bízik abban, hogy különböző sportegyesületek, elsősorban pedig a nagymultú Polgári Lövészegylet értékes támogatással siet az ügy megvalósítására. Ezek a kerületi lőterek nemcsak a leventekötelés korban lévő ifjaknak állanak rendelkezésére, hanem meghatározott időpontokban a különböző sportegyesületek aktív tagjai is használhatnák.

Eltörlik a vízumkényszert az európai országokból hozzánk jövő utazóknál

Vendégül látjuk a világ valamennyi nagylapjának szerkesztőjét — Páratlanul nagyarányú propaganda készíti elő az eucharisztikus világkongresszust

Figyelemmel azokra a nagy idegenforgalmi eseményekre, amelyek a legközelebbi esztendő során következnek be Magyarországon, az országban működő hivatalos idegenforgalmi szervezetek egy, a kereskedelemügyi minisztériumban *Tormay* Géza államtitkár elnöklésével tartott értekezleten elhatározták, hogy az eddiginél fokozottabb mértékben folytatják a propagandamunkát. Az *Országos Idegenforgalmi Tanács* javaslatára egyhangúan elhatározták, hogy

már a legközelebbi hetektől kezdve egy-egy héten keresztül vendégül látják Magyarországon a legprominensebb világlapok szerkesztőit.

Egyelőre *kétszáz meghívót küldtek ki Európa minden kultúrállamába és körülbelül ötvenet más világrészekbe.* A beérkező válaszok arról tesznek tanubizonyságot, hogy

a külföldi sajtó nagy megértéssel viseltetik Magyarország iránt,

mert egymásután érkeznek az elragadtatott köszönőlevelek, arra viszont *nem volt eset, hogy valaki lemondott volna.*

Az *Országos Idegenforgalmi Tanács* meghívására kisebb csoportokban érkező külföldi szerkesztőket a legnagyobb előzékenységgel fogadják és nemcsak arról gondoskodnak, hogy ellátásuk a legkifogástalanabb legyen, hanem

biztosítják számukra a díjmentes vasúti, villamos-, autóbusz-utazást, a főváros és a vidéki közismert gyógyforrásainak ingyenes látogatását és mindenekfölött természetesen a legszakszerűbb kalauzolást.

Abból a célból, hogy a külföldi ujságírók jól érezzék magukat Budapesten és az ország több idegenforgalmi gócpontján, ideutazásukat úgy szervezik meg, hogy *az egy-egy nemzethez tartozók külön nyolc-tiztagú csoportokban érkezzenek hozzánk.*

Az idegenforgalom szempontjából számbajövő magyar szállodások, mint azt a kereskedelemügyi minisztériumban megtartott értekezleten képviselőik útján bejelentették, szinén *a legteljesebb támogatásukról biztosították Tormay Gézát* és készséggel voltak hajlandók arra, hogy *rendkívül mérsékelt árakon biztosítsák a külföldi ujságírók budapesti tartózkodását.*

Értesülésünk szerint május folyamán Németországból, Franciaországból, Hollandiából, Angliából és Svájcból érkezik egy-egy ujságírócsoport, júniusban és a következő hónapokban pedig a többi államokban dolgozó nagylapok szerkesztői lesznek Budapest vendégei.

A propagandának ezen a módján kívül fokozottabb gondot kíván fordítani az *Országos Idegenforgalmi Tanács a nyomtatványok útján való vendégtoborzásra is.* Jóllehet az idegenforgalmi szervek hitelkeretei meglehetősen szűkek,

máris sikerült több olyan talpraesett javaslatot életrehívni,

amelyek révén *az eddigi lehetőségek megtöbbszörözödnek.* Különösen a külfölddel állandó érintkezésben lévő magyar kereskedelem és ipar végez ezen a téren elismerésreméltó munkát, mert egyre inkább szaporodnak azok a cégek, amelyek *üzleti levélpapirosaikon és a rendes kereskedelmi levelezés keretein belül ragadják meg az alkalmat hazájuk érdekességeinek és szépségeinek díjmentes propagálására.*

A *Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal* a tőle megszokott lendülettel vesz részt a most közeledő idegenforgalmi főszezon és ezen túl az *Eucharisztikus Világkongresszussal* összefüggő propaganda kifejlesztésén. A bécsi irodában szolgálatot teljesítő tisztviselők Ausztria különböző nagyvárosaiban egymás után tartják Budapestről és Magyarországról szóló vetítettképes előadásaikat, s máris olyan jelentéseket tehettek a polgármesterhez, amelyek szerint *az elkövetkező szezonban tekintélyes mértékben gyarapszik az Ausztriából Magyarországra utazó külföldiek száma.*

A fővároshoz érkezett értesülések szerint minden remény megvan arra is, hogy a kormány már a legközelebbi jövőben egészen új rendszert vezet be az idegenforgalmat nagymértékben hátráltató vizumkérdés tekintetében. A szakminisztériumok több alkalommal tanácskozást folytattak már erről az ügyről és e pillanatban az a helyzet, hogy

az európai országokból Magyarország felé irányuló utasforgalomnál valószínüleg mindenütt eltörlik a vízumkényszert.

Kisebb akadályok mutatkoznak ugyan még, ezek főként *a viszonosság* szempontjai miatt állanak fenn, a kormány bízik azonban abban, hogy felhozott indokainak és érveinek meggyőző súlya lesz.

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egészségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-74

Frank Ignác
GÉPSZÍJ UZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ „Optalit“ P.-bronz
könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

LEDNICZKY VEJE
HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-38
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

Zászlóerdők és virágfüzérek stratégiája

A Budapesten tartózkodó osztrák államfő tiszteletére valóságos zászlóerdő borítja a székesfőváros főbb útvonalait. A Nemzetközi Vásárok idején megszokott az, hogy ünnepi trikolórokat lenget a szél, ilyen nagyarányú feldíszítésre azonban Budapesten talán a millenium esztendejét leszámítva, még egyetlen egyszer sem került sor.

A magas külföldi vendég elragadtatása bizonyítja, hogy a székesfőváros jó munkát végzett akkor, amikor a tavaszi köntösbe öltözött Budapest útvonalainak is üde, friss színeket kölcsönzött. Megelégedéssel fogadta a budapesti polgárság is a hatóság bőkezűségét, nagyon kevesen vannak azonban olyanok, akik tudják, hogy ennek a lenge díszneknek felszerelése milyen hatalmas összegeket és milyen emberfeletti munkát kíván. Azt hisszük, nem felesleges elmondani azt, hogyan is történik úgyszólván egyik napról a másikra a hétköznapi Budapestnek ünnepi Budapestté való varázsolása.

Kovácsházy Vilmos, a városgazdasági ügyosztály népszerű tanácsnoka a vezérkari főnöke Budapest fellobogózásának, a munkáshadsereg felett pedig Veronács Gyula, a városháza gondnoka parancsnokol. Amint megkapják az utasítást a különböző útvonalak felékesítésére, nyomban szorgos munka kezdődik a központi városháza földszinti helyiségeiben lévő óriási méretű kellékraktárban. Mintegy félmillió pengő értékben, ezerszámra vannak itt felhalmozva a különböző kisebb-nagyobb zászlók, elkülönítve egymástól a különböző nemzetek lobogói. Ugyanitt találnak helyet azok a feszítő drótkötelek és huzalok is, amelyekkel a zászlókat és drapériákat rögzítik és a zászlóraktár a tárolóhelye annak a rengeteg címerpajzsnak, zászlórúdnak és sokszáz méter hosszú szőnyegnek is, amelyek mind-mind alkotó részei annak a képnek, amely az ünnepi események alkalmával megkapóvá varázsolja a budapesti utcákat.

Az útvonalak feldíszítését leggyakrabban az éjszakai órákban szokták elvégezni, amiben az a megfontolás vezeti a városgazdasági ügyosztályt, hogy az éjszakai kis forgalom idején zavartalanul dolgozhatnak a munkások. A 10—12 m hosszú, 3—4 m széles, gyapjúszövetből készült és darabonként 400 pengő értékű óriási lobogókat a főútvonalak négyemeletes házai között feszítik ki és a zászló alsó szegélyére a felhajtott részben homoknehezeket varrnak, hogy a szél ne tudja eredeti helyzetéből kiforgatni a lobogót. A Rákóczi-út, Nagykörút, Andrássy-út, Tisza István-utca, tehát a budapesti legfőbb útvonalak különböző pontjain már évekkel ezelőtt felszerelték az egymással átellenes házak legmagasabb emeleténél a zászlótartó vaskapcsokat és ezeknek helyét külön készített térképek tüntetik fel, hogy fennakadás soha elő ne fordulhasson. A virágdíszt, amelyet ünnepélyesebb alkalmakkor szintén felhasználnak, a gondnoki hivatal a fővárosi kertészet embereivel együtt helyezi el. Az utcák díszkivilágítása és most újabban a Lánchíd füzérvilágításának rendbentartása szükségszerűen az Elektromos Művek hatáskörébe tartozik, amely ilyen alkalmakkor, mint amilyn a mostani, külön ellenőrök kiküldésével győződik meg arról, hogy minden a legteljesebb rendben van-e. Jellemző a székesfőváros hatalmas arányú felkészültségére, hogy a több kilométer hosszúságú útvonalakat úgyszólván pár óra leforgása alatt teljesen fel tudják díszíteni, legfeljebb az okoz némi nehézséget, ha, mint az most, Miklas elnök budapesti bevonulásánál is történt, rendkívüli kívánságok merülnek fel. A Baross-tér és a Keleti-pályaudvar közvetlen környékének feldíszítésénél például olyan munkák elvégzésére is sor került, amelyeket csak a legritkább alkalmakkor szoktak teljesíteni. A száz és száz méter hosszúságú virágfüzérek elkészítése, az óriási méretű zászlótartó oszlopok szilárd elhelyezése és az emelvényeken elhelyezett nemzeti emblémák villamos kivilágítása részben a kertészetnek, részben az Elektromos Műveknek jelent tekintélyes különmunkát. Sok gondot kell fordítani a díszemelvények drapériával való befedésére is, de ugyanilyen fontos az, hogy akkor, amikor az előkelőségek tényleges bevonulására kerül a sor, az útvonalak kövezetének se legyen semmi hibája. Ezen a téren már Miklas elnök érkezése előtt nem volt semmi baj, az út- és csatornaépítési ügyosztály heteken át tartó munkával mindenütt befejezte az útvonalak kitatarozását.

Budapest feldíszítői nagy gonddal, fáradhatatlan munkával és jogos büszkeséggel végzik teendőiket, akkor azonban, ha sötét fellegek kergetőznek az égen, ideges hangulat lesz úrrá a rendezőkön. Féltik az esőtől a tekintélyes értéket képviselő felszereléseket, mindenekfölött féltik pedig az eredményt. A zászlók és drapériák színtartó anyagból készülnek, sem a nap, sem az eső nem árt meg nekik különösebben, abban azonban igazuk van a rendezőknek, hogy az ünnep csak akkor bontakozhatik ki teljes szépségében, ha a zászlók, drapériák, virágok, címerek üde színét a napsugár aranyozza be.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

Korszakos jelentőségű események a városrendezés terén

Elkészült az Őrmező szabályozási terve — Döntésre kerül a Lenke-téri pályaudvar ügye — Óbuda rendezési tervének megállapítása

Befejezték a városfelmérés alapvető részét

A városrendezés és városfejlesztés meggyorsult tempójának idejét éljük. A főváros és a Közmunkatanács igazán teljes összhangban és vállvetve oldja meg a problémákat és a városnak egyre több részére készül el a szabályozási terv, amely lehetővé teszi az amúgy is lendületre kapott építkezési tevékenység fokozottabb megindulását. A közérdeklődés központjában álló, reprezentatív tervek mellett, amelyek egész sorát érlelte meg az idei esztendő, kiterjed a figyelem az elhanyagolt, elavult városrészekre is, amelyeket ujjá kell élesztení és a külső területekre, amelyeken meg kell indítani a még csak tétován jelentkező életet. Ezeknek a szabályozási terveknek jelenlegi állását foglalta össze

Kempelen Ágoston
tanácsnok,

a városrendezési és magánépítési ügyosztály vezetője, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Annak a lépésről-lépésre haladó tervszerű munkának során, amely Budapest új városképét alakítja ki, a belső részek városrendezési terve és a belső tömbök új beépítési módjának meghatározása mellett, azoknak a külső területeknek szabályozása is sorra kerül, amelyek beépítése indokolt és kívánatos. Így legközelebb megoldásra jut a XI. kerületbeli

Őrmező szabályozása.

Ennek a szép fekvésű területnek szabályozása lehetővé teszi majd, hogy ott családi házak épülhessenek.

— Az esedékes kérdések között szerepel

a Kelenföld teljes szabályozási tervének megállapítása.

Kelenföld szabályozási terve már elkészült, de a Lenke-térre tervezett átmenő pályaudvar miatt a szabályozási tervet módosítani kell. *A pályaudvar Lenke-térre való helyezésének kérdése előreláthatólag még ebben az évben eldöntésre kerül* és akkor elkészülhet Kelenföld teljes szabályozási terve.

A közel jövőben sorra kerül Óbuda szabályozási tervének megállapítása is.

Ennek előfeltétele volt az óbudai híd budai hídfője környékének rendezése, amelynek a Közmunkatanács által hirdetett tervpályázata már eldőlt. A hídfő környékének rendezésére szolgáló tervek felhasználásával kerül majd megállapításra Óbuda szabályozási terve.

A Vízivárosban,

amelynek rendezési kérdését a főváros még a mult évben letárgyalta és amelynek szabályozási tervét a Közmunkatanács már megállapította, ennek a hatása most már érezhető lesz, amennyiben *erős tempóban megindul az építkezés.*

A városrendezés szempontjából nagyfontosságú *városfelmérés* első részlete befejeződött.

A felmérés előmunkálatai elkészültek

és jelenleg a részletfelmérés van munkában. Ez hosszú időt igénylő művelet, úgy, hogy évek hosszú sorára, *esetleg nyolc-tíz évre van szükség, amíg Budapest felmérése teljesen elkészül.*

A városrendezés előrehaladásáról szóló ismertetésnek az *Őrmező* szabályozásáról szóló részét bizonyára örömmel veszik tudomásul azok, akik ennek a területnek rendezését sürgetik. Ezek sorában figyelemreméltó tevékenységet fejtett ki

Vályi Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

aki a XI. kerületet képviseli. A szabályozási tervről a következő kijelentést tette:

— A Szent Imre-város déli részén elterülő *Őrmező* nagyon szép fekvésű, jó levegőjű terület, amely egyenesen arra való, hogy barátságos, kertes családi otthonok népesítsék be. A település ezen a területen meg is indult, az itteni állapotok azonban annyira *nélkülözik a városias kultúrát,* hogy a XI. kerület törvényhatósági bizottsági tagjai minden lehető alkalommal, így főképpen a költségvetés közgyűlési tárgyalása alkalmával, vállvetve igyekeztek fehívni a figyelmet ennek a területnek halaszthatatlan rendezésére. Az utak és a csatornázás kérdése nincs megoldva és *a környék kulturátlansága a legminimálisabb igényeknek sem felel meg.*

— *Örömmel üdvözlöm most a város vezetőségének figyelmét,* amely ráirányult a mostohán kezelt *Őrmezőre.* A szabályozás terve összhangban látszik lenni Lágymányos hatalmas méretű és gyors iramú fejlődésével. Az üdvös intézkedés régi kívánság beteljesülését jelenti.

Uj állások százait és az előléptetések ezreit készítik elő a fővárosnál

A státusrendezés üdvös hatásai egyre jobban kibontakoznak

Az elnöki ügyosztályban *dorogai Farkas Ákos dr.* tanácsnok irányítása melett ismét lázas tevékenység folyik. A polgármester elhatározása folytán a legközelebbi jövőben ugyanis újból

egész sereg különböző közigazgatási állás pályázati kiírására kerül sor.

A kinevezések szoros összefüggésben vannak a *státusrendezéssel* és azért váltak sürgőssé, mert a legutóbbi kinevezések óta úgyszólván minden szakon *számos nyugdíjazás történt.* Az adminisztráció egyre növekvő teendőit csak teljes tisztviselői létszámmal lehet lebonyolítani, éppen ezért *feltétlenül szükség van arra, hogy az üresedésben lévő állások betöltése minél előbb megtörténjék.* Egyrészt a nyugdíjazások és elhalálozások folytán megüresedett állásokra, másrészt

a státusrendezés második részleteként 131 új végleges állás betöltésére kerül sor.

Végeredményben mintegy *háromszáz állásra fognak pályázatot hirdetni és az állásokat július elsejével már be is töltik.* A státusrendezés során betöltésre kerülő állások új munkaalkalmat nem jelentenek, minthogy azonban általuk számos tisztviselői exisztencia kerül jelenlegi ideiglenes helyzetéből végleges helyzetbe, *jelentősége igen nagy.*

A közoktatásügynél megüresedett állásokra kiírt pályázat határideje már lejárt, itt *most folyik az ezerszámra beérkezett pályázati kérvények feldolgozása, aminek elvégzésére valószínűleg még május folyamán sor kerül.*

Ugyancsak a közeljövőben hajtják végre a székesfőváros *nagyüzemei* is a szokásos előléptetéseket. Különösen az *Elektromos műveknél* és a *Gázműveknél* nagy ennek a jelentősége, mert

az előléptetések a tisztviselők százait érdeklik.

Az előléptetésekkel és véglegesítésekkel sem fejeződik be a munka, mert hamarosan sor kerül a székesfőváros *műszaki adminisztrációjának jelentősebb bővítésére is.* A polgármesteri I. ügyosztály már teljesen elkészítette az új építészmérnöki állások szervezésére vonatkozó javaslatát, amelynek alkalmazásával *harmincöt új mérnök kenyérhez juttatására kerül a sor.* A főváros komoly biztatást kapott a belügyminisztériumban arra nézve, hogy

a műszaki tisztviselők létszámának felemelésére vonatkozó javaslatát nemcsak kedvezően fogadják, hanem soronkívül el is intézik,

mert a minisztérium teljes mértékben tisztában van azzal, hogy a technikai problémák és teendők enormis megszaporodása *feltétlenül megkívánja azt, hogy a megnyugtató munkateljesítmény érdekében ne legyenek agyonhajszolt, kifáradt tisztviselők, hanem kellőképpen kibővüljön a mérnöki létszám.*

Fokozatos lépések fogják ezt a szervezést követni, mert azzal, hogy a magánépítési és városrendezési ügykörben foglalkoztatott munkaerők létszámát növelik, még nem fejezték be a munkát, hanem szükség van arra is, hogy a *magasépítés,* továbbá az *út- és csatornaépítés* feladatköreinek megoldására az eddiginél nagyobb számú műszaki ember álljon rendelkezésre.

Valamennyi új alkalmazás *már a státusrendezés alapelveinek megfelelően fog történni,* a státusrendezési javaslatban előírt feltételek szigorú betartásával.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

Bérbeadják a tétényi sertéshizlalót és a helyi kikötőt

Hangulatkeltő híradások a közérdekű és szociális feladatokat teljesítő nagyüzemek bérbeadásáról

A polgármesternél a mult hét végén előbb a székesfővárosi nagyüzemek vezetői jelentek meg hosszabb megbeszélésre, majd azok a tanácsnokok, akiknek *hatáskörébe a főváros különböző kereskedelmi tevékenységű vállalatai tartoznak.*

Ezeken a megbeszéléseken, mint

jól informált helyről

értesülünk, rendkívül fontos anyag került megvitatásra. A polgármester kifejezést adott annak a meggyőződésének, hogy a közületi háztartás egyensúlyának mindenekfelett való megóvása érdekében

a legszigorúbb revízió alá kell venni a székesfőváros összes vállalatainak működését

és nemcsak azt kell megállapítani, hogy *jövedelmezőségük megfelel-e a bennünk rejlő hatalmas tőkének,* hanem minden eszközzel *arra kell törekedni,* hogy

a ráfizetéses gazdálkodásnak még a lehetőségét is egyszersmindenkorra kizárják.

A polgármester kifejtette a két értekezleten résztvevő főtisztviselők előtt, hogy a szóbanforgó intézmények semmi körülmények között sem lehetnek tehertételek, hanem valamennyinek olyan mértékig kell fejleszteni teljesítőképességét, hogy egyrészt önmagát eltartsa, másrészt pedig rentabilitás feltételeit kielégítse.

E cél elérése érdekében a polgármester hajlandónak mutatkozott arra is, hogy

amikor a jövedelmezőség külső körülmények következtében vagy egyáltalában nem, vagy csekély mértékben biztosítható, akkor a vállalatok bérbeadására, vagyis magánkezelésbe való utalására történjenek kezdeményező lépések.

Ezt a célt annál könnyebben keresztül lehet vinni, mert köztudomású, hogy a magántőke különböző csoportjai szinte *állandóan ostromolják ajánlatokkal a székesfőváros vezetőségét,* amelyben egyik vagy másik intézmény bevételére tesznek javaslatokat.

Arról természetesen egyáltalán

nem volt szó, hogy a monopolisztikus helyzetben lévő és elsőrendű közszükségleti szolgáltatásokat nyujtó, tehát szociális szempontból is óriási jelentőségű fővárosi üzemek, vagy vállalkozások vétessenek ki a házikezelésből,

ennélfogva nem egyéb hangulatkeltésnél az, ha arról beszélnek, hogy a Beszkárt, az Elektromos Művek, Gázművek, Vízművek, a fővárosi pénzintézetek, vagy a Községi Élelmiszerüzem magánúton való hasznosítására gondolnának.

Ezidőszerint csupán arról van szó, hogy a nagytétényi óriási méretű sertéshizlalót adják bérbe, egyben pedig igyekezzenek gondoskodni arról, hogy a ferencvárosi helyi kikötő hasznosítását megkíséreljék.

A nagytétényi sertéshízlaló részvénytöbbsége a székesfőváros közönségének tulajdonában van, bebizonyosodott azonban az, hogy *a telep a mai időkben túlméretezettnek tekinthető.* A húsfogyasztás a növekvő árak következtében jelentékenyen visszaesett, emellett azonban *a külföld különböző országaiba irányuló kivitel sem szökik olyan magaslatokra, amelyek indokolttá tennék az ötvenezer darab sertés hízlalására alkalmas telepnek községi kezelésben való tartását.* A katonás rendben egymás mellé sorakozó ólak már hosszú esztendők óta csak kis részükben elfoglaltak és ez a magyarázata annak, hogy bár a főváros mindent megtett a nagyobb haszon elérése érdekében, eddig legfeljebb annyira jutott, hogy az önköltségi árakat sikerült biztosítnai. Az a körülmény, hogy a *Mezőgazdák Szövekezete* nemrégiben bérleti ajánlatot tett a közélelmezési ügyosztálynak, bizonyíték arra, hogy megfelelő módon jobban is lehetne hasznosítani a sertéshízlaldát, különösen *abban az esetben, ha a bérleti tartam hosszú,* a bérletet megkötő magánvállalkozás pedig *tőkereje* folytán elegendő garanciát képes nyujtani.

A ferencvárosi helyi kikötőnél már sokkal nehezebb a helyzet, itt ugyanis *országos szempontok is előtérbe tolulnak* és ezek amellett szólnak, hogy a ma még kellőképpen ki nem használt óriási értéket reprezentáló létesítményt *éppen az exportra való tekintettel kívánatos lenne házi kezelésben megtartani.* Ennek viszont ellentmond az a tapasztalat, hogy bár a főváros vezetősége az elmult évek során ismételten tett különböző erőfeszítéseket, ezek valamennyije hajótörést szenvedett és

a helyi kikötő óriási területe jelenleg is a legsivárabb képet mutatja.

A közelmultban az egyik nagybank tapogatózott abban az irányban a városházán, megvan-e a hajlandóság a főváros vezetőségében a helyikikötő magánúton való hasznosítására. Jóllehet a puhatolózást szimpátiával fogadta a főváros, a dologból mégsem lett semmi, mert a bank időközben visszavonta ajánlatát. Értesülésünk szerint a legutóbbi napok egyikén azonban *egy másik nagy kereskedelmi érdekcsoport, amelynek a külföldi exportban jelentékeny rész jut,* fordult a polgármesterhez, arra kérve,

jelölje meg azokat a feltételeket, amelyek mellett a bérbeadás megtörténhetnék.

A kérdés nagy horderejére való tekintettel *Szendy* Károly az ügyet szakértői tanulmányozásra adta ki és csupán ennek befejezése után lesz abban a helyzetben, hogy nyilatkozni tudjon.

Döntő jelentőségű események az angyalföldi és a hegyvidéki elöljárósági székházak felépítése érdekében

Az angyalföldi elöljáróság székháza, amelynek a Béke-téren való elhelyezése körül az ismert talajvíz-probléma miatt, annyi vita folyt, végre a megvalósulás előtt áll. A magasépítési ügyosztály elkészítette az épület új tervét, amely az első tervhez képest teljesen megváltozott. Arra való tekintettel, hogy a talajvíz elleni védekezés miatt drágább az alapozás, a székháznak kisebb lesz az alapterülete, viszont a magassága három helyett négy emeletes lesz. Ilyen értelemben készült el az új terv és készültek el a pályázati feltételek, úgy, hogy

a munkák kiadására az első versenytárgyalást már ki is irták.

Május 11-iki határidővel hirdettek versenytárgyalást a szigetelőmunkára és ezt a kiírást nyomban követi a *kőművesmunka* és ezzel együtt a talajvíz miatt szükséges *vasbeton-alapozásra meghirdetendő* pályázat. Az elöljárósági székház épitését még ebben az évben be akarják fejezni.

A részletes számítások szerint a drágább alapozás és az első tervben nem szerepelt alápincézés miatt 50.000 pengővel többe kerül az építkezés, vagyis 460.000 pengő helyett 510.000 pengőbe. Szakértői vélemények szerint a vállalkozói ajánlatok nem fogják ezt az összeget túllépni.

Jelentős lépés történik a másik tervezett elöljáróság építése körül is. Mint értesülünk,

a hegyvidéki elöljáróság építési terve a legközelebbi közgyülés napirendjére kerül.

Miután a szükséges kormányhatósági jóváhagyás megfelelő időt vesz igénybe, a munkák kiadására legjobb esetben csak a nyár folyamán kerülhet sor. A terv az, hogy *az építkezést még a nyáron megkezdik,* de ebben az évben már nem fejezhetik be. *Az ősz végéig azonban mindenesetre tető alá akarják hozni az elöljárósági székházat.*

*

Abból az alkalomból, hogy a XIII. kerületi elöljáróság otthona a felépítés küszöbére jutott,

Hegedüs Bertalan dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

aki ennek a kérdésnek megvalósítása és a Béke-téri megoldás körül sokat fáradozott, a következőket mondta:

— A hír, amelyről a *Fővárosi Hirlap* értesít minket, hogy végre a versenytárgyalások kiírásáig jutott el elöljárósági székházunk ügye, örömmel tölt el. Ezt az örömöt osztja a kerület egész közönsége, melynek vágya végre teljesedésbe megy, még pedig a közóhajnak megfelelően úgy, hogy az elöljáróság a Béke-térre kerül. Mondanom sem kell, ezután is mindenben segítségére leszünk a főváros vezetőségének abban, hogy az elöljáróság épülete még ebben az évben teljesen elkészüljön.

— Azon kívül, hogy az elöljáróság működésének mihamarabb való megkezdése hatalmas mértékben szolgálja a közönség érdekét, más irányban is tapasztalható a terv megvalósulásának üdvös hatása.

Örvendetes érdeklődés tapasztalható máris különböző építkezések megindítása iránt,

úgy, hogy Angyalföld régen várt fejlődéséhez is jelentős lökést ad az új elöljáróság.

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Köris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

HÍREK A PÁRTBÓL

Beszámoló nagygyűlés a VIII. kerületben. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja VIII. kerületi szervezetében május 9-én, vasárnap délelőtt 11 órakor kezdődő nagygyülés keretében tartják beszámolójukat *Usetty* Béla dr., *Pözel* István dr. és vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselők. A nagygyülést a közönségnek előrelátható nagyarányú részvétele miatt a Kalvária-téri *Józsefvárosi Színházban* tartják meg.

Usetty Béla a Nemzeti Egység országos tanügyi szervezetének elnöke. *Darányi* Kálmán miniszterelnök, mint a Nemzeti Egység Pártja pártvezére, kinevezte *Usetty* Béla dr., országgyülési képviselőt a Nemzeti Egység országos tanügyi szervezetének elnökévé. *Bernáth* István dr., a szervezet ügyvezető igazgatója a Sas-körben egybegyült pedagógusok élén nyujtotta át Usetty Bélának a díszes kinevezési okiratot és kérte, hogy ismert lelkességével és munkakészségével támogassa a magyar oktatói kart jogos kívánságainak kivívásában. *Usetty* Béla válaszában ígérte, hogy elnöki tisztében igyekszik megfelelni a miniszterelnök-pártvezér által reábízott feladatnak, amelynek teljesítésével nemcsak a pedagógusoknak, hanem a magyar nevelésügynek is szolgálatot akar tenni.

Városrendezési vita az I. kerületben. Legutóbb megemlékeztünk arról az előadásról, amelyet *Nyulászy* Alajos kerületi alelnök tartott az I. kerületi pártszervezetben a kerületet érdeklő aktuális városrendezési kérdésekről. Az érdekes előadás nyomán széleskörü vita indult meg, amelynek során főképen a *Tabán* és a legidőszerűbb kérdés, a *Budai Szinkör* ujjáépítése kerültek szóba. A vitát ujabb értekezleten folytatták, amelyen *Marsovszky* Györgyné dr.-né, az I. kerületi női csoport elnöke és *Hoór-Tempis* Mór kerületi elnök szólaltak fel. A felmerült kérdésekre *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag adta meg a választ és igéretet tett, hogy a közérdekű kívánságok megvalósítása érdekében a törvényhatósági bizottságban szót fog emelni. Legközelebb a vitát elindító előadás keretében szereplő *Déli Vasut kihelyezésének* kérdésében tartanak vitaestét.

Vitaest az idegenforgalomról. A VI. ker. pártszervezetben magas színvonalú vitaestét rendeztek az idegenforgalomról, különös tekintettel az egészségügyi propagandára, a fürdőpropagandára és a szállókérdésre. A vitában *Jakab* László dr. igazgató-főorvos és *Varga* József vettek részt. A vita után *Kovács* Lia „Nő a politikában" címmel érdekes előadást tartott, amelyért vitéz *Papp* Gyula ü. v. elnök mondott köszönetet.

A X. ker. pártszervezet május 22-én, szombaton a Régi Sörház helyiségeiben és kertjében majálist rendez. Délután versenyek és tréfák lesznek az ifjuság számára, este 8 órától pedig táncverseny, szépségverseny, tekeverseny, majd táncmulatság.

ifj. Halász Hubert
építési vállalkozó
vasszádfalkölcsönzés
Budapest, XIV., Bosnyák-u. 14.
Telefon: 29-70-89.

NEDVES FAL víztelenítése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 1-208-64.

SZVETICS JÓZSEF
ÉPÍTÉSI-VÁLLALKOZÓ
BUDAPEST, XIV., TELEP-UTCA 8.

TERVEZ, BERENDEZ, ÁTALAKÍT
EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEKET, KÖZPONTI GŐZ- ÉS MELEGVIZ FŰTÉSEKET, VÍZVEZETÉK ÉS CSATORNÁZÁSOKAT GÁZ- ÉS VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEKET.
BÁTORFI JÁNOS Budapest, V., Vilmos császár-út 50. Telefon: 1-287-46.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—136—66.

Miért komoly és halaszthatatlan a Rókus-kórház lebontásának terve

Aggodalmat kellő hírek a menhelyekre kerülő „kórházi élősködőkről"

Ha valaki könyvet írna a Rókus-kórház történetéről, külön pótkötetet csatolhatna hozzá a Rókus lebontási terveinek történetéről is. Ez a kötet most új fejezettel növekedne, mert — mint ismeretes — *ismét felmerült az öreg épülettömb lebontásának terve.* Ezúttal a megindult mozgalmat a multbelieknél jobban alátámasztja a hatalmas erővel megindult *városrendezési lendület* és ezzel karöltve az a mind jobban erősödő és mind súlysabb igény, hogy a nagyvilág számára felfedezett Budapest minél szebb és rendezettebb külsővel fogadja az idegeneket. Ezek az új hatóerők adnak ezúttal komolyabb alapot a Rókus lebontási tervének és ezeket a szempontokat helyezi előtérbe a következőkben

vitéz Egerváry Tibor dr.
törvényhatósági bizottsági tag

is, aki intenzíven foglalkozik egészségügyi vonatkozásban az idegenforgalom és az ezzel összefüggő városrendezés kérdésével. Kérésünkre a Rókus-problémáról a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A Rókus-kórház a nyugati metropolisok mintája szerint fontos egészségügyi hivatást tölt be.

Kétségtelenül szükség van központi fekvésű kórházra,

ahol a nagyváros életének szerencsétlenei a baleseti orvosi segélyben a leghamarabb részesülhetnek. De nemcsak ez az egy szempont meríti ki a központi fekvésű kórház hivatását, mert nélkülözhetetlenné teszi az a másik szempont is, hogy a járókelő betegek számára

központi bajmegállapító és elosztó kórházi intézmény álljon rendelkezésre.

Ezt a két szempontot szolgálta sok eredményt hozó munkával a nagymultú Rókus-kórház. A neve roszszul hangzik, de a benne folyó orvosi ténykedés kiressé, sőt nemzetközileg elismert egészségügyi tényezővé tette. A kiváló orvosok egész sorának ténykedése fűződik a kórházhoz.

— Lebontása városrendezési szempontból fontos és halaszthatatlan probléma

és ha a megoldás az egészségügyi követelményt is kielégíti, vagyis *ha egy új központi kórház létesülne,* vagy a régi kórház alakulna át új kórházzá, akkor ennek a problémának elintézése egészségügyi szempontból nem hogy hátrányos, hanem *nagy nyeresége lenne egészségügyünknek.* akármilyen jó szándékkal modernizálták és modernizálják az öreg épületet. Ha évtizedenkint számítjuk is *az átalakítás és modernizálás költségeit,*

azok összegéből felépülhetett volna már a mai élet minden kívánalmának megfelelő, új kórház.

De ez nem az orvos-vezetőkön múlott, viszont nem is az egészségügyi szolgáltatások hátrányára történt.

— Az új kórház építésére kézenfekvő a Rókus mögött fekvő *Stáhly-utcai telek,* amely a főváros tulajdona. Ha ezen épülne fel az új kórház, akkor teljesedésbe menne az a kívánság is, hogy *a központi fekvésű kórház számára a csend is biztosíttassék.*

— A Rókus-kórház egyik, említett nagyjelentőségű szerepével, a központi bajmegállapító és betegelosztó hivatásával kapcsolatban ki kell térnem bizonyos hirekre, amelyek egészségügyi szempontból nyugtalanítólag hatnak. Arról szólnak ezek a hírek, hogy

egyes, az utcán hirtelen rosszul lett embereket, akiket eddig, az ágynyilvántartó igénybevételével, közkórházakba szállítottak a mentők, most a hajléktalanok menhelyére kerülnek.

Nagy aggodalommal kell fogadni ezeket a híreket, mert a mentőorvos az első segélynyujtáson kívül nincsen abban a helyzetben, hogy pontos és körültekintő vizsgálatot végezzen a betegen és így esetleges orvosi vizsgálat nélkül gyors segítséget igénylő esetek kerülhetnek a sok egészségügyi kívánalmat nélkülöző menhelyekre.

— Ha ez az intézkedés azt célozza, hogy a szimuláns betegektől, az úgynevezett *kórházi élősködőktől mentesítsék a közkórházakat,* akkor sem indokolt ennek a rendszernek bevezetése. Mert inkább száz szimuláns kerüljön jogtalanul a kórházakba, minthogy egy igazán beteg nélkülözze a megfelelő és gyors orvosi segélyt.

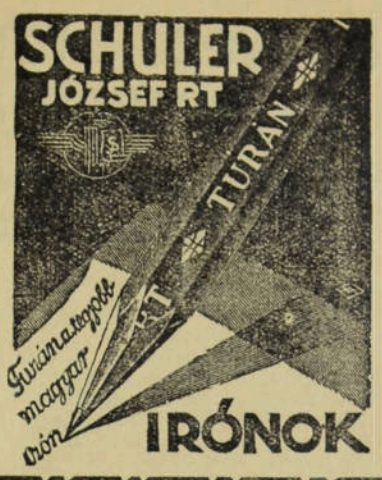

Századik utazásra viszi a főváros a diákokat

Szendy Károly polgármester közoktatásügyi tanácsnok korában rendszeresítette a polgári- és középiskolai tanulók társasutazását, amelyet *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok nagy szeretettel folytatott. Ötödik éve rendezi *Bognár* Gyula dr. gimnáziumi tanár ezeket a kirándulásokat, amelyek sikerét a résztvevők nagy száma mutatja, úgy, hogy egyes vidékekre az utazásokat többszörösen meg kell ismételni. *A századik utazást* bonyolitják le az idei tavaszon, amelyen április 30-án kezdődött meg az új útiprogram a *tatabányai* kirándulással. Május 3-án volt a második út: a *Vértes-hegységbe* indított autóbusz-kirándulás.

Az idei program további során május 5-én a fiúk számára *Vácra és Visegrádra* rendeznek hajókirándulást. Május 12-én a leányok teszik meg ezt az utat.

Felkay Ferenc tanácsnok nagy sulyt helyez a május 12-iki *aldunai utazásra.* A mai ifjúság — mondja az iskolákhoz intézett körlevelében — *alig tud valamit az Aldunáról, amelynek szabályozása a magyar tudás és előrelátás alkotómunkája.* A kirándulók Ada-Kaleh szigetén kiszállnak és a szorosokon a hajóutat nappal teszik meg. Az út 49.80 pengőbe kerül.

Érdekes út lesz a május 26-tól 30-ig tartó ötnapos utazás *Bécs—Innsbruck—Hall—Salzburgba.* Bécstől osztrák diákok is csatlakoznak a magyarokhoz. Az egész út, vasúti jeggyel, elszállásolással, ellátással mindössze 60 pengőbe kerül.

Május 19-én *Győrbe,* május 21. és 22-én *Debrecenbe* és a *Hortobágyra* viszik a diákokat. *Balatoni körutazás* lesz soron június 1-én és 2-án. Keszthelyig vonaton, onnan Balatonfüredig hajón utaznak a kirándulók, akiknek összes uti- és ellátási költsége fejenkint 10 pengő.

Áldozatkészen járul hozzá a vác—visegrádi kirándulás sikeréhez Vác városa. Mint a mult évben, úgy az idén is *250 pengő pályadíjat tűzött ki,* két részre osztva a fiúk és leányok számára azzal, hogy a pályadíjat a kiránduláson résztvevő *legfegyelmezettebb iskola* kapja meg.

A kirándulásokra *Bognár* Gyula dr. tanár szerkesztésében térképes, illusztrált *kalauzok* készülnek, amelyekben a meglátogatott helyek és vidékek minden nevezetességére rátalál az ifjúság. Nagyon népszerű az a *beszélő térkép,* amely a vasútvonalak mentén balra-jobbra következő nevezetességeket magyarázza el.

Nagyarányú útépítési munkák kezdődnek a Margit-híd környékén

a Pálfy-tértől a Visegrádi-utcáig

A kiszélesített Margit-híd környékén részben az aluljáró, de még inkább úgy a pesti, mint a budai oldalon az úttest közepére kerülő villamosvágányok és ezzel kapcsolatban új vágányok építése és meglévők megszüntetése révén az egész közlekedési kép megváltozik. Ezzel párhuzamosan nagyarányú útépítési munkák kezdődnek ezen a környéken a legközelebbi időben. Ezeket a jelentős útburkolási munkálatokat

Király Kálmán
tanácsnok,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője a *Fővárosi Hírlap* munkatársa előtt a következőkben ismeretette:

A Margit-híd kiszélesítésével merült fel a szükségessége annak, hogy a közlekedéspolitikailag és a forgalmi követelmények által amúgyis nagyjelentőségű útvonalakon a közúti villamos vasút vágányzatai az úttest közepére helyeztessenek. A Margit-híd kiszélesítésének nagyszabású munkálatai nemcsak időszerűvé, hanem lehetővé is tették ennek a tervnek keresztülvitelét. A Beszkárt ennek értelmében nemcsak a hídon, hanem racionalizáló programjának megfelelőleg a kapcsolatos útszakaszokon is, úgy a pesti, mint a budai oldalon az úttest közepére helyezi a vágányokat.

— A Beszkárt korszerű vágányépítési munkálataival kapcsolatban ezeken az útvonalakon, a vágányzónákon kívül, a főváros fenntartása alatt lévő területek burkolása, kereken

félmillió értékű útburkolás válik szükségessé.

Így a pesti oldalon, a *Lipót-körúton,* egyelőre a Margit-körút és Visegrádi-utca között, a budai oldalon a *Margit-körútnak* a Margit-hít és a Török-utca között levő szakaszán, ahol a vágányok a középre kerülnek. Továbbá a *Margit-körút* Margit-híd és Bem József-utca között levő szakaszán, valamint a *Török-utcában* és a Zsigmond-utca Török-utca és Vidra-utca között lévő szakaszán, ahol egy második vágány, a *Vidra-utcában,* ahol két új vágány létesül. Kiterjednek továbbá az útburkolási munkák a *Zsigmond-utca* Pálfy-tér és Vidra-utca közötti szakaszára, továbbá a *Henger-utcára,* ahol a mai vágány megszűnik, végül a *Margit-rakpartra* és a *Pálfy-térre,* ahol a Margit-rakparton létesítendő új végállomás folytán a vágányok áthelyeztetnek.

— Ezek az útburkolási munkák igen jelentősek, úgy hogy

a pesti oldalon mintegy 200.000 pengő, a budai oldalon 300.000 pengő költséget igényelnek.

Miután a belügyminiszter a munkálatokat, illetve a költségek fedezésére szolgáló póthitel igénybevételét jóváhagyta, ezek a nagyarányú útburkolási munkák most mihamarabb megkezdődnek.

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60 Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

Ki mit szeret azt kap:

A cigarettázó
20-as dobozkában
külön BNV töltésű

EXTRA cigarettát
Ára változatlanul 1 pengő
NIKOTEX-EXTRA
1 pengő 20 fillér

A szivar barátja
5-ös csomagolásban

KIS REGALIA MEDIÁT
Ára 1 pengő

A pipa híve
50 gr-os csomagban
angolos aromájú

CLUB pipadohányt
Ára 1 pengő 70 fillér

Kedvező a főváros zárszámadása, de gyenge a BSzKRT mérlege

Deficites a HÉV, a BUR, a földalatti és a fogaskerekű — Reorganizálási tervek és prolongált részvénytőketörlesztés

A székesfőváros közlekedési vállalatai most *készültek el az 1936. évi gazdálkodásukról szóló jelentésükkel és zárószámadásukkal.*

A jelentésekben sok érdekesség van és bár ezek a vállalati zárószámadások csak akkor értékelhetők minden vonatkozásban, ha már ismeretessé válik a községi háztartás multévi eredményeit jelző kimutatás is, *mégis kívánatos azoknak a nagyközönséggel való megismertetése.*

A *Budapesti Helyiérdekű Vasutak*, a székesfőváros legflatalabb vállalata, az elmult esztendőben *továbbra is veszteséggel dolgozott.* Ennek oka egyrészt a régi terhek nagyságában, másrészt abban rejlik, hogy a *kocsipark és a többi műszaki felszerelés tekintélyes részében elavult*, minek folytán

a rentabilis gazdálkodás rendkívül megnehezül.

Éppen ezeknek a szempontoknak figyelembevételével azzal a javaslattal fordult a *HÉV* igazgatósága a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy járuljon hozzá ahhoz, hogy a veszteséges üzletmenetre való tekintettel a *részvények kisorsolását öt évre felfüggeszthessék.* Ehhez az óhajhoz a vállalat helyzetének gondos mérlegelése után *Bornemisza* Géza kereskedelem- és iparügyi miniszter elvileg hozzá is járult és így

1941-ig részvénytőketörlesztés címen semminemü kiadás sem fogja terhelni a vállalatot.

Ezenkívül a teljes reorganizálás érdekében kihatásaiban messzemenő terveket készített a vállalat vezetősége. *Tíz esztendőre előre megállapította beruházási programját*, amely kiterjed úgyszólván az egész műszaki felszerelés megújítására. Legelső teendőjének *a vágányhálózat gyökeres kijavítását, az áramátalakító állomások modern felszerelését*, az agyonstrapált járművek elkopott alkatrészeinek pótlását tekinti a *HÉV* kötelességének, gondoskodik azonban arról is, hogy sor kerüljön a Zugló közönsége által régóta kívánt pestújhelyi *HÉV*-vonalnak *a BSzKRT Erzsébet-királyné-úti relációjával való összekapcsolására.*

Tervbevették *új motoros kocsik beszerzését* és *autóbuszok* vásárlását is. A tíz esztendőre megállapított munkaprogramm lebonyolításához természetesen többmillió pengőre rúgó hatalmas összegekre van szükség. A vállalat, amelynek vesztesége az 1936. évben *966.446 pengő volt*, egyelőre nem is gondolhat arra, hogy saját tőkéinek igénybevételével fedezze a felmerülő rendkívüli szükségleteket, éppen ezért *a községi háztartás segítségét kéri* abban az irányban, hogy *megfelelő hosszulejáratú amortizációs kölcsönt biztosítsanak számára.*

A deficites *HÉV* mellé kell sorolni a BSzKRT leányvállalatait is. A régi *BUR*-vasut vesztesége 100.697 pengő, a Ferenc József Földalatti Vasúté 61.166 pengő, a Sikló vesztesége 12.767 pengő, a Svábhegyi Fogaskerekű Vasút vesztesége pedig 179.527 pengőt tett ki az elmult esztendőben. A zárószámadáshoz fűzött jelentések szerint a *Fogaskerekű* bevételcsökkenésének *az utaslétszám 23 százalékos csökkenése az oka*, ami viszont azért állott elő, mert

az elmult télen az esős időjárás következtében a téli sportoknak úgyszólván még a lehetősége is megszünt.

Örvendetes képet mutat az *Autóbuszüzem* 1936. évi üzleti eredménye. Az autóbuszrelációk hálózatának tervszerű bővítése és a keresztülvitt viteldíjemelés *az 1935. évi zárószámadási eredményhez képest 5 százalékos emelkedést mutatott.* A közönség egyre jobban megkedveli a nagyvárosnak ezt a gyors és modern közlekedési alkalmatosságát és a *BSzKRT* erősen bízik is abban, hogy *ezt a népszerűséget a jövőben jelentékenyen fokozni lehet.*

Magának a *Beszkártnak* zárószámadása már nem *mutat ilyen kedvező eredményeket.* A keresztülvitt tarifaemelés a multév második felében *2.8 százalékos bevételi többletet eredményezett*, ami nagyjából megfelel azoknak a számításoknak, amelyeket a tarifaemelést megelőző időben elvégeztek. Hogy az emelkedés nem volt jelentékenyebb, annak elsősorban az a magyarázata, hogy *az utazóközönség egyéni kresetei továbbra is csökkenő irányzatot mutattak* és így az utaslétszám nem emelkedett.

A BSzKRT az 1935. évhez viszonyítva, a mult esztendőben *1.6 százalékkal csökkentette a kocsikilométerek számát.* Ezen a réven az egy kocsikilométerre eső bevétel 59.6 fillérre emelkedett. A zárószámadás adatai szerint

A BSzKRT-nak 1936-ban 56,102.545 pengő bevétele és 56,038.092 pengő kiadása volt, vagyis az év 64.453 pengő felesleggel zárult.

A bevételből 46,422.099 pengő a személyszállítás jövedelme volt, ami 1,340.230 pengővel több, mint amennyi 1935-ben ezen a címen befolyt.

Sebő Béla főszámvevő most végzi az utolsó simításokat a községi háztartás és az egyes üzemek zárószámadásain. Részletesen referált már a polgármesternek a várható eredményekről és bár a nyilvánossággal azokat még nem közölték, annyi máris megállapítható, hogy *a mult esztendőben is teljes mértékben érvényesült az az óvatos gazdasági politika*, amely annyira jellemző *Szendy* Károlyra és közvetlen munkatársaira és ennek eredményeként a közeli napokban nyilvánosságra kerülő zárószámadás *igen kedvező eredményekről fog beszámolni Budapest népének.*

Tartozik-e a Palatinus-szálló kártyaszalonja helyet biztosítani a kártyázni akaró vendégeknek?

A bíróság a bérlőt keresetével elutasította

Érdekes per keletkezett a margitszigeti *Palatinus Park rt.* és *Nagy* Gerő nevű budapesti vállalkozó között. *Nagy* Gerő 2180 pengőre perelte a *Palatinust* az I—III. kerületi járásbíróságon azon a címen, hogy a *Palatinus Park rt. szerződésszegést követett el vele szemben.* Nagy Gerő ugyanis a Palatinus *Szabó* Árpád nevű ügyvezető igazgatójával olyan megállapodást létesített, amely szerint *Szabó* megengedi, hogy *Nagy Gerő kártyaszalónt tartson a Palatinus szálloda helyiségében, vagyis hogy kártyázó vendégeket hívjon meg, akik részére* — az esetben, ha fogyasztanak — *a szükséges asztalokat és székeket ellenszolgáltatás nélkül rendelkezésre bocsátják.* Abban állapodtak meg, hogy az időjárástól függően a szálloda terraszán, vagy a szálló belső helyiségeiben szorítanak helyet *Nagy* Gerő vendégeinek.

Nagy Gerő keresetéből kitünik, hogy vendégei *nem kaptak helyet a szállodában.* A Palatinus arra hivatkozott, hogy csak akkor tud asztalokat és székeket adni a kártyázó társaságoknak, ha van hely, mert *Nagy* Gerő meghivottait *egyszerű vendégeknek tekinti.* Ezekután indult meg a *kártérítési per*, amelynek során a törvényszék megállapította, hogy *a Palatinus kártérítési kötelezettséggel tartozik*, mert nem adott helyet a kártyázó vendégeknek.

Az ítélet ellen *a Palatinus Rt. felülvizsgálati kérelemmel élt*, mire a Tábla végítéletében *elutasította Nagy Gerőt keresetével azzal az indokolással, hogy a Palatinus csak akkor tartozna kártérítéssel, ha súlyosan és gondatlanul megakadályozta volna a kártyázó vendégek helyfoglalását.* Ez azonban nem történt meg, mert mindössze az derült ki a per során, hogy *a vendégek több alkalommal nem tudtak játszani, mert vagy hideg volt a terraszon, vagy a zárt helyiségben nem volt megfelelő hely.*

A Tábla hivatkozik a társaságbeli hölgyek és urak vallomásaira. Özv. *Tordai* Jenőné, *Fröhlich* Ernő, *Engl* Gyuláné, dr. *Pásztor* Tamás, *Vogronits* Margit, sőt maga *Nagy* Gerő is azt adták elő, hogy *a zárt helyiség zsúfolt volt, amikor nem kaptak helyet.*

A Palatinus-Park többek között arra is hivatkozott, hogy *Nagy Gerő követelését nem részesíthetik bírói jogsegélyben, mert az kártyajátékra vonatkozik.* A *Tábla* ítéletében megállapítja, hogy *itt nem tilos kártyajátékról és nem is játékból eredő követelésről van szó. Megengedett kártyajáték folytatására szabad helyiséget rendelkezésre bocsájtani, tehát az ilyen természetű megállapodás érvényes lehetne.* A keresetet tehát más okból kellett elutasítani.

Budapest a frontharcosokért

A főváros legutóbbi közgyülése inditványt fogadott el, amely szerint halaszthatatlanul szükségesnek tartja, hogy a kormány az 1914—1918. évi világháborúban résztvett frontharcosok erkölcsi és szociális megbecsülését célzó frontharcos-törvényjavaslatot még az országgyülés berekesztése előtt a képviselőház elé terjessze. A közgyülési határozatról

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági tag, az Országos Frontharcos Szövetség ügyvezető alelnöke,

aki az inditványt benyujtotta, a következőképpen nyilatkozott:

— A világháború lezajlása óta közel két évtized telt el és ezalatt kormányok jöttek és kormányok tüntek el és szomorúan kell megállapitani, hogy a világháborús frontharcosoknak kétségtelenül igazságos és nemzeti vonatkozásban a jövőre is kihatással lévő sérelmeivel, kérésüknek intézményes megoldásával többé-kevésbbé *csak igéret alakjában* foglalkoztak az arra illetékesek. Elismerés illeti a jelenlegi kormányt, elsősorban *Darányi* Kálmán miniszterelnököt és *Röder* Vilmos honvédelmi minisztert, aki *Kozma* Miklós volt belügyminiszter határozott és férfias kijelentései után ezzel a kérdéssel újabban komoly formában foglalkozott.

— Hitem és meggyőződésem, hogy a frontharcos-törvény most végre a jelenlegi kormány előmunkálatainak befejezése után *a törvényhozás elé kerül* és végre annyi meddő és elkeseredett várakozás után a világháború magyar frontharcosai is háborús szenvedéseik elismeréseként érezni fogják a nemzetnek, az államnak és az államhatalmat megszemélyesitő kormánynak elismerését.

A megalkotandó és régen várt frontharcos-törvénynek kell módot nyujtania nem csak állami, hanem úgy fővárosi, tehát közületi és magángazdasági vonatkozásban is arra, hogy megszünjék az a visszás helyzet, hogy azok, akik a legnehezebb és legszebb hazafias szolgálatot, tehát fegyveres szolgálatot teljesitettek, hátrányosabb helyzetben éljenek tovább is, mint azok, akik a háborús idők alatt kétségtelenül nehéz, de mégis nyugalmasabb viszonyok között idehaza végezték munkájukat.

— A főváros törvényhatósági bizottsága feltétlenül *a nemzet összessége érdekében cselekedett* akkor, amikor nyomatékosan felhivta a kormány és törvényhozás figyelmét azokra a mélységes etikai és szociális nemzetvédelmi okokra, amelyek indokolttá teszik, hogy a frontharcos-törvényről egyszer már necsak mint igéretről, hanem mint megvalósult tényről beszélhessenek, úgy a trianoni határokon innen, mint túl.

— Köszönetet mondok a székesfőváros törvényhatósági bizottságának, hogy indítványomra kimondta a *sürgősséget* és ennek alapján lehetővé tette, hogy azt még a legutóbbi közgyülés kapcsán megindokolhattam és előterjeszthettem.

HANNAUER ISTVÁN
központi fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

FROMMER JENŐ
épület-, mü- és tüzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemü fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

WIHART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST, XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 8-969-08.

KECSE NAGY SÁNDOR
Épitési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

ZSÉDELY KÁROLY
épületmülakatos, tüzhely készitő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemü épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készitését, ugyszintén mindenféle javitásokat.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde

Események

FŐVÁROSI HÍRLAP

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Bornemisza Géza miniszter látogatása Karafiáth főpolgármesternél. *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi és iparügyi miniszter látogatást tett az Ujvárosházán *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármesternél s hosszabb időt töltött nála. *Bornemisza* miniszter ez alkalommal viszonozta *Karafiáth* főpolgármesternek kinevezése alkalmából nála tett látogatását. — *Karafiáth* Jenő egyébként a főpolgármesteri hivatal vezetőjének, *Szebeny-Flaxmayer* József dr. főjegyzőnek kíséretében ellátogatott a *Szent László* járványkórházba, ahol *Salamon* Géza dr. tanácsnok, *Wolff* Károly dr. központi igazgató és *Bézy* István kórházigazgató fogadta. A főpolgármester ezután megtekintette az új rádiumkórházat, ahol *Czunft* Vilmos dr. főorvos ismertette az eddig elért eredményeket.

Közel 15 millió pengőt fordított közjótékonyságra a főváros. Százoldalas érdekes kötetben számol be a főváros közjótékonysági és szociálpolitikai működéséről és 1936. évi eredményeiről *Schuler* Dezső dr. alpolgármester. Megtudjuk a beszámolóból, hogy *a munkanélküliek száma állandóan csökken, de a nyomor nem apad ilyen arányban.* A múlt év végén 70.760 volt a főváros által nyilvántartott *inségesek* száma, amelyből munkaképtelen mindössze 17.783 volt. Az előljáróságok 550.000 pengő *készpénzsegélyt* osztottak ki az inségeseknek. A 98 helyen működő ebédeltetési akció keretében 7,710.816 ebédet osztottak ki, a különböző társadalmi intézmények pedig 660.324 ingyenebédet adtak. Szépen fejlődik a fővárosban a *gyermekvédelem.* Tavaly 8355 anyáról, 20.596 csecsemőről és 23.079 kisdedről gondoskodtak. Az *óvódai gyermekotthonok* 11.280 gyermeket gondoztak. Az iskolás gyermekeknek 5,000.000 adag ebédet osztottak ki, a felruházási akció során pedig 55.000 darab ruhaneműt. A *gyermeküdültetés* 400.000 pengőbe került a fővárosnak. A *szellemi szükségmunka* keretében ezernél több egyén kapott foglalkozást, ami 735.000 pengőbe került. *Ingyen gyógyszerekre* 400.000 pengőt fordított a főváros. *A múlt év folyamán közjótékonysági és szociálpolitikai működése során 14,626.800 pengőt adott ki a főváros.* Hosszasan foglalkozik a jelentés a *koldusrendelettel,* amely a folyó évben változtat a szociális segítés rendszerén.

Flaxmayer — Szebeny. *Flaxmayer* József dr. főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője, belügyminiszteri engedéllyel családi nevét *Szebeny*-re változtatta.

A budaiak maguk építik fel szinházukat. A budai színház létesítésére indult mozgalom nagy lendülettel halad a megvalósulás felé. *Balogh* Elemér titkos tanácsos, felsőházi tag elnöklésével a minap értekezletet tartott a mozgalom intézőbizottsága, amelyen *Somody* Pál javaslatot tett arra, hogy *10.000 darab százpengős kisorsolásos részvényt bocsássanak ki.* A kisemberek részére *10 pengős törtrészvényeket,* valamint *egypengős téglajegyeket* adjanak. A részvényesek jegykedvezményben részesülnének. Az értekezlet *elfogadta Somody Pál előterjesztését.*

Uj szegényház épül a Kamaraerdőben. A főváros, tudvalevőleg, városfejlesztési célból házhelyek számára áruba bocsátotta az Attila-utcai szegényház nagy telkét és ezzel ez az intézmény megszűnt. *Eddig 330.000 pengő folyt be a telek árából* és ebből az összegből a főváros a Kamaraerdőben álló szeretetotthona mellé az elagott szegények számára *új épületet épittet.* Az Attila-utcai teleknek még vannak eladatlan részei is. Ezek árát ugyancsak szeretetotthon építésére használja fel a főváros.

SZÉKESFŐVÁROSI PAVILLON
Weingruber
Megnyílt
NAPONTA KATONAZENE,
VASÁR-ÉS ÜNNEPNAP REGGELIS

Molnár Olga dr. — statisztikai főfelügyelő. A polgármester *Molnár* Olga dr. statisztikai felügyelőt az V. fizetési osztályba *statisztikai főfelügyelővé* nevezte ki. Ez az előléptetés a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal egyik legértékesebb tagját, *Illyefalvi* I. Lajos igazgató egyik legkiválóbb munkatársát helyezte megérdemelten magasabb pozicióba. *Molnár* Olga, a filozófia doktora, 1918 óta áll a főváros szolgálatában. Néhány évig a Fővárosi Könyvtár kötelékében dolgozott, azután a Statisztikai Hivatalba került, ahol kiváló tehetségével, tudományos munkásságával és szorgalmával gyorsan felfelé ivelő karriert futott be. A Statisztikai Hivatalnak ő az első női tagja, aki a főfelügyelői pozíciót elérte. Egyéb munkássága mellett nagy feltünést keltett a *„Női munkaerők Budapesten"* című statisztikai tanulmányával. Az első magyar könyv volt ez, amely szervesen foglalkozott a dolgozó nőkkel és azoknak a nemzeti életben való jelentőségével. Művét nagy elismeréssel fogadta a *Tudományos Akadémia* is. Ugyancsak magára vonta az érdeklődést *a főiskolai hallgatónőkről* irott értékes munkája is, amely a női munkaerőkről szóló könyvével együtt a *Statisztikai Közlemények* sorozatában jelent meg. — Előléptetésével egyidejüleg még két előléptetés ötrtént a Statisztikai Hivatalnál. A polgármester *Pallos* Jenő dr. statisztikai tisztet a IX. fizetési osztályba főtisztté és *Kertész* Gábor gyakornokot a XI. fizetési osztályba statisztikai tisztté nevezte ki.

Dési Géza a Lipótvárosi Társaskör elnöke. A Lipótvárosi Társaskörnek *Horváth* Miksa kormányfőtanácsos elnöklésével tartott közgyülésén egyhangulag elnöknek *Dési* Gézát, ügyvezető elnöknek *Krompaszky* Miksát, társelnököknek *Kádár* Gusztávot, *Horváth* Miksát, *Kresz* Károlyt, *Lányi* Mórt, *Lengyel* Lajost, *Róth* Manót, *Stern* Sándort, *Tyrnauer* Samut, *Winter* Rudolfot, alelnököknek *Baránszky* Nándort, *Dávid* Sándort, *Gombos* Gyulát, *Horváth* Lajost választották meg.

Megnyilt a virágkiállítás. Szombaton délben nyitotta meg *Marschall* Ferenc dr. földmüvelésügyi államtitkár az *Országos Magyar Kertészeti Egyesület* által rendezett virágkiállítást. Az államtitkárt a kiállításon *Morbitzer* Dezső fővárosi kertészeti igazgató fogadta. A kiállítás virágesodái között valóságos élmény a *Székesfővárosi Kertészet* gyönyörü angol táj-részlete. Nádfedeles filagóriája tarka virágos mezőben áll, amelynek elragadó színei így külön, kiállítás keretében is bizonyítják a *Fővárosi Kertészet világviszonylatban is magas nivóját.*

Tizenhatezer lakást kínáltak fel az eucharisztikus kongresszusra. A fővárosi *Statisztikai Hivatal* április 15-én indította meg az *eucharisztikus kongresszusra* felkínálandó lakások összeírásának nagy munkáját. 500 szellemi szükségmunkás útján és két hét leforgása alatt, április 28-án már be is fejezte azt. Pedig nem kevesebb, mint *30.000 házba* kellett a számlálóbiztosoknak ellátogatniok és ezenkívül az egyes lakásokból a bejelentést begyüjteniök. A statisztikai hivatal *Illyefalvi* I. Lajos dr. igazgató szakavatott vezetésével oly hihetetlen gyors munkát végzett, hogy már az összeírás befejezését követő *harmadik napon a kész eredmények feldolgozva és összesítve a nyilvánosság elé kerültek.* Ilymódon tudomást szereztünk arról, hogy *16.609 lakást ajánlott fel Budapest közönség az ünnepi vendégek számára.* A *Statisztikai Hivatal* szerint nemcsak a főváros katolikus lakossága, hanem más vallásúak is igen nagy számban ajánlották fel lakásaikat a nemzeti célra való tekintettel. Igy 766 ág. evangélikus, 1552 református és 4195 izraelita főbérlő szerepel a lakásfelajánlók statisztikájában.

Előléptetések a fővárosnál. A polgármester május elsői hatállyal a muzeumi szakon *Kopp* Jenő dr. múzeumi tisztet a VII—VIII. fizetési osztályba múzeumi őrré, a közélelmezési szakon *Iványi* Andor és *Totth* Ábris tanácsosokat a IV. fizetési osztályba főtanácsosokká, *Hankus* Gábor főfelügyelőt az V. fizetési osztályba tanácsossá, *Csernok* Jenő, *Teleki* Jenő, *Mészáros* József, vitéz *Götay* Zoltán és *Sándorhelyi* József felügyelőket a VII. fizetési osztályba főfelügyelőkké, — *Anghi Csaba* Geyza állat- és növénykerti főtisztet a IX. fizetési osztályba felügyelővé, — és végül *Jakab* Albert, *Bonyhai* József, *Nánay* Sándor, *Fábry* István, *Fodor* Miklós, *Burg* Zoltán, *Czöndör* Sándor, *Stampfl* Győző, *Bohutinszky* Frigyes és *Glattfelder* Gyula közélelmezési gyakornokot a X. fizetési osztályba segédfelügyelőkké nevezte ki.

68. M. kir.
Államsorsjáték
Főnyeremény 40.000 ar. pengő.
17.000 nyeremény 250.000 ar. P. értékben.
NYEREMÉNYEK:
20.000 ar. P. — 4-szer 2.500 ar. P.
10.000 ar. P. — 6-szor 2.000 ar. P.
2-szer 5.000 ar. P. — 10-szer 1.000 ar. P.
és még számos nagyobb és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.
Húzás június 4-én.
Sorsjegy árak:
Egész ar. P. 3.— Fél ar. P. 1.50
Kapható az osztálysorsjegy főárusítóknál, valamint dohánytőzsdékben. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesít a Székesfővárosi m. kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay-utca 10.

Végtelen pereskedés Ferenczy Károly és a főváros között a Városi Színház megszüntetett bérlete miatt. Ugylátszik, sohasem ér véget *Ferenczy* Károly színművésznek és a székesfővárosnak hosszú idő óta tartó pereskedése a Városi Színház bérlete körül. *Ferenczy* tudvalevően a *Városi Színház* bérlője volt, míg *szerződésszegés címén a főváros felbontotta megállapodását és visszakövetelte az épületet és a felszerelést Ferenczytől.* Ez még 1931 decemberében történt. Hosszas bonyodalmak kezdődtek a Városi Színház bérlete körül, végül a főváros a bírósághoz fordult és *kérte a bérleti szerződésnek szerződésszegés címén való felbontását,* továbbá kérte, hogy a bíróság *kötelezze Ferenczy Károlyt a Városi Színház visszaadására.* Közben, fél évvel később a főváros *visszaszerezte a színházat, de a pert tovább folytatta Ferenczy ellen a perköltségekért.* A járásbíróság ítéletet is hozott és *500 pengő perköltség megfizetésében marasztalta el a fővárost,* mint felperest. Mind a két fél fellebbezett a törvényszékhez, de a másodfokú ítélettel sem ért véget a per, hanem a Kuria elé került. Ugylátszott, hogy a legfelsőbb bíróság előtt *jogerősen befejeződik a régóta húzódó ügy,* de nem így történt, a Kuria megállapította, hogy *nem illetékes a jogerős ítélet kimondására, hanem az az ítélőtáblára tartozik.* Néhány hét mulva tehát a *Tábla mondja ki az utolsó szót Ferenczy és a főváros perében.*

A nagyvárosi levegő füsttelenítése. Rendkívül érdekes ülést tartott csütörtökön este a *Budapest Fürdőváros egyesület,* amelyen vitéz *József Ferenc* főherceg megbízásából *Bánlaky* Géza, a székesfővárosi gyógyfürdők központi igazgatója elnökölt. Az ülésen *Gecső* Jenő okl. gépészmérnök *A nagyvárosok szennyes levegője* címen tartott előadást. Budapesten a téli levegő kellemetlenségeit *nem annyira a hazai szenek használata okozta,* hanem a bajok oka inkább a fütőberendezések s a régi kéményrendszerek rosszaságában keresendő. Ezen *egy fütési szabályrendelet kiadásával segíteni lehetne.* Az érdekes előadásért *Bánlaky* Géza mondott köszönetet, akinek javaslatára az ülés résztvevői elhatározták, hogy az előadó által felvetett fontos kérdéseket folytatólagos ülésen, *május 13-án vitatják meg.*

A Beszkárt új nyári menetrendje. A Beszkárt idei nyári menetrendjét legközelebb tárgyalja a közlekedési bizottság. A téli menetrenddel szemben megjavul a 14, 22, 27, 50 és 61-es relációk forgalma. Egyes vonalakon az egész üzemidő alatt, más vonalakon a reggeli, déli, illetve az esti órákban sürítik a járatokat, amint azt a forgalom megköveteli. A tavalyi nyári menetrenddel szemben lényegesen sürítik az esti órákban a 2, a délelőtti és az esti órákban a 6, a reggeli időben a 8, egész napon át a 10, reggel és délelőtt a 19, egész napon át a 25, a teljes üzemidő alatt az 50, 59, 81 és 80-as vonalak járatait. A jelenlegi menetsürüséggel szemben csak a 30, 32 és 38-as relációkon ritkítják bizonyos időben a járatokat, de a tavalyi nyári menetrenddel összehasonlítva, a forgalom ezeken a vonalakon sem lesz ritkább. A 38-as vonat ritkítására magyarázatul hozzák fel azt, hogy amióta Budapest belterületén a HÉV-vonalon is a rendes 30 filléres átszállójegy használható, a Ferenc József laktanyai villamosvonalat sokkal kevesebben veszik igénybe, mert az utasok jórésze a közelebbi HÉV-vonalat használja.

Kedvezmény az állami tisztviselőknek a főváros gyógyfürdőiben. A székesfőváros gyógyfürdőiben május 1-től érvényes jegyrendszerrel *életbe lépett ismét az állami tisztviselők 1934 december 1-én megszüntetett kedvezménye* és az a fővárosi tisztviselők kedvezményével *egyenlő.* A kedvezményeket a fővárosi fürdők csak a *Máv.* arcképes igazolványára adják ki.

3.— P-ért 40.000 pengőt nyerhet, ha résztvesz a 68. jótékonycélú államsorsjátékban. A sorsjegyek kaphatók az osztálysorsjegy főárusítóknál, dohánytőzsdékben, továbbá a pénz előzetes beküldése ellenében a Székesfővárosi M. kir. Pénzügyigazgatóságnál (Budapest V., Szalay-utca 10).

Május 8-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Electrolux porszívógép és hütőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

Megnyílt
az
Angol Park

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Gazdasági életünk átütő erejű sikere az idei Nemzetközi Vásáron

Immár teljes méreteiben kibontakozott a magyar kereskedelem és ipar nagy tavaszi ünnepének, *a 32-ik Budapesti Nemzetközi Vásárnak* színpompás jelentősége. Vitéz nagybányai *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója *tizenhetedszer nyitotta meg azt a tavaszi Vásárt, amely minden eddiginél grandiózusabb keretek közt és minden eddiginél gazdagabb és meglepőbb lényegi tartalommal reprezentálja a magyar élet virágzását.* A magyar kereskedelem, a magyar ipar és a magyar mezőgazdaság mutatkozott itt be hódolattal az államfő előtt, hogy bizonyítsa: milyen istenáldotta bölcsességgel, nemzeti előrelátással és rajongó hazaszeretettől vezérelve viszi előre *Horthy* Miklós nemzetét a jobb jövő felé vezető boldogulás útján. Ebből a nagy nemzetépítő munkából ugyancsak kiveszi a maga részét a magyar hétköznapok valamennyi névtelen hőse. A trianoni szerződés elvette nyersanyagainkat, de nem vehette el a magyar alkotóerőt, a magyar tudást és a magyar munkakészséget. A most megnyílt Vásáron nem a természetes gazdagság, nem a szerencsés véletlentől nyert jólét diadalát látjuk, hanem *a magyar munka értéknövelő erejét ünnepeljük.*

Hasznosabbat, életreserkentőbbet és a további munkára való buzdításnak szuggesztívabb eszközét el sem lehet képzelni, mint amilyen ez a díszes, pompás és gazdag kiállítás, amely — mindentől eltekintve — a szociális bajok mai nyomasztó légkörében *a munkáskezek tízezres tömegeit mozgatta meg.* Több, mint *1600 kiállító* átlagos számítás szerint tíz embert foglalkoztatva, közel *20.000 embernek adott kenyeret* és megélhetést az elmult hetekben.

A Vásár közepén épült *stadion* gyönyörűen szimbolizálja a kiállítás nemes jelentőségét. Valamint az ókorban a stadionok versenyzői nem embervérért és nem emberhalálért harcoltak, hanem a babérért, ugyanígy a magyar élet békebeli harcosai: legtöbbször a kereskedők és az iparosok sem elsősorban az elérhető haszonért mutatkoznak itt be, hanem azért a szellemi dicsőségért, amelyet a nézők tarka sokaságának egy-egy elragadtatott pillantása vagy egy ismeretlen és névtelen vidéki látogatónak az elismerő szava jelent.

Ezért kell az egész nemzet háláját tolmácsolni azoknak a férfiaknak, akik lankadatlan ügybuzgalommal, éjjelt nappallá tevő fáradhatatlan szorgalommal és a magyar életbe vetett rendíthetetlen reménykedéssel évről-évre nemcsak megrendezik, de egyre hatalmasabb arányúvá fejlesztik a magyar iparnak és kereskedelemnek ezt a hatalmas vernisszázsát. És itt elsősorban kell megemlékeznünk *Szendy* Károly polgármesterről, a Vásár elnökéről, aki miközben a millós nagyvárost igazgatja, ugyanakkor — nem is tudni mikor — időt szakít magának arra, hogy ujjáteremtse ezt a vásárvárost. Ugyanilyen elismeréssel adózik a magyar közvélemény a Vásár társelnökeinek, *Chorin* Ferencnek és *Éber* Antalnak, valamint az egész boszorkányos munka spiritus rectorának, *Hallóssy* Istvánnak, a Vásár igazgatójának. Mondanunk sem kell talán, hogy *Vértes* Emil, a Vásár ügyvezető alelnöke évtizedes működésével már rég beírta nevét a magyar gazdaság történetébe.

A székesfővárosi üzemek a Vásáron

A magyar gazdasági élet és kultúra hatalmas felvonulásán méltóképen vették ki részüket a *székesfőváros üzemei.* Rendkívül tetszetős pavillonokban mutatják be munkájukat és gazdag eredményeiket a közönségnek, amely állandó, nagy érdeklődéssel honorálja az üzemi kiállításokat.

A Gázművek látványos pavillonja a sok, színes látnivaló között is már messziről feltűnik. Külső falán hatalmas faliképek hívják fel a közönség figyelmét a háztartás és ipar nemes hőenergiájára, a gázra. A pavillon belsejében a jól ismert háztartási gázkészülékeken kívül több ujdonságot láthatunk. Elsősorban a *gázhűtőszekrényt* kell megemlítenünk, melynek forgalombahozását a Gázművek a nyári időnyben fogja megkezdeni. Valóban csodálatos készülék, egy *apró kis gázláng hőenergiája, szemünk láttára termeli a hideget és jeget.* Azt hisszük, hogy sokezer háziasszony álma valósul meg a gázhűtőszekrénnyel. Kis háztartások, egyedülálló férfiak és nők számára szolgál a *„garszontűzhely"*. Nem haladja meg egy gázfőző méreteit és mégis *tökéletesen egyesíti magában a gáztűzhely összes előnyeit és kényelmét.* A Vásáron a Gázművek egy új akciójának, a *gázmosóüstöknek* forgalombahozását is megkezdi. A technikailag tökéletes készülék olyan nagyfokú melegkihasználással dolgozik, hogy *csekély üzemköltsége* meglepetés lesz minden háziasszony számára. De az új akció keretében a háztulajdonosok is meglepetésben részesülnek, mert úgyszólván *minden befektetés nélkül juthatnak* a gázmosóberendezés birtokába. A gázgyártás legfontosabb melléktermékeként, a koksz tekintetében is hozott újítást a vásár. A bemutatott *kokusztüzelésű cserépkályha* nemcsak szerkezeténél fogva ujdonság a kályhapiacon, hanem azzal is, hogy *üzemköltsége lényegesen kisebb a fatüzelésnél* és így arra hivatott, hogy a fabehozatal csökkenése révén külkereskedelmi mérlegünket is javítsa. Látjuk a kiállítás keretében *egy ház keresztmetszetét* a mai modern berendezésekkel. Itt van egy *tűzhely,* amely mindössze *tíz centiméter magas.* A pompás és tanulságos összeállítás ötletét *Véssei* Ede dr., a Gázgyár vezérigazgatója vetette fel. Az ő elgondolásait ültették át azután a valóságba *Streck* Ede igazgató vezetésével a Gázgyár kitűnő mérnökei és szakemberei.

A villamos csodák pavillonjának lehetne nevezni az *Elektromosműveknek* az idei Vásáron látható kiállítását. Ahogy belép az ember ebbe az esztétikusan kiképzett Elektromos-házba, az érdekes fényhatások, amelyek a kiállított készülékeket ügyesen kiemelik, szuggesztív módon hangsúlyozzák fényárban úszó jelmondatukat: *A fény nem fényűzés!* A fényhatások azt az érzést keltik a szemlélőben, hogy a fényre szüksége van a *kereskedőnek,* de szüksége van a közönségnek, a vevőnek is. Szüksége van az elegendő fényre *a háztartásnak is,* mert a jó világítás védi a szemet és a munka könnyebb elvégzését segíti elő, de szüksége van bőséges fényre *a műhelynek, irodának egyaránt.* A kiállítás *három részből* áll: A háztartási, a világítási és az ipari készülékek kiállítása. *A háztartási részben* nagy érdeklődést keltenek *a villamos hűtőszekrények.* Minden háziasszony vágya ez a tökéletes, *teljesen önműködő és igen kis villanyfogyasztású készülék.* A készülékek az ár csökkenése révén egyre több háztartás számára lesznek beszerezhetők. A kisebb háztartási készülékek közül *a villanyvasaló,* a legújabb rendszerű *hirtelen forraló, kenyérpirító* és *hajszárító* azok, amelyek igen nagy tömegek érdeklődését keltik fel. A villamostűzhelyek, kettős főzőlapok — elsőrendű szép kivitelük ellenére — olyan *olcsók* már, hogy ezekből mind nagyobb mennyiséget vásárolnak. *A világítási rész* nemcsak esztétikai, de propaganda-hatásban is igen sikerült. Ezt már a pavillonban való belépéskor is megállapíthatja mindenki. Az *ipari készülékek* számára igen jelentős hely jutott a kiállításban. Itt *villanyhegesztők, festékszórók,* különböző *kéziszerszámok,* kis motorokkal felszerelt *gépek* keltik fel nemcsak a szakember, de a laikus szemlélő figyelmét is. Ez a kiállítás méltó folytatása *az Elektromosművek eddigi kiállítás-sorozatainak.* A látnivalókat az Elektromosművek, mint minden esztendőben, most is egészen új köntösbe öltöztette, hogy az újszerűséget kedvelők is megelégedéssel szemlélhessék *Plósz* Pál vezérigazgatónak és munkatársainak ötletességét, hozzáértését.

A fürdők és idegenforgalmi szervek kiállítása. Az Idegenforgalmi Hivatal, a Főváros Fürdői és a Harmatvízüzem közösen szerepelnek a Vásáron. Pavillonjuk az úgynevezett „banknegyed"-ben kapott helyet. Itt látható *Budapestnek mint fürdővárosnak a propagandája is.* Megkapó, vonzó fényképfelvételek hívják fel a figyelmet fürdőink szépségeire és hasznosságára. Ugyancsak képsorozatokban a szemünk előtt vonul el a *Harmatvízüzem* munkássága. Ez a kirendeltség összeköttetést tart fenn a pályaudvari kirendeltségekkel és az Idgenforgalmi Hivatalnak *Zilahy* Dezső igazgató vezetése alatt álló központjával. Az Idegenforgalmi Hivatalnak és a fővárosi fürdőknek a Vásáron való részvételét *Kovácsházy* Vilmos tanácsnoknak, a városgazdasági ügyosztály vezetőjének ügyszeretete segítette elő.

A negyedszázados Községi Élelmiszerüzem. A Nemzetközi Vásárról szóló ismertetésünk nem lenne teljes, ha a magyar élelmiszerpiac számottevő tényezőjének, a Községi Élelmiszerüzemnek *negyedszázados jubileumáról* meg nem emlékeznénk, 1911. évben, 25 évvel ezelőtt hívta életre Budapest székesfőváros akkori törvényhatósági tanácsa a Községi Élelmiszerüzemet, azon elgondolástól vezérelve, hogy a főváros lakosságának minden esetőségre álljon rendelkezésre egy olyan *altruisztikus intézmény,* amely a legfontosabb életszükséglet, az élelmiszer beszerzése terén *útmutatásul szolgáljon* az élelmiszerek megkövetelhető legjobb minőségére nézve és *állandó árellensúlyozó árpolitikájával* irányt szabjon az élelmiszerek mindenkori áralakulásának. Valljuk meg, hogy kitűzött rendeltetésének a fővárosnak ez az intézménye *teljes mértékben meg is felelt.* Az elmúlt negyedszázad kiélezett gazdasági harcaiban — minden hangzatos reklám nélkül — kizárólag megbízható, minőségi cikkeinek olcsó áraival, az egyedül célravezető helyes üzleti politikájának gyümölcseként, vevőköre és áruforgalma évről-évre emelkedő irányzatot mutat. *Az elmult évben közel 2000 vagon élelmiszert hozott forgalomba* a főváros Élelmiszerüzeme. Az óriási forgalom megdönthetetlenül igazolja, hogy a milliós főváros fogyasztóközönsége szereti a Községi Élelmiszerüzemet, ragaszkodik hozzá, az érdekképviseletek indokolatlan, minden alapot nélkülöző megmegújuló támadásai ellenére is. Állítjuk és bizonyítjuk, hogy a vádként oly sokszor elhangzott privilégiumok, kiváltságok, vagy bármely irányú a „hatósági üzemeknek kijáró" kedvezmények és könnyítések csupán a fantázia szüleményei. *A Községi Élelmiszerüzem a magánvállalkozással teljesen azonos versenyfeltételekkel működik.* Állammal és várossal szemben ugyanúgy viseli a közterheket, mint a magánvállalkozás. Jövedelmi adót, forgalmi adót, fogyasztási adót, mindennemű vágóhídi illetékeket, piaci helybéreket, villany-, vízdíjat és egyebeket ugyanolyan mértékben tartozik viselni, mint bármely magánvállalat. Negyedszázados multjának, valamint mai prosperitásának minden sikere abban leli magyarázatát, hogy *ipari és kereskedelmi tevékenységét sohasem tekintve öncélnak, működését kizárólag a fővárosi lakosságnak szolgálatába állítva, igyekezett az amúgy is súlyos terhekkel küzdő fogyasztóközönség élelmezését mindenkor jobbá és olcsóbbá tenni.* Az érdekképviseletek üzemellenes harcában ez tulajdonképpen az érem másik oldala, — és ismerjük el, — számszerűleg súlyban a tekintélyesebb oldala. *Az Élelmiszerüzem Budapest székesfőváros lakosságáért van,* teljes egészében a fogyasztóközönségé, ezért kívánatos további fejlődése, mert végre egy intézmény, amely *öncélúság nélkül a fogyasztóközönség százezereinek érdekét szolgálja.*

A Vásár érdekességei

BNV-Extra s más meglepetések a dohányosoknak. A Vásár egyik legnépszerűbb látványossága a *Dohányjövedék* pavillonja, amelyben most sok kedves ujdonságot kínálnak. Néhány héttel ezelőtt, a *Joviales* szivar árleszállítása idején, a Dohányjövedék újabb meglepetést igér a szivarosoknak. Ime, itt az ujdonság, az 5-ös csomagolású *kis Regalia Media.* Ugyanolyan kitünő, mint eredeti nagyságú őse, csak kisebb és olcsóbb. De a pipázókról sem feledkezett meg a Dohányjövedék és régi kívánságukat teljesítve, az eddig csak külön megrendelésre készült, de már így is közkedveltté vált, angol ízlésnek megfelelően *pácolt Club pipadohányt* az általános forgalomba bocsátotta. Ami a *Darling* a cigarettázóknak, az lesz a *Club* a pipázóknak. És hogy a cigarettázókról sem feledkezzék meg a Dohányjövedék, a vásár tartamára még az eddiginél is jobb, külön vásári töltésben hozza forgalomba a népszerű *Extra* cigarettát, a *B. N. V. Extrát.* Egyszersmind a különlegességet kedvelőknek a *Ghiubek* cigarettát ízléses 25-ös csomagolásban is forgalomba hozta.

A Rimamurány-Salgótarjáni és Magyar Waggon- és Gépgyár közös pavillonja tulajdonképpen a budaörsi új repülőtéren felállított repülőhangár mása. A vasipar minden remeke — a hatalmas önteecsektől a kézi szerszámokig — szemléltetően vonul fel itt. A *Magyar Waggon- és Gépgyár* a magyar teherautóipar gyönyörű és tökéletes kocsiparkjával bebizonyította, hogy a *Rába-autók* teljesen egyenrangúak a világ legjobb márkáival — árban pedig teljesen versenyképesek. Mint orgonasipok állnak sorba az egy tonna hasznos teherbirástól a 12 tonnás hordképességű tökéletes kocsik. A vásár újdonsága a *Rába-Elektromobil.*

A MOKTÁR pavillonjában aranykönyvecskére füzött egyfillérest nyujtanak át a látogatóknak. Táblázat igazolja azt a régi számtani feladatot, hogy ha valaki Krisztus urunk születésekor egy fillért tett volna be a takarékba, azóta ez 9.46 quintrillióra szaporodott volna, ami aranyban 126.000-szer olyan súlyú, mint a földgolyó.

Szlezák László Magyarország aranykoszorús harangöntő-mestere (VI., Petneházy-utca 78., telefon 29—13—53) *kiváló harangjainak ünnepélyes hangjai mellett nyitotta meg a kiállítást a kormányzó.* A kiállításon látott harangok közül az 1704, 970, 499, 220 és 126 kilogrammosak a veszprémi püspökség rendelésére, a 799 kilogrammos „Feltámadás-harang" az ártándi református és az 566 kilogrammos a Debrecen-Kossuth-utcai református egyházközségek rendelésére készültek. A hírneves mesternél rendelte meg az esztergomi bazilika 5500, a székesfehérvári ferencesek 1350 és az egyházközségek sorában a békéscsabai róm. kat. 980 és 495, a jánoshalmai róm. kat. 710 és 217, az őrhalomi róm. kat. 497, a kistamási református 405, a mihályi róm. kat. 400, a bajai református 287, 145 és 93, a kaposvári róm. kat. egyházak 210 kilogrammos és egyéb kisebb harangjukat.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és millimeter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcziziós csavarok.

A Magyar Radiátorgyár is azok közül a vállalatok közül való, amelyek a Vásáron a magyar ipar hírnevét növelik. A gyár *Marabu* rendszerű folytonégő kályhái az immár jelszóvá lett *takarékos tüzelés* ideális mintái. A takarékos tüzelés titka a kitűnő rostélyszerkezet, amelynek révén ezek a kályhák rendkívül csekély tüzelőanyagot fogyasztanak. A kitűnő szabályozhatóság, a könnyű kezelhetőség, amelynek révén percek alatt lehet tüzet rakni és a helyiséget temperálni, a tartós és egyenletes melegadás, a könnyű szállítás és szerelés lehetősége és mindezeken felül a tetszetős kivitel a közkedvelt *Marabu-kályhák* előnyei. A különböző kiállított tipusok sorában láthatók a hengeralakú kályhák vaslemezköpennyel, a négyszegletes, vaslemezköpeny Ir-rendszerű folytonégő kályhák, a négyszögletes öntöttvas Ir-rendszerű folytonégők, külön csoportot jelentenek a Marabu fatüzelésű folytonégő kályhák és a legolcsóbb kétaknás kályha, a Marabu-Gyöngy kétaknás rendszerű önöttvaskályha. A modern kályhákat előállító *Magyar Radiátorgyár* telepe X., Gyömrői-út 76—78. szám alatt van (telefon 14-84-72), városi mintaraktára pedig VI., Andrássy-út 13 alatt (telefon 11-97-08).

Margalit Andor és Ödön okleveles mérnökök, építőmesterek és vállalkozók a modern építéstechnika egyik legnagyszerűbb anyagát, a *Marboit* burkolólapokat mutatják be a vásáron és ezzel a magyar iparnak olyan sikerét dokumentálják, amely élénk érdeklődéssel köti le a vásárt látogató külföldi szakemberek figyelmét is. A Marboit ugyanis a legszerencsésebben egyesíti magában mindazokat a kellékeket, amelyeket a modern építkezés anyagától ma elvárnak, vagyis, hogy összegyeztesse a tetszetősséget és az egyszerűséget az erőt kifejező tömörséggel, a masszív megjelenéssel. Ez sikerült a *Marboit* gyártóinak, akik azonban még valamit hoztak — és nagy sikerüknek ez a titka, — a felsorolt előnyök mellett az *olcsóságot*, amely az ilyen elsőrendű anyagok közül kevésnek a járuléka. A *Marboit* úgy fallapozásra, mint homlokzat kiképzésre ideális, tehát külső és belső konstrukcióra egyaránt alkalmas anyag. A cég központi irodája *XI., Kelenhegyi-út 11. szám* alatt van (telefon 26-95-04), telepe pedig *XI., Borszéki-út 1. szám* alatt.

A Nyugatmagyarországi Gőzfűrész és Ládagyár *Schwarcz Testvérek Részvénytársaság, Szentgotthárd*, kiállítása speciális érdekessége a kiállításnak. Erdei és lucfenyő-anyagok, faragott épületfa, gömbfa és egyéb faáru, emellett tölgy-, bükkfaanyagok, talpfa, donga szerepel a szentgotthárdi cég csoportjában, amelynek figyelemreméltó érdekessége, hogy ezek a faáruk *magyar fenyőfából* készültek. Mondani sem kell, hogy mit jelent ez a körülmény a megrendelő szempontjából: rengeteg költségmegtakarítást és mentességet a különböző bonyodalmas eljárásoktól, amelyek a behozatallal járnak. Nemcsak a szakemberek előtt, hanem a közönség széles rétegeiben is nagy érdeklődést keltett ez a kiállítás, amelynek trianoni megcsonkítottságunkban elveszett fenyőrengetegeink adnak különös jelentőséget.

Zimonyi Lajos lakberendező (V., Báthory-utca 4., telefon 12-22-47) vonzó látványosságról gondoskodott a Nemzetközi Vásár látogatói számára, amikor öt szobát mutat be. Három modern kivitelű szoba, egy angol barok úriszoba és egy kis ebédlőszoba sorakozik egymás mellett. Mind más és más képet nyujt, de valamennyi találkozik az előkelő ízlésben, a megnyerő szépségben és a bútorok pompás, szolid kivitelében. Az országszerte ismert cég kiállítása elől percre sem fogynak el a nézők, akik a legnagyobb elragadtatással szemlélik azokat a szobákat, amelyeket mindenki szeretne otthonába telepíteni. Hasonló bútorokból állandóan hatalmas raktárt tart a cég Báthory-utcai üzletében.

A Körtvélyessy Antal utóda Körtvélyessy Ottó kender- és sodronykötélgyár (Budafok, Tompa-u. 8., telefon 26-97-54) a magyar iparnak a külföld előtt is nagy figyelmet keltő sikerét reprezentálja a Vásáron. Az ötvenhét éve fennálló gyártelep, amelynek gyártmányai úgy a millenáris, mint más országos kiállításon kitüntetést nyertek, gazdag kiállítási anyagában hajózási, vasútfelszerelési, bánya-, felvonó-, daru-, csigasor- és egyéb sodronykötél-típusokat, köteleket és érdekes különlegességeket mutat be. Minden elképzelhető célra látunk itt kenderköteleket, köztük sok előnyt nyujtó pászmás és kábelszerkezetű köteleket, azután pamut- és bőrköteleket is. A kiállítást, melyet nagy érdeklődés kísér, különböző egyéb gyártmányok, kötéllétrák és állatorvosi felszerelések egészítik ki.

Halaman János asztalosárugyár (III., Szőlő-utca 27) kiállítása egyik érdekessége a Vásárnak. A gyár különböző szabadalmai, a higiénikus szellőztetést biztosító, speciális tolóajtók és -ablakok mellett különösen nagy érdeklődés fordul a *Pompadur nyugszék* felé. A magyar bútoripar komoly sikerét jelenti ez az ötletesen megszerkesztett bútordarab, amely a kényelmes karosszéket, hintaszéket és nyugágyat helyettesíti, még pedig úgy, hogy a benne pihenő minden külső segítség nélkül, automatikusan változtathatja fekvő vagy ülő helyzetét. Az ötletes és ízléses bútordarab külön előnye az olcsósága.

Szlezák Ráfael harangöntő-mester (Budapest, VI., Frangepán-utca 80., telefon 29-37-69) ezúttal is művészi kivitelű, kitűnő hangú harangokat állított ki. A fiatal hadirokkant mester büszkeségei a mohácsi szent ferencrendi püspöki templom részére készült 600 kilogrammos, továbbá a tapolcai ev. ref. közös új templom 500 kilogrammos, Agárd ref. és ev. közös új templom és Szank ref. templom 180 kilogrammos harangjai. A kiállítás közönsége nagy élvezettel hallgatta a széphangzású harangok zúgását, mint áhítatba ringató zenét.

Szórády Imre kályhásmester (VII., Király-utca 91, telefon 13-59-52) kollekciójának állandóan nagy érdeklődő közönsége van. Különböző rendszerű, modern cserépkályhák és kandallók vannak itt kiállítva és minden darabon nemcsak a gazdaságos fűtést lehetővé tevő új technika kelt figyelmet, hanem az ízléses kivitel is, úgyhogy ezek a cserépkályhák nemcsak hasznos tartozékai, hanem díszei is a lakásoknak. A csempeanyag, amelyből ezek a kályhák és modern kandallók készülnek, az *orosházi* gyár termelésének válnak díszéretére.

Fenyő Miksa húsz esztendeje

Most jelent meg a GyOSz évi jelentése, amely részletekbe menően áttekinti a magyar ipar valamennyi problémáját. A jelentés természetesen szoros összefüggésben van a közgyűléssel, amelynek kiemelkedő eseménye volt Chorin Ferencnek, a magyar gyáripar egyik legnagyobbszabású vezéregyéniségének ünnepi beszéde Fenyő Miksáról, a GyOSz ügyvezető igazgatójáról, aki húsz esztendő előtt került az elé a keserves probléma elé, hogy pályát válasszon. Hangsúlyozzuk: nem a szokásos egyszerű és hétköznapi pályaválasztási problémáról van szó, hanem arról, hogy fényesen induló írói pályafutását követve a magyar irodalom jeleseinek történetébe írják-e be nevét, vagy pedig a magyar gazdaságtörténelem emlékezzék Fenyő Miksa munkásságára.

Fenyő Miksát páratlan műveltsége, elegáns szelleme, ragyogó stiláris készsége, a vitatkozásban való művészete, csalhatatlan judiciuma és az igazi művészeket jellemző teremtő fantáziája az irodalmi pályára predesztinálta és a külső sikerek azt bizonyították, hogy erről a pályáról nem is kanyarodhatik le.

Fenyő Miksa azonban belesodródott a gazdasági életbe és termékeny szelleme megtalálta azokat a lehetőségeket, amelyeken át közvetlenül, a nagyiparon át realizálni tudta teremtő fantáziáját, álmait. Úgy indult, hogy mondatokkal és eszmékkel fogja gazdagítani a magyar életet, ehelyett olyan közvetlen és kézzelfogható valóságokban nyilatkozott meg alkotókészsége, amilyen — élete munkásságát röviden összefoglalva — az egész mai magyar nagyipar: ez a már nem is nyugateurópai, hanem a szó szoros értelmében amerikai invencióval, ötletességgel, fürgeséggel és tempóval fejlődő gazdasági csoda.

Jellemző, hogy az értékeknek ezt az elismerését az a Chorin Ferenc mondotta volt el, aki maga is a századeleji nagyszerű magyar értéktermésnek ehhez a gárdájához tartozik és annak kimagasló egyénisége. Chorin Ferenc, a nagyiparos ugyancsak egyike a legfinomabb szellemeknek és ma is élén áll mindazoknak a finom és megkülönböztetetten előkelő kulturális törekvéseknek, amelyek a magyar értelmiséget a leggazdagabb és legelőkelőbb nyugati kultúrtörekvésekhez kapcsolják.

Franciaországban szokásos, hogy a politikusok és közgazdászok, mielőtt nekiindulnának az életnek, előzőleg doktorátust szereznek maguknak irodalomtörténetből vagy képzőművészetből, vagy esetleg matematikából. És a francia géniusz pompája azt bizonyítja, hogy a nagyiparosnak nem árt az esztétikai előtanulmány és a politikai józanságnak igen kitűnő iskolája a differenciál és integrál számítás. Ennek a szerencsés és ragyogóan gyakorlati előkelőségnek két kiváló reprezentánsa a húsz esztendős jubileumára érkezett Fenyő Miksa és az őt ünneplő Chorin Ferenc.

•

Az általános tetszéssel fogadott beszéd után *Fenyő* Miksa dr. ügyvezető igazgató terjesztette elő az igazgatóság jelentését a szövetség multévi működéséről. A közgyűlés ezután *az évi jelentést egyhangúlag elfogadta*, majd az ügyvezető igazgatóságba új tagokul *Hadik* Antal grófot, *Gomperz* Ervint, *Winchkler* István dr.-t, a választmányba Budai *Goldberger* Antalt, *Heidegger* Ernőt, *Róbert* Rezsőt, *Wahl* Henrik lovagot és *Stachó* Aladárt választották be.

Vida Jenő négyévtizedes jubileuma

A Magyar Általános Kőszénbánya közgyűlése

Minap tartotta 45-ik rendes évi közgyűlését a *Magyar Általános Kőszénbánya Rt. Vida* Jenő titkos tanácsos, felsőházi tag elnöklésével. A közgyűléssel egybeesett az elnök-vezérigazgató, *Vida* Jenő 40 esztendős jubileuma és ezt az alkalmat ragadta meg *Bud* János dr. titkos tanácsos, ny. miniszter, hogy méltassa a vállalat, különösképp pedig *Vida* Jenő figyelemreméltó érdemeit, amelyek — megelőzvén a korszellemet — *már évtizedekkel ezelőtt megteremtették és realizálták azt a belátást, hogy a tőke szociális kötelességeinek tettekben és alkotásokban kell megnyilatkozniok.*

Bud János felszólalásában rámutatott arra, hogy a vállalat 45 éves fennállásából az utolsó 40 esztendő egybecsik az elnök-vezérigazgató, *Vida* Jenő működési idejével. Negyven esztendővel ezelőtt fiatal, de óriási fejlődés előtt álló vállalat volt a *MÁK*, amelynek irányításában rövidesen vezető szerep jutott *Vida* Jenőnek. A 19. század gazdasági szelleme elkövette azt a hibát, hogy a vállalatokban *főként a bennük felhalmozott tőke hatalmát és vagyoni jogait szokta volt emlegetni*, holott a vállalat elsősorban *kötelességet* jelent. Ez a kötelesség mindenekelőtt *a részvényesek iránt áll fent, de ugyanilyen kötelességgel tartozik gondoskodni a vállalat az alkalmazottairól is.* A *MÁK* üzleti politikájában már kezdetben vezető szerephez jutott *Vida* Jenő fiatalsága esztendeiben felismerte ezeket a nagy humánus elveket és *Bud* János, a közgadaság tudományának világviszonylatban is elismert nevű szaktudósa, megállapította, hogy *Vida* Jenő és a vezetése alatt álló hatalmas magyar vállalat *mindenkor eleget is tett ennek a kettős kötelezettségnek.*

Bud János felszólalása után meleg és őszinte ünneplésben részesítették a népszerű és közmegbecsülésben álló elnök-vezérigazgatót, aki megköszönvén az elismerő szerencsekívánatokat, megállapította, hogy amiközben a vezetésére bízott vállalat fejlesztésén munkálkodik, *mindenkor magasabb célokat kíván szolgálni:* az egész magyar közgazdaságot, vagy röviden *a magyar életet.*

A közgyűlés ezután az igazgatóság új tagjaivá választotta *Némethy* Károly dr. és *Perényi* Zsigmond báró titkos tanácsosokot, valamint újpesti *Wolfner* Gyula nagyiparost; a felügyelőbizottság tagjaivá pedig *Rohonczy* Imre bárót és *Széchenyi* Károly grófot. A közgyűlést követő igazgatósági ülés elnökké *Vida* Jenő felsőházi tag, vezérigazgatót, alelnökké pedig *Monod* Renét (Genf) és *Scitovszky* Tibor dr.-t újból megválasztotta. A közgyűlés által elfogadott zárószámadásról egyébként az alábbi jelentés számol be:

A közgyűlés megállapította az igazgatóság által előterjesztett zárszámadásokat és jóváhagyta a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot, amely szerint az értékesökkenési tartalékra fordított *3,700.000* pengő, az ipari üzemek értékcsökkenési tartalékára fordított *1.700.000* pengő és az igazgatóság, valamint a tisztviselők jutalékára fordított *365.386.50* pengő levonása után a multévi nyereségáthozattal együtt elért *5,341.227.20 pengő tiszta nyereségből* az általános tartalékra *560.000 pengő*, az alkalmazottak nyugdíjalapjára *500.000* pengő, munkásüdültetési célokra *150.000* pengő, *Vida Jenő Segélyalapra 50.000* pengő, kulturális célokra *50.000* pengő, *osztalékul részvényenként tizenhat pengő fordíttassék*, a fennmaradó *159.227.20* pengő pedig új számlára vitessék át. Az 1936. évi osztalékszelvények május 1-től kezdődően kerülnek beváltásra.

Szendy Károly polgármester a Községi Takarékpénztár elnöke

A *Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár Részvénytársaság* pénteken tartotta meg az elmult üzletév rendes közgyülését, amely egyhangúlag elfogadta az igazgatóság összes javaslatait.

A napirend során *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, mint a részvénytöbbségnek Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának közgyülése részéről kiküldött megbizottja, *meleg elismerő szavakkal emlékezett meg Liptay Lajos dr. vezérigazgató érdemeiről, biztositva őt a székesfőváros mindenre kiterjedő támogatásáról.*

A közgyűlés ezután a választásokat ejtette meg és a megüresedett igazgatósági tagsági helyre *Szendy* Károly polgármestert választotta meg, akit az igazgatóság *a közgyülést követő ülésen elnökévé választott.*

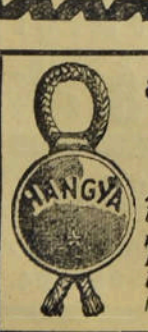

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

A Magyar Dunántúli Villamossági Rt. jubiláris közgyülése. Most tartotta tíz esztendős jubiláris közgyülését az ország legnagyobb erőmütelepe, a *Magyar Dunántúli Villamossági Rt.* és a közgyülésen meleg ünneplésben részesitették *Tormay* Géza titkos tanácsost, a vállalat elnökét, aki az erőmütelep fellendítése érdekében *egy évtized óta fáradhatatlan tevékenységet fejt ki és valójában az ő nevéhez füződik a bánhidai erőmütelep világviszonylatban is elsőrangú hirneve.* A közgyülésről egyébként az alábbi jelentés számol be: A vállalat vezetősége mindenkor megvalósítja az időközönkint felmerülő technikai újításokat, ilymódon *beruházások cimén a mérlegben 68.3 millió pengő szerepel,* amelyek közül az energiatermelő és átvivő berendezések összege 37.2, a lakótelepeké 1.17 és a vonalvilágitási beruházásoké pedig 29.9 millió pengő. Érdekesen jelentkezik a mérlegben *az angol font értékcsökkenése,* mert részint a törlesztések. részint pedig a fontdevalváció következtében *az eredeti 91.7 millió pengős kölcsön összege ma már 52 millió pengővel szerepel a mérlegben.* Az árfolyamkülönbözeti tartalékot 17.83 millió pengőre szaporították. A különböző értékcsökkenési és újitási alapok összege 5.77 millió pengőre emelkedett. A vállalat jövedelmezőségének fokozódását bizonyitja az, hogy a mult év folyamán az energiaszolgáltatásból elért 7.78 millió pengős jövedelme *360 ezer pengővel nagyobb az előző évinél.* A bruttó bevétel 415.000 pengővel 9.2 millió pengőt meghaladó összegre emelkedett, amelyből *a tiszta nyereség az előző évi áthozattal együtt 290.538 pengő.* Az *osztalék* a tavalyihoz hasonlóan 5 százalék, azaz részvényenként 5 pengő.

A Szent Margitszigeti Gyógyfürdő új aligazgatója. A Szent Margitsziget Gyógyfürdő Részvénytársaság igazgatósága legutóbb tartott ülésén *Hrich* József cégvezetőt aligazgatóvá nevezte ki. *Hrich* József közel harminc éve dolgozik a vállalatnál, amelynek érdekében kiváló munkásságot fejtett ki és ma egyik főerőssége a részvénytársaság adminisztrációjának. Nagyszámú tisztelői örömmel vesznek tudomást előléptetéséről, amely a rátermettséget és a munkát jutalmazta.

Vaktor Ferenc jubileuma. A *Trieszti Általános Biztositó Társulat* aligazgatója, *Vaktor* Ferenc május elsején töltötte be működésének *huszonötödik* évét. *Vaktor* Ferenc munkásságának egész idejét az intézet egyik legfontosabb munkakörében, *a központi osztályban fejtette ki* és ennek az osztálynak *főnöki tisztségét már több, mint tizennégy éve sikeresen tölti be.* Az intézet igazgatósága *Lugos* János kormányfőtanácsos, vezérigazgatóval az élén, valamint a tisztviselői és ügynöki kar *őszinte és meleg ünneplésében részesitette a kiváló jubilánst.*

Három hivatalos jelölt lép fel a tőzsdetanácsi választásokon. A tőzsdetanács május 5-én tart *tanácsválasztást,* amely alkalomból — értesülésünk szerint— három hivatalos jelölt lesz: *Liptay* Lajos, a *Községi Takarék* vezérigazgatója, *Fried* Izsó. a *Magyar Gabonakereskedelmi Rt.* igazgatója és *Szeben* Pál, a *Szeben Pál Rt. cég főnöke.* Megválasztásuk biztosra vehető.

Katona Béla: Magyarország közgazdasága cimü évkönyve most jelent meg és bizonyára olyan széleskörü érdeklődés fogadja, mint az előző esztendőkben. Az 1936. év hűséges tükre ez a könyv, amelyben *Katona* Béla a hatalmas anyagot olyan rendszerrel és csoportositásban dolgozta fel, hogy az olvasó könnyen eligazodhatik benne, egyúttal kellőképen megmérheti az események jelentőségét és megtalálja az összefüggéseket. A nagyszabású munka minden fejezetében egységes szempontok érvényesülnek és ilyen egységes megvilágitásban kerül elénk a pénz- és hitelügy, a biztositási és tőzsdei üzlet, a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, közlekedés és a szociális élet minden jelentős mozzanata. A szakemberek és a nagyközönség érdeklődésére egyaránt számot tartó, több mint 500 oldalra terjedő évkönyv a Grill—Gergely Rt. kiadásában jelent meg. Ára kötve 10 pengő.

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fütés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán-u. 25. TELEFON: 1—240—17.

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: I—460—85.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-58.

PRIMUSZ JÁNOS
ÉPITŐMESTER
TELEFON: 1—876—42. BUDAPEST, FERENC-KRT 24.

Fülöp Dezső
épitőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

VÁLLALKOZÁS

Gyakorlati és szociális érdekből kővel kell burkolni az Óbudai kivezető utat

Óbuda rendezésének első, jelentős fejezete a kivezető főút kiépítése. Az útvonal csatornázása már folyamatban van és most majd a burkolás következik. Az óbudai lokális érdekeken kívül nagy jelentősége van ennek az útnak, amely a *Bécs felől érkező idegenek országútja lesz* és ezzel megszünik az a helyzet, hogy az idegenek Óbuda kietlen részein kanyargó utakon lépnek a főváros területére. Az óbudai kivezető út tehát reprezentatív közlekedési vonalnak készül, amely *rendkivül nagyarányú forgalmat fog lebonyolitani.*

Hogy ennek a feladatának megfeleljen, nem vitás, hogy *a kővel való burkolása mutatkozik a legcélszerübbnek.* A nagy forgalmat, amint ezt a főforgalmi közlekedési vonalak bizonyitják, a kőburkolatú út állja a legjobban. Évtizedes tapasztalatok mutatják, hogy a legjobb befektetés mindig a kőut volt, mert az a legerősebb forgalom mellett is *a legkisebb fenntartási költséget* igényelte. A kőut szorul a legkevesebb javításra, de ezenfelül, ha az idők multával a javitás szükségessége mutatkozik, a karbantartási munkálatok úgy végezhetők el, hogy *a forgalmat nem zavarják.* Ezek az előnyök döntő érvként szerepelnek a most kiépítésre kerülő óbudai útvonalnál, amely kétségtelenül egyik legnagyobb forgalmú útja lesz a fővárosnak.

A székesfőváros tehát a leggazdaságosabban jár el, ha kőburkolattal látja el az új utat és legjobban szolgálja ezzel a közlekedés követelményeit is. Ezenfelül van azonban még egy szempont, amely döntő súllyal szól bele ebbe a kérdésbe: *a szociális szempont,* amelynek, a mai viszonyok között, minden elhatározást irányitani kell. Közismert dolog, hogy az utak épitésére fordított összegekből *a kőutaknál jut a legnagyobb tétel a munkabérekre.* Gépi erőre itt nincs szükség és így a legtöbb munkaalkalmat nyujtja ez az útépitési rendszer. A pénzből tehát, amelyet az adózó közönség filléreiből az útépitésbe fektet a főváros, így kapja vissza a legtöbbet az adózó iparosság és a munkásság.

Erre a szociális elgondolásra számítva, várják most a Budapesti Kövező Ipartestület kötelékébe tartozó vállalkozók, nemkülönben a kövezőmunkások azt a jelentős munkaalkalmat, amelyet az óbudai út kiépítése igér számukra. Ebben a várakozásban bizonyára nem is fognak csalódni, hiszen *a forgalmi és gazdasági szempont annyira egyesül itt a szociális érdekkel,* hogy előreláthatólag a legmegfelelőbb kőburkolattal fogják ellátni Budapestnek ezt a nagyjelentőségű forgalmi útvonalát.

Ujabb versenytárgyalást kell kiírni az utak olajozására

Az olajvállalatoknak az utak olajozása körül folyó árdrágító manővere új fejezethez jutott. A beérkezett kilenc ajánlat közül, mint megirtuk, hetet szabálytalannak talált a közegészségügyi ügyosztály, a szabályszerű ajánlatok közül a mult évi egységárral, 100.000 négyzetméter útterület olajozására pályázó *Magyar Petróleumiparét* elfogadhatónak javasolta, az egész 560.000 négyzetméterre ajánlatot tevő *Schwartz Rudolf és Társáét* pedig, mint indokolatlanul drágát, *elfogadhatatlannak minősitette.* Az ügyosztály álláspontját magáévá tette az ügyosztályközi bizottság, amely azt a javaslatot terjesztette a polgármester elé, hogy *100.000 négyzetméter útterület olajozását 22.75 filléres egységáron adja vállalatba a Magyar Petróleumiparnak,* a további 460.000 négyzetméterre nézve *minősitse eredménytelennek a pályázatot és irjon ki újabb, szükebbkörü versenytárgyalást.*

Az ügyosztályközi bizottság, úgylátszik, még nem unta meg azt a türelmi játékot, amelybe az olajvállalatok évről-évre beleviszik a fővárost, holott egyszer már radikálisan végét kellene vetni annak a mesterkedésnek, amellyel mind nagyobbra igyekeznek szabni azt az ajándékot, amelyet az útolajozáson kívül semmire sem jó olajsalakért kapnak a vállalatok a fővárostól. Főképpen nem szabad megengedni azt, ami a mult esztendőben történt, amikor a vállalatok olyan hosszú időre kitolták az alkudozást, hogy a nyári porba fuló főváros kénytelen volt a felemelt árat elfogadni, mert már nem volt idő másféle intézkedésre. Az utóbbi esztendők tapasztalatai szerint a tavaszra egyszerre ráront a kánikula és az olajozás még sehol sem tart, hiszen csak ezután kerül a sor a versenytárgyalás kiirására és ennek kapcsán a kétségtelenül bekövetkező új bonyodalmakra.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

Versenytárgyalási megbízások

Asztalos munkát kapott a Rudas-fürdőnél Brichta József 7500 pengőért.

Burkoló munkát kapott a Széchenyi-fürdőnél Mészáros István 3444 pengőért.

Bádogos munkát kapott a Szt. Imre herceg-úti templomnál Schreil János 45.996 pengőért.

Szigetelő munkát kapott a farkasréti temető ravatalozójánál Biehn János 21.458 pengőért; ugyanitt **bádogos munkát** Fliegl Mihály 6378 pengőért.

Kőmives munkát kapott a Fővárosi Képtárnál vitéz Lukóy Emil 18.502 pengőért.

Mázoló munkát kapott a Batthyány-utcai iskolánál Tóth Ferenc 2134 pengőért.

Csőszigetelési munkát kapott a sertésvágóhídi hűtőnél a Magyar Üvegfonal rt. 4396 pengőért.

Föld, kőmives, bontási munkát kapott a farkasréti temető ravatalozójánál Markó Elek 4597 pengőért.

Bontási és elhelyező munkát kapott a Budavári Koronázási Főtemplom délnyugati támpillérénél Makovszky László 9778 pengőért; ugyanitt **kőanyag-szállítást és kőfaragó munkát** kapott Müller Ernő 54.091 pengőért.

Villanyszerelési munkát kapott a Rudasfürdőnél Gábriel Antal 14.806 pengőért; ugyanitt **vízvezeték, csatornázási és gázberendezési** munkát kapott Wasser István 22.373 pengőért.

Beérkezett ajánlatok

A Levente lőtér **föld-, kőmüves- és vasbetonmunkáira** pályáztak: Jäger Tamás 23.564, Márton József 23.958, Seif Gyula 24.311, Kecse-Nagy Károly 24.678, Fratricsevics Ernő 24.930, Töke György 25.575, Wihart Ferenc 25.828, Urbán Konrád 25.981, Hudetz Béla 26.021, Simon László 26.045, Böhm Károly 26.930, Biró Ernő 27.621, Bárkányi József 29.237, Bela Géza 29.318, Visnovszky Sándor 31.284, Szőllössy Elemér 31.369 pengővel.

A népligeti iskolai sporttelep befejező **ácsmunkáira** pályáztak: Marinka Imre 4466, Szipauer László 4692, Hartmann József 4804, Páble Rezső 6796, Kurtán Gyula 7148, Ertl József 7645 pengővel.

A különböző telepeken végzendő kátránypapir **tetőfedési munkára** pályáztak: Traub Ödön 8575, Grozit 7015, Schlögl Károly 8195, Károlyi Jenő 9069, Kirschner Ignác 9373, Biehn János Rt. 9578, Götz Jenő 9648, Kollár Ferenc 9800, Tóth Lajos 9898, Posnansky és Strelitz 10.282, Magyar Asphalt 12.926, Helvey Tivadar 13.331 Saly és Szalatinszky 13.543 pengővel.

A marhavágóhidi iparvágány homlokzatán szükséges **kocsifogó sorompók szállítására** pályáztak: Roessemann és Kühnemann 3975, Telefongyár 4100, Ganz és Társa 4250 pengővel.

Az Uj Szent János-kórház mosodája részére szükséges **ruhafacsaró szállítására** pályáztak: Hofherr és Schrantz 4600, Egyesült Gépgyár 4950, Magyar Radiatorgyár 5100 pengővel.

25.835 **folyékony acélanyag szállítására** pályáztak: Continental 10.750, Heinrich 10.747, Schopper J. G. 10.750, Schlesinger Alajos 10.474, Állami Gépgyár 11.575 pengővel.

Angol-ón szállítására pályáztak: Anker Művek 11.669, Kornfeld Vilmos 8556, Nemzetközi Fém 8500, Apor Leó 10.643, Polgár Henrik 21.987, Metallochemia 22.960, Deutsch Károly.

73 drb. **vezetéktartó vasoszlop** szállítására pályáztak: Magyar Radiátorgyár 34.570, Magyar Wagon és Gépgyár 32.428, Márkus Lajos 37.700, Ganz és Társa 34.075 Állami Gépgyár 33.702, Magyar Vegyipari Gépgyár 36.171 pengővel.

A marhavágóhíd részére szükséges 400 drb. **jégcella szállítására** pályáztak: Fuchs és Schlichter 3316, Rothmüller S. 3428, Magyar Fémlemezipar 3500, Elektroforrasztó 3500, Budafoki Zománcedény 3600, Röck István 3920, Alfa Separator 3944, Ganz és Társa 4720, Ulrich B. J. 5200 pengővel.

230.000 q **tüzifa szállítására** pályáztak: Klein István Csernavölgyi fatermelő, Spielberger Jenő, Magyar Erdőbirtokosok Szövetkezete, Sztropek Mátyás, Kraammer Mór.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

Kemény Tibor
gépműhely
készit gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint preciz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tüzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, útépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések, Jobbágy-féle barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák, Gépjárművek.

Magyar Királyi
Állami Vasgyárak
Kereskedelmi Képviselete R. T.
Budapest, VIII., Muzeum-körút 18.
Telefonszám: 1—333—94.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 május 12 — 19—20. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSZ-pavilonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-13 - Postacsekk: 40.424

A nagy esztendő

Piros pünkösd ünnepe, amely már itt várakozik a küszöbünkön, valószínüleg meghozza Budapest idegenforgalmi szezonjának első, nagy kirobbanását. Nem panaszkodhatunk eddig sem ebben az esztendőben, de különösen nem most, amikor a BNV vendégei még a kapuzárás után is elárasztják a várost és amikor államfők lezajlott és várható látogatása az egész müvelt világ figyelmét a magyar fővárosra irányítja. Tudjuk, hogy az idén nagy küzdelmünk lesz, de a polgármester április havi jelentéséből már látjuk, hogy megtörténtek a kellő intézkedések, amelyeknek célja, hogy az óriási londoni és párisi idegenforgalmat igyekezünk a magunk számára is gyümölcsöztetni. Ugyanakkor azonban figyelmünknek sokkal messzebb is kell terjednie, mert hiszen jövő esztendőre azután igazán a világ központja lesz a magyar főváros. Az idén tovább kell folytatnunk küzdelmünket, egyben azonban a jövő évi eucharisztikus világkongresszus hatalmas arányú vendéglátásának alapjait kell megvetnünk, mert azok szinte sorsdöntőek lesznek Budapest idegenforgalmának jövendő fejlődésében.

A nagy esztendőben az idegenek százezrei látogatnak el közénk, hogy magasztos hitük által vezéreltetve, jelen legyenek a világkongresszuson. Ezeknek a tömegeknek azonban valósággal uj Budapestet kell itt találniok: megszépült, fölfrissült, uj alkotásokban gazdag Budapestet, amely örökké emlékezetes és egész életükön át vonzó marad számukra. Az alkotásoknak, a városépítésnek, a nagy tervek keresztülvitelének tehát erőteljes, nagy tempót kell venniök, hogy a jövő esztendőre méltóan készülhessünk föl. És itt meg kell szünnie minden álokoskodásnak, minden fölösleges óvatosságnak, pénzügyi ortodoxiának és gazdasági skrupulózitásnak. Csak pár hét előtt hallottuk *Bessenyey* Zénónak, a Közmunkatanács kiváló elnökének szájából az őszinte és becsületes figyelmeztetést: nem szabad engedni, hogy a tempó, amely Budapest székesfőváros fejlesztése és szépítése érdekében folyik, megtorpanjon. Az ő szájából hallottuk azt, amit itt, a *Fővárosi Hírlapnak* a hasábjain ezerszer elmondottunk, hogy se teoretikus pénzügyi tudósokra, se halálmadarakra nem szabad hallgatni, mert ez stagnálást, visszafejlődést jelentene Budapest székesfőváros életében.

De ugyanez a hang csendült ki *József Ferenc* királyi hercegnek abból a beszédéből is, amellyel a margitszigeti gyógyhelyi társalgót felavatta. Az ő szavaiból is érezni kellett, hogy vannak, akik ezt a haladást, Budapest polgárságának és vezetőségének ezt a magyar főváros szépítése és világvárosiasítása érdekében való bátor és lelkes kiállását szeretnék elgáncsolni Azt hisszük, ezek a kuvikmadarak nagyon rosszkor jelentkeztek, mert részben leküzdhetetlen és mindenki által vallott életszükségesség ma az, hogy Budapest szépítése és emelkedése minél nagyobbvonalú legyen, másrészt pedig meg kell állapítani, hogy Budapestnek ezt a vágyát tökéletesen érzi a kormány, szívén viseli a főpolgármester, lelkesen támogatja a Közmunkák Tanácsának elnöke és minden áldozatkészségével előljár Budapest polgármestere és az autonómiának pártjai.

A közeledő pünkösdi ünnep hangulata, május napfénye, tündöklése, a virágba borult természet uj hitet és uj akarást keltenek bennünk. Ma még csak a közel jövő számára dolgozunk. Alig egy esztendő azonban és Budapest olyan események központja lesz, amelyek egész jövőjére, hosszú-hosszú évtizedekre ki fognak hatni. Teli vagyunk tervekkel, teli vagyunk megkezdett és megoldás felé haladó munkákkal. Szigetünk szépül és mind kívánatosabbá lesz a külföldiek számára. Ugyanakkor meleg érdeklődéssel foglalkozunk a tabáni probléma megoldásával és azzal, hogy a Dunakorzót tündérszéppé varázsoljuk. Itt állunk a Madách Imre sugárút megalkotása előtt, legelsőrendű feladataink közé soroztuk az Andrássy-út meghosszabbításának kérdését, a Városháza fölépítését és uj városrészek teremtését a Bazilika körül, a Boráros-téri uj hídnál és a hamupipőkeszerű Óbuda nagyarányú fejlesztése által. Ennyi terv, ennyi megoldás előtt álló feladat kelti bennünk a reményt, hogy Budapest szépségei hamarosan nagy arányban meg fognak növekedni, az idegen számára még szebbé, még emlékezetesebbé fogják tenni a magyar fővárost.

Karafiáth főpolgármester:

Ha kell, közbelépek, nehogy apró-cseprő kérdések veszélyeztessék a nagy és komoly idegenforgalmi célokat

A Gyógyhelyi Bizottság elnöke az idegenforgalmi tényezők harmónikus munkájának szükségességéről

Szombaton délelőtt avatták fel ünnepélyes külsőségek közepette a Margitszigeten a *Közmunkatanács* és a *Gyógyhelyi Bizottság* együttes előkészítése alapján épült *gyógyhelyi társalgót*. A megnyitó ünnepségen megjelent *József Ferenc* királyi herceg, *Budapest Fürdőváros Egyesület* elnöke és *Anna* királyi hercegasszony. Ott volt *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Grosch* Károly miniszteri tanácsos, *Szviczsényi* Zoltán miniszteri tanácsos, *Algyai Hubert* Pál, a *Közmunkatanács* alelnöke, *Kelemen* Kornél, *Tárczay-Felicides* Román, *Szterényi* József báró, *Tasnády Szücs* András, ifjú *Horthy* Miklós, *Harrer* Ferenc, *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, *Zilahy* Dezső, a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal igazgatója, *Szebeny* József dr., a főpolgármesteri hivatal vezetője, *Sarbó* Artur, *Mayer* János, *Szabó* János, *Terbócz* Imre, *Barla-Szabó* József, *Bilkei-Papp* Lajos, *Gellér* Mihály, *Hrich* József, a Margitsziget Rt. igazgatója és a nagyszámú meghívott előkelőség. A megnyitó ünnepségen *Algyai Hubert* Pál ismertette a *Közmunkatanács* beruházási programját, *József Ferenc* királyi herceg pedig ünnepi beszéddel avatta fel az uj intézményt. Végül *Karafiáth* Jenő főpolgármester, mint a *Gyógyhelyi Bizottság* elnöke, a bizottság gondozásába vette az uj intézményt. Az ünnepség után a *Fővárosi Hirlap* munkatársa kérdést intézett *Karafiáth* Jenő főpolgármesterhez, hogy melyek azok a legközelebbi célkitűzések, amelyeket a *Gyógyhelyi Bizottság* elnöki székében kíván sürgősen megvalósítani.

Karafiáth Jenő dr. főpolgármester,

a Gyógyhelyi Bizottság elnöke

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— A törvényen alapuló kormányrendelet a *Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság* elnöki tisztségének ellátására a székesfőváros mindenkori főpolgármesterét kötelezi. Én azonban e feladatra a kötelezettségen túlmenően is örömmel és készséggel vállalkozom, mert tudom, hogy a *Bizottság* olyan tennivalók megoldására hivatott, amelyek a székesfőváros összességének érdekeit szolgálják, mert meggyőződésem, hogy

a mi szeretett fővárosunk természeti kincseinek az egész világ előtt való megismertetése lakosságunknak elsősorban gazdasági tőkét, gyarapodást jelent.

— *A Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottságot* a magyar törvényhozás bölcs, alapvető rendelkezéseinek figyelembevételével a kormány alig két esztendővel ezelőtt hívta életre, de már ez a két év is elegendő volt annak bebizonyítására, hogy *a Bizottság munkássága hézagpótló jelentőségű*. Az idevonatkozó törvénynek és kormányrendeletnek megfelelően a *Gyógyhelyi Bizottság* hivatását magam is kétirányúnak jelölöm meg: egyrészt *általános összefogó* szervezetnek kell lennie, másrészt *speciális feladatokat* kell elvégeznie.

— A *Bizottság* általános összefogó szerepét éppen összetétele, szervezete biztosítja, mert

ennek az intézménynek keretében találkoznak az államnak, a székesfővárosnak, mint helyi hatóságnak és a társadalomnak képviselői.

— A *Gyógyhelyi Bizottság* keretében foglalnak helyet mindazok, akik a székesfőváros idegenforgalmának bármely irányú és bármely célkitűzésű kérdéseivel *szakszerűen* foglalkoznak.

— Tárgyilagos szemlélet alapján azonban megállapíthatom, hogy a székesfővárosban *ma több hivatalos és magán idegenforgalmi szervezet működik anélkül, hogy közöttük a szükséges összhang és együttműködés biztosítva lenne.* Bár minden szervezetnek célkitűzése és munkássága külön-külön is igen elismerésre méltó, bár mindegyik az általános nemzeti céloknak és a székesfőváros lakossága gazdasági fellendítésének szolgálatában áll, mégis, mivel minden szervezet az általa kitűzött célok elérésére a nemzet és a székesfőváros összességének vagyonát használja fel, *az összhang megteremtése nemcsak időszerűen szükséges, de vitathatatlanul elkerülhetetlen.*

— A törvényhozás és a kormány bölcs előrelátásának tekintem tehát a *Gyógyhelyi Bizottság* életrehívását és részére olyan szerepkör biztosítását, hogy a külön-külön működő idegenforgalmi szervezeteket és alakulatokat *közös munkára összefogja.* A *Gyógyhelyi Bizottság* feladatának jelölöm meg viszont, hogy

a különféle szervezetek itt találkozó képviselői megállapodjanak arra, hogy közülük melyik milyen tennivalókat végezzen el,

hol találhatnak együtt járható közös utakat és a rendelkezésükre álló anyagi lehetőségeket *az egységes cél érdekében* a legelőnyösebben miképen használhatják fel. Nemes vetélkedést pedig a munka ütemének fokozásában, a helyesen megosztott idegenforgalmi munka szeretetében, az élelmességben, ügyességben és a rendelkezésre álló szerény gazdasági erők céltudatos kihasználásában fejtsenek ki.

— Ami a *Bizottság* különleges feladata, vagyis a főváros gyógy- s üdülőhelyi jellegének kidomborítását és propagálását illeti, a jövőben e tennivalókat is mindenkor e Bizottságban kialakuló *együttes* célkitűzések figyelembevételével kívánom irányítani. A hazai, de főleg a székesfővárosi idegenforgalom *igen értékes fejlődést mutat minőség és mennyiség tekintetében egyaránt.* Szeretett fővárosunknak minden adottsága megvan ahhoz, hogy idegenforgalmunkat akár a gyógy- és üdülőhelyi szempontokon, akár pedig egyéb idegenforgalmi törekvéseken keresztül *más világvárosok vagy más gyógy- és üdülőhelyek mértékéig kiépíthessük.*

— Rövid főpolgármesteri és gyógyhelyi bizottsági elnöki működésem alatt máris megállapíthattam, hogy valamennyi e közös cél érdekében működő tényező *lelkiismeretes, nagy és fáradhatatlan munkát végez,* e tekintetben tehát semmiféle kifogásolni való nem lehet. Sőt — mint mondottam — lelkesedésük és nemes vetélkedésük éppen az ügy nagyszerűsége és törekvésük őszintesége következtében annyira fokozódott, hogy

e közös célt szolgáló szervek működési körükben egymás munkaterületét túlgyakran átlépték.

Ezt a felesleges, s ugyanannak a célnak érdekében feltétlenül kettős, tehát *megtakarítandó anyagi áldozatokat igénylő vetélkedést* —

mint említettem — minden erőmmel igyekezni fogok megszüntetni, vagy ha ez azonnal nem is sikerülne, *legalább fokozatosan csökkenteni.* Máris

megtettem a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy az egyes tényezők munkaköre egymástól pontosan elhatárolható legyen.

Azokat a kérdéseket tehát, amelyek nem tartoznak szorosan a vezetésem alatt álló *Gyógyhelyi Bizottság* működési körébe, — hogy magam járjak elől jó példával, — *szívesen engedem át* majd azoknak a szerveknek, amelyeknek eddig elért eredményes működése biztosítékot nyujt arra, hogy a *Gyógyhelyi Bizottság* részéről tapasztalt ügybuzgalommal foglalkoznak vele a jövőben. A munkamegosztás szabatos keresztülvitele érdekében szükebb, majd később tágabbkörű megbeszélést kívánok tartani az illetékes tényezőkkel, s *ha szükséges, megfelelő eszközök igénybevételével*

közbelépek annak érdekében, hogy aprócseprő harmadrendű kérdések szőnyegen tartása ne veszélyeztesse a nagy és komoly célokat.

— Különös örömömre szolgál, hogy *József Ferenc* királyi herceg Őfensége, mint a *Fürdőváros Egyesület* elnöke, a *Margitszigeti Gyógyhelyi Társalgó* felavatásakor olyan megkapó összefoglalásban, expozé-szerűen vázolta közös nagy feladatunkat. Senkinek semmi hozzátenni valója nem lehet mindahhoz, amit mondott. Felavató beszédével egyszersmind hitvallást is tett arról, hogy olyan nagy nemzeti kérdésben, mint aminő a gyógyhelyi ügy és idegenforgalom kérdése, *sikert csak úgy lehet elérni, ha az állam és az önkormányzat minden szerve és a társadalom a legteljesebb összhangban működik a közös cél érdekében.*

*

Eddig szól a főpolgármester nyilatkozata, amelyben *Karafiáth* Jenő a legpregnánsabban jelöli meg a *Gyógyhelyi Bizottság* célkitüzéseit és határozza meg *a megvalósítandó feladatokat.* Tény az, hogy a bizottságnak valóban egyik legfontosabb problémája: *összhangba hozni a főváros idegenforgalmát előmozdító valamennyi tényező működését.* Még emlékezetes *Darányi* Kálmán miniszterelnöknek az a nyilatkozata, amelyet a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt tett a főpolgármestert beiktató közgyűlésen. Ebben a nyilatkozatában a miniszterelnök utalt a többi közt *Karafiáth* Jenő páratlan ügybuzgalmára és közismert agilitására. Reméljük, hogy ezek a kiváló erényei lehetővé teszik neki, hogy valóban létrehozza az idegenforgalmi tényezők működésének azt a gazdaságos és egyedül helyes harmóniáját, amelynek megteremtésére — fenti nyilatkozata értelmében — *vállalkozott.*

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

VÁRNAI KÁROLY
vízvezeték, gáz, melegvíz-fütés, egészségügyi berendezés, bádogos munkák vállalata
Budapest, V., Kálmán-u. 25. TELEFON: 1-240-17.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fütés, hütő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 1-373-39.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

Uj szociális intézményekkel gazdagodik a főváros

Schuler alpolgármester a főváros első gyermekfürdőjéről, a kamaraerdői szeretetotthon új pavillonjáról, az alapítványi fiú- és nevelőotthonról és a fiatal ipari generáció támogatásáról

A főváros legújabb szociális intézménye a dandárutcai népfürdőben létesített gyermekfürdő, amelyet *Schuler* Dezső dr. alpolgármester és *Horony-Pálfi* Aurél dr. tanácsnok most mutatott be a szociálpolitikai szakbizottság tagjainak. A közelebbi időben megvalósítandó terv a kamaraerdői szeretetotthon telkén épülő modern, emeletes pavillon építése, valamint 100—100 személyes fiúotthon és ipari nevelőotthon felállítása. A gyermekfürdőt már átadták hivatásának, a másik két terv a törvényhatósági bizottság legközelebbi közgyűlése elé kerül. Az új és tervezett szociális intézményekről kérdést intéztünk

Schuler Dezső dr.
alpolgármesterhez,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— A dandárutcai fürdőt hét év előtt létesítette a főváros a legmegfelelőbb helyen, a Haller-utcai kislakásos bérházak közvetlen közelében a szegényebb néposztály használatára és most ennek a fürdőnek keretében épült *a gyermekek bazénje.* Eddig tizenhat kádfürdő állott a gyermekek rendelkezésére, azonban *a gyermeksereg a kádfürdőket sehogy sem akarta használni.* Ezzel szemben a közös bazénnek nagy sikere van, *valóságos lázadás tört ki a gyermektáborban, hogy ki juthasson előbb a fürdőbe,* amely egyszerre ötven gyermek befogadására alkalmas.

— A gyermekfürdőt *a leghigiénikusabban, modernül és izlésesen tervezte és építette meg a magasépítési ügyosztály.* A falakat fehér csempe, a bazént metlachi lapok burkolják, amelyek színe világos kék, úgyhogy ezáltal a bazén vize is kék színben csillog. A fürdő el van látva zuhanyokkal, vetközőhelyiséggel és ruhaszekrényekkel, amelyeken számok helyett különböző rajzolt motivumok vannak, hogy a kisebb gyermekek igy hamarabb felismerhessék a maguk szekrényét.

— A gyermekfürdő építésén kívül a népfürdőben *husz új, teljesen modernül berendezett kádfürdőt* létesítettünk és átalakíttattuk a mosódát is.

Új, modern otthon az aggok számára

A kamaraerdői szeretetotthon új pavillonjának tervéről a következő ismertetést kaptuk:

— A törvényhatósági bizottság tudvalevőleg felhatalmazta a polgármester urat, hogy az Attila-utca mentén lévő szeretetotthon telkéből létesítendő tíz parcellának eladása iránt intézkedjék és hogy a befolyó vételárat a szegényház kitelepítésével felmerülő szükséglet fedezésére fordítsa. Az eladott telekrészekből *326.4000 pengő* folyt be, amely összegből a polgármester úr *a kamaraerdői szeretetotthon telkén új pavillon létesítését határozta el.*

— A törvényhatósági bizottság 1935-ben hozott határozatával a szeretetotthoni férőhelyek számát 410-zel emelte, ez a létszámemelés azonban nem oldotta meg teljesen a kérdést és azóta is, a nyomasztó gazdasági viszonyok következtében egyre *emelkedik azoknak a szeretetotthoni ápolásra szorulóknak a száma,* akiket csak hosszas várakozás után lehet az intézetek egyikében elhelyezni. *Ez a létszám ma 1000-en felül van.* Igy mindenesetre indokolt az új szeretetotthoni pavillon felépítése. A kamaraerdői terület, ahol esetleges újabb pavillonok építésére is kínálkozik hely, erre a célra kiválóan alkalmas, amennyiben az ápoltak állandóan napon, szabad és jó levegőn tartózkodhatnak, továbbá a szeretetotthonnal kapcsolatos gazdaságban koruknak és testi erejüknek megfelelő elfoglaltságot is találnak. Miután pedig az épület a már meglévő szeretetotthon közvetlen közelében épül fel, nemcsak a személyi, hanem a dologi kiadások is bizonyos mértékben csökkennek.

— *Az új szeretetotthon épületének tervét a magasépítési ügyosztály már el is készítette.* Az egyemeletes épületben, amely úgy berendezésében, mint artisztikus külső hatásában teljesen modern lesz, *180 ápolt nyerhet elhelyezést. A terv kiküszöböli a nagy, sokágyas hálótermeket, ehelyett 16 hatágyas, nyolc hétágyas és 14 kétágyas hálóhelyiségről gondoskodik.* A nappali tartózkodást *két tágas terem és egy előtér* biztosítja. Ezek a nappali helyiségek üvegfallal lesznek ellátva, hogy minél több napfény jusson a bennük tartózkodóknak. Ugy a magasföldszinten, mint az emeleten *egy-egy fedett balkón és egy-egy nyitott erkély* épül. Az alagsorban fürdő- és zuhanyozóberendezés áll majd rendelkezésre. A meleget központi fütőberendezés szolgáltatja.

Újból a közgyűlés elé kerül az alapitványi fiúotthon és nevelőotthon kérdése

— A harmadik új szociális alkotás, az alapítványi fiúotthon és alapítványi ipari nevelőotthon létesítését a székesfőváros kezelése alatt álló több alapítvány felhasználása teszi lehetővé. A polgármesternek erre vonatkozó javaslatát a közgyűlés még a mult évben elfogadta azzal, hogy az alapítványok ingó vagyonából az 1937. évben felállítja az intézményt és az építést *438.000 pengő költséggel, a berendezést pedig 91.900 pengő költséggel* irányozza elő, az alapítványoknak az építkezés után még megmaradó készpénz-, értékpapír- és ingatlanvagyonát pedig a székesfőváros tulajdonába veszi, viszont a létesítendő kettős intézet fenntartási költségeit mindenkori költségvetésében biztosítja. *A belügyminiszter azonban nem járult hozzá ahhoz, hogy az alapítványoknak az építkezés után még megmaradó vagyonát a főváros tulajdonába vegye,* ehelyett célszerűbbnek minősítette, hogy *az új létesítmények olyan terjedelmüek legyenek, amelyek az alapítványok anyagi erejének megfelelnek.*

A belügyminiszter rendelkezéséhez képest az ügy most *újból a közgyűlés elé kerül* a polgármesternek módosító javaslatával, amely szerint a *Vecsey* János és neje *Szathmáry* Borbála, *Vrányi* Sándor, *Frum* István, *I. Ferenc József—Erzsébet, Rökk* Szilárd, *Jakabfalvy* Gyula, *Zichy* Antal gróf és *Szelényi* Lajos alapítványokat a főváros 60 flúgyermek számára létesítendő *Alapítványi Fiúotthon* és kizárólag katolikus vallású 60 fiúgyermek számára létesítendő *Alapítványi Ipari Nevelőotthon* céljaira használja fel. Az alapítványok készpénzvagyonát 200 személy befogadására alkalmas intézmény felépítésére és 120 személy részére szükséges berendezésre, a megmaradt ingatlan- és értékpapirvagyon évi jövedelmét pedig mindenkor a intézet fenntartására fogja fordítani.

Nagyjelentőségű új irányelvek a tanoncotthonok életében

A kettős intézet létesítésének ezzel most már nem lesz akadálya és a főváros *új, modern ipari tanoncotthonnal lesz gazdagabb.* Az új tanoncotthon a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály hatáskörébe kerül. Ezenkívül a fővárosnak van a közoktatásügyi ügyosztály felügyelete alatt működő három tanoncotthona és a főváros hathatós támogatásával hat, társadalmi intézmények által fenntartott tanoncotthon működik, vagyis a tanoncotthonok száma tízre szaporodik.

A tanoncotthonokat illetőleg a jövőre nézve *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, mint kijelentette, *két új irányelvet* akar megvalósítani. *Egyesíteni akarja a támogatást, a nevelési és munkaprogramot valamennyi tanoncotthon keretében.* Ezenkívül *biztosítani óhajtja a tanoncok számára felszabadulásuk utánra is a munka folytonosságát,* olyan formán, hogy a mesterekkel a tanonceszerződés erre nézve is kiterjedjen.

Az alpolgármesternek ez az elhatározása úgy az ipar, mint a fiatal iparosgeneráció szempontjából *igen nagy jelentőségű* és megakadályozza azt, hogy a felszabadult tanonccsereg alkalmaztatása hiányában elkallódjon a szakmák számára.

*

A közjótékonysági és szociálpolitikai szakbizottság legutóbbi ülésén foglalkozott ezekkel az új szociális intézményekkel, amelyekről örömmel vett tudomást. *Schuler* Dezső dr. alpolgármester elnökölt az ülésen, amelyen részt vett *Horony-Pálfi* Aurél dr. tanácsnok és a szakbizottságnak csaknem valamennyi tagja. Az ülés érdekessége volt, hogy *a Haller-utcai csecsemővédő intézet termében tartották meg.* Itt *Raj* István, a főváros hat csecsemővédő intézetének gondnoka és *Sokurszky* Lászlóné, a Haller-utcai intézet gazdasági felügyelőnője fogadták az alpolgármestert és a bizottságot. Előzőleg megtekintették a pompásan megépített új gyermekfürdőt, amely nagy tetszésre talált. A gyermekfürdő tervezéséért és az építési munka vezetéséért meleg elismerését fejezte ki *Schuler* Dezső dr. alpolgármester a jelenlévő *Merza* Dezső mérnöknek, aki egyébként az új szeretettotthont is tervezte.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utópító-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Pünkösd

Irta Gazdy Jenő
törvényhatósági bizottsági tag

Késmárk felől fütyül a szél. A szoborleleplezésre megjelent hölgyek fázósan húzzák össze köpenyeiket. Egy szélroham elkapja a vászontakarót és a nagyságos fejedelem ércalakja hirtelen megjelenik a színen.

Lova, mintha megrettent volna a körülálló roppant tömegtől, felágaskodik. A fejedelem alakja pedig kiemelkedik a nyeregből és — igen, mintha hallanánk ajkáról a nagy sikolyt, amely elszáll a megilletődött tömeg felett, messze túl a csonka határokon: Recrudescunt incylate gentis Hungaria vulnera. Megújhodtak a nemes magyar nemzet sebei!

És valóban úgy van. A nemzet, amelyért a nagy fejedelem felkelt, ma is ezer sebből vérzik. De a világháború legnagyobb rokkantjának, ahogy Mussolini mondotta, nemcsak vérző csonkjai fájnak.

A magyar élet is tele van feszültséggel, különös zörejekkel, fel-felvillanó fájdalomnyilvánulásokkal. Szomorúan sötét ez a kép, amelyet a népi politikával foglalkozó fiatal íróink írásmunkái elénk tárnak. Szinte a régi orosz írók elborult rajzai elevenednek meg előttünk.

Ugy látszik, a mezőgazdasági proletáriátus verejtékes élete, ennek a problémának széles kiterjedése a legkomolyabb megfontolások elé kell, hogy állítsák a nemzet vezéreit. De itt van az értelmiségi munkanélküliség nehéz kérdése is, amely sokszorosan nyomasztó súllyal nehezedik a magyar életre. A megélhetés folytonosan drágább lesz és a szociális problémák így még inkább kimélyülnek. Valóban nem lehet csodálkozni azon, hogy ha azokat, akiket ez a nyomasztó érzés sujt és a felszínen mutatkozó gazdasági javulásnak hatását semmiképpen sem érzik, nyugtalanító érzések fogják el.

Már pedig az ilyen érzések rossz tanácsadók és a lelkiismeretlen agitátorok által könnyen kihasználhatók. És ez az, ami ellen minden hazáját szerető magyar embernek, az államnak és a fővárosnak egyesült erővel a végsőkig megfeszített erőkkel küzdenie kell. Mert nem szabad, hogy elkövetkezzék Vörösmarty Szózatának borzalmas jóslata. Hanem jönni kell egy jobb kornak, mely után buzgó imádság epedez milliók ajkán.

A Pünkösd ünnepének magasztos eszméje tanít bennünket erre, hivő magyarokat. Amikor a természet új erőre kap és a magyar élet teljes virágjába borul. Minden él, minden dolgozik, zsendül, pezseg, dalol a magyar természet ölén, a drága magyar földön.

A szentlélek eljövetele kell, hogy minden magyarnak szívében is a testvériség szent érzésének lángját gyujtsa magasra. A testvériség érzete, a tudat, hogy milyen kevesen vagyunk itt e földön mi magyarok, a tudat, hogy ezt a darab földet, amelyet a mostoha sors nekünk meghagyott, minden erőnkkel meg kell őrzenünk, mert csak ebből lehet feltámadás, kell, hogy ezen a szép ünnepnapon megragadja lelkünket.

Minden problémánk csak úgy oldható meg, ha ez a testvériség érzése izig-vérig átjárja valónkat. Csak ha így egymásra találunk magyarok, ha kitaszítjuk magunk közül mindazt, ami elválaszt bennünket és csak azt tartjuk meg, ami egyesíteni képes erőinket, csak így tudjuk meghozni azokat az áldozatokat, amelyekre szükség van, amelyek nélkül nem jöhet egy jobb kor, nem jöhet a feltámadás. Erőseknek és egyeknek kell lennünk. Valóban testvéreknek, akik igazságosan és szeretettel megosztjuk magunk között azt, amivel rendelkezünk.

Az államnak és a fővárosnak pedig cselekedni kell. Cselekedni kell gyorsabban és céltudatosabban mindazokban a problémákban, amelyek magyar testvéreink megmentését és jobb megélhetését célozzák. Ezeknek a problémáknak kell most az elsőbbséget adni minden más felett. Első a kenyérkérdés. Mert hiába díszítjük mi fel a házunkat minden parádéval, ha nincs mit az asztalra tenni, ha nincs mit magunkra venni.

Minden magyar testvérünknek érezni kell azt, hogy a többivel együtt van hivatva ezt a verejtékes magyar életet a jobb jövendőhöz segíteni, testvéri szeretetben és sorsközösségben. És ez utóbbin van a hangsúly.

Utópiák ezek? Lehet, hogy igen, ha a mai kor szelleme nem változik, de akkor ez a szellem a maga sírját fogja megásni.

Hivő és gondolkodó emberek előtt bizonyos, hogy vannak utak, amelyeken legalább is megközelíthetők. És ezért is érdemes és kell harcolni. Elsősorban minden magyarnak, akinek a sors hatalmat adott a kezébe. Ugy, ahogy azt a nagyságos fejedelem tette. Elbukott, de íme, ismét itt van közöttünk és ércalakja beleharsogja lelkünkbe:

Cum Deo pro Patria!

Vitéz József Ferenc dr királyi herceg, a szónok

A Fővárosi Hirlap fakszimilében bemutatja a királyi herceg margitszigeti avató beszédének „kéziratát"

A *Fővárosi Hirlap* vezető helyén foglalkozunk a budapesti idegenforgalom ünnepi eseményével: a *Gyógyhelyi Bizottság* Margit-szigeti *társalgójának* megnyitásával. Ehelyütt tehát nem kívánunk ismétlésekbe bocsátkozni, mindazonáltal el kell mondanunk az alábbiakat, amelyek részint kiegészítik a felavatási ünnepségen történt eseményekről szóló beszámolónkat, részben pedig

az avatóbeszédet mondó József Ferenc királyi herceg emberi és szónoki egyéniségét illetően világítanak meg néhány érdekes és figyelemreméltó momentumot.

József Ferenc királyi herceg lendületes, határozott célkitűzéseket kijelölő, egyben pedig emelkedett szellemű beszédet mondott, amelynek *minden szavában ott izzott az a rajongó szeretet, amellyel a királyi herceg már több, mint évtizede annak a mozgalomnak élére állt, amely Budapestet a világ legszebb és egyben legkeresettebb fürdővárosává akarja avatni.*

Mielőtt elmondanók e cikkünk keretében közölt klisé történetét, idézünk néhány mondatot a királyi herceg beszédéből:

— Sok év küzdelmének eredménye ez a *gyógyhelyi társalgó*, — mondotta *József Ferenc* királyi herceg — amely valóban a legalkalmasabb helyen, ezen *a híres, történelmi szigeten épült.* Az idegenek előtt is

hangsúlyozzuk, hogy a régi Magyarországnak történelmi multban gazdag múzeumát találjuk itt.

— Az idegenforgalom *nagy ünnepe* ennek a társalgónak *a felavatása.* Az idegenforgalom viszont *ma már nemzetgazdasági és szociális szempontból is rendkivüli fontossággal bír* és szerencsére ott tartunk, hogy már a közvélemény is tudatában van ennek.

— A mi feladatunk az, — folytatta a királyi herceg, — hogy soha se elégedjünk meg az elért eredményekkel, hanem igyekezzünk mindig távolibb célokat elérni és

ha kell, céljaink érdekében, a hivatalos közegek „zaklatásától" se riadjunk vissza.

— Már megfejtettük azt a budapesti talányt, hogy *a mi fővárosunk fürdőváros*, de most már

az egyes akadékoskodók ne zavarjanak bennünket olyan talányokkal, amelyekkel munkánkban gátolhatnak.

József Ferenc királyi herceg ezután köszönetet mondott *Bessenyey* Zénónak, *Karafiáth* Jenőnek és *Gellér* Mihálynak, hogy közreműködésükkel ez a szép intézmény megvalósulhatott. Befejező szavaiban annak a reményének adott kifejezést, hogy ez a társalgó még kellemesebbé teszi a külföldi vendégek üdülését és pihenését.

A királyi herceg lendületes és szellemes fordulatokban gazdag beszédét többször szakitotta félbe a tetszésnyilvánitás éljenzése és tapsvihara, ugy, hogy *szavai gyakran vesztek el az elismerés hangos megnyilatkozásai közben.* Éppen ezért

a Fővárosi Hirlap munkatársa az ünnepség végeztével azt a kérést terjesztette a királyi fenség elé, hogy bocsássa a Fővárosi Hirlap rendelkezésére beszéde teljes és hiteles szövegét.

Ekkor azonban kellemes és nagyon finom meglepetésben volt részünk. A királyi herceg mosolyogva átnyujtott néhány apró cédulát, amelyek mindegyikén négy-öt szó volt csupán: az úgynevezett „*slágerwortok*", az emlékeztető szavak, avató beszédének gondolatmenetéhez.

— Ime, a beszédem hiteles szövege — mondotta mosolyogva a királyi fenség.

Kitünt, hogy a *közel félórás*, szónoki lendülettel, megkapó közvetlenséggel és egész sereg új célkitüzést felvető ötlettel előadott és szellemes fordulatokkal bővelkedő avató beszédet *valójában ott, a pillanat hevében rögtönözte a királyi herceg* és mindössze arra szorítkozott, hogy előzőleg néhány emlékeztető szóba foglalja össze előadásának gondolatmenetét és egyes problémáit. Érdekesnek tartottuk, hogy a királyi herceg jegyzeteiről klisét készítsünk és bemutasuk azt olvasóinknak. Ezeket közöljük itt alább.

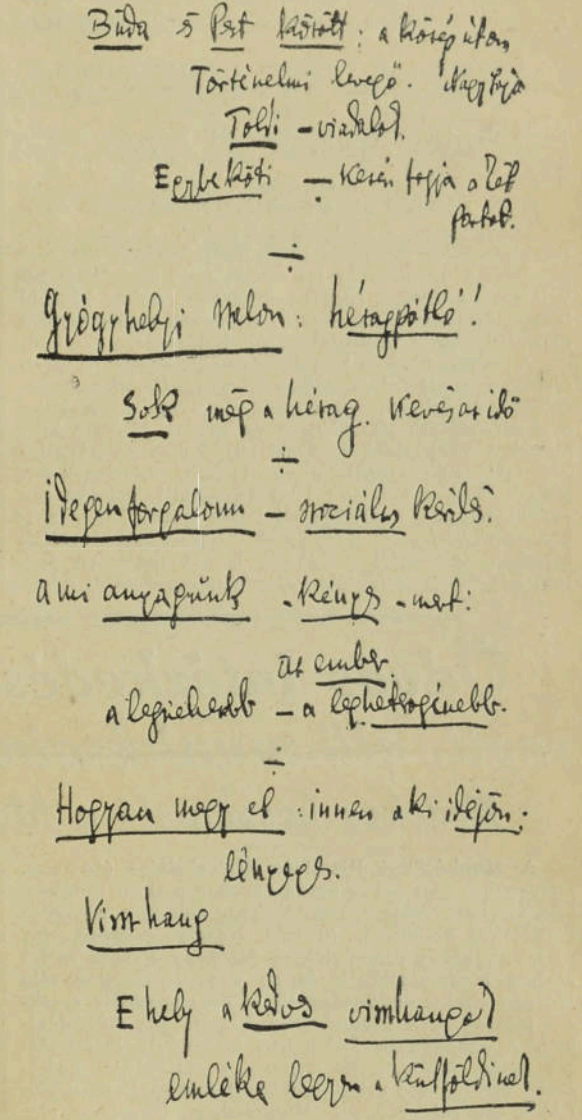

Azt hisszük, nem mindennapi érdekességet volt alkalmunk itt, a *Fővárosi Hirlap* hasábjain most közölnünk, amikor ezekkel a klisékkel *olvasóink előtt bemutathattuk József Ferenc királyi herceg szónoki készségének és művészetének ezeket a figyelemreméltó kulisszatitkait.*

ÓRIÁSI SIKER
a Fővárosi Nagy Cirkusz
májusi műsora
Naponta 2 előadás

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Angol Park
és Alpesi Falu
Remek látványosságok és műsor

Döntő fordulat a munkásság kertes családi háztelepének megoldásánál

A házak a lakbértörlesztéssel 25—30 év alatt a munkások örök tulajdonába kerülnek

Megemlékeztünk a *Fővárosi Hirlap* hasábjain már *Szendy* Károly polgármesternek arról a tervéről, hogy *a budapesti munkástársadalom szociális helyzetének javítása céljából teljes új alapelvek szerint szándékozik Budapest kislakásépítő politikáját átalakítani.* A polgármester külföldi rendszerek figyelembevételével azt a lakástípust akarja megteremteni, amely *családi ház-rendszerű elhelyezésben módot ad a fizikai munkásnak, illetőleg családtagjainak a kertgazdálkodásra is.*

Az idevonatkozó terveket a főváros műszaki ügyosztályai és velük karöltve a pénzügyi és szociálpolitikai ügyosztály már a legrészletesebben kidolgozták, ennélfogva minden valószínűsége megvan annak, hogy

a polgármester rövidesen a törvényhatósági bizottság elé viszi a munkáslakóházak létesítésére vonatkozó tervét.

Ezzel első ízben fog megtörténni Magyarországon, hogy *a munkások az általuk fizetendő házbérek ellenében*

25—30 esztendő alatt örök tulajdonukba veszik

az elhelyezésükre szolgáló lakásokat. A polgármester elsősorban *a közüzemi munkások* népes seregére gondol, ha azonban az itt eszközlendő kísérletek beváltják a hozzájuk fűzött reményeket, akkor későbbi időpontban *tovább fejlesztik* a hosszú amortizációra megvásárolható munkáslakások hálózatát.

A főváros az új munkáslakótelepeket *a perifériákon, saját tulajdonában levő ingatlanokon* szándékozik felépíteni, gondosan ügyelve arra, hogy *zárt települések* létesüljenek és ezen a réven a közműveket szolgáltató fővárosi üzemekre ne háruljanak elviselhetetlenül nagy terhek. Lényegileg a Külső Jászberényi-úton levő városszéli telepre fog emlékeztetni a munkáslakótelepek külső képe. Ezeken is *ikerházakat* létesítenek, teljesen elhatárolják azonban egymástól a két-két lakást magában foglaló házrészek területét. *Kétszáz négyszögöltől négyszáz négyszögölig terjedő kertek csatlakoznak egy-egy munkáslakáshoz,* amelyeknek legszükségesebb fásítását az építés idejében maga az építtető társaság végzi el. Arról van ugyanis szó, hogy

az építkezéseket és azok anyagi lebonyolítását nem maga a székesfőváros intézné, hanem magántőkecsoport, vagy ha ilyennel megállapodást kötni nem lehetne, úgy a Székesfővárosi Községi Takarékpénztár.

Minden egyes házban egy, két, vagy három szoba lenne külön konyhával és a szükséges mellékhelyiségekkel és az ár a beépített légköbmétereknek megfelelően változnék. A fényűzést minden vonatkozásban kerülni kívánják, ugyanekkor azonban különös gondot fordítanak arra, hogy

egyszerű kivitelük mellett a higienia követelményeinek teljesen megfelelő napos, levegős, egészséges házak álljanak a fizikai munkások rendelkezésére.

Legelsősorban *a jászberényi-úti városszéli telep* területével közvetlenül határos fővárosi ingatlanokon akarják a továbbfejlesztés munkáját megkezdeni, a tervek szerint nyomban ezután következnék egy *kelenföldi,* egy *óbudai* és egy *hűvösvölgyi* fővárosi telekkomplexum hasonló célra való felhasználása.

A magántőke eddig nagy érdeklődéssel kísérte a munkáslakótelepek építésére vonatkozó elképzeléseket, önként következik azonban a dolog természetéből az, hogy a tervek végleges megállapítása előtt konkrét ajánlatok megtételére módja egyetlen tőkecsoportnak sem lehet. A tárgyalások most már rövidesen megkezdődnek abban az irányban, *hajlandó-e valamely nagy magyarországi építtető cég a székesfővárossal a lakótelepek építésére nézve megfelelő megállapodást létesíteni.* Idő mindenesetre van, mert a megvalósulás legkorábban ez év őszén következhetik el.

Üdvös intézkedések egész soraival segíti elő munkásainak jólétét a főváros

Érdekes beszámoló a Munkásügyi Bizottság előtt

A Munkásügyi Bizottság életrekeltése óta nagy, mélyreható és gazdag eredményeket mutató munkásság folyik a XII. ügyosztályban, amely a munkáskérdéseket gondozza. *Szendy* Károly polgármester új munkásügyi rendeleteinek jótékony hatása széles körben megmutatkozik és az ügyosztály élén álló *Morvay* Endre dr. tanácsnok is erős szociális érzékkel támogatja a Munkásügyi Bizottságot működésében. A munkásság érdekében megindult intézkedések terén, mint ennek a nagy problémának hajtóereje, elismerésre méltó működést fejt ki *Reminiczky* Lajos tanácsjegyző, a Munkásügyi Bizottság előadója, aki ezzel úgy a munkásság háláját, mint a főváros vezetőségének elismerését érdemli ki.

Most elkészült, nagyszabású beszámolójában plasztikus képet fest meg *Reminiczky* Lajos tanácsjegyző a munkáskérdés rendezése érdekében a multban kiadott, valamint az újabb, nagyszámú rendelkezésekről, amelyekkel — mint mondja —

„korántsem záródott le azoknak a rendelkezéseknek és intézkedéseknek sorozata, amelyeket a székesfőváros munkássága érdekében tervbevett."

Az újabb intézkedések sorában ismerteti azt a rendeletet, amely szerint a székesfővárosnál 65. életévüket betöltött, öregségi járandóságra igényjogosult munkások pótlására elsősorban azok a munkanélküli, szolgálatra képessége révén és egyéb szempontokból is alkalmas *gyermekét kell tekintetbe venni.*

Ide tartozik a polgármester humánus intézkedése, amellyel az 1936. évi karácsonyra minden székesfővárosnál legalább egy éve alkalmazásban álló, óra-, napi- és hetibéres, családos munkás részére a rendes karácsonyi segélyen felül *annyiszor 5 pengő rendkívüli segélyt engedélyezett, ahány 17 éven aluli ellátatlan gyermeke van a munkásnak.*

Jelentős újítást hozott a polgármester rendelete, amellyel a székesfőváros egyes üzemeinél

életbeléptette a gondozónővéri intézményt.

És nagy örömre talált az a polgármesteri rendelet, amellyel a székesfőváros három nagyüzeménél, a II. ügyosztály intézeteinél és intézményeinél, a Vágóhidon és végül a Köztisztasági Hivatal ipari műhelyeiben a munkásság részére

hétvégi szünetet

engedélyezett.

Érdekesen számol be ezután úgy a legújabb, mint a már ismertetett rendeleteknek

végrehajtásáról és azok eredményeiről.

A három rendeleten alapuló *kiegészítő segélyre* az 1936. évi költségvetésben 50.000 pengőt vettek fel, amely augusztusban elfogyott, úgy, hogy pót-hitellel segítettek. A folyó évi költségvetésben erre a célra már *100.000 pengő áll rendelkezésre.* Ez az összeg azonban *még mindig nem lesz elégséges, mert a járadékosok betegség esetére való biztosítását is ennek a hitelnek terhére fizetik.* A járadék és kiegészítő segély kiutalása tekintetében egyébként semminemű panasz nem merült fel.

Bemutatja a beszámoló *a munkásnyilvántartó hivatal* működéséről szerkesztett kimutatást, majd meleg hangon számol be arról, hogy *milyen örömet és megnyugvást keltett a munkásság körében a polgármester humánus rendelete, amelyben kimondja, hogy a kiöregedett munkások pótlására a munkás gyermekét kell alkalmazni.* Ez a rendelkezés is minden nehézség és késedelem nélkül ment gyakorlatba.

A *renkívüli karácsonyi* segélyről megjegyzi, hogy ez az első lépés abban az irányban, hogy a *munkás járandósága és családtagjainak száma között megfelelő arány álljon elő.*

A *gondozónői intézmény* a jelentés szerint éppen úgy be fog válni, mint a tüdőbeteg-gondozónők és az iskolanővérek intézménye.

A *weekend-rendelet* a május 15-től október 15-ig terjedő évszakra szól, így ennek hatásáról még nincs tapasztalat. „A rendelet kibocsátása — mondja a beszámoló — igen nagy körültekintést hívánt és ezért rendkívüli nehézségekkel járt, mert gondosan kell ügyelni arra, hogy *egyes üzemek munkásságánál a szükséges folyamatosságot és a közönség irányában a kívánt rendelkezésre állást teljesen biztosítsák.*"

Több új rendelettervezet ismertet a jelentés. Ezek sorában legfontosabb

a munkarend szabályozása,

mely az *Elektromos-, Gáz- és Vízművek* számára készült. A XIII. ügyosztály ezt a munkarendet a *Gázműveknél* már az 1912. évben életbeléptetett szabályzat alapján készítette szakértők bevonásával.

Nem kevésbé fontos

a munkásnyilvántartó szabályozásának kiegészítésére

vonatkozó rendelettervezet sem. A kiegészítő rendelet kibocsátása azért nem tűr halasztást, mert az eredeti rendelet intencióit igen sok helyen félreértették és szokássá vált, hogy a székesfőváros intézeteinél, intézményeinél úgy az elbocsájtott munkásokat, mint a munkára jelentkezőket a XII. ügyosztályhoz utasítják személyes jelentkezésre, úgy, hogy ott sokszor valósággal tumultuózus jelenetek játszódtak le. A rendelettervezet jövőre nézve *a polgármesteri XII. ügyosztálynál való személyes jelentkezést kizárja.*

A munkára való kijelölés céljából nyilvántartott munkásoknak a rendelettervezet szerint való minősítése azért szükséges, hogy *a kijelölés minden befolyástól mentesen, tisztán tárgyilagos szempontoknak megfelelően történjék.*

Végül a polgármester a Munkásügyi Bizottság elé terjeszti a székesfőváros munkásaira vonatkozó *statisztikai adatfelvétel-tervezetet.* Így módjában áll a Bizottságnak még mindazokat a kérdéseket felvétetni, amelyek a munkásság helyzetének teljes megismeréséhez szükségesek.

Jövő évben már üzembe helyezik a tabáni gyógyszállót

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának állásfoglalása a zárszámadásról és a gyógyszálló felépítéséről

Az időszaki várospolitikai kérdésekkel kapcsolatban érdeklődtünk a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* a zárószámadás, valamint a tabáni gyógyszálló kérdésében elfoglalt álláspontja iránt. A következő felvilágosítást kaptuk:

— *Karafiáth* Jenő főpolgármester, mint már többször kifejezésre hozta, nem érti a tréfát a pontosság kérdésében. A törvény azt kívánja, hogy a zárszámadás kérdésében a közgyűlés május hó 15-ig határozzon és bármennyire igyekeztek is meggyőzni a főpolgármestert arról, hogy ezt a határidőt nem szokás betartani, ő már előre kijelentette, hogy a *zárszámadás kérdésében május 15-e előtt határozni kell* és éppen olyan perenyi pontossággal be is tartja ezt az igéretét, mint ahogy megkívánja a pártoktól, hogy az 5 órára kitűzött közgyűlésen is pontosan 5 órakor megjelenjenek. Ez az oka annak, hogy az előző évektől eltérőleg

a zárszámadásról szóló hatalmas kötetet hirtelen kikézbesítették a bizottsági tagoknak és 13-ra a pénzügyi bizottság ülését, 14-re pedig a közgyűlést is kitűzték ebben a tárgyban.

Egészen kétségtelen, hogy a zárszámadási vita mellett csak erősen másodlagos jelentősége lesz a költségvetés olyan értelmű módosításának, ahogy azt a belügyminiszter kívánta. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* pénzügyi bizottsági és közgyűlési magatartása szempontjából a keddi pártértekezlet határozata az irányadó.

— A napisajtó értesítéséből az tűnt ki, hogy a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja és a Keresztény Községi Párt

a tabáni gyógyszálló

kérdésében halogató álláspontot foglaltak el. *Ez a beállítás egészen téves,* mert semmi egyéb nem történt, mint hogy a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának, a Keresztény Községi Pártnak és a szociáldemokratáknak a képviselői egyöntetűen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy *a legrövidebb úton fel kell deríteni Tabán balneológiai helyzetét, el kell készíttetni a Tabán rendezési terveit és csak azután tud a bizottság határozni arról, hogy hova helyezze a gyógyszállót.* Egyébként azonban minden oldalról hangsúlyozást nyert, hogy ez a bizottság a rendelkezésre adott

egy éven belül és pedig lehetőleg úgy, hogy az új szálló a jövő évi nagy idegenforgalomnál már segítségül szolgálhasson, meg akarja oldani a feladatát.

viszont azonban egy olyan elhibázott építkezésbe, amelyet esetleg néhány év mulva stornirozni kell, nem kíván belemenni, vagy egy ilyen rendezésért nem kívánja a felelősséget vállalni.

— Egyébként azok, akik ebben a kérdésben a párt álláspontját képviselik, egyöntetűen annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy *rövidesen meg lehet találni azt a megnyugtató megoldási módot, amely a kérdést közmegelégedésre nyugvópontra juttatja.*

NEDVES FAL víztelenítése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 1-208-64

„Nyugodt lehet Budapest közönsége: vigyázunk egészségére"

Új helyiségében fokozott tempóval dolgozik az Élelmiszer Kihágási Bíróság

A IV. kerületi *Élelmiszerhamisítási Központi Rendőrbíróság* új hajlékba költözött. *Goszleth* Ernő dr. tanácsnok, a IV. kerületi elöljáróság vezetője *Szendy* Károly polgármester meghatalmazásából új hajlék után nézett, hogy a főváros egyik legfontosabb szervét, a rendőri büntetőbíróságot *emberileg lakható helyiségbe költöztethesse át.*

A Váci-utca 65. sz. bérház kapuján már hatalmas, másfélméteres zománctábla jelzi:

Budapest Székesfőváros Élelmiszer Kihágási Büntetőbíróság IV. kerületi Elöljáró, mint rendőri büntetőbíró.

A folyosókon példás tisztaság, az emeleteken mindenütt táblák jelzik, hogy milyen hivatalok működnek a helyiségekben. A főváros élelmezésének rendjére megfelelő segédszemélyzettel és jegyzőkkel több rendőrbíró ügyel, akik között *Kiss* Zoltán dr. tanácsjegyző a rangidős, mellette *Debreczeny* Géza dr., *Drégely* László dr., *Kutassy* János dr. fogalmazók működnek, mint rendőrbírák.

Látogatásunkkor nem volt túlságos mértékben nagy az ügyforgalom, de a tömegnapokon szinte hihetetlenül mozgalmas itt az élet. Egy-egy bíró elé

hatvan-hetven gyanusított kerül.

A bírók a kora reggeli óráktól kezdve a késő délutáni órákig, szinte pihenés nélkül tárgyalják az ügyeket.

Hogy milyen óriási feladatot ró a rendőrbírákra Budapest tizennégy kerületének összegyűlt anyaga, arra jellemző, hogy a most elkészült statisztikák szerint

az elmúlt évben mintegy 50.000 feljelentést intéztek el.

Ezekből a kihágási ügyekből *egyetlen restancia sem maradt*, legnagyobb részben *ítélettel fejeződtek be az ügyek.*

A kiadott utasítások szerint minden büntető rendőrbíró a hét két napján tart tárgyalást,

ilyenkor 150—160 idézést küldenek ki.

Jellemző a szigorra, hogy csak *a legritkábban fordul elő, hogy a gyanusítottak távol maradnak a tárgyalásról.*

Beszéltünk

Kiss Zoltán dr. tanácsjegyzővel,

aki a központi Élelmiszer Kihágási Bíróság ügyeiről a következő felvilágosítást adta a *Fővárosi Hirlapnak:*

— A legnagyobb hálával fogadtuk, hogy végre emberséges hajlékot kaptunk, ahol fokozott kedvvel és ambicióval végezzük feladatunkat. Ami az *Élelmiszer Kihágási Bíróság* elmúlt esztendejét illeti, feltétlen

javuló tendencia mutatkozik.

— Ha egyes kirívó esetek az élelmiszerhamisítás terén még előfordulnak — amelyek néha emberáldozatot is követelnek — ezek inkább *kivételnek mondhatók:* a helyzet az, hogy

Budapest székesfőváros közönsége teljesen nyugodt lehet, vigyázunk egészségére

és ott, ahol hibát látunk, vagy szándékos rosszindulatot, *nem ismerünk kíméletet és drákói szigorral járunk el.*

Kiss Zoltán tanácsjegyző ezután egyenkint ismertette előttünk az egyes szakmák helyzetét.

— *A tejfronton* — mondotta — *teljesen kielégítők az állapotok.* A harc a milimárik ellen — akik a legtöbb munkát okozták nekünk — *a mi győzelmünkkel végződött.* Pár évvel ezelőtt még mindennap akadt magas százalékkal vizezett tej a piacon, *ma már sok, ha egy évben tíz ilyen eset előfordul.* Saját bőrükön kellett tapasztalniuk, hogy ez nem mehet tovább,

a súlyos büntetések észretéritették őket.

De egyébként is igyekeztünk — a büntetésen felül — lelkükre beszélni. Az egyszerű embereknek megmagyaráztuk, hogy milyen hallatlan bűnt követnek el embertársaik ellen, amikor *szenyezett, fertőzött — legtöbbször kútvízzel — öntötték fel a tejet.* Ugy látszik, ez hatott rájuk, mert most már ritkaságszámba megy az ilyen formájú tejhamisítás.

— Sajnos, van kifogásolnivaló egyes nagyobb tejvállalatok áruiban is. *Ezekkel szemben sem ismerünk kíméletet.* Most is

egy ismert tejvállalat ügyét bogozzuk, amely ellen rengeteg panasz merült fel.

Az ilyen tejvállalatnak *nincs létjogosultsága és mi mindig megtesszük előterjesztésünket, ha súlyos mulasztásokról* vagy tudatos bűncselekményekről van szó: *az iparjog megvonására.*

A *húsfronton* csak egy kifogásolható van, a tanácsjegyző szerint.

— A csempészhús *titkos utakon még mindig beszivárog a fővárosba.* Ezt a mi nyelvünkön *„feketevágás"*-nak nevezzük, ami azt jelenti, hogy *állatorvosi vizsgálat nélkül jut a hús a fogyasztóhoz.* Ezt természetesen a hatóságok *minden erejükkel igyekeznek megakadályozni,* de még mindig elég gyakran fordul elő, hogy ilyen hús kerül a fogyasztó asztalára, amelynek a legális kereskedelem látja kárát. Az oka pedig az, hogy a vásárlóközönség kapva kap az olcsóbb hús után és megfeledkezik arról, hogy milyen

súlyos veszélyeket rejt magában a csempészett hús megvásárlása.

Ilyen bélyegezetlen hús természetesen nem kerül a kereskedők pultjaira. Ismétlem: ezt csupán *közvetlenül a csempésztől szerzik be a könnyelmű háziasszonyok.*

Érdekes felvilágosítást kaptunk a *Piackutató Intézet* felállítására vonatkozólag is.

— A polgármesteri hivatal a *Közélelmezési Bizottság* javaslatára kiutalt hatvanezer pengőt ennek a kétségtelenül nagyjelentőségű intézménynek a felállítására, amelynek a tudományos munkáktól eltekintve, az lesz a célja, hogy

az árakat nivellálja és kíméletlenül üldözze a lánckereskedelmet, amely az élelmiszerkereskedelemben még mindig jelentős szerephez jut.

— A *Piackutató Intézet ez év őszén minden bizonnyal megkezdi működését* és akkor nem lesznek olyan kirívó jelenségek, mint a jelenben, amikor előfordul, hogy valamely élelmiszer ára

Budán a felével többe kerül, mint például a Ferencvárosban.

— *Zalányi* Andor dr. élelmezési főtiszt elaborátumot dolgozott ki a *Piackutató Intézet* felállítására. Terveit most tanulmányozzák, az előjelek szerint sok olyan ötletet vetett fel, amely *Budapest polgárainak hasznát fogja szolgálni.*

Nyolcmilliós megtakarítás a nagyarányú beruházások és a szociális szempontok megóvása mellett

Az üzemek tavaly 25 millióval járultak hozzá a városi gazdálkodáshoz

Általános megnyugvást keltett a székesfőváros közönsége előtt az 1936. év községi gazdálkodásáról szóló *zárószámadás*, amelyet a polgármester a legutóbbi napokban hozott nyilvánosságra. Megállapítható ebből a hatalmas és a fővárosi igazgatás valamennyi ágazatára kiterjedő elaborátumból, hogy *Budapest gazdálkodása a legmesszebbmenő igényeket is kielégítette* és az a sok fáradság, amelyet *Szendy* Károly polgármester és közvetlen munkatársai a főváros gazdasági ügyeinek rendbentartására fordítottak, nemcsak hogy nem volt hiábavaló, hanem *tekintélyes megtakarításokra* vezetett. Az az egyetlen körülmény, hogy az 1936. év folyamán az amúgy is meglehetősen szűkösen előirányzott kiadásokkal szemben *8,125.000 pengő megtakarítás* volt elérhető, bizonyítékot szolgáltat arra, hogy a székesfőváros pénzügyi vezetése a legkitűnőbb kezekben van.

A kiadások összege 148.56 millió pengőt, a bevételek összege 149.87 millió pengőt

tett ki, a *bevétel tehát 1.31 millió pengővel* több volt a kiadásnál.

Ezt *a pénzügyi egyensúlyt* különböző eszközök igénybevételével tartotta fenn a városházi administráció, ezek közül a legjelentékenyebbek a *kiadási tételek ötszázalékos zárolása, a kiadások havi elosztása* és az administráció minden ágazatánál alkalmazott *fokozottabb pénzügyi ellenőrzés* volt. Rendkívül ügyel a polgármester arra, hogy a szükségszerű megtakarítások *ne érintsék súlyosan a szociális szempontokat.* Ez a magyarázata annak, hogy *míg a dologi kiadásoknál ötmilliónál nagyobb megtakarítás mutatkozik, a személyi vonatkozású kiadási előirányzat mindössze egymillió pengő megtakarítást jelentett.* A további kétmillió pengőt *a rendkívüli kiadásoknál* sikerült megtakarítani és mindezekkel elérték azt, hogy a költségvetés realitásához semmiféle kétség sem fér. 1936-ban a főváros budgetje *a bevételi oldalon csak 756.000 pengővel irányzott elő kevesebbet* a tényleges bevételi eredménynél, ami önmagában is igazolja, *hogy minden tekintetben mérlegelték a realitás lehetőségeit.*

Az elmúlt esztendő *hasznos beruházásai ismét nagymértékben lendítették előre a főváros ipari és közgazdasági életét* és az, hogy a kölcsönpénzekből *12,755.000 pengőt* sikerült a polgármesternek hasznos beruházási célokra igénybe venni, mindenképpen megbecsülendő eredmény.

Rendkívül érdekes fejezete a zárószámadásnak az, amely *a székesfővárosi közüzemek gazdasági eredményeiről számol* be és rámutat arra, hogy *a közüzemek milyen hatalmas mértékben mozdították elő a közület gazdálkodását. 25.590.000 pengő folyt be a különböző fővárosi üzemektől* hozzájárulás címén a községi háztartáshoz és ezzel a hatalmas összeggel sikerült elkerülni azt, hogy *új adónemeket legyenek kénytelenek bevezetni.*

A községi háztartásnak az 1936. évben *148,832.000 pengő kiadása volt, az üzemek pedig 107,227.000 pengő kiadást fedeztek.*

Örvendetes előhaladás mutatkozik a zárószámadások adatai szerint azon a téren, hogy *a fővárosnak az üzemekbe fektetett vagyona hogyan gyümölcsözik.* Általában megállapítható, hogy ez a vagyon *öt százalékkal* kamatozik, ami a jelenlegi viszonyok figyelembevételével hangsulyozva az üzemek által követett szociális szempontokat is, teljes megelégedésre szolgál.

A zárószámadás részletes képet ad *Budapest vagyoni helyzetéről is.* A mult évekhez viszonyítva ezen a téren úgyszólván semmiféle változás sem mutatkozik, mert *Budapest bruttó vagyona másfélmilliárd pengő, az összes fennálló terhek 666 millió pengőt, a tiszta vagyon pedig 870 millió pengőt tesz ki.* A főváros vagyontárgyainak értékelése *a legóvatosabb és legreálisabb becslések alapján* történt, szó sem lehet tehát arról, hogy ezen a téren a legcsekélyebb mértékben is meglepetések érhessék a közületet.

Lebontatja a főváros a szükséglakástelepek fából emelt épületeit

A belügyminiszternek a mult évben kelt rendelkezése alapján a Budapest területén lévő állami összes szükséglakások fenntartásának gondja a fővárosra hárult. A kormányhatósági rendelkezés értelmében a szükséglakás-telepek átvétele most már esedékessé válik és a főváros meg is tett minden előkészületet arra, hogy ezt a feladatot megoldja. Ebből az alkalomból kérdést intéztünk az átvételt illetőleg

Horony-Pálfi Aurél dr.
tanácsnokhoz,

a szociálpolitikai és közjótékonysági ügyosztály vezetőjéhez, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő felvilágosítást adta:

— Az állami szükséglakás-telepek átvételével kapcsolatban a székesfőváros a VI. kerületi Madarász-utcai kislakásos telepen kívül, amely 171 lakásból és üzlethelyiségből áll,

4412 lakást, illetve önálló bódét és üzlethelyiséget vesz át julius 1-én.

A XI. ügyosztály kezelésébe kerül, mint kislakásos telep: a II. ker. Fő-utca 68. szám alatt 30, a IX., Vágóhíd-utcai telepen 41, a IX., Gubacsi-úti telepen 79, a IX., Mária Valéria-telepen 1754, a Zita-telepen 580, a X., Augusztatelepen 1615, a X., Kolozsvári-út 39. szám alatti telepen 14, a Bihari-úti telepen 56, a XI., Lenke-úti telepen 284 lakás, illetve üzlethelyiség.

— A szükséglakások *téglából emelt épületei aránylag jó állapotban vannak, a fából épült épületek gyökeres javításra szorulnak, ami a magas költségek miatt nem gazdaságos.* A lakásokban való tartózkodás előbb-utóbb életveszélyes lesz, ezért ezek

fokozatosan lebontásra kerülnek.

Az átvétel után *azonnal lebontatja* a főváros a II., Fő-utca 68. szám alatti, a X., Kolozsvári-út 39. szám alatti és a XI., Lenke-úti telepet. Tehát lebontás útján azonnal körülbelül 300 lakást szüntet meg a főváros, a fokozatosan lebontandó lakások száma 1300.

— Az összes épületek fenntartási költsége az 1937. év második felére *101.800 pengő*, az összes egyéb dologi kiadások összege pedig *97.000 pengő.* Az állami szükséglakás-telepek adómentesek voltak, tehát a főváros is kéri ezek részére *az adómentesség megtartását.* Ezeknek a lakásoknak a szegény lakosság részére való rendelkezésre bocsátása közsegély jellegű, a lakók által a lakások fejében fizetett összegek nem lakbérek, hanem használati díjnak tekintendők.

— Mindezeket az elhatározásokat beható műszaki és pénzügyi eljárás előzte meg. Még meg kell oldani a július 1-én esedékes átvételig

a személyi kérdéseket is.

figyelemmel a szükséglakás-telepek eddigi vezetését és gondozását végző személyzetre.

Események

Fővárosi Hiriap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Pénteken kerül a közgyülés elé a zárószámadás. A törvényhatósági bizottság május 14-i, pénteki közgyülésén *Body* László dr. tanácsnok előadásában vitatja meg a székesfőváros 1936. évi *zárószámadását és az 1937. évi költségvetés módosítása tárgyában kelt belügyminiszteri leiratot.* Értesülésünk szerint minden közgyülési párt egy-egy szónokot állít, akik általános szempontokból fogják elmondani bírálatukat a főváros pénzügyi gazdálkodását megszabó két fontos kérdéssel kapcsolatban.

A főváros vendégül látja a vidéki polgármestereket. A *Magyar Városok Országos Szövetsége* június 7-én és 8-án *rendkivüli közgyülést* tart, amelyen nemcsak a vidéki városok polgármesterei jelennek meg, hanem meghivást kapnak az összes törvényhatósági jogú és megyei városok törvényhatósági bizottsági és képviselőtestületei tagjai is. A rendkivül érdekesnek igérkező közgyülésen megvitatásra kerülnek a városi polgárságot közvetlenül érdeklő összes kérdések. Ez a rendkivüli közgyülés voltaképpen *az amerikai polgármesterek intézményét honosítja meg először Európában.* A nemzetközi városszövetség nagy érdeklődéssel kiséri a Magyar Városok Országos Szövetségének elhatározását és értesítése szerint a közgyülésen *több külföldi városszövetség megbizottja is részt vesz. Szendy* Károly polgármester, aki a Magyar Városok Országos Szövetségének elnöke, a közgyülés első napjának estélyén vendégül látja a közgyülés hivatalos résztvevőit.

A külföldi ujságirók távirata Karafiáth Jenőhöz. Az észt, finn és lett ujságirók elutazásuk alkalmával a határról táviratot küldtek *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármesternek, mint a *Gyógyhelyi Bizottság* elnökének, amelyben köszönetüket fejezik ki azért *a vendégszeretetért, melyben budapesti tartózkodásuk alatt őket részesitették.*

Bessenyey Zénó Sárospatak díszpolgára. Sárospatak képviselőtestülete *Bessenyey* Zénó dr. m. kir. titkos tanácsost, a Közmunkatanács elnökét, a kerületnek három cikluson át volt országgyülési képviselőjét egyhangú lelkesedéssel díszpolgárává választotta.

Kormányzói elismerés két ujságirónak. A kormányzó a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére megengedte, hogy érdemes ujságirói munkásságukért *Haefler* Istvánnak, a Magyar Távirati Iroda politikai csoportja vezetőjének és *Meskó* Tibor dr.-nak, a Magyar Távirati Iroda csoportvezető-szerkesztőjének *elismerését* tudtul adják.

Leleplezték Sipőcz Jenő arcképét a Saskörben. *Karafiáth* Jenő főpolgármester elnöklésével most leplezték le a Saskörben néhai *Sipőcz* Jenő arcképét. A termet zsufolásig megtöltötték az elhúnyt tisztelői és barátai, akik között ott voltak *Schuller* Dezső alpolgármester, *Király* Kálmán, *Felkay* Ferenc, *Némethy* Károly, vitéz *Szepesváry* Pál, *Rosta* János, *Goszleth* Ernő, *Schara* Béla, *Schmaderer* Oszkár, igen sok fővárosi tisztviselő, *Andréka* Károly ny. főkapitány-helyettes és *Nagy* Ferenc kormányfőtanácsos. Az ünnepi ülés a Hiszekeggyel kezdődött, azután *Karafiáth* Jenő mondott megnyitót. *Vecsey* Éva szavalt, majd *Usetty* Béla, a kör elnöke emlékezett meg *Sipőcz* Jenőről, s *méltatta kimagasló érdemeit.* Beszéde végén lehullott a lepel az arcképről, amely *Somogyi* István festőművész alkotása.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
klépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sifelszerelés és *horgászati cikkeket* nálam *nagyon olcsón* vásárolhat.

HÍREK A PÁRTBÓL

Előadás a tabáni gyógyszálló tervéről. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja Eszterházy-utcai körében május 13-án, csütörtökön este fél hét órai kezdettel *Fiala* Géza ny. miniszteri tanácsos „A Rudasfürdő átalakitása és átépitése, valamint az ezzel kapcsolatos tabáni gyógyszálló terve" cimmel vetitettképes előadást tart és *Ray* Rezső és *Fiala* Géza müépitészek szálló-tervét ismerteti. Az előadás után a szokásos csütörtöki klubvacsora következik.

Hármas beszámoló a déli kerületben. A Nemzeti Egység Pártjának délkerületi képviselői vasárnap a Józsefvárosi Szinházban beszámolót tartottak. *Usetty* Béla dr. az Ausztria és Németország iránt táplált baráti érzület ápolásáról szólott. Hangoztatta, hogy Magyarországnak ki kell tartania barátai mellett, de a nemzeti célok békés úton való elérésének előfeltétele a nyugodt közéleti és társadalmi légkör, amelyet nem szabad semmiféle szélsőség kilengéseinek megzavarni. *Pőzel* István az olasz királyi és császári pár közeli látogatásában olyan alkalmat lát, amely újból felhivja a világ figyelmét megcsonkitott hazánkra. Vitéz *Tóth* András a frontharcosok nevében hívta föl a nemzet figyelmét az áldozatos munka szükségére. A színházat zsufolásig megtöltő közönség zajosan ünnepelte beszámolójuk alkalmából a képviselőket.

De Sgardelli Caesar frontharcos főcsoport-elnök. Az Erzsébetvárosi Frontharcos Főcsoport vasárnap tartotta közgyülését, amely *De Sgardelli* Caesart, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja VII. kerületi elnökét egyhangú lelkesedéssel elnökévé választotta. *De Sgardelli* Caesar a legnagyobb frontharcos főcsoport élére került. Az új elnököt székfoglaló beszéde után a bajtársak lelkes ünneplésben részesitették.

Százhusz bécsi tanerő budapesti tanulmányútja. Pénteken, május 14-én külön autóbuszokon az osztrák szövetségi főváros alkalmazásában álló *120 elemi és polgári iskolai, ipariskolai és kereskedelmi iskolai tanító és tanár érkezik Budapestre* egyrészt azért, hogy tanulmányozza a székesfőváros közoktatásügyét, másrészt, hogy megismerje Budapestet és több vidéki várost. Az osztrák tanügyi vendégeket kihallgatáson fogadja *Szendy* Károly polgármester is. Az osztrák csoportot *Simonic* Antal országos iskolafelügyelő és *Novotny* Vilmos tartománygyülési képviselő, szövetségi kultúrtanácsos vezeti. Az osztrák tanítók és tanárok öt napig tartózkodnak Magyarországon és látogatásukat úgy osztják be, hogy *Kecskemét* városát és a bugaci pusztát is megismerjék.

A nyugdijszabályrendelet módositásával foglalkozik az elnöki ügyosztály. A polgármester rendelkezésére az elnöki ügyosztály dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnok vezetésével hozzáfogott *a jelenleg érvényben lévő nyugdijszabályrendelet lényegi módositásához.* A módositásra főként azért van szükség, mert a különböző tisztviselői és alkalmazotti kategóriáknál a városi adminisztrációnak az elmult évtizedeken bekövetkezett nagyarányú fejlődése folytán *nincsenek egységes alapelvek érvényben* és előfordul az igen gyakran, hogy egyrészt a szolgálati idő megállapitása, másrészt a korhatár rögzitése ötletszerüen történik, ami az érdekelt ifjabb tisztviselőgenerációkat jogos előmenetelükben hátráltatja. *Különösen az állatorvosi szakon mutatkoztak anomáliák,* amelyek főként úgy álltottak elő régebben, hogy az állatorvosi diploma elnyeréséhez nem volt szükséges a főiskola elvégzése, illetve a főiskolára hat gimnázium után mehettek a hallgatók. *Hasonló visszásságok tapasztalhatók az állatkerti, köztisztasági és gazdasági szakon,* vagyis a szabályrendelet megfelelő módositása igen sok tisztviselőt érdekel.

A polgármester rendelete a frontharcos érdekek támogatásáról. Budapest székesfőváros polgármestere a belügyminiszter hasonló tárgyú rendeletének folyományaként értesitette a székesfőváros összes hivatalait, intézményeit, üzemeit és önálló vagyonkezelésü intézeteit, hogy a világháborúban résztvett frontharcosok *egyedüli hivatalosan is elismert társadalmi érdekképviselete az Országos Frontharcos Szövetség.* A polgármesteri rendelet további részében közli a belügyminisztérium felhivását, hogy az Országos Frontharcos Szövetséget és annak helyi szervezeteit működésükben *minden tekintetben támogassák.* A rendelet indokolása megállapitja, hogy a frontharcosok kiérdemelték, hogy addig is, *amig érdemeik megfelelő törvényes szabályozással nyernek elismerést, a hatóságok részéről megkülönböztetett bánásmódban részesüljenek. Szendy* Károly polgármester rendelete a frontharcosok között őszinte örömet és elismerést váltott ki.

Magyar előadók a gráci energiagazdasági kongresszuson. Az osztrák gáz- és víztechnikusok egyesülete az osztrák villamosművekkel, valamint az oszták gáz- és vízművek szövetségével Grácban energiagazdasági kongresszust szervezett, melyen 400 osztrák és 120 külföldi szakember vett részt. Hans *Schmidt* gráci polgármester nyitotta meg a kongresszust, majd *Taucher* dr. osztrák kereskedelemügyi miniszter beszélt. A tizenhat előadás közül kettőt magyarok tartottak: *Haidegger* Ernő dr. kormányfőtanácsos, a Magyar Villamos Művek Országos Szövetsége igazgatója és *Schön* Győző kormányfőtanácsos, a Gázművek h. vezérigazgatója.

Wagner Gyula Máv. főtanácsos halála. *Wagner* Gyula dr., a kereskedelemügyi minisztériumba beosztott Máv. főtanácsos 47 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt. *Wagner* Gyula a közuti autóforgalomnak volt egyik legkiválóbb szakértője. Ezen a téren sokat tevékenykedett és a vasút és autó kapcsolatáról, valamint a közuti autóforgalom egyéb kérdéseiről kitünő szakmunkákat irt. Az elhunyt lelkes és munkás vezető tagja volt a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* VIII. kerületi szervezetének, melynek megalapozásában is résztvett és mint csoportvezető-elnök szolgálta sok eredménnyel pártját. Hétfőn délután temették el a kerepesi úti temetőben nagy részvét mellett. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag búcsúztatta a párt nevében. A pártszervezet, amelynek tagjai nagy számban vonultak ki a temetésre, az elhunyt koporsójára koszorút helyezett.

A polgármester rendelete a házak kötelező fellobogózásáról. *Szendy* Károly polgármester a fővárosi lakóházak kötelező fellobogózása érdekében alkotott szabályrendelet értelmében most *rendeletet intézett a háztulajdonosokhoz a házak fellobogózásáról.* A rendelet szerint Budapest területén a lakóházakat a törvényhozás által nemzeti, vagy gyászünnepnek nyilvánított napokon és minden olyan alkalommal, amikorra a törvényhatósági bizottság vagy polgármester elrendeli, nemzetiszinü, illetve gyászlobogóval kell feldiszíteni. A lobogók kötelező használata egyes alkalmakkor *területek szerint is korlátozható.* A földszintes házakat legalább 65 cm. széles és 150 cm. hosszú, az egy- és kétemeletes lakóházakat legalább 1 m. széles és 2 m. hosszú, a magasabbakat pedig legalább 1 és fél m. széles és 3 m. hosszú jó állapotban levő lobogóval kell diszíteni. A rendeletet nem teljesitő háztulajdonos *két pengőtől ötven pengőig terjedő pénzbirsággal* sujtható, amelyben az illetékes kerületi előljáró határoz.

Május 20-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

KUTSCHER SZILVESZTER
Az „Arany Kalapácshoz"
Lószerszámveretékek, szijgyártó-, nyerges- és cipészkellékek.
Budapest, VII., Rákóczi-út 32. Telefon: 141—809.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Kitüntetve 1906. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémáruüzem
Budapest, VIII., G...ya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készit: Autó- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és müszaki cikkeket

ÁRBAN olcsóságával, MINŐSÉGBEN kiválóságával VEZET
Törv. védve
NÉMETH ISTVÁN ÉS TÁRSAI
Első Magyar asztalospácgyár
Budapest, VI., Szondy-u. 55. Tel: 1-293-11.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 30. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok dijmentesen

„SANITF" habarcs- és beton vizhatlanitó
Gyártja: **POSNANSKY és STRELITZ R. T.**
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: **Bpest, V., Sólyom-u. 13.**
Telefon: 1-226-29, 1-282-85.

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és müszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel **Telefon: 1-414-76.**

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Földgázkutatás helyett laboratóriumot a hazai szenek elgázosításának tanulmányozására

Szendy Károly polgármester nemzetgazdasági jelentőségű terve a belügyminiszter előtt

A főváros költségvetésébe, *állami kezdeményezésre*, az utóbbi évek folyamán mindig beállítottak *a földgázkutatás munkálatainak lebonyolítására szolgáló összegeket.* Budapest területétől délre *1934 óta folynak a próbafúrások* és bár a mérnökök egyes helyeken biztató jelenségeket tapasztaltak, a mostanáig lebonyolított kutatás *mégsem eredményezett számottevőbb mennyiségű földgázt.* Ez a körülmény gondolkodóba ejtette a székesfőváros vezetőségét és részletes jelentést kért a Budapestkörnyék altalajával ismerős geológus szakemberektől. *A bizalmas átirat* formájában beérkezett jelentések

jólinformált helyről

nyert értesülésünk szerint azt tartalmazzák, hogy

bár a lehetősége nincs kizárva nagyobb mennyiségű földgáz feltárásának, mégsem valószínű, hogy a legközelebbi jövőben erre sor kerülhessen.

A földgázkutatás költséghányadát annakidején abban a megfontolásban vállalta magára a székesfőváros, hogy *a felbukkanó gázmennyiségekkel tetemes százalékban ki tudja egészíteni a Gázművek által termelt mesterséges gáz szolgáltatását.* Minthogy azóta jelentékeny mértékben előrehaladtak a *Gázművek* mérnökei által *a magyar szénféleségek elgázosítására vonatkozó kutatások*, most a főváros azt látná célszerűnek, hogy

a költségvetésileg biztosított földgázkutatás céljaira szolgáló félmillió pengős összeget ezeknek a kísérleteknek elmélyítésére fordítsa.

A közeljövőben a polgármester felterjesztést intéz a belügyminisztériumhoz és ebben rámutat arra, hogy a magyar szenek elgázosítására vonatkozó kísérletek *már eddig is megfelelő eredményeket mutatnak*, ennélfogva kívánatos lenne, ha a földgázkutatás helyett ezeknek a kísérleteknek erőteljesebb továbbfolytatása céljából *a szóbanforgó 500.000 pengős összeget felhasználhatná.*

Nemzetgazdasági és a *Székesfővárosi Gázművek* anyagi szempontjából óriási jelentősége van a hazai szenek gáznyerés céljára való felhasználhatóságának, mert

ezen a réven óriási összegeket lehet megtakarítani a szénimportnál.

A *Gázművek* szakértő mérnökeinek megállapítása szerint Magyarországon *több nagy szénbánya termékeiből lehetséges megfelelő műszaki eljárások keresztülvitele után a gázgyártás*, ennélfogva számolni kell avval, hogy a külföldről behozott gázszénmennyiségek hatalmas százalékkal lesznek csökkenthetők.

Éppen a kísérletek eddigi eredményes volta adta meg a polgármesternek azt a gondolatot, hogy a székesfővárosi nagyüzemek mellett

mielőbb életre kell hívni a rendszeres kutató-laboratóriumot,

amely a legmodernebb felszerelésekkel felfegyverkezve, bőségesen nyujtana lehetőséget az üzemtechnika szempontjából *vitathatatlan jelentőségű kísérletezésekre.* Eddig is működtek ugyan az egyes nagyüzemek kebelében kisebb laboratóriumok, a rentabilitás azonban csak akkor mutatkoznék meg nagy arányokban, ha ezeknek a házi laboratóriumoknak pótlásaként *egy széles hatáskörű központi laboratórium állandó munkássága tudná alátámasztani az üzemi gazdálkodást.* A polgármester hajlandónak mutatkozik arra is, hogy a különböző nagyüzemek kötelékében szolgálatot teljesítő egyes mérnököket *külföldi tanulmányutakra küldje ki*, hogy a nyugati nagyvárosok hasonló célú tudományos intézeteiben búvárkodva megszerezzék a kellő tapasztalatokat és a külföldön használt speciális eljárásokkal tisztába jöjjenek.

Egyelőre arról van szó, hogy a *Gázművek* és az *Elektromosművek* két-három olyan mérnökének teszik lehetővé a külföldi tanulmányutat, akik a tudományos kutatás terén *már eddigi működésükkel is tanubizonyságot tettek felkészültségükről és hivatottságukról.*

Szendy Károly polgármester berekesztette a Nemzetközi Vásárt

Hétfőn este ünnepies formák között bezárultak a városligeti vásárváros kapui. A berekesztő aktusra érkezett előkelőségeket a Stefánia-úti főkapunál *Hallósy* István, a vásár igazgatója fogadta. Hét órakor érkezett meg *Szendy* Károly polgármester, a vásár elnöke, *Éber* Antal és *Chorin* Ferenc, a vásár ügyvezetőségének tagjai. *Vértes* Emil ügyvezető alelnök *Szendy* Károlynak jelentést tett az idei vásár eredményeiről. Az 1600 kiállító magában foglaló Nemzetközi Vásárt 11 napon át *900.000 látogató kereste fel*, akik között *80.000 volt a vidéki és 30.000 a külföldi.* A világ minden részéből: Kínából, Tahitiből, Madagaszkárból és Mexikóból is érkeztek látogatók és vásárlók.

Ezután kiosztották a pénzjutalmakat, amelyeket a GyOSz *Chorin* Ferenc javaslatára a zsüri döntése alapján ítélt oda a legötletesebb munkákkal résztvevő kis- és háziiparosoknak. *Pacher* Imre ezredes bejelentette, hogy *a légoltalmi kiállításnak 130.000 látogatója volt.*

A bejelentések után *Szendy* Károly polgármester intézett beszédet a kiállítókhoz és mindazokhoz, akik a Vásár rendezésében résztvettek. Örömének adott kifejezést, hogy a rengeteg munka és költség, amelyet ennek a vásárnak a felépítésére fordítottak, meghozta a maga eredményét. *A vásár a munka ünnepe, a munka kiállítása, a munka megbecsülése volt.* Az idei Nemzetközi Vásár megmutatta azt, hogy *mit tudunk mi magyarok elérni akkor, ha egységes terv szerint dolgozunk, ha egy célra törekszünk és egymással paralel, egymást támogatva dolgozunk.* Azzal a kívánsággal zárta be a Nemzetközi Vásárt, hogy még nagyobb munkakedvvel épüljün fel a jövő esztendőben a vásárváros.

Zajos éljenzés fogadta a polgármester beszédét, amelyet a vásár összes megafonjai közvetítettek, a rádió pedig viaszlemezre vett fel. Ezután hármas kürtszó harsant fel, megszólaltak a vásár harangjai, három ágyulövés dörrent és felzendült a Rákóczi-induló. Az 1937. évi Nemzetközi Vásár befejeződött.

A tőzsde tanácsosválasztó közgyűlése. Minap tartotta közgyűlését *Fleissig* Sándor elnöklésével a tőzsde és ezen, mint új alelnök először szerepelt *Koós* Zoltán dr. De ott volt a tőzsde egész vezetősége és a tanács tagjai úgyszólván teljes számban, közöttük *Schober* Béla, *Stein* Emil, *Erney* Károly, *Munk* Péter, *Felner* Alfréd, *Darányi* Béla, *Pellegrini* Félix, *Stern* Samu, *Katona* Zsigmond, *Fischl* Ignác, *Wertheimer* Adolf és még mások. *Fleissig* Sándor elnöki megnyitója, majd *Török* Sándor tőzsdetag felszólalása után elfogadták az évi jelentést és megválasztották az új tőzsdetanácsosokat, akik a következők lettek: *Lipthay* Lajos dr,. a Községi Takarékpénztár kiváló és nagytudású vezérigazgatója, *Szeben* Dezső dr. és *Fried* Izsó.

A Trust közgyülése. A *Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok Számára* közgyülése jóváhagyta az 1936. évi mérleget és elhatározta, hogy a részvények 8. számú osztalékszelvénye folyó év május 8-tól kezdve *4 pengővel* váltassék be a *Magyar Általános Hitelbanknál.*

A Nagybátonyi mérlege. A *Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek Rt.* igazgatósága megállapította az 1936. évre vonatkozó zárszámadásokat, melyek az értékesökkenési tartalékalapnak 300.000 pengővel való dotálása után 502.734 pengő 28 fillér nyereséget eredményeztek és az 1937 május 22-ére összehívandó közgyülés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy *osztalék* fejében *1 pengő 50 fillér* fizettessék ki.

Körtvélyessy Antal utóda Körtvélyessy Ottó kender- és sodronykötélgyár (Budapest, Tompa-utca 8.) kiállítása nagy sikert aratott a Nemzetközi Vásáron. A többszörösen kitüntetett cég gyártmányai állandóan magukra vonták úgy belföldi műszaki körök, mint a külföldi vendégek figyelmét. Különösen a vidéki kommunitások képviselőinek érdeklődését kötötték le a kiváló gyártmányok, annál inkább, mert köztudomású, hogy *a vállalat a székesfőváros üzemeinek és intézményeinek bevált, állandó szállítója.*

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. *Telefon: 1—884—26.*

VÁLLALKOZÁS

Megépítik a káposztásmegyeri gravitációs csatornát

A Székesfőváros Vízművei hatalmas arányú fejlesztési programja keretében az egyik legnagyobbszabású munka van soron. A káposztásmegyeri vízmű ikeresatornájának tartalékául tervezett vasbeton gravitációs csatorna megépítése. A közel másfélmillió pengős munkáról

illetékes helyen

a következő felvilágositást kaptuk:

— A káposztásmegyeri vízmű rendeltetésének csak akkor tud megfelelni, ha a vízmű-főtelepet az I. víztermelő- és átemelőteleppel, továbbá az utóbbit a II. víztermelő- és átemelőteleppel jelenleg összekötő kettős csatornaszelvényü, úgynevezett *ikercsatorna* a főtelepre irányított vízmennyiségeket, a székesfőváros előrelátható legnagyobb fogyasztásának teljes kielégítésére üzembiztosan le tudja vezetni. Az ikercsatorna megépítése idején a vele szemben támasztott üzemi követelményeknek teljesen megfelelt, mert *egyik szelvényének üzemben tartása esetén a másik szelvényt üzembiztos tartalékul lehetett felhasználni.* Azóta azonban az ikercsatorna teljesítőképessége, anyaga és tartóssága tekintetében olyan jelenségek mutatkoztak, amelyek miatt *az eredeti kettős feladatának már megfelelni nem tudna.* Igy előállott a székesfőváros üzembiztos vízellátása érdekében annak a szüksége, hogy *a jelenlegi ikercsatorna egyetlen csatornaként működjön.*

— Ebben a helyzetben azonban

tartalékcsatornáról kell gondoskodni. Ezt a célt lesz hivatva szolgálni a tervezett vasbeton gravitációs csatorna,

amelynek megépítésére a Székesfőváros Vízművei *versenytárgyalást hirdetett május 29-én délelőtt 10 órakor lejáró határidővel.*

— A vasbeton gravitációs csatorna mintegy

5800 méter hosszú

lesz és 300.000 köbméter napi vízmennyiség levezetésére szolgál. Két szakaszra oszlik, amelyek közül a 2700 méter hosszú déli szakasz 2 méter belméretű körszelvénnyel a főtelep és az I. átemelőtelep között, a 3100 méter hosszú északi szakasz 1.80 méter belmérettel pedig az I. és II. átemelőtelepek között szolgál tartalékul. A csatornához épitendő három főműtárgy:

egy-egy bujtató a Szilas-patakkal való keresztezés, valamint az ikeresatornával való keresztezés helyén és szivómedence a főtelepen.

— A csatorna és műtárgyaihoz szükséges területek Ujpest határában, a váci országút és a Dunapart között fekszenek a Vízművek védterületén, kivéve egy területsávot, ahol szolgalmi jog alapján a *Károlyi* László gróf tulajdonában lévő *Megyeri csárda* udvarán kell áthaladnia a csatornának.

Szociális és szakszerű szempontok az óbudai-út burkolásánál

Lapunk legutóbbi számában közleményt hoztunk az *óbudai útnak* kockakővel való kiburkolásáról. *Szakkörökből* ezen cikkhez a következő megjegyzéseket fűzik:

Az óbudai útszakasz burkolóanyagának megválasztását elsősorban az idegenforgalmi érdekek döntik el. Mindenütt a világon az a törekvés, hogy sima, hézagmentes utakat létesítsenek az autóforgalom számára és erre való tekintettel a meglevő kőutakat is bevonják aszfalttal. Nemcsak az autóforgalom megkönnyítése, hanem — városi útról lévén szó — *a zajtalanság és a porképződés megakadályozásnak szempontja ugyancsak hézagmentes burkolat létesítése mellet szól.* Miután az óbudai útvonal a város belső területén vonul el, gyönyörü Dunapartunknak mintegy szegélyezését adja, már *szépészeti szempontból is a hézagmentes, világvárosias aszfaltburkolatot kell ott alkalmazni.*

Igen tetszetős jelszó a kőburkolatok mellett azzal az indokolással érvelni, hogy azok a legtartósabbak és fenntartási költségük a legkisebb. Nem vitatható, hogy a székesfőváros területén a kőutak igen jó szolgálatot tettek, nem szabad azonban szem elől téveszteni, hogy ezek létesítése óta a közlekedés természete lényegesen megváltozott. A vasabroncsos társzekereket ma már a *fúvott-gumis autók* váltották fel és ezeknek az aszfaltburkolat épúgy ellenáll, mint a kő, megfordítva viszont: *ezek a járművek jobban rongálódnak kőburkolaton, mint aszfalton.* De emellett az előirányzott aszfaltburkolat oly szilárdra van dimenzionálva, hogy a legnehezebb lófogatú teherforgalom lebonyolítására is alkalmas. *A világvárosok legnagyobb forgalmú útai,*

New-York, London, Páris, Róma, stb. városokban aszfalttal vannak burkolva és azok évtizedek óta kifogástlanul állják meg helyüket.

Mindezektől eltekintve a financiális szempontok is az aszfaltburkolat alkalmazása mellett szólnak. Az óbudai út építési költsége aszfaltból P 600.000.—, kőből P 950.000.—. Ezt az óriási költségkülönbözetet nem hidalja át a köburkolatok állítólagos nagyobb tartóssága, amely — ha róla beszélni lehet — amúgy is csak évtizedek után jutna kifejezésre és a mai generáció, amely már úgyis elég terhet visel, nem gondoskodhatik a hosszú évtizedek után élők sorsáról. Egyébként a megtakarított összegből és annak kamataiból bőségesen futna az aszfaltburkolat esetleges nagyobb fenntartási költségeire.

Nem állhatja meg a helyét a kifogásolt cikknek az a megjegyzése sem, hogy a kőutaknál több megy munkabérekre, mint más burkolatnál. A valóság világánál ugyanis kiderül, hogy a kőburkolat 950.000.— pengő építési költségéből mintegy P 600.000.— a kőanyag beszerzése; ezt az összeget — a vasúti fuvaron kívül — olyan bányavállalatok kapnák, amelyeknek az üzeme Budapesten kívül feksik, ebből tehát budapesti munkás nem jutna keresethez. A fennmaradó összegből egy rész fuvarozás és egy rész vállakozói haszon, tehát maga a munkabér aránylag nem jelentős. *Az aszfaltburkolat anyagának elkészítésénél ellenben budapesti gyárak itteni munkásai jutnak foglalkoztatáshoz,* a burkolat lefektetésénél is sokkal nagyobb a napszámmunka mint a kőnél és ennek megfelelően a burkolat egységárához viszonyítva a munkabér százaléka is magasabb.

*

A tárgyilagossághoz ragaszkodó elvünkhöz híven minden kommentár nélkül közöljük ezt a szakszerű megjegyzést, amely az aszfaltburkolat mellett foglal állást, mint ahogy legutóbbi számunkban helyet adtunk a szakkörökből vett másik megnyilatkozásnak, amely a köburkolatot helyezte előtérbe.

Egyébként a főváros II. ügyosztálya, mint értesülünk, az óbudai kivezető főút burkolása kérdésében már meghozta javaslatát. Az ügyosztály a pénteken ülésező út- és csatornaépítési szakbizottság elé azt a javaslatot terjeszti, hogy az öt szakaszra osztott út négy részének kővel való burkolására szakaszonkint *Schaffer* Antal, *Krausz* Ferenc, *Szegedy* Béla Jenő és *Helfenstein* Károly, az ötödik szakasznak aszfalttal való burkolására pedig a *The Neuchatel Asphalt Co. Ltd.* cég nyerjen megbízást a lapunkban már ismertetett vállalati összegekkel.

Az óbudai új útvonallal kapcsolatos kőfaragó munkára *Blazsek* Vilmost, *Král* Gyulát és az *Aprili Testvérek* céget, a támfal alépítményi és betonmunkákra pedig *Kiss* Jenő vállalkozót hozza javaslatba az ügyosztály.

Uj versenytárgyalási kirások

A Nagy Lajos király útja **csatornázási munkálataira** pályázni lehet május 18-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A hivatalok és üzemek részére szükséges **indigó-, szén- és viaszpapír, sokszorosító folyadék, javító folyadék és írógépszalag szállítására** pályázni lehet május 14-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Az egyenruházott alkalmazottak részére szükséges **téli posztó- és bélésanyagok szállítására** pályázni lehet május 24-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Kassai-téri templom **villanyszerelési munkálataira** pályázni lehet május 14-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Vízművek káposztásmegyeri ikercsatornája tartalékaként építendő **vasbeton gravitációs csatorna átépítési munkálataira** pályázni lehet május 29-én d. e. 10 óráig (Egyetem-utca 2. II. em. 25.).

A BSzKRt részére szükséges **12.000 kg nemgyúlékony festék és lakkmarószerek szállítására** pályázni lehet május 25-én 9 órakor. (Akácfa-u. 15. VI. em. 428.)

Beérkezett ajánlatok

A Gubacsi-uti szükséglakások **víznyomásfokozó berendezésének szerelési munkáira pályáztak:** Janisch János és Fia 5985, Zimmer Tódor 6226, Hrauda Károly és Fia 6331, Ilkovits Gyula és Lajos 6629, Marton Pál 6663, Buchta Károly 6968, Fort Oszkár és Társa 7051, Lakos Jenő 7670, Schulcz Lajos 8368 pengővel.

Bitumen szállítására pályáztak: Hajós József 22.600, Shell Kőolaj 22.600, Magyar Petróleumipar 5600 pengővel.

300 q hidegbitumen szállítására pályáztak: Helvey Tivadar 5190, Magyar Asphalt 5700 pengővel.

1500 q mészkőliszt szállítására pályáztak: Salgótarjáni Kőszénbánya 2490, Adler H. 2535, Berkovits és Társa 2550 pengővel.

Az Útügyi Intézet munkáihoz szükséges **különböző zuzalék szállítására** pályáztak: Somoskői Bazaltbánya és Szobi Kőbánya; ugyanitt **fuvarozási munkára** pályáztak: Mehler Márton 3985, Kaltenecker Ferenc, Röschatt Károly, Turay László, Mészáros Miklós 4091 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Rudasfürdő **villanyszerelési munkálatait** Gábriel Antal kapta 14.806 pengő értékben és ugyanitt **csatornázási munkát** kapott Wasser István 22.373 pengőért.

A budavári koronázó főtemplomon **bontási és elhelyező munkára** kapott megbízást Makovszky László 9778 pengő értékben, továbbá a **kőfaragó munkára** Müller Ernő 54.091 pengő értékben.

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt ajánlati feltételekre, Budapest Székesfőváros Elektromos Művek Igazgatósága nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet összesen **15.000 darab, 10, 12, 15, 20 és 25 Amp. áramerősségű új önműködő kikapcsoló szállítására, 250 Volt egyen-, illetve 380 Volt váltakozó áramú feszültségre.**

A kapcsolókra vonatkozó műszaki feltételek és egyéb nyomtatványok Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Árammérő osztályánál, V., Révész-utca 27—29. fsz. 7. alatt átvehetők, ugyanott a használatban levő kapcsolók megtekinthetők.

Az ajánlatokat **május 31-én délelőtt 9 óráig kell benyujtani** sértetlen, zárt és lepecsételt borítékban, Budapest Székesfőváros Elektromos Műveinek címezve, „Ajánlat önműködő kikapcsolókra" felírással ellátva az anyagbeszerzési osztálynál (V., Váci-út 74. IV. em. 411.)

Az ajánlatok felbontása gyanaznap délelőtt 10 órakor fog megtörténni V., Dráva-utca 1—3. sz. alatti településünkön, ahol az ajánlattevők, vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Budapest, 1937. május 5.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1908-ban

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

BÖGÖZI JÁNOS
KÁDÁRÜZEME
Budapest, IX., Telepi-u. 27. (Ludovikánál) Tel. 1-430-77

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

ifj. Tóth Pál
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, II. Halász-utca 1. Telefon: 1—558—04.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

Palka József
EZÜSTKOSZORÚS mester
üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

HAAS EMIL
HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Frank Ignác
GÉPSZÍJ UZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. száma
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 5.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 80,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

Székely Mihály
okl. mérnök és építőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

Schütz Ede
épület-, mű- és vasszerkezeti lakatos
Budapest, VII., Thököly-út 23. Telefon: 1—330—45.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntőde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

Weisz és Csillag
vas és fémkereskedő
TELEFON: 1—425—07.
Budapest, VIII., Bezerédy-utca 4. sz.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Lampl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 1—133—16.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 2—919—33.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 1-430-71. Tel.: 3-320-64.

DEUTSCH LIPÓT
műszerész
Budapest, VI., Paulay Ede-u. 65. Tel.: 1-291-86.
Különleges ipari varrógépek minden iparágnak.

KEDVEK BÉLA
épület-, mű-, és vasszerkezeti lakatos
Budapest, I., Hieronymi-út 23. Tel.: 1-557-27.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-58.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 május 26 — 21. szám

FŐVÁROSI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Hétköznapok

Bőségesen volt a közelmultban részünk az ünnepnapokban, sőt olyan komoly, feledhetetlen, a nemzet életében mélyen szántó ünnepekben is, amelyek hatásukat majd csak a jövendőben fogják igazán éreztetni. Most a hétköznapok következnek és Budapest lakossága sohasem riadt vissza a hétköznapoktól, amelyek számára mindenkor a munka igazi ünnepét jelentették. De a hétköznapok mesgyéjét nem léphetjük át a nélkül, hogy egy pillantással vissza ne tekintsünk a közelmult ünnepnapokra. Nem gondolunk ezúttal a keresztény vallások által előírt pirosbetűs napokra, amelyek természetes pihenői a munkásembernek, a dolgozó polgárnak; de gondolunk azokra a világraszóló eseményekre, amelyek a közelmultban két államfőnek budapesti látogatását jelentették. Elsősorban *Miklas* Vilmos, az osztrák szövetségi elnök látogatott el hozzánk és a magyar nép, legelsősorban pedig Budapest székesfőváros lakossága tanujelét adta annak a barátságnak, amelyet a szomszéd állam népével, annak törekvéseivel szemben érez. Az elmult hét pedig *III. Vittorio Emanuele* olasz király és etiopiai császár, valamint *Elene* királyné és császárné, *Mária* hercegnő és gróf *Ciano* külügyminiszter látogatásának ünnepe volt. Budapest egész lakossága tökéletesen tisztában van azzal, hogy mit jelent Magyarország számára a nagy olasz nemzet lekötelező és fölemelő barátsága. De tudatában van annak is, hogy milyen nagy kitüntetés az, hogy az uralkodó család látogatásával adtak kifejezést ennek a barátságnak.

Az egész világ sajtója hosszú-hosszú hetek óta állandóan ezeknek a budapesti államfői látogatásoknak jelentőségével foglalkoznak. A világ legelőkelőbb politikusai mérlegelik ezeknek az ünnepi eseményeknek súlyát. A nemzetközi politika tökéletesen tisztában van mindannak a jelntőségével, ami Budapesten történt, de mindezeken túlmenően Budapest székesfőváros lakossága más reményeket is táplál. Mi, budapestiek, nem felejtettük el még, hogy bennünket nem a háború utáni idők izoláltak a nagyvilágtól, hanem izoláltak azok a törekvések is, amelyek bennünket egy európai nagyhatalom kis vidéki városának igyekeztek feltüntetni. A magyar székesfőváros a béke nyugalmas, szép, minden fejlődés számára alkalmas napjaiban szegény kis provincia volt, amelyet Hamupipőkeként dugdostak és amely maga is tunya lemondással belenyugodott ebben a sorsba. *Ma ez a magyar főváros a békeidők csöndjéhez, mozdulatlanságához képest virágkorát kezdi élni.* Ha valaha jártak is uralkodók a magyar király székesfővárosában, azok Bécsből rándultak ki hozzánk, ma azonban idejönnek, a magyar nemzet vendégei, a magyar székesfőváros ünneplő szeretete övezi őket és házigazdájuk, a legelső magyar emberpár, Magyarország kormányzója, vitéz nagybányai *Horthy* Miklós és *felesége*, a főméltóságú asszony.

Büszkén gondolunk arra, hogy államfők járnak a magyar fővárosba és hálatelt szívvel köszönjük a kormányzói párnak, hogy a maguk emberi nagyságában, mindent lenyűgöző nagy európai kultúrájukkal hatalmas barátokat szereznek ennek a nemzetnek és ennek a városnak.

Az ő csodálatos hódító erejüket azonban ki kell egészítenie annak a másik hódító erőnek, amelyet maga a magyar főváros nyujt. Ez a hódító erő pedig abban rejlik, hogy Budapest minél szebb, minél nagyszerűbb, minél tökéletesebb legyen. És ehhez van nekünk szükségünk a munka hétköznapjaira, amelyek most megint elkövetkeznek, hogy dolgozhassunk ennek a városnak kiépítésén, fölvirágoztatásán és azon, hogy Európa legszebb, leggyönyörűbb városa lehessen.

Ezek a napok most következnek és mi tudjuk, hogy nincs Budapest lakosai között egyetlen egy sem, aki ne érezné át azt a hivatást, hogy neki is hozzá kell járulnia munkájával, tehetségével, áldozatkészségével ahhoz, hogy Budapest méltó legyen arra, hogy necsak az idegenek tömegét, de a külföld legelőkelőbbjeit is idevonzza és hogy ezt a várost mindenkivel megszerettesse.

Széll József
belügyminiszter
fővárosi és városi tisztviselőket rendel be a városi főosztály referensi karába
A főváros valószinüleg egy tanácsnok, két főjegyző és az üzemi ügyosztály egyik tisztviselőjének beosztását javasolja

Alig foglalta el *Széll* József dr. a belügyminiszteri széket, nyomban megkezdte azt a tevékenységet, amelynek végső célja a közigazgatás legfőbb ellenőrzését gyakorló hivatali szerv modernizálása és teljes mértékben való racionalizálása. Különös érdeklődéssel fordulhat a székesfőváros közönsége a belügyminiszter tervei felé, mert — mint arról a *Fővárosi Hirlap jólinformált helyről* értesült — esetleg

már a közeljövőben nagyarányú változásokra kerül a sor a belügyminisztérium városi főosztályánál.

Széll József dr., aki egyike Magyarország legkitünőbb gyakorlati közigazgatási szakférfiainak, hír szerint, azzal a tervvel foglalkozik, hogy

a városok ügyeit intéző miniszteriális ügyosztályba az egyes törvényhatóságok szolgálatában álló közigazgatási tisztviselőket rendel be és a jövőben ezek a városi tisztviselők fogják alkotni a városi főosztály referensi karának legnagyobb részét.

Az elképzelések szerint igen természetesen megmarad helyén a városi főosztály eddigi vezetője, *Janda* Károly miniszteri tanácsos és nem kerül sor legszükebb munkatársainak áthelyezésére sem, hogy azonban a városi közigazgatási szempontok a gyakorlati tapasztalatok alapján minél maradéktalanabbul érvényesülhessenek,

úgy a székesfőváros, mint a többi magyarországi város legfelsőbb ügyintézésében tevékeny részt kapnak maguk a városi tisztviselők is.

Ezzel a tervbevett rendelkezéssel egész csomó régóta hangoztatott sérelem eliminálódik. Esztendők hosszú sora óta hangoztatták ugyanis, hogy a belügyminisztérium a városokat nagyon közelről érintő, gyakran döntő jelentőségű kérdésekben nem tudja magát beleélni az egyes városi közületek helyzetébe és ennek következménye az, hogy a gyakran jogosnak vélt óhajok nem elégíttetnek ki olyan mértékben, ami lehetővé tenné a városi közületeknek nemzeti szempontból is óriási jelentőségű, gyorsütemű fejlődését.

A belügyminiszter által tervbevett rendszer egyébként nem nevezhető teljesen újnak, mert hiszen köztudomású az, hogy a minisztérium vármegyei főosztályában évtizedek óta teljesítenek szolgálatot berendelt vármegyei tisztviselők, legtöbbnyire főszolgabírák. Ez a rendszer mindenkor kedvezően éreztette hatását és a vármegyei közigazgatás vezetői részéről a legritkább esetben nyilvánultak meg olyan természetű kifogások, amilyenek ezideig úgyszólván napirenden voltak és vannak a különböző városok vezetősége részéről.

A belügyminiszter tervbevett intézkedésének megvalósítása előreláthatóan közvetlenül a törvényhatóság nyári szünete után fog megtörténni, értesülésünk szerint azonban

már jóelőre történtek a miniszter utasítására megfelelő érdeklődések a székesfőváros vezető köreiben arra nézve, hogy kik lennének azok a személyek, akiket a székesfőváros közigazgatásából szolgálattételre berendelnének a belügyminisztérium városi főosztályába.

Már emlegettek különböző neveket, *ezek a kombinációk azonban egyelőre koraiak*, mert a miniszter magának tartotta fenn a döntés jogát, ez pedig, mint fentebb említettük, csak pár hónap mulva történik meg.

Informátorunk szerint ezideig csupán annyi bizonyos, hogy

a székesfőváros központi igazgatásából éppen úgy osztanak át egyes tisztviselőket, mint a kerületi közigazgatásnál szolgálatot teljesitő alkalmazottak közül.

A főváros vezetősége érthető örömmel fogadta a tervet és a maga részéről mindent el fog követni abban az irányban, hogy olyan fővárosi tisztviselőket javasoljon a minisztériumba való beosztásra, akik kivétel nélkül valamennyien elismerten kiváló városi közigazgatási szakemberek és nemcsak resszort-kérdésekkel, hanem a székesfőváros egész gazdálkodási és közigazgatái ügymenetével is tökéletesen tisztában vannak. Minthogy ilyen kellékekkel csak azok a tisztviselők rendelkeznek, akiknek hivatali ügykörüknél fogva betekintésük lehetett a legkülönbözőbb ügyágazatokba, előrelátható, hogy

a főváros olyan magasabbrangú tisztviselőket hoz javaslatba, akik eddigi működésük során már tanubizonyságát adták annak, hogy képességeik folytán a legkitünőbb közigazgatási szakférfiak közé tartoznak és bőséges tapasztalattal, valamint tárgyismerettel rendelkeznek.

Könnyen lehetséges az, hogy többek között *sor kerül egy tanácsnoknak és két főjegyzőnek referensi minőségben való beosztására*, ezenkívül azonban gondoskodni kíván a székesfőváros arról is, hogy *az üzemi közigazgatás érdekeinek minél maradéktalanabb szolgálata érdekében egy, jelenleg az üzemi ügyosztálynál szolgálatot teljesítő tisztviselő is berendeltessék a beügyminisztérium városi főosztályába.*

A fővároshoz hasonlóan

külön referensek fogják képviselni a vidéki törvényhatósági városok összességét és a megyei városok közigazgatását is,

úgyhogy *végeredményben mintegy tiz-tizenkét székesfővárosi, illetve városi közigazgatási szolgálatban álló tisztviselőnek a belügyminisztériumba való beosztásáról lesz szó.*

A miniszteriális közigazgatás az új rendszer következtében sokkal közelebb jut az élethez, s egészen bizonyos az, hogy a belügyminiszter modern szellemű intézkedése ismét jelentékenyen viszi előbbre az összes magyar városok, köztük a székesfőváros boldogulásának ügyét.

Széll József eltökélt elhatározása az, hogy a városok 1938. évi költségvetésének felülvizsgálati munkájában már részt kell venniök az új referenseknek, minthogy pedig ez a tevékenység mindenkor decemberben kezdődik, nem vitás, hogy *már az ősszel sor kerül a fentebb részletezett reformra.*

12 emeletes szálló a Gellérthegyen a gyógyszálló-kérdés megoldására

Az érdekes, áttörő terv, amely a Rudas-fürdőt alakítja fürdőváros-centrummá, legközelebb az illetékes körök elé kerül

Most, amikor a gyógyszálló, a Tabán-kérdés és ezek körül a egész fürdőváros-terv kialakitása foglalkoztatja a Tabán-bizottságot és vonja magára a közérdeklődést, egy nagyszabású, érdekes és merészen újszerű terv ad új irányt a vajudó tárgyalások számára. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában* került bemutatásra a terv, amelyet *Ray* Rezső és *Fiala* Géza nyug. miniszteri tanácsos, műépítészek készítettek, de *legközelebb foglalkozni fog vele a főváros vezetősége és a Tabán-bizottság is,* mert a párt, mint nagyon figyelemreméltó koncepciót az illetékes fórumok elé viszi, mielőtt a gyógyszálló kérdésében döntés történnék. *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök és a párt számos tagja rendkivüli érdeklődéssel fogadta a tervet, amely *a Rudas-fürdő átépítésével és a gyógyvizek egész sorát magában foglaló fürdővel közvetlen kapcsolatban a Gellérthegy lejtőjén tizenkét terraszos emelettel tervezett, teljesen újszerű szálló építésével akarja a fürdőváros-centrumot és a gyógyszálló-kérdést megoldani.*

Szálloda, amelynek „a világon nincsen párja".

A tervező műépítészek: *Ray* Rezső és *Fiala* Géza ny. miniszteri tanácsos a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következőkben ismertették terveiket:

— Tervünk *a gyógyforrások fakadási helyén tervezett, összefüggő fürdőkomplexumot mutat,* ahol zárt területen is hozzáférhetni az összes gyógy- és frissítőfürdőkhöz, szórakoztatóhelyiségekhez, sétányokhoz és a szállodához is, amelyet *az úttestet átívelő, zárt híd kapcsol össze közvetlenül a fürdővel.*

— A szálloda épületét a természet által megadott és önként kínálkozó helyre állítja a terv: a Gellérthegynek a Rudasfürdő éttermi részével szemben levő oldalára, amely 120 méter hosszban, mintegy 12—60 méter mélységben a hegy lejtősikjával haladó, széltől védett, keletre néző katlan. A szállodában *290 szoba* létesíthető, minden szoba külön kijáró erkéllyel, fürdővel, W. C.-vel, előszobával és ágyfülkével. *Negyvennyolc méter magasságban tizenkét emeletsor húzódna.* Az egyes emeletsorok terraszszerüen, a hegy lejtősikjának megfelelő beugrással, *Semiramis függőkertjeihez hasonlóan* épülnének és az így létesített erkélyek virággal díszítve olyan szemgyönyörködtető látványt nyujtanának, amelyet a világon sehol nem láthatni.

— A vendég a szállóból a fürdőkbe közvetlen fedett helyeken is eljuthat, úgyszintén a szálló minden egyes emeletsoráról *két siklón át a Gellérthegy 80 méter magasságban levő, nyilt és vizszintesen körülfutó sétányára.*

A Rudas-fürdő átépitése.

— Az egész fürdőkomplexumot *félkilométer hosszú árkád* határolja, amely a földszinten, mint az emeleten, ahol nyitott, sétányul szolgál. A városarnokból zárt folyosókon juthatni a *Juventus-fürdőkhöz,* amelyek közepén, a centrális elrendezés folytán, vízmedence épül. A nagy városarnokból fedett és zárt sétányok vezetnek az *Attila-, Hungária-* és *Juventus-forrásokhoz.* Az előcsarnokból érhetők el *a gőzfürdők,* ahol érintetlenül marad *a régi török fürdő,* valamint zárt folyosón át érjük el az *iszapfürdőt.* Az *uszodába* a bejáró a Gellérthegy felőli oldalra terveztetett.

— Az uszodához csatlakozó, mai ásványvízpalackozó helyiségek az alsó rakparton nyernének elhelyezést és ezek helye, valamint a jelenleg beépítetlen, 36 méter hosszú területsáv a *fürdőszálló* és konyhák befogadására szolgálna. Az emeletre kerülne *a rheuma-szanatórium és a kisérleti osztály.* Az uszoda emeletén mindkét oldalon *télikert* van. Az emelet többi részét, a 392 négyzetméter nagyságú, három oldalról szabad kilátást nyujtó *nagy diszétterem* és az ehhez csatlakozó hall, szalon, írószoba, reggelizö- és játszótermek foglalják le.

— *A szállóépitkezés összköltsége* 290 szobával, 97.272 légköbméter ürtartalommal *3,890.000 pengő, a Rudas-fürdő átépitési költségének, új fürdők épitése és az átalakitási munkák költségének összege 1,636.000 pengő, a berendezési és üzembehelyezési költségeké 1,300.000 pengő. A fürdőkomplexum és a szálloda összes költsége tehát 6,826.000 pengő.*

*

A tervről, annak egyelőre csak gyors áttekintése után

Zsitvay Tibor dr.

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke

a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következőképpen nyilatkozott:

— Hálás köszönet illeti a tervezőket, amiért ezbel a nagyszabású, rendkívül érdekes, sok szempontból nagyon figyelemremétól tervvel előjöttek. *Egészen egyedülálló ez a terv,* amelynek a költségszámításai is megérdemlik a figyelmet. A Rudasfürdő felhasználásával oldja meg a terv a gyógyszálló-kérdést, de előnyösebben, mint az az egyébként szép, régebbi terv, amelyet nem lehetett elfogadni, mert akadályozta volna a közlekedést. A Fiala—Ray-féle terv azonban *nem igényel többet* a mai beépített területnél. Természetesen fontos volna eldönteni azt, hogy a szálló árt-e és milyen mértékben árt a Gellérthegy természeti szépségének.

— A végleges városrendezési tervek még nem alakultak ki, ezért a legjobb időben jött ez a koncepció. Pártunk szeretettel foglalkozik ezzel a kérdéssel és megmarad azon álláspontja mellett, hogy semmiféle elhamarkodott elhatározásba nem megy bele.

Becsey Antal

törvényhatósági bizottsági tag,

aki a Tabán-bizottságban is résztvesz, a következőket mondta az új tervről:

— Nagyon szép, úttörő tervről van szó, amely megérdemli, hogy hangulatot csináljunk neki. A terv egyebek között *hadat üzen annak a felfogásnak, amely szerint a Gellérthegy eddig tabu volt, amelyhez nem lehetett hozzányúlni.* Ezzel szemben más országokban klasszikus értékű építményeket építettek hegyekre. *Mint architektonikus megoldás páratlanul sikerült ez a terv,* amely belealkalmazkodik egy természeti adottságba és a legcélszerűbben használja ki a vizet, a széltől védettséget és a panorámát.

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tag,

aki ugyancsak tagja a Tabán-bizottságnak, így nyilatkozott a most felmerült tervről:

— Nagyon helyénvaló, hogy éppen most, a Tabán-kérdés tárgyalása alkalmával kerül elénkbe ez a nagy koncepció. A tabáni bizottság meglehetősen nehéz helyzetben van, mert *a gyógyszálló és a gyógyfürdő kérdése összeütközik egymással.* Ha magaslati helyre történik az építkezés, akkor van kilátás, de fel kell vezetni a vizeket, ha pedig lemegyünk az építkezéssel a vizekhez, akkor hol a kilátás. *A Ray—Fiala-féle terv szerencsés, mert sok fontos szempontot elégit ki.* A hegyre való építés mindenesetre érdekesnek látszik, de ennek elbírálásához nem érzem magamat elég szakértőnek.

— A Rudas-fürdő kiépítésének a napirendről levett terve nem volt megfelelő, mert akadályozta volna a közlekedést. Ez a terv ebből a szempontból jobb ugyan, de azért itt is a legbehatóbban kell foglalkozni azzal, hogy nem idézünk elő egy újabb Császár-szorost. Jelenleg az a helyzet, hogy a tabáni bizottság többsége a Rác-fürdő forrásai mellett akarja felépíttetni a gyógyszállót. A felmerült nagyszabású koncepció érdekében pártunknak oda kell hatnia, hogy *ennek előnyei is megfontolásra kerüljenek, mielőtt ebben a kérdésben elhatározás történik.*

Felavatják a fővárosi iskolák első rádióját

Az éterhullámok szerepe a közoktatásban

A Kertész-utcai székesfővárosi polgári fiúiskolában szombaton érdekes esemény játszódik le. Felavatják az iskola rádióját és *Budapesten ezúttal vonul be első izben a rádió az iskolába.* A megnyitásra *Ispánovits* Sándor igazgató, a finn—magyar kapcsolatok és irodalom ismert nevű művelője, meghívta *Szendy* Károly polgármestert és *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnokot is, aki az avató beszédet fogja tartani.

A rádió-technikának erről az új hódításáról és az iskolai rádió pedagógiai jelentőségéről a következőkben érdekesen nyilatkozott a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt

Felkay Ferenc dr.

tanácsnok,

a közoktatásügyi ügyosztály vezetője.

— A Kertész-utcai polgári fiúiskola rádiója *az első, amelyet a fővárosi iskolában bevezetnek és ezzel kisérletül szolgál arra, hogy milyen célokat tud betölteni a rádió az iskola szolgálatában.* Külön, kedves nevezetessége ennek a rádiónak az, hogy *a tanulók a saját pénzükön vásárolták* és talán még érdekesebb az, hogy a pénzhez gyógytermelő vállalatnak eladott *narancshéjak árából jutottak.*

— A rádiót, az üzembehelyezés előtti elgondolásom szerint, az iskola *tanítási és adminisztratív célokra* használhatja fel. Ehhez természetesen a rádiónak gramofón-készülékkel való felszerelésére is szükség van, valamint arra, hogy a hangszórók az iskola különböző tantermeiben is felszereltessenek. Így azután lehetővé válik, hogy egyes tanórákon, például a történelmi órán *egyszerre több osztályban hallgathassák ugyanazt az előadást a tanulók.* De éppen így használható a rádió más tantárgyak előadása alkalmából is, valamint a *tornagyakorlatok zeneszóval való kisérésére.* Jelentős szerep juthat a rádiónak *iskolai ünnepélyek* alkalmával is. Ezenfelül sok alkalom nyilik arra, hogy maga a *studió műsora is helyet találjon az oktatásban.*

— A rádió *adminisztratív szerepét* úgy tölti be, hogy egyes rendelkezéseket és tudnivalókat a tantermekben felszerelt hangszórók révén *ugyanabban a percben tudomásul vesznek az iskola összes tanulói.*

— A rádiónak az iskolában való alkalmazása természetesen majd csak azután alakul ki a maga egészében, ha a Kertész-utcai első rádió üzemben lesz. Mindenesetre érdekes kisérlettel állunk szemben, amelynek eredményeit megillető figyelemben fogom részesíteni. A szombati megnyitón résztveszek, méltatni fogom az első kisérletet és az iskolának érdemét ebben az úttörő vállalkozásban. Ezt a megnyitót a magyar rádió is kellő érdeklődéssel fogadja és mint új érdekességet *a nagyközönség számára is közvetíteni fogja.*

A
szentmargitszigeti
Palatinus
Strand- és
Hullámfürdő
megnyílt!

Kitüntetve 1906. évi ezredéves orsz. kiállításon
LIND fémárugyár
Budapest, VIII., C .ya-utca 35.
Telefon: 1-348-21
Készít: Lató- és kocsilámpát, kórházi berendezéseket, háztartási bádogárut, katonai és műszaki cikkeket

Burnyóczky Gyula
bádogos- és szerelőmester
Bádogosmunkák. — Vízvezeték, egészségügyi berendezések, csatornázás, gáz, berendezések vállalata
Budapest, VIII., Sándor-u. 15. Tel.: 1-408-89.

ROSENTHAL MÓR
ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALATA
BUDAPEST, V., TÁTRA-U. 26
Alapítva 1906-ban

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Keresztúri-út 8. Telefon: 1—424—97.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-895-89.

FROMMER JENŐ
épület-, mű- és tűzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

Alternatív üzemi szabályzat a főváros három nagyüzemére

Még a nyári szünet előtt dönt a közgyűlés a három nagyüzem azonos elvek szerint történő gyakorlati működéséről

Morvay Endre dr. tanácsnok korábban elhangzott ígérete értelmében a vezetése alatt álló ügyosztály személyzetével együtt *záros határidőn belül elkészítette a székesfőváros három nagyüzemére vonatkozó üzemi-szabályzat tervezetét.* A dolog sürgősségére való tekintettel — a polgármesternek ugyanis az az óhajtása, hogy az üzemi szabályzat még a törvényhatóság nyári szünetének megkezdése előtt a közgyűlés elé kerüljön, —

a szabályzat-tervezetet az elmult hét esütörtökjén már tárgyalás alá is vette az üzempolitikai bizottság,

tekintet nélkül arra, hogy ezen a napon a székesfővárosnál *az olasz király budapesti látogatása miatt hivatali szünnap volt.*

Az üzempolitikai bizottság szakonkint tárgyalta az ügyosztály által készített tervezetet. A bizottság tagjai általános érdeklődést tanusitottak a főváros üzemi gazdálkodását a jövőben részletesen megszabó rendelkezések iránt és ügyszólván *nem volt egyetlen olyan szakasz sem, amelyhez a bizottság több tagja ne szólt volna hozzá.* Általánosságban megállapitható a XII. ügyosztály által készített *üzemi szabályzatról,* hogy az

a gyakorlati tapasztalatok leszürésével a legmegfelelőbben készült el

és bizonyságot szolgáltat arra a kitünő felkészültségre, amely *Morvay* Endre tanácsnoknak és a mellé rendelt főtisztviselőknek különleges jellemzője. A tervezet *rendkivüli gondot fordít arra, hogy a kereskedelmi tevékenységet lebonyolító hatósági nagyüzemek mozgékonyságát az egész vonalon megőrizze és*

ugyanakkor, amikor intézményesen biztositja az autonómia törvényes szerveinek felügyeleti jogkörét, nem köti gúzsba a kereskedelmi mozgékonyságot mindenekfelett megkivánó üzemi szervezetek lehetőségeit.

A cégjegyzésnél jut leginkább kifejezésre a hatósági jelleg. A helyzet ugyanis az, hogy az üzemi szabályzat értelmében, mint a multban, úgy a jövőben is, *nemcsak az üzemi vezetőknek, hanem a polgármesternek is megvan a cégjegyzői jogosultsága.* Ezzel a rendelkezéssel azt juttatják kifejezésre, hogy

az üzemek tulajdonosa a székesfőváros közönsége

és igy a tulajdonos képviseletében eljáró legfőbb tisztviselőknek, *a polgármesternek és az alpolgármesternek is biztositani kell a cégjegyzési jogosultságot.* Hogy azonban a gyakorlati kereskedelmi életben a kellő rugalmasság feltétlenül biztositható legyen, lehetővé teszi az üzemi szabályzat *egyes üzemi tisztviselőknek, mint kereskedelmi meghatalmazottaknak* „per procura" *való jegyzési jogosultságát.*

Hosszas vita fejlődött az üzempolitikai bizottságban arról is: *megszabják-e az egyes üzemek számára az üzemi költségvetések beterjesztési időpontjának fix dátumát. Morvay* Endre dr. tanácsnok kifejtette, hogy véleménye szerint *ez nem lenne tanácsos,* mert az üzemi költségvetések szoros összefüggésben állanak a székesfővárosi közigazgatás költségvetésével, ennélfogva az üzemeknek feltétlenül ragaszkodniok kell ahhoz, hogy a *polgármester évről-évre kibocsátandó rendeletében előirt terminusokra készitsék el az üzemi költségvetés-tervezeteket is.*

Az üzemi szabályzat részletesen foglalkozik az egyes üzemeknél szükséges *újitási tartalékalapok* létesitési és gyarapitási kérdéseivel is és határozottan megállapitja, hogy *az újitási tartalékalapokat csak újitási befektetéseknél szabad felhasználni,* a gyümölcsöző elhelyezésből származó kamatjövedelmeket pedig semmi másra sem lehet fordítani, mint *a tartalékalapok növelésére.* A tartalékalapokat az üzemi forgótőke céljára külön kamatmegtérités mellet igénybeveheti, *beruházásokra azonban csak akkor, ha felújitási beruházásról van szó.* Ez a rendelkezés a legszigorúbban alkalmazkodik a vonatkozó törvényes rendelkezéshez, ennélfogva *kétség nem fér ahhoz, hogy az egyedül helyes elhatározás.*

Döntés történt az üzempolitikai bizottságban arra nézve, hogy

az üzemi zárószámadásokat a pénzügyi szakbizottság tagjainak a jövőben ugyanakkor fogják rendelkezésére bocsátani, amikor a zárszámadások a polgármester elé kerülnek.

Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy *a pénzügyi bizottság tagjainak bőségesen legyen idejük az idei zárószámadások áttanulmányozására és esetleg észrevételeik megtételére.*

Az üzemi szabályzat érdekes része az, amely *megszabja a három nagyüzem területi működési körét.* Elvileg az a helyzet, hogy a *Vízművek* részére a székesfőváros *határán kivüli* szolgáltatás *csak akkor engedélyezhető, ha a közgyülés ehhez hozzájárul,* a *Gázmüveknél* és az *Elektromos Müveknél* pedig ugyanez *polgármesteri engedélyezéshez* van kötve.

Az alternatív megoldásnak az a magyarázata, hogy *a Vízművek egészen a legutóbbi időkig nem termeltek akkora mennyiségü vizet, amely meghaladta volna a székesfőváros közönségének szükségletét,*

a világitási üzemeknél azonban már hosszabb idő óta mutatkoznak bizonyos termelési feleslegek.

A székesfőváros *Elektromos Művei* például nemcsak a székesfőváros, hanem a székesfőváros környékének tekintélyes áramszükségletét is ellátja, olyanformán, hogy *viszonteladóknak bocsát rendelkezésére árammennyiséget.* Igy többek között az *Elektromos Művek* szolgáltatják a *HÉV,* a *Trust* és bizonyos esetekben a *Phöbusz* áramszükségletét is.

A *vagylagos* metódus miatt élénk vita fejlődött ki az üzempolitikai bizottságban és végre is azt a határozatot hozták, hogy *albizottságot* küldenek ki, amelynek tagjai: *Harrer* Ferenc, *Morvay* Endre és *Plósz* Pál igyekeznek az azonos elbirálást a gyakorlati szükség mérvének megfelelő módon mind a három nagyüzemre kiterjeszteni. Az üzemi szabályzat intézményesen biztositja az üzemi választmányok gyakorlati működését, különös figyelemmel arra, hogy a hivatalos megállapitások szerint *az üzemi választmányok a multban is rendkivül hasznos tevékenységet folytattak, ennélfogva a jól bevált rendszer fenntartása mindenképpen kivánatos.*

A üzempolitikai bizottság az ügy sürgősségére való tekitettel letárgyalta a szabályzatot és most már valószinüleg lehetővé válik, hogy *a június hóban tartandó valamelyik közgyülés véglegesen állást foglalhasson az üzemi gazdálkodás ügymenetét megállapitó rendelkezések felett.*

Strómanokkal dolgozó kontár építkezési vállalkozók új trükkje

Leleplezések az építkezési visszaélések kulisszatitkaiból

A kerületi elöljáróságokon és a városháza magánépitési ügyosztályában vizsgálatok indultak meg egy konkrét eset kapcsán bizonyos építkezési visszaélések kiderítésére. Ezek a visszaélések a törvényt megkerülő stróman-rendszernek a törvénybe ütköző elfajulásai, amelyben a jogosulatlan iparüzők az építési engedélyeknél nem valamely képesített stróman aláirásával fedezték magukat, hanem egyszerüen *ráhamisitották a tervekre ismert építőmesterek nevét, azok tudta és beleegyezése nélkül.* Egy szabálytalan építkezés kapcsán megindult vizsgálat alkalmával derült ki, hogy a felelős építőmester semmit sem tudott a neve alatt folyó építkezésről, mire úgy az építőmesterek ipartestülete, mint a kerületi elöljáróságok nyomozása kiderítette, hogy nem elszigetelt jelenséggel állanak szemközt, hanem *egy új, bünös gyakorlattal, amely a közokirathamisitás és a hatóság megtévesztésének tényét meriti ki.*

Ezek a vizsgálatok még nem fejeződtek be, azoknak elébe vágni nem lehet, de a kipattant visszaélésekről jellemző képet kaptunk

Kalona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági tagtól,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának érdeklődésére ebben az ügyben a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— Nem mai keletü az építőmestereknek és kőmüvesmestereknek az a küzdelme, amelyet a nem szakképzett épitési vállalkozókkal évek óta vívnak. Éppen úgy nem mai keletüek azok a visszaélések (ha talán a multban — a később elmondandó okoknál fogva — kevésbbé durva formában történtek is meg), amelyek most az építőipari köröket igen élénken foglalkoztatják. Eddig ugyanis olyan módon játszották ki ezek az „épitési vállalkozók", akiket a szakma *giblereknek* nevez, a hatósági ellenőrzést, hogy azoknak az építkezéseknek tervét, amelyekre nézve a törvényben előirt képesitéssel nem rendelkeztek, *néhány pengő megváltási dijért aláiratták iparigazolvánnyal rendelkező építőmesterekkel.* Annyival könnyebben keresztülvihető volt a kontárkodásnak ez a módja, mert

sok építőmester, munka nélkül lévén, még erre, az így elérhető néhány pengőre is rá volt szorulva.

Szigorúan elitélendő volt már ez a „gyakorlat" is, mert, eltekintve az erkölcsi és anyagi vonatkozásoktól, *illuzóriussá tette az építőmester aláirásával természetszerüleg járó felelősséget.* Az úgynevezett felelős építőmester ugyanis az aláirásán kivül semmi egyéb vonatkozásban nem avatkozott bele az épitkezésbe, nem ellenőrizte annak szakszerü kivitelét.

— A helyzet azonban az idők folyamán megváltozott. Az építőipar már a mult évben nekilendült. az idén azután még az előző évihez képest is jobban van foglalkoztatva, *nem olyan könnyü már aláirót találni,* de másrészről az illetékes faktorok is, a megszaporodott panaszok miatt, egyre jobban ellenőrzik ennek a stróman-rendszernek mindenképpen tűrhetetlen módját, végül pedig *az utóbbi időben történt építkezési katasztrófák* több óvatosságra intik azokat, akikben az ilyen stróman-hajlandóság meglenne. Igy előállott az a helyzet, hogy

elfogytak vagy legalább is nehezebben hozzáférhetők lettek a strómanok,

amin a lelkiismeretlenség úgy segített, hogy még olcsóbb megoldást választva, úgy igyekeztek kijátszani a törvényt, hogy

a tervekre egyes épitőmesterek nevét azok tudta és beleegyezése nélkül irták alá.

— Az építkezési engedély iránti kérvényeket a főváros III. ügyosztályához kell beadni az építési tervvel, amelyet a tervező szignál. Az építési munka megkezdése előtt azután a felelős építőmester a kerületi mérnöki hivatalban irja alá a tervet. *Ha azonban már az építési engedély kérése alkalmával rajta van a terven a felelős építőmester aláirása, akkor nincs szükség a kerületnél teljesitendő aláirásra.* Ezt a lehetőséget használták ki a visszaélők és

már az ügyosztályhoz benyujtott kérvénnyel együttesen produkálták a felelős építőmester nevét,

mert így nem kellett a kerületnél aláirásra megjelenni annak az építőmesternek, aki valójában nem volt, mert a nevét csak hamisitották és nem kellett tartania egy esetleg jelentkező ál-építőmesternek attól, hogy a kerületi mérnökök felismerik benne a csalót.

— Csak örülni tudunk annak, hogy most az egyes kerületek illetékes faktorai ezt a kérdést végre az ügy jelentőségéhez mért körültekintéssel és alapossággal kivánják kivizsgálni, annyival is inkább, mert *a mai modern szerkezetek nemcsak hogy alapos irodai munkát, hanem a munkálatok kivitelének szinte naponkinti többszörös személyes ellenőrzését követelik meg.* Csak ilymódon lehetséges végre megnyugvással nézni a gazdaságos és ezért minimális szelvényekkel szerkesztett épitményeket.

— *Az épittetőknek is be kell látniok végre, hogy az építőmesterei felelősség az épületek stabilitását is jelenti,* és nem csupán a törvény vonatkozó előirásának kielégitését. És ha a könnyelmű épittetőket másként nem lehet a törvény betartására szoritani.

az aláirást hamisitókkal együtt, mint a hatóság megtévesztésének tényezőit ugyanesak felelősségre kell vonni.

Itt mutatkozik ismét egy új oldalról annak a szükségessége, hogy végre az épületek helyszini ellenőrzését a hatóságok hathatósabban végezzék és *ennek szolgálatára a belügyminiszter részéről szükségesnek minősitett mérnöki karral az illetékes ügyosztály kibővittessék.*

Iskolai jelző órákat
készit, javit, alakit és karbantart.
SCHWARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 12-96-24.

Hajduszoboszlói gyógyfürdő
ma már európai hirű
Fedett gyógymedencék, ivócsarnok, inhalatórium, strandfürdő.
Páratlanul eredményes fürdő- ivó- és belélegzőkurák. A fürdőt Hajduszoboszló 73 és 78°-os sós-, jódos-, brómos és hidrocarbonatos hévvizei táplálják. 3.000 liter forróvíz percenként. Magyar és németnyelvű ismertetővel készséggel szolgál a fürdő
Igazgatósága.

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel
Telefon: 1-414-76.

Újjáalakította a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja összes szakbizottságait

Nagyfontosságú kérdések a június 2-i közgyűlés napirendjén

Hosszabb előkészítés után a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja megalakította az új pártalkotmány értelmében pártszakbizottságainak nagy részét.* Így megalakult a polgármesteri ügyosztályok mellé rendelt szakbizottságokkal párhuzamosan az I. elnöki-, a III. városrendezési-, az V. ipari-, kereskedelmi és közlekedési-, a VI. pénzügyi-, a IX. szociálpolitikai- és a X. közegészségügyi pártszakbizottság.

Az új pártalkotmány, — mint a *Fővárosi Hirlappal* illetékes helyen közlik, — *két irányban jelent lényeges módosítást* a pártszakbizottságok eddigi rendszerével szemben. Először abban a tekintetben, hogy az összes pártszakbizottságokba, a tárgysorozat megjelölése mellett, *meghívást kapnak a párt összes tagjai*, tehát a párthoz tartozó országgyűlési képviselők és törvényhatósági bizottsági tagok, másrészt, hogy a pártelnök által meghívott *szakértőtagokon* kívül *minden egyes kerületet egy-egy tag képviseli minden pártszakbizottságban.* Ezáltal eléretett az, hogy az előkészítő feladatot betöltő pártszakbizottságoknak a tárgyalásaiban az egyes bizottsági tagokat érdeklő tárgyaknál az illető bizottsági tagok is résztvehetnek és így a pártértekezleten már a pártszakbizottsági vita eredményeinek az ismerete után teljesen felkészülten vehetnek részt, ezenkívül, hogy *a pártszakbizottsági munka kontaktusban marad a választó közönséggel* és az egyes kerületek érdekkörébe tartozó kérdések megvilágításánál a kerületi párt kiküldött szakértői is hozzájárulhatnak a pártállásponthoz kialakításához.

Az alakuló ülések arra mutattak, hogy a pártalkotmánynak ez az elgondolása *teljesen beválik.* A pártszakbizottsági ülések kivétel nélkül igen népesek voltak. Azokon a bizottsági tagok nagy része résztvett, de a bizottsági tagokon kívül igen nagy számban jelentek meg a meghívott szakértő tagok, valamint a kerületek által kiküldött szakértők is.

A pártszakbizottságok a megalakulásuk után letárgyalták a legközelebbi,

június hó 2-iki közgyűlés napirendjét

és foglalkoztak a párthoz időközben beérkezett közérdekű indítványokkal és kérelmekkel is.

Az elnöki pártszakbizottság, amelyben *Hencz* Lajos dr. elnökölt és *Vályi* Lajos dr. volt az előadó, örömmel fogadta a *Zsitvay* Tibor dr. indítványán alapuló előterjesztést, amely szerint a *Lipótváros a Szent István-város nevet kapja. A XII. előljáróság* felépítésével kapcsolatban felkérte a bizottság *Hencz* Lajos dr.-t és *Juhász* Jenő dr.-t, hogy szerezzenek meggyőződést, vajjon a tervek megfelelnek-e a kerület speciális érdekeinek. Egyebekben a pártszakbizottság *kívánatosnak tartja, hogy az előljáróság felépítése haladéktalanul megtörténjék.*

A városrendezési pártszakbizottság, amelyben *Harrer* Ferenc dr. elnökölt és *Katona* János volt az előadó, elfogadta *a székesfővárosi telkek eladásáról* és a befolyó összegeknek városrendezési célokra való felhasználásáról, *a Tabán rendezéséhez, a Görög-utca mentén lévő telkek megszerzésére és a Műegyetemi rakpart rendezésére vonatkozó polgármesteri előterjesztéseket.*

Az ipari, kereskedelmi és közlekedési pártszakbizottságban, amely *Veress* Gábor dr. elnöklésével és *Hajnóczy* Béla dr. előadásával folyt le, hosszas vita folyt *az ipari zártszám* problémája körül. Az érdekes vitaanyagot a bizottság döntés nélkül *a pártértekezlet elé terjeszti.*

A pénzügyi pártszakbizottság Glücksthal Samu dr. elnöklésével foglalkozott *a székesfővárosi fogyasztási adókról szóló szabályrendelet módosításával.* Azt a javaslatot terjesztette a pártértekezlet elé, hogy a közelebbi megvizsgálást igénylő kérdés megvilágítására hívja fel a szakértőket és a kellő álláspont kialakításáig *vétesse le a kérdést a közgyűlés napirendjéről.*

A közjótékonysági és szociálpolitikai pártszakbizottságot Gaár Vilmos megbízásából *Hegedüs* Bertalan dr. vezette. A bizottság felkérte *Hegedüs* Bertalan dr.-t, hogy *a főváros kezelésében lévő egyes alapok kevés jövedelmezőségét* tegye szóvá a közgyűlésen. *A kamaraerdői szeretetotthon* felépítésére vonatkozó polgármesteri előterjesztést magáévá tette a bizottság.

A közegészségügyi pártszakbizottság Egerváry Tibor dr. elnöklésével ülésezett, előadó *Szentesi* József volt. A bizottság elfogadta a köztisztasági célokra való lótenyésztésre, a köztisztasági gépjárművek pótlására és a szeméttelep kiterjesztésére vonatkozó polgármesteri előterjesztéseket. *Élénken kifogásolta a bizottság, hogy a Segítőalaphoz orvost csak a belügyminiszter előzetes jóváhagyása mellett lehessen alkalmazni.* Szükségesnek tartja, hogy a közgyűlés előtt foglaljon állást ebben a speciálisan egészségügyi kérdésben a közegészségügyi szakbizottság is.

Előmunkálatok az 1938. évi költségvetés összeállítására

Szendy Károly polgármester rendeleti úton intézkedett a székesfőváros 1938. évi költségvetési előirányzatának összeállításáról. A rendelet értelmében az ügyosztályok a költségvetési előirányzatot a költségvetést kísérő jelentéssel együtt *legkésőbb 1937. évi június 15-ig tartoznak a pénzügyi ügyosztályhoz beterjeszteni*, kivétel csupán a magasépítési ügyosztály, a kerületi előljáróságok, a számvevőség, a szakhivatalok, intézmények és üzemek, amelyek az előirányzathoz szükséges adatokat *fejezetek szerint csoportosítva*, az illetékes polgármesteri ügyosztályoknak ennél a határidőnél korábban, *de olyan időpontban kötelesek megadni, hogy az egyes ügyosztályok azokat előirányzatukba beállíthassák.* Az előirányzásnál

szigorú szempontokat kíván érvényesíteni a polgármester.

Megállapítja, hogy bár az 1937. évi módosított költségvetés *egyensúlyban van*, az elkerülhetetlen újabb szükségletekre való tekintettel *a költségvetési egyensúlyt a jövőben is csak szigorú takarékossággal lehet fenntartani.*

A rendes kiadások előirányzata általában *nem haladhatja meg a legutóbbi zárószámadások szerint felmerült kiadásokat*, ezért azok előirányzásánál az 1936. évi zárószámadásból kell kiindulni és *az 1936. évi tényleges szükséglethez kell szabni az előirányzatot.* A rendes kiadásoktól szigorúan külön kell választani a rendkívüli kiadásokat, amelyek közé azok tartoznak, amelyek nem térnek évről-évre vissza. Az új kiadási tételek szükségességét az egyes ügyosztályoknak *a legrészletesebben meg kell indokolniok.*

A bevételek előirányzásánál a folyó évi tényleges bevételek alapulvételével *szintén a legnagyobb realitásra kell törekedni* és általában figyelemmel kell lenni arra, hogy

a brutto költségvetési rendszernek megfelelően minden várható bevételt és kiadást teljes összeggel irányozzanak elő a költségvetésben.

A polgármesteri rendelkezés szerint, ha a kiadások és bevételek előirányzata eltér a folyó évi költségvetéstől, akkor *az eltérést részletesen meg kell indokolni*, az intézmények költségvetésével kapcsolatban pedig ki kell mutatni azt, hogy *egy-egy gondozott, ápolt, stb. eltartása mennyibe kerül.*

A kísérő jelentésben részletesen *fel kell sorolni az elmult év eseményeit* és átfogó ismertetést kell adni az 1938. évre tervezett munkaprogramról. Érdekes része a polgármesteri rendeletnek az, amely utasítja a hivatali szerveket arra, hogy *a kísérő jelentésben beszámolót adjanak* arról, hogy az 1937. évi költségvetés tárgyalása alkalmával a pénzügyi szakbizottságban és a törvényhatósági bizottság közgyűlésén elhangzott indítványokat *miképpen hajtották végre*, illetve miféle akadálya volt az indítványok érdemleges elintézésének.

HÍREK A PÁRTBÓL

Darányi Kálmán miniszterelnök levele a VIII. kerületi pártszervezethez. A *Nemzeti Egység Pártja* VIII. kerületi nagygyűlése, amely előtt *Usetty* Béla dr., *Pőzel* István dr. és vitéz *Tóth* András dr. országgyűlési képviselők beszámolójukat tartották, lelkes hangú sürgönyben üdvözölte *Darányi* Kálmán dr. miniszterelnököt, a párt vezérét. Az üdvözlő táviratra *Darányi* Kálmán miniszterelnök most a következő levelet intézte *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági taghoz, a pártszervezet elnökéhez:

— A Nemzeti Egység Pártja józsefvárosi szervezetének május hó 9-én lefolyt nagygyűlése, amelyen a párt országgyűlési képviselői tartottak beszámolót, szíves volt engemet sürgönyileg üdvözölni és hűséges ragaszkodásáról biztosítani. A jóleső üdvözletért őszinte köszönetet mondok és egyúttal kérem annak a szervezet tagjaival való közlését. Hazafias üdvözlettel: Dr. *Darányi* Kálmán, s. k.

Usetty Béla beiktatása a NEP Országos Tanügyi Szervezetének elnöki tisztébe. A Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezete május 26-án, szerdán délután tartja taggyűlését a párt Eszterházy-utcai helyiségében. Ez alkalommal ünnepélyes keretek közt iktatják elnöki tisztébe a tanügyi szervezetnek a miniszterelnök által megbízott új országos elnökét, *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselőt. A gyűlésen *Kemenes* Illés tankerületi főigazgató pedagógiai kérdésekről tart előadást.

Bizottsági tagok beszámolója a VIII. kerületben. Nemzeti Egység Fővárosi Pártja VIII. kerületi törvényhatósági bizottsági tagjai: *Gazdy* Jenő, *Hajnóczy* Béla és *Katona* János most tartják beszámolójukat. Május 26-án a 3. számú csoport, 28-án a 2. csoport, 29-én a 4. csoport, június 4-én pedig az 1. csoport számára tartanak beszámolót, minden alkalommal a Baross-utca 79. szám alatti pártkörben, esti 8 órai kezdettel.

Mozgalom a Nemzetközi Vásár és a Nemzeti Stadion elhelyezésére. A XI. kerületben nagy érdeklődés mellett alakult meg a *Nemzeti Stadion* és a *Budapesti Nemzetközi Vásár* elhelyezése ügyében szervezett nagybizottság almási *Balogh* Elemér elnöklete alatt. Az alakuló ülésen, amelyen a kerület vezetőférfiai pártkülönbség nélkül vettek részt, hangsúlyozták, hogy a Stadion és a Vásár elhelyezésére az egyetlen helyes megoldás az, amelynek megvalósítását a nagybizottság feladatául tűzte ki. A Horthy Miklós-híd megépítésével a XI. kerület az összes szempontok tekintetbevételével mind a két intézmény számára a legmegfelelőbb hely. A megoldási tervekhez *Vályi* Lajos dr. és *Becsey* Antal törvényhatósági bizottsági tagok szólottak hozzá. A megalakult nagybizottság elnökévé almási *Balogh* Elemért választotta meg.

Nevelési és pályaválasztási tanácsadó-értekezlet. A Nemzeti Egység Pártja VII. kerületi tanügyi főcsoportja mintegy kétszáz erzsébetvárosi szülő és pedagógus részvételével most tartotta meg az első nevelési és pályaválasztási tanácsadó értekezletét. *De Sgardelli* Caesar, a VII. kerület pártelnöke, mint házigazda üdvözlő szavai után hangoztatta, hogy az értekezletnek semminemű politikai célja nincs. *Bernáth* István dr., az Országos Tanügyi Szervezet ügyvezető igazgatója, mint az értekezlet elnöke, ismertette a pályaválasztási tanácsadó értekezlet fontosságát és célját. Majd *Cser* János dr., a Pedagógiai Szeminárium Gyermeklélektani Intézetének igazgatója tartotta meg nagy érdeklődéssel kísért előadását „Nevelés és pályaválasztási tanácsadás és az iskola“ címmel. Utána *Bernáth* István dr. ügyvezető igazgató „Milyen legyen az új magyar embertipus“ című előadását tapsolta meg a közönség. Ezután vita következett. *Cserhalmi* Ágost, *Arany* Sándor, *Heigl* László dr. tanárok, *Römer* Camillo, a Tanügyi Szervezet sajtótitkára és *Halász* Ignác elemi iskolai igazgató szóltak hozzá nagy hozzáértéssel az előadáshoz. Majd a szülők adták elő kéréseiket és panaszaikat. Végül helyesléssel fogadták *Bernáth* István dr. ügyvezető igazgatónak azt a bejelentését, hogy minden hétfőn este 6-tól 8 óráig a Nemzeti Egység VII. kerületi helyiségében nevelési és pályaválasztási tanácsadó órákat tartanak az erzsébetvárosi szülők számára.

A Délivasút elhelyezésének kérdése. A NEP I. kerületi körében *Sógor* József építész a Délivasút elhelyezésének kérdéséről előadást tartott, amelyben a legalkalmasabb megoldásnak a *pályaudvarnak a mai déli teherpályaudvar helyén való felépítését* jelölte meg. Az előadást vita követte.

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA**
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Székely Mihály
okl. mérnök és építőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-06.

HANNAUER ISTVÁN
központi fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sifelszerelés és *horgászati cikkeket* nálam *nagyon olcsón* vásárolhat.

Tabán problémája és a gyógyszálló elhelyezése

A főváros nagy problémái között az első sorban áll a fürdőváros-kérdés, amelynek új ösztönző lökést adott a *Kereskedelmi Bank* részéről gyógyszálló építésre felajánlott ötmilliós kölcsön. Az így aktuálissá lett gyógyszálló felépítése körül a közgyűlés által kiküldött *Tabán-bizottság* sűrű tárgyalásokat folytat, amelyek azonban még nem vezettek kialakult elhatározásra. Kérdést intéztünk ezért ebben a vajudó ügyben

Egerváry Tibor dr.
törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a Tabán-bizottságban is résztvesz és aki, mint a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja egészségügyi bizottságának elnöke, behatóan foglalkozik a fürdőváros-problémával. Kérdésünkre a következő választ adta:

— A Budapest-fürdőváros kérdése a problémák egész sorát veti fel, a tabáni kérdés a nagy problémának csak egy részlete. A tabáni kérdéssel foglalkozó bizottság helyszini szemlével, szakértők meghallgatásával, úgy látom, arra a meggyőződésre jutott, — amit máskép elképzelni se lehet, — hogy *a fürdővárost a ma ismert gyógyforrások felhasználása nélkül nem lehet megoldani.*

— Ezért indokolt, hogy a Tabán kérdésének megoldásában ne csak a szállodai szobák szükségessége nyerjen elintézést, hanem főként olyan gyógyintézmény valósuljon meg, amely a *Budapest-fürdőváros gondolatát a legmegfelelőbben szolgálja.* A Tabán nagy gondot okoz a bizottság tagjainak, mert amennyi előnyt nyujt a Tabán területének birtoklása, a meglevő és létesítendő forrásvizek, *annyira nehéznek látszik a balneológiai viszonyok, a Duna vonalának panorámája, a budai közlekedési vonalaknak megoldása.* A szakértői vélemények után, a bizottság az adott helyzet folytán *a tabáni gyógyszállónak a Szent Imre-fürdő területére való helyezését tartja az egyetlen megoldásnak.* Ez a megoldás azonban az előbb felsorolt posztulátumokat nem tudja kielégíteni, mert ilyen helymegjelölés esetén a gyógyszálló *északnyugati fronttal épülne, a Duna vonala csak kis szakaszon lenne látható* és a Döbrentey-utca, valamint a Zita királyné-út házai *csak a Belvárosra való rátekintést engedik meg.* Továbbá számolni kell a *közlekedési zaj kiküszöbölésével*, amelyet egyrészt a transzverzális úton közlekedő járművek, másrészt az Attila-körútra és az Ybl Miklós-térre menő villamosok okoznak. *A Duna mellé, a Döbrentey-térre gyógyszállót építeni, ugyancsak a zaj, de a források hiánya miatt is, nem jelent megoldást.*

— A gyógyforrások legnagyobb számmal és értékkel a *Rudas-fürdőben* és annak közvetlen környékén fakadnak. Egymaga a *Juventus-forrás* olyan értékű, hogy azt elhanyagolni hiba lenne. Ha egy olyan terv merül fel, amely ezeknek a gyógytényezőknek felkarolásával a gyógyszálló kérdését az adott anyagi viszonyok szerint oldja meg, akkor ez *a legracionálisabb megoldás* és ilyent nyujt a *Ray-Fiala*-féle terv, amellyel most foglalkozik a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja és amely előreláthatólag a szakkörök elé is kerül. Ez a terv *előnyös egészségügyi szempontból*, mert meglevő kitünő gyógyforrások környékét rendezi, ivókúrákhoz szükséges fedett és nyitott sétányokat nyujt, *előnyös klimatológiailag*, mert keletre fekszik, mert a városi zaj nem zavarja a csendet, különösen akkor, ha a Horthy Miklós-híd megnyitásával nem kell majd az Erzsébet-hídnak tehermentesíteni a Ferenc József-hidat és azok a villamoskocsik, amelyek ma az Erzsébet-hídon át a Ferenc Józsefhíd irányában közlekednek, a Ferenc József-hídra terelhetők. És mindezeken felül szolgálja ez a terv azt a természetes és helytálló szakvéleményt, hogy *Budapest-fürdőváros csak a Duna vonalában adható meg.* Budapest szépségének közelről való szemlélése a Gellérthegyről a legimpozánsabb. Ez a terv ennek a követelménynek is megfelel. Vagyis az eddig felmerült és pénzügyi lehetőségeink keretében megoldható tervek sorában a legfigyelemreméltóbb, csupán azt a kérdést kell még elbírálni, hogy a *tervezet gyógyszálló megzavarja-e és milyen mértékben zavarja meg a Gellérthegy vonalát.*

Befejezik az idén a Vízművek hatalmas rekonstrukciós munkálatait

18 milliós munkaprogram és a vízdíj emelése

Legutóbbi számában ismertette a *Fővárosi Hirlap* azt a nagyszabású munkát, amely legközelebb megkezdődik a Vízművek káposztásmegyeri területén. A vízlevezető ikercsatorna tartalékcsatornájának építése ez, amely a Vízművek folyamatban levő fejlesztési munkálatainak egyik legjelentősebb része és amellyel *a nagy építési program első fejezete befejeződik.* Külön időszerűséget ad éppen ennek a csatornaépítési munkának, amely *a főváros maximális vízfogyasztását biztosítja*, a májusban reánk tört kánikulai hőség, amely hatalmas arányban emelte a vízfogyasztást.

Ebből az alkalomból a most folyó és a jövőre tervezett nagy munkálatokról kérdést intéztünk

Pap Ferenchez,
a Vízművek vezérigazgatójához,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő értékes nyilatkozatot tette:

— A főváros vízfogyasztása a meleg napok beálltával rohamos emelkedést mutat, úgy, hogy most már *a napi 245.000 köbméter fogyasztáshoz jutottunk el.* Az elmult év hasonló idejében a fogyasztás a 200.000 köbméter körül ingadozott. A mostani nagy fogyasztás elsősorban egészen természetesen a hőmérséklet váratlan nagy emelkedésével áll összefüggésben.

— A Vízművek könnyen teljesíti a vízellátást még ilyen mennyiségek mellett is, sőt ha még az a múlt év és azelőtti év *280—290.000 köbméterére* is emelkedik, a mai berendezés mellett *még ezt a mennyiséget is teljesíteni tudja*, ha ez a nagy fogyasztás abnormálisan hosszú ideig nem tart. A teljes megnyugvás csak a következő évben áll elő, amikor is az idei munkák befejeztével

újabb, mintegy 50.000 köbméter víz fog a main kívül még rendelkezésre állani.

Ez a többletvizmennyiség aztán lehetővé teszi azt, hogy hosszantartó, meleg idő okozta abnormális vízfogyasztást is ki tud a Vízmű elégíteni.

— Az említett 50.000 köbméter vízmennyiséget *a már jórészt kész budai vízmű víztermelőtelepének a bekapcsolása fogja eredményezni*, amely víztermelőhely a Szentendrei-sziget nyugati partján, Szentendre községgel szemben kerül kiépítésre. *A kutak építése most van ott folyamatban.* Ugyszintén folyamatba tétetett már a termelt víz levezetésére szolgáló *betoncsatornának* az építése is a sziget déli csúcsa felé, az ott megépült és a Duna alatt átvezető alagutig, a békásmegyeri parton elkészült szivattyútelepig.

— Ennek a munkának a befejeztével *teljesen elkészült a budai új vízmű* azzal a teljesítménnyel, amely az első időre tervezve volt, amelynek kiegészítése aztán újabb kutak bekapcsolásával a vízlevezető csatornához, igen könnyen és gyorsan, kevés pénzzel bármikor történhet a szükségletnek megfelelően.

— További nagy munka, amelyet a Vízmű nem ugyan a vízmennyiség nagyobbítása, hanem a meglevő vízmennyiség biztosabb szállítása érdekében végez,

a káposztásmegyeri vízmű területén a váci-dunaág balpartján van folyamatban, a meglevő vízlevezető ikercsatorna tartalékának az építése által.

Most ennek a munkának a versenytárgyalása van folyamatban és a Vízmű úgy reméli, hogy — amennyiben a Duna vízállási viszonyai normálisak lesznek, nevezetesen magas dunai és így magas altalajvízállások nem akadályozzák a munkát, — akkor az *ennek az évnek a végéig, de legkésőbb jövő év tavaszáig befejeződik.*

— Igy áll elő aztán az a helyzet, hogy

hosszabb időre biztosítva lesz a várható legnagyobb vízfogyasztáshoz szükséges vízmennyiség,

valamint annak minden körülmények között való biztos beszállítása a főváros területére mindkét városrészben.

— Az idén folyamatba tett nagy munkamennyiség összköltsége mintegy *6 millió pengőt* fog kitenni.

— Hátra marad aztán még

az így biztosított vizmennyiségeknek nemcsak a városig, hanem a városban való továbbszállításának és a város egész területén való biztos elosztásának a kérdése,

illetve annak megoldása céljából szükséges intézkedések tömege, amely a Vízművek által kidolgozott *10 éves programban* van lefektetve. *Régi, már meg nem felelő elosztócsöveknek a kicserélésére, újabbak építéséről, a budai oldalon új vízemelő szivattyútelepek* létesítéséről van itt szó, valamint a víztárolás megnöveléséről *új medencék építése* által.

— Ez az a program, amellyel a főváros most foglalkozik, amelynek

összköltsége 18 millió pengőre tehető és amellyel kapcsolatban lépett fel a vízdíj emelésének a szükségessége is.

•

A *Pap* Ferenc vezérigazgató nyilatkozatában említett vízdíjemelés kérdése, illetékes helyről nyert értesülésünk szerint, legközelebb a törvényhatósági bizottság elé kerül. *Szendy* Károly polgármester *már juniusban a közgyűlés elé terjeszti a vízdíjemelésről szóló javaslatát.* A Vízművek választmánya szerint az egységes tarifa gyakorlati életbeléptetése esetén *a jelenlegi 18 fillér köbméterenkinti ár helyett 21 fillér lenne a tarifa, viszont az üzempolitikai bizottság 20 filléres tarifát javasol.*

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60. Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

KUTSCHER SZILVESZTER
Az „Arany Kalapácshoz"
Lószerszámveretékek, szíjgyártó-, nyerges- és cipészkellékek.
Budapest, VII., Rákóczi-út 32. Telefon: 141—809.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 1-430-71. Tel.: 3-320-64.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fűtés, hűtő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 1-373-39.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Események Fővárosi Hírlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre	**12 pengő.**
egész évre	**24 pengő.**

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Párisba készül a polgármester. *Szendy* Károly polgármester az eddigi tervek szerint június 10-én *négynapos tartózkodásra Párisba utazik*. A polgármester a székesfőváros hivatalos képviseletében részt kíván venni *a világkiállítás ünnepélyes megnyitásán* és a kiállítás területén levő magyar pavillon bemutatásán. Utján titkára, *Lázár* Imre gróf tanácsjegyző fogja elkísérni.

Budapestre érkezik a lengyel közoktatásügyi miniszter. Június hó 4-én előkelő külföldi vendég érkezik Budapestre. A lengyel köztársaság kormánya bejelentette, hogy a magyarországi és a székesfővárosi közoktatásügy beható tanulmányozása céljából Budapestre küldi *a lengyel közoktatásügyi minisztert*. A lengyel vendéget július 4-én *Felkay* Ferenc dr., a székesfőváros közoktatásügyi tanácsnoka kalauzolja végig *a székesfőváros kiemelkedő közoktatási intézményeinél*. A lengyel miniszter a budapesti intézmények meglátogatása után *Szegedre* utazik, innen pedig előbb *Pécset*, majd *Debrecent* látogatja meg.

Vacsora Szendy Károly tiszteletére. A *Fészek Írók és Hírlapírók Körének* igazgatósága május hó 26-án, szerdán este kilenc órakor társasvacsorát rendez *Szendy* Károly polgármester, a *Fészek* díszstagjának tiszteletére. Vacsorára jelentkezéseket a Fészek titkári hivatala fogad el.

Király Kálmán tanácsnok a prágai útügyi kongresszuson. *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője *Cságoly* Józsefnek, az útügyi intézet mérnökének társaságában *Prágába* utazott, ahol a magyar fővárost képviseli az útügyi kongresszuson. A kongresszus után *Király* Kálmán tanácsnok *Berlinbe* utazik, megtekinti az ottani csatornaépítkezéseket, majd a német fővárosból tanulmányutat tesz a legújabb német útépítkezésekhez és május 30-án érkezik vissza.

Doktorrá avatás a műegyetemen. A minap avatták a műegyetem dísztermében a közgazdasági tudományok doktorává *Pártos* Istvánt és az avatáson nagyszámú díszes közönség jelent meg. Tudnivaló, hogy *Pártos* István fia dr. *Pártos* Szilárdnak, a kiváló magyar újságírónak.

Budapesten tartják a pedagógusok jövőévi világkongresszusukat. A legutóbbi napokban 560 bécsi tanár és tanító vendége volt Budapestnek. *Novotni* Vilmos kultúrtanácsos, tartománygyűlési képviselő, *Butz* E. János főtanfelügyelő, *Wittmann* Miklós és *Haselbach* Lőrinc igazgatók vezették az osztrák tanférfiakat, akiket *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok, *Bednárz* Róbert törvényhatósági bizottsági tag és *Urbányi* C. József szakfelügyelő kalauzolt. Tisztelegtek az osztrák tanférfiak *Szendy* Károly polgármesternél, megtekintették a főváros tanügyi és egyéb nevezetességeit, majd kirándultak *Kecskemétre*, a *Bugacra*, *Győrbe* és *Esztergomba*. A látogatásnak, amely viszonzása volt a magyar pedagógusok mult évi bécsi útjának, *úgy az osztrák, mint a magyar tanügyi irodalomban is eredményei mutatkoznak*. Legutóbb *Kósa* Kálmán dr. miniszteri tanácsos tollából jelent meg Magyarország közoktatásügyi szervezetéről közlemény a bécsi *Pedagogische Führer* című lapban, amelyet *Simonic* Antal dr. országos iskolafelügyelő szerkeszt. A magyar közoktatásügyi kérdéseket ismertette legutóbb a bécsi rádióban *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, június közepén pedig *Urbányi* C. József szakfelügyelő tart előadást Bécsben iskolakulturánkról. Osztrák részről viszont *Kamel* Willibald egyetemi tanár foglalkozik legközelebb a magyar szakirodalomban a gyermekpszichológia fejlődésével. Az osztrák tanférfiak budapesti látogatásával kapcsolatban nyilvánosságra került, hogy *a pedagógusok 1938-iki világkongresszusát Budapesten rendezik*. Elutazásuk előtt Bécsben ülésezett a világkongresszus választmánya, amely elhatározta, hogy *a Szent István-év és az Eucharisztikus Kongresszus alkalmából Budapesten tartják meg a legközelebbi nemzetközi összejövetelt*.

Díszes síremlékkel örökíti meg a főváros Sipőcz Jenő és Liber Endre munkásságát. *Szendy* Károly polgármester javaslatára a főváros elhatározta, hogy a Kerepesi temetőben díszes emlékművet emel *Spőcz* Jenő és *Liber* Endre sírja fölé. Mindkét síremlék tervezésére *tíz-tíz neves szobrászművészt szólítottak fel*, akik tekintet nélkül az eredményre, *fejenkint 300 pengő részvételi díjat kapnak*. A legjobbnak talált terv készítőjét bízzák aztán meg a mű elkészítésével, amely azonban *nem haladhatja meg a 15.000 pengőt*. *Szendy* Károly ezzel a kegyeletes és egyben bölcs intézkedéssel lehetővé teszi egyrészt *több művész foglalkoztatását*, másrészt ez a módszer *kizárja a protekció érvényesülését*.

A népligeti iskolai sporttelep felavatása. A székesfőváros közönsége által a Népliget területén létesített teljesen modern iskolai sporttelep ünnepélyes felavatására a jövő hét szombatján, június 5-én kerül sor. Az avatás *nagyszabású sportünnepség keretében történik*, amelyen a székesfővárosi fiú- és leányközépiskolák *ötezer növendéke vesz részt*. Az ünnepségen megjelenik dr. *Karafiáth* Jenő dr. m. kir. titkos tanácsos, főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester is, elküldi azonban képviselőit a vallás- és közoktatásügyi miniszter, az *Országos Testnevelési Tanács*, a *KISOK*, a budapesti leventeintézmény és a fővárosban működő valamennyi magánsportegyesület is.

Halálozás. *Nobel* Károly ismert régi nyomtatvány- és papírkereskedő hosszas szenvedés után 78 éves korában meghalt. Özvegye, két fia és előkelő rokonság gyászolja. Kedden délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri temetőben.

Elmarad a Gellért-szálló emeletráépítése. Az állandóan emelkedő idegenforgalom okozta szállószoba-hiány vetette fel azt az elgondolást is, hogy a Szent Gellért-szálló szobáinak számát emeletráépítés útján szaporítani kellene. A székesfővároshoz a szálló egyik építésze terveket is nyujtott be, amelyek szerint az emeletráépítés útján a Szent Gellért-szálló 14 kétágyas és 44 egyágyas szobával bővülne. *A székesfőváros részletesen letárgyalta az elgondolást és arra a megállapodásra jutott, hogy a terv végrehajtását el kell ejteni*. Ugyanis a fürdők központi igazgatósága és a műszaki ügyosztály véleménye szerint az alakitási munkálatok nem hajthatók vére úgy, hogy az építkezés, illetve annak jelentkező következményei a szálloda üzemét károsan ne befolyásolják. A székesfőváros ezért nem kockáztathatja azt, hogy a ma már átlagban 85 százaléknyira (télen 65 százalékban, nyáron 100 százalékban) foglalt szálloda üzemében akár csak órákon át jelentkező víz-, villanyszolgáltatási zavarok, vagy más elkerülhetetlen kisebb és a vendégek nyugalmát zavaró jelenségek (zaj, kopácsolás, por stb.) panaszokra, elégedetlenségre adjanak alkalmat. De figyelembe kellett venni még azt is, hogy az 1938-iki idegenforgalmi év kezdetén van az Eucharisztikus Kongresszus, amely időben a Szent Gellért-szálló a teljesítőképesség határáig foglalt lesz. Az építkezés végrehajtásának elhatározása esetére azonban megtörténhetik, hogy bármely — előre nem látható — okból a munkálatok kivitelében késedelem állhat elő. Ebből a késedelemből eredő s nemcsak a Szent Gellért-szállodát, hanem a székesfőváros egész idegenforgalmi berendezését súlyosan érintő erkölcsi kárért senki és igy a székesfőváros sem vállalhatna felelősséget s *azért az emeletráépítés tervét el kellett ejteni*.

Budapesti Hivatali Útmutató címmel *Radó* Richárd és *Gárdonyi* Jenő hírlapírók szerkesztésében immár harmadszor jelenik meg olyan munka, amely a főváros polgárainak *hasznos tanácsokat ad a székesfőváros hivatalairól* és az ezzel kapcsolatos közigazgatási tudnivalókról. A szerkesztők könyvük mostani kiadásába a *városházi hivatalok telefonnévsorát is beiktatták* és ezzel munkájukat *hasznosan kiegészítették*. A főváros hivatalainak az ismertetésén kívül lexikális sorrendben megtalálja benne az olvasó mindazt az útbaigazitást, amire egy polgárnak szüksége lehet. Az *Athenaeum* nyomda szép és ízléses kivitelben készítette el a munkát.

Sajtókiállítás Szegeden. Magyarországon ötven esztendeje nem volt sajtókiállítás, amelyet *most fog rendezni a szegedi Somogyi könyvtár*. Május 27-én nyílik meg az érdekes kiállítás, amelynek egyik csoportja a szegedi sajtó fejlődéstörténetét mutatja be, *a másik pedig a mai élő magyarnyelvű sajtót szemlélteti*.

Május 29-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Megnyílt a Margitszigeten Európa legszebb strandfürdője

A természeti szépségek miliőjében világvárosi berendezéseivel rohamosan fejlődő Margitsziget ismét új alkotással gazdagodott. Elkészült a régi helyén, a hatalmas arányú, új modern *strandfürdő*, amelyet a pünkösdi ünnepek alatt meg is nyitottak a közönség számára. *Janáky* István építészmérnök készítette az új strandfürdő terveit. A tervezés és építkezés a Közmunkatanács elnöksége: *Bessenyey* Zénó dr. elnök és *Algyay-Hubert* Pál dr. alelnök vezetése és irányítása mellett folyt. A tervező mellett mint statikus *Grundböck* Béla mérnök vett részt, a helyszíni munkálatokat pedig ifj. *Lux* Kálmán építészmérnök ellenőrizte.

A megnyitás előtt *Algyay-Hubert* Pál dr. bemutatta az új strandfürdőt a sajtó képviselőinek is. A bemutatón résztvett *Hrich* József, a Margitsziget Rt. igazgatója és *Bekény* Gábor, a strandfürdő igazgatója is.

A Margitsziget teljesen újjáépített és nagy arányokban kibővített strandfürdője impozáns arányaiban és tökéletes felszerelése tekintetében *ezidőszerint talán legelől áll Európa hasonló fürdői sorában. Egymillió pengővel* történt az újjáépítés a régi terület felhasználásával, amely *42.000 négyzetméterről 70.000 négyzetméterre bővült*. Az eddigi homoksivatagszerű területet nagyterjedelmű gyepes pihenők és lugasok, árnyas fák, virágágyak, higiénikus, mosható kőburkolatok váltották fel, de maradt azért elég homokterület is azoknak, akik a homokban szeretnek sütkérezni. A strandfürdőt a sziget alsó részén feltárt *70 fokos gyógyvíz* táplálja két hidegvíz-kúttal. A strandfürdő medencéjének vize *naponta cserélhető*. A *melegvízmedence*, amely mindig zsúfolásig megtelt, most *kétszeresére bővül*. Előnyösen átalakították a *hidegvíz-medencét* és *uszodát* is.

A kocsiút forgalmától elzárja a fürdőt *az új fürdőépület*, amely a legmodernebbül és legpraktikusabban van berendezve. A kabinok, vetközőfülkék és váltókabinos vetközőhelyek *9000 főnyi közönséget fogadnak be*. Az épület várócsarnokának pompás freskóit *Pekáry* István festőművész készítette, a csarnok előtt felállított női szobor *Csorba* Géza szobrászművész érdekes, művészi alkotása. Közvetlenül a strandfürdő mellett csavargőzös- és motorhajóállomás segíti elő a forgalom lebonyolítását.

Az ötödik frontharcos túraút. A világháború elesett magyar hőseinek emlékére május 29-én és 30-án rendezi meg *21 órás bajnoki versenyét az Országos Frontharcos Szövetség* autó- és motorsport osztálya autók és motorkerékpárok részére. A verseny az idei év legnehezebb feltételei mellett lefutandó erőpróbája lesz a magyar autós és motoros versenyzőknek és mint ilyen, az 1937. évi autó- és motorkerékpár-bajnokság pontszerző versenye. A verseny első nevezési zárlata egyszeri nevezési díjjal május hó 15, de máris a benevezettek között van a magyar autó- és motorosversenyzők színe-java.

A verseny díjazása nagyon gazdag, három vándordíj kerül kiírásra a legjobb eredményt elérő autós, a legjobb eredményt elérő motoros és külön a legjobb eredményt elérő frontharcos versenyzőnek, ezenkívül több külön díjat is tüztek ki. A verseny egész útvonalán a helyi frontharcos főcsoportok biztositják az útmenti szolgálatot. A verseny rendezőbizottsága *Szelnár* Aladár dr., a verseny főintézője vezetésével mindent kidolgozott, hogy az idei 24 órás verseny méltó folytatása legyen az előző évieknek.

Megnyilt a Hajduszoboszlói Gyógyfürdő. Ez az európai hirü gyógyfürdő ma már mindazokkal a berendezésekkel fel van szerelve, amelyek *eredményes gyógykezelés szempontjából szükségesek*. Fedett gyógymedencék, ivócsarnok, inhalatórium állanak a közönség rendelkezésére. Modern szállodában, penziókban és magánházakban oly olcsó az elhelyezkedés és ellátás, hogy a *fürdőben való tartózkodás alig kerül többe, mint odahaza*. A *Hajdúszoboszlói Gyógyfürdő* páratlanul eredményes gyógyhatásáról és olcsóságáról híres. Visszautazásnál *egész évben 50%-os vasúti kedvezmény*. Magyar- és németnyelvü prospektussal szolgál a fürdő igazgatósága. *Marton* Sándor dr. polgármester és *Veres* Béla gépészmérnök, a városi üzemek kitünő igazgatója hathatós támogatást kapott *Tasnádi Nagy* András államtitkártól, aki, amióta a város országgyülési képviselője, *nagy lelkesedéssel pártolja terveiket*.

A „Rózsadomb és Vidéke Egyesület" választmánya *Harrer* Ferenc dr., felsőházi tag elnöklésével, *Nádas* Béla dr. ügyész-főtitkár előterjesztése alapján a Rózsadomb és környéke fejlesztését és szépítését érintő, számos, *közérdekü kérdést tárgyalt*. A kifejlődő, élénk vitában résztvettek: almási *Balogh* Loránt és *Lengyel* Endre dr. alelnökök s *Terbócz* Imre, *Návay* Aladár, dr. *Tholt* József, dr. *Jónás* Géza, dr. *Weszely* Ferenc, dr. *Aujeszky* László, *Bánlaky* Adorján, hámosfalvi *Hámos* Róbert, *Medek* Béla, *Sásdy* János, *Hendrich* Antal, ifj. *Hoffmann* Károly, *Asbóth* Oszkár, *Asztalos* Géza, *Politzer* Sándor, *Fáber* Fülöp, *Réthi* Zsigmond, *Luspay* Mihály, *Sarkady* Károly és *Vargha* Imre választmányi tagok.

Gyász. Súlyos csapás érte *Rihmer* Lászlót, az *Astra Biztositó* vezérigazgatóját; 67 esztendős korában elhunyt édesatyja, gransztói *Rihmer* Béla dr. egészségügyi főtanácsos, rendkívüli egyetemi tanár.

ÓRIÁSI SIKER

a **Fővárosi Nagy Cirkusz**
májusi műsora
Naponta 2 előadás

Angol Park új attrakciái:

Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje ● A CSÜTÖRTÖKI MÜVÉSZ-ESTÉK, hazai és nemzetközi művészekkel ● A „CSODAREVÜ 1937" minden este június hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció ● PILOTAISKOLA a legszenzációsabb amerikai ujdonság ● és végül az AUTOTOURING, melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját ● Minden hónapban új nemzetközi variete műsor az ALPESI FALUBAN.

Gazdasági Értesítő

Tisztességtelen verseny miatt elmarasztalták a Párisi Nagy Áruházat

Ujabb áruházi terjeszkedés — Miért késik az áruházi különadó

A *Fővárosi Hírlap*-ban már többször rámutattunk az *áruházak dömping-osztályainak kalkulációs titkaira.* Ismételten megállapitottuk, hogy a csalogatónak szánt portékákat azért adják egészen olcsó áron, hogy egyéb anyagokon azután *bőségesen megtérüljön az elmaradt haszon.* Ezeknek az áruházaknak az élén jár a *Párisi Nagy Áruház,* amely a tavaly novemberben megjelent áruházi rendelet megkerülésével *továbbra is vigan terjeszkedik,* úgy hogy *ma már úgyszólván a Nagymező-utca és a Liszt Ferenc-tér között levő Andrássy-út szakasz véges-végig a Párisi Nagy Áruház érdekszférájába tartozik.* Hovatovább ott tartunk már, hogy az Andrássy-útat át kell keresztelni *Párisi Áruház-utcára,* esetleg az áruház tulajdonosának neve után: *Goldberger-utcára.* Ennek a kissé lázas és szinte érthetetlen fejlődésnek titkaira érdekesen világít rá a *Kereskedelmi Kamara* választott bíróságának ítélete, amely

tisztességtelen versenynek minősitette a Párisi Áruház egyik dömping-cikkének árusitását

és kötelezte is az áruházat a tisztességtelen verseny azonnali abbahagyására. A feltűnő ítélet és a tárgyaláson elhangzott *egészen szokatlan védekezés* részleteiről alábbi tudósításunk számol be:

A *Párisi Nagyáruház,* — amely tudvalévően bizonyos árukat rendkívül olcsó áron hirdet, — volt az ügy alperese, amely ellen egy háztartási cikket árusító kereskedő indított keresetet, kérve a *Kereskedelmi Kamara* választott bíróságát, hogy az Andrássy-úti Párisi Áruházzal szemben *állapitsa meg a tisztességtelen versenyt* és kötelezze annak abbahagyására. A kereskedő keresetében előadta, hogy

az áruház 86 filléres szappant hoz forgalomba, amely mintegy hatvan százalékos zsiradékot tartalmaz.

A Párisi Nagyáruház mindenütt hirdette a cikket, amely természetesen a háziasszonyok körében csakhamar nagy vevőkörre talált. Az áruházban azonban kiderült, hogy a *Párisi Áruház* csupán korlátolt mennyiségben bocsátja vevőinek rendelkezésére a szappant és

gyakran más áru megvásárlásától teszi függővé a dömping-szappan kiszolgáltatását.

Ez pedig a *tisztességtelen verseny* kritériumait meríti ki, kérem tehát ennek abbahagyására kötelezni a *Párisi Nagy Áruházat,* — mondja többek között keresetében a kereskedő.

A kamarai tárgyaláson a panaszos elkeseredetten hangoztatta, hogy a Párisi Áruház negyedik emeleti fűszerosztályát felkereső vevőket ezáltal arra serkenti, hogy más árukat vásároljanak, mert csak ily módon juthatnak hozzá az olcsó szappanhoz.

— Az áruház magatartása alkalmas arra, hogy a többi szappannal kereskedő üzletek állandó vevőit elvonja, ezáltal azok anyagi érdeke csorbát szenvednek. De azt is hangsúlyozni kell, — folytatta, — hogy

az áruház szappangyárának tulajdonosa azzal okolta meg az alacsony ár fenntartását, hogy ő gondoskodni kénytelen ilyen csalogató árucikkek bevezetéséről, mert annak révén más árucikkeket is könnyebben tud a vevők nyakába sózni.

A *Párisi Nagyáruház* nem törődik azzal, hogy a szappanon veszít, vagy esetleg nem keres, mert az elmaradt hasznát, vagy veszteségét *más árucikkeken bőven behozza.*

A *Párisi Nagyáruház* jogi képviselője kijelentette, hogy *az olcsó mosószappannál is megtalálja tisztességes hasznát,* egyben egészen szokatlan és a kereskedelmi életben *talán még soha elő nem fordult védekezéssel állott elő.*

— Az általam forgalomba hozott olcsó mosószappan — mondotta többek között — élénk derültséget keltve szavaival — *egy ismeretlen, kezdetleges gyártmány, amely nem hasonlítható össze a régóta bevezetett elsőrendű márkákkal.*

A felszólalás után hosszabb vita keletkezett a felek között, majd

a kamarai választott biróság a Párisi Nagyáruház eljárását a tisztességtelen versenybe ütközőnek minősitette és kötelezte a Párisi Nagyáruházat, hogy esetenkint ezer pengő pénzbirság mellett hagyja abba az „Antonia" védjegyü selejtes szinszappan 86 filléres áron való árusitását.

Egyben arra is kötelezte a *Párisi Nagyáruházat,* hogy szüntesse be egy-egy vevőnél a mennyiség korlátozását, továbbá elmarasztalta 372 pengő perköltség megfizetésére is.

A választott bíróság ítélete kereskedői körökben *nagy megnyugvásra talált,* amellyel remélik, hogy a *Párisi Nagyáruház* a jövőben tartózkodni fog hasonló tiszteségtelen versenybe ütköző cselekedetektől, amiáltal a kereskedőket létérdekükben veszélyezteti.

*

Közölhetjük egyébként, hogy nem csupán a *Párisi Nagy Áruház* veszi ki alaposan a részét az áruházi konjunktúrából, hanem *derüre-borura terjeszkedik a többi áruház is.* Értesülésünk szerint a Thököly-úti *Perl áruházban* ép most kezdik meg az átépítési munkálatokat, amelyek célja, hogy *az eddig földszinten működő áruház nagy, emeletes áruházzá alakuljon át.* A Thököly-úti kereskedők természetesen a legnagyobb felháborodással szemlélik ezt a terjeszkedést, amelyre — értesülésünk szerint — *fel is hívják Bornemisza Géza kereskedelemügyi miniszter figyelmét.*

*

Úgy látszik tehát, hogy az áruházak kíméletlen terjeszkedését és versenyét *semmilyen hatósági intézkedéssel nem lehet letörni.* Felfogásunk szerint, amely egyébként fedi a nagy nyugati államokban követett metodus alapelvét:

az áruházak csak abban az esetben nem viszik a végletekbe a terjeszkedést, ha ez üzletileg a számukra nem mutatkozik előnyösnek.

A pénzügyminiszter expozéjában bejelentette, hogy bizonyos beruházások fedezésére *felemeli a társulati külön adó 20 százalékos alapját 60 százalékra,* nem kétséges tehát, hogy

ugyanezt a radikális eljárást kellene végre alkalmazni az áruházakkal szemben is.

Most, az állami költségvetés parlamenti tárgyalásakor

különösen időszerü lenne az áruházi adó reformja,

amelyet tudvalevően *kilátásba helyezett mind a kereskedelemügyi miniszter, mind a pénzügyminiszter.* Végig a nyugati államokban mindenütt külön adóval sujtják az áruházakat, hogy a *közület valami részesedéshez jusson abból a hatalmas és busás haszonból,* amelyre a kiskereskedelemmel dömpingárakon versenyező nagy áruházak tesznek szert. Erre már több ízben rámutattunk a *Fővárosi Hirlapban,* valamint arra a körülményre is, hogy Magyarországon jelenleg

az áruházak szinte hihetetlen előnyben vannak adóztatás szempontjából a kiskereskedőkkel szemben.

Éppen ezért, általános kereskedelmi érdekből, valamint a költségvetés bevételi oldalának jelentős emelhetése szempontjából is célszerű lenne, ha az illetékes tényezők már az új költségvetési esztendőben beállítanák *a szociális követelményekkel harmonizáló megfelelő nagyságú külön adót.* A *Baross Szövetségnek,* — amint arról annakidején beszámoltunk a *Fővárosi Hirlapban* — már *megvannak a kész számításai,* amelyeket bármikor módjában van a pénzügyminiszter rendelkezésére bocsátani.

A Goldberger-gyár közgyűlése. A magyar textilipar reprezentáns vállalata, a *Goldberger Sám. F. és Fiai Rt.* május 25-én tartotta közgyűlését *Buday-Goldberger* Leó dr. elnöklésével. A mérlegadatok a vállalat világviszonylatban történt *térhódításáról* számolnak be. Jellemző egyébként a *Goldberger*-gyár rendkívüli megerősödésére, hogy a *leglanyhább tőzsdei napokon is erőteljesen emelkedtek a Goldberger-részvények.* A tartalékok erős dotálása mellett a vállalat *az idén is a tavalyi 3 pengős osztalékot fizeti.* Az igazgatóságba ez alkalommal beválasztották dr. *Stein* Emilt, a *Kereskedelmi Bank* nagytekintélyű vezérigazgatóját.

A Hazai Fésűsfonó- és Szövőgyár Rt. az 1936. üzletévet az előhozatal tekintetbe vétele nélkül *202,906.02 pengő tiszta nyereséggel zárta.* A május hó 15-én megtartott igazgatósági ülés elhatározta, hogy a folyó év május 31-re egybehívott XV. rendes közgyűlésnek, mint az elmult évben is, 5 százalék osztalék, illetve részvényenkint *80 fillér kifizetését fogja javasolni.*

TÉBE-kongresszus Tatán. Június hó 5-én kezdődik Tatán a TÉBE-kongresszus, amelyet ötletesen és kiváló programmal két agilis tatai bankigazgató: *Korpitsch* Rezső és *Sárváry* Sándor dr. rendez.

Négy pengő osztalékot fizet a Trust. A *Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok* számára május hó 7-én tartott közgyűlésén jóváhagyta az 1936. évi mérleget és elhatározta, hogy *osztalékul 4 pengőt fizet.*

A „Nagybátony—Ujlaki" Egyesült Iparművek Rt. május 22-én tartott közgyűlése jóváhagyta az 1936. évi zárszámadásokat melyek szerint az értékcsökkenési tartalékalapnak 300.000 pengővel való javadalmazása után *a tiszta nyereség 502.734.28 pengő* az elmult évi 342.778.47 pengővel szemben. Ebből az összegből részvényenként *1.50 pengő* (tavaly egy pengő) kerül május 24-től kezdődőleg az *Angol Magyar Bank főpénztáránál kifizetésre.* Az igazgatóság mandátuma lejárván, az eddigi igazgatósági tagokon kívül *Hautp-Buchenrode* István báró és *Ottlik* György dr. választattak meg.

A MFTR közgyűlése. A *Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Rt.* május 12-én tartotta *Winchkler* István dr. ny. miniszter, elnökvezérigazgató elnöklésével rendes évi közgyűlését, mely az 1936. üzletévre vonatkozóan előterjesztett mérleget, valamint nyereség- és veszteségszámlát, továbbá *az igazgatóság összes előterjesztéseit egyhangúlag elfogadta.*

A Filtex Egyesült Magyar Filatorigát—Pestszentlőrinci Textilművek és Tessuto Rt. *tiszta nyeresége* a 4 millió pengő részvénytőke után 207.210 pengő volt. A mérleg, amely az 1936. évi szeptember 30-án záródott, *a befektetéseket 11,869.980 pengőre értékeli,* ezzel szemben az értékcsökkenési tartalék 2,572.820 pengőről 2,872.819 pengőre növekedett.

A Magyar Vasúti Forgalmi Részvénytársaság május 20-án bessenyei *Beöthy* László elnöklete alatt megtartott 40-ik rendes évi közgyűlése az 1936. évre szóló osztalékot részvényenkint *1.50 pengőben állapította meg.*

Az Urikányi osztaléka: 2.50 pengő. Az *Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Rt.* igazgatósága ez év június 4-ére összehívott közgyűlésének javasolni fogja, hogy az 1935. üzletévről áthozott 569.493.75 pengő nyereségelővitel, valamintt az 1936. üzletévben elért 655.490.46 pengő nyereség alapján a rendelkezésre álló összesen 1.224,984.21 pengőből *részvényenkint 2.50 pengő osztalék kifizetését határozza el.*

A Magyar Kender egy pengő osztalékot fizet. A *Magyar Kender-, Len- és Jutaipar r.-t.* igazgatósága megállapította az 1936. üzletév mérlegét, amely az értékcsökkenési tartalékalap 500.000 pengővel való javadalmazása után 232.214 pengő tiszta nyereséget tüntet fel. Az igazgatóság elhatározta, hogy a június 24-én tartandó közgyűlésnek javasolni fogja részvényenként egy pengő osztalék kifizetését. *Fuchs* Leó elnök vezérigazgató indítványára az igazgatóság *Fleischmann* Henrik ügyvezető igazgatót kiváló működésének elismeréséül a társaság *helyettes vezérigazgatójává nevzte ki.*

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Palka József
EZÜSTKOSZORÚS mester
Üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
„Optalit"

P.-bronz
könnyűfém—dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

MÓCZÁR GÁBOR
egészségügyi berendezést tervező és kivitelező mérnöki irodája
Budapest, VIII., Magdolna-u. 4. Telefon: 1-435-47

NEDVES FAL víztelenítése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 1-208-64

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
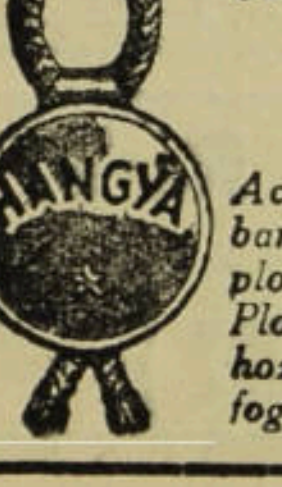

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és szinben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Vállalkozás

Javaslat az útolajozás vállalatbaadására. A makadámútak olajozásának vállalatbaadásával foglalkozott ismételten a közegészségügyi bizottság. Mint ismeretes, 100.000 négyzetméter olajozását a mult évi egységárral azonos 22.75 filléres áron a *Magyar Petróleumiparnak* adták ki, a többi olajvállalat túlmagas árajánlata miatt a még hátralevő 440.000 négyzetméter útterület olajozására *újabb, szükebbkörü versenytárgyalást kellett tartani*, amelyen a vállalatok az első versenytárgyalás alkalmával benyujtott árajánlatokat *valamivel mérsékelték*. A bizottság, mint *legolcsóbbnak, Hegedüs és Társának javasolta az olajozás vállalatba adását*. Az így elért egységár *24.125 fillér*. A bizottság javaslata az ügyosztályközi bizottság véleményezése után a polgármester döntése elé kerül.

Uj versenytárgyalási kiirások

A kórházak részére szükséges **fehérneműanyagok szállítására** pályázni lehet június 4-én d. e. 10 óráig, Nagydiófa-u. 14; ugyanitt **1000 drb gyapjútakaró szállítására** pályázni lehet június 4-én d. e. 10 óráig.

A Fiumei-út Ér-utca és Salgótarjáni-út közötti szakaszának **kocsiút kiszélesitési munkálataira** pályázni lehet június 8-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztálynál; ugyanitt az óbudai csatornaszivattyútelepen szükséges **körszivattyú és tartozékai szállítására** pályázni lehet június 8-án d. e. 10 óráig; ugyanitt a Lepke-utca **útrendezési munkálataira** és az ehhez szükséges **kőanyagszállításra** pályázni lehet június 1-én d. e. 10 óráig.

Az üzemek részére szükséges **72.000 kg gázolaj szállítására** pályázni lehet június 4-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon; ugyanitt **papíráruk szállítására** pályázni lehet június 8-án d. e. 10 óráig; ugyanitt az egyenruházott alkalmazottak részére szükséges **sapkák, kalapok szállítására** pályázni lehet május 31-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Vízművek szentendrei szigeti telepén épitendő **két gépház összes épitési munkálataira** pályázni lehet június 7-én d. e. 11 óráig, Egyetem-u. 2. II. 25.

A Szugló-utca Rákospatak és Öv-utca közötti szakaszának **csatornázási munkálataira** pályázni lehet május 31-én d. e. 10 óráig. (Központi Városháza, II. emelet 284.)

Az Elektromosművek részére szükséges **különböző áramerősségü kapcsolók szállítására** pályázni lehet május 31-én d. e. 9 óráig. (Váci-út 74. IV. em. 411.)

A Gázművek Ceglédi-utcai telepén végzendő **rakodómunkálatokra** pályázni lehet június 8-án d. e. 10 óráig. (Tisza Kálmán-tér 20.)

Versenytárgyalási megbizások

Klinker csatorna béléslée szállítására kapott megbizást a Magyar Kerámiai Gyár 12.510 pengőért.

Mészszegeny pillértéglák szállítására megbizást kapott a Kőszénbánya's Téglagyár Társulat Pesten 33.172 pengőért.

Csatornaépitéshez szükséges oldalburkolólapok szállítására kapott megbizást Ulrich B. J. 11.471 pengőért.

Csatornafentartási munkákhoz szükséges **betonáruk szállítására** megbizást kaptak: Kis J. Jenő 12.565, Melocco Péter Rt. 21.747, Nagybátony—Újlaki Egyesült Iparmüvek 6865 pengőért.

Öntöttvas csatornázási vasszerelvények szállítására megbizást kapott Kellermann Lipót gépgyár 33.826 pengőért.

A VIII. ker., Névtelen-utca **csatornázási munkálatait** Borlay Károly kapta 3677 pengőért.

Az Endrődi Sándor-utca **csatornázási munkálatait** Liska Jenő kapta 7563 pengőért.

Szerszámok szállitását a Continentál Vaskereskedelmi Rt. kapta 2550 pengőért.

Lópatkósarok szállitását a Fuchs és Schlichter cég kapta 3150 pengőért.

Rajzmásoló papir szállítására a Gamma Mérnöki Szaküzlet kapott megbizást 1620 pengőért.

Vasanyagok szállítására megbizást kapott a Vasgerendákat árusító rt. 22.000 pengőért.

Gáznaftalin szállítására a Magyar Petroleumipar kapott megbizást 10.125 pengőért.

Az Ásványvízüzem részére szükséges **130.000 drb palack szállitását** Salgótarjáni Üveggyár és Mayer Vilmos cégek kapták.

10.000 drb zománcozott tál szállítására kapott megbizást a Magyar Fémlemezipar 4984 pengő értékben.

A Nagyvásártelepi raktárházak **vizvezetékberendezési munkálatait** Orcsó Gyula kapta 12.522 pengőért, az áruraktárak **villanyszerelési munkáit** Alexy György kapta 16.368 pengőért.

A Szt. Imre herceg-úti plébénia templom **asztalos munkálatait** Nyitray Károly kapta 9560 pengőért, a **diszlakatos munkát** Sima Sándor 12.008 pengőért, a **lakatos munkát** Nagy Gyula 6615 pengőért.

A BSZKRT sporttelep **tekepálya épitési munkálatait** Kalmár Károly kapta 20.526 pengőért.

A Gázművek részére szükséges **melegitőszekrény, sütőkemence és tüzhely szállitására** megbizást kaptak: Sperling Jenő 3850, Molnár József 3400, valamint Pavlik és Társa 9600 pengő értékben; ugyanitt **tálalópult szállitására** kapott megbizást az Edinger A. és Társa cég 5000 pengőért, **tokos tolózár szállitására** a Hofherr—Schrantz Rt. 1538 pengőért és **tokos acélcső** szállitására a Weiss Manfréd Rt. 7235 pengőért.

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kigyó-u. 5.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással, nyilvános versenytárgyalást hirdet.

1. **Fakoporsók, sirkeresztek.** 2. **Ércárú.** 3. **Kézműárú.** 4. **Koporsódiszek** szállitására.

Az összes fa- és érckoporsóknál (sarcophagok kivételével) az árat csakis a 200 nagyságra kell megadni, de az ajánlat valamennyi nagyságra vonatkozik az árnak nagyság szerinti aránylagos meghatározása mellett.

A szemfedeleknél az „Arad", mely 16/4-es méretben, az „Eszék" és „Gömör" szemfedelek, melyek rendkívüli méretben szállitandók, kivételével az árak ugyancsak 200-as méretben adandók meg.

Ajánlatokat részmennyiség szállitására is lehet tenni.

A munkafeltételek teljes szövege és a szállitandó áru méret és minőségbeli leirása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV., Kigyó-u. 5.) kaphatók s a bánatpénz is az általános ajánlati feltételektől eltérően ott teendő le.

Pályázni csak a Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet főpénztáránál átvehető űrlapokon lehet.

Az ajánlatok megtételénél a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén közölt ajánlati feltételeken kivül az 50.000/1934. km. számú közszállitási szabályzat, a székesfővárosi közszállitásokra vonatkozó általános és részletes feltételek és ebben a versenytárgyalási hirdetményben fentemlitett feltételek érvényesek.

A szükséges felvilágositásokat az érdekelt ajánlattevő kivánságára ugyancsak a főpénztárba beosztott tisztviselőnk adja meg.

A cégnélküli borítékba zárt és lepecsételt, sértetlen borítékba elhelyezett ajánlatokat külön-külön a faárú-, ércárú és kézműárúra **folyó évi június hó 11-én délelőtt 11 óráig** intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok a polgármesteri X. ügyosztály hivatalos helyiségében (Központi városháza, I. em. 80.) ugyanaznap déli 12 órakor kerülnek felbontásra, ahol az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Azt az ajánlatot, amelyet az ajánlattevő nem a kijelölt helyen, a kijelölt időben nyujt be, vagy pedig nem a megállapitott feltételek és előirások értelmében készit elő, a Közszállitási Szabályzat idevonatkozó rendelkezései szerint figyelembe venni nem lehet.

Budapest, 1937. évi május hó 14-én.

Budapest Székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén jelenleg közölt általános ajánlati feltételekre 1937. évi augusztus hó 1-től 1938. évi március hó 31-ig terjedő időben a **Ceglédi-utcai tüzelőszertelepén végzendő különféle rakodó munkálatokra nyilvános versenytárgyalást hirdet.**

Az ajánlattételhez szükséges nyomtatványok a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) a hivatalos órák alatt (8—2-ig) vehetők át.

Bánatpénzül P 600.— azaz Hatszáz pengőt kell az ajánlat benyujtásának időpontjáig, 1937. junius hó 8-ig készpénzben (bankgarancialevél vagy takarékbetétkönyv alakjában) a Gázművek főpénztáránál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) letenni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) **1937 június 8-án délelőtt 10 óráig** kell személyesen, megbizott vagy posta útján benyujtatni.

Az ajánlatok **felbontása 1937 június** hó 8-án délelőtt 11 órakor a Gázművek Igazgatóságánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) fog megtörténni, mikor is az ajánlattevők, illetve azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1937 május hó 14.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Frank Ignác
GÉPSZÍJ UZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

Schütz Ede
épület-, mü- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII., Thököly-út 23. Telefon: 1—330—45.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: 1—460—85.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Campl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 1—133—16.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 2—919—33.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: 13-03-60

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-74

ZSÉDELY KÁROLY
épületműlakatos, tűzhely készítő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemű épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készítését, ugyszintén mindenféle javításokat.

Kemény Tibor
gépműhely
készit gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint preciz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

„SANITF" habarcs- és beton vizhatlanitó
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedőlemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-328-29, 1-382-85.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya.
Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedőlemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedőlemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 június 2. 22. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A BSzKRT

A főváros pénzügyi bizottságában megint napirendre került a BSzKRT. Az után a kemény visszautasítás után, amelyben *Szendy* Károly polgármester részesítette azokat, akik támadásukban alaposan elvetették a sulykot és azok után a fölvilágosítások után, amelyeket oly szabatosan és oly megcáfolhatatlanul adott elő *Perczel* György, a BSzKRT vezérigazgatója, nem sok szónak van helye. Mégis különösnek tartjuk, hogy az ellenzéki kritikának másfél évtized óta mindig a BSzKRT a leginkább kultivált vesszőparipája. Szinte a BSzKRT megváltása óta állandóan visszatérő refrénje a baloldali városi politikának és a sajtó objektivitással nem vádolható részének, hogy a BSzKRT katasztrofális helyzetben van. Magában véve az is fából vaskarika, hogy évtizedekig tartson egy válság, amelynek a poénje, hogy a székesfőváros pénztárának egyik leghűségesebb és legkiadósabb táplálója az a vállalat, amely Budapest székesfőváros közúti közlekedését bonyolítja le. Évtizedeken át nem lehet haldoklani és nem lehet különösen úgy, ahogy ezt a BSzKRT cselekszi, amely megváltása óta a főváros pénztárába 134 millió pengőt szolgáltatott be.

A rosszindulatú kritika azonban kipécézte a BSzKRT utolsó esztendejét, amelyet senki sem akar a legszebb üzleti évek aranykönyvébe beirni, de amely rossz esztendő mégis több, mint hatmillió pengőt juttatott a fővárosnak. Nem hinnénk, hogy egy „katasztrofális helyzetbe került" vállalat hatmillióval járulhatna hozzá a főváros közönsége terheinek enyhítéséhez. Joggal mondhatta el tehát a pénzügyi bizottság ülésén a vállalat vezérigazgatója, hogy a fővárost a BSzKRT részéről meglepetés nem érheti. És ezt mindenki tudja, valószínűleg azok is, akik kritika helyett csak súlyos szavakat dobáltak és akik a pesszimizmus szemszögéből nézik ennek a nagyvállalatnak igen komoly és igen megfontolt törekvéseit. Mert senki sem mondja azt, hogy a BSzKRT pénzügyi helyzete rózsás, hogy már jobb nem lehetne, de igenis, mindenki tudhatja, hogy veszedelmek nem leskelődnek a BSzKRT körül és ott a legkisebb anyagi zavar sincsen.

A kritikának tehát a pénzügyek terén, ha van is jogosultsága, de semmiesetre sem arra hivatott, hogy rémhírekkel tegye nehezebbé a vállalat helyzetét. A kritikának éppen elég módja lenne arra, hogy a BSzKRT ellen panaszkodjék, mert senki sem állítja azt, hogy Budapest közlekedése ideális volna a mai viszonyok között, sem pedig azt, hogy a BSzKRT tarifája tökéletesen megállotta volna helyét. Ezzel szemben azonban tisztában vagyunk azzal is, hogy a vállalat vezetőségének legfőbb vágya a közlekedés megjavítása, amit azonban egyik napról a másikra igazán nem lehet megvalósítani. A közlekedés javításának legelsősorban időre van szüksége. Leszűrt tapasztalatok alkalmazását nem lehet egyik óráról a másikra keresztülvinni. Ugyanez áll magáról a tarifa-kérdésről is. Aki közlekedési kérdésekkel valaha foglalkozott, nagyon jól tudja, hogy ez a legkényesebb problémák egyike. Hiszen nincs a világon egyszerűbb dolog, mint a közlekedést tarifaemeléssel javítani. Viszont annál sincsen könnyebb feladat, mint hogy egy nagyvállalat élete ellen a nagyközönség szájaize szerint való demagógiával kövessünk el merényletet. A BSzKRT vezetőségének meg kell és meg is fogja találni a módot arra, hogy a közlekedés megjavuljon és a közlekedés terhei ne legyenek elviselhetetlenek. A kettőt csak együtt lehet megoldani és bármilyen nehéz feladatnak is látjuk ebben a percben, a megoldás nem maradhat el. Csak arra van szükség, hogy a közönség türelemmel és bizalommal viseltessék a város ügyeinek irányítóival szemben, a demagógia pedig hagyjon fel olcsó játékszereinek fitogtatásával. A jó közlekedés és az elviselhető közlekedési tarifa pedig azt az eredményt is meghozza, hogy a BSzKRT még konszolidáltabb, még jobb anyagi viszonyok között szolgálhassa közönségének anyagi érdekeit.

SZENDY KÁROLY
polgármester
a városrendezés legsürgősebb feladatairól és a Szentév előkészületeiről

Esetleg a pestkörnyéki városokban helyezik el az idezarándokolókat

Alig egy hónap választja el a törvényhatóságot a szokásos nyári szünettől, már összeállítás alatt vannak a szabadság-listák is, a hivatalokban azonban olyan lázas tevékenységű munka folyik, amilyenre csak ritkán volt példa. Még a törvényhatóság nyári szünete előtt igyekszik tető alá hozni a polgármester mindazokat az intézkedéseket, amelyek gyakorlati alkalmazása ismét hatalmas léptekkel mozdítja elő Budapest fejlődését. A *Fővárosi Hirlap* munkatársát a folyamatban lévő és a székesfőváros adminisztrációját behatóan foglalkoztató jelentékenyebb ügyekről

Szendy Károly polgármester

a következőkben tájékoztatta:

— Június folyamán az autonómia szervei elé terjesztjük mindazokat az ügyeket, amelyek előkészítése a különböző ügyosztályokban és szakhivatalokban részben már megtörtént, részben pedig folyamatban van. *Egész sereg nagyjelentőségű probléma megoldásáról van szó,* ezekhez azonban nagyszámban csatlakoznak a jelentőségükben kisebb, de a városigazgatás szempontjából ugyancsak súllyal bíró más ügyek is. Júniusban előreláthatóan több közgyülést tart a törvényhatóság és már most is valószínű, hogy *a nyári szünet legkorábban július elsején megkezdődik.*

Városias képe lesz a XI. kerületi pusztaságnak

— Különösen sok gondot ad nekünk mostanában a városrendezés és városfejlesztés. Mint arról már korábban is megemlékeztem, Budapest hatalmas területei állanak jelenleg nagyarányú fejlődés előtt, de ezek közt is *legfontosabbnak mondható talán a XI. kerület kiépítése.* A Horthy Miklós-hidat ez év őszén adjuk át rendeltetésének és erre az időpontra

teljesen el kell készülniök mindazoknak a berendezéseknek, amelyek alkalmas módon kapesolják be az új közlekedési ütőeret a városfejlődés szolgálatába.

Hosszú hónapok óta szorgos munka folyik már az új budai hídfő környékén és *a feltöltés munkája javarészt be is fejeződött,* most azonban tovább kell mennünk újabb lépéssel és ki kell építenünk a Ferenc József-hídtól, illetve a Műegyetemtől a Horthy Miklós-hídig terjedő budai rakpartot. *Ez a munkálat előreláthatóan mintegy 150.000 pengős hitelkereten belül lesz megoldható.* Út- és csatornaépítési ügyosztályunk különben is *rendkívül jelentékeny munkatérhez jut,* mert egyrészt a hídon át lebonyolódó közúti, másrészt a villamosforgalom zavartalan lebonyolítása feltétlenül

megkívánja, hogy a hidfő környékén elterülő pusztaságot városias jellegű területrész váltsa fel.

Természetesen nem végeztethetjük el anyagi okok miatt a Szentimreváros e külső részének valamennyi rendezési munkálatait, feltétlenül sor kerül azonban *a legfőbb útvonalak és a belőlük kiágazó jelentékenyebb mellékutcák burkolattal való ellátására és csatornázására.*

Balatoni műút és budaörsi repülőtér

— Hasonló városrendezési munkák folynak Buda számos más részén: ezek mind azt célozzák, hogy a jobbpart, amely az utóbbi években egyre kedveltebb lakóhelyévé válik a főváros polgárainak, semmivel se maradjon karbantartás szempontjából a pesti oldal mögött.

— Éppen most adtuk át rendeltetésének *a végleges formában kiépített balatoni új műutat,* amelyről szakemberek állapítják meg, hogy *Magyarország legkiválóbb autósztradája.* Az idegenforgalom szempontjából óriási jelentősége van ennek az útvonalnak és ez a jelentőség csak fokozódik azáltal, hogy

a június 20-án felavatásra kerülő új közforgalmi repülőtér utasait is a legrövidebb és leggyorsabb módon juttatja be a székesfőváros szívébe.

A budaörsi határhoz közel fekvő repülőtér modern voltáról megemlékeznem, azt hiszem, *felesleges,* mert Európa legkitűnőbb szakértői állapították meg, hogy *annál ideálisabban fekvő és a repülésbiztonság szempontjából megfelelőbb helyet találni sem lehetett volna.*

Végig Budán

— A budai részen városközigazgatási téren is rövidesen ujság lesz:

mihamarabb megépül a XII. kerület elöljárósági székháza

és ezzel orvoslást nyer az a sokat hangoztatott panasz, hogy *a budai hegyvidék lakói kénytelenek ügyes-bajos dolgaik intézésére a lakóhelyüktől nehezen megközelíthető Várba járni.* A XII. kerületnek, 48.000 lakosa lesz, a *Fery Oszkár*-utca és *Böszörményi*-út sarkán létesítendő székházat azonban úgy méretezzük, hogy az *elegendő helyet biztosítson a hivataloknak arra az esetre is, ha a kerület fejlődése rövid időn belül jelentékenyen megnövekednék.* Az elöljárósági székház 538.000 pengős hitelkeretben épül és fedezetére szolgál az 1936. évben felvett beruházó kölcsön egyik része.

— A III. kerületben már hetek óta folyik az *óbudai kivezető főút földmunkája* és ennek a tevékenységnek folytatását is gyorsítani kívánom, mert feltétlenül szükséges, hogy amikor 1938 elején megindul a nemzetközi eucharisztikus kongresszus Budapestre irányuló óriási forgalma, ez az északi kivezető út *rendelkezésre álljon.*

— Rendkívüli munkákat most nem tudunk elindítani, mert azok a közmunkák, amelyek most elvégzésre kerülnek,

mind szerves részét teszik a már korábban megállapított beruházó programnak.

Ezidőszerint *még nem is gondolhatunk arra,* hogy hatalmas összegek mobilizálásával rendkívüli közmunkákat állítsunk be, mert bár a székesfőváros gazdasági helyzete kielégítőnek mondható, az általános viszonyok *nem alkalmasak arra, hogy a tényleges bevételek mérvén túl nagyobb befektetéseket eszközöljünk.*

Telekeladásból beruházások

— A törvényhatósági bizottság szerdai közgyülésén a székesfővárosi szeméttelep területének *kibővítéséről* dönt. A város jelentékeny fejlődése következtében az 1911-ben megvásárolt 358 holdas szeméttelep *ma már szűk,* éppen ezért elkerülhetetlenül

szükséges, hogy a hozzá közvetlen csatlakozó területsávot megvásároljuk.

Ötvenhárom kataszteri hold földet veszünk meg a Szemere-féle birtokból és ezáltal sikerül majd a szeméttelep területét olyképpen növelni, hogy *legalább újabb huszonöt esztendőre elvetjük ennek a kérdésnek gondját.*

— Jelentékenyebb beruházásra készülünk a *Köztisztasági Hivatalnál.* Körülbelül háromszázezer pengő igénybevételével folytatni fogjuk a *Köztisztasági Hivatal* motorizálását, az elkövetkező években azonban

újabb költségvetési hiteleket veszünk igénybe a locsoló gépkocsik és a pormentes szemétgyűjtő autók számának gyarapítására.

— Arról is gondoskodni kívánunk természetesen, hogy *necsak kiadások merüljenek fel háztartásunkban,* hanem kiaknázzuk a rendelkezésre álló bevételi lehetőségeket is. Ebből a célból

megismételtetem a telekárveréseket és bízom abban, hogy ezúttal a telekárverés eredményes lesz.

Nézetem szerint feltétlenül sikerül a város kedvező helyein fekvő, közművekkel ellátott székesfővárosi ingatlanok egyrészének értékesítése és ezzel *jelentékenyen szolgálhatjuk a városrendezés szempontjait is.*

A Szentév eseményei

— A *tabáni gyógyszálló* megépítésének előkészítésére hivatott bizottság már több ülést tartott: az alapelvekben nagyjában meg is egyeztek. Előrelátható, hogy ezt az intézményt csak a jövő évben lehet majd átadni rendeltetésének, mert hiszen a *szükséges versenytárgyalások, tervpályázatok kiírása, a tervek elfogadása és a megbízások kibocsátása, nemkülönben a kormányhatósági jóváhagyás biztosítása feltétlenül jó néhány hónapot igényel.*

— A közelmultban megnyílt *Szentév* várható rendkívüli idegenforgalma meglehetős gondokat okoz nekünk, fel vagyunk azonban készülve és

mindent megteszünk abban az irányban, hogy az előreláthatólag nagy számban ideérkező külföldieket kivétel nélkül megfelelően tudjuk ellátni.

Arra alighanem sor kerül, hogy ha tényleg tízezrével érkeznek külföldi vendégek, úgy ezek tekintélyes részét

kénytelenek leszünk Pestkörnyékén, illetőleg a Budapesttől nem nagy távolságban fekvő vidéki városok szállodáiban is elkvártélyozni.

Most még hozzávetőleges számot sem mondhatunk, minthogy azonban az eucharisztikus világkongresszus rendezőbizottsága idejekorán értesül az érkező vendégek számáról, bízom abban, hogy semmiféle *fennakadással nem kell számolnunk.*

— A városigazgatás minden terén folyik a tervszerű munka és meg kell állapítanom, hogy azokat a feladatokat, amelyek megoldására engem és munkatársaimat az autonómia akarata kötelezett, program szerint hajtottuk eddig is végre és *ugyanígy fogjuk végrehajtani a jövőben is.*

Szendy Károly polgármester összefoglaló nyilatkozata a *Szentév* előrevárható sikerének, Budapest jobb jövőjének, általában a nemzet boldogulásának igérete.

ÖRÖKLAKÁSOK

az Új-Lipótvárosban, közvetlen a Lipót-körút mellett, a gyönyörű Lipótvárosi Parknál, **Hollán-u. 33.** és **Hollán-u. 36.** alatti 5 és 6 emeletes luxuspalotákban 1—2 és 3-szobás hallosak, központi fűtés, melegvízszolgáltatással,

25 éves adómentességgel

Minden lakás önálló telekkönyvi tulajdon, bérbeadás esetén 9% jövedelmezőség. **Pozsonyi-út 49.** Hétemeletes öröklakás palotánkban még kapható 1 darab 2-szoba hallos és 1 darab 1-szoba hallos öröklakás.

Érdeklődni: Hollán-utca 33 öröklakás iroda, vagy telefonon 2-933-48 és 2-902-37. — Vasárnap is.

ÖRÖK LAKÁSOK

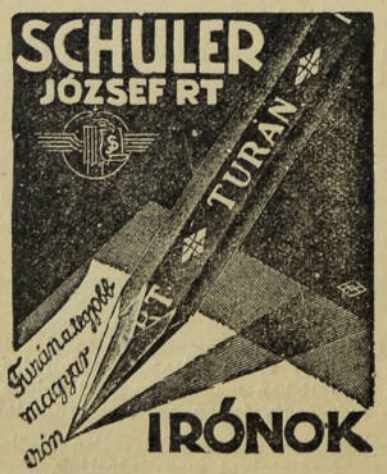

Üdeszínfolttal gyarapodik a főváros: parkosítják a Teleki-teret

Fedett csarnokokba kerül a zsibvásár és az élelmiszerpiac

A Teleki-téri zsibvásárnak rendezése hosszú idő óta vissza-visszatérő és el nem intézett kérdése a fővárosnak. A multban legtöbbször a zsibvásár kitelepítésével kapcsolatban került elő ez a kérdés, amelynek megoldása éppen a kitelepítés gondolatán akadt meg. Most, mint

beavatott helyről

értesülünk, *ismét napirendre kerül a Teleki-tér problémája, de ezúttal egészen más szempont teszi időszerűvé, mint a multban* és, úgylátszik, ezúttal megoldásra is kerül a sokszor felmerült kérdés.

A Teleki-tér rendezése ezúttal nemcsak mint piackérdés, hanem, mint

városrendezési probléma

foglalkoztatja a főváros vezetőségét és *a városrendezési ügyosztályban már kidolgozott terv mutatja a Teleki-tér jövendő kialakulását* és ebben a tervben egyebek között Budapest hatalmas arányú szép temetőjének, a *Kerepesi-temetőnek akarnak megillető miliőt adni.*

A terv szerint azt a *füves-fás parkcsíkot,* amely az OTI székháza előtt húzódik el, *két irányban meg akarják hosszabbítani, egyfelől a Salgótarjáni-útig, másfelől pedig a Tisza- Kálmán-térig,* ami által elérik azt, hogy

a Kerepesi-temető kőfala mentén elhuzódó út mellett parkos vonal vonul végig,

amely *leszeli a Teleki-téri zsibvásárnak a temető mellett éktelenkedő, legcsúnyább és legpiszkosabb részét.*

Ezzel kapcsolatban a zsibvásár egészen új elhelyezéséről kell gondoskodni, ami a terv szerint *zárt árusító csarnokok* építésével történnék meg. Vagyis a bódékból a szabad térről

az egész zsibvásár zárt épületekbe kerül.

Ugyanekkor az élelmiszerpiac számára, amely a zsibvásár közvetlen közelében ma közegészségügyi szempontból ugyancsak kifogásolható,

a Garay-téri piachoz hasonló rendszerű zárt komplexum épül.

A Teleki-tér nyujt menedéket a *kubikosoknak* is, akik itt a szabad ég alatt tanyázva várják a munkaalkalmat. Már régebben foglalkoznak azzal a tervvel, hogy

a kubikos-tábort az Orczy-térre telepítik.

A Teleki-tér új rendezési tervében a kubikosok kihelyezése is benfoglaltatik, még pedig azzal a megoldással, hogy az Orczy-téren

kubikos-szállót

építenek, amelyben egészen csekély díjért kapnak majd fedél alatti ágyat a munkára váró emberek.

Megnyilt az ország legmodernebb sporttelepe: az ifjúsági stadion

Ötezer diák és diáklány tisztelgett feszes vigyázállásban a népligeti ifjúsági stadion zöld gyepén, amikor *Horthy* Miklós kormányzó bevonult díszpáholyába Budapest sporttelepének megnyitási ünnepén. Az ifjúság birtokba vette ezzel a stadiont, amelyet a székesfőváros gondoskodása juttatott neki. Hatalmas áldozat árán, öt év alatt épült fel a sporttelep, amelynek befejezését a lelkes buzgalom siettette, de az anyagi lehetőség öt évre tolta ki. A gondolat és a megvalósítás elindítása *Szendy* Károly polgármesteré, akinek közoktatásügyi tanácsnok korától mindmáig szívügye volt az ifjúsági stadion. A munka folytatása és befejezése azután *Felkay* Ferenc dr. tanácsnokban talált szeretetteljes gondozóra.

— Boldog vagyok, hogy az ifjúság testi kultúrájának fejlesztését szolgáló alkotásunk végre elkészülhetett — mondta

Felkay Ferenc dr. tanácsnok

a *Fővárosi Hírlap* munkatársának a stadion sajtóbemutatóján. Azt hiszem, a szakértői bírálat is elismeri, hogy *az ország legmodernebb és legjobban felszerelt sporttelepét* építettük meg és mindenben sikerült azt az elgondolásunkat keresztülvinni, hogy a *pályát egyszerre minél nagyobb tömegek használhassák.* Elismeréssel kell gondolnom ezen a napon azokra, akiknek támogatásával a stadion ebben a tökéletes formájában létrejött, így közelebbi munkatársaim mellett a magasépítési ügyosztályra, amely az építkezést vezette, az út- és csatornaépítési ügyosztályra és ennek kebelében a székesfővárosi kertészetre, amely pompás miliőbe helyezte a sporttelepet, nemkülönben mindazokra az iparosokra, akik az építkezésben és berendezésben közreműködtek.

•

Az idillikus, zöld környezetben épült stadion mindenben igazolja *Felkay* Ferenc tanácsnok büszkeségét. Elragadtatással néztük az elénk táruló nagyszerű képet, amelynek igazi értéket az ad, hogy a stadion nemcsak látványosságnak elsőrangú, hanem *sportszerű szempontból is tökéletes.* Széles főút osztja ketté a sporttelepet, amelynek egyik részén van *a nagy stadion és a tribünépület,* a másik részén pedig *három füvesített tréningpálya és négy salakozott szabadtéri tornapálya* pihenő ligetekkel. A sporttelepen *ezer darab fát* ültetett el a fővárosi kertészet.

A stadion *15.000 néző* számára épült, 3000 ülőhellyel és 12.000 állóhellyel. A közönség hat kapun keresztül jut be, a küzdőtérre pedig két alagúton át a tréningpályákon gyülekező ifjúság. A küzdőtér berendezése a legmodernebb. A nagy gonddal füvesített *futballpályát* 400 méteres és 500 méteres *futópálya* övezi. Nálunk *egyedülálló* az ifjúság sportteleje ezzel a kettős futópályával, amely mellett a küzdőteret kitünően kihasználták arra, hogy az atlétika minden ágának helyet juttassanak rajta.

A *fedett tribün* 750 páholyüléssel és a díszpáhollyal a legmodernebb vasbetón és vasszerkezettel épült. Előcsarnokkal, fogadóteremmel, két kétemeletes szárnyán fiú- és leányöltözőkkel, zuhanyozókkal, orvosi szobával, tanácskozó teremmel, irodahelyiségekkel van ellátva a legmodernebb, leghigiénikusabb kivitelben.

Az egész sporttelepet *vízvezeték*-berendezéssel szerelték fel. A küzdőteret a tömegtornák zavartalan lebonyoltása érdekében *egészen újrendszerű, minden hangzavart kizáró hangszóró*-felszereléssel látták el.

Az építkezést *Wossala* Sándor tanácsnok, a magasépítési ügyosztály vezetőjének legfőbb ellenőrzése mellett *Dörre* Endre műszaki főtanácsos, *Schuszter* Ferenc főmérnök, *Tábi* Ervin mérnök és *Fekete* Sándor gépészmérnök vezették. A közoktatási ügyosztályban *Bárány* István dr. fogalmazó volt a stadion-kérdés buzgó előadója. A telepet *Kiss* Imre tanár, pályagondnok vezeti.

A tribünt *Führer* Miklós építőmester építette, a földmunkákat *Székely* Kálmán vállalkozó, a betonlépcsők építését *Toásó* Pál építőmester végezte, a pályák építője *Grandics* Gyula mérnök volt. Az elektromos berendezést *Novák* Pál mérnök, a hangszórókat *Kemény* István mérnök, a fürdőberendezést v. *Rozs és Társa,* a központi fűtést *Bajkay* Ferenc, az ácsmunkát *Marinka* Imre, a lakatosmunkákat *Stadler*-féle vasszerkezeti gyár, a tribün vasfedélszékét *Fodor Béla és fia* vasszerkezeti gyár, a díszlakatos munkát *Polgár* Ignác készítette.

•

Az ifjúsági stadion ünnepélyes megnyítása szombaton délután történt meg. Az ünnepségen, melynek alkalmából a tribünt és az összes nézőhelyeket hatalmas közönség szállotta meg, megjelent *Horthy* Miklós kormányzó feleségével, *József Ferenc* királyi herceg, a testnevelés, közoktatás és a sportélet számos előkelősége és a főváros vezetősége. A kormányzót és az előkelőségeket *Szendy* Károly polgármester fogadta.

Az avatóbeszédet *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok tartotta, majd megkezdődött a sportünnepély, amelynek egyes számai úgy a felvonuló diákok és diáklányok tömegével, mint a gyakorlatok változatosságával és a kivitel tökéletességével ragadták el a közönséget.

Uj beruházási kölcsönt vesz fel a főváros a kormány engedélyével

A belügyminiszteriumban hetek óta tárgyalások folytak arra vonatkozóan, hogy a székesfőváros részére újabb kölcsönt biztosítsanak. Amennyiben az autonomia hozzájárul *a 8.4 millió kölcsön felvételéhez, annak felhasználására nézve a polgármester rendkívüli beruházási programot fog előterjeszteni.*

A belügyminiszter a pénzügyminiszterrel együtt engedélyezte az OTI öregségi és rokkantsági biztosítási járulékalapjából a kölcsönösszeg igénybevételét.

Abban az irányban azonban még nem történt döntés, hogy a 8.4 millió pengő összeget milyen kamatozás mellett és milyen törlesztési feltételekkel fogja megkapni a székesfőváros. A polgármestert a napokban értesítették a miniszteriális döntésről és ezen az alapon

Szendy Károly polgármester most állítja össze azt a munkaprogrammot, amelyet a kölcsönösszeg terhére le lehetne bonyolítani.

Arra való tekintettel, hogy a székesfővárosnak rendkívül fontos szempontja a tömegmunka szervezése, máris előrelátható, hogy a beruházási programm elsősorban városrendezési kérdések megoldásából fog állani.

A belügyminiszter és a főváros

Széll József belügyminisztert, amikor tárcája vezetését átvette, a magyar politika pártjainak, az egész országnak, és elsősorban a székesfőváros polgárságának olyan bizalma fogadta, amilyennel eddig kevés kormányférfi dicsekedhetett. Belügyminiszteri működésének megkezdését ugyanis egészen kivételes, tiszteletreméltó hírnév előzte meg. *Széll* Józsefnek nemcsak nagyszerű közigazgatási, de szép bírói multja is van. A magyar jogászélet minden területén megszerezte tehát azt a megbecsülést, amely módfelett alkalmas arra, hogy mint belügyminiszter a legeredményesebben működhessen.

Most azután elhangzott *Széll* József első parlamenti beszéde. A költségvetés tárgyalása közben a belügyi tárcánál mondta el nagyszabású expozéját, amely igazolt minden olyan reményt, amelyet a politika, az ország és a székesfőváros lakossága az ő tehetségébe, működésének sikerébe, egyéni kvalitásainak rendkívüliségébe, országoshírű erélyébe és rendfenntartó, megingathatatlan törekvésébe vetett.

Ezenkívül azonban a székesfőváros lakosságának egyébként is megelégedéssel, megnyugvással, szeretettel és hálával kellett fogadnia a belügyminiszter beszédének azokat a részeit, amelyekben a székesfőváros ügyeivel foglalkozott. Első pillanatra meg kellett állapítania mindenkinek, hogy *Széll* József belügyminiszter szeretettel viseltetik a főváros ügyei iránt, de a szeretteten túl *megvan a tudása és érzéke ahhoz, hogy a városkormányzás kérdéseit a legtökéletesebb igazságossággal, szeretetteljes megértéssel és tárgyismerettel kezelje.*

Több ponton érintette a székesfőváros életkérdéseit, de talán legfontosabb az, hogy fölvetette a kérdést, vajjon nem volna-e okos, célravezető és eredményes, ha azt a *törvényhatósági tanácsot*, amely nem bukott meg, csak fölöslegesnek ítéltetett, újra feltámasztanák. A belügyminiszter nem foglalt állást ebben a kérdésben, de magából ennek a kérdésnek felvetéséből megéreztük, hogy a legnagyobb szeretettel foglalkozik a székesfőváros ügyeivel. Láttuk, hogy nem a mindenáron való újítás vágya vezeti, hanem a főváros életlehetőségeinek kutatása közben merült föl előtte az a kérdés, amelyet ma még senki objektíven eldönteni nem tud. De mindenki gondolkozik rajta. Mindenki kérdi, nem volt-e jobb *úgy*, mint *így*. Aki a főváros ügyeit szeretettel kezeli, a legnagyobb hálával fogadja a belügyminiszternek ezt a mérlegelését, amely — ismerve az ő rendkívüli lelkiismeretességét, közigazgatási tudását, — bizonyára úgy fog eldőlni, ahogy a közérdek követeli.

Széll József belügyminiszter expozéja tehát Budapest székesfőváros számára rendkívül értékes volt, mert minden budapesti polgár megérezhette belőle, hogy ez az a belügyminiszter, aki törődik és bölcsen, okosan lelkiismeretesen törődik a magyar székesfőváros jövendőjének biztosításával.

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műköszem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 2-977-52

ADLER ÉS GLATZ
Cementárugyár. Rekord hő- és hangszigetelőgyár. Épületfa és építési anyag nagykereskedése
PESTSZENTERZSÉBET
Városi lerakata V., Tátra-utca 6. sz. alatt (Lipót-körútnál). — Telefon: 124-153

Hajduszoboszlói gyógyfürdő
ma már európai hírű
Fedett gyógymedencék, ivócsarnok, inhalatórium, strandfürdő.
Páratlanul eredményes fürdő- ivó- és belélegzőkurák. A fürdőt Hajduszoboszló 73 és 78°-os sós-, jódos-, brómos és hidrocarbonatos hévvízei táplálják. 3.000 liter forróvíz percenként. Magyar és németnyelvű ismertetővel készséggel szolgál a fürdő
Igazgatósága.

Elsimulnak az ellentétek Pestkörnyék és a főváros között

Fontos tárgyalások a belügy- és iparügyi minisztériumban a városrendezési törvény küszöbön álló életbeléptetéséről

Öt pestkörnyéki polgármester nyilatkozik a Fővárosi Hirlapban a Közmunkatanács új hatásköréről

A városrendezésről és építésügyről szóló új törvény már megjelent az *Országos Törvénytárban*, de még nem lépett érvényre. A törvény záradéka szerint ugyanis *a hatálybalépés időpontját a belügyminiszter és az iparügyi miniszter egyetértőleg állapítja meg, ami a legközelebbi időben megtörténik.* A törvénnyel új korszaka kezdődik a pestkörnyéki városoknak és községeknek, amelyek városrendezési és városfejlesztési téren a *Közmunkatanács hatáskörébe kerülnek.* Sok régen vajudó kérdés jut majd egységes elbírálás alá és megoldásra a törvénnyel, amely üdvös hatása mellett új feladatok elé állítja az érdekelt városokat.

Minden városnak meg kell állapítania a *városfejlesztési tervét*, előbb általánosságban, majd részletesen. Ennek érdekében meg kell határoznia a városias kialakításra szánt területet, el kell végeznie *a város felmérését és teleknyilvántartást* kell vezetnie. Az általános rendezési tervet *hat év alatt* készítik el, a részletes rendezési tervet pedig az általános rendezési terv jóváhagyása uttán állapítják meg, még pedig a már beépített területre *két év alatt.*

A városias kialakításra szánt területet, továbbá az általános és részletes rendezési tervet a Közmunkatanács állapítja meg, a két előbbit a képviselőtestület, a részletes rendezési tervet pedig városoknál a polgármester, községeknél a képviselőtestület meghallgatása után. *A Közmunkatanács ezenkívül a pestkörnyéki városoknak és községeknek másodfokú építésügyi hatósága lesz.* A kiterjesztett hatáskörrel együtt a Pestkörnyékre vonatkozó ügyekben a Közmunkatanács mint testület is bővül, amennyiben Pestvármegye által választott *kilenc taggal egészül ki.*

A törvény rendkívül fontos új hatáskört ruház a Közmunkatanácsra, amely közvetlenül és közvetve igen sok vonatkozásban folyik be ezután Pestkörnyék életébe és jövendő kialakulásába. Erről az új feladatról kérdést intéztünk

Bessenyey Zénó dr.-hoz
a Közmunkatanács elnökéhez,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A feladat, amelyet a városrendezési és építésügyi törvény a pestkörnyéki városokat és községeket illetőleg a Közmunkák Tanácsára ruház, *rendkívül nagy terjedelmű, nagy fontosságú és ma még szinte beláthatatlan jelentőségű.*

A fővárost környező közületek életében kétségtelenül mélyreható változásokat fog előidézni, amelyek a szoros kapcsolatok révén kihatnak a székesfővárosra is.

— A részletekről még nincs módomban nyilatkozni, mert még nem jelent meg a törvény végrehajtási utasítása. Mielőtt ez megtörténne, azaz mielőtt a törvényben nyert felhatalmazás alapján a belügyminiszter és a munkaügyi miniszter a törvényt életbelépteti, még *többrendbeli elhatározásokra és intézkedések megtételére van szükség, ezekről most folynak a beható tárgyalások.*

— *Annyi azonban bizonyos, hogy*

ezzel a törvénnyel a Pestkörnyéknek sok, régen hangoztatott kívánsága teljesül

és ezért bizonyára örömmel üdvözlik az összes érdekelt városok és községek. Alkalmas a törvény arra is, hogy eltüntessen a főváros és környéke életéből sok olyan körülményt, amelyet *surlódási felületnek* szokás nevezni. Magam részéről csak annyit mondhatok ebben a pillanatban, amit a Közmunkatanács élén eddigi működésemmel is elárultam, hogy *a legkevésbbé sem vagyok barátja a surlódási felületeknek* és bízom benne, hogy ezen az új működési területen is *a harmónia jegyében dolgozhatok* és közmunkálkodhatom abban is, hogy

ezt a harmóniát a főváros és a vele annyi érdekszállal összefűzött környék között is minél nagyobb mérvben megteremthessem.

Bessenyey Zénó kijelentéseinek biztató visszhangja az az öt nyilatkozat, amelyet a pestkörnyéki városok polgármesterei tettek, akiket a *Fővárosi Hirlap* ebben a nagyfontosságú ügyben megkérdezett.

Beszéltünk

Chikán Béla dr.-ral,
Pestszenterzsébet polgármesterével,

aki a következőket mondotta:

— Abban a régen vajúdó állapotban, amelyben a főváros és a környék egymással szemben van, kellett valaminek történnie. *A közmunkatanács hatáskörének kiterjesztése az első lépés az ellentétek megszüntetésére.* Egész Európában egyedül álltunk elszigeteltségünkben. Minden világváros már régen rendezte a környéken virágzó testvérvárosok és községek egymáshoz való viszonyát, csak mi nem intéztük el egymással a jogi kérdéseket. A kibontakozás tehát megkezdődött, most már csak az a kérdés, hogy *milyen tartalmat tudunk adni a Közmunkatanács működésének kiterjesztéséről szóló törvénynek*, mert azt sem szabad elfelejteni, hogy ez a törvény csak kerettörvény, amelynek tartalmat éppen azoknak az energiája ad, akik felelős állásban hivatva vannak intézkedni. Éppen ezért bizakodunk a sikerben is, mert *Bessenyei* Zénó, a Közmunkatanács jelenlegi elnöke világlátott ember, széles látókörű és alkotásra hajlamos. *Ha ugyanazzal az energiával lát hozzá Budapest környékének rendezéséhez, amellyel a főváros városrendezési problémáit bogozza, úgy abból nekünk, környékbeli lakosoknak csak hasznunk lehet.*

— Mindenekelőtt be kell vallanunk azt, hogy nagyon sok megoldásra váró problémánk van. Először is *az összhangot kell megteremteni.* Ez nem lesz nehéz, mert valamennyi illetékes tényező erre törekszik. Azután *disztingválni kell Budapest közvetlen környéke és a távolabb eső környék között.* Azok a közületek, amelyek határai közösek, egészen más kívánsággal lépnek fel egymással szemben, össze is forrtak egymással és valójában a főváros érdekeit mozdítják elő, míg a távolabbi községek csak hasznát látták Budapestnek, hiszen agrártermékeit itt könnyen értékesithetik. A Közmunkatanács céltudatos munkája össze fog forrasztani bennünket és *kölcsönös jóindulattal a többi vitás kérdéseket is megoldjuk.*

Molnár József dr.
Kispest polgármestere

a következőképpen nyilatkozott:

— Az új törvényes intézkedésnek *kétségtelenül nagyon üdvös hatása lesz Kispest jövendő fejlődésére* és itt elsősorban közműveinkre, a víz-, villany-, gázellátásra, a csatornázásra és az úthálózatra gondolok. A *városszabályozás* kérdésében, arra való tekintettel, hogy Kispest teljesen beépített, — fájdalom, külhatár nélküli terület — *kevesebb teendő szükségessége mutatkozik.* Ezen a téren sok mindent elvégeztünk már, ami nem jelenti azt, hogy fejlődni még mindig nem lehet.

— *A Közmunkatanács hatáskörének kiterjesztésétől nagyon sokat várok*, annál is inkább, mert az élen *Bessenyey* Zénó dr. áll, aki *nagyvonalú, modern és minden tettében megértést kereső és találó férfiú.*

Szőts József dr.
Rákospalota polgármestere

így méltatta ezt a nagyjelentőségű törvényes intézkedést:

— A legteljesebb örömmel tölt el, hogy a törvény által előírt vonatkozásban a *Közmunkák Tanácsával mi is szoros együttműködésbe kerülünk.* Remélem, hogy a Pestkörnyék mostoha sorsa ezzel megenyhül *és értékes, hathatós képviseletre találnak.* Sok megoldatlan problémánk van, amelyek sorában a legelsőrendű a *csatornázás és vízvezeték kérdése.* Ez régen vajúdó ügye Rákospalotának, amelynek képviselőtestülete legutóbb az én tervezetem alapján döntő elhatározás útjára lépett. *Az elhatározástól a megvalósulásig vezető út egyengetésében igen jelentős szerepe lehet a Közmunkatanácsnak* és bízunk benne, hogy ezt a szerepét várakozásunknak megfelelően, méltóképen be is fogja tölteni.

— Egyebekben meg kell említenem ezúttal azt a közismert tényt, hogy a Közmunkatanács a Pest-

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 2-977-20.

környékkel való kapcsolatát éppen Rákospalotával vette fel először még a városrendezési törvényt megelőzően, amikor *az Andrássy-útnak Rákospalota szívéig való meghosszabbítását határozta el* és ezen a téren *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke máris rendkívül rokonszenves formában kapcsolódott bele városunk életébe.

Balogh Géza dr.
Pestszentlőrinc polgármestere

így nyilatkozott a kérdésről:

— A Közmunkatanács hatáskörének reánk való kiterjesztését *a legnagyobb örömmel és sok jó reménységgel üdvözlöm.* Közvetlenül és közvetve számos vonatkozásban várom ezen a réven *a gyors tempójú fejlődést.* Így a szorosan vett városrendezési és építésügyi kérdéseken kívül a *közrendészet, közbiztonság, közlekedés, közegészségügy, tűzrendészet és légvédelem terén is.*

— Az európai igényeknek megfelelő fejlődést a pestkörnyéki városokban csak az biztosítja, ha ennek a fejlődésnek szerves és egységes az irányítása, vagyis, ha az *egy kézbe kerül.* Ki merem mondani, hogy *még az is többet ér ebből a szempontból, ha mindez egy rossz kézbe kerül, mintha sok jó kéz tervszerűtlenül bonyolítja össze a kérdéseket.* Legnagyobb örömünkre azonban ezúttal *Bessenyey Zénó kezéről van szó,* vagyis a legteljesebb bizakodással várhatjuk a fejlődés terén a közeli eshetőségeket.

— Hogy a részletekre egyelőre ne terjedjek ki, ezúttal csupán egyetlen fájó pontját említem Pestszentlőrinc életének: *a székesfővárosi szeméttelepet.* Bízom benne, hogy a Közmunkatanács működésének áldását mindenekelőtt abban fogjuk látni, hogy ettől a veszedelmes, fertőző, az egész környék életét *ma* grontó és fejlődését megakadályozó *teleptől mihamarabb megszabadulunk.*

Semsey Aladár dr.
Ujpest polgármestere

jelenleg Balatonkenesén időzik és így nem vehet közvetlenül részt a *Fővárosi Hirlap* polgármesteri ankétjében. Felfogását ebben a kérdésben pontosan ismerjük, hiszen számos esetben alkalmunk volt vele Ujpest városfejlesztési kérdéseiről beszélni. Tizenhétéves polgármestersége alatt az ország egyik legnagyobb városává emelkedett Ujpest és a polgármesternek még mindig gazdag városfejlesztési programja van, amely sok tekintetben annyira személyéhez fűződik, hogy — egyébb érdemein kívül, — jórészt ezeknek a kérdéseknek megoldására tartotta vissza szolgálati idejének betelte után a képviselőtestület.

Az eliszaposodott Dunaág sok kalamitásán való segítés érdekében, *a váci-úti gyárak szennyvizének átemelésére szolgáló telep* megépítése, *az ujpesti kikötő* és a már teljesen kidolgozott *ujpesti híd-terv,* a városra szakadt szükséglakás-telep helyébe a *modern szükséglakások* fokozatos felépítése, *az állandó színház, a fedett piac* kérdése, ezek azok a koncepciók, amelyeket kiegészít a polgármesternek az a kedvenc terve, hogy az eredménnyel biztató mélyfúrás révén *melegvizű gyógyfürdőt és strandot adjon Ujpestnek.* Hogy mindezekkel kapcsolatban, a városnak eddigi nagy magárahagyottságában, örömmel üdvözli-e *a Közmunkatanács „beavatkozását"*, bizonyára nem kétséges.

— Örvendetes, hogy Magyarországnak és főképpen Budapestnek olyan jó a hírneve, hogy *a nemzetközi kongresszusnak több mint száz tagja külön vonaton hozzánk utazott,* hogy itt egyrészt a *főváros nevezetességeit és utait,* másrészt az *óbudai gázgyárt* és az ugyanott létesített *benzolgyárat* megtekintse. Mm. *Lorain,* a konferencia elnöke és *Bing* vezértitkár vezették a vendégeket, akik valamennyien, de különösen az angolok és franciák *a legnagyobb elragadtatás kangján nyilatkoztak a látottakról* és azzal búcsúztak, hogy legközelebb hosszabb időt töltenek Budapesten.

A kongresszusi vendégeket az Ujvárosházán a polgármester megbízásából *Schuler* Dezső dr. alpolgármester üdvözölte. Az óbudai gáz- és benzolgyár megtekintése után a gázgyár igazgatósága a Jánoshegyen ebédet adott tiszteletükre. A külföldiek kirándultak *Boldog* községbe is, hogy megismerhessék az ottani gyönyörű népviseletet.

Mégis felemelik a belvárosi plébániatemplomot

Az eucharisztikus kongresszus idejére teljesen átrestaurálják az ősi templomot

A Fő-utcai Flórián-kápolna közelmultban elvégzett felemelési munkálatainak sikeres befejezése óta ismét felmerült az a gondolat, hogy *az Erzsébethíd közvetlen közelében lévő belvárosi főplébániatemplomot is hasonló eljárással kell kiszabadítani jelenlegi lesüllyedt helyzetéből.*

Fridrich Lajos műszaki főtanácsos, akinek tervei szerint a *Fő*-utcai kápolna emelési munkálatait is elvégezték, *már el is készítette a rendkívül nagyjelentőségű műszaki munkálat általános terveit,* amelyek nemcsak arra irányulnak, hogy a templomot felemeljék, hanem *az Eskü-térre beljebb is tolják.*

A XIII. ügyosztályban hetek óta foglalkoznak a műszaki számításokkal és a költségvetés tételes összeállításával.

Ezek a munkálatok még nem fejeződtek be, *értesülésünk szerint* azonban annyi máris megállapítható, hogy a főváros közönségének a tervek realizálása esetén mintegy *hárommillió pengős költségelőirányzattal kell számolnia.* A polgármester a főplébániatemplom felemelésére és áthelyezésére vonatkozó elképzeléseket *még a nyári szünet előtt a törvényhatósági bizottság elé kívánja terjeszteni.* Mint

beavatott helyről

értesülünk, a terv előterjesztése azonban még *korántsem jelenti azt, mintha a templom e restaurációs munkáiba pár hónapon belül belefognának.* Erre azért nem kerülhet a sor, mert a felemelési és eltolási munkák legalább egy esztendeig tartanak, vagyis

a nemzetközi eucharisztikus kongresszus idejére azokkal semmiképpen sem lehet elkészülni.

Mielőtt a kérdésben akárcsak elvileg is állást foglalnának, a polgármester ki fogja kérni nemcsak az összes belföldi, hanem *számos elismert külföldi szaktekintély véleményét is,* mert a dolog termé szeténél fogva és az ősi templom óriási értékére való tekintettel *minden felesleges rizikótól tartózkodni kíván.* Egyelőre az a valószínűbb, hogy ha a templom áthelyezésére és felemelésre néhány év mulva estleg sor is kerül majd, átmenetileg *gyökeres külső tatarozásnak vetik alá, hogy teljes szépségében gyönyörködtesse az 1938. év folyamán Budapestre érkező katolikusokat.*

Száz vendég jött Budapestre a prágai kátránykongresszusról

A vizes makadámburkolat alkonya

A nemzetközi útügyi kátránykongresszust az idén május 24. és 27-ike között *Prágában* tartották meg. A kongresszuson a székesfőváros részéről *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője, *Sarudy* Géza gázgyári főmérnök és *Cságoly* József székesfővárosi mérnök vettek részt. A tanácskozások és tanulmányi bemutatók után nem csak a magyar kiküldöttek érkeztek vissza Budapestre, hanem *velük együtt jött a kongresszus száznál több tagja.*

A kongresszus jelentőségéről és a budapesti látogatásról megkérdeztük

Király Kálmán
tanácsnokot,

aki a kongresszus vezetőségében Magyarországot képviselte. Kérdésünkre a következő felvilágosítást kaptuk:

— A régi utak a nehéz közlekedés számára készültek és így az új közlekedési eszköznek, az autónak nem feleltek meg. A legtöbb nehézség az úgynevezett vizes makadámburkolatokkal van, mert nagy sebességénél fogva szívó hatást gyakorolt az új közlekedési eszköz a burkolatra, a zúzottkőszemek közül a kavicsot kiszívta és így az út csakhamar tönkrement. A legolcsóbb átépítési anyag a *kátrány,* amelyet azonban nem lehet nyers állapotban használni, hanem az útügyi céloknak megfelelően preparálni kell. A multban csak forró állapotban alkalmazták a kátrányt, újabban azonban már az úgynevezett hideg kátrány alkalmazása is mind jobban tért hódított. Természetes, hogy sok költséges kísérletet kell ebből a célból végezni. Felesleges hangsúlyozni, hogy ezek a kísérletek nem mind sikerültek.

— Kézenfekvő volt a gondolat, hogy egy nemzetközi szerv gondoskodjék egyrészt a tapasztalatok közzétételéről, másrészt pedig az esetleg eltérő nézeteknek tisztázása érdekében évenkint értekezletet hívjon össze. Így létesült *a nemzetközi útkátrány konferencia,* amelynek székhelye Párisban van és amely üléseit a folyó évben május 24-től 27-ig részben *Prágában,* részben pedig *Morva-Ostravában* tartotta. Az előbbi helyen voltak a szóbeli tanácskozások, az utóbbin pedig gyári üzemek megtekintése és különböző anyagokból készült útburkolatok bemutatása volt soron. Nem kell hangsúlyoznom, hogy *ezek a tárgyalások és az azokkal kapcsolatos tanulmányi bemutatások felette közérdekűek.*

HÍREK A PÁRTBÓL

A közgyűlés napirendje a pártértekezlet előtt

Megalakult a kerületközi bizottság

A június 2-iki közgyűlés napirendjének letárgyalására *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével késő éjszakába nyúló pártértekezletet tartott a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja. A pártértekezlet általánosan kifogásolta a közgyűlésnek túlzsúfolt programját, amely mellett szinte lehetetlenség az egyes tárgyakra kellőleg előkészülni. Az V. közigazgatási kerület új nevének, a *Szent István-városnak* a megállapítását egyhangú örömmel vette tudomásul a párt, amit az elnök felkérésére *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke fog a közgyűlésen kifejezésre juttatni.

Általában elfogadta a pártértekezlet az előkészítő pártszakbizottságok javaslatait, mégis a következő módosításokkal: Megállapította, hogy a *Segítő-alapról* szóló szabályrendelet időszerű módosításai speciálisan közegészségügyi jellegűek és ezért felkérte a pártértekezlet a jelenlévő dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnokot, hogy a szabályrendelet módosítását tárgyaló elnöki szakbizottsági ülésre hívja meg szakértőként a közegészségügyi szakbizottság orvos tagjait is. Tudomásul vette a pártértekezlet, hogy a *Flórián-kápolna* restaurálásának pótkiadásai 64.000 pengőre emelkedtek. Hangsúlyozta a pártértekezlet, hogy *az értelmiségi statisztika* elkészítése tárgyában az 1936. évi költségvetés tárgyalásánál a párt tett javaslatot, amit a polgármester el is fogadott. Az ipari tárcával kapcsolatos javaslatokat a párt alaposabb megfontolás tárgyává kívánja tenni, éppen ezért a pártértekezlet felkérte az elnököt, hogy ennek a javaslatnak a napirendről való levétele tárgyában intézkedjék. A Beszkárt igazgatóságának és felügyelőbizottságának újraválasztásával kapcsolatos tárgyalásokat és elhatározásokat a pártértekezlet a pártelnökre bízta.

A pénzügyi bizottság ülésével kapcsolatban kifejezésre juttatta a párt azt az álláspontját, hogy az *őstermelői kérdés* rendezését alaposan megkívánja fontolni, amíg ez meg nem történik, az ügyben tett előterjesztés kérdésében állást nem foglal.

Ezután megválasztotta a párt *a 14-es kerületközi bizottságot,* melynek tagjai kerületenként a következők: I. *Tóth* Gábor, II. *Terbócz* Imre, III. *Orova* Zsigmond dr., IV. *Nagy* Ferenc, V. *Désy* Géza dr., VI. *Veres* Gábor dr., VII. *Pesthy Müller* József Leó, VIII. *Katona* János, IX. *Szentesi* József, X. *Halter* Károly, XI. *Szántay* István, XII. *Hencz* Lajos dr., XIII. *Hegedüs* Bertalan dr., XIV. *Kertész* Elemér.

Ünnepi vacsora Zsitvay Tibor tiszteletére. A XI. kerületi pártszervezet június 3-án, csütörtökön este fél 8 órai kezdettel a Sósfürdő termeiben ünnepi vacsorát rendez *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök tiszteletére. A vacsora keretében beszámolót tartanak *Becsey* Antal, *Dorner* Gyula, *Szántay* István és *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok.

Hármas beszámoló a Józsefvárosban. Ünnepies külsőségek között, nagy közönség jelenlétében tartották szombaton este a VIII. pártszervezet Baross-utca 79. szám alatti körhelyiségében beszámolójukat *Gazdy* Jenő, *Katona* János és *Hainóczy* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tagok. *Vaszary* István dr. csoportelnök vezette a beszámoló ülést, mely után vacsorához ült az egybegyűlt közönség, köztük a párt számos hölgytagja is.

Pártszakbizottsági ülések. Június 3-án, csütörtökön délután 6 órakor alakuló ülést tart a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja IV., VII. és XII. pártszakbizottsága, míg 7 órakor a 14-es kerületközi bizottság tartja újraalakuló ülését. 4-én délután 6 órakor a II., XI. és XIV. pártszakbizottság, 8-án délután 6 órakor a VIII. pártszakbizottság fog megalakulni. Ülést tart 4-én, fél 8 órakor a közegészségügyi pártszakbizottság is, amely folyóügyeken kívül a tabáni gyógyszálló kérdésével fog foglalkozni.

ZSITVAY TIBOR

az ipari zártszámról és a költségvetési leiratról, amelyet indítványára levettek a közgyűlés napirendjéről

A június 2-iki közgyűlés előkészítésére *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester elnöklésével megtartott pártközi értekezlet megállapodása alapján *két fontos ügy tárgyalását levették a napirendről. A belügyminiszternek az 1937-iki költségvetést módosító leirata*, továbbá *hét iparágban a zártszámot megállapító szabályrendelet* alkotására vonatkozó előterjesztés a két közgyűlési tárgy, amelynek *a napirendről való levétele Zsitvay Tibor dr. indítványára történt.*

A belügyminiszteri leirat napirendre tűzésével kapcsolatban a polgármester azt az előterjesztést tette, hogy *a közgyűlés ismételje meg a főváros forgalmiadó-részesedése felemelésének kívánságát*, amit a főváros nehéz anyagi helyzete indokol.

A pártközi konferencia döntése értelmében az ügy csak rövid időre kerül le a napirendről, mert — éppen az indítványt tevő *Zsitvay* Tibor kívánságára — *még a nyári szünet előtt letárgyalja a törvényhatósági bizottság.*

Az ipari zártszámra vonatkozó szabályrendelet-tervezet az új ipartörvénynovella alapján készült. A novella értelmében az illetékes miniszter rendelettel jelöli ki azokat az engedélyhez kötött iparokat, amelyek gyakorlására *kiadható iparengedélyek számát az alkotandó szabályrendeletben előre meg lehet határozni*, vagy számszerű meghatározás nélkül az iparengedély kiadását a szabályrendeletben attól lehet függővé tenni, hogy az illető községben, Budapesten az illető kerületben *fennáll-e a szüksége annak, hogy azokon felül, akik azt az ipart ott gyakorolják, arra mások is engedélyt kapjanak.*

Budapesten a korlátozás alá helyezhető iparok egy része tekintetében már korábbi szabályrendeletek határozzák meg a kiadható iparengedélyek számát, míg az ipartörvénynovella rendelkezése alá eső tizenhárom olyan iparág van, amelyre a korlátozások ezidőszerint nem alkalmazhatók. A főváros a korlátozások esetleges szükségessége tekintetében meghallgatta az érdekelt szakmákat, amelyek közül *a féregirtó vállalatok* a kiadható iparengedélyek számának meghatározását, *a szállodás-, a vendéglős-, a kávésipar, a pénzkölcsönközvetítők, a lőfegyverkereskedők és a gépjárművállalatok* érdekképviseletei a szükségvizsgálat kötelezővé tételének kimondását kérték. A többi érdekképviselet a korlátozás egyik formáját sem kívánta.

Ennek alapján készült a szabályrendelettervezet, amely erre *a hét iparágra nézve az iparengedélyek további kiadását az ipartörvénynovellában körülírt fennálló szükségességtől teszi függővé* és amely most lekerült a közgyűlés napirendjéről.

•

A pártközi konferencia után a *Fővárosi Hirlap* munkatársa kérdést intézett

Zsitvay Tibor dr.-hoz,
a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnökéhez.

hogy milyen indokok késztették két indítványának megtételére. Válasza a következő volt:

— Vannak bizonyos megítélések, amelyek

aggodalmakat táplálnak az egyes iparoknál a kiadható iparengedélyek tervezett korlátozása tekintetében.

Ezek az aggodalmak arra késztettek, hogy javaslatot terjesszek elő, arra nézve, hogy a kérdés ezuttal vétessék le a közgyűlés napirendjéről. Remélem, hogy *a törvényhatósági bizottság kellő megfontolás után, kellő mérséklettel és az ipar szabadságának megvédésével tárgyalhat majd le egy másik javaslatot.* Jelenlegi formájában a javaslat *nem alkalmas arra, hogy a közönségben megnyugvást keltsen.* Ezért indítványoztam az ügynek a közgyűlés napirendjéről való levételét, amihez a polgármester hozzá is járult.

— A másik kérdésben, amelynek a napirendről való levétele megtörtént,

a belügyminiszteri leirat ügyében végleges álláspont még nem alakult ki,

ezért terjesztettem elő indítványomat. A kormánypárt a belügyminiszter úr leiratát *tudomásul veszi*, de ki kell jelentenem azt is, hogy *szó nélkül nem vehetjük tudomásul.* A nyári szünet előtti utolsó közgyűlésen, amikor ez az ügy ismét napirendre kerül, majd alkalmat találunk arra, hogy *álláspontunkat kifejezésre juttassuk.*

A belügyminiszteri leiratnak későbbre halasztott tárgyalása, mint más oldalról értesülünk, alkalmat ad arra, hogy befejeződjenek azok a tanácskozások, amelyek *a belügyminiszter és a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának vezetősége között megindultak és amelyek a függő pénzügyi kérdésekben a kormány és a főváros között végleges megegyezésre fognak vezetni.*

Keserű és termális forrásvizeink kihasználásával versenyre kelhetünk Karlsbaddal

Pávai Vajna Ferenc főgeológus Budapest földalatti kincseiről

Amióta Budapest idegenforgalma egyik igen jelentékeny kereseti forrásává vált a kereskedelemnek és az iparnak, azóta fokozottabb gonddal fordultak az illetékes szervek Budapest-Fürdőváros tényleges megteremtése felé. Mindenki tisztában van azzal, hogy Budapest altalajának természeti kincsei még nincsenek abban a mértékben kihasználva, amelyet a források jelentősége megérdemel, éppen ezért örömmel kell üdvözölni minden olyan törekvést, amelyik a termális vizek minél szélesebbkörű felhasználására irányul.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílott arra, hogy beszélgetést folytasson

Pávai-Vajna Ferenc dr.
főgeológussal,

aki köztudomás szerint egyik legkitünőbb ismerője Budapest hidrológiai viszonyainak. A nyilatkozat így hangzik:

— A szakértőnek éppen úgy, mint a laikusnak őszintén meg kell állapítani, azt hogy Budapest-fürdőváros megteremtésére nézve eddig csak félénk kísérletek történtek. Ezen segítenünk kell, mert idegenforgalmunk állandósulása attól függ, milyen mértékben tudjuk bekapcsolni természeti kincseinket és ezen a réven nemcsak a világjáró turistákat, hanem a gyógyulást kereső betegek nagy tömegeit is évről-évre visszatérően vendégeinkké tehessük. Több terv hangzott el már arra nézve, hogy feltétlenül fel kell építeni a fürdő-kórházat és a kísérleti telepet, a gyakorlati megoldásra azonban eddig többek között annál az oknál fogva sem került sor, mert nem tudtak megállapodni abban, melyik forráscsoport közvetlen közelében létesítsék a fürdőkórházat és a fürdőügyi kísérleti állomást. Az én meggyőződésem szerint egészen mellékes szempont az, hogy a fürdővárosban kinek van már kórháza és kinek lenne értékesítendő üres telke, mert

a két közegészségügyi intézményt csak ott szabad megvalósítani, ahol valóban nagy gyógyhatású források vannak

és ezek a források olyanok, hogy vizüket változatlan forrásban lehet a betegek gyógyhelyeihez eljuttatni. Erre feltétlenül szükség van azért, mert *ha a termális vizeket mélyről szivattyúzzák, akkor azok lehűlnek és eltűnnek a leghatásosabb légnemű alkatrészek, mint a rádium emanáció, és kénvegyületek és a szénsav.* Budapest-Fürdővárosnak az az eminens érdeke, hogy a fürdőkórházat és a fürdőügyi kísérleti állomást a balneológiai szempontoknak megfelelő olyan helyre építsék, ahol felszínre kiömlő, változatlan alkatrészekkel rendelkező források buzognak fel.

— A fürdőváros létrehozásánál azonban nem elég az, hogy csak a gyógyítási szempontokra legyünk figyelemmel, hanem

végre fel kell használni a termális vizeket fütésre is.

A létesülő fürdőket és környéküket mindenképpen mentesíteni kell a füst és korom pusztításaitól és erre igen könnyen meg is van a lehetőség, mert hiszen ötven esztendeje tudatában vagyunk annak, hogy

a lábunk alatt 74 fokos forró víz buzog

és ezt a természeti adottságot, amely a világ legolcsóbb energiaforrását szolgáltatja, teljes mértékben ki kell aknáznunk.

A fürdőváros kifejlesztése azonban csak akkor sikerülhet, ha valamennyi forráskincsünket kihasználjuk.

Sürgősen tenni kell valamit abban az irányban, hogy a budai keserűvizeket jelentőségükhöz mérten tudjuk felhasználni,

mert tagadhatatlanul az a helyzet, hogy a háború ennek a kiviteli cikkünknek világhírét tönkretette és Karlsbad versenye legázolt bennünket.

A keserűvizeknek, termális és konyhasós vizeknek különböző arányú keverékével olyan ivókúra és fürdőhely lenne teremthető a budai hegyek lábánál, amely nemcsak hogy versenyezhetne Karlsbaddal, hanem azt jelentékenyen felül is mulhatná.

A fürdőváros-problémával kapcsolatban vannak azonban még egyéb őrítási jelentőségű kérdések is. A karszt-vizek felhasználása tekintetében a főváros területén eddig még kísérletek is alig történtek, pedig ez a vízféleség rendkívüli szolgálatokat tehet nemcsak az öntözésnél, hanem az ivóvízszükségleteknél is. Elsősorban a budai karszt-vizekre gondolok, amelyek — amikor a hegyek lábánál itt-ott felszínre törnek — rendesen több-kevesebb termális vízzel is keverednek, s ezért langyos hőfokúak. Ilyen termális vízzel keveredő karszt-források a Császárfürdő előtti úgynevezett Malomtó, az Árpádmalom forrása, a csillaghegyi és a rómaifürdői források. A karszt-vizet a budai hegyekben megállapított 132 méteres tengerszínt feletti általános nívója alatt fúrással tárhatjuk fel és ebben az esetben már 17—18 fokos, sőt hidegebb hőmérsékletű vízféleségekhez is juthatunk. Ezek

a karszt-vizek keményebbek a szürt Dunavíznél, de ivásra alkalmasak és attól semmiképpen sem kell tartani, hogy szennyeződnek.

Nem kell tartani azért, mert ezek a karszt-vizek 200—300 méter vastag kőzetszűrőn mennek át, itt pedig semmiféle fertőzés elő nem fordulhat. A sok és jó karszt-vízzel keverni lehetne a túlságosan lágy Dunavizet és a karszt-víz bekapcsolása révén sohasem fenyegetne az a veszély, hogyha az egy helyre koncentrált vízművet valami baleset vagy hadi veszedelem érné, víz nélkül maradna az egész város.

— A karszt-vizek kérdése közelről érdekli a fürdőváros termál-fürdőit is, mert köztudomás szerint a termális fürdőknek rengeteg hűtő- és közhasználati vízre van szükségük. Ezt a vizet ma a vízvezeték szolgáltatja és jelentékeny összegekkel terhelődik igénybevétele által a fürdő költségvetése. *A karszt-vizek feltárása 500 méterig terjedő fúrásokkal úgy történhetik meg, hogy felszálló vizet lehetne kapni és ez a víz évtizedekig tudná mentesíteni a vízvezetéki hűtő- és közszükségleti víz igénybevételétől.* Rentábilisabbá lehetne tehát tenni egészen kicsiny költségekkel a többé-kevésbbé deficitekkel küzdő gyógyfürdőket, ugyanekkor azonban elérhetővé válnék az is, hogy a vízművek szolgáltatása teljes bőségben jusson ivási és várostisztántartási célokra.

Miért kell emelni a vízdíjakat

Az üzempolitikai bizottság jelentése a Vízművekről

Most készült el az üzempolitikai bizottságnak a Székesfőváros Vízműveiről szóló jelentése, amelyet *Zsitvay* Tibor dr. elnök megküldött a *Fővárosi Hirlapnak* is. A jelentés javaslataival és mellékleteivel nagyterjedelmű, rendkívül tanulságos, a Vízművek életét minden vonatkozásban feltáró munka, amely újabb beigazolása az üzempolitikai bizottság működéséhez fűzött nagy várakozásnak és amely alkalmas arra, hogy a Vízművekkel kapcsolatos elhatározásoknak irányt mutasson.

A jelentés egyes fejezeteiben kiterjed *a víz termelésére*, ennek keretében a Vízművek bővítésére, a környék vízellátására, a víznyerés különböző lehetőségeire, *a vízvezetéki víz elosztására* és itt, a jövő tennivalói során a tízéves munkaprogramra, *a Vízművek gépi berendezéseire.* Majd következik a *vízszolgáltatási szabályrendelet módosítása*, ezután *a vagyoni és pénzügyi helyzet*, végül az *ügyvitel szervezete.* A mellékletek sorában van *az új vízszolgáltatási szabályrendelet tervezete és az üzemi szabályzat tervezete.* Minden egyes fejezet feltünteti *a szakértők véleményét* és utána *az üzempolitikai bizottság javaslatát.*

A vagyoni és pénzügyi helyzetről szóló fejezet a Vízművek vagyoni állapotának ismertetése mellett felsorolja a közelmultban végrehajtott újításokat és beruházásokat, valamint a tervezett beruházások költségeit és itt tér rá arra a kérdésre, amely az egész közvéleményt a legjobban érdekli: *a vízdíj-javaslatra.*

Az üzempolitikai bizottság az új beruházásokhoz szükséges évi 1,750.000 pengőnek fedezésére a vízszolgáltatás egységes díjának *köbméterenkint 2 fillérrel, vagyis 18-ról 20 fillérre való emelését, a vízmérők használati díjának pedig mérőnkint évi 3 pengővel való felemelését javasolja.*

Harrer Ferenc dr. *különvéleményt* jelentett be, amely a jelentékeny többletbevételt nem eredményező, de a közönséget indokolatlanul megterhelő *vízmérő-használati díj felemelését szükségtelennek tartja.* Ehez a különvéleményhez *Vályi* Lajos dr. is csatlakozott. Különvéleményt jelentett *Gidró László* dr. is, aki *zónarendszer megállapítását* javasolja, a pesti oldalon 16—24, a budai oldalon 18—26, a budai magassági zónában 50 filléres köbméterenkinti vízdíjjal, valamint javasolja, hogy minden *fürdőszoba után havi 1 pengő pótdíj* számíttassék fel.

Az üzempolitikai bizottság jelentését azzal zárja, hogy a Vízművek központi igazgatásának mai elhelyezkedésére, az anyagbeszerzésre, anyagkezelésre, a Közszállítási Szabályzat hatályosságára, az alkalmazottak helyzetére és ezzel kapcsolatban a státusrendezésre vonatkozó kérdésekre *az Elektromosművek és Gázművek hasonló kérdéseivel együttesen ad majd véleményt.*

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 1-632-61
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 1-629-27

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Kormányzói elismerés Szendy Károly polgármesternek. *Miklas* osztrák szövetségi elnök, majd *III. Viktor Emánuel* olasz király és császár budapesti látogatása alkalmából vitéz *Keresztes-Fischer* Lajos tábornok, a kormányzói katonai iroda főnöke, a kormányzó megbízásából az alábbi levelet intézte *Szendy* Károly polgármesterhez: „Méltóságos Uram! A kormányzó úr őfőméltósága megbízni méltóztatott, hogy tolmácsoljam méltóságod előtt őszinte köszönetét azért *a kiváló és minden téren megnyilvánult előzékenységért, hathatós támogatásért és áldozatkészségért*, melyet Budapest Székesfőváros *Miklas* osztrák szövetségi elnök úr őexcellenciája, valamint *III. Viktor Emánuel* olasz király és császár őfelsége katonai fogadtatásainál és a katonai díszszemlék rendezésénél tanusitott és *amellyel a katonai ünnepségek fényének emeléséhez jelentősen hozzájárult.*"

Szendy Károlyt díszttaggá, Karafiáth Jenőt rendes taggá választotta a Fészek. A minap rendezett ünnepi vacsoráján a *Fészek Klub* disztaggá választotta meg *Szendy* Károly polgármestert. Az ünnepi vacsorán megjelent *Karafiáth* Jenő főpolgármester is, aki a vacsora után ugyancsak felszólalt és felköszöntőjében *hitvallást tett a művészetek mellett. Székelyhidy* Ferenc a *Fészek* vezetősége nevében bejelentette, hogy *az ünnepi vacsora résztvevői nyomban választmányi ülésre ültek össze*, amely a főpolgármestert *egyhangulag a Fészek rendes tagjává választotta meg.*

Házasság. Dr. *Róna* Magda belgyógyász és dr. *Dacsó* Mihály belgyógyász e hó 6-án vasárnap házasságot kötnek.

Az első iskolai rádió felavatása. A *Fővárosi Hirlap* megemlékezett már arról, hogy a Kertészutcai polgári iskolában a tanulók gyűjtéséből rádiót szereltek fel, amelyet első kísérletként a pedagógia szolgálatába állítanak. A rádiónak hétfőn délután volt a felavatása, szép iskolai ünnepség keretében. Az iskola tornatermében folyt le a felavatás nagy közönség jelenlétében. Az ünnepségen megjelent *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok, a közoktatásügyi ügyosztály vezetője, a tanulmányi felügyelői kar és számos pedagógus. Az első iskolai rádió felavatását *a studió is közvetítette.* A bevezető beszédet *Ispánovits* Sándor, az intézet igazgatója tartotta, majd *Felkay* Ferenc dr. *Szendy* Károly polgármester nevében felavatta a rádiót. *Cserhalmy* Ágoston tanár beszámolt az első iskolai rádió keletkezésének történetéről, megemlítve, hogy a rádióhoz szükséges pénzt *a diákok narancshéj gyűjtéséből teremtették elő. Dus* Ferenc tanulmányi felügyelő a rádió pedagógiai jelentőségéről tartott előadást, *Lengyel* Béla, az iskola tanulója pedig a közönség derültsége közben mondta el, hogy miképen folyt a gyűjtés. Az ünnepségen szereplő iskolai énekkart *Borus* Endre tanár vezette. A rádió mindjárt be is mutatkozott a közönség előtt. *Ispánovits* Sándor igazgató *Budinszky* Lászlót, a studió szpikerjét ötletes formában végigvezette az iskolán, bevitte több előadásra, bemutatta a diákok életét és mindezt a hangszóró közvetítésével, szellemes párbeszéd formájában végigélvezte az avató-ünnep közönsége.

Usetty Bélát beiktatták a NEP Országos Tanügyi Szervezetének elnökségébe. Most tartotta a Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezete nagygyűlét, amelyen ünnepélyes keretek között iktatták be a miniszterelnöktől nyert megbízás folytán *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselőt a szervezet elnöki tisztébe. Az országos pártszervezet részéről *Szinyey-Merse* Jenő alelnök vett részt a gyűlésen. Jelen voltak: *Kemenes* Illés dr. tankerületi főigazgató, *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, *Dávid* Antal dr. fővárosi elnök, *Ősz* Béla tanügyi főtanácsos, *Ress* Aurél tanügyi főtanácsos, *Dongó* Orbán, *Gazdy* Jenő, *Kertész* Elemér, *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok, *Bernáth* István dr. országos ügyvezető igazgató, *Miklós* Béla, a szervezet fővárosi főtitkára, *Römer* Kamilló sajtótitkár és mintegy négyszáz pedagógus. *Usetty* Béla országos elnököt *Dávid* Antal fővárosi elnök üdvözölte, majd utána *Usetty* Béla mondott nagyhatású beszédet, a keresztény nemzeti egység fontosságát hangoztatva. Ezután *Kemenes* Illés főigazgató tartott nagy figyelemmel kísért előadást.

Protekció-tilalom a BSZKRT-nál. Az a minden elismerésre méltó és egyben kiméletlen hadjárat, amelyet *Karafiáth* Jenő főpolgármesterrel és *Szendy* Károly polgármesterrel az élen indítottak a városházán a protekcionizmus ellen, most újabb figyelemreméltó etapphoz érkezett: *Perczell* György dr., a *BSZKRT* vezérigazgatója rendeletet adott ki, amelyben *a legszigorubban megtiltja a BSZKRT alkalmazottainak, hogy külső protekciót próbáljanak igénybevenni.*

Hősök Napja

Kegyeletes hagyományaihoz híven a főváros az idén is megkapó emlékünnepet rendezett vasárnap délelőtt a *Hősök emlékköve* előtt a világháborúban elesett katonák emlékezetére. Résztvett a kegyeletes emlékünnepélyen a felsőház képviseletében *Radvánszky* Albert báró titkos tanácsos, a képviselőház megbízásából *Putnoky* Móric, a kormány képviseletében *Mikecz* Ödön, a főváros részéről pedig *Karafiáth* Jenő főpolgármester és *Schuler* Dezső alpolgármester.

Tíz órakor kürtszó harsant fel, a katonazenekar a Himnuszt játszotta: ekkor érkezett meg *a kormányzó képviseletében Rapaich Richárd lovassági tábornok, a honvédség főparancsnokának helyettese*, akit a főváros részéről *Schuler* Dezső alpolgármester és *Salamon* Géza tanácsnok fogadott. A kormányzó képviselője szemlét tartott a csapatok fölött, majd, miközben a *Szózat* akkordjai mellett a zászlókat mélyen meghajtották, *Rapaich* Richárd lovassági tábornok feszes vigyázzállásban tisztelgett *és ugyanígy a kivonult katonaság és a különböző küldöttségek is percekig tartó néma tisztelgéssel rótták le kegyeletüket a nemzet hősi halottainak.*

A kormányzó képviselője ezután a *Hősök Emlékköve* elé ment és azon elhelyezte vitéz nagybányai *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzójának hatalmas koszorúját. A kegyeletes aktus után *megkezdődött a csapatok díszfelvonulása.*

Külföldi medikusokat lát vendégül a főváros. *Wolff* Károly dr. központi kórházigazgató főorvos azzal az előterjesztéssel fordult a polgármesterhez, hogy a nyári időszakban 25 külföldi orvostanhallgató számára biztosítson ingyenes élelmezést. A nyugati államokból érkező medikusok júliusban és augusztusban a székesfőváros különböző közkórházaiban fogják gyakorlati ismereteiket bővíteni és minthogy valamennyien szegénysorsúak, e studiumaikat csak akkor képesek zavartalanul elvégezni, ha megfelelő hatósági támogatásban részesülnek. *Szendy* Károly polgármester méltányolta a központi kórházigazgató szempontjait és hozzájárult ahhoz, hogy a külföldi orvostanhallgatók a főváros vendégeiként tartózkodjanak Budapesten.

A Belső Jászberényi-út rendezése. A NEP kőbányai szervezete *Dongó* Orbán kerületi elnök és *Halter* Károly bizottsági tagok kezdeményezésére gyűlést tartott, amelynek tárgya a *Belső Jászberényi-út városrendezési problémája* volt. *Dongó* Orbán ismertette a még háború előttről származó tervet, amely szerint a jelenleg 18 méter szélességű útat 35 méternyire kell kiszélesíteni egészen a Szent László-térig. Ez a terv kivihetetlen, mert egyes fundusokra nem is lehetne építeni. Amikor Kőbánya memorandumban kérte a jelenlegi állapot fenntartását, *Kempelen* Ágoston tanácsnok az egybehívott ankéten 25 méterben állapította meg az út jövőbeli szélességét. Az érdekelt háztulajdonosok egységesen tiltakoztak e megoldási lehetőség ellen is, mert ez olyan tehertétel, amely meggátolja a városrész további fejlődését és ezért a statusquo fenmaradását kérik. *Halter* Károly javaslatára felkérik *Harrer* Ferencet, hogy mint városrendezési szakértő a helyszínen győződjék meg a kívánságok méltányos voltáról.

A Rókus gégészeti osztályának új vezetője. *Szendy* Károly polgármester dr. *Laub* László főorvost a Szent István-kórházból, ahol az orr- és gégeosztály vezetője volt, *áthelyezte a Rókus-kórházba, ahol átveszi a gégészeti osztály vezetését.* Az előléptetést jelentő áthelyezés mindenféle általános megelégedést keltett arra a nagy népszerűségre való tekintettel, amelyet *Laub* László főorvos kivívott. Helyére a Szent István-kórházba *Réthi* Aurél dr. rendelőorvos kerül.

A tanítóság sérelmei. Minap tartotta a *Budapesti Tanítótestület* rendes évi közgyűlését, amelyen többek közt megjelent *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Pintér* Jenő tankerületi főigazgató, *Ősz* Béla tanügyi főtanácsos, *Javornitzky* Jenő dr., a *KANSz* vezértitkára és még több vezető pedagógus. A jelentések felsorolták a tanítóság sérelmeit, mire *Schuler* Dezső dr. alpolgármester felszólalásában elismeréséről és jóindulatáról biztosította a főváros tanítóságát, amely *teljes felkészültséggel és szívvel-lélekkel teljesíti kötelességét.*

Apponyi Albert-kilátó a Sashegyen. A sasadi városnegyed fejlesztéséért küzdő *Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete* most tartotta rendes évi közgyűlését *Pap* Géza dr. ny. belügyi államtitkár elnöklete alatt. A közgyűlésen *Székely* Miklós ügyvezető alelnök terjesztette elő az évi jelentést. Hangoztatta, hogy a budaörsi repülőtér megnyitásával egyidőben meginduló új autóbusz-vonalba *be kell kapcsolni a Sasadi-úti közlekedést is.* Örömmel fogadta a közgyűlés azt a bejelentését, hogy az Egyesület kezdeményezésére a nagy magyar államférfiú emlékezetére *Apponyi Albert-kilátó fog épülni a Sashegyen.* A jelentések elfogadása után megejtették a tisztújítást, amelynek során *Felkay* Ferenc dr. tanácsnokot egyhangulag társelnökké választották.

Budapest az előkelőség városa: Ezt tükrözi vissza az a pompás kiadvány, amely a Szent Gellért Gyógyfürdőt és Szállót ismerteti és „The St. Gellért Mail" címen most jelent meg angol és német nyelven. A nagy külföldi intézmények módjára csokorba foglalva írásban és művészi képekben mutatja be azt a rengeteg értéket, gyógytényezőt, szépséget és kényelmet, amit a Szent Gellért Gyógyfürdő és Szálló nyujt. *Bánlaky* Géza központi igazgató és dr. *bilkei Pap* Lajos egyetemi magántanár, igazgató-főorvos értékes szakcikkekben ismertetik a gyógyfürdő történetét és jelentőségét. Színes írások és illusztrációk tükrözik vissza a szálló mozgalmas, világvárosi életét. A legjobb fotografusok keze alól kikerült fotók illusztrálják mindezt olyan stílusosan, annyi nyugateurópai ízléssel, hogy csak büszkélkedhetünk vele a külföld előtt.

Angol Park *új attrakciói:*

Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje ● A CSÜTÖRTÖKI MŰVÉSZ-ESTÉK, hazai és nemzetközi művészekkel ● A „CSODAREVÜ 1937" minden este június hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció ● PILOTAISKOLA a legszenzációsabb amerikai ujdonság ● és végül az AUTOTOURING, melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját ● Minden hónapban új nemzetközi varieté műsor az ALPESI FALUBAN.

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

ÓRIÁSI SIKER
a Fővárosi Nagy Cirkusz
júniusi műsora
Naponta 2 előadás

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60. Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Június 5—8.-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

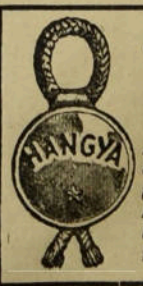

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Gazdasági Értesítő

Hatvan év Budapest gazdasági életéből

A főváros áruforgalmának alakulása grafikus képekben

Fegyverkovácsolás zajától hangos a világ, de a szellem embereiben, a tudomány műhelyeiben *új, termékenyítő erők működnek.* A világháborút és az azt követő küzdelmes évek megpróbáltatásait még nem heverte ki sem ennek a feldarabolt országnak, sem fővárosának a lakossága, de a fáradt csüggedést már bízó hit és a sötéten látók pesszimizmusát már a jövő boldogulás reménye váltja fel.

Megnyugtatásnak és bátorításnak szánta *Illyefalvi* I. Lajos dr., a fővárosi Statisztikai Hivatal kitünő igazgatója is azt a példátlanul álló munkáját, mely most került a nyilvánosság elé. Budapest töretlen gazdasági erejének meggyőző bizonyítékát kívánta adni benne. És olyan teljesítményt produkált, amely messze kimagaslik még a vezetése alatt álló méltán elismert hivatalnak az eddigi munkái közül is.

Budapest áruforgalmát rajzolta meg *Illyefalvi* dr. De ez a rajz nem a szürke számok tengernyi tömegével mutatja be Magyarországnak és fővárosának a lábadozó gazdasági életét. Nem a számoszlopok végtelen seregével cáfolja azokat a divatos jelszavakat, amelyek ellentétet igyekeznek szitani a főváros és a vidék népessége között. Inkább *úttörő módon, színes grafikus rajzokkal, statisztikai diagramokkal bizonyítja,* hogy az ország és Budapest két olyan elválaszthatatlan gazdasági egység, amely csak *egymást segítve és kiegészítve, közös küzdelemben, kölcsönös áldozatkészség árán vívhatja ki a szebb és boldogabb magyar jövőt.*

Három részből áll ez a grafikus kötet. Az első 18 grafikus oldal az áruforgalom áttekintését tárja a szemlélődő elé. Első fejezete történelmi visszapillantást ad *az áruforgalom alakulásáról,* a három testvérváros egyesülésének időpontjától napjainkig. Bemutatja 60 év távlatában az idők folyamán végbement átalakulásokat. Adatgörbéin itt évről-évre figyelemmel kísérhetjük a főváros küzdelmes életének *örvendetes és szomorú mozzanatait.*

Itt látjuk, hogy nőtt meg 1874-től 13.2 millió métermázsáról 1911-ig állandó emelkedéssel 86.7 millióra a felhozott áruk súlya és hogyan erősödött ezalatt 6 millióról 35 millió mázsára a fővárosból elszállított áruké. A vidék nyersanyagának, élelmiszerfeleslegének, bányászati termékeinek a fővárosba áramlását tüntetik fel itt a színes oszlopok és körök. És a főváros ipartelepeinek a gyártmányai, a felőrölt liszt, a gépek és vegyitermékek özönlenek itt vissza az országba. Ám a nagy fellendülést hamar *derékbetöri a háború.* 1919-ben az összeomlás és forradalmak évében *a felhozatal 19.3 millióra — az elszállítás 8 millió mázsára esik vissza. A* meginduló újjáépítőmunka eredményei hamarosan mutatkoznak és *1929-ben 75.6 milliós felhozatal és 19.5 millió mázsás kivitel közeliti meg a háború előtti évek csúcsait.* Az újabb gazdasági válság *átmeneti csökkenést okozott.* Ebből a völgyből most van kiemelkedőben a gazdasági élet. 1934-ben 55.3 millió mázsás felhozatal és 12 millió mázsás kivitel bizonyítja, hogy *csaknem megkétszereződött az 1920. évi áruforgalom.*

A grafikus képek bemutatják a áruforgalom alakulását *a főbb termelési ágak szerint.* És külön csoportosításban a vasúton és hajón történt szállítást is. Ami azért is érdekes, mert 60 év alatt a vasúti forgalom aránya a felhozatalnál 77.86 százalékról 79.88-ra nőtt, de az elszállításnál 78.01 százalékról 87.61-re emelkedett a dunai hajóforgalom nagyarányú visszaesése miatt. 1933-ban, amikor az összes közlekedési eszközök forgalmát megállapította *Illyefalvi* dr., akkor az tűnt ki, hogy az árufelhozatal 73%-át vasút, 12.5%-át hajó, 14.4%-át pedig egyéb jármű bonyolította le.

A kötet második része 80 grafikus oldalon kimerítő részletezéssel 67 árucikk felhozatalát és forgalmát tárgyalja 15 árucsoportba foglalva. 1933-ra vonatkozóan olyan részletes a kimutatás, hogy *mind a 67 árunál vármegyék és járások szerint is feltünteti az egyes áruk származási helyét.* Ebből a részből megállapíthatjuk, hogy élőállatokból 987 ezer mázsa felhozatal volt és *128 ezer mázsával Békés megye áll az első helyen.* Gabonaneműből 4 millió mázsa került a fővárosba és 690 ezer mázsával *Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye vezet.* Innen érkezett a legtöbb hüvelyes 74 ezer mázsa súlyban, a legtöbb húsárú (60 ezer mázsa), a legtöbb bor és bormust (469 ezer mázsa) és a legtöbb zöldség, zöldségfélék és gyümölcs is 916 ezer mázsa súlyban. De *burgonyából már Szabolcs megyéé az elsőség,* mert a Budapestre szállított 949 ezer mázsából 500.000 mázsa ebben a megyében termett. *Tejből és tejárukból viszont Fejér megyéé az első hely.* Az 1.6 millió mázsás felhozatalnak ugyanis több, mint a negyed része Fejér megyéből való. Az őstermelés termékeiből még a *tűzifa* érdemel figyelmet. Ebből 5.7 millió mázsa érkezett a fővárosba. A legtöbb, és pedig *961 ezer mázsa, Veszprém vármegyéből.*

A bányászat termékeiből a belföldi szén a legfontosabb. Ebből 16.2 millió mázsa érkezett. Csaknem a kétharmadrészét, 10.1 milliót *Komárom—Esztergom megyében bányásztak.* Nyersvasból és érből 257 ezer mázsa volt a felhozatal. És itt 94 ezer mázsával Borsód—Gömör—Kishont megye vezet. Kövekből és földekből 6.7 millió mázsát igényelt Budapest. A legtöbb, összesen 5.7 millió mázsa, Pest megyéből került fel.

Az ipar termékeiből a vas- és fémipari termékek és gépek 975 ezer mázsával szerepelnek a főváros felhozatalában. Ezeknek több mint a fele részük, 550 ezer mázsa, Borsód—Gömör—Kishont megyéből került fel. Kő-, föld-, agyag-, aszbeszt- és üvegipari termékekből kétszerannyi: 1.9 millió mázsa érkezett. *A legtöbb, 717 ezer mázsa, Komárom—Esztergom megyéből.*

A faipar termékeiből már Somogy megyéé az első hely, bár 459 ezer mázsából csak 38 ezer jött innen. Viszont bőripari termékekből csak 100 ezer mázsa érkezett, de *ennek több, mint a felerésze Pest megyéből származott.* Ez a megye szállította a legtöbb textilárut is (250.000 mázsát), a legtöbb paprosipari terméket (425 ezer mázsát) és a vegyészeti ipar legtöbb termékét is (452 ezer mázsát). Innen jött a legtöbb élelmezési és élvezeti cikk is: 295 ezer mázsa súlyban. De itt *közel került mellé Békés megye is 256 ezer mázsás felhozatalával.*

Különös figyelmet érdemelnek azok a grafikonok, amelyek *távolságok szerint tüntetik fel a felhozott árukat.*

Itt elsősorban *a burgonya* tűnik fel, mert a felállított mennyiségnek közel a háromnegyed része, összesen 670 ezer mázsa, *200 kilométernél is hosszabb utat tett meg, amíg a fővárosba érkezett.* De 95 ezer mázsa hagymából is 82 százalék ily nagy távolságból érkezett. Még *a friss káposztából is csak alig 4 százalékot szállítanak 100 kilométeren belüli körzetből.*

Élősertésből is 624 ezer mázsa jutott a fővárosba, de 583 ezer ebből 150 kilométernél messzebbről érkezett. És a szarvasmarháknak is *a háromnegyedrészét ilyen nagy távolságból hozták.*

Tíz ilyen árut találtunk, összesen 2.7 millió mázsa súlyban, amelyből csak alig 15 százalék származott száz kilométernél közelebb eső vidékről. Ellenben több, mint 50 százalék 200 kilométernél messzebb fekvő állomásokról érkezett a főváros ellátására.

A két grafikus rész kiegészítésére szolgál ennek az értékes kötetnek *a harmadik része,* ahol *táblázatokba szedett statisztikai adatok ismertetik a grafikus képeket.*

A Kisipari Hitelintézet igazgatósági és felügyelőbizottsági tagjainak javadalmazása. A *Budapesti Kisipari Hitelintézet* június első napjaiban tartja közgyülését. Ezzel kapcsolatban a városházán ismét megállapítják a különböző tiszteletdíjakat, amelyek a következők: Az igazgatósági tagok *havi tiszteletdíja* 120 pengő, az *alelnöké* 180, az *elnöké* pedig 240. A *felügyelő bizottság* tagjai évenkint 150 pengőt kapnak, az *alelnök* 225, az *elnök* pedig 300 pengőt kap. E díjazáson felül az igazgatóság és a felügyelőbizottság tagjai *semmiféle honoráriumban nem részesülhetnek.*

Paulay Sándor a Központi Tejcsarnoknál. Élénk meglepetés keltett a tejszakmában, hogy a *Budapesti Központi Tejcsarnok* igazgatósága *Molnár* Ferenc vezérigazgató és *Decknek* Marcel ügyvezető igazgató javaslatára igazgatói minőségben a vállalathoz szerződtette *Paulay* Sándort. *Paulay* Sándor ezideig vidéken különböző szövetkezeteknél működött, így tehát *kitűnő ismerője azoknak a feladatoknak, amelyek megoldására szerződtették.*

A FÖVKE közgyülése a gyárak detail-árusítása ellen. A *Fővárosi Kereskedők Egyesülete Dán* Leó elnöklésével most tartotta meg 40. rendes évi közgyülését. Az előterjesztett jelentések különösen *a gyárvállalatok detail-árusítását kifogásolják,* megállapítva azt a súlyos sérelmet, amelyet *a gyárak illetéktelen konkurrenciája jelent az amúgy is súlyos nehézségekkel küzdő kiskereskedelemnek.* A közgyülés végül is elfogadta a határozati javaslatot, amely *a kereskedők egységes fellépését sürgeti a kérdés megoldására.*

Bakelit-üzemet létesít a NOVA. A *Fővárosi Hirlapban* legutóbb jelentettük, hogy a *NOVA rentabilis* módon igyekszik tőkéit befektetni. Értesülésünk szerint *Wolf* Jenő elnök-vezérigazgató és *Magyar* Miklós igazgató fontos tanácskozások után abban állapodtak meg, hogy *bakelitüzemet létesítenek.* A *bakelit* tudvalevőlen manapság *a legnagyobb jövőjü technikai anyag.*

Révész Gyula megvált a Shell vezérigazgatóhelyettesi állásától. Érdekes személyi változás történt a közelmultban a *Shellnél.* Az eddigi helyettes vezérigazgató, *Révész* Gyula megvált állásától, amelyet a Shell *Uher* József dr.-ral, az ismert szakemberrel töltött be. Értesülésünk szerint a közeljövőben *újabb érdekes személyi változások is várhatók a Shellnél.*

A Salgó megvásárolta a görögkeleti egyházközség Petőfi-téri telkét. A *Fővárosi Hirlapban* jelentettük, hogy tárgyalások indultak meg azirányban, hogy modern *luxusszállót* építsenek a görögkeleti egyházközség Petőfi-téri telkén. Ezek a tárgyalások most egészen más irányba terelődtek, amennyiben a 450 öles telket a *Salgótarjáni Köszenbanya* most megvásárolta *800.000 pengőért,* mégpedig azzal a céllal, hogy *a Dunapartnak ezen a gyönyörü részén fényüzően tervezett modern bérpalotát építsen.*

A Gazdák Biztosító Szövetkezetének közgyülése. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg a *Gazdak Biztosító Szövetkezete* idei közgyülését, amely az intézet fokozatos fejlődéséről számolt be. Ez a fejlődés kitünik abból is, hogy dacára annak, hogy üzletrésztőkéje több mint 1.5 millió pengő, ami a legnagyobb saját tőke az összes magyarországi biztosító intézetek közül, *a szövetkezet tartalékai több mint hatszorosát teszik ki az üzletrésztőkének.* A szövetkezet díjbevétele egyébként az elemi ágazatban a lefolyt évben 5.08 millió pengőről *5.54 millió pengőre emelkedett,* míg az életbiztosítási ágazatban az 1936. évi díjbevétel 3.04 millió pengőről 4.73 millió pengőre szökött fel.

Megjelent a Kallós-Kompasz 1937—38. évfolyamának első része. A *Pesti Tozsde* kiadásában és *Kallós* János szerkesztésében most jelent meg tizenharmadik évfolyamában a Kallós-féle *„Gazdasági, Penzügyi és Tőzsdei Kompasz"* első része. Tartalmazza a kormányzóság, az országgyülés, a minisztériumok, a legtöbb állami számvevőszék, Budapest székesfőváros, az állami, községi és magánkölcsönkibocsátások, a TÉBE, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, a Magyar Bankárok és Értékpapírkereskedők Országos Egyesülete, az Értéküzlet Egyezmény, az összes budapesti bankok és takarékpénztárak, a magánbankházak, a kamarák, a szakegyesületek és testületek, az Országos Társadalombiztosító Intézet és Magánalkalmazottak Biztosító Intézete, a budapesti szövetkezetek, a vidéki városok és vidéki pénzintézetek, a vidéki hitelszövetkezetek legújabb adatait az 1936. és 1937. évi mérlegekkel és az utolsó békeév aranymérlegével. *A kompasz mind a négy kötetének ára csak 60 pengő. Megrendelhető a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, VI., Anker-köz 2., I. 4.*

A „Szikra" Magyar Gyujtógyárak Rt. igazgatósága a társaság ezévi rendes közgyülését folyó évi június 10-re hívta egybe. A mérleg 356.208 P tiszta nyereséggel zárult, amely összegből az *„A"* sorozatú részvények után *11.— (tizenegy)* pengő osztalék kerül kifizetésre. Ugyanaznap tartja rendes közgyülését a *Magyar Általános Gyufaipari Rt.* is. E társaság tiszta nyeresége 100.443 P, melyből részvényenként *9.— (kilenc)* pengő osztalék fizettetik.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

LEDNICZKY VEJE
HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és millimeter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcziziós csavarok.

MEGJELENT A
KALLÓS JÁNOS-féle
„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ"
1937—1938. évi évfolyamának első része két kötetben
TARTALMAZZA: az összes budapesti, vidéki bankok és bankházak, budapesti és vidéki szövetkezetek, minisztériumok, a Tébe, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, Budapest székesfőváros és a vidéki városok stb. legújabb adatait. A közeljövőben megjelenő két kötettel együtt — amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, biztosító stb. vállalatok legújabb adatait fogja tartalmazni — négy kötetből fog állani a nagymérvben kibővített komplett kompasz
Mind a négy kötet ára együtt 60 P
Megrendelhető: a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában Budapest, VI., Anker-köz 2. I. 4. Tel.: 122-096 és 121-386

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei, utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén egyidejüleg közölt általános ajánlati feltételekre, **1937. évi julius hó 1-től 1938. évi április hó 15-ig szükséges fuvarozási, fel- és lerakási, illetve lehordási munkálatok biztosítására** nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlattételhez szükséges nyomtatványok a Gázművek Melléktermék és Tüzelőszerosztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20. szám) 2.10 pengő lefizetése elleenében szerezhetők be. A „Feltételek"-ben előírt módozatok szerint bánatpénzt kell az ajánlat benyujtásának alább meghatározott időpontjáig készpénzben, bankgarancialevélben, vagy takarékkönyv alakjában a Gázművek Főpénztáránál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20. szám) letenni. A szabályszerűen kiállított és felülbélyegezett ajánlatokat sértetlen boritékban elhelyezve, pecsettel lezárva a Gázművek Melléktermék és Tüzelőszerosztályában (VIII., Tisza Kálmán-tér 20. szám) **1937. évi június hó 11-én délelőtt 10 óráig** kell személyesen, vagy megbizott, vagy posta útján benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor a Gázművek Igazgatóságánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20. szám) fog megtörténni, amikor az ajánlattevők, illetve azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1937. évi május hó 25-én.

Budapest Székesfőváros Gázművei Igazgatósága.

Uj versenytárgyalási kiirások

Az útépítésekhez szükséges **kőanyagok szállitására** pályázni lehet június 11-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A **Hegyalja-út rendezésére** pályázni lehet június 11-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A Kamaraerdei szeretetotthon új **vizvezetéki alapvezetékének építésére és elosztóvezetékének szerelésére** pályázni lehet június 11-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Gázműveknél szükséges **fuvarozási és rakodási munkálatokra** pályázni lehet június 11-én d. e. 10 óráig, Tisza Kálmán-tér 20.

Beérkezett ajánlatok

A Rezső-téri fogadalmi templom **kőművesmunkáira** pályáztak: Dittler Ferenc 3126, Nekolny Antal 3554, Pruscha Ede 3760, Horesnyi József 4340, Kántor István 4340, Dobrovits Ferenc 4810, Wihart Ferenc 4960 pengővel.

A Nagykovácsi-uti volt vendéglő **bontására és erdészlakássá való átalakitására** pályáztak: Seif Gyula 7269, Liber Gyula 7124, Szeitz Richárd 8729, Popják Pál 8835, Böhm Károly 8870, Gavora Zsigmond 9202, Érchegyi László 11.888 pengővel.

A farkasréti temető főbejáratánál épitendő **ravatalozóház különböző munkáira** pályáztak: Mészáros István 6035, Balogh Ferenc 6413, Sós Lajos 6482, Marossi F. Lajos 6488, Mérei Jenő 6516, Cristofoli Vince 6516, Piazza Antal 6525, Bartók Gusztáv 6547, Janusek Béla 6590, Melocco Péter Rt. 6621, Gogola György 8730, Ocsenás Jánsoné 8758, Ranyák Géza 8909, Gombos András 9549, Hufnagel Imre 9585, Nyitray Károly 9626, Tomacsik József 10.586, Szuromy József 11.709, Halaman János 12.416, Gera Lajos 12.708, Hartmann Nándor 1876, Liktor Ferenc 2040, Kneisz Gergely 2285, Bálint Sándor 2301, Bakos Ernő 2784, Vattay Nándor 3217, Fock Géza 3318, Szimper József 3551, Fischer és Hartmann 3692, Beszédes Ottó 3702, Dietz Vilmos 3946, Balczo Sándor 4166, Köpfler Jakab 4493, Kiszely Géza 4770 pengővel.

A Baross-u. elöljárósági épület **központi fütési munkáira** pályáztak: Szekendy György 7926, Juhász József 8993, Harsányi Dezső 9053, Novák Ernő 9233, Buchta Károly 9338, Balázs István 9422, Fort Oszkár 9536 pengővel.

A Toldy Ferenc-utcai reáliskola **központi fütési munkára** pályáztak: Fancsaly Ferenc 3909, Fekete Ödön 4241, Hofmann Dénes 4340, Ecser és Vaska 4824, Keller Pál 5809, Duska és Riedelmayer 6860 pengővel.

250.000 m² makadámút kátránnyal való portalanitására pályáztak: Danubia műszaki váll. 11.520, Magyar Asphalt 13.200, Biehn János Rt. 12.300, Helvey Tivadar 12.300 pengővel.

A Rudas-fürdő részére szükséges **vizvezeték berendezési munkára** pályáztak: Marton Jenő 6779, Hubert és Társa, Hirmann Ferenc, Ulrich B. J., Hasenörl Ede 6522 (Azonos áron).

12.000 kg festék és lakkmarószer szállitására pályáztak: Ellinger és Wagner, Kromofag, Ponger Adolf, Izsák József Rt.

Versenytárgyalási megbizások

A Gubacsi-úti szükséglakásos telep A) épületének **villanyszerelési munkálatait** Dobos Béla kapta 6398.66, ugyanott a B) épületen Szmetana József 8365.80; a C) épületen Barta Károly 5876.45 pengőért; az A), B), C) épületek **alapvezeték szerelési munkáit** a Thermolux vill. váll. kapta 1678 pengőért.

A Budapest-nagyvásártelepi új **áruraktárak vizvezeték-berendezési** munkáit Orcsó Gyula kapta 12.522.35 pengőért.

A Budapest-Kelenföldi ciszterci rk. pléb. templom **üveges munkáit** Bitter István kapta 1915 pengőért.

A Nagyvásártelepi új áruraktáraknál szükséges **villamos berendezési munkálatokat** Alexy György kapta 16.368.04 pengőért.

A Szent Imre herceg-úti ciszterci rk. templom **asztalos munkálatait** Nyitray Károly kapta 9560; a **díszlakatos munkát** Sima Sándor 12.008; a **lakatos munkát** Nagy Gyula 6615 pengőért.

A Gázművek részére szükséges peremes idomok szállitására megbizást kaptak: Telefongyár Rt. 4200, Hanák Miksa 2100, Weiss Manfréd 4232 és Friedrich Siemens művek 2800 pengőért; ugyanitt **vizmérő óra szállitására** kapott megbizást a Magyar Siemens Schuckert Művek 2722 pengőért, valamint **tokos nyomócső szállitására** a Friedrich Siemens Művek 6850 pengőért.

A Gubacsi- és a Bihari-úti szükséglakásos telep részére **520 drb takaréktűzhely** szállitására megbizást kapott az Iparosok Országos Közp. Szövetkezete 24.960 pengőért.

A Vámház-körúti vásárcsarnokban **vizszűrőberendezés szállitására** megbizást kapott Hydro Rt. 19.609.30 pengőért.

A Budavári Koronázó Főtemplom **kőszobrász mintázási munkáit kapták:** Lorenz Károly 10.313.20 és Fischer Ferenc és Ágoston 7.949.30 pengőért.

A Szent István-kórház E. és H. pavillonjainak tetőzetén **bádogosmunkát** kapott Moharos János 6.603.40 pengőért, ugyanitt **palafedőmunkát** kapott Kuszenda János 4487 pengőért.

A Bihari-uti szükséglakástelep **viznyomásfokozó berendezés szerelési munkálatait** vitéz Rozs és Társa kapta 5305.06 pengőért.

A Rudas-fürdő átalakitásánál **üveg- és falburkolómunkát** kapott Bukova Lajos 9303.50 pengőért.

A farkasréti temető kápolna, ravatalozó és árkádos kripta **ácsmunkálatait** Ridel Bertalan és Fia kapta 7320 pengőért.

A népligeti iskolai sporttelepen **W. C. és mosókonyha összes munkáit** Liebhardt Béla kapta 4034.80 pengőért, ugyanitt **bútorberendezési munkát** kapott Dören Henrik és Társa 7269.20 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT. BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállit vizvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemü központi fütést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

WIHART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST, XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-66.

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA** FAKERESKEDÉS
Mindennemü fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javitó műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: I—460—85.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz **„Optalit"** könnyűfém-dugattyú
Telefon: 1-530-92. fehér-csapágyfém! GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

LIEBHARD BÉLA
épitőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Frank Ignác
GÉPSZÍJ UZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

TÓTH JÓZSEF épitőmester
József-körút 21.
Telefon: 13-03-60

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tűzoltószerek, gőz-, viz- és gázarmaturák, útépitő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenitő berendezések, Jobbágy-féle barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák, Gépjárművek.

Magyar Királyi Állami Vasgyárak
Kereskedelmi Képviselete R. T.
Budapest, VIII., Muzeum-körút 18.
Telefonszám: 1—333—94.

FROMMER JENŐ
épület-, mű- és tűzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

Kemény Tibor
gépmühely
készit gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint precíz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

HANNAUER ISTVÁN
központi fütés-, viz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

Fülöp Dezső
épitőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Újjavitógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszérlák

Kisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-58.

TAMÁSSY EMIL
ÉPITŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vizvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Tisztitórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztitórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

ZSÉDELY KÁROLY
épületmülakatos, tűzhely készitő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemü épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készitését, ugyszintén mindenféle javitásokat.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntőde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Köris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.

Cementgyár:	Lábatlanban . . . . . évi telj. kép.		12.000 v.
Mészgyárak:	Lábatlanban	„ „ „	5.000 „
	Dorogon	„ „ „	3.000 „
Téglagyárak:	Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép.		60,000.000 drb.
Cserépgyár:	Buda-Ujlak „ „ „		8,000.000 drb.

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 június 9. 23. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A párizsi út

Mire ezek a sorok megjelennek, *Szendy* Károly, Budapest székesfőváros polgármestere már úton lesz Párizs felé. A polgármestert a párizsi tanács elnöke, vagyis Párizs polgármestere hívta meg a francia fővárosba, mint annak vendégét. Ez a megtisztelő meghívás nem egyszerűen Budapestnek, a világkiállítás egyik kiállítójának szól, hanem igenis Budapestnek, a világvárosnak, és *Szendy* Károlynak, annak a polgármesternek, akinek sikerült a magyar székesfőváros neve iránt az egész világon tiszteletet és megbecsülést teremteni és akinek személye a világvárosok vezetői előtt szintén a legnagyobb megbecsülésben részesül, mint városának bölcse, tehetséges és gazdag eredményeket fölmutató polgármestere. A világváros hívta meg a világvárost és a világváros polgármestere egy másik világváros közigazgatási apparátusának fejét. Nem minden büszkeség és nem minden megelégedés nélkül kell ezt megállapítanunk, már csak azért is, mert a világvárosok között új formájú, eredményesnek igérkező állandó és következetes érintkezési módokat látunk, amelyeknek sikere alig vonható kétségbe.

A legnagyobb örömünk azonban mégis abban telik, hogy a világvárosoknak ez a mind szorosabbá váló kapcsolata, az egymással való mindjobban kifejlődő érintkezés kiterjed a szegény, megcsonkított Magyarország fővárosára is, amely ilyenformán bekapcsolódván a világvárosok díszes sorába, nagy megbecsülést, dicsőséget szerez a magyar nemzet nek és magának az országnak is. Párizs meghívása önmagában véve is nagy megtiszteltetés, de még inkább büszkeségünkre szolgál, ha figyelembe vesszük azt is, hogy a franciák büszke fővárosa a magyar polgármester előtt a világkiállítás csodáival akar szerepelni. Mindannak, amit a világvárosok egymással való újszerű és eredményesnek igérkező kapcsolatáról elmondottunk, egyik legszebb jelensége ez a párizsi meghívás, de egyszersmind komoly láncszemét adja a magyar fővárosnak az európai világvárosokkal való kapcsolatának is. Hiszen Budapest székesfőváros polgármesterét, *Szendy* Károlyt, a közelmult esztendőkben már vendégül látta az osztrák szövetségi köztársaság fővárosa, *Bécs*. Lengyelország fővárosa, *Varsó*, a német birodalom székvárosa, *Berlin* és a bajorok gyönyörű világvárosa, *München* is. Ez a tiszteletreméltó névsor most Franciaország fővárosával ékesedik.

Hozzátartozik a világvárosok e díszes sorához, amelyekben *Szendy* polgármester látogatást tett, Itália fővárosa, *Róma* is. Ez a római látogatás nem teljesen azonos jellegű ugyan a másik négy, illetve most már öt látogatással, de igen fontos tényezője a polgármester ama törekvésének, hogy a nagy világvárosok belső berendezkedésének megismerésével gazdag eredményű tanulmányutakban vesz részt. Amikor *Szendy* Károly egy-egy világvárost látogat meg, ott nemcsak az ünnepélyes fogadtatásoknak és ünnepi lakomáknak részese, hanem gazdag tapasztalatokat is akar szerezni. Így történt ez eddig minden városban és ezúttal Párizsban sem futóvendég lesz, hanem napokon át fogja tanulmányozni Párizs intézményeit, hogy azután ismét napokon át világhírű fürdőhelyeket, Cannest és Nizzát látogassa meg, itt már azzal a kimondott, konkrét céllal, hogy azoknak világhírű idegenforgalmi intézményeit vegye szemügyre.

Egyszóval a nagy megtiszteltetések mellett, amelyek a magyar fővárost és polgármesterét érik, amikor világvárosok hívják meg és látják vendégül, amikor Budapest híre, neve állandóan növekszik, mert hiszen észre vesznek bennünket, számontartanak minket: egyben a magunk számára tapasztalatokat, utánozni való bölcs, praktikus tapasztalatokat is gyűjt a polgármester. Tapasztalatokat, amelyek segítenek ezt a világvárost még világvárosabbá tenni és tapasztalatokat, amelyek a magyar nemzeti sajátságok állandó tiszteletben tartása mellett, a magyar nemzeti jellegnek **mindenkor való kidomborításával** is nagy nemzetközi varossá fogják tenni a mi Budapestünket

Budapest világvárosias jellegét emelik a hatalmas új alkotások

LAMOTTE KÁROLY helyettes polgármester nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak a tabáni gyógyszálló felépítéséről, a BSzKRT valóságos helyzetéről és a megindított közmunkákról

Kedden délután utazott el a menetrendszerű gyorsvonattal a francia fővárosba *Szendy* Károly polgármester, akinek távollétében *Lamotte* Károly dr. *első polgármester látja el a polgármesteri teendőket.* Tíz napig lesz távol Budapesttől *Szendy* Károly, akinek legutóbb a rendes heti tanácsülésen, pénteken referáltak az ügyosztályvezető tanácsnokok azokról a problémákról, amelyek *távolléte alatt foglalkoztatják majd az adminisztrációt.* A városháza hatalmas gépezete természetesen zavartalanul működik tovább: az éppen most megoldott problémákat *újabb feladatok követik*, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen ezért felkereste a polgármestert helyettesítő

Lamotte Károly dr.
alpolgármestert,

aki a *legfontosabb aktuális kérdésekről a következőket mondotta:*

— Még a nyári szünet előtt több fontos ügyet kell elintézni, ezek közé tartozik a *tabáni szálló problémájának megoldása.* Sok mindenféléről beszéltek ezzel kapcsolatban, arról is hallottam suttogni, hogy a *főváros az egész szállóépítést elejtette.* Erről *szó sincs.* A főváros közgyűlése *már döntött arról, hogy a tabáni szállót fel akarja építeni.* Az alkotáshoz szükséges legfontosabb eszköz: *a pénz is rendelkezésünkre áll.* Ötmillió pengőt veszünk fel a *Kereskedelmi Banktól.* A kölcsön felvételének részleteit a bankkal már letárgyaltuk, semmiféle nézeteltérés nem merült fel és a *szerződéstervezetet* — amelyet a székesfőváros tisztiügyészsége most készít el — *a pénzügyi ügyosztály a bankkal egyetértően minden részletében megbeszélte.* A legutolsó nyári közgyűlésen a kölcsön felvételét a törvényhatóság *megszavazza*, mi

felvesszük a pénzt, hogy alkalmas időben hozzáláthassunk az építéshez.

Nem kell arra gondolni, hogy most már lóhalálban építeni fogunk, mint ahogy egyesek szeretnék, *nincs arról szó, hogy az eucharisztikus kongresszus megnyitására el kell készülnie a tabáni gyógyszállónak.* A szálló létesítése nincs időponthoz kötve. Nem szeretek terminust mondani, de az az érzésem, hogy

jövő ősszel a gyógyszállót már át is adhatjuk hivatásának.

A szálló építésére kiküldött bizottság hamarosan újra összeül és a még fennforgó részletkérdéseket is eldönti.

— Úgy hallottuk, hogy a *Kereskedelmi Kamara Éber* Antal elnök indítványára beadványban tiltakozott a szállóépítés ellen és azt az ajánlatot tette, hogy a főváros vegye fel a kölcsönt, de *ne építsen szállót*, hanem az összeget bocsássa a vendéglátó érdekeltségek rendelkezésére amelyek azután *gondoskodnak majd az új szálló létesítéséről.*

— Talán ezzel kapcsolatosak a tabáni szálló építésének elhalasztásáról szóló hírek? — vetettük közbe.

— Az ilyen beadványok *nem téríthetnek el bennünket arról az útról, amelyre bennünket a főváros törvényhatóságának határozata vezetett.* Ha ilyen beadványoknak engedelmeskednénk, akkor *már valamennyi üzemünket le kellett volna építenünk.* A főváros közgyűlése állástfoglalt az építkezés *mellett* és egyben utasított bennünket, hogy a *kölcsön felvételére vonatkozó előterjesztést külön hozzuk a törvényhatóság elé.* Ennek a kívánságnak eleget teszünk.

A BSzKRT kérdés őszre marad

Lamotte Károly alpolgármester ezután a villamos problémákról beszélt:

— BSzKRt. vezetősége az igazgatóság elé terjesztette a villamostarifa-reform első esztendei eredményét. Erről még a BSzKRt igazgatóságának kell véleményt mondania, majd csak *azután foglalkozunk mi ezzel a nehéz kérdéssel.* Etekintetben *igen ellentétesek a felfogások.* Vannak, akik a BSzKRt. helyzetét *katasztrofálisnak* tüntetik fel, más oldalról pedig hivatkoznak arra, hogy a BSzKRt.-al a főváros nagyon jó üzletet csinált, mert annakidején *úgyszólván ingyen szerezte meg*, ma viszont mégis komoly vagyoni tétele Budapest városának. Mint általában, az igazság most is a közepén van. A BSzKRt-nak valóban nehéz a pénzügyi helyzete, ezenkívül igen fontos forgalmi és vállalati ügyeiben kell határozni, de

katasztrófáról beszélni, enyhén szólva, túlzás.

Kétségtelen az is, hogy évek során több mint 170 millió pengőt szolgálatott be a BSzKRt a főváros pénztárába. Az összeomlás után a BSzKRt valóban a főváros ölébe hullt, *de a vállalat megalapozása mégis csak a főváros közönségének az érdeme.* Akik nagyon irígyelnek bennünket a zavaros idők ajándékáért, azoknak azt mondhatom, hogy

szívesen lemondanánk a BSzKRt anyagi előnyeiről, ha nem kellene vállalni azokat a szociális és egyéb terheket, amelyek ugyancsak a főváros nyakába szakadtak.

A BSzKRt-probléma megoldása mindenesetre *égető kérdés*, amellyel a főváros vezetősége nagyon komolyan foglalkozik és amelynek *megoldása mindnyájunk érdeke.*

Hatalmas közmunkák

— Senki nem mondhatja azt, — folytatta az alpolgármester, — hogy a főváros vezetősége és a törvényhatóság eredménytelen munka után széledne el a nyári pihenőre. Egész sereg nagy közmunkát fejeztünk be, *szándékosan nem használom azt a kifejezést, hogy komolyabb alkotások után tettünk pontot.* A mult héten avattuk fel ünnepi külsőségek között a *diákstadiont*, ezen a héten a polgármester úr a *balatoni mű-út* budapesti részét adta át a közforgalomnak. Ugyanaz a bizottság, amely ennél az aktusnál szerepelt, *megtekintette a repülőtér építkezését is, amely ebben a hónapban szintén befejeződik.* Amikor autóval végig jártunk a gyönyörű új úton és Magyarország egyik legszebb autóstradáján végigrobogtunk, azt hiszem, *mindenkinek a lelkét öröm és büszkeség töltötte el.* A külföldi autósok helyébe képzeltük magunkat és mi is gyönyörködtünk abban a nagyszerű panorámában, amely az útnak majdnem minden szakaszán elébünk tárult. Nagyon kevés világvárosba juthat az utas ilyen szép vidéken keresztül. *A magyar tengert legalább 25 perccel közelebb hozzuk a fővároshoz: ezzel az eredménnyel is meg lehetünk elégedve.*

— A repülőtér már teljes nagyságában kibontakozott előttünk. Én most végigjártam a külföldi hitelezőkkel való tárgyalás kapcsán Európa *legjelentősebb repülőtereit.* Annyit mondhatok, hogy

ilyen szép, ilyen modern és minden kívánalmaknak megfelelő repülőtér, mint a budaörsi új repülőtér, párját ritkítja Európában.

Sokat beszéltek arról is, hogy súlyos milliókba kerül majd a repülőtér telkeinek megszerzése és azt hangoztatták, hogy a *főváros pénzügyi gazdálkodását evvel nehéz helyzetbe hozzuk.* A kisajátítási eljárások még nem végződtek be, de a különböző részlet-ítéletekből már látjuk, hogy

eredeti számításainkba nem csúszott hiba.

Két pengőtől négy pengőig ítélte meg a telek

árat a budaörsi részen a törvényszék és a *bíróságnak ez a határozata körülbelül eldöntötte ennek az ügynek anyagi mérlegét is.* Hozzávetőleges számítás szerint

másfél millió pengőre tehető majd az az összeg,

amit a fővárosnak a repülőtér telkeiért ki kell fizetni. Nagy áldozat ez, de *minden áldozattal felér az a rengeteg előny, melyet az új repülőtér létesítése jelent.* Ne felejtsük el, hogy a repülésnél is úgy vagyunk, mint az autózásnál: *a jó utak hozzák a forgalmat.* A repülésnél *ugyanezt a szerepet játsszák a modern repülőteerek:* Budapest légiforgalma valójában most fog csak kellő arányok közt kibontakozni.

— Van még egy nagyarányú közmunka:

most építjük az óbudai kivezető útat.

Ennek hossza ugyan nem olyan nagy, mint a balatoni műúté, de ezt mégis nagyobb közmunkának kell tekintenünk, mert ezen a részen nemcsak útépítés folyik, hanem *csatornázunk is.* A munka teljes erővel folyik, megszakítás nélkül dolgozunk majd egész nyáron át és *őszre elkészül ez a nagy alkotás is.* Körülbelül két millió pengős közmunkáról van szó, melynek horderejét lebecsülni könnyelműség volna.

Megkérdeztük még azt is, vajjon készen lesznek-e a repülőtérre vezető utak? Az alpolgármester ezt a magyarázatot adta:

— Mind a két úton végigment a bizottság. Az egyik út elkészítésén most dolgoznak, a másik út rendbehozatalát megkezdték. Egyelőre nincs arról szó, hogy olyan végleges burkulatot kapjanak ezek az utak, mint amilyennel a balatoni műút dicsekedhetik, ellenben *a makadámút készen lesz június hó 20-ára, a* megnyitásra és a felületet megfelelő anyaggal befedjük addig. Bizonyos idő után, valószínűleg egy év mulva, *sor kerül majd ennek a két útnak végleges burkolására is.*

*

Lamotte Károly alpolgármester nyilatkozatából kiderül, hogy azoknak van igazuk, akik büszkén hivatkoznak a magyar főváros nagyarányú alkotó munkájára, amelyet *még a nehéz gazdasági viszonyok között is, minden nehézség ellenére keresztülvisznek.*

ADLER ÉS GLATZ

Cementáruggyár. Rekord hő- és hangszigetelőgyár. Épületfa és építési anyag nagykereskedése

PESTSZENTERZSÉBET

Városi lerakata V., Tátra-utca 6. sz. alatt (Lipót-körútnál). — Telefon: 124-153

„Eternit"

FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK

BEMUTATÓHELYISÉGE

VI., Ó-UTCA 4.

Iskolai jelző órákat

készít, javít, alakít és karbantart.

SCHVARCZ TESTVÉREK

szakórásmesterek

Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 12-96-24.

ÖRÖKLAKÁSOK

az Új-Lipótvárosban, közvetlen a Lipót-körút mellett, a gyönyörű Lipótvárosi Parknál, **Hollán-u. 33.** és **Hollán-u. 36.** alatti 5 és 6 emeletes luxuspalotákban 1—2 és 3-szobás hallosak, központi fűtés, melegvízszolgáltatással,

25 éves adómentességgel

Minden lakás önálló telekkönyvi tulajdon, bérbeadás esetén 9% jövedelmezőség. **Pozsonyi-út 49.** Hétemeletes öröklakás palotánkban még kapható 1 darab 2-szoba hallos és 1 darab 1-szoba hallos öröklakás.

Érdeklődni: Hollán-utca 33 öröklakás iroda, vagy telefonon 2-933-48 és 2-902-37. — Vasárnap is.

RÖK LAKÁSOK

Uj szociális intézmény az üzemi alkalmazottak helyzetének orvoslására

A gyárgondozónők minden irányban gondoskodnak a munkásság jólétéről

A gyárgondozónői szolgálatot, amely Magyarországon most van kialakulóban, a világnak úgyszólván minden nagyobb ipari államában már meghonosították és mindenütt igen jelentősek azok az eredmények, amelyeket az intézmény a munkásság egészségügyi, szociális és kulturális színvonalának emelése terén felmutathat.

Ezek az eredmények bizonyára Budapesten sem fognak elmaradni. Erre vall a székesfővárosnál alkalmazott gyárgondozónők eddigi működése is, amely mindenekelőtt azt mutatja, hogy a munkásság nem bizalmatlan a gondozónőkkel szemben és *segítségüket sűrün igénybeveszi.*

Érdekesen számolnak be szolgálatukról maguk a gondozónők jelentésükben. Eszerint az *Élelmiszerüzemben* dolgozó gondozónők március 20-tól május 20-ig *az üzemben dolgozók 20 százaléka kereste fel tanácsért vagy kérte a gondozónők személyes utánjárását.* Az ügyek között családi, egészség-, lakás-, iskola-, OTI-, kórház-, adó-, LÁB-kölcsönügy, eltünés, visszahonosítás, áthelyezés, önsegély, utazás, sőt művészeti kérelem is szerepel. Az ügyek nagyrészét a gondozónő elintézte, a többi folyamatban van.

A gondozónő emellett különböző, *a munkások érdekét szolgáló javaslatokat* tett az üzem vezetőségének új egészségügyi és más berendezések felszerelésére. Számos esetben megfelelő orvoshoz irányította a betegeket. *Tanulmányi látogatást és előadásokat* szervezett, *vándorkönyvtárat* szerzett. Most dolgozik egy rendes alapszabályok szerint működő *önsegélyző egyesület* létrehozásban.

Ugyanez a gondozónő a *Községi Kenyérgyárban* is teljesít szolgálatot, ahol körülbelül hasonló ügyeket intézett el. Szükség esetén vagy a munkások kérésére *családokat és betegeket is látogatott,* gondozta a gyermekek tanulmányi előmenetelét, pályaválasztási tanácsot adott, résztvett az orvosi vizsgálatoknál és *tíz esetben első segélyt is nyujtott,* különféle statisztikákat fektetett fel. Munkáját megnehezíti, hogy egyszerre két üzemnek a gondozónője.

Hasonló adatokat tár fel működéséről az *Elektromos Művekhez* beosztott gondozónő is, aki a kelenföldi telepen hetenként négyszer fogadóórát, asszonyok és anyák részére tanácsadót tart, két napon családlátogatást végez. Április 9 óta *közel 100 alkalommal keresték fel különböző ügyekben és 23 esetben volt családlátogatáson* és több kórházi ügyben járt el. Rendezett *két-két előadást, mesedélutánt és egy ünnepélyt* gyermekszereplőkkel, a Gyermekhét alatt tanulmányi kirándulásokra, gyermekszínházba, az Állatkertbe vitte a gyermekeket és *100 gyermeket uzsonnával vendégelt meg.* Eljárt különböző hatóságoknál, elintézett kérvényeket, segélyt eszközölt ki, *még hitelezőkkel is tárgyalt, végrehajtásokat akadályozott meg,* lakásügyeket intézett, *kibékített perlekedő házasfeleket és megmentett egy letargiába esett öngyilkosjelöltet.* Természetesen foglalkozott az üzem keretében adódó egészségügyi és jóléti kérdésekkel is és környezettanulmányát írásba foglalja.

Rendkívül érdekesek, szinte meghatóan szépek ezek a jelentések. A rövid idő alatt is igazolják az intézményt és kívánatossá teszik, hogy a kísérletből a gondozónői szolgálatnak az összes üzemekre kiterjedő kiépítése legyen.

Jövő évben világkongresszust tartanak Budapesten a külföld magyarjai

Megkezdte nagy propagandáját a kongresszus budapesti irodája

Az 1929. év nevezetes eseménye volt a külföldi magyarok első világkongresszusa, amelyet Budapesten tartottak meg és amelyre a föld minden részéről, huszonhét országból jöttek össze az óhazába a magyarok. Az 1938-iki Szent István év és az eucharisztikus kongresszus alkalmából *a második világkongresszusra gyülnek össze a külföld magyarjai Budapesten.* A nagy találkozót, amelynek egyik célja *a Magyarok Világszövetségének* megalakítása, a *Magyarok Világkongresszusa Állandó Szervezeti Irodája* készíti elő. Ez az iroda, amelyet az első világkongresszus hívott életre, a letelt nyolc év alatt lankadatlan buzgalommal és szeretettel ápolja a külföldön élő magyarokkal való kapcsolatokat és működési köre ma már olyan sokirányú, szervezete annyira szétágazó a világ minden részébe, hogy hívó szava mindenhova eljut, ahol magyarok élnek.

A világkongresszus előkészítő munkájáról megkérdeztük

Nagy Károly

ny. főkapitányhelyettest, a Magyarok Világkongresszusa Irodájának igazgatóját,

aki a következő tájékoztatót adta:

— A jövő évi nemzeti ünnepségek során *a Szent Istváni gondolatot akarjuk a világ előtt dokumentálni,* amikor találkozásra hívjuk a külföldön élő magyarságot. Azzal, hogy a nemzeti ünnepek nagy eseményeinek résztvevői lehetnek, hogy megmutatjuk nekik kultúránkat és országunk szépségeit, megerősíteni akarjuk magyarságukban külföldre szakadt véreinket és nemcsak azokat, akik a kongresszusra eljöhetnek, hanem rajtuk keresztül azokat is, akiket a körünkbe érkezők képviselnek.

— Nagy vonásokban már kialakult a második világkongresszus programja, de a részleteket és tervszerű munkaprogrammunkat ezután állapítjuk meg. Annyi már most is elhatározott dolog, hogy a budapesti Szent István-ünnepségeken való részvételen kívül alkalmat adunk a kongresszusra érkezőknek arra, hogy jelen lehessenek az *Esztergomban* és *Székesfehérvárott* tartandó nemzeti ünnepeken is.

— Irodánknak *Perényi* Zsigmond báró elnök aláírásával ellátott felhívását, amelyben magyar testvéreinket meghívjuk a második világkongresszusra, szétküldtük már a világ minden részébe, ahol csak kapcsolataink vannak. Ez a felhívás közli, hogy 1938 augusztusának közepe táján lesz a világ magyarságának nagy találkozója és hogy a megtartandó világkongresszus egyik feladata lesz a *Magyarok Világszövetségének megalakítása* és szabályzatának megalkotása abból a célból, hogy végre megteremtsük azt az intézményt, amely az óhazát és a világon szétszórt magyarságot egybefűzi. Ezt a feladatot megalakulása óta irodánk igyekezett szerény anyagi eszközeivel, de annál nagyobb lelkesedéssel és munkával teljesíteni.

— A szétküldött felhívások, mint örömmel állapíthatjuk meg, *máris megmozgatták a külföld magyarságát.* Egymásután érkeznek válaszok, érdeklődő levelek, lelkes biztatások. A különböző magyar egyesületek sorra értesítenek, hogy képviseletről gondoskodnak, de ezenkívül is mozgalmat indítottak arra, hogy minél többen csatlakozzanak a hazatérőkhöz. Jött olyan értesítés is, hogy máris megkezdik a műkedvelői előadások tartását abból a célból, hogy az előadások jövedelméből a hivatalos kiküldöttek utiköltségét fedezzék. Megható levél érkezett *West-Virginia bányavidékéről,* ahonnan egy magyar család tudatja, hogy összehívja az egész fiatalságot és így csinál mozgalmat, hogy minél többen látogassanak el az ünnepi események idején Magyarországba. Természetesen sok helyről, a földgolyó túlsó oldaláról még nem volt mód válaszolni, hiszen talán el sem jutott még oda meghívásunk. Így például az *Independencia* nevű kolóniába, amellyel a legutóbbi időben vettük fel a kapcsolatot. Paraguay *Villa-Rica* nevű városa mellett van ez az Independencia, mindössze *tíz magyar él ott,* de számunkra öröm, hogy ez a tíz magyar is megtalálta rajtunk keresztül a szálat, amely a régi hazával összefűzi őket.

*

Miközben *Nagy* Károly lelkesen és szinte az egész világ magyarjait átölelő szeretettel beszél, figyeljük az iroda nagy ügyforgalmát, a hatalmas postát, amelyben sürün akadnak felemelő és megható momentumok a távolbaszakadt magyarok életéből. Jönnek könyvek, egyesületi jelentések, különféle nyomtatványok és ujságok is nagy számmal. Most érkezett a többi között egy lepedőnagyságú lap *Montevideoból,* a neve *El Pueblo.*

— Ebben bizonyára lesz valami magyar vonatkozás, — mondja *Nagy* Károly.

Kinyitjuk. Pompás látvány lep meg. *Egy egész hatalmas oldalon egyetlen tájkép Budapestről.* Legutóbb fényképet kért az irodától egy montevideoi magyar. Most már megtudták, hogy miért kérte.

Az irodát öröm sugározza be, mint munka közben olyan sokszor, amikor messziről idáig érezni egy-egy magyar szív dobogását.

KOREK E.

aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata

Iroda és telep:

Budapest, VI., Agyag-utca 75.

Telefon: 2-928-32

Egyenes nyiltsággal beszámol a BSzKRT az összes felmerült problémákról

A Fővárosi Hirlap ismerteti a tarifajavaslat minden részletét

Milyen legyen a BSzKRT új tarifája? Ezt a nehéz problémát kell megoldania úgy a város vezetőségének, mint a BSzKRT irányítóinak.

Most egy esztendeje annak, hogy az új villamostarifát életbeléptették. A közönség soha sincsen túlságosan elragadtatva a tarifadrágítástól, de talán ezuttal még a szokottnál is nagyobb ellentállást iparkodik kifejteni. Az önkormányzat önkénytelenül hatása alá került a tömeghangulatnak és ez volt az oka annak, hogy *nem azt a tarifamódosítást határozták el, amelyet a szakértők javasoltak, hanem bizonyos kompromisszum létesítésén fáradoztak.* Ennek a lényege az, hogy a távolsági, illetve átszállójegy árát 24 fillérről 30 fillére emelték, *de a kisszakasz ára változatlanul 6 fillér maradt.* Igy azután *a kisszakasz értékben megnőtt,* mert a multban 4 kisszakasszal lehetett elérni a távolsági jegy határait és aki már 5 kisszakasz távolságra utazott, az egész jegyet váltott, míg most csak az vált egyenes jegyet, aki *legalább 6 kisszakaszjegy távolságot vesz igénybe.* Ilyen körülmények között természetesen nagyon megnőtt a kisszakaszon utazók száma és *megfogyott a rendes jeggyel közlekedők tömege.* Ma már ott tartunk, hogy a kisszakaszutazók rohama miatt a megállóhelyeket csak elkésve tudja elhagyni a villamos.

Mint ismeretes, *Szendy* Károly polgármester kijelentette: *Budapest közlekedésének olcsónak, gyorsnak és kényelmesnek kell lenni.* A BSzKRT nem csinálhat mást, mint *az eddig történt hibákat* — amelyek akaratán kívül keletkeztek — *kikorrigálja.*

Ezt a nehéz munkát el is végezték. Gondos lelkiismeretességgel kikutattak minden lehetőséget. Az igazgatóság számára olyan előterjesztés készült, amely *minden felvetett kérdésre megadja a választ.*

Mit mutat az utasszámlálás?

A BSzKRT igazgatósága mindenekelőtt azt tapasztalta, hogy *a kisszakaszutasok számának emelkedése főleg a város belsejében a főbb vonalakon következett be,* a külső városrészekben azonban a tarifareform óta nem volt lényegesebb változás. Ezt könnyű megérteni, hiszen *a 4 kilométeres és ennél rövidebb utazások* — amelyeket kisszakaszjeggyel lehet lebonyolítani — *főleg a város belső részében fordulnak elő.* Ennek azután az lett a következménye, hogy *éppen a város szívében vannak forgalmi zavarok.* Az igazgatóság elrendelte *12 megállóhelynek megfigyelését* a távolsági és kisszakaszjeggyel utozók arányszámának eldöntésére.

Az érdekes eredmény a következő:

A *Király-utca és a Nagykörút* sarkán a Holdutca felé kisszakasszal utazott 3126 utas, távolsági jegyet pedig csak 429 váltott. A Király-utca sarkától a Nyugati-pályaudvar felé kisszakasszal indult 7578 utas, távolsági jegyet pedig 1512 vásárolt meg. Ugyanerről a pontról a Boráros-tér felé indult 9013 kisszakaszutas és 2782 távolsági utas.

A *Rákóczi-út és a Nagykörút* sarkáról a Nyugati felé ment 12.094 kisszakasz- és 8790 távolsági utas. Az ellenkező irányba a Boráros-tér felé utazott 6123 kisszakasz- és 3429 távolsági utas.

A *Vilmos császár-út és gróf Tisza István-utca* sarkánál a Berlini-tér felé 6687 kisszakasz- és 2073 távolságjegyet váltottak. A *Kossuth Lajos-utca és a Károly-körút* sarkán a Keleti felé 11.435 utas indult el kisszakasszal és csak 6142 váltott távolsági jegyet. A *Rákóczi-út és Erzsébet-körút* sarkától a Keleti-pályaudvar felé 9687 kisszakasz- és 5422 távolságjegyet vettek. Ugyaninnen az Erzsébet-híd felé 7835 kisszakaszos és 4361 távolsági jeggyel utazó utas vette igénybe a villamost.

Budán, a *Krisztina-térről* a Délivasút felé kisszakasszal 3162-en indultak el, egész jeggyel csak 467-en. Az Erzsébet-híd felé 2700 kisszakaszos és 1346 távolsági jeggyel utazó váltott jegyet. Az *Erzsébet-híd pesti hídfőjénél* Budára 7651 kisszakaszos és 2331 távolsági jeggyel utazó ült a villamosra.

Ha már most ennek a 12 megállóhelynek adatait összehasonlítjuk, úgy kiderül, hogy a *kisszakaszutasok száma 87.091 volt, szemben 39.093 távolsági utassal, vagyis a kisszakaszutasok száma több, mint a kétszerese a távolsági utasoknak.* Nem is vitás, hogy valóban az utaskategóriáknak ez az eltolódása az oka a forgalom meglassubbodásának. Próbáltak mindenféle megoldást, de hiába minden. Lényeg az, hogy *a szakértők szerint lényeges javulást a BSzKRT csak akkor érhet el, ha a 4 kisszakasznyi távolságra érmével utazók ismét visszatérnek a távolsági utasok közé.* Ezt pedig másképp, mint *a kisszakasz árának felemelésével nem lehet elérni.*

3. A harmadik lehetőség az, hogy *a kisszakasztávolságot meghosszabbítanák és egy ilyen kisszakasz árát 10, kettőét 20, az átszállójegy árát pedig 30 fillérben állapítanák meg.* Ha a felmerült elgondolások szerint a 10, 20 és 30 filléres tarifa mellett 10 fillérért a mai kisszakasz másfélszeresét, 20 fillérért a háromszorosát lehetne leutazni, ez azt jelentené, hogy *minden jelenlegi három kisszakaszt, a közbeeső kisszakaszhatárok megszüntetésével s a kettő között egy újnak a létesítésével két kisszakaszra kellene osztani.*

Ez a gyakorlatban szinte *lehetetlen,* mert csak zavart okozna a gócpontokon fekvő kisszakaszhatárok megszüntetése, hiszen ezek helyett csak a mellékutcáknál kezdődhetnek az új kisszakaszhatárok.

A BSzKRT számítása szerint a bevételek ebben az esetben *880.000 pengővel csökkenének.* Ez a megoldás *a legnagyobb veszteséget jelentené az összes elgondolások között.*

4. A negyedik megvizsgált rendszer az volt, hogy *minden más jegyet szüntessenek meg és minden utas csak kisszakasszal utazzék.* Az utazás túlságos megdrágulásának elkerülésére a kisszakaszbeosztást úgy módosítanák, hogy *a város középpontjától bárhová öt kisszakasszal el lehessen jutni.* A kisszakaszjegy ára 6.66 fillér lenne. A kültelkeken olyan mértékben hosszabbítanák meg a kisszakaszt, hogy *valamennyi útvonalon a legkülsőbb végállomásokról a Rákóczi-út és Múzeum-körút sarkáig öt kisszakasszal, vagyis 33.33 fillérrel lehessen utazni.*

A rendszer életbeléptetése esetén a *várható valósznü bevételt azono volna a jelenlegi bevétellel.* Minden kocsiban azonban két kalauzt kellene alkalmazni, emiatt a *személyi kiadások 2,200.000 pengővel növekednének.*

Azok az utasok, akik nemcsak a város központjáig utaznának, hanem azon túl mennének, bizony *a jelenleginél 100—120%-kal drágábban fizetnék meg a villamostarifát.* Ezt nehezen viselnék el.

A rendszer gyakorlati kivitele is nehézségekbe ütköznék, mert *mindenki a kisszakaszos megállóhelyeken szállna fel és a forgalom mindinkább lassubbodna.* A különféle érmek bevezetése is megnehezítené az admiszitrációt, ilyen körülmények között tehát *ezt a megoldást sem javasolják.*

A villamostarifát összhangba kell hozni az autóbusz viteldijjal

A villamos és az autóbusz nem konkurrálhatja le egymást, hanem az a cél, hogy a *fővárosnak ez a két vállalata a közönség érdekeit egymást kiegészítve mozdítsa elő.* Ha a kisszakasz árát 8 fillérre emelik és a viteldíj két kisszakasz távolságra azonos lesz oz autóbusz szakaszjegy árával, úgy *a közönség nem fogja a villamost használni, hanem megrohanja az autóbuszt.* A közlekedés tehát nem lesz jobb, hanem *a közlekedési mizériák még jobban elfajulnak.*

A villamos és az autóbusz árában már eddig is mutatkozik eltérés, mert a *legutolsó tarifaemeléskor a villamosvasútra érvényes átszállójegy árát 25%-kal, az autóbuszjegy árát csak 12.5%-kal emelték.* Ennek a hatása meg is mutatkozott abban, hogy a *tehetősebb közönség áttért az autóbusz-utazásra.*

A Bszkrtnak vigyáznia kell arra is, hogy *az utasok kellő módon megosztva vegyék igénybe a villamost és az autóbuszt.* A 36 filléres átszállójegy ára ugyan 20%-kal drágább a 30 filléres villamos átszállójegynél, de számításba kell venni azt, hogy az *egyutaskilométerre eső viteldíj az autóbusznál 6 fillér, míg a villamosnál csak 3.9 fillér.* Az autóbusz üzemi költsége *61%-kal nagyobb, mint a villamosvasúté.*

Az autóbusz-forgalmat különben is javítani kell. A Bszkrt rövidesen újabb 30 új kocsi beszerzésére gondol. Az autóbusz túlterhelésének elkerülése és a bevétel növekedése érdekében szükséges a viteldíjak módosítása. Ezért gondolnak az autóbuszszakaszjegyeknél 4 filléres emelésre., az átszállójegyeknél pedig 25%-os emelést kell keresztülvinni. Ha ezt megszavazza a törvényhatóság, úgy az *autóbusznak 150.000 pengővel több jövedelme* lesz, ami elégséges lesz az autóbusz-fejlesztési program költségeinek fedezésére. *A Bszkrt beruházási programmja különben is a nyári kisgyülés elé kerül. A Hév és az Autóbuszüzem igényeinek kielégítésével 35 millióról van szó, amelynek erejéig a főváros garanciájával kölcsönt vesz fel a Bszkrt.*

A Bszkrtnak nincs titkolni valója. Egész őszintén feltárta a helyzetét az önkormányzat szervei előtt. Most az autonómián a sor, hogy *olyan közlekedési politikát diktáljon, amely egyrészt a közönség érdekeit a legmesszebbmenő módon megvédi, másrészt pedig számol a főváros eme nagy vagyonú értékének érdekeivel is.*

Még utasszám-csökkenés árán is biztosítani kell a zavartalan forgalmat

A BSzKRT nem sajnált semmi fáradságot, megállapított és kiszámított minden lehetőséget, amely bekövetkezik, ha a kisszakasz árát felemelik. Rájöttek arra, hogy *minden egyfilléres emelés az utasok számában 12.5%-os csökkenést idéz elő.*

A kisszakaszutasok számának ilyen csökkenését számításba véve, akár 3 kisszakaszt adnak 20 fillérért, akár 8 fillérre emelik a kisszakaszjegy árát, *a bevételi többlet megközelítően egyforma lehet.* A villamosvasútnak évi 46.3 millió, illetve a kisszakaszból eredő 20.4 millió pengős bevételéhez képest, a várható bevételi többlet *nem számottevő.*

Ha a kisszakaszjegy árát 10 fillérre emelik, úgy *2.33 millió pengő bevételi kiesés fordulhatna elő.* Ez már nagy kockázat, éppen ezért *ezt az eshetőséget el is ejtette a BSzKRT vezetősége.*

Számításba vették még azt is, hogy esetleg az utasok számának az apadása a várakozás ellenére *nagyobb lenne,* — mondjuk 15%, — ebben az esetben a bevétel a 6.66 filléres rendszernél (3 kisszakasz ára 20 fillér), a bevétel nem változna. Abban az esetben, ha a felszállók 8 fillért fizetnének, de a további kisszakaszutazás 6 fillér maradna, úgy *a bevételi kiesés 518.000 pengő volna,* a 8 filléres rendszernél pedig a csökkenés *1,166.000 pengőt jelentene.*

A legutolsó tarifaemelés következtében a kisszakaszfelszállások száma 21.5%-kal nőtt. Ha legalább a tarifaemelés előtti állapotokat próbálja a BSzKRT visszaállítani, úgy a *8 filléres tarifa bevezetése jelentené a megoldást.*

Kénytelenek voltak elejteni azt a megoldást is, hogy csak az első utazás legyen 8 fillér s a többi 6 fillér, mert *ennek a lebonyolítása különleges adminisztrációt igényelne.*

Akárhogyan forgatták is ezt a problémát, a végeredmény mindig az, hogy *a legjobb megoldásnak a kisszakasznak 8 fillérre való emelése látszik.*

Leszámolás az összes felvetett javaslatokkal

A BSzKRT megvizsgálta az összes felvetett javaslatokat is, amelyek a tarifaemeléssel kapcsolatban a nyilvánosság előtt elhangzottak. Különösen négy lehetőséget nézett át.

1. Így azt javasolták, hogy *a jegyek árát 24, 26 vagy 28 filléres átszállójegy bázisára szállítsák le.* A jegyet váltó utasok 30%-a utazik távolsági jeggyel Budapest határán át, illetve átszáll a helyiérdekűre. Ha tehát a viteldíjat úgy változtatnák meg, hogy az utasoknak ez a 30%-a továbbra is a 30 filléres viteldíjat fizetné, míg a többi 70% mérséklést kapna, akkor *a bevétel a 24 filléres jegyrendszer esetén 1,837.000 pengővel, 26 filléres jegyrendszernél 1,214.000 pengővel s a 28 filléres árnál pedig 577.000 pengővel csökkenne.* A távolsági jegyek árának leszállításával a csökkenés olyan nagy volna, hogy *a 6 filléres ár fenntartása mellett a pénzügyi egyensúlyt nem lehet biztosítani.*

2. A másik megvizsgált javaslat az volt, hogy *a határon belül az átszálló, esetleg a tértijegyeket is elővételben 28, illetve 46 fillérért árusítanák.* Az előreváltás bevezetésénél nincs támpont arra, hogy az utasok hány százaléka váltaná meg a jegyét előre. A BSzKRT feltételezi azt, hogy *az utasok 50—90%-a fogja előre megváltani a jegyét.* A számításaikat két esetre végezték el, egyrészt, ha csak az átszállójegyet, másrészt pedig, ha az átszállójegy mellett a tértijegyet is elővételben árusítanák. Ebben a két esetben a helyzet így alakulna: Ha 90% váltaná meg jegyét előre, úgy a *csak átszállójegy előreváltása esetén 416.000, a tértijegy bekapcsolásával pedig 490.000 pengő volna a kiesés,* 80% igénybevételnél 370.000, illetve 435.000, 70%-nál 324.000, illetve 382.000, 60%-nál 278.000, illetve 327.000, 50%nál 231.000, illetve 273.000. *Az előreváltók százalékának megnövekedésére fékező hatással volna, ha a jegyeket csak tízes csomagolásban árusítanák.* Ha dohánytőzsdék is foglalkoznának az árusítással, úgy a jutalék is növelné a kiesést. Ez a megoldás sem látszik valami célravezetőnek.

Redőnyök
Korányi és Frőhlich
napellenző és fémportálgyár

Hajduszoboszlói gyógyfürdő
ma már európai hírű
Fedett gyógymedencék, ivócsarnok, inhalatórium, strandfürdő.
Páratlanul eredményes fürdő- ivó- és belélegzőkurák. A fürdőt Hajduszoboszló 73 és 78°-os sós-, jódos-, brómos és hidrocarbonatos hévvízei táplálják. 3.000 liter forróvíz percenként. Magyar és németnyelvű ismertetővel készséggel szolgál a fürdő
Igazgatósága.

MAY IMRE építőmester
Budapest, V., Lipót körút 29 sz. Telefon: 12—21—55.

Bekapcsolódik az országos politikába a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja

Zsitvay Tibor a párt politikai programjáról, a tárgyilagosságról és a kerületi problémákról a szentimrevárosi bizottsági tagok beszámolóján

Nagyszabású várospolitikai esemény szinhelye volt a Sósfürdő vendéglője. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* XI. kerületének törvényhatósági bizottsági tagjai tartották beszámolójukat és ebből az alkalomból *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök úgy a kerületet, mint az egész fővárosi politikát érdeklő kérdésekről érdekesen nyilatkozott. Résztvett a pártvacsorán *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester is, valamint a törvényhatósági bizottság számos tagja, a kerület sok előkelősége és hatalmas számban a választópolgárság.

Többek között megjelentek: Kovács Alajos és Papp Géza államtitkárok, Duttkay Béla ny. táhornok, Terbócz Imre országgyülési képviselő, Andréka Károly, Becsey Antal, Bényi Károly, Dorner Gyula, v. Egerváry Tibor, Gaár Vilmos, Hajnóczy Béla, Halter Károly, Harrer Ferenc, Hegedüs Bertalan, Hencz Lajos, v. Juhász Jenő, Katona János, Kövesligethy Miklós, Nagy Ferenc, Orova Zsigmond, Sárkány Ferenc, Szántay István, Tóth Gábor, Vályi Lajos törvényhatósági bizottsági tagok, továbbá: Bánhegyi Ferenc és neje, Boér Lajos, Dávid Antal, Duday Alajos, Hivert Dezső, Illyefalvi I. Lajos, Kolling Oszkár, Mikecz Károly, Miklós Béla, Nemes István, Padányi Gulyás Jenő, Somody Pál, Szántay Istvánné, Szántó Róbert, gyéresi Szász Sándor, Székely Miklós, Sziklay Jánosné, Szilágyi Ferenc, Szilágyi Ferencné, Szombathy Kálmán, Vályi Lajosné, Vágfalvy Béláné és még sokan mások.

Négy beszámoló

Szántay István törvényhatósági bizottsági tag, kerületi elnök emelkedett legelőször szólásra. Üdvözölte *Zsitvay* Tibor pártelnököt és *Karafiáth* Jenő főpolgármestert és a vacsora többi vendégét, majd a kerület közlekedési kérdéseiről és kivánságairól szólott.

Sorra következtek utána a kerület többi bizottsági tagjai, *Becsey* Antal a kerület nagy problémáinak, a *Nemzetközi Vásárnak* és a *Stadionnak* a Szent Imre-városban való megvalósítása érdekében szólott, meggyőzően felsorakoztatva minden érvet, amelyek a vásárnak a kerületbe való áttelepítése és a nagy küzdőpályának a vásár-terület közelében való felállítását támogatják.

Dorner Gyula *az út- és csatornakérdést* fejtegette, szellemesen megjegyezve, hogy a városrendezésnek az alapkellékei ezek, melyekről senki se beszél, ha már megvannak, mert a földön és a föld alatt épülnek, de nélkülük városrendezés nincs. Utalt arra, hogy jelenleg a fürdőváros-központ számára kiszemelt területek is nélkülözik a csatornázást.

Vályi Lajos dr. az összes aktuális kérdéseket átfogó beszédében zajos tetszés közben sürgette a *budai szinházat*, mint a budai erkölcsök reprezentánsának felépítését. Szólott a *régi városrendezés hibáiról*, amelyeket a XI. kerületi lakósság az útak, csatornák, a vízvezeték, a közlekedés, a fásítás hiányosságában nevezett meg. A régi hibákat, — mondotta, — sürgős segítséggel lehet javítani. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja állandóan napirenden tartja ezeket a problémákat, amelyek megoldását — bízik benne — az új hídnak a forgalomba való bekapcsolása siettetni fogja.

Zsitvay Tibor dr.

szólalt fel ezután nagy figyelem közben. Örömének adott kifejezést, hogy meglátogathatta a kerületet, amely a választások alkalmával lelkes hűségéről adott tanuságot és amely a törvényhatósági bizottságba olyan férfiakat küldött, akik beváltották a hozzájuk fűzött reményeket. Melegen méltatta *Becsey* Antal és *Dorner* Gyula, a közélet régi harcosainak tevékenységét, majd a fiatalabbak: *Szántay* István és *Vályi* Lajos tetterejéről és nagy munkakészségéről szólott. Külön kiemelte azt az odaadó, nagy munkát, amelyet, mint a pár helyettes főtitkára végez *Vályi* Lajos, akire a főváros jövő fejlődésében még nagy jövő vár. Megelégedéssel állapította meg, hogy a kerület négy bizottsági tagja előző felszólalásában a *teljes tárgyilagosság alapján állott és kerülte a hangzatos jelszavakat*, amelyek során valósággal divattá lett a keresztény gondolatot túlontúl hangoztatni.

Ezután sorra vette az összes elhangzott kerületi problémákat és megvilágította a segítés módjait és a lehetőségeket. A kerületi kérdéseket — mondta, — a legnagyobb figyelemben részesíti a párt, amely azonban ezeken, valamint az általános fővárosi érdekeken túlmenőleg most már *országos politikai kérdések felé is fordul*. A politikában sorsdöntő kérdések kerülnek napirendre, amelyekkel a fővárosi párt is foglalkozni kíván. *Hallatni fogja a párt a hangját az országos politikában is és nem csak akkor, ha megkérdezik, hanem minden alkalommal, amikor ezt szükségesnek tartja.*

Beszéde végén megemlékezett a *trianoni évfordulóról*, amelyen *imádkozni kell és dolgozni*. Dolgozni *az erők egyesítésével*, mert csak ez hozza meg a jobb napokat.

Lelkes hangulatban, zajosan éljenezte és tapsolta a pártvacsora közönsége *Zsitvay* Tibort, amikor beszédét befejezte.

Karafiáth Jenő dr. főpolgármester köszöntötte fel ezután sok élvezetet szerző, szellemes beszédében a hölgyeket.

Végül *Szombathy* Kálmán a választók nevében üdvözölte a főpolgármestert, a pártelnököt, a bizottsági tagokat és *Somody* Pál kerületi titkárt, aki sokágú, buzgó tevékenysége közepette ezt a szép estet rendezte.

Fővárosi bérházakban csak fővárosi alkalmazottak lakhatnak a jövőben

A főváros kislakásos bérházaiban többezer lakás áll a budapesti polgárság rendelkezésére. Mint ismeretes, a bérházakat abban az időben építette a székesfőváros, amikor a lakásinség *Budapesten tetőpontra hágott* és a hallatlanul magas bérek következtében a középosztályhoz és az egyszerűbb társadalmi néposztályhoz tartozó polgárok csak a legnagyobb erőfeszítések árán tudtak maguknak és családjuknak fedelet biztosítani. Azóta *lényegesen megváltozott Budapest lakásügyi helyzete* és az utóbbi évtizedben lefolytatott nagyarányú építkezések *bőségesen gondoskodtak a lakásigények kielégítéséről*. A főváros tulajdonában lévő kislakásos bérházak ennek ellenére ezidőszerint is *úgyszólván az utolsó lakásig el vannak foglalva*, aminek főként az a magyarázata, hogy

a főváros a bérek megállapításánál mindig figyelemmel volt a szociális szempontokra.

A fővárosi házakban a legkülönbözőbb társadalmi rétegekhez tartozó bérlők vannak, most azonban felmerült az a terv, hogy *a főváros tulajdonában lévő bérleményeket fokozatosan csupán a fővárosi alkalmazottak számára engedik át*. Ennek a tervnek véghezvitele nem kényszerrendszabályokkal történik, olyan esetben azonban, amikor valamely nem fővárosi szolgálatban álló bérlő *felmondja* lakását, a XI. ügyosztály, amelyhez a kislakások bérbeadási ügye tartozik, *a megüresedő bérleményeket legelsősorban a jelentkező fővárosi alkalmazottak rendelkezésére tartja fenn*.

A fővárosi házakkal kapcsolatban egyéb reformra is készülnek: intézményesen biztosítani kívánják ugyanis azt, hogy

ezeknek a házaknak házfelügyelői kizárólag fővárosi altisztek legyenek.

A legtöbb helyen már ez a rendszer alakult ki, most azonban *az összes kislakásos bérházakban fel fognak mondani a nem fővárosi alkalmazású házfelügyelőknek*.

A főváros vezetőségét a tervbevett intézkedésekre *a háztulajdonosok érdekeltségének állásfoglalása késztette*. A *Háztulajdonosok Egyesülete* ugyanis több ízben hangot adott ama meggyőződésének, hogy akkor, amikor a székesfővárosban a magántőke által épített házakban bőségesen áll lakás rendelkezésre, *a székesfőváros ne csináljon konkurrenciát*, hanem elégedjék meg azzal, hogy saját alkalmazottainak jogos védelme érdekében *a tulajdonában lévő bérházak lakásait a fővárosi tisztviselők és alkalmazottak bérletébe bocsássa*.

HÍREK A PÁRTBÓL

A pedagóguslélek megértése

Irta Bernáth István dr., a Nemzeti Egység országos tanügyi szervezetének ügyvezető igazgatója

Kultusztárcánk jövő évi költségvetését *Szinnyei Merse* Jenő orsz. ügyvezető-alelnök, költségvetési főelőadó ismertette a képviselőház 1937. május hó 14-én tartott ülésén. Tanügyi Szervezetünk örömmel vette tudomásul, hogy a legfontosabb tárca főelőadói tisztét olyan közéleti férfiú töltötte be, aki igen figyelemreméltó pedagógus-szeretettel oldotta meg azt a nagy feladatot, amelyet az egész ország pedagógus-társadalma aggódva figyelt. Bizonyos jóleső érzés hatotta át tanító- és tanártestvéreinket, amikor azt látták, hogy a kultúra felfelé ívelő pályája egy pillanatra sem torpan meg, hanem — a pénzügyi lehetőségeket gondosan szem előtt tartva — halad a fokozatos fejlődés útján.

E parlamenti beszédben, amelyet bátran sorozhatunk a legtökéletesebb szónoki beszédek közé, piros vonalként húzódik végig a tanítóság és tanárság iránti nagyrabecsülés s egyben a pedagógus-lélek hathatós védelme. Úgy érzi az ország pedagógus-társadalma, hogy *Szinnyei Merse* Jenő lelke igen közel áll a pedagóguslélekhez. Beszédének minden mondata át van itatva a tanítói munka fokozottabb megbecsülésétől. Ez a tudat ad nekünk erőt és hitet arra nézve, hogy tovább haladjunk megkezdett utunkon, amelynek célja a nemzeti összefogás és a nemzeti erők egyesítésére való komoly törekvés. Pártunk nagyrabecsült vezetősége tette lehetővé, hogy a tanítóság-tanárság szétszórt közületei egy hatalmas egységes szervezetbe tömörültek. E hatalmas közület, melynek Fővárosi Tagozata 2500 tagot reprezentál, a Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezete, mint *a magyar pedagógus-társadalom szuverénitásának a letéteményese.*

Örömmel olvassuk a költségvetési javaslatban, hogy a kultusztárca az állami költségvetés rangsorában előkelő helyet foglal el. Az előirányzat a múlt évi előirányzattal szemben 2.7 millió pengővel emelkedik a kiadási oldalon. E kiadási tételek jelentékeny része személyi és dologi kiadások fedezésére szolgál. Beruházásokra pedig 1,016.000 pengő esik. Az egyes oktatási ágakat véve figyelembe a legnagyobb kiadási tétel a népoktatásra jut. Kereken 31.5 millió pengő ez az összeg. Ez helyes is. A többi kiadási tételek arányosan oszlanak meg az egyes oktatási ágak között.

Még csak azt kívánom megállapítani, hogy parlamentünk úgyszólván mindeg tagja különös figyelemmel és jóindulattal hallgatta végig a kultusztárca tárgyalását, amihez Szinnyei Merse Jenő pedagógus-szeretete nagy mértékben hozzájárult.

Pártértekezlet. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja *junius 16-án, szerdán délután 6 órakor pártértekezletet tart*. Az időközben felmerült aktuális kérdések és inditványok letárgyalásán kívül a pártértekezlet *a legközelebbi közgyülés napirendjének előkészítésével* foglalkozik a pártszakbizottságok javaslatai alapján.

A csütörtöki pártvacsora. Az olasz király látogatása, majd a csütörtökre esett ünnep, legutóbb pedig a szentimrevárosi beszámoló miatt a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának szokásos csütörtöki klubvacsorái elmaradtak. Junius 10-én, csütörtökön megtartják a vacsorát, amely után a nyári szünet előtt valószinüleg még egy klubvacsora lesz.

A Nemzeti Egység Fővárosi tanügyi szervezete elnöki tanácsülést tartott, amelyen *Dávid* Antal dr. elnök a szervezet személyi vonatkozású ügyeit terjesztette elő az elkövetkezendő kinevezésekkel kapcsolatban. *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tag, *Bernáth* István országos ügyvezető-igazgató és *Miklós* Béla fővárosi főtitkár szóltak hozzá a személyi ajánlásokhoz.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-005-88.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemü fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Schütz Ede
épület-, mü- és vasszerkezeti lakatos
Budapest, VII., Thökölyút 23. Telefon: 1—330—45.

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fütés, hütő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 1-373-39.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

Legjelentősebb fejezetéhez jutott a városfelmérés hatalmas munkája

A legközelebbi közgyűlésen szabályrendeletet alkotnak a telekhatárok állandó megjelöléséről

Elkészült Budapest új 5000-es térképe

Budapest új felmérése, az a rendkívüli fontosságú és hatalmas méretű munka, amely immár ötödik éve folyik és amelyet a befejezésig még évek során át folytatnak, új fejezethez jutott: az eddigi alapvető munkák után *megkezdődik a részletes felmérés.* Ezt a műveletet *a birtokhatárok megjelölésének és állandósításának* kell megelőznie, amelynek keresztülvitele céljából *szabályrendeletet* kell alkotni. Ennek a szabályrendeletnek tervezetét, amely szerint az ingatlantulajdonosok a székesfőváros területén fekvő telkek határait látható módon kötelesek hivatalos ellenőrzés mellett megjelölni, *Szendy* Károly polgármester *legközelebb a közgyűlés elé terjeszti.*

Hogy a főváros felmérése idáig eljutott és hogy biztató tempóban halad tovább, az annak a minden nehézséget leküzdő, kitartó munkának köszönhető, amellyel *Kempelen* Ágoston tanácsnok ezt a nagy feladatot elsőrendű programjává tette és megoldását erélyes kézzel viszi keresztül. Amikor 1932-ben a városrendezési és magánépítési ügyosztály vezetését átvette, legelső teendőjének tartotta az új felmérés megkezdését és nyomban hozzá is látott a nagy munkához, amelyben azután hathatós támogatóra talált *Szendy* Károly polgármesterben, aki mindent elkövetett, hogy a felméréshez szükséges anyagi eszközök rendelkezésre álljanak.

Új elvek szerint készül az új felmérés

A városfelmérés, illetve az általa szolgáltatott adatok és munkarészek adják a főváros műszaki közigazgatásának alapjait, nemkülönben alapul szolgálnak az ingatlanok birtoklásához és azok telekkönyvi nyilvántartásához. Ezzel szemben Budapest régi felmérése, amelynek alapján kénytelen dolgozni ma is a főváros műszaki közigazgatása, *Pest, Buda és Óbuda egyesítése előtt történt az 1867—74. években.* Igazán felesleges mondani, hogy *ez a felmérés a mai Budapestnek s a mai követelményeknek már egyáltalában nem felel meg.* Egyebektől eltekintve az akkoriban megkívánt pontosságnál már jóval többet követel a főváros mai fejlettségi foka, azonkívül *a régi felmérés adatai már csak az úgynevezett üvegszelvényeken találhatók.* Ezek az üvegszelvények már nagyon elhasználódtak, némely részekben már teljesen elkoptak, *egyes* szelvények pedig az idők folyamán eltörtek.

A városfelmérés adatait nem szabad egyetlenegy térképen megőrizni, mint ez a régi üvegszelvényeken történt, éppen ezért *az új városfelmérést numerikus alapon viszik keresztül,* úgy hogy minden birtokhatár-törési pont és minden olyan pont, amelynek rögzítése bármely célból szükséges, *koordinátákkal legyen meghatározva.* Ilyen módon a megőrzött adatok maradandóak, a koordináták alapján bármely kitűzés helyreigazítása a helyszínre bármikor átvihető, területmeghatározások, tervezések és birtokmegosztások legpontosabban elvégezhetők és a kitűzés után sem merülhetnek fel területeltérések.

Új elvek szerint kellett végezni a *magassági adatok meghatározását* is, olyan részletességgel, hogy a már beépített, tehát rendezett területeken a közterületekről és a birtokhatár vonaláról, a be nem épített, tehát még rendezés előtt álló részeknél pedig az egész területről *helyes, rétegvonalas topográfiai képet lehessen nyernyi.*

A mai követelményeknek megfelelő felmérés 1933-ban indult meg. A munka első fázisa az *I., II., III. és IV.* háromszögelési hálózatok kifejlesztése és *pontjainak állandósítása* volt, ami 1934-ben befejezést nyert. Ezután következett a *magasság méréséhez szükséges alapponthálózat elkészítése és pontjainak állandósítása.*

A következő lépés a részletmérés előkészítéséhez szükséges *sokszögelési hálózat kifejlesztése,* amelyet egyelőre ott készítenek el, ahol a befejező munka, a részletes felmérés a legközelebbi időben megindul.

A részletes városmérést Óbudán kezdik

A mérés sorrendjének egyedüli helyes módjául az mutatkozik, ha azt *kerületenkint hajtják végre,* mert így a legkönnyebb beleilleszteni a mérési eredményeket a meglévő nyilvántartásokba. Ebből az elvből kiindulva, az az elhatározás alakult ki, ha a részletméréseket a *főváros a III. kerületben kezdi meg,* még pedig éppen azért ebben a kerületben, mert az óbudai híd megépítésével kapcsolatban Óbudán nagy változásokat fog előidézni a városrendezés, amelynek nélkülözhetetlen alapja a felmérés. De azért is eset a választás Óbudára, mert ez a kerület a mérési területeknek olyan változatos alakját adja, hogy ezáltal kitűnő tanulságot nyujt. Ha kellő, a mainál mintegy kétszeres anyagi erő áll rendelkezésre, akkor *az óbudai felmérés 1939 végéig elvégezhető.*

A részletmérések két előmunkálata: *a birtokhatárok megjelölése s egy új 5000-es átnézeti térkép kiadása.*

A telekhatár megjelölése a város külső részein fagyálló, kellő szilárdságú *terméskövekkel vagy betonoszlopokkal,* ahol epdig építmények vannak, a falba eresztett fémcsapokkal történik. Ennek keresztülvitelére *szabályrendelet* készül.

A részletes felmérés másik előmunkálata, *az új, 5000-es átnézeti térkép kiadása folyamatban van.* Az új térkép felöleli mindazokat a telekkönyvi változásokat, amelyek a mai napig a főváros területén történtek, valamint a hatóságok által még jóvá nem hagyott, de a mai állapotot feltüntető létesitményeket, parkokat és közműveket is. Ez az átnézeti térkép nemcsak segédeszköze lesz a városmérésnek, hanem kisegítő eszközül fog szolgálni az új mérési eredmények közzétételéig, tekintve, hogy *a főváros régi, 5000-es térképe már annyira elavult állapotban van, hogy úgyszólván alig használható.*

Erre a térképre a hatóságok és intézmények egész sorának, telekkérdésekkel foglalkozó szakembereknek, nagy szükségük van és így bizonyára örömmel fogadja mindenki a tényt, hogy *még ebben az évben kiadásra kerül.*

A városfelmérés nagy munkáján, a városrendezési és magánépítési ügyosztály kebelében, *Kempelen* Ágoston tanácsnok legfőbb vezetése mellett egészen külön mérnök-csoport dolgozik, amelynek élén *Becske* Kálmán műszaki főtanácsos áll. *A főváros maga 20 mérnökkel és 30 munkással* dolgozik, ezenkívül *10 vállalkozó mérnök 30 mérnökkel és 100 munkással* vesz részt a felmérés munkájában.

Hatóságok és üzemek értekezlete a városházán

A legutóbbi napokban a részletes felmérés kérdésének előkészítésére a városrendezési ügyosztályban *értekezlet* volt, amelyen *Kempelen* Ágoston tanácsnok elnöklésével résztvettek *a különböző hatóságok, hivatalok, üzemek képviselői is,* akiknek módot adnak arra, hogy speciális szempontjaikat megismertessék a felmérés vezetőségével.

Miután az összes szükséges előmunkálatok a legközelebbi időben befejezést nyernek, kívánatos, hogy *a részletes felmérés még a nyár folyamán megkezdhető legyen.* Az általános közérdek mellett sürgeti ezt Óbuda küszöbön álló rendezése, miután a felmérés, igen helyes elgondolással, éppen Óbuda területén indul meg.

Rendezik a Viziváros belterületét: kiindulópont a Széna-tér

A II. kerület városrendezési terveinek megvalósítása *a legközelebbi jövőben ismét hatalmas lépésekkel halad előre.* Eddig a fősúlyt a Vizivárosban a Fő-utca és közvetlen környékének rendezési terveire fordították, minthogy azonban ezek a tervek most már teljesen *elkészültek,* a városrendezési ügyosztály mérnöki személyzete *sort kerített a kerület belsőbb részeinek szabályozási terveire is.* A városrendező tevékenység rendkívül sok nehézséggel találkozik a Vizivárosban, aminek az a magyarázata, hogy

a Margit-körutról nyiló keskeny utácskákban szinte teljesen sértetlenül maradt fenn Buda századok előtti képe

és ezekben az utcákban úgyszólván *csupa apró földszintes, száz—százötven esztendővel ezelőtt épített családi házacska van.* Egyelőre nem is gondolnak arra, hogy a városnak ebben a részében nagyobbarányú kisajátítások keresztülvitelével gondoskodjanak szélesebb útvonalak megteremtéséről, arra azonban feltétlenül sort akarnak keríteni, hogy *a régi városrész közvetlen közelében lévő hatalmas méretű Széna-teret a modern városrendezés követelményeinek figyelembevételével szabályozzák.*

A napokban már helyszini szemle is volt a Széna-téren, amelyen nemcsak a városrendezési ügyosztály kiküldöttei, hanem *egyéb szakhivatalok képviselői is résztvettek.* A kialakult felfogás szerint.

már az ősszel sor kerül arra, hogy a ma hosszan elnyúló piaci részt kisebb helyre tömörítsék

és az így felszabadúló területeket *a székesfővárosi kertészet parkosítsa.* Előreláthatóan szükség lesz arra is, hogy a közlekedési szempontok és a közlekedés biztonságának érdekében *áthelyezzék a Széna-téren lévő autobuszvégállomást,* sőt eltolják helyéről a *Beszkárt*-vágányzatot is. Eredetileg azt vették tervbe, hogy az utóbbi években jól bevált gyakorlat szerint az egész Margit-körúton a középre helyezik a villamosvágányokat, minthogy azonban a *Beszkárt* anyagi helyzete jelenleg nem engedi meg ennek a nagyon tekintélyes összegeket kívánó műveletnek eszközlését, egyelőre azt a megoldást fogják választani, hogy

a vágányokat csak a régi Szent János kórház épületétől a Széll Kálmán-térig terjedő szakaszon helyezik át

és kapcsolják be közvetlenül a Széll Kálmár-tér közepén lévő hurokvágányba.

A közönség kiszolgálására az Elektromosművek irodát állít a Belvárosban

Az üzempolitikai bizottság elgondolása teremtette meg az *Elektromos Művek V. kerületi irodáját,* melyet a honvéd-utcai „Elektromos házban" helyeztek el, ahol eddig az Elektromos Művek bejelentő hivatala működött és ahol elektromos propagandakiállítás volt. Február eleje óta működik ez a legelső kerületi iroda, amelynek kísérleti jellege volt. Rövid fennállás óta azonban messzire túljutott a kísérleti stádiumon és a közönséggel való közvetlen kapcsolatban olyan nagy sikert ért el, hogy most már *ennek az irodának nagyarányú kiterjesztésével foglalkoznak.* Mint a *Fővárosi Hírlap*

illetékes helyen

értesül, a V. kerületi irodát legközelebb kiköltöztetik a forgalomtól meglehetősen elszigetelt honvéd-utcai helyiségekből és

a legerősebb forgalom gócpontjában, a Belvárosban helyezik el

és most már nemcsak az V. kerületi közönség szolgálatába állítják, amire ösztönzést adott az a körülmény is, hogy a honvéd-utcai irodát, ha egyébért nem, hát tanácsadás céljából más kerületek közönsége is sűrűn felkeresi. Az a terv, hogy ez az új elektromos iroda ellátja az egész belvárosi szolgálatot, azonkívül rendelkezésére áll továbbra is az V. kerületnek

és a működés területe kiterjed az összes környező kerületeknek arra a részére, amelyet a Nagykörut és a Duna határol.

Az iroda működési körébe tartozik a bejelentés, a számlázás, a behajtás, a mérőszerelés, a háziberendezések felülvizsgálata, a mérődíj- és óvadékvisszatérítés és a tanácsadás, úgy szakemberek, mint a közönség részére.

— Vagyis — mondták nekünk — *egy helyen kap meg a közönség mindent,* nem kell emeleteket járnia, legfeljebb egyik íróasztaltól a másikig kell elmennie, ha egyszerre több elintézendő ügye van. A közönség kiszolgálásán kívül, amely nemcsak a bejelentések, panaszok és igénylések elintézésében, hanem a helyszíni munkák és vizsgálatok azonnali lebonyolításában is megnyilvánul, az iroda lényegesen egyszerüsíti az eljárást is a racionalizálás jegyében *igen lényeges költségmegtakarítást jelent az Elektromos Művek számára.*

Ezen kívül ez az iroda még egy rendkívül fontos feladatot fog megoldani, amelynek alapjait a honvéd-utcai iroda máris lefektette:

a házak vezetékeinek és elektromos berendezéseinek rajzban való lajstromozását.

Ez eddig is megvolt, az idők folyamán azonban a fogyasztók nagymértékű szaporodása következtében hiányossá vált, másrészről pedig elavult. Nem csekély fontosságú dolog, hogy a házakban alkalmazott elektromos hálózatok és berendezések rajza a mai helyzetnek megfelelően elkészüljön és alapjául szolgáljon sok minden egyéb mellett a tűz- és életvédelmi ellenőrzésnek.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sitelszerelés és *horgászati cikkeket* nálam *nagyon olcsón* vásárolhat.

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapitásának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A főpolgármester látogatása a fürdőkben. *Karafiáth* Jenő főpolgármester, a Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottság elnöke pénteken *Zsitvay* Tibor, *Grosch* Károly miniszteri tanácsos társaságában megtekintette a Szent Imre-fürdőt, a Király-fürdőt és az Erzsébet Sósfürdőt. A helyszíni szemlén résztvett *Szebeny* József dr. főjegyző, a főpolgármesteri hivatal vezetője, *Pöltzel Jenő* miniszteri osztálytanácsos, *Szviezsényi* Zoltán, a Gyógyhelyi Bizottság ügyvezető igazgatója és *Irányossy-Knoblauch* Géza, a főpolgármester titkára. A látogatás egyik láncszeme annak az átfogó munkásságnak, amelyet a főpolgármester a budapesti fürdők teljes megismerése, az ezzel kapcsolatos kívánságok feltárása, közlekedési és útviszonyok rendezése és a gyógyfürdők fejlesztése érdekében folytat.

Az Iparművészeti Társulat köszönete a Fővárosi Hirlapnak. Tekintetes Szerkesztőség! Társulatunk örökös elnökének, dr. vitéz József Ferenc királyi herceg úr őfenségének magas megbízásából és LII. rendes közgyűlésünk határozatából kifolyólag van szerencsénk őszinte örömmel értesíteni a tekintetes Szerkesztőséget, hogy *közgyűlésünk egyhangulag mondott jegyzőkönyvileg köszönetet a tekintetes Szerkesztőségnek azért a megtisztelő és lelkes támogatásért, amelyben társulatunkat az elmúlt esztendőben is részesíteni szívesek voltak.* Társulatunk fennállása óta sikereit sok tekintetben annak a megértő támogatásnak köszönheti, amellyel a tekintetes Szerkesztőség a magyar iparművészeti, műipari és háziipari kultúra ügyét mindenkor oly önzetlenül karolta fel. Amidőn a tekintetes Szerkesztőségnek ismételten fejezzük ki köszönetünket, arra kérjük, hogy nemzetünk szempontjából oly fontos törekvéseinket a jövőben is méltóztassanak a magyar újságírás fenkölt szellemű kultúraszeretetében részesíteni. Fogadja a tekintetes Szerkesztőség igaz nagyrabecsülésünk és megkülönböztetett tiszteletünk nyilvánítását. Budapest, 1937. június hó 1. Országos Magyar Iparművészeti Társulat *Szablya* János s. k., m. kir. kormányfőtanácsos, ügyv. elnök.

Wellisch Andor kitüntetése. A *Magyar Képzőművészeti Egyesület* idei nagy aranyérmét vágvecsei *Wellisch* Andor müépítész, törvényhatósági bizottsági tagnak ítélte oda építőművészeti tevékenységének elismeréséül. A magyar építőművészet egyik közismert kiválóságát érte ez a kitüntetés, amely méltó jutalmazása annak az évtizedes munkásságnak, amelynek egyes etappjait Budapesten szebbnélszebb épületek alkotják. Ugyanekkor a *Neuschloss-Knüsli*-díjat ifj. *Gyenes* Lajos építészmérnök kapta.

Külföldi kitüntetés. *Szieberth* Imre kormánytanácsos, ny. állami vasgyári felügyelő, műszaki írót, aki a főváros X-ik kerületében a kulturális és sportéletben évek hosszú sora óta számottevő szerepet tölt be — a lengyel köztársaság elnöke a lengyel-magyar kapcsolatok ápolása körül kifejtett érdemeiért a *Polonia Restituta rend lovagkeresztjével* tüntette ki.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Új légkör

Nem nehéz emlékezetünkbe idézni, hogy hányszor panaszkodtunk, hányszor méltatlankodtunk ezeken a hasábokon, amikor a magyar parlamentben — még csak azt sem lehet mondani, hogy szórványosan — felszólalások hangzottak el, amelyek idegenkedéssel, oktalan irigységgel, akárhányszor pedig határozott rosszindulattal beszéltek a magyar fővárosról. Az ilyen azonban még a jobbik eset volt, mert a legtöbb hasonló felszólalásnak az volt a legsúlyosabb baja, az volt bennük a legfájdalmasabb, hogy a felszólaló urak egyáltalában nem ismerték Budapestet, Budapest gondjait, Budapest erényeit, a magyar főváros adminisztrációját, tevékenységét, az egész magyar nemzet és az egész ország iránt való szeretetteljes, odaadó nevelő és segítő gestióit. Az elmult héten valahogy örvendetesen azt tapasztaltuk, hogy ez a hangulat már idegen a magyar képviselőházban.

Új légkört vettünk észre, amely légkör kétségtelenül Darányi Kálmán miniszterelnök személyének és politikájának a hatása. Ez az új légkör az igazságra való törekvésből és az egymás megbecsülésének gondolatából táplálkozik. Ahogy ma a miniszterelnök minden néven nevezendő politikai pártot, az ország lakosságának minden rétegét kezeli, ez az egységes és igazságos politikai munka hatásában kiütközött akkor is, amikor egy olyan kivételesen nagyszerű politikus ajkáról, mint amilyennek a magyar közvélemény Ernszt Sándort ismeri, a magyar székesfőváros dícsérete hangzott el. A keresztény párt kiváló vezére a múlt szerdán a költségvetési vitájában a pénzügyi tárcánál szólalt fel. Meleg, szép, komoly és igazságos szavakkal adta meg az elismerést a főváros adminisztrációjának és dícsérte azt a pénzügyi gazdálkodást, amelyre nyugodtan elmondhatta, hogy példaképe lehet az országnak is. És jólesett minden szava, amelyet az autonómiákról általában mondott. Hiszen a lelkéből beszélt minden budapesti polgárnak és minden magyarnak, amikor azt hangoztatta, hogy az autonómia fellegvár, amelyet nem szabad ok nélkül lerombolni. Az autonómiáknak pedig a budapesti autonómia lehet — Ernszt Sándor szerint is — a mintaképe.

És meg kell állapitani, hogy nem hallottuk többé közbeszólások vagy helyi viharzások formájában sem azt a hangot, amely a magyar képviselőházban százszor és százszor megismétlődött, amikor Budapest székesfővárosról volt szó. A komoly szónak, komoly hatása volt. Az elismerés, amely egy országos tekintélyű politikus ajkáról hangzott el hitelre talált mindenkinél, akik talán valaha, amikor Budapest nevét hallották, szívesen gáncsoskodtak. Ez a példa bizonyítja, hogy Budapest igenis kezd az egész nemzetnek azzá a kincsévé lenni, amelyre sorsa, fejlődésképessége predesztinálta és amelynek útján a maga erejéből, a maga áldozatkészségéből eddig is olyan nagyot haladt.

A HONSz küldöttsége a főpolgármesternél. A Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetsége igazgatóságának fővárosi tagjai, valamint tizenegy fővárosi csoport elnökei pénteken küldöttségileg tisztelegtek *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármesternél, akit főpolgármesterré történt kinevezése alkalmából a hadigondozottak összessége nevében a küldöttség vezetője, vitéz árvátfalvi *Nagy* István üdvözölt, majd a „hadirokkantak háza" megvalósítása ügyében, továbbá a fővárosi hadigondozottak munkához juttatása, a hadirokkant utcai árusok súlyos helyzetének enyhítése, végül a HONSz fővárosi csoportjainak anyagi megsegítése érdekében kérte a főpolgármester pártfogását. *Karafiáth* Jenő dr. meleg szeretettel fogadta a HONSz küldöttségét és kijelentette, hogy mint a multban, továbbra is minden lehetőt meg fog tenni a hadigondozottak sorsának javítása érdekében, amiért is az *előterjesztett kérelmeket teljes egészében magáévá teszi* és arra törekszik, hogy azok kedvező elintézést nyerhessenek.

Kovácsházy Vilmos beszámolója a bécsi idegenforgalmi propagandáról. Most jelent meg *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok szokásos évi beszámolója a bécsi idegenforgalmi iroda mult esztendei tevékenységéről. Díszesen kiállított füzetben, színes és beszédes számokkal teli beszámoló nagyszerűen mutatja be azt az *évről-évre emelkedő fejlődést*, amelyet idegenforgalmunk szempontjából produkál a főváros immár fogalommá vált, artisztikusan berendezett és kitűnően vezetett bécsi idegenforgalmi irodája. *Kovácsházy* Vilmos beszámolójának külön értéket ad az 1936. év eseményeinek időrendbeli ismertetése, továbbá a bécsi iroda mult esztendei működésének számszerű adatokkal való közlése.

Éjszakai inspekció a városházán. Mint ismeretes, *Szendy* Károly polgármester rendeletet adott ki, amely június hó 10-én lép hatályba. Ennek értelmében *éjjel-nappal inspekciószolgálat lesz a városházán*, mégpedig az első emelet 88/a számú helyiségében. Ennek az a célja, hogy a tisztviselők állandóan a közönség rendelkezésére álljanak. Sürgős intézkedés esetén az ügyeletes tisztviselő telefonon azonnal jelentést tesz az ügyeletet teljesítő tanácsnoknak.

Június 10-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

A szentimrevárosi vöröskereszt működése. A XI. kerület előljárója, *Duday* Alajos tanácsnok elnöklése alatt működő szentimrevárosi vöröskereszt-fiókegylet most tartotta évi közgyűlését, amelyen résztvett vitéz *Simon* Elemér országos elnök és *Lukács* Sarolta alelnök is. *Duday* Alajos megnyitójában ismertette az egylet működését. Megemlítette, hogy az egylet eseemesőkelengyéket oszt szét a szegény szülők között, a vöröskereszt célkitűzéseiről tanfolyamokat és előadásokat tart, most pedig többezer pengős befektetéssel tanoncotthont állított fel, ahol a családon kívül élő fiatal iparos generáció kap gondos nevelést. A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Faith* Tibor titkár terjesztette elő jelentését, közölve, hogy a taglétszám folytonosan emelkedik, de szükséges, hogy a kerület minden polgára átérezze a vöröskereszt munkájának fontosságát s ezért kérte, hogy minél többen lépjenek be a tagok sorába.

Megjelent a Fővárosi Évkönyv 1937. évi kötete Budapest székesfőváros hivatalos cimtárával. A hivatalos részt *Havlin* Károly dr. főjegyző, *Kánya* István dr. és *Oszoly* Kálmán dr. tanácsjegyzők közreműködésével szerkesztette. Bevezetőül az évkönyv a főváros 1936. évi eseményeit ismerteti és az események sorából a szanálás, a főváros vezetésében történt nevezetes személyi változások, valamint a gazdasági lendület megindulása és a rekord-idegenforgalom domborodik ki. A cimtár a szokott, könnyen áttekinthető beosztás szerint, mindenre kiterjedő nagy gondossággal készült és kiállítása a *Székesfővárosi Házinyomdát* dícséri.

Tarján Vilmos pályázik a gellérthegyi kioszk bérletére. A gellérthegyi kioszk bérlete évtizedek óta *Mittl* Szerafin kezében van, aki arra kérte a polgármestert, hogy az idén ősszel lejáró bérletét *pályázat mellőzésével* hosszabbítsa meg számára. A *polgármester azonban a nyilvános pályázat kiírása mellett döntött*, aminek megfelelően a mult héten nyilvánosságra is hozták a feltételeket. E szerint 2500 pengő bánatpénz letétbehelyezésével *1934 november 1-ig terjedő ajánlatot kell tenni, fix bér megajánlásával.* A valószínű pályázók között elsősorban áll *Tarján* Vilmos, a Lukács-fürdő vendéglőjének bérlője, aki már hosszabb idő óta tervezi, hogy a gellérthegyi kioszkból *idegenforgalmi attrakciót alakít ki.* A fővárosnak mindezideig — a fennálló szerződés értelmében — nem volt módjában foglalkozni a figyelemreméltó ajánlattal.

A balesetek száma és költsége Magyarországon. Most jelent meg a Szakszervezeti Tanács kiadásában *Gál* Benőnek: „Mit kell tudni a balesetbiztosításról" cimű újabb füzete, amely a munkaadóknak és a munkavállalóknak egyaránt fontos felvilágositásokkal szolgál, amennyiben pontos statisztikai adatokkal mutatja be, hogy az egyes ipari ágazatokban a balesetek és az ezek biztosítására fordított összegek milyen arányban vannak a keresetekkel, de általában a teherbíróképességekkel.

Kinevezések a Közmunkatanácsnál. A miniszterelnök a Fővárosi Közmunkák Tanácsához Lukács Géza dr.-t, a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál alkalmazott miniszteri segédtitkárt a VII. fizetési osztály 3. fokozatába miniszteri titkárrá, Lyachovich László dr.-t, a Szent Margit Gyógyfürdő Rt. tisztviselőjét a IX. fizetési osztály 3. fokozatába ideigleneş minőségü miniszteri fogalmazóvá, Füzessery István dr. okleveles ügyvédet, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa havidijas alkalmazottját a X. fizetési osztály 3. fokozatába miniszteri segédfogalmazóvá, Moiret Arnold okleveles mérnököt, a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium szerződéses alkalmazottját a VIII. fizetétsi osztály 3. fokozatába miniszteri főmérnökké, Acsay László dr.-t, a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál alkalmazott miniszteri segédmérnököt a IX. fizetési osztály 3. fokozatába miniszteri mérnökké, Verts e Dezső és Lux Kálmán okleveles építészmérnököket, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa havidijas alkalmazottjait és Gyengő Tibor okleveles mérnököt, a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium szerződéses alkalmazottját a X. fizetési osztály 3. fokozatába miniszteri segédmérnökké, Zöllner Ottót, a Fővárosi Közmunkák Tanácsa havidijas alkalmazottját a XI. fizetési osztály 3. fokozatába miniszteri műszaki segédtisztté és Bognár Sándort a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál alkalmazott napidijast miniszteri számgyakornokká nevezte ki.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 1-632-61
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 1-629-27

NEDVES FAL vízteleníté se és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 1-208-64

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

Gazdasági Értesítő

Hatalmas társadalmi megmozdulássá nőtt a Baross Szövetség naggyűlése

A magyar kereskedelem ünnepe volt a *Baross Szövetség* szombat esti nagygyűlése, amelyet mintegy *50.000 főnyi közönség* jelenlétében tartottak meg az *Iparcsarnokban.* A nagyszámú előkelőség élén ott láttuk *József Ferenc* királyi herceget, *Sztranyavszky* Sándor házelnököt, *Glattfelder* Gyula püspököt, *Iváď y* Béla NEP elnököt, *Zsitvay* Tibort, a NEP fővárosi elnökét, *Szendy* Károly polgármestert, *Terstyánszky* Ákost postavezérigazgatót, *Wünscher* Frigyest, a Hangya elnökét és közéletünk számos más kitűnőségét.

A nagygyűlést *Ilovszky* János elnök nyitotta meg, aki hivatkozva *Darányi* Kálmán miniszterelnök többször hangsúlyozott kijelentésére, megállapította, hogy a világnézeti harc nálunk eldőlt: *egyedül a keresztény és nemzeti gondolat irányíthatja az ország életét. A Baross Szövetség ezt a gondolatot akarja megvalósítani.* A kereskedelem tekintélyét és a fogyasztók bizalmát megrendítő garázdálkodó szabadosságra hívta fel ezután a figyelmet Ilovszky János, akinek indítványára a Szövetség *hódoló táviratot intézett a kormányzóhoz.*

József Ferenc királyi herceg előadásában a nemzeti társadalom feladatait jelölte meg, hangsulyozva, hogy az önző érdekeket szolgáló tőke nemzetellenes, tehát a Szövetség célja az, hogy a *tőkét nemzetépítő irányba vezesse.*

Glattfelder Gyula csanádi püspök a tömörülés szükségességét hangoztatta. *Gyűlöletet hirdetnek* — úgymond — *egyes fórumokon, egymás ellen úszítják, akiket a gondviselés testvérekké avatott.* A munka és a tőke viszonyában egészséges viszonyt kell létrehozni.

Ezután *Ilovszky* János felolvasta a *kormányzói kabinetiroda főnökének táviratát, amelyben a kormányzónak küldött üdvözlő táviratot köszönte meg, sok sikert kívánva a Baross Szövetségnek.*

Csilléry András azt tartja a legfőbb feladatnak, hogy a kereskedők és iparosok soraiban *a keresztény erkölcs legyen úrrá. Marton* Béla hangsúlyozta, hogy közös erővel kell harcolni az értelmiségnek és munkásságnak a magyar állam szociális átalakulásáért. *Szigeti* Endre dr. a magyar ifjúság feladatairól beszélt, *Krudy* Ferenc dr. pedig arról szólott, hogy iparnak, mezőgazdaságnak, kereskedelemnek össze kell fognia, még pedig *az egyoldalú, monopolisztikus és koncentrációra való törekvés mellőzésével, főként kisebb és középipari vállalatok szaporításának érdekében.*

Szendy Károly polgármester mondotta a zárobeszédet, amelyben *örömének adott kifejezést, hogy ilyen hatalmas tömeg hallgatta meg a Baross Szövetség szónokait.* Felhívta a jelenlevőket arra, hogy nyissák meg lakásaikat, *adjanak helyet az eucharisztikus kongresszus alkalmából Budapestre érkező sokezer főnyi idegennek.* Az eucharisztikus kongresszusnak nemcsak idegenforgalmi eredményei lesznek, hanem legnagyobb eredménye az lesz, hogy elviszik az ideérkező vendégeink jóhírnevünket szerte a világba.

Három pengő a Gummi osztaléka. A *Magyar Ruggyantaárugyár Rt.* igazgatósága elhatározta, hogy a közgyűlésnek az elmúlt üzletévre *3 pengő osztalék* kifizetését fogja javasolni. Az igazgatóság egyidejüleg *Fleischl* Sándor cégvezetőt igazgatóhelyettessé, továbbá *Fraknói* Rezső gyárvezetőt és *Gotléb* István üzemvezető főmérnököt cégvezetőkké nevezte ki.

Két- és félpengős osztalékot fizet az Urikány-Zsilvölgyi. Az *Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság* június 4-én tartott közgyűlése az 1936. üzletévre szóló osztalékot *részvényenként 2.50 pengőben* állapította meg. A részvények 46. számú szelvénye június 12-től kezdve a *Magyar Általános Hitelbanknál* kerül beváltásra.

Két pengő osztalékot fizet a Kispesti Textilgyár. Ismét kitűnő mérleget mutat fel a *Kispesti Textilgyár,* amelynek mérlegében ezúttal első izben szerepel a felemelt, 3 millió pengős alaptőke. A vállalat prosperitása minden vonalon gyarapodott, amit elsősorban bizonyit *a munkáslétszámnak hatalmas emelkedése:* a tavalyi kétezres átlaggal szemben az *idén már kétezerötszáz ember dolgozik a gyárban.* A vállalatnak ez a nagy fejlődése elsősorban *Ágoston* Manó körültekintő vezetésének érdeme, de az ő munkáját hathatósan támasztja alá az elsőrangú igazgatói gárda, élén *Fábián* Tiborral. Figyelemreméltó, hogy a *Kispesti Textilgyár* ennek az emelkedő üzletmenetnek megfelelőn *a tavalyi 1.80 P-ről 2 P-re emelte fel az osztalékot.*

Gazdasági szemle

Az édesipar

anyagellátásával kapcsolatban igen sok panasz merült fel újabban a *cukrászok részéről.* Különösen azt kifogásolják, hogy a gyenge felkészültségű kisiparosok *nem képesek megfelelő mennyiségű nyersáruhoz jutni,* mind több a zavar a kakaó- és csokoládéellátásban. Ehhez járul még, hogy egyes nagyáruházak a kánikula beálltával szemet vetettek a fagylaltiparra is, amelyben a nagyáruházak leküzdhetetlen versenytársaivá váltak különösen a kis fagylaltkészítő cégeknek.

Az illegitim verseny következtében sokat szenvednek a végig kisemberekből álló fagylaltiparosok. Ipartestületük útján most *a hatóságok segítségét kérik az anomáliák megszüntetésére.* Hangoztattatják, hogy a nagyáruházaknak *nem feladatuk a fagylaltárusítás* és miután konkrét adatokkal akarják alátámasztani az existenciájukat fenyegető konkurrenciát, *feljelentéssel* fordultak az egyes kerületi elöljáróságokhoz és iparügyi kihágás címén kérik a *Párisi Nagyáruház* és a *Corvin Áruház* ellen az eljárás megindítását. Ezekben az ügyekben a *legközelebbi napokban ítélet várható.*

Elvi jelentőségű

ítélet hangzott el a napokban a Kúrián. A bonyolult perben *Vincze* Károly azt állította, hogy az *Excelsior Harisnyagyár* kártérítési kötelezettséggel tartozik neki azért, mert a gyár cégét Budapesten egyedárusító képviselettel bizta meg.

A felek errevonatkozólag szerződést kötöttek, amely szerint *Vincze* az *Excelsior-gyár* harisnyáit a *gyár által meghatározott árakon értékesítheti. Vincze* üzlete azonban tönkrement. A likvidáció után indította meg keresetét az *Excelsior Harisnyagyár* ellen, ötezer pengő kártérítést követelve. A textilkereskedő keresete szerint az *Excelsior*-gyár kizárólagossági egyedárusítást biztosított neki, mégis *hasonló üzemeket és üzleteket tartott fenn Budapesten,* sőt a gyár jóval a Vinczének megszabott áron alul *hatalmas mennyiségű, úgynevezett partie-árut dobott a piacra a Corvin áruház útján.*

Az elsőbiróság elutasította *Vincze* keresetét. Felülvizsgálat útján most foglalkozott az üggyel a Kúria, amely *megállapította harisnyagyár szerződésszegését és megállapította a kártérítés jogosságát.*

A legfelsőbb biróság marasztaló ítéletének különös jelentőséget ad az a tény, hogy az *Excelsior Harisnyagyárnak* mintegy huszonkét egyedárusítója van, akik közül *többen a jogerős ítélet alapján szintén fel akarnak lépni hasonló igényekkel.*

A béliparosok kartellje

foglalkoztatta a napokban a törvényszéken *Ruff* birót. *Brai* Ferencné béliparos pert inditott a *Béliparosok Országos Egyesületének* elnöke, *Miskey* Béla ellen. Keresetében 7660 pengőt követelt. Előadta, hogy 1935-ben megállapodott egy csepeli béltisztítómesterrel, hogy annak telepén *béltisztító üzemet épít,* amely a bérleti idő lejárta után *visszakerül a csepeli béltisztítómester tulajdonába.*

Brai Ferencné megkezdte az építkezést, mielőtt azonban az épület elkészült volna, a vágóhíd vezetősége közölte vele, hogy a béltisztítómester további működését *nem engedi meg a telepen.* Utóbb — amint keresetében állítja — a szerződés felbontása a béliparosok kartelljének beavatkozása folytán történt, emiatt a béliparosok kartelljét *kártérítés megfizetésére kéri kötelezni.*

A törvényszék *megállapította a bélkartell kártérítési kötelezettségét* és üzleti tisztességbe ütköző cselekménye miatt most közbenszóló ítélettel *a polgári bíróság fog határozni:* milyen összeget tartozik fizetni a béliparosok kartellje *Brai* Ferencnél béliparosnak.

Érdekes akció

indult meg a debreceni iparkamara kebelében. A debreceni iparkamara és az *OMKE* debreceni csoportja közös akció keretében meg akarja változtatni Debrecen és Hajdúböszörmény városoknak határozatát, amely szerint az ottani idegenforgalmi irodák képviselőjével és a *Hajdúhét* megrendezésével *a Corvin-Áruház idegenforgalmi irodáját bízták meg.*

Az ügy ellenzői nem szívesen látják a *Corvin-Áruházzal* kötött kapcsolatot, *zokon veszik, hogy egy nagy budapesti áruháznak a Hajdúság ingyen reklámot csinál,* hiszen a *Corvin-Áruház* a hozzája forduló üzletfeleknek kihangsúlyozza a *Corvin-Áruház* jellegét, tehát *akaratlanul is fehívja a vidéki vásárló közönség figyelmét a Corvinra.*

Osztalékot fizet a Láng Gépgyár. A *Hitelbank* egyik legszámottevőbb érdekeltsége, a Láng L. Gépgyár Rt. június hó 10-én tartja közgyűlését. A mérlegben az általános gazdasági viszonyok javulása tükröződik, amennyiben az 1935. évi 46.300 pengő tiszta nyereséggel szemben az 1936. évre *161.991 pengő tiszta nyereséget* mutat ki. Emelkedett az üzemi jövedelem, úgy hogy az *értékcsökkenési alapot 140.000 pengővel lehetett dotálni* és nagy latens tartalékot jelent az a körülmény, hogy körülbelül *3 millió pengőre* taksálják az ingatlanok, gépek és felszerelések értékét, holott a vállalat nagy kiterjedésű gyártelepe nyilván sokkal nagyobbszabású értéket képvisel. A mult esztendőben nem fizettek osztalékot, hanem a nyereségmaradványt áthozták az 1936. évre, az idén azonban a *kedvezőbb mérleg bizonyára lehetővé teszi az osztalék fizetését.* A vállalat, mint az eredményes mérleg is mutatja, *Láng* Gusztáv vezérigazgató vezetése alatt a legkedvezőbb fejlődés útjára lépett.

Az Óbudai Fehérítő közgyűlése. Most tartotta közgyűlését az *Óbudai Fehérítő Festő és Impregnáló Rt.,* amelynek elnöke *Szterényi* József báró. Az utóbbi esztendők során kitűnően végrehajtott racionalizálási program következtében *a nyereség tetemesen emelkedett,* úgy, hogy a vállalat a tavalyi 60 fillér osztalékkal szemben az idén *1 pengő osztalékot* fizet. A *Finály* Ernő vezérigazgató és *Fischer* Pál igazgató kitűnő vezetése alatt álló vállalat beválasztotta igazgatóságába *Andréka* Károly ny. főkapitányhelyettes, örökös törvényhatósági bizottsági tagot és *Fekete* László dr. közjegyzőt. A felügyelőbizottság tagjai lettek *Albin* János építész és *Beer* János dr. fővárosi ügyvéd.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 2-977-20.

KUTSCHER SZILVESZTER
Az „Arany Kalapácshoz"
Lószerszámveretékek, szíjgyártó-, nyerges- és cipészkellékek.
Budapest, VII., Rákóczi-út 32. Telefon: 141—809.

Palka József
EZÜSTKOSZORÚS mester
üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Székely Mihály
okl. mérnök és építőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Keresztúri-út 8. Telefon: 1—424—97.

Campl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 1—133—16.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 2—919—33.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 1-430-71. Tel.: 3-320-64.

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 18.
Telefon: 1-[illegible], 1-[illegible].

VÁLLALKOZÁS

Megnyitották Budapest parádés országútját: a balatoni műutat

Szendy Károly polgármester avató beszédében nagy elismeréssel nyilatkozott az út tervezőiről és építőiről

A parádés országútat, a balatoni műút budapesti szakaszát *Szendy* Károly polgármester hivatalosan is átadta a közforgalomnak. Ünnepies külsőségek között történt az út átadása, amelyen a kereskedelemügyi minisztérium képviseletében *Dálnoki Kovács* Gyula dr. államtitkár, a Közmunkatanács részéről *Bessenyey* Zénó dr. elnök jelent meg, valamint a törvényhatósági bizottság több tagja, sok szakember és ujságíró.

Király Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője fogadta a vendégeket és ismertette az út építésének történetét. Elmondotta, hogy az út hossza 5400 méter, szélessége 9 méter, amelyből 6 méter a szilárd burkolat. A betonburkolat hossza 3340 méter, a kockakőburkolaté 2060 méter. Az úttal együtt épült három vasbetonlemezes uteresz és négy vasbeton gerendahíd.

Az építkezés 1935 október 7-én kezdődött. A munkanapok száma 140 volt, a napi legnagyobb munkáslétszám 550, az összes munkaórák száma 4,000.000. Az útépítés költsége az úteresekkel együtt 760,000 pengő, a hídaké 180.000 pengő, a kisajátítások költsége 260.000 pengő, *az összes költség 1,200.000 pengő.* A kiskockakőburkolatot az *Ámon* Antal és Fiai cég, a betonburkolatot az első szakaszon a *Kőnig, Román* és *Stein* cég, valamint a *Magyar Wayss* és *Freytag* cég, a második szakaszon az *Építőipar Részvénytársaság* és *Szász* Albert mérnök-vállalkozó készítette, amely vállalkozócég legutóbb *a Budapest—Győr Máv.-vonal felett a vasbeton felüljáró hid* munkálatait is a legtökéletesebb kivitelben végezte.

Szendy Károly polgármester tartotta meg ezután *felavató beszédét*, amelyben meleg elismeréssel emlékezett meg *Király* Kálmán tanácsnokról és *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsosról, a nagy mü tervezőiről és a munkálatok vezetőiről, akik létrehozták *ezt a világviszonylatban is tökéletes alkotást, amely félórával közelebb hozza a fővároshoz a Balatont.* Megállapította a polgármester, hogy *a vállalkozók is szép és tökéletes munkát végeztek.*

Ezután a társaság végigment az új műúton és a legnagyobb tetszéssel szemlélte ezt *a minta-útat, amelyet ilyen tökéletességgel építettek meg.* Meglepetéssel látták, hogy a fővárosi kertészet milyen nagyszerű dekorációról gondoskodott, amikor *az út bevágásainak mindkét oldalán cserjéket és évelő növényeket ültetett el* és ezzel megteremtette *a virágos országutat.*

Az út bejárása után *Dálnoki Kovács* Gyula államtitkár meghívására a társaság megtekintette az épülő *repülőteret.*

60.000 négyzetméterrel kell csökkenteni az olajozásra kerülő útterületet. Az olajvállalatoknak az árak felemelése érdekében folytatott huzavonája után, végre megtörtént a makadám-utak olajozásának vállalatbaadása. Miután előzőleg 100.000 négyzetméter terület olajozására a mult évi 22.75 filléres egységáron pályázó *Magyar Petroleumipar* kapott megbizást, a szükebbkörü versenytárgyaláson a még hátralévő terület olajozását a már ismert javaslatnak megfelelően a polgármester a *Hegedüs és Társa* cégnek adta ki 24.25 filléres egységáron. A mult évihez képest megdrágult olajozás költsége túllépte az előirányzott keretet és ezért a 100.000 négyzetméteren felül olajozásra szánt 440.000 négyzetméter területet *60 000 négyzetméterrel csökkentni kellett.* Ezt a 60.000 négyzetméternyi utat vizzel fogják portalanítani és a locsolással is bizonyára közmegelégedésre megoldják a portalanítás kérdését, ami csak ösztönző hatással lesz arra, hogy a jövőben radikálisan elutasitson a főváros minden árdrágító kísérletet. A Köztisztasági Hivatal tiz új locsolóautója most már megadja a módot arra, hogy a főváros végleg lemondjon a drága porolajról.

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

A világító házszámtáblák elkészítésének pályázata. Mint ismeretes, a főváros közgyűlése nemrégiben úgy határozott, hogy Budapesten minden házat világító számtáblával kell ellátni. A világítási költséget a főváros vállalta, a felszerelési költségek azonban a háztulajdonosokat terhelik. A *Közmunkatanács,* amely döntött a számtábla-típusról, most *kiirta a pályázatot, amelynek június 25-e a határideje.* Minden magyar honos állampolgár és hazai cég részt vehet a pályázaton, amelynek egyik feltétele az, hogy a *fogyasztott árammennyiség nem lehet több, mint óránkint 10 watt.*

Versenytárgyalás a fővárosi szociális intézmények ellátottjainak felruházására. *Szendy* Károly polgármester junius 22-i terminussal versenytárgyalást hirdetett, amelyet az *Inségesek Székesfővárosi Hatósági Foglalkoztatójánál* (VIII., Dologház-utca 3. sz.) kell benyujtani. Az ajánlatokat tartalmazó borítékokra a következő cim irandó: „Ajánlat a székesfőváros árvaházai, szeretetotthonai, menhelyei, gyermek- és felnőtt-felruházása, csecsemőkelengye ellátása stb. részére beszerzendő textil és egyéb cikkek szállítására." A borítékon külön fel kell tüntetni hogy a pályázat textil- és gumiáru, vagy kötöttáru, vagy lábbeli szállítására vonatkozik. A beszerzendő mennyiség a következő:

Férfi ruhaszövet, sötétszürke 654 m., cloth bélés, fekete 2041 m., nyers molinó 27.618 m., télikabátszövet, sötétszürke 2366 m., molinó, fehérített 23.537 m., sapka, fekete kammgarn, szőv. jelvénnyel 190 drb., konyharuha ½ fehér durvább len, szegetlenül 3880 drb., karton, sötétkék, fehérpettyes 12.493 m., khaky színű cérnázott mosóvászon 268 m., nyers színű matraczsávoly 472 m., pamut zsebkendő 1180 drb., karton, fehér alapon, sötétkék csikkal 185 m., karton, világoskék fehér pettyel 550 m., barchend, fehér alapon sötétkék csikkal 250 m., szürke nyári egyenruha-vászon 1928 m., strux szövet, szürkés, zöldes 122 m., tennisflanell, piros, fekete csikkal 320 m., harisnya, gyermeknek, szürke 500 pár, gyermek félharisnya, drapp, 200 pár, zsinórbarchend, fehér 1075 m., barchend, világoskék, fehér pettyel 150 m., törülköző ¼ fehér lenből 2600 m., posztó, sötétkék 250 m., ruhavászon, fehér, sötétkék csikkal 210 m., pohártörlő, lenből, szegetlenül 50 drb., mosogatóruha, nyers lenvászonból 1775 m., nyers lepedővászon (mollinó) 1319 m., tennisflanell, világoskék és rózsa színben 8250 m., pokróc, szürke 250 drb., pamutvászon, fehérített 2400 m., fehérített csinvatt 560 m., férfi ruhaszövet, sötétszürke 762 m., fejkendő 480 drb., gyapjú, nagykendő 80 drb., csinvatt kék, fehér csikkal 128 m., harisnya, női 80 pár, barchend, sötétkék, fehér pettyel 2300 m., férfi ruhaszövet, barna és szürke 5052 m., gyermek szwetter 6—16 évig, sötétkék és szürke 1300 drb., gyermek harisnya, fekete 3300 pár, vattelin 150 kg., férfi szwetter 600 drb., női szwetter 300 drb., pelenkavászon, fehérített 15.120 m., dupla flanell 3600 m., kötött rékli 4800 drb., flanelltakaró kék és rózsa színben 3000 drb., gummirozott vászonpelenka rózsa színben 5000 drb., fehér köper 860 m., jutavászon, feltörlőruhára 5000 m., batisztanyag, világos zöld, fityulára 215 m., fiú és leány fekete boxbőrcipő 24—45 3710 pár, fiú és leány barna boxbőrcipő 24—42 137 pár, leány barna fél boxcipő 33—42 93 pár, férfi fekete boxbőrcipő 37—47 600 pár, női fekete boxbőrcipő 35—44 300 pár, férfi fekete boxbőrcipő (szeretetotthoni) 37—47 449 pár, női fekete boxbőrcipő (szeretetotthoni) 35—47 490 pár, kórházi papucs, fekete sevróbőrből 38—42 240 pár, szandál, barna, zsiros tehénbőrből 24—36 számig 120 pár.

Uj versenytárgyalási kiirások

A BSZKRT részére szükséges **25.000 q gázolaj szállítására** pályázni lehet június 15-én d. e. 9 óráig. Akácfa-utca 15., IV. em., 429.

Az üzemek és hivatalok részére szükséges **villamos izzólámpák szállítására** pályázni lehet június 14-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Bazilika tatarozásához szükséges **állványozási munkálatokra** pályázni lehet június 18-án d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A Margit körút **útrendezési munkálataira** és az ezzel kapcsolatos **kőanyagszállításra** pályázni lehet június 18-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

A Lipót-körút **útrendezési munkálataira** és az ezzel kapcsolatos **kőanyagszállításra** pályázni lehet június 18-án d. e. 10 óráig az út- és csatornaépitési ügyosztályon.

A Bazilika **kőfaragó munkálataira** pályázni lehet június 18-án d. e. 10 óráig a magasépitési ügyosztályon.

A BSZKRT részére szükséges **80.000 drb. falitégla szállítására** pályázni lehet június 11-én d. e. 9 óráig. Akácfa-utca 15., IV. em., 436.

Beérkezett ajánlatok

A Béke-téri elöljárósági épület **kőmüves munkáira** pályáztak: Fábián István 223.979; Vágner Gyula 239.310; vitéz Gorondy István 244.169; Mengl Ferenc 255.050; Wihart Ferenc 256.983; Kecse Nagy Károly 257.577; Teleki László 257.878; Glock Imre 261.936; Biró Ernő 273.603 pengővel.

A farkasréti temető határvonalán kivitelre kerülő **drótháló kerítés munkáira** pályáztak: Stadler Mihály 5213; Vass és Kovács 5366; Kollerich Pál és Fiai Rt. 5624; Haidekker Sándor Rt., 6168; Wittmann János 6882; Jalcs Dezső 7622 pengővel.

A földalatti vasut állatkerti állomásán létesitendő **perronépitmények munkáira** pályáztak: May Imre 16.010; Skolay Mátyás 19.580; Kajtár Lajos 8589 pengővel.

A Verpeléti-úti elöljáróság **épületburkoló munkáira** pályáztak: Tafler Oszkár 2448, Piazza Antal 2522, Bartók Gusztáv 2566, Higiénia burk. szöv. 2617, Somogyi Béla 2638. Mészáros István 2720 pengővel; ugyanitt **kőmüves-munkára** pályáztak: Belinszky János 3078, Katona János 3770; Wusinszky Lajos 3828; Biró Ernő 3901; Grenyó Bertalan 3997; Domonkos Péter 4232; Kriska János 4238; Szabó Árpád 4359; ifj. Fritz József 4927 pengővel.

Az Uj Szent István-kórház tüdőbetegosztályán végzendő **szigetelési munkákra** pályáztak: Helvey Tivadar 9973; Parafaközgyár rt. 10.786; Posnansky és Strelitz 10.871; Biehn János Rt. 11.270; Schmidek Miksa 11.294; MagyarAszfalt rt. 11.340; Gosztonyi és Tsa 12.477; Traub Ödön 12 694 pengővel.

A Fiumei-úti köztemetőben épitendő kertész- és lakóház **föld. kőmüves elhelyező és beton munkáira** pályáztak: Kurcsák Gergely 7205; ifj. Hajós József 7270; Tőke György 8957; Novák István 8988; Szabó István 8999; Grátz Dániel és Fia 9552; Buzadits Ignác 9874; Kovatsek Ferenc 9988; Zsolnai István 9874; v. Kovács Lajos 10.224; Katona Imre 11.868 pengővel.

A Borbolya-utca **útrendezési munkáira** pályáztak: Miklós Béla 14.825; Krausz Ferenc 16.179; Vértes Albert 16.550; Obendorfer Rudolf 16.928, Vadas Mihály 17.286; Heverdle István 17.288; Proczeller Bálint 17.300; Kimberger Károly 17.307; Trugl László; 17.353; Barta Károly 17.909; Szánthó Ferenc 20.380 pengővel.

A BSZKRT tulajdonát képező Mercedes Benz nyersolajmotorok részére szükséges 489 **csapágycsésze szállítására** pályáztak: Schütz Testvérek 2820; Hubert és Sigmund 2870; Láng L. Gépgyár 2976 pengővel.

15.000 drb különböző erősségű **önműködő áramkikapcsoló szállítására** pályáztak: Szalay István, Kisipari Munkabeszerző; Telefongyár rt., Siemens-Schuckert Művek, Engel Károly.

A káposztásmegyeri vizmű főtelepén létesitendő **vasbeton gravitációs tartalékcsatorna építési munkáira** pályáztak: László és Blum, Versetz Márton, Zsigmondy Béla Rt., König Román és Stein, Szécsy Endre, Gazdaságfejlesztő Rt., Borlay Károly, Fáblán Somogyi és György, Palatinus Rt., Erdélyi és Vajda, Magyar Gazdasági és Kisvasút Rt., Hacker Emil, Teleky László, Biró László, Skutetzky és Boray, Fejér és Dános, Hajnal Imre, Barta és Bleyer.

A BSZKRT részére szükséges szívó kipuffogó-**szelepek** szállítására pályáztak: Magyar Waggon és Gépgyár 1248, Láng L. Gépgyár 1260, Hubert és Sigmund 1440 pengővel.

Versenytárgyalási megbizások

A Dandár-utcai népfürdő **melegvizfütő berendezésének átalakítási munálatait** Rietschl és Henneberg kapta 5097 pengőért.

A Herminamezői templom **üveges munkálatait** Mayer Gáspár kapta 1496 pengőért.

A marhavágóhidi iparvágány **vasuti kocsifogó sorompójának szerelési munkálatait** Roessemann és Kühnemann kapta 3975 pengőért.

Az Uj Szt. János-kórház **szobafestő munkálatait** Zauper Antal kapta 2855 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém—dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

Frank Ignác
GÉPSZÍJ UZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépszír

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 június 16. — 24. szám

FŐVÁROSI KÖNYVTÁR BUDAPEST

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Gazdagsági bizonyítványok

Az elmult héten beszéltünk arról, hogy a magyar politikai élet egyik legkiválóbb ellenzéki férfia, aki határozott kritikai szellem, a legnagyobb elismeréssel szólott Budapest székesfőváros gazdálkodásáról és mintaképnek állította oda az autonómiák elé. Ezt követően *Reményi-Schneller* Lajos dr., a magyar pénzügyi világ elismert tekintélye vette a legnagyobb határozottsággal, nyiltsággal és biztos tudással védelmébe a magyar főváros gazdálkodását. Ez a felszólalás is a képviselőházban történt, megnövelvén azt a jó atmoszférát, amely Budapest nevének elhangzásakor a magyar parlamentet jólesően elönti.

Ezek mellett az elismerések mellett azonban, amelyek a politikai frontról jönnek, kellemes érzés elolvasni azt a kis bírósági tudósitást, amely arról számol be, hogy a királyi törvényszék nem kevesebbet mondott ki, minthogy *Budapest székesfőváros az ország leggazdagabb közülete és anyagilag tökéletesen megbizható.* Bizonyára nem maga a párszáz pengője körül harcoló félnek jutott eszébe, hanem valószinűleg ügyvédi furfang volt, amely biztosítási végrehajtást akart kérni a főváros ellen, mert — mint mondotta — „követelését veszélyeztetve látja". A járásbíróság, úgy látszik, betűszerint vette a törvényt és el is rendelte a biztosítási végrehajtást, a tiszti ügyészség azonban felfolyamodást jelentett be. Másodfokon — mi sem természetesebb — a törvényszék megváltoztatta a járásbíróság döntését és megsemmisitette a biztosítási végrehajtást elrendelő végzést. A törvényszék döntése nem kevesebbet mond ki, mint hogy „köztudomású tény, hogy Budapest székesfőváros többszázmilliós évi költségvetéssel az ország leggazdagabb közülete, amely olyan aktív vagyonnal rendelkezik, amely minden más közület fölé emeli". Ezekután természetesen levonja a konklúziót a törvényszék és azt mondja, hogy Budapest fizetőképessége és fizetőkészsége milliós kiadások mellett sem rendülhetett meg.

Az elmés ujságíró, aki ezt az igazán érdekes tudósitást megírta, röviden annyit mond, hogy íme, ha van szegénységi bizonyítvány, akkor most *a királyi törvényszék Budapest székesfővárosról gazdagsági bizonyítványt állított ki.* Valóban ez is a törvényszék döntése, de a többi is, az *Ernszt* Sándor felszólalása, a *Reményi-Schneller* Lajos nagyszerű védelme mind, határozottan gazdagsági bizonyítványok a székesfőváros számára, amely ilyen gazdagsági bizonyítványokkal nyugodt lélekkel állhat polgárai elé, akiknek soha, egy pillanatra aggodalmuk nem lehet, hogy azt az óriási vagyont, amelyet a székesfőváros vezetőire bizott, a legkisebb veszedelem is fenyegethetné.

Igy kell ennek lennie, hiszen maga *Reményi-Schneller* Lajos, aki azonkívül, hogy pénzügyi szakember, tudós férfiú, gyakorlati gazdaságpolitikus, mindezeken kívül még a székesfőváros legbelsőbb ügyeinek is ma már távolálló, de annál objektivebb ismerője. Ha az ő szájából halljuk azt, hogy a főváros pénzügyi gazdálkodása mintaszerű és a kontinensen szinte páratlan, akkor természetes az, hogy ennek a világvárosnak vagyoni helyzete megingathatatlan. Hozzátesszük azonban, hogy csak addig megingathatatlan, amíg a mai józan községpolitika uralkodik, amely keményen visszaszorít minden demagógiát és szigorúan áll azon az állásponton, hogy a főváros vagyonának épségét meg kell őrizni. De nem szabad elhatalmasodnia a demagógiának, amelynek igazán könnyű munkája volna, mert a közszolgáltatások árának leszállítását, az adók törlését, a pazarló beruházások követelését kellene csak zászlajára irni. És nem szabad elhatalmasodnia még egy másik iránynak sem, amely a garasok kuporgatásában, a kultúrintézmények megölésében, a szociális gondoskodás beszüntetésében akarja kiélni a maga igazán szadista fölfogását. A két út között halad ma is a főváros, ott kell tovább haladnia és akkor ezek a gazdagsági bizonyítványok csak szaporodni fognak.

Mintaszerű és a kontinensen szinte páratlan a főváros pénzügyi gazdálkodása

Reményi-Schneller Lajos dr. országgyűlési képviselő a Fővárosi Hirlapban ismerteti álláspontját, hogy miért tartja megingathatatlannak Budapest vagyoni helyzetét

A jó szociálpolitika első alapfeltétele a jó gazdaságpolitika

A képviselőházban felszólalt *Czirják* Antal és azt a meglepő kijelentést tette, hogy *a főváros nem fizet a hitelezőinek.* Az OTI tőkekihelyezéseivel foglalkozott és váratlanul azt a vádat emelte Budapest városa ellen, hogy *tönkreteszi az OTI-t.* „A főváros meggazdagszik, — mondotta, — kölcsöneit bagóval fizeti vissza, viszont a faluval és a szociális kérdésekkel nem törődik."

Már máskor is elhangzottak vádaskodások az ország házában a magyar főváros ellen. Azelőtt ilyenkor mindenki tapsolt és igyekeztek tetézni a felszólaló kifakadásait. *Most csend és idegenkedés fogadta ezt a kijelentést,* sőt utána felállott *Reményi-Schneller* Lajos dr. Mint egyszerű képviselő beszélt. *A leghatározottabban visszautasította a vádakat.* Ilyent nem lehet Budapestről mondani, — hangoztatta. — A magyar főváros mindenkinek fizet, sőt még a külföldi adósságait is százszázalékig megtéríti. *„Rossz szolgálatot tesz a képviselő úr,* — emelte fel hangját, — *ha az ország leghitelképesebb szervezetének, a fővárosnak hitelét akarja ilymódon rontani."*

És ekkor *felzúgott a taps.* Mindenki helyeselt Reményi-Schnellernek, aki önként vállalkozott a védő szerepére, de valóban *legtöbb joga is volt ilyen határozott kijelentést tenni,* mert annakidején őt kérték fel a *Községi Takarékpénztár* vezetésére és annak éléről csak azért távozott el, mert *még nagyobb feladatot biztak rá. Reményi-Schneller* nem szünt meg a főváros ügyeit figyelemmel kísérni és legutóbb, mint az üzempolitikai bizottság meghívott szakértő tagja bocsájtotta a főváros rendelkezésére elismert pénzügyi tudását.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa az *Országos Földhitel Intézet* palotájában kereste fel

Reményi-Schneller Lajos dr.
vezérigazgatót,

hogy vele a magyar főváros pénzügyi helyzetéről beszéljen. Boldogan elmosolyodott, amikor elmondottuk neki, hogy a Városházán mindenkinek nagyon jól esett a parlamenti szereplése.

— Ugy érzem, — mondotta, — hogy *ez kötelességem volt.* Mint régi városi ember, egy *pillanatig sem hagyhattam megcáfolatlanul az ilyen kijelentéseket.* Annak különösen örülök, hogy a képviselőház nem a vádlónak, hanem *a védőnek helyeselt.* Ez azt mutatja, hogy *a főváros helyzetét ma már elég jól ítélik meg.* Az kétségtelen, hogy a legnehezebb gazdasági viszonyok között is Budapest városa jól megállotta helyét és *ma kifogástalan vagyoni viszonyok között van. Ezért a pénzügyi gazdálkodásért a város vezetőinek hálás lehet Budapest egymillió lakosa.* Nem mindenütt van igy. Valamikor nagyon gazdag városok mentek tönkre Amerikában és komoly pénzügyi zavarokkal küzd sok német város is. Ezt különben mi már akkor megjósoltuk, amikor a német városok nyakra-főre vettek fel kölcsönöket, anélkül, hogy a megfelelő pénzügyi alátámasztásról gondoskodtak volna.

Az összeomlott vád Budapest ellen

Reményi-Schneller elgondolkozott és újra visszatért *Czirják* beszédére.

— *Czirják* képviselőtársam az incidens után megfogott a folyosón és a beszélgetést azzal kezdte, hogy *félreértettem,* mert ő nem a mostani kölcsönről beszélt, hanem *az OTI annakidején fővárosi kölcsönkötvényeket vásárolt és ezek teljesen elértéktelenedtek.* Ilyen körülmények között jogosan állíthatta, hogy a főváros miatt az OTI tönkremegy.

— Erre a megállapitásra könnyű volt nekem válaszolni. Elmondottam képviselőtársamnak, hogy *annakidején ilymódon nem is adhatott kölcsönöket az OTI a fővárosnak, mert amikor azokat a kölcsönöket kibocsátották, az OTI még nem is létezett.* Legfeljebb az lehetséges, hogy *a kölcsönt az OTI jogi elődje, a Munkásbiztositó jegyezte.* Amikor az egyesités megtörtént, az OTI a Munkásbiztositótól a fővárosi kölcsönkötvényeket már leértékelt árfolyamon vette át, tehát *ezek a kötvények az OTI vagyoni helyzetét semmiféle módon nem befolyásolhatták.* Ezt be kell látni úgy Czirjáknak, mint minden objektiv bírálónak. Az eredmény valóban az volt, hogy *még csak egy óráig sem állhatott meg a hamis vád a főváros ellen.*

Deficit, amelyre büszkék lehetünk

Ezek után megkérdeztük a kiváló pénzügyi szakembert, aki most már nem áll a főváros szolgálatában, hogy mi *az objektiv véleménye a főváros vagyoni helyzetéről?*

— Nemcsak mondtam, de valóban szilárd meggyőződésem is, hogy *a magyar főváros anyagi helyzete kitünő.* Budapestnek természetesen vannak adósságai, de vagyonához viszonyítva ez *az eladósodás elenyésző,* a legrosszabb akarattal sem lehet túlzottnak minősiteni. *A kamatterhelés is olyan, hogy azt könnyen elviselheti.* Az természetes, hogy egyes financiális intézkedéseket lehet kifogásolni, — hiszen véleményeltérések mindenütt felmerülnek — de *nagy általánosságban megnyugtatónak mondhatjuk a főváros pénzügyi helyzetét.*

— Beszéljünk egyszer őszintén *a deficitről is,* — folytatta *Reményi-Schneller.* A fővárosnak *formai és tényleges deficitje van.* Ez a hiány azonban nem olyan mérvű, hogy aggodalomra adhat okot. *A fővárosnak hatalmas vállalkozásai vannak, amelyekbe befektette a pénzét.* De nemcsak ez az oka a hiánynak, amelynek, szerintem, minden közületnél *természetszerűen jelentkezni kell.* Ugy a fővárosnak, mint az államnak *a háború után olyan kötelességei jelentkeztek, amelyekről azelőtt szó sem volt.* A feladatköre nagyon nagy mértékben bővült. Ha a háború előtt egy szocialista agitátor azt követelte volna, hogy a város naponta 70—80—90.000 ingyenebédet osszon ki a szegények között, mint *lelkiismeretlen izgatót, letartóztatták volna.* Most pedig a főváros valóban *ennyi ebédet oszt ki,* de ez igy rendjén is van és *a fővárosnak ezenkívül még igen sok más egyéb szociális kötelezettsége is van.* Ezen változtatni nem lehet, de *nem is szabad.* A fővárosnak ezeket a milliókat ki kell adnia, még *olyan rideg pénzember sem kifogásolhatja, akinek a szive helyén*

pénzeszsák van. Ha nem mozdul meg a szíve, úgy *az esze követeli azt, hogy a szociális kiadásokhoz hozzájáruljon.*

— Legutóbb *Baján* beszéltem ezekről a kérdésekről és ott mondottam, hogy *a jó szociálpolitika első alapfeltétele a jó gazdaságpolitika,* amely bizonyos mértékig feleslegessé is teszi a szociálpolitikai gondoskodást. Ezt úgy értem, hogy *ha munkát adunk, akkor kevesebb a munkanélküli, tehát nem kell róluk különösképpen gondoskodni.* Vannak egyes szociális feladatok, amelyeket *még a jó gazdasági politika sem tud nélkülözhetővé tenni.* Ilyen például az egészségügyi gondoskodás.

A főváros a külföldi hitelezőkkel szemben is eleget tett kötelezettségének

— Számoljunk le azzal a babonával is, — magyarázta tovább *Reményi-Schneller* — hogy *a főváros nem fizet a külföldi hitelezőknek.* Igenis fizet, még pedig *sokkal becsületesebben, mint bármelyik más közület, vagy külföldi város.* Már 1925-ben rendezte a magyar főváros az ostendei egyezménnyel a külföldi hitelezőkkel való dolgát. Az 1910., 1911. és 1914. évi külföldi kölcsönök rendezéséről volt szó. A háborúban nem fizetett Budapest, mert *nem fizethetett.* A régi kötelezettségeire arányos megállapodást kötött és *az egyezményben vállalt kötelezettségeinek azóta mindenben eleget tett.* A főváros külföldi hitelezői *soha nem is panaszkodtak ellenünk.*

— 1926-ban vette fel a főváros a nagy dollárkölcsönt. *Ezen a 20 millió dolláron kétségkívül keresett árfolyamdifferenciát, mert a kölcsönt 5.70-es alapon számolták el és most 3.40-es alapon visszafizethető.* Ebből a kölcsönből nagyon lukratív befektetések történtek. *Az Elektromosművek és a Vízmű hasznos beruházásai a kölcsönnek 40%-át emésztették fel.* Ebből létesült a gyönyörű kelenföldi centrálé is. Egyszer egy amerikai szakembert vittem ki, aki alaposan megvizsgált mindent és különösen azon csodálkozott, hogy *az erőművet legnagyobbrészben magyar mérnökök tervezték és magyar munkások hajtották végre.* Szakember szájából kaptunk *olyan dicséretet, amilyenre ritkán van példa.* A 20 millió dolláros kölcsön esedékes részleteit mindenkor kifizette a főváros.

A Községi Takarékpénztár tűzpróbája az 1931-es krízisben

— *A Községi Takarékpénztárról* most már könnyebben beszélhetek, mert nem állok az élén és így már *senki sem mondhatja, hogy hazabeszélek.* A főváros huszonötéves vágya teljesült, amikor a Takarékot 1928-ban megvalósítottuk. Ma már elmondhatjuk, hogy *minden tekintetben bevált.* Az 1931-es krizisben állta ki a tűzpróbát. Bizony akkoriban *sehonnan sem lehetett pénzt szerezni és a Takarék minden zavar nélkül folyósította a pénzeket a főváros számára.* De mindentől eltekintve, *a magyar fővárosnak szüksége van a pénzintézetre.* Rengeteg olyan feladatot vállalt a Takarék magára, amelyet a közigazgatás nehezen tudott volna ellátni. Nagyfontosságú az is, hogy *a készpénznélküli forgalmat a főváros egyes intézményei között letudja bonyolítani.*

Hat-hét millió pengőt keresett a főváros a nyolcmillió dolláros függőkölcsönön

— Meg kell még emlékeznem a *nyolcmilliódolláros függőkölcsönről,* amelyet 1930-ban vett fel a főváros. Ebből *négymillió dollár tényleges külföldi tőke.* Ezt már a Községi Takarékpénztár hozta be, kétmillió dollárt adott az Angol—Magyar Bank, kétmilliót pedig a Kereskedelmi Bank, Hitelbank, a Leszámitolóbank és Hazai Takarék. Ennek a kölcsönnek nagy részét már vissza is fizették. *2.8 millió dollár kölcsönt pengősítettek és így a főváros hat-hét millió pengőt keresett.*

— Álljunk meg itt egy szóra. Ezt az egész összeget *a Vásárpénztár ügyeinek rendezésére fordították.* Mennyit beszéltek akkor városi panamákról és azt állították, hogy *a Vásárpénztár miatt rettenetes veszteségek érik a fővárost.* Mondjuk meg végre, hogy *a fővárosnak egyetlen egy fillér vesztesége sincs a Vásárpénztár ügyei miatt.*

Sok a hosszúlejáratú, kevés a függőkölcsön

— Szendy polgármester hasznos beruházásokra az OTI-tól vett fel kölcsönt. Ha tőlem kérdik azt, hogy helyes-e beruházásokra kölcsönt felvenni, az a válaszom, hogy *okos és lukratív célra igen, de néha még más beruházást is el tudok képzelni,* csupán az volna feltételem, hogy *legalább a befektetett tőkének a kamatait fizesse meg az az intézmény, amelynek céljaira kölcsönt veszünk fel.* A főváros néha még rá is fizethet egyes vállalkozására, ha az közérdeket szolgál, mert *más oldalon olyan helyzetet teremt, hogy abból neki különféle jövedelmei származnak.* Azzal is tisztában kell lennünk, *centiméterrel nem lehet mindig felmérni az eredményt.* A főváros egyre mindenesetre büszke lehet és ez az, hogy *a kölcsönei majdnem mind hosszúlejáratúak, rövidlejáratú kölcsöne alig van. Ilyen eredményt kevés közület tud felmutatni!*

Reményi-Schneller megemlékezett még arról, hogy egyesek az utóbbi időben sokszor felvetik *a békebeli fővárosi kölcsönkötvények valorizációjának kérdését.* Ezzel tulajdonképpen már *elkéstünk,* mert a valorizációnak nem az a célja, hogy a spekuláció ügyét előrevigye, hanem az, hogy *az eredeti jegyzők számára adjon némi kárpótlást.* Az ősjegyzők kezében már *nagyon kevés kötvény van.*

Az én dalaim

Karafiáth Jenő verseskönyve

Ezt a finomlelkű, kedves, lelket gyönyörködtető verseskönyvet *Karafiáth* Jenő írta és a *Singer és Wolfner irodalmi intézet* adta ki. Egyszóval, így egyszerűen: *Karafiáth* Jenő és nem *Karafiáth* Jenő Budapest székesfőváros főpolgármestere. A főpolgármesternek ezekhez a pompás irodalmi csecsebecsékhez a világon semmi köze nincs, mert ha Karafiáth Jenő, ez a csodálatosan rímelő, mélyen érző és mélyen gondolkozó költő hivatali tekintélyével akart volna súlyt adni a verseskönyvének, akkor ezt már megtehette volna kultuszminiszter korában is, hiszen a kultuszminiszter *irodalmi berkekben* mégis csak nagyobb tényező, mint a főpolgármester. De Karafiáth Jenő, a költő, bölcsen tudja, hogy a verseket a tekintély súlya agyonnyomja, pedig a verseknek szárnyakra van szükségük. Ezek a versek pedig, a Karafiáth Jenő üde, ma is aranyosan fiatalos (azok is, amelyek *Lefelé a hegyről* szólnak) versei nem elégedhettek meg azzal, hogy lapokban, ha a legelőkelőbbekben is, megjelentek: ezeket így kell kötetben látnunk, mert csak így látjuk a költő egész arculatát, így ismerkedhetünk meg a halk, de vidám, fájdalmában — mint aki senkit nem akar terhelni a maga keserűségével — csak szomorkás, jókedvében csillogó, szellemességében tisztán fénylő, őszinteségében megható, az örök jóságot, örök szépséget, örök szeretetet hirdető lélekkel.

Ezeknek a verseknek meg kellett jelenniök, mert vigasztalást, reményt, bizalmat hirdetnek, mint Karafiáth Jenő egész lénye, egész egyénisége, amely tömegek hitének ébrentartására hivatott. Csaknem három évtized boldog perceinek (mert a költő alkotásának percei akkor is boldogok, ha írás közben a szíve szakad meg!) eredménye ez a verseskötet, amelynek nem a főpolgármester, hanem amely a főpolgármesternek használ. Ha nem ismertük volna eddig Karafiáth Jenőt, akkor ma ismertük volna meg, mert nemes lelki portréjának diszt, szépséget, rokonszenvet százféle más tevékenysége adhatott, de fényt ezek a versek adnak neki.

És még valamit, valami nagyon jólesőt érzünk mi ebből a verseskönyvből. Azt, hogy ez az érdemes, kiváló férfiú, aki pályáján nagyon sokat dolgozott, tevékenykedett, elérkezett életének ahhoz a pontjához, ahol nyugalmat, harmóniát, napfényt, a szeretet sugárzását érzi ahhoz, hogy kitárja lelkét, bizalmával ajándékozza meg embertársait, akiknek ime kedves mosollyal engedi meg, hogy nemes, tiszta lírájának virágoskertjébe vidám rímcsilingelés között beléphessenek.

Csak két aranyos, finom verset mutatunk itt még be, amelyeknek hatásától nem tudunk szabadulni:

Ujság Kenesén

Egy búbosbanka járt tegnap a kertben.
Oly büszkén lépkedett, akárcsak a páva.
A fülemülék vitáztak vele,
S egy parti-fecske cikázott nyomába. . .

A sündisznó hőscincérre vadászott,
Egy tücsök cirpelt választ a kakuknak . . .
Sárgarigók és örvös vadgalambok
Jelentkeztek a koncerthez tanuknak. . .

Más ujság nincs! Mert az aztán nem ujság,
Amiről irni szinte nem merek;
— E kis bolondok százszor boldogabbak,
Mint Budapesten fenn, az emberek.

A nyolcvanhármasok

Az élet duló vad viharában
A tartalék is küzdeni ment . . .
Pusztult az ujonc. Tiszt. Generális.
De mindig jött több új regiment.
Voltak közöttük bősz oroszlánok,
Voltak közöttük elszánt sasok . . .
S mikor jelt adtak újabb rohamra,
— Jöttek az ifjú nyolcvanhármasok.

Dallal, virággal jöttek a frontra.
Küzdtek vitézül egy életen át!
Álomviskóik sorra lerontva,
A tél dere büszke fejükre leszállt.
És fujták, megfujták újra a kürtöt! . . .
Testvér minékünk nem lesz mára sok?
„Felsőbb parancs jött!" Végső rohamra!
— S mennek az öreg nyolcvanhármasok. . .

Széll Józsefné az Uj Iskolában

Most, amikor az iskolák sorra búcsúznak a tanévtől, a Bíró-utcai Uj Iskolában kiállítás keretében mutatták be azt az irányt, melyet a letelt esztendőben, de 1914-iki alapitása óta állandóan követett ez az intézet és amellyel új utat vágott a pedagógiában. Rendkivül érdekes ez a kiállítás, amely az intézet gimnazista leányainak és az elemi iskola növendékeinek alkotó készségét, önálló tetterejét és szociális érzését mutatja be és újabb bizonyságot tesz az iskola alapitója és mindmáig vezetője, a kitűnő Domokos Lászlóné igazgatónő lelkes munkája és pedagógiai sikerei mellett. Örülünk, hogy megnéztük ezt a kiállítást, melynek sok érdekessége között azonban még egy külön élményben is volt részünk. Alkalmunk volt lelkes, agitatív munkája közben megfigyelni az Uj Iskola negyedik elemistájának, Széll Máriának az édesanyját.

Bár a kiállítás védnöki tisztével ruházták fel, de mindenekelőtt mint szülő jelent meg az ünnepségen Széll Józsefné, a belügyminiszter felesége. És mint szülő nyilatkozott meg előttünk az Uj Iskoláról, amelyet a főváros sok-sok kitűnő iskolája közül kiválasztott a kis Mária számára. Ebben a választásban benne volt már az egyetértés azzal a pedagógiai módszerrel, melyet Domokos Lászlóné iskolájában meghonosított. Teremteni, alkotni, szóhoz juttatni a gyermek lelkében rejlő értékeket: ez az iskola programja és ennek a gondolatnak porpagálójává szegődött Széll Józsefné. Végtelenül megtisztelő és felejthetetlenül kedves volt az a fogadtatás, amelyben az ujságirót részesitette, aki a kiállitás meglátogatásával elárulta, hogy az Uj Iskola érdekli. Nohát ezt az érdeklődő ujságirót gazdag útravalóval kell ellátni, hogy valójában értékelni tudja az iskolát és azt a munkát, amelyet Domokos Lászlóné ennek az intézetnek áldozott. Ennek az értéknek és ennek az érdemnek nehéz elképzelni lelkesebb szószólóját a kegyelmes asszonynál. Meggyőző erővel méltatta a szép programmot, melyen az Uj Iskola épült és hosszasan elidőzött annál a varázserőnél, amely ennek az iskolának életét olyan meleggé teszi.

— Az én Máriámnál tapasztaltam, hogy itt nincs szükség parancsszóra, ennek az iskolának a lelke ellenállhatatlanul hívja magához a tanulót, aki, bármilyen esemény adódik, nem akar elmaradni egyetlen előadásról sem. No és az oktatási módszer, amelyet kifogásolni is szoktak, hogy ebben az iskolában játszva tanulja meg a diák a legkomolyabb tárgyakat is, mennyire nem érdemli meg a kifogást.

— Az eredmények igazolják az iskolát és itt az eredmények azt mutatják, hogy az Uj Iskola elemistája ha történetesen más középiskolába kerül, a legelsők közé jut, aki vezeti tanulótársait. A kiállítás pedig, amely szemléltető módon mutatja meg az iskola módszerét és a témájánál fogva, amennyiben minden tanulónak a magyar falu sorsát kellett feldolgozni, az iskola szociális neveléséről tesz bizonyságot, ez a kiállítás igazán megérdemli, hogy minden pedagógus nézze meg.

Ha pedagógusok lennénk, nem tudnék ellenállni ennek a kedves és meggyőző invitálásnak. És itt jutottunk el oda, hogy miért volt élmény a kegyelmes asszony részvétele ezen az iskolai ünnepségen. Megmutatta, hogy miképen kell lelkesedni érdemes ügyért és hogy miképen kell propagálni valamit, ha megérdemli. Tudomásunk szerint Széll Józsefné nem csak az Uj Iskolába vitte el lelkességét és agitatív erejét, — habár ez az iskola külön szivügye neki — mert gazdag társadalmi és szociális programja van és sok jó ügynek csinál mostanában propagandát. Hogy milyen sikerrel biztat ez, talán emlékezzünk arra a munkára és azokra az eredményekre, melyekkel Zemplénben tette felejthetetlenné a nevét abban az időben, amikor Széll József ott „erőskezű" főispán volt. Ennek az igazságosan erős kéznek munkáját társadalmi és szociális téren kiegészítette az a másik munkakör, melyben gyöngéd szeretettel töltötte be hivatását Széll Józsefné, aki most mint a kis Mária édesanyja sugározott be kivételes szeretetreméltósággal egy iskolát.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 1-632-61
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 1-629-27

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.

Budapest feladatai az ifjúság nagy problémájának megoldásában

Schuler Dezső alpolgármester a pályaválasztási tanácsadóról, a képességvizsgáló intézetről, a diplomások gazdasági átképzéséről, a magántisztviselők munkaviszonyainak törvényes rendezéséről

A szellemi szükségmunka és a gyakornoki állások szervezése helyett különleges foglalkoztatókat kell felállítani

A diplomás és általában az értelmiséghez tartozó ifjúság elhelyezése a legelsőrendű és legsúlyosabb problémák sorába tartozik, amely élénken foglalkoztatja a kormányt, de gondja a fővárosnak és a magángazdaságnak is. Erről a kérdésről érdekes és nagy figyelemreméltó javaslatokat dolgozott ki *Schuler* Dezső dr. alpolgármester. Ezek a javaslatok csak egy részét teszik egy nagyszabású munkájának, amely a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal kiadásában a közelebbi időben „Hatósági és társadalmi embervédelem Budapesten" címmel fog megjelenni. Ennek a munkának külön fejezete az *ifjúságvédelem*, amelynek keretében *úgy a fizikai, mint a szellemi foglalkozású munkanélküli ifjúság* kérdésével foglalkozik *Schuler* Dezső dr., akinek *javaslatai alkalmasak arra, hogy a fővárosnak a nehéz kérdés megoldása körüli elhatározásai tekintetében alapul szolgáljanak.*

Schuler Dezső dr.
alpolgármesternek

ezeket a nagyérdekű javaslatait a *Fővárosi Hírlapnak* alkalma van a következőkben ismertetni:

A kormány részéről történt intézkedések megnyugtató módon igazolják, hogy az értelmiségi munkanélküliség megoldása érdekében a kormányhatóság a helyzet helyes felismerésével kötelességének tartja a kérdés intézményes és országos rendezését. Mégis, miután a kormány részéről is még csak az első intézkedések történtek meg és mert a probléma tényleges megoldásához a kormányhatóság intézkedésein túl a helyi hatóságok, sőt a társadalom támogatására és segítségére is teljes mértékben szükség lesz, *rámutatok azokra az utakra, amelyek megítélésem szerint a közeli, vagy távolabbi jövőben az értelmiségi munkanélküliség csökkenéséhez vezetnek.*

A javaslatok *két csoportra* oszthatók. Egyrészük megvalósítása előreláthatólag *közvetlenül csökkentené az értelmeségi munkanélküliséget*, másik részük *preventiv intézkedés* lehetne, amely az értelmi munkanélküliség további vagy újabb növekedését igyekeznék meggátolni.

A tennivalók nagyobb részét a kormányhatóságnak *országosan* kellene megvalósítani.

Más intézkedéseket

a helyi hatóságok saját területükön vihetnének keresztül,

de feladat várna ezen a téren a *társadalomra* is, a *sajtó* pedig a való helyzet feltárásával és ismertetésével segíthetne a munkában. Hangsúlyoznom kell, hogy a kormányhatóságnak az értelmiségi munkanélküliség csökkentése érdekében teendő szociálpolitikai intézkedéseit *gazdaságpolitikai intézkedésekkel kell összekapcsolnia*, mert úgy a fizikai, mint az értelmiségi munkanélküliség alapvető oka az általános gazdasági helyzetben gyökerezik.

Az értelmiségi ifjúság elhelyezkedését előreláthatólag különleges intézkedésekkel fogja a kormányhatóság és a kirendelt miniszteri biztos elősegíteni, akinek működése azonban csak az értelmiség és az értelmiségi ifjúság munkanélküliségének területére szigetelődik. *A fizikai pályára készülő munkanélküli ifjúság kérdésével nem foglalkozik*, míg a nyugati államok ifjúságvédelmi szervei egyformán segítik mindkét ifjúságot.

Ami az országos rendezésre váró és kormányintézkedést feltételező javaslatokat illeti, ezek első csoportja, a jelen tapasztalatain okulva, a jövőt munkálja és hatásuk csak később lesz érezhető.

Közép- és felsőfokú oktatásügyünk a mult tradicióin épült fel és nem alakult kellőképen a változott gazdasági helyzethez.

A középiskolát össze kellene kötni jól szervezett pályaválasztási tanácsadóval és képességvizsgáló intézetekkel

és az általános műveltség nyujtása mellett a gyakorlati érzék kifejlesztésével is törődni kellene.

A miniszteri biztos hatáskörébe tartozik annak megállapitása, hogy mely értelmiségi pályákon van szakképzett ifjakban hiány. A gazdatisztek közgyülésén megállapították, hogy

kevés a 30 éven aluli okleveles gazda. Állítólag a vegyészmérnökök elhelyezése sem jelent különösebb nehézséget.

A magángazdaság a kereskedelmi képzettséggel rendelkező főiskolásokat látja legszívesebben.

A *Külkereskedelmi Hivatal* külkereskedelmileg képzett, idegen piacokat figyelő, nyelveket beszélő tisztviselők hiányának csökkentésére *a gazdasági hajlammal rendelkező diplomások átképzésére vállalkozott* olyképen, *hogy 30 állástalan diplomást gyakornokként alkalmazott. A Külkereskedelmi Hivatal kezdeményezését például véve, a diplomások elhelyezésére új lehetőségeket találhatnánk.* Például a *textilszakmában* még mindig rá vagyunk szorulva *idegenek szaktudására.*

Helyesnek látszanék tehát, ha nem a közhivatalokat árasztanók el gyakornokokkal, hanem

a gyakornoki fizetést ösztöndijnak szánva, a Külkereskedelmi Hivatal példájára lehetővé tennők, hogy a tehetséges ifjak a szükségesnek megfelelő különleges szakképzettséget sajátítsanak el,

átképezhessék magukat olyan pályára, ahol elhelyezkedésükre, szakismereteikre szükség van.

A főváros az átképzés kérdésében jó példával járt elől.

A középiskolát végzettek részére felállított *egyéves kereskedelmi tanfolyam azonban nem részesült eddig abban a figyelemben, amelyet jelentőségénél fogva megérdemelne.*

A *Magyar Vöröskereszt* rendezésében megtartott szociális nevelésügyi kongresszus szükségesnek mondotta *a szociális ismereteknek az iskolai tantervbe való beleillesztését.* Ha nem is remélhető, hogy a főiskolákban bevezetik a kötelező szociális szolgálatot, mégis szükség volna arra, hogy

minden középiskolai és főiskolai tanuló megfelelő módon ismerje szociális problémáinkat

és hogy e téren úgy elméleti, mint gyakorlati képzettsége is legyen és hogy különösen *a nőket a zsúfolt pedagógiai pályáról a szociális munka területei felé irányítsák.*

Meg kell említenem *az álláshalmozások* kérdését is, amelyre vonatkozóan a kormánynak programja van. Az álláshalmozás és a normális kereset fogalma még *tisztázatlan*. Legcélravezetőbbnek látszanék

a kirívó álláshalmozások megszüntetése után az értelmiségi foglalkozásnak egész területén progresszív adót alkalmazni.

További javaslat lenne, hogy fokozottabban kellene biztositani, hogy

a köz- és magántisztviselői pályákon az arra érdemes, megfelelő képességű és képzettségű egyének legyenek elsősorban elhelyezhetők.

A közhivatalokban úgy férfiaktól, mint nőktől, kivétel nélkül, meg kellene követelni legalább az *érettségit és egy idegen nyelv ismeretét, a nőknél a gép- és gyorsirást is.* A felvételt *tehetségvizsgálat* előzné meg.

Nehezebb probléma *a nem megfelelő képzettségüeknek a magántisztviselői pályákról való távoltartása*, mert esetleg a munkáltató is szivesebben alkalmaz kisebb fizetéssel is megelégedő, alacsonyabb képzettségű egyéneket. Ezen a téren

a magántisztviselők munkaviszonyainak általános törvényes rendezése és a szellemi munkapiac megszervezése

segítene. Meg kellene alkotni a magántisztviselők jogviszonyait a szociális szempontok fokozott figyelembevételével szabályozó *törvényt.*

Ezeknek a javaslatoknak végrehajtása kormányintézkedést igényel és úgy az államra, mint a magángazdaságra bizonyos terhet háritana. Miután azonban ezzel az értelmiség munkanélküli tagjai beállhatnának a gazdasági életbe és értéktermelő munkát végezhetnének, sokkal inkább volna elviselhető a foglalkoztatásukkal járó teher, mint az a kár, amit a munkanélkül való eltartásuk jelent.

Az értelmiségi munkanélküliség csökkentése ügyében *a helyi hatóságokra is feladat hárul.*

A szellemi szükségmunkán és a gyakornoki állások szervezésén felül elsősorban olyan különleges foglalkoztató felállítására

lehetne gondolni, ahol az értelmiségi munkanélküliek munkához és megfelelő jövedelemhez jutnának addig is, amíg elhelyezkedésük lehetővé válik.

Az értelmiségi ifjuságnak fizikai munkával való foglalkoztatása — az egyetemi munkatáborokon kívül, melyeknek nagyrészt csak nevelő jellegük van — még megoldatlan probléma.

Az értelmiséghez tartozó ifjakat nem lehet fizikai munkával foglalkoztatni,

mert szakképzettség hiányában csak napszámosok vagy segédmunkások lehetnek, vagyis alsórendű fizikai munkát kénytelenek vállalni. De ha mégis átmeneti megoldásként akarunk nekik fizikai munkát nyujtani, akkor az előbb javasolt

foglalkoztatókhoz hasonló, intézményt kell felállitani,

ahol a munkánál előnyt jelent az értelmesség, ügyesség, találékonyság és gondosság (például archeológiai kutatás testi munkája.) Ha azonban az értelmiségi munkanélküliséget a fizikai pályák felé kivánjuk irányitani, akkor *üzemi foglalkoztatókat* kell létesiteni, ahol a kijelölt ipari pályákra való szakszerű kiképzés is keresztülvihető.

A helyi hatóságok gondoskodhatnának az értelmiségi ifjúság *kereskedelmi és gazdasági érzékkel bíró részének elhelyezkedéséről is.* A mezőgazdasági termékeknek, elsősorban a kertgazdaságiaknak az útja *a termelőtől a fogyasztóig ma még zökkenőkön jár.* A termelő és forgalombahozó *kisexisztenciák szövetkezetbe tömöritése*, a piac ilyen megszervezése is megfelelő munkaterületet biztosítana.

Az intézkedéseknél fontos, hogy ne széteső, ötletszerű kezdeményezések legyenek,

hanem a kormány munkaprogrammjába szervesen beleilleszkedő *országos megmozdulás* és hogy a *helyi hatóságok részéről vállalt intézkedések*, a kormány által elfogadva, a lehetőséghez képest, az *egész ország területén alkalmazást nyerjenek.*

Meg vagyok győződve arról, hogy ha az értelmiségi munkanélküliség leküzdésére hivatott szervek érintkezést vesznek fel a helyi hatóságokkal is, *kijelölhetik a kibontakozás felé vezető legcélszerűbb utakat.*

Hogyan készül egy új kerület hivatalos élete

A polgármester, párisi utazásának megkezdése előtt, rendeletet bocsátott ki, amellyel *Czebe* Jenő dr. főjegyzőt, a polgármesteri IV. ügyosztály helyettes vezetőjét a szervezés alatt álló *XII. kerület vezetésével bizta meg.* A polgármesteri rendelkezés értelmében a köztiszteletben álló főtisztviselő június 14-én, *hétfőn hozzá is látott a reábizott teendők elvégzéséhez.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílott arra, hogy az új elöljáróval beszélgetést folytasson azokról a tennivalókról, amelyeket a hegyvidéki közigazgatási szerv életrehívása érdekében el fog végezni.

Czebe Jenő dr.
főjegyző

a következőket mondotta:

— A törvényhatósági bizottság legutóbbi közgyülésén jóváhagyta a XII. kerületi új elöljárósági székháznak a Böszörményi-út és a Fery Oszkár-utca sarkán lévő fővárosi tulajdonú telken való felépítését. A polgármester úr megbízása értelmében

az én feladatom elsősorban az, hogy minél előbb megtörténhessék a hegyvidéken lakó polgárság szempontjából olyannyira fontos elöljáróság hivatali működése.

— A műszaki szakvélemények szerint a XII. kerületi elöljáróság hatalmas székháza előreláthatóan 1938 tavaszára készül el, úgyhogy, szerintem, *legkésőbb májusban megtörténhetik a kerületi hivatalnoknak az új épületbe való beköltözése.* Amíg ez bekövetkezik, addig a legaprólékosabb részletekbe hatolóan *előkészitem az adminisztrációs munkálatokat*, mert

rendkivül fontos, hogy a hegyvidéki elöljáróság abban a pillanatban, amikor hajlékhoz jutott, zavartalanul megkezdhesse működését.

— A XII. kerületi elöljáróság üzembehelyezésével *befejezést nyer* a székesfőváros kerületi közigazgatásának kiépítése, mert ugyanakkorra, amikor a hegyvidéki elöljáróságot át lehet adni rendeltetésének, *megtörténhetik a XIII., angyalföldi kerület végleges megszervezése is.* Jelentőség szempontjából egyforma a XIII. és a XII. kerületi elöljáróság megszervezése. A XII. kerületben az új közigazgatási szerv beállításával egycsapásra megszünnek azok a sok esetben megokolt panaszok, hogy *a közönségnek gyakran egész délelőttöket kell rászánni arra, hogy a kerületi hatóságoknál ügyesbajos dolgait elvégezhesse.* Véleményem szerint nagyon szerencsésen választották az elöljárósági székház helyéül a Böszörményi-út és a Fery Oszkár-utca sarkán lévő területet, mert ez a hely *valóban az új közigazgatási kerület centruma.*

ADLER ÉS GLATZ
Cementáruggyár. Rekord hő- és hangszigetelőgyár. Épületfa és építési anyag nagykereskedése
PESTSZENTERZSÉBET
Városi lerakata V., Tátra-utca 6. sz. alatt (Lipót-körútnál). — Telefon: 124-153

Hajduszoboszlói gyógyfürdő
ma márjeurópai hírű
Fedett gyógymedencék, ivócsarnok, inhalatórium, strandfürdő.
Páratlanul eredményes fürdő- ivó- és belélegzőkúrák. A fürdőt Hajduszoboszló 73 és 78°-os sós-, jódos-, brómos és hidrocarbonatos hévvizei táplálják. 3.000 liter forróvíz percenként. Magyar és németnyelvű ismertetővel készséggel szolgál a fürdő
Igazgatósága.

Szabályrendelet a főváros behajthatatlan követeléseinek törléséről

A két csoportba osztott követelések törlését a közigazgatási bizottság és a közgyűlés dönti el

A főváros behajthatatlan követeléseinek törléséről szabályrendelet készült, amelyet a polgármester a legközelebbi közgyűlés elé terjeszt. A szabályrendelet megalkotását az új fővárosi törvény tette szükségessé, amelynek a régi rendszert megváltoztató rendelkezése nyomán, illetve az 1934. évi XII. t.-c. értelmében a behajthatatlan követelések körüli eljárást ideiglenesen polgármesteri rendelet szabályozta. Most ezen a téren végleges helyzetet teremt az új szabályrendelet.

A behajthatatlan követelések törlését eredetileg *a fővárosi számvevőség és a fővárosi pénztár működésére felügyelő bizottmány* alakításáról és hatásköréről szóló 1887. évi szabályrendelet egyik szakasza szabályozta, olyan formán, hogy a behajthatatlan követelések felülvizsgálatát erre a bizottmányra bízta. A behajthatatlanoknak minősített követeléseket a tanács a törlés kimondása céljából a törvényhatósági bizottság elé terjesztette.

Az új fővárosi törvény életbeléptével ez az ügy kiesett a közgyűlés hatásköréből,

a 1934. évi XII. t.-c. pedig úgy rendelkezett, hogy azokban az ügyekben, melyeket az 1930. évi XVIII. t.-c. életbeléptetése előtt szabályrendelet utalt a törvényhatósági bizottság hatáskörébe, *a polgármester jár el mindaddig, amíg a törvényhatósági bizottság a hatáskört máskép nem szabályozza.* Ehhez a törvényes rendelkezéshez tartotta magát

Szendy Károly polgármester, aki 1936-ban rendeletet adott ki,

amelyben a régi eljárást a változott viszonyokhoz képest szabályozta és amelynek értelmében a törlés iránt polgármesteri hatáskörben intézkedett. A kérdésnek ezt a rendezését azonban *nem tartotta véglegesnek,* hanem a behajthatatlan követelések törlését *szabályrendelet keretében kívánja újból szabályozni.*

A pénzügyi ügyosztály most készítette el a szabályrendelet tervezetét

azzal az elgondolással, hogy a székesfővárosi behajthatatlan követelések törlését *az államhoz hasonlóan szabályozza,* ezért a közadók kezeléséről szóló 1927. évi rendeletet vette irányadónak és ezt tartotta szem előtt a törlésre illetékes hatóság kijelölésénél is.

Az említett rendeletben az együttesen kezelt közadók törlése iránt *a közigazgatási bizottság,* a többi követelés törlése iránt pedig a *pénzügyigazgató,* illetve a *pénzügyminiszter* intézkedik. Ehhez képest, a szabályrendelet a követeléseket két részre osztja. Az egyik részt (községi adó, illetékek, vámok, stb.) közadók módjára lehet behajtani, a többi követelést (lakásbér, haszonbér, stb.) csak magánjogi úton lehet érvényesíteni.

Az első csoportba foglalt követelések törlésére a közigazgatási bizottság illetékes,

ami logikus azért is, mert a közjogi természetű követelések (közszolgáltatások) ügyében, mint felebbviteli fórum, legnagyobbrészt a közigazgatási bizottság jár el.

A második csoportba foglalt többi követelések törlése felett a törvényhatósági bizottság dönt.

A számvevőség és az adóhivatal május végéig köteles az előző évben behajthatatlanokká vált követelésekről készített kimutatást a behajthatatlanság igazolásával együtt a polgármesternek bemutatni. A polgármester fellülvizsgálja, hogy a hátralék valóban behajthatatlan-e, valamint azt is, hogy a behajtás körül terhel-e valakit mulasztás. Az adatoknak és a törlési javaslat indokainak helyességét a számvevőség vagy az adóhivatal és az illetékes kerületi elöljáró felelősség mellett igazolni tartozik.

A behajthatatlanság elbírálásánál a közadókra e tekintetben megállapított *állami rendelkezések az irányadók.* A magánjogi úton érvényesíthető követelések behajthatatlanságának megállapításához *nem feltétlenül szükséges a követelés peresítése és a bírói végrehajtás megkísérlése,* ha a behajthatatlanság másként is hitelt érdemlően igazolva látszik. *Mellőzendő az ingatlanárverés,* ha az abból várható vételár a költségeket sem fedezné.

Harmincöt fiatal mérnök vizsgálja felül a rozoga, vén pesti házakat

A mult esztendőben történt Rákóczi-úti házbeomlás arra késztette a székesfőváros műszaki adminisztrációját, hogy *a kerületi mérnöki hivatalok útján rendszeres vizsgálatoknak vesse alá a főváros régibb építésű bérházait.* A polgármester ilyenirányú rendelkezése alapján meg is kezdődött a munka, de mert a kerületi elljárósógok mérnöki létszáma meglehetősen kicsiny, *a felülvizsgálati tevékenységet nem lehetett generálisan lebonyolítani,* mert a mérnököknek, akiket a kerületi igazgatásnál százféle teendő terhel, nem volt fizikai idejük a nagy körültekintést igénylő és sok időt igénybe vevő revideálás lebonyolítására. Éppen ezért a polgármester már a mult év folyamán *35 új mérnöki állás szervezésére tett előkészületeket,* a mérnöki állások betöltése azonban mindezideig *nem történt meg.* Eredetileg az volt az elképzelés, hogy a bérházak felülvizsgálati munkáját *nem az elöljáróságok hatáskörébe utalják,* hanem

a magasépítési ügyosztály irányítása mellett külön házellenőrzőbizottságok fognak működni.

Ennek a tervnek váratlan jogi akadálya mutatkozott: kiderült ugyanis, hogy az érvényben lévő fővárosi törvény határozmányai értelmében az építkezési és az épületellenőrzési ügyek *elsőfokon a kerületi elöljáróságok hatáskörébe tartoznak.* Vagy módosítani kell tehát a fővárosi törvény idevonatkozó rendelkezéseit, vagy *más megoldást kell keresni.* Megbeszélések indultak meg a *Fővárosi Közmunkák Tanácsával* és ennek a hatósági szervnek részéről az a felfogás alakult ki, hogy

leghelyesebb lenne, ha a Budapesten épülő, illetve már korábban felépített házak műszaki ellenőrzésével a Közmunkatanácsot bíznák meg.

A főváros nem fogadta szimpátiával ezt az elképzelést, mert attól tartott, hogy egyrészt hatáskörcsorbítást szenved, másrész a *Közmunkák Tanácsa* a felmerülő költségeket, amelyek a dolog természetéből folyólag igen jelentékenyek, *a székesfővárossal téríttetné meg.* Nem is történt megállapodás, most azonban, mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

beavatott helyről

értesült, *jelentékeny lépéssel jutott közelebb a megvalósuláshoz a házellenőrzések ügye.* A polgármester ugyanis biztatást kapott a belügyminisztériumtól arra, hogy *a korábban tervbevett 35 mérnöki állás gyors megszervezése elé nem gördít akadályokat,* ezenkívül pedig keresni fogja a módokat arra, hogy

az ellenőrzést mégis a kerületi mérnöki hivatalok bonyolítsák le.

Ebből a célból valószínűleg kora ősszel kinevezésre kerülő új mérnököket az egyes kerületek mérnöki hivatalaiba osztják be és az így felemelt létszámú hivatalok módot tudnak majd találni arra, hogy a lakosság élet- és vagyonbiztonsága szempontjából oly nagyjelentőségű műszaki revíziót *egy-két esztendőn belül Budapest összes bérházaiban megejthessék.*

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 2-977-52

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

Fischer Ferenc
és
Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 2-977-20.

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel
Telefon: 1-414-76.

HÍREK A PÁRTBÓL

A közgyűlés előkészítése a pártban

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja hétfőn este több pártszakbizottsági ülésen foglalkozott a 23-iki közgyűlés napirendjére kitűzött ügyekkel. Különösen fontos kérdések kerültek megvitatásra a pénzügyi bizottságban, amely *Deményi* Aladár dr. elnöklésével ülésezett. *Az 1937. évi költségvetés módosítására* vonatkozó előterjesztésnek a közgyűlés napirendjéről való levételét kívánta a bizottság, mert a kérdés nincs kellőleg előkészítve. A *Tabán-szálló* építéséhez szükséges 5 millió pengős kölcsön felvételét még időelőttinek tartja a bizottság, amelynek ebben a kérdésben *Harrer* Ferenc dr. volt az előadója. A bizottság véleménye szerint előbb egységes várospolitikai és városrendezési alapon kell a fürdőváros kialakításával foglalkozni.

A Községi Takarékpénztár útján felvett 1930. évi *2,800.000 U. S. A.-dolláros függőkölcsön visszafizetésére* vonatkozó szerződés részleteit *Östör* János dr. előadó javaslata alapján módosítandónak tartja a bizottság, úgy hogy az a fővárosra előnyösebb legyen. Aggályosnak tartja azt a körülményt, hogy a megszavazandó 8 millió pengős póthitelkeretet előre meg nem nevezett forrásból és fedezetekből kívánja az előterjesztés előállítani. A gyámpénztári szabályrendelet módosítását elfogadták. A behajthatatlan követelések törléséről alkotandó szabályrendelettel kapcsolatban szükségesnek tartja a bizottság, hogy ezek a tételek választassanak el a költségvetéstől és tartassanak külön nyilván.

A vízvezetéki és világítási pártszakbizottság *Becsey* Antal elnöklésével ülésezett. A vízdíj emelése kérdésében az üzempolitikai bizottság álláspontjára helyezkedve, a bizottság *a 2 filléres általános díjemelés mellett foglalt állást.* Több napirendi pontra nézve nem döntöttek, hanem elhatározták, hogy a bővebb tanulmányozást igénylő kérdésekkel más ülésén foglalkozak.

A közegészségügyi pártszakbizottság *Egerváry* Tibor dr. elnöklése alatt tárgyalta a közgyűlés napirendjére kerülő kérdéseket. Ülésezett a városrendezési és magánépítési pártszakbizottság *Harrer* Ferenc dr. elnöklete alatt és hosszú napirendet tárgyalt le, közte a telekhatárok megjelöléséről szóló szabályrendeletet. Keddre maradt az elnöki és a szociálpolitikai pártszakbizottság ülése, valamint a magasépítési és a városrendezési szakbizottság együttes ülése, amelynek napirendjére a *belvárosi templom felemelésének* kérdése került.

Szerdán pártértekezlet. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja június 16-án, szerdán délután 6 órakor pártértekezletet tart, amelyen a közgyűlés napirendjével foglalkozik a pártszakbizottságok javaslatai alapján.

Kőbánya rendezési kérdései. A X. kerületi pártszervezet évadzáró elnöki tanácsülésén *Dongó* Orbán kerületi elnök, törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével teljes számban résztvettek a tagok, megjelent *Pőzel* István dr. országgyülési képviselő és *Halter* Károly törvényhatósági bizottsági tag is. *Dongó* Orbán szóvátette, hogy az OTI lakásépítő politikájába Kőbányát nem akarja belevonni, holott az Óhegy igen alkalmas kertváros létesítésére. Felkérte *Pőzel* István dr.-t, mint a kerület országgyülési képviselőjét, hogy Kőbánya érdekeinek megvédésére lépjen közbe. Az útjavítási programban legközelebb a Füzér-, Hölgy- és Endre-utcák kerülnek sorra. Eljártak a párt bizottsági tagjai abban, hogy a Gergely-utcát, ahol a 17-es autobusz jár, szakaszonkint portalan és zajtalan burkolattal lássák el. Az első szakasz a nyár folyamán megépül. Egyes lakótelepek útjainak javítását memorandumban kérték. *Usetty* Béla dr. közbenjárására legközelebb meg lesz az eredmény. *Karafiáth* Jenő főpolgármester személyesen győződött meg az Augusztatelepen uralkodó tarthatatlan állapotokról, amelyek orvoslása máris folyamatban van. A városi kezelésbe kerülő telep fabarakjait lebontják. *Király* Dezső központi kerületi titkár jelentést tett az adminisztráció menetéről. Kiemelte a pártszervezet majálisának nagy erkölcsi és anyagi sikerét. A vita során felszólaltak: *Pőzel* István, *Halter* Károly, *Sziebert* Imre, *Bodnár* János és id. *Francisci* Béla.

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60. Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

ÓRIÁSI SIKER
a Fővárosi Nagy Cirkusz
júniusi műsora
Naponta 2 előadás

Az eszményi városatya

Irta Szántay István törvényhatósági bizottsági tag

Hogyan látja a városatya a saját nézőpontjából városatyai feladatait? Sokszor beszéltem városi képviselőbarátaimmal erről a kérdésről, nem csak az én véleményem tehát, hanem a beszélgetések leszűrődéseként is állíthatom, hogy a választók jórészének szemében élő városatya-tipus — hangsúlyozom: kényszerű tipus — nem az, amit mi követendő példának magunk elé tűztünk.

A mi szemünkben a törvény követelményei fölött mindenekelőtt és elsősorban *embernek kell lenni a városatyának.* Embernek, aki az életben él, józanul és mégis szívvel gondolkodik, szól és cselekszik. A városatyában *az embert sohasem szabad elhomályosítani a politikusnak* és minden városi irányú megmozdulás középpontjában *a kerület polgárainak képviselete* kell, hogy álljon. Egy percig sem feledkezhet meg arról, hogy *küldött ember,* bizonyos célra kiválasztott ember. Képviseli kerülete lakosságának érdekeit.

Nézetem szerint nem szabad egy pillanatra sem megszédülni a törvényben körvonalazott nagy feladatok láttára. A képviselőt, a szociálisan gondolkozó ember-képviselőt ez a sok feladat csak a józan észre utalja és a szükséges meglátásokra képesíttetnek tartja. Nem kell sem ügyvédnek, sem orvosnak, sem bankárnak, sem valami tudományosan képzett adminisztrátornak lenni. Mérnöknek vagy közlekedési szaktekintélynek sem. Ellenben igenis *a kerületben lakó, az ott élőkkel együtt élő és érző városatyának az életjelenségekre fel kell hívni a szakemberek, arra hivatott közigazgatási szervek figyelmét és ellenőrizni azt, hogy történik-e és mily mértékben az ebből adódó szükségletek kielégítése.*

Például, ha valaki nem lakna itt köztünk a XI. kerületben, nem láthatná elöntve a Bibic-telepet, nem akadna el a halottvivő kocsija a Bródy Zsigmond-utcán. Avagy nem élvezné a Fehérvári-úti HÉV minden áldását és nem szidná a Sasadi-út autobusztalanságának gyönyöreit. Az Őrmező parcellatulajdonosainak évtizedek óta sürgetett városrendezési bajait is csak azok értik meg, *akik velük vannak nap-nap után.* Ahhoz sem kell orvosnak lennie, hogy bizonyos egészségügyi vagy köztisztasági hernedezésnek hiányait, vagy a legközelebbi kórház, patika nagy távolságát megállapítsa. Magasépítő mérnöknek sem kell lennie, hogy bizonyos épületek terveit szépészeti, gyakorlatiassági szempontból bírálat alá vehesse. A vízvezeték, csatornázás, világítás, szemétszállítás jó vezetése, rendben való lebonyolítása pedig nap-nap után minden ház legfontosabb és legtöbbet tárgyalt kérdései közé tartozik. Hogy a választott tisztviselők közül ki az alkalmas és ki nem, *az eredmények mutatják meg.*

Az adó- és községi szolgáltatmányok hol fájnak, hol legjobban igazságtalanok, — ezt is érzi, látja, tudja minden szenvedő. Folytathatnám ezt hosszasan, de talán ennyi is elég a bizonyításra. Fontos azonban, hogy a városatya *ítéletet tudjon mondani,* hogy *egyeztetni tudja az érdekeket,* mert sokszor aztán a kerület egyes részeinek is ellentétes az érdeke, de ellentétes a város egyes kerületeinek is.

Tehát *mindenki* alkalmas arra, hogy városatya legyen, aki formát tud találni a helyesen meglátott és megismert kerületi vagy városi óhajok továbbvitelére. Mindez nem az jelenti, hogy *a politikus is meg ne szólaljon a városi képviselőben.* Addig, míg nagy világnézeti, államberendezési és egyéb kérdések mozgatják az egyéneket, tömegeket, *a városi életből sem lehet kihagyni a politikát. De a politikát kell hozzáidomítani a polgárság elemi érdekeihez és nem fordítva.*

A mai nehéz élet és elesettség, sajnos, minduntalan *a munka- és állásnélküliségre* vezet és szinte akaratlanul is, minden sgíteni akaró vezető-embernek általánosságban, sőt szórványosan egyénileg is, *foglalkozni kell ezzel az óriási bajjal. Az azonban elvetendő és minden erővel kiirtandó volna, hogy a városi és egyéb képviselő csak ezzel és mindig ezzel egyénenként foglalkozzék.* Akiben él, dobog a szív, nem feledkezik meg róla, hogy elsősorban ember, az amúgy sem fog elutasítani egyetlen hozzáforduló igazságos ügyet, de csak mértékkel!

Pártunk városi vezére, *Zsitvay* Tibor a közelmultban egyik nyilatkozatában helyesen annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy *az a városatya, aki elveszti kapcsolatait a kerület polgárságával, elveszti jogosultságát a városatyaságra.* Bölcs és helyes megállapítás, ennél jobbal én sem tudnám befejezni elmélkedésemet. Nem lehet jobb követelményt a mi szemünkkel sem állítani a városatya elé, minthogy *éljen a polgárság között, értse meg lelkét, vágyait, szükségleteit, hallja meg a szívek dobbanását és akkor a politikai elgondolásának, de saját magának is meghódította és megtartotta kerületét.*

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: I-376-05

Szociális gondoskodás a főváros alkalmazottairól

Farkas Ákos tanácsnok az eladósodott és bajbajutott tisztviselők megsegítéséről

A napilapok törvényszéki rovataiban érdekes fővárost érintő perről számoltak be. Egy ügyvéd beperelte az Elektromos tisztviselőinek egy részét azzal az indokolással, hogy *ezek a tisztviselők neki köszönhetik,* hogy *a főváros részükre kölcsönt folyósított.* A szegény tisztviselők fizették is a honoráriumot. A tudósítások szerint *6000 pengő már régen befolyt az ügyvéd pénztárába, a bíróság pedig újabb 2500 pengőt ítélt meg és még további perek vannak folyamatban.* A bíróság olyanokkal szemben is megítélte az ügyvéd követelését, akik az *ügyvédet soha nem látták és vele soha nem beszéltek.*

Ez a furcsa pertömeg azokba az időkbe nyúlik vissza, amikor arról beszéltek és arról írtak a lapok, hogy a *fővárosi tisztviselők közül sokan uzsorások kezeibe kerültek. Szendy* Károly polgármester a hangzatos cikkek megjelenése után vizsgálatot indított, amelynek vezetését dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnokra, az elnöki osztály vezetőjére bízta. Hamarosan kiderült, hogy a *hírek nagyon túlzottak* voltak, de a város mindenesetre, — amennyire lehetett — segített a tisztviselőkön. Most azután ez az ügy *újra felkavarta ezt a régen elsimult ügyet és kiderült, hogy az ügyben szerepet játszó ügyvédek számára nem is volt rossz üzlet a tisztviselők dolgaival való foglalkozás.*

A főváros természetesen a saját alkalmazottain akart segíteni és nem *gondolt arra, hogy a segélyösszegek egyrészét majd ügyvédi költségekre kell fordítani.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

Farkas Ákos dr.

tanácsnokkal,

aki erről a kérdésről a következőket mondotta:

— Mi mindig figyelemmel kísértük a főváros alkalmazottainak szociális helyzetét. Amikor megjelentek azok a riasztó közlemények, hogy a főváros tisztviselői az uzsorások karmai között vergődnek, a polgármester úr utasítására magam néztem utána ezeknek a híresztéléseknek. *Nem volt olyan nagy baj, mint ahogy beharangozták.*

A közigazgatási státusban

körülbelül tizenkét tisztviselőre bukkantunk, akin segíteni kellett.

A főváros meg is tette a kötelességét, sőt azon *túl is ment.* Természetesen vannak olyanok, akiken *segíteni nem lehet.* Elém került például egy házaspár ügye. Mind a kettőnek van fizetése, ha nem is sok, de mindenesetre annyi, mint a társainak és *ők mégis csak ketten keresnek.* Úgy a férj, mint a feleség *könnyelműen nyakra-főre vásárolt.* Végül is elmerültek az adósságok hullámaiban. Ilyen embereknek a dolgait hiába rendezzük, később *újabb adósságokat csinálnak.*

— A fővárosi tisztviselők aránylag jó helyzetben vannak. Ha megszorulnak, a *főváros részletekben törleszthető fizetési előleget folyósít a számukra, több havi fizetésüket kaphatják meg ilyenformán előre.* A második fórum a Segítőalap, amelynél szintén igényelhetnek kölcsönt. Ha valami baj éri őket, *úgy segélyt is adunk. A* megszorult tisztviselők három oldalról vannak tehát biztosítva, míg más társadalmi osztálynak a segítésnek ezen módjai nem állanak rendelkezésére. Természetesen mindnyájan tudjuk, hogy

a szanálás és a sok fizetési redukció miatt a tisztviselők helyzete nagyon nehéz,

de a gyökeres változás nemcsak a fővárostól függ. *Az általános gazdasági helyzet javulása hozhatja csak meg a kibontakozást.* A polgármester valóban *atyai módon gondoskodik a főváros alkalmazottairól, de ennek is megvannak szabva a határai.*

— A komolyabb bajok inkább az üzemi alkalmazottaknál fordultak elő.

Ott volt spóregylet, pumpkassza és egyesek befurakodtak a tisztviselők bizalmába és hozzásegítették őket az adósságcsináláshoz. Ezek a kínos jelenségek az *Elektromosműveknél* grasszáltak legjobban. *Morvay* Endre tanácsnok úr maga vizsgálta meg az állapotokat és igyekezett a zavarokat elsimítani. Az megtörténhetett, hogy *akkoriban egyes tisztviselők érdekében ügyvédek is írtak beadványokat, feltárták helyzetüket a vezetőség előtt, de bizony senki sem gondolt arra, hogy mindez újabb megterhelést jelent majd a tisztviselők részére.* Most a bíróság ítélettel kimondta, hogy az ügyvédek valóban ügyvédi munkát végeztek és az ítélettel törvénytisztelő ember nem is hajlandó perbeszállni. A

törvényes jogorvoslatnak természetesen még helye van,

lehet, hogy egyesek majd élnek is vele és a magasabb fórumok mondják ki majd a döntő szót. Annyi bizonyos, hogy

a főváros önként, saját jószántából azonnal segített bajbajutott emberein,

amikor erről tudomást szerzett.

A tanácsnok úr megemlékezett még arról is, hogy

a főváros most már nagyon vigyáz arra, hogy tisztviselői el ne adósodjanak.

Mindig alakulnak társaságok, amelyek a tisztviselőket áruhitellel akarják ellátni és végeredményképpen azt kérik, hogy a *részlettörlesztést a főváros hivatalból vonja le.* A főváros ezt mindig *megtagadja.* Legutoljára a *Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének* engedélyeztek ilyen levonást, de ezt is visszavonták. A botrányos esetek kipattanása után, — azzal egyidőben, hogy az alkalmazottak adósságait rendezték, — *betiltották minden spóregylet és pumpkassza működését is.*

Farkas Ákos tanácsnok azután így folytatta:

— A főváros igazán mindent megtesz az alkalmazottai érdekében. A családvédelmet is nagyon szépen szolgálja. Az idén először küldtünk el

hatvan többgyermekes tisztviselőt nyaralni.

Igazán példát mutatunk ezzel is a szociális tevékenység kifejlesztésében. Most azon törjük fejünket,

hogyan lehetne a többgyermekes családapák gyermekiskoláztatási gondját levenni a vállukról.

Talán sikerül erre valami fedezetet találnunk. A polgármester úr igazán *meg fog mindent tenni, hogy a tisztviselők helyzetén segítsen.*

Úszó szállódák

weekendezőknek és az eucharisztikus kongresszus résztvevőinek

Az eucharisztikus kongresszus megrendezésének gondjai egyre fokozottabb mértékben vetik előre árnyékukat. A központi rendezőbizottsághoz *már eddig is tizezerszámra menő jelentkezés futott be,* annak ellenére, hogy ezideig mindössze néhány államból kaptak a meghívókra választ. A jelentkezőknek ez a nagy száma sejttetni engedi, hogy

az eucharisztikus kongresszusra összesereglő százezrek megfelelő elhelyezése érdekében rendkívüli intézkedéseket kell majd tenni.

Kezdettől fogva számoltak azzal, hogy a szállodákon kívül *tömegszállások céljaira be kell rendezni az összes fővárosi iskolaépületeket* és azokat a kaszárnyákat is, ahol helyet lehet biztosítani. Úgy látszik azonban, hogy

ez még mindig nem lesz elég a jelentkező igények kielégítésére.

Az eucharisztikus kongresszus központi rendezőbizottságához a közelmult napokban *érdekes ajánlat érkezett be. Nickl* Béla, a *MFTR* főfelügyelője azt proponálta, hogy az eucharisztikus kongresszus vendégeinek részbeni elhelyezése céljából

a használaton kívül helyezett dunai hajókat és uszályokat alakítsák át úszó turistaszállodákká.

Az így berendezett folyami járműveket a kongresszusi napi tanácskozások végeztével vontatógőzösök húznák el a Dunának olyan területeire, ahol a hajózás menetét nem zavarják, *reggelenkint pedig a gőzösök újból visszahoznák az úszályszállodák lakóit a főváros belterületére.*

A központi rendezőbizottság, *értesülésünk szerint* szimpátiával fogadta a tervet, különösen azért, mert az ötlet megvalósítása esetén *legalább öt—hatezer újabb férőhelyről lehet gondoskodni.*

A *MFTR* egyébként az uszályhajóknak turistaszálló céljaira való berendezését *már az idén szeretné megkezdeni.* Arra gondol a hajózási vállalat, hogy a kirándulni vágyó közönséget vinné el ezeken a szállítási alkalmatosságokon *hétvégi üdülésre,* úgy hogy a hajók *szombaton délben indulnának és hétfőn reggel érkeznének vissza Budapestre.* Egyszerrű, de tiszta és kényelmes fekvőhelyekről gondoskodnak, emellett azonban az uszályhajókat igénybevevő weekendezők ellátása céljából hajóvendéglőket is szerelnének fel, amelyek *olcsó áron szolgáltatnák az utasok egésznapi élelmezését.*

Ezüstkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 2-965-12.

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 1-821-14. Alapíttatott: 1860.

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Utolsó közgyülések a nyári szünet előtt. Lassan-lassan közeledik a törvényhatóság nyári szünete. Mielőtt azonban a városatyák és az adminisztráció tisztviselői megkezdhetnék a jól megérdemelt szabadságot, *Szendy* Károly polgármester még bőségesen gondoskodik sürgős tárgyalási anyagról. Június 23-án, szerdán, 47 pontból álló tárgysorozat letárgyalására közgyülésre ül össze a törvényhatósági bizottság. Ezzel azonban előreláthatólag még nem zárul le az autonómia nyár előtti tevékenysége, mert a hirek szerint *június 30-ikán újabb közgyülés megtartását tervezi Karafiáth Jenő dr. főpolgármester.* A június 23-ára előkészített ügyek 21-én, hétfőn, mennek át a pénzügyi szakbizottság előzetes rostáján, az érdekelt szakbizottságok ülésezése meg már napok óta folyik. A nagyjelentőségü ügyek egész sora szerepel a közgyülés tanácskozási anyagában. Az 1937. évi költségvetés módosításán kívül döntés történik a Tabán területén létesítendő gyógyszálló építéséhez szükséges kölcsönösszeg felvételéről, tárgyalják az 1930. évi 2.8 millió dolláros függőkölcsön visszafizetésének módozatait, megtörténik a gyámpénztári szabályrendelet módosítási, Letárgyalják a behajthatatlan fővárosi követelések törléséről szóló szabályrendelet-tervezetet, foglalkoznak a kegyúri templomok restaurálási ügyével, pótlhitelt engedélyeznek út- és csatornaépítésre, megvitatják több fővárosi teleknek különböző társadalmi alakulatok részére való átengedését, kibővítik a Viharhegy erdőterületét, megalkotják a városfelméréssel kapcsolatos birtokelhatárolásról szóló szabályrendeletet, döntenek a fővárosi tulajdonú telkek egyrészének értékesítéséről, majd szankcionálják a fővárosi iskolák új tandíjszabályzatát. Az állami szükséglakástelepeknek fővárosi kezelésbe való vételéről folytatott tárgyalásokról is tájékoztatja a polgármester a közgyülést, jelentve, hogy a költségek részbeni fedezetére 300.000 pengő államsegélyt kért. A vízszolgáltatási szabályrendelet, az üzemi szabályzat szerepel még a közgyülés napirendjén. Elkészült a polgármesteri előterjesztés a belvárosi plébániatemplom felemeléséről is.

Szendy Károly polgármester adta át Budapest ajándékát Párisnak. *Szendy* Károly polgármester, aki tudvalevőleg Párisban tartózkodik, az elmúlt héten *résztvett az ottani városháza, a Hotel de la Ville fogadótermében a városi tanács által rendezett fogadáson. Szendy* Károly rövid beszédben tolmácsolta Budapest üdvözletét, egyben pedig átadta *a herendi porcellánból készült és szüreti jelenetet ábrázoló gyönyörü műtárgyat,* amelyet a magyar főváros küldött ajándékba Páris városának.

Fontos határozatok a Gyógyhelyi Bizottság ülésén. A Gyógyhelyi Bizottság *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester elnökletével teljes ülést tartott, amelyen a budapesti gyógyfürdők érdekeit érintő fontos kérdések kerültek megvitatásra. *Sarbó* Artur dr., egyetemi tanár, a gyógyfürdők és az orvosok közötti szoros együttműködésre vonatkozó javaslatot terjesztett elő. A bizottság elhatározta, hogy *ez év október havában nemzetközi balneoterápiai tanfolyamot* rendez és a legkiválóbb fürdőügyi világkapacitásokat fogja előadókul meghívni. A bizottság átirattal fordul a főváros polgármesteréhez és a *BSZKRT*-hoz, az egyes gyógyfürdők és a szállodák közötti közvetlen autóbuszjáratok bevezetése tárgyában. Az egyes gyógyfürdők és a bizottság közötti kapcsolatok állandósítása érdekében *Karafiáth* Jenő főpolgármester a budapesti gyógyfürdők tulajdonosait és vezetőit értekezletre hívta egybe.

Elhúnytak után csak húsz év mulva lehet uteát elnevezni. A *Közmunkatanács* az utcaelnevezések végrehajtásába bizonyos racionális rendszert kíván bevezetni és ennek főbb elveit *egy új szabályzatban* fekteti le, ami már *el is készült.* Egyik érdekes intézkedés az úgynevezett *időtávlat* kiterjesztése. Az eddigi gyakorlat szerint kiváló és értékes közéleti férfiakról csak *haláluk után tiz esztendővel nevez tek el utcát,* az új szabályzat szerint azonban *a jövőben csak húsz évvel a halál után lehet az illetőről utcát vagy teret elnevezni.* Amennyiben kivételre kerülne sor, a Közmunkatanács tagjai *titkos szavazással* döntenek. Külföldi személyekre ez a rendelkezés nem alkalmazható.

A budaörsi világraszóló premier

Hétfőn délután az államrendőrség és a székesfőváros, továbbá a magyar királyi *Légügyi Hivatal* közös bizottsága helyszíni szemlét tartott a június 20-án felavatásra kerülő új repülőtér területén. Az államrendőrség kiküldötteit *Baksa* János dr. főkapitányhelyettes, a székesfővárosi delegátusokat *Babarczy* István báró közlekedésügyi tanácsnok vezette. A helyszíni szemlén a legrészletesebben *megállapították a repülőtér felé irányuló kocsi- és gyalogosforgalom lebonyolítására alkalmas területeket,* ezt követően pedig a bizottság tagjai bejárták a légi kikötő óriási területét és megállapították, hogy

a biztonsági berendezések mindenütt a legkifogástalanabb módon működnek, ideértve a repülőgépek irányítására szolgáló külön rádióállomásokat is.

A repülőtéren még a munkások százai dolgoznak, teljesen befejezték azonban már a központi forgalmi épület felszerelését és az óriási méretű, 60.000 négyszögméter területű központi hangár munkáit. A bizottság megállapította, hogy még abban az esetben is, ha a repülőtér megnyitására 150—200.000 ember vonulna ki, *sem a közönség, sem a közönséget szállító járművek megfelelő elhelyezése nem fog kivánnivalót fennhagyni.* A repülőtéren még folyamatban lévő munkákat június 18-án,

pénteken estére teljesen befejezik, ugyhogy 19-én már megtarthatják a bemutató ünnepség főpróbáját.

A *Légügyi Hivatalhoz* a hivatalosan bejelentett külföldi repülőrajokon kívül számos idegen országbeli repülőklub részéről érkezett közlés arról, hogy *a repülőtér ünnepélyes felavatásán tagjaik* nagyobb számban vesznek részt.

Andréka Károly halála. A főváros közéletének régi, érdemes alakja, *Andréka* Károly nyugalmazott főkapitányhelyettes, a főváros törvényhatósági bizottságának örökös tagja 63 éves korában váratlanul elhunyt. A szombatra virardó éjszakán hirtelen támadt *szívroham* ölte meg. Az államrendőrséghez, amelynek szolgálatában maradandó érdemeket szerzett, mint közrendőr került és magánúton végezte el a középiskoláit és az egyetemi tanfolyamokat. Az egykori közrendőrt egyéni kiválóságai és nagy szorgalma gyorsan emelték a ranglétrán. A detektívtestület főfelügyelője, majd főnöke lett, a világháború alatt pedig *az államrendészeti osztályt vezette.* A kommün alatt *tusz volt,* majd visszakerült az államrendészet élére és 1928-ban főkapitányhelyettessé nevezték ki. Nevezetes szerepet töltött be a munkásság sztrájkmozgalmaiban *a békéltetések* terén is. Nyugalombavonulása után új munkakört szabott ki magának a közéletben. *1925 óta tagja volt a főváros törvényhatósági bizottságának, amelynek örökös tagja lett.* Különösen a III. kerület várospolitikai és társadalmi életében fejtett ki buzgó és eredményes munkát, minden jó ügynek harcosa volt és *lelkes hive Óbuda rendezésének.* Halálának hírére kitűzték az Ujvárosházára és a Központi Városházára a gyászlobogót. *Lamotte* Károly dr. helyettes polgármester intézkedésére *a főváros díszsírhelyére temetik el* a közélet érdemes harcosát, akinek halálával a törvényhatósági bizottságnak külsejében régivágású, de modern gondolkozású, rokonszenves alakja távozott el az élők sorából. Hétfőn délután temették el Andréka Károlyt a kerepesi-temető halottasházából nagy részvét mellett, rendőri gyászpompával. Megjelent a temetésen *Horváth* Dezső miniszteri tanácsos a belügyminisztérium képviseletében, *Ferenczy* Tibor főkapitány, *Eliássy* Sándor vidéki főkapitány, nagy rendőrtiszti küldöttség, *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Lamotte* Károly és *Schuler* Dezső alpolgármesterek, *Zsitvay* Tibor ny. miniszter, *Usetty* Béla, *Terbócz* Imre országgyűlési képviselők, *Ripka* Ferenc ny. főpolgármester, *Bezzegh-Huszágh* Miklós ny. főkapitány és sokan mások. A temetési szertartást *Szokolay* Antal esztergomi prelátus-kanonok végezte, majd *Ferenczy* Tibor főkapitány mondott búcsúztatót. *Usetty* Béla országgyűlési képviselő a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja, *Takács* Mihály plébános Tápióbicske, az elhúnyt szülőhelye nevében búcsúzott.

Wildner Ödön megválik a fővárostól. Mint ismeretes, *Wildner* Ödön dr. tanácsnokot a főváros 1921-ben nyugdíjazta, később, 1926-ban azonban a polgármester megbízta őt a fővárosi jogszabályok összegyüjtésével, nyilvántartásával, kezelésével, valamint az irodalmi és művészeti ügyek előkészítésével. *Wildner* Ödönnek *ez a megbizatása október 31-én* lejár és a nyugalmazott tanácsnok kilép a főváros szolgálatából.

Polgármesteri intézkedések a kánikula közegészségügyi vonatkozásaival kapcsolatban. Az utóbbi napok kánikulai időjárása *a polgármestert is foglalkoztatta,* aki szombaton *szigorú egészségügyi rendelkezéseket adott ki.* Utasította az összes kerületi előljárókat, hogy ügyeljenek az utcák, utak, terek, azonkívül a házak udvarainak és járdáinak *tisztántartására és gondoskodjanak mindennemü szemét eltakarításáról.* A lakásokban, üzletekben és piacokon árusított élelmiszereket *hálóval kell beburkolni,* tekintve, hogy *a legyek a ragályos betegségek legveszedelmesebb terjesztői.* A tisztiorvosok külön utasítást kaptak, hogy *saját hatáskörükben intézkedjenek,* nehogy lábrakapjanak a járványos betegségek.

Megkezdődött a magyarok második világkongresszusának megszervezése. A Magyarok Világkongresszusa állandó irodája, mint a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megirta, elhatározta, hogy *1938 auguszlusában a Szent István-ünnepségek alkalmával második világkongresszusra hivja össze a külföldi magyarságot.* Ebben az ügyben a Magyarok Világkongresszusa központi tanácsa *Perényi* Zsigmond báró elnöklésével ülést tartott, amelyen véglegesen elhatározták a világkongresszus megtartását azzal, hogy megalakítják a *Magyarok Világszövetségét is. Nagy* Károly dr. igazgató terjesztette elő az évi jelentést, kiemelve a nagyfontosságú akciót, amelyet a budapesti állandó iroda mult évben a külföldi és az itthoni magyar flatalság között cserelevelezés útján megindított. A zárszámadások tudomásulvétele után *Nagy* Károly dr. ismertette a második világkongresszus programját. A Világszövetség alapszabályainak elkészítésére *Ripka* Ferenc dr. elnöklétével bizottságot küldtek ki. *Garancsy* László székesfővárosi főjegyző a főváros jóindulatu támogatását helyezte kilátásba, *Tüske* Jenő a MÁV, *Nelky* Jenő a Rádió igazgatóságának biztosította. Végül *Praznovszky* Iván köszönetet mondott az elnökségnek és az állandó irodának a külföldi magyarság érdekében folytatott lelkes és eredményes munkásságáért.

Gundel Károly kapja meg továbbra is a Gellért-vendéglő bérletét. A Gellért-szálló vendéglői és kávéházi üzletének április 30-án lejárt bérletére megtartott versenytárgyaláson, mint ismeretes, pályázó nem jelentkezett és *Gundel* Károly, az eddigi bérlő kérvényt adott be, amelyben eddigi szerződésének meghosszabbítását kérte. A polgármester Gundel bérleti szerződését november 1-ig meghosszabbította és utasította a Székesfőváros Gyógyfürdői és Gyógyforrásai központi igazgatóságát, hogy a további bérletre nézve Gundellel tárgyalásokat folytasson. Ezeknek a tárgyalásoknak erdményeképen a polgármester azt az előterjesztést teszi a közgyülésnek, hogy *Gundel* Károllyal november 1-től *hat évre és további két évvel meghosszabbitható időtartamra* megkötendő szerződéshez járuljon hozzá. A törvényhatósági bizottság kétségtelenül megadja a hozzájárulást és ezzel ennek a reprezentatív szállónak étterme továbbra is a legméltóbb kezekben marad.

A fővárosi közgyülés új tagja. *Blaskó* Artur szociáldemokrata párti fővárosi bizottsági tag halálával a II. választókerületben megüresedett az egyik bizottsági tagsági hely. *Blaskó* Artur utóda *Mandl* Oszkár dr. ügyvéd lesz, mint a szociáldemokrata párt II. kerületi listájának soron következő póttagja. *Az új bizottsági tag behivása iránt az intézkedés megtörtént.*

Önálló szájsebészeti osztály a Rókusban. A főváros annakidején fog- és szájsebészeti főorvosi állást szervezett a Rókusban. A szájsebészeti rendelő forgalma időközben annyira megnövekedett, hogy *szükségesnek mutatkozott önálló szájsebészeti osztály felállítása* egyrészt a betegek tökéletesebb kezelhetése szempontjából, másrészt azért, hogy *ott megfelelő gyakorlattal bíró ápolószemélyzetet lehessen nevelni.* Ez az önálló osztály már a legközelebbi jövőben *megvalósul.* Az új osztály kreálása nem jelent ágyszaporulatot, mindössze *legalizálják a jelenlegi állapotot,* vagyis a szájsebészeti osztály tíz ágya a jövőben a *fogászfőorvos közvetlen vezetése és irányítása alá fog tartozni.*

A BESZKÁRT munkástovábbképző tanfolyamának záróvizsgája. A *BESZKÁRT* munkástovábbképző tanfolyamának záróvizsgáját szombaton délután öt órakor tartották meg a BESZKÁRT székházának dísztermében (VII., Akácfa-utca 15/17. IV.)

Teljes nyugdijat kap a hősi halált halt Berky József tüzoltó özvegye. A polgármester javaslatára a Glóbus-nyomdai tűz alkalmával hősi halált halt *Berky* József székesfővárosi tüzoltó özvegye október elsejétől kezdve élete végéig *teljes nyugdijat, Gyula* nevü kisgyermeke pedig *húsz éves koráig nevelési dijat kap a fővárostól.*

Június 17-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Angol Park *új attrakciái:*

Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje ● A CSÜTÖRTÖKI MŰVÉSZ-ESTÉK, hazai és nemzetközi művészekkel ● A „CSODAREVÜ 1937" minden este június hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is tulszárnyaló csodaprodukció ● PILOTAISKOLA a legszenzációsabb amerikai ujdonság ● és végül az AUTOTOURING, melyben minden kisérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját ● Minden hónapban új nemzetközi variété műsor az ALPESI FALUBAN.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Gazdasági Értesítő

Budapest májusi tejbehozatala 12 millió literes rekordforgalmat ért el

A főváros fokozott ellenőrzése csaknem teljesen kipusztította a hamis tejet

Legközelebb új tejrendelet jelenik meg

A főváros tejfogyasztása az 1935. évi mélypont óta, amelyet a rossz gazdasági viszonyok idéztek elő, lényegesen és fokozatosan javul. Most májusban azután rekord tejfogyasztása volt Budapestnek A *Székesfővárosi Vegyészeti Intézet* számadatai szerint

májusban 12 millió liter tejet hoztak be Budapestre, vagyis naponta 400.000 litert.

Ennek a számnak valódi jelentőségét a Vegyészetj Intézet statisztikai adatainak keretébe állítva állapithatjuk meg. Az idei év *januárjában 11.600.000 liter tejet hoztak be Budapestre*, amibe bele van számitva a főváros területén folytatott tehenészetek teje is. Ebből a mennyiségből *9,200.000 liter volt a fogyasztási tej*, a többi pedig feldolgozásra került, 1936 januárjában 10.600.000 liter volt a tejbehozatal, amelyből 8,200.000 liter esett fogyasztási tejre. 1935-ben volt, a leromlott gazdasági viszonyok következtében, a mélypont. Akkor 8,900.000 liter tejet hoztak be havonta, amiből a fogyasztási tejre 6,900.000 liter tej esett. Ezzel szemben *1930-ban 12,000.000 liter* volt a havi behozatal és ebből 10,500.000 a fogyasztási tej. Ettől az időtől kezdve 1935-ig fokozatosan csökken a behozott tejmennyiség, amely most elérte ismét az 1930-as nivót. *Ijesztő statisztikát mutat a kommün ideje.* 1919-ben több hónapon át *mindössze 38.000 liter tej volt a napi átlag.*

A mostani május örvendetes eredménye azonban még nem jelenti azt, hogy az egész évi behozatalban is eljutunk az 1930-iki állapothoz, mert a májusi rekord után általában csökkenés szokott beállni és igy nem valószínű, hogy elérjük az 1930-iki évi tejbehozatalt, amelyből nemcsak májusra, hanem átlagban minden hónapra 12.000.000 liter tej esett. A jelek szerint *ehhez a régi nivóhoz a jövő évben fogunk eljutni.*

A tejellátásban meglehetősen jelentékeny menynyiségben vesznek részt

a főváros területén lévő tehenészetek.

2800—2900 tehenet tartanak a budapesti tehenesgazdák, a napi tejprodukciójuk pedig napi 30.000, vagyis havi 900.000 liter. A fővárosi tehenészetek nem a tejüzemeknek szolgáltatják be a tejüket, hanem közvetlenül adhatják el a megrendelőknek.

A tejüzemek száma 14, a tejárusitóké pedig, beleszámitva a tejcsarnokokat és fűszerkereskedőket, körülbelül 5000. Ez a szám most nagyjából megállapodott, de azért a város fejlődésével állandóan növekedik. Rohamos volt a szaporodás az új tejrendelet kiadása után. Ezt megelőzőleg ugyanis a régebbi rendelkezések szigorúan kezelték az új tejüzletek engedélyezését és távolsági zónákat állapitottak meg, amelyeken belül új tejüzletet nem lehetett nyitni Ma csupán az üzletet érintő egészségügyi követelmények az irányadók és ezért történt a rohamos szaporodás a tejrendelet megjelenése után. A roham azután utóbb természetszerűleg alábbhagyott.

A tejfogyasztás örvendetes emelkedése mellett a minőségben és az egészségügyi követelmények betartása terén is *nagy javulás észlelhető*, aminek oka hogy a tejüzemek részéről forgalomba hozott *egész tejmennyiség akár palacktej, akár kannatej, pasztőrözött.* Ezt a közönség tulajdonképpen nem is tudja és azt hiszi, hogy csak a kifejezetten pasztőrözött elnevezés alatt eladásra kerülő tej van pasztőrözve. A kétféle tej között azért mindenesetre különbség van, mert a pasztőrözött tej elnevezéssel árusított tejet, amelynek ára literenként 8 fillérrel nagyobb, nyomban a pasztőrzés után töltik zárt palackokba. Közben a tejkereskedők is megállapították, hogy a pasztőrözés az ő érdeküket is szolgálja, mert a tej tovább eltartható. A romlási folyamat ugyanis a pasztőrözéssel megáll és a baktériumok munkája újból kezdődik.

A tejforgalom szabályozása és az egészségügyi szabályok betartása terén nagyon jelentős eredményeket mutat fel a tejrendelet, azonban ezzel a hatóságok még nem tartják végleg elintézettnek a tejkérdést. Mint illetékes helyen értesülünk,

a földmivelésügyi és a belügyminisztérium újabb tejrendelet: a minőségi tejrendelet kiadására készül.

A tárgyalások ebben az ügyben a földmivelésügyi minisztériumban már megtörténtek és a kérdés most a belügyminisztérium előtt van.

Van azután a budapesti tejnek még egy jó tulajdonsága, amellyel egyedül a svájci tej vetekedik. A törvényes rendezés értelmében *3.5 százalék a tej kötelező zsírtartalma*, vagyis a svájci tejjel együtt *a legmagasabb egész Európában.* Ez a közelebbi időben megjelenő rendelet pontosan meg fogja állapitani a higiénikus tejkezelés szabályait és bakteriológiai szempontból fontos intézkedéseket hoz. Egyebek között meg fogja állapitani a baktériumtartalom megengedhető számtani határát.

Ezzel a rendelettel teljes mértékben érvényesülhet majd *a Székesfővárosi Egészségügyi és Bakteriológiai Intézet szerepe.* Amíg a főváros *Vegyészeti Intézete* a tejhamisitás ellenőrzése terén tölti be közismerten kiváló hivatását, a Bakteriológiai Intézet a tej baktériumtartalmát ellenőrzi. *Munkáját azonban gátolja a baktériumtartalom határértékének és a büntető szankciónak a hiánya, amin most majd segit a készülő minőségi tejrendelet.* Ehhez a rendelethez hatalmas anyagot gyüjtött a Bakteriológiai Intézet, amely azóta, hogy a tejellenőrzési új alosztálya létesült, intenziven folytatja a vizsgálatokat.

Az új tejrendelettel nagy mértékben megnövekedett a *Székesfőváros Vegyészeti Intézetének* munkaköre is. Ehhez képest *a Vegyészeti Intézet tejvizsgáló osztálya a Szervita-térről néhány hét előtt a Városház-utca 14. szám alatti nagyobb, hatszobás helyiségbe költözködött*, ahol 60 ellenőr és 60 altiszt foglalkozik a behozatali igazolványok, iparengedélyek kiadásával és az ellenőrzés nagy terjedelmü munkájával. Számokban kifejezve ez a fokozott ellenőrzés azt eredményezi, hogy *mostanában havonkint 1500—2000 liter hamisitott tejet kell lefoglalni, régebben pedig 30—35.000 liter volt a lefoglalt havi mennyiség.*

Évek óta harcol a tisztifőorvos a természetes jég használata ellen

Dabis László dr. előadása az orvosi nagyhéten

Az *Orvosi Nagyhét* keretében felmerült problémák sorában napirendre került Budapest jégellátása és ennek keretében *a természetes jég* kérdése is, amely a tudományos körökön kivül élénken érdekli a nagyközönséget is, amelynek a régen kifogásolt, de *csodálatosképen még mindig forgalomban levő természetes jég, mint fertőző anyag az egészségét veszélyezteti.*

A *Magyar Hygienikusok Társasága* ülésén, amelyen a *Székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet orvosai és vegyészei* Stössner Ödön dr. egészségügyi főtanácsos, az intézet ny. igazgatója elnöklése alatt nagyszabásu előadássorozatban számoltak be az intézetben végzett munkásságukról, *Dabis* László dr. h.-igazgató *Budapest jégellátásáról* tartott előadást. Ennek keretében rámutatott arra, hogy *a főváros tiszti főorvosi hivatala évek óta kiméletlen harcot folytat a természetes jég visszaszorításáért*, amelyet az országos jégrendeletek — sajnos — mindezideig nem tettek olyan mértékben lehetővé, amennyire az kivánatos volna. Az intézet a Rákospatak alsó folyásában többizben *paratyphus B bacillust*, sőt legutóbb a Rákospatak felső folyásában is *tipikus typhus bacillust* mutatott ki. *A természetes jég teljes kiküszöbölése a főváros területéről tehát mindenképen indokolt volna*, mert a fővárosban termelt természetes jég legnagyobb része a Rákospatak mezőkre szétöntött és gátakkal úgynevezett jégtavakká duzzasztott vizéből származik. Bonyolulttá teszi a kérdést az, hogy a főváros területén fogyasztásra kerülő természetes jég nagyobbrésze a *soroksári Dunaágból* származik, ami a főváros területén kívül fekszik. *A rákosi jég eltiltásával egyidejüleg tehát feltétlenül a soroksári jég behozatalát is el kellene tiltani*, annál is inkább, mert azt nemcsak ipari hütés céljaira (ú. n. „korlátolt forgalom"), hanem *élelmiszerek hütésére is felhasználják.* A nagyközönség — nem ismerve a természetes jég szennyezett voltát — szivesen használja és nincs tudatában a természetes jég és müjég közötti nagy higieniai különbségnek.

A tudós társaságban általános helyesléssel fogadott tudományos megállapitások bizonyára hozzájárulnak ahhoz, hogy ebben a kérdésben végre radikális intézkedés történik és a főváros közönsége megszabadul a természetes jég veszedelmétől.

Fenyves le akar menni a pincébe, de nem engedik

Az áruházak mohó terjeszkedési vágyát az áruházi rendelet sem tudta megfékezni. A kereskedők tömegei, akik évek hosszú sora óta eredménytelenül harcolnak a mindent elnyelő hatalmasságok ellen, megdöbbenve nézik ezt a lankadatlan mohóságot, amely nemrégen a közigazgatási bizottságot is foglalkoztatta, amikor *Petrovácz* Gyula a debreceni áruházi tűzkatasztrófa alkalmából az áttört tüzfalakra, a szomszéd házakba való átnyomulás veszedelmére mutatott rá. Ebbe a gátat nem ismerő terjeszkedési iramba most új változatot hozott be a *Fenyves-áruház.* A Kálvin-téri üzletházból, amelynek fennállási engedélye 1941-ben lejár, nem tudja csápjait kinyújtani tovább sem balra, sem jobbra, igy más út nem lévén, *a föld alá próbál terjeszkedni.* A fővároshoz beadványt intézett, amelyben arra kért engedélyt, hogy *az üzletház pincéjét is áruházihelyiségekké alakitsa át.* A meglepetést keltő kérelemmel foglalkozott a főváros magánépitési bizottsága, amely azt *elutasitotta.* Erélyesen tiltakozik a pincének áruházi helyiséggé való átépitése ellen *a tüzoltóparancsnokság, amely felette tüzveszélyesnek tartja a tervet.* A Fenyves-áruház tehát nem mehet le a pincébe is, de ha esetleg úgy fordult volna, hogy kérelmét teljesitik, bizonyára nem állt volna meg a terjeszkedésben a földgolyó közepéig.

A biztosítók munkája az elmult esztendőben. Az elmült héten tartotta teljes ülését a *BIOSZ*, amikor is *Gergely* Tódor, a szövetség elnöke részletesen beszámolt a biztositóknak az elmült esztendőben végzett munkájáról. A *Phönix* válsága miatt nehéz esztendeje volt a biztositási szakmának, de ez a szerencsétlen eset *átmenetinek* bizonyult csupán és *egyáltalán nem tudta megrenditeni a magyar biztositási intézmény szilárd alapjait. Gergely* Tódor ezután megemlékezett a biztositók állami felügyeletének küszöbön álló reformjáról, kiemelve, hogy *a kormányzat célkitüzéseit teljes mértékben honorálja a biztositó társaságok összessége.* Végül *Kutasi* Elemér dr., a *BIOSZ* igazgatója terjesztette elő a jelentést és a zárszámadásokat, amelyket *a teljes ülés egyhangúlag tudomásul vett.*

Június 25-én lesz a BESZKÁRT közgyülése. A *Budapest Székesfővárosi Közlekedési Rt.* az 1936. üzleti évre vonatkozó rendes közgyülését *június 25-én, pénteken délelőtt tiz órakor tartja meg.* A közgyülésen tárgyalásra kerül az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése, az 1936. évi mérleg megállapitása és a zárószámadás jóváhagyása. A közgyülésen megválasztják a *BSzKRt* igazgatóságát és felügyelőbizottságát is.

Lipcséből Londonba helyeződött át a szőrme világpiaca. A Magyar Szűcsmesterek és Szőrmekereskedők Országos Egyesülete fölterjesztét intézett a kereskedelemügyi miniszterhez és arra való hivatkozással, hogy *a szőrme világpiaca Lipcséből Londonba helyeződött át* és igy a szőrme csak a nemesvalutájú Londonból importálható, arrra kéri a minisztert, hogy *tartson fenn a rendelkezésre álló nemes devizákból méltányos hányadot* a hazai szűcsipar és szőrmekereskedelem részére.

A piaci iparcikkárusok és az őstermelők. A KÉKOSZ piaci és vásári iparcikkárus szakosztálya népes taggyülésen foglalkozott a piaci kisegzisztenciák aktuális panaszaival, sérelmeivel és kivánságaival. A taggyülésen szóbakerült a Lehel-téri piac biztositásának kérdése, valamint ennek kapcsán a legutóbb engedélyezett, illetőleg újabb piacokra kiterjesztett őstermelői árusitás engedélyezése, amit a piaci iparcikkárusok nagy örömmel vettek tudomásul, mert természetszerűleg az őstermelőknek a piacokra való beengedése folytán emelkedik a vásárlóközönség száma és igy az iparcikkárusok forgalmának a növekedése is várható.

A Magyar Pamutipar Rt. igazgatósága folyó hó 11-én tartott ülésén elhatározta, hogy a közgyülésnek javasolni fogja az értékesökkenési tartalékalapnak 1,032.558 pengővel (1935-ben 646.582 P) való javadalmazása után megállapított 413.836 P (1935-ben 389.766 P) nyereségből részvényenként 4 P osztaléknak 1937 június 26-ától kezdve való kifizetését. A szelvények a *Magyar Általános Hitelbank*, Budapest, pénztáránál kerülnek beváltásra.

ÖRÖKLAKÁSOK

az Új-Lipótvárosban, közvetlen a Lipót-körút mellett, a gyönyörü Lipótvárosi Parknál, **Hollán-u. 33.** és **Hollán-u. 36.** alatti 5 és 6 emeletes luxuspalotákban 1—2 és 3-szobás hallosak, központi fütés, melegvizszolgáltatással,

25 éves adómentességgel

Minden lakás önálló telekkönyvi tulajdon, bérbeadás esetén 9% jövedelmezőség. **Pozsonyi-út 49.** Hétemeletes öröklakás palotánkban még kapható 1 darab 2-szoba hallos és 1 darab 1-szoba hallos öröklakás.

Érdeklődni: Hollán-utca 33 öröklakás iroda, vagy telefonon 2-933-48 és 2-902-37. — Vasárnap is.

ÖRÖK LAKÁSOK

A Magyar Sütők Szövetsége 30 éves jubileuma. A Magyar Sütők Országos Szövetsége június 26-tól július 2-ig a Fővárosi Sütőipartestülettel karöltve és a különböző érdekképviseletek bevonásával 30 éves jubileuma alkalmából *jubiláris ünnepi hetet* rendez, mely alkalommal *felszentelik a sütők zászlóját,* 27-én a Vigadóban *díszközgyűlést* tartanak és *sütőipari kongresszus* keretében módot nyujtanak az ez alkalommal összegyült külföldi sütőknek, hogy az aktuális szakmai kérdésekről érdekes előadásokat hallgassanak meg. Az ünnepségek fővédnökségét *József* kir. herceg, védnökségét pedig *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester vállalták el. A kongresszus díszelnöki tisztségét Karl *Grüsser,* a Sütőmesterek Nemzetközi Szervezetének elnöke tölti be.

A hűtőkocsiban küldött magyar gyümölcs sikere Londonban. A mostani Nemzetközi Vásáron mutatták be a *Hungária Container Forgalmi Rt.* érdekes hűtőkocsijait, amelyek lényege az, hogy az alvázról leszerelhető hűtőszekrényeket *a fa alatt tölthetik meg gyümölccsel és érettsége teljességében szállíthatják a világ legtávolabbi részébe is.* Most tartották meg a *container* premeirjét. Az első hűtőkocsi *25 mázsa földieperrel megérkezett Londonba* és ez a rendkivül nehezen szállítandó gyümölcs *egynapos szállítási késedelem ellenére is teljesen kifogástalan állapotban maradt* úgy, hogy a megrendelő *Selfriedge* áruháznak *magas áron sikerült azt értékesíteni.* Az exportcégek máris kibéreltek egész sereg *containert,* hogy *nagyobb arányok közt megkezdjék a gyümölcskivitelt.*

A szegedi gyári tüz. A *Magyar Kender-, Len- és Jutaipar- Rt.*-tól nyert értesülésünk szerint az újszegedi gyártelepen folyó hó 10-én előfordult tüzesett alkalmával a tüz pusztításáról elterjedt hirek *túlzottnak bizonyultak, mert nem a gyártelep, csupán egyes üzemrészek váltak egyidőre használhatatlanná.* A kár biztosítás révén *teljesen megtérül,* s a tüz által nem érintett üzemekben *a munka zavartalanul folyik.* A teljes üzem helyreállítása rövidesen elérhető lesz. Az áruszállítások lebonyolításában *a tüzeset komolyabb fennakadást nem okoz.*

A **Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth** *Magyar Gépgyári Művek Rt.* az 1936. üzletévben, az előző évivel szemben *lényegesen nagyobb forgalmat ért el.* Minthogy azonban a külföldi piacokon változatlanul igen erős árversennyel kellett megküzdenie, a vállalat 1936 december 31-i mérlege az értékcsökkenési alapnak 253.526.15 P-vel való dotálása után 550.080.55 P *veszteséggel zárult.* Az igazgatóság a június 24-én megtartandó közgyülésén *javasolni fogja a veszteségnek a tartalékalapból való leírását.*

VÁLLALKOZÁS

Uj versenytárgyalási kiírások

A Gyimes-utca és a Vöröskő-utca **csatornázási munkálataira** pályázni lehet június 25-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

Az Ujlaki-rakpart **csapadéklevezető csatornaépítési munkálataira** pályázni lehet június 25-én d. e. 10 óráig az út- és csatornaépítési ügyosztályon.

A szépilonai **BSzKRt kocsiszín átépítési munkálataira** pályázni lehet június 30-án d. e. 10 óráig, Akácfa-utca 15. III. em. 311.

Beérkezett ajánlatok

A Béke-téri elöljárósági épület **kőfaragómunkáira** pályáztak: Tihanyi Jakab 9092, Mülpercz János 9097, Senger Béla 9585, Fabró Ferenc 10.250, Klimm Károly 10.270 pengővel.

A Vízművek **gépházépitési munkáira** pályáztak: Gratzl és Bozó 49.650, Fülöp Ferenc 49.645, Mucsi és Kovács 50.243, Erdélyi Jenő 50.968, Prister György 52.863, Tausz Alfréd 53.502, Barta és Bleyer 53.019, Biró László 53.620, Prokisch János 54.889, Teleki László 53.413 pengővel.

A Szent István-kórház C pavillonjának **átalakítási munkáira** pályáztak: Tamássy Emil 4504, Krebs András 4978, Wittinger Ferenc 5145, Nekolny Antal 5782, Sajgó Alfréd 6227, Dittler Ferenc 5884, Müller Rezső 6433, Varjas Gyula 6709, Juhász István 6756, Mészáros Sándor 7146, Liebhard Béla 7872 pengővel.

Az Uj Szent János-kórház **napozó terraszának különböző munkáira** pályáztak: Kovács Nándor 5493, Dobrovits Ferenc 5542, Barcsai Lajos 5554, Markó Elek 5719, Erezhegyi László 5861, Szeitz Richárd 5961, Szabó Árpád 6164, Radó Sándor 6755 pengővel.

A lipótköruti **vágányok középrehelyezési munkáira** pályáztak: Zumpf István 41.051, Bakács Gyula 42.257, Bermann Miksa 42.575, Szász Albert 42.869, Hollós Ferenc 43.058, Rajk Sándor 44.847 pengővel.

A Molnár-utca **útrendezési munkáira** pályáztak: Útépítő és Aszfalt Váll. 20.415, Halmos János 20.496, Barta Károly 20.575, Handl Gyula 20.633, Obendorfer Rudolf 22.505, Schäffer Károly 22.993, Bakács Gyula 23.100, Amon Rezső 23.562 pengővel.

A Bakáts-tér **aszfaltozási munkáira** pályáztak: The Neuchatel 7722, Útépítő és Aszfalt Váll. 9750, Magyar Útépítési Rt. 9840, Posnansky és Strelitz 9880, Asphalt Építőipar Rt. 10.080, Danubia müsz. váll. 10.340, Építőipar Rt. 10.680 pengővel.

A Fiumei-út és Salgótarjáni-út közötti szakasz **útrendezési munkáira** pályáztak: Szendrő Zsigmond 19.635, Gattyán Pál 19.799, Heverdle Károly 19.936, Proczeller Bálint 20.200, Obendorfer Rudolf 22.505, Schäffer Károly 22.993, Bakács Gyula 23.100, Amon Rezső 23.562 pengővel.

5000 m³ dunakavics szállítására pályáztak: Fleischmann Antal 17.500, Nagybátony—Ujlaki 18.500 pengővel.

Az óbudai csatornaszivattyútelepen felszerelendő **körszivattyú szállítására** pályáztak: Worthington 34.736, Állami Gépgyár 39.285, Farkasvölgyi 40.002, Ganz és Társa 41.340 pengővel.

A Ceglédi-uti tüzelőszertelepen végzendő különféle **rakodómunkára** pályáztak: Mészáros Miklós, Mészáros Imre, Tranzitó Forg. és Közl. Váll., Földm. Ip. Váll. Szöv., Kaltenecker Ferenc, Bodorkos Lajos.

Versenytárgyalási megbízások

A Népligeti iskolai sporttelep **fonott drótkerítés és lakatos munkáit** Stadler Mihály kapta 5744.— pengőért.

A nagyvásártelepi áruraktárak részére **gőzfütő berendezési mukát** kapott Tóth Imre és Társa 29.040.25 pengőért.

A Szent Rókus-kórház **burkoló munkálatait** Kraszner György kapta 7018.50 pengőért; ugyanott **kőműves munkát** kapott Bollmann Béla 3596.50 pengőért.

A XI. Rudasfürdőnél **vízvezetéki berendezési tárgyak szállítására** megbízást kapott Ulrich B. J. 4859.60 pengőért.

A népligeti iskolai sportelepen **ács munkát** kapott Marinka Imre 4456.— pengőért.

A népligeti iskolai sporttelep **tereprendezési és kavicsozási munkálatait** Rück Lajos kapta 12.475 pengőért.

Az Egyetem-u. főv. képtár **lakatos munkálatait** Péter Frigyes kapta 2534.— pengőért; ugyanitt **villanyszerelési munkát** kapott Marx Ferenc 5569.66, **asztalos munkát** Hencz Ferenc 3511.— pengőért.

A Gyáli-, Kén-, Füleki-u. kislakásos telep **bádogos munkálatait** Rolly Béla kapta 2864.60 pengőért.

A farkasréti temetői kápolna, árkádos sírbolt, stb. munkálataihoz **kőfaragó munkát** kapott Blazsek Vilmos 67.158.— pengőért.

A népligeti iskolai sporttelepen **humusz szállítást** kapott Müller Ferenc 1540.— pengőért.

A Rudasfürdő atalakításának **parketta munkáit** Fircsa Béla kapta 6756.— pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

FROMMER JENŐ
épület-, mü- és tüzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: 13-03-60

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
„Optalit"
könnyűfém—dugattyú
P.-bronz
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!
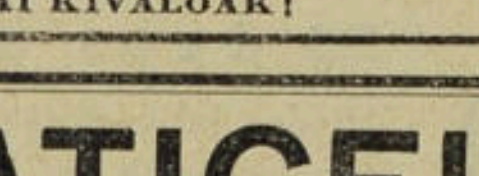
LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-71
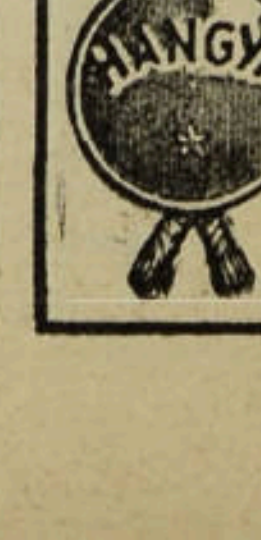
özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

ZSÉDELY KÁROLY
épületműlakatos, tüzhely készitő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemű épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készítését, ugyszintén mindenféle javításokat.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

HANNAUER ISTVÁN
központi fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Keresztúri-út 8. Telefon: 1—424—97.

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: 1—460—85.

Kemény Tibor
gépműhely
készít gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint precíz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 38. TELEFON: 2-969-08.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VI., Lázár-u. 16. II. 7/a. Tel.: 1-171-55.
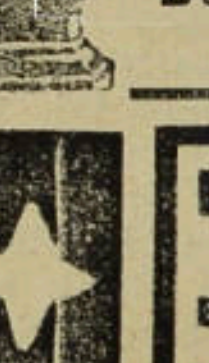
Nagy Gyula
lakatosárugyár
Budapest, VIII., Kőris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Frank Ignác
GÉPSZÍJ UZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 június 23. — 25. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A főpróba

Az ember elgondolkozik, hogy nem is olyan régen még az intelligensebb, a világot járt budapesti ember is megállt az utcán és megcsodálta, ha néhány külföldi, vagy pláne egy kicsit egzótikus vendég ment el mellette. Ma már hozzátartozik a külföldi, az idegen Budapest habitusához, ezek azok a színfoltok, amelyek szinte otthonosak lettek a város képén. Hatalmas, turistákkal megrakott autókarok egymást érik azokon a helyeken, ahol Budapest szépségeit mutatjuk be a külföldieknek, akik már vagy régen barátai a magyar fővárosnak, vagy most lesznek azzá. És ma már hála Istennek túlvagyunk az idegenforgalom fejlesztésének azokon a súlyos áldozatokat követelő beruházásain is, amelyek bizony még másfél évtized előtt is jóformán úgy festettek, hogy nem az idegen költötte el itt a pénzét, hanem mi fürösztöttük tejbe-vajba, hogy egy kis propagandát csináljon a mi gyönyörű Budapestünknek. El kell ismerni, hogy ha, sokba került is ez, de a drága propaganda meghozta a maga gyümölcsét és nemcsak turista vendégeink vannak, hanem azt is elmondhatjuk, hogy a nagypénzű, a komolyan költekező idegen is boldogan jön Budapestre.

A legutóbbi napokban például mintegy félszáz dúsgazdag indiai vendégünk volt. Az indus társaság hölgytagjait bizony alaposan megnézegették a budapestiek, mert hiszen még az orrcimpájukba is brilliánskő volt, — hogy úgy mondjuk — „beépítve." A sok jóllakott idegen és „tarisznyás" külföldi után ma már ilyen vendégeink is vannak és éppen most olvassuk azt is, hogy John *Flournoy Montgomery*, az Egyesült Államok budapesti követe hazájába érkezett vakációra és odahaza azzal csinál nekünk megbecsülhetetlen propagandát, hogy kijelenti: *Budapestet az amerikaiak számára találták ki.* Budapest híre tehát már eljutott a kontinensen túlra is és a világ minden részében úgy gondolkoznak a vagyonos emberek, hogy a magyar fővárost érdemes meglátogatni. A költő még azt mondta, hogy Nápolyt látni és meghalni . . . Hála Istennek ma már maharadzsák, hindu multimilliomosok, amerikai dollármilliomosok gondolkoznak úgy, hogy: Budapestet látni és aztán — minden esztendőben visszatérni ebbe a gyönyörű városba. A kártyában pass-nak hívják azt, mikor a játékosnak jól megy. A jó játékos a pass-t kihasználja. Ma Budapest is pass-ban van, ma kell a kedvező, szinte meg nem álmodottan jó divatot a magunk javára kihasználni és kamatoztatni. Az idegen szívesen jön ide és Budapest szépségei, fürdői, gyógyító vizei, kultúrája a jövőben is ide fogja vonzani, ha megadjuk neki mindazt, amit a nagy kultúdmetropólisokban kaphat. A társadalmi nyugalom nálunk Budapesten olyan, amilyet egész Európában nem talál. Emellett azonban minden eszközt meg kell ragadni arra, hogy ebben a nyugodt, szép, boldog városban az idegenek otthon érezzék magukat és kellemesen szórakozhassanak.

A remek pass után pedig jövőre jön az igazi nagy konjunktúra. Olyan idegenforgalmi gócpont leszünk 1938-ban, amilyet ennek az öreg Európának egyetlen nagy városa sem látott. A *Szent István Év küszöbén állunk, az Eucharisztikus kongresszus* mérhetelen tömegeket vonzó ereje itt bontakozik ki már fölöttünk és sokat jelent a mi számunkra a *külföldi magyarok világkongresszusa* is. Minden városát szerető budapesti polgárnak teljes odaadással azon kell tehát már ma dolgoznia, hogy ez a jövő esztendő kitűnően sikerüljön, önfeláldozással kell tevékenykednünk, hogy világhírességünk eddig soha nem látott magaslatra emelkedjék. Rendkivüli feladatok előtt állanak azonban legfőként azok, akik az idegenforgalmi kérdéseket nálunk hivatásosan intézik. Bízunk bennük, hogy ezt, az évszázadban csak egyszer kínálkozó alkalmat tökéletesen fogják kiaknázni. Éppen azért egész Budapest, *az egész ország a legnagyobb érdeklődéssel tekint az idei Szent István Hét felé, amely a jövő esztendőnek valóságos főpróbája lesz.* Ez a főpróba legyen már olyan nagystílű, olyan vonzó, olyan lenyűgöző erejű, hogy mindnyájan biztosak legyünk abban, hogy a nagy esztendőben mindent felülmúló sikerrel álljunk oda az elé a hatalmas tömeg elé, amely kíváncsisággal, jóindulattal, szeretettel eltelve jön közénk és kész arra, hogy a magyar főváros hírét elvigye a világ minden részébe.

Én az önkormányzat szellemében nevelkedtem és tisztában vagyok annak áldásaival, - mondja Karafiáth főpolgármester

A főváros élén eltöltött működésének eredményeit ismerteti a főpolgármester, akinek egyik sikeres törekvése, hogy az összes alkotó erőket összefogja a főváros érdekében

Minden pártot összeforraszt a város szeretete

A kánikula már beköszöntött, de csak az időjárásban, nem pedig a főváros közigazgatásában. Most, az utolsó közgyűlések előtt talán még lázasabb tempóval folyik a munka, mint egyébkor, hogy az egyes ügyosztályok elkészüljenek azokkal a nagyfontosságú javaslatokkal, amelyeket *Lamotte Károly dr.* alpolgármester a *Fővárosi Hirlap* egyik számában adott nyilatkozatában publikált és amelyeket a főváros vezetősége még a nyári szünet előtt kíván letárgyaltatni az autonómia szerveivel, hogy a nyári hónapokban végrehajthassák a tervbevett újabb közmunkákat. Mindennek a hatalmas tevékenységnek valósággal éltető szelleme *Karafiáth* Jenő főpolgármester, aki kora reggeltől késő estig folytatja a megbeszéléseket és nem csupán a közigazgatás munkájából kér részt, hanem az autonómia legfontosabb szerveinek állandó tevékenységéből is. Igen gyakran hív össze pártközi konferenciákat, hogy a pártok hangulatát megismerje. *Ő az első főpolgármester, aki a pénzügyi bizottság ülésein állandóan elnököl és kontaktusba kerül még a legapróbb részletkérdésekkel is.* Tisztában van azzal, hogy csak így lehet komoly eredményeket elérni.

Karafiáth Jenő egyénisége valóban felolvadt a magyar főváros szeretetében, ezt érzi mindenki, ezért dolgozik együtt a legszebb harmóniában az autonómia, az önkormányzat és nincs semmi ellentét az ellenőrző hatalommal.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Karafiáth Jenő dr. főpolgármestert

és nála aziránt érdeklődött, hogy főpolgármestersége első időszakában milyen tapasztalatokat szerzett nagyfontosságú munkakörében.

— Februárban foglaltam el hivatalomat — mondotta — és igazán úgy érzem, mintha *mindig a főváros kérdéseivel foglalkoztam volna.* Ennek az az oka, hogy *szeretettel léptem át a városháza küszöbét és minden erőmmel szolgálni kívántam a magyar főváros érdekeit.* Már hivatalba lépésem alkalmával mondottam, hogy *az élet főpolgármestere akarok lenni és a kitűzött útról soha le nem tértem.*

Az volt a törekvésem, hogy az összes alkotó erőket összefogjam a főváros érdekében. Azt hiszem, ezt többféle vonatkozásban már sikerült is elérnem.

— Kezdjük talán az önkormányzattal. *Én az önkormányzat szellemében nevelkedtem és tisztában vagyok annak áldásaival.* Meg vagyok arról győződve, hogy e tekintetben *ellenem senki sem panaszkodhat.* A politikai életben elég aktiv szerepet játszottam, de *soha személyi kérdésben hosszú parlamenti pályámon még csak fel sem szólaltam.* Mindig csak az eszmét néztem és *nem igyekeztem az ellentéteket kiélezni.* Örülök, ha valaki a főváros érdekében dolgozik és *boldog vagyok, ha úgy látom, hogy törekvéseimet minden oldalon honorálják.*

— Amióta a főváros közgyűlésein elnökölök, hála Isten, nem volt semmiféle incidens.

A bizottsági tagok — tartozzanak bármely párthoz is, — *mindig a főváros érdekeit igyekeznek szolgálni, tehát munkájukat könnyű a város előrehaladása irányába beállítani.* Ezt tapasztaltam a pártközi konferenciákon is, ahol *a legkényesebb kérdésekben is, minden pártot összeforraszt a főváros szeretete.*

— Ugyanilyen szellemben működöm együtt az adminisztrációval is. A törvényadta jogom és kötelességem alapján

az ellenőrzést elvégzem, de semmi szükség sincs arra, hogy a főpolgármester és a polgármester szembehelyezkedjék egymással.

Együttes erővel mindenesetre többet tudunk elérni. Szendy Károly polgármester úrral mindenben megértjük egymást és a főváros közönsége érdekében igyekszünk egymás munkáját kiegészíteni. *Nagyon sok becsületes törekvést ismertem meg rövid néhány hónap alatt.* A tanácsnokok és a város vezető emberei *igazán komolyan fogják fel hivatásukat.*

De külön kell megemlékeznem Széll József belügyminiszterről, mert nincs nálánál megértőbb barátja a fővárosnak.

Minden észszerű ötletet, javaslatot felkarol és *a főváros jogos kívánságait a legmesszebbmenő módon támogatja.* Főként neki köszönhető, hogy

a magyar főváros ügyeivel kapcsolatban olyan barátságos a légkör.

Megemlítettük, hogy nagyon sok munkát ad a *Gyógyhelyi bizottság* is, amelynek ugyancsak a főpolgármester az elnöke.

— Ebben a bizottságban is össze kell fognunk az erőket a közös cél érdekében. Ez nem csak fővárosi, hanem országos érdek is. *A különböző idegenforgalmi szervek nagyon értékes és eredményes munkát végeznek.*

Nem is lehet ellentét a különböző szervek között, mert a főváros idegenforgalmi törekvéseit mint főpolgármester támogatom, mint a Gyógyhelyi bizottság elnöke, pedig örömmel tapasztalom, hogy a kormány minden szerve teljes erővel támogat fürdőink idegenforgalmi problémáinak megoldásában.

— Mindenekelőtt az idegenforgalom intézményeit kell megfelelő helyzetbe juttatni. Nem járhatunk úgy, hogy az idegeneket ne tudjuk megfelelően elhelyezni, illetve ne tudjunk a megszokott kényelmükről gondoskodni. Nagyon fontos a tabáni gyógyszálló megvalósítása. *A Margitszigetre méltán büszkék lehetünk. De van még elég tennivaló és mi dolgozni akarunk. Budapest fürdőváros valamennyi fürdőjének fejlődése érdeke a magyar fővárosnak.*

Pest vármegye legutóbbi közgyűlésén *Preszly* Elemér főispán megemlékezett arról, hogy Karafiáth főpolgármester erősen igyekszik Pestmegye és Budapest között a felmerült ellentéteket kiküszöbölni és fel is olvasta a főpolgármesternek ilyen irányú átiratát.

— Igen, Pestmegyével is hamarosan rendbe jövünk, — magyarázta a főpolgármester. — *Nem lehet komoly ellentét a magyar főváros és az első megyei törvényhatóság között.* A pestme-

gyei őstermelőknek voltak bizonyos kívánságaik. Ezeknek teljesítése *némileg elhúzódott.* Most végre ezek is elintéződtek. A főváros egyik szakbizottságában sikerült a törvényhatóság tagjait meggyőzni arról, hogy Pestmegye jogos kérését célszerű teljesíteni. Az önkormányzat tényleg így határozott, most már

bejöhetnek az őstermelők a Teleki-téri és Batthyányi-téri piacokra és közvetlenül a közönségnek adhatják el termányeiket.

Pest vármegye köszönettel vette tudomásul a kívánságok teljesítését, aminek mi is nagyon örülünk.

*

És valóban ilyen megértő szellem hatja át az egész főpolgármesteri hivatalt. Érdekes bizonyíték erre *maga a posta is. Minden levélre a főpolgármesteri hivatal lehetően még aznap válaszol.*

Az élettel tehát az Uj városháza a legelevenebb összeköttetésben áll és így lett, mert erre törekedett — *Karafiáth* Jenő, az élet főpolgármestere.

Seregszemle a szeretet hajlékaiban az iskolai év végén

Az árvaházak növendékei vezetnek az előmenetelben

A székesfőváros árvaházainak igazgatóit időnként értekezletre hívja össze a szociálpolitikai ügyosztály, hogy a nevelés és gazdálkodás egyöntetűségét biztosítsa. A most tartott értekezlet a szokásosnál jelentősebb volt, mert elérkezett *a tanév vége* és a sokféle iskolát végző árvaházi növendékek előmenetele fölött tartották meg a szemlét, még pedig olyan gondossággal, hogy minden egyes növendékkel külön-külön foglalkoztak. *Az eredmény nagyon jó* és megállapítható, hogy *az árvaházi növendékek általánosságban elöljárnak az iskolai tanulmányok terén.*

Ebből az alkalomból közvetlen bepillantást is óhajtottunk nyerni a főváros árvaházainak életébe. Felkerestük

a József fiúárvaházat

az Üllő-úti nagyszerűen megépített öreg házban, amelyről minden alkalommal eszünkbe jut, hogy egy kis modernizálással milyen mintaszerű otthonná lehetne tenni.

Az iskolai bizonyítványok halmazai között, nagy munkában találtuk

Schuler Alajos
igazgatót,

akitől a legaktuálisabb téma, az iskolai eredmény felől kérdezősködtünk.

— Elfogultság nélkül mondhatom, — volt a válasz, — hogy nagyon meg lehetünk elégedve. *Az eredmény általában a jeles és a jó között mozog.* A növendékek száma az idén 162 volt. Közülük elemi iskolába járt 59, polgáriba 68, középiskolákba 26, felső iskolába és egyetemre 5, képzőművészeti főiskolába 1.

— Az eredmény meglenne, de most kell megállapítani, hogy *mi történjék tovább a növendékekkel* és ez, ha lelkiismeretesen csináljuk, nem csekély feladat. Aki 14. életévét betöltötte és nem mutatkozik alkalmasnak a további iskoláztatásra, *ipari pályára* kerül. Ha nincs hozzátartozója, aki gondoskodni tud vagy akar róla, megpróbáljuk *elhelyezni olyan mestereknél, akik teljes ellátást adnak.* Az idén 18 ilyen iparos jelentkezett. Akit így nem tudunk elhelyezni, az a fővárosi *tanoncotthonba* kerül. A polgármester úr jóvoltából mindenki egy kis stafirunggal: ruhával, köpennyel, sapkával, 2 pár cipővel és 3 rend fehérneművel távozik az árvaházból.

— Az egészen gyenge tanulók nyolc elemit végeztek, a többiek polgári vagy középiskolába jártak. Most azután az iskolai eredmény szerint, akit nem tereltünk a negyedik polgáriból vagy középiskolából ipari pályára, *tovább tanul az érettségiig.* Itt új állomás következik. A jeles tanulók *főiskolákba kerülnek.*

— Ezt a sok gondot adó problémát most a tanév végén intézzük el, még mielőtt *a nyaralás* megkezdődne. A mi nyaraltatásunk sem egyszerű dolog, mert a balatonparti Béla-telepen álló gróf Zichy Béla üdülőházunkban *más árvaházak növendékeit is elhelyezzük a nyári hónapokra.* Az elemistáink már május végén elmentek, most indulnak a többiek és turnusokban a *Mayer-árvaház,* a *Községi árvaház* és a *Klotild-szeretetház* üdülésre szoruló növendékei. Az üdültetés nagyszerű hatással van a gyermekekre. Ezt mindennél jobban megmutatja az az eredmény, hogy *amióta a nyaralások folynak, a betegség elkerüli az árvaházat.*

A lelkes hangú, érdekes ismertetést még sokáig hallgattuk volna, de a bizonyítványtömegek közben úgy megsokasodtak Schuler igazgató asztalán, hogy magára hagytuk a nagy munkában.

Az Erzsébet leányárvaházban

az iskolai év végét jelzi az évenkint szokásos *kiállítás,* amelyben az árvaház hat elemis iskolájának és háztartási iskolájának növendékei mutatják be szorgalmuk és ügyességük eredményét a sok pompás kézimunkában.

Krén Margit
igazgatónő

büszke lehet növendékeire, mert nemcsak a kézimunkákkal brillíroztak, hanem általában nagyon jó bizonyítványokat hoztak. *Valósággal meglepő az eredmény azoknál a leányoknál, akik az intézeten kívül polgári iskolába, tanítónőképzőbe vagy felső kereskedelmibe jártak.* Mindössze két elégséges bizonyítvány akadt, a többi jó és jeles. Benn, az árvaház elemi iskolájában egy kicsit szigorúbban mérték az osztályzatokat, de a háztartási iskolában mégis mindenki jeles lett.

Most a tanév végén a legfőbb gond annak eldöntése, hogy *az iskolai előmenetel és hajlam szerint milyen irányba terelődnek a leányok:* ki kerül polgári iskolába, képzőbe, kereskedelmibe, ipariskolába, a Stefánia dajkaképzőbe vagy az intézet háztartási iskolájába.

A háztartási iskola növendékei közül turnusonként a beosztottak látják el az árvaház gazdasági teendőit is, de ebben — *Krén* Margit, a kitűnő igazgatónő rendelkezéseiből — *mindenkinek részt kell venni.* Nincs kivétel. Egy-egy órán át mindenkire jut a konyhai, takarítási és varrodai munkából a *rózsaszínek, kékek, sárgák, zöldek, pirosak és lilák* családjában, ahogyan a növendékeket családonkint elnevezték a hálószobákon és ruházaton dominálló, megkülönböztető kedves színek szerint. Az idén egy új család is járult a többiekhez, az egyelőre a bicskei árvaházba kerül óvodások helyét elfoglaló *fehérek családja.*

A nyári program a turnusokban történő *nyaralás Fonyódon.* Itt iskolai gond nincs, csupán *kézimunkával* foglalkoznak a leányok. Erre ösztönzőleg hat *az a nagy siker, amelyet a kézimunkaoktatás az árvaházban elért.* A sok pompás kézimunka között különösen az úgynevezett *magyar írásos* és *keresztöltéses* munkák arattak nagy tetszést, úgy, hogy *sok külső megrendelő is jelentkezett.* A növendékek most majd azzal a büszke öntudattal dolgoznak, hogy a munkájuk kapós és pénzt lehet vele keresni.

Felhőkarcoló gyógyszálló a Tabánban: ez a legújabb terv

Áthághatatlan építkezés-rendezési kikötések

Amióta a tabáni gyógyszálló mielőbbi megvalósítása érdekében a törvényhatósági bizottság *külön bizottságot* küldött ki, azóta egyre nagyobb érdeklődés kíséri a főváros ezirányú elhatározását. Jóllehet az új gyógyszálló megépítése *nyilvános tervpályázat meghirdetése útján fog történni,* mégis nagy érdeklődésre tarthat számot az az ízigvérig modern és a célnak mindenben megfelelő elképzelés, amelynek szerzője

Szinte László műszaki főtanácsos,

a kitűnő tervező.

Első pillantásra *szokatlannak és merésznek tetszik a felhőkarcolószerű épület,* amely

a maga tizennégy emeletével toronyként emelkednék ki a tabáni domboldalból.

Szinte László azzal indokolja a szállodaterv ilyetén kialakítását, hogy így az *alkalmassá válnék arra, hogy a jövendő fürdővárosnak központi épülete legyen* és módot nyujtana arra is, hogy közelében *több apró,* panziószerű *kisszálló* létesüljön, *anélkül, hogy a városrész fürdőhely jellegét megzavarnák. Szinte* László különös súlyt helyez rá, hogy miután a szállóban elhelyezett fürdők termális jellegűek, azok gyógyhatásának a legnagyobb mértékben való kihasználhatósága céljából a *szállót a Tabán területének legmélyebb helyén kell elhelyezni.* Elképzelése szerint a Szent Imre-fürdő jelenlegi helyén *teljes érintetlenségben maradna meg és az újonnan épülő gyógyszálló közvetlen összeköttetésbe kerülne azzal egy fedett folyosó útján.* Száznegyven szobával tervezte meg az épületet. Ezek a szobák emeletenkint egymással összekapcsolhatók és így *külön lakosztályokként is kiadhatók.* A gyógyfürdőt a szuterénben helyezi el, közvetlenül mellette az orvosi kezelőhelyiségeket, a földszintre a kávéházi és vendéglői helyiségek kerülnének, fölöttük a játéktermek és szalónok, az emeleteken a szállodai szobák és az épület lapos tetején *kilátásos terraszon az étkező, uzsonnázó- és reggelizőhelyiségek.*

Szinte László elképzelése szerint a szállóépület ilyetén elhelyezésével *meg lehetne oldani a tabáni plébániatemplom környékének megfelelő rendezését is.* Azt javasolja a tervező, hogy a templom második tornyát építsék fel, *a körülötte lévő összes épületeket bontsák le,* a mögötte lévő épületeket pedig árkádos megoldással hozzák összeköttetésbe a templomépülettel. Ellentétben az eddigi tervekkel, azt is hangoztatja *Szinte,* hogy *a Tabánban még lebontásra váró épületeket a szálloda, általa ajánlott elhelyezésével meg lehetne tartani.*

A tabáni *különbizottság* legutóbbi ülésén behatóan foglalkozott egyébként a tabáni fürdőpark részletkérdéseivel is. A felszólalások nyomán az a meggyőződés alakult ki, hogy a most parkosított terület legtekintélyesebb részét a fürdőváros végleges kialakítása alkalmával is *beépítetlenül kellene hagyni és a vendégek elhelyezésére alkalmas szállodákat, vagy panziókat csak a park szélein lehetne elhelyezni.* Igen természetesen gondosan ügyelnének arra, hogy a kialakuló fürdőváros épületei *a legcsekélyebb mértékben se zavarják meg az impozáns városképet,* ennek megfelelően tehát

áthághatatlan építkezési kikötéseket írnának elő az építtetni szándékozók részére.

Éppen a gyógypark zavartalansága érdekében felmerült az az ötlet is, hogy *az eredeti tervektől eltérően* szakítani kell, azzal a gondolattal, hogy a tabáni parkon keresztül az Attila-körúttal párhuzamosan széles kocsiutat vezessennek. A különbizottság véleménye szerint ennél sokkal kívánatosabb lenne az, *ha az Attila-körútat kiszélesítenék és a kocsiforgalmat kizárólag itt bonyolítanák le.*

Fischer Ferenc
és
Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 2-977-20.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

Mindenfajta gőz-, centrifugál-, dugattyús szivattyúk, kompresszorok, hűtőtornyok.
Zimmer Tódor mérnök
a Worthington gyárak magyarországi képviselője
Budapest, I., Zuhatag-út 7/b.

Frank Ignác
GÉPSZÍJ UZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

Iskolai jelző órákat
készít, javít, alakít és karbantart.
SCHWARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. Tel.: 12-96-24.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 2-928-32

Évenkint 4,427.783 pengővel szaporítják az üzemek a főváros háztartásához való hozzájárulásukat

Az üzemi szolgáltatás 31.204.721 pengőről 35.632.504 pengőre emelkedett

Az Elektromos Művek saját erejükből 9 millió pengős új beruházást indítanak meg — Az új gáztarifa bevezetése az új költségvetés eredményétől függ

A kormány — mint ismeretes — úgy akarja Budapest deficitjét eltüntetni, hogy *felemeli az adóból várható jövedelmet és az üzemek hozzájárulását még további 2,128.000 pengővel tetézi meg.* Az üzemeknek tehát *a jövőbenn még többet kell beszolgáltatniok a főváros központi pénztárába, mint eddig.*

Az üzemek legfőbb irányítója *Morvay* Endre dr. tanácsnok, aki komoly tudással és nagy körültekintéssel dolgozik. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Morvay Endre dr. tanácsnokot

és nála érdeklődött az új helyzetről, valamint a fővárosi üzemek küszöbön álló új akcióiról. A tanácsnok a következőket mondotta:

Az üzemek kiállják a nagy próbát

— A belügyminiszter úr leirata nehéz feladat elé állította a főváros üzemeit. Az üzemek nemcsak most vannak kényes helyzetben, hanem *állandóan két oldalról szorítják őket.* Egyrészt az önkormányzat követeli a közüzemi tarifák mérséklését, — ami az üzemek részéről anyagi áldozatot jelent, — másrészről pedig a főváros nehéz pénzügyi helyzete miatt *mindinkább nagyobb és nagyobb hozzájárulást kívánnak tőlük a közigazgatás költségeinek fedezésére.* Nem mi mondjuk, hanem szakértők állapították meg, hogy

az üzemek nagyon becsületesen dolgoztak és a helyes üzemi politikában a bevételeket a lehető legmagasabb nivóra emelték, a kiadásokat a lehetőséghez képest apasztották és megfelelő modern berendezésekkel teljesítőképességüket felfokozták.

A belügyminiszteri leirat megmondotta azt is, hogy az egyes üzemektől milyen többjövedelmet vár.

Az Elektromos Műveknek 1.328.000 pengővel kell többet adóznia a főváros háztartásának mint eddig, a Gázművek további félmillióval, a Vízműveknek pedig 300.000 pengővel kell többet fizetniök mint eddig.

Mi tisztelettel tudomásul vettük a felettes hatóság döntését és mivel a polgármester úr és az önkormányzat súlyt helyez arra, hogy a főváros pénzügyi mérlege kifogástalan legyen, *igazán mindent meg fogunk tenni, hogy az üzemek teljesíthessék ezt a rájuk rótt újabb kötelezettséget.* Meg van

minden reményünk arra, hogy eleget is tudunk majd tenni a kívánságoknak.

— Szó van esetleg arról is, — vetettük közbe, — hogy *tarifaemeléssel teremti elő a főváros ezeket az összegeket?*

— *Nem!* — hangzott a határozott válasz. Ezzel kapcsolatban

semmiféle tarifaemeléssel nem fogunk előállni.

Az üzemek tovább folytatják takarékos életüket, üzemeink a modern technika minden vívmányával fel vannak szerelve és *a rendelkezésünkre álló eszközökkel próbáljuk, a közönség megterhelése nélkül, a kívánt összeget előteremteni.*

Mennyit adnak az üzemek a fővárosnak

— Az üzemek minden esztendőben igen tekintélyes összeget szolgáltatnak be a főváros pénztárába és emellett egyéb szolgáltatást is nyujtanak. Most készült el a legujabb statisztika, amely mindenesetre figyelmet érdemel. A számadatokból kiderül, hogy

az üzemi szolgáltatások ebben az évben lényegesen emelkednek a mult esztendővel szemben. Erre az évre 4.427.783 pengővel többet irányoztunk elő.

— Az Elektromos Művek üzleti feleslege 1936-ban 8,000.883 pengő volt. Erre az évre előirányoztunk 10,945.553 pengőt. A kölcsöntörlesztésre egy évvel ezelőtt fordítottunk 606.756 pengőt. Az idén ez 636.403 pengő lesz. A kamatoknál van valami esés. Tavaly volt 5,576.923 pengő, az idén ez 5,566.931 pengő. A közvilágitás az üzemnek tavaly 1,673.938 pengőjébe került, az idén pedig 1,689.257 pengőt koltunk. Az új beszerzések és beruházásokra 1936-ban 3,314.504, az idén pedig 3,523.000 pengőt fordítottak. A kedvezményes áron szolgáltatott áram után az ártöbblet tavaly 175.649 pengő volt az idén ez lecsett 131.200 pengőre. Mindezt összevéve

az Elektromos Művek által nyujtott szolgáltatások a mult évben 19.348.653 pengőre rugtak, az idén pedig 22.492.304 pengőre emelkedtek.

A fővárosnak a legnagyobb üzeme e szerint *3,143.651 pengővel többet ad, mint a mult évben.*

— A *Gázműveknél* természetesen ilyen nagyarányú emelkedés nem lehet. De a fővárosnak ez az üzeme is nagyon kitesz magáért. A Gázművek üzleti feleslege 1936-ban 987.164 pengő volt, az idén 2,149.660 pengőt irányoztunk elő. A kölcsöntörlesztés 1,146.522 pengőről 1,193.038 pengőre emelkedett, viszont a kamatok 2,341.108 pengőről 2,294.592 pengőre estek vissza. A közvilágítás tavaly 1,669.278 pengőbe került, erre az évre 1,634.981 pengőt irányoztunk elő. Az új beszerzések és beruházások mértéke alig változott, — 1,078.756 helyett az előirányzott összeg 1,041.020 pengő, — valamint változatlan az ártöbblet a kedvezményes áron szolgáltatott gáz után, mind a két évben 275.663 pengőjébe került a Gázműveknek a kedvezményes áron szolgáltatott gáz. Ilyenformán

a Gázművek a mult évben 7.498.491 pengőt adtak a községi háztartásnak, az idén 8.588.954 pengő van előirányozva,

tehát a többlet 1,090.463.

— A *Vízművek* üzleti feleslege 1936-ban 837.490 pengő volt, erre az évre előirányoztunk 1,214.467 pengőt, a kamatok 2,675.657 pengőről 2,736.779 pengőre szöktek, az új beszerzések és beruházások 841.430 pengőről 600.000 pengőre csökkentek. E szerint

a Vízművek az idén 4.551.246 pengőt adnak a községi háztartásnak a tavalyi 4,357.577 pengővel szemben.

A többletszolgáltatás 193.669 pengő.

— Ha most már a három üzem által a székesfőváros községi háztartásának nyujtott szolgáltatásokat összehasonlítjuk, kiderül, hogy

1936-ban beszolgáltattak 31.204.721 pengőt, az idén elő van irányozva 35.632.504 pengő,

tehát valóban közel *4 és félmillió pengővel többet adnak az üzemek, mint egy esztendővel ezelőtt.*

A gáztarifareform és az uj költségvetés

A gáztarifareform már nyilvánosságra került, de *eddig még semmi intézkedés sem történt az életbeléptetésére.* A főváros elejtette a tarifareformot?

— Olyan új tarifarendszert akarunk életbeléptetni, — magyarázta a tanácsnok, — amely *a közönséget a fogyasztásra serkenti és a többfogyasztás révén nemcsak mi találjuk meg a számításunkat, hanem a közönség is kedvezőbb áron jut a gázhoz.* Az elkészített tarifareform szerint

700.000 pengő kieséssel kell számolnunk

abban az esetben, ha az új tarifa mellett a fogyasztás nem szökik fel. Az általános gazdasági helyzetet mindig figyelembe kell venni. Az emberek bizony nagyon szük büdzsével dolgoznak és *ebben a költségvetésben egy bizonyos összeg jut csak a gáz költségeire.* Ha olcsóbban is adjuk a gázt, azért *nem fog a fogyasztás nagy mértékben felszökni,* mert a gazdasági helyzet bizony takarékosságra kényszeríti a publikumot. Most összeállítjuk a főváros jövőévi költségvetését és akkor fogjuk látni, hogy

vállalhatjuk-e a tarifemeléssel esetleg fellépő tarifakiesés kockázatát.

Azért van szükség erre az óvatosságra, mert *a pénzügyi helyzet szigorú mérlegelésével meg kell választanunk azt az időpontot, amikor a gáztarifareformot életbeléptethetjük.*

Az Elektomos Művek új nagy beruházása

Az Elektromos Művek foglalkozott kisebb centrálék létesítésével és ezzel kapcsolatosan *meg akarták oldani a távfűtés bevezetését is.* Mi van az érdekes tervvel?

— Az Elektromos Művek vezetősége *a terveket előkészítette és szakértők is tanulmányozták az ügyet.* Eleinte három centrálé létesítéséről volt szó, egyelőre azonban

kénytelenek vagyunk csak az egyik centrálé megvalósítására, illetve a Révész-utcai centrálé modernizálására szorítkozni.

A centrálék létesítése és a távfűtés megvalósításának összekapcsolása *olyan nagyarányú vitát provokálna, amely a nyári melegben nagyon elhúzná a kérdés megoldását.* Ezért inkább arra gondolunk, hogy

a Révész-utcai telep teljesítőképességét 18.000 kilowattról 35.000 kilowattra emeljük fel.

Ezt a modernizálást a lehető legrövidebb időn belül *végrehajtjuk.*

— Ez a reform már 1925-ben felmerült, amikor a Ripka-féle üzemvizsgáló bizottság szakértőkkel vizsgáltatta meg az üzem gazdálkodását és helyesnek tartotta a révész-utcai telep fejlesztését. *Az ország legkiválóbb szakértőinek egyöntetű véleményére támaszkodva szeretné most a polgármester úr ennek a telepnek fejlesztését keresztülvinni.*

A távfűtéssel való összekapcsolásról e pillanatban nincs szó.

ellenben a modernizálást úgy hajtjuk végre, hogy abban az esetben, amikor hasznothajtónak látszik a távfűtés megvalósítása, *a gépi berendezést ilyen irányban is kifejlesztjük.*

Mennyibe kerül ez a nagyarányú beruházás?

— **Kilenc millió pengő a beruházás teljes összege.**

Ezt a pénzt részben az újítási alapból szereznénk, másrészt pedig az ipari hitel amortizálására fordított pénzösszegek fokozatosan felszabadulnak és ezeket a pénzeket is erre használhatjuk fel.

Ezzel elmúlt annak a veszedelme, hogy *bizonyos idő multán az Elektromos Művek nem tud elegendő áramot szolgáltatni?*

— Az üzempolitikai bizottság nagyon helyesen mutat rá arra, hogy *Budapesten az áramfogyasztás olyan nagy mértékben emelkedik, hogy néhány esztendő után az erőművek nem tudják a szükséglet kielégíteni.* A Révész-utcai telep modernizálásával elérjük azt, hogy *1941-ig nyugodtak lehetünk.* Tehát *csak átmeneti megoldásról van szó* és a nagy centrálé létesítésének problémája csak azután vetődik fel.

— A szénbányák, természetesen újra azon az álláspontón lesznek, hogy a *legalkalmasabb a centrálét valamelyik bánya közelében felépíteni és távolsági vezetékkel behozni az áramot a fővárosba.* Budapest városának mindig az volt az álláspontja, hogy a helybeli centrálé a távolsági erőművel szemben sokkal több előnyt nyujt. A két elvi felfogás mindig mereven szemben állt egymással és amikor az új centrálé létesítéséről lesz szó, *a régi viták megint megismétlődnek.* Bárhogyan dőljön is el ez a kérdés,

a fővárosnak csak olyan megoldást szabad elfogadnia, amely számára nem jelent anyagi hátrányt.

Ujabb beruházások a vízműveknél

— Egyetlen nehéz és még elintézetlen kérdés van és ez *a Vízművek problémája.* A Vízművek beruházása 32 millió pengőbe kerül és

18 millió pengő beruházás még hátra van.

Ezt a beruházást feltétlenül sürgősenn keresztül kell vinni,, mert *a víz már kellő mennyiségben rendelkezésre áll, de nem tudjuk még az egészet odaszállitani, ahová szükséges.* A mostani beruházások nem kimondottan hasznothajtó befektetések, hanem *az üzem biztonságát mozditják elő.*

— Mi a vízdíj 4 fillérrel való felemelésére gondoltunk, de az üzempolitikai bizottság csak 2 filléres emelésbe hajlandó belemenni. A szakbizottság azt a határozatot hozta, hogy *beruházások igenis szükségesek, azokat végre kell hajtani, azt is belátták, hogy a beruházásoknak költségei nagy általánosságban 2 fillérrel fedezhetők volnának, de csak abban az esetben, ha a Vízműveknek nem kellene a főváros háztartásához hozzájárulni.* Mindezek után *mégsem szavazták meg az emelést, hanem egy esztendővel kiakarják tolni az emelést.*

— Igazán nem tudjuk, hogy a főváros honnan tudná előteremteni a beruházásokra szükséges összeg fedezetét. Mert azzal is legyünk tisztában, hogy

még a 2 filléres emelés sem fedezi teljesen az amortizációs összegeket.

2.1 millió pengő fedezésére van szükség. Az emelésből befolyik 1.3 millió pengő, tehát *800.000 pengőt még pótolni is kell.*

Ezek azok a problémák, amelyeket még a nyári szünet előtt elintéznek és a főváros három nagyüzeme megkezdheti a további beruházásokat.

Tanulságok és feladatok

Irta: Gazdy Jenő
törvényhatósági bizottsági tag

Dolgozzatok legények... — adta ki az utasítást *Zsitvay* Tibor a most elmuló politikai szezon elején. És valóban, ha most visszapillantunk az elmult szezonra, jogos önérzettel állapíthatjuk meg, hogy ennek az utasításnak meg is volt a kellő foganatja.

Ha a választások utáni első évet valamiképen a tapogatódzás és a kialakulás jegyében látjuk is mozogni, kétségtelen, hogy az elmult második évben már a kiforrott akcióképesség teljes erejének kibontakozását állapíthatjuk meg.

Gömbös Gyula mondotta, hogy neki az alkotó munkánál egyaránt szüksége van a fiatalabbak lendületére és az idősebbek böles tapasztalataira. Ez a lendület párosulva a hoszú tapasztalatok által leszürt böles mérséklettel, irányította valóban a párt munkálkodását az elmult szezónban és hozta létre azt az eredményes munkatempót, amelyre különös megelégedéssel tekinthetünk vissza.

Mert ez a munkatempó nem csekély feladatokat rótt minden egyes bizottsági tagra. Ha az erősen kifejlesztett párt-szakbizottságokban, az ügyosztályok melló rendelt szakbizottságokban, a különböző különbizottságokban, az üzempolitikai bizottságban és a pártértekezleteken kifejlődött intenziv tevékenységet és magas szinvonalú, terjedelmes vitákat tekintjük, úgy el kell ismerni, hogy a bizottsági tagok, akik emellett természetesen a saját kerületükbe is úgyszólván napról-napra állnak a választópolgárok kívánságainak és a helyi feladatoknak pergőtüzében, valóban rászorultak a most nemsokára bekövetkező politikai szünetre.

Ugy érzem azonban, hogy *mégis vannak még feladatok, amiket a szünet előtt el kellene végezni.*

Elsősorban gondolok bizonyos tanulságok levonására, amik a fokozatosan kibontakozó munkatempó közben szűrődhettek le. A lázas munka ugyanis még nem mindenkor egyenlő az eredményes munkával. Sok olyan tényező furakodhatik közbe, annak az eredmény százalékát csökkentheti, ha a lázas tevékenységet nem vezeti, nem irányitja a kitüzött célok tisztánlátásainak tényezője és a lehetőségek szem előtt tartásainak praktikuma.

Sőt csodálatos módon csatlakozik ehhez az az eset is, amikor a sokszorosan lefolytatott vitákban éppen olyan szempontok esnek ki, vagy mondjuk merülnek el a szóáradatba, amelyek nagyon is fontosak.

Régi közmondás az, hogy sok szakács elsózza a levest. Így mondják, de azért ennek is van orvossága. Viszont nagyon kívánatos volna, hogyha már a pártban bizonyos megállapodások leszürődtek bizonyos irányban, akkor ezt az álláspontot, az ügyosztályok melló rendelt szakbizottságokban a párt képviselői egyöntetűen támogassák. Sok sikertelenség fűződik ahhoz, hogy a szakbizottságokban a bizottsági tagok nem mindig járnak el egységesen. Igaz, hogy ez más pártokban is előfordul, de egy okkal több az ellenkezőjére. Ez valóban a praktikum kérdése és kívánsága, sokszor az eredményes akciók titka.

A másik kérdés, amelyet a szünet előtt el kellene intézni, *a költségvetés előkészítésével* kapcsolatos. Nagyon jól tudjuk azt, hogy a bürokrácia a nyári szünetet használja fel a jövő évi költségvetés nyers tervezetének előkészítésére. Amikor a törvényhatósági bizottság összeül, a költségvetés előkészületei rendszerint annyira előrehaladtak, hogy annak konstrukcióján már nehéz módosítani. Évről-évre azt tapasztalhatjuk, hogy amikor a költségvetési tervezetet kézhez kapjuk és tanulmányozni kezdjük, már alig van időnk és módunk azon változtatni.

Igaz, hogy a nagy kérdéseket, amelyek állandóan a levegőben vannak, amíg valahogyan meg nem oldódnak, annyira amennyire figyelembe veszik a költségvetés tervezeténél, de már kevésbbé történik ez meg *az egyes kerületek kívánságaival.* A bizottsági tagok azután a költségvetés tárgyalásánál szokták ezeket felsorolni, rendszerint minden eredmény nélkül. A nagy általános érdekü kérdéseken felül vannak olyan lokális természetű, de a kerületi polgárságot élénken érdeklő kérdések, melyek a mostani helytelen rendszer mellett nem tudnak érvényesülni. És ezt sokszor a bizottsági tagok rovására irják.

Éppen ezért, azt hiszem, nagyon is szükséges és praktikus volna a pártelnökök és bizottsági tagok együttes megfontolása alapján, kerületenként összeállítani azokat a kerületi kívánságokat, amelyek a készülő költségvetéssel kapcsolatosak. Ezeket a kívánságokat azután a kerületközi bizottságnak kellene bizonyos összhangba hozni és a sorrendiség szempontjából is mérlegelni. Az így elkészített tervezetet a párt a polgármesternek prezentálná, azzal a kívánsággal, hogy a költségvetés tervezeteinek összeállításánál a polgármester azokra figyelemmel legyen.

Ez az eljárás lehetővé tenné, hogy a polgármester a költségvetési tervezet indokolásánál már ezekre a kívánságokra is reflektálhasson. Igy bizonyos mértékben a költségvetés vitáját is röviditeni lehetne, ami nem zárja ki azt, hogy ha a polgármester valamely kívánsággal szemben indokolatlan elutasító álláspontra helyezkednék, az érdekelt bizottsági tag a költségvetési vita során a maga érveit ne sorakoztathassa fel.

Ugy hiszem, hogy ha ezt az elgondolást még a szünet előtt keresztül vinnék, hasznos munkát végeznénk úgy a polgármester, mint a költségvetés érdekében és jól betetőznénk azt, amit az elmult szezónban építettünk.

A belvárosi templom eltolása, a gyógyszálló-kölcsön, a vízdíjemelés és más aktuális kérdések a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában

A június 23-iki közgyűlés anyagát és más időszerű kérdéseket éjfélig tartó pártértekezleten tárgyalta a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja. A pártértekezleten, amelyen *Zsitvay* Tibor dr. elnökölt és amlyen *Karafiáth* Jnő dr. főpolgármester, *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és *Schuler* Dezső dr. alpolgármester is jelen voltak, az elnök mindenekelőtt kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Andréka* Károly ny. főkapitányhelyettes, örökös törvényhatósági bizottsági tag elhunytáról és méltatta érdemeit.

A 2,800.000 dolláros függőkölcsön visszafizetése ügyében *Deményi* Aladár dr. felszólalása és *Lamotte* Károly dr. alpolgármester felvilágositásai után a párt az errevonatkozó előterjesztést magáévá tette.

Nagyobb vita volt *a gyógyszálló kölcsönének felvétele* körül. *Deményi* Aladár dr. előadó azt kivánta, hogy a főváros csak akkor vegye fel a kölcsönt, amikor arra szüksége van és csak a felvételtől számított egy év múlva kezdődjön meg a visszafizetés. *Harrer* Ferenc dr. a kölcsön felvételét korainak tartja, mert a szálló építkezése még sokféle szemponttól függ és időpontja bizonytalan. *Lamotte* Károly dr. alpolgármester utalt arra, hogy *a kölcsönt most, amikor kinálják, biztosítani kell,* de maga is hajlandó tárgyalni a törlesztés méltányosabb feltételeiről. A párt a felvilágosítás után *szótöbbséggel a kölcsön felvétele mellett határozott.*

Nagy érdeklődés mellett tárgyalta a párt *a belvárosi plébániatemplom* eltolására vonatkozó tervet.

Zsitvay Tibor elnök emlékeztetett arra, hogy ennek az ügynek az újraéledése az összes pártoknak arra a korábbi állásfoglalására vezethető vissza, hogy *a jelenlegi helyzet méltatlan, ideiglenes tatarozások nem gazdaságosak és nem vezetnek célra.* A Közmunkatanácsnak és a magaépítési szakbizottságnak elutasító határozatai nézete szerint csak azon a tévedésen alapulhattak, amellyel *egy idő előtt forgalomba került tervezetet már végleges előterjesztésnek néztek.*

Padányi Gulyás Jenő építész ismertette a *Magyar Mérnök- és Építészegyletben* kialakult álláspontot, amely szerint végleges szakértői véleményig *a kérdést nem szabad levenni a napirendről.*

Vályi Lajos dr. ugyancsak a végleges megoldás mellett szólalt fel és utalt azokra a közlekedési kockázatokra, amelyek az Erzsébet-híd pesti hídfőjénél fennállanak. Ennek nemcsak a főváros közönségének életbiztonsága, hanem *idegenforgalmi szempontból is jelentősége van akkor, amikor tulajdonképpen az Erzsébet-hídtól indul ki a balatoni út.*

A párt végül úgy határozott, hogy *továbbra is kívánja a jelenlegi méltatlan és súlyosan kifogásolható helyzet végleges megszüntetését* és ezért az ideiglenes tatarozások gondolatát elutasítva, *a templom kérdésének megoldását továbbra is napirenden kívánja tartani.*

A gyámpénztári szabályrendelt módosítása és a *behajthatatlan követelések törléséről szóló* szabályrendelet tárgyában benyujtott polgármesteri előterjesztéseket *Deményi* Aladár dr. elfogadásra ajánlotta.

Vályi Lajos dr. érdemben hozzájárult az előadó javaslatához, de kifogásolta, hogy *a közgyűlés anyagon van terhelve,* hogy anyagát a közönség képviselői még csak elolvasni sem tudják.

Zsitvay Tibor dr. elnök különösen ott látja a mai helyzet javításának a lehetőségét, hogy *az időhöz nem kötött, nagyobbszabású jogszabály alkotási jellegű szabályzatok előkészítésére adjanak a pártnak elég időt.*

Lamotte Károly dr. alpolgármester és *Juhász* Jenő dr. hozzászólása után *Karafiáth* Jenő főpolgármester kijelentette, hogy *gondja lesz arra, hogy a nagyobb jelentőségü és nagyobb elmélyedést megkívánó előterjesztések minél korábban kerüljenek a pártok elé.*

A pártértekezlet a főpolgármester kijelentését a legnagyobb megelégedéssel vette tudomásul.

A párt *Juhász* Jenő dr. előadása után hozzájárult az előterjesztéshez, amely szerint a Gellért-szálló vendéglőjének bérletét továbbra is *Gundel* Károly kapja meg.

Ezután a *vízdíjemelés* kérdése került napirendre. *Becsey* Antal, *Harrer* Ferenc dr., *Németh* Béla, *Hencz* Lajos, *Deményi* Aladár dr. és *Juhász* Jenő dr. hozzászólásai után a párt úgy határozott, hogy *az üzempolitikai bizottság álláspontjának megfelelő kétfilléres emelés mellett foglal állást. A vízszolgáltatási szabályrendelet módosításáról és a Vízművek, Gázművek és Elektromos Művek szabályzatainak megállapításáról szóló előterjesztéseknek a napirendről való levételét kívánták.*

A Rókus-kórház sebészeti osztályának átcsoportosításánál *Egerváry* Tibor dr., kifogásolva, hogy az előterjesztés nem számol a sebészeti urológiával és a tuberkulózis operativ kezelésével, a tárgynak *a napirendről való levételét* kívánta. A párt ilyen értelemben határozott. Ugyancsak *Egerváry* Tibor dr. javaslatára kimondta a párt, hogy a Római-fürdőben és a Haller-utcában megnyitni kívánt gyógyszertárakra szükség van.

Hegedüs Bertalan dr. előadása után elfogadta a párt *az állami szükséglakástelepeknek* a főváros kezelésébe való átvételéről szóló jelentést. *Vályi* Lajos dr. indítványára elhatározták, hogy állást foglalnak a telepeken fennálló állapotok ellen.

Tudomásul vették, hogy *Vályi* Lajos dr. amiatt, hogy a Vásárcsarnok igazgatóságához és mellérendelt számvevőséghez beosztott hetijegyzékes hivatalnokoktól megvonták a vikend és a fizetéses vasárnapi munkaszünet kedvezményét, *sürgős interpellációt* kíván bejegyezni.

Hegedüs Bertalan dr. a XIII. ker. elöljáróság építkezésével kapcsolatos visszásságok ügyében kapott interpelláció bejegyzésére engedélyt.

Vályi Lajos dr. hangoztatta ezután, hogy *a Kisipari Kiviteli Intézetnek további 10.000 pengő rendkívüli segélyre* volna szüksége, ehhez kérte a párt támogatását, amit a pártértekezlet meg is adott.

Kertész Elemér és *Sárkány* Ferenc előadása és *Gazdy* Jenő hozzászólása után örömmel járult hozzá a párt a polgármester előterjesztéséhez, amellyel a Frontharcos Szövetség, illetve a HONSz részére telket kíván biztosítani. *Katona* János előadása után elfogadták a külső váci-úti róm. kat. egyházközség és a Baross-téri ref. egyházközség részére adandó területhasználati engedélyekre, valamint a felső lipót-terézvárosi ref. egyházközség templomépítési ügyére vonatkozó polgármesteri előterjesztést.

Végül az elnök meleg szavakkal emlékezett meg vitéz *Egerváry* Tibor dr. értékes működéséről és sajnálatát fejezte ki, hogy a budapesti orvoskamarai választások eredménye folytán *bizottsági tagsága megszünt.* A párt nevében azt a reményét fejezte ki, hogy *a párt nem veszíti el Egerváry Tibor értékes támogatását.* A párt Egerváry Tibort melegen ünnepelte.

HÍREK A PÁRTBÓL

A párt zárszámadása és költségvetése. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának gazdasági bizottsága a legutóbbi pártértekezleten tett jelentést a párt 1936. évi zárszámadásáról és az 1937. évi költségvetésről. A párt a vagyon kezelőinek a felmentést megadta.

Bizottságok megalakítása és kiegészítése. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja június 16-iki pártértekezletén megállapította a kerületi választmányok választási ügyrendjét. Tudomásul vette a pártértekezlet, hogy a pártszakbizottságok megalakultak és nagy érdeklődés mellett végzik a közgyűlési és szakbizottsági anyag előkészítését és intézik a párttagok inditványai során felmerült ügyeket. A pártértekezlet több bizottságot alakitott újjá és egészített ki a felmerült személyi változások kapcsán.

Az újraalakitandó munkásügyi bizottságba a párt **Nagy** Antal, **Burchard Bélaváry** Rezső, **Hegedüs** Bertalan, **Kövesligethy** Miklós és **Katona** János, a sportügyi különbizottságba **Usetty** Béla, vitéz nemes **Juhász** Jenő, **Kertész** Elemér, **Petracsek** Lajos, vitéz **Somogyi** Béla, a városfejlesztési különbizottságba **Harrer** Ferenc, **Bényi** Károly, **Dorner** Gyula, **Veress** Gábor, **Zsitvay** Tibor bizottsági tagokat küldte be. A Budapesti Orvosi Kamara érdekképviseleti reades tagjául **Darányi** Gyula egyetemi tanárt és póttagul **Petres** Józsefet jelölte. **Andréka** Károly megürült helyére a közjogi szakbizottságba **Kertész** Elemért, a kegyúri bizottságba **Hencz** Lajost, a Segitő Alap intéző bizottságába **Gazdy** Jenőt, a III. kerületi testnevelési bizottságba **Orova** Zsigmondot küldte be. Megválasztotta a pártértekezlet a XIV. kerület pártelnökéül **Pekló** Józsefet.

Juhász Jenő ünneplése. Vitéz nemes *Juhász* Jenő gazdasági főtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag tiszteletére, születésnapja alkalmából a XII. pártszervezet június 24-én, csütörtökön este fél 9 órai kezdettel ünnepi vacsorát rendez a Hidegkuti-út 20. szám alatti Veronika-vendéglőben.

Külpolitikai záróelőadás a VII. kerületben. Az erzsébetvárosi pártszervezet disztermében az idei előadások befejezéseként *Rendek* Károly dr. ügyvéd, Pest vármegye tb. főügyésze, kerületi alelnök a Róma—Berlin-tengelyről külpolitikai előadást tartott. Alapos történelmi visszapillantásban vázolta a Dunamedence fontosságát és oda konkludált, hogy egészségesen egoisztikus elgondolásban kamatoztassuk a magunk részére az olasz-osztrák és a német orientációkat. Az értékes előadásért *De Sgardelli* Caesar kerületi elnök mondott köszönetet.

KUTSCHER SZILVESZTER
Az „Arany Kalapácshoz"
Lószerszámveretékek, szíjgyártó-, nyerges- és cipészkellékek.
Budapest, VII., Rákóczi-út 32. Telefon: 141—809.

NEDVES FAL víztelenítése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: I-208-54

Városias fejlődésben nem maradtunk a franciák mögött

Szendy Károly párisi és franciaországi tapasztalatairól

Szendy Károly polgármester, aki Páris város tanácsának meghívására közel egy hétig tartózkodott a francia fővárosban, *szombaton este érkezett meg külföldi útjáról.*

Szendy Károly
polgármester

franciaországi tanulmányútjáról a következőkben tájékoztatta a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

— Feledhetetlen élmény marad számomra az a pár nap, amelyet *Párisban és a francia tengerparton töltöttem.* A párisi városi tanács lekötelező előzékenységgel és kedvességgel fogadott és *nem lehetett olyan kívánságom, amelyet nyomban ne teljesítettek volna.* A párisi pályaudvarra való megérkezésemkor a városi tanács kiküldött képviselői és a párisi magyar követség megbizottai fogadtak, másnap a hősi emlékmű megkoszorúzása után *hivatalos fogadtatást rendeztek a városházán.* A pompás palota óriásméretű dísztermében felsorakozott a francia főváros közigazgatásának valamennyi előkelő funkcionáriusa és a meleghangu üdvözlőbeszéd után ugyancsak a városházán buffet volt, amelynek alkalmát felhasználták arra, hogy

melegen éltessék Magyarországot és Budapestet.

— Párisi tartózkodásom idejét felhasználtam arra, hogy egyrészt beható eszmecserét folytassak francia közigazgatási kollégáimmal különböző adminisztrációs kérdésekről, másrészt, hogy tanulmány tárgyává tegyem a *francia főváros idegenforgalmi és műszaki berendezkedéseit.* Meglátogattam természetesen

a Párisban működő magyar idegenforgalmi irodát is,

majd látogatást tettem a közelmultban megnyílt *világkiállításon.*

— A városi tanács elnöke a Bois de Boulogneban lévő *Pavillon d'Armenoville*-ben nagyszabású dinét rendezett, amelyen *köszönetemet fejeztem ki a szíves vendéglátásért.* A világkiállítás főbiztosa dezsönét rendezett az *Ambassadeur* vendéglőben és természetesen módot adott arra, hogy a világkiállítást alaposan tanulmányozhassam. Jóllehet a kiállítás összes munkálatai még nem fejeződtek be és azoknak elkészülte előreláthatóan még hosszú heteket vesz igénybe, máris megállapíthattam, hogy

a párisi világkiállítás egészen átütő erejű, a világnak úgyszólván minden érdekességét és technikai vivmányát magában foglaló attrakció,

amely egészen bizonyosan *alkalmas lesz arra, hogy a francia főváros amúgyis hatalmas vonzóerejét megnövelje.* Párisból Marseillen át a tengerpartra utaztam és itt *végigjártam úgyszólván valamennyi nevezetesebb rivierai fürdőhelyet.* Különösen nagy súlyt fektettem arra, hogy behatóan megismerkedjem az e helyeken lévő *világhíres fürdőszállók berendezéseivel.* Tettem ezt azért, mert hiszen mi most köztudomásszerűen

ugyancsak fürdőszállót akarunk létesíteni

és úgy éreztem, hogy a személyes tapasztalatok megszerzése *kedvezően lesz felhasználható a tabáni fürdőszálló felépítésénél és berendezésénél.*

— Egész utazásom minden zavaró mellékkörülmény nélkül telt el és most, amikor vége a franciaországi szép napoknak s én újból átvettem fővárosunk ügyeinek intézését, még mindig *csak a legőszintébb érzésekkel tudok visszagondolni az eltelt két hét eseményeire.* A francia városok és természetesen a főváros is, *virágzó fejlődést mutatnak,* a polgárság kereseti viszonyai mindenben kielégítők és

az egész országon elömlik a jólét nyugalma.

Ha azonban összehasonlításokat teszek a mi városainkkal, akkor nyugodtan állapíthatom meg, hogy annak ellenére, hogy nálunk rengeteg olyan nehézség merült fel az elmult években, amilyeneken a francia közületek nem mentek át, még sincs okunk szégyenkezésre vagy panaszra, mert *ha a méretek kisebbek is, egyáltalán nem maradunk el a városias fejlődésben a franciaországi közületek mögött.*

Két éven belül megszüntetik az óbudai téglagyárakat

A főváros megegyezett a gyárosokkal — Planírozzák, majd parcellázzák a feldúlt területeket

A székesfőváros legmostohább kerületének, *Óbudának* városszabályozási terveit *a mult héten jóváhagyta a Közmunkatanács.* Ezzel a határozattal az utolsó akadály is elhárult a III. kerület *városias* fejlődése útjából. A közelmult napokban az út- és csatornaépítési ügyosztály felügyeletével már *meg is kezdődtek az új észak-déli irányú budai főútvonal,* hivatalos nevén *az óbudai kivezető főút* építkezési munkálatai, amelyek az előzetes tervek szerint *a jövő év nyarára teljes befejezést nyernek.* Az új főútvonal közvetlen folytatása *a Margit-rakpartnak* és a Duna jobbpartján halad egészen *a Hévízi-útig,* amelynek felhasználásával torkolódik be egyrészt a mai bécsi országútba, másrészt az óbudai városrendezésnél igen nagy szerepet játszó *Szentendrei-útba.* Szorosan kapcsolódik a III. kerület nagyszabású városrendezési terveibe az óbudai hegyvidék rendezése. *A főváros az utolsó tíz évben a nagy fejlődésre váró területen már kiépíttette a legfőbb útvonalakat,*

a településnek azonban, különösen a hegyoldal alsóbb részén, rendkívüli akadálya az ott dolgozó téglagyárak egész sora.

Ezek a téglagyárak, amelyek közül legnagyobb a *Bohn*-téglagyár, bányászási engedélyüket ötvenhatvan évvel ezelőtt kapták meg és azóta, a nagyarányú igénybevétel következtében, *egész hegyrészeket elhordtak.* Az utóbbi évek során egyre több panasz érkezett a közigazgatási hatóságokhoz a hegyoldalban lakó ingatlantulajdonosoktól és e panaszok mindegyike arról szól, hogy a téglagyárak, tekintet nélkül a mögöttes tulajdonosok érdekeire,

gyakran a kellő óvatosság elmulasztásával is, szinte aláaknázták az egyes telkeket,

aminek az lett a következménye, hogy a telkek *leomlottak és veszélyeztették a rajtuk lévő épületeket.* A III. kerületi elöljáróság kezdeményezésére a polgármester a közelmultban tárgyalásokat kezdett az óbudai téglagyárak vezetőségével és *ezeknek a tárgyalásoknak lebonyolításával a városrendezési ügyosztályt bízta meg.*

Kempelen Ágoston
tanácsnok,

a polgármesteri III. ügyosztály vezetője, a folyamatba tett tárgyalásokról a következőkben nyilatkozott a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A III. kerületi városrendezési és városszabályozási terveknek a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* részéről való jóváhagyása teljesen *időszerűvé tette a téglagyárak kitelepítésének ügyét.* Esztendők hosszú sora óta hangoztatja már a főváros vezetősége, hogy a téglagyári gazdálkodásnak az óbudai hegyvidéken feltétlenül véget kell vetni, minthogy azonban eddig különösebb aktualitása nem volt az ügynek, *a realizálással vártunk.* Most ez az állapot *megszünt,* mert *óbudai városszabályozással együtt jár az óbudai hegyvidék végleges rendezése is* és erre a mi elképzelésünk szerint *két-három esztendő leforgása alatt feltétlenül sor is kerül.* A polgármester úr utasításának megfelelően többízben tárgyaltam az Óbudán működő téglagyárak vezetőivel, akiknek kifejtettem a székesfőváros közönségének azt az elhatározását, hogy

nemcsak telepengedélyeik meghosszabbítására nem kerülhet sor, hanem abban az időpontban, amikor a kerület rendezése során belefogunk a hegyvidéki terület szabályozásába is, a jelenlegi telepengedélyek is megszünnek.

A gyártulajdonosok — érthetően — minden eszközt igénybevesznek arra, hogy a polgármestert ettől az elhatározásától eltérítsék, örömmel közölhetem azonban, hogy *eredeti elhatározásunk semmiben sem változott meg.* Az eddigi tárgyalások eredményeként elvben már meg is állapodtam a téglagyárak vezetőivel arra nézve, hogy *az általuk megjelölendő időpontban üzemeiket az óbudai hegyvidék területéről kitelepítik.* Amikor ez megtörténik,

nyomban kezdetét veszi az össze-visszadúlt területek planirozása

és a planirozás után *a téglagyári telkeknek parcellázás útján való értékesítése.*

— Mindenki örül ennek a megoldásnak, mert a városias irányú fejlődés feltétlenül megkívánja azt, hogy *az ilyen és hasonló üzemeket kitelepítsék olyan területekre, ahol nem gátolják valamely városrész szükségszerű kialakulását.* Budapest területén ilyennek a téglagyárak szempontjából egyedül Kőbánya külső része tekinthető, ahol — mint azt az ott működő többi téglagyár is bizonyítja — *a talajviszonyok mindenben megfelelőek ennek az iparágnak lebonyolítására.*

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágítás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vízállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 15-21-49.

Budapesten megalakul a gyógyfürdők világszövetsége

József Ferenc királyi herceg elnöklésével október 7-től 14-ig tartják az első nemzetközi gyógyfürdő-kongresszust

Vitéz *József Ferenc* dr kir. herceg a *Fővárosi Hirlap* husvéti számába írt cikkében közölte a nyilvánossággal azt a nagyszabású és érdekes tervet, hogy a vezetése alatt álló Budapest Fürdőváros Egyesület az idén ősszel *nemzetközi kongresszusra hívja össze Budapestre a gyógyfürdőket.* A nagy terv megvalósítása körül azóta sokat dolgozott a királyi herceggel élén az egyesület, úgy, hogy nem csak a kongresszust szervezték meg, hanem

biztosították a gyógyfürdők nemzetközi szövetségének a kongresszus keretében történő megalakítását is.

József Ferenc királyi herceg és egyesületének ez Európaszerte nagy érdeklődéssel és rokonszenvvel fogadott akciója hasznára válik az egész nemzetközi gyógyfürdőügynek, de külön súlyt és jelentőséget ad Magyarországnak és Budapestnek, ahol a nemzetközi szövetség megalakul és ahol a vezetőségnek az első cikluson át a székhelye lesz.

A kongresszus idejét október 7. és 14. közötti napokra tűzték ki és bár még négy hónap választ el ettől az időtől, máris

20 államból 250 résztvevő jelentkezett,

közöttük 7 állam kormányának hivatalos képviselője. Mellettük fürdővárosok polgármesterei, egyetemi tanárok, gyógyfürdők igazgatói, fürdőorvosok, fürdőtechnikusok, gyógyszállók kiküldöttei jelentették be részvételüket és megjelenik a kongresszuson a népszövetség fürdőügyi előadója is.

A fürdőügyi kongresszuson *József Ferenc* királyi herceg elnöklésével öt albizottság fog dolgozni és ezek az albizottságok adják majd a keretét a szövetség állandó osztályainak is. *Gazdasági, műszaki, idegenforgalmi, jogi és orvosi albizottságok* alakultak, amelyek programját máris megállapították. Többek között foglalkozni fognak a gyógyfürdők adózási kérdésével, a fürdőszezon kiépítésével, a modern fürdőépítkezéssel, a gyógyforrások feltárásával és foglalásával, a gyógyfürdők és utazási irodák közötti kapcsolatokkal, az egységes nemzetközi propaganda terminológiával és a nemzetközi fürdőtérképpel, a fürdőkultúra népszerűsítésével, a gyógyfürdők közigazgatási problémáival, a gyógyfürdők közötti verseny és jogsegély szabályozásával, a gyógyfürdők népegészségügyi jelentőségével, a gyógyfürdők és gyógyszállók orvosainak szerepével és feladatkörével, a társadalombiztosító és betegsegélyző intézetek kapcsolatával és sok más kérdéssel.

A rendkívüli érdeklődés, amely a budapesti kongresszus iránt megnyilvánul, a teljes elismerése azoknak az eredményeknek, amelyeket Budapest természeti kincseivel elért és annak a hatalmas sikernek, amelyet az idegenforgalom terén az utóbbi években felmutat.

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 1-507-34.

Több fény és több zene: az idei Szent István-hét attrakciója

Általános érdeklődést és jóleső megelégedést keltett a székesfőváros közönsége előtt az a jelentés, amelyet a *Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal* kitűnő vezetői, *Zilahy* Dezső igazgató és dr. *Markos* Béla aligazgató állítottak össze Budapest 1936. évi idegenforgalmáról és *az idegenforgalom gazdasági eredményeiről*. Harmincegymillió pengőnél nagyobb összeget eredményezett Budapest idegenforgalma *aktív tételként Magyarország 1936. évi fizetési mérlege javára* és ez a hatalmas összeg önmagában véve is bizonyíték arra, hogy *a székesfőváros idegenforgalmi hivatala hivatása magaslatán álló jó munkát végzett.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Kovácsházy Vilmos

tanácsnokot,

a városgazdasági ügyosztály vezetőjét kérdezte meg arra vonatkozóan, hogy a mult esztendő kitűnő eredményei után milyen reménységei vannak ez évre vonatkozóan:

— Meg vagyok arról győződve, hogy *fővárosunk idegenforgalmánál ebben az esztendőben további fejlődéssel kell számolnunk. 1937* eddig elmult hónapjai máris bebizonyították, hogy a külföldi közönségnek Magyarország, de elsősorban Budapest iránt tanusított érdeklődése *nemcsak hogy nem szünt meg, hanem határozottan emelkedőben van.* A májusban lebonyolított *Nemzetközi Vásár* hatalmas külföldi tömegei a legjobb bizonyíték erre és valamennyien megállapíthatjuk, hogy *utcáinkon egyre több idegen szót hallunk.* A székesfőváros tudatában van annak, hogy az elkövetkező legközelebbi időben nagy próbának leszünk kitéve, mert *a meghirdetett szentév és az ahhoz kapcsolódó események előreláthatóan óriási tömegeket fognak megmozdítani.* Az *Idegenforgalmi Hivatalhoz* érkezett érdeklődések máris arra engednek következtetni, hogy *az idei Szent István-hét idegenforgalma méreteiben túlszárnyalja az eddigieket.*

— A jövő májusban rendezendő eucharisztikus világkongresszus pedig *tíz- és tizezer embert irányít majd Budapest felé.* Jóllehet, ennek kezdetétől még tizenegy hónap választ el bennünket, máris állandó kontaktust tartunk fenn a világkongresszus rendezőbizottságával, aminek az a célja, *hogy ez a nagy idegenforgalmi esemény a legkisebb zökkenő nélkül, zavartalanul legyen lebonyolítható.* Az idegenek elhelyezésén kívül *súlyos gondokat jelent budapesti ellátásuk megszervezése is,* meg vagyok azonban győződve arról, hogy amint a férőhelyek biztosításánál, úgy *az étkeztetésnél sem történik fennakadás,* már csak azért sem, mert a kongresszus rendezőbizottsága éppen úgy, mint a székesfőváros valamennyi érdekelt hatósága *a legaprólékosabb gondot fordítja a kongresszus zavartalan lebonyolítására.* Az

idei Szent István-heti ünnepségeink nagyjából azonos keretek között folynak le, mint a mult esztendőkben.

A *Gyöngyösbokréta* 12 előadáson fogja bemutatni művészetét, a megrendezés helye ismét a hatalmas befogadóképességű *Városi Színház* lesz. A Szent István napján tartandó tűzijáték *hatásosabb és színesebb lesz,* amit úgy érünk el, hogy *a katonai hatóságok előzékenysége folytán hatalmas méretű reflektorok beállításával fokozzuk a fényhatásokat.*

— Ennek az esztendőnek ideseregló idegeneit még akadálytalanul el tudjuk helyezni a Budapesten rendelkezésre álló hotel- és penziószobákban, az *eucharisztikus világkongresszus* résztvevői számára azonban *már ezrével fogjuk igénybevenni a közönség által nagy megértéssel felajánlott magánlakásokat,* tömegszállás céljaira pedig az iskolákat, rendházakat és

szükség esetén a Budapestet 50 kilométeres körzetben körülvevő városok és községek megfelelő szállásait.

*

A tanácsnok végül a fővárosi idegenforgalom intézőinek nevében örömének adott kifejezést, hogy *meglehetősen előrehaladott stádiumba jutott a tabáni gyógyszálló megépítése.*

Figyelemreméltó egyébként, hogy a most ismertetett programon kívül *nagy zenei ünnepségeket is készítünk elő Szent István hetére. Koudela* Géza dr. pápai prelátus, akit a főváros meghívott a zenei szakértők sorába, hatalmas tervezetet dolgozott ki

három templomi és egy szabadtéri ünnepi hangverseny rendezésére.

A *Bazilikában,* a *belvárosi plébánia-templomban* és *a koronázó* templomban mutatnák be augusztus 16., 17. és 18-án ezeket a nagy zenei apparátust igénylő műveket, augusztus 19-én pedig *a Mátyás templom előtt, túlnyomórészt magyar szerzők műveiből rendeznek nagyszabású ünnepi hangversenyt.* Ugyanekkor az *Idegenforgalmi Hivatal* is kidolgozott több térzene és kisebb hangversenytervezetet. Mindebből máris nyilvánvaló, hogy az idei Szent István hete előreláthatóan a lélek két legnemesebb szórakoztatójának: *a zenének és a fénynek jegyében fog örökké emlékezetes módon lezajlani.*

Szent Imre herceg útján építik fel az új budai személypályaudvart

Légvédelmi célokra alakítják át a gellérthegyi alagutat

Néhány hónappal ezelőtt *Szendy* Károly polgármester nyilatkozott a *Fővarosi Hirlap* hasabjain azokról a tervekről, amelyek a *MAV*-val való tárgyalások alapján *az új budai központi pályaudvar tekintetében kialakultak.* Arról volt szó akkoriban, hogy *teljesen megszuntetik jelenlegi helyen a Delivasúti pályaudvart,* a kelenföldi pályaudvarról pedig hatalmas méretü *rendezo palyaudvart* alakítanak ki, viszont a budai oldal egyre növekvő személyforgalmat *a XI. kerület, Horthy Miklós-úti reszen felepitendő nagyszabasú modern palyaudvarra vezetik be.* Azóta ez a kérdés meglehetősen ellanyhult, most azonban, mint a *Fővarosi Hirlap*

jól informált helyről

értesült, a székesfőváros, a *Fővárosi Közmunkák Tanacsa* és a *MAV* igazgatósága *nagyjaban megegyezett a budai központi személypályaudvar kialakitasi helyere vonatkozoan.*

Informátorunk szerint a legújabb műszaki rendszerek alkalmazásával

a Szent Imre herceg-úton építik fel a budai személypályaudvart,

aminek az a magyarázata, hogy ezen a részen tekintelyes költségek takaríthatók meg egyreszt az új vágányzat lefektetésénél, másrészt annak folytán, hogy *a székesfovarosnak a kiszemelt helyen hatalmas kiterjedésü sajat tulajdonu telkei vannak.* Az új központi személypályaudvar munkálatainak befejezéséhez legalább két-három esztendőre van szükség, minthogy azonban a *MAV* hivatalos adatai szerint a Dunántúl felé irányuló forgalom intenzitása egyre növekszik, *hátranyos lenne, ha az épitkezések megkezdesevel sokaig késlekednenek.* Hozzájárul a tervek sürgös realizalásához az a körülmény is, hogy

a délivasúti pályaudvar szük voltánál fogva már csak alig képes lebonyolitani a megnövekedett forgalmat

és a mind nagyobb számban jelentkező utazóközönség az épületek kis befogadóképessége miatt sok kellemetlenségnek van kitéve.

A jelenlegi délivasúti pályaudvar hatalmas területét, amely a város fokozatos fejlődése következtében valosaggal *beekelodott a kialakult utcasorok közé,* a vasúti forgalom megszüntetése után *parcellazas útján értekesiteni fogjak.* Mielőtt erre sor kerülne, teljesen *betöltik azt a völgyet, ahol jelenleg a delivasuti fővona. sinei futnak,* a szükséges földmennyiséget *a Szent Imre herceg-úti központi pályaudvar epitese alkalmaval ott felszabaduló föld* idefuvarozásával *fogjak biztositani.*

Az új központi személypályaudvar terveit a *MAV* igazgatósága *máris elkeszittette* és

ezek alapján ez a budapesti pályaudvar lesz az első, ahol a közönségnek az egyes vágányokhoz való közlekedését földalatti alagutakon fogják lebonyolitani.

A Szent Imre herceg-úti budai pályaudvarról *továbbra is fenntartják az összeköttetést a Keleti pályaudvarral,* oda azonban *csak a nemzetközi vonatok fognak befutni,* a többi személyszállító vonat *a budai központi pályaudvarra,* mint fejállomásra jut el, tehát *tovább nem közlekedik.* Az új budai személypályaudvar nem nagy távolságban létesült a jelenlegi kelenföldi pályaudvartól, éppen ezért *ebből a szempontból is igen előnyös.* Ha még hozzávesszük azt a körülményt, hogy a Szent Imre herceg-utat és a környező útvonalakat a székesfőváros már korábban *kifogástalan útburkolattal láttatta el,* könnyen megállapíthatjuk, hogy

a közúti forgalom szempontjából is ideálisnak mondható a pályaudvar számára kiválasztott hely.

A délivasúti pályaudvar áttelepítésével egyidejüleg *felszabadul a Gellerthegy alatt húzódó alagút és arra vasútközlekedesi szempontokból többé szükség nem lesz.* Az alagutat azonban ennek ellenére fenn fogják tartani, különös figyelemmel arra, hogy *ez a hatalmas befogadókepessegu földalatti epitmeny szinte idealisan felhasznalható lesz legvédelmi célokra.* Ennek megfelelően *bizonyos kisebb átalakításokat szándékoznak végezni az alagút belsejében,* ahonnan a most átvezető síneket természetesen felszedik.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Lampl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 1—133—16.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 2—919—33.

„Eternit"
FAL- ÉS BÚTORBURKOLÁSOK
BEMUTATÓHELYISÉGE
VI., Ó-UTCA 4.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Székely Mihály
okl. mérnök és építőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 1-430-71. Tel.: 3-320-64.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 1-632-61
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 1-629-27

MAY IMRE építőmester
Budapest, V., Lipót körút 29 sz. Telefon: 12—21—55.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fűtés, hűtő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 1-373-39.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

Események

FŐVÁROSI HIRLAP

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A polgármester és a tanácsnokok szabadságbeosztása. A polgármester rendelkezése következtében megtörtént az ügyosztályvezető tanácsnokok szabadság-beosztása. A tanácsnokok első csoportja *június 22-én* kezdi meg a nyári vakációt és *augusztus 3-ig* marad szabadságon. Az első csoportban *Felkay* Ferenc dr., *Király* Kálmán, *Kovácsházy* Vilmos, *Némethy* Károly dr. és *Wossala* Sándor neve szerepel. *Július 6-tól augusztus 16-ig Salamon* Géza dr. és *Szepesváry* Pál lesznek szabadságon, *Bódy* László dr. tanácsnok szabadsága *július 11-től augusztus 21-ig Farkas* Ákos dr. szabadsága július 12-től augusztus 30-ig tart. *Augusztus 2-tól szeptember 13-ig* báró *Babarczy* István dr., *Horony-Pálfi* Aurél dr., *Kempelen* Ágoston, *Morvay* Endre dr. és *Rosta* János dr. veszi ki szabadságidejét. A tanácsnokokat távollétük alatt az állandó helyettesükként működő *főjegyzők helyettesítik*. Ezidőszerint nincs még eldöntve az, hogy a két polgármester milyen sorrendben kezdi meg nyári pihenőjét, az azonban már ismeretes, hogy *Szendy* Károly polgármester nyári szabadságát *július 10-től augusztus 19-ig tartja* meg.

Miniszteri elismerés. A belügyminiszter *Bärtl* Tivadar főjegyzőnek és *Rózay* Jenő számvevőségi tanácsosnak a Jugoszláviából kiutasított magyarok ellátása és segélyezése körül kifejtett buzgó működésükért *elismerését fejezte ki*. *Bärtl* Tivadar érdemes hivatali működése terén már sok jelentős szociális feladatot oldott meg. A szociálpolitikát szolgáló évtizedes munkásságával és jelenleg, mint a közjótékonysági ügyosztály vezetőjének állandó helyettese, a legteljesebb mértékben kivívta tisztviselőtársai és a társadalom rokonszenvét, úgy, hogy az őt most ért elismerés széles körben kelt örömet.

Levente lőtér Kőbányán. A X. kerületi testnevelésbizottság elnöke, *Vigyázó* Géza dr. ,a kerületi elöljáró, valamint a bizottság tagjai és a kőbányai lövészegyesületek vezetői szombat délelőtt tették meg *az első kapavágásokat a létesítendő kőbányai leventelőtéren* és ezzel megindították az építkezés munkálatait. A testnevelési bizottságot vitéz *Bodrossy* Manó ezredes, testnevelési felügyelő képviselte. Az ünnepségen Kőbánya előkelőségei is résztvettek. A lőtér 50.000 pengőt kitevő építkezési költségeit *Vigyázó* Géza dr. kerületi elöljáró és *Szentiványi* István őrnagy, testnevelési vezető közel egyévi kitartó munkával gyüjtötték össze Kőbánya ipari vállalatairól, amelyek ezúttal is tanubizonyságot tettek hazafias magatartásukról és áldozatkészségükről.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Napellenzők
Korányi és Frőhlich
redőny és fémportálgyár

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, siteiszerelés és *horgászati cikkeket* nálam *nagyon olcsón* vásárolhat.

Lényegesen csökkent a zárt fürdők vendégeinek száma. *Illyefalvi* I. Lajos dr. igazgató a szerkesztésében megjelenő *Statisztikai Havifüzetekben* most közli az április hónapról feldolgozott statisztikát, amelynek érdekes adatai között szerepel a nyilvános fürdőkről szóló kimutatás is. Ha a statisztika mindenhova behatoló szeme nem venné észre, a nyilvánosság nem tudná meg, hogy *1937-ben jóval kevesebben fürödtek Budapest fürdőiben, mint a megelőző évben.* Az év elejétől április végéig 744.603 személy fordult meg a fürdőkben, míg 1936-ban 783.836. Ebből a számból a gyógyfürdőkre 509.268 személy esett az 1936. évi 542.957 személlyel szemben. Április hónapban a nyilvános fürdőkben 205.909 személy fürdött meg, ebből 33.543 esett az úszócsarnokra. 40.878 férfi és 19.394 nő a gőz- és termálfürdőkre, 38.216 személy a népfürdőkre, 18.302 a kádfürdőkre, 55.576 személy a gyógyfürdőkre. Legtöbb, számszerint 115.386 fürdőzője volt a Lukács-fürdőnek, utána a Széchenyi-fürdő következik 109.012, a Császárfürdő 85.865, a Gellért-fürdő 63.887 fürdőzővel. A Dandár-utcai népfürdőt 29.196 személy vette igénybe. Itt az 1936. évi 25.727 fürdőzővel szemben lényeges szaporulat van. A legnagyobb csökkenés mutatkozik a Gellért-fürdőnél (19.000), a Lukács-fürdőnél (9000), a Nemzeti Sportuszodánál (12.000), a Rudas-fürdőnél (6000), a Széchenyi fürdőnél (6000), a Szent Imre-fürdőnél (2000), míg 2300 személlyel emelkedett a Császár-fürdő vendégeinek száma.

Budapest, az európai légiforgalom új centruma

Vasárnap délután felemelő ünnepség keretében avatták fel Budapest új repülőterét. A Budaörs és Nagytétény között elterülő 180 holdas, pompás pázsiton, Európa legmodernebb és legszebb fekvésű repülőterét csodálhatta meg az *a százezer főnyi közönség*, mely az avató-ünnepen megjelenet.

Hat órakor érkezett meg a repeülőtérre *Horthy* Miklós kormányzó feleségével és fiaival. *Szendy* Károly polgármester kalauzolta a kormányzót és családját a díszsátorhoz, ahol *Darányi* Kálmán miniszterelnökkel az élén már együtt voltak a kormány tagjai, az országgyűlés elnökei és a hadsereg magasrangú tisztjei.

Bornemisza Géza iparügyi és kereskedelemügyi miniszter üdvözlő beszéde után a kormányzó megadta az engedélyt a repülőtér megnyitására. *Két ágyúlövés, száz felröppenő galamb* és a magasba emelkedő színes léggömbök jelezték a nevezetes eseményt.

Ezután megkezdődött a megnyitó ünnep programja, mely Budapesten még soha sem látott bravuros mutatványokkal lepte meg a közönséget. *Három magyar sportrepülőgép, nyolc német vadászrepülőgép, osztrák légi vadász-század* és hajmeresztő bravurjaival *nyolc olasz vadászgép*, majd *harminc magyar pilóta szédületes ejtőernyő-ugrásával*, végül egy *vöröskeresztes mentőgép* vett részt a káprázatos programban.

*

Az új repülőtér megtervezése és felépítése a magyar munkának diadalmas ünnepe volt. Már ismertettük azokat a *nagyszabású útmunkálatokat, amelyeket a székesfőváros út- és csatornaépítési ügyosztálya végzett*, hogy a repülőteret hozzáférhetővé tegye a közlekedés számára. A munkájukat kiváló sikerrel végző vállalkozók és iparosok sorában főképen a következők tűntek ki: A *Ganz és Társa cég*, amely a nagyhangár vasszerkezeti munkáit végezte, a *Magyar Ruggyantaárugyár* a forgalmi épület gumipadló, a *Nagybátony—Ujlaki Rt.* a forgalmi épület falburkoló, a *Magyar Asphalt* Rt. a forgalmi épület tetőfedő és a nagyhangár kapuvezeték szigetelési munkáival, a *Posnansky és Strelitz* cég a nagyhangár szigetelésével. *Teleki* László a nagyhangár és az olajraktár kőmives és vasbeton munkáival, *Macskásy* Árpád a központi kazánberendezéssel, *Götz* Aladár a forgalmi épület tölgyfapadozatával, *Czeizel* és *Elischer* a forgalmi épület falkárpitozásával, a *Geldner* R. cég a forgalmi épület oszlopainak üveghengerekkel való borításával, *Weber* Henrik a hangár víz-, csatornázás- és tüzivezeték munkáival járult hozzá ahhoz, hogy modernül megépített repülőállomásunkkal büszkélkedhessünk.

Az otrantoi csata évfordulójának megünneplése. A *Ferencvárosi Keresztény Polgári Kör* szép ünnepséget rendezett hétfőn kerthelyiségében az otrantói csata 20 éves fordulója alkalmából. *Kövesligethy* Miklós dr. törvényhatósági bizottsági tag, a Kör elnöke méltatta a nap jelentőségét, majd a Kaszinó dalárdája *Tejfalussy* Ferenc ez alkalomra írt „Otrantói indulóját" adta elő *Zsingor* Károly tanár vezetésével. Ezután *Schneider* Antal csász. és kir. volt hajóépítő főmérnök egyéni készítésű fényképekkel vetítette az otrantói tengeri ütközetet páratlanul érdekes előadás keretében, a kerthelyiséget megtöltő, diszes közönség elé.

Június 24-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

GAZDASÁGI ÉRTESITŐ

Gazdasági szemle

A. D. G. T.

most ünnepli Bécsben *százéves jubileumát*. A szép és mutatós ünnepségekre felvonultatták a magyar kiküldötteket és az egyenruhás pécsi bányászokat is. Ezek a magyarok bizonyára pompásan érezték magukat a százéves ünnepségen, mert hiszen a D. G. T. — legalább is magyar vonatkozásban — ugyancsak kitett magáért és a legnagyobb mértékben igyekezett meghálálni azt, hogy forgalmának és üzleti eredményeinek nagyrészét Magyarországnak köszönheti és Magyarországon bonyolítja le. Tudvalevő, hogy ennek elismeréseként *tavaly megszüntette az itteni igazgatóságot*, azt egyszerűen vezérügynökséggé degradálta, a szélnek eresztett tisztviselők pedig kénytelenek a bírósághoz fordulni, hogy hozzájussanak keservesen megérdemelt és megszolgált nyugdíjukhoz. *A pécsi bányában* hasonlókép nobilisan viselkedett a D. G. T.: *Bornemisza* Géza miniszternek kellett közbelépni, hogy legalább annyit fizessenek a bányászoknak, mint más bányákban. Ilymódon tehát — ismételjük — a magyar delegátusok bizonyára pompásan érezték magukat a nagymultú társaság centenáris ünnepségein.

Biztos.

hogy a biztosítottak és a részvényesek egyaránt megelégedéssel szemlélődnek el az *Adriai Biztosító* kitűnő mérlegén. Nem vagyunk biztosítási szakértők, nem is szólunk tehát hozzá a kérdéshez, arról sem beszélünk, hogy *a Tábla éppen most utasította el az Adriai Biztosítót egy furcsa keresetével: a* derék társaság ugyanis ahelyett, hogy kifizette volna tizennyolc kövérre hízlalt és bebiztosított sertés árát, beperelte a MÁV-ot, hogy a rossz szállítási feltételek következtében pusztultak el ezek az állatok. Ismételjük: most nem firtatjuk az Adriai perekkel és ítéletekkel tarkított üzleti politikáját, csak nézegetve a „kitűnő" mérleget, mindössze azt konstatáljuk, hogy nemrégiben itt járt az olasz anyavállalat vezérelnöke, az olasz biztosítási élet egyik vezetője, a híres Arnoldo *Friggesi di Rattalma* (magyarul): rácalmási *Frigyesi* Arnold), aki, a kiszivárgott hírek szerint, nincs teljesen egy véleményen a kiadott kommunikével, amely szerint az itteni igazgató: „Erdős Aladár jól átgondolt, óvatos, mindazonáltal átütőerejű szervezetével figyelemreméltó sikereket ért el". Ismételjük: a kiszivárgott hírek szerint Arnoldo mester egyáltalán nincs ezen a véleményen és újabb kiszivárgott hírek szerint állítólag azon gondolkodik, hogy *őszre friss erővel élénkíti fel Erdős Aladár igazgató addigra* — megint csak állítólag — *hült helyét*.

Jubil'ál.

egyre jubilál ez a jó öreg *Európai Áru- és Podgyászbiztosító Rt.*, amelynek minden oka megvan arra, hogy ünnepelje önmagát és önmagán belül vezetőit. A derék családi részvénytársaság tudvalevően 400.000 pengő alaptőke mellett évente megközelítőleg 50.000 pengő tiszta nyereséget mutat ki, aminek az a magyarázata, hogy — gyakran tévedésből — eleve ráragasztják a vasúti menetjegyre a balesetbiztosítási díjat, tehát az utas nem meri „elpechelni magát" azzal, hogy visszaadja a biztosítási bélyeggel ellátott vasúti jegyet. Az *Európai* egyébként viszontbiztosítással dolgozik, így tehát a MÁV-nál úgyszólván fillérnyi veszteniválója nincs. Innen a szünni nem akaró, sok-sok családi ünnep. *Szőnyi* József igazgató úr megjubilálja *Kemény* igazgató urat, aki viszontjubilál, végül most, kedves meglepetésünkre, a vállalat maga is jubilál, aminek során azután — mint a hivatalos kommünikéből értesülünk — megint csak elismeréssel nyilatkoznak a vezetőségről, amely nem más, mint az említettük jubilánsok. Ez olyan szép, hogy szinte sajnáljuk: a koncessziónak néhány év mulva végérvényesen vége lesz. Tiz év mulva a MÁV-koncesszió megszünésének ötéves jubileumát ülik meg nyilván a makacs jubilánsok.

A. B. C.

majd *Avéká*, továbbá *Erka* és még néhány ilyen furcsán hangzó varázsigéről interpellálta meg az elmult napokban *Andaházy-Kasnya* Béla a kereskedelemügyi minisztert. A rejtelmesen hangzó szavak különböző, hitelre árut adó szövetkezeteket jelentenek, amelyekről az interpelláló képviselő megállapította, hogy működésüket végtelenül károsnak tartja, mert nemcsak a kereskedelemnek okoznak mérhetetlen kárt, de a vevőknek körülbelül 95 százalékát kitevő, fixfizetésű alkalmazottakat is tönkreteszik és végül lehetetlenné teszik az úgynevezett szabott ár kialakítását. *Ezeknek a szövetkezeteknek működése Andaházy-Kasnya Béla szerint mintegy 25 százalékos árdrágítást jelent. Bornemisza* Géza miniszter válaszában két konkrét panasszal foglalkozott és

Hajduszoboszlói gyógyfürdő
ma már európai hírű
Fedett gyógymedencék, ivócsarnok, inhalatórium, strandfürdő.
Páratlanul eredményes fürdő- ivó- és belélegzőkurák. A fürdőt Hajduszoboszló 73 és 78-as sós-, jódos-, brómos és hidrocarbonatos hévvízei táplálják. 3.000 liter forróvíz percenként. Magyar és németnyelvű ismertetővel készséggel szolgál a fürdő
Igazgatósága.

megállapította, hogy a panaszokban felsorolt esetek legnagyobb része azt mutatta, hogy *ezeknek az irodáknak a működése a kereskedelem szempontjából rendkívül káros hatású.* A miniszter kilátásba helyezte, hogy a Kamara válaszának beérkezése után *szigorú vizsgálatot indít és azután intézkedik.* Remélhetőleg ez az intézkedés már nem késik sokáig.

Rezső és Dezső

versenyfutását figyeltük szívszorongva felesztendő óta. A *Berlini Viktória* félévvel ezelőtt elbocsátotta *Rózsa* Rezső nevű kitűnő igazgatóját, mert nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Pedig a berlini anyaintézet még azt is megbocsátotta a Rezsőnek, hogy ereiben nem szintiszta árjavér csergedezik. Rózsát, a Rezsőt hivatali minőségében aztán felváltotta *Futó* igazgató úr, a Dezső. Néztük, néztük: Rezső után mit csinál a Dezső. Most itt a mérleg és azt olvassuk, hogy a vállalat átszervezett mivoltában feladata magaslatán áll és rekorderedményeket tud produkálni. Az lehet, hogy tud, csak a kommunikékből egyelőre nem vesszük észre a számszerű eredményeket. Hogy is mondta Anatole France? Más dolog az fiam: tudni és látni.

Gomperz Ervint beválasztják a textilgyári egyesület elnöki tanácsába. A *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete* július 3-án tartja meg közgyűlését, amelyen az elnöki tanácsba beválasztják, mint új tagot: dentai *Gomperz* Ervint, a *Magyar Pamutipar rt.* új vezérigazgatóját. Az elnöki rendszerben egyébként nem következik be változás: *Szurday* Róbert a közgyülésen a szokásoknak és a szabályoknak megfelelően átadja tisztségét budai *Goldberger* Leónak, aki eddig mint társelnök működött mellette. Az új elnök mellett viszont — ugyancsak a szokásoknak megfelelően — *Szurdy* Róbert tartja meg a társelnöki tisztséget. Alelnök továbbra is *Dischka* Győző, a *Magyar Posztógyár Rt.* igazgatója marad.

A Fémáru-, Fegyver- és Gépgyár Rt. igazgatósága folyó hó 21-én tartott ülésében megállapította a vállalat 1936. üzletévi mérlegét, amely az értékesökkenési tartalékalapnak 587.666 P-vel való javadalmazása után, 486.188 P 33 f. veszteséggel zárul. Az igazgatóság a folyó hó 30-ára egybehívott közgyülésnek javasolni fogja, hogy ez a veszteség a tartalékalapból fedeztessék.

A Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaság közgyülése az 1936. üzletévre *3 pengő osztalék* kifizetését határozta el. A 11. számú szelvények június 21-től kezdve a társaság pénztáránál és az *Österreichische Creditanstalt — Wiener Bankverein* budapesti főpénztáránál válthatók be.

Változatlan a Beocsini osztaléka. A *Beocsini Cementgyári Unió Rt.* június 25.-én tartja közgyülését, amelyen az igazgatóság javasolni fogja, hogy az elmult évhez hasonlóan osztalék címén egy pengőt fizessenk. Értesülésünk szerint az igazgatóság változatlan marad.

Az Österreichische Creditanstalt — Wiener Bankverein igazgatótanácsa június 14-én ülést tartott, melyen előterjesztették az 1936. üzletév mérlegét, mely a multévi nyereségáthozat levonása után *4,846.860.28 schilling tiszta nyereséggel zárul.* Az igazgatótanács elhatározta, hogy a jelenlegi nyugdíjak tőkefedezetére szükséges anyagi eszközök biztosítása céljából az 1937 június 30-ára egybehívott rendes közgyülésnek javasolni fogja az intézet alaptőkéjének *167.000.000 schillingről 101,000.000 schillingre való leszállítását.* Javasolni fogja a közgyülésnek továbbá, hogy a 4,846.860.28 schilling mérlegszerű tiszta nyereségből 1,250.000 schilling az általános tartalékalapba helyeztessék, 1,699.950 schilling esedékessé vált nyugdíjak tőkefedezetére fordíttassék, míg *a fennmaradó 1,896.910.28 schilling új számlára vitessék elő.*

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN (DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

VÁLLALKOZÁS

Életbelépett a főváros új építési szabályzata a légvédelem rendezésére

A Közmunkatanács, azóta, hogy *Bessenyey* Zénó az elnöki széket elfoglalta, napirendjére vette az új *építésügyi szabályzat* megalkotását. A nagy munka, amelynek alapelveit a *Fővárosi Hirlap* részletesen ismertette, már közel áll a befejezéshez, ezt megelőzőleg azonban *máris életbeléptették az új építésügyi szabályzatnak a légvédelemre vonatkozó intézkedéseit.*

A hivatalos lap keddi száma közli az új rendelkezéseket, amelyek szerint — beleértve a már megkezdett építkezéseket is — Budapesten *háromnál több emeletes,* vagy *17 méternél magasabb* épület csak akkor emelhető, *ha teherbíró falait vasbetonnal vagy acélvázas szerkezettel készítik.*

A házak legfelső födémét ezután *egydarabból összefüggő vasbetonból,* vagy pedig *acélgerendák közé feltetett vasbetonból* kell építeni, hogy *bombabiztosak legyenek.* Padlásukat csak éghetetlen vagy lángmentessé impregnált faanyagból szabad építeni. A tetőt fehérre vagy rikító színűre festeni tilos.

A légaknákat és világítóudvarokat *légvezető csatornákkal* kell ellátni. Minden új épületbe a lakók számára *óvóhelyet* kell építeni, melyek *légszivattyúkkal* és *levegőszűrő berendezéssel* látandók el. Az óvóhelyeket úgy kell elhelyezni, hogy a földszint alatt és az épületből való kilépés nélkül megközelíthetők legyenek.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Szépvölgyi-út Folyondár-utca és Szerpentin-út közötti szakaszának és a hozzácsatlakozó Folyondár-utcának **útrendezési munkálataira** pályázni lehet július 2-án d. e. 10 óráig a Központi városházán (II. em. 284).

A Nagy Lajos király útja Telep-utca és Erzsébet királyné útja közötti szakaszának **bazalt kiskockakő útburkolási munkáira** pályázni lehet július 2-án d. e. 10 óráig a Központi városházán (II. emelet, 284).

A tejellenőrző vizsgálatok során lefoglalt **tejeskannak és tejesüvegek megvételére** pályázni lehet július 2-án d. e. 10 óráig (Váci-utca 65. I. em. 3.)

A hivatalok és üzemek részére szükséges **izzólámpák szállítására** pályázni lehet július 30-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Beérkezett ajánlatok

A Véső-utcai óvoda és a Lajos-utcai iskola **linoleummunkáira** pályáztak: Péter József 3904, Auer Albert 4055, Császár Imre 4098, Urbán Ferenc 4252, Burger Ottó 4340 pengővel.

A Verpeléti-uti elöljárósági épület **vízvezetéki munkáira** pályáztak: Friedmann József 2515, Szava Sándor 2542, Vozáry Pál 2633, Fancsaly Ferenc 2806, Fekete Odön 2907, Balázs István 3017, Aumon Ákos 3293 pengővel.

A kamaraerdei szeretetotthon részére szükséges új **vízvezetéki alapvezeték és új elosztóvezeték** szerelési munkáira pályáztak: Móczár Gábor 10.378, Gerő László 11.095, Kardos Lipót 11.106, Gál István 11.355, Schönwald Nándor 11.772, Laczkó István 11.802, Horváth József 11.977, Farkas Izor 11.998, Róth Vilmos 12.052, Guba András 12.293, Wolf Márk fia Ödön 12.372, Keszler Jenő és Társa 12.742, Ruffián István 12.891, Frank Ödön 12.904, Gürtler Antal 13.127, Arnót Lajos 13.963, Vozáry Pál 13.691, Molnár András 14.751 pengővel.

A Hegyalja-út Horgony-u. és Berényi-u. közötti szakaszának **útrendezési munkáira** pályáztak: **kiskőburkolatra:** Neumann Ferenc 31.220, Handl Gyula 33.123, Friedrich János 36.708, Heverdle István 36.910, Amon Rezső 37.430, Borlay Károly 37.476 pengővel. **Aszfaltozási munkára:** Handl Gyula 35.465, Magyar Asphalt 41.944, Útépítő és Aszfalt Váll. 45.206, Neophalt 46.747, The Neuchatel 49.546, Magyar Építő Rt. 51.982 pengővel.

Kőanyagszállításra pályáztak: Fábián és Katanics 4080, ifj. Ritter Antal 9200, Dunántuli Mész, Tégla- és Kőipar Rt. 3670, Rózsa Ernő 2400, Späth János 5850, Klauber és Vajda 8400, dr. Frank István 8640, Zinner Manó 16.080, Somoskői Bazaltbánya 19.000, Szobi Kőbánya 11.152, ifj. Haltenberger Vilmos 8560, Hubertus Kőbánya 11.400 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

Az Egyetem-utcai fővárosi képtár **lakatosmunkált** Péter Frigyes kapta 2534 pengőért; ugyanitt **villanyszerelési munkát** kapott Marx Ferenc 5569 pengőért; az **asztalosmunkát** pedig Hencz Ferenc kapta 5511 pengőért.

A Gyáli—Kén—Füleki-u. kislakásos telep **bádogosmunkát** Rolly Béla kapta 2864 pengőért.

A Farkasréti temetői kápolna **kőfaragómunkálatait** Blazsek Vilmos kapta 67.158 pengőért.

A Rudasfürdő átalakításával kapcsolatos **parkettázási munkát** Fircsa Béla kapta 6756 pengőért.

Az idei útépítésekhez szükséges **kőszállítást** a következők kapták: dr. Frank István 21.010, Badacsonyi bazaltbánya 89.520, Zinner Manó 1170, Fábián és Katanics 4080, Hubertus kőbánya 11.880, Rózsa Ernő 4800, Szobi kőbánya 17.875, Haltenberger Vilmos 5557 pengőért.

A Hegyalja-út **útrendezési munkáit** kapták: Handl Gyula 33.087 és a Magyar Aszfalt rt. 41.944 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-66

Palka József ezüstkoszorús mester
üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

SCHNEIDER JÁNOS
Belső-berendező, épületasztalosáru-üzeme
BUDAPEST, VIII., KISFALUDY-UTCA 8.
ALAPÍTÁSI ÉV 1907. TELEFON: 1—346—16

Schütz Ede
épület-, mű- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII., Thököly-út 23. Telefon: 1—330—45.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyiterméK-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-228-29, 1-282-85.

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

CUSTODIS ALPHONS
ALAPÍTÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, útépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 június 30. 26. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Péter és Pál

Május elseje az ipari munka ünnepe, Péter és Pál a földé, a föld népéé, a földet túró paraszté. Nagymagyarországon talán erősebb volt az egyensúly az ipari munka és a mezőgazdasági termelés között. Iparunk alól azonban elvitték a nyersanyagtermő vidékeket, nehezen beszerezhető anyagokkal kell dolgozni, de a hősi munka azért csodálatos gyümölcsöket terem. Ma a nemzeti élet, a nemzeti gazdaság igazi fundamentuma a magyar föld maradt és mi a város, a nagyváros, a világváros, szeretettel ünneplünk együtt az egész magyar föld népével a magyar föld ünnepén.

Ha valaha, ma Csonkamagyarországon megtámadhatatlan ősigazság az, hogy a nemzeti öntudatnak legelső gondolata mindenkor a föld volt és az ezeréves kultúrnépek gondolata megint csak a föld. A mi magyar földünk kevesebb áldozatot kíván és dúsabban jutalmazza gazdáját, mint igen sok más országé. Nagy nyugati kultúrországokban kőkerítésekkel kötik meg a földet, platókat emelnek, hogy termővé tegyék a talajt. De Ázsia és Afrika öregkultúrájú népei is nagy küzdelmet folytatnak az anyafölddel, iszapot hordanak föl sziklák lapjaira és huszonöt botot mérnek a földbirtokosra, aki földjét elhanyagolja. Annak a kevés magyarnak, aki ma magyarnak maradhatott, még van elegendő földje. Küzd is vele, dolgozik is érte nagy szeretettel, nagy odaadással, mert tudja, hogy nem önmagáért, hanem az egész országért dolgozik.

Mi a város kőfalai között hálával gondolunk arra a munkára, amelyet a magyar földműves, a magyar paraszt és a magyar földbirtokos az egész nemzetért végez. Péter és Pál napján a város népe is templomba zarándokol, hogy megköszönje az Isten áldását, amely ismét gazdagon jutalmazta a munkát és amelyből mi is élni fogunk, akik itt a tornyos paloták között iparral, kereskedelemmel, kultúrával, tudománnyal, művészettel szolgáljuk az ország népét.

Péter és Pál napján Mikszáth Kálmánnak, a nagy palócnak matematikájára emlékezünk. Ő írta azt, hogy Magyarország — persze akkor Nagymagyarországról beszélt — évi számadása aszerint alakul, hogy hány vagón buza termett a Bácskában, hány hektóliter bor Tokajban és hány regényt írt Jókai. Azóta szörnyű megcsonkítottságukban a maga egészében csak Tokaj bora maradt a mienk, Bácska televényét elszakították tőlünk és a Jókai regényének helyét pótló irodalmat, kulturát szerte marcangolták a nevető örökösök. Bácska televénye helyett azonban itt van a nagy magyar Alföld, a Kisalföld, Makó hagymája, Szabolcs burgonyája, Kecskemét, meg a többiek gyönyörű gyümölcse. És elmondhatjuk azt is, hogy a magyar erő, a magyar akarás a kevésbbé zsíros és kevésbbé fekete földből is olyan csodákat hoz ki, mint amilyennel Bácska dicsekedhetett Isten kegyelméből. Tokaj bora mellett, a Balatonvidék, a Badacsony, a Somló, a gyöngyös-visontai borvidék, Eger, meg a többiek gondoskodnak arról, hogy necsak a magunk számára teremjen életviditó nedü, de a külföldet is elárasztthassuk ezekkel a nemes termékekkel. És Jókai regényei? Nem tudták úgy szétszabdalni a magyar kulturát, hogy Csonkamagyarország irodalma és kulturája ne élje ugyanazt az életet, amit az elszakitott területek magyar kulturája ma is őriz.

Mikszáth matematikája tehát ma, 1937. Péter és Pál napján is érvényben van és örökéletet fog élni. Gondoskodunk róla mi, akik a városban szolgáljuk a kulturát, az ipart, a kereskedelmet, hogy a jótermés után felözönlő vidéki testvéreinket gazdagon lássuk el vele. És gondoskodnak róla ezek a mi, földet művelő magyar testvéreink, akik életükkel és verejtékükkel támaszai és fentartói az országnak. Amikor Péter és Pálkor a magyar földre gondolunk, a magyar föld nagy szerelmesének, Buday Barnának, a kiváló agrár-írónak szavait idézzük a budapesti polgár emlékezetébe: „Mindnyájan szeretjük a földet, de nem egyformán. Az egyik hitvest lát benne, a másik szeretőt, a harmadik kitartót, a legtöbb ábrándos udvarló marad, aki nem kap többet egy szál virágnál. És az az igazi hazaszeretet, amely ezzel a szál virággal is beéri. Szeretni a földet, amely az enyém, vágyódni arra, ami a tied, irigyelni, ami a másé: ez csak étvágy. Szeretni a földet, amely a mienk: a hazafiság erénye itt kezdődik."

Gyorsított iramban készül a főváros jövő évi költségvetése

Szeptember 15-én kinyomatva megjelenik a büdzsé-tervezet — Uj közmunkák a láthatáron — Két héttel megrövidül a nyári szünet

Szendy Károly polgármester a nyári munkarendről

A nyári szünet hivatalosan megkezdődött a városházán, de ez nem jelenti azt, mintha az adminisztráció is pihenőt tartana. Ellenkezőleg, úgyszólván valamennyi *ügyosztály megfeszített erővel dolgozik.* A tanácsnokok egyrésze ugyan már szabadságon van, *de azért ezek közül a tanácsnokok közül is többen hivatalos működést fejtenek ki.* A valóságban tehát még nem köszöntött be a nyár, aminek egyik jelentős oka, hogy

a polgármester rendelete szerint szeptember 15-ig el kell készülni a jövő évi költségvetésnek.

Amióta *Szendy* Károly polgármester áll az adminisztráció élén, azóta minden esztendőben *november 15-ig letárgyalták a költségvetést* és a törvény által előírt határidőn belül *fel is terjesztették a belügyminisztériumba.* Késés tehát eddig sem volt, de nem ragaszkodtak olyan szigoruan az előírt terminushoz. Most azonban szigoruan betartják az utasítást, mert *nem október elsején, hanem már szeptember 15-én kinyomatva, összefüzve készen lesz a jövő évi költségvetés.* A nyári szünet minden valószínüség szerint a *törvényhatósági bizottság számára is megrövidül.* Nemesak az adminisztráció készül el két héttel előbb a költségvetéssel, hanem

a törvényhatóság számára is több idő fog rendelkezésre állni a költségvetés letárgyalására.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Szendy Károly polgármestert,

aki az új helyzetről a következőket mondotta:

— Kiadtam az utasítást, hogy a költségvetés előkészítéséhez azonnal hozzálássanak az ügyosztályok. Valóban megtörténik az, ami eddig nem fordult elő: *szeptember 15-én kinyomatva, készen lesz a jövő évi költségvetés.* Bizony ez nem kis feladat és az adminisztráció részéről fokozottabb munkát igényel.

Karafiáth Jenő főpolgármester úrral már letárgyaltam az összes költségvetési problémákat és megállapodtunk abban, hogy szigoruan megtartjuk a határidőket, amelyeket a törvény előir.

A komplikációkat az okozza, hogy a törvényben előírt terminusok *nagyon rövidek*, de az adminisztráció már ennél nehezebb feladatokkal is megbirkózott. A költségvetés a város egész életét tükrözi vissza, ebben van a polgármester programja és ezért minden egyes részletkérdést alaposan meg kell vitatni, az egyes ügyet a megfelelő módon elő kell készíteni. *Valamennyi ügyosztály vezetőjével már megbeszéltem és a terminusra mindenki készen lesz a maga feladatával.*

— Lesz az új költségvetésben lényeges eltérés a régiekhez viszonyítva?

— Pontosan átvizsgáltuk már az anyagot és megbeszéltük a teendőket. Természetesen

nagyjából a mostani keret marad meg.

Nagy súlyt helyezünk a *közmunkák végrehajtására*, mert egyrészt a várost fejleszteni kell, a fejlődésben a megállás halált jelent, másrészt pedig *munkaalkalmak nyujtásával a gazdasági életnek további lendületet kell adni.*

Budapest városa egyike a legnagyobb munkaadóknak és a gazdasági élet jogosan várja el, hogy megfelelő módon támogassuk az ipart és a kereskedelmet.

Annyit már most is elárulhatok, hogy a *költségvetés fejlődést fog mutatni a mostani büdzsével szemben.* A költségvetésben mindig benne van a város vezetőjének reménye és hite, *a zárszámadások eddig még mindig igazolták azt az optimizmust, amely a költségvetés összeállításánál engem eltöltött.* Ezen a megkezdett úton kell előrehaladnunk. A közönség sokat vár tőlünk a mostani nehéz időkben és remélem, hogy *ezeknek a várakozásoknak meg is tudunk felelni.*

— Még valamire fel kell hívnom a figyelmet — folytatta a polgármester.

A jövő évben lesz az Eucharisztikus Világkongresszus és ennek megrendezésére már most fel kell készülnünk.

Az igaz, hogy a rendezőbizottság nagyon szépen dolgozik és a maga részéről mindent megtesz a siker érdekében, de a munka oroszlánrésze mégis a főváros adminisztrációjára hárul. *Budapest nem bukhat el, mint világváros.* Az Eucharisztikus Világkongresszusnak nagyon nagy jelentősége van, igazán hálásak lehetünk, hogy bennünket választottak ki a kongresszus megrendezésére, de az *elvi jelentőségen kívül el kell ismerni azt is, hogy ez a kongresszus a világ egyik legnagyobb idegenforgalmi megmozdulása.* A vendégek elhelyezéséről elsősorban nekünk kell gondoskodni. *Az Idegenforgalmi Hivatal újra nagy erőpróba előtt áll.* A nyarat ennek a kongresszusnak előkészítése fogja kitölteni.

Mi lesz a vízdíjrendszerrel?

— A közgyülés csak a húszfilléres vízdíjat szavazta meg, az elmaradt kétfilléres emelés nem fogja károsan befolyásolni a főváros pénzügyeit?

— Természetesen nem tehetünk mást, minthogy *tisztelettel tudomásul vesszük az önkormányzat döntését.* Kétfilléres emelésből előálló többletjövedelem feltétlenül *elég a Vízművek beruházásainak amortizálására*, ahogy azt az üzempolitikai bizottság igen helyesen megállapította. Eddig ez rendben van, de úgy az önkormányzat, mint a belügyminiszter *igénybe kívánja venni az üzemeket a főváros háztartása javára is.* Számoljunk le egyszer azzal a váddal, amit az utóbbi időben egyesek mindinkább többször hangoztatnak, amely szerint *az üzemek hozzájárulása a főváros háztartásához dupla adóztatást jelent.* A vádaskodókat igazolná, ha a közszolgáltatások ára Budapesten drágább volna, mint külföldön. *Mi csak 22 filér vízdíjat akartunk kérni, amikor például Varsóban a vízdij 76 fillér.* A 20 fillér és a 76 fillér között igazán nagy a távolság. *Az elmaradt 2 filléres emelés lehetővé tette volna, hogy megfeleljünk annak a kívánságnak, hogy az üzemek jelentős összeggel segítsék a költségvetés egyensúlyát megteremteni.*

— Budapest igényeit is az autonómia állapítja meg. Minden pénzbe kerül és *a szükséges összeget elő kell teremteni.* Adókat emelni nem lehet, tehát *gondoskodni kell olyan jövedelmi forrásokról, amelyek legkevésbé terhesek a közönség számára.* A törvényhatósági bizottsági tagok közül sokan azért nem szavazták meg a 2 filléres többletet, mert attól féltek, hogy *a háztulajdonosok az emelést majd áthárítják a lakókra.* Ennek sok akadálya van, de még ebben a nem várt esetben sem állana elő nagy katasztrófa, mert kimutattuk, hogy *az emelés mértéke csak alig néhány tized százalék házbérdrágítást tenne jogosulttá.* Olyan kis százalékról van szó, hogy ezt házbéremelés formájában keresztülvinni nem is lehet. Nekünk a

főváros vezetőinek, igenis kötelességünk olyan összegeket felhajtani, amelyek *különösebb módon nem érintik a közönség teherbíróképességét.* Ha az ilyen jövedelmekről kénytelenek lennénk lemondani, úgy a jövedelem fokozására csak az adóemelés maradna, amitől mindnyájan, elsősorban jó magam is, *irtózunk.* Az önkormányzat biztosan meg fogja találni a módot arra, hogy *rendelkezésünkre álljon a szükséges pénzösszeg és emelettt velünk együtt a közönség érdekét is a legmesszebbmenő módon megvédje.* A Vízművek hozzájárulása a főváros háztartásához mndenesetre *nyitott kérdés,* amelynek megoldásával komolyan kell foglalkozni.

Összel újra napirendre kerül a belvárosi templom ügye

— A belvárosi templom eltolása most már végleg lekerült a napirendről?

— Annyi bizonyos, hogy *a belvárosi plébánia-templom a mostani formájában nem sokáig maradhat meg.* Felmerült az eltolás gondolata és a terveket pontosan kidolgoztuk. Az önkormányzat bizottsága a tervet *elvetette.* Ezzel a kérdés megoldását csupán *eltolta,* mert valamit *feltétlenül csinálni kell.* Nemcsak magáról a templomról van szó, hanem

a Belváros szívét nem lehet elhanyagolni és ennek a környéknek városrendezése izgató anyag marad, amíg meg nem oldottuk.

A belvárosi templom Budapest egyik legszebb és legrégibb műemléke. Nekünk, laikusoknak, bizony *nehéz volt az eltolás gondolatával megbarátkozni,* de a mérnökök a leghatározottabban kijelentették, hogy az *eltolás a templom állagát nem veszélyezteti.* Egyetlen egy pesti ember sem tudna belenyugodni abba, hogy ezzel a műemlékkel baj történjék. Vannak a templomnak olyan részei, amelyek művészi szempontból nem egyenlő értékűek, de ehhez *a régi emlékhez mindenki ragaszkodik.* A régi kutyabőr fennmaradását is félő szeretettel ápolgatjuk, pedig a nemesi kiváltságok ideje már lejárt. Az ősszel újból alaposan megtárgyalunk mindent és legalább *a renoválás kérdését meg kell oldanunk.* A templom fenntartásán kívül még elintézendő probléma *a térrendezés.* Budapest belső részének, a Dunapart legszebb szakaszának sorsáról van szó. *A közlekedési kérdések sem lekicsinyelhetők.* Az új bécsi út forgalma ide torkolódik majd be, az Apponyi-tér mindinkább a város közepévé feilődik. Azelőtt az Erzsébet-híd pesti hídfőjénél mindig nagy volt a torlódás. Amióta megcsináltuk a lejárót, *a helyzet erősen javult.* Magam is ezen az úton járok és az *autómnak most már sohasem kell várakozni, mindig szabad az út a Belváros felé.* Nézem a gyalogjáró közönséget is és a gyalogjárók a téren most már eloszlanak. Részben a lejárót használják, részben pedig aránylag elég kényelmesem jutnak el a Belváros belső utcáiba. *Egyideig tehát még várhatunk,* de azzal mindenki tisztában van, hogy *ez csak ideiglenes megoldás és ha most nem is, de rövidesen dönteni kell a belvárosi templom, a térrendezés és a közlekedés megoldásáról.*

Röviden tehát: *nincs tényleges nyári szünet!* A polgármester csak rövid szünidőt vesz magának, illetve *nyári pihenője alatt is dolgozik.* Az ügyosztályok vezetői úgy osztották be a szabadságot, hogy az ügyosztályokban nemcsak a szükséges folyómunkát *végzik el, hanem teljes erővel dolgoznak az új költségvetés gyors elkészítésén is.*

Látogatás a gyerekek paradicsomában

Az iskolai év vége az átmeneti gyermekotthonban és a bicskei árvaházban

Az iskolai év vége a *Horthy Miklósné Átmeneti Gyermekotthon* életébe is jelentős változást hozott, habár a szeretetnek ebben a várában nem esztendőkön át tartózkodnak a gyámolt gyermekek, hanem csak néhány hónapon át, amíg megszűnnek odahaza azok a kényszerítő okok — legtöbbször a szülők betegsége — melyek miatt átmenetileg ide helyezték őket. Az otthon azonban az odasodort gyermekek lelki életét is gondozza,

Knoll Andor dr.
igazgató-főorvos

az iskoláztatás folyamatosságára is vigyáz és ezért, most a tanév végén sok leánykának a bennlakását hosszabbították meg jószívvel addig, amíg a tanévet befejezhették. Éppen ezért, most, hogy az iskolai vizsgák véget értek, a szokottnál nagyobb lesz a létszámváltozás az intézetben. Sokan búcsúznak a Hidegkúti-úton pompás park ideális miliőjében álló, kedves otthontól, melybe olyan jó volt az élet viszontagságai elől elmenekülni, a vezetők és a keresztes nővérek szeretetét élvezni és mindezek tetejébe testben is megerősödni.

A hajdani árvaházban, mely a főváros bicskei intézetétől vette át a főváros falai között sokkal alkalmasabb helyen levő átmeneti otthon szerepét, 180 gyámolt tartózkodik. Ezek közül 107 a 6 és 18 év közötti leány, a többi 3 és 6 év közötti kisgyerek: vegyesen fiú és leány, akik számára az intézet külön ovódát tart fenn. Van az otthonban magántanulók számára polgári iskola, melyet csakúgy, mint az ovódát, a keresztes nővérek vezetnek.

Az elemisták a közeli Hidegkúti-úti 6 osztályos elemi iskolába járnak az alatt, amíg az intézetben tartózkodnak és ez az idő néha négy-öt hónap, de néha csak kettő. Vannak olyan leányok is, akik a zavaros családi körülmények között *egy évben kétszer is bekerültek az otthonba és három-négy iskolában végezték el a tanévet.* Hogy mégis elég jól vizsgáztak, a keresztes nővérek gondosságának köszönhető.

Knoll Andor dr. igazgató főorvos, *Grigássy* Pál dr. segédorvos és a tizenöt keresztes nővér valóságos paradicsommá változtatják a gyakran veszedelmes környezetből ide került gyermekek életét. Testben és lélekben igyekeznek megerősíteni őket a további, legtöbbször nehéz életre. Ez a harmónia csendült ki azokból a szép dalokból, amelyeket alkonyatkor, amikor az intézetet elhagytuk, kint, a szabadban énekeltek a leányok és külön csoportban a kis óvódások. A szimbóluma ennek a harmóniának az az anyát ábrázoló szép szobor, amelyet a minap állítottak fel az otthon kertjében.

*

A bicskei árvaház, a székesfővárosnak ez a nagyszerű, modern telepe is *Horthy Miklósné* nevét viseli. 1929-től 1931 nyaráig ez volt az átmeneti gyermekotthon, azóta árvaházzá alakult át, melyben 3—10 éves fiúkat és 3—7 éves leányokat nevelnek

Zathureczky Dezső
igazgató

vezetése alatt. Az árvaháznak van óvodája és négy osztályos elemi iskolája, melyben teljesen a fővárosi tanterv szerint folyik az oktatás. Erre szükség is van, mert a négy elemi elvégzése után budapesti árvaházakba kerülnek a növendékek. Az idei tanévet a kis diákok nagyon szépen fejezték be. Csupán három olyan növendéket utasítottak ismétlésre, akik évközben kerültek az árvaházba. Ellenben hatvanan kitüntetéssel végeztek.

A vizsgálatokon felváltva elnököltek *Ősz* Béla dr. tanügyi főtanácsos és *Simonyi* Kálmán tanügyi tanácsos, tanfelügyelők és megjelent a szociálpolitikai ügyosztály képviseletében *Kozák* Károly dr. fogalmazó, előadó is. A kiváló eredményért elismerésüket fejezték ki *Zathureczky* Dezső igazgatónak, aki, mint okleveles tanító, az iskolának is vezetője.

Az árvák egy része, akiket hozzátartozójuk elvisz a szünidőre, most elhagyta az intézetet, amely *nyáron mint üdültető állomás* is hivatást tölt be. A fővárosból helyeznek nyaralásra gyermekeket az árvaház megüresedett helyeire, mert az intézet egyúttal a legpompásabb nyaralóhely. A hajdani Batthyány-birtokon épült kastélyból, kellő belső átalakítás után egyik legmodernebb árvaház lett, a külsejét féltő gonddal őrzik, mert a kastély műemlék. Gyönyörű őspark öleli körül, melyben gyümölcsös is van és konyhakert, amelyet a gyermekek gondoznak. Saját vízvezetéke is van az árvaháznak és ez táplálja a gyermekek fürdőjét.

A növendékek gondját a keresztes nővérek viselik, hogy milyen sikerrel, azt a testileg és lelkileg pompás gyermeksereg a legjobban illusztrálja.

Buda új városrendezési programja:

a Vérmező átvétele a honvédkincstártól

Lebontják a Budai Tornacsarnokot

A városfejlesztési különbizottság *Harrer* Ferenc dr. elnöklésével tartott legutóbbi ülésén behatóan foglalkozott a *budai színkör új helyének kijelölésével.* Alaposan mérlegelte a bizottság a városfejlesztés szempontjait és végeredményben arra a megállapodásra jutott, hogy *nem tartja célszerűnek az új színház helyének végleges kijelölését.* Centrális fekvésénél fogva a *Tabán és a Vérmező közé eső területet* ítéli a városfejlesztési különbizottság a legalkalmasabbnak, ezt sem mondja azonban teljes határozottsággal, utalva arra, hogy *az új Duna-hídak felépítése nagymértékben fogja befolyásolni Buda különböző részeinek kialakulását.* Minthogy a Horthy Miklós-híd fogralombabocsátása után a *Horthy Miklós-körtér* előreláthatóan egyik legjelentékenyebb gócpontja lesz a XI. kerületnek, *ezt a területet alkalmasnak ítéli a városfejlesztési bizottság a színház számára,* de ugyanígy megfelelő helynek jelentette ki az Irgalmasrendi kórházzal szemben fekvő, székesfővárosi tulajdonban lévő *Zzigmond-utcai üres telket is.*

A bizottságban elhangzott véleményekből eddig csupán az állapítható meg teljes határozottsággal, hogy *a Horvát-kert területén többé nem lesz színház.* Ennek legfőbb magyarázata az, hogy *a* Horvát-kertet *teljes egészében parkterület* formájában akarják a jövőben felhasználni, tehát a nyári színkör végleges eltávolítása után előreláthatólag *rövidesen sor kerül a Budai Tornacsarnok épületének lebontására is.*

Foglalkozott a városfejlesztési bizottság a *Vérmező esetleges átvételére* vonatkozó javaslatokkal is. Városfejlesztési szempontból óriási jelentősége lenne annak, ha ezt a területet, mely a honvédkincstár tulajdonában van, a székesfőváros tulajdonába vehetné át, amire a bizottság véleménye szerint talán meg is lenne a mód, miután a honvédség az utóbbi esztendő folyamán csak szórványosan használja fel a Vérmező területét saját céljaira. Természetes, hogy ez a megoldás nem történhetik máról-holnapra, mert ha a honvédkincstár hajlandónak is mutatkoznék a nagyértékű belterület átengedésére, egészen bizonyosan *területbeli kárpótlást* kívánna a fővárosnak valamely más részén.

A városfejlesztési különbizottság nem hozott ugyan határozatot abban az irányban, hogy a vonatkozó tárgyalásokat már most megindítják, az egybehangzóan kialakult vélemény szerint azonban a Vérmező kérdését most már állandóan napirenden kell tartani, mert Buda belső részeinek hatalmas méretekben bekövetkezett fejlődése szükségszerűen hozza magával azt a gondolatot, hogy ezen a területen is mód nyíljék a város továbbfejlesztésére.

Schütz Testvérek, Budapest, II., Káplár-u. 9.
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
P.-bronz fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-88.

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Nagy Gyula lakatosárugyár
Budapest, VIII., Köris-utca 10.
Telefon: 1—348—15.

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: I—460—85.

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: 13-03-60

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 1-171-55.

HANNAUER ISTVÁN
központi fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

Budapest kapta a világválság után az első „békebeli" kölcsönt

Hogyan értékeli a pénzvilág a magyar főváros pénzügyi helyzetét? — Bódy tanácsnok Budapest gazdálkodásáról

Nagy feltűnést keltett *Reményi Schneller* Lajosnak a *Fővárosi Hirlapban* megjelent nyilatkozata, amelyben *megingathatatlannak mondotta Budapest vagyoni helyzetét.* A kiváló pénzügyi szakember adatokat sorakoztatott fel annak bizonyítására, hogy *mintaszerű és a kontinensen szinte páratlan a főváros pénzügyi gazdálkodása.*

Reményi Schneller Lajos felfogását osztják a pénzügyi körök is, amit az is bizonyít, hogy *Budapest városa a pénzügyi válság után megkötheti az első hosszúlejáratú kölcsönt:* a tabáni szálló építésére a *Kereskedelmi Bank* által nyujtott ötmillió pengős kölcsönjavaslatot a főváros közgyűlése megszavazta.

Erről beszéltünk

Bódy László dr.

tanácsnokkal, a pénzügyi ügyosztály vezetőjével,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— *Reményi Schneller* Lajos értékes kritikája osztatlan nagy örömet keltett a városházán. Inkább objektív adatokkal alátámasztott vélemény volt, amelyet nem lehet elintézni azzal, hogy a képviselő elfogult volna a főváros irányában. *Reményi Schneller Lajosnak ma már nincs semmi közvetlen kapcsolata a fővárossal, nem is általánosságban beszélt, hanem minden kijelentését alaposan megindokolta.* Igaz viszont az is, hogy Reményi Schneller álláspontja nem áll egyedül, hanem a pénzügyi világ hasonló módon gondolkodik. Erre bizonyíték a *Kereskedelmi Bank* által felajánlott kölcsön, amelyet talán eddig nem is értékeltek kellő módon.

A bank békebeli feltételeket nyujtott a magyar fővárosnak. A szerződés pontjai hajszálnyira megegyeznek azokkal a kölcsönfeltételekkel, amelyeket Budapest városa közvetlenül a háború előtt kötött.

Az 1914-es kölcsön ugyancsak 4½%-os volt, sőt, ha az átvételi kurzust nézzük, úgy a *mostani szerződés még annál is kedvezőbb, mint a régi volt.* Mi 90-es árfolyamon vesszük át a kölcsönkötvényeket, a békében a főváros *csak 87-es árfolyamot tudott elérni.* Íme, bizonyíték arra, hogy *a pénzügyi körök tisztában vannak a főváros kifogástalan pénzügyi helyzetével.* A tárgyalások során a bizottsági tagok egy része azt kívánta, hogy *a főváros ne január elsején kezdje meg a kölcsön törlesztését, hanem az első részlet határidejét későbbre toljuk ki.* A bank vezetői azonnal teljesítették ezt a kívánságot azzal az indokolással, hogy *a főváros minden pénzre jó és így a törlesztés csak a jövő év július elsején kezdődik.* Addig a tabáni szálló építésének minden részlete tisztázódik és ezzel kapcsolatosan valamennyi probléma megoldódik.

— Felhozhatnák ellenünk azt is, hogy ne legyünk olyan büszkék erre a kölcsönre, hiszen *a főváros már több kölcsönt kapott az utóbbi időben.* Ezek a kölcsönök azonban az OTI és a MABI kölcsönei voltak, amely szociális intézmények *tartalékalapjaik egy részét bocsátották kölcsön formájában a főváros rendelkezésére.* Ezzel szemben a Kereskedelmi Bank hosszúlejáratú kölcsöne *a magángazdasági élet bizalmának volt a kifejezője.*

— Talán beszélhetünk arról is, hogy

a főváros igazán nem fizetett rá a kölcsöneire.

Amikor az ez évi költségvetést összeállítottuk, még a külföldi valutaesésből előálló hasznot nem tudtuk leszámítolni. Sok kérdés tisztázatlan volt. A francia szenátus azt a furcsa határozatot hozta, hogy *a frankleértékelés a külföldi kölcsönügyeknél nem érvényes,* a hollandi törvényhozás pénzügyi intézkedései pedig még ismeretlenek voltak. Azóta a francia szenátus határozata tárgytalanná vált és a hollandi döntéseket is tudomásunkra hozták. Amikor a belügyminiszter átnézte a főváros költségvetését, már ezek az adatok rendelkezésre állottak és így *a kormány a valutaértékelésből előállott hasznot beállíthatta a költségvetésbe.* Igy 2.8 millió pengő megtakarítás jelentkezett, ez tehát azoknak adott igazat, akik *már régen vallották, hogy nem rossz üzlet volt a kölcsön felvétele.*

— Ugyanezt bizonyítja a *Mendelssohn-bankházzal* kötött 2.8 millió dolláros kölcsön visszafizetése is. Annakidején

16 millió pengőt kaptunk ebből a kölcsönből, erre 9 millió pengőt kellett visszafizetnünk és így 7 millió pengő nyeresége van a fővárosnak.

A *Fővárosi Hirlap* már kimutatta — éppen *Reményi Schneller* nyilatkozatában, — hogy ezzel a vásárpénztári „botrány"-t likvidálták. A felszámolóbizottság évekkel ezelőtt 5.2 millió pengő hiányt állapított meg. A Vásárpénztár ügyeinek rendezésére kellett a Mendelssohn-hitel. Ez a hitelakció most befejezést nyert. 7.2 millió körül forog a hitelakció nyeresége, tehát

kereken kétmillió többlettel zárul le a Vásárpénztár ügyeinek likvidálása.

Amikor a Vásárpénztár ügye szóba került, nemcsak a városházán, de a parlamentben is úgy állították be a Vásárpénztár dolgát, mint *bizonyítékot a főváros rossz gazdálkodására.* Most azzal érvelhetnek, hogy a valutaleértékelés révén *konjunkturális haszon állott elő* és így ebből a haszonból nem lehet kedvező következtetést levonni a főváros pénzügyi irányítására. Azt azonban számításon kívül hagyták, hogy a Vásárpénztárnak is csak konjunkturális veszteségei voltak, a konjunkturális nyereség és veszteség tehát kiegyenlíti egymást. A főváros önkormányzata és vezetősége erős kézzel fogott hozzá ennek az ügynek a rendezéséhez és csak örülhetünk annak, hogy *a végső eredmény kedvező a főváros számára.*

Erdélyi Lóránd alispán a főváros és a környék vitás kérdéseiről

Nagy előkészületek az iparügyi miniszteriumban és a Közmunkák Tanácsánál Pestkörnyék városrendezési problémáinak megoldására

Budapest és a Pestkörnyék nagy problémája két fronton lett aktuálissá az utóbbi időben. *Az új városrendezési és építésügyi törvény,* amely a Közmunkatanács hatáskörét a pestkörnyéki városokra és községekre is kiterjesztette, kétségtelenül alkalmas arra, hogy a fővárossal összhangban Pestkörnyék számos megoldatlan kérdését előbbrevigye. Meggyőzően hangoztatta ezt legutóbb a *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozatában *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke és teljes egyhangúsággal üdvözölték a Közmunkatanácsot és annak elnökét a fejlődést elősegítő új munkaterületén a lapunkban megnyilatkozó pestkörnyéki polgármesterek, a másik front, ahol a főváros és a Pestkörnyék közös problémája most felmerült, *a vám- és a piackérdés.* Az utóbbiban megnyugvást hozott a főváros elhatározása, amely szerint *két újabb piac nyílt meg a pestkörnyéki őstermelők számára,* a vámkérdésben azonban, mint a legutóbbi megyei kisgyűlés felszólalásai mutatták, még nem enyhült az ellentét.

Alkalmunk volt ezekről a kérdésekről

Erdélyi Loránd dr.-ral,

Pestvármegye alispánjával

beszélni, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— Az új városrendezési törvénynek még nem jelent meg a végrehajtási utasítása és enélkül erről a kerettörvényről részletesen nyilatkozni nem lehet. Annyi bizonyos, hogy a *törvény honorálja Pestvármegye kívánságait* és a pestkörnyéki városok és községek sok olyan vonatkozású kérdést, amelyek

túlmennek a vármegyei feladaton, az erre legalkalmasabb fórum, a Közmunkatanács gondjaira bízza.

Ezek a kérdések valójában *Nagy-Budapest kérdései,* mert hiszen a pestkörnyéki problémák a közvetlen egymásrautaltság révén egyúttal fővárosi problémák is. Tiszta kép ezen a téren akkor alakul ki a tennivalókról, ha a törvény végrehajtási utasítása megjelenik. Ennek érdekében most folynak a tanácskozások.

— A piackérdés elintézése,

amelynek értelmében a pestkörnyéki őstermelők két új piacot kaptak, *mindenesetre jó hangulatot teremtett nemcsak az érdekelt gazdák, hanem bizonyára a budapesti vásárlóközönség körében is.* Ez azonban csak kisebb jelentőségű részletkérdés. A komoly problémában,

a fővárosi vám

ügyében még nem történt meg a sürgetett megyegzés. Az új vámtervezet nem honorálja a pestkörnyéki kívánságokat, úgy, hogy *a jelenleg érvényben lévő vámszabályzat is előnyösebb az újnál.* Memorandumunk, amelyre a legutóbbi kisgyűlésen céloztam és mely csak lényegtelenül csökkentené a főváros bevételét, egyelőre elakadt, mert a főváros ezt a különbözetet a vármegyére vagy államra hárítja.

*

A vám kérdésében, mint értesülünk, egyelőre nem történik elhatározó lépés, a fővárost és a Pestkörnyéket érdeklő másik problémacsoportban, amelyet a városrendezési törvény szabályoz,

sürű és beható tárgyalások folynak az iparügyi miniszteriumban, hogy a végrehajtási utasítás minél előbb elkészüljön.

és a törvényt a belügyminisztérium és iparügyi minisztérium, a nyert felhatalmazás alapján életbeléptethesse.

Előkészületek folynak a hatáskörében jelentékenyen megnövekedő *Közmunkatanácsban* is. Mint illetékes helyről értesülünk,

a pestkörnyéki kérdések előkészítésére megbízást kapott Helle László dr. Pestszenterzsébet főjegyzője és h. polgármestere,

aki egyelőre egyévi szabadságra megy és mint *az előkészítő munkálatok előadója, a Közmunkatanács kebelében fog dolgozni.*

Helle László dr. a pestkörnyéki problémák alapos ismerője, aki ezek megoldása terén már sokat dolgozott. Pestvármegye alispánjának megbízásából ő vezette azokat az ankéteket, amelyek keretében a különböző pestkörnyéki gazdasági érdekeltségek terjesztették elő kívánságaikat a fővárosi és a környék vitás kérdéseiben. A tanácskozások eredményét azután memorandumba foglalta össze, hogy ez a további tárgyalások alapjául szolgáljon. A pestkörnyéki nehéz problémák kibogozása terén *Helle* Lászlóban érdemes és lelkes munkatársra talál a Közmunkatanács.

A Hősök-terének átrendezését aktuálissá teszik a Szent István-év ünnepi eseményei

Kertész Elemér törvényhatósági bizottsági tag, a Frontharcos Szövetség országos ügyvezető alelnöke a *Fővárosi Hirlap* hasábjain ismertette meg legelőször a nyilvánossággal azt a nagyszabású gondolatát, hogy Budapest számára *ünnepségek teréről* kell gondoskodni, melyre legalkalmasabb a millenáris emlékmű előtt elterülő *Hősök-tere,* ha azt megfelelően átrendezik.

A szép tervet azóta magáévá tette a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* és foglalkoztak vele a székesfőváros szakemberei, valamint az illetékes hatóságok is. Minden körben kedvező fogadtatásra talált a gondolat, melynek megoldása azonban még nem történt meg.

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági tag

most ebben az ügyben *sürgető beadványt intézett a polgármesterhez* és ebből az alkalomból a *Fővárosi Hirlap* munkatársa előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Kezdeményező javaslatom eddig nem hozta meg a remélt sikert, holott ma már nem csak én sürgetem a Hősök-terének átrendezését, miután javaslatomat *a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja egyhangú határozattal magáévá tette.* Jelen sürgetésemnek az adja meg a különösebb aktualitást, hogy *ismét megkezdődnek azok a nagyobbszabású társadalmi, hazafias, tömegünnepségek,* amelyeknek méltó folytatása lesz a Szent István év, valamint az *Eucharisztikus Kongresszus* és amelyek megtartásánál ismét felvetődik a Budapesten hiányzó ünnepségek terének problémája.

— Az indokok között, amelyek kezdeményezett átrendezési javaslatomat motiválják, nemcsak az szerepel, hogy a székesfőváros *egy olyan reprezentatív teret kapjon,* ahol nagyobbszabású szabadtéri hazafias ünnepségek megfelelő keretek között méltóképen megrendezhetők legyenek, hanem az a gondolat is, hogy *a Hősök-terén jelenleg fennálló kaotikus közlekedési állapot az egyirányú közlekedési rendszerünknek megfelelően végérvényesen rendezhető legyen,* amely nem csak közbiztonsági városrendezési, hanem — tekintve az ott elhelyezett Hősök Emlékművét — *kegyeleti szempontból* is föltétlen kívánatos, végül, hogy a jelenleg elnyomott és eldugott *Szépművészeti Múzeum* és *Műcsarnok jobban kihangsúlyozva* a Hősök Terének kétoldali szegélyezési vonalát képezhesse.

Kertész Elemér sürgető beadványához mellékelte az útrendezés részletes tervét is, amelyet már volt alkalmunk ismertetni.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 2-928-32

Meg akarja változtatni a költségvetési tárgyalás rendjét a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja

Legsürgősebb feladat a nyári szünet után — Miért tartózkodott a párt a szavazástól a legutóbbi közgyűlésen a vízszolgáltatási szabályrendelet és az üzemi szabályzat tárgyalásánál

Az autonómia nyári szünetével a pártélet is elcsendesedik, hogy augusztus végén újult erővel megkezdődjék a készülődés a szeptember elsejével meginduló új kampányra. A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tag élénk érdeklődést keltő cikkében megjelölt bizonyos feladatokat, amelyekkel még a nyári szünet előtt foglalkozni kellene, ezek sorában *a kerületi problémák jóelőre való előkészítését*, abból a szempontból, hogy azok *a költségvetés összeállításánál érvényre jussanak* és ne akkor vétessenek elő, amikor már a kész költségvetési tervezettel állnak szemben a törvényhatósági bizottság tagjai. Erről a pártfeladatról és általában *a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának nyári programjáról* megkérdeztük

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tag, főtitkárhelyettest,

aki a következőket mondta:

— Őszintén megvallva, *nem hiszem, hogy akár a pártközpontot, akár a kerületi szervezeteket július és augusztus hónapokban intenzivebben lehessen foglalkoztatni.* Éppen azok, akik a pártéletben komolyan résztvesznek, vágynak egy kis pihenésre és az év tíz hónapjában úgyis teljesen feláldozott magánéletük folytatására. Mindenki szanaszét fut és ha egy értekezletet kell összehívni, annak a tagjait a legnagyobb nehézségek árán sem lehet összehozni. Már pedig a költségvetés előkészítése egy hosszas és konzekvens munkát igénylő feladat volna. Csak örülni tudnánk annak, hogyha a kerületek a költségvetéssel kapcsolatos kívánságaikat a nyár folyamán kidolgoznák, azonban egy ilyen tervnek a lehetséges voltában nem tudunk bízni. Én azt hiszem, hogy július és augusztus hónapban a pártban meglehetősen csend lesz. A csütörtöki vacsorákat a párt az *Öreg diófa* című budai vendéglőben folytatja, abban a formában, hogy ott fognak összejönni azok, akik éppen itthon vannak és találkozni óhajtanak.

— Augusztus utolsó napjaiban persze fel fog élénkülni újra minden és természetes, hogy

a párt haladéktalanul napirendre tűzi a költségvetés előkészítését is annál is inkább, mert a főpolgármester úr a legutóbbi pártértekezleten jelentette ki, hogy az eddigi gyakorlattól eltérőleg, sokkal korábban fogják az anyagot a pártnak rendelkezésére bocsátani.

Akkor lesz alkalom arra, hogy *Gazdy* Jenő életrevaló terve kivitelre kerüljön.

— Egyébként teljesen egyetértek *Gazdy* Jenővel abban, hogy *a költségvetés tárgyalása a közönség képviselete szempontjából nem megfelelő.* A felmerülő kérdéseket a rendelkezésre álló idő alatt megközelítőleg sem lehet letárgyalni és ami még szomorúbb, tényleg *nincs meg a megfelelő érdeklődés*, mert hiszen a közgyűlési vita során elmondott felszólalások csak a legritkább esetben tudnak valami változtatást kivívni a költségvetések már teljesen megmerevedett alakban jelentkező kereteivel szemben. Messzemenne azonban, ha arról kezdenének gondolkozni, hogy

miképpen kell a költségvetési tárgyalást, de általában a közgyűlési tárgyalások rendjét változtatni akként, hogy jobban kielégíthesse az autonómiának azt a szellemét, amelyet mi tartunk helyesnek,

hogy t. i. a közönség képviselői a közönség általános látószögéből minden egyes napirendre kerülő kérdéssel foglalkozni tudjanak és a közönség szempontjaira rámutassanak.

Arra a kérdésre, hogy mi volt tulajdonképpen a háttere annak a közgyűlési incidensnek, hogy a vízszolgáltatási szabályrendelet tárgyalása közben *a Nemzeti Egység Pártja minden bizottsági tagja elhagyta a termet* és a közgyűlés végéig többet a teremben meg sem jelent, a következő választ kaptuk:

— A pártértekezleten a XII. pártszakbizottságnak azt az indítványát adta elő *Becsey* Antal örökös bizottsági tag, hogy

a vízszolgáltatási szabályrendelet módosítása, valamint a Vízművek, Gázművek és Elektromos művek üzemszabályzatainak megállapítása tárgyában előterjesztett javaslatokat a közgyűlés napirendjéről vegyék le,

mert a túlzsufolt közgyűlési program mellett nem tudott a pártszakbizottság ezekben a kérdésekben elmélyedni és nem tudta előkészítő tevékenységét megnyugtatólag kifejteni, már pedig különösen a vízszolgáltatási szabályrendelet a közönség érdekeit igen nagy mértékben érinti. A pártértekezlet vita után erre az álláspontra helyezkedett és éppen ezért az említett két tárgysorozati ponttal a párt tagjai ezúttal nem is foglalkoztak, hanem a közgyűlés után akarták alaposan megvitatni.

— A közgyűlésen terjedt el a híre annak, hogy *a két tárgysorozati pontot, az eredeti feltevéseknek megfelelőleg, a polgármester úr tárgyaltatni akarja.* Erre tájékozódtak a párt tagjai, hogy tulajdonképpen mi történt ebben a kérdésben a pártközi értekezlet alkalmával és *Cselényi* Pál bizottsági tag úrtól, aki a Keresztény Párt képviseletében volt a pártközi értekezleten jelen, azt az értesítést kapták, hogy tényleg megegyezés történt ennek a két pontnak a levétele tekintetében és éppen ezért a Keresztény Párt értekezlete sem foglalkozott a kérdéssel. *Zsitvay* Tibor pártelnök hirtelen megbetegedése következtében közvetlenebbül a pártközi értekezleten történtekről tájékozódni nem lehetett. De *Párkány* Frigyes bizottsági tag a Szabadság-párt részéről is azt hangoztatta, hogy ez a kérdés alaposabb megfontolást igényelne. Igy azután mind a három párt interveniált a polgármester úrnál a kérdésnek a levétele tekintetében, azonban *a polgármester úr fenntartotta az álláspontját, hogy a két szabályrendeletet letárgyaltatja, mert a pénzügyi bizottság is letárgyalta és elfogadta ezeket a szabályrendeleteket.* Viszont *Harrer* Ferenc bizottsági tag úr, aki a pénzügyi bizottságban ezekhez a kérdésekhez hozzá is szólt, azt a felvilágosítást adta, hogy a pénzügyi bizottság tárgyalása is abban a feltevésben történt, hogy *a közgyűlési tárgyalás későbbre marad.*

— Ilyen előzmények után nem tehetett mást a párt, minthogy felelősségének ismeretében *indítványt tett a két ügy tárgyalásának az elhalasztására.* Juhász Jenő előterjesztett indítványára a polgármester úr az elnöki székben azt a közlést tette, hogy az indítványt egyáltalában nem teszi fel szavazásra. *Ez volt az oka annak, hogy a párt tagjai, tárgytalannak érezvén a jelenlétüket, eltávoztak.*

Végül *Vályi* Lajos dr. főtitkárhelyettest arról az

interpellációról

kérdeztük meg, amelyet a párt nevében bejelentett, de amelyet a legutóbbi közgyűlésen, amely rendkívüli közgyűlés volt, nem lehetett tárgyalni.

— Tudomására jutott a pártnak, — volt a válasz, — hogy a *Vásárcsarnok* igazgatóságához és a melléje rendelt számvevőséghez beosztott hetijegyzékes hivatalnokok helyzete nem kielégítő. Tulajdonképpen a státusrendezés óta már jogi értelemben hetijegyzékes hivatalnokokról beszélni se lehetne és ennek a kategóriának megszüntetése érdekében több rendelkezés történt, amely azonban végrehajtva nincsen. *A hetijegyzékeseknek csak egy része van átminősítve, de az átminősítésekből többen kimaradtak*, bár mindazokkal a feltételekkel rendelkeznek, amelyek az átminősítéshez szükségesek voltak és hosszú idő óta a kinevezett tisztviselők munkakörét látják el. Ennek ellenére *fizetésük a dologi kiadások terhére nyer elszámolást* és így tulajdonképpen *a munkáslétszámhoz tartoznak.*

— Ennek a következménye most az, hogy a szóban levő tisztviselőket a Vásárcsarnok igazgatójának egy rendelkezése *megfosztotta a vikend és a vasárnapi munkaszünet kedvezményétől.* Ez azt jelenti, hogy a hét minden napján tartoznak napi nyolc órai munkát végezni és ha ezt nem teszik, úgyis csekély fizetésüből munkadíj-különbözet címén leszámításokat végeznek.

— Pártunk ezt az állapotot türhetetlennek tekinti és arra törekszik, hogy *legalább a mai állapotot biztosítsa* e siralmas tisztviselői kategória számára.

Nagyszabású pártvacsorán ünnepelték Juhász Jenőt

Ünnepi estéje volt csütörtökön a XII. kerület polgárságának. Vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. és *Hencz* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok tartották beszámolójukat és ezt az alkalmat felhasználta a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának XII. kerületi szervezete arra, hogy *Juhász* Jenő dr. gazdasági főtanácsost születésnapja alkalmából ünnepelje. A Veronika-vendéglőben folyt le az ünneplés vacsora keretében, melyen előkelő nagy közönség jelent meg, nemcsak a Hegyvidékről, hanem a főváros összes kerületeiből, hogy résztvegyen abban a rendkívül meleg ovációban, amellyel *Juhász* Jenő dr.-t, a várospolitika kiváló és önzetlen harcosát körülvették. A párt központját *Vályi* Lajos dr. főtitkárhelyettes képviselte, *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, főtitkár pedig táviratilag fejezte ki a központ jókívánságait. A vendéglő zárttermét és kerthelyiségét zsúfolásig megtöltötte a közönség, melynek soraiban megjelentek:

Hajnóczy Béla dr., Hegedüs Bertalan dr., Hencz Lajos dr., Katona János, Kertész Elemér, Kövesligethy Miklós dr., Orova Zsigmond dr., Tóth Gábor törvényhatósági bizottsági tagok, Hoor-Tempis Mór egyetemi tanár, I. kerületi pártelnök, Rados Gusztáv egyetemi tanár, Baitz József vezérigazgató, Dávid Antal egyetemi m. tanár, a Tanügyi Szervezet elnöke, Birkmayer Győző plébános, Fábián László V. kerületi pártelnök, Mosdóssy József műszaki tanácsos, Timár József dr., Szilágyi Ferenc, a párt háznagya, Alberovszky Ede központi párttitkár, Oszoly Kálmán dr. tanácsjegyző, Somody Kálmán, Mezey Mihály, v. Bihary István és még sokan mások, köztük számos budai egyesület kiküldöttei.

Táviratban vagy levélben üdvözölték az ünneltet: Bornemisza Géza miniszter, Karafiáth Jenő főpolgármester, Harrer Ferenc törvényhatósági bizottsági tag, v. Horváth Gyula tábornok, v. Rátvay Imre tábornok, Sóthy Antal államtitkár, Papp Antal államtitkár, Kállay Miklós min. osztályfőnök, Antalffy Antal, Javorniczky Jenő és v. Pólya Antal min. tanácsosok, dorogi Farkas Ákos, Horony-Pálfi Aurél, Torday Lajos tanácsnokok, Szalay Sándor előljáró, Szávay ezredes, Földváry Hugó táblabiró, Miklós Béla tanár, Temesy Győző a maguk vagy a vezetésük alatt álló különböző egyesületek nevében.

Az ünnepeltet tisztelői virágokkal halmozták el és csokrokkal jelentek meg a piac kiváló szakértőjének ünneplésén *a különböző piaci kereskedői alakulatok:* a Csarnoki *és* Piaci Kereskedők Egyesülete, a Garay-téri, a Ferdinánd-téri, a Teleky-téri piaci árusok és a zöldségkerskedők.

Petrucz József körzeti elnök üdvözölte elsőnek *Juhász* Jenőt, majd *Wiszt* József, a csarnoki kereskedők alelnöke adta át hálával telt beszéd kíséretében a piaci árusok virágait.

Ezután *Hencz* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag mondott nagy figyelem között rövid beszámolót és utána *Juhász* Jenő dr. ismertette a párt várospolitikai tevékenységét a közönség éljenzésétől kísérve.

A vacsora folyamán *Rados* Gusztáv egyetemi tanár köszöntötte *Juhász* Jenőt. *Hencz* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag emelkedett szellemű beszédben üdvözölte az ünnepeltet, majd *Kozma* Antalné a XII. kerületi hölgybizottság nevében ünnepelte. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag nagy hatást keltő beszédben méltatta Juhász Jenő egyéni kiválóságait, majd a szónokok egész sora csatlakozott az üdvözlőkhöz. Végül *Juhász* Jenő köszönte meg az ünneplést és tett hitvallást a magyarságról, a kereszténységről és a becsületről a közönség lelkes ovációja közben.

A tanítói munka értékelése

Irta BERNÁTH ISTVÁN DR. tanár, a Tanügyi Szervezet országos ügyvezető igazgatója

Usetty Béla dr. országgyűlési képviselő, a Tanügyi Szervezet országos elnöke nagyhatású beszédben követelte a tanítók és tanárok anyagi helyzetének javítását. E sokatérő felszólalás, melynek keretében elsősorban követelte *a középiskolai és gyógypedagógiai tanárok ötödéves korpótlékának visszaállítását*, a képviselőház egyik legutóbbi ülésén hangzott el és kedvező visszhangra talált.

A tanítóság anyagi helyzetével különösen behatóan foglalkozott és élesen bírálta azt a tarthatatlan helyzetet, hogy 8—10 évi szolgálat után sincsenek még kinevezve azok a tanítók, akik működésükkel pedig rászolgáltak. Hasonlóképpen kérte *a segédtanítói intézmény eltörlését* is, mint olyant, amely a tanítói munka értékét erősen csökkenti. Kérte, hogy 3—4 évi helyettesi működés után neveztessék ki minden tanító a kezdő fizetési osztályba. Általános érdeklődés mellett beszélt *a tanító-feleségek* fél lakbérének és családi pótlékának teljes összegű visszaadásáról, amelyet úgy állított be, mint a családvédelem előfeltételét. A családi pótlékok komoly felemelését s a szanálás folytán ideiglenesen visszatartott fizetések visszaállítását követelte, mondván, a nemzetnek az elsőrangú érdeke, hogy a magyar pedagógus-társadalom anyagi függetlensége biztosittassék. Nem lehet a nemzetre nézve közömbös, hogy a tanár, tanító milyen atmoszférában él, lelki kiegyensúlyozottsága helyreállt-e?

Ugyancsak kérte, hogy a nem állami tanítók és tanárok részére biztosittassanak mindazok a jogok, amelyek az állami tanítók- és tanárokat megilletik. *Igy elsősorban az OTBA kötelékébe való felvételt tartja jogosnak és igazságosnak.* A kántori javadalmak végleges rendezését is égető problémának tekintette s kérte a kultusz- és pénzügyminiszter urakat, hogy mielőbb találjanak módot arra, hogy ez a régen vajúdó kérdés végre nyugvópontra juttassék.

Általános tetszés mellett beszélt *a családvédelem* egyéb módozatairól is. Különösen az elhagyott, erkölcsi veszélynek kitett és az erkölcsi züllés útjára tért gyermekek és fiatalkorúak védelmét vette pártfogásába. Szerinte gondoskodni kellene megfelelő *napközi otthonok felállításáról* s ezekben az otthonokban elengedhetetlenül szükséges *kriminálpedagógiai oktatásról* és a *kriminálpedagógiai ismeretekneк a tanítóképzőkben heti egy órában való bevezetéséről.*

Végül a tanítói munka fokozottabb megbecsülését kívánta s a magyar pedagógus-társadalom erkölcsi felemelését minden megoldandó probléma fölé helyezte.

Örömmel állapitjuk meg, hogy Országos Tanügyi szervezetünk élén olyan közéleti férfiú áll, akinek lelke igen közel van a tanítói lélekhez és aki fáradságot nem kímélve, minden idejét a tanügyi érdekek szolgálatába állítja. *Ilyen szerencsés adottságok mellett vált a Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezete a magyar pedagógustársadalom szuverénitásának letéteményesévé.*

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KH
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
Lámpatestekkel Telefon: 1-414-76

Teljesen megváltoztatják a Belváros képét a nagyszabású átrendezési tervek

Modern városrész lesz a „legsötétebb" Ferencvárosból is

Amióta Budapest világvárosias fejlődése az utolsó tizenöt évben hatalmas arányokat öltött, és ennek egyenes következménye gyanánt tekintélyes mértékben emelkedett a közúti forgalom, mind nagyobb nehézségeket jelentenek azok a szűk, zegzúgos utácskák, amelyek a város régi felépítésű belső részein húzódnak. Különösen a Belvárosban mutatkozik közlekedési téren rendkívül sok nehézség és ezen nem tudott segíteni az a rendőrségi intézkedés sem, amely egyes útvonalakon az egyirányú közlekedést vezette be.

Már évekkel ezelőtt felmerült a főváros városrendezési bizottságában az a gondolat, hogy *a Belváros rendezésre* minél előbb sort kell keríteni. A közbejött gazdasági világválság érthető módon kitolta ezeket a terveket, amelyeknek realizálása azonban most újból előtérbe került. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Kempelen Ágoston
tanácsnokot,

a városrendezési és magánépítési ügyosztály vezetőjét kérdezte meg arra vonatkozóan, mik azok a főbb alapelvek, amelyeknek alkalmazásával a város belterületén lévő közlekedési nehézségeket elhárítani igyekeznek.

— Az általános városrendezési tervek elkészítése során — volt a válasz — már korábban megállapítottuk azt, hogy *a IV. kerületben nagyszabású átrendezési munkálatokra van szükség.* Az ügyosztály mellé rendelt szakbizottság éppen a napokban véglegesen is állást foglalt előterjesztett terveink elfogadásával amellett, hogy a

a Kossuth Lajos-utca, Prohászka Ottokár-utca, Gróf Károlyi-utca és Múzeum-körút által határolt területet szabályozzuk.

A *Magyar-utcát egész hosszában 12 méterre szélesítjük ki*, amellett gondoskodunk arról, hogy a szűk utcák közlekedésbiztonsági szempontból *kiszögelő házrészeit eltávolítsuk.* Szorosan összefügg a utcarendezéssel természetesen *a beépítési mód megállapítása is.*

A IV. kerület összes mellékuteáiban a jövőben csak négy- és ötemeletes házak építését engedélyezzük, a Kossuth Lajos-utcában és a Múzeum-körúton pedig az építési előírások hatemeletes magasságra szólnak.

Hasonló szabályokat léptetünk életbe a *Váci-utcában* és az *Irányi-utcában*, a *Szerb-utcában* pedig *háromemeletes* házak is épülhetnek.

— Foglalkoztunk

a Ferencváros belső területének beépítési módjával

is. Itt az a határozat, hogy a *Liliom-, Bokréta-, Ferenc-, Páva-, Angyal- és Tűzoltó-utcát fokozatosan tizenkét méterre fogjuk kiszélesíteni*, amivel egyszersmindenkorra biztosíthatóvá válik ennek az építkezések szempontjából nagyon elavult városrésznek a városképbe való szerves beilleszkedése.

—A szakbizottság elfogadta azt a javaslatomat is, hogy az ősszel megnyíló

Horthy Miklós-híd közvetlen folytatását képező budai útvonalon hatemeletes bérpaloták létesülnek,

a *Bercsényi-utca és a Bertalan-utca* között lévő földsávon pedig előkerttel ellátott *négyemeletes* épületeket lehessen felépíteni.

— *A városszabályozási tervek most már úgyszólván a székesfőváros egész területére nézve elkészültek.* Megvalósításuk természetesen több esztendőt, sőt esetleg évtizedet fog igénybevenni, mert arra, hogy a székesfőváros hatósága kisajátítások útján fokozza a városfejlesztés tempóját, megfelelő pénzösszegek rendelkezésre nem állanak. Ezért azt a módot kell választani, hogy *megvárjuk, amíg a régi épületeket tulajdonosaik sajátmaguk bontatják le.*

Többezer munkás dolgozik egész nyáron át a főváros hatalmas arányú útépítkezéseinél

Országos jelentőségű városrendezési munkák, régi utak modernizálása és az új települések diktálják az útépítés hatalmas menetét

Most, amikor a nyári pihenő gondolatával van tele a világ, egyes munkaterületeken az igazi, a legerősebb munka ideje köszöntött be. A székesfőváros sokrétű életében is most van a főszezonja az útépítésnek, mely *az idei nyáron különösen hatalmas méretekben folyik* és az országos szempontból is nagyjelentőségű utak egész során dolgozik a mérnökök kara és a munkáslégió. Ezekről a folyamatban lévő nagyarányú útépítkezésekről a következő érdekes összefoglaló képet adta

Király Kálmán
tanácsnok,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A székesfőváros folyó évi útépítési programjának legnagyobb munkálatai természetesen a nyáron folynak. A mérnöki munka dandára erre az időszakra esik, mert az időjárás viszontagságait elkerülendő, a tömegmunkálatok lehetőségét mégis csak a jó idő biztosítja. A munkatervezetek összeállítása is mindig ennek megfelelően készül. Kora tavasszal a téli zord időjárás következtében *leromlott burkolatok javítása* válik szükségessé, a nyár kezdetével azonban *megindulnak azok a nagyszabású munkálatok*, amelyek útépítési programunk gerincét teszik.

— A folyó évben ebben a tekintetben igen nagyszabású munkálatokat kell végrehajtani

és nagyjelentőségű az a tevékenység, amelyet útépítési vonatkozásban az egész főváros területére kiterjeszkedően kell kifejteni. *Az országos jelentőségű építkezésekkel* összefüggésben, mint a *Horthy Miklós-híd* építése, a *Margit-híd* kiszélesítése, az *új közforgalmi repülőtér* létesítése, kerül építésre a Verpeléti-út, a Közraktár-utca, az új repülőtérhez vezető utak, a Kőérbereki-út, a Budaörsi-út, a Lipót - és Margitkörút, a Pálfy-tér, a Margit-rakpart útépítése, valamint az óbudai kivezető főútvonal megépítése. Nem kevésbbé nagyjelentőségűek azok a munkálatok, amelyek *a Beszkárt vágányainak középrehelyezésével* kapcsolatban nyernek végrehajtást, mint az Üllői-útnak a József-körút felé eső szakasza, valamint a már előbb, más kapcsolatban is említett Margit- és Lipót-körutak.

— Igen jelentékenyek azok a munkálatok is, amelyeket

a korszerűség követelményei és a lakosság nagyobb igényeinek kielégítése

érdekében kell végezni. Az *Eszterházy-utca* és a *Mosonyi-utca* ebben a tekintetben csak mint példák említhetők, azonban igen nagy terjedelemben folytatjuk ezeket a munkálatokat *a régi vizes makadámok átépítése, a kátrányos burkolatok javítása*, valamint *a forgalom terhelésének javítása* szempontjából. Számos útépítkezésünket az *újabb települések, villanegyedek kialakulása* teszi szükségessé, úgyhogy az útépítés terén minden vonalon a legnagyobb munka jegyében köszöntött ránk az idei nyári időszak.

— A munkaterjedelmet jellemezheti, hogy

a Horthy Miklós-híd körüli munkálatok 420.000, a repülőtérhez vezető utak 500.000, az óbudai kivezető főút 1,150.000, a Margit- és Lipót-körút munkái 500.000, az Üllői-út burkolása 300.000 pengő költséget jelentenek, az útépítésnél foglalkoztatott munkások száma pedig 1000-en felül van.

A kánikula tehát az útépítés terén igazán nem jelent lankadást.

Beszámoló az elmult év városházi eseményeiről

Schwét Henrik tanulmánya a „Pester Lloyd"-ban

Az elmult szerdán tartotta nyárelőtti utolsó közgyülését a törvényhatósági bizottság, ami azt jelenti, hogy az adminisztráció vakációja már meg is kezdődött. Mint minden esztendőben, úgy az idén is városházi körökben igen nagy érdeklődéssel várták azt a tanulmányt, amelyben az elmult esztendő városházi eseményeiről *Schwét* Henrik, a *Pester Lloyd* városházi szerkesztője az év végén beszámolni szokott. A kiváló publicista valóban rászolgált munkásságával erre a megkülönböztetett figyelemre, mert hiszen az ő beszámolói nem puszta regisztrálásai az eseményeknek, hanem finom kritikai éllel egyszersmind kommentárjai, sőt analizisei is azoknak.

Ezen a magas nivón mozog *Schwét* Henriknek idei tanulmánya is, amely a *Pester Lloyd* vasárnapi számában jelent meg. Viszapillantást vetve az elmult év eseményeire, megállapítja, hogy azok nem voltak tulságosan változatosak. Annál inkább lehet azonban az elmult esztendőt a munka esztendéjének nevezni, mert *Szendy Károly polgármester örökös munkaláza olyan hatalmas tempót diktált kiváló munkatársainak, hogy sikerült megvalósítani a marandó alkotások egész sorát.*

Kegyelettel és méltatva érdemeiket, emlékezik meg *Schwét* Henrik az esztendő városházi halottairól: *Wolff* Károlyról, *Liber* Endréről és *Sipőcz* Jenőről. Politikai szempontból rámutat arra, hogy *Wolff* Károly halálával *Csilléry* András került a *Keresztény Községi Párt* élére.

Igen figyelemreméltók *Schwét* Henriknek azok a megállapitásai, amelyeket az autonómia mai tárgyalási módjáról olvasunk tanulmányában. Kétségtelen, hogy az egy-egy közgyülés napirendjére felvett rengeteg pontot képtelenség a kellő alapossággal letárgyalni, ennek tulajdonítható, hogy 40—50 probléma közül azt a kettőt-hármat vitatják csupán meg, amelyek esetleg pártpolitikai szempontból érdeklik a városatyákat. Ilymódon tehát helyes lenne, — mint annak a belügyminiszter is kifejezést adott, — ismét életrekelteni *a törvényhatósági tanácsot*, amelynek szerepét és működését tudvalevően a legújabb fővárosi törvény szüntette meg.

Elismeréssel adózik *Bódy* László tanácsnoknak és munkatársának, *Homolyay* Rezső főjegyzőnek *a költségvetés gondos és körültekintő összeállításáért*, ellenben csodálkozásának ad kifejezést, hogy az 5.8 milliós deficitet azzal az egyszerű operációval tüntette el a minisztérium, hogy egyrészt az előirányzott kiadások előrevárható nagyságát kisebbnek állította be, a várható bevételeket pedig felemelte. Mindezzel kapcsolatosan természetesen szóvá teszi az üzemek hozzájárulását és végül is arra a konkluzióra jut, hogy bár e pillanatban deficit nincs, mindazonáltal *máris mutatkoznak bizonyos jelenségek, amelyekből újabb visszaesésre kell következtetnünk.*

Szükségesnek tartja, hogy végre *tisztázzák az állam és a főváros viszonyát.*

A *kolduskérdést* nem tekinti véglegesen megoldottnak. Sajnálattal mutat rá, hogy bár a főváros szivén viseli az ipar és a kereskedelem sorsát, mindazonáltal annyira meg van kötve a keze, hogy *ennek érdekében nem tudja mindazt megtenni, amit szeretne.*

Igen érdekes szempontokból mutatja be a főváros közegészségügyi alkotásait, iskolai politikáját és a státusrendezés problémáit, megjelölve azokat a pontokat, ahol a *hibákat ki kell javítani.* Megelégedéssel konstatálja, hogy a város alkalmazottai megérdemlik a legnagyobb jóindulatot, mert *példás lelkiismeretességgel töltik be hivatásukat.*

Az egyre emelkedő *idegenforgalom* kimagasló eseményének tartja az idei Szent István-hét programját.

Nagy elismeréssel adózik *Lamotte* Károly alpolgármesternek, aki financixlis tehetségével *sok milliót takarított meg Budapestnek a külföldi kölcsönök törlesztésével kapcsolatban.*

Végül felsorolva a megvalósítás előtt álló terveket, azzal zárja mélyenszántó és érdekes tanulmányát *Schwét* Henrik, hogy *Budapest székesfőváros ebben a pillanatban igen nagyarányú és nagyszerű fejlődés küszöbén áll.*

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
LVÁLLAL: villamosvilágítás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vizállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 15-21-49.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 1-632-61
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 1-629-27

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 1-821-14. Alapíttatott: 1860.

ezüstkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandalló k, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 2-965-12.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: I-376-05

Fischer Ferenc
és
Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 2-977-20.

Eseményekből

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő.
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Alulirott várospolitikai hetilapok a főváros törvényhatóságának nyári szünete alatt, július és augusztus havában kéthetenként jelennek meg. E megállapodás szerint a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma július 14-én jelenik meg.

FŐVÁROSI HIRLAP,
A VÁROS,
FÜGGETLEN BUDAPEST,
UJ BUDAPEST,
UJ FŐVÁROS.

Darányi miniszterelnök látogatása Karafiáth főpolgármesternél Balatonkenesén. *Darányi* Kálmán miniszterelnök vasárnap délelőtt feleségével együtt résztvett a balatonfüredi cserkészek zászlóavatásán, ahol a kegyelmes asszony a zászlóanyai tisztet töltötte be. Déluán a miniszterelnök és felesége felkereste balatonkenesei villájában *Karafiáth* Jenő főpolgármestert, akinek családi körében töltötte a vasárnapot. Ugyancsak vendége volt vasárnap a főpolgármesternek *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter és *Mikecz* Ödön államtitkár is, akik Balatonöszödről utaztak át hozzá.

Junius 30-án jelennek meg a tanügyi kinevezések. A székesfőváros tanszemélyzetének meghozza a várva várt örömet a hónap utolsó napja. A tanügyi kinevezések, amelyeket már karácsonyra vártak és amelyek azóta mindmáig eltolódtak, *június 30-án, szerdán megjelennek.* A *közel kétszáz* kinevezés ügye keresztülment már minden retortán és a kultuszkormány jóváhagyását is sikerült rövid elnyerni.

Házasság. Ifj. dr. *Kozma* Jenő, Kozma Jenő dr. és Asbóth Elma fia és *Költő* Ágnes, néhai Költő Gábor és Megyeri-Jámbor Lenke leánya e hó 28-án a Koháry-utcai unitárius templomban házasságot kötöttek.

Az Élelmiszerüzem a kormány utasítására rendezte a repülőnap büféjét. Mint ismeretes, a budaörsi repülőnap büféjét a Községi Élelmiszerüzem látta el, ami miatt a *Fűszerkereskedők Egyesülete* tiltakozó nagygyűlést szándékozik egybehívni. Ebben az ügyben *Szendy* Károly polgármester vizsgálatot indított, amely megállapította, hogy *a Községi Élelmiszerüzem nem pályázott a repülőnap büféjének ellátására.* A repülőnap rendezősége a *Vendéglősök Ipartestületéhez fordult* és onnan azt a választ kapta *Gundel* Károly elnök aláírásával, hogy *az Ipartestület tagjai nem pályáznak a büfé rendezésére.* Ezekután szólították fel a Községi Élelmiszerüzemet, hogy vállalja el a repülőnap büféellátását. *A Községi Élelmiszerüzem annál is inkább vonakodott, mert a diákstadion büféjének rendezésére többezer pengőt fizetett rá.* Ugy a kereskedelmi, mint a belügyminisztérium azonban ragaszkodott ahhoz, hogy a repülőnapon a közönséget ellássák és ezért szólították fel a Községi Élelmiszerüzemet a büfé rendezésére. A Községi Élelmiszerüzem 16 autóval, 200 alkalmazottal vonult fel. Egész forgalma 10.000 pengő volt, amelyből csak a személyzeti kiadások 3000 pengőt emésztettek fel. Az üzem éppen csak hogy behozta költségeit, de nem is gondolt nyerészkedő vállalkozásra, hanem csupán hatósági felszólításra, a közönség kényelmére vállalkozott a büfé ellátására.

Electrolux porszívógép és hűtőszekrény újra kapható
SZENDE, MAGYAR-UTCA 3.
TELEFON: 1-868-15

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60. Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

„A nagyvilág tudja meg, Kik a magyar emberek..."

Hogyan lett egy versből a főváros első iskolai rádiója

Az *Ispánovits* Sándor igazgató vezetése alatt álló Kertész-utcai polgári fiúiskolában, mint megírtuk, bevezették a pedagógia szolgálatába a rádiót, amelyet a tanulók gyüjtéséből vásároltak. A gramofonkészülékkel felszerelt rádió nemcsak a studiók leadását közvetíti, hanem maga is egész kis rádió-központ, amely az összes tantermekben felszerelt hangszórók utján az iskolában tartott előadásokat és mindennemű rendelkezéseket közöl a tanulókkal és igy szellemi és adminisztrativ segédeszköze a tanításnak.

Ezen a téren úttörő a fővárosi iskolákban a most felavatott rádió, de egyébként a *kőbányai Pongrácz-úti elemi iskola volt az első budapesti tanintézet, amelyben a rádiót megszólaltatták.* Ennek az iskolai rádiónak, mint *Marton* József igazgató velünk közli, érdekes története van és ha más módon is, mint a Kertész-utcai polgári iskolában, de ugyancsak a tanulóifjúság juttatta az intézetet a rádióhoz.

Még 1933 decemberében, a lakihegyi leadóállomás felavatásakor, rendezett magyar rádióhét alkalmából az iskolában is megemlékeztek a rádióról és az új leadóról, mint a magyar életerő, a technika és az ipar nagyszerű alkotásáról. A tanulók, akik ilyen irányú feladatot is kaptak, lelkesen foglalkoztak a rádióval és egyikük, *Monus* János IV. polgári iskolai tanuló ebben a lelkes hangulatban *résztvett a Magyar Wolfram-gyár Orion-rádió versenyén.* Az egész ország tanulóifjúsága körében beérkezett rengeteg pályázat körül az *ő verse győzött és az iskolának járó jutalom egy 5+1-es világvevő Orion-rádió* volt, mig a kis költő maga egy *2+1-es helyi vevőt kapott.* A rádiót dicsőitő győztes vers a következő volt:

Magyar ember otthonában
Megszólal a rádió,
Magyar ember büszkesége
Lakihegyi nagyadó.

Művészetet, tanulságot
Továbbit ez szerteszét,
Igy tudja meg a nagyvilág,
Mit termel a magyar ész.

Felnőtteknek jó zenéket,
Gyermekeknek szép meséket,
Ifjúságnak tanulságot,
Asszonyoknak jó tanácsot.

Szíveinket felvidítja,
Betegeket vigasztalja,
Mesél minden tréfát, mókát,
Mi meg hallgatjuk a nótát.

Ezért kedves, jó magyarok,
A rádiót hallgassátok.
A nagyvilág tudja meg,
Kik a magyar emberek

Megmutatjuk a világnak,
Mi is tudunk alkotni,
A világnak négy tájára
Szórakozást nyújtani.

A kis *Monus* János, aki a verset irta, azóta már a harmadik gimnáziumba jár. Hogy minden segitség nélkül, maga volt tíz éves korában a költemény alkotója, azóta beigazolta sokszor, mert *most is állandóan szép verseket ir.*

A rádió egyik tanteremben áll és sok alkalommal szól az ifjúsághoz. Zenét, diákfélórát, sportesményeket hallgatnak, legutóbb az olasz király látogatását közvetítette számukra a rádió. A Kertész-utcai polgári iskola példáján felbuzdulva, most már ezt a rádiót is szeretnék hasonló módon a pedagógia szolgálatába állitani és talán kinálkozik mód, hogy a felsőbbség segitségével itt is felszerelhessék a rádiót gramofonnal és ellássák a tantermeket hangszórókkal.

Vágvecsei Wellisch Andor a Képzőművészek Egyesületének új elnöke. A Magyar Képzőművészek Egyesülete közgyülésén az elnöklő *Nádler* Róbert alelnök meleg hangon emlékezett meg az Egyesület elnökéről, *Zala* György szobrászművészről, aki még mindig betegen fekszik a Pajor-szanatóriumban. A közgyülésen kiadták az egyesületi aranyérmeket *Kövér* Gyula festő-, *Martinelli* Jenő szobrász- és vágvecsei *Wellisch* Andor építőművészeknek. Az egyesület néhai elnökének, dr. Neuschloss-Knüsli Kornélnak emlékére alapított érmet *Horváth* Béla és *Sárdy* Brutus festőművészek, *Sóváry* János szobrászművész és ifj. *Gyenes* Lajos építőművészek, az egyesület díját csallóközi *Farkas* Lőrinc festőművész kapták. Ezután megválasztották az egyesület új tisztikarát. Elnök vágvecsei *Wellisch* Andor építőművész, főtitkár *Králik* László építőművész, jegyző *Szabó* Béla Leó, pénztáros *Horváth* Béla festőművészek lettek. Az új elnök meleg szavakban köszönte meg az egyhangú választás által iránta megnyilvánult bizalmat és igéretet tett, hogy a magyar képzőművészetért a jövőben is harcolni fog. A közgyülést társasvacsora követte, amelyen *Wellisch* elnök az Egyesület új tagjait és *Pásztor* János szobrászművészt, a Rákóczi-szobor megalkotóját ünnepelte.

Apponyi-kilátó a Sashegyen. A Sasadi Ingatlantulajdonosok Egyesülete *Szendy* Károly polgármesterhez beadványt intézett, amelyben azt kéri, hogy a Sashegyen, annak száz méternél magasabb sziklafalára *Apponyi Albert gróf emlékére emeltessen kilátót,* hogy „örök időkön át hirdesse Budapest székesfőváros soha el nem muló háláját és megbecsülését Apponyi Albert emléke iránt." A kilátó számára — mondja a beadvány — a legméltóbb hely a Sashegy teteje, amely a honalapító Árpád Kelenföldjével és a Nagy-Alfölddel szemben a legcsodásabb kilátást nyujtja.

Az új repülőtér állomásépületének ékességei a a modern technikával készült, üveghengerekkel borított oszlopok, amelyek olyan hatást váltanak ki a szemlélőben, mintha szinezüstből készültek volna. Igen érdekes és nehéz technikai feladatot oldott meg a *Geldner* R. üvegcsiszoló, hajlító és díszmüüvegező gyár a magyar zsinórüvegből gyártott, kétrészes hengerek összeállításával. A megnyitó előkelőségei meleg elismeréssel adóztak a gyár vezetőségének azért, hogy a különben is pompásan megépített repülőállomást ilyen újszerű és a külföldi vendégek figyelmét is felkeltő díszhez juttatták.

A Rivelsék nagy sikerétől hangos napról-napra a *Fővárosi Nagy Cirkusz.* A közönség valósággal ünnepli ezeket a nagyszerű artistákat, akik nemcsak elsőrangúak, hanem bámulatosan sokoldalúak is. A legnehezebb akrobata produkciókat végzik trapézon, hintán, a porondon és amellett mókásak és ötletesek. A humoruk ellenállhatatlan, a kedvességük pedig egyéni bájjal van tele. *Fényes* igazgató népszerű cirkuszában, amelynek egyébként is kitűnő műsora van, minden előadáson zsúfolt nézőtér közönsége tapsolja a négy pompás artistát, akiket nem hiába kísér a világhír.

Július 1, 8 és 13-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Megjelent a Székesfővárosi Üzemi Évkönyv. Szendy Károly polgármester előszavával most hagyta el a sajtót a székesfővárosi Üzemi Évkönyv második, 1937. évi kiadása. Az Évkönyv részletesen tárgyalja az ügynevezett önálló vagyonkezelésü intézmények (Elektromos Művek, Gázművek, Vízművek, Gyógyfürdők és Gyógyforrások, Élelmiszerüzem, Kenyérgyár, Lóhúsüzem, Hirdetővállalat, Temetkezési Intézet), valamint a részvénytársaságok (BSZKRT, Községi Takarékpénztár, Kisipari Hitlintézet, Sertéshizlaló és Húsipari Rt.) történetét, az intézményeknél az 1935. év óta történt fontosabb eseményeket, az üzemek igazgatásának és működésének szervezetét, termelésük, fogyasztásuk és berendezéseik fontosabb adatait, az üzemek pénzügyeit, ezzel kapcsolatban a vagyonmérlegeket, a bevételek és a kiadások alakulását az 1932. évtől kezdve, az üzemi szolgáltatások árszabásait (tarifáit), részletes tájékoztatást nyujt a fogyasztóközönségnek arranézve, hogy az üzem szolgáltatásait miképpen veheti igénybe, hová kell fordulnia a bejelentésekkel, megrendelésekkel és panaszokkal, végül közli az egyes üzemek alkalmazottainak névsorát, lakcimét, személyi adatait és szolgálati beosztását. A könyvet világos, áttekinthető rendszerű beosztás, alapos felkészültség jellemzi, az egyes fejezetek könnyen érthető, magyaros nyelvezettel tartalmazzák mindazokat a felvilágositásokat, amelyekből a közönség a székesfőváros üzemeinek egész életét, szervezetét, működését és feladatait megismerheti és minden, az üzemekkel kapcsolatos kérdésben kimerítő, pontos tájékoztatást nyerhet. Az 1935. évben megjelent első kiadás óta végrehajtott szervezeti változások és az alkalmazottak státus- és illetményrendezése folytán a munkát azok is nagy érdeklődéssel fogják lapozni, akik az első kiadást ismerik, mert a könyv a legutolsó helyzetet tárja fel és különösen jó szolgálatot fog tenni a kereskedő- és iparostársadalomnak, amely az üzemi alkalmazottak személyi adataira vonatkozóan is felvilágositást talál. A könyvet a polgármesteri XII. ügyosztály tisztviselői: *Szentmiklósi* József dr. főjegyző, *Reminiczky* Lajos és *Korenchy* László dr. tanácsjegyzők szerkesztették dicséretremélto hozzáértéssel és a XII. ügyosztály munkásságát mindenkor jellemző alapossággal. A könyv a Fővárosi Sajtóirodában (Központi Városház, I. emelet 88. szám) 12 pengőért szerezhető be.

RIVELS, RIVELS, RIVELS
kacagás-kacagás-kacagás
FŐVÁROSI NAGY CIRKUSZ. MINDENNAP D. U. 4-kor, ESTE 8-kor

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

Kemény Tibor
gépműhely
készit gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint precíz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és szinben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Gazdasági Értesítő

Angol tőkecsoportok akarnak résztvenni Budapest világvárosi kialakításában

Részvénytársaság ötszázezer font alaptőkével — Osztalék helyett budapesti üdülés — A Barclay-bank 30 millió pengős kölcsönajánlata

Reményi Schneller Lajos dr. országgyülési képviselő, vezérigazgatónak a *Fővárosi Hirlapban* legutóbb megjelent nyilatkozata után, amelyben Budapest megingathatatlan pénzügyi helyzetét méltatta, mai számunkban *Bódy* László dr. tanácsnok mutat rá a székesfőváros gazdasági megalapozottságának szilárdságára. Hogy pénzügyi helyzetünket illetőleg a külföld pénzvilága hasonló felfogást tanusít, mutatják azok a külföldi kölcsönajánlatok, amelyekkel a fővárost mostanában felkeresik. Legutóbb a londoni *Big Five* bankóriások egyik tagja, a *Barclay Bank Ltd. tett 30 millió pengős kölcsönajánlatot*, a tabáni fürdőváros építkezések előmozdítására pedig, mint értesülünk, *egy másik angol pénzcsoport akar jelentős tőkét biztositani.* Erről a kölcsönajánlatról a következő részleteket sikerült megtudnunk.

Mint ismeretes, a Tabánban létesítendő *gyógyfürdő-szálló tervpályázatának kiirása a polgármester elhatározása szerint a legközelebbi időben megtörténik.* A szállóépítkezéssel kapcsolatban *rendkívül érdekes terv merült fel egy budapesti tőkecsoport kebelében.* Ez a tőkecsoport szoros összeköttetést tart fenn az *angol pénzpiaccal* és éppen ez az összeköttetés adta meg tagjainak azt az ötletet, hogy

a tabáni fürdőváros kialakításába idegen tőkéket is bekapcsoljon.

Elképzelésük szerint részvénytársaság alakulna, amelynek tagjai *angol kistőkések* lennének, valamennyien olyanok, akik érdeklődést tanúsítanak a budapesti gyógyfürdők iránt. *Kis névértékü részvényeket bocsátanának ki* és ezeknek a részvényeknek tulajdonosai készpénzosztalék helyett a jegyzett összegekkel arányban álló

hosszabb-rövidebb budapesti tartózkodásra és ellátásra kapnának bonokat.

Az említett pénzcsoport három vezető tagja már meg is kezdte a részvénytársaság megalakításának előmunkálatait és ezidőszerint kint tartózkodik Angliában, ahol széleskörü propagandát igyekszik csinálni a tervnek.

Különös figyelmet fordítanak arra, hogy Budapest természeti kincseire elsősorban azoknak az érdeklődését hívják fel, akik foglalkozásuknál fogva nagymértékben alkalmasak nagyobbszámú külföldi érdeklődő Budapest felé való irányítására. Ennek megfelelően

az angol orvosi társadalom tagjai között folytatják a propagandamunkát,

azzal a megfontolással, hogy az orvosok, akiket a budapesti gyógyvizekre vonatkozó összes tudományos adatokkal ellátnak, nemcsak sajátmaguk lesznek hajlandók a pár font névértékü részvények lejegyzésére, hanem *javasolni fogják a bekapcsolódást azoknak a betegeiknek is*, akik egészségi állapotuk helyreállítása céljából sikerrel használhatnák a budapesti gyógyforrások vizét.

A Budapestre érkezett hírek szerint ez az újszerü propaganda-munka máris *a legszebb reményekre jogosit.* Könnyen megvan tehát annak a lehetősége, hogy *az ötszázezer font* alaptőkével tervezett részvénytársasági keret pár hónap alatt együtt lesz. Amennyiben ez megtörténik, úgy az új alakulat nemcsak a tabáni fürdőközpontra terjeszti ki figyelmét, hanem szorosan alkalmazkodva a székesfőváros és a Gyógyhelyi Bizottság általános elképzeléseihez, készséggel fog vállalkozni arra, hogy

a székesfőváros valamennyi fürdőterületét és forráskincsét szerves összefüggésbe hozó nagyzabású program lebonyolításánál segédkezzék és a szükséges létesítményeket saját tőkeerejének igénybevételével az összes szóbajöhető helyeken felállítsa.

Az idegenforgalom állandósítása szempontjából kétségen kívül igen nagy jelentősége van ennek a tervnek, mert ha az Angliából Budapest felé irányuló utazók létszámát tartósan fokozni lehet, akkor ez a nyujtott kedvezmények mellett egyértelmü azzal, hogy *kialakul Budapest fürdővárosnak évről-évre visszatérő törzsközönsége*, amely éppen az anyagi érdekeltségnél fogva nemcsak hogy nem fog számbelileg apadni, hanem bizton lehet számolni annak tekintélyes gyarapodásával.

A pénzcsoport körében szó volt arról is, hogy *Angliával egyidejüleg Hollandiában és Svédországban*, — tehát azokban az államokban, amelyek területén a klimatikus viszonyok következménye gyanánt igen gyakori a reumatikus megbetegedés, — *szintén csinálnak hasonló propagandát. Ezzel a gondolattal* egyelőre azonban éppen azért, mert az angliai kezdő eredmények minden várakozást felülmúlnak, *nem kivánnak tovább foglalkozni.*

Megleneklett a Barclay-bank kölcsönajánlata

A *Barclay Bank Ltd.* kölcsön-ajánlatát néhány hét előtt kapta meg a főváros.

A bank 30 millió pengőt ajánlott fel,

amelyet 30 éves amortizációval kellett volna visszafizetni. A bank ajánlata úgy szólott, hogy a főváros *a kölcsönösszegnek megfelelően dollárra vagy fontra szóló 7 százalékos kötvényeket bocsát ki*, amelyeket a bank 96 százalékos árfolyamon vesz át. A főváros, amely a kölcsön összegéből különböző beruházásokat óhajtott elvégezni, az elvi megállapodások után a kölcsön-tervet *jóváhagyás végett felterjesztette a pénzügyminiszterhez.*

A pénzügyminisztérium, hosszas tanácskozások után, amelybe bevonta a *Nemzeti Bankot* is, úgy határozott, hogy a fővárosnak

nem adja meg a hozzájárulást a 30 milliós kölcsön felvételéhez

azzal az indokolással, hogy pénzügypolitikai okok miatt nem előnyös, ha a főváros külföldi valutára szóló kölcsönt vesz fel. Másik akadály az, hogy a bank a folyósított 30 milliós kölcsönt összevásárolt zárolt pengőben folyósítaná.

A BSzKRT tarifa-reviziójának eredménye: 2·8%-os bevételi többlet

Verebély Jenő a BSzKRT elnöke, alelnök Usetty Béla

A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság most tartotta közgyülését, aminek során az igazgatóság előterjesztette rendkívül érdekes és figyelemreméltó szempontokat felmutató jelentését.

A jelentés utal arra, hogy az elmult év július elsejével léptek életbe a főpolgármesternek a belügyminiszter által jóváhagyott e rendelkezései, amelyek *pénzügyi kihatása csak az év második felében érvényesült*, az illetményszámlán erre az időre *602.270 pengő megtakarítás mutatkozott.* A rendelkezéseket megelőzően a belügyminiszter intézkedése folytán a kereseti és rokkantellátási adót, amelyet eddig a vállalat viselt, május elsejétől kezdve az alkalmazottakra hárították át, *ami 175 ezer pengővel csökkentette a kiadásokat.*

A fejlődő igénybevételnek és fokozódó követelményeknek megfelelően az igazgatóság tízéves utasitási és beruházási programot készített, amely *részben a közönség utazási, részben a személyzet szociális igényeinek érdekét szolgálja.* A műszaki újitások célja, hogy *az utazási sebességet az elérhető legnagyobb mértékre fokozza.*

A mult év július elején lépett életbe *az új viteldijszabás*, ami a mult év második felének bevételét összehasonlítva az előző év második felével, *646.282 pengő bevételi többletet jelentett.* A javulás tehát *2.8 százalék volt.* Az összehasonlitásul szolgáló időben

a pénzügyi eredmény 23,012.617 pengő volt az új 23,658.899 pengős eredménnyel szemben.

A hálózat kiegészitésének súlypontja a Boráros-téri híd épitése következtében szükségessé vált vágányátrendezés.

Rendkívül érdekes a jelentésnek az áramellátás mennyiségéről szóló része. Az elmult évben a *Beszkárt* energiaszükséglete **91.708.795** kW. volt, amelyből a Révész-utcai telep a halottak és mindszentek napján a temetői forgalom lebonyolítására összesen 107 ezer kW. órát termel. A *Magyar Dunántúli Villamossági* rt.-től **90.766.975** kW. órát, a főváros *Elektromos műveitől* **2800** kW. órát, a *HÉV*-től a pestszenterzsébeti vonalainak ellátására cseretáplálási alapon 832,020 kW. óra egyenáramú energiát vett a *Beszkárt* igénybe, viszont a HÉv külső Soroksári-úti vonala részére *541.900 kW. óra egyenáramú energiát szolgáltatott.*

Jelentős beruházási munkát végzett a *Beszkárt* a kertész-utcai, a ferencvárosi, a budai, a pálffy-utcai és révész-utcai *áramátalakító állomáson és a magas épitmények jókarbantartása érdekében.* A közvágóhídi forgalmi telepen például 97.27 négyzetméter alapterületü *magasföldszintes kocsimesteri irodát és öltözőt létesitettek.* A főműhelyekben 87 motorkocsi perron ajtóit lecsapható ajtókkal cserélték ki, 65 mótoros teherkocsin átalakitották a világitási berendezést és a földalattivasút egyik járművét kisérletként *rekuperáló* berendezéssel szerelték fel. Ilyen kocsival

20—30 százalék nyerhető vissza a kocsik által felvett energiából.

Az alkalmazottak létszáma majdnem *tízezer, pontosan 9406.*

A *Beszkárt* dicséretreméltó jóléti intézkedései közé tartozik, hogy beteg alkalmazottainak betegségük első három napjára, amíg az OTI nem utal ki táppénzt, kiadta a fizetést, magát a táppénzt pedig *az elmult év június végéig az illetmények száz százalékára egészitették ki.* A szanálási rendelkezésekből kifolyólag, sajnos, a három napi illetmény elmarad és a táppénz kiegészitési mértéke *75 százalékra csökkent.* Az alkalmazottak gyermekei közül 33-at nyaraltattak ingyen, karácsonykor 1300 gyermeket ajándékoztak meg cipővel, 58.997 pengő költséggel pedig nagycsaládú alkalmazottaknak *összesen 57.881 pengő rendkívüli segélyt juttattak.* Az alkalmazottak számára több végállomáson és munkahelyen *melegvizszolgáltatású zuhanyfürdőket tartanak fenn.*

A jelentésből kitünik, hogy a *Beszkárt fontos lépést tett a viteldijak módositásával a főváros egységes közlekedési politikája érdekében.*

Végül néhány érdekes adat:

Az autóbuszüzem 27.324.985 utast szállitott a mult évben, 714.385 utassal többet, mint az előző évben, bevétele 6,673.132 pengő volt, öt százalékkal több, mint az előző esztendőben. Az autóbuszok száma az ötven új kocsival 182-re emelkedett. A fogaskerekü vasút bevétele 14 százalékkal csökkent *a kedvezőtlen őszi és téli idő miatt.*

A zárószámadások szerint

az évi összes bevételek 56,102.545 pengőt tettek ki, a kiadások végösszege 56.101.146 pengő, a nyereség tehát 1399 pengő.

A *Beszkárt* megalakulása után végzett beruházások értéke 39.335.252 pengő. A fogaskerekünél és az autóbusz üzemnél, amióta a *Beszkárt* vette át ezeket, a beruházás *4,439.220 pengőre emelkedett.*

A közgyülésről egyébként a következő hivatalos jelentést adták ki:

A BSZKRT, amelynek kezelésében van a volt Közúti és Városi Vasút hálózatán kivül a Bur., Földalatti és a Szentlőrinci vasút, a Svábhegyi Fogaskerekü Villamos Vasút, a Budai Hegypálya (Sikló) és az Autobuszüzem, ezenkívül érdekkörébe tartozik a Budapesti Helyi Érdekü Vasutak Rt. és a Haraszti-Ráckevei Hév. Rt. — június 25-én tartotta XIV. évi rendes közgyülését **Usetty** Béla dr. országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági tag, a társaság elnökének vezetésével. A közgyülés elfogadta az igazgatóságnak az 1936. üzleti évről előterjesztett jelentését, megállapította a mérleget és záró számadást s az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak megadta a felmentést. A közgyülés az igazgatóság tagjaivá újból megválasztotta **Bárczy** István dr. ny. igazságügyminiszter, v. főpolgármester, törvényhatósági bizottsági tagot, **Léval** Sándor lapszerkesztő, törvényhatósági bizottsági tagot, dr. **Miklós** Ferenc ügyvéd, törvényhatósági biz. tagot, **Pásztor** Imre szakszervezeti titkár, törvényhatósági bizottsági tagot, **Scheuer** Róbert okl. gépészmérnök, törvényhatósági bizottsági tagot, **Szabó** József törvényhatósági bizottsági tagot, **Terbócz** Imre országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági tagot, **Veress** Gábor dr. m. kir. kormányfőtanácsos, m. kir. államvasúti igazgató, törvényhatósági bizottsági tagot, **Verebély** Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tagot és **Weiller** Ernő dr. ügyvédet.

A közgyülésen a székesfőváros közönségének képviseletében **Lamotte** Károly dr. alpolgármester jelent meg, aki a székesfőváros nevében teljes elismeréssel emlékezett meg a vállalat vezetőségének az 1936. évben kifejtett tevékenységéről. Megállapította a székesfőváros képviselője, hogy a **BSZKRT** igazgatósága, ügyvezetése, tisztikara és személyzete minden tekintetben megfelelt a működéséhez fűzött várakozásoknak és ezért a székesfővárosnak, mint a vasutak tulajdonosának nevében őszinte köszönetét és elismerését nyilvánította **Perczel** György dr.-nak, a BSzKRt. vezérigazgatójának, továbbá a vezérigazgatóhelyettesnek, a szolgálati ágazatokat vezető igazgatóknak, a tisztikarnak és a személyzetnek.

Az igazgatóságnak a közgyülést követő alakuló ülésén a Beszkárt elnökévé **Verebély** Jenőt, alelnökévé **Usetty** Bélát választották meg.

Frank Ignác
GÉPSZÍJ UZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 2-977-52

A termelési hitel kérdése a Kisipari Hitelintézet közgyülésén. A *Budapesti Kisipari Hitelintézet* huszadik rendes közgyűlését tartotta és azon *Szél* Jenő dr. vezérigazgató előadta, hogy új kölcsönök kiterjesztésével az intézet munkaszaporulata csaknem megkétszereződött, azonban korszerű eszközök és módszerek alkalmazásával egész jelentéktelen költségtöbblettel símán és mintaszerüen tudták lebonyolítani a forgalmat. *Müller* Antal országgyülési képviselő kívánatosnak tartja, hogy *az intézet alaptőkéjének 100.000 pengővel történő felemelésével a termelői hitelt bevezessék*, ami a kisiparosok boldogulását jobban előmozdítaná.

A Fonciére mérlege. A *Fonciére Általános Biztosító Intézet* a mult évben 1 millió pengő részvénytőke mellett *142.981 pengő tiszta nyereséget* ért el. A díjbevétel összege 8,836.000 pengőről 8,893.000 pengőre emelkedett, a díjtartalékok a mérlegben 7.8 millió pengővel szerepelnek. Az ingatlan vagyon részint vásárlások, részint épitkezések útján gyarapodott. A tiszta nyereség emelkedése lehetővé tette az osztalék emelését is, az intézet ugyanis *részvényenként 3 pengő osztalékot fizet*, az előző évi 2.50 pengő osztalékkal szemben. A rendes évi közgyülést június 30-án fogják megtartani. A kedvező üzleteredmény *Kun* Károly és *Janovitz* József ügyvezető igazgatók érdeme.

Harmincnyolcmillió pengő a Weiss Manfréd-művek mérlegszerinti értéke. A magyar nehézipar vezető vállalata: a *Weiss Manfréd acél- és fémművei rt.* tavaly 8.4 millió pengő részvénytőke és 11.6 millió pengő tőketartalék mellett, 11.6 millió pengő nyers üzemi bevételt és *1,100.618 pengő tiszta nyereséget* ért el. Minthogy az előző évben 760.660 pengő volt a tiszta nyereség összege, csaknem 50%-os nyereségemelkedés állapitható meg e vállalatnál. A befektetések (Csepel) mérlegszerinti értéke 38.3 millió pengő, amivel szemben az értékcsökkenési tartalék 34.3 millió pengő.

A budapesti bankok 1936. évi összesitett mérlege. A *Gazdasági Világ*, mint minden évben, az 1936. évről is elkészítette a TÉBE kötelékébe tartozó budapesti bankok és takarékpénztárak egyesitett mérlegét. A részletes, az összes budapesti pénzintézetek mérlegadatait összesítve feltüntetett kimutatás, mely a pénzintézetek helyzetéről egységes áttekinthető képet ad, alkalmas arra, hogy az egyes intézetek mérlegadatain kívül, az egész pénzintézeti szervezetről egységes képet adjon. A kimutatás az összes részvénytársasági alapon álló, a Pénzintézeti Központ I., II. és III. kuriájába tartozó pénzintézetek merlegadatait foglalja magában. Az altruista intézetek mérlegadatai a táblázatban nem szerepelnek. A kimutatás a *Gazdasági Világ* szerkesztőségében, Budapest, V., Falk Miksa-utca 7. (telefon: 115—670) kapható.

Fuzionált a Péti Nitrogén Műtrágya-gyár és a Magyar Ammonia-gyár. A *Magyar Ammonia-gyár r. t.* ezévi rendes közgyülésén a Péti Nitrgén Műtrágya-gyár r.-t.-vel *fuzionált*. A Péti Nitrogén Műtrágya-gyár r.-t. a fuzióval az alaptőkéjét 6.000.000 pengőre emelte.

A Szent Margitsziget Gyógyfürdő Rt. mult évi mérlege 1 millió pengő alaptőke mellett 19.551 pengő tiszta nyereséget tüntet fel, ami újabb bizonyítéka annak, hogy *a társaság vezetősége mindenekelőtt a reábizott természeti kincsnek, a gyönyörű Margitszigetnek a fejlesztését és szépitését tartja szem előtt* és nem törekszik mindenáron nagy nyereségre. A mérleg vagyonoldalán a Közmunka Tanács által átadott leltár és beruházás 4.5 millió, a saját beruházás, leltár és készlet 4.3 millió pengővel szerepel, mig a hitelezők tétele 4.4 millió pengő.

Nyolc pengő osztalékot fizet a Magyar Cukoripar. A Magyar Cukoripar Részvénytársaság kedden tartott közgyülése az osztalékot 8 pengőben állapitota meg, mely folyó hó 23-tól a Magyar Általános Hitelbanknál Budapesten kerül kifizetésre.

A Magyar Asphalt Részvénytársaság június 21-én megtartott közgyülése elhatározta, hogy az 1936. évi *szelvényeket hatvan fillérrel váltja be.* Az igazgatóságba új tagul *Lucich* Károly ellentengernagyot választották be.

Az Astra biztositó kedvező üzletéve. Az *Astra Biztositó rt.* június 30-án tartja meg rendes évi közgyülését. Az intézet üzletállománya a mult évben is növekedett és díjtartalékai is gyarapodtak. *Rihmer* László igazgató az újjászervezés nehéz munkáját teljes sikerrel végezte el.

A Bauxit Trust A. G. Zürich, igazgatósága megállapitotta az 1937 január 31-én lezárt üzletév mérlegét. *A tiszta nyereség 1,501.742.60 svájci frankot* (az előző üzletévben 804.439.32 svájci frank) *tesz ki.* Ez a nyereség lehetővé tenné, hogy a társaság részvényenkint 6 svájci frank (az előző évben 3 svájci frank) osztalékot fizessen. Tekintettel azonban a fennálló transzfernehézségekre, az igazgatóság a július elején megtartandó közgyülésnek indítványozni fogja, hogy *a társaság 1,404.255.32 svájci frankot külön tartalékalapba helyezzen.* Ez a tartalék annakidején — az osztalékadó levonása után — kizárólag a 13. számú osztalékszelvénynek 6 svájci frankkal való beváltására lesz fordítandó. A *Magyar Általános Hitelbank* a nosztrifikált részvények 13. számú szelvényét, a Magyar Nemzeti Bank engedélye alapján — darabonkint 7 pengőért megvásárolja. — Itt emlitjük meg, hogy az *Aluminiumérc Bánya és Ipar Rt.* igazgatósága *Végh* János dr. főtisztviselőt cégvezetővé nevezte ki.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

VÁLLALKOZÁS

Ötvenhatan vettek részt a **világító házszámtáblák pályázatán.** A Közmunkatanács a világító házszámtáblák pályázatára beérkezett pályaterveket szombaton bontotta ki. Ötvenhatan pályáztak, de a pályaművek száma jóval nagyobb, mert sokan több tervet adtak be. A pályaművek között vannak értékes megoldások, de akad bőven lehetetlenül komplikált terv is. A döntés a legközelebbi napokban megtörténik.

Uj versenytárgyalási kiirások

A Rózsák terén lévő r. kath. plébániatemplom restaurálásával kapcsolatos **kőfaragómunkákra** pályázni lehet július 13-án d. e. 9—10 óra között a magasépitési ügyosztályon (III. em. 350).

A Szent István-kórház A pavillonjának **központi fütési munkálra** pályázni lehet július 13-án d. e. 11 órakor a magasépitési ügyosztályon (III. 350).

A ferencvárosi kikötő főútjának **keramitkőburkolattal való útrendezési munkálra** pályázni lehet július 9-én d. e. 10 órakor az út- és csatornaépitési ügyosztályon (II. em. 284).

A rákoskereszturi köztemető bekerítéséhez szükséges **drótháló-kerités munkára** pályázni lehet július 13-án d. e. 10 órakor a magasépitési ügyosztályon (III. em. 350).

Borítékok szállitására pályázni lehet július 12-én d. e .10 órakor a Központi anyagszertárban. Ajánlatok felbontása d. e. 11 órakor (II. em. 235).

Beérkezett ajánlatok

A Szent István-kórház **szobafestőmunkálataira** ajánlatot adtak be: Fock Géza 1953, Fürst Gyula 2072, Gaál Lajos 2598, Szakolczay Sándor 2672, Szegő József 2750, Leisen Adolf 2928, Kneisz Gergely 2476, Hajgató Ferenc 3769, özv. Dietz Vilmosné 3930, Rácz Márton 4322 és Beszédes Ottó Fiai 4361 pengővel. Ugyanitt a **lakatosmunkálatokra** pályáztak: Hódos Andor 4171, Surányi István 4810, Papp István 5000, Pelő István 5355, Skolkay Mátyás 5384, Sóty Zoltán 5742, Agulár Viktor 5830 és Polgár Ignác 8748 pengővel.

A Szent István-bazilika **kőfaragómunkálataira** ajánlatot adtak be: Eipl Károly 12.660, Kis József 25.168 és Wiesinger György 33.085 pengővel. Ugyanitt az **állványozó munkálatokra** pályáztak: Győrfi Ede 10.200 és vitéz Nagy József 11.250 pengővel.

A Margit-körút **útrendezési munkálataira** a következők pályáztak: Bakács Gyula 63.156, Helfenstein Károly 63.374, Schaffer Antal 63.570, Grosz Frigyes 63.963, Helfenstein Ferenc 63.998, Krausz Ferenc 64.284, Szász Albert 64.857, Barta Károly 65.703, Handl Gyula 66.168, Heverdle István 66.961, Bermann Miksa 68.616, Barta József 70.205, Hollós Ferenc 71.161, Vértes Albert 71.242, Neumann Ferenc 73.024 és Amon Rezső 76.436 pengővel. Ugyanitt a burkoláshoz szükséges **kövek szállitására** pályázott a Somoskői Bazaltbánya 44.000 pengővel.

A Lipót-körút **útrendezési munkálataira** a következők pályáztak: Gravieser Albin 65.505, Helfenstein Károly 66.717, Handl Gyula 66.979, Krausz Ferenc 67.077, Barta Károly 67.241, Helfenstein Ferenc 67.377, Schaffer Antal 67.497, Szász Albert 67.526, Wohl Dezső 67.875, Zumpft István 68.019, Reinisch Tivadar 68.920, Bakács Gyula 69.325, Heverdle Károly 69.817, Hollós Ferenc 70.575, Barta József 71.998, Bermann Miksa 73.240, Vértes Albert 74.373, Erős Nándor 76.188, Schäffer Károly 78.856 és Amon Rezső 79.820 pengővel. Ugyanitt a burkoláshoz szükséges **kövek szállitására** pályázott a Somoskői Bazaltbánya 88.000 pengővel.

A Széna-téri nyilt piac **burkolatjavitási munkálataira** pályáztak: Gattyán Pál 2960, Amon Rezső 3222, Handl István 3226, Obendorfer Rudolf 3432, Krausz Ferenc 3538, Schaffer Antal 2550, Halmos János 3650 és Hirsch László 3809 pengővel. Ugyanitt a burkolat javitásához szükséges **kövek szállitására** pályáztak: Hofbauer Jakab 4899, Badacsonyi Bazaltbánya és Zalahalápi Bazaltbánya 5054 és a Somoskői Bazaltbánya 5082 pengővel.

Az Alsóerdősor-utcai szeretetotthon részére szükséges **hütőberendezés szállitására** pályáztak: Vadas Mihály 4370, Drabek Ferenc 4435, Alfa Separator 5460, Röck István és Első Brünni Gépgyár Rt. 5700 és Wiesel Adolf 7800 pengővel.

A Simor-utcai bérház **villanyszerelési munkálataira** pályáztak: Thermolux 4222, Drechsler Rezső 4428, Dreilinger Béla 4589, Nedelkovics és Társa 4636, Hatschek, Guttmann és Társa 4979, Hungler István 5238, Hegedüs Oszkár 5377 és Rieder Ottó 6112 pengővel.

A Diósárok-uti erdei iskola **ácsmunkáira** pályáztak: Eckhardt István 3282, Helmrich János 3967, Czipauer László 3987, Marcsik Ferenc 4155, Ertl József 4170, Kozma Pál 4228 és Buza István 4930 pengővel.

Versenytárgyalási megbizások

A Hegyalja-út **útrendezési munkálatait** az I. szakaszon Handl Gyula kapta 33.070, a II. szakaszon a Magyar Asphalt Rt. 41.944 pengőért.

Az 1937. évi útépitésekhez szükséges különféle köanyagok szállitására a következők kaptak megbizást: **bazalt kockaköre** dr. Frank István 4000 és a Badacsonyi Bazaltbányák 23.100; **bazalt háromnegyedes kockaköre** dr. Frank István 2280 és Zinner Manó 1170; **bazalt kiskockaköre** Fábián és Katanics 4080 és a Badacsonyi Bazaltbányák 66.420; **bazalt kiskőre** Hubertus Kőbánya és Útépitési Rt. 11.880; **andezit fejkőre** dr. Frank István 8215 és Rózsa Ernő 10.000; **andezit hasitott szegélyköre** dr. Frank István 4640, Szobi Kőbánya 8695 és Rózsa Ernő 2400; **trahit zúzottkőre** ifj. Haltenberger Vilmos 55.575; **zúzott mészkőre** dr. Frank István 1875; **mészkő, vagy trahit alapkőre** Szobi Kőbánya 8400; **andezit zúzalékra** Szobi Kőbánya 780 pengőért.

A Gázművek részére szükséges **tömlőszorítóhüvelyek szállitására megbizást** kaptak: Mika Tivadar 3300 és Magyar Gázizzófény Rt. 3300 pengőért. Ugyanitt **kokszkályha** és **tűzhelyszállitására** megbizást kaptak: Oetl Antal gépgyár 6700, Breuner Elek 23.927, Edinger A. és Társa 19.546, Hofherr-Schrantz Rt. összesen 39.015 és a Magyar Gázizzófény Rt. 7000 pengőért. Ugyanitt **különféle sárgaréz gázcsap és acélcső szállitására** megbizást kaptak: Erzsébetvárosi Fémáruüzem 13.015, Néró Fémáruüzem 12.015, Mathern Róbert 13.015, Gramsch József 13.015, Magyar Gázizzófény Rt. 41.630, Féméru és Szerelvénygyár 12.190, Hirmann Ferenc 12.475, Ulrich B. J. 12.530, Mannesmann Rt. 13.015, Klopfer Izidor 13.015, Mika Tivadar 13.015, Nemzetközi Fém- és Vaskereskedelmi Rt. 12.282, Weiss Manfred Rt. összesen 16.374 és a Friedrich Siemens Művek Rt. 8450 pengőért.

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-06.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei Igazgatósága **az óbudai gázművek kokszoltó berendezésének átalakitására, egy új kokszfeldolgozó épitésére és öntödekokszkezelő berendezés létesitésére** nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlattételre és szállitásra vonatkozó vállalati feltételek és rajzok Budapest Székesfőváros Gázművei Anyagbeszerzési osztályánál (Budapest, VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) megtekinthetők és ugyanott 50.— az. pengőért megkaphatók. A kivánt műszaki felvilágositásokat az óbudai gázgyár üzemvezetősége (Budapest, III., Homokos-dülő) adja meg, ugyanott az épitkezések helyszine is megtekinthető.

A szabályszerűen kiállított, magyar okmánybélyegekkel felülbélyegzett ajánlatok sértetlen borítékba elhelyezve, pecséttel lezárva Gázművek Anyagbeszerzési osztályánál **1937 szeptember hó 30-án 10 óráig nyujtandók be,** vagy posta útján oly időpontban adandók fel, hogy azok a fent megjelölt határidőre a nevezett helyre megérkezzenek. Budapesten lakó s ott bejegyzett céggel biró vállalkozók ajánlatukat postán nem nyujthatják be.

Az ajánlatok felbontása 1937. szeptember hó 30-án 11 órakor a Gázművek Igazgatóságánál (Budapest, VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) **fog megtörténni,** amikor is az ajánlattevők, illetve azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Bánatpénzül a versenytárgyalást megelőző nap déli 12 óráig az ajánlati összeg 250.000 pengőn aluli részének 2 százaléka, az ezen felüli résznek 1 százaléka teendő le a Gázművek Főpénztáránál (Budapest, VIII., Tisza Kálmán-tér 20.). Ez az összeg a szerződés megkötése előtt 5 százalékra emelendő fel és biztositékul szolgál. A bánatpénzt vagy készpénzben, vagy a Gázművek által megfelelőnek talált valamelyik budapesti telephellyel biró elsőrangú pénzintézet által kiállitott és a Gázművek által előirt szövegezéssel ellátott záradékü betétkönyvben vagy a Gázművek előirásai szerint szövegezett garancialevélben lehet letenni.

Ajánlat csak az összes munkálatokra, beleértve az épületmunkát is, tehető. Ajánlattevőnek azonban ajánlatában nyilatkoznia kell, hogy megosztás esetén mily részletmunkát, illetve részletszállitást vállal.

Több cég együttesen is tehet társvállalkozói minőségben ajánlatot, vagy az ajánlattevő alvállalkozót is foglalkoztathat az Általános feltételek kikötését mellett.

A pályázaton külföldi cégek is részt vehetnek.

A Gázművek az egész berendezésre vonatkozólag kiköti, hogy az csak magyar anyagból és magyar gyáraknál állitható elő. E célból a külföldi szakcégek a szóbajövő magyar gyárakkal vagy társulhatnak, vagy azoknál, mint alvállalkozóknál, szerezhetik be a berendezés egyes részeit. Ha a berendezéshez tartozó valamely tárgy, anyag, vagy alkatrész Magyarországon még nem volna beszerezhető, illetve előállitható, az ajánlattevő ezt a körülményt megfelelő indokolással megjelölni tartozik.

Budapest, 1937. június hó 25.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Fülöp Dezső
épitőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

Tisztitórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztitórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-78

KECSE NAGY SÁNDOR
Épitési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Keresztúri-út 8. Telefon: 1—424—97.

FROMMER JENŐ
épület-, mű- és tűzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

ZSÉDELY KÁROLY
épületmülakatos, tűzhely készitő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemű épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készitését, ugyszintén mindenféle javitásokat.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vizvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 július 14. — 27—28. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Folyó ügyek

Nyár van, tíz nap óta úgy kiürült Budapest, hogy alig találkozik ismerőssel az utcán az ember. A városházán megnyugtató csönd honol és *Schuler* Dezső alpolgármester, akinek kezébe futnak most össze a városkormányzás összes szálai, a *Fővárosi Hirlap* mai számában megjelenő nyilatkozatában kijelenti, hogy nyár van, a városi adminisztráció csak a folyó ügyekkel foglalkozik. *Csak* folyó ügyek. Olyan nyugodalmasan, olyan szerényen hangzik ez a kijelentés, pedig a milliós város folyó ügyei is mérhetetlen gondot, munkát, tevékenységet követelnek. A gigantikus masina tovább dolgozik, ha nyári szünet van is és a folyó ügyek nem jelentenek kevesebbet, mint a megkezdett hatalmas munkák folytatását, a város polgárságának napi szükségleteiről való tökéletes gondoskodást, az újonnan felmerülő problémák — és egy világváros életében minden órában adódnak nehéz kérdések, — gyors és kielégítő megoldását.

A megkezdett munkák folytatása természetesen legelső sorban a beruházásokat, építkezéseket, új alkotásokat jelenti, amikről jól tudjuk, hogy a nyári időt kell ezeknek céljaira a legszorgalmasabban felhasználni. A szabadságok miatt megcsonkult adminisztrációnak a város polgársága napi ügyeinek intézésén kívül ezeknek a munkáknak vezetése és ellenőrzése is elegendő gondot adna; de a folyó ügyek közé tartoznak az újonnan felmerülő és halasztást nem tűrő problémák is. Pedig ilyen is mindig bőven akad. A gazdasági kérdések nem ismernek nyári szünetet, vakációt: így a közeli napokban komoly népélelmezési gondokat kellett leküzdeni. A „folyó ügyek" között szerepelt például, hogy a főváros vezetősége a kenyérgyár árszabályozó hivatásának igénybevételével megakadályozta a budapesti lakosság kenyerének megdrágítását. Emellett gondoskodott a húsellátási kérdések momentán elintézéséről és előkészítette a probléma végleges megoldását. Az alpolgármester megelégedéssel beszélt a lezárult kommunális évadról, amely a béke, az egyetakarás, a termékeny munka jegyében dolgozott. Mi pedig megállapíthatjuk, hogy a törvényhatósági szünet alatt a fővárosi adminisztráció ép ilyen becsülettel, odaadással és eredményesen végzi munkáját, becsülettel sáfárkodnak és gondoskodnak Budapest népének napi szükségleteiről.

Van azonban nekünk budapestieknek egy állandó, kimeríthetetlen „folyó ügyünk" legfőként nyáron: a budapesti nyár ugyanis nemcsak a mienk budapestieké, hanem talán legelső sorban a külföldi vendégeké. Az idegenforgalom emelése nemcsak gazdasági, de politikai és nemzeti kérdés is, erkölcsi kötelességünk, hogy kultúránk, műveltségünk, világvárosi voltunk hírét minél jobban, minél komolyabban terjesszük a külföldön. Itt is megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy az idén sok új intézménnyel, sok újítással fogadhatjuk a vendégeket, idegenforgalmi attrakcióink igen számottevő módon gyarapodtak. Aki egy év előtt járt itt, az új, pompás Margitszigetet talál. A Tabán befejezett parkirozása, amely valami csodálatos nyugalom-érzéssel tölti el az embert, a legszebb ígéret a külföldi látogató számára, aki érzi, hogy ez után a provizórikus, de gyönyörű megoldás után valami világhírűen szép fürdővárosnak kell itt felépülnie. Nagy meglepetéssel, örömmel üdvözölhetik vendégeink az újjáalakított Dunapartot, a gyönyörű balatoni műutat és az újonnan megnyitott repülőteret.

De nemcsak intézményekben gazdagodtunk, hanem kulturális vonzóerőnket is gyarapítani fogjuk az idén. A megújhodás előtt álló, nagy perspektívákat nyujtó Szent István-hétre gondolunk, amely legfőként a művészetnek minden nyelven beszélő ágát, a zenét kívánja tökéletesen szolgálatába állítani. Már az idén is magyar salzburgi játékok fogadják az idegent a Mátyás-templom előtt, templomi hangversenyek, térzenék, fényjátékok teszik gazdaggá a programot, amelynek szereplői között nem kevesebb, mint kétszáz tagú zenekar fog működni.

Ime, a mi folyó ügyeink olyanok, amelyek a budapesti polgár napi szükségleteinek kielégítése mellett szünet nélkül a nagy és szép jövendőt is munkálják.

Budapest eredményesen küzd a drágaság ellen

Nem emeli a kenyér árát a Községi Kenyérgyár és erre a többi kenyérgyárak sem drágítanak — Visszaszerzik az állatvásárok régi nagy forgalmát

Schuler helyettes polgármester nyilatkozata a városháza nyári programjáról

Szendy Károly polgármester külföldre utazott. *Lamotte* Károly alpolgármester ugyancsak külföldön van autótúrán. A város vezetése *Schuler* Dezső alpolgármester kezébe került.

Mielőtt a nyári szünet megkezdődött volna, a főváros kiírta a tabáni gyógyszálló tervpályázatát és döntöttek arról is, hogy a Gellért-szállóra nem emelnek rá egy emeletet, hanem különféle átcsoportosításokkal 27 szobával bővítik a Gellért-szállót. Nagy jelentőségük van ezeknek az intézkedéseknek, mert különösen a jövő esztendőben *olyan nagyarányú idegenforgalomra számithatunk, amilyenre eddig még nem volt példa.*

Igaz, hogy nyári szünet van, de

a folyóügyek elintézése rengeteg munkát ad.

Schuler Dezső alpolgármester fokozott erővel dolgozik, mivel most minden felelősség egyedül az ő vállára nehezedett. Az alpolgármester délelőtt fogadja a referenseket, rendelkezésére áll a küldöttségeknek és mindazoknak, akiknek valami elintézni valójuk van, de délután *öttől kilencig újra az íróasztala mellett találjuk, mert az alpolgármesteri hivatal személyzetével ekkor dolgozza fel az elintézésre váró felgyülemlett anyagot.*

Hivatalosan sokkal több tanácsnok van szabadságon, mint a valóságban. A tanácsnokok részben az új költségvetés összeállításán dolgoznak, részben pedig a még elintézetlen folyóügyek miatt vannak itthon. Éppen *Némethy* Károly és *Rosta* János tanácsnokok referáltak a város jelenlegi vezetőjének, amikor az aktuális ügyek iránt érdeklődtünk.

— Csak a folyóügyekkel foglalkozunk most a nyári szünetben, — mondotta *Schuler* alpolgármester, — de az is éppen elég munkát ad. Mielőtt elment volna a polgármester úr, valamennyi ügyosztályvezető tanácsnokkal letárgyalta a jövő évi költségvetést és meghatározta azokat a kereteket, amelyek között az ügyosztályok mozoghatnak. Ilyen körülmények között a *költségvetés összeállítása rendben folyik.* Örömmel lehet megállapítani, hogy

a városházán nagy nyugalom van, nincsen egyetlen egy olyan probléma sem, amelyet idejében ne intéztünk volna el

és így *zavart semmi sem okozhat.* A multban néha a késő nyárba benyúltak az izgalmak, most azonban *a törvényhatóság és az adminisztráció úgy együttdolgozott, hogy sikerült az összes kérdéseket idejében elintézni.* Reméljük, hogy semmi váratlan dolog nem jön közbe. Augusztus elsejéig én vezetem a városházát, aztán *Lamotte* Károly alpolgármester vált fel. A polgármester úr az augusztusi szentistvánheti ünnepekre itt lesz a fővárosban.

A napilapokban olyan hírek jelentek meg, hogy a *pékek a kenyér drágítására törekszenek*, a drágaság egyáltalában emelkedik és a húsellátás körül bajok vannak. Ezekről a dolgokról referált *Rosta* János tanácsnok, majd az alpolgármester a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Budapest élelmiszerellátása körül *nincs semmi baj.* A pékek a búza áremelkedése miatt a kenyér árának felemelésére gondoltak. A

Községi Kenyérgyár semmi körülmények között nem emeli a kenyér árát és ezzel sikerült megakadályozni azt, hogy a többi kenyérgyárak drágítást tervezzenek.

Az lehet, hogy esetleg egy-két pék felemeli az árakat, de *a közönséget a Községi Kenyérgyár és a kenyérgyárak bőven el tudják látni kenyérrel a jelenleg érvényben levő árak mellett.* Magáról a drágaságról a polgármester legutolsó havi jelentésében beszámolt. Több élelmicikk ára a mult héthez képest emelkedett, sajnos azonban ez *világjelenség.* A polgármester havi jelentése azt is kimutatja, hogy *az árak a békebeli nivó alatt mozognak.*

— Ami azokat a híresztéléseket illeti, hogy a csekély marhafelhajtás miatt Budapest húsellátását zavar fenyegetné, ki jell jelentenem, hogy *erről szó sincs.* Az tény, hogy

a multheti csütörtöki marhavásáron nagyon kevés állatot hajtottak fel és a marhák nagyon silányak voltak.

Olaszország felé ugyanis nagyon erős az exportunk, de arról mégsem lehet beszélni, hogy emiatt Budapest húsellátása válságba kerülne. Nemcsak élőállatvásár van, hanem *a mészárosok a vidéken levágott állatok húsából annyit vásárolhattak, amennyire szükségük volt.* A fővárosnak speciális problémája van ezzel kapcsolatban. Egyre több vágotthús kerül fel Budapestre és ezért az élőállatvásár visszafejlődik, a vágóhidakat sem tudjuk kellőképen foglalkoztatni. Az ország fővárosában van a legmodernebb vágóhíd s a vidéki vágóhidak mégis erős konkurrenciát csinálnak. Németországban úgy segítettek a bajon, hogy a *vidéken levágott marhák után 20 márka külön illetéket szedtek* és erre megindult az előállatfelhajtás a nagyvárosok piacaira.

Egyesek azzal akartak a főváros vezetősége ellen hangulatot kelteni, hogy azt állították, *Budapest aránytalanul magasabb illetékeket szed, mint a vidék.* Összeállítottuk a budapesti és vidéki vágódíjak statisztikáját.

Budapest minden vidéki városnál kisebb illetékeket szed.

Mindenesetre ezt a problémát valahogyan meg kell oldani, mert nemcsak arról van szó, hogy a főváros kevesebb illetékhez jut, hanem *a vágóhidon nagyon sok munkás dolgozik* és itt van az egész húsfeldolgozóipar is. Ezeknek állandó foglalkoztatásáról nekünk gondoskodnunk kell. A közönség érdekei is sürgetik a megoldást, mert ha kevés az áru az állatvásáron, úgy az árak emelkednek. Ezen a héten

nagy ankét lesz a kereskedelemügyi minisztériumban, amelyen nemcsak a főváros és az állami érdekelt testületek, hanem a különböző érdekképviseletek is résztvesznek. Közös erővel keresni fogjuk a mindenkit kielégítő megoldást.

Az államnak szüksége van az exportra, másrészről pedig mindenki arra törekszik, hogy *a lakosság érdekei a legmesszebbmenő módon meg legyenek védve.*

Némethy Károly tanácsnok a szociálpolitikai ügyekről, a gyermeknyaraltatásról számolt be.

— A nyáron mindig enyhül a szociális nyomor, — magyarázta az alpolgármester. — *Nagyon sok fontos szociálpolitikai reformot dolgozunk ki,* amelyeket azután az *őszi közgyülések elé fogunk vinni.*

Minden azt mutatja, hogy a nyári szünet ellenére sem tétlen a városháza. Minden ügyosztályban folyik a munka és *a nyári szabadságok ellenére sehol semmi fennakadás nincs.*

Bérbeveszi az állam a ferencvárosi helyi kikötőt

A *Ferencváros Helyi Kikötő* hasznosításának kérdése már évek óta foglalkoztatja a főváros vezetőségét. Ez a kikötő olyan születési hibákkal létesült, amelyek mellett szép berendezése és modern raktárai ellenére is szinte teljes pangásra volt ítélve. Legjobb megoldásnak mutatkozott, amint ezt a *Fővárosi Hirlap* még a mult évi július 29-iki számában megírta, ha a főváros elfogadja *az állam ajánlatát*, amelynek értelmében a *kikötőt bérbe venné.*

A mult év óta folytak ebben az irányban a tanácskozások, közben *egy magyar bankkonszern* is jelentkezett azzal az ajánlattal, hogy *30 évre bérbeveszi a kikötőt*, de az erre vonatkozó tárgyalások nem vezettek eredményre. Most azután, mint

illetékes helyen

értesülünk, az *állami bérlet kérdése gyors megoldás lehetőségével biztat*, amihez a lökést a csepeli kikötő életében történt változás adta meg.

A mult hónap folyamán jelent meg a kereskedelemügyi miniszter rendelete, amely a csepeli kikötő kérdését szabályozta és a szabadkikötő ügyviteli szabályzatát megállapította. A vámmentesnek nevezett csepeli állami kikötő *tulajdonképpen ezzel a rendelkezéssel vált nemzetközi vámmentes kikötővé*, vagyis csak most tölti be azt az eredeti hivatását, amiért építették. Új szerepében

hatalmas nemzetközi forgalom indul meg a csepeli kikötőben, amelynek három medencéjéhez egy újat építenek a vámmentes forgalom lebonyolítására,

de ez a kibővítés még mindig nem lesz elégséges arra, hogy a forgalmat el tudja látni. Az új medence építése különben is csak 1939-ben nyer befejezést és így addig különösen nagy nehézségekkel kell a csepeli kikötőnek számolnia. *Ennek a nehézségnek jelei az erősen megindult forgalom révén máris mutatkoznak.*

Ez a körülmény tette időszerűvé a Ferencvárosi Helyi Kikötő bérletének ügyét és most már

a kereskedelemügyi minisztérium és a főváros között a legkomolyabb formában folynak a bérletre vonatkozó tárgyalások, amelyek a legrövidebb idő alatt megoldáshoz is jutnak.

A bérleti szerződés esetén a csepeli és a ferencvárosi kikötő *közös vezetés* alá kerül és a ferencvárosi kikötő teljes mértékben lebonyolíthatja majd azt a helyi forgalmat, amelyet eddig a más feladatok ellátására hivatott csepeli kikötő jórészben elvont töle.

Modern, széles utcákat kap a Ferencváros, de mi lesz a Józsefvárossal?

Kempelen Ágoston, a székesfőváros városrendezési ügyosztályának kitűnő tanácsnoka a *Fővárosi Hirlapban* odanyilatkozott, hogy a főváros vezetősége foglalkozott a Ferencváros belső területének új beépítési módjával és elhatározta, hogy a Liliom-, Bokréta-, Páva-, Tűzoltó-, Ferenc- és Angyal-utcák tizenkét méterre szélesíttetnek ki. Ezzel biztosítani kívánják, hogy ötemeletes sarokházak és négyemeletes modern sorházak felépítésével ez a városrész a körút folytatásaként az új hídnak méltó keretet adjon.

Mindezeknek én, mint jó szomszéd és józsefvárosi adófizető polgár, csak örülni tudok és tetézem az örömömet azzal a Fővárosi Hirlapban már régebben közzétett indítványommal, hogy *a Közraktár-utcai holtvágányok eltávolításával nem lehetne-e a belső Ferencvárosban folytatólagos Duna-korzót létesíteni*, ahol előkertes, nagy, virágos teraszokkal ellátott, villaszerű háromemeletes házakat lehessen építeni. Persze lebontandó *lenne az új híd keretét tönkretevő raktárház.* Csakis ennek eltávolítása után lehet ezt a környéket szépen parkosítva, véglegesen rendezni. A Körút végén, a *Soroksári-úton* lévő, szintén használaton kívüli *vágányokat egészen a vágóhídig fel kellene szedni* és ide két- háromemeletes előkertes, egymástól 8—10 méter távolságra épülő villákkal *dunaparti villanegyedet kellene varázsolni.* Ezeket a telkeket a MÁV-tól telekcsere útján megszerezheti a főváros és azokat parcellázva, háromévi építési kötelezettség mellett igen jó áron eladhatná. Ha a fővárosnak ezt a parlagon heverő, egyelőre csak sejtett drágakövét most méltó keretbe nem foglaljuk, tönkre lesz téve az egész ferencvárosi Dunapart, amely pedig arra van hivatva, hogy a főváros lakói közül azoknak, akik nem szeretik magukat a jelenlegi Dunakorzón összepréseltetni, *csendes, úri új Rivierája* legyen, ahová a Ferenc- és Józsefváros közönsége üdülni járhat.

És még egy kérésem volna. Nemcsak *Kempelen* tanácsnok úrhoz, hanem a déli kerület országgyűlési képviselőihez, városatyáihoz és elsősorban *Szendy* Károly polgármester úrhoz. *Miért kezeli a főváros és a kormány mindig éppen a Józsefvárost mostoha módon?* Amikor az Üllői-út végig, a Gróf Haller-utcáig 25 éves adómentességet kapott, a nagyforgalmú Baross-utcának csupán a Mária Terézia-térig terjedő része, tehát az utcának csak a fele jutott adómentességhez. Most pedig, amikor a IX. kerület előbb felsorolt utcáit kiszélesítik, *miért nem szélesíti ki a főváros közvetlenül a József-körút mögötti Kisfaludy-, Kisstáció-, Hunyadi-, Futó- és Nap-utcákat*, amelyeken keresztül bonyolódik le most a Körút tehermentesítése céljából az autó- és teherkocsi-forgalom nagy része. Arra nézve pedig *Lamotte* Károly alpolgármester úr maradt adós a válasszal, hogy ha már a barakkokat, ezeket a tűz- és poloskafészkeket végre lebontják, *miért nem tiltja be a főváros, hogy a felsorolt, József-körút mögötti utcákban levő, lakás céljára nem használható, egészségtelen, tüdő-, szem- és skrofulózusbetegségeket kitenyésztő nyomortanyákon lakhassanak?*

Ha a főváros vezető urai kijönnének ebbe a legsötétebb Józsefvárosba és a József-körút mögötti utcákban lenéznének azokba a pincelakásokba, ahol egy-egy lakásban összepréselve 7—8 ember termeli ki a bűnt és a betegségeket, hiszem, hogy már másnap megjelenne a kerületi elöljáróságokhoz szóló rendelet, hogy ezeket a műhelymagasságnak sem megfelelő, minden mellékhelyiséget nélkülöző, lakásnak használt nyomortanyákat nyolc napon belül ki kell üríteni.

A József-körúti grand kaffék előtt éjszakánként megállanak a külföldi vendégek autói és ha megtörténne, hogy ezek a külföldiek elsétálnának pár lépéssel a körút mögé, szép véleményük lenne Budapest tündérvárosról . . .

Korányi Béla.

A „lefölözött" fagylalt

Uj visszaélés a fagylaltfronton, amelyen egyébként rendet teremtett a szigorú ellenőrzés

A budapesti nyárnak néhány év óta legnépszerűbb tartozéka lett a fagylalt, amelynek számára az olaszok hódították meg a közönséget, hogy azután olaszok és ál-olaszok, magyar cukrászok és ál-cukrászok soha el nem képzelt méretekig emelték a tölcsérben, kosárban és kagylóban fogyasztott fagylalt forgalmát. Olyan hatalmas tömegfogyasztási cikk lett a fagylaltból, hogy azzal *a legnagyobb gondossággal és minden tudományos ellenőrző eszköz igénybevételével foglalkozik a hatóság*, amelynek szerepe nem csak az egészségügyi követelmények betartására terjed ki, hanem — mint ezt a közönség körében nem is tudják — arra is, hogy *a fagylaltnak meg legyen a kellő tápértéke is.* Ezt a felelősségteljes ellenőrző munkát

a Székesfőváros Vegyészeti Intézete

végzi, amelytől az ellenőrzés idei eredményeiről a következő felvilágosítást kaptuk:

— Néhány év óta a cukrászok kívánságára és az ő véleményük meghallgatása után *fagylalt-rendelet* van érvényben, amely az egészségügyi rendszabályok mellett *előírja azokat a tápanyagokat is, amelyeket megszabott mennyiségben a fagylaltnak tartalmaznia kell.* Ezen az alapon háromféle fagylaltféleséget különböztetünk meg: a *tejszines fagylaltot* (parfét), a *tej- és gyümölcsfagylaltot*, melyek közül a két utóbbi a tömegfogyasztási cikk. A tejfagylaltnak jellemző kelléke a *tej, tojás* és *cukor*, a gyümölcsfagylalté a *gyümölcslé* és a *cukor*, amelyeknek minimális mennyiségét is megállapítja a rendelet.

— A szigorú ellenőrzés hatása alatt az utóbbi években erősen megjavult a fagylaltok előállítása körül a helyzet, úgy hogy *a forgalomba kerülő fagylalt a kívánt összetételnek megfelel és elmaradt a fagylaltnak az egészségre káros, idegen anyagokkal való színezése is.* Az idei vizsgálatok azonban egy új, a multban nem igen tapasztalt szabálytalanságot állapítottak meg:

a lefölözött tejjel készült fagylaltot.

— A lefölözött tej használata, ha számításba vesszük, hogy *3.5 százalékos zsírtartalmú tej helyett minden zsírtartalom nélküli tejet dolgoznak fel, nagy mértékben csökkenti a fagylalt tápértékét, de emellett megengedhetetlen tisztességtelen versenyt is jelent.*

— Az idei szezonban *több ilyen esetet állapított meg az ellenőrzés* és azok ellen, akik a lefölözött tejjel készült fagyaltot forgalomba hozták, az illetékes *IV. kerületi rendőrbíróságon most folynak az eljárások.*

Megtudtuk, hogy

megbetegedések a fagylalttól az idén alig fordultak elő.

A szórványos megbetegedések fő oka *a közönség fegyelmezetlensége*, a túlzott fogyasztás, amelyről a fagylaltkészítő nem tehet. Oka lehet a megbetegedésnek *a nem friss fagylalt forgalombahozatala.* A fagylalt tej- és cukoranyaga kitünő táptalaja a baktériumoknak, amelyek az olvadozó fagylaltban gyorsan elszaporodnak. Még veszedelmesebb az eset, ha a régi fagylaltban a fehérjebomlás következik be. Ezért a *megmaradt fagylaltot újabb fagylaltkészítménybe bedolgozni nem szabad*, de ha valaki mégis bedolgozná — nem beszélve a bomlásnak indult fagylaltról, amelyet el kell dobni —, csak úgy védekezhetik a baktériumok ellen, ha az olvadozó fagylaltot előbb *felforralja.*

Hogy az óriási fagylaltfogyasztást a közönség tömegei veszedelem nélkül usszák meg, a szigorú ellenőrzésnek köszönhető, amelynek során a *Vegyészeti Intézet* szakadatlanul és nagy mennyiségek lelkiismeretes vizsgálatával teljesíti fontos hivatását.

LEDNICZKY VEJE HÓDOS ANDOR LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36 BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest, XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-78

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: 1—460—85.

Schütz Ede
épület-, mű- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII., Thököly-út 23. Telefon: 1—330—45.

HANNAUER ISTVÁN
központi fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

Kemény Tibor gépműhely
készít gépalkatrészeket, szerszámokat, minta vagy rajz szerint precíz kivitelben.
VI., Horn Ede-u. 13. Telefon: 1—203—26.

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

FROMMER JENŐ
épület-, mű- és tűzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

Lampl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi Iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 1—133—16.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 2—919—33.

Palka József EZÜSTKOSZORÚS mester
üvegfestészeti műterme
Budapest, VIII. ker., Baross-utca 59. Telefon: 1-302-28.

Uj feladatok előtt az idegenforgalom

Veress Gábor megcáfolja azokat a hireszteléseket, hogy a budapesti idegenforgalom válság előtt áll

A csoportos utasokat egyelőre a párizsi világkiállítás foglalja le magának — Párizs, Róma és Velence lesznek a magyar idegenforgalmi propaganda új központjai

Csökkent az idegenforgalom! Már nem jön annyi idegen Budapestre, mint eddig! A farsangra elkövetkezett a bőjt! — Ilyen és ehhez hasonló „beavatott információkat" hallunk mindenfelé. Ezeknek a híreszteléseknek *nem szabad hitelt adni.* A magyar idegenforgalom ma már a nemzeti jövedelem jelentős része és ennek fokozására mindent meg kell tenni. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Veress Gábor dr.

törvényhatósági bizottsági tagot,

aki a nemzetközi idegenforgalom kiváló szakértője és aki a közeljövőben olyan pozicióba kerül, amelyben még többet tehet a magyar idegenforgalom fejlesztése érdekében, mint eddig.

— Nem kell megijedni, — mondotta nekünk *Veress* Gábor — azt tény, hogy *pillanatnyilag nem olyan nagy az idegenforgalom, mint amilyennek mi szeretnénk.* Ezt azonban minden szakértő előrelátta. Ez igazán nem utólagos jóslás, hiszen *magam is előre jeleztem ezt a fordulatot.* Különben is legyünk precízek. Nem arról van szó, mintha a magyar idegenforgalom esne, hanem csupán az történt, hogy

a csoportos utazások megritkultak.

Ez kétségkívül nagy veszteség, de ezt elkerülni nem lehetett. *A párisi világkiállítás nagy szenzációi a nagy fény városába csalják mindazokat, akik a csoportos utazás előnyeit ki szokták használni.* Ez az a réteg, amely lehetőleg kevés pénzért nagyon sokat kíván kapni. Budapest vonzóereje tehát nem csökkent, csupán *a nemzetközi idegenforgalomnak egyik nagy attrakciója a tömegeket egy ideig le tudja kötni.*

Az úgynevezett fürdővendégek száma Budapesten nemhogy csökkent volna, sőt ellenkezőleg, egyre többen és többen keresnek fel bennünket.

Az évekre visszanyuló propaganda most érezteti hatását. Aki Budapestre jön, az *nem siet el innen.* A magyar főváros vendégei egyre hosszabb időt töltenek e szép város falai között. A probléma tulajdonképen az, hogy *a fürdővendégek szaporodása pótolja-e az elmaradt csoportos utastömegeket.* Sajnos, *egyelőre még nem.* Ez arra kell, hogy kényszerítse a főváros vezetőségét és az idegenforgalmi szervezeteket, hogy *még fokozottabb erővel dolgozzanak az idegenforgalom fejlesztése és a siker érdekében.*

Veress Gábor az elmult hetekben külföldön járt és a nemzetközi idegenforgalmi tapasztalatairól még ezeket mondotta:

— Most jöttem haza külföldi utamról. *A Párisi kiállítás valóban grandiózus.* De még nincs kész. Bizony *augusztus vége, vagy szeptember eleje előtt nem fogják az építkezéseket befejezni.* Azt az ellenvetést halljuk, hogy eddig még egyetlen világkiállítás sem lett idejében készen. Ez igaz, de az is tény, hogy *enyire még egyetlen egy világkiállítás sem késett el.*

— Most az a kérdés, hogy az elmulasztott időt vajjon pótolni lehet-e? Már beszélnek arról, hogy *a kiállítás határidejét kitolják.* Éppen most olvastam az eddigi pénzügyi eredményekről. A mult hónapban *3 millió fizető látogató volt, ami 12 millió franknak felel meg.* Ha a látogatásoknak ez a mértéke megmarad, úgy

120—140 millió frankot tudnak bevenni, holott a világkiállítás kiadása még a milliárdot is felülmúlja.

A párisi világkiállításnak az az érdeme, hogy *egész Európa figyelmét fel tudja kelteni és meg tudta mozgalni Amerikát is.* Talán egyetlen egy évben sem volt a hajózási vállalatoknak olyan jó szezonjuk, mint az idén. A nagy óceánjáró hajók zsúfoltan érkeznek az európai kikötőkbe. Amerikát először az angol koronázás érdekelte, most pedig a francia világkiállításra kíváncsiak. Aki nem gondoskodott jó előre a visszautazásról, az bizony *október végéig várhat,* mert addig már le vannak foglalva a hajóhelyek. A mai Páris azonban nem nyujtja a zavartalan örömöt. Nemcsak az a baj, hogy nem készült el a kiállítás, hanem *a vendégek nem élvezhetik nyugodtan az életet.* Annakidején azért tették le a frank értékét, hogy *Páris az árak tekintetében is felvehesse a világversenyt.* Az újabb frank árfolyama ugyanezt a célt szolgálja, mert közben az árak bizonyos mértékig *felugrottak.* A tapasztalatokból okulni akar a francia kormány és *drákói szigorral igyekszik megakadályozni az árak emelkedését.*

— Azt a sok embert, aki Párisban összezsúfolódott, nem lehetne okos politikával felénk irányítani? — vetettük közbe.

— De éppen erre törekszünk. Ma már mindenki belátja, hogy

nem elég Bécsben megfogni az idegeneket.

A volt császárváros hála Isten, úgy meg van szervezve, hogy odalátogató idegeneket bizonyos jutalék ellenében már a hotelportás is elküldi hozzánk.

A magyar idegenforgalmi propagandát különösen Párisban kell kimélyítenünk.

Hiszen müködik már Párisban egy iroda, — amit produkál, azzal meg is lehetünk elégedve, — de a propagandát *sokkal nagyobb méretek között kell kifejleszteni.* A boulevardokon óriási betűkkel kell hirdetni Budapestet. Azután

Róma és Velence megszervezésére van szükség.

Mégis csak ezek a városok vonzzák magukhoz az idegeneket. Ezeken az idegenforgalmi gócpontokon kell az idegeneket megszervezni a magunk számára. *Távolabbi program London, majd New York.*

— Azok a magyarok, akik kint jártak a párisi világkiállításban, azt beszélik, hogy a *magyar pavillon a világkiállítás favoritja volt.*

— Ez így is van. Valóban nagyon nagy volt az érdeklődés a magyar pavillon iránt. Nem frázis az, hogy *divatban vagyunk.* A pavillon nagyon szép és még nagyon sokat fognak szépíteni rajta. A francia lapok nagy szeretettel és elismeréssel írtak a magyar próbálkozásról. Különös szenzáció volt a *Goldberger-kiállítás.*

A divat fővárosában egy kis európai állam a Balkán határán selyemszimfóniákat mert bemutatni.

A kísérlet nem végződött kudarccal. De hol vannak a többi magyar gyárak? Ezt a példát követhetné az egész gyáripar. *Hiszen, hála Isten, a magyar ipar tud már olyant produkálni, ami külföldi viszonylatban is minden szempontból kiállja a versenyt. A magyar idegenforgalom érdekében alaposan ki kell használni a párisi világkiállítás által nyujtott lehetőségeket.*

Veress Gáborral azután arról beszéltünk, hogy *Karafiáth* főpolgármester éppen a *Fővárosi Hirlap*ban nyilatkozott arról, hogy a *legfőbb törekvése az idegenforgalmi szervezetek munkájában az összhangot megteremteni.*

— Erre nagyon nagy szükség van, — fejtegette *Veress* Gábor, — valóban

össze kell mindnyájunknak fogni, hogy az idegenforgalom fejlődése ne torpanjon meg.

De nem is lesz semmi baj. *Valamennyi idegenforgalmi testület át van hatva ettől a szellemtől.* Senki sem ijedt meg attól, — mint már mondottam, — hogy pillanatnyilag Páris az egész turisztikát magához vonzotta. *Budapest szépsége és varázsa továbbra is diadalmaskodni fog, de az idegenforgalmi szervezeteknek egy pillanatig sem szabad nyugodni.* A jövő esztendőben lesz az Eucharisztikus világkongresszus, a Szent István nemzeti év, a világ magyarjainak találkozása és még más sok fontos idegenforgalmi esemény. *Erre a próbára úgy Budapestnek, mint az egész országnak nagyon fel kell készülnie.*

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 1-507-34.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 1-632-61
Lakás: III., San Marco u. 31. — Tel.: 1-629-27

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KH KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 1-414-76.

Mindenfajta gőz-, centrifugál-, dugattyús szivattyúk, kompresszorok, fűtőtornyok.
Zimmer Tódor mérnök
a Worthington gyárak magyarországi képviselője
Budapest, I., Zuhatag-út 7/b.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban
92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportárucikkeket szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, sifrelszerelés és *horgászati cikkeket* nálam *nagyon olcsón* vásárolhat.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

TERVEZŐÉPITÉSZEK FIGYELMÉBE: **UJDONSÁG!**
NEMES FATAPÉTA
egyed. árusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel: 182-021

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 2-928-32

Tabán általános rendezési tervpályázatát akarja kiíratni a gyógyfürdő-pályázat eldöntése előtt a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja

Megkezdődött az őszi munkaprogram előkészítése

A nyár folyamán a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* vezetősége már az őszi munkaprogramm előkészítéséről gondoskodik és lehetőség szerint, az egyes kerületekben megalakítja a *pártválasztmányokat*, amelyeket a párt nem régen elfogadott új alkotmánya ír elő. Uj munkaterületet jelentenek a párt számára a megszervezésre kerülő *szakcsoportok* is, amelyek megalakítása már a nyár folyamán megkezdődött. Tanácskozások folynak a nyári hónapokban a *fürdőváros-problémáról* és ennek keretében a *gyógyszálló-kérdésről* is.

Ezekről az előkészítő munkákról és a párt körében legutóbb felmerült kérdésekről *illetékes helyen* a következőkben informálták a *Fővárosi Hirlap* munkatársát:

— A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja tervbe vette, hogy az őszi munka kezdetén

a párt kebelében különböző szakcsoportokat alakít.

Ezt megelőzőleg azonban szükségesnek mutatkozott máris néhány olyan szakcsoport megalakítása, amelyre pártszempontból halaszthatatlanul sürgős feladat hárul. Igy összehívta a pártvezetőség

a magánalkalmazottak szakcsoportjának

előkészítő bizottságát, amely a parlamenti tárgyalásokat megelőzőleg tárgyalás alá vette a *magánalkalmazotti törvényt* és előterjesztette a magánalkalmazottak kívánságait. A tárgyalások során összegyült értékes anyagot a párt részben értékesítette, részben ezután fogja értékesíteni.

— Napirenden tartja a párt a *Tabán-kérdést*. Mint a tabáni különbizottság legutóbbi ülése is elárulta, a párt továbbra is kitart ismert álláspontja mellett, amely szerint a gyógyszálló építését nem kell elhamarkodni, hanem módot kell találni arra, hogy

a gyógyszálló-kérdés az egész Tabán rendezési problémájának kialakulásával kapcsolatban kerüljön eldöntésre.

Egyébről nem is beszélve, teljesen lehetetlen lenne a tabáni terület alsó egyharmadának beépítése, anélkül, hogy a felső kétharmad rész sorsa el lenne döntve.

— Beleszól például ebbe a kérdésbe az a hír, amely szerint *előkelő vezetés alatt nagyarányú mozgalom indult meg*, amely

a tervezett budai kőszinházat feltétlenül a Tabánba akarja elhelyezni.

Hír szerint illetékes tényezők is állást foglaltak amellett, hogy a *gyógyszálló közelébe* kerüljön a kőszínház. Hogyan lehet elképzelni ennek a kérdésnek a megoldását is, anélkül, hogy az egész Tabán rendezési tervének kialakulását ismernök.

— Miután a különbizottság többsége a városrendezési szakbizottság kiküldöttjének az egész tabáni komplekszum előzetes rendezési terve érdekében bejelentett tiltakozása ellenére, a gyógyszálló pályázatnak a Tabán rendezésétől független kiírása mellett határozott, most már csak azt reménylhetjük, hogy *kiírják a Tabán általános rendezésére is a tervpályázatot* és a gyógyszálló-kérdés végleges eldöntése előtt a Tabán rendezését illetőleg is határozni lehet. A *gyógyszálló-pályázatot már meg is állapította a magasépítési ügyosztály*, amely egyelőre csak a pályázat határidejét nem tűzte ki.

— Június utolsó napján ülést tartott a főváros szociálpolitikai szakbizottsága, amelynek tárgysorozatán a többi között

a munkaképtelen szegények segélyezésével kapcsolatos költségek biztosítása érdekében intézendő felterjesztés

tárgyalása is szerepelt. Az ülést megelőzően a párt összehívta a maga szociálpolitikai szakbizottságát, amely a tagok nagy érdeklődése mellett össze is ült. A bizottság megállapította, hogy az ülésig, amely két nappal előzte meg a városházi szakbizottság ülését, a *párt nem kapta meg a kitüzött napirendre vonatkozó előterjesztést*. Ennek hatása alatt a szakbizottság felhívta a párt elnökségét, hogy az eljárás ellen tiltakozzék és követelje, hogy a *közönség képviselői megfelelő időben értesüljenek a szakbizottsági ülésekre kitüzött ügyekről* és ne fordulhasson elő olyan eset, mint most is, hogy a legnagyobb hőségben összeült szakbizottság dolga végezetlenül legyen kénytelen szétoszlani.

Beszámoló Zuglóban

A XIV. kerületi pártszervezetben nagy számban megjelent választópolgárok lelkes érdeklődése mellett tartották meg *Bényi* Károly dr. és *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tagok beszámolójukat.

Bényi Károly dr. nyitotta meg a pártgyülést és üdvözölte a megjelenteket, köztük a vezetőségnek azokat a munkatársait, akik a szervezés és az egyéb pártmunka terén buzgó munkásságot fejtettek ki. Ezután nagy vonásokban ismertette a kerület közérdekü problémáit és ezek során különösen *az út- és csatornakérdésre* tért ki. Megemlékezett *az előljáróság és a rendőrkapitányság felállításáról*, mint a jelenlegi törvényhatósági ciklus alatt elért eredményekről. Foglalkozott *a zuglói kertváros közlekedési kérdésével*, amelynek rendezése egyik elsőrangú programja a pártszervezetnek. A közlekedés megteremtésére már igéret van, amelynek beváltását szorgalmazza most a párt.

Kertész Elemér emlékeztetett arra, hogy bizottsági tagtársával együtt soha sem tettek beválthatatlan igéreteket, de megigérték, hogy becsülettel és lankadatlanul fognak a kerület érdekében és a lakosság jobb sorsáért dolgozni és ezt az igéretet teljességgel be is váltották. A politikát abban a nemes értelemben vették, hogy a politika azoknak az eszközöknek a keresése, amelyek egy nemzet vagy város sorsának elősegítésére vezetnek. Ha a kerületi problémák és jogos személyi kívánságok terén nem tudtak mindent megvalósítani, ennek oka az általános gazdasági nehézségekben keresendő.

Rátért ezután a kerület aktuális kérdéseire, melyek között legégetőbb *a közlekedés megjavítása*. Azzal, hogy a 7-es autobusz a sorompóig közlekedik, a közlekedés kérdése még nincs megoldva. Amíg a 68-as villamos Rákosfalváig nincs meghosszabbítva, amíg a 69-es a kertvárosig nincs kihúzva és amíg a transzverzális közlekedés akár villamossal, akár autobusszal nincs megoldva, Zuglót csak gúnyból lehet Rákosvárosnak nevezni. Az *iskolakérdésről*, mint a magyar jövő feltételéről szólott ezután és ezzel kapcsolatban a tanszemélyzet helyzetéről. Az állásnélküli tanárok, tanítók, óvónők elhelyezésén lényegesen segítene olyan iskolatípus felállítása, amelyben a leányokat nem kenyérkereseti pályára, hanem a családi élet keretein belül szükséges ismeretekre oktatnák. A kerület *szociális problémáiról* és a pártszervezetnek ezen a téren végzett nagy munkájáról emlékezett meg ezután, majd beszéde végén arra utalt, hogy amikor a kerület érdekéért dolgozik, egy pillanatig sem feledkezik meg arról, hogy *a frontharcosok* táborából indult el és a frontharcos gondolat tölti be a lelkét.

A két beszámolót nagy érdeklődéssel fogadta a közönség és melegen ünnepelte a kerület két bizottsági tagját.

HÍREK A PÁRTBÓL

Megkezdődött a kerületek újjászervezése

Elsőnek a XI. kerület végezte el az átszervezést és a tisztújítást

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának kerületi átszervezési munkája, mint a *Fővárosi Hirlap* legutóbb jelentette, *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag, ügyvezető főtitkárhelyettes irányításával megkezdődött. *A szentimrevárosi XI. kerület központja jelentette be elsőnek az átszervezési munka befejezését* a párt elnökének, *Zsitvay* Tibor dr.-nak, aki a törvényes formában megválasztott új vezetőséget és választmányi tagokat megválasztásukban megerősítette.

A kerületi központ régi vezetőségének elnöki tanácsa almási *Balogh* Elemér dr. titkos tanácsos, felsőházi tag, a kerületi szervezet elnökének vezetése alatt jelölte ki a választmányi tagságra mindazokat, akiknek személye, párthűsége és felkészültsége biztosítékot nyújt a kerületi szervezet sikeres munkájára.

Az elfoglaltsága miatt akadályozott elnök helyett *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tag elnökölt a tisztújító közgyülésen, amelyen megjelentek *Becsey* Antal, *Dorner* Gyula és *Vályi* Lajos törvényhatósági bizottsági tagok, valamint a kerületi szervezet több száz tagja. *Somody* Pál kerületi központi titkár terjesztette elő a kerületi választmány hivatalos tagjainak következő névsorát:

A kerületi szervezet elnöke almási Balogh Elemér titkos tanácsos, felsőházi tag, a kerület országgyülési képviselői: Terbócz Imre és Petracsek Lajos dr., a kerület törvényhatósági bizottsági tagjai: Szántay Lajos, Vályi Lajos dr., örökös törvényhatósági bizottsági tagok: Becsey Antal, Pompéry Elemér, hivatalból törvényhatósági bizottsági tag: Illyefalvi J. Lajos, érdekképviseleti bizottsági tag: Dorner Gyula, más kerületnek választott bizottsági tagja Szentesi József, bizottsági póttag v. Nagy Iván dr., a kerületi választmány tagjai: Mikecz Károly dr., Tóbiás Kornél dr., Ulmer Ágoston dr., Kolling Oszkár, kerületi irodavezető Somody Pál központi kerületi titkár.

Ezután áttért a közgyülés a választás alá kerülő kerületi választmányi tagok megválasztására, amely körzetenkint történt.

Körzeti elnökök lettek: Tejfalussy Sydó Ferenc, Gesztesy Balogh Gábor, Padányi Gulyás Jenő, Bangha Kálmán dr., Marton Ferenc dr., Kolling Oszkár, Kárpáti Béla, Koiss István dr., Csiky János, Csilling Dezső, Szalatsy Richárd, Tihanyi Sándor, Moharos Ferenc.

Velük együtt választmányi tagok: Döbrösy Vilmos dr., Nemes István dr., Paál Ákos, Boér Lajos dr., Hegyi Gyula, Szirt Miklós, Prámer József dr., Kiss Ferenc dr., Tóth Béla, Ágh Róbert, Lovászy György, Czeitler Károly, Majzik József, Németh Béla, Gáspár Géza, Kokovai Lajos, Margittai Gyula, Bánhelyi Ferenc, Szigethy Lajos, Csányi V. Antal, Bánhegyi Károly, Frick Péter, Kaposi József, Wettstein Miklós, Baksa Lajos, Mály József, Szalay József, Ammer János.

Zsitvay Tibor dr. pártelnök a pártalkotmány értelmében a következőket nevezte ki a kerületi választmány tagjaivá:

Barla Szabó József dr., Born József dr., Darab Sándor dr., Dutkai Béla, Gömöry Győző dr., Héderváry Kont Árpád, Sánczi József, Szabó Béla dr., Szentessy Sándor, Szentgyörgyi Elemér dr., Szombathy Kálmán, Tuzson Tibor, Zihaly Balogh Gyula.

Szántay István elnök köszönetet mondott ezután a kerület eddigi vezetőségének példaadó munkájáért, majd a választásokat követő választmányi ülés *Somody* Pál titkárnak megbízást adott a választmányi ügyrend előkészítésére. A közgyülés és a választmány végül táviratilag üdvözölte *Zsitvay* Tibor dr. pártelnököt.

Hivatalos órák a pártban. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja Esterházy-utcai központjában a nyári hónapokban kedden, szerdán, pénteken délután 5-től 8 óráig és csütörtökön délelőtt 11-től 1 óráig tartanak hivatalos órákat.

NEP-gardenparty. *Magyar* Bertalan svábhegyi villájában a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja erzsébetvárosi szervezetének vezetőségi tagjai részére kerti ünnepélyt rendezett, amely a teljes siker jegyében zajlott le. A villa parkjában *Magyar* Bertalan és felesége igaz magyaros vendégszeretettel fogadták a párt vezetőségi tagjait, akiket *De Sgardelli* Caesar kerületi elnök mutatott be. A késő éjjeli órákig tartó kerti ünnepélyen résztvettek:

De Sgardelli Caesar, kerületi elnök, Kőhegyi Andor dr., Bernáth István dr., Rendek Károly dr., macsovai Litsek Jenő, Frank Jenő, Károlyi Gyula, Sárközy Sándor, Dinner A. Emil, Bacher Ernő, Pogány Miklós dr., Beretvás Bódog, Szenttamássy Ágoston dr., Klein József, Perlusz Jenő dr., Janits Dezső dr., Horváth László építészmérnök, Römer Kamilló, Tóth József, Halász Ignác, May Imre, Schalk Ferenc, ercsei Ekker László, Burger Béla.

Az augusztusban és szeptemberben megtartandó kerti ünnepélyre a párt vezetőségének újabb csoportjai kapnak meghívást.

A klubvacsorákat a párt csütörtökönkint fél 9 órai kezdettel a budai *Vén diófa* vendéglőben tartja a nyári szünet alatt.

Iparosnap az Erzsébetvárosban. Az erzsébetvárosi pártszervezet helyiségeiben jólsikerült iparosnapot rendeztek, amelyen a kerületi iparosság nagy számban vett részt. **De Sgardelli** Caesar kerületi pártelnök megnyitó beszéde után a felvetett iparos problémákhoz **Székely** Simon kerületi iparos alelnök, vitéz **Kocsárd** Ferenc, a kályhásiparos testület székelnöke és **Háber** Sándor lakatosmester szóltak hozzá. Az iparosság kimondta, hogy ezentúl minden szerdán este a kerület helyiségeiben iparosnapot tartt.

Fiatal írók és művészek csoportja. Az erzsébetvárosi szervezet keretében egy lelkes ifjúsági gárda megalakította a „Fiatal írók és művészek csoportját." A párt helyiségeiben hetenként kétszer rendszeres összejövetelt tartanak. A csoport július 10-én rendezte első műsoros, táncos ismerkedő estjét a kerületi párthelyiség dísztermében.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 1-171-55.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-895-56.

Magyar salzburgi ünnepi játékok lesznek a Mátyás-templom előtt

Koudela Géza pápai kamarás elmondja a Fővárosi Hirlapnak a Szent István-héi nagyszabású zenei programját

Szendy Károly polgármester — mielőtt nyári szabadságára utazott —, megbízta *Koudela* Géza pápai kamarást az idei Szent István-hét zenei rendezésével. A kommunikék csak ennyit árultak el, de megtudtuk még azt is, hogy *a főváros 13.000 pengőt bocsátott a kiváló zenei szakember rendelkezésére, hogy nagyszabású zenei programot adjon az ünnepi hetek keretében.* Nem nagy összeg ez, de jó kezekben mégis sokat jelent. A *Gyöngyösbokréta* is kis méretekben kezdődött és ma már olyan egyedül álló attrakcióvá nőtte ki magát, amelyet nehéz volna nélkülözni. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Koudela Géza
pápai kamarás

aki programját készségesen fejtette ki számunkra.

— Nagy lelkesedéssel láttam hozzá a megtisztelő megbízás teljesítéséhez. Itt van a polgármester úr megbízó levele, beszéltem már *Kovácsházy* tanácsnok úrral és *Zilahy* Dezsővel, az Idegenforgalmi Hivatal vezetőjével. Azt hiszem, a rendelkezésünkre álló keretek között *olyant tudunk produkálni, amellyel mindenki meg lesz elégedve.* Nem kísérletre gondolok, hanem *főpróbát tartunk azokból a nagyszabású akciókból, amelyeket a jövő évben az Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából meg kell valósítanunk.*

— Ezúttal természetesen nem pusztán egyházi zenei attrakciókról van szó, hanem *a magyar történelmi és nemzeti muzsikát is be kell állítanunk,* mert sikert csak így érhetünk el.

— A program nagy általánosságban már készen van. A részleteket most dolgozzuk ki. Mindenekelőtt

három templomban, mégpedig a Mátyás-templomban, a Bazilikában és a Belvárosi templomban hangversenyt rendezünk.

— Ezeken *bemutatjuk a magyar zene fejlődését a kezdő kísérletektől egészen máig.* Bemutatjuk a magyar kompozíciókat, a régi klasszikus egyházi muzsika gyöngyeit és a modern magyar zenekultúrát is élvezheti majd a közönség. A Bazilikában *Demény* Dezső fog vezényelni, a Belvárosi plébánia-templomban *Harmath* Artur, a Mátyás-templomban pedig *Sugár* Viktor.

— Ez a program egyik része, tegyük hozzá, *a könnyebbik fele.* A program második fele a nagy kísérlet:

a Mátyás-templom előtti téren ünnepi zenei játékokat szeretnénk bevezetni.

— Nem szabadtéri előadások lesznek, hanem *grandiózus hangversenyre gondolunk.* Ez azonban nem azt jelenti, hogy csak a fülnek akarunk szenzációt adni, hanem a *szemet is gyönyörködtetni szeretnénk.*

Kétszáztagú zenekarral fogunk dolgozni.

A nagyszabású zenekar magva a *Budapesti Hangverseny-Zenekar* lesz, az énekkar pedig a *Palesztrina-kórusból,* az *Egyetemi Énekkar* tagjaiból, a Tutaj-utcai református énekkar tagjaiból, a Wesselényi-iskola gyermekkarából fog állani.

— Az ünnepi estét augusztus 18-án rendezzük. Minden valószínűség szerint sikerülni fog *Dohnányi* szereplését biztosítani és néhány szólót *Németh* Mária fog énekelni.

— Azt mondottam, hogy nem csak a fülnek, hanem a szemnek is szeretnénk valami szépet adni. Nemcsak a szemet gyönyörködtető felvonulásokra gondolok, hanem

még a fényzongorát is szerephez juttatjuk.

Érdekes találmány ez és olyan *fényjátékot fogunk rendezni, amilyen eddig Budapesten még nem volt.* Erről az új attrakcióról többet még nem mondhatok, mert csak *most kísérletezünk.*

— Nemcsak a Mátyás-templomot, hanem a pénzügyminisztérium palotáját is fel fogjuk használni céljainkra. Érdekes jelmezekbe öltözött harsonások tűnnek majd fel a pénzügyminiszteri palota tornyában és balkonjain, lesz dobzene is, szóval minden *lehetőséget felhasználunk a siker fokozása érdekében.*

A szabadtéri hangversenyt *a régi magyar éneknek, „Óh hol vagy magyarok tündöklő csillaga" illusztrálásával vezetjük be.* Ennek a régi egyházi zenének ily módon való bemutatása megteremti azt a hangulatot, amelyre a nagyszabású hangversenynek szüksége van.

— Már volt is egy próba a templom előtti téren. Boldogan jelenthetem, hogy *nagyszerűen sikerült.* Kiderült, hogy *az akusztika meglepően jó.* Azt hiszem,

a salzburgi játékokat magyar miliőben igazán csak itt lehetne megrendezni és a környezet olyan eredeti, hogy még utánzással sem vádolhatnának meg minket.

Az Eucharisztikus kongresszus szempontjából is nagy jelentősége van annak, hogy *végre találtunk egy alkalmas helyet az ilyen nagyszabású zenei események lebonyolítására.*

— Van elég hely a közönség számára is?

— A város szakértőivel ezt a kérdést is megvizsgáltuk. A templom mellett lebontották a barakkiskolát. Az üres telken a fákat kivágjuk és ezen a területen

2000 ember számára tudunk tribünöket emelni.

A tér többi részén csak állóhelyek lesznek, de legalább *3000 embert így el lehet elhelyezni.* Ilyen körülmények között tehát az ünnepi játékok *legalább 5000 ember előtt játszódhatnak le.*

Koudela Géza azután elárulta még azt is, hogy magát a hangversenyt érdekes módon fejezik be.

— A befejezés ugyancsak egy régi magyar dal illusztrálása lesz. *„Magyarok fénye, ország reménysége" című dalt fogjuk erre a célra felhasználni.* A téren koromsötétség lesz. Csak a Mátyás-templom tornyából fog egy kis világosság kiszivárogni. Bús magyar nóta sír majd fel *„Mohi puszta! Mohi puszta!"*, jajong majd a kiáltás. Azután a mohácsi veszedelem emlékét idézzük a zenén keresztül. A fekete idők elmulnak és a magyar reménység áttöri a nemzet éjszakáját. A bástyákon fáklyák gyulladnak ki, Szent István szobrára esik a fény, a megvilágított Schulek-lépcsőn 200 énekes vonul fel a térre. Magát a teret piros-fehér-zöld színnel világítjuk meg. *Olyan hangulatot fogunk elérni, hogy nemcsak az énekesek, hanem maga a publikum is énekelni fogja a magyar nemzet imáját. 5—6000 torokból harsan majd fel a himnusz*

Egyelőre többet még nem mondhat *Koudela* Géza pápai prelátus. Mindezekből azonban kiderül, hogy *a Szent István-hét olyan attrakcióval bővül, amely örök emlékezetében marad annak, aki a zenei játékokat látta, hallotta és élvezte.*

Kóspallagon építik fel a Segítőalap magaslati üdülőházát

A *Székesfővárosi Alkalmazottak Segítőalapja* tudvalevően már esztendők óta foglalkozik avval a tervvel, hogy *a balatonkenesei üdülőtelep mintájára felépíti második üdülőtelepét,* éspedig a mindnagyobb mértékben megnyilvánuló óhajoknak megfelelően *az ország valamely magaslati helyén.* Az alap intézőbizottsága a polgármester és dorogi *Farkas* Ákos tanácsnok vezetésével az elmúlt hónapokban már több helyen tartott szemlét, mind mostanáig nem került azonban sor végleges állásfoglalásra abban a tekintetben, hogy *melyik vidéken építsék fel az üdülőszállót.*

Most ez a kérdés is *nyugvópontra jutott. Szendy* Károly polgármester a segítőalapi intézőbizottsági tagok, továbbá a székesfőváros útépítési és magasépítési ügyosztálya kiküldötteinek kíséretében, közvetlenül elutazása előtt, ellátogatott a nógrádmegyei *Kóspallag* községbe, amelynek határában megtalálták az alkalmas területet *a létesítendő üdülőház céljaira.* Kóspallag tengerfeletti magassága *800 méter körül van,* területét hatalmas bükkfaerdők borítják és aránylag *igen közel van a székesfővároshoz is.* A helyszíni szemle alkalmával a jelenvoltak egybehangzóan megállapították, hogy

az eddig megtekintett szóbajöhető helyek közül Kóspallag a legalkalmasabb az üdülőház céljaira,

ennek megfelelően *határozatot hoztak,* hogy a kiszemelt telek több kataszteri hold nagyságú területének megszerzése iránt *érintkezésbe lépnek azzal a két birtokossal, akinek a tulajdona az ingatlan.*

A *Segítőalap* intézőbizottsága nyilvános tervpályázat útján építteti fel az épületet. Az elgondolások szerint *70—80 szobás, hatalmas méretű üdülőházat óhajtanak építeni,* a szobák nagy részét külön fürdőszobával látják el, gondoskodnak a központi fűtésről és *természetesen a telep szükségletét bőven fedező vízellátásról is.* A *Segítőalap* vezetősége reméli, hogy még a nyáron megszerzi a telket, ennélfogva *szeptemberben kiírhatják a nyilvános tervpályázatot* és 1938 kora tavaszán feltétlenül megkezdődhetnek az üdülőház építkezési munkálatai.

Ezzel azonban még nem merült ki a *Segítőalap* jóléti intézményeinek fejlesztési programja. Amióta az üzemi alkalmazottak is a *Segítőalap* tagjaivá váltak, egyre inkább érezhető a balatonkenesei üdülőtelep szük volta és ennek kiegyensúlyozására merült fel az az ötlet, hogy egyrészt magán a kenesei telepen létesítenek még egy szállóépületet, de ettől függetlenül, valószínűleg elfogadják Hajduszoboszló városának azt az ajánlatát is, hogy *az ottani gyógyforrások vizének állandó igénybevehetése céljából*

a Hajduszoboszló által díjmentesen rendelkezésre bocsátandó területen 30—40 szobás kisebb üdülőtelepet létesítsenek.

Ezek azonban csak későbbi tervek, *mindenekelőtt a kóspallagi magaslati üdülőhelyet kívánják felépíteni* már csak azért is, mert ha megvan az ilyen természetű üdülőház, tekintélyes anyagi megtakarításokra van kilátás, tekintve, hogy meg lehet szüntetni azokat az üdültetéseket, amelyek az alap egészségileg rászorult tagjait *a megszállott magyar területeken lévő különböző magaslati gyógyhelyekre visszik el.*

MAY IMRE építőmester
Budapest, V., Lipót körút 29 sz. Telefon: 12—21—55.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fűtés, hűtő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 1-373-39.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: I-376-05

KUTSCHER SZILVESZTER
Az „Arany Kalapácshoz"
Lószerszámveretékek, szíjgyártó-, nyerges- és cipészkellékek.
Budapest, VII., Rákóczi-út 32. Telefon: 141—809.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 2-977-52

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágítás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vízállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 15-21-49.

Ezüstkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 2-965-12.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 1-430-71. Tel.: 3-320-64.

Fischer Ferenc
és
Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 2-977-20.

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: 18-03-60

Redőnyök
Korányi és Fröhlich
napellenző és fémportálgyár

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő.
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A városházi hetilapok közös megegyezés folytán a törvényhatósági szünet alatt, július és augusztus hónapokban, kéthetenként jelennek meg. E megállapodás értelmében a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma július 28-án fog megjelenni.

A szerkesztőségből. *Dacsó* Emil felelős szerkesztőnk megkezdte nyári szabadságát és néhány hétre elutazott a fővárosból. Távollétében a szerkesztésért *Pogány* Béla szerkesztő felel.

A Frontharcos Szövetség köszönete a Fővárosi Hirlapnak. Az *Országos Frontharcos Szövetség* elnöksége abból az alkalomból, hogy a tűzharcos törvényjavaslat a képviselőház elé került, a következő levelet intézte a *Fővárosi Hirlap*-hoz: *Igen tisztelt Főszerkesztő Úr!* Az *Országos Frontharcos Szövetség* közel nyolcesztendős munkálkodásának egyik örvendetes állomását jelenti, hogy a honvédelmi miniszter Őexcellenciája a *tűzharcos törvényjavaslatot* pár nappal ezelőtt az országgyűlés képviselőházába benyujtotta.

Szövetségünk 1929-ben vetette el a világháború magyar katonáinak megsegítésére irányuló törvényes intézkedések szükségességének gondolatát és most, amikor az elgondolás a megvalósulás első komoly állomásához érkezett, őszinte hálás szívvel fordulunk igen tisztelt Főszerkesztő Úrhoz és *hazafias köszönetet mondunk azért a megértő támogatásért*, amelyben az elmult esztendők alatt a fronthárcosokat nagyrabecsült lapjának hasábjain részesíteni kegyes volt. A tűzharcos törvényjavaslat parlamenti benyujtása fontos állomás a frontharcos sérelmek, kívánságok széles országútján, de még sok részletkérdés vár jóindulatú megoldásra. Éppen azért ne méltóztassék szerénytelenségnek venni, amikor **hálás köszönetünk mellett arra kérjük, hogy a magyar frontharcosok iránt eddig tanusított értékes támogatását továbbra is fenntartani és nagybecsű lapjának hasábjain keresztül a magyar frontharcosok igaz ügyének a továbbiakban is segítséget nyujtani méltóztassék.**

Ezek után maradunk igen tisztelt Főszerkesztő Úrnak, valamint az irányítása alatt álló Szerkesztőségnek köszönetünket megismételve, hazafias tisztelettel *Takách-Tolvay* József gróf, ny. altábornagy, országos elnök, *Kertész* Elemér országos ügyvezető-alelnök, törvényhatósági bizottsági tag.

Kinevezések. *Karafiáth* Jenő főpolgármester főszámvevőhelyettessé kinevezte *Gátonyi* (Grossmann) Bélát, aki pénteken délelőtt letette a hivatali esküt. A kiváló képzettségű főtisztviselő előléptetése városházi körökben megelégedést keltett. A főpolgármester a fővárosi közkórházakban alorvosokká kinevezte: *Eszter* Elemér dr.-t és *Láng* István dr.-t, segédorvosokká *Biró* Katalin dr.-t, *Hajdú* Tibor dr.-t, *Lajtavári* László dr.-t, *Szőke* Antal dr.-t és *Vezér* Ferenc dr.-t. Az újonnan kinevezett orvosok pénteken délelőtt letették az esküt.

Angol Park új attrakciói:

Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje ● A CSÜTÖRTÖKI MŰVÉSZ-ESTÉK, hazai és nemzetközi művészekkel ● A „CSODAREVÜ 1937" minden este június hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is túlszárnyaló csodaprodukciói ● PILÓTAISKOLA a legszenzációsabb amerikai ujdonság ● és végül az AUTOTOURING, amelyben minden kísérő nélkül ki-ki sajátmaga vezetheti a benzines kisautóját ● Minden hónapban új nemzetközi variété-műsor az ALPESI FALUBAN.

Iskolai jelző órákat
készít, javít, alakít és karbantart.
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 12-96-24.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Magántőkével hatalmas rákgyógyító intézetet létesítenek

Amióta az elmult évben megkezdte működését a székesfőváros *Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézete*, egyre nagyobb figyelemmel fordul az érdeklődés *a rákgyógyítás* problémái felé. A betegség sajnálatos gyakoriságának tulajdonítható, hogy ez az egy intézet, továbbá az állami klinikák rákgyógyítóosztályai *nem bírnak annyi ágyat rendelkezésre bocsátani, amennyi a daganatos betegek elhelyezésére szükséges lenne.*

Éppen ezért van óriási jelentősége annak a tervnek, amely a legközelebbi napokban már a megvalósulás stádiumába lephet. *Manninger* Vilmos dr., az Eötvös Lóránd rádium- és röntgenintézet eddigi igazgató-főorvosa szolgálati idejét kitöltvén, a legutóbbi napokban nyugdíjba vonult. A jövőben sem fog azonban pihenni, hanem *tovább folytatja áldásos tevékenységét a rákgyógyítás terén:*

rádium-otthon és üdülőház címen a magántőke igénybevételével új, nagyszabású gyógyintézet alakul és ennek az élén fog működni Manninger Vilmos megfelelő számú orvosi karral.

A rádiumotthon állandó összeköttetést fog fenntartani a különböző hatósági és magánbeteggyógyító-intézetekkel *és az állami felügyelet alatt álló betegsegélyzőintézmények az előzetes tárgyalások során máris kilátásba helyezték*, hogy

betegállományukból megfelelő létszámot a rendelkezésre álló helyek mérve szerint az új gyógyintézetbe fognak beutalni.

Az *Országos Statisztikai Hivatal* megállapítása szerint Magyarországon a rákosbetegségben szenvedők száma 28—30.000 főre becsülhető és ezeknek eddig *alig egyhatoda jutott a klinikákba, vagy a kórházakba* és csak 12 és fél százaléka volt kezelhető műtéttel.

A kormány a helyzet teljes ismeretében nagy figyelemmel fogadta az új gyógyintézet felállításának tervét és közbenjárására a *Nemzeti Bank* elnöksége kilátásba helyezte a magyar *Rákellenes Szövetségnek*, amely az új gyógyintézmény felett az ellenőrzést kívánja gyakorolni, hogy egyrészt a nagy nemzeti célra, másrészt a kelet felé irányuló propagandára való tekintettel

a külföldről beszerzendő gyógyító anyagokat, illetve eszközöket felárnélküli valuta rendelkezésre bocsátásával teszi megszerezhetővé.

A tervek szerint Budapesten létesítik az új gyógyintézetet, még pedig minden eddiginél szélesebb keretek között: *4—500 ággyal és természetesen az orvostechnika legújabb vívmányainak százszázalékos kihasználásával.*

Fattinger Sándor miniszteri osztályfőnök a dohánykisárusok szociális helyzetéről. Most tartotta évi közgyűlését a *Dohányárusok Országos Szövetsége Usetty* Béla dr., országgyűlési képviselő elnöklésével. A közgyülésen megjelent *Fattinger* Sándor dr. miniszteri osztályfőnök, a dohányjövedék központi igazgatója *Eigner* Tivadar dr. miniszteri tanácsos és *Gundhard* Gusztáv dr. pénzügyi tanácsos kíséretében, továbbá *Okolicsányi* Aladár dr. pénzügyi tanácsos a székesfővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság képviseletében, *Visku* Sándor központi dohányraktári igazgató és a tagok nagy számban. *Usetty* Béla elnök üdvözlő beszédére *Fattinger* Sándor válaszolt, vázolva a dohányjövedéki igazgatóság nehéz helyzetét, mert a kincstár jövedelmét jelentő kereskedelmi tevékenységgel *össze kell egyeztetnie azt a szociális feladatot, amely az államra hárul a dohányárusok jólétének biztosításával.* Méltányolom, — mondotta — a dohányárusok munkáját és *mindig szem előtt fogom tartani a dohányárusok jogos és igazságos érdekeit.*

A Szent István-hét külföldi propaganda-füzetei most hagyták el a Székesfővárosi Házinyomdát 30.000 példányban, angol, francia, német és olasz nyelven jelentek meg ezek a füzetek, amelyeket ifj. *Richter* Aladár grafikus színes, művészi illusztrációi díszítenek és mellettük sikerült fényképfelvételek Budapest látványosságairól. A mult évben túl egyszerűnek találta a kritika ezeket a propagandafüzeteket, de most csupa szín és pompa minden oldala és előkelően választékos az egész kiállítása. *Kurfürst* István, a Székesfőváros Házinyomdájának igazgatója minden elismerést megérdemel a propagandát szolgáló szép munkáért.

Kiosztották a Fansz ösztöndíjait. A Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének tisztviselői osztálya *Bódy* László dr. pénzügyi tanácsnok, elnök vezetésével ülést tartott. Az ülésen kiosztották a júniusban kiírt *Wurmb Elemér-ösztöndíjakat:* 500—500 pengő ösztöndíjat nyert *Langer* Lajos közgazdász, néhai *Langer* Lajos gazdasági felügyelő árvája, továbbá *Szabó* Zoltán műegyetemi hallgató. *Szabó* Gyula kerületi előljáró árvája. Egyenkint 250 pengős ösztöndíjat adományozott az igazgatótanács *Cenner* Gyula joghallgatónak. *Cenner* Gyula dr. adóhivatali főtiszt árvájának. *Horváth* Erzsébetnek, *Horváth* József számvevőségi tanácsos árvájának, továbbá *Benesch* Ferenc jogszigorlónak. *Furka* Sándor orvostanhallgatónak, *Tokody* Ilona bölcsésznek és *Gresits* Ivánnak.

A polgármester elismerő oklevele Usetty Bélához. Három esztendeig viselte *Usetty* Béla a Beszkárt elnöki tisztségét és ebben a minőségében mindenki szeretetét és elismerését kivívta. *Szendy Károly* polgármester most meleghangú köszönő levelet intézett *Usetty* Bélához. Kiemelte azt az érdemes munkásságot, amelyet három esztendő folyamán a város érdekében kifejtett. A Beszkárt a válságos korszakban is kifogástalanul teljesítette hivatását, sőt a gazdasági megerősödés útjára lépett. „Ebben nagy érdeme van a bizottsági tag úrnak, — írja a polgármester, — akinek *kiegyenlítésre törekvő egyénisége szilárd biztosítéka volt annak az összhangnak, amely mind a központi igazgatás és az igazgatóság, mind az igazgatóság és az ügyvezetés között állandóan fennállott* és a vállalatoknak az eléjük tornyosuló akadályok legyőzését eredményező erőkifejtését lehetővé tette."

Kitüntetett ácsmesterek. *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter *Sramó* Lajos és *Wellisch* Mór ácsmestert, volt ipartestületi vezetőt, elismerő oklevéllel tüntette ki. *Kecse Nagy* Sándor ipartestületi elnök üdvözölte a kitüntetett mestereket.

Július 17, 20, 24 és 27-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

A lakóházak kötelező fellobogózása. Ismeretes *Szendy* Károly polgármester rendelete, amely előírja a budapesti bérházak kötelező nemzetiszínű fellobogózását egyrészt a nemzeti ünnepeken, másrészt bizonyos, a nemzet szempontjából fontos ünnepi alkalmakkor. Ennek a problémának az ellenőrzését és intézését a polgármester a *Némethy* Károly tanácsnok vezetésével működő XIV. közművelődési és légoltalmi ügyosztály hatáskörébe utalta.

Párisba utazók figyelmébe! A *Párisi Világkiállítás Magyarországi Propaganda Bizottságának Központi Irodája* a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank központi székházában működik és a kiállítás iránt érdeklődőknek információkkal és a kiállítási igazolványok kiszolgáltatása útján áll rendelkezésre. Viszont a *Párisi Világkiállítás Magyar Pavillónjának „Salle de Tourisme"-jában a részére hivatalosan kijelölt helyen a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank egy állandó megbizottja tartózkodik* és mindennemű pénzügyi kérdésben felvilágosítást nyujt.

A nyár legvonzóbb szórakozó helye a Fővárosi Nagy Cirkusz, amelynek minden előadása valóságos attrakció. A műsorban még mindig a *Rivelsek* vendégszereplése az a kiemelkedő szám, amely egymagában elég arra, hogy a cirkuszt megtöltse. Az *„Akrobath oh!"*, amely Rivelsék világhírét megalapította, a cirkuszból a sajtóba és az életbe is bevonult, úgy hogy százféle aktuálitás kapcsán léptennyomon idézik Rivelsék szállóigévé lett felkiáltását. Kifogyhatatlan, zajos tapsok kisérik ezt a szellemes, ötletes, kedves humoru és emellett szédületes akrobatamutatványokat produkáló csoportot, amely mellett nagy sikere van a *Dordrecht* hangutánzó villamoskészülékeknek, *Yo Sante* nagyszerű balett-csoportjának, *Don del Monte* pompás drótkötélmutatványának, a *két „„intelligens"" csimpánznak* és a műsor többi számának. *Fényes* György igazgató kitünő előadásával valóságos jótevője a színház nélkül maradt közönségnek, amelynek rendkívüli érdeklődését azzal hálálta meg, hogy az árvaházak növendékeit előadásra és uzsonnára látta vendégül.

Egész Pest beszél róla:
soha olyan jól nem mulattunk mint
Charlie Rivels Akrobat Oh!!!
ragyogó revüjénél a
Fényes Fővárosi Nagy Cirkusz-ban
Naponta két előadás. Telefon: 113-374.

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60. Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

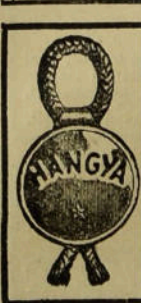

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Gazdasági Értesítő

Áruházak bujósdija a paragrafusok között

Családi terjeszkedés az Andrássy-úton — Szabadtéri árusítás a Baross-téren — Egyre emelkedik a tömegfiókok száma

A kereskedői érdekeltségek körében nem szűnnek meg a jogos panaszok az áruházi rendelet életbelépése óta sem az áruházak ellen. Bár a rendelet nem elégítette ki az érdekeltségek minden kívánságát, mégis nagyon meg lennének elégedve vele, ha az áruházak betartanák a törvényes rendelkezéseket és nem csinálnának a kiskereskedelem számára megengedhetetlen versenyt a paragrafusok megkerülésével. A kamarához és a kerületi elöljáróságokhoz sűrűn érkeznek panaszok az áruházaknak üzleti manőverei ellen, amelyek miatt most már *a kereskedelemügyi miniszterhez készülnek fordulni.* Nem kérnek tőle újabb paragrafusokat, csupán azt kívánják, hogy szüntesse meg ezt a bujósdit, amelyet a paragrafusok között folytatnak a kereskedelem megkárosítására.

Ezekről a panaszokról és az érdekeltségek eddigi meddő harcáról

Tóth Gábor

törvényhatósági bizottsági tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének ügyvezető elnöke

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Az áruházak kapzsi üzletpolitikája az áruházi rendelet megjelenése óta nem változott meg, sőt

az áruházak minden törekvése az, hogy a rendeletet miképen kerüljék meg.

— Itt van mindjárt a *Párisi Áruház,* amely a rendeletbe ütköző üzleteit nem mint áruház folytatja, hanem *a családtagok nevét felhasználva, különféle kft.-ket alapít.* Így alakult meg közvetlenül az áruház szomszédságában

a Mezőgazdasági és Élelmiszer Ipari Cikket Árusító Kft.,

amelyet röviden *tejivónak* neveztek el, hiszen a kifüggesztett árjelző tábla is azt mondja, hogy „a tejivó árai", de ezzel szemben a tej mellett kávéházi italokat, cukrászsüteményeket, fagylaltot, büffé-árukat és meleg ételeket szolgálnak ki az üzletben.

— Ugyancsak a legszorosabb szomszédságban nyilt meg rokoni cégér alatt egy gyümölcsüzlet, amelyen *Waldmann* Klára neve díszelgett. Az utóbbi napokban a Waldmann Klára neve letünt a boltról, amelynek ajtaja fölött most ez olvasható: *Andrássy-úti gyümölcsház.* Nem mindennapi gyümölcsház ez, mert gyümölcsön kívül zöldséget, főzelékeket, csemege- és hentesárut árusítanak benne, vagyis mindazt, ami az áruházi rendelet miatt a Párisi Áruházból kiszorult. És mindennek a tetejébe, az eddiginél valamivel diszkrétebb formában, tovább árusítanak az áruház nyilt előcsarnokában, közvetlen összeköttetésben az utcával virslit, sonkászsemlyét, hűsítő italokat, cukorkát.

— Ezekben az ügyekben, amelyek nyilvánvalóan az áruházi rendeletbe ütköznek, *a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete az illetékes hatóságnál megtette a feljelentést.*

— Még kirivóbb példája az áruházi rendelet semmibevevésének az, ami a Keleti pályudvar környékén történik

a Baross-téri áruházban.

Az üzlet eddigi tulajdonosa, *Bodó* György fizetésképtelen lett és kivonult az üzletből, mire a háztulajdonos a nagy helyiséget parcellákban adta ki különböző szakmáknak. *Az áruházból most árucsarnok lett és bár valójában és összességében az üzlet áruház, nem jelentették be mint ilyet* és az egyes parcellák bérlői, akik külön kértek iparigazolványt, megengednek maguknak mindent, amit az áruházi rendelet tilt.

— A rendelet többek között eltiltja a bejárat előtti árusítást, ezzel szemben a Baross-téri árucsarnok

az üzlet előterében, majdnem a nyílt utcán árusít cukrászsüteményt és fagylaltot.

Eltekintve az áruházi rendelettől, *közegészségügyi szempontból is megengedhetetlen, hogy ezen a forgalmas helyen, az utca beözönlő porában ez az árusítás megtörténhessék.* Még nézni is rossz, hogy a szegényebb néposztály, a legyengült szervezetű gyermeksereg miképpen fogyasztja az olcsó süteményt és fagylaltot, amely *közvetlenül a járda mellett, a fertőzés veszedelmének van egész nap kitéve.* Az érdekelt kereskedők felhívták erre a VIII. kerületi elöljáróság figyelmét és most remélik, hogy megtörténik a kellő hatósági közbelépés.

— Tudomásom szerint,

a kereskedői érdekeltségek, úgy a felsorolt, mint egyéb sérelmek miatt most közvetlenül a kereskedelmi miniszterhez fordulnak,

akitől csupán azt az egyet kérik, hogy *gondoskodjék mindazoknak a rendszabályoknak betartásáról, amelyet a rendelete előír.*

— Amíg az áruházi fronton van ugyan rendelet, de azok, akiknek megrendszabályozására készült, minden furfanggal igyekeznek kibújni alóla, addig egy másik területen egészen szabadon, minden megkötöttség nélkül folyik a kiskereskedelem ellen a pusztító verseny.

A gyári detailüzletek és tömegfiókok száma Budapesten már meghaladta a háromezret.

Pompás portálok, ragyogó transzparensek vonják magukra a közönség figyelmét és borítják árnyékba a kiskereskedőt, aki nem tud ezeknek az üzleteknek háta mögött álló gyári nagytőkével megküzdeni. És ebben az egyenlőtlen harcban a gyár — a nagykereskedelmet és kiskereskedelmet keresztüllépve, — *közvetlenül ad el a fogyasztónak, vagyis elveszi azt, ami a kereskedelem joga és életlehetősége.*

— Kétségbeejtő ezeknek az üzleteknek megállás nélkül való terjeszkedése, amely ellen egyetlen mód kínálkozik csupán a kereskedelem megmentésére:

meg kell adóztatni minden egyes fióküzletet külön, a telep helyén.

Ha eltűnik a központosított adófizetés, még mindig megmarad a nagytőke ereje, de a helyzet mégis csak megenyhül a kiskereskedelem javára.

— Az áruházi rendelet kiegészítésére életbeléptetendő *áruházi adó behozatalára a kereskedelmi érdekeltségek igéretet kaptak.* Ezzel együtt kínálkozik mód a *gyári detailüzletek és tömegfiókok adózási rendszerének megváltoztatására is.* Az a hatalmas adótöbblet, amelyet az államkincstár bevenne, mutatná azt az egyenlőtlen mértéket, amellyel ma a kiskereskedelem adóját ezekkel az üzletekkel szemben megállapítják.

*

Tóth Gábor törvényhatósági bizottsági tagnak, aki a *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* élén a kereskedők életérdekének leglelkesebb harcosa, ezek a kijelentései hathatósan alátámasztják azt a lankadatlan küzdelmet, amelyet az áruházak és tömegfiókok mohó túltengése ellen a *Fővárosi Hirlap* folytat. A nyilatkozat kiegészítéséül leszögezzük a kereskedői érdekeltségeknek azt a megállapítását, hogy

a mult évben kiadott áruházi rendelet, az életbeléptetése óta lefolyt idő tanulságai alapján, kiegészítésre szorul.

A rendelet szerint új áruházat nyitni vagy a meglévő áruházakat kibővíteni csak külön engedéllyel lehet. Új áruházakat tényleg nem nyitnak, de alakultak üzletek, amelyek az áruház megjelölést nem használják ugyan, de *az üzletet áruházi rendszerrel vezetik.* Tilos az áruházi helyiségnek megnagyobbítása, amin az áruházi furfang úgy segít, hogy belső átalakítással *az emeletek számát szaporítja* és ezzel a területet lényegesen bővíti. Ilyen átalakítás folyik most az egyik Rákóczi-úti áruházban. Tilos bizonyos élelmicikkek árusítása és a helyszíni fogyasztás, mire — amint előbb láttuk, — *az áruház szomszédságában* nyit az áruházi érdekeltség olyan helyiségeket, amelyekben a „tilos" üzletcket lebonyolítja.

Maguk az áruházak mutatták meg, hogy melyek azok a pontok, amelyekre nézve a rendeletet ki kell egészíteni. De függetlenül az áruházi rendelettől,

tűzrendészeti szempontból

sem közömbös a terjeszkedésnek ez a formája, amely a mohóságot úgy elégíti ki, hogy az emeletek magasságát leszállítja és az alacsony helyiségeket árúval zsufolja tele.

Magyar textil: világsiker

A *Magyar Textilgyárosok Országos Egyesülete* most tartotta közgyűlését, amelyen megjelent az egyesület díszelnöke is: *Weiss* Fülöp. *Szurday* Róbert elnök megnyitójában elsősorban a *textilipar szociális problémáival foglalkozott.* Ebben az esztendőben a textiliparban életbeléptették *a 48 órás munkahetet, valamint a minimális munkabérek rendszerét.* Ha hozzávesszük ehhez, hogy a foglalkoztatott munkások száma az utóbbi két esztendőben *50,000-ről 65.000-re emelkedett* és ha meggondoljuk, hogy nincs munkanélküli, akkor a szociális eredményeket is számbavéve, meg kell állapítani, hogy

a magyar textilipar figyelemreméltó és nagyarányúnak mondható fejlődésen ment keresztül.

Szurday Róbert végül az utóiparok termelésének növekedésében és az exportban jelölte meg *a magyar textilipar további fejlődését.*

A tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után *Schiller* Ottó dr. főtitkár terjesztette be az igazgatóság jelentését, amelyet *egyhangulag elfogadtak.* Az elnöki tanács új tagjai lettek: *Gomperz* Ervin és *Hevesi* Béla. Az igazgatóság új tagjai: *Schrecker* Rudolf dr. és *Teltsch* Arnold.

A közgyűlés befejezése előtt *Buday-Goldberger* Leó dr. foglalta el az elnöki széket, aki az alapszabályok értelmében mint soros elnök a jövő esztendőben az egyesület ügyeit vezeti. *Buday-Goldberger* Leó székfoglaló beszédében rámutatott a *jegybank* vezetőségének óriási érdemeire:

az ország sikeres devizapolitikájára,

továbbá a magyar textiliparban felhalmozott *hatalmas anyagi és erkölcsi tőkékre,* amelyek lehetővé tették, hogy *a belső fogyasztás ellátása mellett exportképes legyen a magyar textilipar.*

— **Kun Károly a Fonciére vezérigazgatója.** *Éber* Antal elnöklésével most tartotta a *Fonciére Általános Biztosító Társaság* 72-ik közgyűlését, melyen az elnök klasszikus szavakkal emlékezett meg *Janovitz* József ügyvezető-igazgató ötvenesztendős szolgálati működéséről és érdemeiről. A közgyűlés jóváhagyta az előterjesztett mérleget, ennek megfelelően elhatározták, hogy az előző évi 2.50 pengő osztalékkal szemben az idén 3 pengőt fizetnek. A közgyűlés az igazgatóság új tagjaivá választotta *Erdős* Aladár m. kir. kormányfőtanácsost, dr. *Grecsák* Richárd országgyűlési képviselőt, *Hunyady* Ferenc országgyűlési képviselőt, *Janovitz* József ügyvezető igazgatót, dr. *Karátson* Antal ny. min. tanácsos, igazgatót és gróf *Ráday* Gedeon ny. belügyminisztert. A felügyelőbizottság elnökévé gróf *Takách-Tolvay* József ny. altábornagy, országgyűlési képviselő, annak új tagjává pedig dr. *Mikecz* Károly igazgató választatott meg. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen *Janovitz* József eddigi ügyvezető igazgatóra az administrateur délégué tisztsége ruháztatott, *Kún* Károly pedig az intézet vezérigazgatójává neveztetett ki.

„SANITF" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedőlemez- és kátrányvegyiternék-gyár
Központi iroda: Budapest, V., Sólyom-u. 12.
Telefon: 1-828-29, 1-882-85.

Székely Mihály
okl. mérnök és építőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 1-821-14. Alapíttatott: 1860.

Frank Ignác
GÉPSZÍJ ÜZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

Az Egyesült Izzó mérlegülése. Július második felében tartja mérlegmegállapító igazgatósági ülését az Egyesült Izzó, amelynek üzleti eredménye — a *Fővárosi Hírlap* értesülése szerint — az idén is kielégítő.

A NOVA közgyűlése. A minap tartotta közgyűlését a *Nova Közlekedési és Ipari Rt. Wolf* Jenő kormányfőtanácsos elnöklésével. A magyar közgazdasági élet vezető egyéniségei közül megjelent a közgyűlésen *Lukács* Antal dr., a Hermes vezérigazgatója, *Wertheimstein* Viktor lovag, a Hitelbank igazgatója, *Csáky* Károly gróf, *Neugebauer* Kornél, *Sós* Ármin, *Taubner* Vilmos, *Magyar* Miklós és még sokan mások. A közgyűlésen előterjesztett mérleget és zárószámadást egyhangúan elfogadták, majd pedig az igazgatóságba beválasztották *Salamon* József Tivadart, a *Salamon és Manowill Bankház* igazgatóját, továbbá *Pfeiffer* Ignác műegyetemi tanárt. A közgyűlési határozatnak megfelelően a vállalat a 25 pengő n. é. részvények után egyenkint 70 fillér osztalékot fizet.

Emelkedett a Providentia Biztosító nyeresége. Most tartotta közgyűlését a *Providentia Biztosító Rt.*, amely a Phönix-konszern magyarországi érdekeltségeinek likvidálását vállalta és az így felemelt alaptőkét most mutatja ki első ízben mérlegében. A vállalat aktívumainak értéke 640 ezer pengővel 3,972.424 pengőre emelkedett. A prosperitás terén általában igen jelentős emelkedések mutatkoznak, amelyek kétségtelen bizonyítékai az intézet mobilitásának. A Hitelbank érdekeltségéhez tartozó intézet vezérigazgatója, *Menczer* Oszkár kormányfőtanácsos, ez a kiválóan képzett és nagytudású szakember, körültekintő, gondos üzletvezetésével bebizonyította, hogy mindössze 200 ezer pengős alaptőkeemeléssel meg lehet oldani a Phönix üzletkörének átvételét. Ennek tulajdonítható egyébként, hogy a *vállalat tiszta nyeresége majdnem tíz százalékkal haladta meg az előző évi nyereséget.*

Könyvvizsgálók közgyűlése. A *Hites Könyvvizsgálók Egyesületének* közgyűlésén dr. *Kuncz* Ödön elnök rámutatott arra, hogy a tagok számának emelkedésében, a tagok összetartásában és áldozatkészségében látja zálogát ez egyesület **jövőbeni fejlődésének.** *Konkoly Thege* Pál főtitkár jelentésében megállapította, hogy az egyesület tagjainak létszáma *457-re emelkedett.* A közgyűlés a tisztikart és a választmányt is kiegészítette. A megejtett választáson új alelnökké *Stolpa* Károly dr.-t, új titkárrá vitéz *Sáfrány* Ivánt választotta meg.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Keresztúri-út 8. Telefon: 1—424—97.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZ.

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcíziós csavarok.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

VÁLLALKOZÁS

A kivilágított házszámtáblapályázat eredménye. A Közmunkatanács a kivilágított házszámtáblák pályázatára beküldött ötvenhat pályamű közül az 500 pengős első díjat *Vangel* G. Viktornak ítélte oda, a 400 pengős második díjat a *Titán Fém- és Fénytechnikai Vállalatnak*, a 300 pengős harmadik díjat *Bene* Benedeknek, a 200 pengős negyedik díjat pedig *Olchváry* Ödönnek. A kétszázpengős külön jutalmat a *Helios Fényhirdető Vállalat* kapta meg. Nyilvános versenytárgyaláson döntenek a világító házszámtáblák gyakorlati kivitelezéséről.

Építőipari Kézikönyv. Az építőipari szakközönség körében 1927. óta közkézen forgott *Költségszámítás a magasépítésben* című munka új, bővített és átdolgozott kiadása most jelent meg *Építőipari Kézikönyv* cím alatt több, mint 1000 oldal terjedelemben a *Vállalkozók Lapja* kiadásában. A könyvhöz először *Bornemisza* Géza miniszter írt.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Nagy Lajos király-útja (ezelőtt Hajtsár-út), Benkő-utca és Báró Jeszenák János-utca közötti szakaszának **csatornázási munkálataira** pályázni lehet július 20-án d. e. 10 óráig. (Központi Városháza, II. em., 284.)

A Zsigmond-utcának a Pálffy-tér és az Üstökös-utca közötti, a Margit-rakpartnak a Margit-híd és a Pálffy-tér közötti szakaszának, a Pálffy-térnek, a Báró Lipthay-utcának és a Margit-rakpartnak **útrendezési munkálataira**, valamint a szükséges **kőanyagok szállítására** pályázni lehet július 23-án d. e. 10 óráig a Központi Városházán. (II. em., 284.)

Az állatvásárok és közvágóhidak számára szükséges **3400 q édes réti anyaszéna, 2400 q búzaszalma, 2400 q rozsszalma és 200 q zab szállítására** pályázni lehet július 30-án a Központi Városházán. (II. em., 195.)

Beérkezett ajánlatok

Az Ujlaki-rakparton szükséges **viznyelő csatorna építési munkálataira** pályáztak: Hajnal Imre 5250, Liska Jenő 5480.50, ifj. Halász Hubert 5682 és Heverdle István 5698 pengővel.

A Nagy Lajos király-útjának a Telep-utca és az Erzsébet királyné-út közötti szakasza **útrendezési munkáira** pályáztak: Benedikt Marcell 21.371.46, Heverdle István 22.78.30, Barta József 24.250.20, Wohl József 24.724.10, Ámon Rezső 24.811.60, Gattyán Pál 26.604.90 és Handl István 27.228.90 pengővel.

A Szépvölgyi-útnak a Folyondár-utca és a Szerpentin-út közötti szakasza **útrendezési munkáira** pályáztak: Handl István 34.596.70, Hollós Ferenc 36.211.40, Handl Gyula 37.389.20, Friedrich János 37.500.25, Gravieser Albin 37.739.60, Borlay Károly 38.000, Ámon Rezső 39.352 és Heverdle Károly 40.790.10 pengővel.

Az Apostol-utcai Veronika-kápolna **falszigetelési munkáira** pályáztak: Sógor József 2440, Liska Jenő 2440, Péter Ernő 2745 és Czuczor László 4270 pengőért.

Versenytárgyalási megbízások

A Fiumei-út 21—23. sz. bérházban **villanyszerelési munkát** kapott a vitéz Rozs és Társa cég 4399.90 P-ért.

Az Uj Szent János-kórház tüdőbeteg osztályának **szigetelési munkálatait** a Dr. Helvey Tivadar cég kapta 9973.90 pengőért.

A Herminamezői plébániatemplom **villanyszerelési munkálatait** Tamula György kapta 5681.48 pengőért.

A Rudasfürdő átalakításánál szükséges **kárpitosmunkát** Fodor József kapta 4351 pengőért; ugyanitt **asztalosmunkát** (bútor) kapott Jakab Gyula 28.666 pengőért.

Az Erzsébet szeretetotthon konyhaépületén a kibővítéséhez szükséges **kőművesmunkát** Háry Dénes kapta 15.765.90 pengőért.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Gázművei, utalással a „Fővárosi Közlöny" hivatalos hirdetések rovatának élén jelenleg közölt általános ajánlati feltételekre, 1937. évi augusztus hó 1-től 1938. évi március hó 31-ig terjedő időben a Ceglédi-utcai tüzelőszertelepén végzendő különféle **rakodómunkálatokra** nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlattételhez szükséges nyomtatványok a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) a hivatalos órák alatt (8—2-ig) vehetők át.

Bánatpénzül 600.— pengőt, azaz Hatszáz pengőt kell az ajánlat benyujtásának időpontjáig, 1937 július hó 26-ig készpénzben (bankgarancialevél vagy takarékbetétkönyv alakjában) a Gázművek főpénztáránál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) letenni.

A szabályszerűen kiállított ajánlatokat sértetlen borítékben elhelyezve, pecséttel lezárva a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) 1937 július 26-án délelőtt 10 óráig kell személyesen, megbízott vagy posta útján benyujtani.

Az ajánlatok felbontása 1937 július 26-án délelőtt 11 órakor a Gázművek Igazgatóságánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20) fog megtörténni, mikor is az ajánlattevők, illetve azok igazolt képviselői jelen lehetnek.

Budapest, 1937 július 10.

Budapest Székesfőváros Gázművei.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

ZSÉDELY KÁROLY
épületműlakatos, tűzhely készítő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemű épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készítését, ugyszintén mindenféle javításokat.

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST, XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

PETIK JÁNOS
épülethádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

NEDVES FAL vízteleníthése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 1-208-64

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szervez és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és szellőzőberendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
P.-bronz
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Dugattyus-, körforgó- és turbinaszivattyuk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmaturák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések, Jobbágy-féle barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák, Gépjárművek.

Magyar Királyi
Állami Vasgyárak
Kereskedelmi Képviselete R. T.
Budapest, VIII., Muzeum-körút 18.
Telefonszám: 1—333—94.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préselikavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 július 28. — 29—30. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A közüzemek

A közüzemek problémájának elvi részével tökéletesen tisztában van mindenki. A kormányzat éppen olyan jól tudja, mint a székesfőváros illetékes tényezői, meddig szabad elmenni a közüzemek működési területének és hol van az a határ, ahol a közüzem súlyosan érinti a jogos magánérdekeket. Ezen a héten mégis két nagyon érdekes gyakorlati kérdésre kaptunk feleletet a közüzemi kérdésekben. Az egyik gyakorlati kérdés a belügyminiszter előtt vetődött fel, amikor jóváhagyta annak a kölcsönnek a felvételét, amelyre a fővárosnak a tabáni gyógyszálló megépítésénél van szüksége. A másik gyakorlati üzemi kérdést maga az élet vetette fel akkor, amikor a pékek kenyéráremelésével szemben a községi kenyérgyár elhatározta, hogy egyelőre nem emeli az árakat. A községi kenyérgyár gesztusát minden esetre élénk figyelemmel kísérte az iparügyi miniszter, aki ebben a kérdésben illetékes.

A belügyminiszter leiratot intézett a fővároshoz, amelyben jóváhagyta a tabáni gyógyszálló építésére szükséges kölcsön felvételét kimondó közgyülési határozatot. A tabáni gyógyszállónak a főváros által való megépítését ezúttal, és pedig, úgy látszik, kivételesen, nem ellenzi a belügyminiszter, kimondja azonban, hogy a gyógyszálló és gyógyfürdő építését, üzemben tartását és kezelését tulajdonképpen a magántőke feladatának tekinti. Ez alkalommal azonban a főváros is, a belügyminiszter is kivételes helyzet előtt állott. A polgármester is, a törvényhatóság is hangsúlyozta mindig, hogy a szállodaépítés nem kommunális kötelesség. A szálloda, de még a gyógyszálló és gyógyfürdő sem tartozhatik a közüzemek közé. A magántőke kétségkívül mozgékonyabb, a közönség igényeinek kielégítését inkább kereső lenne, mint azt a főváros pénze teheti. A magántőke jobban is ki tudná a maga céljaira használni a fürdőt és a szállót. Mindebben, azt hiszszük, teljesen igaza van a belügyminiszternek, bár kétségtelen az, hogy a főváros is megtalálhatja azokat az embereket, akik, mint fővárosi alkalmazottak állnának egy-egy ilyen üzem élére és mégis érvényesíteni tudnák a maguk üzleti felfogását és tudnának olyan vezetést biztosítani, mintha csak magántőke kezében lenne a főváros vállalkozása. A belügyminiszter előtt azonban, úgy látszik, nagy elvi szempontok állanak, de ezeket is félre kellett tenni ebben az esetben, amikor a fővárosnak kezdeményező, útmutató szerepét volt kötelessége vállalni. Budapest fürdőváros kiépítése és megvalósítása rendkívül sürgős és ha a főváros, bár áldozatosan, nem teszi meg ezt az első lépést, akkor nem tudtuk volna, mikorra marad ennek a nagy problémának elintézése.

A gyógyszálló kérdésében tehát a közüzemi kérdésben elvi koncessziót kellett tenni. Ezzel ellentétben a kenyérár kérdésében beigazolódott a székesfőváros immár hosszú évtizeked óta kitűnően bevált gyakorlata. Akkor, amikor a legfontosabb közélelmezési, sőt népélelmezési cikkről, a kenyérről van szó, a fillérek is döntő fontosságúak. A községi kenyérgyár ne legyen konkurrense a pékeknek és egyéb kenyérgyáraknak akkor, amikor azok normálisan teljesítik kötelességüket, de avatkozzék be rögtön, mihelyt ezt a legfontosabb népélelmezési cikket spekulációra, vagy meg nem engedhető haszonra akarják felhasználni. Ma már pékek, magánkenyérgyárak, de maga a Községi kenyérgyár is hajszálnyira megállapíthatják ezt a határt. Hiszen ma már van árelemző bizottságunk, amely század fillérig kiszámítja, hogy hol van az a pont, amikor kenyér árát emelni lehet és meghatározza, hogy mennyire lehet emelni. Ha a pék nem engedelmeskedik a számok parancsának, ha a kenyéren többet akar keresni, mint amennyit szabad, akkor szembe találja magát a székesfőváros kemény és legyőzhetetlen fegyverével, a Községi kenyérgyárral.

Hosszú évtizedeken át súlyos viták folytak a közüzemek körül, ma azonban ezeknek szerepe tökéletesen tisztán áll valamennyiünk előtt. Egyetlen hét eseményeit mondtuk el ezekben a sorokban és bizonyítottuk ezzel azt, hogy a közüzemi kérdésben ma már minden objektív és minden a székesfőváros népét szerető ember tökéletesen egyetért.

Új tengerjáró és számos új dunai gőzös indul az idén Budapestről

Halla Aurél államtitkár: A főváros az ország és a világ idegenforgalmában

A naptár szerint nyár van, javában tűz fejünkre a kánikula, aki teheti, elszalad a nagyvárosból, hogy a hegyek, vagy a vizek békés hűsében pihenje ki az esztendő fáradalmait. Valamint azonban nyaralás közben nem áll meg pillanatra sem az egyes ember élete, éppen úgy folytatja ütemes munkáját a nagy közületek: *a város és az állam mindennapi élete.* Minden megy, halad és fejlődik a maga útján, különösképp azonban jelentős a fejlődés a *fizikai munkák, elsősorban pedig az építkezések terén, mert hiszen a nyár meleg hónapjai azok, amelyek leginkább lehetővé teszik a fizikai alkotó munkát.*

Budapest fejlődése szempontjából ebben a pillanatban a legfontosabbak azok a munkálatok, amelyek egyrészt a nagyvilággal való egybekapcsolódásunkat, másrészt idegenforgalmunkat bővítik szélesebb keretek közé. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa éppen erre való tekintettel a külföldön tartózkodó *Bornemisza* Géza miniszter távollétében felkereste

Halla Aurél

kereskedelem- és közlekedésügyi államtitkárt,

aki az alábbiakban tájékoztatta a *Fővárosi Hirlapon* keresztül a nyilvánosságot a fővárost közvetlen közelről érdeklő nagyobbszabású és éppen folyamatban lévő munkálatokról.

Az első probléma természetesen *a nemzeti szabadkikötő,* amely arra hivatott, hogy valóban *Budapest legyen kelet és nyugat kereskedelmének összekötő kapcsolata.* Errevonatkozóan *Halla* Aurél államtitkár a következőket mondotta:

— A szabadkikötő, másnéven a *punto franco,* rövidesen üzembe kerül: *a munkálatok már folyamatban vannak.* Most építik ki a meghosszabbítandó medencefalat és

emögött emelik az új tárházat, amely lehetővé teszi, hogy a tavaszra már 7500 köbméter tárolótér álljon rendelkezésére a vámkülföldnek,

a tranzitóforgalomnak. Tudvalévő, hogy ugyancsak megkezdték már ezzel kapcsolatban *az új medence építését is,* amelynek földmunkálatai már meg is indultak.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ezután felvetette a legközvetlenebb rokon-problémát: *a tengerjáró dunai hajók kérdését.* Az államtitkár erről a következő felvilágosítást adta:

— Ezeknek a hajóknak a munkaprogramját — mint ismeretes — a *Duna Tengerhajózási Részvénytársaság látja el* és a társaságot annyira elhalmozták megbízatásokkal, hogy *szükségesnek mutatkozott új tengerjárók építése.* Az első, ezek közül, már a befejezés előtt áll és

minden valószínűség szerint őszre már vízre is lehet bocsátani,

ami azt jelenti, hogy *az új dunai tengerjáró hajó még ebben az esztendőben elindulhat a közelkeletre.* Mondani sem kell talán, hogy a dunai tengerjáró hajóknak

fontos és jelentékeny szerepük van abban, hogy Magyarország új piacokhoz jutott.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa a következőkben az *idegenforgalom* aktuális kérdései iránt érdeklődött. E tekintetben tudvalévően *kettős cél* vezeti az illetékes tényezőket. Egyrészt *a belső idegenforgalmat* igyekeznek növelni, másrészt lehetővé akarják tenni, hogy *a Budapestre jövő külföldi könnyű és kellemes kapcsolatot kaphasson a magyar vidékkel.* Ebben az irányban a kormányzat szintén lényeges beruházásokat eszközöl és — miután Budapest mindezeknek a koncepciónak a középpontja, nyilvánvaló, hogy — az országos elgondolásoknak *elsősorban a főváros lesz a haszonélvezője.*

A legelasztikusabb modern közlekedési eszköz *az autobusz,* ennek legközelebbi fejlesztési programjáról a következőket mondotta az államtitkár:

— A *MAVART* a modern igényeknek megfelelően minden egyéb közlekedési eszközzel szemben *a legnagyobb lendületet mutatja,* ennek tulajdonítható, hogy

máris folyamatban van 29 új autóbusz beszerzése,

ami lehetővé teszi, hogy *lényegesen kiterjesszük az autobuszon megközelíthető városok és országrészek hálózatát.*

Olcsóságánál fogva természetesen a hajózás is a konjunktúra előtérbe került, aminek közvetlen következménye a *MFTR* forgalmának hatalmas emelkedése. *Halla* Aurél államtitkár ezzel kapcsolatban a következő figyelemreméltó nyilatkozatot adta:

— Konjunkturális tényezői is vannak a *MFTR* nagy fellendülésének, ezt azonban *nem szabad csupán a konjunktúrának tulajdonítani,* mert

most kezd mutatkozni a többi hajózási társasággal és a vasúttal kötött egyezmények hatása.

Ez magyarázza azt a szükségletet, hogy *ki kell egészíteni a hajóparkot,* még pedig a jelenlegi igényeknek megfelelően *tíz egységgel, amit mintegy hatmillió pengő beruházást jelent.* A hajók építése folyamatban van és bizonyosra vehető, hogy a tíz új egység közül

néhányat már az idén forgalomba helyezhetünk,

de jövőre feltétlenül forgalomba kerül valamennyi, mert — mint mondottam — *a hajóépítési munkálatok már folyamatban vannak.*

Amióta a kereskedelemügyi minisztérium oly intenzíven kezébe vette a Balaton fejlesztését, azt lehet mondani, hogy *a Balaton valósággal Budapest dependansza idegenforgalmi szempontból.* A szisztematikus kormányzati munka odairányult, hogy amiközben ezt a dependanszot felvirágoztatták és kiszélesítették, *ugyanakkor igyekeztek azt közel is hozni a fővároshoz.* A balatoni műút kiépítésének és megrövidítésének eddig már befejezett munkálatai *ezt a célt szolgálták,* de — autósokról lévén szó — kétségkívül *csak a tehetősebb látogatókra baziroztak.* A kormányzat most megtalálta a módját, hogy a közönség szélesebb rétegeinek is több módot adjon a Balaton megközelítésére. Erre vonatkozik az államtitkár nyilatkozatának következő része:

— A leghasználtabb közlekedési eszköz *a vonat,* így tehát a kormányzat igyekezett *a lehetőségnek megfelelően ezen a téren is kielégíteni a közönség egyre fokozódó igényeit.* Ez a magyarázata annak, hogy

megindult a Budapest—Székesfehérvár szakaszon a vasúti vonal második vágányának kiépítése,

amit egyébként tovább folytatunk. Ez a második vonal *a balatoni és a velencei tavi forgalom kiszélesítésére hivatott.*

*

Eddig szól *Halla* Aurél államtitkár nyilatkozata, amely nyilvánvalóan bizonyítja azt a mélyreható és a főváros, valamint az ország egyetemes érdekeit *egyszerre* szolgáló nagy koncepciót, amellyel *a Darányi-kormány az ország és Budapest jövőjét áldozatosan szolgálja.*

Új építési konjunkturát biztosít az állam, ha a főváros sürgetésére lehetővé teszi a modern kislakásos bérházak építését

Az üres lakások megfogyatkozásáról és ezzel kapcsolatban az utóbbi években nekilendült lakásépítési tevékenység megcsappanásáról hallani hireket. A *Székesfőváros Statisztikai Hivatalának* legújabb adatai az év első öt hónapjára vonatkozóan a mult évihez képest *a lakáskínálat lényeges apadását* mutatják ki, a *lakásépítésben azonban egyelőre nem mutatnak visszaesést, sőt kisebbmérvű emelkedésről* számolnak be, de mégis, mintha az erőteljes építkezési lendület vége jelentkeznék ezekben a számadatokban.

Hogy a lakástermelésről és a lakáskínálatról tiszta helyzetképet nyerjünk, kérdést intéztünk

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki a *Fővárosi Hírlap* hasábjain erről a kérdésről már több érdekes és mindig helytálló nyilatkozatot tett és aki most a következőkben foglalta össze ezt a nagyfontosságú kérdést.

— Pontos statisztikai adatoknak nem vagyok ugyan birtokában, de azért *tévesnek kell minősítenem azokat a megállapításokat, hogy az idén az előző évinél kevesebb lakás épült volna Budapesten.* Semmiesetre sem lehet erre következtetni abból a körülményből, hogy *az üres lakások száma az elmult évhez képest lényegesen csökkent.* Miként a mult esztendőben, úgy a folyó év elején is a *Fővárosi Hirlap,* minden más beállítással szemben, az optimizmus jegyében jövendölte meg az élénk lakásépítési tevékenységet és a fokozott mérvű lakástermelés mind a két esetben be is következett.

— Optimizmusunkat arra a körülményre alapítottuk, hogy a köz- és magángazdasági élet terén egyaránt mutatkozó javulás természetes következménye nem lehet más, mint az *a komoly tőkeképződés, amely kellő kamatozást keresve, a lakásépítésben helyezkedik el.* Már csak azért is természetes ez az optimizmusunk, mert a lakásépítés előfeltétele nem csupán az építéshez szükséges tőke, hanem a termelt új lakások benépesítéséhez szükséges lakosság viszonyainak javulása.

Az a körülmény, hogy az előző évivel szemben az üres lakások száma csökkent, nem a lakástermelés megcsappanását jelenti ezúttal, hanem a gazdasági élet javulását,

vagyis azt, hogy a lakosság másodrendű életszükségleti igényeinek kielégítését ez a javulás immár lehetővé teszi.

— Kár, hogy a tőke — nézetünk szerint — igen rövidlátóan, akkor, amikor már nem vitásan biztos kamatozást talál a bérházak építtetésében, nem tud hinni abban az általunk már igen sokszor hangoztatott elgondolásban, hogy

az egyszerű, de mégis modern igényeknek megfelelő, a kispolgárság és jobb munkásság által megfizethető bérű lakások is éppen úgy meghozzák a tőke kamatát, mint az igen sok esetben felesleges lukszussal épített kéjlakszerű lakások.

Hinni merjük, hogy *Szendy* Károly polgármester úr idevonatkozó elgondolása és *a főváros közgyűlésének* határozata, amely ezekért a szerényebb, de korszerű lakások érdekében szállt síkra, *meghallgatásra talál az illetékes kormánytényezőknél.* Bízunk benne, hogy ez a kérdés, amelynek szociális és gazdasági fontosságát legelőször és olyan gyakran hangsúlyoztuk a *Fővárosi Hirlapban,* megoldásra jut

az ideiglenes és különleges házadómentességnek olyan kiegészítésében,

amely *a tőkések figyelmét ezeknek a legjobban hiányzó lakásoknak építésére tereli.* És hogy ezeknek a lakásoknak építése kellő időben elhatározható legyen, felette szükséges volna, hogy a kormányzat — az idén is mutatkozó gyakorlatától eltérőleg — a közgyűlésnek vonatkozó felterjesztését olyan időben hagyja jóvá, hogy *ezek az építkezések még az ősz folyamán előkészíthetők és kora tavasszal megkezdhetők legyenek.*

— Nem kételkedünk abban, hogy a kormányzat a szerényebb igényeket kielégítő korszerű kislakások építésének szükségességét meg ne érezze, amikor az új lakások is — persze főként lukszuslakások — csaknem kizárólag egy- vagy kétszobások, vagyis tulajdonképen kislakások. A szociális gondoskodás jegyében kell az adókedvezmény kiterjesztésével ráterelni a tőkét az ilyen irányú építkezésre, amellyel *nemcsak az egészségtelen lakásokban senyvedő kispolgárság és munkásság érdeke talál védelmet, hanem a bérházépítés egy új, egészséges irányban kap lökést és teremtődik meg ezúttal az újabb munkaalkalom.*

— Hogy az adómentességi rendeletnek a székesfőváros közgyűlése által szorgalmazott ilyenirányú kiterjesztésére haladéktalanul szükség van, erre nézve ismételten a statisztika adataira kell hivatkoznom. Az év első öt hónapjáról szólnak ezek az adatok és véleményem szerint,

nem mutatnak tiszta képet az idei építkezés mérvéről azért, mert igen sok építési engedélyt csak a legutóbbi időkben kértek ki.

Történt pedig ez azért, mert *a különleges adómentességről szóló rendelet elkésve jelent meg* és az év első hónapjaiban még tájékozatlanul állottak azok, akik építtetni szándékoztak. Milyen más helyzetet és az ideinél is fokozottabb lakásépítési tevékenységet idézne elő, ha az adómentességi rendelet kívánt kiterjesztéséről jó előre, még ebben az évben vehetnének az érdekelt körök tudomást. Ebben az esetben a kétségtelenül tömegesen épülő szerényebb igényű, modern, kislakásos bérházak *egészen új irányú építési konjunktúrát teremtenének meg.*

Jubilál a legszerényebb idegenforgalmi intézmény, melyben 40 fillérért lehet a fővárosban tölteni egy napot

Mikor naggyá nőtt idegenforgalmunkról beszélünk, fürdővárosi tervekkel és világatrakciókkal foglalkozunk, nem igen jut eszünkbe a székesfővárosnak az az intézménye, amely a maga speciális keretei között legelőször csinálta meg a rendszeres és szervezett idegenforgalmat és csinálja egyfolytában kerek harminc év óta. A *diákszálló* intézmény ez, amely — íme átadjuk a nyilvánosságnak az eseményt jelentő hírt — jubilál: *alapításának harmincadik évfordulójához jutott el.* Kezdettől fogva hatalmas arányú idegenforgalmat bonyolít le, évenkint ezrekre menő belföldi és külföldi diákot lát vendégül, kezdetben egy, ma már *három szállójában* és ezenfelül, közvetve az elemistáktól egyetemi hallgatókig, minden rendű diákseregen át, rendkívüli szolgálatokat tesz abban, hogy a főváros és az ország iránt az érdeklődést és szeretetet felkeltse.

Teljes mértékben átérzi ennek az intézménynek hivatását *Szendy* Károly polgármester, aki közoktatásügyi tanácsnok kora óta felkarolta az intézményt, nemkülönben *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok, aki ugyancsak meleg szeretettel segíti elő a diákszállók működését.

Európa legelső diákszállója

A harminc éves évforduló az intézmény mellett jubileuma a diákszállók vezetőjének, *Petik* Kálmán igazgatónak is, aki *kezdettől fogva mind máig az intézmény élén áll* és akinek a neve az alapítással is összeforrott. A diákszállók, a cserenyaraltatás és ráadásul a népiskolai tej-reggeliztetés központjában, a Czukor-utcai elemi iskolában kerestük fel *Petik* Kálmánt, aki — amíg szociális teendői nem vették egész idejét igénybe — ennek az iskolának is az igazgatója volt.

— A harmincéves évfordulóhoz érkeztünk el — mondja. — 1907-ben alakult Budapesten az első diákszálló, amellyel *minden nagyvárost megelőztünk és négy évvel előtte jártunk a németeknek is,* akik utánunk elsőnek alapítottak diákszállót. Azóta mindenfelé van már ilyen intézmény, sőt *Svájcban egy központi szerv is alakult ki.*

— A Magyar Tanítók Turista Egyesületének titkára voltam harminc év előtt és ebben a minőségemben résztvettem a különböző belföldi és külföldi kirándulások rendezésében és munkám közben jutottam arra a gondolatra, hogy a vidéki tanuló ifjúság számára lehetővé kellene tenni, hogy az ország fővárosát megismerhesse. Missziót láttam ennek a tervnek keresztülvitelében, átérezve azt, hogy milyen nagy jelentősége van a vidéki, különösen a falusi gyermek számára annak, ha feljöhet az ország fővárosába, tele szívhatja magát ezernyi látványossággal és minderről beszámolhat odahaza a kis falusi otthonokban.

— Tervemet előterjesztettem és rámbízták a diákszálló megszervezését. Persze, anyagiak nem igen állottak rendelkezésre, de pótolta ezt a lelkesedés. Csakhamar berendeztük *a Hernád-utcai elemi iskolában az első százágyas diákszállót* és megindult a vidéki, majd a külföldi diákok látogatása Budapestre és tart azóta mindmáig.

Megtudjuk, hogy a diákszálló forgalma az évek során egyre emelkedett. 1914-ben, *a világháború előtti félévben nem kevesebb, mint 10.000 vendége volt a diákszállónak,* amelyhez öt, szállónak berendezett tornatermet kellett igénybevenni.

Tarka nemzetközi sokadalom

A háború alatt is működött meglehetősen megcsappant forgalommal a diákszálló, azután menekültek tanyájává alakult át a Hernád-utcai iskola, amelyet ez a legszomorúbb idegenforgalom tökéletesen tönkretett. A háború után önálló *200 ágyas diákszállót létesített a főváros a Toldy Ferenc-utca 61. szám alatt* az egykori iskolából, amelyet teljesen modernül, higiénikusan, fürdőkkel, egyszerűen, de ízléssel rendeztek be. Ugyanebben az időszakban alakult *a Szapáry-utcai 150 ágyas és a Rózsadombon, az Áldás-utcában a 75 ágyas diákszálló,* valamennyi modern berendezéssel. Összesen tehát 425 férőhely van, amelyet májustól szeptemberig vesznek igénybe különböző turnusokban, hol három napra, hol több időre, legfeljebb egy hétre.

A csoportok érkezését levelezés előzi meg, amelynek folyamán a fővárosi idegenforgalmi hivatal minden részletére nézve megállapodnak a belföldi és külföldi iskolákkal, városokkal, cserkész- és levente-alakulatokkal. A diákszálló nemcsak szállásról, hanem ellátásról és a Budapesten való időzés programjáról is gondoskodik, vezetőket, tolmácsokat bocsát rendelkezésre.

A gyermeksereg, amely a szállókban összeverődik, *a legvegyesebb, nemzetközi társaság.* A mult évben például 5354 volt a vendégek száma. Ebből 3266 belföldi és 2088 külföldi. A külföldiek közül *832 német, 671 osztrák, 402 lengyel, 66 bolgár, 42 román, 28 csehszlovák, 23 angol, 10 olasz, 6 francia, 3 jugoszláv, 2—2 holland, svéd és amerikai diák és diáklány.*

Reggelit a vendégek a szállókban kapnak, de kívánatra valamely étkező helyen is, ebédet a diákszálló szerződéses vállalkozójánál, aki pályázat útján nyer megbízást. Ezen az alapon jelenleg a Központi Tejcsarnok látja el ebéddel és vacsorával a vendégeket az Erzsébet-téren, a Városligetben vagy a Margitszigeten. *A szállásért napi 40 fillért kell fizetni, reggeliért ugyancsak 40 fillért, ebédért 1 pengő 15 fillért, vacsoráért 75 fillért.*

Baj a sziriai cserkészekkel

A diákszálló vezetősége nagy gonddal ellenőrzi az ellátást és *soha semmiféle panasz sincsen.* Még a legigényesebb *franciák* is, akiknek a megjelenése külön érdekesség, teljesen meg voltak mindennel elégedve.

Egyedül a minap ittjárt sziriai cserkészekkel volt baj. Ők is megkapták a jó magyar kosztot, *de nem tudták megenni.* Az ő exotikus gyomrukra Budapesten főzni nem tudnak, arra vállalkoztak, hogy *majd maguk gondoskodnak élelmezésükről.*

Cserkészek lévén, kijelentették, hogy főzni is tudnak. A főzéshez — ismeretlen okból — nem vették igénybe a Toldy Ferenc-utcai diákszálló kitűnően felszerelt, gáztűzhelyes konyháját, hanem az *udvaron, petróleumfőzőn készítették az ebédet.*

A diákszálló vezetősége kíváncsi volt, hogy *mi készül a sziriai konyhán.*

A tűzhelyen hatalmas lábast láttak, abban gulyásszerűleg felvágott marhahús-darabokat és közte száraz babot. A lé, amelyben mindez kavargott, *olajos víz* lehetett. Szép szint adtak a főztjüknek paprikával, de különben semmiféle jót nem árult el a lábasból kiáramló gőz illata. Hát efélével csakugyan nem kedveskedhettek Budapesten a vendégeknek.

Mint a vendégjárás számadatai mutatják, az 1914-iki tízezres forgalmat nem tudják a diákszállók elérni. Ennek oka ugyanaz, ami a „nagyok" idegenforgalmának is a jellemzője: *a külföldi idegenforgalom növekszik, ellenben a belső erősen megcsappant.* Az ország területéről nem jönnek többé fel a fővárosba a diáktömegek, mint a háború előtt.

— Ez nagyon sajnálatos dolog — mondja *Petik* igazgató. — Felejthetetlen és nagyszerű nevelő hatású élmény a falusi gyermekek számára az ország fővárosának meglátogatása. Minden jóban, minden látványosságban részük van itt és az élvezetek non plus ultrája számukra a dunai hajókirándulás Visegrádra.

*

Rendkívüli gondot és körültekintést igénylő, de nagyon szép munka ez, amelyet kiegészít *a főváros és a vidék közötti cserenyaraltatási akció.* Erre a célra a nyáron felszabaduló Aréna-úti iskolát használják fel szállásul. *Az idén közel ezer vidéki diák jut el így Budapestre és ugyanannyi fővárosi fiú és leány megy a jó vidékre.* A szép eredmények érdemessé teszik az intézményt arra, hogy a harmincadik évfordulóján elismeréssel tekintsünk fel reá.

46 ÉVES
speciális ZÁSZLÓ SZAKÜZLET
HUNGÁRIA zászló és díszítési vállalat
Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 4. Tel: 183-279
„ VII., Damjanich-utca 52. Tel: 134-651
LEGOLCSÓBB ÁRAK!

Budapest minden külföldi kölcsönét rendezték

4-4½-5 százalék helyett 1½-1⅝-1¾ lesz a kamat — Csak a 15 milliós rövidlejáratú kölcsön transferálási költsége vitás — A főváros továbbra is 10 millió pengő kamatot fizet — Milyen nagy lesz az új fővárosi kölcsön?

Fabinyi pénzügyminiszter londoni tárgyalásainak fővárosi vonatkozásai

Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter Londonban rendezte az ország hosszúlejáratú kölcsöneinek ügyét és ezzel *három esztendőre nyugalmi helyzetet teremtett Magyarország gazdasági helyzetében.* Ennyi időre szól ugyanis a megállapodás, amelyet természetesen vagy meg lehet hosszabbítani, vagy a mostani rendezés alapján a további rendezés lehetősége biztosítva van. Pontosan megállapodtunk a hitelezőkkel a tartozások fizetési részleteiről és *a kamatszolgáltatás módozatairól.*

Ez a nagyfontosságú pénzügyi rendezés *erősen érinti a főváros financiális érdekeit is.* A *Fővárosi Hirlap* éppen ezért érdeklődött aziránt, hogy a külföldi hitelezőkkel való megállapodások miképen befolyásolják Budapest pénzügyi politikáját.

A főváros szempontjából a megegyezés a lehető legjobbnak mondható és Budapest városának csak haszna mutatkozik a pénzügyminiszter akciójából.

— A magyar főváros örömmel üdvözli a rendezést, — mondotta nekünk informátorunk, — nemcsak azért, mert a hitelviszonyok rendezése nélkül egy ország fejlődése sincs biztosítva, hanem azért is, mert *ennek alapján sikerült a főváros hitelezőivel sok vitás ügyet megoldani.* Budapest külföldi hitelezői már hosszabb idő óta türelmetlenkedtek, igen sokszor különféle kívánságokkal álltak elő. *Lamotte* Károly alpolgármester sokszor volt kénytelen külföldre utazni, s a hitelezők képviselőivel egyes részletkérdéseket megbeszélni. Egyre ritkábban tudott a város írásban összhangot teremteni. Mind gyakrabban vált szükségessé a szóbeli tanácskozás. Ha telefonon állapodott meg a főváros valamiben a külföldi hitelezőkkel, úgy *a leigazolásoknál majdnem mindig zavarok keletkeztek.* Most, a rendezés után úgyszólván *minden vitás probléma megoldást nyert.*

A főváros maga is rendezni kívánta kölcsöneit. Ebben az irányban az első lépést már meg is tette. A *Mendelssohn* bankháztól felvett 2.8 millió dollár kölcsönt már likvidálta. Annakidején közel tizenhat millió pengőt kapott a főváros, amit most kilenc millió pengővel fizetett vissza, tehát *hét millió pengő különbözet mutatkozik a főváros javára.* Elkerülhetetlen lett volna a többi hitelezőkkel való tárgyalás is, de a pénzügyminiszter megállapodásai sok tekintetben minden kezdeményező lépést feleslegessé tesznek.

Négy fővárosi kölcsön kamatozását változtatták meg

— A pénzügyminiszter megállapodása a főváros négy kölcsönét érinti.

1. *Az 1910. évi angol fontos kölcsön* 4%-os kamatozású. A zárszámadás szerint 1.794.000 angol font a tartozás, most tehát *30 millió pengő kötelezettségünk áll fenn.*

2. *Az 1911-es francia kölcsön* ugyancsak 4%-os. Ez jelenleg *15 millió pengő körül mozog* a már devalvált értékben. A zárszámadás 96 millió frankot tüntet fel.

3. *Az 1914-es vegyes valutájú kölcsön.* Ennek a kamatozása 4½%. E pillanatban 139 millió a kötelezettségünk. A mult év végén hollandi forintban állapították meg a tartozás nagyságát. Azért választották ezt a pénznemet, mert jelenleg a hollandi forint a legszilárdabb. Tartozásunk összege 74 millió hollandi forint.

4. *Az 1927. évi 20 millió dolláros kölcsön.* Ez 6%-os kamatozású lenne, de csak 5%-ot fizethet a főváros, mert az állam a hosszúlejáratú kölcsönök kamatát ennél a határnál maximálta. A zárószámadások szerint 17.8 millió dollár kötelezettségünk áll fenn. Jelenleg kereken 60 millió pengő tartozással kell számolnunk.

Fabinyi pénzügyminiszter megállapodása szerint az 1910-es és az 1911-es kölcsönök kamatozása *az eddigi 4% helyett 1½% lesz,* de ezt az összeget a hitelezők a nekik megfelelő és nekik tetsző valutában kapják meg. Az 1914-es vegyes valutájú kölcsön *4½%-os kamatja helyett fizetünk 1⅝% kamatot,* végül pedig a 20 millió dollár kölcsön után sem fizetünk 5%-ot, hanem *csupán 1¾%-ot.*

Budapest 10 millió pengő kamatot fizet

Ha a rendezést le akarjuk egyszerűsíteni, úgy azt mondhatjuk, hogy *a hitelezők megkapják valutában a kamatot, de az állam 62½% felárat számit, vagyis a hitelezők 100 egységből 37.5-et kapnak meg.* Ami a magyar fővárost illeti, újabb áldozathozatalra nincs szükség,

Budapest továbbra is pengőt fizet, még pedig pontosan annyit, mint eddig.

A pengőt beszolgáltatjuk a külföldi hitelek pénztárába. A külföldi kölcsönök kötvénytulajdonosai jelentkeznek szelvényeikkel és annak ellenértékét odakünn megkapják. *A főváros évenként 10 millió pengővel járul hozzá ehhez az alaphoz.*

Ezek után az iránt érdeklődtünk, hogy milyen előny származik a fővárosra a rendezésből, ha végeredményképen a külföldi kölcsönök kamataiért ugyanannyit fizetünk, mint eddig. A magyarázat a következő:

— Mindenekelőtt fontos az, hogy

a hitelezők a jövőben minden korlátozás nélkül valutában kapják meg a pénzüket.

A főváros hitelképessége emelkedik, ha a külföld tudomást szerez arról, hogy *a magyar főváros eleget tett kötelezettségének.* A bankzárlat óta a magyar főváros pontosan beszolgáltatta kamatkötelezettségét, de külföldi hitelezői nehezen jutottak hozzá pénzükhöz. Ha idejöttek és itt akarták elkölteni járandóságukat, *naponta 100 pengőt minden további nélkül megkaptak.* Sokan azonban nem akartak Magyarországra utazni.

Volt más felhasználási lehetősége is a befagyott pénznek, de ez mind elég bonyolult volt és *a felhasználás esetén mindenkor áldozatot jelentett a hitelezők számára.*

60 milliót már megkaptak, 15 millió fővárosi pénz még transferálásra vár

— Eddig körülbelül

15 millió pengő az az összeg, amelyet a főváros befizetett, de a külföldi hitelezőknek még nem transzferálták.

Nem szabad azonban azt hinnünk, hogy a befizetett pénzekből semmit sem kaptak a külföldi hitelezők.

60 millió pengőn felül van az az összeg, amelyet 1931 december 23-tól, vagyis a bankzárlattól egész mostanáig ki tudtunk juttatni a külföldi hitelezőink követeléseinek rendezésére.

Nagy előnyt jelent a multtal szemben még az is, hogy *a jövőben a hitelezők kielégítése a kötvénykölcsönök szelvényének ellenében történik, tehát végleges és tisztázott helyzetet jelent.* A főváros visszakapja a szelvényeket, *vitának többé helye nincs.*

— A régi fizetések perforált szelvények ellenében történtek és mint előlegek szerepeltek. *Ezeknek a szelvényeknek jogi helyzetét most nem érintették.*

— A magyar főváros meg van arról győződve, hogy

a külföldi kötvénytulajdonosok közül nagyon sokan veszik majd igénybe a rendezés által nyujtott előnyöket és a szelvényeket az új rendszer szerint beváltják.

Lesznek azonban olyanok is, akik a régi rendszerhez ragaszkodnak és azt az összeget, amit a főváros a külföldi hitelek pénztárába fizet be, maguk akarják majd igénybe venni. Ennek természetesen nincs semmi akadálya és ebben az esetben *a régi rendszer szerint történik a lebonyolítás.*

Az új rendezés mindenesetre határidőt kötött ki:

január 1-től június 30-ig be kell nyujtani azokat a kölcsönkötvényszelvényeket, amelyeknek ellenértékét valutában kívánják.

Ezen a határidőn túl a megállapodás érvényét veszti. *Szükség volt erre a korlátozásra, nehogy később komplikációk merüljenek fel.*

— A főváros tisztában van azzal, hogy a kölcsönkötvények fele van csak külföldön, a másik fele benn van az országban. Ezúttal csupán *a kamatfizetések törlesztéséről van szó,* magának a tőkének a törlesztése főleg a kölcsönkötvények visszavásárlása útján történik. Ennek a módozataival a nyilvánosság előtt foglalkozni bajosan lehet. A jövőben mindenesetre *könnyebb lesz még a visszavásárlás is, mert a kötvényeknek árfolyama a kamatrendezés után bizonyos árfolyamon feltétlenül megszilárdul.* A városnak tehát nem kell majd különböző eshetőségektől tartani és számításait szilárdabb bázisokra helyezheti.

4 millió pengő hosszúlejáratú kölcsöne van a magyar fővárosnak

Az is érdekelheti a nyilvánosságot, hogy tulajdonképpen *milyen nagy összegre tehetők a főváros hosszúlejáratú kölcsönei.* Erre is kaptunk felvilágosítást.

— Négy kölcsön van érintve a külföldi kölcsönök rendezése során. Ezeknek összege 244 millió pengő. Ezenkívül a főváros 20 millió pengő hosszúlejáratú belföldi kölcsönnel rendelkezik, tehát

264 millió pengő hosszúlejáratú kölcsöntartozása áll fenn, ami a főváros nagy vagyonához képest túlságos soknak nem nevezhető.

Ehhez járul még 42 millió pengő rövidlejáratú kölcsön, amiből 15 millió pengő külföldön van elhelyezve.

— Ennek a 15 millió pengőnek az ügye még nincs egészen lezárva. Ugyancsak a kormány létesített szintén három esztendőre, úgynevezett *Stillhalte-megállapodásokat,* de ezeknek a részletei a főváros vezetősége előtt még nem ismeretesek. Annyit már tudunk, hogy

ezúttal a transzferálás költségeit a fővárosnak kell megfizetni.

Ezeknek a költségeknek a nagysága azonban *még nincs tisztázva.* Amint a nyári szabadságok bevégződnek, a pénzügyminisztérium és a főváros között megindulnak majd a tárgyalások és a transzferálás költségeinek meghatározása megtörténik. *Szerencsére maga a tőkeösszeg nem nagy és így nem kell félni attól, hogy ez az eddig még tisztázatlan kötelezettség komolyan befolyásolja a főváros pénzügyi helyzetét.* Mindent összefoglalva tehát a főváros boldog lehet abban az irányban, hogy

az összes függő pénzügyi problémái megoldódtak és komoly pénzügyi programot semmi váratlan körülmény nem boríthat fel.

Milyen lesz az új kölcsön?

Sokat beszéltek arról, hogy a főváros az ősszel nagyobb kölcsönt vesz fel. A külföldi hitelezőkkel való tárgyalások után ennek nincs most már akadálya. Más kérdés azonban az, hogy *az óvatos pénzügyi politika milyen irányban kívánja működését kiterjeszteni.* Az új kölcsön felvételének lehetőségéről és annak körülményeiről is tájékoztattak bennünket.

— Szendy polgármester már többször kifejtette azt az álláspontját, hogy *nagyarányú beruházásokra van szükség, amelyeket azonban a folyó bevételekből fedezni nem lehet.*

A kölcsön felvétele tehát elvben el van határozva.

A költségvetés összeállításával kapcsolatban az ügyosztályok a maguk terveit előterjesztik. Augusztus 20-a után, a polgármester azokat letárgyalja és ősszel az autonómia képviselőivel pontosan megállapodik Budapest fejlődésének lehetőségeiről. *Őszig tehát konkrét megállapodások nem lehetségesek.* Budapest városa mindenesetre rendbehozta szénáját és *nincs semmi akadálya annak, hogy a polgármester programját pénzügyileg semmiféleképen sem kifogásolható bázison alapozza meg.*

TAMULA GYÖRGY
hat. eng. villanyszerelési vállalata
Budapest, V., Vilmos császár-út 17.
Telefon: 325-172
Díszoklevéllel és ezüst éremmel kitüntetve

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
színes aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

Az elsodort városatya

Irta: SZÁNTAY ISTVÁN
törvényhatósági bizottsági tag

Az *eszményi városatyáról* igyekeztem legutóbb egy kis jellemzést adni ezeken a hasábokon. Most az éremnek a másik oldalát próbálom megmutatni: azokat a gátló körülményeket, amelyek, ha nem is akadályozzák meg, de mindenesetre csökkentik a lehetőségét annak, hogy a városatya „eszményi" legyen. Ezek egyike bizonyos vonatkozásban *a politika*, a másika pedig nemcsak bizonyos, hanem igen sok vonatkozásban *a választó*.

A politika szót igen sokan szeretik vagy túlozni, vagy elsikkasztani. A törvényhatósági közgyűlésen viszont a városatyák, de azon kívül a kerületekben mások is, vagy túlzottan kiélezni vagy erősen hangsúlyozni igyekeznek a *politika-menteséget*, holott a politika-mentesség hangoztatása mögött lapul meg legtöbbször a legnagyobb politika. A politika-mentesség az a bizonyos szalonnadarab az egérfogóban, amellyel a gyanútlanul besétált jóhiszeműeket megfogják. Máskülönben nem fordulna elő, hogy a városi ügyekben politika-mentesnek hirdetett nép- és egyéb gyűléseket minden politikai párt a saját propagálására és politikai céljainak elérésére használja fel.

A politikának a városatyával való kapcsolata külön elmélkedést érdemel, e helyett most nézzük meg, *milyennek látja, vagy milyennek akarja látni a választók nagyrésze a városatyát*, akit szavazatával küldött a főváros parlamentjébe. Illetve az sem bizonyos, hogy az ő szavazata arra adatott-e le, a fontos, hogy tudomása szerint a törvényhatósági bizottságban *őt képviseli*.

Ha a törvény a választhatóság különös kellékein, mondjuk, igen egyszerű leredukált kellékein kívül mást nem kíván meg a bizottsági tagtól, végzettség, különös előgyakorlat vagy egyéb tekintetben, annál több vagy alaposabb tudást, sokoldalúságot kíván meg a választó polgár. Az, aki a jelen időben abban a szerencsés helyzetben van, hogy városatya lehet, igazat kell, hogy adjon nekem, hogy a választó minden elképzelhetőt megkíván a városatyától. Én csak a saját gyakorlatomból idézem az alábbiakat.

Volt, aki azzal keresett fel, hogy egy kilátástalan perének iratait dolgozzam át. Volt, aki telekmegosztási ügyét akarta képviseltetni, mások (kedvező) parcellázási lehetőségek végrehajtásával igyekeztek megbízni. Az építendő ház terveit sem egy beszélte meg velem, az adó mikénti lefaragásába való belemélyedés pedig szinte hetenként kötelességemmé tétetett. Volt olyan, aki kölcsönt hajtatott fel velem, a nagyarányú kereskedelmi üzletek is eléggé meg lettek forgatva fogadásaimon. Az már aztán egészen városatyai feladatnak tekintetett, hogy egynek-másnak közkórházban helyet biztosítsak, csatornázási és vízvezetéki ügyét, földje fölmérését szorgalmazzam.

Mindezeken túl pedig, mindent *elhomályosítva* hétről-hétre nagyobbodva egy ágazatába műveltem ki magam legjobban a városatyaságnak és ez *az állás- és munkaközvetítés*. Úgy láttam némely nehéz órámban, mintha már tényleg alig volna választóm, aki nem akart volna tőlem, vagy általam valami megélhetési lehetőséget biztosítani. A választók szemében úgy tapasztaltam, *ez a legnagyobb feladata a városatyának:* biztosítani az állással nem bírók állását, akinek pedig van állása, annak mentől gyakoribb előléptetését.

Akiben szív van, annak meg kell érteni ezt a problémát, érezni kell, hogy a mai elesettségben az emberek korgó gyomra és nincstelensége minden célt, értelmet egy irányba terel, a megélhetés irányába. Sajnos, ez irányítja soknál a politikai állásfoglalást is. Ha ez az igyekezet csak a teljes munka- és állásnélkülieknél nyilvánul meg, nézetem szerint még megbocsájtható és érthető, de nem érthető azoknál, akik nagyobb állást és minden jobbat csak ezen a réven, a városatya révén akarnak kiharcolni. Volt már részem a gyengéd „szellemi" nyomásokon, választási ténykedésekre való utalásokon, jövő elhagyásra való célzásokon kívül a bicskával való fenyegetésben is, ha nem szerzek állást és előmenetelt. Felfogásom szerint *ez a mai városatya vagy más képviselő legnagyobb tragédiája*. Nem tud a törvényben körvonalazott feladatainak megfelelni, mert minden idejét, energiáját kénytelen ebbe a kérdésbe fektetni. Sőt, ez még nem elég. A polgármestereknél, tanácsnokoknál, referenseknél való eljárás során ezek hivatali idejét is elrabolja, elvonja éppen azoktól a feladatoktól, amelyek mindennél fontosabbak és amelyekre hivatottak!

Nézetem szerint *az lesz az egyik legnagyobb embere a mai közigazgatási, kormányzati vagy politikai világnak, aki a képviselőket ettől a rettenetes idő- és munkapocsékoló, meddő elfoglaltságtól valami új elgondolás bevezetésével megmenti*. Akár a munkaközvetítés megreformálásával, akár az állásjuttatásnak más formájával, de legfőképpen a szociális nyomorúság megszüntetésének más módon való munkálásával. Akkor talán a választók is más szemmel fogják nézni a városatyát, akit ma igen sokan politikai meggyőződés nélkül, személyi érdekből követnek és akit, ha sikerült az állást megszerezni, azért hagynak el, mert már nincs szükségük rá, ha pedig nem sikerült az állást megszerezni, azért hagynak el, mert „tehetetlen".

HÍREK A PÁRTBÓL

Élénk nyári pártélet az Erzsébetvárosban

A kánikulának, amely a fővárosi pártéletben szinte teljes szélcsendet teremtett, hadat üzent *a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának VII. kerületi szervezete*. A pártközpontban és a szervezet alakulataiban *De Sgardelli* Caesar kerületi elnök vezetésével lüktető munka folyik a nyári hónapokban is és ez a lankadatlan tevékenység nem a politikában merül ki, hanem gazdasági, kulturális és szociális téren gondozza a kerület polgárságának érdekeit.

A pártszervezet központjának helyiségében a kerület iparossága minden szerdán *iparosnapot* tart. Az összes termekben szerdánként a késő esti órákig élénk társadalmi élet folyik és az egyes csoportokban időszerű iparoskérdésekben meginduló viták teszik hangossá az otthonosan berendezett párthelyiségeket. Az elmult hetekben *feltűnően sok kisiparos jelentette be csatlakozását a párthoz*. Lelkes vezetők irányítása mellett a kerület iparossága hatalmas szervezési munkát fejt ki.

Mult hét szombatján tartotta a pártszervezet kebelében nemrég alakult *fiatal írók és művészek csoportja* zsúfolt ház előtt műsoros ismerkedő estjét. A megjelent vendégeket *De Sgardelli* Caesar kerületi elnök üdvözölte és ismertette az ifjú művészek célkitűzéseit. A pártszervezet dalárdája *Lozsy* Hugó karnagy vezényletével vezette be a műsort, amelynek *Csillag* Sándor „A halálos beteg" című komédiája, *Tabányi* Mihály tangóharmonika-szólója, hat gyermek művészi tánca és énekszáma, *Bara* György sztepptánca, *Quittner* Elza és *Lantos* Vili énekestánca voltak a kiemelkedő számai. A nagy sikert aratott előadások művészi vezetője *Kiss* Mihály, rendezője pedig *Gárdos* Győző volt. Az előadás után tánc következett, melyhez a zenét a *Varsányi* Tibor és *Bara* György vezetése alatt álló *házizenekar* szolgáltatta.

A pártszervezet szépen felődő dalárdája Gyömrőre kapott meghívást, ahol több fővárosi és vidéki dalárdával fogja felvenni a versenyt. *Lozsy* Hugó karnagy irányítása mellett a dalárda szorgalmasan készül első nyilvános dalosversenyére. A dalárda utazásával kapcsolatos előkészületeket *Garay* László ügyvezető intézi.

A számos szakcsoport mellé most van a pártszervezet kebelében alakulóban az *ifjúsági kulturális csoport*, mely a téli szezón folyamán tudományos előadások keretén belül az ifjúság továbbképzését tűzte ki céljául. Közel *1400 ifjúsági tag csatlakozására* lehet számítani.

Tekintettei a folyamatban lévő szervezési munkálatokra, a kerületi szervezet elnöksége úgy határozott, hogy a folyó évben *nem tart nyári szünetet*. Az elnökség irányítása mellett a kerületi központi iroda helyiségeiben *Ercsei Ekker* László központi titkár, *Somogyi* Vilmos adminisztrativ titkár, *Burger* Gyula elnöki személyi titkár, *Ságody* Ferenc szervezési titkár, valamint *Marton* Erzsébet, *Dobos* Margit és *Matta* Mária tisztviselőnők lelkes munkával dolgozzák fel a csoportok és kerületek szervező titkárainak munkaanyagát.

Az elmult évben a pártszervezetben megalakult „Sgardelli asztaltársaság" sem szünetel. A nyár folyamán nem a Newyork-kávéházban, hanem a Royal-szálló pálmakertjében tartja csütörtökön este erősen látogatott összejöveteleit. Az asztaltársaságnak már 289 tagja van.

Kertész Elemér Sárkeresztur diszpolgára. Sárkeresztur község képviselőtestülete *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tagot, a Frontharcos Szövetség országos ügyvezető alelnökét egyhangú határozatával a község díszpolgárává választotta meg. A képviselőtestület határozatával Kertész Elemér személyében a magyar frontharcosok hazafias működésének nemzeti jelentőségét kívánta a megtiszteltetésben kifejezésre juttatni azáltal, hogy Kertész Elemért, mint a frontharcos mozgalom egyik legerőteljesebb vezéregyéniségét díszpolgárai sorába iktatta. A megválasztásról szóló okiratot Sárkeresztur képviselőtestülete küldöttségileg fogja átnyujtani új díszpolgárának.

Bernáth István kinevezése. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Bernáth* István dr. jogvégzett tanárt, a Nemzeti Egység Pártja Országos Tanügyi Szervezetének ügyvezető igazgatóját a budapesti kir. tanfelügyelőséghez osztotta be fogalmazási szolgálattételre.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Nem mozdul az Andrássy-út

A világvárosi kialakulás elsőrendű tartozékai az üzleti portálék és kirakatok is. A külföldi szemlélő éppen olyan következtetéseket von le a boltok külső ábrazatából, mint az építészeti monumentalitásokból vagy a műemlékekből és parkokból. Éppen ezért örvendetes tényként kell megállapítani, hogy a városrendezési és magánépítési ügyosztály minap tartott ülésén egyszerre *tizenkét boltkapuzat modern kiépítésére kértek engedélyt*, holott rendszerint két-három ilyen kérelem szokott szerepelni az üléseken.

Az újonnan elkeresztelt *Szent István-körútra* és a *Belvárosra* esett ezeknek a kérelmeknek a többsége, de több új portálé tervével szerepelt a főváros legújabb fejlődési területére eső *Verpeléti-út* is. A főváros legszebb, reprezentatív útvonala, az *Andrássy-út* is szerénykedett *egyetlen kérelemmel*, de ez a megújhodó portálé sem azon a szakaszon készül, amelyre leginkább ráférne egy kis modern átalakulás, egy kis stílus és városi szín az üzletek terén. Nem is nagyvárosit, csak városit emlegetünk, mert az Andrássy-útnak ezen a szakaszán: *a Mussolini-tér és a Körönd között alföldi nagyközségek nívóján állanak az üzleti portálék és a kirakatok*. A *Fővárosi Hirlap* nemrégen szóvá tette ezt a kietlen és stílustalan képet parádés útvonalunkon, amelyet legutóbb külföldi államfők ünneplésének színhelyévé avattak. A jövőben pedig még csak fokozódni fog az Andrássy-út jelentősége, ha a Hősök-terét az ünnepségek központjává teszik meg és ezzel az Andrássy-út az ünnepségek országútjává lesz. Ha a pompás útvonal külső képétől elütnek ezek a sivár boltok, annál inkább rokonságra találnak a külsejükben jól megépített, mutatós paloták belső berendezésével, amelyből — néhány kivételt leszámítva — *a lifttől kezdve az elemi higiéniáig minden hiányzik*, amit ma modern épületektől megkövetelhetünk. Amióta felépítették ezeket a palotákat, sötét belvilágukban nem történt semmiféle átalakítás és modernizálás. De még csak tervekről sem hallunk. Ellentétben ezzel a penészszagú tespedéssel, a *Nagykörút* — ha a róla szóló tervek valónak bizonyulnak — nagy lépéssel szökik az Andrássy-út elé. Mint műszaki körökből értesülünk, *nagyarányú vállalkozás van alakulóban*, amelynek az a célja, hogy a *Nagykörút elavult házait modernizálja*, egyesek helyébe *új bérpalotákat* építsen, de mindenekelőtt *modern üzletek építéséről* akar gondoskodni. A terv nagyszabású, nagyon szép, hogy a megoldástól milyen messze van, egyelőre nem lehet megállapítani. De a terv már magában is megmozdulást jelent, ellentétben azzal a letargiával, amelybe az Andrássy-út süppedt bele vigasztalanul.

NEDVES FAL víztelenítése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 1-203-64

HANNAUER ISTVÁN
központi fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

Schütz Ede
épület-, mű- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII., Thököly-út 23. Telefon: 1—330—45.

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: 137-605

Geiringer Ödön Géza *gépészmérnök*
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

LEDNICZKY VEJE **HÓDOS ANDOR** LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36 BUDAPEST. IX., TOMPA-U. 32.

MACSKÁSY ÁRPÁD
okl. gépészmérnök műszaki vállalata, tervez, szerel és szállít vízvezetéki, csatornázási és gázberendezéseket, szivattyútelepeket, mindennemű központi fűtést, kazánházi- és melióz6berendezéseket.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 5. Telefon: 1-276-70.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

Négy reform teljesen átalakítja Budapest közlekedését

A Beszkárt új tervei — Az új repülőtér magához vonzotta a nemzetközi repülőforgalmat — A Margit-híd kiszélesítése időelőtt fejeződik be — A Boráros-tér—Lágymányosi hidat szeptember 8—15-ike között feltétlenül átadják a forgalomnak

Budapestnek, a fejlődő világvárosnak, legnagyobb problémája a közlekedés. Báró *Babarczy* István közlekedési tanácsnok még nyáron sem pihenhet, mert nagyon sok fontos kérdés vár még megoldásra.

Az ősszel hozzák napirendre a Beszkárt dolgait. *A kisszakasz árának felemelése úgylátszik elkerülhetetlen.* Ez ma már nem financiális kérdés, hanem *a gyors és kényelmes közlekedést csak úgy lehet elérni, ha a kisszakasz-utasok tömegeinek egy része visszatér a távolsági jegy váltásához.* Nem maradhat fenn tovább a mostani helyzet, mert ha mindenki kisszakaszjeggyel utazik, úgy valamennyi forgalmas állomáson összegyűl a publikum és a torlódások lehetetlenné teszik a közlekedés síma lebonyolítását. A tarifareformmal kapcsolatban *Szendy* Károly polgármester ragaszkodik ahhoz, hogy a Beszkárt összes függő ügyeit is elintézzék. Báró *Babarczy* István tanácsnok a júliusi forró hetekben ezekkel a nehéz kérdésekkel foglalkozott és *a polgármesternek referálni fog, amint az őszi szezon megkezdődik.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

báró Babarczy István
közlekedési tanácsnokkal,

aki a közlekedés megoldásra váró aktuális kérdéseiről ezeket mondotta:

— Magáról a Beszkárt dolgairól nincs sok mondanivalóm, mert a polgármester ebben a kérdésben már nyilatkozott. *Ugy a tarifarevizió, mint az összes Beszkárt-ügyekben elkészítjük az anyagot és a polgármester azután az önkormányzat tényezőivel együtt dönteni fog a villamosvasúttal kapcsolatos valamennyi ügyről.*

Régi panasz, hogy Budapest nem gondoskodik megfelelő módon a környék közlekedéséről. *A Beszkárt olyan reformokra készül, amelyek megnyerik Pestkörnyék lakosságának tetszését.* Elektrifikáltatjuk az úgynevezett szeméttelepi vasutat és ezzel a *Beszkárt új relációhoz jut.* Az új vonal kiindul az Üllői-útból, onnan, ahol a Külső-Ferencvárosi plébánia templom van, áthalad a kispest—pestszenerzsébeti véderdőn és a Nagykőrösi úton halad tovább, majd eléri a Vas Gereben-utcát, ahol a végállomás lesz. Ez az új villamosvonal *a kispesti és a pesterzsébeti vonalak között teremt kapcsolatot.* A két vonal között a távolság 2 és fél kilométer. A két város nagyon terjeszkedett és *ennek a sűrűn lakott területnek eddig nem volt rendes közlekedése.* 200.000 pengő költséggel felsővezetéket építünk és mivel a sinek megvannak, hamarosan megindulhat a közlekedés.

— Pestszenterzsébet közlekedési viszonyainak megjavítására is érdekes terve van a Beszkártnak. A várost a 32-es és 30-as villamosok valósággal körülkerítik, aminek azután az a következménye, hogy *a város belső területének nincs közlekedése.* Most az Erzsébet-utcán át 300 méter hosszú sínpárt fektetnek le, amely bele fog kapcsolódni a Helyiérdekű vonalába és azután így eléri a Nagy Sándor-utcát. Ezzel *a város belső része is közlekedéshez jut.* Közel 200.000 embert érdekel ez az újítás.

— A mostani esztendő Budapest közlekedése szempontjából nagyon fontos, mert *négy olyan nagyjelentőségű reform valósul meg, amelyek hatása hosszú évtizedekre befolyásolja Budapest közlekedését.* Az egyik az új budaörsi repülőtér megnyitása, a másik a hajóállomások áthelyezése, a harmadik a Margithíd kiszélesítése és a negyedik a Boráros-tér—Lágymányosi híd megnyitása. Mind a négy reform külön-külön is sokat jelent, de *így együttesen alkalmas arra, hogy a közlekedést teljesen átformálja.*

— A repülőteret már átadták a forgalomnak. A Ferenc József-híd és az Erzsébet-híd között megépültek az új hajóállomások és raktárak. *Az év második felében a hidak fognak szerepet játszani.*

— A budaörsi új repülőtér igazán minden igényt kielégít. Gyönyörű helyen fekszik, felszerelése a lehető legmodernebb és minden tulajdonsága megvan arra, hogy a nemzetközi repülőforgalomban favorit legyen. Már többször voltam kint a repülőtéren. *Bámulatos az a fejlődés, amely rövid néhány hét alatt megmutatkozik.*

Naponta 11 és 12 óra között öt gép érkezik menetrendszerűen. Azután újra forgalom van 2 és 3 között, végül pedig megélénkül az élet 6 és 7 óra között.

A legszebb és legváltozatosabb internacionális élet uralkodik repülőterünkön. Hosszú ideig elnéztem az elém terülő színes képet. A menetrendszerű forgalmon kívül egymás után szálltak le a sportrepülőgépek. Rendesen egy férfi és egy nő érkezik, de természetesen a levegő magányos vándorai is látogatást tesznek nálunk.

A közönség még nem fedezte fel a repülőteret a maga mulatságára, holott külföldön rendes szórakozás a repülőterek látogatása.

— Persze van még munka bőven. Az új repülőtér most *erősödik és izmosodik.* Amit a természet nyujt, az valóban gyönyörű, de *kertészeti kiképzéssel is széppé kell tenni a repülőtér környékét.* Már eddig is sokat dolgoztunk, de jövő esztendőre alakul majd ki igazán a repülőtér impozáns képe.

— A Községi Takarékpénztár már felállította a pénzbeváltó helyét.

A kiküldött tisztviselők igen nehéz helyzetbe kerültek, mert *olyan pénzt is be kell váltaniok, amit a Nemzeti Bank nem jegyez.* Egy indus előttem akart *rupiát* beváltani, mert más pénze nem volt. A görög drachma jegyzése is problematikus. Hamarosan kifejlődik majd a szükséges gyakorlat *és a repülőtéren minden tekintetben elsőrangúan kiszolgálják az idegeneket*

— A repülőtérhez mintaszerű utak vezetnek, de

mind a két odavezető utat még végleges burkolattal kell ellátni.

A Kőérbereki-út kiskockaburkolatot kap és ehhez a munkához már a napokban hozzálátnak. Az új repülőtéri út derieso-rendszer szerint kap burkolatot.

Az autobuszközlekedést már beállítottuk, de *egyelőre még nem fizeti ki magát.* Ezzel tisztában is voltunk. Ez az útvonal *reprezentatív autobuszközlekedés,* amire rá szabad fizetni, ámbár szilárd a meggyőződésem, hogy nyereséges vonal lesz. Amint rendes étterem lesz a repülőtéren és ennek híre a közönség között elterjed, *a kirándulók nagyon sűrűn fogják látogatni a gyönyörű vidéket.* Biztos vagyok abban, hogy a közönség legnagyobb része majd autobuszon közelíti meg a repülőteret.

— A vendéglő ügyét is megoldották.

Sokat beszéltek arról, hogy nem magyar ember kapja majd meg a vendéglőt. Nem úgy történt. Az egyik előkelő szállodánk főpincére a vállalkozó, aki néhány nap óta már benn is ül az új étteremben és most folyik a berendezkedés. Meg kell dicsérnem *Gundel* Károlyt, akit felkértünk arra, hogy az átmeneti időben álljon a közönség rendelkezésére. Annak ellenére, hogy ez nagy anyagi áldozatába került, *közérdekből szívesen teljesítette kívánságunkat.* Felállított néhány asztalt és a külföldi látogatók minden időben tudtak étkezni. Budapest mindenesetre most már teljesen bekapcsolódott a repülőidegenforgalomba is, de ezen a téren még olyan fejlődési lehetőség van, amelyet most még belátni sem tudunk.

— Örül az ember lelke, ha az *új hajóállomások körül sétál.*

Olyan modern hajókikötőnk van a Ferenc József- és az Erzsébet-híd között, amilyenre minden világváros büszke lehet.

A korzó Dunapartját sikerült felszabadítani és a hajóállomások áthelyezésével életet vittünk be az eddig egy kissé csöndes Dunaszakaszra.

A hajóforgalom különben is nagyon megélénkült. Nemcsak a nemzetközi forgalomra gondolok, hanem *a helyijáratok is sűrűbbek, mint voltak.* Sokkal több hajó jár a Margitszigetre, a Római partra és a többi kiránduló helyekre. A hajóforgalomban mindenesetre sikerült mintaszerű rendet teremteni.

— A Margithíd kiszélesítési munkálatainak befejezését mindenki sürgette. 1935 májusában kezdődött meg a munka és a közgyülésen bejelentettük, hogy *három évig fog tartani.*

A kitűzött határidő előtt készen lesz a kiszélesített Margithíd.

A közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén *részletesen beszámolok a polgármesteri jelentésben a munkálatokról.*

A Beszkárt sínáthelyezési munkálatai is a legnagyobb részben már készen vannak. A Margitkörúton leraktuk a sineket a Horváth-utcától a Török-utcáig. *Egy éjszaka helyeztük el a sineket deltaszerűen a Török-utca torkolatában.* Bámulatos, hogy a technika mai fejlettsége mellett mit lehet csinálni. *Este hét órakor még felhasználatlanul ott hevert 5—600 méter sín és másnap azokon futottak a villamosok.* A Beszkárt semmiesetre sem akadályozza a munkálatok gyors befejezését.

November-decemberben a kiszélesített hídat átadhatjuk a forgalomnak

és ebben a pillanatban megszűnnek azok a közlekedési mizériák, amelyek annyi jogos panaszra ragadtatták el a közönséget.

— Buda és Pest közlekedésében a legkomolyabb változást az új Horthy Miklós-híd megnyitása idézi elő.

Szeptember 8 és 15 között feltétlenül átadják a forgalomnak az új hidat.

A Beszkárt már itt is készen van a vágányelhelyezéssel. A napokban kapcsoltuk be a Verpeléti-úti villamost a híd hálózatába. A hídon is készen vannak a sínek, *csupán 30 méteres szakaszon hiányzanak.* A hídat ugyanis két oldalról építették, de a vasszerkezet transzferálása miatt ez a szakasz nyitva maradt, mert a daru itt volt elhelyezve. Most már eltávolították a darut és a két rész összekötése is hamarosan befejeződik.

— A villamos sineket teherszállításra már fel is használtuk. *Azokon a sineken jártak be a hídra a tehervagónok, amelyeken majd a személyforgalmat bonyolítjuk le.* A tehervagónok a kövezéshez szükséges anyagot szállították a hídra.

— Mindent összefoglalva csak annyit mondhatok, hogy *az 1937-es esztendő nevezetes dátum lesz Budapest modern közlekedése történetében.*

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 141-476.

Kézműkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 296-512.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

TERVEZŐÉPÍTÉSZEK FIGYELMÉBE: UJDONSÁG!
NEMES FATAPÉTA
egyed árusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel: 182-021

„SANIT F" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyárja: POSNANSKY és STRELITZ R. T. aszfalt-, fedéllemez- és kátrányvegyitermék-gyár
Központi iroda: Bpest, V., Sólyom-u. 13. Telefon: 1-328-29, 1-383-85.

MADÁCH IMRE SUGÁRÚT
kiépítése folytán a Károly király-út 15. sz. házban 92 év óta fennálló kötél-, zsineg-, ponyva- és sportáruüzletemet szembe
IV., GERLÓCZY UCCA 11.
számú házba helyeztem át.
HAUSCHILD ALBERT ezelőtt
NEDELKÓ SÁNDOR Telefon: 1—815—72.
Hátizsák, siteiszerelés és horgászati cikkeket nálam nagyon olcsón vásárolhat.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A városházi hetilapok közös megegyezés folytán a törvényhatósági szünet alatt, július és augusztus hónapokban, kéthetenként jelennek meg. E megállapodás értelmében a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma aug. 11-én fog megjelenni.

De strigis...

Kálmán király híres törvényét kell idéznünk annak a patkány-irodalomnak a fejére, amely a közelmultban olyan szépen elburjánzott a magyar sajtóban. Egész csomó, egyébként jószándékú újság hatalmas cikkekben számolt be arról, hogy patkányirtó zsenik rohamozták meg a Margitszigetet. Akadtak aztán bőségesen olyan újságok is, amelyeknél ártó szándék volt, mert hiszen a Margitszigetet egyszerűen kinevezték patkány-szigetnek. Ezzel szemben sürgősen le kell szögezni az igazságot, hogy a Margitszigeten semmiféle patkányveszedelem nincs, mert hiszen nagyon jól tudjuk azt, hogy víz mentén, csatornákban a patkányt tökéletesen, végérvényesen kiirtani úgysem lehet, hogy pedig a patkányirtó zsenik el akarják sütni a maguk csodaszerét, az igazán természetes. Azért gyártották, hogy keressenek vele és ha az újságok felfújják a margitszigeti „patkányveszedelmet", akkor természetes, hogy a patkányméreg-gyárosok sűrűn fognak kopogtatni az illetékes ajtókon.

Mi azonban és velünk együtt mindenki, aki Budapestet szereti, harsányan mondjuk Kálmán király törvényét: „de strigis quae non sunt, nulla quaestio fiat." A striga a köztudatban mint boszorkány él, Tóth Béla kisütötte róla, hogy tulajdonképpen lidércet jelent, ebben az esetben azonban határozottan patkányról van szó. Patkányról, amelyről még akkor sem kellene beszélni, ha volna, hanem egyszerűen rá kellene szabadítani a szigetre egy csomó kedves és tehetséges rattler-kutyát, akik úgy kiirtanák a strigákat, legyenek azok boszorkányok, lidércek, vagy patkányok, hogy írmagjuk sem maradna.

Ismételjük, a patkányokat, ha vannak, vagy ha volnának, könnyű szerrel ki lehetne irtani, csak beszélni nem szabad róluk. Az újságok hasábjain nem szabad harsogni a patkányok szigetéről, nem szabad beszélni, mert tudják meg az urak végre, hogy az ellenségeink, vagy ha jóindulatúak, akkor konkurrenseink az idegenforgalom terén, máris kihasználták a patkányirodalom túltengését. Hiszen ezek minden eszközt megragadnak arra, hogy a szépen fejlődő budapesti idegenforgalmat kátyúba vigyék. Nem riadnak vissza még az egyéni meggyőzéstől sem és minden angolt, amerikait, franciát, vagy németet külön-külön akarnak lebeszélni arról, hogy Budapestre, Magyarországra is eljöjjenek. Már itt fekszik előttünk egy Ausztriát járó magyar barátunknak a levele, aki személyesen beszélt egy angollal: — a margitszigeti patkányokról. A bécsi hotelportások általában nem ellenségeink, gazdagon és magyarosan megvendégeltük őket egyik elmult esztendőben. Akkor nagy fogadalmat tettek a magyar-osztrák testvériségről. Igérték, hogy mindenkit ide fognak irányítani, nem hogy elvennék tőlünk az idegent. Ennek az előbb említett angol úrnak mégis egy bécsi hotelportás tartott nagyszabású szakelőadást arról, hogy a margitszigeti szállodai szobákban patkánycsaládok ütötték fel tanyájukat. Most tessék elképzelni, hogy a prágai, vagy a bukaresti hotelportás mit fog mesélni majd az angolnak, vagy az amerikainak, aki megkérdi tőle, hogy megszállhat-e a Margitszigeten.

Abba kell hagyni ezt a patkányirodalmat és úgy kell vigyáznunk az ólombetűre, mintha mindegyik patkánymérreggel volna bekenve és rettentően veszedelmes volna a magyar idegenforgalom számára. Úgy kell vigyáznunk minden szóra, amit leírunk, mint az életünkre, hiszen csak a napokban volt tele minden újság azzal, hogy a magyar idegenforgalom harminc százalékkal csökkent. Ez a hír is fölér az ellenséges, vagy konkurrens országokban egy ilyen patkányhírrel. Vagy pláne a kettőt összekapcsolva, milyen szépen fest: Budapest idegenforgalma harminc százalékkal csökkent, mert a gyönyörű Margitszigeten patkányok tanyáznak. Szerencsére ez a patkányirodalom hatalmas ellenfélre talált Illyefalvy I. Lajosnak, a székesfőváros Statisztikai Hivatalának kitűnő igazgatójában. Ez az élesszemű kiváló férfiú percek alatt látta, tudta, hogy milyen veszedelmet jelent az ilyen híresztelés. Órák alatt elkészült a kimutatással, amelyben hitelesen, a tudomány bélyegével ellátva kiáltotta oda a világnak, hogy Budapest idegenforgalma tovább folytatja diadalmas fejlődését, visszaesés nincs, hanem ellenkezőleg az elmúlt hónapban 22.4 százalékos volt a fejlődés. Veress Gábor, a Fővárosi Hirlap mult számában mindenkit megelőzve visszautasította a vészhíreket.

Ime, ez a patkányirodalomnak az egyetlen és biztos szere, így kell dolgozni a magyar idegenforgalom érdekében.

(p. b.)

Az új tanítók eskütétele. A fővárosi tanügyi kinevezések részletenkint történnek meg. Az első csoport, amelynek kinevezéséhez a kultuszkormány hozzájárult, a minap tette le az esküt *Schuler* Dezső dr. alpolgármester kezébe, aki figyelemreméltó beszédben emelte ki azokat a jelentős áldozatokat, amelyeket a főváros közönsége hoz az iskolák fejlesztése érdekében. Ennek az első kinevezett csoportnak tagjai köztudomásúan azok a tanerők, akik hosszú szolgálati idejükkel eo ipso kiérdemelték a kinevezést. Szombaton *újabb 17 kinevezés jóváhagyása érkezett le a kultuszminisztériumból a városházára*, ahol ez az újonnan kinevezett 17 tanerő szerdán teszi le az esküt. Mindenki abban reménykedik, hogy *még ebben a hónapban betöltik a hátramaradt 66 tanügyi állást is*, és ezek is leteszik az esküt legkésőbb a következő hónap elején.

A VIII. kerületi frontharcosok zászlóavatása. Nagy ünnepségre készül a VIII kerületi frontharcos főcsoport. Szeptemberben avatja fel zászlaját nagyszabású ünnepség keretében, amelyben részt fog venni a frontharcos tömegeken kívül a Józsefváros egész társadalma. A rendezőség a zászlószentelést, amely tábori misével kapcsolatban történik, *a Nemzeti Múzeum árkádjai alatt óhajtja megtartani* és fel akarja használni a múzeum történelmi nevezetességű lépcsőzetét is méltó ünnepi keretül.

Egységesítik a rendőri büntetőbírói eljárást. Az egymillió lelket számláló székesfőváros óriási adminisztrációs gépezetében az elintézésre váró ügyek százalékosan is igen tekintélyes része jut az elsőfokon ítélkező rendőri büntetőbírák kezébe. Minden elöljáróságon szünet nélkül folyik az ítélkezés az apró és még apróbb ügyekben s bár a szabályok természetesen azonosak, a büntetőbírói eljárás gyakran eltér egymástól. Ez a körülmény arra késztette most a kerületi elöljárók értekezletét, hogy javaslattal forduljon a polgármesterhez és azt kérje tőle, hogy *az egységes jogszolgáltatás érdekében tartasson kerületközi értekezletet valamennyi elöljárósági rendőri büntetőbíróval.* A tiszti ügyészség kijelölt tagjainak jut az a feladat, hogy ezt a jogegységi értekezletet irányítsák. A megbeszélésekre a törvényhatóság nyári szünetének befejeztekor nyomban sor kerül, s az azokon való részvétel valamennyi rendőri büntetőbíróra nézve kötelező lesz.

Lampel Vilmos halála. A főváros törvényhatósági bizottságának gyásza van: hetvenhat éves korában elhunyt *Lampel* Vilmos örökös törvényhatósági bizottsági tag, ny. miniszteri tanácsos. Lampel Vilmos előkelő szerepet töltött be a főváros, de főleg Buda társadalmi életében. *Wolff* Károly vezetése alatt résztvett az Egyesült Keresztény Nemzeti Liga létesítésében, amelynek országos választmányi tagja volt. Elnöke vagy társelnöke volt az I. kerület kereszténypárti alakulatainak. Egyéb tevékenysége mellett ő szorgalmazta a Várba vezető lépcsők és a várbástyák kiépítését, a Vár parkositását és közlekedésének megjavitását. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

Illyefalvi I. Lajos egyetemi rendkívüli tanár

Tizenöt esztendővel ezelőtt — valljuk be — a statisztika nem volt szalonképes. Komoly, sőt komor — mondhatni — száraz tudomány volt, amely nem illett „művelt családok asztalára". A statisztikáról ifjúságunk hajnalán, sőt delén, úgy beszéltünk, mint valami szintelen száraz és szürke tudományról, amelynek semmi kontaktusa nincs az élettel.

Azután egyszerre csak kezdtek megjelenni a budapesti könyvtermés búzaföldjein halványkék karcsú füzetek, amelyek tele voltak úgynevezett rideg rubrikákkal, de a szürke számok közt akadtak nyomtatott oldalak, sokatmondó szövegek, amelyek színesen, az élet lüktetésével magyarázták, formálták, gyúrták és alakították élő és vérző életté a számok szürke és laikusoknak semmit, vagy legalább is keveset és unalmasat mondó adatait.

Ezeknek a halványkék, szürke számokból színesen beszélő füzeteknek szerkesztője Illyefalvi I. Lajos dr. volt, a főváros statisztikai hivatalának kitűnő igazgatója: a számok regényese, a regények számba-fogalmazója. Ez az újfajta statisztikus, a modern idők egyik első magyar megérzője olykor lehangoló, de, hála Istennek, gyakran optimista költeményeket írt ennek a gyönyörű metropolisnak, Budapestnek — számokba formált életéről.

Magyarország kormányzója most az egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet adományozta Illyefalvi I. Lajos budapesti statisztikai igazgatónak. A magas kitüntetés alkalmából mi, a magunk részéről, üdvözöljük benne a tudóst és a számok költőjét. Az embert.

A fővárosi altisztek dalárdájának balatonvilágosi hangversenye. A Fővárosi Altisztek Közművelődési és Önsegélyző Egyesületének dalárdája, amely a téli szezónokban sok sikert aratott már hangversenyeivel, ezúttal először próbálkozott nyári kultúrest rendezésével, amelyet a balatonvilágosi fővárosi üdülőtelepen tartottak meg július 17-én. A nyári hangverseny is pompásan sikerült és a résztvevő nagyközönség sokat tapsolt a nívós műsornak. A megjelentek soraiban volt *Keil* Tibor dr. főjegyző, *Kabakovits* József dr. törvényhatósági bizottsági tag és számos nyaraló előkelőség. Nagy sikere volt a rendező dalárdának, amely *Ujj* József dr. karnagy vezetésével szerepelt. V. *Szádeczky* Kardos György humoros előadásáért, U. *Bozsik* Margit pompás énekszámaiért kapott meleg tapsokat. A rendezőség élén *Viasz* Gyula elnök és *Bikó* Miklós alelnök buzgólkodtak a sikerért.

Fürdőügyi Szemle. Megjelent a Budapest Fürdőváros Egyesület hivatalos lapjának második száma *Techert* Gyula dr. szerkesztésében. Ez az új havi szemle nem a szokásos értelemben vett hivatalos organum, hanem a magyar fürdőügynek minden területére kiterjedő, élénken szerkesztett folyóirat, amely sok értékes írást tartalmaz, súllyal szól bele a fürdőpolitikába és érdekes, színes olvasmányokról is gondoskodik. A bevezető cikkben vitéz *József Ferenc* dr. kir. herceg az orvosi továbbképzés jelentőségével foglalkozik, a továbbiakban pedig *Frank* Miklós dr. főorvos, *Emődy* Zoltán, *Torzsay Biber* György dr., *Medriczky* Andor dr., *Breyer* Imre cikkei, majd a változatos közlemények és rovatok sora következnek. A lap szerkesztősége és kiadóhivatala V., Dorottya-utca 11. szám alatt van.

Egész Pest beszél róla:
soha olyan jól nem mulattunk mint
Charlie Rivels Akrobat Oh!!!
ragyogó revüjénél a
Fényes Fővárosi Nagy Cirkusz-ban
Naponta két előadás. Telefon: 113-374.

Napellenzők
Korányi és Fröhlich
redőny és fémportálgyár

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Július 31-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

ANGOLPARK új attrakciói:
Minden este a „Blue Kiddies" monstre jazz-zenekar jazzkoncertje
A csütörtöki művész-esték, hazai és nemzetközi művészekkel. ● A „Csodarevü 1937" minden este június hó 19-től kezdve az amerikai méreteket is túlszárnyaló csodaprodukció ● Pilotaiskola a legszenzációsabb amerikai u'donság és végül az Autotouring, melyben minden kísérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját. Minden hónapban uj nemzetközi varieté műsor a Alpesi Faluban

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60. Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Lesujtó miniszteriális vélemény a kenyérdrágításról

A főváros közönsége érthető megütközéssel fogadta az elmúlt napokban azt a hírt, hogy *a sütőiparosok emelték a kenyérárakat.* Az iparügyi minisztérium részéről azonban publikáltak egy közleményt, amely szerint

egyelőre semmi oka nincs a kenyérárak emelésének,

következésképp a *Községi Kenyérgyár* a régi árakon látja el a fogyasztókat kenyérrel.

Mondani sem kell talán, hogy *feltétlen hívei vagyunk a szabadipar gyakorlásának:* ezt korlátozni nem szabad. A kenyérárak megállapítása azonban egészen más elbírálás alá tartozik. *Kenyérre, vízre, levegőre minden élőlénynek szüksége van,*

a kenyér tehát olyan közfogyasztási cikk, amelynek áralakulásába nem csak joga, de kötelessége is beleszólni a hatóságoknak.

A kenyérdrágítás *minden vonalon árdrágítást idéz elő.* Az iparügyi minisztérium megállapította, hogy a kenyérdrágítás most *indokolatlan.* A pékek kapzsiságát jellemzi az árdrágítás, mert hiszen *azok a pékek drágítanak, akikről a statisztika szerint megállapítható,* hogy

a budapesti háromszáz pékiparos közül százkilencvan a háztulajdonos.

Most tehát itt az ideje, hogy *a Községi Kenyérgyár hivatása magaslatára álljon:*

irgalmatlanul törje le a pékek antiszociális tevékenységét.

Az iparügyi minisztérium figyelemreméltó hivatalos közleménye egyébként így hangzik:

A kenyérárak január eleje óta állandóak, a termelési költségekben azonban időközben ha állottak is be emelkedések, rá kell mutatni arra, hogy visszaesések is következtek be és *a kormányzat felfogása szerint a kenyérárak emelkedésének csak akkor lesz létjogosultsága, ha a termelési költségek felfelé és lefelé számított ingadozásai már nem képesek egymást kiegyensúlyozni.* Mivel a jelenlegi számítások szerint a termelési költségekben beállott emelkedés az elmúlt hat-hét hónap alatt nem haladja meg a termelési költségekben beállott visszaesést, a Községi Kenyérgyár egyelőre még *nem látja elérkezettnek az időt arra, hogy az árakat felemelje.*

A Községi Kenyérgyár jelenleg ötféle kenyeret hoz forgalomba, még pedig barna kenyeret, amely a szegény néposztály számára készül 6½—7-es búzaliszt és 1-es rozsliszt keverékéből. Ennek a kenyérnek az eladási ára kilogramonkint 20 fillér. Ezenkívül forgalomba hoz a Községi Kenyérgyár úgynevezett községi kenyeret. Ez 5-ös és 6-os búzalisztkeverékből készül s az eladási ára 30 fillér; ha a fél barna kenyér 4-es és 5-ös búzaliszt keveréke, az eladási ára 32 fillér. A fehérkenyér 2-es búzalisztből készül s eladási ára 40 fillér. A rozskenyeret kétharmad részben 1-es rozslisztből, egyharmad részben 6½-es búzalisztből állítják elő; az eladási ára 30 fillér.

Az összes kenyérfajták korlátozás nélkül az elárusítóhelyeken bármilyen mennyiségben kaphatók. Így tehát a főváros lakosságának, *amennyiben olcsó kenyérhez akar jutni, ezek a kenyérfajták rendelkezésére állanak.* A kenyeret az összes budapesti csarnokokban, a saját elárusítóhelyeken, a város minden részén levő községi élelmiszerüzem és lóhúsüzem fiókjaiban, az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ százhat fiókjában és huszonhét füszerüzletben, összesen tehát *226 helyen hozzák forgalomba.*

Az elárusítóhelyek szaporítása a szükséghez képest lehetséges. A jelenleg érvényben lévő kenyérárakat a Községi Kenyérgyár előreláthatólag augusztus közepéig tudja tartani, amikor a termelési költségek alakulásának megfelelően esetleg új kenyérár fog kialakulni.

Áttért a borjupörköltre és a spriccerre a DGT

A *Duna Gőzhajózási Társaság* — a hírek szerint — a Ferenc József-rakparton *vendéglőt akar nyitni:*

spriccert és borjupörköltet óhajt árulni.

Eddig azt hittük, hogy Magyarországon a *DGT* egészen más hivatást tölt be: *a Dunán teherárú- és személyforgalmat bonyolít le, Baranyában pedig szenet fejt.* Hogy miként jár el a bányamunkásokkal, arról a magyar közvéleménynek meg van az álláspontja. De meg van az álláspontja *Bornemisza* Géza miniszternek is, aki a legutóbbi bányászsztrájk alkalmából is

kénytelen volt hatalmi szóval közbelépni.

Hogy a *DGT* a magyar vonatkozású üzleti tevékenységét mennyire értékeli, arra jellemző, hogy *a budapesti igazgatóságot feloszlatta, a tisztviselőket elbocsátotta és a magyar adminisztrációt Budapesten mindössze egy* DGT-ügynökség *intézi.*

A *DGT* azonban most *kocsmát akar nyitni.* Reméljük, hogy a hatóságok

kereken és határozottan elutasítják a dunaparti nyári vendéglő bizarr gondolatát.

Ezt a konkurenciát *valóban nem érdemli meg a tiszteletreméltó magyar vendéglősipar.*

A Magyar Biztosítástudományi Társulat most tartotta *Altenburger* Gyula dr. elnökletével közgyűlését. *Sós* Ernő főtitkár előterjesztette a Társulat jelentését az 1936. évi működéséről. A zárszámadás elfogadása után *Bánde* György dr. főtitkár vázolta a Társulat jövő munkaprogramját. Bejelentette, hogy a Társulat novemberben biztosítási szaktanfolyamot rendez és hogy hivatalos lapja, a *Magyar Biztosítástudományi Szemle* ezentúl gyakrabban és gyakorlatiasabb irányban fog megjelenni. A tisztikar kiegészítése során *Gergely* Tódort ügyvezető-elnökké, az elnöki tanács tagjaivá pedig *Balabán* Imrét, *Erdős* Aladárt, *Heller* Farkast, *Janovitz* Józsefet, *Kuncz* Ödönt, *Kallós* Ignácot, *Kun* Károlyt, *Kutasi* Elemér dr.-t, *Lechner* József dr.-t, *Lugos* Jánost, *Menczer* Oszkárt, *Thaly* Zsigmondot és *Waldner* Róbertet választották meg. *Waldner* Róbert az üzemgazdasági, *Kutasi* Elemér a jogi, *Kun* Károly a gazdasági és *Tarcsay* Pál a kárbiztosítási szakosztály elnöke lett. A Magyar Biztosítástudományi Szemle szerkesztésére *Sós* Ernő dr. és *Bánde* György dr. kapott megbízást.

Munk Péter halála. A napokban halt meg *Munk* Péter bankár, tőzsdetanácsos, a *Munk és Davidsohn* cég beltagja, akinek nevét nemcsak belföldön ismerték, de megbecsüléssel vették körül külföldön is. Közgazdasági érdemeinek elismeréséül 1911-ben beválasztották a tőzsdetanácsba, 1923-ban kincstári főtanácsos, 1928-ban a Tőzsde igazgatósági tagja, 1931-ben pedig a Tőzsde alelnöke lett. A nagy részvét mellett lefolyt gyászszertartáson a Tőzsde elnöksége, tanácsa és a Tőzsde tagjai testületileg képviseltették magukat.

Az Egyesült Izzó közgyűlése. Az *Egyesült Izzólámpa és Villamossági R. T.* Ujpest, július 21-én tartotta meg közgyűlését. A mérleg eredménye szerint *a tiszta nyereség 2,262.880 pengő,* beleértve a mult évi 270.297 pengős nyereségáthozatot. Az értékcsökkenési alapot 1,603.056 pengővel dotálják. A részvényekinti *osztalék 6 pengő.* A vállalat a tavalyi 300.000 pengővel szemben 500.000 pengővel dotálta a tartalékalapot.

Az Első Magyar Gyapjumosó és Finomposztógyár Rt. július 31-én tartja közgyűlésétü A mérleg 2.7 millió pengő részvénytőke és 1.15 millió pengő tőketartalék mellett *51.249 pengő nyereséget* mutat ki, amely az előző évi eredményáthozattal együtt 178.179 pengőt tesz ki. Az a tény, hogy a vállalatnál a leírások összege igen jelentősen csökkent, mutatja, hogy a künnlevőségeknél, valamint a készletek értékelésénél is, a Gyapjumosó jelentős látens tartalékok felett rendelkezik.

Kedvező a Hermes mérlege. A *Hermes Magyar Általános Váltóüzleti R. T.* most lezárt mérlege kedvező képet mutat. Az elmult esztendőben *136.000 pengő volt a tiszta nyereség,* osztalékot azonban nem fizetett, ebben az esztendőben viszont emelkedett a nyereség. Igy tehát a *Hitelbank,* vagyis a főrészvényes gazdaságpolitikája szabja meg: megkezdi-e a Hermes az osztalékfizetést.

Az Anker Biztosító kitünő üzletéve. Az *Anker Általános Biztosító R. T.* 1936-os üzleti éve minden tekintetben a fellendülést mutatja. Az Európa minden országában fióktelepekkel bíró jónevű intézet *magában az életágazatban 72 millió schilling bevételt* ért el. Az ügyviteli költségek a racionális vezetés folytán alig mutatnak eltolódást. Ezzel szemben az üzletszerzési költségek bizonyos fokig az üzleti forgalom növekedésével arányban álló növekedést mutatnak ki. A közgyülés nagy figyelmet szentelt a magyarországi fióktelep által lebonyolított *tranzakcióról* szóló jelentésnek. Tudni kell ugyanis, hogy a bécsi cég magyarországi igazgatósága *Waldner* Róbert vezérigazgató elgondolása és szakszerű irányítása mellett nemrégiben magába olvasztotta a *Turul Biztosító R. T.-t* és átvette a *Pénzintézetek Országos Biztosító Intézetének* elemi üzletállományát is. A két tranzakció velejárója, hogy *a konszern magyarországi díjbevétele immár megközelíti az évi 5 millió pengős összeget.*

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.) BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16 TELEFON: 2-929-43

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 150-734.

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston szobrászok XIV., Czobor-utca 6. Telefon: 297-720.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

KUTSCHER SZILVESZTER
Az „Arany Kalapácshoz"
Lószerszámveretékek, szíjgyártó-, nyerges- és cipészkellékek.
Budapest, VII., Rákóczi-út 32. Telefon: 141—809.

Linoleum és gummi burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Lampl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi Iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 1—133—14.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 2—919—33.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fütés, hütő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 137-339.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

VÁLLALKOZÁS

A közmunkák végrehajtása közben beállott áremelkedések nem háríthatók a fővárosra. A Budapesti Építőmesterek, a Kőművesek és Kőfaragómesterek, továbbá a Budapesti Ácsmesterek ipartestületei közös beadványt terjesztettek a polgármesterhez. Beadványukban azt kérték, hogy a fővároshoz benyujtott közmunkaárajánlataikhoz olyan értelmű áremelkedési klauzulát csatolhassanak, melynek értelmében az ajánlat elfogadása után, *a munka végrehajtása közben beálló áremelkedések a munkaadók által a fővárosra háríthatók legyenek.* A polgármester arra való tekintettel, hogy az áremelkedési záradékkal ellátott ajánlatok szerint a vállalatbaadás után az anyagárakban, munka- és fuvarbérekben bekövetkezendő összes áremelkedés folytán felmerülő többkiadás teljes összegében a főváros terhére esne, minthogy továbbá a közellátási szabályzat értelmében csak az ott felsorolt jogcímek adják meg a jogot a vállalkozóknak az egységár felemelése iránti kérelem előterjesztésére, *a kérelmet teljesíthetőnek nem találta.* Egyúttal figyelmeztette az ipartestületeket, hogy az áremelkedési záradékkal ellátott ajánlatokat figyelembe venni nem fogja.

Uj versenytárgyalási kiirások

A Királyerdőn (Csepel sziget) építendő BSZKRT ádülőtelep **építési munkálataira** pályázni lehet augusztus 16-án déli 12 óráig. (Akácfa-utca 15. III. 311.)

60 000 kg **gázolaj szállitására** pályázni lehet augusztus 4-én d. e. 10 óráig. (Központi városháza II. em. 235.)

Beérkezett ajánlatok

A Budakeszi-úti **erdészlak építési munkálataira** pályáztak: Líber Gyula 6301. Foerk Ernő 6803. Fónagy Béla 7070. Miltner Mihály 7109. Gavora Zsigmond 7311. Bodor Antal 8712. Tamássy Emil 7718. Nyitray Ágoston 7914. Baross Lajos 8770. Versetz Márton 9864 és Hegedüs István 11.288 pengővel.

A Nagy Lajos király-útjának (ezelőtt Hajtsár-út) Benkő-utca és Báró Jeszenák János-utca közötti szakaszán szükséges **csatornázási munkálatokra** pályáztak: Schäffer Károly 21.174, Hajnal Imre 21.327, ifj. Halász Hubert 24.917. Gratzer János 26.205. König, Román és Stein 26.926. Barta Károly és Blaver Sándor 32.447, valamint Bakács Gyula 32.525 pengővel.

A Szent István-kórház A) pavillonjának **vízvezetékszerelési munkálataira** pályáztak: Arnot Lajos 5473. Sztoika Béla 2625. Cross Charles E. Lawis Utóda 5038. Kolbányi és Pákozdy 6209. Nagy Károly 6403. Valentiny Bálint utóda Kovács A. Ödön 7006. Keszler Jenő és Fivére 7206. Fort Oszkár és Társa 7333 és Fürst Lajos 9346 pengővel.

Az Apostol-utcai Veronika kápolna **kőfaragó munkálataira** pályáztak: ifj. Mühlnerz János 4666. Seenger Béla 5155. ifj. Fabró Ferenc 5969. Weisinger György 5408. Král Gyula 5740 és Klimm Károly 6409 pengővel.

A Rózsák-terén levő római katolikus templom **kőszobrász munkára** pályáztak: Szabó Rezső 10.433. Krasznai Lajos 10.926. Gabay Sándor 10.972. Kuzmányi Viktor 11.011. Fischer Ferenc 11.467. Nagy Zoltán 11.841. Derzsy Gergely 11.904. Lorenz Károly 12.187 és Csanády Ferenc 12.625 pengővel.

A Gubacsi-úti sertésközvágóhíd **tányértartály szerelési munkálataira** pályáztak: Elektroforrasztó és Műszaki Társaság 3190. Magyar Vegyipari Gépgyár Rt. 3200. Dávid és Kertész 3370. Lakos és Székely 3520. Schubauer Ferenc 4000 és a Kőbányai Gép- és Vasszerkezeti Műhely 5520 pengővel.

A Farkasréti temető ravatalozó házában szükséges **villanyszerelési munkálatokra** pályáztak: Köhler és Medvey 4182, Bach Antal 4475, Thermolux 4594, Szmatana József 5044, Drexler Rezső 5139, Szemere Zoltán 5713 és Hungler István 6174 pengővel.

A BSZKRT részére szükséges **1292 kg angol banca ón és 2020 kg csapágyfém szállitására** pályáztak: Nemzetközi fém- és vaskereskedelmi rt. 9100. Anker Művek 12.002. Mezőgazdasági értékesítő és ipari szövetkezet 22.424. Fémbehozatali kft. 9978. Metallochemia 22.080. Polgár Henrik 17.758 és Apor László 9535 pengővel.

A Nagyvásártelep vágányzatának kitérőihez szükséges **talpfák szállitására** pályáztak: Brüll Gyula 4280. Matzner Ottó 4379, Mahrer Benő 4578 és Polatsek J. és Fia 5070 pengővel.

Versenytárgyalási megbizások

A Kerepesi-úti temetőben szükséges mükő és burkoló **munkálatokat** Janusek Béla kapta 2190 pengőért.

A HÉV Újlaki raknarton levő végállomásának **burkolómunkálatait** Janusek Béla kapta 3513 pengőért.

A Baross-utcai előljárósági épületen szükséges **központi fűtési berendezés átalakitási munkálatait** Juhász József kapta 8993 pengőért.

A Nagykovácsi-úti erdőőri lak **bontási, kőműves és iparos munkáit** Seif Gyula kapta 7269 pengőért.

A Bazilika **villanyszerelési munkálatait** a Kaffka és Wagner cég kapta 13.086 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

MAY IMRE építőmester
Budapest, V., Lipót körút 29 sz. Telefon: 122—155.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntőde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST, XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

Lőrinczi Sándor
Sütő-, cukrász-, hús-, és vegyipari gépgyártó és javító műhely
Budapest, VII., Dob-utca 37. Telefon: I—460—85.

FROMMER JENŐ
épület-, mű- és tűzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: I—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: I—360—31

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. Telefon: 1—834—26.

ZSÉDELY KÁROLY
épületműlakatos, tűzhely készitő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemű épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készítését, ugyszintén mindenféle javításokat.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135 645.

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 182-114. Alapittatott: 1860.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágitás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vizállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: 13-03-60

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126-66.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Iskolai jelző órákat
készit, javit, alakit és karbantart.
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 129-624.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 142-071. Tel.: 332-064.

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Székely Mihály
okl. mérnök és építőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Frank Ignác
GÉPSZÍJ UZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, útépítő kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs répesir

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 augusztus 11. 31—32. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Magyar Nagyhét

Irta: Lamotte Károly dr.
Budapest székesfőváros helyettes polgármestere

Már serényen folynak az előkészületek, s csak néhány nap választ el Szent István hetétől.

Szeretettel köszöntünk mindenkit, akik erre az ünnepre Budapestre jönnek, magyarokat, külföldieket egyaránt. Ez az ünnep egyik összefogó láncszeme a mi nemzetünknek, egyik szép megnyilvánulása a katolikus vallásos érzésnek, a külföld felé pedig tanubizonysága a mi ezer éves kultúránknak, a törhetetlen hitünknek és nemzeti akaratunknak.

Csaknem minden országnak és városnak meg vannak a maguk külön ünnepei, amelyek részben nemzeti, részben vallási hagyományokon alapulnak. Ilyen ünnepünk nekünk Szent István napja, amely eredetileg legkevésbbé volt idegenforgalmi attrakció, hanem nemzeti és vallásos életünknek egyik kimagasló eseménye.

Az ünnep maga ma is az maradt, azonban a főváros igyekezett az erre az ünnepre idejövő magyaroknak és külföldieknek a hivatalos szertartásokon kívül szórakoztatásáról is gondoskodni. Így fejlődött ki a Szent István hét, amely ma már idegenforgalmunk legjelentősebb eseménye.

A Szent István hét rendezőinek nehéz feladatuk volt, mert részben a vidék szórakoztatásáról kell gondoskodni, amely az ő mérsékeltebb kulturigényeivel talán könnyebben kielégíthető, de egyidejűleg gondoskodni kell a nagyigényű külföldieknek mulattatásáról is.

Ezeknél még külön nehézséget okoz az, hogy nem beszélik nyelvünket, s ezért olyan eszközt lehet csak szórakoztatásukra igénybe venni, amely idegenek számára is élvezhető. Így fejlődött ki a Szent István hét programjának lényege, a tüzijáték és a város megvilágítása, nemzeti viseletünk és szokásaink bemutatása a Gyöngyös Bokréta keretében, és végül a zenei mutatványok.

Ez utóbbi az, ami mindezideig alig szerepelt a Szent István hét programjában, s amit ez évben kívánunk intenzívebben kiépíteni.

A Szent István hét zenei programjának kidolgozását Kudela Géza vállalta magára, s az ő neve bizonyára biztosíték is arra, hogy ez a program méltó lesz a hozzáfüzött várakozásokhoz.

Természetesen itt salzburgi ünnepi játékokra gondolni nem lehet, mert a világhírű énekesek, énekesnők, karmesterek, zenészek szerződtetése olyan költségekbe kerülne, amit a Szent István hét szűkre szabott anyagi keretei nem engednek meg. Mi nem tudunk mást adni, mint a külföldi vonatkozásban is igen magasan álló magyar zenei kultúránkat.

Ez az összes, amit nyujtani tudunk a külsőségekben, de ezenkívül bensőkből is akarunk adni valamit: szeretetet és testvéri érzést a magyaroknak, barátságot és vendégszeretetet a külföldieknek.

Adja Isten, hogy az ünnep méltó legyen az elgondolásokhoz és mindenkiben felébressze ugyanazokat az érzelmeket, mint amiket mi viszünk eléjük.

Budapestet az egész világon propagálják a külföldi magyarok

Megkezdődtek a magyarok második világkongresszusának előkészítő munkálatai — A magyar főváros ünnepélyesen fogadja a világ minden részéből hazalátogató magyarokat

Perényi Zsigmond báró koronaőr nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak a külföldi magyarság és Budapest értékes kapcsolatairól

A napokban bizalmas értekezlet volt a városházán, amelyen megbeszélték a *magyarok második világkongresszusa rendezésének főbb szempontjait.* A hét esztendővel ezelőtt tartott első világkongresszus rendezéséből is kivette Budapest a maga részét és *Ripka* Ferenc akkori főpolgármester vállalta *Perényi* Zsigmond báró koronaőr mellett a társelnöki tisztet. *Szendy* Károly polgármester ugyancsak nagy fontosságot tulajdonít a külföldi magyarsággal való kapcsolat kimélyítésének s a *jövő esztendőben tartandó világkongresszus ügyeit most is minden rendelkezésre álló erővel előmozdítja.*

Az egész világ magyarsága már készülődik a budapesti nagy találkozóra, a magyar főváros *az 1938-as nemzeti évben meleg ünnepségek keretében fogadja majd a világ magyarságának képviselőit.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Perényi Zsigmond bárót
valóságos belső titkos tanácsost, volt belügyminisztert és koronaőrt,

aki a külföldi magyarság és Budapest kapcsolatáról a következőket mondotta:

— *Szendy* polgármester úr kezdettől fogva nagy megértéssel kísérte mozgalmunkat és már eddig is mindent megtett, hogy a külföldi magyarság és a magyar főváros között a legközvetlenebb kontaktus alakuljon ki. Nemcsak a vezetése alatt álló apparátust utasította a *magyarok világkongresszusa* állandó irodájával való együttműködésre, hanem *maga is kivette a részét a szervezés munkájából.* Azt hiszem, elég hivatkoznom a *Bandholtz-szobor ügyére.*

— Egy lelkes külföldi magyar, *Boross* Jenő amerikai magyar vetette fel az ötletet, hogy a kiváló amerikai tábornoknak, — aki nehéz időkben mellénk állott és a Nemzeti Múzeum kincseit megmentette attól, hogy az oláhok elhurcolják és elkótyavetyéljék, — szobrot kellene emelni. A hatalmas Amerikának feltétlenül jól esik, ha látja, hogy *ez a kis ország hálás tud lenni s értékeli azt a szeretetet, amely feléje áradt.*

A polgármester úr velem együtt szívesen vállalta a szoborbizottság elnökségét és a külföldi magyarok támogatása mellett sikerült is a szobrot felállítani és Budapest igazán értékes műemlékkel gazdagodott.

Bandholtz tábornok szobra már ott áll a Szabadság-téren és ha egy amerikai ellátogat Budapestre, először feltétlenül a Washington-szobrot keresi fel, majd elzarándokol a *Bandholtz* tábornok szobrához. Magam is rengeteg cikket olvastam már az amerikai lapokban, amelyekben megemlékeztek arról, hogy

Budapest az a város, ahol két amerikai vonatkozású szobor is van.

Szendy polgármester hathatós segítsége nélkül ezt nem érhettük volna el, mint ahogy meg sem tudnánk mozdulni, ha a főváros a második világkongresszus ügyét nem mozdítaná elő különös szeretettel.

— El kell mondanom, hogy a külföldi magyarok nagyon hálásak. A főváros nem csinál rossz üzletet velük.

Minden külföldi magyar valóságos ügynöke, propagálója Budapest szépségének.

Nem kisjelentőségű dolog az, hogy a világ minden részében egy évig készülnek a magyar vándormadarak, hogy hazalátogassanak. Közben Budapest szépségeit emlegetik, erről valóságos énekeket zengenek, külföldi ismeröseiket és barátaikat rábeszélik arra, hogy Magyarországra látogassanak.

— Itt van egy levél. Egyik kedves barátunk írta Amerikából. Beszámol arról, hogy

New-York valamennyi utazási irodáját felkeresték és érdeklődtek, hogy miért nem csinál Budapest-propagandát, készségesen felajánlották szolgálataikat, hogy az irodák számára beszereznek magyar propaganda-anyagot.

Megírta ez a magyar barátunk azt is, hogy ügyelni fognak arra, hogy *Budapest plakátja valóban ott díszelegjen feltűnő helyen minden utazási irodában.* Mi már továbbítottuk is az amerikai magyarok kérését és a fővárosi propagandaanyag útban is van a kívánt helyre.

— Egy másik amerikai magyar ezúttal nem jöhet Budapestre, mert üzleti dolgai Európa egy másik országába szólították, de a hajón összeakadt egy előkelő emberrel, akit rábeszélt arra, hogy utazzon Budapestre, mert olyan szép várost úgysem talál egész Európában. Az előkelő embernek itt van a névjegye: *Rev. I. Frank Norris D. D. First Baptist Church Firsth Worths Texas.* Amit kért tőlünk a magyar barátunk, azt már megtettük. Igyekezünk kellemessé tenni az előkelő amerikai számára a budapesti tartózkodást. Egy másik külföldi magyartól *Sanghaiból* kaptunk levelet, ugyancsak az idegenforgalmi tevékenységéről számol be. Egy harmadik külföldi magyar *Buenos Airesből* küldte ezt az újságot, amelynek a címe: *Industria Hotelera International.* Rögtön az első oldalon olvastunk egy szép cikket Budapestről: *Buen Provencho en Budapest,* alatta a szerző címe, szószerint így: *János Ráthonyi.*

— Nincs nap, hogy ne kapnánk olyan levelet, hogy valamelyik világrészből *valamelyik külföldi magyar ne ajánlaná be hozzánk országának egyik jelentős emberét, akinek a lelkére kötötte, hogyha Európába jön, úgy látogassa meg Budapestet.* Ez a propaganda mindennél értékesebb.

— A legegzotikusabb országok lapjai egész oldalas fényképeket közölnek a magyar fővárosról. Az e heti anyagból mutathatok egynéhányat: Itt van a *La Pransa,* Montevideoban jelenik meg, ugyancsak az *Eldia,* a másik montevideoi lap közöl szép képeket Budapestről és éppen ma kaptuk meg az *El Pueblo* újságot, amely a harmadik legnagyobb lapja Montevideonak. De vannak itt *ausztráliai* újságok is.

— Nagyon érdekes ez a könyv. *Sao Paulo*ban megalakult a magyar reviziós társaság és ez spanyol nyelven Magyarországról könyvet adott ki. A könyv címlapján a *budapesti Szent István-szobor díszlik.* Ez a piros-fehér-zöld plakát Brüsszel falait díszítette.

A brüsszeli magyarok Budapestről készült filmet mutattak be vendéglátójuknak.

— Így folytathatnám ezt tovább. Ezer és egy jele van annak, hogy a külföld magyarjai igazán büszkék a gyönyörű Budapestre és ennek propagálása érdekében mindent megtesznek.

— Sokat jártam a kanadai és az amerikai magyar telepeken,

majdnem mindenütt van egy Budapest-vendéglő vagy egy Budapest-kávéház,

ahová a magyarok ellátogatnak és amely a külföld figyelmét a magyar fővárosra felhívja.

— Az első világkongresszuson 450 kiküldött vett részt a világ minden tájáról. A jövő esztendőre sokkal több külföldi magyar kiküldött fog érkezni Budapestre. A 450 kiküldöttet több mint 2000 ember kísérte haza. A második világkongresszuson még többen érkeznek majd látogatóba. Nagyon nagy jelentősége van ennek a második világkongresszusnak, mert *most végleges formába öntjük a világszövetség szervezetét*, ez az intézmény azután ápolni fogja a külföldi magyarsággal való kapcsolatot.

A világkongresszusra elkészül a külföldi magyarok jelvénye is.

Az egyik elgondolás szerint a jelvényen a magyar címer látszik és egy kis zászló nyúlik ki belőle, ez a zászló aszerint változik, amilyen országban ütött tanyát a világot járó magyar vándor. Arra is gondolunk, hogy *nemzetközi pályázatot írunk ki.* A díj nem anyagi ellenérték lesz, hanem a *külföldi magyarság megbecsülése.* Mi különben is mindent a haza szeretetére és a magyarság megbecsülésére építünk és eddig ebben nem is csalódtunk. Biztosak vagyunk abban, hogy a *világ minden részéből fogunk kapni pályázatokat és olyan jelvényt tudunk majd adni a külföld magyarjainak, amellyel mindenki meg lesz elégedve.*

— Néhány hónapja mentek szét a világ minden részébe a kongresszus felhívásai és *máris mindenünnen lelkes jelentkezéseket kapunk.* Tavaly járt nálunk egy fiatalember, a második generáció egyik tagja. Ez az ifjú már ott kinn született Amerikában és tavaly látta meg először Magyarországot. Azt írja nekünk, hogy *11 felnőttet és 5 fiatalembert szervezett meg és ezekkel együtt hazalátogat.* A nagy amerikai egyesületek már mind szervezkednek, van olyan értesülésünk is, hogy az egyik nagy egyesület *200 tagból álló küldöttséggel* fog megjelenni.

Perényi báró ezzel befejezte érdekes előadását a külföldi magyarság és Budapest kapcsolatairól. Végül még ezeket mondotta:

— A külföldi magyarok tudják, hogy *a magyar főváros szeretettel várja őket és kötelességüknek tartják, hogy Budapest jóhírét az egész világon elterjesszék.* Budapestnek a külföldi magyarok legjobb propagálói!

Megoldja az utcai por problémáját a jövő évi költségvetés

Hogyan lesz rendkívüli por a rendkívüli adókedvezményből

A fővárosi utcák megszaporodott pora ellen hangzanak kifakadások. Megállapíthatjuk, hogy a kifakadások igazat mondanak: *Budapest utcáiban, főképen a belső városrészekben csakugyan több port fekszi meg az utakat és több jut belőle a levegőbe, mint az elmúlt esztendőkben,* holott már az utóbbi évek során is fokozatosan egyre többet kaptunk a porból. *Az idén azonban hatalmas ugrás következett be,* amivel nem árt foglalkozni. És ezt annál eredményesebben megtehetjük, mert a leghivatottabb fórum, a *Köztisztasági Hivatal* maga ismeri el és állapítja meg mindenkinél jobban, hogy megnövekedett a főváros utcáin a por. Sőt a legpontosabb szakszerűséggel meg is magyarázza, hogy miért van por. Erre nézve a Köztisztasági Hivatal részéről ma" nyilatkozat is hangzott el, ami után azt a tanácsot kapta, hogy ne magyarázzon, hanem intézkedjen.

Hogy ez nem ilyen egyszerű, arra — éppen ennek a por-kérdésnek elsőrendű közegészségügyi fontosságát mérlegelve — teljes oknyomozó módszerrel rávilágítunk ezzel a nyilatkozattal, melyet

Balló Alfréd,

a Köztisztasági Hivatal igazgatója

adott a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A por csakugyan erősen megszaporodott az idén Budapesten és éppen a belső városrészekben, aminek kettős oka van. Az egyik az az évről-évre jobban érezhető körülmény, hogy *a Köztisztasági Hivatal nem dolgozhatik megfelelő költségvetéssel,* a másik pedig abban az egyébként örvendetes körülményben található meg, hogy *sok a város belső részeiben folyó építkezés.*

— *Mintegy három millióval csökkent évek óta a Köztisztasági Hivatal dotációja,* aminek következtében

locsolóautóink és seprőgépeink állománya annyira megfogyatkozott, hogy lényegesen alatta van az öt év előtti állapotnak.

— Ezzel szemben *a város egyre fejlődik,* az útvonalak hossza hatalmas mértékben megnövekedett. Állandó sürgetésünkre végre a legutóbbi költségvetésbe rendkívüli hitel formájában *257.000 pengőt vettek fel ezeknek a gépeknek pótlására.* Eredetileg 4 új locsolóautót és 3 új seprőgépet akartunk beszerezni, időközben azonban sokkal gazdaságosabbnak tetszett, ha 2 új és 6 használt locsolóautót vásárolunk. A közgyűlés a hozzájárulást megadta, de a határozatot a belügyminiszter még nem hagyta jóvá.

— Ezekkel a beszerzésekkel elérjük az öt év előtti állapotot,

de akor még mindig *nem tartottunk párhuzamot a város nagy fejlődésével.* Hogy ezt is elérjük,

a jövő évi költségvetésbe is sikerült felvetetnünk 257.000 pengőt,

amelyből ezúttal új locsolóautókat és seprőgépeket akarunk vásárolni. Ha beszereztük, *végre utólértük magunkat* úgy a gépek leromlása, mint a város fejlődése tekintetében. Persze ennek a helyzetnek elérése még két esztendeig, vagy tovább is eltarthat. A már megszavazott gépeket, ha a jóváhagyást megkapjuk, *a jövő évben munkába állíthatjuk és a nagy ünnepségek és hatalmas idegenjárás idejére fokozottabban láthatjuk el a város tisztántartását.*

— Ez a magyarázat ahhoz, hogy miért küzdünk évről évre nehezebben a porral.

— Az idei speciális ok, bár első pillanatra tréfának látszik, a rendkívüli építési adókedvezmény.

— Az előző években az építkezések a perifériák felé irányultak, ahol az üres területeken nem igen előzte meg az építkezést házbontás, amely rengeteg törmelékkel, porral, szeméttel jár, másrészről a bontási anyaggal a perifériákról kifelé közlekedtek. Míg most az adókedvezmény révén *a Belvárosban, a Rákóczi-úton és más belső területeken folynak építkezések, a Viziváros pedig egyenesen újjáépül.* Az építési anyagot befelé, a bontási törmeléket kifelé

a városon végig hurcolják és mindent elárasztanak porral.

— Igaz, hogy úgy a bontásra kerülő épületrészeket, mint a kocsirakományokat *öntözni kellene,* ezt azonban nem teszik és ebben az irányban hiányzik a kellő rendőri intézkedés.

— Rengeteg port „köszönhetünk" a Horthy Miklós-híd építésével kapcsolatban

annak, hogy a budai hídfő környékére feltöltési célból *óriási mennyiségű törmeléket hordanak.* Itt is egy örvendetes városrendezési esemény történik, de rengeteg por száll a nyomában.

Így, ebben az oknyomozó összeállításban, amelyet *Balló* Alfréd igazgatótól kaptunk, jut magyarázathoz az idei porbőség és nyer beigazolást, hogy a Köztisztasági Hivatal az okfejtéssel nem akar a közönség szemébe port hinteni.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

MAY IMRE építőmester
Budapest, V., Lipót körút 29 sz. Telefon: 122—155.

Campl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 113—316.
Gyár: XIV., Hungária közép-krt. 107. Telefon: 296—494.

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hazai-szén-tűzelésű és fatűzelésű kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

NEDVES FAL vízteleníté se és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad.
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 120-864.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Iskolai jelző órákat
készít, javít, alakít és karbantart.
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Alpine
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 129-624.

JAKAB GYULA
MŰBÚTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Törv. védett Világszabadalom
KH
lámpatestekkel
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
Telefon: 141-476.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Redőnyök
Korányi és Frőhlich
napellenző és fémportálgyár

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

HANGYA
özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Tanulmányi ösztöndíjakat létesít a főváros a külföldi nyelveken beszélő tisztviselői részére

Szendy Károly polgármester már erre a nyárra is kiutalt segélyeket a külföldi tanulmányokat folytató tisztviselőknek

Kevés világvárosnak van olyan nagyképzettségű tisztviselőkara, mint Budapestnek. A nyelvtudás nem jelenti feltétlenül az intelligencia legmagasabb fokát, de mindenesetre nagyon hasznos, ha a tisztviselő idegen nyelvek ismeretével tanulmányozhatja a külföldi városok dolgait. Már *Bárczy* István felismerte a külföldi kapcsolatok fontosságát és annakidején ő *indította meg a tisztviselők számára a nyelvtanfolyamokat.*

Szendy Károly polgármester hivatalba lépése óta a legnagyobb áldozatra is hajlandó a tisztviselők továbbképzése érdekében. Ma már alig van fővárosi tisztviselő, aki legalább egy idegen nyelven ne beszélne és igen sokan vannak, akik több nyelvben képezték ki magukat. Maga dorogi *Farkas* Ákos dr. tanácsnok, az elnöki osztály vezetője *az angol nyelv lelkes híve.* Művészi tökélyre vitte angol nyelvtudását és mint műfordító is sikereket aratott. Mostanában *Jack London* regényeit fordította magyarra. Mint az elnöki osztály vezetője, ő irányítja a tisztviselők idegen nyelvben való kiképzését.

— A főváros tisztviselői karában — mondotta nekünk

dorogi Farkas Ákos dr.
tanácsnok

— *meg van az érdeklődés a külföldi kultúrák iránt.* A külföldi nyelvtanfolyamoknak már hagyományos multjuk van, *Szendy* polgármester pedig nagyon nagy súlyt helyez arra, hogy lehetőleg minél több fővárosi tisztviselő tanuljon meg idegen nyelveket. A polgármester áldozatoktól sem riad vissza, ámbár a főváros számára ez jó befektetés, mert a *tisztviselők szellemi nívója a tanulás révén jelentékenyen emelkedik.*

Az 1936—37. évben a tanfolyamoknak 270 hallgatójuk volt. A résztvevők közül 110-en angolul tanultak, 68-an a francia nyelvtanfolyamokat látogatták, 58-an iratkoztak be a német és 34-en az olasz nyelvkurzusra.

Ebből a statisztikából is meg lehet állapítani azt, hogy *főleg az angol nyelv iránt van érdeklődés.* Ez újabb jelenség, de hozzá kell tenni azt, hogy *világjelenség.* Azelőtt főleg a francia nyelv iránt volt nagy az érdeklődés, aminek az volt az oka, hogy a *tisztviselők otthon a családban a német nyelv mellett főleg a franciát tanulták és kezdetleges tudásukat később igyekeztek tökéletesíteni.* A világháború óta, főleg az angol problémák felé terelődött a figyelem és mindinkább többen és többen kívánnak angolul tanulni. A német tanfolyamokon csak 58 hallgató vett részt. Ez nem azt jelenti, hogy a német nyelvet elhanyagolják, hanem németül igen sokan beszélnek és magánúton is könnyebben lehet ezt a nyelvet elsajátítani. Nagyon örvendetes újság az, hogy

az olasz nyelv iránt az utolsó két-három évben nagyon nagy az érdeklődés.

A szépen fejlődő olasz-magyar nagy barátságnak kétségen kívül nagy szerepe van abban, hogy *egyre több fővárosi tisztviselő tanul olaszul.* A magyar főváros is igyekszik elősegíteni az olasz kultúrába való bekapcsolódást.

— Meg kell még jegyeznem azt, hogy sokkal többen jelentkeznek a nyelvtanfolyamokra, mint ahányat tanítani tudunk. A kiválasztás úgy történik, hogy a *nyelvtanárok bejelentik, kik azok a tisztviselők, akik szorgalmasan tanulnak s akikkel érdemes foglalkozni. Ezek számára feltétlenül fenntartjuk a tanfolyamokat, azok, akik csak tessék-lássék munkát hajlandók végezni, lassan-lassan elmaradnak.*

— Elérkezettnek látom az időt arra, hogy

előterjesztést tegyek a polgármesternek a tisztviselők nyelvtudásának hasznosítása ügyében.

Az a tervünk, hogy minden esztendőben *több tisztviselőt küldünk ki a különböző világvárosokba.* Mindegyiket meghízunk valamilyen téma tanulmányozásával és jelentéseiket azután értékesíteni tudjuk az adminisztráció előbbrevitelében.

Már ebben az évben a polgármester úr a tanfolyam hallgatói közül a legkiválóbbaknak fejenként 200 pengős segélyt utal ki azzal a céllal, hogy így megkönnyítse külföldre való utazásukat.

Ez a pénzkiutalás most csak a *segélyezés keretében történhetett meg,* de a mostani költségvetés összeállításakor már módot kerestünk arra, hogy *nagyobb összeget vegyünk fel a tisztviselők tanulmányi ösztöndíja fedezésére.* Az egyik tisztviselőt Londonba, a másikat Párizsba, a harmadikat Berlinbe és a többi világvárosokba akarjuk kiküldeni, sőt később még arra is gondolunk, hogy *esetleg New-Yorkba is eljuthat a városnak valamelyik kitűnő tisztviselője.*

— Meg vagyunk arról győződve, hogy az önkormányzat örömmel fogadja majd kezdeményezésünket és *megszavazza a tanulmányi ösztöndíjakat a tisztviselők számára.* Most sem kell már szégyenkezni a fővárosnak: valóban kiváló tisztviselőkara van, de *ezzel az újítással elérjük azt, hogy az arra érdemes tisztviselőnknek a legtökéletesebb alkalmat adjuk a fejlődésre.*

Farkas Ákos dr. tanácsnok kezdeményezését kétségtelenül örömmel és elismeréssel fogja fogadni a főváros önkormányzata.

Karafiáth főpolgármester a tanügyi kinevezésekről

A sokat vitatott tanügyi kinevezések kérdése, amely *Karafiáth* Jenő főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester legutóbbi tanácskozása révén nyugvópontra jutott, a közigazgatási bizottság hétfői ülésén a polgármester havi jelentése kapcsán napirendre került. *Csilléry* András dr. és *Peyer* Károly tették szóvá az ügyet, majd *Nagy* László tiltakozott az ellen, hogy *Szendy* Károly polgármestert a protekcionizmus pártolójaként állítsák be. *Szendy* — mondta — a tehetségek protektora és éppen úgy küzd a jogtalan protekció ellen, mint *Karafiáth* főpolgármester.

A felszólalásokra nagy érdeklődés mellett *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester válaszolt, aki a következőket mondotta:

— Legyen szabad *Csilléry* András bizottsági tag úrnak, aki a legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen nem volt jelen, szíves tudomására hoznom, hogy a tanügyi kérdéseknek a nyilvánosság elé való hozatala akkor és abban a pillanatban történt meg, amikor az említett közigazgatási bizottsági ülésen néhány bizottsági tag úr, nyilvánvalóan nem tudván, hogy a kinevezéseket és csak július 1-én délután 4 órakor vettem kézhez, úgy nyilatkozott, hogy a késedelem oka valószínűleg a kultuszminisztériumban rejlik. Nekem az elnöki székből akkor nyilatkoznom kellett és közölnöm kellett a helyes tényállást.

— Általános megnyugtatásul és tájékoztatásul közölhetem, hogy *engem cselekedeteimben befolyásolni vagy megakadályozni egy párt, sőt egyetlen egy pártnak egyetlen tagja egy pillanatra sem kísérelt meg.* Ennek következtében tiszta lelkiismerettel mondhatom, hogy minden személyi él nélkül tett valamennyi lépésemet *kizárólag az autonómia, a polgármesteri tekintély és a hivatását szakszerű módon végző tanügyi ügyosztály függetlensége, cselekvési képességének emelése irányítja, irányította eddig és erre törekszem a jövőben is.* Más szóval *a főváros mindenekfölé helyezendő igazi érdekeinek hűséges és becsületes szolgálata, előbbrevitele, közvetve pedig ifjúságunk kultúrális nevelésének jól felfogott érdeke.* Ez az, ami engem irányít. Miután pedig — és ezt örömmel kell itt is megállapítanom — ebben a célkitűzésemben köztünk semmiféle ellentét nem lehet, bízom abban, hogy *ebben a nyugodt, tiszta és lehiggadt légkörben dolgozhatunk tovább és a polgármester úrral egyetértően olyan megoldási módot találunk, amely mindenkit egyformán megnyugtat és kielégít és amelyet remélhetőleg a kultuszminisztérium is elfogad.* Többet ezúttal erről a kérdésről nyilatkozni nem kívánok, csupán annyit jegyzek meg, hogy az igazságra törekvő álláspontomat *az ügynek alapos ismerete* támasztja alá.

A főpolgármester nyilatkozata után a bizottság tagjai *elfogadták a polgármester havi jelentését.*

Mindenfajta gőz-, centrifugál-, dugattyús szivattyúk, kompresszorok, fűtőtornyok.

Zimmer Tódor mérnök

a Worthington gyárak magyarországi képviselője

Budapest, I., Zuhatag-út 7/b.

Bemutatta a főváros a most készülő nagyszabású út- és csatornaépítési munkákat

Érdekes műszaki kirándulást rendezett a főváros út- és csatornaépítési ügyosztálya a folyamatban lévő nagy út- és csatornaépítési munkálatok megtekintésére. *Lamotte* Károly dr. helyettespolgármester és *Király* Kálmán tanácsnok vezetése alatt folyt le a tanulságos szemle, amelyben a törvényhatósági bizottság tagjai és újságírók vettek részt.

Megtekintették az *angyalföldi csatornaszivattyútelep* alapépítményi munkálatait, amelyek a Rákospatak és a körvasút által alkotott szögletben folynak. A jelenleg építés alatt álló rész a homokfogó beömlő nyílásától az úgynevezett trombita-rész végéig terjed 125 méter hosszban. A mélyépítési munkákat a folyó évben a térszínig, illetve az épületnél 7.30 méteres földszinti padlómagasságig hajtják végre. 240 munkás dolgozik éjjel-nappal, ezen a helyen. A munkálatokat amely vállalati összege 739.000 pengő, a *Zsigmondy* Rt. és a *Pittel* és *Brausewetter* vállalkozó cégek közösen végzik. A szemle vezetőinek vitéz *Bándy* Árpád igazgató tett jelentést a munkálatok állásáról.

A nagyjelentőségű *óbudai kivezető főút* burkolását megelőzően *a csatornázási munkák* folynak. A munka gyorsabb elvégzése érdekében egyszerre négy helyen kezdték meg a csatornaépítést. A szakaszok közül a Sajka-utca és a Nagyszombat-utca között a *Klauber* és *Vajda* vállalkozó cég munkásai dolgoznak gyors tempóban, hogy a kitűzött időre, szeptember 10-re elkészüljenek. A már befejezett szakaszokat ifj. *Halász* Hubert, *Hajnal* Imre és *Gravieser* Albin építették. Az összes munkák költsége 420.000 pengő.

Megtekintették az új úttal kapcsolatos *dunaparti támfal* építését is. A támfal 264 méter hosszú vízszintes és 100 méter hosszú lejtős szakaszból áll. A vízszintes szakaszon beépítik a HÉV felsővezetékoszlopait is a támfalba. A beton- és elhelyezőmunkákat *Kiss* Jenő mérnökvállalkozó végzi, a kőszállításokat *Král* Gyula és *Április Testvérek* kőbányatulajdonosoknak megosztva adta ki vállalatba a főváros. A támfal építési költsége 150.000 pengő.

Az óbudai új kivezető főút útépítési munkálatait öt részben adta vállalatba a főváros. Ezek közül már megkezdődött a III. szakasz építése, amelyet *Szegedy* Béla Jenő mérnök végez. Két héten belül megkezdődnek a munkálatok a többi szakaszokon is és előreláthatólag október végéig befejeződnek. Ezeknek a szakaszoknak *Schaffer* Antal, *Krausz* Ferenc, *Helfenstein* Ferenc és *Korek* E. a vállalkozói.

Óbudáról a XI. kerületbe, a Verpeléti-útra vonult a társaság, ahol a Horthy Miklós-híd építésével kapcsolatos hozzávezetőutak rendezése folyik. Megtekintették a *Verpeléti-út munkálatait,* amelyeket *Hollós* Ferenc és *Helfenstein* Károly végeztek el két szakaszra osztva. A kocsiúthoz szükséges bazalt sorkőanyagot a *Somoskői, Badacsonyi* és *Zalahalápi bazaltbányák,* a makadámalaphoz szükséges alapanyagot *Schiffer* Andor és dr. *Frank* István szállították. A gyalogutat aszfalttal burkolják. A munkát augusztus közepén fejezi be a *Magyar Asphalt.*

A Horthy Miklós-híd közeli megnyitása szükségessé tette *a pesti és budai hídfők kertészeti rendezését.* A fővárosi kertészet a pesti oldallal már elkészült, a budai oldalon, ahol nagy területek kerülnek parkozásra, most folyik a munka, amelyről *Morbitzer* Dezső kertészeti igazgató tartott érdekes ismertetést.

A szemle végén a társaság tagjai köszönetet mondtak *Lamotte* Károly alpolgármesternek és *Király* Kálmán tanácsnoknak a tanulságos bemutatóért. *Király* Kálmán válaszában nagy elismeréssel emlékezett meg munkatársairól és ezek élén a szabadságukon távollevő *Viola* Rezső dr. és *Zaitz* László műszaki főtanácsosokról, akiknek ügybuzgalma a fővárost ezekhez a jelentős létesítményekhez hozzásegítette.

Amerikai cirkusz óriási sikere Budapesten

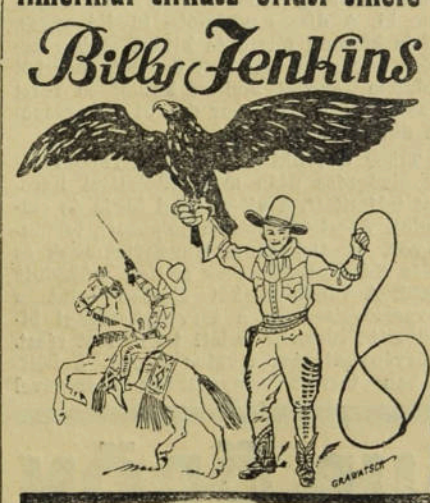

Fényes Fővárosi Nagy Cirkusz

Milyen munkaprogrammal indul el a szünet után a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja

Az új költségvetés előkészítése — Ujjáalakulás a kerületekben — Nagy várospolitikai problémák — A fővárosi párt és az országos politika

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* nem élvezi ki fenékig a nyári szünetet, mert már augusztus 20-ika után megkezdődik a pártközpontban a szervező munka. Erre már kész munkaterv van, amelynek előkészítése még a nyári szünet előtt megindult. Hamarosan napirendre kerül a jövő évi költségvetés kérdése is, sőt nagy vonásokban az őszi és téli munkaprogram is ismeretes már.

Mindezekről a kérdésekről és a párt új munkakampányának megkezdéséről megkérdeztük

Vályi Lajos dr.

törvényhatósági bizottsági tag, főtitkárhelyettest,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársát a következőkben tájékoztatta:

— Pártunk ezután is arra fog törekedni, hogy *a közügyeket tárgyilagosan, alapos megfontolással, becsületes meggyőződéssel, mondhatni politikán felüli szempontok szerint szolgálja.* Egységesnek mondható az az álláspont, hogy a közönség képviselőinek minden a közönséget érdeklő várospolitikai kérdéssel a közönség érdekei szempontjából foglalkozniok kell. És éppen ezért továbbra is követelni fogjuk, hogy *az egyes kérdéseket a törvényhatósági bizottság tagjai előtt olyan időben vessék fel, hogy a kérdések megvizsgálása és az állásfoglalás lelkiismeretesen történhessék meg.* Nagy örömünkre szolgál, hogy *Karafiáth* Jenő főpolgármester úr ezt a törekvésünket *méltányolja és helyesli* és maga is arra törekszik, hogy a közgyűlés anyaga kellő időben kerüljön a pártok elé. Ennek a törekvésnek jelensége, hogy

az idén a költségvetés anyaga is jóval korábban fog az autonómia képviselete elé kerülni, mint az elmúlt években.

— A párt munkaprogramja keretében az új szervezeti szabályzat értelmében

a kerületeknek új megalakítása

van soron. A XI. kerületben ez már megtörtént a nyári szünet előtt és az előkészítő munkálatok más kerületekben is megindultak. Kívánatos, hogy ezek az átszervezések a legsürgősebben megtörténjenek, a kerületi választmányok megalakuljanak, úgy, hogy a kerületek közérdekü kérdései letárgyalhatók legyenek és a törvényhatósági bizottsági tagok ebben a tekintetben kellőképen képviselhessék kerületük érdekeit a pártban.

— A párt ugyanis, amelynek központjában augusztus 20-ika után megindul a rendszeres munka, mindenekelőtt a jövő évi költségvetés előkészítésével foglalkozik,

hogy még idejekorán módjában legyen elhatározásait érvényesíteni. A dolgok rendje szerint ezt meg kell előznie a kerületek megnyilatkozásának, mert csak így érhető el, hogy a párt a kerületi kívánságokat kellő súllyal és idejében támogathassa. Éppen ezért augusztus 20-ika után javasolni fogom, hogy a párt központja ösztönözze a kerületeket a haladéktalan megalakulásra.

— A munka megindulásával hozzákezdünk

a szakcsoportok megalakításához.

Megalakulnak az *igazságügyi, mérnöki, orvosi, magánalkalmazotti, munkás* és szükség szerint egyéb szakcsoportok. A magánalkalmazottak és gépjárművezetők szakcsoportjára nézve az előkészítő lépések még a nyári szünet előtt megtörténtek.

— Folytatni fogjuk a nagy közédekü problémák és ezek során a városrendezési kérdések rendszeres megbeszélését.

Szervesen akarunk foglalkozni *az aktuális fürdőpolitikával és idegenforgalmi kérdésekkel,* főképpen az idegenforgalmi szervek egységes működésének biztosításával. Napirendre tűzzük *a főváros nagyvasúti problémájának* megoldását, *a baraktelepek végleges megszüntetésének* kérdését. Tervbevettük egy *szociálpolitikai előadás-sorozat* rendezését vitával egybekötve.

— Természetesen nem lehet felsorolni azokat a problémákat, amelyeket az élet felvet és megtörténhetik, hogy az itt vázolt kérdések tárgyalása közé fognak ékelődni olyan felmerült ügyek, amelyek sürgős elintézést kívánnak.

Ezután arra nézve intéztünk kérdést *Vályi* Lajos dr.-hoz, hogy

országos politikai kérdések,

amint azt *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök a nyári szünet előtti egyik pártösszejövetelen bejelentette, szerepelnek-e majd a párt programjában.

— Semmi ok sincs arra a feltevésre, hogy a párt, amennyiben ennek szükségét látja, *ne igyekezzék érvényesíteni befolyását az országos politika terén is.* Ilyen értelemben történt most az az intézkedés, hogy a párt megkapja

a tűzharcos javaslatot,

mert különböző foglalkozási kategóriákat magukban foglaló szakcsoportok szempontjából akar a párt a javaslattal foglalkozni, úgy, ahogy legutóbb

a magánalkalmazotti törvénnyel

már foglalkozott.

— De különben is az országos politikában való részvétel már csak azért is természetes, mert a pártnak vannak országgyűlési képviselő tagjai, akik számára nem közömbös a fővárosi párt véleménye.

HÍREK A PÁRTBÓL

Egerváry Tibor — az országgyűlés főorvosa

Sztranyavszky Sándor, a képviselőház elnöke az elhunyt *Alföldi* Béla dr. utódjául, az országgyűlés főorvosává vitéz *Egerváry* Tibor dr. egyetemi tanársegédet nevezte ki. A díszes pozicióba kiváló orvos, lelkes és munkás közéleti férfiú és kitűnő ember került. Kinevezése széles körben kelt örömet, melyből az orvostársadalom tagjai mellett különösen részt kérnek azok, akik *Egerváry* Tibor dr.-ral a várospolitikai életben dolgoztak együtt.

Egerváry Tibor dr., aki budapesti egyetemi tanulmányainak elvégzése után mint tüzértiszt harctéri szolgálatot teljesített, a vitézi rend tagja és emléklapos százados. Bécsi klinikákon dolgozott, ösztöndíjas tagja volt a Collegium Hungaricumnak és *Buday, Illyés* és *Kétly* professzorok mellett működött mint tanársegéd. A várospolitikai életben mint a Budapesti Orvosszövetségnek a törvényhatósági bizottságba kiküldött érdekképviseleti tagja vett részt. A jelenlegi törvényhatósági cikklus elején, a költségvetési vitában tartott nagyszabású beszédével tünt fel, amikor a főváros közegészségügyének adminisztrációs átszervezése mellett szólalt fel. Már ebben a beszédében is, mint minden későbbi ténykedésében, a törvényhatósági bizottságban, a közegészségügyi bizottságban, a NEP egészségügyi bizottságában, melynek elnöke, az orvosi érdekeknek lelkes és meggyőző szószólója volt. Az iskolaorvosok státusrendezésének sürgetése, a közkórházi orvosok helyzetének javítása, a Segítőalap új szabályrendeletének megállapítása alkalmával a tagok és az orvosok érdekeit egyformán szolgáló javaslatok körül voltak emlékezetes sikerei, melyeket arra az alapelvre támaszkodva ért el, hogy *a főváros közönségének érdekét szem előtt tartva igyekezett az orvos-érdekeket előbbre vinni.*

A Gyógyhelyi Bizottságban, utóbb a Tabán-bizottságban sokat fáradozott a fürdővárosi politika helyes kialakulása körül, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában ő rendezte a mult évi fürdőváros-ankétet, amelynek egyik előadója is volt. Feltűnést keltettek azok a cikkei, melyek az egészségügyi, orvos-szociális, köztisztasági és fürdővárosi problémák szolgálatában a *Fővárosi Hirlap* hasábjain jelentek meg, valamint az új csapáson haladó orvostársadalmi orgánumban, az *Orvosi Hirlapban,* melynek egyik szerkesztője.

Rövid idő alatt maradandó értékeket termelt a várospolitikai életben, amely munkásságát bizonyára nem fogja nélkülözni ezután sem.

A józsefvárosi pártszervezet a nyári szünet alatt is dolgozik. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja új szabályzatával kapcsolatban *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök, *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tagot, mint a VIII. kerületi pártelnök állandó helyettesét bízta meg a józsefvárosi pártszervezetnek az új szabályzat értelmében való kiépítésével és a pártválasztmány megalakításával. Gazdy Jenő nyaralásának ismételt megszakításával, több megbeszélést tartott már a körzeti csoportok vezetőivel és alapos előkészítő munka van folyamatban, hogy az összes illetékes tényezők hozzájárulásával, a józsefvárosi pártszervezet mindjárt az ősz elején teljes erővel megkezdhesse működését.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása. Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

Ezüstkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemü dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 296-512.

Grosz Frigyes
okl.ª mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

HANNAUER ISTVÁN
központi fütés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 8 — Tel.: 1-528-98

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6. Telefon: 297-720.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fütés, hütő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 137-339.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 182-114. Alapíttatott: 1860.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: **Baross-u. 69.** — Telep: **Táncsics-u. 4/a.**
Tel.: 143-071. Tel.: 332-064.

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 150-734.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
színes aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

Geiringer Ödön Géza *gépészmérnök*
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

TAMULA GYÖRGY
hat. eng. villanyszerelési vállalata
Budapest, V., Vilmos császár-út 17.
Telefon: 325-172
Díszoklevéllel és ezüst éremmel kitüntetve

Schütz Ede
épület-, mü- és vasszerkezet lakatos
Budapest, VII., Thököly-út 23. Telefon: 1—330—45.

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágítás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vízállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

István király napjától a Szent István-Hétig

Budapest világvárosi álmai fél évszázad előtt

Tessék elhinni, hogy minden János bácsi volt valaha Jancsika is. És minden Jancsikából János bácsi lesz, — ha megéri. Ez a természetes folyamat teljesedett be Magyarországon, a magyar fővárosban István király ünnepével. Félévszázaddal ezelőtt, a nyolcvanas években még csak István király napját ismerte és ünnepelte őszinte lélekkel a magyar nemzet, ma pedig a szent király emlékezetének egész hetet szentel és ez alatt a fél évszázad alatt csodálatosan összeforrott a Szent István-Hét nemzeti hagyományainak megünneplése Budapest világvárosi vágyaival, álmaival. Egészen különös: *fél évszázaddal ezelőtt éppen úgy István király napjára írták a nagy cikkeket Budapest világvárossá való emeléséről, mint ma.* Csak akkor még az *idegent*, aki majdan Budapesten lesz forgandó, egyszerűen *„touristá“*-nak nevezték. Tegyünk egy kis kirándulást ezekbe a nyolcvanas évekbe és nézzük meg, hogyan ábrándozott a budapesti magyar, a budapesti író, publicista arról, hogy mi lesz, ha majdan egyszer világváros lesz a mi gyönyörű Budapestünkből.

*

A nyolcvanas évek akármelyik esztendejét vehetjük. De mindenesetre augusztus van, István király napja körül, amikor még rekkenő meleg a nyár. A pesti kávéházakban, korzókon mindenki egy fiatal honvédhuszár-főhadnagyról, bizonyos *Nándor hercegről* beszélget, aki a mult nyáron még Jászberény és Rákoskeresztúr között részt vett a nagy hadgyakorlatokon. Kis, hegyes, selymes szőke szakálla, gyermeteg arca és kemény sasorra azonban eltünt a magyar életből. Elvitték Bulgáriába királynak, ahol *I. Ferdinánd* néven uralkodik. Ezt az esetet hányják-vetik meg most a pestiek, akik között természetesen a nyaralásból hazatért előkelőségek tünnek föl leginkább. De melegen üdvözli az utca a nyári vakációból hazatért színészeket és írókat is. Ezekkel az idén, vagy már egy pár év óta valami különös dolog történt. A pesti színészek nem igen jártak külföldre, sőt akadt közülük igen sok olyan is, aki a *Szikszayban* nyaralt. A többség azonban a budai hegyeket szállta meg a multban, most azonban a Lipótváros kiszorította őket a budai hegyekből. Elindultak tehát fölfedező utakra és fölfedezték, lefoglalták maguknak a Duna partjait. *Ujpest* és *Leányfalva:* ezek az írói és különösen a színészi nyári kolóniák. Ujpesten az *Odry-* és a *Maleczky*-dinasztia, szóval „az operai nagyhatalmasságok“; Leányfalván a Nemzeti Színház nagy és apró szentjei telepedtek meg, sőt még a színházak súgói is Leányfalva levegőjében erősítik meg kifáradt tüdejüket. Leányfalvát különben tulajdonképpen *Gyulai* Pál fedezte föl és máris köréje gyülekezett a *Teleky* Pál, *Helvey* Laura, *Alszegi* Irma, *Mihályffy*, *Kőrösmezei Tóth* Imre és *Császár* Imre. *Paulay* Ede és *Vizváryék* csak kirándulók Leányfalván.

Most, hogy hazajöttek, élénken magyarázza az egyik leányfalvai a többieknek:

— Gyorsan elmúlt megint a nyár, horgásztunk, fürödtünk a Dunában, délután megvártuk a pesti gőzöst és a pesti lapokat, a nők itt a toalett kérdéseit nem ismerik és ha vetélkedésre kerül a sor, hát az abból áll, hogy kinek a tyúkjai a jobbak és kinek a gyümölcsfái teremnek többet. Mert hétszilvafásak lettünk, esszük a magunk cseresznyéjét és barackját, isszuk a magunk borát és megalakultunk mint *leányfalvi közbirtokosság Gyulai* Pál elnöklete alatt és elhatároztuk, hogy építünk utakat, sétányokat és ezek költségeit összeszavaljuk és összeénekeljük.

*

De már itt az újság, amely István király napjáról elmélkedik és úgy beszél, hogy ma is leírhatnánk:

— Úgy elnézem azokat a karavánokat, melyek az ősi hagyomány sugallatára, a „dicsőséges Jobbkéz“ tiszteletére igazi zarándok-útat tesznek meg kánikulai melegben „kéjvonat“-nak csúfolt izzasztó kemencékben. Itt hullámzanak föl s alá a főváros utcáin, amelyeken szokatlan élet kezd pezsegni zajos, üde, hamisítatlan jókedv veti tulipiros fátyolát a portól, füsttől barnult palotákra s mintha valamennyi vidéki polgártárs friss réti levegőt, egészséges szénaillatot, vagy tán kakukfüvet hozott volna magával a zsebében: még légkörünk is üdébbnek, könnyebbnek, tisztábbnak tetszik.

*

A másik cikk azonban már *„Budapest világváros“*-ról szól. És föl van háborodva, hogy üléseznek, tanácskoznak és csak üléseznek, tanácskoznak, hogyan kell az idegeneket Budapest felé terelni. *„A városatyák összebujnak és keresik a szeget, amelyet fején kell találni, hogy a világ figyelme a szittya Páris felé irányuljon.“* A pesti polgárság azonban nincs megelégedve a városatyák tevékenységével, azt mondják, hogy nem elég kiadni a jelszót, hanem *cselekedni is kell.* A vásári komédiáshoz hasonlítják a tanácskozókat, aki dagadó izmokkal emelgeti a papirmaschét:

— Hiszen néha-néha fölülhet egy-egy jámbor tourista a magyar világvárosnak is, de ha már eljött, minden esetre fejét rázva fog távozni ebből a *papírmasché világvárosból.* Tenni kell. És mit tesz a főváros? *Keresi a szeg fejét.* Csakhogy nem találja. Mert *nálunk minden fejetlenül megy.*

Pedig a polgárság mindent áldoz. De — mondja a kritikus, *nincs fej* . . . Aztán haragosan odavág:

— Az elöljáróságnak szikra érdeme sincs Budapest épülésében, szépülésében: és csak a tót napszámosok érdeme. És a *Národny Listy* jövő századjának krónikása egész büszke öntudattal írhatja majd meg, hogy *Budapestet a tótok építették.*

Milyen jósok voltak ötven év előtt, mert a cseh lapok, azt hisszük, még ezt is megírják.

*

Aztán zuhognak a konkrét panaszok a város fejei felé:

— Közegészségügyünk botrányos, vízünk nincs, közlekedési viszonyaink nyomorúságosak, utcáink piszkosak, Budapest környékéhez nem tudunk hozzáférni, *Budakesz messzibbre van tőlünk, mint Cegléd,* a Svábhegyen, de a külvárosokban is szekercés utonállók hirdetik, hogy Bakony hősei immár a fővárost is elfoglalták.

Igy nem lehet az elkényeztetett külföldieket Budapestre csalogatni, előbb *„lépvesszőről kell gondoskodni, mert a reklám dobjával nem lehet touristaverebet fogni.“*

— De uraim, *a szent Károly-háromság* nevében tartsanak lépést a modern világvárosokkal!

Igy kiált fel a krónikás, intelmét a szent Károly-háromsághoz intézvén, ami alatt tudvalevően Budapest főpolgármesterét, polgármesterét és alpolgármesterét, vagyis *Ráth* Károlyt, *Kamermayer* Károlyt és *Gerlóczy* Károlyt kell érteni.

*

De nem mindenki ilyen szigorú, vannak, akik büszkék Budapestre és ezen a büszkeség jogán követelik, hogy *csináljanak végre világvárost a magyar fővárosból. Mert ez a város különb mindennél:*

— *Bécsnek* csak csatornája van, *nálunk az egyesített főváros kellő közepén hömpölyög a birodalom folyóinak fejedelme, a Duna,* melynek jobboldalán fenséges és ritka panoráma emelkedik a budai hegyeken, baloldalán pedig a modern ízléssel épített díszes paloták egész láncolata húzódik végig. *Berlin* sivatag homokpusztákon épült és minden, amit e világváros természeti szépségekben idegeneknek nyujthat, eltörpül a gazdagság mellett, mellyel a természet Budapestet megáldotta. *Se Londonnak, se Párisnak nincsenek oly gyógyforrásai, minőkkel Budapest pazarul bővelkedik.*

Mintha csak ma írnánk s ma dicsekednénk a panorámával, a természeti szépségekkel, a gyógyforrásokkal. No és aztán az egyik kritikus *Velencével* hasonlítja össze Budapestet s kideríti, hogy a *Lánchídról megtekintett Buda álomszerűen szebb, mint a lagunák városa.* Hiszen olyan kevés kellett még akkor ehhez a büszkeséghez. Milyen büszke volt az akkori kolléga arra, hogy *„kétoldalról hosszú, végtelen hosszú sora a gázlángoknak áll haptákot és csillagkoszorúval szegélyezi a két partot.“* A budai hegyek villái az ő szemében pásztortüzek. A Duna kellő közepéről a fényben úszó *Margitsziget* kacérkodik. Még az öreg *fogaskerekűre* is büszke a kolléga, nem is csoda, hiszen akkor még ujság volt a számára ez a *„prüszkölő szörnyeteg“.*

— És ha már ittas vagy a gyönyörű látványtól, ne sajnáld a fáradságot és ülj fel velem *a lóvasútra.* Csak a fogaskerekű vasútig megyünk, itt aztán ennek idején fölkapaszkodunk erre a prüszkölő szörnyetegre, amely rettenthetetlenül indul neki a meredek hegynek. Amint aztán lassan emelkedünk, *kibontakozik előttünk egy lángtenger, egy ragyogó, növető tűzváros: Budapest.*

És a kartárs úr fülébe az akkor még deli fogaskerekű egyre azt zakatolja: *Budapest világváros . . . Budapest világváros . . . Budapest világváros . . .*

De nemcsak a kolléga büszke a fogaskerekűre, hanem a svábhegyi őslakók is. Az öreg *Szigeti* bácsiról például, aki a Svábhegy legrégibb villatulajdonosa volt akkoron, följegyeztek egy mondást:

— Megérem még én azt az időt, hogy *a Svábhegyre gőzhajóval fogunk följárni.*

*

Mik azok még, amikre a félszázad előtti polgártárs büszke? Mik azok, amiket akkor tartottak pesti specialitásoknak? A legbüszkébbek a *Hangli-kioszkra,* amely *„Budapest világvárosi oklevelére a nemesi pecsétet nyomja“.* Bájos zöld szigetnek nevezik ezt az égő város közepén, amely kerek akáclombjai alá *„edes bizalmassággal gyüjti össze a főváros krémjét“,* a minisztereket, tábornokokat, mágnásokat, a pénzarisztokráciát, tudósokat és írókat, szerelmeseket és ábrándozókat. A gentry világa a Váci-utca. „Délben a *Korona kávéház* előtt sütkéreznek, mint libegő pillangók a déli népsugárban, *az aszfalt lovagjai, Magyarország jövő nemzedéke.*“

— Ott rajzanak — írja a krónikás — a széles tükörablakok előtt és mögött s a monoklival fegyverzett szemek hódító sugarakat lövellnek a fashionabl utca szép sétálóira. Mert a déli órák a Váci-utcában gyüjtik össze azt a közönséget, mely estende a corsón szokta hallgatni a Duna suhogását. *A mitrailleuse nem szórja olyan búsásan a halálos golyókat, mint amilyen tűzzápor közé jut a dandysereg előtt sétáló hölgyközönség,* mely a Korona-kávéház előtt csak szemlesütve halad tova, talán — hogy jobban lásson.

A félszáz év előtti pesti polgár *a pesti virágárusleányt szebbnek találja, mint a velenceit* és roppant büszke *a rákospalotai asszonyra,* aki mint pesti típus, kis batyújával hátán tipeg és almát árul.

*

Akad bőven azonban városrendezési kifogásolni való. Sokat panaszkodnak a pestiek, hogy bizonyára nem létezik olyan világváros, amelynek legpompásabb utcája egy régi utcának volna a mellékága, mint a mi *Andrássy-útunk, amely „a kopott, szedettvedett Váci-körútból kanyarodik ki a Városligetbe, ahelyett, hogy a roskatag marokkói ház lerombolásával kivezették volna a Dunapartig.“* Az a vélemény az akkori Pesten, hogy a külföldieket — minden elmaradottsága ellenére — *a Kerepesi-út érdekli legjobban.* Ennek állítólag az az oka, hogy a Nyugat felé gravitáló magyar fővárosnak itt még sok tekintetben *keleties színe van.* Különösen ilyen a Kerepesi-út vége, ahol ötven esztendő előtt még apró csárdák sorakoztak egymás mellé, nyitott kapuikon vidéki parasztszekerek döcögtek be az udvarra. „Minden második ház kocsma itt, csak úgy dől ki a bor és pálinka alkoholja, mit Szvatopluk fővárosépítő utódai mennyei kéjjel élveznek. Ott csoportosodnak a pálinka-bódék előtt s az utcai seprő irígykedve néz rájuk, olvasván a butika dualisztikus cégiratát: *„A tragerhoz — zum Hordár“.* De áll már a *„Központi indóház“* és Budapest világváros lelkes hirdetői a Kerepesi-út pálinkabűzétől sem riadnak már vissza, hanem tele vannak reménységgel.

— *És ha egyszer* — írják — *tudomást szerez majd a világ arról, hogy fővárosunknak nemcsak külseje, de társadalma is fölemelkedett a modern szellem színvonalára és minden téren látható és szemlélhető lesz a haladás, — akkor megered majd hosszú sora a hosszú angoloknak, lármás karavánja az eleven franciáknak és özönleni fognak hozzánk a vendégek, kik a világ minden irányába elviszik majd a hírt, hogy: Budapest világváros.*

*

Az ötven év előtti álmok nem álmok többé. *István király napjából Szent István Hete lett.* A hosszú angolok és az eleven franciák már özönlenek hozzánk és eljárogatnak hozzánk a tengeren túlról is, akik mind elismerik, hogy világváros vagyunk.

Pogány Béla.

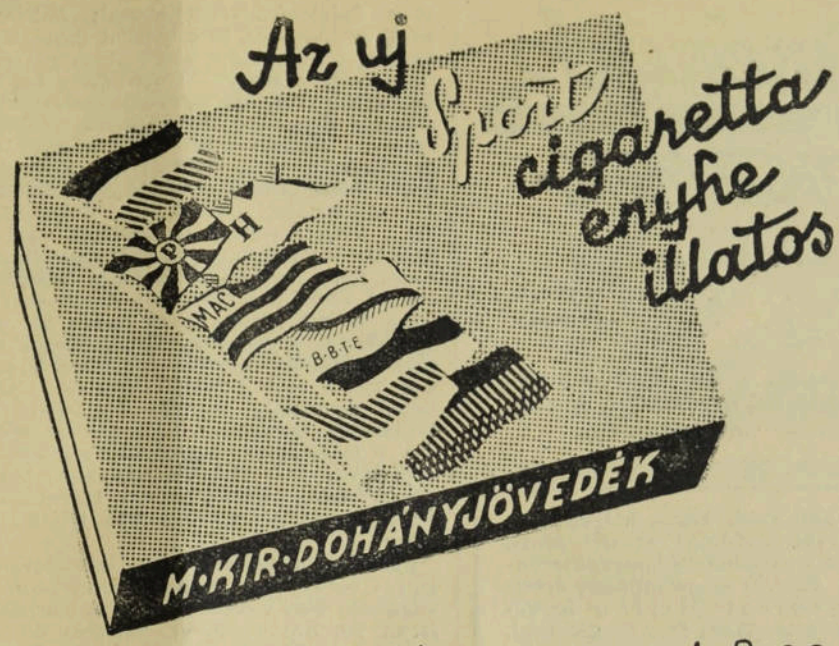

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A városházi hetilapok közös megegyezés folytán a törvényhatósági szünet alatt, július és augusztus hónapokban, kéthetenként jelennek meg. E megállapodás értelmében a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma aug. 25-én fog megjelenni.

Bódy László kormánylőtanácsos

Távollétében, szabadsága alatt érte Bódy László dr. tanácsnokot a legfelsőbb kitüntetés: a kormányzó a városi közigazgatás terén szerzett érdemei elismeréséül a kormánylőtanácsosi címet adományozta neki. Ha rajta áll, hogy a kitüntetés idejét megszabja, bizonyára maga rendezte volna így, hogy szerényen kitérjen az ünneplés elől. Azt azonban nem tudja megakadályozni, hogy nagyszámú barátai és tisztelői, felettesei és munkatársai, az egész tisztviselői kar és az autonómia összes tagjai ne küldjék gondolatban utána örömteljes érzéssel szerencsekívánataikat.

A kiváló tisztviselőt, a munka, a kvalitásos és eredményes munka emberét, annak a főváros érdekében kifejtett szolgálatait jutalmazta a kormányzó, amikor Bódy László felé fordult elismerésével. Ennek a szolgálatnak, amelyet páratlan szorgalommal párosult tehetség jellemez, a kerületi előljáróságtól elindult pályán sok jelentős eredménye van. Az egykori fiatal előadó reformálta meg a költségvetést, meghonosította a tárcarendszerű budgetet, majd mint tanácsnok, a közlekedési ügyosztály élén a közlekedésügy fejlesztésén dolgozott, keresztülvitte a Beszkárt és az Autobuszüzem egyesítését, később a pénzügyi ügyosztályban pedig Szendy Károly polgármester beruházó programja és nehéz viszonyok között a költségvetés egyensúlyban tartása körül láttuk kiváló tehetségét érvényesülni. Ezek csak a fő útjelző oszlopok a bizonyára még felfelé haladó pályáján, melyet sok kezdeményezés és alkotás tölt ki és ehhez a tartalomhoz külön egyéni színt adnak az emberi jótulajdonságok, köztük az a szerető gondosság, amelyet ügyosztálybeli munkatársai jóvoltán örködik.

Lamotte Károly alpolgármester a városi adminisztráció élén. A szabadságon lévő *Szendy* Károly polgármestert júliusban *Schuler* Dezső dr. alpolgármester helyettesítette. A polgármester július utolsó napján szabadságát megszakítva, visszatért a fővárosba, de nem vette át az ügyek vezetését, mert budapesti tartózkodásának egyedüli célja az volt, hogy a balatonkenesei üdüléséről visszatért *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármesterrel tanácskozást folytasson a még hátralévő tanügyi kinevezések dolgában, ami teljes egyetértésben meg is történt. Úgy a főpolgármester, mint a polgármester tovább folytatják üdülésüket. *Szendy* Károly polgármester szabadsága augusztus 23-ig tart és ezalatt a szabadságáról visszatért *Lamotte* Károly dr. helyettespolgármester vezeti a főváros ügyeit. A tanácsnokok szabadságának beosztása jelenleg a következő: A polgármesteri elnöki ügyosztály vezetője, dorogi *Farkas* Ákos dr. jelenleg külföldön pihen és szeptember elsején tér haza; *Király* Kálmán, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője, visszaérkezett Olaszországból és átvette hivatalának vezetését; a városrendezési és a magánépítési ügyosztály vezetője, *Kempelen* Ágoston 1-én kezdte meg hathetes szabadságát, melynek egy részét balatonszántódi villájában, másik részét pedig Ausztriában tölti; a közjogi, katonai és illetőségi ügyosztály vezetője, *Szepesváry* Pál dr. augusztus 15-ig Balatonfenyvesen nyaral; *Babarczy* István báró, az ipari- és kereskedelmi ügyosztály vezetője augusztus 1-én kezdte meg szabadságát és hat hétre Olaszországba utazott; *Bódy* László dr., a pénzügyi ügyosztály vezetője most Olaszországban nyaral, ahonnan augusztus 21-én érkezik meg; *Felkay* Ferenc dr., tanügyi tanácsnok Párizsban tartózkodik és augusztus 12-én veszi át hivatalát; *Rosta* János dr., a közélelmezési ügyosztály vezetője szeptember 2-ig Ausztriában tartózkodik, *Horony-Pálfi* Aurél dr., a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztály vezetője külföldre utazott, ahol szabadságának nagy részét tölti; *Salamon* Géza dr., a közegészségi ügyosztály vezetője szabadságát Ausztriában és a Balaton mellett töltötte és az elmult hét végén érkezett vissza; *Kovácsházy* Vilmos dr., a városgazdasági ügyosztály vezetője augusztus augusztus 4-én tért vissza szabadságáról; *Morvay* Endre dr., az üzemi ügyosztály vezetője külföldön tartózkodik, szabadsága szeptember eljén jár le; *Wossala* Sándor, a magasépítési ügyosztály vezetőjének szabadsága lejárt, már 31-én átvette hivatalának vezetését; *Némethy* Károly dr., a közművelődési ügyosztály vezetője augusztus 3-án jelent meg hivatalában.

Házasság. *Reminiczky* Lajos székesfővárosi tanácsjegyző és neje, sz. *Novák* Emilia leányát, Emmyt augusztus 2-án vezette oltárhoz a piaristák kápolnájában ifj. *Uhl* Gyula dr. röntgen- és belgyógyász szakorvos, *Uhl* Gyula dr., Pest vármegye tb. főorvosának és nejének, sz. *Dulácska* Irénnek fia. Tanuk voltak: *Morvay* Endre dr. és *Kovácsházy* Vilmos tanácsnokok. Az esküvőn élőkelő, nagy közönség jelent meg, amely elhalmozta szerencsekívánataival az új párt és az örömszülőket.

A Szent István-hét. Augusztus 14-én, szombaton kezdődik a Szent István-hét, amely, ha összeszámoljuk a napokat, amelyekre ünnepi esemény jut, ez a „hét" tulajdonképpen *tíz napig tart*, vagyis 23-án fejeződik be. Az ünnepi programban újítások nincsenek, mert mint megállapították, a közönséget és elsősorban a külföldieket bőségesen kielégítik az eddigi látványosságok. Lényegesen megbővült azonban a program azzal, hogy az idén *sokkal több a hangverseny*, vagyis nagyobb szerep jut a magyar zenének, mintegy főpróbájául a jövő évi jubiláris Szent István-ünnepeknek, amikorra hatalmas zenei program készül. A Szent István-hét műsorát és tájékoztatóját a budapesti útmutatóval *Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala* ügyesen összeállított, illusztrált füzetben adta ki. A művészi külsőbe öltöztetett, pompás kiállítású füzet *Budapest Székesfőváros Házinyomdáját* dicséri.

Gazdy Jenő a Segítőalap intézőbizottságában. Az üzemi tisztviselők bevonásával a Segítőalap működési köre lényegesen kibővül, amit biztosít az új szabályrendelet, amelyet most hagyott jóvá a belügyminiszter. A Segítőalap új korszakának munkájához értékes erőt nyert *Gazdy* Jenő törvényhatósági bizottsági tagban, akit a főváros legutóbbi közgyűlésén titkos szavazással egyhangulag beválasztottak az intéző bizottságba. Gazdy Jenő lapunk hasábjain ismételten tartalmas cikkekben fejtegette elgondolásait a Segítőalap ügyeivel kapcsolatban. Ugyancsak nagy érdeklődést váltottak ki a közgyűlésben erről a témakörről tartott beszédei, amelyek nagy tájékozottságról tettek tanuságot. A közgyűlés egyhangú bizalma ezt a tevékenységet kívánta honorálni a Segítőalap intézőbizottságába való megválasztásával.

A belügyminiszter engedélyezte a két fillléres vízdíjemelést. A főváros közgyűlése a vízdíjaknak két fillérrel való felemelését határozta el. A határozat ellen a Háztulajdonosok Szövetsége részéről *Teltsch* Béla a belügyminiszterhez felebbezett. A belügyminiszter most értesítette a fővárost, hogy a felebbezést elutasítva, a közgyűlés határozatát jóváhagyta. A magasabb vízdíj fizetése 1938 január 1-én lép életbe. A belügyminiszter a jóváhagyás kapcsán kimondja, hogy ha a következő esztendőben emelkedik a vízfogyasztás és így annyi haszna lesz a fővárosnak, hogy a beruházások kamatait és tőketörlesztését fedezni tudja, akkor *1939 január 1-én vissza kell állítani a régi, olcsóbb vízdíjat.* Kimondja még a belügyminiszter azt is, hogy a 7 és fél milliós beruházás törlesztését tíz évre kell beosztani.

Városok világkongresszusa Budapesten. Nagy érdeklődés fogadta Emile *Vinck* szenátornak, a Városok Nemzetközi Szövetsége vezértitkárának és igazgatójának a Magyar Városok Országos Szövetségéhez intézett átiratát, melyben kérdést intéz aziránt, hogy hajlandó volna-e Budapest a városok legközelebbi nemzetközi kongresszusának székhelyéül szolgálni. Az átirat szerint *1940-ben Budapesten rendeznék meg a városok világkongresszusát. Szendy* Károly polgármester, a Magyar Városok Országos Szövetségének elnöke szabadságon lévén, az átiratra *Lukács* Ödön ügyvezető alelnök válaszolt és értesítette Emile *Vincket*, hogy Budapest székesfőváros tudatában van a világkongresszus nagy jelentőségének, mégis a megtisztelő ajánlatra érdemleges választ csak a Városok Szövetsége és a főváros közgyűlése adhat. Az ajánlatot az augusztus 23-án tartandó rendkívüli szövetségi közgyűlés elé terjeszti, amelynek határozata után a főváros törvényhatósági bizottsága fog véglegesen dönteni. Az eddigi városi világkongresszusok olyan népesek voltak, hogy számítani lehetne *több mint 1000 külföldi résztvevőre* a világ minden tájáról.

Előlép az Elektromos Művek száz tisztviselője. A mult év végén rendezték az Elektromos Művek státusát, ami bizonyos hátrányokat hozott a kisebb kategóriában levő tisztviselők számára. A polgármester ezeket a sérelmeket most orvosolni kívánja és ezért mintegy *100 tisztviselő soronkívüli előléptetését határozta el.* A kinevezési lista elkészült és azt felterjesztették jóváhagyás végett a kormányhatósághoz. Illetékes helyen nyert értesülésünk szerint *szeptemberben megérkezik a miniszteri jóváhagyás a városházára.*

Jubilál a Pesti Futár. Harminc éves jubileumához érkezett el *Nádas* Sándor lapja, a *Pesti Futár.* A letelt tisztes korban nem öregedett meg az ujság, amely ma is éppen olyan friss, bátor és érdekes, mint amikor Nádas Sándor új utakon előretörve megindította. Sokan utánozták, sokan elvéreztek ebben az utánzásban azóta, a Pesti Futár azonban megmaradt az élen, mert harminc éven keresztül mindig gondoskodott arról, hogy érdeklődéssel nyuljon utána a közönség. Legfőbb része van ebben *Nádas* Sándor riporteri tehetségének és a pesti talajból kivirágzott egyéniségének, amely lapján kívül könyveiben és szindarabjaiban is megnyilatkozott. A *Pesti Futár* jubileumát *emlékkönyv* kiadásával ünnepli meg.

Pompéry Elemér halála. Vallányi *Pompéry* Elemér, a szabadalmi bíróság ny. elnöke, a székesfővárosi törvényhatósági bizottságának örökös tagja 81 éves korában Karlsbadban elhunyt. Müegyetemi tanulmányai és külföldi tanulmányutja után résztvett a győr—sopron—ebenfurti vasút építésében, majd a folyammérnökségnél és az ármentesítésnél dolgozott. 1896-ban került az akkor felállított szabadalmi bírósághoz, amelynek később elnöke lett. Valaha résztvett a boszniai hadjáratban, a világháború kitörésekor pedig önként bevonult és a haditermények megvizsgálására szervezett hadügyminiszteri szakosztályt vezette őrnagyi rangban. Három ízben járta meg Amerikát, több ízben az európai államokat, járt a Volgán végig a Kaukázusban is és beutazta a Feketetenger egész partvidékét. A Magyar Mérnök és Építészegyletnek Pompéry Elemér tizenkét éven át igazgatója volt, 1912-ben pedig tiszteletbeli taggá választotta az egyesület. A Magyar Mérnöki Kamara képviseletében lett tagja a főváros törvényhatósági bizottságának, amely 1931-ben örökös tagjává választotta meg. Pompéry Elemér aranydiplomás mérnök volt. A kormányzó 1928-ban, amikor nyugalomba vonult, a II. osztályu magyar érdemkeresztet tüntette ki. A főváros törvényhatósági életében tevékeny részt vett, minden közügy iránt érdeklődött. A lelkes, rokonszenves, jó kedélyű öregurat, aki a törvényhatósági bizottság legöregebb tagja volt, mindenki szerette. Hirtelen halála mély részvétet keltett. Pénteken délután temették el *Pompéry* Elemért a Kerepesi-úti temető halottasházából impozáns részvét mellett. A főváros közönsége nevében *Lamotte* Károly dr. helyettes polgármester és *Némethy* Károly dr. tanácsnok jelentek meg a gyászszertartáson és koszorút helyeztek a ravatalra. *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja, *Bérczy* Antal dr. pedig a Szabadalmi Hivatal nevében mondott megható búcsúztatót.

Amerikai cirkusz és mexikói revű a Nagycirkuszban. *Rivelsék* után a Fővárosi Nagycirkusznak nehéz volt méltó attrakcióról gondoskodni. A keresést a cirkusz úgy oldotta meg, hogy Amerika egyik legnagyobb cirkuszának, a *Ringlingnek* teljes műsorát szerepelteti. Az amerikai cirkusz a sokszor hihetetlen teljesítmények színtere. Izgalom, bravúr, tempó, erőmutatványok és életveszély dominál benne és a sok idegfeszültséget csak a mexikói revű muzsikája és tánca szakítja meg. Sok akrobata, légtornász és humoros szám van a műsorban, amelynek színes egyvelege nagyszerű látványosságot és szórakozást nyujt. Az oroszlánok és motorbiciklik versenyfutása ritkán látható, izgalmas és szép mutatvány. A közönség estéről-estére megtölti a cirkuszt, kitűnően mulat, sokat tapsol és ebből az elismerésből bőven jut *Fényes* igazgatónak is.

Az Orvosi Hirlap legújabb száma is a megszokott értékes és változatos tartalommal jelent meg. Általános érdeklődésre tart számot *a lap kiküldött tudósítójának beszámolója a bécsi ultrarövidhullámú kongresszusról. Teleki* Pál dr. cikke, *Nékám* Lajos dr. professzor felsőházi beszéde és a tartalmas és ötletes rovatok töltik meg a lap hasábjait. A *Huzly* Imre dr. és *Egerváry* Tibor dr. szerkesztésében megjelenő orvostársadalmi lap szerkesztősége és kiadóhivatala VIII., József-körút 9. szám alatt van.

46 ÉVES
speciális
ZÁSZLÓ
SZAKÜZLET
HUNGÁRIA zászló és díszítési vállalat
Budapest, IV., Prohászka Ottokár-utca 4. Tel: 183-279
„ VII., Damjanich-utca 52. Tel: 134-651
LEGOLCSÓBB ÁRAK!

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60 Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

Augusztus 17-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

ANGOL PARK új attrakciói:
Minden este a
„BLUE KIDDIES"
monstre jazz-zenekar jazzkoncertje.
A CSÜTÖRTÖKI
MŰVÉSZ-ESTÉK
hazai és nemzetközi művészekkel
PILÓTAISKOLA
a legszenzációsabb amerikai ujdonság
és végül az
AUTOTOURING,
melyben minden kísérő nélkül ki-ki saját maga vezetheti a benzines kis autóját
Minden este: „CSODAREVÜ 1937"
Minden hónapban új nemzetközi varieté műsor az ALPESI FALUBAN

Gazdasági Értesítő

Anomáliák bokrétája az áruházak nyári kiárusítása

A *Fővárosi Hirlap* évtized óta az első sorokban harcol azok ellen a túltengések ellen, amelyekkel egyes áruházak egyrészt lehetetlenné teszik és egzisztenciájuk alapjában támadják meg a tisztes kiskereskedelmet, másrészt hangzatos reklámjaikkal, trükkjeikkel és különböző „csalogató" módszereikkel beugratják a vásárló publikumot. Örömmel regisztráltuk a multesztendő végén a kereskedelmi miniszter úgynevezett áruházi rendeletét, amely véget látszott vetni az áruházak kereskedelem- és közönségellenes terjeszkedésének, sajnos azonban, — mint már többször megállapítottuk — a rendelet nem érte el százszázalékig kitűzött üdvös célját. *Az áruházak a legfantasztikusabb fogásokkal igyekeznek túltenni magukat a rendelet intencióin és ennek tulajdonítható, hogy a kereskedők részéről nap-nap után merülnek fel az újabb és újabb panaszok.*

Kiárusítás

Itt van mindjárt az évről-évre visszatérő és a mostani napokban megint aktuális probléma: az úgynevezett *nyári kiárusítás*. Az angol értelemben vett szolid kereskedelmi erkölcsök szerint a kiárusítás azt jelenti, hogy a felhalmozott és el nem adott idénycikkeket a szezón végén mérsékeltebb áron igyekeznek eladni. Ezzel szemben — tisztelet a kivételeknek — az idén is azt kell tapasztalnunk, hogy *az áruházak egy része visszaél az ellenőrzés nehézségéből, vagy inkább keresztülvihetetlenségéből folyó helyzettel és kiárusítás örve alatt potom pénzért piacra dobják a pontosan erre a célra összevásárolt rengeteg selejtes holmit* és még jó esetnek számít, ha tönkrement kereskedők olcsón összevásárolt portékáját adják el olyan árakon, amelyek sértik a kereskedelem és a közgazdaság, végeredményben tehát az egész publikum érdekeit.

Nem a mi feladatunk megjelölni azokat a módusokat, amelyekkel elejét lehet venni ezeknek a visszaéléseknek. Kétségtelen azonban, hogy az *áruházi rendeletet kell kiegészíteni*, ha egyszer a hatóságok is tehetetlenek az ilyen nyilvánvaló és felháborító esetekkel szemben.

Krepdesin-parvenük

Figyelemreméltó, hogy amiközben a kereskedelem, a publikum és a kormányzat egyaránt igyekszik letörni az áruházak egészségtelen terjeszkedését, ugyanakkor arról értesülünk, hogy *áruházi kartel alakult*. Ennek az áruházi kartelnak célja az, hogy a fentemlített nyári vásárok idejére *biztosítsa az áruházak „barátságos" együttműködését*, mert a bóvli-áru olcsó terjesztése révén, — amelynél a barosstéri szállodában terpeszkedő *Filléres Áruház*, a Kálvin-téren *Fenyvesék*, az Andrássy-úton pedig a *Párisi Áruház* viszik a vezetőszerepet — már *olyan öldöklő verseny alakult ki, amely veszélyeztette még ezeknek a par excellence öldökésre bazirozott kereskedelmi alakulatoknak egzisztenciáját is.*

A kartel eddig nem sokra ment, mert a régi, megbízható, nagymultú szolíd cégek utódai, a krepdesin-parvenük mindössze odáig jutottak el, hogy *megállapították a közös árakat a műselyemkrepdesinnél és a műselyemmarokénnál.*

Kétségtelen azonban, hogy maguk is belátták munkájuk veszedelmes voltát, éppen ezért kimondották, hogy *az idén mellőzik a vásári trükk-cikkek és rizikós tömegáruk kiárusítását.*

Amiközben azonban ennyire tisztában vannak a saját munkásságuknak most már egymás ellen is tűrhetetlen módszereivel, ugyanakkor *véd- és dacszövetséget kötöttek, közös védekezésre az áruházellenes szimptómák ellen.*

Budavár bevétele

Az áruházi érdekeltségek annyira nem veszik figyelembe a további terjeszkedéseket tiltó kormányhatósági intézkedéseket, hogy Pest után most már *megostromolták Budavárát is* és bár több ízben rámutattunk a készülő akcióra, ez az akció — úgy látszik — *sikerrel járt. A Margit-körút elhajlásánál, az új bérpalotában új egységáras üzlet támadja hátba a kereskedelem tisztes hagyományait ápoló cégeket. Az amerikai Woolworth-áruházzak mintájára alakult meg Budán ez az új egységáras üzlet,* amelynek — mint az illetékesek nyilatkozataival kimutattuk — *semminemű létjogosultsága nincs.*

Tudni kell egyébként, hogy az új köntösben mutatkozó áruházalapítás egyik *főrészvényese a Párisi Nagy Áruházat bérlő egyik érdekeltség*, ami azt mutatja, hogy a Párisi Nagy Áruház immár kevesli az Andrássy-utat, amelyet birtokába vett és most jónak látta átmenni a folyamon, hogy túlzott törekvéseinek újabb gyarmatokat szerezzen a budai fronton.

Másfélszáz új áruházi elárusító

Érdekes jelenség egyébként, hogy a nyári vásárok alkalmápal a *Fenyves Áruház* közhírré tette, hogy *148 újabb elárusítót vett fel.* Sajnálatosnak tartjuk ezt a kérkedést, mert éppen erről az áruházról köztudomású, hogy minden szociális elgondolást megcsúfoló *éhbéren tartja alkalmazottait.* Helyesebbnek és szerencsésebbnek tartanók, ha a *Fenyves Áruházról* azt hallanók, hogy *felemelte alkalmazottai javadalmazását.*

•

A nyári hőségben — amint fentebb láthattuk, — könnyű szerrel lehetett összeszedni egész bokrétára valót azokból az anomáliákból, amelyek a magyar közvéleményt napról-napra szakadatlanul izgalomban tartják az áruházak működésével és egészségtelen terjeszkedésével kapcsolatban. Éppen ezért elérkezettnek látjuk az időt, hogy a tisztes és nemes hagyományokon felépült *magyar kereskedelem illetékes szervei és képviseletei végre erélyesen sarkukra álljanak és kikövetelték azokat a rendszabályokat, amelyek egyaránt hivatottak megvédelmezni a kereskedők és a vásárlók érdekeit.*

Reményi-Schneller Lajos magas kormányzói kitüntetése. A minap jelent meg a hivatalos lapban a hiradás, amely szerint a kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére a pénzügyi és közgazdasági élet terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül *Reményi-Schneller* Lajos dr. országgyűlési képviselőnek, az *Országos Földhitelintézet* vezérigazgatójának *a magyar érdemrend középkeresztjéhez a csillagot adományozta.* A legfelsőbb kéziratban olvassuk, hogy a pénzügyi és a közgazdasági élet terén szerzett érdemeket jutalmazta a kormányzó és ez a megokolás egyáltalán nem éri váratlanul azokat, akik figyelemmel kísérik a magyar közgazdasági élet fejlődését. *Reményi-Schneller* Lajos rövid nyolc esztendő alatt fejtette ki azt a sikerekben szinte példátlanul eredményes munkát, amelyből hozzáértők előtt kitűnt, hogy az új bankgeneráció egyik vezére rátermettség, szakértelem és tudás tekintetében az elsők és a legkiválóbbak sorába tartozik. E nyolc év munkásságának a magyar közgazdaság történetе szempontjából kimagasló eseményei: a *Viktória malom* felszámolása, a *Molinum* megalapítása, az *Egyesült Fővárosi Takarékpénztár* likvidálása, a *Községi Takarékpénztár* megalapítása, végül, de nem utolsósorban a *Lex Fabinyi végrehajtása*, amelynek alapján az *Országos Földhitelintézetet* megszervezte. Ezek szerint a magas kormányzói kitüntetés: jóleső honorálása a valóban igaz érdemeknek.

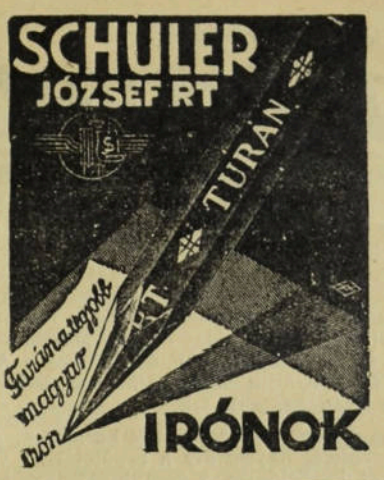

A MOKTÁR új fiókja. A Magyar Országos Központi Takarékpénztár augusztus 9-én nyitotta meg új alkotásutcai fiókját az *I., Alkotás-utca és Enyedi-utca sarkán.* Az új fiók vezetését *Kratzer* Gyula fiókfőnökre bízták. (Telefon 152—297.)

A kormányzó jóváhagyta az Egyesült Izzó- és a Goldberger-alapítványt. A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *„Az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Részvénytársaság Egyetemi Atomfizikai Tanszék-Alapítványá"*-nak alapítólevelét és ajándékozási okiratát, továbbá a *„Goldberger Sám. F. és Fiai részvénytársaság és Budai Buday-Goldberger Leó dr. Egyetemi Textilkémiai Tanszék-Alapítványá"*-nak alapítólevelét és ajándékozási okiratát, valamint a vallás- és közoktatásügyi miniszter által mindkét okiratra vezetett elfogadási nyilatkozatát jóváhagyta. A két alapítvány, mint ismeretes, a magyar ipar fejlesztését szolgáló műegyetemi tanszékek felállítását teszi lehetővé.

Az első Magyar Gyapjúmosó- és Finomposztógyár Rt. most tartotta meg 1936. évi 68. rendes közgyűlését. A leírások és alapszabályszerű tartalékolások keresztülvitele után, a nyereségáthozat betudásával, rendelkezésre álló *173.942.08 pengő összegű nyereség* teljes egészében az 1937. év számlájára vitetett át. A közgyűlés az igazgatóságba báró *Dirsztay* Gedeon dr.-t, a felügyelőbizottságba *Hamvassy* István dr.-t választotta meg. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen az igazgatóság *Bernhart* Tibor aligazgatót igazgatóvá és *Vámos* Imre műszaki aligazgatót műszaki igazgatóvá nevezte ki.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcizios csavarok.

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: 13-03-60

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és építési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépítés, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék építése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

Fülöp Dezső
építőmester
Budapest, XIV. ker., Aréna-út 11. szám.
TELEFON: 1—355—84.

„SANIT" habarcs- és beton vízhatlanító
Gyártja: POSNANSKY és STRELITZ R. T.
aszfalt-, fedőlemez- és kátrányvegyiterméket-gyár
Központi iroda: Budapest, V., Sólyom-u. 13.
Telefon: 1-328-29, 1-383-85.

LEDNICZKY VEJE
HÓDOS ANDOR
LAKATOSIPARI ÉS REDŐNYGYÁRTÓ ÜZEME
TELEFON 1-399-36
BUDAPEST, IX., TOMPA-U. 32.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Kákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Frank Ignác
GÉPSZÍJ ÜZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Vállalkozás

Szeptember 12-én adják át a forgalomnak a Horthy Miklós-hidat. Budapest új hídja: a Horthy Miklós-híd építési munkái közel állnak a befejezéshez. Az eddigi terv szerint a hidat *szeptember 12-én, vasárnap, nagyszabású ünnepség keretében adják át a forgalomnak.* A miniszterelnökség rendezi az ünnepséget, amelyen a hidat *Horthy* Miklós kormányzó avatja fel. A híd egyik budai pillére a *haditengerészet hősi halottainak emlékműve* lesz, amelyet október 10-én avatnak fel.

A repülőtérhez vezető utak burkolása. Az út- és csatornaépítési ügyosztály a repülőtérhez vezető két útszakasz burkolására versenytárgyalást tartott. A *Budaőrsi-út* Máv-aluljáró és Kőérbereki-út közötti szakaszának bazalt fejkővel végzendő kövező munkájára pályázatot adtak be: *Gravieser* Albin 37.327, *Ámon* Rezső 48.452, *Hollós* Ferenc 49.721, *Heverdle* István 49.971 pengő ajánlati összeggel; a *Kőérbereki-út*–Budaőrsi-út és a repülőtér felvételi épülete közötti szakaszának kisкővel végzendő útrendezési munkájára pályáztak: *Friedrich* János 147.449, *Borlay* Károly 151.576, *Heverdle* Károly 153.766, *Hollós* Ferenc 158.080, *Ámon* Rezső 169.475 pengő ajánlati összeggel. A két útvonal *kőanyagának* szállítására egyedül a *Somoskői Bazaltbánya Rt.* adott be ajánlatot 233.690 pengős összeggel.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Béke-tér és Szegedi-út sarkán felépítendő XIII. ker. előljárósági épület **különleges vasszerkezeti-, asztalos-, lakatos-, mázoló-, üveges-, burkoló- és tölgyfapadozati munkálataira** pályázni lehet augusztus 24-én d. e. 9—10 óra között a Központi városházán (III. em. 350.)

A csatornafenntartási kirendeltség Hamzsabégi-úton levő telepén építendő lakások és iroda **föld-, kőműves-, ács-, tetőfedő-, burkoló-, asztalos-, lakatos-, mázoló- és üvegesmunkáira** pályázni lehet augusztus 24-én a Központi városházán (II. em. 289.)

A központi csatornaszivattyútelepen létesítendő **munkásfürdő építési munkálataira** pályázni lehet augusztus 24-én a Központi városházán (II. em. 284.)

A szarvasmarha-közvágóhidon szükséges **vízesőhálózatfeltárási munkára** pályázni lehet augusztus 17-én d. e. 9—10 óra között a Központi városházán (III. em. 350.)

A sertésközvágóhíd területén beépítendő **vasuti fordítókorong szállítására és szerelésére** pályázni lehet augusztus 27-én a Központi városháza 10 órakor (III. em. 350.)

A BSZKRT részére szükséges 13.000 kg. magyar gyártmányú **karbid szállítására** pályázni lehet augusztus 17-én (Akácfa-u. 15. IV. em. 429.)

A BSZKRT részére szükséges kb. 200.000 kg. **motalkó szállítására** pályázni lehet augusztus 17-én d. e. 9 órakor (Akácfa-u. 15, IV. em. 429.)

Hús, zsír, tej, fűszerárú, stb. szállítására pályázni lehet augusztus 16-án d. e. 11 órakor a Központi városházán (I. em. 29/a.)

Beérkezett ajánlatok

Az új közforgalmi repülőtérhez vezető utak rendezési munkálataihoz szükséges **kőanyag szállítására** ajánlatot adott be a Somoskői Bazaltbánya 109.150 pengővel.

Különféle **izzólámpák szállítására** ajánlatot adtak be: Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt., Magyar Villamossági Rt., Turul Izzólámpagyár és a Magyar Wolframlámpagyár.

60.000 kg. kedvezményes kincstári illetékű **gázolaj szállítására** ajánlatot adtak be: Shell Kőolaj rt., Vacuum, Fanto, Steaua, Hegedüs és Tsa., vitéz Antal János és a Magyar Petroleumipar Rt.

Különféle **géptörlőrongyok szállítására** ajánlatot adtak be: Bunzl és Biach, vitéz Figyelmesy Lajos, Tisztítórongy kft., valamint a Färber és Elbert cégek.

Versenytárgyalási megbízások

A BSZKRT szépilonai kocsiszínének átalakítási munkálatainál megbízást kapott: a **bontási-, föld- és kőműves munkálatokra** Egerváry Jenő 37.734, az **ácsmunkára** Feuersteller Gyula 3024, a **tetőfedő és szigetelőmunkálatokra** a Nagybátony Ujlaki Egyesült Iparművek Rt. 9858, a **bádogos munkára** Hajdu József 2812, a **lakatosmunkára** pedig Kellner és Sándor 2337 pengő értékben.

A Rudasfürdő részére szükséges **vízvezetéki berendezési tárgyak szállítására** megbízást kapott a Hubert és Társa cég 6522 pengő értékben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

ZSÉDELY KÁROLY
épületműlakatos, tűzhely készítő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemű épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készítését, ugyszintén mindenféle javításokat.

WIHART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: 137-605

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA**
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

FROMMER JENŐ
épület-, mű- és tűzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

Székely Mihály
okl. mérnök és épitőmester
Budapest, II., Keleti Károly-utca 30. Tel.: 1-541-88.

HOLLAY JÁNOS
ÉPITŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

TERVEZŐÉPITÉSZEK FIGYELMÉBE: **UJDONSÁG!**
NEMES FATAPÉTA
egyed. arusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel: 182-021

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. *Telefon: 1—884—26.*

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavitógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Villamos főzési bemutató
A Honvéd-utca 22. sz. alatti Elektromos kiállítás bemutató-konyhájában hétfőn, csütörtökön és pénteken d. e. ½10 órakor gyümölcsbefőzést, rétes, pudding, hal, különféle tészták és husok készítését mutatják be. Belépés, ruhatár díjtalan.

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és működzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz **„Optalit"** könnyűfém-dugattyú
Telefon: 1-530-92. fehér-csapágyfém!
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 1—126—66.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,
JOBBÁGY- téle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-Paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 augusztus 25. — 33—34. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Ünnep után

Véget ért Szent István hete, ami általában pontot szokott jelenteni a főváros lakosságának és a főváros adminisztrációjának nyári pihenője után. Ma azonban több lett ennél, amióta az idegenforgalom nem hiú ábránd és nem kísérletezés többé, hanem Budapest megélhetésének egy új, jelentős tényezője. Szent István hete ma vagy az idegenforgalmi esztendő sikertelenségét, vagy sikerét dönti el és így komoly határkő a főváros életében. Különösen az volt az idei, amelyről számtalanszor megírtuk előre, hogy ez lesz a jubiláris, eucharisztikus esztendő főpróbája. És pedig akadályversenynyel súlyosbítva: hiszen a londoni koronázás és a párisi világkiállítás hatalmas, szinte lebírhatatlan konkurrenciájával kellett megküzdeni. Ma már elmondhatjuk, hogy a főpróba a nagy akadályverseny ellenére is kitünően sikerült. Szükség volt erre a nagy sikerre, mert szükség van a legmesszebbmenő önbizalomra, hogy az 1938-iki nagy esztendőnek bátran, nyugodtan, a kudarc veszedelmével megküzdő erővel mehessünk neki.

Még nincsenek számadataink az idei Szent István hétről, de az idegenforaglom méreteit már kezdi megszokni a mi eddig laikus szemünk is és így biztosra vehetjük, hogy az idei ünnepi hétnek még erkölcsi sikereit is fölülmulták az anyagiak. Az anyagiak, amelyek egyelőre ugyan a főváros közönségének áldozatkészsége segítségével, de jelentős hasznot juttattak el Budapest lakosságának számos rétegéhez. Míg a számadások nyilvánosságra kerülnek, addig is elmondhatjuk, hogy a pazarabbnál pazarabb külföldi autobuszok tömegekben árasztották el a főváros utcáit és azt is, hogy ma már igen jelentős a száma a jómódu, sőt gazdag külföldieknek is, akik már nem is Budapestre *jönnek*, hanem ide szoktak *járni*. Vagy nem jellemző-e, nem igazi siker-e, hogy ma már külföldi idegenforgalmi hivatali igazgatók jönnek tanulmányozni Budapest csábító erőit. Az idén például a zágrábi és a genfi idegenforgalmi igazgatók látogattak meg bennünket. A Gyöngyösbokréta minden előadása egy-egy Bábel, ahol magyar szót a nézőtéren alig lehet hallani. És hála Istennek, ebben a gyönyörű idegenforgalmi fellendülésben szinte vezetnek az angolok, akik a „legjobb" vendégek. Hallottuk például, hogy egész angol társaságok adnak egymásnak találkozót Budapesten. Olyan angolok, akik otthon alig találkoznak, itt Budapesten, a szigeten jönnek össze és erről már hónapokkal előbb leveleznek.

Mindez a jövő szempontjából rendkívül biztató, reménytkeltő. Az erkölcsi siker számára az idén igen jelentősen kiszélesítettük az utat. A látványosságok, a művészi attrakciók száma és értéke megnövekedett és az idén már érezni lehetett annak a mély áhítatnak a jelentkezését, amelynek az Eucharisztikus és Szent István hetében csodálatos magasságokba kell emelkednie. A magyar lélek mély Istenhite, az egész világon ismert keresztényi áhítata, művészeink zsenialitása, az egész ország élniakarásának szent kitörése csodákat fog művelni. Ezzel tisztában vagyunk. De félmillió külföldi vendég elszállásolásáról, ellátásáról van szó, akikkel meg kell szerettetnünk a magyar fővárost, mert barátainkká, örökkön visszatérő vendégeinkké, a magyar igazság hirdetőivé akarjuk őket tenni. Ezen a téren ma még bőven van hiány, de rendelkezésünkre áll még csaknem egy egész esztendő. Ez alatt az év alatt pedig nem szabad takarékoskodni sem a magyar ötletességgel, sem a munkával, de még az áldozatkészséggel sem, mert minden pengő, amelyet a jövő esztendő érdekében mozditunk ki helyéből, százszorosan meghozza a maga kamatát.

A feladatok ismeretesek. Aligha férhet kétség ahhoz, hogy a magyar föld meg fogja teremni mind azt a csodálatos falatot, amelyet a magyar konyhaművészet tökéletesít. Azt is tudjuk, hogy a vendégek fogadásánál, kalauzolásánál, ittartózkodásuk kellemessé tételénél minden budapesti polgár rendelkezésre fogja bocsátani tudását és tehetségét. Furcsán hangzik, de igen nagyfontosságú, hogy az előzékenységből és az udvariasságból, amelynek terén — dicsérettel legyen mondva — az utóbbi években sokat haladtunk, még mindig bőségesen vegyünk leckét, mert mindnyájunk, városunk és országunk létérdekei forognak kockán. Ugyanakkor azonban az államnak és a fővárosnak is nagy megmozdulására van szükség. Tudjuk és méltányoljuk, hogy az Eucharisztikus Kongresszus lelkes, odaadó buzgalmú rendezősége hatalmas társadalmi akciót indított vendégeink elszállásolása érdekében. Ez azonban nem lesz, nem lehet elég. Hatósági erővel és hatósági áldozatkészséggel kell a szállóhelyeket olyan módon megszaporítani, hogy itt a legkisebb hiba se fordulhasson elő. Mert a hiba — botrányt jelentene. Ha pedig most jól megszervezkedünk, akkor többé nem érhet bennünket meglepetés, mert kész eszközök fognak rendelkezésünkre állani.

Az ünnep után kezdődik a hétköznapi munka, amelynek olyan méreteket kell öltenie, olyan odaadással és áldozatkészséggel kell folynia, hogy méltóképpen készítsük elő Szent István esztendejét és a magyar idegenforgalom legnagyobb esztendejét. . .

Budapesten tartja világkongresszusát a Városok Nemzetközi Szövetsége

Az idén a szokottnál korábban kerül az autonómia elé a költségvetés tervezete — Segítőalapot szerveznek a vidéki városok tisztviselői

Most tartotta rendkívüli közgyűlését Mohácson a *Magyar Városok Országos Szövetsége*, amelynek elnöksége hivatalosan beszámolt a szövetség legutóbbi kölni és párizsi szerepléséről, elsősorban azonban jelentést tett a *Városok Nemzetközi Szövetségének* rendkívül megtisztelő ajánlatáról, amelynek értelmében

a városok világparlamentje legközelebb Budapesten ül össze.

A mohácsi rendkívüli közgyűlésen kapcsolódott bele ismét az ügyek vitelébe *Szendy* Károly, a Szövetség elnöke. A *Fővárosi Hirlap* munkatársának a kongresszus alkalmából módja volt hosszabb beszélgetést folytatni

Szendy Károly

polgármesterrel,

aki a következőket mondotta:

— Valamennyi magyar városnak benső örömet okozott az a megtisztelő értesítés, amelyet Emile *Vhinck* szenátor, a *Városok Nemzetközi Szövetségének* Brüsszelben székelő főtitkára juttatott el hozzá. Az a tény, hogy a világ valamennyi kulturállamának városszövetségét magában foglaló nagy tekintélyű nemzetközi testület vezetőségének választása a legközelebbi világkongresszus helyének kijelölésénél *Budapestre esett*, úgy érezzük, *elismerése annak a komoly és céltudatos tevékenységnek, amelyet az elnökletem alatt álló Szövetség az utóbbi évek folyamán kifejteni igyekezett.*

— Már tavaly, amikor Berlinben és Münchenben lezajlott a *Nemzetközi Kongresszus*,

nagy népszerűségre tett szert a Magyar Városok Országos Szövetsége kitűnő előadói révén.

akiknek értekezését a világ minden részéről összesereglett polgármesterek és főtisztviselők hatalmas tábora élénk érdeklődéssel kísérte. *Gondolni sem mertünk volna azonban akkor még arra, ami most bekövetkezett*, hogy a legközelebbi világkonferencia színhelyének *Budapestet kívánja kijelölni a Nemzetközi Szövetség elnöksége.* A terv *Fiehler* Károly müncheni főpolgármestertől, a német városszövetség elnökétől indult ki. Az ő kezdeményezésére *határozta el a Nemzetközi Szövetség, hogy az 1940. évi kongresszus rendezésére a magyar szövetséget kéri fel.*

— Szövetségünk rendszeresen és állandóan résztvesz a nemzetközi munkában és élénk figyelemmel kíséri mindazokat az eseményeket, amelyek a különböző külföldi államok területén működő társszövetségekben lejátszódnak. Így a legutóbbi hetekben megjelent a Szövetség felkérése folytán a Kölnben tartott belhajózási értekezleten vitéz *Vargha* Vilmos miniszteri tanácsos, akinek fejtegetéseit az összesereglett szakemberek nagy figyelemmel hallgatták. Megjelentek kiküldötteink a Párisban július folyamán lezajlott nemzetközi értekezleteken is, amelyeken *a városi tejellátás és a városi levegő problémáival foglalkoztak.* Ezen az utóbbi konferencián *Szikla* Géza, a székesfővárosi *Elektromos Művek* igazgatója, *Dabis* László, bakteriológiai intézetünk igazgató-helyettese és *Gecső* Jenő mérnök képviselték a *Magyar Városok Országos Szövetségét* és mind a hárman teljes felkészültséggel, méltán reprezentálták Magyarország városait.

— Az 1940-ben Budapesten megrendezésre kerülő világkonferencia jelentőségében nemcsak városainkra, hanem *egész hazánkra nézve felbecsülhetetlen jelentőségű.* A tapasztalatok szerint a városok időről-időre megrendezésre kerülő világkonferenciáin úgyszólván minden jelentékenyebb állam nagyobb városai képviseltetik magukat, úgy, hogy a *hivatalos résztvevők száma rendszerint többezerre rúg.* Éppen a kongresszus nagy népessége hozza magával, hogy *a rendezés elvállalása nem tartozik a legegyszerűbb feladatok közé:*

többezer vendég mintaszerű ellátásáról, foglalkoztatásáról kell gondoskodni,

ami a dolog természetéből folyólag *jelentékeny anyagi áldozatokat is kíván.*

— A Magyar Városok Országos Szövetsége, mint erkölcsi testület természetesen nem rendelkezik a szükséges anyagi eszközökkel, éppen ezért *csak abban az esetben vállalkozhatik a nemzetközi kongresszus megrendezésére, ha megfelelő támogatásban részesül.* Amikor *Vhinck* szenátor ajánlata hozzánk érkezett, a Szövetség elnöksége nyomban tájékozódni kezdett abban az irányban, *számíthat-e ilyen hozzájárulásra.* A magyar királyi kormány, figyelemmel a kongresszus Budapesten történő megrendezéséhez fűződő hatalmas érdekekre, *nagy megértéssel fogadta a tervet*, de magam is

bízom abban, hogy a székesfőváros törvényhatósági bizottsága szintén hajlandó lesz anyagi erejéhez mért áldozathozatalra.

Ennek tudatában örömmel jelenthettük be a Mohácson tartott szövetségi rendkívüli közgyűlésen, hogy *eleget szándékszunk tenni a*

Nemzetközi Szövetség megtisztelő felhivásának és

vállaljuk az 1940. esztendőben Budapesten lezajló konferencia megrendezését.

— A rendezés előmunkálataiban a Szövetség vezetésével valamennyi magyar város részt kíván venni és az előmunkálatokat, annak ellenére, hogy a konferencia megtartásáig még körülbelül három esztendei időnk van, *rövidesen meg fogjuk kezdeni.* Valamennyien arra törekszünk, hogy hazánkat és városainkat *igazi súlyának megfelelően, teljes őszinteséggel minden tekintetben bemutathassuk az ideseregrő külföldi polgármestereknek,* akiknek sorában nem egy, nemzetközi viszonylatban is nagy súlyú, *külföldi politikus is helyet foglal.*

A városok parlamentjének ülése Mohácson

— A mohácsi közgyűlésen úgyszólván teljes létszámmal vettek részt városaink vezetői és valóban örvendetes látványt nyujtott az *a szolidaritás és összetartás, amely a közgyűlésen résztvevők soraiban mutatkozott.* Elsősorban folyó ügyeket tárgyaltunk meg, így foglalkoztunk a városi számvevőségek államosításáról szóló törvénytervezettel, jelentést tettünk a *városok rendőrségi hozzájárulásának és forgalmiadó-részesedésének ügyéről,* beszámoltunk az önkormányzati testületnek külföldi valutában kibocsátott hosszúlejáratú tartozása után esedékessé vált szelvények kiegyenlítésére folytatott tárgyalásaink eredményéről, végül pedig javaslattal fordultunk a Szövetségben résztvevő városokhoz *a városi tisztviselői jóléti intézmény létesítése ügyében.* Ezzel az utóbbi tervvel régóta érzett hiányt kíván pótolni a Szövetség. Mindmáig az ugyanis a helyzet, hogy

a sokezer főre rugó városi alkalmazottak és családtagjaik semmiféle jóléti intézmény kötelékébe nem tartoznak,

ami gyakran elviselhetetlenül súlyossá teszi helyzetüket.

— A Városok Szövetsége hosszú idő óta munkálkodik már azon, hogy ezt a tarthatatlan állapotot orvosolja. Agilis ügyvezető alelnökünk, *Lukács Ödön* nyug. miniszteri osztályfőnök, hosszú heteken át készítette elő *a városi jóléti intézmények létesítésére vonatkozó javaslatát,* amelyet a mohácsi közgyűlés tagjai súlyához illő komolysággal és megértéssel fogadtak.

— Elképzelésünk szerint a vidéki városok tisztviselői jóléti intézményét a *Fővárosi Alkalmazottak Segítőalapja* mintájára lehetne legpraktikusabban megalkotni. Az életbeléptetés természetesen nem könnyű, mert egyrészt ötvenöt városról van szó, másrészt pedig a vidéki városok sorában *még ma is akadnak olyanok, amelyeknek anyagi helyzete, ha kiegyensúlyozott is, újabb megterheléseket csak nehezen bír el.*

— Arra való tekintettel azonban, hogy a belügyi kormányzat figyelemreméltó megértéssel kíséri ezirányú törekvéseinket, bízunk abban, hogy a most még egyes helyeken fennforgó nehézségek mielőbb eliminálhatók lesznek és rövidesen sor kerül a tisztviselői jóléti intézmény tényleges megalapozására.

Munkatársunk ezután azzal a kérdéssel fordult a polgármesterhez, mikor foglalja el hivatalát.

— Szabadságom lejárófélben van és így *rövidesen átveszem törvényes helyettesemtől az ügyintézést.* Az idén már kora ősszel gyors ütemben fog megkezdődni a munka, mert a főpolgármester úrral korábban folytatott tárgyalásaim eredményeként eltökélt szándékom, hogy

az 1938. évre vonatkozó költségvetéstervezetet a megszokott időnél sokkal korábban terjesztem az autonómia szervei elé.

főként abból a célból, hogy a törvényhatósági bizottságnak bőségesen legyen ideje a budget alapos megvitatására.

Félszázezer külföldi és százezrekre menő belföldi vendége volt Budapestnek

Rekordidegenforgalom Szent István hetében

Az elmult ünnepi hét egészen kivételesen kimagasló eseménye volt a magyar, de közelebbről *a budapesti idegenforgalom történetének.* A meglehetősen optimista várakozásokat messze felülmulták a tények, elsősorban az a tény, hogy a hozzávetőleges számítások szerint mintegy

félszázezerre tehető a Szent István-heti ünnepségekre Budapestre jött külföldiek száma.

Mondani sem kell talán, hogy ez olyan tekintélyes tömeg, amely *mindennél beszédesebben bizonyítja fővárosunk és az ünnepi hét rendkívüli vonzóerejét és népszerüségét.* Nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy a most ittjárt idegenek tekintélyes része *nem az úgynevezett filléres utasokból rekrutálódott,* hanem

igen sokan jöttek autóval, autocarokon, hajóval, vagy vonaton, mint magánutasok.

Ilymódon tehát *az idei rekordforgalom gazdasági jelentősége egyelőre fel sem becsülhető,* mert hiszen ezek a tehetősebb külföldiek természetszerüen kedvük szerint éltek itt és kihasználva Magyarországnak még ma is viszonylag olcsó árait, *alaposan költekeztek.* Amilyen nagy mértékben emelkedett a külföldi idegenjárás, éppen úgy ezrével és ezrével ontották a vonatok *a vidékről idezarándokló magyar közönséget is.* Szent István napján az utcákon hullámzó *százezres tömegek* élénk bizonyságai voltak *az általános gazdasági javulásnak, amely lehetővé tette ezt a nagy belső idegenforgalmat.* A Szent István-hét ünnepségeinek lezajlása után a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Kovácsházy Vilmos

tanácsnokot,

aki a következőket mondta:

— Örömmel állapithatom meg, hogy az 1937 esztendő *Szent István-hete* mindenben beváltotta a hozzáfüzött várakozásokat, sőt legnagyobb örömünkre *jelentékenyen túl is szárnyalta azokat.* A külföldiek itt járt pontos számáról részletes felvilágosítással ezidőszerint még nem szolgálhatok, mert az *Idegenforgalmi Hivatal* csak most állítja össze a statisztikai adatokat. Abból a tényből azonban, hogy a székesfőváros területén található összes megfelelő férőhelyek az utolsóig el voltak foglalva, továbbá abból a körülményből, hogy az ünnepi héten Budapest utcáin óriási emberáradat hullámzott, nyugodtan le lehet vonni a következtetést, hogy *az idei Szent István hét újból a legsikerültebbnek könyvelhető el.*

— Mint ismeretes, az idén az ünnepi hét programjának bővítésére mindent megtettünk, főként azzal a célzattal, hogy a különböző kulturális események halmozása révén *hosszabb tartózkodásra birjuk a Budapestet meglátogató külföldieket.* Európának úgyszólván valamennyi államából nagy számban érkeztek hozzánk vendégek, a külföldi idegenforgalmi irodák számos társasutazást vezettek és *óriási mértékben megszaporodott a külföldi autós-vendégek és más egyéni utasok száma is.*

— *A Szent István-hét* kezdetén már telt ház volt az összes szállodákban, úgy, hogy a később érkező vendégek elhelyezésére az *Idegenforgalmi Hivatal* által állandóan nyilvántartott és e célra felajánlott *megfelelő magánlakásokat vettük igénybe.*

— Nagy sikere volt az idén is a *Gyöngyösbokréta* műsorának, amelynél gondoskodtunk arról, hogy eddig még nem szereplő csoportok mutassanak be saját vidékükről való népszokásokat és táncokat. Az

a nagy siker, amely a Gyöngyösbokréta eddigi előadásait végigkisérte, arra ösztönzött bennünket, hogy előadásainak tartamát meghosszabbitsuk.

Az előadások e héten *estéről-estére megismétlődnek.*

— A hagyományos Szent István-napi tüzijáték sokat nyert *a katonai fényszóró bekapcsolásával* és hogy általános várakozás előzte meg, arra bizonyíték az, hogy *soha még ekkora embertömegek nem gyönyörködtek a szinpompás esti látványban, mint az idén Szent Istvánkor.*

— Nagy tetszést aratott nemcsak külföldi vendégeink, hanem a székesfőváros egész közönsége előtt is *az az ünnepi hangversenysorozat,* amelyet kitűnő zenekari és énekkari együtteseink az ünnepi héten bemutattak. A szakértők egybehangzó megelégedéssel állapították meg, hogy *a Szent Háromság-tér kitűnően bevált szabadtéri produkció céljára,* éppen ezért eltökélt szándékunk, hogy a jövőben tovább fejlesszük az ünnepi hétnek ezt az eseményét, még abban az esetben is, ha a kezdet kezdetén nem is bizonyulna rentábilis vállalkozásnak. Elvégre, ha arra gondolunk, hogy amíg a salzburgi ünnepi játékok világhíressé fejlődtek és anyagi eredményekben is hatalmasat produkáltak, mintegy *tíz esztendőnek kellett eltelnie,* akkor nálunk sem számolhatunk egyszerre az erkölcsi és az anyagi sikerrel.

— Az *Idegenforgalmi Hivataltól* napról-napra érkező jelentések szerint, jóllehet túl vagyunk a kimondottan ünnepi napokon, *a külföldiek érdeklődése alig csökken fővárosunk iránt.* Az idegen vendégek itt tartózkodásának átlagos időtartama a multhoz viszonyítva máris lényegesen megnövekedett és amilyen örvendetes az, hogy

a mostani Szent István-heti látogatóink között nagy számban vannak olyanok, akik már ismételten visszatértek hozzánk,

éppen olyan megnyugtató, hogy *az először érkezők száma is tekintélyesen gyarapodott.*

— A budapesti nagy vendégjárásból bőségesen kijutott a része a vidék idegenforgalmi szempontból jelentékenyebb helyeinek is, mert

százszámra mentek el Budapest látványosságainak tanulmányozása után a Balaton mellé, Bugacra, a Hortobágyra, Mezőkövesdre, Lillafüredre

a vendégek. Az ünnepi hét minden zavaró körülmény nélkül zajlott le, az összes társhatóságok *a legnagyobb előzékenységgel és hozzáértéssel bonyolították le feladatukat* és különösen nagy elismerés illeti meg az államrendőrség főkapitányságát, amely tapintatosan, símán intézkedett minden olyan esetben, amikor erre szükség volt. Rendőreink óberségének köszönhető, hogy *a hatalmas mértékben megduzzadt közuti forgalom ellenére sem fordult elő számottevő közlekedési baleset,* de nem molesztálták az utcákon járó-kelő vendégeket *a koldusok sem.* Közbiztonsági téren sem fordultak elő panaszok, egyszóval nyugodtan el lehet mondani, hogy *a Szent István-hét ünnepi hangulatát még jelentéktelen epizódok sem zavarták meg.*

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

HOLLAY JÁNOS
ÉPITŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

PLASTILIT NÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
szines aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vizvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fütés, hütő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 137-339.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágitás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vizállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 150-734.

„SANITF" habarcs- és beton vizhatlanitó
Gyártja: **POSNANSKY és STRELITZ R. T.**
aszfalt-, fedőlemez- és kátránycgyiermék-gyár
Központi iroda: **Bpest, V., Sólyom-u. 13.**
Telefon: 1-225-29, 1-283-85.

Grosz Frigyes
okl. mérnök épitési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. ● Telefon: 1-861-54.

WIHART FERENC
épitész-épitőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

Iskolai jelző órákat
készit, javit, alakit és karbantart.
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 129-624.

Közel 130.000-rel több látogatója volt az idén a Margitszigetnek, mint a mult év megfelelő időszakában

Nagyszabású rendezési munka indul a sziget északi csúcsán, amelyet az óbudai híd érint — Új emelet épül a Dália-szállóra

A Margitsziget még soha olyan népszerű nem volt, mint az idén. A budapesti közönség eddig nem látott nagy számban keresi fel és páratlan szépségeit méltóképpen az idén fedezték fel az idegenek is. A szigetnek erről a nagy idegenforgalmi jelentőségéről, valamint a legközelebbi idők fejlesztési terveiről megkérdeztük

Bessenyey Zénó dr-t,
a Közmunkatanács elnökét,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a Margitszigetnek az idén *rekord-esztendeje* volt. Elég ennek bizonyítására az az egyetlen szám, amely szerint

máig 127.000-rel több volt a szigeten a látogatók száma, mint a mult év megfelelő időszakában.

És a látogatók sorában *hatalmas számmal vannak képviselve az idegenek*, köztük sokan olyanok is, akik a Margitsziget kedvéért jöttek Budapestre és olyanok is, akik, egyéb programjukról lemondva, a Margitszigeten töltik idejüket. Nem egy külföldit, aki csak rövidebb időt szándékozott tölteni fővárosunkban, úgy meghódított a sziget varázsa, hogy lényegesen meghosszabbította itteni tartózkodását. Nagyon sokan már most biztosítottak maguknak szobát a jövő évre huzamosabb időre a Margitszigeten. Ebben az idegenforgalomban különösen az a nagyjelentőségű, hogy a Margitsziget *tartósan itt fogja az idegent*, és ezzel elősegíti azt a törekvést, hogy Budapest idegen vendégei ne csak futó napokra, hanem hosszabb időre nálunk maradjanak.

— A Margitszigetnek ezen a hódító erején nem is lehet csodálkozni. A sziget elragadó, idilli szépségén, nagyszerű levegőjén és világvárosi berendezkedésén kívül a nagy népszerűség titka az, hogy

benne együtt megtalál az idegen mindent, amire szórakozáshoz üdüléshez, gyógyuláshoz, sportoláshoz szüksége van.

úgy, ahogyan ezt így egy helyre összpontosítva hiába keresné bárhol is a világon. Gyógyfürdő, gyógyvízzel táplált strandfürdő, sportuszoda, ivókura, tenisz-, golf-, lovagló-pálya, evezés, szállók, szanatórium, kaszinó, kávéházak, vendéglők, mulatóhelyek, gyermekjátszótér: a legnyugalmasabb pihenéstől és gyógykurától a mondain életig minden együtt van itt páratlan miliőben. És ezt kellőleg értékelik az idegenek akik — hogy csak a legújabb alkotást említsem — *a legnagyobb elragadtatással nyilatkoznak a strandfürdőről*, amelyhez foghatót, maguk mondják, még sehol sem láttak. Hogy ráadásul ennek a strandfürdőnek még *rádium tartalmú gyógyvize van*, az is olyan érték, amellyel vendégeink nem igen találkoztak.

— Szigetünk büvös vonzóereje az idegenekre és nagy népszerűsége idehaza, természetesen csak ösztönzőleg hat arra nézve, hogy szerető gonddal szépítsük és fejlesszük. Így legközelebbi programpontunk

a Dália-szállónak új emeletráépítéssel való kibővítése.

Ez az építkezés *még az idén megkezdődik*, úgy, hogy a jövő évi nagy ünnepi vendégjárás idejére a Margitszigeten is megszaporodik a vendégszobák száma.

Nagy átalakuláson fog keresztülmenni a szigetnek a Dália-szállón túl fekvő északi csúcsa.

Innen *elkerül a galamblövőpálya* és a terület éppen olyan szép kertészeti rendezést nyer, mint a déli rész. Az óbudai híd felépítésével kapcsolatban *a sziget egészen a hídig fel lesz töltve* és itt az északi csúcson új, pompás terület alakul ki. *A hídról új bejárat létesül a szigetre* és az északi bejárat felől gyönyörű kilátás nyílik majd az újonnan kiépített Dália-szállóra. Hogy ezt a kilátást mi sem zavarja, *a szálló mellől a víztöltő állomás lekerül a sziget déli részébe.*

Bessenyey Zénó dr. nyilatkozata, amint látjuk, nem áll meg a Margitsziget nagy sikerének elkönyvelésével, hanem jelentős, új alkotások tervéről is beszámol. És ezek az új tervek még azok előtt is tetszetősek, akik a Margitszigetet a beépítéstől féltik. A Dália-szálló felfelé terjeszkedik és mellette az északi csúcs új szépséggel gazdagítja a Duna ölelésében pompázó paradicsomot.

Extra Hungariam...

Irta Gazdy Jenő

Extra Hungariam non est vita, si est vita non est ita — mondja a magyar. Viszont emlékezünk arra, hogy néhai Ferenc Ferdinánd trónörökös, amikor világkörüli útjáról visszatért Bécsbe, a pályaudvaron rá várakozó előkelőségek elé ezekkel a szavakkal lépett: *Nichts über Österreich.* Azt is tudja mindenki, hogy *Deutschland, Deutschland über Alles.* A franciák *Párist „La Ville de lumiére la capitale du monde"* címekkel ékesítik. Az angol *Londonról* azt mondja: *„To see London is worth a lifetime." Róma,* az örökváros, a kereszténység bölcsője, a halhatatlan művészetek tárháza. *Konstantinápolyban* van egy mecset, amelynek erkélyéről, ha körülnéz az ember, rögtön meghalhat abban a tudatban, hogy a világ legnagyszerűbb panoramáját látta. Az igaz, hogy ilyenfélét mondanak *Nápolyról* is. És így tovább lehetne még folytatni sokáig, ha mindazokat az epiteton ornansokat fel akarnánk sorolni, amelyekkel a nagyvilág annyi szépségét díszíti az emberiség.

Az ember pedig az ő atavisztikus vándorlási hajlamával, a változatosság iránti törekvésével, a kultúrembernek a szép iránti kiolthatatlan szomjúságával, újabban pedig az agyonhajszolt élet felzaklatott idegeinek reszketésével, megy, vándorol ezek felé a fénypontok felé — lelki kielégülést vagy megnyugvást találni.

Szó sincs róla, a világháború előtti időkben is volt idegenforgalom egyes országok felé. De kétségtelen, hogy azok a tényezők, amelyek ezt mozgatják az emberben, nagyon megerősödtek — a nagy háború után. Mélységben és szélességben mindinkább erősödő hatalmas folyam hömpölyög ma az idők folyamán mind tökéletesebbé váló közlekedési eszközök segítségével és a kitűnő szervezettséggel működő propaganda erejével.

Mindenki érzi, hogy ami azelőtt egyes emberek kiváltságos lehetősége volt, ma a tömegek erős vágyódásaiba kapcsolódott bele és így tömegmozgalommá fejlődött. Csak természetes, hogy ennek a tömegmozgalomnak nagy közgazdasági jelentőségét hamar felismerték, főleg azok az országok, amelyek felé való áramlás már a háború előtt is megvolt.

Aki, mint jó magam is, sürün járt külföldön a háború előtt és most újból körülnéz a már ismert helyeken, világosan észlelheti, mennyire igyekeznek fejleszteni mindazt, ami az idegenforgalommal kapcsolatban mint attrakció számba jöhet és mennyire tökéletesítették a technikai lebonyolítás módszereit is, hogy könnyebbé és élvezetesebbé tegyék a látni és tudnivágyók igényeinek kielégítését.

Nálunk e tekintetben még sok tennivaló van hátra. Ez volt az impresszióm, amikor a mostani politikai szünetet felhasználva, extra Hungariam barangoltam ismét. Az a szándékom, hogy erről a témáról legközelebb hosszabb tanulmányban számolok be, mert újságcikk keretei nem elegendők erre. Csak néhány impresszióról akarok említést tenni, amelyek az összehasonlításra feltűnően alkalmasak. Hiszen az ilyen impressziók nagyon fontosak, mert az idegenek legnagyobb része nem ér rá, de nem is akar tanulmányokat végezni. Ezek a hirtelen szerzett impressziók döntenek a lelkében. Ezektől függ, vajjon visszavágyik-e még egyszer erre a helyre, amikor már rendszerint hosszabb időre is marad. És ez nagyon, de nagyon fontos konzekvenciája az itt tartózkodásnak, nemcsak gazdasági jelentőségével, de egyéb felmérhetetlen erkölcsi hatásánál fogva is.

Nekem például az az érzésem, hogy *Budapesten nagyon nélkülözzük még azt a központot, ahol a minden irányban lüktető közlekedési lehetőségek érintkeznek a nagy város ütemesen hullámzó gazdasági és nagyvilági élet-területeivel.* Ugy mint *Bécsben* az *Opera* környéke a *Kärtner Strasseval, Berlinben* az *Unter der Linden a Friedrich Strasseval* és a *Westenddel, Párisban* a *Place de l'Opera, a Rue Royal*-lal, *Londonban a Bank of England-Regent Street, Rómában* a *Piazza Venetia* a *Via Umberto*-val stb.

Pedig megvan erre az adottság — az *Apponyi-tér* és oda befutó utcák révén, amelyek a *Vigadó-térrel*, ahol a Kioszk lebontása után kialakítandó központi forgalmi gócponttal (autóbusz, földalatti, villamos gyüjtőállomások), könnyen összeköthetők és a belső körút, a *Forum* révén egy nagyvilági forgalmi központtá fejleszthetők.

Egészen lehangoló, hogy az Apponyi-tér körül, mihelyt a nap lement, milyen kisvárosias csend és homály következik.

Ezen a területen este is ragyogó nappali fénynek kellene uralkodni, amely hullámzó forgalmat vonzana magához. A főváros Elektromos Müveinek itt valósággal brillirozni kellene, még nagyobb áldozatok árán is. Oly olcsón kellene itt az áramot szolgáltatni, hogy az üzletek kirakatai és fényreklámok kápráztatóak legyenek, amint azt látjuk az előbb említett világvárosi centrumokban. Ugyanez áll a *Dunapartra*, mint egyik legnagyszerűbb attrakciónkhoz és a fürdőkhöz vezető útvonalakra, sőt magára a Dunapartra és a fürdőépületekre is.

Éppen ezért a legnagyobb örömmel láthatjuk azt a nagyvonalú munkálkodást, amellyel a Közmunkatanács, amióta *Bessenyey* Zenó áll az élén, a lehető leggyorsabb tempóban igyekszik ilyen városközpont kialakítására a belső körúton belül. Minden tényezőnek össze kell fogni, hogy ezek a tervek mielőbb megvalósuljanak, mert erre a nagy világításra az idegenforgalom szempontjából nagy szükség van.

Csak így lehet a nagyszerű természeti adottságokat, amelyek a Dunaparttal, a Margitszigettel, a fürdőkkel, a gyönyörű budai részekkel stb. rendelkezésünkre állanak, nagyvilági miliőbe belekapcsolni.

Hogy melyik fogja meg inkább az idegen impresszióit, lehet kérdéses, de ha az ember külföldről hazajön, az az érzése, hogy *a nagyvilági élet stílusos szenzációira épp úgy szükség van, mint a természeti szépségek hatásaira.* Legalább is világosan lehet látni, hogy az idegenforgalomra számottartó országok mindezeket fokozott mértékben igyekeznek kiépíteni, nehogy a tömegvándorlás útjaiból kimaradjanak.

Ránk nézve pedig különösen fontos az, hogy a nyugatról jövő idegen valóban lássa és érezze azt, itt nem a kelet kapujában áll, hanem a nyugat erős védőbástyái között időzik. *Az itt-ott feltűnő keleties izléstelenségektől meg kell szabadulni* és nem is azt mondom nyugatias, mert ez a fogalom már sokban kompromittálva van, hanem az abszolut kimüvelt és ízléses megoldásokra kell törekedni. Csak például említem fel, hogy Páris város tanácsa nem tartotta felesleges időtöltésnek, amikor egy teljes ülést szentelt a város főútvonalain elszaporodott ízléstelen reklámtáblák és fényreklámok megrendszabályozásának. Mióta sürgetjük ezt Pesten is, de nincs gazdája az ilyen ügynek, sőt minduntalan újabb borzalmas dolgok történnek, mintha itt mindenki azt csinálhatná, amit akar. Például újabban az autóforgalmi jelzőtáblákat a járda közepére szokták helyezni!

De hát részletkérdésekre most nincs helyem, nem akarok azokkal foglalkozni, csak rámutatni akartam arra, hogy ha az ember idegenből hazajön, mindig gondolkozóba esbet egyes dolgok felett. A kényelemszeretet azt mondja, — legjobb otthon, de a ránk nézve is igen nagyjelentőségű idegenforgalom azt kívánja, hogy mi is csak menjünk minél többet ki. Hasznunk lehet belőle, úgy is, ha levonjuk a konzekvenciákat.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Tyttmann Ferenc
kat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-703.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

HÍREK A PÁRTBÓL

Városrendezési munkák a Szent Imre-város elhanyagolt részein

A legközelebbi napokban megindul a nyári szünetet követő munka a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában*, amelynek őszi programját legutóbbi számában ismertette a *Fővárosi Hirlap*. A kerületi pártszervezetekben is készülődnek az őszi kampányra, amelyben az első feladat az új pártszabályzat értelmében való ujjáalakulás és a kerületi választmányok megválasztása. A XI. kerület már túl van ezen az alakuláson, úgy, hogy ott már az új pártalkotmány értelmében indul meg a munka. A rohamosan fejlődő XI. kerületben különösen sok a tennivaló és a probléma, amelyek közül több városrendezési kívánság a nyár folyamán teljesedésbe is ment.

Ezekről a fontos és széles rétegeket érdeklő kerületi kérdésekről megkérdeztük

Váli Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tagot,

akitől a következő felvilágosítást kaptuk:

— A Szent Imre-városi pártszervezet, amely köztudomásúlag legelsőnek és imponáló egységgel választotta meg az új pártalkotmánynak megfelelő tisztikarát, a nyári szünet után életműködését újra megkezdi. A legközelebbi héten megkezdődik a bizottsági tagok rendszeres fogadása és a kerület agilis ügyvezető elnöke, *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tag már foglalkozik a legközelebbi érdemleges feladatok előkészítésével. Legelőször a kerület költségvetési kívánságaival fog értesülésem szerint foglalkozni a pártválasztmány, azután a kerületi pártkör megalakítására, a körzetek átszervezésére és egyéb lényeges kerületi pártügyekre fog kerülni a sor.

— De megmozdultak már a körzetek is a maguk közérdekű ügyeivel, örömeivel és gondjaival. A XI. kerületben ugyanis az elmúlt nyár folyamán megnyugvást és örömet váltott ki, hogy az úgynevezett *Alsóvárosban*, a Sósfürdő vidékén és a sokat emlegetett *Bibic-telepen igen lényeges útjavítások történtek*. A párt június 21-i nagyszabású beszámoló vacsoráján, mint emlékezetes, személyesen vett részt *Zsitvay* Tibor pártelnök és *Karafiáth* Jenő főpolgármester, akik ez alkalommal magát a Sósfürdőt is megszemlélték. Saját maguk tapasztalták, hogy a *Tétényi-útnak a Sósfürdőhöz vezető szakasza egészen tarthatatlan állapotban van* és a kerületben úgy tudják, hogy a *főpolgármesternek és a pártelnöknek a személyes közbelépésére történt meg a nyár folyamán a Tétényi-út soronkívüli kiépítése.*

— De ezenfelül is *Király* Kálmán tanácsnok május hóban a Sasadon és június hóban a Sósfürdő környékén és a Bibic-telepen társaságomban helyszíni szemlét tartott és ez alkalommal a helyszínén határozott egyes súlyosabb panaszok orvoslásáról. Vannak ezek között olyanok is, amelyeket a jövő költségvetési év feladatává utalt, de olyanok is, amelyeknek az azonnal való megszüntetését rendelte el. *Király* Kálmán eleget is tett az ígéretének és *a Bibic-telepen több tarthatatlan hibát még a nyár folyamán megszüntetett*. A kerület közönsége természetesen *nagy hálával van úgy a főpolgármester és a pártelnök, mint Király Kálmán tanácsnok iránt.*

A pártközpont munkarendje. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* Esterházy-utcai központjában szeptember 1-én visszaállítják a teljes munkarendet. Naponta lesznek fogadások és az iroda minden hétköznap délelőtt 10 órától 2-ig és délután 5-től 8-ig tart hivatalos órát. Addig is *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, ügyvezető főtitkár csütörtökön délelőtt 10-től 1-ig, *Alberovszky* Ede elnöki titkár szerdán délután 5-től 8-ig fogad. Hivatalos órákat, hétfő és szombat kivételével, délután fél 6-tól 8-ig tart az iroda.

Közérdekű előadássorozatok. A párt központjában az ősz folyamán egy, a téli szezónban pedig három-négy előadássorozatot tartanak, amelyeken szakértők előadása nyomán aktuális várospolitikai kérdések kerülnek megvitatásra.

Az erzsébetvárosi pártszervezetben, amely az egész nyár folyamán is élénk pártéletet folytatott, június és július folyamán *196 új tag* jelentkezett felvételre. Az új tagok augusztus 29-én ünnepélyes keretek között teszik le a fogadalmat a kerületi pártelnök kezeibe. A tagavatás után a Metropol-szálló télikertjében az új tagok társasvacsorára jönnek össze. — Szép sikert aratott az erzsébetvárosi pártszervezet dalárdája, amely a gyömrői dalosversenyen a harmadik díjat nyerte el. Ez az eredmény annál értékesebb, mert az alig fél éve alakult NEP-dalárda tíz régi jóhírnevű fővárosi és vidéki dalárdával vette fel a nemes versenyt. Ebből az alkalomból *Lozsy* Hugó karnagyot és *Garay* László ügyvezetőt a párt vacsoráján meleg ünneplésben részesítették.

Két új kormányfőtanácsos:
Terbócz Imre és Usetty Béla

A várospolitikai élet két vezető alakját, közéletünk két kiválóságát érte a legfelsőbb elismerés. A kormányzó *Terbócz* Imre országgyűlési képviselőnek a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül és *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselőnek, a Labdarúgók Szövetsége elnökének a magyar sportélet terén szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Terbócz Imre közéleti munkásságának jelentős részét a főváros törvényhatósági bizottságában és a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja ügyvezető főtitkári székében fejtette ki a várospolitikai élet jelenlegi ciklusa alatt. Mint *Zsitvay* Tibor legközvetlenebb munkatársa, ő is abban az emelkedett szellemben dolgozik a közérdek önzetlen szolgálatában a pártban, a törvényhatósági bizottságban és a bizottságok egész sorában, mint pártjának vezére. A párt adminisztrációjának élén puritán és munkás szellemet honosított meg és nagy szolgálatot tett a pártnak azzal, hogy gazdasági helyzetét erős kézzel rendezte. A pártiroda élén mindenkor a legkészségesebben és fáradhatatlanul szolgálja a polgárság érdekeit és intézi naponta sok ügyes-bajos ember dolgát, de ugyanakkor kerületének, a II. kerületnek érdekeit is hathatósan képviseli. A ciklus elején új ember volt a várospolitikában, ma pedig közismert és megbecsült nevet ünnepel a kitüntetés alkalmából tisztelőinek serege.

Usetty Béla dr., mint a magyar sportélet egyik vezére kapta a legfelsőbb elismerést. Bizonyára azért, mert ezen a téren értük el a világversenyben legnagyobb sikereinket és Usetty Bélánál a magyar sportélet vezetői közül senki sem dolgozott többet azért, hogy a magyar névre az egész világ előtt dicsőség szálljon. A legválságosabb időkben vette át a legnagyobb magyar sportszövetség vezetését és egyedül csak a sportszempontot nézve, vitte előre a magyar sportot. Imponáló munkásságot fejtett ki ezen a téren, holott ez csak egy részlete annak a nagyon sokrétű közéleti tevékenységnek, amelyet Usetty Béla az országos politikában, a várospolitikai életben, ennek keretében — és egy emberre való munkának talán ez is éppen elég volna — az ő IX. kerületében kifejt és a munkának, amelyet a társadalmi, gazdasági, szociális, kulturális egyesületek szinte végnélküli sorában végez. Tudjuk, hogy szakadatlanul a közügyekért dolgozik, de legendás kérdés marad, hogy miképpen csinálja, hogy mindenre jusson ideje.

Jóváhagyta a belügyminiszter a Segítőalap új szabályrendeletét

Az üzemi tisztviselők számára is megkezdődtek az alap szolgáltatásai — Azonos szabályok szerint állítják fel a vidéki városok betegsegélyző szervezetét

Jelentős eseményt könyvelhetnek el a székesfőváros alkalmazottai: *életbelépett a Segítőalapról alkotott szabályrendelet.* A belügyminiszteri szankció ezzel véglegesen megnyitotta az utat a szociális szempontból óriási fontosságú intézmény további fejlődése felé és a székesfőváros sokezernyi igényjogosult tisztviselője és alkalmazottja jóleső megnyugvással állapíthatja meg, hogy Budapest autonómiája súlyához és jelentőségéhez mérten igyekszik őrködni a közösséget szolgáló munkatársakat.

A törvényhatóság által alkotott szabályrendelet általános részében nyomban meghatározza azt, kik lehetnek a Segítőalap tagjai. A közigazgatási és közoktatási tényleges, nyugdíjas és kegydíjas alkalmazottak mellett az *Elektromosművek, Gázművek, Vízművek, Házinyomda* havifizetéses alkalmazottai, továbbá mindkét kategória ellátást élvező özvegyei és árvái, nemkülönben az igényjogosult egyéb családtagok adják azt a hatalmas tábort, amelyről most már rendszeresen gondoskodik a Segítőalap.

A Segítőalap mér eddigi fennállása idején is számtalanszor szolgáltatott tanúbizonyságot arra nézve, hogy hivatása magaslatán áll, most meg, hogy az üzemi alkalmazottak bekapcsolódása következtében akciórádiusa tekintélyesen megnövekedett, egészen bizonyosra vehető, hogy még az eddiginél is szélesebb körben, közmegelégedésre fogja lebonyolítani a reábízottakat.

Mint különös érdekességet említjük, hogy — mint azt jól informált helyről származó értesülésünk megerősíti —

a közeljövőben szinte teljesen azonos szervezeti szabályzat alapján fog felállításra kerülni a vidéki városok betegsegélyző alapja.

A *Magyar Városok Országos Szövetségének* ügy. alelnöke, *Lukács* Ödön ny. miniszteri osztályfőnök a közelmúltban teljesen elkészült azzal a tervezettel, amelyet a Szövetség választmányának határozata értelmében szerkesztett és amelynek megvalósítása esetén végre megszűnik az a mindenképpen tarthatatlan helyzet, hogy az 56 vidéki város sok ezer főnyi alkalmazottja betegség esetén semmiféle támogatásban sem részesül. *Lukács* Ödön már alkalmat talált arra is, hogy a vidéki városok jóléti intézményének kereteit megszabó memorandumot, illetve törvénytervezetet *Széll* József belügyminiszter elé terjessze.

A belügyminiszter nagy megértéssel fogadta a referátumot

és kilátásba helyezte, hogy a rendkívül nagy horderejű intézmény életrehívásánál segédkezet nyujt a Városok Szövetségének. *Lukács Ödön a miniszterrel folytatott tárgyalásairól a mohácsi közgyűlésen számolt be a szövetségnek.*

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

FROMMER JENŐ
épület-, mű- és tűzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Bejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston szobrászok
XIV., Czobor-utca 6. Telefon: 297-720.

HANNAUER ISTVÁN
központi fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 14. Tel.: 167-020

ZSÉDELY KÁROLY
épületműlakatos, tűzhely készítő és autogénhegesztő
Budapest, I., Márvány-utca 38. sz. Tel.: 1-572-64.
Elvállal mindennemű épületmunkák, rácsok, díszkapuk, fazonablakok stb. készítését, ugyszintén mindenféle javításokat.

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA FAKERESKEDÉS**
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16 TELEFON: 2-929-43

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 143-071. Tel.: 332-064.

CUSTODIS ALPHONS
ALAPITÁSI ÉV 1876. — Mérnöki iroda és épitési vállalat ipari berendezés részére. — Gyárkéményépités, Gőzkazánbefalazás, Ipari kemencék épitése és tervezése.
Budapest, V., Nádor-utca 19. sz.
TELEFON: 1—120—07.

TERVEZŐÉPITÉSZEK FIGYELMÉBE: ÚJDONSÁG!
NEMES FATAPÉTA
egyed. arusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel: 182-021

Budapest át akarja venni a csepeli állami vízművet, hogy az egész Pestkörnyéket elláthassa vízzel

A városrendezési törvény, amely a *Közmunkatanács* hatáskörét a fővárost környező városokra és községekre is kiterjesztette, ismét előtérbe helyezte a pestkörnyéki problémákat. Ezek sorában legelől áll *az ivóvíz kérdése, amely nemcsak Pest környékét* érdekli, hanem a legkevésbé sem közömbös a fővárosra nézve, *mert a vele összenőtt városok és községek közegészségügye egyúttal elsőrendű budapesti probléma is.* Az ivóvíz, illetve a vízellátás kérdésében a főváros és a pestkörnyéki községek egész sora között évek óta folynak tárgyalások. A *Székesfőváros Vízműveinek* vezetősége már régen belátta ennek a kérdésnek rendkívüli fontosságát, ezért minden alkalommal a legbehatóbban foglalkozott a hozzá intézett kérésekkel, sőt a Vízművek nagyarányú fejlesztési programjánál is tekintettel volt arra, hogy a pestkörnyéki igényeket kielégítse.

A legutóbbi napokban Rákospalota fordult ismételten a vízellátás dolgában a fővároshoz,

és ezúttal a legkomolyabb formában folynak a tárgyalások, amelyekhez jelenleg két körülmény ad pozitív alapot. Az egyik az, hogy Rákospalota képviselőtestülete *Szőts* József dr. polgármester gazdaságos tervezetét elfogadva, elhatározta a vízvezeték és csatornázás létesítését, a másik pedig az a döntő körülmény, hogy a Székesfőváros Vízművei nagy építési programjának keresztülvitele révén most már abba a kedvező helyzetbe jut, hogy, a főváros érdekeinek legmesszebbmenő szemmeltartása mellett, *a Pestkörnyéknek is tud ivóvizet juttatni.*

Erről a fővárost és a környéket egyformán érdeklő kérdésről, kérdésünkre

Pap Ferenc

a Székesfővárosi Vízművek vezérigazgatója

a következő nagyérdekű ismertetést adta:

— Több környező helység fordult azzal a kéréssel a fővároshoz, hogy vonja be őket Vízműveinek hálózatába. Komoly tárgyalások folytak és folynak *Rákospalotával*, ezenkívül *Pestújhely, Budaörs, Budakeszi, Békásmegyer, Remetekertváros* és más községek is hasonló kérelmeket terjesztettek elő.

— Hogy a feladatot tárgyilagosan — a főváros érdekeit szem előtt tartva — lehessen elbírálni meg kell vizsgálni, vajjon *a fővárosnak érdeke-e, hogy a környéken fekvő és vele területileg gyakran egészen szorosan egybeépült települések kifogástalan vízzel legyenek ellátva? Lehetséges volna-e ez a vízellátás a Székesfőváros Vízművei által? Végül szükséges-e, hogy a fővárost környező helységeket a főváros lássa el vízzel?*

— Az első kérdéssel kapcsolatban megállapítható, hogy a közületek centrális vízellátását a sok kényelmi és tűzvédelmi okokon kívül *főleg közegészségi követelmények teszik szükségessé.* Amíg a főváros kifogástalan ivóvízzel látja el polgárait, a környező helységek és városok nagy részében az egészséges ivóvíz kérdése mai napig sincs megoldva. Így tehát *megvan a lehetőség arra, hogy a környékről állandóan a fővárosba járó lakosság behordja a különböző fertőző betegségeket,* de ugyanez történhet a sok behozott élelmiszer (tejtermék, gyümölcsök, stb.) útján is.

A fővárosnak tehát egészségügyi szempontokból rendkívül nagy érdekei fűződnek ahhoz, hogy a környék kifogástalan ivóvízzel legyen ellátva.

De számos gazdasági kihatás is jelentkeznék a főváros közgazdasági életében, ha a környék vízellátása rendszeres vízvezeték építésével nyerne megoldást.

— Hogy a környék ivóvízzel való ellátása lehetséges legyen a Vízművek részéről, annak természetes előfeltétele, hogy maga a főváros víztermelő telepein olyan mennyiségű vízzel rendelkezzék, amellyel a legrosszabb viszonyok közt is képes ellátni elsősorban a fővárost, másrészt azt a vízmennyiséget is szolgáltatni tudja, amely a környező területek vízellátására is elegendő.

A már elkészült, illetőleg a közeljövőben elkészülő víznyerőtelepek üzembehelyezésével abban a helyzetben lesz a főváros, hogy a környező helységek egyik-másika számára tudná a szükséges vízmennyiséget biztosítani.

— Ezeken kívül azonban a Vízművek további feladata, éppen a környék vízellátására való tekintettel, hogy a mostani vízműbővítéseken felül *további vízszerzési lehetőségek biztosítását a szükséghez mérten a legteljesebb határozottsággal már most megkezdje.* Az idevonatkozó előtanulmányok már folyamatban vannak. E tanulmányok során hasznosnak látszott annak az elgondolásnak a keresztülvitele, hogy

a Csepelszigeten lévő állami vízműveket a székesfőváros közönsége vegye át a kinestártól.

Ennek a vízműnek a birtokában nemcsak a főváros vízellátásának biztonsága volna fokozható, hanem — miután a vízmű máris több pestkörnyéki helységet lát el vízzel — erőteljes kezdeményezés történnék a nagy cél: a környéknek a főváros vízellátásába való bevonása érdekében. *A csepeli vízmű megszerzésére vonatkozó kezdeményező lépéseket a polgármester úr megtette.*

Az okfejtés további állomása: ha tehát a fővárosnak érdeke, hogy a környék jó vizet kapjon és a feladat meg is valósítható, *a fővárosnak meg is kell oldania a kérdést.* Erre minden valószínűség szerint szükség is lesz az egészségügyi viszonyok irányításán kívül azért is, mert a környező városoknak és községeknek alig van meg a természeti adottságuk megfelelő vízmennyiség feltárására saját rüködésük útján. A székesfőváros ugyanis már eddig is arra kényszerült, hogy vízműveivel elfoglalja a közeli környék számára tekintetbe jöhető összes számottevő vízadó területeket.

— Ezzel kapcsolatosan felmerül az a kérdés, hogy a főváros a környék vízellátását *milyen mértékig bonyolítsa le.* Erre vonatkozólag az a megoldás látszik a Vízművek számára a legmegfelelőbbnek, hogy

a főváros termelőtelepein nyert vizet vagy magán a termelőtelepen, avagy az illető közület határán vízmérőn mérve adná át az igénylő helységeknek.

A gyakorlati kivitel előtt azonban sok más kérdés is tisztázásra vár. Ilyen például, hogy *mit értsünk a környék alatt,* melyet a vízellátásba be kell vonni. Számolni kell *a légoltalmi szempontokkal* és erre való tekintettel *a centralizálás és decentralizálás kérdésével.* Nem utolsó nehézségként jelentkezik *a gazdasági* problémák megoldása. A környező községek vízellátásának megvalósítása nagy feladatot jelent majd magára a fővárosra is, de súlyos gondot fog okozni a környező közületeknek is a beruházásokhoz szükséges költségek előteremtése. A főváros közönsége és a főváros vezetősége, élén a polgármesterrel, tekintetbe véve a főváros fontos érdekeit, *a legnagyobb megértéssel és a legnagyobb szeretettel foglalkoznak a kérdéssel.* Már az eddigi tárgyalások során is az az elgondolás vezette a kérdéssel foglalkozókat, hogy a környék vízellátásának megoldását *a környék számára lehetőleg legkedvezőbb anyagi feltételek mellett igyekezzenek megvalósítani.*

Miért késik a Temetkezési Intézet versenytárgyalásának eldöntése

Még ebben a hónapban összehívják az üzemi választmányt

A *Községi Temetkezési Intézetnek* a koporsók és más temetkezési cikkek szállítására megtartott versenytárgyalásaival kapcsolatban bizonyos kifogások hangzottak el, amelyek különösen azt rójják fel, hogy a június 11-én megtartott második versenytárgyalás elbírálására az üzemi választmányt még mindig nem hívták össze és így ez a szállítás nem kerül eldöntésre. Ebben az ügyben

illetékes helyen

a következő felvilágosítást kapta a *Fővárosi Hirlap:*

— A szokásos időben megtartott versenytárgyalást, amelynek eredményét az Árelemző Bizottság is felülvizsgálta, a polgármester úr *megsemmisítette.* A polgármesteri határozatot egy érdekelt cég *megfellebbezte* a belügyminiszterhez. A Temetkezési Intézet az ügyet lezárta és *újabb versenytárgyalást* tartott. Ennek eredményét is az *Árelemző Bizottság elé terjesztette, amelytől augusztus 4-én érkezett meg a véleményezés.*

— Tekintet nélkül a nyári időszakra, a Temetkezési Intézet azonnal az üzemi választmány elé óhajtotta terjeszteni az Árelemző Bizottság véleményét, az üzemi választmány állásfoglalásához azonban a versenytárgyalás összes irataira szükség van, amelyeket időközben bekért a belügyminisztérium. Sürgős intézkedés történt az iratok visszakérésére és *a minisztériumból az iratok az elmult hét közepén visszaérkeztek.*

— Ilyenformán csak most van mód az üzemi választmány összehívására, ami meg is történik, úgy, hogy *még ebben a hónapban a választmány elé kerül a versenytárgyalás anyaga.* A választmány javaslata alapján azután a polgármester úr dönt a második versenytárgyalás dolgában. Mindez világosan megmutatja, hogy semmiféle mesterséges ok nem játszott közre a késedelmes döntéshez.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Lampl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 113—316.
Gyár: XIV., Hungária középkrt. 107. Telefon: 296—494.

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: 13-03-60

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ F.-brons „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-93. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hazai-szén-tüzelésű és fatüzelésű kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

MAY IMRE építőmester
Budapest, V., Lipót körút 29 sz. Telefon: 122—155.

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

TAMULA GYÖRGY
hat. eng. villanyszerelési vállalata
Budapest, V., Vilmos császár-út 17.
Telefon: 325-172
Díszoklevéllel és ezüst éremmel kitüntetve

NEDVES FAL vízteleníté se és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 120-864.

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

A városházi hetilapok közös megegyezéssel a törvényhatósági szünet alatt, július és augusztus hónapokban, kéthetenként jelennek meg. E megállapodás értelmében a Fővárosi Hirlap legközelebbi száma szeptember 8-án, azontúl azonban ismét rendszeresen, minden héten szerdán reggel fog megjelenni.

Szendy Károly polgármestert meghivják a belgrádi kiállításra. Belgrádi jelentés szerint *Ilics* Laza belgrádi polgármester a szeptember 11-én Belgrádban tartandó nemzetközi kiállításra, amelyen Magyarország is szerepel, meghívja *Szendy* Károlyt, Budapest polgármesterét. A magyar pavillon iránt egyébként máris rendkívüli érdeklődés mutatkozik Belgrádban.

Veress Gábor és Tüske Jenő kitüntetése. *Veress* Gábor dr. kormányfőtanácsos, államvasuti igazgató, a kereskedelmi főosztály főnöke, mint ismeretes, átvette az IBUSz legfőbb vezetését, amelynek elnöke lett. Ebből az alkalomból a kormányzó megengedte, hogy neki sok éven át teljesített értékes szolgálatáért *elismerését* tudtul adják. A Signum Laudis, amely *Veress* Gábort diszíti, kiváló érdemeket jutalmaz. Magas és rendkívül felelősséggel járó pozíciójában hatalmas munkát végzett a Máv. szolgálatában, amiben nagy koncepciója, páratlan munkabírása és nem utolsó sorban nagy nyelvtudása és diplomata tehetsége is segítette, aminek különösen a külföldi tárgyalások alkalmával látta a vasut hasznát. Az utóbbi években *Veress* Gábor, mint törvényhatósági bizottsági tag élénk részt vett a várospolitikai életben is, ahol a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja oszlopos tagjaként nagy súllyal foglalkozik közlekedési és idegenforgalmi kérdések előbbrevitelén. Ezekről a kérdésekről számos feltünést keltő nyilatkozata jelent meg a *Fővárosi Hirlap* hasábjain is. Kitüntetését az egész közvélemény őszinte örömmel fogadja. — Ugyancsak most került nyilvánosságra az államvasutak egy másik kiváló ságának kitüntetése is. A kormányzó *Tüske* Jenő dr. államvasuti igazgatóhelyettesnek sok évi buzgó és eredményes szolgálata elismeréséül a *kormányfőtanácsosi* címet adományozta. Ez a kitüntetés nem csak a Máv-nak kebelbeli ügye, mert *Tüske* Jenő, aki a Máv. igazgatóságában végez kiváló munkát, a legszélesebb körben ismertté tette nevét akkor, amikor a filléres gyorsvonatokat bevezette. A kitünő elgondolás nagyszerűen bevált és nem csak a vasuti forgalomnak válik hasznára és nem csak olcsó utazási lehetőséget jelent, hanem kultúrális tényezővé emelkedett és — ha csak egy-egy napra is — emeli azt a belső idegenforgalmat, amely a külföldi nagy idegenjárással ellentétben, a háború óta erősen megcsappant. Tüske Jenő egyéb tevékenységével is hozzájárult idegenforgalmunk fellendítéséhez.

Feigler Károly tisztifőügyészhelyettes jubileuma. Közszolgálatának huszonötéves jubileumához érkezett *Feigler* Károly dr. székesfővárosi tisztifőügyészhelyettes, akit az évforduló alkalmából meleg ünneplésben részesitettek. A népszerü tisztifőügyészhelyettest kartársai élén *Tóth* Péter dr. tisztiügyész üdvözölte és beszédében rámutatott arra, hogy a jubiláns a magyar ügyvédi kar kiváló egyénisége, aki negyedszázados munkájával nagy érdemeket szerzett a főváros szolgálatában. *Feigler* Károly dr. köszönő szavaiban bejelentette, hogy a jövőben is éppugy, mint a letelt huszonöt év alatt tudását és munkaerejét a fővárosnak szenteli.

Kormányzói elismerés Tóbiás Károlynak. A kormányzó megengedte, hogy *Tóbiás* Károly kormányfőtanácsosnak, a Beszkárt vezérigazgatóhelyettesének nyugalombavonulása alkalmából három évtizeden át kifejtett értékes és eredményes munkásságáért elismerését tudtul adják. Amikor Tóbiás Károly nyugalombavonulását hírül adtuk, alkalmunk volt méltatni a Beszkárt és ezen keresztül a főváros érdekében tett kiváló szolgálatait, amelyeknek méltó elismerése most a legfelsőbb helyről jött kitüntetés.

Teasdale Ottó kitüntetése. A kormányzó a miniszterelnökség előterjesztésére *Teasdale* Ottónak, a székesfővárosi tűzoltóság másodfőparancsnokának sokévi eredményes szolgálata elismeréséül *a magyar érdemrend lovagkeresztjét* adományozta. A budapesti tüzőrség régi, oszlopos tagjának, a kiváló szakembernek kitüntetése széles körben kelt őszinte örömet.

Az új tanévben életbelépő zsinórírás és a papirkereskedők érdeke. A polgármester, mint ismeretes, elrendelte a fővárosi községi elemi iskolákban a zsinórírás tanítását és ennek megfelelően megállapította a zsinóríráshoz szükséges taneszközöket: az írótömbök helyébe lépő írólapokat, az íráshoz való alátétet, az írásfüzeteket, írótollakat, tollszárt, színes és fekete irónt. A papír- és irószerkereskedők szövetsége beadványt intézett a polgármesterhez, kérve, hogy *az eddig használatban lévő füzetek az 1937—38. tanévben mindaddig továbbra is felhasználhatók legyenek, míg a papirkereskedők raktáraiból el nem fogynak.* Hivatkozott a szövetség a beadványban a polgármesternek arra a rendeletére, hogy a papirossal és a papirosanyaggal a legmesszebbmenően takarékoskodni kell, mert minden papirosanyag nyersanyaga valutáris gondjainkat szaporítja. Hivatkozott továbbá a súlyos helyzetben levő magyar papiroskereskedelem és papirosfeldolgozóipar fenyegetett érdekeire is. A beadványt a szövetség vezetősége *Luttor* Ignác igazgató, a zsinórírás feltalálója jelenlétében adta át a főváros közoktatásügyi ügyosztályában *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok távollétében *Boros* Pál dr. főjegyzőnek, aki az ügy méltányos elintézését helyezte kilátásba.

A BSE fényképkiállításának nagy sikere. Most nyilt meg a *Budapesti Sport Egyesület* fotoszakosztályának negyedik kiállítása a Székesfővárosi Képtárban. Nagy és értékes anyag gyült egybe a kiállításon, amelyen a BSE tagjainak 350 képe mellett bemutatásra kerültek a Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala és az Állatkert fotopályázatán díjat nyert felvételek és a Segítőalap balatonkenesei képei is. A kiállítást *Szendy* Károly polgármester nyitotta meg, akit a rendezőség élén *Némethy* Károly dr. tanácsnok üdvözölt. A megnyitó közönsége nagy érdeklődéssel nézte meg a kiállítás sok szép látnivalóját, amelyet a megnyitás óta is állandóan számos látogató keres fel. Nagy érdeklődést keltenek *Szendy* Károly polgármester kitünő felvételei, amelyek versenyen kívül vesznek részt a kiállításon. Ugyancsak versenyen kívül állították ki értékes kollekciójukat dorogi *Farkas* Ákos dr., *Felkay* Ferenc dr., *Kovácsházy* Vilmos és *Goszleth* Ernő dr. tanácsnokok. A kiállítás rendezése körül *Havlin* Károly dr. főjegyző, *Reminiczky* Lajos tanácsjegyző, *Schuszter* Ferenc főmérnök, *Simonffy* János tanár és *Gabnay* Ferenc fejtettek ki elismerésre méltó munkát. A nagy és jó anyag nehéz feladat elé állította a zsürit, amelynek *Némethy* Károly dr. tanácsnok elnöklete alatt tagjai voltak: *Pacher* Béla dr., *Kopp* Jenő dr. és *Kunszt* János dr. A zsüri *a kiállítás három legszebb képének* találta *Gabnay* Ferenc úszó nőjét, *Klell* Kálmán vitorlás hajóját és *Pénzes* József dr. ökrös fogatát, amelyeket *nagydíjjal* tüntettek ki.

Első díjat nyert: Dulovits Jenő, Bor Dezső, Havlin Károly dr., Simonffy Szilárd, Raj István, Hahn Sándor dr., Kőhalmy Gyula, Wohl György dr., Schuster Ferenc, Reminiczky Lajos, Regenhart Pál, Simonffy János, Zimányi János és Gábori Béla. *Második díjat nyert:* Várkuti Tibor, Pál Ferenc, Kenessey Elek, Kósa József, Hoszkensz József, Liber Endre, Szentmiklósi József dr., Buzay Béla, Szamkó Tibor, dr. dorogi Farkas Ákosné, Vecseklőy József dr., Kazinczy Gábor dr., Nagy-Józsa György, Lorberer Árpád, Kovács Ákos dr., Lénárd Ernő, Mihálka Ernő. *Harmadik díjat nyert:* Frigyesi János, Morik István, Hangel László, ifj. Medek Béla, Szepeshegyi István dr., D'Ouvenou Lóránd, Nadler Herbert, Uhl Gyula dr., Gerendás Imre, Festetich Pál gróf, Farkas Dénes, Szentmiklósi Józsefné, Szebeny Józsefné, Szamkó Sándor, Koritsánszky Lajos, Baróthy Lili, Grolig Ernőné.

Házasság. Ercsei *Ekker* László középiskolai tanár, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja VII. kerületi szervezetének népszerű és közszeretetben álló központi politikai párttitkára, augusztus 10-én tartotta esküvőjét a Damjanich-utcai Regnum Marianum kápolnájában *Monszpart* Klára úrleánnyal. Megjelent az esküvőn a kerületi szervezet elnöksége és tisztikara és jókivánságaival halmozta el az ifjú párt.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

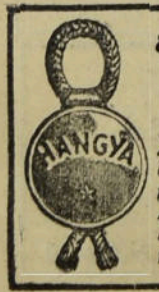

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
A célplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőrl) fogók. Konzervbontó kések.

Augusztus 26 és 31-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29

Linoleum és gummi burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 182-114. Alapittatott: 1860.

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel
Telefon: 141-476.

Frank Ignác GÉPSZÍJ ÜZEME
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
Telefon: 1—314—39.

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60. Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Budapest Székesfőváros Elektromos Müvei
új villanyárszabása igen olcsó, kilowattóránként 20 filléres egységárral
lehetővé teszi a többfogyasztást!

Ezzel az egységárral
1 órai vasalás költsége 6—7 fillér, tehát egész napi vasalás 60—70 fillér, a porszívógép 1 órai üzeme 4—5 fill., 1 liter víz felforralása pedig 2·2 fillér.

Villamos főzés
céljára az áram egységára kilowattóránként 12 fillér.
Négyszemélyes családnál a főzés-sütés áramköltsége havonként 12—13 pengő.

Villamos forróvíztárolók
számára az éjszakai áram ára kilowattóránként 6 fillér.
Egy fürdővíz áramköltsége átlag 36 fillér.
Villamos tüzhelyek, kettős főzőlapok és forróvíztárolók az V., Honvéd-utca 22. szám alatti kiállításon **részletfizetésre vásárolhatók.**

Gazdasági Értesítő

Szemfényvesztő manőver a budai egységárüzlettel

Goldbergerék családi zsinagógát rendeztek be a Párisi Áruházban

Az elmult héten nagy garral beharangozták, hogy *megnyílik a budai egységáruház.* Aztán nem nyílt meg — legalább is nem ebben a formában. *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter a minisztériumi szakértők bevonásával megbeszélést tartott, amelyen megállapították, hogy *az új egységáruház szintén az áruház fogalma alá tartozik,* így tehát arra is az áruházi rendelet intézkedései irányadók. A miniszter úgy intézkedett, hogy *az áruház a 25 filléres egységáron való árusítási rendszert változtassa meg, mivel ez a kereskedők érdekeit sérti.* Megelégedéssel regisztráljuk a miniszteri intézkedést, amely ismét

a Fővárosi Hirlap áruházellenes harcainak egyik újabb győzelmét jelenti a tisztességes kiskereskedők védelmében.

Mint emlékezetes, ez év tavaszán hívtuk fel először a hatóságok és az illetékesek figyelmét a *Woolworth*-veszedelemre, de alighogy az itt kísérletező *Woolworthék* a cikkünk nyomán keletkezett nagy felháborodás nyomása alatt lemondtak tervükről, tudomást szereztünk arról, hogy

amihez Woolworthék világszervezete nem mer hozzáfogni, azt rövidesen meg akarták valósítani Goldbergerék, a Párisi Áruház tulajdonosai.

Már a *Fővárosi Hirlap* március 24-i számában jelentettük: *Budai Egységár kft.* címen megalakult egy társaság, amelyben benne vannak *Goldbergerék.* Ugyanakkor a legerélyesebben tiltakoztunk, egyben pedig felhívtuk az újfajta veszedelemre a különböző kiskereskedelmi érdekeltségek figyelmét. Igy aztán rövidesen teljes erővel felvette a harcot az új áruház terve ellen a *Baross Szövetség,* az *OMKE* és a *Fővárosi Kereskedők Egyesülete. Goldbergerék* azonban bíztak sikerükben. Hiába hangsúlyoztuk több ízben is, hogy

akciójuk sikere az áruházi rendelet kijátszását jelentené.

Az utolsó pillanatig makacsul haladtak kitűzött céljuk felé, amikor aztán úgyszólván *a megnyitás pillanatában megjött a miniszteri rendelkezés.* Az érdekeltek nyomban bejelentették a minisztériumban, hogy

elejtik az egységáruház gondolatát

és normális keretek közt kívánják lebonyolítani üzleti tevékenységüket.

A miniszter rendelkezését tudomásul vették, bejelentették, hogy az egységáruház rendszerét megváltoztatják, és ezekután az történt, hogy *a rendelkezés szemfényvesztő megkerülésével a 25 filléres egységárakat tovább is fentartották.*

Mindazt, amit eddig 25 filléres egységáron árusítottak, tovább is 25 filléres áron adják, de a 25 filléres cikkek mellé bevezettek egyes más árucikkeket is, amelyeknek más árat szabtak.

A veszélyeztetett kereskedelem bízik benne, hogy ezt az átlátszó szemfényvesztő manővert a kereskedelemügyi miniszter is észre fogja venni és *nem tűri, hogy rendelkezését ilyen egyszerű, durva fogással megkerülje a Goldberger észjárás.*

Mert Goldbergerék keze dolgozik itt is, mint ahogy, minden cáfolat ellenére, a Párisi Áruház egész komplexuma, a szomszédos gyümölcs-, cukrász- és büfé-üzletekkel a Goldberger érdekeltségé. Éppen most értesül a *Fővárosi Hirlap* egy olyan akciójukról, amely bizarr elképzelésével nemcsak derültséget kelt, de egyszersmind *eklatánsan cáfolja Goldbergeréknek azt a mindutalan visszatérő állítását, amely szerint ők nem tulajdonosai, csupán vezető részvényesei a Párisi Áruháznak.* Ennek éppen az ellenkezőjét bizonyítja az a körülmény, hogy *Goldbergerék* épp a legutóbbi napokban benn, a *Párisi Áruház* épülettömbjében a közelgő izraelita ünnepekre való tekintettel

ötven személyes, családi használatra szánt zsinagógát rendeztek be.

Azt hisszük, ezt a tényt felesleges kommentálni: az áruházban berendezett családi zsinagóga *mindennél frappánsabb bizonyítéka annak, hogy igenis a Goldberger-család, illetve annak rokonsága a Párisi Áruház tulajdonosa.* Készséggel kijelentjük egyébként, hogy *Goldbergerék* az áruházukon belül nyugodtan bővíthetik, terjeszthetik a családi imaházat, *minden további áruházi terjeszkedésük azonban meg fog bicsaklani a kereskedelmi érdekeltségek fellépésén, elsősorban pedig a fennálló törvényes rendelkezéseken.*

A Fenyves-áruház előkészítő irata már beérkezett a törvényszékre. *Fenyvesék* azzal védekeznek, hogy *Goldstein* annak idején beismerte, hogy *Grünfeld* manipulációjáról tudott.

Egyebekben tagadják, hogy kellő alap nélkül jártak volna el *Goldstein* ellen, a vádat az ügyészség képviselte, tehát őket felelősség nem terheli.

A Fenyves-áruház ezután tagadásba veszi, hogy *Schvarcz* László igazgatója lett volna a vállalatnak, az ő ténykedéséért tehát a Fenyves-áruház — állítják — *nem felelős.* Végül cáfolják, hogy a cég rossz információt adott volna *Goldsteinről* és emiatt nem tudott elhelyezkedni, de kérik az erkölcsi kárigénynek elutasítását is, mert Goldstein önmaga volt oka, hogy ellene bűnvádi eljárás indult.

A *Fenyves* cég előkészítő iratára *Goldstein* most válaszolt. Hivatkozik arra a lelki presszióra, amelyet a *Fenyves* cég vezérigazgatója használt vele szemben, aki kijelentette, hogy *semmi bántódása sem fog esni, ha mindent elmond, sőt vissza fogja venni az állásába.* Pontról-pontra cáfolja ezután a *Fenyves*-áruház védekezését, végül

közönséges hajszának minősíti az ellene megindult bűnvádi eljárást.

Azzal fejezi be válasziratát, hogy a Calvin-téri áruház anyagi és erkölcsi felelősséggel tartozik az elszenvedett károkért.

— Az igazság kiderült, ártatlanul hurcoltak meg, a *Fenyves-áruház Rt.* ezt anyagiakkal kárpótolni tartozik, — fejezi be beadványát a kereskedőségéd.

Jellemkép a Fenyves-áruház erkölcsi színvonaláról

A *Fenyves-áruház* és egy volt alkalmazottja között dúló elkeseredett harc foglalkoztatja már hosszabb idő óta a különböző hatóságokat.

Goldstein Sándor kereskedősegéd még 1922 elején lépett a Fenyves-áruház szolgálatába. 1931-ben — mint ismeretes — a *Fenyves* cég fizetésképtelenséget jelentett be, mire az *OHE* a cég összes alkalmazottjának felmondott. A következő évben azonban a fiatal segéd felmondását visszavonták. Nem sokkal a felmondás visszavonása után sikkasztás történt a Fenyves-áruházban. Az ügybe *Goldstein* személyét is belevonták, sőt *azonnali hatállyal el is bocsátották.*

Goldstein keresetet indított a felmondási időre és végkielégítésére: *mintegy 1600 pengőt követelt a Calvin-téri áruház tulajdonosától.* A munkaügyi bíróság a pert felfüggesztette, miután a *Fenyves* cég bejelentette, hogy volt alkalmazottja ellen sikkasztás és csalás címén eljárás van folyamatban. Előadta a Fenyves-áruház jogi képviselője, hogy *Goldstein* segédkezet nyujtott ahhoz, hogy mint a Fenyves-áruház részletosztályának eladója, *Grünfeld* Miksa nevű alkalmazottja sikkasztásokat kövessen el.

Goldstein elkeseredetten tagadta bűnösségét, de *Schvarcz* László, az áruház igazgatója ellene vallott, úgy hogy a Kuria *Finkey*-tanácsa jogerősen elítélte *Goldsteint.*

Goldstein kétségbeesésében öngyilkosságra szánta el magát, családtagjai *csak az utolsó pillanatban akadályozták meg, hogy szándékát valóra váltsa.*

A jogerős ítélet után *Goldstein Forgács* Béla dr. ügyvéd útján perújítást kért. Kérelmében előadta, hogy *Schvarcz* László igazgató *„a büntetőeljárás folyamán négy különböző vallomást tett, amelyek nem felelnek meg a valóságnak".*

A törvényszék a perújrafelvétel során szenzációs indokolással *felmentette Goldsteint a súlyos vád alól.* A törvényszék

a Fenyves cég igazgatójának vallomását nem fogadta el, megállapította, hogy vallomásai egymásnak ellentmondóak, aggályosak, bizonyítékul el nem fogadhatók.

A tábla *Zachár*-tanácsa az ítéletet jogerőre emelte és most már Schvarcz László ellen hamis tanuzás bűntette címén feljelentést tett. Goldstein, feljelentésében elmondja, hogy

csak azért akarták őt elítéltetni, hogy ezáltal a Fenyves Dezső Rt. elleni perének ne legyen sikere.

Az igazgató elleni bűnügy még nem fejeződött be. *Goldstein,* a jogerős ítéletre hivatkozva, most arra kéri a munkaügyi bíróságot, hogy *folytassa le az eljárást a polgári perben.*

Ettől az ügytől függetlenül *Goldstein* keresetet nyujtott be a törvényszékhez, melyben

28.000 pengő tőke és járulékai megfizetésére kéri kötelezni kártérítés címén a Fenyves-áruház Részvénytársaságot.

A *Friedrich* dr. törvényszéki bíró előtt megtartott tárgyaláson *Goldstein* előadta, hogy *Schvarcz* igazgató hamis tanuvallomása alapján ítélték őt fogházbüntetésre. Elmondotta, hogy a hosszantartó bűnügyi eljárás alatt minden pénzét felélte, elhelyezkedni nem tudott, mert

a Fenyves-áruház vezetőjének valótlan információi miatt sehol sem alkalmazták.

Schvarcz László és a *Fenyves*-áruház évi 3600 pengő anyagi kárt okozott — írja keresetében *Goldstein.* — Meghurcoltatása miatt *erkölcsi kárát 10.000 pengőben kéri megállapítani.*

A törvényszék az egész vonalon elrendelte a bizonyítást. Beszerzi a bűnügyi iratokat és *kötelezte a feleket, hogy bizonyítékaikat előkészített iratban terjesszék elő.*

Beszámoló a félévi mérlegekről

A hivatalos lap Szent István-napi számában tanulságos táblázat jelent meg, amelyben *Kresz* Károly dr. kincstári főtanácsos, a *TÉBE* igazgatójának adatai alapján husz budapesti pénzintézet kimutatásait láthatjuk, köztük az *Országos Földhitelintézet* mérlegadatait is. Ennek az intézetnek adatait azonban le kellett vonni az összeredményből, mert *másként nem lehetett volna világos képet nyerni a számok vizsgálatából.*

Legelőször is figyelemreméltó, hogy az összehasonlítás alapját képező 20 pénzintézet ezidei félévi mérlegének végösszege *a tavalyihoz képest nem változott lényegesen,* amennyiben az idei félévi mérlegek végösszege *1963 millió pengő, a tavalyi 1965.4 millió pengővel szemben.*

Az *aktivák* között a készpénzkészletek 36 millió pengővel, a zsiróköveteléseik 20.9 millió pengővel szerepelnek a tavalyi 35.8 millió, illetőleg 20.3 millió pengővel szemben.

Miután alaptőkeemelések *nem voltak,* változatlan a kimutatott alaptőke összege, *még pedig 205 millió pengő.* Ugyancsak változatlan a tőketartalék is *89.8 millió pengővel.* A rendes tartalékok összege *62.8 millió pengőről 65 millió pengőre emelkedett.*

A könyvecskékre elhelyezett betétek 540.8 millió pengőről 562.2 millió pengőre emelkedtek.

Végül szintén lényegtelen eltolódást látunk a folyószámlán és csekkszámlán elhelyezett betétek összegénél és forgalomban levő záloglevelek tételénél.

Mindezekből a számokból elsősorban megállapítható, hogy *a visszafejlődés megszűnt* és már 1933 óta évről-évre kétségtelenül *megindult a pénzintézetek helyzetének lassú, de egyenletes javulása.*

Figyelemreméltó azonban, hogy a pénzintézetek helyzetének ez a javulása *nem tart lépést a gazdasági életben észlelhető általános javulással.* Lassú ugyanis a belföldi tőkeképződés és betétek sem igen keletkeznek, mert, mint *Imrédy* Béla annakidején rámutatott: *az új megtakarításokat többnyire a pénzintézetek elkerülésével használták fel.*

Megkezdi működését a piackutató intézet. A főváros, mint ismeretes, piackutató intézet felállítását határozta el és erre a célra 60.000 pengőt vett fel az idei költségvetésébe. Ebben az ügyben most *Lamotte* Károly dr. helyettes polgármester rendeletet adott ki, amelyben *Ilyefalvi* I. Lajos dr.-t, a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal igazgatóját bízta meg a piackutatás megszervezésével. Ezzel a legmélyebb kezekbe került az új intézmény, amely kétségtelenül be is tölti ezt a fontos hivatást, amelyet neki szántak. Az intézet hű képét fogja adni annak, hogy a budapesti piacon milyen okok játszanak közre az élelmiszerek áralakulásában. Kiterjed a figyelem a termelőre, a közvetítő kereskedelemre, az export hatására, fuvardíjak, adók, illetékek befolyására, a hatósági üzemek áralakító szerepére és minden körülményre, amelynek az áralakulásra hatása van. *Illyefalvi* I. Lajos dr., akinek az intézet felállítására vonatkozó tervezete már kész, jelenleg szabadságon van. Szeptember elején tér haza és akkor nyomban megkezdi a piackutatás megszervezését.

Napellenzők
Korányi és Fröhlich
redőny és fémportálgyár

Kormányzói elismerés. A pénzügyminiszter előterjesztésére a kormányzó megengedte, hogy *Radwány* Istvánnak, a *Pénzintézeti Központ* igazgatóhelyettesének, a Magyar Királyi Felülvizsgáló és Kiegyenlítő Hivatalnál sok éven át kifejtett buzgó és érdemes tevékenységéért *elismerését tudtul adják.* Magyar közgazdasági körökben osztatlan örömöt keltett ez *a Signum Laudis,* amely kiváló és buzgó szakembert ért.

Gebhardt Domokos és Janovitz József — kormányfőtanácsosok. Magas kormányzói kitüntetést kapott a napokban *Gebhardt* Domokos, a *Gazdák Biztosító Szövetkezetének* igazgatója és *Janovitz* József, a *Foncière adminisztratőr delegéje:* mindketten *kormányfőtanácsosok* lettek. *Gebhardt* Domokos harmincegy esztendeje van a *Gazdák Biztosító Szövetkezeténél* és mint *Láng* József dr. vezérigazgató legkiválóbb munkatársa, *igen nagy érdemeket szerzett az intézet felvirágoztatása körül* és állandó nagy munkával tartja kezében a hatalmas szervezet minden munkakörét. *Janovitz* József ötvenesztendős munkásságához nem csupán a *Foncière* páratlan fellendülése fűződik, hanem *magának a biztosítási intézménynek is számos fontos és közérdekű alkotása.* Külföldön is jólismerik nevét, idehaza pedig épp az utóbbi időben, *a magyar biztosítási piac most lezárult regenerálódásában végzett jelentős munkát.*

Anker György gyásza. Súlyos csapás érte *Anker* György dr.-t, a Budapesti Nemzetközi Vásár főtitkárát feleségének tragikus elhunytával. A kiváló és népszerű főtitkár gyászában nagyszámú tisztelője és barátja osztozik.

A Mérnöki Kamara jelentése és a főváros. A Budapesti Mérnöki Kamara most adta ki az 1936. évről szóló jelentését, amely sok érdekes és tanulságos dolgot tartalmaz és számos aktuális műszaki kérdésre nyujt felvilágosítást. Fővárosi vonatkozásban foglalkozik a jelentés *Budapest felmérésével,* amelynek előirányzott költségét a polgármesternél járt küldöttség útján igyekezett felemeltetni a Kamara. A polgármester javaslatára az 1937. évre előirányzott 235.000 pengő költséget 100.000 pengővel fel is emelték. A Rákóczi-úti házbeomlással kapcsolatban *a házak állékonyságának felülvizsgálatára* javaslatot tett a Kamara, amely a hibák megelőzésére az építésügy terén bizonyos új rendszert kíván. Ilyen irányban, mint ismeretes, a főváros vezetőségének már elkészült a tervezete. Megsürgeti a Kamara a *műszaki alpolgármesteri* állás rendszeresítését és az állásnak mérnökkel való betöltését. Megjegyzi a jelentés, hogy ez a kérdés is azok közé tartozik, amelyeknek „a Kamarában már multjuk van".

A Neuchatel Asphalt mérlege. Most publikálta idei mérlegét a *The Neuchatel Asphalt Co.* budapesti telepe. A vállalat az előző évi 16.000 pengővel szemben az idén 28.000 pengő üzleti nyereséget mutat ki, tehát üzletéve lényegesen jobb volt, ezenfelül 11.000 pengőt tartalékolt is.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: 137-605

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Ezüstkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas-csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 296-512.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

VÁLLALKOZÁS

Kiírták a versenytárgyalást a főváros kórházai, népjóléti intézményei és a hatósági étkeztetés részére szükséges élelmiszerek szállítására

A főváros nyilvános versenytárgyalást tart a székesfővárosi közkórházak, népjóléti intézmények és a hatósági étkeztetés részére **1937 október 1-től 1938** szeptember 30-ig terjedő időre szükséges élelmiszereknek közszállítás útján való biztosítására. Pályázni lehet az összes élelmiszerek szállítására együttesen, vagy az egyes élelmiszerekre külön-külön is. Az egyes mennyiségekre részajánlat azonban nem adható be.

Az élelmicikkek, amelyek szállítására *augusztus 31-én délelőtt 8—10 óra között* a főváros közélelmezési ügyosztályához kell benyujtani a pályázatokat, a következők:

Tojás 2,590.000 darab, rizs 112.000 kg, kockacukor 9700 kg, kristálycukor 234.600 kg, lisztcukor 9700 kg, burgonyacukor 250 kg, szaloncukor I. a. 300 kg, csokoládé 450 kg, csokoládépor 2580 kg, csokoládédara 200 kg, csokoládé mártógyurma 30 kg, kakaópor 3600 kg, kakaóvaj 30 kg, pörköltkávé 5000 kg, pótkávé 14.000 kg, malátakávé 19.500 kg, tea 650 kg, buzadara 52.000 kg, buzaliszt Og. jelü 60.000 kg, Ogg. jelü 200.000 kg, 2-es 95.000 kg, 5-ös 50.000 kg, konzumkeksz 6500 kg, kétszersült 150.000 csomag, gyermekpiskóta 4500 doboz, tortalap 300 csomag, levegőkenyér 2000 darab, Aleuronat-kenyér 300 darab, Graham-kenyér 100 darab, fagylalt-ostya 20.000 darab, befőttek 5700 kg, aszalt szilva 12.000 kg, szilvaiz 25.400 kg, barackiz 550 kg, málna-eperiz 100 kg, vegyes gyümölcsiz 15.300 kg, barnasör 6000 üveg, asztali fehér bor 17.000 liter, vörös burgundi 1200 liter, rum 1700 liter, húskivonat 5000 kg, mazsola 670 kg, mogyoróbél 650 kg, mandulabél 350 kg, cukrozott gyümölcs 50 kg, dióbél 3400 kg, dió 400 kg, ételzsír 150 kg, ecet 36.000 liter, étolaj 270 kg, málnaszörp 600 kg, mustár 350 kg, só 154.000 kg, szardinia 1700 doboz, vanilia 12 kg, bors 1200 kg, fahéj 200 kg, köménymag 1400 kg, paprika 3400 kg, babérlevél 26 kg, majoranna 15 kg, mák 16.000 kg, árpagyöngy 11.200 kg, bab fehér 130.000 kg, bab, fürj 5000 kg, borsó, sárga 86.000 kg, borsó, zöld 5000 kg, lencse 88.000 kg, méz 7300 kg, paradicsomkonzerv 52.000 kg, koffeinmentes kávé 1500 kg, rizsliszt 80 kg, kalács, töltött (heti 10.000 darab) 520.000 darab, burgonya, rózsa 180.000 kg, Ella 600.000 kg, Krüger 400.000 kg, szárított cikkek: hagymaszelet 1500 kg, hagymapor 1700 kg, kelkáposzta 13.000 kg, fehérkáposzta 30.000 kg, vajbab 11.000 kg, zöldség 3000 kg, továbbá zabliszt 50 kg, zabdara 20 kg, köles 20 kg, füge 1000 kg, szódabikarbona 60 kg, zselatin 60 kg, lecsó 120.000 kg, lecsó (naturell) 1200 kg, ecetes spárgatök 151.000 kg, sózott tök 10.000 kg, savanyú káposzta 345.000 kg, ecetes uborka 12.000 kg, ecetes paprika 5000 kg, zöldborsó konzerv 2500 kg, vajbab konzerv 4000 kg.

Pályázat a világító házszámtáblákra. A Közmunkatanács *7700 világító házszámtábla* gyártására *szeptember 11-én* délelőtt 10 órakor lejáró határidővel pályázatot írt ki. Ez csak az első részlete a világító házszámtábláknak, amelyeket egyelőre a főváros belsőbb részeiben helyeznek el. Értesülésünk szerint a Közmunkatanácsot az az irányelv vezeti, hogy a házszámtáblák készítésénél mindenekelőtt *a kisipart részeltesse munkában.* Megelőzőleg a Közmunkatanács pályázatot hirdetett a házszámtábla tipusokra. *Vangel* G. Viktor nyerte a 500 pengős első díjat és *az ő terve kerül kivitelre.* A második díjat a *Titan Fém- és Fénytechnikai Vállalat,* harmadikat *Bene* Károly, a negyediket *Olchváry* Ödön kapta.

Uj versenytárgyalási kiírások

Az Attila-uteában épitendő **transzformátorállomás és bérház építkezési munkálataira** pályázni lehet augusztus 26-án az Elektromos Műveknél (Váci-út 74. I/101.).

A Pasaréti-úton levő **autóbuszvégállomás összes építkezési munkálataira** pályázni lehet augusztus 30-án d. e. 10 óráig a BSZKRT-nál (Akácfa-u. 15—17. III/311).

Különböző **élelmiszerek szállítására** pályázni lehet augusztus 31-én d. e. 10 órakor a Központi Városházán (II. em. 195).

Beérkezett ajánlatok

A **csepel-királyerdei üdülő építésénél az összes munkákra** pályáztak: Szily Jenő 43.825, Erdélyi Jenő 45.545, Bodnár Zoltán 49.848, Fehér Imre 50.762, Murányi József 51.904, Glock Imre 53.150, vitéz Gorondy István 53.230, Hofbauer és Piazza 53.681, Budapesti Építőszövetkezet 54.854, Urbán Konrád 55.175 és Juhász J. Pál 56.547 pengővel.

A BSZKRT Thököly-úti kocsiszinében létesitendő **zuhanyfürdő, mosdó és személyzeti tartózkodó összes építési munkálataira** pályáztak: Bilinszky János 49.221, Urbán Konrád 51.656, Juhász J. Pál 52.201, Egerváry Jenő 55.959 és vitéz Gorondy István 57.503 pengővel.

A Zách- és Hős-utcai **szükséglakások építési munkálataira** pályáztak: Boghen György 403.744, Csengery Árpád 404.967, Fábián István 408.600, Morbitzer Nándor 410.213, Teleki László 417.889, Pollacsek és Eppstein 419.243, Székely Béla 422.974, Kalmár Károly 423.004, Poros István 426.677, Wihart Ferenc 427.730, Bollmann Béla 435.679, Mengl Ferenc 438.914, Budapesti Építőszövetkezet 446.135, Wohl József 446.655, Fónagy Béla 446.757, vitéz Lukóy Emil 455.019, vitéz Zilahy Balogh Gyula 458.735, Báthory és Klenovits 460.595, Paulheim és Weninger 470.136, ifj. Sorg Antal 471.228, Ginczler Herman 477.352, Bányai és Társa 477.791, Marton és Szalka 477.967, vitéz Kapuvári Gusztáv 505.933 és Radó Sándor 544.205.

A sertésvágóhidi vágócsarnok **burkolási munkáira** ajánlatot adtak be: Schillinger Vilmos 8400, Bartók Gusztáv 8596, Kraszner György 8652, Taffler Oszkár 8680, Hygienia 8750, Piazza Antal 8890, Sós Henrik Imre 8960, Buzadics Ignác 8960, Porta szövetkezet 9100 és Andrea Cementárugyár 9940 pengővel.

A Rókus-kórház emeletráépítésével kapcsolatos munkákra pályáztak: a **kőmüvesmunkára:** Horváth és Szabó 9787, Fratricsevics Ernő 9984, Bárkányi József 11.414, Tamássy Emil 12.357, Váczy István 12.595, Bollmann Béla 12.807, Pruscha József 13.403, Stimpfl Hugó 13.509, Hudetz Béla 13.917, Vass Endre 14.014 és Fábián István 14.296 pengővel; a **burkolómunkára:** Piazza Antal 4446, Sós Henrik Imre 4454, Hygienia 4457, Barcza Dezső 4583, Sós Lajos 4618, Schillinger Zsigmond 4689, Christofoli Vince 4947 és Strasszer Géza 5101 pengővel.

A BSZKRT részére szükséges **200.000 kg. motalko szállítására** pályáztak: Hegedüs és Társa, Magyar Petroleumipar Rt., Shell Kőolaj Rt., Vacuum Oil Company Rt., Nyirbogdányi Petroleumgyár Rt. és a Fanto Rt.

A szarvasmarha-közvágóhidon szükséges **vízesőhálózat-feltárási munkálatokra** pályáztak: Hipszky István 17.415 és Miklós Béla 18.840 pengővel.

A felsőerdősor-utcai polgári iskolán szükségessé vált **födémkicserélési munkálatokra** pályáztak: Reischig Béla 8702, Beregszászy M. Dezső 8713, Gát Ödön 9138, Lajta Miklós 9438, Delmár Béla 10.095, Teleki László 10.364, Dengler Lajos 10.492, Liber Gyula 11.613, Demény Lajos 12.487 és Mengl Ferenc 12.647 pengővel.

A BSZKRT részére szükséges cca 570 **acélpogácsa szállítására** pályáztak: Ganz és Társa 66.50, MAVAG 69.22 és a Magyar Acélárugyár 69.22 pengős egységárakon à 100 kg.

Az Élelmiszervizsgáló és Vegyészeti Intézet II. emeleti helyiségeinek **központi fűtőberendezési munkálataira** pályáztak: Szentgyörgyi és Társa 8590, Bogdány és Társa 8630, Kulcsár Kálmán 8896, Macskásy Árpád 9164, özv. Klein Józsefné 9185, Kolbányi és Pákozdy 9572, Tollár Lajos 9833, Keszler Jenő és Fivére 9889, Buchta Károly 10.119, valamint Cross Charles Lewis utóda 11.424 pengővel.

A BSZKRT részére szükséges 13.000 kg. hazai gyártmányú **karbid szállítására** pályáztak: a Magyar Általános Kőszénbánya és a Salgótarjáni Kőszénbánya.

Versenytárgyalási megbízások

A Szent István-kórház **szobafestő és mázolómunkálatait** Szakolczay Sándor kapta 2672 pengőért. Ugyanitt az A) pavillon **melegvízfűtőberendezésének kiegészítési munkálatait** Hajdu József kapta 10.511 pengőért.

A Rózsák-terén levő plébániatemplom homlokzatának **állványozó bontási és elhelyező munkálatait** Szomjas Gyula kapta 9089 pengőért. Ugyanitt **kőszobrász és szobrászmintázási munkát** kapott Szabó Rezső 10.433 pengőért, Czuczor László pedig **föld, kőműves és elhelyező munkát** 4262 pengőért.

Az új közforgalmi repülőtérhez vezető utak építésénél szükséges **kőanyagok szállítására** a következő cégek kaptak megbízást: Badacsonyi Bazaltbánya Rt., Hofbauer Jakab, Nemesgulácsi Bazaltbánya Rt., Somoskői Bazaltbánya Rt., Zalahalápi Bazaltbánya Rt., összesen 181.040 pengő értékben.

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága nyilvános versenytárgyalást hirdet az I. ker., Attila-utca 61—63/a. szám alatti 30 KV-os transzformátorállomás és bérházépítkezés

bontási, föld-, kőműves-, beton-, elhelyező-, vasbeton-, vasszerkezeti,
vasgerenda-szállítási,
ács,
szigetelő és kavicstetőfedő,
kőfaragó,
műkő,
bádogos,
asztalos,
szögező-, mű- és különleges-lakatos,
mázoló,
szobafestő és falmázoló,
üveges,
burkoló,
keményfapadozati,
gumipadló,
aszfalt,
redőny

munkáira.

Amenenyiben vállalkozó a fent felsorolt munkacsoportokból esetleg több, vagy az összes munkacsoportra kívánna pályázni, úgy minden munkacsoportra külön ajánlat teendő.

Ha egy bizonyos munkanemre eső vállalati összeg a 15.000 P-t nem haladja meg, az ipartestület által igazolt kisiparosok cégszerűen aláírt elismervény ellenében a kiadványokat díjtalanul kapják meg.

A tervek a pályázati idő alatt a tervező építész, *Györgyi Dénes* műépitész-tanár irodájában (IX., Kinizsi utca 31. II. em., Országos Magy. Kir. Iparművészeti Iskola) hétköznapokon délelőtt 11—1 és délután 5—6 óra között tekinthetők meg, ahol a szükséges műszaki felvilágítások is megadatnak.

A megfelelően elkészített ajánlatokat sértetlen borítékban elhelyezve, pecséttel lezárva, az Elektromos Művek igazgatóságánál (V., Váci-út 74. I. em. 101) *1937 augusztus hó 26-án* délelőtt 9 és 10 óra közötti időben személyesen, vagy megbízott útján kell benyujtani. A benyujtott ajánlatok ugyanaznap délelőtt 11 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-utca 3. sz.) nyilvánosan felbontatni.

Az ajánlattevők ajánlataikkal végleges döntésig, de legkésőbb 60 napig kötelezettségben maradnak.

Budapest, 1937 augusztus 7.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114-644.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos ésbitumenes kezelések. Olajos portalanitás.
TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 szeptember 8. 35—36. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Gazdag ősz

Az élet egy kicsit megfordította a kalendáriumot és ma már az esztendő bizony nem január 1-ével kezdődik a magyar fővárosban, hanem akkor, amikor a szentistván-napi ünnepségekkel pontot teszünk a nyári pihenés után. Budapest dolgozni kezd és ezt nemcsak a városi adminisztrációra, de a magyar főváros egész népére kell érteni. A szeptember, a gyönyörű ősz-elő kezdi meg a munka esztendejét és az idén hálatelt szívvel kell mondanunk: gazdag őszünk igérkezik. Még zöldelnek a fák koronái, még melegen süt a nap aranysugara, de a nyári petyhüdésnek, a nyárnak a semmittevés után való vágyának tökéletesen vége van. Mintegy varázsütésre megkezdődött a munka, hogy bevezesse azt az őszt, amely évtizedek óta leggazdagabbnak, legdúsabbnak igérkezik.

Egy nagy esztendő eljövetelének bevezetője lesz ez a munkában, alkotásban gazdag ősz. Még csak egy hete, hogy *Szendy* Károly, Budapest székesfőváros polgármestere újból elfoglalta hivatalát és máris gyűlik az anyag a bizottsági ülésekre, meg a közgyűlésre. Kész tervek garmadái állnak az íróasztalán, de a papírhegyek mögött új városrészek, új terek, új hidak bokréta-ünnepei zajlanak le. Szinte észrevétlenül, a kánikula égető napsütésében a falak egész tömege emelkedett az ég felé és az idei gazdag ősz már azzal kezdődik, hogy az alkotások egész tömegét köszöntheti. Alig egy hét és megnyílik a Horthy Miklós-híd, amely két régi városrész ujjászületését fogja jelenteni. Innen a Dunán és túl a Dunán kétségkívül megindulnak az építkezések, a telekárak máris szelzmográfszerüen érzik az új kurzust. Életet, ipari és kereskedelmi föllendülést vár mindenki, aki ennek a két városrésznek lakója. A kiszélesített Margit-híd bővebben onthatja majd a Buda és Pest között közlekedőket és megkezdődik Óbuda szabályozása, amely előjátéka lesz az óbudai híd megépítésének is és ezzel a magyar főváros Hamupipőkéje szervesen bele fog kapcsolódni abba a világvárosi életbe, amely mindjobban kialakul. A Madách Imre-út torkolata is szinte tökéletesen kialakult már, hatalmas paloták falai emelkednek és már az OTI is kiirta a terv-pályázatot a Madách Imre sugárút torkolatában építendő palotájára. Ugyanakkor a Duna másik oldalán, Tabán poraiból kezd megelevenedni Budapest fürdőváros igazi gócpontja. Az iram, amelyben ennek kialakulása megkezdődött, szinte szédületes, valósággal amerikai stilusú. A magánvállalkozás is megérezte a konjunktúrát, egymásután kérnek építési engedélyeket szállodára, mert az egész gazdasági világ tisztában van már azzal, hogy Budapest fejlődésének soha olyan nagy esztendeje nem volt, mint az lesz, amely ezzel a gazdag ősszel kezdődik.

Ennek a nagy esztendőnek természetesen a Szent István-év és az eucharisztikus kongresszusra összesereglő százezrek adják meg a jelentőségét. Nem lehet kétség benne, hogy Budapest fejlődését ez az esztendő olyan mértékben fogja előmozdítani, mint amilyet természetes úton el sem lehetett volna egyébként képzelni. Maga a főváros legalább harminc milliót fog mozgósítani és egészen bizonyos, hogy a magántőke is nagy lendülettel veti bele magát a páratlan evolúcióba. Még a kezdet kezdetén vagyunk csak, a főváros polgármestere azonban már a héten a pénzügyi bizottság elé, valószínűleg a jövő héten már a közgyűlés elé viszi nagyarányú javaslatait. Harmadfél millióval utakat építünk, másfél millióval városrendezési terveket valósítunk meg, negyedfél millióval pedig ezren fölül építjük föl a szükséglakásokat, amelyek az eucharisztikus kongresszus vendégeinek szolgálnak majd elsősorban szállodául. Nem, ez már nem optimizmus, ez már élő valóság és sok szakállas tervből válik eleven élet.

Budapest lakossága boldog örömmel köszönti ezt a gazdag őszt és szeretettel kiáltja polgármestere, a lelkes sportember felé a lelkesítő sportkifejezést:

— *Tempó Szendy!*

Óvatos, de optimista gazdaságpolitika érvényesül a főváros új költségvetésében

Budapest adósságai az utóbbi időben 70 millióval csökkentek — Az új kölcsön egyúttal a rövidlejáratú kölcsönök rendezését is megoldja

A főváros pénzügyi bizottságát szeptember 10-ére már összehívták és utána néhány nap mulva, előreláthatóan e hó 15-én meglesz az első őszi *rendkívüli közgyűlés* is. Ezzel megindul a Városházán az érdemleges munka, de

a város vezetőinek idejét főleg az új költségvetés összeállítása foglalja le.

Városházi körökben beszélnek arról is, hogy a költségvetés tulajdonképpen már készen van, mert az idén hamarább akarják a büdzsé számoszlopait az adminisztráció illetékes fórumai elé terjeszteni. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa érdeklődött a költségvetési munkálatok jelenlegi állapotáról és

illetékes helyen

a következő felvilágosításokat kapta:

— *Szendy* Károly polgármester szeptember elsején foglalta el ujra hivatalát. Azonnal tanácskozott az alpolgármesterekkel és *Bódy* László pénzügyi tanácsnokkal. Szeptember másodikán már megvolt az első -tanácsnoki értekezlet is és *azonnal hozzáláttak a költségvetés végleges összeállításához.* Az ügyosztályok június 15-ig terjesztették be a pénzügyi ügyosztályhoz terveiket. Mielőtt a polgármester nyári szabadságára utazott, valamennyi ügyosztályvezetővel megbeszélte a költségvetési tételek kereteit, tehát *az ügyosztályok már a megadott utasítások alapján jártak el.*

— *Bódy* László pénzügyi tanácsnok az idén is *Homolyay* Rezső főjegyzőt bízta meg a költségvetés összeállításával. A főjegyző az egész pénzügyi ügyosztállyal együtt megfeszített erővel dolgozott és

augusztus végére a nyersköltségvetés készen is állott.

Bódy pénzügyi tanácsnok a nyers költségvetést bemutatta a polgármesternek, aki ebben az évben maga néz át minden adatot az illetékes ügyosztályvezető társaságában. *Naponta délután öttől kilencig tárgyal a polgármester a tanácsnokokkal. A nyers költségvetés munkájának revíziójával felétlenül végeznek szeptember 15-ig.* Erre a dátumra elkészül a költségvetés. Akkorra már kirostálják azokat a terveket, amelyeknek megvalósítása ugyan fontos volna, de pénzügyi és egyéb szempontok miatt most még nem kerülhet rájuk a sor.

— A polgármester ebben az évben honorálni kívánja a pártoknak azt a kívánságát, hogy a költségvetés összeállításában az autonómia erősebben érvényesítse befolyását, mint ez a multban történt.

A polgármester elsősorban a NEP községi szervezetében fogja ismertetni a költségvetést, de azután *valamennyi pártban megjelenik és a bizottsági tagok véleményével tisztában lesz, még mielőtt a költségvetés számadatai a nyomdába kerülnek.* A törvény értelmében a pénzügyi bizottság 8 napig, a közgyülés 15 napig fogja tárgyalni a költségvetést.

— Mindazokból, amit most elmondottunk, világosan látszik, hogy

a számadatok megvannak, minden elő van készítve, a részletekben azonban döntés még nem történt.

ámbár ilyenformán szinte pillanatok alatt a végleges költségvetést össze lehet állítani. *Egész csomó értékes terv merült fel, amelyek közül lehet válogatni.* Annyi bizonyos, hogy

a jövő esztendőben is legalább annyi közmunka lesz, mint amennyi az idén volt.

Ez nagyon fontos, mert *a közmunkák erőteljes tempóban való folytatásához éppen a NEP ragaszkodik.*

— A napilapok már írtak arról, hogy a főváros új kölcsönt szándékozik felvenni. Arról, hogy külföldi kölcsönt vegyen igénybe a főváros, jelenleg szó sem lehet, mert gondosan mérlegelve az állam pénzügyi helyzetét,

az illetékes körök külföldi kölcsön felvételéhez ezidőszerint nem járulhatnak hozzá.

A főváros pénzügyi mobilitása kifogástalan és megállapítást nyert, hogy amióta *Szendy* Károly a polgármesteri széket elfoglalta, a *régi adósságok kereken 70 millió pengővel csökkentek.* Az új rövidlejáratú kölcsönök mindössze 30 millió pengőre rugnak és ezt is figyelembevéve, *a főváros adósságai a multtal szemben még így is 40 millió pengővel kevesebbet tesznek ki, ami gazdasági vonatkozásaiban bizonyára előnyösen fogja hatását érezteti.* A kölcsönterhek sem súlyosbodtak, sőt *ugyanilyen arányban enyhülés mutatkozik.* Megvolna tehát a lehetőség arra, hogy a közönség terheinek sulyosbítása nélkül a főváros esetleg nagyobb pénzügyi tranzakció megvalósítására vállalkozzék.

Feltétlenül lesz új kölcsön, de ez a kölcsön tulajdonképen a mostani rövidlejáratú függőkölcsönök rendezésére fog szolgálni és egyben a legszükségesebb beruházások pénzügyi fedezete is biztosítva lesz.

Valójában tehát *a rövidlejáratú kölcsönöknek hosszúlejáratú kölcsönökké való átváltozásáról van szó.*

— A fővárosra a jövő esztendőben nehéz feladatok hárulnak. Az Eucharisztikus Kongresszus lebonyolítása nagy nemzeti érdek. Ennek a kongresszusnak előkészítése keretében bonyolítódik le az ezer szükséglakás megépítése, mert az ezer szükséglakást egy évig az Eucharisztikus kongresszus céljaira foglalják le, amivel elérhető lesz az idegenek könnyebb elszállásolása. Az új utak építésének befejezése és a régi úttestek burkolatának megjavítása nagyon fontos még a kongresszus előtt, de ennek hasznát nemcsak a kongresszus tartama alatt fogjuk érezni. A főváros üzemeinek fokozatos fejlesztése most is megtörténik, így *folytatódik a Vízművek rendszeres fejlesztése, valamint véglegesen rendezni kell a BSzKRT ügyeit is.*

— Mindent összefoglalva:

a főváros új költségvetésében az óvatos, de optimista gazdaságpolitika fog érvényesülni.

Ujra lesznek nagyarányú közmunkák, de *semmiféle könnyelmű lépés nem történik és a főváros pénzügyi irányítását semmiféle cáltalan vállalkozás nem fogja veszélyeztetni.*

Pest-Buda történelmi emlékeit a Várban gyűjtik össze

Visszaállítják eredeti alakjába a Fortuna-utcát — Zrinyi Miklós, a költő és Kölcsey Ferenc szobra ugyancsak a Várba kerül

Budapest fiatal város, de ez nem jelenti azt, hogy történeti multunk szegény lenne. Ennek a városnak helyén mindig élénk élet uralkodott. A régi Pest-Budának csak azért nincsenek történelmi emlékei, mert az idők folyamán a magyar fővárost számtalanszor földúlták. Itt pusztított a tatárhorda, a török veszedelem és bizony minden művészi emlék eltünt a föld színéről. Ha az idegen egy új városba téved, rendesen éppen a mult emlékeit kutatja. Ezeket az emlékeket nekünk jórészben *a föld alól kell előteremteni* és ötletes városrendezéssel, valamint a magyar művészet hathatós segítségével Budapest történelmi multját valahogyan elő kell varázsolni. Erre a nehéz munkára vállalkozott

Némethy Károly dr.

kulturtanácsnok,

aki az eddigi eredményekről és a közel jövő programjáról a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Nem merész állítás az, hogy Budapest divatban van s a tőlünk eltávozott idegenek a legnagyobb lelkesedéssel beszélnek Budapest természeti **szépségeiről**, a város falai között pezsgő életről és ennek a sokat megkínzott magyar népnek hatalmas erő feszítéséről. Igazán imponáll az, amit itt látnak, de valljuk be, hogy *keresik a mult művészi emlékeit is.* Ma már még ezen a téren sem kell szégyenkeznünk. *A vár archeologizálásával sikerül Budapestnek, mondjuk, azt a hibáját eltüntetni,* hogy a történelmi mult emlékeinek hiányai nem tünnek feltünően elő.

— Budavár visszavételének 250 éves jubileuma lehetőséget nyujtott nekünk arra, hogy a Vár történelmi emlékeit kihangsúlyozzuk.

— Újra felépítettük a Bécsi kaput. A vár régi bástyáinak és falainak felhasználásával szép sétányokat létesítettünk és a törökökkel való küzdelem emlékei ma már mindenki számára hozzáférhetőek.

— A Vár különben is magán viseli a régi idők nyomait, csupán *az együttes hatás kidomborítására kell ügyelnünk* és a bántó hibákat, — amelyek ma még kétségkívül megvannak, — kell eltüntetnünk. Egy-két év alatt gyökeresen feiforgatni az egész Várat nem lehet, de erre nincs is szükség. Lassú, fokozatos munkával lehet csak eredményt elérni.

— A Bástya-sétány már régen megvolt. Ennek tökéletes kiépítése a kívánt célt szolgálta. *Az új Bástya-sétány a belső oldalon teljesen készen van és igazán minden igényt kielégíthet,* természetesen most a sétány kiépítését folytatni kellene a másik odalon, de a megvalósításnak pillanatnyilag még akadályai vannak. *Három telek gyors kisajátítására lenne szükség,* de ezek olyan kezekben vannak, hogy velük szemben nem volna méltányos és okos a törvény erejével fellépni. Hamarosan elérkezik az az idő, amikor megértik, hogy a *magánérdeket nem sérti a Bástya-sétány további fejlesztése és ha a privát kertekből valamit fel is kell áldozni a sétány kiegészítésére,* úgy azon a környéken lévő házak, magánpaloták és villák csak nyernek az új környezet megvalósításával.

— Van a Várnak egy utcája, amely legjobban megőrizte a régi város jellegét.

Ez a Fortuna-utca. Itt is vannak hibák, amelyeket azonban kevés költséggel el lehetne tüntetni. A régi városrendészeti tervekben nem sokat törődtek a művészi szempontokkal és a Vár utcáit is sablonosan akarták fejleszteni. Így történt azután, hogy *a Fortuna-utcában a luteránus iskola építését úgy engedélyezték, hogy a ház az eredeti vonalból kiugrik.* Ezt az épületet feltétlenül *le kell bontani* és a telekre csak olyan házat szabad építeni, amely beleillik ennek az utcának történelmi hangulatába és a mostani teleknek csak a felét szabad majd építkezésre felhasználni. Az evangélikus egyház feltétlenül meg fogja majd érteni a város művészi szempontjait és nem gördít akadályokat a Vár rendezése elé. Ehhez azonban *pénz kell.* Az egyházat kártalanítani fogjuk, mert hiszen az épület mindössze 50—60 esztendős és így még sokáig szolgálhatná az egyház céljait.

— A másik nagy baj az, hogy *az utcát keramittal burkolták be,* amely kitünő az ott közlekedő autobusz részére, de a burkolatot semmiesetre sem lehet „régies" kövezési módnak nevezni. *Ezt a burkolatot feltétlenül el kell távolítani és helyébe nagy kockavöveket tenni.* Elvben már meg is van a döntés, de eddig mindig volt más, sürgősebb kövezési feladat és a közlekedési szempontok háttérbe szorították a művészi elgondolásokat. *Talán ebben az évben sikerülni fog az utca visszaarcheologizálására az első lépést megtenni.*

— Az utcában vannak üzletek, amelyeket modern portálékkal szereltek fel. Ezeket *el kell tüntetni* és ide régies megoldásokra van szükség.

— A háztulajdonosok egyszerű felszólításra feltétlenül megteszik azt, hogy *a modern ablakrácsokat régies rácsokkal cseréljék ki és így az utca képe zavartalan művészi benyomást fog kelteni.*

— Az elöljáróság a régi budai városháza épületében van. Ezt a régi épületet

múzeumnak szeretnénk felhasználni,

annál is inkább, mert *innen van a lejárat a Vár barlangjaiba,* amelyek ma már szintén idegenforgalmi látványosságok. Az épület nem nagy, tehát *csak kisebb múzeumot tudunk benne elhelyezni.*

A Dísz-tér egységes frontját elrontja a Honvédszobor mögött levő magas bérház. Az elvi döntés már meg van, hogy *ezt a házat le kell bontani, sőt a Közmunkatanács már meghatározta azt is, hogy milyen legyen az új beépítés formája.* A régi budai városházához tapadó modern házakat is el kell tüntetni. Ezek az átalakítások azonban *nagyon sok költséget jelentenek,* tehát olyan gyorsan nem vihetjük keresztül, ellenben

vannak olyan reformok, melyeknek költségeit már az új költségvetésbe is be lehet állítani.

A Várban csak történelmi szobrokat engedünk emelni. Ezt az elvet már évek óta következetesen keresztülvisszük. *III. Ince pápa szobra, a Hadik-szobor és a többi emlékmű felállítása már ilyen szempontok szerint történt.* A közelmultban elhunyt államférfi szobrát is szerették volna a Várban elhelyezni. Ezt nem engedte meg a főváros, holott a kitünő államférfi nagyságát mindenki elismerte. Túl közel van hozzánk a müködése és ha szobrát felállítanánk a Várban, úgy a történelmi hangulat esetleg csorbát szenvedne. Feltétlenül

ujra felállítjuk azt a régi kutat, amely az Ince pápa szobra helyén állott.

A Balta-közben egy átjáró nyílásában szerettük volna elhelyezni. A művészi bizottságok nagyon helyeselték ezt az ideális megoldást, de a *rendőrségnek közlekedéspolitikai kifogásai vannak.* Valahogy majd megegyezünk ebben a kérdésben. *A boltozatos nyílás alatt nagyon szépen hatna a kedves kút.*

— Két történelmi szobor felállítását tervezzük a Várban.

Az egyik *Zrinyi Miklós, a költő szobra.* Zrinyi Miklós, a szigetvári vértanú szobra ott van a Köröndön, de Zrinyi Miklósnak, a költőnek még nincs szobra a magyar fővárosban és ezt a mulasztást pótolni kell.

— *Kölcsey* Ferencnek, a nagy költő halálának most lesz a százéves évfordulója. Ezt az alkalmat fel kell használni arra, hogy *méltó emléket emeljünk a magyar Himnusz költőjének.* Ez a szobor sem lehet másutt, mint a Várban.

— Minden évben fogunk valamit csinálni és a Vár lassan-lassan a történelmi emlékek központja lesz.

Magyarok bejövetele a Citadellában

Tárgyalások a fővárossal és az állammal a Feszty-körkép sorsáról

A *Feszty-körkép* ügye sürün visszatérő probléma, amely hol a városligeti vurstli kitelepítésének ugyancsak vissza-visszatérő kérdése alkalmából, hol más okokból merül fel, mindig azzal a mottóval, hogy a fővárosnak kellene gondoskodni a *Magyarok bejövetele* méltó épületben és méltó környezetben való elhelyezéséről. Legutóbb a tavasz folyamán merült fel, nyilvánvalóan a körkép részvénytársaság újabb megmozdulása révén a kérdés. Akkor a *Fővárosi Hirlap* leszögezte a székesfőváros álláspontját, amely szerint a művészi értékü és történelmi emléket megörökítő körkép megóvása és a vurstlinál méltóbb helyre való áttelepítése mindenesetre kívánatos, azonban *ez állami és nem városi feladat.*

Most ismét napirendre került a körképprobléma,

ami a jövő évi Szent István-ünnepségeknek, az eucharisztikus kongresszusnak és az ezekkel járó nagy idegenjárásnak köszönhető. És ez az aktualitás az eddigieknél több súlyt és komolyságot is ad a kérdésnek, hiszen a főváros minden szépségét restaurálja, csinosítja és könnyebben hozzáférhetővé igyekszik tenni a nevezetes alkalomra és ezért hatalmas áldozatokat is hoz.

A főváros vezetősége, amelynek a körkép megvételét ismételten felajánlották, — mint illetékes helyen velünk közlik, — most csakugyan foglalkozik valamilyen megoldás gondolatával,

a költségvetése azonban nem engedi meg, hogy a körkép átvételével és új elhelyezésével járó költségeket egymaga viselje.

De ha megtörténnék is a körkép átvétele, fennmarad a kérdés, hogy *hol helyezzék el.* A vurstli semmiesetre sem alkalmas hely a honfoglalást megjelenítő körkép számára és az idegeneket a körkép megtekintésére nem lehet a vurstliba vinni. Szóba került *a Sándor-utcai régi képviselőház üléstereme,* de az sem felel meg teljesen a célnak, azonfelül a régi épület lebontásra van ítélve.

A legutóbbi időben érdekes megoldási módozat körül folynak tárgyalások a főváros és az illetékes állami fórum között. Az a gondolat merült fel, hogy

a körképet a gellérthegyi Citadellában kellene elhelyezni.

Első pillanatra kalandosan hangzik ez a terv, amely azonban, mint a tárgyalások során megállapították, nem is rossz megoldás, annál kevésbé, mert az idegenek számára különleges vonzóerőt gyakorolna a Citadellában elhelyezett történelmi látványosság. Az illetékes állami fórum előtt talált főképpen tetszésre a gondolat, úgy, hogy *a főváros most vizsgálat alá veszi a következő kérdéseket:* Vajjon elhelyezhető-e a Citadellában a körkép? Megtörténhetik erre nézve a megegyezés a katonai kincstárral? Megoldhatók-e a közönség és különösen a tömegesen jelentkező idegen vendégek számára a közlekedési problémák? Milyen költséget igényelne ez a berendezkedés, megszerezhető-e a körkép méltányos áron és miképpen érhető el, hogy a főváros ne egyedül viselje a költségeket?

Míg egyrészről ezek a tanácskozások folynak. *Boghen* György építészmérnök a *Fővárosi Hirlaphoz* intézett soraiban veti fel a gondolatot, hogy *a Feszty-körkép elhelyezésére a legmegfelelőbb és az idegenek számára legvonzóbb hely a Citadella lenne.* Mint szakember megállapítja, hogy *a Citadella, aránylag kevés költséggel, alkalmas a körkép befogadására* és maga az egész vár külső formájával szinte egybeforrna a köztudatban a falai között őrzött művészi látványossággal.

Az érdekes és figyelemreméltó gondolatot íme leszögezünk, azzal, hogy *Boghen* György mérnök, vetette fel először a nyilvánosság előtt a *Fővárosi Hirlap* útján.

Uj szociális intézményekre 800.000 pengőt fordítanak

Kiírják a versenytárgyalást a Kamaraerdő szeretet-otthonának kibővítésére és az iparostanonc-otthonra

A székesfővárosi szegénygondozás esztendők hosszú sora óta egyik legnagyobb kérdése a közigazgatásnak. A gazdasági válság bekövetkezése megakasztotta azt a tervet, hogy a város évről-évre bővíthesse a rendelkezésre álló szegényházakat és így meg kellett elégedni azzal, hogy a már meglevő épületeket karban tartsák, illetőleg kisebb mérvben bővítsék. Minthogy az elaggott szegények száma folytonos növekedést mutatott, elhelyezésük érdekében kényszermegoldásokhoz kellett folyamodni, amelyek azonban nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. Ennek következtében nem térhetett ki a székesfőváros vezetősége az elől a gondolat elől, hogy a kamaraerdei szeretetotthon befogadóképességét új épület létesítése útján tekintélyes mértékben növelje.

A polgármester előterjesztésére a tvh. bizottság közgyülése a tavasz folyamán hozzá is járult ahhoz, hogy

a Kamaraerdőben teljesen új, hatalmas méretü pavillont építsenek.

Az építkezést a polgármester még szeptemberben meg akarja kezdetni, éppen ezért intézkedett, hogy

a 325,000 pengő költségelőirányzattal létesülő épületre a versenytárgyalást haladéktalanul kiírják.

1938 tavaszára szándékoznak befejezni a munkálatokat és ekkor nyomban gondoskodnak a szegényházi ápoltaknak az új otthonban való elhelyezéséről.

Minthogy a belügyminisztérium a legutóbbi napokban jóváhagyta az ipari fiúnevelő-otthon létesítését, most már elhárult az akadály a nagyjelentőségü szociális alkotás létesítése elől is. A székesfőváros által kezelt különböző célú jótékony alapítványokat 450.000 pengő értékben összevonják és az így adódó anyagi erő fedezetével

200 iparostanonc elhelyezésére alkalmas otthont építenek.

A főváros a III. kerületi Szél-utcában lévő telken építteti fel az otthont, amelyben nemcsak a növendékek elhelyezéséről gondoskodnak, hanem ipari kiképzésüket is elősegítik. Az építkezési munkálatokat versenytárgyalási úton biztosítják és úgy tervezik, hogy *a fiúnevelő-otthon a jövő ősszel kezdheti meg működését.*

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT színes aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

NEDVES FAL víztelenítése és a PINCEPÓTLÓ
LÉGSZIGETELÉS Díjtalan költségvetés. Kiviteli jogot ad
AMBRUS L. okl. mérnök, Budapest, VI., Izabella-u. 77. Tel.: 120-864.

A Place de la Concorde-tól a Hősök teréig

Érdekes út a világvárosok ünnepi tereinek tanulmányozására

Király Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője *Morbitzer* Dezső, a székesfővárosi kertészet igazgatójának társaságában külföldi tanulmányúton volt, hogy megszemlélje a világvárosokban nagy néptömegek befogadására alkalmas tereket, az úgynevezett ünnepségek tereit. Budapesten, mint ismeretes, a *Hősök terének* ilyen célra való átépítési tervével foglalkoznak és a kérdés megoldását a jövő évi nagy idegenforgalmi események teszik szükségessé.

A tanulmányútról és az annak kapcsán készült előterjesztésről

Király Kálmán
tanácsnok

a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő nagyértékű ismertetést adta:

— A fővárosban gyakran előfordul a nagy terek rendezésének problémája. Ilyen kérdés, amelyet, mint ismeretes, a közvélemény általános helyeslése közben *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag vetett fel és amelynek megoldására a legközelebbi időben kerül a sor, a *Hősök terének szabályozása*, annak az elsőrendű és nagyfontosságú célnak szolgálatában, hogy azt ünnepségek terévé képezzük ki. A mai alakjában ugyanis nem alkalmas arra, hogy ott nagyobb arányú ünnepélyek rendeztessenek, mert az apróbb parkozott területek, szökőkutak nagyobb néptömegek elhelyezését nem teszik lehetővé.

— A külföldi világvárosok sorra gondoskodtak arról, hogy az újabban mind gyakoribb tömegmegmozdulások céljára alkalmas terek álljanak rendelkezésre, még pedig olyan helyeken, amelyek *az illető nemzet multjával függnek össze*. Budapesten ebből a szempontból is

elsősorban a Hősök-tere jöhet számításba,

miután ezt a teret díszíti a millenárisemlékoszlop, a királyszobrok csoportozata és a Névtelen Katona emléke. Ehhez járul még, hogy nagyszerű épületek környezik a teret, amelynek hátterében a Városliget pompázik.

— Már eddig is rendeztek a téren néhány ünnepséget, így a *Frontharcos-ünnepet* és itt tartották meg *Endresz* György temetését. A tér pompás ünnepi miliőt nyujtott, de *szüknek bizonyult*. Annál kevésbbé mutatkozik majd alkalmasnak a tér *a Szent István-év tömegmegmozdulásainak és különösen az eucharisztikus kongresszus emberáradatának befogadására.*

— Úgy a közeledő aktualitás, mint általában is az ünnepségek terének szükségessége *időszerűvé tette a külföldi világvárosok hasonló célt szolgáló tereinek tanulmányozását*. Ezt a célt szolgálta az a tanulmányút, amelyet az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője és a főváros kertészeti igazgatója tett a legutóbbi napokban.

— Elsősorban Páris volt a tanulmány tárgya, ahol a Place de la Concorde és a többi terek, azután München és Bécs szolgáltak tanulságul.

— E tanulmányút is megerősített abban, hogy a Hősök-tere megfelelő átrendezés után *méltóképen illeszkedik majd be a világvárosi sorba* és nemcsak alkalmas helye lesz a nagy tömegeket megmozgató ünnepségeknek, hanem a filmfelvételeken is világszerte nagy hatással fogja növelni Budapest hírnevét.

— Mindezek alapján megtettem előterjesztésemet

a Hősök-terének és a csatlakozó útrészeknek átépítésére,

úgy, hogy a munkálatok idejekorán, az eucharisztikus kongresszus előtt elkészüljenek. Az építési munkák mintegy *300.000 pengő költséget* igényelnek.

— Az eucharisztikus kongresszus alkalmából *a közönség legnagyobb részét a téren kívül,*

a városligeti tó

fenékburkolatán kívánják elhelyezni. Ez a burkolat azonban sok helyen megsérült és gyökeres javításra szorul. Egyidejüleg gondoskodni kell arról is, hogy esetleges felhőszakadások csapadékvizét gyorsan le tudjuk vezetni és ezért a körülfutó vízlevezető csatornánál is nagyobb megújítási munkálatok szükségesek. A munkálatok *150.000 pengőbe kerülnek*. A Korcsolyázó Egylettel az erre vonatkozó tárgyalások már megindultak.

— A jövő évi nagy ünnepségek szükségessé teszik, hogy az idegenforgalomnak és az eucharisztikus kongresszusnak minél símább lebonyolítása érdekében a kongresszus területén kívül *az ünnepségek egyéb színhelyét és a hozzájuk vezető útvonalakat, valamint az idegenforgalmi szempontokból szóbajöhető utakat, tereket és parkokat Budapest világvárosi nívójához és az ünnepségekhez méltó állapotba helyezzük*, annál is inkább, mert a székesfőváros az utóbbi években az utak és parkok építési és fenntartási költségvetési tételeit a kedvezőtlen gazdasági helyzet miatt évről-évre kénytelen volt csökkenteni és ennek következtében a szükséges javításokat és fenntartásokat nem tudta mind elvégezni. A májusig elvégzendő útépítések, útátépítések összes költsége, a Hősök-tere rendezési, a városligeti tó betonozási költsége, a 100.000 pengőt igénylő kertészeti rendezésekkel együtt *2,500.000 pengő*.

Király Kálmán tanácsnok nyilatkozatában ismertetett előterjesztés szeptember 9-én kerül az út- és csatornaépítési szakbizottság, 10-én pedig a pénzügyi bizottság elé.

Bűnügyi szenzáció Schmidt Miksa megbabonázott öröksége körül

Öt év után a hagyaték egy részéért álörökös jelentkezett a városházán

Néhány héttel ezelőtt meglepő bejelentés érkezett a polgármesteri hivatalba, *Schmidt* Miksa elhalt bútorgyáros hagyatékának ügyében. Schmidt Miksa, aki 1932-ben meghalt, mint ismeretes, milliós vagyonát, amely a több mint 20 holdas kiscelli kastélyból és annak berendezéséből állott, végrendeletileg a fővárosra hagyta. Az örökhagyó végrendeletében különböző kikötéseket tett, többek között az volt a kívánsága, hogy a főváros a kastélyból múzeumot létesítsen, a hatalmas területet pedig parkká alakíttassa át.

A főváros illetékes tényezői a végrendelet hosszas tanulmányozása után arra a megállapításra jutottak, hogy Schmidt Miksa öröksége olyan nagyarányú befektetéseket igényel, amelyeket a mostani időkben a főváros nem teljesíthet. Az örökség átvétele azután nagy vitát provokált a fővárosi bizottsági tagok körében, végül azonban sikerült meggyőzni a városatyákat az örökség átvételének előnyeiről, mire a közgyülés úgy döntött, hogy Schmidt Miksa kiscelli kastélyát, a körülvevő hatalmas parkkal együtt, vegye át a főváros.

Ezt követőleg hosszas tárgyalások indultak meg arra nézve, hogy miképpen teljesítsék az örökhagyó intencióit és már éppen arról volt szó, hogy az illetékes ügyosztály kidolgozza az erre vonatkozó tervet, amikor váratlanul zavaró körülmény lépett közbe.

Megjelent ugyanis a polgármesteri hivatalban egy 65 év körüli úr. *Felmutatott egy Schmidt Miksa levélpapirján és sajátkezű aláirásával ellátott, németnyelvű levelet*, amely szerint

néhai Schmidt Miksa butorgyáros a kiscelli kastély egyes mütárgyait, továbbá az egyik épületrészt reá hagyta, mint közel öt évtizedes munkája jutalmazásául.

A fővárosnál érthető meglepetést keltett a váratlan igénylő megjelenése. Felkérték, hogy néhai Schmidt Miksa levelét adja át, miután az okiratot legitimizálni kell és amennyiben az tényleg az elhalt bútorgyáros sajátkezüleg irt és aláirt ajándékozásról szóló levele, abban az esetben hajlandók vele a továbbiakról tárgyalni.

Az öregúr hosszas húzódozás után átadta a levelet, amelyet szakértővel vizsgáltattak meg. A szakértői vélemény igazolta az örökségrészt igénylő kérelmének jogosságát. Megállapitotta, hogy *a levél Schmidt Miksa bútorgyáros magánlevélpapirosán készült és az aláírás is valódi.*

Most már komolyan kellett foglalkozni a dologgal. Értesitették az igénylőt, hogy jelentkezzék a közművelődési ügyosztálynál, a részletek megbeszélése végett. A gazdagon megjutalmazott igénylő a főváros polgármesteri hivatalának meghívására meg is jelent az ügyosztályban, ahol *Pacher* tanácsjegyző tárgyalt vele. A tanácsjegyző, akinek, úgylátszik, kitünő detektívszimatja lehet, faggatni kezdte az öregurat, hogy milyen körülmények között született az ajándékozásról szóló levél. Kitünt, hogy az illető közel félszázadot töltött néhai Schmidt Miksa bútorgyárában, mindenkor becsülettel szolgálta gazdáját és főnöke 1932 májusában, tehát a végrendelet kelte előtt, ilymódon akarta kimutatni hálaját hüséges tisztviselője iránt. Közben azonban *az öregúr különböző ellentmondásokba keveredett*, ami szerfelett gyanússá vált a tanácsjegyző előtt. Elővette a letétbe helyezett ajándékozó levelet és

már az első percekben megállapította, hogy a levelet nem Schmidt Miksa irta.

A német születésü és anyanyelvü Schmidt Miksa nagymüveltségü férfi volt, és igy nem következhetett el levélirás közben olyan elemi helyesirási hibákat, mint amilyenektől az ajándékozási levél hemzsegett.

Gyanújáról a tanácsjegyző azonnal értesitette *Némethy* Károly tanácsnokot és csakhamar intézkedés történt, hogy Schmidt Miksa állitólagos levelét rendőrségi irásszakértő vizsgálja meg.

A gyanús levél *Pusztaszeri* Ferenc törvényszéki hites irásszakértő, a rendőrségi laboratórium vezetőjének kezébe került, aki beható tanulmányozás után most küldötte meg szakvéleményét a fővárosnak, amely szenzációs fordulatot hozott ebben az ügyben.

A rendőrségi szakértő véleménye szerint az ajándékozásról szóló levél közönséges hamisitvány.

— A szakértői vizsgálat — mondja többek között *Pusztaszeri*, — minden kétséget kizáró módon kiderítette, hogy *otromba hamisításról van szó, amelyet minden valószinüség szerint maga a kérelmező hamisitott.*

A hites szakértő ezután részletesen megindokolja véleményét:

— A levélpapiros Schmidt Miksa magánlevelezésére szolgált. Azon eredetileg egy udvarias hangu fizetésre való felszólitás volt gépelve, amelyet a hamisító vegyi úton eltávolitott. Az eltávolitás után az eredeti szöveg helyére az ajándékozásról szóló szöveg került.

Ezután ügyesen kivasalták a meglehetősen gyürött levélpapirost, úgy, hogy *csakis kvarclámpa segitségével volt megállapitható a hamisitás.* Az aláírás természetesen *valódi*, hiszen az elhalt bútorgyáros saját maga irta alá előkelő ügyfelének a felszólító levelet.

Érdekes a szakértői véleménynek az a része is, amely megállapitja, hogy az *utólagosan átirt szöveg ugyanazon irógépen készült, mint az eredeti.* Ezt a körülményt a szakértő azzal magyarázza, hogy az egykori tisztviselőnek bármikor módjában állott a gépet használni.

Végül a rendőrségi irásszakértő még egy körülményre hívta fel a figyelmet. Nyomozása alapján minden kétséget kizáró módon igazolni tudja, hogy abban az időben, amikor a tisztviselő a durva hamisítást elkövette, *az azóta elhunyt bútorgyáros súlyos betegen feküdt egy külföldi szanatóriumban.* Tehát már ez az egyetlen körülmény is elegendő arra, hogy világosságot derítsen erre a titokzatos ügyre, miután a főnök távolléte alatt nem volt nehéz a tisztviselőnek a hamisítást elkövetni, — fejezi be szakvéleményét az irásszakértő.

A szakvélemény, amely minden kétséget kizáróan bizonyítja a hamisítást, nagy konsternációt keltett a városházán. A megbeszélésekbe bevonták a tiszti ügyészséget is és most döntik el, hogy milyen lépéseket tegyenek a hamisító ellen.

Iskolai jelző órákat
készít, javít, alakít és karbantart.
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 129-624.

Eladó
Biztos megélhetést nyujtó, üzemképes állapotban levő gépszíj- és pickerüzem.
AZONNAL ÁTVEHETŐ
és a helyiség kivánatra bérbevehető.
BŐVEBBET:
FRANK IGNÁC
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
TELEFONSZÁM: 131—439.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapitási év: 1862.
Telefon: 134-664.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáro kupak és egyéb vegyi készitmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyagmegtakarítás.

Szezónnyitó pártértekezlet a szeptemberi közgyűlés és az őszi munkaprogram előkészítésére

A nagyvasutak városrendezési problémája a pártban

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában* is véget ért a nyári szünet. A vezetőség máris munkába állott és megindította az előkészületeket az őszi kampányra. Az új munkaév megkezdéséről és legközelebbi eseményeiről a *Fővárosi Hirlap* munkatársa *illetékes helyen* a következő értesülést szerezte:

— *A pártban az élet most már napok alatt teljes mértékben feléled* és a párttevékenység a rendes kerékvágásba terelődik. Szeptember közepére összehívják a törvényhatósági bizottság *közgyűlését* néhány sürgős ügy elintézése céljából és a közgyűlés előkészítésére szeptember 10-én *a pénzügyi bizottság* ülésezik.

— A közgyűlés szükségessé teszi a pártértekezlet összehívását,

esetleg az érdekelt pártszakbizottságokét is. A munka tehát, a párt egyéb tevékenysége mellett, ezen a réven is megindul.

— A főváros idei nyári szünete egyébként sem volt olyan teljes, hogy ne jutottak volna a nyár folyamán is sürgősen elintézendő feladatok az autonómia számára. Szorgalmasan ülésezett a városrendezési és magánépítési, valamint az út- és csatornaépítési szakbizottság. Az előbbi július 19-én, augusztus 2-án és 16-án tartott ülést és letárgyalta a felmerült folyó ügyeket. Az út- és csatornaépítési szakbizottság július folyamán a Margithíd és a Horváth-utca közötti, valamint a Szent István-körút Margithíd és Visegrádi-utca közötti útszakaszok, augusztusban pedig a Zsigmond-utca, Pálffy-tér és Török-utca környékén szükségessé vált útrendezési munkálatok vállalatba adásával foglalkozott és ugyancsak sorra vette a Kőérbereki-útnak a Budaörsi-út és a repülőtér közötti szakaszára vonatkozó útrendezési munkálatokat is. Augusztusban ülésezett a közlelmezési szakbizottság, amelynek napirendjén a székesfővárosi kórházak és a népjóléti intézmények számára szükséges élelmiszerek beszerzése szerepelt, és a magasépítési szakbizottság, amely 300 szükséglakás felépítésével foglalkozott.

— A párt tagjainak élénk részvétele mellett szeptember 2-án *a tabáni különbizottság* ült össze, amely a pályázati feltételek tekintetében hozott végleges határozatot, megnyugodván abban az illetékes helyről érkezett és a párt álláspontjának is megfelelő magyarázatban, hogy

a gyógyszálló sorsának eldöntésével együtt a Tabán főbb városrendezési irányelvei is megoldást fognak nyerni.

— Ha hozzávesszük mindehhez a nyári aktualitás, a Szent István-hét előkészítő munkáit, sőt továbbmenőleg az 1938-iki Szent István év és az eucharisztikus kongresszus máris jelentkező előkészületeit; továbbá azt, hogy az összes ügyosztályok a költségvetés jóelőre való összeállításával foglalkoztak, *tényleges nyári szünetről az idén alig lehetett beszélni.*

— A nyár folyamán időszerűvé vált munkában a párt szakbizottsági tagjai élénken résztvettek és *minden irányban biztosították a párt felfogásának érvényesítését.* Ezzel szemben maga *a párt minél teljesebb szünetet igyekezett tartani,* hogy a pihenő után minél nagyobb erővel indulhasson meg az élet az ősz kezdetén.

— A legsürgősebb és legfontosabb feladat most

az új költségvetés tárgyalásának előkészítése.

Tudomásunk szerint a költségvetés tervezete máris elkészült s így az előreláthatólag hamarosan ismeretes lesz a párt előtt is, úgyhogy bizonyára megfelelő alkalom nyílik az úgynevezett nagy kérdések mellett *a kerületi problémák érvényesítésére is.* A kerületi kérdések és igények letárgyalásához sürgősen hozzá kell látni, mert a költségvetés, az eddigi elhatározás szerint, *még szeptemberben a pénzügyi bizottság elé kerül.*

— A költségvetés előkészítése mellett hamarosan sor kerül a párt kebelében rendezendő *ankétekre* is, ezek sorában, talán legelőször

a nagyvasutakra vonatkozó városrendezési ankétre,

amelynek megtartását az érdekelt kerületek sürgetik. Ebben a kérdésben *Zsitvay* Tibor dr. pártelnöknek nagyszabású, érdekes tervezete van, amely *a pénzügyi megoldásra nézve is figyelemreméltó javaslatot tartalmaz.* Egyebek között tervbe van véve *egy szociális előadás-sorozat is.*

— *A pártkörnek társadalmi élete az interparlamentáris unió párisi üléseinek befejezése után indul meg,* majd akkor, amikor a párt országgyűlési képviselő tagjai Párizsból hazaérkeznek.

HÍREK A PÁRTBÓL

Az első pártértekezlet. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja szeptember 14-én tartja a nyári szünet után első pártértekezletét *Zsitvay* Tibor dr. elnöklete alatt. A pártértekezleten a folyó ügyeken kívül a szeptember 15-iki közgyűlés napirendjét tárgyalják.

Szakbizottsági ülések. Az őszi munka teljes erővel megindult a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában. 7-én, kedden délután 6 órakor a városgazdasági pártszakbizottság ülésezett vitéz *Juhász* Jenő dr. elnöklésével. Ugyanebben az időben a párt út- és csatornaépítési szakbizottsága is ülést tartott *Dorner* Gyula elnöklete alatt. 9-én, csütörtökön a párt pénzügyi bizottsága ül össze *Glückstha*l Samu dr. elnöklésével. Az előadói tisztet *Deményi* Aladár dr. tölti be.

NEP-kirándulás Visegrádra. A párt törvényhatósági bizottsági tagjai szeptember hónap folyamán kirándulást rendeznek a Visegrád fölötti *Nagyvillámra.* Ebből az alkalomból felkeresik visegrádi villájában *Zsitvay* Tibor dr. pártelnököt.

Hencz Lajos ünneplése. A XII. kerületi pártszervezet szeptember 11-én, szombaton este 8 órakor a Krisztina-körút 103. szám alatti pártkörben *Hencz* Lajos dr. postaigazgató, törvényhatósági bizottsági tag tiszteletére, névnapja alkalmából társasvacsorát rendez.

A XI. kerületi pártszervezet végrehajtóbizottsága *Szántay* István törvényhatósági bizottsági tag elnöklésével ülést tartott, amelyen *Dorner* Gyula és *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tagok, v. *Nagy* Iván bizottsági póttag, *Koling* Oszkár kerületi választmányi tag is résztvettek. Az ülés a kerületi pártkör kérdésével, a körzetek összehívásával foglalkozott és leszögezte azokat a kerületi kívánságokat, amelyek a főváros költségvetésének tárgyalása alkalmából aktuálisak.

EXPRESS
FELVONÓ—GÉPGYÁR
Kerekes Glasel és Rózsa
Budapest, V., Csáky-utca 45-47. Tel.: 29-25-97.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Első Magyar Beépíthető kismotor Üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

Lampl Ödön
Műlakatosáru- és vasszerkezeti gyára
Városi iroda: V., Bálvány-utca 14. Telefon: 113—316.
Gyár: XIV., Hungária középkrt. 107. Telefon: 296—494.

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: 13-03-60

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

Grosz Frigyes
okl. mérnök építési és kövezési vállalkozó
Budapest, IX., Bakáts-utca 1. Telefon: 1-861-54.

HANNAUER ISTVÁN
kúzponti fűtés-, víz-, gázszerelő és bádogos
Budapest, I., Enyedi-u. 14. Tel.: 167-020

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Kákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHOTT P.-brons
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

MAY IMRE építőmester
Budapest, V., Lipót körút 29 sz. Telefon: 122—155.

Tyltmann Ferenc
kat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Iv or-u. 6. Telefon: 184-703.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Fischer Ferenc
és
Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-720.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

Álgyay Hubert Pál:

Az új „Horthy Miklós-híd“ a világ legmerészebb gerendatartós hídja

Az óbudai híd fejlődést nyujtó lehetőségei

Néhány nap mulva, pontosan vasárnap, szeptember 12-én, avatja fel a kormányzó jelenlétében a borárostéri *Horthy Miklós-hidat Bornemisza* Géza, a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbizott iparügyi miniszter.

Forgalmi és városfejlesztési szempontból egyaránt rendkívül nagyjelentőségű ez az új építkezés, amelynek külön jelentőséget ad az a körülmény, hogy

szakkörökben világszerte bámulatraméltó alkotása a magyar iparnak a Horthy Miklós-híd,

amelynek egyes műszaki megoldásai *nemzetközi elismerést nyertek.*

A küszöbön álló hídavatással kapcsolatban a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Álgyay Hubert Pál dr. egyetemi magántanárt, a Közmunkatanács alelnökét,

akitől éppen ezekre a külföldön is megesodált technikai különlegességekre vonatkozóan kért felvilágositást. *Álgyay Hubert* Pál dr. részint ezekkel, részint pedig bizonyos és nem egészen helytálló kritikákkal kapcsolatban a többi közt a következőket mondotta:

— Mindenekelőtt megemlítem, hogy a Borárostéren épült hidat a hídépítéstanban *felsőpályásnak* nevezik. Másfajta hídszerkezet építése esetén a hídfőtartók a kocsipálya fölé emelkedvén, *a szabad kilátást elvették volna,* azonkívül például függőhíd építése esetén *a híd kétszer annyiba került volna, mint a most megépült híd.* Megemlítem még, hogy

a bécsi új Reichsbrücke, amelyik valamivel még rövidebb is, mint a Horthy Miklós-híd, függőhídként épül és építési költsége 35 millió schilling, szemben a Horthy Miklós-híd kereken 10 millió pengő építési költségével.

Egyes hírlapi megjegyzésekre célozva, amelyek túlmagasnak tartják a hídfőket és főtartókat, a *Közmunkatanács* alelnöke a következőket mondotta:

— A kocsipálya alá helyezett főtartók rendkívüli, a hídépítés történetében eddig *egyedül álló kis magasságra épültek,* úgy, hogy a külföldi szaksajtó megállapítása szerint, a *Horthy Miklós-híd, relatív magasságával, ezidőszerint a világ legmerészebb gerendatartós hídjának tekinthető.*

*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa egyébként az új híd műszaki, gazdasági és forgalmi jelentőségét a kereskedelemügyi minisztériumból szerzett információi alapján *az alábbiakban ismerteti:*

Tudvalevő, hogy a híd terveit *Álgyay Hubert* Pál elgondolása szerint a minisztérium dunahídépítési szakosztálya készítette el. A kereken *10 millió pengőt felemésztő munkálatokat Tantó* Pál miniszteri tanácsos, *Dömötör* Sándor miniszteri osztálytanácsos és *Kováts* Alajos műszaki tanácsos vezette.

A laikus közönséget is érdeklő néhány figyelemreméltó adat, hogy például 850 vagón vasat, 500 vagón cementet, 580 vagón betonkavicsot és 650 vagón faragott követ használtak fel.

Maga a híd *514.94 méter hosszú és 22.70 méter széles.*

Ezekből a méretekből következik, hogy miközben a Horthy Miklós-híd tehermentesíti a Ferenc József-hidat, ugyanakkor *egészen új forgalmi lehetőségeket nyit meg.* Amíg ugyanis a többi Dunahídon mindössze *egykocsi szélességű* a járművek pályája, következésképen minden járműnek az előlhaladó *leglassúbb* járműhöz kell igazodnia, addig *az új hídon a teherforgalmat külön lehet választani a gyorsforgalomtól.* Figyelemreméltó az is, hogy *a hídfeljárókon semmiféle más forgalom nem keresztezi a hídra menő forgalmat.*

*

Miközben pedig Budapest már a második hidat avatja ebben az esztendőben, tudvalevően *indulóban vannak az új óbudai híd építésének előkészítési munkálatai is.* A már készen álló tervek értelmében ez az új híd, amely hosszú időre megoldja a folyam két oldalán terjeszkedő város minden elképzelhető fejlődési lehetőségét,

méreteiben és elgondolásában még a Horthy Miklós-hídnál is nagyobbszabásúnak igérkezik.

Először is *jóval hosszabb lesz* ennél, főleg pedig *ívmagassága előreláthatóan jelentékenyen meghaladja az eddigi hidakét.* A kiszélesített Margit-híd és az északi városrészeket összekötő új óbudai híd természetesen tökéletesen megoldja azokat a nagyszabású városrendezési elgondolásokat, amelyek szerint *a villasort a Duna két partján északra, a villákkal beépített kertvárost pedig ettől a parti villasortól keletre és nyugatra kívánják felépíteni*

Világszerte örömmel fogadták Budapest meghívását a városszövetségek

Emil Vinck szenátor nyilatkozik a Fővárosi Hirlapban Budapest nemzetközi jelentőségéről és sikeréről

A *Magyar Városok Országos Szövetségének* elökelő vendége volt a napokban Emil *Vinck* szenátor, a belga felsőház alelnöke személyében, aki mint a *Városok Nemzetközi Szövetségének* vezértitkára azért érkezett Budapestre, hogy *elökészitő tanácskozásokat folytasson az 1940-ben fővárosunkban megrendezésre kerülő nemzetközi kongresszus tárgyában.*

A belga vendég három napig tartózkodott Budapesten, ezalatt bőségesen talált alkalmat nem csupán a városszövetség ülésezésének előkészítésére, hanem a székesfőváros közintézményeinek és üzemeinek tanulmányozására is. A *Magyar Városok Országos Szövetsége* részéről *Szendy* Károly polgármester elnök, *Lukács* Ödön ügyvezető alelnök és *Harrer* Ferenc dr. alelnök folytatták le a megbeszéléseket a budapesti kongresszus elé kerülő problémákról. Nagy helyesléssel fogadta a vezértitkár a magyar várospolitikusoknak azt a javaslatát, hogy

az 1940. évi budapesti nemzetközi városkongresszus fő témája a városrendezés és a városi közélelmezés megvitatása legyen.

Ezen a két fő tárgyon kivül a városi üzemek általános problémái is szerepelnek referátumként a nemzetközi kongresszuson, de jelentést terjeszt be a nemzetközi szövetség elnöksége *a városi és állami adómegosztás* generális kérdéseiről is. A nemzetközi kongresszus ülésezésének fix határnapjait még nem állapitották meg, bizonyosnak látszik azonban, hogy *a kongresszus 1940 június havának utolsó napjaiban zajlik majd le.*

A *Magyar Városok Országos Szövetségében* a legutóbbi mohácsi rendkivüli közgyülés határozatának megfelelően

máris megalakult a kongresszus előkészítésére hivatott állandó bizottság,

amelynek négy tagját a vidéki városok polgármesterei közül küldi ki a választmány, további négy tagot pedig a közgyülés felhatalmazása alapján az elnökség delegál saját kebeléből. A nemzetközi kongresszus sikeres megrendezése érdekében a Budapesten működő állandó bizottságon kivül *a városok nemzetközi szövelségének brüsszeli központja is külön állandó jellegű bizottságot állit munkába,* amely a budapestivel párhuzamosan fog működni. Különösen nagy figyelmet kiván a *Magyar Városok Országos Szövetsége* fordítani arra, hogy a kongresszuson résztvevő többszáz külföldi polgármester áttekinthető, *világos képet nyerjen Magyarország urbanisztikai viszonyairól,* emellett azonban helyszini kirándulások útján tanulmányozhassa az idegenek szempontjából érdekes hazai látnivalókat is. 1939-ben a belgiumi *Liége* városban tartja meg a nemzetközi szövetség a budapesti kongresszus *előkészitő* konferenciáját, amelyen véglegesen megállapítják a budapesti ülések programját. A budapesti tanácskozás *időtartama mintegy nyolc napra* fog terjedni.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma volt

EMIL VINCK szenátorral

beszélgetést folytatni a budapesti kongresszus terveiről.

— Nagy örömmel vette a nemzetközi szövetség elnöksége *Szendy* Károly polgármester úr értesitését arról, hogy *a Magyar Városok Országos Szövetsége készséggel vállalkozik legközelebbi nemzetközi tanácskozásunk megrendezésére.* Azért siettem a hir vétele után nyomban a magyar fővárosba, hogy

egyrészt köszönetemet fejezzem ki a magyar szövetség megértéséért, másrészt, hogy általánosságban megállapodhassunk azokban a főbb pontokban, amelyek felvételét a magyar szövetség a nemzetközi közgyülésre javasolja.

Azok a témák, amelyeket előttem *Szendy* Károly elnök, *Harrer* Ferenc és *Lukács* Ödön alelnök urak felvetni szívesek voltak, valóban *olyanok, amelyek általános érdeklődésre tarthatnak számot, mert valamennyi városnak közös kérdései.*

— Amennyire rövid itt tartózkodásom alatt megállapitanom sikerült, az Önök székesfővárosa *mind városrendezési, mind közélelmezési téren már eddig is mintaszerűt produkált.* Örömmel hallottam, hogy törvényhozási úton szabályozták Magyarországon a városrendezési kérdéseket és *ezzel valóban úttörő munkát végeztek.* A közélelmezési ügyek megvitatása Budapesten már csak azért is hallatlanul érdekes lesz, mert tapasztalataim szerint

a főváros tulajdonában lévő élelmezési üzemek páratlanul magas színvonalon állanak.

igy tehát a kongresszus vezetőségének *módja nyilik majd gyakorlati bemutatásokkal alátámasztani az elméleti tanácskozásokat.*

— Azt hiszem, hogy a budapesti kongresszus egyaránt fogja szolgálni Magyarország súlyának és a nemzetközi szövetség tekintélyének emelését és egészen bizonyos az, hogy *az itt megrendezésre kerülő nemzetközi értekezleten ezernél jóval több városi kiküldött fog résztvenni.* Egyedül az Egyesült Államokból 70—80 polgármester résztvevőre számithatunk, erősen bizunk azonban abban is, hogy *Ázsia, Ausztrália, sőt Afrika nevezetesebb metropolisai is képviseltetni fogják magukat.* Mi a magunk részéről természetesen mindent elkövetünk abban az irányban, hogy a kongresszus minél szélesebb keretek között, minél nagyobb sikerrel kerüljön megrendezésre és éppen ezért

már mostantól fogva állandó kontaktusban kívánunk maradni a Magyar Városok Országos Szövetségével.

Brüsszelben megjelenő hivatalos lapunkban esztendők hosszú sora óta ismertetjük a világ különböző városainak helyzetét, berendezkedéseit és most arra fogjuk koncentrálni figyelmünket, hogy

az elkövetkező években, éppen a kongresszus sikere érdekében, Budapest számára lapunk hasábjain bőséges teret biztositsunk.

Szendy Károly polgármester úr nagy megértéssel fogadta ezirányú elképzelésemet és nyomban intézkedett, hogy a kongresszus elé kerülő témakörökre vonatkozó budapesti anyag mielőbb hozzám jusson, emellett azonban kiterjedt figyelme arra is, hogy a *Városok Nemzetközi Szövetsége* megkapja mindazokat a jelentéseket, elaborátumokat a székesfővárosra és a többi magyar városra vonatkozó fontosabb statisztikai adatokat, amelyeknek összeállításával *jó előre alaposan megismertethetjük Budapestet a kongresszus valószinű résztvevőivel.*

— Budapesten folytatott tanácskozásaim, úgy érzem, nagyon eredményesek voltak. Azok folytatására a közel jövőben ismét visszatérek, de ezenkívül is oda kivánok hatni, hogy *az 1940. év előtt különböző országokban megtartásra kerülő egyes szakértekezleteken intenzív propagandát fejtsünk ki a budapesti kongresszus számára.* 1938-ban Bukarestben fog ülésezni a kongresszus állandó bizottsága és ezen a szükebbkörü értekezleten különösen arra kivánjuk a sulyt helyezni, hogy a budapesti kongresszus eszméjének megnyerjük a közelebbi és távolabbi Kelet városszövetségeit.

— A *Városok Nemzetközi Szövetségében* a világ valamennyi kultúrállamának városa képviselve van. Tagjainak száma több ezer és joggal elmondhatjuk, hogy az eddigi fennállás alatt nagyon jó munkát végeztünk és *nagy mértékben mozditottuk elő az általános urbanisztikai szempontokat, úgyszólván szerte a világon.* A különböző országokban működő városszövetségek a legtöbb helyen rendkívül nagysúlyú testületekké fejlődtek és vezetésükben a leg kiválóbb egyéniségek tevékenykednek.

— Legutóbbi tanácskozásaink Kölnben és Párisban zajlottak le, mindkét helyen általános érdeklődést keltve. Különös örömömre szolgál, hogy ezen a két értekezleten jelentékeny szerep jutott *a magyar kiküldötteknek is* és működésüket általános elismerés fogadta.

*

Emil *Vinck* szenátor, a *Városok Nemzetközi Szövetségének* vezértitkára mondja ezeket a figyelemreméltó megállapításokat Budapestről és annak vezetőségéről. Mondani sem kell talán, hogy a belga szenátor elismerő szavai minden egyéb dícséretnél számottevőbbek, mert hiszen nem az először ittjárt laikus külföldi elragadtatását fejezik ki, ha nem a városiasodás, az urbanisztika tudományának leghivatottabb vezetője tolmácsolja itt véleményét. Ha mindehez hozzávesszük, hogy Emil *Vinck* szenátor mindezen felül jóbarátunk is, aki *a városszövetségek központi folyóiratában hajlandó az egész világra szóló propagandát* indítani megismerésünk és elismerésünk érdekében, akkor látjuk csak igazán *Szendy* Károly polgármester azon elhatározásának jelentőségét, hogy az állam és a városok támogatásával itt nálunk kívánja megrendeztetni a legközelebbi nemzetközi kongresszust.

Események

Fővárosi Hirlap

1937-ben tölti be a FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét. Az ünnepi évfordulót nagyszabású jubileumi szám

kiadásával teszi emlékezetessé, amelyre már most felhívjuk előfizetőink és olvasóink figyelmét.

*

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Szendy Károly születésnapja. Rendkívül meleg, szeretetteljes ünneplésben volt része kedden *Szendy* Károly jolgármesternek *ötvenkettedik születésnapja* alkalmából. Egymás után jelentek meg az üdvözlők a polgármester előtt, hogy jókívánságukat tolmácsolják. Elsőnek a polgármesteri hivatal személyzete üdvözölte *Keil* Tibor dr. főjegyző vezetésével. Azután a tanács tagjai jelentek meg *Lamotte* Károly dr. és *Schuler* Dezső dr. alpolgármesterek vezetése alatt. A tanácsnoki kar jókívánságainak *Lamotte* Károly dr. adott kifejezést. Az előljárói kar tisztelgett ezután *Duday* Alajos vezetésével, majd a főtisztviselők kara és az üzemek vezetői, a Városok Szövetsége nevében *Lukács* György dr. ügyvezető alelnök és a főpolgármesteri hivatal részéről *Szebenyi* József dr. főjegyző üdvözölték. A Nemzeti Egység Pártja és *Zsitvay* Tibor dr. elnök nevében *Vályi* Lajos dr. főtitkár-helyettes, *Hajnóczy* Béla dr., *Hegedüs* Bertalan dr. és *Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tagok jelentek meg a polgármester előtt, a Kereszénypárt részéről pedig *Cselényi* Pál dr. törvényhatósági bizottsági tag üdvözölte.

A pénzügyi bizottság ülése. A főváros pénzügyi bizottsága szeptember 10-én, pénteken délelőtt 11 órakor ülést tart, amelynek napirendjén szerepel az 1914. évi 4½%-os kölcsönnél felmerült vitás kérdés; rendkívüli okok miatt szükségessé vált útrendezési és kertészeti munkálatok költségfedezete; városrendezési célokra póthitel engedélyezése; az 1938. évi Eucharisztikus Kongresszus előkészítésével kapcsolatban 1040 szükséglakás építése; a Hős- és Záchutca sarkán létesítendő 300 szükséglakás építésénél felmerült 110.000 pengő többletköltség engedélyezése; az idegenforgalommal kapcsolatos kiadások és a Városok Nemzetközi Kongresszusának támogatása. Zárt ülésben tárgyalja a pénzügyi bizottság az 1937. év első negyedében végzett számszéki vizsgálatról szóló jelentést. — A nyári szünet után *első közgyűlést*, amelynek előkészítésére a pénzügyi bizottság összeül, előreláthatólag *szeptember 15-én* tartják meg.

A sikertelen tanulmányút — sikere. *Bessenyey Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, mielőtt a párisi interparlamentáris konferenciára utazott volna, rövid időt a Lidón töltött. Ezúttal azonban nem adta át magát a üdüléssel járó gondtalan megfeledkezésnek, hanem tanulmányutat csinált a vakációból. Szorgalmasan végigfürdötte az összes fürdőket és lázasan kutatott valami után, amit hazahozhatna és ide telepíthetne a margitszigeti strandfürdőbe: ahhoz az európai nívóhoz és budapesti szépséghez még valami pluszt, ami eddig talán hiányzott. Kevesebb sikerrel tanulmányút még nem járt, mint Bessenyey Zénóé és ebben van az ő margitszigeti alkotásának a sikere. Semmit se talált, amivel szebbé és tökéletesebbé tehetné a szigeti strandot és most már végre kénytelen volt elismerni, hogy az idegenek igazat beszélnek, amikor elragadtatásukban páratlannak mondják a csodálatos szigetnek ezt a csodálatos fürdőjét. Üres kézzel búcsúzott Bessenyey Zénó a Lidótól, mert ami egyetlen pluszt mégis látott — a tengert — nem hozhatta el Budapestre.*

JENKEY MARCELLA
okl. kézimunkatanárnő, női szabómester női ruhaszalónja:
XI. KER., FÜRJ-U. 34/C.
TELEFON: 151-093.
Eredeti francia és angol modellek. Vállal minden szakbavágó munkát. Szabászati és varróiskolája szeptember hó 15-én nyílik meg. Fővárosi tisztviselők családtagjai részére árkedvezmény.

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60. Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

Meg kell jelölni a szérumtermelésre felhasznált sertés húsát az árusítónak

A székesfőváros álláspontja a hentesárugyárak harcában

A szérumtermelésre használt sertések húsának elárusítása körül feltűnést keltő bonyodalom támadt abból az esetből kifolyólag, hogy a központi vásárcsarnok egyik mészáros- és hentesfülkéjére táblát tettek ki ezzel a felirattal: *„Itt virusos és szérumtermelésre használt sertéshúst nem árusítunk."* A tábla megjelenése epizódja egy nem új keletű háborúskodásnak, amelyet a hentesiparosok egy része, főként a kolbászárugyárosok folytatnak *egyik ismert nagy hentesárugyár ellen, amely a szérumtermelésre használt sertések húsát hozza forgalomba.*

A tábla kifüggesztése élénk feltűnést keltett és kellemetlen következtetések levonására késztette a közönséget, de csak rövid ideig, mert *Tóth* Ábris vásárcsarnoki igazgató utasítására *el kellett távolítani a fülkéről a táblát.* Hír szerint most a hentesek egy csoportja *a Kereskedelmi és Iparkamarához fordul,* hogy szerezzen érvényt annak a felfogásnak, hogy olyan húst nem szabad forgalomba hozni, amely — ha megjelölik a minőségét — visszatartja a közönséget a vásárlástól.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

illetékes helyen

érdeklődött erről a kérdésről és a következő felvilágosítást kapta:

— Olyan hús feldolgozásáról és árusításáról van szó, amely szérumtermelésre beoltott sertésektől származik. *Két szérumtermelő telep foglalkozik ezzel a szérumtermeléssel,* amelyhez fiatal, jól táplált, prima sertéseket használnak.

A beoltások sertéspestisre és sertésorbáncra történtek, amelyek az emberi szervezetre nézve nem jelentenek veszedelmet,

mindamellett a közönség nagy részére riasztólag hat az ilyen sertésekből származott hús, vagy feldolgozott húsáru. *Főleg*

a Lengyel hentesárugyár rt. és néhány kisebb hentes vásárolja a szérumtermelő telepekről kikerült sertéseket,

amelyek, természetesen, még fokozottabb állatorvosi vizsgálat alá kerülnek, mint az egyéb sertések. Az ilyen hús fogyasztása ugyan nem veszedelmes, legfeljebb arról lehet szó, hogy *a hús tápértékéből veszít.* Hogy egyes hentesek megvásárolják, annak egyedüli oka az, hogy *olcsóbban jutnak hozzá.*

— Mindamellett, hogy veszedelem nem háromlik a fogyasztóra,

a székesfővárosnak az a felfogása ebben a kérdésben, hogy az ilyen hust az árusítónak meg kell jelölni.

éppen úgy, mint ahogy a *bivalyhúst* és a *növendékmarha* húsát is meg kell jelölni forgalombahozatala alkalmával. Ebben az ügyben már *tárgyalások folytak a földmívelésügyi minisztériummal,* amelynek az az álláspontja, hogy

a hús megjelölése rendkívül lerontaná az árát,

ami tekintélyes nemzetgazdasági kárt okozna, arra való tekintettel, hogy a szérumtermelő telepek *évenkint többezer beoltott sertést hoznak forgalomba.*

Mint ebből a felvilágosításból látszik, a főváros álláspontja eddig nem tudott érvényesülni és ezért volt kénytelen a vásárcsarnok igazgatója a csarnoki táblát levetetni. Ezzel azonban nem ért véget a harc, amit mutat az *a nyilatkozat* is, amely *öt kolbászárugyár* aláírásával ellátva közli a közönséggel, hogy az aláírók üzleteiben szérumos és virusos sertések húsát és azokból készült kolbászféléket nem hoztak és nem hoznak forgalomba.

Várady Jenő tiszti főügyészhelyettes jubileuma. Meleg ünneplésben részesítette a főváros tiszti ügyészsége *Várady* Jenő dr. tiszti főügyészhelyettest abból az alkalomból, hogy közszolgálatának 30 éves jubileumához érkezett el. *Feigler* Károly dr. tiszti főügyészhelyettes köszöntötte *Várady* Jenőt, akit az ügyészség tagjai ragaszkodásáról és meleg szeretetéről biztosított. Az ünnepelt meghatottan köszönte meg az üdvözlést, szeretetteljesen emlékezett meg *Szemethy* Károly dr. tiszti főügyészről, akit betegsége tartott távol az ünneplestől.

Hűtőházat létesít a főváros a Nagyvásártelepen az élelmiszerkivitel szolgálatában

Szendy Károly polgármester félévi jelentése részletesen beszámol a közigazgatás és az üzemek működéséről. A múlt év első feléhez képest *a Beszkárt és az érdekkörébe tartozó összes közlekedési vállalatok bevételei emelkedtek,* a villamos vasút bevételei 3.2, az Autóbuszüzemé 39.1, a földalatti vasuté 5.4, a fogaskereküé 17.3, a hegyipályáé 9.5, a trolleybuszé 9.1 százalékkal, egyedül a Hév bevételei csökkentek 6174 pengővel.

A liszt- és kenyérárak, a barna kenyér kivételével, emelkedtek.

Hangsúlyozza a jelentés, hogy

a Nagyvásártelepen, abból a célból, hogy az élelmiszerkivitel országos központjául szolgálhasson, megfelelő befogadóképességű hűtőház létesítése szükséges.

Az erre vonatkozó *kalkulációs előmunkálatok már folyamatban vannak* és mihelyt a pénzügyi viszonyok megengedik, *a hűtőház létesítésére javaslatot tesz a polgármester.*

A gázszükséglet fedezése érdekében a ruhrvidéki gázszén mellett *kisebb mennyiségű lengyel és csch gázszén szállítására* is megállapodást kötött a főváros.

A templomok restaurálásáról és az inségakció eredményéről számol be még a jelentés.

A főváros megsürgette az ellenőrző mérnöki kar megszervezését. A daróciúti házbeomlás újra napirendre hozta a főváros ellenőrző mérnöki karának megszervezését. Mint ismeretes, a rákócziúti házkatasztrófa után *Kozma* Miklós akkori belügyminiszter intézkedésére elhatározta a főváros, hogy megszervezi a régi épületek felülvizsgálására és az új építkezések ellenőrzésére az úgynevezett statikus mérnöki kart. Harmincöt mérnök lenne a magánépítési ügyosztály kebelében a tagja ennek az új mérnöki testületnek, amelynek már az elhelyezésével is foglalkozott a főváros. Az erre vonatkozó felterjesztés azonban mindezideig nem nyert elintézést a belügyminisztériumban. Most azután a darócziúti házbeomlás alkalmából *a főváros újabb felterjesztésben kéri a belügyminisztert, hogy járuljon hozzá az állások megszervezéséhez.*

Szeptember 14-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

Végleg betiltották a jégtermelést a Rákospatakból. A bakteriológiai intézet több alkalommal megvizsgálta a Rákospatak vízét és kimutatta, hogy abban súlyos gyomor- és bélmegbetegedést okozó paratifuszbacillusok találhatók. Tavaly megengedték a Rákospatakból a természetes jég termelését, de csak a sörgyárak részére hűtési célokra volt szabad felhasználni. A bakteriológiai intézet újabb vizsgálata alapján *a polgármester fertőzöttnek jelentette ki a Rákospatak vizét és abból a jégtermelést végleg betiltotta.*

Szoboravatás a menhelyen. *A hajléktalanok menhelyének, amióta a főváros megszüntette azt a rendszert, amely szerint reggel hét órától este hétig mindenkinek el kellett hagynia a telepet, társadalmi élete is van. Az olvasóteremben, társalgóban tölthetik a menhely lakói idejüket, sőt sűrűn rendeznek számukra felolvasásokat és előadásokat is. Van dalkörük, sportegyesületük, tűzoltótanfolyamot végeznek, vagyis olyan emberi életet élnek, amely önérzetüket emeli. Ennek a rendszernek hatása alatt rendeztek a menhelylakók legutóbb szép ünnepségeket, hangversenyeket, most pedig egyikük, Horváth Árpád szobrász irredeenta-szobrot mintázott. A közel nyolc méter magas szobrot, amely egy csonka rokkantat ábrázol, mint a megcsonkított ország szimbólumát, szeptember utolsó, vagy utolsóelőtti vasárnapján avatják fel.*

Kamál Atatürk (Gázi Musztafa Kemál.) Ezzel a címmel jelent most meg vitéz *Horváth* Béla dr. székesfővárosi főjegyzőtől a kiváló török politikus-hadvezérnek, Törökország jelenlegi államfőjének életrajza. A rendkívüli érdekességű 200 oldalas könyvhöz, amely részben egy német forrásmű bő, kivonatos fordítása, részben önálló munka, vitéz *József Ferenc* dr. kir. herceg, a Turáni Társaság védnöke írt először. Az új, nemzeti Törökországról ez az első könyv, amely magyar nyelven megjelent.

Pestkörnyék képviselete a Közmunkatanácsban. A városrendezési törvény végrehajtásának első lépéseként a vármegyeházán *Erdélyi* Lóránd dr. alispán elnöklésével pestkörnyéki városrendezési értekezlet volt, amelyen résztvett a Közmunkatanács képviselője is. A megalakulás után a Közmunkatanács elnöksége közölte, hogy minden pestkörnyéki városnak költségvetése *1%-ával hozzá kell járulni az adminisztrációs kiadásokhoz.* A Közmunkatanácsba Pestkörnyék képviseleteként 9 tagot hívnak be.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőrt) fogók. Konzervbontó kések.

Gazdasági Értesítő

Utcai szemeteléssel elcsúfítják az Andrássy-utat

Ujabb áruházi terjeszkedések — A Goldberger-család mérhetetlen mohósága — Fenyvesék kudarca — A tűzrendészeti ellenőrzés megszigorítása

A *Fővárosi Hirlapban* időről-időre sorozatosan rávilágítottunk azokra az anomáliákra, amelyek az áruházi rendelet kijátszása folytán egyrészt a tisztességes kiskereskedelmet, másrészt és elsősorban azonban magát a vásárló közönséget hozzák hátrányos helyzetbe. Függetlenül azonban a gazdasági és szociális követelményekre, ezuttal rá akarunk mutatni arra *a tűrhetetlen helyzetre, amely az Andrássy-útnak egy tekintélyes szakaszán, a Párisi Áruház frontján uralkodik.* Tudvalevő, hogy *ez az áruház különböző címek alatt élelmiszerek, sőt azonnal elfogyasztható élelmiszerek árusításával foglalkozik.* A tömegárusítás magához vonja a kisigényű közönséget, amely a legjobb esetben állva, de *többnyire kinn az utcán fogyasztja el a vásárolt élelmiszereket.* Ebből következik, hogy az Andrássy-út, amely *idegenforgalmi szempontból is reprezentáns útvonala a fővárosnak,* ez a bizonyos szakasz, az ú. n. *Goldberger-front* gyakran a Teleki-térhez hasonlít, tekintve, hogy *a gyalogjáró tele van elhajított kukoricacsutkákkal, dinnyehéjakkal és papírhulladékokkal.* Mindezeknek a romlandó anyagoknak miazmás párája tölti meg esténkint a levegőt, úgy, hogy a legfőbb ideje, hogy *az illetékes hatóságok megszüntessék ezeket a balkáni állapotokat.* Emlékeztetünk itt egyébként az idegonforgalmi szempontból számottevő külföldi városokra, amelyek vezetősége egészen különleges intézkedéseket rendelt el a reprezentativ útvonalakra. Igy tehát *Buadpestnek is meg vannak — külföldi példák nyomán — az eszközei arra, hogy megszüntesse a városcsúfításnak ezt az izléstelen és tűrhetetlen módját.*

*

Ha már a Párisi Áruháznál tartunk, ismételten rámutathatunk a *Goldberger-családnak arra az egész várost átszövő működésére,* amelyet ugyan állandóan cáfolnak, amely azonban úgyszólván napról-napra újabb meglepetéssel szolgál az áruházifront merész és a rendeletet megkerülni kívánó kiterjeszkedésével.

Nemrégiben Goldbergerék tagadták, hogy közük lenne a *Budai Egységár üzlethez.* Nem beszélve arról, hogy a Budai Egységár Kft. tagjai között szerepel *Goldberger* Oszkár és *Goldberger* Ernő, nem beszélve továbbá arról, hogy *Goldberger* Oszkár a Párisi Áruház mellett létesült úgynevezett *Mezőgazdasági és Élelmezési Kft.* tagjai közt is szerepel, de úgy is, mint a Párisi Nagy Áruház ügyvezető igazgatója, most legújabban, amikor a minisztérium betiltotta Budán az egységáron való árusítást, Goldbergerék odáig merészkedtek, hogy, dacára a kereskedelmi miniszter tiltó rendelkezésének nemcsak Budán, hanem ősi lovagvárukban, *a Párisiban is meghonosították a 25 filléres egységárakat.*

Mindez nem elég, *Goldberger Oszkár az Andrássy-út 41. számú ház első emeletén újszerű reggelizö, uzsonnázó és vacsorázó helyiséget kíván berendezni a nagytömegek számára, tömegárakon.* Egy harmadik Goldberger: *Goldberger Imre pedig modern vegyeskereskedést kíván létesíteni,* amely textilárucikkek, szappan, fűszer, csemege, cukorkák és illatszeráruk tömeges árusításával kíván foglalkozni. Van végül még egy legeslegújabb Goldberger-terv is: *Goldberger* Ernő szabadalma, — *Garçon élelmiszerárusítási rendszer* címmel.

Nem tudjuk, hogy az áruházi rendelet megkerülését célzó e számos és fantasztikusan merész terv közül megvalósul-e egy is. Kétségtelen azonban, hogy az *illetékes hatóságoknak végül is meg kellene vizsgálni ezt az egész családi komplexumot,* amelynek lényege az, hogy *egyetlen család áruházak tömeges szervezésével igyekszik hatalmába keríteni a milliós főváros egész vásárló közönségét és tönkretenni annak kiskereskedelmét.*

*

Fenyvesék minden előzetes figyelmeztetés ellenére is ugyanecsak fantasztikus eszközzel igyekeztek újabb teret hódítani. *A Kálvin-tér és a Királyi Pál-utca sarkán levő épület több üzlethelyiségét bérelték ki, ahol azonban nem árusítottak, hanem csak kirakatokat rendeztek be.* Most aztán tovább mentek: engedélyt kértek, hogy *a kirakatok fölé újabb kiugró kirakatokat építhessenek.* A főváros magánépítési bizottsága azonban rövid tárgyalás után *elutasította a kérvényt,* nem óhajtván megengedni a Belváros elcsúfítását ilyen reklámtákolmányokkal.

*

A *Fővárosi Hirlapban* számtalanszor mutattunk rá *az áruházak fokozottabb tűzrendészeti ellenőrzésének szükségességére.* A gyakorlatban most kezdenek lassanként átmenni ezek a kézenfekvő megfontolások. Értesülésünk szerint a *Baross-téri Filléres áruháznál egész sereg fontos tűzrendészeti berendezés létesítését rendelte el az elöljáróság.* Tekintve azonban, hogy éppen most kezdik ellenőrizni a budapesti *bérházak padlástakarítását, kívánatosnak látszik ezt az ellenőrzést fokozott mértékben kiterjeszteni az áruházak felső emeleteire,* különösen azokban az épületekben, ahol *az áruházak fölött még magánlakások, a Filléres áruháznál pedig szálloda-szobák is vannak.* Ha a hatóságok a legszigorúbban és a legkérlelhetetlenebbül végrehajtják a rendeletekben előírt intézkedéseket, akkor remélhető, hogy véget vetnek az áruházak elburjánzásának, amelynek egyedüli magyarázata a kisebb adó és a kisebb rezsi, amely épp abból adódik, hogy a kiskereskedő a legkönnyebben ellenőrizhető és megfogható adóalany.

A magyar kisipar sikere a Lakberendezési Vásáron

Az *Országos Iparegyesület* rendezésében a városligeti Iparcsarnokban megnyílt az *Őszi Lakberendezési Vásár.* 1300 kisiparos állította ki kiváló készítményeit, beigazolva azt a jó hírnevet, amelyet a magyar kisiparos úgy idehaza, mint a külföldön megszerzett. *József* kir. herceg jelenlétében *Bornemisza* Géza iparügyi és kereskedelemügyi miniszter nyitotta meg a kiállítást, méltatva a magyar kézművesipart, amely tökéletes kivitelével állja a versenyt a gyáriparral. *Neuhold* Kornél, a Telefongyár vezérigazgatója, az Iparegyesület elnöke köszöntötte a minisztert, aki ezután megtekintette a kiállítást. *Dálnoki-Kovách* Jenő, *Nemányi* Ernő dr. és *Anker* György dr. állottak a nagysikerű kiállítás megszervezése élén.

*

Szlezák László Magyarország aranykoszorús harangöntő-mestere (Budapest, VI., Petneházy-u. 78. Tel.: 291—353) beigazolta, hogy méltó az aranykoszorús mesteri címre. A kiállításon látott harangjaival mindenki tetszését kiérdemelte. A kiállított harangok között van a budapest—herminamezői rk. egyház 842, 341 és 186, a budapest—külsőlipótvárosi rk. egyház 341 és az alagi rk egyház 404 kgr. harangja. Mesterünk üzemében készül az ópályi gkat. 800 és 180, a deszki rk. 560, a jákói rk. 285, 130, a nádasladányi rk. 340, az eger-lajosvárosi rk. 245, 130 és 52 kgr-mos, valamint több más harang. Az aranykoszorús mester készítette a nem régen szállított esztergomi bazilika 5827 és a cigándi reformátusok 1016 kgr-mos harangjait is. **A Szlezák-harangok zúgása mellett nyílt meg a kiállítás.** Azoknak élén, akik elismerésüket fejezték ki az aranykoszorús mesternek, előljárt *József* királyi herceg és *Bornemisza* Géza miniszter.

Az Első Kispesti Takaréktűzhely, Vas- és Lemezáru-Üzem, László István (Kispest, Klapka-utca 58. Tel.: 147—172) impozáns kollekciója is egyik érdekessége a kiállításnak. Különösen feltűnt a „*Duna*"-asztaltűzhely többszörösen kipróbált, modern chamottelapokkal bélelve, amelynek a kiállítása is nagyon ízléses, kezelése pedig egyszerű és takarékos. Nagy érdeklődést keltett „*Columbus*" *Duplex* a jelenkor legjobb kétaknás folytonégő kályhája, amelyről igazán el lehet mondani, hogy *ősztől tavaszig* ég és ha por- vagy darabszénnel fűtenek benne, akkor is füst- és szagmentes. A kályha begyujtása, töltése és a tüzelés, amilyen gazdaságos, olyan egyszerű. Állandóan nagy közönsége van a modrn fűtőtechnikát kiválóan reprezentáló kiállításnak. Az érdeklődők nagy örömmel fogadják a cég gazdagon illusztrált díszárjegyzékét, amely mint a Lakberendezési Vásár szép emléke kerül kiosztásra, de egyúttal útmutató a gazdaságos fűtésre.

Pospischill Oswald kályhásmester (VIII., Baross-u. 69. Tel.: 143—071) saját gyártmányú cserépkályhái modern formáikkal és élénk színezésükkel általános feltűnést keltettek. A tetszetős kivitel mellett olyan olcsók, hogy úgy a legszerényebb, mint a legkényesebb igényeket is ki tudják elégíteni. A *Famósia*-rendszerű gyorsmelegítő és hordozható cserépkályhái pedig egyesítik a vaskályha gyorsmeleg leadását és a cserépkályha hőtartó tulajdonságát.

Vida Jenő ünneplése. Meleg hangulatú házi ünnepség színhelye volt a *Magyar Általános Kőszénbánya* budapesti telepe. *Vida* Jenő felsőházi tagot, a vállalat elnökét ünnepelték *65-ik születésnapján,* amely dátum egybeesett az elnök *40 éves szolgálati jubileumával. Spiegel* Béla ügyvezető-igazgató üdvözölte *Vida* Jenőt a kettős ünnep alkalmából, majd a vállalat érdekeltségének vezetői keresték fel és tolmácsolták jókívánságaikat. Ebben az ünneplésben osztozik az egész magyar közgazdasági élet, amelynek egyik legértékesebb vezető tagja *Vida* Jenő. Munkásságát legfelsőbb helyen is méltányolták, amikor a kormányzó a közgazdasági élet terén kifejtett tevékenységéért *a felsőház örökös tagjává nevezte ki, majd az elsőosztályú magyar érdemkereszttel jutalmazta.*

Magyar Detailkereskedő címmel most jelent meg *Kertész* Imre kereskedelmi tanácsos szerkesztésében a kiskereskedőkért harcoló független lap. Az első szám vezetőhelyen *Bornemisza Géza* miniszter nyilatkozatát hozza a kereskedelem időszerű kérdéseiről.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Linoleum és gummi burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Koós István fémárugyár Telefon: 296-832
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Mindenfajta göz-, centrifugál-, dugattyús szivattyúk, kompresszorok, hűtőtornyok.
Zimmer Tódor mérnök
a Worthington gyárak magyarországi képviselője
Budapest, I., Zuhatag-út 7/b.

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
Telefon: 141-476.
lámpatestekkel

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

VÁLLALKOZÁS

A mérnöki kamara megsürgette Budapest felmérését. A mérnöki kamara küldöttsége kereste fel pénteken *Vér* Tibor kamarai alelnök vezetésével a polgármestert, akit arra kérték, hogy a jövőévi költségvetésben a Budapest felmérésére előirányzott évi háromszázezer pengőt *hatszázezer pengőre emeljék fel.* A mérnöki kamara ezt azért tartja szükségesnek, hogy a felmérési munkát meggyorsítsák. A polgármester megígérte, hogy a kérdést megfontolás tárgyává teszi.

A főváros szerződést kötött 10.000 tonna cső szállítására. A főváros gázművei és vízművei csőszükségletének biztosítására kötött hároméves szerződés most járt le, amelynek megújítására megtörtént az intézkedés. *A régi szerződés alapárban állapította meg a csövek árát,* amely a nyervas világpiaci árának arányában változott. A nyersvas rohamos drágulása miatt a főváros az utóbbi időben mintegy *50 százalékos felárat* volt kénytelen fizetni. Az új szerződés, amelyet ugyancsak három évre kötöttek, *leszögezi a maximális csőárat,* mégpedig métermázsánként 16 pengőben, ami körülbelül *6 pengővel olcsóbb,* mint amennyit a fővárosi üzemek jelenleg fizetnek a csövekért. Ez a 16 pengős ár a nyersvas áremelkedése esetén sem lehet magasabb, ellenben, ha a világpiacon a nyersvas ára a maival szemben csökken, úgy a 16 pengős ár is megfelelő arányban mérséklődik. A szerződés *10.000 tonna cső* szállítását biztosítja a vízművek és a gázművek részére.

Versenytárgyalási megbízások

Különféle **textillanyagok szállítására** megbízást kaptak: Grab-féle Textilipar 6030, Kiss és Mahunka 26.180, Magyar Kender-, Len- és Jutaipar 11.400, Salzmann-féle Textilipar 2060 és a Minerva Textilvállalat 2425 pengőért.

A Nagy Lajos király útja melletti vitézi telkek **útrendezési munkálataira** Kinsberger Géza kapta 17.446 pengőért. Ugyanitt **csatornaépítési munkát** kapott Obendorfer Rudolf 12.729 pengőért.

A Battai lépcső **csatornázási munkálataira** Borlay Károly kapta 4397 pengőért.

A Bogár-utca **útrendezési munkálataira** Szabó Sándor kapta 28.569 pengőért.

A Borbolya-utca **útrendezési munkálataira** Miklós Béla kapta 14.825 pengőért.

A Lepke-utca **útrendezési munkálataira** Friedrich János kapta 16.201 pengőért.

Sodronykötél szállítására megbízást kaptak Körtvélyessy Antal és Felten és Guilleaume 7524 pengőért.

A józsefvárosi plébániatemplom belső **díszfestési munkálataira** a Halápy Ede és Bende Vince cég kapta 16.000 pengőért; ugyanitt a **melegvíz fűtési berendezés munkálataira** Szekendy György kapta 5055 pengőért.

A Központi Városháza levéltárának új **kazánszállítási és szerelési munkálataira** Balázs István kapta 4347 pengőért.

A Zách-utca és Hős-utca sarkán építendő szükséglakások **összes építési munkálataira** Boghen György, Csengery Árpád, Fábián István és Wihart Ferenc kapták.

Uj versenytárgyalási kiírások

A kelenföldi plébániatemplom **villanyszerelési munkálataira** pályázni lehet szeptember 17-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán (III. em. 359).

A béketéri elöljárósági épület **vízvezetéki, csatornázási és gázberendezési munkálataira** pályázni lehet szeptember 17-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán (III. em. 350).

A Jablonka-úton létesítendő szivárgóhoz szükséges **terméskőanyag** szállítására pályázni lehet szeptember 17-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán (Városház-u. 11. II. emelet 284. sz.)

Beérkezett ajánlatok

Az Elektromos Művek által építendő transzformátorállomás és bérház különböző építkezési munkálataira a következők pályáztak: **bontási-, föld-, kőműves-, beton-, elhelyező- és vasbetonmunkára:** Fülöp Dezső 341.171, vitéz Gorondy István 393.178, Szöllősy Elemér 417.152, Delmár Béla 425.514, Teleky László 428.659, Báthory és Klenovits 435.898, Gavora Zsigmond 439.315 és Sorg Antal 451.017 pengővel. A **vasszerkezeti munkálatokra** pályáztak: Elektroforrasztó és Műszaki Rt. 28.964, Pick Ede utódai 33.440, Magyar Waggon és Gépgyár Rt. 34.056, Ganz és Társa 35.678 és Márkus Lajos 37.175 pengővel. **Vasgerendaszállításra** a Vasgerendákat Árusító Rt. pályázott 16.657 pengővel. **Az ácsmunkálatokra:** Perge Sándor 1429, Földesi Imre és Vince 1700, Györffy Ede 1702, Hollenbrand Ödön 1922 és Kara János 2518 pengővel pályáztak. **A szigetelő és kavics-tetőfedő munkálatokra** pályáztak: dr. Helvey Tivadar 21.566, Parafakőgyár 21.719, Magyar Asphalt 22.751, Posnansky és Strelitz 23.732, Biehn János Rt. 24.708 és a Grozit Aszfalt Rt. 25.088 pengővel. A **kőfaragómunkálatokra** pályáztak: Seenger Béla 55.325 és Dunamenti Kőbányák és Márványművek Rt. 59.582 pengővel. A **műkőmunkára** pályáztak: Andrea Rt. 7997, Kovács József 8239, Piazza Antal 8320, Wersinszky Lajos 9711, Melocco Rt. 10.120 és Rákos Manó 14.782 pengővel. A **bádogosmunkálatokra** pályáztak: Hajdu József 7220, Gál J. István 7411, Lakos Jenő 7508, Vargha György 7843, Kaiser Vilmos és Fia 7855, Oláh József 8205, Schönwald Nándor 8402, Janisch János és Fia 8528, Petik János 8549, valamint Tóth Imre és Társa 11.641 pengővel. Az **asztalosmunkálatokra** pályáztak: Brichta József 16.580, Schultz Emánuel 17.433, Ribárszky György 17.910, Fischer András 17.910, Palágyi és Társa 18.204, Adamát János 19.643, Sorg Antal Rt. 20.549, Csoknyai Bertalan 20.731, Kele Mihály 20.740, Fodor József 22.730, Polacsek Imre 22.875 és Pléh István 23.007 pengővel. A **szögező-lakatosmunkálatokra** pályáztak: Papentsák Lajos 6129, Pick Ede Utódai 6337, Galambos Jenő 6767, Juhász Ferenc 6945, Fischl Ágoston 7003, Csörgei Gábor 7605, Hutter és Schrantz Rt. 7617, Sós Ferenc 7681, Nagy Gyula 7804, Jónász Vilmos és Weiner Ferenc 7938, Kajtár Lajos 8086, Reichenburg Jenő 8375, Jungfer Gyula 8845 és Sorg Antal Rt. 8917 pengővel. A **műlakatosmunkálatokra** pályáztak: Sós Ferenc 45.029, Kajtár Lajos 45.914, Sorg Antal Rt. 48.055, Gerő és Győri 49.133, Pick Ede Utódai és Galambos Jenő 49.764, Reichenburg Jenő 49.993, Nagy Gyula 50.486, Stieber Rt. 51.035, Hutter és Schrantz Rt. 51.356, Jungfer Gyula 54.639 és Csörgei Gábor 63.426 pengővel. **Különleges lakatosmunkákra** pályáztak: Nagy Gyula 79.795, Márkus Lajos Rt. 84.900, Stieber Rt. 86.158, Jungfer Gyula 89.386, Haas és Somogyi 92.412, Kajtár Lajos 95.027, valamint Gerő és Győri 97.610 pengővel. A **burkolómunkálatokra** pályáztak: Építőiparosok szövetkezete 31.877, Sós Lajos 33.698, Kraszner György 33.758, Andrea Rt. 34.073, Neuhauser Miksa és Tsa 34.509, Emptio Rt. 41.363 és Piazza Antal 41.429 pengővel. A **gumipadlóra** pályáztak: Hungária Guttapercha és Gumiárugyár Rt. 11.873, valamint a Magyar Ruggyantaárugyár Rt. 12.096 pengővel. Az **aszfaltmunkálatokra** pályáztak: Posnansky és Strelitz 782, Biehn János Rt. 798, Magyar Asphalt Rt. 801, Aszfalt Építőipar 948 és dr. Helvey Tivadar 1115 pengővel.

A pasaréti autóbuszvégállomás **összes munkálra** pályáztak: Erdélyi Jenő 70.903, Mai Imre 78.862 és a Budapesti Építőipari Szövetkezet 79.155 pengővel.

Versenytárgyalási hirdetmény

A Székesfőváros Elektromos Művei igazgatósága ajánlattételre hívja mindazokat, akik az V., Dráva-utca 2. sz. alatt tárolt és eladásra kerülő

kb. 8000 kg. óceska papírhulladékot

megvenni kívánják. A pályázat benyujtásának helye: Budapest Székesfőváros Elektromos Művei, Budapest, V., Váci-út 74., IV. 407., Anyagbeszerzési osztály.

A pályázat benyujtásának határideje: 1937. szept. 17., d. e. 10 óra.

A pályázók V., Váci-út 74., IV. 409. sz. ajtó alatt megkaphatják a jelen pályázati felhivás feltételeit és az ajánlati űrlapot. Az eladásra kerülő papírt csak bezúzásra adjuk el, ami igazolt megbízottunk jelenlétében történhetik.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Rejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hazai-szén-tüzelésű és fatüzelésű kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

FROMMER JENŐ
épület-, mű- és tűzhelylakatos mester
VIII., József-körút 69. Rejárat a Pál-utcai oldal TELEFON: 1—390—78.
VII., Murányi-utca 42. Dembinszky-utca sarok TELEFON: 1—360—31.

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA**
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fűtés, hűtő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 137-339.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

TERVEZŐÉPITÉSZEK FIGYELMÉBE: UJDONSÁG!
NEMES FATAPÉTA
egyed. arusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel: 182-021

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

PETIK JÁNOS
épületbádogos munkák vállalata
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 14. SZ.
Telefonszám: 1-188-81 és 2-920-75.

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: 137-605

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágítás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vízállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

Ezüstkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 296-512.

TAMULA GYÖRGY
hat. eng. villanyszerelési vállalata
Budapest, V., Vilmos császár-út 17.
Telefon: 326-172
Díszoklevéllel és ezüst éremmel kitüntetve

WIHART FERENC
építész-építőmester
BUDAPEST,
XIV., Columbus-utca 33. TELEFON: 2-969-08.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114—644.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 143-071. Tel.: 332-064.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72
fém-, alumínium- és kokilla-öntőde

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. Telefon: 150-734.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 182-114. Alapittatott: 1860.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

Redőnyök
Korányi és Fröhlich
napellenző és fémportálgyár

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépszíj.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 szeptember 15. — 37. szám

FŐVÁROSI HIRLAP

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A hét híd városa

A finomérzésű magyar poéta huszonhét esztendővel ezelőtt írta meg „A hét híd" városa című verseskönyvét és megénekelte benne Budapest — hat hídját. Az ujpesti hidat, a Margithidat, a Lánchidat, a hidak ősét, az Erzsébet-hidat, a Ferenc József-hidat és az összekötő vasuti hidat, amely messze, kinn a városvégen, magányosan, számüzötten teljesíti fontos kötelességét. A hetedik hidat csak a költő képzelete szülte és ujjongott, hogy ez lesz majd az igazi híd, mert

Az irgalom, a szeretet
Hidalja majd át az örvényeket,
Hogy az emberszivet összekösse.

Huszonhét esztendeig vártunk erre a hetedik hídra, hogy végre Budapest tényleg a hét híd városa lehessen. Most, amikor ennek a gyönyörü új hídnak, a Horthy Miklós-hídnak közepén megállunk és végigtekintünk az új, hatalmas fejlődésnek indult városon, látjuk, milyen kegyetlen volt a sors hozzánk, hogy a fejlődésnek ezt a hatalmas folyamatát harmadfél évtizedre megállította. Harmadfél évtizedig kellett várni a hetedik hídra, de most boldog örömmel érezzük, hogy igaza van *Szendy* Károly polgármesternek, aki a hídavató ünnepségen nemcsak arról emlékezett meg, hogy Budapest déli részének új fejlődést ad ez a híd, de egyben *ennek a hídnak a megépítésével megkezdődött Budapest nagyarányú, világvárosi városfejlesztési programja.* Reméljük, még alig szedik le az új hidat ékesítő színes zászlóerdőt és máris megteszik az első kapavágásokat, hogy a nyolcadik híd, amely egy kárhozatra ítélt nagyszerű városrésznek, Óbudának hozza meg új életét, építéséhez hozzáfogjanak.

Ez a heteik híd történelmi jelentőségű. Büszkén hirdeti majdan az utókor számára is azt az emelkedett nagy érzést, amely ezt az idők során mindig széthúzó nemzetet elszakíthatatlan láncba fűzte össze Magyarország nagy kormányzójának, vitéz *Horthy* Miklós országlásának tíz éves jubileumán. Mint *Darányi* Kálmán miniszterelnök mondta, az országgyülés mély hálájának akart kifejezést adni ezzel a nagyszerű alkotással, a kormányzó országépítő munkája iránt. De szólott a miniszterelnök ennek a hídnak jelképes jelentőségéről is. Ennek a hídépítésnek a munkája — mondotta — szimbóluma a történelmi szerepnek, amelyet a magyar nemzet ezer esztendeje töltött be és amelyet vállalnia kell a jövőben is. Ez a híd magának a magyar nemzetnek a szimbóluma, azé a nagy nemzeté, amely híd volt és lesz a jövőben is Kelet és Nyugat között. A magyarság élethivatása, rendeltetése foglaltatik ebben a szimbólumban és ahányszor erre a hídra nézünk, jusson eszünkbe, hogy a magyar nemzet világpolitikai rendeltetését jelképezi. Mert ha a multban a Nyugat védőbástyája volt is a magyarság és Magyarország, a jövőben, úgy érezzük, már hídnak kell lennie a két világtáj között. A magyarság legyen a nyugati kultúra közvetítője Kelet felé és a magyarság legyen a hídja a föltörő, egészséges keleti szellemnek, amelynek hivatása, hogy fölfrissítse a kultúrmunkában elfáradt nyugati nemzeteket.

Sok mondanivalója van ennek a hídnak a magyarság számára, de még akkor is, ha nem megyünk el a szimbólumokokig, de megmaradunk a reális élet talaján, akkor is a magyar főváros fejlődésének új szakaszához jutottunk el. Annyi idő után újra hidakat építünk, amelyek új és régi városrészeket kapcsolnak be a főváros buzgó életébe.

Ma már ott tartunk, hogy a költő huszonhét év előtti álma valóra vált, Budapest ma már a hét híd városa és várjuk, hogy minél előbb ujjongva írhassuk le: Budapest, a nyolc híd városa. Boldogok vagyunk, hogy ez a hetedik híd nemcsak a gazdasági föllendülés reményét kelti, hanem bízunk abban, hogy a költőnek is igaza lesz, mert ez a lelkek békéjének a hídja is lesz:

Ami itt most mind egybeforr,
Megérti egymást, együtt érez
És irt viszen egymás sebéhez...

Oh, mert a hetedik... a hetedik...
Szivek fölé emelkedik
S ívei, látom — félig ébren, lázban —
Eggyé lesznek egy nagy, forró dobbanásban.

Budapest új kölcsöne:

30 millió pengő, 95-ös árfolyammal és 5%-os kamatozással

7 millió pengőt fordítanak beruházásokra és 23 millió pengővel a rövidlejáratú kölcsönöket hosszúlejáratú, fundált kölcsönökké alakítják át

Befejezettnek tekinthető, hogy a főváros néhány héten belül *újabb kölcsönt vesz fel.* A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában már jeleztük, hogy *feltétlenül lesz új kölcsön, amely azonban elsősorban a mostani rövidlejáratú függőkölcsönök rendezésére fog szolgálni, a fennmaradó részt pedig a legszükségesebb beruházások fedezésére fordítják.* Azóta a sajtóban erről a kölcsönről egymásnak ellentmondó híradások jelentek meg: 25—30 millió pengős beruházókölcsönről írtak, sőt *már a beruházások nagyságára is tettek célzásokat.* A *Fővárosi Hirlapnak* módjában van

illetékes helyről

kapott információ alapján a kölcsön részleteiről felvilágosítással szolgálni:

A főváros vezetősége tárgyalt a pénzügyi kormánnyal, ahol közölték a város irányítóival, hogy *külföldi kölcsönt a főváros ezidőszerint nem vehet fel.* Ilyen körülmények között tehát

arra számítani, hogy a főváros valamennyi rövidlejáratú kölcsönét hosszúlejáratú kölcsönné változtatják át, szó sem lehet.

Rövidlejáratú kölcsönökkel azonban a végtelenségig tovább dolgozni mégsem lehet és ezért *azoknak egy részét pénzügyi tranzakcióval átváltoztatják stabil kölcsönné.*

Uj beruházásokra is szükség van és azokkal a beruházásokkal beérni, amelyek a költségvetés keretében elférnek, nem lehet. A város vezetősége a *Községi Takarékpénztárral* tárgyalt.

A főváros pénzintézete hosszúlejáratú kölcsönt nyujt Budapest számára a következő feltételek mellett:

1. A kölcsön összege 30 millió.
2. A kötvények kibocsátási árfolyama 95%.
3. Kamat: 5%.

Ez olyan előnyös ajánlat, amelynél

nem valószínű, hogy jobbat elérhet a főváros,

ámbár *Szendy* Károly polgármester kijelentette, hogy ha *valamelyik bank előnyösebb ajánlatot hajlandó nyujtani, úgy nincs semmi akadálya annak, hogy a főváros a kölcsönt más pénzintézettel kösse le.*

Ez az az alap, amelyen most a főváros elindulhat. Az alátámasztás elmaradhatatlan volt, mert *bizonyos beruházásokat tovább elodázni már nem lehet. A kölcsön perfektuálása még nem történt meg, de máris vannak olyan beruházások, amelyekhez az önkormányzat hozzájárult,* sőt a pénzügyi bizottság ezeket meg is szavazta. Tulajdonképpen

hétmillió pengős új beruházásokról van szó,

ebből három millió pengő esik a kislakásokra, két és félmillió pengő az új utak és terek építésére és másfél millió pengő a városrendezésekkel kapcsolatos kiadásokra. *Nem valószínű, hogy más új beruházásra ezúttal sor kerülhet.* Ezek szerint tehát *23 millió pengőt fordítanak a pénzügyi tranzakciókra.*

Mindenekelőtt

rendezik azt a 18 millió pengős kölcsönt, amelyet ugyancsak a Községi Takarékpénztártól vett fel a főváros 1936. év végén.

Azért volt erre szükség, mert a kórházi alapot likvidálni kellett. Ez a kölcsön 6%-os, illetve a kamat a törvényes kamatlábat 2%-kal haladja meg. Ennek a rövidlejáratú kölcsönnek törlesztése ugyan eddig sem okozott különösebb gondot, de elvitathatatlan, hogy *hosszúlejáratú kölcsönné való átalakítása nagyobb pénzügyi stabilitást jelent és a kamattörlesztés is olcsóbb lesz.*

Ilyen körülmények között tehát már

csak ötmillió pengő áll a főváros rendelkezésére a további pénzügyi tranzakciókra.

Szerették volna véglegesen rendezni az 1930. évi függőkölcsönt is, amely eredetileg 45 millió pengő volt, amelyből azonban most már *csak 27 millió pengő áll fenn.* Annakidején ebből az összegből 30 millió pengőt szántak az Elektromos Művek és a Vízművek beruházásaira és 15 milliót kellett fordítani azokra a befektetésekre, amelyeket az 1927. évi dollárkölcsönből akartak fedezni, de a beruházások összege meghaladta az előirányzatot.

Ez az ötmillió semmiesetre sem elegendő ennek a kölcsönnek likvidálására, de bizonyos mértékig mégis lehetséges a tranzakciót keresztülvinni.

A város még nem kötötte le magát abban az irányban, hogy ezt az összeget feltétlenül a kölcsönök rendezésére fordítják, így tehát *megvan a lehetőség arra, hogy ha az önkormányzat a költségvetés tárgyalása során valami különleges kívánsággal áll elő, úgy ebből az összegből fedezetet lehet találni.*

Sok szó esett arról is, hogy a főváros önkormányzata

a szükséglakások tekintetében új politikát vezetett be.

Pártkülönbségre való tekintet nélkül azt az álláspontot foglalták el, hogy *a szükséglakástipus meghaladott és sokkal helyesebb a szükséglakások helyett kislakásokat építeni.* Az építkezéseket a lehető leggyorsabban meg kell indítani, mert különben az Eucharisztikus kongresszusra nem lesz elég lakás Budapesten. A magasépítési ügyosztály a szükséglakásoknak építési terveit *pontosan kidolgozta, sőt a munkálatokra a pályázatok be is érkeztek.* Sok átalakításra nincs szükség. A polgármester döntött már abban, hogy

a kislakások ugyancsak ott épülnek meg, ahol a szükséglakásokat tervezték. A szobák nagyságában sem lesz változás. A konyha számára úgy teremtenek helyet, hogy a tervezett folyosót megszűkítik.

1040 szükséglakás építéséről volt szó. Ugyanazzal a költséggel, ugyanazon a területen természetesen *kislakásokat kevesebbet lehet építeni.* A magasépítési ügyosztály éjjel-nappal dolgozik a tervek átalakításán és az a vélemény, hogy

a lakások száma körülbelül 20%-kal fog csökkenni.

Az önkormányzat döntése tehát magának a beruházásnak mértékét *egyáltalán nem befolyásolja.*

Uj telekpolitikával értékesítik a főváros „beérett" ingatlanait

Árverés helyett parcellázás — A megtartott árverések kudarcának oka

A főváros hatalmas telekkomplekszumokkal rendelkezik és ezek között nagyszámban akad úgynevezett *„beérett"* telek, amelyeket annakidején a főváros különböző szempontok figyelembevételével megvásárolt, vagy pedig más úton jutott birtokába. Ezeket a telkeket saját céljaira felhasználni most már nem tudja és mivel e területeket időközben utakkal és közművekkel látták el, legokosabb volna ezeket a telkeket értékesíteni.

Amikor *Szendy* Károly elfoglalta a polgármesteri széket, a főváros deficitjét úgy kívánta csökkenteni, hogy *a telkek értékesítéséből évente 2—2½ millió pengőt felhasznál.* Az önkormányzat ellene volt ennek a megoldásnak, mert *nem volt hajlandó a város vagyonát csökkenteni, ellenben hozzájárult ahhoz, hogy a „beérett" telkeket eladják és ebből a pénzből városrendezési célokra új telkeket vásároljanak* és így a város fejlődését előmozditsák.

Ez a megoldás is könnyítést jelentett a főváros pénzügyi gazdálkodása részére, mert a multban kisajátítási célokra elég nagy összegeket fordítottak. A városházán összeállították az eladásra alkalmas telkeket és azokat nyilvános árlejtésen próbálták értékesiteni. Ez az akció azonban, sajnálatos módon, megbukott. A közönség, érthetetlen módon, tartózkodik az árveréseken való részvételtől.

Az elmúlt évben két árverést is tartottak és mindössze csak hét telket sikerült eladni.

Az idén is volt egy árverés, *ekkor 40 telek értékesítésére gondoltak, amelyekből mindössze három telek talált vevőre.* Ezek közül az egyik nagyobb telek 80.000 pengőért kelt el. Egy kelenföldi gyáros vásárolta meg gyártelepének kibővítésére. A másik két telek pedig családi házhelyül szolgál.

Az összes bevétel ebben az évben mindössze 60.000 pengő volt.

A mult évben egymillió pengőt, ebben az esztendőben 500.000 pengőt szerettek volna az árverésekből bevenni. Tavaly még valahogyan sikerült egyensúlyozni a nem sikerült telekértékesítést, mert

másféle módokon több telket értékesitettek.

Igy eladták a főváros filmgyárának telkét 530.000 pengőért, a Ruggyantagyár 300.000 pengőért vett meg egy telket és az OTBA a Kútvölgyi-úton ugyancsak 300.000 pengőért nagyobb telekkomplekszumot vásárolt. *Az idén már ilyen nagyarányú bevételek nem voltak és így a telekértékesítés reménye is megsemmisült.* Ennek a következménye volt azután az, hogy

Szendy Károly polgármester másfélmillió pengőt szavaztatott meg városrendezési célokra.

Ezt az összeget a legközelebb felveendő kölcsönből fogják folyósítani.

A városházát erősen foglalkoztatja az a probléma, hogy *miért nem sikerülnek az árverések, mikor a kikiáltási árak igazán nem magasak és a jó telkek iránt különben igen nagy az érdeklődés.* Megállapították azt, hogy *a telekértékesítésnek ez a mostani módja semmiesetre sem megfelelő.* A közigazgatás ilyen üzleti természetű ügyeket *elintézni nem tud.*

Előfordult az is, hogy olyan telket, amelyet a főváros nem tudott értékesíteni, átadták a *Községi Takarékpénztárnak* és az a telekkel jó üzletet csinált. A telekvásárlók nem szeretnek bánatpénzt letenni és a versengésben résztvenni. A főváros éppen ezért arra gondol, hogy

a telkeknek egy részét átadja a Községi Takarékpénztárnak, amely azután azokat parcellázni fogja és úgy értékesíti,

egyes telkek eladását pedig szabadkézből fogja eszközölni.

A fővárosnak szüksége van arra a bevételre, amelyet a telekértékesítésből számításba vett. A telkek tulajdonképpen most más előnyt nem nyujtanak és így *az említett új telekpolitikához kell fordulni.*

Külföldi főiskolások számára kollégiumot létesítenek Budapesten

Amióta *Klebelsberg* Kunó gróf megvetette a külföldi *Collegium Hungaricumok* alapjait, *egyre nagyobb eredményeket mutatnak fel azok a fiatal generációk kiváló egyéniségeinek kiképzése terén.* Bármely országban folytatták is tanulmányaikat a kollégiumok lakói, mindenütt elismerést szereztek önmaguknak és hazájuknak. Hogy a kollégiumok létesítése óta egyre nagyobb mértékben indult meg a külföldi államok fiainak Magyarország felé haladó áramlása, sok tekintetben szintén az ő érdemük.

Az utóbbi évek során egyre nagyobb számban jelennek meg a magyar fővárosban a nyugat államaiból olyan ifjak, akik *a mi egyetemünkön, a budapesti klinikákon, kórházakban és más tudományos intézeteinkben akarják magukat továbbképezni.* Ez a növekvő érdeklődés adta a közoktatásügyi minisztériumnak azt a gondolatot, hogy

Budapesten is kellene létesíteni olyan kollégiumot, amely otthont nyujtana a külföldi érdeklődőknek és segitségükre lenne kutatásaik és tanulmányaik megkönnyitésénél.

Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

illetékes helyen

értesült, a kultuszkormány összeköttetésbe lépett a polgármesterrel és aziránt érdeklődött: *hajlandó-e a maga részéről is felkarolva az ügyet, azt a mielőbbi megvalósulás stádiumába juttatni?*

A polgármester teljes megértéssel fogadta a tervet és kijelentette, hogy meggyőződése szerint *az autonómia nemcsak megfelelő telek rendelkezésre bocsátásával* lesz hajlandó a budapesti kollégium *megvalósulását szolgálni,* hanem, ha ez szükséges, *esetleg fentartásánál is szerepet vállal.*

A minisztérium a kollégiumot nagyobbszabásúra tervezi és gondoskodni kíván arról, hogy abban a külföldi egyetemek és tudományos intézetek által ajánlott hallgatók, főként ösztöndíjasok *kényelmes otthonhoz jussanak* és ezáltal kutatásaikat, továbbképzőtanulmányaikat zavartalanul folytathassák.

A terv realizálására, értesülésünk szerint, valószínüleg *már az ősz folyamán sor kerül,* mert a minisztérium szeretné, ha a kollégium 1938 folyamán megkezdhetné működését.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
★
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

Javában készül a rendezőség az eucharisztikus kongresszusra

A törvényhatósági bizottság pénteki első közgyülésén már konkrét határozatot hoz a jövő esztendő idegenforgalmi világeseménynek, a *Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusnak érdekében* azáltal, hogy *magáévá teszi a polgármester útépitési javaslatát.* Kilenc hónap telik ugyan még el addig, amig az *Oltáriszentség* tisztelete jegyében összesereglenek a világ minden részéből a katolikus százezrek, a monumentális méretekre való tekintettel azonban *máris permanens munka folyik a rendezőbizottságban.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílt betekinteni a rendezés előkészületeibe és azokba a tervekbe, amelyek szerint a világkongresszus lebonyolódik. A világ minden részével összeköttetésben áll a kongresszusi iroda, amely egyik legsürgősebb feladatának annak tisztázását tartja: *voltaképpen milyen számú külföldi zarándokcsapattal kell számolnia?* A katolikus egyházi szervezetek és társadalmi egyesületek óriási propagandát fejtenek ki a különböző államokban s már most is bizonyos, hogy *nem tekinthető túlzottnak az a feltevés, hogy*

1938 májusában legalább 100.000 külföldi vendég elhelyezéséről, élelmezéséről kell gondoskodni.

Kárpáthy Kamillo, a honvédség volt főparancsnoka vezetésével a legprecizebb terveket dolgozták ki a *rendezőbizottságban,* egyrészt ezeknek a zarándokoknak, másrészt a belföldről érkező vendégeknek ellátására vonatkozóan. A Budapesten rendelkezésre álló férőhelyek *nem lesznek elégségesek,* éppen ezért már

hetekkel ezelőtt lefoglalták a környéki városok összes szállodai ágyait,

de előkészületeket tettek abban az irányban is, hogy *az ugyanitt lévő magánlakások egyrészének felajánltatása útján biztositsanak több elhelyezkedési lehetőséget.* 1938 májusának második felében az összes budapesti iskolák, óvodák, kaszárnyák, zárdák, a hálóhelyekkel ellátott dunai hajók, stb. *arra fognak szolgálni, hogy a hotelek és penziók befogadóképességüket növeljék.* Ezen a réven bízik a rendezőség abban, hogy *az elszállásolást zavartalanul tudja lebonyolitani.*

Nagy gondot okoz a vendégtömegek *szállítási problémája is.* A budapesti közúti járművek száma ilyen nagy igénybevételre elégtelen, szükséges tehát több jármü beállítása. Ezek egyrésze önként adódik, mert többezer külföldi autobusszal érkezik, ezenkívül azonban

kölcsönkéri a rendezőség a nagyobb vidéki városok autobuszparkjának egyrészét is,

emellett számit arra, hogy az állami és katonai kincstári tulajdonban lévő gépjárművek tekintélyes hányada *szintén rendelkezésre fog állni.*

Az *eucharisztikus nagygyülés* főünnepségeit a Hősök-terén tartják meg. Itt, a Városligeti-tó területének — amelyet betonalappal látnak el — beszámításával *többszázezer embert el tudnak helyezni.* A *Nemzetközi Vásár* területét ugyancsak rendelkezésre bocsátja a székesfőváros a rendezőségnek, amely *az ünnepi nagygyülést az Iparcsarnokban szándékszik megtartani.* A csarnok belsejében mintegy 30.000 ember fér el, a többi résztvevő a környező térségeken helyezkedik majd el, ahol *hangszórók közvetitik a csarnokban elhangzó beszédeket.*

A közös monstre szentáldozást a *Milléniumi Emlékmű* előtt felállítandó óriási oltárnál végzik. Egyidőben *többszáz pap szolgáltatja ki a Szentséget,* az áldozás azonban még így is órákon keresztül fog tartani. Az óriás oltárt tizenötméteres magasságban állitják fel s oldalrészein, valamint lépcsőzetén az egyházi méltóságok valamennyije helyhez jut.

Az eucharisztikus körmenet páratlanul impozáns lesz. Az eddigi tervek szerint útvonala a következő: Kossuth Lajos-tér—Alkotmány-utca—Vilmos császár-út—Bazilika—Andrássy-út—Hősök-tere. *A körmenetben az összes csoportok résztvesznek és pedig nemzetek szerint.*

A kongresszusi résztvevők ellátásának talán legfontosabb része *az élelmezés.* Itt jelentékeny része lesz a rendezésben a hadseregnek, *a készletek biztosításában pedig résztvesz a székesfőváros is.* Külön kongresszusi élelmiszerszállító vonatok fognak közlekedni, amelyek kivétel nélkül a Nagyvásártelepre futnak be, ahol *a kongresszus élelmezési bizottsága gondoskodik a megfelelő szétosztásról.*

A rendezőbizottság gondot fordít arra is, hogy az ideérkező külföldiek *a leggondosabb kalauzolásban részesüljenek.* Ebből a célból az idegen nyelveket beszélő rendezők százai állnak majd rendelkezésre, akiket *nyelvtudásukat feltüntető karszalaggal látnak el.*

Kiszélesitik a magyar városok kultúrcsere-akcióját

A *Székesfővárosi Népmüvelési Bizottság,* a *Magyar Városok Országos Szövetségével* karöltve, az elmult évben lépéseket tett a vidéki városokkal való *kultúrcsere-akció* megszervezésére. Szeged, Szombathely, Debrecen, Nagykőrös, Sopron mutatta be Budapesten tartott kultúrestéken *irodalmi és művelődési színvonalát,* ezzel azonban korántsem zárult le az akció, ellenkezőleg: annak folytatására most hatványozottabb mérvben fog sor kerülni.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársát

Lukács Ödön dr.,

ny. miniszteri osztályfőnök, a *Városszövetség* ügyvezető alelnöke, a következőkben tájékoztatta a kultúrcsereakcióról:

— A *Magyar Városok Országos Szövetsége* elsőrendű kötelességének ismeri azt, hogy a vidéki városok és a székesfőváros között való viszonyt *minél értékesebbé tegye.* Ez a megfontolás vezetett bennünket a mult év folyamán arra, hogy a székesfőváros *Népmüvelési Bizottságának* rendezésében bemutassuk az ország szívében *egyes városaink elismerést érdemlő kultúrszínvonalát.* A kitünően megválogatott előadások *folyton gyarapodó közönség előtt játszódott le* s éppen ez a tény sarkall bennünket arra, hogy *a csereakciót kimélyitsük.* Vidéki városaink vezetőségei *valósággal vetélkednek abban, hogy kultúrájukról Budapesten tanubizonyságot tegyenek.* Épp a legutóbbi napokban tartottunk megbeszélést a legközelebbi programmot illetően. Ezen az értekezleten elnökletem alatt *Némethy* Károly székesfővárosi tanácsnok, *Novágh* Gyula, a Népmüvelési Bizottság igazgatója, *Kiss* Endre kecskeméti, *Szohor* Pál nyiregyházi és *Krátky* István nagykanizsai polgármester vett részt. A három városon kívül a legközelebbi hónapokban *Eger, Pécs* és *Miskolc* fog irodalmi és művészeti bemutatót rendezni Budapesten.

— Az értekezlet valamennyi résztvevője egyetértett abban, hogy rendkívüli érdekek fűződnek a kultúrcsereakciókhoz különösen most, amikor nemsokára a városok világkongresszusának színhelye lesz Budapest. Kívánatos, sőt egyenesen nélkülözhetetlen, hogy

valamennyien tisztában legyünk a városainkban rejlő kulturértékekkel, amelyek értékei egész nemzetünknek.

— A vidéki városok budapesti bemutatkozóit nyomon fogják követni az itteni kultúrreprezentánsok vidéki látogatásai. *Szendy* Károly polgármester úr már korábban kilátásba helyezte, hogy *maga is készséggel meglátogatja ily kultúreseményt alkalmából a vidéki városokat,* hogy ezzel is dokumentálja a székesfőváros együttérzését.

— Valószínű, hogy rövidesen sor is kerül egy ilyen találkozóra, mert a nyiregyházi *Bessenyey Irodalmi Kör* ötvenéves jubileuma alkalmából a város polgármestere *meghivta a székesfővárost is, a Magyar Városok Országos Szövetségét* is.

— A magam részéről arra törekszem, hogy a városok kultúrcsereakciója minél szélesebb körüvé fejlődjék s ezért

szeretném, ha az irodalmi értékek bemutatásán kívül a művészetek különböző ágainak szemléltető ismertetésére is sor kerülne.

Erre vonatkozó elgondolásaim már meg is vannak s a közeljövőben igyekszem azokat a városok polgármestereinek közbenjöttével realizálni.

Trolleybusz a favorit!

Külföldi példák alapján a Beszkárt a villamos forgalmat fokozatosan trolleybusz-közlekedéssé alakítja át — Perczel György, a Beszkárt vezérigazgatója ismerteti londoni tanulmányútján szerzett tapasztalatait

Szendy Károly polgármester a *Fővárosi Hirlap*ban bejelentette, hogy a költségvetés letárgyalása után azonnal hozzálát a Beszkárt-problémák megoldásához *és már azt is jelezte, hogy nem járul hozzá a kisszakasznak 6 fillérről 8 fillérre való felemeléséhez.* A Beszkárt nagyarányú beruházó programot dolgozott ki, amellyel az igazgatóság már ismételten foglalkozott.

A főváros közlekedése tehát nagy jelentőségű racionalizálás előtt áll

és ennek sikerétől függ Budapest mintaközlekedése. A Beszkárt már minden részletkérdést kidolgozott, az adatok rendelkezésre állnak és ezeknek alapján meg lehet hozni a döntést. Nemcsak a hazai anyagot veszik figyelembe, hanem *majdnem valamennyi milliós világváros közlekedésének eredményeit átnézték.* Ebben az alapos és komoly munkában előljár

Perczel György dr.
a Bszkrt vezérigazgatója,

aki a napokban érkezett vissza szabadságáról.

— Most jöttem meg Londonból — mondotta a vezérigazgató a *Fővárosi Hirlap* munkatársának — és egészen hatása alatt állok az angol fővárosban nyert tapasztalatoknak. London mindig előljárt a közlekedés terén. Mintaszerű Undergrund (földalatti) vasutat épített és *az óriási távolságokat nagyszerű összeköttetésekkel egyenlítették ki.* Erre a térre ugyan mi nem követhetjük a londoniakat, mert

a földalatti építési költségei nagyon magasak és ilyen nagyarányú hálózat megvalósítása a csak egymilliós város közlekedésének lebonyolításánál még nem fizetődik ki.

Négy-ötmilliós város természetesen nem lehet már meg földalatti nélkül. Párisban és Berlinben lehetetlen a közlekedést elképzelni földalatti nélkül, mint ahogy Newyork egész élete megbénulna a Subway nélkül.

Egész Európában nem tudunk felmutatni egyetlen egy milliós várost sem, ahol földalatti villamos közlekedne.

Budapesten létesült az első földalatti vasút, kisebb vonalak vannak még a nagyobb városokban, de az *egész várost behálózó földalatti közlekedés csak az egészen nagy városokban rentábilis.*

— London volt az első, ahol az autobusz a villamossal felvette a versenyt

és ismert igazság, hogy *a város belső területén ma már a villamosokat teljesen legyőzte az autobusz.* London a City-ből már kitiltotta a villamost, ez azonban nem racionalizálási szempontból történt, hanem *közlekedéspolitika volt az oka.* A város szívében ugyanis annyira megnövekedett az autók forgalma, hogy a gyalogosok és autósok közlekedését a villamos komolyan zavarta. *Mi sem állunk messze ettől a fejlődéstől,* de a gazdag London mindenesetre sokkal többet engedhet meg magának, mint a szegény Budapest. Az autobuszközlekedés feltétlenül drágább, mint a villamos.

A kispénzű közönség nem nagyon lelkesedne azért, ha a villamosközlekedést korlátoznánk és a részére drágább autobuszba szorítanák.

— A fejlődés sohasem áll meg. London egy lépéssel újra előre ment, most már

a trolleybusz a favorit.

Egyre több trolleybuszt állítanak be a kültelki forgalomba és most már ez *a közlekedési eszköz lett a villamos vetélytársa.* Nekünk is van egy kis trolleybusz-vonalunk, ahol nagyon jó tapasztalatokat szereztünk. Nincs az a baj sem, ami az autobusznál, *a drága benzinköltség ezuttal nem tarthat vissza minket, mert ugyancsak elektromos áramot vesznek igénybe ezek a közlekedési eszközök.* Budapesten sok helyütt szűkek az utcák és a nagy forgalomra nincsenek berendezve. A villamosforgalom nagyon sokszor megbontja a közlekedés egységes rendszerét. A trolleybuszok könnyen kitérhetnek, éppen úgy, mint *az autobuszok és velük a közlekedést sokkal könnyebb lebonyolítani.* Természetesen nem lehet vaktában ezt a reformot keresztülvinni és *ennek a problémának minden részletét alaposan meg kell vizsgálni,* figyelemmel arra is, hogy *a trolleybuszhoz nem lehet pótkocsit kapcsolni.* Már ki is adtam az utasítást, hogy *a számításokat végezzék el.* Meg kell tudnunk, hogy a trolleybuszok bevezetése esetén milyen üzemköltségekkel kell számolni. A beruházóprogramban új kocsik beszerzéséről is szó van. Most mindenesetre vizsgálat tárgyává tesszük, vajjon nem *volna-e célszerűbb legalább részben a trolleybuszforgalomra áttérni.*

Megemlítettük azt is, hogy egyes világvárosok a régi kocsijaikat átalakították, kettő-háromból csináltak egy újat és a fejlődő forgalom kívánalmai szerint alakították át.

— Igen, ezt az újítást tavaly vizsgáltam meg Milanóban, — folytatta a vezérigazgató. — Milanóban a régi kocsikat kivonták a forgalomból és kettő-háromból egyet csináltak. Az új kocsik most sokkal hosszabbak, mint a régiek voltak és a különböző kocsirészek között *az átjáró harmonikaszerű,* talán a közönség úgy érti meg legjobban, ha *a gyorsvonati kocsi átjárójára gondol.* Az új kocsik az egyik oldalon teljesen le vannak zárva, hiszen a felszállás csak az egyik oldalon van megengedve. A kocsik ajtói gombnyomásra nyilnak és csukódnak, sőt a lépcsőket is felhúzzák, nehogy valaki rákapaszkodhasson. A hosszú kocsikon elől van a felszállás és két helyen a leszállás. Ahol meg tudták oldani, ott a jegykezelő rögtön a bejáratnál ül, de ahol ez akadályokba ütközik, ott a középen helyezkedik el.

A felszállás és leszállás helyesebb és simább lebonyolítása nekünk is nagy problémánk, amelyet éppen a beruházóprogram keretében szeretnénk közelebb vinni a megoldáshoz.

Milanó városa készségesen állt rendelkezésünkre és mindent megmutattak nekem. Az ott szerzett tapasztalatokból sok mindent fel lehet használni, de nem *szabad elfelejteni azt sem, hogy azért más a közlekedés Budapesten és más Milanóban.* A budapesti közönség *sokkal igényesebb és gyorsabb közlekedést kíván,* mint Felsőolaszország tulajdonképeni fővárosában.

A közlekedési üzemek racionalizálása

Mindezekből látható, hogy

a BESZKÁRT-nál a legkomolyabban foglalkoznak technikai kérdések megoldásával és a technikai újításokat lehetőleg azonnal érvényesítik.

Amikor ezt megemlítettük a vezérigazgatónak, mosolyogva húzott elő íróasztalából egy kis könyvecskét. A *Magyar Racionalizálási Bizottság* kiadványai sorában most fog megjelenni *Perczel* György vezérigazgató könyve, amelynek címe: *„Racionalizálási intézkedések a BSzKRT-vállalatoknál."* A könyv tulajdonképpen azt az előadást tartalmazza, amelyet *Perczel* vezérigazgató a bizottság előadássorozatában tartott.

— Éppen most kaptam meg ennek a kis munkának kefelevonatait, — folytatta a vezérigazgató, — ezekben az oldalakban összefoglalom mindazt, amit a racionalizálás tekintetében eddig a BSzKRT végrehajtott, de természetesen *még más megvalósításra váró feladatok is szerepelnek.* A trolleybusz-probléma még nincs benne, ennek a számítási kérdésével éppen most foglalkozom.

*

Magát a kis munkát tulajdonképpen *a könyv racionalizálásának is lehetne* nevezni, mert nem annyira szöveg van benne, mint inkább

40 szemléltető ábrán mutatja be mindazt, amire a villamosprobléma iránt érdeklődő kíváncsi lehet.

Az első táblák a BSzKRT fejlődését mutatják be. Ebből derült ki, hogy a HÉV részvényeinek megszerzése a BSzKRT szempontjából nem volt ugyan előnyös, de *magasabb szempontból ítélve meg a dolgot, az intézkedés recionalizálási jelentőségét nem lehet tagadni.* Egységes közlekedési politikát csak így lehet bevezetni. Amikor a főváros átvette a villamosvonalakat, *138.8 kilométer volt a villamos, most pedig 135.2 kilométeres hossz áll a BSzKRT üzleti igazgatása alatt.*

A beruházott tőkének külön grafikus ábrázolását láthatjuk. 55.5 milliót ruházott be a BSzKRT és ezzel *a régi beruházásokat 23.35%-kal emelte.* Megemlíti a vezérigazgató, hogy ezeket a beruházásokat *a BSzKRT saját alapjaiból hajtotta végre és ezzel a pénzügyi megoldással 8—10 millió pengőt mentett meg a vállalatnak.* Külön táblák mutatják a BSzKRT igazgatóságának tagozódását szakosztályok szerint a racionalizálás után. Azelőtt *a villamosnak 37, az autobuszüzemnek 6, a HÉV-nek 20 szakosztálya volt, tehát a vállalatok különállása előtt a közlekedést három helyen 63 szakosztályra tagozva intézték.* Ma *egy helyen 24 szakosztály dolgozik.*

A tisztviselői létszámot 26%-kal csökkentették. Az igazgatásban elért megtakarítás 562.468 pengő.

Ugyancsak szemléltető táblák egész sorozatában látjuk a hálózat racionalizálását, de az igazi szenzáció az *anyaggazdálkodás terén elért eredmény.* A racionális anyaggazdálkodást a BSzKRT 1933-ban kezdte meg. A raktárak számát 76-ról 28-ra csökkentette. A csökkentés tehát 63.2%-os. A raktári készletek anyagértéke gyümölcsözetlenül lekötött tőke.

Az anyagkészletek csökkentése kereken 1 és fél millió pengő felszabadulását eredményezte.

Az ellenőrzés gépekkel történik és az anyagellátás körül eddig *soha zavar nem fordult elő.* Külön képen látjuk a táblázatokat készítő gépet, amelynek teljesítménye óránként 6000 kártya és 90.000 összeadás. A lyukasztógép 500 darab kártyát tud a megfelelő helyen kilyukasztani és a rendezőgép teljesítménye 24.000 kártya. A távbeszélőszolgálat racionalizálása révén elérték azt, hogy *míg egy kapcsolás azelőtt 19.6 fillérbe került, most csak 2.72 fillér.* Az érmeszámláló gépek alkalmazása is sokat jelent. Egymillió érme kézi megszámlálására 138.9 óra szükséges, míg számológéppel 19.44 óráig tart. A személyzet kiválasztása most már képességvizsgálat alapján történik. 100 pszichotechnikailag meg nem vizsgált egyénnél 242 baleset történt, a megvizsgált egyéneknél csak 131.

A megfelelő embereknek a megfelelő helyre állítása folytán a baleseti eshetőségeket majdnem a felére csökkentették.

Igaz, hogy a megvizsgált egyéneknek körülbelül a ¾ részét visszautasították. Az alkalmatlan egyének meddő kiképzési költségeinek megtakarítása is jelentős összeg.

A műszaki természetű racionalizálás jelentős összegeket hozott a BSzKRT-nak. Csak egy példát említünk: *a villamosváltók alkalmazásával az évi megtakarítás 330.000 pengő.* Az üzemzavarok 12%-át a régi alsóvezetékes-rendszer okozta. Ezt 1924-ben megszüntették.

A villamoskocsik bizony már 50 évesek.

Ha a régi 827 motoros kocsit kiakarnánk cserélni, úgy 50 millió pengőre volna szükség.

Mivel 40 millió pengő beruházást akar a BSzKRT végrehajtani, úgy végeredményképpen 90 millió pengő beruházásra volna szükség. *Ilyen nagy áldozatot nem tud a főváros hozni és csak fokozatosan lehet a villamosparkot felújítani.*

Részletes táblázatot kapunk a járművek fenntartása terén elért megtakarításról, a villamos energiagazdálkodásról, a Fogaskerekű és a HÉV körül történt racionalizálásokról, majd pedig a forgalom kialakulásáról.

Perczel György vezérigazgató érdekes tabellái és a kísérő jegyzők majd az illetékesek kezébe kerül és ezekből kiderül, hogy *érdemes az üzemek racionalizálásával foglalkozni, mert csak így lehet tökéletes üzemet alkotni és a közönség igényeit a legmesszebbmenő módon kielégíteni.*

Félmillió pengőért díszravatalozót építenek a kerepesi temetőben

A jövőben innen rendezik a nagy temetéseket

Szendy Károly polgármester naponta délután tanácskozik különböző ügyoztályok vezetőivel és összeállítja a költségvetést. Valamennyi tanácsnoknak igen sok terve van, de az *anyagi eszközök korlátoltsága miatt ezeknek egy részét bizony nem lehet megvalósítani.*

Salamon Géza közegészségügyi tanácsnokkal már letárgyalta a polgármester a közegészségügyi költségvetést és ennek keretében elintézettnek tekinthető, hogy a *jövő évben felépítik a Kerepesi temetőben a nagy díszravatalozót.* Eleinte úgy tervezték, hogy a mostani ravatalozó helyiséget lebontják és helyébe építik az újat, ettől azonban elállottak. *A régi ravatalozó megmarad a mostani helyén, annál is inkább, mert hiszen csak nemrégen modernizálták és jégkamrákkal is felszerelték.*

Az új ravatalozó nagyon díszes épület lesz. *Félmillió pengőt fordítanak az építkezésre.* Az új épületet a bejáratnál emelik, nem messze a kápolnától. Már el is készítették az új díszes ravatalozó terveit. Tulajdonképpen *három terem lesz.* A termek falait azonban szét lehet nyitni és nagy *temetések alkalmával egy nagy teremmé alakíthatják át az egész épületet.* Az új ravatalozóba ezernél több fényi közönség fér el, míg a régi ravatalozó termekben nagyven—ötven embernél több nem tudott bejutni. Minden nagy temetést innen fognak rendezni és a jövőben az *érkező gyászolók kocsijaikkal nem juthatnak be a temetőbe,* hanem a temető kapújában leszállnak és úgy mennek a ravatalozó helyiségig. *Az autók és kocsik számára az OTI épülete előtt külön parkirozó* terület lesz.

Mozgalmas élet a NEP fővárosi pártjában

Napirenden szerepelt a nagy útépítési program, a gellérthegyi kioszk átalakítása, a 4½%-os kölcsön és a kislakások építése

Élénk az élet a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában*, ahol az utóbbi napokban egymásután tartották az üléseket. Az út- és csatornaépítési pártszakbizottság *Dorner* Gyula elnöklésével ült össze. Megjelent az ülésen *Király* Kálmán tanácsnok is, továbbá a bizottsági tagok közül v. *Juhász* Jenő dr., *Halter* Károly, *Szántay* István, *Tóth* Gábor és *Vályi* Lajos dr. A bizottság azt a kívánságot terjesztette a jelenlevő tanácsnok elé, hogy a rendkivüli útügyi kiadások ne szolgáljanak akadályul annak a nagyszabású út- és csatornaépítési programnak, amelyet a párt a perifériák helyzetének javitására óhajt elvégeztetni. *Király* Kálmán tanácsnok megnyugtatásul közölte, hogy *30 millió pengős kölcsönt szándékozik felvételni a fontosabb út- és csatornaépítési kiadások fedezésére.* Örömmel vették tudomásul a bejelentést és a párt hathatós támogatásáról biztosították a tanácsnokot.

A városgazdasági pártszakbizottság v. *Juhász* Jenő dr. elnöklésével tartott ülést, amelyen megjelentek *Dorner* Gyula, *Hajnóczy* Béla dr., *Tóth* Gábor és *Vályi* Lajos dr. bizottsági tagok is. Hozzájárult a bizottság a városok 1940. évi budapesti nemzetközi kongresszusának 50.000 pengővel való támogatásához. Ezután hosszasan foglalkoztak *a Szent István-hét ünnepségeinek bírálatával* és leszögezték azt az álláspontot, hogy a felmerült túlkiadás megfizetéséről feltétlenül gondoskodni kell póthitel megszavazásával. *A gellérthegyi kioszk bérbeadásának* kapcsán hangoztatták a bizottság tagjai, hogy *a pompás helyen fekvő kioszk nem teljesíti kellően hivatását*, az avult épületet át kell építeni *és a vendéglői üzem helyett kávéházi üzemet folytatni*, amely rentabilisabb lenne. Megfontolandónak tartja a bizottság, hogy a kioszk átalakítására és a kávéházi üzem bevezetésére tervezet dolgoztassék ki, amelynek elkészülte után tartsanak *új versenytárgyalást* és azután történjék döntés a sok kifogás alá eső kioszk bérletére nézve.

A pénzügyi bizottság *Deményi* Aladár dr. elnöklétével ülésezett, azon a külső szakértők mellett *Vályi* Lajos dr. bizottsági tag vett részt. A bizottság a *4½%-os kölcsön* kérdése körül felmerült vita dolgában a döntést a pártértekezletnek tartotta fenn. Az Eucharisztikus Kongresszus idejére építendő szükséglakásokat illetőleg az az álláspont alakult ki, hogy *ne szükséglakásokat, hanem kislakásokat építtessen a főváros.* Tiltakozott a bizottság az ellen, hogy a szükséglakások szociális terhét egyes kerületekre akarják hárítani, nem pedig kellőképen megosztva a különböző periferiális kerületek között.

Szeptember 14-én, kedden *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével *pártértekezlet* volt, amely a pártszakbizottságok javaslatait letárgyalta. Utána megtartották a bizottsági tagok *első őszi pártvacsoráját.*

A párt mozgalmas hetének eseményei sorába tartozik meg, hogy a pártközi értekezleten a párt képviseletében *Vályi* Lajos dr. jelent meg. *Szendy* Károly polgármestert születésnapján a párt nevében küldöttség kereste fel, amelyet *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselő vezetett.

Ismét napirendre kerül az ipari zártszám

A jobboldali és baloldali pártok kétféle állásfoglalása

A június 2-iki közgyülés napirendjére volt kitűzve *az ipari zártszámról szóló szabályrendelet* megalkotása. Az 1936. évi VII. törvénycikk teszi szükségessé a szabályrendeletet, amelynek tervezete szerint a főváros hét iparágában a jövőben csak akkor lehetne új iparengedélyt kiadni, ha arra, a hatóság megállapítása szerint, szükség van. Az ipari zártszámra vonatkozó javaslatot *Zsitvay* Tibor dr.-nak a pártközi értekezleten történt felszólalása alapján levették a közgyülés napirendjéről. Ezt megelőzőleg a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja ipari és kereskedelmi szakbizottsága kívánta *Hajnóczy* Béla dr. előadó indítványára a kérdés napirendről való levételét.

Mint értesülünk, az ipari zártszám kérdése *legközelebb ismét napirendre kerül.* Az ipari és kereskedelmi ügyosztályban már megindult az új szabályrendelet-tervezet előkészítése, úgy, hogy előreláthatólag

októberben ismét foglalkozni fog a törvényhatósági bizottság közgyülése ezzel a nagyfontosságú kérdéssel.

Ezt megelőzőleg a szabályrendelet ügye *az ipari- és kereskedelmi szakbizottság* megvitatása alá kerül. A szakbizottság elé, mint a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja álláspontját, javaslatot terjeszt

Hajnóczy Béla dr.

törvényhatósági bizottsági tag,

aki ebben a kérdésben így nyilatkozott:

— A kérdésnek országos érdekű elvi és gazdasági jelentősége van. Egyrészt az 1936. VII. t.-c. értelmében a szóbanforgó rendelkezések minden iparágra kiterjeszthetők, tehát elvileg úgy tetszik, mintha szakítást jelentenének a szabadipar eddigi rendszerével, másrészt arra az esetre, ha az önkormányzatok nem rendeznék szabályrendeletileg a zártszámhoz, vagy legalább szükséghez kötést, a törvény biztosítja a miniszternek a jogot, hogy saját hatáskörében intézkedjék.

— *A baloldali pártoknak nem kell sem a törvény, sem az annak alapján megalkotandó szabályrendelet,* mert azt mondják, hogy ők törhetetlen hívei az iparszabadságnak és minden korlátozást elvetendőnek tartanak.

— A törvény vitatott rendelkezései azonban nem az iparszabadság korlátai, hanem egészséges

védelmi intézkedések a nemzetközi tőke túlkapásai ellen

és mint ilyenek, az iparosság érdekében feltétlenül végrehajtandók. Az iparosság és a nemzet érdeke az, hogy a nemzetközi tőkével szemben megfelelő védelemben részesüljön. A tőke úgy sem támogatja a kézmívesiparost pénzzel. Kisiparos csak állami intézetnél jut olyan-amilyen hitelhez. Legalább a munkaterületet kell tehát számára biztosítani. *Ebben a tekintetben a vélemény egységes.* A törvény végrehajtásának miként jét azonban a törvény az önkormányzatokra bizta. *Ebben a tekintetben még nem alakult ki egységes vélemény a jobboldali pártok között.*

— *Bornemisza* Géza iaprügyi miniszter a legjobb helyen fogta meg a kérdést és *a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja mindenesetre igyekszik a legjobb megoldást megtalálni* ahoz, hogy a tőke túlkapásaival szemben megvédje az ipart.

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 182-114. Alapittatott: 1860.

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágitás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vizállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

HÍREK A PÁRTBÓL

Ünnepelt városatyák

A XIII. kerületi polgárság százainak részvételével nagyszabású ünnepséget rendeztek *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tag tiszteletére, névnapja alkalmából. A Mohács-utcai pártkör hatalmas kerthelyiségét az ünnepi pártvacsorán zsufolásig megtöltötte a közönség, amelynek soraiban az előkelő közönség mellett sokan jelentek meg az angyalföldi egyszerű polgárság és munkásság soraiból is.

Résztvettek a vacsorán: Felkay Ferenc dr., Horony-Pálfi Aurél dr. tanácsnokok, Schara Béla dr. és Pertik Béla dr. kerületi előljárók, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja képviseletében Vályi Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag, főtitkárhelyettes, továbbá Hajnóczy Béla dr., Kertész Elemér, Sárkány Ferenc törvényhatósági bizottsági tagok, Bártl Tivadar főjegyző, Csukássy Lóránd gazdasági főtanácsos, Fülöp Endre kerületi pártelnök, Gaál Lajos református lelkész, Vass Kálmán egyházi főgondnok, Hrich József igazgató, Bernath István dr. tanár, Alberovszky Ede párttitkár, v. Dancsfalvy Lajos, a Vitézi Szék hadnagya és még sokan mások.

Fülöp Endre kerületi pártelnök üdvözölte elsőnek az ünnepeltet és hosszú sorban mutatott rá azokra az eredményekre, amelyeket a kerület Hegedüs Bertalan munkásságának köszönhet.

Vályi Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja és *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök nevében szólott, örömének adva kifejezést afelett, hogy ezen az ünnepi estén azt a nagyrabecsülést és szeretetet láthatja, amely Hegedüs Bertalant kerületében körülveszi. Ilyen szeretetben és megbecsülésben részesíti őt a párt központja is egyéni kiválóságáért és munkásságáért, amelyet minden téren, de különösen a szociális kérdések körül kifejt.

Kertész Elemér törvényhatósági bizottsági tag, az Országos Frontharcos Szövetség ügyvezető alelnöke mint régi, hűséges frontharcost ünnepelte Hegedüs Bertalant, aki most a politikában is harcol az igazságért, a város lakosságának jóvoltáért. *Bereczky* Gyula a Frontharcos Szövetség XIII. kerületei főcsoportja nevében köszöntötte Hegedüs Bertalant, mint főcsoport elnököt. *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag, a HONSz országos társelnöke ünnepelte ezután.

Schara Béla dr. kerületi előljáró mindenekfelett az ünnepelt önzetlenségét és jóindulatát hangsúlyozta. *Ondracsek* József a kerület 129. körzete nevében ezüst serleget nyujtott át Hegedüs Bertalannak, akit *Lasztovits* Félix a háztulajdonosok egyesülete, *Bernáth* István dr. a NEP Országos Tanügyi Szervezetének igazgatója a pedagógusok, *Csukássy* Lóránd gazdasági főtanácsos a baráti kör, *Gaál* Lajos lelkész a református egyház nevében mint gondnokot üdvözölt. *Zachariás* Árpád gyógyszerész a mai ünnepség szervezőjét, *Fülöp* Endre kerületi elnököt köszöntötte.

Hegedüs Bertalan dr. szólott ezután zajos ovácio közben, visszapillantást vetve kétéves várospolitikai működésére, amelynek eredményeiben sokat köszönhet annak a támogatásnak, amelyben *Bessenyey* Zénó, a kerület országgyűlési képviselője és bizottsági tagja részesítette. Nagy hatást keltve hangsúlyozta ezután, hogy nem szélsőséges eszmékre, hanem magyar egységre van szükség, hogy boldoguljunk.

*

A nagyrabecsülés és szeretet impozánsan nyilatkozott meg azon az ünnepi vacsorán, amelyet szombaton rendeztek a hegyvidéki kerület választói *Hencz* Lajos dr. postaigazgató, törvényhatósági tag tiszteletére névnapja alkalmából. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja XII. és I. kerületi közös pártkörében folyt le az ünnepség, amelyen a hegyvidékieken kivül az ünnepelt sok tisztelője jelent meg az I. és más kerületekből is.

Többek között résztvettek a vacsorán: vitéz nemes Juhász Jenő dr., Katona János, Hajnóczy Béla, Tóth Gábor törvényhatósági bizottsági tagok, Czebe Jenő dr. XII. kerületi előljáró, Kozma Antalné dr.-né, Katona Jánosné, Oroszy Géza dr. ügyvéd, volt balatoni kormánybiztos, Nagy Mihály dr. egyetemi magántanár, Mosdóssy József műszaki tanácsos, Petrovits Ferenc dr. főorvos, v. Pálya Antal dr. III. kerületi pártelnök, Kőszeghy Ferenc dr. párttitkár és még sokan mások.

Vitéz *Juhász* Jenő dr., törvényhatósági bizottsági tag köszöntötte fel először Hencz Lajost, rámutatva arra az önzetlen és eredményes munkára, amelyet a kerület és egész Buda közönségének érdekében kifejt és megkapó képet festett az ünnepelt lelkességéről, purítánságáról és erős szociális érzéséről.

Katona János törvényhatósági bizottsági tag a VIII. kerület üdvözletét tolmácsolta és Hencz Lajos izzó magyarságát aposztrofálta.

Tóth Gábor arról a válvetett és soha egymással összeütközésbe nem kerülő, testvéri munkáról beszélt, amelyet Hencz Lajossal együtt a két szomszédos, közös pártheiyiségben működő kerületben folytat.

Vitéz *Pálya* Antal dr., III. kerületi elnök, *Kozma* Antalné dr.-né, *Petrovits* Ferenc dr főorvos, majd a postaalitisztek országos egyesülete nevében *Kónyi* Balázs, végül *Babrigg* István ifjusági elnök mondtak még üdvözlő beszédet.

Hencz Lajos dr. meghatott szavakkban mondott köszönetet az ovációért, külön-külön szellemesen válaszolva minden üdvözlőnek. Beszéde végén emelkedett szavakban hangoztatta, hogy a kerület és Buda javára, mindig szem előtt tartva az egyetemes, nemzeti érdeket, lankadatlanul dolgozik tovább.

A pártközpont hivatalos órái. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának Esterházy-utcai központjában, az őszi munka megindultával a hivatalos órákat naponta délelőtt 10-től 2-ig és délután 5-től 8 óráig tartják.

A VII. kerületi pártszervezet kebelében alakult Sgardelli asztaltársaság, amely nyáron a Royal-pálmakertjében tartotta heti összejöveteleit, ezután ismét a Newyork-kávéházban találkozik minden csütörtökön este.

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fütés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: 137-605

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. Telefon: 1—854—26.

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 141-476.

Módosította a Közmunkatanács az építésügyi szabályzatot

Elkészült az építésrendészeti kódex — Munkában az építőipari rendelet

A főváros egyik közelebbi közgyűlésén, de legkésőbb a költségvetés tárgyalása alkalmával napirendre kerül *a régi házak és új építkezések stabilitását ellenőrző mérnöki kar megszervezésének kérdése,* amelyet most a daróczi-úti tragikus házösszeomlás tett ismét időszerűvé. *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag tesz javaslatot arra nézve, hogy ennek a statikus mérnökcsoportnak felállítása haladéktalanul történjék meg, illetve igyekezzék a polgármester elhárítani azt az akadályt, amely ennek az ellenőrző szervnek megszervezését, amelyet a Rákóczi-úti házkatasztrófa alkalmából *Kozma* Miklós akkori belügyminiszter rendelt el, késlelteti.

Mint a *Fővárosi Hirlap* megállapította, ennek a kérdésnek megoldása a legcélszerűbb formában indult meg. A nyilvánosság eddig nem is vett tudomást arról, hogy

a Közmunkatanács a fővárossal egyetértőleg példás gyorsasággal módosította az érvényben lévő építésügyi szabályzatot,

olyanformán, hogy a kiegészítő rendelkezések keretében ez az építésrendészeti megoldás lehetővé váljék. A módosított építésügyi szabályzat a belügyminisztérium elé került, ahonnan *a jóváhagyás még nem érkezett meg.* Ha a jóváhagyás megtörténik és a belügyminiszter kimondaná, hogy *az építkezések statikai ellenőrzése az elöljáróságok hatásköréből a központi szervre hárul,* akkor módjában lenne a polgármesternek javaslatot tenni *az ellenőrző mérnöki kar felállítására, illetve a mérnöki létszám szaporítására.* Mint ismeretes, harmincöt új mérnöki állás szervezésével járna az ellenőrző csoport felállítása.

Ebben az ügyben kérdést intéztünk

Katona János

mérnök, törvényhatósági bizottsági taghoz,

aki ezt az ügyet állandóan ébrentartja és a következő választ kaptuk:

— Nem az egy-két háznak az összeomlása teszi csupán szükségessé ennek az ellenőrző mérnöki karnak felállítását, hanem százszorta inkább az a szédületes iram, amellyel ma a főváros különböző részein szinte hetek alatt kerülnek üt-hatemeletes házak fedél alá. Az építő-technika haladása az építést ma már tudománnyá emelte, az épületeknek statikai szempontból való elbírálását pedig olyan feladattá tette, amellyel csak ebben az irányban szakképzett és nagy gyakorlattal bíró mérnök birkózhatik meg.

A központi ellenőrző testületre, amelyhez a megfelelő mérnököket nem lesz csekély feladat összeválogatni, múlhatatlan szükség van.

— Merész dolog volna azonban azt hinni, hogy a harmincöt mérnök minden egyes épületet, annak minden szerkezetét, vagy még inkább ezek helyes kivitelét ellenőrizni képes volna, azonban egészen bizonyos, hogy ennek a harmincöt mérnöknek beállítása az egyes épületek tervezésével és kivitelezésével megbízott építőket úgy a tervezésnél, mint a kivitelnél fokozottabb gondosságra és ilyen módon a részletekre is kiható, alaposabb meggondolásra fogja szoktatni, ami pedig egyet jelent ennek a problémának helyes megoldásával.

— Hogy ennek a testületnek felállítása miért késlekedik, nem tudom megérteni. Hiszen éppen a belügyminiszter volt az, aki a régi épületek megvizsgálására és az új építkezések ellenőrzésére mérnököket kívánt. *Az ügy haladéktalan elintézését a közgyűlésen meg fogom sürgetni,* de addig is, amíg kielégítő választ kapok, a magam megnyugtatására számításba veszek egy eshetőséget. *Az építésügyi és városrendezési törvény* végrehajtási utasítása még nem jelent meg. Lehetséges, hogy a kérdés elintézésének — illetve el nem intézésének — talán *ezzel van kapcsolata.* Messzebbmenőleg arra is gondolok, hogy

az iparügyi minisztériumban a belügyminisztériummal egyetértőleg készülő nagyszabású építőipari jogalkotások

intézkednek majd erről a kérdésről is és ez okozza talán a késedelmet. Hogy milyen keretben oldják meg a kérdést, elvégre mindegy, de annyi bizonyos, hogy *a rohamosan épülő főváros nem bírja el a késedelmezést,* még akkor sem, ha nem szólnak közbe időnkint építési katasztrófák és tragédiák.

*

A nagyérdekű nyilatkozat kiegészítéseképpen közölhetjük, hogy értesülésünk szerint *az iparügyi minisztériumban az építőipart illető több rendkívüli fontosságú törvénytervezettel foglalkoznak.* Az egyik

az építésrendészeti kódex,

amely kiegészítője az építésügyi és városrendezési törvénynek és amelyben csakugyan helyet talál majd az építkezések statikai ellenőrzése is. Ezzel már teljesen el is készültek és most

az építőipari kódexen dolgoznak.

Arra való tekintettel, hogy ez a kódex *az építőipari kategóriákat állapítja meg és pontosan körülírja azok tevékenységi körét,* a különböző képesítésű érdekeltségek körében még sok vitára fog alkalmat adni.

Elkészült a harmincmilliós útépítési program

A Fővárosi Hirlap elsőnek közli az ügyosztály hatalmas tervezetének részleteit

A székesfőváros 1937. évi költségvetési vitája során *Dorner* Gyula indítványt terjesztett be a közgyűléshez, amelyben azt javasolta, hogy *a polgármester állapíttassa meg a végrehajtandó útépítési és csatornázási programot és annak fedezetére beruházó kölcsön felvételéről gondoskodjék.*

A törvényhatósági bizottság elfogadta *Dorner* Gyula indítványát és annak alapján *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője nagyszabású elaborátum kidolgozásába fogott.

Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

jól informált

helyről értesül, a legutóbbi napokban befejezést nyert a főváros útépítési programjának kidolgozása. Informátorunk szerint rendkívül nagyjelentőségű az a munka, amelyet *Király* Kálmán és közvetlen munkatársai végeztek, mert nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy

hat esztendőre 30 millió pengős út- és csatornaépítési tervet állapítottak meg.

A többszáz oldalra terjedő tanácsnoki előterjesztés a legrészletesebben megvilágítja Budapest út- és csatornahálózatának viszonyait és állapotát. Rámutat arra, hogy a székesfőváros területén lévő útburkolat *jelenlegi értéke kerekszámban véve közel jár a 150 millió pengőhöz, aminek az a magyarázata, hogy a burkolattal ellátott terület 10 millió négyzetméternél is nagyobb.* Ha ezt a területet *8 méter* szélességű útra számítanák át, akkor *ez az út Budapesttől Amszterdamig érne el,* a gyalogjárók szegélysorával pedig *körül lehetne rakni Csonkamagyarország határát.*

A számszerű adatok szinte végtelennek látszó sora után rendkívül fontos része az elaborátumnak az, amely *bírálatot mond a különböző burkolati típusok felett.* Megállapítja, hogy Budapest útvonalainak tekintélyes része

még ma is makadám, ami kedvezőtlenül befolyásolja az útkarbantartást,

mert, bár a makadámburkolat létesítése meglehetősen olcsó, *a javításra rendkívül gyakran van szükség* és így a javítási költségek felduzzadása *korántsem teszi olcsó útburkolattá* a makadámot.

Király Kálmán megállapítása szerint a székesfőváros útügyeit Budapest kívánt fejlődésének mérve szerint csak akkor lehet eredményesen szolgálni, *ha az útépítés újabb vívmányainak figyelembevételével,* a lehető leggazdaságosabb utak megépítésére kerülhet a sor.

Az útépítő tevékenység két főcsoportra oszlik. *Az egyik a karbantartás, a másik a fejlesztés.* Mindkettő egyformán fontos, mert az útkarbantartási költségek, amelyek évente közeljárnak a 3½ millió pengőhöz, olyan szükségesség, amelyet *visszaszorítani nem lehet.* Ha a kisebb javításokat nem végzik el idejekorán, *rövid idő mulva már csak sokkal nagyobb költségekkel lehet a helyreállítást eszközölni.* Az elmúlt idők során az évente visszatérő útügyi költségelőirányzatnak *majdnem felét a régi utak karbantartására kellett felhasználni,* a megmaradó félösszeg viszont nem elégséges arra, hogy a város fejlődése érdekében feltétlenül szükséges új, modern útvonalakat kiépítsék.

A külföldi nagyvárosok útügyi kiadásai átlagosan a költségvetés 5—6%-át szokták kitenni és *ezt az elvet kellene követni Budapest költségvetésében is.*

Az elaborátum szerint a főútvonalak közül legsürgősebben a közel jövőben megnyitásra kerülő Madách Imre sugárutat, a Bécsi-utat, a budai hegyvidéken tervbevett és az idegenforgalom szempontjából páratlan jelentőségű kilátásos utakat, a Kerepesi-utat és a Budakeszi-utat kellene kiépíteni. Hasonlóképpen nem késhetik soká a makadámutak átépítése, illetőleg a meglehetősen rozoga állapotban lévő aszfaltutak szilárdabb burkolattal való ellátása.

A városrendezés és városfejlődés szükségszerű következménye az, hogy *a nagyobb településeknél modern és tartós utakkal kell a lakosság érdekeit szolgálni.* Ilyen területeknek számítanak a közel jövőben végleges rendezés előtt álló *Óbuda,* a hatalmas fejlődést felmutató *Rózsadomb* és *Sasad,* a Horthy Miklós-híd megnyitása folytán elsőrendű településsé vált *kelenföldi* részek és a különböző kertvárosnegyedek.

Mindezek az útépítési munkálatok halaszthatatlan jellegűek, viszont nagy számuknál fogva az a helyzet, hogy a megejtett számítások szerint

költségük közel jár a 30 millió pengőhöz.

Az összegben természetesen *benne foglaltatnak a csatlakozó csatornázási, kisajátítási kiadások is.*

Király Kálmán elgondolása szerint a munkák végrehajtására *hat esztendőt kell előirányozni.* Az első három év munkaprogramját máris elkészítette a tanácsnok. Ez fő vonásaiban a következő:

Főútvonalépítés a Sasadi-úttól a Svábhegyig, összekötőút a Hármashatárhegytől a Hűvösvölgyig, új utak a Horthy Miklós-híd XI. kerületi fejénél, a nagyvásártelepi új út, összekötő út a Budafoki-, Fehérvári- és Dombóvári-út között. *A felsorolt utak előállítása egymillió pengő körül jár,* viszont a különböző *új városi települések helyi útjainak kiépítésére 2,400.000 pengőt kell előirányozni.* A makadámutak kátrányozására, illetve a kátrányos makadámok modernizálására hárommillió pengő szükséges, a vízzel kötött makadámok szilárd burkolatokra való átépítési költségei pedig 1,700.000 pengőt tennének ki. További 675.000 pengő előirányzat szerepel főként az I. kerületben a rosszkarban lévő kátrányos makadámutak végleges burkolattal való ellátása címén, 3.600.000 pengő pedig a város különböző részein lévő megviselt állapotú szilárd burkolatos utak átépítésére, illetve rendezésére. Uj aszfaltgyalogutak létesítése céljából 800.000, kerékpárutak építésére 250.000, csatornázási munkálatokra 1,500.000 pengőt irányoz elő előterjesztésében *Király* Kálmán, aki nyomatékosan hangsúlyozza, hogy

mindezek a munkálatok olyan természetűek, hogy nem várhatnak sokáig, mert ez esetben a költségek jelentékeny növekedésével kellene számolni.

Amennyiben a székesfőváros vezetőségének sikerül megtalálni a hatéves útépítési program végrehajtásához szükséges 30 millió pengőre a fedezetet, úgy *az úthálózatból teljesen ki lehet küszöbölni a modern nagyvárosba semmiképpen sem illő vizes makadámutakat,* emellett minden vonatkozásban megfelelően lehet kiképezni a székesfőváros úthálózatát.

Értesülésünk szerint *Király* tanácsnok a mult hét végén terjesztette a polgármester elé hatalmas elaborátumát és *Szendy* Károlynak eltökélt szándéka, hogy *az előterjesztést rövidesen, talán már a törvényhatósági bizottság valamelyik októberi közgyűlésén az autonómia megvitatása alá bocsátja.*

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

jön nie kell, hogy
lát hassa bemutatónkat
győz ődjön meg hogy
a gáz
a háztartás éltető eleme
Főzőbemutató előadások minden kedden és pénteken délután 5 órakor
Budapest Székesfőváros Gázművei előadótermeiben
VI., Vilmos császár-út 3. I. em.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő.
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Mister Bull londoni polgármester meglátogatta a Fővárosi Hirlapot

Hétfőn délután előkelő megjelenésű, magas termetű úr csengetett a Fővárosi Hírlap szerkesztőségébe. Angolul mutatkozott be és a lap szerkesztőjét kereste. A látogató Mr. Francis G. Bull londoni polgármester volt, aki élénk „how do you do" köszöntés után kijelentette:

— Öt év előtt, nyáron szerencsém volt hivatalomban fogadni. Akkor megígértem, hogy ha ellátogatok Budapestre, felkeresem. Most itt vagyok. Bizonyára még emlékszik rám.

Persze hogy emlékeztünk. Hiszen soha sem lehet elfelejteni azt az érdekes látogatást a Westminster Bridgen, a County Hallban, a londoni központi városházán, ahol Nagy-Londont minden tartozékával, 11 millió lakosával és öt grófsággal együtt a London County Council kormányozza. Nem csak az óriási adminisztrációs gépezet marad emlékezetes, hanem az a nem könnyű út is, amelyen át oda be lehetett jutni és módot találni arra, hogy bepillanthassunk a világ legnagyobb városának kormányzásába. Előkelő összeköttetés révén sikerült megszerezni Mr. Cox polgármester, az elnöki osztály vezetőjének meghívó levelét, amelyben tudatta, hogy helyettese, Mr. Bull tanácsnok („Clerk of the Council") adja meg a szükséges felvilágosításokat. Amint kiderült, a levélre nagy szükség volt, mert a kupolás előcsarnok portása szigorúan megkérdezte: van-e meghívó a belépésre? A levél felmutatása után a portás szigorú arca kiderült és szolgálatkészen közölte:

— Igen, tudom. Mr. Bull már várja.

Ez a Mr. Bull, az elnöki osztályt vezető polgármester akkori helyettese, aki ma már alpolgármester, a legnagyobb szeretetreméltósággal engedett bepillantást a London County Council hatalmas, de hihetetlenül zajtalan adminisztrációjába, amelyben semmi nyoma sem volt annak a nagy sürgés-forgásnak, amelyet az ember az itthoni tapasztalatok után várt. Szíves felvilágosításai után ő is levelet adott, amely azután megnyitotta az ajtókat azokhoz a városi intézményekhez, amelyet fel akartunk keresni.

Bucsúzáskor angol nyelvű ismertetéseket és fényképfelvételeket kért Budapestről, mert — amint kijelentette — a mi fővárosunk nagyon érdekli.

— Tervbe vettem, — mondta a bucsúzáskor, — hogy ellátogatok Budapestre és ha elmegyek, Önt is fel fogom keresni.

Az ismertetéseket és a fényképeket kérésünkre Zilahy Dezső, az Idegenforgalmi Hivatal igazgatója annakidején meg is küldte Mr. Bullnak, aki azt meleg levélben megköszönte és közölte, hogy a pompás budapesti képeket lakásában, annak díszítésére felfüggesztette.

Azóta öt év telt el. És most Bull polgármester úr a Fővárosi Hirlap szerkesztőségében egyszerűen és természetesen kijelenti:

— Megígértem, hogy felkeresem. Most itt vagyok. . .

Lehetetlen meg nem hatódni attól, hogy az angol úr ilyen pontosan betartotta azt az ígéretet, amely ezer hasonló esetben nem egyéb udvariasságnál, elröppenő bucsuzónál, amelyet az előszoba ajtajának bezárása után ell szokás felejteni. Mr. Bull azonban komolyan vette és most, amikor a Cook társasutazásával, kétszázharmincad magával eljött Budapestre, felkereste egykori vendégét. Pedig nagyon ki van mérve az ideje, a szombattól kedd reggelig tartó budapesti időzés minden óráját az utazási iroda programja szabja meg. Panaszkodott is, hogy tanulmányozni szerette volna Budapest adminisztrációját, intézményeit, szeretett volna megismerkedni Karafiáth főpolgármesterrel és Szendy polgármesterrel, de ezúttal nem futja az időből.

— Amit Budapestből láttam, — mondja — elragadóan szép volt. Legközelebb visszajövök és akkor felkeresem a város vezetőit is, akik bizonyára megérdemlik azt a sok dicséretet, amit róluk hallottam.

Ismét ígéret. A történtek után azonban egészen bizonyos, hogy Bull polgármester úr ezt is pontosan be fogja tartani. **(d. e.)**

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Öt körzetre osztja az Elektromos Művek a fővárost az áramfogyasztó közönség kiszolgálására

Öt villamos irodát állítanak fel a gócpontokon

Az *Elektromos Műveknek* a Honvéd-utcai „Elektromos házban" létesített irodája, amely az ötödik kerületi közönség közvetlen és gyors kiszolgálására alakult, mint a *Fővárosi Hírlap* már megírta, olyan kitűnően bevált, hogy úgy az Elektromos Művek igazgatósága, mint *Morvay* Endre dr. tanácsnok, az üzemi ügyosztály vezetője arra az elhatározásra jutottak, hogy a forgalomból kieső Honvéd-utca helyett *a Belvárosban állítják fel az irodát*, amely a Belvároson kívül az összes környező kerületek belső részeit is ellátja.

Időközben ez a terv, mint a *Fővárosi Hírlap* beavatott helyről értesül, a Honvéd-utcai iroda egyre fokozódó sikere révén, lényegesen kiszélesült. Most már arról van szó, hogy

öt elektromos irodát állítanak fel,

amelyek *a fővárosnak öt körzetre osztott egész területét kiszolgálják*, úgy, amint jelenleg a Honvéd-utcai iroda az ötödik kerületet. A Honvéd-utcai iroda ezzel a mai helyén megszünne és a Belvárosnak egyik központi fekvésű helyére kerülne, másik három irodát a város három más gócpontján állítanának fel, az ötödik iroda pedig az Elektromos Művek Váci-utcai központjában működne, ahol addig, amíg a Honvéd-utcai fiókot fel nem állították, a főváros egész áramfogyasztó közönségét kiszolgálták.

Az öt irodát a Belvárosban, Buda egy gócpontján, a Baross-téren, a Boráros-tér környékén, a Váci-úton állítják fel.

A belvárosi iroda a Nagykörút és a Duna által határolt területet látja el, a budai az I., II., III. és XII. kerületet, a Baross-téri és a Boráros-téri a Nagykörúttól kifelé eső VII., VIII., IX. kerületrészeket és a X. és XIV. kerületet megfelelően megosztva, a budai oldalról pedig a Boráros-téri iroda hatáskörébe tartozna a Horthy Miklós-hid révén ide kapcsolódó XI. kerület is. Végül a Váci-úti iroda területe lenne a külső V., a külső VI. és a XIII. kerület.

Legelőször, már november végén, nyílik meg a budai iroda a Margit-körút és Zárda-utca sarkán,

a Weiss Manfréd nyugdíjalap házában. Amíg a Boráros-téren nem állítják fel az irodát, ideiglenesen a XI. kerület is ebbe a körzetbe tartozik.

Az új irodák rendkívüli mértékben szolgálják a közönség kényelmét, egyszerűsítik az eljárást és költségmegtakarítást remél tőlük az Elektromos Művek, amely az új irodákban

az irodai munkát gépesíteni fogja.

Szolgálni fogják ezek az irodák *az elektromos áramfogyasztás propagandáját*, amit a helyiségek külső képe is kifejezésre juttat. Elvégzik végül az irodák

a főváros egész területén a házi vezetékek rajzban való felvételét.

Ezt a lajstromozást eredetileg megcsinálták, de elavult, másrészt pedig a fogyasztás hatalmas terjedésével hiányossá lett.

Pártközi értekezlet a városházán. *Karafiáth* Jenő elnöklésével a minap a városházán pártközi értekezlet volt, amelyen résztvett *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly és *Schuler* Dezső alpolgármester, *Bódy* László tanácsnok, a pártok részéről pedig *Vályi* Lajos, *Cselényi* Pál, *Nagy* László, *Rassay* Károly, *Halmay* Zoltán, *Bánóczy* László és *Büchler* József. A pártközi értekezlet részletesen *megvitatta a szeptember 17-én tartandó közgyűlés tárgysorozatát*, elfogadta a polgármesteri előterjesztéseket, csak az újonnan építendő 1040 szükséglakással kapcsolatban kérte fel a polgármestert előterjesztésének *megváltoztatására* és pedig olyan értelemben, hogy *az előirányzott költségvetés keretében ne 1040 szükséglakás, hanem kisebbszámú, de egyszoba-konyhás állandó jellegü kislakás épüljön.*

Karafiáth főpolgármester székfoglalója az Idegenforgalmi Tanácsban. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács szeptemberi teljes ülését *Siófokon* tartotta meg. *Tormay* Géza államtitkár elnöki megnyitójában bejelentette, hogy a Tanács új tagjává választották *Karafiáth* Jenő volt minisztert, a főváros főpolgármesterét. *Karafiáth* Jenő főpolgármester „A Balaton jövője" címmel tartott ezután székfoglaló előadást. Hangsúlyozta, hogy az összes hivatalos és társadalmi tényezőknek össze kell fogniok a Balaton továbbfejlesztése érdekében. *Tasnádi Szücs* András és *Veress* Gábor dr. a Balaton közlekedési problémáit tették szóvá. Felszólalt *Jalsoviczky* Károly miniszteri osztályfőnök is

Soffőrök nyelvtanfolyama. *Az idegenforgalmat sok nagyszabású tervvel és — ahogy ma mondani szokás — elgondolással igyekezünk szolgálni. A nagy koncepciók mellett talán jelentéktelenül hat az a gondolat, amelyet a szürketaxi vállalat valósít meg: német, angol, olasz nyelvtanfolyamot rendez a soffőrjei számára. Nem akar a soffőrökből nyelvészeket képezni, az idegen klasszikusokat se ismerteti meg velük a tanfolyam, de megtanítja a soffőröket azokra a legszükségesebb idegen kifejezésekre, amelyekkel a külföldi vendég szolgálatára lehetnek, ha valahova el akarja vitetni magát és netalán megkérdezi, hogy hány óra van. A szürketaxi gondolata nem szürke gondolat, sőt élénken beszélő példaadás, hogy mindenféle változatban utánozzák.*

Kitüntetés. A kormányzó *Rónai* Miklósnak, a *Belvárosi Kávéház* tulajdonosának átlagonfelüli háborus teljesítménye elismeréseképpen *az emléklappal ellátott századosi rendfokozatot adományozta.*

Csak a jövő évben kezdhetik meg a hegyvidéki elöljáróság építését. Az *angyalföldi elöljáróság* székháza, az akadályok és viták után, most már gyors tempóban épül. Az első emeletet építik, úgy hogy a három-, és egy részében négyemelets épület még az ősz folyamán tető alá kerül. Előreláthatólag *kora tavasszal befejezik a székház építését.* Úgy remélték, különösen az érdekelt XII. kerületbeliek, hogy a hegyvidéki elöljáróság székházának építéséhez még az idén hozzáfoghatnak. A főváros közgyűlése a tervet és a költségvetést elfogadta és a határozatot felterjesztette a belügyminisztériumba jóváhagyás céljából. Mint értesülünk, bizonyos részletkérdésekre nézve tárgyalások folynak a belügyminisztérium és a főváros között, amelyek *késleltetik a jóváhagyást.* Ilyenformán le kell mondani arról, hogy az építkezést még ebben az évben megkezdhessék, úgy hogy *csak tavaszkor indulhat meg az építési munka.*

Halálozás. *Blockner* Izidorné sz. *Eisler* Regina, *Blockner* Izidornak, a *Blockner J.* hirdetőiroda megalapítójának és senior főnökének özvegye, 74 éves korában meghalt. Halálát gyermekei, ifj. *Balázs* Dezső ügyvéd, *Balázs Blockner* Pál, a Blockner J. hirdetőiroda társtulajdonosa, *Hajós* Alfrédné, sz. *Blockner* Vilma, *Hajós* Alfréd műépítész neje, *Balázs* György és a kiterjedt előkelő rokonság gyászolja. Temetése csütörtökön, 16-án délelőtt fél 12 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Szeptember 16 és 21-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Iskolai jelző órákat
készít, javít, alakít és karbantart.
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 129-624.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

JENKEY MARCELLA
okl. kézimunkatanárnő, női szabómester női ruhaszalónja:
XI. KER., FÜRJ-U. 34/C.
TELEFON: 151-093.
Eredeti francia és angol modellek. Vállal minden szakbavágó munkát. Szabászati és varróiskolája szeptember hó 15-én nyílik meg. Fővárosi tisztviselők családtagjai részére árkedvezmény.

NEW-YORK kávéház Étterem
VII., Erzsébet-körút 9.
ALEX HEINEMANN
világhírű jazz-zenekara
szeptember 17-től
DÉLUTÁN és ESTE
JÁTSZIK!
A
MÁRVÁNYTEREMBEN
október 1-től
BERKES BANDI
MUZSIKÁL

Gazdasági Értesítő

Sorompóba állítja a kereskedőket az áruházak gyilkos versenye

Szombathelyen országos kongresszust tartanak, amelyen Bornemisza miniszter és Halla államtitkár is megjelenik

A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* szeptember 26-án Szombathelyen *országos kongresszust* tart. *Tóth* Gábor ügyvezető elnök vezeti a kongresszust, amelyen megjelenik *Bornemisza* Géza kereskedelem- és iparügyi miniszter és *Halla* Aurél dr. államtitkár. Bejelentették részvételüket *öt osztrák város* szakmabeli kereskedői is.

A miniszter és az államtitkár közvetlenül fogják meghallani tehát azokat a problémákat, amelyekhez a fűszerkereskedelem nagy érdekei fűződnek. Ezek sorában, mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársával

Tóth Gábor
ügyvezető elnök, törvényhatósági bizottsági tag

közölte, jelentős szerep jut az *áruházi kérdésnek.*

— Az áruházi kérdés, — mondja az elnök, — ma ott tart, hogy a legsürgősebb és legerőteljesebb megrendszabályozást követeli a kereskedelemügyi minisztertől.

Az áruházak a kiadott rendelettel és a miniszter jóindulatával részint nyiltan, részint kerülő úton szembeszállnak

és ezzel *nemcsak a tisztes kereskedelemnek okoznak súlyos károkat, hanem félrevezetik és megkárosítják a vásárló közönséget is.*

— Uj áruházat csak engedéllyel lehet nyitni, mire *Budán megnyilt egy áruház, a Budai Egységár kft., tudtunkkal engedély nélkül.* Meg kell állapitani, hogy kért-e, kapott-e engedélyt és

ha nem kapott engedélyt, be kell csukni.

A *Baross-téri áruház* úgy került meg a törvényt, hogy *a benne helyet foglaló szakmák külön-külön kértek engedélyt.* Az egész üzlet a maga összességében azonban mégis csak *áruház.* Nem beszélve arról, hogy ez az áruház még az utcára nyiló előcsarnokában, *minden egészségügyi szabálynak fittyet hányva,* fagylaltot és cukrászsüteményt árusít.

— A budai áruház a miniszteri rendelkezés ellenére *vigan árusítja tovább is egységáron a cikkeit,* amelyek mellett szemfényvesztésül nem egységáron is kimért árucikkeket is tart. Ez az egységárusítás, amely nem súly szerint, hanem a dolog természeténél fogva

adagonkint vagy darabonkint kínálja a portékát, a legalkalmasabb a közönség megtévesztésére.

Ki tudja például súly szerint ellenőrizni azt a már groteszkül ható meghatározást, hogy — *egy kávéhoz való cukor.* Vajjon milyen árat fizet egy kiló cukorért az, aki ilyen adagonkint vásárol?

— Nyilvánvalóvá lett, hogy ez a budai áruház, mint az Andrássy-úton különböző néven megnyilt üzletek, a *Párisi Áruház* érdekkörébe tartoznak. Most valamennyien külön üzletekként szerepelnek, de kiváncsiak vagyunk,

mi történik majd az adózás alkalmával.

Bizonyára nem tévedünk, ha azt hisszük, hogy akkor majd *egy üzleti komplexum lesz az összes különálló üzletekből,* mert így összehasonlithatatlanul kedvezőbben lehet az adózást megúszni.

— Ezek és a hasonló sérelmek egész sora fog elhangzani a szombathelyi kongresszuson, ahol sor kerül a megsokasodott *gyári detailüzletekre és a tömegfiókokra is.* És a tisztes kereskedelem minden kérdésnél nemcsak a maga érdekéért, hanem a fogyasztó közönség védelmében sürgeti az erélyes intézkedést.

A kongresszus gazdag tárgysorozatából még az egész országra kiterjedő, teljes *vasárnapi munkaszünet és a kiskereskedők öregségi biztositása* emelkedik ki.

Közel kétmillió pengő értékű élelmiszert rendel a főváros a kórházak és a szociális akciók szükségletére

A székesfővárosi közkórházak, népjóléti intézmények és a hatósági étkeztetés céljára 1937 október 1-től 1938 szeptember 30-ig terjedő időre szükséges mintegy *1,900.000 pengő értékü* élelmiszerek szállítására a közélelmezési ügyosztály nyilvános versenytárgyalást hirdetett. A versenytárgyalás 101 cikk szállítására szólt, amelyek jelentékeny részére egyedül a *Községi Élelmiszerszállító Üzem* pályázott. Ezenkívül *még 18 cég adott be ajánlatot.* A közélelmezési bizottság az ügyosztály előterjesztésére a következő legolcsóbb ajánlatot benyujtó pályázóknak javasolja a szállítás kiadását:

Községi Élelmiszerárusító Üzem: tojás, rizs, kockacukor, kristálycukor, burgonyacukor, szaloncukor, csokoládé, csokoládédara, csokoládé mártógyúrma, kakaópor, kakaóvaj, pörkölt kávé, pótkávé, malátakávé, tea, buzadara, buzaliszt 0g., 0gg., 2-ös és 5-ös, konzumkeksz, kétszersült, levegőkenyér, aleuronát kenyér, grahamkenyér, fagylaltostya, befőttek, aszaltszilva, szilvaíz, barackíz, málna-eperíz, vegyesíz, barnasör, asztali fehérbor, vörös burgundi, húskivonat (a kórházaknak), mazsola, mogyoróbél, mandulabél, cukrozott gyümölcstörmelék, dióbél, ecet, málnaszörp, mustár, só, szardinia, vanilia, paprika, babérlevél, majoranna, mák, árpagyöngy, bab (fehér), borsó sárga és zöld, lencse, méz, paradicsom konzerv, Ella-burgonya, szárított hagymaszelet, szárított hagymapor, szárított kelkáposzta, szárított fehérkáposzta, szárított vajbab, szárított zöldség, zabliszt, zabdara, köles, füge, szódabikarbóna, gelatin, lecsó, lecsó naturell, ecetes spárgatök, sózott tök, savanyú káposzta, ecetes uborka, ecetes paprika, zöldborsó konzerv, vajbab konzerv és a diónak, amelyre pályázó nem volt, szabadkézből való beszerzésére; — **Élelmiszer és Áruszállító kft.:** csokoládépor, tortalap, étqlzsir, ételolaj, bors, fahéj, rizsliszt; — **Radó Pál:** lisztcukor, köménymag, fürjbab; — **Hazai Likőr-, Rum- és Szeszárugyár:** rum; — **Herz Ármin Fiai Rt.:** húskivonat (az ínségakció részére); — **Franck Henrik Fiai Rt.:** koffeinmentes kávé; — **Özv. Nits Mártonné és özv. Schreiner Rezsőné** megosztva: kalács (töltött); — **yltéz Városy Jenő dr.:** őszi rózsaburgonya (kórházak részére); — **Balázs Béla dr.:** őszi rózsaburgonya (az étkeztetési akció részére), Krüger-burgonya.

Ifj. Horthy Miklós a MFTR igazgatósági tagja. A *MFTR* igazgatóságának kérelme alapján a cégbíróság elrendelte annak a bejegyzését, hogy ifj. *Horthy* Miklós *cégjegyzési jogosultsággal a vállalat igazgatósági tagja lett.*

A Tabáni Gyógyszálló kötvényeit bevezetik a tőzsdén. Mint ismeretes, a *Kereskedelmi Bank* a fővárosnak *ötmillió pengő, 15 éves kölcsönt adott* a Tabánban létesítendő gyógyszálló építési költségeire. A főváros és a kölcsönt folyósító pénzintézet közt létrejött megállapodás értelmében a Kereskedelmi Bank jogosult e kölcsön kötvényeit *a hivatalos tőzsdei forgalomba bevezetni.* A tőzsdén elterjedt hirek szerint a bank ezzel a jogával élni fog és alkalmasint *még az ősszel be is vezeti a „Tabáni Gyógyszálló" kötvényeit a tőzsdére.*

Balabán György fontos megbizatása a Foncierenél. Biztositási körökben igen nagy figyelmet szentelnek és jelentőséget tulajdonitanak annak a hirnek, hogy a *Fonciere* igen fontos hatáskörre szerződtette *Balabán* Györgyöt, aki a fuzió előtt a *Magyar Francia* ügyvezető igazgatója volt. *Balabán* György közismerten *egyike a legkiválóbb magyar biztositási szakembereknek,* aki munkásságával nem egyedül vállalata, hanem *az egész magyar biztositásügy érdekeit is szolgálta.* Nagy szaktudása, európai kultúrája, fáradhatatlan agilitása és egyéni szeretetreméltósága egyaránt predesztinálták őt uj hivatalára, amelyet egyébként *már el is foglalt*

Délamerika számára a századik mótoros kocsit gyártja a Ganz-gyár. A *Fővárosi Hirlapban* néhány esztendővel ezelőtt jelentettük, hogy a *Ganz-gyár* megállapodást létesített *Argentinával* mótoros kocsik gyártására. A *Ganz-féle* sínautóbuszok azóta *világhírnévre tettek szert és ma már nincs úgyszólván hely a földkerekségen, ahol ne futnának a Ganz-féle sínautobuszok.* A legátütőbb eredményt mindenesetre Argentinában érték el, amelynek eddig *több mint kilencven ilyen szerkezetet szállitottak le.* Értesülésünk szerint Argentina most rendelt újabb tíz mótoros kocsit, ami által a *Ganz-gyár* rövidesen eljut a valóban figyelemreméltó jubileumhoz: *a századik délamerikai mótoroskocsi leszállításához.*

Eladó

Biztos megélhetést nyujtó, üzemképes állapotban levő gépszíj- és pickerüzem.
AZONNAL ÁTVEHETŐ
és a helyiség kivánatra bérbevehető.
BŐVEBBET:
FRANK IGNÁC
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
TELEFONSZÁM: 131—439.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása. Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston szobrászok
XIV., Ozobor-utca 6. Telefon: 297-730.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Linoleum és gummi burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-28

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

Építőkőszobrász mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem
SIMA SÁNDOR és díszoklevél.
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 296-512.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
színes aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari segítelő- és vegyianyagok gyára

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. • Telefon: 150-734.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Napellenzők
Korányi és Frőhlich
redőny és fémportálgyár

VÁLLALKOZÁS

Tizenegy találmány a portalan szemétgyüjtés nemzetközi pályázatán

A bécsi köztisztasági igazgató is résztvesz a zsüriben

A *Köztisztasági Hivatal* nemzetközi pályázatot hirdetett a portalan szemétgyüjtést szolgáló lófogatú gyüjtőkocsi bevezetésére. A pályázat kiírásánál az a cél vezette a Köztisztasági Hivatalt, hogy a feladatnak kitünően megfelelő szemétgyüjtő autók helyett, amelyek darabonkint 45.000 pengőbe kerülnek, tehát rendkívül drágák, olyan lófogatú, portalan szemétgyüjtő kocsikhoz jusson, amelyek lényegesen kevesebb pénzbe kerülnek. Az eddig próbaképen alkalmazott autók mellé azután az egész város területét ellátó pormentes szemétgyüjtésre lófogatú kocsikat állítanának be, ha sikerül megfelelő tervhez jutni.

Szeptember 10-én járt le a pályázat, amelyre tizenegy modell érkezett be. Ezek közül nyolcat magyar pályázó küldött be, névszerint: *Bakos* Lajos, *Barta* Károly, *Biró* Károly, *Fischer* Béla, *Jakobi* Endre, *Márkus* Imre és *Pirkner* Ferenc. *Németországból* pályázott Peter *Bauer*. Szerepel még egy *német* és egy *svájci* találmány is, amelyet a *Magyar Waggon- és Gépgyár R.-t.* nyujtott be, amely *a két találmánynak Magyarországon való értékesítését megszerezte.* A legérdekesebb pályázó *Biró* Károly, a Köztisztasági Hivatal műhelyében dolgozó *festőmunkás, aki eredetileg utcaseprő volt.*

A beérkezett pályázati anyagot a Köztisztasági Hivatal feldolgozza, azután, mintegy két hét mulva a nemzetközi pályázat *zsüri elé kerül*, amelynek tagjai lesznek *Salamon* Géza dr. tanácsnok, a közegészségügyi és köztisztasági ügyosztály vezetőjének elnöklete alatt: *Balló* Alfréd, a Köztisztasági Hivatal igazgatója, egy székesfővárosi gépészmérnök, egy müegyetemi tanár és *Kozmanek Lajos, a bécsi köztisztasági hivatal igazgatója.* A zsüri javaslata alapján a pályázat eredményét *Szendy* Károly polgármester dönti el.

Ajánlatok beadási határidejének meghosszabbítása. *Budapest Székesfőváros Gázművei Igazgatósága* értesíti az óbudai gázgyár kokszoltó és feldolgozó berendezéseinek átalakítására, illetőleg bővítésére pályázni óhajtókat, hogy a már korábban meghirdetett nyilvános versenytárgyalás napját 1937 szeptember hó 30-ról *1937 október hó 30-ig hosszabbította meg.* Az ajánlatok ezek szerint csak ezen napon, a Gázművek Anyagbeszerző osztályánál (VIII., Tisza Kálmán-tér 20.) d. e. 10 óráig nyujtandók be, vagy posta útján oly időpontban adandók fel, hogy azok a fenti megjelölt határidőre a nevezett helyre megérkezzenek. Később beérkező ajánlatok azonban figyelembe nem jöhetnek.

Ajánlatok a világító házszámtáblákra. A Közmunkatanács megtartotta a világító házszámtáblákra a versenytárgyalást. Összesen 22 pályázatot adtak be, amelyek közül a Gázvédelmi Társaságé nem tartalmazott konkrét ajánlatot, hanem a kiírást bírálta.

Az ajánlatok 3500 darab házszámtábla szállítására — a vállalati árak egymásutáni sorrendben a 2.5 mm. vörösréz 2.5 mm. öntöttvas és 3.5 mm. vaslemez kivitelt jelentve — a következők:

Brenner Elek, Győr 36.36, 22—35, —, Edinger és Társa 41.40, 25.00, 26.50, Erőátviteli és vill. rt. 32.00, 19.50, 22.50, Bp. műszerésziparosok közsz. csop. 50.95, 42.00, 43.80, M. kir. vill. vasgyári keresk. képv. 46.10, 29.50, 37.70 (és 36.30), Stieber-féle ép. és ipari rt. 26.80, —, 16.40, Kisipari munkaszerző szöv. 37.10, 19.90, 24.10, Fémáru, Fegyver- és Gépgyár 29.30, 19.50, 22.90, Hirmann Ferenc 69.00, 53.40, 54.80, Szálkay László 32.00, 20.50, 21.00, Bronzműves kisip. közszáll. csop. 53.25, 39.50, 41.80, Titán fénytechnikai váll. 42.80, 29.50, 31.70, Automobiltechn. és fémöntőgyár 46.00, 31.80, 32.90, Szalay István rt. 27.00, 17.00, 14.50, Barta Károly 49.50, 39.00, 39.50, M. Siemens—Schuckert 50.00, 28.00, 32.00, Haas és Somogyi 46.00, —, 35.00, Hajós és Szántó, Krolupper József és Rothmüller S. 41.90, 27.72, 27.36, Magy. fémlemezipar rt. 27.48, —, 21.90, Telefongyár rt. 30.80, 22.60, 21.30, Munkácsy Gyula (elkésve érkezett) 40,00, 36.00, 32.00 pengő.

A cégek nagyrésze 7000 darab szállítására is adott be ajánlatot, darabonkint aránylagosan olcsóbb áron.

Versenytárgyalási megbizások

A Központi Városház Vegyészeti Intézet **központi fűtőberendezési munkáit** Szentgyörgyi és Társa cég kapta 8735.97 pengőért.

A Klauzál-téri vásárcsarnok **kőművesmunkáit** Rehling Alajos kapta 3211 pengőért.

A Flórián-kápolna **föld-, kőműves- és vasbetonmunkáit** Poros István kapta 6553.95 pengőért.

A Bakáts-téri róm. kath. plébániaépület **bádogosmunkáit** Horváth József kapta 1987.80 pengőért.

A XIII. ker. elöljárósági épület részére szükséges **villanyszerelési, csengőberendezési és telefoncsövezési munkát** Tyttmann Ferenc kapta 7989.02 pengőért.

A ferencvárosi helyi kikötő kocsirakodó útjánál szükséges **burkolómunkát** Obendorfer Rudolf kapta 3771.55 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiirások

A marhavágóhidon létesítendő **magaspálya és vágóhelyek építési munkálra** pályázni lehet szeptember 28-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Községi Élelmiszerárusító Üzem részére szállítandó **3 drb gőzkazán, economiser, szénszállítómű és tápvízlégtelenitő és ezek tartozékai szállítására** pályázni lehet szeptember 28-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Hős-utcában létesülő szükséglakások részére **300 drb takaréktűzhely szállítására** pályázni lehet szeptember 28-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A városligeti árumintakiállítási csarnok tetőzetének **ács- és vasszerkezeti munkálataira** pályázni lehet szeptember 24-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A marhavágóhíd gépháztoldalékának **bontási-, föld-, kőműves-, elhelyező-, vasbeton- és kőművesmunkálataira** pályázni lehet szeptember 24-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A BSzKRT részére szükséges **500 drb vas ruhaszekrény szállítására** pályázni lehet szeptember 27-én d. e. 10 órakor (Akácfa-u. 15. III. em. 311).

Beérkezett ajánlatok

A Szent Rókus-kórház udvarán végzendő **aszfaltozási munkára** pályáztak: Útépítő és Aszfalt váll. 19.220, Posnánsky és Strelitz 4526, Asphalt Építőipar 4888 pengővel.

A Horthy Miklósné gyermekotthon bővítésével kapcsolatos **bontási, föld, kőműves, beton, vasbeton és elhelyező munkálatokra** pályáztak: Kosály Ödön 19.924, Szenes Géza 20.742, ifj. Dobrovits Ferenc 21.407, Foerk Ernő 22.778, Gavora Zsigmond 23.636, Nagy Testvérek 24.299, Német Emil 24.725, v. Gorondy István 25.470, Szeitz Richard 26.556, Radó Sándor 27.440, Lovas Sándor 28.055 és Barcsai Lajos 30.932 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA**
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präciziós csavarok.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114—644.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hasai-szén-tüzelésü és fatüzelésü kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Mindenfajta göz-, centrifugál-, dugattyús szivattyúk, kompresszorok, fűtőtornyok.
Zimmer Tódor mérnök
a Worthington gyárak magyarországi képviselője
Budapest, I., Zuhatag-út 7/b.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomásu kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,
JOBBÁGY- féle
barnaszéntüzelésü folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyöri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 szeptember 22. — 38. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Gondok és tervek

Irta GAZDY JENŐ

Bizony nem mindig van könnyű dolga a mi polgármesterünknek. Hányszor nekilendül valami szép gondolatnak. Azt hiszi, ez mindenkinek fog tetszeni. Aztán elkezdik sajtolni, formálni, kritizálni a felvetett eszmét és a végén maga sem ismer rá arra, amit tervezett.

Itt van például ezeknek a szükséglakásoknak, vagy most már kislakásoknak a dolga. Én azt hiszem, a polgármester a legnemesebb intencióval hozta összefüggésbe ezt a szociális szempontokból nagy előrelépést jelentő tervet az Eucharisztikus Kongresszussal, mert helyesen gondolhatta, hogy mind a két probléma igen fontos és sürgős megoldást igénylő kérdés. Feltehető volt, hogy ha egy csapással el lehet intézni, csak előnyös és általános elismerést érdemlő dolgot cselekszik. Mégis éppen arról az oldalról kifogásolták e két probléma összekapcsolását, ahonnan a legkevésbbé volt várható. A kereszténypárt szónokai helytelenítették az indokolást, mondván, hogy a szükséglakások, illetve kislakások építése magában véve sürgős és elodázhatatlan feladata a fővárosnak. Ezt a kérdést az Eucharisztikus Kongresszus várható lakásszükségletével összekapcsolni felesleges valami.

Hát nem mondom, maga a belügyminiszter is hivatkozik arra, hogy a fennálló törvényes rendelkezések szerint az juséges hajléktalan családoknak lakással (kifejezetten szükséglakással) való ellátása községi feladat. Hiszen ezen az alapon adta át a miniszteri rendelet a főváros területén levő összes állami szükséglakástelepeket a fővárosnak. Viszont azonban nem vitás, hogy az Eucharisztikus Kongresszus óriási idegenforgalmi alkalmat jelent a fővárosra és ennek a kongresszusnak hiánytalan, kifogástalan lebonyolítása prestizskérdés az egész magyar nemzetre és természetesen elsősorban a főváros szempontjaiból is. Már pedig úgy is, mint az egyik egyházközség világi elnöke, az eddigi adatokból tisztán látom, hogy éppen a diszlokáció kérdése az, amely a legnehezebben lesz megoldható.

Természetesen látta ezt a polgármester is és helyesen gondolta, hogyha ezt a kérdést, amelynek súlyát mindenki kénytelen elismerni, összekapcsolja a kislakástépítő programmal, úgy sokkal könnyebben és gyorsabban termelhető ki a mindig szemünk előtt levő szociálpolitikai elgondoláshoz szükséges nagyobb anyagi áldozat. Éppen azért a NEP fővárosi pártja ezt a célkitűzést indokolásával együtt helyesnek ismerte el és örömömre szolgált, hogy ennek a párt megbízásából, a közgyűlésen kifejezést adhattam.

Más kérdés ennek a problémának a higienia és egyéb életszínvonalbeli követelmények szempontjából való technikai megoldása, amely már az Eucharisztikus Kongresszusra való felhasználhatás tekintetében kevésbbé fontos. Bár ezt sem lehet egészen határozottan mondani, mert megvan annak is a komoly jelentősége, ha az ideözönlő idegenek látják és tapasztalják azt, hogy az ilyen szociális feladatokat miként tudjuk és szoktuk megoldani. Éppen ezért az az érzésem, hogyha ezeket a kislakásokat első ízben az Eucharisztikus Kongresszus látogatói részére szándékozunk rendelkezésre bocsájtani, akkor itt valami mintatelepeket kellene létesíteni, még akkor is, ha azokat később amortizálni nem tudjuk. Sajnos, a kivitel szempontjából elhangzott kifogások nagyon is jogosultnak látszanak. A tervek nagyon vérszegények és invenció nélküli sablonok formáit öltötték fel. Még sajnosabb, hogy a kifogásokra elhangzott magyarázatok sem voltak se világosak, se megnyugtatók. A polgármester úrnak itt még tenni kell valamit, hogy szép elgondolása ne adjon torzszülötteknek életet.

De — nézetem szerint — van egy másik jelentős szociális probléma is, amelyet az Eucharisztikus Kongresszussal kapcsolatba lehetne hozni, felhasználván a kongresszussal szemben tagadhatatlanul és igen indokoltan megnyilvánuló áldozatkészséget. A kongresszus rendezőségének nemcsak az elszállásolásról kell gondoskodni, hanem igen nagy mértékben a megfelelő étkeztetésről is. Semmiesetre sem szabad a magyar konyhának világraszóló jóhírnevét kockáztatni. Sőt ennek az idegenforgalmi szempontból nagyjelentőségű részletkérdésnek is olyan megoldását kell találni, hogy a messze idegenből is idekerülő zarándokok teljes megelégedéssel hírét vigyék az egész világra a mi páratlanul jó konyhánknak. Nem csekély jelentőségű dolog ez sem, mert hála Isten vannak még sokan, akik szeretnek jól étkezni.

Éppen ezért arra gondolok, hogy ebből az alkalomból jelentékeny számban kellene szaporítani azokat az úgynevezett polgári étkezőket, amelyekből ma még igen kevés van. Nem mondom, sérthet ez bizonyos érdekeket és a fővárosnak nem is lehet elsőrendű feladata ezzel konkurrenciát csinálni a vendéglősiparnak. De egyrészt csak átmeneti intézkedésről van itt szó, másrészt vitathatatlan, hogy a középosztály anyagi helyzetének sajnálatos leromlása ebből a kérdésből is szociális problémát csinált.

Általában véve — azt hiszem — az Eucharisztikus Kongresszus olyan jelentős esemény a magyarság szempontjából, hogy annak sikere érdekében a székesfőváros közönsége — meg vagyok győződve róla — pártkülönbség nélkül szívesen hoz meg minden lehető áldozatot. Miért ne örökíthetnénk tehát azt meg olyan szocialis természetű intézkedésekkel is, amelyek maradandó jellegüek.

Szendy Károly

polgármester:

Olyan pénzügyi nyugodtságot teremtünk, amelyre a multban alig akadt példa

A jövő évi költségvetés és az új kölcsön hatása a főváros anyagi ügyeinek rendezésénél

A főváros életének minden esztendő őszén visszatérő és kiemelkedő eseménye: a következő évi költségvetés ismertetése, majd később a tárgyalása. *Szendy* Károly polgármester ezen a héten hozza nyilvánosságra Budapest büdzsétervezetét, de természetesen előzőleg tárgyalást folytat a pártok vezetőivel, majd pedig sajtóértekezleten végleges formájában mutatja be azt a tervezetet, amely az autonomia szerveinek csiszolásain át végül is irányítani fogja a milliós metropolis életének következő esztendejét. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa ebből az alkalomból felkereste

Szendy Károly
polgármestert,

aki a nyers vázlatról a következőket mondotta:

— Az új költségvetés semmi különösebb meglepetést nem hoz. *Tovább folytatjuk azt a higgadt és óvatos, de emellett optimista pénzügyi politikát, amely az önkormányzat helyeslésével találkozott.* Az új költségvetést talán az jellemzi legjobban, hogy úgyszólván

valamennyi tétel emelkedik.

Több lesz a bevétel és ugyancsak több a kiadás. Már a tavalyi költségvetésnél hangsúlyoztam, hogy *végletekig nem lehet az egyes tételeket lefaragni,* hiszen Budapestnek már valósággal csontvázköltségvetése van és a csontba bevésni mégsem tanácsos. Az élet sohasem áll meg,

új szükségletek jelentkeznek,

amelyek kielégítéséről gondoskodni kell.

— Tehát sok lesz a közmunka?

— Legalább is a tavalyi mértékben szerepeltetjük a közmunkákat a készülő költségvetésben. Budapest városára igazán senki sem panaszkodhatik, *az ipart és a kereskedelmet éppen eléggé foglalkoztatja.*

A legnagyobb közmunka jelenleg a szivattyútelep építkezése. Az új bécsi kivezető út létesítése is sok munkásnak ad kenyeret.

Igen sokat jelent az eucharisztikus kongresszusra való tekintettel az utak és a terek rendbehozása. A kislakások építkezése szintén megindult. A két és félmillió pengős útépítés nagy részét talán a költségvetés keretében is el tudtuk volna végezni, de ebben az esetben *az utak rendbehozása hosszú éveket vett volna igénybe.* Magam is kijelentettem a pénzügyi bizottságban, hogy *ezt a munkát évekre beosztva a költségvetéskeretében minden nehézség nélkül elvégezhettük volna, de sokkal helyesebb így, hiszen számolni kell azzal, hogy az eucharisztikus kongresszus idején nagy lesz az idegenforgalom és azt akarjuk, hogy az idegenek a legjobb impressziókkal távozzanak tőlünk, tehát az utakat és tereket feltétlenül rendbe kell hozni.*

— Ugyanezt mondhatnám el a kislakásépítési akcióról is. A három év munkáját most egyszerre végezzük el és így *a fedezetről igazán nem gondoskodhatunk egy év költségvetésének keretében.*

— A fővárosnak különben is nagyon nehéz a helyzete. Az adókimutatásból kitűnik, hogy

az állam adójövedelmei a magyar fővárosban állandóan emelkednek, viszont a főváros jövedelmei visszamennek.

Foglalkozni fogok azzal is költségvetési expozémban, hogy *maga az állam is egész sereg új feladat megoldását háritja át a fővárosra, tehát indokolt, hogy a kiadási tételek minden vonalon emelkednek.*

— Ami a bevételt illeti, mégis csak számolni kell azzal, hogy *a gazdasági helyzet javul és ennek hatása a bevételi oldalon is mutatkozni fog. Uj adókkal és a közönség újabb másirányú megterhelésével semmiesetre sem állhatunk elő.* Nagyjából tehát

gazdálkodásunk a legutolsó költségvetés kereteihez fog alkalmazkodni.

— A pénzügyi bizottságban az az aggodalom hangzott el, hogy tíz esztendő is el fog telni addig, amíg az új Óbuda—Hungária-körúti híd megépül, — vetettük közbe.

— Arról szó sem lehet, — jelentette ki határozottan a polgármester, — hogy ilyen sokáig húzódjék a főváros régi álmának megvalósulása. A hídat fel kell építeni, ehhez már minden illetékes tényező hozzájárult. Ilyen körülmények között tehát *minden a pénzen mulik.* A főváros közönsége a legnagyobb készséggel hozta meg a lehető legnagyobb áldozatot. *A telekátruházási illeték külön pótlékolásából megvan a szükséges jövedelem.*

A jövő év őszén feltétlenül megkezdődik az új híd építése, ugyanolyan tempóban fog haladni, mint a Horthy Miklós-híd építkezése és így 4—5 év mulva átadhatjuk a forgalomnak Budapest nyolcadik hidját.

Nincs ok az aggodalomra. *A híd építését senki sem akarja elgáncsolni.* A Horthy Miklós-híd építésénél is merültek fel akadályok, ezeket azonban mindig legyőztük. Voltak olyan nehézségek is, hogy a megfelelő pénzösszegek nem álltak rendelkezésre, erre *hitelművelet útján elő lehetett teremteni a szükséges anyagi eszközöket.* Ilyen körülmények között tehát már *járt uton haladunk és emberi számítás*

szerint az Óbudai híd megvalósításának komoly akadálya nem is lehet.

— Az új kölcsön felvétele októberben megtörténik?

— A *Fővárosi Hirlap* már ismertette legutóbbi számában az új kölcsön feltételeit. Minden pontosan úgy van, ahogy azt megírta, legfeljebb még azt tehetem hozzá, hogy

a kölcsön 15 esztendőre szól.

Valóban hétmillió pengőt akarunk a beruházásokra fordítani, a beruházások részleteiről is már eleget beszéltünk, sőt a törvényhatóság ezeket már meg is szavazta. *A rendelkezésünkre álló 23 milliót a rövidlejáratú kölcsönöknek hosszúlejáratú kölcsönökké való átalakítására kívánjuk fordítani.* Azt hiszem:

kedvezőbb kölcsönt nem lehet kapni, mint amilyent a Községi Takarékpénztár ajánlott fel.

A *Kereskedelmi Bankra* sem panaszkodhatunk, hiszen a *Tabáni Gyógyszálló építési kölcsöne is igen kedvező.* A két kölcsön egymástól nem sokban tér el. Az 5%-os kamat és a 95%-os kibocsátási alap mindenkit kielégíthet. Meg akarom jegyezni azt, hogy

mindazok a kölcsönök, amelyeket az én polgármesterségem alatt vettünk fel, tulajdonképen egy bázison mozognak.

Egyes estekben a kibocsátás volt magasabb, ilyenkor a kamatot is magasabbra kellett venni, vagy pedig fordítva. A régi kölcsönök 90%-os kibocsátáson történtek, de viszont a kamat a 6%-ot is elérte, volt 100%-os kibocsátási alapunk is, ebben az esetben a kamatozás símult hozzá ehhez az alaphoz. *Az 5% és a 95%, — amelyen az új kölcsön nyugszik, — mindenkit kielégíthet, de ha akármelyik pénzintézet kedvezőbb ajánlattal áll elő, a főváros nagyon szívesen vele köti meg az üzletet.*

— A rövidlejáratú kölcsönöknek hosszúlejáratú kölcsönökké való átalakítása elkerülhetetlen, nemcsak azért, mert így a főváros kevesebbet fizet, hanem főleg azért, mert a főváros pénzügyi politikája számára *ez nagyobb stabilitást jelent.* Merem remélni azt, hogy

a mostani rendszerrel olyan pénzügyi nyugodtságot teremtünk, amilyenre a multban alig akadt példa.

A 23 millióból 18 millióval rendezzük, illetve likvidáljuk a kórházi alapot, az 5 millióból

3 millió pengőt fordítunk a Vásárpénztár kölcsönének végleges elintézésére.

nyolcmillió pengővel a Vásárpénztár céljaira felvett kölcsönt leszámítoljuk. Ennek a nyolcmillió pengőnek fedezéséről most gondoskodni kellett, 5 milliót egyéb alapjainkból teremtettünk elő és így *csak 3 milliót kellett a rendezés céljaira felhasználni.* Meg vagyunk arról győződve, hogy

az autonómia méltányolni fogja pénzügyi politikánk fáradozásait

és az első októberi közgyűlésen megadja a felhatalmazást a kölcsön felvételére.

A polgármester nyilatkozata eklatáns igazolása annak az optimizmusnak, amely *Szendy* Károlyt kommunális politikáját hivatalbalépése óta jellemzi. A szanálás és a költségvetési tételek lefaragásának delelőjén foglalja el az első polgár vezetőtisztjét *Szendy* Károly, aki nem engedte magát megcsalni a lehangoló tények optikájától, hanem átlátva ennek a nagyrahivatott városnak jövőbeni lehetőségeit, vezető poziciójában nyomban hirdetni kezdte azt az optimizmust, amelyet utólag fényesen és kétségbevonhatatlanul bizonyítottak és igazoltak a bekövetkezett felfelé ívelő események. Az új költségvetés már nem csupán igazolása, hanem — mondhatnánk — számlakivonata ennek a pazar fejlődésnek.

Tyttmann Ferenc
hat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-703.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
„Optalit"
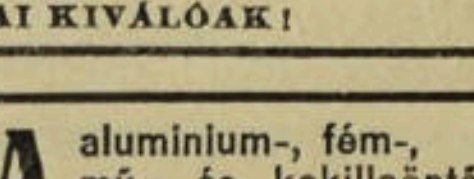
F.-bronz
könnyűfém—dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 168-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Mintaiskola készül az iparostanoncok részére

Emelik az iparostanoncoktatás nivóját és szociális téren is gondoskodnak a tanoncokról

Az idei tanév megkezdésénél azt a rendkívül örvendetes tényt tapasztalták a székesfőváros közoktatásügyi vezetői, hogy *a szülők mind nagyobb mértékben adják gyermekeiket az intellektuális pályák helyett a gyakorlati gazdasági pályákra.* Ennek a ténynek bizonyítéka az, hogy a székesfőváros által fenntartott *iparostanonciskolák tanulóinak létszáma közel tíz százalékkal emelkedett*, a felsőfokú székesfővárosi mezőgazdasági iskolának pedig több mint egyharmaddal nagyobb a hallgatói létszáma, mint a mult esztendőben volt.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílott erről a kérdésről

Felkay Ferenc dr.

tanácsnokkal,

a közoktatási ügyosztály vezetőjével beszélgetést folytatni.

— Az iparostanonciskolai tanulói létszám gyarapodása rendkívül örvendetes — mondta a tanácsnok. — Egyrészt az látható ebből, hogy a fővárosi szülők, tekintélyes része belátta, hogy a kenyérkereső pályák közül jelentős szerep jut az iparnak és a kereskedelemnek, másrészt az a megfontolás világlik ki belőle, hogy a *polgárság mind jobban tisztába jön azzal, hogy gyermekeinek a hivatali pályákra való túlzott özönlése az elhelyzekedés tehetetlenségét fokozza.*

— Az idén közel tizenegyezer fiú-iparostanonc iratkozott be tanonciskoláinkba, ugyanekkor azonban *lényegesen visszaesett a polgári iskolák növendékeinek létszáma.* A székesfőváros természetesen mindent megtesz továbbra is abban az irányban, hogy az iparostanonciskolai oktatás a legmodernebb színvonalon maradjon és különösen nagy gondot fordítunk arra, hogy az iparostanoncnak necsak oktatási színvonalát tartsuk magasan, hanem *gondoskodjunk róluk szociális téren is.*

— A főváros felügyeleti hatósága ugyanis hozzájárulását adta a Szél-utcában felépülő ipari fiúnevelő otthon létesítéséhez. Ez az intézet voltaképlen *mintaiskola lesz*, amelyben nemcsak elméleti, hanem gyakorlati irányú szakoktatásra is sor kerül, sőt igyekszünk majd arról is gondoskodni, hogy *az intézetet elvégző növendékek hatósági munkaközvetítés útján közvetlenül elhelyezkedhessenek a különböző ipari szakmák mestereinél.*

— Meglévő iparostanonciskoláinkban — mint azt az évről-évre megismétlődő iskolai kiállítások világosan bizonyítják — *a legmodernebb szellemű tanítás folyik* és az ipari érdekeltségek állandó elismerése kíséri e téren kifejtett tevékenységünket. A dolog természeténél fogva nem értük ugyan még el minden vonatkozásban azt a nivót, amely a külföldi államokban tapasztalható, minthogy azonban áldozatoktól sem riadunk vissza a minél intenzivebb iparosképzés érdekében, erősen bízom abban, hogy *a még néhol meglévő hátrányunkat rövidesen behozzuk és iparostanonciskoláink minden egyes szakmának a legkitűnőbb utánképzést fogják tudni szolgáltatni.*

— A magam részéről különösen annak örülök, hogy *a felső mezőgazdasági iskoláink növendékeinek létszáma is egyre emelkedő tendenciát mutat.* Az ide kerülő növendékek majdnem százszázalékosan budapesti polgárok gyermekei és éppen mert ez a helyzet, azért nyugodtan állíthatom, hogy *az iskola jelentékeny haszonnal jár a székesfőváros közönségére nézve.* A felső mezőgazdasági iskola tantermeiben és gyakorlati oktatásain a legkomolyabb szakszerű munka folyik és azok, akik tanulmányaiknak elvégzésével az életbe kikerülnek, valamennyien *meg fogják állani helyüket.*

— A közönségnek az ipari és kereskedelmi pályák iránt való érdeklődését bizonyítja az a tény is, hogy *a kereskedelmi iskolák növendékeinek létszáma is gyarapodott.* Ugy látszik, hogy ez a tendencia most már állandónak tekinthető s ez abban a városban, amelyet nagyvárossá voltaképpen az ipar és a hozzá szervesen kapcsolódó kereskedelem tett, igen nagyjelentőségű dolog.

— Többi iskolatipusainknál bizony *csökkenés mutatkozott*, ez a körülmény aztán sok aggodalomra adott okot a tanszemélyzet körében. Sikerült azonban a *tanerők másirányú beosztásával elhárítani azt a veszedelmet, hogy az oktatói létszámot csökkentsük, így tehát nyugtalankodásra nincsen semmi ok.*

Külön telepen helyezik el az Eucharisztikus Kongresszus vendégeinek egyrészét

Angyalföldön építik meg a tömegszállást — Tízmillió pengős anyagbeszerzés a szállóhelyiségek berendezésére és felszerelésére

A *Fővárosi Hírlap* legutóbbi számában részletesen beszámoltunk azokról az előkészületekről, amelyeket az 1938 májusában negrendezésre kerülő Eucharisztikus Világkongresszus rendezőbizottsága már eddig is foganatosított.

Azóta rendkívül érdekes terv merült fel az előkészítő bizottságban, amelynek megvalósítása egy csapásra megoldaná az eucharisztikus kongresszusra érkező külföldi tömegek megfelelő elhelyezését. Arról van szó, hogy *a székesfőváros valamelyik külső részén nagyszabású önálló telepet létesítsenek*, amelyen mindazokat a vendégeket el lehetne helyezni, akiknek a budapesti állandó jellegű hotelekben, panziókban, iskolákban, zárdákban, kaszárnyákban megfelelő szállás-lehetőséget biztosítani nem lehet.

Az előkészítő bizottság a kebelében kialakult gondolatról már tájékoztatta is *Szendy* Károly polgármestert és azzal a kéréssel fordult hozzá, hogy *megfelelő, a város centrumától nem nagy távolságban fekvő és közlekedési szempontból kielégítő székesfővárosi terület rendelkezésre bocsátását biztosítsa.*

A rendezőbizottság arra gondol, hogy ezt a nagyméretű tömegszállást, amelyet azonban vízzel, villannyal is felszerelnek, *az Angyalföldön lehetne a legalkalmasabban felépíteni.* Természetesen nem állandó jellegü épületekről lehetne szó, arra azonban ügyelnének, hogy *a házak állékonysága és szilárdsága biztosítva legyen*, emellett pedig az összes közegészségügyi és közbiztonsági szempontoknak elég tétessék.

Az előkészítő bizottság számol azzal a körülménnyel ugyanis, hogy Eucharisztikus Kongresszus lezajlása után a *kongresszusi célokra felépített telep épületeinek egy részét meg lehetne tartani más alkalmakra* és ebben az esetben remélheti, hogy a székesfőváros azokat tőle átveszi.

Egyébként már teljes erővel megindultak a rendelkezésre álló kongresszusi szállások berendezésének előmunkálatai is. Óriási méretekben történnek az egyes megrendelések és pusztán azoknak a cikkeknek megvásárlása, amelyek az elszállásoláshoz feltétlenül szükségesek, *közel jár a tízmillió pengőhöz.* Erőteljesen érdekelve van a textilipar, az asztalos ipar, mellettük azonban számos más iparág is nagyarányú foglalkoztatásra számíthat.

A *Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala* szeptember elsején kezdte meg azoknak a lakásoknak megtekintését, amelyeknek bérlői egyes lakrészeket felajánlottak az Eucharisztikus Kongresszusra érkező vendégek elszállásolása céljából. Hatósági igazolvánnyal ellátott megbizottak járják végig ezeket a lakásokat és a lakások tulajdonosaival összeköttetésbe lépve, felkérik őket a feltétlenül szükséges berendezések beállítására, egyben tájékoztatják őket arra nézve is, hogy *milyen összegű térítésben részesülnek majd.* Az eddigi megállapítások szerint a közönségnek az a része, amelyik a polgármesteri felhívásra annakidején hajlandónak mutatkozott idegenek vendégüllátására, ezúttal is nagyarányú megértést tanúsít, mert a legtöbb helyen azzal a válasszal távoznak az Idegenforgalmi Hivatal megbizottai, hogy *a felajánlók nem tartanak igényt anyagi megtérítésre*, jóllehet legtöbbjük arra is vállalkozik, hogy a hozzájuk beköltöző külföldit a lakáson kívül ellátásban is részesítse.

Az Idegenforgalmi Hivatal nagy sulyt helyez természetesen arra is, hogy *a különböző nemzetbeli kongresszusi vendégek elszállásolása úgy történjék, hogy azok a nekik hajlékot nyujtó budapesti polgárokkal saját anyanyelvükön tudjanak érintkezni.* Ezen a téren is jelentékeny eredmények mutatkoznak, mert mint köztudomású, *a budapesti polgárság tagjai közül igen nagy számmal vannak olyanok, akik egy, vagy több külföldi nyelven beszélnek.* Az Idegenforgalmi Hivatal igyekszik a lakást felajánlók részéről megnyilvánuló különleges óhajokat is figyelembe venni, főként abból a szempontból, hogy a különböző társadalmi kategóriákhoz tartozó vendéglátók *saját társadalmi állásuknak megfelelő idegen vendégeket fogadhassanak otthonoukba.*

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

Buda és Pest egyesítése valójában most történt meg

1937: Budapest közlekedésének reform-esztendeje — Öt év múlva lebontják az elevátort és a hozzákapcsolódó raktárakat

Az új Horthy Miklós-híd ünnepnapjai elmúltak és a hétköznapok élénk mozgalmassága bebizonyította, hogy *erre az új hídra valóban nagy szükség volt.* Ferencváros valamikor Budapest egyik legnagyobb reménysége volt, az utóbbi időben azonban nem fejlődött. *A Boráros-tér környékén már a híd megnyitása előtt nagy erővel indult meg az építkezés.* Ahol a multban üres telkek, vagy elhagyatott gyár- és malomterületek voltak, ott *most modern bérkaszárnyák épültek és épülnek.*

Elhangzott az a vád, hogy *a híd Budán pusztaságba torkollik* és valóban a régi Lágymányosnak a hídhoz közel eső részén még alig van épület. *De most már nem sokáig marad ez így.* Néhány száz méternyire a budai hídfőtől máris erősen pezseg az élet. A Horthy Miklós-körtéren komoly forgalom van. A két városrész között a híd megteremti az összeköttetést és *a két várostér egymással érintkező része hamarosan imponáló módon kiépül.* Természetesen nemcsak erről van szó, hanem *az új híd közlekedési szempontból is nagyjelentőségű.*

Babarczy István báró
közlekedésügyi tanácsnok

ezen a héten többször künn volt a helyszínen és tanulmányozta a megindult forgalmat. A tanácsnok a *Fővárosi Hirlapnak* az új helyzetről a következőket mondotta:

— Igen nagy jelentősége van az új Horthy Miklós-hídnak. Sokat vitatkoztak arról, hogy *melyik hidat kell előbb megépíteni,* az óbudai, vagy a Boráros-téri hidat. A Boráros-téri híd már készen van, nagyon könnyű volna most azt hangoztatni, hogy *sokkal többet jelentett volna az óbudai híd megépítése.* Az új híd megnyitásával kapcsolatban hallottam olyan véleményeket, hogy *mégis csak sürgősebb lett volna a másik híd létesítése.* Én ma is azon az állásponton vagyok, hogy

a jelenlegi sorrend volt a helyes.

Ez nem jelenti azt, mintha lebecsülném az Óbuda—Hungária-úti híd jelentőségét, de *a Boráros-téri híd felépítése elől nem zárkózhattunk el.* Nem szabad elfelejteni azt, hogy nagy áldozatok árán megépítettük a budapesti körutakat. A körutak a Margithídtól indulnak el, végigszelik az egész magyar fővárost és *a Boráros-térnél zsákutcába kerültek.* Azóta Buda is hatalmasat fejlődött.

Buda és Pest igazi egyesítése most történt meg az új híd létesítésével.

Kinyitottuk a körút kapuját és *Budának Pesttel most már megvan a közvetlen kapcsolata.* Ennek nagy fontosságát *mindenkinek be kell látnia.*

Miért született meg a 66-os villamos?

— Az új híddal kapcsolatban a közlekedési problémák megoldása most már kifogástalan? — kérdeztük.

— A körülményekhez képest *igen.* Vegyük mindenekelőtt a villamosközlekedést. Arról szó sem lehetett, hogy minden 6-os villamost átvigyünk Budára, mert *a villamosok hosszú útvonalon üres kilométereket futottak volna.* A Beszkárt kiszámította, hogy ez

évente félmillió pengőbe került volna.

A kocsik nagyrészét feltétlenül vissza kellett fordítani a Boráros-téren. Eleinte arra gondoltunk, hogy *valamennyi kocsi megfordul* és ingajáratokat akartunk szervezni a híd és a délivasút között. A kereskedelmi kormány ragaszkodott ahhoz, hogy *a villamoskocsiknak legalább egy része átmenjen a hídon.* Így született meg azután a 66-os villamos, amely a Horthy Miklós-körtérig közlekedik s így csak ott kell átszállni a közönségnek.

— A 6-os kocsik megfordítása olyan hurokban történik, amelyre *a közönség nem haragszik.* A hurkok iránt nagy az ellenszenv, viszont ezt a hurkot senkisem kifogásolja. *A hurok közepén ugyanis ízléses virágágy van és a villamosok a patkóalakú feljáró karimájában zavartalanul közlekedhetnek.* A 66-os villamos a patkóalakú feljárón át kerül fel a hídra.

Ha nem lett volna hurok, ezt a feljárót akkor is így kellett volna megcsinálni,

mert az úttest alacsonyan van és a hídra való feljutást csak ilyen lejtős megoldással lehetett keresztülvinni. Télen így is sűrűn kell majd a sineket homokkal beszórni. Most mindenesetre, — ha lassan is, — de símán és zavar nélkül közlekednek a villamosok.

Az új kisszakasz-beosztás

— Nagyon sokan *drágálják az új vonalat* és kifogásolják, hogy a szakaszok rövidek.

— Számoljunk le ezzel a tévhittel is, — magyarázta a tanácsnok. — Ha valaki eddig a Horthy Miklós körtérről a Boráros-térre akart jutni, *három szakaszt kellett váltania:* fizetett a Gellért-térig, a Kalvin-térig és a Boráros-térig, szóval *eddig 18 fillérért elég hosszú ideig utazott.* Most két kisszakaszt kell váltani: az egyik a Horthy Miklós-körtér—budai hídfő; a másik pedig a budai hídfő—Boráros-tér. Időben is sokat nyer, hiszen percek alatt átjut a pesti oldalra. A Horthy Miklós-körtér és Boráros-tér között a távolság *1760 méter.* Általánosságban *egy kisszakasz egy kilométer távolságnak felel meg.*

A közel 2000 métert tehát egy kisszakasz-távolságra nem állíthattuk be.

Az igaz, hogy a hídon át kisebb a távolság, mint onnan a Horthy Miklós-körtérig. Ez azonban nem *marad sokáig így.* A hídfőtől át fogjuk tenni a kisszakasz állomását a nemsokára kiépülő térre, *ez legalább 100 méterrel meg fogja nagyobbítani a távolságot* és ugyanannyival megrövidíti a másik oldalról a kisszakaszt.

A híd budai útja ugyanis még nincsen kiépítve.

Ez lett volna a tervezett *Szent István-út,* amelynek azonban most már *más nevet kell adni,* miután a Lipót-körutat keresztelték át Szent István-körútnak. *Ez az új út egyenes folytatása lesz a híd tengelyének.* Az új út a hídnál tervezett térből indul ki és onnan *a Fehérvári-útig megy, majd tovább a Máv-keresztezésig* és eléri azt a pontot, ahová az uj Szent Imre-pályaudvart tervezik. Ha ez az új út kiépül, akkor *a két kisszakasz-távolság 800—850 méter lesz, ami megfelel a mostani kisszakaszoknak.* Egyáltalában

nem lehet elzárkózni az elől sem, hogy a város belsejében lévő túlhosszú kisszakaszokat bizonyos mértékig revizió alá vegyük

— Még egyről elfelejtkeznek azok, akik drágálják a 66-os villamos tarifáját. *Nagyon sokba került a fővárosnak az új híddal kapcsolatos közlekedésreformja.*

Csak a vágány áthelyezése 1,300.000 pengőt emésztett fel.

Valahol ezt az összeget is be kell venni. Amikor az államvasutak az összekötőhídon át megépítették a kelenföldi csatlakozást, akkor a *10 kilométeres távolságot 20 kilométeres tarifában állapították meg* s ezt a többletet éppen az ilyen költségek fedezésére fordították. Ez ellen akkor senki sem beszélt, most ellenben vádolják a fővárost, hogy drága közlekedésről gondoskodik.

Ujjáépül a Boráros-tér környéke

— Az új autobuszvonal, a 30-as reláció úgylátszik szintén *be fog válni,* folytatta a tanácsnok, — a közönség nagyon szereti és most már *autobuszon közvetlen forgalom van Buda és Pest között,* az autobuszok segítségével Szent Imre várost igazán percek alatt meg lehet közelíteni a város belsejéből.

Babarczy tanácsnok azután a Boráros-tér többi megoldott problémájára mutatott rá. A híd baloldalán van a pestszenterzsébeti hurok. *A 30-as és 32-es villamosok most már a Soroksári-úton közlekednek és a híd mellett elhelyezett hurokban fordulnak meg.* Azelőtt a Mester-utcán közlekedtek, itt azonban csak a helyi forgalmat tartották fenn.

A Boráros-tér gyalogjáró forgalmát a villamos hurok veszélyezteti, mert *erről a megállóról a Ferenc-körútra aluljárót vezettek.* Az aluljáró forgalma most még inkább megnövekszik, mert *az alagút egyik nyílása a hídhoz vezet fel.*

Ezekután még a Boráros-tér környékének rendezésére vonatkozóan tettünk fel kérdéseket, mire a tanácsnok kijelentette, hogy

nincsen értelme fenntartani a dunaparti teherpályaudvart, illetve a hozzákapcsolódó vasútforgalmat

a vámházig és a csarnokig.

— 1942 júliusáig semmit nem csinálhatunk, — magyarázta a tanácsnok, — akkor jár le a *Leszámitoló-Bank* közraktári koncessziója a fővárossal. Utána *eltüntethetjük az elevátort és a hozzákapcsolódó raktárakat.* Ha ez megtörténik, a *városrendezési fantázia szabadon csaponghat.* A dunapartra szép parkot varázsolhatnak. A vámház gyönyörű épületéhez természetesen nem szabad nyulni, de felmerült már az az idea, hogy ide

múzeum kerül.

A *Néprajzi Múzeumot* szeretnék itt elhelyezni. A régi központi vásárcsarnok mint helyi vásárcsarnok egészen rendesen működik. Közvetlenül a vámház előtt már felszedtük a sineket. Itt is lehet parkírozni és az egész környéket rendbe lehet hozni. Az nem is vitás, hogy a *két híd között levő terület hamarosan újjá épül.*

Öt év múlva új, nagyarányú fejlődés

Az 1937-es esztendő nagy éve Budapest közlekedési reformjainak. Emlékeztettük a tanácsnokot éppen a *Fővárosi Hirlap*ban kifejtett érvelésére. Most már felmerül a kérdés: *mikor lesznek még ilyen nagyarányú közlekedési reformok Budapesten?*

— Bizony *4—5 évig erre várni kell,* — fejtegette a tanácsnok. — Ebben az évben adtuk át a Horthy Miklós-hidat a forgalomnak és hátra van még a Margithíd kiszélesítésének befejezése. A kiszélesített Margithídon is még abben az évben megindul a forgalom. A korzó elől végül kitelepítettük a hajókat és az Erzsébet—Ferenc József-híd között modern kikötőt építettünk. Az új repülőtér megnyitása ugyancsak nagyjelentőségű. Az új *Óbuda—Hungária-körúti híd csak 4—5 év mulva készül el.*

1937 után az 1942-es esztendő lesz az, amelyet Budapest történetírói újra a közlekedés nagy esztendejének fognak elkönyvelni.

Addig nem tehetünk egyebet, mint a most rendelkezésünkre álló eshetőségeket hasznosítjuk a közlekedés modernizálása érdekében.

Megkönnyítik a tájékozódást a budapesti utcákon

A rendőrség érdekes átirata a Közmunkák Tanácsához

Ismeretes, hogy a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* intézi a világító házszámtáblák ügyét. A kiírt tervpályázatról már döntöttek és legközelebb a munkák odaítéléséről is *határozni* fognak.

A rendőrség közigazgatási osztálya most érdekes átiratot intézett a Közmunkák Tanácsához. A rendőrség hivatkozik arra, hogy Szombathelyen a házszámtáblákon a szám alatt *egy nyíl van,* amelynek iránya a házszámok emelkedését jelzi. Ha ez szükséges és pratikus egy kisebb városban, *százszorosan fontos egy világvárosban.*

Budapesten igazán lüktető a forgalom, a gyalogközlekedés ma már sokkal komplikáltabb, mint a múltban volt, tehát *a közönség számára a lehetőséghez képest a tájékozást meg kell könnyíteni.*

Aki a földalatti villamosból kiszáll és a Terézkörút, mondjuk tizes számát keresi, lehet, hogy előbb az Andrássy-út túlsó oldalára megy át, ott találja a tizennégyes számot és egy házzal tovább kell mennie, hogy megtudja, merre esik a tizenhatos, vagy a tizenkettes szám.

Ezzel a nyílrendszerrel a tájékozódás nagyon könnyűvé válik. Sok felesleges járkálástól lehet így a közönséget megkímélni. Hasznos ez rendőri, idegenforgalmi és sok minden más szempontból is.

A további fejlődés az lenne, hogy *minden utcasarkon az utcai névtáblák alatt is fel legyen tüntetve a ház száma és ugyancsak nyíl jelezze, hogy merre emelkednek a számok.*

Ebből a jelzésből azonnal látható volna, hogy a páros, vagy a páratlan számú oldalon állunk-e és milyen irányban kell haladnunk, hogy a kívánt házszámot elérjük.

A *Közmunkák Tanácsánál* nagy megértéssel fogadták a rendőrség közigazgatási osztályának javaslatát és tekintettel arra, hogy a nyíl felrajzolása semmiféle különösebb költséget nem jelent, a praktikus ötletet meg is valósítják.

Eladó

Biztos megélhetést nyujtó, üzemképes állapotban levő gépszij- és pickerüzem.

AZONNAL ÁTVEHETŐ
és a helyiség kivánatra bérbevehető.

BŐVEBBET:

FRANK IGNÁC
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
TELEFONSZÁM: 131—439.

Egész lakását
egy
Unio
amerikai rendszerű
folytonégő-kályhával fütheti!

Legújabb típusú **Unio** és **Oetl tüzhelyek,** legújabb kétaknás **barnaszéntüzelésű** kályhák

Oetl Antal rt. kályha- és tüzhelyosztály
Budapest, Andrássy-út 9. Telefon: 116-108.

Nem szabad az adminisztráció és az önkormányzat között ellentétet szítani

Harmonikus munkával kell a nehéz problémákat megoldani

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártját* legutóbbi pártértekezlete alkalmából, amelyen az első őszi közgyűlés napirendjét tárgyalták, több oldalról támadás érte. Felrótták a pártnak, hogy diktatórikusan idéz meg tanácsnokokat, akiket az ágyból rángat ki a gyülésére. Ebben az ügyben kérdést intéztünk

Vályi Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági taghoz, a párt főtitkárhelyetteséhez,

aki a következő felvilágosító nyilatkozatot adta:

— A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának szeptember 7-iki értekezlete, amelyen *Zsitvay* Tibor elnökölt és amelyen résztvett *Karafiáth* Jenő főpolgármester is, este 7 órakor kezdődött. Napirenden volt a szeptember 17-iki közgyülés előkészítése. Az útrendezés és városrendezési póthitel kérdésének letárgyalása után, fél 8 órakor az 1914. évi 4½% százalékos kölcsönnél felmerült vitás ügy került sorra. A felszólaló bizottsági tagok olyan aggodalmat hangoztattak, hogy a kérdés alaposabb megfontolása látszott szükségesnek, úgy hogy *a pártértekezlet elhatározása a napirendről való levétel felé hajlott.*

— Ebben a stádiumban *Karafiáth* Jenő főpolgármester telefon útján érintkezésbe lépett a városháza illetékes személyiségeivel és kérdést intézett azirányt, vajjon *nem volna-e lehetséges a felvilágosítást a pártértekezletnek azonnal megadni és ezzel az ügynek a napirendről való levételét elkerülni.*

— Háromnegyed 8 órakor a főpolgármester közölte, hogy *Bódy* László pénzügyi tanácsnok rövidesen megérkezik. Kérte, hogy halassza el a pártértekezlet a kérdés letárgyalását addig, amíg a tanácsnok a szükséges felvilágosításokat megadja.

— *Negyed 9 órakor érkezett meg Bódy László tanácsnok,* aki résztvett a pártértekezleten, amely a legnagyobb harmoniában tárgyalta le a kérdést és állapodott meg a továbbiak tekintetében, aminek a következménye az lett, hogy *a kérdés a pénteki közgyülésen elintézhető volt.*

— Egyébként is régi szokás és nem csak a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában,* hanem más pártoknál is, hogy olyan kérdések tárgyalásánál, amelyek közgyülés elé kerülnek, meghívják a városi adminisztráció vezetőit és azokat a főtisztviselőket, akik ezeknek a kérdéseknek előadói. A meghívottak a pártunk kérésének eleget szoktak tenni, éppen az ügy érdekében, amelyet az összes tényezők a legbecsületesebben akarnak szolgálni. Legjellemzőbb erre a gyakorlatra, hogy *Schuler* Dezső alpolgármester *a szükségiakások kérdésének tárgyalásakor a Keresztény Pártból jött a pártértekezletre,* miután előbb telefonon kérte az elnökséget, hogy megérkezéséig ne tárgyalja ezt a kérdést.

— Elszomorítónak kell tekinteni, hogy akkor, amikor mindenki a legjobbat akarja a felmerült problémák legtökéletesebb előkészítése érdekében, kívülálló, rosszul informált sajtóorgánumok, anélkül, hogy állításaik alaposságáról meggyőződést szereznének, gyanusítanak és valótlan hírekkel széthúzást és elégedetlenséget akarnak kelteni.

HÍREK A PÁRTBÓL

A párt közérdekű kívánságai érvényesültek a közgyülésen

A nyári szünet után első pártértekezletét a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* szeptember 14-én tartotta *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök elnökletével. A pártértekezleten a párt törvényhatósági bizottsági tagjain kívül megjelent *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Bódy* László dr. és *Horony-Pálfy* Aurél dr. tanácsnokok. Az elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Pompéry* Elemér elhunytáról és értékes munkásságáról. Indítványozta ezután, hogy a közegészségügyi pártszakbizottságban megüresedett helyre *Darányi* Gyula egyetemi tanárt válasszák meg. Ezután a 17-i közgyülés napirendjének az előkészítésére került a sor. A pártértekezlet közben zártkörű vacsora volt, amelyen *Hencz* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag köszöntötte *Bódy* László dr. tanácsnokot kormányfőtanácsossá történt kinevezése alkalmából.

*

A 17-i közgyülésen érvényesültek azok azok az álláspontok, amelyeket a párt elfoglalt, előbb szakbizottsági ülésein, majd pártértekezletén az ügyek beható és lelkiismeretes letárgyalása után, tisztázva a vitás kérdéseket a városházi illetékes ügyosztályok vezetőivel. Így a párttértekezleten alakult ki az a felfogás, amelyet elsősorban *Kertész* Elemér, a *Hősök tere átrendezésének* indítványozója, mint előadó, majd *Veress* Gábor dr. és *Wellisch* Andor is hangoztatott, hogy a tér átrendezése ne hagyjon figyelmen kívül minden változatosságot és ennélfogva, amennyire lehet, kímélendőnek tartották a környező fákat, kívánatosnak jelezték, hogy aszfalt helyett kockakövek, azonfelül kisebb oszlopok és egyéb tarkítások tegyék előnyössé és széppé a hatalmas tér tagozódását. Ezeket szempontokat a közgyülés, amely a tér rendezéséhez hozzájárult, magáévá is tette.

Bizonyára megfontolásra talál *Vályi* Lajos dr.-nak a pártértekezleten elhangzott az a kívánsága is, hogy az Eucharisztikus Kongresszus alkalmával végzendő útépítési és kertészeti munkák keretében *a kelenföldi pályaudvar környéke is rendezésre vagy legalább is kicsinosításra kerüljön.*

Érvényre jutott a párt álláspontja *az Eucharisztikus Kongresszusra építendő kislakások* körül is. Már a pártközi értekezlet *a szükséglakások helyett kislakások* építése mellett foglalt állást, amit a közgyülés is így döntött el. A párt kifejezésre juttatta azt az álláspontját is, hogy ezeket a kislakásokat úgy kell építeni, hogy azok *hosszú időn át a szociális igényeknek megfeleljenek* és ennélfogva a párt ragaszkodott hozzá, hogy egy bármilyen szűkös tussozó helyiség álljon minden egyes lakáshoz külön W. C.-vel rendelkezésre.

A korszerű és higiénikus kislakásépítésnek *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag volt ismételten szószólója, aki a pártban, a közgyülésen és a *Fővárosi Hirlapban* megjelent, feltűnést keltő cikkei egész sorában sürgette, hogy *a munkás- és a szerényebb polgári osztálynak modern és higiénikus lakásokat kell építeni.* A közgyülésen ehhez a kérdéshez a párt részéről *Katona* János, vágvecsei *Wellisch* Andor és *Gazdy* Jenő szólottak hozzá, amíg azután teljességgel érvényre jutott a párt felfogása.

A csütörtöki klubvacsorák a nyári szünetelés után már megkezdődtek a párt központi körhelyiségében. A vacsorák sorát a nyári szünet után hivatalosan a legközelebb nyitják meg ünnepies formák között. A pártkör idei szezónja számára gazdag programot készítenek elő.

A kőbányai pártszervezet újjáalakulása. A X. kerületi pártszervezet *Dongó* Orbán törvényhatósági bizottsági tag, pártelnök veeztésével gyülést tartott, amelyen az új pártalkotmány értelmében a szervezet újjáalakitása és az új választmányi tagok megválasztása volt napirenden. A gyülés a már összeállított és közszemlére kitett névsort észrevételt nélkül, közfelkiáltással elfogadta. *Gáspár* Béla köszönetet mondott az elnöknek kiváló munkásságáért. Addig, amíg a választmányi tagok névsorát felsőbb fórumon jóvá nem hagyják és az új választmány nem jelöl elnököt, az ügyeket Dongó Orbán vezeti tovább.

A Női Tábor gyülései. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja Női Tábora gyüléseit minden pénteken 6—8 óráig tartja a párt központi helyiségében (VIII., Eszterházy-u. 30. I. em.) Ugyanott a Női Tábor elnöksége minden hétfőn 6—7 óra között tartja fogadóóráit szociális ügyekben.

Egy év alatt 5313 lakás épült Budapesten

Erősen csökkentek az üres lakások

A Székesfővárosi Statisztikai Hivatal kiváló igazgatója, *Illyefalvi* I. Lajos dr. a napokban tette közzé a májusi bérnegyedben üresen álló budapesti lakások és egyéb bérlemények adatait. Kitűnik, hogy *az üres lakások száma a fővárosban a legutolsó esztendő folyamán erősen csökkent,* annak ellenére, hogy ezalatt a székesfővárosban *5313 új lakás épült.* Az üres lakások számának csökkenése összefüggésben van a főváros lélekszámának állandó emelkedésével és a gazdasági viszonyok javulásával.

Az 1936 májusi bérnegyedben még 7705 lakás állott üresen a fővárosban, 1937 második bérnegyedében már csak 6162, vagyis *az üres lakások száma egy év alatt 1543-mal csökkent.* Még feltűnőbb ez a csökkenés akkor, ha az 1937 májusi bérnegyedben üresen álló lakások számát az 1934-ben üresen álló lakások 12.270-es létszámához hasonlítjuk.

A folyó év májusától augusztusig terjedő bérnegyedben 6162 üresen álló lakás közül 3021 volt egyszobás, 1497 kétszobás, 872 háromszobás, 505 négyszobás és 267 ötszobás, vagy ötszobásnál nagyobb lakás. Érdekes, hogy a mult esztendőhöz viszonyítva a kislakások száma erősebben csökkent, mint a nagylakásoké.

Budán 1307, Pesten 4855 lakás maradt májustól augusztusig kibérletlen. A pesti oldalon különösen a XIV. kerületben emelkedett ki az üres lakások nagy száma (732), de sok volt a VI. kerületben (992), VII. kerületben (813), a VIII. kerületben (672) is. Feltünő nagy a csökkenés a XI. és IX. kerületekben. A XI. kerületben 1936 májusában 393, 1937 májusában csak 157 lakás maradt bérlő nélkül, a IX. kerületben pedig 1936 májusában 803, 1937 májusában 493 volt az üresen maradt lakások száma. Ugylátszik *a Boráros-téri híd megnyitása az általa érintett két kerületben már előre éreztette hatását.*

1936 óta nemcsak az üresen álló lakások száma csökkent a fővárosban, hanem *az üzlethelyiségeké is.* Az 1936 májusi bérnegyedben 1576 üzlethelyiség állott üresen, 1937-ben pedig már csak 1366.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

MAY IMRE építőmester
Budapest, V., Lipót körút 29 sz. Telefon: 122—155.

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston szobrászok
XIV., Czobor-utca 6. Telefon: 297-720.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fűtés, hűtő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 137-339.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

TAMULA GYÖRGY
hat. eng. villanyszerelési vállalata
Budapest, V., Vilmos császár-út 17.
Telefon: 325-172
Díszoklevéllel és ezüst éremmel kitüntetve

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és mükőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 143-071. Tel.: 332-064.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
színes aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 141-476.

TERVEZŐ ÉPÍTÉSZEK FIGYELMÉBE: ÚJDONSÁG!
NEMES FATAPÉTA
egyed. árusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel: 182-021

Magántőke is vállalhat érdekeltséget a Nagyvásártelep új hűtőházánál

Október 1-én megnyílik a vásártelep új raktárháza — Nagyszabású program a marha- és sertésvágóhíd együttműködésére

A piaci tudósítások sürün számoltak be az idén azokról a nagy ingadozásokról, amelyek az idénycikkek felhozatala és áralakulása körül jelentkeztek. Utalt ezekre a jelenségekre a polgármester félévi jelentése is, amely az árú- és árhullámzás egyik ellenszeréül a nagyvásártelepi hűtőberaktározást jelölte meg. Beszéltünk erről a kérdésről

Rosta János dr.
tanácsnokkal,

a közélelmezési ügyosztály vezetőjével, aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— A piaci kereskedelemnek segítségére sietett a főváros, amikor elhatározta a nagyvásártelepi raktárház felépítését.

A raktárház teljesen elkészült, ugy, hogy október 1-én már át is adható a forgalomnak.

— A 4000 négyzetméter raktárterületet nyujtó raktárház iránt olyan nagy az érdeklődés, a kereskedők köréből annyi bérlő jelentkezett, hogy a *raktár máris szűknek bizonyult.* Ez az örvendetes jelenség szükségessé teszi, hogy a további jelentkező igények kielégítéséről gondolkozzunk.

— Emellett a legkomolyabban foglalkozunk

a nagyvásártelepi hűtőház

felállításával. Erre mulhatatlanul szükség van az élelmiszerellátás és ezzel kapcsolatban az árszabályozás szempontjából. Nagy érdeke ez a fogyasztóközönségnek és nem kevésbé a termelőknek és kereskedőknek, amint ezt az idei nyár példái is igazolták, amikor a túlfelhozatal napjain az árut el kellett kótyavetyélni. De más szempontok is vezetik a fővárost: *az országos exportnak a budapesti Nagyvásártelepre való központosítása,* amelynek egyik legfőbb kelléke a hűtőberaktározás. Az egész magyar exportnak új alapon való megszervezése válik ezzel lehetővé. Hogy Budapest export-centrum legyen, ezenfelül *külön fővárosi érdek is.* Egyrészről az exportfelhozatalok *hozzájárulnak az árnivelláláshoz,* másrészről pedig a *főváros közönsége a legprimább árúhoz jut* azokból a cikkekből, amelyek kivalóak ugyan, de a külföldre való szállítást már nem bírják el, mint amilyen például a kifogástalan, de teljesen érett gyümölcs.

— Számításaink szerint mintegy *négy és fél millió pengőbe kerülne egy teljesen modern hűtőház felállítása.* A fővárosnak, amint pénzügyi helyzete megengedi, vállalnia kell ezt a költséget. De az ügy érdekében, hogy a hűtőház minél előbb létesülhessen,

szívesen látja a főváros a magántőke bekapcsolódását is,

amelynek megfelelő területet és mindenféle kedvezményt hajlandó megadni.

— Az áralakulásba, a felhozatalok szervezetlenségébe és a piac számos más kérdésébe nagyon jótékonyan fog beleszólni a *piackutató intézet,* melynek megszervezése folyamatban van.

•

A Nagyvásártelep fejlesztése mellett *a vágóhidak együttműködésének* terve foglalkoztatja a közélelmezési ügyosztályt Amióta az utóbbi évek folyamán jelentékenyebb mértékben indult meg az élőmarha-, zsír- és húsexport a nyugat különböző államaiba, azóta egyre jobban bebizonyosodik, hogy a székesfőváros vágóhídi berendezkedései nem tudják teljes mértékben kielégíteni a megnövekedett keresletet. Jóllehet az utóbbi tíz esztendőben nagyszabású beruházási program keresztülvitelével bővítette ki a székesfőváros a marhaközvágóhidat és a sertésközvágóhidat, ezek az átalakítások nem tudtak lépést tartani az igényekkel és nagyobb felhajtások esetén helyi nehézségek mutatkoztak. Ez a körülmény arra ösztönözte a székesfőváros közélelmezési ügyosztályát, hogy *nagyszabású programot dolgozzon ki, amelynek megvalósítása útján életre tudja hívni a centralizált fővárosi közélelmezési intézményeket.* Sok költséget és nehézséget jelent az a körülmény, hogy a két központi vágóhíd egymástól nagy távolságban van és így *mind a két vágóhídnak külön gépi berendezéseket kell tetemes költségekkel üzemben tartania.*

Rosta János dr. tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője *Szendy* Károly polgármesternek már beszámolt azokról a fő elvekről, amelyeknek alkalmazásával

meg lehetne teremteni a két közvágóhíd működése közötti szerves kapcsolatot.

Arról egyelőre a főváros anyagi helyzete miatt nem lehet szó, hogy akár a marhavágóhidat, akár a sertésvágóhidat jelenlegi helyéről kitelepítsék, megvan azonban a lehetőség arra, hogy *a két közélelmezési intézmény szorosabban kooperáljon.* A jövő fejlődés útja előreláthatólag az, hogy *a modernebb sertésvágóhidat építik át és az itt bőségesen rendelkezésre álló székesfővárosi tulajdonú területen fogják későbbi időben a marhavágóhidat is elhelyezni.* A tervnek különös időszerűséget ad az a körülmény, hogy a Horthy Miklós-híd megnyitása előreláthatóan nagyobb településeket fog eredményezni a hídfők közelében és így sor kerülhet annak a területnek lakóházakkal való beépítésére is, amelyen jelenleg a marhaközvágóhíd terül el.

A polgármester honorálta *Rosta* János tanácsnok előterjesztését és utasítást bocsátott ki arra nézve, hogy

a magasépítési ügyosztály dolgozzon ki építési tervezetet a vágóhidak gyökeres átrendezésére és modernizálására.

Éresülésünk szerint főként a *hűtőberendezések centralizálásáról* van szó, emellett azonban a megnövekedett forgalom méreteinek megfelelően jelentékeny módon *bővíteni szándékoznak az egyes vágócsarnokokat és a vágásra kerülő állatok elhelyezésére szolgáló szállásokat.* Ideiglenes megoldások helyett a polgármester már most *végleges megoldás* kidolgozását kívánja, abban a megfontolásban, hogy a jelenlegi toldozgatás-foldozgatás egyrészt nem célravezető, másrészt pedig legfeljebb csak elodázza a későbbi időben feltétlenül bekövetkező nagyobb költségeket.

A vágóhidakat legcélszerűbben az élelmiszernagyvásártelep közelségében lehetne elhelyezni,

erre a megoldásra azonban mindaddig gondolni sem lehet, amíg a székesfőváros pénzügyi kunjunkturája jelentékeny mértékben meg nem javul.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
*
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

Légmentes üvegkarosszériával felszerelt gázvédelmi fecskendőkocsit kapnak a budapesti tűzoltók

A székesfővárosi alkalmazottak légvédelmi kiképzése — Köztisztasági alkalmazottak az elsősegélynyujtás szolgálatában

A székesfőváros légvédelmi szervezkedése egyre jelentékenyebb méretekben halad előre. Az *Országos Légvédelmi Parancsnokság* a folyó esztendő elején állapította meg azokat a szabványokat, amelyek az egyes légvédelmi körzetekben a hathatós védekezés alapjául szolgálhatnak. Az ügy nagy jelentőségére való tekintettel — mint ismeretes — a polgármester külön hatósági szervet, a XIV. ügyosztály kebelébe tartozó *légvédelmi alosztályt* bízta meg a székesfőváros légvédelmi ügyeinek irányításával és felügyeletével.

Némethy Károly dr. tanácsnok vezetésével a munka nyomban megkezdődött és elsősorban arra irányult, hogy

pontos felvételt készítsenek a székesfővárosban lévő házak, középületek és magánépületek tüzbiztonságáról.

A légvédelmi alosztály közegei útján számos helyszini vizsgálatot végzett és ezek alapján kimutatásba foglalta össze azokat a nagyobb kiterjedésü épületeket, amelyek a város különböző részeiben aránylagosan kevés költséggel *elláthatók bomba- és gázbiztos menedékhelyekkel.* Az összeírás adatai szerint körülbelül *kétszáz ilyen épületet* találtak. Elsősorban a hatósági épületek jöttek tekintetbe, mert a magánházaknál jelentékeny nehézségekbe ütközik a tulajdonosokat arra kötelezni, hogy alkalmassá tegyék ingatlanaikat légvédelmi célokra.

Egyidejűleg erőteljes mértékben indult meg

a székesfőváros különböző kategóriájú alkalmazottainak légvédelmi téren való kiképzése.

A katonai hatóságok közbenjöttével a Kun-utcai központi tüzoltólaktanya helyiségeiben tartották meg ezeket a tanfolyamokat, amelyeken eddig az *Elektromos Művek, Gázművek* sokszázfőnyi alkalmazottja, a fővárosi *tanerők,* a *közegészségügyi személyzet* tekintélyes része vettek részt.

Most újabb fővárosi alkalmazotti kategóriák kerülnek légvédelmi kiképzés alá, elsősorban a *Köztisztasági Hivatal emberei.* A polgármester *Salamon* Géza dr. tanácsnok előterjesztésére rendeletet bocsátott ki, amelyben utasította a Köztisztasági Hivatal vezetőségét, hogy a hozzá beosztott munkásokat és altiszteket turnusonként vezényelje be a tüzoltólaktanyában megtartásra kerülő légvédelmi tanfolyamokra. Az intézkedés értelmében

a köztisztasági alkalmazottakat az első segélynyujtásban is kiképezik,

aminek az utcai baleseteknél közvetlen hasznát vehetik. Az első-segélynyujtási tanfolyamokat a tüzoltólaktanyában a Mentőegyesület szakorvosai vezetik.

A légvédelmi szervezkedés keretében érdekes felszereléssel gazdagodik a budapesti tűzoltóság:

olyan új fecskendőkocsikhoz jut, melyek a gázvédelmet is szolgálják.

A főváros a XIV. ügyosztály javaslatára legközelebb *pályázatot ir ki egy egészen új tipusú tűzoltó fecskendőkocsi szállítására.* Ennek a fecskendőkocsinak, éppen úgy, mint egy másiknak, amely most készül a főváros számára, az az újszerű érdekessége, hogy *nem csak tűzoltásnál használható, hanem gáztámadás esetében is.*

A gáztámadásra való felkészültségünk nagy szerepet juttat a tüzoltóságnak. Ha légitámadás van, az alarmra kivonulnak a tüzoltók is, akiknek egyik feladata például a gázzal fertőzött területek fertőtlenítése, amely klórmeszes vízzel való felmosás útján történik.

Az ilyen kivonulás célját szolgálják az új fecskendőkocsik, amelyeknek

légmentesen elzárható karosszériája van üvegből.

Ebben *az üvegszekrényben ülnek a tüzoltók,* akik ilyenformán veszély nélkül mehetnek keresztül a gázzal fertőzött területen, nyakukban az oxigénes légzőkészülékkel, amelyre amúgyis szükségük van, amikor a gázzal elárasztott területen dolgoznak. Az üvegszekrényben benn van minden szerelvény, amit utközben akkor vesz fel magára a tüzoltó, amikor erre szüksége van.

Egy ilyen gáztámadásra berendezett fecskendőkocsit most készít a *Magyar Állami Gépgyár,* a másik pedig a legközelebbi versenytárgyalás utján kerül megrendelésre. Magyarországon még egy cég foglalkozik ilyen kocsik gyártásával: a *győri Rába gépgyár.*

Kiírják a pályázatot az új budai színházra

Némethy tanácsnok a kulturális akciókról

A budai társadalmi egyesületekben és pártkörökben állandó téma a színházkérdés. Különböző tervek alakultak és mozgalmak indultak a lebontásra ítélt arénát pótló új színház felépítésére és helyére vonatkozólag, de komoly formát ezek akkor ölthetnek, ha a főváros kiírja a színházra a pályázatot a már ismertetett elvek szerint. Erre vonatkozólag kérdést intéztünk

Némethy Károly dr.

tanácsnokhoz,

a közművelődési ügyosztály vezetőjéhez, aki a színház-problémáról, valamint az ügyosztály egyéb aktuális kérdéseiről a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következő felvilágositást adta:

— A Budai Szinkör belső leszerelése közel áll a befejezéshez és most már *a legközelebbi napokban megkezdődik a színház lebontása.* Az új színház kérdésével a közművelődési szakbizottság a hét folyamán tartandó ülésén foglalkozik és a maga részéről határoz a pályázat kérdésében. Az ügyosztály előterjesztése értelmében előreláthatólag javasolni fogja a szakbizottság, hogy

a közgyülés hatalmazza fel a polgármestert a pályázat kiírására.

A pályázat feltételei szerint a főváros megfelelő területet ad a magántőkének a színház felépítésére azzal, hogy a színházat, mely a főváros tulajdona lesz, szabadon használhatja megszabott időn át, amelynek leteltével a színház felett a főváros rendelkezik. A terv szerint a főváros az adóterhek és biztosítás terén is bizonyos könnyítéseket ad a vállalkozónak.

— Tárgyalásra kerül

a színész-ösztöndíj

kérdése is. A szakbizottság kiküldi az ösztöndíj zsürijét, amely körülbelül három hét alatt dönt a négy darab 720 pengős ösztöndíj odaítélésében.

— A főváros parkjaiban és terein az idén kihelyezésre kerülő tizenkét szobor közül hétnek a helyét kijelöltük, most

még öt szobor helyének kijelölése

esedékes. A legutóbbi napokban a főváros egy régi szobrot is felállított a Nemzeti Színház előtt: *Lendvay* Márton szobrát, amelyet egykor *Dunaiszky* László készitettt. Valamikor a régi Nemzeti Színház udvarán állott ez a szobor, amelyet a színház lebontása után raktárba helyeztek el. Most szép talpazatra állitottuk a szobrot, amelynek felállítása a Nemzeti Szinház jubiláris ünnepsége alkalmából vált időszerűvé.

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Ferenc József a főváros díszközgyűlésén

A hetven éves Történelmi Társulat jubileumi emléke

A *Magyar Történelmi Társulat* most ünnepli fennállásának hetvenedik évfordulóját. A nagymultú Társulat, amelynek jelenlegi elnöke *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, gazdag tevékenysége során többször talált kapcsolatot Budapest székesfővárossal is. Igy a Társulat kebeléből indult ki a *Fővárosi Múzeum* létesítésének eszméje is. *Römer* Flóris igazgató választmányi tag az 1869 január 7-iki ülésen „több külföldi főbb városok példájára városi alakulásokat s népszokások fejlődési történetét" feltüntető városi múzeumok felállítását indítványozta. Az indítványt *Henszlmann* Imre közreműködésével dolgozta ki.

Együtt ülte meg 1886-ban a Társulat a fővárossal Budavár visszavételének emlékünnepélyét, ami szervesen beleilleszkedett a főváros által rendezett ünnepségek keretébe. A főváros és a Társulat *együttes díszközgyülést* tartott, melyen *Ferenc József* király is megjelent és amelyről így emlékezik meg a Társulat krónikája:

„Szeptember 1-én tartotta meg a főváros és a Történelmi Társulat együttes díszközgyülését a Vigadó nagytermében. Budapest legnagyobb terme alig volt képes befogadni a díszes és válogatott közönséget, mely külsőleg is festői képet nyujtott. A díszmagyar ruhák változatosságát élénkítette a főpapok biboros palástja és püspöki dísze, a katonai méltóságok egyenruhája, köztük a porosz főtisztek ragyogó uniformisa és a svéd tiszti egyenruha. A terem felső végén volt felállítva a tribün a Társulat, a főváros képviselői és a főbb méltóságok számára, kik mindnyájan díszruhában jelentek meg. Az emelvény jobb szárnyán megkülönböztetett hely volt fenntartva őfelsége a király számára. A magas emelvényen, a terem jobboldalán a Budavár visszavivásánál szerepelt hősök utódai foglaltak helyet, a terem többi részét a törvényhatóságok képviselői és a nagyközönség foglalták el, sokan díszmagyarban, a legtöbben szalónöltözetben; fent a páholyokban és erkélyen díszes női közönség emelte az ünnepélyes díszülés fényét.

Pontban 5 órakor megjelent őfelsége, kit háromszoros éljen üdvözölt. Mire a gyülést *Ráth* Károly főpolgármester elnöki beszéddel megnyitotta, bemutatva dr. *Károlyi* Árpádnak a főváros megbizásából irt monografiáját Buda és Pest visszafoglalásáról és az emlékérmet. Utána báró *Kemény* Gábor, a Történelmi Társulat másodelnöke olvasta fel beszédét. Gr. *Széchen* Antal tanulmányát *Óváry* Lipót adta elő. Ezután őfelsége távozván, 10 perenyi szünet következett. Dr. *Károlyi* Árpád, ki Budavár osromát volt előadandó, az e célra készült és kifeszített hatalmas térképen, amely Budavárát ábrázolta, az idő előrehaladottsága miatt lemondott előadásáról, azt a Társulat legközelebbi ülésére halasztván. Igy a szünet után dr. *Czobor* Béla olvasta fel *Ipolyi* Arnold elnök szép levelét, mellyel a „Monumenta Vaticana" alkalmi kötetét bemutatá. A díszülést *Ráth* Károly rövid beszéde zárta be. A tulajdonképpeni emlékünnep szeptember 2-án zajlott le a budai várban".

A polgármester fia nősül. Ifjabb *Szendy* Károly, Budapest székesfőváros polgármesterének fia, az Elektromos Művek mérnöke, eljegyezte *Szilvássy* Máriát.

Házasság. *Magyar* Miklós törvényhatósági bizottsági tag, vezérigazgató és neje *Taussig* Elsa örömmel tudatják, hogy leányuk, *Zsuzsa* és monsieur dr. Roger *Bickart*, chevalier de la légion d'Honneur (Páris) szeptember hó 25-én házasságot kötnek.

Szeptember 23 és 28-án délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

MÉLTÓSÁGOS ÚR LETT BUDAPEST KIRÁLYI VENDÉGEINEK NÉPSZERŰ FOGADÓSA. A minap került nyilvánosságra a hivatalos jelentés, amely szerint a kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Marenchich Ottónak, a Hungária nagyszálló, a Dunapalota és a Nemzeti szálló vezérigazgatójának, az Union Hotelière jelenlegi elnökének a magyarországi idegenforgalom fejlesztése terén szerzett érdemei elismeréséül a kormányfőtanácsosi címet adományozta. Keveset mondunk vele, ha emlékeztetünk, hogy Marenchich Ottót Budapesten mindenki ismeri, mert hiszen a legujabb budapesti méltóságos úr, Budapest királyi vendégeinek népszerű fogadósa valójában nem csupán európaszerte, de a szó szoros értelmében világszerte közismert. A távoli világokból hozzánk érkező maharadzsák és pénzfejedelmek Marenchich Ottó címére jönnek — nem is Budapestre, hanem — Európába. Ő maga, munkásságának harmincöt esztendeje alatt bejárta az egész világot, így tehát valóban el lehet mondani róla, hogy Marenchich Ottónak személyes ismerőse — a földkerekség. Ha hozzávesszük ehhez, hogy mint a magyar vendéglősipar egyik legkiválóbb szakembere, egész működése alatt csak barátokat szerzett magának, akkor már meg is mondtuk, hogy Marenchich Ottó legmagasabb kormányzói kitüntetése milyen osztatlan örömet keltett az egész magyar fővárosban.

Gyászoljuk Szemethy Károlyt

Az utóbbi esztendőkben sorjában mentek el közülünk azok a férfiak, akik tehetségüknél, egyéniségüknél fogva vezető szerepet játszottak ennek a reneszanszát élő fővárosnak életében. Budapestnek most ismét nagy gyásza van: hosszú és súlyos betegség után meghalt a főváros egyik legkiválóbb és általános tiszteletnek, szeretetnek örvendő főtisztviselője: Szemethy Károly dr. tiszti főügyész.

Díszes polgári erényekkel ékes élete a bécsi egyetemen kitüntetéssel elvégzett esztendők óta nyitott könyv és közismert az is, hogy mind a négy háborús esztendőt végigküzdötte a frontokon, ahová elment mint fiatal tüzérhadnagy és ahonnan visszajött mint kitüntetett ütegparancsnok.

A béke polgári viszonyaiba visszailleszkedve, röviddel leszerelése után tiszti ügyész lett, majd néhai Szabó Imre tiszti főügyész halálával a megüresedett főügyészi állásra 1929 júniusában őt választották meg.

Amikor búcsúztatjuk a szeretetreméltó ismerőst, a bölcs közéleti férfiút, szinte elveszti jelentőségét az a nagyfontosságú emlék, hogy tiszti főügyészi működéséhez fűződik az ország egyik legnagyobb jogi intézményének, a főváros tiszti ügyészségének a kor követelményeinek megfelelő racionalizálása. Ugyanígy, amikor halálba némult mellőlünk az élő ember, csak erőtlen szavakként hatnak pályafutásának fényes állomásai: a jogi irodalomban elért és megbecsült sikerei, jogi tudásának elismerése azáltal, hogy 1920 óta megszakítás nélkül tagja, majd az utolsó években elnökhelyettese volt a bírói és ügyvédi vizsgabizottságnak, több éven keresztül tagja a Kúria ügyvédi tanácsának. A köz szolgálatában kifejtett odaadó és eredményes működését a legmagasabb helyen is elismerték, amikor a mult év decemberében, fővárosi szolgálatának huszonötéves jubileuma alkalmából magyar királyi kormányfőtanácsossá nevezte ki a kormányzó.

Halálát hetvenhétéves özvegy édesanyján kívül a tiszti ügyészség és az egész városháza valamennyi tisztviselője őszintén, osztatlan részvéttel gyászolja.

Ötvenhárom esztendős korában halt meg Szemethy Károly: a halála felett érzett mély gyászban szerény sorainkkal és igaz baráti fájdalmunkkal veszünk részt.

Hétfőn délután a kerepesi-úti temetőben lévő családi sírboltba helyezték dr. Szemethy Károly holttestét. A temetésen megjelent Karafiáth Jenő főpolgármester, Szendy Károly polgármester, a törvényhatósági pártok számos tagja és sokan mások. A koporsó beszentelése után Lamotte Károly dr. alpolgármester búcsúzott a főváros közönsége nevében az elhunyttól. A sírnál Várady Jenő dr. tiszti főügyész búcsúztatta az elhunytat.

Hármas jubileum a városházán. Az elmult héten meleg házi ünnepségek színhelye volt a városháza. A főváros út- és csatornaépítési ügyosztálya igen meleg ünneplésben részesítette két kiváló főtisztviselőjét: *Zaitz* László és *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsosokat, akik *harminc*, illetve *huszonöt* esztendeje szolgálták a fővárost. *Király* Kálmán tanácsnok köszöntötte meleg szavakkal két jubiláló munkatársát. Hasonló ünnepség folyt le a magasépítési ügyosztályban, ahol *Wossala* Sándor tanácsnok üdvözölte szép beszédben *Füstös* Ede műszaki főtanácsost, aki *az ügyosztály tüzelés-technikai alosztályát vezeti.* A kiváló főtisztviselőket *a városháza egész tisztikara elhalmozta szerencsekivánataival.*

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. *Telefon: 1—854—26.*

Lehozzák a hegyről az I. kerületi elöljáróságot

A költségvetés tárgyalása alkalmával napirendre fog kerülni *az I. kerületi elöljáróság új elhelyezésének a kérdése.* A kerületben mozgalom indult meg, amelynek az a célja, hogy *az elöljáróságot lehozzák a hegyről.* Fenn a Várban, a Szentháromság-tér ósdi épületében müködik az elöljáróság, ami — mint *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag, a mozgalom megindítója mondja — rendkívül hátrányos a kerület közönségére nézve. A lakosságnak csak kis része lakik a hivatalokkal benépesített Várban, úgy, hogy a közönség zömének minden ügyes-bajos dolgáért a Várhegyre kell felkapaszkodnia. Ugyancsak fenn, a Fortuna-utcában van az adófelügyelőség is, ami csak fokozza a nehézségeket.

A Vár maga, a dolog természeténél fogva, mozdulatlan, míg a kerület alsó részei egyre fejlődnek és mind jobban benépesülnek. *A fejlődés gócpontjához kell lehozni az elöljáróságot,* olyan területre, amelyet a közlekedési vonalak behálóznak. Legalkalmasabbnak látszik a *Krisztina-tér,* ahol esetleg *a vásárcsarnokkal kombinálva lehet megoldani az építkezést,* amint a holdutcai vásárcsarnok is bérházzal kombinálva épült fel. *Az új elöljáróságba kell betelepiteni az adófelügyelőséget* is, amely szoros kapcsolatot tart az elöljáróság adószámviteli osztályával, úgymint ez a hegyvidéki elöljáróság megtervezésénél is történt.

Tóth Gábor a mozgalom megindítását bejelentette a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja I. kerületi szervezetének, amelynek keddi választmányi ülése általános helyesléssel karolta fel a gondolatot. Foglalkoztak itt *a budai színház* kérdésével is. Nemcsak kultúrális szempontból, hanem a kereskedelem és ipar érdekében is sajnálatosnak tartja a pártszervezet, hogy a kerületből eltünt a színház, amellyel jelentékeny forgalom szünt meg. Az a kívánság alakult ki, hogy a színházat vagy ismét a Horváth-kertben, vagy annak közelében, esetleg a Tabán felső részén kell felépíteni.

Úgy az elöljáróság, mint a színház kérdését *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tag a költségvetés tárgyalása alkalmával a törvényhatósági bizottság elé viszi.

Pogány Béla gyásza. Teleki *Geöbel* Lajos földbirtokos, vasárnap reggel 85 éves korában Budapesten elhúnyt. Halála mély gyászba borította *Pogány* Bélát, a *Budapesti Hirlap* szerkesztőjét, aki az elhúnytban édesatyját veszítette el és *Pogány* Györgyöt, a *Függetlenség* munkatársát, a megboldogult unokáját. Mély részvéttel osztozik *Pogány* Bélának, kiváló főmunkatársának gyászában a *Fővárosi Hirlap.* Geöbel Lajost, akinek tetemét a komárommegyei Csépre szállították, kedden délután helyezték örök nyugovóra. A gyászszertartást *Komjáthy* Béla tárkányi református lelkész végezte.

Blockner Izidorné temetése. Nagy részvét mellett temették el *Blockner* Izidornét, a *Blockner hirdetőiroda* megalapitójának özvegyét. A gyászszertartáson megjelent nagyszámú előkelő közönség megindultan hallgatta *Fischer* Gyula dr. főrabbi és *Dési* Géza dr. beszédeit, melyekben mélységes érzéssel búcsúztatták az egyéniségében kiváló, nemesszívü nagyasszonyt.

Tatár Béla elöljáró temetése. *Tatár* Béla nyugalmazott elöljáró *hatvannyolc éves korában meghalt.* A katonai és illetőségi ügyosztályban teljesitett szolgálatot régebben, különösen sokat dolgozott a háborúban és az azt követő felfordulás idején. Két évvel ezelőtt nyugdíjazták.

Az újjáalakított

NEW-YORK

helyiségeiben
szeptember 17-től
délután és este

Alex Heinemann

zenekara játszik

ÉJJEL LEVESKÜLÖNLEGESSÉGEK

Az alsó étteremben
ételkülönlegességek
csapolt sör, **nyitott** borok

CZIGÁNY ADÉL
virágkereskedése
Budapest, VI., Teréz-körút 60. Telefon: 1-130-09
Kertgazdaság: Budatétény, Villatelep. Tel.: 2-699-77

Gazdasági Értesítő

Egyetemes nemzeti érdek a kisemberek exisztenciális támogatása

Ilovszky János a Baross Szövetségben elmondott beszédének félremagyarázott értelméről

Minap tartotta évadnyitó ülését a *Baross Szövetség* elnöki tanácsa és ezen az ülésen általános érdeklődés közepette mondotta el a Szövetség célkitűzésére vonatkozó beszédét *Ilovszky* János országos elnök. Először is rámutatott a Szövetség eddigi munkájának kétségbevonhatatlan eredményeire, majd pedig részletesen foglalkozott a további terjeszkedés kérdésével. Megállapította, hogy az *iparosokat és kereskedőket egységes érdekképviseleti alapon magábatömörítő csúcsszervezetet ezidőszerint nem lehet létesíteni*, mert vannak elvi kérdések, amelyek tekintetében nem homogén ez a társadalmi réteg. Rámutatott azokra a jelenségekre, amelyek azt mutatják, hogy *a kereskedelmi és ipari érdekképviseleteken belül manapság, például nincsen meg az az egységes front, amely szükséges lenne, hogy sikeresen lehessen felvenni a harcot az áruházak ellen.* Ugyanígy bizonyos tekintetben nem mutatkozik meg a teljes és általános érdeklődés a kereskedelmet és ipart közelről érintő, de általánosnak és nemzetinek nevezhető nagy problémák iránt. Ezzel kapcsolatban *Ilovszky* János utalt a *Darányi* Kálmán miniszterelnök által létesített Nemzeti Önállósítási Alapra, amelyet ezideig mindössze egyetlen cég, *Nagykovácsy* Milenkó vállalata támogatott jelentős összeggel, 25.000 pengővel.

Ilovszky János megnyitó beszédének széles sajtóvisszhangja volt és akadt számos sajtókritika, amely meglehetősen élesen bírálta el *Ilovszky* megállapításait. Miután nyilvánvaló volt, hogy félreértésről van szó, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Ilovszky János

kormányfőtanácsos, székesfővárosi bizottsági tagot, a Baross Szövetség országos elnökét,

aki a következő nyilatkozatot adta:

— Nem értem azt a nagy hadilármát, amely a *Baross Szövetség* évadnyitó gyülésén elhangzott beszédemmel kapcsolatban egyes sajtóorganumokban felhangzott. *Világos, félreérthetetlen, de nem általánosító és gyanusító kijelentéseket mondtam a gyülésen*, kifejtettem, hogy *a Baross Szövetség hajlandó összefogni minden szervezettel és egyesülettel, amely a nemzeti, egyetemes érdekekért küzd, de* nem hajlandó összefogni olyannal, amely tőlünk távolálló és ellentétes érzelmű csoportként áll velünk szemben.

— A csúcsszervezet létesítése körüli nyilatkozatomat is kifogásolták. Az „Uj Gazdaság" című kitünő szaklapban már két évvel ezelőtt megírtam, hogy a kereskedelmi érdekképviseletek között sok az ellentét és a Baross Szövetséget világnézeti különbség is elválasztja tőlük. Épp ezért a csúcsszervezet megvalósítását lehetetlennek tartottam és tartom ma is. Akkor egyetlen egy hang sem hallatszott az én nyiltan vallott felfogásom ellen és a csúcsszervezet kérdésében változatlanul ma is ugyanazt vallom. De egy gyakorlati példát is veszek, bár ez nem áll a mostani beszédemmel kapcsolatban. *Hogyan tudnék közös csúcsszervezetbe menni olyan érdekképviselettel, amely nem azonosítja magát az áruházak ellen a kisemberek tömegei érdekében vivott Baross Szövetségi küzdelemmel?* De mást mondok és talán ez kitünő példa. A kormány nemzeti önállósítási alapot létesített. Kérdezem: *hány vagyonos ember, aki nagy pénzbeli javakat szerzett, adott eddig már pénzt, mint önkéntes adományt, ehhez az alaphoz, úgy, mint ahogy Nagykovácsy Milenkó, a Baross Szövetség tagja?* Addig, amíg nem fog átmenni a köztudatba, hogy a kisemberek exisztenciáját, érdekeit a nemzet egyetemes érdekéből támogatni kell és amíg nem akadnak még számosan, hogy segítő kézzel és példaként álljanak csatasorba minden oldalon, addig csúcsszervezet létesítéséről igen nehéz beszélni. Az idők jele, hogy ezt meg kell érteni, az irányítást át kell engedni azoknak, akik a tömegeknek jólétét tartják elsősorban szemelőtt. Akik ilyen irányt képviselnek, azok nekünk barátaink, akik nem ezt teszik, azok ellenségeink.

— Ennyi volt az *egész* elnöki megnyitóban és aki ennél többet magyaráz bele, az olyan inget vesz magára, amelyet nem neki szabtak. Véleménynyilvánításunkban pedig ezentúl sem hagyjuk magunkat gátolni, akár tetszik, akár nem.

KÖZGAZDASÁGI RÉMREGÉNY AVAGY BUDAI EGYSÉGÁR KFT

A *Fővárosi Hirlap*-ban évek óta erőteljes és a gyakorlati életből vett példákkal mutatunk rá arra a gazdasági destrukcióra, amellyel egyes áruházak nem csupán a kiskereskedők, hanem *elsősorban a vásárló közönség érdekeit sértik.* Az utóbbi hónapokban részletesen foglalkoztunk az áruházi terjeszkedésnek és ennek a gazdasági anarchiának egyik legszembeszökőbb jelenségével: a *Budai Egységár KFT* cimen megalakult vállalatnak születésével, indulásával és nyomban az indulás után viselt dolgaival.

Nem akarunk ismétlésekbe bocsátkozni, tehát csak röviden utalunk arra, hogy *Goldberger* Ernő, a *Párisi Áruház* egyik dependanszának, az úgynevezett *egységár-üzletnek* vezérigazgatója, a Duna túlsó partján, Budán, megalakította ezt az áruházat, amelynek

létesítése már önmagában is sakkhúzás a fennálló áruházi rendelettel szemben.

Az illetékes hatóságoknak azonban különösen szemet szúrt az a körülmény, hogy *Goldberger* Ernő túlmenve a Magyarországon ismeretes és szokásos áruházi kereteken: *egységár-áruházat* alapított és a beharangozott hirdetések szerint *minden cikket 25 fillérért volt árusitandó.*

Mondani sem kell talán, hogy az érdekelt kereskedők nyomban akcióba léptek és ennek tulajdonítható, hogy még a megnyitás előtt tanácskozás volt az iparügyi minisztériumban, ahol

a legilletékesebb faktorok

úgy döntöttek, hogy *egyrészt új áruház nem alakulhat*, másrészt pedig az új kereskedés — bármilyen cimen működik is — *nem lehet 25 filléres áron egységesen árusító bolt*, mert a magyar viszonyok szinte elképzelhetetlenné teszik, hogy egy áruházban *sok szazféle cikket lehessen árusitani 25 filléres egységáron.*

A magyar kereskedelem és magyar vásárlóközönség legnagyobb meglepetésére hiába volt a miniszteriális nyilatkozat és a minisztériumi döntés: *a Budai Egységár KFT mégis megnyilt* és furfangos tessék-lássék módszerrel, hogy a kecske is jóllakjon, a káposzta is megmaradjon, a 25 filléres egységáron árusitott portékák közé beiktatott még egy sereg árut, amelyet — hogy még nagyobb legyen a szemkápráztatás, — *a 25 fillérnél is olcsóbban adott.*

Ha a közönség nem is, *Goldberger* Ernő kiskereskedő-konkurrensei, főleg pedig

a saját szállítói tisztában voltak azzal, hogy itt valami nincsen rendjén.

Nyomozni kezdtek és hamarosan meglepő tapasztalatokra tettek szert. Amikor ezeknek a tapasztalatoknak már a birtokában voltak, megjelent a *Budai Egységár KFT* üzletében a közismert *Müller Testvérek vegyészeti gyár* vezérigazgatója és cégvezetője, akik a 25 filléres áron hirdetett Müller-féle *„antracén"*-tintát kértek. Meg is kapták, de konstatálták, hogy *„antracén-tinta"* helyett a *Budai Egységár KFT*-ben a gyengébb minőségű, tehát olcsóbb *„Sas"*-tintát szolgáltatták ki nekik. Erről nyomban jegyzőkönyvet vettek fel és *Goldberger* Ernő „sajnálkozásának" adott kifejezést, hogy megtörtént ez a „tévedés".

Egyéb suskusokra is rájöttek azok a kereskedők, akik akik hajlandók voltak azt a fáradságot venni, hogy mélyére nézzenek a *Budai Egységár KFT* üzleti ügyeinek. Igy aztán rövidesen megjelent egy szállító, aki a 25 fillérért *márkásan* hirdetett toalettpapirt kérte. Itt most kiderült, hogy

250 lap helyett átlagban 208, egyes esetekben 210 lap van a könyvecskében.

Ujabb jegyzőkönyv, újabb sajnálkozás: és *Goldberger* Ernő azt hitte, hogy ezzel le van zárva az ügy.

A jegyzőkönyvben foglalt adatok azonban nyilvánosságra jutottak, mire *Goldberger* Ernő pénzzel megfizetett nyilttéri közleményeket tett közzé, amelyekben

egyszerűen visszavonta a jegyzőkönyvekben aláírásával ellátott tényállításokat.

Ugyanekkor, ahelyett, hogy rektifikált volna a leleplező ujságokban, *a fizetett hirdetésekben kilátásba helyezte a sajtópöröket.*

Nem tudjuk e pillanatban, hogy ezek a sajtópörök megindultak-e vagy sem. Mindenesetre érdeklődéssel várjuk a fejleményeket, annál inkább, mert

a leleplező ujságokban azóta megjelentek a szállítók és a gyárosok által tollbamondott nyilatkozatok, amelyek a legteljesebb mértékben megcáfolják Goldberger Ernő — cáfolatát.

Ehhez a közgazdasági rémregényhez ebben a pillanatban nem óhajtunk hozzászólni, miután megindultak — egészen biztosan — a tisztességtelen verseny kimondása iránt indított perek és — állitólag — folyamatba tették a sajtópöröket. **(n. k.)**

Megint kísért a pékkartel

A *Fővárosi Hirlapban* annakidején részletesen beszámoltunk a gyászos emlékü pékkartel felrobbanásáról és a végső vergődések hosszadalmas körülményeiről. Maguk a pék-iparosok látták be a mult év őszén, hogy néhány lesujtó bírói ítélet után *önmagukkal szemben követik el a legnagyobb hitelrontást*, ha továbbra is fenntartják azt a megállapodást, amely kartel formájában kapcsolta össze a pék-iparosokat. A mult év végén tehát *megszünt a pék-kartel* és azóta a sütőiparosok — akik egyébként *a statisztika szerint a legnagyobb százalékarányban háztulajdonosok Budapesten*, —

a szabad verseny szabályainak megfelelően sütötték, sőt sütötték el portékájukat.

Tekintve azonban, hogy ennek során *„a kis forgalom, nagy haszon"* elvének gyakorlati alkalmazói erőteljesen lekonkurrálták egyes társaikat, a sütőipar néhány makacs hangadója *most ismét működésbe lépett*, hogy mozgalmat indítson ujabb pék-kartel — vagy amint ők nevezik: *pékegyezmény* — felállítására.

A multak tanulságain okulva

csak a volt kartel legmegbízhatóbb elemeit óhajtják belevonni az új alakulásba.

Miután tehát már a kezdet kezdetén tisztában vannak a pékek azzal, hogy *az egységes kenyérsütő* frontot a *kenyérevők* nagy többségével szemben felállítani nem lehet, a közönségnek egyelőre nincs oka az aggodalomra, mert az új pék-kartel előreláthatóan *a meghalt régi kartel halvaszületett csecsemője lesz.*

A DGT új üzletága: kávé, szűrve, habbal. Mindenesetre előkelő iparűzővel szaporodik a budapesti vendéglős- és kávésipar, de az érdekeltek nem örülnek az előkelő versenytársnak, hiszen eleget panaszkodnak amúgy is a megnehezült élet gondjai miatt. A *Dunagőzhajózási Társaság* vendéglőt és kávéházat nyit és a Ferenc József rakparton, a MFTR és a DGT hajóállomás között erre a célra 100.000 pengővel épületet emel. Az engedély megszerzése nem ment könnyen, az illetékes hatóságok ellenezték a tervet, de végre mégis megszerezte a társaság az engedélyt és az épület tervét ifj. *Masirevich* Györggyel, a hajóállomások tervezőjével már el is készíttette. Közvetlenül a viz mellé kerül az épület, amelyet fütőberendezéssel is ellátnak, úgy, hogy télen is üzemben lesz. Az építkezéshez még ebben az évben hozzákezdenek és tavasszal megnyílik a legujabb budapesti vendéglő és kávéház. Az épület alsó részébe kerül a vendéglő és söröző, a felső részébe pedig a kávéház, amely üveggel lesz körülépítve, hogy mindenfelé szabad kilátás nyíljék. Ez mindenesetre szép lesz, de a kilátás, amelyet a nagy vállalat konkurrenciája jelent, máris élénken izgatja a vendéglős- és kávésipart.

A Novalit, a Nova műanyaggyára megkezdi üzemét. *Novalit* néven nagyszabású műanyaggyárat létesített Ujpesten a *Nova*. Az új gyár, amely a legközelebbi napokban megkezdi üzemét, szintétikus vegyi úton olyan anyagokat gyárt, amelyek főleg importból származó természetes anyagokat pótolnak. A modern présipar ezeknek a műanyagoknak egyrészéből olyan cikkeket állít elő, amelyek feleslegessé teszik az elektromos iparban nagy szerepet játszó ebonitot, a csapágyfémeket, acélt, porcellánt, üveget, márványt, nemes fát és egyebeket. Fontos szerepre hivatottak a mesterséges gyanták, cserzőanyagok, textilsegédanyagok. Ez az ipar a mai korszak szédületes tempóban fejlődő iparága, amely külföldön hatalmas gyárakat foglalkoztat, igy alapításával a Novalit a legmodernebb fejlődés szolgálatában áll. Az új gyár egész berendezését és felszerelését a magyar ipar szállította. A *Ganz, Láng, Röck, az Állami Gépgyár, a Brown Boveri, Erdély* és *Szabó* és *Cziegler* János vettek részt a munkában. Üzemét az új gyár 80—100 munkással kezdi meg.

GÓR N. ILLÉS
CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

Margarinos keksz, vagy nem margarinos. A magyar cukrásziparnak, valamint a fűszer- és csemegekereskedőknek *évek óta vitatott problémája, hogy fel kell-e tüntetni azt, hogy a keksz margarinnal készült-e, vagy pedig vajjal.* Egyes gyárak azt vitatják, hogy a margarinnal készült keksz tartósabb, mint a vajjal készült, ezzel szemben azok a gyárak, amelyek vajjal készítik a kekszet, *ragaszkodnak ahhoz, hogy ezt az elárusításnál feltüntessék.* A kérdés most a *Vegyészeti és Élelmiszervizsgáló Intézeten* keresztül a földmívelésügyi minisztérium elé került, ahol is a margarinosok az ő igazukat kívánják bizonyítani. Tekintve, hogy *a mezőgazdasági Magyarországon semmi gazdasági érdek nem fűződik a margarin népszerűsítéséhez,* semmi ok nincs arra, hogy megváltoztassák az ismeretes kormányrendeletet, amely *határozottan előírja, hogy mindig fel kell tüntetni: milyen cukrászati termék készült margarinnal és melyik vajjal.* Ha a margarinosok olyan nagyon bíznak a margarin kitűnőségében, akkor a részükről is teljesen érthetetlen, hogy *félnek kérkedni portékájukkal.* Csak nem olyan ellenszenves a margarin, hogy maguk a gyárosok is jobbnak látják, ha a közönség nem tudja: mit eszik?

VÁLLALKOZÁS

Félmillió pengős versenytárgyalás a közkórházak jövő évi szükségleteire

A székesfővárosi közkórházak 1938. évi felszerelésének biztosítására, valamint a Kórházi Központi Györgyáruraktár és a közkórházi gyógyszertárak anyagszükségletének kiegészítésére a legközelebb kiírják a versenytárgyalást. *Mintegy 500.000 pengő költségösszeget igényelnek ezek a beszerzések,* amelyek így oszlanak meg:

350.000 méter 100 cm. széles és 120.000 m. 110 cm.-es fehérített gaze 130.000 pengő; 8000 m. 145 cm. széles félfehér, 12.000 m. 145 cm. széles ¾ fehér és 5000 m. 120 cm. széles ¾ fehér lepedővászon 95.000 pengő; 15.000 m. ingvászon 5000 m. párnavászon, 8000 m. kékcsíkos lencsinvat, 1000 m. és 4000 m. nyerscsinvat, 1000 m. fehér és 4000 m. nyers törülköző, 1000 m. fehér köper 90.000 pengő; 6200 kg. vatta és 14.000 kg. papirvatta 50.000 pengő; 20.000 m. molino, továbbá összesen 19.500 m. fehérített molino, barchend, paplanlepedő és pamutköper 38.000 pengő; 50.000 db. mullpólya 12.000 pengő; továbbá 6000 db. orvosi sebfecskendő javítása 14.000 pengő; végül a gyógy- és vegyiszerek költségösszege mintegy 70.000 pengő.

Új versenytárgyalási kiírások

A Hősök-tere átépítése kapcsán szükséges **útrendezési munkára** pályázni lehet szeptember 29-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályban.

Az idei útépítő munkákhoz szükséges **kőanyagok szállítására** pályázni lehet szeptember 29-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályban.

Az üzemek részére szükséges **papíráruk szállítására** pályázni lehet szeptember 29-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályban.

A BSZKRT részére szükséges munkásruha **vasszekrények szállítására** pályázni lehet szeptember 27-én d. e. 10 óráig Akácfa-u. 15. III. 311.

Beérkezett ajánlatok

A marhavágóhidi gépház toldaléképítkezésének **burkolómunkálataira** pályáztak: Horesnyi József 5741, Barcza Dezső 6938, Balog Ferenc 6992, Neuhauser Miksa 6998, Bartók Gusztáv 7014, Piazza Antal 7102, Hygienia építő burk. 7071, Tafler Oszkár 7232 és Marossi F. Lajos 7236 pengővel; ugyanitt **vasgerendák szállítására** pályázott Vasgerendákat Árusító kft. 3970 pengővel.

A Béke-téri elöljárósági épület **központi fűtőberendezésének munkáira** pályáztak: Wolff Ödön 30.007, Róth Vilmos 33.315, Kardos Jenő 33.394, Vasas Lajos 33.425, Szegedy Béla Jenő 34.469, Gerő László 34.078, Ilkovits Gyula 34.601, Roetschel és Henneberg 34.971, Szepessy Gyula 34.997, Kovács A. Ödön 35.057, Szekedy György 35.599, Janisch János 35.839, Farkas Izor 35.965, Szontágh János 36.407, Biró Mór 37.193 és Fancsali Ferenc 37.816 pengővel.

A marhavágóhídi marhavásárcsarnok tetőzetén eszközlendő **ragacsnélküli üvegtető munkáira** pályáztak: Kajtár Lajos 3950, Surányi István 4100, Galambos Jenő 5900, Skolkay Mátyás 6600, Kőbányai Gép- és Vasszerkezeti Gyár 7150, Hódos Andor 7805 és Polgár Ignác 8915 pengővel.

A Béke-téri elöljárósági épület **bádogosmunkáira** pályáztak: Fekete Jenő 5292, Horváth József 6078, Stenbach János 7581 és Gruber Gusztáv 7865 pengővel.

A Klauzál-téri, Hold-utcai és Hunyadi-téri **vásárcsarnokok tisztogatási munkáira** pályáztak: Hemery Sándor 4565, Ottopál Sándor 4803, Nemes Józsefné 6720, László Ignác 7260 és Tihanyi Vilmos 9965 pengővel.

A Községi Élelmiszerárusító Üzem **hűtőberendezésének bővítési munkáira** pályáztak: Wertheim F. és Tsa 13.234, Alfa Separator 18.240, Röck István 16.790, valamint Ganz és Tsa 19.010 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Battai lépcső **csatornázási munkálatait** Borlay Károly kapta 4397 pengőért.

A Bogár-utca **útrendezési munkálatait** Szabó Sándor kapta 28.569 pengőért.

A Borbolya-utca **útrendezési munkálatait** Miklós Béla kapta 16.291 pengőért.

A Lepke-utca **útrendezési munkálatait** Friedrich János kapta 16.200 pengőért.

A városházi **telefonközpont bővítési munkálatait** a Standard Villamossági Rt. kapta 14.800 pengőért.

A Lajos-utcai iskola **linoleumburkolási munkálatait** Péter József kapta 3181 pengőért.

Sodronykötélszállítást kapott Felten és Guilleaume 7524 pengőért.

A Gr. Andrássy-laktanya **vízvezeték és csatornaberendezési munkálatait** Lakos Jenő kapta 2872 pengőért.

Az Erzsébet-szeretetotthon **melegvízfűtő berendezési munkálatait** Friedrich Boldizsár kapta 3010 pengőért.

A Simor-utca 7. sz. bérház **kőművestatarozó munkálatait** Sajgó Alfréd kapta 3224 pengőért; ugyanitt **ácsmunkát** kapott Kecse Nagy Sándor 9652 és **bádogosmunkát** Horváth József 3797 pengőért.

Az Útügyi Intézet részére szükséges **zuzalék szállítására** a Szobi Kőbánya kapott megbízást 23.720 pengő értékben; ugyanitt **bitumen szállításra** kaptak megbízást a Magyar Petroleumipar Rt. 5600, Hajós József 8400 és a Shell Kőolaj Rt. 8400 pengő értékben.

A Szugló-utca **csatornaépítési munkálatait** Molnár Kálmán kapta 41.288 pengőért.

A Kassai-tér **tereprendezési munkálatait** Pulay János kapta 9650 pengőért.

A Szépvölgyi-út **útrendezési munkálatait** Handl István kapta 34.596 pengőért.

A Gázműveknél szükséges **rakodómunkákat** Mészáros Imre kapta.

A kórházak részére szükséges **textilanyagok szállítására** megbízást kapott a Budakalászi Textilművek Klinger Henrik Rt. 100.256 pengő értékben.

Versenytárgyalási hirdetmény

A XIV. ker., Hősök-tere átépítésének **útrendezési** munkálataira felsőbb jóváhagyástól függően az alábbi részletezés szerint nyilvános versenytárgyalást hirdetek:

I. Kövező előmunka.
II. Aszfaltkocsiút munka.
III. Gyalogút munka.
a) Sétányaszfalt.
b) 2 cm. öntött aszfalt.
IV. Műkőlapok fektetése.

A munkát elnyerő mindegyik útépítő vállalkozó cég tartozik 100.000 pengőn aluli ajánlati összeg esetén egy, 100.000 pengőn felül két, a budapesti kir. József-műegyetemet (M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemet) végzett okleveles mérnököt, a munka megkezdésétől a munka befejezéséig, de legalább 6 hónapig havi 130 pengős fizetés mellett az Állástalan Diplomások Országos Bizottsága által nyilvántartottak közül a meglevő alkalmazottain felül alkalmazni és azt ellenőrzés céljából a polgármesteri II. ügyosztálynak bejelenteni.

A szükséges felvilágosítás a IV. ker. Szervita-tér 4. sz. III. emelet 15. ajtószám alatt nyerhető, ahol a tervek is megtekinthetők.

A kellően felbélyegzett és lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **1937. évi szeptember hó 29-én d. e. 10 óráig** kell a Központi városháza II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Az ajánlatok felbontása ugyanaznap délelőtt 11 órakor lesz a Központi városháza, II. emelet 285. számú helyiségben, ahol a vállalkozó vagy megbizottaik jelen lehetnek.

Budapest, 1937. szeptember hó 13-án.

A székesfőváros polgármestere.

Versenytárgyalási hirdetmény

A székesfőváros útépítő munkáihoz szükséges, alább felsorolt **kőanyagok** szállítására, felsőbb jóváhagyástól függően nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

I. 3000 tonna „Ki. 8—10" jelű bazalt kiskockakő (közte körülbelül 15% „Kik. 8—10" jelű kő.
II. 1600 fm „Sz. Kk. 22—26" jelű bazalt szélsorkő,
III. 6000 fm „Hj. 1." jelű trahit (andezit) hasitott szegélykő,
IV. 100.000 db 18/18/13 cm trahit (andezit) fejkő, közte 30—40% 18/27/13 cm-es kötőkő (az anyag megmunkálása — a méretektől eltekintve — azonos az „S. 13." jelű sorkővel),
V. 600 m³ „Z. 40/60" jelű bazalt zúzottkő,
VI. 4000 m³ „Z. 40/60" jelű trahit (andezit) zúzottkő,
VII. 400 m³ „Z. 40/60" jelű zúzott mészkő, esetleg alternative trahit zúzottkő,
VIII. 650 m³ 0—15 mm-es andezit zuzalék,
IX. 900 m³ mészkő vagy trahit alapkő (20—22 cm vastagságú alapzat készítéséhez).

Az I—IV. tételek alatt felsorolt anyagok az V. ker., Dráva-utcai, vagy a III. ker., Cserepes-utcai székesfővárosi kötőre, az V—IX. tételek alatt felsorolt anyagok pedig az ajánlati nyomtatványok között lévő kimutatásban felsorolt útvonalakra szállítva adandók át a székesfővárosnak.

A vállalkozó tartozik 50.000 pengőtől 100.000 pengőig terjedő rendelés esetén egy, 100.000 pengőn felüli rendelés esetén két, a budapesti Kir. József Műegyetemet (M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemet) végzett okleveles mérnököt a szállítás befejezéséig, de legalább négy hónapon át legalább havi 130 pengő fizetés mellett az Állástalan Diplomások Országos Bizottsága által nyilvántartottak közül a meglevő alkalmazottain felül alkalmazni és ezt ellenőrzés céljából a polgármesteri II. ügyosztályban bejelenteni.

A kellően felbélyegzett, lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatokat **1937. évi szeptember hó 29-én (szerdán) délelőtt 10 óráig** kell a Központi városháza, II. emelet 284. ajtószám alatt benyujtani.

Budapest, 1937. évi szeptember hó 14-én.

A székesfőváros polgármestere.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapítási év: 1862. Telefon: 134-664.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készítmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Koós István fémárugyár Telefon: 296-832
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinók stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyagmegtakarítás.

TÓTH JÓZSEF építőmester
József-körút 21.
Telefon: 13-03-60

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

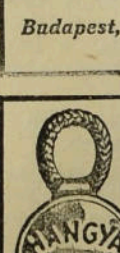

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és szinben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 szeptember 29. — 39. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 – Postacsekk: 40.424

Egymillió pengő

Nagy idő egy város és nagy idő egy újság életében is: Budapest székesfőváros huszonötödik költségvetése került arra a boncoló asztalra, amelyet huszonöt esztendő óta a *Fővárosi Hirlap* szerkesztőségi íróasztalának neveznek. Huszonötödször mondjuk el a véleményünket arról a számrengetegről, amelyet egy ilyen költségvetés magában foglal és hirdet, hol büszkén, hol aggodalmaskodva, de — valljuk be — huszonöt esztendőn keresztül mindig becsületes őszintességgel. Ennek a huszonötödik költségvetésnek van egy különös specialitása, valami furcsa és véletlen kikerekítés, hogy majdnem *kereken pengőben egymillió pengő esik a jövő esztendő minden napjára,* lévén a kiadási oldal nem kevesebb, mint 366 millió pengő. Akárhogy mérlegelünk, ez a napi egymillió pengő joggal adja meg Budapest székesfőváros számára a világvárosi címet és jelleget. Azok pedig, akik *Szendy* Károly polgármester vezetésével ma a fővárost kormányozzák, büszkén vállalhatják azt a szép és tiszteletreméltó erőfeszítést, amellyel ezt a nagy munkát elvégezték és összhangba hozták — már amennyire egyelőre lehetett — a kiadásokat és bevételeket. Ennek a költségvetésnek minden számán azt látjuk, hogy komoly elvek irányították a város vezetőit: nem költekezni, csak takarékoskodni, nem pazarolni és nem kuproskodni, meghozni a város fejlődéséért való áldozatokat, de vigyázni arra, hogy a polgárság jóléte ezt meg ne szenvedje.

Ezek között az elvek között kellett dolgozniok a költségvetés megalkotóinak, akik azonban nem tudták elkerülni mégsem a tízmilliós deficitet. Nem ijedünk meg és Budapest polgárságának sem szabad megijednie ettől a költségvetési hiánytól, mert a gondoskodás a költségvetés lezárásával nem szünt meg, itt még hosszú és beható meggondolások következnek, amelyek bizonyára rendbehozzák ezt a költségvetést. Egyelőre örüljünk annak, amit ez a költségvetés biztatóan mond nekünk és ez az, hogy *mindennap egymillió pengőt önt bele a főváros gazdasági életének vérkeringésébe.* A szociális gondoskodás, a közoktatás, a tanügy, az egészségügy fejlesztése, az idegenforgalomra fordított mindig növekvő összegek, mind-mind a gazdasági életet táplálják. És még valamit kell örömmel hírül adnunk: hogy *a beruházásokra fordítandó összeg ebben az esztendőben nem kevesebb, mint tíz és félmillió pengővel lesz több, mint a mult esztendőben volt.* Három millió a költségvetésbeli többlet, míg nyolcadfél milliót kölcsönből fordít a főváros beruházásokra és nyilvánvaló az is, hogy a városrendezési célokra áruba bocsátandó telkek ára megint a munkásosztály kezébe fog jutni, hiszen ők lesznek azok, akik a városrendezést végrehajtják.

A költségvetéssel kapcsolatban a polgármesternek és vele nyilván a törvényhatóságnak is van egy-két panaszos szava az államma szemben. Hogy az államnak mindig több és több igénye van a fővárossal szemben. Valószínű, hogy ez így is van, de tudni kell azt is, hogy az állam gondjai is mindig nagyobbak. Neki éppen úgy hatalmas szociális gondoskodást kell kifejtenie a magyar vidéken, nehogy az ott születő elégedetlenség kárát a főváros lakossága is vallja. Éppen ezért az a hitünk, hogy a kormányzattal szemben való váddal egy kicsit csínján kell bánni. Hiszen akkor, amikor a kormányzat szociális békét teremt az országban, akkor egyszersmind a főváros polgárságát is védi. De szerintünk itt nem is vádakra van szükség, hanem bölcs tárgyalási módokra, amelyek mindig meghozzák a maguk eredményét. A főváros vezetősége ne felejtse el, hogy ma olyan kormányzattal áll szemben, amely szeretettel karolja föl Budapest nagy érdekeit.

Hiszünk viszont abban is, hogy amikor Budapest polgársága az ország nagy szociális kialakulásáért hatalmas áldozatokat hoz, akkor ez egyszersmind véglegesíteni fogja azt a nagy és kívánatos békét, amelyet könnyű lelkiismeretű emberek annyiszor szerettek volna már fölborítani. A magyar vidéknek végre már meg kell tudnia azt, hogy Budapest igenis, nagy áldozatokat hoz őérte is, csak egy számot mondunk: tavaly 238 millió adót fizetett Budapest székesfőváros polgársága, amiből az államnak 165 millió, a fővárosnak pedig csak 73 millió jutott. Budapestnek nem fáj, hogy az ország békéjét, fejlődését pénzével, vérével és eszével szolgálja, könnyű szívvel hoz meg minden áldozatot, mert tudja, hogy boldog Budapest csak akkor lehet, ha az boldog Magyarország fővárosa.

Minden magyarnak érdeke, hogy fővárosának pénzügyei rendezettek legyenek, mert Budapest az egész országot reprezentálja

Lamotte Károly alpolgármester nyilatkozik az új költségvetésről, a kölcsönökről és a főváros óvatos pénzügyi politikájáról

A főváros pénzügyi politikájának két nagy eseménye van: *a jövő évi költségvetés publikálása és a 30 milliós kölcsön felvétele.* A kettő között *szerves az összefüggés.* A költségvetés természetes folyománya annak a nyugodt, óvatos és optimista pénzügyi politikának, amelyet *Szendy* Károly polgármester bevezetett, az új kölcsön pedig az első komoly lépés a főváros pénzügyeinek végleges rendezése irányában. Ebben nagy érdeme van *Lamotte* Károly dr. alpolgármesternek, aki még mint pénzügyi tanácsnok látott hozzá a pénzügyi zavarok és bonyodalmak elsimításához és azóta is egyenesen halad a cél felé. *Szendy* polgármester és *Lamotte* alpolgármester együttműködésének eredménye a mostani pénzügyi helyzet, amellyel minden objektív bíráló meg lehet elégedve.

Nincs már csontvázköltségvetés

Szendy Károly polgármester a *Fővárosi Hirlap*ban legutóbb úgy nyilatkozott, hogy a költségvetést tovább lefaragni már nem lehet, a csontvázköltségvetések ideje elmult, a száraz csontokat *most már hússal kell kipárnázni.* Ez azonban nem jelenti azt, hogy szakítanak a takarékosság politikájával, de viszont az új szükségletek kielégítéséről is gondoskodni kell.

Minden tétel emelkedett az új költségvetésben, a kiadások 166,177.680 pengőre emelkedtek, a bevétel pedig 158.755.726 pengő. Eszerint tehát *7½ millió pengő deficit mutatkozik.* A bevételek három nagy tételen épülnek fel. Az adóbevételek 79.4 millió pengőt tesznek ki, az üzemek hozzájárulása 29 millió pengő, a házbérjövedelmek, haszonbérek és más községi jövedelmek 50.4 millió pengőre rugnak. A rendes kiadások 8½ millió pengővel emelkednek, mert *az általános drágulást le kellett számítolni.* 5.8 millió pengő jut a közjótékonysági, 9 millió az inségesek támogatására, 32.6 millió a közoktatásra, 5.4 millió a közművelődésre, 13.3 millió a kórházi kiadásokra, 9.3 millió az utak és csatornák építésére, 7.8 millió a köztisztaságra, 2.1 millió a parkok és sétányok fenntartására, 19.9 millió a kölcsönök törlesztésére 3.8 millió a közvilágításra, 5 millió az élelmezési üzemek fenntartására. A rendkívüli kiadások 12.1 millió pengővel szerepelnek.

Az üzemi költségvetések végösszege 200.3 millió pengő, tehát *végeredményképpen a főváros teljes költségvetése 366.6 millió pengő.* Nagy általánosságban lényeges eltérés az idei és a jövő évi költségvetés között nincs, viszont *12 millió pengő emelkedés mutatkozik.* Ebben nyernek kielégülést az új igények.

Mennyi a deficit?

A hivatalos deficit 7½ millió pengő, de ebben az összegben beinfoglaltatik az 1936. évi 1.2 millió pengőnyi zárszámadási hiány, így tehát

a tényleges deficit nem több, mint 6.3 millió pengő.

Ezt mindenesetre meg kell állapítani. Valószínű, hogy a hiány emelkedni fog, mert *a légvédelmi kiadásokra 2.4 millió pengőt kell majd fordítani és erre a költségvetés régi kereteiben fedezetet nem tudtak találni.*

1934 óta a főváros már deficittel dolgozik. Ennek okát mindenki tudja.

Senki sem vádolja rossz gazdálkodással a fővárost, mert a takarékosság és a racionalizálás egyetlen más intézménynél sem érvényesült olyan mértékben, mint éppen Magyarország első törvényhatósági városánál.

A bevételek két lényeges tétele az adó és az üzemi hozzájárulás. E kettő együtt közel 110 millió pengőt tesz ki. *Az államnak szüksége van az adó jövedelmekre és egyre több adót vont el a fővárostol.* Ezen igyekszik segíteni *Szendy* polgármester, amikor a forgalmi adóból származó jövedelem régi mértékének visszaállítását kéri a kormányhatóságtól. A közüzemek nagyon jelentős tétellel szerepelnek, többet kívánni tőlük bajosan lehet. Más út pedig a jövedelmek fokozására nem áll a főváros rendelkezésére. Ilyen körülmények között elkerülhetetlen a deficit.

A Fővárosi Hirlap számára összeállították illetékes helyen a hiányok kialakulását. Az érdekes kimutatás a következő:

Év	Kiadás	Bevétel	Hiány
1934.	156,700.299.	146,686.950	10.013,349
1935.	148,478.219	144,842.117	3,636.102
1936.	154,354.383	147,727.178	6,627.205
1937.	154,612.998	154,633.725	+ 20.727
1938	166,177.680	158,755.726	7,421.954

A kimutatásból látszik, hogy

a deficit eltüntetése rendes eszközökkel lehetetlen.

A főváros vezetősége évek óta kéri, hogy az állam az elvont adójövedelmek egyrészét adja most már vissza a főváros számára. Az előirányzott deficitek rendeseen kisebbedtek a zárszámadásban, mert eddig közbejöttek olyan váratlan konjunkturális jövedelmek, amelyek a hiányt majdnem teljesen eltüntették. Ilyen volt a valutadifferenciákból előálló jövedelem, valamint a gazdasági élet föllendülésének következményei. *Előrelátó politikával azonban ilyent számításba venni nem szabad* és a hiány eltüntetésére csak a polgármester által választott út marad.

Sikerült a főváros pénzügyeit nyugodt alapokra fektetni

A *Fővárosi Hirlap munkatársa beszélt*

Lamotte Károly dr. alpolgármesterrel,

aki a következőket mondta:

— A főváros vezetőinek kötelessége a pénzügyeket rendben tartani. *Szendy* Károly polgármester nagy súlyt helyez a pénzügyek rendezésére. Két út állott előttünk. *Az egyik a*

Még mielőtt a főváros törvényhatósága a költségvetést letárgyalja, megszavazzák az új 30 milliós kölcsönt. Ennek két nagy fontossága van. Az egyik az, hogy *7½ millió pengő jut az új beruházásokra,* tehát teljesül a NEP községi frakciójának az a kívánsága, hogy több munka legyen, mint az idén volt, másrészről pedig a pénzügyek rendezése terén a rendelkezésre álló *21 millió pengővel a főváros pénzügyeit nyugodt alapokra fektetik.*

hosszúlejáratú kölcsönök konvertálása, a másik a rövidlejáratú kölcsönök stabilizálása. Az első kérdést most megoldani nem tudjuk.

Nincs kilátás arra, hogy konvertálás révén a mostaninál jobb anyagi helyzetbe hozzuk a fővárost.

A hitelező akkor egyezik bele a kölcsönök valamely formában való új rendezésébe, ha ez neki előnyös. Ami a hitelezőnek jó, az természetszerűen *hátrányt jelent az adós számára.* Igy azután nehéz megfelelő megoldást találni.

— Egészen más az eset, ha pénzbőség van, mert ekkor *egyszerűen felajánlom, hogy visszafizetem a kölcsönt és a szükséges pénzösszeget másutt teremtem elő.* Ilyenkor igen gyakran *maga a hitelező szab kedvezőbb feltételeket.* Pénzbőségről most, sajnos, beszélni sem lehet, de másrészről pedig *a főváros külön utakon nem járhat, hanem pénzügyi politikáját az állam irányításához kell szabnia.* Különösebb előnyt úgysem érhetnénk el, mert a törvényes intézkedések megszabják, hogy *5%-nál magasabb kamatot nem fizethetünk, tehát nagyon terhes kölcsönünk nem is lehet.*

— Lehetne még szó a nosztrifikált kötvények pengősítéséről,

de ez is inkább csak technikai megoldás, mert hála Istennek *a pengő szilárd és így az árfolyamdifferenciában nagyon nagy eltolódás nem lehet.*

A rövidlejáratú kölcsönök végleges rendezése

— Ilyen körülmények között tehát *a rövidlejáratú kölcsönök rendezéséhez láttunk hozzá.* Ennek a megoldására két mód is kínálkozik. 1. Viszafizetem a kölcsönt s a pénzügyi művelettel járó hasznot elkönyvelem a főváros számlájára; 2. a rövidlejáratú kölcsönöket hosszúlejáratúakká változtatom át. *Mind a két lehetőséget kiaknáztuk.* Mindig azt néztük, hogy milyen módon jutunk nagyobb előnyökhöz. A Mendelsohn-kölcsön likvidálása olyan feltételek mellett történt, hogy *7 millió pengő effektiv hasznot jelentett a főváros számára.* A pénzügyi lebonyolításhoz szükséges összegeket a különböző tartalékokból összeszedtük és *csak 3 millió pengőt kellett az új kölcsönből igénybe venni.*

— A rövidlejáratú kölcsön tulajdonképpen mindig rendezésre szorul.

Ha nem fizetjük ki a határidőre, úgy mindig nyitott kérdés marad. *A 18 millió pengős kölcsönünket,* amelyet a kórházi alap likvidálására használtunk fel, *most végleg stabilizáltuk.* A Községi Takarékpénztár hajlandónak mutatkozott erre a műveletre. Megtehettük volna azt is, hogy *mi magunk bocsátunk ki kötvényeket,* de az előbbi út célravezetőb és könnyebben járható. Hallottam olyan véleményt, hogy ebből a tranzakcióból csak a Községi Takarékpénztárnak volt haszna és a főváros nem járt jól. Kötelességem kijelenteni, hogy

a tranzakció ötletét mi vetettük fel

és a Községi Takarékpénztár eleinte húzódott is tőle. A dolog természetében rejlik, hogy a *függő kölcsön mindig terhesebb, mint a stabil kölcsön.* A stabil kölcsön esetében kisebb a kamatozás és a biztonság nagyobb. *A Községi Takarék alig kifogásolná, ha ezt a tranzakciót nem kellene keresztülvinnie.*

— És mi van a többi függőkölcsönnel?

— Egyelőre nehéz a többi függőkölcsönt rendezni. Külföldi kölcsönökről van szó, amelyeket a nagy magyar bankok utján vettünk fel. Valamennyi a Stillhalte-megállapodás alá tartozik, tehát ezek között komoly zavarok nem lehetnek. Egyelőre *még várunk, amíg a helyzet úgy alakul,* hogy ezeknek a kölcsönöknek a rendezéséhez is hozzáláthatunk.

A külföldi hitelezők a tárgyalásokra halasztást kértek

— Mi van az ostendei egyezmény körül támadt bonyodalmakkal?

— A közgyülés felhatalmazása alapján **levelet irtunk a külföldi hitelezőknek, hogy a közöttünk felmerült vitás kérdésekben hajlandók vagyunk magunkat a döntőbiróság határozatának alávetni.**

Azt a választ kaptuk, hogy a *tárgyalások rövidesen megkezdődnek,* egyelőre azonban Bécsben és Párisban más tárgyalások folynak. Az utódállamokkal egyezkednek, mert a háborueloétti kölcsönök tisztázását határozták el. Mi a magunk részéről megtettük a szükséges lépéseket, *a többi nem a mi dolgunk.*

— Az ilyen pénzügyi tárgyalások gyorsan bonyolódnak le és ezért azt hiszem, hogy

egy hónap mulva rákerül majd a sor a döntőbiróság tárgyalásaira is.

Semmiféle perben nem lehet egyik félnek sem határozott álláspontot elfoglalni. Én csak egyet tudok és ez pedig az, hogy az *ostendei egyezmény megkötésekor a főváros elment az engedékenység legszélső határáig és ezt a jóindulatot a hitelezők sokszor elismerték.* Most az összeg fizetését valorizálva követelték és bizony nem babra megy a játék. *Annakidején 158 millió koronát vettünk fel. Most ennek az összegnek hollandi forintokra való átszámításáról van szó.* A hollandi forint értékéből 20%-ot vesztett. *Ez az az összeg, amely most közöttünk vitás.*

— A mi jogi álláspontunk annyira indokolt, hogy *minden remény megvan a helyes kibontakozásra,* de természetesen a döntés a döntőbiróság kezében van.

A deficit pillanatnyilag nem okoz zavart

— Nem zavarja a folyton előálló deficit a főváros pénzügyeinek zavartalan lebonyolítását?

— Erre a kérdésre határozott szóval bajos felelni. Mindenesetre csak *akkor lesznek rendben a főváros pénzügyei, ha a deficitet el tudjuk tüntetni.* A hiányokat úgy cipeljük magunkkal, mint valami kellemetlen terhet. A 16 milliós kórházi alap likvidálása mindenesetre sokat enyhített.

A 20 milliós forgótőke keretén belül kell gazdálkodnunk, amennyit lehet takarékoskodnunk, de ezt sem lehet a végletekig elhúzni.

A forgótőke keretén belül tudjuk a nehézségeket áthidalni. A polgármester évek során már lefaragta a felesleges kiadásokat, most már *csak a jövedelmek fokozásával lehet az egyensúlyt megtalálni.* A kormány részéről feltétlen megvan a jóindulat és együttes erővel majd csak sikerül a kibontakozás. *A kormányzati politika mindenesetre méltányolni fogja azt, hogy a főváros ilyen komoly erőfeszítéseket tesz a pénzügyek rendbehozatalára.*

*

Lamotte Károly alpolgármester nyilatkozatából igazán mindenki tiszta képet kaphat a főváros pénzügyi helyzetéről. Ehhez csak annyit tehetünk hozzá, hogy Szendy Károly polgármester a sajtóértekezleten arra a kérdésre, hogy van-e remény a kormánnyal való megegyezésre a pénzügyi problémák megoldásánál, azt a választ adta, hogy *„remény mindig van és reménytelenül nem merne a törvényhatóság szine elé kerülni."* Budapest valójában az egész országot reprezentálja, tehát *mindenkinek érdeke a főváros pénzügyeinek végleges rendezése.* A pénzügyi helyzet most már sokkal tisztázottabb, mint a multban volt. *Mindenkinek össze kell fognia Budapest jövője érdekében.*

Rövidhullámú rádió a nagyvásártelepi árak közlésére

Uj berendezkedések a Nagyvásártelepen és a vásárcsarnokokban

A Nagyvásártelep és a vásárcsarnokok korszerű fejlesztése érdekében a főváros több újitást tervez és több hiányt igyekszik pótolni. Mintegy 300.000 pengőbe kerülnek ezek a munkálatok, amelyek során a legérdekesebb

a rádió-szolgálat bevezetése az árak gyors közlésére.

Jelenleg a vásárcsarnokok igazgatósága a Nagyvásártelepen kialakult nagybani árakat naponkint távbeszélő útján közli a kerületi vásárcsarnokok és nyilt piacok felügyelőségével az árusok és a közönség tájékoztatása céljából. A közlés módja a mai kor követelményeinek már nem felel meg, annál is inkább, mert vonalzavar esetén késedelmesen történik. Miután igen fontos érdek fűződik az áralakulások gyors és többször megismétlendő leadásához, *célszerűnek mutatkozik ennek a szolgálatnak rövidhullámú rádió útján való lebonyolítása.* A rövidhullámú rádió adó- és vevőberendezés létesítése *8000 pengőbe kerülne.* Az összeg igazán nines arányban azzal a szolgálattal, amelyet ez a modern berendezkedés teljesít.

A legközelebb megoldandó tervek között van

a Nagyvásártelepen fedett rakodó létesítése.

A Nagyvásártelepp nagykiterjedésü vasúti rakodóinak jelentékeny része szabad ég alatt van, viszont *a Közraktár-utcában feleslegessé vált egy 135 méter hosszú fedélzet, amelyet a Nagyvásártelepre akar a főváros áttelepíteni.* Ennek a munkának költsége a nagyvásártelepi használaton kívüli lejtős és a vasúti kocsikból kirakott áruk beszállítását akadályozó pincelejáratok befödésével együtt *33.000 pengő.*

Uj útat is építenek a Nagyvásártelephez,

amelynek forgalma jelenleg egy útvonalon bonyolódik le. A nagy kocsiforgalom miatt a Soroksárútra kivezető uj utat létesitenek és a zimonyi vasútvonal alatt aluljárót építenek. Ezeknek a munkáknak összköltsége mintegy *180.000 pengő* lesz.

Kibővítésre kerül a termelők kocsiállása. A Nagyvásártelepet évről-évre nagyobb számú termelő keresi fel, akik időszakonkint 800-nál több kocsival jelennek meg, úgy, hogy a meglévő kövezett kocsiállás a kocsik elhelyezésére már nem elégséges. A terület kibővítése *67.000 pengőt* igényel.

Több kerületi vásárcsarnokban *átalakításra kerülnek a villanyvilágitási berendezések.* Ezekben a csarnokokban a villanyégők vezetékei úgy vannak elhelyezve, hogy egy kapcsoló egész sor, sőt több sor égőt gyujt meg egyszerre, ezért *3000 pengő* költséggel úgy alakitják át a berendezést, hogy egy kapcsolóval kisebb számú, esetleg csak egy-egy égőt lehessen felgyujtani.

A vámházkörúti vásárcsarnokban, ahol az anyagraktár jelenleg a pincében van, ami egyes anyagok gyorsabb remlását idézi elő, *uj anyagraktárt* építenek a földszinten 8000 pengő költséggel.

Végül a Nagyvásártelepen a kirakó munkások részére *ruhaszekrényeket* építenek. Az *5000 pengős* berendezkedés a többször előfordult ruhalopások miatt szükséges.

Káprázatos színfoltokkal, uyolc új parkkal gazdagszik a főváros

A hatalmas arányú és kitünően sikerült munkán, a Tabánnak befejezéshez jutott parkozásán kivül sok szép kertészeti feladat került az idén megoldásra, igy legutóbb a Horthy Miklós-híd budai hídfője körüli sivatag és tundrás terület rendezése, amelyet — számitva arra, hogy ennek a területnek végleges sorsa még nincs eldöntve — kitünően oldott meg a fővárosi kertészet.

A jövő évre újból gazdag kertészeti programja van az út- és csatornaépítési ügyosztálynak, amely tervekről megkérdeztük

Király Kálmán

tanácsnokot,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjét, aki a következő érdekes ismertetést adta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— A legnagyobb parkosítási munka

a Margit-híd budai és pesti hídfőjénél

fog történni. A nagyarányú kertészeti rendezés a Margit-híd kiszélesitésével vált szükségessé. A munkálatok várható költsége *44.000 pengő.*

— Jelentékenyebb munkát vettünk tervbe

a Városmajor parkterületének növelésére.

A Városmajornak egy, még eddig rendezetlen részét kivánjuk folytatólagosan parkozni és erre a munkára *12.000 pengőt* irányoztunk elő.

— A Gellért-hegy déli lejtőjének

egy része ma még meglehetősen elhanyagolt, habár minden esztendőben egy-egy újabb részét rendezzük a területnek. Erre a célra, csakúgy, mint a folyó évben, ezen a részen végzett parkozásra, *6000 pengőt* kiván a főváros fordítani.

— A jövő évi parkozási programban sor kerül

a tabáni temető folytatólagos rendezésére

a Hegyaljai-út mentén, a 8-as autóbusz vonala mellett, *10.000 pengő* költséggel.

— A Pálffy-tér

vágányait a folyó évben a Beszkárt átrendezi. Ha ez megtörtént, a jövő esztendőben kívánjuk *6000 pengő* költséggel a tér parkját véglegesen kialakítani.

— A kiscelli kastély

környékének rendezését is megkezdjük a jövő évben. Ennek az első részletnek munkálatai *12.000 pengő* költséget igényelnek.

— A pesti oldalon kertészeti rendezésre kerül

a Haller-térnek

a római katolikus templom körüli része, amely ma nagyon sivár képet nyujt. Ez a munka *7000 pengőbe* fog kerülni.

— *Több út és tér fásitására 7000 pengőt fordítunk.* Az előre nem látható kisebb parkozásokkal ezeknek a munkáknak összköltsége

117.000 pengő.

amely összeg elő van irányozva az 1938-iki költségvetésben és *19.000 pengővel* nagyobb annál a kiadásnál, amelyet a főváros a folyó évi parkozási munkákra irányzott elő.

1939-re marad a Lenke-tér kertészeti rendezése

a hozzácsatlakozó terület parkozásával együtt. A területen ugyanis tenniszpályák vannak, amelyek bérlete 1938. végén jár le és így az egész terület rendezése ennek megtörténte után hajtható végre.

1. évfolyam. Budapest, 1912. szeptember 25. 1. szám.

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre ..... 16 K Fél évre ..... 8 K Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban.

Várospolitikai és közgazdasági hetilap

Felelős szerkesztő: Dacsó Emil. Társszerk.: dr. Szilágyi Hugó

Megjelenik minden szerdán, esetleg 1 hetenkint többször is. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Kis János-utca 4. szám.

NAGYBUDAPEST

szegény pici féreg, amely azért nem tud megnőni, mert csenevész légzőszervein keresztül városházi levegőt szív magába.

Egészen bizonyos ugyanis, hogy a levegőben van a legfőbb hiba. A levegő okozza és nem valami más, hogy a városházából a köztudatba vezető úton egészen különös eltorzuláson mennek keresztül a legegyszerűbb és legártatlanabb fogalmak. Autonomia alatt azt értik az emberek, hogy az államhatalom ellenőrző munkája néha kellemetlen lehet, tehát fölösleges. A beruházási programm nevének hallatára ijedten kap a pesti polgár a ruhájához, mert beruházásra gondol. Felülről azt mondják: jön a szociálpolitika. És alulról mélabúsan konstatálják:

FULLÁNKOK.

Struccot

és rókát fog tenyészteni az állatkertben a nemes főváros tanácsa. A struccról és a rókáról eszünkbe jut Aesopusnak egyik legszebb állatmeséje. Róka komát az állatok királya kinevezte miniszterelnöknek. Akkoriban álszociálizmus lógott a levegőben és a komának erősen szüksége volt-arra, hogy szociális látszattal csalja az állatvilágot. Az ország beteg szívének a közelében kikereste a legalkalmatlanabb telket, homok-, piszok- és sártengerbe fojtotta a méregdrága téglát, azután elnevezte az egészet rókatelepnek és kötéllel fogdosta az állatokat a telep benépesítésére. Az utolsó tégla fején találta és csöndesen kiszenvedett. Az utóda papirt és ceruzát fogott a kezébe és kiszámította, hogy a róka-telep fenntartása milliókba kerül évente. Gondolt egy nagyot és

A FŐVÁROS PÉNZÜGYI POLITIKÁJA.

I.

Beszéljünk hát egyszer arról, ami nincs. Van a fővárosnak szociális politikája, van iskolapolitikája, van telekpolitikája, van beruházási programmja, és van kerületi klikkpolitikája. De kommunális *pénzügyi* politika eleddig nem volt és most Budapest renaissance-korában sincsen. Előre megfontolt, a pénzügyi hatásokat mérlegelő, rendszeres és öntudatos pénzügyi gazdálkodás a városházán ismeretlen. Soha nem feszélyezik a főváros urait a pénzügyi tekintetek. Csakis a pénzügyi politika e hiánya mellett alakulhatott ki nálunk az a fogalom, melyet „fővárosi

Ma 25 éve,

pontosan 1912 SZEPTEMBER 25-ÉN jelent meg a

Fővárosi Hirlap

első száma, amint ez a facsimilében közölt képen látható.

Ancgyedszázados évfordulót azzal kívánjuk megünnepelni, hogy NÉGY HÉTEN BELÜL TERJEDELMES, MAGAS IRODALMI SZÍNVONALON ÁLLÓ

emlékszámot

adunk ki, amely méltó feltűnést fog kelteni.

Modern berendezkedés és racionalizálás biztosítja a három nagyüzem zavartalan működését

Öt millió pengőbe kerül a révész-utcai elektromos telep kibővítése — A bánhidai centrálé átvételének lehetősége — Még nincs döntés az új elektromos központ telephelyéről — Berendezkedés a hurkolt kábelvezeték rendszerére — Kokszolható és osztályozó berendezés a Gázműveknél — Uj víztároló medencék és egyéb technikai újítások a Vízműveknél

Az *Elektromos-, Gáz- és Vízművek* egy évben 93 millió pengőt mozgatnak meg. A főváros költségvetése 166 millió pengő, *tehát egész apparátusa az üzemekkel együtt alig kétszerannyi költséggel dolgozik, mint a főváros három nagy háziüzeme.* A három nagy üzemet *Morvay* Endre dr. tanácsnok irányítja, az ő vállára nehezedik az üzemi problémák megoldása. Ennél kényesebb feladatot elképzelni is alig lehet. Ha az üzemek nagy haszonnal dolgoznak, azonnal kész a vád, hogy ezek nem üzleti vállalkozások, tehát nem ildomos horribilis nyereséget kimutatni. Ha nincsen elég jövedelem, akkor összehasonlítják a magángazdálkodással és felvetik a kérdést: milyen nagy nyereséget tudnának a magánvállalatok kimutatni?

Annyi bizonyos, hogy a főváros három nagy háziüzeme — *mintaüzem.* Ezt nem vonja senki kétségbe, ami csak úgy lehetséges, hogy az üzemek állandóan fejlődnek, lépést tartanak a haladással és a technika minden vívmányát azonnal értékesítik. Erre ügyel a tanácsnok és most, hogy az üzemi költségvetések is nyilvánosságra kerültek, a *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

Morvay Endre dr.
tanácsnokkal

és tőle az üzemi politika közeli és rövidesen megvalósítható reformjai iránt érdeklődött.

Két év alatt elkészül a révész-utcai telep

— Az Elektromos Művek, — mondotta a tanácsnok, — hozza a legnagyobb hasznot a főváros háztartása számára. Erre a célra *ötven millió pengő bevételéből közel 11 millió pengő felesleget irányzott elő.* Ennél többet igazán nem lehet kívánni, különösen, ha meggondoljuk, hogy új beruházásokra 2½ millió pengőt, új beszerzésekre 1½ millió pengőt, kölcsöntörlesztésre 1½ millió pengőt kell az üzemnek félretennie. Ezek az úgynevezett *folyóügyek*, de távolabbra is kell néznünk.

— Az Elektromos Műveknek tulajdonképen három nagy problémával kell a közeljövőben megbirkózni.

Az első a *révész-utcai telep kibővítése és modernizálása, a másik az áramfejlesztő telepekkel való kooperáció és végül az új erőmű létesítése.*

— A legközelebbi feladat a révész-utcai telep kibővítése, amelyről elsőnek éppen a *Fővárosi Hirlap* adott hírt. A terveken azóta is dolgoztunk és ezekkel most már nagyrészben el is készültünk. A terveket nemsokára az üzempolitikai bizottság elé terjesztjük és az önkormányzat hozzájárulását kérjük a nagyarányú reform keresztülviteléhez. Meg vagyok arról győződve, hogy a hozzájárulást megkapjuk, mert semmiféle érdek sem szól a terv elejtése mellett. *A költségek ötmillió pengőt emésztenek fel és az átalakított üzem teljesítőképessége 35.000 kilowatt lesz.* Most csak 12.000 kilowatt a teljesítőképesség és így *23.000 kilowattal tudjuk fokozni.*

Egy év mulva látunk hozzá az építkezéshez és két év alatt befejezzük.

Az a lényeg, hogy *1940-re készen kell lennünk,* mert erre az időre már annyira fokozódik a főváros áramszükséglete, hogy a mai felkészültséggel nem tudjuk az igényeket kielégíteni.

A főváros esetleg teljesen átveszi a bánhidai villamostelepet

— A második megoldásra váró probléma a *többi erőművel való együttműködés. Bornemisza* iparügyi miniszter úr jelentése alapján ezzel a kérdéssel a törvényhozás is foglalkozott.

A meglévő telepek között összhangot kell teremteni és nekünk elsősorban a bánhidai teleppel kell együttműködni.

Ha megépül a révész-utcai telep és valami baj van a kelenföldi erőművel, úgy *Bánhidával együtt a primérszükségletet ki tudjuk elégíteni.* Természetesen nemcsak Bánhidával vagyunk hajlandók együtt dolgozni, hanem *egyéb megoldásokkal is foglalkozunk.*

— Ami a bánhidai centrálével való kapcsolatunkat illeti, arról csak annyit mondhatok, hogy a *szerződésünk még 1938 végéig érvényben van.* Már most megindultak a tárgyalások, amelyek nagyon előrehaladott stádiumban vannak.

— Nem lehet szó arról, — kérdeztük, — hogy esetleg a főváros átveszi a centrálé vezetését, hiszen az erőmű nagyrészben a főváros szolgálatában áll?

— Valóban *180 millió kilowattóra áramot ad nekünk a centrálé, míg másoknak 130 millió kilowattórát szállít.* Egyszer már felajánlották a városnak, hogy vegye át a centrálét, de akkor más volt a felfogás és az ajánlattal részletesebben nem foglalkoztak. Talán a hitelezőknek is tetszetős volna, ha a városi gazdálkodás érvényesülne a centrálé vezetésében. A tárgyalások során *egyelőre még ez a megoldási lehetőség nem merült fel, de, ha felvetődik, úgy ezzel az eshetőséggel is külön kell majd foglalkozni.*

— Az elektromos áram ára körül nem voltak még tanácskozások?

— Egyelőre *csak elvi kérdésekről tárgyaltunk* és ez a fontos részletkérdés még nem került napirendre.

Hol lesz az új centrálé

— Az már bizonyos, hogy Budapesten épül meg az új centrálé?

— Az új erőmű tervezési munkálatai már nagyon előrehaladott stádiumban vannak. Az üzempolitikai bizottságban a legkiválóbb szakértők ezt a kérdést már minden oldaláról megvilágították. *Abban még nincsen döntés, hogy helyi telepet létesítünk-e, vagy pedig másfajta megoldást választunk.* Egy a fontos:

semmi irányban sem kötöttük le magunkat!

Most folynak a tárgyalások és a számításoktól függ minden. Kiszámítjuk, hogy mibe kerülne az új helyi telep, milyen lesz a teljesítőképessége és milyen időben és mennyiért tudja az áramot szolgáltatni? *Egy erőműtelepnél ugyanis nem olyan egyszerű az áram árát meghatározni.* Ha egyes gépegységeket teljesen ki tudunk használni, míg más gépek részben kihasználatlanul működnek, bizony az *önköltségi ár hátrányos irányban tolódik el.* Mi nem vagyunk semmiféle irányban sem elfogultak. Ki fogjuk számítani, hogy a helyi erőmű milyen előnyöket nyujt a fővárosnak és ha az eredmények kielégítenek bennünket, úgy a helyi erőművet megcsináljuk, ha azonban más, kedvezőbb megoldást kínálnak nekünk, úgy a *tárgyalásoknál kiindulópontnak a mi számításaink fognak szerepelni.*

Racionalizálás

— Közeli racionalizálási tervek nincsenek?

— Központi

terhelosztó telepet létesítünk,

amely figyelemmel fogja kísérni az egyes telepek működését és a termelés elosztásáról gondoskodni fog. Ettől az újítástól nagyon sokat várunk és a *központi terhelosztó most a tél folyamán el is készül.* A terhelés előnyös elosztásától nagyon sok függ. Fokozódni fog az üzembiztonság, amelyet a törvényhatóság mindig sürget és emellett a *pénzbeli megtakarítás is igen jelentős lesz.*

— Rengeteg más racionalizálási tervünk is van, sőt a *legtöbb újítás keresztülviteléhez már hozzá is láttunk.* Ezek azonban olyan részletkérdések, amelyek a nagy nyilvánosságot nem túlságosan érdeklik. Egyet mégis megemlíthetek.

A hurkolt kábelhálózat-rendszerre térünk át.

A kábelhálózat a jövőben *hurkolt vezetékekből fog állani,* aminek az az előnye, hogy hibák esetén *csak*

Egész lakását

egy

Unio

amerikai rendszerű folytonégő-kályhával fűtheti!

Legújabb típusú **Unio** és **Oetl tűzhelyek,** legújabb kétaknás **barnaszéntüzelésű** kályhák

Oetl Antal rt. kályha- és tüzhelyosztály

Budapest, Andrássy-út 9. Telefon: 116-108.

egy kis hálózati részt kell kikapcsolni és a többi kábel zavartalanul működhet tovább. Először a nagyfeszültségű kábeleknél vezetjük be az új rendszert, azután *rátérünk a kisebb feszültségű kábelhálózatra.* A külső Lipótvárosban már eredményesen kísérleteztünk. Ennél az újításnál a legfontosabb az üzembiztonság.

A Gázművek modernizálása

— A Gázműveknél nincs valami érdekesebb ujság?

— A Gázművek is fejlődik. 34.9 millió pengő bevételre gondolnak, 1.8 millió pengővel többre, mint az elmult évben. Ez az üzem 1.9 millió pengő felesleget szolgáltat be a főváros háztartásába. Az üzemgazdálkodási reformokat itt is keresztül visszük.

A közönséget legjobban érdekli a kokszoltató- és osztályozóberendezés létesítése.

Az a cél, hogy a *kokszon kevés nedvesség maradjon,* mert így értékesebbé válik, valamint a *finomabb closztás révén is előnyt nyujtunk a közönségnek, de emellett az üzem is gazdaságosabbá válik.*

A Vízművek további fejlesztése

— A Vízművek számításait nem zavarja, hogy az önkormányzat eddig csak kétfilléres drágításhoz járult hozzá, viszont a polgármester a költségvetés keretében újabb kétfilléres emelést kér?

— Ezt a kérdést kétfelé kell választani. Az üzem fejlesztésére csak a kétfilléres emelésre van szükség. Ezt meg is szavazták, tehát a *beruházásokat keresztül vihetjük.* A községi háztartásnak viszont szüksége van azokra az összegekre, amelyeket az üzem eddig beszolgáltatott. *Ennek a fedezésére szolgálna a második két fillér.*

— A Vízművek modernizálása már régen folyamatban van. A régi kölcsönökből hajtották végre a legtöbb újítást. Bizonyos beruházások fedezése eltolódott és a *régi beruházásokból 4 millió pengőt kell fedeznünk az emelés révén előálló többletbevételből.*

— Most hamarosan

átépítjük a csőhálózatot,

mert a régi a szükséglet megnövekedésével kismértűnek bizonyult. Olyan lesz a csőhálózat, hogy a *nyomásviszonyokat is javítani fogja.* A Váci-úttól kiindulva, a Hungária-körúton visszük át a nagy csőhálózatot, amely egész Budapestet körülövezi.

Ezenkívül

víztárolómedencéket is építünk.

Ezek nemcsak a biztonságot fokozzák, hanem *csúcstermelés idején innen lehet a vizet elvezetni.* Ha ezek nincsenek, úgy a *Vízművek gépi berendezését kell fejleszteni, ami mindenesetre sokkal költségesebb.* Ezzel az új rendszerrel tehát takarékosabbá is tesszük az üzemvitelt.

— Az új budai vízmű kiépítése folyik

és jövő tavaszra feltétlenül elkészül. Impozáns munka ez és a magyar mérnöki kar büszke lehet a szép teljesítményre. *Két víztároló medencét hamarosan felépitünk,* de azt még nem tudnám megmondani, hogy ezek a medencék hol lesznek. *Az egyik mindenesetre Budán, és a másik Pesten lesz.* Az eddigi víztároló medencék főleg Budán voltak. Mindig magasabbra és magasabbra mentünk, hogy a vizet a magasabban fekvő helyekre elszállíthassuk. A pesti oldalon a legmagasabban a kőbányai tárolómedence feküdt. Ma már vannak olyan házak a pesti részen, amelyek felső emeletének szintje meghaladja a tárolómedence magasságát. *A budai rendszert tehát most a pesti oldalon is folytatjuk és az új tárolómedence magasabbra kerül, mint a kőbányai.* A Vízművek most már gazdaságosan működik és *Budapest lakossága büszke lehet erre az újabban modernizált intézményére.*

*

Ennyit mondott *Morvay* Endre üzemi tanácsnok. Érdekes előadásából kiderült, hogy a főváros három nagyüzeme tovább folytatja imponáló fejlődését és egyrészt mintaszerű szolgálatot nyujt a lakosságnak, másrészt pedig üzemi feleslegek beszolgáltatásával a főváros pénzügyi egyensúlyát is biztosítani tudja.

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomásu kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Megkezdték az óbudai hegyvidék szabályozási tervének kidolgozását

Három kerület harca a bécsi forgalom útjáért

A régen várt fejlődés mégis csak rámosolyog Óbudára. Az első lépés a kivezető óbudai főútvonal építése volt, a közel jövőben sor kerül az óbudai hídra, most pedig

a főváros magánépitési és városrendezési ügyosztálya megkezdte az óbudai hegyvidék szabályozási tervének kidolgozását.

A szabályozásra kerülő területet, mint a *Fővárosi Hirlap*

illetékes helyen

értesül, *a Bécsi-útnak a Szépvölgyi-úttól a Drasche téglagyárig terjedő vonala, továbbá a Szépvölgyi-út és a fővárosi erdő határolja.* A szabályozási terv elkészítését több szempont irányítja. Ezek egyike a négy téglagyár: *a Salgótarjáni, a Nagybátony-Ujlaki, a Drasche és a Bohn-féle téglagyárak által elfoglalt területnek a környezetbe való beillesztése.* Egy másik szempont *a területnek a közlekedésbe való bekapcsolása.* A forgalom érdekében a szabályozási tervbe felvettek olyan utakat, amelyek a

városból a hegyen keresztül vezető főforgalom

kielégítésére szolgálnak, másrészről olyan utakat, amelyeken

a Bécsi-útról a hegyre vezető forgalom

bonyolítható le. Ezek az utóbbiak enyhe, hat százalékos emelkedésü szerpentin-utak. Ugyancsak ilyen csekély emelkedésü a főforgalmi út is, amely a városból, a *Szépvölgyi-út* felől a *Folyondár-utcán, Remetehegyi-úton,* majd utóbbinak meghosszabbításával a *Hármashatárhegy* és a *Csúcshegy* közötti *Virágos-nyergen át vonul Hidegkút felé.*

A további utcák mind csak a telkek megközelítésére szolgálnak, ehhez képest keskenyebbek lesznek és úgy vezettetnek, ahogyan azt a telekalakulatok megkívánják.

Az egész terület szabadon álló épületekkel benépesülő villaövezet jellegü lesz. Emellett *parkokról* is történik gondoskodás, amelyek *a megszünő téglagyárak mai kietlen területére kerülnek.*

A szabályozási terv nagy figyelemmel van

a kilátás védelmére.

A *Remetehegy* felső szakaszáról gyönyörü kilátás nyilik az egész fővárosra, amely szinte a kilátást elvező lábai előtt terül el. Az útvonalak megállapításánál is mértékadó, hogy a hegyvidéki területnek minél több kilátást nyujtó pontja legyen.

*

A III. kerület lakossága és a városrendezést sürgető egyesületek körében bizonyára nagy örömet kelt, hogy a főváros megkezdte a szabályozási terv elkészítését. Az érdekeltségek nagy terv érdekében indítanak mozgalmat:

a hegyvidéken keresztül szeretnék vezetni a bécsi forgalmat,

holott ennek a forgalomnak lebonyolítására építik *az óbudai kivezető főutat.* A bécsi országútról, Pilisicsabát elhagyva, a forgalmat Pilisszentiván, Solymár, Pesthidegkút érintésével a Virágos-nyergen, a Remetehegyi-úton, Folyondár- és Üröm-utcán a Zsigmond-térre kivánják terelni és innen, az új óbudai kivezető főúton át be a város szivébe.

Az I. kerületi érdekeltségek ezzel szemben más megoldást propagálnak.

Eszerint az előbb említett vonal szolgáljon a bécsi autók útjául Hidegkútig, de onnan a Hidegkúti-úton, az Olasz-fasoron, a Krisztina-körúton, a Tabán érintésével az Erzsébet-hídon át történjék a közlekedés.

A II. kerület is síkraszáll a bécsi forgalomért.

Hidegkútig megegyezik a tervük a másik két elgondolással, de azután a Törökvész-útra, a Bimbó-utcába, a Margit-körútra és a Bem József-utcán át a Pálfy-térre szeretnék a forgalmat terelni.

Végül, vagyis inkább: mindenekelőtt itt

a hivatalos megoldási terv,

amely *az új óbudai kivezető főutat* jelöli ki a bécsi forgalom útjául. Többek között azért épül, hogy az eddigi kietlen óbudai utcák helyett a fővárosba az idegenek ezen a pompás úton érkezzenek és a Duna panorámája fogadja őket.

A három kerület harcosai ezzel szemben azzal érvelnek, hogy az általuk kijelölt utak több szépséget tárnak az idegen elé. A vitában egyet bizonyosan el lehet dönteni: azt, hogy fővárosunk innen is, meg amonnan is bőkezüen kínálja szépségeit.

HÍREK A PÁRTBÓL

Az októberi közgyűlés napirendje

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* szeptember 28-án, kedden délután fél 5 órai kezdettel, *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével pártértekezletet tartott, amelyen több jelentős ügy került tárgyalásra.

Az elnöki bejelentésk során tudomásul vették, hogy a III. kerületi pártszervezet elnökévé a párt elnök *Pólya* Antal dr.-t nevezte ki.

Előkészítették

a legközelebbi közgyülés

tárgyalási anyagát. Így *Deményi* Aladár dr. előadásában foglalkoztak a fővárosnak a *Községi Takarékpénztárral* szemben fennálló függő adóssága rendezésével és *a 30 milliós beruházási kölcsön* felvételével. Ugyancsak *Deményi* Aladár dr. volt a BESZKÁRT beruházó munkaprogramjának részbeni végrehajtásához szükséges *6 millió pengős kölcsön* még hátralévő részének igénybevételéről szóló előterjesztésnek az előadója.

Dorner Gyula előadásában a közgyülés napirendjére kerülő útburkolati kérdéssel, *Halter* Károly előadásában pedig a hazai képzőművészet és irodalom támogatására felveendő póthitellel foglalkoztak.

A közgyülési tárgysorozat egyéb anyagának *Vályi* Lajos dr. volt az előadója, aki jelentést terjesztett elő

a jövő évi költségvetés

tárgyalásának rendjéről és a tárgyalások előkészítése tekintetében teendő intézkedésekről.

Gaár Vilmos dr. tett jelentést a közigazgatási bizottság tevékenységéről.

A pártszakbizottságok munkájáról

számolt be ezután *Vályi* Lajos dr. A *magasépitési pártszakbizottság* előkészítette *az új kislakásos épületek* föld-, kőmüves-, vasbeton- és elhelyező-munkáinak vállalatbaadása tárgyában tartott szakbizottsági ülést.

A *közegészségügyi pártszakbizottság* egyes panaszokra szükségesnek tartotta, hogy a párt foglalkozzék *a kórházi központi műszer- és anyagraktár kalkulációjával,* mert nem tartja megengedhetőnek, hogy a kórházak az egyes árukat olcsóbban szerezhessék be idegen kereskedőktől, mint a fővárosi üzemtől. Hangsúlyozta a pártszakbizottság, hogy a *Rókus kórházba való évenkint megismétlődő befektetéseket helyteleníti.* Kifogásolta a bizottság azt az immár rendszerré vált eljárást, hogy a *főváros minden gyógyszertári engedély iránti kérelmet elutasít, de emellett a gyógyszertárak száma mégis növekedik.*

A *közmüvelődési szakbizottság* foglalkozott a budai színház kérdésével és *a színháznak a Tabánban való elhelyezését* tartaná helyesnek. A művészet segítése kérdésében *a mérsékelt jobboldali művészeti irány támogatását* ajánlja.

A központi pártkör ünnepies megnyitása. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja központi pártkörében az őszi szezónt október 7-én, csütörtökön nyitják meg ünnepies pártvacsora keretében. Ettől a naptól kezdve a szokásos csütörtöki klubvacsorákat hétről-hétre megtartják.

— **Műsoros művészest.** A VII. kerületi pártszervezet kebelében alakult Fiatal Irók és Művészek csoportja október 2-án, szombaton este 9 órai kezdettel tánccal egybekötött műsoros estét rendez, amelynek sikere érdekében a rendezőség fáradhatatlanul dolgozik. A műsoros-est előreláthatólag nagy sikert hoz, miután a múltban rendezett hasonló előadások alatt, a vendégek zsufolásig megtöltötték a párthelyiség összes termeit.

Táncdélutánok az Erzsébetvárosban. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja erzsébetvárosi szervezetének ifjúsági csoportja a téli hónapok alatt minden vasárnap délután tagjai és hozzátartozói részére zártkörü táncösszejöveteleket rendez. A tánedélutánok már megkezdődtek és nagy látogatottságnak örvendenek. A zenét a párt ifjúsági gárdájából alakult házi zenekar szolgáltatja. Az összejövetelek célja a szórakoztatás mellett, a párt fiatalságánál a baráti kapcsolatok kimélyítése.

JAKAB GYULA
MÜBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hazai-szén-tüzelésü és fatüzelésü kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

Megvalósítható kívánságok

Irta Vályi Lajos dr.

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja éppen olyan alaposan és tárgyilagosan készül fel az idén is a költségvetési vitára, mint az előző két évben. S mint ahogy általában minden komoly tárgyra felkészülni szokott. A kerületi pártszervezeteket már hónapokkal ezelőtt felkértük a legfontosabb kerületi kívánságok és szükségletek felsorolására, hogy ezeknek a figyelembevételével vizsgálhassuk meg a költségvetési tervezetet. A beérkezett anyagot lehetőleg még a pénzügyi bizottsági tárgyalások előtt pártszakbizottságainkban dolgozzuk fel s ha az idő engedi, október 12-e, a pénzügyi bizottság ülése előtt *állást foglal a pártértekezlet is.* Kétségkívül nagyon sok értékes és helyénvaló indítvány fog pártunk részéről ebben az évben is felmerülni.

Természetesen nagyon jó tudjuk, hogy a közérdekű kívánságoknak csak igen kicsi része az, ami a jövő évi költségvetésbe még beleférhet. A székesfőváros vezetősége óriási szaktudásával és ügyszeretetével már nagyon is megrostálni volt kénytelen a legsürgősebb szükségleteket is, s még így is 7.5 millió pengős deficithez jutott. Alig lehet remélni, hogy ezt a költségvetési hiányt még bármennyire fontos és indokolt igények kielégítésének a kedvéért is fokozni lehessen. A bevételek fokozására nincs mód s a kiadások csökkentésére sincs. Azt pedig nehéz volna eldönteni, hogy az utolsó számig átgondolt költségvetésből melyik tételeket lehet kihagyni más javaslatba hozott tételek kedvéért.

Biztosra veszem, hogy *nagyjában, egészben pártunk megnyugvással és egyhangú egyetértéssel fogja fogadni a költségvetési tervezetet,* azon életbevágó változtatásokat nem fog kívánni s minden erővel támogatni fogja azt a jogos törekvést, hogy *a kormány a fázisadóbevétel részesedési kulcsát a székesfőváros javára az ezidőszerinti egy huszad helyett újból egy hatodban állapítsa meg* s ezzel adja meg a természetes bázisát a fővárosi költségvetés tartós egyensúlyának.

Méltán merül fel az a kérdés, hogy ilyen kilátások mellett miért van szükség a sok szóra, a sok új gondolatra és indítványra, amely a budget vita során az összes pártok részéről elhangzik?

Szükség van erre nemcsak politikai okokból, nemcsak azért, hogy a választóközönség a maga kívánságait a közgyűlési teremben lássa viszont, hanem azért, hogy a költségvetés reális szük és merev számtornyai mögött legalább egyszer évente kibontkozhassék ennek a fejlődő nagyvárosnak minden jogos igénye, megcsillanhasson minden vágya, hangulata és kifejezésre juthasson minden panasza. És ezzel új távlatokat, új irányokat és új benyomásokat tárjon fel azok előtt, akik a főváros fejlődésének útjait hivatásszerűleg vezetik és akik az újabb és újabb évek költségvetéseit lesznek hivatva megszerkeszteni.

Ime, ha végigolvassuk az 1938. évi költségvetés általános indokolását, hányszor találkozunk azoknak a törekvéseknek a honorálásával, amelyek pártunk vitáiból indultak ki a mult évi törvényhatósági élet során. És itt nemcsak azokra gondolok, amelyek egyenesen utalnak egyik vagy másik bizottsági tagtársamnak a párt nevében tett indítványára, hanem sok olyan intézkedésre is, amely a pártra, vagy az indítványozóra, avagy a gondolat felvetőjére minden hivatkozás nélkül érvényesül már az új költségvetésben.

Valóban azt kell fájlalni, hogy annak a sok értékes, alapos, gyakorlati észrevételnek a számára, amely a költségvetési vita előkészítése során sokszor közvetlenül a székesfővárosi közönség kezdeményezésére a párt munkájában felmerül, *szűk a beszédidő, a 15 perces felszólalási keret,* amelyben a szónok nemcsak a saját kerületének, hanem egész városrészeknek a szempontjaival kénytelen foglalkozni s inkább az összezsufolt adathalmozás és élettelen felsorolás, mint a komoly meggyőzés lehetősége van számára megadva.

Egyéni nézetem szerint a párt szónokainak arra kellene törekedniök az idei vita során, hogy a túlságosan sok részletet felölelni akaró és éppen ezért sokszor elaprózódó részletezés helyett az *átfogó és átütő erejű szempontok érvényesülésének* nyissanak utat.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Portalan személygyüjtés lóerővel vontatott kocsikkal

Szeptember 29-én döntenek a nemzetközi pályázatról

Az a nemzetközi pályázat, amelyet a lófogatú kocsival megoldandó portalan szemétgyüjtésre írt ki a főváros Köztisztasági Hivatala, mint megírtuk, szeptember 10-én járt le. A beérkezett pályázati anyag feldolgozása nagyrészben megtörtént azóta, úgy, hogy most már *a pályázat eldöntésére kerül a sor.*

Erről a kérdésről és a nemzetközi pályázatról

Salamon Géza dr.
tanácsnok,

a közegészségi és köztisztasági ügyosztály vezetője, a következőkben érdekesen nyilatkozik a *Fővárosi Hirlapnak:*

— A székesfőváros területén a mai háziszemétfuvarozási rendszer *nemcsak elavult, hanem közegészségügyi szempontból nagymértékben kifogásolható.* Ennek az állapotnak a megszüntetésére az első komoly lépés 1926. évben történt, amikor is a főváros a régi rendszer megváltoztatásra és a pormentes háziszemétfuvarozás bevezetésére nemzetközi pályázatot írt ki. Ez a pályázat annakidején eredménnyel járt, melynek folytán két szerkezet kombinációja révén létrejött egy olyan konstrukció, amely a háziszemét pormentes géperejű fuvarozására alkalmas volt. Ezt az automobilkonstrukciót annak idején kísérletképpen be is vezettük, de fejleszteni és újabb automobilokat vásárolni a főváros, anyagiak hiányában, nem volt képes, mert *az autóknak darabja 45.000 pengőbe került.* De a most említett drágaságon kívül még egyéb hátránya is van a géperejű szemétgyüjtésnek és pedig az, hogy

a háziszemét-tartályokat a gyüjtés alkalmával a Köztisztasági Hivatalnak saját munkásaival kell a házakból az utcákra kihordatni

és onnan a házakba visszavitetni, továbbá *az automobil üzemnyersanyaga importanyag,* mely belföldön nem termelhető és még ezenfelül az automobilokkal való szemétfuvarozás a szemétgyüjtésnél elkerülhetetlen gyakori megállások és újraindítások következtében

igen nagy üzemanyagpazarlással jár és emellett a gépek igen gyorsan elhasználódnak.

— Minthogy a pormentes szemétgyüjtés megoldásánál a hangsúly nem a vontatás módján, hanem magán a pormentes gyüjtésen van és mivel egy agrárállamban a lóüzemmel való megoldás kedvezőbbnek látszik, ezért felvetődött az a gondolat, hogy a pormentes háziszemétgyüjtés kérdését

lóerővel vontatott kocsik üzembehelyezésével oldjuk meg.

A lóerővel vontatott kocsik beszerzési ára egyrészt jóval alacsonyabb, mint az automobiloké, másrészt állandó üzembentartásuk is sokkal olcsóbb, mert a takarmány stb. belföldön termelhető és ennélfogva lényegesen olcsóbban szerezhető be.

— Minthogy a pormentes háziszemétgyüjtésre teljesen alkalmas lovaskocsi még nem volt, ezért nemzetközi pályázatot hirdettünk a lóerővel vontatható és pormentes háziszemétgyüjtésre alkalmas kocsiszerkezetre. Ennek a pályzatnak határideje szeptember 10-én járt le, melyre 12 ajánlat érkezett rajzokkal és modellekkel felszerelve. A döntés előkészítése azóta folyamatban van és erre a célra összehívott szakértőbizottság fog javaslatot tenni arra nézve, hogy *melyik modell készíttessék el kipróbálásra* és ha a modell a gyakorlatban is beválik, fogunk csak dönteni a szemétgyüjtő kocsik üzembeállítása tekintetében. *Ezt a szakértőbizottsági döntést szeptember 29-én fogjuk megtartani.*

Budapesten alakul meg a Nemzetközi Fürdőszövetség

Néhány nap mulva a maga nemében egyedül álló, vagy inkább mondhatnánk: *úttörő jelentőségü idegenforgalmi esemény színhelye lesz Budapest.* Október 7-től kezdődően egy héten át itt tartja üléseit a *Nemzetközi Fürdőügyi Kongresszus,* aminek az a nevezetessége, hogy *hasonló természetü kongresszust még nem tartottak a világon.* A kongresszust megelőzően itt Budapesten alakul meg a *Nemzetközi Fürdőszövetség,* amely ugyancsak *merőben új alakulata a világ nemzetközi érintkezésének.*

Ezt a nagyvonalú ötletet, amely a földkerekség valamennyi számottevő fürdőtelepének tetszését megnyerte, a *Budapesti Gyógyhelyi Bizottság* termelte ki és valósította meg. A *Fővárosi Hírlap* munkatársa éppen ezért látogatást tett a *Gyógyhelyi Bizottságban,* ahol

Grosch Károly dr. miniszteri tanácsos,

a bizottság másodelnöke és

Szviezsényi Zoltán dr. miniszteri tanácsos,

a bizottság igazgatója ismertette a *Fővárosi Hírlap* munkatársának az októberi idegenforgalmi hét magábanálló jelentőségét.

Voltak eddig is balneológiai kongresszusok, ezeken azonban *kizárólag orvosok vettek részt,* akik a gyógyfürdők és a gyógyvizek felhasználásának módozatait orvosi szempontból vitatták meg. Maguknak a fürdőknek, mint *gazdasági szerveknek* és mint *jogi személyeknek* mindezideig nem volt semmi néven nevezendő egyetemes, átfogó, nemzetközi szervezetük.

Amiközben tehát a gyógyfürdők a világ idegenforgalmának úgyszólván legkombattánsabb mozgatói, ugyanakkor *mindezideig nem alakult ki köztük olyan együttműködés, amely lefektette volna a fürdők gazdasági tevékenységének egyetemes elveit* és tisztázta volna azokat a nagyon is fontos nemzetközi jogi principiumokat, amelyek szerint kell elbírálni *a nemzetközi közönség és a nemzetközi gyógyfürdők egymáshoz való viszonyát.* Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy *az idegenforgalom ma már a nemzetek láthatatlan exportjának egyik számottevő tényezője,* következésképp

az itt felbukkanó lehetőségek éppen úgy megkívánják a szabályozást, mint a külkereskedelem egyéb ágazatai.

A *Budapesti Gyógyhelyi Bizottságnak* tehát az az el nem vitatható érdeme lesz a gyógyítás történetében, hogy ez a bizottság szervezte meg először világszövetség formájában az emberiség e fontos gyógyító tényezőjének felhasználását és a betegek részéről való könnyű kihasználását.

Az a rendkívüli visszhang, amely a *Gyógyhelyi Bizottság* ötlete nyomán támadt, bizonyítja a magyar géniusz újabb diadalát. Arról talán felesleges külön megemlékeznünk, hogy

Európa valamennyi országa és fürdőigazgatása személyesen és hivatalosan megjelenik a kongresszuson,

de határozottan külön ki kell hangsúlyozni, hogy *milyen szokatlan szimpátiával csatlakoztak ehhez a mozgalomhoz az utódállamok is.* E tekintetben valósággal *külpolitikai missziót* tölt be ez a szervezet. Ugyancsak figyelemreméltó, hogy minden világrész országaiból lesz itt képviselő, *többi közt még Japánból is.*

Az alakuló ülés után egy héten át tartják Budapesten a kongresszusi üléseket, amelyek színhelye természetesen évről-évre más és más város lesz. A kongresszusnak azonban

szüksége van egy állandó titkárságra, amelynek székhelye — valószinüleg — Budapest lesz.

Máris vannak olyan hangok, amelyek *ezt a megoldást* — éppen Budapest kezdeményezésére és különleges fürdővárosi érdemeire való tekintettel — *természetesnek tartják.* Ilymódon tehát

a Nemzetközi Fürdőkongresszus budapesti titkársága lesz Magyarország fővárosában az első olyan állandó jellegü intézmény, amely egy hatalmas nemzetközi szervezet ügyeit intézi.

Mondani sem kell talán, hogy idegenforgalmi szempontból szinte felbecsülhetetlen jelentősége lesz annak a szerencsés körülménynek, hogy *az egész földkerekség fürdőügyi problémáinak központi lebonyolítása Budapesten zajlik le.*

A kormány és a hatóságok teljes mértékben honorálják a *Gyógyhelyi Bizottságnak* ezt a ragyogó akcióját és ennek tulajdonítható, hogy maga a kormány *fényes fogadó estet ad a kongresszus tagjainak tiszteletére a belügyminisztérium hires márványtermében, ezt megelőzően díszelőadás lesz az Operában,* de vacsorákon és ebédeken látja vendégül a kongresszust *József Ferenc* királyi herceg, *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Gellér* Mihály, a *Palatinus Park Rt.* elnöke, a *Fővárosi Gyógyfürdők Központi Igazgatósága,* a *Lukács-fürdő* vezetősége, továbbá két érdekes vidéki kiránduláson *Balatonfüred* és *Lillafüred* igazgatósága.

A bejelentett résztvevők száma máris olyan nagy, hogy a kongresszus akkor is jelentős idegenforgalmi eseménynek számítana, ha az idegenforgalomtól teljesen távol álló, semleges személyek jönnének el október második hetére Budapestre. Miután azonban a résztvevők egytől egyik a világ idegenforgalmának legkimagaslóbb exponensei, bátran lehet mondani, hogy *eddig is szépen fejlődő idegenforgalmunk történetében a szó szoros értelmében fordulópontot jelent az október 7-én kezdődő Nemzetközi Fürdőügyi Kongresszus.*

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Ne bántsd a Károlyi-palotát! *A Károlyi-palotát évről-évre csinosítja a főváros. A virágos park kedves üdülőhelye a belvárosi közönségnek és főképpen a gyermekek özönlik el, akik között jóságos tekintetével Prohászka püspök bronzalakja őrködik. Az idei Szent István-hét alkalmából még térzene is jutott a parknak. A zöld milió után a palotára került a sor, amely nagy értéket őriz: a Fővárosi Képtárat. Némethy Károly tanácsnok büszkesége ez az egyre értékesedő képgyüjtemény és az ő szerető gondja juttatta az idén felfrissült, új külsőhöz a palotát. Gondosan kitatarozták és szépen kifestették, hogy mindenkinek öröme teljék benne. És mi történt. Akadtak rossz szellemek, akiknek abban telt örömük, hogy a szűztiszta falakat befirkálták, telerajzolták, szöggel, késsel jeleket vagdostak a kövekbe. Ez a vandál kedvtelés ment egy darabig, amíg a közönség fel nem figyelt rá. Most a közönség éber szeme vigyáz a palotára, hiszen a magáét, a főváros tulajdonát védi.*

Két komoly pályázó a főváros tiszti-főügyészi állására. *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester kiírta a pályázatot a *Szemethy* Károly halálával megüresedett tisztifőügyészi állásra. Az október 5-én lejáró pályázatok az október 8-iki közgyűlés elé kerülnek, amelyen már *megejtik a választást.* Értesülésünk szerint két komoly jelölt van: az egyik *Várady* Jenő dr., a másik *Feigler* Károly dr. Mind a kettő *közismert és nagytudású jogásza a székesfővárosi tisztiügyészségnek.*

Házasság. *Magyar* Miklós részvénytársasági vezérigazgató és neje, *Tauszig* Elza leányával, *Zsuzsával* csütörtökön kötött házasságot Roger *Bickart* dr., a francia becsületrend lovagja, a párisi Közlekedési Vállalat osztályfőnöke. A polgári házasságkötést a városházán *Szendy* Károly polgármester végezte és az ünnepélyes aktusnál *Swoboda* Endre dr. főjegyző és dr. *Lázár* Imre gróf tanácsjegyző, a polgármester személyi titkára asszisztáltak. Tanuk voltak: *Rassay* Károly dr. országgyülési képviselő és *Ugron* Gábor dr. ny. miniszter. A házasságkötés ünnepi aktusán megjelent Gaston *Maugras*, a budapesti francia követ, továbbá képviseltette magát a városházi ujságírók szindikátusa. Ezután fogadás volt a Dunapalotában, ahol megjelent *Szendy* Károly, *Molnár* Ferenc és a magyar társadalmi élet számos kiválósága.

Még ebben az évben elkészül az új óbudai kivezető főút. A III. kerületben városrendezési téren folyó munkálatok egyre jelentékenyebb mértékben haladnak előre. A napokban végeztek az úgynevezett *Királydomb* területén folyó bontási munkálatokkal is és *most már teljesen szabadon áll a két esztendővel ezelőtt itt feltárt óriási méretű római amfiteátrum.* Az ujonnan felfedezett amfiteátrum közvetlen közelében elterülő hatalmas telken is *szorgos munka kezdődik a közeljövőben.* Még az ősz folyamán megkezdik *a III. kerületi állami gimnázium hatalmas palotájának felépítését.* A vallás- és közoktatásügyi minisztérium tervpályázatot hirdetett az Árpád-gimnázium létesítésére és ennek *során 77 terv érkezett be.* A minisztérium kebelében működő zsüri *a legközelebbi napokban hozza meg döntését.* Teljes erővel folynak a III. kerületben *az új kivezető főút munkálatai is.* Az út- és csatornaépítési ügyosztály arra törekszik, hogy amennyiben az időjárás engedi, úgy az óbudai kivezető főút *még ebben az esztendőben átadható legyen rendeltetésének.*

Szinház lesz a Karátsonyi-palotából? A *Karátsonyi*-palota lebontásának híre a közelmultban nagy meglepetést keltett, ezidőszerint azonban már számolni lehet azzal, hogy *a palota eredeti formájában megmarad.* A *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* ugyanis azt az álláspontot foglalta el, hogy ugyanakkor, amikor hajlandó megengedni a palota körül elterülő hatalmas kert megfelelő parcellázását, a maga részéről *nem járul hozzá az épület lebontásához.* A határozat következtében megoldást kell találni a Karátsonyi-palota jövőbeni hasznosítására vonatkozóan. Mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, a főváros pártjai nem idegenkednek attól a gondolattól, hogy a főváros átvegye a palotát. Nem osztják azonban a pártok és velük együtt a polgármester sem azt a felfogást, hogy a Karátsonyi-palotát *az új fürdővárossal kapcsolatban lehetne felhasználni,* hanem meggyőződésük az, hogy *ezen a helyen valami egyéb kultúrális intézmény elhelyezését kellene létrehozni.* Esetleg a *Budai Színkör* helyébe épülő állandó színház használhatná fel a Karátsonyi-palotát, minthogy azonban a budai színház magánvállalkozás lesz és ahhoz a székesfőváros közönsége legfeljebb telek rendelkezésre bocsátása útján kíván hozzájárulni, a Karátsonyi-palota megvásárlását is a magántőkének kellene kezdeményezni, vagy vállalni.

Éliássy Sándor
Budapest új főkapitánya

A kormányzó e hó 23-án kelt magas elhatározásával Éliássy Sándor dr.-t, a magyar királyi rendőrség vidéki főkapitányát — ez állásától való egyidejű felmentése mellett — a magyar királyi rendőrség főkapitányává kinevezte.

Az új budapesti főkapitány 55 éves, régi nemesi családból származik, egész életét a közigazgatási pályán töltötte. 1914-ben Beszterce rendőrfőkapitánya lett, a következő esztendőben pedig a komáromi rendőrség élére állították. 1924-ben vette át a budapest-vidéki kerületi főkapitányság vezetését. Amikor a kerületi főkapitányságok megszűntek, 1932-ben visszakerült a belügyminisztériumba, de még ugyanabban az évben a rendőrség vidéki főkapitányának helyettese, majd legmagasabb kinevezés folytán Budapest székhellyel az államrendőrség vidéki főkapitánya lett.

Köztisztviselői pályája során a magas kitüntetések egész sorát szerezte meg. Tulajdonosa a Magyar Érdemrend középkeresztjének, a II. osztályú Hadi Érdemkeresztnek és ismételten részesült legfelsőbb dicsérő elismerésben. Legutóbb, amikor az olasz és osztrák államfők Magyarországon jártak, az olasz király és császár, az olasz Koronarend parancsnoki keresztjét a csillaggal, Ausztria szövetségi elnöke pedig az osztrák Érdemrend középkeresztjét a csillaggal adományozta neki.

A budapesti rendőrtestület nagy örömmel és lelkesedéssel fogadta Éliássy Sándor kinevezését.

A fővárosi oktatók képviselői a Segítőalapban. A Fővárosi Alkalmazottak Segítőalapjáról szóló újabb szabályrendelet értelmében a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének oktató osztálya titkos szavazás alapján küldi ki két képviselőjét az intézőbizottságba. A régi szabályrendelet alapján az oktatóosztályt az intézőbizottságban az elnök és főtitkár képviselték. A most megtartott rendkívüli közgyülés a segítőalap intézőbizottságába titkos szavazással csaknem egyhangúan újból *Erődi* Kálmán dr. tankerületi főigazgató, elnököt és *Dausz* Gyula elemi iskolai igazgató, főtitkárt küldte ki.

Horváth Béla könyve Kamál Atatürkről. Vitéz *Horváth* Béla dr. székesfővárosi főjegyző *„Kamál Atatürk — Félévszázad Törökország történelméből"* címmel könyvet adott ki, amelynek tartalmát részben maga írta, részben külföldi munkákból fordította. A műhöz vitéz *József Ferenc* dr. kir. herceg írt előszót. *Horváth* Béla dr. könyve érdekes és értékes korfestő munka, melyből plasztikusan domborodik ki a török államfő, *Kamál Atatürk*, aki újjáteremtette Törökországot, fejlődésének új, a nyugati kultúrába belekapcsolódó irányt adva. Történelmet csinált lángeszével, energiájával és kardjával, amikor merész reformjaival kivezette országát az elmaradottságból és új életerőt öntött az elgyengült birodalomba. Nem csak történelem, hanem egyúttal érdekes fordulatokban gazdag regény Kamál Atatürk élete, amelyet szinesen és érdekesen tár fel ez a könyv, amely rendkívül vonzó olvasmány és egyúttal tanulságosan mutatja meg, hogy mire képes egy nemzet, ha létérdekéért összefog. A 200 oldalas munka, amelynek ára 4 pengő 20 fillér, a szerzőnél, vitéz *Horváth* Béla dr.-nál (XI., Horthy Miklós-út 30.) rendelhető meg.

A frontharcos találkozók jelentősége
Kertész Elemér rádió előadása

Október 2-án és 3-án nagy ünnepségük lesz Budapesten a frontharcosoknak. Ekkor tartják meg *a IX. országos frontharcos találkozót*, amelyet az Országos Frontharcos Szövetség rendez és amelyen *nagyszámban fognak megjelenni a külföldi frontharcos alakulatok képviselői is.*

A nagy találkozó alkalmából, szeptember 26-án, vasárnap délben *Kertész Elemér* törvényhatósági bizottsági tag, a *Frontharcos Szövetség* ügyvezető alelnöke a rádióban *„A frontharcos találkozók jelentősége"* címmel lelkes hangú előadást tartott.

Érdekesen ismertette előadásában a frontharcos mozgalmak és különösen a magyar frontharcos mozgalom keletkezését, az Országos Frontharcos Szövetség müködését, a kiépített külföldi bajtársi kapcsolatokat, valamint az évente hagyományossá vált és a külföldi frontharcos szervezetek kiküldötteinek jelenlétében lezajló frontharcos találkozók nemzeti és nemzetközi jelentőségét.

A rádióelőadás egyúttal azt a célt is szolgálta, hogy kifejezésre juttatta a Frontharcos Szövetségnek az egész ország hazafias közönségéhez intézett meghívását a IX. országos frontharcos találkozóra.

Az idei frontharcos találkozónak különös érdekességet ad, hogy *a Szövetség kegyeleti fáklyája ezúttal gyúl ki először.* A fáklyát október 2-án este a Hősök-terén *József* királyi herceg gyujtja meg, azután a fáklya mellett 24 órán keresztül félóránkint váltott budapesti és vidéki frontharcos díszőrségek fognak állani.

Az ünnepségekre Budapestre várják *az osztrák, angol, francia, német, olasz és bolgár frontharcos szervezetek* kiküldöteit. A MÁV, MFTR és a BHÉV 50 százalékos utazási kedvezményt ad a találkozó vendégeinek.

*

Megkapó ünnepség keretében avatta fel vasárnap délelőtt az *Országos Frontharcos Szövetség Budapest VIII. kerületi főcsoportja* új zászlóját. Előző este megkoszorúzták a volt 32-esek emlékművét, vasárnap reggel pedig frontharcos alakulatok zenésébresztővel járták be a Józsefvárost. Tíz órakor istentiszteletet volt a Jézus Szent Szíve templomban, utána Nemzeti Torna Egylet nagy csarnokában avatták fel a zászlót. Az ünnepségen megjelent a kormány képviseletében *Hóman* Bálint dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter, továbbá *Hóman* Bálintné zászlóanya, vitéz *Békéssy* Rudolf ezredes a budapesti vegyesdandár képviseletében, a vitézi szék részéről vitéz *Vajthó* Tivadar, a HONSz részéről *Göndör* Sándor dr., *Horlay* Béla ny. tábornok, továbbá *Usetty* Béla országgyülési képviselő, *Fridl* István miniszteri tanácsos, *Horváth* István dr. OTI vezérigazgató, *Hajnóczy* Béla dr. és *Katona* János törvényhatósági bizottsági tagok, *Örffy* Imre kincstári főtanácsos, *Mihályi* főjegyző, h. elöljáró. *Füredy* Lajos társelnök üdvözölte a megjelenteket, majd *Tóth* András dr. országgyülési képviselő mondotta el ünnepi beszédét, amely után *Péter* András dominikánus atya, *Sallay* István ref. tábori esperes, *Csiky* Gábor dr. unitárius lelkész és *Fischer* Vilmos volt tábori lelkész mondott áldást az új díszes lobogóra, amelyet *Füredy* Lajos társelnök vett át. A Himnusz után a kivonult frontharcos alakulatok díszmenetben vonultak el az új zászló előtt. Az ünnepséget társas ebéd követte, amelyen vitéz *Tóth* András dr. a kormányzóra mondott pohárköszöntőt. *Füredy* Lajos a magyar asszonyokat köszöntötte. *Mezey* István dr. *Nádassy* Vidor, *Füredy* Lajos, *Cséka* Ferenc munkásságáról emlékezett meg, amelyet az ünnep sikere érdekében kifejtettek.

Eladó

Biztos megélhetést nyujtó, üzemképes állapotban levő gépszíj- és pickerüzem.
AZONNAL ÁTVEHETŐ
és a helyiség kivánatra bérbevehető.
BŐVEBBET:
FRANK IGNÁC
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
TELEFONSZÁM: 131—439.

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Szeptember 30-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Redőnyök
Korányi és Frőhlich
napellenző és fémportálgyár

Iskolai jelző órákat
készít, javít, alakít és karbantart.
Alpine
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 129-624.

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Elérte a 400.000 litert a budapesti tejbehozatal

A főváros tejellenőrzése két év alatt megszüntette a nagyarányú csempészetet — 130 tejellenőr, 27 rendőr és a vámőrség vigyáz a tejre

Az új tejrendelet, amely a tejellenőrzés rendszerét lényegesen kibővítette, az ellenőrzés végrehajtását a fővárosra bizta. Hatalmas feladat hárult ezzel a székesfővárosi Vegyészeti Intézet tejellenőrző osztályára, amely a sokirányú, nagy munka ellátására a Szervita-téren lévő szűkös helyiségből a Városház-utca 14. szám alá költözött, ahol végre megfelelően tudott berendezkedni.

A tejellenőrzés nagy munkája

Alkalmunk volt ennek a rendkívül fontos hivatást teljesítő hivatalnak apparátusába betekinteni és mindenekelőtt meglepett a tejellenőrző osztály nagy mérete, amely a hajdani szerény hivatalból fejlődött ki rövid idő alatt. 1935 előtt még csak *10 tagú személyzet* dolgozott a tejellenőrző osztályban, igaz, hogy akkor még működésben volt az Országos Tejgazdasági Bizottság is, amely a tejrendelettel megszünt. Ma a Vegyészeti Intézet egy fővegyészének vezetésével három csoportvezető és *130 tagú személyzet* végzi a megsokasodott munkát benn a hivatalban és a különböző posztokon, 27 *rendőr* segítségével és *az egész vámőrség* közreműködésével. A munka kiterjed a különböző igazolványok kiadására, az egész tejbehozatal, a piacok, a tejelárusító helyek, tejkihordás ellenőrzésére, vizsgálatokra és a tejrendelet sok intézkedésének végrehajtására. A munkát a tejrendeletben megállapított különböző kategóriák szabják meg.

Az engedélyezett *nagyvállalatoknak*, amelyek száma 14, bárki szállíthat tejet. Ezek a szállítók, akik az ország legtávolabbi vidékeiről is küldenek tejet, igazolványt kapnak. Az igazolványt a vámhatáron a vámőrség ellenőrzi. A nagyvállalatok számára *naponta átlag 300.000 liter tej* érkezik Budapestre. A *nagytermelőknek* a földmüvelésügyi minisztérium ad mennyiségre szóló engedélyt. A számuk 80, a behozott tej mennyisége *napi 30.000 liter*. Ezzel rokon kategória *a városi tejelláló üzem*, amely a vidéken összegyűjti a tejet és *naponta 16.000 litert* hoz be. Vannak azután úgynevezett *felhasználási igazolványok*. Ezek tulajdonosai olyan budapesti lakosok, akiknek a fővároson kívül van tehetnészetük és családtagonkint napi 1 liter tejet hozhatnak be. Ezeknek száma 170. Végül elég számottevő *a budapesti tehéntartók* kategóriája. Ezeknek a földjük területéhez van szabva a tartható tehenek száma. Jelenleg 636 budapesti tehéntartó van 2700 tehénnel. Az eladásra kerülő *napi tejprodukció 27—30.000 liter*.

Harc a csempészfurfanggal

No és vannak végül *a csempészek*, akik engedély nélkül hozzák be a tejet. Valóságban inkább csak *voltak*, mert ma már *alig vannak*. A szigorú ellenőrzés szinte egészen leapasztotta a számukat. A tejrendelet életbelépésének kezdetén, 1935 október 15-től november 15-ig a tejellenőrző osztály ellenőrei 2000 kilogramm vajnak megfelelő, vagyis *2000-szer 25 liter becsempészett tejet koboztak el* és ennek a tejnek nagyrésze még hozzá *vízzel higított tej volt*. Novemberben már csak 850 kilogram vajnak megfelelő mennyiséget kellett elkobozni, azután felemelkedett a szám 900-ra, majd 1936 januárban leesett 600-ra, szeptemberben 200-ra, most pedig *nem éri el az 50 kilogrammot sem*. Vagyis az ellenőrzés szinte teljes sikert mutat.

Rengeteg munkával, a legkörmönfontabb furfangok ellensúlyozásával lehetett csak ezt az eredményt elérni. A vámőröket megkerülve, a határ minden lehető pontján, erdőn, mezőn, szántóföldön át megpróbálkozkoztak a csempészek. Kő- és szénszállítmányok, fa és kenyér alatt, mindenféle áruba elrejtve, dupla oldalú kocsikban, kettős fedelű edényekben, amelyekben látszólag méz, lekvár vagy más áru volt, szállították a tejet, sőt hozták mint bort is és megfizették a fogyasztási adót is. A vászonba göngyölt túró alatt cihákba varrva rejtették el a szintén tilos tejfelt, sőt szerepelt a hasat körülvevő, pajzsszerű kanna is. Mint elszánt vállalkozás, megtörtént, hogy a vicinálison, melyen vagy száz tejcsempész utazott, *meghúzták a vészféket és százfelé szaladva*, igyekeztek át a határon.

Az ellenőröknek mindezt meg kellett tanulni, azután vigyázni nemcsak a határon, hanem a városba vezető útvonalakon és benn a városban és vigyázni az ál-kifutókra is, akik úgy szállították a házakhoz a csempészett tejet, mintha valamely tejüzlet alkalmazottai lennének. Külön módszert kellett kitalálni a jogosított termelők ellen, akiknek mennyiségre szól az engedélyük, de ennek kijátszására naponkint több ízben szállítottak be tejet. Mindezeken a furfangokon kifogott a tejellenőrző osztály, amint a mai eredmények mutatják. De csak lanyhulna az ellenőrzés, nyomban beáradna a fővárosba a csempészett tej.

Más szempontból ellenőrzik *a viszontelárusító üzleteket:* tejárusokat, fűszereseket, pékeket, akik iparengedély alapján adják el a tejet. Az engedély feltétele a tiszta, higiénikus helyiség, amelyen a más cikkek árusítása meg van kötve. Ezek a viszontelárusítók, *akiknek száma 5000*, bármilyen legitim úton behozott tejet árusíthatnak, de csupán egy helyről vehetik. Erre azért van szükség, hogy ha hamis tejet találnak, meg lehessen állapítani, hogy ki a gazdája. Több helyről olcsóbb ajánlat esetén szokás tejet venni. A tejrendelet ugyanis nem engedi meg az árletörést és ezért megszabja az árat. Megesik azonban, hogy a viszontelárusító a megengedettnél olcsóbb ajánlatot is kap és „tejbedugáshoz" folyamodik a rendelet kijátszására. Vagyis ezen a fronton is nyitva kell tartaniok a szemüket a tejellenőrző osztály embereinek.

Rekord év a tejfogyasztásban

Természetesen számontartja a hivatal a tejfogyasztást is, amely nagyon örvendetes eredményt mutat. A legújabban összeállított eredmények szerint *most jutott el a budapesti tejbehozatal arra a magaslati pontra, melyen a háború utáni rekordfogyasztás évében, 1929-ben volt: a napi 400.000 literhez*. A háború utáni nagy visszaesés után fokozatos emelkedés következett be 1929-ig, azután ismét csökkent a fogyasztás, amely az 1933—35. években mélypontra jutott és ettől az időtől kezdve emelkedett a mai nívóra.

A fejenkinti napi átlag, mely a kommün alatt mindössze 0.04 liter volt, 1925-ben 0.21 literrel indult a fokozatos emelkedés felé. 1929-ben a napi fejadag elérte a 0.36 litert, amely 1933-ban és 1934-ben 0.24, majd 1935-ben 0,22-re esett. A jól bevált tejrendelet, ezzel együtt a tej árának 32 fillérről 28-ra való leszállítása és a javuló gazdasági viszonyok eredményezték a fogyasztás emelkedését, amely *1936-ban fejenkint napi 0.29 literig jutott, most pedig elérte az 1929-es fejadagot.*

Ahol mindezt számontartják és ahol a kenyér után legfontosabb élelmezési cikkre, a tejre vigyáznak a nagyarányúra nőtt tejellenőrző osztályt *Millig* Ádám fővegyész vezeti, az igazolványok kiadását végző csoport élén *Reinlein* Antal áll, a behozatal ellenőrzésének *Buchelt* Dezső, a viszontelárusítók ellenőrzésének pedig *Gergelyi* László a vezetője.

Ujabb rendelkezésekkel megrendszabályozzák az áruházakat

A kereskedők nagyszabású találkozóját tartották vasárnap Szombathelyen. Félszázados jubileumát ünnepelte a *Szombathelyi Kereskedelmi Kör* és ezzel kapcsolatban *országos kongresszusra gyültek össze a fűszerkereskedők*. Hatalmas számban vettek részt az ünnepségen és a kongresszuson az ország minden részéből egybesereglett kereskedők és megjelent a kereskedők napján *Halla* Aurél dr. kereskedelemügyi államtitkár is, aki *Horváth* Kálmán, a Kör elnökének megnyitója után megemlékezett az elmúlt félszázad jelentőségéről.

Tóth Gábor, fővárosi törvényhatósági bizottsági tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete ügyvezető elnökének vezetése alatt tartották meg az országos fűszerkereskedői kongresszust, amelyben a teljes vasárnapi munkaszünet és az öregségi biztosítás tárgyalása mellett rendkívüli érdeklődés kisérte a napirendre került *áruház-kérdést*. Az előterjesztett

határozati javaslat felsorolta azokat a mesterkedéseket, amelyekkel az áruházak a megrendszabályozásukra kiadott rendeletet lépten-nyomon megkerülik,

ezért a fűszerkereskedők egyeteme arra kéri a kereskedelemügyi minisztert, hasson oda, hogy *rendeletét az áruházak tartsák be*, kéri továbbá, hogy a rendelet hatályának biztosítására *adja ki a miniszter a rendelet végrehajtási utasítását.*

Általános helyeslléssel fogadták a kongresszus tagjai *Halla* Aurél dr. államtitkár megnyugtató kijelentését, amely szerint

a kereskedelemügyi miniszter, arra az esetre, ha ennek szükségét megállapitja, módot fog találni arra, hogy az áruházi rendeletet megjavítsa.

Napirendre került *a gyárak detailárusítása* is, amelyről *Halla* Aurél államtitkár kijelentette, hogy ebben a kérdésben *a gyáraknak és a kereskedelmi érdekeltségeknek közösen kell megtalálni a megoldási módot.*

A gyülés folyamán az államtitkár a Füszerkereskedők Országos Szövetségét meghívta a kereskedőnapokra, amelyeket a kereskedelemügyi miniszter intézményessé tett. Szeptember 28-án délután tartották a kereskedelemügyi minisztériumban az *első kereskedőnapot*, melyet *Halla* Aurél dr. kereskedelemügyi államtitkár nyitott meg. A tanácskozások során panasz hangzott el *az áruházak megengedhetetlen versenye ellen.*

Heti szemle

Önköltségen alul

árusítani: tisztességtelen verseny, mondotta ki a minap a Kúria. Ha egyes áruházak szinte hihetetlenül hangzó hirdetéseit nézzük, akkor azt kell hinni, hogy ezek az áruházak hajlandók összeütközésbe kerülni a törvénnyel, csakhogy a közönségnek annyira kedvében járhassanak, hogy saját magukat megkárositva, önköltségi áron alul herdálják szét portékájukat. Szerencsére azonban az áruházak jótékonysági rohamukban egyáltalán nem mennek a törvénysértés határáig, mert a gyakran szenzációsan alacsony ár csak látszat. És ez a látszat — csal. Panaszos levélben olvassuk, hogy egy köztisztviselő felesége a Fenyves Áruház úgynevezett „poros" cikkeiből kívánt vásárolni, amikor azonban megmondta, hogy mit akar, a segéd kijelentette, hogy már elfogyott. Tekintve, hogy az illető hölgy a multheti ünnepnapon olvasta a hirdetést és másnap reggel nyolc órakor már ott volt az áruházban, az egyébként szokásos trükk olyan ügyefogyottan mondott csődöt, hogy maguk Fenyvesék is zavarba jöttek. Erre aztán az 5.80 P-ért hirdetett fehér ágydunahuzat helyett hirtelen felkínáltak gyermekpárnahuzatot. Érthetetlen, hogy a nagymultú, tisztes magyar kereskedelem tovább tűri a vevőcsalogatásnak ezeket az otromba formáit.

Kövér nők öröme

ugyancsak a Fenyves Áruháznak az a hirdetése, amely szerint 140 cm-es csípőbőséggel rendelkező hölgyeknek extra olcsó áron ad extra nagy kabátokat és ruhákat. Egy felháborodott kövér nő jelentette szerkesztőségünknek, hogy ő is úgy járt, mint a dunnavásárló hölgy: a hirdetett olcsó áron babaruhát akartak rásózni.

A sertéspestis

nem a legrokonszenvesebben hangzó élelmiszerek egyike. Még akkor sem, ha mindenféle tudományos megállapitás szerint veszélytelen is az emberi szervezetre. Sőt, még akkor sem, ha nem is a valóságos sertéspestissel találkozunk asztalunkon, hanem azzal a sonkával, amely a pestis elleni szérumot kitermelte. Ismételjük: nem vitatkozunk a tudósokkal. Bizonyára nekik van igazuk és ha igazuk mellett gusztusuk is van hozzá: ám egyék jó étvággyal a pestispecsenyét. A fogyasztóközönség nevében azonban igenis követeljük, hogy a Lengyel hentesáru-gyár, amely szérumos húst árul, a kirakatában és üzlethelyiségeiben, — amire egyébként a törvény is kötelezi, — ezt feltünő módon tüntesse fel. Az már aztán igazán a fogyasztóközönség legelemibb joga, hogy pénzéért hajlandó-e vásárolni ilyen ijesztő hangzású táplálékot, vagy sem.

Weisz Fülöp rézműves, az új aranykoszorús mester. A magyar kézműiparos tehetségét és szorgalmát jutalmazó aranykoszorú, amely a nemrég lezajlott kézműipari kiállítás legmagasabb kitüntetése volt, megérdemelten jutott a főváros iparos társadalma egy régi, neves tagjának, *Weisz* Fülöp rézműves mesternek. Az új aranykoszorús mester kiállított kollekciójával teljesen rászolgált erre a szép elismerésre. Kiváló készítményei sorából különösen kivált *lepároló készüléke* és vörösrézből való *drage készítő gépe*, amelynek sikere még abban is jelentkezett, hogy egy előkelő vegyészeti gyár megvásárolta. *Szódaviz-gépei* is kiváló készítmények, amelyek több külföldi államba jutottak már el. *Bordázott fürdőszoba-kályhái*, közismerten elsőrangú *rézüstjei* mind alaklmasak arra, hogy a magyar kézművesipar jóhírét erősítsék. A *VIII., Gólya-utca 13. szám* alatti műhelyből kerültek ki ezek az iparcikkek, amelyek az aranykoszorús mesteri címet szerezték meg az eddigi elismerés mellé *Weisz* Fülöpnek.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

VÁLLALKOZÁS

Bemutatták a sajtónak a 30 milliós útépítési programot. A *Fővárosi Hirlap* szeptember 15-i számában a sajtóban elsőnek közölte az út- és csatornaépítési ügyosztály kész előterjesztését az új útépítési programról. Az érdekes akcióról *Király* Kálmán tanácsnok kedden számolt be a sajtó képviselőinek. Maga az előterjesztés különálló kötet, történelmi visszapillantást nyujt az utak történetére, külön ismerteti Budapest útépítéseit, majd az utak tervezésére tér át és az útburkolatok technikáját mutatja be, maga a javaslat pedig kiemeli, hogy a halaszthatatlan útépítések összes költsége 30 millió pengő és ebből három év alatt 15 millió pengő útépítést sürgősen végre kell hajtani. Új főutak építésére 1 milliót, az új települések helyi útjainak építésére 2.5 milliót, a makadámutak modernizálására 3 milliót, illetve még 1,725.000 pengőt, a leromlott szilárd burkolatok átépítésére 3.5 milliót, újabb utakra 800.000 pengőt, kerékpárutak létesítésére 200.000 pengőt, csatornázási munkákra 1,200.000 pengőt fordítanak. Az előterjesztéshez különféle grafikonok vannak mellékelve, valamint két térkép, amely plasztikusan bemutatja a már meglévő utakat és a jövő fejlődésének irányát.

Uj versenytárgyalási kiirások

A Tisza Kálmán-tér, Práter-utca és Német-utca **aszfaltozási munkálataira** pályázni lehet október 5-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Baross-, József-, Rökk Szilárd-, Szentkirályi-utcák **kocsiútaszfaltozási munkáira** pályázni lehet október 5-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Pildsudszky-utca **útrendezési munkáira** pályázni lehet október 5-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Pasaréti-út **kiszélesítési és topekaburkolási munkáira** pályázni lehet október 5-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Gergely-utca **útrendezési munkáira** pályázni lehet október 5-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Budafoki-út **kövező és topekaburkolási munkáira** pályázni lehet október 5-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Városmajor-utca **kövező és aszfaltozási munkálataira** pályázni lehet október 5-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A XI. ker. Névtelen-utca **keramitburkolási munkáira** pályázni lehet október 5-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

A Szentendrei-út **csatornázási munkálataira** pályázni lehet október 11-én d. e. 10 óráig a csatornázási ügyosztályon.

A Községi Élelmiszerárusító Üzem Soroksári-úti telepén létesítendő toldaléképítkezés **bontási, föld, kőmives, vasbeton és elhelyező munkáira** pályázni lehet október 8-án d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A BSZKRT részére szükséges **960 drb autóbusz golyóscsapágy és 1140 drb görgőscsapágy szállítására** pályázni lehet október 5-én d. e. 9 óráig. Akácfa-utca 15. IV. em. 435, ugyanitt 60.000 kg. autóbusz **motorkenőolaj szállítására** pályázni lehet október 1-én d. e. 9 óráig. Akácfa-u. 15. IV. em. 429; ugyanitt 10.290 drb öntöttvas **dugattyúgyűrű szállítására** az autóbuszok részére pályázni lehet október 8-án d. e. 9 óráig. Akácfa-utca 15. IV. em. 435.

Beérkezett ajánlatok

A Béke-téri elöljárósági épület **vízvezetéki munkáira** pályáztak: Róth Vilmos 19.846, Gál István 20.527, Hajdu József 20.778, Vasas Lajos 21.139, Bátorfi János 21.148, Szekendy György 21.050, Laczkó István 21.870, Ilkovits Gyula 21.967, Gerő László 22.036, Hofmann Dénes 22.206, Gruber Lajos 22.965, Wolf Márk 23.466, Tóth Imre 24.230, Vozáry Pál 24.599, Szongoth János 24.660, Balázs István 26.281 és Ujváry Lajos 26.738 pengővel.

A Horthy Miklós-gyermekotthon kibővítésére szükséges **vízvezetéki és csatornázási munkára** pályáztak: Schönwald Nándor 4274, Lengyel Lajos 4792, Buchta Károly 4967 és Thiergärtner és Söthr Rt. 5790 pengővel.

A kelenföldi kath. plébániatemplom **villanyszerelési munkáira** pályáztak: Thermolux 11.301, Alexy György 11.551, Barta Károly 11.743, Vozáry Pál 11.788, Gábriel Antal 12.254, Dobos Béla 12.375, Tamula György 12.595, Csury István 12.654, Holitscher Zsigmond 13.390, Ericcson vill. rt. 14.585 és Lesznik Imre 16.667 pengővel.

A Batthyány-téri Szent Anna-templom **villanyszerelési munkára** pályáztak: Kalocsay Kálmán 5035, Nemes Gyula 5183, Marx Ferenc 5366, Tóth István 5756, Rieder Ottó 6063 és Gimpl István 6654 pengővel.

A Fő-utcai plébániatemplom **mennyezetképeinek festési munkáira** pályáztak: Raksányi Dezső 5200, Jeges Ernő 6000, Ungváry Sándor 6200 és Medveczky Jenő 6600 pengővel.

A Hősök-terén **két szökőkút bontási** munkára pályáztak: Liska Jenő 6992, Wohl József 7603, Biró László 7990, Grosz Frigyes 8660 és Gavora Zsigmond 8716 pengővel.

A Jablonkai-uti ingatlanok előtt létesítendő szivárgóhoz szükséges **terméskő szállítására** pályáztak: Rotter Antal 4500 és Haltenberger Vilmos 4880 pengővel.

A Községi Élelmiszerüzem részére szükséges **hűtőberendezések szállítására** pályáztak: Alfa Separátor 34.370, Röck István 36.525, Wertheim és Fia 37.088 és Ganz és Társa 37.450 pengővel.

A vágóhídi magaspálya részére szükséges **futóhorogvázak szállítására** pályáztak: Magyar Waggon- és Gépgyár Rt. 8800, Magyar Acélárugyár 12.200, Ganz és Társa 13.640 és Láng Gépgyár 15.040 pengővel.

Az állategészségügyi telep részére szükséges **gőzkazán szállítására** pályáztak: Dávid és Kertész 1896, Magyar Waggon- és Gépgyár 2100 és Magyar Vegyipari Gépgyár 2580 pengővel.

A soroksáriúti Községi Élelmiszerárusító Üzem toldaléképítkezéséhez szükséges **vasgerenda szállítására** pályáztak: Vasgerendákat Árusító Rt. 3760 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Köztisztasági Hivatal részére szükséges **takarmánynemüek szállítását** a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Rt. kapta 269.150 és Gláz Béla 160.300 pengőért.

A Mészáros-utcai leánygimnázium tornatermének és tantermei számára szükséges **bútorok szállítását** kapták: Huszár és Lieszkovszky 7189, Dören Henrik és Társa 2150, Sór és Társai 13.680, Fircsa Béla 2048, Neuschloss-Lichtig 6974, Szuromy József 2758 és Gombos András 1682 pengőért.

A vasvázas rakodó lakatos **szerelési munkáit** a nagyvásártelepen Schillinger Vilmos kapta; ugyanott **kőmives munkát:** ifj. Müller Rezső 5146.

Kőmives munkát kapott a Kerepesi-temető kerítésénél Novák István 4495 pengőért.

Melegvízfütő berendezési munkát kapott a városháza pénztártermében Bátorfi János 10.624 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6. Telefon: 297-720.

HAAS EMIL HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemü fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 182-114. Alapíttatott: 1860.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-brona
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Geiringer Ödön Géza gépészmérnök
villamos és accumulator
szerelési vállalata
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 47. Telefon: 1-855-59.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Első Magyar Beépíthető kismotor üzem
KOVÁCS JÁNOS
Budapest, XI., Fadrusz-utca 2. — Telefon: 2-693-26

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 150-734.

Ezüstkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemü dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 296-512.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fütés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: 137-605

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágítás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vizállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
színes aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114—644.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 október 6. 40. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Az út — az élet

Amikor Budapest költségvetése elindul, hogy — miután az autonómia meghányta-vetette a hegyóriásoknak tetsző problémákat — megtermékenyítse ennek a városnak hatalmasan fejlődött életét, *semmi nem lehet fontosabb, mint a beruházások kérdése.* A kultúra fejlesztése, a közegészség ápolása, a közigazgatás tökéletesítése — ha nem is függvénye a beruházások kérdésének, — de azzal mindenesetre szervesen, elválaszthatatlanul összenőtt. A kultúra, a közegészség, a szociális fejlődés mind-mind beruházások után kiált, valamennyi követeli, hogy gondoskodás történjék ne csak a folyó élet szükségleteiről, hanem a jövő megalapozásáról is.

Az idén azonban, amikor beruházásokról beszélünk, nem lehet megmaradni a költségvetés keretei között. Hiszen nagy esztendő előtt állunk és az ilyen nagy esztendők majdnem mindig évtizedekkel éreztetik hatásukat, évtizedek életét méretezik újra. Ez az oka annak, hogy *Szendy* Károly polgármester harmincmilliós kölcsön felvételére kér felhatalmazást a közgyűléstől. A harminc millióból ugyan több mint kétharmadrész rövidlejáratú kölcsönök kifizetésére szolgál, de hét-nyolc millió is nagyjelentőségű összeg a munkaalkalmak létesítése és a város fejlesztése szempontjából. Ugyanakkor azonban még egy harmincmilliós tétel fénye árad a jövő felé. Ez útépítésre szükséges és *Király* Kálmán tanácsnok gyönyörűen kidolgozott tervezete szerint hat esztendő alatt belefolyik Budapest gazdasági vérkeringésébe. Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy a *Nemzeti Egység Pártjának fővárosi szervezete* tette köztudattá, hogy Budapest hatalmas útépítési szükségleteit nem lehet a költségvetés keretében kielégíteni. Ezt a hatalmas problémát tényleg mentesíteni kellett a garasos gondoktól, mert szükreszabott keretek között, póthitelekkel és hiteltúllépésekkel Budapest tökéletes és végleges úthálózatának kiépítését nem lehet megvalósítani. Pedig most erről van szó, *el kell tűnniök végre az ideiglenesség szimbolumainak, a makadámutaknak.* A Király Kálmán-féle hatalmas tervezet mindenre gondol, mindent megold és bízhatunk abban, hogy hat esztendő múlva útjainkkal is ki tudjuk majd állani a világversenyt. Az ilyen hosszúidőre szóló, nagyarányú munkálatoknál kétségkívül legfontosabb a programszerűség. Mindazonáltal méltányolni kell és nem szabad figyelmen kívül hagyni *Harrer* Ferenc aggodalmait, amelyek szerint ennek az útépítési programnak szerves összefüggésben kellene lenni a végleges és mindenre kiterjedő, de ma még nem létező városépítési programmal. Először is hinnünk kell, hogy ilyen városépítési programunk is hamarosan lesz, de meg a Király Kálmán-féle útépítő program teljesen elasztikus, a követelmények, a fejlődés posztulátumai szerint alakítható. És a mai fővárosi adminisztráció számol az élet új és új alakulásával, figyelemmel van a dolgok egymással való összefüggésére. Ezen a téren nem érnek tehát meglepetések, mert ha ilyesmitől kellene tartani, akkor minden tervező munkának meg kellene állnia, pedig örvendetesen hallottuk a héten, hogy *az útépítési programot nyomon követi a csatornázási program megalkotása.*

Az út — az élet: ez a nemzetközi útépítő kongresszus jelszava. Budapest ezt már tudomásul vette, amikor a fővárosi adminisztrációnak ez a hatalmas tervezete nyilvánosságra került. Csak egy pár hét előtt láttuk és hallottuk jelentőségét a Horthy Miklós-híd megnyitóján és meggyőződtünk róla, hogy az élet, amely egyhelyben áll, nem élet. Az élet akkor kezdődik, amikor az embernek megvannak a mozgási lehetőségei. Hiszen, ha ennek az ellenkezője lenne az igazság, akkor a börtön cellája lenne az ember legideálisabb tanyája. De csak az egymással érintkező, a mozgó, a közlekedő ember az élőlény és minden olyan eszköz, amely az emberek között levő távolságot csökkenti, amely az embereknek egymással való érintkezését megkönnyíti, a kultúrának tesz megmérhetetlen szolgálatot.

És van az útépítésnek már akkor is haszna és áldása, amikor az út még meg sem épült, hanem csak épül. A tervezésnek szinte első pillanatától kenyeret ad az útépítés az emberek hatalmas tömegének. Kenyeret ad, munkát, jövedelmet biztosít, pénzt forgat és fellendíti a gazdasági életet, hogy aztán amikor már megépült az új út, ez a megerősödött gazdasági élet új területeket hódítson a maga számára.

Ezért látja Budapest lakossága a legnagyobb reménnyel, bizalommal és örömmel ennek a hatalmas építőtevékenységnek megindulását.

Szendy Károly:

Közmegelégedésre, járható utakra irányítjuk a főváros pénzügyi politikáját

Rendszerváltoztatás nélkül a deficit eltüntetése nem oldható meg

Nagy feltűnést keltett a *Fővárosi Hirlap* multheti cikke, amelyben kimutattuk az összefüggést a jövő évi költségvetés és a 30 milliós kölcsön felvétele között. *Lamotte* Károly alpolgármester értékes nyilatkozatából kiderült, hogy *a függő kölcsönök hosszúlejáratú kölcsönökké való átalakításával sikerül a főváros pénzügyeit nyugodt alapokra fektetni.* Évek óta tart már az a kitartó munka, amelynek eredménye Budapest pénzügyeinek végleges rendezése lesz.

Szakembereket és mindazokat, akik szívükön viselik a magyar főváros sorsát, az a kérdés foglalkoztatja most különösen, hogy *a deficit mennyiben befolyásolja a főváros pénzügyeinek zavartalan lebonyolítását. Lamotte* Károly alpolgármester nem titkolta, hogy *csak akkor lesznek igazán rendben a főváros pénzügyei, ha a deficitet véglegesen el tudjuk tüntetni. Szendy* Károly polgármester többször hivatkozott már arra, hogy

a főváros költségvetésének hiánya nem az egyesztendei gazdálkodástól függ, hanem rendszerváltozásra van szükség,

hogy a pénzügyi nehézségeken segítsünk. Nem a főváros vezetőségének helyes, vagy helytelen pénzügyi politikájától függ a deficit jelenléte, hiszen a főváros jövedelmeinek csökkenését egyéb körülmények idézték elő, *a polgármester az államtól kéri a forgalmiadórészesedés régi arányának visszaállítását,* amivel egy csapásra meg volna oldva a főváros minden pénzügyi problémája.

Mennyi tulajdonképpen az eddig felmerült deficit

Nagyon nehéz tisztán látni abban, hogy *tulajdonképpen mennyi is a főváros tényleges deficitje.* Tekintettel arra, hogy a költségvetések végösszegét az évek során a belügyminiszteri jóváhagyás is sokszor megváltoztatta és a világgazdasági helyzet folytonos mozgása a főváros pénzügyi helyzetére is erős befolyást gyakorolt, csak a számadatok szigorú megvizsgálása után lehet a tényleges helyzetet megállapítani.

Multheti számunkban a *Fővárosi Hirlap* számára *illetékes helyen* összeállították a hiányok kialakulását. Ez a statisztika csupán a költségvetési előirányzat helyzetét ismertette, tényleges hiánynak azonban a zárszámadásnak azt az eredményét kell elfogadni, amelyet a törvény rendelkezése szerint a költségvetésbe is be kell állítani. *Illetékes helyen* most ezeket az adatokat is rendelkezésünkre bocsátották.

1929-ben még *26.058.53 P fölösleg mutatkozott.* Ekkor történt meg az inflációs időkkel való végleges leszámolás. *Sebő* Béla, a most nyugalomba vonuló főszámvevő a zárszámadásban valamennyi függő tételt rendezett és kiderült, hogy

a fővárosnak 1929-ig 40,798.444.81 P zárszámadási feleslege volt.

Ezeket az összegeket tehát különböző kiadások fedezésére lehetett fordítani. Ebből az összegből fedezték az Autobuszüzem 8.4 millió költségét, a dollárkölcsönt, a beruházási alapot 6.3 millióval kiegészítették, a Községi Takarékpénztár alaptőkéjébe 3.6 milliót adtak, a kislakásos építkezési akció költségeire 2.5 millió pengőt hasítottak ki. Iskolaépítésekre 2 milliót, az iskolaépületek tatarozására 1.1 milliót számoltak el. A 40 millió többi része különböző kiadások fedezéséül szolgált.

Az inflációs idők likvidálásával lezárult az az időszak, amikor még a deficit réme nem fenyegetett.

1930-ban jelentkezett az első hiány. Ebben az évben 617.814.70 P volt a tényleges deficit, amelyet a törvény értelmében csak az 1932-es költségvetésben kellett előirányozni. Ez másként meg sem oldható, mert amikor *a zárszámadások elkészülnek, az azévi költségvetés már régen meg van állapítva.*

Az 1931-es zárszámadás az előirányzatnál nagyobb hiányt mutatott fel, még pedig pontosan 1,754.212.25 P-t. Ezt az 1933. évi költségvetésben kellett előirányozni. *Mind a két évnek deficitje azután növelte a következő évek költségvetési előirányzati deficitjét,* természetesen a törvényes rendszer szerint úgy, hogy a hiány mindig a következő második év számadásait befolyásolta.

1933-ban már csak 1,856.279.62 P volt a hiány, de ebben szerepelt a 1931-es hiány elszámolása is, úgy, hogy végeredményben *alig volt valami emelkedés a deficitben.*

Még érdekesebb a helyzet 1934-ben. Erre az évre a költségvetési előirányzat 10,013.349 P hiánnyal számolt, a tényleges hiány azonban csak 2,161.311.91 P volt. Ez az egyetlen számadat bizonyítja azt, hogy

nem kell annyira félni az előirányzott hiánytól, mert a különböző tételek lefedezése után igen gyakran kellemes meglepetésekben lehet részünk.

1935-ben a költségvetésben még mindig *3,636.102.— P volt az előirányzott deficit.* A tényelges zárszámadási deficit azonban csak 1,305.071.59 P volt. Ebben a deficitben is benne vannak a régebbi deficitek, vagyis *jónéhány százezer pengővel sikerült ebben az évben a régi deficiteket csökkenteni.* Ezt a tételt vezették át a mostani költségvetés számlájára.

Az utolsó tényleges deficit, amellyel számolhatunk, az 1936. évi zárszámadási hiány, — ezt kell a jövő évi költségvetésben elszámolni, — 1,217.059.— pengő.

Ha ezeket a számadási számokat figyelemmel átvizsgáljuk, úgy kiderül, hogy

azok a hiányok, amelyeket a költségvetéseinkben kénytelenek vagyunk továbbcipelni, eddig még nem is olyan nagyon súlyosak.

Tulajdonképpen csak a két utolsó év tényleges hiányaival kell számolni, ami végeredményképpen nem fog 2.5 millió pengőnél többet kitenni, de természetesen ehhez hozzájárul majd a mult évi zárszámadási hiány, amelyet most még nem ismerünk. Ilyen körülmények között tehát *a főváros pénzügyi politikája számára megvan az a keret, amelyen belül intézkedni lehet* és ha sikerül a forgalmiadó-részesedés régi arányát visszaállítani, úgy nemcsak a jövendő költségvetések hiányait tüntetjük el, hanem *nem lesz nehéz gondoskodni a régi hiányok megszüntetéséről sem.*

Biztató reménnyel folynak a tárgyalások a kormánnyal — mondja Szendy Károly polgármester

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt *Szendy* Károly polgármesterrel, aki a következőket mondotta:

— A költségvetés megjelent és az már a kormányzat illetékes tényezői előtt fekszik. Az autonomia iránti köteles tiszteletből úgy határoztam, hogy

valamennyi nagy pártot még a költségvetés tárgyalása előtt meglátogatom és a költségvetési problémákat bizalmas beszélgetés keretében megtárgyaljuk.

Először a NEP értekezletén jelenek meg, ahol a költségvetést *magam fogom ismertetni.* Meg vagyok arról győződve, hogy *a nyilvános tár-*

gyalások előtt ezek a bizalmas eszmecserék arra vezetnek, hogy olyan atmoszférát fogunk teremteni, amelyben a főváros pénzügyi politikáját közmegelégedésre, járható utakra tudjuk irányítani.

— Ami magát a költségvetést illeti, arról a *Fővárosi Hirlapban* még a költségvetés megjelenése előtt minden fontosat elmondottam. Utaltam arra, hogy a költségvetést kísérő jelentésemben *ki fogok térni azokra a körülményekre, amelyek következtében a gazdasági viszonyok javulása nem érvényesül kellő módon a főváros viszonyaira.* Pontosan kimutattam, hogy a költségvetés egyensúlya azért változott meg, mert *évek folyamán a jövedelmek eloszlása nagyon megváltozott a főváros és az állam között.* Tisztában vagyunk azzal, hogy az államnak szüksége van a jövedelmekre, de azokból a tárgyalásokból, amelyeket a kormány tagjaival folytattam, meggyőződtem arról, hogy *a főváros speciális helyzetét megértően és teljes mértékben méltányolják,* hiszen Budapest nemcsak az ország lakosságának egynyolcadát foglalja magában, hanem az egész ország kirakata, az ország minden törekvésének pontos megnyilvánulása és

ha a kormány a főváros érdekében cselekszik, az természetszerűen az ország javát is előmozdítja.

Budapestnek speciális kötelességei vannak, amelyeknek végrehajtásához a szükséges lehetőséget rendelkezésére kell bocsátani és *Budapest eredményeit az egész ország saját maga érdekének könyvelheti el.*

— Ebben a felfogásban nincs semmi ellentét a kormány és a főváros vezetői között és így *minden okom meg van a bizalomra, hogy megkapjuk azt a támogatást, amely nélkül Budapest fejlődése elképzelhetetlen.*

*

Szendy Károly polgármester nyilatkozatából is látszik, hogy valamennyi felelős tényező keresi a főváros pénzügyeinek végleges rendezésére a megoldást és a polgármester sokszor hangoztatott optimizmusát alátámasztják egyrészt azok a kétségenkívül fontos eredmények, amelyek a pénzügyi helyzet stabilizálását idézték elő, másrészt pedig a belügyi kormánnyal folyó tárgyalások, amelyek a legnagyobb megértés szellemében folynak.

Budapesten alakul meg az orvosi továbbképzés nemzetközi szervezete

A rák-szakosztály állandó irodája a magyar fővárosban lesz

A jövő esztendő elején nemzetközi viszonylatban is *rendkívül fontos szervezet alakul meg Budapesten.* Magyar kezdeményezésre olyan értelmű határozatot hoztak Európa kulturállamainak orvosi érdekképviseletei, hogy valamennyi európai állam orvostársadalmának részvételével *megalapítják az orvosi továbbképzés nemzetközi szervezetét.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársának alkalma nyílott ezzel a kérdéssel kapcsolatban beszélgetést folytatni

Manninger Vilmos dr.
egyetemi rendkívüli tanárral,

a magyarországi rákkutatás legkiemelkedőbb egyéniségével.

— A napokban érkeztem vissza *hosszabb külföldi utamról,* amelynek célja az volt, hogy

előkészítsem az orvosi továbbképzés nemzetközi szervezetének gyakorlati kialakítását.

A különböző államokban, így Németországban, Svédországban és Belgiumban tett látogatásaim arról győztek meg, hogy *az orvosi továbbképzés szempontjából rendkívül nagyjelentőségű nemzetközi szervezet gondolatát mindenütt helyeslésssel, sőt lelkesedéssel fogadják.* Eziőszerint már bizonyosnak mondható az, hogy

1938. április havában Budapesten megtörténik az orvosi továbbképzés nemzetközi szövetségének formális megalakítása.

Az új szervezet egyesíteni fogja kebelében az összes kultúrállamok orvosi társadalmának legkitünőbb neveit és egészen bizonyos, hogy *az alakuló közgyűlésre a világ kitünő hírnevű orvosprofesszorainak igen nagy száma fog ellátogatni a székesfővárosba.* A nemzetközi szervezet az eddigi elképzelések szerint több szakosztályban fog működni és a szakosztályok elnöki tisztét a különböző államok legnevesebb tudósai töltik majd be, váltakozó sorrendben. A nemzetközi szerv általános elnöke elsőizben a nagy német tudós, a müncheni egyetem világhírű tanára, *Borst* professzor lesz. A nemzetközi szervezkedésnek tudományos szempontból való óriási jelentősége abban áll, hogy az évről-évre különböző államokban megrendezésre kerülő orvosi továbbképző tanfolyamokon *kölcsönösen meg fogjuk ismerni az egyes államokban követett gyógyítási rendszereket.*

— Demonstratív jellegű bemutatások útján közvetlen tapasztalatokat szerzünk az orvostudomány különböző ágaiban napról-napra mutatkozó előhaladásról, egyszóval az orvostársadalom tanulni vágyó és tudását tökéletesíteni kívánó valamennyi tagja abba a helyzetbe kerül, hogy részesévé válik a tudományos téren elért újabb tapasztalatoknak és fejlődésnek.

— Természetesen *külön rák-szakosztály is lesz.* Működési körömnél fogva engem elsősorban ez érdekel és már most is örömmel állapithatom meg, hogy *ezen a téren komoly és nagy előrehaladás mutatkozik.* A külföldi államok egyre nagyobb súlyt helyeznek a rákkutatásra és rákgyógyításra, aminek bizonyságául szolgál az, hogy Stockholmban éppen ezidőszerint áll felszerelés alatt egy új rákgyógyító intézet, ugyanekkor azonban Párisban és Brüsszelben is berendezkednek a rákbetegség intenzívebb gyógyítására.

— A magyar királyi kormány épp úgy, mint a székesfőváros, *nagy megértéssel és érdeklődéssel kíséri az orvosi továbbképzés nemzetközi szervezetének életrehívását,* de ugyanez a helyzet a külföld államaiban is. Meg vagyok arról győződve, hogy

az új tudományos szervezet rendkívül üdvös lesz, nemcsak az orvosi továbbképzés, hanem a különböző államok általános közegészségügyi szempontjaiból is.

A *rák-szakosztály állandó irodáját Budapesten szándékoznak felállítani* és ez a körülmény nagyon nagy jelentőségű a székesfőváros szempontjából. Amennyiben ez a nemzetközi iroda nálunk székel, *úgy ennek egész természetesen az lesz a szükségszerű következménye, hogy a rákgyógyítással és kutatással foglalkozó tudósok nagy számban fogják felkeresni Budapestet.*

— Az áprilisban történő hivatalos megalakulás után nyomban megkezdődik a szövetség cselekvő munkája és az eddigi előzetes megbeszélések szerint *már 1938-ban sor kerül arra, hogy Budapesten kívül még egy, vagy két külföldi államban megindúljon a nemzetközi jellegű továbbképzés.*

Eladó

Biztos megélhetést nyujtó, üzemképes állapotban levő gépszíj- és pickerüzem.

AZONNAL ÁTVEHETŐ
és a helyiség kivánatra bérbevehető.

BŐVEBBET:

FRANK IGNÁC
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
TELEFONSZÁM: 131—439.

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Mindenfajta gőz-, centrifugál-, dugattyús szivattyúk, kompresszorok, fűtőtornyok.

Zimmer Tódor mérnök
a Worthington gyárak magyarországi képviselője
Budapest, I., Zuhatag-út 7/b.

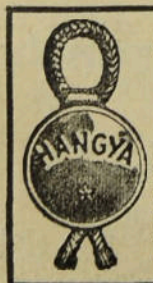

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőrt) fogók. Konzervbontó kések.

Korszerű beépítés

és a háztömbök között sok levegő jellemzi a Viziváros végleges szabályozási tervét

Több nagyarányú városrendezési és városfejlesztési terv foglalkoztatta ebben az évben a fővárost. Elkészült az *Örmező,* a *Viziváros,* a *Gellérthegy* egy részének szabályozási terve és ezek mellett még több kisebb szabályozási és beépítési terv a modern városrendezési elvek szolgálatában. Előkészítés alatt van az *óbudai hegyvidék* szabályozási terve, amelyet legutóbbi számában ismertetett a *Fővárosi Hirlap.*

A városrendezési és magánépítési ügyosztály ezenkívül több javaslatot tett *a pesti oldal egyes belső területeinek korszerű beépítési módjára* és ezt a munkát a pesti rész egész belterületére nézve keresztül akarja vinni.

A már elvégzett munkálatok sorában a legjelentősebb *a Viziváros kialkítása,* amely most végleges stádiumba jutott, mert, mint a *Fővárosi Hirlap* értesül,

a Közmunkatanács a szabályozási tervet jóváhagyta.

Egyetlen jelentősebb és több apró módosítás van a terven, amely mintegy másfél év óta foglalkoztatta a fővárost és a Közmunkatanácsot. Azonos alapelvek alapján a főváros, majd a Közmunkatanács is készített a Víziváros ról alaprajzot, amelyek között kevés eltérés mutatkozott. A két elgondolás alapján készült a legújabb szabályozási terv, amely most már véglegesen megszabja a Víziváros jövendő kialakulását.

A szabályozási terv erős küzdelmet folytat a városrész sok girbe-gurba utcájával, különös tekintettel a főbb közlekedési vonalakra, de nagyjából kényteleen az eddigi beépítési vonalakat követni. Számol a közlekedés fejlődésével is, de

a legnagyobb súlyt az új, korszerű beépítési módra veti, hogy a felépítendő háztömbök számára minél több levegőt és napot biztosítson.

Ehhez képest a régi, szűk, körülépített udvarok helyett tágas, parkos *csatlakozó udvarokat* szab meg, amelyeket telkenkint áttört kerítések választanak el. A szűk utcákat pedig *előkertek* teszik levegősebbé és színesebbé. A beépíési móddal és az épületek magasságának meghatározásával *a városkép tetszetős kialakítására* törekszik a szabályozási terv.

A legutóbbi módosítások sorában szerepelt

a Csalogány-utca szabályozási vonalának újabb megállapítása

abból az elvből kiindulva, hogy *a kisajátítási költségeket csökkenteni kell.* A városrendezési szakbizottságban merült fel a kívánság, hogy a kisajátítási költségek mérséklése céljából a szabályozási vonal vezetésénél jobban kell követni az utca mai vonalát. Ezt a módosítást az eredeti terven keresztül is vitték az utca középső szakaszára vonatkozólag, míg a többi részen az utca többszöri irányváltozása az út főforgalmi jellege miatt nem mutatkozott kívánatosnak. A *Közmunkatanács itt változtatott a szabályozási terven,* amennyiben a radikálisabb, régebbi megoldáshoz ragaszkodott, amely nem követi a mai vonalat.

A jóváhagyott szabályozási tervben az egyéb, legutóbb történt módosítások érvényesülnek. Így a régi *Szent János-kórház területére nem kerül park,* viszont *a belső parkokat és előkerteket szaporítják.* A Margithíd kiszélesítésével kapcsolatban a Margitkörútra két villamos vágány kerül és emiatt, mert a körutat kiszélesíteni nem lehet, a párhuzamos *Tölgyfa-utca* az átmenő forgalom lebonyolítására *12 méterre kiszélesül.* A *Fő-utca* már a mai forgalom követelményeinek sem felel meg, a jövőben pedig még kevésbbé, ezért, arra való tekintettel, hogy a beépített Fő-utca nem szélesíthető, tehermentesítésére a *Gyorskocsi- és Henger-utca összekötése által 15 méter széles párhuzamos út létesül* a Radetzky-laktanya telkén keresztül és a Henger-utca is 15 méter széles lesz.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Kijelölte a Közmunkatanács AZ ÁRPÁD-HÍD végleges vonalvezetését

1941-re elkészül az Óbuda—Hungária-körúti híd — A Fővárosi Hirlap ismerteti a munkálatok megindításának részleteit és a Margitsziget északi csúcsának nagyarányú átalakítását

Az Óbuda—Hungária-körúti hidat minél előbb fel kell épiteni. Ezt mindenki érzi és a főváros közigazgatási bizottságában is sürgették az új híd munkálatainak megindítását. Olyan aggodalmak hangzottak el, hogy a híd felépítéséhez egyelőre nem látnak hozzá és hosszú idő fog eltelni addig, amíg a hidat átadhatják a forgalomnak. Az aggodalmaskodókat maga *Szendy* polgármester nyugtatta meg, mert kijelentette, hogy *a híd felépítésére minden irányban megindult a munka és expressztempóban fogják a hídépítési munkálatokat elvégezni.*

Szó volt arról is, hogy nem foghatnak hozzá még a munkához, hiszen még a híd helye sincs pontosan meghatározva. A *Fővárosi Hirlap* örömmel jelentheti, hogy *a híd helyét a Közmunkatanács most már véglegesen meghatározta* és abban a helyzetben vagyunk, hogy *az előkészületi munkálatokról a legpontosabb részletességgel beszámolhatunk.*

A talajkutató munkálatok megkezdődtek

A kereskedelemügyi minisztérium a mult hét végén megindította a tervbevett Óbuda—angyalföldi híd építését megelőző munkálatokat. Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa jól informált helyről értesült, *a most megkezdett talajkutatómunkálatokat 1938 tavaszán nyomon fogják követni a nagyméretű földmunkák, amelyek a hídfőkörnyékeket képezik ki.* Ebben a tevékenységben aktiv szerepe lesz a polgármesteri III. ügyosztálynak is, amely városrendezési szemszögből oldja meg a felmerülő kérdéseket.

A talajfúrási munkálatokat a kereskedelemügyi minisztérium határozata értelmében egészen különös gondossággal végzik el. Szakértői megállapítás szerint fennforog ugyanis az az aggodalom, hogy *az angyalföldi részen a kiszemelt terület altalaja nem elég szilárd, ennélfogva rendkívül fontos, hogy a körülbelül 15 millió pengőbe kerülő híd biztonsága érdekében minden lehető intézkedést megtegyenek.*

A híd tervei már teljesen készen állanak, a részletek kidolgozásán most munkálkodnak. Az úgynevezett *Árpád-híd* valószínűleg 1941-re elkészül. Megépítése hatalmas területeket nyit meg a városfejlődés számára és rendkívül fontos a székesfőváros közlekedéspolitikai ügyeinek szempontjából is, mert a hídon áthaladó közlekedéssel a III. kerületet, amely körülbelül a híd elkészülésének időpontjára változik át a jelenlegi elavult városrészből modern kertvárossá, közvetlen összeköttetésbe hozza a Duna-balparti részekkel.

Meghatározták az új híd végleges helyét

A Közmunkatanács már több alkalommal foglalkozott az új híd tengelyének kijelölésével. Nem is lehet ma már pontosan megmondani, hogy tulajdonképpen hány helye is volt ennek a hídnak. A hídtengely végleges képe már régebben kialakult. Amikor a közigazgatási bizottságban egyes bizottsági tagok hivatkoztak arra, hogy a Közmunkatanács csak most hívta össze a tagokat a híd tengelyének végleges megjelölésére, nem gondoltak arra, hogy *a hidat a régen tervezett helyen fogják felépíteni, csupán technikai okok miatt olyan kis eltéréshez való hozzájárulásról van szó, amely biztonsági szempontból fontos, de magát az általános képet semmiképpen sem befolyásolja.*

A térképeken az új híd helyét már régebben berajzolták, azon változtatás már nem történik. A legutolsó döntés csak olyan hajszálnyi eltolódást jelent, amely a nagyközönséget nem is érinti.

Az új híd a Hungária-út folytatása lesz. A Margitsziget csúcsa felett fog elhaladni. A Margitszigetet meg kell nagyobbítani, hogy a híd pillérét megfelelő módon lehessen elhelyezni. Ennek már nincs semmiféle akadálya, sőt a megnagyobbításról a tervek is készen vannak. A híd azután az óbudai hajósziget alsó csúcsát fogja érinteni és tovább halad a part felé, ahol a Szentendrei-út folytatására zsiratoárszerűen alakul ki.

Ebből a zsiratoárból balra ágazik el egy út Budapest felé, jobbra egy másik Szentendre felé. Ez lesz a mostani Szentendrei-út, a harmadik út a régi Vörösvári-út irányába halad és a Bécsi-útba kapcsolódik. A negyedik út pedig a budai hegyek útja lesz és a Hármashatárhegy felé fog haladni.

Ezek a tervek mind elkészültek és az összes *illetékes tényezők tetszését megnyerték.*

Érdekes terv a kisajátítás költségmentes megoldására

Ha már minden ennyire készen van, úgy egy kissé érthetetlennek látszik, hogy még *a beavatottak is tartanak attól, hogy a munkálatok megkezdése elhúzódik.* Azt magyarázták nekünk, hogy nem is a híd technikai felépítése körül voltak zavarok, hanem *az igazi nehézséget a hídfeljárók kérdése okozta.*

Egészen más volt a helyzet a Horthy Miklós-hídnál. Ez a híd a Boráros-térről indult ki, ahol területeket kisajátítani nem kellett és Budán olyan területre torkolik, ahol a fővárosnak voltak telketei. Az Óbuda—Hungária-körúti híd ezzel szemben *beépített területeket köt össze és a hídépítés költségeit nagyban fogják emelni a kisajátításokra fordítandó kiadások.*

Nem szabad megengedni azt, hogy a telekspekuláció esetleg nehézségeket okozzon és az új híd felépítését gátolja. *Kaffka* Péter, a Közmunkatanács egyik kiváló tanácsosa, az idén nyáron külföldön járt és *a helyszínen tanulmányozta a különféle kisajátítási rendszereket.* Elsősorban a hídépítésekre fordította figyelmét és tapasztalatairól e hó végén fog beszámolni a Mérnök- és Építészegyletben. Kutatásai során *olyan megoldást talált, amelyet nálunk is érvényesíteni lehet és ebben az esetben a kisajátítás semmiféle gondot nem fog okozni a fővárosnak.*

Párisban a kisajátításnak egészen új rendszerét vezették be. Ha egy telket hídépítésre kisajátítanak, úgy annak értékét pontosan megállapítják. A kisajátítás akkor történik, amikor a híd felépítéséhez még nem láttak hozzá és így *a telekértékemelkedés még nem állott be.* A telek kisajátítását kimondják, de a telekért pénzt nem adnak, hanem csak egy bont állítanak ki, amely tizenöt év mulva kerül beváltásra. A bon a kibocsátás napjától *kamatozik.* Ezt a bont azonnal forgalomba lehet hozni és mivel értékesíthető, ha a telektulajdonosnak szüksége van a tőkéjére, úgy a pénzéhez azonnal hozzájuthat. *A bon tehát így készpénz, anélkül, hogy a hatóságoknak azonnal pénzt kellene kiadniok.*

Tizenöt év után történik meg a leszámolás. A hatóság addig elvégezte a parcellázásokat, kijelölte az utakat és a kész telkek rendelkezésére állanak. A bonok tulajdonosai vagy telekre tarthatnak igényt, — amelyeknek értékét azonban most már a hatóságok a megváltozott viszonyoknak megfelelően az eredeti árnál sokkal magasabbra értékelnek, — vagy pedig ragaszkodnak a pénzfizetéshez, aminek nincs semmi akadálya, mert az eladásra kerülő telkek árából erre megvan a fedezet.

Ugyanezt a rendszert nálunk is be lehetne vezetni, de természetesen *törvényhozás hozzájárulása szükséges.*

Ha a francia rendszert a magyar viszonyokra alkalmazzuk, úgy *a kisajátítás egy fillérjébe sem kerül a hatóságoknak és a telekértékemelkedés nagy részét a köz javára lehet elkönyvelni,* ami ebben az esetben helyes is, hiszen nagy áldozatot jelent a híd építése, amelynek megvalósítása okozza a telkek értékugrását.

Már most átalakul a Margitsziget

A Margitsziget már most érzi a híd felépítésének hatását.

Mindenekelőtt arról kellett dönteni hogy *legyen-e lejáró a szigetre?* Mind a két álláspontnak vannak hívei és ellenzői. A híd fel- és lejáró ellenzőinek az az érvük, hogy a Margitsziget nyugalmát és exkluzivitását meg kell védeni. Ha mind a két hídról van fel- és lejáró, úgy a közönség elárasztja a szigetet és így annak üdülőjellege megszűnik és megvan a lehetősége annak, hogy az Óbudáról jövő autók, ha a fővárosba akarnak jutni, majd a Margitszigeten robognak keresztül.

Ezzel szemben *a Közmunkatanács a jövőben fenn akarja tartani a belépőjegyet, tehát már ez is elégséges a kültelek lakosságának megrostálására.* Ami pedig az autók átmeneti forgalmát illeti, nem hiszik, hogy egy pengőt fizessenek az autósok csak azért, hogy a most kiépülésre kerülő Dunapart helyett a szigeten robogjanak keresztül. Ugy gondolják, hogy a sziget nyugalma még jobban megvolna őrizva, ha feljáró volna a másik irányban is, mert most az autók a Margithídon keresztül érkeznek, végig mennek a szigeten és ha az utast kifuvarozták, úgy ugyanazon az úton térnek vissza; ha a másik hídfeljáró megépül, úgy az autók egy része feltétlenül más úton kerül vissza a városba.

A Közmunkatanács salamoni döntést hozott: lesz feljáró, meg nem is.

A hídon egyelőre megcsinálják a margitszigeti lejáró helyét, de nem építik meg a lejárót a szigetre. Ilyenformán azután bármikor, kis költséggel, meg lehet épiteni az új híd és a sziget összeköttetését.

A Margitsziget ma különben teljes átalakulás előtt áll. Éppen a hídhoz közeleső északi csúcsot rendezik. Nemsokára megindulnak a feltöltési munkálatok, de még mielőtt ez megtörténne,

kitelepítik a szigetről a Galamblövő Egyesületet.

Ez az egyesület elég nagy területet kapott sportcélokra. A galamblövészet most innen elkerül és a régi sporttelepet parkirozzák.

A Közmunkatanács kimondotta, hogy lehetőleg új épület emelésére nem ad engedélyt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy felfelé való építkezéshez megtagadja a hozzájárulást. Az úgynevezett Dália-szálló egyemeletes épület. A Közmnukatanács hozzájárult ahhoz, hogy

a Dália szállóra még két emeletet húzzanak.

Ilyenformán már *jövőre egy újabb háromemeletes szállója lesz a Margitszigetnek.* Az átalakított szállóépületből fedett folyosó fog vezetni a *Picadilly-étterembe,* amely ennek a szállónak az étterme lesz.

Az Ásványvízüzem házát lebontják.

Itt munkáslakások voltak. A munkásokat egyelőre a vízesés mögötti épületben helyezik el.

Azt a helyet is parkirozni fogják, ahol most az autók parkiroznak. Az autók parkirozására két régi tenniszpályát alakitanak át.

A mult héten Budapesten járt *Kemkes* professzor, akinek véleményét megszokták kérdezni parkirozási ügyekben, mivel ennek a kérdésnek európai hirű szakértője. A német professzor átnézte a tervrajzokat és kijelentette, hogy *a Margitsziget északi csúcsa átalakítás után a magyar tündérsziget legszebb része lesz.*

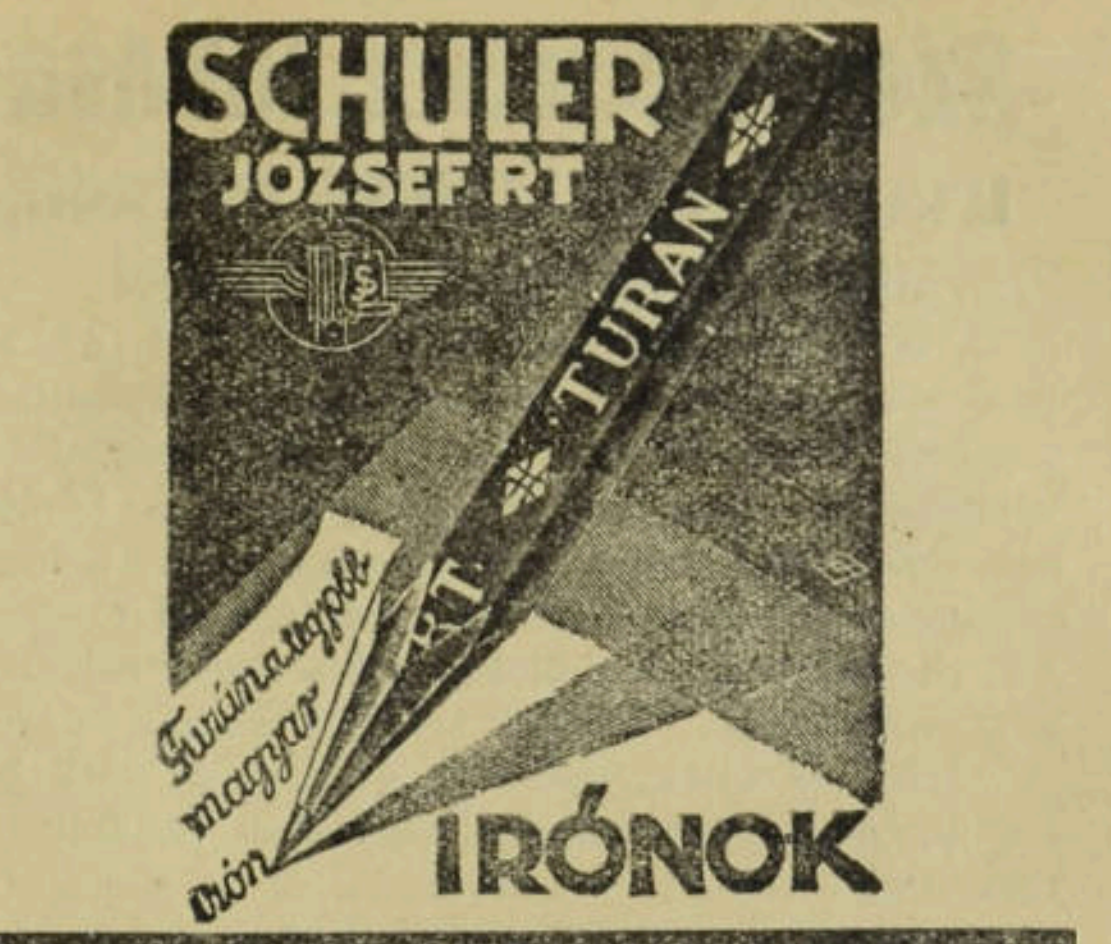

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZ.

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 141-476.

Lorschy Henrik
mérnök
elektrotechnikai cikkek
nagykereskedése
Budapest, V. ker., Sziget-utca 11. sz.
Telefon: 2—918—29, 2—918—30.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II. KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Szegényember lakása

Irta KATONA JÁNOS mérnök, törvényhatósági bizottsági tag

A szükséglakás-építkezések terve körül új elhatározás született a magasépítési szakbizottság multheti ülésén. Nagy szociális gondossággal és lelkiismeretes buzgalommal folyt ennek a kérdésnek előkészítése, amíg a megoldás odajutott, hogy szükséglakások helyett kislakásokat épít a főváros. Az elgondolások kialakulását bizonyos helyeken mint bonyodalmat kezelik, holott a kérdés nagyon egészséges és célravezető elvi vitán ment csak keresztül, amire legteljesebb mértékben szükség is volt.

Téves az a beállítás, mintha a napirenden levő kislakásépítés mult heti szakbizottsági tárgyalása alkalmával bizottság és tanácsnok között a vita éles harcok közepette folyt volna le. Én voltam az első, aki a lakásépítést illetőleg, legjobb meggyőződésem szerint, elvileg azt az álláspontot foglaltam el, hogy *1937-ben szükséglakást építeni többé már nem helyes.* Ezzel szemben a polgármester elgondolása nem a lakás *minőségére*, hanem a lakás *mennyiségére* helyezte a súlyt, ami a felette nagy szükséglet kielégítése szempontjából különben érthető is.

A szakbizottság első ülésén ezzel az álláspontommal egyedül maradtam és a bizottság, noha nem tartotta minden vonatkozásban helyesnek az előterjesztést, mégis általánosságban a minél több lakás elve mellé állt. Csaknem ezzel az üléssel egyidejűleg a pártközi konferencia ugyancsak arra az elvi álláspontra helyezkedett, hogy a város ne szükséglakást, hanem kislakást építsen.

Erre tanácskozások indultak meg, amelyek folyományaképen a mult heti bizottsági ülésen az ott elnöklő polgármester, megértésének ezúttal is tanujelét adva, hozzájárult ahhoz, hogy olyan beosztású egyszoba-konyhás kislakások épüljenek, amelyek a szegényember lakásigényeit a korszerű követelményeknek megfelelően kielégithetik. Míg ugyanis az eredeti javaslat szerint minden lakás csupán egy lakókonyhából és két lakáshoz tartozó nyitott előtérből nyíló egy WC-ből állott volna, addig ezen az újabb szakbizottsági ülésen kialakult terv szerint *a lakások mindegyike előszobából, ebből nyiló szobából, konyhából, WC-ből fog állni és a szuterénben fürdő áll a lakók rendelkezésére.*

Igaz, hogy az eredetileg tervezett 1000 inséglakás helyett csak 700 kislakás épülhet, azonban ezek a lakások *értékben lényegesen többet jelentenek*, mint a valóban csak szükséglakásoknak nevezhető, bár nagyobb számú lakókonyhák. Elvileg tehát sikerült meggyőzni a főváros szociális ügyeit mindenkor nagy megértéssel kezelő polgármestert arról, hogy a folyton fejlődő székesfőváros ne szükséglakásokat, hanem kislakásokat építsen. És ez az elhatározás, amely most már a polgármester úré is, az eddigi gyakorlattal szemben irányt mutat a jövőre, megmutatja, hogy milyen legyen a szegényember lakása.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Izgalmas munkával készíti elő a párt a költségvetés tárgyalását

Szendy Károly polgármester megjelenik a csütörtöki pártértekezleten — Naponként üléseznek a szakbizottságok — Az évadnyitó klubvacsorán ünneplik Terbócz Imrét és Usetty Bélát

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* tevékenységét az izgalmas munkanapok egész során át teljesen a költségvetési tárgyalás előkészítése köti le. Ezen a héten napról-napra üléseznek a különböző pártszakbizottságok, hogy kiforrott indítványaikat a pártértekezlet elé terjeszthessék még a kellő időben, úgy, hogy a párt a költségvetés tárgyalására összeülő pénzügyi bizottságban érvényesíthesse álláspontját.

A pártszakbizottsági üléseken teljesen felkészülve vesznek részt a törvényhatósági bizottsági tagok, hogy *a kerületek kívánságait* képviselhessék. A párt vezetősége igyekezik odahatni, hogy a sorra kerülő indítványok *ne részletkérdésekben aprózódjanak el, hanem minél inkább nagyvonalúak legyenek.*

Csütörtökön pártértekezlet lesz, amelyen

meg fog jelenni Szendy Károly polgármester is

és a párt plénuma előtt *ismerteti a költségvetést.*

Október 12-én, kedden délelőtt tartja a költségvetést előkészítő pénzügyi bizottság első ülését, amelyen *Szendy* Károly polgármester előterjeszti költségvetési expozéját. Terv szerint ugyanezen a napon délután, a pénzügyi bizottság érdemleges tanácskozásait megelőzőleg,

ül össze ismét a pártértekezlet, amelyen kifejezésre jut a költségvetést illetőleg a párt álláspontja.

Az október 8-iki közgyülés

előkészítésével a párt teljesen végzett a pártszakbizottsági üléseken és szeptember 29-iki pártértekezleten, amelynek anyagát a *Fővárosi Hirlap legutóbbi számában már ismertette.* Ezen a pártértekezleten nagyon meleg fogadtatásban részesült *Király Kálmán* tanácsnok nagyszabású előterjesztése a 30 milliós útépítési programról és úgy *Dorner* Gyula, aki ennek a programnak elkészítését annak idején felvetette, mint a párt több más tagja, *a legmesszebbmenő támogatásukat biztosították a tervezet keresztülvitelére,* de ismételten hangsúlyozták, hogy nem óhajtanak a kitűnő program leszögezése mellett megállni, hanem a munkálatok programszerű keresztülvitelét kívánják látni.

Halter Károly és *Vályi* Lajos dr. az ülésen erélyesen állást foglaltak amellett, hogy a tervezett autóbusz-garázs úgy oldassék meg, hogy ne veszélyeztesse a Városmajor nyugalmát. Ugyancsak határozott állásfoglalás nyilvánult meg *a patikanyitások engedélyezése* kérdésében. Utalás történt arra, hogy a főváros mintegy tíz év óta elzárkózik az új gyógyszertárak engedélyeezésétől, holott a rohamosan fejlődő város indokolttá teszi a gyógyszertárak szaporítását. Új gyógyszertárak az utóbbi években a belügyminiszter engedélyével mégis megnyílnak, ami által a főváros autonómiájában biztosított jogáról mondott le.

*

A munka erős ütemének közepette a párt társasélete is megkezdődik. *Október 7-én, csütörtökön tartják meg a központi pártkör évadnyitó klubvacsoráját.* A megnyitás ünnepiességét emeli, hogy a vacsora keretében

meleg ovációt rendeznek Terbócz Imre főtitkár és Usetty Béla dr. országgyülési képviselőknek,

abból az alkalomból, hogy a kormányzó a kormányfőtanácsosi címmel jutalmazta közéleti munkásságukat. *Veress* Gábor dr. törvényhatósági bizottsági tagot, aki legutóbb a MÁV igazgatói állását az IBUSz vezetésével cserélte fel, a neki jutott legfelsőbb kormányzói elismerés alkalmából a pártértekezleten ünnepelték.

A csütörtöki szezonnyitó klubvacsora az újonnan rendszeresített háznagyi tiszt első betöltőjének, *Szilágyi* Ferencnek a premierje lesz a nagyszabású programban, amelyet a pártkör életének fejlesztése érdekében az idei szezónra előkészít.

HÍREK A PÁRTBÓL

A költségvetés a pártszakbizottsági ülések előtt. A költségvetést letárgyaló pártértekezlet előkészítésére a párt valamennyi szakbizottsága ülést tart. Október 4-én, hétfőn az elnöki bizottság ülésezett *Hencz* Lajos dr. elnöklésével, az előadó *Vályi* Lajos dr. volt. Ülést tartott a közegészségügyi bizottság is, amelyen *Darányi* Gyula dr., a törvényhatósági bizottságnak új orvosszövetségi delegátusa elnökölt, az előadói tisztet pedig *Szentesi* József töltötte be. Kedden a közjótékonysági bizottság tartott ülést *Gaár* Vilmos dr., a közélelmezési bizottság *Usetty* Béla dr., a közoktatásügyi bizottság *Dongó* Orbán, a közművelődési bizottság *Kertész* Elemér elnöklete alatt.

Németh Imre előadása. *Németh* Imre országgyülési képviselő október 12-én este 8 órakor a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja VI. kerületi szervezete helyiségében (Szív-utca 61.) a *„Nemzeti egység gondolatának tartalma"* címmel előadást tart, amelyre az elnökség ezen az úton is meghívja a tagokat és az érdeklődő vendégeket.

Mozgalmas évadnyitás a VI. kerületben. A VI. kerületi pártszervezet új elnöksége a most megindúló politikai esztendőt igen szép programmal nyitotta meg. Megalakította a munkásszervezetet. A legutóbbi napokban tartott kultur-esten a munkásszervezet kebeléből alakult műkedvelők szórakoztatták a Schoepflin Lajos ker. elnök és v. Papp Gyula ü. v. elnök vezetésével megjelent párttagokat. Sárkány Ferenc bizottsági tag a munkások jelen szervezkedésének jelentőségét fejtegette. A kerület kereskedőinek megszervezését Farkas József társelnök, az iparosokét Lenkei Ferenc társelnök, gyáros, a magánalkalmazottakét Kalmár Jenő, a tanügyi alkalmazottakét Kékesy János középisk. szakfelügyelő végzi igen szép eredménnyel. A tervbevett családi estek megrendezésével, előkészítésével ugyancsak Kékesy János foglalkozik. Az elnökség minden kedden pártnapokat rendszeresített, amikor a helyiségeket zsufolásig megtöltik az érdeklődő párttagok. A szeptember 28-iki pártnapon Gömbös Gyula, a párt megalapítója és a nemzeti egység gondolat megteremtője emlékének hódoltak. Schoepflin Lajos ker. elnök és v. Papp Gyula ü. v. elnök felszólalása után Sárkány Ferenc bizottsági tag méltatta Gömbös Gyula érdemeit. Gaál István indítványára mozgalmat indít a pártszervezet, hogy Gömbös Gyuláról utcát nevezzenek el. Schiling Endre dr. társelnök indítványára megkeresték a Közmunkák Tanácsát, a központi elnökséget a Teréz-körút és Aréna-út közötti városrész fejlődését megakadályozó hátrányos adóövezet megváltoztatása céljából. Október 30-án választói vacsorát rendeznek a MOVE nagytermében. Az alkalmat felhasználják a kerület képviselői: Bessenyey Zénó dr. és Szurday Róbert, továbbá Veress Gábor dr. és Sárkány Ferenc bizottsági tagok, hogy beszámoljanak eddigi munkásságukról.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Több FÉNYT: Tungsram FÉNYT!
TUNGSRAM

Készül a 24 millió pengős csatornázási program

Főcsatorna a Margit-hídtól a Gellért-térig

Rendkívüli érdeklődés fogadta azt a nagyszabású munkálatot, amelyben *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője a főváros éltető ereinek, úthálózatának fejlesztési programját dolgozta ki 30 milliós költségvetés keretében. Mint a *Fővárosi Hirlap*

illetékes helyen

értesül, készülőben van ennek a nagy műnek a pandánja:

a főváros csatornázási programja.

A tervezet elkészítésének munkálatai már megkezdődtek, úgy hogy *a jövő év első hónapjában Király Kálmán tanácsnok már bemutathatja a polgármesternek a kész programot,* amely — miként az útburkolási program — ugyancsak *hat évre* osztja be a tervezett munkák keresztülvitelét. A tervezet elkészülte előtt a költségekről hozzávetőlegesen is csak alig lehet beszélni, de nagy általánosságban annyit leszögezhetünk, hogy a mai elgondolások szerint a csatornaépítési program keresztülvitele mintegy

24 millió pengős költség körül mozog.

A csatornázási program, mint a már közzétett útburkolási tervezet is, ismertetni fogja Budapest csatornázásának multját, jelenét és megállapítja a jövendő fejlődés útját. Kiterjed a munkálat a főcsatornákra (az úgynevezett gyüjtőkre), a csatornahálózatra, a szivattyútelepekre, vagyis az egész csatorna-komplexumra. Kijelöli a szükséges javítási és átépítési feladatokat, figyelemmel arra, hogy vannak a fővárosnak olyan csatornái is, amelyeknek anyaga *tégla* és van sok *román cementbetonból* készült csatornája is. *Ezek a csatornák olyan rossz állapotban vannak, hogy már csak korszerű átépítéssel lehet segiteni rajtuk.*

Felsorakoztatja azután a tervezet a szükségszerű új alkotások programját is. Nem mondunk titkot, ha itt rámutatunk arra a nagy hiányra, hogy Budán

a Dunaparton a Margit-hídtól a Gellért-térig a főcsatorna hiányzik.

A csatornák ezen a hosszú szakaszon szabadon ömlenek kis vízállásnál a Dunába, magas vízállásnál azonban ezeket a csatornákat zsilipekkel kell elzárni, ugyanakkor természetesen, végig a Dunaparton, a víz átemelésére *szivattyúkat kell felállítani.* Most már évek óta nem volt erre szükség, a multban azonban gyakran pöfékeltek a budai Dunapart egész hosszában a szivattyúk, heteken át rontva bűzös füstjükkel a levegőt. Ez csak egy kikapott példa a tennivalók sorozatából, amely a csatorna-program keretében korszerű megoldásra kerül.

A csatornázási programot ugyanolyan várakozás kíséri, mint amilyen általános öröm fogadta az útburkolási tervezetet.

Beszédes adatok Rákosváros első esztendejéből

A XIV. kerület a mult héten ünnepelte *hivatalos fennállásának első évét.* Ebből az alkalomból megjelentek az elöljáróság épületében a kerület különböző pártállású törvényhatósági bizottsági tagjai és a hatóságok vezetői, akiket *Schmaderer* Oszkár kerületi elöljáró és *Rimanóczy* Olivér dr. főjegyző üdvözölt.

A Rákosváros rendkívül nagyarányú fejlődést mutat fel az utóbbi időben, bebizonyosodott tehát, hogy mindenképpen *indokolt volt a külön elöljáróság életrehívása.* 1936-ban 794 építési engedélyt adtak ki a kerületben és a mérnöki osztálynak *7000 ügyiratra terjedő forgalma volt.* Felépült a herminamezei római katolikus plébániatemplom és *most folynak körülötte az útépítési és térkiképzési munkálatok.* A XIV. kerületben létesült vitézi házak ugyancsak *fontos lépését jelentették a kerület fejlődésének.* A legközelebbi jövőben, valószínűleg már október közepén, újabb nagy lépéssel halad előre a XIV. kerület a városiasodás útján:

megkapja ugyanis az önálló kerületi tűzőrséget,

amivel egy csapásra megszünnek azok a veszedelmek és bajok, amelyek többnyire amiatt álltak elő, hogy *a kerületet kéfelé szelő MÁV-vonal sorompói zárva voltak.*

Tekintélyes mértékben fejlesztette a székesfőváros a XIV. kerület úthálózatát, ennek legközelebbi eredménye az, hogy az *1938. év elején a Rákosrendező pályaudvar környéke végleges jellegű útvonallal közvetlen összeköttetésbe jut a kerület középpontjával.* A víztelenítés terén is sok munkát végeztek el. Gondoskodtak a Rákospataktól északkeletre fekvő és Rákosszentmihály határában lévő terület vízlevezető árkok segítségével történő *víztelenítéséről,* amivel a kerület e része

egyszersmindenkorra megszabadul a talajvizek által okozott gyakori áradásoktól.

Sok gondot okozott a közigazgatási hatóságnak a külterületen rendkívül elszaporodott *engedély nélküli, szabálytalan lakóbódék eltávolítása.* Közbiztonsági és közegészségügyi szempontok figyelembevételével azonban, sok fáradsággal, *sikerült türhető viszonyokat teremteni* ezen a téren is, bár a gyökeres megoldás csak akkor következhetik el, ha megfelelő számú inséglakás fog rendelkezésre állani.

Gépesítés és racionalizálás a székesfőváros nagyüzemeinél

A kisérletek a legteljesebb mértékben beváltak — A személyzet mai létszámát nem apasztják

Legutóbbi számában részletesen beszámolt a *Fővárosi Hirlap* a főváros három nagyüzemének nagyszabású fejlesztési terveiről és racionalizálási törekvéseiről. A beszámoló keretében kimerítően ismertettük az *Elektromos Művek* munkaprogramját, amelyet az áramtermelés szolgálatában akar a legközelebbi időben megvalósitani. A nagy fejlődési folyamat mellett *megindult az Elektromos Művek adminisztrációjának és áramértékesítési tevékenységének átszervezése is a racionalizálás jegyében.*

Az ügyvitel átszervezése, amelynek végrehajtására a mult év szeptemberében az ellenőrzési és szervezési főosztályt állították fel, egyelőre az előmunkálatoknál tart. *A részletes racionalizálást a fogyasztók kiszolgálását végző osztályok átszervezésével készülnek megkezdeni,* azzal a célzattal, hogy a legsürgősebb feladat a közönség minél tökéletesebb és minél gazdaságosabb kiszolgálása. Ennek a célnak szolgálatában létesült a Honvéd-utcai „elektromos házban" az V. kerületi iroda, amelynek sikeres működése és a közönség részéről történt tömeges igénybevétele, mint a *Fővárosi Hirlap* már megírta, arra az elhatározásra vitte az Elektromos Művek vezetőségét, hogy *a főváros különböző gócpontjain hasonló irodákat állítson fel.*

A második elektromos iroda november 1-én nyilik meg Budán, a Margit-körut és a Zárda-utca sarkán bérelt helyiségben. A következő irodát a jövő évi május 1-én nyitják meg a Baross-téren, a Fiumei-út sarkán,

annak az épületnek földszintjén és első emeletén, ahol a *Gerenday*-féle régi sírkőüzlet van. A bérletre vonatkozó tárgyalások legközelebb befejezést nyernek.

Egymásután állítják fel a város különböző pontjain és mindenekelőtt a *Belvárosban* a további elektromos irodákat is, amelyeknek az a hivatásuk, hogy a közönség kiszolgálását minél teljesebben ellássák.

A fogyasztók érdekében a közönséggel érintkező

alkalmazottak részére oktató előadásokat

rendszeresítettek, amelyeken *az udvarias viselkedésre,* a háztartási készülékek használatára és az áramfogyasztási számlákra vonatkozó ismeretek kibővítéséről gondoskodtak. Abból a célból, hogy az alkalmazottak valamennyi munkakört megismerjék, *az irodai személyzet részére a speciális üzemi ismeretek gyarapitására továbbképző tanfolyamokat rendeztek.*

Az áramértékesítés terén a mult év őszén lépett életbe az új háztartási árszabás, amely legteljesebben megfelelt a hozzáfűzött várakozásnak.

A legközelebb megvalósításra kerülő terv az árszabások különbözőségének egyszerűsítése, összevonása és olcsóbbá tétele,

amelynek realitását csak az biztosítja, ha az árcsökkentéssel szemben a kedvezmények *a fogyasztás növelésére* viszik a közönséget.

Napirenden van

az áramelszámolás, számlázás és statisztikai szolgálat gépesítése.

Lyukkártya-rendszerű Hollerith- és Powers-gépekkel folytattak hat hónapon keresztül próbákat, amelyek eredményeképen megállapították, hogy *az Elektromos Művek komplikált tarifaszámításainak jobban megfelelnek a Hollerith-gépek.* A bevált próbák után megrendelik a szükséges gépeket, amelyek szállítása még ebben az évben megkezdődik és *a jövő év második felében jut az adminisztráció abba a helyzetbe, hogy az egész számlázást géppel végezheti. A gépesítés nagy mértékben tökéletesíti a statisztikai szolgálatot.*

Hasonló tanulmányok folynak a gépesítés bevezetésére a *Gázműveknél* is. Értesülésünk szerint a Gázművek egyszerűbb tarifaszámításaihoz *alkalmasabbaknak bizonyultak a Powers-gépek.* A harmadik nagyüzem, a *Vízművek* is kisérletezik a gépesítéssel. Mielőtt határozna ezen a téren, megvárja a másik két nagyüzemnél megállapított eredményeket, amelyek tanulságul szolgálnak.

A gépesítést első hallásra a tisztviselők idegenkedve fogadják, azzal a gondolattal, hogy a gépek bevezetésének létszámcsökkentés lesz a következménye. Ugy az üzemi ügyosztálytól, mint az üzemek vezetőségétől, mint a *Fővárosi Hirlap* mértékadó helyen megállapította, a legtávolabb áll ez a gondolat. A gépek bevezetése a számlázásba — mint velünk közölték — a mai tisztviselői létszám csökkentésére fog ugyan vezetni ezen a fronton, de

a munkaerők számának a csökkentésnél fokozottabb emelését fogja megkövetelni a statisztikai szolgálat.

A konjunkturakutatások és egyéb munkaterületek olyan feladatokat juttatnak a statisztikának, amelynek kellő időben való elvégzésére ma a fogyasztók százezreinél gondolni sem lehet. A gépek bevezetése tehát nem létszámcsökkenést, hanem a közönség érdekét szolgáló új munkaalkalmakat fog teremteni.

Áthelyezik a HÉV végállomásokat

Amióta a székesfőváros megváltotta a *HÉV-et, a vállalat deficites volta ellenére* nagy erőfeszítések történnek abban az irányban, hogy a környékbeli közlekedés szempontjából olyannyira fontos közlekedési szervet *a modern igényeknek megfelelően fejlesszék.* A legutóbbi időben ezen a téren jelentékeny előrehaladás mutatkozott. Ugyszólván minden vonal mentén átépitik az állomási épületeket és előre megállapított program keretében *fejlesztik a váltóhálózatot.* Időszerűvé vált általános közlekedéspolitikai okoknál fogva a *HÉV* végállomásainak *áthelyezése* is. A vágóhídi, a Pálffy-téri, Gellért-téri és kerepesiúti végállomásokon kívül most már a *Vác—gödöllői HÉV* rákospalotai állomását is át akarják helyezni. A *Pálffy-téri* végállomás kitelepítésére a Margithíd átalakítási munkálatainak befejezése után nyomban sor kerül, *az új vágányépítési munkákat már a híd budai felének északi részénél javarészt el is végezték.*

A vágóhídi végállomást a Boráros-térhez akarják közelebb hozni és ha ez megtörténik, akkor a vágóhídi *Beszkárt*-forgalmat a *HÉV* forgalma fogja felváltani, a kerepesiúti *HÉV végállomás* áthelyezése azonban *egyelőre rendkívül nehéznek látszik.* A Keleti pályaudvar szükségszerű fejlődése hozza magával, hogy jelenlegi helyén sokáig nem maradhat az itteni *HÉV*-állomás, minthogy azonban a közelfekvő területek új pályaudvari berendezkedés létesítésére nem alkalmasak, most azon tanácskoznak, hogy *a kerepesiúti fejállomást a Hungária-körútnál kellene berendezni.* Legtovább valószínűleg a Gellért-téri HÉV állomás kitelepítése várat magára, itt ugyanis az a helyzet, hogy *a Beszkárt meg akarja várni, amíg végleges döntés történik a Duna jobbparti központi MÁV-pályaudvar, a Szent Imre pályaudvar helyének kijelölésére nézve.* Ha erre sor került, akkor a *HÉV* végállomását ennek a területnek szomszédságába helyezik.

TERVEZŐÉPITÉSZEK FIGYELMÉBE: UJDONSÁG!
DEHO-NEMES FATAPÉTA
egyed. árusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel. 182-021

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
„Optalit"
P.-bronz
ütanyüfém—dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-98.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Események

Fővárosi Hírlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Karafiáth Jenő főpolgármester olasz kitüntetése. A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy *Karafiáth* Jenő dr. m. kir. titkos tanácsos, Budapest székesfőváros főpolgármestere *az Olasz Koronarend nagykeresztjét elfogadja és viselje.*

Némethy Károly tanácsnok külföldi előadásai. *Némethy* Károly tanácsnok Zürichbe, majd onnan Párisba utazott, ahol is *tanácskozásokat folytatott a városok közti kultúrkapcsolatok kiépítéséről.* A tanácsnok mindkét városban figyelemreméltó *előadásokat tartott.*

Ugron Gábort megoperálták. Az elmult héten *Hültl* Hümér dr. egyetemi professzor a *Pajor*-szanatóriumban megoperálta *Ugron* Gábor ny. minisztert, a kiváló politikust és publicistát. A gyomorműtét *kitünően sikerült, Ugron* Gábor jól érzi magát és *a napokban már el is hagyja a szanatóriumot.*

Felkay tanácsnok ünneplése. *Felkay* Ferenc dr. tanácsnokot névnapja alkalmából meleg ünneplésben részesítették. Az közoktatásügyi ügyosztály tisztikara élén *Boros* Pál dr. főjegyző üdvözölte, majd *Urbányi* C. József a Keresztény Tanügyi Bizottság, *Erődy* Kálmán a FANSz oktató osztálya küldöttsége élén fejezte ki szerencsekívánatait. *Ölveczky* Pál a Budapesti Tanító Testület, *Perjéssy* Kálmán dr. az iskolaorvosok, *Németh* István a Pedagógiai Szeminárium könyvtára, *Vargha* Márton a kertészképző iskola, *Jánossy* Imre az iparostanonc iskolák egyesülete, *Barta* Imre az ipariskolai tanárok és tanítók országos egyesülete, *Zombori-Moldován* Béla az iparrajziskolák, *Stelly* Gizella az óvónők nevében üdvözölte a tanácsnokot.

Ezüstlakodalom. Meghatóan szép családi ünnepség keretében tartotta meg nedeczei *Nedeczky* László, a *Stádium Sajtóvállalat* kiváló igazgatója, a *Fővárosi Hírlap* nyomdájának felelős vezetője és neje, született *Pálffy* Erzsébet házasságának huszonötödik évfordulóját. Az ezüstmennyegző a Jézus Szíve-templomban volt, ahol *Kemenes* Illés tankerületi főigazgató részesítette áldásban a jubiláns házaspárt. A templomban a kiterjedt rokonságon kívül nagy, előkelő közönség jelent meg, amelynek soraiban ott voltak: *Báthory-Hüttner* János dr., a Stádium Sajtóvállalat vezérigazgatója, *Zsilinszky* Mihály igazgató, a *Budapesti Hírlap* szerkesztőségének küldöttsége, *Szőke* Gyula dr. felsőházi tag, *Czobor* László ny. főispán, *Pilis* Károly v. országgyűlési képviselő és mások.

Egységes idegenforgalmi propaganda. A *Gyógyhelyi Bizottság* minap tartotta *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester elnöklésével teljes ülését, amelyen résztvettek az idegenforgalmi intézmények is. *Karafiáth* Jenő az idegenforgalmi szervek együttműködésének és az egységes propagandának szükségességét hangoztatta. *Tormay* Géza államtitkár, az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal* elnöke örömének adott kifejezést, hogy a főpolgármester megtalálta a módját a harmonikus együttműködés gyakorlati megvalósításának. A *Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal* ugyancsak bejelentette a közös munkában való részvételét és hasonló értelemben nyilatkozott *Bársony* Oszkár, az *IBUSz* vezérigazgatója is.

Hangos filmfelvétel
az angyalföldi szivattyútelepen

Az angyalföldi csatornaszivattyútelep ügye hosszú időn át ugyancsak hangos volt a sok fellebbezéstől, amelyet az alépítményi munkák vállalatba adása ellen adtak be. Most azután, hogy a nagyszabású munka impozáns méretekben előrehaladt, ismét hangosan jelentkezik az angyalföldi szivattyútelep. *Hangos film* veszi szárnyára, hogy a közönségnek is bemutassa a főváros nagyszerű, modern alkotását és a magyar műszaki munka diadalát.

A *Magyar Filmiroda* kért engedélyt arra, hogy az angyalföldi munkálatokról hangos filmet készíthessen. Ez szombaton délelőtt meg is történt, *Király* Kálmán tanácsnok, az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetője és *Zaitz* László műszaki főtanácsos jelenlétében. Megjelentek a filmfelvételnél az alapépítményi munkák együttes vállalkozói, a *Pittel* és *Brausewetter* és a *Zsigmondy* Béla Rt. vezetői is.

Jelenleg a legérdekesebb képet mutatja az építkezés, amikor a földalatti csőtorkolatok vasbetonszerelése van munkában. Most lehet belelátni a szivattyútelep gyomrába, amely még nyitva van, míg a további építkezések során ez az érdekes technikai látványosság már el fog tünni. Azután majd új fejezete kezdődik a nagy műnek: a felépítmény elkészítése és a gépi berendezés.

A szivattyútelepről felvett filmet a mozik már a hét folyamán bemutatják.

Bódy tanácsnok ünneplése a FANSz-ban. A *Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének* tisztviselő osztálya meleg ünneplésben részesítette *Bódy* László dr. tanácsnokot *kormányfőtanácsossá* történt kinevezése alkalmából. Az ülésen elhatározták, hogy a szövetség elhúnyt nagynevű elnöke, *Liber* Endre alpolgármester *emlékének megörökítésére a jövő hónapban hangversenyt rendeznek.* Az ülés utáni ünnepi vacsorán *Lamotte* Károly alpolgármesterrel az élén nagy számban jelentek meg a vezető tisztviselők. Az ünnepi beszédet *Szokola* Leó dr. árvaszéki elnökhelyettes mondotta, majd az ügyosztály nevében *Beliczay* Imre főjegyző köszöntötte az ünnepelt *Bódy* Lászlót, aki *meghatott hangon köszönte meg a meleg szeretetet, amelynek az egybegyültek bizonyságát adták.*

Házasság. *Révész* András dr., *Révész* Mihály szerkesztő, törvényhatósági bizottsági tag fia és *Fischer* Katalin október 2-án házasságot kötöttek.

A guruló fillérek. A *Községi Takarékpénztár* nemes célzatú, oktató hangosfilmet készíttetett *„A guruló fillérek"* cimmel a fővárosi iskolák tanuló ifjúságának takarékosságra való nevelésére. A filmet október 7-én, csütörtökön délután 5 órakor a Reáltanoda-utca 7. szám alatti gimnázium II. emeleti vetítőtermében mutatja be az intézet meghívott közönségnek.

Magyarország új autótérképe. Az autósok örömére új autótérkép készült. *Széll* Sándor dr. tb. főszolgabíró szerkesztette a térképet, amely ügyes összeállításban, könnyen kezelhető *könyvalakban* jelent meg. Plasztikusan mutatja meg a térkép az országutak különböző jellegét, úgy hogy a térkép „olvasója" a legkönnyebben tud tájékozódni, annál is inkább, mert az utak mellett mindenütt fel van tüntettve az útvonal-származás jele. Külön értéke a térképnek, hogy *tizenhárom város részletes térképe* is látható rajta. A térkép *Shell-kiadásban* jelent meg, amelyben *Magyarországon* kívül *Belgium, Franciaország, Olaszország* térképei is forgalomban vannak. Azok számára, akik az egész sorozatot megveszik, *ingyen adják Ausztria, Németország és a Skandináv államok úttérképeit.* A magyar rész 2 pengőért kapható a könyvkereskedésekben és a benzinkutaknál. Nagy keletre számit úgy a magyar, mint a külföldi utasok részéről.

Breuer Gusztáv halála. Társadalmi és gazdasági körökben osztatlan részvétet keltett *Breuer* Gusztávnak, a *Magyar Cukoripar* nyugalmazott vezérigazgatójának halála. *Breuer* Gusztáv évtizedeken keresztül vezette vállalatának ügyeit és egyike volt a magyar cukorgyártás *legkiválóbb szaktekintélyeinek.* Az elhunytban *Balázs Blockner* Pál apósát gyászolja.

Hétszázhusz kislakás. A magasépítési bizottság hétfőn *Szendy* Károly polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen a kislakások épitése került tárgyalásra. A mult heti ülés óta, amelyen elhatározták, hogy a szükséglakások helyett kislakásokat épít a főváros, a magasépítési ügyosztály példás gyorsasággal átdolgozta a terveket, amelyek szerint az eredetileg tervezett 1000 szükséglakás helyett 720 szoba-konyhás, előszobás kislakás épül. Vágvecsei *Wellisch* Andor törvényhatósági bizottsági tag köszönetett mondott a polgármesternek és az ügyosztálynak azért, hogy a bizottság tagjainak kívánságait figyelembe vették. A bizottság ezután magáévá tette a terveket, majd *Wossala* Sándor tanácsnok bejelentette, hogy az épikezést nyolc-tíz nap mulva megkezdik. A fővárosnak a kislakás-kérdésben elfoglalt új elhatározását a *Fővárosi Hirlap* mai számában *Katona* János törvényhatósági bizottsági tag méltatja.

Takarékoskodni annyi, mint a legszükségesebb dologra költeni. Van szükségesebb, mint osztálysorsjegyet venni? Közismert dolog, hogy sokan lettek egyszerre gazdagok sorsjegy által és amellett **állandó reménységet is nyujt.** Ma már alig van ember az országban, kinek ne volna sorsjegye, mert mindenkinek saját jólfelfogott érdeke, hogy önbizalmát, hitét, reménységét növelje.

VÁSÁROLJON
osztálysorsjegyet
TÖRÖKNÉL
NYEREMÉNYHÚZÁS
OKTÓBER 16. és 19-én
TÖRÖK A. és TSA
BANKHÁZ RT.
Budapest, IV., Szervita-tér 3.
Egy sorsjeggyel elérhető legnagyobb nyeremény
700.000 P
I. osztályú sorsjegyárak:
Egész sorsjegy Pengő 28.— | Fél sorsjegy Pengő 14.— | Negyed sorsjegy Pengő 7.—
TELEFON: 182-066, 180-961.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Dugattyús-, körforgó- és turbina-szivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,
JOBBÁGY-féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

VASS JÁNOS
ADLER ÉS KAPPEL
irógépek Irányi-u 4. — Tel.: 183-628.

Egész lakását
egy
Unio
amerikai rendszerű folytonégő-kályhával fűthető!
Legújabb típusú Unio és Oetl tűzhelyek, legújabb kétaknás barnaszéntüzelésű kályhák
Oetl Antal rt. kályha- és tüzhelyosztály
Budapest, Andrássy-út 9. Telefon: 116-108.

Töltőtollak
Csavaricnok
Levélpapírok
CILCER Dorottya-utca 9.

Október 7 és 12-én
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

GÓR N. ILLÉS CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapitási év: 1862. Telefon: 134-664.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készítmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

ÉRDEMES!
Az új 39. M. Kir. Osztálysorsjátékon
egyetlen sorsjeggyel nyerhető szerencsés esetben
700.000 pengő.
A jutalom 400.000 pengő.
a főnyeremény 300.000 pengő.
Az első 4 osztály főnyeremények
25.000, 35.000, 45.000, 55.000 pengő.
Nagyon jelentős a 21 drb 20.000 P és a 32 drb 10.000 pengős nyeremény is.
A sorsjegyek fele nyer!
Az I. osztályú sorsjegyek hivatalos ára:
Egész 28 | fél 14 | negyed 7 | nyolcad 3.50 pengő.
Fizetni van idő legkésőbb az október 16-án kezdődő húzás előtt.
Uj játéktervet
készséggel küldenek mindenkinek az összes főárusítók.

Gazdasági Értesítő

Megdöbbentő áruházi anomáliák a „Kereskedő Nap" fóruma előtt

A *Fővárosi Hirlap* multheti számában már közöltük, hogy a kereskedelemügyi minisztériumban megtartották az első *kereskedő-napot*. Ezen a tanácskozáson *Bornemisza* Géza miniszter elnökölt, aki mellett *Halla* Aurél államtitkár és *Arkay* Ferenc miniszteri osztályfőnök foglalt helyet. Ott voltak az egyes miniszteri szakosztályok vezetői, ott volt *Véghelyi* Dezső postafőigazgató, *Kőszeghy* Iván miniszteri tanácsos, *Vargha* Vilmos kikötői kormánybiztos.

Rögtön az első *kereskedőnapon* bebizonyosodott az, hogy

az új intézmény a kereskedőérdekek érvényesítésének elsőrendű instrumenuma lehet,

éppen ezért a miniszter máris kitűzte a legközelebbi kereskedőnapot, még pedig *elég közeli dátummal, november 9-ére.*

A kereskedőnapon résztvett szervezetek egyik legfontosabb problémája volt *a gyári detailárusítás rendezése, ami szociális szempontból is sürgeti a megoldást, mert a detailban árusító gyáros pontosan azokat a kereskedőket konkurrálja le, akikből maga a gyár prosperál. Bornemisza* miniszter elismerte a panaszok jogosultságát, de hangsúlyozta, hogy ezt a kényes kérdést az érdekeltek csak kölcsönös megértéssel és megegyezéssel rendezhetik, mert világos és

a gyáripar jól felfogott érdeke is megkívánja, hogy a kereskedelemmel karöltve dolgozzék.

A miniszter azt is kijelentette, hogy már a legközelebbi időben *az érdekeltek bevonásával külön bizottságot szervez,* mely a panaszokat orvosolja, illetve a gyáripar és kereskedelem között a teljes összhangot megteremti.

A kereskedőnap másik igen fontos problémája

az egységáruházak elleni védekezés volt.

Az érdekképviseletek igéretet is kaptak arra nézve, hogy *sürgős jogrendezést fognak találni a kereskedőnapon elhangzott kívánságok honorálására és törvényesen lehetetlenné teszik az egységáron való árusítás újabb áruházi formáinak terjeszkedését.*

A kereskedők, természetesen, máris megkezdték a legintenzívebb adatgyüjtést, hogy

a miniszternek konkrét ügyekkel kapcsolatban mutathassák be az anomáliákat,

amelyek lehetetlenné teszik a tisztes kereskedelem szolid működését. Így elsősorban rákívánnak mutatni egyes áruházak úgynevezett *kalkulációjára.* Először is kétségtelen, hogy *az élelmiszerosztályokat tulajdonképen csalogatónak tartják,* mert miközben a textilosztály 35—40%-os haszonnal kalkulál, ugyanakkor a fűszerosztály a főcikkei közül *a sót, a cukrot és a lisztet önköltségi áron adja,* sőt a lisztnél nem ritkaság a ráfizetéses árusítás sem.

A gyarmatáruknál és az egyéb fűszeráruknál azonban még az az agyonplakátozott olcsóság sem egészen felel meg a valóságnak. Mert például a *Párisi Áruházban* 36 fillérért lehet kapni egy kiló malátát, de *díszesebb csomagolásban ugyanez* 44 fillérbe kerül, végül *kartoncsomagolásban,* különleges divatos jelzővel feldíszítve, már 88 fillérért adják. A 60—80 pengő havifizetéses segédek *4 fillér prémiumot kapnak dobozonkint,* így aztán

a családjuk egészségéért aggódó háziasszonyokba beleszuggerálják, hogy a 88 filléres maláta sokkal tápdúsabb, higiénikusab„

aminek eredménye az, hogy a 36 filléres önköltségi áron hirdetett malátából alig fogy valami, ellenben *annál inkább veszi a hiszékeny közönség ugyanazt a portékát több, mint a duplájáért.*

Ugyanez az eset a rumnál, amelynek félliterje 96 fillér. *Ugyanez más* üvegben *„40%-os rum"* elnevezéssel 110 fillérbe és *„tearum"* elnevezéssel 130 fillérbe kerül. Mondani sem kell talán, hogy *mind a három üvegben ugyanazt a rumot árusítják.*

A kereskedelmi érdekeltségek az ilyen anomáliák bemutatásával igyekeznek bizonyítani, hogy

ezzel a kereskedelmi módszerrel nem vehetik fel a versenyt

azok a régi, jónevű kiskereskedők, akik vevőiket évtizedeken át tisztességgel szolgálták ki és *a közönség bizalmával a jövőben sem kívánnak visszaélni.*

Jellemző egyébként az áruházi mentalitásra az a kártérítési pör is, amely a minap került a budapesti ítélőtábla elé. *Goldberger* Ernő, az *Egységár* kft. vezérigazgatója (aki egyébként a Párisi Aruház tulajdonosának a fia), indította a kártérítési pört egy gyáros ellen, akinél kétmillió *vikend-sószórót* rendelt meg, de a gyár a kezdetben vállalt kötelezettséget végül is *visszautasította.* A tábla *elutasította Goldberger Ernőt kárérítési keresetével,* mert bebizonyosodott, hogy itt is megengedhetetlen körülmények közt jött létre a megállapodás:

Goldberger ugyanis nem közölte a gyárossal, hogy a sószóró nincs Magyarországon szabadalmazva,

így tehát a gyáros, amennyiben vállalta volna a sószórók előállítását, minden bizonnyal *súlyos kellemetlenségbe keveredhetett volna.* Nyilvánvaló ebből is, hogy *Goldbergerék* filléres kalkulációja mélyén a többi közt még ilyen eset is meghúzódhatik, hogy *tudniillik egyszerűen túl akarják magukat tenni a szabadalmi törvényeken.*

Ez azonban igazán nem meglepő a részükről, tekintve, hogy áruházaik terjeszkedésével *már önmagában szembeszállnak a törvényes rendelkezésekkel.* Ennek tulajdonítható, hogy a nagy gondokkal küzdő tisztes magyar kiskereskedelem szemeláttára most kezdenek kibontakozni egy hatalmas új Goldberger vagyon körvonalai és a kereskedők tehetetlenül nézik, hogy *törvényes rendelkezések kijátszásával és félremagyarázásával hogy gyarapszik az ő rovásukra ez az új dinasztia.*

Ugyanígy megdöbbenéssel figyelik *Ungár* Ernőnek, a Baross-téri szállodában *tűzbiztonsági szempontból sem ideális filléres áruházának* terjeszkedését is. *Ungár* Ernő, hogy ne bőszítse maga ellen a közvéleményt, suba alatt terjeszkedik és csak most derült ki, hogy

már a Teleki-téren is van egy ilyen filléres áruháza,

amely dömpingáraival az ottlakó szegény környéken, döbbenetes kárára a kiskereskedőknek, *hihetetlenül nagyarányú forgalmat bonyolít le.*

A kereskedelmi érdekeltségek most gyüjtik az adatokat, hogy a legközelebbi kereskedőnapon *konkrét panaszokat terjeszthessenek a miniszter elé.*

Nyugdíjigényét perli 163 DGT-tisztviselő

A Kúria november 9-én hirdet ítéletet

A *Dunagőzhajózási Társaság* most hozta nyilvánosságra 1936. évi mérlegét, amely meglehetősen kedvező. Ez természetesen nem a kitűnő üzletvezetésnek tulajdonítható, hanem az óriási szubvenciónak, amelyet ez a bécsi társaság az osztrák kormánytól élvez. Magyarországon a pécsi szénbánya a DGT-é és, hogy itt milyen szociális gondoskodást fejt ki, arra jellemző, hogy magának az iparügyi miniszternek kellett rendezni az ottani türhetetlen viszonyokat. A DGT egyébként azzal hálálta meg a magyar állam vendégszeretetét, hogy még a pesti igazgatóságát is megszüntette és mindössze egy vezérügynökséget hagyott itten. Ezzel *a leépítéssel kapcsolatos annak a 163 magyar tisztviselőnek az ügye, amelyben most november 9-én hirdet ítéletet a kúria.* Mint ismeretes, ennek a *monstre-pörnek felperesei a törvényes nyugdíjukat követelik.* Mindettől függetlenül a vezérügynökséggé degradált budapesti DGT szintén igyekszik életravalóságát mutogatni, aminek legfőbb bizonyítéka, hogy még mindig nem tett le a dunaparti terrasz-kávéház megvalósításának tervéről. Olyant már láttunk, hogy egy kávés elment hajókázni, de hogy egy hajóstársaság kávéházat nyisson: ezt igazán nem tartjuk túlságosan találékony ötletnek.

A főváros vezetősége Tatabányán. A mult hét elején a *Magyar Általános Kőszénbánya Társulat* tatabányai telepét *Vida* Jenő, a Társulat elnökének meghívására meglátogatta *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly dr. *alpolgármester,* Morvay Endre dr. és *Horony-Pálfi* Aurél dr. tanácsnok. Tanulmányi jellege volt a látogatásnak, melynek során a vendégek megtekintették a VIII-as aknát, a cement- és mészüzemet és hosszasan tanulmányozták a telep nagyszerű szociális, egészségügyi és kulturális intézményeit, a legteljesebb elismerésüknek adva kifejezést.

Budapest főkapitánya a főváros kereskedőiért. A fővárosi kereskedők egyesületének elnöksége megjelent a főváros újonnan kinevezett főkapitányánál, hogy hivatalba lépése alkalmából üdvözlje a főváros kereskedői nevében. A küldöttség élén *Dán* Leó elnök meleg szavakkal üdvözölte az új főkapitányt, akinek működése elé a legnagyobb bizalommal néz a főváros kereskedőtársadalma. *Eliássy* Sándor dr. főkapitány válaszában megköszönve az üdvözlést, ismételten hangsúlyozta, hogy legfőbb feladatának a polgárság élet- és vagyonbiztonságának megóvását tartja. A kereskedelmet, mint a nemzet és a főváros gazdasági életének fontos tényezőjét, mindenkor nagyra értékelje és így a főváros kereskedői számíthatnak arra, hogy jogos panaszaik nála mindenkor meghallgatásra találnak.

Bővítik a Wolfner gumigyárat. Mint emlékezetes, néhány esztendővel ezelőtt *a Wolfner Gyula és Társa bőrgyár gumiáruk előállítására is berendezkedett. Az új üzletág szép fejlődésnek indult,* úgyhogy ma már *kerékgumin, radírgumin és műszaki gumiárukon kívül sebészeti gumiárukat is gyárt.* A fejlődés tette szükségessé az üzem kibővítését, ezért a vállalat elhatározta, hogy *Ujpesten új gyárüzemet építtet.*

A Hermes bank mérlegülése. A *Hermes* bank a napokban tartja mérlegmegállapító ülését és novemberre hívja össze rendes évi közgyülését. A bank *kitűnő üzleteredményt ért el:* mind a banküzlet, mint a gabonaüzlet finanszírozása terén *emelkedő forgalomról számol be.*

A Ganz és Társa Villamossági-, Gép-, Vagon-, Hajógyár Részvénytársaság igazgatósága néhány nappal ezelőtt tartott ülésében megállapította az 1936. üzletévre szóló mérlegét, amely *1,502.216 pengő veszteséggel zárul.* Az 1936. esztendőben a vállalat foglalkoztatottsága jelentősen meghaladta az előző évét és ez a körülmény lényegesen hozzájárult ahhoz, hogy *a vállalat vesztesége csökkent.* A forgalom növekedése azonban túlnyomórészt külföldi rendelésekre esett, amelyek *ár szempontjából korántsem voltak kielégítők,* úgyhogy a folyó üzlet veszteségét *a gyártással összefüggésben nem álló nyereségek csökkentették a fent közölt összegre.* Az igazgatóság közgyülést október 8-án 12 órára hívta egybe.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Tyttmann Ferenc
fiat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-703.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyagmegtakarítás.

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

VÁLLALKOZÁS

Útépítési program és útburkolás

A fővárosi útburkolatok nagy munkaprogramját, amelyet a *Fővárosi Hirlap* hetekkel ezelőtt a sajtóban elsőnek ismertetett részletesen, a polgármester a pénteki közgyűlésen terjeszti a törvényhatósági bizottság elé. *Király* Kálmán tanácsnok tervezete most könyvalakban is megjelent. Ez az elméleti és gyakorlati szempontból egyaránt nagyértékű munka, amely egyebek között ismerteti a különféle útburkolatok építési és fenntartási költségeit, az egyes burkolatok évenkinti fenntartási költségeire adatszerűen nem tér ugyan ki, de „Budapest útépítéseinek története" című fejezetében leszögezi erre vonatkozó megállapítását. „A háborus idők — úgymond — vasabroncsos, bordáskerekű, nehéz terhelésű kocsijai előre nem látott mértékben vették igénybe a régi és meg nem felelően karbantartott burkolatokat, különösen makadám-, keramit- és aszfaltburkolataink szenvedtek sokat. Hogy azonban általános és súlyos válság útügyeinkben mégsem keletkezett, azt elsősorban bazaltkőburkolatainknak köszönhetjük. Hála a mult előrelátó vezetőségének, éppen a legnagyobb igénybevételnek kitett főutak és körútaink bazaltkockakővel vannak burkolva, melyek az abnormális igénybevétel dacára karbantartás nélkül is forgalomképesek voltak a válságos időkben."

A polgármester javaslata, amely szerint a nagyforgalmú útburkolatok rekonstrukciójánál kőburkolatot óhajt alkalmazni, annak a helyesen értelmezett, gazdaságos felfogásnak a következménye, hogy a kőburkolatnak van a legkisebb fenntartási költsége és a leghosszabb élettartama. Többizben hangoztattuk mi is ezt a megállapítást, amelyet még az a szociális szempont is alátámaszt — amit részletes árelemzéssel és számadatokkal szintén pontosan megállapít az útburkolási javaslat, — hogy a kőburkolatnál az áraknak mintegy fele a munkabérre jut, ami a mai gazdasági viszonyok között ugyancsak figyelemreméltó körülmény.

Nagyrészben eredménytelen a Hősök-terének útrendezésére megtartott versenytárgyalás

A nagy ünnepségek néptömegeinek befogadására átépítendő *Hősök tere útrendezési munkáinak* biztosítására az út- és csatornaépítési ügyosztály versenytárgyalást tartott. Az ügyosztály a kövező előmunkálatokra a pályázatot két részletben írta ki. Külön írta ki továbbá a kocsiút-aszfaltozási, a gyalogút-aszfaltozási, valamint a műkőalapburkolási munkálatokat. Az öt munkacsoportra összesen 44 ajánlat érkezett be.

A Szépművészeti Múzeum előtti félterület kövező előmunkáját az ügyosztály, tíz ajánlattevő közül, *Szász* Albert vállalkozónak, mint 46.936.50 pengő végösszegű legolcsóbb ajánlattevőnek javasolja kiadni.

A Műcsarnok előtti félterület kövező előmunkáját, amelyre tizen pályáztak, a munkák lehető egyenletes elosztása céljából, *Obendorfer* Józsefnek javasolja kiadni az ügyosztály, 48.476.50 pengő ajánlati összeggel, amely 3%-kal magasabb *Szász* József legolcsóbb ajánlatánál.

A kocsiút aszfaltozási munkájára beérkezett hat ajánlat egységárait indokolatlanul magasaknak tartja az ügyosztály az ajánlattevők által a folyó évi aszfaltjavítási munkákra megajánlott egységáraknál és ezért *a versenytárgyalás eredménytelenné nyilvánítását és új, zártkörü versenytárgyalás tartását hozza javaslatba.* Itt a 106.400 pengős előirányzattal szemben 114.800—133.000 pengő között mozog a beérkezett hét ajánlat.

A műkőlapburkolási munkára csak a *Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek Rt.* tett ajánlatot, melynek 48.060 pengős végösszege 7560 pengővel magasabb az előirányzatnál. Ezért az ügyosztály javasolja, hogy *a versenytárgyalásnak ez a része is eredménytelennek nyilváníttassék.*

Az Eucharisztikus Kongresszus alkalmából a közönség elhelyezésére *a városligeti tó betonfenékburkolatának kijavítása és részben kicserélése* vált sürgősen szükségessé. A III. munkacsoport vállalatbaadására zártkörü versenytárgyalást tartottak, amelyen öt vállalkozó vett részt. Az ügyosztály *Széchy* Endre okl. mérnök, vállalkozó 28.502 pengős legolcsóbb végösszegű ajánlatát javasolja elfogadásra.

Az út- és csatornaépítési szakbizottság *Király* Kálmán tanácsnok elnöklésével tartott hétfői ülésén *az ügyosztály előterjesztéseihez hozzájárult.*

Uj versenytárgyalási kiírások

A Székács-utca **útrendezési munkálra** pályázni lehet október 15-én d. e. 10 óráig az útépítési ügyosztályon.

Kiselejtezett anyagok eladására az Elektromosműveknél pályázni lehet október 29-én d. e. 10 óráig. Váci-út 74. IV. em. 405.

A BSZKRT alkalmazottai részére szükséges **posztóanyagok szállítására** pályázni lehet október 26-án d. e. 9 óráig Akácfa-u. 15. IV. 439; ugyanitt **különféle textilanyagok szállítására** pályázni lehet október 22-én d. e. 9 óráig.

Beérkezett ajánlatok

A Korong-u. Laky Adolf-út és Uzsoki-u. közötti szakaszán végzendő **csatornaépítési munkálra** pályáztak: Kimberger Géza 3209, Halász Hubert 3373, Obendorfer Rudolf 3381, König, Román és Stein 3437, Gavora Zsigmond 3715 pengővel.

A főváros részére szükséges **kőanyag szállítására** pályáztak: Inóczi Kőbánya 27.452, Csúcshegyi Bazaltbánya 20.250, Schiffer Andor 1890, Ritter Antal 1890, Somoskői Bazaltbánya 140.029, Frank István 85.090, Zinner Manó 47.992, Schäffer Károly 11.240, Szobi Kőbánya 115.083, Haltenberger Vilmos 49.612 pengővel.

A szarvasmarha közvágóhidon léttsitendő **magaspálya és vágóhelyek építésére** pályáztak: Roesemann és Kühnemann 10.592, M. Vegyipari Gépgyár 10.721, Ganz és Tsa 11.152, M. Waggon és Gépgyár 11.966, Radiatorgyár 12.720 Rotor 14.289, Burghardt Antal 16.801 pengővel.

Az Élelmiszerárusító üzem részére szükséges **gőzkazán szállítására** pályáztak: Magyar Radiátorgyár 88.286, Dávid és Kertész 88.960, Ganz és Tsa 113.900, Láng Gépgyár 127.300, Röck István 129.659 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A városligeti-tó **fenékburkolási mukálnak** III. csoportját: Széchenyi Endre kapta 28.502 pengőért.

A Hősök-tere rendezésével kapcsolatos **kövező előmunkát kapták:** Szász Albert 46.936 és Obendorfer József 48.476 pengőért.

A kislakásos bérházak **építési munkált:** Pruscha József, Morbitzer Nándor, Breuer Lajos, Kántor István, Bárkányi József, Erdélyi Jenő és Máthé József kapták.

A Flórián-kápolna **villanyszerelési munkálatait** Nemes Gyula kapta 2772 pengőért.

A Szent Rókus-kórházban szükséges emeletráépítéskőműves munkálatait Fratricsevics Ernő kapta 11.031 pengőért.

A Nagymező-u. r. k. pléb. templom belső **díszfestő munkálatait** Leszkovszky György kapta 10.000 pengőért.

A Budakeszi-u. erdőőri lak **kőműves és összes iparos munkálatait** Liber Gyula kapta 6512 pengőért.

A Felsőerdősori polgári leányiskola **födémkieserélés és tetőszigetelési munkálatait** Reischig Béla kapta 8702 pengőért.

A Hős-Zách-u. szükséglakásos építkezés **vasgerenda szállítását** a Vasgerendákat Árusító rt. kapta 53.677 pengőért.

A Terézvárosi r. kath. pléb. templom külső tatarozásának **kőműves munkált** Poros István kapta 4086 pengőért; ugyanitt díszüvegezési munkát kapott Palka József 6772 pengőért.

Az Anna-templom **állványozási munkálatait** Makovszky László kapta 2360 pengőért.

A terézvárosi r. k. pléb. templom **villanyszerelési munkálatait** Kainrath Antal kapta 3755 pengőért.

A sertésvágóhíd részére szükséges **tápvíztartály szállítására** az Elektro Forrasztó és Műszaki Társaság kapott megbízást 3190 pengőért.

A XIII. kerületi elöljárósági épület **asztalos munkálatait** Petrics Gábor kapta 22.250 pengőért.

A Rókus-kórház **burkoló munkálatait** Piazza Antal 4446 pengőért; ugyanitt **vízvezetékszerelési munkát** kapott Vigh Lajos 2244 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-79
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präciziós csavarok.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6. Telefon: 297-720.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fűtés, hűtő és jéggyár berendezési vállalat
Telefon: 137-339.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

TAMULA GYÖRGY
hat. eng. villanyszerelési vállalata
Budapest, V., Vilmos császár-út 17.
Telefon: 325-172
Díszoklevéllel és ezüst éremmel kitüntetve

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-75

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

MAY IMRE építőmester
Budapest, V., Lipót körút 29 sz. Telefon: 122—155.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT színes aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA**
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

Kreisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: Baross-u. 69. — Telep: Táncsics-u. 4/a.
Tel.: 143-071. Tel.: 332-064.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1—853—20.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préselikavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 október 13. — 41. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Termékeny munka

Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága a nyári szünet után az elmult héten tartotta első rendes közgyűlését. Ennek a közgyűlésnek a képe, lefolyása, egész jellege kétségkivül kivívja érdeklődésünket. Nem kell babonásnak lenni ahhoz, hogy az ember bizalmat és reményt merítsen a jó kezdetből, sőt ahhoz sem, hogy a rossz indulás lehangolóan hasson. Ezuttal a kezdet jó volt, örvendetes volt, mert a termékeny munka jegyében indult. Ez a közgyülés, amelyet az elmult héten éltünk végig, bizonyítéka annak a nagy komolyságnak, becsületes törekvésnek, annak a termékeny munkára irányuló akaratnak, amely Budapest székesfőváros jelenlegi törvényhatósági bizottságát a maga egészében jellemzi.

Pedig lett volna alkalom arra, hogy akár ok és cél nélkül is szerepeljenek egyesek, hiszen nagy kérdések forogtak szőnyegen, sokmillió pengőről döntött a közgyülés. De mindaz a téma, amely a közgyűlésen szerepelt, már keresztülment a pártok házi munkáján, keresztüljutott a bizottságok tárgyalásain és ezek a bizottsági tárgyalások kétségkívül a legnagyobb mértékben tisztáztak minden kérdést, amely a sokmilliós beruházás körül felmerült. Ott volt a közgyűlés egyik legfontosabb tárgya: a székesfővárosnak a Községi Takarékpénztárral szemben fennálló függő adósságai rendezése és a legsürgősebb beruházások fedezete céljából harmincmillió pengős kölcsön felvétele. Mire ez a kérdés a közgyűlés elé került, a közgyűlés minden tagja tisztában volt már azzal, hogy a főváros pénzügyi helyzetét stabilizálja a függő adósságok rendezése, ugyanakkor pedig mindenki örömmel járult hozzá a fennmaradó összegnek örvendetes célokra, közmunkákra való fordításához. Igy történt az, hogy egy harmincmilliós tételnek az elfogadása vita nélkül ment végbe a közgyűlésen. A bizottságok is becsülettel elvégezték a munkájukat, mert mindent megvitattak, úgy, hogy a közgyűlés számára nem maradt más, mint maga a tett, maga a cselekedet.

Hasonlóképpen történt a nagy útépítési program letárgyalásánál is. Ez is harmincmilliós összeg, amelynek beruházása hat éven át történnék meg és amelyre a polgármester nyilván meg fogja találni a fedezetet. Erőteljes bizottsági munka után alig egy-két méltató felszólalás után elfogadta ezt a nagyszabású előterjesztést a közgyülés abban a tudatban, hogy Budapest igazi, modern, nagyszabású útépítésének veti meg alapjait. Ugyancsak Budapest jó közlekedésének céljait szolgálta a BSzKRT beruházásokra vonatkozó előterjesztés is, hiszen az új autóbuszok egész tömege kerül forgalomba, új garázst kapunk, ami mind azt jelenti, hogy haladunk a világváros kitűzött céljai felé. Olyan nagy problémánál, mint a BSzKRT fejlesztése, mindig akadnak ellenvetések, mindig van jogos kritika, de azt kellett látnunk ezuttal is, hogy a törvényhatósági bizottság igen megfontoltan, igen objektíven kezelte ezt a kérdést, annak tudatában, hogy ezen a téren is meg kell indulnia az alkotó munkának.

Ez a termékeny munka azonban nemcsak a közgyűlési teremben folyik, hanem annak előkészítése a kulisszák mögött történik meg. *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke éppen a *Fővárosi Hirlap* mai számában jelenti ki, hogy a vízdíj újabb kétfilléres emeléséhez nem járulhat hozzá. Igen szociális érdekek fűződnek ehhez az elhatározáshoz, amely szintén a produktív munka céljait szolgálja. De van még egy másik bejelentése is *Zsitvay* Tibornak és ez az, hogy beható és reményteljes tárgyalások folynak a kormányzattal a főváros és az állam között fennforgó minden hatáskör, vagy pénzügyi kérdés végleges rendezése tárgyában. Ime, megint egy példája annak, hogy híg szónoklatok helyett rövid, határozott mondatok is elegendők arra, hogy ez a termékeny munka gazdag virágzást hozzon a fővárosra.

Nem lesz ujabb vízdíjemelés:

1·2 millióval emelkedik a költségvetés

Zsitvay Tibor nyilatkozik a költségvetés elfogadásáról, az üzempolitikai bizottság megindulo munkájáról és a párt munkaprogramjáról

Budapest jövő évi költségvetésének elfogadása már biztosítottnak tekinthető. Kedden mondotta el a pénzügyi bizottságban *Szendy* Károly polgármester nagyszabású expozéját és utána azonnal megkezdődtek a pénzügyi bizottság tanácskozásai. Az eddigi szokastól eltérően nem délelőtt, hanem délután lesznek a pénzügyi bizottság ülései, még pedig a következő napokon: 14-én, 15-én, 18-án, 19-én, 20-án és 21-én. Mielőtt a pénzügyi bizottság megkezdte volna tárgyalásait, a polgármester a NEP községi szervezetében — mint lapunk más helyén közöljük — ismertette felfogását a költségvetéssel kapcsolatos kérdésekről. A NEP pártértekezlete, magasnivójú vita után, a költségvetést elfogadta.

Az értekezlet után beszéltünk

Zsitvay Tibor dr.-ral,

a Nemzeti Egység Pártja Fővárosi Szervezetének elnökével,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a költségvetéssel kapcsolatos kérdésekről a következőket mondotta:

— A párt már döntött: *a jövő évi költségvetést megszavazzuk.* Még pedig örömmel. *Szendy* Károly polgármesterrel az élen az egész adminisztráció becsületesen dolgozott, az óvatos, de emellett körültekintő és eredményekkel biztató pénzügyi politika megnyilatkozik a költségvetésben. A függőkölcsönöknek hosszú lejáratú kölcsönökké való átalakítása feltétlenül növelte a főváros pénzügyi helyzetének javulását. *Nincs okunk félni semmiféle meglepetéstől.*

— Abban is igaza van a polgármesternek, hogy *ennek a városnak komoly szükségletei vannak, amelynek kilégitésétől nem zárkózhatunk el.*

Ezért üdvözöljük örömmel, hogy az új költségvetésben sokkal több közmunka van, mint amennyit az elmult költségvetésben realizáltunk.

— A polgármester pénzügyi politikáját minden vonalon *helyeseljük* és megadjuk hozzá az önkormányzat legmesszebbmenő támogatását csupán egyetlenegy pontban vagyunk kénytelenek más álláspontot elfoglalni.

A vízdíjnak ujabb két fillérrel való felemelésébe semmi körülmények között nem megyünk bele.

Néhány hónappal ezelőtt megszavaztuk a vízdíjnak 18 fillérről 20 fillérre való emelését, de *a költségvetésben tervezett újabb 2 filléres drágításhoz nem adhatjuk hozzájárulásunkat.*

— Ebben a kérdésben *én személy szerint is obligóban vagyok.* A Vízművek problémáját az üzempolitikai bizottságban a legnagyobb körültekintéssel letárgyaltuk. Mi engedékenyebbek voltunk, mint a szakértők. *Egyes szakértők még az első 2 filléres drágítást is elkerülhetőnek tartották,* nekünk viszont az volt az álláspontunk, hogy *a Vízművek rekonstrukciós beruházásának fedezésére 18 fillérről 20 fillérre kell emelni a vízdíjat és a 2 filléres többlet a beruházások amortizációját fogja szolgálni.* Evvel az üzem biztonságát tehát már elintéztük. *Az újabb 2 filléres emelésnek csak pénzügyi indoka lehetne,* a Vízművek azonban nem az az intézmény, amelyen keresztül az ilyen pénzügyi műveletek megoldhatók. *A Vízművek célja nem lehet a nyerészkedés és ebből az elvből logikusan következik az is, hogy a vízdíj drágításából a deficitet nem lehet fedezni.*

— Ilyen körülmények között tehát *a deficit emelkedni fog?*

— Mi a hiányt nem akarjuk szaporítani, de ezúttal *elkerülhetetlen a deficit emelése,*

aminek a következménye, hogy 1.2 millióval nagyob lesz a hiany.

Mi igazán nem vagyunk azon az állásponton, hogy egészen mindegy: mennyi a deficitje a fővárosnak? Azzal azonban már mindenki tisztában van, hogy *elérkezett az ideje a főváros és az állam között felmerült vitás pénzügyi kérdések rendezésének.* Soha semmiféle feladat előtt nem hátrálunk meg. A deficites költségvetést megszavazzuk abban a reményben, hogy

az állam és a főváros között megindulo tárgyalásoknál majd sikerül az egyensúlyt megtalálni.

— Pártértekezletünkön hangzott el az a kijelentés, hogy nem feltétlenül szükséges éppen a forgalmiadórészesedés helyes arányának megállapításával elintézni a pénzügyi kérdéseket, hanem *az államnak meg van a módja arra, hogy esetleg más módon rekompenzálja a fővárost.* Az is igaz, hogy vannak olyan feladatok, amelyeket el kell végezni és csak másodrendű kérdés, hogy erre a főváros, vagy az állam vállalkozik. Rövidesen megindulo tárgyalásoknál *mindezeket a probémákat megoldjuk.*

Ugy a kormány, mint a főváros vezetői részéről meg van a legmesszebbmenő jóindulat a kibontakozás megkeresésére. A főpolgármester úr is ebben az irányban dolgozik, az önkormányzat képviselői is szükségesnek tartják a méltányos rendezést,

ami különben is egyaránt érdeke mindenkinek, elsősorban a fővárosnak és magának az államnak is.

— Mikor kezdi meg az üzempolitikai bizottság a munkáját és milyen feladatok várnak most sürgős megoldásra? — kérdeztük.

— Az őszi munkára már összehívtam volna az üzempolitikai bizottságot, a költségvetés tárgyalása azonban hátráltatja ennek a bizottságnak a megbeszéléseit, mert a bizottság tagjai a költségvetési problémák megoldásával vannak elfoglalva. Október végén feltétlenül össze fogunk ülni, mert igen sok fontos ügyben kell határoznunk.

Elsősorban az Elektromos- és Gázművek egymással összefüggő problémáit kell megoldanunk.

Az Elektromosművek és a Gázművek problémáit külön-külön már megvitattuk, de mindazokat a kérdéseket, amelyek a két üzem együttműködésére vonatkoznak, függőben tartottuk. Most kerül a sor a hatáskörök elválasztására. Egyes kérdésekben nehéz lesz határozni, mert *a feladatok teljesítése közben a helyzet nagyon összekuszálódott.* Ha ezzel a nagy munkával végeztünk, úgy

rátérünk a Beszkárt ügyeinek rendezésére.

Rengeteg vitás kérdés merült fel és a szakértők komoly munkájára igazán nagy szükség van. Az utóbbi időben olyan közlekedési reformok érvényesültek világviszonylatban, hogy ezeknek hatását a mi viszonyainkra is mérlegelni kell. *Ettől függ a Beszkárt beruházó programjának sorsa is.* A Beszkárt régi beruházó

programját most átdolgozza és az *új előterjesztés először az üzempolitikai bizottságban fog az önkormányzat tényezői elé kerülni.*

A várospolitika időszerű kérdései

Ezután a párt legközelebbi időre szóló munkaprogramjáról kérdeztük meg *Zsitvay* Tibor dr. pártelnököt.

— Élénk az élet a kerületekben, ahol nagy munka van folyamatban. *Az új pártalkotmány alapján átszervezkednek a kerületek*, amelyek nagyrésze már be is jelentette az új alkotmány értelmében történt megalakulását. Ezzel a munkával párhuzamosan *a kerületek igen aktiv tevékenységet fejtettek ki a költségvetési tárgyalások előkészítésénél*, amikor is kiküldötteik útján a pártszakbizottságokban a legfontosabb kerületi kívánságokat feltárták.

— Tervbevettem azt, hogy novembertől kezdve

az összes kerületeket magam is végig fogom látogatni,

hogy egyrészt a kerületek munkájáról közvetlen tapasztalatokat szerezzek, másrészt, hogy a kerületeket tájékoztassam a párt munkájának legfontosabb irányelveiről.

— Napirendre kerülnek szakértői előadásokkal kapcsolatos ankét-sorozatokban

a várospolitika nagyobbszabású időszerű problémái is.

Annak a sorrendjét még nem tudom, hogy miképpen fog a párt ezekkel a kérdésekkel foglalkozni, de kétségtelen, hogy az ősz folyamán foglalkozni fogunk egyes *szociális kérdésekkel*, továbbá egyes *városfejlesztési és városrendezési kérdésekkel* is. Ezek közül tanácskozunk

a nagyvasúti kérdés megoldásáról,

amely, tudomásom szerint, most már *erősen időszerűvé válik*. Jelenleg ugyanis *a kereskedelemügyi minisztériumban és a pénzügyminisztériumban is tárgyalnak a kérdés végleges és kielégítő megoldásáról.*

— A városrendezési problémának ehhez a nagyfontosságú fejezetéhez *magam is javaslatot fogok előterjeszteni*, amely egyebek között a legjelentősebb részre,

a pénzügyi megoldásra

vonatkozólag vet majd fel segítő módozatokat.

A párt legközelebbi tevékenységi körének ez a néhány domináló része is nagyon bőséges program, különösen ha arra gondolunk, hogy *Zsitvay* Tibor nem szokott félmunkánál megállni, hanem végig levezeti a kérdéseket, még pedig mindig a jövő fejlődésbe illeszkedő céltudatosság jegyében.

Ez a fejlődni akaró Budapest költségvetése, —

mondta Szendy Károly polgármester kedden megtartott expozéjában

A pénzügyi bizottság kedden délben 12 órakor kezdte meg *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester elnöklete alatt a költségvetés tárgyalását. A bizottságban *Szendy* Károly polgármester nagyhatású *expozét* mondott. Az expozén, amelynek alapelveit a *Fővárosi Hirlap* már ismertette, átvonult *az optimista, de óvatos politika.*

— Bizonyára lesznek olyanok is, — mondotta a polgármester — akik nagyvonalú pénzügyi politikát kívánnak tőlem és nagy tervek előterjesztését várják. Én nyiltan megmondom, hogy *nagyvonalú pénzügyi politikát csak jövedelmekből, vagy realizálható hitelekből lehet folytatni.* A községi pénzügyi politika tehát csak bizonyos határok között mozoghat.

Megalapozatlan pénzügyi politikát vagy igéretek és álmok lidércfényét követve, az irreálitások terére lépni nem óhajtok, mert annak vége csak anyagi romlás és az ezt követő lelki összeomlás lehet.

A polgármestr ezután a gazdasági viszonyok alakulását rajzolta meg. Az állam jövedelmei állandóan emelkednek, míg *a főváros bevételei nem követik ezt az iramot.*

Elismeréssel adózott Budapest adófizető polgárságának, amelytől a kivetett adók 93 százaléka befolytak.

Beszélt a polgármester azokról az új terhekről, amelyeket az állam a főváros vállára hárított. A főváros fejlődésének érdekeit is szemmel kell tartani.

Rendkívüli kiadások emelkedésének beállítása lehetővé teszi

nagyarányú közmunkák végrehajtását.

Hosszasan ismertette a polgármester a jövő évi munkaprogramot, amely valóban tele van az alkotások sorozatával. Megjelölte a főváros új feladatait és a közigazgatás minden problémáját megvilágította. Külön

kiemelte az idegenforgalom rohamos fejlődését

és rámutatott az ezzel kapcsolatos intézkedések szükségességére.

Nagyon érdekes fejtegetésének az a része, amely kimutatja, hogy

157.9 millió pengő az az összeg, ami a fővárostól közvetlenül visszafolyik a gazdasági élet vérkeringésébe

és amivel a főváros iparát és kereskedelmét alimentálja.

— Ez a költségvetés — hangsúlyozta a polgármester — nem elégíti ki az összes igényeket, amelyek egy *ilyen újabb fejlődésnek induló nagyvárosban felmerülnek.* De az igények kielégítésénél nem lehet figyelmen kívül hagyni a *reális lehetőséget.* Ez a költségvetés azonban, úgy érzem, így is

a fejlődni akaró Budapest költségvetése,

amelyben megvan a város élni akarása, gondolata, vágya, de a józan beállítás fokára mérsékelve. Éppen ezért bízom benne hogy *a költségvetésben foglalt tervek és akarások nem hiú reménységek, hanem komoly tettekké fognak válni a valóságban.*

Az expozét nagy érdeklődéssel hallgatták a bizottsági tagok, akikre a polgármester fejtegetései mély hatást gyakoroltak.

A pénzügyi bizottság a költségvetés érdemleges vitáját szerdán délután 5 órakor kezdi meg.

Hazahozzák a Névtelen Katonát a világháború tömegsírjából és a Hősök-terén temetik el

A tér centrumának végleges, művészi rendezése az Eucharisztikus Kongresszus utánra marad

A most lezajlott országos frontharcos találkozó után, amelynek főünnepségét a Hősök-terén tartották meg, arra való tekintettel, hogy a megindult átrendezési munkálatok során a tér kontúrjai már kialakultak, kérdést intéztünk

Kertész Elemér

törvényhatósági bizottsági taghoz,

az Országos Frontharcos Szövetség ügyvezető alelnökéhez a további sorsáról a térnek, amelyből az ő indítványa és elgondolása szerint lesz a nemzeti ünnepségek tere. A következő nagyérdekű választ kaptuk:

— Őszinte örömmel és elismeréssel fogadom, hogy *Szendy* Károly polgármester és *Király* Kálmán tanácsnok támogatásával végre a megvalósulás stádiumába jutott a gondolat, amelyet közel két év előtt vetettem fel: a Hősök-terének az ünnepek terévé való átrendezése. Különösen elismeréssel kell adóznom azért, hogy a frontharcosok idei nagy találkozóját az átrendezés alatt lévő téren tarthattuk meg és *a térnek már kialakult kontúrjai alkalmat szolgáltattak arra, hogy a szerzett tapasztalatok a gyakorlati kivitelnél haszonnal érvényesülhessenek.*

— Meg kell említenem, hogy *a tér átrendezésének programjában bizonyos változás történik.* A legújabb elgondolások szerint

a tér centrumának, a mintegy szentélyt jelentő résznek végleges, művészeti rendezése eltolódik

és majd csak *az Eucharisztikus Kongresszus lezajlása után*, későbbi időben fog megtörténni. A kongresszusi ünnepek alkalmára ugyanis az oltár és más berendezkedések tekintetében erre az egy alkalomra szóló építkezések történnek a téren, amelyek célszerűvé teszik, hogy a végleges, művészi rendezés majd csak azután történjék, ha ezeket az alkalmi építményeket lebontják.

— A Hősök-terének évenként visszatérő ünnepi eseménye, a legközelebbi országos frontharcos találkozó a jövő év őszén a szokottnál is nagyobb jelentőségű eseménnyé fog nőni. Az Országos Frontharcos Szövetség az illetékes hatóságokkal egyetértőleg egy nagy gondolatot valósít meg. Mint ismeretes, a Névtelen Katona síremléke jelenleg csak szimbólum, mert nem pihen alatta senki. Az a tervünk, hogy a jövő évi frontharcos-ünnep napján az emlékkő csakugyan a Névtelen Katona sírját jelölje meg, a világháborúban egy magyar hősi halottjáét, akinek földi maradványait ide temetjük el.

Nagymagyarország határának valamely pontjáról, amelyet a világháború vérrel öntözött, esetleg az olasz haretérről, valamelyik tömegsírból egy névtelen hősi halottunk maradványait kiássuk és hazahozzuk az ország szívébe, a fővárosba és a Hősi Emlékmű alatt helyezzük örök nyugovóra.

Országos gyászünnepség keretében fog megtörténni ez a temetés, amely kegyeletes nagy eseménye lesz a frontharcosok találkozójának.

— Ezzel a tervvel kapcsolatban új erőt nyer az a két év előtt, a főváros közgyűlésen megpendített elgondolásom, hogy a Hősök-terén a burkolat alá süllyesztve megcsináljuk hősi halottunk eltemetésével immár kegyhellyé váló téren

a hősök muzeumát.

Ebben az emlékműre helyezett koszorúk szalagjait őriznék meg, melyek feliratai között sok nagy névvel találkozna majd az utókor. Ugyanide helyeznénk el azt az *emlékalbumot*, amelynek lapjai megörökítenék azoknak a nevét, akik a világ minden részéből Budapestet meglátogatva, a magyar hősi halott iránti kegyeletüket leróták. Sok-sok világhíres név őrzője lenne ez az emlékalbum.

Bizonyára a legszélesebb körben helyeslés fogadja ezt a nyilatkozatot. Az a terv pedig, amely a Névtelen Katonának a fővárosba való eltemetésére vonatkozik, az egész ország figyelmét és lelkes hozzájárulását biztosítja *Kertész* Elemér nemes tevékenysége számára.

Eladó

Biztos megélhetést nyujtó, üzemképes állapotban levő gépszíj- és pickerüzem.

AZONNAL ÁTVEHETŐ
és a helyiség kivánatra bérbevehető.

BŐVEBBET:

FRANK IGNÁC
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
TELEFONSZÁM: 131—439.

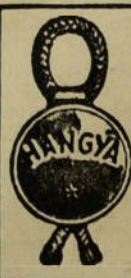

özv. UJÁGH ÁRPÁDné
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26

Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

Kölcsönt vesz fel a Közmunkatanács a Dunapart és az óbudai új híd feljáróinak rendezésére

Eltüntetik a haláisorompókat — Az új budai központi pályaudvar építését a jövő évben megkezdik

Bessenyey Zénó dr., a *Közmunkatanács* elnöke, nyáron hosszabb külföldi tanulmányúton volt. Rövid ideig pihent Velencében, azután Milánót és a nagyobb olasz városokat látogatta meg, majd Párisba utazott és a francia városrendezési kérdések tanulmányozásába mélyedt. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Bessenyey Zénó dr.-t

a Közmunkatanács elnökét,

aki tapasztalatairól és a tanács legközelebbi programjáról a következőket mondotta:

— Tanulni mindig lehet és mi örömmel érvényesítjük itthon azokat a reformokat, amelyek külföldön beváltak. Sok érdekes újítást láttam úgy Olaszországban, mint Franciaországban. A városrendezés valóban együtt fejlődik az élettel és a problémák megoldásánál mindig újabb és újabb ötletek merülnek fel.

— Olaszországban az építőművészet nagyszerűen tudja érvényesíteni a hagyományokat és a modern élet kívánalmait. Bámulatos az is, hogy *Párisban a rendelkezésre álló kiállítási területet milyen ötletes módon tudták kihasználni.* Nagyon érdekesek a Szajna áthidalásai és sok olyan építészeti trükk és megoldás van, amelyekre fel kell figyelni.

— A lényeg azonban nem ez. Ötletekben nálunk sincs semmi hiány, a magyar építészek és városrendezők éppen elég ötletet termelnek, sokkal nehezebb kérdés azonban az, hogy *mindezeknek a megoldására honnan teremtjük elő a pénzt.* De még ezen a téren sem szenvedünk ötletek hiányában, amit az bizonyít, hogy *eddig is sikerült a nehézségeket elhárítani.* Megoldottuk a Horthy Miklós-híd feljárójának kérdését. A hídépítésre volt pénz, ellenben *a feljáró rendezése a mi feladatunk maradt.* Igaz, hogy csak kölcsönnel tudtunk operálni, de közbelépésünkkel sikerült a híd megnyitását a kitűzött időre lehetővé tenni. A közönségnek nagyon tetszik a dunai hajókikötő áthelyezésének gyors megoldása és mindenki örömmel látja, hogy a Madách-sugárút megnyitása többé már nem ábránd: a Károly király-úton már épülnek a házak és hamarosan megépítjük a Közmunkák Tanácsa székházát is. A mi büdzsénk nem valami nagy és *ilyen kis költségvetéssel annyi sok és komoly feladatot megoldani csak úgy lehetett, hogy ötletekben valóban nem volt hiány.* A megoldásra váró feladatokra *a jövőben is elő fogjuk a pénzt keríteni,* ami azt jelenti, hogy *nemcsak ábrándozunk, hanem továbbra is alkotni fogunk.*

Egy millió pengő kölcsön a korzó rendezésére

— Mi a Közmunkatanács legközelebbi munkaprogramja?

— Három nagyon fontos probléma vár megoldásra. Ezek a kérdések most vannak kiforrásban. Az első *a Dunapart végleges megoldása.* Amikor elfoglaltam a Közmunkatanács elnöki székét, kijelentettem, hogy *a Dunapart régen húzódó ügyét most már feltétlenül megoldjuk.* A hajókikötőket már kitelepítettük, most

a Dunakorzó elől a villamost kell eltüntetni.

Ebből a szempontból is a *legfontosabb a pénz.* Ezúttal is előteremtjük. Azt már látjuk, hogy egyszerre az egész dunaparti problémát megoldani nem lehet, tehát *részletekben fogjuk a kérdést elintézni.* A korzó elől úgy tüntetjük el a villamost, hogy *levisszük az alsó dunapartra.* Most dolgozzuk ki a terveket. Már tárgyaltam is a polgármesterrel, aki a legnagyobb készséggel segít engem. Szó van arról, hogy

a Községi Takarékpénztár egymillió pengő kölcsönt fog nyujtani erre a célra.

Ha ez a pénz megvan, úgy azonnal hozzáfoghatunk a villamos áthelyezéséhez. Most már ennek az ügynek a megoldása nem fog sokáig húzódni, a közönség régi vágya teljesül, *a viaduktról eltűnik a villamos és a Dunapart a maga pompájával fog érvényesülni.*

Az új híd felépítésének akadályait eltüntetik

— A második megoldásra váró kérdés az új *Óbuda—Hungária-úti híd előmunkálatainak befejezése.* Erről már részleteket közölt a *Fővárosi Hirlap* legutolsó száma. Bizony még sok nehézséget kell elhárítani addig, amíg a híd építéséhez hozzáláthatunk. Elsősorban a hídfeljárók ügyét kell megoldani. Erre is pénz kell, mégpedig gyorsan, tehát *újra csak kölcsönnel dolgozhatunk.* Ez nem ideális megoldás, de a jelenlegi helyzetben mást nem tehetünk.

— Felmerült sok mindenféle terv. Ezek közül egyet ismertetett is a *Fővárosi Hirlap.* Franciaország gazdag ország és ott könnyen megy az, hogy a kisajátított területek után a hatóságoknak nem kell azonnal fizetni, hanem bont adhatnak, amelyet csak tizenöt év mulva váltanak be, még pedig úgy, hogy vagy pénzt adnak, vagy pedig a már „megérett" telkeket engedik át építésre. *Nálunk a tőke nem nagyon tudja ezeket a bonokat felszívni, mert tőke érdeklődése más irányban van lefoglalva.*

A hídfeljárók megoldása azonban nem akadályozhatja meg magát a hídépítés megkezdését.

A Horthy Miklós-híd építésénél is a kellő időben elkészülhettünk *a megfelelő megoldással és most sem lesz semmi baj.*

— A Közmunkatanács különben egy pillanatra sem késlekedik, aminek bizonyítéka az, hogy *a Margitsziget északi csúcsát most véglegesen rendezzük,* még pedig olyan formában, hogy azzal mindenki meg lesz elégedve és Budapestnek ez a természeti szépsége még jobban érvényesülhet.

Eltünnek a halálsorompók

— A harmadik probléma a *halálsorompók eltüntetése. Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke, már több alkalommal sürgette ennek a kérdésnek napirendre tűzését. Sokáig halasztani nem is lehet a végleges megoldást. Budapest közönsége megkövetelheti, hogy a halálsorompók végre eltünjenek. Ez a kérdés a *pályaudvarok kihelyezésével van kapcsolatban.* Ebben az ügyben éppen most voltak tárgyalások és a megbeszélések eredménnyel kecsegtetnek. Természetesen nem könnyű határozni, mert

olyan döntést kell hoznunk, amely az egész város fejlődésére kedvezően hat.

Néhány héten belül ezekben az ügyekben is érdekes ujságok lesznek. Mindenekelőtt *megoldjuk az új budai központi pályaudvar elhelyezését és azután sor kerül egyéb megoldásokra is.*

Ennyit mondott *Bessenyey* Zénó, a Közmunkatanács elnöke és nyilatkozatából kiderül, hogy a *közeljövőben olyan nagyszabású reformtervek megvalósítására kerül a sor, amelyek Budapest fejlődését hosszú időre bizonyos irányba lendíti.*

Milyen lesz az új budai központi pályaudvar

Más forrásból kapott értesülésünk szerint az új budai központi pályaudvar megvalósítása ügyében *jelentékeny előrehaladás mutatkozik.* A mult héten a MÁV igazgatóságának, a Közmunkatanácsnak és a székesfővárosnak kiküldöttei bizalmas tanácskozást tartottak, amelynek főtárgya az volt, melyik legyen az a terület, ahol a budai központi pályaudvar felépüljön.

Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa jól informált helyről értesül, általánosságban eldöntöttnek tekinthető, hogy

a budai központi pályaudvar, amely a jelenlegi délivasúti pályaudvart és részben a kelenföldi pályaudvart is pótolni hivatott, a Lenke-tér közvetlen közelében épül meg.

A Máv. képviselői hangoztatták, hogy a kérdés megoldása sürgős, mert a Budán lévő jelenlegi két pályaudvar csak a legnagyobb nehézségekkel tudja lebonyolítani az utóbbi évek folyamán tetemes mérvben meggyarapodott forgalmat, ami nagy nehézségeket jelent általános közlekedéspolitikai szempontokból is.

A nyers tervek már rendelkezésére állanak az Államvasutaknak és ezeknek fő alapelve az, hogy az újonnan épülő pályaudvar

elsősorban személypályaudvar legyen,

amelybe, mint fejállomásba, fussanak be a Dunántúl belföldi forgalmát lebonyolító vonatok. Budáról tehát az új pályaudvar üzembe helyezése után csak a nemzetközi személyszállító vonatok haladnának át az összekötő vasúti hídon, továbbá a tehervonatok közül azok, amelyeknek áruszállítása a Duna-balparton túl fekvő területekre irányul.

A Lenke-téri személypályaudvar kiépítésével egyidőben

teljesen megszünik a délivasúti pályaudvar, a kelenföldi pályaudvarból pedig kizárólag teherpályaudvar lesz.

Ennek a vágányzatát jelentékenyen ki akarják bővíteni, aminek az a magyarázata, hogy rendező-teherpályaudvar jellegűvé óhajtják tenni.

A nyers tervek szerint

a budai központi pályaudvar teljesen földalatti kiképzéssel létesül,

a vonatok tehát sínek alatti aluljárókkal lesznek megközelíthetők az utazóközönség által.

A főváros képviselőinek meghallgatására főként azért helyezett sulyt a MÁV és a Közmunkatanács, mert a terület rendelkezésére bocsátását *Budapesttől kivánják,* másrészt azért, mivel a székesfőváros közúti közlekedését is a pályaudvar helyének megfelelően kell fejleszteni.

A MÁV elképzelése szerint a budai központi pályaudvar létesítésére a legrövidebb időn belül, valószínüleg már *1938 második felében sor kerül* Az építkezési munkálatok egy-két esztendőt vesznek igénybe, ennélfogva

a budai pályaudvar 1940-re teljes egészében átadható lesz a forgalomnak.

A pályaudvar építési költségei hozzávetőlegesen *8—10 millió pengőre rúgnak.*

Schuler alpolgármester tanulmánya Budapest embervédelméről

Schuler Dezső dr. alpolgármester a közelmultban készült el annak a hatalmas *két kötetre terjedő munkának anyagával,* amely a Budapesten folytatott hatósági és társadalmi embervédelmet ismerteti. Művének most megjelent első kötetében *az anya-, csecsemő- és kisdedvédelem, a gyermekvédelem és az ifjúságvédelem a fő témakörök,* az ugyancsak közeljövőben megjelenő második kötet pedig a nővédelem, a szociális egészségvédelem és a felnőttek általános szociális védelmének kérdését tárgyalja. A *Főváros Statisztikai Hivatalának* kiadásában megjelenő kimerítő tanulmány részletes képét festi a székesfővárosi szociálpolitika e terjedelmes ügyágazatának, *kiterjeszkedik azonban mindazokra a törekvésekre is, amelyeket a különböző társadalmi szervek fejtenek ki szociális téren.*

Schuler Dezső ezt a hatalmas tanulmányt *tájékoztató kézikönyvnek* szánta a szociális tevékenységben hivatásszerűen résztvevők részére, ennél a célkitűzésnél azonban sokkal többet ért el:

tükörképét adta annak az esztendők óta folytatott komoly szociálpolitikának, amellyel a magyar főváros vezetősége a rászorult lakosság segítségére siet.

A tények ismertetése után megteszi *Schuler* alpolgármester a továbbfejlesztésre vonatkozó javaslatait és hangsúlyozza, hogy *a szociális gondoskodás voltaképpen csak abban az esetben válhatik teljesen hatékonnyá, ha megszünik annak mai széttagozottsága.* A külföldi metropolisok példája szerint haladva, Budapestnek is azt az elvet kell képviselnie, hogy *a különböző társadalmi akciókat a legszorosabb összefüggésbe és együttműködésbe hozzák a hatósági akciókkal,* mert így minden rászorult *felkutatható* és az egyesített anyagi erők révén a *kivánalmaknak megfelelő ellátásban részesíthető.*

Eziőszerint Budapesten embervédelmi célok szolgálatában még mindig *39 különböző fővárosi egyesület és szervezet áll,* amelyek bizonyos foglalkozási ágak, felekezetek és parciális érdekek szerint végzik tevékenységüket. *Schuler* alpolgármester megállapítása szerint 1935-ben *a székesfőváros mintegy hét és félmillió pengőt fordított embervédelmi célokra, a társadalmi szervek pedig 3,300.000 pengőt használtak fel.* Ha ezt a két hatalmas összeget egy közös szerv budgetjében lehetne egyesíteni, *egészen bizonyos, hogy az elért eredmények jelentékenyen fokozódnának.*

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyű **nitrocellulozeszórózománcok** minden színben: **minden ipari célra elsőrendű** minőségben, **legolcsóbb** árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztító és fényesítő. Antófényezés árolására: Cellopolit-polírvíz, polírpaszta, csiszoló paszta. „XYLON" körömlakk.

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

NAGY ESEMÉNYEK NAPJA A PÁRTBAN

Hóman Bálint és Fabinyi Tihamér miniszterek látogatása a pártkörben — Szendy Károly polgármester expozéja — Ünnepi vacsora Usetty Béla és Terbócz Imre tiszteletére

Mozgalmas és ünnepi eseményekkel teljes napja volt csütörtökön a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának*. Pártértekezlet polgármesteri előadással, kettős miniszteri látogatás, évadnyitó pártvacsora és ennek keretében a párt két kitüntetésének ünneplése következtek egymásután az Esterházy-utcai pártközpont termeiben, délután 6-tól éjfélig.

A pártértekezletet, amelyet *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök vezetett, teljes számban jelentek meg a párt felsőházi, képviselő és törvényhatósági bizottsági tagjai. A nagy érdeklődés *Szendy* Károly polgármesternek szólott, aki a párt előtt az 1938. évi költségvetést ismertette. Ennek meghallgatására megjelent a pártértekezleten *Janda* Károly dr. miniszteri osztályfőnök, a belügyminisztérium községi osztályának főnöke és *Inárcsy Papp* Elemér dr. pénzügyminisztériumi miniszteri tanácsos is.

Szendy Károly ismerteti a költségvetést

Nagy figyelem között tartotta meg a költségvetést ismertető előadását *Szendy* Károly polgármester. *Szeretett volna*, — úgymond, — *deficitmentes költségvetést előterjeszteni*, de erre nem volt mód. A milliós városnak igényeit ki kell elégíteni, a bevételek viszont nem alakultak kedvezően. *A deficit 7.5 millió*, de az előre nem látható kiadások révén lehet *10 millióra számítani*. Annak a véleményének adott kifejezést, hogy *a kormány teljesíteni fogja a fővárosnak a fázisadó-részesedés megosztására vonatkozó kérelmét és ezzel a deficit eltüntethető lesz*. Felsorolta a főváros elvesztett jövedelmeit és ezzel szemben az új terheket, amelyek miatt a legmesszebbmenő takarékossággal sem lehet a deficitet kiküszöbölni. Gazdasági javulást állapít meg, de azért teljesen optimista nem mer lenni. Érdekesen hasonlította össze a költségvetést az 1929-ik évivel, amikor a költségvetés a legkedvezőbb volt és kimutatta, hogy ezzel a költségvetéssel szemben *a kiadásokat 40 millióval kellett csökkenteni*. *A vízdíjnak két fillérrel tervezett emeléséről* szólt ezután, hangoztatva, hogy Európaszerte egyedül Münchenben olcsóbb a víz a mienknél. Mint kedvező jelenséget említette meg *az adósságok csökkenését, amelyek révén 32 millió terhétől szabadult meg a főváros*.

Zsitvay Tibor dr. köszönetet mondott a polgármesternek ismertetéséért és utalt azokra a nehézségekre, amelyek között a költségvetést összeállította. Helyeslésével szólott arról, hogy *a polgármester nyitva hagyta a főváros és az állam vitás kérdését* az adójövedelemrészesedés körül. *Ebben végre rendet kell teremteni* és bízik benne, hogy *ez kölcsönös jóindulattal sikerülni is fog*.

Usetty Béla dr. megállapítja, hogy az utóbbi években *a fővárosban megfeszített munka folyik, amelynek eredményei mindenfelé láthatók*. Hogy van és hogy mennyi a deficit, nem izgatja, hanem inkább az érdekli, hogy a polgárságon segítve legyen. Továbbra is fenn kell tartani a lendületet és folytatni a beruházásokat, de ne úgy, hogy minden a jelen generáció vállára szálljon. Látja, hogy *a polgármester gondosan állította össze a költségvetést*, amely sok igényt elégít ki, de mindent egyszerre megoldani nem lehet.

Harrer Ferenc dr. kijelenti, hogy *őt nyugtalanítja a deficit, valamint a vízdíj felemelésének terve*. A deficit eltüntetésére a kormánnyal együtt kell keresni a megoldást. Ha ez nem megy, *a fővárosnak önmagának kell megoldani* a deficit kérdését, de nem szabad megtörténni annak, hogy a kormány maga oldja meg.

Deményi Aladár dr. szerint a költségvetésnek három nehéz problémája van: *az állam és a főváros közötti egyensúly, a beruházó program és az állami kozzájárulás kérdése*. A fővárostól elvont jövedelem kérdésének *a főváros javára kell rendeződni*, annál is inkább, mert *a főváros számos állami feladat végzésére kényszerül*. Nem helyesli, hogy a beruházó program megoldására kölcsönt is vesz igénybe a főváros, holott ez *költségvetési feladat*. Szükségesnek tartja, hogy ennek elkerülésére *több évre szóló beruházó program készüljön*.

Zsitvay Tibor elnök most bejelentette, hogy *Hóman* Bálint és *Fabinyi* Tihamér látogatták meg a pártot. A miniszteri látogatás idejére felfüggesztette a pártértekezletet, amelynek későbbi folytatása alkalmával *Szendy Károly polgármester válaszolt az elhangzott felszólalásokra*.

Két miniszter a pártban

A párt előkelő vendégeit: *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi minisztert és *Fabinyi* Tihamér pénzügyminisztert *Zsitvay* Tibor pártelnök üdvözölte.

A miniszterek érkezése idejére a pártkör termeiben a bizottsági tagokon kívül nagy számban gyülekeztek össze a többi párttagok is és velük együtt számos előkelő vendég.

Egymásután mutatta be *Zsitvay* Tibor a jelenlevőket a minisztereknek, akik sok régi ismerőssel is találkoztak az üdvözlésükre siető urak között. A miniszterek *Zsitvay* Tiborral, *Karafiáth* Jenő főpolgármesterrel, *Szendy* Károly polgármesterrel, *Bessenyey* Zénóval és a párt többi tagjával folytattak eszmecserét. A várospolitika sok aktuális kérdése került megbeszélésre a vendégek körül alakult csoportokban.

Hosszú ideig tartott ez a közvetlen beszélgetés, amely alatt a miniszterek nagy érdeklődést mutattak a felmerült kérdések iránt és látható jó benyomással búcsúztak el a várospolitika irányítóitól.

Usetty Béla és Terbócz Imre ünneplése

A mozgalmas napnak következő fejezete a *klubvacsora* volt, melynek keretében meleg ovációt rendeztek *Usetty* Béla dr. és *Terbócz* Imre országgyűlési képviselőknek, abból az alkalomból, hogy a kormányzó közéleti érdemeikért a kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki őket.

Négyszáz vendégre terítettek a virágos asztaloknál, ahol *Zsitvay* Tibor pártelnök mellett foglaltak helyet az ünnepeltek: *Usetty* Béla dr. és *Terbócz* Imre, majd *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke, *Harrer* Ferenc dr. v. miniszter, *Lamotte* Károly dr. és *Schuler* Dezső dr. alpolgármesterek. A vacsora résztvevői között voltak továbbá:

Nagy Antal, Barczy Barczen Gábor felsőházi tagok, v. Tóth András országgyűlési képviselő, Babarczy István báró, Bódy László dr., Felkay Ferenc dr., Horony-Pálfi Aurél dr., Kempelen Ágoston, Morvay Endre dr., Salamon Géza dr. tanácsnokok, Duday Alajos dr., Goszleth Ernő dr., Hanthy-Haidekker János dr., Vigyázó Géza dr., Torday Lajos dr. kerületi elöljárók, Becsey Antal, Bényi Károly dr., Deményi Aladár dr., Dongó Orbán, Dorner Gyula, Gaár Vilmos dr., Gazdy Jenő, Hajnóczy Béla dr., Halter Károly, Hegedüs Bertalan dr., Heucz Lajos dr., Hoór-Tempis Mór egyetemi tanár, ker. pártelnök, v. Juhász Jenő, Katona János, Kállay Tamás, Kertész Elemér, Kozma Jenő dr., Kövesligethy Miklós dr., Ledermann Mór, Nagy Béla dr., Nagy Ferenc, Orphanides János, Orova Zsigmond dr., Pályi Gyula dr., Sárkány Ferenc, Schmidt Richárd, v. Somogyi Béla dr., Staub Elemér, Szántay István, Szentesi József, Tóth Gábor, Vályi Lajos dr., Veress Gábor dr., Wellisch Andor törvényhatósági bizottsági tagok, Baitz József vezérigazgató, Bernáth István dr. tanár, Budó Jusztin főleváltáros, Csorna Kálmán dr. árvaszéki elnök, Dávid Antal dr. egyetemi m. tanár, Egerváry Tibor dr., az országgyűlés főorvosa, Fülöp Endre ker. pártelnök, Füredy Lajos, v. Horváth dr. főjegyző, Hivert Dezső dr. ker. pártelnök, Huber Béla, Kátay Béla plébános, Miklós Béla tanár, Mosdóssy József műszaki tanácsos, Pekó József ker. pártelnök, Szebeny József dr. főjegyző és még nagyon sokan.

Zsitvay Tibor dr. üdvözölte *Usetty* Bélát és *Terbócz* Imrét, rendkívül meleg beszédben emlékezve meg közéleti működésükről, pártbüségükről, azokról az önzetlen szolgálatokról, amelyet a fővá ros közönségének érdekében kifejtettek és amelyeket most a legfelsőbb helyről jött kitüntetés jutalmaz.

Szendy Károly polgármester emelkedett ezután szólásra és lelkes hangulatú köszöntőben üdvözölte az ünnepelteket és rámutatott közéleti munkásságukra.

Usetty Béla dr. köszönte meg először az elnök és a polgármester elismerését és a párt ovációját, zajos éljenzés közben.

Terbócz Imre szólott ezután, ígéretet téve arra, hogy tovább is minden erejével fogja szolgálni a fővárost és a pártot.

A párt népszerű főtitkárát, beszéde után, percekig zajosan ünnepelték.

Glückstahl Samu halála

A főváros törvényhatóságának egyik legrégibb, legérdemesebb tagja: *Glückstahl* Samu dr. ügyvéd, felsőházi tag, a főváros törvényhatóságának örökös tagja *pénteken délben, 73 éves korában Budapesten meghalt*.

Glückstahl Samu már a múlt század végén vezető szerepet játszott Budapest társadalmi életében: egyik alapítója volt az *Egyesült Lipótvárosi Polgári Körnek*. 1903-ban választották meg *Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsági tagjává, azóta megszakítás nélkül bírta a választópolgárok bizalmát*. A fővárosi életben szerzett érdemei elismeréséül *1931-ben örökös törvényhatósági bizottsági taggá választották meg*, de már jóval előbb, 1927-ben, a főváros képviselőjeként *az országgyűlés felsőházába került*, ahol a Budapestet érintő jogi és társadalmi vonatkozású felszólalásait *mindig megkülönböztetett figyelemmel hallgatták meg*. Egyik legkiválóbb szakértője volt a főváros költségvetésének, általában pénzügyeinek. A *Pesti Izraelita Hitközség* elnöksége szombat esti gyászülésén méltatta *Glückstahl* Samu kulturális érdemeit.

Vasárnap délután kísérték örök nyugovóra *Glücksthal* Samut a részvát impozáns megnyilatkozása mellett. A hősök emléktemplomának dohány-utcai udvarán volt a gyászszertartás, amelyen megjelent a felsőház képviseletében *Gaár* Vilmos, ott volt *Szendy* Károly polgármester, *Harrer* Ferenc dr., *Ripka* Ferenc dr. ny. főpolgármester, *Tarbócz* Imre országgyűlési képviselő, *Salamon* Géza dr. tanácsnok, *Márkus* Jenő dr. h. vezérigazgató és a közélet sok más előkelősége. *Désy* Géza dr., majd a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja nevében *Gaár* Vilmos dr. és a szónokok egész sora búcsuztatta el Glücksthal Samut, akinek koporsóját ezután kikisérték a rákoskereszturi temetőbe.

HÍREK A PÁRTBÓL

A költségvetési vita előkészítése

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* október 12-én, kedden *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével pártértekezletet tartott, amelyen a költségvetés közgyűlési tárgyalásának előkészítésével foglalkoztak.

Zsitvay Tibor dr. a napirend előtt kegyeletes szavakban parentálta el *Glückstahl* Samu dr. felsőházi tagot, a törvényhatósági bizottság tagját, a párt pénzügyi bizottságának elnökét. Bejelentette ezután az elnök, hogy a költségvetés általános vitájára vonatkozólag az elnöki tanács milyen álláspontot foglalt el.

A továbbiak során *Vályi* Lajos dr. főtitkárhelyettes előterjesztette a pártszakbizottságoknak a költségvetés egyes fejezeteire vonatkozó javaslatait. A pártértekezlet, tekintettel arra, hogy a városházi pénzügyi bizottság *Szendy* Károly polgármester keddi expozéja nyomán szerdán megkezdi a költségvetés tárgyalását előkészítő üléseit, *a pénzügyi vonatkozású kérdéseket* tárgyalta, majd megkezdte az egyes fejezetek vitáját, ennek során legelőször *a városrendezési kérdéseket*, melyek szakbizottsági előkészítése *Harrer* Ferenc dr. elnöklésével történt meg.

A pártértekezlet a költségvetés anyagának letárgyalására legközelebb ismét ülést tart.

A költségvetési anyag előkészítésével párhuzamosan már megindult *a költségvetési vita szónokainak jelentkezése*, amit *Vályi* Lajos dr. főtitkár vesz számon, hogy a vitarendezés nem könnyű feladatát, mint a mult évben is, sikeresen megoldhassa.

Az V. kerületi pártszervezet megtartotta első őszi évadnyitó értekezletét és pártvacsoráját a Hold-utcai helyiségben. *Krompaszky* Miksa tankerületi kir. főigazgató, kerületi pártelnök meleg köszöntője után örömmel állapította meg, hogy a kerületi törzsgárda szilárd falanxot jelent és a politikailag csendes időben is oly lelkesedéssel és barátsággal tart össze, hogy ez sok minden egyéb téren tapasztalható nemtörődömség mellett is igen nagy bizalommal tölti el. Ezután néhány kedves szóval ünnepelte az est borgazdáját, *Varannai* István dr-t. *Fodor* Lajos dr. ügyvéd a Szent István város kedvezőtlen közlekedési és iskolai viszonyait tárta fel a vacsora népes közönsége előtt és rámutatott arra, hogy mindennek tetejébe még a lassú útburkoló munkálatok is jogos elkeseredést váltanak ki a Szent István város lakóiban. Fonák helyzetet teremt az Uj Lipótvárosban épülő ref. templom befejezetlen volta is, ami a mai időkben a felforgató propagandának nyujt tápot. Fodor Lajos dr. előadását nagy tetszéssel fogadták. Ezután *Kossányi* Dezső dr. indítványára egyhangúlag elhatározta az értekezlet, hogy az 1935—36. évi közlekedési kerületi ankétek során szerkesztett memorandumok sürgős valóra váltását újabb kerületi mozgalom indításával fogja a kerületi szervezet szorgalmazni.

Tanügyi vacsora Usetty Béla tiszteletére. A NEP Országos Tanügyi Szervezetének fővárosi tagozata *Usetty* Béla dr., a szervezet elnökének tiszteletére, kormányfőtanácsossá történt kinevezése alkalmával ünnepi vacsorát rendez, amelyet október 19-én, kedden este 8 órai kezdettel tartanak meg a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja Esterházy-utcai pártkörében. A nagyszabásúnak ígérkező vacsorára többek között megígérték részvételüket: *Zsitvay* Tibor pártelnök, *Pintér* Jenő főigazgató, *Schuler* Dezső alpolgármester, *Felkay* Ferenc tanácsnok, *Ősz* Béla tanfelügyelő.

Egész lakását egy
Unió
amerikai rendszerű folytonégő-kályhával fűtheti!
Legújabb típusú Unio és Oetl tűzhelyek, legújabb kétaknás barnaszéntüzelésű kályhák
Oetl Antal rt. kálya- és tüzhelyosztály
Budapest, Andrássy-út 9. Telefon: 116-108.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Kákoczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Feigler tisztifőügyész:
„Mindíg szóhoz engedtem jutni munkámban az emberi szivet!"

Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottsága az elmult pénteken *Feigler* Károly dr.-t választotta meg szép szótöbbséggel a főváros tisztifőügyészévé. Akik Budapest történetét ismerik és akik tisztában vannak egy világváros belső adminisztrációjának életével, azok tudják, hogy *Feigler* Károlyt igen nagy megtiszteltetés érte. Nagy elődjei közül csak olyanokat említünk, mint *Sipőcz* Lászlót, a nagy jogtudóst, a kivételes tiszteletnek örvendett nagyképzettségű, rendkívüli tehetségű *Szabó* Imrét és a legutóbb elhunyt kiváló *Szemethy* Károlyt. Ezeknek örökébe lépett most egészen fiatalon, negyvennyolc éves korában *Feigler* Károly, akinek jogi tudásához, szimpatikus egyéniségéhez, munkakészségéhez mindenki eddig is nagy reményeket fűzött. Szabó Imrének is, Szemethy Károlynak is legbelsőbb munkatársai közé tartozott és negyedszázados ügyészségi működése alatt számos jelét adta hivatottságának.

Feigler Károly eljövendő nagy munkája kétségkívül igen kiváló egyéniséget követel. Mindazonáltal fontos az is, hogy milyen elhatározásokkal, milyen szándékokkal foglalja el a főváros főtisztviselői között is igen előkelő pozicióját. A közgyűlés, amikor megtisztelte a megválasztással, tisztában volt azzal, hogy alkotmány- és jogtisztelő embert ültet a főügyészi székbe. Hiszen ez a szék az, amelynek szinte legfontosabb szerepe van az autonómia védelmében. És nem csalódtak, mert *Feigler* Károly székfoglaló beszédében az önkormányzat törhetetlen hívének vallotta magát és kijelentette, amit a közgyűlés örömmel vett tudomásul, hogy a törvény és igazság őre óhajt lenni új állásában. A főügyészi állás azonban ma már új színeket is kapott. Ma a fővárosnak óriási gazdasági és anyagi érdekei fordulnak meg a főügyész elhatározásain, jogi tudásán és ügyvédi zsenialitásán. Milliós perekben kell az ügyésznek képviselnie a fővárost, előkészít milliós értékeket felölelő szerződéseket és ezekben a nagyhorderejű ügyekben elsősorban a főügyésznek kell a főváros gazdasági érdekeit megvédenie, mindenkor a törvény és az igazság határai között. A főváros törvényhatósági bizottsága *Feigler* Károlyban ismerte fel azt a férfit, aki nagy elődök nagy hagyományait fogja őrizni, Budapest önkormányzatát védeni és a székesfőváros nagy gazdasági érdekeit jogi tudásával, odaadó igazságtiszteletével megvédeni.

Pénteken volt a választás, de a főügyész hivatalában még mindig nem kezdődhettek meg a hétköznapok. Nem az új főügyész ünnepel, hanem őt ünneplik a sűrün bekopogtató látogatók, az üdvözlő levelek, meg az előszobában kitett íven szaporodó aláírások.

— Ez velejár. Erősen igénybeveszi az embert, de megtisztelő és kedves — mondja *Feigler* Károly — annak a tíz percnek elején, amelyet a *Fővárosi Hirlap* munkatársa el mer venni tőle ebben a nagy ünneplő forgalomban. A rövid idő alatt jó messzire kell visszamenni: huszonhat év távolába.

— Huszonhat év előtt léptem a főváros szolgálatába — nyitja meg a visszaemlékezést az új főügyész. — *Szabó* Imre főügyész és *Sipőcz* Jenő mellett dolgoztam. Majd pedig, amikor Sipőczből, a tisztiügyészből polgármester lett, az ő reszortját vettem át. Azután *Szemethy* Károly került a tisztiügyészség élére és az ő eddigi munkaköre lett az enyém. Jogászi és egyéni kiválóságuk mély hatással volt munkásságomra és büszkeséggel tölt el, hogy ilyen elődök nyomdokaiba léphettem.

— A huszonhat év munkájára visszagondolva, jól esik arra emlékezni, hogy tevékeny részt vettem a *Kisipari Hitelintézet* megalapításában, valamint abban a szervező munkában, amelynek eredménye az *első lakáshivatal* felállítása lett. Rendkívüli munkát igényelt a nagy felfordulás után *a kommün gazdasági felszámolása*, amelynek révén a törvényen kívüli időszak rengeteg utóbaját kellett hosszú időn át, megfeszített erővel elrendezni.

— Felötlenek előttem a főváros védelmében vitt *nagy perek*, amelyek felsorolása felesleges. Mindezek mellett a közigazgatás minden ágában dolgoztam, így például a szanálás keretében *üzemi problémákkal* foglalkoztam, a háború alatt, *Szabó* Imre főügyész mellett pedig *élelmezési kérdésekben* kellett a közönség érdekét szolgálnom és különböző manipulációkkal szemben, igen jelentős ügyekben a főváros érdekét megvédenem. A sokrétű munkaterületen azonban a legszívesebben gondolok *a tisztviselői státus és nyugdíjügyek* körül végzett ténykedéseimre. A főváros érdekeinek szemmeltartása mellett *mindig szóhoz engedtem jutni munkámban az emberi szivet* és a szivemhez természetesen a tisztviselőtársaim állottak legközelebb. A megnehezült időkben itt nyilott legjobban alkalom arra, hogy emberséges tudjak lenni és ezért különös szeretettel gondolok vissza arra a húsz esztendőre, amely alatt, sok egyéb teendőm mellett, a sátásuügyekkel foglalkozhattam. Úgy érzem, a főváros érdekeinek kellő megvédése mellett, tehetségem szerint a legjobban jártam el ezen a területen.

— Beszélhetnék még *az autonómia védelméről*, amelyben eddig is közremunkálkodtam és amely egyik legszebb feladatköre a tisztifőügyésznek, akit az autonómia őrének neveznek. Hogy ezen a téren csak egyetlen felfogásom lehet, ez olyan természetes, hogy erről feleslegesnek tartom a megnyilatkozást.

Feigler Károly rövidre fogott visszaemlékezése sokatmondó. Arról beszél, hogy a paragrafus az ő kezében nem árnyékot, hanem fényt vet és ez világítja meg azt a nagy rokonszenvet, amely megválasztatása alkalmából a kiváló jogász mellett az embernek is szól.

Felépült a Nagyvásártelep négy modern raktárháza
A kiszorult kereskedők nagy tömege miatt új raktárházak építésének tervével foglalkozik a főváros

A Nagyvásártelepen, 600.000 pengő költséggel, nagyszabású építkezéseket fejeztek be. Elkészült *a négy modern raktárház, amelyet szeptember 12-én, kedden reggel már át is adtak a forgalomnak.* 3000 négyzetméternyi területen épültek a raktárházak, amelyekben most mozgalmas élet uralkodik: a kereskedők, akik raktárterületet béreltek, gyors tempóban szállítják be különböző árucikkeiket a biztonságos helyre.

Eddig a Nagyvásártelep csarnokának pincéjében állott raktár rendelkezésre, most ennek helyébe épült a négy raktár. Műkő lábazattal, piros méretteglából, lapos tetővel építették az egyenkint 60 méter hosszú és 15 méter mély raktárházakat, amelyek tetszetős külsejükkel már messziről feltünnek a telepen. A raktárak a legmodernebb kivitelben készültek, gőzfütéssel, villanyvilágítással vannak felszerelve, a hosszú utakat keramittal burkolták, a tető könnyű födémszerkezetét pedig *légréteges parafaszigeteléssel* készítették, amely úgy a meleg, mint a hideg ellen véd. A raktárépületekbe *befutnak a Máv.-nak soroksári vonalról elágazó vágányai is*, nagy könnyebbséget teremtve az áruszállításnál.

A vásártelepi kereskedők nagy örömmel fogadták a főváros gondosságát. A két gyümölcs és a két burgonya, káposzta és zöldség tárolására szolgáló raktárház *minden elfoglalható helyét előre kibérelték.*

— Most, amikor a raktárházak elkészültek, — mondták a *Fővárosi Hirlap* munkatársának

illetékes helyen

— megállapíthatjuk, hogy a beraktározási igényekkel szemben *kevés a négy raktár.* A Nagyvásártelephez közelebb és távolabb eső helyiségekben

még mindig háromszor annyi kereskedő bérel raktárt, mint amennyi a raktárházakba bejutott.

Vagyis kézenfekvő, hogy új raktárházakat kellene építeni, ami egyébként hasznos befektetés, mert a főváros a raktárbérekből nemcsak fedezni tudja az építkezési költségeket, hanem még haszna is van belőle.

— Hogy újabb raktárházakat kell építeni, az kétségtelen, azonban határozott formában felmerült a terv, hogy

ha a főváros ujabb raktárt épít, akkor az egyúttal hűtőraktár lesz.

A megállapítás szerint a hűtőraktározás bérét még a legolcsóbb cikk, a burgonya is elbírja. A burgonya ugyan nem kívánja meg a hűtőraktározást, de az áru mindenesetre sokkal szebb marad, ha hűtőraktárban tárolják. Ebben a kérdésben a főváros vezetősége, a sok raktárigénylőre való tekintettel, *a legközelebb elhatározásra is jut.*

Az új raktárházak úgy a műszaki körök, mint a kereskedők legteljesebb elismerését szerezték meg *Rosta* János tanácsnoknak, a közélelmezési ügyosztály vezetőjének és *Wossala* Sándor tanácsnoknak, a magasépítési ügyosztály vezetőjének, akinek legfőbb ellenőrzése alatt történt az építkezés. A magasépítési ügyosztály részéről *Fridrich* Lajos műszaki főtanácsos és *Szerényi* Ödön dr. főmérnök vezetésével történt az építkezés, míg a felszerelési munkákat *Jaczó* György műszaki főtanácsos, *Mosdóssy* József tanácsos és *Dzsida* Ákos mérnök, az útépítés *Zsoldos* Pál műszaki tanácsos vezetésével folyt.

A magyar építő- és gépipar dicséretére váló munkákat a következő vállalkozók végezték: az építőmunkát v. *Zilahy Balogh* Gyula mérnök, a központi fűtést *Tóth* Imre mérnök, a vízvezeték-szerelést *Orcsó* Gyula, a villanyszerelést *Alexy* György mérnök, a födémszigetelést a *Parafakőgyár Rt.*, a vasúti építkezést *Kiss* Jenő mérnök.

A raktárakba vezető vasúti vonalakra hétfőn tartották meg a műtanrendőri bejárást, amely egyúttal a raktárházak átadásának aktusa is volt.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Vaskorszakbeli urnatemető a Szentendrei szigeten
Eredményesen folynak Budapest őskorának feltárási munkái

Amióta a városrendezési munkálatok egyre fokozottabb erővel folynak, mind gyakrabban bukkannak a különböző földmunkák során a főváros különböző területein *hajdankori leletekre.* A *Fővárosi Hirlap* hasábjain már korábban beszámoltunk arról, hogy a Nagyszombat-utca és Szőlő-utca, továbbá a Viador-utca által határolt úgynevezett Királydomb területén *feltárás alatt áll egy nagyméretű római amfiteátrum.* Most ismét alkalmunk volt a régészeti és ásatási intézet vezetőjével,

dr. Nagy Lajos professzorral

beszélgetést folytatni, amely hűséges képet ad az újabb feltárásokról.

— Legújabb leletünk a III. kerületi Lajos-utca és Kulcsár-utca találkozásánál lévő területen került felszínre. *Igen nagy számban bukkantunk itt római és középkori falmaradványokra* és számos kőemlékre. Az eddig elvégzett munka azonban még korántsem ad teljes áttekintést arról, hogy a feltárt romok *voltaképpen milyen célú épületcsoporthoz tartoznak.* Az bizonyos, hogy ezek a pillérek és falak nagykiterjedésű épületcsoport részei, az alaprajz tisztázása azonban *még további kutatásokat tesz szükségessé.* Ezeken a legújabb óbudai maradványokon kívül *értékes leletre tettünk szert a Szentendrei-szigeten,* ahol a Vízművek bővítési munkálatai folynak. E közben igen

gazdag urnatemető került napvilágra,

amely *a korai vaskorból származik.* Általában az a helyzet, hogy amint több és több lebontásra kerül a sor, *olyan arányban gyarapodnak a gyakran muzeális becsű értékek.* A legutóbbi hónapokban számos római feliratos kő került ki a földből, de ezenfelül *románkori faragványos köveket is találtunk.* Örvendetes előhaladásról is beszámolhatok ezúttal, az pedig abban áll, hogy *a közeljövőben már bőségesen lesz helye az újabb leleteknek, amelyeket az Aquincumi Múzeum túlzsúfoltsága miatt eddig nem tudtunk megfelelő keretbe hozni.*

— A Károlyi-palota Kaplony-utcai részének helyreállítási és átalakítási munkálatai úgyszólván teljes befejezést nyertek és a közeljövőben már berendezésre kerül a palota e részén földszinti traktusában *az új múzum, amelynek anyaga már leltározva várja az elhelyezést és azt, hogy a közönség is megtekinthesse.*

— A rendelkezésünkre álló hitelkeretek között természetesen

teljes erővel folytatjuk a főváros őskorára vonatkozó feltárási munkákat.

Meggyőződésem az, hogy e téren végzett teendőinket még hosszú évtizedeken át a teljes siker reményében folytathatjuk, mert amint azt egyrészt a történelmi feljegyzések, másrészt a már eddig feltárt emlékek nagy száma bizonyítja,

a mai Budapest helyén úgyszólván az ősidőktől kezdve érdekes települések voltak.

Egyre nagyobb számban felbukkanó leleteink iránt élénk érdeklődést tanusít a külföld is és mind gyakrabban fordul elő az, hogy *neves külföldi archeológusok látogatnak el Budapestre,* kizárólag abból a célból, hogy tanulmányozzák a mi munkánkat. Bízom abban, hogy a városrendezési tervek nagyobb mértékben való keresztülvitele a mi szempontunkból is *egészen kivételes eredményeket fog produkálni* és bizonyos, hogy pár esztendő elteltével már most is jóhírnevű gyüjteményeink értéke *meg fog többszöröződni.*

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Némethy tanácsnok meghívta Budapestre a párisi községtanács elnökét. A *Fővárosi Hirlap* mult heti számában már jelentettük, hogy *Némethy* Károly tanácsnok *Zürichben* és *Párisban* figyelemreméltó és nagy érdeklődéssel kísért előadásokat tartott. A tanácsnok a minap látogatást tett *Faillot*nál, a párisi községtanács elnökénél, akinek a főváros nevében Budavára visszafoglalását ábrázoló emlékérmet nyujtott át, majd pedig *meghívta őt Budapestre. Faillot* hálásan megköszönte a művészi emlékérmet, egyben *örömmel elfogadta a meghivást, amelynek előreláthatóan a jövő év tavaszán tesz eleget.*

Az új főkapitány közéleti bemutatkozása

A főváros közigazgatási bizottságának hétfői ülésén elmondott expozéjával mutatkozott be a magyar közéletnek Éliássy Sándor dr., Budapest új főkapitánya. Az a férfiasan tömör, félre nem érthető határozottságot eláruló hang, amely pályája eddigi során is jellemezte az új főkapitányt, a legnagyobb megnyugvással tölti el Budapest közönségét. Éliássy Sándor nemrégiben mutatkozott be Budapestnek az alája rendelt hivatalban, amelynek európai hirü tisztviselő kara a legnagyobb örömmel és lelkesedéssel ajánlotta föl Éliássy Sándornak munkatársi készségét. Az új főkapitány hétfőn a város képviselői előtt mondott nyilatkozatot, amelyben kijelentette, hogy az élet- és vagyonbiztonság megóvását mindenek fölött álló feladatnak tekinti, amit, ha kell, kíméletlen eréllyel teljesít és a polgárság érdekeit a legnagyobb udvariassággal, legjobb tudással fogja szolgálni. Nem tudni, hogy egyéniségének vonzóereje, beszédének férfias határozottsága, nagyszerű közigazgatási multjának fényes emlékei, vagy pedig a jövőre vonatkozó erőteljes igéretei tettek-e nagyobb hatást a közigazgatási bizottság tagjaira, akik nagy rokonszenvvel és tüntető szeretettel fogadták Éliássy Sándor bemutatkozását.

Sebő Béla főszámvevő nyugalomban. A főváros pénteki közgyülése nyugdíjazta *Sebő* Béla főszámvevőt, akinek a törvényben megszabott szolgálati ideje letelt. A kényszerű nyugdíjazás alkalmat adott arra, hogy úgy *Szendy* Károly polgármester, mint egymásután valamennyi városi párt szónoka a legmelegebben méltassa azokat az érdemeket, amelyeket *Sebő* Béla hosszú szolgálata alatt a székesfőváros érdekében kifejtett. Ez az egyértelmű elismerés szólott a fontos és felelősségteljes pozició betöltőjének, annak a sok kiváló kezdeményezésnek és eredményes munkának, amellyel egész tisztviselőpályáján és utóbb a főszámvevői állásban Sebő Béla a főváros pénzügyi adminisztrációja terén tekintélyt és megbecsülést szerzett magának. De szólott a búcsúzás a kiváló embernek is, aki a számok országában a derűs nyugalmat és a szeretetreméltóságot képviselte. Megérdemelten élvezheti még mindig friss erőben a nyugalmat Sebő Béla és figyelheti szeretett fővárosának további lendületét, amelyhez az ő négy évtizedes munkája is hozzájárult.

HA még nincs osztálysorsjegye, **siessen venni vagy rendelni!**

HA súlyt helyez arra, hogy állandó jó érzése **és reménysége legyen, rendeljen azonnal egy sorsjegyet.**

HA nem nyert eddig osztálysorsjegyen, **ne csüggedjen,** ne adja fel a reményt, mert a **szerencse forgandó, itt is kitartás a fontos!**

HA szereti a nyerési esélyeket és önbizalmát fokozni akarja, **ne mulassza el e figyelmeztetést megszívlelni.**

HA nem óhajt résztvenni az új sorsjátékon, **küldje azonnal vissza a kapott sorsjegyet, különben kárt és veszteséget okoz.**

HA gazdag szeretne lenni, **ne mulassza el sorsjegyét az október 16-án** kezdődő húzás előtt kifizetni.

30 nemzet 350 képviselője Budapesten megalakította a Nemzetközi Fürdőszövetséget

A *Fővárosi Hirlap* két hét előtti számában jelentettük, hogy a Gyógyhelyi Bizottság kezdeményezésére Budapesten alakul meg a nemzetközi fürdőügyi kongresszus. Ez az alakuló ülés az elmúlt héten meg is történt és azon harminc nemzetnek mintegy háromszázötven képviselője vett részt. Mondani sem kell talán, hogy ez a kongresszusalakulás eddigelé valóságos betetőzése *József Ferenc* királyi herceg több évtizedes hatalmas munkájának, amelyet a Budapest Fürdőváros Egyesület élén folytatott annak érdekében, hogy a világ végre felfedezze ezt a páratlan várost, amely egészen kivételes gyógyvizeket ad a szenvedőknek, egy minden komforttal és szórakozással teli, csodálatosan szép világváros kellős közepén.

A *Budapest Fürdőváros Egyesület* nagyszerű propagandájának, majd pedig a *Karafiáth* Jenő, *Grosch* Károly és *Szviezsényi* Zoltán vezetése mellett működő Gyógyhelyi Bizottság működésének és az önként vállalt nagy nemzeti misszión túlmenő ötletességének eredménye ez a kongresszus, amely az elmult napokban valósággal kodifikáló munkát végzett, amennyiben lefektette a fürdőügyek igazgatásának olyan nemzetközi vonatkozású jogi és gazdasági elveit, amelyek eddig teljesen ismeretlenek voltak.

Az a körülmény, hogy az alakuló kongresszus Budapesten volt és hogy *a Nemzetközi Fürdőszövetség állandó székhelyéül Budapestet választották*, a legvilágosabb bizonyítéka annak, hogy a földkerekség valamennyi nagy fürdője, illetőleg balneológiai testülete elismerte Budapest elsőségét a fürdővárosok közt.

Fölösleges lenne most itt beszámolnunk a közel egyhetes kongresszus fényes társadalmi eseményeiről, a pazar vendéglátásokról, a balatonfüredi és lilafüredi felejthetetlen kirándulásról, az operai díszelőadásról és a belügyminisztérium márványcsodatermében történt fogadásról, — mert hiszen ezek ma már köztudomásuak és újabb bizonyítékai annak, hogy a mi országunk és ez a mi Budapestünk a világ legvonzóbb helye.

A főpolgármester ünnepi vacsorája

A kongresszus tagjai tiszteletére pénteken este vacsorát adott *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, mint a *Gyógyhelyi Bizottság* elnöke. A Hungáriaszálló különtermében rendezett ünnepi vacsorán résztvett *József Ferenc* királyi herceg és *Anna* királyi hercegasszony is, továbbá *Darányi* Kálmán miniszterelnök, *Kánya* Kálmán külügyminiszter, *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter, *Lázár* Andor igazságügyminiszter, *Széll* József belügyminiszter, *Johan* Béla és *Tormay* Géza államtitkárok, *Szendy* Károly polgármester, *Schuler* Dezső alpolgármester, azonkívül *a magyar tudományos, közéleti és politikai előkelőségek egész sora.*

A vacsora során *Széll* József belügyminiszter mondotta az első pohárköszöntőt *a kormányzóra, akit a jelenvoltak lelkesen éltettek*, majd *Karafiáth* Jenő főpolgármester köszöntötte a kongresszus résztvevőit, rámutatva a magyar fővárosnak *a római időkbe visszanyúló világhíres fürdőkultúrájára.*

A bankett nem csupán külsőségeiben volt impozáns, hanem rendkivül vonzóvá tette annak lefolyását *Karafiáth* Jenő főpolgármester *érdekes ötlete*, amelynek lényege az, hogy *Karafiáth* Jenő a 23 nemzet orvosai előtt *valójában 23 nyelven mondta el üdvözlő beszédét.* Amikor ugyanis a főpolgármester beszélni kezdett, a rendezők minden vendég elé odatettek egy füzetecskét, amelyben remek fotografia emlékeztet Budapestre, egyben pedig benne volt a főpolgármester ünnepi beszéde *az illető vendég anyanyelvén.* Ilymódon tehát mindenki úgyszólván szóról-szóra követhette *Karafiáth* Jenő előadását, amelynek egyes mondatait a több, mint 300 külföldi vendég időnkint *spontán és egyöntetű lelkesedéssel szakitotta félbe tapssal és éljenzéssel.*

A vendégek közt távozó *Széll* József belügyminiszter kijelentette *Karafiáth* Jenő főpolgármesternek, hogy *ilyen kitünően sikerült és jól megrendezett bankettet keveset látott* és ez a pompás, nagyvonalú rendezés amellett szól, hogy *az előkelő külföldi vendégeknek Budapesten valóban páratlan élményben lesz részük.*

BUDAPESTI JÁTÉKKASZINÓ — CSAK IDEGENEK KIPOSZTÁSÁRA. Nem múlik el esztendő, hogy hol mint tavaszi gólyahír, hol pedig mint őszi harmat el ne lepné a magyar fővárost az a „jó helyről" származó információ, hogy Budapesten mégis csak megépítik, sőt üzembe is hozzák a játékkaszinót. A gólyahírről, vagy mondjuk: a gólyáról mindezideig kitünt, hogy nem gólya, hanem csak — kacsa. Most azonban egész élénken, a szükségesnél több határozottsággal merült fel ismét az enyészet őszi ködéből az a hír, hogy az osztrák játékkaszinók részvénytársasága feltétlenül megindítja honfoglaló hadjáratát Budapesten. Ezek a derék kaszinós emberek csupa jót igérnek nemzetünknek: garanciát vállalnak, hogy az általuk létesített kaszinóba belföldi ember be nem teheti a lábát, csak külföldi. Ez tehát azt jelentené, hogy a pesti bennszülötteket nem érheti öngyilkosságba kergető „leégés", hanem csak a hozzánk jövő külföldieket. Tekintve, hogy örvendetesen fellendült idegenforgalmunk nemzeti jelentősége olyan nagy, hogy belföldi hazardőrjeink megvédésénél is fontosabb, hogy kárt ne szenvedjen nálunk akár egyetlen idegen, — a legerélyesebben visszautasitjuk még a gondolatát is annak, hogy a ma már világszerte köztudatba ment magyar vendégszeretet és lovagiasság erényes fogalmát tönkretegye az idegenek kifosztására bazirozott pesti játékkaszinó szégyenfoltja.

Farádi Veres Imre számszéki igazgató harmincéves jubileuma. Most töltötte be közszolgálatának harmincadik évét *Farádi Veres* Imre dr., a székesfővárosi számszék igazgatója, akit ebből az alkalomból bensőséges, meleg ünneplésben részesítettek. Hétfőn délelőtt testületileg kereste fel a közszeretetben álló igazgatót a számszék tisztikara, melynek élén *Szmolenszky* József dr. helyettes igazgató üdvözölte. Szerencsekívánatai mellett megköszönte azt a sokszor megnyilvánult atyai gondoskodást, amelynek eredménye a számszék tisztikarának egységes szelleme. Kiemelte az ünnepelt közszolgálati kiválóságát és megemlékezett arról is, hogy a magyar sportkultúra terén évtizedes bölcs irányításával is eredményesen működött. Hétfőn este a Pannonia-szálló különtermében zártkörű ünnepi vacsorával fejezték be az évforduló megünneplését.

Molnár Olga előadása a dolgozó nőről. *Molnár* Olga dr., a Székesfővárosi Statisztikai Hivatal főfelügyelője a főváros iskolánkívüli népmüvelési bizottságának felkérésére a Fehérkereszt Egyesület előadótermében előadást tartott a dolgozó nőről. Statisztikai adatokkal alátámasztott rendkivül érdekes fejtegetéseiben minden oldalról megvilágította a kérdést és többek között megállapította, hogy a *„vissza a családba"* felkapott jelszó csak frázis, mert Budapesten *87.000 kereső nő között 70.000 férjhez menendő van a férjhezmenésre való kilátás reménye nélkül.* Az előadást nagy tetszéssel fogadta a hallgatóság.

Ujjáalakult a Fővárosi Rovatvezetők Szindikátusa. A *Fővárosi Rovatvezetők Szindikátusa* szombaton tartotta meg szokásos évi tisztújító közgyülését. Rátkai Károly dr. szindikus megemlékezett az elmult év eseményeiről, majd a szavazást ejtették meg. Az új szindikátus a következő: örökös díszelnök *Schwét* Henrik, szindikusok *Kelemen* Géza (Uj Nemzedék), *Lázár* József (Magyar Országos Tudósító), *Rátkai* Károly dr. (Esti Kurir), jegyző *Pakots* György. *György* Endre, aki több mint tíz esztendeig volt szindikus és leghosszabb idő óta töltötte be ezt a tisztséget, másirányú elfoglaltsága miatt újból való megválasztásának mellőzését kérte. *Rátkai* Károly és *Kelemen* Géza indítványára a közgyülés *György* Endrének köszönetet szavazott és érdemeit jegyzőkönyvben örökítették meg. *Lázár* József megköszönte a bizalmat és ígéretet tett arra, hogy a városházi sajtóérdekek előmozdítása érdekében minden erejét és tehetségét rendelkezésre bocsátja kollegáinak.

A M. kir. osztálysorsjáték szociális jelentőségének és növekedő megértésének örvendetes jele, hogy a játékban résztvevők száma folyton emelkedik. Az új sorsjáték sorsjegyei iránt oly óriási az érdeklődés, hogy a sorsjegyek valószinüleg az október 16-án kezdődő húzás előtt elkelnek, tehát N. N. alatt rezervált sorsjegyek miatt is minél előbb tanácsos intézkedni.

Október 14 és 19-én délután fél 3 órakor

Ügetőverseny

VASS JÁNOS
ADLER és KAPPEL
irógépek Irányi-u. 4. Tel.: 183-628.

Töltőtollak
Csavaririonok
Levélpapírok
CILCER Dorottya-utca 9.

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 182-114. Alapittatott: 1860.

HOLLAY JÁNOS
ÉPITŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Gazdasági Értesítő

Olcsóság és megbízhatóság helyett az áruházak „csalogató" cikkekkel ugratják be a vevőközönséget

Fenyvesék tisztességtelen versenye a vendéglátó ipar ellen

Közeledünk a téli szezonhoz és az áruházak már kezdik hirdetni a hideg időszakban nélkülözhetetlen áruikat, még pedig *az* eddiginél is nagyobb elánnal. Hihetetlenül olcsó árakról hallunk a hirdetésekben, de az áruházi kirakatok is tele vannak tetszetős és olcsó portékákkal, úgy hogy a hiszékeny vevő természetszerűen beadja a derekát és minden keserves tapasztalat ellenére is utánaered ezeknek *a csalogató cikkeknek*. Odabenn aztán várja a szokott csalódás: *a nagyon olcsó és nagyon tetszetős portékákról egyszerűen kijelentik, hogy sajnos, már elfogyott*. Ekkor aztán megtörténik az a pszichológiailag előrelátható esemény, hogy a vevő röstel vásárlás nélkül kimenni az áruházból és bár eszeágában sem volt mást vásárolni, mint amivel megbűvölték *a csalogatónak szánt* olcsó portékákkal, mégis bevásárol, kiadja a pénzét és csak *otthon veszi észre, hogy a kiskereskedőnél olcsóbban jutott volna jobb áruhoz.*

*

A kereskedők természetesen felhívják vevőik figyelmét az ilyen trükkökre, de minden alkalommal interveniálnak az illetékes hatóságoknál is. Amikor azonban az áruházak megrendszabályozására kerül a sor, ezek mindig előjönnek és kérkednek *ugynevezett szociális hivatásukkal*, mondván, hogy alkalmazottak egész légióját tartják el, ilymódon tehát *fennmaradásuk rengeteg kisember egzisztenciális érdeke*. Mondani sem kell talán, hogy ez az állitás sem felel meg a valóságnak, mert hiszen köztudomású, hogy *az áruházi alkalmazottak kilencven százaléka — elsősorban a Párisi Áruházban, a Kálvin-téri Fenyvesnél és a Barosstéri Filléresnél — éhbérért dolgozó lány, aki havi 30—40 pengős fizetésért áll reggeltől estig a pult mellett a rosszul szellőztetett, fülledt levegőjű áruházban.* A tulajdonos ebből az éhbérből húzza le még az OTI-járulékot és az adót, úgy hogy *egzisztenciáról komolyan beszélni sem lehet*, ha az áruházi alkalmazottak kiuzsorázottságát, kétségbeejtő szociális helyzetét tekintjük.

*

A *Fővárosi Hírlap* értesülése szerint most legújabban a vidéki kereskedelem is erőteljes állásfoglalásra készül, mert hiszen az áruházak trükkös vásárai *épp az ő jogos érdekeiket sértik a legjobban*. Tudvalevő ugyanis, hogy az áruházak előszeretettel rendezik vásáraikat olyan országos események alkalmával, amikor a *MÁV* 50%-os utazási kedvezményt nyujt a vidéki közönségnek. Ilyen volt például a *Szent István-hét* és a nemrégiben lezajlott *ipari kiállítás*. Ez idő alatt tízezrével tódul fel Budapestre a vidéki közönség, amelynek e tekintetben gyengébb a judiciuma, mint a pestié és *természetesen még inkább beől a hangzatos hirdetéseknek*. Reménytelen a vidéki kereskedők akciójának meglesz az erőteljes visszhangja az illetékes köröknél.

*

Meg kell végül állapitanunk, hogy eltekintve attól, hogy az ilyen kis országban általában helytelen és egészségtelen a túltengő áruházi rendszer, nálunk még külön súlyos anomáliákra adnak alkalmat a most felsorolt visszásságok. Tudnivaló ugyanis, hogy a nagy külföldi áruházak, mint például Párisban a *Louvre*, a *Printemps*, vagy a londoni *Selfriedge, Harrods, Marshal and Snellgrow*, valamint berlini, római, müncheni és más híres áruházak, legalább azzal érdemlik ki létjogosultságukat, hogy *valóban a legszolidabban vezetik üzletüket és áraik tényleg alacsonyak, az ajánlott minőséget pedig garantálják*. Nyilvánvaló, hogy egy ilyen határozott erény, amilyen *az olcsóság és megbizhatóság*, minden bizonnyal megokoltabbá teszi az áruház működését. Sajnos, nálunk egyes áruházak a lehető legtávolabb állnak ettől az üzleti felfogástól, így tehát *még csak ezt sem lehet a javukra irni.*

*

De minden felsorolt anomálián és kifogáson túlmenően hágta át a tisztességes üzleti verseny szabályait minap a *Fenyves Áruház*, amely egész egyszerűen ingyen reggelire és uzsonnára hívott meg boldog, boldogtalant: a Kálvin-tér valamennyi gyalogjáróját. Kartonlapra nyomott elegáns meghívót osztogattak, amelyen ez állt:

Legyen a vendégünk!

Szívesen látjuk egy csésze kávé-, kakaó-, vagy csokoládéra briossal együtt, melyet büffénk ezen utalvány ellenében díjtalanul szolgál fel.

Fenyves Áruház
Budapest, Kálvin-tér 7.

Tekintve, hogy a kereskedelmi törvények legelemibb követelményeivel ellentétben áll ez a hirdetési mód, a csalogatásnak ez a hihetetlen fogása, a budapesti kávések és cukrászok, de általában a kiskereskedők a legerélyesebben felléptek, hogy hatóságilag bélyegezzék meg a *Fenyves Áruházat* és tiltsák el azt ennek folytatásától.

Legyünk ugyanis tisztában azzal, hogy az üzlet lényege a törvényes etika szerint: a haszonszerzés. Miután az ingyen osztogatott reggeli és uzsonna önmagában hasznot nem hoz, nyilvánvaló, hogy a legátlátszóbb trükkel, ingyen evéssel igyekeznek Fenyvesék becsalogatni áruházukba azokat a gyanutlan járókelőket, akikből ilyen gyanús eszközökkel rekrutálja Fenyves úr a vevőit.

Ha nem véresen komoly gazdasági és közgazdasági merényletről lenne szó, megállapodnánk abban, hogy Fenyves úr adja csak ingyen a reggelit és az uzsonnát, majd tönkremegy ezen, ha a közönségnek lesz elég józan esze ahhoz, hogy az ingyen uzsonnához ne vásároljon méregdrága áruházi portékát. *Fenyves* Dezső azonban nyugodtan riszkálja ezt a lehetőséget is, mert hiszen tudvalevően nagy prakszisa van *tűzbiztonsági szempontból is feltűnően hiányos áruházában* az „egészséges" tönkremenésben: Már egyízben volt inzolvens, amitől azonban nem ő, hanem a hitelezői mentek tönkre...

Aguruló fillérek

Filmen tanít takarékosságra a Községi Takarék

Most, amikor a magyar filmgyártás olyan gyors tempóban nekilendült, a *Községi Takarékpénztár* is belépett a filmszakmába. — Filmet készittetett, amelynek tárgya olyan, hogy ennél stílusosabban semmiféle szcenárium nem illeszkedhetik a takarékpénztárhoz, vagyis maga *a takarékosság*. Pénz Őfelsége, amely angyali és ördögi eredőkből van összetéve, a maga erejét lojalitásosabban a takarékosságban érezteti. *„A guruló fillérek"*-ből — ez az új film címe — a takarékosság teremt boldogságot és ezt a gondolatot akarja megkedveltetni az ifjúsággal a Községi Takarékpénztár. Ezért készittette a filmet, amelyet a fővárosi iskoláknak ajándékoz, hogy *a tanulóifjúság takarékossági hajlamát felébressze.*

Ennek a nevelőfilmnek csütörtökön volt a bemutatója a reáltanoda-utcai gimnázium vetítőtermében, ahol erre az alkalomra előkelő vendégsereg gyült össze. Megjelent a kultuszminisztérium képviseletében *Wlassics* Gyula államtitkár és *Huszka* Ernő dr. miniszteri osztályfőnök, ott volt *Szendy* Károly polgármester, *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, *Bódy* László dr., *Felkay* Ferenc dr., *Kempelen* Ágoston és *Morvay* Endre tanácsnok, *Erődy* Kálmán dr. főigazgató, *Boros* Pál dr. főjegyző és számos pedagógus. A vendégeket *Lipthay* Lajos, a községi Takarékpénztár vezérigazgatója, *Fürtkovits* Béla ügyvezetőigazgató, *Voigt* Rudolf igazgató fogadták. A film szcenáriumát *Móra* László ifjúsági író írta, a bemutatót *Gortvay* Tibor cégvezető rendezte.

A *„Guruló fillérek"* ötletes meséje a tanteremben kezdődik, ahol a tanár a fiúknak a takarékosságról tart előadást és kiosztja a *Községi Takarék* gyüjtőperselyeit azzal, hogy egy hónap mulva meglátjuk, ki mennyit takarított meg. Kedves képekben pereg a mese a takarékos fiúról és a könnyelmű fiúról, majd mint szimbólikus képek jelennek meg a kártya, a lóverseny, a kocsma és a zálogház. Végül pedig a tanulság egy most épült pompás villa formájában, amelynek boldog gazdája, miközben lenéz az erkélyről a tájra, meggyőzően jelenti ki:

— Ezért érdemes volt takarékoskodni.

A villa nagyon szép, a még hiányzó összegecske két, öröm nézni, milyen kulánsan bocsátja rendelkezésre a bank (reméljük, olcsó amortizációs kölcsön alakjában), úgyhogy a bemutató vendégei már csak azért is szerették volna visszavarázsolni az ifjúkort, hogy egy ilyen pompás otthont takarékoskodjanak össze.

A film, mint *Wlassics* Gyula államtitkár és *Szendy* Károly polgármester nem késtek kijelenteni, pompásan sikerült és kétségtelenül kitűnően szolgálja majd az ifjúság takarékosságra való nevelését.

Halasi Mátyás vezérigazgató hazaérkezett külföldről és elfoglalta hivatalát. *Halasi* Mátyás, a *Pénzintézetek Országos Biztositójának* vezérigazgatója, aki külföldön kitűnő eredménnyel folytatta nagyjelentőségű targyalásait, hazaérkezett és újból átvette vállalatának vezetését.

A Salgó és a Hungária Műtrágya tranzakciója. A svájci lapok nagy figyelmet szentelnek a *Salgó* és a *Hungária Műtrágya* részvénytranzakciójának, amelynek során *a Salgó a Hungária Műtrágyát 15 százalékos részvénypakettjét átvette* és a tranzakció perfektuálására *Basch* Antal dr., az Aussig-Vegyipari vezérigazgatója is Budapestre érkezik. Rámutatnak a svájci lapok arra, hogy a magyar részvények egyre jelentősebb befolyáshoz jutnak ennél a fontos kémiai vállalatnál, miután a *Salgó* mellett a *Kereskedelmi Bank* és az *Angol-Magyar Bank* a többségi szindikátusnak már régebben tagjai. Kétségtelen, hogy a *Hungária Műtrágya*, melynek igazgatóságába rövidesen beválasztják *Chorin* Ferencet, a Salgó elnökét, a most rendelkezésre álló új tőkével *üzemét jelentősen ki fogja bővíteni* és a magyar kémiai piacot a *külföldi behozatattól lehetőség szerint függetleníti.*

Gazdasági Élet cimmel élénken szerkesztett új gazdaságpolitikai folyóirat indult meg *Makay-Petrovics* György szerkesztésében és kiadásában. Az október 10-én megjelent első számban *Eckhardt* Tibor és *Kállay* Tibor irtak nagy érdeklődésre számot tartó cikkeket. *Morvay* Endre fővárosi tanácsnok pedig a főváros üzemeinek a gazdasági életben való szerepét világította meg.

A Ganz és Társa Villamossági, Gép-, Waggon- és Hajógyár R.-T. mai közgyülése az igazgatóság összes javaslatait egyhangulag elfogadta.

A Pannónia Bányabőrnemesitő tőkeleszállítása. A Pannónia Bányabőrnemesitő és Kereskedelmi Rt. legutóbb tudvalevően elhatározta, hogy *alaptőkéjét 1.5 millió pengőről 20%-kal leszállítja 1.2 millió pengőre.* Az alaptőkeleszállítás végrehajtására azt a módot választották, hogy *30.000, egyenként 10 pengős névértékü részvényt szabadkézből megvásárolnak és azokat megsemmisítik.* Mivel azonban alaptőke leszállításához a törvényszák beleegyezése is szükséges, Ruff bíró október 28-ára összehívta a vállalat hitelezőit, akiknek véleményét ebben a kérdésben meghallgatja.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
szines asztalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari segéd- és vegyianyagok gyára

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 150-734.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-462-68

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 1-915-72
fém-, aluminium- és kokilla-öntöde

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

Napellenzők
Korányi és Fröhlich
redőny és fémportálgyár

Iskolai jelző órákat
készít, javít, alakít és karbantart.
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 129-624.

VÁLLALKOZÁS

Nem fogad el a jövőben irreális ajánlatot a városháza

Az iparosérdekeltségek esztendők hosszú sora óta panaszkodnak amiatt, hogy a székesfővárosi közmunkák vállalatbaadásánál érdekeiket nem védik eléggé. Különösen a kisiparosok folytatnak állandó küzdelmet annak érdekében, hogy

a munkamegosztásoknál az irreális, vagy ilyen látszattal bíró ajánlatokat ne vegyék figyelembe.

A főváros hatóságai már ismételten különböző rendszabályokat alkalmaztak, amelyek lényege az volt, hogy az egyes ajánlattevők ajánlatait *a realitás szempontjából felülbíráltatták az Árelemző Bizottsággal.* Ennek ellenére sem sikerült azonban véget vetni a különböző panaszoknak. Nagy általánosságban az a helyzet, hogy figyelembe veszik ugyan a kisipar érdekeit, viszont a nagy munkakínálat következtében a legrigorózusabb ellenőrzés ellenére is előfordul, hogy *egyes ajánlattevők irreális pályázatokkal* szerepelnek. Ennek a helyzetnek orvoslása céljából, — mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

beavatott helyről

értesül — a közeljövőben újabb polgármesteri rendelet lát napvilágot, amely a közszállítási szabályzattal összhangban,

valóságos végrehajtási utasítást fog tartalmazni a közmunkákat vállalatba adó hatósági közegek számára.

A tervbevett rendelkezés alapelve az, hogy *a székesfőváros mindenképpen kiküszöbölni igyekszik szállításaiból és közmunkáiból az irreális ajánlatokat* és fokozott gondot kíván fordítani arra, hogy a megbízáshoz jutó vállalkozók a versenytárgyalások alkalmával biztosított hitelösszegek keretein belül *minden tekintetben kifogástalan munkát tudjanak szállítani,* emellett azonban

tisztességes polgári keresetük is biztosítva legyen.

A rendelet kibocsátása előtt a főváros illetékes szervei beható tárgyalásokat folytatnak a különböző szakmák érdekképviseleti szerveivel és ezek észrevételeinek meghallgatása és a lehető mértékig való figyelembevétele után állapítják meg azokat a standardokat, amelyeket a jövőben a székesfővárosi közmunkák vállalatbaadásánál *irányító elvként* vesznek figyelembe. Eleve tisztában vannak ugyan azzal a városházán, hogy mindaddig, amíg az általános gazdasági nehézségek következtében a vállalatbaadásra kerülő munkák mennyisége nem áll arányban a vállalkozó iparosok számával, *teljesen megnyugtató helyzetet ebben a kérdésben teremteni nem lehet,* mégis megtesznek mindent, ami csak lehetséges, hogy a mostanában oly gyakran hangoztatott panaszok *minél nagyobb mértékben kiküszöbölhetők legyenek.*

1942-ben Budapesten lesz a Nemzetközi Útügyi Kongresszus. Közel 30 esztendeje működik Párisban a *Nemzetközi Útügyi Kongresszusok* világszervezete, amelynek magyar nemzeti bizottsága most alakult meg *Benke* István műszaki tanácsos vezetésével. A megalakulás ünnepi ülésén *Benke* István bejelentette, hogy *az 1942-ben tartandó világkongresszus székhelyéül Budapestet választották, ami egyhangú lelkesedést váltott ki.*

Textilszállítás a BSzKRtnál. Meghirdették a *BSzKRt* nagy textilszállítását is. A többszázezer pengő értékű ruhaanyag között szállításra kerül 20.000 méter félfinom zubbony- és nadrágposztó 7100 méter félfinom köpenyposztó, 8000 méter béléposztó, 650 méter közönségesebb köpenyposztó, nagyobb mennyiségű hajtókaposztó. Ezenkívül különböző tételekben egyéb ruházati anyagok szállítására is versenytárgyalást írtak ki *október 22-iki, illetve 26-iki határidővel.*

A kislakások építkezése. A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában közöltük, hogy a főváros kiadta a megbizatást a 720 kislakás építésére. A legalacsonyabb árajánlatot tevő megbízott építészek névsorából technikai hiba folytán kimaradt *Kalmár* Károly neve, aki egyike a 14 épületben létesítendő 720 kislakás építővállalkozóinak.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai: Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomásu kompresszorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138–883, 138–882.

Uj versenytárgyalási kiírások

A székesfőváros üzemei és intézetei számára szükséges **papiráruk szállítására** pályázni lehet október 26-án d. e. 10 óráig a Központi Városházán (II. emelet, 235).

A Székács-utcának a Daruváry-út és Istenhegyi-út közötti szakasza **útrendezési munkáira** pályázni lehet október 15-én az út- és csatornaépítési ügyosztályon d. e. 10 óráig (II. em. 284).

Beérkezett ajánlatok

Az Új Szent János-kórház fogászati osztályán végzendő **vízvezetéki-, gáz-, csatorna- és fütésátalakítási munkálatokra** pályáztak: Török Nándor 9767, Keller Pál 10.005, Ecser és Vaska 10.658, Hofmann Dénes 10.776, Lammel Ferenc 12.083, Tholt István 17.750, Buchta Károly 14.232 pengővel.

A sertésvágóhíd hűtőtelepének épületében szükséges **szigetelő- és burkolómunkára** pályáztak: Posnansky és Strelitz 4222, Asphalt Épitőipar 4750, Schmidek Sándor 4910, Goudron Váll. 4975, Parafakőgyár 5165, Biehn János Rt. 5780, Nagy Imre 8245, Kraszner György 8581, Hygiéna 8664, Tafler Oszkár 9395, Czeglédy I. Jenő 9721, Buzadits Ignác 10.256 és Piazza Antal 11.059 pengővel.

A Pasaréti-út, Olasz fasor és Hadapród-u. közötti szakaszának **kiszélesitési és topekaburkolási munkáira** pályáztak: Palatinus Rt. 238.524, Hirsch Mihály 280.342, Építőipar Rt. 291.088, Magyar Asphalt 300.803 és The Neuchatel 307.253 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Terézvárosi r. kath. pléb. templom **kőszállitási, kőfaragó és kőelhelyező munkálatait** Derzsy Gergely és Fischer Ferenc és Ágoston kapták 16.968 pengőért.

A Hősök-tere **útrendezési munkálatait** a következők kapták: a Szépművészeti Múzeum előtti félterület **kövező előmunkálatait** Szász Albert kapta 46.936 pengőért, a Műcsarnok előtti félterület **kövező előmunkálatait** Obendorfer József kapta 48.476 pengőért, míg a **műkőlapburkolási** munkát a Nagybátony Ujlaki Rt. kapta 48.060 pengő értékben.

A Pasaréti-úti autóbuszvégállomás különböző munkálatait a következők kapták: a **föld-, kőmives- és elhelyező** munkálatokat Juhász J. Pál 23.407 pengőért; a **faragottkő munkát** a Dunántúli Mész r.-t. 5381; a **bádogos munkát** Moharos János 570; a **burkoló munkát** az Építőiparosok Szövetkezete 1301; a **hézagmentes padozati munkát** Urbán Ferenc 700; a **gumipadozati munkát** a Magyar Ruggyantaárugyár 203; a **lakatos munkát** Galambos Jenő 6297; az **egészségügyi berendezési munkát** Kardos Lipót 2799; a **villanyberendezés szállítását** Barta Károly 1064; a **közp. fütőberendezés szállítását** Ormándi és Lowak 4310; az **üveges munkát** Bielek Károly 809; a **falburkoló munkát** Juhász J. Pál 448; a **mázoló munkát** 411 pengőért és a **szobafestő munkát** 119 pengőért Láng Árpád; a külső **lakk., máz. és üvegesmunkára** pedig a Haas és Somogyi-cég kapott megbizást 740 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135 645.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163–010.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135–625.

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

Ezüstkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas-csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készitése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 296-512.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

TAMULA GYÖRGY
hat. eng. villanyszerelési vállalata
Budapest, V., Vilmos császár-út 17.
Telefon 825-172
Díszoklevéllel és ezüst éremmel kitüntetve

Linoleum és gummi
burkolási szakvállalat CSÁSZÁR IMRE
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 36. Tel. 1-887-49.
Ajánlatok díjmentesen

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLITÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDIJJAL KITÜNTETVE

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-720.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Keresztúri-út 8. Telefon: 1–424–97.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1–884–26.

HAAS EMIL
HAAS LIPÓT FIA
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: 137-605

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágítás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vízállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
P.-bronz
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hazai-szén-tüzelésű és fatüzelésű kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8.000.000 drb.

KŐSZÉNBÁNYA
'S TÉGLAGYÁR
TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114–644.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297–562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 október 20. — 42. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A szegényekért

Vitéz nagybányai Horthy Miklósné, Magyarország kormányzójának fenkölt lelkű hitvese, az idén is közzétette a magyar társadalomhoz szóló felhívását, amely immár a ködbe, hűvösségbe vesző ősz állandó és várva-várt jelensége lett. Maga a főméltóságú asszony mondja idei felhívása elején: „Minden év őszén felhívást intéztem a magyar társadalomhoz, hogy amennyire csak módjuk és tehetségük engedi, segítsenek a szükséget szenvedő testvéreink nélkülözését enyhíteni. Meleg hálával és büszkeséggel állapítom meg, hogy a segélyakciónk iránt egyre szélesebb körben megnyilvánuló bizalom és áldozatkészség évenkint csak a fővárosban közel százezer egyén és család anyagi támogatását tette lehetővé."

Magyarország nagyasszonyának ez a felhívása minden kétséget kizáró módon az idén megint a legszebb eredményeket fogja felmutatni. Ennek két oka van és ezt a két okot maga a főméltóságú asszony jelöli meg. Az egyik az egyre szélesebb körben megnyilvánuló bizalom, a másik az egyre szélesebb körben megnyilvánuló áldozatkészség. Magyarországon és Budapesten mindig voltak karitatív akciók, az áldozatkészség azonban soha olyan mértéket nem öltött, mint akkor, amikor kormányzónk hitvese vette kezébe a legnagyobbszabású magyar segélyakció irányítását és lebonyolítását. A magyar társadalom áldozatkészsége elsősorban azért növekszik napról-napra, mert a főméltóságú asszony iránt való szeretet és hódolat is minden nappal mélyebb és kiirthatatlanabb a nemzet szívében. De nem távoli oka a sikernek a bizalom sem. Ez a bizalom pedig azt jelenti, hogy a főméltóságú asszony csodát művelt a segélyakciók tömkelegében. Megcsinálta azt a segélyakciót, amely ellen soha a hajszálnyi részrehajlás vádját nem lehet emelni, mert az mindenkor az igazság, a szeretet és a tökéletes körültekintés alapján működik. De a legteljesebb bizalomnak kell követnie a főméltóságú asszony segélyakciójának minden lépését már csak azért is, mert megvalósította azt, amit valaha lehetetlennek tartottunk, hogy adminisztratív és egyéb költségek nélkül minden fillér odajut, ahova a jószívű adakozók szánták: a szegényeknek, az elesettekнek, az arra érdemeseknek. De hogy mindenki siet adományait a kormányzóné őfőméltósága kezéhez juttatni, annak van még egy nagyon mélyen gyökeredző magyarázata. Az pedig az, hogy a főméltóságú asszony kezéből mindenki elfogadhatja a segítséget, mert az nem alamizsna, hanem a szeretet megnyilatkozása.

Hála a gondviselésnek és a magyar nemzet megértő bizalmának, Magyarország Nagyasszonyának segélyakciója ma már komoly, nagyszabású intézménnyé lett. Ez az intézmény egyike a legszebbeknek és legnagyszerűbbeknek, amelyek a magyar társadalom békéjét, rendjét, nyugalmát szolgálják. Mert ne felejtsük el Tompa Mihály szavait, aki szerint az Isten a szegények kenyerét a gazdagoknál tette le. Ezeknek a gazdagoknak kell gondoskodniok a szegényekről, mert az Isten törvényei és az emberi társadalom rendje ezt így követeli. A főméltóságú asszony arra vállalkozott, hogy a gazdagok és Lázárok találkozását simává, nyugodttá, emberségessé tegye. Emlékezzünk csak az evangéliumra, amely azt mondja: „Vala pedig egy gazdag ember és öltözik vala bíborba és patyolatba, mindennap dúsan vigadozván. És vala egy Lázár nevű koldus, aki az ő kapuja elé volt vetve fekélyekkel tele. És kíván vala megelégedni a morzsalékokkal, melyek hullanak vala a gazdagnak az asztaláról; de az ebek is eljövén, nyalják vala az ő sebeit."

Szabad-e megismétlődni ennek a szörnyű képnek? Annak az áldott fehér kéznek, amely ma a szegények nevében adományokért nyúlik ki, hivatása, hogy ezeket a borzalmakat eltávolítsa még az emlékezetünkből is. Hiszen a történelem során a gazdagok és Lázárok találkozása mérhetetlen veszedelmeket hozott már az emberiségre és a Lázárok gyülekező tömegei minden órában újabb és újabb katasztrófákat okoztak. Az a kéz, amely most adományokért nyúlik ki, egyszersmind a Lázárok seregét is feloszlatja és megeselekszi az evangéliumi csodát, hogy a gazdagok és a Lázárok ne találkozzanak, hanem találják meg egymást.

Megépül a gyorsvasút belső szakasza

Szendy Károly polgármester nyilatkozik a Dunapart rendezéséről, az új kerületek elnevezéséről és a kormány és Budapest között meginduló pénzügyi tanácskozásokról

A költségvetés vitája folyik a pénzügyi bizottságban és a tárgyalások során nagyon sok fontos kérdés vetődik fel. Most fekteti le Budapest városa jövő esztendei munkaprogramját és így természetes, hogy *a közigazgatásnak úgyszólván minden problémája napirendre kerül.* A közönség körében több érdekes kérdést fokozott figyelemmel kísérnek, ezekről beszéltünk

Szendy Károly
polgármesterrel,

aki a következőket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Nem magában a pénzügyi bizottság ülésén, de a NEP községi frakciójának pártülésén szóbakerült az új kerületek elnevezése. *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke bejelentette, hogy nagyfontosságú javaslattal fog a törvényhatóság elé lépni. *Az Angyalföldet kívánják Magdolna-várossá, a Hegyvidéket pedig Horthy-várossá keresztelni.* Természetesen

én is a legnagyobb örömmel üdvözlöm ezt a javaslatot.

Különös örömömre szolgál, hogy éppen most vetődött fel a városrészek új elnevezésének ötlete, amikor *a Főméltóságú Asszony most ismét megindítja nyomorenyhítő akcióját.* Az eddigi segítőmozgalmak elsősorban az Angyalföld lakóinak helyzetén könnyítettek, hiszen a városnak éppen ebben a részében laknak a legelesettebbek, akik legjobban rá vannak szorulva a segélyakció áldásaira.

Nagyon helyes, hogy a jövőben épen Angyalföld viselje a Főméltóságú Asszony nevét.

Ugyanazon az álláspontón vagyok, mint *Zsitvay* Tibor, aki kifejtette, hogy a hagyományokhoz ragaszkodni kell és nem szabad hozzányúlni olyan nevekhez, amelyek Budapest története során patinához jutottak. A Vár, a Belváros, valamint azoknak a városrészeknek a nevei, amelyek Budapest multjában gyökereznek, nem változhatnak meg. *De más a helyzet az Angyalföldnél. E városrész üdvözli elsősorban a legnagyobb örömmel az elkeresztelést, hiszen a köztudatban magának az Angyalföldnek neve semmiféle emléket nem ébreszt.*

— Megvallom őszintén, hogy

jobban szerettem volna, ha Lágymányost keresztelték volna át Horthy-várossá.

Nemcsak azért, mert itt van a Horthy Miklós-út, hanem azért is, mert ennek a kerületnek sok a kapcsolata a közelmult nagy eseményeivel. *A Gellért-térről indult el a Fővezér útjára és innen vonult be a fővárosba.* A Lágymányost közben Szent Imre városának nevezték el, tehát nem volna helyes, ha most azt megváltoztatnánk.

A Hegyvidék lakossága mindenestre nagyon fog örülni annak, hogy a Kormányzó nevét viselheti.

Mielőtt ez az ötlet felmerült, a kerület katolikus társadalma részéről azt a kívánságot hangoztatták, hogy *Szent László városának* nevezzék el a Hegyvidéket, de most már, miután a javaslat elhangzott, mindenki örülni fog annak, ha ennek az új fejlődő kerületnek *Horthy város lesz a neve.* Természetesen meg kell még nyernünk a Kormányzó-pár hozzájárulását is ehhez az akcióhoz és ha megkapjuk a legmagasabb beleegyezést, úgy *közgyűlési határozattal megtörténhetik a két új kerületnek a keresztelője.*

Megemlítettük a polgármester előtt azt, hogy *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnöke a *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában úgy nyilatkozott, hogy a *dunaparti korzó elől mégis csak eltüntetik a villamost és az ezzel kapcsolatos városrendezési költségekre egymillió pengőt vesz fel a Közmunkatanács a Községi Takaréktól.*

— Tulajdonképpen nem is egymillió pengőről, hanem

hárommillió pengő kölcsön lebonyolításáról van szó

— magyarázza a polgármester. A Községi Takarékpénztár már kétmillió pengő kölcsönt a Közmunkatanács rendelkezésére bocsátott és a kölcsön most jár le. Az újabb kölcsön egymillió, de ezt a régi kölcsönnel együtt meghosszabbítjuk és így a Közmunkatanács tulajdonképpen hárommillió pengő kölcsönt vesz fel. A korzó közlekedésének rendezése kétségenkívül nagyon fontos, de ezúttal ez egybeesik egy másik nagyfontosságú probléma megoldásával.

A gyorsvasút létesítéséhez hozzá kell látnunk, ha Budapest közlekedési kérdéseit véglegesen meg akarjuk oldani.

Algyay-Hubert Pál kidolgozta a budapesti gyorsvasút tervét és *az új gyorsvasútnak egyik vonala Ujpestről indulna ki és a Dunaparton haladna egészen az Erzsébet-hídig és innen tovább, ugyancsak a Dunaparton érne ki Pestszenterzsébetre.* Abban nem reménykedhetünk, hogy a hatalmas útvonalat egyszerre megépíthetjük, tehát

részletekben kell a megoldáshoz hozzáfogni.

Először a Ferenc József-híd és a Margit-híd közötti dunaparti vonalon létesítjük a gyorsvasutat. Ennek a megoldásnak legnagyobb akadálya az, hogy a gyorsvasút elindul a Ferenc József-hídnál az Erzsébet-híd alatt könnyen át juthat, de *a Lánc-híd már akadályt gördít.* A Lánc-híd egyik feléről eltávolították a raktárhelyiségeket, ugyanezt kell tenni a másik oldalon is. Addig azonban semmit sem lehet csinálni, amíg *az aluljáró el nem készül.* Elsősorban erre a célra szolgál a hárommilliós kölcsön terhére felveendő újabb egymillió pengő.

— *Bessenyey* Zénó dr., a Közmunkatanács elnökének ismert energiája le fogja győzni az esetleg felmerülhető nehézségeket, nem kétséges tehát, hogy amire vállalkozik, azt meg is valósítja. Meg lehetünk győződve róla, hogy

a gyorsvasút első szakasza a belterületen nagyon hamar megvalósul.

Ezzel kapcsolatban aztán megoldható az is, hogy *a villamos a korzó elől lekerüljön az alsó partra.*

A pénzügyi bizottságban valamennyi párt sürgette a kormány és a főváros között meginduló tárgyalások felvételét a pénzügyi problémák rendezésére. *Szendy* Károly polgármester erről a fontos kérdésről ezt mondotta:

— A megbeszélések valóban hamar megindulnak. Pontos időpontot nem tudok meg-

jelölni, mert mi is el vagyunk foglalva a költségvetés tárgyalásával.

Nagy jelentősége van annak, hogy épen a kormány városi pártja részéről vetették fel az állam és a főváros között felmerült pénzügyi problémák megoldásának szükségességét.

Harrer Ferenc, mint a párt költségvetési szónoka, olyan meggyőző érvekkel fejtegette, hogy ütött az utolsó óra az állam és a főváros feladatköreinek meghatározására és a pénzügyi kérdések megoldására, hogy én magam sem tudtam volna jobban érveket felsorakoztatni. *Ernszt* Sándor ugyancsak ebbe a beszédbe kapcsolódott bele és *a másik jobboldali párt részéről kérte a főpolgármester támogatását az ügyek rendezésére. Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének elnöke, a leghatározottabban megigérte segítségét ebben az irányban. Ezekután tehát

megvan minden remény arra, hogy a főváros és az állam egymás között végre minden vitás kérdést elintéz

és az államhatalom segítségével olyan helyzet áll elő, amelynek következtében jövőre *már deficitmentes költségvetést tudunk készíteni.*

A polgármester bizakodó nyilatkozata reményt nyujt arra, hogy a *kormány és a főváros között megindult tárgyalások esetleg már az 1938-as költségvetést is kedvezően befolyásolják.*

Párizs és Budapest barátkozása elmélyült Némethy Károly tanácsnok látogatásával

Henri Failliot, a párizsi törvényhatóság elnöke a jövő év elején Budapestre jön — A világkiállítás tapasztalatait érvényre emelik a Fővárosi Képtár berendezésénél

Rövid hiradások már jelentették, hogy *Némethy* Károly kultúrtanácsnok hivatalos megbizatással Franciaországban járt és megtekintette a párizsi világkiállítást. Arról is beszéltek, hogy a tanácsnok látogatását Párizs városa részéről rövidesen előkelő francia személyiség Budapestre érkezése fogja követni.

Némethy Károly dr.
tanácsnok

visszaérkezett Párizsból és a *Fővárosi Hirlap* munkatársának utazása eredményéről a következőket mondotta:

— Igazán nagy szeretettel fogadtak Párizsban.

Látogatásom tulajdonképpen folytatása volt annak a barátkozásnak, amelyet a két világváros között Szendy Károly polgármester tavaszi látogatása megindított.

Amikor a polgármester künn járt Párizsban, a párizsi világkiállítás még nem volt nyitva, a polgármester csak a világkiállítás előkészületeit tanulmányozhatta. *Szendy Károly polgármestert Párizs városa részéről igazán kitüntető figyelemmel fogadták és már akkor felmerült az a kívánság, hogy a két város a jövőben egymással szoros kapcsolatot tartson fenn.* Párizsban a tulajdonképpeni adminisztráció vezetője véglegesített állást tölt be, de *magát a községtanácsot évenkit újonnan választják* és ez az ú. n. őrségváltás mindig nyáron történik meg. A párizsi önkormányzat vezetőinek megbizatása csak egy évre szól és Budapest városának érdeke, hogy *Párizs város mindenkori vezetőjével meg legyen a közvetlen kapcsolata.* Egyik feladatom az volt, hogy *az új vezetőkkel felvegyem az érintkezést.* A párizsi világkiállítás is nagyon érdekelt bennünket, de a tulajdonképpeni kiállítástól függetlenül, engem speciálisan a képzőművészeti rész érdekelt, mert ennek a kiállításnak a híre ugyanis majdnem nagyobb, mint magáé a nemzetközi kiállításé.

— Az első utam Victor *Bucaille* „syndicus"-hoz vezetett, aki nemcsak Párizs városának adminisztrációja élén áll, hanem a Szajna-körzetnek is ő az irányítója.

Bucaille nekünk, magyaroknak régi, őszinte barátunk.

Két esztendővel ezelőtt járt Magyarországon és mint egy tíz napot töltött Budapesten. Kellemesen emlékezett vissza a budapesti napokra és öröm volt hallani, amint a budapesti helyi viszonyokról egészen meglepő tájékozottsággal beszélt. Átadtam neki Budapest újabb albumán kívül azt az emlékérmet, amelyet a törökök kiűzésének 250-ik évfordulójának emlékére verettünk. Mind a kettőnek nagyon örült és biztosított bennünket arról, hogy *Budapest és Párizs barátságos viszonyát legmelegebben ápolni és fejleszteni fogja.*

— Azután Henry *Failliot-ot* látogattam meg, akinek hivatalos címe *„President du Conseille Municipale"*. Ez megfelel körülbelül a *közgyülés elnöki* tisztségének. *Failliot* ugyancsak kedvesen fogadott és mint politikus is erősen érdeklődik különböző országok viszonyai iránt. Meg kell említeni, hogy a *franciák a kiállítással kapcsolatban nem csinálnak semmiféle politikát.* Velem egyidőben járt ott Düsseldorf polgármestere és őt is a legnagyobb melegséggel fogadták.

— Igazak azok a panaszok, amelyek a magyar pavillon budapesti terme ellen elhangzottak? — kérdeztük.

— A magyar pavillon gyönyörű. A világkiállítás különben még mindig nincs befejezve és *nem is lesz kész soha.* Folyton dolgoznak rajta. Nem biztos, hogy a kiállítás tartamát meghosszabbítják, kifejtették ugyanis előttem, hogy a *kiállítás fenntartása, a kivilágítás és a különféle mozgalmak nagyon sok pénzbe kerülnek.* A magyar pavillonnal mindenki meg volt elégedve, ami magát a budapesti termet illeti, arról csak annyit mondhatok, hogy

nagyon nehéz egy ilyen termet utólag olyan anyaggal megtölteni, amely mindenki tetszését százszázalékosan kielégítené.

Megnéztem azt a kifogásolt képet is, amely Budapestet ábrázolja. Nem lehet azt mondani, hogy rossz, de *egyedül talán nem reprezentálja eléggé a magyar fővárost.* Ott vannak még a kivilágított fényképek is, de nincs valami olyan kiemelkedő dolog, ami előtt feltétlenül meg kellene állni. Kifogástalan azonban a kerámia, amely a kifogásolt képet, mint valami keret körülfonja. Ez a kerámia ugyan magyar matívumú, de ennél is panasz tárgyává tették, hogy nincs *speciálisan budapesti vonatkozása.* A terem közepén ott van *Szentgyörgyinek „A bigéző fiú"* szobra. Ez feltűnően sikerült szobrászmunka, mindenki megáll előtte, az azonban igaz, hogy *ennek sincs budapesti vonatkozása.* Felmerült az az ötlet, hogy ide állítsuk Liszt Ferenc szobrát, amely most kint van a városligetben, de az idő rövidsége miatt ezt megvalósítani nem lehet és különben is zavart okozna a változás. *Kovácsházay* Vilmos tanácsnok sokat fáradozik a külföldi propaganda érdekében. A kiállításnak művészi részét a jövőben majd együtt beszéljük meg és remélhetőleg sikerülni fog olyan megoldást találni, amellyel mindenki meg lesz elégedve.

— Kifogást minden ellen lehet emelni. Nekem például nagyon tetszett a belga és svájci kiállítás, ellenben a svájciak annyi órát mutattak be, hogy azzal nem a híres óraiparukat reprezentálták, hanem egyhangúvá tették bemutatkozásukat. Kevesebb — több lett volna. Ugyanezt mondhatjuk el azokról a turisztikai csoportokról, ahol hegyeket-hegyekre halmoztak és végül azok is unalmassá váltak.

Némethy tanácsnok azután a képzőművészeti kiállításokról beszélt.

— Jövőre feltétlenül megnyitjuk a Károlyi-palotában a Fővárosi Képtár kiegészítő részét és így nagy fontossága volt annak, hogy megnézzem azt a nagyarányú kiállítást, amelyen nemcsak a francia festészet és szobrászat, hanem a komoly iparművészet is felvonult. *Valami csodálatos, hogy milyen nagy alapossággal hordták össze a francia művészet legkitűnőbb munkáit.* Ezt a kiállítást elfelejteni nem lehet, beszélni róla azonban annál nehezebb. Minden művészet-szerető embernek ezt látni kellene. A kiállítás kitűnően volt rendezve, de az a sietség, amely magán a kiállítás berendezésén meglátszik, itt is nyomot hagyott. A kiállítás alatt a szuterénben csak néhány sor szobor van, a helyiség többi része üres, csupán buffét rendeztek be, holott *magában a kiállítási termekben egyes falakon a leghatalmasabb műremekek vannak összezsúfolva.* Láttam a *Greco* kiállítást is és csak annyit mondhatok, hogy *tanulmányútam eredményeit kitűnően lehet majd érvényesíteni a Fővárosi Képtár berendezésénél.*

Némethy tanácsnok még elmondotta, hogy

Henry Failliot februárban, vagy márciusban fog Budapestre jönni.

Párizs városa Budapest városának látogatását tulajdonképpen ekkor fogja viszonozni, *Szendy* Károly polgármester a francia közgyűlés elnöke látogatásának idejére nagyszabású programot készít elő.

Felépítik Budapesten a szentföldi kegyhelyek és szentélyek hű utánzatát

Uj idegenforgalmi központ és európai zarándokhely készül a Hűvösvölgyben

Rendkívüli érdekes és nagyszabású terv megvalósításáért megindult mozgalomról értesül a *Fővárosi Hirlap.* Elsősorban a vallási életet érdekli a terv, amelynek keresztülvitele egyúttal kiszámíthatatlan értékű idegenforgalmi propagandát is jelent a főváros számára. Nem kisebb dologról van szó, mint hogy

a Hűvösvölgyben fel akarják építeni a Szentföld mását, hű utánzatban azokat a kegyhelyeket és szentélyeket, melyekhez a Megváltó emléke fűződik.

A terv megvalósítására csendben megalakult a *Szentföldi Nagybizottság,* amelynek élén vitéz *József Ferenc* dr. kir. herceg és *Anna* kir. hercegasszony áll. A mozgalom a hüvösvölgyi Szentföldi Ferences Zárda főnökétől, *Majsai* Mór pátertől indult ki, aki szentföldi biztos és a Jeruzsálemben székelő Szentföldi Custosnak a magyarországi képviselője. Az első és bizonyára az ötletet megadó lépés a zárda hatalmas parkjában felépített *szentföldi múzeum* volt, amelyben sok érdekes anyagot gyüjtöttek össze. Szentföldi kegytárgyak, történelmi és néprajzi tárgyak, festmények, fényképfelvételek, kegyhelyek plasztikus másolatai, térképek, könyvek, ásványok és egészen a Holttenger mélyéből való kagylókig sok értékes múzeumi tárgy sorakozik a gyüjteménybenő amelyet *Majsai* páter *Aselm* páter segítségével hordott össze.

Itt akarják felépíteni a Szentföld utánzatát, úgyahogy ezt — persze több anyagi lehetőséggel — *Washingtonban* már megcsinálták. Zarándokhely lett az amerikai Szentföldből. A hívő közönség ezrei keresik fel, azok, akik vágyakoznak a Megváltó lépteitől megszentelt föld után, de az óriási távolság és a nagy költség miatt nem juthatnak el Jeruzsálembe. Ilyen gondolat vezeti a Magyar Szentföld tervezőit, akik arra számítanak, hogy

Budapesten európai zarándokhelyet teremtenek

és vallásos szempontok mellett *hatalmas méretű, új irányú idegenforgalmat indítanak meg ezzel Budapestre.*

Az eddigi tanulmányok alapján mindenekelőtt fel akarják építeni, mint főépületet, a jeruzsálemi *Szentsir-Bazilika mását* és ebben a *Golgota szentélyét* és a *Szentsir-barlangot.* A bazilikát nem a mai formájában tervezik, hanem úgy, ahogy azt valaha a keresztes lovagok felépítették, A bazilika mellé sorakozna a *mennybemenetel emlékére épült szentély,* a *bethlehemi barlang* és *Szent Józsefnek,* a *názáreti ácsnak háza.* A Magyar Szentföld főbejáratául szolgálna a Jeruzsálemben lévő gyönyörű műemléknek, a *Damaszkuszi kapunak* mása.

A nagyszerű tervvel legközelebb a nyilvánosság elé lép a Szentföldi Nagybizottság, amely megkeresi a kapcsolatot a főváros vezetőségével is.

Eladó

Biztos megélhetést nyujtó, üzemképes állapotban levő gépszíj- és pickerüzem.
AZONNAL ÁTVEHETŐ
és a helyiség kivánatra bérbevehető.
BŐVEBBET:
FRANK IGNÁC
Budapest, IX., Soroksári-út 20/a.
TELEFONSZÁM: 131—439.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá minden emá ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLA ZTÉKBAN!

Vigyázzunk!

Irta GAZDY JENŐ

Természetes folyománya a történéseknek, hogy az élet jelenségeiből felmerülő szükségletek néha lassan érnek meg. Áll ez különösen azokra a jelenségekre, amelyek nem osztatlanul általános szükségletek és így, amíg egyik oldalról fokozatosan emelkedő módon igényeltetnek, más oldalról többékevésbé ellenállásra is találnak.

Kétségtelen, hogy ha ezek a szükségletek jelentékeny néprétegeket érintenek, úgy azok feltétlenül megoldást igényelnek, akár osztatlan helyesléssel találkoznak, akár nem, mert az állam vezetőinek tevékenységi körében mindazok a jelenségek fontosak, amelyek az egésznek harmonikus együttműködését veszélyeztethetik.

Ha pedig kormányozni annyit tesz, hogy előrelátni, úgy a kormányzó pártoknak különös feladata kell hogy legyen azokat a problémákat, amelyek világosan az érettség fokát mutatják, megfelelően megoldáshoz segíteni, mielőtt kifakadnak és veszélyes anyagokat vihetnek be az állam élő szervezetébe.

Éppen azért nagyon helyes, bölcs és szükségszerű dolog volt a mezőgazdaság segítségére sietni akkor, amikor súlyos válságba jutott, holott ez a segítség nagy áldozatokat követelt a nép más rétegeitől. Nagyon örvendetes dolog, hogy ennek az erőteljes segítségnek következtében a mezőgazdaság helyzete javult, ha még messze is vagyunk a teljes szanálástól és még messzebb a mezőgazdasági proletáriátus kérdéseinek kielégítő megoldásától.

Tény azonban, hogy javulás állott be és ez a javulás kiterjedt az iparra és kereskedelemre is, amit elsősorban a nyersanyagok iránti fokozott kereslet és az úgynevezett kulcsiparnak fokozott termelése, egyben pedig a kereskedelem körében beállott anyagi zavaroknak csökkenés megmutat.

Amíg azonban ez megtörtént az egyik oldalon, súlyos bajok következtek be a másik oldalon, a fogyasztók egyik leghatalmasabb táborában: a közalkalmazottak tényleges és nyugdíjas tömegeinél.

A közalkalmazottak, akiknek túlnyomó nagy többsége a keresztény nemzeti gondolat alapján áll, akik a hazaszeretetben és a haza iránti áldozatkészségben mindig iparkodtak jó elől járni, mondhatni zúgolódás nélkül fogadták azokat a csökkentő intézkedéseket, amelyek ismételten megnyirbálták az amúgy is szűkösen kimért fizetéseket és nyugdíjakat. Megértették, hogy fontos állami érdekről van szó és ezeknek deferálni kell. De bíztak abban az ígéretben is, hogy ezek csak átmeneti intézkedések és amint lehet, azokon könnyíteni fognak.

Lassanként azonban beleszólt a dologba — és pedig mindig erőteljesebben — egy másik tényező: a drágaság emelkedése. Az illetmények csökkentése így mindig jobban és jobban érezhetővé vált, úgy, hogy amit eleinte az életnívó leszállításával még ki lehetett egyenlíteni, az ma már súlyos nélkülözések kútforrása lett. *Fokozottabb mértékben áll ez a nyugdíjasokra, akiknek semmiféle módjuk sincs arra, hogy az elvont illetményeket mellékjövedelmek útján pótolják.*

Ez a helyzet azután a vásárlóképesség olyan mértékű csökkenésére vezetett, hogy azok a néprétegek is, akik eddig bizonyos irígységgel néztek a fixfizetéses közalkalmazottakra, megváltoztatták álláspontjukat és nagyobbarányú mozgalmakat indítottak a csökkentések fokozatos megszüntetése érdekében.

Ebben a szituációban, mint a lassan derülő égből, hirtelen lesujtó villámcsapás érte a tényleges és nyugdíjas közalkalmazottak táborát, az a hír, amelyet, sajnos, eddig komolyan nem cáfoltak, hogy újabb csökkentés készülődik. Éppen akkor, amikor minden oldalról a gazdasági javulás jelei mutatkaznak, ezt hivatalos tényezők és nyilatkozatok is hirdetik és az állam bevételei tekintélyes feleslegeket tüntetnek fel.

Nem csoda, hogy az ebből származó izgalmak és elkeseredés hirtelen megérlelte azt a kérdést, amely a drágaság emelkedése következtében amúgy is érőben volt. A jus murmurendiből most már hangos elégedetlenség és a lelkeknek olyan megzavarása támadt, hogy mi, akik a tömegekkel érintkezünk, meg vagyunk döbbenve a tapasztaltakon.

Számunkra pedig és a székesfővárosra fokozottabb mértékben fontos ez a probléma, mert a fővárosban és közvetlen környékén a tényleges és nyugdíjas közalkalmazottak óriási tábora van együtt és semmiesetre sem kicsinyelhető le az a hatás sem, amelyet másokra is gyakorolnak.

Vigyázzunk! Ha kormányozni annyit tesz, mint előrelátni, akkor pártunknak, mint kormányzópártnak, ebben a kérdésben a tényleges és nyugdíjas közalkalmazottak mellé kell állni és sürgősen keresni kell olyan megoldást, amely az állam vitális érdekeinek figyelembevételével, de olyképpen rendezi ezt a kérdést, hogy a közalkalmazottak és nyugdíjasok hatalmas tábora a kormányzatban ne ellenséget, hanem továbbra is atyai jóakarót lásson.

A családapa igenis követelhet áldozatokat is a család tagjaitól mindaddig, amíg azokkal megértetni képes azt, hogy a család fenntartása áldozatokat kíván. De ha a látszat ellenkezik ezzel és minden elfogadható magyarázat nélkül, szerzett jogok folytonos elkonfiskálását kell éreznie, akkor veszélyes, mérgező anyagok gyülhetnek össze az érdekelt tömegekben, amit aztán, különösen a mai idők túlfűtött atmoszférájában, könnyen ki lehet használni.

Isten óvjon ettől, de vigyázzunk mi is! *Elvenni ma valamit lehetetlen, visszaadni valamit, legalább annyit, amennyivel a szerető apa gondoskodásának jelét mutathatja, kell és szükséges.*

Megmozdult a föld:

veszélyben tíz villa a Testvérhegyen

Hetven munkás dolgozik a földcsuszamlás terjedésének meggátlásán

A főváros út- és csatornaépítési ügyosztálya nagy apparátussal dolgozik a III. kerületi *Testvérhegyen*, ahol a Jablonka-utcában *tíz házat fenyegető földcsuszamlást* igyekezik megállítani. Előbb negyven, ezen a héten már *hetven munkás dolgozik* a veszélyeztetett jókora területen, ahol *az épületeken támadt repedések* árulják el a talajmozgást. A munka megkezdését megelőzően fúrások és aknák ásása alapján megállapították, hogy ezen a területen már régebben is voltak talajmozgások és megállapítást nyert, hogy *a Testvérhegy terepalakulata révén sokkal inkább ki van téve a földcsuszamlásnak, mint a Várhegy*, ahol a földcsuszamlást több körülmény összejátszása idézte elő és szó sincs arról, hogy a Várhegy, vagy annak kérdéses lejtője csuszamlásra „inklináló" terület lenne. Ezt azonban nem lehet elmondani a Testvérhegyről, amelynek csuszamlása — érdekes módon — nem okoz olyan riadalmat, mint a Várhegy aránylag kisebb területének megmozdulása, sőt az érdekelteken és a hatóságokon kívül szélesebb körben nem is vettek tudomást a dologról.

A csuszamlásból most már komoly veszedelem nem lesz. A főváros nagy munkával és nagy áldozattal küzd a megmozdult földekkel, hogy a további csuszamlásnak gátat vessen.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa a testvérhegyi veszedelmekről és az ott folyó munkákról kérdést intézett

Király Kálmán

tanácsnokhoz,

az út- és csatornaépítési ügyosztály vezetőjéhez, akitől a következő felvilágosítást kapta:

— A Testvérhegy keleti lejtőjén, a Jablonka-út 25—43. számú ingatlanok környékén *két egymáshoz közel eső, összesen mintegy*

25.000 négyzetméter nagyságú területen jelentkezett a talajmozgás,

amely *több épületen repedéseket okozott.*

— A kérdéses hegyoldalon 3—8 méter összvastagságú, a vizeket könnyen áteresztő lösztakaró és sárga agyagréteg az esős időszakban részben a felületre lehulló csapadékvizeknek, részben a hegyoldalról lefolyó hegyivizeknek beszivárgása folytán néhány méter vastagságban átázott. Az átázott talajrétegben, miként azt a feltárások mutatták, igen nagy mennyiségű víz található.

— Mivel a hegyoldal nagy esése folytán az átázott földtömegnek megfelelő támasztéka nem volt, a szárazabb agyagréteg feletti nedves agyag- és lösszrétegben,

a felszíntől számított mintegy 3—5 méter mélységben az egyensúlyi helyzet megbomlott és talajmozgás állott elő.

Egyébként a talajmozgások helyén a terepalakulat azt mutatja, hogy ezen a régebben még beépítetlen területen *már a multban is voltak talajmozgások (suvadások).*

— Tekintettel arra, hogy védekezés nélkül a csuszamlásos jelenségek továbbfejlődhetnek és így e területen fekvő *tíz épület további károkat szenvedne, a főváros a terjedelemre nagyobb és inkább beépített területen védőmunkákat végeztet.* Az ilyen természetű talapmozgásokkal kapcsolatos védőmunkák *költségesek* és így igyekezni kell a kiadások lehető kímélése mellett találni olyan megoldást, mely mégis alkalmas további károk elhárítására.

— A főváros jelenleg a már említett két terület közül a nagyobbiknak hegyfelőli oldalán egy mintegy

6—7 méter mély és mintegy 150 méter hosszú övszivárgót épít.

Ez majd megakadályozza a káros talajvizeknek a veszélyeztetett területre jutását. A szivárgóba kerülő vizet a veszélyeztetett területről természetesen le kell vezetni. Evégből az ott lévő árokban *zárt csőcsatorna* készül. Erre az árokra a jövőben nem lesz szükség, miért is azt az építésvezetőség a szivárgókból kikerülő földdel betölti. Ily módon

a veszélyeztetett terület megtámasztást nyer.

— A körvonalozott munkák végrehajtása *igen nagy gondosságot igényel*, azokat lehetőleg száraz időben kell készíteni, mert a felső nedves agyag- és lösszrétegekben való munka nagy körültekintést, gondos ducolást igényel és azt csak kisebb szakaszokban lehet végrehajtani. A munka végrehajtásánál fellépő *nagy talajvíz-áramlás*, mint minden mélyépítő munkánál, most is megnehezíti a munka végrehajtását.

Mint a nyilatkozatból kitűnik, a főváros vezetősége mindent elkövet ezúttal is arra nézve, hogy a polgárság élet- és vagyonbiztonságát megóvja.

Szakértők szerint a taxisok viteldíjemelési terve indokolt

A polgármester a kérelmet pártolóan terjeszti az autonómia szervei elé

Nagy feltűnést keltett pár héttel ezelőtt az a beadvány, amellyel a Budapesten működő autótaxivállalatok vezetősége fordult a polgármesterhez és amelyben azt kívánta, hogy a jelenleg 65 fillérben megállapított *alapdíjszakást a géperejű bérkocsiknál 80 fillérre emeljék fel.*

A taxivállalatok egyrészt az anyagi költségek drágulásával, másrészt az időközben beállott munkabéremelésekkel indokolták meg kérelmüket, de rámutattak arra is, hogy *kocsiparkjuk kiegészítése és jókarbantartása is olyan indok, amelynek az utazóközönség, végeredményben tehát a székesfőváros lakossága látja elsősorban hasznát.*

Szendy Károly polgármester utasítására *Baracsy* István báró, a közlekedési ügyosztályt vezető tanácsnok a taxisok beadványát szakértői vizsgálat alá bocsátotta abból a célból, hogy megállapíttassék: *valóban fennállanak-e a beadványban hivatkozott körülmények?* A szóbanforgó szakértői vélemények már beérkeztek a városházára és azokból az derül ki, hogy

a viteldíjemelésre irányuló kérelem valóban nem tekinthető alaptalannak,

mert az üzemanyag áremelkedése és különböző más körülmények összetevődése a multhoz viszonyítva *tényleg emelte az autóvállalkozók készkiadásait.*

A szakértői vélemények figyelembevételével a közlekedési ügyosztály most foglalkozik az autonómia elé terjesztendő polgármesteri előterjesztés összeállításával és azt elkészülte után nyomban az V. ügyosztály szakbizottsága elé fogja terjeszteni. A szakértők által felhozott indokok alapján

a polgármester pártolóan terjeszti elő a tarifaemelésre vonatkozó kérelmet.

Amennyiben a 15 filléres tarifaemelést elfogadnák, ez lényegében azt jelentené, hogy *a budapesti taxiforgalom évente közel másfélmillió pengővel drágulna meg.* Ennek dacára megállapítható, hogy a budapesti taxiközlekedés — eltekintve a párizsi taxidíjaktól — világviszonylatban is még mindig a legolcsóbb tarifával közlekedik.

Ötpengő a kisajátítási ár a balatoni műut mentén

A balatoni műút székesfővárosi szakaszának létesítéséhez szükséges területekre ezelőtt két esztendővel *kisajátítási jogot kapott a főváros a kereskedelemügyi minisztertől.* Annak ellenére, hogy a város a tisztiügyészség útján huzamos és beható tárgyalásokat folytatott az érdekelt telektulajdonosokkal az útépítéshez szükséges ingatlanrészek *árának* megállapítása tekintetében, megállapodás legnagyobbrészt nem jöhetett létre, mert az ingatlantulajdonosok *túlzott követelésekkel léptek fel*, amelyek semmiképpen sem állottak arányban a szóbanforgó környéken szokásos ingatlanárakkal.

A székesfővárosnak ezekután nem maradt más választása, mint az, hogy *a törvényszékhez fordult a kártalanítási eljárás folyamatbatétele céljából.* Legutóbb a törvényszék el is rendelte a kisajátított ingatlanokra *a szakértői becslést*, amely most fejeződött be. A szakértői bizottság véleményét a törvényszék elé terjesztette, amely most hozta meg döntését, éspedig úgy, hogy

a szóbanforgó ingatlanok kisajátítási áráúl négyszögölenkint átlagosan 5 pengő összeget szabott meg.

Kártalanítási összegek fizetésére csak egy *ingatlannál* kötelezte a székesfővárost a bíróság, úgy hogy végeredményben *a kisajátítási ügy a székesfővárosra kedvezően végződött.*

Különösen érdekes része ennek az ügynek az, hogy két ingatlantulajdonos, akiktől 38.400 négyszögöl területet sajátítottak ki az útépítés céljára, bejelentette, hogy a szóbanforgó terület keserűvízforrásterület volt és így a hatósági eljárás következtében *évi 12.000 pengő jövedelemtöbblettől estek el.* A szakértők részben helyt is adtak a két tulajdonos álláspontjának és azt javasolták, mondja ki a bíróság, hogy a székesfőváros *51 pengő 60 fillér kisajátítási árat köteles fizetni a szóbanforgó forrásterületi ingatlanért*, a bíróság azonban nem fogadta el ezt a javaslatot, hanem ítéletében megállapította, hogy a szóbanforgó terület nem tartozik szervesen a keserűforrások területéhez, hanem annak csupán külső védterülete, *a kisajátítás tehát a keserűvízforrások hozadékát semmiben sem csökkentette.*

A törvényszék ítélete ellen egyébként egyes tulajdonosok jogorvoslattal éltek.

József főherceg úr csász. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II., Fő-utca 8. ● Tel.: 153-787.
Alapítási év 1884. Sürgönycím LOHR Budapest.

Örömmel és lelkesedéssel fogadták Zsitvay Tibor városrészkeresztelő inditványát a kerületekben

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* legutóbb tartott pártértekezletén bejelentette *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök, hogy a költségvetés tárgyalása során a közgyűlés elé indítványt terjeszt, amely szerint a XII. kerületet, a Hegyvidéket *Horthy Miklósvárosnak*, a XIII. kerületet, az Angyalföldet pedig *Magdolna-városnak* nevezzék el. Indítványának indokolásául kifejtette, hogy az új és rohamosan fejlődő XII. kerület Horthy Miklós kormányzása alatt épült, a jelenlegi elnevezése pedig semmitmondó. Hiszi, hogy minden magyar ember őszinte örömmel fogadja, ha a kerület Horthy Miklós kormányzó nevét viseli. Méltóbb elnevezést az Angyalföldnek sem lehetne adni a Magdolna-városnál, hiszen a Főméltóságú Asszony áldásos ínségenyhítő akcióját ennek a legszegényebb kerületnek rászoruló lakosságára terjeszti ki a legnagyobb mértékben.

A pártértekezlet egyhangú lelkesedéssel fogadta a pártelnök indítványát, amelyet kétségtelenül magáévá tesz a közgyűlés is, úgy, amint a mult évben egyhangúlag elfogadta *Zsitvay* Tibornak azt az indítványát is, amelynek értelmében a Lipótváros nevét *Szent István-városra változtatták.*

Hogy az érdekelt kerületekben milyen hatást tett *Zitvay* Tibor indítványa, arról az elábbi nyilatkozatok szólnak.

Hencz Lajos dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

aki a *Hegyvidéket* képviseli, a következőket mondta:

— A legnagyobb örömmel vettem tudomásul és hasonló érzéssel fogadta kerületem polgársága pártelnökünk indítványát. A Hegyvidék elnevezést nem tartottuk véglegesnek, mert hiszen a kerület egész területére nézve *nem jellegzetes*, azonkívül zavarólag hat, hogy Óbuda egy részének is Hegyvidék a neve. Hogy kerületünk Horthy Miklós nevét viselje, már csak azért is indokolt, mert *az ő kormányzásának évei alatt indult rohanó fejlődésnek* és mindnyájunkat büszkeséggel és örömmel tölt el, hogy a Kormányzó Úr Őfőméltósága nevével indulunk a fejlődés útján tovább.

— *A leghálásabb elismeréssel fogadta polgárságunk Zitvay Tibor kitűnő elgondolását.*

Hegedűs Bertalan dr.
törvényhatósági bizottsági tag,

a közgyűlésben *Angyalföld* képviselője, így nyilatkozott:

— Pártunk elnöke indítványával *eltalálta kerületünk lakosságának leghőbb óhaját.* Valóságos dicsfény veszi körül kerületünkben a Főméltóságú Asszony nemes alakját. Sok-sok fájdalmat és szomorúságot enyhített már itt az ő áldásosztó keze és az anyagi segítésen túl jóságával a lelkeket is megenyhítette. Fájdalom, a mi kerületünk van legjobban ráutalva az ő segítségére, és így valósággal szimbólumot jelent, hogy a szegények Angyalföldje ezután az ő nevét viseli és Magdolnaváros lesz.

— *A XIII. kerületi pártszervezet már foglalkozott Zsitvay Tibor gondolatával* és a *legnagyobb lelkesedéssel és melegséggel* áll az ő nemes és igazán helyénvaló indítványa mellé.

Nem követi a közlekedés az amerikai gyorsasággal fejlődő Zuglót

Rákosfalva forgalma megjavul

A zuglóiak sokat panaszkodnak a közlekedés hiányossága miatt. Igazuk van, de a fő oka ennek a bajnak maga Zugló, amely az utóbbi években rendkívüli irammal fejlődött és eddig lakatlan területeket népesített be szép villákkal és családi házakkal. Sokat segitett a 69-es villamosba kapcsolódó új 68-as vonal és az autobuszhálózatba kapcsolta Zuglót a Thököly-úti sorompóig közlekedő 7-es autobusz. Ezekután azonban még mindig sok a kivánság a közlekedés megjavítására és ezek sorába tartozik a rákosfalvai rész lakosságáé, melynek érdekében most

Kertész Elemér
törvényhatósági bizottsági tag

inditott mozgalmat. Közérdekü akciójáról a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondta:

— Amióta a XIV. kerületi elöljáróságot a Pétervárad-utcában felállitották, igen súlyos helyzetbe kerültek azok a XIV. kerületi polgárok, akik a kerületnek a rákosfalvai részén laknak. Ugyanis, ha őket ügyes-bajos dolgaik az elöljáróságra, vagy a kerületi rendőrkapitányságra szólítják, ezeket a helyeket csak óriási kerülővel közelithetik meg.

— Történetesen a rákosfalvai lakosoknak a HÉV-vel kell bejönniök a Keleti pályaudvarig, ott mintegy 500 métert gyalogolni, esetleg komplikált villamos átszállási müveleteket végezni, hogy végre a 69-es viszonylatú kocsikkal *csaknem parallel ugyanarra a magasságra jussanak vissza, ahonnan elindultak*, hogy így eljussanak *a kerületi elöljáróságra*, illetve *a kerületi rendőrkapitányságra.*

— Ennek a lehetetlen és tarthatatlan helyzetnek megváltoztatása ügyében irásbeli indítványt nyujtottam be pártom elnökségének és a polgármester úrnak, kérve, hogy ezt a nehézséget megszüntetendő, *villamospótló autobuszvonalat állitsanak be addig is, amig a 68-as villamosvonalnak az ezidőszerint tényleg nagy nehézségeket jelentő kiépítése megtörténhetik.* A 68-as villamosvonal meghosszabbitása Rákosfalva felé azért ütközik sok nehézségbe, mert az útvonalak nincsenek kiépitve, sőt még planirozva sem, úgyhogy ott óriási mennyiségü földet kellene levágni és elhordatni, hogy a szintbe kerülő új útvonalon a 68-as villamos sinjei lefektethetők legyenek.

— A villamospótló autobuszingajáratot olyképpen képzelem beállitani, hogy annak egyik végállomása *a XIV. kerületi elöljáróság épülete előtt elterülő tér* (Pétervárad-utca torkolata), a másik végállomása pedig *Rákosfalva, Templom-tér* legyen. Ezzel a megoldással transzverzálisan össze tudnánk kötni az újabban amerikai módon fejlődő Zuglónak távoleső pontját a kerületi közigazgatási centrumokkal, de ezen keresztül a rákosfalvai részek lakosságát közvetlenül bekapcsoljuk a főforgalmi útvonalakba is.

— Remélem, hogy elgondolásomat, amely minden zuglói polgártársamnak szivéből fakad és amelyet Zugló területén müködő társadalmi egyesületek politikai pártállásra való tekintet nélkül teljes erővel magukévá tettek és támogatnak, a polgármester úrnál is megértésre talál és ennek alapján megszüntethető lesz ez a lehetetlen közlekedési mizéria.

HÍREK A PÁRTBÓL

Élénk klubélet lesz az idén a pártban

Az Eszterházy-utcai palota pompás termeiben, ahol a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának központja van, a túlsúly a munkára jutott a párt megalakulásától kezdve. A várospolitika, a szervezkedés, a párthoz forduló ügyesbajos közönség támogatása és a szociális munka vették igénybe a párt vezetőségét, törvényhatósági bizottsági tagjait és tisztviselőit a különböző gyüléseken, tanácskozásokon, kihallgatásokon vagy az adminisztráció irodáiban. A klubélet jóformán csak a csütörtöki pártvacsorákra szorítkozott.

Most ezen a téren változás előtt áll a pártközpont, illetve annak pártköre, amelyben *az idei szezónban mozgalmas klubéletre van kilátás*, ami természetesen nem jelenti a nagyarányú pártmunka csökkenését. A pártkör életének fellendítéséről székelyföldvári *Szilágyi* Ferenc, az új háznagy gondoskodik. Előtte nem is volt háznagya a pártkörnek. Ezt a tisztet az uj pártalkotmány rendszeresitette és elsőnek nagy rátermettséggel Szilágyi Ferenc tölti be, aki legközelebb gazdag programot terjeszt az elnökség elé.

A csütörtöki klubvacsorák továbbra is megmaradnak, de gondoskodás történik arról, hogya pártkört a tagok naponta délelőtt és délután is látogassák, vagyis *a pártkör tényleges kaszinójellegü legyen.* A társasági élet fellendítésére, mint értesülünk, a tél folyamán *nagyobbszabásu összejöveteleket* terveznek. Ezek keretében *tudományos, irodalmi és művészeti előadásokat* is fognak rendezni és helyet adnak a tagok szórakozásának is.

Folytatni fogják a múlt években jól bevált *anketéket* is, amelyeken szakembereknek egy-egy nagyobb, aktuális problémáról tartott előadásai nyomán indul meg a vita. Ezeken az ankétéken a párton kívül álló szakemberek és érdeklődők is résztvehetnek. Az előadások és viták célja a napirenden lévő problémák megvilágítása, megoldási módok keresése, a törvényhatósági bizottság tagjainak szakkérdésekben való tájékoztatása és a közönség érdeklődésének a főváros nagy kérdései iránt való felkeltése.

A párt tagjai nagy örömmel fogadják a pártkör mozgalmas életének hírét.

Usetty Béla ünneplése. A pedagógusok meleg ünneplésben részesitették *Usetty* Béla dr. országgyülési képviselőt, a Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezetének elnökét abból az alkalomból, hogy a kormányzó a kormányfőtanácsosi címmel tüntette ki. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja központi körhelyiségében folyt le az ünneplés az október 18-án, kedden este a Tanügyi Szervezet fővárosi tagozata rendezésében megtartott tanügyi vacsorán, amelyen *Pintér* Jenő dr. kir. főigazgató, *Felkay* Ferenc dr. közoktatásügyi tanácsnok, *Ősz* Béla kir. tanfelügyelő, több törvényhatósági bizottsági tag és a pedagógusok hatalmas serege vett részt. *Dávid* Antal dr. egyetemi m. tanár, a Tanügyi Szervezet fővárosi tagozatának elnöke üdvözölte *Usetty* Bélát nagyszabású beszédben. Ezután *Miklós* Béla tanár, a fővárosi tagozat vezető főtitkára köszöntötte *Rácz* Imre és *Bolyos* István felügyelőigazgatókat tanügyi tanácsossá történt kinevezése és *Bernáth* István dr. tanárt, a székesfőváros tanfelügyelőségéhez szolgálattételre történt beosztása alkalmából. *Bernáth* István dr. mondott a kinevezettek nevében köszönetet, majd *Usetty* Béla dr. válaszolt zajos ováció közben az üdvözlésre.

Az utolsó költségvetési pártértekezlet. A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* három pártértekezleten és a szakbizottsági ülések egész során foglalkozott a költségvetési vita előkészítésével. A párt ezeken az üléseken az összes költségvetési fejezeteket feldolgozta. Október 26-án, kedden kezdődik a költségvetés közgyülési vitája, ezt megelőzőleg, előreláthatólag *25-én, hétfőn még egy pártértekezletet tartanak*, amelynek előkészítésére, az eddigi elhatározás szerint, *22-én, pénteken ülésezik a párt pénzügyi bizottsága.*

A Tanügyi Szervezet munkája. A Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezetének debreceni tankerületi főcsoportja most tartotta első választmányi ülését, amelyen Mitrovics Gyula dr. egyetemi tanárt választották meg elnöknek. Székfoglalójában a tanügyi szervezet fontosságáról és a tanügyi érdekképviselet szükségességéről tartott előadást. Bernáth István dr., a Tanügyi Szervezet országos igazgatója üdvözölte a központ nevében az elnököt és kérte, hogy legyen hűséges gondozója a tanügyi érdekvédelem magasztos gondolatának. Ezután ismertette a munkatervet, amely szerint minden községben helyi csoportok alakitandók és minden tanár és tanító a körzetéhez tartozó választópolgároknak iskolánkivüli népmüvelő előadásokat köteles tartani, a nemzeti összefogás és a magasabb tanügyi érdekvédelem jegyében. Bejelentette, hogy a fővárosi és a vidéki tanügyi érdekek védelmére Nemzetvédelem címmel lapot adnak ki.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 168-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

Tyttmann Ferenc
kat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-703.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
lámpatestekkel Telefon: 141-476.

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapitási év: 1862. Telefon: 134-664.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készitmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyagmegtakarítás.

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-987.

Csepelt Budapesthez csatolják

A főváros értékes kikötők és közraktárak birtokába jut

Nagy-Budapest megteremtésére, mint arról a *Fővárosi Hirlap* munkatársa **jólinformált miniszteriális helyről** értesül, a közeljövőben *konkrét irányú tárgyalások kezdődnek.* Rövid időn belül megbeszélésre ülnek össze a székesfőváros vezetőivel a belügyminisztérium és a kereskedelemügyi minisztérium megbizottai és megvitatás alá veszik azt a kérdést: *miképpen lehetne Csepel községet a székesfőváros területéhez kapcsolni?* A minisztériumban forgalmi, gazdasági és közigazgatási szempontokkal egyaránt inlokolják a két közület tervbevett egyesítését és rámutatnak arra is, hogy

Csepelnek Budapest közigazgatásába való beillesztésével a székesfőváros óriási értékű invesztíciók birtokába jutna, mert Csepelen köztudomás szerint igen nagyösszegű állami invesztíciók történtek, egyrészt a vámmentes és szabadkikötő, másrészt a közraktárak felépítésével.

Ezeknek az intézményeknek jövedelmezősége jelenleg nem felel meg a hozzájuk fűzött reményeknek, a minsztériumnak azonban az a meggyőződése, hogy amennyiben Csepelnek a székesfővárossal való egyesítése megtörténik, *ezen a téren jelentékeny javulással lehet számolni.*

Figyelemmel van tervei kidolgozásánál a kormány arra is, hogy Csepel ipari jellege is amellett szól, hogy *szerves összefüggésbe kerüljön a székesfővárossal,* mert ezen a réven teljes mértékben biztosíthatók lesznek mindazok a szociális és higiéniai szempontok, amelyek egy modern gyárvárosnál elengedhetetlen fontosságúak.

Álgyay Hubert Pál kereskedelmi államtitkár megoldja a közlekedési kérdéseket

Előtérben a gyorsvasút megvalósításának nagyjelentőségű problémája

Álgyay Hubert Pál, a Közmunkatanács alelnöke kereskedelmi államtitkár lett. A nyugalomba vonuló *Dálnoky Kovács* Gyula helyébe került és ezentúl a közlekedésügyek legfőbb irányítója lesz. Nemcsak az Államvasutak, hanem a hajózás, az útépítés és az automobilizmus problémáinak megvalósítása is függ tőle.

Mindenki meg van arról győződve, hogy alkalmasabb egyéniségre nem eshetett volna a választás. Amikor *Bessenyey* Zenó elfoglalta a Közmunkatanácsban az elnöki pozíciót, felajánlotta az alelnöki tisztséget *Álgyay Hubert* Pálnak. Nagyon jól tudta, hogy mit csinál. *Európai hírű szakemberre volt szüksége, aki nagy terveinek végrehajtásában* a legtökéletesebb hozzáértéssel majd segítségére lesz. Nem csalódott és a főváros közönségét is mindenben kielégítette ez a szerencsés választás.

A Közmunkák Tanácsa az utóbbi években nagyon sokat alkotott. Elég talán hivatkozni *a Margitsziget átépítésére, ott a gyönyörű strandfürdő létesítésére, a hajókikötők kitelepítésére a korzó elől, a Madách-út megnyitására, a kivezető utak kiépítésére és utolsó sorban, de fontosságra talán első helyen, a Horthy Miklós-híd megépítésére,* ahol *Álgyay Hubert* Pál elismert szaktudása igazán döntő tényezőként szerepelt. A buzgó alelnök minden munkából alaposan kivette a maga részét.

A Közmunkatanács és így a főváros sokat vesztett azzal, hogy *Álgyay* Hubert Pál a jövőben más munkakörben fog dolgozni, de azért *munkaereje nem vész kárba a főváros számára sem.* Uj pozíciójában, mint a kereskedelmi minisztérium közlekedési osztályának legfőbb irányítója, erősen érvényesítheti befolyását Budapest közlekedésének fejlesztése érdekében. *Álgyay* Hubert Pál kidolgozta a gyorsvasút tervét. *Kilenc vasútvonalnak minden apró részletét megállapította.* A főváros a legnagyobb lelkesedéssel fogadta a nagyszerű megoldásokat. A városfejlesztési bizottságban egyhangúan elfogadták a terveket és a javaslat elkészítésével közlekedésünknek ezt a kiváló reformerét bízták meg.

A gyorsvasút tervei most majd felkerülnek a kereskedelmi minisztériumba, ahol azoknak feltétlenül jó protektora lesz: maga *Álgyay* Hubert államtitkár. *Az államtitkárnak kell majd dönteni a szakértő tervei fölött.* Igy azután komolyan bízhatunk abban, hogy *a gyorsvasút megvalósul.*

De nemcsak ezen a téren lesz Budapestnek segítségére az új államtitkár. Eddigi működési körében, mint a Közmunkatanács alelnöke, mindig kimutatta azt az őszinte szeretetet, amellyel a főváros dolgai iránt viseltetik és ez fog megmutatkozni mostani magas pozíciójában is. A fővárosnál mindenki nagy örömmel vette tudomásul a felsőbb körök döntését, amely *Álgyay Hubert* Pált a neki megfelelő legalkalmasabb helyre állította.

Hárommillió költséggel sürgősen felépítik a fedett sportcsarnokot

A tizenötmilliót igénylő Nemzeti Stadion egyelőre elmarad

A fedett sportcsarnok felépítésére a székesfőváros hónapokkal ezelőtt megfelelő telket bocsátott rendelkezésre a régi lóversenytér területén, az Autobuszüzem garázsépületének közelében. A mult hét végén az *OTT* kiküldöttei helyszíni szemlét tartottak és a székesfőváros kiküldötteinek közbenjöttével véglegesen megállapították, hogy *a felajánlott területnek melyik része lesz legalkalmasabb a sportcsarnok létesítésére.* Ennek a helyszíni szemlének az az előzménye, hogy a *Testnevelési Tanács* a kultuszminisztériummal megállapodásra jutott arra vonatkozóan, *hogyan fedezik az új sportlétesítmény építkezési költségeit.* A megbeszélések eredménye az volt, hogy

a kormány hajlandónak mutatkozik hárommillió pengő OTI-kölcsön folyósítására.

Gyakorlati lebonyolítása úgy történik a sportcsarnok felépítésének, hogy az építkezési költségeket a közeljövőben felvételre kerülő fővárosi *OTI*-kölcsönből *maga a székesfőváros utalványozza,* viszont ennek az összegnek törlesztését teljes egészében az állam vállalja magára.

A megegyezés alapján most már megtörténtek az intézkedések arra nézve, hogy *mihamarabb kiírják a nyilvános tervpályázatot a budapesti fedett sportcsarnok berendezéseire.* Hír szerint november közepén hirdetik meg a pályázatot, háromhónapos lejárattal. Az *Országos Testnevelési Tanács* törekvése arra irányul, hogy a hatalmas méretű és a sport fejlődése szempontjából páratlan jelentőségű létesítmény munkálatai

legkésőbb 1939. elejére befejezést nyerhessenek,

hogy ezen a réven az 1940-ben tartandó tokiói olimpiászra készülő magyar sportférfiak *tréningjeiknél és versenyeiknél már az új fedett sportcsarnokot is felhasználhassák.*

A fedett sportcsarnok közeli megvalósításával kapcsolatban ismét időszerűvé vált a *Nemzeti Stadion* létesítésének ügye. Mindeddig abban a tudatban élt a székesfőváros közönsége, hogy a stadiont belátható időn belül megvalósítják, most azonban,

beavatott helyről

értesülünk, a helyzet lényegesen megváltozott. Az *OTT* véleménye szerint ugyanis mindaddig, amíg a fedett sportcsarnok rendelkezésre nem áll és be nem bizonyosodik az, hogy ez a létesítmény egyedül nem tudja kielégíteni a várható igényeket, *elhamarkodott lépés lenne a legalább 12—15 millió pengőt igénylő Nemzeti Stadion konkrét megvalósítására gondolni.* Másszóval annyit jelent ez, hogy *a Nemzeti Stadion felépítésére öt-hat esztendőn belül még csak remény sincsen.*

Uj áramvisszanyerő-berendezés a földalatti villamosnál

Évenként 22.000 pengős áramtakarítás

Kedden délelőtt érdekes bemutatót tartott a Beszkárt igazgatósága a földalatti villamos Vörösmarty-téri végállomásán, majd végig a földalatti egész vonalán. *A földalatti villamos valamennyi kocsiját áramvisszanyerő (rekuperációs) berendezéssel szerelték fel* és azt mutatta be *Perczel* György dr. vezérigazgató. A bemutatón megjelent a Beszkárt egész igazgatósága, élén *Verebély* Jenő elnökkel és *Usetty* Béla dr. alelnökkel, a törvényhatósági bizottság számos tagja, a sajtó képviselői és sok más érdeklődő. Ott volt *Tóbiás* Károly nyugalmazott műszaki igazgató is, aki nyugalombavonulása előtt a rekuperációs berendezéssel kísérleteket végezett és most, a vezérigazgatóval együtt ő is magyarázattal szolgált a megjelenteknek.

Az új berendezés lényege abban áll, hogy *a villamost hajtó motorokat a fékezéskor úgy kapcsolják, hogy azok mint áramtermelő gépek működnek és a termelt áramot a hálózatba juttatják.* Az áramtermelés munkájához szükséges energiát a kocsi lendületében rejlő mozgási energia szolgáltatja. Az áramtermelés a kocsi mozgási energiáját felemészti és így *hatályos fékezés jön létre.*

A fékezési folyamat tehát áramot termel, ahelyett, hogy a kocsi számottevő mozgási energiáját féktuskó koptatásával, tehát költséggel járó súrlódási munkával, nem hasznosítható meleggé alakítaná át. Ezzel *33 százalékos áramvisszanyerés* áll elő. Ez annyit jelent, hogy a földalatti vasútnál *évente 22.000 pengő megtakarítást eredményez* az új berendezés. A szükséges beruházás ezzel szemben *53.000 pengő.* A törlesztés 10 év alatt történik. *Az évi nyereség, a beruházások törlesztését is beszámítva, 10.000 pengő.*

Ugyanezt a berendezést *a földfeletti villamosokon* is keresztül lehetne vinni, de ott nehézségek vannak. Nagyon sok függ ugyanis a berendezkedés alkalmazásánál a személyzet ügyességétől. A kísérletek azonban több földfeletti villamos kocsin megindultak.

A bemutató közönségét a Vörösmarty-térről az új berendezéssel felszerelt villamos kocsi a városligeti végállomásig vitte.

Perczel György vezérigazgató nagy rekonstrukciós programjáról, amelynek egyik része a rekuperációs berendezés, *az Uránia mozgóképszínházban vetítettképes előadást tartanak.*

A régi céhmesterek

céhbeli remeknek neveznék a legujabb tipusu **Gyöngykályhát,** amely kettős célt szolgál: egyrészt a legolcsóbb tüzelőanyaggal, a Gyöngyszénnel is fűthető és annak legjobb kihasználását biztositja, egyenletes meleget szolgáltat, másrészt pedig izléses kiviteléről fogva a lakás diszét képezi. A Gyöngyszén alacsony ára minden más tüzelési móddal szemben jelentős megtakaritást nyujt. Cserépkályhába is beépithető a hasonló rendszerü Gyöngy-előtét. Megtekinthető: a Magyar Radiátorgyár Rt. Andrássy-ut 13. sz. alatti mintaraktárában.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II. KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
P.-bronz
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

GÓR N. ILLÉS
CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

TERVEZŐÉPITÉSZEK FIGYELMÉBE: **UJDONSÁG!**
DEHO-NEMES FATAPÉTA
egyed. árusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemü tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel. 182-021

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETESI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Karafiáth Jenő főpolgármester ezüstlakodalma. *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester pénteken meghitt családi körben ünnepelte házasságának huszonötödik évfordulóját kenesei villájában. A főpolgármestert és feleségét az üdvözlő táviratok egész tömegével keresték fel a fővárosi, politikai, írói és sportelőkelőségek. Az üdvözlők sorában volt a városházi ujságírók testülete is. Ez a családi ünnep szolgált magyarázatul arra, hogy *Karafiáth* Jenő főpolgármester miért nem elnökölt a pénzügyi bizottság pénteki ülésén. A főpolgármester ugyanis közismert kötelességtudásával mindig megjelenik ott, ahova hivatása szólítja. Nála szorgalmasabb látogatója az üléseknek és tanácskozásoknak nincsen. Hogy egyszer elmaradt, annak nagy okának kellett lennie. Tényleg nagy oka volt, olyan, amely huszonöt esztendőben csak egyszer fordul elő.

Adómentesek az Eucharisztikus Kongresszusra bérbeadandó üres lakások. Az Eucharisztikus Kongresszus sokféle előkészületei sorában a legnagyobb probléma még mindig az, hogy hova fogja Budapest óriási számban ideözönlő vendégeit elhelyezni. A közönség egyelőre nem ajánlott fel kellő számban lakásokat, bár az ünnepségek szervezői, a főváros vezetősége és a hatóságok mindent elkövettek, hogy a lakástulajdonosokat szobáik átadására bírják. Most segítségére siet az Eucharisztikus Kongresszusnak *a pénzügyminiszter is, aki rendeletet adott ki, hogy a vendégek céljaira rendelkezésre bocsátandó üres lakások, illetve lakrészek adómentességet élveznek* akkor is, ha a kongresszus idejére bérbeadják. Ez az adómentesség *május 20. és június 3. közötti időben* a kongresszusra érkező vendégek részére kiadandó lakásokra vonatkozik. A bérbeadónak a lakás kiadására vonatkozó szándékát a pénzügyigazgatósághoz be kell jelenteni. Érdekes megemlíteni, hogy a bútorkölcsönző vállalatok hajlandóságot mutatnak az ilyen lakások bebútorozására és felszerelésére.

A Párisi magyar pavillon sikermérlege. Ezzel a címmel hatalmas tanulmányt írt *Hallóssy* István, a *Budapesti Nemzetközi Vásár* ügyvezető igazgatója a *Közgazdasági és Közlekedési Tudósító* legújabb számában. *Hallóssy* tanulmánya egyszersmind figyelemreméltó és éles kritika is, amely nem hallgatja el a hiányokat sem. Mert ugyanakkor, amikor elemzi a kiállítási anyagot, azt is részletesen felsorolja, ami *hiányzott a magyar kiállításból.* Sajnálattal regisztrálja a színházkiállítás, a sportkiállítás hiányait és azt, hogy *sehol sem lehetett látni kultúrfölényünk bizonyítékait.* Mindazonáltal az önálló Magyarország első ilyen nagyszabású szereplését a nemzetek színe előtt *komoly eredménynek kell tekinteni,* éppen ezért a legnagyobb elismeréssel emlékezik meg *Hallóssy* István a szervezők derék munkájáról, akik kis anyagi eszközökkel *igaz úri magyar hangulatot tudtak teremteni.*

Kiírták a pályázatot a tisztifőügyészhelyettesi állásra. A *Feigler* Károly tisztifőügyésszé történt megválasztása folytán megüresedett tisztifőügyészhelyettesi állásra *Szendy* polgármester *október 27-iki határidővel* pályázatot hirdetett. A tisztifőügyészhelyettest a polgármester nevezi ki.

Magas kitüntetésekben részesültek a Horthy Miklós-híd építői. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére a *Horthy Miklós-híd* létesítése körül szerzett érdemeikért *Dálnoki-Kováts* Gyula államtitkárnak a *Magyar Érdemrend középkeresztjéhez a csillagot, Algyay-Hubert* Pál dr., a Fővárosi Közmunkák Tanácsa alelnökének a *Magyar Érdemrend középkeresztjét a csillaggal,* vitéz *Markotay* Jenő m. kir. kormányfőtanácsos, az Állami Vas-, Acél és Gépgyárak vezérigazgatójának, vitéz nagybányai *Horthy* István, az Állami Vas-, Acél és Gépgyárak miniszteri tanácsosi címmel felruházott vezérigazgató-helyettesének, *Tantó* Pál miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsosnak a *Magyar Érdemrend középkeresztjét, Dömötör* Sándor miniszteri osztálytanácsosnak a *Magyar Érdemrend tisztikeresztjét,* továbbá *Baráth* Sándor és *Szolga* Gábor, az Állami Gépgyár munkavezetőinek, valamint *Fülöp* Lajos ácsmunkavezetőnek és *Gyeváth* Gyula alapozási munkavezetőnek a *Magyar Ezüst Érdemkeresztet* adományozta. Vitéz *Berencsy* Béla Állami Vas-, Acél és Gépgyári műszaki főtanácsosnak buzgó szolgálata elismeréséül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

VASS JÁNOS
ADLER és KAPPEL
irógépek Irányi-u. 4. Tel.: 183-628.

Ma, szerdán nyilt meg az uj Rudas. Hónapokig tartó munkálatok után befejezték a Rudasfürdő újjáépítését és mind a modernizált fürdőt, mind a szállodát, *ma, szerdán adták át a nagyközönség használatára.* Az épületben 11 új rádiumos *Juventus* kádfürdőt létesítettek, ezenkívül 23 új szállodai szoba is épült. Ezzel kapcsolatos természetesen a Rudas környékének rendezésére kiírt tervpályázat is, amelyen a nyertes a *Fischer és Sebestyén* építész cég.

Egy kézfogásról

sokat beszéltek a városházán. A kézfogás a pénzügyi bizottság ülésén történt. Karafiáth Jenő főpolgármester nyujtotta oda a jobbját Szendy Károly polgármesternek, aki azt örömmel szoritotta meg. Bár kedves közvetlenséggel folyt le ez a jelenet, mégis szimbolikus értelmű volt, mint azoké az eseményeké, amelyeket hajdanta patetikus művészek bronzreliefeken és olajfestményeken örökitettek meg. „Az államhatalom kezet fogott az autonómiával": ez lehetett volna a címe a reliefnek, vagy Benczur-képnek, amelyet kucsmájukat magasan lobogtatva, vivátozva népesitettek volna be a törvényhatóság kimagasló alakjai. A pátosz és a vivát korszaka azonban lejárt, de meg ezenfelül az államhatalom tulajdonképpen nincs is haragban az autonómiával, csupán egy kis, úgynevezett surlódási felület van közöttük, amely a fázisadó szürke számadataival fejezhető ki. Vagyis ilyen pátoszmentes, mindennapi, de azért a legkevésbbé sem jelentéktelen „ügy" húzódott meg a kézfogás mögött, de azért, hogy megtörtént, megérdemelte az éljenzést, sőt megérdemelte volna akár a klasszikus vivátot is. A jelenetnek a szerzője Ernszt Sándor volt. A városháza közbecsült bölcse a költségvetés számlabirintusában is magasabb szférákba tudott emelkedni és az ülésen emelkedett hangú beszédet mondott, amelyből nem a pártpolitikus hangja csendült ki, hanem a polgáré, aki fővárosát szereti és a hazafié, aki nemzete jövőjén aggódik. Visszaidézte a multat, amikor fénykorukat élték az autonómiák. Azóta sok minden történt, de az ma is megáll, hogy csak annak az autonómiának lehet tekintélye, amely valóban független, ami azonban anyagi erőforrás nélkül lehetetlen. Az az alispán, aki pénzért könyörög a kormánynál, nem tud olyan erkölcsi erőt felmutatni, mint elődei és ez nem csak a vármegyére áll, hanem a városra is. Éppen ezért az évenként megujuló kérelmezés helyett végre a fővárosnak el kell intéznie az állammal az összes függő kérdéseit. És erre most reményt nyujt a főpolgármester személye is. Volt idő, amikor a kormány hatalmi szóval ültetett be embereket a főpolgármesteri székbe, de ennek most már vége van. Karafiáth Jenő személyében mindenki megbizhatik. És amikor általános helyeslés közben idáig jutott beszédében Ernszt Sándor, Karafiáth Jenő felé fordult és felszólította, hogy az önkormányzat, de az állam érdekében is fogjon kezet a polgármesterrel. Miután még Zsitvay Tibor is bejelentette, hogy a kormány részéről nemcsak készség, hanem minden jóindulat is megvan és az összes pártok jelenlevő tagjai melegen helyeselték Ernszt Sándornak, következett az érdekes jelenet. „Fogjon kezet a főpolgármester a polgármesterrel", mondta az imént Ernszt Sándor. Karafiáth Jenő főpolgármester egyet gondolt, a jobbján ülő polgármesterhez fordult és férfiasan feléje nyujtotta jobbját. Szendy Károly pedig ugyanolyan határozottsággal csapott az eléje nyujtott kézbe. A jelenet közvetlen, kedves volt, nem nélkülözte azt a finom derüt, amely a költő főpolgármester lényéből árad, de ennek a derüs fénynek a mélyén — ha nincs is haragban az állam és az autonómia és nincs is ok a kibékülésre — volt mégis komoly mag is, amelyet a maga közvetlen módja szerint Karafiáth Jenő, íme, szimbolizált. Hozzá kell tenni, hogy sikere volt vele. Ha nem is lesz a jelenetből relief, vagy festmény, mindenesetre haszna lesz a fővárosnak, amely úgy veszi tudomásul a kézfogást, mint biztató ígéretet.

Megkezdték a 720 kislakás építését. Hétfőn kezdték meg a Szilasi-úti nyolc és Megyeri-úti hat kislakásos ház építését. A házak háromemeletesek lesznek, valamennyinek tervét a főváros magasépítési osztálya készítette. Három típusban épülnek, igen jó hatásúak lesznek és díszéül válnak a környékünknek. A Szilasi-úton épülő házakba *nyolc üzlethelyiség is kerül,* mert a közeli környéken hiányzanak a boltok, amelyekre, ha a házak benépesülnek, szükség lesz. Hétfőn délelőtt az összegyült építő vállalkozóknak kijelölte a magasépítési ügyosztály azokat a területeket, amelyeken az egyes házak felépülnek és ezután nyomban megkezdték a munkát. Az építkezés olyan gyors tempóban indul, hogy *a házak még ebben az évben tető alá jussanak,* azután, az egész telet lehetőleg kihasználva, úgy tervezik, hogy *május elsejére valamennyi ház elkészüljön. Wossala* Sándor tanácsnok, a magasépítési ügyosztály vezetőjének megbízásából az építkezéseknek *Merza* Dezső, az ügyosztály mérnöke lesz az ellenőre.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

A Frontharcos Szövetség sajtóteája. Az Országos Frontharcos Szövetség teán látta vendégül a sajtó képviselőit, hogy köszönetet mondjon azokért a szolgálatokért, amelyeket a sajtó tett a IX. országos frontharcos találkozó alkalmával. *Takách-Tolvay* József gróf ny. altábornagy, országos elnök üdvözölte a teán megjelent ujságírókat és hangsúlyozta, hogy a nemzet és a most élő generáció boldogulását csakis *a multon felépülő tradició és komoly nemzeti összefogás viheti előre.* Szólott beszéde során a *frontharcostörvény* megalkotásáról, amelynél nem *szabad pártpolitikai propagandának közrejátszania. Kertész* Elemér törvényhatósági bizottsági tag, ügyvezető alelnök felszólalásában kiemelte, hogy a szövetség *minden pártszempontot felülálló,* kizárólag a világháború szenvedéseiben és ennek emlékeiben gyökerező tömegmozgalom. Az ujságirók nevében *Vásárhelyi* Ferenc dr. mondott köszönetet az üdvözlésért és megigérte a sajtó támogatását.

A magyar konyha külföldi sikere. *Frankfurtban* most fejezték be a hetedik nemzetközi szakácsművészeti kiállítást. Ötvennyolc nemzet vett részt a kiállításon, amelyen természetesen ott voltak a kitűnő szakácsok is. A magyarok csoportja élén *Gundel* Károly állott, tagjai pedig *Heinrich* Antal, a Magyar Szakácsok Körének alelnöke, *Herrmann* Alajos, *Palák* János, *Posztobányi* István és *Szabó-Vági* Lajos voltak. Nagy sikert arattak a magyarok, akiknek főztjéért versengve tódult a közönség, úgy hogy a *magyar konyha főztjéből többet fogyasztottak, mint a többiekéből együttvéve.* Főképpen a magyar specialitások felé fordult az érdeklődés. A húsneműek mellett a süteményeknek is nagy sikerük volt, amelyekkel *Fodor* Viktória szakácsnő tartotta a rekordot. Érdekes, hogy még *az egytál-verseny is a magyaroknak hozott sikert. Gundel* Károlyt, a magyarok világhírű vezetőjét melegen ünnepelték a frankfurtiak és a kiállítás nemzetközi résztvevői. *Gundel* Károly abban a megérdemelt megtiszteltetésben részesült, hogy *két ízben is rádióelőadást kellett tartania* a magyar konyhaművészet műhelytitkairól és remekeiről. *Gundel* sikerére jellemző, hogy az összes idegen szakácscsoportok tagjai közül egyedül a magyarok vezetőjét kérték fel rádióelőadás tartására. Meleg elismerését fejezte ki a magyaroknak *Kreps Frigyes* dr., Frankfurt főpolgármestere, aki fogadóestén látta vendégül a kiállításon résztvevő csoportok vezetőit. Magyar részről a fogadáson *Marenchich* Ottó kormányfőtanácsos, a Szállodások Nemzetközi Egyesületének elnöke és *Gundel* Károly jelent meg.

Novágh Gyula dr. bécsi előadása. Bécsből jelentik, *Novágh* Gyula dr., a Szabadegyetem és a fővárosi népművelési bizottság igazgatója többnapos tanulmányútra Bécsbe érkezett. *Novágh* igazgató bécsi látogatása viszonzása *Riedl Lajos,* a bécsi *Uránia* igazgatója budapesti látogatásának. Tanulmányútja során *Novágh* igazgató megtekintette a bécsi népművelődési és szociálpolitikai intézményeket. Megbeszéléseket folytatott az *Uránia* igazgatóságával az osztrák és magyar kulturfilmek kicserélése ügyében, valamint cserehangversenyek rendezése és a messzebbi külföldre irányuló közös társasutazások megszervezése érdekében. *Novágh* Gyula dr.-t bécsi tartózkodása során *Pernter* János osztrák közoktatásügyi miniszter és *Zernatto* Guido államtitkár is fogadta. *Novágh* Gyula dr. pénteken este a bécsi Urániában előadást tartott a budapesti népművelődési intézményekről. A magyar követség részéről az előadáson *Kartal* Jenő miniszteri tanácsos, kultúrelőadó jelent meg. Az érdekes előadást a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta.

A házfelügyelők a polgármesternél. A Házfelügyelők Országos Nemzeti Szövetsége tisztelgő küldöttséggel kereste fel *Szendy* Károly polgármestert. *Pözel* István dr. országgyülési képviselő, országos elnök és székelyföldvári *Szilágyi* Ferenc országos társelnök vezették a küldöttséget, amely abból az alkalomból kereste fel a polgármestert, hogy most alakult budapesti egyesületéből országos szövetséggé. A küldöttség a polgármesternek *memorandumot* nyujtott át, amelyben a házbérszabályzat egyes, a házfelügyelőkre sérelmes rendelkezéseinek módositását kérik. *Szendy* Károly polgármester szívesen fogadta a küldöttséget, kijelentette, hogy kérelmüket megfontolás tárgyává teszi és ha erre megfelelő mód kinálkozik, hajlandó a házfelügyelők érdekeit támogatni.

Pesti Posta. Uj folyóirat jelent meg *Pesti Posta* címmel *Balla* Ernő, a budapesti ujságírótársadalom népszerű „kis Ballája" szerkesztésében. Az induló lapba a magyar irodalom és ujságirodalom *első sorokban álló kitünőségei írtak cikkeket.*

Szolgálati jubileum. Ifj. *Stein* Mihály, a BSzKRT műszaki főtanácsosa, a vállalat anyagbeszerzési ágának vezetője, most ünnepelte negyedszázados szolgálati jubileumát. Felettesei és a BSzKRT egész tisztviselői kara ez alkalomból szeretettel köszöntötték őt, kiemelvén ügybuzgalmát, szakértelmét és hivatáltársaival szemben mindenkor tanusított odaadó és szíves magatartását.

Október 23 és 26-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Gazdasági Értesítő

Semmivel sem jobb a párizsi nagyvásártelep értékesítési rendszere a budapestinél

Sürgőssé vált a nagyvásártelepi hűtőház felépítése

Rosta János dr. tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője tanulmányúton volt Párisban, hogy az ottani piac, főképen a nagyvásártelep értékesítési rendszerét tanulmányozza. Párisi útjának eredményéről részletesen beszámolt *Szendy* Károly polgármesternek.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa párisi tapasztalatait illetőleg kérdést intézett

Rosta János dr.

tanácsnokhoz,

aki a következő felvilágosítást adta:

— Párisi utamra az adott alkalmat, hogy *több ízben felmerült a budapesti nagyvásártelep értékesítési rendszerének megreformálása.* Különösen *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag, a kiváló piaci szakértő propagálta, régebbi párisi tapasztalataira hivatkozva, ezt a gondolatot és azt sürgette, hogy párisi mintára *mi is honosítsuk meg a hatóságilag támogatott bizományosi rendszert,* amely úgy az árnivellálásra, mint a felhozatalok szabályozására kiválóan alkalmas.

— Párisban felkerestem több piacot és természetesen a nagyvásártelepet, amely ott a város belsejében van elhelyezve. Érintkezésbe léptem az illetékes tényezőkkel és megállapítottam, hogy a bizományosrendszer, amely annakidején Párisban sok sikert ígért, *nem vált be.* Mind szűkebb keretek közé szorult és legutóbb már csak a primőrök és az első lőttvadak árusításánál volt szerepe. Végül azonban *teljesen felhagytak a bizományosi rendszerrel.*

— Ma a párizsi nagyvásártelep: Les Halles forgalma teljesen úgy bonyolódik le, mint a budapestié.

— Hasonló rend szerint folyik az árusítás, ugyanolyan az ellenőrzés a nagyvásártelep és a detailkereskedelem közötti forgalomban. A mi nagyvásártelepünk, csarnokaink és piacaink dicséretére legyen mondva, *semmi olyant nem láttam Párisban, amivel a budapesti piacok rendszerét, a termelők, nagykereskedők és detailkereskedők közötti értékesítés módját tökéletesíteni lehetne.*

— Nagy haszonnal járt

a párisi nagyvásártelep hűtőraktározásának tanulmányozása.

— A hűtőház a telep nagycsarnokának pincéjében van elhelyezve, 7000 négyzetméter a területe, vagyis 700 vagon áru befogadására alkalmas. A hűtőház ott a telep közvetlen közelében kitűnően bevált, minden talpalatnyi helye állandóan el van foglalva, sőt nagyarányú nagyobbításra szorulna. Mint ismeretes, a székesfőváros is foglalkozik azzal a tervvel, hogy a nagyvásártelepen hűtőházat állítson fel, amelynek területe 5000 négyzetméter lenne. A hűtőházzal a mi nagycsarnokunk pincéjébe nem mehetünk le, mert az mint raktár már igénybe van véve, sőt nagy szükség van rá még most is, amikor pedig négy új raktárházat emeltünk. A párisi tapasztalat csak megerősített abban, hogy *a nagyvásártelepi hűtőház felépítése sürgős városi feladat.*

300.000 pengőnyi export: a Kisipari Kiviteli Intézet első évi eredménye

A *Kisipari Kiviteli Intézet,* amelyet az állam, a székesfőváros és a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* támogatásával egy esztendővel ezelőtt hívtak életre, most számolt be eddig elért eredményeiről.

A beszámolóból megállapítható, hogy *az intézet minden tekintetben jó munkát végzett,* mert rövid fennállása óta tevékenysége nemcsak az exporttal kapcsolatos felvilágosítások adására, az exportáló kisiparosok megszervezésére, exportkalkulációk készítésére, piackutatásra, külföldi rendelések gyűjtésére, exporthitel kieszközlésére terjed ki, hanem

már mintegy 300.000 pengő értékű exportot is lebonyolított,

ebben az összegben azonban *nem szerepel az asztalosipari kivitel.* A kivitt kisipari cikkek között a kisipar készítményeinek úgyszólván minden ágazata szerepel. *Legfontosabb felvevőpiacnak Anglia bizonyult,* vásárolt azonban magyar kisipari termékeket Svédország, Norvégia, Hollandia, Németország, Egyiptom, Palesztina, Sziria, Jáva, Japán, India, Brazília is. Az elmult esztendőben 1718 kisiparos kereste fel az intézetet, akiknek érdekében *közel 5000 idegennyelvű levelet irtak külföldre* és 531 esetben készítettek fényképeket, árajánlathoz való csatolás céljából.

A *Kisipari Kiviteli Intézet* a kisiparosságot a kivitel lebonyolíthatása érdekében olymódon is támogatta, hogy több kisipari szövetkezetnél *delcredere vállalt az engedélyezett hitel bizonyos százalékáig.* Azokban a szakmákban, ahol erre szükség mutatkozott, szövetkezetek alakításával igyekezett az intézet a kisiparosok minél nagyobb számát a kivitelbe bevonni, mindenkor ügyelt azonban arra, hogy ezek az exportszövetkezetek, amelyeknek száma ezidőszerint négy,

a kereskedői érdekeket semmiben sem sértsék.

Az intézethez érkezett külföldi levelek nagy tömegéből megállapítható, hogy a világpiacok meg vannak elégedve az exportra kerülő kisipari cikkekkel, ami *rendkívül biztató arra nézve, hogy a jövőben az intézet működését fokozni tudja.*

A beszámoló ülésen a székesfővárost báró *Babarczy* István székesfővárosi tanácsnok, az intézet társelnöke képviselte.

A 30 milliós fővárosi kölcsönkötvények kotirozása. A főváros a *Községi Takarékpénztártól,* mint ismeretes, 30 millió pengős hosszúlejáratú kölcsönt vett fel. Ennek alapján a Községi Takarék *kötvényeket bocsát ki,* amelyeket részben a főváros üzemei, részben az üzemek nyugdíjalapjai vettek át. A Községi Takarékpénztár *az új emisszió hivatalos tőzsdei jegyzését fogja kérni.* A hivatalos jegyzés *95% lesz,* ugyanaz, ami a mostani árfolyam, jelenleg azonban *forgalom nélkül.* A Községi Takarékpénztár ugyanis addig, amíg állami emisszió nem lesz, nem akarja a piacot újabb fixemissziókkal túlterhelni, ezért *a kötvények nagyrészét tárcájában tartja.*

Jakabb Oszkár államtitkár a Nemzeti Bank új kormánybiztosa. Mint ismeretes, a kormányzó felmentette *Iklódy-Szabó* Andort a Nemzeti Bank kormányzóbiztosi tisztsége alól, ugyanekkor azonban az államtitkári címet adományozta neki. Helyébe pedig a pénzügyminiszter előterjesztésére kormánybiztosul *Jakabb* Oszkár dr. magyar királyi titkos tanácsos, államtitkárt rendelte ki a kormányzó.

Ötmillió liter tej szállítására hirdet pályázatot a főváros. A főváros közélelmezési ügyosztálya pályázatot írt ki a kórházak, népjóléti intézmények és a hatósági tevékenység részére szükséges jövő évi tej- és tejtermékek szállítására. A szükséges tejmennyiség *ötmillió liter,* tejfelből 30.000, habtejszínből 4000, íróból 12.500 liter, tehéntúróból 19.000, juhtúróból 10.500, vajból 67.500, óvári sajtból 6700, trappista sajtból 11.800, emmentháli sajtból 1300, krémsajtból 2800 kilogram és yoghurtból 13.500 üveg. *A nagyértékű közszállításra november 9-ig lehet pályázni.*

Bűzös gyártelep a város szívében. A Vörösmarty-utca lakói számos aláírással ellátott levelükben panasszal fordultak a *Fővárosi Hirlaphoz* egy gyáralapítási terv miatt. Erélyesen kikelnek a terv ellen, amely szerint két vállalat, amelynek közös érdekeltsége van: a gróf *Keglevich István utódai konyakgyár r.-t. és az Adriatica bor- és törkölylepároló r.-t.* a Vörösmarty-utca 47/a. szám alatt gyári üzemet akar berendezni, az előbbi *borlepároló* üzemet, az utóbbi pedig *likőrgyárat, lepárolás útján készülő likőr előállítására.* Az engedélyt már meg is kérték a kerületi előljáróságtól, amely november 3-ára kitűzte a helyszíni szemlét. A legnagyobb aggodalommal tölti el a Vörösmarty-utca lakóit a terv, hogy a város szívében olyan gyár készül, amely *megfertőzi a levegőt és az úgynevezett bűzös gyárak övezetébe való, nem pedig a sűrűn lakott Vörösmarty-utca* bérházai közé. Reméljük, hogy a lakosság panaszainak helyt adva, a hatóság nem fogja megengedni ezt a közegészséget veszélyeztető gyáralapítást.

Nyilt levél

Szendy Károly polgármester úrhoz

a tűzveszélyes áruházakról

Mint a *Fővárosi Hirlap* régi olvasója és mint technikus ember egyaránt kötelességemnek érzem, hogy *felhívjam a Polgármester Úr szíves figyelmét azokra a hihetetlenül elégtelen tűzbiztonsági viszonyokra, amelyek egyes budapesti áruházakban uralkodnak.* Épp a *Fővárosi Hirlapban* olvasott cikkek hatása alatt határoztam el, hogy nekivágok a városnak és személyes tapasztalatok utján igyekszem meggyőződni: igazak-e azok az állapotok, amelyeket legutóbb a főváros közgyülésén és egyes bizottságaiban is szóvá tettek?

Hát bizony a tapasztaltak meglepőbbet mutattak, mint amit egyáltalán el lehet képzelni. Előre is kijelentem, hogy

a legvalószínűtlenebb állapotokat a Kalvin-téri Fenyves Áruházban és a Baross-téri Filléres Áruházban konstatáltam.

Ezeknek az utóbbi áruházaknak egész strukturája, egész primitív volta a vele egybekötött aránylag nagy forgalommal egy-egy hatalmas zsibvásár benyomását teszi, ami azt jelenti, hogy

ezek az áruházak építkezésileg, tűzbiztonságilag és építészeti lényegüket tekintve, nem áruházi építmények,

hanem valójában csak igen nagy boltok, ahol a vevőközönség testi épségének biztonsága a legkevésbbé sincs százszázalékosan megvalósítva. Ezt pedig egy pillanatig sem szabad figyelmen kívül hagyni.

Nem tudom elképzelni, hogy mi fajta elvek szerint bírálják el az elsőfoku iparhatóságok az áruházak tűzbiztonságát. Kétségtelen azonban, hogy a *Kálvin-téri áruház esetében semmi szükség nincs különösebb szakértelemre annak megállapításához, hogy innen egy esetleges tűzvészkor úgyszólván lehetetlenség bárkinek is megmenekülni.* Az egyetlen bejáraton, amely egyszersmind kijárat is, még a normális viszonyok közt is állandóan feltorlódik a közönség és megakad a forgalom. Nem is szabad rágondolni, hogy mi történnék itt, ha valamilyen okból kitörne a pánik.

Ugyanígy a *Baross-téri áruházban* sem igen mer az ember arra gondolni, hogy mi történnék valami zavar esetén.

Ez az áruház, amely egy szállodába van beépítve,

még külső beosztásában is nagyban emlékezetet az egykori Rákóczi-úti Párisi Áruházra, ahol az a borzalmas tűzkatasztrófa történt, amely a világtörténelem által számontartott néhány egészen kivételes tűzveszedelem közt is szomorúan kimagasló helyet tölt be. De nem megnyugtatóbb a helyzet az *Andrássy-úti Párisi Áruházban* sem, amely öt emeleten terpeszkedik el, ahova a fel- és lefelé közlekedés egy lépcsőn át történik.

Itt elég lelkiismeretlenül, a tűzfalakat is kiemelték,

hogy a szomszédos házakra kiterjeszkedően kibővítsék az áruházat.

Miután tehát ezekre a tapasztalatokra tettem szert, itt a nyilvánosság előtt arra kérem a Polgármester Urat, hogy ne indítson vizsgálatot, hanem minden előzetes értesítés nélkül Budapest közönsége érdekében vegye magának azt a fáradságot, hogy valamelyik nap személyesen ellátogat ezekbe az áruházakba. Nem lesz tanulság nélkül való ez a kirándulás, mert rá fog jönni Polgármester Ur, hogy naponta sok száz ember fordul meg ezekben az áruházakban, mégpedig olyan viszonyok közt, amelyek bármi zavar, vagy bármi okból kitört pánik esetén katasztrófálissá fajulhatnak. Remélem, hogy Polgármester Ur személyes intervenciója végre rendet teremt az áruházak tűzveszélyes dzsungeljében. Kiváló tisztelettel

Egy tüzelőtechnikus.

Podgyászbiztosításra kényszerítik az utazó közönséget

A *Fővárosi Hirlapban* számos esetben mutattunk már rá arra az anomáliára, amelynek hátterében az *Európai Áru- és Podgyászbiztosító rt. áll.* Tudvalevő, hogy ennek az Európát nevében viselő vállalatnak semmi köze nincs Európához; ez egy *családi részvénytársaság,* amelynek tagjai, elsősorban *Kemény* Simon és *Szőnyi* József igazgatók, gondterhes és izgalmas munkájuk ellenértékeért, évenként egy-egy budapesti házacskával gyarapítják vagyonkájukat, *Háztulajdonosok lettek itt.* Hogy menynyiben helyes, vagy nem helyes a podgyászbiztosítás, arra nem akarunk most kitérni. Kétségtelen azonban, hogy a jegyváltásnál egyes pénztárosnők *már megint kezdik azt a nyűgös terrort,* hogy a megváltott vasúti jegyre minden kérés, sőt kérdés nélkül egyszerűen *odaragasztják a pengős podgyászbiztosító bélyeget.* Ez olyan megsarcolása az utazóknak, amely teljesen méltatlan és jogtalan, egyébként a *MÁV* ezzel tisztában is van, így tehát a *MÁV*-nak nem lehet más kötelessége, minthogy kellő erélyel és hatásossággal *megfenyíti az Európai Podgyászbiztosítót,* amely *MÁV* tisztviselőket felhasznál ilyen jogtalan trükkök alkalmazására.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Töltőtollak
Csavaripenok
Levélpapírok
CILCER Dorottya-utca 9.

Felülvizsgálják az iparlajstromokat. Az iparügyi minisztérium leiratot intézett a polgármesterhez, ebben elrendeli, hogy *intézkedjék a székesfővárosi iparlajstromok hivatalból való felülvizsgálásáról.* Erre a rendelkezésre azért volt szükség, mert az utóbbi időben kiderült, hogy a kereskedelmi és iparkamarák által vezetett törzskönyvi nyilvántartások *számos olyan személynek a nevét is tartalmazzák, akik iparuk gyakorlását már korábban véglegesen felhagyták.* Minthogy a kamarai tagválasztásoknál a törzskönyvi nyilvántartások szolgálnak alapul, ezenkívül azonban a törzskönyvi nyilvántartásokat a kereskedelmi és iparkamarák által kiküldött törvényhatósági bizottsági tagok választásánál alkalmazott választói névjegyzékek összeállításakor is jogforrásnak tekintik, *szükséges, hogy a szóbanforgó választások ez okból való meg nem támadhatósága érdekében a lajstromokat a tényleges helyzetnek megfelelően helyesbítsék.* Többízben előfordult a közelmultban egyes vidéki városokban, hogy a kamarai választások eredményét a választásban arra nem jogosultak részvétele miatt *meg kellett semmisíteni,* viszont *a nem jogosult nevek minden esetben ezekből a törzskönyvi nyilvántartásokból kerültek a választók névjegyzékébe.* A polgármester a leirat vétele után nyomban utasította az elsőfokú iparhatóságokat arra, hogy az általuk vezetett iparlajstromokat az említett helyesbítések rendszeres keresztülvitele céljából *a jövőben minden esztendőben a legbehatóbban vizsgálják felül.*

Petneházy Antal államtitkár a miskolci Deichsel-gyár jubileumán. Miskolc legnagyobb ipartelepe: a *Deichsel-acélsodronygyár és drótművek* most ünnepelte alapításának *negyedszázados évfordulóját.* A jubileumi ünnepségen *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter képviseletében résztvett vitéz *Petneházy* Antal államtitkár, megjelent a hindenburgi Deichsel-gyár vezetősége, élén *Deichsel* vezérigazgatóval, továbbá a wittkovitzi gyár vezetősége. Eljött a jubileumra *Fillusch* hindenburgi főpolgármester és képviseletette magát *a budapesti német követség* is. A gyártelepen tartott bemutató után a zenepalotában volt a jubileumi ünnepség, amelyen leleplezték *Deichsel* Adolfnak, a miskolci gyártelep alapítójának *bronzrelief jét.* Az ünnepi beszédet *Halmay* Béla miskolci polgármester mondta. A polgármester beszéde után *Dénes* Vilmos, a Deichsel-gyár budapesti gyártelepének igazgatója üdvözölte a jubileum alkalmából kitüntetett régi tisztviselőket és munkásokat. A miskolci ünnepségek alkalmából a szakkörök rokonszenves figyelme fordul a budapesti telep és annak kiváló igazgatója, *Dénes* Vilmos felé is, akinek úgy szaktudása, mint megnyerő egyénisége sok barátot szerzett a budapesti gyártelepnek.

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA** FAKERESKEDÉS
Mindennemű fanyersák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinák stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16 TELEFON: 2-929-43

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

özv. **UJÁGH ÁRPÁDné**
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
HANGYA
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

VÁLLALKOZÁS

Negyedmillió pengős kőszállítást ad vállalatba a főváros

A főváros útépítő munkáihoz szükséges kőanyag beszerzésére nyilvános versenytárgyalást tartott az út- és csatornaépítési ügyosztály. Kilenc különböző kőanyagfajtára tizenegy ajánlat érkezett be. Az ügyosztály a következő ajánlattevőknek javasolja kiadni a szállítást.

1. Bazalt kiskockakő, 500 tonna: Csúcshegyi bazaltbánya rt. mint legolcsóbb 40.50 pengős egységáron; 2500 tonna: Badacsonyi bazaltbánya rt. Hofbauer Jakab cég, Nemesgulácsi bazaltbánya rt. és Zalahalápi bazaltkőbánya rt., mint legolcsóbb 41.— pengő, összesen 122.450 pengő. — 2. Bazalt szélsorkő, 1600 fm.: Badacsonyi bazaltbánya rt., Hofbauer Jakab cég, Nemesgulácsi bazaltbánya rt., Somoskői bazaltbánya rt., Zalahalápi bazaltkőbánya rt., mint egyedüli ajánlattevők fmterenkint 3.50 pengő, összesen 5600 pengő. — 3. Trahit hasított szegélykő, 3000 fm.: Zinner Manó fm.-kint 2.44 pengő; 3000 fm.: Szobi kőbánya rt. 2.48 pengő, mint legolcsóbbak, összesen 14.766 pengő. Aremelkedés 5%. — 4. Trahit fejkő, 100.000 drb.: Szobi kőbánya rt. mint legolcsóbb 27.800 pengő. — 5. Bazalt zuzottkő, 600 köbméter: Zinner Manó, mint legolcsóbb 9172 pengő: Áresés 15%. — 6. Trahit zúzottkő, 4000 köbméter: Frank István dr., mint legolcsóbb, árengedményes ajánlattevő 46.521 pengő. — 7. Zúzott mészkő, 260 köbméter: Schiffer Andor 2680 pengő; 140 köbméter ifj. Ritter Antal 1190 pengő, mint legolcsóbbak, összesen 3870 pengő. — 8. Andezit zúzalék, 650 köbméter: Frank István dr. 8839 pengő, mint legolcsóbb. Aremelkedés 1.5 százalék. — 9. Mészkő vagy trahit alapkő: 650 köbméter mészkő: Schiffer Andor 5431 pengő; 250 köbméter mészkő: Szobi kőbánya rt. 2335 pengő, összesen 7766 pengő. Aremelkedés 0.9 százalék.

Ezenkívül a következő útrendezési munkák vállalatbaadását javasolja az ügyosztály:

A Budafoki-út Verpeléti-út és Baranyai-utca között lévő szakaszának rendezését 8 ajánlattevő közül a Magyar Asphalt Rt.-nak, 55.489 pengős legolcsóbb ajánlattal; a Névtelen-út Verpeléti-út és Bercsényi-utca közötti szakaszának rendezését 11 ajánlattevő közül Schäffer Károlynak 65.756 pengős legolcsóbb ajánlattal.

Versenytárgyalási megbízások

A Házinyomda részére szükséges **hengeranyagok öntésére** Gödinger Béla kapott megbízást 2300 pengő értékben.

A Házinyomdánál eladásra került **hulladék papirost** Gulyás István kapta 13.80 pengős egységáron.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Szent László-kórház részére szükséges **új gőzmosógép és centrifugális facsarógép szállítására** pályázni lehet november 5-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán (III. emelet 350.). Ugyanitt **Zellerin-kazánok kieserélésére** pályázni lehet ugyancsak a fenti időpontban és helyen.

A székesfőváros közkórházai és egyéb jóléti intézményei részére szükséges **tej és tejtermékek szállítására** pályázni lehet november 9-én d. e. 10 órakor a Központi Városházán (II. em. 218.).

A hivatalok és üzemek részére szükséges **papíráruk szállítására** pályázni lehet október 26-án d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

Beérkezett ajánlatok

A Községi Élelmiszerárusítóüzem **toldaléképítkezési munkáira** pályáztak: Pruscha Ede 14.166, M. Márton József 14.282, Szabó István 14.500, Fratricsevics Ernő 14.495, Egri Bálint 14.988, Bolmann Béla 15.020, vitéz Bácsalmásy Mihály 15.562, Unger József 16.046, Nyitrai Agoston 16.718, Hofbauer és Piazza 17.189, Nagypál Imre 18.517, vitéz Gorondy István 18.812, Dengler Lajos 19.995 pengővel.

A Névtelen-utca **csatornaépítési munkáira** pályáztak: Gravieser Albin 6678, ifj. Halász Hubert 7092, Borlay Károly 7173, Hajnal Imre 8036, Gavora Zsigmond 9162 pengővel.

6000 kg, cca 18.000 fm., 8 mm átmérőjű horganyzott acélsodronykötél szállítására pályáztak: Deichsel A. 9240, Felten és Guilleaume 9240, Szegedi Kenderfonógyár Rt. 9240, Helle Antal 10.860, Stadler Mihály 11.760, Haidekker Sándor Rt. 1368 pengővel.

Az autobuszok részére szükséges **10.290 darab öntöttvas dugattyúgyűrű szállítására** pályáztak: Bárány és Bartók kft. 10.454, Szilárd Béla 10.575, Révész László 10.581, Dr. Bárdos S. és fia rt. 10.710, Fodor Mihály és társa 10.710 pengővel.

Ganz-Jendrassik és Láng-Mercedes-Benz nyersolajmotorhoz szükséges **főcsapágycsészék szállítására** pályáztak: Hubert és Sigmund 9773, Láng L. Gépgyár 3085, Nemzetközi Vas-, Fémkeresk. Rt. 4852, Ganz és Társa 7850, Schütz Testvérek 7788 pengővel.

Különböző bőráruk szállítására pályáztak: Wolfner Gyula és Társa, Mautner Testvérek, Első Pécsi Bőrgyár, Hérosz, Vigodni Adolf, Fried Bernát és fiai, Kis Testvérek.

A Szentendrei-uton, a Raktár- Veder-utca közötti I. szakaszon, valamint a Flórián-tér és Raktár-utca közötti II. szakaszon szükséges **csatornázási munkálatokra** pályáztak: az I. szakaszra: Handl Gyula 9133, Danczkay P. Dezső 10.634, König, Román és Stein 11.667, ifj. Halász Hubert 12.998 és Ámon Rezső 13.116 pengővel; a II. szakaszra: Handl Gyula 15.857, Hajnal Imre 19.974, ifj. Halász Hubert 21.494 pengővel.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

SCHMIDT FERENC
bádogos-, gáz-, vízvezeték-, központi fűtés, hűtő és léggyár berendezési vállalat
Telefon: 137-339.
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-U. 40.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

CSERÉPKÁLYHÁK
POSPISCHILL OSWALD-CÉGNÉL
Iroda: **Baross-u. 69.** — Telep: **Táncsics-u. 4/a.**
Tel.: 143-071. **Tel.: 332-064.**

Fischer Ferenc
és
Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-720.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. **Telefon: 2-919-46.**

PLASTILIT **HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT**
színes aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari segítelő- és vegyianyagok gyára

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-08.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. **Tel.: 2-592-96.**

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.

Cementgyár:	Lábatlanban	évi telj. kép.	12.000 v.
Mészgyárak:	Lábatlanban	„ „ „	5.000 „
	Dorogon	„ „ „	5.000 „
Téglagyárak:	Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu	évi telj. kép.	60,000.000 drb.
Cserépgyár:	Buda-Újlak	„ „ „	8,000.000 drb.

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. *Telefon: 1—884—36.*

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. **TEL.: 1—153—50.**

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, útépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsír.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 október 27. — 43—44. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Reklám nélkül

Nyugodt lélekkel elmondhatjuk Magyarország és Budapest nevében, hogy köszönjük, nem kérünk reklámot, ha az olyan, amilyennel az utolsó héten, az utolsó napokban bőven találkoztunk. Ilyen reklám nélkül valahogy csak megélünk magunk is, hiszen a magyar főváros és a magyar föld jóhírét komoly, becsületes barátok is terjesztik, akiknek révén majd csak elkerülnek ide azok a külföldiek, akikre szükségünk van. Mert bocsánatot kérünk, de nincs szükségünk olyan barátokra, mint Jean Mezerette úr, aki a *Paris Sex-Appeal* tizenhat éven felüli olvasóit azzal traktálja, hogy a mi csodaszép Margitszigetünk „a szerelem bűvös szigete".

Sajnos, a hét hangos volt az ilyen reklámtól. Párizsban egy magyar leány leszúrt egy magyar villanyszerelőt, a párizsi Goubrier-utcában egy magyar szerelmespár lett együtt öngyilkos, a *Paris Soir* pedig nagy cikkben fejtegeti, hogy a budapesti Városligetben a tizennégyéves Janikák külön társadalmi életet élnek, egymás fölött ítélkeznek és akit a maguk társadalmából kiközösítenek, annak nincs más tennivalója, mint hogy a liget valamelyik fájára felakasztja magát. Sajnos, hogy magyar szerelmesek öngyilkosok legyenek Párizsban, vagy hogy magyarok elkeseredésükben egymás életére törjenek az idegenben, ezt az európai kultúra mai fokán mi sem fogjuk elkerülni. A Janikákról szóló dajkamesék pedig mindaddig meg fognak teremni Párizsban, vagy egyebütt, amíg lelkiismeretlen újságírók lesznek a világon. Egészen más a helyzet már ott, ahol a gyilkos magyar leányt a külföldi magyar védő azzal akarja menteni, hogy „a puszták vad leánya". Ez már nem egészen külföldi otrombaság, ebben nekünk magunknak, a magunk irodalmának is van egy kis része. A puszták vad leánya, sajnos, nem idegen a magyar büszkeségek között sem. Nem ok nélkül emelt óvást vagy félesztendővel ezelőtt *Darányi* Kálmán miniszterelnök az úgynevezett falukutatók, legtöbbször könnyű lekiismeretű és szenzációéhes munkássága ellen. Ezeknek a talán többnyire jóhiszemű, de nem megfontolt tevékenységeknek eredménye az, hogy odakint még mindig a régi, otromba védelemben részesítenek bennünket, hogy a puszták vad fiai vagyunk, leányaink pedig a puszták vad leányai.

De mit szóljunk a *Paris Sex Appeal* reklámjához. Mert amit írója, Mezerette úr, aki állítólag Budapesten járt, rólunk, a Margitszigetről ír és pornográf képekkel ékesít, az egyértelmű egy nemzetnek a meggyalázásával. Szerinte a mi Margitszigetünkön fiatal és vad nimfák pompázó meztelenségben jelennek meg a hold sápadt sugaraiban. A mi strandunk a meztelen testek kiállítása és a mi mulatóink olyan ocsmányok, hogy ezt már a magyar betű el sem ismeri. De nemcsak az írás, hanem a képek is hazudnak, mert azok sem budapestiek. A nemes francia nemzet az ilyen aljasságokért elégtétellel tartozik az erkölcseiben megingathatatlan Magyarországnak és fővárosának, Budapestnek.

Hát igen, ezekből a reklámokból mi máskor sem kérünk, különösen most nem, amikor egy év múlva a világ katolikusai zarándokolnak százezrével a magyar fővárosba. Nekünk nem ilyen reklámokra van szükségünk, hanem olyanra, hogy a frankfurti szakácsművészeti kiállításon a magyar konyhát volt a legnagyobb diadal. Nekünk olyan reklámra van szükségünk, mint amilyet ennek a hónapnak az elején a nemzetközi fürdőügyi kongresszus produkált, amikor harminc kultúrállam fürdőérdekeltségeinek képviselői tiszteltek meg bennünket látogatásukkal. Nekünk olyan reklámra van szükségünk, mint amilyenben most van részünk, amikor pár nap múlva itt fog összejönni a világ legfontosabb transzkontinentális útjának állandó nemzetközi bizottsága. Ez a bizottság a London—istanbuli transzkontinentális országútról fog tanácskozni, amely országút Londonból vezet tíz európai országon át Istambulba, onnan Előázsiába, ahol elágazik egyrészt Ázsiába, az indiai metropolisok, másrészt Afrika, a nagy délafrikai világvárosok felé. Ez a bizottság most fogja megalakítani állandó nemzetközi irodáját, amelynek Budapest lesz a székhelye. Nekünk ilyen reklámokra van szükségünk, a többit, a *Paris Soir dajkameséit, a Paris Sex-Appeal szemenszedett valótlanságait, a puszták valdleányairól szóló védőbeszédeket* mi nem ambicionáljuk, hanem átengedjük ezeket azoknak, akik nem kultúrával, nem természeti szépségekkel akarnak barátokat hódítani, hanem akik az idegeneknek érzékeire és érzékiségére utaznak.

Uj feladatok a költségvetés megváltoztatása következtében

Kiépül a közegészségügyi szervezet a gyermekkortól az egyetemi hallgatókig — A kulturális kiadások lefaragásának gátat vetettek

A pénzügyi bizottság tárgyalásai új helyzetet teremtettek. A jövő évi költségvetés átformálódott. A *Fővárosi Hirlap* elsőnek jelentette, hogy *Zsitvay* Tibor kezdeményezésére *nem fogják megszavazni a vízdíjnak újabb 2 fillérrel való felemelését.* Ilyen körülmények között a bevételek 1,214.467 pengővel csökkentek.

Valamennyi párt egyformán kívánta az *iskolaorvosok véglegesítését* és az új status felállítása 63.000 pengőbe kerül. Örömmel üdvözölték azt a határozatot is, amely szerint a *képzőművészetek támogatását 50.000 pengővel felemelték.* Új könyvek beszerzésére a *Fővárosi Könyvtárnak* 14.000 pengőt adtak. Iskolai filmekre 20.000 pengővel többet fognak költeni, mint amennyit terveztek.

A Rókus-kórház a mai állapotában nem maradhat meg, másrészt azonban időszerűtlen a mostani helyéről kitelepíteni. Régen gondolnak arra, hogy a kórházat átépítik és az új *frontot a Stáhly-utcában fogják kiképezni.* Itt a fővárosnak már van telke, de még egy másikat is hozzá kell szerezni és *erre a célra 50.000 pengőt szavaztak meg.*

Azonkívül még három kisebb tétel is szerepelt.

Mindezek az új kiadások 142.810 pengővel emelték a kiadásokat.

Ha ezeket figyelembe vesszük, úgy a pénzügyi bizottság által megszavazott költségvetés a következő. **Kiadás 166,483.998 pengő, bevétel 157,621.009 pengő, a hiány 8,862.989 pengő, amihez hozzájárul még a légvédelmi kiadásokra 2.5 millió pengő.** Ezzel a javított költségvetéssel foglalkozott a hét minden napján a főváros pénzügyi bizottsága, amelynek tárgyalásain az elnöklő *Karafiáth* Jenő főpolgármesteren kívül *Szendy* Károly polgármester mellett mindvégig résztvett *Schuler* Dezső alpolgármester is, aki nemcsak saját ügyeire vigyázott, hanem *a külföldön időző Lamotte Károly alpolgármester felülvizsgálata alá tartozó tárgyakat is képviselte.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Schuler Dezső dr.
alpolgármestert,

aki a költségvetés változtatásáról a következőket mondotta:

— Nagyon nagy jelentőségűnek tartom a fővárosi könyvtár részére megszavazott 14.000 pengős költségtöbbletet. Ezen a pénzen *kizárólag könyveket fogunk vásárolni.* Maga az összeg is számottevő, de az *elvi fontossága mindennél nagyobb.* A fővárosi könyvtár kultúrmissziójával mindenki tisztában van és *mégis évek óta nem történt egyéb, mint a költségvetés lefaragása.* Ennek a rendszernek most vége van. Még *Liber* alpolgármester alatt dolgoztam a szociálpolitikai ügyosztályban, amikor a fővárosi könyvtár aranykorát érte és *ekkor fordítottuk a legnagyobb összeget a könyvebeszerzésekre.* Jöttek a nehéz idők és a szanálás, mindent le kellett építeni. Most azután elérkeztünk a fordulathoz.

Végre felemelhettük a könyvek vásárlására szánt összeget. Még nincs annyi pénzünk, hogy új könyvtárakat rendezhetnénk be, de majd arra is sor kerül.

— Az *iskolaorvosi intézményt* véglegesíthetjük és mihelyt a költségvetés jóváhagyása megérkezik, azonnal *hozzáláthatunk a status megállapításához.* Az iskolaorvosokat most egy esztendőre neveztük ki és így *van elég idő a véglegesítés végrehajtására.* Ezzel régi kívánsága teljesül az iskolaorvosi karunknak, amelynek működését igazán mindenki csak a legnagyobb elismeréssel kísérte. Hosszú évek óta fáradnak ezek a lelkes emberek, hogy az ifjúság egészségét megóvják és *megérdemlik, hogy végre az ő jövőjükről is gondoskodjék a főváros.* De a reformnak nemcsak ezzel a részével szeretnék foglalkozni, hanem *ki akarnám emelni magának az intézménynek nagy jelentőségét is.*

Nagyon fontos az ifjúság egészségének ápolása.

A főváros a maga részéről mindent megtett és a legmesszebbmenő áldozatkészséget tanusította, hisz költségvetésünk jelentékeny részét fordítjuk szociálpolitikára.

— Az iskolaorvosi intézmény bevezetésének az a rendeltetése, hogy

születéstől egészen a felnőtt korig végigkísérjük az ifjúságot és ahol egészségügyi beavatkozásra van szükség, ott idejekorán közbelépünk.

Az iskolaorvosok véglegesítésével egyidőben még történt valami, amiről a legnagyobb örömmel számolhatok be. Az egyetemi ifjúság maga vette kezébe ennek a problémának megoldását, kiharcolta, hogy

az egyetemeken is kötelező lesz az orvosi vizsgálat.

— A kis gyerekeket 2—3 éves korig a Stefánia-egyesület veszi gondozásába. Megfelelő vizsgálat után kiállítjuk *az egészségügyi lapot,* amely pontos adatokat tartalmaz a gyerek testi berendezéséről. Azután ovodába jönnek az apróságok, ahol már az iskolanővérek és az iskolaorvosok kezébe kerülnek. Az egészségi lapot megkapják az iskolaorvosok is és ennek alapján tovább folytatódhatik a gyermekek egészségügyi felügyelete. Idővel tökéletesíteni kell ezt az intézményt a középiskolákban és most már az egyetemi ifjúság is törődni fog a fiatalság egészségével. A legújabb döntés szerint

a Tudományegyetemen az első és hatodfélévesek kötelező egészségügyi vizsgálat alá kerülnek, aki vonakodik ennek eleget tenni, az nem kapja meg a leckekönyvét.

Örülünk ennek az újításnak és éppen most készül egy felterjesztésem, amely azt célozza, hogy *a fiatalságnak ezt az akcióját a főváros is támogassa.* Mi hajlandók vagyunk a megfigyelési lapot azoknak az orvosoknak a rendelkezésére bocsátani, akik az egyetemen az egészségügyi vizsgálatot végzik. Kórtanilag ennek nagy jelentősége van, mert *az orvos nemcsak azt tudja meg, ami van, hanem azt is, ami volt.*

— Milyen lesz az inségesek és a segélyre szorultak idei téli ellátása? — kérdeztük.

— Minden marad a régiben. Számolnunk kell az általános drágulással. Minden élelmicikk ára drágább, mint egyév előtt volt. Arra töfekszünk, hogy *ugyanolyan tápértékű, de olcsóbb ételt tudjunk adni az arra rászorultaknak.* Azt hiszem, hogy az a kijelentésem mindenkit megnyugtathat, hogy

minden marad úgy, ahogy eddig volt, egyetlenegy rászoruló szegény embertől sem vonjuk meg a főváros támogatását.

Schuler alpolgármester még örömének adott kifejezést azért is, hogy a *képzőművészek támogatására a főváros a jövőben nagyobb gondot fordít.* Az 50.000 pengőnek egyrészét nem is annyira múzeumi értékű képzőművészeti alkotások vásárlására fordítják, hanem kiszakítanak egy bizonyos összeget és ezt *a művészek karitatív támogatására használják fel.*

Győzött a főváros álláspontja:

Lamotte alpolgármester százszázalékos eredményt ért el a svájci döntőbíróságnál

Tíz nap előtt utazott el *Lamotte* Károly dr. alpolgármester *Beliczay* Imre dr. főjegyző társaságában Svájcba az 1914. évi 158 millió koronás kölcsön vitás kérdésének rendezésére. Hétfőn este tért vissza *Lamotte* Károly alpolgármester, akinek svájci útjáról és annak eredményéről a *Fővárosi Hirlap* illetékes helyen a következő értesítést szerezte:

Nem kis dologról volt szó Svájcban. Csak most látszik tisztán, hogy milyen veszély fenyegette a fővárost. *A külföldi hitelezők mindenáron aranyban kívánták Budapesttől a törlesztést és a kamatokat.* Ez azt jelentette volna, hogy *30 millió újabb teher* hárul a főváros lakosságának vállaira.

A fővárosnak az volt az álláspontja, hogy az 1914. évi 158 millió koronás kölcsönt *ötféle valutában* kell visszafizetnünk, de *semmiesetre sem aranyban.* A hitelezők azonban *nem engedtek* és a főváros kénytelen volt a végső eszközhöz fordulni: *a választott bíróság döntésének kikéréséhez,* amelyet az ostendei egyezmény lehetővé tett.

Nagy felelősséggel indult *Lamotte* Károly dr. alpolgármester *Beliczay* Imre dr. főjegyző társaságában Svájcba. *Pénteken volt a döntés Lausanneban.* A választott bíróság elnöke Plinio *Bolla* dr. svájci szövetségi bíró volt, tagjai pedig: Alfonz *Ehinger* bázeli bankár és *Posch* Gyula, a Pénzintézeti Központ vezérigazgatója. *Lamotte* alpolgármesternek Max *Vischer* bázeli ügyvéddel, a hitelezők képviselőjével kellett megküzdenie.

A döntőbíróság száz százalékban a főváros álláspontját tette magáévá.

Ha ez nem így történik, akkor *1 és fél millió pengővel többet kellene felvenni már az idei költségvetésbe is.* Az ügy elintézése azonban, amelyet *Szendy* Károly polgármester és *Lamotte* Károly alpolgármester saját felelősségükre vállaltak, *nagyszerűen sikerült.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

LAMOTTE KÁROLY dr. alpolgármesterrel,

aki a következőket mondta:

— Nagy örömömre szolgál, hogy sikerült a főváros érdekeit megvédenem. A külföldi kölcsönök rendezése ezzel hosszú időre lezárult. Nemrégen a Mendelsohn-kölcsön rendezése hozott 7 millió pengőt a fővárosnak, most pedig sikerült elhárítani azt a veszélyt, hogy évenkint 1½ millióval többet fizessünk.

Lamotte Károly alpolgármester svájci útjának örvendetes eredménye úgy a főváros vezetősége, mint a magyar pénzügyi körök előtt a legteljesebb megelégedést váltotta ki.

Történelmi Fórumot és monumentális főutat terveznek Óbudára

Rendkívül érdekes városrendezési terv foglalkoztatja a városrendezési és magánépítési ügyosztályt. Az *Árpád-híd* óbudai hídfője körül elterülő városrész rendezésébe kapcsolódik bele ez a terv, amelynek célja *óbudai Fórum és ehhez kapcsolódó monumentális főút* kiképzése a most feltárás alatt levő római katonaváros amfiteátrumától az aquincumi cirkuszig.

A magasépítési ügyosztály most végzi a számításokat, amelyek befejezése után történik majd állásfoglalás a szép terv dolgában, amely két tehetséges építőmérnöktől: *Olgyay* Viktortól és *Olgyay* Aladártól, néhai *Olgyay* Ferenc festőművész fiaitól származik. A két fiatal mérnök jelenleg Amerikában van, ahol a Kolumbia-egyetemen végeznek egy éven át tanulmányokat.

A terv mindenekelőtt fővárosunk nagy multját akarja hangsúlyozni. A küzdelmes idők szinte minden régi emléket letöröltek Budapest arculatáról, úgyhogy a főváros nélkülözi azt az időhangsúlyt, amelyet pedig méltán megérdemelne. Az eredeti városmagban, Óbudán folytatott ásatások bizonyítják, hogy milyen nagyszerű történeti értékei vannak, amelyek *nemcsak régészeti, hanem városrendezési szempontból is kihasználhatók.* Ilyen szemmel nézve, rendkívüli jelentőségű, hogy benn, a város testében van a tömöttmészkőből épült *amphiteatrum,* amely minden nehézség nélkül kapcsolatba hozható az aquincumi római cirkusszal. Az út irányát megszabja a római vízvezeték vonala, vagyis az út történelmi alapokon vezethető.

Az út egyik végpontja az *Aquincum* néven ismert polgárváros, a cirkusszal, amely tulajdonképpen egy egység a katonavárossal, a *castrummal,* amelynek amfiteátruma feltárás alatt van. Ehhez kapcsolódik a kereskedők és iparosok letelepedéséből állandósult *kísérőváros,* amelyben kiszolgált katonák teremtették meg a *veteránus-várost.*

A tervezett Árpád-híd óbudai hídfője körüli rendezés révén mintegy 600 × 600 méter terület lebontásra kerül. Ebbe a területbe beleesik a volt castrum és a veteránus város, ami biztos kilátást nyujt nagytömegű és értékes leletekre.

A fővároshoz benyujtott terv

egy új Fórummal vagy fórumszerű úttal, a Via Antica-val akarja kihangsúlyozni a történelmet.

Az amfiteátrumtól a római aqueductus vonalán az aquincumi cirkuszig haladó út helyenkint 50 méter széles lenne, átlagos szélessége pedig 32 méter. Egész vonalán el lehetne helyezni az ásatásokból előkerült és a további városrendezés folyamán bizonyára nagy számban napvilágra kerülő fragmentumokat és így ez a történelmi út gyönyörű *Passagiata Archeologica*-ot alkotna.

A Via Antica észak felé a Bécsi-út tengelyének egyenes folytatásába esnék és forgalmi szempontból is elsőrendű fontosságú közlekedési ér, tengelyévé válnék az egész városrésznek és az utcavezetésnek tiszta karaktert adna. A terv készítői szerint

az út a Közmunkatanács új rendelkezési tervébe teljesen beilleszthető.

Számítások azt mutatják, hogy a rendezési tervnek ez a módosítása nem járna aránylag nagy költséggel. Az amfiteátrum előtti téren *két háznak részben való és egy épületnek teljes lebontása válnék szükségessé.* Az út folytatása pedig a Közmunkatanács tervezete szerint úgyis levágandó Pacsirtamező-utca házait érintené.

Ezzel a tervvel, — mondják a tervező mérnökök, — „az eddigi félmegoldással szemben *az óbudai amfiteátrum teljes egészében feltárható lenne* és a tömöttmészkőből épült színház, 120 és 10[illegible] méteres tengelyekkel, 50.000 köbméter föld elhordása árán felszínre kerülne. A lesüllyesztett gyepágyba fektetett és így a régi nívót elért amfiteátrum körül

giratoire-forgalom alakítható ki római és veronai mintára.

Ezzel a körforgalmi tér minden oldalról impozáns betekintést ad a 7 méter mélyen fekvő arénába.

Felvetnek azután még egy érdekes gondolatot. Ha az amfiteátrum felét rekonstruálják,

4000 ülőhellyel ellátott szabadtéri színházhoz jut a főváros,

hozzá a legérdekesebb színházhoz, amelyet csak elképzelni lehet.

A főváros vezetősége abban igazat ad a tervnek, hogy a Via Antica **és mindaz, amit még** hozzáfűznek, Budapestet egy új szépséggel szaporítaná és *az idegenek számára új nevezetességet jelentene.* Éppen ezért kívánatos volna, hogy a megoldás ne kerüljön túlnagy áldozatba és a szép terv keresztülvihető is legyen.

Az amphiteatrumot a minap megtekintette *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Némethy* Károly dr. tanácsnok és *Nagy* Lajos muzeumigazgató. A szemlén elhatározták, hogy *az amphiteatrumot restaurálják és alkalmassá teszik szabadtéri játékok rendezésére.*

Közös sírba temetik a budapesti Hősök Temetőjének osztrák halottait

Felállítják a mohamedán vallású bosnyák hősök emlékművét

Közeledik a szomorú halottak napja. Gyertyafénybe, virágdíszbe borulnak a budapesti temetők és felkeresi a kegyelet a világháború hősi halottainak nyugvóhelyet is.

A gyönyörűen kialakult hősi temetőre büszke lehet a főváros, mint ezt az itt megforduló külföldi katonai előkelőségek minden alkalommal hangsulyozzák. Közadakozás táplálja a temető anyagi szükségletét, de nagy áldozatot hoz az elhunyt hősökért, mint minden szépért és jóért, maga a főváros és kegyeletes gondban részesíti a hősi temetőt a közegészségügyi ügyosztály élén, *Salamon* Géza dr. tanácsnokkal. Nagy szeretettel végzi munkáját a hősi temetők felügyelősége, amelynek buzgó vezetője vitéz *Váry* Béla ezredes.

Most már végső kialakulásához közeledik a Hősök Temetője, amelyben közel 18.000 hősi halott pihen. Ezek között 10.000 a magyar, a többi pedig más nemzetbeli katona: szövetséges, egykori ellenség, akivel egyformán megbékélt a hősöknek kijáró kegyelet. A temető központja a *Hősök Emlékoszlopa,* amelyen kívül felállították még a *Beszédes* szobrászművész özvegyétől megvásárolt *Eskü-szobrot* és a *Hungária-szobrot,* amelyet az Országos Kaszinó ajándékozott.

Külön emlékműve van a temetőben pihenő 13 *bolgár* hősnek, a 191 *németnek,* akiknek emlékművét, a vigyázzban álló Hitler-vitézt, nemrégiben leplezték le és az *olaszoknak,* akiknek 1530 fehér márványtáblával megjelölt sírja körébe oltárt emeltek.

Mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, legközelebb még egy emlékművet állítanak fel a Hősök Temetőjében. Elkészül

az osztrák hősi halottak emlékműve, amely nem szobor, vagy oszlop lesz, hanem ossarium, csontgyüjtő kamara.

Ennek felépítése után *az osztrák hősi halottakat, akiknek száma 533, az eddigi sirokból exhumálják és közös sirba, az ossariumba helyezik.* Ez az érdekes új megoldás teljesen eltér a többi nemzet temetői rendjétől.

Elkészült a török hősi halottak emlékműve is, amely Ankarában tervezett, küiönös hatású oszlop,

a keleti és nyugati szobrászművészet keveréke.

A török hősi halottak parcellájának kijelölését *hosszan tartó, érdekes vitás ügy elintézése előzte meg.* Ebben a parcellában voltak eredetileg eltemetve a *bosnyák* hősi halottak is, vallásukra való tekintet nélkül. Török részről mozgalom indult meg, hogy a parcellában a török hősi halottak mellett más nemzetségűek közül csak mohamedán vallásúak nyugodjanak. Hosszadalmas eljárás után sikerült ezt a kivánságot keresztülvinni.

A nem mohamedán bosnyákok tetemeit exhumálták és a temető más részén helyezték el.

A kitelepített bosnyákok, más bosnyák társaikkal együtt, az idegen nemzetek hősi halottai között a legnagyobb számban pihennek a Hősök Temetőjében: 2500 bosnyák halott van itt eltemetve. Utánuk az oroszok következnek, akiknek száma 1700, az olaszoké 1550, a cseheké 800, a lengyeleké 540, az osztrákoké 533. A temető angol hősi halottja mindössze egy tiszt. Ugyancsak 1—1 a belga és perzsa hősi halottak száma. A francia hősi halottak között 1 tiszt pihen, a többi spahi vitéz. Az idegen hősi halottak, akiknek sorában még sok más nemzetiségű is van, nem szaporodnak, csupán a magyarok 10.000-es száma növekszik. A Hősök Temetőjébe az utóbbi időben évenkint 20—25 olyan magyar kerül, aki a világháborúban szerzett rokkantsága vagy betegsége következtében hal meg. Ezeknek is kijár örök nyugvóhelyül a Hősök Temetője.

Üzemi munkarend, bérrendezés, családi bér, karácsonyi segély a munkásügyi bizottság előtt

A *munkásügyi bizottság* pénteken délelőtt 11 órakor ülést tart, amelyen napirendre kerülnek mindazok az intézkedések és események, amelyek ennek a kiváló missziót teljesítő bizottságnak legutóbbi ülése óta történtek és amelyek ismét bizonyságot tesznek arról, hogy *Szendy* Károly polgármester, *Morvay* Endre dr., az üzemi ügyosztály vezetője teljes szociális érzékkel viselik gondját a főváros üzemeinek kötelékébe tartozó munkásoknak. Ezt a törekvést nagy buzgalommal és szakértelemmel mozditja elő *Reminiczky* Lajos tanácsjegyző, a bizottság előadója, aki a pénteki ülés elé újból tartalmas előadói jelentést terjeszt.

Beszámol a jelentés arról, hogy az országgyülés nagyjelentőségű *törvényjavaslatot* fogadott el, amely a munkások munkaidejét, legkisebb munkabérét és fizetéses szabadságát szabályozza. Bemutatta a jelentés *a drágasági indexet,* amely *a drágaság lassú, de állandó növekedését* bizonyítja. Részletes kimutatást terjeszt elő az előadó *a munkásközvetítő egyévi munkásságáról,* amely a várakozásokat teljesen kielégíti. Ismertette a jelentés *a polgármester rendeletét,* amelyben a székesfőváros intézményeinél és üzemeinél *balesetelhárító bizottságok megalakitását* rendelte el. Október 7-én kelt rendeletével a polgármester az 1936-ban engedélyezett *hétvégi munkaszünetet* 1938 május 15-ig fenntartja.

Hegedüs Bertalan dr. törv. hat. biz. tag indítványt nyújtott be, hogy egyelőre az Elektromos-, Gáz- és Vízműveknél a munkásoknak *családi bér* engedélyeztessék és mint a múlt évben, *karácsonyi segélyben* részesüljenek. Az *Elektromos Művek* választmánya *hasonló indítványt* tett.

A három nagyüzem vezetősége a XIII. ügyosztállyal egyetértően *nagyrészt elkészítette az üzemi munkarendet és a munkabérek rendezését.* Novemberben a bizottság elé tervezet kerül arról, hogy miként lehetne a szakmányváltásos munkások munkaidejét az eddigi *56 óra helyett 48 órában* megállapítani. Végül jelenti az előadó, hogy a *Munkásügyi Almanach* első kötete *november első felében meg fog jelenni.*

A „PNEUCIT“ TÖLTŐTOLL átlátszó testtel, arany tollal 16 pengő
CILCER ÉS TÁRSA papírüzletében V., Dorottya-utca 9. szám

Bánhida és Kelenföld a jövőben együttműködik

Befejeződtek a kooperációs tárgyalások — Aquincumban 15000 kilowattos átvevőtelepet építenek — Morvay Endre üzemi tanácsnok az energiatörvény fővárosi végrehajtásáról

Az utóbbi időben sok szó hangzik el az elektromos áramszolgáltató telepek kooperációjáról, *Bornemisza* Géza ipari miniszter az előharcosa e gondolatnak és az elektromos centrálék együttműködését elengedhetetlenül szükségesnek tartja. Nagy lépést jelent ezen az úton *Bánhida és Tatabánya kooperációja, aminek különös jelentősége van a főváros szempontjából is, mert az Elektromosművek már régen együttműködik Bánhidával és a Beszkárt is jelentékeny mennyiségű áramot vesz át a bánhidai központból.* Az együttműködést azonban csak úgy lehet elérni, ha a nagy elektromos áramszolgáltató telepek ugyanarra az áramelőállításra, illetve teljesen azonos áramtermelő berendezkedésre térnek át. Ilyen irányban tett lépéseket a főváros és a bánhidai, valamint a kelenföldi centrálé között a kooperáció tulajdonképpen már biztosítva is van.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Morvay Endre dr.
tanácsnokot,

aki a következő felvilágosítással szolgált:

— A Dunántúli Villamossági Részvénytársasággal hosszú heteken át folytattunk tárgyalásokat és ezek a megbeszélések most annyira előrehaladtak, hogy a *végleges megállapodáshoz közeledünk.* A megállapodás lényege az, hogy

a bánhidai centrálé és a kelenföldi központ a jövőben együtt fog működni.

Mindenekelőtt *Aquincumnál meg akarjuk építeni az új alállomást,* amelynek útján 15.000 kilowatt áramot tudunk átvenni a bánhidai nagyfeszültségű vezetékből. Ha ezt keresztülvittük, úgy *a kelenföldi telep biztonsága megoldottnak tekinthető,* mert ha valami baleset következtében a kelenföldi telep leállna, *a Bánhidáról kapott árammal legalább a primérszükségletet el tudjuk látni.* Ez azonban még nem oldotta meg teljesen az áramellátás kérdését, hanem más tervvel is foglalkozunk. A *Fővárosi Hirlapban* már bejelentettük, hogy *a Révész-utcai telep gyors kibővítésén dolgozunk.* Éppen azért, mert a teljes üzembiztonságot tulajdonképpen a Bánhidával való együttműködés, valamint az új erőműnek kibővítése hozza csak meg, *a két reformot összekapcsoltuk, junktimba hoztuk egymással és így mind a két megoldási lehetőség együtt kerül a főváros közgyűlése elé.*

Ha együtt dolgozhatunk Bánhidával és a Révész-utcai telep már kibővített formájában működik, úgy Kelenföld nélkül is el tudjuk látni Budapest jelenlegi áramszükségletét.

De nemcsak arra kell gondolni, hogy esetleg valami baj történhetik, hanem *számolni kell a természetes fejlődéssel is.* Budapest elektromosáram igénye állandóan emelkedik és ezért is szükség van a különböző erőművek együttműködésére.

— Szükség van az új állomásra? Hiszen Óbudán már van kapcsolóállomás, amelynek révén a bánhidai erőmű árama átvehető a fővárosi vezetékbe? — érdeklődtünk.

— Igen, van már egy alállomásunk a Kőtéren. Innen át tudunk venni 4—5—6000 kilowattot. Ezt az áramot eddig a *Beszkárt* használta fel, de igénybe vette a rendelkezésünkre álló mennyiséget az Elektromosművek is. Esetleg többet is átvehetnénk ezen az úton, de nem az a fontos, hanem *az áramelosztó szerepeket is figyelembe kell venni.* Egyedül a kőtéri alállomással nem dolgozhatunk százszázalékos biztonsággal, ellenben,

ha az aquincumi alállomás is működni fog úgy az egész budapesti vezetékkel meg tudjuk teremteni a végleges kapcsolatot.

Igy azután lehetséges lesz, hogy Bánhida és Kelenföld egymással végleges kontaktusban marad. Nemcsak Budapest érdekei forognak itt kockán, hanem a kapcsolat megteremtése létkérdése a bánhidai centrálénak is, mert ha Bánhidán valami baj támadna, úgy Kelenföld majd kisegíti. Éppen azért, mert ennek az alállomásnak létesítése egyformán érdeke Bánhidának és Kelenföldnek, *a költségeket nemcsak a főváros fogja viselni, hanem azokhoz a bánhidai centrálé is jelentős összegekkel hozzájárul.*

— Mikor készülnek el ezek az új berendezések?

— Ezt hamarjában így nem tudnám megmondani. Az átvevőállomás költségvetése már megvan, a berendezés minden részletével tisztában vagyunk és így az átvevőállomás létesítéséhez igen hamar hozzáláthatunk.

1939-re az uj alállomás bizonyára el fog készülni.

Ugyanerre az időre szeretnénk a *Révész-utcai telepet is modernizálni* és megnagyobbítani. Meggyőződésem szerint ez sikerülni is fog, de *ennek az új telepnek kalkulációja még nincsen meg teljesen.* A modern gépek beszerzéséről még tárgyalunk és mivel egészen új dolgokról van szó, a megbeszélések elég hosszú ideig elhúzódnak, a gyáraknak is időt kell adni arra, hogy az új berendezést elkészítsék, de az nem vitás, hogy időre elkészülünk, vagyis *két év mulva feltétlenül üzembehelyezzük a megnagyobbított Révész-utcai telepet.*

A Révész-utcai telep a kelenföldinél tíz százalékkal fog olcsóbban termelni

Nemrégiben kint járt a szakértői bizottság a helyszínen és megállapította, hogy *magát a gépházat nem szükséges kibővíteni,* van hely az új gépek felállítására, ellenben *a kazánházat emeletráépítéssel kibővítik.*

Az igazi újítás az, hogy

előtétturbinát állítanak fel,

amit nagyobbnyomású és megfelelően túlhevített gázzal fognak táplálni. A legérdekesebb, hogy a technika néhány év alatt rengeteget fejlődött és bár az elektromos áram előállítása eddig is eléggé olcsó volt, *az új berendezéssel tíz százalékkal tudják mérsékelni a költségeket.* Tizenkét esztendőre visszamenően vannak meg a statisztikai adatok. Eszerint

1 kilowattóra áram előállítására a régi telepeken 2 kg. szenet kellett felhasználni, a kelenföldi telepen ugyanennek az erőnek előteremtésére már csak 80 deka kell. Most azután még további 8 dekával lehet majd csökkenteni a hőtermelő anyagot.

Az anyagtakarítás természetesen jelentős pénzügyi hasznot jelent.

12 évvel ezelőtt évente 27—28.000 vagon szénszükséglete volt az Elektromosműveknek. Most csak *24.000 vagont használnak fel.* Az igazi megtakarítás ebből még ki sem tűnik, tudni kell ugyanis azt, hogy az Elektromosművek jelenleg éppen kétszerannyi áramot állít elő, mint azelőtt. *Ha a régi gépek dolgoznának, úgy 54.000 vagon volna a szénszükséglet és ez az óriási mennyiség esett le most 24.000 vagonra.* Itt van az igazi nagy megtakarítás.

Az Elektromos művek vezetősége úgy számít, hogy 6 hónap fog eltelni még a gyárakkal való tárgyalással és ugyancsak 6 hónapra lesz szüksége a gyáraknak arra, hogy a gépalkatrészek legnagyobb részét leszállítsák. Ha semmi akadály közbe nem jön,

16—18 hónap alatt a Révész-utcai telep új berendezése elkészíthető.

November végére vagy december elejére várják az energiatörvény módosítását és

ennek egyes vonatkozásai érinteni fogják a Bánhida—Kelenföldi megállapodásokat is.

Ezzel nincs lezárva az elektromos-kérdés végleges megoldása. *A fővárosnak feltétlenül vagy új telepet kell építenie magában a fővárosban, vagy pedig Bánhidához hasonlóan egy másik új teleppel kell felvenni a kapcsolatot.* Ez a probléma nagyon égető, mert *egy új telep létesítése 4—5 esztendőt vesz igénybe, tehát az új erőmű építéséhez is hamarosan hozzá kell látni, mivel a főváros elektromos energiaszükséglete állandóan emelkedik.*

A nemzet színháza

A Nemzeti Színház százéves jubileumát üli. Az oszlopokat zöld girlandokkal vonták be, a közönségnek épületet, amely tulajdonképpen a Népszínház épülete, zászlódíszbe borították, szép, nemes, őszinte és becsületes szónoklatok hangzanak el, a legnagyobb magyar élő író prológját szavalják, fényárban úszik a Blaha Lujza-tér és a napisajtó hasábjain harsogó vezércikkek ünneplik a nagy eseményt. Valóban valamennyiünk szívét megfogja a magyar kultúrának ez a nagyszerű ténye, hogy a nemzet színháza immár száz esztendeje jó- és balsorsban gyönyörködteti a szép iránt érzékeny lelkeket. Budapest székesfőváros lakossága adja legnagyobbrészt ennek a színháznak a közönségét is, amely nemcsak Budapesté, hanem az országé is. Ez a budapesti közönség, amely a nemzet színházát mindenkor a száz esztendőn át a legnagyobb szeretettel kultiválta, most is első a hódolók között. Ez a közönség tette naggyá a színházat és ez a színház tette magyarrá, műveltté és irodalombaráttá a budapesti közönséget. Budapest polgársága a nemzet színházának legszorgalmasabb, leghűségesebb látogatója volt mindenkor és ha a magyar nyelv, a magyar költészet, a magyar irodalom ápolásában, a magyar nemzeti szellem ébrentartásában ez a színház továbbra is elől fog járni, akkor a budapesti közönség mindenkor hű marad hozzá.

*

Érdemes ennek a színháznak a multjáról egy pár, talán kevésbé ismert adatot elmondani.

Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy az ünnepléssel egy kicsit elkéstünk. Hiszen a színház 1837 augusztus 22-én nyílt meg országra szóló ünnepségek között. Pontosan a százéves évfordulóra az idén mindössze néhány figyelmes ujság vezércikke emlékeztetett. A Nemzeti Színház tagjai augusztusban még vakációztak. A közönség ugyan egy kicsit csodálkozott, hogyha félben nem is hagyták a szabadságukat, de legalább megszakíthatták volna egy estére, hogy áldozzanak azok emlékének, akik a színházat létrehozták. Nem szemrehányás akar ez lenni, mert hiszen ünnepelni augusztus helyett októberben is lehet és ma is meg lehet emlékezni arról a csodálatos, lelkes munkáról, amelyet Fölváry Gábor, Pest vármegye alispánja ennek a színháznak létrehozásáért folytatott. Ma is meg lehet emlékezni Zitterbarth Mátyás építészről, aki két év alatt építette föl a színházat, amelynek első neve nem Nemzeti Színház volt, hanem Pesti Magyar Színház.

A megnyitó előadás műsorán Heinisch karnagy ünnepi nyitánya, Vörösmarthy alkalmi allegórikus játéka, az Árpád ébredése, Rózsavölgyi Márk magyar tánczene szerzeménye és végül Schenk Belizár című tragédiája szerepelt.

Hogy miért kellett idegen tárgyú művel nyitni a magyar Nemzeti Színházat, az ma is titok, pedig a sajtó ezelőtt száz esztendővel is hosszadalmasan és hiába találgatta.

Persze az indulás, mint mindenhol, itt is bajokkal járt. Pest vármegye házi kezelésben tartotta meg a színhazat és Bajza Józsefet tette meg direktornak. Nem akarunk kegyeletet sérteni, de történelmi tény, hogy Pest vármegye úgy gyámkodott a fiatal színház fölött, mint ahogy a vidéki lapokban szoktuk olvasni a vidéki nagyvárosok színügyi bizottságainak működését. Bajzának igen sok baja volt Pest vármegyével, akárhányszor többet akart az irodalomhoz érteni, mint ez a nagyműveltségű igazgató. És Bajza, aki irodalmi ember volt, egyszerre csak azon vette észre magát, hogy a feje fölé kerekedik az opera, amely akkoriban még igen vidám és könnyű műfaj volt és az operával együtt Schodelné, a primadonna, akinek népszerűsége hamarosan minden irodalmat és minden művészetet verni kezdett.

Bajza nem birta sokáig, hamarosan elhagyta a színházat, amely azután még jobban süllyedt. De Bajza azért szívén viselte a színház sorsát és röpiratban támadta a nemzetközi operákra utazó rezsimet. Akkor százhúszezer lakosa volt még csak Budapestnek, de Bajza a Nemzeti Színháztól várta ennek a lakosságnak megmagyarosítását. Irodalmat, művészetet követelt.

Első eredménye az lett, hogy Bajza röpirata nyomán még jobban züllött a színház, míg nem aztán az országgyűlés vette kezébe annak ügyét.

A Pesti Magyar Színház 1840 augusztus 8-án felvette a Nemzeti Színház nevet.

1843-ban megszünt a házi kezelés, a színházat bérbeadták Bartay Endrének, aki nagyszerű direktornak bizonyult. Ő indította meg a magyar drámairodalom fejlődését, a népéletből merített tárgyra írt ki pályázatot. Az írók pedig egymás után szállították darabjaikat: Szigligeti, Nagy Ignác, Vachot Imre, Eötvös, Czakó, Obernyik. Az operettnívón álló operák után komoly dalművek is következtek, Erkel Ferenc úttörésével.

Bartay erkölcsi diadalt aratott, de anyagilag belebukott vállalkozásába. Utóda: Ráday Gedeon. Alatta a nívó emelkedett, a színészet fejlődött, a darabok javultak. Ráday Gedeon alatt adták elő először Scribe Egy pohár víz-ét, amely az akkori darabok között a legtöbb előadást érte el. Nem is csoda, hiszen ezt a darabot a mult esztendőben a Művész Színház is fölelevenítette.

*

Az abszolutizmus alatt, egészen 1870-ig, a helytartó tanács, helyesebben Albrecht főherceg uralkodott a színházban. Hogy milyen volt az a korszak, arra vonatkozólag elég annyit mondanunk, hogy minden előadás előtt a Gotterhaltet játszotta a zenekar. Az igazgató Simoncsics János volt, aki az alispáni székből került az igazgatói székbe.

Az ötvenes években Festetich Leó gróf lett az igazgató, Simoncsics pedig a gazdasági dolgokat kezelte. Festetich után ismét Ráday Gedeon következett. Festetich alatt túlsok volt az operaelőadás, Ráday több súlyt vetett a drámára.

1860-ban két esztendőre Nyéki Mihály állt a színház élére, majd egy jó üzletember, Radnótfay Sámuel váltotta fel őt. Ő alatta lassan átvette a színház vezetését Szigligeti. Az első jubileumot, a színház megnyitásának huszonötödik évfordulóját, 1862 augusztus 22-én ünnepelték az Árpád ébredése előadásával.

Szigligeti Ede nevéhez fűződik a Nemzeti Színház történetének egyik legszebb korszaka, de a színház történetét ettől kedve már körülbelül mindenki ismeri. Paulay Edére, Keglevich Istvánra, Tóth Imrére, Somló Sándorra, gróf Bánffy Miklósra, Ambrus Zoltánra, Hevesi Sándorra, Voinovich Gézára hárult azután az idők során a feladat, hogy a nemzet színházát kormányozzák. **(p. b.)**

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő.
egész évre . . . . . 24 pengő.

Olvasóinkhoz

Alulírott városházi hetilapok a reformáció emlékünnepén, Mindszentek és Halottak napján tartott *nyomdaszünet miatt a jövő héten nem jelennek meg.* Ezek szerint a *Fővárosi Hirlap* legközelebbi száma november 10-én fog ismét megjelenni.

Fővárosi Hirlap, Budai Hirlap, Független Budapest, Uj Budapest, Uj Főváros.

Városházi főtisztviselők kitüntetése. A kormányzó a Horthy Miklós-híd létesítése körül szerzett érdemei elismeréséül *Lamotte* Károly dr. alpolgármestert a *Signum laudis*-szal tüntette ki. Lamotte Károlyt másodizben éri a legfelsőbb kitüntetés. Pénzügyi tanácsnok korában kapta az első Signum laudist, abból az alkalomból, hogy teljes sikerrel vezette a Horthy Miklós-híd kisajátítási munkálatait és az azzal kapcsolatos pénzügyeket is ő intézte. Magas kitüntetésben részesült *Salamon* Géza dr. tanácsnok, a közegészségügyi ügyosztály vezetője, aki a II. osztályú *német birodalmi Sasrendet* kapta. Salamon Géza, aki parancsnoka az olasz Korona-rendnek és megkapta a Signum laudist is, most a főváros és Németország közegészségügyi kapcsolatai során szerzett érdemei elismeréséül részesült a kitüntetésben. A kormányzó legmagasabb elismerésével fordult *Babarczy* István báró tanácsnok, a közlekedési, ipari és kereskedelmi ügyosztály vezetője felé is. A közforgalmi repülőtér létesítése körül szerzett érdemei elismeréséül a *Signum laudis*-szal tüntette ki. Ugyancsak megkapta a *Signum laudist Medgyessy* Iván fővárosi műszaki főtanácsos is, aki a Horthy Miklós-híd építése körüli tevékenységével érdemelte ki a kormányzó kitüntetését.

Kitüntették a legkiválóbb tűzoltókat. Vasárnap délelőtt a Kun-utcai központi tűzoltólaktanya udvarán felemelő ünnepség keretében adták át a tűzoltótestület több tagjának azokat a kitüntetéseket, amelyekkel a legfelsőbb helyről jutalmazták a legkiválóbb budapesti tüzoltókat. Megjelent az ünnepségen *Szendy* Károly polgármester, *Éliássy* Sándor főkapitány, *Marinovich* Imre h. államtitkár, *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő, *Némethy* Károly és *Kempelen* Ágoston tanácsnokok. *Kiss* Lajos tűzoltófőparancsnok mondott ünnepi beszédet, majd *Szendy* Károly polgármester átadta a kitüntetéseket. *Teasdale* Ottó másodfőparancsnok a magyar érdemrend lovagkeresztjét és a királyi díszérmet kapta. Signum Laudissal tüntette ki a kormányzó *Kirchmann* Árpád főfelügyelőt, *Fauser Kélar* Dénes főfelügyelőt és *Kiss* Ferenc csapatorvost. Királyi díszéremmel jutalmazták *Ausch* Rezső főparancsnokhelyettest, *Ellesbek* György parancsnokot, *Szalay* Lajos és *Verseghy* Ferenc önkéntes parancsnokokat. A honvédelmi miniszter elismerését közölték *Rafaelli* Győző segédfelügyelővel. Ezenkívül kitüntetést kapott a legénység számos kiváló tagja.

Doktorráavatás. Szombaton avatták doktorrá a szegedi egyetem aulájában dr. *Elek* Hugónak, a *Hétfői Napló* főszerkesztőjének jogász fiát, *Elek* Istvánt, a tehetséges fiatal ujságirót. A doktori cím elnyerésével *Elek* István példát mutatott arra, hogy az újságírás úgynevezett lázas tempója mellett is megvan a mód arra, hogy *a fiatal zsurnaliszta művelődjék és szorgalmas munkával elnyerje a doktorátust, amely az élet egyéb területeire is kitűnő ajánlólevél.*

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON
A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Egész lakását
egy
Unio
amerikai rendszerű
folytonégő-kályhával fűtheti!
Legújabb típusú **Unio** és **Oetl** tűzhelyek, legújabb kétaknás **barnaszéntüzelésű** kályhák
Oetl Antal rt. kályha- és tüzhelyosztály
Budapest, Andrássy-út 9. Telefon: 116-106.

Városi ujságirók ünnepi vacsorája Budapest vezetőségének tiszteletére

A *Fővárosi Rovatvezetők Testülete a Gellért-szálló* díszes különtermében ünnepi vacsorát adott Budapest székesfőváros vezetőségének tiszteletére. A vacsorán megjelentek *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Szendy* Károly dr. polgármester és *Schuler* Dezső dr. alpolgármester. *Lamotte* Károly dr. alpolgármester Svájcban folytat tárgyalásokat a főváros érdekében, igy nem vehetett részt a vacsorán, őt táviratban üdvözölte a testület.

A főváros vezetőségének tagjait a testület nevében és megbízásából *Rátkai* Károly dr. szindikus üdvözölte. Megállapította, hogy *közélet és sajtó elválaszthatatlan fogalmak. A polgármesterek és újságírók egyforma határozottsággal őrzik és ápolják azokat a szent értékeket, amelyeket Budapest székesfőváros önkormányzata reprezentál.* Bármilyen sokrétű is a magyar sajtó, *a nemzeti eszme, a sajtószabadság és az önkormányzati gondolat tiszteletében és szolgálatában nincs különbség az újságíró között.* A polgármesterek és az újságírók olyanok, mint ugyanannak az éremnek két oldala, amelyek közül az egyikre a termékenyítő kritikának, a másikra pedig a produktív munkának domborművét lehetne megrajzolni ezzel a felirással: *Komoly kritika ösztönöz komoly alkotásokat.* A fővárosi újságírók műveiben a budapesti lélek szólal meg, amely lehet cinikus, lehet könnyen hajlítható és lehet okkal, vagy ok nélkül elégedetlen, de mindenesetre dolgos, áldozatkész és jószándékú. Éppen abban áll az újságíró szent hivatása, hogy ezt a sokféle embert az igaz útra szorítsák, amely egy szebb jövendő felé vezet.

A lelkes éljenzéssel és helyeslésel fogadott beszéd után *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester emelkedett szólásra, hangoztatva, hogy *mindazt magáénak vallja, amit az előtte beszélő elmondott. A sajtó munkásait mindenkor legközvetlenebb munkatársainak tekintette* s a sajtóval való együttműködésre egész közéleti pályája alatt nagy súlyt helyezett. Helyesnek tartja a kritikát, s kérte a sajtót, hogy minél több kritikát gyakoroljon, a kritika lehet szigorú, erős, de feltétlenül *jószándékú és becsületes* legyen. *A fővárosi sajtó munkatársaival egy sorsközösségben érzi magát: a magyar fővárosnak szeretete összeforrasztja mindazokat, akik érte dolgoznak.* Fejtegetései során hangsúlyozta a főpolgármester, hogy *közte és a polgármester között legteljesebb az egyetértés,* s kérte, legyen meggyőződve úgy a polgármester, mint a sajtó arról, hogy szándékai mindig a legtisztábbak, a legőszintébbek.

Elismeréssel beszélt a főpolgármester a főváros adminisztrációjának hatalmas munkájáról, hangsúlyozva, hogy *páratlanok az olyan önzetlen és puritán vezetők, mint amilyenek a főváros élén állanak.* Poharát az újságírórend fővárosi tagozata és a főváros adminisztrációja vezetőinek egészségére emelte.

Hosszasan ünnepelték a főpolgármestert az ünnepi vacsora résztvevői, majd *Szendy* Károly polgármester köszönte meg az üdvözlést és beszédében megállapította, hogy *Kossuth szellemében dolgozó sajtóra van szükség, olyan sajtóra, amelynek szelleme és erkölcse tiszta.* A fővárosi sajtótól kéri és várja, hogy azt irja meg, ami ennek a gyönyörű városnak jó és hasznára válik, *igazságos kritikát kért, ez megkönnyíti a főváros vezetőinek munkáját.* Befejezésül őszinte szívből köszöntötte a fővárosi sajtó képviselőit, munkájukra, boldogulásukra emelte poharát.

A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után a vacsora résztvevői mindvégig a legjobb hangulatban, a későéjszakai óráig maradtak együtt.

Egy kertváros panaszai

A főváros páratlanul szép hegyvidékei az utóbbi évtizedekben magukhoz vonzották a lakosság igen tekintélyes részét. Örvendetes tény ez, hiszen *alig lehet fontosabb polgári célkitűzés, mint ezernyi új kis- és középegzisztencia létrehozatala és megszilárdítása.*

Egyik ilyen kertváros, amely ez évtizedben épült ki és immár *tizezernyi lakost* ölel fel, az, amely a Pasarét, a Törökvész, a Csatárka, a Vérhalom, a Zöldmál, a Pálvölgy, a Szépvölgy, a Mátyáshegy, a Szemlőhegy és az Újlak-dűlő területén emelkedett. Ez a vidék az, amelyet nemrég ismertek el *hivatalosan üdülőterületnek.* Es ennek a kertvárosnak sok-sok panasza van, legelső sorban az, hogy *nincsen közlekedése.* Ez az állapot annál különösebb, mert ha a közlekedést ez a városrész megkapja, a főváros két szomszédos nagy városrésze, *a Víziváros és Óbuda közvetlen kapcsolatba kerül.* Ma órás kerülőt kell tennie annak, aki közúti közlekedéssel akar eljutni egyik városrészből a másikba és nem tréfa, hogy *gyalogosan sokkal előbb megtehető az út, mint villamoson.* Persze, egy világváros közlekedésügyét még sem lehet a gyaloglásra fölépíteni, annál kevésbé itt, ahol a városrész fejlődése sokkal gyorsabb volt, mint az útépítkezésé és esős időkben legfeljebb csak tördigérő csizmában lehetne ezt a sétautat megtenni. De a közlekedés hiányának nem utolsó következménye az is, hogy *a háztartásokat nem lehet kellően ellátni* és a hiányos ellátottságot is rendkívül magas árkülönbségekkel lehet csak megteremteni. Iskolákat lehetne megtölteni a terület gyerekeivel, — arra nem is mernek gondolni, hogy iskolákat kapjanak, — de ha van autobuszjárat ezen a területen, *az iskolásoknak nem kell hosszú utakat hóban-sárban megtenniök.* A színházak és egyéb kulturális helyek is el vannak zárva.

Ez a vidék ismételten kérte már, hogy legalább fokozatosan *építsék ki a Zöldmáli-úton át az új autobuszvonalat,* amely végső eredményben a Pálffy-tér és a Pasaréti-út között bonyolítsa le a forgalmat. Legújabban az érdekelt egyesületek rendezésében a lakosság élénk részvételével *nagygyűlést* tartottak és újra megkeresik a fővárost, hogy a *15 milliós útépítőprogrammba vonják be* a szükséges autobuszút kiépítését és ennek nyomán a legközelebbi autobuszprogramm keretében elégítsék ki a környék közlekedési igényeit. A terület népessége biztosítja *az új vonal rentabilitását.*

Az új autobuszvonal iránti igények egyébként nyomatékos *szóhoz jutnak több oldalról is a költségvetési vitában.*

Október 29-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny
YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá mindennemű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

HÍREK A PÁRTBÓL

Negyedik pártértekezletét tartotta pénteken *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök vezetésével a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* a költségvetés közgyűlési vitájának előkészítésére. A pártértekezlet tárgyalási anyaga előzőleg a pártszakbizottságok ülésein került megbeszélésre. A nagy munkával, amelynek *összefoglalását mai számában részletesen közli a Fővárosi Hirlap,* ezzel teljesen elkészült a párt. Ezeknek után a lelkiismeretes előkészítés biztonságával vesz részt a költségvetési vitában.

A női tábor ünnepe. A párt női tábora csütörtökön a pártközpontban rendezett tea keretében ünnepelte fennállásának harmadik évét. Megjelent a teán *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök és neje, *Szendy* Károly polgármester, *Terbócz* Imre, a párt főtitkára, *Vályi* Lajos dr. főtitkárhelyettes, *Salamon* Géza dr. tanácsnok és még több vendég és a hölgyek nagy számban. *Kovács* Istvánné dr.-né üv. elnök üdvözölte a pártelnököt és a vendégeket, majd *Zsitvay* Tibor köszöntötte meleg beszédben a női tábort. Ezután *Demiány* Gyuláné propaganda elnök beszélt a nők hivatásáról.

De Sgardelli Caesar ünneplése. A Honsz *De Sgardelli* Caesart, a Frontharcos Szövetség sajtófőnökét, a VII. kerületi frontharcos főcsoport elnökét díszjelvényével és díszoklevelével tüntette ki. A kitüntetési jelvényeket bajtársi összejövetel keretében vitéz *Árvátfalvi Nagy* István dr. országgyűlési képviselő, kormányfőtanácsos, a Honsz. országos elnöke adta át, kiemelve De Sgardellinek a rokkantak érdekében kifejtett önfeláldozó munkásságát. A vacsora alatt felszólaltak még: vitéz *Galánthay Glock* Tivadar országgyűlési képviselő, ny. tábornok, a Frontharcos Szövetség országos alelnöke, a frontharcos bajtársak, *Rendek* Károly dr. vármegyei tb. főügyész, a Honsz. országos társelnöke a VII. kerületi rokkantak, *Ferenczy* Zoltán ny. alezredes, a VII. kerületi Nep. alelnöke a párttagok és *Csillag* Árpád emléklapos főhadnagy a VII. kerületi frontharcosok nevében. Végül *De Sgardelli* Caesar meghatva mondott köszönetet a bajtársak által adományozott magas kitüntetésért, hangoztatva, hogy továbbra is a legmagasztosabb feladatának tartja, hogy a világháború hadirokkantjaiért önfeláldozóan dolgozzon.

Pártvacsora a VI. kerületben. November 6-án, szombaton este 8 órai kezdettel nagyszabású évadnyitó pártvacsorát rendez a VI. kerületi pártszervezet a Move Podmaniczky-utca 45. számú helyiségében. A pártvacsorán felszólalnak: *Bessenyey* Zenó dr. és *Szurday* Róbert országgyűlési képviselők, *Veress* Gábor dr. és *Sárkány* Ferenc törvényhatósági bizottsági tagok.

A józsefvárosi női csoport most tartotta évadnyitó gyűlését, amelyen felszólaltak *Katona* Jánosné, továbbá *Gazdy* Jenő és *Katona* János bizottsági tagok, majd *Speiser* Jánosné tartott értékes előadást. Az összejövetelek minden hét szerdáján ismétlődnek. A következő összejövetelen *Rektorik* Erzsébet tart előadást.

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 150-734.

Nagyvonalú problémákkal és javaslatokkal, tízezrek kívánságának és panaszainak tolmácsolásával vesz részt a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja a költségvetés közgyűlési vitájában

A Fővárosi Hirlap közli az összes indítványokat

Annakidején beharangoztuk azt a nagyvonalú és lelkiismeretes munkát, amellyel a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* a székesfőváros 1938. évi költségvetési tervezetének a tárgyalására készült. Érdekesnek tartjuk, hogy most a közgyűlés vitájának első napján, ha távirat-stílusban is, de mégis részletesen az alábbiakban számot adjunk a párt pártszakbizottsági ülésein és pártértekezletein felmerült

indítványokról és gondolatokról, amelyek a székesfőváros közönségének a kívánságait vagy panaszait, tehát azt jellemzik, hogy mi mindenre kellett volna még fedezetet találni a költségvetésben.

Általánosságban elfogadta ugyan a párt a deficites költségvetést, de *Zsitvay* Tibor pártelnök és *Harrer* Ferenc indítványára kimondta azt is, hogy *az 1939. évi költségvetés előterjesztéséig*

az önkormányzatnak feltétlenül meg kell teremtenie azokat a feltételeket, amelyek a költségvetés deficitmentességét biztosítják.

Mert többé nem lesz a párt abban a helyzetben, hogy a deficites gazdálkodás folytatásához hozzájárulhasson, annak ellenére sem, hogy teljes mértékben osztja *Usetty* Bélának a székesfőváros megnyugtató vagyoni helyzetére és *Deményi* Aladárnak a munka folytonosságának a biztosítására, a befektetések szükségességére vonatkozólag tett kijelentéseit.

A párt határozott és egyhangú álláspontjának tudható be, hogy le kellett venni a napirendről a 22 filléres vízdíjat.

A *polgármester iránti teljes elismerés és bizalom hangsúlyozása mellett Harrer* Ferenc indítványára határozta el a párt, hogy elvi okokból nem adja meg a polgármester részére azt a felhatalmazást, hogy egyes később jelentkező túlkiadást külön póthitel engedélyezése nélkül utalványozhasson.

Pénzügyi problémák

Elkülönítve tárgyalta a párt azokat az indítványokat, amelyeket már a *pénzügyi bizottság* ülésén érvényesíteni kívánt. *Vályi* Lajos az árvaszéki fogalmazói kar, *Pályi* Gyula az árvaszéki segédszemélyzet különmunkadíjai érdekében tett indítványt. *Gazdy* Jenő a Krisztus király egyházközség kápolnájának fenntartására kért költségvetési fedezetet, *Vályi* Lajos a székesfővárosi könyvtári státus módosítására, az iskolaorvosi státus haladéktalan rendezésére, az ideiglenes székesfővárosi mérnökök gyakornoki kinevezésére tett előterjesztéseket, *Orova* Zsigmond a III. kerületi előljáróság kibővítésére kért hitelfedezetet.

Zsitvay Tibor a *képzőművészet támogatására* és a *játszóterek fejlesztésére* kívánta a tervezett költségvetési fedezetet 50—50 ezer pengővel növelni. *Vályi* Lajos a székesfőváros ősjegyző koronakötvényeseinek a karitatív segélyezését ajánlotta, míg *Deményi* Aladár a székesfőváros pénzügyi érdekei védelmében és a jogosulatlan tőzsdespekuláció megakadályozására már *eleve elleneszegült minden olyan gondolatnak, amely a koronakötvények valorizációjára más pártok részéről fölmerült.*

Az igazgatási fejezet

Az I. igazgatási fejezet költségvetési tervezetével kapcsolatban *Hencz* Lajos a túlságosan széttagolt *székesfővárosi státus egyszerűsítését* és a *XII. kerületi előljáróság mielőbbi felépítését* s azt követelte, a *Fővárosi Nyomda* lépjen ki a Főnökegyesületből.

Zsitvay Tibor indítványára egyhangú lelkesedéssel fogadta el a párt, hogy a XII. kerület *Horthyvárosnak*, a XIII. kerület *Magdolna-városnak* neveztessék.

Gazdy Jenő a Krisztus király plébánia felépítésének a tervbevétele mellett szólt. *Szentessi* József a Soroksári-úti plébániatemplom azonnali felépítését tartotta szükségesnek. *Vályi* Lajos azt indítványozta, hogy *írjon fel a törvényhatóság a közalkalmazottak fizetését csökkentő válságrendeletek és a köz- és magánalkalmazottak kereseti adója után fizetendő különadó hatályon kívül helyezése érdekében.* Kérte annak a határozott megállapítását, hogy a történelmi tradiciókkal bíró tabáni plébánia megszüntetése egyszersmindenkorra lekerüljön a napirendről. A XI. kerületi előljáróság részére külön előljárósági épület felépítését kívánja. *A kerületi választmányok működésének azonnali megindítását* kéri. Indítványozza a *Kelenvölgy átcsatolását Budapesthez.*

Katona János a székesfővárosi alkalmazottak gáz- és villanyfogyasztási kedvezményének visszaállítása, valamint az Elektromos Művek és a Gázgyár alkalmazottait illető természetbeni járandóságok kiegyenlítése mellett foglalt állást. *Sárkány* Ferenc elvi okokból a hadigondozottak ügyét az igazgatási hatáskörben és nem a közjótékonyság keretében akarja látni. A hadigondozási ügyek centrális intézésével egy külön megbízott főtisztviselő foglalkozzék. *Kertész* Elemér és *Hegedűs* Bertalan a tűzharcos székesfővárosi alkalmazottak jogos érdekeinek a figyelembevételét kéri.

Gazdy Jenő a *Segítő Alap* üdülőtelepeit akarja a kisebb jövedelmű tisztviselők részére is elérhetővé tenni. *Vályi* Lajos a Segítő Alap ellenőrző orvosainak összeférhetetlenségére vonatkozó szabályok szigorú végrehajtását kívánja.

Út- és csatornaépítés

A II. út- és csatornaépítési fejezetnél *Dorner* Gyula *az út- és csatornaépítési invesztíciós program mielőbbi megvalósítását sürgeti.* Kifogásolja, hogy a budai oldalról a Dunába kiömlő és mintegy 15 csatorna megfertőzi a Duna vizét és veszélyezteti a strandfürdők közegészségügyi feltételeit. A KISOK-strand a szépvölgyi csatorna szennyvizeivel van fertőzve. A *budai főgyűjtőcsatorna* megépítését halaszthatatlannak tartja.

Vályi Lajos emlékeztet arra, hogy az út- és csatornaépítési beruházási program gondolata *Dorner Gyulától ered*, ami elévülhetetlen érdeme Dorner Gyulának és a pártnak egyaránt. De *elismerés illeti Szendy Károly polgármestert és Király Kálmán tanácsnokot* is, akik ezt a gondolatot azonnal fölkarolták. Elismerést kíván kifejezni Király Kálmánnal szemben, aki az út- és csatornabajokat minden bürokratizmustól mentesen és igen sok jóakarattal igyekszik kiküszöbölni.

Szántay István *a fásításokra szánt előirányzat csekélységét* hangoztatja. A XI. kerület külső utcáinak mézelő fákkal való mielőbbi fásítására tesz indítványt. A Bécsi-út mentén, az óbudai Dunaparton és az óbudai hegyoldalakon is fásítani kellene.

Vályi Lajos kéri, hogy az útépítéseknél és útjavításoknál a közlekedés érdekeire legyenek tekintettel. A Margit-híd építésénél magán a hídon ez elismerésreméltóan sikerült. A híd környékén azonban túlsok utcát tettek egyszerre járhatatlanná, a munka lassan haladt. Általában kifogásolja, hogy az aszfaltburkolatú utcák javítása csak nagyon átmeneti értékű. Panaszkodik a Fő-utca szűk útterülete és elavult járdái miatt.

Harrer Ferenc a XI., Hamzsabég-út torkolatának azonnali kijavítását követelte. *Sárkány* Ferenc a VI. kerület elhanyagolt útburkolatait, kevés parkját és játszóterét teszi szóvá. A *Hunyadi-tér* el van hanyagolva és parknak alig számít. A Károlyi-térhez hasonlóan, *meg kellene nyitni a közönség részére az Epreskertet.* A Salgótarjáni Gépgyár megüresedett telkére pedig gyermekjátszóteret kell helyezni. Rendezni kell a *Ferdinánd-tér* Lehel-utca felé eső részét.

Vályi Lajos bejelenti, hogy az V. kerületi pártszervezet a *Falk Miksa-utcai* rozoga gyalogjáró ellen szólalt fel és kifogásolja a Rudolf-téren lévő elavult nyilvános illemhelyet. De ugyanez a kifogás tehető a Gellért-szállóval szemben lévő rozoga nyilvános illemhellyel szemben is. Ezeket a külterületekre kellene kihelyezni és ilyen exponált helyekre föld alá süllyesztett illemhelyeket kell tenni. A III. ker. részéről beérkezett például panasz, hogy általában hiányoznak a külterületben a nyilvános illemhelyek. Még a kolozsitéri piacon is.

Dongó Orbán kifogásolja, hogy *a X. kerület elhanyagolt csatornaviszonyainak javítására* nem is gondol a költségvetés. Utcaolajozást és rendszeres útjavításokat sürget. *Halter* Károly a Szent László-tér még nem rendezett felének a parkírozását, a Rottenbiller-kert kőfalának a lebontását, az Apafy-utca kiépítését kérte. *Szántay* István *a Tétényi-út* végleges kiépítését, a XI., *Etele-tér* rendezését, a XI., *Mikes Kelemen-utca* kocsiútjának használható karba helyezését és *az Etele-úti gyűjtőcsatorna sürgős megépítését* kívánja szóvátenni. *Vályi* Lajos *a Farkasréti temető* előtti tér és a XI., *Rákó-utca* felső szakaszának lejtszínbehozását és kiépítését sürgette. A legutóbb megnyitott *Otthon-utca* csatornázása és kiépítése sem várathat magára. A XI., *Albert-utca* burkolatát legalább annyira kell rendbehozni, hogy autóval is használható legyen. Kifogásolja a *Gellérthegy* felsőbb utcáinak rendkívüli elhanyagoltságát. *V. Nemes Juhász* Jenő a XII., *Szarvas Gábor-út* kiépítésére helyez nagy súlyt. Felszólal *a hegyvidéki nyitott csatornák* botrányos állapotaival szemben.

Városrendezés

A III. városrendezési fejezetnél *Becsey* Antal a *Horthy Miklós-híd budai hídfőjétől délre fekvő területek rendezése, a Nemzeti Stadion és a Vásárváros e területen való elhelyezése mellett foglal állást. Katona* János a VIII., *Teleki-tér rendezését, a kubikusszálló felépítését* és a *Teleki-téri élelmiszerpiac* átépítését követeli. *Wellisch* Andor a ferencvárosi *Kiserdő kiürítését* és rendezését kívánja. *Dongó* Orbán a X., *Óhegyi-telep* felépítését tartja sürgősnek.

Sárkány Ferenc *a Belsőterézváros újraszabályozásának* a szükségességére hívja fel a figyelmet. *Ki kell helyezni a Nyugati pályaudvart.* És addig is, amíg ez megtörténhetik, rendezni kell a Nyugati pályaudvar vidékét. Indokolatlan, hogy a *London-szálló telke* oly régóta felhasználásra nem kerül. Halaszthatatlan a *Bulcsu-* és *Podmaniczky-utca* közötti *alagút* és *az Aréna-úti aluljáró* átépítése. *Halter* Károly *aluljárót kíván Kőbánya és a Tenyészállatvásártelep, valamint Kőbánya és Pongrácz-úti telep között.* Szükségesnek tartja továbbá *a Kápolna-tér* rendezését.

Vályi Lajos a *közönség igényeihez alkalmazkodó telek- és telepítési politikát* sürget a kitelepülési folyamat megakasztása céljából. Indítványozza, hogy vegye a párt védelembe *a Dunakorzó rendezésének* egyébként is a pártból kiindult terveit. Sürgeti *a nagyvasúti probléma megoldását.* A székesfőváros mielőbb foglalkozzék *a Lenke-téri pályaudvar* terveivel, nehogy a XI. kerület továbbfejlődéséhez fűződő érdekekkel kerüljön ellentétbe ez a megoldás. A XI. kerület töltésekkel és vasúti vonalakkal szétszabdalt területét szabadítsák fel a Déli pályaudvar—kelenföldi pályaudvar közötti sínektől, ezért *helyezzék ki a Déli pályaudvart. Siklót vagy drótkötélpályát kér a Gellérthegyre*, kéri *a Horthy Miklós-bástyasétány*, a XI. ker., *Dajka Gábor-utca*, a II., *Ezredes-utca*, a III., *Toboz-utca és a Bibicztelepről a Fehérvári-út* felé vezető utcák sürgős megnyitását. Sürgeti *a Gellérthegy—Svábhegy, Jánoshegy—Zugliget—Hűvösvölgy—Látóhegy— Hármashatárhegy—Rózsadomb—Margithídi autókörút megnyitását.* Szüntesse meg a székesfőváros az olyan életveszedelmes zürzavart, amilyen pl. a *Kálvin-téren, Deák-téren, Berlini-téren, Horthy Miklós-körtéren, a Margit-körút* és *Bem József-utca* kereszteződésénél előállt. A Horthy Miklós-út 3—5 számú rozoga székesfővárosi épület nem való a Gellért-szálló szomszédságába. Gondoskodni kell *a Látóhegy környékének vízellátásáról.* A Látóhegyre *turistaszállót kellene építeni.* Felszólal *az óbudai hegyek lebányászása és elcsúfítása ellen.*

Katona János a *VIII. és IX. kerület külső részeiben kislakásépítkezést tart szükségesnek* és éppen ezért *rendkívüli házadómentesség* kezdeményezését sürgeti.

A közjogi és katonai fejezet

A IV. közjogi és katonai szolgáltatások fejezeténél *Kertész* Elemér *fővárosi tűzharcos-menhely* érdekében tesz indítványt. *Szántay* István *a rendőrörszemek szaporítását* sürgeti a XI. kerület külső részein és a Gellérthegyen. *Vályi* Lajos bejelenti, hogy ugyanilyen kérés érkezett az *Uj-Szentistvánvárosra* nézve az V. kerületi pártszervezettől, amely ebbe a városrészbe rendőrőrszobákat is kér. Szigorúbb magatartást kíván a rendőrőrszemektől, a közlekedési, a köztisztaság elleni és a koldúsrendelet elleni kihágásokkal szemben. Közlekedési rendőröket sürget az életveszélyes közlekedési pontokra.

Ipar, kereskedelem, közlekedés

Rendkívüli érdeklődés mellett tárgyalta a párt az V. ipar, kereskedelem és közlekedés fejezetet. *Hajnóczy* Béla kifogásolta az *ügyosztály túlterheltségét*, a közlekedési politika mellett háttérbe szoruló *vérszegény székesfővárosi ipar- és kereskedelempolitikát.* Helyesebb munkaelosztást követelt. Kívánja annak a kérdésnek a tisztázását, hogy *helyes-e a trollybuszforgalom tervbevett fokozása.* Az inségmunka név alatt ismert *munkanélküli segélyrendszer helyett munkaalkalmak teremtését* tartja szükségesnek. Megemlíti, hogy a pártszakbizottságban *Hoor Tempis* Móric egyetemi tanár a háziipar hatékonyabb támogatását javasolta.

Kertész Elemér a Beszkárt érettségizett B. táblázatú alkalmazottainak átminősítése mellett emelt szót. *Sárkány* Ferenc a főváros közlekedési eszközein féláru berletjegyet kér a hadigondozottak részére.

Vályi Lajos a közúti közlekedés hibáit kívánja szóvátenni. Hatékonyabb közlekedési oktatást sürget. *Az iskolákban kötelező tangyárgy legyen a közlekedés és vizsgáztassák le a tanulókat a közlekedésből.* Nem látja az indokát, hogy *miért nem vizsgáztatják le a kerékpárosokat is a közlekedési szabályokból.* A külföldi autósforgalomra tekintettel szereljenek a villamosokra és a szürketaxikra is felsőkarokat és féklámpát és ott, ahol villamossínek keresztezik az úttestet, az úttest fölött is alkalmazzanak feltűnő jelzést. Sürgesse a párt *a gyorsvasút megvalósítását.* És eszközölje ki az *autotaxi engedélyek kiadásának új rendszerét.* Meg kellene fontolni a *központi autógarázs és autóbuszpályaudvar* tervét, de mindenesetre megfelelőbben kell gonnoskodni a várakozó autók és autóbuszok parkirozásáról. Indítványozza, hogy emeljen szót a párt a Beszkárt és autóbuszüzemi alkalmazottak fizetéses szabadságának újrarendezése, a kalauzok és kocsivezetők 100 százalékos betegségi ellátása, a vágóhídi Beszkárt-laktanya hibáinak megszüntetésére, a Beszkárt pályaudvarok és a végállomások szociálisabb berendezése, a kelenföldi Beszkárt végállomásnak tussolóval való

Törv. védett Világszabadalom
Nagy árammegtakarítás! Nagyobb fény!
KOMOR HENRIK-féle
fénytechnikai-, villamossági- és műszaki vállalat K. F. T.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-U. 59.
Telefon: 141-476.
lámpatestekkel

felszerelése, 22 autóbuszüzemi írnok és revizor átminősítése, a pályamunkások esőköpennyel és téli köpennyel való ellátása, a kisfizetésű autóbuszüzemi tisztviselők Beszkárt utazási igazolványának visszaadása mellett.

Orova Zsigmond a *Vörösvári-utat* és a *Pacsirtamező-utcát* is érintő *autóbuszvonalat kér Óbudára.* Ugyancsak autóbuszjárat volna szükséges az újlaki hegyvidékre, a *Római Partra és Római Fürdőre.* *Vályi* Lajos bejelenti, hogy az V. ker. pártszervezet a 15-ös autóbuszvonalnak a *Váci-út, Aréna-út, Lehel-út hurokkal való meghosszabbítását, az újszentistvánvárosi villamos- és autóbuszvonalak sürítését,* a 16-os villamos és 15-ös autóbuszjárat sürítését, a *Vörösmarty-tér* és *Rakovszky-tér* között új ingajárat létesítését kéri. Szükségesnek tartja továbbá, hogy a *Gróf Tisza István-utca* és *Vilmos császár-út,* valamint *Andrássy-út* sarkán lévő villamosállomások kettős megállóvá alakíttassanak át és mindkét állomáshoz várócsarnokot építsenek. *Sárkány* Ferenc az 1-es autóbusz végállomását télen-nyáron az Artézifürdőhöz kéri, egyéb okok mellett azért is, mert a Hősök-tere nem alkalmas autóbusz végállomás. *Hajnáczy* Béla a *Baross-utcában* mielőbb *autóbuszt* óhajtana látni a villamos helyén. *Halter* Károly *autóbuszt kíván Kőbányára, Szántay* István a *Hévet akarja azonnal kihelyezni a Gellért-térről a határra.* A 66. villamosvonal vezettessék ki a *Fehérvári-úton,* vagy a *Kelenföldi pályaudvarig* a túlterhelt 49-es és 19-es vonalak könnyítésére. A 41-es villamosvonal hosszabbíttassék meg a *Kelenföldi pályaudvarig.*

Vályi Lajos az 1-es autobuszvonalat akarja kivinni a *Kelenföldi pályaudvarhoz.* Azt kívánja továbbá, hogy az 1-es autobusz a Gellért-rakparton és az Erzsébet-hídon közlekedjék Pestre. Bár neki *Babarczy* tanácsnok és *Perczel* vezérigazgató megígérték, még máig sincs megvalósítva a *Sasadi-úti autobusz.* Addig is, amíg ez megtörténik, helyezzék át a 8-as farkasréti végállomását az 59-es villamosvégállomáshoz. A *Budaörsi-út* és a *Farkasrét* között kell szakaszhatárt csinálni, mert a XI. kerületnek közigazgatási központja felé a Budaörsi-úton kell a 61. villamosra átszállni. Nem egyéb, mint kellemetlenkedés a közönséggel szemben, hogy a szakaszhatárt két állomással feljebb a Breznói-úthoz tették. A nagyon kevéssé kihasznált 27-es autobuszra a tanulóknak kedvzményes jegyet kellene adni. Autobuszt sürget a *Hegyalja-út* és a *Gellért-tér* között a Gellérthegyen át. Közvetlen összeköttetést sürget a *Déli pályaudvartól a budai Dunapartra. Hencz* Lajos a 22. autobusz járatainak a Szarvasig sürítését sürgeti. Foglalkozni kell végre a svábhegyi autobusz megvalósításával. A Városmajort ne tegyék tönkre az új autobuszgarázzsal. A 30-as új autobuszvonal közlekedjék a 12-es autobusz Széna-téri végállomásáig. V. nemes *Juhász* Jenő autobuszt kér a Kutvölgyi-utat és a Budakeszi-utat összekötő *Szarvas Gábor-útra. A Böszörményi-útról* közvetlen összeköttetés volna szükséges a Margithíd felé. Meg kell hosszabbítani a 3-as autobuszvonalat a Királyhágótérig. Külső területi közlekedési gócpontokban hiányzik a várócsarnok. Különösen halaszthatatlan a várócsarnok építése a *Böszörményi-út* és *Királyhágótér* kereszteződésénél. *Kertész* Elemér a *XIV. kerületi összekötő autobuszvonalat,* a *68-as villamosvonalnak Rákosfalváig* való kivezetését, s amíg ez megtörténhetik, *Rákosfalvára autobuszjárat* rendszeresítését indítványozza.

Közoktatás

A VII. közoktatásügyi fejezetnél *Dongó* Orbán szóváteszi, hogy *a tanügyi költségvetés évről-évre zsugorodik.* Hibáztatja, hogy a költségvetés nem számol a tanügyi közigazgatásról szóló 1935. évi VI. t.-c.-kel. A *tanügyi programm kidolgozását* és beruházási kölcsön útján való mielőbbi megvalósítását tartja szükségesnek. *Gazdy* Jenő a belsőjózsefvárosi elemi iskola visszaállítását sürgette. V. nemes *Juhász* Jenő azt követeli, hogy *minden iskolához szerezzenek udvart vagy játszóteret* kisajátítás vagy tetőterrasz létesítése útján. Indokoltnak tartaná a *sportorvosi intézmény* megvalósítását.

Vályi Lajos bejelenti, hogy a VII. közoktatásügyi pártszakbizottságban ezenfelül *új elemi iskolát* kértek a VI. kerület külső részére, *óvodát* a VI., *Szabolcs-utca* és a IX. ker. *Budaörsi-út* és *Hegyalja-út* vidékére, polgári fiúiskolát a XII. kerületbe, önálló *iparostanonciskolát* a XI. kerületbe és új *középiskolát* az Uj-Szentistvánváros centrumába, *Dongó* Orbán halaszthatatlannak tartja a *Liget-utcai* polgári, azután a X., *Harmat-utcai* elemi barakkiskolák kőépületbe való áthelyezését.

Vályi Lajos a Wesselényi-utcai iskola elhanyagolt állapotának sürgős megszüntetését kívánja. Azt tartaná méltányosnak, hogy *az alacsonyabb iskolafajtáknál magasabb képesítés birtokában működő tanerők képesítésüknek megfelelő fizetésben részesíttessenek.* Szükségesnek mondja a *kültelki pótlékok visszaállítását,* a három vagy több családi pótlékkal rendelkező helyettes és ideiglenes alkalmazottaknak a véglegesek mintájára való lakbérben részesítését, a tanári és ifjúsági könyvtárak nagyobb költségvetési dotálását, a külön iskolaszolgai státus visszaállítását, a női ipariskolák fejlesztését, az újabb iskolatípusoknál a szükséges számú új tanszékek sürgős megszervezését, a vezetőóvónők külön díjazását, diákuszodák létesítését, *az iskola- és gondozónővérek fokozatos véglegesítését* és *az 1936. I. t.-c. kényszernyugdíjazásra vonatkozó rendelkezésének a hatályonkívülhelyezését.*

Közélelmezés

A VIII. közélelmezési fejezetnél v. *Juhász* Jenő a *piackérdés és piacadminisztráció* mielőbbi megszervezését sürgeti. *Vályi* Lajos azt indítványozta, hogy szólaljon fel a párt a *lisztforgalmi adóváltság és sertésértékesítési hozzájárulás* mint idejétmult váltság rendszabályok ellen. *A magyar élelmiszerkivitel fokozását csak addig a határig tartja közérdekűnek, amíg a magyar nép és magyar föld életerejét nem fogyasztja.* Fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy Budapest közélelmezési szervei és a magánháztartások is készüljenek jól fel a jövő májusi rendkívüli fogyasztásra. Jelenti továbbá, hogy a közélelmezési pártszakbizottságban még indítványokat tettek a *Ferdinánd-téri piac* köztisztasági állapotainak a javítására, a *Széna-téri piaccal* szemben fennálló kifogások megszüntetésére. A *községi kenyérgyár* elavult és a korszerű minőségi igényeket kielégíteni már nem képes kemencéinek a fokozatos kicserélésére, *állandó gyümölcskiállítás és gyümölcsvásár* fenntartására tesz indítványt.

Közjótékonyság és szociálpolitika

A IX. közjótékonysági és szociálpolitikai fejezethez *Hegedüs* Bertalan jegyzi meg, hogy *az inségkonyhák ellen jogosulatlan kifogásokat terjesztenek.* Olyan ellenőrzést kellene létesíteni, ami az ilyen rosszindulatú agitációt lehetetlenné teszi. Az inségkonyhákon *a gyermekeket elkülönítve részesítsék* étkezésben. *Állást kíván foglalni a koldúsellátás ezidőszerinti be nem vált rendszerével szemben. A munkanélküliek fokozottabb gondozásának* a szükségességét hangoztatja.

Vályi Lajos *a szellemi szükségmunkások betegségi ellátásának rendezése* és amellett szólal fel, hogy legkiválóbbjaik a székesfővárosi *gyakornoki kinevezéseknél figyelembe jöhessenek.* Feltétlenül le kell küzdeni *a hajléktalanságot.* Védelembe kell venni *a sokgyermekes családok lakbérleti jogát.* Ennek biztosítása végett még *kényszerrendszabályoktól* sem riadna vissza. Javasolja, hogy szólaljon fel a párt *a házfelügyelő-sérelmek* kiküszöbölése érdekében. A házfelügyelői jogviszony szabályozását és az ingyenes szolgálatok megszüntetését tartja szükségesnek. Az *értelmiségi ifjúság problémájának a megoldását* minden alkalommal sürgetni kell. Az elhagyott, erkölcsi züllés veszélyének kitett gyermekek érdekében *speciális napközi gondozó otthonok* felállítását tartaná helyesnek. Sürgetni akarja *a munkaközvetítési törvény reformját.* Szeretné, ha a párt állást foglalna *a családi munkabér és nyugbér* megvalósítása mellett. *Dongó* Orbán *a Maláta-utcai szükséglakások kitelepítését* követeli. Rendes lakást kíván az Auguszta-telepi orvos részére.

Közegészségügy

A X. közegészségügyi fejezetnél *Darányi* Gyula azt hangsúlyozza, hogy *keveset fordít a székesfőváros a prevencióra.* Pedig, ha ezt tenné, kevesebb volna a közkórházi szükséglet. A *Rókus-kórház* nem felel meg a korszerű követelményeknek. *Egy orvosiegyetemi felhőkarcoló emelése esetén a mostani egyetemi telepeket vehetné át a főváros. Hegedüs* Bertalan azt kívánja, hogy a tisztiorvosok hatékonyabban ellenőrizzék *a nyomortanyákat. Dongó* Orbán a X., Mázsa-téri tüdőgondozót kívánja kibővíttetni. Nagyobb súlyt kell helyezni *az utak portalanítására* és helyes volna, ha ebben a vonatkozásban a köztisztasági hivatal állandó együttműködést tartana fenn az útépítő tényezőkkel.

Harrer Ferenc a Teleia részére 40.000 P segélyt kíván megszavaztatni, amely 1939-től kezdve négy évi részletben volna fizetendő. *Vályi* Lajos a különböző gondozó intézetek helyett *általános beteggondozók létesítését* javasolja. *Kórházat kellene létesíteni a csonttuberkulótikus betegek számára,* mert nincs hely az elhelyezésükre. A XI. kerület részére *szülőotthont* sürget. A *Horthy Miklós-út* és *Ercsi-út* sarkán az Országos Tejszövetkezeti Központnak van egy szemétlerakodó telepe, amelyet közegészségügyi okokból éppen úgy *betiltani* kér, mint Obudán a Kőszénbánya és Téglagyár szemétlerakodóját. Bejelenti, hogy a VI. kerületi pártszervezet a *Podmaniczky-utca* és *Bulcsu-utca* közötti alagút tisztátlansága miat panaszkodik. Az V. kerület a *Margitszigetet fojtogató füst* megszüntetését kéri. Tudomása szerint az Uj Szent János-kórházban nem felel meg a szociális igényeknek az ápolószemélyzet elhelyezése.

Városgazdaság

A XI. Városgazdasági fejezetnél v. nemes *Juhász* Jenő a *Szent Istvánheti problémával* kíván foglalkozni. *Vályi* Lajos szerint a pártnak támogatni kellene *Szviezsényi* Zoltán elgondolásait *a reumakúrák, ivókúrák és gyümölcskúrák* megszervezésében és propagálásában, kívánja, hogy a *Gellért-hegy rendkívüli idegenforgalmi érdekeit* becsülje meg jobban a székesfőváros.

Az üzemek

A XII. üzemek költségvetésével kapcsolatban *Becsey* Antal kísérleti szerv felállítását javasolja a *gázgyár produktumainak felhasználására.* V. nemes *Juhász* Jenő a *Böszörményi-út* közvilágításának a javítását sürgeti. *Vályi* Lajos bejelenti, hogy a XII. vízvezetéki és világítási pártszakbizottságban *Hoor Tempis* Mór *az Elektromosművek Révész-utcai telepe bővitése és az új nagy erőmű megtervezése* tárgyában terjesztett elő sürgető indítványokat. Javasolta továbbá, hogy hárítsa el a párt azokat az akadályokat, amelyek néhány mintául szolgáló akkumulátoros villamos csomagelosztó teherkocsi behozatalával szemben felmerültek. Kérte, hogy szólaljon fel a párt *az Elektromosművek anyagbeszerzési osztályának tervbevett decentralizálása ellen és követelje az 1-2 szobás kislakások áramfogyasztási alapdíjainak megszüntetését.*

Zsitvay Tibor felvilágosításai után a párt úgy határozott, hogy *a fölvetett kérdésekben az üzempolitikai bizottság elfoglalt álláspontjához fog alkalmazkodni.*

Közművelődés és légvédelem

A XIV. közművelődési és légoltalmi ügyosztály költségvetésénél *Kertész* Elemér *a légvédelmi előirányzatot keveselte* és a közönség légvédelmi felszereléseinek tökéletesítését kívánta. A *Hősök-terén miniatür hősi emlékmúzeumot akar létesíteni a föld felszíne alatt.* A sajtótámogatással kapcsolatban felvett költségvetési tételnél az *újságíró kamara megvalósítását* óhajtaná megsürgetni.

Gazdy Jenő *a Nemzeti Színház felépítését sürgeti az eredeti helyén. Dongó* Orbán azt kéri, hogy a *Szent László szobor a X., Szent László-téren kerüljön felállításra. Wellisch* Andor azt óhajtja, hogy a főváros a képzőművészeti kiállításokon már az első napon vásároljon. *Vályi* Lajos nagyobb *ellenőrzést kér a népgondozási költségek felhasználása* tekintetében. A pártszakbizottságban kifogásolták a IX., XI., és XIV. kerületi népgondozási hivatal működését, amely túlságosan sablonossá lett. *Fiók-könyvtárak* felállítását sürgeti a XI., XII., és XIV. kerületekbe. *A Budapest történetének megírására felvett összeget nevetségesen kicsinek tartja.* Indítványozza, hogy a *Fővárosi könyvtár* olvasótermeit külföldi mintára a *késő esti órákig tartsák nyitva. Szobrokat kér az ebből a szempontból is erősen elhanyagolt Óbudának.* Sürgeti a nagyjainkról elnevezett uteáknak *emléktáblákkal* való ellátását.

*

A székesfőváros szeretetére, érdekeinek megbecsülésére, a közönség lelkiismeretes képviseletére és lendületes dolgozni akarására valló hatalmas eszmeanyag letárgyalását mindvégig személyesen *Zsitvay* Tibor pártelnök vezette. Rendszerezésében a Párt szakbizottsági munkájának vezetője *Vályi* Lajos helyettes főtitkár volt a segítségére, aki *Zsitvay* Tibor szavai szerint *előadói feladatát tökéletesen oldotta meg, a felmerült számtalan indítványt nemcsak ismerte, hanem az érveit és ellenérveit is tudta.*

A régi céhmesterek

céhbeli remeknek neveznék a legújabb típusú **Gyöngykályhát,** amely kettős célt szolgál: egyrészt a legolcsóbb tüzelőanyaggal, a Gyöngyszénnel is fűthető és annak legjobb kihasználását biztosítja, egyenletes meleget szolgáltat, másrészt pedig ízléses kivitelénél fogva a lakás díszét képezi. A Gyöngyszén alacsony ára minden más tüzelési móddal szemben jelentős megtakarítást nyujt. Cserépkályhába is beépíthető a hasonló rendszerű Gyöngy-előtét. Megtekinthető: a Magyar Radiátorgyár Rt. Andrássy-út 13. sz. alatti mintaraktárában.

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

Iskolai jelző órákat
készít, javít, alakít és karbantart.
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. ● Tel.: 129-624.

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„DELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtő kés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-93.
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Napirenden a baromfiexportőrök, a részlethiénák és hogy el ne felejtsük: Fenyves Dezső

Baromfiexportunk harminc millióra emelkedett az idén, ami is azt jelenti, hogy a kereskedelmi ágazatban is jelentős előreugrás történt. Amikor azonban örömmel regisztráljuk külkereskedelmi mérlegünknek egy újabb termelési oldalon való javulását, ugyanakkor nem hagyhatjuk szó nélkül a nagy baromfiexportőröknek azokat a hegemonisztikus törekvéseit, amelyekkel valósággal lehetetlenné teszik maguk mellett kisegzisztenciák és évtizedes gyakorlatban kipróbált és hasznosnak bizonyult régi kiskereskedők érvényesülését. Tudvalevő, hogy *Baromfi Kiviteli Egyesülés* című szervben határozta el a kooperációs munkát az a hat nagy baromfiexportőr cég, amely az idei rekorderedmény hasznán elsősorban fog osztozkodni. Ez a hat cég: *Schneider Ignác* Kiskunhalas, *Benedek József és Fiai* Kecskemét, az *Élelmiszer R.-T.*, a *Fortuna Árukereskedelmi rt.* Pestszenterzsébet, a *Skót-Magyar Árukereskedelmi rt.* Budafok és *Waltner Sámuel rt.* Törökszentmiklós. Tény az, hogy minőségi árunak nagy tömegben való exportálásához szükség van az úgynevezett erős kézre, mert hiszen saját exporthírnevünket rontjuk, ha ötletszerűen összevásárolt portékák kicsiny és mégis heterogén tömegét próbáljuk rávarrni a külföld nyakára. Megengedhetetlen üzleti taktika azonban ennek a nagy exportszindikátusnak az az erőszakossága, amellyel a magyarországi bevásárlásoknál sem engedi szóhoz jutni a kisegzisztenciákat. Ismételjük: ezek a régi kiskereskedők évtizedes praxissal rendelkeznek, következésképen a nagy cégek számára a legkitünőbben bonyolíthatnák le a bevásárlásokat. Tekintve, hogy a nyilvánosság előtt, de az érdekelt kereskedelmi körökben is megindult már a mozgalom, remélhető, hogy még a karácsonyi nagy exportszezon megindulása előtt sikerül megérdemelt munkához juttatni a kisegzisztenciákat.

*

Részlethiénák lepték el Budapestet egészében és részleteiben egyaránt. Nemrégiben maga a főváros vezetősége volt kénytelen közbelépni, hogy rendet teremtsen a részletkereskedők dzsungeljében, amelynek hiénái valósággal elepték a városházát és a közhivatalokat. Nem óhajtunk most belemélyedni a részletre való vásárlás pszichológiájába, mert hiszen közismert tény az, hogy a kevéspénzű ember ugyancsak megszédül és hajlamos az eladósodásra, ha nyakra-főre kínálgatják neki a drága portékákat, amelyekért majd csak hetek, sőt néha hónapok mulva kell megkezdeni a törlesztéseket. Ez olyan jelenség, amelyet hatósági intervencióval nem lehet megváltoztatni. Ellenben, igenis, végre valami rendet kellene teremteni a részletkereskedők ügynöki karában, amelynek egyes brigantijai teljesen alásássák a kereskedelem e fontos közvetítő szervének, az ügynöki karnak hitelét, tekintélyét, szavahihetőségét, ami végeredményben nem csupán az ügynöki karra hátrányos, hanem elsősorban az egész tisztességes magyar kereskedelemre. Ezek a felelőtlen, obskurus alakok végig kilincselik a házakat, betolakodnak hivatalokba, üzemekbe, magánlakásokba és tekintet nélkül az eladás legelemibb szabályára, arra tudniillik, hogy lehet-e remélni a vásárolt portéka ellenértékének megfizetését az adóstól, pillanatok alatt megszédítik a gyanútlan vékonypénzüeket és nyakukba varrják portékájukat. Ebből származnak azután azok a végeláthatatlan pörök, amelyek gyakran fulladnak bűnvádi botrányokba és a végén mindenki megkárosodik: a vevő is, az eladó is. Egyedül a szédítő és szélhámos hiéna ússza meg az ügyet, ő tűnik el bántatlanul a bíróság által kitisztított láthatáron, hogy legközelebb újra zavaros vizekben kezdjen el halászni. A kereskedelem és vevőtársadalom, valamint a hatóságok egyaránt fontos érdeke, hogy a részlethiénákat sürgősen kiirtsák a pesti aszfaltról

*

Fenyves Dezső mondja: mert ő mindig mond valami érdekeset. Egyszer például azt mondta, hogy immár betelt a pohár: nem tud fizetni a hitelezőinek. És ekkor a jámbor hitelezők futhattak a pénzük után, amíg végre keservesen hozzájutottak 25—50%-os kvótájukhoz. Máskor a derék Fenyves azt mondja, hogy termetes hölgyeknek különlegesen olcsón ad testhez szabott pongyolát. Erre a korpulens hölgy megjelenik az áruházban, ahol egész biztosan rásóznak holmi bébi-ruhácskát. Hát most legutóbb is, a 12 napos Fenyves-vásár idején Fenyves úr kihirdetette az igét, hogy *kilónkit 64 filléres árban valódi japán rizst szolgáltat ki a vevőknek.* Miután azonban a nagy ki- és bejelentések ellenére is hitványabb minőségű rizst árultak Fenyvesék, a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete tisztességtelen verseny címén pert indított az áruház ellen. Nem újdonság ez, mert hiszen egy-két mozgalmasabb életű áruháznak történetében nem múlik el úgyszólván hét, hogy valami egészen abszurd ügyből kifolyólag károsultak és sérelmezettek ne keressenek a bíróságnál elégtételt. Hovatovább már számon sem lehet tartani a tisztességtelen versenyperek, a megszegett ígéretek és a tisztességes kereskedelem egyéb szabályai ellen elkövetett suskusok miatt indított pereket és feljelentéseket. Azon csodálkozunk azonban, hogy a pereknek, az egyenetlenségeknek ebben a tengerében, amelyben minden normális kereskedő rég elpusztult volna, hogyan tudnak mégis egyre inkább terjeszkedni az áruházak, amelyeket — függetlenül az anomáliáktól — a kellő korlátok közé igyekezett szorítani az áruházi rendelet. Egyik oldalon a tisztességtelen pereket látjuk, a másik oldalon nyílt szembehelyezkedést a törvényes rendelkezésekkel. Valóban fel kell vetnünk a kérdést, hogy hát végre is hol vagyunk, és hol vannak a hatóságok, amelyek tűrik azt, hogy egyes áruházak lassankint külön életet élő állammá alakuljanak az államban.

A TÉBE az idén is megszervezi a karácsonyfaünnepélyt. Minap tartott ülésén a TÉBE Hegedüs Lóránt elnök javaslatára elhatározta, hogy a TÉBE úgy, mint tavaly, az idén is *10.000 pengővel járul hozzá a kormányzóné nyomorenyhítő akciójához.* Ettől függetlenül természetesen *az idén is felruházzák karácsonykor a 3000 szegény gyermeket*, akiknek a karácsonyfa-ünnepségén meg fog jelenni a jótékonysági akció legfőbb magyar patrónája, vitéz nagybányai Horthy Miklósné.

Öt pengő a Rimamurányi osztaléka. A *Rimamurány—Salgótarjáni Vasmű Részvénytársaság* igazgatósága szerdán megtartott ülésén az eléje terjesztett 1936/37. üzletévi zárszámadásokat *megvizsgálta és jóváhagyta.* A vállalat üzleti forgalma 68.1 millió pengőt tett ki és a mérleg 2.486.150 pengő tiszta nyereséggel zárult. Az igazgatóság a folyó év október hó 30-ára egybehívandó rendes közgyűlésnek részvényenként *5 pengő osztalék kifizetését*, 150.000 pengőnek a társaság különböző jóléti alapjaira, 25.000 pengőnek a közjótékonysági és közművelődési célokra és 25.000 pengőnek a *Nemzeti Önállósítási Alap* javára való fordítását fogja javaslatba hozni.

Az Egyesült Izzó és a Wolfram szállítja a főváros izzólámpaszükségletét. Mint ismeretes, a főváros 120 darab különböző típusu és gyártmányú izzólámpát küldött át a műegyetemre, hogy ott azokat műszakilag megvizsgálják. A kísérleti vizsgálatok eredményeként kitűnt, hogy *az olcsóbb lámpák használata nem gazdaságos a főváros szempontjából.* A szállítás legnagyobb részét két gyár kapta meg. Az *Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt.* 256.300 P, a *Magyar Wolfram-Lámpagyár* 128.150 P értékű izzólámpa szállítására kapott megbízást.

Stern Samu visszavonulása a MÉSz ügyvezetőségétől. A *Magyar Élelmiszerszállító és Árukereskedelmi R.-t.* igazgatóságával közölte *Stern* Samu udvari tanácsos, elnök, azt a kívánságát, hogy sokoldalú közéleti elfoglaltságára való tekintettel a társaság ügyeinek közvetlen vezetésétől visszavonulni kíván. Az igazgatóság méltányolva *Stern* Samu negyedévszázados eredményes szolgálatban szerzett érdemeit, a bejelentést mély sajnálattal vette tudomásul és vele oly megegyezést létesített, melynél fogva *továbbra is az igazgatóság elnöke marad* és ilyen minőségben gazdag tapasztalataival a társaság vezetőségének ezentúl is rendelkezésére fog állni. A társaság igazgatósága *az ügyvezetéssel Deák-Horváth Dénest bízta meg*, aki eddig a Délmagyarországi Gazdatárház Szövetkezet, a Magyar-Jugoszláv Gabonakereskedelmi R.-t. és más magyar külkereskedelmi vállalatok vezetésével vett részt a közgazdasági életben és aki mint ügyvezető igazgatósági tag fogja tisztjét betölteni.

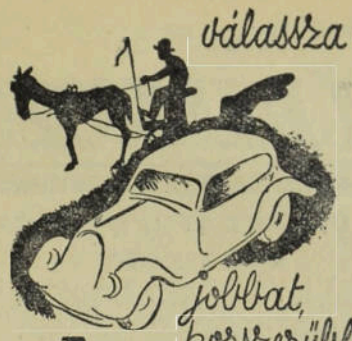
válassza a
jobbat, korszerűbbet,
A gázt
a háztartásába!!

Helyreigazító nyilatkozat. Folyó hó 20-i számukban az áruházakkal foglalkozó cikkünknek reánk vonatkozó részére kijelentjük, hogy 1. nem felel meg a valóságnak, hogy áruházunknak csak 1 kijárata volna, mert a valóság az, hogy 3 állandó kijárattal és 3 vészkijárattal van ellátva. 2. Nem felel meg a valóságnak, hogy áruházunk építkezésileg és tűzbiztonságilag nem felelne meg a hatósági követelményeknek, mert a valóság az, hogy a IX. kerület elöljárósága 48.963/1937. számú véghatározatával 1937. október hó 4-én arról értesít bennünket, hogy az egész épület az összes érdekeltek és hatósági személyek bevonásával 1937-ik évi június hó 22-én a helyszínén az épület állékonyságának és tűzrendészeti szempontból felülvizsgáltatott és megállapíttatott, hogy a jelenlegi használat céljaira teljesen megfelelnek. Tisztelettel: *Fenyves Áruház Rt.* — *(A helyreigazításra visszatérünk.)*

„SILLI" FOLYÉKONY — SZINTELEN kovasavas készítmény CEMENTPADLÓK PORMENTESÍTÉSÉRE
RÁCZ FERENC műszaki vállalat
V., Katona József-u. 28. Tel.: 124-536

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hazai-szén-tüzelésű és fatüzelésű kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

József főherceg ur csász. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II., Fő-utca 8. ● Tel.: 153-787.
Alapítási év 1884. Sürgönycím LOHR Budapest.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

GÓR N. ILLÉS CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapítási év: 1862. Telefon: 134-664.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készítmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyű **nitrocelluloze szórózománcok** minden színben: **minden ipari célra elsőrendű** minőségben, **legolcsóbb** árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztító és fényesítő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polírvíz, polírpaszta, csiszoló paszta. „XYLON" körömlakk.

VÁLLALKOZÁS

Uj versenytárgyalási kirások

A kórházak részére szükséges **gyógyszerek, injekciók szállítására** pályázni lehet november 8-án d. e. 10 óráig a Kórházi Gyógyszerraktárnál (Nagydiófa-utca 14); ugyanitt **lenvászon, lepedővászon, pamutvászon és egyéb textilanyag szállítására** pályázni lehet november 8-án d. e. 10 óráig; ugyanitt **injekciós- és sebfecskendők javítására, röntgenfilmek és fogfilmek, szegett mullpólya, gaze és vatta szállítására** pályázni lehet november 9-én d. e. 10 óráig.

A délgyümölcsárverési jog bérletére pályázni lehet november 3-án d. e. 12 óráig a közélelmezési ügyosztályon.

A Fehérvári-út csatornaépítésével kapcsolatos **pillértégla és bitumenhabarcs szállítására** pályázni lehet november 4-én d. e. 10 óráig a csatornaépítési ügyosztályon.

A kamaraerdei új szeretetotthon **föld-, kőműves-, elhelyező-, szigetelő-, vas-, vasbeton, kőpadozati, burkoló, gumipadló, asztalos és lakatos munkálra** pályázni lehet november 12-én d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A kórházak, szegényházak és inségakciók részére szükséges **tej- és tejtermékek szállítására** pályázni lehet november 9-én d. e. 10 óráig a közélelmezési ügyosztályon.

A BSzKRt részére szükséges **sapkaanyagok szállítására** pályázni lehet november 26-án d. e. 9 óráig (Akácfa-utca 15. IV. em. 439); ugyanitt **7000 pár új cipő szállítására és 4000 pár cipő javítására** pályázni lehet november 23-án d. e. fél 9 óráig.

Az iparcsarnok **palaboritásának bontási munkálatalra és a palaboritás anyagának eladására** pályázni lehet október 29-én d. e. 9—10 óra között. (Közp. Városháza, III. em. 350.)

A BSzKRt részére szükséges **100.000 kg különféle féktuskó szállítására** pályázni lehet november 9-én d. e. fél 10 órakor (Akácfa-utca 15. IV. 435); ugyanitt a HÉV részére szükséges **80.000 kg féktuskó szállítására** pályázni lehet november 9-én negyed 10 órakor; ugyanitt **10.000 kg nyers acélöntvény szállítására** pályázni lehet november 9-én d. e. 9 órakor.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágítás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vízállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
színes asfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

Koós István
fémárugyár
Telefon: 296-832
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Ezüstkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 296-512.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II. KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Tyllmann Ferenc
kat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-703.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

TERVEZŐÉPITÉSZEK FIGYELMÉBE: **UJDONSÁG!**
DEHO-NEMES FATAPETA
egyed. árusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel. 182-021

Fischer Ferenc
és
Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-780.

HAAS EMIL **HAAS LIPÓT FIA**
FAKERESKEDÉS
Mindennemű fenyőfák és keményfák állandó raktára (hangszerfa, csónak anyag, rudak, londinók stb., stb.)
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 16
TELEFON: 2-929-43

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. *Telefon: 1—884—36.*

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

özv. **UJÁGH ÁRPÁD**né
BUDAPEST, II., BIMBÓ-ÚT 17.
TELEFON: 1-544-26
Acélplombák mindenféle célra, nagyságban és színben. Szalagplombák. Szövetplombák. Ládaplombák. Hordólemezek. Plombázófogók acél- és ólomplombákhoz. Jegylyukasztó- (kalauz- és ellenőri) fogók. Konzervbontó kések.

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: 137-605

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műöntőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntöde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyagmegtakarítás.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása. Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913. és 130—86.3

Bermann Miksa
okl. mérnök-vállalkozó
Budapest, VI., Lövölde-tér 4. Telefon: 1-222-18.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 182-114. *Alapittatott: 1860.*

MAY IMRE építőmester
Budapest, V., Lipót körút 29 sz. Telefon: 122—155.

HOLLAY JÁNOS
ÉPITŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

TAMÁSSY EMIL
ÉPITŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanitás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préselikavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir.

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 november 10. 45. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Az autonómiáért

A főváros költségvetési vitája részleteiben is befejezéshez közeledik, ideje, hogy visszapillantást vessünk ennek a vitának a lényegére. Az az érzésünk, hogy az idei költségvetési vitát könnyű áttekintenünk, mert hiszen nem kell tovább mennünk *Zsitvay* Tibor beszédjénél, amelyben Budapest adminisztrációjának és autonómiájának legnagyobb kérdését látjuk. Az autonómia védelméről beszélt *Zsitvay* Tibor és röviden, de tökéletesen jelölte meg azt az oldalt, amelyről egyedül lehetne eredményes támadást intézni Budapest székesfőváros önkormányzata ellen.

Voltak idők, amikor az autonómia tényleg veszedelemben forgott. Politika, hatalmi kérdés volt ez, akárhányszor. Ha azt kérdeznék tőlünk, hogy politikai, vagy hatalmi szempontból fenyegetheti-e veszedelem a magyar főváros önkormányzatát, akkor azt kellene mondanunk, hogy a mai viszonyok között, a mai alkotmányt tisztelő kormányzat alatt erről beszélni sem lehet. *Zsitvay* Tibor sem itt látta azt, hogy síkra kell szállnia az autonómia kérdésében. Csak a főváros gazdálkodása, Budapest pénzügyeinek helyzete lehet az a terület, ahol a kormányzatnak esetleg kötelessége volna a beavatkozás. *Zsitvay* Tibor például a főváros hitele szempontjából nem tartja veszélyesnek a deficitet, de éppen az autonómia épsége, teljessége érdekében még sem látja szívesen. A deficit — ahogy ő mondta — a főváros mozgási szabadságát, tehát az autonómia szabadságát akadályozza célkitűzéseinek végrehajtásában. Nem kellett messzire mennie a példáért. Tavaly már a kormányénak kellett a döntő szónak lennie és az autonómiának olyan rendíthetetlen híve, mint *Zsitvay* Tibor, aggódva mondja, hogy az ilyen eseteknek ismétlődnie nem szabad. A Nemzeti Egység fővárosi pártjának elnöke igen kifejezetten mondotta, hogy nem tudna hozzájárulni annak megismétlődéséhez, ami a mult évben történt, amikor a kormány az egész autonómia állásfoglalásával szemben az üzemi szolgáltatások díjának felemelésével akart gondoskodni a községi háztartás egyensúlyának biztosításáról.

Ez a multévi eset nem volt hatalmi kérdés, nem volt politikai gesztus. De mégis az autonómia sérelme volt. A kormánynak, az autonómia felügyeleti hatóságának kötelességei vannak akkor, amikor a főváros gazdálkodásában hibát talál. Az autonómia viszont nem mehet bele abba, hogy polgáraira, ha az üzemi termékek egységárának emelésével is, nagyobb terhek kerüljenek. Ma létérdeke nemcsak a főváros lakosságának, de magának az adminisztrációnak, a városházi önkormányzatnak is, hogy a sokat támadott közszolgáltatási árak nemcsak, hogy ne emelkedjenek, hanem inkább csökkenjenek.

Mondjuk meg hát őszintén, hogy a deficit, ha talán ma nem is, de jöhet egy emelkedő deficit, amely az autonómia veszedelme lesz. A főváros szanálása megtörtént, pénzügyei sokkal inkább rendben vannak, mint bármely európai nagyvárosé. Hogy csak mást ne említsünk, adósságmentes üzemei óriási értéket képviselnek. A főváros adóssága nem több, mint egy évi bevétele, ami a legtökéletesebb pénzügyi rendezettséget jelenti. Egyetlen pont van, amelyen még mindig nincsen rend és amelyet *Zsitvay* Tibor is hangsúlyozottan kijelent. Ez pedig a főváros és az állam egymáshoz való viszonya. Azt a bíztató szót hallottuk *Zsitvay* Tibor szájából, hogy a pénzügyminiszteren aligha fog múlni a megegyezés, természetesen azonban az államnak és a fővárosnak is be kell látnia, hogy mindegyik száz százalékig nem vívhatja ki a maga igazát. Az autonómia védelmét tehát akkor szolgálja legteljesebb mértékben a főváros vezetősége, ha a deficitnek ezt a tenyésztelepét, a főváros és az állam között való rendezetlen viszonyt gyökeresen kiirtja. Az az érzésünk, hogy az idei költségvetési vitának legfőbb tanulságára mutattunk rá ezekben a sorokban és hisszük, hogy az autonómia-védelemnek ezt a biztos útját fogja járni a polgármester is.

Szendy Károly polgármester a tisztviselők fizetésrendezéséről és a komoly városrendezési tervekről

A közgyűlés és a polgármester a NEP-indítványok zömét elfogadta — A Tabánban három házat lebontanak — Még az idén új tér készül a Bazilika főbejárata előtt — A polgármester megmenti a Christ-házat — Csak akkor rendeznek a Margitszigeten szabadtéri előadásokat, amikor Szegeden nem játszanak — Megfelel céljának a Margithíd kiszélesítése

A főváros közgyűlése már harmadik hete folytatja a jövőévi költségvetés vitáját. Valamennyi ügyosztály költségvetésénél rengeteg javaslat hangzott el, a legtöbbet a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* terjesztette elő. A polgármester, a lehetőséghez képest, a kifejezett kívánságokat honorálta. A multban nagyon kevés indítványt tudott a polgármester azonnal elfogadni, most a helyzet lényegesen megváltozott. *Szendy* Károly polgármester, mint ismeretes, megjelent a *NEP* pártértekezletén, végighallgatta az összes javaslatokat és azokat a párt képviselőivel előre megbeszélte. Ellátogatott a többi pártokba is és ott is informálódott a kívánságokról. Ilyen körülmények között azután *meglepetés nem érte a város veeztőségét.* Az autonómia javaslatait megfelelő módon előkészítették és ha a pénzügyi fedezetet megtalálták a felmerült ötletek megvalósítására, úgy a polgármester készségesen hozzájárult az önkormányzat kívánságának megvalósításához.

Ezekről a kérdésekről beszéltünk

Szendy Károly
polgármesterrel,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— Minden oldalról elismeréssel honorálják, hogy *sikerült olyan atmoszférát teremteni a közgyűlési teremben, amelyben az érdemes munka lehetővé vált.* Nagyon hálás vagyok a közgyűlés valamennyi pártjának, mert egyhangú hozzájárulásukkal elfogadták az expozémat. Bevallom őszintén, számomra ez nem volt meglepetés, el voltam rá készülve, hisz legjobb tudásom szerint, becsületesen dolgoztam és dolgozom a főváros fejlődése érdekében. Nem szaladok lehetetlen álmok után,

minden felmerülő és megvalósítható indítványt és javaslatot a lehetőséghez képest realizálok.

— A közgyűlés megindítása előtt azért látogattam meg a pártokat, mert *ismerni akartam a törvényhatóság véleményét és addig nem láttam hozzá a költségvetés tárgyalásához, amíg az önkormányzat kívánságairól pontos információt nem szereztem.* Nagyon hasznos volt számomra a NEP pártértekezletén való részvételem. Előre meghallgattam minden indítványt és így, a lehetőséghez képest, a közérdekű kívánságokat teljesíteni tudtam. Természetesen, akadnak olyan javaslatok is, amelyeknek szükségességét értékelni tudom, de *néha az idő nem kedvez alkotásra, vagy pedig anyagi eszközök hiányában kénytelen vagyok a megvalósításáról lemondani.* Szilárd a meggyőződésem, hogy mindazok, akik a pártértekezleten résztvettek és a felmerült indítványokra meghallgatták válaszaimat, tisztában vannak azzal, hogy *a mai helyzetben a főváros elment a teljesíthetőség határáig.* Ezzel az alapos tárgyalással elértük azt, hogy mindenki megnyugodott és ha most nem is tudta a köz érdekében tett javaslatait mind keresztülvinni, nem kételkedik abban, hogy idővel *sikerülni fog a nehézségeket leküzdeni.*

— A főváros pénzügyi helyzetének tisztázása érdekében az állammal meg kell indulni a tanácskozásoknak. Nagyon megkönnyíti a helyzetemet az, hogy *ebben a kérdésben az egész törvényhatóság mögöttem áll.*

Zsitvay Tibor, a NEP községi frakciójának elnöke, maga sürgette a tárgyalások megindítását és segítségét ajánlotta fel, Harrer Ferenc pedig a maga tekintélyének súlybavetésével alátámasztotta, hogy elkövetkezett az utolsó óra: a főváros és az állam pénzügyi feladatainak kettéválasztására és a feladatkörök tisztázására.

A többi pártok ugyancsak a polgármester mögött vonulnak fel és ha megkezdődnek a kormánnyal a tárgyalások a pénzügyi helyzet tisztázására, úgy *igazán könnyű dolgom lesz, mert a törvényhatóság százszázalékosan mögöttem áll.*

A főváros is foglalkozik a tisztviselők fizetésjavításával

A parlamentben felmerült az a lehetőség, hogy a tisztviselők helyzetén javítani fognak és a pénzügyminiszter részéről *komoly igéret hangzott el, hogy a köztisztviselők fizetését felemelik.* Milyen hatása lesz ennek a főváros tisztviselőtársadalmára? — kérdeztük.

— A főváros természetesen szintén szívén viseli tisztviselőinek a sorsát, — válaszolt a polgármester, — azt hiszem, ebben senki sem kételkedik. *A fővárosi tisztviselőknek a helyzete ma már korántsem olyan jó, mint azelőtt volt.* A szanálást keresztül kellett vinni és ekkor érték a tisztviselőket az első komoly sérelmek. Valamennyien érezzük, hogy ezeken a bajokon segíteni kellene, de *mi nem tehetjük meg az első lépést.* Nem szabad elfelejtenünk azt, hogy költségvetésünk deficites és ha most előállnánk azzal, hogy fel akarjuk emelni a tisztviselők járandóságát, azonnal azt vetnék a szemünkre, hogy *először a költségvetésünket hozzuk rendbe.*

Ha azonban az állam végrehajtja a fizetések revizióját és fizetésjavítást ad, mi természetesen követni fogjuk ezen az úton.

— Olyan követelések is elhangzottak, hogy a szanálás intézkedéseit most már csináljuk vissza. Ez fokozatosan meg is történik, de *a szanálás révén nyilvánosságra kerültek olyan mellékkörülmények, amelyeket egyszerűen félretenni könnyelműség volna.* Itt van például a kültelki pótlék. Valóban lehetetlenség az, hogy külteleknek nyilvánítsuk a tisztviselőtelepet és az ott működő tanerőnek magasabb fizetést adjunk, míg esetleg sokkal távolabb eső helyen ennek a lehetősége nincs meg.

Nem az egyesek sérelmét kívánjuk kikorrigálni, hanem az összesség érdekében akarunk olyan intézkedéseket tenni, amelyek az igazságot leginkább megközelítik.

A természetbeni járandóság visszaállítása körül ugyanaz a helyzet. Egy kézvonással min-

dent visszaállítani nem lehet, ellenben megkíséreljük *fokozatosan jobb helyzetbe emelni a főváros tisztviselőtársadalmát.* A nyugdíjkérdés rendezésére is nagy súlyt helyezünk, de bizonyos *határokhoz természetszerűen kötve vagyunk.*

Az új tabáni tervek

— Mennyire haladtak előre a nagy városrendezési tervek?

— Szük pénzügyi keretek között nem könnyű hatalmasat alkotni, — folytatta a polgármester, — egy azonban bizonyos, *ami erőnkből telik, azt feltétlen meg fogjuk valósítani.* Már eddig is nagyon sok történt Budapest szépítése érdekében, pedig mindössze csak 35 millió pengővel tudunk operálni. Óriási összeg ez, ha elő akarjuk teremteni, de nagyon kevés *a nagy ideák megvalósítására.* Az az érzésem, hogy *az eddigi eredményekkel meg lehetünk elégedve és mindenütt hallok olyan kijelentéseket, amelyek arról győznek meg, hogy a közönség méltányolja fáradozásainkat.*

— Itt van mindenekelőtt a *Tabán.* Még most csak a kezdet kezdetén vagyunk. Majd egy esztendő mulva megtarthatjuk a komoly beszámolónkat. *A park nagyjából készen van, de szépítésére még sokat kell áldozni.*

A Tabánt egészen kihámozzuk mostani környezetéből.

Sok mindent lebontottunk már, hogy helyébe parkot varázsoljunk, de egyelőre még rombolni kell, hogy tovább alkothassunk... Megszerezték már a Közmunkatanács házát és *most folynak a tárgyalások, hogy a mellette lévő nagy ház is birtokunkba kerüljön.* A megegyezés megvan és most már csak *a törvényhatóság hozzájárulása szükséges.* Ilyen körülmények között tehát

az Erzsébethíd budai hídfőjénél mindössze már csak egy ház van, amelyik nem a mienk.

Úgy a Közmunkatanács házát, mint a mellette lévő épületet le fogjuk bontani, csak *a hegyhez tapadt ház marad meg egyelőre a helyén.* Ennek a háznak a lebontásáról ugyan nem mondunk le, de most *még sürgősebb feladatok várnak megoldásra.*

— A Közmunkatanács és a mellette lévő ház lebontására *jövő év őszén kerül a sor* és ekkor a Tabán egész a Dunapartig kiterjeszkedik. A szerb templom mellett is van egy háromemeletes ház, amelynek hátulsó tűzfala a tabáni parkra mered és a tabáni képet elcsúfítja. *Ezt a házat a főváros már megszerezte,* között tehát

a tabáni park kialakulásának most már csak a Bethlen-udvar áll az útjában.

Ez az épület az államé. Én bizom abban, hogy sikerülni fog valami oly megoldást találni, hogy *az illetékes tényezők nem fognak akadályokat gördíteni a Bethlen-udvar lebontása elé.*

Uj tér a Bazilika előtt

— Talán a mai helyzetben még nagyobb fontossága van annak, hogy

a Bazilikát nagyobb tömegek számára hozzáférhetővé tegyük.

Budapestnek ez a monumentális székesegyháza be van szorítva a házak sikátorába. Megszereztük a templom bejárata előtt lévő két nagy házat, ezeket lebontjuk és így kiképezzük az új teret. *3—4 héten belül megkezdődik a két ház lebontása.*

— Ha elkészül a tér, elmondhatjuk, hogy *ennek a környéknek rendezésével régi kívánság teljesül.* Az Eucharisztikus világkongresszusra a teret a közönségnek átadhatjuk rendeltetésének és a kongresszus kapcsán itt is lehet felvonulásokat rendezni.

Nehézségek a Christ-ház megmentése körül

— A városrendezés körébe tartozik a Christ-ház kérdése is. Ezt a házat a Belvárosban le akarják bontani, amely pedig az egyetlen szép barokk épületünk. A főváros arra is gondolt, hogy ezt a házat megveszi. A tárgyalások megindultak, de váratlanul *a Közmunkatanács olyan határozatot hozott, amely megváltoztatta az eddigi helyzetet.* A Közmunkatanács megadta a telekparcellázási engedélyt, csupán annyit kötött ki, hogy *a ház frontját megőrizni és valahol majd újra felállítani kell.* A magam részéről ezt nem tartom kielégítő megoldásnak:

feltétlenül meg szeretném őrizni a régi Belvárosnak ezt a kedves műemlékét, sőt nem is vinném el a mostani helyéről sem,

mert nagyon sok lelkes városrendező úgy tartja, hogy *a hely szentségét is mindig figyelembe kell venni.* A Christ-ház maradjon ott, ahol most van és ahol évszázadok óta áll. Bizom abban, hogy a Közmunkatanáccsal el tudom fogadtatni nyomós érvekkel alátámasztott álláspontomat. A tulajdonost hajlandó vagyok segíteni abban, hogy telkét értékesíthesse, de csak azzal a feltétellel, hogy *a régi barokk épület frontja megmarad, legfeljebb a városrendezési kívánalmak miatt egy kissé beljebb toljuk.* Ezzel a megoldással, remélem, sikerülni fog a régi Pestnek ezt a műemlékét megőrizni.

— Beszéltek arról is, hogy ezt a régi házfrontot a Várban építik fel újra.

— Igen, szó volt arról, hogy a Várban a Mátyás-templom mellett, azon a helyen épülne fel ez a régi ház, ahol most üres telek van és [illegible] fővárosé. Sajnos, nem így van. A telek az államé és csak a kormány határozhat ilyen irányban. Nekem az az érzésem, hogy *sokkal helyesebb volna, ha a régi belvárosi ház továbbra is a helyén maradna.*

A polgármester elgondolkozott és ezután így folytatta:

— Most csak néhány városrendészeti tervet mondottam el, amelyek gyorsan megvalósulnak. Bizony Budapest rövidesen teljesen átalakul. Gondoljunk csak arra, hogy az Akadémia is megkezdi az építkezést a Rákóczi-út torkolatában. A Rákóczi-úton az utóbbi hónapokban három hatalmas új ház épült. *Budapest egyik reprezentáló útjának frontja most már teljesen kialakult.* Nagyon szépen fejlődik a Károly-körút is. A Madách-sugárút megnyitása nem marad elszigetelt jelenség, hanem *az egész környéken építkeznek.*

Budapest nem csinál Szegednek konkurrenciát

— Beszélnek arról is, hogy *Szeged és Budapest között a szabadtéri játékok rendezése miatt viták támadtak.* Mi igaz ezekből a hírekből? — kérdeztük a polgármestert.

— Valóban felmerült az a gondolat, hogy a *Margitszigeten szabadtéri előadások lesznek.* Ezt a Közmunkatanács tervezi mikor ennek híre kelt. *Pálfy* József dr. szegedi polgármester terjedelmes átiratot intézett hozzánk. *A leghatározottabban tiltakozott a terv megvalósítása ellen* Hivatkozott arra, hogy Szeged hosszú évek megkezdett munkájával, nagy anyagi áldozatokkal eljutott odáig, hogy ez a vállalkozása kezd európai hírnévre szert tenni és ha a főváros szabadtéri előadásokat rendezne, úgy ezt a konkurrenciát Szeged képtelen volna legyőzni. Megvizsgáltam az egész kérdést, valóban igaz, hogy

Szeged városa a multban sokat ráfizetett az előadásokra, most kezdi magát regresszálni, tehát nem volna ildomos, ha mi éles konkurrenciát csinálnánk neki.

Válaszoltam is a polgármesternek és közöltem vele, hogy *Bessenyey* Zénóval, a Közmunkatanács elnökével megindítottam a tárgyalásokat és majd *sikerülni fog olyan megoldást találni, amely mindenkit kielégít.* A magam részéről nem is vagyok túlságosan nagy barátja a szabadtéri előadásoknak, mégpedig azért nem, mert a mi klímánk ingadozó, gyakran történik változás az időjárásban és így nem lehet biztosan számítani az előadások folytonosságára. Ha mégis lennének szabadtéri előadások Budapesten, úgy

csak abban az időben rendeznénk azokat, amikor Szegeden nincsenek,

mert konkurrenciát semmiesetre sem akarunk támasztani az ország második városának.

A polgármester helyszíni szemléje a Margithidon

A városrendezéssel nagyon kapcsolatosak a közlekedési problémák is. Ezekről is beszélt a polgármester.

— A Margithíd kiszélesítése befejeződött és

az első nap kísérletképpen többször átautóztam a hídon,

A legkülönbözőbb időket választottam ki, mert *saját szememmel kívántam meggyőződni arról, hogy az új rend megfelel-e a kívánalmaknak.* Az impresszióim a legjobbak. *A kiszélesítés nagyszerűen sikerült.* Vannak ugyan még holmi kisebb zavarok, ezeket azonban az okozza, hogy *a híd környékén még nem mindenütt lehetett a munkálatokat befejezni.* Az a meggyőződésem, hogy Buda és Pest zavartalan közlekedését a híd kiszélesítése kifogástalanul előmozdította. Beszéltem a Beszkárt vezetőivel is és a gyalogosok részéről felmerült apróbb panaszokat is megfelelő módon korrigálni fogjuk.

*

Szendy Károly nyilatkozatából kiderült, hogy Budapest városa nehéz viszonyok között is gyönyörűen fejlődik és ezek a mostani nehéz évek nemhogy ártanának a magyar főváros kialakulásának, hanem ellenkezőleg, *a gondos tervek és a nagyszabású közmunkák nagyon előreviszik Budapestet a fejlődés országútján.*

Kétszázezer pengőbe kerül a mátrai új gyermeknyaraltató

A szociálpolitikai bizottság legutolsó ülésén bejelentették, hogy *több mint 10.000 gyermeket nyaraltatott a főváros.* A bizottság tagjai a gyermeknyaraltatási akció *kibővítését követelték,* mert kétszer és háromszor annyi gyermeket kellene nyaraltatni, mint amennyi most lehetséges, a korlátolt fedezetek mellett. A bizottsági tagok egyrésze azt kívánta, hogy *a gyermeknyaraltatást saját rezsiben végezze a főváros,* még akkor is, ha ez esetleg még valamivel többe kerül, mert az volt a felfogás, hogy csak *így lehet a gyermekek jó ellátásáról gondoskodni.*

Horony-Pálfi Aurél dr. szociálpolitikai tanácsnok bejelentette, hogy új telep felállításáról tárgyalnak és *a Mátrában szeretnének egy gyermeküdültetési telepet létesíteni.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt *Petik* Kálmán iskolaigazgatóval, aki a gyermeknyaraltatási akciót vezeti. Az igazgató a következőket mondotta:

— Nagy örömmel értesültünk arról, hogy az ügyosztály hozzájárult elgondolásunkhoz és *a mátrai nyaralótelep megvalósítása most már nem ábránd többé.* Feltétlenül szükséges az, hogy ez az üdülőtelep létesüljön, mert

a tüdőbeteg gyerekeket eddig nagyon nehezen tudtuk elhelyezni, pedig ezeknek a fiatal lelkeknek megmentése érdekében mindent meg kell tenni.

Már körül is néztünk a Mátrában, egyelőre csak szerény eszközökkel szeretnénk az új nyaralótelep alapjait lefektetni. Egy hold erdő megvásárlása alig kerül egy pár száz pengőbe és a számítások szerint

200.000 pengővel már nagyon szép telepet tudnánk létesíteni.

Ha egyelőre még nem tudjuk megkapni ezt az összeget, úgy az a tervünk, hogy *a Mátrában nagyobb területet bérelünk és ott barakokat építünk.* A területre, természetesen, opciót szerzünk és amint lehetséges, megvásároljuk a gyermeknyaraltatási célokra.

— Fel kell használnom az alkalmat arra, hogy eldicsekedjünk azzal, hogy

a drágaság nem érintette a gyermeknyaraltatási akciót.

Annak ellenére, hogy az élelmiszerek árai nagyon felszöktek, *igyekeztünk olyan élelmicikkeket beszerezni, amelyek olcsóbbak és amelyeknek tápértéke egyenlő a régi ételekkel.* A fáradozásunkat siker koronázta és ennek tulajdonítható, hogy nem kellett a létszámot apasztani, sőt

450 gyerekkel többet tudtunk az idén nyaraltatni,

mint tavaly.

Szonda Mihály
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

ELEKTRO-FORRASZTÓ ÉS MŰSZAKI TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 5.
TELEFON: 292-657, 291-756.

VILMA KIRÁLYNŐ-ÚT 8. SZ.
ÖRÖKLAKÁSOS TÁRSASHÁZ ÉPÍTKEZÉSE

1 szobás garçon, 1 szobás hallos, 2 szobás, 3 szobás, 4 szobás komfortos öröklakások eladók.

Egy-egy épületrész **egyben** is eladó. A vételár 40 százaléka készpénzben fizetendő ki, **60 százaléka** pedig **évi 5 és fél százalékos netto** kamat mellett 15 év alatt törleszthető.

Lakások lejegyezhetők: **Bauer és Smitterer** műépítészek irodájában, Kossuth Lajos-utca 3. III. 8. (Telefon: 185-402) minden nap délután fél 4—6-ig.

Munkában a piackutató

Rosta János tanácsnok az új intézmény egyhavi működésének eredményeiről és egyéb időszerű közélelmezési kérdésekről

Hűtőházat sürget a Mezőgazdasági Kamara

A főváros új intézményt állított fel: *életrehívta a piackutató szervezetet.* Nagy jelentősége van ennek az akciónak, mert az élelmiszerek áralakulása csak úgy lesz ellenőrizhető, ha abba az illetékes szervek betekinthetnek.

Ennek az új szervnek megállapításai a gazdasági élet megdönthetetlen kuriai ítéletei lesznek.

Ha eddig a drágaság kérdése szóba került, egyetlenegy hivatalos fórum sem tudott megnyugtató választ adni. Nem volt eldönthető: indokolt-e az áremelkedés? Ilyen esetekben boldogra, boldogtalanra ráfogták, hogy árdrágító és azokról a körülményekről sohasem vettek tudomást, amelyek az árak felszökkenését tényleg előidézték.

A piackutató szervezet *már egy hónap óta dolgozik,* de működéséről eddig még semmi sem szivárgott ki. Éppen ezért a *Fővárosi Hirlap* munkatársa felkereste

Rosta János dr.

közélelmezési tanácsnokot,

aki kérdésünkre a következőket mondotta:

— A piackutató intézmény munkája szakadatlanul folyik és a megállapíthatom, hogy *Illyefalvy* I. Lajos dr., a Fővárosi Statisztikai Hivatal igazgatója, akit a polgármester úr az intézmény vezetésével megbízott, működésével már eddig is minden elismerést kiérdemelt. Szakadatlanul dolgozik és *a gazdasági életnek olyan területein bolyong, amely úgyszólván minden problémát érint és csak nagy tudományos felkészültségének lehet tulajdonítani, hogy az óriási területen nem téved el soha.* Ezek után felmerülhet a kérdés, hogy ha ilyen nagy munka folyik, miért nem hallott az intézmény munkásságáról semmit sem a közönség? Nem állhatunk elő az elért eredményekkel, mert még *nem lehet.* Nagy hiba volna, ha a részleteredményeket világgá kürtölnénk, mielőtt az alapos előkészítő munka befejeződik. Most ott tartunk, amit úgy fejezhetnénk ki legjobban: „háromnapos tanulmányút Rómában". Az utazási irodák hirdetik, hogy három nap alatt bemutatják az örökvárost. Az idegent hurcolják ide- és oda, a művészet, a kultúra és a vallásnak úgy a jelenje és a multja elvonul előtte és végül csak nagy káosz marad a fejében. De általános impressziója mégis megvan az örökvárosról. Három napig bejárta Rómát és hozzáláthat az örökváros tanulmányozásához. *Mi is már bebarangoltunk minden területet az árak alakulásának nagy birodalmában,* a statisztikai adatgyüjtés alapjait lefektettük, a különféle szempontokat a kérdés megítélésére meghatároztuk és hamarosan elérkezünk oda, hogy *minden áralakulást önmagában megfigyeljük,* mert most már az általános árkialakulással tisztában vagyunk és ezentúl már csak a részletek feltárására van szükség.

— Már eddig is voltak olyan megállapítások, amelyek a meglepetés erejével hatnak? — kérdeztük.

— Legyünk vele tisztában, a lényeg az, hogy *olyan szervet létesítsünk, amely mindenkitől függetlenül állapítja meg a tényállást.* Ennek a szervnek *még a fővárostól is függetlennek kell lennie.*

A közélelmezési ügyosztály magába a ténymegállapításokba nem folyhat bele, hiszen ezekre a megállapításokra az intézkedései során, mint döntő tényezőkre hivatkozni akar.

— Óriási adathalmazt gyüjtöttünk és megfelelően feldolgoztuk a rendelkezésünkre álló számoszlopokat. *Minden árú származási helyét kikutattuk.* Az áralakulás minden tényezőjét kiderítettük. Azt is vizsgáltuk, hogy *milyen rétegek helyeződtek el az egyes szakmákban és kik élnek az áralakulás haszontételeiből.* Csak *egy* példát említek. Ma már meg lehet állapítani azt, hogy

kétszer annyi élelmiszerkereskedő van, mint a békében volt.

A lakosság számában nincs nagy eltolódás, az élelmiszerfelhozatal is a régi keretek között mozog, tehát könnyű kiszámítani, hogy *kétszer annyi ember akar megélni ugyanabból a jövedelemből, amely békében tisztességes megélhetést nyujtott egyes foglalkozási ágaknak.* Megnézzük azt is, hogy egyes élelmicikkek milyen mértékben terjedtek el különböző társadalmi rétegekben. *Ha valamilyen élelmicikket csak a nagyon szegény néposztály veszi igénybe, úgy a haszonkulcsot nem szabad magasra szabni.*

— Mikor kerülnek nyilvánosságra a piackutatás adatai?

— Már abban megállapodtunk, hogy

a közönséget és a szaköröket érdeklő adatokat a statisztikai havi kimutatásokban fogjuk közölni.

Az első ilyen jelentés *3—4 hónap mulva jelenik meg.* A rendes beszámolókon kívül egy-egy kérdés letárgyalására és megvilágítására külön tanulmányokat fogunk nyilvánosságra hozni. *A közélelmezési ügyosztály a statisztikai adatok feldolgozásával, a különböző szempontok megvizsgálásával és az illetékes tényezőknek helyes informálásával igyekszik majd az áralakulásra befolyást gyakorolni.*

— Hány emberrel dolgozik az új intézmény?

— Még az intézmény egész szervezete nem alakult ki,

5—6 állandó munkaerőre lesz szükség.

Bene dr. statisztikai titkár kintjárt Németországban, ahol ez az intézmény a legtökéletesebb formában működik. Tanulmányozásairól már megtette a jelentést és bizonyos büszkeséggel állapíthatom meg, hogy *a tudomány és az élet eredményei találkoztak.* Mi nem dolgozhattuk még fel tudományos alapon a rendelkezésünkre álló adatokat, ellenben az ügyosztályomban már évek óta készítünk különféle kimutatásokat. Mi is tisztában voltunk azzal, honnan érkezik az áru és láttuk az útját egészen a fogyasztóig. Bene dr. átnézte a mi adatainkat és megállapította, hogy *a kutatás részletei és eszközei úgy Németországban, mint nálunk, ugyanazok voltak.* Annak nagyon örülhetünk, hogy az összes szálak, amelyek a különféle statisztikai anyagból kifelé vezetnek, mind összpontosulnak *Illyefalvy* igazgató kezében, aki igazán európai hírü tudós és ennek a kérdésnek a legkiválóbb szakértője. *A piackutató szerv mintaszerü működését tehát előre meg lehet jósolni.*

— Lesz-e tényleges haszna a közönség szempontjából az új szervnek?

—Az nem is kétséges, hogy

az új szerv az árak kialakulására jótékonyan fog hatni.

— Annyit máris tudunk, hogy *egyes élelmicikkekkel nagy láncolás folyik.* Ennek a láncolásnak fölösleges szemeit ki lehet kapcsolni. Ez nem fogja azt jelenteni, hogy a legális kereskedelmet korlátozás éri, hanem *a fölösleges drágasági momentumokat sikerül majd megszüntetni.*

— A törvényhatóság is erősen eérdeklődik a megoldások iránt. Vjtéz *Juhász* Jenő dr. értékes felszólalása a közgyülésen is ezt bizonyítja.

Beszéltünk még *Rosta* tanácsnokkal a Nagyvásárteleppel kapcsolatos *hűtőház* létesítéséről is.

— A napvásártelep önálló hűtőház nélkül *nem boldogulhat.* Most két hűtőházunk van, az árú nem bírja el az ide- és oda való utaztatást. *Már több alkalommal felajánlottuk, hogy szivesen látjuk a magántőke segitségét a hűtőház létesítésénél, de eddig még senki sem jelentkezett.* Ha magánosok nem építeknek, úgy *kénytelen lesz maga a főváros hűtőházat építeni.* A polgármester úr hangsúlyozta, hogy nem akar új hatósági üzemet, sőt ellenkezőleg, szívesen ad területet a nagyvásártelepen az új hűtőház emelésére, de ha a magántőke nem hajlandó vállalkozni, úgy *kénytelen lesz a közélelmezés zavartalan ellátása érdekében a hűtőházat a főváros saját maga megvalósítani.* Néhány hónap mulva ebben a kérdésben feltétlenül *dönteni kell.*

— Folytatódik a Sertésvágóhíd modernizálása is?

— A Sertésvágóhídon a vágócsarnok kibővítésére gondoltunk, az eredetileg tervezett átalakításokat azonban *pénz hiányában megvalósítani nem tudjuk,* éppen ezért

a csarnokban olyan technikai újításokat akarunk keresztülvinni, amely az átmeneti időre megoldja a nehézségeket.

Már a multban is bevezettük a gyorsszűrást és a külföldi vágóhidakon bevált technikai újítások egyrészét, de a *felszerelést tovább kell modernizálni.* Nagyon nagy szükség van erre, mert *vidéken egyre-másra alakulnak a modern vágócsarnokok és a magyar főváros nem maradhat el a vidéki vágóhidak mögött.*

A Mezőgazdasági Kamara is sürgeti a hűtőház létesítését

A *Mezőgazdasági Kamara* érdekes beadvánnyal fordult a polgármesterhez. A memorandum behatóan foglalkozik azokkal a termelői kívánságokkal, amelyek a főváros tulajdonában lévő nagyvásárteleppel kapcsolatban felmerültek. A Kamara rámutat arra, hogy

a Nagyvásártelepen felállított gazdatanácsadó iroda öthónapos működése alatt teljesen betöltötte a hozzája fűzött reményeket

és tapintatos közbelépésével *lényegesen nyugodtabbá tette az árusitás rendjét, mint amilyen az korábban volt.* A tanácsadó iroda a helyiségében jelentkező vidéki termelőknek ügyes-bajos dolgait *saját maga veszi kezébe* és igyekszik gondoskodni arról, hogy surlódási felületek ne legyenek az őstermelők és a nagyvásártelepi hatósági közegek között.

A memorandum azzal a javaslattal fordul a polgármesterhez: hasson oda, hogy

a Nagyvásártelepen a termelők által is igénybevehető hűtőházat létesítsenek.

A jelenleg működésben lévő nagyvásártelepi hűtőházakat ugyanis *csak a kereskedők használhatják,* aminek következményeként az őstermelők kénytelenek esetleg el nem adható cikkeiket hazaszállítani, ami egyrészt szaporítja a költségeket, másrészt *az áru minőségének rovására is megy.* Hangsúlyozza a *Mezőgazdasági Kamara,* hogy az őstermelői hűtőház felállítása éppem olyan érdeke Budapestnek, mint a termelőknek, mert ezen a réven szinte tökéletesen lehetne szabályozni a nagyvásártelepi kínálatot,

elkerülhetők lennének tehát a fogyasztó szempontjából rendkívül veszedelmes, gyakran nagymértékű árhullámzások.

Ezenkívül számos gyakorlati és nagyon is racionális elgondolás van a memorandumban.

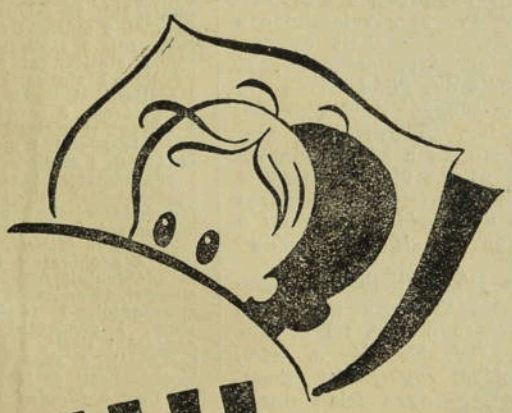

Anyu aludni szeretnék— de olyan világos van itt!

Tényleg fiacskám — egészen megfeledkeztem róla, hogy uj TUNGSRAM duplaspirállámpát csavartunk be ...

Iskolai jelző órákat

készít, javít, alakít és karbantart

SCHVARCZ TESTVÉREK

szakórásmesterek

Budapest, VI. Podmaniczky-u. 59. Telefon: 129-624.

Aranyéremmel kitüntetve

Meghiúsult robbantási kísérlet a NEP VI. kerületi szervezete ellen

Bessenyei Zénó üzenete a hivatlan és külső pártbontóknak

A NEP terézvárosi szervezete jól sikerült évadnyitó vacsorát rendezett a *MOVE* nagytermében, amely szűknek bizonyult a nagyszámban megjelent közönség befogadására. A vacsorán résztvettek *Bessenyey* Zénó dr., *Szurday* Róbert és *Németh* Imre országgyűlési képviselők, *Veress* Gábor dr., *Sárkány* Ferenc, vitéz *Bartha* tábornok a budapesti Vitézi Szék kapitánya és *Hegedüs* Bertalan törvényhatósági bizottsági tagok, valamint számos más közéleti és társadalmi tényező. A szónokok sorát *Schoepflin* Lajos dr. kerületi elnök nyitotta meg, aki meleg szavakkal üdvözölte a megjelent vendégeket és pártfagokat. Részletesen ismertette azokat a terézvárosi kívánságokat, melyek elsősorban hivatottak arra, hogy a hátramaradt városrész fejlődését előmozdítsák.

Utána közkívánatra a kerület népszerű és közszeretetben álló képviselője *Besenyey* Zénó dr. szólalt föl. Tolmácsolta a *Székesfővárosi Szervezet* elnökének, *Zsitvay* Tibor dr.-nak üdvözletét, továbbá elismerését a párt VI. kerületi vezetőségének azért az eredményes munkáért, amelyet a kerület megszervezése körül kifejtett. Ennek a szervező munkának a sikerét semmi sem bizonyítja jobban, mint a megjelentek óriási tömege.

Megállapításával kapcsolatban kitért az egyik ellenzéki időszaki lap meggondolatlan támadására, amely *éppen ezt a pártvezetőséget érte*. Élesen *elítélte a párt belső életébe való beavatkozást*, különösen akkor, amikor a megtámadottak *a legharmonikusabban működnek a párt szolgálatában*. Figyelmezteti illetéktelenül beavatkozó képviselőtársát, hogy nem olyan időket élünk, mikor egymás frontját megbonthatjuk. *Ma minden magyar képviselőnek kötelessége minden más párt pozícióját is tiszteletben tartani, hogy egységesen vehessük fel a harcot a felforgató elemekkel. Hangsúlyozza, hogy egyedül a NEP erőssége és egysége tart vissza minden olyan törekvést, mely ép az ő létüket fenyegeti.* Majd nagy tetszés mellett vázolta a Darányi kormány munkásságát.

Szurday Róbert a kormány kereskedelmi és iparpolitikai tevékenységét fejtegette.

Veress Gábor a főváros közlekedési és idegenforgalmi terveit ismertette. A népszerű szakember beszédét a megjelentek zajos helyesléssel fogadták, mert mindnyájan meg vannak győződve a közönség erdekében kifejtett munkásságának önzetlenségéről.

Sárkány Ferenc törvényhatósági bizottsági tag felszólalása után *Németh* Imre országgyűlési képviselő, mint a kerületnek egyik választópolgára meleg szavakkal üdvözölte a magyar vérségű képviselők egyik kiváló tagját, *Bessenyey* Zenót.

Hegedüs Bertalan törvényhatósági bizottsági tag és *Demján* ezredesné felszólalása után a párttagok kívánságára még vitéz *Papp* Gyula ügyvezető elnök beszélt. Hangsúlyozta, hogy a szervezet *egyöntetű hűséggel kitart a nemzeti egység gondolata mellett.* Indítványára táviratilag üdvözölték *Darányi* Kálmán miniszterelnököt és *Zsitvay* Tibort, a párt székesfővárosi elnökét.

*

Ez a vacsora egyébként élénk bizonyságtétele volt annak a megértő, baráti és harmonikus szellemnek, amely a *Nemzeti Egység Pártjának* VI. ker. csoportjában tapasztalható. Az egyik demokrata irányú kerületi hetilap ugyanis az elmult hetekben támadó cikket írt, amelyben a kerület vezetői ellen azt a vádaskodást hangoztatta, hogy ninesen összhang a működésükben, különböző személyi féltékenység folytán a párt kettészakadt és általában véve megakadt a munka.

A vacsorán jelenvoltak díszes névsora egyrészt *azt bizonyítja, hogy a vezetőség valamennyi tagja a legteljesebb harmoniában folytatja működését,*

a megjelent párttagok hatalmas tömege pedig, amelynek egy része be sem fért a MOVE hatalmas termébe, mindennél jobban igazolja a szervezet megerősödését és életének friss lüktetését.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa *egyébként* ebben az ügyben kérdést intézett *Schoepflin* Lajos dr. kerületi elnökhöz, vitéz *Papp* Gyula kerületi ügyvezető elnökhöz és *Schilling* Endre dr. társelnökhöz, hogy *mi a legközelebbi programjuk.* A VI. kerületi *NEP*-szervezet kitűnő elnöksége válaszában körvonalazta azt a hatalmas programot, amely a kerület polgárságának további erőteljes beszervezését tűzte ki célul és *amelynek munkatempójára, de általában minden részletére tökéletesen azonos felfogást vallanak a vezetőség tagjai.* Kiderült tehát, hogy a támadó cikk nem volt egyéb — *meghiusult robbantási kísérletnél.*

Rövidesen befejezik a Vízművek ügyvitelének racionalizálását

Modernizálják az anyagbeszerzést és bevezetik az anyagnyilvántartót

Részletesen megemlékezett a *Fővárosi Hirlap* a *Vízművek* üzemének racionalizálása körüli tevékenységről és tervekről. Megindult a Vízművek ügyvitelének racionalizálása is, amelyet *még ebben az évben be is fejeznek.*

A legutóbbi időben ezen a téren már sok új intézkedést léptetett életbe a Vízművek vezetősége. Igy *átszervezték a bérelszámolást*, amelynek értelmében a heti elszámolás helyett a havonkénti elszámolást rendszeresítették. A bérelszámolás a munkaórajegyzék alapján történik, amit lényegesen leegyszerüsítettek.

Átszervezték a vízdíjelszámolás írásbeli munkáját, a méröleolvasást és a fizetési meghagyásokat. Az órák leolvasása eddig néhány nap alatt történt meg a hónap egyazon idejében. Ennek a feladatnak elvégzésére nagyon sok alkalmazottat kellett igénybevenni a néhány nap tartamára. Ezeket az alkalmazottakat, akik a hónap nagy részében a leolvasást illetőleg parlagon hevertek, akkor, mikor nem volt leolvasás, másra használták, de ez a munka egységének nem felelt meg. Most kevés számú alkalmazott a hónap egész folyamán végzi az órák leolvasását. Ezek az alkalmazottak állandóan ezzel a feladattal foglalkoznak és így nem kell különböző beosztásokról gondoskodni. Hasonlóképpen egyszerüsítették a kézbesítési eljárást is.

Uj rend van *az utalványozásnál is.* Eddig egy-egy utalványt kikézbesítettek a félnek, külön a pénztárnak és ezt megelőzőleg fogalmazvány készült az utalványozásról. Most blanketták segítségével egyszerű másolással oldják meg egyszerre a hármas feladatot.

Átszervezték a könyvvitelt, amennyiben a bekötött könyvek rendszeréről a szabadlap rendszerére tértek át, a modern bizonylati rendszer alkalmazásával. *Racionalizálásra került a segédüzemek adminisztrációja.* Átszervezték *a magasépítési osztály* adminisztrációját és ezzel megszünt a kettős nyilvántartás rendszere.

Nemsokára elkészül *az iktató átszervezése.* A még hátralevő *műszaki osztályok racionalizálása* is befejezést nyer ebben az évben. A jövő évre marad *a modern alapokra fektetett anyagnyilvántartás, anyagkönyvelés és anyagbeszerzés.*

Most folynak a tanulmányok *a gépi vízelszámolás* bevezetésére *a lyukkártyarendszer* alapján, amelyről már megemlékezett a többi nagyüzem hasonló tanulmányaival kapcsolatban a *Fővárosi Hirlap.*

A Vízműveknél is, mint a másik két nagyüzemnél is, *teljesen ki van zárva az a törekvés, hogy a racionalizálás az alkalmazottak létszámának csökkenésére vezessen.* Egyedüli cél a jelenlegi ügyvitel egyszerűsítése azért, hogy a meglévő alkalmazottakat képzettségüknek és arravalóságuknak megfelelő helyre állítsák és ezzel a közönséget jobban és kevesebb költséggel szolgálják ki.

HÍREK A PÁRTBÓL

Terbócz Imre a III. Ker. Polgári Társaskör elnöke. *Andréka* Károly halálával megüresedett a III. Kerületi Polgári Társaskör elnöki állása. A *Társaság* most megtartott rendkívüli közgyülése *Andréka* Károly örökébe egyhangú lelkesedéssel *Terbócz* Imre országgyülési képviselőt választotta.

Újjáalakult a NEP fővárosi szervezetének IV. ker. pártválasztmánya. A NEP IV. ker. választmánya *Pete* Csongor ker. elnök elnöklete mellett újjáalakult. Hivatalból tagjai a pártválasztmánynak: *Zsitvay* Tibor dr., *Usetty* Béla dr., *Pözel* István dr., vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselők, *Nagy* Ferenc, törvh. biz. tag, *Girardi* Tibor első póttag. Az ülésen megválasztották a körzeti elnököket és a választmányi tagokat. Az ülés végén *Pözel* István dr. lelkes beszédben ismertette a politikai helyzetet *és a legszorosabb összetartásra hívta fel a megjelenteket és az újonnan alakult választmányt.*

Képviselői beszámoló a IV. kerületben. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja IV. kerületi Szervezete november hó 14-én, vasárnap d. e. fél 11 órakor központi helyiségében (IV., Eskü-tér 8. szám, I. em.) *képviselői beszámolóval egybekötött ünnepélyes évadnyitó* ülést tart, amelyen felszólalnak: *Usetty* Béla dr., *Pözel* István dr. és vitéz *Tóth* András dr. országgyülési képviselők.

Tea-est a Józsefvárosban. A Nemzeti Egység Pártja VIII. ker. szervezetének női csoportja *Katona* Jánosné vezetésével folyó hó 13-án, szombaton este 7 órai kezdettel, VIII., Baross-u. 79. szám alatt tea-estélyt rendez.

A Nemzeti Egység Pártja V. ker. szervezete a minap látogatott kerületi ülést tartott, amelyen *Krompaszky* Miksa tankerületi főigazgató, kerületi pártelnök ismertette *a kerületi körzeti közlekedés és az új Lipótvárosban felállítandó középiskola érdekében megindított akció állását*, amely idáig több mint 400 új aláíró jelentkezését produkálta és ennek a nagyszabású akciónak tudható be — úgymond — hogy a Szent István-körut munkálatai szemmelláthatólag gyorsabb tempóban jutottak befejezéshez. Az ezidei munkaévad programjának összeállításánál többrendbeli probléma merül fel és ezeknek a problémáknak feltárására *Kossányi* Dezső dr.-t kérte fel.

624 ideiglenes tisztviselő véglegesítése a fővárosnál

A státusrendezés befejezéseként *a fővárosnál 624 állásra írták ki a pályázatot.* Tekintve azonban, hogy vannak *nyugdijazás, vagy elhalálozás következtében megüresedett állások is, egyes tisztviselők számára lehetőség nyilik az előrehaladásra.* Külső, tehát *a főváros szolgálatában még nem álló egyének felvételére most nem kerülhet sor.*

A főpolgármester 143 állásra irt ki pályázatot, ezek a következők: 18 segédfogalmazói, 1 árvaszéki segédfogalmazói, 5 ügyészségi fogalmazói, 11 kerületi orvosi, 1 főszámvevőhelyettesi, 5 számvevőségi főtanácsost, 11 számvevőségi tanácsosi, 29 számvevőségi főtiszti és 62 számvevőségi tiszti állás.

A polgármester 481 állásra hirdet pályázatot és ezek a következők: 1 főjegyzői, 3 tanácsjegyzői, 15 fogalmazói, 1 árvaszéki fogalmazói, 1 tiszti ügyészi, 1 tiszti ügyészhelyettesi, 5 tiszti alügyszi, 2 ügyészségi fogalmazói, 1 műszaki főtanácsosi, 5 műszaki tanácsosi, 12 főmérnöki, 25 mérnöki, 30 segédmérnöki, 1 műszaki felügyelői, 2 műszaki főtiszti, 9 műszaki tiszti, 3 statisztikai főjegyzői, 2 statisztikai jegyzői, 2 statisztikai fogalmazói, 2 statisztikai segédfogalmazói, 1 statisztikai főfelügyelői, 1 statisztikai felügyelői, 4 statisztikai főtiszti, 6 statisztikai tiszti, 1 allevéltárosi, 2 segédlevéltárosi, 2 könyvtárosi, 2 segédkönyvtárosi, 2 könyvtári felügyelői, 4 könyvtári főtiszti, 5 könyvtári tiszti, 1 múzeumi központi igazgatói, 1 múzeumi osztályigazgatói, 1 állatorvostanácsosi, 4 főállatorvosi, 5 állatorvosi, 8 segédállatorvosi, 1 közélelmezési tanácsosi, 1 közélelmezési főfelügyelői, 2 közélelmezési felügyelői, 1 állatkerti segédfelügyelői, 1 főgyógyszerészi, 2 gyógyszerészi, 3 segédgyógyszerészi, 1 köztisztasági főfelügyelői, 1 köztisztasági felügyelői, 2 köztisztasgi főtiszti, 4 köztisztasági tiszti, 1 segédgyorsírói, 4 adóhivatali főtanácsosi, 9 adóhivatali tanácsosi, 45 adóhivatali főtiszti, 124 adóhivatali tiszti, 2 adószedő ellenőri, 18 adószedő főtiszti, 34 adószedő tiszti, 1 pénztári aligazgatói, 1 főpénztárosi 1 pénztárosi, 6 pénztári tiszti, 1 gazdasági felügyelői, 1 gazdasági főtiszti, 3 gazdasági tiszti, 2 kertészeti intézői, 2 segédhivatali főigazgatói, 4 segédhivatali igazgatói, 6 irodafőtiszti, 6 kezelőfőtiszti és 18 kezelőtiszti állás.

Úgy a főpolgármester, mint a polgármester által meghirdetett *összesen 624 állásra november 18-ig lehet pályázni.*

A régi céhmesterek

céhbeli remeknek neveznék a legújabb típusú **Gyöngykályhát**, amely kettős célt szolgál: egyrészt a legolcsóbb tüzelőanyaggal, a Gyöngyszénnel is fűthető és annak legjobb kihasználását biztosítja, egyenletes meleget szolgáltat, másrészt pedig ízléses kivitelénél fogva a lakás díszét képezi. A Gyöngyszén alacsony ára minden más tüzelési móddal szemben jelentős megtakarítást nyujt. Cserépkályhába is beépíthető a hasonló rendszerű Gyöngy-előtét. Megtekinthető: a Magyar Radiátorgyár Rt. Andrássy-út 13. sz. alatti mintaraktárában.

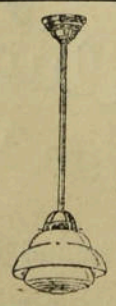

KH 200-as
átmérője 32 cm.
60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény

A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel

KH „Worklight" munkamegvilágító rugós-golyós csuklóval. A fénykéve bármely szögben beállítható.

Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Idegenforgalmi gondolatok
kapcsolatban a megfiatalított Rudasfürdővel

Országos érdek kívánja a vidék vendéglátóiparának kulturális fejlesztését

Zászlódíszbe öltözött a minap a Rudasfürdő több mint 200 éves épülete. Itt gyülekeztek a meghívott előkelőségek, köztük a belügyminisztérium részéről *Grosch* Károly dr. miniszteri tanácsos, az akadályozta tása miatt távollévő polgármester megbízásából *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, továbbá ott voltak: *Lamotte* Károly dr. alpolgármester, *Bódy* László dr., *Kovácsházy* Vilmos, *Felkay* Ferenc dr. és *Wossala* Sándor tanácsnokok, *Berczel* Jenő dr. ny. alpolgármester, *Márkus* Jenő dr. a *Beszkárt* h. vezérigazgatója, *Veress* Imre dr. számszéki igazgató, *Bánlaky* Géza központi fürdőigazgató, *Kállay* Sándor dr., a Gellért igazgatója, *Vigyázó* Géza dr. előljáró. A főváros törvényhatóságának több tagja is résztvett az ünnepélyes megnyitón, köztük *Terbócz* Imre, *Vályi* Lajos dr., *Becsey* Antal, *Csillér*y András, *Lázár* Ferenc, *Ripka* Ferenc, *Cselényi* Pál, *Nagy* László dr., *Boros* László dr. és sokan mások

Az ünnepi megnyitó beszédet *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok mondotta. A főváros részéről *Schuler* Dezső alpolgármester vette át a gyógyfürdőt, majd a megjelent előkelőségek a fürdő vezetőségének kíséretében megtekintették a modernizált helyiségeket. A most elvégzett átalakításokkal *a fürdő további 12 rádiumos fürdővel, orvosi rendelővel, elektroterápiás gyógymasszás berendezéssel és pihenőhelyiséggel bővült.* A hotelszobák száma 23-ra emelkedett.

A Rudas-fürdőszálló üzembehelyezésével megtörtént az első elhatározó lépés a tabáni fürdőváros kialakítása felé. A *Fővárosi Hírlap* munkatársa ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban

Kovácsházy Vilmos
tanácsnokhoz

fordult, aki *a következőkben tájékoztatja olvasóközönségünket a helyzetről.*

— A Rudas-fürdőszálló megnyitása olyan szükségesség volt, amely elől kitérni semmiképpen sem lehet:

amióta ugyanis a rádiumban rendkívül gazdag Juventus-forrás hatalmas gyógyító ereje ismeretessé vált, egyre nagyobb mértékben fordult feléje a közönség érdeklődése.

Az új fürdőszálló egyelőre kielégíti a megnyilvánuló igényeket, természetesen ezzel még *korántsem zárluk le azokat a munkálatokat, amelyek célja, hogy a Rudas-fürdőcsoport megfelelő kihasználását biztosítsuk.*

— Előreláthatóan az a legközelebbi lépés, hogy az itt fakadó források vizét ivókurára felhasználó vendégek érdekében *a modern követelményeknek megfelelő kúrahelyet állítunk fel.* Ehhez szükséges az, hogy a Gellérthegy lábánál fekvő jelenlegi ivócsarnok befogadóképességét *jelentékenyen növeljük,* emellett azonban alkalmasan elhelyezett fedettsétány beiktatásával is elősegítsük a gyógyforrások nagyobbarányú igénybevételét. Gondoskodni kívánunk a közeljövőben arról is, hogy *a Rudas-fürdő épülete előtt szabadon felbuggyanó források közvetlen környékét rendezzük.* Különösen a rossz idő beálltával szükséges ez, mert *lehetetlen helyzet az, hogy az ivókúrát tartó közönség szabadon ki legyen téve az esőnek, hónak és fagynak.* Ennek a célnak elérése érdekében

valószínüleg tetőszerkezetet emelünk majd a forrásfoglalatok fölé,

úgy azonban, hogy *ezeket csak az év bizonyos szakában alkalmazzuk, a jó idő beálltakor azonban eltávolítjuk.*

— A Szent Imre-gyógyfürdő elavult épületének teljes átalakítása is csak *idő kérdése.* Addig, amíg építészetileg nagyjából ki nem alakul a tabáni terület fürdőcentrumának képe, *természetesen nem foghatunk bele ennek a létesítménynek modernizálásába,* minthogy azonban a tabáni gyógyfürdő-szálló januárban lejáró pályázata egészen bizonyosan kivitelre is alkalmas terveket fog produkálni, önként következik az, hogy *e kérdés eldöntése után sort keríthetünk a tabáni gyógyterület többi természeti értékének megfelelő keretbe való helyezésére is.*

— Fürdőink és gyógyforrásaink iránt egyébként

állandóan növekedő érdeklődés mutatkozik.

Meg vagyok győződve róla, hogy azok a nagy idegenforgalmi események, amelyek a közeljövőben a székesfővárosban lejátszódnak,

csak fokozni fogják a külföldieknek ezt a máris örvendetesen mutatkozó érdeklődését.

Elsősorban az eucharisztikus kongresszusra gondolok, amelynek súlya *ebből a szempontból is felmérhetetlen.* A kongresszussal kapcsolatban egyébként szentül bízom abban, hogy bármilyen nagyarányú tömegmegmozdulás lesz itt,

elégedetlenségre, vagy panaszra egyetlen ideérkező külföldi vendégnek sem lesz oka.

— A polgármester úr rendelkezésére *a legszervesebb együttműködésben vagyunk a székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal útján a kongresszus nagybizottságával* és mindent elkövetünk abban az irányban, hogy mind az elszállásolás, mind az élelmezés kérdését kifogástalanul oldják meg. Belekapcsolódnak a kongresszus előkészületi munkáiba *a főváros legkülönbözőbb ügyosztályai, így különösen az útépítési és a közlekedési ügyosztály.* Rendkívül

fontos szempont ugyanis, hogy a hatalmas tömegeknek a város egyik részéből a másikba való szállítása ütemesen és zavartalanul történjék és a megkövetelhető gyorsaság szempontjainak is megfelelő legyen.

— Idegenforgalmunk *megizmosodása az utóbbi hónapokban rendkívül örvendetes.* Úgyszólván állandóan érkeznek újabb és újabb külföldi csoportok és egyéni utasok a székesfővárosba, akik

szinte kivétel nélkül huzamosabb ideig maradnak Budapesten,

mint ahogyan azt eredetileg tervbevették. Most már valóban nyugodtan el lehet mondani, hogy *az egyes külföldi államokban nemrégiben végrehajtott valutaleértékelések nem voltak ártalmára a székesfőváros idegenforgalmának,* bár eleinte számoltunk azzal az esetleges eshetőséggel, hogy ezekből az országokból megcsappan az irántunk mutatkozó érdeklődés.

— A budapesti idegenforgalom mellett *jelentékeny előhaladás tapasztalható egyes vidéki góc pontok idegenforgalmát illetően is.* Bizonyos azonban, hogy a vidéki idegenforgalom nagyarányú elmélyítése ezidőszerint még a legtöbb helyen rengeteg akadályba ütközik. Pár városunkat leszámítva, a többi közület *nem rendelkezik azokkal az elengedhetetlen követelményekkel, amelyek a vendégüllátáshoz feltétlenül szükségesek.* Nézetem szerint elsősorban arra van szükség, hogy

a vendéglátó ipart fejlesszék ki megfelelő mértékben és víz, szappan, mész igénybevételével a ma csak vendégfogadó-számbamenő vidéki szállókat alkalmassá tegyék idegenforgalmi célokra is.

Szükség van ennek a munkának elvégzésére a vidéki közigazgatásra is, amely meg fogja tudni értetni a vendéglátóiparosokkal, hogy *az idegenek minden tekintetben való megbecsülése és tisztán, higiénikusan, a kultúrkövetelményeknek megfelelő módon való ellátása olyan szempont, amelyen áll vagy bukik az egész vidéki idegenforgalom.*

*

Itt említjük meg egyébként, hogy az eucharisztikus világkongresszusra érkező tömegek elszállásolására és ellátására *november elsején új hivatal, az úgynevezett vendéggondozóhivatal alakult,* amelynek keretében működik az *IBUSZ* kongresszusi kirendeltsége is. Az új hivatal címe: *Központi Vendéggondozó Hivatal, IV., Vámház-körút 2.*

Megkezdődtek a szervezési munkálatok a városok budapesti világparlamentjének előkészítésére
Szendy Károlyt meghívták Berlinbe, hogy előadást tartson Budapestről

Szendy Károly polgármester most bocsátotta ki, mint a *Magyar Városok Országos Szövetségének* elnöke, azokat a meghívókat, amelyek a világ városainak Budapesten 1940-ben tartandó kongresszusának *előkészítő tárgyalására* hívják össze az állami és fővárosi közélet legkitűnőbbjeit. Közel 150 meghívót bocsátottak ki s a meghívottak sorában épúgy szerepelnek a szakminisztériumok, a városok képviselői, mint a magyar ujságírótársadalom, az idegenforgalmi érdekeltségek és a művészeti körök vezető egyéniségei.

Az előkészítő bizottság novemberben tartandó ülésén *Lukács* Ödön, a *Magyar Városok Országos Szövetségének* ügyvezető alelnöke fogja referálni a nemzetközi városkongresszus megrendezésével kapcsolatos ügyeket, a meghívottak pedig valamennyien résztvesznek abban a vitában, amely a városok parlamentjének budapesti tanácskozásán szóbajöhető *általános érdekü, urbanisztikai problémák napirendre tűzésére vonatkoznak.*

Élénk érdeklődéssel kíséri a *Magyar Városok Országos Szövetségének* a kongresszus megrendezésére vonatkozó előkészületeit a városok Brüsszelben székelő nemzetközi szövetsége is. A nemzetközi szövetség ügyvezető alelnöke, Emil *Vinck,* a belga felsőház alelnöke éppen a napokban értesítette a szövetséget arról, hogy *még ez év folyamán látogatást tesz Budapesten.* Bejelentette a magyar fővárosba való érkezését Kurt *Jeserich* dr., a *Deutscher Gemeindetag* elnöke is. *Jeserich Szendy* Károly polgármesterhez intézett levelében egyben felkérte a polgármestert arra, hogy *a Berlinben székelő nemzetközi közigazgatástudományi intézetben tartson előadást Budapest és a magyar városok közigazgatási berendezkedéseiről.* A polgármester vállalta a megtisztelő feladatot, értésére adta azonban Kurt *Jeserich* dr.-nak, hogy előadása megtartására *legkorábban a jövő év elején tud sort keríteni.*

A budapesti nemzetközi városkongresszus fő tárgyalási anyagául egyébként a nemzetközi szövetség azt javasolta, hogy

a városok közélelmezési problémái kerüljenek megvitatásra, emellett pedig a városok és az állam közötti adómegoszlás viszonya legyen a második főtémakör.

A szövetség természetszerűen csak tájékoztatásnak tekinti ezt az előzetes javaslatot, a tanácskozási anyag tekintetében való végleges javaslattétel joga azonban azt a bizottságot fogja megilletni, amelyet *a polgármester, mint fentebb említettük, éppen most hívott össze első ülésére.*

A budapesti nemzetközi városkongresszus iránt a külföld városszövetségeiben már most is hatalmas arányú érdeklődés mutatkozik, amelynek bizonyságául szolgál az, hogy alig mulik el nap anélkül, hogy ne érkeznek Európa legkülönbözőbb államaiból, sőt Amerikából is *felvilágosítást kérő átirat.*

A *Magyar Városok Országos Szövetsége* máris felállította a kongresszus budapesti rendező irodáját és jóllehet, a kongresszus megtartásáig *még hosszú idő telik el,*

máris kezdetüket vették az érdekesebbnél érdekesebb tervek előkészítési munkálatai.

Többek között arról is szó van, hogy a *Városok Szövetsége* angol, német, francia, olasz nyelven hatalmas kötetet fog a jövő év folyamán kibocsátani, amelyben *tükörképét adja a magyar városok közigazgatási és kulturális berendezkedéseinek.* Ezt a hatalmas művet megfelelő statisztikai anyaggal kiegészítve bocsátják útjára és *a statisztikai adatgyüjtés az egyes városoknál máris folyamatban van.* Kérni fogja a szövetség a kereskedelemügyi minisztériumot arra is, hogy a nemzetközi kongresszus alkalmából *a magyar királyi posta külön bélyegsorozatot bocsásson ki,* mint az a külföld más államaiban is megtörtént akkor, amikor a nemzetközi városszövetség négyévenként megismétlődő kongresszusait tartotta.

Egész lakását
egy
UNIÓ
amerikai rendszerű
folytonégő-kályhával fűtheti!
Legújabb típusú **Unio** és **Oetl tűzhelyek,** legújabb kétaknás **barnaszéntüzelésű** kályhák
Oetl Antal rt. kályha- és tüzhelyosztály
Budapest, Andrássy-út 9. Telefon: 116-108.

Egészet-ért
Franck
KÁVÉPOTLÉKKAL
Kneipp
MALÁTAKÁVÉT

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Szendy polgármester a napfényiskola ünnepén. Vasárnap délelőtt, egyéves fennállása alkalmából meglátogatta a Svábhegyi Iskolaszanatóriumot *Stolpa* József kultuszállamtitkár és *Szendy* Károly polgármester. A *Magyar Iskolaszanatórium Egyesület* országos hölgyválasztmánya részéről megjelent *Darányi* Kálmánné, valamint a kormány több tagjának felesége. *Szendy* Károly kijelentette, hogy a látottak olyan nagy megelégedéssel töltötték el, hogy *támogatni fogja a napfényiskolának újabb száz gyermek befogadóképességű épülettel való bővítését.*

Morvay Endre tanácsnok ünneplése. A minap töltötte be 50-ik életévét *Morvay* Endre dr. tanácsnok, a főváros üzemi ügyosztályának vezetője, akit ebből az alkalomból *melegen ünnepeltek* nem csupán közvetlen munkatársai, hanem az ő legfőbb arányítása alá tartozó nagyüzemek vezetői is. Az ügyosztály nevében *Szentmiklóssy* József dr. főjegyző, az Elektromos Művek képviseletében *Plósz* Pál vezérigazgató, a Gázgyár nevében *Véssei* Ede dr. vezérigazgató, a Vízművek képviseletében pedig *Pap* Ferenc vezérigazgató üdvözölte a népszerű tanácsnokot, akit *általános, őszinte szeretet, tisztelet és megbecsülés övez. Morvay* Endre tanácsnok tudvalevően egyike a főváros legképzettebb vezető tisztviselőinek: *nemcsak jogász, hanem okleveles középiskolai tanár is,* aki nyomban egyetemi tanulmányainak elvégzése után a *főváros szolgálatába lépett* és egészen fiatalon került ebbe a rendkívül fontos ügyosztályba, amelynek végül is vezetője lett. Figyelemreméltó, hogy a filozófusnak és jogásznak indult *Morvay* Endre oly kitűnően ismeri a nagyüzemek életének minden csínját-binját, *mintha technikusnak készült volna és azóta sem foglalkoznék egyébbel, mint műegyetemen szerzett ismereteinek kiegészítésével.* Morvay tanácsnokot egyébként tanácsülésen üdvözölte *Szendy* Károly polgármester. Végül, de nem utolsósorban meg kell állapítani azt is, hogy *Morvay* Endre nemcsak az adminisztráció berkeiben örvend megérdemelt népszerűségnek, hanem a *városházi pártok közt is,* mégpedig — *pártállásra való tekintet nélkül.*

Salamon Géza dr. tanácsnok és Csordás Elemér dr. tisztifőorvos kitüntetése. A *Budapesti Önkéntes Mentőegyesület* igazgatósága *Salamon* Géza dr. tanácsnokot és *Csordás* Elemér dr. tisztifőorvost a mentők érdekében kifejtett érdemes munkásságuk elismeréséért *aranyéremmel tüntette ki.* Az aranyérmet csütörtökön nyujtotta át a kitüntetetteknek a küldöttség, amelynek tagjai közt ott volt *Kresz* Károly dr. alelnök, *Nemess* Antal dr. püspök, *Hültl* Hümér dr. egyetemi tanár és *Körmöczy* Emil dr. igazgató-főorvos.

Szendy Károly üdvözlése

Szendy Károly polgármester névnapján, november 4-én rendkívül mozgalmas volt a polgármesteri hivatal. Kora reggel *Keil* Tibor dr. főjegyző vezetésével a polgármesteri hivatal személyzete, majd *Lamotte* Károly dr. és *Schuler* Dezső dr. alpolgármesterek vezetésével *a tanácsnoki kar köszöntötte a polgármestert.* Az előljárók jókívánságát *Duday* Alajos dr. tanácsnok tolmácsolta, a *FANSz* küldöttségét *Bódy* László dr. tanácsnok vezette, a tanügyi tisztikar élén pedig *Felkay* Ferenc dr. tanácsnok jelent meg. A *Beszkárt* igazgatósága *Verebély* Jenő dr. elnök vezetésével tisztelgett, de üdvözölték *Szendy* Károlyt az összes fővárosi üzemek és intézmények vezetői is.

Délben a *Nemzeti Egység Pártjának* küldöttsége kereste fel a polgármestert *Zsitvay* Tibor, *Bessenyey* Zénó, *Terbócz* Imre és *Vályi* Lajos vezetésével. *Bessenyey* Zénó üdvözölte *Szendy* Károlyt, úgyis, mint jóbarátot, úgyis, mint a *Közmunkatanács* célkitűzéseinek hathatós támogatóját.

A *Keresztény Községi Párt* 100 tagú küldöttséggel jelent meg: *Csilléry* András tolmácsolta a jókívánságokat. *Bednárz* Róbert vezette a keresztény tanügyi bizottságot, majd látogatást tett a polgármesternél *a szakfelügyelői testület is.*

A *Magyar Városok Országos Szövetsége* jókívánságait *Lukács* Ödön ügyvezető alelnök fejezte ki, ezután pedig teljes számban megjelent a polgármester előtt *a Fővárosi Rovatvezetők Testülete,* amelynek nevében *Lázár* József hangsúlyozta ki *Szendy* Károly *polgármesteri érdemeit és az ujságírók iránta érzett bizalmát.*

Fertsek Leó az új tisztifőügyészhelyettes. *Szendy* Károly polgármester pénteken nevezte ki Budapest új tisztifőügyészhelyettesét *Fertsek* Leó személyében, aki új állásában *már le is tette a hivatali esküt. Fertsek* Leó 1892-ben született, 1914-ben katonai szolgálatra vonult be és *35 hónapot töltött a harctereken.* 1920-ban lépett a főváros szolgálatába, ahol 1924-ben tiszti alügyésszé, majd 1926-ban tiszti ügyésszé nevezték ki. Fővárosi szolgálatát megelőzően *ügyvédi irodákban működött.* Különös érdemeket szerzett *az új lakásbérleti szabályrendelet megalkotása* körül.

Az újságírók gyásza. Az elmúlt héten két kiváló magyar ujságíró távozott el tragikus körülmények közt az élők sorából: *Palásthy* Marcel és *Lukács* Gusztáv Jenő dr. Földi elmúlásuk szomorú pillanataiban fölöslegesnek látszik, hogy bemutassuk őket a magyar ujságolvasó közönségnek. Mindketten hosszú évtizedeken át szolgálták kivételes tehetségük legjavával a magyar szót, a magyar kultúrát, röviden: *a magyar életet.* Eltűnésük ebből a magyar életből: *fájdalmas* — és talán — *pótolhatatlan veszteség.*

Bárczy István kapta meg a nemzetközi Rotary-érmet. Az ötezer klubot magában foglaló *Rotary*-szervezet *a nemzetközi Rotary-érmet hosszú megbeszélés után egyhangúan Bárczy István ny. igazságügyminiszternek, Budapest nagy polgármesterének ítélte* azért a munkájáért, amellyel naggyá és széppé tette a székesfővárost. A *Rotary International* fényes ünnepségek közepette fogja átnyujtani az érmet *Bárczy* Istvánnak.

Széchy Jenő műszaki főtanácsos ünneplése. Minap ünnepelte a második kerületi előljáróság tiszti kara *Széchy* Jenő műszaki főtanácsost, a második kerület műszaki hivatalának vezetőjét, aki *november elsején töltötte be a fővárosnál eltöltött szolgálatának harmincadik esztendejét. Thordai* Lajos dr. tanácsnok, kerületi elöljáró méltatta a jubiláns főtisztviselő érdemeit és nyujtotta át a tisztviselők ajándékát.

A mérnöki kamara mérnök-alpolgármestert kér. A magyar mérnöki társadalomnak évtizedek óta állandóan aktuális problémája, hogy *a főváros legfőbb vezetésében szerephez jusson a műszaki képesítés is.* Tekintettel az utóbbi két esztendőben történt *házbeomlásokra és egyéb műszaki anomáliákra,* a kamara most *Széll* József belügyminiszterhez fordult, kérve őt arra, hogy *hárítsa el a mérnök-alpolgármesteri állás rendszeresítésének akadályait.*

Payr Hugó képviselői beszámolója. *Payr* Hugó országgyülési képviselő vasárnap délelőtt tartotta képviselői beszámolóját a zsúfolásig megtelt *Városi Szinházban. Dénesfay-Dinich* Vidor megnyitó beszéde után *Payr* Hugó tájékoztatta választóit a mai politikai helyzetről, németországi tapasztalatairól, a megoldás előtt álló problémákról és azokról a mozgalmakról, amelyek *megfékezését a kormány célul tűzte maga elé.*

A főváros közgyülése a hadirokkantakért. A főváros költségvetésének tárgyalásánál, a közigazgatási fejezetnél *Sárkány* Ferenc bizottsági tag, a *HONSz* országos társelnöke a következő indítványokat terjesztette elő: Fussanak a fővárost érdeklő hadigondozott problémák összes szálai egy kézbe és ezért a polgármester a hadigondozási ügyek centralisztikus vezetésével bizzon meg egy főtisztviselőt. Az önálló egzisztenciát biztosító házfelügyelői és segédházfelügyelői állásokat hadigondozottaknak kell juttatni. Az 50%-os és magasabb járadékosztályú hadirokkantak részére, akik havi 80 pengőnél több jövedelemmel nem rendelkeznek, bocsásson a polgármester kenyérkeresetük biztosítása céljából, *féláru villamos bérletjegyet.* Mindazon hadirokkantak, vagy hadiözvegyek részére, akik tisztiorvosi vélemény alapján fürdőkezelésre szorulnak, adjon a főváros egyik meghatározott gyógyfürdőjében *ingyenes fürdőt.* Kötelezze a székesfőváros a közszállításait végző munkaadókat a munkavállalási szerződésben, hogy a Hadirokkant Törvény alkalmaztatási rendelkezéseit a legpontosabban tartsák be. Az indítványok sorsa alapjában véve már el is dőlt, mert az I., IV. és V. indítványt a polgármester elfogadta, a II. és III. indítványt pedig *előkészítés céljából a közgyülés kiadta a polgármesternek.*

„Hollós Mátyás" leventelőtér és otthon. Kedden délelőtt 11 órakor nyitotta meg a X. kerületi testnevelési bizottság a Kőbányai-út 47. számú házban a *„Hollós Mátyás" leventelőteret és otthont.* Az ünnepségen nagyszámú előkelő közönség jelent meg. *Vigyázó* Géza dr. kerületi előljáró, a testnevelési bizottság elnöke ismertette a leventelőtér építésének történetét. Ezután a lőteret átadták rendeltetésének, *Szent-Iványi* István őrnagy pedig méltatta a lőtér jelentőségét a leventekiképzés szempontjából. A honvédelmi miniszter képviselőjének avató-lövése nyitotta meg ezután a lőteret, majd levente szavalatok és levente-felvonulások után ért véget a szép ünnepség.

Halálozás. *Roeszler* Ernőné sz. *Wágner* Ida, *Roeszler* Ernő m. kir. kormányfőtanácsos, ny. MFTR műszaki igazgató neje, folyó hó 5-én elhunyt. Temetése a kerepesi temetőben folyó hó 7-én délután 4 órakor volt.

Érdemes-e hirdetni? Ezt fényesen tudja bizonyítani *LEOPOLD GYULA hirdetővállalata,* Budapest, VII., Erzsébet-körút 39. Telefon: 142—155, hol elsőrendű nagy cégek összpontosítják reklámjaikat. E megbízható MODERN HIRDETŐIRODA nem sablonosan, hanem individuálisan, 4 évtized alatt szerzett tapasztalatokkal és tanulságok célszerű felhasználásával irányítja, intézi a propagandát. Odaadó lelkiismeretességgel és felülmulhatatlan pontossággal teljesíti a rendeléseket és főtörekvése, hogy a reklámozás minél jobban sikerüljön és az eredmény biztos legyen.

Előadás a modern közigazgatásról. Az Országos Casino földszinti termében (IV., Semmelweis- utca 3.) a a Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége és az Egyetemi Kör senioratusának együttes rendezésében november 21-én, vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel *Nyékhegyi* István dr. „A modern preventiv közigazgatás" cím alatt előadást tart. Érdeklődőket szívesen fogat a rendezőség.

A
„PNEUCIT"
TÖLTŐTOLL
átlátszó testtel, arany tollal
16 pengő
CILCER ÉS TÁRSA
papírüzletében
V., Dorottya-utca 9. szám

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapitva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„DELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtő kés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Teletonszám: 118-068.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

November 11 és 16-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Képzőművészeti főiskolára
előkészítek. Kezdőket is gyors módszerrel tanítok.
VADONNÉ, okl. rajztanár, festőművész. Gyulai Pál-utca három

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 182-114. Alapittatott: 1860.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
szines aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágitás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vizállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

VASS JÁNOS
ADLER és KAPPEL
irógépek Irányi-u. 4. Tel.: 183-628.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

Gazdasági Értesítő

Céladóval sujtják az áruházakat

Svájcban nem engedélyeznek új áruházat

A magyar kereskedelem egyre inkább elkeseredéssel nézi az áruházak terjeszkedését, amely az áruházi rendelet kijátszásával vagy legalább is megkerülésével tovább folytatja minden versenyt letipró munkáját. Nem akarunk most e helyen rámutatni egyes áruházak egészen kirívó működésére, amely már eleve lehetetlenné teszi, hogy a tisztességes kiskereskedelem szóhoz juthasson, ha csak nem kíván hasonló eszközökkel operálni. A lavinaszerűen megindult

tisztességtelen-versenyperek légiója bizonyítja, hogy egyes áruházak — ezek között is legfeltűnőbben a Párisi Áruház, a Magyar Divatcsarnok, a Fenyves- és a Barosstéri Filléres áruházak — vezetői nemcsak az áruházi rendeletet nem tartják be, de túlteszik magukat a tisztességes kereskedelemnek azokon a követelményein is, amelyek nemcsak rendeletileg, hanem törvényileg kötelezők.

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

Ilovszky Jánossal, a Baross Szövetség országos elnökével,

aki kijelentette, hogy vannak bizonyos áruházak, amelyek *a szó szoros értelmében felfalják a körülöttük lévő kereskedőket.* Az állandóan terjeszkedő áruházakkal szemben — mondotta *Ilovszky* János — további messzemenő intézkedésekre van szükség, éppen ezért a *Baross Szövetség* máris

beadott egy memorandumot Fabinyi Tihamér pénzügyminiszterhez,

akit arra kérnek, hogy *céladóval sujtsa az egyre jobban terjeszkedő áruházakat és az így befolyt összeget fordítsa azoknak a kiskereskedőknek a támogatására, akik éppen az áruházak féktelen terjeszkedése következtében mentek tönkre.*

A beadvány megjelöli a céladó nagyságát is:

1%-os áruházi forgalmi adóban.

Illetékes körök véleménye szerint a *Baross Szövetség* gyakorlatias elgondolása *egyedül alkalmas az egyre tűrhetetlenebb helyzet megjavítására.*

A hatóságok mindenesetre nagyon is tudatában vannak az áruházi veszedelemnek és a meglévő törvényes szankciók keretein belül *igyekeznek is gátat vetni a további terjeszkedésnek.* Így a többi között újabban

a tűzbiztonsági szempontok figyelembevételével utasították el a Fenyves-áruháznak nem kevesebb, mint három tervét, amelyek egytől-egyik a további terjeszkedést célozták.

Ezek a részletintézkedések azonban természetesen nem alkalmasak arra, hogy megakadályozzák az olyan természetű intézkedést, mint amilyent a *Párisi Áruháznál* látunk, amelynek tulajdonoscsaládja *a legkülönbözőbb korlátolt felelősségű társaságok címén és formájában már az egész Andrássy-úton uralkodik,* sőt nemrég Budára is átvonult. Csak a lehető legradikálisabb intézkedéssel lehet védekezni és pedig *a svájcival.* A *svájci szövetségtanács* épp a minap mondta ki határozatilag, hogy

Svájcban többet soha nem létesülhet új áruház.

Pedig a svájci kiskereskedők *nyilván valamivel rózsásabb viszonyok között élnek, mint magyar kollégáik.*

Ki kell tiltani a vágóhídról az exportőrt, aki döglött disznót akart becsempészni

Temesváry László felszólalása a főváros közgyűlésén

Az elmúlt héten országszerte kínos és lehangoló meglepetést keltett az a leleplezés, hogy *az egyik nagy sertésexportőr-céget rajtacsípték azon, hogy döglött sertést próbált becsempészni az áru közé.* Az országos és a külkereskedelmi szempontra való tekintettel ennek a problémának igen élénk visszhangja volt a főváros költségvetési közgyűlésén is, ahol *Temesváry* László, aki tudvalevően a *Külkereskedelmi Hivatal* egyik fontos személyisége, szólalt fel és hívta fel a polgármester figyelmét az egész ország hitelét rontó, egyébként pedig *önmagában is közegészségellenes, tehát a legsúlyosabban minősülő esetre. Temesváry* László értékes fejtegetéseit az alábbiakban közöljük:

— Két hét óta izgalomban tartja a közvéleményt — és mint külkereskedelmi hivatali ember, mondhatom, hogy *a Külkereskedelmi Hivatalt is* — az a tény, hogy

egy nagyvágó: Vértes Lajos, döglött disznót csempészett be a fővárosba.

— Döglött sertést akart feldolgozni a vágóhídon *Vértes* Lajos nagyvágó. A helyzet az, hogy a behozott állatokat a szúróhelyiségbe viszik először és a szúrás után vizsgálják meg az állatorvosok és látják el a hasított sertést *bélyegzővel* és a sertés így kerül azután a feldolgozási helyre.

— Egyetlen állatról van szó, amely egymagában *nem biztosított volna nagy hasznot.* Én csak *a lelkiismeretlenséget akarom minősíteni.* Nem kell részletesebben vázolnom,

mit jelent egyetlen egy fertőzött állatnak fogyasztásba való bebocsátása.

— Kimondhatatlanul *sulyos károkat!* A főváros nehéz áldozatokkal biztosítja a lakosság egészségét, tehát gondoskodni kell arról, hogy *semmiféle ilyen veszély ne fenyegesse a publikumot.* A főváros szempontjából nem közömbös ez az eset.

— De az export szempontjából sem közömbös, hogy egy nagyvágó olyan árut hozzon forgalomba, amely *veszélyezteti a nehezen megszerzett és ugyan csak nehezen megtartható exportpiacainkat is.* Ez a *Vértes* Lajos már régen foglalkozik exportra készített árunval is, a *Rimamurány—Salgótarjáni Részvénytársaságnak* ő a legnagyobb szállítója. Exportpolitikánk szempontjából sem közömbös tehát, hogy

ilyen esetek ne fordulhassanak elő.

— Arra kérem tehát a polgármester urat és a tanácsnok urat, hogy *a legszigorúbban és a törvények keretein belül joghátrányokkal sujtsák és tiltsák ki a vágóhídról az olyan nagyvágót, akinél ilyen eset előfordulhat.* És ne tegyék esetleg felelőssé az alkalmazottat, hanem *azt a nagyvágót, aki minden gesztióért, ami alatta történik, felelős.* Méltóztassék

a legszigorúbb eszközöket igénybe venni arra,

hogy a jövőben ilyen esetek ne fordulhassanak elő és a fővárosnak ezt a mintaszerűen működő nagyvágóhídját ne érhesse az a szemrehányás, hogy egyrészt Budapest lakosságának egészségét, másrészt *az országnak nehezen megszerzett exportlehetőségeit veszélyezteti.*

*

Mi a magunk részéről minden kommentár nélkül, *száz százalékig hozzájárulunk Temesváry László bölcs* és mind nemzeti, mind gazdasági és közegészségügyi szempontból egyaránt figyelemreméltó és helyes indítványához.

A Rimamurányi közgyűlése. A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. szombaton tartotta *Bíró* Pál elnöklete alatt 56. rendes évi közgyűlését, amely az 1936—37. üzletév zárszámadásait, valamint az ezzel összefüggő összes javaslatokat egyhangúlag *elfogadta* és úgy az igazgatóság, mint a felügyelőbizottság részére a felmentvényt megadta. *A részvényenkint 5 pengő osztalék* november 2-tól kezdve került kifizetésre. Az igazgatóságba *új tagokul* gróf *Teleki* Pált és *Teleszky* Jánost választották meg.

A Nasici tavalyi szelvényét 2.74 pengővel váltják be. Az *Union des Usines et des Exploitations Forestières de Nasic* október 29-én tartotta Genfben évi rendes közgyűlését. A társaság 310.257.18 svájci frank *tiszta nyereséget* mutatott ki. A közgyűlés *részvényenkint 2½ svájci frank osztalék* kifizetését határozta el. Az esedékes 11. számú szelvényt a 6%-os svájci szelvényadó levonásával november 8-tól kezdődően fogja a Banque de Paris et des Pays-Bas Genfben és a *Hazai Bank Rt. Budapesten* beváltani és pedig az utóbbinál a nosztrifikált *részvények szelvényei darabonkint 2.74 pengővel fognak kifizetésre kerülni.*

A Ganz-közlemények most megjelent októberi száma a szokott eleganciával számol be ennek a hatalmas üzemnek legújabb eseményeiről. Elsősorban közli a *Ganz-gyár* sikerét *a középeurópai vasútegylet legutóbbi pályázatán.* Ismerteti ezután a jugoszláv államvasutak motorkocsirendelését, végül a nagyobbszabású művek és gyártmányok egész sorát, *amely változatlanul tovább emelte a Ganz-gyár világhírét.*

Aranyéremmel kitüntetett órásmester. Az idei *Országos Kézműipari Kiállításon* nagy elismerés érte a *Schvarcz Testvérek* ismert, kitünű hírű szakórásokat, amennyiben *elsőrangú szakmunkájukért a zsüri aranyérmét nyerték el.* Szakmai körökben nagy örömet keltett az igazi tudásnak és az ipari megbízhatóságnak ez a méltánylása.

Új ügyvezető a Nemzeti Takarék élén. A *Nemzeti Takarékpénztár és Bank Rt.* igazgatósága *Freyberger* Béla ügyvezető igazgatót állásától, saját kérelmére, sajnálattal felmentette és egyben az intézet vezetésével igazgatóhelyettesi minőségben dr. *Rust* Bélát, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank eddigi cégvezetőjét bízta meg.

Az OMTK közgyűlése. Az *Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ* most tartotta közgyűlését, amelyen a vállalat erőteljes *fejlődéséről* számoltak be. Az 1936. évi mérleg 58.355.62 pengő nyereségről ad számot. Az ingatlanok értéke 2.391.068.85 pengővel, a gépi és üzemi berendezés 1.938.287 pengővel, az adósok számlája pedig 3,665.286.72 pengővel szerepel. A közgyűléssel egyidőben *Düsing* Miksa gazdasági főtanácsos, a vállalat kitünő vezérigazgatója figyelemreméltó tanulmányban világította meg a hazai tejgazdálkodás legfontosabb kérdéseit, rámutatva arra, hogy *a tejtermelést elsősorban a kisgazdatársadalom érdekében kell fejleszteni.*

A Gabonakereskedelmi közgyűlése A *Magyar Gabonakereskedelmi Rt.* november 6-án tartotta idei közgyűlését, amelyen az elnöki tisztségre gróf *Széchenyi* Károly nagybirtokost választották meg. A közzétett mérleg egyébként azt bizonyítja, hogy a vállalat évről-évre jobb eredményeket ér el. Az 1936—37. üzletévben 692.088 P bruttó nyereség mellett 108.588 P volt a vállalat tiszta nyeresége, amihez járul még 22.294 P áthozat az előző évről.

Helyreigazító nyilatkozat. A mult hó 27-én lapjukban megjelent cikkre vonatkozólag kijelentjük, hogy téves az a megállapításuk, hogy mi a nálunk pongyolát vásárolni óhajtó korpulens hölgyekre egész biztosan holmi bébiruhácskát sóztunk rá, mert összesen 1358 darab extra nagy pongyolával rendelkeztünk a hirdetés időpontjában. Tisztelettel *Fenyves Áruház Rt.*

Megjelent a Kallós-Kompasz 1937—1938. évfolyamának második része. A Pesti Tőzsde kiadásában és Kallós János szerkesztésében most jelent meg tizenharmadik évfolyamában a Kallós-féle „Gazdasági, Pénzügyi és Tőzsdei Kompasz" második része, amely az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, közlekedési részvénytársaságok és biztosító intézetek, stb. legújabb és legpontosabb személyi- és mérlegadatait tartalmazza. A június havában megjelent első rész leközölte a kormányzóság, az országgyülés, a minisztériumok, Budapest székesfőváros, az állami, községi és magánkölcsönkibocsátások, a TÉBE, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde, a Magyar Bankárok és Értékpapírkereskedők Országos Egyesülete, az Értéküzleti Egyezmény, a budapesti bankok és takarékpénztárak, a magánbankházak, a kamarák, a szakegyesületek és testületek, az Országos Társadalombiztosító Intézet és Magánalkalmazottak Biztosító Intézete, a budapesti szövetkezetek, a vidéki városok és vidéki pénzintézetek, a vidéki hitelszövetkezetek legújabb adatait az 1935. és 1936. évi mérlegekkel és az utolsó békeév aranymérlegével. Így most már komplett a négykötetes kompasz, mely pontos beszámolója a Magyarország gazdasági életében szerepet játszó vállalatoknak. A kompasz mind a négy kötetének ára csak 60 pengő. Megrendelhető a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában, Budapest, VI., Anker-köz 2. I. 4.

MEGJELENT A
KALLÓS JÁNOS-féle
„GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI ÉS TŐZSDEI KOMPASZ"
1937-1938. évi évfolyamának második része két kötetben
TARTALMAZZA: az összes budapesti és vidéki ipari, kereskedelmi, biztosító, stb. vállalatok legújabb adatait. A már előzőleg megjelent két kötettel együtt — amely a budapesti és vidéki pénzintézetek adatait közölte — most már négy kötetből áll a komplett kompasz
Mind a négy kötet ára együtt 60 P
Megrendelhető: a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában Budapest, VI., Anker-köz 2. I. 4. Tel.: 122-096 és 121-386

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114—644.

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

VÁLLALKOZÁS

Megrendelték a világító házszámtáblákat. A *Közmunkatanács* a nemrégiben lejárt pályázat elbírálása után most megrendelt *hétezer világító házszámtáblát.* A rendelés felét a *Stieber* építőipari részvénytársaság, a másik felét pedig a *Kisipari Munkaszerző Szövetkezetbe* tömörült kisiparosok kapták meg. A Közmunkatanács gondoskodik a világító házszámtáblák *méltányos egységáron való forgalombahozataláról,* egyben pedig kijelöli azokat az útvonalakat, ahol *először kötelezik a háztulajdonosokat ezek felszerelésére.*

Megrendelték a 22 új autobuszt. Tudvalevő, hogy a Beszkárt nemrégiben 30 új autobusz beszerzését határozta el. Ebből nyolcat már korábban megrendeltek, *a hátralevő 22-t pedig most rendelték meg az Állami Gépgyártól,* amely az *alvázakat* és a *Láng*-gyártól, amely a motorokat készíti. Az *Eucharisztikus Kongresszusra* való tekintettel az autobuszokat legkésőbb áprilisig üzembe akarják helyezni, éppen ezért *a Beszkárt szigorú pönálét kötött ki a gyárakkal a terminusok pontos betartása érdekében.*

Uj versenytárgyalási kirások

A Gázművek részére szükséges **60.000 q brikett** szállítására pályázni lehet november 12-én d. e. 10 óráig. (Tisza Kálmán-tér 20.)

A Köztisztasági Hivatal részére szükséges **450 drb piassava-seprőhenger szállítására** pályázni lehet november 19-én d. e. 10 óráig. (Kun-utca 8.)

A Megyeri- és a Forgács-utcákban épülő kislakásos telepek **udvari alapvízvezeték és csatornázási munkáira** pályázni lehet november 23-án d. e. 10 óráig, a magasépítési ügyosztályon.

A hivatalok és üzemek részére szükséges **80.000 kg kristályszóda szállítására** pályázni lehet november 15-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályban.

A hivatalok és üzemek részére szükséges **papíráruk szállítására** pályázni lehet november 17-én d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályban.

A Vízművek részére szükséges **brikett, daraszén, kockaszén és lignit szállítására** pályázni lehet november 15-én d. e. 11 óráig. (Egyetem-utca 2. II. 22.)

A HÉV járművein szükséges **fogaskerekek szállítására** pályázni lehet november 23-án d. e. negyed 10 óráig. (Akácfa-utca 15. IV. 435.)

Versenytárgyalási megbízások

A Házinyomda részére szükséges **gyorssajtógép** szállítását Láng L. Gépgyár kapta 14.450 pengőért.

Az Elektromos Művek Attila-utcai transzformátorházának **föld-, kőműves-, elhelyező- és betonmunkáit** Szőllősi Elemér kapta 405.833 pengőért; ugyanitt **szigetelőmunkát** kapott a Parafakőgyár 19.305 pengőért; ugyanitt **vasgerendaszállítást** kapott a Vasgerendákat Árusító Rt. 16.657 pengőért; ugyanitt **aszfaltozási munkát** kapott a Posnansky és Strelitz cég 1547 pengőért; ugyanitt **vasszerkezeti munkát** kapott az Elektroforrasztó Rt. 980 pengőért.

A kislakásépítkezések **szigetelőmunkáit** Koncz Lajos kapta 38.200 pengőért.

A hidegkúti-úti gyermekotthon **vízvezeték és csatornázási munkálatait** Schönwald Nándor kapta 4176 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ŐRNAGY-UTCA 4. SZ.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72
fém-, alumínium- és kokilla-öntőde

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 150-734.

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hazai-szén-tüzelésű és fatüzelésű kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
★
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: 137-605

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-brons „Optalit" kőanyélfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyű **nitrocelluloze szórózománcok** minden színben: **minden ipari célra elsőrendű** minőségben, **legolcsóbb** árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztító és fényesítő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polírvíz, polírpaszta, csiszoló paszta. **„XYLON" körömlakk.**

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-720.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

takarékos háziasszony

Tisztítórongy és Textilhulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-361-75

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

Ezüstkoszorus mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 296-512.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcziziós csavarok.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

TRAUB ÖDÖN
aszfalt, szigetelő, tetőfedő váll.
Budapest, X., Rezső-tér 3. — Telefon: 1-411-65.

Mindenfajta gőz-, centrifugál-, dugattyús szivattyúk, kompresszorok, fűtőtornyok.
Zimmer Tódor mérnök
a Worthington gyárak magyarországi képviselője
Budapest, I., Zuhatag-út 7/b.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 november 17. 46. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Megoldás felé

Háromheti kemény munka után a törvényhatósági bizottság befejezte a főváros költségvetésének tárgyalását. Kemény munkát mondottunk, mert a közgyülési vita résztvevői ezúttal nem szónoki sikerekre pályáztak, hanem a komoly bírálat eszközeivel akartak segíteni mindenhol, ahol segíteni való van és jószándékú indítványokkal igyekeztek a főváros javát szolgálni. Mindez már a pénzügyi bizottság retortájának szintén hasznos munkája után történt és így ma, a vita végeztével megállapíthatjuk, hogy a törvényhatósági bizottság mindent elkövetett, amit lelkiismeretes és a főváros népéért való aggódása kívánt. Nem a magasztalás hangján, de a tárgyi igazság értelmében meg kell említenünk azt is, hogy a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* a legteljesebb mértékben teljesítette hivatását, aminek tanubizonysága elsősorban az, hogy ennek a pártnak a részéről hangzott el a legtöbb és mindig a realitások szintjén mozgó indítvány, amelyek közül a közgyűlés a legtöbb indítványt honorálta is. Általánosságban el kell azonban ismerni azt is, hogy a törvényhatósági bizottságnak minden felszólaló tagja vigyázott arra, hogy ne támasszon lehetetlen igényeket, ne álljon elő teljesíthetetlen kívánságokkal, a bizottsági tagok nem futottak álmok után, a közgyűlés pedig a realitások jegyében fejezte be nagy munkáját. Aki a főváros egész lakossága, vagy egyes kerületek, városrészek érdekében valamit kívánt, szinte mindegyikről el kell ismerni, hogy feltétlenül szükséges problémákat vetett föl.

Ezek a kívánságok azután még a közgyűlés plénumának ítélete alá is estek. Voltak indítványok, amelyeket azonnal megszavazott a közgyűlés, voltak olyanok, amelyeket a polgármester hatáskörébe utasítottak. Ennek az egész munkának legfőbb jellemzője az, hogy a közgyűlés látva az amúgy is jelentékeny deficitet, a végsőkig redukálta az igényeket, így történhetett meg — ami nem igen szokott előfordulni a költségvetések tárgyalásánál —, hogy a költségvetési javaslat összegén felül mindössze 262.000 pengő az az új összeg, amelyet a közgyűlési indítványok megvalósítása igényel. Azok az indítványok azonban, amelyeket most nem szavazott meg a közgyűlés, szintén nem kerülnek papírkosárba, hanem a polgármester fog velük foglalkozni. Ezek azok a kérdések, amelyeknek momentán való megvalósítása sem nem föltétlenül szükséges, sem nem lehetséges. Egészen bizonyosak lehetünk azonban benne, hogy a város gondját annyira szívén viselő polgármester, mihelyt lehet, minden kívánságot honorálni fog. Idézzünk kell a polgármesternek a *Fővárosi Hírlap*-ban tett nyilatkozatát, amely szerint a költségvetést tovább lefaragni már nem lehetett, hiszen a csontváz-költségvetések ideje elmult, a száraz csontokat most már hússal kell kipárnázni. Tízmilliós túllépéssel bár, de az 1938. évi költségvetés a mai formájában sem csontváz-költségvetés, a hússal való kipárnázás munkáját pedig nyugodtan bízhatja a főváros polgársága *Szendy* Károlyra, akinek legfőbb törekvése lesz, hogy a közgyűlés által nem honorált, de okos és szükséges indítványokat, mihelyt lehet, megvalósítja.

Itt áll azonban mégis a tízmilliós deficit, amely még jelentékenyen meg fog növekedni a gázvédelmi berendezkedésekre szükséges harmadfélmillióval és a tisztviselők immár elodázhatatlan fizetésemelésére szükséges összeggel. Ennek a deficitnek elhárítása csak a kormánnyal való megegyezése útján lehetséges. Igen, a csontvázból többet lefaragni nem lehet, a polgárság zsebét jobban terhelni képtelenség. És mégis az az érzésünk, hogy haladunk, útban vagyunk a megoldás felé. *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke éppen a *Fővárosi Hírlap* mai számában nyilatkozik erről a kérdésről és ebből a nyilatkozatából kiderül, hogy a kormány is helyesen látja és méltányolja a főváros helyzetét. Kilátásba helyezi *Zsitvay* Tibor azt is, hogy megindítja a tárgyalásokat a kormányzattal a megoldásról. Mindez alapja lehet annak a bizalomnak, amellyel a főváros jövője felé nézünk. Olyan komoly vezéregyéniség, mint *Zsitvay* Tibor, aki egyaránt viseli szívén az állam és a főváros érdekeit, bizonyára sikereket érhet el abban a jó és biztató atmoszférában, amely ma a kormányzat és a főváros között uralkodik. Hiszünk benne, hogy a főváros és az állam viszonya ezen a réven rövidesen tisztázódik, hogy azután biztosítani lehessen a **főváros további fejlődését és nyugodt munkáját.**

Uj üzempolitika alapját fektették le a költségvetésben

Miért kellett közel egymillióval felemelni a deficitet? — Zsitvay Tibor pártelnök és Harrer Ferenc nyilatkozata az új fordulatról

Zsitvay Tibor készíti elő a főváros és az állam pénzügyi tárgyalásait

A főváros közgyülése befejezte a jövő évi költségvetés tárgyalását és, — mint a napilapok már közölték, — a mérleg így alakult:

kiadás 166,749.798 pengő, bevétel 156,708.074 pengő, deficit tehát 10,041.742 pengő.

A pénzügyi bizottság letárgyalása után a deficit még csak 9.120.589 pengő volt. Az eltérést az okozza, hogy egyrészt *262.800 pengő értékben a polgármester magáévá tette az elhangzott indítványok egyrészét*, ellenben a bevételekből 821.814 pengőt, *a vízművek tőketörlesztését és kamattartozását törölték*. E két tétel beállítása okozza a változást. Különösen a Vízművek tőketörlesztése és kamatszolgáltatásának eltörlése okozott nagy feltűnést. Nem egyszerű mérlegtechnikai dolgokról van szó, hanem

az üzemi politikát megreformálják és beillesztik a közigazgatás gazdálkodásának pénzügyi kereteibe.

Ez is összefügg az állam és a főváros egymáshoz való viszonyának rendezésével.

Az érdekes fordulat erősen foglalkoztatja a várospolitikai köröket és ezért szükségesnek látszott az új pénzügyi politika elgondolását feltárni. Két érdekes nyilatkozatot közöl a *Fővárosi Hirlap*, amely kellő világításba helyezi a mostani helyzetet.

Zsitvay Tibor tárgyal a belügyminiszterrel

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

Zsitvay Tibor dr.-ral,

a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja elnökével,

aki a következőket mondotta:

— A közgyűlés tárgyalásával minden autonómiát tisztelő ember a legteljesebb mértékben meg lehet elégedve és a főváros mérlege megnyugvással tölt el bennünket, mert a költségvetés összeállításánál úgy az adminisztráció, mint az önkormányzat szervei a legnagyobb körültekintéssel jártak el. A közgyűlésen nagy komolysággal vitatták meg a felmerült problémákat és a bizottsági tagok nemcsak a szükségletekkel számoltak, hanem számításba vették a főváros nehéz anyagi helyzetét. Lehetőleg olyan indítványokkal jöttek, amelyeknek teljesítése nem okozott különleges pénzügyi zavarokat. Igen sok indítvány a polgármester úrhoz került, aki a felmerült ügyeket tanulmányozni fogja és gondoskodik majd a legjobb megoldásról.

— A közgyűlési teremben olyan atmoszféra alakult ki, amelyben valóban komoly munkát lehet végezni és ez garancia arra, hogy a főváros közönségének az igényeit a lehetőséghez képest ki tudjuk és ki is fogjuk elégíteni, de lehetetlen kívánságokkal és kortesjavaslatokkal nem hozzuk a város vezetőségét lehetetlen helyzetbe. Mi sohasem dolgoztunk statisztikára és amikor megemlítem azt, hogy

a NEP adta be a legtöbb indítványt és a NEP javaslatai közül nagyon sokat elfogadott a polgármester és a közgyűlés, egy csomó javaslattal pedig az adminisztráció az előkészítés szempontjából foglalkozni fog,

azt csak azért teszem, hogy rámutassak arra a nagy munkára, amelyet *a NEP a város politikájának irányítására fordított.*

— Nemcsak befelé jelent ez nagy megnyugvást, hanem *kifelé is meglesz a jó hatása.* A főváros felügyeleti hatósága nem vonhatja ki magát annak a hatása alól, hogy *a közgyűlési teremben a főváros érdekeinek előbbrevitelére az egész önkormányzat összefog és becsületes igyekezettel minden kérdésben keresik a legjobb kiutat.*

— Nagyon fontos ez éppen a mostani helyzetben. Hamarosan megkezdődnek a tárgyalások az állam és a főváros között a hatáskörök szétválasztása és a pénzügyi problémák megoldása ügyében.

Én a magam részéről a legnagyobb optimizmussal nézek a tárgyalások megindulása elé. Erre megvan az okom is. Mielőtt a tárgyalások megkezdődnének, a belügyminiszter úr velem kívánja a főváros anyagi ügyeit megbeszélni.

Már beszéltem is *Széll* József belügyminiszter úrral és az a megállapodás történt, hogy *amint a költségvetés tárgyalásának befejezése után összeülünk és az összes felmerült kérdéseket alaposan megvitatjuk.* Ez a határidő most *elérkezett.* Meg vagyok arról győződve, hogy a *belügyminiszter úr a legnagyobb szeretettel fogja felkarolni a főváros ügyeit.* Eddigi megbeszéléseinkből láttam, hogy milyen nagy gondossággal, szeretettel és hozzáértéssel foglalkozik a város dolgaival. Az az érzésem, hogy

a közöttünk történő megbeszélésnek az eredménye olyan barátságos légkört teremt, amelyben azután a főváros jogos igényeit könnyen érvényre lehet majd juttatni.

— Mindent elkövetünk, hogy a főváros ügyeit véglegesen rendezni lehessen.

Az új üzemi politika

Nagy meglepetést okozott az, hogy

a polgármester maga tett javaslatot a Vízművek tőke- és kamatszolgáltatásának a közigazgatási költségvetésben való törlésére.

Amikor a költségvetés több, mint 9 millió pengő deficitet mutat fel, nem szívesen állítanak be több, mint 800 ezer pengős újabb hiányt.

Ez a változás is *a NEP kívánságára történt. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* nemcsak arra törekszik, hogy a jövő évi számadásokat rendbehozza, hanem *olyan helyzetet akar teremteni, amely a főváros szempontjából végleges pénzügyi megoldást jelent.* Az állammal való tárgyalásoknál

rendezni kell az üzemek pénzügyi hozzájárulását a községi háztartáshoz.

és a kormány addig nem láthat tisztán a tárgyalások megindítása előtt, amíg minden vonatkozásban nem rendezik az üzemek problémáit. Ezeknek a kérdéseknek alapos ismerője

Harrer Ferenc dr.
felsőházi tag,

aki a *Fővárosi Hirlap* munkatársának a következőket mondotta:

— A Vízművek problémáját végre meg kellett oldani. Az üzempolitikai bizottságban alaposan megtárgyaltuk a Vízművek helyzetét és arra az elhatározásra jutottunk, hogy

a Vízműveket olyan szituációba kell juttatnunk, hogy legalább húsz esztendőre valamennyi problémája elintézve legyen.

A számítások azt mutatták, hogy a vízdíjnak kéthilléres emeléséve1 az összes anyagi kérdéseket hosszú időre el tudjuk intézni. Ezért járultunk hozzá a vízdíjaknak *18 fillérről 20 fillérre való emeléséhez.* Voltak egyéb kívánságaink is és előre megmondottuk, hogy *a kétfilléres emeléshez csak azért adjuk beleegyezésünket, mert ragaszkodunk az összes függőügyek elintézéséhez.*

— A polgármester úr által benyujtott eredeti költségvetési előirányzattal szemben két lényeges változás történt. Először *hiányzik az az 1.2 millió pengő üzleti fölösleg,* amely úgy állott volna elő, hogy a költségvetés megszavazásával egyidőben *felemeltük volna újabb két fillérrel a vízdíjat.* Ezt mi a leghatározottabban *elleneztük* és a közgyűlés többi pártjai is a mi álláspontunkat foglalták el. A másik hiányzó tétel *az a 821.814 pengő,* amely úgy szerepelt, mint a Vízművek törzsvagyona után történő tőke- és kamatszolgáltatás. Már az üzempolitikai bizottságban megállapítottuk, hogy

amikor a Vízműveket három év előtt üzemmé alakították át, a belügyminiszter a fővároshoz intézett leiratában kiemelte, hogy a Vízművek olyan nagy összegeket szolgáltattak be a főváros pénztárába a háztartási szükségletek fedezésére, hogy ezekkel a multban teljesített szolgáltatásokkal a Vízművek már letörlesztette a törzsvagyont és így kamatokat többé nem kell fizetnie.

— Az üzempolitikai bizottságban, természetesen, *az üzem jövőjét is figyelembe vettük.* Megállapításaink szerint az újítási alapot nem dotálják megfelelő módon és *legalább évente 800 ezer pengőt kellene még tartalékolni.* Ilyen körülmények között tehát a megoldás magától adódott. A Vízművek ne fizesse a letörlesztett törzsvagyon után a különféle járulékokat, ellenben *az újítási alapot nagyobb összeggel honorálja.*

— Most már pontosan nem emlékszem, de tudomásom szerint 1.1 millió pengő az újítási alap, ehhez kellene még hozzácsatolni a 800 ezer pengőt és így

ez a közel kétmillió pengő már megfelel az újítási szükségletnek.

— Ilyen biztosítékot minden üzemnek meg kell adni. Természetesen szó lehet arról, — sőt elkerülhetetlen, — hogy az üzemek bizonyos összeggel hozzájáruljanak a községi háztartáshoz. Először azonban talpra akarjuk állítani az üzemeket és minden veszéllyel szemben biztosítani kívánjuk rentabilitásukat. Ugyanilyen szempontokat említett *Veress* Gábor dr. a Beszkárt-vitában is. Ha az üzemek már erősen állnak a saját lábukon, az üzemi feladatokat tökéletesen elvégzik, az anyagi kérdéseket rendezték, úgy majd *meghatározzuk azt is, hogy az üzemek milyen összeget fizessenek a főváros pénztárába.*

— A főváros közgyűlése ezzel a határozatával tulajdonképpen

a komoly üzemi politika alapjait fektette le.

Ne higyje azt senki, hogy ötletszerűen álltunk elő ilyen „könyvelési" reformokkal. A Vízművek tőke- és kamattörlesztésének kiemelkedése *logikus következménye annak a pénzügyi politikának, amelyet a főváros üzempolitikai bizottsága hosszú és komoly tárgyalások alapján lefektetett.*

A főváros és az állam között megindúló pénzügyi tárgyalásokat is elősegítettük ezzel a megoldással.

A főváros felügyeleti hatósága látni fogja a mi becsületes törekvéseinket. Tisztában lesz azzal, hogy nem kendőzünk semmit, hanem feltárjuk a való helyzetet. Ilyen körülmények között *sokkal inkább lehet remélni, hogy Budapest pénzügyeinek végleges rendezéséhez megadják a szükséges pénzügyi fedezetet és az állam és a főváros jövedelmének elosztását megfelelő módon rendezik.*

E két nyilatkozatból nyilvánvaló, hogy a közeli hetekben *döntő fordulat történik Budapest pénzügyi politikájában.* Minden oldalról felkészülnek arra, hogy tiszta helyzetet teremtsenek a magyar főváros anyagi helyzete körül. A kormány részéről megvan a jóindulat, az önkormányzat viszont teljes erővel rendelkezésére áll a főváros adminisztrációjának. Nincsenek ellentétek abban, hogy *együttes erővel a főváros pénzügyeit végre rendbe lehet hozni.*

Valamennyi közegészségi intézmény a X. ügyosztály felügyelete alá kerül

A városházán már huzamosabb idő óta foglalkoznak azzal a kérdéssel, *miképpen lehetne a székesfőváros közegészségügyi adminisztrációját modernizálni* és működését hatékonyabbá tenni. Jelenleg az a helyzet, hogy nemcsak a polgármesteri X. ügyosztály, hanem a szociálpolitikai és a tanügyi ügyosztály keretébe is tartoznak *elsősorban közegészségügyi vonatkozású intézmények.* Így a szociálpolitikai ügyosztály gyakorolja a felügyeletet *a szegényházi kórházak* felett, a VII. ügyosztály ügykörébe pedig *az iskolaorvosi intézmény* tartozik.

A polgármester rendelkezésére olyan irányú tervezet készül most, amely életbeléptetése esetén

minden közegészségügyi intézményt a X. ügyosztály fenhatósága alatt egyesítene.

De ennek ellenére *megmaradna bizonyos befolyása,* éppen a különleges vonatkozásokra való tekintettel, *azoknak az ügyosztályoknak is, amelyek ezidőszerint végzik a felügyelet munkáját.*

Általában azt a célt hivatott előmozdítani a tervbevett rendelkezés, hogy

a főváros teljes orvosi személyzetének legfőbb felügyeletét a közegészségügyi bizottság végezze,

mert ezáltal nemcsak az egységes szempontok biztosíthatók, hanem *a jelenhez képest valószínűen lényeges megtakarítások is elérhetőkké válnak.* Újabb lökést adott most a szóbanforgó előterjesztés elkészítésének az a körülmény, hogy a törvényhatósági bizottság közgyűlésének javaslatára *megtörténik a közeljövőben az iskolaorvosi intézmény szolgálatában álló orvosi személyzet végleges státusba való besorolása.*

Közegészségügyi vonatkozásokban azonban, a fentebb említetteken kívül, más tervek is előkészület alatt állanak. Fokozottabb mértékben kívánják a jövőben biztosítani *a betegellátást és ennek érdekében az eddiginél is lényegesen nagyobb súlyt kívánnak helyezni a székesfővárosi közkórházakban és más gyógyító intézetekben alkalmazott egészségügyi személyzet továbbképzésére.* Nemcsak az orvosi továbbképzésre, hanem az ápolószemélyzetnek és más segédszemélyzetnek évről-évre megtartandó tanfolyamokon való továbbképzésére is gondolnak, hogy ezáltal *a székesfővárosi közkórházak jóhírét öregbíteni tudják.*

A személyzeti téren történő fejlesztéssel sem fejeződnek azonban be azok az elképzelések, amelyeket közegészségügyi téren a székesfőváros már a közeljövőben életrehívni szándékozik. Annak ellenére, hogy a város vezetősége az utolsó tizenöt esztendőben egész sereg új közegészségügyi létesítménnyel bővítette a betegség-megelőző és betegséggyógyító szerveket, *most ismét tovább kíván haladni ezen az úton.* A közeljövőben

nagyszámú új gyógyászati eszközzel fokozzák a fővárosi kórházak és általában az egészségügyi intézmények teljesítőképességét,

így a fővárosi fertőtlenítő intézetet is újabb berendezésekkel látják el. Továbbra is nagy gondot kívánnak fordítani ezenkívül a *bakteriológiai* intézet fejlesztésére, mert ennek az intézménynek eddig teljesített munkája *minden tekintetben bebizonyította annak kivételes fontosságát.*

Vita a városok világparlamentjének témaköréről

Szendy Károly polgármester december 14-ére hívta össze a Budapesten 1940-ben tartandó nemzetközi városkongresszus előkészítő nagybizottságának ülését. A *Magyar Városok Országos Szövetsége,* amelyre a kongresszus megrendezésének gondjai elsősorban hárulnak, a nagybizottság tagjaiul nemcsak az összes magyar városok polgármestereit, továbbá az urbanisztikai szakembereket hívta meg, hanem helyet biztosított abban a minisztériumok képviselőin kívül a fővárosi és országos társadalmi élet legkitünőbb nevelnek is.

Az előkészítő nagybizottság első feladatának azt fogja tekinteni, hogy kialakítsa a Budapesten megrendezésre kerülő nemzetközi kongresszus megvitatása alá tartozó általános érdekű problémákat. Erre vonatkozóan *már eddig is kialakultak bizonyos szempontok, amelyek azonban csak előkészítésnek tekinthetők.*

Tormay Géza, az *Országos Idegenforgalmi Hivatal* elnöke, azzal a javaslattal fordult a *Városok Szövetségéhez,* hogy a kongresszus egyik főtémakörévé *a városok idegenforgalmi propagandájának kérdését tegyék. Ugron* Gábor volt belügyminiszter ezzel szemben azt javasolja, hogy a városok világparlamentjét *a szociális kérdések anyagával foglalkoztassák.* Ezenkívül számos más témakör is felemlítést nyert, közülük talán legérdekesebb az, amelyet *Harrer* Ferenc dr. javasolt. Ez *a városrendezés* problémáira vonatkozik.

A nemzetközi kongresszusok tanácskozási anyaga általában két fő témakört és több melléktémát szokott felölelni. Ugyanezeknek az alapelveknek megfelelően fog javaslatot tenni az előkészítő nagybizottság is a *Városok Nemzetközi Szövetségének,* amely a javaslatok tudomásul vétele után nyomban kiküldi Budapestre *brüsszeli központjának vezető funkcionáriusait abból a célból, hogy az egyes témakörökre vonatkozó legaprólékosabb részletek is kidolgozást nyerjenek.*

A *Nemzetközi Szövetség* ügyvezető alelnöke, Emil *Vinck* belga szenátor, szeptemberben Budapesten tett látogatása alkalmával a maga részéről azt javasolta, hogy a nemzetközi kongresszus egyik fő tanácskozási anyaga *a városok közélelmezése legyen.* Ezt az ötletét azzal támasztotta alá, hogy

Budapest közélelmezési berendezései olyan magas szinvonalon mozognak, hogy azoknak tanulmányozása komoly eredményeket jelenthet a világ minden részéből összesereglő külföldi delegátusok számára.

Az előkészítő nagybizottság december 14-iki ülésén, amely *Szendy* Károly elnöklésével fog lezajlani, a *Magyar Városok Országos Szövetsége* sajátmaga is terjeszt elő javaslatokat, ezeknek azonban épúgy csupán *tájékoztató* jellegük lesz, mint a már felmerült többi javaslatnak. A cél mindenesetre az, hogy a budapesti nemzetközi városkongresszuson olyan ügyekkel foglalkozzanak a kongresszusi résztvevők, amelyek *teljesen közérdekűek,* emellett pedig az eddig megtartott nemzetközi kongresszusok *egyikén sem kerültek még tárgyalás alá.*

A
„PNEUCIT"
TÖLTŐTOLL
átlátszó testtel, arany tollal
16 pengő
CILCER ÉS TÁRSA
papírüzletében
V., Dorottya-utca 9 szám

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMELYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

VILMA KIRÁLYNŐ-ÚT 8. SZ.
ÖRÖKLAKÁSOS
TÁRSASHÁZ ÉPÍTKEZÉSE
1 szobás garçon, 1 szobás hallos, 2 szobás, 3 szobás, 4 szobás komfortos öröklakások eladók.
Egy-egy épületrész **egyben** is eladó. A vételár 40 százaléka készpénzben fizetendő ki, **60 százaléka** pedig **évi 5 és fél százalékos netto** kamat mellett 15 év alatt törleszthető.
Lakások lejegyezhetők: **Bauer és Smitterer** műépítészek irodájában, Kossuth Lajos-utca 3. III. 8. (Telefon: 185-402) minden nap délután fél 4—6-ig.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

Ez szép volt...

Irta: Gazdy Jenő

A *Fővárosi Hirlap* egyik legutóbbi számában megjelent *„Vigyázzunk"* című cikkemben a szárnyra kelt illetménycsökkentési hírekkel foglalkoztam. A konkluzió az volt: „Elvenni ma valamit lehetetlen, visszaadni valamit, legalább annyit, amennyivel a szerető apa gondoskodásának jelét mutathatja, kell és szükséges."

Azóta a helyzet megváltozott, bár még ma sem egészen tiszta. Bizonyos, hogy a ténylegesek fizetéscsökkentése helyett valamelyes visszatérítés készül és a nyugdíjasoktól sem kérnek újabb áldozatot, sőt az sincs kizárva, hogy egyenlő elbánásban fognak részesülni. Ami egyébként az egyedül elfogadható megoldás.

Távol áll tőlem azt gondolni, hogy az előbbi, pehelykönnyű cikkecském valami befolyást gyakorolt volna az eseményekre.

De ne felejtsük el, hogy a hópehely, ha sűrűn hull, képes a legerősebb mozdonyokat is megállítani útjukban. És az volt a szép ebben a dologban, hogy mint a hópelyhek sűrű hullása áradt a tisztviselőtársadalom felé a rokonérzésnek megnyilvánulása mindenfelől, ahol az erkölcsi értékeknek megbecsülése még otthon van.

Hála Istennek, a magyar sorsközösség érzése nem üres frázis, lehet erre még építeni.

Mert ha az adott körülmények között ennek a kérdésnek gazdasági oldalát kellett természetszerűleg jobban kiemelni, mégis — meg vagyok győződve — a kérdés erkölcsi ereje volt a közvélemény kialakulásánál a hatásosabb tényező. A közvélemény, helyesen, megérezte azt, hogy a tisztviselőtársadalmat az ő heroikus önfeláldozásáért, a folytonosan ismétlődő illetménycsökkentéseknél tanusított hazaflas magatartásért nem szabad azzal jutalmazni, hogy abból a kevésből is elvegyenek, ami még megmaradt. A közvélemény megértette azt az erkölcsi veszélyt is, ami abból származhatik, ha a szegénységi fogadalmat tett becsületes tisztviselőt megfosztják attól a tudattól, hogy neki nem kell vagyonszerzésre törekedni, mert öregségére megélhetését a nyugdíj biztosítja.

Igaz, nagy, sokszor irigyelt dolog a jövőnek ilyen biztosítása. De gondoljuk csak el: hova vezetne az, ha a tényleges tisztviselő úgy érezné, hogy neki magának kell a megélhetését öregségére biztosítani? A legerősebb jellemek is szörnyű kísértésnek volnának kitéve hát még a gyengék és kisfizetésű alkalmazottak. Hiszen ismerünk ilyen balkáni megoldást is, de jaj annak az országnak, ahol a tisztviselők meggazdagodnak, a polgárok pedig tönkremennek.

Szerencse, hogy ezt megéreztük. Szerencse, hogy a sajtó, az ipar és kereskedelem, sőt ezúttal a mezőgazdasági érdekeltség is, ahol a termelés és fogyasztás viszonyáról, ma már a legkisebb egyedeknél is tisztultabb fogalmak vannak, mint régen, szóval mindenfelől megindultak a megértés és rokonszenv nyilvánulásai a tényleges és nyugdíjas közalkalmazottak felé.

Ez szép volt és ennek meg is volt az eredménye: a megnyugtató diadal a sokszor nagyon is érzéketlen szívű finánepolitika fölött. De talán legszebb volt az egész ügyben az a határozat, amikor a vasutasság hatalmas érdekképviselete egyhangulag kimondotta, hogy a nyugdíjasok rovására pedig semmiféle illetményjavítást nem fogad el. Ime, ilyen gyors lépésekkel halad az erkölcsi érték uralma ott, ahol felszabadulnak a lelkek a rút önzés hatalma alól és a magyar sorsközösség érzetében egymásra találnak a bajtársak.

Bár utánzásra találna ez a ragyogó példa a magyar élet minden síkján, ahol milliónyi magyar testvérünk botorkál lelkében keserűséggel és lesujtó szenvedésekkel. Nem a falanszter és sarlatánok, hanem ilyen példák és cselekedetek gyujthatnak világosságot és meleget.

Éppen ezért *óvakodnunk kell attól, hogy félmunkát végezzünk és azt a segítséget, amit a lecsökkentett illetmények részbeni visszaállítása jelent, megtagadjuk a nyugdíjasoktól.* Rendkívül lerontaná ez az eljárás a ténylegesekkel szemben tanusított belátás értékét. Mert ha a drágaság nyomasztólag hat a tényleges státusra, természetes, hogy még jobban sujtja a nyugdíjasokat, akiknek semmiféle módjuk sincs arra, hogy valamely mellékjövedelemmel pótolják a veszteségeket.

Annyi bizonyos, hogy a nyugdíjasoknak egyenlő elbánás alá vonása nemcsak anyagi vonatkozású indokokból szükséges, de mélyen érzett erkölcsi okokból is. Egy-két millió megtakarítása érdekében nem szabad a nyugdíjasokban a mai élet igazságaiba vetett hitet megdönteni és őket kiszolgáltatni oly eszmeáramlatoknak, amelyek ugyan nem fognak rajtuk segíteni, de a gyöngéket a mai társadalmi rend ellenségeivé tehetik.

Pártunknak — úgy mint eddig is tette — nyomatékosan kell állást foglalnia a nyugdíjasok igazságos ügye mellett. Különösen most, amikor nyilvánvaló lett, hogy az egész józan magyar társadalom ennek a kérdésnek méltányos és az általunk is hirdetett magyar sorsközösség szellemében való, az egyenlő elbánásnak megfelelő, elintézését kívánja.

Ez az állásfoglalás szép volt, becsületes volt és a tisztviselőtársadalomnak ezt meg is kell hálálnia azzal, hogy a hivatalokat közelebb kell hozni az élethez, a hivatalba a méltányosság és szeretet szellemét kell belevinni és végre meg kell érteni és értetni, hogy nem a közönség van a hivatalokért, hanem megfordítva.

Évi két millió pengőbe kerül a fővárosnak a tisztviselők fizetésemelése

Lamotte Károly alpolgármester és Bódy László pénzügyi tanácsnok nyilatkozik a küszöbön álló rendelkezésről

Nemcsak a főváros tisztviselő társadalmát, hanem Budapest minden egyes polgárát és munkását erősen érdekli, hogy *mi lesz a tisztviselők fizetésjavításával.* A köztisztviselők többszöri fizetéscsökkentése révén *150 millió pengő tünt el a gazdasági életből* és ezt mindenki megérezte a magyar fővárosban. Ha a köztisztviselők fizetését felemelik, feltétlenül megjavul a magánalkalmazottak anyagi helyzete is. Arról szó sem lehet, hogy a tisztviselők régi fizetését egy tollvonással visszaadják, ellenben *most már a kormány is kész arra, hogy fokozatosan visszajuttatja a tisztviselőknek az elvont jövedelmeknek egy részét.* A minisztertanács is foglalkozott ezzel az üggyel és hamarosan *a pénzügyminiszter a megfelelő javaslattal elő is fog állni.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

Lamotte Károly dr.
alpolgármesterrel,

aki a nagyjelentőségű kérdésről a következőket mondotta:

— Az állami tisztviselők fizetésrendezése természetesen a fővárosi tisztviselő-társadalmat is érinti.

A rendelet minden valószínűség szerint kiterjed a fővárosi tisztviselőkre is.

Ez magától értetődő dolog, hiszen annakidején *a fizetéscsökkentési rendeleteket is úgy hozták meg, hogy az egyformán érintette az állami és a városi tisztviselőket.*

— A főváros mindig megbecsülte a maga tisztviselőit és így *örömmel üdvözli az állam hajlandóságát a tisztviselő-kérdés megoldásánál.* Arról beszélnek, hogy a legutolsó fizetéscsökkentést szüntetik meg és ez *5%-os fizetésjavítást jelent a mostani állapottal szemben.* Mi már kiszámítottuk és számításainknak az az eredménye, hogy

a fizetésjavítás körülbelül évi kétmillió pengővel fogja a főváros háztartását megterhelni.

Ebben az összegben csak a fővárosi közigazgatási és tanügyi alkalmazottak fizetésrendezése foglaltatik.

— A kétmillió pengő beállítása nem okoz jelentősebb zavart a főváros költségvetésében? — kérdeztük.

— Természetesen nem könnyű dolog kétmillió pengőt előteremteni, különösen akkor, amikor *a főváros amugy is deficitben van.* A tízmillió pengős megállapított hiányhoz hozzá kell még vennünk a légvédelem két és félmillió pengős költségét és ha a tisztviselői fizetésrendezés költségeit is számítjuk, úgy *bizony 15 millió pengő deficittel kell számolnunk.* A kormánnyal hamar megindulnak a tárgyalások, a polgármester úr az utóbbi években elvont jövedelmek egyrészének visszatérítését kéri és *ezektől a tárgyalásoktól függ majd az, hogy a kétmillió pengő beállítása a költségvetésbe milyen módon lesz keresztülvihető.*

Érdeklődtünk még az alpolgármester úrnál a főváros aktuális pénzügyi problémáiról is. Igy többek között megemlítettük, hogy *a Kereskedelmi Bank most bocsátja ki a tabáni szálló kötvényeit,* amelyeket a tőzsdén is jegyezni fognak,

— *Ez minket közelebbről nem érint,* — magyarázta az alpolgármester, — mi a megállapodást megkötöttük a Kereskedelmi Bankkal, a szükséges összeg a tabáni szálló felépítésére rendelkezésre áll, *a Kereskedelmi Bank a megállapodások értelmében bocsátja ki a kötvényeket és igyekszik plaszirozni.*

— A *Községi Takarékpérztár* már folyósította a közgyűlés által megszavazott harmincmilliós kölcsönt?

— Egyelőre még nem kaphattuk meg a kölcsön összegét, mert *a kormányhatósági jóváhagyás még nem érkezett le a városházára.* Mielőtt a kölcsön felvételét elhatároztuk volna, érdeklődtünk a felügyeleti hatóságnál és *az előzetes hozzájárulást megkaptuk.* Most azon fáradozunk, hogy a végleges jóváhagyást kisürgessük és elintézzük a főváros függő ügyeit. *A rövidlejáratú kölcsönöket hosszúlejáratú kölcsönökké változtatjuk át és két és félmillió pengőt tudunk majd a beruházásokra fordítani.*

A tisztviselők fizetésjavításáról a *Fővárosi Hirlap* munkatársa beszélt

Bódy László dr.
pénzügyi tanácsnokkal

is, aki a FANSz elnöke.

— A főváros tisztviselőtársadalmát eddig *három fizetéscsökkentés sujtotta,* azonkívül a külön kereseti adót megduplázták és ez újabb fizetéscsökkentést jelentett.

A legutolsó fizetéscsökkentés öt—hétszázalékos volt.

Annakidején a kormány határozta el ezt a fizetéscsökkentést és úgy intézkedett, hogy *a rendelet hatálya a főváros tisztviselőire is kiterjed.* Ugyanilyen alapon várjuk most ennek az intézkedésnek megsemmisítését. A FANSz természetesen foglalkozik a kérdéssel és most *teljes bizalommal várjuk a konkrét megvalósítást. A tisztviselők jól tudják, hogy a főváros mindig igyekezett tisztviselői számára megfelelő életlehetőséget biztositani és amint megvan a mód arra, hogy a fizetéscsökkentés egyrészét kiküszöbölhetjük, úgy a most már fizetésjavításszámba menő többletmunkadíj kifizetése a legsimábban megtörténik.*

Meg kell hosszabbítani a tatarozási adókedvezményt

Mint ismeretes, ez év végén lejár *a tatarozási adókedvezmény,* amely pedig az utolsó néhány esztendőben egész kivételes lendületet adott részint *az építőiparnak, részint pedig annak a számos kisipari szakmának, amelyet az építőiparral párhuzamosan foglalkoztatnak.* Az adóstatisztikák kimutatása szerint 1931-től 1935 végéig

Budapesten adókedvezménnyel 7548 házat tataroztak és modernizáltak több mint 104 millió pengő költséggel.

1936-ról még nem készült el ugyan a statisztika, de szakértői becslés szerint ha csökkent is a tatarozási munkálatok száma, *ezek értéke még mindig megközelíti a 10 millió pengőt.* Ebből tehát az következik, hogy

a magyar építőiparnak és kisiparnak valósággal eminens létérdeke, hogy a pénzügyi kormányzat megtalálja a módot a tatarozási adókedvezmények meghoszabbítására.

Mondani sem kell talán, hogy a kedvezményt a fővárosban sem használták ki 100 százalékig, *Budapesten is rengeteg házat kellene modernizálni,* nem is beszélve a vidékről, amely úgyszólván *kihasználatlanul hagyta ezt a kitűnő periódust.* Szakmai körök most memorandummal fordulnak a kormányhoz, amelytől remélik a megsegítést.

„SILL" FOLYÉKONY — SZINTELEN kovasavas készítmény CEMENTPADLÓK PORMENTESÍTÉSÉRE RÁCZ FERENC műszaki vállalat V., Katona József-u. 28. Tel.: 124-636

Egészet 7-enát Franck KÁVÉPOTLÉKKAL Kneipp MALÁTAKÁVÉT

Drákói ítéletek sujtják a döglött sertés és romlott baromfi lelkiismeretlen üzleti kalandorait

Két ítélet nyugtatja meg Budapest közönségét, hogy a hatóságok csendes munkával, de lankadatlan és szívós éberséggel őrködnek a milliós nagyváros egészsége fölött. A *Fővárosi Hirlap* egyik utóbbi számában részletesen megírtuk *Vértes* Lajos nagyvágó felháborító esetét, a döglött-sertés becsempészési kísérletét. Rámutattunk az ügy mögött meghúzódó üzleti lelkiismeretlenségre, amely — lényegében jelentéktelen — haszonért kockára teszi egy metropólis közegészségügyét, amelyet a város polgársága súlyos áldozatokkal tart azon a megbecsült magas nívón, amelyre méltán büszke Budapest.

Cikkünk megjelenése óta kéthónapos, egyhónapos és egyéb kisebb-nagyobb fogházbüntetések figyelmeztetik az üzleti élet lelkiismeretlen kalandorait, hogy ne merészeljék milliókat embertársaik egészségének, sőt életének kockáztatásával gyarapítani.

De a IV. kerületi elöljáróság rendőri büntető bíróságán *Debreczeny* Géza dr. rendőri büntetőbíró is hozott egy ítéletet, amely rendelkezésében megnyugtató, hátterében azonban megdöbbentő. A *Benedek és Társa* nagykőrösi céget ítélték el, mert 300 romlott csirkét próbált forgalomba hozni, annyit, amennyivel — mint az ítélet indokolása mondja — „egy fél várost meg lehetne mérgezni."

Budapest közönsége megnyugvással fogadta a szigorú ítéletet, de nem megnyugtató, hogy ilyen esetek egyáltalán előfordulhatnak. Kiválóan működő közélelmezési adminisztrációnk mellett megszoktuk, hogy a tejet vízzel felhígító milimárikon kívül nincs senki, akinek eszébe jutna, hogy ostoba és elvetemült üzleti *számításból*, sőt *elszámításból* veszélyeztesse a főváros lakosságának egészségét. A hivatásuk magaslatán álló hatóságok kitűnő munkáját dícséri ez a két drákói ítélet, amely milliomos nagycégeket sújt, kiemelve ezzel, hogy az önmagában is súlyos bűn *erkölcsi megbírálását förtelmesebbé teszi az a körülmény, hogy nem éhes kisemberek, hanem dúsgazdag cégek követték el.*

Átveheti-e a Vízművek a csepeli kincstári kutat?

Bonyodalmak a még nem is létező celluloze-gyár szennyezése körül

A fővárosi *Vízművek* esztendők óta tartó rekonstrukciós munkálatainak során *számos jelentős beruházás eszközlésével eljuttatták már odáig*, hogy a székesfőváros lakosságának vízszükségletét *a jelenlegi helyzetnek megfelelően minden fennakadás nélkül ki tudják elégíteni.*

Mint arról a *Fővárosi Hirlapban* már beszámoltunk, az üzempolitikai bizottság véleménye szerint kívánatos lenne azonban, *ha a főváros saját vízműveivel egyesítené a csepeli kincstári vízműtelepet*, mert

ezen a réven körülbelül 40.000 köbméterrel növekednék napi teljesítőképessége s ezen túl a vízellátás biztonsági szempontjai is növekednének.

Ezzel a kérdéssel kapcsolatban az utóbbi időben *több bizalmas tárgyalás folyt a pénzügyminisztérium, az iparügyi- és honvédelmi minisztérium, továbbá a székesfőváros kiküldöttei között.* A megállapodás megkötését egyelőre bizonyos körülmények hátráltatják, így elsősorban az, hogy a szóbanforgó csepeli vízmű kútterületéhez *egészen közel egy celluloze-gyárat akarnak a közeljövőben létesíteni.* Ha ezt a gyárat itt tényleg felállítják,

előáll az a veszedelem, hogy a szennyvíz tartósan megfertőzi a csepeli vízművek víznyerő területét,

a víztermelés tehát közegészségügyi szempontokra való tekintettel *veszedelmessé válhatik.* Különböző műszaki berendezések létesítésével meg lehetne ugyan akadályozni ezt a szennyeződést, ezeknek a berendezéseknek felállítása viszont *legalább hárommillió pengő kiadást jelentene* a Vízművek üzembentartója részére.

Arra való tekintettel, hogy Pest vármegye alispánja a celluloze-gyár részére *megadta az engedélyt* ahhoz, hogy a gyári szennyvizet a *Vízművek közelében eressze a Dunába*, a főváros vezetősége arra az álláspontra helyezkedett, hogy mindaddig nem hajlandó a csepeli vízmű saját kezelésbe való vételére, *amíg garanciát nem kap arra, hogy az itt termelt víz fertőzése meg nem történhetik.*

A kincstári vízmű vezetősége a maga részéről honorálta a székesfővárosnak ezt az aggályát és *megfellebbezte az alispáni döntést a földmívelésügyi minisztériumhoz.* A minisztérium már folyamatba is tette a szükséges helyszíni vizsgálatokat és azok nyomán

kilátás van arra, hogy a cellulozegyár elhelyezésére nem ezen a területen fog sor kerülni,

vagyis a székesfőváros minden aggodalom nélkül tulajdonába veheti a kincstári vízművet.

Nagyban érdeklődnek a csepeli vízmű körüli forgó tárgyalások iránt a székesfőváros *közvetlen környékén lévő városi közületek és nagyközségek is.* Ennek az a magyarázata, hogy az utóbbi években több pestkörnyéki helység fordult azzal a kívánsággal a székesfővároshoz, hogy *tegye lehetővé a főváros Vízműveibe való bekapcsolódásukat.* E kérések elől a főváros eddig minden esetben *kitért* s ezt könnyen tehette, mert a kívánságok előterjesztése idején *a székesfővárosi vízművek kibővítési munkálatai még nem haladtak annyira* előre, hogy a fogyasztók számának nagyarányú növelése lehető lett volna. A fővárosi *Vízművek* igazgatósága egyébként sem tartja helyesnek, ha a budapesti vízmű szolgáltatásait idegen közületek is igénybe akarják venni s ezt az álláspontot főként azzal támogatja, hogy *nagyobb területeknél sokkal több előnye van a decentralizált vízellátásnak, mint a központosítottnak.* Ezt a felfogást osztja különben a kereskedelemügyi minisztérium is.

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

KRAUSZ REZSŐ
aranyéremmel kitüntetett kályhásmester
I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 5/a. Telefon: 154-667.
Szabadalmazott új cserépkályhák állandóan raktáron. 60% tüzelőanyagmegtakarítás.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát utca 7/b.
Telefon: 291—381

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDAR-UTCA 24. SZ.
Alapítási év: 1862. Telefon: 134-664.
Gyártmányok Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáro kupak és egyéb vegyi készítmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

HÍREK A PÁRTBÓL

A vitarendező

Az autonómia nagyhetei véget értek. Tizennégy közgyűlési napon keresztül folyt a harc a szellemi arénában, ahol minden párt latba vetette erőit, hogy érvényt szerezzen akaratának a jövő évi költségvetés megállapítása körül. Imponáló, nagy eredményt juttatott ez a tizennégy nap — mint ezt a Fővárosi Hirlap mai vezércikkében is méltatjuk — a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának, amely ezúttal harmadszor vett részt a költségvetési vitában.

Erősen hozzájárult a vitában való példás szerepléséhez a hatalmas felkészültség, a nagy tárgyismeret, a fegyelmezettség és a tárgyalási rendszer. Sok kitűnősége, számos nagyszerű szakembere van a pártnak és ezek valamennyije helyt is állt a költségvetési vitában. Kellett azonban egy kéz, amely előkészítse az anyagot, belefolyjon a szerepek kiosztásába, ne csak hangoljon, hanem ellensúlyozzon is, amikor egy tárgykörre többfelől sugárzik a buzgalom, sőt túlbuzgalom is. Ezt a valakit vitarendezőnek szokás nevezni. Vályi Lajos dr. főtitkárhelyettes azonban, aki az elnök bizalmából ezt a tisztet betöltötte, sokkal több volt vitarendezőnél. Hihetetlen munkabírással és kivételes tehetséggel egyszerűen megtanulta az egész költségvetést és — mint Zsitvay Tibor elnök elismerőleg kijelentette — megtanulta mindazt, amit a vitában mások elmondani készültek, de azt is, amit mindezeknek az ellenérvéül nyíltan vagy titokban előkészítettek. Kívülről tudott mindent, amikor a vitarendezésre került a sor és hogy végül megúszta panaszok és sértődések nélkül, van akkora érdem, mint az a szónoki hév, amellyel polgármestert és ellenzéket egyaránt meggyőzött, akár nagy közlekedési problémákról, akár a Bibicz-telepről volt szó.

Országgyűlési képviselők beszámolója a Belvárosban. A *Belvárosi Polgári Körben Usetty* Béla dr., *Pőzel* István dr. és vitéz *Tóth* András dr. országgyűlési képviselők vasárnap délelőtt együttes beszámoló gyűlést tartottak. Elsőnek *Usetty* Béla szólalt fel és beszédében azzal a kívánsággal kapcsolatban, hogy a Belváros is önálló követküldési jogot kapjon az új választójogi reformmal, kijelentette, hogy *Budapest mostani választókerületi beosztásán nem fognak változtatni.* A belpolitikára áttérve, hangsúlyozta, hogy szuverénitásunkat befelé meg kell őriznünk. *Lehetetlen, — mondotta — hogy idegen eszmeáramlatok hódító körútra tudjanak indulni ebben az országban. Mi alkotmányvédők voltunk és alkotmányvédők is maradunk. Pőzel* István dr. kifejtette, hogy a felsőházi és választójogi reformot a pártközi béke szellemében kell letárgyalni. Ezután *Anglia barátságának rendkívüli jelentőségéről szólott.* Vitéz *Tóth* András azt hangoztatta, hogy nemcsak jogaiban és alkotmányában, hanem *gazdaságilag is erőssé kell tenni a magyar népet.*

Juhász Jenő ünneplése. Vitéz nemes Juhász Jenő dr. gazdasági főtanácsos, törvényhatósági bizottsági tag névünnepe alkalmából barátai és tisztelői a NEP XII. kerületi körében (I., Krisztina-körút 103) november 20-án (szombaton) 8 órakor névnapi vacsorát rendeznek.

A VIII. kerület női csoportjának teaestélye. A Nemzeti Egység Pártja VIII. ker. szervezetének női csoportja Katona Jánosné vezetésével e hó 13-án este jól sikerült teaestélyt rendezett. Az estélyen megjelentek Usetty Béla dr. és vitéz Tóth András dr. országgyűlési kerületi képviselők, Vályi Lajos dr., a fővárosi szervezet h. főtitkára, Iby Dénesné, dr. Kozma Antalné az egyéb kerületek női szervezetei részéről, vitéz Juhász Jenő dr., Hencz Lajos dr., valamint a VIII. kerületi bizottsági tagokon kívül a kerületi kaszinók vezetősége. Katona János üdvözlő beszéde után Kozma Antalné igen komoly szavakkal hangoztatta a magyar asszonyok összefogásának szükségességét, mint a nemzet egysége megteremtésének elengedhetetlen előfeltételét. Usetty Béla köszönetet mondott a VIII. ker. asszonyainak a szociális munka terén kifejtett eredményes működésükért.

A régi céhmesterek

céhbeli remeknek neveznék a legújabb típusú **Gyöngykályhát**, amely kettős célt szolgál: egyrészt a legolcsóbb tüzelőanyaggal, a Gyöngyszénnel is fűthető és annak legjobb kihasználását biztosítja, egyenletes meleget szolgáltat, másrészt pedig ízléses kivitelénél fogva a lakás díszét képezi. A Gyöngyszén alacsony ára minden más tüzelési móddal szemben jelentős megtakarítást nyujt. Cserépkályhába is beépíthető a hasonló rendszerű Gyöngy-előtét. Megtekinthető: a Magyar Radiátorgyár Rt. Andrássy-út 13. sz. alatti mintaraktárában.

Nagy sikert aratott a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja a költségvetési vitában

Szendy Károly polgármester 21 NEP-indítványt elfogadott — 33 javaslattal az ügyosztályok foglalkoznak és a kívánságokat a lehetőség határán belül megvalósítják

Hetekig tartó tárgyalás után a főváros befejezte a jövő évi költségvetés tárgyalását. A büdzsé megállapítása az az alkalom, amikor az *önkormányzat legjobban érvényesítheti a főváros politikájára befolyását. A NEP fővárosi pártja* a költségvetés tárgyalása előtt hosszú heteken át foglalkozott a főváros minden egyes problémájával és ennek a nagy munkának eredményeképpen *rengeteg indítványt és javaslatot nyujtott be.* Nem kortesindítványok és lehetetlen ötletek kergették egymást, hanem *mindegyik indítvány átment a NEP fővárosi pártja valamennyi szűrőjén és a javaslatok olyanok voltak, amelyekkel a közgyűlés minden pártja érdemesnek találta foglalkozni.*

Az igaz sikert azt mutatja, hogy

az indítványok legnagyobb részét maga a polgármester is magáévá tette és egy csomó javaslat pedig a kellő előkésztés végett az illetékes ügyosztályhoz került.

Ezúttal nem a temetőbe kerülnek az ötletek, hanem *Szendy* Károly polgármester utasítására valamennyi felmerült eszme *megvalósítására megteszik a megfelelő lépéseket.* A polgármester csak azért nem fogadta el ezeket a javaslatokat is, mert azok *pénzügyi előkészítést igényelnek,* de ügyelni fog arra, hogy az indítványokba foglalt tervek megvalósuljanak.

A polgármester az elhangzott javaslatok közül huszonegyet magáévá tett és harminchárom javaslattal pedig az ügyosztályok foglalkoznak.

Maga ez a tény is bizonyítja, hogy *a NEP fővárosi pártja olyan alkotó munkát végez, amely az önkormányzat nagy jelentősége mellett tesz tanuságot.*

Zsitvay Tibor két fontos javaslata

Zsitvay Tibor, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke két határozati javaslatot nyujtott be. A két elfogadott javaslat közül az egyik a *tisztviselőkérdés megoldására,* a másik az *új Nemzeti Színház felépítésére* vonatkozik.

A két javaslat a következő:

1. Budapest székesfőváros törvényhatósága, amely megnyugvással értesült a kormány egyes kezdő intézkedéseiből és Darányi Kálmán miniszterelnök úr 1937 október 26-án tett kijelentéséből, hogy a kormány elérkezettnek látja az időt, hogy az 1931 óta tett válságintézkedéseknek az adózó polgárságot és a közalkalmazottakat átmeneti kényszerűségből terhelő részét az államháztartás helyzetére mindenkor gondos figyelemmel és óvatos fokozatossággal revizió alá vegye és lépésről-lépésre lebontsa, *felirattal fordul a magyar országgyűléshez,* kérve, hogy mindenekelőtt a családi pótlék és a bírói képesítési pótlék állíttassék helyre a maga teljes egészében, a közalkalmazottak fizetéscsökkentésének az 1925., 1931. és 1937. fennállott indexszámok egybevetése által is sürgetően indokolt mielőbbi megszüntetése, illetve fokozatos végrehajtása arányosan érvényesüljön a magánalkalmazottak különadójának csökkentése terén, végül Budapest székesfőváros és a többi város háztartásából a válságintézkedések következtében átmenetileg elvont bevételek pótlásáról gondoskodás történjék.

2. Budapest székesfőváros törvényhatósága az új Nemzeti Színház felépítése érdekében az államra háruló elsődleges kötelezettség érintetlenül hagyása mellett szükségesnek tartja a társadalom támogató áldozatkészségének életrehívását. Felhívja a polgármestert, tegye meg a kezdeményező lépést, a törvényhatóságokat és a megyei városokat pedig az országos mozgalomban való részvétel iránt megkeresi.

Elfogadott indítványok

Az I. fejezetnél *Sárkány* Ferencnek három indítványát fogadták el: 1. Bizzon meg a polgármester a hadigondozási ügyek fővárosi centralisztikus vezetésével egy főtisztviselőt, aki a 110.000. és 164.000/1920. számú belügyminiszteri rendelet, valamint az 1935. évi VII. t.-c. alapján a székesfőváros hadigondozottjainak ügyeit intézi és az összes idevonatkozó rendelkezéseket a legsürgősebben végrehajtja.

2. Mindazon beteg hadirokkantak és hadiözvegyek, akik tisztiorvosi vélemény alapján kezelésre szorulnak, a fürdőváros egy-egy meghatározott gyógyfürdőjében teljesen ingyenes fürdőt kapjanak.

3. A főváros a közszállításokat végző munkaadókat a munkavállalási szerződésben kötelezze a hadirokkanttörvény alkalmaztatási rendelkezésének legpontosabb betartására. Amennyiben a munkavállaló ez ellen vétene, úgy szerződésszegést követ el.

A II. fejezetnél *Dongó* Orbán következő indítványát fogadták el: Kőbányán a 17-es autobusz útvonalának portalan burkolását minél gyorsabb tempóban tessék befejezni.

A III. fejezetnél elfogadták *Császár* Ferencnek azt az indítványát, amely státusrendezést követel az útépítési intézetnél.

Wellisch Andor következő indítványát: írjon ki a főváros a kerepesiúti díszravatalozóra tervpályázatot és a jövőben minden olyan építkezési munkát, amely az 50.000 pengőt meghaladja, magánépítészekkel terveztesse. A 30.000 pengőn felül építkezésekre minden alkalommal tervpályázatot írjon ki. Az ügyosztály 50.000 pengőnél nagyobb költséggel járó építkezést maga ne tervezhessen.

Szintay István indítványát 17 autobuszút burkolására.

A IV. fejezetnél elfogadta a polgármester *Kertész* Elemér következő indítványát: Keresse meg a főváros átirat formájában a belügyminiszter urat és javasolja, hogy a rendőrségi épületek eddigi megjelölésére szolgált piros lámpák helyett a rendőrségi járműveken már használatos kékfényű lámpákat rendszeresítsék.

Az V. fejezetnél egész sereg indítványt fogadott el a polgármester. *Hajnóczy* Béla indítványa az, hogy tegye vizsgálat tárgyává a polgármester az V. ügyosztály szétválasztásának szükségességét, addig is bizzon meg haladéktalanul egy főtisztviselőt azzal, hogy kizárólag a kereskedelmet és ipart érdeklő kérdésekkel foglalkozzék és ily vonatkozásban az ipar és a kereskedelem politikai ügyekben önálló előadója legyen.

Sárkány Ferenc indítványa a következő: A főváros legnagyobb adófizető rétegének, a kisipar és kiskereskedelem érdekeinek megvédése céljából intézzen a kormányzathoz egy olyan szociálpolitikailag és statisztikailag alátámasztott felterjesztést, amely az említett tényezők nyugdíjbiztosítását célozza, annak erőteljes kidomborításával, hogy ennek keresztülvitelével az ifjú generáció nyugodtabb érzésekkel léphet rá az önálló kisegzisztenciák rögös útjaira, továbbá az önbiztosítás lehetősége az önálló kisegzisztenciák munkakedvét fokozza és a jövőbe vetett hitet megacélozza.

Dr. *Vály* Lajos hat indítványát fogadta el a polgármester és ezek a következők:

1. Irjon át a polgármester a budapesti főkapitányához a gépjárművezetői vizsga rendszerének olyan irányú megváltoztatása érdekében, hogy a vizsga sikeres kiállása a jelenleginél nagyobb biztosítékot nyujtson a tekintetben, hogy a vizsgázó a közlekedési szabályokat alaposan ismeri és a vezetésben tökéletesen jártas. A vizsga helye és ideje pedig oly módon jelöltessék ki, hogy a vizsgázók ne legyenek kénytelenek órákon át a legrosszabb időben is a szabad ég alatt az utcán ácsorogni.

2. A Népművelési Bizottság ezentúl intenzivebben foglalkozzék a helyes utcai közlekedés szabályainak az ismertetésével és propagálásával.

3. A kereskedelmi miniszter a közlekedési múzeumban állandó kiállítást rendeztessen a helyes közlekedés szabályainak és a szabálytalan közlekedés következményeinek az illusztrálására.

4. Miután az utcai közlekedés biztonságának a kerékpárosok helyes közlekedése is fontos tényezője, kérjék fel a belügyminisztert az ezidőszerint már úgyis nyilvántartásba vett kerékpárvezető kötelező közlekedési vizsgájának az elrendelése érdekében.

5. Az ú. n. szürke taxik is úgy, mint minden más autó, kötelezőleg irányjelzőkart tartozzék felszerelni.

6. A főútvonalak nappali tülkölési tilalmát úgy módosítsák, hogy csupán a felesleges tülkölést tiltsák el a legszigorúbban.

Elfogadták **a IX. fejezetnél** dr. *Hegedüs* Bertalannak az indítványát, hogy a fővárosnál alkalmazott családos munkások részére az idén karácsonykor is rendkívüli segélyt folyósítsanak.

A XI. fejezetnél vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. következő indítványát fogadta el a polgármester: A Szent István-hét egyetemes nemzeti jelentőségének és a Szent István-nap nemzeti ünnep jellegének hangsúlyozásával lépjen érintkezésbe a polgármester a kormánnyal oly irányban, hogy a Szent István-hét és a Szent István-körmenet programiának és díszének emeléséhez a saját részéről is fokozottan járuljon hozzá és pedig a katonai és polgári hatóságoknak fokozottabb részvételével.

Nagyon nagy fontosságú a XIV. fejezetnél *Kertész* Elemér indítványa, amelyet ugyancsak elfogadott a polgármester: A tűzoltóság részére 100.000 pengő költségfedezet szavaztassék meg egy darab 40 méter magasságot elérő automobil tolólétra beszerzésére. Az indítvány megokolása az, hogy a régi építési szabályzat a lakóépületek párkány magasságát legfeljebb 30 m-ig engedélyezte, úgyhogy a tűzoltóság ehhez mérten szerezte be tolóléträit. Az új építésügyi szabályzat ezzel szemben 35 m-ig engedélyezi az épületek párkány magasságát, ezt azonban jelenlegi létráinkkal elérni már nem tudjuk s így a magasabb emeleten, tetőn vagy padlástérben keletkezet tüzet kívülről elérni, vagy életmentést végrehajtani nem tudunk. Tolólétraállományunk eddig nyolc darabból állott, ezek közül négyet 1928-ban szereztünk be, hármat azonban már 1914-ben s ez utóbbiakon már az anyag kifáradásának jeleit érezzük s rövid időn belül tűzoltói szolgálatból ki kell vonnunk. A mult évben egy még 1908-ban beszerzett 24 méteres létrát már ki is selejteztünk és az ennek folytán beállott hiány is indokolttá teszi az új létra beszerzése által a régi állomány helyreállítását.

Megvalósításra váró javaslatok

A polgármester a következő indítványokat fogadta el elvben és hozzálátott a megvalósítás előkészítéséhez.

1. Sárkány Ferenc indítványa az **I. fejezetnél.** A székesfőváros ingatlanainál a jövőben megüresedő azon házfelügyelői, házmesteri állásokra, amelyek önálló egzisztenciát biztosítanak, csakis hadirokkantat alkalmazzon. Az alkalmaztatás csakis azon kikötéssel történhetik, hogy a segédházfelügyelő is elsősorban csak hadirokkant, vagy hadiözvegy lehet.

2. Sárkány Ferenc másik indítványa: A főváros tulajdonát képező közlekedési eszközökön mindazon III-ik járadékosztályú, vagy ezen felüli igazolt hadirokkant, akinek havi 80 pengőnél több jövedelme nincsen, félárú villamos bérletjegy váltására legyen jogosult.

A jövedelembe a hadirokkant járadék összege nem számítható be.

3. Dr. Bényi Károly érdekes indítványa a **II. fejezetnél** a következő: Tanulmányozzák, hogyan lehetne a már régebben keletkezett vagy most létesülő telepek út- és csatornaszükségletét belátható időn belül kielégíteni. A külterületek fejlődésére való tekintettel vegyék fontolóra a szabályrendeleteknek oly értelmű átdolgozását, hogy ezután létesülő telepeken csak akkor adják meg az építési engedélyt, ha az illető útcában a víz- és csatorna és út már kiépült. A már korábban létesült, de közművekkel el nem látott telepek mindegyikét külön egységnek véve, állapítsa meg, mibe kerül a még hiányzó közművek létesítése, vesse ki minden ház- és telektulajdonosra a reá eső részt és szólítsa fel az összegnek befizetésére, mit ha megtenni nem tudna, kérjen részletfizetésre engedélyt. Részletfizetés esetén, nehogy a különböző címen kivetett részletek elviselhetetlenek legyenek, a még hiányzó közművek költségét egy összegbe foglalva állapítsák meg és vessék ki a fizetendő havi vagy negyedévi részleteket, amelyeknek az illető telep lakói teljesítőképességéhez kell igazodniok, vagyis a főváros az összeget több évre elosztva — részletekben, adók módjára biztosítaná, tekintet nélkül arra, hogy a szolgáltatás teljesítésére már megtörtént-e vagy sem. Az érdekelt ügyosztály illetőleg ügyosztályok az illető telep érdekeltségének bevonásával állapítsanak meg programot, hogy a telep egyes utcáit milyen sorrendben fogják közművekkel ellátni és az illető telepről befolyt pénzből azokat egymásután létesítik is, úgy hogy 10—15 év mulva a fővárosnak nem lesz már járdával, kövezettel és csatornával el nem látott utcája. Ez a rendszer feleslegessé tenné, hogy a tulajdonosok a részlettörlesztésből kifolyólag drága kamatokkal terheltessenek, vagyis végeredményben olcsóbban kapnák e közműveket. A főváros nem kerül abba a helyzetbe, mint most, hogy az utólag fizetendő részletek mérséklését vagy elengedését kérjék. Számot kellene még vetni azzal is, hogy a kölcsönnel épült házakat egy hosszú és egy rendszerint 5 évnél nem hosszabb időben visszafizetendő kölcsön terheli. Az eddig keletkezett telepeknél külön megfontolás tárgyát képezhetné, hogy a részletfizetés követelése ne halasztassék-e arra az időre, míg ezt a rövidebb lejáratú kölcsönt kiegyenlítették. A tanulmány eredményéről a polgármester úr a közgyűlésnek tegyen jelentést.

4. Dr. Hajnóczy Béla indítványa az **V. fejezetnél:** Tegyék tanulmány tárgyává annak föltételeit, miként lehetne a IX ügyosztály költségvetésében inságesek közvetlen támogatása címén előirányzott tételek olyan felhasználását, illetve előirányzását biztosítani, hogy ezzel inarnolitikai célok olyképp legyenek elérhetők, hogy a közjótékonysági célok is eléressenek, illetve részben, vagy egészben feleslegessé válianak. A kérdés tisztázása után tegyenek megfelelő javaslatot A jövő évi költségelőirányzat összeállítását a beteriesztendő javaslatok elfogadásának megfelelően kívánja.

5. Dr. Válvi Lajos indítványa: Az 1939. évi költségvetésben gondoskodjék a polgármester fedezetről olyan propagandisztikus felragaszok készítése és formalmas közlekedési gócpontonidőnként való elhelyezése céljából, amelyek képen és nyomtatásban a helyes utcai közlekedés szükségességére és a helytelen közlekedés következményeire, statisztikai adatsira hívják fel feltünő formában a közönség figyelmét.

6. Dr. Válvi Lajos másik indítványa: Intézkedjék a polgármester úr megfelelő figyelmeztető közlekedési jelzőtáblák felállításáról ott is, ahol az úttestet átszelő villamos sínpár következik. Vizsgálja meg a polgármester úr, hogy nem volna-e megoldható az, hogy az úttestet átszelő villamossínekre az úttest fölött is valami feltünő jel hívja fel a figyelmet.

7. Dr. Válvi Lajos harmadik indítványa: az úi utak építésénél kezdje meg a székesfőváros is a külön kerékpárutak építését.

8. Gazdy Jenő indítványa a **VII. fejezetnél:** Mondja ki a közgyűlés, hogy a külső Soroksári-uti római katolikus egyházközség templomának felépítését — tekintettel arra, hogy az ideiglenes kápolna a kénuteai iskola helyiségeiben van elhelyezve, amelyekre a közeli szükséglakások felépítése után most az iskolának volna szüksége — sürgősnek tartja és felkéri a polgármester urat, hogy a templom mielőbbi felépítésével kapcsolatban szükséges lépéseket tegye meg.

9. Staub Elemér indítványa a **VIII. fejezetnél:** Úgy a termelésnek, mint a kereskedelemnek és a fogyasztásnak egyaránt érdeke az, hogy a főváros piacain fogyasztásra kerülő élelmicikkek ára nagy kilengéseknek ne legyen kitéve. A nagymérvü áringadozásokat főképpen olyan módon lehet megelőzni, hogy árutorlódás esetén a felhalmozódott áru tároltatik olyan időre, amidőn a kisebb felhozatal esetén a tárolt árunak forgalomba bocsáj-

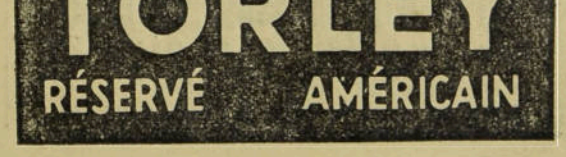

tása a piacon nem idéz elő árletörést. Tárolásra a Budapesti Élelmiszer Nagyvásártelepen raktárházakra és hűtőházra van szükség. A Nagyvásártelepen a folyó évben üzembe helyezett négy raktárház az igényeket nem tudja kielégíteni és így feltétlenül szükséges, hogy két új, egyenként 1000 négyzetméter területű raktárháznak a létesítése iránt a legsürgősebb lépések megtétessenek. Indítványozom tehát, hogy hívja fel a Polgármester Urat a törvényhatósági közgyűlés, hogy két, egyenként 1000 négyzetméter területű raktárháznak a Nagyvásártelepen leendő létesítése iránt a legsürgősebb előterjesztéssel éljen. Indítványozom továbbá, hogy hívja fel a törvényhatósági közgyűlés a Polgármester Urat arra, hogy a Nagyvásártelepen a korszerű igényeknek megfelelő hűtőház létesítése iránt a kezdeményező lépéseket a legsürgősebben tegye folyamatba és a létesítésre vonatkozó javaslatát a jövő, 1938. év tavaszán terjessze a közgyűlés elé.

10. Dr. Vályi Lajoss a **IX. fejezetnél** ezt indítványozta: Az elhagyatott, az erkölcsi veszélynek kitett, az erkölcsi züllés útjára tért gyermekek és fiatalkorúak védelme és nevelése érdekében a külső perifériákon, az Angyalföldön, Zuglóban, Külső-Ferencvárosban, Józsefvárosban, Óbudán a napközi otthonok mintájára speciális kriminálpedagógiai napközi otthonokat állítsanak fel.

11. Gazdy Jenő indótványa a **Segítőalap** költségvetéséhez: A polgármester a rendelkezésére álló eszközökkel hasson oda, hogy a segítőalap az üdülőtelepek igénybevételére vonatkozó tarifát degressiv kulcs alapján olyképpen állapítsa meg, hogy ezeket az üdülőtelepeket a főváros kevésbbé jól dotált tisztviselői is igénybevehessék.

12. Halter Károly egyik indítványa: Intézkedjék a polgármester, hogy Kőbánya a várossal autobuszjárattal kapcsoltassék össze.

13. Halter Károly másik indítványa: A népligeti „Iskolai versenypályá"-hoz, ahova naponként százával járnak tanulók és ahol verseny alkalmával nagy néptömeg fordul meg, a villamosvonal a Simor-utcán végig mielőbb kiépíttessék.

14. Szentessi József elfogadott indítványa: Az autobuszüzemi szolgálati és illetményszabályzat alapján megalakítandó másodfokú fegyelmi bíróságba autobuszüzemi alkalmazottak is vétessenek be.

14. Szentessi József másik indítványa: A 22-es villamosjárat külső végállomását a Sertésvágóhídtól az Illatos-út sarkáig helyezzék át.

15. Szentessi József harmadik indótványa. A 20-as villamosjárat ferencvárosi végállomását a Mester-utca és a Ferenc-körút sarkára helyezzék át.

16—32. Dr. Vályi Lajosnak a következő 16 indítványával foglalkozik a polgármester. A HÉV XI. kerület Gellért-téri végállomását ki kell helyezni. Ha bármely okból nem volna keresztülvihető az érdekelt közönségnek az a kívánsága, hogy a HÉV végállomása a székesfőváros határába helyeztessék, legalább arról gondoskodjék a polgármester úr, hogy a Fehérvári-úti utazóközönség részére a székesfőváros határáig a székesfőváros belterületén biztosított utazási feltételek álljanak rendelkezésre.

Az 1-es autóbuszvonal budai végállomását a Kelenföldi pályaudvarhoz helyezzék át.

Az 1-es autóbuszjárat a Gellért-térről a Gellért-rakparton át az Erzsébet-hídon közlekedjék a pesti oldalra.

Az 1-es autóbuszjárat pesti végállomását az Artézi fürdőhöz helyezzék át a téli félév időtartamára is. Ha ez bármi okból teljesíthető nem volna, úgy legalább arról gondoskodjék a polgármester úr, hogy az 1-es autóbusz Andrássy-úti végállomásától megfelelő átszállási lehetőség álljon rendelkezésre az Artézi-fürdő felé.

A Sasadi-úton autóbuszjáratot létesítsenek.

A 8-as autóbusz első szakaszhatára a Farkasréti végállomástól ne a Brezno-utca sarkáig, hanem a Budaörsi-út sarkáig tartson.

A 30-as autóbusz a Boráros-térről a Széna-térig közlekedjék és a 12-es autóbuszvonal pesti és budai végállomásához csatlakozzék. Ha ez nem volna lehetséges, legalább helyezzék át a végállomást a Budaörsi-út—Hegyalja-út sarkáról a Déli pályaudvar érkezési oldalához.

A 22-es autóbusz a Kútvölgyi-úton, a Szarvas Gábor-úton át közlekedjen a Budakeszi-útra. A 22-es autóbuszjáratokat sűríteni kell a Széna-tér és a Szarvas között.

A mindössze két állomás között közlekedő 41-es Sós-fürdői villamost úgy hosszabbítsák meg, hogy ez által a Szent Imre város Sós-fürdőtől délre eső beépített részei villamosközlekedéshez jussanak.

A Retek-utca és az Olasz-fasor, valamint a Széll Kálmán-tér és még két utca találkozásánál a közlekedési veszedelmek csökkentésére jelzőberendezés és állandó közlekedési rendőrőrszem létesíttessék.

A 15-ös autobuszvonalat az Aréna-útig hosszabbítsák meg.

A Vilmos császár-ut, gróf Tisza István-utca és Andrássy-út keresztezésénél lévő villamosmegállóhelyek kettős megállóvá minősíttessenek át.

A Böszörményi-utca és Királyhágó-tér keresztezésénél, továbbá a Vilmos császár-út és gróf Tisza István-utca, valamint a Vilmos császár-út és Andrássy-út sarkán lévő villamos megállónál városcarnokot építsenek.

A rózsadombi 11-es autobusz Margit-körút—Török-utca sarkán lévő végállomásán várócsarnokot létesítsenek.

A vágóhídi villamos állomáson az alkalmazottak részére hálóhelyek legyenek.

A BSZKRT kelenföldi pályaudvarában az alkalmazottak részére már a legközelebbi nyáron tussozót rendezzenek be.

33. Kertész Elemér indítványa: Addig is, amíg a 68-as villamosvonal Rákosfalváig való meghosszabbítása lehetővé válik, egy villamospótló autóbuszrelációt kell beállítani, hogy az átló szerint kösse össze a XIV. kerületnek belső, tehát elöljáróság körüli területét a rákosfalvai résszel. A 68-as villamosvonal keresztezésénél, ahol sokszor 5—6 percig is várni kell az ellenkező irányból befutó villamoskocsikra, — a legsürgősebben állíttasson fel egy fedett váróhelyiséget, hogy a várakozó közönség az időjárás viszontagságaitól erre az időre védve legyen.

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 132-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159.

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő.

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Széll **Józsefné kezdeményezésére száz szobakonyhás lakás épül a ferencvárosi kiserdőben.** Ismeretesek azok a szörnyű viszonyok, amelyek a ferencvárosi kiserdőben uralkodnak, ahol emberhez nem méltó körülmények közt élnek családok. Most *Széll* Józsefné, valamint a telepet gondozó Jézus Szíve Népleányai Társaság kezdeményezésére *Batthyány* Imre tanácsnok, IX. ker. előljáró Horony Pálfy Aurél dr. tanácsnokkal memorandumot dolgozott ki, amelyet benyujtottak a polgármesternek. E szerint 220.000 pengő költséggel 100 szoba-konyhás lakást lehetne építeni a nyomorgók elhelyezésére. Az összeg fedezetére az inségenyhítésre engedélyezett pénzek szolgálnának.

Árkay Ferenc az Országos Idegenforgalmi Hivatal alelnöke. Mint ismeretes, *Algyay Hubert* Pál államtitkári kinevezésével kapcsolatban különböző átcsoportosítások történtek a kereskedelmi minisztériumban. Ennek során *Válkay* Bertalan dr. miniszteri osztályfőnököt, a vasúti szakosztályok csoportfőnöki teendőinek ellátásával bízta meg a miniszter. Ennek folyamányaként *Válkay* Bertalan megvált az Országos Idegenforgalmi Hivatalnál betöltött alelnöki tisztségétől, amelyre most *Árkay* Ferencet nevezte ki *Bornemisza* Géza miniszter.

Veress Gábor az IBUSZ új ügyrendszeréről. *Veress* Gábor dr., az IBUSZ alelnök-vezérigazgatója, most érkezett meg Berlinből, ahol a német—magyar idegenforgalmi kapcsolatok kimélyítéséről tárgyalt. Hazaérkezése után sajtónyilatkozatot adott, amelyben kijelentette, hogy új ügyrendszert léptettek életbe, mégpedig a vállalat fejlődésének megfelelően. A racionalizálás érdekében az ügyvezetést négy főosztályra, a főosztályokat pedig osztályokra tagolták.

Kempelen Ágoston tanácsnok jubileuma. Most töltötte be 35. szolgálati évét *Kempelen* Ágoston tanácsnok, a városrendezési ügyosztály vezetője, akit ebből az alkalomból meleg ünneplésben részesítettek. Közvetlen munkatársai nevében *Messik* Géza műszaki főtanácsos köszöntötte a tanácsnokot, aki meghatottan válaszolt. Kempelen Ágoston, a nagy Kempelen-család egyenes leszármazottja nem csupán elsőrangú vezető tisztviselő, hanem családja tradicióinak megfelelően kiváló mérnök is. Ünneplésében résztvett mindenki, aki szereti Budapestet, amelynek érdekében oly sok szépet és maradandót alkotott a népszerű jubiláns.

Családi est a Budai Iparosok és Kereskedők Körében. A *Budai Iparosok és Kereskedők Köre* november 8-án családi estét rendezett, amelyen *Székely* Vladimir helyettes rendőr-főkapitány tartott előadást „Kacagjunk" címen. Utána *Petracsek* Lajos dr. országgyűlési képviselő „A ma politikai helyzete" címen, a politika mai helyzetét ismertette. Az előadóknak *Hubert* Vilmos elnök fejezte ki a hallgatóság köszönetét.

Szécsi Jenő műszaki főtanácsos jubileuma. *Szécsi* Jenő székesfővárosi műszaki főtanácsos november 17-én tartja 30 éves közszolgálati jubileumát. Az ünnepség alkalmából 17-én, szerdán este 8 órakor vacsora lesz a *Budai Vigadó* kistermében (II., Szilágyi Dezső-tér 5).

Angol szociológus a magyarországi munkásjóléti problémákról. Mint ismeretes, az elmult héten itt járt Reverend Robert R. *Hyde*, az angol Industrial Wellfare Society kiváló igazgatója, aki nemcsak Budapesten, de a nagyobb vidéki városokban is végig tanulmányozta *munkásjóléti intézményeinket*. Mint a *Népegészségügyi és Munkásvédelmi Szövetség* vendége, annak elnökének, *Lukács* György dr. vbtt., nyugalmazott kultuszminiszternek vezetésével látogatta meg a nagyobb ipari telepeket, többek közt a *Trust* gyártelepét, az *Egyesült Izzólámpagyárat*, a *Magyar Pamutipart*, a *Rimamurányi ózdi telepét*, a *Magyar Kender- és Len- és Jutaipar Részvénytársaságot* és a *főváros kelenföldi elektromos centráléját* is. Elutazása előtt sajtónyilatkozatot adott, amelyben érdekes módon annak a véleményének adott kifejezést, hogy *szociális kérdésekben három területen lát Magyarországon előbbrehaladást Angliával szemben*. Ez a három terület: *a családvédelem, a valláserkölcsi nevelés és az elemi oktatás*. A tudós angol pap, mint Magyarország egyik újabb lelkes barátja távozott el Budapestről.

November 18, 21 és 23-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

A Bibictelep küldöttsége a városházán. *Király* Kálmán tanácsnokot a minap kelenföldi küldöttség kereste fel *Sziklay* János dr. vezetésével. *Vályi* Lajos dr. bizottsági tag, a NEP helyettes főtitkára arra kérte a tanácsnokot, hogy a Bibictelep és környékének csatornázását is vegyék fel a nagy csatornaépítési programba.

Mit kell tudnom az adómról? ez a címe *Károlyi* Gyula adóhivatali tiszt előadásának, amelyet november 17-én, szerdán este fél nyolckor tart a *De Sgardelli Caesar* kerületi pártelnök vezetése alatt működő erzsébetvárosi NEP központban. (Rákóczi-út 50.)

„Ahol legnagyobb a veszély, ott legközelebb a segély", mondja a példabeszéd. Vegyes jótékonycélú állami sorsjegyet és szerencsés esetben minden gondjától szabadul. Ha nem nyer, jótékonyságot gyakorol, mert az állami sorsjáték bevételét jótékony célra fordítják. A sorsjegy ára: egész: ar. P 3.—, fél: ar. P 1.50.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

ifj. Tóth Ferenc és Jahoda János
fém-, alumínium- és kokilla-öntőde
Budapest, VI., Béke-tér 9. Telefon: 2-915-72

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„DELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtő kés állat bőrök hibátlan feitésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
színes asfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari szigetelő- és vegyianyagok gyára

TERVEZŐÉPÍTÉSZEK FIGYELMÉBE: ÚJDONSÁG!
DEHO-NEMES FATAPÉTA
egyed árusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel. 182 021

VASS JÁNOS
ADLER és KAPPEL
írógépek Irányi-u. 4. Tel.: 183-628.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

GÖRN. CSŐ, VASBUTOR SODRONY-
ILLÉS ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

69. JÓTÉKONYCÉLÚ M. KIR. ÁLLAMI SORSJÁTÉK
Főnyeremény 40.000 aranypengő
18.729 NYEREMÉNY
275.000 PENGŐ ÉRTÉKBEN
NYEREMÉNYEK:
20.000 ar. P.
10 000 ar. P.
2-szer 5.000 ar. P. 6-szor 2.000 ar. P.
4 szer 2.500 ar. P. 20-szor 1.000 ar. P.
és még számos nagyobb és kisebb nyeremény, melyeket mind készpénzben fizetnek ki.
Húzás december 3-án.
Sorsjegyárak:
Egész: ar. P 3.— Fél: ar. P 1.50
A nyeremények számát és összegét a multhoz képest emeltük.
Kapható minden osztálysorsjegyárusítónál, valamint az összes dohányfőzdékben. Postai rendeléseket, a pénz előzetes beküldése után, azonnal teljesít a székesfővárosi m. kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V., Szalay-utca 10.

Gazdasági Értesítő

Legyőzhetetlen szállítási előnyükkel védjék meg érdekeiket a környék őstermelői

Rávilágítás Budapest élelmiszerellátásának nagy problémáira

Az elmult héten tárgyalta le a főváros közgyülése a közélelmezési ügyosztály költségvetését és ennek során vitéz *Nemes Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag, a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* tagja, nagyhatású beszédet mondott, amelyben *részletesen és a szakember mindenre kiterjedő alapos tudásával világította meg Budapest élelmezési problémáit.* Tanulmányszámba menő fejtegetései után a *Fővárosi Hírlap* munkatársa felkereste

vitéz nemes Juhász Jenő dr.
törvényhatósági bizottsági tagot,

aki az általa felvetett problémákat és azok megoldását a következőkben ismertette a *Fővárosi Hírlap* számára:

— A fővárosi közélelmezési politika célja csak az lehet, hogy *a budapesti polgár olcsóbban kapja meg elsődleges életszükségleti cikkeit és hogy a termelő minél jobban értékesíthesse áruját Budapesten.*

— Ez a két dolog ellentmondásnak látszik, *pedig nem az.* Vegyük *a drágaságot.* A budapesti polgárnak semmi öröme sem lehet abban, ha alacsonyak az élelmiszerárak, mert a termelő *bármilyen külső ok miatt* kénytelen feláldozni termelési költségét és saját hasznát. Az ilyen olcsóságnak tudniillik az a következménye, hogy a gazdaosztály *elszegényedik,* vagy tönkremegy, *leromlott termeléssel találjuk magunkat szemben és az árak ismét felmennek.*

— A túlságosan konjunktúrális értékesítéssel viszont, illetéktelen haszonhoz jut a gazda. Az eredmény? Megdrágul Budapesten az élelmiszer, az adminisztráció, az ipari termelés, nincs meg az egyensúly, az ipar nem tud külföldre gazdaságosan szállítani, *csak prémiumokkal lehet fenntartani a kivitelt.* A prémiumokat viszont ismét az egész gazdasági életnek, *tehát a mezőgazdasági termelésnek is kell viselnie.*

— Teoretikusan fogva fel a kérdést: a gazdasági egyensúlyt csak akkor érhetjük el ideálisan, ha a kereső indexet és a megélhetési indexet *a lehetőség szerint, egy nevezőre tudjuk hozni.*

— Ennek a két indexnek összhangba hozása, a gazdasági élet kiegyensúlyozása, voltaképpen *elsősorban a közélelmezési politika feladata.* Ha a budapesti piaci árak emelkednek és magasak, akkor az egész ország köz- és magánadminisztrációja és ipari adminisztrációja is megdrágul. Rendkívül

felelősség terhel tehát bennünket, hogy ezt a piacot helyesen és olyan módon szervezzük meg, hogy lehetővé váljék a két index minél közelebb hozása.

— Ha az áru útját vesszük a termelőtől a fogyasztóig, meg kell állapítanunk, hogy

a termelői áron nem szabad takarékoskodni.

— Ha a városi lakosság és a fogyasztóközönség életstandardja nem tartható fenn más eszközzel, csak a termelési költségek leszállításával, akkor *a termelési költségek leszállítását ott kell kezdeni, ahol nem a gazda rovására megy, hanem azt a köz viseli.*

— A következő fázisai az árucserének *az áruösszegyüjtés, a csomagolás és a fuvarozás.* Amíg a nagytermelők nem látják el teljesen az élelmiszerpiacot, — és *ez sohasem következik be* — addig *a kistermelők áruinak összegyüjtésére szükség van.* Ez tehát *szükséges kereskedelmi tevékenység.* Az ellenőrzés és a visszaélés megakadályozása nem a mi feladatunk. *Ez az állami és vidéki adminisztráció feladata.*

— Következik a *vasúti-, hajózási-, autó- és kocsifuvardíjtétel.* A felmerülő költségek itt természetesen teljes mértékben a vasúti és hajózási fuvartételektől függnek. Ebbe nincs beleszólásunk. Ellenben nagyon fontosnak találom annak a kihangsúlyozását, hogy a vasúti fuvarozások megállapításánál

helytelennek tartom azt a fuvardíjpolitikát, amely a gyorsan romló és a szállítás folyamán nagy értékveszteséget szenvedő áruk távolabbi vidékről ideszállításánál prefenrenciális tarifatételeket biztosít.

Egészségtelennek minősítem, *ha nagy távolságról, például tejet szállítanak a fővárosba,* miután itt *rendkivül nagy szállítási kockázat viseléséről van szó.* A legtermészetesebb termelőhely Budapest környéke. Ezt azért kell kihangsúlyoznom, mert azt a veszteséget, amely a távolról ideszállított árukat *a megromlás folytán éri,* belekalkulálják az árba. Így

végeredményben egy improduktiv tehertétel jelentkezik a budapesti piaci árban,

amely pedig *elkerülhető volna abban az esetben, ha ezt a kockázatot nem kellene viselni.*

— A budapestkörnyéki őstermelők rendesen összeütköznek a budapesti piaci kereskedőkkel. Azt hiszem, sokkal helyesebb volna, ha a budapestkörnyéki őstermelők arra irányítanák figyelmüket, hogy

védjék meg érdeküket Budapest felé, de úgy, hogy a szállítási közelség biztosította legyőzhetetlen előnyöket használják ki a gyümölcstermeléssel stb. kapcsolatban.

— A tarifális kérdésekbe tehát nincs beleszólásunk. A következő fázis, hogy a *budapesti piacon megjelenik az áru.* Nagyon fontos, hogy milyen módon kerül az az áru a budapesti piacra. Az állandó visszaélések, az állandó árdrágítások *csak abban az esetben lehetségesek, ha a piac szerkezetében valamilyen hiba mutatkozik.*

— A zárt kerítésen, *a jó kerítésen nem tud a huncut átbujni.* Ha azonban a kerítésen nyílás jelentkezik, akkor könnyű azon átbujni. Ha az elsődleges kínálat és kereslet megoszlik, ha az áru nem egységesen jelentkezik, ha több piacon jelenik meg az áru, akkor *azonnal differenciák állnak elő a piaci árak között.* A piacok közötti differencia a piacot áttekinthetetlenebbé teszi, ez pedig *mindenféle piaci visszaélés melegágya.*

Az áruforgalom további fázisaiért *már Budapest székesfőváros adminisztrációja felelős.* Olyan áttekinthetetlen kérdésnek látszik ez, hogy *komolyan kell foglalkoznunk a piac strukturális problémákkal is.* At kell térnünk a piac strukturális kérdések tárgyalására, mert bár igaz az, hogy ez teória, de *teória nélkül való lét sem lenne.* Enélkül kultúrális téren nem jutottunk volna oda, ahol ma állunk. Akár a piackutató intézet bekapcsolásával, akár anélkül, *foglalkoznunk kell ezekkel a problémákkal.*

*

Eddig szól vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. nagy érdeklődésre számottartó nyilatkozata, amely pontosan megjelöli azt a határvonalat, ahol a főváros adminisztrációja belenyulhat, de köteles is belenyulni a közélelmezési politikája keretein belül az élelmiszerelosztás és ennek során a konjunktúra problémájába.

Amikor a nagyáruház a kofákkal konkurál

Az áruházak hangzatos hirdetéseit megszoktuk már és igazán hozzáedzőttünk ahhoz, hogy a „nil admirari" elv alapján közönyösen vegyük a legszokatlanabb és a legképtelenebbnek látszó áruházi kísérleteket is. Most azonban úttörő újítást hozott be a Rákóczi-úti *Magyar Divatcsarnok,* amennyiben az áruházak élelmiszerárusítását korlátozó rendelet nagyobb dicsőségére különböző *almafajtákat hirdet* a nagyérdemű vevőközönségnek. Ez az áruház, amely valósággal felfalta maga körül az évtizedek óta keserves küzdelmet vívott kiskereskedőket, mohóságában most elhatározta, hogy felveszi a konkurenciát Budapest — *kofáival.* A gyümölcsös nénik, a gesztenyés mamák, a rokkant gyümölcs-standosok egzisztenciáját irigyelte meg ez a mammutáruház, amely eddigi működésével annyira kivívta a felháborodást, hogy végül is a Baross Szövetségnek kellett megfékeznie további terjeszkedését. Lehetséges, hogy a paktum alapján a *Magyar Divatcsarnok* fizikailag valóban nem terjeszkedik tovább, de „szellemi" terjeszkedése kétségen kívül álló.

Persze, az mégint természetes, e téren nem maradt mögötte a *Párisi Áruház* sem. Goldbergerék ugyan nem az áruház belsejében, hanem a szomszédos boltban árulják a különböző faita gyümölcsöt, gombát, zöldséget és szintén előljárnak abban, hogy a legszegényebb árusok szájából kivegyék a falatka kenyeret. És ugyanilyen fenkölt kereskedelmi szellem uralja a *Fenmes áruházat* és a Baross-téri *Filléres áruházat* is. Hódító hadjáratuk legújabb célja, íme: *a pesti kofák birodalmának elfoglalása.*

Nyári Pál kormányfőtanácsos. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére dr. *Nyári* Pálnak, a Takarékpénztárak és Bankok Országos Nyugdíjpénztára ügyvezető-igazgatójának, a közélet terén szerzett érdemei elismeréséül, a magyar királyi *kormányfőtanácsosi* címet adományozta. Dr. *Nyári* Pál hosszabb idő óta egyik előadója a Takarékpénztárak és Bankok Egyesületének. Kitüntetését a magyar pénzügyi és gazdasági élet, amelynek egyik rokonszenves tagja, nagy örömmel fogadták.

Új vezérigazgató-helyettes a Magyar általános takaréknál. A *Magyar Általános Takarékpénztár Rt.* igazgatósága *Stenger* Ottót, a Pénzintézeti Központ igazgatóját, helyettes vezérigazgatóvá nevezte ki. Stenger Ottó egy évvel ezelőtt vált ki a takarékpénztár kötelékéből.

Új igazgatósági tagok a Leszámitoló Banknál. A *Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbank* közgyülésén két megüresedett igazgatósági helyet fognak betölteni. A két igazgatósági tagság *Guhl* Oszkár és *Tschögl* Henrik halálával üresedett meg.

A Nikotex kedvező mérlege. A *Nikotex Részvénytársaság* az 1937. évi június hó 30-án zárta mérlegét, mégpedig *402.435 pengő gyártási jövedelemmel,* amelyből az 500.000 pengős részvénytőke után *a vállalat tiszta nyeresége 56.526 pengő volt,* vagyis a vállalat részvénytőkéjét 10½ százalékkal kamatoztatta. Az elért kedvező eredmény *Simon* Béla dr. igazgató körültekintő és kitünő üzletpolitikáját dícséri.

A Péti Nitrogén Műtrágyagyár R.-T. és a **Nitrokémia Ipartelepek R.-T.** közgyülését november 10-én déli 12 órakor tartotta meg. Az igazgatóság által előterjesztett 1936—37. évi mérleg- és eredményszámlákat a közgyülés jóváhagyólag elfogadta. A Péti Nitrogén Műtrágyagyár R.-T. nyeresége 798.118 P 47 f. A Nitrokémia Ipartelepek R.-T. nyeresége pedig 27.005 P 19 f. A belföldi műtrágyaforgalom jelentékenyen emelkedett és meghaladta az 1000 vagónt. Külföldi exportra, Egyiptomba 20.000 tonnát. Ausztriába pedig 4000 tonnát szállított ki. Vállalatai 2500 munkást foglalkoztattak. Ez évben vezették be a munkásoknál a fizetéses szabadságot. Azok, akik a vállalatnál legalább 2 évet töltöttek el, 6 napi fizetéses szabadságot kaptak. Az elmult üzleti évben 2,600.000 P t fizettek ki munkábrre.

Willheim Artur halála. A gazdasági életnek nagy gyásza van. Meghalt *Willheim* Artur, a magyar cukoripar egyik legkiválóbb vezető egyénisége. Az elhúnyt közel 50 esztendőn át működött a Hatvani-vállalatok kötelékében és buzgóságával, fáradhatatlan munkaszeretetével szaktudásával, főleg pedig kitünő emberi tulajdonságaival osztatlan megbecsülést és szeretetet vívott ki magának. A cukorkivitel bonyolult kérdéseinek egyik legalaposabb ismerője távozott vele az élők sorából, akinek tevékeny része volt e fontos magyar iparág felvirágoztatásában. Elhúnyta a társadalom széles rétegeiben fájdalmas részvétet kelt.

A Nemzetközi Gépkereskedelmi mérlege. A Nemzetközi Gépkereskedelmi Rt. igazgatósága megállapította az 1936. üzletév mérlegét, melynek forgalma az előző évit mintegy 35%-kal haladta meg és a mérleg szerint a folyó üzleti év 395.328.44 P nyereséggel zárult. Az egyes országok gazdaadósvédelmi intézkedései miatt 1,157.782.57 P-t kellett leírni, amelyből levonva a fentebb említett 395.328.44 P-t, a folyó üzleti év nyereségét, az 1936-os üzletév mérlege 762.454.13 P veszteségegyenleggel zárul.

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá minden-emű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. Tel.: 2-695-59.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Tyllmann Ferenc
kat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-783

Vállalkozás

Változás az útépítési programban. Mint ismeretes, a jövő év nagy idegenforgalmára való tekintettel a két és félmillió pengős útépítési programból kiemeltek 930.000 pengő értékű munkát és ennek helyébe új útépítési közmunkát állítottak be. A főváros út- és csatornaépítési szakbizottsága *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester elnöklésével ülést tartott. A bizottság az ügyosztály előterjesztésére *Müller* Antal és *Dorner* Gyula hozzászólása után elhatározta, hogy elsősorban a *Műegyetemi rakpart* kiépítését hajtják végre, ami 580.000 pengőbe kerül. Azonkívül megépítik az *Ujpesti rakpartnak* a Révész-utca és az Elektromos sporttelep közötti szakaszát 100.000, az *Andrássy-út meghosszabbításának* első szakaszát 50.000, a *Bimbó-utcának* a *Törökvész-út* és a *Gábor Áron-utcca közötti szakaszát* 60.000, a *Bürök-utcának* a *Németvölgyi-út* és a *Kempelen Farkas-út közötti szakaszát* 30.000, a *Lévay-utcának* a *Filler-utca* és *Alvinci-utca közötti szakaszát* 30.000, a *Margit-körútnak* a *Bem József-utca* és *Széll Kálmán-tér közötti szakaszát* 70.000, végül a *Külső Jászberényi-útnak a betonszakasztól a város határáig terjedő részét* 50.000 pengő költséggel. A főváros ezenkívül a héten vállalatba adta a *Hősök terének* gyalogútburkolási munkálatait. A tér tengelyében csiszolt műkőlapburkolatot helyeznek el és annak szállítását, valamint lerakását a *Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek* végzik 23.500 pengőért, míg a tér többi részének öntött aszfaltburkolására az *Útépítési és Aszfalt Rt.* kap megbízást 32.200 pengőért. Egyidejüleg a Pasaréti-út kiszélesítésével kapcsolatos útrendezéseket is vállalatba adják. A kövező előmunkát *Borlay* Károly fogja végezni 40.800 pengőért, a kocsiútiaszfaltozást pedig a *Palatinus Építési és Ingatlanforgalmi Rt.* 116.700 pengőért.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Megyeri-utcai kislakásos telep **villanyszerelési, vízvezeték és csatornaszerelési munkáira** pályázni lehet november 26-án, d. e. 10 óráig a magasépítési ügyosztályon.

A Községi Temetkezési Intézet részére szükséges **10.000 méter koporsóbélés-sifon szállítására** pályázni lehet november 25-én, d. e. 10 óráig a városrendezési ügyosztályon.

A hivatalok, üzemek és iskolák részére szükséges **szivacsok szállítására** pályázni lehet november 26-án, d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A Gázművek részére szükséges **1900 kg gummitömlő szállítására** pályázni lehet november 30-án, d. e. 10 óráig a városgazdasági ügyosztályon.

A BSZKRT részére szükséges **golyóscsapágyak szállítására** pályázni lehet november 19-én, d. e. háromnegyed 10 óráig. (Akácfa-utca 15, IV. em. 435); ugyanitt **15.000 kg szürkeöntvény kocsialkatrész szállítására** pályázni lehet november 30-án, d. e. 9 óráig; ugyanitt **30.000 kg fogaskerék nyers acélöntvény szállítására** pályázni lehet november 26-án, d. e. fél 10 óráig; ugyanitt **telefonlégkábelszorító szállítására** pályázni lehet november 19-én, d. e. negyed 10 óráig; ugyanitt **ólomakkumulátorok szállítására** pályázni lehet november 19-én, d. e. fél 10 óráig.

Beérkezett ajánlatok

A Komáromi-úti **csatornaátkötési munkára** pályáztak: Liska Jenő 4855, Kőnig, Román és Stein 4980, Hajnal Imre 5085, Obendorfer Rudolf 5729 és Gavora Zsigmond 5983 pengővel.

Kazánok kicserélésére pályáztak: Ruffián István 24.780, György és Bruckner 27.702 és Wolf Márk 31.020 pengővel.

A Fehérvári-úti csatorna építéséhez szükséges **tégla szállítására pályázott** a Kőszénbánya és Téglagyár Rt. 14.416 pengővel.

A BHÉV járművei számára szükséges **öntöttvas féktuskók szállítására** pályáztak: Donáth József, Siemens-Művek, Állami Gépgyár, Oetl Antal és Petz Testvérek.

10.000 kg. különféle **nyersöntvény szállítására** pályáztak: Magyar Waggon és Gépgyár, Ganz és Tsa, Weiss Manfréd és az Állami Gépgyár.

4000 utcai robbanásmentes **röntgenfilm szállítására** pályáztak: Fehér és Tsa 82.448, Kodak Limited 82.448, Kanis István 82.448 és Pharmadent 82.448 pengővel.

Versenytárgyalási megbízások

A Gázművek részére szükséges **öntöttvascsövek és egyéb vasanyagok szállítását** a következők kapták: Friedrich-Siemens Művek 60.000, Mika Tivadar 5900, MÁV gépgyár 2208 és Hirmann Ferenc 5900 pengő értékben.

A Pasaréti-út kiszélesítésével kapcsolatos **útépítési munkát** Borlay Károly 62.454 és a Palatinus Építő R.-T. 116.700 pengő értékben kapták meg.

A Hősök-tere **gyalogútburkolási munkált** a Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek 23.490 és az Útépítési és Aszfalt rt. 32.200 pengő értékben kapták meg.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavítógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

Versenytárgyalási hirdetmény

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága ujból nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet a kelenföldi erőművében (XI., Budaörsi-ut 52. sz. 4047. új hrsz.) folyó laboratórium és irodaépítkezés **1. vízvezetéki és csatornázási, 2. központi fűtési-, szellőző-, légnedvesítő berendezési munkáira.**

Az alább megjelölt helyen átvehető feltételek értelmében szabályszerűen kiállított írásbeli ajánlatok magyar nyelven szerkesztve, az egységárak megjelölésével (egységáras versenytárgyalás) teendők. Budapesti (Budapesten cégjegyzett) vállalkozók ajánlataikat postán nem küldhetik be. A szabályszerűen aláírt aranypengő értékű, tanukkal láttamozott ajánlatok felirattal ellátott, lepecsételt borítékban nyujtandók be.

Az ajánlattevő tartozik ajánlatának benyujtásával egyidejüleg igazolni, hogy a versenytárgyalás időpontját megelőző 6 hónapnál régebben esedékessé vált társadalombiztosítási (OTI, MABI) járulékkal hátralékban nincsen. Amennyiben ezt az igazolást bemutatni nem tudja, úgy ajánlatához a M. Kir. Minisztérium 9090/1931. M. E. számú rendeletének megfelelő oly értelmű joghatályos engedményező okiratot kell csatolni, melyben feljogosítja az Elektromos Műveket, hogy megrendelés esetén fennálló tartozásának megfelelő összeget, legfeljebb azonban a vállalati összeg 15%-át az illetékes társadalombiztosító intézet javára visszatarthassa. Amennyiben ezen kikötésnek nem felel meg, úgy ajánlata az odaítélésnél figyelembe nem vétetik. Az engedményokirat az 1927. évi 21. tc. 204. §-a alapján illetékmentes, tehát bélyegtelenül csatolható.

Amennyiben vállalkozó a fent felsorolt mindkét munkacsoportra kívánna pályázni, úgy mindkét munkacsoportra külön ajánlat teendő.

A bánatpénzre nézve az „Ajánlat" nyomtatványban foglaltak mérvadók. A bánatpénz az Elektromos Művek főpénztáránál teendő le, az átvételt elismerő eredeti levél az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlatokat **1937. évi november hó 29-én d. e. 10 óráig** kell az Elektromos Művek igazgatósági épületében, a Telepek Közp. Igazgatása osztályában (V., Váci-út 74. I. em. 101. sz.) benyujtani, vagy oly módon és időben postára adni, hogy az ajánlat a jelzett határidőig beérkezzék. A fentnevezett határidőre beérkezett ajánlatok a beadási határidő napján d. e. 11 órakor fognak az Elektromos Művek volt étkezdéjének helyiségében (V., Dráva-utca 3. sz.) nyilvánosan felbontatni.

Kizárólag oly ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek a kiírásban foglaltatnak szigorúan megfelelnek. A versenytárgyalási hirdetést, az ajánlati űrlapot, az ajánlati feltételeket, költségvetést, a pályázó által már végzett hasonló munkák feltüntetésére szolgáló űrlapot, a megrendelési feltételeket, a munkásóraberjegyzéket, az igazoló-ívet, a jelentkező ajánlkozni szándékozók az Elektromos Művek igazgatósági épületében (V., Váci-út 74. I. em. 101.) hétköznapokon d. e. 9—12 óra között az előírt díj (a költségvetés első ívén felül megkezdett minden ív után 0.30 P) lefizetése ellenében megszerezhetik. Ipartestület által igazolt kisiparosok cégszerűen aláírt elismervény ellenében a nyomtatványokat díjmentesen szerezhetik be. Az esetleg szükséges műszaki felvilágosítások a pályázati idő alatt dr. B i e r b a u e r Virgil okl. építész irodájában (II., Zárda-u. 57. II. em.) szerezhetők be és ugyanitt tekinthetők meg a tervek is hétfő, szerda és pénteki napokon d. e. 10—12 óra között.

A munka csak oly pályázó cégnek fog odaítéltetni, amely kimerítően és hiteltérdemlően igazolni képes, hogy hasonló műszaki jellegű munkát már mint önálló cég sikerrel végzett.

Az Elektromos Művek igazgatósága kijelenti, hogy a munkák odaítélése iránt hozandó határozatai ellen jogorvoslat csak birtokon kívül vehető igénybe.

Budapest, 1937. november hó 10.

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei Igazgatósága.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDIJJAL KITÜNTETVE

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1—884—26.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

K O R E K E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

AZ IDŐ-t nyer és PÉNZ-t takarít, ha GÁZT használ a háztartásban

József főherceg úr csász. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II., Fő-utca 8. Tel.: 153-787.
Alapítási év 1884. Sürgönycím LOHR Budapest.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Rakonczai József
lószerszámveretek, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston szobrászok
XIV., Czobor-utca 6. Telefon: 297-720.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II. KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
„Optalit" könnyűfém—dugattyú
P.-bronz
fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,
JOBBÁGY-féle
barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyőri golyóscsapágyak.
MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.
UTBURKOLATOK: Ontött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS: facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS: nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön
Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, útépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsír

Huszonhatodik évfolyam Budapest, 1937 november 24. 47. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

A jó üzlet

A magyar kormány a magyar országgyülés harminchármas bizottságának hozzájárulásaval rendeletet bocsátott ki, hogy az állami tisztviselők kapják vissza azt az utolsó törmeléket, amit fizetésükből legutoljára vettek el. A rendelet felhatalmazza a törvényhatóságokat is, hogy szintén ebben az értelemben cselekedhetnek tisztviselőikkel szemben. Nem szenvedhet kétséget, hogy a székesfőváros lesz az első, amely a tisztviselőkkel szemben ezt a kötelességét teljesíteni fogja. Hónapok óta halljuk bizottságokban és közgyülésen, de szájakból is, hogy a tisztviselőkön segíteni kell. Nagyon jól tudjuk mi is, tisztában van vele a tisztviselőtársadalom is, hogy ez a mostani segítség nem lesz olyan, amely a bajokat elhárítja, de tudjuk mindnyájan azt is, hogy ennek a jószándéknak megnyilatkozása, a mély pontról való fölfelé emelkedés most már hitet és új bizalmat kelthet jövendője iránt az egész magyar, de elsősorban a fővárosi tisztviselőtársadalomban.

Nagyon érdekes, hogy ez az esemény azokban a napokban történik, amikor a londoni városházán új rezsim veszi kezdetét, amelynek van egy és más szava a tisztviselő-kérdésről is. London községi tanácsát nemrég újjá alakították. Az új tanács elnöke, — amely tisztség megfelel nálunk a polgármesteri méltóságnak, — Herbert Morrison lett. Az új elnök hivatalbalépésekor igen élesen és aláhúzottan hangoztatta, hogy amíg ő hivatását betölti, addig nem lesz panama és nem lesz semmilyen visszaélés. A londoni városházának nem szoktak nagy botrányai lenni és valószínű, hogy Herbert Marrisonnal nem a londoni állapotok, hanem az egész világon uralkodó közerkölcsök, vagy helyesebben közerkölcstelenségek mondatták ezeket a kemény szavakat. Figyelmeztette a tisztviselőket, hogy gondoljanak állandóan erre a programpontjára, mert, ha észreveszi, hogy egy-egy tisztviselő csak egy milliméternyire is letér a kötelességteljesítés útjáról, akkor nem fog irgalmat ismerni. Teszi pedig a községi tanács új elnöke ezt azért, mert London közigazgatását az egész világon példássá akarja tenni.

Mély meggyőződéssel halljuk és büszkén mondjuk ki, hogy Budapest székesfőváros tisztviselői kara, úgylátszik, ebben a tekintetben megelőzte Londont, mert a mi fővárosi tisztviselőkarunkat már ma is, de tegnap is büszkén állíthattuk oda az egész világ elé mint példaképet. Budapesten nem volt és nincs is szükség az ilyen kinyilatkoztatásokra, itt időtlen idők óta nem láttunk, nem hallottunk panamáról és ha földrajzilag a Balkán kapujában élünk is, ezt a mi magyar földünket az erkölcs kínai fala választja el attól az eszmei Balkántól, amelyet a nagyvilág még ma is meg szokott bélyegezni. Pedig ezek a mi tisztviselőink nyilván többet szenvedtek, nyilván keservesebb életkörülmények között éltek eddig is, mint a londoniak, vagy más nagyvárosok tisztviselői, de a keserves viszonyok között sem tévelyedtek meg soha egy pillanatig sem. Munkájuk útját mától kezdve sem fogják rózsák szegélyezni, de az az erkölcsi tudat, hogy a magyar állam és a magyar főváros megbecsüli a maga tisztviselőit, újabb erkölcsi erőt adnak ahhoz, hogy a tisztesség és a kötelességtudás példaképei legyenek továbbra is.

Azt is mondta Herbert Morrison, hogy „az egész világnak tudnia kell, hogy itt a tisztviselők becsületesen kiszolgálják a közönséget és hogy a közönség jó befektetésnek tekintheti a tisztviselői fizetéseket.“ Hála Istennek nálunk a fővárosi tisztviselő mindenkor mintaképe volt nemcsak a kötelességtudásnak, de annak is, hogy a közönséget tökéletesen szolgálja ki és ha a budapesti városházára rongyos ember állított is be, a mi fővárosi tisztviselőink egyenrangú polgárként kezelték a leggazdagabbakkal. Ezért van igaza a londoni községi tanács elnökének, hogy a tisztviselők ellátása terén nem szabad ok nélkül takarékoskodni. Ha a londoni közönségnek most kell megtudnia, hogy a tisztviselő fizetése jó befektetés, akkor a mi közönségünk ezzel már régen tisztában van. Budapest polgársága sohasem volt féltékeny arra, hogy az ő szolgálatában álló tisztviselők tisztességes megélhetéssel rendelkezzenek. Ha lehetett volna, ez a közönség mindig többet adott volna a tisztviselőinek, mint amennyi a nehéz viszonyok között jutott. Most végre valamit adhat, helyesebben valamit visszaadhat. És Budapest polgársága érzi, hogy az, amit most visszaad, megint jó befektetés. Herbert Morrison szerint tehát Budapest székesfőváros közönsége ezúttal jó üzletet csinál.

Előkészületek a Nemzeti Színház gyors megvalósítására

Hóman kultuszminiszter magáévá tette a főváros elgondolásait — Bessenyey Zénó, a Közmunkatanács elnöke és Zsitvay Tibor nyilatkozata a nemzet régi álmának teljesüléséről

Az új Nemzeti Színház megvalósítása most már valóban előtérbe lépett. A képviselőház egyik bizottsága letárgyalta a Nemzeti Színház-javaslatot, amelyet *Törs Tibor* ismertetett. *Zsitvay* Tibor és *Apponyi* György gróf is felszólaltak a bizottságban. *Zsitvay* megismételte azt a javaslatát, amelyet a főváros közgyülésén tett, *Apponyi* György gróf pedig a főváros többi pártjai részéről a legmelegebb együttműködést ajánlotta fel.

Hóman Bálint kultuszminiszter a legnagyobb örömmel tette magáévá Zsitvaynak azt a javaslatát, hogy az épitendő Nemzeti Színház minden páholyát más-más, a mai és a régi magyar törvényhatóság építse meg.

Természetesen *a kezdeményezés Budapest törvényhatóságáé marad.*

Hol épüljön fel a színház?

A Nemzeti Színház felépítésének azért még mindig sok akadálya van. Nemcsak a pénz összegyüjtésére gondolunk, hanem *többek között még az új Nemzeti Színház helyét sem állapították meg véglegesen.*

Először a Fórum-tervpályázat tárgyalásánál került szóba a Nemzeti Színház új helyének kérdése. Valamennyi városrendező *az Erzsébet-térre szeretné helyezni a színházat.* Az Erzsébet-tér sem maradna meg a maga formájában és ha amellett döntenek, hogy valóban az Erzsébet-térre kerül a színház, úgy a Nemzeti Színház céljaira több magánkézben levő területet ki kell sajátítani.

A Nemzeti Színháznak ugyan megvan a régi telke: a Grassalkovich-végrendelet értelmében *a színházat a Rákóczi-út és a Múzeum-körút sarkára kellene újra felépíteni. Grassalkovich úgy hagyta a nemzetre ezt az értékes telket, hogy az mindig a Nemzeti Színház céljaira szolgáljon.* Ezt a kikötést azonban többféleképpen lehet magyarázni. Az egyik felfogás az, hogy *a Nemzeti Színházat a régi helyén kell felépíteni, mert különben a telek visszaszáll a Grassalkovich-örökösökre.* A másik elgondolás szerint *a Nemzeti Színház telke akkor is a nemes célt szolgálja, ha a színházat praktikussági és szépitészeti szempontokból máshelyütt épitik fel, a régi telket pedig értékesítik és annak jövedelmét a Nemzeti Színház céljaira fordítják.*

Érdekes javaslatok a színház elhelyezésére

Amikor a Fórum-tervpályázat eldöntésekor a Közmunkatanács kijelölte a Nemzeti Színház új helyét, erről leiratban értesítette a fővárost. A főváros vezetősége erre *bizalmas felterjesztésében kifejtette a véleményét és elmondotta aggályait.*

Mindenekel;tt megvizsgálták azt a kérdést, vajjon *nem lehet-e az új Nemzeti Színházat a régi telken felépíteni?* A legkomolyabb kifogás az volt, hogy a telek kicsi és olyan nagy színházat, mint amilyenre most szükség van, erre a telekre építeni képtelenség. A telek megnagyobbítása azonban nem lehetetlen feladat. A telek mellett vannak ugyanis az egyetemi épületek és ezek közül éppen

az az épület, amely a Nemzeti Színház telkével határos, nélkülözhető volna az egyetem részéről.

Eszerint tehát *a telket abban az irányban is meg lehetne nagyobbítani.*

A másik oldalon a Pannónia-szálloda van, amely ugyancsak *megszerezhető volna,* sőt felmerültek oly megoldási lehetőségek is, amely szerint *nem jelentene olyan nagy áldozatot az ilyen irányban való terjeszkedés.*

Megemlítette még a főváros, hogy a Nemzeti Színház ideiglenesen a Népszínház házában kapott hajlékot. Valamennyi szakértő szerint *ez a színház nem túlságosan alkalmas a Nemzeti Színház céljaira.* A főváros vezetőségének felfogása szerint az alapítvány kezelését úgy lehetne intézni, hogy

bizonyos formák betartásával a főváros végleg át tudná adni a Népszínházat a Nemzeti Színháznak, azt kisebb költséggel úgy lehetne átalakítani, hogy az minden tekintetben kielégítené a kívánalmakat.

Természetesen a főváros nem tesz semmi kifogást abban az irányban, hogy a jogi kérdések elintézése után a Nemzeti Színházat az Erzsébet-téren építsék fel.

Csak egyet szeretne elérni a főváros vezetősége, még pedig azt, hogy *a döntés lehetőleg hamar történjen meg.* Lehetetlenség a város szívében úgy hagyni a régi Nemzeti Színház telkét, mint ahogy most van. Vásári bódék éktelenkednek rajta és a telek semmiféleképpen sincs kihasználva. A megoldás nagyon sürgős, mert *a telekkel szemben a Tudományos Akadémia néhány hónapon belül építkezni fog,* hatalmas bérpalotát telepít az utca másik oldalára, tehát a Múzeum-körút és a Kossuth Lajos-utca találkozása nem maradhat meg a mostani elhanyagolt állapotban.

Bessenyey Zénó a tervek megvalósításáról

A *Fővárosi Hirlap munkatársa beszélt*

Bessenyey Zénó dr.-ral,

a Közmunkatanács elnökével,

aki a Nemzeti Színház kérdéséről a következőket mondotta:

— Remélem, hogy a kultuszminiszter által benyujtott Nemzeti Szinházról szóló javaslat törvényerőre való emelkedése ezt az ügyet is előreviszi, sőt *a végleges megoldás most már megérlelődik.* Mindenekelőtt a színház helyét kell meghatározni.

A Fórum tervei, amelynek keretében ez a kérdés is eldöntésre kerül, már a kultuszminiszter előtt vannak.

A kultuszminiszter egyideig betegeskedett és ezért nem foglalkozhatott ezzel az üggyel, de most már javaslatát részletes előkészítés végett a parlamenti bizottság elé hozta. Meg vagyok arról győződve, hogy *a színház helyét most már véglegesen kijelölik.* Ha a helyben a megállapodás megvan, akkor majd

az új törvény lehetővé teszi a régi Nemzeti Színház telkének értékesítését, vagy felhasználását

és ezzel nagy lépéssel megyünk előre a cél felé. Ha ott építik fel a Nemzeti Színházat, ahol a Fórum-tervek megoldásával kapcsolatban tervezzük, *akkor a színház telkének megnagyobbításához számos kisajátításra van szükség. A tulajdonosok kielégítésénél fel lehetne használni a Nemzeti Színház telkéből befolyó pénzeket.*

— Az a lelkes hangulat, amely *Zsitvay*

Tibor felszólalását kísérte a főváros közgyűlésén,

reményt nyujt arra, hogy úgy Budapest közönsége, mint a többi törvényhatóságok segitségére sietnek a kormánynak, a nemes cél megvalósítása érdekében.

Mihelyt a telekkérdés megoldódik, *a mostani lelkes hangulatban a felépítés költségének előteremtése már többé nem nagy probléma.*

A székesfőváros hajlandó a gyűjtést megindítani

Érdeklődtünk még a főváros illetékes tényezőinél és a következő választ kaptuk:

— *Szendy* Károly polgármester a főváros közgyűlésén elfogadta *Zsitvay* Tibor dr. javaslatát, amelynek értelmében *a főváros bizonyos összeggel megkezdi a gyüjtést, egy-két páholy megépítésének költségét magára vállalja.* A főváros példáját követni fogják a többi törvényhatóságok is. Először a helyet kell meghatározni és azután *azonnal megindulhat a gyüjtés.* Meg vagyunk arról győződve, hogy ilyen formában *hamarosan sikerülni fog a nemzeti kultúrának új házát megépíteni.* Mi már teljesen készen vagyunk, csak a kormány intézkedéseit várjuk és mihelyt annak szükségessége mutatkozik, a megfelelő javaslatokat a főváros közgyülése elé hozzuk és érintkezésbe lépünk a többi törvényhatósággal.

Zsitvay Tibor szerint azonnal megindulhat az akció

Zsitvay Tiborral is beszélt a *Fővárosi Hirlap munkatársa.*

— Igazán nagy örömömre szolgál. — mondotta nekünk *Zsitvay* Tibor, — hogy indítványomnak ilyen meleg fogadtatása volt. Nagy jelentősége van annak, hogy

a főváros határozata után a kultuszminiszter is a mi álláspontunkra helyezkedett.

Szerintem nem is olyan nagyon fontos, hogy a hely kijelölésével siessünk, illetve *a gyüjtést megkezdhetjük anélkül, hogy megvárjuk, amíg a hely kijelölése véglegesen megtörtént.*

— Meg vagyok arról győződve, hogy magának a fővárosnak nem kell nagy anyagi áldozatot hozni, nagyon sok társadalmi egyesület van Budapesten és nincs egyetlenegy sem, amely *ne volna hajlandó bizonyos áldozatot hozni, ha a főváros vezetősége részéről felszólítást kap és megmondjuk, hogy a nemzeti kultúra új, végleges hajlékának megteremtését tovább halogatni már nem szabad.*

— Az az érzésem, hogy

a főváros hamarosan hozzáláthat az indítvány realizálásához

és Budapest városáé lesz az a dicsőség, hogy *segített megvalósítani az új Nemzeti Színházat.*

Ezekből a nyilatkozatokból kiderül, hogy valamennyi hivatalos tényező egyetért abban, hogy a Nemzeti Színház felépítése most már nem húzódhat sokáig és végre elérkeztünk oda, ahol a háború előtt állottunk: *gyüjtheljük a téglákat a nemzeti színművészet palotájának alapjára.*

Nagyszerűen sikerült a budapesti lomtalanítás

Kiss Lajos tűzoltóparancsnok jelentése a polgármesterhez — A lomtalanítással kapcsolatban az angol lapok szimpatikusan írtak Budapestről

Röder Vilmos honvédelmi miniszter leiratban dicsérte meg a főváros lakosságát, mert az első légvédelmi gyakorlatnál mintaszerűen viselkedett. A közönség mintaszerű fegyelmezettségének most újabb tanujelét mutatta. Mint ismeretes, a polgármester elrendelte a padlások lomtalanítását, a padlásokról el kellett távolítani minden könnyen éghető és gyulékony anyagot. Ez a lomtalanítási eljárás most befejeződött. *Kiss* Lajos tűzoltófőparancsnok jelentést tett az akció lebonyolításáról *Szendy* Károly polgármesternek. Elmondotta, hogy

40.000 épületet ellenőriztek a tűzoltók és 35.000 épület padlásánál megállapították, hogy minden az előírás szerint történt, csupán 5000 esetben fordult elő az, hogy az tűzoltóknak bizonyos kiegészítő utasításokat kellett adni.

Mindenki a legnagyobb készséggel teljesítette a tűzoltóság közérdekű kérését és *csupán 11 esetben fordult elő az, hogy egyesek megtagadták az engedelmességet.* Ezek ellen megindult a büntető eljárás, de a tűzoltóság bizik abban, hogy időközben a néhány renitens is belátja, hogy a hatóság nem kellemetlenkedik akkor, *amikor a padlások tűzbiztonságát ilymódon igyekszik biztosítani.*

Érdekes, hogy a lomtalanítási akciónak külföldön is nagy visszhangja támadt. A legnagyobb külföldi lapok hasábokat írtak a budapesti lomtalanításról és főleg azért foglalkoztak a különben nem is szenzációs kérdéssel, mert *Budapest most kétségen kívül divatban van.* Ennek érdekes nyomát láttuk egy angliai előkelő folyóiratban: a *Foreign Travel*-ben. A lapnak van egy kedves rovata, amelynek *By The Way* a címe. A világ minden részéből összegyüjtik az érdekességeket és azt szellemes modorban feltálalják. A rovatban a cikkíró képpel illusztrált cikkében tréfásan beszámol a budapesti lomtalanításról. Elmondja, hogy a budapesti háziasszonyoknak ki kellett tisztítani a pincéjüket, padlásukat és ha 30 napon belül nem volt rend, *150 dollár büntetést kellett fizetniök.* Az ilyen tisztítás csak használ, teszi hozzá, de a magyar háziasszonyoknak mégis jobb dolguk van, mint a japánoknak, mert ott *minden hat hónapban az egész lakást rendbe kell hozni és végül megjelenik a rendőr egy nagy spriccelővel és maga fertőtleníti mindent.* Budapestnek nincs erre szüksége, mert *Budapest amúgy is tiszta város.* Körülbelül ez a cikk tartalma, természetesen 150 dollár büntetésről idehaza senki sem tud, de nem maga az összeg a lényeg, hanem az a kedves forma, amellyel Budapesttel foglalkoznak.

Ugyanebben a számban *két képet találunk Magyarországról.* Az egyik fotografiáról két parasztgyerek és egy kis parasztlány mosolyog ránk, az aláírás szerint *ezek alföldi parasztgyerekek nemzeti viseletben.* A másik fénykép Budapestet mutatja és a szövegből kiderül, hogy a magyar fővárost a Gellérthegyről fotografáltak. Külön feltüntetik, hogy az egyik hídnak a neve: *Erzsébet királyné hídja.*

A lapnak van egy rovata, amelyben közli *Európa idegenforgalmi eseményeit is.* Ebből tudjuk meg, hogy *Magyarországon a Polo Club nagyversenyt rendez és ezenkívül egész csomó hazai sportesményről értesülünk.*

Az angolok fontosnak tartják, hogy a budapesti idegenforgalmi szempontokra felhívják a világotjáró honfitársaik figyelmét.

Gyermekotthonokká alakítjak át a székesfővárosi óvodákat

A székesfőváros szociális tevékenységének esztendők hosszú sora óta fontos része *a gyermekvédelem.* Ezen a téren a külföldi nagyvárosokkal való összehasonlításban is megállja a helyét Budapest, nem elégszik meg azonban a főváros azzal, hogy csak a meglévő intézményeket és akciókat tartsa fenn, hanem erejéhez mérten igyekszik *a szociális gyermekvédelem terén továbbhaladni.* A *Fővárosi Hirlap* munkatársának,

illetékes helyen

a következő felvilágyosítást adták:

— A szociália gyermekvédelmet, tehát a három—tizennyolc éves korú szociális szempontból védelemre szorulók segitségét *a főváros területén működő gyermekvédelmi egyesületekkel együtt végzi.* Ez a rendszer tökéletesnek csak azért nem mondható, mert

a Budapesten működő sok gyermekvédelmi egyesület között nincsen olyan összhang,

amelynek révén ezeknek az egyesületeknek működése hatásosabb lehetne.

— A szociális védelmet nem lehet szigorúan elválasztani *a prevención alapuló egészségügyi védelemtől,* mert a táplálkozás biztosításával nemcsak az a cél, hogy a gyermekek életét biztosítsuk, hanem az is, hogy *ellenállóképességüket növeljük.* A csecsemők és a hároméves korig terjedő gyermekek védelme Budapesten a *Stefánia Szövetség* hatáskörébe tartozik, a három—hat éves gyermekek védelme a mi kisdedóvóinkban és a velük szoros kapcsolatban lévő napközi otthonokban folyik le. Most azon munkálkodunk, hogy

a székesfőváros valamennyi óvodáját óvodás gyermekotthonná alakítsuk át, amelyben reggeltől estig folyamatos gondozásban és ellátásban tudjuk részesíteni az apróságokat.

— A mult tanévben 84 óvoda közül *37 óvodához csatlakozott gyermekotthon,* a többiben az óvodai foglalkoztatást *napközi gondozás* egészítette ki, amely szociális és egészségügyi gondoskodás volt. Az óvodások preventív védelméről a *Mahunka*-alapítvány gyermekotthona és a Kavics-utcai gyermekotthon gondoskodik.

— Ezidőszerint *az iskoláskorú gyermekek védelme van Budapesten a legerőteljesebben kiépítve.* Az iskolaorvosi intézmény keretében évente 90.000 gyermeket vizsgálnak felül és végzik gyógyításukat. Az iskolai egészségügyi szolgálat fontos kiegészítője *az iskolanővéri intézmény,* amely nagyarányú szociális tevékenységet is folytat és összekötőként szerepel az iskolák, a gyermekvédelmi intézmények és a szülők között. Az elemi iskolai napközi otthonok óriási forgalmat bonyolítanak le. A mult évben

közel ötmillió gyermek-ebédet osztottunk ki, a tejreggeliztetési akció során pedig 1,108.000 palack tejet kaptak a szegénysorsú gyermekek.

— Szervesen kapcsolódik a gyermekvédelmi akciókhoz a fővárosi árvaházak és üdülőtelepek szolgálata. A gyermeküdültetés szociális és preventív egészségügyi célokat szolgál és bár az utóbbi években e téren a főváros anyagi helyzetében a multhoz képest *visszaesés* mutatkozik, mégis *10.500 gyermeket nyaraltathattunk.* A gyermeküdültetést kiegészítik *a kiránduló-házak,* ahova nyaranta a napközi otthonok növendékei *egésznapos kirándulásokat tesznek* és ott ebédet és uzsonnát kapnak.

Január 1-én életbelép a fizetésjavítás

A hivatalos lap vasárnapi száma közölte a kormány rendeletét az állami tisztviselők, alkalmazottak, nyugdíjasok és özvegyek illetményrendezése ügyében. *A rendelet felhatalmazza a törvényhatóságokat is, hogy saját fedezetük terhére tisztviselőik és alkalmazottaik illetményeit ugyanezen az alapon rendezzék.*

Elsőnek a főváros él a kormány felhatalmazásával.

A számvevőségek már elkészítették a közigazgatási, a tanügyi alkalmazottak és az üzemi tisztviselők és alkalmazottak új fizetéstáblázatát, amely a rendeletben megállapított arányban emeli a jelenlegi törzsfizetéseket. Értesülésünk szerint a pénzügyi bizottság pénteki ülésén, azt követően pedig a legközelebbi közgyülésen már napirenden szerepel a polgármester errevonatkozó előterjesztése. *A fővárosi tisztviselők és alkalmazottak fölemelt illetményei január elsején lépnek hatályba.*

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„DELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtő kés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágítás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vizállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Komoly reformok a főváros világítási üzemeinél

Részletekben vezetik be a Gázművek a blokktarifát — A régi és az új tarifa-módosítás részletei — Az Elektromosművek nagy propagandaakciója

A főváros valamennyi üzeme nagy erőfeszítéseket tesz a közönség igényeinek kielégítésére. Az üzempolitikai bizottság hosszabb szünet után ezen a héten ülést tart és a legégetőbb üzemi problémákkal foglalkozik.

A Gázművek tarifamérséklést szándékozik életbeléptetni, de számításba veszi a főváros nehéz pénzügyi helyzetét is és ezért olyan javaslatot dolgozott ki, amelynek révén *a Gázművek fogyasztása emelkedni fog és így, bár kedvezményt adnak a közönségnek, mégis lehetővé teszi azt, hogy a főváros vezetőségének jelentős bevételi kieséssel nem kell számolnia.*

Az *Elektromos Művek* szintén komolyan hozzálát azoknak a terveknek megvalósításához, amelyeket a *Fővárosi Hirlap* már ismertetett. A honvédutcai bemutató mintájára a város különböző részein bemutatóhelyiségek lesznek. Minden reform bizonyos izgalmat vált ki a mai nehéz helyzetben. A kereskedők azt hitték, hogy a főváros érdekeiket sérti azzal, hogy ezekben a bemutatóhelyiségekben elektromoskészülékeket is árusítani fognak. Az Elektromos Művek csupán a közönség kényelmét szerette volna szolgálni azzal, hogy a bemutatóhelyiségekben mindjárt az elektromoskészülékeket is megvehették volna. Ebben a szándékában az Elektromos Művek érintkezést keresett az érdekképviseletekkel, de mert nem sikerült megfelelő megállapodásra jutni, *a bemutatóhelyiségekben továbbra sem fognak árusítani elektromoskészülékeket, csupán mintakollekciókat fognak a közönség elé tárni.*

A Gázművek új tarifa-rendszere

Az üzempolitikai bizottság elsősorban *a háztartási célokra szolgáló gáz árának mérséklését fogja tárgyalni.*

Az előterjesztés ennek a problémának minden részletére kiterjed. Az első árszabálymódosító tervet még 1935-ben előterjesztették. *A nagyobb fogyasztásra serkentő blokk-árszabást kívánták bevezetni*, amely a fogyasztót nem érinti hátrányosan, inkább azoknak nagy részére még előnyt is biztosít.

Az első terv szerint a blokktarifának minden vonalon való bevezetése 634.000 pengő bevételi kiesést jelentett volna a főváros számára.

Egyedül a háztartási gáznál a kiesés 600.000 pengőre rugott volna. Az ipari és a meleg vízszolgáltatásra szolgáló gáz árának mérséklése nem jelent olyan nagy áldozatot. Olyan események jöttek azonban közbe, amelyek miatt *a gáztarifamérséklést keresztülvinni nem lehetett.* Most örvendetes fordulat következett be. *A gázeladás növekedéséből előálló számottevő bevételi többlet mellett elenyészik az a bevételi kiesés, amelyre a reform keresztülvitelénél számítani kell.*

A blokktarifa időközben külföldön is mindenütt bevált.

Nemcsak az amerikai Egyesült Államokban vált általánossá, hanem Európában is mindenütt elterjedt. London legnagyobb gázvállalata a *Gas L. C. C.*, amelynek 1,600.000 fogyasztója van, blokktarifát léptetett életbe. Németországban a blokktarifát tették szabványárszabássá és Berlin városa már októbertől kezdve így számol. A Nemzetközi Gázunió is foglalkozott a kérdéssel és *a blokktarifa bevezetését tartja a legmegfelelőbbnek.* Ilyen előzmények után

a Gázművek már hivatkozhatik arra, hogy helyes irányban indult el, amikor a blokktarifa bevezetésére gondolt.

Csak az kap kedvezményt, aki a *háztartásban gáztűzhelyen kívül még legalább egy vízmelegítőkészülék vagy fűtőkályhával rendelkezik.*

Hogyan dolgozták át a régi javaslatot

Az új pénzügyi számításokat is az 1933. évi adatgyűjtésre támaszkodva vitték keresztül. 19.508 egyszobás fogyasztó van és ezek lakásához a gázzal ellátott fürdőszobák száma 1466. A havi átlagfogyasztás 17.1 köbméter, a konyha és fürdőszoba átlagfogyasztása 40.4 köbméter a javasolt havi tőfogyasztás — a blokktarifa bevezetésével — 25 köbméter lenne, tehát a tőfogyasztáson felül marad havi 15.4 köbméter, amelyet nem a mostani 20 filléres áron, hanem 40%-os kedvezménnyel adnának.

37.059 kétszobás lakásban van a gáz bevezetve és ezeknek a gázzal ellátott fürdőszobák száma 2856. A havi átlagfogyasztás 21.5 köbméter, a konyha és a fürdőszoba havi átlagfogyasztása 58.3 köbméter, a havi tőfogyasztás 40 köbméter volna, tehát kedvezményes áron adnának 18.3 köbmétert. 26.277 háromszobás lakásban van a gáz bevezetve és ezekben a gázzal ellátott fürdőszobák száma 4356. A konyha és a fürdőszoba havi átlagfogyasztása 81 köbméter, a javasolt tőfogyasztás 60 köbméter, tehát 21 köbmétert kellene kedvezményes áron számitani. A négyszobás lakások száma 12.593 és itt a fürdőszoba van 3236, a konyha és a fürdőszoba átlagfogyasztása 105.5 köbméter, a havi tőfogyasztás 80 köbméter, kedvezményes áron kellene adni 25.5 köbmétert. Az ötszobás lakások száma 4571, a fürdőszobák száma 1826, az együttes átlagfogyasztás 129.5 m³, a javasolt tőfogyasztás 100, tehát 29.5 volna a kedvezményes mennyiség. A hatszobás lakások száma 1564 és ezekben 748 fürdőszoba, az együttes átlagfogyasztás 155.7 köbméter, 120 volna a kötelező fogyasztás, kedvezményesen adnának 35.7 köbmétert. A hétszobás lakások száma 1067 és ezekben 673 fürdőszoba van, az együttes átlagfogyasztás 174.7 köbméter, a javasolt tőfogyasztás 140 köbméter, tehát kedvezményes áron kellene adni 34.2 köbmétert.

A régi mérséklés pontosan 652.783.35 pengő kiesést jelent, addig a mostani 193.245 pengő bevételi kiesést eredményezne.

ha a régi mértéket megtartanák. Az új javasiat *29.6 százalékát teszi az eredetileg számításba vett összegnek.* A kapcsolási díjakból is volna többletbevétel, ugyanis a jövőben nem gázmérő-kezelési díjakat, hanem *kapcsolási díjakat szedne a főváros.* Itt mutatkozna 52.000 pengő többlet és ezzel a bevételi hiány *141.245 pengőre csökkenne.*

Ez az eredmény az 1933. évvégi állapotra vonatkozik, míg most az 1936. évvégi állapotot kell vizsgálni. Éppen ezért megvizsgálták azt, hogy az *átlagfogyasztás időközben hogy alakult és milyen változás állott be a lakások fürdőszoba-arányszámában.*

Csökkent az átlagfogyasztás, emelkedett a fürdőszobák száma

Az átlagos évi gázfogyasztás 1903-ban 543 köbméter volt, míg 1936-ban 466 köbméter. A csökkenés 67 köbméter, vagyis 12.38%.

1933-ban 15.160 gázzal ellátott fürdőszoba volt, míg most 17.790 van, vagyis a szaporodás 2630. Ha mindezeket figyelembe vesszük, úgy

az ármérséklés 2,314.422 köbméter évi gázmennyiséget érint.

Nincs szükség különleges fedezetről gondoskodni a mérséklés keresztülvitelére, mert

ebben az évben félmillió pengővel nagyobb volt a Gázművek bevétele, mint a mult évben.

A gázhasználat örvendetes fellendülése következtében tehát *egyheted részére csökkent a bevételi kiesés és így a mostani pillanat igen alkalmas időpontnak mutatkozik az árszabálymódosítás végrehajtására.*

Az első javaslatban csak 5 filléres mérséklésről volt szó, tekintettel a kedvező helyzetre, a Gázművek nem öt, hanem

8 filléres mérséklést javasol,

ebben az esetben a kiesés *185.153.76 pengőt jelentene*, de ebből még lemegy a kapcsolási díj 26.000 pengős többlete, vagyis *a ténylegesen előálló bevételi kiesés, egész pontosan 159.153.76 pengő volna.*

Ezek a számadatok világosan mutatják a Gázműveknek óvatos pénzügyi politikáját. A közönségnek előnyöket akarnak nyujtani, de emellett igyekeznek *a fogyasztást növelni*, másrészt pedig figyelembe veszik a főváros nehéz anyagi helyzetét és

a Gázművek egész többletjövedelmét nem áldozzák fel a reformnak, hanem bizonyos összegeket tartalékolnak.

Ezekután az üzempolitikai bizottságtól függ, hogy elfogadja-e a Gázműveknek ezt az óvatos politikáját, vagy ezen *túlmenően kíván a közönségnek nagyobb előnyöket biztosítani.*

Az Elektromos Művek nem csinál konkurrenciát a kereskedőknek

A *Fővárosi Hirlap* több alkalommal megírta már, hogy az Elektromos Művek decentralizációra törekszik. A főváros üzeme a város különböző pontjain állit fel bemutatóhelyiségeket, ahol az Elektromos Művek és a közönség közvetlen kapcsolatai kimélyülhetnek. Itt felveszik a lakásváltozásokat és intézkednek a panaszok kikorrigálásáról is. Néhány héten belül megkezdi működését a budai iroda s azután kerül a sor a belvárosi irodára.

Az új iroda felállításával kapcsolatban nézeteltérés volt és az elektromoskészüléket készítő gyárak, kereskedők és az Elektromos Művek között. Az üzem abból az elgondolásból indult ki, hogy *ezekben a bemutatóhelyiségekben mindjárt árusítani is kellene a különféle elektromoskészülékeket.* Ugy gondolták, hogy kft.-t alakítanak és ebben a vállalkozásban részt vett volna néhány nagykereskedelmi érdekeltség is.

A szakma erre megmozdult és arról kezdtek beszélni, hogy *a főváros egyes cégeket előnyben részesít.* Erre *Szendy* Károly polgármester utasította az Elektromos Művek vezetőségét, hogy *az eredeti tervétől álljon el, ellenben próbáljon megoldást létesíteni az érdekképviseletek szervezetével.* Ezek a tárgyalások sem vezettek eredményre, mert az érdekképviseleteknek az volt az álláspontja, hogy *a bemutatóhelyiségekben senki se árusíthasson, ellenben hívják fel a közönség figyelmét arra, hogy a készülékeket a főváros kereskedőinél megvásárolhatják.*

A polgármester így is döntött.

A bemutató-helyiségekben mindössze mintakollekció lesz,

és az egyes készülékek praktikusságára felhívják a közönség figyelmét. Cégeket nem szabad senkinek sem ajánlani.

A főváros bizik abban, hogy a bemutatóhelyiségeknek ez a szaporítása részben ráneveli majd a közönséget az elektromosáram nagyobb igénybevételére, másrészt pedig *az üzem meg fogja találni a számítását a nagyobb fogyasztásban.*

Megszigorítják az élelmiszerellenőrzést

Budapest *élelmiszerrendészete* úgyszólván a vásárcsarnoki hálózat kiépítése óta rendkívüli körültekintéssel intézte *a fogyasztók érdekeinek megvédését a különböző áruhelyeken.*

A polgármester pár évvel ezelőtt külön kihágási büntetőbiróságot állított fel a IV. kerületi elöljáróság keretében, amely azóta

kizárólagos hatáskörrel intézi az élelmiszerhamisítások és az élelmiszerrel másként visszaélő kereskedők és iparosok ügyeit.

Annak ellenére, hogy az élelmiszerbíróság a legteljesebb rigorozitással, elrettentő büntetésektől sem riadva vissza, hozza meg döntéseit az eléje kerülő ügyekben, az utóbbi időben arra a tapasztalatra jöttek rá, hogy *szokatlanul nagy számban fordulnak elő élelmiszerkihágási ügyek.* Különösen a húsáruknál fordul ez elő és az utóbbi időben az ügyek egész tömege került a kihágási bíró elé, amelyekben mind arról volt szó, hogy

romlott baromfit, vagy más húsnemüt igyekeztek a vásárlóközönség nyakába sózni.

Két kirívó és rendkívül súlyos esetről a *Fővárosi Hirlap* épp a multheti számában számolt be, amikor a kihágási bíró elrettentő ítélettel sujtotta a lelkiismeretlen kereskedőket.

A polgármester a hozzá érkezett jelentések alapján most *erélyes intézkedésekre szánta el magát.* Azonkivül, hogy az élelmiszerbíróság személyzetét bővíteni szándékozik, megelőző intézkedéseket is folyamatba kíván tétetni. Ebből a célból már a legközelebbi jövőben növelni fogják az élelmiszernagyvásártelepen és a vágóhidakon szolgálatot teljesítő *állatorvosi létszámot*, amellett azonban utasítást kapnak a piaci és csarnoki árusítást ellenőrző közegeken kívül a kerületi *tisztiorvosok* is arra, hogy

meglepetésszerüen, de rendszeresen, állandóan ellenőrizzék az élelmiszerárusítással foglalkozó valamennyi üzletet.

Minden olyan esetben, amikor megállapítást nyert, hogy valamely árus romlott élelmiszert hoz forgalomba, *azonnal megindul a megtorló eljárás*, amely azokban az esetekben, ha a kihágási bíróság elé kerülő kereskedő már hasonló ok miatt megelőzően büntetve volt, *példás büntetéseket fog alkalmazni, sőt újabb ismétlődés esetén az iparigazolvány megvonására tesz javaslatot.*

A polgármester ebben az ügyben beható tárgyalást folytatott *Rosta* János dr. tanácsnokkal és *Csordás* Elemér dr. tiszti főorvossal és a két főtisztviselővel részleteiben is megbeszélte azokat a tennivalókat, amelyeknek keresztülvitelétől joggal remélhető a székesfőváros fogyasztására felhasznált élelmicikkek minőségének megjavulása.

NAS MOSONÓ VASALÓNÓ SZAKÁCSNÓ SZOBALÁNY MINDENES a
GÁZ
a háztartásban

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomásu kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

Budapest légiforgalmának nagyarányú fejlődése

Jelentékenyen szaporodnak az utasok, a póstaküldemények, teherszállítmányok, csupán a Budapestről elszállított újságok száma csappant meg lényegesen

Az egyre bővülő statisztika egyik új területe a légiforgalom, amelynek számadatai évről-évre rohamosan nőnek, amint a légi járatok mindjobban behálózzák a szárazföldek és tengerek feletti légűrt. Nagyon érdekesek azok az adatok, amelyet Budapest légiforgalmáról közöl az *Illyefalvi* I. Lajos dr. statisztikai hivatali igazgató szerkesztésében megjelenő *Budapest Székesfőváros Statisztikai Havifüzetei* legújabb száma.

Megtudjuk a levegő statisztikájából, hogy a budapesti és Budapesten át történő légi forgalmat *45 repülőgép* bonyolitja le *116 pilótával*. Ebből a *Magyar Légiforgalmi Rt.* üzemben tart 2 gépet (17 pilótával), a *Deutsche Lufthansa A. G.* 8 gépet (10 pilótával), az *Air France* 8 gépet (10 pilótával), a hollandi *Koninklyke Luchtvaart My.* 17 gépet (53 pilótával, az angol *Imperial Airways Ltd.* 7 gépet (20 pilótával), a *Cescoslovenska Letecka Spolecnost* 3 gépet (6 pilótával); az *Österreichische Luftverkehrs A. G.* átmenetileg szünetel.

A Budapestről szeptember hónapban indult repülőgépek száma volt 243, az ide érkezett gépek száma 243 (ebből a Magyar Légiforgalmira esik 26—26). Az év kilenc hónapjában *Budapestről indult 1615 repülőgép (tavaly 1444), érkezett 1618 (tavaly 1443).*

Az utasforgalom így alakult: Szeptemberben érkezett 806 személy, továbbutazott 930, elutazott 975 személy. Az év első kilenc hónapjában érkezett 4867 személy (tavaly 4151), elutazott 5510 (tavaly 4635). Az utasok közül a Magyar Légiforgalmi hozott a budapest—zürichi vonalon, illetve a budapest—bécsi közvetlen vonalszakaszon 148 utast, vitt 138 utast, a hollandi vállalat az amsterdam—budapesti vonalon, illetve a budapest—bécsi közvetlen vonalszakaszon hozott 183 utast, vitt 247 utast.

A postaforgalom a következő volt: Budapestre érkezett szeptemberben 1325 kg levél, 653 kg ujság, 319 kg csomag, összesen 2297 kg postaküldemény; az év első kilenc hónapjában érkezett 8210 kg levél (tavaly 5276), 2506 kg ujság (tavaly 1493), 2692 kg csomag (tavaly 2630), összesen 13.408 kg postaküldemény (tavaly 9399). Érdekes, hogy *a Budapestről elszállított levelek és csomagok súlya az érkezetteknél jóval kevesebb volt, viszont az ujságoké lényegesen több.* A szeptemberben elszállított levelek súlya volt 668 kg, az ujságoké 1348 kg, a csomagoké 101 kg, összesen 2117 kg. Az év első kilenc hónapjában a Budapestről elszállított levelek súlya 4451 kg (tavaly 3384), az ujságoké 12.698 kg (tavaly 17.853), a csomagoké 702 kg (tavaly 308), összesen 17.851 kg (tavaly 21.545 kg).

Az érkezett áruszállítmányokkal és podgyászokkal együtt a teherforgalom volt szeptemberben 17.076 kg, az elszállított áruké 20.381 kg, az év első kilenc hónapjában az érkezett áruk és podgyászok teherforgalma 110.438 kg (tavaly 91.902), az elszállítottaké 125.273 kg (tavaly 113.283).

Mint a számok mutatják, a mult évihez képest *minden téren növekedés mutatkozik* a postaforgalomban, egyedül csak ott mutatkozik nagy visszaesés, hogy *az 1936 első kilenc hónapjában Budapestről elszállított 17.853 kg ujság az idén 12.698 kg-ra esett vissza.*

Százezer kötettel gyarapodott a Fővárosi Könyvtár

A fővárosnak ez a legnagyobb könyvtára hatalmas kötetben számol be az elmult évi működéséről. A számadatok, amelyeket ebből az Évkönyvből a könyvtár forgalmáról kapunk, a főváros kultúrális életének valóságos keresztmetszetét adják. A fővárosnak nincs az a zuga, ahová a Fővárosi Könyvtár könyve el ne jutna. A központ és a fiókkönyvtárak olvasóközönsége a nagyvárosi lakosságnak minden rétegét magában foglalja.

Nagyarányú a fejlődés, 1936-ban 1,248.238 kötet könyv fordult meg az olvasók kezén. Az emelkedés, a mult év forgalmához képest, ismét jóval több volt 100.000 kötetnél. Örömmel állapítjuk meg, hogy a Fővárosi Könyvtár fejlődése meg nem áll. De, — mint ezt *Enyvvári* Jenő könyvtárigazgató is megjegyzi jelentésében, — a könyvbeszerzési dotációnak követnie kellene a forgalom emelkedését, mert hiszen a fokozott forgalom a könyvek fokozott elhasználását vonja maga után. Számtalan adattal világít rá a Fővárosi Könyvtár igazgatója arra a kiemelkedő pozicióra, amelyet a Fővárosi Könyvtár ma már nemcsak a hazai kultúrális életben, de külföldi kapcsolatainál fogva, mint napjaink egyetemes kultúréletének részese, elfoglal. A könyvtár belső munkáját érdekesen dokumentálják az Évkönyvben megjelent tanulmányok. A Budapesti Gyüjtemény a mult évben megjelent Buda és Pest 1686. évi visszafoglalása egykorú irodalmának bibliográfiája kiegészítéseképp most Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában címmel folytatja ennek a fontos várostörténeti kérdésnek fölfejtését. E bibliográfia bevezetéseképp *Kelényi* B. Ottó dr. főkönyvtáros éttekintő tanulmányban rajzolja meg e kérdés történelmi képét. A Nemzetpolitikai kérdések irodalma sorozatában *Homa* Gyula dr. és *Witzmann* Gyula dr. szerkesztésében a Racionalizálás kérdésének bibliográfiáját adja az Évkönyv, bizonyságául a modern élettel való szoros kapcsolatának. A fiókkönyvtárak közművelő munkáját *Zsák* Willfried könyvtári főtiszt cikke: A Fővárosi Könyvtár és ifjúsági olvasói, világítja meg, minden pedagógust és szülőt érdeklő módon. Ez az Évkönyv újra igazolja a Fővárosi Könyvtár nagyjelentőségű szerepét, melyet mostoha viszonyok között is, anyagi és szellemi erői céltudatos felhasználásával, a tudomány és a közműveltség terjesztése terén betölt.

Turnusonkint minden rászoruló hozzájuthat a szellemi szükségmunkához

A törvényhatósági bizottság költségvetési tárgyalásai során többizben szóbakerült a székesfőváros által alkalmazott *szellemi szükségmunkások kérdése.* Ebben az ügyben most érdekes tervet kíván keresztülvinni *a szociálpolitikai ügyosztály,* amelynek hatáskörébe a szellemi szükségmunkások tartoznak. A szükségmunka-akció életbeléptetése óta állandóan az volt a gyakorlat, hogy a behívottakat négy hónapon keresztül foglalkoztatták, voltak azonban olyan szellemi szükségmunkások is, akiket ezen az időn túl is visszatartottak és mint népjóléti megbízottak folytatták tevékenységüket. Ezen a rendszeren a jövő évtől kezdődően *változtatni kívánnak* éspedig abban az irányban, hogy

a szellemi szükségmunka necsak aránylag kislétszámú rászorultnak szolgáljon támogatásul, hanem abban mindazok részesülhessenek, akiknek erre jogcímük lehet.

A szellemi szükségmunkásokat a kialakult terveknek megfelelően a jövőben úgy válogatják össze, hogy *mindazok, akik a szociálpolitikai ügyosztály által vezetett nyilvántartásban szerepelnek, sorrakerülhessenek a foglalkoztatásnál.* Közel jár a 10.000-hez azoknak a száma, akiket ilyen címen nyilvántartanak, minthogy azonban a székesfőváros anyagi helyzete legfeljebb azt teszi lehetővé, hogy évről-évre visszatérően 700—900 szellemi szükségmunkásnak tudjon pár hónapon keresztül foglalkoztatást biztosítani., *mostantól kezvde turnusonként fogják behívni a szükségmunkásokat.* Ugyanazt az embert évenként csak egyízben lehet szellemi szükségmunkára alkalmazni és

a megállapított foglalkoztatási időtartam letelte után a még szellemi szükségmunkában nem részesült újabb turnusok behívására kerül a sor.

Fokozottabb gondot kíván fordítani a szociálpolitikai ügyosztály arra is, hogy *elsősorban családos embereket foglalkoztasson,* akiknél a rászorultság mérve sokkal jelentékenyebb, mint az egyedülállóknál.

A tervbevett intézkedés hatálya azokat, akik teljes megelégedésre már évek óta látják el népjóléti megbízotti teendőiket, nem érinti,

vonatkozik azonban minden más munkakörben foglalkoztatásra kerülő szellemi szükségmunkásra.

Az eddigi tervek szerint az idén december közepén fogja megkezdeni a székesfőváros az idei szellemi szükségmunka-akciót, amelynek időtartamát *az előző évhez hasonlóan, négy hónapban fogják megállapitani.*

HÍREK A PÁRTBÓL

Pártvacsora a XIV. kerület 171. számú körzetében. A nemzeti egység pártjának XIV. kerületi 171. körzete nagy érdeklődés mellett tartotta meg szokásos pártvacsoráját, amelyen megjelentek Usetty Béla országgyűlési képviselő, Bényi Károly dr. és Kertész Elemér fővárosi bizottsági tagok, Schöpflin Alajos postafőigazgató, Pekló József, Vass Kálmán, Sélley Antal postafőfelügyelő, Burgetti Ferenc, András Mózes és a kerület többszáz választója. Burgetti Ferenc megnyitó beszéde után Bényi Károly szólalt fel, majd Kertész Elemér nagy beszédben az egységes nemzeti társadalom kiépítésének szükségességét hangoztatta. Részletesen beszámolt a kerületi vonatkozásokban elért eredményekről és tervekről is. Usetty Béla a gazdasági és a külkereskedelmi helyzetet ismertette, majd a választójog kérdéséről és a felsőházi reformról beszélt. Pekló József a köztisztviselői fizetések emeléséről emlékezett meg. Végül Vass Kálmán és Sélley Antal szólott a közönséghez.

A NEP tanügyi szervezetének intézőbizottsági ülése. A Nemzeti Egység Pártja tanügyi szervezetének fővárosi tagozata Dávid Antal dr. egyetemi magántanár elnöklésével intézőbizottsági ülést tartott. Az elnök javasolta, hogy a szervezet mondjon köszönetet Dongó Orbán, Gazdy Jenő, Juhász Jenő és Vályi Lajos törvényhatósági bizottsági tagoknak, akik a főváros költségvetésének tárgyalása alkalmával felszólaltak a pedagógusok érdekében. Miklós Béla vezető-titkár részletesen ismertette a költségvetési vitán elhangzott és elfogadott tanügyi indítványokat. Hangsúlyozta, hogy a vita előkészítésében nagy szerepet játszott a szervezet, beszámolt az oktatórend erkölcsi és anyagi érdekeiért folytatott küzdelem eddigi eredményeiről, majd a további teendők felől tájékoztatta a bizottságot. Dongó Orbán a helyettes és ideiglenes tanerők lakáspénzének és a polgári iskolai tandíjszabályzat ügyének állását fejtegette. Bernáth István dr. országos ügyvezető-igazgató ismertette a vidéki szervezkedést. Ezután Szilágyi Béla beterjesztette a jövő évi költségvetést, amit a bizottság egyhangúan elfogadott.

Mozgalmas élet a VI. kerületi pártszervezetben. A sikerült évadnyitó vacsora után nagy lendülettel folyik a szervező- és építőmunka a NEP VI. ker. központjában. A tagok tömegesen jelennek meg a keddi pártnapokon. A legutóbbi pártnapon Bessenyey Zénó dr. örömének adott kifejezést, hogy a tagok nem csak a választások alatt, hanem azóta is tömegesen látogatják a párt helyiségeit, ami Schoepflin Lajos dr. elnök, vitéz Papp Gyula üv. elnök és Schilling Endre dr. társelnök érdeme. A tagokat hűséges kitartásra buzdította. Erdős Nándor azt indítványozta, hogy a háromnál többgyermekes egyszoba-konyhás lakásban lakó családok lakásai époly adókedvezményben részesüljenek, mint az újonnan épített lakóházak. Az indítványt a taggyűlés egyhangúlag elfogadta. Megmozdultak a szervezet hölgytagjai is, akik dr. Schoepflin Lajosné vezetése alatt megalakították a „Női szervezetet." A szervezet tisztikara a következőképen alakult meg: elnök: Schoepflin Lajosné, üv. elnök: Mánássy Miklósné, társelnökök: vitéz Miskolczy Hugóné, Veress Gáborné, Sárkány Ferencné, vitéz Papp Gyuláné, Schilling Endréné, Issekutz Viktorné, alelnökök: Bulbuk Antalné, s. Balás Istvánné, Kékessy Jánosné, Kutassy Istvánné, Cserv Istvánné, özv. Hajdu Béláné, főtitkár: Vághy Panni, titkár: Berényi Zsuzsi, jegyzők: Zoltán Olga, Berényi Kató, pénztáros: Szabó Terry, ellenőrök: Gebauer Józsefné, özv. Somló Lázárné. Elhatározták, hogy a karácsonyi segélyakció javára december 11-én műsoros teaestet rendeznek.

Egészségügyi előadás a X. kerületi szervezet körhelyiségében. A NEP X. ker. szervezetének körhelyiségében e hó 16-án dr. Baitz Géza, a X. ker. Mázsa-téri tüdőbeteggondozó intézet főorvosa előadást tartott az intézetben folyó közegészségügyi munkáról és az intézetnek küszöbön álló újjáépítéséről. Jelen volt Rostagni Archilles dr. főjegyző, dr. Vigyázó Géza előljáró és dr. Lukácsy József h. előljáró, dr. Lassner Zoltán rendőrtanácsos, dr. Hints Elek igazgató-főorvos, Kreizler Sándor iskolaigazgató és többen a kerületi iskolák és intézmények képviseletében, valamint a X. ker. orvosi kar nagy része. Dr. Baitz előadásában vázolta azt a nagyszabású preventív orvosi munkát, amelyet a tüdőgondozóintézet a veszedelmes betegség ellen a kerületben folytat. Uj épület emelése azért szükséges, mert a működést a nemi betegek gondozására is kibővíteni és szegénybeteg rendelőt is létesíteni szándékoznak. Az előadáshoz hozzászóltak: Vigyázó Géza előljáró, Hints Elek főorvos, Lassner Zoltán rendőrtanácsos és Halter Károly törvh. biz. tag. Dongó Orbán ker. elnök megköszönte az előadást és azt ajánlotta, hogy a felmerült javaslatokat pontokba foglalva juttassák el a székesfőváros X. ügyosztályához végrehajtás céljából.

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
színes aszfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari segítelő- és vegyianyagok gyára

ELEKTRO-FORRASZTÓ ÉS MŰSZAKI TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 5.
TELEFON: 292-657, 291-756.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. • Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyű nitrocelluloze szórózománcok minden színben: minden ipari cela elsőrendű minőségben, legolcsóbb árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztító és fényesítő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polírvíz, polírpaszta, csiszoló paszta. „XYLON" körömlakk.

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

Nem lesz lillafüredi fúrás-botrány a Városligetben

Tovább keresik a melegvizet a vállalkozók a Széchenyi-fürdő mögött

Megismétlődik-e a lillafüredi fúrás botránya? Ezt kérdezte mindenki, amikor híre járt annak, hogy *a városligeti fúrásnál bajok támadtak.* A zavaroknak az az oka, hogy beletört a fúró az új artézi kútba, amely 1243 méter mélységig haladt le, de eddig még nem bukkant vízre. A leghatározottabban állíthatjuk, hogy *nem lesz lillafüredi botrány,* hanem a hihetetlen technikai fáradozásnak meglesz az eredménye és *Budapest újra gazdagabb lesz egy artézikúttal, amelyből melegvíz fog felszökni.*

A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

illetékes helyen

igyekezett információkat szerezni. Egyelőre nem beszélnek róla, de a jelek arra mutatnak, hogy

három-négy hónapig semmiféle újabb fordulat nem történik a városligeti fúrások körül.

Ez azonban nem jelenti azt, mintha a fúrásokat beszüntetnék és feladtak volna minden reményt arra, hogy melegvízhez jussanak. Ez az optimizmus teljesen indokolt. *Sok-sok évvel ezelőtt, az első artézikút fúrásánál ugyanezek a bajok* voltak. *Zsigmondy* Béla mérnök kísérletezett a fúrással és a szakértők nagyon sokszor ellene fordultak. A pénz is elfogyott, úgyhogy *hónapokig, sőt évekig szünetelt a fúrás.* Tíz esztendeig tartott, amíg a melegvizet elő tudták csalni a föld mélyéből.

A vállalkozók érdeke a fúrás folytatása

Most tizenöt hónapja, hogy lehatoltak 1243 méter mélységig, ahol a fúró eltörött. *A jelenlegi mélységben a talaj hetven hőfokú, amely meleget csak a forróvíz szolgáltathatja, mert enélkül a talaj melege legfeljebb 30 fokú volna.* A forróvíznek tehát a betört fúró környékén kell lappangania.

Az önkormányzat részéről bizonyos idegeskedés mutatkozik. Amikor a fúrást megkezdték, olyan határozatot hozott a törvényhatóság, hogy *legfeljebb háromszázezer pengőt áldoz erre a célra.* Ha sikerül ebből az összegből megcsinálni az új artézikutat, úgy rendben van, ha pedig nem, *további áldozatra nem hajlandó.*

A vállalkozók különféle technikai kísérletezéshez szándékoztak hozzáfogni és ötnegyed kilométer mélységben robbantani szerettek volna. A város az engedélyt megtagadta, mert a polgármester a robbantást kockázatosnak tartja. Attól tartanak a városházán, hogy a robbantás esetleg megzavarja a föld belső alakulatát, s ez kihat a mostani artézi kútra is és a robbantás még a régi vizet is elpusztítja. A vállalkozók ilyenformán *nem robbanthatnak,* hanem másféle módon próbálják az eltörött fúrót a nagy mélységből kiemelni és új fúrásokkal szeretnének kísérletezni.

Most azután az eltörött fúrót ki kellene emelni, nagyon nehéz az ilyen nagy mélységben a fúródarabot megfogni. Az egész egy acélcsőből készült szerszám és éppen *az acélcsőből kellene a már használhatatlanná vált fúrószerkezetet eltávolítani.* Erre két mód kínálkozik, vagy kipiszkálhatjuk a csőből az acéldarabokat, vagy elaprózzuk. Ha nincsen semmi más lehetőség, úgy robbantással kellene kísérletezni. Egy-két kiló dinamittal robbanthatnánk lent a mélységben. Amerikában hasonló esetekben gyakran robbantanak. *Mazalán* Pál geológus 6 évig volt Amerikában és több ilyen földalatti robbantást végzett. Van tehát szakértőnk is, akinek az ilyen mélységben való robbantáshoz megvannak a kellő tapasztalatai. Nagyon könnyen lehetséges, hogy a *robbantás megnyitná azokat a csöveket és repedéseket, amelyeken keresztül a vizet megszerezhetnénk.* Szinte elképzelhetetlen, hogy ilyen mélységben nagyobb zavart okozna a robbantás. Már a márgarétegben vagyunk, ott olyan kemény a kő, hogy a robbantás nagyobb zavart nem csinálhat. A legutolsó hőmérséklet, amit mértünk, 74—75 fok volt, maga ez a tény is mutatja, hogy a *közelben nagyon meleg víznek kell lenni.*

— Sokat beszéltek arról is, hogy okosabb lett volna nem a mostani helyen fúrni, hanem a régi kút mellett. Ez volt különben *Szendy* Károly polgármester ötlete is. Nem lehetett megvalósítani, mert az volt a cél, *hogy a kút minél közelebb legyen a Széchenyi fürdőhöz.* A feltörő víz eredeti hőmérsékletét szeretnénk megtartani és annak elvezetésével a hő sokat vesztene erejéből.

Én nem félek attól, hogy nem lesz víz a Városligetnek ezen a pontján, tisztában kell lenni azzal, hogy a *kútfúrás nem valami kényelmes mesterség, rengeteg kockázattal és áldozatkészséggel jár, de azután az eredmény mindent kárpótol.* Mindent lehet tenni, csak egyet nem: *nem szabad a fúrást abbahagyni.* Jól tudom azt, hogy a törvényhatóság csak bizonyos összeget szavazott meg a kútfúrásra, tudomásom szerint azonban *ez az összeg még nem merült ki teljesen,* de még abban az esetben is, ha az eredetileg megszavazott összeg kevésnek bizonyulna, *tovább kell folytatni a kútfúrást, mert most már igazán nem lehetünk messze a forróvíztől.*

Becsey Antaltól még aziránt érdeklődtünk, hogy jelenleg mi történik a fúrás körül. Azt a választ kaptuk, hogy a *vállalkozók most azzal kísérleteznek, hogy a csőből valahogyan kiszedjék a fúró maradványait,* ez a munka azonban nagyon hosszadalmas, rengeteg fáradságot és költséget igényel. A vállalkozók kijelentése szerint *már eddig is nagy anyagi áldozatot hoztak, a főváros azonban a maga részéről újabb anyagi áldozatot hozni nem hajlandó.* A vállalkozók egyideig még kísérleteznek, majd *csak azután kezdődik meg a fővárossal a tárgyalás.*

Becsey Antal bízik a sikerben

Arról volt szó, hogy *Becsey* Antal a költségvetési vitában a városligeti fúrások ügyét megvilágítja. *Becsey* Antal felszólalása közbejött akadályok miatt elmaradt és ezért a *Fővárosi Hirlap* munkatársa a kitűnő szakértőhöz fordult felvilágosításért.

Becsey Antal

örökös törvényhatósági bizottsági tag

a mai helyzetről a következőket mondotta:

— Érdekes felolvasásra készültem. Kikerestem a régi újságokat és *fel akartam olvasni Szabó József magyar geológus véleményét az első artézikút fúrásáról.* Nagyon kemény szavakkal támadta *Zsigmondy* Béla mérnököt, aki tíz évig fúrt a Városligetben, amíg elő tudta csalogatni a föld alól a melegvizet. Még hat héttel a víz feltárása előtt is, valósággal becsületsértésszámba menő kritikát gyakorolt *Szabó* József *Zsigmondy* Béla mérnökről, kijelentette, hogy a mérnök analfabéta, tudatlan ember és esküdözött, hogy a Városligetet mélyéből sohasem lehet sem hideg, sem melegvizet elővarázsolni. Akkor a dolomitrétegekig haladtak le és állandóan visszatérő refrain volt, hogy *a dolomitokból nem fog víz fakadni.*

— *Zsigmondyt* nem kedvetlenítették el a támadások. Az akkori primitív eszközökkel tovább dolgozott és bámulatos kitartását siker koronázta. Könnyű elgondolni, hogy milyen nehéz feladatra vállalkozott, hiszen akkor még kevésbbé jóminőségűek voltak az acélok és a műszerek precizitásához is sok szó fért. *Mindenesetre a kritika elhallgatott abban a pillanatban, amikor az artézi víz előtört a föld mélyéből!* Így lesz az most is! A mostani fúrásról csak annyit mondhatok, hogy a szakértők állandó ellenőrzése és elismerése mellett történtek a fúrások és *senkit sem lehet okolni azért, hogy még nincs melegvíz.* Az bizonyos, *melegvíznek lennie kell a föld alatt* és ha nem kicsinyeskedünk, úgy a vizet feltétlenül meg fogjuk kapni. Most már 15 hónapja fúrnak a vállalkozók. 1100 méter mélységben történt az első baj.

Tulajdonképpen akkor nem is a fúró tört el, hanem *rúdtörés történt.* Még a laikus is elgondolhatja, hogy milyen nehéz dolog az, egy *kilométer hosszú rúddal a föld mélyében dolgozni.* A rúd végén van a fúrószerkezet. Az acélrúd kimerült a sok ütéstől és így történhetett a baleset.

Szinte már naponta vártuk azt, hogy vízhez jutunk, mert már abban a mélységben jártunk, ahol annakidején Zsigmondy a vizet megtalálta. A talaj hőmérséklete is folyton emelkedett, de reményeinkben csalódtunk. A fúrást tovább folytatták, de *egyre nagyobb nehézségekkel kellett megküzdeniök.* Egy napon elérkezett a fúró az úgynevezett *budai márgarétegbe,* amely már igen kemény. Mindinkább keményebb és keményebb fúrókat kellett felszerelni és ezeket is igen gyakran kicserélték. 1243 méter mélységben történt aztán a törés. Nem tudjuk megállapítani, hogy mi volt a törés oka. Lehet, hogy az *anyagban volt valami hiba, de az sincs kizárva, hogy valami műhiba történt.*

„SILI" FOLYÉKONY — SZINTELEN kovasavas készítmény CEMENTPADLÓK PORMENTESÍTÉSÉRE
RÁCZ FERENC műszaki vállalat
V., Katona József-u. 28. Tel.: 124-636

Teljes erővel támogatja a kormány a főváros centrálé-építési szándékát

Az *üzempolitikai bizottság* abban az időben, amikor a székesfővárosi *Elektromos Művek* áramgazdálkodásának felülvizsgálatával foglalkozott, szakértői vélemények figyelembevételével arra az álláspontra helyezkedett, hogy Budapest székesfőváros szükségszerű fejlődésének következménye gyanánt *legkésőbb 1940-ig új centrálét kell építenie a székesfővárosnak.*

Ebben az ügyben a közelmult napokban komoly tárgyalások kezdődtek, amelyek azt célozzák, hogy *a jövő esztendő folyamán döntés történjék a budapesti áramszolgáltatást a legközelebbi ötven esztendőre biztosítani tudó új villamos-erőműtelepek létesítését illetően.*

Körülbelül

50 millió pengős beruházást fog jelenteni ennek az elektromos centrálénak a létesítése.

Végleges döntés abban az irányban még nem történt, melyik szénvidéken állítsák fel az új elektromos erőműveket, az utóbbi időben azonban *Morvay* Endre dr. tanácsnok, a székesfőváros üzemi ügyosztályának vezetője társaságában *Szendy* Károly polgármester és *Lamotte* Károly dr. alpolgármester *több hatalmas szénvidéken tett látogatást,* abból a célból, hogy előzetes tájékozódást szerezzenek a fennforgó lehetőségekről. Pár héttel ezelőtt a tatai szénmedence meglátogatására került a sor, most hétfőn pedig a dorogi szénvidéket tanulmányozták.

Szó volt arról is, hogy a székesfőváros által megépítésre kerülő áramfejlesztőtelep

különböző fontos szempontok figyelembevételével nem Budapest területén létesülne, hanem valamely nagykapacitású szénvidék centrumában.

A budapesti világítási és ipari áram szükségletét fedező új telepek működését *szervesen be akarják illeszteni az ország elektrifikálási hálózatába* és jóllehet, ezidőszerint még ninesen eldöntve az a kérdés, hogy a székesfőváros közönségének teljesen saját anyagi erejéből kell-e megépíteni a telepeket, annyi *máris bizonyosnak* látszik, hogy az új centrálé nagymennyiségű áramot fog szolgáltatni Budapesten kívül a körzetébe eső egyéb városi közületeknek, sőt a községek egész sorának is.

Az új centrálé elkészültének időpontja előtt *teljesen reorganizálni fogják a Budapesten jelenleg rendelkezésre álló áramszolgáltatási telepeket.* Már a legközelebbi jövőben sor kerül így többek között *a révészutcai telep modernizálására,* ami ha megtörténik, akkor a teljesen modern, nagy teljesítőképességű kelenföldi elektromos művel együtt *teljesen megnyugtató módon lesz biztosítható a székesfőváros áramellátása.*

A székesfőváros vezetősége egyébként már behatóan megbeszéléseket folytatott a centrálé építkezési tervekkel kapcsolatban felügyeleti hatóságával, a belügyminisztériummal és az országos elektrifikálási ügyeket intéző kereskedelemügyi minisztériummal. A tárgyalások egyelőre *informatív jellegűek voltak ugyan,* annyi azonban máris leszűrhető, hogy

a kormányzat erőteljesen támogatja a főváros áramellátásának szempontjából nélkülözhetetlen terv realizálását

és kilátásba helyezte a székesfőváros vezetői előtt ez irányban történő *teljes támogatásának biztosítását.*

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást
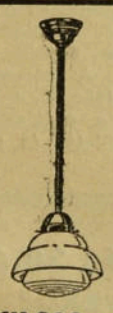
KH 200-as
Átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

KH „Worklight"
munkamegvilágító rugós golyós csuklóval. A fénykéve bármely szögben beállítható.
KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Események

Fővárosi Hiriap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Mohács város Szendy polgármesternek aranyemlékérmet adományozott. *Mohács* város polgármestere, *Margittay* Lajos dr., pénteken átnyujtotta *Szendy* Károly polgármesternek a város arany emlékérmét, amely a mohácsi csata 250-ik évfordulójára készült. A mohácsi polgármester egyben átadta a város közönsége által küldött díszalbumot is és köszönetet mondott a fővárosnak az ünnepségen való részvételéért.

Némethy tanácsnok és Csordás tisztifőorvos kitüntetése. A kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére *Csordás* Elemér dr. m. kir. egészségügyi főtanácsos, székesfővárosi tiszti főorvosnak, *Némethy* Károly dr. kormányfőtanácsos, székesfővárosi tanácsnoknak a Magyar Vöröskereszt-Egylet céljainak előmozditása érdekében kifejtett kiválóan eredményes működésük elismeréséül a *magyar vöröskereszt érdemkeresztjét adományozta.*

A Közmunkatanács új alelnöke. Hivatalosan jelentik, hogy a minisztérium vitéz *Irsy* László miniszteri tanácsosi címmel felruházott iparügyi minisztériumi miniszteri osztálytanácsost a *Fővárosi Közmunkák Tanácsának alelnökévé, Álgyay-Hubert* Pál dr. államtitkári címmel felruházott kereskedelem- és közlekedésügyi minisztériumi miniszteri osztályfőnököt pedig a Fővárosi Közmunkák Tanácsának tagjává kinevezte.

Szécsi műszaki főtanácsos jubiláris ünneplése. A főváros II. kerületi polgársága meleg ünneplésben részesítette *Szécsi* Jenő műszaki főtanácsost, a kerület műszaki hivatalának vezetőjét. 30 éves közszolgálati jubileuma alkalmából. Az ünnepi beszédet *Thorday* Lajos dr. tanácsnok, a kerület elöljárója mondotta, kiemelte a jubiláns érdemeit. A vacsora keretében a jubilánst felköszöntötték még: *Kornis* Gyula dr., *Kozma* Jenő, *Petracsek* Lajos, *Kovacsek* Ferenc, a kőművesipartestület országos elnöke és *Molnár* Sándor, az építőmesterek egyesülete nevében.

Heten pályáztak a főszámvevői állásra. November 18-án, csütörtökön járt le a megüresedett főszámvevői állásra kiírt pályázat. Összesen heten nyujtották be pályázatukat és pedig *Gátonyi* Béla, *Szőke* Sándor, *Czike* Ferenc, *Vidos* Gyula, *Plachi* József, *Gavora* Ferenc dr. számvevőségi főtanácsosok, *Benedek* Szabolcs dr. tanácsi főjegyző és *Fejérvári* Géza dr. X. kerületi városbíró. A főszámvevőt, minden valószínűség szerint, már a legközelebbi közgyülésen megválasztják.

Egészen 7-enát
Franck
KÁVÉPOTLÉKKAL
Kneipp
MALÁTAKÁVÉT

Hatezer pályázat 624 fővárosi állásra. Az elmult héten csütörtökön járt le a pályázati határidő a főpolgármester és a polgármester által meghirdetett különböző fővárosi állásokra. A főpolgármester által betöltendő állásokra 936, a polgármester által betöltendő állásokra pedig 3655, összesen tehát 4591 pályázati kérvény érkezett. Egyesek ugyanazon kérvényben több különféle állásra is pályáztak és igy adódik a pályázatok hatezres száma. Az elnöki ügyosztály már hozzáfogott az óriási anyag feldolgozásához, hogy a kinevezések még karácsony előtt megtörténhessenek.

Kétszázezer pengő karácsonyi segély a munkanélkülieknek. A főváros évek óta rendkivüli segélyt ad karácsonykor a munkanélkülieknek. Az idén *kétszázezer* pengő kerül szétosztásra. Minthogy erre fedezet a költségvetésben nincs, a polgármester a közgyűléstől póthitel megszavazását fogja kérni. Jelenleg 31.218 inséges lakik a főváros szükséglakásaiban, akiknek egyrésze azonban vidéki. A téli hónapokra ugyanis fokozódik a vidékiek beszivárgása. A polgármester ezzel kapcsolatban előterjesztést is készített a belügyminiszterhez a beáramlás megakadályozása érdekében. A vidékieket esetleg kényszer útján is vissza fogják szállítani. Természetesen csak azokat, akiket a munkapiac nem tud felvenni.

Becsey Antal jubilál

November 20-án volt huszonöt éve annak, hogy Becsey Antal kormányfőtanácsos, örökös bizottsági tagot a székesfőváros törvényhatóságának bizottsági tagjává választották. Ha buzgalmát, fáradhatatlanságát, kezdeményező kedvét nézzük, akkor nehéz elhinni a huszonöt esztendőt, vagyis inkább azt, hogy még nem fáradt bele és hogy még semmiből sem ábrándult ki. Ha viszont arra rengeteg munkára gondolunk, amelyet Becsey Antal a köz érdekében végzett, a sok mozgalomra, harcra és eljárásra, amelyben résztvett, a tervekre és elgondolásokra, amelyek tőle indultak ki, akkor keveseljük a huszonöt esztendőt és valahogy úgy érezzük, hogy Becsey Antal fogalom, aki nélkül az autonómiát és a műszaki életet már régesrégen nem tudtuk elképzelni és nem tudjuk elképzelni ezután sem.

Halalmas munkatömeg és a munkának imponáló sokfélesége ötlik fel előttünk, ha Becsey nevét halljuk. Horthy Miklós-uti irodájának táblájára az van felirva: gépészmérnök. Ez is szép hivatás, de tül egyszerüen hangzik, ha arra gondolunk, hogy Becsey Antal a balneológiától a városrendezésig, az energiagazdálkodástól a hidrogeológiáig és a kézműiparig, a társadalmi, gazdasági históriai és művészeti kérdésekig annyi mindenben szakember. Csak úgy előkapjuk az ő tudományos tömkelegéből tanulmányait a karsztvizekről, a távfütésről, vagy hogy egy más végletbe csapjunk, érdekes tervét a magyar kézműipar házáról: nagyarányú munkálatait, amelyet az energiagazdálkodás nemzetközi szerve megbizásából folytat, vagy azt az eredményes tevékenységet, amelyet évek óta, mint a Gázművek üzemi választmányának elnöke fejt ki.

De elkisérhetjük a Mérnök és Építész Egyletbe, ahol tudományos előadásokat tart, a Kelenföldi Kaszinóba, ahol egy egész városrész társadalmi ügyeinek intézésében prezideál, vagy meglephetjük a lakásán és az irodájában, ahol tömegesen fogadja az ügyes-bajos embereket. Mindenkit azzal üdvözöl, hogy „nem ér rá, mert agyonhalmozzák munkával" és még sem megy el tőle senki meghallgatás nélkül. Nem ér rá, de egyre újabb munkaterületeket keres magának. Igy most a legtüzesebb szószólója annak a mozgalomnak, hogy a Horthy Miklós-híd felépítésével kinálkozó lágymányosi területen épüljön fel a Budapesti Nemzetközi Vásár kiállítási területe és ide kerüljön majd a Nemzetközi Stadion is. Ha ez a grandiózus terv megvalósul, elválaszthatatlan lesz Becsey Antal nevétől.

Felavatták a TESZ új helyiségét. Csütörtökön este rendkivül ünnepélyes keretek közt, a politikai és társadalmi élet számos vezető egyéniségének jelenlétében avatták fel a *TESz* Szabadság-téri új helyiségeit, ahol *Baross* Gábor országos elnök és *Szörtsey* József ügyvezető elnök fogadta a vendégeket. *Taraba* József plébános, pápai kamarás imája után *Mándoky* Sándor nyugalmazott tábori főesperes mondta az avató beszédet.

Újabb ajánlat a Karátsonyi-palota megvételére. Tudvalévő, hogy a főváros nem fogadta el a Karátsonyi-palota megvételére beadott ajánlatot. A Karátsonyi-örökösök most három újabb tervet nyujtottak be a székesfővároshoz. A három terv szerint három variációban parcelláznák a palota parkjának egy-egy telkét bérpalota építése céljából és csak a fennmaradó parkterületet és palotát kínálják megvételre a fővárosnak.

November 25, 28 és 30-án
délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

A drágaság miatt közel félmillióval kerül többe a kórházi betegek ellátása. A fővárosi kórházak az idén kénytelenek póthitelt igénybe venni, mert a költségvetés összeállitása óta a húsárak 22, a zsir 11, a tojás 9.5, a kenyérárak pedig 3.5%-kal *emelkedtek.* Az élelmiszerek árában beállott drágulás következtében *a kórházi betegek ellátása az év végéig 412.000 pengővel kerül többe, mint amennyire a költségvetés összeállításakor számitottak.*

A „Kis Ujság" ötvenéves jubileuma. A *Kis Ujság* most ünnepli ötvenéves fennállásának jubileumát és ebből az alkalomból vasárnap 200 oldalas ünnepi számot adott ki, amelyben sok érdekes cikk számol be az elmult fél évszázad történetéről. Az ötvenéves jubileum alkalmából a *Kis Ujság* szerkesztősége *Lévai* Jenő felelős szerkesztő vezetésével szombaton koszorút helyezett el a kerepesi úti temetőben Kossuth Lajos mauzoleumánál. A szerkesztőség nevében „Köröspárti" *(Zsirkay* János) mondott beszédet, amelyben hitvallást tett *Kossuth* Lajos eszméi mellett. A jubileum alkalmából a politikai, társadalmi és gazdasági élet számos előkelősége üdvözölte a népszerű ujságot.

Falus Ferenc gyásza. *Frank* Izidor miskolci városi tisztviselő az éjszaka 74 éves korában meghalt Budapesten. Az elhúnyt Miskolc közbecsülésnek örvendő, érdemes, népszerű polgára volt. Családja, *Falus* Ferenc, a *Heti Ujság* szerkesztője, *Falus* István filmrendező, *Falus* Imre dr. ügyvéd, kiterjedt rokonsága és számos barátja gyászolja.

40 éves szolgálati jubileum. A VI. kerületi elöljáróság tisztviselői és altiszti személyzete élén *Schara* Béla dr. tanácsnok, kerületi elöljáró szép ünnepség keretében üdvözölte *Járfás* László altisztet, aki most töltötte be szolgálatának 40. esztendejét. A jubileum alkalmából az ünnepelt altiszt szép emléktárgyban részesült.

Bársony Oszkár előadása az idegenforgalom hatásairól. *Bársony* Oszkár, az Ibusz igazgatója, aki külföldön is elismert szakértője a magyar idegenforgalomnak, hétfőn este a Hétfői Társaságban előkelő és nagy társaság előtt előadást tartott *az idegenforgalom és a kereskedelem kapcsolatáról.* Vázolta idegenforgalmunk idei eredményeit, megállapította, hogy míg 1936-ban 140.767 külföldi vendégünk volt, akik 294.233 éjszakát töltöttek itt, addig 1937-ben 153.654 külföldi járt nálunk és 537.205 éjszakát töltött Budapesten. Előadásában ezután azt fejtegette, hogy az idegenforgalom minden megnyilvánulásában át van szőve kereskedelmi vonatkozásokkal. Az idegenforgalom *aktiv tétele nálunk megközeliti a 40 millió pengőt, mig a passzivum 27 millió pengőre rúg.* Hangsúlyozta, hogy az *idegenforgalomnak a sorompónélküli szabad közlekedés és a szabad valuta- és devizaforgalom az éltető eleme.* A tapasztalat azt mutatja, hogy az idegenforgalom inkább olyan országok felé terelődik, ahol *nem molesztálják az idegent költséges vizumokkal, szigoru vámvizsgálatokkal, gyanakvó motozásokkal,* különféle be- és kiviteli korlátozásokkal, valamint *az elhozott pénzérték leltározásával és az útlevélbe való feljegyzésével.* A külföldi vendégek itteni vásárlásai komoly jelentőségüek. A prémből, a selyem, a női ruha, a pesti cipőkivitel figyelembevehető támaszt talál idegenforgalmunkban, de ezenkívül iparművészetünknek, háziiparunknak számos exportcikke az idegenforgalommal hozható kapcsolatba. A lebilincselő előadást zajos tapsokkal köszönte meg a közönség.

A „PNEUCIT"
TÖLTŐTOLL
átlátszó testtel, arany tollal
16 pengő
CILCER ÉS TÁRSA
papirüzletében
V., Dorottya-utca 9. szám

VILMA KIRÁLYNŐ-ÚT 8. SZ.
ÖRÖKLAKÁSOS
TÁRSASHÁZ ÉPÍTKEZÉSE

1 szobás garçon, 1 szobás hallos, 2 szobás, 3 szobás, 4 szobás komfortos öröklakások eladók.

Egy-egy épületrész **egyben** is eladó. A vételár 40 százaléka készpénzben fizetendő ki, **60 százaléka** pedig **évi 5 és fél százalékos netto** kamat mellett 15 év alatt törleszthető.

Lakások lejegyezhetők: **Bauer és Smitterer** müépitészek irodájában, Kossuth Lajos-utca 3. III. 8. (Telefon: 185-402) minden nap délután fél 4—6-ig.

Gazdasági Értesítő

Nagyfontosságú tervezetek az építkezések és a városrendezés megreformálására

Kinevezik a hatósági hites mérnököket — Megakadályozzák a hibás építkezéseket

A városrendezés, valamint a régi és új építkezések ellenőrzése körül, — amely jelenleg a fővárosnak megoldásra készülő problémája, — de általában az építkezések terén minden vonatkozásban sok vitás kérdést vannak hivatva rendezni azok a szabályzatok, amelyek az iparügyi miniszteriumban készülnek. Ezek sorába tartozik

az építőipari kódex,

amelynek előkészületeiről a *Fővárosi Hirlap* már megemlékezett. Hónapokon át tartó előmunkálatok után most kerül megszerkesztésre ez a nagy munka, amely egyebek között

megállapítja és elhatárolja azokat a kategóriákat, amelyek az építőiparban foglalkoznak

és megszabja az egyes építőipari kategóriák tevékenységi körét. Ezen a réven ez az építőipari kódex *rengeteg érdeket érint.*

Mint **beavatott helyen** értesülünk, az iparügyi miniszterium másik jogi alkotása,

az építésrendészeti kódex,

amely az egész országra kiterjedően szabályozza az építésügyi szabályrendeleteket.

Rendelet készül a hites mérnökökről is.

Megállapításra kerül, hogy milyen eljárások alkalmával kívánatos a hites mérnök közbelépésének szükségessége és hogy miképpen vesz majd részt a hites mérnök a közigazgatási és más hatóságok munkájában. A rendeletet természetesen

nyomon fogja követni a hites mérnökök kinevezése,

amellyel egy új hivatalos testülethez jutunk.

Értesülésünk szerint még egy érdekes szabályzat van készülőben az iparügyi minisztériumban:

szabályzat, amely a tervpályázatok dolgában teremt egységet.

Az utóbbi időben, főképpen a fővárosban, sűrűn hirdetnek egyes városrendezési kérdésekben tervpályázatokat, amelyek, a pályázatot hirdető fórumok elhatározása szerint, más-más alapelveken épülnek fel úgy a pályamű, mint a zsüri tekintetében. Az új szabályzat ezen a téren akar egyöntetűséget létrehozni.

Mindezek a jogi alkotások, amelyekkel már különböző szakérdekeltségek is foglalkoztak, mindenesetre arra hivatottak, hogy a vitás és rendezetlen kérdésekben kialakult és mindenki számára világos helyzetet teremtsenek. Az egész országot, de mindenekelőtt a fővárost érdeklik ezek a tervek, amelyek úgy a hatósági munkába, a városrendezésbe, valamint a magánvállalkozásba élénken belekapcsolódnak.

Rendelet a hibás építkezések megakadályozására

Az építőipart különösen érdekelni fogja az a javaslat is, amelynek kidolgozásával szintén most foglalkozunk *Wossala* Sándor tanácsnok vezetésével a főváros magasépítési ügyosztályában. Ez a javaslat *szigorú határozmányokat fog tartalmazni a magán- és középületek technikai felépítési módjaira.*

Bekapcsolódott a javaslat kidolgozásába természetesen a magánépítési ügyosztály is. Azért van szükség az új hatósági rendelkezés előkészítésére, mert az utóbbi időben előfordult több építkezési baleset arra enged következtetni, hogy azoknak

oka az elsietett építkezésekben és a meg nem felelő kivitelezésben keresendő.

Természetes, hogy az új hatósági szabályozási terv arra helyezi a fősúlyt, hogy *a jövőben a hatóságok a legrigorózusabb módon ellenőrizzék a főváros területén folyó összes építkezéseket.* Akadálya ennek egyelőre, az hogy *a székesfőváros építészmérnöki kara csekély létszámú,* minthogy azonban a közeljövőben remény van arra, hogy az elégtelen létszámot megfelelő mértékben bővíteni lehet, *a polgármester elérkezettnek látta az időt arra,* hogy a műszaki ügyosztályok mielőbb rendszerbe foglalják azokat a gyakorlati jellegű követelményeket, amelyeknek betartása útján *a minimálisra lehet szorítani a hibás építkezések számát.*

Értesülésünk szerint a rendelettervezetben a legszigorúbban elő fogják írni, hogy a különböző építkezési anyagok alkalmazása esetén

mennyi ideig kell egy-egy épületrésznek száradnia és szilárdulnia,

illetőleg, hogy mennyi idő elteltével kerülhet sor az építkezési munkálatok továbbfolytatására. Ezzel kétségen kívül *meg fognak lassúbbodni az építkezési munkák,* ez viszont károsodást nem jelent, mert a biztonságos építkezés a leghasznosabb befektetés.

Még karácsony előtt bérbeveszi az állam a főváros csepeli kikötőjét

Az a hír terjedt el, hogy a főváros és az állam megállapodott egymással a kikötők ügyében és az *állam átveszi a főváros csepeli helyi kikötőjét.* Az állam nagyarányú dunai forgalmat akar kifejleszteni, a nemzetközi kapcsolatok kimélyítése, valamint a szükséglet kielégítése szempontjából volna szüksége a főváros kikötőjére. A *Fővárosi Hirlap* munkatársa

illetékes helyen

érdeklődött és a következő felvilágosítást kapta:

— Egy év óta folynak a tárgyalások a főváros és a kereskedelemügyi minisztérium között és most már megvan a remény arra, hogy *a megállapodásokat hamarosan meg lehet kötni.* Az illetékes tényezők véleménye szerint

a kérdés még karácsony előtt rendezhető lesz.

A tanácskozásokat dálnoki *Kováts* Gyula nyugalomba vonult kereskedelmi államtitkárral kezdte meg a főváros vezetősége és a megbeszélések a legnagyobb megértésben folytak le. Most *Algyay-Hubert* Pál dr. államtitkár nagy energiával látott hozzá a végleges rendezéshez, a főváros részéről *Schuler* Dezső dr. alpolgármester folytatja a tárgyalásokat.

— Nincsen arról szó, hogy a kikötőt a főváros véglegesen átadná, hanem

minden valószínűség szerint bérleti megállapodást fognak kötni az állam és a főváros vezetői.

Az állam megépítette a maga kikötőjét, ennek keretén belül a szabadkikötőt is. A dunai forgalom emelése érdekében nagyarányú tervek vannak, üzleti szempontból **nagy jelentősége volna, ha a szabadkikötőben,** nemcsak tárolnák az árukat, hanem a nyersanyagokat féligkész áruvá, vagy a féligkész árut készáruvá lehetne feldolgozni.

— A kormánynak elsőrangú érdeke, hogy a budapesti kikötők egy irányítás alá kerüljenek. *Algyay Hubert* Pál dr. az ország jövője szempontjából reményteljesen néz a dunai kérdés rendezése elé és meg van arról győződve, hogy a csepeli kikötők fellendítése Budapest városának is nagy anyagi hasznot fog hajtani. Már maga az a tény, hogy a fővárosnak saját kikötője volt és egy másikat pedig az állam épített, valahogyan azt a látszatot keltette, mintha a főváros és az állam ezen a ponton egymással konkurrálna. A mult aktái éppen az ellenkezőről tanuskodnak. Annakidején

a főváros állami biztatásra építette meg a maga kikötőjét.

A kikötő ott van a Dunaágban és a hajók a zsilipeken keresztül juthatnak csak a Nagydunába, a két Dunaág vízszintje sem egyenlő, ha a bérleti szerződést nem kötik meg, akkor is tisztázni kell a kikötők egymáshoz való viszonyát. A helyi kikötő mellett a főváros még a Nagyvásártelepen is rendelkezik kikötővel.

— A főváros annakidején sok pénzt fektetett be a kikötő építésébe és ennek hasznát látni szeretné. Az államnál megvan a hajlandóság arra, hogy a *főváros kívánságait teljesítsék.* Az érdekek mindenesetre találkoznának a megfelelő szerződés megkötésében.

— Egyrészt az állam könnyebben intézhetné a kikötői problémákat és a dunai forgalom rendezését, ha valamennyi kikötő a saját kezelésében volna, másrészt pedig a fővárosnak is érdeke, hogy a kikötője alaposan ki legyen használva és a kikötőbe fektetett milliók meghozzák a befektetett tőke kamatját.

Hosszabb időre szóló szerződés megkötéséről van szó, amelyet *néhány héten belül perfektuálni fognak.*

— A Nagyvásártelep kikötője természetesen továbbra is a főváros kezelésében maradna, hiszen ennek tisztára csak helyi jelentősége van. Ide szállítják víziúton azokat az élelmiszereket, amelyeket azután a Nagyvásártelepen hoznak forgalomba.

Alkonyodik az Európai Podgyászbiztosító monopóliumának

A *Fővárosi Hirlap* megbízható értesülése szerint nemsokára megszűnik az a lehetetlen állapot, hogy a *MÁV*-nak egy olyan fontos kiegészítője, amilyen az áru- és poggyászbiztosítás, *kénye-kedvére egy családi részvénytársaság tulajdonában legyen.* Többször megírtuk már a *Fővárosi Hirlap* hasábjain is, hogy ez a biztosító nem egyszer befolyásolt MÁV vasúti pénztárosnőket, hogy *a felek megkérdezése nélkül ragasszák rá a megváltott jegyre a biztosítási bélyegecskét.* Ezek az anomáliák mindig akkor szűntek meg, amikor egy-egy erőteljes sajtókampány hatása alatt *a MÁV elrendelte a szigorú vizsgálatot* és megfigyeltette azokat, akik ezt a tolakodó eljárást tanusították. Az *Európai Poggyászbiztosítónak* egyébként vajmi kevés köze van Európához, üzleti tevékenységéről csak annyit tudunk, hogy igazgatói: *Kemény* Simon és *Szőnyi* József *szorgalmasan vagyonosodnak és évről-évre egy-egy újabb házat vásárolnak.* Megbízható forrásból most arról értesülünk, hogy a MÁV az Európai Biztosítóval kötött szerződését, amely egyévi felmondással felbontható, megszüntetni szándékozik, mert az a szándéka, hogy a *vasúti poggyászbiztosítást az IBUSz-ra ruházza.* Ez az elhatározás minden akadály nélkül megoldható, mert hisz az IBUSz részvényeinek 80%-a a MÁV tulajdonában van és a poggyászbiztosítást a MÁV régente ugyanis a saját hatáskörében bonyolította le.

Megalakult a burgonyakartell a Községi Takarék égisze alatt. Mint ismeretes, az új burgonyarendelet előírja, hogy a kereskedők mázsánkint egy pengőt tartoznak befizetni a *Növénytermelési Hivatalhoz,* ami a minimális árak betartásának garanciájaként szolgálna. Miután a kisebb kereskedők nem tudnák a szükséges pénzt előteremteni, a vidéki burgonyaszállítók egy nagyobb csoportja a nagyvásártelepi kereskedőkkel együtt az elmult héten értekezletet tartott a *Községi Takarék* élelmiszernagyvásártelepi kirendeltségének helyiségében. *Burgonyakereskedők Alkalmi Egyesülése* névvel megalakították a *kartellt,* amelynek tagjai nem kötelesek a fenti összeget befizetni, mert *az alkalmi egyesülés megfelelő óvadékot helyez el a Növénytermelési Hivatalnál.*

A M. É. Sz. új vezérigazgatója. Mint ismeretes, a *Magyar Élelmiszerszállító és Árukereskedelmi R. T.* elnöke, *Stern* Samu udvari tanácsos visszavonult a vállalat közvetlen vezetésétől. Az igazgatóság azonban igényt tart *Stern* Samu szaktudására, éppen ezért vele kívánja betölteni a részvénytársaság *elnöki* tisztségét, míg a vállalat ügyvezetésével *Deák-Horváth* Dénes nyugalmazott ezredest bízta meg. *Deák-Horváth* Dénes a katonai pályáról került a gazdasági életbe. *A Délmagyarországi Gazdatárház Szövetkezetnél* és a *Magyar-Jugoszláv Gabonakereskedelmi R.-T.*-nél, mint ügyvezető igazgató működött. *Deák-Horváth* Dénest egyébként *Weiss* Fülöp, a *Kereskedelmi Bank* elnöke hívta meg Budapestre, hogy a jövőben *itt gyümölcsöztesse nagy közgazdasági tudását.*

A hazai sörgyárak mérlegjelentése. A hazai sörgyárak és pedig a *Dreher—Haggenmacher—Első Magyar Részvényserfőzde,* a *Pannonia Sörfőző,* a *Fővárosi Sörfőző* és a *Király Sörfőző* az elmult napokban hozták nyilvánosságra az elmult évről szóló mérlegjelentésüket. A közgyűléseiket valamennyien november 30-ra hívták össze. A sörgyárak nyereséggel zárták üzletévüket. *Dreherék* a több mint 2 milliós nyereségre való tekintettel, a tavalyi 4.20 pengő osztalék helyett, az idén 5 pengő osztalékot fognak fizetni.

Egyre jobban fejlődik az Orenstein és Koppel Magyar R. T. Nemsokára ötven esztendős lesz az *Orenstein és Koppel Magyar Rt.,* amely tudvalevően kisvasutak, mótormozdonyok, útjavító gépek és autobusz-karosszériák gyártásával foglalkozik. A részvénytársaság az utóbbi időben *egész kivételes fejlődést mutat:* balkáni exportjával jelentősen hozzájárul a *Nemzeti Bank* külföldi valutakészletének növeléséhez, egyébként pedig kint, *a gyártelepen is egyre folynak a bővítő építkezések.* A fejlődésben elsőrangú szerepe van *Spitzer* Béla vezérigazgatónak, aki a vállalatot adminisztratív munkájával és közgazdasági szaktudásával vezeti a biztos fejlődés útján.

A „Hermes" Bank mérlegmegállapító ülése. A *„Hermes" Magyar Általános Váltóüzleti R.-T.* igazgatósága november 22-én tartott ülésében megállapította az intézet 1937 junius 30-ára lezárt mérlegét, mely 147.726.70 pengő (tavaly 136.550.43 pengő) nyereséggel zárult. Az igazgatóság a folyó évi december hó 4-én tartandó közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy osztalék fizetése mellőztessék és az elért nyereség a tartalékalap és a nyugdíjpénztár javadalmazása után az új üzletév számlájára vitessék át. Ugyanezen ülésben dr. *Lukács* Antal ügyvezető igazgató vezérigazgatóvá és *Loránt* Ernő helyettes ügyvezető igazgató ügyvezető igazgatóvá neveztetett ki.

VÁLLALKOZÁS

Uj versenytárgyalási kiírások

A sertésközvágóhidon építendő munkásöltöző-épület **föld-, kőműves- és vasbetonmunkáira** pályázni lehet december 10-én d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán. (III. em. 350.)

A kassai téren épülő Herminamezői rk. plébániatemplom **hőszigetelési munkáira** pályázni lehet december 10-én 9—10 óra között a Központi Városházán. (III. em. 350.)

Irószerek, irodai és iskolai felszerelési cikkek szállítására pályázni lehet december 6-án d. e. 10 óráig a Központi Városházán. (Anyagszertár.)

Papíráruk szállítására pályázni lehet december 9-én d. e. 10 óráig a Központi Városházán. (Anyagszertár.)

Himlőnyirok szállítására pályázni lehet december 3-án d. e. 9—10 óra között a Központi Városházán. (I. emelet 77.)

Beérkezett ajánlatok

A Kamaraerdei szeretetotthon **föld-, kőműves-, elhelyező-, szigetelő-, vas- és vasbetonmunkáira** pályáztak: Bodnár Zoltán 83.890, Német és Mérő 88.970, Fratricsevics Ernő 89.502, Teleki László 89.648, Hesz Lajos 91.834, Szőllőssy Elemér 93.704, Wanner Henrik 94.113, vitéz Kapuváry Gusztáv 94.113, vitéz Márton Ferenc 94.412, Gavora Zsigmond 95.795, ifj. Ertl István 96.358, Sajgó Alfréd 96.898, Háry Dénes 97.087, Debre Sándor 98.996, Kosály Odön 105.010 pengővel; ugyanitt **burkolómunkára** pályáztak: Reischig Béla 14.657, Czeglédy Jenő 14.950, Tafler Oszkár 15.279, Refle Miklós 15.664, ifj. Cristofoli Vince 15.804, Kraszner György 15.888, Mészáros István 16.011, Piazza Antal 16.050, Porta építő- és burkolószövetkezet 16.314, Neuhauser Miksa 17.126 pengővel; ugyanitt **asztalosmunkára** pályáztak: Fischer András 18.638, Burghardt József 19.649, Sauerland Péter 19.930, Kertész Dezső 21.834, Adamát Gyula 22.090, Brichta József 23.625, Gerő Lajos 22.982, Polacsek Imre 26.200, Hencz Ferenc 25.310, Klekner Lászlóné 26.777, Hufnagel Imre 27.514, Rázsó Jenő 7774 pengővel; ugyanitt **lakatosmunkára** pályáztak: Ölveczky János 7072, „Unitas" Harmathi Emilné 7207, Hahn Gyula 7375, Papentsák Lajos 7458, Juhász Ferenc 8778, Török Béla 8636, Skolkay Mátyás 8964, Knausz Gyula 9099, Klekner Lászlóné 9394, Hutter és Schrantz 9500, Galambos Jenő 9865 pengővel.

A Béke-téri illemhely **építési munkáira** pályáztak: vitéz Kapuváry Gusztáv 4356, Gavora Zsigmond 4495, Demény Lajos 4937, Katona Mihály 5077 pengővel.

A Dévai-u. tüdőbeteggondozó **vízvezetéki munkáira** pályáztak: Hydrotechnika 5143, Morzsányi Hermann 5418, Rietschel és Henneberg 5897, Fort Oszkár 6002, Sauer László 6071, Kovács A. Ödön 6177, Dobos Béla 6234, Farkas Jenő 6415, Hrauda Károly és Fia 6536 pengővel.

A Megyeri-uti kisalakásos telep **csatornázási munkáira** pályáztak: Ifj. Halász Hubert 4886, Borlay Károly 4987, Klauber és Vajda 5000, Hajnal Imre 5178, Lőrinczy Mihály 5487 és Gavora Zsigmond 5883 pengővel.

A Hősök-tere **kocsiútaszfaltozási munkáira** pályáztak: Magyar Asphalt 119.000, The Neuchatel 119.700, Útépítő és Aszfalt Váll. 120.820, Danubia 124.600, Neophalt 126.000, Építőipari Rt. 126.700, Bitumen Útépítő 127.400, MURT 130.200, Hirsch Mihály 13.300 pengővel; ugyanitt **topekaburkolatra** pályáztak: Magyar Asphalt 103.600, The Neuchatel 104.160, Palatinus Rt. 104.580, Útépítő és Aszfalt Váll. 105.000, Danubia 106.400, Neophalt 108.500, Aszfalt Építőipar 110.600 pengővel; ugyanitt **Hartguss-burkolatra:** Magyart Asphalt 127.400, The Neuchatel 128 100, Palatinus Rt. 129.500, Útépítő és Aszfalt Váll. 130.200, Danubia 131.600, Neophalt 133.000, Aszfalt és Építőipar 135.000, Korek E. 135.800, dr. Helvey Tivadar 142.800, Építőipar 143.500, Hirsch Mihály 144.200, Bitumen Útépítő 144.900, Biehn János Rt. 144.900, Posnansky és Strelitz 147.000, MURT 148.400 pengővel.

A székesfővárosi kórházak részére szükséges **acélcsőbútorok szállítására pályáztak:** Steiner Ödön 8990, Buchwald Sándor 9162, Hikker Gyula 9802, Kollerich Pál 10.741, Hutter és Schrantz 11.117, Haidekker Sándor 12.442 pengővel.

A sertésvágóhidi gőzkazánok részére szükséges **automatikus tüzelésszabályozó szállítására** pályáztak: Rácz Ignác 14.940, Major István 17.500, Apáti Ignác 19.350 pengővel.

Fehérített gase, vatta és mullpólya szállítására pályáztak: Vattagyár rt. 123 240, Győri Textilművek 124.486, Gráb-féle Textilipar rt. 124.700, Országos Egészségügyi Anyagraktár 30.430.

Versenytárgyalási megbízások

Az Elektromosművek Attila-utcai transformátor házának különböző ipari munkáit a következő cégek kapták: az **ács munkát** Perge Sándor 1778; a **műkő munkát** Kovács József 10.749; a **bádogos munkát** Hajdu József 6723; az **asztalos munkákat** Csoknyai Bertalan 13.120 és Kele Mihály 5986; a **szegező-lakatosmunkát** Papentsák Lajos 5977; a **műlakatos munkálatokat** Gerő és Győri 26.205 és Reichenburg Jenő 19.179; a **különleges lakatos munkálatokat** Nagy Gyula 35.661 és Márkus Lajos 19.320; a **mázoló munkát** Lerchner István 6743; a **szobafestő munkát** Fleicht Antal 3346; a **burkoló munkát** Sós Lajos 28.131; a **parketta munkát** Szabóky György 8367; a **redőny munkát** Paschka és Társa 4224 pengőért.

A kórházak részére szükséges **műszerek szállítására** a Központi Műszer- és Anyagraktár kapott megbízást 80.000 pengő értékben; ugyanitt **lenlepedő-vászon szállítását** kapta Linum Taussig 83.950 és **vászonárú szállítást** 77.290 pengő értékben; **pamutszövet szállítására** megbízást kaptak: Mechanikai Szövőgyár 11.875, Goldberger Textilművek 18.410, Linum Taussig 2100, Magyar Ágy- és Fehérneműgyár 1960 pengőért; **mullpólya szállítására** az Országos Egészségügyi Anyagraktár, Rico rt. kapott megbízást 11.393 pengőért; **vatta szállítást** a következők kaptak: Vattagyár rt. 5685, Magyar Pamutipar rt. 13.425, Miskolczy és Társa 13.024 pengőért; az **injekciós fecskendők javítására** megbízást kaptak: Tar Kálmán 3921, Victóra és Társa 3921, Fill és Bartuska 2613 pengő értékben.

A Köztisztasági Hivatal részére szükséges **locsolóautók és alvázak szállítására** a Magyar Waggon- és Gépgyár kapott megbízást 171.710 pengőért.

A városligeti áruminta kiállítási csarnok **vasszerkezeti fedélszéke** szállítására megbízást kapott Iszerné, Elektroforrasztó és Műszaki Betéti Társaság 21.500 pengőért.

A Sertésvágóhíd részére **assymetrikus elrendezésű vasuti fordítókorong** szállítását kapta Orenstein és Koppel 22.470 pengőért.

A Községi Élelmiszerárusító Üzem részére szükséges 3 drb. **gőzkazán economiser és tartozékai** szállítására megbízást kapott Magyar Radiátorgyár rt. 88.268 pengőért.

A Sertésvágóhídon régi **hűtő szigetelési munkát** kapott Posnansky és Strelitz 4222; valamint **burkoló munkát** kapott Nagy Imre 8245 pengő értékben.

Az Állategészségügyi telep szappanfőzőműhelye részére **szappanhűtőgép** szállítását kapta Petz Testvérek Gépgyár és Vasöntöde rt. 9950 pengőért.

A Szent Rókus-kórház urológiai osztálya **vízvezeték-csatorna szerelési** munkálatait Móczár Gábor kapta 8646 pengőért.

A városligeti árumintacsarnok **fedélszékének bontási munkáit** Feldmann S. József kapta 3360 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Iskolai jelző órákat
készít, javít, alakít és karbantart
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI. Podmaniczky-u. 59. Telefon: 129-624.
Aranyéremmel kitüntetve

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

WEBER HENRIK
vízvezeték, csatornázás, derítőtelepek, központi fűtés és egészségügyi berendezések vállalata
VIII., Tavaszmező-utca 9. — Telefon: 137-605

Szittner Ferencz
Üveg-, porcellán-, tükör-, képkeret szaküzlet és épületüvegezési vállalat.
Budapest, IV., Mária Valéria-utca 1. (Petőfi térnél)
Telefon: 182-114. Alapittatott: 1860.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-720.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: *114-644.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 77
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hazai-szén-tüzelésű és fatüzelésű kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 150-734.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
Telefon: 1-530-92.
fehér-csapágyfém!
GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

STRAUB U. FESTÉKÜZLETE
Budapest, IV., Eskü-tér 3.
FESTÉK, LAKK, KENCE, STB.
Alapítva 1854-ben. Telefon: 1—884—30.

Kőfaragó-kőszoros mester. Fővárosi oklevél. Nagy aranyérem és díszoklevél.
SIMA SÁNDOR
Épület- és műlakatos
Kandallók, kovácsolt vas- csillárok, falikarok, mindennemű dísztárgyak speciális készítése.
Budapest, XIV., Angol-u. 16/a. Tel.: 296-512.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-381-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v.
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Ujlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Ujlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 december 1. — 48. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE ..... 24 PENGŐ
FÉLÉVRE ..... 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Óvatosan

A nagy lelki és erkölcsi eredmények máris kezdenek jelentkezni. Szent István király esztendejének jegyében a magyar keresztény felekezetek között máris csodálatos egymás megértése és egymás méltányolása érlelődött meg. Szent István király napjából, amely eddig a magyar katolikus felekezet ünnepe volt, az egész nemzet ünnepe lesz. A magyar kereszténység ünnepe. Ugyanakkor pedig Szent István jubiláris esztendejében Budapesten tartják meg a világ katolikusai a nagy nemzetközi eucharisztikus világkongresszust. Óriási vívmány, hatalmas, feledhetetlen eredmény a magyar nemzet számára. Minden magyar ember érzi, hogy ezt a mérhetetlen kitüntetést elsősorban a *Szent Atya* felénk hajló nagy jóakaratának és szeretetének köszönhetjük, de hasonlóképpen hálásaknak kell lennünk érte *Serédi* Jusztinián biboros-hercegprimásnak is, aki éppen most ünnepli esöndben és elvonultságban tiz esztendős jubileumát.

Látjuk, hogy nemcsak a magyar katolikusok által létrehozott hatalmas szervezet készülődik erre a mindent felülmúló nagy idegenforgalmi eseményre, de vallás-, felekezet-, faji-, és társadalmi-különbség nélkül mindenki megteszi a magát, hogy ez a nagy esemény tökéletes világitással ragyogja be a magyar firmamentumot. És mégis ma az előkészületek hatalmas lendületében is — még ha a kishitűség vádjába esünk is — azt kell mondanunk, hogy óvatosan cselekedjünk. Ne vállalkozzunk olyasmire, amit nem bírunk erővel, amit nem bírunk azért, mert törpe nemzet vagyunk, mert szegény sorsot mért ránk a gondviselés és mert ez a kamaszságából egyszerre világvárossá serdült Budapest nem tud mindent azonnal pótolni, amit az idegenforgalom nélküli, hosszú-hosszú évtizedek nem alkothattak meg. Ne vádoljunk senkit a multból, senkinek sincs itt mulasztása, mert a mi idegenforgalmi fejlődésünk egy-két lelkes ember föllépésével valósággal mesebeli gyorsasággal fejlődött.

De — ismételjük — legyünk óvatosak. Hiszen tele a szivünk vággyal, hogy minél nagyobbat, minél grandiózusabbat alkossuk, de meg kell mérni az erőnket és számolnunk kell a lehetőséggel. A figyelmeztető szó talán a mienk, de az adatokat nem kevésbbé megbízható személyiség bocsátotta a közvélemény elé, mint maga, *Bornemisza* Géza kereskedelmi és iparügyi miniszterünk. Neki hivatalos adatok állanak rendelkezésére és ezekből állapította meg, hogy ma Budapesten összesen nyolc-tizezer ágy várja a külföldieket. De egész Magyarország is legfeljebb ennek duplájával rendelkezik. Hogy csak a normális kereteket vegyük, szembeállítjuk ezzel azt, hogy Ausztria összesen 360.000 vendégággyal rendelkezik, de egyedül Badgasteinban ugyanannyi fekvőhelyet tudnak a vendégek számára előteremteni, mint ma egész Magyarországon. Hát mi eddig mindig azt hallottuk, hogy kétszázezer körül lesz azoknak a külföldieknek a száma, akik az eucharisztikus kongresszus alkalmával Budapestre fognak tódulni. Hátha a Bornemisza-féle adatok szerint az eucharisztikus kongresszus vendégeit szét tudjuk szórni kicsi kis Csonkamagyarországunkban, akkor is 180 000 hitbuzgó vendég, aki a legszebb álmokkal jött Budapestre, fekvőhely nélkül marad. Mi tudjuk, hogy a Bornemisza-féle és a Szendy-féle számítások nem vágnak össze tökéletesen, mert a polgármester sokkal optimistább, mint a miniszter és nyilván neki lesz igaza, mert hiszen Budapest áldozatkészsége nem fog határt ismerni. Nekünk azonban az a véleményünk, hogy ne legyen az eucharisztikus világkongresszusnak nemcsak egyetlen egy olyan vendége sem, aki nem jut ágyhoz, de olyan se, aki nem jut igényeinek megfelelő ellátáshoz. Tehát az óvatosságnak olyan fokát kell pródukálni, amivel ennek az országnak jóhírét, becsületét, magyaros vendéglátásának dicsőségét száz százalékig meg tudjuk védeni.

Mi nem akarjuk most itt föltalálni a Kolumbus tojását. Ha a kereskedelmi miniszter tudja azt, amit tud és a polgármester is tudja azt, amit tud, akkor az eucharisztikus kongresszus rendkívüli apparátussal működő intézőbizottsága is tisztában van mindennel. Ők lesznek nyilván a legóvatosabbak és ha kell, megszűkítik a méreteket, az ország terjedelméhez szabják a vendégek számát, mert inkább kevesebb dicsőséget arassunk, mint hogy lenéző és méltatlankodó, de jogosan méltatlankodó kritikával illessenek majd bennünket. Föl kell vetni azonban az ideát, hogy azt az óriási érdeklődést, amely nemcsak az eucharisztikus kongresszus, de a magyarországi Szent István-esztendő iránt megnyilatkozik, bontsuk részekre. Ebben a pillanatban nem azokról a katolikus hívekről beszélünk, akiket elsősorban az eucharisztikus világkongresszus tanácskozásai érdekelnek, hanem azokról akik Szent István király csodálatos történelmi és magasztos hitbéli alapja előtt kívánnak hódolni és a magyar föld szépségeit, Budapest világvárosi nagyságát akarják megismerni. Mi csak fölvetjük a gondolatot, nem lehetne-e ezt az óriási tömeget, amelynek érdeklődését a Szent István-év és Magyarország iránt sikerült fölkelteni, négy-öt csoportban vendégeinkül látni. A Szent István-év varázsa nem szóritkozhatik az eucharisztikus kongresszus rövid időtartalmára, hanem azt beragyogja az egész nagy és szent esztendő. Azt a hatalmas egyházi, kulturális és országismeretető programot pedig, amelyet erre az esztendőre nyilván tökéletesen fognak összeállitani, az év különböző időszakaiban négyszer-ötször is nyugodtan meg lehet ismételni.

Óriási értékek forognak kockán, minden óvatosság, minden meggondoltság a legtökéletesebb mértékben indokolt. Biztosak vagyunk, hogy a magyar közélet minden komoly és a nagy nemzeti szempontokat szem előtt tartó tényezője bele fog mélyedni azoknak az aggodalmaknak a megoldásába amely aggodalmakat mi itt lelkiismereti kötelességünknek véltünk elmondani.

Szendy Károly polgármester

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak a kormánnyal megindult tárgyalásokról a deficit eltüntetése érdekében, az alkalmazottak fizetésemeléséről, a Nemzeti Színház, a Sportközpont és a BNV elhelyezéséről, a hatalmasan lüktető városrendezési munkákról és más időszerű kérdésekről

Szendy Károly polgármester mostanában mindegyre sürűbben távozik el a hivatalából. Mindazok, akik a polgármesterhez bejutni szeretnének, azt a választ kapják, hogy *a polgármester házon kívül tárgyal.* A mult hét végén a *Távirati Iroda* útján végre szükszavú közlemény bejelentette, hogy *a főváros vezetősége a belügyminisztert és a pénzügyminisztert tájékoztatta a fővárosi helyzetről.* Ezek a megbeszélések természetesen zárt ajtók mögött folynak le és teljesen bizalmas jellegüek. A tanácskozások azonban a városházi politikai köröket mégis erősen érdeklik, éppen ezért a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

Szendy Károly
polgármesterhez

fordult, aki kérésünkre a következőket mondotta:

— A kormánnyal — mint a hivatalos jelentésből is látszik — *a tárgyalások már megkezdődtek.* Arra a kérdésre nem tudok felelni, hogy mikor készülünk el a nagy anyaggal, *mi mindenesetre igyekszünk, hogy a lehető legrövidebb időn belül meg legyen a megegyezés az állam és a főváros között.* Nagyon sok kényes ügy vár elintézésre. Nemcsak a deficit eltüntetéséről kell tanácskoznunk, hanem

olyan megállapodást kell kötni, hogy véglegesen rendeződjenek a dolgok és a fővárosnál ne ismétlődhessék meg a mostani helyzet.

Körvonalazni kell az állam és a főváros hatáskörét és a helyes adómegoszlás révén olyan helyzetet teremteni, hogy *a főváros a rábízott feladatoknak meg tudjon felelni.* Elő kell teremteni a szükséges intézkedések számára a pénzügyi fedezetet.

Deficit és fizetésemelés

— Most azonban újabb nehézségünk is támadt. Megjelent a köztisztviselői fizetésemeléséről szóló rendelet, amely *az 1933. évi fizetéscsökkentést kiküszöbölni kívánja.* A rendelkezések Budapestre is vonatkoznak, illetve a rendelet azt mondja, hogy

a főváros felemelheti a fizetéseket, ha erre fedezet van.

Eszerint tehát *a fedezetet meg kell találni és most azt keressük.* A fővárosi tisztviselők fizetésrendezésével kapcsolatban sok téves híresztelés látott napvilágot.

— Mindenekelőtt legyünk tisztában azzal, hogy nemcsak a közigazgatási tisztviselők és a tanítószemélyzet fizetésének rendezéséről van szó, hanem *az üzemi tisztviselők, sőt a munkások jövedelmeit is emelnünk kell.* A főváros nem válogathat, hanem *minden egyes alkalmazottja számára csak egyenlő mértékkel mérhet.* Arról beszéltek, hogy a tisztviselők és a tanszemélyzet fizetésemelése alig tesz ki többet *kétmillió pengőnél.* Ez tényleg így van. De

ha a közüzemi tisztviselők és a munkások fizetését is felemeljük, akkor hatmillió pengőre van szükség.

Igazságos is ez az elgondolás, mert hiszen *az üzemi tisztviselők fizetését a közigazgatási tisztviselőkével együtt redukáltuk, tehát a javitást reájuk is ki kell terjeszteni.* A munkások jövedelmét ugyancsak 1933-ban csökkentettük. Nem olyan könnyű dolog a mai viszonyok között hatmilliót előteremteni, de mindenesetre *megvan bennünk a hajlandóság és a jóakarat, amit talán nem is kell külön hangsúlyozni.* A nagy nehézséget az okozza, hogy amúgy is deficites költségvetésünk van, a hivatalosan megállapított hiányon kívül *gondoskodni kell még a légvédelmi kiadások 2½ milliójáról is,* tehát, ha mindent számításba veszünk, úgy

a hivatalos deficitten kívül még 8⅓ millió pengőt kell előteremtenünk.

— Milyen hangulat mutatkozik a kormánnyal folytatott tárgyalásoknál?

— A legbarátságosabb szellemben folynak a megbeszélések, ami természetes is. A kormány méltányolja a főváros nehéz helyzetét és azt az emberfeletti törekvést, amellyel rendet akarunk teremteni. Nagyon

kedvező atmoszférát teremtett Zsitvay Tibor felszólalása a közgyűlési teremben, valamint Harrer Ferenc tárgyilagos, nyugodt beszéde és a közgyűlés valamennyi pártjának egyöntetű állásfoglalása.

A főváros méltányosságot kér az államtól és, úgylátszik, *ezt meg is kapjuk.* Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy *a kormánynak sem könnyű a helyzete.* Végleges megállapodás még egyetlen kérdésben sincs, *de nagyon sok problémát sikerült már helyesen megvilágitani.* Maga az a tény, hogy *a főváros pénzügyi helyzetének tisztázását a körülmények összekapcsolták a fővárosi alkalmazottak fizetésjavításával, azt eredményezi, hogy az összes kérdések elintézését még ebben az esztendőben keresztül kell vinni,* hiszen

a főváros alkalmazottainak a magasabb fizetéseket január 1-én már folyósitani kell.

Megvan a remény arra, hogy a rendelkezésünkre álló másfél hónap alatt sikerülni fog végleges megállapodást létrehozni.

Sportközpont és BNV a Lágymányoson

— A napilapok foglalkoztak *a lágymányosi feltöltött vízterület kérdésével.* Mindenki sürgeti *a Lágymányos beépítését,* felmerült az a gondolat is, hogy *itt lesz az állandó kiállítási terület,* viszont *a Nemzetközi Vásár vezetősége továbbra is a Városligetben szeretne maradni.* Polgármester úr elnöke a Nemzetközi Vásárnak is és ezért érdeklődünk előre a nagyjelentőségű döntésről.

— Igen, én is olvastam azokat a nyilatkozatokat, amelyek ezt az ügyet végre helyes megvilágításba helyezték. A fővárosnak *valóban az a régi álláspontja, hogy a kiállítási területet a Lágymányosra viszi.* Azonban

nem szabad abba a hibába esni, hogy a kiállítók nélkül csináljuk meg a számítást.

— A *Nemzetközi Vásár* legtöbb kiállítója *nem szeretne elmenni a Városligetből* és az üzleti világnak az a felfogása, hogy a *Nemzetközi Vásár* céljaira a város központjában fekvő Városliget *a legmegfelelőbb.* Azzal is érvelnek, hogy az állandó tárlati épületek rendesen egyhangúak és *a budapesti vásároknak eddig éppen az volt a varázsa,* hogy

sok apró, ideiglenes pavillonból állottak és változatosságukkal, színességükkel hatottak.

Ezek mellett az érvek mellett nem lehet könnyedén elmenni, de vannak még speciálisan városi szempontok is, amelyek *amellett szólnak, hogy a mostani helyzeten ne változtassunk.* A Városligetnek nincs már meg a régi látogatottsága. A környéke elszunnyadt, a Stefánia-úti-korzó megszünt és ha az Andrássy-út környékéről elvisszük még az életnek ezt a csíráját is, *nem tudom, hogy jó szolgálatot teszünk-e a köznek? Ezt még alaposan meg kell fontolni.*

— A Lágymányos bizonyos területeit, így a Nákorkertet — vetettük közbe — a főváros egyenesen erre a célra vásárolta meg.

— Igen, *fővárosi célokra.* A sportközpontot kell itt létesítenünk, amint *Bessenyey* Zénó nyilatkozatában már ki is fejtette. *Nem szabad azt hinni, hogy a sportközpont számára elég ez a kis hely.* Minden valószinűség szerint olyan nagy területre lesz szükség, hogy *a rendelkezésre álló területet egészen el kell foglalni.* A sportközpont létesítésével *nagy terveink vannak,* amelyek most érlelődnek és a döntés nemsokára meg is történik. A *Közmunkatanács* a terveket előkészítette és beterjesztette *Hóman* kultuszminiszternek. A kultuszminiszter úrral én is tanácskozom és *a tárgyalások remélhetően olyan megoldást hoznak, amelyek minden igényt ki fognak elégíteni.* A Lágymányos mindenesetre *olyan fejlődés előtt áll, amelynek megvalósulása esetén ez a nemzedék büszke lesz majd az alkotásokra.*

Az új Nemzeti Színház

— A kultuszminiszterrel csupán a sportközpont létesítéséről folynak a tárgyalások?

— Szó sincs róla. Most kell dönteni a *Nemzeti Színház* létesítéséről is. Nagyon helyesen állapította meg a *Fővárosi Hirlap* legutolsó száma, hogy

mindenekelőtt a Nemzeti Színház telkét kell kijelölni.

Úgy gondolom, hogy legalkalmasabb a *Forum-terv* elképzelése, amely szerint a *Nemzeti Színházat* az Erzsébet-térre kell tenni. Persze *annak is vannak még akadályai.* A kultuszkormánnyal folytatott tárgyalások már *eredménnyel biztatnak.* Megvizsgáltuk a *Grassalkovich-féle* telek ügyét. Azt beszélték, hogy az örökhagyó hagyománylevele értelmében csak ide lehet építeni a színházat. Először is legyünk tisztában azzal, hogy *Grassalkovich* a teleknek csak egy részét hagyományozta a Nemzeti Színházra, a többi: *telekvásárlás után jutott a Nemzeti Színház birtokába.* A mostani teleknek körülbelül az egyharmada a hagyományozott telek. A jogi kérdés eldöntése még folyamatban van, de *a végszükség esetében valami cserét lehet majd csinálni.* A főváros az Erzsébet-téren ingyen bocsátja a telket a Nemzeti Színház számára és *a Nemzeti Színház régi telkét értékesíteni lehet.* Azon a környéken most nagyon drága a telekár, tehát

elég jelentős összeg jutna a nemes célra a telekeladás következtében.

Általánosságban már megvannak a tervek és ha mindent számításba veszünk, úgy

körülbelül tizmillió pengőre van szükség a Nemzeti Színház felépítésére.

Ha sikerül a telekértékesítést elintézni,

ötmillió rendelkezésünkre áll, tehát csak ötmillió pengő fedezéséről kell gondoskodnunk.

A kormány elfogadta *Zsitvay* Tibornak a közgyűlésen tett azt az indítványát, hogy *a főváros indítson gyűjtést és maga is adjon bizonyos összeget páholyépítési váltság címén.* Ha a társtörvényhatóságokhoz fordulunk, feltétlenül kapunk segítséget, sőt *a magyar társadalomra is számíthatunk, hiszen az új Nemzeti Színház létesítése valóban nemzeti érdek.* Ezen az úton haladva, a Nemzeti Színház felépítése nem fog sokáig váratni magára.

Kialakul a Fórum

— A *Fórum*-tervek kezdenek lassan megérlelődni és a Madách-út megnyitásával kapcsolatban *sokan sürgették az új városháza felépítését is.* Hozzá tud látni a főváros az új városháza megépítéséhez?

— Nagy örömömre szolgál — válaszolta a polgármester, hogy már kialakulnak a Madách-út torkolatának körvonalai. *Meddig kellett erre az új útra várni!* A Károly-körút most már imponáló módon épül és *az Andrássy-úttól egészen a Rákóczi-útig ez az oldal hatalmas házakból, vagy mondjuk bérpalotákból áll.* Az *Akadémia* építkezése fogja befejezni a sort: a régi Vigyázó-palota lebontásához hamarosan hozzálátnak és így *az építkezések ezzel lezárulnak.* Én is szeretnék hozzálátni az új központi városháza építéséhez, mert *lehetetlenség, hogy a Károly-körútnak csak az egyik oldala legyen kiépítve.* Egyelőre azonban a fővárosnak *erre nincs pénze.* Hangsúlyozom, hogy *egyelőre* és arra gondolok, hogy amíg a Madách-út torkolata kiépül és a belső Erzsébetváros ujjáépítése megkezdődik, *legalább három év eltelik.* Ez nagyon hosszú idő. Addig a legnagyobb, vagy — mondjuk — *legsürgősebb városrendezési feladatokon túl leszünk* és

talán gondolhatunk a saját portánk felépítésére is.

Senki sem tagadhatja, hogy hatalmas mértékben fejlődik Budapest. A balatoni kivezető út után hamarosan *elkészül az óbudai kivezető út,* folyik az *angyalföldi szivattyútelep* építése, amely *Budapest legnagyobb közmunkája,* a Tabán kialakulása elé tornyosuló házakat *jövő tavasszal feltétlenül lebontjuk,* éppen most állapodtam meg az egyik háztulajdonossal: *az utunkban álló házak közül még csak egyet kell megszereznünk.* A napokban néztem meg a Bazilika előtt a templom főbejáratát eddig elzáró házak lebontását, *az új tér nagyon szépen alakul ki és hamarosan teljes pompájában bontakozhatik ki a Bazilika, Budapest egyik legszebb épülete.*

— A Krisztinában felépítettük az új leánygimnáziumot, amely azelőtt a Várban volt. *Ez egyike Budapest legszebb modern épületeinek.* A jövő év tavaszán rendezzük a díszbemutatót, *mert bizonyos javításokat még keresztül kell vinni.* Mindezt csak azért sorolom fel, hogy *alátámasszam azt az optimizmust, amely nemcsak bennem van meg, hanem minden városát szerető pesti emberben is.* A mi városrendészeti terveink *nem álmok,* hanem azokat *meg is tudjuk valósítani.* Ha mindezeket elgondoljuk, úgy talán megvan a remény arra is, hogy *megépítjük majd az új központi városházát és ezzel a Károly-körútnak másik oldala is kiépül.*

*

Szendy Károly polgármester derűshangú nyilatkozatából meg lehet állapítani azt, hogy a tárgyalások a kormány és a főváros közt *a legjobb mederben folynak és sikerülni fog olyan megoldást találni, amely megvédi az állam érdekeit, de emellett előbbreviszi a főváros sorsát is.*

Vadkacsavadászat a Dunaparton és más pesti históriák

Irta: RADÓ RICHÁRD

Művészi rézmetszetek kerültek kezembe. A régi Pestet ábrázolják az 1800 előtti és utáni időkből. Az egyik képen látható az a hajóhíd, mely a mostani Lánchíd helyén állott. Azon bonyolították le a közlekedést Buda és Pest között. Különösen érdekesek a pesti oldal képei, a rakpartról, a piacokról és a Belváros romantikus utcáiról. E képek láttára szinte irigyli az ember az akkori világot, amely a békesség és szeretet korszaka volt. Igaz, hogy a kultúra még igen kezdetleges állapotban volt és a művelt nyugati államok fővárosaihoz képest Pest egy elhanyagolt vidéki város képét nyujtotta. A mostani generáció például el sem tudja képzelni, hogy abban az időben a Dunaparton még szemétdombok díszelegtek és vadkacsákra vadásztak ott. A mostani házsoroknak, hoteleknek nyoma sem volt, ezek csak évtizedek múlva épültek. Mindezt figyelembe véve, megállapítható, hogy a világnak kevés városa dicsekedhetik oly gyors fejlődéssel, mint a mi Pestünk.

Nézzük a beszédes számokat: 1800-ban Pesten 3137 ház volt, 1864-ben 5469. A következő esztendők, különösen a nyolcvanas és kilencvenes évek jelentékeny emelkedést mutatnak e téren. Az építőipar konjunktúrája a Bárczy-korszak idején érte el tetőpontját, amikor nagyarányú köz- és magánépítkezések voltak a fővárosban. 1900-ban már 10.321 háza volt a pesti résznek, 1930-ban 15.485. Budának 1869-ben 4092 háza volt, míg 1930-ban 10.383.

A pesti házak, akárcsak a budaiak, 1800-ban túlnyomóan földszintesek voltak, csak itt-ott lehetett emeletest látni. Már nagy haladásról tesznek tanuságot az 1860-as esztendők, amikor egymásután épültek a két-, három-, sőt négyemeletes házak. A legnagyobb eltérést mutatja a város költségvetése. 1800-ban Pest város évi kiadása 112.840 pengőforint, 1864-ben 1,216.000 forint, míg 1930-ban 145,927.567 pengő a főváros, vagyis Pest és Buda kiadása.

A főváros rendezése, utcáinak és tereinek esztétikai kiképzése a hatvanas években indult meg. A Lánchíd-tér (most Ferenc József-tér) előtti rakpartot 1864-ben szabályozták. Széchenyi szobra már ott állott az Akadémia palotája előtt, a szobor melletti parkban szökőkút volt. A főváros büszkesége és látványossága a mostani Ferenc József-tér volt, mert palotáival nagyvárosi jelleget adott Pestnek. Még most is ott áll a nevezetes Lloyd-palota, ahol évek hosszú során keresztül az országos szabadelvű párt-kör helyiségei voltak. A Fürdő- (most Tisza István-) utca sarkán, a Kereskedelmi Bank székházának helyén állott a Diana-fürdő és a Koburg hercegi palota, a szomszédos Mérleg-utca sarkán, a mostani Gresham-palota helyén Nákó Kálmán gróf hatalmas bérháza és a Béla- (most Vigyázó-) utca túlsó sarkán az István főherceg-szálló, amelynek az öreg Gundel volt sokáig a tulajdonosa. A felső rakpart már 1861-ben készült el, 120 öl hosszúságban. A munkálatok 346.500 forintba kerültek, de ez az összeg megtérült a rakparton levő városi háztelkek eladásából. Az alsó rakpartot 1864-ben kezdte építeni Discher József építész, Reitler Ferenc európai hírű mérnök és akadémikus tervei szerint és ellenőrzésével.

Pest város kulturális és művészeti élete csak a hetvenes évek végén kapott örvendetes lendületet, a kilencvenes években már virágzóban volt. Az abszolutizmus sötét korszaka elnyomott minden magyar törekvést, akár politikai, akár társadalmi, vagy kulturális téren. A legszomorúbb volt a színművészet sorsa, melynek tengődés jutott osztályrészül, akárcsak a szabadságharc előtti időkben. A mostani Mária Valéria-utca és a Régi posta-utca sarkán levő szép bérpalota helyén állott a Rondella, egy vártoronyszerű épület, ahol 1800-ban még német színielőadások voltak és csak 1812-ben, mikor a német színház felépült, költözött oda a magyar társulat. Ennek Kultsár István volt a direktora. A városi szépítőbizottság sürgetésére 1815-ben lerombolták a Rondellát, a török időknek ezt a maradványát. Jellemző az akkori gazdasági és megélhetési viszonyokra, hogy Kultsár egész színtársulatának havi gázsija kétszázhuszonöt pengőforintot tett ki. A társulat prominens tagjainak havi tizenkét pengőforint, Lavottának, a híres zeneköltőnek, ki a színház karmestere volt, havi hat pengőforint fizetést adtak. Ilyen sztárgázsik voltak a régi időkben.

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston szobrászok
XIV., Czobor-utca 6. Telefon: 297-730.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészítő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Új Lóverseny-tér mellett

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

Huszár Aladár a Társadalombiztosító kórházépítési akciójáról

Öt millióba kerül a Tisza Kálmán-téri balesetkórház — A reumakórházat nem a Városligetben, hanem a Lukácsfürdő mellett építik fel

Huszár Aladár dr., Budapest volt főpolgármestere, jelenleg az OTI elnöke, egy pillanatig sem szünt meg érdeklődni a főváros ügyei iránt. Tulajdonképpen most is törvényhatósági bizottsági tag és csak azért nem jár el az ülésekre, mert az új fővárosi törvény szerint azoknak a bizottsági tagoknak, akik hivatalból tagjai a törvényhatóságoknak, nincsen szavazati joguk, már pedig a volt főpolgármester nem hajlandó magát másodrendű bizottsági tagnak degradálni. *Huszár* Aladár dr. szerint a régi törvény rendelkezéseit kellene visszaállítani, amikor a hivatalból kirendelt bizottsági tagoknak ugyanannyi joguk volt, mint azoknak, akiket a polgárság választott meg.

Huszár Aladár dr. minden alkalommal a legnagyobb készséggel áll a főváros rendelkezésére, továbbra is ápolja a barátságot a főváros vezetőivel, a vezetése alatt álló OTI nemcsak Budapest lakosságának tekintélyes részét részelteti orvosi- és gyógyszerellátásban, hanem az *OTI tartalékalapjaiból jelentős összegeket bocsát a főváros rendelkezésére, amely kölcsönökből azután a főváros különféle hasznos beruházásokat eszközölhet.* Ettől függetlenül az OTI maga is létesít a magyar fővárosban olyan fontos közegészségügyi intézményeket, amelyeknek jelentőségét letagadni nem lehet. Mint ismeretes, a Tisza Kálmán-téren épül az OTI balesetkórháza, a *Fővárosi Hirlap* most jelentheti azt is, hogy *e kórházon kívül még egy másik kórházat is épít az OTI: a Szent Lukács-fürdő mellett új reuma-kórházat létesít.* Ez a kórház kizárólag az OTI-tagoknak fog rendelkezésére állni.

Két hatalmas, 200—200 ágyas kórház létesítéséről van szó. Ezekről beszéltünk

Huszár Aladár dr.

volt főpolgármesterrel,

aki a *Fővárosi Hirlapnak* az új kórházépítésekről a következőket mondotta:

— Az OTI baleseti kórháza már épül a Tisza Kálmán-téren. A régi gázgyár telkén építjük fel ezt az új közegészségügyi intézményt. A kórház az Alföldi-utca és egy most nyitott új, névtelen utca között van és a Tisza Kálmán-tértől egészen kinyúlik a Fiumei-útra. A betonalap már elkészült és hamarosan hozzáfogunk a többi munkához is.

Csak a kőműves- és földmunkák másfélmillió pengőre rúgnak. Az egész építkezés 5 millió pengőt igényel.

Ez lesz Budapest egyik legmodernebb kórháza. Az OTI kiváló szakértőket küldött ki külföldre és a külföldi tanulmányozások és tapasztalatok alapján építjük meg az új kórházunkat. Ezzel az új 200 személyes kórházzal *nagyon sokat fog nyerni Budapest közegészségügye.*

— A másik kórházunk *reuma-kórház lesz.* Elvben már megvan a határozat és most látunk hozzá a részletek kidolgozásához.

A reuma-kórház felépítését tovább halasztani nem lehet.

Különböző tervek merültek fel. Így szó volt arról, hogy maga a főváros fog reuma-kórházat építeni, erre vonatkozólag velünk is folytak a tárgyalások, amelyek azonban megakadtak. Tovább pedig nem várhatunk.

A Szent Lukács-fürdő mellett szeretnénk az új reuma-kórházat felépíteni. A fürdő vezetőségével a tárgyalások megkezdődtek és a szerződést hamarosan megkötjük. *Ide is 200 személyes kórházat tervezünk és amíg a saját betegeinkről nem gondoskodtunk, addig idegeneket nem fogadunk be.* Az új kórház helyét is kiszemeltük. A Szent Lukács-fürdő épületével szemben, az út másik oldalán van kis melegvizű tó, amelyben források vannak.

A víz nagyon bőséges és a mi szükségleteinknek tökéletesen elegendő.

Az útnak ezen az oldalán van egy régi kétemeletes ház, ezt akarjuk megvenni és mihelyt a mi tulajdonunkban lesz, azonnal lebontjuk és helyébe építjük az új kórházat. Meg vagyok arról győződve, hogy az előkészületi munkálatokkal nagyon hamar készen leszünk és amint a jóváhagyás a felügyeleti hatóságtól megérkezik, az *építkezéseket azonnal megkezdjük.*

Olyan tervről is hallottunk, hogy az OTI a reuma-kórházat a fővárossal közösen, a Széchenyi-fürdő mellett építi fel. Ez a terv most már elesik? — kérdeztük.

— Mi a legszívesebben a fővárossal társulva építettük volna fel a reuma-kórházat. Sajnos, ez a terv *nem valósult meg.* Annakidején az volt a feltevés, hogy a Széchenyi-fürdő mellett az új ártézikút majd elegendő mennyiségű melegvizet szolgáltat. Mint ismeretes, a kútfúrás egyelőre nem sikerült és ha tovább folynak is majd a vízkutatások, *mindenesetre még hosszú idő elmúlik, amíg a városligetben kellő mennyiségű víz állhat rendelkezésre.* A régi artézi-kút vízhozama ugyanis nem elegendő és így *ezt a megoldást el kellett ejteni.* A Szent Lukácsfürdőnél olyan bőségesek a források, hogy a melegvíz nagyrészét bebocsátják a Dunába. *Meglepetés tehát nem érhet bennünket.*

A OTI most már akkor sem építheti fel a kórházát a Városligetben, ha időközben a fúrások következtében elegendő víz állna rendelkezésre.

Arra is gondolnunk kell, hogy nem is ment volna olyan könnyen építési engedélyt kapni a Városligetben. Budapesten nincsen sok park és a közönség ragaszkodik ahhoz, hogy *az eddigi szabad területek ne épüljenek be.* Ezt mi is helyesnek tartjuk, és éppen ezért *kénytelenek vagyunk lemondani arról, hogy az olyan erősen óhajtott reuma-kórházat a fővárossal közösen létesítsük.*

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

Ragyogó panoráma nyílik Pestre a Várhegyoldal szabályozása után

A főváros a Közmunkatanács elé terjesztette a Várhegy keleti lejtőjének beépítési tervét — Gyorsiramú városrendezés Obudán

A városrendezési és magasépítési ügyosztály, mint a *Fővárosi Hirlap* megírta, a legutóbbi időben három jelentős városszabályozási tervvel foglalkozott. Ezek sorában legelőbb készült el az *Ormező* szabályozási terve, most nyert befejezést a *Várhegy* keleti lejtőjének szabályazásáról és új beépítési módjáról szóló terv és a legközelebbi időben készül el az *óbudai Hegyvidék* szabályozási terve, amelynek elveit részletesen ismertettük.

Budapest új városképének kialakításához jelentős mértékben járul hozzá a *Várhegy keleti oldalának* egyelőre térképeken, rajzokban és leírásban élő új panorámája: az új városszabályozási és beépítési terv, amelyet a városrendezési ügyosztály nagy ügyszeretettel és ambicióval készített el és amely

most került jóváhagyás végett a Közmunkatanácshoz.

— A Pestre néző Várhegyből, amely a városkép szempontjából a pesti Dunapartról szemlélve a legjelentősebb részlete fővárosunknak, — magyarázták nekünk illetékes helyen, — *teljesen megoldottnak csak a királyi Vár és az alatta lévő Várkert tekinthető.* Így a *Halászbástya alatt elterülő városrész* tűzfalaival, rendszertelenül ugráló magas házaival, szűk utcáival *nyugtalan, zavart képet mutat.* A Halászbástya kilátónak épült, az előtere azonban a Batthyány-tértől a Lánchidig a legkevésbé sem szolgálja a kilátást. A forgalmi, egészségügyi és egyéb szempontok mellett ezeken óhajt segíteni az új szabályozási terv, amely a Vizivárosra megállapított szabályozási tervhez csatlakozva, *a Hunyadi János-út felső szakasza, az Ilona-utca, Franklin-utca, Vám-utca, Margit-rakpart, Clark Ádám-tér és a Király-lépcső által határolt területre terjed ki.*

— A terv elkészítésénél a következő szempontok játszanak szerepet: Nyugodt városkép pesti Dunapartról nézve, a feltekintés lehetősége a Mátyás-templomra és a Halász-bástyára a budai Dunapartról, szabad kilátás a Dunára a Halász-bástyáról, összefüggő zöld terület kialakítása a Halász-bástya előtti parktól a Korvin-tér parkján át a Dunapartig, az utcák vonulását hangsúlyozó beépítés, ahol lehet, egyes utcák kisvárosi jellegének megőrzése,

általában a hegyoldalnak megfelelő korszerű beépítés.

— *Közlekedési szempontból* a Fő-út mellett a Hunyadi János-út mutatkozik fontosnak, ezért a terv ennek az útnak nyugati oldalát a Szalag-utca és Csónak-utca között *3 méterrel kiszélesíti.*

— Már a régebbi szabályozási tervben szerepelt egy, a Halászbástyától a Dunapartig vonuló *lépcső.* Az új terv ennek a lépcsőnek gondolatát helybenhagyja és a lépcsőt a megnyitandó

új parksávba

helyezi. Ez a *parksáv,* amely a tervnek egyik főérdekessége, *a Dunaparttól felfelé haladva, a Fő utcáig 20 méter szélességű lenne, majd a Korvin-tér mai parkjához csatlakozva, azon túl a Donáti-utcáig 25 méter szélességű lenne.*

— A szabályozási terv egész sereg szük, gyakran 4—6 méter szélességű utca és lépcső *kiszélesítését,* több helyen a házak közötti távolság növelését *előkertek* létesítését, összekötő lépcsőgyalogutak nyitását, szögletek letompítását írja elő.

— Az egész terület beépítésére csatlakozó udvaros, szegélyes rendszert

állapít meg. A tetőket illetőleg, nem lapos, hanem *magas tetőtipus* mellett foglal állást. Az épületek magasságát sok helyen a lejtőjelleg megóvása céljában csökkenteni kívánja. Általában a Dunaparton és a Fő-utcán 5 emeletes, a Hunyadi János-úton 3—4 emeletes, a Donáti és Toldi Ferenc-utcában 2 emeletes, az Ilona- és Csónak-utcában magas földszintes, a többi utcákban általában 3 emeletes épületmagasságot állapít meg.

— Budapesten egészen új a párkánymagasságok kötelező csatlakozó rendszerének előírása.

Valaha, régen, a parkánymagasság egyáltalában nem volt probléma, azután több házból álló sorok számára szabtak meg egyforma pátrkánymagasságot, itt azonban *minden háznál külön, egyéni a párkánymagasság, amely megfelelő átmenetekkel csatlakozik a következő ház párkányához.* Ezzel a lejtős hegyoldalnak megfelelő, speciális és stílusos építkezési mód alakul ki a Várhegy keleti oldalán.

Addig is, amíg az új beépítés megtörténik, a szabályozási terv több utca egyes házain *a legfelsőbb emeletek lebontását,* néhány helyen *egész épületek lebontását* hozza a kilátás érdekében javaslatba.

Rombolják Óbudát, hogy újjáépíthessék

Az óbudai városrendezés gyors keresztülvitele céljából *a székesfőváros rendkívüli intézkedéseket tesz.* Fokozott iramban folytatja a kisajátításokat és ezeknek *minél ütemesebb lebonyolítása céljából*

körülbelül 10 millió pengő hitelt vesz igénybe.

A szóbanforgó összeg nyujtaná azt a forgótőkét, amely *az ingatlanok birtokbavételéhez szükséges,* az összeget azonban kiegészítenék azok a bevételek, amelyek az új városrendezési tervek figyelembevételével kialakuló *építési telkek értékesítéséből fognak származni.*

A III. kerület e részén egyébként már szeptember óta *teljes erővel folynak a bontási munkálatok,* ezidőszerint

a Mailáth-utcában és a Miklós-utcában 38 ház lerombolásán dolgoznak a munkások.

Még a tél folyamán sor kerül a Lajos-utca, Pacsirtamező-utca és Kiskorona-utca mentén fekvő további 10 ház lebontására, ami, ha megtörténik, *6000 négyszögölnyi szabad terület fog rendelkezésre állani.* Ezen a területen nyomban keresztülviszik az előzetesen megállapított városrendezési terv előírásait és *az új útvonalak kijelölése után fennmaradó telekrészeket beépítési célokra a főváros azonnal áruba bocsátja.*

A városrendezési ügyosztályból nyert értesülés szerint a III. kerületre megállapított teljes városrendezési terv lebonyolítása *három-négy esztendő alatt fog befejeződni,* tehát teljesen készen lesz arra az időre, amikor az óbuda—ujpesti hídat rendeltetésének átadhatják.

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javítási üzeme
Budapest. I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórés ek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

HÍREK A PÁRTBÓL

Közgyűlési napirend a pártértekezlet előtt

A főváros december 10-iki közgyűlésének előkészítésére november 30-án, kedden este, *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével értekezletet tartott a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja*.

Az elnöki bejelentések után az előadók egész sora terjesztette elő a közgyűlési tárgysorozat anyagát, amelyet előzőleg szakbizottságok tárgyaltak le.

Deményi Aladár dr. előadásában került sorra az 1930. évi függőkölcsönök meghosszabbításáról szóló előterjesztés. *Kertész* Elemér a tűzoltótiszti szakon rendszeresített állások létszámának emeléséről, *Vályi* Lajos dr. a közkórházi igazgatófőorvosok részére a IV. fizetési osztály megnyitásáról, *Dorner* Gyula a Városligetben tervezett kertészeti kiállítási csarnokra vonatkozó határozat módosításáról, *Wellisch* Andor a telekhatárok megjelöléséről szóló szabályrendelet módosításáról, *Katona* János a zuglói evangélikus templom céljára, valamint a fedett sportcsarnok céljára telekátengedésről, *Tóth* Gábor a Batthyány-téri vásárcsarnok átalakításáról, *Hegedüs* Bertalan dr. a munkanélküliek érdekeinek megóvásáról, *Sárkány* Ferenc az egyesített alapítványokról, *Dongó* Orbán a tandíjszabályzatról, valamint a Szent István- és Uj Szent János-kórházakban fogászati osztály szervezéséről, *Szentesi* József a szakorvosi cím használatával kapcsolatos segédorvosi szolgálati idő meghosszabbításáról és a Kiserdő területén 100 kislakás építéséről, *Hajnóczy* Béla az autótaxik viteldíjszabásának újabb megállapításáról, *Gazdy* Jenő több előljáróság átalakítási munkáiról tett előterjesztést, míg többféle póthitel engedélyezésének *Juhász* Jenő dr., *Hencz* Lajos dr., *Gazdy* Jenő, *Pályi* Gyula dr., *Nagy* Ferenc és *Hegedüs* Bertalan dr. volt az előadója.

Vályi Lajos dr. főtitkárhelyettes terjesztett elő még több napirendi pontot és beszámolt a szervezeti kérdésekről.

Ünnepi hangulat a pártban

Röder helyettes miniszterelnök látogatása — Zsitvay Tibor és Szendy Károly a párt kiváló munkásságáról — A tisztifőügyész ünneplése

Ünnepies estéje volt a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának* a csütörtöki pártvacsora, amelyet megelőzően megtisztelő látogatásban volt része a párt vezetőségének. Este hét órakor *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök társaságában felkereste a pártkört *Röder* Vilmos honvédelmi miniszter, a távollevő miniszterelnök helyettese. *Zsitvay* Tiborral és *Terbócz* Imre kormányfőtanácsossal, a párt főtitkárával az elnöki terembe vonult az előkelő vendég, aki rövid tartózkodás után elhagyta a pártkört.

Este fél kilenc órakor kezdődött a heti pártvacsora, amelynek jelentőséget adott, hogy a vacsora keretében ünnepelték *Feigler* Károly dr.-t, a székesfőváros újonnan megválasztott tiszti főügyészét. A vacsorán, amelyen *Zsitvay* Tibor dr. pártelnökkel az élén nagy számban jelentek meg a párt tagjai, résztvett *Szendy* Károly polgármester is. Többek között ott volak még:

Harrer Ferenc v. miniszter, Terbócz Imre, Pőzel István dr., v. Tóth András dr. országgyűlési képviselők, Nagy Antal felsőházi tag, Bényi Károly dr., Dési Géza dr., Hegedüs Bertalan dr., Hencz Lajos dr., v. nemes Juhász Jenő dr., Katona János, Kertész Elemér, Kövesligethy Miklós dr., Pályi Gyula dr., Szántay István, Tóth Gábor törvényhatósági bizottsági tagok, Szilágyi Ferenc, a pártkör háznagya, Hoór-Tempis Mór egyetemi tanár, Balogh Rudolf esperes, Takács János dr. plébános, Girardi Tibor, Bernáth István tanár, Fülöp Endre kerületi elnök és még nagyon sokan mások.

Pályi Gyula dr. törvényhatósági bizottsági tag üdvözölte a párt nevében rendkívül meleg beszédben *Feigler* Károly dr. tiszti főügyészt és benne a *kiváló jogász*, a nagy munkabírású, *kitűnő tisztviselő* mellett *a megértő embert*, akinek minden tónykedésében megmutatkozott a *szíve* is. Ezért ünnepli ma Feigler Károlyban *az egész embert*.

A mély hatást keltő beszéd után zajosan ünnepelték *Feigler* Károly dr.-t, aki meghatott válaszában kiemelte azt, ami szívéhez legközelebb van: *az autonómiának, mint az alkotmány integráns részének tiszteletét*. A bizalom, — mondotta, — amely személyével szemben megnyilvánult — hálára kötelezi és ennek kifejezéséül maradéktalanul fogja teljesíteni azt, amit tőle várnak.

Szántay István törvényhatósági bizottsági tag köszöntötte ezután *Takács* János dr.-t, az új kelenföldi plébánost, aki mint vendég jelent meg a pártban.

Takács János dr. megköszönte az üdvözlést, örömének adott kifejezést, hogy a magyar embereknek ebben a kiváló társaságában megjelenhetett.

Zsitvay Tibor dr. pártelnök emelkedett most szólásra. Köszönetét fejezte ki a párt tagjainak *a költségvetés közgyűlési tárgyalása alkalmával kifejtett higgadt és bölcs munkásságukért, amellyel becsületet szereztek a pártnak*. Isten áldását kérte erre a munkára, a párt tagjait pedig arra szólította fel, hogy így folytassák továbbra is munkálkodásukat.

Szendy Károly polgármester szólott most általános figyelem közben. Úgy érzi, hogy *mint örömapa van jelen*, mert hiszen magáénak tekinti az új főügyészt és az új plébánost, akit itt ünnepeltek. *Melegen üdvözölte ezután a pártot a költségvetés tárgyalása folyamán tanusított kiváló magatartásáért.*

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után a párt tagjai és vendégei emelkedett hangulatban sokáig maradtak még együtt.

Bessenyey Zénó avatóbeszéde a Lipótvárosi Polgári Kaszinóban. A *Lipótvárosi Polgári Kaszinó* szerdán, december 1-én avatja fel a Szent István-körúton lévő új helyiségeit, ünnepi vacsora keretében. A vacsorán az ünnepi beszédet *Bessenyey* Zenó dr. képviselő, a Közmunkatanács elnöke mondja. Felszólal még *Szurday* Róbert képviselő és több fővárosi bizottsági tag. A vacsora fél 9 órakor kezdődik.

A magánalkalmazottak problémája. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártja magánalkalmazotti szakcsoportja *Terbócz* Imre országgyűlési képviselő elnöklete mellett elnöki tanácsülést tartott, amelyen többek között résztvett *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag, *Dunay* Béla társelnök, *Gerő* Zoltán ügyvezető elnök és a kerületek kiküldöttei nagy számban. *Vályi* Lajos dr., a szakcsoport társelnöke ismertette a pártelnökség álláspontját, amely magáévá tette a szakcsoport előterjesztéseit a felsőházi képviseletet, a magánalkalmazotti kamara felállítása és a küiön adó eltörlésének tárgyában. Ezekben a nagy horderejű kérdésekben az illetékes kormántényezők legmesszebbmenő támogatását kéri a párt. *Gerő* Zoltán ügyvezető elnök a magánalkalmazotti kamara felállítására vonatkozó előterjesztése után az iparügyi miniszter által benyujtott rendelettervezetek tárgyalását javasolta. *Dunay* Béla társelnök *a külön adó eltörlésére* vonatkozó javaslatát tárgyalta az elnöki tanács, amely úgy döntött, hogy a pénzügyminiszternél fog eljárni a párt elnöksége, hogy *a külön adó teljes eltörléséig a törvénycikk 10-ik szakaszát hatálytalanítsa* és 1938 január hó 1-i érvénnyel az áthárítási rendelkezés felfüggesztése kormányrendelettel módosíttassék. A folytatólag rendezendő szakcsoporti ülések a napirenden tartják a felvetett kérdéseket oly formában, hogy a kerületi gyüléseken való részvételre felkérik a társelnököket: *Reményi-Schneller* Lajos dr., *Pőzel* István dr., *Erődi-Harrach* Tihamér dr. és *Usetty* Béla dr. országgyűlési képviselőket.

Juhász Jenő ünneplése. Ünnepe volt a XII kerületnek. Vitéz nemes *Juhász* Jenő dr. gazdasági főtanácsos, törvényhatósági bizottsági tagnak rendeztek választói és más tisztelői meleg óvációt névnapja alkalmából. A pártkör helyiségében, pártvacsora keretében folyt le az ünneplés, amelyen nagy közönség, közte számos előkelőség jelent meg. Többek között ott voltak. *Hoór-Tempis* Mór egyetemi tanár. *Rosta* János dr. tanácsnok, *Hegedüs* Bertalan dr. és *Tóth* Gábor törvényhatósági bizottsági tagok, a kerület hölgybizottsága és még sokan mások. *Hencz* Lajos dr., az ünnepelt XII. kerületi bizottsági tagtársa köszöntötte lelkes beszédben elsőnek Juhász Jenőt. *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tag *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök és a párt üdvözletét tolmácsolta, majd *Kozma* Antalné dr.-né, v. *Pólya* Antal, *Raith* Tivadar, *Wiszt* József, *Rabbnigg* István és *Petrovich* Ferenc dr. mondtak üdvözlő beszédet. *Juhász* Jenő dr. az üdvözlésekre mélyhatású beszédben válaszolt.

Az V. kerületi pártszervezet pártvacsora keretében ünnepelte *Krompaszky* Miksa tankerületi főigazgató, kerületi pártelnököt. *Fábián* László üdvözlő beszédében rámutatott azokra az elszakíthatatlan kötelékekre, melyek a kerületi NEP-politikát *Krompaszky* személyével kötik egybe. *Bálint* Károlyné dr.-né az V. kerületi, *Eperjessy Nánássy* Miklósné a VI. kerület női csoport, *Laczkó* Sándor a kerületi kereskedők szövetsége nevében ünnepelte *Krompaszkyt*. Ezután *Zalai* Viktor dr. ismertette javaslatát, amely szerint sürgős szabályrendelet volna hozandó a penziósok és albérlőtartók kérdésének rendezése tárgyában, különös tekintettel az Euharisztikus Kongresszusra.

Szülői értekezlet a VI. kerületben. A VI. kerületi pártszervezet nagyszabású szülői értekezletet rendezett, amelyen igen sokan jelentek meg. Az értekezlet kimagasló pontja a „Korszerű nevelési és pályaválasztási tanácsadás" című előadás volt, amelyet Bernáth István dr., a Nemzeti Egység Tanügyi Szervezetének országos igazgatója tartott. Előadásában részletesen ismertette azokat a gyermekkori rendellenességeket, amelyek a mai gazdasági helyzet természetszerű következményei. Felsorolta azokat az okokat és egy egyéb társadalmi ráhatásokat, amelyek kiváltják a gyermekkori rendellenességeket, majd a javítás módozataival foglalkozott. Előadásának második részében arról értekezett, hogy „milyen legyen az új magyar embertipus." Részletesen ismertette a letűnt századok különböző embertipusait és kimutatta, hogy valahányszor a lét és nemlét tragikus sorsproblémája elé kerültünk, mindannyiszor az összefogás biztosította a nemzet számára a jövőt. A nemzeti erőknek ezt az egységesítését jelölte meg ezután, mint a Tanügyi Szervezet működésében fellelhető vezérlő gondolatot. Végül általános helyeslés közben javaslatot terjesztett elő, hogy a párt kebelében állandó tanácsadó szerv alakíttassék. A nagyérdekű előadás után az értekezletet v. Papp Gyula üv. elnök zárta be lelkes beszéddel.

Olcsó kenyér, óriási forgalom

A Községi Kenyérgyár kedvező üzleti eredménye

A *Községi Kenyérgyár*, amely tulajdonképpen nem is tekinthető üzemnek, hanem inkább szociális intézménynek és amelynek nemcsak az a feladata, hogy olcsó akciókenyérrel lássa el a szegényebb néposztályt, hanem *árnivelláló hatása* is van, az 1937. évi működésével is megmutatta, hogy hivatása magaslatán áll. Ugy kenyér-, mint tésztagyártmányait mind fokozottabb mértékben keresi a közönség. Ebben természetesen élénken közrejátszik az, hogy a kenyérgyár csak a végső szükségben és a legminimálisabb mértékben emelte az árakat és akkor is mentesítette az áremelés alól a legolcsóbb fajta kenyeret, de mindenesetre tényezője a nagy keresletnek az a körülmény is, hogy a kenyér kvalitása úgy az egészségügyi, mint az étkeztetési követelményeknek kifogástalanul megfelel.

Most állította össze a kenyérgyár forgalmi mérlegét, amely beszédesen megmutatja azt, hogy milyen jelentős a forgalom emelkedése a mult évihez képest.

A folyó év október 31-ig az összes kenyérforgalom volt 6,286.896 kg, ezzel szemben a mult év hasonló időszakáig 4,978.981 kg kenyér fogyott el, az emelkedés tehát 1,307.915 kg, vagyis 26.2%. Az egyes kenyérfajtáknál a forgalom a következőképpen alakult: a *barna kenyérben* az emelkedés nem kevesebb, mint 116.59%, a *félbarna kenyérben* még több: 149.21%. *A községi kenyér forgalma volt a legnagyobb.* Ebből a tipusból 1,634.030 kg fogyott el, itt emelkedés nincs, hanem jelentéktelen, 3.2% csökkenés mutatkozik. A *rozskenyérben* 12.65% az emelkedés, a *fehér kenyérben* 19.45%.

Külön elbírálás alá esik az *ebédeltetési akció kenyérforgalma, amely közel 2 millió kg volt*, az emelkedés a mult évihez képest 40.91%. *Az intézetek részére közel egymillió kg-ot szállítottak*, körülbelül ugyanannyit, mint tavaly. Mindent összegezve, *a szabadforgalomban 28.4%, az ebédeltetési akciónál 23.7% az emelkedés.*

A *tészta áruforgalom* 376.634 kg volt, ami 7.3% emelkedést jelent.

Ha még megemlitjük, hogy a kenyérgyár nemcsak azzal teljesit szociális feladatot, hogy a szegény néposztályt jó és olcsó kenyérrel ellátja, hanem ugyanakkor kitünően fizeti a munkásait is és ha mindezek után arra gondolunk, hogy ez az intézmény néhány év előtti 200.000 pengős deficitjét jórészt eltüntette, ugyanakkor, amikor *mindig az ellenkező úton járt, mint a kenyérdrágítók*, csak elismeréssel gondolhat a főváros lakossága erre a példásan vezetett intézményre.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT színes asfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-168
Építőipari segítelő- és vegyianyagok gyára

SZONDA MIHÁLY
Stilus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapitási év: 1862. Telefon: 134-664.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készítmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

HOLLAY JÁNOS
ÉPITŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

LIEBHARD BÉLA
épitőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-338-66.

Érdekes útépítési kísérletek a főváros minden részében

kővel, bitumennel, fával vassal és nemesített földdel

Az Útügyi Intézet tudományos munkája a haladás szolgálatában

A budapesti polgár nem is tudja, hogy amikor autón robog, avagy szabályszerűen, de sokkal gyakrabban szabálytalanul átmegy az úttesten, néha akaratlanul tudományos kísérlethez segédkezik. A fővárosnak számos olyan útszakasza, néhol egy kis útrészlete van, amelyet azért építettek, hogy úttechnikai kísérletek alapjául szolgáljon. Hogyan állja a forgalmat, a hideget, a meleget, hogyan viselkedik a porral, vagy a sárral szemben, síklik-e, mennyire zajos vagy zajtalan rajta a közlekedés? Ilyen kérdésekre kell megfelelnie a kísérleti utaknak, amelyeket az *Útügyi Intézet* fektetett le azért, hogy a különböző burkolati anyagokat minden lehető szempontból kipróbálja, természetesen a kalkulátor közbejöttével, aki arra vigyáz, hogy ugyanazokat az előnyöket minél olcsóbban lehessen elérni és hogy a felhasználásra kerülő anyagok lehetőleg belföldiek legyenek.

Rendkívül érdekesek ezek az útburkolati kísérletek, amelyekről *Láng* Rezső műszaki főtanácsos, az Útügyi Intézet igazgatója tartott nagy figyelmet érdemlő magyarázatokat a következőkben a *Fővárosi Hírlap* munkatársának.

A tudomány harca az ideális útburkolatért

— A próbaburkolatok célja olyan burkolat létesítése, amely minden jó tulajdonságot egyesít, vagyis belföldi anyagból gazdaságosan legyen előállítható, a felülete legyen érdes és könnyen tisztántartható, jókarban tartása kevésbe kerüljön, vele összefüggően a javítása gyorsan legyen végrehajtható és mindezek tetejébe a rajta való közlekedés legyen zajtalan.

Ettől az ideális burkolattól még messze vagyunk és a törekvések egyelőre a hibák tompítására irányulnak. Mert minden burkolatfajtának van valamilyen gyengéje. A *bazaltburkolat* igen tartós, de drága és idővel sikos lesz. A *bitumenes burkolatok* teljesen hézagmentesek, azonban sikosak. Az *útbetonburkolat* érdes felületű, de létesítése körülményes, belterületeken nem lehet alkalmazni, mert szilárdságára káros a gyakori bontás. A *faburkolat*, amely a leghangfogóbb burkolat, kizárólag külföldről szerezhető be, amellett igen drága. A *vizes makadám* száraz időben poros, csapadékos időben sáros, a nagy forgalom alatt pedig egy-kettőre elromlik.

Az Útügyi Intézet minden irányban végez kísérleteket, azonban gyakorlatilag csak bitumenes burkolatokkal, felületi kezelésekkel, alárendelt mértékben faburkolatokkal foglalkozik.

A *felületi kezelések* (kátrányozás, stb.) olcsók ugyan, de gyakori gondozást igényelnek. A gyakori gondozás pedig, egyéb hátrányai mellett már csak azért sem ajánlatos, mert a sűrűn ismétlődő útjavítást különös ellenszenvvel fogadja az ideges és kényes pesti polgár.

Kísérletek a hazai bitumennel

Az Útügyi Intézet 1926-ban Svájcban egy *Amman*-rendszerű gépet vásárolt és ezzel megkezdte a bitumenes burkolatoknak hazai anyagból való gyártását. Addig ugyanis csak külföldi bitumennel dolgozott, azonban a belföldi petróleumfinomítókban nagy mértékben állott belföldi anyag, az úgynevezett *A-bitumen* rendelkezésre és ezzel az anyaggal kezdődött a kísérletezés. Az első kísérletek nem váltak be, mert a burkolatokon repedések léptek fel. Sok volt az anyagban a parafin. Azóta már megfelelőbb anyag kerül feldolgozásra. A külföldi prima márkájú bitumeneket pótolni azonban nem tudjuk és így az A-bitumen csak kisebb forgalmú utakon felel meg.

A *Munányi-utcának* a Damjanich-utca és az Ajtósi Dürer-sor közötti részén *a magyar petróleumfinomító vállalatoktól beszerzett jobb anyagok felhasználásával összehasonlító próbák történtek 1929-ben.* A belföldi bitumenekből létesített próbaburkolatok a külföldiek mellé kerültek, könnyebb összehasonlítás céljából. Az itt lévő próbaburkolatok száma tíz. Más összetétel szerint 1932-ben, a IX. kerületi *Dugonics-utcában ötfajta bitumenes próbaburkolat létesült és három fajta burkolat a Budakeszi-útnak a volt szép Ilona előtti részén.* Ezek a burkolatok, kisebb repedésektől eltekintve, *igen jó karban vannak.* A belföldi és külföldi bitumenek összehasonlító vizsgálata még tovább folyik, mert a hosszabb idő ad teljes tanulságot.

Megemlítésre méltó egy *hazai bányavállalatnak eredeti gondolata.* A bitumen burkolat létesítésénél töltőanyag gyanánt finomra őrölt, magnéziamentes mészkőlisztet használnak. Az illető vállalat olyan speciális töltőanyagot ajánlott kipróbálásra, amely saját laboratóriumi adatai szerint *a bitumenes burkolatot stabilizálta.* Sajnos, a gyakorlatban a vállalatnak ez a feltevése nem vált be.

Érdekes esete volt a bitumenes burkolatoknak a IV. kerületi *Deák Ferenc- és Bécsi-utcákban.* Mind a két utcában kifogástalan bazalt-burkolatok voltak, amelyen a *közlekedést az ottani kereskedők túlzajosnak találták és emiatt deputációt menesztettek a városházára.* Kísérletképpen a *bazaltra bitumenes burkolat került.* Hogy az erős forgalomban ez a burkolat el ne csússzon, helyenkint *egy-egy kockát lesüllyesztettek,* hogy így a bitumenes burkolat meg tudjon fogódzni. *Tíz éven át kifogástalanul állja a forgalmat a burkolat.*

Zuzalékos öntött aszfalt-burkolattal is történt kísérletezés a IV. kerületben, *a Váci-utcában* és a *Ferenciek-terén,* hogy a burkolat ellentállóképessége fokozódjék.

Aszfalt-burkolaton *a sikosság megszüntetése* céljából az első időben a felületnek forró homokkal való behintésével történtek próbák. Az így megpuhított felületekbe lehengerelt zuzalék került. Az V. kerületi *Dorottya-utcában* történt ilyen próba, amely azonban nem vált be. Ma bitumennel bevont zúzottkőszemek összefüggő rétegben kerülnek a felületre, mint ez az I. kerületi *Hunyadi János-úton* látható, hogy ezzel érdes felületet kapjon az egyébként sikos burkolat.

Figyelemmel kíséri az intézet természetesen a *külföldi eredményeket* és ha a kalkulátor mérnök azt látja, hogy valamely burkolatfajta pénzügyi tekintetben a hazai viszonyoknak megfelel, úgy megindul a kísérletezés.

Igy igen szép eredménnyel sikerült Budapesten meghonosítani a Németországban elterjedt *kötőzuzalékos burkolatot,* amelynek lényege az, hogy a vizes makadám hézagaiba kötőanyaggal bevont, kisebbszemű zúzott köveket hengerelnek be és ezt az említett zúzottkő réteggel együtt lehengerelik. Erre kerül még a forgalom nagysága szerint egy vagy két bitumennel bevont zuzalékból álló réteg. Az ilyen burkolatnak az az előnye, hogy az aszfaltszerű felület azonnal jelentkezik, míg a felületi kezelésnél csak egy idő mulva és ha nem kap új kezelést, ez az aszfaltszerű felület le is kopik. 1928-ban a *Lendvay-, Uzsoki-, Csörsz-utcákban* és egyéb helyeken létesültek ilyen próbaburkolatok más-más keverék szerint.

A felületi kozmetika és a portalanító olajozás

A *felületi kezelésről* külön meg kell emlékezni. Ennek célja a *vizes makadámnak olcsó eljárással való bevonása, hogy a por- és sárképződés megakadályoztassék.* A felületi kezelés lehet meleg és hideg, egy- vagy kétrétegű és lehet keverő eljárás is. Melegeljárás a kátrányozás és bitumenezés, amely viszont lehet átitató vagy felületi kezelés. Keverő eljárás az a metódus, amelynél a követ kátránnyal vagy bitumennel összekeverve, finomabb szemcsékben egymás fölé rakjuk.

A kátrányt erre a célra meg kell javítani. A külföldön ebből a célból igen sokféle eljárást alkalmaznak. Egyik *a chemnitzi eljárás.* Ennek a metódusa szerint *a Városligetben a Weingruber előtt* és a X. kerületi *Albertirsai-úton* történtek próbák, melyek azt igazolják, hogy *a burkolat kitűnően állja a nagy hideget.* Erre a célra alkalmas anyagot: *antracén olajat és lágy szurkot a Székesfőváros Gázművei is állítanak már elő.* Ezekkel az idén történnek próbák.

Külföldön *szénporral* is javítják a kátrányt. Javítják *kénnel* is, de ez drága. A csehek *gebalditot* kevernek bele, ez is drága és nem egészen megfelelő. Mindezek fő hátránya, hogy külföldiek. Van azonban az Útügyi Intézetnek is egy eljárása, melynél a *kátrányt gáznemű anyaggal igyekszik megjavítani.* Az így készülő próbaburkolatot, melyhez nagy reményeket fűz az intézet, még ebben az évben lefektetik. *Az eljárás Cságoly József, az intézet mérnökének találmánya,* aki ezt szabadalmaztatta is.

Itt kell megemlíteni *a porlekötő kátrányt és annak ásványolajjal való összekeverését.* Ezzel a *Fertő- és Somfa-utcában* történtek próbák. Az eddigi sűrű kátrány helyett erre a célra alkalmas híg és így gazdaságosan elhelyezhető kátrányt a *Székesfőváros Gázművei* állít elő. Ez az anyag, amely egyebek között arra is alkalmas, hogy *az utak olajozását végző olajvállalatokat sakkban lehet vele tartani,* az útburkolatot kéreghez juttatja és ha többször alkalmazzák, *ellenálló felület* lesz belőle. A felszálló port azonban nem köti le teljesen. Az ásványolajjal való keverés azonban azt a reményt nyujtja, hogy *sikerül olyan anyagot elérni, amely a kátrány és a porolaj jó tulajdonságait egyesíti magában.*

Az átitató eljárásnak a kötőzuzalékos burkolat a versenytársa. A külföldi burkolási rendszerek az az előnyük, hogy ármérséklően hatnak egymásra.

Az említett hideg felületi kezelés *a hideg bitumen-emulsio,* amelynek előnye, hogy a helyszínen nincs kazán, tüzelés és korom, mert az anyagot készen viszik ki a telepről. A külföldi *colruma, emulbit* és *bimoid* mellett jól bevált belföldi hideg bitumenek: *a Magyar Asphalt frigbitje, Helvey Tivadar dr. jofaltja és Zsigmondy Dezső hibitje.*

Különleges burkolatok, új találmányok

A legkitünőbb burkolat, amelyen legzajtalanabb a közlekedés: *a faburkolat. Az Andrássy-útnak a Vilmos császár-úttól a Liszt Ferenc-térig terjedő szakasza* van részben puha-, részben keményfaburkolattal ellátva, immár *huszonnegyedik éve és a burkolat nagyszerűen helytáll még ma is.* A *Szív-utcának* egy darabja, a *Ferenc József-híd kocsiútja,* a *Batthyány-utcai* iskola előtti út, a *gróf Károlyi-utcának* egy darabja és a *Magyar-utcának* a Tudományegyetem felé eső része van még fával burkolva. A legkitünőbb burkolatot azonban, amelyhez ausztráliai fenyőt használnak, nem lehet alkalmazni, mert *nagyon drága.*

Az előkelő faburkolattal szemben áll talán a másik véglet: *a földburkolat.* Ezzel az *Almos vezér-utcában* történt érdekes kísérlet egy 540 méteres szakaszon, abból az elvből kiindulva, hogy miképpen lehetne a helyszínen és a legközelebbről beszerezhető anyagokból, egyszerű eljárással, a legolcsóbban utat készíteni. Az útszakaszhoz 75 százalék bányakavicsot, 5 százalék agyagot, 18 százalék a helyszínen talált földet és homokot, valamint vizet használtak fel. A mult év őszén építették ezt az utat, amelyet az idén kalciumkloriddal, vagy hideg bitumennel felületi kezelés alá vesznek.

Ilyen utakat Amerikában csinálnak és ottani tapasztalatai alapján vezette be nálunk *Warlam* Árpád kereskedelemügyi minisztériumi mérnök. A szükséges földkeverőgépek *Haltenberger* Vilmosnál, a caterpilla rendszerű traktorok képviselőjénél szerezhetők be.

Az érdekes kísérletek sorába tartozik az *acélrostélyburkolat,* amelyet a *Budakeszi-út* egy szakaszán fektettek le. Az anyagot ehhez a burkolathoz az *Állami Gépgyár* készítette.

A *Fehérvány-úton,* a Horthy Miklós-út keresztezése közelében *öntött vasburkolattal* folyik kísérlet. A rücskös vaslapokat a *Rimamurányi* gyártotta.

Bitumenes téglából, ami tulajdonképpen bitumennel impregnált mészhomoktégla, a *Városmajor-, a Bérkocsis-* és a *Munányi-utcában* kísérletezik a debreceni *Utburkoló- és Építőanyaggyár.*

Derieso-burkolattal, bitumenes zuzalékkal leöntött, szabálytalan, nyerskiskockával építette ki a *Somoskői Bazaltbánya* a *Hungária-útnak* a Kerepesi-út és a Tomcsányi-utca közötti szakaszát. Ez a burkolat 25 százalékkal olcsóbb, mint a szokásos kiskockaburkolat.

Ezenkívül különböző anyagokkal folynak még próbák, különösen többféle *hengerelt aszfalttal.*

A hajdani kátrányozó és bitumenező telepből kifejlődött *Útügyi Intézet,* amely ezeket az érdekes kísérleteket folytatja, az út- és csatornaépítési ügyosztály hatáskörében működik, amelynek élén *Király* Kálmán tanácsnok és *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsos, az útépítési alosztály vezetője hathatósan támogatják *Láng* Rezső műszaki főtanácsost tudományos törekvéseiben. A próbaburkolatok gépészeti részét és technikai kivitelét *Csepely* Alajos főmérnök bonyolítja le, a kalkulátor fontos szerepét pedig *Bertoty* István mérnök tölti be.

Gyors kényelmes TISZTA a GÁZ a háztartásban

„HYPO" fehérítő lúg forgalomba hozza: Hoffmann Vegyipar Telefon: 139-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések. Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159.

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Lobogózzuk fel Budapestet a kormányzó névünnepén. Az az őszinte szeretet és tisztelet, amelyet minden magyar ember *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója magas személye iránt érez, december 6-át, a Kormányzó névünnepét minden magyar embernek és ünnepévé avatja. Bár hivatalos helyről nem történik intézkedés, hogy e napon a főváros házait fellobogózzák, mégis, ismerve a budapesti háztulajdonosok érzéseit, amellyel a Kormányzó iránt viseltetnek, biztosra lehet venni, hogy Budapest minden házát a Kormányzó névünnepén, a nemzeti lobogóval fogják feldíszíteni.

A polgármester fiának házassága. *Szendy* Károly polgármester fia, ifjabb *Szendy* Károly, az *Elektromos Művek* kitűnő fiatal mérnöke hétfőn kötött házasságot *Szilvássy* Máriával, *Szilvássy* Dezsőnek, az *Elektromos Művek* rangban legidősebb főtanácsosának leányával. A II. kerületi előljáróságon hétfőn volt a polgári esküvő. Tanuk voltak: gróf *Lázár* Imre székesfővárosi tanácsjegyző és *Knoll* Aladár, a Magyar Nemzeti Bank felügyelője. Ma, *szerdán este fél 7 órakor a belvárosi főplébániatemplomban lesz az egyházi szertartás*, amelyet *Péchy* Alán miskolci minoritarendbeli tartományi főnök fog végezni fényes papi segédlettel.

Pártközi konferencia a főpolgármesternél. *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester december 2-ára pártközi konferenciát hívott össze, amelynek *tárgya főleg különböző póthitelek engedélyezése lesz.* Minden esztendő végén felmerülnek bizonyos többletkiadások, amelyekről a költségvetésben nem történhetett megfelelő gondoskodás. Régi gyakorlat, hogy az ilyen többletkiadásokat póthitel útján fedezik és ezeknek a póthiteleknek engedélyezéséről szóló előterjesztéseket a karácsony előtti közgyűlés napirendjére tűzik ki. A törvényhatósági bizottság ez évben még két közgyűlést fog tartani: *december 10-én és 15-én.*

Tovább ülésezik az üzempolitikai bizottság. A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában részletesen ismertettük a *Gázgyárnak* azokat a terveit, amelyek célja *a háztartási gáz tarifájának leszállításával jelentékteljesen megnövelni a forgalmat.* Az elmult hét csütörtökén *Zsitvay* Tibor dr. elnöklésével és *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester részvételével megtörtént az első ülés, ahol azonban *nem döntöttek még a tarifakérdésről*, mert előzőleg le akarják tárgyalni *az Elektromosművek és a Gázművek közös propagandájára vonatkozó kérdéseket.* Most csütörtökön lesz a folytatólagos ülés, amelyen *az utóbbi problémák megvitatására kerül sor.*

Hozzájárult a taxialapdíj emeléséhez a főváros közlekedési bizottsága

A *Fővárosi Hírlap* hetekkel ezelőtt jelentette, hogy a budapesti taxivállalatok beadvánnyal fordultak a fővároshoz, amelyben az üzemi anyagárak drágulására hivatkozva, az alapdíjnak 15 fillérrel való felemelését kérték. A főváros ipari, kereskedelmi és közlekedési szakbizottsága az elmúlt héten tárgyalta *Lamotte* Károly alpolgármester elnöklésével a polgármesteri előterjesztést, amely a taxivállalatoknak a kérelmét honorálja és hozzájárul, hogy *az alapdíjat hatvanöt fillérről hetvenöt fillérre emeljék fel.* Rövid vita után a bizottság az előterjesztést *elfogadta*, ilymódon tehát *most már semmi akadálya nincs annak, hogy a közgyűlés is megszavazza a taxivállalatoknak ezt a méltányos kérését.*

Tudvalevő, hogy a polgármesteri előterjesztést *alapos és körülményes szakértői vizsgálat előzte meg.* A taxivállalatok ugyanis, hivatkozással az általános drágulásra, különösképp kiemelték az automobilizmusnál. *nevezetesen a benzinnél és a guminál tapasztalható nagyarányú drágulást*, amely

teljesen illuzoriussá tette üzemüket a jelenlegi tarifarendszer mellett.

Éppen ezért *Szendy* Károly polgármester a főváros legkiválóbb szakértőinek bevonásával *bizottságot küldött ki*, amely átvizsgálta *a szürketaxi számadásait, adatait* és

megállapította, hogy a tarifaemelési kérés bizonyos megszorításokkal indokolt.

Tekintve, hogy *általános gazdasági szempontból egyáltalán nem megokolt az, hogy egy iparág a többivel szemben üzemére esetleg ráfizessen*, a polgármester — belátva ezeket a szempontokat — megtette előterjesztését, amelyet a bizottság is elfogadott. Az *egészen mérsékelt tarifaemeléssel*

a taxivállalatok természetesen ismét lélegzethez jutnak

és ezáltal *módjuk lesz arra, hogy felfrissítsék kocsiparkjukat*, amelyre saját rentabilitásuk érdekében *nekik van elsősorban szükségük.*

Kőhalmy József előadása a félszázados villamosról. *Kőhalmy József* dr., a Beszkárt igazgatója vasárnap érdekes rádióelőadást tartott a pesti villamosról, abból az alkalomból, hogy ötven évvel ezelőtt, 1887 november 28-án indult el legelső útjára. A Nyugati-pályaudvartól a Király-utcáig terjedt a vonal, amelyen a lóvonatból átalakított kocsi 18 utassal kezdte meg pályafutását. Az előadást az érdekes kortörténeti adatok mellett sok derüs epizód is tarkította.

250 000 pengőre emelik az inségesek karácsonyi segélyét. A *Fővárosi Hirlap* legutóbbi számában megírtuk, hogy a polgármester *póthitel* keretében *200.000 pengőt fog kérni a közgyűléstől az inségesek karácsonyi megsegítésére.* Közöltük, hogy az elvi hozzájárulás már *megtörtént*, következésképp biztosra vehető a polgármesteri terv *megvalósulása.* Ez az előreláthető elgondolás annyira beigazolódott, hogy *az elmult héten a szociálpolitikai bizottság ülésén nem csupán megszavazták ezt a segélyt, hanem Hegedüs Armand és Gál Benő felszólalása után meg is tetézték 50.000 pengővel.*

Történelmi képtár a Gellérthegyen. Mint ismeretes, az elmult héten a *Közmunkatanács*, valamint az illetékes hatóságok a kereskedelmi miniszter hozzájárulásával elhatározták, hogy *történelmi képtárat rendeznek be a restaurált Citadellában.* Figyelemreméltó, hogy a kereskedelmi miniszter által is elfogadott elgondolást a *Fővárosi Hirlap* szeptember 8-i számában először tette szóvá *Boghen* György okl. mérnök és építőmester, aki erről, valamint Feszty Árpád körképének megfelelőbb elhelyezéséről kedden délután tartott figyelemreméltó előadást az építőmesterek Irányi-utcai helyiségében.

Ismét hullámlokált terveznek a Dunára. Már többízben hírt adott a *Fővárosi Hirlap* különböző tervekről, amelyek kieszelői bizarrnál-bizarrabb ötleteket akarnak megvalósítani a Duna hátán. *Vizi kávéház, úszó-bár* voltak ezek a tervek, sőt néhány év előtt egy vállalkozó azzal foglalkozott, hogy a *Duna alá mélyített, légmentesen elzárható üvegpalotát* épít és ebben rendez be szórakoztató helyiségeket a közönség számára. Legutóbb a *Dunagőzhajózási Társaság* is foglalkozott a vizivendéglő és kávéház gondolatával, de, úgy látszik, még idejekorán kiábrándították belőle. Most itt a legújabb terv: *Rozsnyai* Sándor, az *Arizona-mulató* tulajdonosa *a Közmunkatanácshoz beadványt intézett, amelyben úszó mulató építkezésére kér engedélyt.* Az ötlet nem talált valami kedvező fogadtatásra, ami természetes is, ha arra gondolunk, hogy az ilyen úszó alkalmatosság, a legkevésbbé sem biztonságos. Nagyon könnyen megeshetik, hogy a mi szeszélyes és bejelentés nélkül gyakran háborgó Dunánk maga is attrakcióval szolgál és az ötórai tea, vagy a lokálprodukció közben elnyeli, vagy a parthoz csapja szórakozása kellős közepén a közönséget.

A Hadirokkantak Háza céljára a Honsz a fővárostól a Zsitvay Leó-utca 5. szám alatti fővárosi telek rendelkezésre bocsátását kérte. Ebben az ügyben egyben kérelemmel fordult a törvényhatósági bizottság minden tagjához, valamint küldöttségileg járult a fővárosi pártok vezetőihez, hogy a telket a törvényhatóság egyhangú határozattal bocsássa a Honsz rendelkezésére a Hadirokkantak Háza céljára. A nemescélú akció élén *József Ferenc* kir. herceg áll.

Öt teherautót szállít a győri Waggongyár a Köztisztasági Hivatalnak. Mint ismeretes, a főváros *Köztisztasági Hivatala* az idei költségvetés keretein belül felújította gépkocsiállományát. Ennek során *megvásárolták néhány kiöregedett teherautó alvázát*, amelyekre *részerelték a régi kocsik locsolótartályait.* Ugyanekkor azonban *öt új motoros alvázat is rendeltek a Győri Waggongyártól 171.710 pengő értékben.* Ezekre az új alvázakra *ugyancsak elavult kocsik locsolótartályait szerelték fel*, úgyhogy végül is a géperejű kocsipark *öt egységgel szaporodott.*

Hangverseny Liber Endre emlékére. A *FANSZ* és a *Népművelési Bizottság* december 3-án, pénteken este 8 órakor ünnepi hangversenyt rendez a *Zeneművészeti Főiskola* dísztermében néhai *Liber* Endre alpolgármester emlékezetére.

Építészeti és lakásberendezési folyóirat. Most jelent meg a legújabb száma két ragyogó kiállítású folyóiratnak, amelynek mindegyike arra tanítja az olvasót: *hogyan teheti lakályosabbá az otthonát.* Az egyik folyóirat: *A Bútor*, a másik: *Tér és forma.* Ez utóbbiban pompás illusztrációk mutatják be a csonka ország legutóbbi monumentális, vagy újszerű építkezéseit, az előbbiben pedig *bő képanyag mutatja be a legjobb és legszebb lakásberendezéseket.*

A székesfővárosi hivatalok és intézmények céllövőversenye. A „Budapest" Sportegyesület céllövő szakosztálya a székesfővárosi hivatalok és intézmények részére októberben céllövőversenyt rendezett. A verseny eredményét a napokban hirdették ki Szendy Károly polgármester és Hedry Béla altábornagy, az Országos Magyar Lövész Szövetség elnöke jelenlétében. Szendy polgármester elsőízben kiírt örökös vándordíját és a fővárosi intézmények legjobb csapata címet a polgármesteri IX. ügyosztály nyerte 75/697 köregységgel. A versenynek 400 egyéni és 37 csapat résztvevője volt. A részletes eredmény a következő: I. számú egyéni versenyben 1. Kőváry József 15/139 ponttal. 2. Wossala György 15/139 pont. 3. Cserhalmy Gyula 15/139 pont II. sz. versenyben három testhelyzetben 1. debreceni Katona Lajos 30/270 pont. 2. Fábián István 30/259 pont. III. sz. versenyben 1. Fábián István 10/91 pont. 2. Prückler Frigyes 10/94 pont. IV. sz. versenyben, kapásból való lövésben 1. debreceni Katona Lajos 10/90 pont. 2. Prückler Frigyes 10/88 pont. Az V. sz. versenyben gyorsasági verseny hat különböző alakra 1. Karnisa Nándor dr. 40 mp-es eredménnyel. Az altisztek versenyét Ungi Lajos nyerte. Hölgyversenyben 1. Simon Ákosné dr.-né, 2. Csajághy Viktória, 3. Bogvay Manci. Ifjúsági versenyben 1. ifj. Nyers László. 2. ifj. Magyar Győző.

József főherceg ür csász. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II. Fő-utca 8. ● Tel.: 153-787.
Alapítási év 1884. Sávgőnyelvem LOHR Budapest.

TERVEZŐÉPÍTÉSZEK FIGYELMÉBE: ÚJ ÖNSÁG!
DEHO-NEMES FATAPÉTA
egyed. árusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan ára ánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel. 182 021

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

A
„PNEUCIT"
TÖLTŐTOLL
átlátszó testtel, arany tollal
16 pengő
CILCER ÉS TÁRSA
papírüzletében
V., Dorottya-utca 9. szám

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és szarvasbőrök, továbbá minden emű ipari szivacsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

December 2 és 5.-én délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„DELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtő kés állati bőrök hibátlan feltésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Tyllmann Ferenc
fat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Épitő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-763.

GÓRN. ILLÉS CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépitési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

Gazdasági Értesítő

Érdekeltséget vállal a Kereskedelmi Bank a Nagyvásártelep hűtőházánál

Az utóbbi időben, mint a *Fővárosi Hirlap* közölte, egymásután nyilatkoztak meg illetékes fórumok arról, hogy *a Nagyvásártelepet a modern követelményeknek megfelelő, nagyszabású hűtőházzal kell ellátni* és ugyancsak alátámasztották ezeket a nyilatkozatokat a legközvetlenebbül érdekelt nagyvásártelepi kereskedők is. Kifejtette erre vonatkozó véleményét lapunkban *Rosta* János dr. tanácsnok, a közélelmezési ügyosztály vezetője, akit legutóbbi párisi piaci-tanulmányútja csak megerősített abban a felfogásában, hogy a Nagyvásártelep nem nélkülözheti a hűtőházat. Hasonló értelemben beadvánnyal fordult a fővároshoz a *Mezőgazdasági Kamara* is és megsürgette a hűtőházat a *Fővárosi Hirlapnak* adott nyilatkozatában *Juhász* Jenő dr. törvényhatósági bizottsági tag, a kiváló piaci szakértő is.

Nagy nyomatékkal szólt bele ebbe a kérdésbe *Szendy* Károly polgármester, aki a hűtőház mielőbbi felépítésével nagyszabású fejlődést vár abban a tekintetben is, hogy *Budapest az élelmiszer-exportban ezzel mint országos centrum* elfoglalhatja megillető helyét. A polgármester kijelentette, hogy a terv megvalósításában

szívesen látja a magántőke közreműködését is,

amelynek a hűtőház részére ingyen telket és messzemenő kedvezményeket hajlandó biztosítani.

Most ebben a nagyjelentőségű kérdésben érdekes fordulat történt. Mint értesülünk,

a főváros és a Kereskedelmi Bank között tárgyalások indultak meg a hűtőház felépítésére nézve.

A *Kereskedelmi Bank*, amelynek a Tóth Kálmán-utcában már van hűtőháza, *hajlandó a Nagyvásártelep számára felépíteni a hűtőházat*, amely mintegy *5 millió pengő költséget igényel*. Értesülésünk szerint a főváros és a Kereskedelmi Bank tárgyalásai kedvező mederben folynak.

Pesten is le akar telepedni a budai Egységár

Tóth Gábor és Éber Antal nyilatkozata — A Baross Szövetség memoranduma Fabinyi pénzügyminiszterhez Terjeszkedik a Perl-áruház is

Annak a fáradhatatlan tevékenységnek, amelylyel az áruházak a megrendszabályozásukra kiadott rendeletet igyekeznek minden eszközzel megkerülni, *újabb eseménye készül*. Nem kisebb veszedelem fenyegeti a kereskedelmet, mint az *Egységár boltok megszaporodása*. Egyelőre az a terv, hogy a *Párisi Áruház*, amely a Margit-körúton a kereskedelem általános elszörnyűködésére felállította *Budai Egységár Kft* néven áruházát,

hasonló üzlet alapításával meg akarja vetni a lábát a pesti oldalon is.

És ha ennek a tervnek nem állják idejekorán útját a hatóságok, akkor ellehetünk készülve rá, hogy

minden kerületnek meg lesz a maga külön Goldberger-boltja,

ahol egységáron fognak selejtes árukat kiszolgálni. Mert Goldbergerék így tervezik. Fittyet hánynak az áruházi rendeletnek és egységáron akarnak árusítani az egész fővárosban. Ez a dinasztia elvakultságában azt hiszi, hogy nekik már mindent szabad.

Tóth Gábor

törvényhatósági bizottsági tag,

a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének ügyvezető elnöke rántotta le a leplet erről a tervről. Bejelentette a *Kereskedelmi és Iparkamarának*, hogy legközelebb *a Baross-téren készül a Párisi Áruház a budaihoz hasonló egységár-üzlet megnyitására*, vagyis alig burkoltan, sőt teljesen átlátszóan,

az áruházi rendelet ellenére, újabb áruházat akar nyitni.

— Azért jelentettem be a Kamarának a tervet, — mondta nekünk *Tóth* Gábor, — hogy *előre figyelmeztessem arra a veszedelemre*, amely a kiskereskedelmet ebben a formában fenyegeti. Az áruházi rendelet ugyan nem oldotta meg teljesen az áruházi kérdést, mert *kiegészítésre szorul*, de mégis *teremtett némi nyugalmi állapotot*. Ezt most teljesen feldúlja és

a kiskereskedelem felindulását a végsőkig fokozza a legújabb terv,

amelynek megvalósulását *semmi körülmények között sem szabad megengedni*.

Tóth Gábor bejelentése kapcsán megnyilatkozott ebben a kérdésben

Éber Antal

a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara elnöke,

aki a következő, az egész áruházi kérdésnek a mélyére ható, nagy figyelmet érdemlő kijelentést tette:

— A Kamara ülésén megdöbbenve hallottam, hogy ugyanaz az *áruházi konszern*, amely kíméletlen eljárásával eddig is a legtöbb bajt okozta a pesti oldalon is egy *újabb egységár-üzlet létesítésével akarja* feldúlni a kiskereskedők nyugalmát. Ugyanez a konszern az, amely népszerűtlen eljárásával felidézte az áruházi kérdésnek törvényes szabályozását. Félő, hogy *ha most az egységár-üzleteket szaporítja, hovatovább ezen a téren is törvényhozási intézkedést fog provokálni*. Már pedig a kereskedelem szabadságának érdekében kívánatos volna, hogy minél kevesebb törvényes beavatkozás történjék. Azt hiszem, hogy a *kereskedelmi autonomia körében kellene keresnünk módokat arra, hogy az ilyen túlkapásokat a saját körünkben tegyük lehetetlenné*. Végre is olyan fontos szocialis érdekek fűződnek a kiskereskedelem prosperálásához, hogy ezeket szem elől téveszteni nem lehet. Mindenesetre *elhatározott szándékom, hogy ezt a kérdés-komplexumot a Kamarában beható vizsgálat és megbeszélés tárgyává tegyük*, mert a detail-kereskedelmet sem gyáripari vállalatok versenyének, sem túlságosan ambiciózus és kíméletlen kereskedelmi alakulatok szeszélyének kiszolgáltatni nem lehet.

A Kamara elnökének kijelentése, amelyben igéretet tesz arra, hogy az egész áruházi kérdést részletes megvitatás tárgyává teszi a Kamarában, mindenesetre nagy örömet és megnyugvást kelt a kereskedővilágban, amely már elbírhatatlanul nyögi *Fenyveséknek*, a *Magyar Divatcsarnoknak*, a *Párisi Áruháznak* és a többi mamut-boltnak mindjobban túltengő, miniszteri rendeletnek és hatósági intézkedéseknek fittyethányó versenyét.

*

Mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, a *Párisi Áruház*, amely a *Budai Egységár Kft*-t alapította, a Baross-téren lévő *Baross Árucsarnok* helyiségét akarja az újabb *Egységár Kft.* számára megszerezni. Mint ismeretes, az itt megnyílt áruház tönkrement és *Benes*, a ház tulajdonosa a helyiséget felparcellázva adta bérbe. Az egyes parcellatulajdonosok külön-külön iparigazolvány alapján működnek, de valójában *az egész komplexum áruház jellegű*.

Goldbergerék tárgyalásai a háztulajdonossal előrehaladt stádiumban vannak, sőt meg sem álltak *Benes* háztulajdonosnál, hanem

átnyúlnak a szomszédos házra is.

A *Baross-téri árucsarnokot* ugyanis nem találják elég tágasnak az új *Egységár Kft.* számára és *át akarnak törni a szomszédos házba is*, azzal a szándékkal, hogy

kibérelik az ott levő csemegeüzletet és vaskereskedést is,

vagyis már a terv megszületésénél *a terjeszkedésnek ehhez a tűzrendészeti szempontból sokszor kifogásolt formájához fordulnak*.

Idáig jutott jelenleg a terv. Bízunk benne, hogy a megvalósulás megtörik a hatóságokon, de mindenekelőtt *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszteren, aki bizonyára *nem tűri el, hogy rendeletét ilyen átlátszó módon megtréfálják*.

*

A *Fővárosi Hirlapban* jelentettük egyébként, hogy a kiskereskedők közös nagy érdekképviselete, a *Baross Szövetség* memorandummal fordult a kormányzathoz avégből, hogy áruházi céladó bevezetésével némileg enyhítse azt a mindinkább kiélesedett versenyt, amelyet az áruházak fejtenek ki a kiskereskedőkkel szemben. Értesülésünk szerint a *Baross Szövetség* most megsürgette a kérés elintézését, amennyiben

újabb memorandumot szerkesztett, amelyet Ilovszky János országos elnök személyesen adott át Fabinyi Tihamér pénzügyminiszternek.

Az újabb memorandum lényege az, hogy a céladót *egy-százalékos áruházi forgalmi adó formájában* kellene életbeléptetni és ez az egy százalék azt a célt szolgálná, hogy mindazok

az elaggott, de egyben elszegényedett kereskedők, akik legalább 35 esztendőn át dolgoztak, ellátásban és gondozásban részesüljenek.

Fabinyi Tihamér pénzügyminiszter nagy figyelemmel hallgatta meg *Ilovszky* János fejtegetéseit, ilymódon tehát minden remény megvan arra, hogy *a kormányzat ezzel a radikális és tisztán gazdasági módszerrel a legközelebbi jövőben korlátot állít az áruházi versengés túlkapásai elé*.

*

Amíg a kereskedelem és ipar érdekképviseletei mindent elkövetnek arra nézve, hogy az áruházak veszedelmes terjeszkedésének gátat szabjanak és az illetékes minisztériumoknál deputációkkal és memorandumokkal sürgetik ennek a sorvasztó versenynek megrendszabályozását, az újságok fizetett kommünikéiből arról értesülünk, hogy

a Perl áruház részéről újabb veszedelem

fenyegeti ezen a téren a főváros kereskedő-világát.

„*A Perl-áruház terjeszkedik* — olvassuk — és újjá, modernné építi áruházát.

Átépítik az egész házat áruházi stilusra, hogy későbbi továbbterjeszkedését ne akadályozza semmi.

Az egész átépítés még nincs teljesen befejezve, körülbelül csak májusra lesz kész és akkor *teljes egészében modern, szép áruházzá* fog változni az ötven éves Perl-áruház."

A *Perl-áruháznak* ebből a reklámjából megállapítható, hogy *terjeszkedik, holott ezt az áruházi rendelet tiltja* és megállapítható az is, hogy ezzel a terjeszkedéssel még nem éri be, mert *úgy építkezik, hogy „a későbbi továbbterjeszkedést ne akadályozhassa semmi."* Azt hisszük, hogy ez a dúsrmányű kijelentés a gyakorlatban talán mégsem fog ilyen símán keresztül menni, mert *a továbbterjeszkedést mégis csak meg fogják akadályozni a hatóságok, amelyek a rendeletek betartásán őrködnek*

*

Hogy az áruházak túltengését mennyire belátja a kereskedelmi érdekek legfőbb őre, *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszter, bizonyítja most kiadott rendelete, amelyben a karácsonyt megelőző vásár terén juttat a kereskedőknek egy kis enyhületet. A rendelet értelmében az idén a karácsonyt megelőző hetekben

már december 5-én, vasárnap nyitva tarthatják a fővárosi kereskedők üzleteiket. Ez az engedély azonban nem vonatkozik az áruházakra, amelyek ezen a napon zárva maradnak.

Ez az intézkedés, amely a *Baross Szövetség* és több kereskedelmi érdekképviselet mozgalmának köszönhető, nagy örömet keltett a budapesti kereskedők körében. *Végre hozzájutnak egy naphoz, amelyen az áruházak konkurrenciája nélkül szolgálhatják ki a vevőközönséget*. December 19-ére, az „*aranyvasárnapra*" nem terjed ki ez a jótékony intézkedés. Ezen a napon már a kereskedelem nyakán ül majd az áruházi konkurrencia is.

Vértes Emil a kiárusítási visszaélések ellen

A kamara minapi közgyülésén nagy hatást váltott ki *Vértes* Emil felszólalása, amelyben *erélyesen lándzsát tört az évenkénti kétszeri kiárusítási rendszer fenntartása mellett*,

követelte a kiárusítási visszaélések megszüntetését,

elsősorban azt, hogy *csak raktári árukat árusíthassanak a kereskedők* és ne fordulhasson elő az, hogy *egyes cégek — ez az anomália különösen az áruházaknál divatozik — a kiárusítás alkalmára nagymennyiségű selejtes árut vásároljanak össze*.

„Magyarország közlekedésügye" címen *Bornemisza* Géza kereskedelem- és iparügyi miniszter előszavával *Pártos* Szilárd dr. szerkesztő szerkesztésében az illetékes hivatali tényezők és szakkörök közreműködése mellett úttörő jellegű, hatalmas szakmunka jelent meg, amely átfogó és szakszerű ismertetését adja *a magyar közlekedésügy egész hálózatának*. A munka, amelynek szerkesztő-bizottsági tagjai és írói a magyar közlekedésügy legkiválóbb elméleti és gyakorlati szakemberei soraból ke-

VASS JÁNOS
ADLER és KAPPEL
írógépek Irányi-u. 4. Tel.: 183-628.

„SILI" FOLYÉKONY — SZINTELEN kovasavas készítmény CEMENTPADLÓK PORMENTESÍTÉSÉRE
RÁCZ FERENC műszaki vállalat
V., Katona József-u. 23. Tel.: 124-536

rültek ki, tizenkét fejezetben teljes részletességgel ismerteti *a vasút, a posta, a hajózás és kikötőügy, az autó, a légiforgalom, útügy, közlekedéstechnika, az energiagazdaság, szállítmányozás, az idegenforgalom és a főváros közlekedésügyének* összes időszerű kérdését, mai helyzetét, fejlődését, jövő célkitűzéseit, valamint a magyar közlekedési intézmények működését. Az 570 oldalas könyv több mint száz ismertető cikket és tanulmányt tartalmaz, amelyet rendkívül gazdag statisztikai anyag, továbbá a képek, rajzok, grafikonok egész tömege egészít ki. Komolyság, szakszerűség és gondosság jellemzik az érdekesen színes, friss és nagyszabású könyvet. A külső megjelenésében is rendkívül ízléses szakmunka, amely a Pallas nyomda modern technikai felkészültségét dicséri, komoly nyeresége gazdasági szakirodalmunknak.

Meghosszabbítják a tollszindikátus működési szerződését. A *Magyar Tollkereskedők Kiviteli Egyesületének* a földmívelésügyi minisztériummal kötött megállapodása ez év végén jár le. Az Egyesülés már most kérte működésének meghosszabbítását a földmívelésügyi minisztériumtól. Hír szerint a *szindikátus működését újabb szerződéssel biztosítják*, a szerződést azonban valószínűleg nem fogják fix határidőre kötni, hanem azzal a fenntartással, hogy *az Egyesülés az eddigi formában csak addig folytathatja működését, amíg megfelel rendeltetésének.* Ha a szindikátus ellen bármilyen kifogás hangzanék el, úgy a földmívelésügyi minisztérium a szerződést azonnal megszüntetheti.

A pusztavámi kőszénfúrások. Mint ismeretes, a *Budapestvidéki Kőszénbánya* Pilisvörösvárról kiterjeszti tevékenységét *Pusztavámra is*, ahol most nagyterjedelmű új szénrétegeket találtak. Ez alkalomból gazdasági körökben élénk csodálkozással emlékeznek vissza arra, hogy körülbelül három évtizeddel ezelőtt, amikor a *MÁK* maga is még egészen fiatal vállalat volt, a *MÁK*-nak ezen a vidéken, a móri szénterületen, ugyanebben a községben, amelyet egyébként akkoriban *Pusztaványnak* neveztek, *volt már túrzási joga.* A *MÁK* azonban akkoriban, úgylátszik, nem találta rentabilisnak a szén kitermelését, vagy pedig nem akadt rá a számottevő széntelepekre, *így aztán a jog visszaszállt a közbirtokosságra és a MÁK elesett azoktól a nagyszerű lehetőségektől, amelyekre most van kilátás.*

Tíz éves az Ost-Kurir. A magyar közgazdasági életnek úgyszólván egyedülálló sajtóorganuma a *Békessy* Imre szerkesztésében megjelenő *Ost-Kurir* című német nyelvű gazdasági folyóirat. Ez a lap most érkezett el alapításának *tízéves jubileumához*, amely alkalomból hatalmas, hatvan oldalas példány világítja meg a külföld számára is elérhető *német nyelven* mindazokat a belső és európai vonatkozású gazdasági problémákat, amelyek *ma világszerte az érdeklődés homlokterében állanak.*

A kaucsuk technikai jubileuma. A német fővárosban megjelenő *Berlini Magyar Figyelő* című magyarnyelvű könyomatosban olvassuk, hogy néhány nap előtt volt 25 esztendős évfordulója annak a csöndes technikai eseménynek, amelynek köszönhetjük *a modern automobilizmus kifejlődését.* Huszonöt esztendővel ezelőtt jelentette be *az I. G. Farbenindustrie* csoportjához tartozó *Friedrich Bayer & Co., Elberfeld* vegyigyár az első német pátenst az úgynevezett *gyors vulkanizálási* eljárásról, ami azt jelenti, hogy negyed századdal ezelőtt kezdte meg *a gumikerekek ellenállása és rugékonysága a versenyt a mótorok gyorsütemű fejlődésével.* A német vegyiparé a dicsőség, hogy *a modern gumitechnika rohamos fejlődésének alapját sikerült lerakni.* Figyelemreméltó, hogy ez a hatalmas vegyigyár-csoport a kultúra és a humánum szolgálatának *minden ágából kiveszi a maga részét.* Épp a napokban szenteltek fel egy hatalmas hárommotoros *Junkers* repülőgépet, amelyet *Bayer* névre kereszteltek el és amely valójában *mozgó patika.* Rendeltetése az, hogy *nehezen megközelíthető járványos vidékekre a repülőgép mindent lehengerlő rapiditásával szállítsa a szükséges gyógyszeranyagot.*

A Berlini Victoria Biztosító házvásárlása. E három világrészben dolgozó társaság budapesti igazgatósága állandóan gyarapítja vidéki szervezetét és üzletállományát. Megerősödésének külső megnyilvánulása, hogy a fővárosban több ingatlanra kíván szert tenni. *A Victoria most megvásárolta Gregersen Hugó építészmérnöknek Pozsonyi-út és Máhr Jenő-utca sarkán lévő, művészi kivitelezésű új bérpalotáját.*

PULAY JÁNOS
ábsz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II., KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

SALGÓTARJÁNI KŐSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám Telefon: 1-252-84, 1-108-58.

Cementgyár:	Lábatlanban	évi telj. kép.		12.000 v.	
Mészgyárak:	Lábatlanban	„	„	„	5.000 „
	Dorogon	„	„	„	3.000 „
Téglagyárak:	Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu	évi telj. kép.		80,000.000 drb.	
Cserépgyár:	Buda-Újlak	„	„	„	8,000.000 drb.

VÁLLALKOZÁS

Eredménytelen zártkörű versenytárgyalás után szabadkézből adják ki a hősök-terének aszfaltozását

Az út- és csatornaépítési ügyosztály a *Hősök-tere kocsiútjának aszfaltozási munkáira* szeptember 29-én nyilvános versenytárgyalást tartott. Miután a beérkezett ajánlatok indokolatlanul magasak voltak, a polgármester *a versenytárgyalást eredménytelennek nyilvánította* és újabb, *zártkörű versenytárgyalást* rendelt el. Tizenöt vállalat vett részt ezen zártkörű versenytárgyaláson, de az újabb eredmény sem mutatkozik kielégítőnek, mert az egységárakat az ügyosztály, a hasonló munkák eddigi egységáraihoz viszonyítva, *feltűnően magasaknak találja*, úgyhogy a munkálat az előirányzott összegért nem végezhető el. Erre való tekintettel az ügyosztály *a zártkörű versenytárgyalás eredménytelenségének* megállapítását javasolja, azzal, hogy a munkát adja ki a polgármester *szabadkézből.* A főváros útépítési munkatervezetével kapcsolatban, — mondja a javaslat, — a *Neuchatel-cég* különböző aszfaltutak építésére ajánlatot nyujtott be, amely szerint a teljesen „B" bitumennel készült 4.5 cm vastag, zuzalékos, öntött aszfalt négyzetméterét, hat éves jótállással 6.57 pengős egységáron hajlandó elvégezni. Ezen az alapon a 14.000 négyzetméternyi terület burkolása *91.980 pengőbe kerülne*, ami az előirányzatnak megfelel. Ezért az ügyosztály javasolja, hogy a Hősök-terének aszfaltozási munkájával *szabad kézből a Neuchatel-cég bizassék meg. Az út- és csatornaépítési szakbizottság hétfői ülésén a javaslatot elfogadta.*

Készül a BSzKRT az Eucharisztikus Világkongresszusra. A jövő esztendei *Eucharisztikus Világkongresszus* tudvalevően kivételesen nagy feladatok elé állítja Budapest idegenforgalmi és vendéglátó szerveit, de *természetesen a közlekedési vállalatokat és intézményeket is.* Az előkészületekből alaposan kiveszi a részét a *BSzKRT* is, amely éppen *most adott ki nagyobbarányú megrendelést:* a gyakorlatban igen jól bevált kéttengelyes, acélkarosszériás autobuszállványból huszonötöt rendelt meg a *Magyar Állami Gépgyártól*, a *Láng*-gyártól pedig a kocsik *nyersolajmótorait.* A karosszériák szállítására a *Magyar Waggon- és Gépgyárnak*, az *Ohrenstein és Koppel Magyar Rt-nek*, a *Zuppka Lajos és Fiai Rt-nek*, a *Metallo karosszériagyárnak*, végül az *Ury Testvérek* gyárának adott megbizatást. Itt említjük meg, hogy az elterjedt hírek szerint a BSzKRT foglalkozik azzal a gondolattal is, hogy *külföldről emeletes autobuszokat szerezzen be.* Az egész magyar közvélemény *meglehetős idegenkedéssel fogadta ezt az ötletet*, mert hiszen *az emeletes autobuszok egyrészt megbuktak Budapesten*, másrészt pedig a kitűnő magyar ipar olyan tökéletes autobuszokat szállított, *amilyenek eddig nem futottak Budapest utcáin.* Azt hisszük, hogy az illetékes körök *aligha foglalkoznak továbbra is ezzel a felesleges és helytelen tervvel.*

Tavasszal kezdik meg a XII. kerületi elöljárósági székház építkezését. A végleg elkészült tervek szerint a *Böszörményi-út* és *Fery Oszkár-utca* sarkán építik fel a XII. kerület elöljárósági székházát, amely célra *574.300 pengőt irányoztak elő.* A szakbizottság döntése után rövidesen a közgyülés elé kerül a terv. *Előreláthatóan 1938 tavaszán kezdik meg az építkezést.*

A fővárosi kórházak textil- és vegyészeti megrendelései. A minap történt meg a döntés a fővárosi kórházak jövő évi anyagszükségletének beszerzéséről. A megtartott versenytárgyalás alapján a kilenc ajánlattevő cég közül a polgármester a legolcsóbb ajánlattévőnél, a Linum-Taussig Sámuel és Fiai cégnél rendelte meg mind a 84.000 pengő értékű lepedővásznat. Az egyéb célokra szükséges lenvászont 77.300 pengő értékben ugyancsak ennél a cégnél rendelték meg, míg 1000 méter törülközőt a Ganz György cég szállít 147 pengőért.. A kórházak részére szükséges pamuttextilanyagokat négy cég között osztották meg. 20.500 méter molinót a Mechanikai Szövőgyár 12.000 pengőért, 10.000 méter molinót, 6900 méter köpert és 3000 méter barchendet a Goldberger Textilművek 18.400 pengőért. 1000 méter paplanlepedőanyagot a Linum Taussig és Fiai cég 2100 pengőért, 2000 méter pamutköpert pedig a Magyar Agy- és Fehérneműgyár 2900 pengőért. A jövő évben szükséges mullpólyaszükséglet szállítására két ajánlatot kapott a főváros. Az egyiket az Országos Egészségügyi Anyagraktár Rt. tette, a másikat a Fahid kötszerkereskedelmi Vállalat, mely utóbbi azonban elfelejtette az ajánlatot aláírni, ezért azt szabálytalannak minősítették. Igy a teljes szükségletet a Ricónál szerzi be a főváros 11.400 pengőért. A kórházak vattaszükségletének szállítására 5 ajánlatot kapott a főváros. 8000 kg. papírvattát a Miskolczy és Társa cégnél rendeltek meg 13.000 pengőért. 4500 kg. pamutvattát a Magyar Pamutiparnál 13.500 pengőért, 1700 kg. elsőrendű vattát pedig a Vattagyár RT.-nál 5700 pengőért. Döntöttek a röntgenfilmek beszerzéséről is. A Kanis István cégtől 15.600 pengő értékben Agfa és Gaewert gyártmányú, a Metalix Röntgen Rt.-től 17.610 pengő értékben Kodak gyártmányú, a Fehér és Társa cégtől 49.260 pengő értékben Ilford gyártmányú filmeket rendeltek röntgenfelvételek céljaira. Kiadták az injekciós fecskendők javítási munkálatait is, mintegy 9000 pengő értékben és a munkálatokat megosztották a Tar Kálmán, Viktora és Társa, valamint a Fill és Bartuska cégek között. A főváros a rádiumkórház részére két darab 200 kilowattos új röntgenkészüléket fog vásárolni, mely célra 80.000 pengőt irányoztak elő. A gépek beszerzésével a Kórházi Műszerraktárt bízták meg, amely most a számításba jöhető hazai cégektől kér árajánlatokat.

Tizenhat cég közt osztották szét a főváros tejszállítását. A közélelmezési bizottság most tárgyalja az ügyosztály előterjesztését a fővárosi intézmények közel kétmillió pengő értékű tej- és tejtermék szállításának odaitélése ügyében. A tejszállítás megoszlása a következő: Budapesti Központi Tejcsarnok 868.000, az OMTK 876.000, Egyesült Tejkereskedelmi Rt. 534.000, Gróf Károlyi Imre Tejüzeme 417.000, a Fővárosi Tejüzem 560.000, a Tejértékesítő és Tejgazdasági Rt. 432.000, a Pannonia Tejipari és Kereskedelmi Rt. 255.000, Magyar Tej- és Tejtermékforgalmi Rt. 420.000, Tejtermelő és Ipari Rt. 330.000, gróf Esterházy Pál Tejgazdasága 226.400, Lurie és Társa Tejkereskedelmi Rt. 231.000, gróf Pálffy-Daun József Tejüzeme 30.500, Pilishegyvidéki Gazdák Tejszövetkezete 36.700, Jankovich Béla Gazdasága 60.000, gróf Karátsonyi Imre Tejgazdasága 70.000, Valkó Vilmos Tejgazdasága 28.000 liter. Ugyanezek a cégek osztozkodnak az iskolai Tejakció részére szükséges 3.1 millió üveg pasztörizált tej szállításában is, amelyet 9.80 százalékos árengedménnyel adnak a fővárosnak. A gümőkórmentes tej szállítására csak a Pannonia Tejipari Rt. kapott megbízást 19.6 százalék engedménnyel. Ugyanezek a cégek szállítják 21 százalékos engedménnyel a tejfelszükségletet. A habtejszínnél 17 százalék engedményt adtak a vállalatok. A yoghurtot 20 százalék engedménnyel szállítják. A sajtfélék szállítását a Budapesti Központi Tejcsarnok, az OMTK, az Első Balassagyarmati Gőzüzemű Sajtgyár, a Fővárosi Tejüzem Rt., a Derby Sajt és a Vajtermelő Rt. és a Pécsváradi Gazdasági Tejvállalat kapta.

Uj versenytárgyalási kiírások

A Házinyomda részére szükséges **nyomdafesték és egyéb könyomdai anyagok szállítására** pályázni lehet december 14-én d. e. 9 óráig a Házinyomdánál. (Központi Városháza, földszint 30/a.)

A Vízművek részére szükséges **20.000 kg hutaólom szállítására** pályázni lehet december 14-én d. e. 10 óráig, a városgazdasági ügyosztályon.

A BSzKRT részére szükséges **323.0000 drb hegesztőpálca szállítására** pályázni lehet december 14-én d. e. 9 óráig (Akácfa-u 15. IV. 440); ugyanitt **4500 kg horganylemez szállítására** pályázni lehet december 7-én d. e. fél 10 óráig; ugyanitt **gumiáruk szállítására** pályázni lehet december 7-én d. e. háromnegyed 10 óráig; ugyanitt **üveg szállítására** pályázni lehet december 7-én d. e. 10 óráig; ugyanitt **15.000 kg színes tisztítórongy szállítására** pályázni lehet december 10-én d. e. 9 óráig; ugyanitt **30.000 kg padló portalanítóolaj szállítására** pályázni lehet december 10-én negyed 10 óráig; ugyanitt **6500 kg acél szállítására** pályázni lehet december 10-én d. e. fél 11 óráig; **ugyanitt 1200 q faszén szállítására** pályázni lehet december 14-én d. e. fél 10 óráig; **ugyanitt 60.000 drb talpfa szállítására** pályázni lehet december 14-én d. e. háromnegyed 10 óráig; ugyanitt az **Adrema és Viktoria gépek, bélyegzőórák karbantartására és javítására** pályázni lehet december 15-én d. e. 10 óráig.

Beérkezett ajánlatok

A Megyeri-utcában épülő **kislakásos telepen a hat épület különböző munkáira pályáztak:** Orcsó Gyula 28.735, Gál István 29.167, Frank Ödön 31.384, Fekete Jenő 31.420, Fancsaly Ferenc 32.747, Molnár Kálmán 32.795, Gerő László 33.181, Róth Vilmos 33.354, Wolff Ödön 34.043, Weber Henrik 34.302, Rozs és Társa 35.369, Lakos Jenő 37.185 Bátorffy János 34.191, Szongoth János 39.482, Csihák és Buchta Károly 11.579 pengővel.

A Vágóhíd-utcában emelendő kubikus szállás **ácsmunkára pályáztak:** Czinauer László 9025, Horváth Gyula 9627, Hartman József 9964, Marinka Imre 9980, Sághy Gyula 10.513, Aschenbrenner János 10.527, Dalkó Gábor 11.415 pengővel.

Telefonkábel-szorító berendezésre pályáztak: Turzó Rezső, Soor és Társa, Hubert és Sigmund, Antal Frigyes, Szivós Ottó, Reich Géza, Szalay István.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

Schutz Testvérek, BUDAPEST, II., KÁPLÁR-U. 9.
SCHUTZ P.-bronz
„Optalit" könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém !
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

KOREK.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, útépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépzsir

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 december 8. — 49—50. szám

Fővárosi Hirlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Program és alkotás

Lehet, sőt valószínű, hogy a héten a sportkörök egy kicsit kiábrándultan és elégedetlenkedve beszéltek a budapesti városházáról. A magyar sport olyan óriási eredményeket mutat föl az utóbbi esztendokben, annyira emeli a magyar nevet a külföld előtt, hogy minden okuk megvan a sportköröknek a türelmetlenkedésre, ha arról van szó, hogy a magyar sportnak új intézményekre van szüksége. Igenis, a magyar sportnak mindent meg kell tennünk, hogy hatalmas és diadalmas munkáját tovább és még fokozottabb erővel folytassa a magyar nemzet dicsőségére. És mégis azt kell mondanunk, hogy a főváros pénzügyi bizottságának igaza volt pénteken, amikor komoly megfontolás után a régi lóversenytéren építendő sportcsarnok ügyét levette a szerdai ülés napirendjéről.

Igen egyszerű ennek az elhatározásnak a megokolása. A mai budapesti várospolitika legkomolyab elemei, közöttük elsősorban *Zsitvay* Tibor, úgy láttak, hogy ez a kérdés még nincs kellően előkészítve. Már pedig sokkal jelentéktelenebb ügyeket sem szabad ma elhamarkodva és rosszul megcsinálni, mint amilyen hatalmas kérdés a magyar nemzeti sport érdeke. Hiszen nem kisebb dologról van szó, mint hogy a főváros által adott telken négy millió állami pénzen akarunk építkezni. Óriási értékű telket rosszul beépiteni, rengeteg pénzt ötletszerűen, program nélkül felhasználni, a magyar sportot -célszerűtlenül megoldott intézményekkel gazdagítani, ez a mai viszonyok között lehetetlenség. Nem lehet nekiindulni ennek a fedett sportcsarnok megépítésének mindaddig, amíg nem tudjuk pontosan, hogy hol fogjuk fölépíteni és nem tudjuk föként azt, hogy milyen sportintézményeket kell itt elhelyezni. A magyar sport művelőinek, akiké minden szeretetünk és minden áldozatkészségünk, ki kell várniok azt az egyhónapi időt, amíg a végleges tervek elkészülnek, hogy a főváros tudja, tökéletesen tisztában legyen azzal, hogy tulajdonképpen mit kíván teremteni.

Ezt meg kell érteni akkor is, ha nem hivatkozunk a mai várospolitika tökéletes céltudatosságára, pedig el kell mondanunk, hogy ma a városházán nem határoznak el alkotásokat addig, amíg komoly és részleteiben is tökéletes programot nem látnak. *Zsitvay* Tibor, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke, maga mondotta, hogy mindig a jövendő célt kell figyelemmel kísérni és a dolgoknak egymásra való hatását kell szemelőtt tartani. *Az önkormányzat nem akar soha semmi üdvös, okos és szükséges dolgot elodázni, de viszont nem hajlandó sohasem eltérni attól a normától, hogy csak tervszerűséggel lehet komoly eredményeket fölmutatni.* Ez a rendszeres munka követelése és betartása nem most, a sportcsarnok ügyében vált élő valósággá, hanem az ma már a főváros alkotásainak mindegyikénél megnyilatkozik. Ahol a céltudatosságot nem tévesztik szem elől, ott hatalmas, évekre kiterjedő programok állnak az alkotó tevékenységet kifejtő hatalmi tényezők előtt. Először az évekre szóló gazdasági programok jönnek, azután pedig minden megvalósitandó alkotás részletes programja készül el és csak utána következhetik minden alkalommal az első kapavágás.

Örömmel látjuk, hogy a budapesti városháza és Budapest székesfőváros törvényhatósága is tökéletesen ezen az alapon rendezkedett be, mert belátták, hogy eredményeket csak rendszeres munkával lehet elérni. Egyes ügyosztályok, ügykörök, intéző főtisztviselők hatalmas programokat dolgoznak ki, amelyeknek megvalósulása ugyan évekre terjed — a *Fővárosi Hírlap* épp mai számában mutatja be elsőnek a székesfőváros évtizedekre szóló közlekedési úthálózatának programját — ma még fedezet sincs rájuk, de itt vannak a programok, amelyekbo napról-napra több és több élet költözik, míg végre életre kel maga az alkotás is. És ennek a rendszeres munkának a szervei egyre szaporodnak. Ott van az üzempolitikai bizottság, amelynek rendkívüli eredményeit nem is kell külön kiemelnünk, ott van a városfejlesztési külön-bizottság, amelyet a fejlődő világváros nagy lendülete hívott életre, vagy a tabáni bizottság, amely a főváros fejlődésének egyik legnagyobb részlet-programját hivatott megvalósítani. Ime, egyre szaporodnak a rendszeres munka szervei, amelyeknek eddigi tevékenysége is bizonyítja, hogy szükség van rájuk. Az élet mérhetetlen kavarodásában, a szükségességek tömkelegében csak tervszerűséggel lehet dolgozni és csak kristályos, tökéletes programok alapján lehet alkotni.

Szenzációs útrendezési tervek, amelyek Budapest úthálózatát több évtizedre állapítják meg

Kiépítik a főforgalmi utakat és átalakítják a városból kivezető úttesteket — Egyes városrészekben csak autóközlekedést engedélyeznek

Harrer Ferenc, a városfejlesztési különbizottság elnökének nyilatkozata

Elkészült az új városszabályozási tervezet és a városszabályozási kérdések megoldására kiküldött bizottság december 17-én fogja *Harrer* Ferenc dr., ny. alpoljgármester, felsőházi tag elnöklete alatt a hatalmas munkát tárgyalás alá venni. Uj irányelvek, a jövőbe szárnyaló reformok vannak a tervezetben lefektetve, amelyek szerint

a városrendezés nem ötletszerűen, hanem céltudatosan fog megtörténni.

Ismeretes, hogy Hitler csak legutóbb adta ki a jelszót, hogy a német birodalom fővárosát, Berlint monumentálisan átalakítják. Páris átépítését már III. Nepoleon megkezdte és a hatalmas városrendészeti munkákat csak néhány év előtt fejezték be. Róma hivatalos átépítése Mussolini grandiózus elgondolása szerint most van folyamatban. Ilyen nagyszabású reformokra Budapesten ugyan nincs meg a lehetőség, de a városrendezési irányelveket már megállapították és a részletes terveket is kidolgozták. A városszabályozási tervnek több csoportja van, ezek között talán

a legfontosabb a forgalmi úthálózat átalakítása.

Egyetlenegy nagyváros sem lehet el mintaszerű közlekedés nélkül és ha nincsenek a közlekedés folyton fejlődő igényeinek megfelelően szabályozva az utak, akkor a legmodernebb közlekedési eszközöket is hiába állítják üzembe.

A Fővárosi Hirlapnak módjában van a forgalmi úthálózat reformját teljes egészében ismertetni.

Harrer Ferenc ny. alpolgármestertől és a bizottság elnökétől kaptuk meg az engedélyt a közlésre. *Messik* főtanácsos bizalmas értekezleten már ismertette a szenzáció erejével ható tervezetet, amely most a városfejlesztési különbizottság elé kerül.

Budapesten modern, világvárosi közlekedés lesz

Harrer Ferenc dr. ezeket mondotta a *Fővárosi Hirlap* munkatársának:

— Budapest most már igazán világváros, melynek különleges problémái vannak. Amikor a vezetésem alatt álló bizottság a városfejlesztési terveket kidolgozta, *különös súlyt helyezett arra, hogy a közlekedést a nagyváros életének megfelelően oldjuk meg.* Természetesen voltak nehézségek, mert hiszen a város legtöbb kerülete nem a mostani nagy forgalomra készült. De mi nemcsak a mának, hanem a jövőnek is dolgozunk s így *számolni kellett azzal is, hogy a nagyarányú fejlődés révén még a mostani utcák is primitivek lesznek a folyton fejlődő forgalom lebonyolítására.* Az ügyosztály felkérésemre érdekes térképet dolgozott ki, amelyen *feltüntettük az összes fontos utakat,* úgy azokat, amelyek már meg vannak, mint azokat is, amelyeket meg kell építeni, ha Budapest zavartalan közlekedéséről gondoskodni kívánunk.

A lényeg az, hogy olyan utaink legyenek, hogy Budapesten a forgalmat minden zavar nélkül le lehessen bonyolítani és vigyázni kell arra is, hogy a város minden része különböző pontokról a legkényelmesebben elérhető legyen.

Budapest sok utcáját ki kell majd szélesíteni és erre az előkészületeket most kell megtenni. De ne beszéljünk nagy általánosságban, hanem nézzük *meg a térképet, amelyeken már az összes szükséges utak be vannak rajzolva.*

Az utak osztályozása

Budapest útjait *két főkategóriába osztották:*

főforgalmi utakra és forgalmi útvonalakra.

A főforgalmi útvonalakon *kétirányú forgalom lesz,* még pedig olyan módon, hogy *három kocsinyomtáv lesz,* ezenkívül helyet hagytak a kerékpárosoknak is és természetesen *mindkét oldalon kiszakítanak területet a járda szamára.* Ezeken a főforgalmi útvonalakon villamosok is járhatnak, de lesznek olyan utak is, ahol *nem kívánatos a villamosközlekedés.* Éppen ezért ezeknek az utaknak szélessége *28 és 35 méter között fog ingadozni.* A forgalmi útvonalakon is kétirányú lesz a közlekedés, de itt már *csak két kocsinyomtáv szélességben,* járdát ide is építenek. Ezeken az útvonalakon részben bevezetik, részben pedig felfüggesztik a villamosközlekedést. Az utaknak szélessége *15—20 méter lesz.*

A két kategórián belül lesznek gyorsforgalmi utak is.

Ez azt jelenti, hogy *az utak egyrészében csak az autóforgalmat engedik meg,* a teherforgalmat teljesen kizárják. *Egyelőre csak a legfontosabb utakat nyilvánítják gyorsforgalmi utaknak.*

A budapesti kilátóút szebb lesz mint a bécsi

Még egy útfajtáról kell megemlékezni és ez *a budapesti kilátóút.* Idegenforgalmi szempontból már régen sürgetik, hogy Buda legszebb pontjait megfelelő úttal kössék össze. *Aki ezen az úton autóval végighalad, úgy előtte Budapest minden szépsége feltárul.*

Ezt az ötletet a bécsiektől vettük át, de a budapesti kilátóút még annál is szebb lesz.

Az új út a Horthy Miklós-hídtól indul, érinti a Ferenc József-hidat, majd felmegy a Gellérthegyre, azután a Sashegy, Svábhegy, Jánoshegy, Guggerhegy, Hármashatárhegy, Józsefhegy gerincén halad keresztül és valamennyi fontos kilátóponton áthalad.

Az út legnagyobb része már készen van, de azért *bizonyos javításokra még szükség van.* Természetesen ezt az utat egységesen szélessé kell tenni, hogy az autók kényelmesen közlekedhessenek rajta. Kisebb korrekcióra szükség van a Gellérthegyen. A Jánoshegy és a Guggerhegy között is meg kell építeni az utat. A Guggerhegy és a Szépvölgyi-út szakasza is kiépül. A Szépvölgyi-út felől a becsatlakozás a Józsefhegyre irányul. Ez az út még megvalósításra szorul. Bizonyos telektömböket át kell hasítani, de ezek nem jelentenek különlegesen nagy akadályt és nincsenek *olyan bajok, amelyeket aránylagosan kis összeggel orvosolni ne lehetne.*

Hol lesznek a főforgalmi utak?

A bizottság valamennyi főforgalmi utat már *kijelölte.* Főforgalmi utak lesznek az *összes körutak,* még pedig a belső körút és a nagykörút.

Érdekes új út indul ki a Rakovszky-parkból

és át fogja szelni a Máv. területét, majd betorkollik a Szinyey Merse-utcába. Itt áttörés lesz a Rottenbiller-utca felé, ahonnan az út azután a Fiumei-úton át halad tovább és elér az Orczy-útig, ahol áttöréssel becsatlakozik az új nyomvonalakra helyezendő Hungária-körútba. A Hungária-út és az Üllői-út keresztezésénél nagyobbszabású korrekció készül. Ugyanitt lenne ennek az útnak folytatása az összekötő vasúti híd mellett létesülő második hídig.

Ez azonban még nem jelenti azt, hogy most már *hamarosan felépítik az összekötőhíd mellett a személyforgalom számára a második hidat.* A terveket *sok évtizedre előre* kell elkészíteni és ezért *szükséges a hidat már most beállítani a tervekbe.* Ennek az új útnak az volna a jelentősége, hogy

összekötné a pályaudvarokat, még pedig a nyugati, keleti pályaudvart, a józsefvárosi pályaudvart és a ferencvárosi pályaudvart,

innen azután a hídon keresztül meg volna a közvetlen összeköttetés a kelenföldi pályaudvarral is. Még külsőbb körút volna a Hungária-körút kisebb korrekciókkal és ez az út az Üllői-útnál találkozik az előbbi úttal.

Az óbudai híd építése hamarosan megkezdődik. Innen indulna ki az az út, amely áthalad olyan területen, ahol most üres telkek vannak és eljutna a Szegedi-útig. Itt becsatlakozna a Hajcsár-útba, amelyet most Nagy Lajos király útjának neveztek el. A Hajcsár-úton át bekapcsolódna a Fehér-útba, majd innét a Felső Jászberényi-úton, Bihari-úton és Ecseri-úton át a Kén-utcába és végül betorkollna a Soroksári-útba. Hosszú évtizedekre ugyanis bajos terveket csinálni, de az előjelek szerint a város abban az irányban fog fejlődni, hogy ezen a ponton is új híd lesz. Az óbudai híd építését bizonyára ez a híd fogja követni.

Budán is átalakítják a főforgalmi utakat.

Az első a Margit-körúton indulna el és nem a Krisztina-körúton haladna tovább, mint most, hanem *bekanyarodna az Attila-utcába és azután az Erzsébet-hídnál érne véget.* A másik út a Margit-körút, Alkotás-utca, Szent Imre herceg útja és a Verpeléti-úton át a Horthy Miklós-hídig haladna, illetve a Verpeléti-útnál volna egy másik elágazás, a Horthy Miklós-úton át a Ferenc József-hídig. Ez volna a *budai külső körút.*

Radiális, vagy kivezető utak

Az eddig ismertetett utak a város belsejében lévő forgalom gyors lebonyolítására valók, ezzel ellentétes irányban haladnak a *radiális utak,* amelyeknek egyrésze egyúttal *kivezető út lesz a városból.*

Ezek az utak a következők:

1. A *Dunapart* az egész városon keresztül Ujpestet összeköti Pestszenterzsébettel és ezen a két városon keresztül belekapcsolódik a nemzetközi utakba.

2. *A Bálvány-utcát kiszélesítik,* észak felé a Csáky-utca vonalában folytatják és így fog haladni Óbudán át a pesti hídfőig. Délen a Bécsi-utca, Petőfi Sándor-utca, Egyetem-utca, Kecskeméti-utca és Üllői-úton át haladna. Valamennyi útszakasz széles lesz, csupán *ezen a területen van szükség bizonyos megalkuvásra,* mert

egyes belvárosi utcák kiszélesítését nem lehet keresztülvinni.

Ezeken a területeken redukálják a keresztezéseket, a mellékutcák betorkollását szabályozzák, hogy a nagyobb forgalom számára hasznavehetővé tegyék.

3. A *Váci-út* megmaradna a mostani formájában.

4. Az *Andrássy-utat* külterjesen kiépítik.

5. A *Rákóczi-út* a Thököly-úton át folytatódik, bekapcsolódik a Verseny-utcába, majd innét a régi Lóversenytéren keresztülhalad és az Egressy-úton át kimegy a városból.

6. A *Kerepesi-út* megmarad jelenlegi alakulatában.

7. A *Baross-utca* betorkollik a Kőbányai-útba, a Kápolna-utcán halad végig. *Itt van egy tervezett útszakasz a Maglódi-út felé, mert ebben az irányban halad majd ez az új út.*

8. A *Hungária-útból*

kiindul egy elméleti út,

amely a Hungária-útnak kiegészítése lesz. Ez az út fog összeköttetést teremteni az északon lévő környék és Kispest között. *Ezzel az úttal Budapest északi és déli vidékét úgy lehet majd összekapcsolni, hogy az autón robogó utas Pest belső városrészét egyáltalán nem érinti.*

Budán ugyancsak a Dunaparton lesz az első nagy út északról délig. Készen van a balatoni új út és a Hegyaljai-uttól kiindul a Budaörsi-út. Az *Olaszfasort* tovább vezetik a Budakeszi-úton, a Hidegkuti-úton és bekapcsolódik a Bécs felé vezető út. Annak ellenére, hogy már most megépítették az óbudai kivezető utat, ennek *az útnak nagy jelentősége lesz, mert gyönyörű vidéken halad keresztül és a Bécs felé haladó utasok kevesebb községet érintenek, mint a másik úton.* Az óbudai kivezető úton kívül a Dunaparttól van egy kiugrás a mai Szentendrei-út felé.

itt egy másik utat is kiépítenek, amelynek folytatása a Nánási-út lesz. Ezzel elérik azt, hogy a Dunapart melletti üdülőhelyek közvetlen útvonalat kapnak

és az autóknak nem kell majd Szentendre felé kitérni.

Budán is létesítenek egy utat, amely a budai belső lüktető forgalmat van hivatva megkerülni, de itten nehezebb megoldást találni, mint a pesti oldalon. Az új út a Margithídig az eddigi utakon halad, majd a budai külső körúton megy végig, a Szent Imre herceg-útja vasúti aluljáróiáig, innen kiindulva, a Karolina-út, Tétényi-út, a Leinigeni-úton át érné el a balatoni utat.

A legfontosabb gyorsforgalmi utak

A gyorsforgalmi utak tulajdonképpen *részesei a már eddig felsorolt utaknak.* Ezeknek a főforgalmi utaknak egyes szakaszát elzárják a teherforgalomtól és csak autót engednek közlekedni rajta. Ezek a gyorsforgalmi utak a következők:

Az egész pesti Dunapart ilyen gyorsforgalmi út lesz a Horthy Miklós-hídig. A második számú radiális útnál a *Csáky-utca és a Kecskeméti-utca közötti részét jelölik ki gyorsforgalmi útnak.*

Ugyancsak ilyen lesz a közlekedés a *Nagykörúton,* a Nyugati-pályaudvartól a Baross-utcáig; valamint *a Lánchídtól a Tisza István-úton és az Andrássy-úton át* és ugyancsak a Kossuth Lajos-utcán és a Rákóczi-úton keresztül.

Budán csak a balatoni út lesz gyorsforgalmi út.

Vannak még kisebb forgalmi utak is, amelyeken a közlekedés gyorsforgalmi jellegű lesz, ilyen többek között *a budai Fő-utca.*

100 forgalmi útja lesz Budapestnek

Ezeken a nagy utakon kívül 100 forgalmi útat rendeznek be. Ezeknek az utaknak az a célja, hogy *a város különböző részeit összekapcsolják.* Tulajdonképpen *gyüjtőutcák* lesznek, amelyek a forgalmat bevezetik a főforgalmi útvonalakba.

A főforgalmi utakkal párhuzamosan vezetnek olyan útvonalakat, ahol a teherforgalmat bonyolítják le.

A körút párhúzamos utcája például a Nagymező-utca, Klauzál-utca, Rökk Szilárd-utca lesz, többhelyütt telekáttörésekkel és útkiszélesítéssel. A Rákóczi-út pótló-utcája a kiszélesített Dob-utca lesz, az Andrássy-út másik utcája pedig a Podmaniczky-utca: *az Állatkert és a Máv-terület közötti lehasítanak egy új utcarészt.*

*

Ez az a nagyszabású program, amelyet a városfejlesztési különbizottság és a városfejlesztési ügyosztály dolgozott ki. Nem valószínű, hogy a most megindúló tárgyalások során különleges változások lesznek. Amint a bizottság a munkáját elvégezte, a tervek felkerülnek *a Közmunkák Tanácsához* és alapos megvitatás után *a jövendő Budapest térképébe ezeket az utakat mint véglegesen elhatározott úttesteket bejegyzik.*

Szomorúan szép Endre-nap a József-Fiúárvaházban

Liber Endre arcképének és emléktáblájának leleplezése

A felejthetetlen *Liber* Endre szelleme világította be megújuló fénnyel Endre napján a székesfőváros *József Fiúárvaházát.* Az „árvák atyjának" arcképét és emléktábláját leplezték le abban az intézetben, amelynek egykor ő is lakója volt és amelynek egyik hálótermében a márványtábla azt a helyet jelöli meg, ahol az ágya állott a hajdani árva fiúnak, aki Budapest alpolgármestere lett. Az arcképet, amely *Csont* Ferenc festőművész alkotása, a főváros ajándékozta az árvaháznak, az emléktáblát a József Fiúárvaház Volt Növendékeinek Egyesülete állította.

Endre napja esztendők óta ünnepe volt a József Fiúárvaháznak. Az egykori és jelenlegi növendékek, *Schuler* Alajos igazgató vezetésével, évről-évre felkeresték Liber Endrét a városházán, hogy minden alkalommal kifejezést adjanak hálájuknak és szeretetüknek. Szólt ez a megemlékezés az alpolgármesternek, aki az árvák ügyét a szivében hordta, de szólt az egykori árvaházi lakónak is, aki a volt növendékekkel szerves kapcsolatot tartott és egyesületükben a díszelnöki tisztet vállalta.

Most már Endre napjára a temetőben gyülekeztek össze, meg az előtt az új kép előtt, amely az árvaházi fogadóterem falát ékesíti. Diszmagyarban ábrázolja a szép olajfestmény Liber Endrét, aki annyi jósággal és meleg szeretettel tekint reánk, hogy meghatottan, de valami különös vigasztalódással kell megállni előtte. Mintha azt éreznénk, hogy Liber Endre itt van közöttünk az árvaházban. Megelégedetten látja, hogy az árváknak jól viselik gondjukat és nem feledkeznek meg a napsugárról sem: íme, előkészítették már a piros zacskókat a Mikulás-ajándékok számára. Az öreg, hatalmas falú hálótermekben az ágyak ma is abban a sorrendben állanak, mint valaha, csupán a 3-as számú szobában, ahol ő aludt a kályha közelében, van változás: egy fehér márványtábla a falon és rajta ez a felírás: *„It álmodta gyermekálmait intézetünk volt növendéke, néhai Liber Endre, a székesfőváros volt alpolgármestere. Áldás emlékére! Állította a Székesfőváros József Fiúárvaháza Volt Növendékeinek Egyesülete."* Boldogan, szeretettel mosolyoghat a képen Liber Endre, az árvaházában minden rendben van: a szeretet él a régi falak között.

*

Megbékítő volt ez a szomorúan szép Endre-nap. Azzal kezdődött, hogy az árvaház kápolnájában *Liber* Endre emlékezetére *gyászmisét* mondott *Szivós* Donát dr. intézeti lelkész, akinek az árvaház volt növendékei minisztráltak. A misén résztvettek a Liber-család tagjai, a volt és jelenlegi növendékek, valamint a főváros szociálpolitikai ügyosztálya nevében *Okolicsányi* László dr. fogalmazó.

Ezután katonás rendben kivonultak a kerepesi-úti temetőbe, *Liber Endre sírjához.* Itt megjelent a főváros részéről *Csanády* Gusztáv dr. főjegyző és itt volt *Ilovszky* János törvényhatósági bizottsági tag, Liber régi barátja és munkatársa is. *Schuler* Alajos, az árvaház igazgatója koszorúzta meg, megkapó szavak kíséretében a sírt.

Most az *arckép-leleplezés* következett. Az ünnepi aktuson résztvett *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Horony-Pálfi* Aurél dr. és *Némethy* Károly dr. tanácsnokok, *Unger* Béla kerületi elöljáró, *Bártl* Tivadar és *Csanády* Gusztáv dr. főjegyzők, *Budó* Jusztin főlevéltáros, *Gátonyi* Béla főszámvevőhelyettes, *Bliesznер* Ágoston prépost-plébános, a volt növendékek nagy számban és az árvaház jelenlegi növendékei. Az intézeti énekkar elénekelte a Himnuszt, majd *Horony-Pálfi* Aurél dr. tanácsnok tartott kegyeletes emlékbeszédet, amit a *Magyar Hiszekegy* eléneklése követett. Ezután *leleplezték az emléktáblát,* amelyet az intézeti kar éneke után *Nyáry* Miklós dr. ügyvéd, az árvaház volt növendéke megkoszorúzott szép beszéd kíséretében. *Schuler* Dezső dr. alpolgármester az arckép és az emléktábla alá egy-egy rózsacsokrot helyezett el kegyeletes szavakkal a székesfőváros nevében.

Rendkívül gazdag tartalommal

december 22-én jelenik meg

a 25 éves Fővárosi Hirlap

jubiláris ünnepi száma

Kedvező mederben folynak a kormánnyal megindult tárgyalások a főváros pénzügyi egyensúlyának rendezésére

Még decemberben megszavazza a közgyűlés a tisztviselők fizetésemelését

Az 1938. évi költségvetés tárgyalása során *Szendy* Károly polgármester javaslatára a törvényhatósági bizottság egyhangúan hozzájárult ahhoz, hogy az évről-évre visszatérő deficitek lehető kiküszöbölése céljából közvetlen tárgyalásokat kezdjenek meg a kormányhatósággal, *főként az adómegosztási kérdések tekintetében. Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter kedvezően fogadta ezt a tervet és Genfbe történt elutazása előtt részletes megbeszélést folytatott nemcsak *Janda* Károly belügyminiszteri tanácsossal, a belügyminisztérium városi főosztályának vezetőjével, hanem *a főpolgármesterrel, a polgármesterrel és a város pénzügyeinek irányító tisztviselőivel is.*

A tárgyalások azóta is folyamatban vannak és bár számszerűségről beszélni ezidőszerint még korai lenne, — mint arról a *Fővárosi Hirlap* munkatársa

beavatott miniszteriális helyről

értesült — *eredménnyel kecsegtetnek.* A minisztérium nagy megértéssel fogadta a székesfőváros közönségének már eddig előterjesztett óhajait és nemcsak az látszik valószínűnek, hogy *a forgalmiadórészesedés kulcsának a főváros javára való megváltoztatása be fog következni,* hanem ezenkívül nyugvópontra jut a többi kölcsönös elszámolást igénylő probléma is. Többek között

az állami intézmények által igénybevett fővárosi közszolgáltatások ellenértékének rendszeres megtérítéséről, a kórházi ápolási díjak terén szükséges szabályozásról

és a *MÁV* által teljesítendő térítésekről van szó a megbeszéléseken, amelyek előreláthatóan januárban befejeződnek, úgyhogy arra az időpontra, amikor a székesfőváros 1938. évi költségvetésének jóváhagyása a minisztérium részéről megtörténik,

a mutatkozó deficit kiegyensúlyozását célzó kormányintézkedések is napvilágot látnak.

A közelmult napokban egyébként a pénzügyminisztériumban is folytak a székesfőváros vezetőségével pénzügyi vonatkozású megbeszélések, amelyek azt célozták, hogy a kormány által *1938 január 1-től engedélyezett tisztviselői fizetésemelés fedezetét hogyan teremtse elő a székesfőváros.* Teljesen bizonyosra vehető az, hogy

még december folyamán előterjesztéssel fordul a polgármester a törvényhatósági bizottsághoz az ötszázalékos tisztviselői fizetésemelés költségeinek megszavaztatása céljából.

Minthogy a december 15-én tartandó közgyűlés napirendjén ez a tárgysorozati pont még nem szerepel, *a törvényhatóság, szükség szerint, egy harmadik közgyűlést is fog tartani december folyamán, előreláthatóan december 17-én.* Ezen a közgyűlésen az eddigi tervek szerint egyetlen tárgysorozati pont lesz, *a tisztviselői fizetésemelésre vonatkozó előterjesztés.*

Szabályrendelet készül a baromfi ellenőrzéséről

Bevezetik a kötelező állatbiztosítást a pesti piacon

A fővárosban nagy a drágaság, különösen az élelmicikkek árai szöktek magasra. A közélelmezési ügyosztály mindent megtesz a drágaság ellensúlyozására és *Rosta* János dr. közélelmezési tanácsnok ebben az irányban kifejtett munkáját a közélelmezési bizottságban, pártkülönbség nélkül, mindenki elismerte. Nagyon ritkán fordul elő az, hogy akkor dicsérjenek valakit, amikor a helyzet nem valami rózsás és mégis, *Rosta* tanácsnok érdemeit épp akkor emelték ki, amikor egy év alatt az élelmicikkek árai jelentősen felugrottak. Ez azt bizonyítja, hogy a főváros a maga hatáskörében semmit nem mulaszt el a drágaság megszüntetése érdekében.

Rosta tanácsnok nemcsak a drágaság ellen küzd, hanem egyik főfeladatának tekinti azt is, hogy Budapest közönsége felől elhárítsa azt a veszedelmet, amelyet a romlott hússal és más élelmicikkekkel való üzérkedés rejt magában.

Legutóbb is az élelmiszerbíróság súlyos büntetést mért ki egy ismert exportőr cégre, amely lelkiismeretlenül 300 darab döglött csirkét akart a nagyvásártelepre becsempészni.

A multban a baromfi nem volt olyan általánosan elismert közélelmezési cikk, mint a disznó-, vagy a marhahús és ennek tulajdonítható, hogy

mindmáig a baromfihus ellenőrzése hiányos volt.

Nagy baj volt ez, mert valóban *nagyon sok romlott baromfi kerül a forgalomba és a közönség olyan húst eszik meg, amely ártalmas az emberi szervezetre.* A főváros most elhatározta, hogy *szigorúan bevezeti a baromfiellenőrzést.*

A *Fővárosi Hirlap*

illetékes helyen

a húsellenőrzés helyzetéről a következő felvilágosításhoz jutott:

— Bizony, a baromfihúsellenőrzést a lehető leggyorsabban be kell vezetni. Ma már *évente 100.000 métermázsa baromfi kerül a fővárosi piacra és ezt a mennyiséget el is fogyasztja Budapest közönsége.* A baromfiakat eddig alig ellenőrizték, most azonban segítenek ezen *és néhány hónap mulva már csak jó áru fog a piacokra kerülni.* Azért nehéz a húsokat ellenőrizni, mert az ellenőrzésnek csak akkor van hatálya, ha az ellenőrzés tökéletes és különböző eshetőségeknek nincs kitéve.

— Az a nagy baj, hogy az állatorvosi létszám nagyon kicsi.

Mindössze 58 állatorvos áll rendelkezésre,

ezek közül 3 a Nagyvásártelepen teljesít szolgálatot, 9 pedig repülő-razziákat rendez. Ezt úgy kell érteni, hogy az a 9 állatorvos sohasem tartózkodik egyhelyen, hanem a nap különböző szakaiban megjelenik a vásárcsarnokokban és a piacokon, de bekopognak az üzletek ajtaján is és rajtaütésszerűen megvizsgálják az árut. *A fennmaradó 46 állatorvos pedig a kerületekben van és csak a másik fele tudja a különféle élelmiszervizsgálatokat végezni.* Az állatorvosok közül néhányan a laboratóriumban dolgoznak, tehát *ezeknek a munkájára a piacon nem lehet számítani.*

A baromfiellenőrzés technikájára már kidolgoztuk a terveket és

legközelebb beterjesztjük a baromfiellenőrzésről szóló szabályrendeletet.

Eddig teljesen felületes volt az ellenőrzés. A környékről a belépőállomásokon keresztül, az ország különböző vidékéről a pályaudvarokon keresztül jutott be a fővárosba a baromfi, amelynek egy része néha romlott volt. A szabályrendelet úgy fog intézkedni, hogy *minden beérkező baromfit meg kell vizsgálni.* Először a pályaudvari áru kerül sorra, azután a piacon is megtesszük a szükséges intézkedéseket. Hat pályaudvarunk van, ezenkívül még hajóállomással is rendelkezünk és nem szabad figyelmen kívül hagyni a Hév-állomásokat sem. *Mindezeken a helyeken megfelelő ellenőrök lesznek,* mert nem tarthatjuk továbbra fent azt a lehetetlen helyzetet, hogy 10 kilóig mindenki vám- és vizsgálatmentesen hozhatja be a húst, de ha már 12 kilóról van szó, akkor jelentkezni tartozik a kirendeltségnél, egy inspekciós állatorvos azonnal a helyszínére siet és a húst beviteti a laboratoriumba.

— A szabályrendelet intézkedése szerint

ellenőr lesz a vasutakon és a villamosoknál.

Senki sem akar kellemetlenkedni, de viszont a *romlott áruk beözönlését* meg kell akadályozni. Még az sem elég, hogy a vidéki árut a helyszínen már megvizsgálták. Nagyon sok vidéken ú. n. *„húslátók" vannak.* Ezek nem szakemberek: korcsmáros, mészáros vagy más helybeli ember. A vizsgálat nem mindig megbízható. Egyes vidéken különben sem vették komolyan ezt a vizsgálatot. Nemrég a főváros feljelentett egy vidéki állatorvost, mert beteg állat húsára jelentette ki, hogy a hús egészséges.

— A baromfi fokozottabb ellenőrzést érdemel, annál is inkább, mert

a baromfiexportunk örvendetesen fejlődik.

1932-ben 83 millió pengőt vettünk be baromfiból és a baromfialkatrészek feldogozásából, ez az összeg ugyan leesett 43—50 millióra, de most már ismét évről-évre emelkedik. Természetesen, ebben benne foglaltatik a húson kívül a toll és egyébb alkatrész is.

— A mi elgondolásunk szerint

a jövőben a húsbehozatal nem oszlana meg valamennyi pályaudvar között, hanem egy pályaudvarra irányitanák az összes húsneműeket.

A baromfifelhozatal gyüjtőhelye a Nagyvásártelep volna. Itt könnyű lesz az ellenőrzést keresztülhajtani.

— Most már csak arról van szó, hogy az ellenőrzés mennyibe fog kerülni. Bizony ez nem csekély összeg és tisztában vagyunk azzal, hogy a *törvényhatóság irtózik minden emeléstől,* mégis a terv az, hogy

darabonkint egy fillér vizsgálati díjat szedjünk.

Ebben az esetben körülbelül 100.000 pengő bevételre számíthatunk, amely összegből *alkalmazni lehetne az állatorvos-ellenőröket és maradna még pénz a technikai újítások keresztülvitelére is.*

— Ezzel kapcsolatos, — bár nem függ szorosan össze vele, — az állatbiztosítás ügye is.

A kötelező állatbiztosítás bevezetése most már elkerülhetetlen.

Ez nem jelentene megterhelést, mert a legtöbb bizományos most is számít 1½—2, sőt több százalékot. Mi sem számítanánk többet egy százaléknál. Igen sok bizományos sajátmaga nem fedezi le magát és így a biztosítást *saját rizikóra* vállalja. Ennek azután az a következménye, hogy *sok esetben hiába fizette a gazda a biztosítási díjat elhullott állatjáért, vagy az elromlott húsért, nem kap megfelelő kárpótlást.* Kötelező állatbiztosítást magáncég bajosan vállalhatja és így szó van arról, hogy a *Községi Takarékpénztár venné a kezébe az organizáció irányítását.*

TÖRLEY
RÉSERVÉ AMÉRICAIN

TERVEZŐÉPITÉSZEK FIGYELMEBE: UJDONSÁG!
DEHO-NEMES FATAPÉTA
egyed. árusító
SÜDFELD fatapéta üztet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan árajánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel. 182-021

PLASTILIT MÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
színes asfalt műmasszából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari segítelő- és vegyianyagok gyára

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

A „PNEUCIT"
TÖLTŐTOLL
átlátszó testtel, arany tollal
16 pengő
CILCER ÉS TÁRSA
papírüzletében
V., Dorottya-utca 9. szám

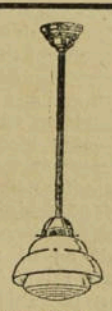
KH 200-as
Átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás
Nagyobb fény
A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel
Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH „Worklight"
munkahelymegvilágító rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzítés nélkül bármely szögben beállítható.

KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

Generálisan rendbehozzák és kibővítik a főváros középületeit

A székesfőváros tulajdonában lévő házvagyon műszaki ellenőrzésére *a közeljövőben újszerű intézkedéseket léptetnek életbe.* A kislakásos bérházak rendszeres felügyeletét eddig is ellátta a XIII. ügyosztály, más volt azonban a helyzet a székesfővárosi tulajdonú *középületeknél.* A polgármester intézkedésére 1938 január elsejétől kezdve a városháza mérnökei rendszeres statisztikai felvételt készítenek az összes fővárosi tudajdonú középületekről és ennek alapján *meg fogják állapitani a több évre kiterjedő tatarozási programot.* A polgármesteri intézkedésnek az az indoka, hogy a város fejlődésével nem tudtak lépést tartani a kisebb lélekszámra méretezett középületek és így *számos helyen egyenesen tarthatatlan helyzet állott elő.* Különösen a régebbi kerületi elöljárósági székházaknál van baj, mert

a szűk helyiségek következtében épp úgy szenved a hivatali munka ütemes lebonyolítása, mint a felek forgalma.

Az összeállítandó tatarozási és fejlesztési program részletes javaslatokat fog tartalmazni *a különböző hatósági középületeknél elvégzendő munkálatok sorrendjére nézve is. Legelőször az elöljárósági épületek megfelelő bővítésére és rendbehozatalára kerül sor,* ezt követően a külön épületekben elhelyezett szakhivatalok, a régebbi iskolák, majd mindazok az épületek kerülnek gyökeres renoválásra, amelyekben a székesfőváros *közigazgatásának, közegészségügyének, vagy közoktatásának valamilyen szerve van elhelyezve.* Ezzel

a rendszerrel egyszersmindenkorra meg fognak szűnni a rendkívüli tatarozási póthitelek,

amelyek beállítása ellen a törvényhatósági bizottság tagjai már gyakran emeltek szót. Az összes hatósági épületek központosított ellenőrzésének bevezetése *anyagi szempontból is előnyös a székesfővárosra,* mert kézenfekvő, hogy

a költségek ezen a réven aránytalanul kisebbek lesznek,

mintha a különböző kerületekben lévő hatósági épületek állandó felülvizsgálata *különböző hatósági megbizottak útján történnék.*

Előreláthatóan *többmillió pengős hitelkeret lesz szükséges ahhoz, hogy a székesfőváros tulajdonában lévő összes hatósági épületek generális tatarozását* és a szükség mérve szerint kívánatos kibővítését *el lehessen végezni,* minthogy azonban a házvagyonban rendkívül nagy értékek vannak beruházva, *a felmerülő költségek viselésére az autonómia szívesen vállalkozik.*

A köztulajdonban lévő házvagyon revíziójával kapcsolatban abban az irányban is ki fogják terjeszteni a szemlélődést, *miképpen lehetne a magánházakban bérlet formájában elhelyezett különböző hivatalokat hatósági tulajdonban lévő épületekbe átköltöztetni.* Különösen számos adóügyi hatóság székel magánházakban, ami szükségszerű folyománya az adóigazgatás fejlődésének és annak, hogy egy évtizeddel ezelőtt a nagyobb kerületekben többfelé osztották szét az adószámviteli osztályokat a közönség kényelme érdekében.

A polgármester elképzelése szerint a jövőben kizárólag olyan helyeken tartanák fenn a hivatalaknak magánházakban való elhelyezését, ahol *a közelben megfelelően bővíthető hatósági tulajdonú épület nincs.* Minden más helyen azonban, ahol a város tulajdonában lévő esetleg eltérő rendeltetésű középület van, ott *megfelelő kibővítéssel gondoskodni kívánnak a magánházakban lévő hivatali szervek beköltöztetéséről.*

HÍREK A PÁRTBÓL

Jelölések a felsőházban, a Közmunkatanácsban és több bizottságban megüresedett helyekre

A *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* a december 10-iki közgyűlés előkészítésére és más, időszerű kérdések tárgyalására *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök vezetésével *két pártértekezletet* tartott. Ezt megelőzőleg a *pártszakbizottsági ülések* egész sora folyt le, valamint ülésezett az *elnöki tanács* és a *személyi-ügyi bizottság* is.

A megüresedett felsőházi póttagsági, valamint szakbizottsági helyekre a párt a következőkben választotta meg a maga jelöltjeit:

A felsőházi I. és III. póttagsági hely jelöltjei: vitéz *Somogyi* Béla dr., illetve *Becsey* Antal;

a Közmunkatanácsba: *Zsitvay* Tibor dr., és *Bárczy* István dr.;

a közlekedésügyi bizottsága: *Veress* Gábor dr. helyébe *Kertész* Elemér;

a közegészségügyi bizottságba: *Szántay* István helyébe *Hegedüs* Bertalan dr.;

az elnöki bizottságba: *Vályi* Lajos dr. helyébe *Petzrik* Jenő;

a városgazdasági bizottságba: az elhunyt *Glücksthal* Samu dr. helyébe *Ledermann* Mór;

az üzempolitikai bizottságba: *Bessenyey* Zénó dr. helyébe *Vályi* Lajos dr.;

az igazolóválasztmányba, annak következtében, hogy *Usetty* Béla dr., kinevezés folytán, mint elnök kerül sorra, a párt részére megüresedő helyre *Szentesi* József.

A fellebbezési bizottságok teljesen változatlanul maradnak.

*

A december 10-iki közgyűlésnek a pártértekezlet elé került napirendjét legutóbbi számában részletesen közölte a *Fővárosi Hirlap.* A pártértekezlet, amelyen megjelent *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, dorogi *Farkas* Ákos dr., *Felkay* Ferenc dr., *Rosta* János dr., *Babarczy* István báró és *Horony-Pálfi* Aurél dr. tanácsnok is, a polgármesteri előterjesztésekhez túlnyomó részben hozzájárult. A Batthyány-téri vásárcsarnok átalakítási ügyét, amelynek *Tóth* Gábor volt az előadója, a polgármester, mint kijelentette, a párt kívánságára levette a napirendről.

A Döbrentey-tér 5. számú ingatlannak a főváros részére való megszerzése ügyében, *Katona* János előadása nyomán, arra kérte a párt a polgármestert, hogy a közgyűlést megelőzőleg folytasson további tárgyalást az ingatlantulajdonossal, hogy a szóbanforgó csere kapcsán több előnyt szerezhessen meg a főváros.

A fedett sportcsarnok részére való terület átengedése kérdésében, amelynek ugyancsak *Katona* János volt az előadója, a párt — a lágymányosi nagy sporttervek miatt — arra az álláspontra helyezkedett, hogy ezt az ügyet nagy alapossággal kell előkészíteni. *Zsitvay* Tibor dr. pártelnöknek erre vonatkozó álláspontja a pártközi konferencián teljes mértékben érvényre jutott, amint ezt a *Fővárosi Hirlap* mai vezető cikkében részletesen méltatja.

Andréka Károly emlékezete. A *NEP* III. kerületi fővárosi szervezete és a III. kerületi Polgári Társaskör ünnepi vacsora keretében avatta fel a nehai *Andréka* Károly emlékezetére alapított serleget. A vacsorán megjelentek *Karafiáth* Jenő dr. titkos tanácsos, főpolgármester, *Bessenyey* Zénó titkos tanácsos, a Közmunkatanács elnöke, *Lamotte* Károly dr. alpolgármester és még sokan. Az ünnepi beszédet *Zsitvay* Tibor, a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* elnöke mondotta, méltatta *Andréka* Károly kiváló érdemeit. *Terbócz* Imre felszólalásában ígéretet tett, hogy örömmel fog dolgozni mindig Óbuda fejlesztése érdekében. Nagy tetszés fogadta *Karafiát* Jenő dr. főpolgármester beszédét, aki szintén Óbuda érdekeinek szolgálata mellett szállt síkra. Végül *Pólya* Antal fejezte ki bizalmát és ragaszkodását a kerület polgársága nevében *Darányi Kálmán miniszterelnök iránt.*

A Lipótvárosi Kaszinó új helyiségének felavatása. A Lipótvárosi Kaszinó klubavató vacsoráján megjelentek *Bessenyey* Zénó dr., a Fővárosi Közmunkák Tanácsának elnöke, országgyűlési képviselő, *Stein* Emil, a Kereskedelmi Bank vezérigazgatója, *Szurday* Róbert országgyűlési képviselő, *Krompaszky* Miksa tankerületi főigazgató, *Király* Kálmán és *Kempelen* Ágoston székesfővárosi tanácsnokok és még sokan mások az V. kerület társadalmának reprezentánsai. Az avató beszédet *Bessenyey* Zénó dr. tartotta és a kaszinól élet fontosságát emelte ki. Szükség van az ilyen összetartozásra, — mondotta, — mert *a kaszinói élet nemcsak egyéni szórakozást jelent,* a kaszinó minden tagja egy-egy sejtje a magyar életnek és az ő összeségük alkotja a társadalmat. A nagy hatású beszéd után *Szurday* Róbert országgyűlési képviselő *Besenyey* Zénó érdemeit méltatta. *Krompaszky* Miksa dr. főigazgató az V. kerületi *NEP*-szervezet üdvözletét tolmácsolta.

Állásfoglalás az új budai pályaudvarnak a Lenke-téren való felépítése ellen. A *Szent Imrevárosi Pártszervezet* nagyszabású pártvacsorával egybekötött kerületi *tagértekezletet* rendezett. *Szántay* István, törvényhatósági bizottsági tag, a kerület ügyvezető alelnöke, a közlekedés problémáival foglalkozott. *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag ismertette a pártnak a költségvetés tárgyalásán végzett nagy munkáját, kitért *a stadionnak és a vásárvárosnak a Lágymányoson történő felépítésére és az új szentimrevárosi pályaudvar létesítésére.* A kerület általános közhangulata elveti az új pályaudvarnak a Lenke-tér környékén való felépítésének tervét és aggodalommal tekint olyan megoldás elé, amely a kerület déli részének teljes elsorvasztását fogja eredményezni. Leszögezte a kerületi pártszervezet állásfoglalását, amely *az új pályaudvarnak a kelenföldi pályaudvar helyén való felépítését kívánja.* Felszólaltak még: vitéz *Nagy* Iván dr. bizottsági póttag. *Szalatsy* Richárd, *Bánhegyi* Ferenc és *Tihanyi* Sándor körzeti elnökök.

A VIII. kerületi pártszervezet szombaton este a kormányzó névnapja alkalmából *Mikulás-estet* tartott, amelynek nagysikerű programját *Hajnóczy* Béla dr. törvényhatósági bizottsági tag rendezte. Vasárnap a pártkörben a gyermekek számára rendeztek vidám Mikulás-estet. A pártszervezet különben készül a karácsonyra. Az agilis hölgygárda az idén is megajándékozza a kerület szegényeit, akiknek a mult év karácsonyán ebben a kerületben különösen nagy bőséggel jutott ki a szeretetadományokból.

Karácsonyi képkiállítás. Az erzsébetvárosi pártszervezetben alakult ifjú művészek és írók csoportjának felkérésére *Römer* Camillo főgimnáziumi tanár, festőművész a pártkör Rákóczi-út 50. számú helyiségeiben festményeiből és rajzaiból jótékonycélú karácsonyi kiállítást rendezett, amelynek igen szép sikere volt. Römer Camilló, akit eddig mint a Tanügyi Szervezet buzgó titkárát ismertünk, mint festő és grafikus mutatta be kiváló készültségét és tehetségét, amely a magyar festőművészek gárdájában méltó helyet biztosít számára. *De Sgargeli* Caesar kerületi pártelnök vasárnap délelőtt nyitotta meg ünnepélyesen a kiállítást, amelyen nagy érdeklődő közönség jelent meg és kifogyhatatlanul gyönyörködött a látványosan szép tárlatban. A kiállítással kapcsolatban *Römer* Camillo december 8-án, szerdán délelőtt 11 órakor a pártkörben „Milyen legyen az új magyar művészet" címmel előadást tart.

Két Mikulás-est. A VII. kerületi pártszervezet énekkara szombaton a pártkör helyiségeiben jótékonycélú Mikulás-estét rendezett, amelynek jövedelmét a közelgő karácsony alkalmával a dalkör szegénysorsú tagjainak és családiuknak segélyezésére fordítják. Az est műsorában, amelyet Garay László, az énekkar ügyvezetője rendezett, közreműködtek: Pátkay Klári, Ujvárossy Margit énekesnő, Lóránt Lenke, az Operaház tagja, v. Tóth Jolv művésznő, Szentirmay Antal zongoraművész, Várey Dezső színművész és Szederkényi János hegedűművész. A nagy sikerrel közreműködő művészgárdának De Sgardelli Caesar, a pártszervezet elnöke mondott köszönetet. A műsor után táncmulatság következett. Az agilitásban előljáró erzsébetvárosi pártszervezet egy másik alakulata, a sportcsoport pedig vasárnap tartotta Mikulás-estjét. Itt is kitűnő műsor szórakoztatta a közönséget, majd pedig táncmulatság varázsolt a pártkör termeibe vidám hangulatot. A tánchoz a házi jazz-zenekar muzsikált.

Előadás Buda állandó színházáról. A budai állandó színház kérdéséről nagy érdeklődéssel várt előadást tart Somody Pál, a Déryné Játékszín felépítő mozgalmának ügyvezető főtitkára december 14-én este a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja I. kerületi szervezetének körében (I., Krisztina-körut 103.) Az előadás után társasvacsora következik. Ugy az előadásra, mint a társasvacsorára érdeklődőket és vendégeket szívesen lát a kerületi szervezet elnöksége.

A fővárosi utak modernizálása

Király Kálmán tanácsnok előadása

Abban a fejlődési folyamatban, amelyet a főváros a legnehezebb gazdasági helyzet közepette büszkén felmutathat, előkelő hely jut úthálózatunk tervszerű, modern fejlesztésének. Ennek a kérdésnek ismertetésére senki sem hivatottabb *Király* Kálmán tanácsnoknál, aki az út- és csatornaépítési ügyosztály élén a maga koncepcióját harcolta ki. Éppen ezért rendkívüli érdeklődés kísérte azt az előadást, amelyet a Magánmérnökök Országos Szövetsége ülésének keretében *„a fővárosi utak modernizálása"* címmel tartott. *Friedrich* István v. miniszterelnök, szövetségi elnök vezetésével folyt le az ülés, amelyen a nagy számban résztvevő tagokon kívül számos előkelő érdeklődő jelent meg. Többek között ott voltak: *Szendy* Károly polgármester, *Mihailich* Győző, a Mérnöki Kamara elnöke, *Harrer* Ferenc dr. felsőházi tag, ny. alpolgármester, *Becsey* Antal és *Mihók* Sándor törvényhatósági bizottsági tagok, *Zaitz* László és *Viola* Rezső dr. műszaki főtanácsosok és még sokan mások.

Király Kálmán előadásában ismertette a fővárosi útépítés multját, majd a háború előtti útépítési tevékenységet, a háború alatt és az azt követő években történt nagy leromlást, majd az 1924-től 1930-ig folytatott rekonstrukciós munkát.

Ezután tért rá *a fővárosi útépítés legújabb fejezetére,* amely 1931-ben kezdődött az útépítési elvek részletes kidolgozásával. Érdekes bepillantást nyújtott itt *a modern útépítési politikába,* ennek során *a burkolat megválasztásának* szempontjába, amely az út forgalmához, a beépítettség sűrűségéhez, az előnyben részesítendő átmenő forgalmu. valamint a helyi jelentőségű utakhoz igazodik. Majd azokat a követelményeket ismertette, amelyekre, mint például *a csúszósság kiküszöbölésére,* figyelemmel kell lenni. *Az idegenforgalom, a higiénia, a kirándulók* igényei, a *kilátók* megközelítése mind szerepet játszik a modern útpolitikában. A legnagyobb probléma *a főkivezető utak véglegés burkolattal való ellátása,* amelyet a legutóbbi hét év folyamán sikerült megoldani. Ezek a munkálatok, amelyeket a szükségmunkákra felvett 4.5 milliós hitel fedezett, a legnehezebb időkben *nagy mértékben enyhítették a munkanélküliséget is.*

A Balatoni-út, a Margithíd átépítésével kapcsolatos útrendezések, az óbudai kivezető főút, a Hősökterének átrendezése a legutóbbi időszak nagy munkálatai, amelyekkel az 1937-ig terjedő korszak lezáródott. A főváros útépítésének következő fejezete a 6 évre terjedő *30 millió pengős útprogram,* amelynek az első, 3 évre terjedő része már elkészült és amelyet legközelebb *a 24 milliós csatornaépítési program* követ. Hogy az eddigi eredményeket sikerült elérni, azért *Szendy* Károly polgármestert, *Lamotte* Károly dr. alpolgármestert és a törvényhatósági bizottság megértését illeti köszönet.

Francia tőkeajánlat Budapest gyorsvasúti hálózatának kiépítésére

Tovább fejlesztik a földalatti vasutat

Azok a nagyarányú tervek, amelyeket a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* és a városfejlesztési különbizottság egymástól függetlenül ugyan, de közös alapelvek szerint kidolgozott a székesfőváros közlekedési problémáinak gyökeres megoldására, *váratlanul a legközelebbi megvalósulás stádiumába kerültek.* Az elmult pénteken egy nagy külföldi pénzcsoport megbízottai érkeztek a székesfővárosba, miután előzőleg ajánlatot tettek arra vonatkozóan, hogy

vállalják Budapest gyorsvasuti forgalmának megfelelő tőkék befektetésével való kiépítését.

A francia pénzcsoport kiküldöttei megérkezésük után nyomban tanácskozásokba bocsátkoztak Budapest közlekedési és más műszaki szakembereivel, *megjelölve azokat a szempontokat, amelyeknek figyelembevételével alkalmasnak tartanák a budapesti gyorsvasúti hálózat kialakitását.* Az elgondolás abból indul ki, hogy a budapesti földalatti vasut meglévő vonalát továbbfejlesztenék, ebből alakulna ki a gyorsvasút belső városi forgalmi hálózata, a perifériális részeket pedig a *Közmunkatanács* által tervbevett

dunaparti gyorsvasuti vonal kiépítésével kötnék össze.

Nem tartják azonban elégségesnek azt, hogy a szóbanforgó dunaparti vonal Ujpesttől Pestszenterzsébetig terjedjen, hanem felvetették azt az ötletet, hogy

ezt a tervbevett vonalat körforgalmú vasuttá kellene tenni,

éspedig úgy, hogy annak folytatása a Hungária-körúton lenne. A gyorsvasút építését vállalni hajlandó tőkecsoport szükségesnek tartja a gyorsvasut jövedelmezősége érdekében azt, hogy *az új közlekedési hálózat szervesen kapcsolja be a budapesti közúti vasúthálózatba mindazokat a városokat és községeket, amelyek közvetlen környékbeli fekvésüknél fogva a későbbi jövőben kialakuló Nagy-Budapest szempontjából jelentőséggel birnak.* Csepel, Pestszenterzsébet, Pestszentimre, Pestszentlőrinc, Rákospalota, Rákosszentmihály, Mátyásföld, Sashalom, Ujpest, a budai parton pedig Törökbálint, Budafok, Nagytétény és Üröm lennének azok a városok és községek, amelyeknek a gyorsvasúti hálózatba való bekapcsolását *a műszaki szakemberek kívánatosnak tartják.* A szóbanforgó közületek és a székesfővaros között már fennálló közúti, illetőleg helyiérdekű vasúti létesítményeket javarészt meg akarják tartani, gondoskodni kívánnak azonban arról, hogy

a szóbanforgó vonalak szervesen illeszkedjenek be a centrális gyorsvasuti hálózatba.

Hetekkel ezelőtt még erősen vitatták: nem lenne-e kívánatos, *a villamosvasútnak a város összes belső kerületeiből való kitelepítése,* később azonban ezt a tervet *elvetették* és helyébe azt állították, hogy egyes külföldi nagyvárosok mintájára

a meglévő villamosvezeték-hálózatok felhasználása révén trolleybusz-közlekedést óhajtanak bevezetni.

Ez a megoldás kétségen kívül *a legolcsóbbnak tekinthető,* annak ellenére, hogy a *trolleybuszok* beszerzése majdnem ugyanakkora összegeket emészt fel, mint az autóbuszok vásárlása. Arra való tekintettel azonban, hogy a hálózatos elektromos áram, különösen akkor, ha rendelkezésre állanak a felszerelt vezetékek, lényegesen olcsóbb, mint az autóbuszok üzemanyagellátása, a bizottság amellett foglalt állást, hogy *a közlekedési hálózat újjáalakításánál jelentékeny szerepet kell biztositani a trolleybuszközlekedésnek.*

Az óbudai temetőhöz vezető trolleybuszvonalon a *legkedvezőbb tapasztalatokat tették és*

kifogástalanoknak bizonyultak maguk a trolleybuszok is,

amelyeket köztudomás szerint magyar gépgyárak szállítottak. A trolleybusz-közlekedés bővítésén túl *tovább kívánják azonban fejleszteni az autóbuszpark kocsiállományát is,* azzal a megfontolással, hogy a főváros egymás után keletkező újabb településeit szintén gyorsközlekedéssel kell ellátni, erre pedig olyan helyeken, ahol megfelelő villamosvezetékek nincsenek, a legmegfelelőbbnek az autóbusz tekinthető.

Párist nem utánozhatjuk!

Uj attrakciók előkészítése a jövőévi Szent István-hétre

A héten tanácskozást tart a rendezőbizottság

A mult heti tanácsülésen nagy feltűnést keltett egy színpompás kép, amelyet *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok mutatott be. A párizsi világkiállítás híres világító szökőkútját ábrázolta a színes rajz és az imponáló látvány mindenki figyelmét megragadta.

De nemcsak ez az egy kép szerepelt, hanem a *tanácsnok beszámolt még a párizsi világkiállítás különböző attrakcióiról is és mindazokról a technikai újításokról, amelyeket az utóbbi időben a nagy tömegek szórakoztatására külföldön megvalósitottak.*

Azért volt szükség erre a bemutatásra, mert

a főváros vezetősége a jövő évi Szent István-heti ünnepségeket fokozott fénnyel kívánja megrendezni.

Sajnos, a külföldi tanulmányok nem vezettek a kívánt eredményre, sok mindent lehetne csinálni, de *ezek az attrakciók hihetetlenül nagy összeget emésztenének fel.*

A *Fővárosi Hirlap* a tervekre vonatkozóan **illetékes helyen**

a következő felvilágosítást kapta:

— A jövő évi Szent István-heti ünnepségek megrendezése ügyében már több értekezletet tartottunk. A bizottsági tagok követelik az új attrakciókat, de a kivitel pénzügyi akadályokba ütközik, mert *mindössze csak 100.000 pengő áll rendelkezésre.* Ebből az összegből valami egészen különöset produkálni bajosan lehet. Felmerült az a kívánság, hogy a párizsi világító szökőkutat, amely a Szajna közepén működött, ide, Budapestre kellene hozni. Hamarosan megállapítottuk, hogy *az lehetetlen.* A franciák ugyan hajlandók voltak rendelkezésünkre állani, de

a világító szökőkútnak berendezése a mai valutáris viszonyok mellett kb. 1 millió pengőt emésztene fel.

Nem is merünk olyan előterjesztéssel jönni, hogy a főváros ezt a hihetetlen nagy összeget erre a célra rendelkezésünkre bocsássa. Nem csekélységről van szó, amit bizonyit az, hogy

a világító szökőkút berendezését csak 70 vasúti vagónban tudtuk volna Magyarországra szállítani.

De ha már meg is volna a szerkezet, *maga az üzemi költség is nagyon jelentős összegeket emészt fel.* Olyan erős világításra van szükség, hogy *az elfogyasztott áram óránként 300 pengőt emészt fel.* A franciák is csak úgy tudták megoldani a nehéz pénzügyi problémát, hogy *annak a vállalkozónak, aki a világítóberendezkedéseket szállította, különleges anyagi kedvezményeket nyujtottak.* Igy a kiállítás reklámdijainak egyrésze a vállalkozókat illette és megengedték azt is, hogy *a tüzijátékkal szemben a Szajna partjára hatalmas terraszt épitsen, ahol vendéglőt rendezhetett be.* 120 frank volt ezen a terraszon a legminimálisabb fogyasztás. Ilyen módon a vállalkozó is megtalálta számitásait és a kiállítás nagyszerű attrakcióhoz jutott.

Mi is tisztában vagyunk azzal, hogy külföldön sokkal nagyobbszabású tömeglátványosságokat rendeznek, de nem szabad elfelejteni azt, hogy *mi nem rendelkezünk olyan anyagi erőforrásokkal, amelyekből ilyen mozgalmakra telik.* A párizsi világkiállítás propagandaköltsége egyedül 100 millió frankot tett ki. Nekünk meg kell elégedni sokkal szerényebb eszközökkel is.

A jövő héten újra összeül a Szent István-hetet rendező bizottság és ott be fogunk számolni az eddigi munkánk eredményeiről.

Nem jövünk üres kézzel, lesznek megfelelő javaslatok és a jövő évi Szent István-hét rendezése feltétlenül sok meglepetést nyujt.

De azt ne várja senki tőlünk, hogy a drága külföldi produkciókat átplántáljuk.

Örülünk annak, hogy a Margitszigeten megépül a szabadtéri színpad, ellenben *lehetetlen az, hogy a szabad színpadon a Gyöngyösbokréta előadásokat tartson.* A Gyöngyösbokréta tagjai nem díszletekben játszanak, hanem értékes népviseleti kosztümökben jelennek meg és hirtelen támadó viharos eső esetén kimondhatatlan kár származna belőle. *Különben is a Gyöngyösbokréta nem nagyon érvényesülne a szabadtéri előadások keretében.*

— Az a tervünk, hogy az önkormányzat szervei előtt sorra vesszük az összes lehetőségeket, megmondjuk, hogy minden attrakció mibe kerül és az autonómia azután dönteni fog a végleges műsorról. Tisztában vagyunk vele, hogy most nagyon ki kell tenni magunkért, mert az eucharisztikus kongresszussal kapcsolatban sok látogató még a késő nyári hónapokban is Budapesten fog tartózkodni, tehát *igényeik kielégítéséről gondoskodni kell.* Jönnek a külföldi magyarok is, mert *ők is most tartják a világkongresszusukat és az ő számukra is megfelelő programot kell összeállitani.* Az önkormányzat határozata után hozzálátunk a különböző tervek megvalósításához.

Götz Aladár
Parkett asztalosmester és padlózási vállalkozó
Budapest, I., Bors-utca 24. ● Telefon: 150-734.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II., KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

GÓRN. ILLÉS
CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-832

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépitési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. ● Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. ● XI., Horthy M.-út 62.

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapitási év: 1862.
Telefon: 134-664.
Gyártmányok: Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáró kupak és egyéb vegyi készitmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PÁRIS 1897.

Események
Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Tisztelettel felkérjük a hátralékos előfizetőket, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni szíveskedjenek.

Miklós napja

A kalendáriom nem jelzi vörös betükkel, de a magyar szívek ünneppé avatták december 6-ikát, amelyen *Horthy* Miklós, Magyarország kormányzója névnapját üli. A házak ormán nemzetiszínű lobogók jelzik az ünnepet, a lelkeben pedig a szeretet és a hála virágai nyílnak ezen a napon. Az egész magyar nemzet lelkéből árad a meleg áram a budai Várpalota felé és imádságba foglalják a milliók a nevet, amely új történelmet jelent a magyarság számára.

Szomorú napok után, nyomasztó csüggedésben virradt reánk ez az új történelem, amely azzal kezdődött, hogy *Horthy* Miklós visszaadta a bizalmunkat, a kedvet az élethez, a reménységet arra, hogy a borús magyar égen még meghasad a hajnal. A reménység, amely után mohón kapott a megtépett, meghajszolt nemzet, nem maradt puszta képzelet. *Horthy* Miklós kormányzása a remény után visszaadta az országnak a rendet, a békét, a megnyugvást, a munkakedvet és meghozta a munka lehetőségét, amely a nehéz időkben csodát művelt, mert alkotni tudott. Nemcsak a rombolás nyomait tüntette el az ország, hanem minden téren új eredményeket, a külföldön is megbámult sikereket ért el és az egész világ előtt tekintélyt és megbecsülést szerzett a magyar névnek.

Ezért foglalja minden magyarok hálája imádságba *Horthy* Miklós nevét és évről-évre nemzeti ünneppé avatja december 6-ikát, amikor Miklós napja köszönt reánk.

Algyay Hubert Pál államtitkár a polgármesternél. *Algyay Hubert* Pál ipari és kereskedelemügyi államtitkár, pénteken délben tisztelgő látogatást tett a központi városházán *Szendy* Károly polgármesternél.

Ifj. Szendy Károly házassága. *Szendy* Károly polgármester fia, ifj. *Szendy* Károly, az *Elektromos Művek* mérnöke az elmult héten, szerdán este a belvárosi főplébánia templomban vezette oltár elé *Szilvássy* Dezsőnek, az Elektromos Művek igazgatójának leányát, *Máriát*. Az esküvői szertartáson megjelent díszes közönség teljesen megtöltötte a templomot, amelynek bejáratánál a *Panonia Klub* evezősei és az *Elektromos Művek* fiatal mérnökei — kezükben nemzeti színű villanyfáklyával — álltak sorfalat. A menyaszonyt *Szendy* Károly polgármester vezette az oltárhoz, utánuk a vőlegény haladt, karján *Szilvássy* Dezsőnével. Tanuk voltak: *Lázár* Imre gróf fővárosi tanácsjegyző és *Knoll* Aladár igazgató. Az esketési szertartást *Péchy* Alán, a miskolci Minorita-rend főnöke végezte nagy papi segédlettel és *Bednárz* Róbert apátplébános közreműködésével.

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

József főherceg ur csász. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II. Fő-utca 8. ● Tel.: 153-787.
Alapitási év 1884. Sürgönycim: LOHR Budapest.

„GA-GE" BŐRVÁSZONIPAR
„DELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtő kés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi nagyüzemek és vágóhidak szállítója

LUTZ LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCA 4. SZ.

Márkus Miksa jubileuma

A magyar újságírásnak ünnepi eseménye van. A Magyar Ujságirók Egyesülete huszonötödik évfordulóját ünnepli annak a napnak, amikor Márkus Miksa udvari tanácsost elnökévé választotta. Márkus Miksa huszonöt esztendeje mindnyájunké, akik a magyar sajtó munkásai vagyunk, mert ezt a negyedszázadot alkotásaival, küzdelmeivel, fáradhatatlan munkásságával az újságírói kar jóvoltáért áldozta. Elhivatottság állitotta az újságírók élére és egészen kivételes kvalitás, sok erő, végtelen türelem és márkusi diplomatatehetség kellett ahhoz, hogy huszonöt esztendőn keresztül, kifelé harcolva és — valljuk be — nem egyszer a testületen belül is a nehézségek útját járva, csorbitatlan tekintélyben megmaradt pozíciójában és őrhelyén, ahol mindenkor megtudta az újságírótekintélyt védeni. Ennek a sokszólamú együttesnek a karnagyi pálcáját kézben tartani nem olyan tisztesség, ahol lövisek nélkül lehet élni, de annál értékesebbek a rózsák, amelyek a pályán nyíltak és amelyeket most jubileumi bokrétában nyujt át elnökének a magyar újságírók megbecsülése és szeretete. Öröm és büszkeség a Fővárosi Hirlap és újságíró-gárdája számára, hogy az ünneplőkkel együtt ünnepelheti Márkus Miksát.

A jubileumot a Magyar Ujságirók Egyesülete meleg bensőséggel és impozáns ünnepi dísszel üli meg. December 12-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara nagytermében díszközgyülést rendez, amelyet az elnöklő Herczeg Ferenc tiszteletbeli tag nyit meg. Az ünnepi beszéd és a társegyesületek vezetőinek üdvözlése után Márkus Miksa válasza következik, majd a díszközgyülést a rendes évi közgyülés követi.

A fővárosi alkalmazottak karácsonyi segélyügye a belügyminiszter előtt. *Szendy* Károly polgármester az elmult hét pénteken tette meg előterjesztését a belügyminiszternek a *fővárosi alkalmazottak karácsonyi segélyére vonatkozólag*. Értesülésünk szerint a belügyminiszter a lehető leggyorsabban megadja a felhatalmazást, úgyhogy *rövidesen folyósítani tehet az összegeket*.

Juhásznė Ráth Olga kiállítása a Müteremben. A Műterem Kossuth Lajos-utcai helyiségében érdekes kiállítás nyilt meg. Vitéz *Juhász* Jenő fővárosi bizottsági tag felesége, *Ráth* Olga, vízfestményeket állított ki. *Az Est* a nagyszerű kiállításról a következőket irta: „Juhásznė Ráth Olga vízfestményei kellemesek, pesti hangulatképei nagyon finomak. Bravurosan oldja meg a legkényesebb művészi feladatokat is." A többi nagylapok is a legnagyobb elismeréssel írnak a kiváló művésznő szerepléséről. Bennünket, budapestieket különösen az ragadott meg, hogy a tehetséges festőművésznő *régi budapesti házakat, tabáni és budai hangulatokat* vetett papírra. A kiállítást a főváros vezetősége és a bizottsági tagok részéről is igen sokan nézték meg.

Pompás, új idegenforgalmi irodánk lesz a bécsi Kärntnerstrassen. *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok, a székesfőváros idegenforgalmi ügyeinek vezetője, a napokban Bécsben járt. Hivatalos kiküldetése során nemcsak a budapesti idegenforgalmi iroda működését vizsgálta felül, hanem tárgyalásokat folytatott — mint erről a *Fővárosi Hirlap* értesül — abban az irányban is, hogy a megnövekedett érdeklődésre való tekintettel a szükség mérve szerint kibővítsék *az idegenforgalmi hivatal bécsi irodája*. Erre *főként azért van szükség, mert a jövő évtől kezdődően menetjegyirodával is kibővül a bécsi iroda*, jelenlegi helyiségei viszont olyan szűkek, hogy az örvendetes mértékben növekvő érdeklődéseket *máris csak a legnagyobb üggyel-bajjal tudja lebonyolítani*. A tanácsnok a bécsi idegenforgalom főütőerén, a *Kärntnerstrassen*, mégpedig a jelenlegi budapesti irodától nem nagy távolságban talált is megfelelő helyiséget és bár *a bérletet még nem kötötte le, valószínű, hogy erre rövidesen sor kerül*. Bécsből származó értesülésünk szerint a szóbanforgó hatalmas méretű földszinti sarokhelyiséget 1938. február elsejére a székesfőváros rendelkezésére bocsátja a háztulajdonos, aki egyben magára vállalta azt is, hogy *a helyiségeket megfelelően átalakítja és ezeket a munkálatokat legkésőbb január közepéig befejezi*. Az új iroda a már meglévő iroda szerves része lesz és vezetését is *Dérföldy* Vilmos, a bécsi iroda eddigi igazgatója fogja ellátni. A székesfőváros természetesen gondoskodni kíván arról, hogy ez az új propagandaszerv a követelményeknek megfelelő legyen és ugyanúgy, mint a jelenlegi bécsi irodában, az új helyiségben is a magyar idegenforgalmat, kultúrát jellemző művészi tárgyak egész tömegét kívánja elhelyezni.

Vesemütétet hajtottak végre a Fertőtlenitő Intézet igazgatóján. *Minder* Gyula dr. egyetemi magántanár, az *Uj Szent János* kórház nagyhírű főorvosa a minap sikeres vesemütétet hajtott végre *Székelyhidi Hammer* Dezső egyetemi magántanáron, a *Fertőtlenitő Intézet* népszerű igazgatóján. A beteg *rövidesen elhagyhatja az ágyat*.

Miklós-napi levente-ünnepély. A X. kerületi leventeegyesület vasárnap délelőtt igen jól sikerült ünnepélyt rendezett, melyet a X. kerületi leventezenekar a Hymnusszal vezetett be. *Berényi* József levente elszavalta *Mihály* Györgynek „Múlt, jelen, jövő" című hazafias költeményét. *Sziebert* Imre kormánytanácsos, a leventegyesület elnöke hatásos ünnepi beszédben méltatta a kormányzó áldásos működését. Megjelentek az ünnepélyen *Halter* Károly kormányfőtanácsos és *Dongó* Orbán igazgató törvényhatósági bizottsági tagok, *Szent-Iványi* István őrnagy, ker. testnevelési vezető, *Tószeghy* Viktor sörgyári igazgató, *Halter* Béla cégvezető, *Király* Dezső a NEP kerületi titkára és még sokan mások.

Usetty Béla és Tóth András ünneplése. Az elmult héten több, mint ötszáz állami gépgyári munkás *ünnepi összejövetelt tartott*, amelynek során díszoklevelet nyujtottak át *Usetty* Bélának és vitéz *Tóth* Andrásnak, *a déli kerület két népszerű országgyülési képviselőjének*. Az ünnepi ülésen *Dorner* Endre *MÁV* főmüvezető elnökölt és akkor határozták el, hogy *névnapja alkalmából* táviratot küldenek a kormányzónak. *Tassonyi* István, a *Nemzeti Egység Pártjában* tömörült munkásszervezetek eredményeiről számolt be.

Megalakult a FANSz üzemi osztálya. A székesfővárosi nagyüzemek alkalmazottai megalakították a *Fővárosi Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének üzemi osztályát*. Az alakuló közgyülésen elnökké *Günther* Ferenc dr.-t, az elektromos müvek ügyvezető igazgatóját, ügyvezető alelnökké vitéz *Kapuvári* Kálmán dr. gázgyári főtanácsost, főtitkárrá pedig *Tóth* Lajost, a vízművek főmérnökét választották meg. Az új egyesületet és tisztikart *Bódy* László dr. székesfővárosi tanácsnok, a FANSz elnöke üdvözölte. A közgyülés után társasvacsora volt, amelyen *Duday* Alajos dr. tanácsnok az egyesület nevében, *Szabó* Árpád dr. gázgyári igazgató pedig az új szakosztály nevében mondtak pohárköszöntőt.

Felavatták a szentimrevárosi tanoncotthont. A *Vöröskereszt* harmincszemélyes tanoncotthont létesített a XI. kerületben. Az otthont ünnepélyesen avatták fel vasárnap délelőtt, *Milbich* Tamás plébános áldotta meg az új intézményt, majd *Duday* Alajos dr. tanácsnok mondott ünnepi beszédet.

Gyász. *Dinich* László iró, gépészmérnök és gazdasági szakértő, a legszebben dekorált tisztek egyike *54 éves korában meghalt*. A farkasréti temetőben temették el és a belvárosi plébániatemplomban mutatták be az engesztelő szentmiseáldozatot. Az elhúnytban *Dénesfay-Dinich* Vidor volt nemzetgyülési képviselő, főszerkesztő a fivérét gyászolja.

Megnyílik az Elektromos Művek budai irodája. A budai közönség kényelmét szolgálja az Elektromos Művek Margit-körut 15. sz. alatt (Zárda-u. sarok) berendezet irodája, amely *december hó 15-én* nyílik meg. Az Elektromos Művek kéri budai fogyasztó közönségét, hogy áramfogyasztásra irányuló megrendelés, költözködési szándékának bejelentése és az áramszolgáltatással kapcsolatos mindenféle ügyes-bajos dolga elintézése tárgyában december hó 15-ike után már a Margit-körúti irodához forduljon, ahol a 8—2-ig tartó hivatalos órák alatt a legkülönbözőbb villamos háztartási készülékek használata tekintetében is dijtalan és szakszerű felvilágositást nyerhet. A helyhatósági engedéllyel bíró szerelőcégek budai villanyszerelési és ház-, valamint lakásfelülvizsgálati ügyeit szintén a körzeti iroda fogja elintézni.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

December 8, 12 és 16-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 132-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

YELLOW szivarcsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivarcsok és szarvasbőrök, továbbá mindenemű ipari szivarcsok ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Gazdasági Értesítő

Valutáris bonyodalmak az Elektromos Művek adminisztrációjának gépesítése körül

Az *Elektromos Művek*, mint a *Fővárosi Hirlap* megirta, minden vonalon megindult racionalizálás keretében be akarja vezetni adminisztrációjába *a gépesítést*. Ebből a célból több nagy budapesti intézmény példája után indulva, elhatározta

a Hollerith-féle lyukkártya rendszerű gép

beszerzését. Az amerikai vállalat, amely ezeket a gépeket gyártja, a megindult tárgyalások során csupán *bérleti ajánlatot* tett, mert *a gépet eladni nem hajlandó*. Még a nyár folyamán *létre is jött a szerződés*, amelynek értelmében az *Elektromos Művek* a hatalmas teljesítőképességű gépet *évi 180.000 pengővel bérbevette*, amely összegért a vállalat a karbantartást is köteles végezni.

Ennek a szerződési ügyletnek, mint a *Fővárosi Hirlap* **beavatott helyen** értesült, utóbb *bizonyos bonyodalmai támadtak*. A *Nemzeti Bank*, amely *a* szerződésről csak utólag értesült,

nem volt hajlandó az eredetileg dollárban megállapított bérösszeg fizetésére valutát engedélyezni.

Tárgyalások indultak meg az amerikai vállalattal, amely később *hajlandó volt a bérösszeget pengőben is elfogadni*. Közben a kereskedelemügyi miniszter szükségesnek látta, hogy a többfelé meginduló gépesítéssel szemben, *szociális szempontból bizonyos mérséklésre figyelmeztesse az intézményeket* és ennek hatása alatt

a bérösszegnek pengőben való kifizetése elé is akadályok gördültek.

Ennek az elhárítására megindultak a tárgyalások, amelyek ezidőszerint azonban még nem jutottak befejezéshez.

Az *Elektromos Műveket* a felmerült akadályok ellenére sem érte károsodás, mert az amerikai vállalattal kötött szerződésnek van egy óvatossági pontja, amelynek értelmében *a szerződés csak akkor lép érvénybe, illetve a bérfizetés akkor kezdődik meg, ha a vámhatóságtól a Hollerit-gép rendeltetési helyére jut*. Ez azonban nyilvánvalóan a felmerült nehézségek következtében, tekintettel a tekintélyes vámtételre, *még nem történt meg*.

Bizonyos kifogások merültek fel abban a tekintetben is, hogy *a papirost* — mondani sem kell, hogy hatalmas papirmennyiségről van szó, — amelyet a lyukkártyarendszerű gép felhasznál, *belföldön egyelőre nem állitják elő*, vagyis külföldről kell beszerezni. A szerződés értelmében, mindaddig amig Magyarországon ezt a papiranyagot nem állítják elő, az Elektromos Művek azt *a gépet szállító vállalattól köteles megvásárolni*. Ezzel különben, miután egyelőre ígyis-úgyis behozatalt kell igenybevenni, nem lenne semmi hiba.

Az *Elektromos Műveket*, amely nagy felkészültséggel, mindenre kiterjedő figyelemmel indult neki a racionalizálás keresztülvitelének, nem érintheti kellemesen, hogy a gépet, amelyhez annyi reménységet fűztek, egyelőre nélkülözni kénytelen. Bár, ki tudja, milyen előnyt rejt magában a felmerült akadály, amikor olyan hireket is hallunk, hogy Budapest egyik legnagyobb országos intézményénél és az egyik leghatalmasabb gyártelepnél utólagosan megállapították, hogy *az amerikai „csodagép" nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket*.

Megszigorították a jégrendeletet

A fővárosban csak mesterséges jeget szabad használni

A téli időszak beköszöntésével ismét időszerűvé vált Budapest *jégellátási* kérdése. A kereskedelemügyi miniszter a székesfőváros kérésére 1936-ban rendeleti úton intézkedett abban az irányban, hogy *Budapest területére vidékiek természetes jeget nem szállithatnak be*. Ennek az intézkedésnek kiadására elsősorban közegészségügyi szempontok késztették a minisztert és az elmult szezón be is bizonyította azt, hogy *a rendelkezés kibocsátása időszerű volt*.

Ennek ellenére most, néhány nappal ezelőtt újabb attak indult a főváros vezetősége ellen. A dunamenti pestvidéki községek lakói ugyanis beadványokkal árasztották el egyrészt a közélelmezési, másrészt a közegészségügyi ügyosztályt és arra kérik a főváros vezetőségét, hogy *engedje meg nekik a természetes jégnek kizárólag hűtési célokra újabb beszállítását*. A kérés elől az illetékes tanácsnokok *mereven elzárkóztak*, mire a környékiek *Bornemisza* Géza kereskedelemügyi miniszterhez fordultak kérésükkel. Kötelezettséget vállaltak arra, hogy amennyiben a miniszter a jégárusítást korlátozó rendeletét az ő érdekeiknek megfelelően módosítja, akkor az általuk Budapestre indított valamennyi jégküldeményt *csak orvosi vizsgálat után szállítják be a székesfőváros területére*.

Az akció máris sikertelennek minősíthető, mert a kereskedelemügyi minisztérium hivatalosan értesítette a szóbanforgó községek vezetőségét, hogy

a természetes jég Budapestre való szállítását a jövőben is megakadályozza,

sőt kiadandó *pótrendeletében* gondoskodni kíván arról is, hogy *a Budapest területén termelt természetes jég se legyen felhasználható a székesfővárosban még hűtési célra sem*. Erre különben a legmesszebbmenően vigyáz hatósági közegei útján maga a székesfőváros is, amely a közelmultban szigorú rendelkezést bocsátott ki a közélelmezési és közegészségügyi ellenőrző szervekhez, utasítva őket arra, hogy minden olyan esetben, amikor természetes jég Budapesten való felhasználásáról van *szó, a kihágási eljárást haladék nélkül indítsák meg*.

Kresz Károly a konjunktúra-kilátásokról. *Kresz* Károly dr., a *TÉBE* igazgatója a minap előadást tartott a *Cobden Szövetségben*, ahol is azt vizsgálta, hogy *elértük-e már a konjunktura csúcspontját*. Szembeállította a mai helyzetet az 1930-as helyzettel, amely megelőzte a nagy világválságot. Az összehasonlításból azt a következtetést vonta le, hogy bár a jövő esztendőben számítani kell némi visszaesésre, *mindazonáltal meg vannak az egészséges fejlődés alapvető feltételei*.

Munkásjóléti intézkedések a fővárosnál. A főváros *munkásügyi* bizottsága most alakult újjá. Titkos szavazással *Nagy* Antalt elnöknek, *Szabó* Józsefet pedig elnökhelyettesnek választották. *Morvay* Endre tanácsnok bejelentette, hogy ez a bizottság minden hónapban ülésezni fog, hogy minél inkább elősegítse a főváros munkásainak jólétét. Az iparügyi miniszter rendeletenvezete értelmében egyébként *a fővárosnak be kell vezetni a fizetéses szabadság intézményét*. *Reminiczky* Lajos tanácsjegyző közölte végül, hogy a polgármester épp most fáradozik azon, hogy *fedezetet teremtsen a munkásfizetések emelésére*.

A Dreher-Haggenmacher-Első Magyar Részvényserfőzde hétfőn tartotta meg *Metzler* Jenő dr. elnöklete alatt, rendes évi közgyűlését a *Magyar Országos Központi Takarékpénztár* tanácstermében. A közgyűlés a zárszámadások megállapítása után *4.80 pengő osztalék* kifizetését határozta el és a szelvények folyó hó 6-tól kezdve a *MOKTÁR*-nál és a *Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál* váltatnak be.

Tőkét emel a Fésüsfonó. A *Hazai Fésüsfonó és Szövőgyár* jelenlegi 2,942.720 pengős alaptőkéjét 34.746 darab 16 pengős névértékű, egész részvény és 420 darab 3.20 pengő névértékű hányadrészvény kibocsátása útján 557.280 pengővel *3.5 millió pengőre emeli fel*. A tőkeemelés a vállalat december 14-ére összehívott rendkívüli közgyűlésének napirendjén szerepel.

Fényszóróval az áruházi dzsungelen keresztül

Elkészült az áruházi rendelet végrehajtási utasítása

A *Fővárosi Hirlap* multheti számában feltünést keltő cikkben lepleztük le *Goldbergeréknek* azt a tervét, hogy a *Budai Egységár Kft.* után most Pestre is átültetik ezt a rendszert és *a Baross-téren egységáron árusító áruházat nyitnak*. Leleplező cikkünk adatai nagy visszhangra találtak és az összes érdekeltségek, mint

az OMKE, a Baross Szövetség és a FÖVKE a legerőteljesebb lépésre határozták el magukat,

hogy megakadályozzák ennek az újabb kereskedőellenes tervnek a megvalósitását. Értesülésünk szerint a legközelebbi napokban

tisztelgő látogatáson jelennek meg Bornemisza Géza miniszternél,

akit megkérnek arra, hogy *ne engedje meg Goldbergeréknek ezt az újabb áruházalakítást*. A kereskedői érdekeltségek, beavatott helyről származó információik szerint, *illetékes helyen* máris megnyugtató kijelentéseket kaptak.

*

Igen figyelemreméltó jelensége volt az elmult hét áruházi eseményeinek az a furcsa sajtóhadjárat, amelyet a Rákóczi-úti *Divatcsarnok* tulajdonosa, *Ruttkai Antal indított meg a saját tömjénezésére*. A bizonyára nem önzetlenül áradozó cikkekből azt vehetjük ki, hogy

ez a Ruttkai úr, az egykori szerény Rákóczi-úti boltos, ma már valósággal uralkodik a Rákóczi-úton.

A reklámcikkek arról is szólnak, hogy jelenleg *már öt házra terjed ki a fantasztikus módon megnövekedett Divatcsarnok területe*. Érdekes, hogy pont ezzel dicsekszenek *Ruttkaiék*, holott *az alkalmazottak antiszociális helyzetén és a kereskedelmi szempontokon túlmenően*.

az áruházak legnagyobb veszedelme éppen a tűzbiztonság nem mindig megnyugtató voltában keresendő.

Az öt házon keresztül *megbolygatott tűzfalak természetszerűen* korántsem megnyugtatók, különösen ha emlékünkbe idéződik az a borzalmas katasztrófa, amely évtizedekkel ezelőtt, ugyancsak a Rákóczi-úton, az akkori *Párisi Áruházban* történt, tűzvesz következtében. Nem tudjuk, hogy ezek a megfontolások *elég erősen élnek-e azokban a hatóságokban, amelyek a Divatcsarnoknak öt bérházon keresztül történt terjeszkedési módját engedélyezték és mint elsőfokú iparhatóságok, tűzbiztonsági szempontokból is állandóan kötelesek ellenőrizni az áruházakat*.

*

Annak a sok visszásságnak, amely — az áruházi rendelet ellenére — az áruházak terjeszkedése, a tűzbiztonsági szempontok negligálása, az árusítási rendszer és általában az áruházak egész üzleti tevékenysége körül lépten-nyomon felmerül, egyik oka abban a körülményben keresendő, hogy a hatóságok nem tudják kellő erállyel megfékezni azt az elszánt manővert, mellyel az áruházak a rendelet paragrafusait megkerülni igyekeznek. Most ezen a téren végre *fordulóponthoz* jut a kereskedővilágnak ez a fájó problémája. Mint a *Fővárosi Hirlap* értesült,

a kereskedelemügyi minisztériumban befejezéshez jutott a mult év novemberében megjelent áruházi rendelet végrehajtási utasítása, amely még ebben az évben meg is jelenik.

A végrehajtási utasítással nyer tökéletes szankciót az áruházi rendelet, amely hatályosan, *szándékos félremagyarázásokat és megkerüléseket kizárva, védi meg a kereskedelem és a fogyasztóközönség érdekeit* az áruházak túltengésétől és féktelen mohóságától.

Szabályozza a sürgetett áruházi adó bevezetését is,

mederbe szorítja a megengedhetetlen versenyt, *a hatóságok számára pedig pontosan megállapítja, hogy mikor és milyen esetekben kell közbelépniök*. Vagyis gazdája lesz minden kilengésnek, amellyel szemben ma védtelenül áll a kereskedő és a fogyasztó.

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javitási üzeme
Budapest, I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

Schütz Testvérek, BUDAPEST, II., KAPLÁR-U. 9.
SCHÜTZ P.-bronz „Optalit" könnyűfém-dugattyú fehér-csapágyfém!
Telefon: 1-530-92. GYÁRTMÁNYAI KIVÁLÓAK!

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA
Thermo cserépkályhák melegvízfűtéssel lakások részére, cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfűtéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632. (SZIGET-UTCA SAROK)

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

Vállalkozás

Megkezdték a kubikos-szálló építését

A *Teleki-téren*, amelynek piaci és egyéb szempontból való rendezéséről mind sürgetőbben esik szó, végre megkezdődött a rendezési folyamat, biztatóul arra nézve, hogy a továbbiakra is sor kerül. Végérvényesen elhatározott dolog volt, hogy a szabad ég alatt tanyázó kubikosokat kitelepítik a Teleki-térről és erre a célra, a magyar földmunkások megbecsülése jeléül, kubikos-szállót építenek a Haller-téren, a vásártelep szomszédságában. Mint a *Fővárosi Hirlap* értesül, a szép elhatározás immár nemcsak papiron él, mert *Wihart* Ferenc mérnök-vállalkozó

pénteken megkezdte a Haller-téri kubikos-szálló építését.

Kétszáz személyt befogadó, hatalmas hálótermet magában foglaló, földszintes épület lesz a kubikosok szállása, amelyet *vízvezetékkel, mosdókkal, higiénikus berendezéssel, világítással szerelnek fel.* Speciális érdekessége lesz a szállónak, hogy konyha helyett

a főzésre a szabad ég alatt rendezkednek be.

Kinn állítják fel a bográcsokat, amit a kubikosnép így fogad szívesen, mert nem kér a konyhából és a takaréktűzhelyből.

Uj versenytárgyalási kiírások

A BSzKRt részére szükséges **20.000 darab burkolati kockakő, 8000 darab kötőszögkő** és **55.000 darab fejkő szállítására** pályázni lehet december 21-én d. e. 9 óráig (Akácfa-u. 15. IV. em. 435); ugyanitt **5000 folyóméter különböző méretű járdaszegélykő szállítására** pályázni lehet december 21-én d. e. negyed 10 óráig (IV. em. 435); ugyanitt pályázni lehet **151.300 darab különféle csavar** és **36.000 drb sinszeg szállítására** december 21-én d. e. fél 10 óráig (IV. em. 435); ugyanitt **író-, számoló-, számlaíró-, Adrema- és Victoria-gépek karbantartására**, valamint **fali-, ellenőrző- és bélyegzőórák javítására és karbantartására** pályázni lehet december 15-én d. e. 10 óráig (III. em. 311).

A székesfővárosi Házinyomda részére szükséges **könyv- és könyomdai festék szállítására** pályázni lehet december 14-én d. e. 9 óráig. (Központi Városháza, földszint 30/a); ugyanitt **különleges könyomdai anyagok szállítására** pályázni lehet december 14-én d. e. 9 óráig.

Beérkezett ajánlatok

A nagyvásártelepen létesítendő kerítés **föld- és vasbetonmunkáira** pályáztak: Müller Rezső 7678, Váczy István 7961, Bier Mihály 8024, Katona Mihály 8622, Egry Bálint 9002, Fittler Ferenc 9179, Lajta Miklós 9438 és Sattler Mihály 9993 pengővel.

Az óbudai gázgyár **kokszoltó berendezésének munkáira** pályáztak: Ganz és Társa, Magyar Waggon- és Gépgyár, BAMERT, Roessemann és Kühnemann, Mávag.

Portlandcement szállítására pályáztak a Magyar Általános Kőszénbánya és a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.

15.000 kg nyers öntvény szállítására pályáztak: Lábassy Mezőgazdasági Rt., Kühne Mezőgazdasági Rt., Salgótarjáni Gépgyár, Donáth József, Oetl Antal, Mávag, Fridrich Siemens, Fémáru Fegyver- és Gépgyár.

30.000 kg nyers acélöntvény szállítására pályáztak: Magyar Waggon- és Gépgyár, Weiss Manfréd, Mávag, Ganz és Társa.

Forgalomnyitó berendezés szállítására pályáztak: Csiby Ernő 5924, Telefongyár 6450, Gyárépítési és Műszaki Váll. 6976 pengővel.

A Gázművek részére szükséges **gumitömlő szállítására** pályáztak: Doroghi Testvérek, Magyar Ruggyantaárugyár, Áramit kaucsuk, Hungária Gumigyár, Sebestyén Mihály.

40 drb gumlabroncs szállítására pályáztak: Szilárd Béla, Magyar Ruggyantaárugyár, Dunlop Rubber.

Versenytárgyalási megbízások

A Horthy Miklósné gyermekotthon **központi fűtőberendezési munkálataira** Ballai János kapta 5654 pengőért.

A Hős—Zách-u. szükséglakásos telep részére **300 drb asztaltűzhely szállítására** megbízást kaptak: Lőrincz Pál és Vince 7425 és Zsédely Károly 7425 pengőért.

A XIII. kerületi elöljáróság épület **burkolómunkálataira** megbízást kaptak: Neuhauser Miksa és Társa 9975 és Kraszner György 8617 pengőért.

A Vágóhíd-utcai kubikusszállás **kőművesmunkálataira** Wihart Ferenc kapta 11.149 pengőért.

A Szent István Bazilika kupolájának **bádogosmunkálataira** Petik János kapta 3540 pengő értékben.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

ELEKTRO-FORRASZTÓ ÉS MŰSZAKI TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 5.
TELEFON: 292-657, 291-756.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

Fischer Ferenc és Fischer Ágoston szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-720.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műköüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

SCHUSTER LAJOS
villamossági vállalata
ELVÁLLAL: villamosvilágítás, motor, gazdasági és irodai telefon, házi és szállodai csengő, villamos fényjelző, villamos vízállás mutató, villámhárító, rádió és antenna berendezését.
Budapest, II., Fő-utca 58. Telefon: 152-149.

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fűtés-, vízvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Koós István Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Tyltmann Ferenc
kat. eng. villanyberendező
Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Építő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-703.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vízvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. ● Telefon: 155-114.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114—644.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29—03—71, 49—87—17.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyű **nitrocellulóze szórózománcok** minden színben; **minden ipari célra elsőrendű** minőségben, **legolcsóbb** árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON buterttisztító és fényesítő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polírvíz, polírpaszta, csiszoló paszta. **„XYLON" körömlakk.**

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

FÉMTECHNIKA aluminium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: **TÓTH KÁROLY**
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159.

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hasat-szén-tüzelésű és fatüzelésű kályhák, tűzhelyek, vasredőnyök, napellenzők, rácsok.

SALGÓTARJÁNI KOSZÉNBÁNYA R. T.
Építőanyagipara: Budapest, V., Sas-utca 25. szám
Telefon: 1-252-84, 1-108-58.
Cementgyár: Lábatlanban . . . . . évi telj. kép. 12.000 v
Mészgyárak: Lábatlanban . . . . . „ „ „ 5.000 „
Dorogon . . . . . „ „ „ 3.000 „
Téglagyárak: Buda-Újlak, Kőbánya, Nyergesujfalu évi telj. kép. 60,000.000 drb.
Cserépgyár: Buda-Újlak „ „ „ 8,000.000 drb.

Drabek Ferenc
okleveles gépészmérnök gépgyára
Gyártmányai:
Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompressorok.
Budapest, VIII., Gólya-utca 8.
Telefon: 138—883, 138—882.

Csipak Sándor és fia
közszállítási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

BIEHN JÁNOS R.-T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-U. 21. TEL.: 1—153—50.

UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból. Kátrányos és bitumenes kezelések. Olajos portalanítás.

TETŐFEDÉS:
facement-, préseltkavics-, fedéllemeztetők.

SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön

Gyártmányok: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfalt ragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs gépsair

Jubileumi szám

Huszonhatodik évfolyam — Budapest, 1937 december 22. — 51—52. szám

Fővárosi Hírlap

Előfizetési ár:
EGÉSZ ÉVRE . . . . . 24 PENGŐ
FÉLÉVRE . . . . . 12 PENGŐ
EGYES SZÁM ÁRA: 50 FILLÉR
Árusítják az összes IBUSz-pavillonokban

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DACSÓ EMIL

MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 60.
Telefon: 1-137-15 - Postacsekk: 40.424

Huszonöt esztendő

Huszonöt esztendő repült el a fejünk fölött. Huszonöt esztendővel ezelőtt jelent meg a *Fővárosi Hírlap* első száma, amelyről akkor még csak a szerkesztő és a szerkesztőség érezte, hogy hivatást fog betölteni. Hogy ez így volt, annak nincs erősebb, határozottabb, megcáfolhatatlanabb bizonyítéka, mint az, hogy a *Fővárosi Hírlap* megérte huszonötödik esztendős jubileumát. Ahogy végigtekintek az esztendőkön, amelyek egymás mellé sorakoztak, nem érzem többé azt az izgalmat, azt a lázt, amely minden egyes ujságszám megszületését megelőzte és követte. Nyugalom és derű honol az egymás mellé sorakozó köteteken, pedig sok-sok izgalom vonult végig ezen a huszonöt esztendőn. Nagy időket éltünk, harcoltunk, verekedtünk, ötleteket adtunk, kritizáltunk, sebeket osztottunk és sebeket kaptunk. De mindig lovagias ellenfél maradtunk. Huszonöt esztendő elmúltával az a boldog érzés hatja át a szivemet, hogy az idők távlatában minden küzdelem, minden harc és minden izgalom a legszebb harmóniában, a munka harmóniájában olvadt föl. Huszonöt esztendő izgalmaiból, verekedéseiből, vitáiból, harsány kiáltásaiból, kardvillanásaiból nem maradt más hátra, csak huszonöt esztendő munkája.

Huszonöt esztendőn át ezeken a hasábokon mindig és mindig másokról beszéltem és beszéltek azok, akik velem írták ezt az ujságot, akik odaadó és lelkes tollal, velem együtt szolgálták Budapest közönségének és Budapest kommunitásának érdekeit. Ma úgy érzem, huszonöt esztendő mulva először, nekem is szabad és nekem is kell szólanom. Legelső szavam a barátaimé, a munkatársaimé, elveneké úgy, mint a holtaké. Egy ujság huszonöt éven át fölépült hasábjai óriási labirintust alkotnak. Ebben az útvesztőben sok derék, tehetséges és hivatásának szentségétől elragadtatott barátom volt segítségemre. Voltak, akik csak rövid ideig járták velünk a közös utat és aztán eltűntek a nagy magyar sajtó más-más labirintusaiban. De minden sor, amivel hozzájárultak ahhoz a könyvtárhoz, amelyet ma a *Fővárosi Hírlap* huszonöt kötete alkot, kellemes emlék számomra, amely hálára kötelez. Voltak, akik évtizedes munkával álltak segítségemre, tántoríthatatlanul küzdöttek velem. Közülök néhányan már az anyaföldben nyugosszák az élet, a munka fáradalmait; de vannak olyanok is, akiknek hűségét és barátságát negyedszázad óta élveztem. Nélkülük én magam, egy szál ember talán mozdulni sem tudtam volna, de az ő erős válluk könnyedén viseli a hatalmas kupolát, amely huszonöt év munkája fölött emelkedik.

Velük egy sorban kell megemlékeznem a *Fővárosi Hírlap* hűséges közönségéről. Az ünnepi órában érdemes volna efölött a közönség fölött seregszemlét tartani, mert meggyőződésem, hogy egész tömegét találhatnám azoknak, akik, mint hűséges olvasók együtt jubilálnának a *Fővárosi Hírlap* kitartó írógárdájával.

Tisztelettel és hálával köszöntöm végül Budapest székesfőváros adminisztrációjának mai vezető egyéniségeit és a törvényhatósági bizottságnak ama tagjait, akik mély és elválaszthatatlan eszmeközösségben élnek velünk. Ez a köszönetem azonban nemcsak a mai élőknek és ma dolgozóknak szól, hanem azoknak is, akik huszonöt esztendőn át vezető egyéniségei voltak a városházának és a főváros lakosságának. Ezek a kiváló személyiségek szinte kivétel nélkül mindnyájan és mindenkor barátai voltak a *Fővárosi Hírlap*-nak, amely támogatta őket, amikor nagyot akartak és szépet alkottak, de kritizálta és támadta akkor, amikor a magunk becsületes meggyőződése szerint nem a leghelyesebb útat választották. Fájdalmas igazság, hogy a félmulttal szemben mindig igazságtalanok szoktunk lenni. A ma mindig harcban áll a tegnappal, a tegnapelőttön pedig rendesen már csak sajnálkozni szokott. Úgy érzem, hogy ez az ünnepi óra megtisztított engem ettől az emberi gyengeségre való gondolkozástól engem is és azokat is, akik velem együtt ennek a huszonöt évnek történetét összeállították. Ebben az ünnepi számunkban a multtal, a mával, a mult és a ma embereivel szemben úgy igyekszünk leróni hálánkat, hogy megírtuk Budapest utolsó negyedszázadának történetét úgy, ahogy az a *Fővárosi Hírlap* régi köteteinek tükrében mutatkozik. Ez a mi ünnepi ajándékunk nemcsak az olvasónak, de a huszonöt esztendő szereplő egyéniségeinek is, akiket bárhova sodort az élet, akár élnek, akár örök nyugodalmukat alusszák, tisztán látó szemmel, becsületesen gondolkodó fejjel, az objektivitás lelkiismeretességével emlékezünk meg mindenkiről.

Bűnösök lennénk és az általános emberi gyarlóságnál is gyarlóbbak, ha nem így cselekedtünk volna. Hiszen itt a nagy bizonyíték, ez a gyönyörű világváros, amely a maga erejéből lett azzá, amivé lett. Egy nagy magyar államférfi mondta el egyszer egyik beszédében, hogy minden kis német állam székhelyén hatalmas fejedelmi kastély, udvari könyvtár, fejedelem alapította egyetem, udvari múzeum és udvari színház áll fenn és a tudományos és művészeti akadémiákat is a fejedelmek létesítették. Minálunk még a budai királyi várat is közadakozásból létesítették. A telekkönyvben, mint a magyar nemzet tulajdona szerepel. Grassalkovich herceg gödöllői palotáját a nemzet vásárolta meg fejedelmi nyaralónak. Nemzeti Múzeumunkat Széchenyi Ferenc, az apa. Tudományos Akadémiánkat Széchenyi István, a fiú alapította. Szépművészeti Múzeumunk alapjait a herceg Esterházy nemzetség képvásárlásai vetették meg. Száz éves Nemzeti Színházunk szintén nemzeti alapítás. A reformkorban a nemzetnek, a karoknak és a rendeknek kellett pótolniok azt a munkát, amit a fejedelmek és az államférfiak elmulasztottak, nem egyszer szembeszállva az osztrák érdekektől vezetett államhatalom akadékoskodásával. És ha ez így van, aminthogy így van, akkor százszorosan büszke lehet Budapest székesfőváros, amelynek minden köve, minden vakolata, minden cseréptetője, minden cirádája és minden kolosszális alkotása a város népének munkájából származik és minden alkotás, amely ezt a várost ékesíti, nagy polgármesterek, kiváló főtisztviselők és ragyogó elméjű várospolitikusok kezdeményezésére létesült.

Ezeknek az alkotásoknak igen nagy részét az a huszonöt esztendő teremtette meg, amely alatt a *Fővárosi Hírlap* is komolyan ható tényező volt és józan kritikájával, gazdagon áradó ötleteivel nem egyszer volt segítségére azoknak, akik irányítottak és teremtettek. A huszonöt esztendő azonban sok-sok súlyos törést szenvedett. Világtényezők parancsoltak ránk szünetet az alkotásokban, a világháború vérzivatara száguldott el fölöttünk, forradalmak gyűlölködő levegőjében hervadt a régi szép vetés, majd a hatalmas világgazdasági krízissel kellett megküzdeni a fővárosnak. És mindezt győztük, mindezt bírtuk és volt annyi erőnk, hogy a világháború és a forradalmak után újra épüljünk és sebzetlenül kerüljünk ki a hatalmas gazdasági világkrízisből. Mindezt pedig azért, mert a vezetők és a nép egyaránt tudták, hogy a vesztett háború folyamán megcsökkent fizikai erőt csak erkölcsi és szellemi erők meghatványozódásával lehet visszaszerezni.

Huszonöt esztendő szép és boldog éveket váltogatott, fájdalmas, a világtörténet számára is borzalmas időkkel. És mi úgy érezzük, hogy a világesemények dübörgésében, a vérzivataros idők üvöltő orkánjában, a fájdalmas sikoltások között is szükség volt a mi vékony hangunkra, amely kitartóan és végül is minden poklok elmúlása után szilárd hittel és eredményesen hirdette a békés munka világmegváltó hatalmát. Ennyi érdemet rovunk fel magunknak, amikor néhány perc alatt negyedszázad filmjét visszafelé forgatjuk.

Boldog érzéssel nyugszunk meg ezen a napon a szerintünk jól és kötelességtudóan végzett munka után. És boldogan állapítjuk meg, hogy amíg huszonöt esztendőn át szántotta irónunk a papírost, sercegett a tollunk és kattogott az írógépünk, azalatt a budai oldalon két, és a pesti oldalon két új közigazgatási kerület született, a főváros lakósainak száma százhuszonötezerrel emelkedett és épületeink tizenkétezerrel sokasodtak meg. A főváros alkalmazottainak száma háromszorosra, a községi választóké hatszorosra, az országgyűlési választóké négyszeresére emelkedett. És szolgáltuk a magyar kultúrfölényt, amikor huszonöt esztendő alatt negyvenkétezerről kétszázharmincezerre emeltük a fürdőszobák számát. A kultúra, a higiéne, a szociálpolitika áldásai dúsan hullottak a városra. Nem sorolunk itt föl most számokat, hogy hány ággyal szaporodott a kórházak bútorzata, hány millió és millió pengőt adott a főváros szociális célokra, de megállapítjuk, hogy Budapest meghosszabbította polgárainak életét. Huszonöt esztendő alatt elértük azt, hogy a hetvennyolcvan éves öregemberek száma kétszeresre emelkedett. Ez csak egy határszám. De a pesti polgár tudni fogja, mit jelent. Háborúk, forradalmak, gazdasági válság ellenére Budapest úgy gondoskodott lakosságának minden rétegéről, hogy az emberi életkor emelésében valósággal rekordot állíthat föl.

Istenáldott munka volt ez és Istenáldott munka lesz az, ami most fog következni. Huszonöt esztendő sok súlyt rakott a mi vállunkra is, barázdákat húzott az arcunkra és irtást végzett szürkülő hajunkban. De boldogok és hálásak vagyunk, hogy ennek a nagy kornak lehettünk krónikásai. Ez a huszonöt esztendő munkája sem gondolkozó agyunkat, sem tollforgató kezünket nem fárasztotta ki. Itt állunk készen az új huszonöt esztendő mesgyéjén, hogy szeretettel és lelkesedéssel szolgáljuk tovább a mi drága Budapestünket.

Dacsó Emil

A nemzetépités szolgálatában

Irta vitéz József Ferenc dr. kir. herceg

Az egész magyar nemzet igen sokra készül azóta, amióta mindent elvesztettünk. Nagyon elszántuk magunkat és elszánt akarásunk alá rendeltünk mindent. Az új nemzet felépítésének szolgálatába állítunk minden erőt. Én is azért vállaltam a fürdőügy irányitását, azért állok az idegenforgalom élén, hogy fürdőhelyeink révén versenyképesekké legyünk. Csak nehéz munkával tudunk eredményt elérni, sok vértanuság és fáradság révén.

Amikor összetörték Magyarországot, túl lettünk terhelve a megmaradt csonkaországban egy túldimenzionált világvárossal. A jelen Magyarország nem bírja eltartani Budapestet, ezért néztünk rá az istenadta forrásokra, amelyek itt bukkannak föl a város talajából. Bátran használjuk fel őket, hogy ezek a főváros főmegélhetési forrásává legyenek. Így tehermentesitjük Magyarországot nagy Budapesttől. Jöjjenek csak ide a világ minden betegei és legyen idegenforgalom.

Ennek a gondolatnak szolgálatában tartották meg a nyáron Budapesten a balneotherapiás tanfolyamot, amelyen arra tanitották az orvosokat, hogy a fürdőkúrákat miként kell rendelni és hogy legyenek fürdőorvosaink, de minél nagyobb számmal. Természetes, hogy bizonyos kúrákat az orvosok nem otthon a vidéken fognak rendelhetni, hanem ide fogják küldeni a Fürdővárosba a betegeket, vagy más magyar vidékre, ahol ilyen gyógyforrások vannak. Igen fontos, hogy versenyképességünk a fürdőügyek terén meglegyen a külfölddel szemben.

Sajnos, hogy még nincs rheumakórházunk, pedig tiz éve lankadatlanul sürgetjük; hogy nincs rheumakutató intézetünk, pedig külföldi szakorvosok sürgetik szüntelen; hogy nincs fürdőkórházunk, pedig a legtermészetesebb függvénye volna Budapest Fürdővárosnak, amelyekben rendszeresitett kezelések lehetnének. Vámossy professzor úr úttörő munkát végez, amikor a balneotherapia nagy kérdéskomplexumát saját jószántából adja elő az egyetemen. Nem lehetünk eléggé hálásak érte a professzor úrnak, hogy lehetővé teszi az orvostanhallgatóknak a fürdők látogatását s az ottani gyakorlásokat és igy a fürdőkezelések gyógymódjának megismerését elősegiti.

Kényes kérdés merül fel: már a balneotherapiának lassan versenytársai támadtak a villany- és injekciós kezelésekben. De a szakorvosok a gyógyvizek hatását bizonyos betegségeknél egyedülállónak tartják. A gyógyhatásokat azonban fokozni lehet és azért meg kell tanulni, hogy miként kell a különböző kezeléseket összekapcsolni, mert ma már a kombinált kezelés nagyon fontos.

Döntően fontos, hogy a fürdőorvos urak, akik a betegekkel foglalkoznak, nyelveket tudjanak. Az idejövő idegen, aki mégis csak a hontalanság bizonyos érzését hozza magával, tudjon a magyar orvossal beszélni. Kellemetlen, sőt kinos a kezelés, ha a beteg és orvosa nem tudnak egymással szellemileg érintkezni. Egyes ideges betegek részére ez szinte kétségbeejtő és örökre elriasztó. A balneotherapiai kurzusok mellett nyelvkurzusokat is be kellene iktatni.

Röviden utalok még egy fontos tényezőre, a hitelrontásra, egyes szomszédos állambeli fürdők részéről. Végzetes, hogy amióta Budapest Fürdőváros ilyen nagy fejlődésnek indult, voltak helyek, ahonnét hitelrontási kisérletek indultak meg. A magyar orvos a hitelrontás ellen felállitott erőteljes őr. A külföldi konkurrencia esetleg tévhirekkel dolgozik. Sajnos, volt rá eset. Akkor ki cáfoljon jobban, mint az illetékes szakember. A munka nehéz, de mulhatatlanul szükséges. Sok az ellenségünk, akiknek nem tetszik, hogy mi itt sikeres fürdőkúrákat tartunk, olyan kúrákat, amelyek világvárosban is tarthatók (ez a mi versenyen felül álló előnyünk), ahol a beteg nemcsak fürdik, hanem szórakozást is talál. Bizonyos hozzánk közeleső külföldi fürdőknek érdeke volna, hogy a jelenlegi Magyarország fürdőinek hirét lerontsa. Bármilyen rosszindulatú hir jelenik meg fürdőinkkel kapcsolatban — pl. ha meggondolatlan sajtóközlemények jelennek meg a magyar sajtóban fürdőink esetleges hiányosságáról —, ezen hirekbe az ellenséges állambeli fürdők belekapaszkodnak és ezzel igen sokat ártanak nekünk. Tessék visszaemlékezni, mennyit ártott országunknak tavaly a balatonmenti gyermekbénulással kapcsolatban elterjedt hir. De a közönség mégis hinni és bizni fog a magyar fürdőkben, mert a vizek gyógyhatása mellett ott áll az intelligens magyar orvos és a magyar orvostudomány gyógyitó ereje.

Budapest és a világ magyarjai

Irta Perényi Zsigmond báró

v. b. t. t., ny. belügyminiszter, koronaőr

1938 augusztusában másodszor ül össze Budapesten a magyarok világkongresszusa. Nagyon nagy esemény ez, amelynek jelentőségét Budapest városa az első perctől kezdve felismerte. Elég emlékeztetni a pár év előtt megtartott első nagy találkozóra, amikor a szülőhaza hivására a világ minden részéből ideseregiett az idegen világokban, az idegen nemzetek közt gyökeret vert és az öt világrész minden részébe szerteszórt magyarság. A Fővárosi Hirlap kezdettől fogva a szép eszme szolgálatába szegődött és a világ magyarjai összefogásának szükségességét komoly érvekkel alátámasztotta.

Az eddig beérkezett levelekből láthajtuk, hogy a világ magyarjainak lelkiismerete ébren van, magyar szivük hangosan dobog. Most is a régi ragaszkodással és szeretettel gondolnak hazájukra. Az első alkalommal 450 delegátus érkezett az öt világrészből és a szerteszakadt magyarság százezreinek lelkesedését hozta magával. Minden jel arra mutat, hogy a jövő évben legalább kétszeranyian zarándokolnak el hazánkba. Az egész világ forrong. Az országok és a nemzetek nagy válságokon mennek keresztül. Ilyen nehéz viszonyok között igazán szükséges megbeszélni a jövő teendőit.

Amikor először bontottuk ki a világ magyarságának zászlaját, Ripka Ferenc akkori főpolgármester állt mellém és a magyar főváros igaz szeretettel fogadta a világ magyarjait. Ripka Ferenc érdeklődése azóta sem szünt meg és velem együtt tovább fáradozik a világ magyarságának összefogásán. Szendy Károly polgármester is azonnal felismerte ennek a mozgalomnak nagy jelentőségét. Együtt vállaltuk a Bandholtz tábornok szoborbizottság-elnökségét. Amerika magyarsága sokat tehet szülőhazájáért. Amerika magyarságának nagy segitségére volt az a nem megvetendő körülmény, hogy mi magyarok hálásak tudunk lenni és az amerikai szabadságszellem minket is hatalmába kerített. Nincs még egy olyan város a világon, Amerika földjén kivül, ahol Washingtonnak és Amerika másik nagy fiának — mert nemzeti szerencsétlenségünkben a magyar igazság mellett állott — szobra állana. Amerika magyarsága nemcsak hazalátogat, hanem leteszi a megemlékezés koszorúját Washington, a szabadság atyja és Bandholtz tábornok szobrára.

Szendy polgármester segit bennünket abban is, hogy a magyarok második világkongresszusát méltó keretek között tarthassuk meg. A külföldi magyarok nagyon hálásak. Budapest vendéglátásának nagy erkölcsi hatásán kivül még materiális eredménye is lesz. Az idegenforgalom fejlesztésére gondolok. A külföldi magyarság eddig is sokat tett ilyen irányban. Olyan propagandát fejt ki, amelynek csak tapsolni lehet. A világ minden részéből ideküldik barátaikat és azokat, akik a jobb sorsra érdemes ország iránt érdeklődnek. Az is igaz, hogy azok, akik meglátogattak bennünket, még aligha csalódtak.

A Fővárosi Hirlap helyesen teszi, ha ennek az akciónak jelentőségét nem mulasztja el kiemelni és segit minket abban, hogy a világ magyarjai megértsék egymást és együtt dolgozzanak a magyar igazság kivivása érdekében.

Preszly Elemér

Pest vármegye főispánja

Budapest és a Pestkörnyék békéjéről

A főváros és Pestvármegye vezetőinek régi kívánsága, hogy a még megoldásra váró, úgynevezett pestkörnyéki problémák végre elintézést nyerjenek és hogy megszünjön minden ellentét az ország fővárosa és a szomszédság között. Magyarország két legnagyobb törvényhatóságának a harmonikus együttműködésre irányuló munkája nem hiábavaló, az eredmények máris mutatkoznak és hogy ez igy van, nem kis mértékben Pestvármegye főispánjának, *Preszly* Elemér dr.-nak az érdeme. Nemcsak Pestvármegyének, hanem egész közéletünknek egyik kiemelkedő, népszerű és mindenki által nagyrabecsült vezetőegyénisége

Preszly Elemér dr.

m. kir. titkos tanácsos, főispán,

aki a következőkben készségesen nyilatkozott a *Fővárosi Hirlap* munkatársának erről a régi problémáról és néhány más aktuális kérdésről.

— **A főváros vezetőihez, elsősorban Karafiáth Jenő főpolgármesterhez és Szendy Károly polgármesterhez a legszintébb barátság fűz. Részükről mindig a legnagyobb megértést tapasztaltam a vármegyét és a fővárost érintő ügyekben. Legutóbb például a vármegye őstermelő lakosságának régi óhaját sikerült a főpolgármester és a polgármester jóindulatával részben megoldáshoz juttatni, amikor két új piacot nyitottak meg a pestkörnyéki termelők részére.**

— Természetesen vannak még vitás ügyeink a fővárossal, különösen a vámok kérdése körül, de reméljük, hogy itt is kölcsönös megértéssel és kölcsönös lemondással meg tudjuk majd oldani a problémákat.

— **Az új városrendezési törvény,**

amely 1938 január elsején lép életbe és amely a Fővárosi Közmunkák Tanácsának hatáskörét a főváros környékére is kiterjesztette, újabb teret ad a fővárossal való együttműködésre. Arra fogunk törekedni, hogy a Közmunkák Tanácsában a főváros vezetőivel együtt, de a mi részünkről természetesen mindig a vidék érdekeinek védelmében, harmonikusan tudjunk dolgozni.

— **A városrendezési törvényeknek az az intézkedése, hogy a Közmunkatanács hatáskörét kiterjesztette a főváros környékére is,**

az első lépés a pestkörnyéki problémák megoldása felé.

Ezt a kérdést további intézményes rendezésnek kell követnie, mert egyike az ország legnagyobb kérdéseinek az, hogy a Pestkörnyéknek a fővároshoz való viszonya közigazgatási, szociális, közegészségügyi, kulturális és közlekedésügyi tekintetben rendeztessék.

— **Úgy a fővárosnak, mint Pestvármegyének érdeke ennek a kérdésnek mielőbbi törvényhozási megoldása és a főváros vezetőivel együtt mindent el fogunk követni, hogy a probléma sürgősen megoldódjon.**

Megemlítettük ezután, hogy a vidéki, főleg a pestkörnyéki inségesek beözönlése óriási szociális terheket ró a fővárosra, amiért is a főváros feliratban fordult a kormányhoz a vidéki munkanélküliek beszivárgásának megakadályozása érdekében. Ezzel a problémával kapcsolatosan *Preszly* Elemér főispán a következőket mondotta:

— **Ami a vidéki lakosságnak a fővárosba való beszivárgását illeti, rá kell mutatnom arra, hogy viszont Pestkörnyékére az ország távolabbi részéből özönlenek főleg ilyenkor, tél idején a munkanélküliek tömegei. Ez eredményezi, hogy a munkanélküli inségesek egy része, amelyik nem tud elhelyezkedni a környéken, bejön a fővárosba, amelynek szociális terhelt természetesen erősen megterhelik. Általában véve a belső népvándorlás ezen a területen Pestvármegyében, illetőleg a főváros környékén állandó és a legnagyobb az országban. Állításaimat statisztikai adatok bizonyitják.**

— **Ha erről a problémáról beszélünk, meg kell állapitanom, hogy**

amilyen mértékben özönlenek be a fővárosba Pest környékéről a munkanélküliek, a fővárosból is közönlés mutatkozik Pest környékére.

Ez a kérdés szerintem elsősorban a szociális gondoskodásnak a kérdése, amit a kormánnyal és a fővárossal egyetértésben, egymás támogatásával tudunk csak megoldani.

Az autonómiák függetlenségének kérdése állandóan napirenden van. Erre tért át most a beszéd és az önkormányzati problémáról a főispán igy nyilatkozott:

— **Az országnak két legnagyobb törvényhatósága, Pestvármegye és Budapest teljes egészében az önkormányzat és az alkotmányosság alapján áll.**

Nincs a mi 520 tagból álló törvényhatóságunknak olyan tagja és nincs Pestvármegyének olyan tisztviselője, aki ne volna az alkotmányosságnak és az önkormányzatnak rendithetetlen hive. Hála Istennek, ma ebben a tekintetben veszély nem fenyeget, mert a kormány minden intézkedésével tiszteletben tartja az önkormányzat jogait.

„CSAK EGY SZAVÁBA KERÜL...“

Karafiáth Jenő dr., főpolgármester

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

Herczeg Ferencnek a protekcióról írott cikkéről

A *Fővárosi Hírlap* munkatársa felkereste hivatalában *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármestert és hivatkozva *Herczeg* Ferencnek ez egyik napilapban legutóbb megjelent „*Csak egy szavába kerül*“ című vezércikkére, arra kérte őt, hogy ismertesse az ügyben elfoglalt álláspontját. *Karafiáth* főpolgármester igen szívesen fogadta munkatársunkat. Kijelentette, hogy nagy figyelemmel olvasta el *Herczeg* Ferenc kitűnő cikkét, amellyel a kiváló közíró a közérdeknek tett rendkívül becses szolgálatot, mert komoly szavainak megszívleléséből a közélet és a hivatali élet további megtisztulása remélhető.

Herczeg Ferenc cikkéhez tehát neki, mint főpolgármesternek, hozzátennivalója, abból elvennivalója nincsen.

Karafiáth Jenő dr

titkos tanácsos, főpolgármester

ezután a következőket mondotta a cikkel kapcsolatban munkatársunknak:

— Abból a körülményből, hogy fáradságot és időt sohasem kímélve, minden pályázatnál minden egyes pályázónak rátermettségét, szakképzettségét, eddig letett vizsgáinak eredményét, minősítését, életkörülményeit, tűzharcos voltát stb., stb. a legteljesebb lelkiismeretességgel teszem a serpenyőbe, és ezzel a hosszú időn keresztül becsülettel és jól végzett munkának eredményét óhajtom biztosítani, egyben visszaadni a támogatásnélküliek öntudatát, korántsem következik az, mintha én a szolgálati idő figyelembevételével a tréfásan „szamárlétrá“-nak nevezett hivatali rangsort petrifikálni szeretném és a szükséges kiválasztást úgy az alacsonyabb, mint a magasabb állásokban egyaránt elítélném. Az én felfogásom szerint, a szolgálati idő figyelembevétele *csak akkor* esik latba, ha az illetők hivatali munkája semmiféle tekintetben nem esik kifogás alá és magatartásuk, jellemük ellen *semmiféle* észrevétel nincs.

— A közvetlen hivatalfőnökök felelősek azért és őket terheli a bizonyítás is, ha valakit tárgyi okokból mellőzni és ha — főként magasabb állásoknál — valakit különleges képességeiért a rangsorból előbbre venni kívánnak. Ezeket az eseteket azonban „személytelenítve“, a letett hivatali eskühöz híven kell a legtárgyilagosabban elbírálni, mindennemű elfogultság nélkül, kizáróan a köz, jelen esetben a székesfőváros elsőrangú érdekében.

— Különös örömömre szolgál, hogy ebben a tekintetben *a legteljesebb összhangban dolgozhatom* a székesfőváros hasonló gondolkozású kiváló polgármesterével és hogy elveimnek érvényre jutását valamennyi párt nagy rokonszenvvel, megértéssel kíséri, sőt nagymértékben támogatja is. A pártok érdeke nem térhet el a város érdekétől. És a pártok érdeke a támogatás mértékénél nem mehet tovább, mint hogy a becsülettel szolgáló, hivatali munkáját nagy lelkiismeretességgel végző tisztviselőt azért, mert egyéni nézete bármelyik párt alapfelfogásával egyezik, előmenetelében hátrány nem érheti.

— Biztosra veszem, hogy a jövőben mindegyre komolyabban veszik majd a pályázók az általam kibocsátott pályázati hirdetménynek ama szakaszát, hogy azokat, akik előmenetelük érdekében külön közbenjárókat vesznek igénybe, egyenlő minősítés esetén utolsóként kívánom figyelembe venni.

— Szerzett tapasztalataim alapján állíthatom, hogy a közbenjárók számának igénybevétele rendszerint fordított arányban áll a pályázók rátermettségével és hivatali értékével. Vagyis másszóval: leginkább *éppen azok igyekeznek külső összeköttetéseket érvényesíteni, akik pótolni vélik ezzel fogyatékosságukat.* De igaza van *Herczeg Ferencnek* abban is, hogy másrészt a társadalomban keresendő a hiba azért, hogy a viszonyok ennyire elfajultak. Egy-egy kinevezés körül hallatlan kilincselés és közelharc indul meg, még pedig kettős irányban. Hihetetlenül nagy azoknak a száma, akik ebben, vagy abban bízakodva és főként tudva azt, hogy a közéleti előkelőségeknek nem áll rendelkezésére sem a rangsor, sem a többi pályázó képességeivel való összehasonlítás lehetősége, hihetetlen és szívós erőfeszítéseket tesznek egy-egy ajánlólevélért. A közéleti előkelőségek pedig legtöbbször érthető kényelemszeretetből is, csakhogy szabaduljanak, nem veszik maguknak a kellő fáradtságot ahhoz, hogy a lehetőségekről magukat előzetesen tájékoztassák.

— De van ennek a rendkívüli beteg állapotnak más magyarázata is. A meglepetéseket elkerülendő, erősen felszaporodott azoknak a száma is, akik kényszerűségből, óvatosságból helyezkednek közéleti előkelőségek védőszárnyai alá, nehogy mellőzésben részesüljenek, jóllehet félelemre, illetve aggodalomra semmiféle okuk nincsen.

— Hogy az ajánlóleveleknek ez a tömege időben, munkában mit jelent egy-egy közhivatalnak, főpolgármesternek, polgármesternek, tanácsnokoknak, pártvezéreknek, képviselőknek, bizottsági tagoknak, no meg a titkári hivataloknak, arról jobb nem beszélni. *Mennyi idő, mennyi energia pocsékolódik el öntudatosan, avagy öntudatlanul; az igazságtalanság, az erkölcstelenség érdekében!*

— Én azonban abban a tudatban, hogy elkeseredett tisztviselői karral, demoralizált hadsereggel csatát nyerni, eredményt elérni, nemzetet célhoz vezetni nem lehet, ismétlem, *teljes összhangban a polgármester urral és az összes pártokkal, annak a reményemnek adhatok kifejezést,* hogy *jelentős mértékben sikerült a feladatát becsületesen végző tisztviselőtársadalomnak lelkinyugalmát biztosítani és hiszek abban, hogy igazságra törekvő célkitűzésemben mindenkor a legerősebb támasztékom lesz az a közvélemény, amelynek oly ékes szavakban adott kifejezést legutóbbi vezércikkében Herczeg Ferenc.*

Régi ujságírók a városházán

Irta Pásztor Mihály

Jubilál a Fővárosi Hirlap, huszonöt esztendeje, hogy megindult. Istenem, hogyan szalad az idő!

Emlékszem az első számára. Érdekes és változatos volt. Nagy feltűnést keltett, mikor megjelent, különösen az a rovata, melynek — nem minden ok nélkül — Fúlánk volt a címe. Mérges kis rovat volt a Fúlánk, sok embert megsebzett. A főváros parlamentjében a városatyák kíváncsian forgatták az új lapot, miközben a közgyűlés szónoka ép leleplezésekkel traktálta a hallgatóságot.

— A jövő számban ezt is megírom! — szólt oda Dacsó Emil az új lap szerkesztője a szomszédjának Vukovári Albertnek.

— Hát maga azt hiszi, hogy ebből a pamfletből megjelenik még egy szám?! — jegyezte meg gúnyosan Vukovári.

Vukovári Albert a városi ügyekkel foglalkozó újságíró-gárda egyik legrégibb és legtehetségesebb tagja volt. A Pester Lloyd városi rovatát szerkesztette. Magvas, olykor gúnyoros, de mindig elmés cikkeinek nagy a publikuma. Megállapításaiban ritkán tévedett, de ezúttal — úgy látszik — mégis elvetette a súlykot, mert Dacsó Emil lapja szerencsésen megérte a huszonötödik évfolyamot. Kár, hogy szegény Vukovári Albert ennek a jubileumnak már nem lehet tanúja. A világháború első esztendejében halt meg.

De nemcsak ő ment el. Egy-kettő kivételével elment az az egész régi újságíró-garnitúra, mely egykor a városházán dolgozott. Ennek a régi garnitúrának a keze alatt formálódott ki a napilapok modern fővárosi rovata. Nem mind tudott úgy írni, mint a maiak, de a régiek között akadtak jeles stiliszták, elsőrendű gazdasági tudósok, budget-szakértők; a főváros közigazgatásának labirintusában pedig egytől-egyik olyan otthonos volt valamennyi, akár csak maga a polgármester. És jó kollégák voltak. Szeretettel gondolok vissza rájuk.

Mikor belecsöppentem az újságírásba: a Magyar Hirlap szerkesztőségében ismerkedtem meg életem első „városházi újságíró“-jával Kicsiny, köpcös, hasas ember volt, afféle Mokány Berci alak volt az én emberem. Hajnal Istvánnak hívták, de mi Estány bácsinak becéztük. Közgyűlési napokon, minden második szerdán este, nyolc óra után megjelent a szerkesztőségben és amikor már senki sem volt a redakcióban: előkereste a Könyomatos-t; nadrágzsebéből kikotorászott egy kis ollót; az ollóval szépen kivágta a könyomatos-lepedőből a közgyűlésről szóló tudósítást: felmetélte és gumiarábikummal, úgynevezett „flekk“-ekre ragasztotta. Főcímet és alcímeket adott a tudósításnak, a fontosabb sorokat aláhúzta, vagyis műhely-nyelven megkurzivolta, szignálta és megagyusztálta. Mikor ezzel mindtel elkészült: az egészet leküldte a nyomdába, hogy szedjék ki. És a nyomdászok kiszedték. Negyven évvel ezelőtt így készült a Főváros-rovat.

Egyébként Estány bátyánk végtelenül szeretetreméltó, rendes ember volt. Szeretet borozgatni és e réven baráti kapcsolatai támadtak a főváros tisztviselői karával. Szeretett „halmozni“ a lóversenyen és hallomásból tudom, hogy Hajnal István költő is volt. Például ő költötte az „Erger-Berger, Schossberger . . .“ kezdetű közismert csatadalt. Hajnal Istvánt különben, manapság valószínűleg álláshalmozónak neveznék, mert nem elégedett meg azzal, hogy időnként a könyomatos újságtudósítóból kinyírta és leragasztotta a városi közgyűlést, meg a városházi híreket, hanem délelőttönként a mágnások bankjában: a Magyar Földhitelintézetben tartózkodott, hol archivárius volt. Ezenkívül ő volt Budapest hivatalos lapjának: a Fővárosi Közlönynek szerkesztője és hirdetés-bérlője.

Ha már itt tartok, el kell mondanom azt is, miképpen született a Fővárosi Közlöny. Ott kezdődik a dolog, hogy Budapesten 1885 áprilisában egy Közérdek című hetilap indult meg, amelynek az volt a programja, hogy „képviselni fogja az ország közgazdasági és társadalmi érdekeit“. Megindulása után két hónappal azonban a Közérdek hirtelen megváltoztatta a nevét és Főváros címen jelent meg. Ez volt Budapesten az első városi ügyekkel foglalkozó ujság. A lap szerkesztője különben Toldy László, a magyar irodalomtörténet megalapítójának: Toldy Ferencnek a fia; kiadója pedig Pichler Nándor István, aki a lapon Könyves N. István néven szerepelt. Toldy László a 70-es években még krisztinavárosi plébános, aztán otthagyja a parókiát, kilép a papirendből, megnősül, tanári állást vállalt, majd megalapítja és egy esztendeig szerkeszti a Főváros című ujságot. Azután sem szakadt el Budapesttől, melynek 1886-ban főlevéltárosa lett. Kedves, tudós és bölcs ember volt Toldy László. Kis hosszúszárú pipájából még a kilencszázas években is ott pipázgatott a főváros levéltárában.

Míg Toldy Lászlónak inkább a várostörténet volt a specialitása, addig a másik szerkesztő: Pichler Nándor István gyakorlati érzékével és gazdasági tevékenységével tünt ki. Ő az első pillanattól kezdve azon igyekezett, hogy a Főváros szorosabb kapcsolatba kerüljön a fővárossal. Ezt a törekvését siker koronázta, mert 1887-ben, tehát ötven évvel ezelőtt, már mint Budapest törvényhatóságának hivatalos értesitője jelent meg a Főváros; 1890 január 1-től kezdve pedig a hivatalos lapot a főváros saját kezelésében adta ki; a városi ujság címe akkor már Fővárosi Közlöny; a szerkesztő viszont Hajnal István.

Mikor 1902-ben átvettem a Pesti Napló főváros-rovatának vezetését és attól fogva én is a városházán dolgoztam, Márkus József volt akkor még a főpolgármester; Halmos János meg a polgármester, kinek Wildner Ödön volt a titkára. A városházán dolgozó ujságírók száma még nem volt olyan nagy, mint ma. Kevesebb volt a napilap is és a legtöbb lap csak a közgyűlésekre küldött tudósítót, egyébként pedig a „kőnyomatos“-ból és az esti lapokból vették át a híreket a szerkesztőségek. Mikor elsőizben látogattam el a Károlykaszárnyából átvedlett városházára, már ott találtam Rózsa Károlyt, a Budapesti Hirlap és az Esti Ujság munkatársát; Vukovári Albertet a Pester Lloyd munkatársát; dr. Bodor Zsigmondot a Neues Pester Journal munkatársát. Geley Józsefet, aki a Magyarországot, Toma Szilárdot, aki a Magyar Nemzetet képviselte Siposs Sándor pedig a Magyar Hiradó nevű kövön nyomott hírlaptudósítót írta. Valósággal írta, még pedig vegytintával, mert akkoriban irógép még nem kattogott a szerkesztőségekben. Siposs Sándor különben hatalmas termetű, régimódi ember volt. „Alispán úr“-nak titulálták, mert valamikor a

Alkotó- és ösztönzősajtó Budapest életében

Irta Zsitvay Tibor dr.,

titkos tanácsos, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának elnöke

Magának a sajtónak szerepéről már mindenféle vonatkozásban nagyon sokat írtak. Beszéltek róla, mint a hetedik világhatalomról, amely az élet irányításába döntően folyik bele. Sok szó esett vezető tevékenységéről, amellyel tömegket mozgat meg helyes vagy helytelen eszmék mellett, illetve ellene. Mi, politikusok, tudjuk, hogy a sajtó embereket emel fel és ejt el, vezéreket csinál és bukott nagyságokat parentál el. A *Fővárosi Hirlap* huszonötéves jubileumán ne általánosságban beszéljünk a sajtóról, hanem *próbáljuk meg a szaksajtónak, speciálisan a fővárosi szaksajtónak szerepét tisztázni.*

A fővárosi kommunális alkotmányos élet a pártokban nyilatkozik meg. A pártokon keresztül érvényesülnek a tömegek, a különböző társadalmi rétegek és érdekcsoportok kivánságai, törekvései. *Pártok nélkül az önkormányzat működését el sem lehet képzelni.* A pártok életmegnyilvánulásának különböző lehetőségei vannak. Mindenesetre keresik az érintkezést a szavazókkal, azokkal, akik a pártok képviselőiben bíznak és akik ügyük vitelét, jobb jövőjük reményét a párt embereire bízták. Ez a közvetlen érintkezés nagyon fontos, mert egyrészt a politikus személyes kapcsolata a parlamentáris életben nélkülözhetetlen, másrészt mindenkire az egyéniség közvetlen varázsával lehet legeredményesebben hatni. A forrongás korszakát éljük. Egyik probléma a másikat hajszolja, ami tegnap még életbevágó kérdés volt, az ma már mellékes körülmény, és amire néhány héttel ezelőtt még nem is gondoltunk, annak hatása talán az egész nemzet életére befolyással lesz. Ilyen nyugtalan és a nyugalmat, a békés boldogulást kereső korszakban van a legnagyobb szükség az eszmék megvitatására és a nézetek tisztázására.

A polgársággal való állandó és közvetlen érintkezés mégis sok akadályba ütközik. A választó is el van foglalva, lekötik a kenyérgondok és a másirányú elfoglaltság lehetetlenné teszi számára a gyüléseken való résztvételt. A képviselő és bizottsági tag hiába fárad és hiába dolgozik szorgalmasan, a választókörzetek nagy terjedelme miatt minden választójával még sem tarthatja fenn a szoros kapcsolatot.

Az önkormányzat katonájának csatatere a bizottsági ülések és a közgyülés. Ezt elhagyni soha sem szabad és itt kell harcolni azoknak érdekében, akik sorsuk irányítását és a magyar főváros boldogulását ránkbízták. A bizottsági ülések azonban nincsenek nyitva a nagyközönség előtt, nem is beszélek bizalmas értekezletekről, amelyek a főváros vezetőinek szobáiban, zárt ajtók mögött történnek. Igen fontos döntésekről néha csak szűkszavú kommuniké, vagy hiányos tudósítások jelennek meg a napilapokban. *A város belső életéről ilyenformán teljesen hű és részletes képet nem mindenki szerezhet.*

Már nagyobb nyilvánosságuk van a közgyűléseknek, viszont ezeken a felszólalásoknak olyan tömege hangzik el, annyi mindenféle kérdés kerül napirendre, hogy a kaotikus zűrzavarban nagyon sok fontos szempont elrejtőzik, vagy talán el is sikkad. Ha kiragadunk egyes felszólalásokat, úgy az élet egy kis részének vetülete vibrál előttünk. Néha nem is a leglényegesebb momentumok emelkednek ki feltünően. A közgyülési terem karzatán ünnepélyes alkalmakkor nagyon nagy tömegek jelennek meg, de a hétköznapi munka idején bizony ellankad az érdeklődés. *Néha magában a közgyülési teremben nem is lehet komolyan megvitatni a problémákat.* A felfogások igen gyakran már tisztázódtak is, amikor a fórum elé kerültek és a bizottsági tagoknak csak az a kötelességük marad meg, hogy „igen“ vagy „nem“ szavazatukkal a döntő határozatot kimondják.

Ezen a ponton, *az előkészítés nagy feladatában emelkedik ki a fővárosi szaksajtó, különösen a Fővárosi Hirlap fontos szerepe.* A pártok belterjes életéről a napilapok nem számolhatnak be. Rengeteg szakkérdés fordul elő a főváros életében és ezeknek megvitatása mindnyájunk szempontjából, de elsősorban a közérdek érvényesülése érdekében nagyon fontos. *Nem elég, ha csak egy-két bizottsági tag vagy szakértő világítja meg a felmerült ügyet, hanem annak igazságát általánossá kell tenni.* Ezeket a kérdéseket dolgozza fel és ezeket a problémákat vitatja meg a *Fővárosi Hirlap.* Igy alakul ki az a légkör, amelyből egészséges eszmék születnek és az igazság mindenki szemeláttára kiformálódhat. *A Fővárosi Hirlap a város minden fontos kérdésének elintézéséből ilyenformán kivette a részét.*

Ha ennek a munkának a lényegét vizsgáljuk, úgy kiderül, hogy ez nem függvénye semminek, hanem önálló tevékenység és így a szaksajtó, különösen a *Fővárosi Hirlap részesévé válik, mint alkotó tényező, azoknak az alkotásoknak, amelyek kiérlelésében és szakszerű megvitatásában szerepet vállalt.*

A sajtó nagy fontosságát mindig mérlegelni tudtam és a szaksajtónak ezt a fontos hivatását kezdettől fogva éreztem. Ezért fordulok magam is igen gyakran a fővárosi szaksajtó nyilvánosságához és éppen a *Fővárosi Hirlapban* nagyon sokszor elsőnek világítok rá olyan szempontokra, amelyek döntően esnek latba, amikor valami felmerült kérdésben ki kell alakitanunk véleményünket.

Egy negyed század hosszú idő. Ha nézzük az alkotásoknak azt a hosszú sorát, amelyek ezalatt megvalósultak: mennyi munka, mennyi fáradság és milyen erős kitartás! *A Fővárosi Hirlap huszonöt esztendő alatt nagyon sokat látott.* Ennek a gyönyörű városnak kivirágzásában gyönyörködhetett. Rettenetes szenvedéseiből is kivette a részét. A huszonöt esztendő mesgyéjén nem áll meg hosszasan, legfeljebb egy pillanatra pihen meg, hogy azután *újult erővel haladjon tovább és kisérje szerető figyelemmel a mi Budapestünket a még imponálóbb fejlődés felé.*

A „négyes fogat“

Irta Huszár Aladár

Budapest v. főpolgármestere, az Országos Társadalombiztosító Intézet elnöke

Bevallom, kissé furcsán érzem magam, amidőn eleget teszek a Fővárosi Hirlap azon különben reám nézve rendkívül megtisztelő felkérésének, hogy a jubileumi számban írjak valami visszaemlékezés-félét arról az időről, amikor Budapest székesfőváros főpolgármestere voltam.

Eszembe jut egy álmom, amelyet nemrégiben éltem át. Álmomban találkoztam ugyanis egy nekem nagyon kedves valakivel, aki nemrégiben halt meg és együtt útnak indultunk ismeretlen célok felé. S amint mentünk, az én kedves halottam mind kisebb és kisebb lett, végre azon vettem észre, hogy eltünt mellőlem. Ahogy az idő mulik, valahogy így vagyunk a halottak emlékével is, s így vagyunk azokkal is, akik közülünk elmentek. Ezt érzem én is most, amikor visszaemlékezés-félét írok, hogy vajjon érdekli-e még a Fővárosi Hirlap olvasóközönségét az, amit én írok, amikor már régen elmentem.

Bevallom, hogy az én lelkemben kitörölhetetlen nyomot és sok-sok szép emléket hagyott vissza az az idő, amit a főváros élén eltöltöttem, s csak szeretettel tudok visszaemlékezni azokra, akikkel együtt dolgoztam, a kiváló tisztviselői karra és az autonomia reprezentánsaira.

Kellemetlenségem, konfliktusom alig volt, mindenütt szeretetet, megértést találtam és minden oldalról csak meleg rokonszenv áradt felém, amit megköszönni és meghálálni eléggé nem is tudok. Pedig idegen voltam, amikor oda kerültem és nem láttak bennem mást, mint a vidéki főispánt, akiről azt hitték, hogy sohasem fogja magát beleélni abba a légkörbe, amely a főváros autonomiájában uralkodott. Pedig nekem könnyű volt a helyzetem, mert magammal hoztam az autonomia őszinte szeretetét és így lehetővé vált, hogy nagyon hamar az egész vonalon megismertük és megértettük egymást.

Egész működésemnek kulcspontja és alapja az a meleg és őszinte barátság volt, amely engem Sipőcz Jenőhöz, Budapest székesfőváros polgármesteréhez fűzött. Nem volt közöttünk összeütközés hatásköröket illetőleg, nem féltékenykedtünk egymásra és gondolataink annyira összetalálkoztak és harmonikusak voltak, hogy a különbség csak az volt, hogy én mondtam-e előbb valamit, vagy Sipőcz Jenő pendített meg előbb egy eszmét.

Végtelenül finom, nemes, úri egyéniség volt Sipőcz Jenő. A lelke olyan érzékeny volt, mint a harmat és tele volt nemes intenciókkal és jósággal. Vele együtt dolgozhatni egy élmény volt és valóra vált az, amit egymáshoz való viszonyunkról az engem köszöntő beszédében mondott, hogy két pont között legrövidebb út az egyenes. Mi ezt az egyenes utat követtük és betartottuk és ha arra a korra úgy emlékeznek sokan vissza, hogy az harmónikus volt, úgy az kizárólag annak az őszinte, hátsó gondolat nélküli, egymás iránt érzett barátságunknak köszönhető.

Szomorúság fog el, ha arra gondolok, hogy a sokszor emlegetett „négyes fogat“-ból ma egyedül vagyok az élők sorában. Elment Sipőcz Jenő, elment az áldott lelkű Liber Endre, elment Borvendég Ferenc, aki utódom volt és azok közül, akikkel sokat tanácskoztam, elment az én kedves jó barátom, a meggyőződés vaslelkű embere: Wolff Károly is.

Bizony szomorú kép ez, s úgy érzem, hogy egy nagy-nagy űr maradt utánuk és nekem, az élőnek, emberi kötelességem, hogy az elismerés pálmaágát tegyem sírjaikra.

---

vármegyét szolgálta. Állandóan pipált az öreg úr. Volt egy szép formájú, hosszunyakú tajtékpipája, melynek ércáetileg Patko nevű híres betyár volt a gazdája. Pest vármegye alispánjától, Beniczky Lajostól kapta prezentbe. Dohányos ember volt Geley József is, fapipából szitta a verpelétit, Toma Szilárd el is nevezte „pipás“-nak. Egyébként Toma Szilárd volt a társaságban a leghangosabb, ki mindenkivel kötekedett. B. Virágh Gézával csaknem állandóan hadilábon állott és nem tudta neki megbocsátani, hogy Virágh Géza a függetlenségi eszmék híve volt. Toma ereiben különben görög-makedon vér csörgedezett, s évekig küzdött, hogy felvétesse magát a gazdag görög egyházba. De a görögök hallani sem akartak róla. Akkor aztán felcsapott vállalkozónak. Az óbudai új gázgyár építkezéseinél elvállalta a földmunkálatokat. Lovat, bricskát vásárolt. Azzal járt ki Óbudára, de délre mindig bejött a városházára, a sajtóirodába pletykálkodni. És amíg a kollégáival tereferélt: a bricska a Gránátos-utcai főkapunál várt rá. Geley József viszont gőzmalmot vásárolt a környéken és molnárkodott, míg tönkre nem ment.

Dr. Bodor Zsigmondot az orvosi pályáról hódította el az újságírás. Végül ő is önállósította magát. Megvásárolta a Magyar Hiradó című kőnyomatost és ő lett a gazdája Siposs Sándornak.

Azonban Vukovári Albert volt a legérdekesebb alakja a városházi sajtóirodának. Nagytudású, kacskaringós eszű, éles, elmés pennájú újságíró A millenáris kiállítás idején még dúsgazdag ember. Nagy spekuláns. Volt vagy nyolc darab emeletes háza Budapesten. Mind elnyelte az építési válság. A Pestvidéki Kőszénbánya társaságnak ő volt az elnöke; a „tartli-bank“-nak (VIII—IX.–X. kerületi takarékpénztár) pedig ő volt a vezérigazgatója. Azonkívül övé volt a Neues Politisches Volksblatt című ujság nyomdástól-mindenestől Ez a nagy vagyon mind elúszott az építő-krizisben. Nem maradt semmije. Akkor aztán beállott újságírónak. Elment munkatársnak havi 50 frtos fizetéssel egykori lapjához, a Neues Politisches-hez. Onnan lépett át a Lloydhoz és néhány esztendő alatt megint megszedte magát.

Ebben a társaságban azonban a legkülönb ujságíró mégis csak Rózsa Károly volt, a mai modern „fővárosi rovat“ megteremtője. Jeles stiliszta és ismerője, tudósa a fővárosi adminisztrációnak. Tőle tanultunk valamennyien. Ő tanította meg rá a publikumot, mennyi érdekesség terem a városházán. Cikkeit elolvasták. Hallgattak rá, és nagy reformok előtt gyakran tanácsot kértek tőle, akikre a főváros gyeplője volt rábizva. Aki, vagy ami mellé állott a Budapesti Hirlapban, vagy a remekül szerkesztett Esti Ujságban, annak nyert ügye volt a közgyűlésben. Mikor a főváros megváltotta a gázgyárat: Heltai Ferenc, az új vezérigazgató Rózsa Károlyt maga mellé vette munkatársnak. Később Rózsa Károly lett a gázgyár vezérigazgatója.

Ezek az ujságírók, ezek a „fővárosi rovatvezetők“ voltak az „első garnitura“. Ezek trasszirozták az utat az utánuk jövők számára. A többiek mind később jöttek a városházára. Guthy Imre, a Pesti Hirlap fővárosi rovatvezetője csak ritkán jelent meg a sajtóirodában; rendesen csak a közgyűlésekre járt el. Huszár Károly, ki 1920-ban a koncentrációs kabinet miniszterelnöke, valamikor egy padban írta a fővárosi közgyűlésről szóló tudósításokat Somogyi Bélával, a Népszava későbbi szerkesztőjével, akit 1920-ban orozva meggyilkoltak.

Bárczy István polgármestersége idején már egyre nagyobbra nőtt az ujságíró társaság, amely a városházán dolgozott. Az öreg Possel Gusztáv, a Neues Politisches Volksblatt munkatársa, Zólyomi Dezső Az Ujság szerkesztője; a fulánkos tollú Szilágyi Hugó, aki társszerkesztője volt Dacsó Emilnek, a Fővárosi Hirlap megalapítójának, Pogány Béla, a Budapesti Hirlap mai szerkesztője, aki mint a Fővárosi Hirlap főmunkatársa, nem sokkal a jubiláló lap megindulása után kapcsolódott bele a városházi újságírásba, Hegedűs Gyula, a Magyarság mostani kitünő szerkesztője, Kádár Lehel, a nagyszerű publicista, aki Az Estet képviselte, Radó Richárd, ki az öreg Hajnal Istvántól vette át a Fővárosi Közlöny szerkesztését, Salgó Ignác, aki a Neues Pester Journalt képviselte, Virágh Géza meg Doby Andor, Borbély József és a jóhumorú Győry Károly mind-mind később léptek az úttörők nyomdokaiba.

És bizony mondom, nem váltak szégyenére sem az ujságírásnak, sem annak a fiatal és nagyszerű ujságírógárdának, amely Budapest folytonosan változó képét annyi tehetséggel vetíti nap-nap után az olvasó közönség elé

A nagy feladat

Irta Szendy Károly

Budapest székesfőváros polgármestere

A *Fővárosi Hirlap* érdemes és eredményes munkásság után fontos jubileumhoz érkezett, fennállásának huszonötödik évfordulóját ünnepli. A történelem méreteiben szinte percnek számit egy negyed évszázad, de az emberi életben és az emberi alkotások tevékenységében ez az idő igen számottevő. Az ujság, ebben az esetben a *Fővárosi Hirlap*, amely huszonöt esztendőn át informálja, oktatja, az események belső értékeiről tájékoztatja a közvéleményt, ugyanakkor pedig hangot ad a közvélemény kívánságainak és bírálatának, a köz szempontjából is nagy feladatot oldott meg. A sajtó organumainak értékét csaknem legelsősorban azoknak időálló volta adja meg. A negyedszázad, amely a *Fővárosi Hirlap* egyre hosszabb sort kitevő kötetei fölött elröpült, bizonyítéka annak, hogy ez az ujság a közvélemény szolgálatában becsületesen, jól és az idő haladásával együtt haladó eszközökkel teljesitette hivatását. Ez a huszonöt esztendő látható és szemléltető tanuságtétele annak, hogy a *Fővárosi Hirlap* úgy szolgálta a közérdeket, hogy közönsége, amelyet a székesfőváros ügyei és alkotásai iránt való érdeklődésre szoktatott és amelyben fölfokozta a Budapest iránt való szeretetet, bizalommal és ragaszkodással tartott ki mellette. A sajtó akkor teljesíti hivatását, ha eszményi célokat szolgál, munkájával, szellemi és erkölcsi értékeket produkál a nemzet számára. Ezeknek az eszményi céloknak szolgálata, a nemzet és a székesfőváros érdekében végzett negyedszázados munka megadja a *Fővárosi Hirlapnak* azt a jogot, hogy a huszonötéves fordulót ünnepi érzéssel ülje meg és hogy ehhez az ünnepléshez őszinte lélekkel csatlakozzék a közvélemény, amelyet szolgált és a székesfőváros közönsége, amelynek érdekeit sohasem tévesztette szem elől.

A *Fővárosi Hirlap* indulása azokba a nagy időkbe esik, amelyekben a nemzet és a főváros életében huszonöt év alatt beállott nagy változásokat és eredményeket megalapozták. A modern életberendezés képe alakult ki ezalatt a negyedszázad alatt, kialakult az a szellemi és anyagi kultúra, amit leghívebben a rádió és repülőgép jellemez. A magyar székesfőváros, a mi szép Budapestünk ezalatt az idő alatt világvárosi arányokat öltött, az intézmények egész sorával gazdagodott, külső képében megszépült és monumentálissá lett, közigazgatása pedig ennek a haladásnak, ennek a fejlődésnek megfelelő hatalmas fejlődést mutat. A periferiákon új városrészek épültek, a közigazgatási terület megnagyobbodott, de éppen ilyen arányban fejlődött az adminisztráció és a törvényhatóság feladatköre is.

A huszonöt év alatt sűrűn váltakoztak a nyugalmasabb és viharosabb, majd a vérzivataros és forradalmi izgalmakkal telt esztendők, az alkotásokhoz szükséges nyugalom és az alkotásokat gátló gazdasági válságok. Még az elmult esztendőben is az volt a városvezetés legfőbb gondja, hogy milyen uton-módon lehet megtartani Budapestet nagyvárosi színvonalán. Csak úgy volt lehetséges ez, hogy nehéz gazdasági viszonyok között súlyos áldozatokat hozott a főváros a kulturális és szociális haladás érdekében. Nagy céljait, a fejlődés nagy érdekét semmi tekintetben nem ejtette el egy pillanatra sem. Ma már örömmel állapíthatjuk meg és bizton állíthatjuk, hogy Budapest az országra zúdult nagy megpróbáltatások ellenére is zavartalanul és erőteljesen fejlődött. A város lakosságának és a törvényhatóság áldozatkészségének érdeme, hogy Budapestet a nehéz idők nem akadályozták meg abban, hogy tovább is világvárosi arányokban fejlődjék.

Ezeknek az időknek a tanulsága világosan megmutatja a jövendő feladatait is. A küzdelmes mult munkájában éppen úgy résztvett a sajtó, mint ahogy hivatása lesz a jövendő nagy feladatainak megoldásában is teljes szellemi és erkölcsi felkészültségével résztvenni. A *Fővárosi Hirlap*, amely a nagy nemzeti célok és ideálok szolgálata mellett speciális céljául tűzte ki, hogy a főváros iránt való érdeklődést fölkeltse és fokozza, természetszerűen becsülettel, nagy áldozatkészséggel és lelkesedéssel vett részt az elmult huszonöt év munkájában. Jubileumát pedig ülje meg annak tudatában, hogy ideális célokat szolgáló ujság számára semmi sem lehet olyan kötelező, mint az a mult, amelyet eredményes és gazdag munkában töltött el. Teljesítse továbbra is a régi lelkesedéssel hivatását és hirdesse, amit zászlajára tűzött, a magyar nemzet és Budapest történelmi hivatását.

Bárczy István

emlékeinek múzeumában

Bárczy István, Nagy-Budapest megalapítója, évek óta hallgat. Visszavonult a Rózsadombra és mindennap lesétál a Szent Lukács-fürdő udvarába. Itt az igazgatósági épületben egy kedves szobája van. Valóságos múzeum. Megcsodálhatjuk a híres művészi pipagyüjteményét. Nagyszerű festőművészek és szobrászok egy-egy kiváló munkájukkal kedveskedtek a művészetek nagy pártfogójának.

Az íróasztalán rengeteg apróság. Az emlékek labirintusában csak ő tud eligazodni. Érdekes volna pedig, ha az emlékek árját egyszer szabadjára engedné, de minden hiába! Bárczy István hallgat. Nem beszél. Nincs mondanivalója a nyilvánosságnak. Az ujságíró nem bír vele, hiába áll elő a mult kapcsolataival. A régi fegyvertársnak, a barátnak sok érdekességet elmond. A nyilvánosság számára semmit.

Elárulja őszintén, hogy miért hallgat olyan régen. Lelkében alázatos ember volt mindig, nem hiába forditotta a bibliát. Az élet problémáit nagyon egyszerűen fogja fel. Soha sem tartotta nagyra, amit csinált. Véleménye szerint nem is kellett valami különös tehetség ahhoz, hogy Budapestből világvárost csináljon, elég volt a józan ész. Ismerni kell a helyzetet alaposan, meg kell vizsgálni a lehetőségeket és szeretni kell a város problémáit. Valóban elég a sikerhez a józan ész, ha olyan mértékkel mérünk, amilyen mértéket Bárczy István állit fel.

Még valamit tart fontosnak a siker érdekében a modern Budapest megalapitója. Az érett fiatalságot. Budapest polgármesterének fiatalnak kell lennie. Harminckilenc éves volt Bárczy István, amikor Budapest élére került. Előtte a polgármesterek mind öregek voltak. Sipőcz Jenő már fiatalon került a nagy méltóságba. Ugyancsak a tetterős fiatalság feszíti Szendy Károly erőit is. Még valamit becsül. A tapintatot.

A nagy polgármester most is tagja a törvényhatóságnak, de csak ünnepélyes alkalmakkor jelenik meg a közgyülési teremben, ahol valamikor ő dirigált. Szívesen jár el a Közmunkatanács ülésére és a Beszkárt igazgatóságába. Az egyik helyen Budapest jövőjét álmodja, a másikon pedig a modern közlekedés kialakitásán fáradozik.

Ha az íróasztala mellett ül, tekintete Csinszka arcképére esik. Nem is fénykép, a Pesti Napló képes mellékletéből vágta ki. Mindig felismerte az igazi nagyokat. Adyt már akkor nagyra értékelte, amikor hivatalosan még nem ismerték el. Nemcsak az Ady-barátság maradt meg a nagy költő haláláig, hanem Csinszkát, ezt az érdekes, különös egyéniséget is a lelkébe zárta. Csinszkában is költő veszett el, sok érdekes levele, irása van Bárczy birtokában. Ezeket az irásokat most rendezik és Bárczy szívesen bocsátja nyilvánosságra az érdekes megnyilatkozásokat.

Csinszka másodszor Márffy Ödön festőművészhez ment feleségül. Márffyt is Bárczy fedezte fel. Wildner Ödön állitott be egyszer Bárczyhoz és néhány festményt hozott. Egy számvevőségi hivatalnok festette. Bárczy azonnal látta, hogy nagy tehetség szürkül a poros hivatali szobában. A kis hivatalnokot magához renedelte.

— Akarsz-e Párisba utazni, édes fiam? — kérdezte Bárczy és Márffy a város költségén tanult a művészetek városában. A modern festőművészet egyik megalapitójának karrierjét igy indította útnak a nagy polgármester. Bárczy ma is érdeklődik minden szép iránt. Legutóbb ott láttuk a KUT minden szép iránt. Legutóbb ott láttuk a KUT kiállitásán, amikor Márffy munkáiban gyönyörködött.

Ennyit és még nagyon sokat beszél, nem Bárczy István, hanem Bárczy szobája, az emlékek dús tárháza. Nem tudtunk úgy eltávozni innen, hogy a huszonöt esztendős „Fővárosi Hirlap" jubileumi számába ne hozzunk el egy csokor emlékvirágot a nagy polgármester íróasztaláról...

Félmillió betevő takarékja

Az ötvenesztendős Postatakarékpénztár

Az elmúlt 1936. esztendőben érkezett el a magyar közgazdasági életnek egyik legjelentősebb szerve, a M. Kir. Postatakarékpénztár *félszázados jubileumához*. 1886 február 1-én kezdte meg a M. Kir. Postatakarékpénztár azt a munkát, amely a kisemberek megtakarított filléreinek összegyűjtését, állami szavatosság melletti megőrzését és gyümölcsöztetését, valamint az így összegyűjtött új tőkének a közgazdasági élet vérkeringésébe történő visszaömlesztését tűzte ki céljául.

Ennek a munkának a jelentőségét legjobban azok az eredmények mutatják, amelyekről a Postatakarékpénztár fennállásának 50. évfordulóján beszámolhat. Ma már *a 100 milliót is jóval meghaladja a postatakarékpénztárnál elhelyezett betétek állaléka*. Magában véve is jelentős eredmény ez, de jelentőségében hatalmasan megnöveli az a körülmény, hogy ez a tőke *közel félmillió betevő* apró kis betétjéből tevődik össze, akiknek csaknem 60 százaléka gyári munkásokból, uradalmi- és háziselédekből és tanulókból áll. Ez más szóval azt is jelenti, hogy ennek a tőkének legnagyobb része elveszne a termelőmunka részére, ha azokat a Postatakarékpénztár össze nem gyűjtené, mert 1—2 pengőnyi megtakarított pénzével az egyszerű ember aligha keresné fel a nagy bankok fényes pénztártermeit, amelyek egyébként is csak a városokban találhatók.

Az apró tőkék összegyűjtése és gyümölcsöztetése mellett másik nagyjelentőségű szerepet is magára vállalt a M. Kir. Postatakarékpénztár, amikor megszervezte azt a *kliringhálózatot*, amely a pénztárforgalom lebonyolítása terén — ma már *36.000 résztvevővel* — az országnak úgyszólván valamennyi számottevő gazdasági tényezője között kapcsolatot teremtett. A csekk- és kliringforgalom *készpénz- és költségkímélő szerepe és jelentősége* nyilvánvalóvá válik, ha tekintetbe vesszük, hogy *a költségmentes átutalási forgalom az 1936. esztendőben 11.3 milliárd pengőt tett ki, ami ugyanezen esztendő egész csekkforgalmának 71.1 százaléka volt.*

Számottevő szerep jut a Postatakarékpénztárnak az *értékpapirüzlet* és *nemzetközi pénzforgalom* lebonyolitása terén is.

Nagyjelentőségű és ma már nélkülözhetetlen közgazdasági tevékenységén kivül *zálogüzleti forgalmával* igazi szociális hivatást tölt be a M. Kir. Postatakarékpénztár. Méltányos kamat mellett olyanoknak nyujt itt segítőkezet zálogkölcsön formájában, akik szorult helyzetükben egyébként uzsorakölcsönhöz volnának kénytelenek folyamodni. Ezen a téren kifejtett működését elegendőképen jellemzi az az *59.3 millió pengőt kitevő kölcsönösszeg*, amelyet 1936. év folyamán a M. Kir. Postatakarékpénztár kézizálog ellenében folyósított.

Említésre méltó végül a *„Vagyonmentő vásár"* néven közismert *Árverési Csarnok* is. Kulturális és nemzetgazdasági jelentősége van a m. kir. postatakarékpénztár itt kifejtett tevékenységének, amelylyel nem egyszer értékes műalkotások elkótyavetyélését vagy külföldre vándorlását akadályozza meg.

Székesfővárosunk lüktető gazdasági élete a M. Kir. Postatakarékpénztár működésében híven tükröződik. *A csekkszámlatulajdonosok igen nagy hányadát budapesti lakosok teszik.* Az a pezsgő ügyfélforgalom, amely az intézet pénztártermeiben naponkint lezajlik, kizárólag a budapesti számlatulajdonosok pénzforgalmának lebonyolítására esik. De fényes bizonyíték ez a nagy forgalom annak az igazolására is, hogy a M. Kir. Postatakarékpénztár hivatásának magaslatán áll és híven látja el azokat a teendőket, amelyeknek elvégzését a közbizalom feladatkörébe utalta.

Negyedszázados „szolgálati jubileum"

Szívből üdvözlöm a Fővárosi Hirlapot 25 éves szolgálati jubileuma alkalmából. A „szolgálati jubileum" nem lapsus. A Fővárosi Hirlap éppen úgy szolgálta a fővárost és a közérdeket, mintha köztisztviselő lett volna. És 25 évi közszolgálat után nem is kell nyugalomba vonulnia. Éppen olyan friss, közhasznú ideákban gazdag, jó tervek támogatásában tettre kész, mint amilyen volt az egész idő alatt. Amikor megkezdi a második 25 éves ciklust, azt kívánom, hogy ugyanolyan sikerrel szolgálja a fővárost a jövőben is, mint a multban.

Dr. Déri Ferenc,
ny. alpolgármester.

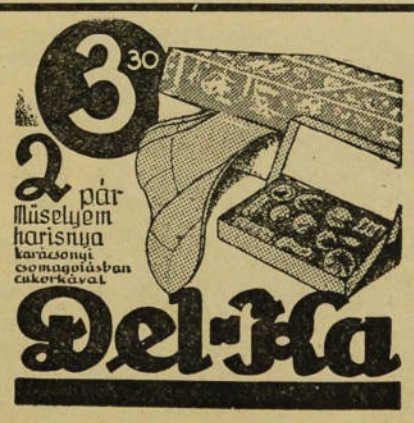

Amíg eljutottunk idáig . . .

Irta LAMOTTE KÁROLY dr. alpolgármester

Huszonöt esztendeje áll a *Fővárosi Hirlap* a nyilvánosság közérdekű szolgálatában és ha ezen a jubileumon visszatekintek az elmult huszonöt év történetére, akkor azt kell megállapítanom, hogy a *Fővárosi Hirlap* ez alatt az idő alatt kifejtett működésével joggal járult hozzá ahhoz a nagy népszerűséghez, amelynek ma örvend.

De ez a huszonöt esztendő nemcsak a lap történetében nagy idő, hanem nagy *idő magának a fővárosnak a történetében is.*

Amikor a *Fővárosi Hirlap* elindult útjára, a városházán *Bárczy* István polgármesteri működésének tetőpontján állt. Akkor vettük fel a később Ostendében rendezett külföldi kölcsöneinket, amelyek igen nagy lehetséget adtak az alkotásokra. Budapest világvárossá való kifejlesztésére. Az akkor életbe léptetett tisztviselői státus- és illetményrendezés óriási előlépési lehetőségeket nyit meg az alkalmazottak részére, a közgyűlésen békés hangulat, egy ragyogó, fejlődő korszak kulminációja, telve még szebb és nagyobb reménységekkel.

De talán még nagyobb idő huszonöt esztendő az egyén életében. Amikor a *Fővárosi Hirlap* megjelent a nyilvánosság előtt, akkor fejeztem be városi működésemben az inaskorszakot, amit akkor ideiglenes hivatalnoknak hívtak és léptem, mint segédfogalmazó, a végleges tisztviselők közé.

Nem akarok abba a hibába esni, hogy a *Fővárosi Hirlap* jubileumán saját személyemmel foglalkoztassam a nyilvánosságot, de a *Fővárosi Hirlap* sorsa teljesen összenőtt a főváros sorsával, jóban, rosszban együtt voltak, s egy levélkével én is hozzá akarok járulni az elmult huszonöt év eseményeire való visszaemlékezéshez.

Sok érdekes esemény zajlott le az elmult huszonöt esztendő alatt, én azonban ez alkalommal nem krónikát akarok írni, hanem kiragadom azokat az eseményeket, amelyek az utolsó tíz esztendőben történtek, amióta *Sipőcz* Jenő, majd *Szendy* Károly polgármester bizalmából a főváros pénzügyi adminisztrációját irányítottam.

Korszakot jelent az 1927-es év a főváros pénzügyigazgatásának történetében, mert akkor nyílt először lehetőség arra, hogy *a főváros beruházások céljára hosszúlejáratú kölcsönt vegyen fel.*

Az 1927. évben felvett *20 milló dolláros* kölcsönből nagy alkotások létesültek a *Vízműveknél*, az *Elektromosműveknél*, a közélelmezés terén és igen sok kislakás épült, amely az akkor fennálló lakásinséget erősen enyhítette. Ezek a baruházások éveken keresztül foglalkoztatták Budapest iparosságát, kereskedő- és munkásosztályát.

A következő nagy változás a pénzügyi igazgatásban a *költségvetés rendszerének teljes átalakítása volt*, amelyet *Bódy* László akkori tanácsjegyző, a költségvetési ügyek referense készített elő és amely szerint készült már az 1929. évi költségvetés és amely rendszer azóta is változatlanul érvényben van.

Ugyanekkor kezdődtek a tárgyalások a *Községi Takarékpénztár* megvalósítására vonatkozólag. Szinte nehéz ma már magunk elé képzelni azokat a rendkívül izgalmas közgyűléseket, amelyek néha reggelig tárgyalták a polgármester erre vonatkozó előterjesztését és amelyek a maguk sokszor értékes vitájával, sokszor a technikai obstrukció minden eszközének kihasználásával a fővárosi parlamentárizmusnak egyik legérdekesebb korszakát jelentik.

Ma már elsimultak az izgalmak és a *Községi Takarékpénztár* ide s tova 10 év óta olyan mértékben megfelelt hivatásának és a hozzáfűzött reményeknek, hogy enélkül nehéz lenne elképzelni a főváros pénzügyi igazgatását és bizonyára nem sikerült volna az 1931. évben reánk szakadt világkrízis következményeit zökkenő nélkül átélnünk.

1930-ban az akkori pénzügyi helyzet lehetetlenné tette hosszúlejáratú kölcsön felvételét, miután pedig halaszthatatlan beruházások váltak szükségessé az Elektromosműveknél és a Vízműveknél felvettünk egy *8 millió dollár értékű rövidlejáratú hitelt.*

Szerencsés időpontban történt a hitel felvétele, mert röviddel utána teljesen lehetetlenné vált a pénzpiacon mindenféle hitelművelet. A főváros abban a szerencsés helyzetben volt, hogy a krizis ideje alatt csak a költségvetési beruházásokat kellett redukálnia, ellenben ebből a kölcsönből mégis nagymértékben támogatni tudta az akkor katasztrófális helyzetbe került gazdasági életet.

Időközben ez a kölcsön több rendezésen ment keresztül, míg 1936-ban a főváros a kölcsön egyik tranche-át, amelyet a berlini Mendelssohn bankház közvetített, visszafizette és amely tranzakciónál a főváros mintegy 8 millió pengő nyereséghez jutott.

A függőkölcsön többi része még ma is fennáll, azonban annak tőkehátraléka ma már a különböző valutáris eltolódások miatt nem tesz ki többet 22¼ millió pengőnél.

A nagy krizis betörésekor a főváros igyekezett más úton is segíteni a munkanélküliségen és ezért 1932-ben *9 millió pengő erejéig szükségmunkákat végeztetett*, amelynek keretében csatornázási és útépítési munkák létesültek. Ezt a 9 millió pengőt áruhitel formájában nyujtották a vállalkozók a fővárosnak, amely hitel a mai napig teljes kiegyenlítést nyert.

Szendy Károly polgármesterré választása után új lendületet kapott az a nagyarányú beruházási tevékenység, amely a főváros életét mindig jellemezte. Ezeknek a beruházásoknak a fedezésére a főváros 1935-ben *21 millió pengőt vett fel az OTI-tól, 1936-ban pedig 9 milliót a MABI-tól.*

A folyó évben szavazott meg a közgyűlés egy *újabb 30 milliós kölcsönt*, amely részben beruházások, részben régebbi kölcsönök konverziójára fog szolgálni, valamint ugyancsak ebben az évben vettük fel azt a *4½ millió pengős kölcsönt*, amelyet a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* nyujtott a székesfőváros részére a tabáni gyógyszálló megépítésére.

Ezeknél a nagy eseményeknél hű munkatársnak bizonyult a *Fővárosi Hirlap*, amely annak a nagy feladatnak egy részét magára vállalta, hogy mindazokat az elgondolásokat, terveket, javaslatokat, előterjesztéseket, amelyeket a főváros vezetősége készített, kellő formában a nyilvánossággal közölje.

Kormánynak, fővárosnak, magántőkének össze kell fognia a fenyegető kislakásinség megakadályozására

Irta Schuler Dezső dr. alpolgármester

A munkáslakások kérdése mind sürgetőbben kerül előtérbe. Bővebb indokolás helyett elég betekinteni a főváros adószámviteli hivatalának az 1937. évi augusztus—októberi bérnegyedben üresen álló lakásokról készített kimutatásába, amely szerint a III., VI., IX., X. és XIV. kerületekben — vagyis azokban, ahol elsősorban a munkások helyezkednek el — *az üresen álló szoba-konyhás lakások száma tovább csökkent.*

A kislakások ügyében elfoglalt álláspontját a polgármester úr ez év április havában terjesztette a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé és a közgyűlés az akkor ismertetett adatok alapján magévá téve a polgármester úr álláspontját, sürgősnek tartotta a kislakásépítkezés előmozdítását és egyrészt elhatározta, hogy a fővárosnak az 1930 óta szünetelő hatósági kislakásépítkező tevékenységét folytatja, másrészt a magánépítőtevékenység érdeklődésének a kislakásépítésre való irányítása, illetve megfelelő adómentesség biztosítása végett, felterjesztéssel fordult a kormányhatósághoz.

Április óta a helyzet annyiban változott, hogy az üresen álló szoba-konyhás lakások száma *tovább csökkent.* Miután a főváros területén a szoba-konyhás lakások száma 140.000-re tehető, a ma üresen álló 3000 szoba-konyhás lakás, illetve az olcsóbb bérű lakásoknak még alacsonyabb száma *már nem tudja biztosítani a kislakás iránt jelentkező szükségletet.* A szoba-konyhás lakásoknak *alig 2 százaléka áll jelenleg üresen*, ami már erősen emlékeztet a háború utáni lakáshiány állapotára.

A főváros 1938. évi költségvetésének tárgyalása során a törvényhatósági bizottság tagjai szintén *rámutattak a kislakás hiányára és részletes javaslatokat tettek a fővárosnak a munkáslakásépítő akció elősegítése ügyében elfoglalandó magatartására.* Abban az összes felszólalók egyetértettek, hogy *a munkáslakásépítés kérdése a jelenlegi körülmények között nem odázható el.* Amennyiben az üresen álló lakások száma még tovább csökken, elvesztik hatásukat azok a szociálpolitikai intézkedések, amelyek a kormányhatóság részéről munkabér minimálásával a munkásság keresetének fokozását célozták, mert *az amúgy jelentkező általános drágulást a lakáshiány következtében a kislakások bérének emelkedése is követni fogja.*

Ami a fővárosnak azt a törekvését illeti, hogy a magánépítőtevékenységet a kislakástermelésre irányítsa, nem fogja kellő eredmény kisérni. A főváros részéről eddig folytatott tárgyalások valószínűsítik, hogy a kormányhatóság a magántőke által építendő kislakásokat *nem fogja különleges adómentességi kedvezményekben részesíteni.* Ebben az esetben pedig *a munkáslakásépítés feladata kizárólag a fővárosra, mint helyi hatóságra hárul.*

A polgármester úr intézkedésére már történtek olyan előkészületek, amelyek esetleg *a főváros által megindítandó kislakásépítést hivatottak elősegíteni.* A fővárosnak azonban e téren különleges nehézségekkel kell megküzdenie. A munkáslakásoknak elsősorban a *gyári és ipari üzemek közelében kellene felépülni.* Ezeken a területeken pedig a fővárosnak alig van megfelelő ingatlana.

Kívánatos volna, hogy az esetleges építkezések ne *bérházakba tömörítsék a lakókat, hanem kettő-négy-nyolc lakást magában foglaló, kis kerttel ellátott lakások épülhessenek*, ehhez pedig egyrészt több terület kell, másrészt pedig a közművek az ilyen külterjes építkezésnél szintén jelentős többletköltséget okoznak. Az építkezéssel a fővárosnak bérirányító szerepet is vállalnia kell, vagyis a jelenlegi *szoba-konyhás lakások bérénél olcsóbb lakásokat kell építenie.* Megoldásra vár a lakásépítési költségek kérdése is.

A polgármester úr törekvése bármilyen égetően sürgős kérdést is kíván megoldani, sajnos, *még nincs közel a megvalósuláshoz* és hogy ténylegesen megvalósulhasson, nemcsak a főváros törvényhatóságának, hanem a *kormányhatóságnak és minden érdekelt tényezőnek segítségére is szüksége van.*

Dugattyús-, körforgó- és turbinaszivattyúk, tűzoltószerek, gőz-, víz- és gázarmatúrák, útépítő gépek, köztisztasági szerek, gőzfertőtlenítő berendezések,

JOBBÁGY- féle

barnaszéntüzelésű folytonégő kályhák. Gépjárművek, diósgyöri golyóscsapágyak.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMI VASGYÁRAK
Kereskedelmi Képviselete R.-T.
Budapest, VIII., Múzeum-körút 18. sz.
TELEFON: 133-394. Levélcím: BUDAPEST 72. POSTAFIÓK: 61.

HUSZONÖT ÉV
a főváros és a Fővárosi Hirlap életében
Irta RIPKA FERENC DR ny. főpolgármester

Negyedszázad, régi városok életében rendesen nem nagy idő. Itt-ott változik bennük egy szinfolt a régi keretek között, de az egészen alig változik valami.

Budapest életében huszonöt esztendő gazdag történet. Huszonöt évvel ezelőtt fejezte be azt a nagy kibontakozást, amely a kispolgári gondolkozással végleg leszámolt, erőt érzett magában, önálló új életre, messze kiható alkotásokra. Érezve nagykorúságát, minden gazdasági gyámságot és függést le akart rázni magáról. Ez a tudat abból nőtt ki, hogy Budapest a maga hatalmas kifejlődésében senkinek sem tartozott köszönettel. Más nagy városok előkelőségek palotáival pompáznak, fejedelmek teremtettek bennük hatalmas emlékeket, az állam rengeteg összegeket költött arra, hogy fővárosát méltóképen megszépítse, Budapestet ezek közül egyik se kötelezte le. A palotákat munkájuk révén meggazdagodott kisemberek építették, akik közül igen sokan gyalog érkeztek annak idején a budapesti vámhoz, vagy legfeljebb harmadik osztályos jegyet adtak le, mikor elhagyták a pályaudvart.

A kisemberek megteremtették a nagy palotákat és a nagy paloták megnevelték a vidéki kisemberekből a fővárosi polgárt, aki együtt nőtt a növekvő várossal és tovább tudta emelni annak gazdasági és kultúrális színvonalát.

Sohasem szabad elfelejteni, hogy ez a fejlődés így történt és végzetes szerencsétlenség lenne, ha a főváros ügyeinek intézését elvesztené az itt nevelkedett, nagyvárosi értelmi színvonalon álló polgárság és ez a vezetés kezébe kerülne egy szűkebb látókörű, akár életviszonyainál, akár hivatali szobájának falai által korlátolt hozzánemértés kísérletezéseinek.

Ez a fejlődés huszonöt évvel ezelőtt eljutott ahhoz a ponthoz, ahol már világvárosi tervek foglalkoztatták a közvéleményt

Ebbe a korszakba lépett be a Fővárosi Hirlap megindulásakor.

Lelkesedéssel és hozzáértéssel kapcsolódott bele Budapest közéletébe. Megértette és hirdette a polgárság haladó lelkületét. Szerencsésen észrevette a közszükségletet szolgáló törekvéseket és ezeknek készséggel adott hangot hasábjain.

Megindulásakor a főváros üzempolitikája egyes részleteiben már elérte eredményeit, de további kiépítésében még sok elfogultságot és magánérdeket kellett legyőzni. A Gázgyár és az Elektromos Művek megváltása után a vasúti közlekedési politika kérdéseit kellett megoldani. Azután merült fel a fürdőpolitika első formájában. Ezekben a kérdésekben mind értékes munkásságot fejtett ki a Fővárosi Hirlap és mindig a városi gondolat érdekében dolgozott.

Különösen kiváló érdemei vannak az idegenforgalom megalapozása terén. Abban az akcióban, amit Budapest idegenforgalmának fejlesztése érdekében megindítottam, igen értékes segítőtársam lett. Megértette, amit eleinte sokan nem akartak megérteni, hogy Budapestet az európai idegenforgalom nevezetes pontjává kell tenni és ha ez sikerül, a magyar fővárosnak ebből igen tekintélyes anyagi és erkölcsi haszna lesz.

„A felfedezett Budapest" lett ebben a propagandamunkában jelszava és cikkeiben sürgette az idegenforgalmi tanács felállítását és a szállókérdés megoldását. Állandóan hozzájárult a fejlődő Budapest életet adó intézményeinek korszerű szervezéséhez és az érdeklődés ébrentartásához.

Ezért emlékezem vissza méltó elismeréssel negyedszázados munkásságára. Kívánom, hogy még sokáig sikerrel szolgálhassa Budapestet ezzel a megértő lelkesedéssel.

A fővárosi sajtó ennek a milliós városnak fontos szerve. Tárgyának határoltságában is az egész nemzetre kiható munkát végez, mikor az európai színvonalon álló fővárossal foglalkozik, mert ismerteti azt a szélesebb látókört, amely haladottabb szemléletével messzebbre lát a jövő útjain.

Budapest közönségében feléledt a lokálpatriotizmus
Irta BESSENYEY ZÉNÓ dr., a Közmunkatanács elnöke

Ki gondolta volna a háború utáni időkben, hogy ennek a megcsonkított országnak a fővárosa, amelyről akkor mindenki azt mondta, hogy egy kis ország vízfeje lesz és vissza fog fejlődni, egyszerre a fejlődésnek a mai hatalmas lendületébe jön? A háború és a forradalmak egy ideig megakadályozták a munkát. A megélhetés mindennapi nyomasztó gondjai elterelték az érdeklődést a főváros szépítése, a városfejlesztés és a városrendezés problémái iránt.

Sőt azt lehet talán mondani, hogy ilyen problémák akkor *nem is nagyon voltak.* A rendezetlen városrészekkel, szűk utcákkal szemben, az akkori viszonyok nem támasztottak olyan nagy kívánságokat. A közlekedési lehetőségekkel szemben nem álltak fenn olyan szigorú követelmények, mint ma. Az a lendületes fejlődés azonban, ami azóta megindult, nemcsak a főváros közönségének és hatóságainak, de az egész ország lakosságának, sőt a külföldnek a figyelmét is felkeltette fővárosunk iránt, ami nagy erőt adott ezeknek a kérdéseknek rendezésére és nagyban segített a felszínre került problémák megoldásában.

A mi fővárosunkban valósult meg az a csoda, hogy *az élet zajában kifáradt ember, a nagyvárosba jön üdülni, nyaralni és gyógyulni.* Itt van a mi fővárosunk szívében ez az Istentől megáldott, szép *Margitsziget*, fővárosunk ékszere, az ország gyöngye és büszkesége. Ez az ékszer a *Fővárosi Közmunkák Tanácsa* gondjaira van bízva. Nincs még egy főváros, amelynek ilyen gyönyörű üdülőhelye volna és ahol a város belsejében ilyen tündérsziget lenne. Ezt azonban előbb rendezni és díszíteni kellett sok milliós beruházás árán fel kellett szerelni olyan berendezésekkel, amelyek a kényes igényű és nagy módban élő külföldiek számára is vonzóerőt jelentenek és az erre irányló munka eredményeként egy szép napon arra ébredtünk, hogy a *Margitsziget kezd kicsi lenni.* Nem férünk el rajta. Meg kell várni, hogy *a Tabán egy kis konkurrenciát csináljon neki.*

De nem is lehet röviden elmondani azt a nagy munkát, amely a városrendezés, a főváros szépítése és világvárosi jellegének kiemelése terén a város egyéb részén is megindult. Ezeknek a munkáknak a jelentősége amellett nemcsak a főváros szebbétételében, a közlekedésnek a mai követelményeknek megfelelően való javításában, vagy az idegenforgalomnak a nagyarányú fellendülésében van, hanem azok szociális hatásaiban és eredményeiben is, mert mindezek az alkotások munkát, munkaalkalmat is jelentenek. Nagyban hozzájárulnak ezek a munkanélküliség csökkentéséhez és a szegénység enyhítéséhez és a mai nehéz időkben, mikor mindenféle szélsőségek között élünk, megnyugvást és megbékélést jelentenek.

Ma már azt látjuk, hogy *a főváros közönsége is mind nagyobb szeretettel érdeklődik a városrendezési kérdések iránt.* A budapesti polgár megszerette fővárosát és azt úgy fogja fel, mint saját lakását, amit szépíteni és csinosítani kell. És én nagyon boldog vagyok, hogy ebben az időben lehetek a Közmunkatanács elnöke. Az az érdeklődés és megbecsülés, amely hivatalom iránt minden irányból megnyilvánul, *nagyon megkönnyíti munkámat.*

Abban, hogy a városrendezési kérdések iránti érdeklődés ma már minden újságolvasóban megvan, *kiváló szerepe van a sajtónak,* amely az én működésemet — és a Közmunkatanács munkáját is — mindig a legmelegebb szeretettel kísérte, sőt talán nem is volt elég tárgyilagos, talán nem is kritizált eléggé. A sajtónak ez a Közmunkatanáccsal való meleg együttműködése nagyon fontos volt, mert ha felmerültek kívánságok, azokat sokszor meg sem lehetett volna tudni másképp, mint a sajtó útján.

Nagy szerepe volt ebben a fővárosi szaksajtónak és különösképen a *Fővárosi Hirlapnak*, amely most ünnepli alapításának 25-ik évfordulóját. A Fővárosi Hirlap sok városrendezési, városfejlesztési tervet vetett fel. A legkiválóbb szakemberek mondták el benne elgondolásaikat és bőséges anyagot adtak, amiből aztán meríteni lehetett. A sajtónak és a Közmunkatanácsnak ez a szoros együttműködése ilymódon csak a köz javára szolgált, ami nemcsak kívánatos, hanem szükséges is.

TÖKÉLETES
FÜGGÖNY
REMEK
SZŐNYEG
ERMA
TERÉZ-KÖRÚT 4.

Törv. védj.
„Eternit"
tetőfedőpala
nagylemez
hullámlemez
lefolyócső
nyomócső
sok ezer esetben fényesen bevált
Kimagasló minőség!
ETERNIT MŰVEK
Budapest, VI., Andrássy-út 33

Buda hatalmas fejlődés útján

Irta Terbócz Imre

országgyülési képviselő, törvényhatósági bizottsági tag

A *Fővárosi Hirlap* 25 éves jubileumán érdemes egy kicsit elgondolkozni. Ennek a 25 évnek második felére esik Buda imponáló fejlődésének korszaka. Ne értsenek félre. Nem akarom Budát elválasztani Pesttől, hanem éppen ellenkezőleg, hiszen *Budapest, mindnyájunk szeretett fővárosának igazi kialakulását szolgálja Buda gyönyörű lendülete.* Mi sokat fáradozunk Buda fejlesztésén és szépítésén, de ezzel nem szorítjuk háttérbe Pestet. A két városrész, hogy Óbudáról ne is beszéljünk, egy város és ha ennek a városnak bármelyik része nekilendül, annak mindnyájan őszintén örülhetünk.

Nem akarjuk a hidakat lerombolni, sőt *újabb kapcsokkal kötjük össze a Duna két partját.* Éppen ebben a vonatkozásban a legnagyobb fontosságúnak tartom *a Horthy Miklós-híd* megépítését. Ne mondja azt senki, hogy Budán pusztaságnak szalad ez a gyönyörű művészi alkotás. Ami még nincs, azt az idő nagyon hamar elvégzi. *A Lágymányos új fejlődési korszak előtt áll.* Észre sem fogjuk venni, máris új városrész formálódik ki a szemünk előtt.

De nem állunk meg az alkotás terén. A város ellentétes szélén megépül az Óbuda—Hungária-körúti új híd. *1938-ban okvetlenül hozzálátunk az új hídépítéshez.* Ahogy a Lágymányoson házsorok fognak kibújni a földből, éppen olyan gyorsasággal születik újjá Óbuda.

Az új városrészek nem önmagukban fejlődnek, hanem az *új hidak révén Pest és Buda lüktető élete összeforr.* Budapest közlekedésének főütőerei a Körutak. Úgy Budán, mint Pesten végigszaladnak a városon. A Boráros-téren eddig megtorpant a közlekedés. Zsákutcába satnyult a világváros egyik leghatalmasabb útja. Most tovább megy a hídon át és zavartalan vérkeringés létesül a két városrész között.

És ha már a hidaknál tartunk, *boldog örömmel vesszük tudomásul, hogy a Margithíd kiszélesítése befejeződött.* Ez igazán nagy technikai teljesítmény, ezenfelül azonban szolgálja azt a nagy célt is, hogy Budapest minden részének egybe kell fonódnia.

De ne csak ezekről a feltűnő alkotásokról beszéljünk. Buda jelentősége erősen megnőtt, amióta komolyan vesszük a *fürdőváros* jelszót. A multban ez valóban csak jelszó volt, most azonban élő valósággá vált. Ennek a gondolatnak kimunkálása nagyon sokat jelent. *A tabáni park ma már Budapest büszkesége.* A régi Rudas-fürdő ma már újjászületett. Az új tabáni szálló tervpályázatát kiírták. *A Tabán teljes kibontakozásának érdekében az útban álló háztömbök és házak hamarosan leomlanak.* Nemsokára olyan városkép tárul elénk, amilyenre minden világváros polgára büszke lehet. A *Gellért-fürdő* szállója most lett igazán gyógyszálló. A gyógyeszközöket modernizáltuk és megadtuk a lehetőséget a modern gyógyászat minden eszközének igénybevételére.

De ezzel még nem zárul a fejlődés. Az előttünk lévő legnagyobb probléma nemcsak a *sportváros* és a *vásárváros* megvalósítása, hanem az új *budai központi pályaudvar létesítése.* Készen van a balatoni és az óbudai kivezető út. A budai autobuszgarázs megvalósítása küszöbön van. A két új elöljáróság felépítéséről sem feledkeztünk meg. Újabb tűzoltólaktanyákat építünk. Több új iskola megvalósítása régi óhajnak tesz eleget. A Szilágyi Erzsébet leánygimnázium Budapest egyik legmodernebb és legszebb iskolaépülete. Óbudán az Árpád-gimnázium megépítése is nagyjelentőségű esemény. Fejlesztjük a Szent János-kórházat újabb pavillonokkal és a diszpanzer-hálózatot kiterjesztjük. A Kamaraerdőben a szeretetház új pavillont kapott. Számos új út részben már elkészült, részben most van építés alatt. A kilátó út Budapest egyik neveztessége lesz. Nemcsak a jövőbe nézünk, hanem ápoljuk a tradicióikat is. Óbuda és Tabán történelmi emlékeit hozzáférhetővé tesszük a közönség számára.

A városrendezési tervek már teljesen elkészültek. Óbuda, a Víziváros, a Vár egymásután jutnak új városképhez! A fejlődés lehetőségének minden útja nyitva áll.

A *Fővárosi Hirlap* 25 esztendős munkásságának jelentős részét foglalja le Buda fejlődéséért való komoly küzdelem. Boldogan és büszkén tekinthet vissza az elmult esztendőkre. Minden jó ügyet támogató hasábjairól is kiolvashatjuk, hogy ez a város nemcsak akar, hanem tud is előrehaladni. Az ideális nagy célok elérése érdekében nem hiába fog össze minden komoly tényező. *Buda fejlődése egész Budapest nagy büszkesége!*

Gondolatok a főváros pénzügyei körül

Irta DEMÉNYI ALADÁR dr. törvényhatósági bizottsági tag

Kamerális rendszer

Sokkal nagyobb a jelentősége annak a kérdésnek, hogy a főváros a maga számadásait a *kamerális rendszer* vagy a *kettős könyvvitel* szabályai szerint vezeti, mint ahogy a felületes szemlélet mellett ez első pillanatra látszik.

A két rendszer közötti különbség jelentősége különösen a zárószámadásokban nyilatkozik meg. A kamerális rendszer szerint készült zárószámadás a kiadásokat és a bevételeket állítja egymással szembe és tekintet nélkül arra, hogy a teljesített kiadásokért szerzett-e a közület valamely vagyontárgyat, az eredményt kizárólag az összbevételi összegnek és az összkiadási összegnek egymáshoz való viszonya alapján állapítja meg. A pénzügyi egyensúly, a deficit vagy szufficit tehát kizárólag attól függ, hogy a bevételek egyenlőek voltak-e a kiadásokkal, a kiadások voltak-e nagyobbak, mint a bevételek, vagy pedig a bevételek voltak nagyobbak, mint a kiadások.

Ezzel szemben a kettős könyvviteli rendszer szerint készült zárószámadás (mérleg) az eredményt nem mutatja ilyen tisztán, mert figyelembe kell venni a kettős könyvviteli rendszernél azt is, hogy a kiadásokért, illetőleg azok egy részéért milyen vagyontárgyakat szerzett a főváros és a kettős könyvvitelben akkor is nyereséggel záruló mérleget fog produkálni a közületi zárószámadás, ha a kiadások nagyobbak voltak, mint a bevételek, de a kiadások egy részéért értékálló vagyontárgyat szerzett a főváros. *Az adózó szempontjából* azonban csupán másodlagos jelentőségű az a kérdés, hogy a főváros a kiadásokért mennyi értékálló vagyontárgyat szerez, ha ezeket a kiadásokat azok a bevételek fedezik, amelyeket az adózótól az adóteher növelésével szerez meg a közület. Nem is szólva arról, hogy a vagyontárgy értékelése becslést föltételez, ami a normális forgalom tárgyát nem képező vagyontárgyaknál alig keresztülvihető feladat. Zavarja tehát a kettős könyvviteli rendszer a közületi zárszámadás tisztánlátását, mert megnehezíti annak a megítélését, hogy szükség van-e az adóteher növelésére vagy ennek elkerülése végett a kiadások csökkentésére, esetleg megengedhető-e az adóteher csökkentése.

Egyébként *az egész világon, úgyszólván kivétel nélkül, a közületi háztartások a kamerális rendszer szerint vezetik a maguk számadásait* és minden kísérlet a kettős könyvvitel bevezetésére csődöt mondott. A kamerális rendszer mellett ellenőrizhető legjobban a közület pénzügyi gesztiója. De a kamerális rendszer mellett is a zárószámadásban a közület vagyona és adóssági terhe külön ki van mutatva, anélkül azonban, hogy ez befolyással lenne a költségvetésszerű pénzkezelés eredményére.

Pénzügyi program

A pénzügyi tudomány egyik sokat vitatott problémája, hogy a költségvetést *milyen időszakra kell* a közületnek elkészítenie. Elméletileg célszerűbbnek látszik a *több évre* szóló költségvetési előirányzat, különös tekintettel arra, hogy a gazdasági ciklusok nem kezdődnek és nem zárulnak a naptári évvel, hanem rendszerint több évre terjed az a folyamat, amelyben a gazdasági okok keletkeznek és hatóerejük az eredményekben jelentkeznek. A gyakorlat azonban azt mutatta és azt mutatja, hogy még az *egy éves* költségvetési előirányzat sem képes számbavenni mindazokat a gazdasági változásokat, amelyek az év folyamán következnek be. Ezért majdnem mindenütt egy éves költségvetéssel dolgoznak a közületek, mégis azzal a kiigazítással, hogy az *egy éves költségvetés mellett több éves pénzügyi programot állítanak fel,* ami egyrészt figyelemmel van a nagyobb gazdasági összefüggésekre, másrészt megkönnyíti a következő év költségvetési előirányzatának az összeállítását és céltudatosabbá teszi mindazokat a pénzügyi műveleteket, amelyek minden közületre nélkülözhetetlenek. Gondoljunk például a hitelműveletekre, a hosszabb visszafizetésre felvett kölcsönökre, amelyeknek több éves pénzügyi program nélkül való felvétele és felhasználása nélkülözi a céltudatos pénzügyi politikát.

A különböző városfejlesztési, beruházási, kulturális, közegészségügyi és szociális programoknak egybefoglalása és azoknak pénzügyi realizálása képezik azt a több éves pénzügyi programot, amelynek hiánya lehetetlennó teszi, hogy a főváros vezetősége és törvényhatósága a főváros feladatait a maguk összefüggésében és a lehetséges legkisebb áldozatokkal tervszerűen oldják meg.

Több éves pénzügyi program nélkül kitűnően *megoldhatók az egyes feladatok,* de nem oldhatók meg jól és helyesen *az összes feladatok,* amelyek a fővárost terhelik.

Üzemi nyereségek

Nemcsak nálunk, de úgyszólván minden fővárosban az adózás mellett az üzemek gazdasági tevékenységéből származó nyereség, haszon, vagy a nálunk szokásos kifejezéssel élve, „üzemi feleslegek" képezik a közületi háztartás bevételeit. Sokszor halljuk azt a kifogást, hogy az üzemek által nyujtott gazdasági szolgáltatások ellenértékében, díjában *rejtett fogyasztási adó* foglaltatik. Ezzel szemben azonban nálunk a valóság az, hogy ezeknek a gazdasági szolgáltatásoknak a díjában, vagy árában nem foglaltatik több adóteher, mint azoknak a kereskedelmi cikkeknek az árában, amelyek nálunk az általános forgalom tárgyát képezik. Az üzemi szolgáltatások ára Budapesten olcsóbb, mint az ország bármely más városában és arányban áll más főváros hasonló szolgáltatásainak árával.

Fejtegetéseimben csak az ú. n. nagyüzemeinkre (villany, gáz, víz) vagyok figyelemmel. Ezek a nagyüzemek a maguk bevételi feleslegét beszolgáltatván a főváros háztartásába, arra is szolgálnak, hogy a főváros lakossága részére az így beszolgáltatott összegekkel, — amelyek a főváros háztartásában jelentékenyek, — *csökkentsék az adóterhet.*

Miután pedig az üzemek üzleti feleslege nem rejtett fogyasztási adóból, hanem a kapitalista társadalomban indokolt *vállalkozói nyereségből* származik, az üzemi feleslegeknek a községi háztartáshoz való beszolgáltatását helyesnek kell elfogadnunk.

PORCELLÁN ÜVEG DÍSZMŰÁRU
HAAS és CZJŽEK kft.
Budapest, VI. Vilmos császár-út 23.
Gyárak: SCHLAGGENWALD és CHODAU
TELEFON: 111—851.

Krayer
„SABIN" hídfestékkel festették az utóbbi években a hidak nagy részét.

Közlekedési és rendészeti reformokról

nyilatkozik a Fővárosi Hirlapnak

Eliassy Sándor főkapitány

„Megerősítjük a külföld elismerését, hogy Budapest a rend, nyugalom és béke szigete"

Eliassy Sándor dr., Budapest új főkapitánya, amikor a közigazgtatási bizottság ülésén bemutatkozott, beszédéért, amelyben egyformán szólalt meg a felelősségérzet és a főváros iránti meleg szeretet, zajos tapsot kapott. A közigazgatási bizottságban nem igen szoktak tapsolni és hogy az új főkapitányt mégis ilyen hangos ovációval fogadták, azt jelentette, hogy sokat várnak tőle és előlegezik a bizalmat ehez a várakozáshoz. Hogy mit várhatunk tőle a legközelebbi időben, milyen megoldás előtt álló tervek foglalkoztatják, erről intézett hozzá kérdést a Fővárosi Hirlap munkatársa. Az érdeklődést kitüntető szívességgel fogadta

Eliassy Sándor dr,

m. kir. államrendőrségi főkapitány

és a következő érdekes nyilatkozattal honorálta:

— Nemcsak Budapest polgárságának nyugalma, hanem nagy nemzeti érdekek is fűződnek *a székesfőváros rendjéhez és békéjéhez*, melyet a rendőrség minden körülmények között meg fog őrizni. A rendőrség kitűnő tisztikara és legénysége, amelynek létszámát csak nemrégiben emeltük fel, megnyugtató és elegendő biztosíték arra, hogy ezeket a feladatokat gyorsan és tapintatosan, lehetőleg a prevenció eszközeivel megoldjuk, ha arra szükség mutatkozik.

— Az utcai közlekedés reformja folyamatban van.

Ezeket a reformokat fokozatosan, de feltétlenül keresztülvisszük, hogy Budapest utcai közlekedésének rendje is méltó legyen ehhez az egyre fejlődő milliós fővároshoz.

— Elhatározott szándékom, hogy

a fővárost megtisztítom a nem kívánatos, kétes elemektől,

sorozatos razziákkal lehetetlenné tesszük a gyanús elemeknek, az úgynevezett „alvilág"nak" Budapest területére való beszivárgását. Ezeket a razziákat kellő eréllyel, de kellő tapintattal fogjuk végrehajtani, úgy, hogy ne háboríthassák a dolgozó, tisztes polgári társadalom nyugalmát.

— A közelgő *eucharisztikus világkongresszusra* már most megtesszük az előkészületeket. A kétes elemek akkorra már az őket megillető helyen fognak „hűsülni", nem veszélyeztetik Budapest példás közbiztonságát.

A rendőrség kellő felkészültséggel és szeretettel várja az ideérkező külföldieket,

akiknek elszállásolásáról a székesfőváros vezetősége gondoskodik, de akiknek kalauzolásánál, utbaigazításánál sok hasznos szolgálatot tehet a rendőrség is. Közlekedési rendőreink, kiknek legtöbbje több európai nyelvet beszél, készséggel és udvariasan állanak majd az eucharisztikus kongreszsus vendégeinek rendelkezésére, megerősítve bennük azt a külföldön is gyökeret vert elismerést, hogy *Budapest Európában a rend, nyugalom és béke szigete.*

— A közeljövőben végrehajtandó rendészeti reformokat a főváros vezetőségével és törvényhatóságával való egyetértésben kívánom tető alá hozni.

— A sajtót, ennek keretében a fővárosi sajtót, amely Budapest speciális kérdéseit, terveit és kívánalmait tartja napirenden, mindig különös szeretettel és érdeklődéssel figyeltem. A *Fővárosi Hirlapnak*, amely negyedszázadon keresztül munkálta a főváros közérdekű ügyeit, jubileuma alkalmával sok szerencsét és kitartást kívánok az elkövetkezendő évek munkájához, amelyben a régi célokért friss lendülettel kíván harcolni a főváros szépítéséért, építéséért, minden magyar ember közös álmáért.

ELEKTRA

CSILLÁR

GYÁR

VII., Dob-u. 42. Tel.: 142-677.

NAGY KARÁCSONYI VÁSÁRT RENDEZ

elektra

Mária Terézia üvegcsillárok, stil- és modern csillárok, barokkovácsolt vascsillárok nagy választékban.

Kérjen árjegyzéket!

Árajánlat kötelezettség nélkül.

STADION ÉS SPORTCSARNOK

KÉT KÜLÖNÁLLÓ KÉRDÉS

Irta USETTY BÉLA Dr.

országgyűlési képviselő, törvényhatósági bizottsági tag

Most a *stadion* és a *fedett sportcsarnok* problémája került homloktérbe. A kormányzat a sok sürgetésre most már hozzáfogott a kérdés elintézéséhez, amit a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja* nagy lelkesedéssel fogadott, mert ebben az eddigi munkájának elismerését és eredményét látja. A párt kezdettol fogva felszinen tartotta különösen a fedett sportcsarnok megépítését és ezért örül, hogy legalább a problémák egyik része a megoldás stádiumába jutott.

A magam részéről szívesen vettem volna, ha még egy hónapi halasztás se történik, hanem azonnal hozzáfognak a munkához, mert az az állaspontom, hogy *a stadion és a fedett sportcsarnok teljesen különálló két kérdés* és legfeljebb abból a szempontból helyes az egész ügynek a tisztázása, hogy végre állást lehessen foglalni a stadion kérdésében is. A legfontosabb — nézetem szerint — *a hely kijelölése*, azután pedig *a pénz előteremtése a stadionhoz*, mert a pénz összege attól függ, milyen helyen épül meg a stadion. Ha Budán, a *Horthy Miklós-híd környékén* épülne fel, bizonyára sokkal nagyobb költségbe kerülne a terepviszonyok miatt, mintha már egy megszilárdult és megkötött talajon történik az építkezés.

Így tehát ha most egy hónap alatt tisztázódik ez a kérdés, nagyobb hátrány még nem származik belőle, azonban hogyha egy hónapon túl is elhúzódnék, fél, hogy a fedett sportcsarnok nem készül el időben és ezáltal további meggondolások fognak előtérbe törni, ami még további halasztását jelentené az ügynek. Ha a fedett sportcsarnok megfelelő módon lesz kiképezve és legalább 30.000 nézőre berendezve, nem lesz ráfizetéses vállalkozás és nyugodtan bele lehet menni az építkezésbe. Természetesen *a testnevelési adót le kell szállítani*, mert különben azok a sportágak is, amelyeket a fedett sportcsarnokban lehet majd űzni: nevezetesen különösen az ökölvívás, birkózás és a kerékpár sportja is meg fogja sínyleni ezt, épp úgy, mint ahogy a futball megsínyli. Ebben a kérdésben érdektelennek tartom magamat a magam sportja miatt, mert a fedett sportcsarnokban futballról szó sem lehet, de minden sportembernek kötelessége a többi sportágak érdekét szívén viselni. És amikor ehhez a kérdéshez hozzászólok, az egyetemes sport szempontjait tartom csak szem előtt és azt kívánom, hogy mielőbb épüljön meg a fedett sportcsarnok.

Helyeslem azoknak az álláspontját, akik a fedett sportcsarnokot a balparti részen akarják felépíteni, s közlekedés szempontjából talán megfelelőbb a *régi Lóverseny-tér*, ha azonban úgy alakulna a helyzet, hogy Budára vitetnék át a fedett sportcsarnok, azt sem tartom katasztrófának, de természetesen akkor gondoskodni kell *a megközelíthetés lehetőségéről és a jó közlekedésről*, ami — nézetem szerint — szintén pénzkérdés. És mivel nem hiszem, hogy nagyobb összegek állnának rendelkezésre erre a célra, mint amennyi feltétlenül és elkerülhetetlenül szükséges, félő, hogy ezekre már pénz nem akadna. A régi Lóverseny-tér felé pedig megvan a megfelelő közlekedési lehetőség minden nagyobb beruházás nélkül.

Legfontosabb az ügyben tehát az, hogy *minél gyorsabban nyerjen ez a kérdés teljes és végleges elintézést*, és éppen ezért szerencsésnek tartom azt, hogy a *tervpályázat* már kiadatott a fedett sportcsarnokra vonatkozólag. Ha más hely jelöltetnék ki, mint a régi Lóverseny-tér, természetesen felesleges munkát és költséget jelentene, de nekem az a meggyőződésem, hogy *erre a célra aligha lehet jobb helyet találni*. Véleményem szerint a budai területnek a rendbehozása és feltöltése olyan pénzösszeget emésztene fel, amely az építkezés céljára rendelkezésre álló összeg jórészét elvonná, de még ha ez nem is az építési összeg terhére esne, akkor is kétséges, hogy olyan biztonságot nyujtana-e az építkezés ezen a helyen, amelyet feltétlenül meg kell követelni olyan építménytől, amely 30.000 néző befogadására alkalmas.

Feltétlenül bízom *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök úr erélyében és az ügy iránti szeretetében, mert hiszen ő is sportember és tudja, hogy milyen régi kérdés a fedett sportcsarnok ügye.

KOZMA JENŐ

a Fővárosi Hirlaphoz

A *Fővárosi Hirlap* jubileuma alkalmából *Kozma* Jenő dr., a törvényhatóság örökös tagja és a várospolitikai élet jelentős tényezője a következő megtisztelő levelet intézte lapunk főszerkesztőjéhez:

Kedves Barátom!

Az idő kereke változatlanul forog és bizony az évek mulásával 25 esztendős immár a *Fővárosi Hirlap*. Nagy idő ez egy ujság életében: mennyi bizakodás és csüggedés vonul végig a 25 évfolyam lapjain.

Ha visszatekintünk arra az időre, amikor ez az ujság megindult, akkor magunk előtt látjuk a boldog békeéveket, Budapest izmos terjeszkedését, a fényes világváros csillagzata felé. Azután jött a megtorpanás a világháború alatt, majd az összeomlás reménytelensége a forradalmi idők szörnyű zavarában.

A *Fővárosi Hirlap* nem ismerte a reménytvesztett bizalmatlanságot és kitartó lelkesedéssel szolgálta Budapestet nehéz és jó időben egyformán. A romokból kellett újjáépíteni az agyonsanyargatott fővárost, szellemileg és anyagilag magához téríteni, hogy újból megindulhasson a fejlődés útján. Ebben a munkában volt igazán hűséges támogatónk és fegyvertársunk a *Fővárosi Hirlap*, amelynek minden sora ennek az eszmének kitartó szolgálatában állott.

Az *Egységes Községi Polgári Párt* egy évtizeden túl volt ennek az újjáépítő és teremtő korszaknak szünetnélküli motorja és ahogy ez a szervezet népszerűségében és aktivitásban dominált, úgy jutott mindinkább nagyobb súlyhoz a *Fővárosi Hirlap*, ez a mindig komoly, megbízható és tisztességes ujság. Mindenkor a lelkiismeretesség és a szakszerűség áradt a *Fővároi Hirlap* hasábjairól, amelynél különb szakértője aligha van a városháza ezerfelé ágazó ügyes-bajos dolgainak.

A XXV. esztendő fordulóján, amit a főváros szolgálatában töltöttél el, szeretettel üdvözöllek és igaz szívvel kívánok további kitartó munkát és sikert úgy Neked, mint a *Fővárosi Hirlap* kitünő gárdájának.

Őszinte szeretettel köszönt:

Kozma Jenő dr.

deichsel kerítés

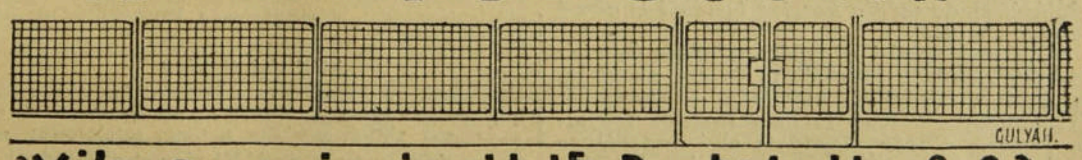

GULYÁS

Vilmos császár út 15/D. tel: 110-8-23

Közigazgatási rémregény az Adria-palota építési tervéről

Harrer Ferenc dr.
v. miniszter, a főváros ny. alpolgármestere
elmondja pályájának legérdekesebb emlékét

A *Fővárosi Hirlap* betöltött huszonöt esztendejének alkalmából kéréssel fordultunk *Harrer* Ferenc dr.-hoz, hogy az ő gazdag fővárosi multjának legutóbbi huszonöt esztendejére nézzen vissza: vajjon milyen érdekes esemény emelkedik ki legjobban belőle. Nem alkotások és tervek után érdeklődtünk, Budapest egykori alpolgármesterének, a közügyek ma is egyik legaktívabb harcosának közigazgatási életéből *a legérdekesebb emléket* kértük. És a kegyelmes úr nem is sokat kutatott emlékei között, hanem kapásból felelte, hogy *az Adria-palota építési regénye* jut legelőször eszébe, ha úgynevezett érdekes esetről van szó. Mint a visszaemlékezés mutatja, csakugyan érdekes volt az eset, izgalmas fordulatiban csakugyan regény, tele harcos fejezetekkel, mint ahogy a közügyekért vívott harcok nem voltak ritkák Harrer Ferenc pályáján és nem szünetelnek ma sem, ha jó ügyek védelméről van szó. Ime a legérdekesebb emlék, amelynek a mi jubiláris lapunkban külön nyomatékot ad, hogy *1912-ben, tehát éppen huszonöt év előtt történt:*

— Mint harci téma, egész pályafutásomon az *Adria Deák-téri palotájának építési ügye* emelkedik ki, amelynek története talán a konkrétumtól eltekintve is mindig tanulságos lesz.

— Az *Adria Biztosító Társaság* 1912-ben megvette az Erzsébet-tér, Deák-tér, Deák Ferenc-utca és Miatyánk-utca által körülvett telket, hogy azon székházat építsen. Mivel a telek keskeny volt, a Társaság úgy akart magán segíteni, hogy *az utcából nagyobbítja meg telkét.* Ezt a szándékát abba a tetszetősnek látszó formába öntötte, hogy a főváros részére *árkádos csodapalotát* épít. Persze nem a teleknek határán belül, — hiszen nem az árkád volt a fontos, — hanem az Erzsébet-tér gyalogjárójának négy emeletsoros épülettel való átépítésével. Hogy a gondolat még csábítóbb legyen, olyan rajzok is készültek, amelyek *az Erzsébet-térnek köröskörül árkádszerű házakkal leendő beépítését* tüntették fel, amely esetleg elfogadható megoldás megvalósítására semmiféle garancia nem volt. Hogy egyedül egy épületnek a szabályos alakú Erzsébet-térbe, a főváros egyik terébe három méterrel való hatolása a városépítési esztétika szempontjából a legnagyobb mértékben kifogásolandó volt, ahhoz nem fér szó; világosan mutatta ezt az egész sajtónak és a közönségnek a felháborodása a tervvel szemben, ami később közgyűlési interpellációban is kifejezésre jutott.

— Ezzel az ellentállással szemben a Társaság minden erőt megmozgatott és minden fogást igénybevett, hogy szándékát megvalósíthassa. Igy először is *nem a városi tanácshoz adta be kérelmét az elvi építési engedély iránt,* mint az rendjén lett volna, hanem a *Közmunkatanácshoz,* vagyis mindjárt a másodfokú építési hatósághoz, amelynek hozzájárulását a következő módon nyerte meg.

— Megválasztotta kipróbált kormánypárti korifeusokból álló igazgatósága élére *a miniszterelnök közismerten legbizalmasabb barátját.* Az új vezérlet alatt azután az igazgatóság felvonult a miniszterelnökhöz, kifejtette a terv nagyszerűségét és kijelentette, hogy a tervezett építkezés lehetővé tételét *tartalékalapja tekintélyes részének magyar állampapírokban való elhelyezésével* kívánja megszolgálni. Ezzel megnyerték a miniszterelnököt, aki magához kérette a Közmunkatanácsnak a kormány által kinevezett tagjait és a lelkükre kötötte, hogy államérdekből *a Társaság kérését kedvezően intézzék el. Ez meg is történt.* És ezután került csak az ügy a fővároshoz, mivel a városi hatóság az engedélyezésnél nem volt mellőzhető.

— Én, mint a városrendezési és magánépítési ügyosztály vezetője, *a legélesebben foglaltam állást a tervvel szemben,* és az engem támogató *középítési bizottság* tárgyalásai révén az ügy a nyilvánosság elé került és — mint említettem — nagy port vert fel. *A tanács* osztotta álláspontomat és *az elvi építési engedélyt megtagadta.* A most már másodfokon határozó *Közmunkatanácsnál* az előmények után természetesen *nem lehetett a tanács elutasító határozatának helybenhagyását elérni* és még természetesebb, hogy *a belügyminiszter,* akinek a két határozat eltérése miatt dönteni kellett, *a Közmunkatanács határozatát emelte érvényre.*

— A társaság most már nyeregben érezte magát, úgyannyira, hogy a valóságos építési engedélyt kérő beadványához csatolt tervekben már nem elégedett meg a gyalogjáró elfoglalásával, de *még a kocsiút testéből is akart területet foglalni.*

— Az elvi építési engedély ellenére, én *a kérelem elutasítását* javasoltam és ezt az álláspontomat a *középítési bizottság* — amelynek a Közmunkatanácsban is helyetfoglaló tagjainak jórésze, a már megadott elvi engedélyre hivatkozva, most már az engedély kiadása mellett szállt síkra — ismét *magáévá tette.* Erre meghökkent a társaság és széles vonalon megindította az akciót, hogy a középítési bizottságával összhangú javaslatomat a tanácsban leszavaztassa. *Bódy* Tivadar csoportvezető alpolgármester ugyan szívesen kiadta volna az engedélyt, mivel azonban én, mint ügyosztályvezető, ellenkező álláspontot foglaltam el, az ügy testületi elintézése nem volt elkerülhető.

— Az ügyben eddig is előljárt igazgatósági tagokon kívül eljött hozzám maga *az egyetemi tanár-elnök,* aki egyetemi magántanári szívemen át próbált meglágyítani és ehhez „postillion d'amourként egy ilyen szerepre kevéssé alkalmas kollegáját is mozgósította. De felvonultatták a Társaság irodalmi stallumának birtokosát is. Én rendíthetetlen maradtam, mivel azonban az érdekeltség a tanács minden egyes tagját és természetesen *Bárczy* István polgármestert is erősen munkába vette, nem voltam egészen biztos, hogy a tanácsban felül tudok-e **maradni.**

— De mégis így lett. *Bárczyt sikerült álláspontomnak megnyerni* és ezzel a kérdés természetesen *el volt döntve.*

— Persze, a felsőbb fokon való, közmunkatanácsi és miniszteri döntés *ezuttal is a Társaság javára* szólt, és az árkádos palota — *még sem épült fel.* Hogy a tervvel szemben megnyilvánult ellenszenv vagy más ok birta-e rá az Adria Biztosító Társaságot, hogy az olyan nehéz küzdelemmel megszerzett építési engedéllyel nem élt, azt nem tudom.

— A káros tervnek minden áron való erőltetése azonban mérhetetlen károkat okozott a Társaságnak. A háború folytán ugyanis a telek éveken át üresen állott, míg végül a palota — most már természetesen sokkal nagyobb költségel — *a maga telkén felépült,* mint Budapest egyik legszebb épülete.

Ez a huszonötéves történet nem csak érdekes, hanem nagyon tanulságos is. Megmutatja, hogy egy ember erélyes fellépése, amikor az igazság alapján áll, a legnagyobb erőkkel szemben is milyen hatályos lehet. Megmutatja, hogy egy tanácsnoknak milyen hatalmat adott a függetlensége tárgyi kérdésekben. Tanulságos az ügy olyan idők számára, amikor változott közigazgatási rendszerben és szellemben kevésbbé történnek ilyen kiállások. És nem kevesebb tanulságot rejt magában az Erzsébet-térnek huszonöt év előtti problémája arra nézve, hogy városrendezési ügyekben milyen erőket, esetleg a maguk területén kívülálló erőket is mozgatnak meg és milyen nehéz a városfejlesztési érdekeket megvédeni, különösen akkor, ha látszólagos közérdekű momentumokat is felhasználnak a közérdek ellen.

Különvélemény a Nemzetközi Vásárról

Ami 25 év alatt történt és amit még el kell érni

A 25 év történetét összefoglaló mai számunk nem volna teljes akkor, ha nem mutatnánk rá arra a munkára, amelyet Budapest e negyed évszázad alatt gazdasági és idegenforgalmi fejlődése érdekében fejtett ki a budapesti árumintavásárok keretében.

A magyar főváros árumintavásár-intézménye régebbi ugyan 25 évnél. Múltja visszanyúl 1906-ig. Nemzetközi viszonylatban is versenyképes, nagy intézménnyé ez a magyar vásár mégis csak akkor lett, amikor

1912-ben, vagyis ugyanabban az évben, amikor a Fővárosi Hirlap első száma napvilágot látott, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara vette át a vásár rendezését

és gyors ütemben való kifejlesztését, nemcsak fővárosi és országos, hanem nemzetközi viszonylatban is.

Budapestnek ebben az időben természetesen volt már általános és volt már gazdasági jelentőségü *idegenforgalma* is. Az első olyan szerv, amely céltudatosan szervezte, esemény köré csoportosította az idegenforgalom lehetőségeit, még pedig nem is magáért az idegenforgalom kedvéért, hanem azért, hogy vidéki és külföldi bevásárlókat vonzzon, kiszélesítse az akkortájt még szinte csak Budapest körül jegecesedő ipar piacát, éppen a *Budapesti Nemzetközi Vásár* volt, amely ma velünk együtt ünnepli a kamarai égisz 25-ik évfordulóját.

25 év hosszú idő. Joggal mondhatjuk, hogy azok, akik a magyar árumintavásárt ennyi év során gondozták, rendezték, jól használták ki az időt. A sokszor bizony erősen korlátozott, sőt politikai, világgazdasági események által szinte megakasztott gazdasági fejlődés minden lehetőségét kihasználták arra, hogy — *minden támasz nélkül egymagukban küzdve* — kifejlesszenek egy olyan intézményt, amely ma európai viszonylatban is a legelső vásárok közzé emelte a Budapesti Nemzetközi Vásárt.

A 25 éves jubileum nem csak ünnepi pillanat, hanem határvonal, amely mellől vissza és előre kell nézni. Ilyenkor meg szokták az emberek engedni egymásnak, hogy a szokott köntörfalazás helyett innen-onnan nyiltan és őszintén megmondják véleményüket. Mi is felhasználjuk ezt az alkalmat arra, hogy teljes nyiltsággal kimondjuk: szépet, nagyot fejlődött a vásár, de mi még sem vagyunk még megelégedve vele.

Több okunk is van erre. Nem is tudjuk, hol kezdjük felsorolását. A magyar vásár, csak úgy, mint a külföldiek is, csak akkor válhatik erőssé, nemzetközi gazdasági kihatásában azzá, aminek lennie kell, *ha az ország egész ipari, gazdasági erejének összefogását jelenti,* ha nem élhetnek előtte, mellette, utána olyan apró, öncélú intézmények, amelyek egy-egy szük kör, túlnyomó részt magánérdekek szolgálatában álló erőszakolt, a gazdasági élet által sem meg nem kívánt, sem pedig általa be nem fogadott apró szakmai konkurrens kiállításai. 25 év elég nagy idő ahhoz, hogy ezt az igazságot megismerjük, az ellenkező helyzet káros voltát kiismerjük és nézetünk szerint elég idő kellett volna, hogy legyen ahhoz is, hogy a vásárt rendező kamara ezt az ezerszer ad oculos demonstrált igazságot elfogadtassa a kormánnyal és hogy elérje olyan

kiállítási törvény

létesítését, amely, eltérve a jelenleg érvényben lévőtől, érvényt szerezzen ennek az álláspontnak. A mai gazdasági helyzetben sok helyütt találkozunk már az *„egykéz rendszer"*-ével. Mi viszont alig tudunk elképzelni oly gazdasági munkaterületet, amelynél az *„egykéz"* indokoltabb volna, mint épp az ország ipari demonstrációinak rendezésénél.

A 25 év feladatai közzé tartozott volna továbbá nézetünk szerint annak a kapcsolatnak intézményes kiépítése, amely a magyar árumintavásárt, amelynek rendezésében egész természetesen helyet kell foglalnia a magyar gyáripar teljes érdekeltségének,

szoros kapcsolatba hozza a székesfővárossal.

Tudjuk, hogy *ma Szendy Károly polgármester a vásár elnöke,* de tudjuk azt is, hogy ez a vásárt ért magas kitüntetés nem jelent intézményes kapcsolatot a vásár és a főváros között. Nem is igen jöhet létre ilyen szerves kapcsolat mindaddig, amig a magyar árumintavásár — és ez egyik további kifogásunk — nem válik

önálló jogi személlyé,

oly intézménnyé, melynek jogi személyiségéből lemérhető mértékben részt vállalhat az egyik vagy a másik közhatóság. Pedig úgy érezzük, és nézetünket alátámasztja nem egy külföldi példa, a magyar vásár naggyá terebélyesedésének és talán annak a bizonyos *„egykéz"* problémának kedvező elintézése is csak akkor remélhető, ha ez az intézmény valahogy maga is stabilizálódott, konszolidálódott, lemérhető erejű és jelentőségü önálló jogi személy alakjában.

Többi észrevételünk, ami még van, már jórészt folyamánya a fent elmondottaknak. Külön már csak néhányat említünk meg. Szeretjük az *ötletességet,* de nem az *ötletszerüséget.* Szeretjük a *nagyvonalúságot,* de nem a *részletmunkák elhanyagolását.* Tudjuk, hogy a propaganda felszinen mozgó valami, mégis szeretjük az *elmélyedést,* az összes komoly gazdasági, üzletkötési lehetőségek mély szántással való kimüvelését.

Valahogy nyomát szeretnők látni annak is, hogy

a vásár maga is felkészüljön területi problémájának új megoldására.

Bizonyos, hogy az az apatikus várakozás, amellyel a vásár ma másokra bizza nem is csak e probléma megoldását, hanem az ekörüli harcban is az első szólam játszását, valahogy természetes következménye annak, hogy a vásárintézmény ma már nem önálló jogi személy, hanem csupán többeknek függvénye, minden lépésnél, minden szónál jobbra-balra kacsintó, magát fedező *valami felemás,* amelynek ilyenformán alig is lehet erős akarata, céltudatos cselekvőképessége a kezdeményezéshez, felelősségvállaláshoz szükséges bátorsága.

El akarjuk még mondani és a már elmondottak után úgy érezzük, kötelességünk is ez, hogy mi a magyar árumintavásárt, e hiányosságok ellenére, *rendkívül nagyrabecsüljük.* Hiszen, ha egy intézmény ennyi handicap ellenére olyat tud megvalósítani, mint amit *„vásárváros"* néven csodálunk meg minden év tavaszán a Városligetben, akkor ez már egymagában is jele annak, hogy a legegészségesebb erők buzognak ebben a vásárban, talán rendkívüli tehetségek is a vezetőségben és akkor ez azt bizonyítja, hogy ezzel a vásárral foglalkozni érdemes, hogy

ezt a vásárt konszolidálni, majd tovább kiépíteni kötelesség,

amely alól nem szabad, hogy kivonja magát sem ipar, sem kereskedelem, sem főváros, sem állam. *A vásár ma Budapest messze kimagaslóan legnagyobb idegenforgalmi eseménye.* Szeretnők, ha cikkünk nyomán oly fejlődés indulna meg, melynek végén elmondhassuk: *az árumintavásár egyben a magyar exporttevékenységnek is messze kimagasló, legnagyobb fővárosi eseménye.*

Üdvözlik a 25 éves Fővárosi Hirlapot

FŐVÁROSI ROVATVEZETŐK SZINDIKÁTUSA

Kedves Kollegánk és Barátunk,

a meghatott szeretet és az őszinte, meleg kollegialitás érzésével köszöntünk abból az alkalomból, hogy lapod, a mindnyájunk által olyan nagyrabecsült, tiszteletreméltó, gazdag multtal ékes Fővárosi Hirlap elérkezett huszonötesztendős jubileumához. Őszintén bevalljuk, az első pillanatra megdöbbenünk, hogy ez a Te szeretetreméltó orgánumod mindössze még csak huszonötéves arany-ifjú, amikor mi már szinte időtlen idők óta belőle merítünk lelkesedést, ujságírói temperamentumot és szerkesztői judiciumot. De ha rátekintünk lapodra, megnyugszunk, mert ma, huszonöt esztendő után is tele van frisseséggel, fiatalsággal, boldog Budapest nagy jövőjéről való álmodozással. Ugyanakkor pedig érezzük, hogy elszállt az idő mifelettünk is. Mi néhányan, akik Veled kezdtük koptatni a városháza lépcsőit, akik Veled együtt hirdettük negyedszázadon át a mi Budapestünk halhatatlan szépségét és még ma is, szinte megszámlálhatatlan pazar jövőjét, mi már őszbecsavarodott fejjel figyeljük az eseményeket, új generációk osztoznak velünk a munkában, mások építik tovább, amit mi megkezdtünk: Te pedig állod a harcot, a munkát, Te fiatalos lendülettel úgy állsz itt, közöttünk, mintha ma akarnád leírni a Fővárosi Hirlap első sorát és ma kezdenéd az ujságcsinálásnak azt a forradalmi lendületét és ma adnád meg az ujság külsejének azt a negyedszázad előtt soha nem látott ízléses, finom és páratlanul új formáját, amelyre ma emlékeznünk — úgy érezzük, — elsősorban a mi kötelességünk.

Igenis, mi itt öregek és fiatalok, szeretettel emlékezünk meg a Te huszonöt esztendős nagy úttörő munkádról, annál is inkább, mert ennek a Szindikátusnak megalapításában és ősztagságában, néhány kivétellel, valamennyiünket megelőztél.

Kedves Barátunk, a Fővárosi Hirlap huszonöt esztendős jubileuma alkalmából nemcsak, mint ennek a kiváló orgánumnak megteremtőjét és fölvirágoztatóját, de mint a budapesti városházi ujságírás egyik úttörőjét és nagytekintélyű művelőjét is a legmelegebb kollegiális szeretettel üdvözlünk és kívánunk tartós egészséget, üde munkakedvet és sok sikert az ifjú Fővárosi Hirlap számára.

FŐVÁROSI ROVATVEZETŐK SZINDIKÁTUSA

Kelemen, Lázár, Rátkai dr

UJSÁGKIADÓ TISZTVISELŐK NYUGDIJEGYESÜLETE

Igazgatóságunk mai napon tartott ülésének, Sümegi Vilmos elnök urunk Őméltósága indítványára egyhangú lelkesedéssel hozott határozatából kifolyólag a legmelegebben üdvözöljük a Fővárosi Hirlapot fennállásának negyedszázados évfordulóján.

Egyesületünk minden egyes tagja az ujságkiadás szerény munkása és senkisem hivatottabb értékelni azt, amit egy ujság életében 25 esztendő jelent, mint azok, akik ebben az életben, annak minden örömével és minden fájdalmával együtt résztvesznek.

Az Ujságkiadó Tisztviselők Nyugdijegyesülete meghajtja zászlóját a kiváló ujságíró- és tisztviselőgárda előtt, mely a Fővárosi Hirlapot Budapest székesfővárosának egyik tekintélyes tényezőjévé fejlesztette.

Budapest, 1937. dec. 15-én.

UJSÁGKIADÓ TISZTVISELŐK NYUGDIJEGYESÜLETE

Sümegi Vilmos
elnök

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

Tekintetes Szerkesztőség!

Abból az alkalomból, hogy igen tisztelt Lapjuk most ünnepli alapításának huszonötödik évfordulóját, kérjük, fogadják őszinte szerencsekívánataink nyilvánítását.

Legyen szabad azon hő óhajunknak kifejezést adni, hogy munkájukat a jövőben is az eddigiekhez hasonló sikerek kísérjék.

Kiváló tisztelettel

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

Gerber Brabécz

NEMZETI EGYSÉG FŐVÁROSI PÁRTJA
ELNÖK

Igen tisztelt Főszerkesztő Úr!

A Fővárosi Hirlap XXV. évfolyamának befejezésekor szivesen hozom tudomására úgy a Pártom, mint a magam őszinte szerencsekívánatait. Felhasználom ezt az alkalmat arra is, hogy megköszönjem Főszerkesztő Úrnak azt a megértő és értékes támogatását, amelyben lapja, a Nemzeti Egység Fővárosi Pártját mindenkor részesitette. Pártom, intencióinak teljesen megfelelőleg, mindig az igazi közérdek melléktekintet nélkül való tárgyilagos szolgálatára kötelezte le magát és e szerepében ért el maradandó sikereket. Ebben azonban része van annak is, hogy mindig maga mellett érezhette a sajtó és annak értékes orgánumai között a szerkesztésében megjelenő Fővárosi Hirlap megbizható, bátor és önzetlen támogatását, vahamint Pártom törekvéseinek sikeres és hivatott tolmácsolását. Örömmel állapithatom meg a jubileum alkalmából is, hogy a Fővárosi Hirlap munkásságát pártom osztatlan elismerése kiséri.

Engedje meg, hogy kifejezhessem azt a kivánságomat, hogy a Fővárosi Hirlap a megkezdett irányban folytassa továbbra is sikeres pályafutását és kisérje a nemzet és Budapest székesfőváros javára folytatott munkásságát a jó Isten áldása.

Hazafias üdvözlettel

Zsilvay Tibor dr.
a Nemzeti Egység
Fővárosi Pártjának elnöke

MAGYAR UJSÁGÍRÓK EGYESÜLETE

Igen tisztelt Főszerkesztő Úr!
Kedves Kollegánk!

A Fővárosi Hirlap fennállásának 25 éves jubileuma alkalmából kötelességünknek tartjuk a Magyar Ujságírók Egyesülete nevében őszinte kartársi szeretettel üdvözölni és legjobb kívánságainkat tolmácsolni. Amikor e fontos évforduló alkalmával Főszerkesztő Urat szerencsekívánatainkkal fölkeressük, külön öröm és elégtétel számunkra, hogy olyan lapról van szó, amely úttörő munkát végzett a főváros közönsége érdeklődésének felkeltése terén a főváros problémái iránt. A magyar ujságíró társadalom tiszában van a Fővárosi Hirlap működésének széles körű tevékenységének kivételes jelentőségével. Az a lelkes szeretet, amellyel a Fővárosi Hirlap 25 esztendő óta minden igazságos és szép fővárosi ügyért síkra szállt, objektivitásának megingathatatlansága és tiszteletreméltósága, azok a legemelkedettebb szempontok, amelyekről az egyes kérdések elbirálásánál bizonyságot szolgáltatott, nemcsak nagy érdeme Főszerkesztő Úrnak, de dicsősége az egész magyar sajtónak is. Amikor külön is köszönetünket nyilvánítjuk azért, hogy az elmult 25 esztendő alatt Főszerkesztő Úr nagy eredményeket felmutató munkájában mindig és kizárólag hivatásos ujságírók támogatását vette igénybe, kérjük, fogadja igaz nagyrabecsülésünk kifejezését.

MAGYAR UJSÁGIRÓK EGYESÜLETE

Boros László dr.,
m. kir. kormányfőtanácsos, alelnök-főtitkár

Márkus Miksa,
m. kir. udvari tanácsos, elnök

BUDAPESTI NAPILAPOK TESTÜLETE

A Főváros Hirlap t. Szerkesztőségének.

A *Budapesti Napilapok Testülete* nevében melegen üdvözöljük a *Fővárosi Hirlapot* 25 éves fennállása alkalmából.

Az elmult negyedszázad alatt a *Fővárosi Hirlap jelentős érdemeket szerzett a várospolitika terén* és komoly munkásságával és számos kezdeményezésével elősegítőjévé vált fővárosunk fejlődésének.

További eredményes és sikeres működést kívánunk a *Fővárosi Hirlap* lelkes vezetőinek és munkatársainak és maradunk kiváló tisztelettel

BUDAPESTI NAPILAPOK TESTÜLETE

Praznovszky Iván
ny. megh. miniszter, elnök

BAROSS SZÖVETSÉG
ELNÖK

A Fővárosi Hirlapnak lekötelezettje a magyar kisipar és kiskereskedelem, különösen a kiskereskedelem. Igaz, önzetlen szószólója volt mindig a problémáknak, amelyek valósággal tengerként veszik körül a kiskereskedelmet. Ezen a tengeren mint bárkák úsznak azok a sajtóorgánumok, amelyek vitorláikat az igazság, becsület és tisztesség jegyében húzzák fel hajójukra.

Azt kívánjuk a Fővárosi Hirlapnak, hogy a becses szolgálatokat, amelyeket immár 25 éve önzetlenül és szeretettel folytat, még sok évtizeden keresztül gyakorolhassa, meggyarapodva, előfizetőkben megsokszorozódva, hogy szavának súlya, amely ma is tekintélyes, megnövekedjék és eljusson mindenhova, ahol a magyar kisipar és kiskereskedelem sorsát jelenleg szerencsés kézzel intézik.

BAROSS SZÖVETSÉG

Domokos László dr,
ny. min. oszt. tanácsos, titkár

Ilovszky János
m. kir. kormányfőtanácsos, országos elnök

ORSZÁGOS MAGYAR KERESKEDELMI EGYESÜLÉS

A bizonyára sokoldalról megnyilvánuló ünneplésben, amely a Fővárosi Hirlapot alapitásának 25-ik évfordulója alkalmából körülveszi, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés, mint fegyvertárs vesz részt.

A jubiláló Fővárosi Hirlapot és annak alapitóját, Dacsó Emil főszerkesztőt sok egyéb, a közérdeket szolgáló gazdag tevékenysége mellett elsősorban azért az önzetlen, soha nem lankadó munkájáért üdvözöljük, amelyet a magyar kereskedelem érdekében végzett a 25 év első napjától mind máig. Valóságos őrhellyé lett ez az ujság, amely mindig éber figyelemmel vigyázott arra, hogy a kereskedői érdekeken sérelem ne essék és a kereskedelem sokat emlegetett szabadságát a kereskedelem érdekében és ne annak rovására értelmezzék. Különösen kiemelkedik ebből a közérdekű munkából az az imponáló és kemény harc, amelyet a Fővárosi Hirlap a kiskereskedelem életérdekét veszélyeztető különféle ellenséges áramlatok ellen folytatott.

A Fővárosi Hirlap nem látta betöltöttnek feladatát azzal, hogy a főváros érdekeit csupán közigazgatási szemszögből nézze, hanem felölelte Budapest egész életét és ennek keretében szivében hordozta a főváros kereskedővilágának sorsát is. Ezért kérjük, hogy mint egy úton haladó fegyvertársaktól fogadja Egyesületünktől és annak sajtóorgánumától, az OMKE-től elismerésünket és meleg üdvözletünket.

ORSZÁGOS MAGYAR KERESKEDELMI EGYESÜLÉS

Balkányi Kálmán dr.
igazgató

FŐVÁROSI KERESKEDŐK EGYESÜLETE

Igen tisztelt Főszerkesztő Úr!

Alapításának negyedszázados évfordulója alkalmával melegen köszöntjük a *Fővárosi Hirlapot, amely e hosszú idő alatt valóban szivvel lélekkel küzdött a főváros polgárságáért* és résztvett azoknak *a jogos kereskedői érdekeknek a védelméért* folytatott harcokban, amelyekért egyesületünk immár négy évtizede küzd.

Kívánjuk, hogy lankadatlan erővel, sok sikerrel folytassa a *Fővárosi Hirlap* további közérdekű működését és minél népesebb olvasótábor s egy boldog, megelégedett főváros virágzó kereskedelme köszöntse majd a félszázados jubileum alkalmával.

Kiváló tisztelettel

FŐVAROSI KERERKEDŐK EGYESÜLETE

Schmidt Sándor dr.
főtitkár

Dán Leó
elnök

*

A *Fővárosi Hirlap* szerény jubileumát ünneppé avatják a várospolitika, a sajtó és a gazdasági élet nagytekintélyű testületeinek és azok kiváló vezetőinek megnyilatkozásai. Örömmel és büszkeséggel látjuk, hogy közérdekü munkánkat észrevették és méltányolják. Az elismerés jutalmaz és felemel, a meleg baráti hang pedig meghatott érzéseket támaszt bennünk. Mélységes hálával fogadjuk az ünnepi üdvözléseket és viszonzásul azt igérjük, hogy továbbra is önzetlen szolgái és harcosai maradunk a közérdeknek.

Rohanó, zürzavaros küzdőtér lett a világvárosi utca

Irta VÁLYI LAJOS dr. törvényhatósági bizottsági tag

A nagyváros egyre túlnépesedettebbé, mozgalmasabbá, bonyolultabbá váló életében egyre nagyobb gondot okoz világszerte a néhány évtized viszonylatában is szinte elképzelhetetlen magasságig nőtt utcai közlekedés ezerrétű problémája. A nagyvárosi utcán közlekedő járművek száma megsokszorozódott. Az egészen más közlekedési igényekre szabott utcák szűkké, a más sebességi viszonyokra berendezett terek a minden irányból egy központon át egymásra rohanó járművek zürzavaros küzdőterévé változtak. Ijesztően felnövekedett az utcai közlekedési balesetek száma. Háborús létszámú hadseregeket toboroznak évente a közlekedési balesetek áldozataiból a világvárosok. És a haladás, a fejlődés évről-évre újabb és újabb magasságokig korbácsolja fel a nagyvárosok forgalmának a hullámait, amelyhez egyre több szociális, kulturális, kommerciális, közegészségügyi és idegenforgalmi érdek kapcsolódik.

Budapest sem marad ki a forgalom megnövekedésének és az ezzel kapcsolatos jelenségeknek a folyamatából. Ha a magyar élet trianoni vérszegénysége fékezi is a magyar főváros forgalmának a növekvő iramát, mégis aránytalan fejlődésről tanuskodnak itt is a statisztika számsorai. Hova fejlődtünk csak századunk elejétől kezdve?! A 800—850 rozoga egyfogatútól, a 450 fiakkertől, a félezer csillogó számozatlantól, a 100 öreg omniládától, a 150 budapesti magánautótól, a közúti vasutak évi 4 milliós menetteljesítményétől, 21 milliós kocsikilométerétől az 1500 taxiig, az autobuszok százaiig, a magánautók tizezréig, a közúti vasutak 11 milliós menetteljesítményéig, 80 millió kocsikilométeréig és 300 millió utasáig és — a forgalmi balesetek megötszöröződéséig!

Nem lehet csodálkozni azon, ha ezt a szédületes iramot nem követhette elég gyorsan úgyis rohamos városfejlődésünk, városrendezésünk, útépítésünk, de nevelésügyünk sem. A régi városrészek szűk utcái nem bírhatják el a hatalmas autobuszokat, az óriási Mavart teherkocsikat, az egymással halálos játékban bújócskázó járművek százait és ezreit és a legutóbb felnövekedett új generáció közlekedési nevelése is mesze elmaradt az utcai közlekedés hihetetlen gyors terjeszkedése mellett.

Nem lehet elhallgatni azt a benyomást, hogy a székesfővárosi törvényhatóság sem fordított az utcai közlekedés problémájára annyi figyelmet, mint amennyit a legtöbb külföldi nagyváros önkormányzata és mint amennyit a fővárosi közönség érdekei szempontjából ez a kérdés megérdemel. Hiszen a nagyváros utcáin való közlekedés gyalogosan és járművel a közlekedés szabályainak a teljes ismerete és kifogástalan elővigyázatosság mellett is az egészségnek, a testi épségnek, az életnek az állandó kockázatával jár. A nagyvárosi utcai közlekedés rendjének a helyes megállapítása és fenntartása elsősorban közigazgatási kérdés, mert a helyénvaló közigazgatási intézkedések elsősorban alkalmasak a közlekedés biztonsági feltételeinek és így a balesetek megelőzésének a biztosítására, míg a közrendészet bizonyos, kétségtelenül preventív beavatkozások mellett elsősorban a közlekedésben is kriminológiai szempontokat, a megtörtént kihágások megtorlását keresi. Meggyőződésem szerint a székesfőváros törvényhatóságának túl a Beszkárt és a Hév száz baján a közrendészettel karöltve intenzívebben kell foglalkoznia a főváros utcai közlekedésének a kérdésével is, aminek annál is inkább adva a feltétele, mert hiszen törvényünk értelmében a m. kir. államrendőrség budapesti főkapitánya a székesfőváros törvényhatósági bizottságának és közigazgatási bizottságának is a tagja, és legfeljebb átmeneti állapotnak tekinthető, hogy annak a nem szerencsés és feltétlenül kiküszöbölendő törvényes intézkedésnek következtében, amely a szakszerűségek képviselőitől a közgyűlésen a szavazati jogot elvette, a budapesti főkapitány sem vesz olyan intenzíven részt a székesfőváros önkormányzati életében, mint ahogy a közérdek szempontjából szükséges volna. És amint szükséges volna tárgyunk, a székesfővárosi utcai közlekedés rendjének és az utcai közlekedés közigazgatási és rendészeti vonatkozásainak az összhangja szempontjából is.

A jelen alkalom nem szolgálhat keretül arra, hogy a székesfővárosi utcai közlekedésnek kérdéseivel részletesen foglalkozhassak. Csak egyes fő irányok felvázolásáról lehet szó, abból a célból, hogy a budapesti utcai közlekedés még annyi megfontolást, még annyi javítást igénylő nagy kérdésére felhívjam a figyelmet. Hogy indokoljam azt az álláspontomat, amely szerint a székesfővárosi közigazgatásnak és a székesfőváros önkormányzatának az eddiginél állandóbban és intenzívebben kellene foglalkozni az utcai közlekedés ügyével, sőt, hogy a székesfőváros közekedési ügyosztályán állandó utcai közlekedési szakreferenseket kellene kiképezni, akik a szakértő szemével kísérnék figyelemmel az utcai közlekedés érdekeinek biztonságát a székesfőváros fejlődő életének minden ágában.

A külföldi nagyvárosok tapasztalatai alapján a legtöbbet a közlekedési nevelés behatóbbá szervezésétől lehetne várni. Mindenekelőtt magukat a járművezetőket kellene az eddiginél szigorúbb ellenőrzés alá venni. Az ezidőszerinti tömeges gépjárművezetői vizsgák rendszerét kellene megváltoztatni és beszüntetni a gépjárművezetői oktatásnak azt a gyorstalpaló rendszerét, amely sokszor 4—5-szöri vezetés után már biztosítja a jelölt részére azt a jogot, hogy a székesfőváros bonyolult forgalmában teljes joggal önállóan résztvehessen. Ki kellene küszöbölni a gépjárművezetői vizsga rendszeréből annak a lehetőségét, hogy egyesek kizárólag szerencsével juthassanak sikerrel túl a közlekedési és a vezetői vizsgán. De gondoskodni kellene arról is, hogy az utcai közlekedés minden tényezője megfelelő oktatást és nevelést kapjon a nagyvárosi közlekedésből. Arra talán még lehet remény, hogy a kerékpárosokat is kötelezőleg levizsgáztassák a közlekedés szabályaiból, ámde a közlekedés egyes tényezői a közlekedésben olyan egymásrautaltságban és olyan kölcsönhatásban állnak, hogy a nagyvárosi utcai közlekedés leggyengébbje, a gyalogjáró vagy a legtudatlanabbja, a lófogatú teherjárművek kocsisa is éppen úgy előidézheti a bajt és a balesetet, mint a gyorsan sikló automobil. A gyalogjáróknak, kocsisoknak, a forgalom tömegtényezőinek a megfelelő közlekedési oktatása csakis az iskolában képzelhető el. Természetesen nem a jelenlegi formájában, amikor az iskolában egy-egy órán keresztül csak úgy mellékesen az utcai közlekedés szabályait is ismertetik, hanem a modern pedagógia összes eszközeinek, a filmoktatásnak, játéknak, gyakorlati kirándulásoknak az igénybevételével és abban az esetben is csak akkor, ha a közlekedési oktatás jelentőséget kap, a közlekedési szabályok ismerete rendes tantárggyá válik, amelynek az elégséges ismerete nélkül a tanuló nem léphet fel a felsőbb osztályba. De a nagyközönség állandó figyelmeztetése és nevelése is szükséges volna propagatív erejű és megdöbbentő eseteknek, számadatoknak, képeknek a közzétételével, valamint a Népművelési Bizottság, a kiállítások és a múzeumok feldolgozásában.

Még igen sokat lehetne javítani a jelzőberendezések rendszerén. A közlekedési jelzőtáblákat sok esetben feltűnőbben, de mindig következetesen úgy kellene elhelyezni, hogy az a járművek előtt szembeötlő és könnyen megtalálható legyen. Az eddigi jelzőlámpák helyett a külföldi négyszemű jelzőlámpákat kellene bevezetni, mert a gyalogjárók között igen sok a színtévesztő, a rövidlátó és a rossz szemű és a négyszemű jelzőlámpa a sokszor bizonytalanul pislogó egylámpájú fény helyett mindig jobban tájékoztatja a közönséget a közlekedés pillanatnyi mibenállásáról. Nélkülözhetetlen az utcákon áthajló közúti vasúti sínek jelzése. Szükséges volna a villamosvasutaknak, de mindenesetre a szürketaxiknak irányító jelzőkarokkal való felszerelése.

A nagyvonalú városrendezési tervek mellett szabályozni kell végre azokat a legveszélyesebb fővárosi forgalmi gócpontokat is, ahol 5—6 vagy annál is több irányból szaladnak össze a járművek. Az ilyen pontokon addig is, amíg a rendezés lehetővé válik, haladéktalanul megfelelő számú rendőrőrszemet kell felállítani. Csak példaképpen hivatkozom rá, hogy rendőr kellene a Kálvin-térnek a Kecskeméti-utca és a Rádai-utca közé eső vonalába is, a Deák-térnek az Erzsébet-tér felé eső utca elágazásához, a Berlini-térnek a Jókai-utca és a Klotild-utca közé eső vonalába, a Retek-utca, Olaszfasor és a Széll Kálmán-tér találkozási pontjába, a Horthy Miklós-körtérnek a Horthy Miklós-út és Szent Imre herceg-útja elágazásához stb., stb.

Közlekedési rendőrségünk általában kiváló. Külföldi viszonylatban is megállja a helyét, sőt sok esetben szavaznék a magyar közlekedési rendőr mellett az idegen nagyvárosok közlekedési rendőrségével szemben. Ellenben még ezen a téren is lehetne javítani. Mindenekelőtt általánossá kellene tenni a besötétedés után a fehér köpenyt, mert különösen esős időben a közlekedési rendőrt nem lehet látni. A közlekedési rendőrt minden esetben a járdaszegélyre, vagy a járdaszigetekre kellene állítani, hogy legalább a közlekedési rendőr ne legyen a közlekedés akadálya és ne szolgáljon rá a tréfásan emlegetett „közrekedési rendőr" névre. Közlekedési rendőrségünk egyes tagjai túlságosan is sokat integetnek. Hatalmas lendülettel és káprázatos gyorsasággal integetnek ide és oda, intenek a járműnek és intenek a közönségnek, amiből azonban sajnálatos félreértések és zavarok is támadhatnak, mert szinte lehetetlen, hogy a jelzések egy bizonyos százalékát gyalogos vagy járművezető félre ne értse. Sokat lehetne továbbá tenni még az egyirányú közlekedés továbbfejlesztésével, kerékpárutak építésének a megkezdésével stb., stb.

Ezek a gondolatok természetesen alaposabb kifejtésre szorulnak. Ezúttal csak arra akartam rámutatni, hogy a közlekedési kérdések keretében a Beszkárt, Hév és Autobuszüzem ügyein kívül nagy jelentősége van a nagyvárosi utcai közlekedésnek is. Éspedig nemcsak azért, mert ez a székesfővárosi közlekedés elsőrangú érdeke, hanem azért is, mert idegenforgalmunknak is fontos érdekei fűződnek hozzá.

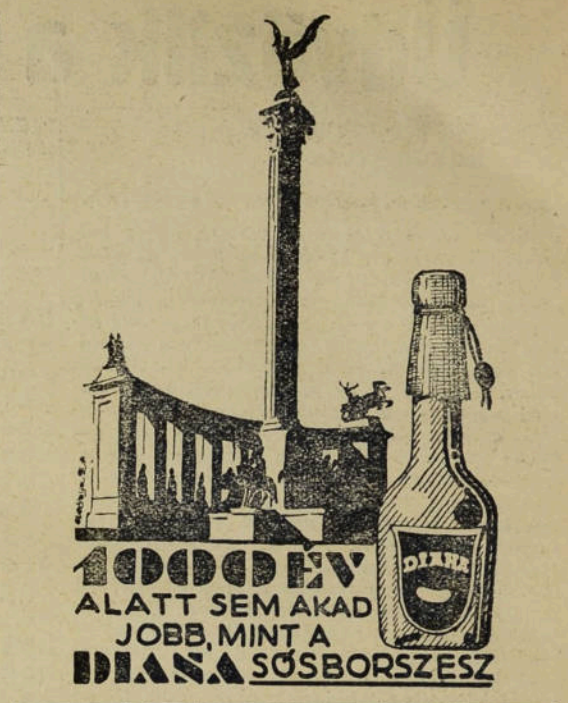

LINGEL
VI., Rózsa-utca 4.
Karácsonyi vásár
Angol teaasztalok, görpiccolók tálcaasztalok, Ready Boy, bárkocsik, összerakható könyvszekrények, íróasztalok, antik és modern alkalmi bútordarabok, bútorszövetek, dísztárgyak és egyéb LAKBERENDEZÉSEK nagy választékban.
Meglepően olcsó árak!

Negyedszázad Budapest életéből a Fővárosi Hirlap huszonöt esztendejének tükrében

1912 szeptember 25-én jelent meg a *Fővárosi Hirlap* első száma és így 1937 szeptember 25-én töltötte be termékeny kritikai, hírszolgálati és gondolattermelő munkájának huszonötödik esztendejét. Ahogy visszanézünk erre a negyedszázadra kérkedés nélkül a tények legegyszerűbb megállapodásaként mondhatjuk el, hogy Budapest utolsó negyed századának történetét nem tehet elválasztani a *Fővárosi Hirlap* huszonöt esztendős tevékenységétől. Budapest székesfőváros utolsó negyed százada és a *Fővárosi Hirlap* huszonöt esztendős munkássága tökéletesen egymásba fonódik, aminek nem akarjuk és nem tudjuk egyéb okát adni, csak azt, hogy becsületes krónikásai voltunk az eseményeknek és jóindulatú, objektív bírálói a főváros tevékenységének. A politikai változások egész sorát éltük át ez alatt a huszonöt esztendő alatt és a *Fővárosi Hirlap* ma a jól végzett munka öntudatával állapíthatja meg, hogy a forradalmi alakulások kivételével, becsülettel támogatta mindazokat a kormányokat, amelyek az ország nyugalmát, tekintélyét szolgálták, konszolidációra törekedtek, az ország munkás népét meg akarták és meg tudták segíteni.

És örömmel emlékezünk meg arról is, hogy a huszonöt esztendő alatt Budapest székesfőváros gyeplője csak pár évvel ezelőtt került a negyedik kézbe, csak négy polgármester állt az ügyek élén. Ott álltunk *Bárczy* István nagy korszaka mellett és még ennek a rendkívüli embernek is kritikus szemmel néztük a tevékenységét, de a legnagyobb elismeréssel hajtjuk meg a zászlót előtte ma, amikor az ő alkotótevékenysége már történelmi szerep Budapest históriájában. Megünnepelte még tízéves polgármesteri jubileumát is, amikor azután a főpolgármesteri székbe került, hogy mint igazságügyminiszter érjen el közéleti pályája csúcspontjára. *Bódy* Tivadar szerencsétlen időben, viharjárások közben ült rövid ideig a polgármesteri székben, hogy azután *Sipőcz* Jenő szolgálja történelmi időkben a főváros érdekeit. Az a csodálatos jóságú, nagyműveltségű, a főváros érdekeit mindenekfölött szívén viselő kiváló férfiú, mint egy párt polgármestere kezdte meg nagy munkáját, hogy végül Budapest egész polgárságának páratlanul népszerű polgármestere legyen. Ma *Szendy* Károly ül a polgármesteri székben és a *Fővárosi Hirlap* szeretettel támogatja nemes törekvéseit, amelyek csak sikereket hozhatnak neki és csak újabb hatalmas lendületet adhatnak Budapest székesfőváros fejlődésének.

A főpolgármesteri székből, amikor a *Fővárosi Hirlap* megindult, már eltávozott *Fülepp* Kálmán, de helyét csak később foglalta el *Heltai* Ferenc, aki félév mulva meghalt. Utóda *Bárczy* István lett, akit a forradalom kitörése vetett ki a főpolgármesteri székből. Budapest hatodik főpolgármestere *Ripka* Ferenc volt, aki csodálatos tehetséggel szervezte meg a fővárosi egységes pártot. *Gömbös* Gyula kormányra jutásakor távozott állásából és *Huszár* Aladárnak adta át helyét. Amikor a szanálás gondolata fölmerült, *Borvendég* Ferenc lett a főpolgármester, aki azonban sok súlyos szenvedés után, mint főpolgármester távozott az élők sorából. Őt a főpolgármesteri székben *Sipőcz* Jenő követte, aki csodálatos tapintatával minden éket, minden gyűrődést elsimított és minden ellentétet kiegyenlített. Őt is a halál szólította el munkájától. Utóda *Karafiáth* Jenő titkos tanácsos lett. Kevés olyan főpolgármestere volt Budapestnek, mint ő, aki szinte példátlanul bírja kormánya bizalmát és így minden valószínűség szerint tökéletes mértékben tudja majd valóra váltani azokat a jószándékait, amelyekkel Budapest székesfőváros irányában viseltetik.

Polgármesterek és főpolgármesterek, de kormányok változása között vitt az útja huszonöt esztendőn át a *Fővárosi Hirlap*-nak, amelynek, úgy érezzük, ma negyedszázad távlatából is: *éppen 1912-ben kellett megszületnie.* Vajjon miért? Mert akkor érkezett el a fővárosi politika, ennek a nagy világvárosnak, ennek a nagyszerű kommunitásnak élete, ahhoz a forduló ponthoz, ahol polgársága érdeklődését fel kellett hívni arra a nagy jövőre, amely Budapest előtt áll és nevelni kellett arra, hogy a nagy jövőnek valamenynyien harcos katonái legyenek.

Ez volt az a fordulópont, ahol Budapest élete leszakadt az országos politika köldökéről. Maga, *Bárczy* István, Budapest akkori nagy polgármestere mondotta első bemutatkozó beszédében: „A törvényhatóság képviselete a politikai pártoktól függetlenül egymással küzdő városi pártprogramok alapján fog kialakulni, egységes, tudatos városi politikát fog eredményezni."

Ennek a gondolatnak jegyében született meg a *Fővárosi Hirlap*. Megéreztük, tudtuk, hogy ezt a polgárságot öntudatra kell ébreszteni, ezzel a polgársággal meg kell éreztetni, hogy önálló életet kell élnie, hogy a maga autonómiájának biztos fedezékében, kemény katonája, éber őrzője legyen a magyar alkotmánynak. Életre kényszerítette a *Fővárosi Hirlap*-ot Budapest szeretete és az a gondolat, hogy a polgárságnak, amelynek bajaival, gondjaival, városi érdekeivel akkoriban alig-alig foglalkozott a napi sajtó, legyen védelmezője, legyen szószólója, legyen hírmondója és legyen tanácsadója. Fegyvereink tiszták és lovagiasak voltak, mert a becsületes hírszolgáltatáson kívül csak az igazságban és felelősségérzetben fogant kritikát gyakoroltuk. Hű tolmácsolói voltunk, vagyunk és maradunk Budapest székesfőváros eseményeinek és ezen a réven, azt hisszük, sikerült Budapest népének érdeklődését fölkelteni a város ügyei iránt. Hiszen Budapest polgársága tulajdonképpen ezekről a hasábokról ismerte meg először a kommunitás életét, mérhetetlen, gigászi adminisztrációja a főváros vezetőségének gondjait, innen érezte meg ját, innen eszmélt rá a hatalmas vagyonra, amellyel jól és becsületesen kell sáfárkodni. Mi neveltük ezt a közönséget arra, hogy tudomást vegyen a maga kincseiről és tanulja meg, hogy becsületes kezekben van mindaz, amit erkölcsi, szellemi és anyagi tőkéjével összegyűjtött.

Ennek a huszonöt esztendőnek, — amióta a *Fővárosi Hirlap* misszióját végzi, — történelméről beszélünk az itt következőkben és érezzük, hogy tanulságokban gazdag lesz nem az, amit mi írtunk, hanem az, ami ez alatt a negyed század alatt történt.

A Bárczy-rezsim sikereinek csúcspontján

A boldog béke utolsó éveiben vagyunk. Az egész országban, de talán leginkább Budapesten nyugalmi állapot, békesség és jólét, amelyek mind olyan tartósaknak látszanak, mintha a közeljövőből nem villanna már föl az elkövetkezendő borzalmak sötét fénye. A súlyos belpolitikai harcok, amelyek Bárczy István polgármesterségét megelőzően a budapesti városháza falait is megreszkettették, már szinte feledésbe merültek és a városokat az országos politikából főként az adóreformok érdeklik. De jólét és nyugalom van mindenütt, Bárczy már hat éve építi a magyar

A Fővárosi Hirlap első számának facsimiléje

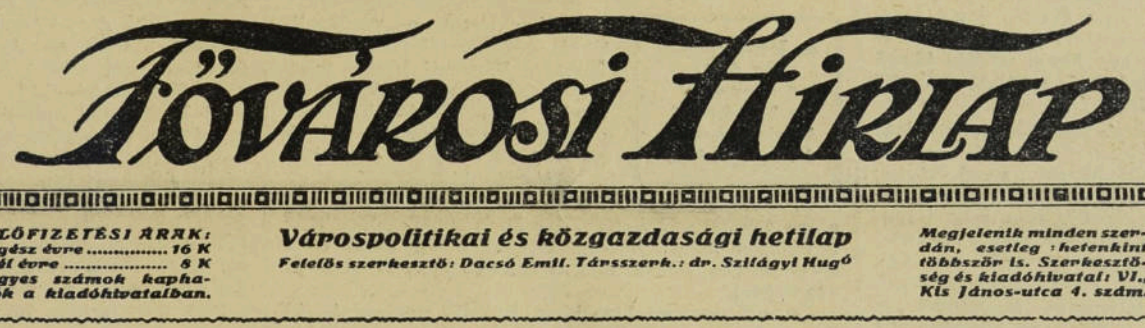

1. évfolyam. Budapest, 1912. szeptember 25. 1. szám.

FŐVÁROSI HIRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre ..... 16 K
Fél évre ..... 8 K
Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban.

Várospolitikai és közgazdasági hetilap
Felelős szerkesztő: Dacsó Emil. Társszerk.: dr. Szilágyi Hugó

Megjelenik minden szerdán, esetleg hetenkint többször is. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Kis János-utca 4. szám.

NAGYBUDAPEST

Szegény pici féreg, amely azért nem tud megnőni, mert csenevész légzőszervein keresztül városházi levegőt szív magába.

Egészen bizonyos ugyanis, hogy a levegőben van a legfőbb hiba. A levegő okozza és nem valami más, hogy a városházából a köztudatba vezető úton egészen különös eltorzuláson mennek keresztül a legegyszerűbb és legártatlanabb fogalmak. Autonomia alatt azt értik az emberek, hogy az államhatalom ellenőrző munkája néha kellemetlen lehet, tehát fölösleges. A beruházási programm nevének hallatára ijedten kap a pesti polgár a ruhájához, mert beruházásra gondol. Felülről azt mondják: jön a szociálpolitika. És alulról mélabúsan konstatálják:

FULLÁNKOK.

Struccot

és rókát fog tenyészteni az állatkertben a nemes főváros tanácsa. A struccról és a rókáról eszünkbe jut Aesopusnak egyik legszebb állatmeséje. Róka komát az állatok királya kinevezte miniszterelnöknek. Akkoriban álszociálizmus lógott a levegőben és a komának erősen szüksége volt arra, hogy szociális látszattal csalja az állatvilágot. Az ország beteg szívének a közelében kikereste a legalkalmatlanabb telket, homok-, piszok- és sártengerbe fojtotta a méregdrága téglát, azután elnevezte az egészet rókatelepnek és kötéllel fogdosta az állatokat a telep benépesítésére. Az utolsó tégla fején találta és csöndesen kiszenvedett. Az utóda papirt és ceruzát fogott a kezébe és kiszámította, hogy a róka-telep fenntartása milliókba kerül évente. Gondolt egy nagyot és

A FŐVÁROS PÉNZÜGYI POLITIKÁJA.

I.

Beszéljünk hát egyszer arról, ami nincs. Van a fővárosnak szociális politikája, van iskolapolitikája, van telekpolitikája, van beruházási programmja, és van kerületi klikkpolitikája. De kommunális *pénzügyi* politika eddig nem volt és most Budapest renais sance-korában sincsen. Előre megfontolt, a pénzügyi hatásokat mérlegelő, rendszeres és öntudatos pénzügyi gazdálkodás a városházán ismeretlen. Soha nem feszélyezik a főváros urait a pénzügyi tekintetek. Csakis a pénzügyi politika e hiánya mellett alakulhatott ki nálunk az a fogalom, melyet „fővárosi

fővárost és polgármesterségének sikerei valósággal delelőre értek.

A polgármester mégis úgy érzi, hogy a politika terén is van kettős feladata. Az egyik az elavult városi választójog megreformálásának sürgetése, a másik pedig az önkormányzat minél erőteljesebb kiépítése. Aki visszaemlékezik a huszonöt év előtti időkre, aki látta az 1909. évi községi választást, amikor a városatyáknak még csak egy részét választották újonnan, valósággal komikusnak látja ma az akkori fővárosi „alkotmányos" életet. A budapesti polgárságnak kisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy törődjék városa életével és különösen azzal, hogy kik fognak nevében a törvényhatósági bizottság termében beszélni vagy szavazni. Bárczy élesen látta, hogy csak néhányezer ember dönt és mindig egyformán dönt a mandátumok sorsáról. Vele együtt azonban már a pártok is mind sürübben követelték a fővárosi törvény revizióját. Szinte senki sincs, aki ne kívánná a választójog kiterjesztését, a virilizmus eltörlését és az összeférhetetlenég szigorítását. Bárczy István maga mondta polgármesterré először történt megválasztása után székfoglaló beszédében, hogy „igazi önkormányzatról beszélni addig nem lehet, míg a nyolcszázezer lakosú főváros képviselőit néhány száz ember által leszavaztatott húszhuszonötezer választó választja."

A főváros pénzügyei ebben az időben rendben vannak. Bárczy István óriási összegeket mozgósított hatalmas beruházásainak megvalósítására. A szükséges hitelek megszerzéséhez azonban föltétlenül szükség volt a költségvetés deficitmentességére és a főváros gazdálkodásának stabilitására. A zárszámadások két év óta tényleg fölöslegeket mutatnak, aminek kétségkívül egyik oka az is, hogy a koalíciós kormány a főváros fejlődéséről szóló törvényben nagy szeretettel kezelte Budapestet. Különben pár év előtt a községi pótadót is nyolcszázalékkal emelték, most már újabb adóemeléstől nem kell tartani. A Bárczy-féle beruházási kölcsönök izgalmas filmje is vége felé közeledik már, polgármesterré való másodszori megválasztása után 270 milliós beruházásra kért és kapott engedélyt a közgyűléstől. A megvalósítás természetesen kölcsönökből történt, amelyek öt esztendő alatt szinte évről-évre egymást követték és futottak be a főváros pénztárába. Első volt a Lloyds Bank Lt. és a Neumann, Luebeck and Co. cégek kétmillió font névértékű kölcsöne (1910), majd a Banque de Paris et des Pays Bas vezetése alatt álló francia pénzcsoport százmillió koronás kölcsöne (1911), közben egy ötven milliós függő kölcsön, majd végül a Dresdener Bank 136 millió koronás kölcsöne (1914.).

Hat év alatt ezekből az összegekből sokmindent megvalósított Bárczy István, tervezései azonban sohasem szünetelnek. Lelkesedése, munkavágya, teremtő akarata pillanatra sem csökken. A kétszázhetven milliós programm megvalósítása még folyamatban van, de 1912 őszén, amikor a Fővárosi Hirlap megindul, a városházi levegő tele van hírekkel, tervekkel, fölvetett nagy gondolatokkal. Beszélnek a Közúti megváltásáról, a Közúti és Városi egyesítéséről. Most vajúdik az autótaxi-forgalom megvalósítása és már gondolnak a rozoga omnibuszoknak autóbuszokra való kicserélésére. Kezdenek szégyenkezni a városházán a hídvám miatt, de ennél tovább a háború befejezéséig nem is jutnak el. Foglalkoznak a halottégetés és kötelező ravatalozás kérdésével, de híre jár, hogy az udvar vallásos aggodalmak alapján csöndben vétót mondott. Előkészítették már a népiskolai szakfelügyelet életbeléptetését és most akarják felállítani az iskolaorvosi intézményt. Igen komoly előkészületek folynak a kereskedelmi kikötők létesítése körül, de évtizedek harcának kellett ezen a téren elkövetkezni, amely harcban emlékezetes vezetőszerepet játszott mindig a Fővárosi Hirlap. Ebbe a kikötő kérdésbe kapcsolódik a dunai probléma egész anyaga, amibe azonban hamarosan, de igen durván beleszólt a világháború. A kitűnő Vita Emil tanácsnok fiókjában pedig már készen vannak a tervek az Albrecht Hildegard-alap célszerűbb és a végrendelet intencióinak jobban megfelelő felhasználására vonatkozólag. Hamarosan meg is született ebből az alapból a Budapesti Kisipari Hitelintézet. Kulturális és szociális téren a Bárczy-rezsim csúcspontján is a legszebb alkotásokkal dicsekedhetik. Épül a Bernfeld-otthon és a száznyolcvan ágyas kamaraerdei szegényház. Még ma is álom azonban, amiről ezekben a napokban beszéltek, a hatósági cselédközvetítő.

Épül a Sáros-fürdő és emészti az újabb és újabb hiteleket, hogy majdan Budapest világváros és Budapest fürdőváros céljait tökéletesen szolgálhassa.

Bárczy első hat évének alkotásai

Ebből a tervekkel és alkotási lázzal terhelt levegőből érdemes egy pillantást vetni visszafelé a Bárczy-rezsim első hat esztendejére. Kétségtelen, hogy ekkor már mindenki világosan látta, hogy Bárczy István első polgármesterré választása (1906 június 19) új korszakot nyitott meg Budapest székesfőváros történetében. Hat év alatt népszerűsége fölülmúlta a politikusokét és primadonnákét. Természetes ez, hiszen az ő nevéhez fűződik a szociális és kulturális haladásnak az a korszaka, amelyben kolosszális alkotásokkal gazdagodik az ifjú Budapest. Bárczy István bátor és eltökélt volt arra, hogy esztendők alatt Budapest legnagyobb polgármesterévé emelkedjék. Ez idő alatt elérte, hogy a községi politika a lehetőség szerint mentesült az országos politika lidércnyomása alól, nagy elánnal indult meg gazdag, szociális és kulturális programmjának végrehajtása, tökéletesen győzedelmeskedett azonban az elhatalmasodott lakásinség és a fölburjánzott lakásuzsora fölött. Ennek eszköze az volt, hogy először egymillió költséggel a Gyáliúton kétszáz lakást építtetett, majd (1909) előterjesztésére a közgyűlés kimondta, hogy hetvenöt millió költséggel lakásokat és iskolákat építtet. Három év alatt Bárczy István huszonöt bérházat, tizenkilenc lakástelepet varázsolt elő hatezer lakással és ötvenöt iskola megépítésével ötvenkét bérházat adott vissza eredeti hivatásának. Megépült és 1912 februárjában megnyílt az Aréna-úti Népszálló (440 fülke) és a Vág-utcai népház.

Egymást követték: az Állatkert újjáteremtése (négymillió korona), az Attila-körút kiépítése (2.6 millió korona), a Margitszigetnek a Közmunkatanács által való megvásárlása (tizennégy millió korona), közkertté alakítása és partjainak feltöltése (négymillió korona), a légszesz-üzem, amely már az első évben ötödfélmillió tiszta nyereséget hozott, megváltása (18 millió korona), az óbudai központi gázgyár és a lipótvárosi gáztartó építése (40 millió), a házikezelésű közúzótelep létesítése, a kelenföldi elektromos áramfejlesztő telep megépítése (10 millió), ami tulajdonképpen előhírnöke volt a két elektromos vállalat megváltásának és egyesítésének. Megkezdték azonkívül a városligeti új Artézi-fürdő építését.

Ennyi alkotás után köszöntött rá Bárczy Istvánra előbb a községi választás (1909 november), majd a tisztújítás (1909 december), amelyen csaknem egyhangúlag választották meg újra. Így nekifoghatott a kétszázhetven millió beruházási program megvalósításához. Hamarosan megindult a Sáros-fürdőnek Gellért-fürdővé való kiépítése, megnyílt (1911 december 2), az élelmiszerdrágítás megfékezésére létesített Községi Élelmiszer-üzem és a polgármester előállott (1911 június) a közigazgatási szervezet reformjának és a tiszti személyzet státus-rendezésének tervével. Megtörtént (1912 június 1) a szemétfuvarozás házi kezelésbe való vétele, a legendáshírű Csérutelep megváltása és rendbehozatala (4 millió korona).

A kommunális élet szereplői a Fővárosi Hirlap megindulásakor

Amikor ennek a várospolitikai regényes életrajznak elején — a *Fővárosi Hirlap* megindulásának napján, 1912 szeptember 25 — felhúzzuk a függönyt, a szereplők itt állnak előttünk. Kétségtelen, hogy a szereposztás kitűnő.

A főpolgármesteri szék ebben a pillanatban nincs betöltve, *Fülepp* Kálmán hónapok előtt már nyugdíjba ment, *Bárczy* Istvánt pedig majd csak decemberben bízzák meg a főpolgármesteri teendők végzésével.

A polgármesteri székben hatodik esztendeje ül *Báczy* István. Először 1906 június 19-én, másodszor 1909 december 22-én választották meg. Az alpolgármesterek ebben a pillanatban *Rózsavölgyi* Gyula és *Vaszilievits* János, *Vaszilievits* rövidesen meghalt, *Rózsavölgyi* pedig egy év mulva nyugalomba vonult, a közgyűlés méltó elismerése közepette. Utódjaik: *Bódy* Tivadar és *Festetich* Géza gróf.

1912 szeptember 25-én a tanács beosztása a következő:

Elnöki ügyosztály (tanácsnok-főjegyző): *Buzay* Károly,
út- és csatornaépítés: *Fock* Ede,
városépítés: *Harrer* Ferenc,
katonai és illetőségi: *Vosits* Károly,
közlekedés: *Rényi* Dezső,
pénzügy: *Festetich* Géza gróf,
közoktatás: *Déri* Ferenc,
közélelmezés: *Folkusházy* Lajos,
közjótékonyság: *Almády* Géza,
közegészségügy: *Antal* Gyula,
közjogi és anyakönyvi: *Piperkovits* Bátor,
vízvezeték és világítás: *Buzáth* János,
építkezés: *Krátky* János,
szociálpolitika: *Wildner* Ödön,
közgazdaság: *Vita* Emil,
városgazdaság: *Márkus* Jenő.

A tanácsnoki karban rövidesen változások esnek, amennyiben *Vosits* Károly nyugalomba vonulásával *Antal* Gyula kerül a katonai és illetőségi ügyosztály élére, míg *Buzay* Károly, akit tanácsnokká választanak (1912 XII.) a közegészségügyek vezetését veszi át, míg az elnöki ügyosztály *Marher* Aladárnak, az újonnan megválasztott tanácsnok-főjegyzőnek kezére kerül. *Bódy* és *Festetich* alpolgármesterré választása után (1913 X.) a tanács új tagjai *Berczel* Jenő (pénzügy) és *Csupor* József (katonai és illetőségi ügyosztály) lesznek.

És most rövid seregszemle a legismertebb *városatyák* fölött. Ahogy a közgyűlési terem mozaikjában föltűnik egyik vagy másik, úgy írjuk ide a nevüket. Ott *Brüll* Alfréd, a híres sportmecenás, majd *Kotányi* Zsigmond, a nagyhatalmú Máv. igazgató, a miniszterviselt *Szterényi* József, a magyar ujságírórend büszkesége, a tudós *Hoitsy Pál*, aki egyszersmind a Kossuth-párt egyik legnagyobb tekintélye. Városatya *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester is, aki egy év előtt a polgármesteri interregnum alatt mindenkit elbűvölt és meghódított szerénységével, kedvességével, a nagy politikai probléma körül való tapintatosságával. Itt látjuk *Follért* Károly postavezérigazgatót, *Sándor* Pált, a magyar kereskedővilág hivatott vezérét, *Walder* Gyulát, a pénzvilág egyik legtekintélyesebb tagját és *Krausz* Simont, aki éppen most készül Berlinbe indulni, hogy a *Dresdener Bank*-tól szerezzen a főváros számára kölcsönt. *Stettina* József szintén a legelőkelőbb vasutigazgatók közé tartozik, *Havas* Rezsőt pedig a Józsefváros küldte be a törvényhatósági bizottságba, hogy mielőtt elvesztjük az Adriát, megmagyarázza városatya-társainak, hogy milyen mérhetetlen jelentősége van a tengernek a magyar élet számára. A legdaliásabb alakok egyike a főispánosan előkelő *Platthy* György. *Heltai* Ferencen, a Gázgyár vezérigazgatóján igazán nem látszik, hogy az elnöklő *Bárczy* István az ő számára, a jövendő főpolgármester számára melengeti az elnöki széket. *Vázsonyi* Vilmost természetesen nagy udvar veszi körül és a demokrata vezér szellemi sziporkákkal szórja tele a pipázót. Nagy tekintély *Glückstahl* Samu is, aki ügyvéd létére csodálatos módon érti a főváros pénzügyeit. *Márkus* Miksa a lipótvárosiak között foglal helyet, míg a Ferencváros *Springer* Ferenc vezérletével állandóan nagyszámban vonul föl, köztük *Hecht* Ernő, *Hock* János, az aranyszájú ferencvárosi plebános, meg a többiek. A kormánypárti javaslatokat, indítványokat rendesen *Kollár* Lajos terjeszti elő, míg a Terézváros esze, *Vázsonyi* Vilmos mellett a nyugodt, higgadt, bölcs, méltóságos *Feleky* Béla. Típikus jelenségek: *Szebeny* Antal, a sokat szerepelt *Kasics* Péter, a budai katolikusok vezérférfia; *Ripka* Ferenc, a keresztényszociálisták képviselője; *Baránszky* Gyula, *Haypál* Benő, a Szilágyi Dezső-téri református lelkész, az országos hírű, nagy egyházi szónok. Budai *Lendl* Adolf, a kiváló természettudós is, aki később az Állatkert igazgatója lesz, harcias temperamentumával minden pillanatban kirohanni készül a Sasok vezére: *Polónyi* Géza. Az egyházi férfiak között van *Kanter* Károly, a belvárosi plebános, a Belváros egyik kiválósága, egy elegáns, ősz úriember, finom modorral: *Eulenberg* Salamon. Magasrangú állami funkcionáriusok voltak, vagy azok: *Némethy* Károly v. b. t. t., a magyar közigazgatás atyamestere, Tisza István miniszterelnökségi államtitkára, *Hennyey* Vilmos, a magyar Duna ügyéért annyit cselekvő: *Hoszpotzky* Alajos, *Grünn* János, aki később a Friedrich-kormány pénzügyminisztere volt. Hatalmas alakjával feltűnik *Márkus* József ny. főpolgármester, valamint a Belváros egyik előkelősége, *Gaár* Vilmos. Az Erzsébetváros büszkesége a Vajda, *Eötvös* Károly és mellette az Erzsébetváros legendás hatalmú törzsfőnöke, *Ehrlich* G. Gusztáv. Kis szúrós bajuszával egyik legtekintélyesebb demokrata *Hoffmann* M. Mihály, a fűszeresek elnöke, aki pár hónap előtt halt meg. A művészvilágot többek között *Hausmann* Alajos, a nagy építész képviseli, a tudományos világ képviselői közül meg kell még említeni *Herczeg* Mihály jogtudóst, a rendíthetetlenül negyvennyolcas *Ballagi* Aladár kiváló történettudóst, aki nagyon népszerű a Ferencvárosban és *Bochkor* Károlyt, a kiváló jogtanárt. A sajtó képviselői között természetesen legelső *Molnár* Ferenc, a világhírű író, aki már akkor is, amikor rövid egy cickluson városatyasága révén vállalkozott közéleti szerepre, igen nagy irodalmi névvel vonult be a közgyűlési terembe. Persze nem maradhat ki a sorból, mikor a sajtó képviselőiről beszélünk, a ma már szép patriarcha megjelenésű *Sümegi* Vilmos, aki bizony huszonöt évvel ezelőtt, a *Fővárosi Hirlap* első számának megjelenésekor rágesrégen viselte álla alatt a Kossuth-szakállt és gomblyukában a tulipánt. A főváros életében oly nagy szerepet játszó Légrádyak közül ebben az időben ketten is tagjai voltak a közgyűlésnek: *Légrády* Imre és *Légrády* Ottó. De fővárosi bizottsági tag a *Neues Pester Journal* főszerkesztője, *Bródy* Lajos is.

Megjelenik a Fővárosi Hirlap első száma

Ez volt a levegője és ez volt a közönsége a Fővárosi Hirlap-nak, amely 1912 szeptember 25-én jelent meg először. Különösen érdekes, (amire bizony akkor az első szám szerkesztésének nagy gőzében nem is gondoltak) ez a nap egyben a Budapesti Villamos Vasút negyedszázados jubileumának napja is volt. Huszönöt esztendővel előbb indult ugyanis meg az első voltaképpeni villamos vasút a Baross-utcán, akkor még Régi Stáció-utcán. A Fővárosi Hirlap huszonötéves jubileuma is egybe esett tehát a Budapesti Villamos (de nem a BSzKRT) ötven éves jubileumának napjával.

Hát bizony a szerkesztőknek, Dénes Emilnek, a főszerkesztőnek és Szilágyi Hugónak, a társszerkesztőnek ezekben a napokban más gondjuk volt. Huszonöt évvel ezelőtt más volt még ujságot csinálni, mint ma és a Fővárosi Hirlap első száma, amelyet mindenki várt, mert mindenkinek szüksége volt az erőteljes, egészséges és igazságos hangra, rendkívüli sikert aratott. Pedig a szerkesztők és a szerkesztőség a világ legegyszerűbb módján cselekedtek. Igazi ujságírói közvetlenséggel egyszerűen fejest ugrottak az események közé. Nyilván abból a törvényből indultak ki, hogy az ujságíró nem ér rá papirjait kiteregetni, ceruzát faragni és a radirgumit előkotorni a mellényzsebből, de nem ér rá még csak — bemutatkozni sem. A Fővárosi Hirlap első számában nincs harangzúgás arról, hogy ime, itt vagyunk. Minek is, hiszen a szerkesztő urakat mindenki ismeri a városházán, ahol mindenki kíváncsian, sőt kissé szorongva várja a Fővárosi Hirlap első számát, mert tudják, hogy az új lap harcos organum lesz.

Ebben a föltevésben nem is csalatkoztak. Hiszen már a lap első oldalán cikket olvasunk a főváros pénzügyi politikájáról, amely cikk nemes egyszerűséggel így kezdődik: „Beszéljünk hát egyszer arról — ami nincs." Tudniillik a pénzügyi politikáról.

Beszéljünk hát egyszer... Úgy kezdi ez az újság, mintha már évtizedek óta itt lenne közöttünk. És valóban az a szellem, amelyet képvisel, a budapesti polgár kritikai szelleme, tényleg évtizedek óta él, csak nem juthat szóhoz, mert nincs területe, ahol beszélhetne, nincs nyomtatott betű, amely ennek a hozzáértő kritikai szellemnek életet adna.

És ez a kritikai szellem most, hogy megszólalhat, nem tud eleget beszélni és a fiatal, friss Fővárosi Hirlap-nak rengeteg a mondanivalója. Mindenekelőtt elkesergi, hogy Nagy-Budapest, ez a „szegény kicsi féreg" azért nem tud megnőni, mert „csenevész légző szervein városházi levegőt szív magába." Bátor, kemény, de mindenekfölött új ez a hang, amely azt kiáltja felénk: „Helyes nyomokon és tulzás nélkül keresni az igazságot; ezt az utat választja a Fővárosi Hirlap."

Ahogy végignézünk az első számon, látjuk, hogy ez a kritikai szellem minden sorban megnyilvánul, de külön rovatja is van, a Fullánkok, amelyet majdnem két évtizedig irtunk minden számban. Egy pillantás a nyomdából frissen kikerült oldalakra és látjuk, hogy a Fővárosi Hirlap nyilvántartja az összes aktuális eseményeket, forró problémákat. Persze csatázik a fővárosi törvény revíziójáért, amelynek érdekében felvonultatja az összes pártvezéreket, akik mind nyilatkoznak: Platthy György, Glücksthal Samu, Vázsonyi Vilmos, Márkus Miksa, Heltai Ferenc és Springer Ferenc. Azután nagy cikk következik a Közúti „züllött állapotairól", ami természetes is, hiszen megérett a megváltásra. A tanácsnokok vonulnak fel ezután és elmondják, hogy mi minden készül a fontosabb ügyosztályokban. Van egy cikk, amelynek az a címe, hogy Lejáró városatyák. Ez azt jelenti, hogy a városatyák felének most jár le a mandátuma. Az ember azt hitte volna, hogy a kijáró városatyákról lesz szó. De nem. Erről a Fővárosi Hirlap-nak csak a — második száma emlékezik meg. A cikk kedves címe: Városatyák a kijáratok előtt. A cikk konklúziója pedig röviden, de velősen: „A városházán addig nem lesz rend és nem lesz becsületes munka, amíg az összes kijáratokat el nem torlaszolják."

Persze, a legaktuálisabb problémák közé tartozik az autótaxi körül folyó harc, valamint nem árt sohasem megpiszkálni a főváros gavallériáját, amely egy esztendőben 133 ezer koronát emészt föl. Emészt a szó szoros értelmében, mert a külföldi vendégek traktáira költik. Problémák a Sáros-fürdő, a vízmérő óra, a Margitsziget bérbeadása, a sugárút, vagy például az autóbusz és Feldék, akikről kiszámítja a Fővárosi Hirlap, hogy 310 ezer koronájába, rendes békebeli aranykoronájába vannak már a fővárosnak.

A Fővárosi Hirlap megindulásának esztendejét nagy közgyűlési csata fejezte be december közepén. A józsefvárosiak és még néhány közgyűlési tag kivételével végül is elfogadta a közgyűlés Vázsonyi indítványát, hogy a tervezett adóreformok miatt a Lukács-kormányt a főváros polgárságának bizalmára érdemtelennek tartja. Nagy kavarodást okozott ez és Bárczy István, aki ekkor már a főpolgármesterhelyettesi tisztet is viselte, a miniszterelnök rendelkezésére bocsátotta állását. A Fővárosi Hirlap, amely ekkor még éles ellenzéke volt Bárczy Istvánnak, nincs nagyon meghatva ettől a gesztusától. Bárczy István — írja a lap, — levonta a helyzetnek azt a konzekvenciáját, amely számára egyedül volt lehetséges, amit tett, nemcsak a kötelessége volt, de eminens érdeke elsősorban. A krónikás mindössze annyit jegyez meg, hogy a főváros rendkívüli közgyűlése után két nappal a főváros pénzügyi bizottságában Teleszky pénzügyminiszter kijelentette, hogy a kormány a nehéz viszonyok miatt egyelőre félévig nem fogja alkalmazni az új adótörvényt.

Viharfelhők a negyvenéves Budapest fölött

Kerül-fordul az idő, tegnap még úgy láttuk, hogy évtizedekre szóló nyugalom honol a világon, de az 1913. évben már ezt a nyugalmat izgalmak váltják föl. Bonyodalmak, háborus atmoszféra a Balkánon. Itthon igalmas politikai feszültség, utcai tüntetések, parlamenti botrány. De mindennél fontosabb a gazdasági válság, amely Budapest eddigi deficitmentes költségvetését 4.2 milliós hiányba sodorja. Ez az izgalmas légkör csak fokozódik, amikor junius 10-én Tisza István gróf lesz a miniszterelnök. A főváros közgyülésén Vázsonyi Vilmos bizalmatlansági indítványt tesz, de közbelép Bárczy István diplomáciája, amely kimondatja a közgyűléssel, hogy „elítél minden olyan kormányt, amely megsérti az alkotmányos rendet." Ezzel mindenki megelégedett és legalább a városházán szent volt a békesség.

Még a Lukács-kormány ténye azonban, hogy február elején megoldotta a főpolgármester-válságot és a közgyűlés Heltai Ferencet választotta meg főpolgármesterré. A Fővárosi Hirlap örömmel üdvözli az új főpolgármestert, aki „több lesz, mint primus inter pares, irányítója lesz a tanácsnak és legfőbb ellenőrzője a podeszta tevékenységének." Heltai megválasztásával megürült a gázgyári vezérigazgatói szék, ahova Ripka Ferencet hívták meg. Az új vezérigazgató első ténye volt az új gázgyár felavatása, amelyen Weisskirchner bécsi polgármester is részt vett. Heltai Ferenc azonban csak félévig volt főpolgármester, augusztus 12-én bekövetkezett tragikus halála. A kötelességérzet áldozata lett, cukorbajos ember volt, akinek minden izgalom ártott. Pedig izgalomban elég része volt, hiszen exponált politikai egyéniség volt, de nagy tiszteletet váltott ki, mert a főpolgármesterségben nem üres reprezentálást, hanem munkát látott és keresett.

A politika mellett a fürdők ügye izgatja Budapest közvéleményét. Négy esztendős munkával felépült és megnyilt a régi artézi fürdő helyén a Széchenyi-fürdő, amelynek építése 3.8 millióba került. Ezt is sokallják már, de annál nagyobb viharokat váltott ki a közgyűlésen is a Sáros-fürdő építése, illetve hiteltúllépése. Vihar ide, vihar oda, az előirányzott 5,650.000 koronához mégis megszavaztak újabb 4,417.712 koronát.

1913. nyarának szenzációja különben, hogy megindul Budapesten az első autótaxi június 1-én. Kíméletlenül kemény harc folyt a kérdés körül. Személyes támadások, panama-vádak egymást érték, végre a közgyűlés mosta kezét és a tanácsra bízta a rendszámok kiosztását. A tanács aztán úgy döntött, hogy a Martá-nak és a Benz-nek ad rendszámot ötszáz benzines kocsira, százötven villamoskocsira pedig a Norddeutsche Automobil A. G. (Namag) kap engedélyt. Amíg az első napon harmincöt benzines kocsi szaladgált már Budapesten, addig Bódy alpolgármesternek sürgősen ki kellet jelentenie, hogy „a NAMAG körül aggodalomra okot adó komplikációk támadtak." Bejelentette, hogy egymilliós vesztesége van, képtelen kötelezettségének eleget tenni. Ma sincs Budapesten villamos-autótaxi. Közben angolok jelentkeznek autóbusz-koncesszióért, már majdnem minden rendben van, utolsó percben azonban győz a házikezelés gondolata és a közgyülés felmondja az omnibuszvállalat szerződését. Még egy csöndes, de szinte vérre menő küzdelem közlekedési kérdésben: a Kossuth Lajos-utca—Erzsébet-hídi villamosvonal megépítése. Menjen-e villamos a Kossuth Lajos-utcán át, vagy se. Végül is amellett döntenek, hogy igenis, járjon a villamos a Kossuth Lajos-utcán. Ekkor új harc tört ki. A Közúti, vagy a Városi vonala menjen-e át Budára? „Budapest polgársága — írja a Fővárosi Hirlap — nem ismer se Közúti, se Városi érdeket, hanem egyelőre az a kérdés érdekli, megjavul-e a közlekedés, olcsóbb lesz-e, lesznek-e új vonalak?" Hieronymi kereskedelmi miniszter a Közúti mellett döntött.

Ez az 1913. esztendő különben jubileumi éve volt Budapestnek. Az egyesítés negyven éves fordulóját ünnepelték meg díszközgyülés keretében a Vigadóban. Dísz-szónokok voltak Márkus József, Rupp Zsigmond és Molnár Ferenc, ezúttal nem mint író, hanem mint városatya.

Kitör a világháború, Budapest háborus munkája

Ma még olyan apró problémák csiklandozzák a pesti polgár fantáziáját, mint a Kossuth Lajos-utcai villamos, holnap azonban már rászakad Magyarországra és egész Európára a világháború minden rémségével. Egyelőre a *Fővárosi Hirlap* még arról cikkezik, hogy a főváros szállításai körül milyen botrányos visszaélések történnek. A bajok főoka az, hogy a fővárosnak nincs önálló közszállítási szabályzata, hanem az állami közszállítási szabályzatok kereteihez van kötve.

Bárczy István nagyvonalú tervezései még mindig magasabbra és magasabbra emelkednek, alkotó vágya csak fokozódik. *Bódy* alpolgármester és *Krausz* Simon Németországban nagy kölcsönről tárgyalnak, de *Bárczy* idehaza már csináltatja a programot. Utasítja az ügyosztályokat, hogy a legsürgősebb közmunkákat írják össze. Eszerint negyven millió korona beruházásra van szükség. Hatmillió iskolaépítésre, kilencmillió a Gázgyár folytatólagos építkezésére, 2.6 millió a vízmizériák megszüntetésére, hárommillió a Gellért-fürdőre, félmillió a Széchényi-fürdő szállodájára, 1.3 millió kórházi célokra. Persze minden attól függ, hogy meglesz-e a nagy kölcsön. És a nagy kölcsön pár hónappal a világháború kitörése előtt tényleg „befutott." 1914 márciusában befejeződnek a *Dresdener Bank* 130 milliós kölcsönének felvételével (a 4½ százalékos kölcsönt a *Fővárosi Hirlap* uzsorakölcsönnek bélyegezte) a főváros kölcsönműveletei. Ebből kifizették az ötvenmilliós függő kölcsönt, megváltották az omnibuszt és folytatták az építkezést. És még sikerült deficitmentes költségvetést is csinálni, amelynek jobb- és baloldala egyaránt 115.681.087 korona.

Június 10-én még nyugodt békeesemény történik. A *Magyar Villamossági r.-t.-gal* hosszú per folyik, de az utolsó pillanatban perenkívüli egyesség létesül, amelynek alapján a főváros 21 millió koronáért megváltja a *Magyar Villamossági r.-t.* telepét és üzemét. A községesítési politika nagy diadala ez, de hasonlóképpen nagy lelkesedéssel fogadják a *Műszerüzem* létesítését, amely a kórházak műszer- és kötszer-ellátásának házikezelésbe vételét jelenti. Nem tudják ekkor még, hogy nagy viharok és bűnper melegágya lesz ez az új üzem.

Így folynak a főváros ügyei, amikor június 28-án, délután megérkezik a sarajevói tragédia híre. *Ferenc Ferdinánd* trónörököst és hitvesét meggyilkolták. A gyilkos golyók lángbaborították egész Európát. A világháború szele újabb belpolitikai csöndet teremt. De a gazdasági élet megtorpan. *Teleszky* János pénzügyminiszter kérlelhetetlenül letilt minden beruházást és a fővárosnak abba kell hagynia minden munkát, ha pénze, munkása, anyaga és építőszándéka van is.

A főváros óriási adminisztrációs gépezete szinte egyik napról a másikra háborús üzemmé alakul át. *Bárczy* István polgármesternek október 7-én ezért hálás köszönetét fejezi ki a közgyűlés. *Bárczy*-nak talán jólesik az elismerés, de mérhetetlenül fáj neki, hogy a háború és a háborús feladatok gátat vetnek az alkotó munka folytatásának. Látja, tudja, hogy összes ragyogó elképzelései megfeneklettek. A feladatok óriási sora hárul a fővárosra. Csak úgy kapásból mutatunk rá a legfontosabbakra, mint például a mozgósítási rendeletek végrehajtására, a polgári lakosság élelmiszer-ellátására. *Folkusházy* Lajost, a közélelmezési tanácsnokot éveken át súlyos és durva támadások érik. Férfiasan áll minden szemrehányást. Ő a nagy pesszimista. És ez a pesszimizmus győz, Budapest számára szükséges lehetett a jegyrendszer, de élelmiszere mindig volt. A főváros sok-sok milliót bocsátott *Folkusházy* tanácsnok rendelkezésére, hogy füstölthúst, zsírt, gabonaneműeket, rizst, burgonyát és vágómarhát szerezzen be. Egyszóval a legszükségesebb népélelmezési cikkek a háború utolsó napjáig kellő mennyiségben álltak rendelkezésre. A főváros adminisztrációjának munkája azonban folyton szaporodik. Így az ő feladata az élelmiszerjegy-rendszer bevezetése és lebonyolítása, a társadalmi jótékonyság irányítása és ellenőrzése. Pénzsegélyek osztása, népkonyhák szaporítása, központi konyha felállítása, óvintézkedések a járványok ellen, hadikórházak berendezése és fenntartása, iskolák átengedése katonai beszállásolások céljaira. Mindezekután pedig még harmincmillió hadikölcsönt is jegyzett Budapest székesfőváros közönsége.

A budapesti városházán azért a világ háború sem tudja halálos öleléssel megfojtani a terveket. Még a szerajevói tragédia után is mindjobban belekapcsolódik a főváros a kikötőkérdésbe. Július 1-én a közgyűlés kimondta, hogy mindenekelőtt a soroksári Dunaág pesti partjának kikötővé való kiépítését tartja szükségesnek s amennyiben az állam a kikötőmedence kiszélesítését, a part-terület feltöltését, valamint a kikötőhöz vezető vasutak építését a maga költségén elvégezteti: a főváros hajlandó a kikötő felszereléséhez szükséges többi munkát vállalni.

És a szerajevói katasztrófa után fejeződik be egy csúnya, nagy vajudás is. Február 11-én ezt írja a *Fővárosi Hirlap:* „Annyi harc, botrány, támadás után mégis csak lesz autobusz Budapesten. Indul március 1-én. Ez lesz a legszebb elégtétele *Rényi* Dezső tanácsnoknak." De február 18-án meg kell a hírt cáfolni: „Autobusz már megint nem lesz. Így áll a közgyűlés napján, így határozták a nagyfejűek." És az autobusz július 1-én mégis megindult.

Amikor Pistából István lesz

Csodálatos életerő van ebben a Budapestben. 1915 november 17-én, a háború első évfordulójának környékén arról számol be a *Fővárosi Hirlap*, hogy kigyúltak az ívlámpák a körúton. Kormányrendelet tiltotta el takarékossági szempontból az ívlámpák fényét és Budapest mégis kiverekedte magának, hogy az ívlámpák újra égjenek. A főváros deficitje már húsz millióra emelkedik, de az ívlámpák égnek. Csoda-e, hogy ilyen körülmények között *Bárczy* István meghódítja a legszigorúbb kritikust is. Csoda-e, ha a *Fővárosi Hirlap*-ban, amely éveken át minden tényét nagyító üveggel nézte ennek a lelkes és tettre szomjas polgármesternek, most *Aczél* Endre, a ragyogótollú publicista konstatálja, hogy „Budapest Istvánja még Pista volt, amikor egyetemes közbizalom egy nagy összevissza város élére állította polgármesternek. Kedves ember volt: vidor és bátor. Dédelgetett Pistája a tömegérzésnek, amely megsejtette benne a jövendő Budapest Istvánját."

1915 őszén, november 17-én tisztújítás kezdődött a budapesti városházán. A polgármesterválasztás nem lehetett kétséges. Az eredményt *Bódy* Tivadar alpolgármester így jelentette be harsány hangon:

— A polgármesteri állásra *Bárczy* István *urat* (így mondta, hogy *urat)* választotta meg a közgyűlés.

Zúgó tapsviharban indult el a küldöttség Budapest harmadszor megválasztott polgármesteréért. A *Fővárosi Hirlap* pedig konstatálta: „A kis hivatalban álmodozó Pistából hatalmas és öntudatos István lett abban a percben, amikor a közbizalom karján átsétálhatott a nagyterembe, ahonnan reformterveit parancsszóval indította útnak."

Egyébként alpolgármesterek lettek *Bódy, Festetich* és *Déri* Ferenc, új tanácsnokok: *Bukovszky* Viktor és *Demjén* Géza, akit rövid egy-két esztendő mulva meleg könnyekkel sirattunk meg, mert hivatali szobájában önmaga oltotta ki nemes életét.

Közben elérkeztünk *Bárczy* István tízesztendős jubileumáig. Szeretettel ünnepli mindenki, nincs ember, aki mást tudna elképzelni, minthogy még legalább tíz esztendeig lesz polgármester, még akkor is, ha a háború megkötötte kezét és a srapnellek lelohasztották fantáziáját. Nem is lehet egyebet csinálni, mint hogy tovább húzni az igát. A hadiállapot idejére a belügyminiszter megtagadta az újab-

beruházások engedélyezését, a budapesti városházán azonban olyan szükségletek jelentkeznek, amelyeknek fedezése a rendes bevételekből lehetetlenség. A háztartási egyensúlyt azonban biztosítani kell, tehát kölcsönre van szükség. A közgyűlés 1916 július 12-én 120 millió korona kötelezvény-kölcsön felvételére adott felhatalmazást, amelynek alapján a tanács a *Magyar Általános Hitelbank*-tól, a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank*-tól, a *Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület*-től és a *Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank*-tól 80 millió korona névértékű hatszázalékos törlesztéses kölcsönt vett föl, ami effektív hetvenöt millió koronát eredményezett.

Izgalmi anyag azért mégis van a főváros életében, főként a műszerüzem botránya miatt, ahol az üzem vezetőjének, *Dénes* Gy. Aladárnak visszaélései derültek ki.

A Fővárosi Hirlap harca a dunai központért

I. Ferenc József halála és IV. Károly megkoronázása után a magyar politikai életben erőteljes várakozások állnak be. 1917. május 22-én lemond Tisza István gróf miniszterelnök. Utóda Esterházy Móric gróf, akinek kabinetjében Vázsonyi Vilmos, a fővárosi demokraták vezére is helyet foglal. Az Esterházy-kormány alig harmadfél hónapig bírja lélegzettel, amikor azután a nagymultú politikus, Wekerle Sándor veszi át a kormányelnökséget.

Az 1917. esztendő különben valami csodálatos módon észrevételi Budapesttel azt a nagy horderejű tényt, hogy Dunája van és a magyar székesfőváros a Duna folyásának legexponáltabb helyén terül el. Ebben a magáraeszmélésben nagy része van a Fővárosi Hirlap-nak is, amely hosszú és kemény harcokat vívott először azért, hogy a magyar napisajtót tudatára ébressze annak, hogy milyen mérhetetlen jelentősége volna, ha Budapest a Duna nemzetközi központjaként szerepelhetne. Másodsorban a Fővárosi Hirlap harcai arra irányultak, hogy a magyar illetékes körök vegyék észre, figyeljenek föl és akadályozzák meg a külföldi mesterkedéseket, amelyekkel Budapest természetadta jogait akarják megdönteni. Azóta megváltozott a világ sora, de 1917-ben bizony Weisskirchner bécsi polgármester, aki számtalanszor mutatott barátságos arcot Budapest és Bárczy István felé, még minden erejével azon harcolt, hogy Budapesttől elhódítsa a dunai hegemóniát. Budapest igaz barátjának Bleyer regensburgi polgármester bizonyult, aki levélben szólította fel Bárczy Istvánt a középeurópai hatalmak Duna-konferenciájának megtartására és levélben kifejezte azt a meggyőződését, hogy a dunai központ csak Budapest lehet. Ezért írja a Fővárosi Hirlap: „1916-ban Budapest is ráeszmélt, hogy törődni kell a Dunával. 1916-ban volt a Duna-konferencia és ebben az esztendőben lett módfelett pregnánssá a budapesti kereskedelmi és ipari kikötő megépítése“... „Büszke örömmel szögezi le a Fővárosi Hirlap, hogy a mi írótollunk evezte meg először azokat a vizeket, amelyek a német szakköröktől felénk áramlottak.“ Majd megint: „A Duna-konferencia kifejezés először a Fővárosi Hirlap-ban látott napvilágot és Bleyer regensburgi polgármesternek Bárczy-hoz intézett leveléről is mi emlékeztünk meg legelőször.“ Azután nyilatkoznak a Duna-kérdésről a Fővárosi Hirlapban Mattlekovich Sándor: „Ha a Duna nemzetközi folyó lesz, meg kell alapítani a nemzetközi székhelyet, amely csak Budapest lehet.“ Déri Ferenc alpolgármester, aki a kikötő-ügyet is kezelte Vita Emillel együtt: „Nagyon fontos volt a Duna-konferencia. Budapestre, mint Duna-központra terelte a figyelmet. Első teendő a kereskedelmi kikötő megvalósítása.“

Aztán még egy figyelmeztetés, hogy Budapestnek kell a Duna-központnak lennie és minden fegyvert meg kell ragadni Weisskirchner bécsi polgármester gánesvetései ellen. Aztán egy örvendetes hír a Fővárosi Hirlapban: Weisskirchner meghátrált, a magyarok és bajorok sikere a Dunán: teljes egészében fenntartják a budapesti Duna-konferencia határozatait.

Még egy pár jóleső esemény IV. Károly király trónralépésének esztendejéből: az Albrecht Hildegard-alapból a rendelkezésre álló, 1,242.135 koronával megalakul a Budapesti Kisipari Hitelintézet, Vita Emil tanácsnok személyes nagy sikere.

Megalapították a Népjóléti Központot, célja: a társadalmi és hatósági munka összhangba hozatala, a népjóléti munka egységes irányítása és ellenőrzése. Megindult az idegenforgalom országos szervezése, megalakult az Idegenforgalmi Központ.

Az Általános Villamosságit megváltotta a főváros. „Még ilyen egyenes útja, — írja a Fővárosi Hirlap, — nem volt egy milliós üzletnek és soha megváltás ilyen hasznos nem volt a fővárosra.“

Bárczy főpolgármester, Bódy polgármester, kitör a forradalom

A forradalom esztendejének elején (1918.), még senki sem érezte Budapesten a forradalom előszelét. Mindenki dolgozott, mindenki élni akart, élelmiszer volt elegendő, ha sorba is kellett állni érte. Csak később, ősz felé kezdtek szállingózni a hírek, hogy a kaszárnyákban bujtogatnak és hogy a frontokon meglazult a fegyelem. A budapesti városházán április 10-én még nagy lelkesedéssel választják meg *Bárczy* Istvánt főpolgármesterré, majd négy nappal később *Bódy* Tivadart polgármesterré. *Bódy* nem igen adhatott nagy programot a háború negyedik esztendejében, de legnagyobb feladataul a fővárosnak a háborús bajokból való kivezetését jelölte meg. Rendbe kell hozni — mondotta — a főváros háztartását is, amelyet a világháború károsan befolyásolt. Új adórendszert akart teremteni, Budapestet az ország élelmiszerkereskedelmi központjává óhajtotta tenni. Alpolgármesterekké *Folkusházyt* és *Harrert* választották meg.

Szeptember 26-án még nagy ünnepségek között nyílt meg a *Gellért-fürdő* és október 31-én kitört a forradalom. A városházán nagyobb küldöttség élén megjelent *Szende* Pál és a forradalomhoz való csatlakozásra hívta fel a tanácsot, ami a kényszer hatása alatt meg is történt. Erre a *Nemzeti Tanács* a Károlyi-palotából a központi városházára tette át székhelyét. A forradalom huszonnégy óráig sem aludt, november 1-én erőszakkal végrehajtották a közúti vasutak egyesítését, két nap mulva a forradalmi kormány megerősítette a Nemzeti Tanács intézkedését és hármas direktóriumot bízott meg, hogy a vasutakat a kormány számára vegyék át és azoknak egyesítése, átszervezése után adják át a fővárosnak. Ez november 5-én és 6-án meg is történt.

November 15-én megindultak a kikötőépítési munkálatok és ezzel a helyi kikötő ügye a megvalósulás útjára lépett.

A köztársaság kikiáltása után megszüntették a főváros közgyűlését és megszületett a *néptanács*, amelynek húsz törvényes tanácstagján kívül huszonnégy a belügyminiszter által delegált volt. Lassan föltünedeztek mindenfelé a bizalmiférfiak és a városháza hovatovább nagy szakszervezetté alakult át.

Még a forradalom tulajdonképpen ki sem futotta igazi formáját, amikor 1919 januárjában *Bárczy* István lemondott a főpolgármesteri méltóságról. A néptanács teljesen szociálista befolyás alá került és nagy tervekkel foglalkozott. Elhatározták, hogy a főváros mezőgazdasági üzemet rendez be, a földbirtokreform útján földet szerez, hogy a főváros lakosságának élelmezését megkönnyítse. Az oktató személyzetet át akarták képezni az új ideológiára és új iskolakönyveket akartak nyomatni forradalmi szellemben. Kimondták, hogy a főváros üzemeiben csak szervezett munkások dolgozhatnak. Bizalmi-rendszer, kollektív szerződések, üzemi tanácsok, munkabéremelés, nyolcórai munkaidő és fizetéses nyári szabadság voltak még a követelések.

Közben azonban a háztartási hiány 135 millióra emelkedett. A tervezett földbirtokszerzés is százmillió koronát emésztett volna föl és így a tanács kétszázmillió koronás törlesztéses kölcsön fölvételére kért fölhatalmazást. A kölcsön felvételét azonban megakadályozta a *kommün kitörése*. A forradalmi kormányzótanács a fővároshoz *Preusz* Mór, *Vincze* Sándor és *Dienes* László népbiztosokat küldte. Egész sereg tisztviselőt bocsátottak el, akiket megbízhatatlanoknak tartottak és helyükre munkásokat ültettek. A kinevezett népbiztosok mandátuma április 17-én megszünt. A főváros ügyeinek közvetlen intézését a munkás- és katona-tanács elnöksége vette át, amely *Agoston* Péterből, *Barna* Jenőből, *Biermann* Istvánból és *Bogár* Ignácból állott. Ez a direktórium szánalmas függvénye volt az országos hatalmat bitorló népbiztosoknak. Egyszerű végrehajtó szervei lettek az úgynevezett kormányzó tanácsnak.

Akomün után a magyar sajtóban elsőnek a Fővárosi Hirlap jelent meg

A *Fővárosi Hirlap* 1919 március 19-én még megjelent, riportot írt a kétszázmilliós kölcsönről és egyéb aktuális problémákról. A kommün után a magyar sajtóban a *Fővárosi Hirlap* jelent meg először augusztus 6-án és hatalmas cikksorozatban jellemezte a kommün urait és faximilében közölt okmányokkal mutatta be a bolsevisták városházi garázdálkodását. *Bódy* polgármester és a tanács ekkor már átvették a város ügyeinek intézését és a polgármester örömmel jelentette ki a *Fővárosi Hirlap*-ban, hogy a rend és normális munka helyreállott. Üres kasszákat és üres raktárakat találtak. Nem volt se pénz, se élelmiszer, se a betegek ápolásához szükséges gyógyszer. „Mikor elkergettek bennünket — mondta a polgármester — a pénztárban nyolcvan millió korona volt, mikor visszajöttünk, semmit sem találtunk, sőt a négy hónapra terjedő rémuralom alatt még havi tizenkét millió korona támogatást is adott az állampénztár a főváros számára. Ez négy hónap alatt negyvennyolc millió koronát tesz ki, úgyhogy százhuszonnyolc millió koronára rúg az az összeg, amit a kommunisták a fővárosnál elköltöttek.“

A *Fővárosi Hirlap* szenzációs cikksorozatot közölt a városházi szegénylegényekről, a vörös karnevál emlékeiről, a lerongyolódott Budapestről és arról, hogy hogyan osztották föl a kommunisták Budapestet. Az öt városházi „polgármester“ közül a legszörnyűbb emléket *Biermann* István hagyta, aki elcsapott bankfiúból lett városházi véreb és aki legjobban gyűlölte a „burzsujt“.

Ellenforradalmi viharok, Sipőcz Jenő polgármester

A proletárdiktatúra leverése után a rend helyreállítása, a főváros nagy adminisztrációs gépének megindítása nehéz küzdelembe került. Hónapokig stagnált minden, míg végre 1920 január végén, a nemzetgyűlési választások megejtése és vitéz nagybányai Horthy Miklósnak kormányzóvá való választása után megkezdődött az alkotmányos élet. Március 16-án Bódy polgármester, a tanács tagjai és főtisztviselői átadták a kormányzónak a főváros hódoló feliratát. Március 24-én a kormányzó Sipőcz Jenő tiszti ügyészt a főváros kormánybiztosává és főpolgármesterévé nevezte ki. Május 17-én volt az első tanácsülés, amelyen Sipőcz kormánybiztos a jogfolytonosság helyreállításáról, a keresztény és nemzeti eszme biztosításáról, valamint a normális gazdasági élet helyreállításáról beszélt. Július elején megejtették a községi választásokat széles választójog alapján. A keresztény pártok 167, a liberális pártok 73 mandátumot kaptak, de a választóknak csak fele szavazott le. A bemutatkozás a július 28-iki alakuló ülésen történt. Sipőcz kormánybiztos terjedelmes, de részletekbe nem hajló programmot adott. Beszédének végén ezeket mondta:

Mindezt a nagy munkát csak hivatása magaslatán álló, magas szellemi és erkölcsi nívójú tisztviselői és alkalmazotti karral lehet megvalósítani. Minden destruktív elemet ki kell küszöbölni, de viszont arra is vigyázni kell, hogy a közigazgatás zavartalan menete ne szenvedjen, nagy figyelemmel kell ezt a kérdést elintézni, nem felületesen, hanem vizsgálgatva a szívnek minden redőzetét.

Sipőcz Jenőt alig öthónapos kormánybiztosi működése után szeptember 1-én a törvényhatósági bizottság polgármesterré választotta. Az első polgármestérválasztásnál 227 szavazatot adtak le, Sipőcz Jenő mellett 170-et, ellene 57-et. A székfoglaló beszéd nem volt könnyelmű az igéretekben, hiszen elég gondja volt a polgármesternek ebben a nehéz helyzetben. Amit igért, nem volt több, csak a főváros súlyos, megzavart háztartásának rendbehozatala. Miután kifejezést adott a tisztviselői kar iránt érzett tiszteletének és szeretetének, kifejtette, hogy a destrukció szellemének távoltartására minden eszközt felhasznál, mert „a destrukció szemben fogja találni magát a keresztény nemzeti eszme lángpallósú angyalával.“

A polgármesterválasztáson az uralomra jutott Wolff-párt Bódy Tivadart, a nagyérdemű polgármestert kibuktatta és kibukott Déri Ferenc alpolgármester is. Alpolgármesterek lettek Folkusházy Lajos, Rényi Dezső és Buzáth János. A tanácsnokok közül a keresztény párt Sztankovics Szilárdot, Marher Aladárt, Keményi Gézát és Vita Emilt ejtette el. Helyettük új tanácsnokok lettek: Sántha Dénes, Szaszovszky József, Vajna Ede, Lobmayer Jenő, Till Antal, Purébl Győző főjegyzők és Zilahi Kiss Jenő tanácsjegyző.

A korszak, amely ezután következett, túlságosan viharos volt. Gyűlölködés és botrányok egymást követték, a liberális pártokat a bizottságokból kirekesztették, aminek az lett a következménye, hogy ezek lemondtak a mandátumukról. Sipőcz Jenő polgármester az első órától kezdve érezte, hogy egész Budapest polgármesterének kell lennie, a föltornyosult ellenforradalmi erőkkel azonban egyelőre nem tudott megbírkózni. Kiegyenlítő szerepe csak később tudott érvényesülni, egyelőre tehát a politikai béke megvalósítása nélkül törekedett a főváros ügyeinek rendbehozatalára. Beruházásokra, nagyszabású akciókra nem volt pénz. Mégis érdeme a polgármesternek a villamosvasutak megváltása és a külföldi kölcsönök rendezése. Szociális célokra azonban akkor is áldozott a polgármester. Habár erőszakosan, de ezekben a nehéz időkben 1.8 milliós fölöslegge rendelkező költségvetést állított össze. A közkonyhák már működnek, összesen 114 és egyelőre 64.200 gyermeknek adnak ebédet. A munkanélkülieség nagy. Építkezésre azonban nincs pénz, tatarozással, emeletráépítéssel adak kenyeret, amennyit lehet. 1920-ban csak félmillió korona jut erre a célra, ez az összeg azonban a következő hat év alatt tízmillióig emelkedik. Egyébként ebben az évben szüntették meg a gáz- és elektromos adót és kezdték meg a köztisztasági beruházásokat, autókra szerelt locsolókat, hótalicskákat vásárolnak és modernizálják a szeméttelepet.

Az étkeztetési akció azután a következő évben (1921) kiterjed már a felnőttekre is. Ötven konyha hatszázezer adag ételt ad a felnőtteknek, míg a gyermekeknek kétmillió-háromszázezer adag jut.

Ebben az évben indul meg (szeptember 24) az autóbusz-forgalom, tizenhat régi típusú — valljuk be rozoga — kocsival, amelyeket Bécsben mustráltak ki.

Legfontosabb teljesítményei azonban a fővárosnak ebben az évben egészségügyi téren történtek. Létrehozták a Községi Gyógyszerüzemet és megvetették az iskolaorvosi intézmény alapjait, amely intézmény az egész világon egyedülálló. Az amerikai vöröskereszt ajándékából hat iskolaépületben szereltek föl

fogorvosi rendelő intézetet és hét iskolaorvost alkalmaztak.

A levegő azonban tele van panasszal. Ezeknek a panaszoknak bőségesen ad hangot a Fővárosi Hirlap. Bár megszüntetik a telekértékadót és bár megkezdődik (1923) a sertésközvágóhíd fejlesztése és a hűtőház építése, a Fővárosi Hirlap mégis azt követeli, hogy „ne muljon el tavasz építkezés nélkül". A nyomorúságos lakásviszonyok követelik ezt. Konstatálni lehet ugyan, hogy „megmozdult az ingatlanpiac", sajnos azonban bérházepítés nem lesz ebben az évben sem, csak villákat és raktárakat építenek. Hír van arról, hogy egyszakaszos törvény készül, amelynek értelmében a főváros minden üres telket kisajátíthat szükséglakások céljaira. Ebből a hírből azonban törvény sohasem lett. Közben azonban csupa harcot kell hirdetnünk. Harcot a vízhiány ellen, a tüzifadrágaság ellen, a tejellátás javítása érdekében és harcot a demokratikus választójogért. Sürgeti a Fővárosi Hirlap a Váci-uti gyárak kitelepítését és hangoztatja, hogy a modern technika követelményeinek megfelelően az összes közösüzemeket át kell alakítani.

Ezzel szemben tényleg megtörténik a BSzKRT megalakítása. A megváltási egyezség az, hogy a főváros tőkebefektetés nélkül járadék-fizetést eszközöl, amelyet a BSzKRT a maga jövedelmeiből fizet.

Sok viszontagság után, 1923-ban ismét rákerül a sor a kikötő kérdésére. A főváros az utóbbi években már nem tehetett egyebet, minthogy a helyi kikötő megépítését folytatta és erre a célra előbb négymilliót, két évvel ezelőtt pedig tízmillió koronát szavazott meg. A főváros vezetősége most aggodalommal látja, hogy a kormány egy francia pénzcsoporttal tárgyalásokat indított. A kikötőépítési részvénytársaság meg is alakult és igen kedvező feltételeket kapott. A főváros, — bár súlyos áldozatokat hozott, — a kikötő kérdésében vereséget szenvedett.

Az ötvenéves Budapest

Az esztendő ünnepséggel végződött: Budapest székesfőváros békétlen hangulatban, de méltóságos nyugalommal ünnepelte meg a három város egyesítésének *ötven éves jubileumát.* (1923. nov. 17.) *Csernoch* János biboros hercegprimás ünnepi misét mondott a belvárosi templomban, majd a díszközgyűlésen *Horthy* Miklós kormányzón kívül megjelent *József* királyi herceg és a hercegasszonyok, *Nagy* Emil, *Rakovszky* Iván, *Klebelsberg* Kunó gróf miniszterek, *Scitovszky* Béla, a nemzetgyűlés elnöke, *Scioppa* Lőrinc pápai nuncius, *Csernoch* János biboros hercegprímás és még számos előkelőség. Csak *Sipőcz* Jenő polgármester nem volt jelen, aki betegen feküdt.

— A főváros népe — mondotta megnyitó beszédében *Folkusházy* Lajos alpolgármester, — a keresztény nemzeti szellemben újjászületve, egynek érzi magát az ország népével, forrón szereti hazáját és híven ápolja a mult szent hagyományait.

Berzeviczy Albert, a *Magyar Tudományos Akadémia* nevében mondott emelkedett hangú, szép emlékbeszédet. Így fejezte be szavait:

— Dolgoznunk, építenünk, alkotnunk kell fáradhatatlanul, nem lankasztó kétellyel, nem kislelkü csüggedéssel és *nem is emésztő gyülölettel.* Dolgoznunk és alkotnunk kell sziklaszilárd, Istenbe vetett hittel, bátor, messzeségbe szárnyaló reménnyel és egész nemzetet átfogó, nagylelkü szeretettel.

Az ünnepség végén még *Csilléry* András mondott beszédet.

Horthy Miklós kormányzó üdvözlő táviratot intézett ebből az alkalomból a fővároshoz: „Hő óhajom, hogy az egész országgal harmóniában minden magyar szív szeretetétől övezve haladjon Budapest keresztény erkölcsi alapon egy szebb jövő felé."

Ripka Ferenc: A városháza nem politizál, a városháza dolgozik

A városházi politikában erőteljesebb változást csak az 1924. esztendő hozott. Bethlen István kormánya, úgy látszik, elhatározta, hogy a fővárost nem engedi át kényre-kedvre a Wolff-pártnak. Ennek az elhatározásnak első látható jele volt, hogy augusztus végén a kormányzó Ripka Ferencet nevezte ki a főváros kormánybiztosává. Nagy meglepetés volt ez a kinevezés, mert Ripka Ferencet mindenki igen nagyrabecsülte férfias jelleméért, puritán egyéniségéért, a budai polgári társadalomban kivételes helyet foglalt el, de mindenki úgy érezte, hogy áldozatot hozott, amikor arra vállalkozott, hogy Bethlen István politikájának tömegeket hódít a magyar fővárosban. Kiváló taktikával, bölcsességgel és diplomáciai rátermettséggel irányította ezt a politikai munkát, amely meghozta azt az eredményt, hogy a főváros közgyülési termében a kormánynak igen jelentékeny, számottevő pártja foglalt helyet. Ripka Ferenc ugyanazt a jelszót irta fel zászlajára, amelyet a Fővárosi Hirlap mindig hirdetett: „a városháza nem politizál, a városháza dolgozik." Nem titkolta azt a véleményt, hogy a pártharcok során felburjánzott gyülölködés sokat ártott a fővárosnak. És ezt Budapest polgárságának igen széles rétegei értették meg és csatlakoztak az Egységes Községi Polgári Párt zászlajához. Ő maga nem ad politikai programot, hanem hadat üzen a drágaságnak, munkanélküliségnek és a tuberkulózisnak.

A kormánybiztos órákig sem késett, azonnal nekifogott programja megvalósításának. Elsősorban a drágaság ellen indított harcot és itt komoly sikereket is ért el, amit a piaci árakban egy év alatt beállott, számokkal illusztrálható különbség igazol a legjobban. Már a legelső hónapban amerikai fagyasztott hussal ostromolta meg a bécsinél ötven százalékkal magasabb húsárakat, a burgonya árát felénél is alacsonyabbra verte le, csinált hatósági alma- és tojás-akciót. A munkanélkülieknek tatarozási hitellel biztosított munkát.

Egyéves kormánybiztossága alatt minden igyekezetével és befolyásával a tisztviselők érdekeiért harcolt. Egyhónapos működése után kijelentette: „az aranyparitásos fizetés már a zsebében van minden városi alkalmazottnak." Ugyanakkor gazdag tevékenységet fejtett ki a főváros pénzügyeinek rendbehozatala körül. Nyiltan föltárta a főváros súlyos helyzetét és a reális költségvetés megcsinálásában személyesen működött közre. Harcot vívott a főváros külföldi hitelezőivel, akik eljöttek körülnézni Budapestre, hogyan lehetne ebből a városból minél több hasznot kiszorítani. Kormánybiztosi működésének egyik legfőbb ténye volt, hogy a kormánynál keresztülvitte az üzemeket ellenőrző bizottság kiküldését. Ez a bizottság hónapokig tartó munkával átvizsgálta az üzemek teljes gazdálkodását, kritikát mondott minden egyes üzemről és jótanácsokkal is szolgált az üzemek jövőjére vonatkozólag.

Apróbb kísérő jelenségek: megindul a tejakció, a csecsemők tíz százaléka kap ingyen-tejet, nagyszabású temetőrendezés, a X. kerületben új ravatalozó, stb., a bortermelési adó törlése és a költségvetésben rekord-fölösleg, 23 millió pengő.

Megkezdődnek a fővárosi építkezések

A következő évben első nagy választási harcát is megvívta *Ripka* Ferenc. A harci lobogón *gyülöletmentes politikát és alkotómunkát* hirdetett. A kérdések kilencven százaléka — mondotta — gazdasági kérdés, a törvényhatóság munkájának tengelyébe tehát ezeket a munkákat kell beállítani. A *Fővárosi Hirlap* ezt így fejezte ki: „A városi pártoknak össze kell fogni, hogy Budapest régi fényét visszavarázsolják." És aki békét hirdetett ebben az időszakban, az nem dolgozott hiába. Mindenki beleúnt a harcba, a gyülölködésbe és olyan atmoszféra keletkezett Budapesten, hogy a legkülönbözőbb világnézetek harcából is munkaképes közgyülés került ki.

A kormányzó hármas jelölése alapján a közgyülés 1925 július 11-én főpolgármesterré választotta *Ripka* Ferencet, aki bemutatkozó beszédében hangoztatta:

— Támogassuk egymást, nem egymásért, hanem Budapestért. Ránk van bizva most a sorsa, tőlünk kérik számon, hogy mit tettünk vele. Kenyeret és békességet kell szereznünk, ebben segítsük egymást.

És valóban, *Ripka* Ferenc egészséges szociálpolitikával átitatott gazdasági politikát csinált a főpolgármesteri székben. Ebbe a gazdaságpolitikai tevékenységébe kapcsolódik bele az a korszakalkotó munkája, amellyel Budapest székesfővárros idegenforgalmának fejlődését egyenes vonalba segítette. Talán a legnagyobb alkotása ezen a téren a *Szent István-Hét,* amelyet első ízben 1926-ban rendeztek meg. Mint főpolgármester vezette a budai dalárdát Londonba, ahol a budai dalosok nagyszerűen szerepeltek. *Ripka* Ferenc pedig meglátogatta a magyarság nagy barátját, *Rothermere* lordot.

Ezeknek az időknek az alkotása, hogy polgári konyhákat szereltek föl, csecsemő-kelengyét adtak ingyen, amelyet az anyák ezrei vettek igénybe és megkezdődött a szegényeknek, a népjóléti miniszterium elosztása révén szénnel, koksszal, fával való ellátása. 1924-ben és 25-ben megépült az Uj Szent János-kórház három (730 ágy) tüdőbeteg-pavillonja, a következő években pedig a köztisztasági hivatal számára nagyszámú új locsoló-autót, seprőgépet, locsoló-gépkocsit és hóekét szereztek be.

A sok jószándékú segítés mellett azonban tele van a város gazdasági élete panasszal. A *Fővárosi Hirlap* akciói egymást követik. Igy talán legelsősorban a tranzitókereskedelem érdekében, amelyről konstatálja a lap, hogy a forgalom az utóbbi időben majdnem teljesen Bécsbe terelődik. „A tranzitóforgalmat lebonyolító kereskedők száma, — írja a *Fővárosi Hirlap,* — egyre kevesebb lesz. Ez egyrészt azokra az intézkedésekre vezethető vissza, amelyek a tranzitó-kereskedelmet gátolják, másrészt a tranzitóforgalom emelésére hivatott intézmények hiányára."

Elsőrendü hivatásunk ebben az időben: harcolni az árdrágítás ellen. Hiszen a malmok tőzsdespekulációkkal verik föl a gabonakészleteik árát. A bőrkartel a mészárosokkal csatázik: „mindenki a fogyasztók bőréből akar szíjat hasítani." Aztán a harc az uzsorajárvány ellen. „Budapest utcáin és nyilvános helyiségeiben a legszemérmetlenebbül üzi az uzsora a maga kerítő játékait." Lehetővé kell tenni, hogy az iparos és kereskedő olcsó hitelhez jusson. Beletartozik a drágaság elleni harcba, hogy a *Fővárosi Hirlap* szeretné látni a főváros három nagy üzemének gazdaságossabbá tételét, aminek révén az egységárak leszállítása is lehetővé válna. Es bebizonyitja a lap, hogy a gazdaságossabbá tétel révén évi tízmillió aranykoronát lehetne megtakarítani. Követeli a lap a vendéglői árak leszállítását, a tandijak mérsékelését, az olcsóbb tanszereket és ártó hadjáratot indít a zúgálogházak és azoknak nagy kamata ellen.

Ebben az izgatott és szegény levegőben fezőrök és kalandorok kacsintgatnak Budapest felé. A *Fovarosi Hirlap* idejeben veszi észre, hogy az idegenforgalom emelését célzó tevékenységünket ki akarják használni. Hazardjátékos lebujok keletkezéséről beszélnek, amelyek „nem csábítják, de elriasztják az idegent." De a játékbank a fürdőkre is kiveti a hálóját. A *Fővárosi Hirlap* ört áll: nem szabad Budapest fürdőit elidegeníteni.

Végeredményben pedig száz szónak is egy a vége: „Budapest népe — írja a *Fővárosi Hirlap* — szivszorongva lesi az építkezés megindulását." És követeli a lap, hogy az építőprogram végrehajtására elő kell teremteni a pénzügyi fedezetet. Nem hiábavaló a fölemelt szó, mert 1925-ben megkezdődnek a főváros építkezései. Maradandó tevékenység ez, mert új városi bérhazak épülnek a Lenke-uton, a Bécsi-uton, a Hunor- és Veder-utca sarkán, a Kárpát-utcában, a Váci-út és Mura-utca sarkán, a Váci-uton, a Faludi-utca és Váci-út sarkán, a Madarász-utcában, a Gyarmat-utcában, a Rozgonyi-utcában, a gróf Haller-utcában, a Dandár-utcában, az Üllői-úton, a Kolozsvári-úton, a Csend-utca és Budaőrsi-út sarkán, a Maglódi-úton és a Vezér-utcában.

Az első építési turnus befejezése után folytatólagosan épített a főváros ilyen kislakásos bérházakat a Simor-utcában, a Mester-utcában, a Németvölgyi-uton, a Róna- és Ujvidék-utca sarkán és a Kisfaludy-utcában. Az első bérházak kölcsönök felvétele nélkül épültek, majd azután jöttek az úgynevezett banképítkezések, de a főváros az építkezések befejezése után, már 1928. befejezése után visszafizette a hitelezett összegeket. A kislakásos bérházépítési akció összesen 5774 lakást termelt.

Wolf Károly: Elérkezett a belső kiengesztelődés órája

Ilyen körülmények között természetes, hogy a községi politikában is csöndnek kellett elkövetkeznie. Az 1926. évi költségvetési vita, amely július elején fejeződött be, nagy eredményeket hozott ezen a téren. Wolff Károly szerezte meg az ünnepélyes pillanatot, amikor kijelentette, hogy elérkezett a belső kiengesztelődés órája. A költségvetési vita során történt ez, a válasz pedig az volt, hogy a vita hetedik napjának hajnali óráiban az egyik demokrata városatya kijelentette, hogy: egy a mi Budapestünk. Mindenki megtapsolta ezt a szép akkordot, amellyel a közgyülési vita be is fejeződött. A lappangó lángok mégis föllobbantak egyszer a következő közgyülési napon. De az ülés végén már Ripka főpolgármester boldogan köszönhette meg az eredményes munkát:

— A költségvetés letárgyalása, — mondotta, — a főváros háztartását konszolidálta. A státusrendezés a tisztviselők helyzetét javította meg. A külföldi kölcsön rendezése fontos határkövet jelent gazdasági életünkben. A függő kölcsön biztosítása nemcsak anyagi, hanem erkölcsi eredmény is, Budapestnek erkölcsi értékei is vannak és ezeknek megérzéséért és fejlesztéséért a törvényhatósági bizottságot illeti az elismerés.

A főpolgármester szavait illusztráljuk, ha elmondjuk, hogy az eddig a népjóléti minisztertől kapott adományokat most a főváros adja már. A főváros önállóan ruházza föl a szegény iskolásgyerekeket, évenkint öt- tízezret. Bevezették a szellemi és fizikai munkanélküliek segítését, a munkások karácsonyi segélyét, a szellemi szükségmunkát. Diákszállók létesülnek és megteremtik a háztartási továbbképző iskolát és a kertészképző iskolát. Az 1922-ben kezdett iskolaorvosi intézmény négy esztendő mulva ezt a fejlődést mutatja: előbb negyvenhét iskolaorvos működik, majd az iskolaorvosi intézményt kiterjesztik az óvódákra is és igy az iskolaorvosok száma hatvanhétre emelkedik, akik mellett tizenhét szakorvos is dolgozik. Ezek az orvosok 285 közoktatási intézetben 84.000 gyermek egészségére vigyáznak.

1926-ban megszűnik az elektromos áramra kivetett pótdij és a főváros mérsékli a szállodaadót. Ebben az évben ér véget a temetkezés községesitéséért folyó harc, amely a kommün alatt kezdődött, a kommün után folytatódott és azzal ért véget, hogy a Községi Temetkezési Intézet kizárólagos jogot kapott a főváros területére, amit azzal hálál meg, hogy ötven százalékkal olcsóbban végzi mun-

káját, mint végezték a magáncégek. Budapest közlekedésének nagy eseménye pedig, hogy a közgyűlés 4.8 millió pengőt szavazott meg májusban ötvennyolc modern autóbusz beszerzésére.

Bárczy, Ripka, Sipőcz harca, Sipőcz győzelme

Őszre azután megjött a főváros évtizedek óta legnagyobb szenzációja, az, hogy a polgármesteri székért Bárczy István, Ripka Ferenc és Sipőcz Jenő szálltak harcba. A választásból győztesen Sipőcz Jenő került ki. Hogy Bárczyval és Ripkával meg tudott küzdeni, ott már nemcsak a politikai meggyőződés, de a gyakorlati érdemek is súlyosan estek latba. Ekkor már az egész város megismerte Sipőcz Jenő puritán, lelkes, igazságos, emelkedett szellemű egyéniségét. Ez a választás tele volt a politikai harc izgalmaival. 1926 szeptember 30-án a Váczi-utcai újvárosháza kívül-belül ünnepi díszbe öltözött. Bárczy István, a boldog béke, a fejlődő és építő Budapest nagy polgármestere, Sipőcz Jenő, a forradalmak után való újjászületés korszakának polgármestere és Ripka Ferenc, a társadalmi béke őszinte hirdetője és megvalósítója, a népszerű főpolgármester álltak szemben egymással. A választáson a 280 választott és kinevezett bizottsági tag közül mindössze négyen hiányoztak. A tisztviselőkkel együtt leadtak 304 érvényes szavazatot, ebből Ripka Ferencre 56, Sipőcz Jenőre 124 és Bárczy Istvánra ugyancsak 124 szavazat jutott. Minthogy a törvényben előírt abszolút többséget senki sem érte el, Sipőcz és Bárczy között pótválasztást kellett elrendelni.

Ez a pótválasztás, amelyet természetesen fokozottan izgalmas kortézia előzött meg, 1926 október 1-én zajlott le. Ezúttal a leadott 302 szavazatból 166 esett Sipőcz Jenőre, 135 Bárczy Istvánra, egy pedig érvénytelen volt, tehát Sipőcz Jenő 31 szótöbbséggel újból Budapest polgármestere lett.

A tisztújítás további során nem esett komolyabb változás a városvezetés vezető-karában, alpolgármester maradt Folkusházy Lajos és Buzáth János, megválasztották a régi tanácsot is, csak a műszaki tanácsnokok: Solti Lajos és Kabdebó Gyula lettek újak. (Fájdalmas katasztrófa, hogy a harminc éve szolgáló nagyszerű Kabdebó Gyula a választás után pár órával szívszélhüdésben meghalt.) Ugyancsak ekkor az esztendőben került két nagy intézmény élére két kiváló férfiú, az egyik Illyefalvy I. Lajos, aki a Fővárosi Statisztikai Hivatal igazgatója, a másik az azóta elhunyt Rózsa Károly, aki a Gázgyár vezérigazgatója lett.

Semmit sem vártak természetesen olyan érdeklődéssel, mint az újonnan megválasztott Sipőcz Jenő programbeszédét. Nemcsak a politika játszott itt közre, hanem az is, hogy ekkor már a levegőben volt a fővárosi törvény revíziójának kérdése. Sipőcz Jenő megválasztásának órájában erőteljesen leszögezte magát Budapest autonómiájának védelme mellett. „Ünnepélyesen ígérem, — mondotta — hogy nagy elődeim példájához híven, buzgó lelkiismeretességgel fogok az önkormányzat tisztaságán őrködni."

Másik nagyjelentőségű kijelentése ez volt:

— A tanács és a polgármester a pártoktól függetlenek, csak a törvényhatóság egyetemének vannak alávetve. Kijelentem, hogy egyetlen országos, vagy várospolitikai pártnak tagja nem vagyok, az elmult hat esztendő alatt nem voltam és hivataloskodásom ideje alatt nem is leszek és így minden pártköteléktől függetlenül, teljesen elfogulatlanul akarom kötelességemet teljesíteni a főváros egész lakosságának érdekében.

Húszmillió dollár beruházásra, harc a Községi Takarékpénztárért

Ebben az emelkedett hangulatban, a politikai harcoknak a polgármester személyében való teljes kiegyenlítődése után csak nagy és komoly munka kezdődhetett a budapesti városházán. Ehhez a komoly munkához pedig pénz kellett. 1927 márciusában a tizenkettes bizottság elfogadta a polgármester nagy beruházó programját és hozzájárult, hogy ennek kivitelére 17,400.000 dollár, a megvett telkek kifizetésére 800.000 dollárt vegyenek föl; május 23-án pedig egyhangúlag elfogadta a *Bankers Trust* hatszázalékos kölcsönét azzal, hogy a húszmillió dollárt beruházásokra fordítják.

Közben megnyílik a Széchenyi-strandfürdő, amely 6900 négyzetméternyi vizet és 2800 négyzetméternyi homokot kínál az üdülni vágyó közönségnek. A Széchenyi-fürdő építésénél azonban hatalmas költségtúllépés merül föl. Ebben az ügyben *Scitovszky* Béla, az új belügyminiszter sürgős vizsgálatot rendelt el, amelynek befejezéseképpen *Sipőcz* polgármester jelentette, hogy a hiteltúllépésekért az építési ügyosztály a felelős, amelynek négy tagja ellen megindították a fegyelmit megelőző vizsgálatot.

Általában mind erősebben kezd a figyelem az üzemekre terelődni és az úgynevezett üzemvizsgáló bizottság máris eredményes és komoly munkát végzett. Ennek a munkának következéseképpen a főváros közgyűlése a bizottság javaslatára megszüntetendőnek mondotta ki az épületek műszaki berendezését javító üzemet, a faárugyárat, a konyhakerti gazdaságot, a ruha- és cipőüzemet, a szállítási vállalatot és elhatározta, hogy a szappanüzem beolvad az állategészségügyi telepbe. Valamennyi úgynevezett „háborús" üzem. A nagyüzemeken kívül érintetlenül hagyták a *Temetkezési Intézetet* és az *Élelmiszerüzemet.*

Az esztendő eredményei még, hogy megépülnek a népfürdők, az új vízgázgyár, a Fővárosi Könyvtár céljaira megvették a Wenckheim-palotát 700.000 pengőért és a közgyűlés elhatározta, hogy százötven lovaskocsi helyett harminc portalanító, szemétgyüjtő autót kap a köztisztasági hivatal.

Mindez alkotások ellenére is a községi pótadó kulcsát hatvan százalékról ötven százalékra lehetett csökenteni, több adómérséklést eszközölni és a szállodaadót megszüntetni.

Harminc évtized kedvenc gondolata is megvalósult az elmult évtized utolsóelőtti évében. A székesfőváros közgyűlése 1928 április 18-án hosszú és heves obstrukció után 79 szótöbbséggel megszavazta a *Községi Takarékpénztár* felállítását. Tény, hogy ebből a kérdésből minden oldalon presztizs-kérdést csináltak és bár előbb az ellenzékkel meg volt a megegyezés, mégis heves obstrukció tört ki. Tizenhárom nap és éjszaka dúlt a harc a közgyülésen a bankfuzió körül. Az utolsóelőtti ülés pláne éjjelnappal egyfolytában több, mint harminc órán át tartott. Az áldz hadakozás egyszerűen befejeződött, amikor lezajlott az izgalmas szavazási aktus. Bármilyen harc előzte meg azonban a Községi Takarékpénztár létesítését, kétségtelen, hogy a főváros közönségének régi vágya teljesedett, a fővárosi adminisztráció pedig a legkiválóbb kisegítő eszközt kapta meg az új intézményben.

A főváros pénzügyei kezdenek szilárdulni: az 1929. évi költségvetés 314,270.018 pengő kiadást és 214,270.516 pengő bevételt irányoz elő. A közlekedés javítására minden megtörténik, a kereskedelmi miniszter 280 új autótaxi-rendszám kiadását engedélyezte, július 16-án pedig száz új autóbusz rendelése történt meg.

Följegyzésre méltó esemény a főváros tisztviselői karának életében, hogy 1928 augusztusában megkezdte működését a *Székesfővárosi Alkalmazottak Segítő Alapja.*

Az új fővárosi törvény

Az az izgalom, amely már Sipőcz Jenő másodszori polgármesterválasztása óta egyre tart a városi politika életében és amelyet a főváros önkormányzatának védelmeként kell felfognunk, mind erősebbé válik. Természetes ez, hiszen a fővárosi törvény revíziója napról-napra közeledik. A politikai faktorok erről tárgyalnak, a belügyminisztériumban pedig készül a tervezet. Maga az Egységes Községi Polgári Párt sincs megelégedve azzal, amit a kormány tervez. A kormány pártjában is módosításokat kívánnak. Maga a belügyminiszter is szükségesnek tartja és az utolsó órákban lényegesebb változtatásokat eszközöl a tervezeten, úgy, hogy Kozma Jenő, az Egységes Községi Polgári Párt elnöke kijelenti, hogy „most már semmi okunk sincs arra, hogy kétségbeessünk a székesfőváros autonómiájának jövője miatt." Scitovszky Béla belügyminiszter 1929 november 15-én nyujtotta be az új fővárosi törvényjavaslatot, amely a közigazgatási kerületek számát négygyel szaporítja, a tanácsot megszünteti s a törvényhatósági tanáccsal helyettesíti, amelyre a közgyülés hatáskörének egyrészét is ráruházza, szigorúan szabályozza az összeférhetetlenséget és az üzemek ellenőrzésére üzemi szabályzatot létesít. A Fővárosi Hirlap elbúcsúztatja az öreg törvényt: „Amikor az 1929. új törvény felé tekintünk, elfölejdjük az 1872. XXXVI. törvénycikket, melyre sok-sok ócsárlás, kifogásolás és kritizálás után is kegyeletes kézzel kell a fejfát odatűzni. A fejfa tölirata pedig: Becsülettel szolgált ötvenhét esztendeig."

Ezekben a politikailag érdekes és izgalmas hónapokban fontos személyi változások is történnek a városházán. Folkusházy alpolgármester BSzKRT-vezérigazgató lesz, alpolgármesterré pedig Berczel Jenőt választják meg. Tanácsnokok lesznek Lamotte Károly és Csármann Ferenc, tanácsnok-főjegyző pedig Gallina Frigyes. A székesfővárosi új tisztifőügyésze Szemethy Károly lett. Uj előljárók Muzsikó István, Spannberger Alajos, Guth Ferenc és Bucsánszky Bertalan. A Vízművek új vezérigazgatója Paulovics Viktor, az Állatkert új igazgatója pedig Nádler Herbert.

A mult évtized utolsó esztendeje különben tele van szociális igyekezettel. A felruházó akciót kiterjesztik a felnőttekre is, nyolcezer felnőtt és tizenkétezer gyermekcipőt talpalnak meg az első évben. De szigorú a tél, nagy a nyomor, ami miatt harmincegyezer pengő értékű kenyér fogy el. A budapesti szegények segítségére siet Rothermere lord is, aki százezer pengőt küld nyomorenyhítési célokra. Így aztán lehetséges volt a rosszul táplált gyerekeket tej-kúrára fogni, sőt az arra rászorulók csukamájolajat is kapnak. Szociális létesítmények: a Madarász-utcai kétszáz-ágyas csecsemő-kórház, amelynek építését 1917-ben kezdték és 1929-ben fejezték be (november 1.); továbbá a levente-uszoda, a svábhegyi Léderer-telepen megnyitott tizenkét holdas erdei iskola, valamint a bicskei és hidegkuti-úti gyermek-otthonok.

1929-ben épült meg a krisztinakörúti új vásárcsarnok és megkezdődött az új élelmiszer-nagyvásártelep építése. A közlekedés terén újítások: az Autóbuszüzem kocsilétszáma százharmincra emelkedett és megtette első útját a villamosított fogaskerekű vasút is.

Sipőcz tíz éves jubileuma, a tekintetes tanács búcsúja

Így jutottunk el *Sipőcz* Jenő tíz éves polgármesteri jubileumához, amelyet 1930. áprilisában ünnepeltünk meg mi, budapestiek egy szívvel, egy lélekkel. Tíz éves működését legjobban jellemezte az a beszéd, amelyet *Ripka* Ferenc polgármester mondott:

— Ha ennek a tíz évnek mérlegét ma felállítjuk, meg kell állapítanunk, hogy ezalatt az idő alatt Budapest a legrettenetesebb erkölcsi és gazdasági viszonyokból, külső megjelenésében és gazdasági konszolidáltságában oda jutott, hogy semmiben sem áll a nagy nyugati városok mögött, pedig azok nem szenvedtek annyit, mint Budapest. Ebben a munkában *Sipőcz* Jenőt életének irányítói vezették: a puritán becsületesség, a szigorú kötelességérzet és az értékes férfiúi szerénység. Ami támadás érte, a zászlónak szólt, amely alatt harcolt, de feddhetetlen egyéniségét minden párton tisztelik.

Mi csak néhány számot fűzünk ehhez a szép méltatáshoz. Egy-két jellemző, összehasonlító szám csak. *Sipőcz* Jenő tízéves polgármestersége alatt 64.000 gyereket nyaraltatott a főváros, huszonkilenc iskolát épített, bővített ki és alakított át. Tíz év alatt az *Elektromos Művek* fogyasztóinak száma százezerről kétszáztizenegyezerre nőtt, az ipari villanyfogyasztás 26 millió kw óráról 84 millióra emelkedett. Budapest éjszakáinak fénye pedig kétmillió kw-ról hétmillió kw-ra szökkent föl. A *Gázművek* termelése ezidő alatt 71 millió köbméterről 95 millióra emelkedett, pedig a gáz kalorikus értékét háromezer kalóriáról négyezerre emelték föl. A három nagyüzem (víz, gáz, villany) 94 millió pengővel járult hozzá a főváros háztartásához. 1920-ban 15.203 idegen, 82.966 éjszakát, 1929-ben pedig 73.294 idegen 228.530 éjszakát töltött Budapesten.

Sipőcz jubileumát követő második hónapban máris jelentkezik az új fővárosi törvény gyakorlati alkalmazása. Május 18-án (1930) a székesfőváros tanácsa, a sokat hánytorgatott „tekintetes tanács" ötvennyolc évi működés után utolsó ülését tartotta meg és megválasztották a törvényhatósági tanács húsz tagját. A tekintetes tanács bucsuzója nagyon érzékeny volt. Ez volt az *egyetlen nyilvános tanácsülés ötvennyolc esztendő alatt.* A bucsuztatót *Sipőcz* Jenő polgármester mondotta, aki méltatta az ősi intézményt.

— Bevallom, — mondotta, — mély fájdalommal tölt el, hogy nekem kell ezt a tiszteletreméltó intézményt elbucsuztatnom és csak az vigasztal, hogy azokkal a kíváló férfiakkal, akik a tanácsot, mint testületet alkották, amíg tisztem tart, továbbra is együtt dolgozhatom. Nem kívánhatok mást, minthogy ugyanez a szellem töltse be az új szerveket is, amely a tanácsot áthatotta, mert csak így várható új fejlődés, új virágzás a székesfőváros számára, amelyben önzetlenül, fáradhatatlanul közreműködni szent feladatunk leend."

Ezután *Buzáth* János alpolgármester vetett visszapillantást a tekintetes tanács történelmi multjára, és biztosította *Sipőcz* Jenőt a tanács tagjainak további támogatásáról.

Személyi változások ebben az esztendőben: *Szendy* Károly és *Karkas* Rezső tanácsnokok lettek, *Holtzspach* Ödönt kerületi előljáróvá választották. A közgyülés az új törvény értelmében örökös tagokká a következőket választotta meg: *Baracs* Marcel, *Bárczy* István, *Becsey* Antal, *Bednárz* Róbert, *Bódy* Tivadar, *Buday* Dezső, *Csepreghy-Horváth* János, *Csilléry* András, *Ernst* Sándor, *Gaár* Vilmos, *Glück* Frigyes, *Joanovits* Pál, *Kozma* Jenő, *Lédermann* Mór, *Németh* Béla, *Petrovácz* Gyula, *Platthy* György, *Schmidt* Richard, *Sümegi* Vilmos, *Ugron* Gábor, *Viczián* István és *Wolff* Károly.

Gazdasági összeomlás, Budapest pénzügyi egyensúlya nem ingott meg

Az új fővárosi törvény értelmében karácsony hetében történt meg az első községi választás. Ez a választás *a polgári gondolat győzelmét* jelentette. Nevezetessége a választásnak, hogy az *Egységes Községi Polgári Párt* százalékszerűen szinte megkétszerezte az

1925. évi választással szemben a törvényhatósági bizottságban való képviseletét. A részletes eredmény szerint az új törvényhatósági bizottság képe a következő: Keresztény Községi Párt 46, Szoc. dem. 37, Egységes Polgári Párt 22, Szabadelvű 14, Demokrata párt 16, Friedrich-párt 10, Frontharcosok Pártja 5, örökös tag 32, érdekképviseletek 18, Vitézi Szék 1, szakhivatalok vezetői 9, fővárosi főtisztviselők 31.

Az új közgyűlés — még nem is igen lehetett sejteni, milyen nehéz időkre — 1931 január 20-án alakult meg. Rá egy hétre, január 28-án másodszor is főpolgármesterré választotta a közgyűlés *Ripka* Ferencet és ezzel ráruházta az új rend megalapozásának feladatát. Az ő hivatása lett, hogy a törvény kereteit tartalommal töltse meg. Valami erős megsejtését kellett éreznünk az eljövendő nehéz időknek abból a programbeszédből, amelyet a másodszor megválasztott főpolgármester programjában elmondott. Jóelőre a félesztendővel később tényleg ránkszakadt súlyos időkhöz szabta tennivalóit. Hiszen ott szerepelt ebben a programban az állás- és fizetéshalmozás megtiltása, a méltánytalan előnyök megszüntetése, az összeférhetetlenségek legkíméletlenebb megállapítása, a közüzemi gazdálkodás hibáinak megszüntetése és az úgynevezett mammutfizetések mérséklése. És maga járt elől jópéldával, lemondott gázgyári vezérigazgatói nyugdíjáról.

A főpolgármester-választást gyorsan követte a tisztújítás is. 1931 február 18-án ellenjelölt nélkül választották meg polgármesternek — ezúttal harmadszor — *Sipőcz* Jenőt, aki 211 szavazatból 175 szavazatot kapott. Nem csoda, ha ezúttal talán először, ez a komolyságban és szerénységben utólérhetetlen férfiú lírában olvadt föl:

— Hála, aggodalom, bizakodás, remény, büszkeség és boldogság viaskodnak egymással lelkemben.

Programbeszédében elveket, vezérlő gondolatokat szinte nem is kell már megjelölnie, több, mint tíz esztendő, bőségesen megismertették velünk szívét és lelkét. Ő is sejti azonban a nehéz időket, de nem pesszimista. Jelzi, hogy a főváros életében vannak kedvezőtlen jelenségek és így Budapest gazdálkodásában bizonyos konzervativizmust tart szükségesnek.

— Meglévő intézményeink és értékeink megóvására kell törekednünk — mondotta — és újakat csak biztos pénzügyi fedezet mellett szabad létesítenünk. A haladás tempóját ezen a téren már gyorsítani nem lehet, mert ez a polgárság újabb megterhelésére vezetne, pedig az már a végső határt érte el.

A tisztújításon a főváros új alpolgármesterei *Liber* Endre és *Borvendég* Ferenc, tanácsnokai pedig *Vajna* Ede, *Lamotte* Károly, *Gallina* Frigyes, *Szendy* Károly, *Schuler* Dezső, *Kovácsházy* Vilmos, *Némethy* Károly, *Szlovák* Pál, *Bódy* László, *Salamon* Géza, *Csármann* Ferenc és *Wossala* Sándor lettek. Az új törvény értelmében a belügyminiszter *Papanek* Ernő dr. miniszteri tanácsost a székesfővárosi számszék igazgatójává nevezte ki.

Alig telt félesztendő, bebizonyosodott, hogy hogy a polgármester látnoki szemmel tekintett a jövőbe. Július közepén nyakunkba szakadt a *gazdasági összeomlás* és Budapest főváros lakossága példás tanujelét adta fegyelmezettségének, józanságának, amikor a szükségrendeletekkel találták szembe magukat, amelyek a gondos óvatosság jegyében születtek és álltak őrt portánk előtt. Nem kis része volt ebben annak, hogy Budapest székesfőváros pénzügyei a lehető legszilárdabbaknak bizonyultak. A főváros gazdálkodása volt ezekben a nehéz időkben a legbiztosabb sziget, úgy hogy még az év végén is nyugodtan mondhatta *Sipőcz* Jenő polgármester, hogy a főváros pénzügyi egyensúlyát biztosítva látja. Természetesen meg kellett szorítani a főváros kiadásait is, lecsökkenteni a nagyarányú népjóléti akciókat és a közmunkák kiadása terén is óvatosan bár, de mérsékelni kellett az előirányzatokat.

Budapest nyugodtan nézett a jövő elé.

Gömbös Gyula miniszterelnök, Huszár Aladár főpolgármester

Két esztendő alatt azonban két kormányváltozás volt. Károlyi Gyula gróf kormánya a takarékosság jegyében született meg és bölcs óvatossággal vezette egy esztendőn át az ország hajóját. Utána Gömbös Gyula kormánya következett, telve ambicióval, önbizalommal és lelkesedéssel. Az önbizalom, amelyet a kormányelnök és kormánya magával hozott, átplántálódott a nemzetbe és Budapest székesfőváros népébe is. Gömbös Gyula vállalkozása azonban nem csak azt jelentette, hogy lendületet visz bele a nemzet életébe, hogy a gazdasági fronton és az egész magyar életben purifikálni akar, hanem egyszersmind a nagy ambiciókkal teljesen új rezsim nyílt meg miniszterelnökké való kinevezésével. A miniszterelnök kijelentette, hogy a fővárosi pártszervezkedés átépítését magának tartja fenn. A rezsimváltozás tehát a várospolitikai élet minden vonatkozásában is megnyilatkozott. Legelsősorban természetesen az egész polgárság őszinte sajnálatára azt hozta magával, hogy Ripka Ferenc, a főváros kilencedfél éven át volt főpolgármestere, megvált ettől a méltóságától. A kormány jelöltje a főpolgármesteri állásra Huszár Aladár volt, aki több vármegyében nehéz idők során, mint főispán, töltött be bizalmi állást. A november 7-i rendkívüli közgyűlésen a leadott 217 szavazatból Huszár Aladár 147, Beecsey Antal 66, Platthy György pedig négy szavazatot kapott. Az új főpolgármester bemutatkozó beszédében hangoztatta, hogy jól tudja, mit jelent az ország első törvényhatóságának élén állani. Hitet tett Gömbös Gyula vezérsége mellett és „félre nem érthető határozottsággal szegezte le magát a céltudatos, minden áldozatra kész nemzeti irányzat és a keresztény demokrácia gondolata mellett." Hangsúlyozta ,hogy nem egyes politikai irányzatoknak, hanem a székesfőváros egyetemének főpolgármestere lesz és tisztét pártatlanul kívánja betölteni. Majd így folytatta:

— Hitem és meggyőződésem, hogy e teremben csak az utak és módok tekintetében vannak különbségek, a célt illetőleg valamennyien egyet akarunk, tudom, hogy a harmónikus együttműködés útját meg fogjuk találni.

A feladatok, amelyek előtt a régi polgármester és az új főpolgármester állottak, rendkívüliek voltak. Hiszen a parlamenti hatos bizottság csak félévvel előbb redukálta másfél millióval, a belügyminiszter pedig hatodfél millióval a főváros költségvetését, ami szinte jelezni kívánta, hogy okkal, vagy ok nélkül szanálási akciót fognak kezdeni a városházán is. Megerősítette ezt a törekvést a Vásárpénztár gazdálkodása is, amely ebben az esztendőben másfél milliós deficitet hozott.

A főváros mindezek ellenére mindent megtett a nehéz időkben is, szociális és kulturális téren. Ebben az esztendőben (1932.) indultak meg az inségmunkák és ebben az évben szavazta meg a közgyűlés a városszéli telepítések céljaira az egymilliós MABI-kölcsönt. És ebben az évben nyílt meg a Maglódi-úti Horthy Miklós-kórház.

Az esztendő különben a közlekedési kérdéseket tolta előtérbe. A közlekedés javítása mellett olyan hangulat volt ebben az időben, hogy Sipőcz Jenő polgármester inkognitóban utazott a pesti villamosokon, hogy személyesen győződjék meg a menetrendi hibákról. Pedig a villamosokon ekkor már térképes jegyrendszer uralkodott. De ennél sokkal nagyobb események is voltak, hiszen ebben az időben vette át a siklót a BSzKRT, a főváros pedig kimondta a BSzKRT és az Autóbusz-üzem egyesítését. Végül pedig, mint legnagyobb közlekedési esemény, ebben az évben vált valóra, nagy elvi és személyi küzdelem után a HÉV megváltása.

Takarékosság, deficit, a háborus üzemek leépítése és a kisiparok megszüntetése

Az ország, ha javuló tendenciát mutatnak is az állapotok, súlyos gazdasági helyzetben van. Három esztendős világválság után azonban Budapest mindenáron egyensúlyban akarja és fogja tartani háztartását, de ez csak úgy lehet, ha nagyarányban megindult fejlődését, a kényszerű takarékosság miatt a jobbidőkig szüneteltetni és csak olyan beruházásokat eszközöl, amelyek mulhatatlanul szükségesek. Büszkén állíthatjuk, hogy a legsúlyosabb idők sem tudtak gátat vetni a fővárosnak abban, hogy nagyrahivatott tevékenységét tovább folytassa. Az 1933. esztendő küzdelem volt a gazdasági válsággal, harc azért, hogy Budapesten ne éhezzenek az emberek és ne legyenek hajléktalanjaink. És Budapest közrendjét a szociális eszközök segítségével tökéletesen lehetett biztosítani.

A törvényhatóságot leginkább foglalkoztatták az üzemi problémák megoldása, az Erzsébet sugárút és a Tabán építési munkálatainak megkezdése, az álláshalmozások megszüntetése, a vásárpénztár ügyeinek likvidálása, a bánhidai centrálé kérdésében az állammal való megállapodás, küzdelem a munkanélküliség ellen, gondoskodás az iparról és a kereskedelemről, végül több fontos szabályrendelet megalkotása.

Az 1933. évi költségvetés még deficitmentes volt. És ebben a szellemben sikerült a főváros háztartását tovább vezetni, aminek legfőbb eszköze az volt, hogy a polgármester a kiadási tételeket tíz százalékig zárolta és hogy a munkálatokat csak akkor adták vállalatba, ha azoknak költségei a rendelkezésre álló bevételeket meg nem haladták. Kiderült azonban, hogy az 1934. évi költségvetést az állam segítségének igénybe vétele nélkül egyensúlyban tartani nem lehet. Bár az 1932. évi zárszámadás még 12.6 milliós többletet mutatott, az 1934 .évi költségvetés első tervezete már 10 milliós deficitet tüntet fel.

Szociális téren a kormányzat tizenötmilliós alaptőkével, amelyben a főváros 2.25 millióval vett részt, létrehozta az *Ipari Munka-Szervező Intézetet*, hogy az hitelnyujtás útján ipari munkaalkalmat teremtsen.

A munkaalkalmak teremtésében különben előljártak a főváros üzemei, így elsősorban a *Gázművek*, amely a *Benzol-gyárat* létesítette. Az üzemek kérdése is eldőlt, a hatalmas értékű fővárosi üzemeket csaknem a maguk teljes egészében meg lehetett menteni, csak 133 háborús műhelyt kellett a kisipar kívánságára likvidálni.

A budapesti idegenforgalom állandó és nagy emelkedése az 1933. esztendőben valósággal kulminál. a cserevonatok, a filléres vonatok öntötték a külföldieket és vidékieket Budapestre, de beváltak azok a remények is, amelyeket az új és kiváló országutakhoz lehetett fűzni: a magyar főváros felé igen jelentős autóforgalom indult meg. Idegenforgalmi események ebben az évben a Nemzetközi Vásár, a nemzetközi ujságíró-kongresszus és a nemzetközi sportversenyek.

A közlekedési vállalatok nagy küzdelmet folytatnak a megélhetésért, a BSzKRT azonban úgy vélte, hogy megtalálta üdvösségét, az órák alatt népszerűvé lett *kisszakasz* bevezetésében. Az autóbusz mindinkább népszerű lesz és megkedveli a közönség a trolleybuszt is. A BSzKRT elnöki székébe, amely *Platthy* György halálával megüresedett, *Bárczy* István került. Az árvaszék elnökévé — *Agoston* Géza halála után — *Csorna* Kálmánt, elnökhelyettessé *Wester* Gusztávot választották, új tanácsnokok — fájdalmasan elvesztettük a fiatalon elhúnyt *Gallina* Frigyest — lettek *Király* Kálmán és *Schara* Béla. A székesfőváros központi kórházigazgatója *Ritoók* Zsigmond, a Rókuskórház igazgatója pedig ifj. *Wolff* Károly dr. lett.

Szanálási rendelet, Borvendég Ferenc főpolgármestersége és tragikus halála

A városháza büszke volt arra, hogy a gazdasági válság három esztendejét zökkenő nélkül úszta meg. Nem lehet letagadni, hogy kormánykörökben erről másként vélekedtek. A városháza békétlenül hallotta mindig a híreket, hogy a fővárost, amelynek nincs szanálni valója, — szanálni fogják. Őszinte és mély elkeseredés uralkodott városházi körökben emiatt, de az eseményeket feltartóztatni nem lehetett. Az 1934. esztendő a szanálás éve lett. Április 20-a az a nevezetes dátum, amikor a magyar országgyűlés felsőháza is megszavazta a fővárosi reformot, amely ellen hosszú és erőteljes politikai harc folyt úgy a törvényhatóság közgyűlési termében, mint a parlamentben. A törvényhatósági közgyűlés januárban tiltakozó irattal fordult a kormányhoz a javaslat ellen.

Az új törvény azonban nem egyedül avatkozott bele Budapest életébe, hanem kíséretében érkezett a *szanálási rendelet* is és vele együtt a legnagyobb jelentőségű személyi változások is életbe léptek. Ezek a főpolgármesteri méltóságnál kezdődtek. *Huszár* Aladár főpolgármester lemondását a kormány elfogadta és június 2-án *Borvendég* Ferenc alpolgármestert nevezte ki főpolgármesterré. *Huszár* Aladár távozása őszinte sajnálkozást váltott ki, mert — bár pártemberként került a főváros élére, — igen rövid idő alatt őszinte és állandó jellegű politikai békét tudott teremteni és népszerűséget biztosított a maga számára. A Gömbös-kormány azonban úgy vélte, hogy a szanálás keresztülvitelét gazdasági szakemberre kell bízni.

Borvendég Ferenc, az alpolgármesterből lett főpolgármester, kemény politikai harc közepébe csöppent bele. *Borvendég* Ferenc rendkívüli hatalommal jött. A szanáló főpolgármesternek joga volt arra, hogy a költségvetésben előírt minden intézkedést megváltoztasson. Föladata volt a tisztviselők és egyéb alkalmazottak új létszámának megváltoztatása, állások átszervezése, vagy megszüntetése. Joga volt a tisztviselők és egyéb alkalmazottak illetményeinek megállapítása. Összevonhatott és megszüntethetett üzemeket és keresztülvihette volna — ha a halál el nem szólítja az élők sorából, — az üzemi díjak leszállítását. Ilyen hatalma még senkinek nem volt a főváros történelmében, a szanáló főpolgármester Budapest diktátora volt.

Mindehhez azonban *Borvendég* Ferenc tulajdonképpen hozzá sem foghatott. Igyekezett a politikai békét megteremteni és június 7-én mondott székfoglalójában a közös és békés munkára nyujtott kezet mindazoknak, akik vele egy úton akarnak haladni. Meg se kezdte igazában munkáját, amikor súlyos betegség támadta meg, amely munkában és sikerekben gazdag életét követelte. Meghalt ez a tevékeny férfiú anélkül, hogy élete legnagyobb munkájában legalább elmélyedhetett volna.

Nyugalom a városházán: Sipőcz főpolgármester, Szendy polgármester

Borvendég Ferenc halála a városházán döntő változást jelentett. Minden faktor érezte, hogy a szanálási tervek, a szanálási főpolgármester hatalma, túlmentek a célon. A megoldás szenzációs volt, mert mindenkit kielégített, általános meglepetéssel és örömmel fogadták Sipőcz Jenő dr. polgármesternek főpolgármesterré való kinevezését. Már kinevezésének pillanatában tisztában volt mindenki azzal, hogy Sipőcz Jenő azért vállalta a főpolgármesteri méltóságot, mert az autonómiával karöltve, a törvényhatósági bizottság kívánságainak figyelembevételével akarja megoldani nagy feladatát. Tagadhatatlanul az autonómia nagy győzelme volt ez. Sipőcz Jenő azonban ekkor is diplomata volt és bemutatkozó beszédében azt hangoztatta, hogy a nagy átfogó szervezeti reformok elől nem lehet kitérni. „A törvény — mondotta Sipőcz Jenő, — egyéni hatalmat ad, de ezt nem fogom egyéni kísérletezésre felhasználni, nagy meggondolásra van szükség. A rendkívüli hatalom nem zárja ki, sőt feltételezi az együttműködést. A főváros pénzügyeinek megnyugtató rendezése nem lehet presztizskérdések áldozata. Lojális együttműködésre ajánlom fel hatalmamat."

Ez a lojális együttműködés egy csapásra meg is valósult. Nyugalom és béke költözött a városházára. A pártok versenyeztek a főváros gazdasági helyzetének rendbehozatalát megvalósítani. Az első eredmény, hogy a költségvetés közgyűlési tárgyalásán a törvényhatósági bizottságnak sikerült a tízmilliós deficitet kiküszöbölni és a költségvetés egyensúlyát helyreállítani.

Amikor Sipőcz Jenő a polgármesteri székből

távozott, a közgyűlés egyhangú bizalommal Szendy Károlyt választotta meg utódjául. Alpolgármesterek Liber Endre és Lamotte Károly lettek. Az új polgármestert, akit állásában a kormányzó által történt megerősítése után, 1935 január 4-én iktatott be a közgyűlés, nemes, puritán egyéniségével, munkás életével, reformokra törekvő készségével, Budapest közönségének kitünő közigazgatást ígérő akaratával, minden oldalról a legnagyobb várakozással fogadták. Ez a bizalom megkönnyítette a munkáját, amelynek azonban gátakat vetett a gazdasági helyzet. Szendy Károly nem rózsás helyzetben vette át a főváros kormányzását és ha első hónapjaiban alkotni nem tudott is, de megőrizte Budapest meglévő értékeit, tovább fejlesztette kultúrális és szociális intézményeit. A főváros gazdasági felkészültsége azonban megnövekedett és Szendy Károly előtt a munka- és alkotás lehetőségeit tárta föl az 1935. esztendő.

Borvendég Ferencen kívül 1934-ben elvesztettük Bódy Tivadart, Budapest egykori nagynevű polgármesterét, Joanovits Pál nyugalmazott államtitkárt, a Keresztény-párt alelnökét, Szigethy János felsőházi tagot, a törvényhatósági élet régi vezető egyéniségét, Matuska Alajos nyugalmazott alpolgármestert, Buzay Károly nyugalmazott tanácsnokot és Rózsavölgyi Antal ny. kerületi előljárót. A BSzKRT új elnöke Usetty Béla lett, a közgyűlés tanácsnokokká választotta Morvay Endrét, Babarczy István bárót, dorogi Farkas Ákost és Thorday Lajost.

Zsitvay Tibor pártelnök, a Nemzeti Egység Pártjának nagy választási sikere

Sipőcz Jenő főpolgármesteri kinevezésével fordulóponthoz jutott a Gömbös-kormány fővárosi politikája is. Megtörtént a döntés és pedig olyan formában, hogy Gömbös Gyula miniszterelnök, a magyar politikai élet egyik legkitünőbb értékét, Zsitvay Tibor ny. igazságügyminisztert bízta meg a kormány politikájának a városházán való érvényesítésével, a pártszervezési munkálatok irányításával és a pártközi ellentétek elsimításával. Zsitvay Tibor megbízatása nemcsak a kormánypártban, de az egész kommunális életben a legteljesebb rokonszenvet váltotta ki. Első sikere, hogy a Községi Polgári Párt hamarosan beolvadt a Nemzeti Egység Pártjába és meg lehetett tartani a Nemzeti Egység Pártja fővárosi szervezetének alakuló ülését, amelyen Gömbös Gyula miniszterelnök és Zsitvay Tibor mondottak nagyszabású beszédeket.

Sipőcz Jenő főpolgármester előtt ott állott a nagy feladat, amelyet tulajdonképpen elődje, Borvendég Ferenc főpolgármester szabott meg. Elkövetkezett az 1936. esztendő, az igazi szanálási év. Ennek küszöbén mondta Preszly Elemér belügyi államtitkár, hogy a szanálás a főváros gazdasági helyzetével szemben eltúlzott kifejezés és hogy a főváros háztartási egyensúlyának helyreállítása az autonómia közreműködésével nem okozhat komolyabb nehézséget. Sipőcz Jenő, a szanáló főpolgármester pedig azt jelentette ki, hogy ez a művelet nem most kezdődik meg, hanem megkezdődött már akkor, amikor a főváros kiadásainak tíz százalékát zárolták.

Ezekután a legfontosabb esemény csak az új törvényhatósági választás lehetett. Az országgyűlési képviselői választásokat követőleg ugyanis sor került a székesfővárosi törvényhatósági bizottság feloszlatására is, amelyet Kozma Miklós belügyminiszter 1935. április 17-én eszközölt április 25-i hatállyal. A választás június 2-án és 3-án ment végbe. Az eredmény, hogy a 108 mandátumból huszonkilencet a Nemzeti Egység Pártja, harminchármat a keresztény, huszonegyet a szociáldemokrata, tizennyolcat az egyesült polgári ellenzék, négyet a keresztény ellenzék, kettőt a Ripka-párt, egyet a szabadságfront kapott. Ez az eredmény kétségkívül a jobboldali pártok uralmát biztosította a városházán. Az új törvényhatósági bizottság június 26-án alakult meg és már a következő napon egyhangú lelkesedéssel újból polgármesterré választotta Szendy Károlyt.

Ami ezekután a szanálási esztendő legfontosabb problémáit érinti, tudnunk kell, hogy az 1934. év végén sikerült a közgyűlésnek helyreállítania a költségvetés egyensúlyát, az 1936. esztendőre szóló, komoly és nagyszabású vita után megszavazott költségvetésről pedig Szendy Károly polgármester jelentése azt állapította meg, hogy a költségelőirányzat végösszege az előző költségvetéshez képest némi emelkedést mutat. Ez az emelkedés azonban nem számottevő, mert a kiadás 3.07 százalékkal, a bevétel pedig 1.68 százalékkal emelkedik. Inkább számított figyelemre, hogy az az összezsugorodási folyamat, amely a világválság óta a főváros költségvetésében is állandóan mutatkozott, megállott. 1930 óta ugyanis a bevételek évről-évre visszaestek. Az 1930. évi költségvetésben még 208.7 millió pengő volt az előirányzott bevétel, ami 1931-ben 190.6 millióra, 1932-ben 179.8 millióra, 1933-ban 163.4 millióra, 1934-ben 146.7 millióra és 1935-ben 144.8 millió pengőre csökkent, az 1936. évi előirányzatban pedig 147.3 millió pengőre emelkedik. A világválság kitörése óta tehát ez volt az első költségvetésünk, amely nem deficitmentes ugyan, de amelyben nem csökkentek tovább a bevételek. 1935-ben különben a főváros közgyűlése 25 millió aranypengős beruházó kölcsönt szavazott meg, amelyet az OTI nyujtott a székesfővárosnak.

A székesfőváros életében a legmagasabb vezetőség újból való megválasztásán kívül 1935-ben egyéb személyi változások is történtek. A közgyűlés ugyanis Muzsikó István, Gömöry Albert, Hamvassy István és Bucsánszky Bertalan tanácsnok-kerületi elöljárókat, Gárdonyi Albert főlevéltárost és Dingha Árpádot, a központi pénztár igazgatóját érdemes szolgálataik elismerése mellett nyugdíjazta. A fentebb említetteken kívül tanácsnokok lettek Felkay Ferenc, Battlay Imre, Schmáderer Oszkár, Zielinsky Tibor és Rosta János. Budó Jusztin dr. lett a székesfőváros főlevéltárosa. Papp Ferenc a Vízművek új vezérigazgatója, Bilkei-Papp Lajos a gyógyfürdők igazgató-főorvosa, Perczel György a BESZKÁRT és Véssei Ede a Gázművek vezérigazgatója. A kormányzó a Fővárosi Közmunkák Tanácsának új elnökévé Bessenyey Zénót nevezte ki.

A szanálási törvénynek 1936-ban már csak rövid élete volt. A főváros mély gyászára azóta elhúnyt Sipőcz Jenő főpolgármester nyugodt, sima munkájának köszönhető, hogy ez az operáció fájdalommentesen sikerült. Magának a szanálásnak pénzügyi eredménye kb. 9.5 millió pengőt tesz ki az első esztendőben, ami végső kifejezésében 11.5 millió pengőt jelent. A főpolgármester szanálási műve egyébként általában két csoportban foglalható össze: az egyik rész a főváros háztartásának pénzügyeire, a másik a BESZKÁRT ügyeinek rendezésére vonatkozik. Az első csoportba tartozók közül legfontosabb volt a közigazgatási tisztviselők régóta megoldandó státusrendezése. Kétségtelen, hogy az alkalmazottaknak bizonyos, de nem jelentékeny áldozatot kellett hozniok, bár a közigazgatási alkalmazottak a szanálás révén még nyertek is, mert nagyrészük végleges állásba került. A BESZKÁRT-ra nézve három rendelet jelent meg. Az egyik az alkalmazottak illetményeinek, a másik a BESZKÁRT üzemi kiadásainak csökkentésére, a harmadik pedig a viteldíjak újabb megállapítására vonatkozott. Kétségtelen azonban, hogy ha a BESZKÁRT ügyei idejében így nem rendeződtek volna, az adófizető polgárság nyakába még nagyobb terhek zúdultak volna. A szanálási eljárás ezenkívül megszüntette még az elektromos áram tarifájának aránytalanságait. A víz és a gáz árát a szanálás nem érintette.

Darányi Kálmán miniszterelnök, Karafiáth Jenő főpolgármester

A főváros életében 1936-ban politikai eseményszámba tulajdonképpen csak egyes megrázó halálesetek kerülhettek. Ezek a halálesetek Budapest életét éppen olyan nagymértékben sujtották, mint Magyarországot. 1936-ban húnyt el vitéz jákfai *Gömbös* Gyula miniszterelnök, *Wolff* Károly, a Keresztény Községi Párt nagynevű elnöke, végül pedig az újesztendő hajnalán, 1937 január 1-én *Sipőcz* Jenő, a székesfőváros felejthetetlen nagy polgármestere, majd később főpolgármestere. Mindezek a gyászos események természetesen nagy változásokat okoztak.

Mindenekelőtt megalakult *Darányi* Kálmán kormánya, amely tradicionális szeretettel kezeli a székesfőváros ügyeit és teljes igyekezetével azon dolgozik, hogy a kormány és a székesfőváros között a legteljesebb egyetértés alakuljon ki és elháruljanak az útból mindazok a gátak, amelyek az eredményes, békés együttmunkálkodást akadályozzák. A Darányi-kormány eme törekvésének látható jele és biztos záloga, hogy a kormány előterjesztésére a kormányzó *Karafiáth* Jenő m. kir. titkos tanácsos, nyugalmazott kultuszminisztert nevezte ki főpolgármesterré. *Karafiáth* Jenő főpolgármester bemutatkozó beszéde (1937 február 7.) hitvallás volt Budapest szeretete és a székesfőváros autonómiájának tökéletes tiszteletbentartása mellett és éppen úgy fogadalom volt *Darányi* Kálmán politikája mellett is, mert — mint mondotta — „törekvéseinek sikerét maradandóan biztosítja a miniszterelnök kiválóan megbecsült egyénisége és nemcsak fővárosunk, hanem az egész ország főpolgárságának nagy lelki megnyugvást jelentő higgadt politikai bölcsessége."

De változás történt az 1937. esztendő elején a belügyi tárca vezetésében is, amelytől előbb *Preszly* Elemér államtitkár, később leveldi *Kozma* Miklós belügyminiszter váltak meg. Mind a ketten jószándékú istápolói voltak a főváros érdekeinek. A belügyminiszteri tárcát ideiglenesen *Darányi* Kálmán miniszterelnök vette át, aki mellett *Mikecz* Ödön államtitkár működött. Áprilisban a kormányzó *Széll* Józsefet nevezte ki belügyminiszternek, államtitkára pedig *Bobory* György lett. Az államtitkári székben újabb változás történt október hó végén, a parlament összeülésekor, amikor *Bobory* György visszatért a képviselőház alelnöki székébe, belügyi államtitkárrá pedig a kormányzó *Tahy* Lászlót nevezte ki. A személyi változások során meg kell említenünk még *Ferenczy* Tibor főkapitány távozását és *Eliássy* Sándornak főkapitánnyá történt kinevezését. A feledhetetlen emlékű *Liber* Endre alpolgármester helyére a közgyűlés bizalma *Schuler* Dezsőt választotta meg. Új tanácsnokok: *Horony-Pálffy* Aurél, *Goszleth* Ernő és *Kempelen* Agoston. A korán elhúnyt *Szemethy* Károly főügyész székébe a közgyűlés bizalma *Feigler* Károlyt ültette. A tűzoltóság új főparancsnoka *Kiss* Lajos lett. Az 1936—37. év halottjai közül kegyelettel kell megemlékeznünk *Buzáth* János nyugalmazott alpolgármesterről, a fővárosi tisztviselői kar egykori büszkeségéről, valamint *Papanek* Ernő nyugalmazott számszéki igazgatóról, akinek utóda a kiváló *Veress* Imre lett, valamint a törvényhatósági bizottság aktív és volt tagjai közül *Tabódy* Tiborról, *Pompéry* Elemérről, *Sándor* Pálról, *Koós* Jenőről, *Bittner* Jánosról és *Hajdu* Marcellről.

Amikor a *Darányi*-kormány első évéről beszélünk, legelsősorban meg kell emlékezni azokról a rendkivüli eseményekről, amelyeknek színhelye Magyarország székesfővárosa, Budapest volt. A magyar nemzet legragyogóbb korszakaira emlékezetet az a vendégjárás, amely az utolsó esztendőben megtisztelte Budapest falait. *Viktor Emánuel* király és császár, *Elena* királyné és császárné, *Mária* királyi hercegnő, valamint *Miklas* osztrák szövetségi elnök és felesége budapesti látogatása, a tiszteletükre lezajlott katonai parádé nemcsak a főváros története, de Magyarország históriája számára is örök időkre följegyzendő események. Kívülük a külföldi államférfiak, tudósok és előkelőségek egész sora látogatta meg a *Darányi*-kormány első esztendejében a magyar fővárost. *Ciano* gróf olasz külügyminiszter, *Badoglio* tábornok, *Schuschnigg* osztrák kancellár, *Neurath* báró német külügyminiszter, *Blomberg* német birodalmi hadügyminiszter, a lengyel, finn, eszt kultuszminiszterek és mások látogatása mind erre az időre esik. Nemzetközi vonatkozásban mérhetetlen jelentősége van ennek, do éppen úgy nem szabad elfelejteni azt, hogy jövő évre az egész világ katolikusai százezrével fognak idezarándokolni Budapestre, az eucharisztikus kongresszusra és a Szent István évre, ezeknek a nagyjelentőségű államférfiúi látogatásoknak tehát külön megbecsülhetetlen értékük is van.

Az eucharisztikus esztendő közelsége egyébként is rányomja bélyegét Budapest székesfőváros 1937. évi életére. A nagy készülődés, amellyel a jövő esztendőnek elébe megyünk, minden elismerést és csodálatot megérdemel. A főváros harmincmilliós beruházási tervet dolgozott ki, azonkívül hatalmas útépítési programmal indul a jövő elé.

Óriási események előtt állunk, de tisztában vagyunk vele, érezzük és tudjuk, hogy nemcsak Budapest polgársága, de a törvényhatósági bizottság, valamint a fővárosi adminisztráció vezetősége, élén *Karafiáth* Jenő főpolgármesterrel és *Szendy* Károly polgármesterrel történelmi küldetésnek tekinti, hogy a közeljövő számára Budapestet olyan széppé és olyan nagyszerűvé tegyék, amilyenné ennek a lelkes polgárságnak áldozatkészsége tudja csak fölemelni.

* * *

A futó idők, az emlékezés repülőgépén szálltunk el huszonöt esztendő fölött, amely immár történelemmé kezd érni. Az épülő kamasz város gyönyörű reményei, rajongó föltörése volt a kiindulási pont és egy történelmi esztendő küszöbén szállunk le újra Budapest áldott földjére. Ahogy az idők vonulását a magasan szálló gépről néztük, csak az események hatalmas tornyait, égbeszökő építményeit láthattuk meg. Hiányos és tökéletlen az a fotográfia, amelyet Budapest életének utolsó huszonöt esztendejéről szerettünk volna itt adni. Mégis épült a lelkünk, rendkívüli örömünk tellett benne, hogy ennek a hol nyugodalmas, emelkedő magasba szálló, hol a porba kúszó, gyötrődő, szenvedő, hol megint fölépülő huszonöt esztendőnek horizontján végigszállhattunk. Gyönyörünk tellett benne, mert ennek a huszonöt esztendőnek minden mozgalmában, minden levegő-rezdülésében részünk volt nekünk is, ennek az ujságnak, amely most fejezte be 1937 szeptember 25-én huszonöt éves pályafutását, hogy nekiinduljon a jövendőnek. Budapest utcáin még konflison jártunk akkor, amikor ezt az ujságot, a Fővárosi Hirlapot, amely a polgárság érdeklődését a főváros ügyei felé terelte, megindítottuk. Mégis úgy érezzük, hogy konflison indultunk, de repülőgépen érkeztünk meg. Huszonöt esztendő nagy idő az ember életében — pedig mi néhányan, kéz kezet fogva, negyedszázadon át együtt munkálkodtunk szerényen, csöndben, de mindig lelkesedéssel a világvárosias Budapestért — de nem csekélység ennek a világvárosnak az életében sem. Aki végigolvassa ezt az adathalmazt, amit mi itt összehordtunk a Fővárosi Hirlap jubileumára, meg kell éreznie, hogy negyed századdal ezelőtt honnan indult és hova jutott a mi álmaink Budapestje.

Álmaink Budapestjéért dolgoztunk, harcoltunk mi is huszonöt esztendőn keresztül és nem tudunk elképzelni szebb, becsületesebb, megérdemeltebb jutalmat a magunk számára, minthogy a Fővárosi Hirlap erőben, tekintélyben megnövekedve üdvözölheti Budapest új korszakát, amely világesemények lejátszódása után újabb világesemények közelgésével kezdődik.

Fővárosi Hírlap

Budapest - tengerikikötő

Irta Bornemisza Géza, a kereskedelemügyi és közlekedésügyi minisztérium vezetésével megbízott iparügyi miniszter

A trianoni békepaktum elvette Szent István koronájának egyik legszebb ékkövét, Fiumét, az egyetlen magyar tengeri kikötőt, amelyet a magyar kormány nagyon sok áldozat árán épített ki biztos tengeri kikötővé. Költséget nem kímélve, messzemenő díjszabási kedvezményekkel terelte oda a tengeren túl fekvő országok felé irányuló kivitelünket, sőt még ezen is túlment, amikor állami kedvezményekben részesítette azokat a hajózási vállalatokat, amelyek Fiumét keresték fel.

A békediktátum után tengeri kikötő nélkül maradt Magyarország, sőt szárazföldi kapcsolatai is nagyon megromlottak, mert az országot körülvevő ellenséges, vagy barátságtalan hatalmak majdnem áthatolhatatlan gyűrűt kovácsoltak csonka országunk köré. A nagy elzárkózottságban csupán egy útvonal maradt szabad, a nemzetközivé nyilvánított Duna-folyam.

A Dunahajózás talpraállítása

Meg kell ugyan említenünk, hogy a Duna egy szinte teljesen zárt tengerbe ömlik és ha még annak kapuján, a Boszporuson és a Dardanellákon a forgalom utat is tör magának, a Földközi tengert újból Suez és Gibraltár tartja ellenőrzés alatt. A Duna partjainak gazdasági és néprajzi viszonyai is olyanok, hogy minél jobban növekedik a folyam hajózhatósága, annál kevésbé fejlett kultúrát és ennek nyomában egyre csökkenő gazdasági igényeket támasztó területeket szel át.

A békeszerződések azonban nemcsak Magyarország tengeri kikötőjét vették el, de a jóvátétel során elvesztettünk mintegy negyedmillió brutto registertonna tengeri hajóűrt és körülbelül ugyanannyi belvízi vontató- és uszálymennyiséget. Ha tehát Csonka-Magyarország tovább is boldogulni kívánt, akkor a rendelkezésre álló egyetlen víziútvonalra, a Dunára kellett felépítenie az újratalpraállás során egész hajózó forgalmát. E gondolatból kiindulva, hármas feladat megoldása előtt állott a kormányzat: pótolnia kellett az elvesztett dunai hajóparkot, alkalmas folyami kikötőberendezésekről kellett gondoskodnia és az elveszett tengeri hajózást részben közvetlen, Dunán és tengeren járó hajókkal kellett pótolnia.

Ma már bízvást mondhatjuk, hogy ezt a hármas feladatot a kormányzat szerencsésen és eredményesen meg is oldotta.

A M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaságot az összeomlás után bekövetkezett gazdasági és pénzügyi leromlásból kiemelte, ismét életképes vállalattá tette, hajóparkjának felújítása, kiegészítése és javítása tekintélyes részben már meg is történt, olyannyira, hogy a vállalat ismét eredményesen dolgozik és a magyar közlekedésügy keretében reá háramló feladatoknak egyre növekvő mértékben tud megfelelni.

Transitoforgalom és a tengerihajózás pótlása

A magyar kormány megvalósította továbbá Budapesten, a Duna ezidőszerint legmodernebb kikötőjét, felszerelvén azt korszerű átrakodó és tároló berendezésekkel. Az immár tíz éve fennálló üzem igazolta, hogy ilyen berendezésre a magyar közgazdaságnak szüksége volt, amit legjobban bizonyít a kikötő egyre növekvő forgalma, berendezéseinek állandó növekedése, sőt egy újabb medence létesítésével a kikötőnek egy részét szabad kikötővé (punto francová) lehetett nyilvánítani. Ezzel a berendezéssel pedig lehetővé tette a m. kir. kormány, hogy a gazdasági elzárkózottság, a kötött devizagazdálkodás és az önellátásra irányuló törekvés folytán legjobban elsorvadt transitoforgalom hazánkban újabb talajt és tápot nyerjen.

A megoldandó harmadik feladat az elveszett tengeri hajózás pótlása volt. A nemzetközivé nyilvánított Duna szabad útvonalat biztosított számunkra a tengerekig és így olyan hajót kellett szerkeszteni, amely a különleges dunai viszonyok mellett mint folyami hajó, a folyam torkolatát elhagyva pedig a tengeren is viharálló és kormányozható legyen. A feladat nem volt új, a tengerbe ömlő folyamok torkolati szakaszain az ilyen hajók ismeretesek. A feladat lényegében abban állott, hogy a különleges hazai viszonyoknak megfelelő hajótípus épüljön meg. Ezt a kérdést a magyar mérnökök teljesen megoldották.

Az új hajótípushoz megfelelő kereskedelmi szervezetet is kellett életre hívni és ezért a m. kir. kincstár megalapította egymillió pengő alaptőkével a teljesen állami kézen lévő M. Kir. Duna-Tengerhajózási Részvénytársaságot. A részvénytársaságnak az állam bocsátotta rendelkezésre a hajókat, a társaság saját üzemi személyzet felett rendelkezik, üzleti irányítását pedig szerződéses alapon a MFTR látja el. A részvénytársaságnak ezidőszerint négy hajója van és pedig:

Épült	*A hajó neve*	*Tonnatartalma*	*LE*
1934	„BUDAPEST“	460	430
1910	„DUNA“	1150	480
1936	„SZEGED‘	580	360
1937	„TISZA“	1150	800

A felsorolt hajók közül a „DUNA“ naftatüzeléses gőzhajó, amelyet használt állapotban vásárolt meg a társaság, míg a másik három egység a Ganz és Társa Rt. újpesti hajógyárában épült. Utóbbiak nyersolajmotoros hajók. Mindegyik hajó magyar mérnökök terve alapján, hazai anyag felhasználásával, magyar munkáskezek által készült. Mint látjuk, a hajók tonnatartalma fokozatosan emelkedett és ezzel lépést tartott azoknak gépi ereje is.

Magyar ipari termékek magyar lobogó alatt

A DTRT hajói átlag átlag 45 napos fordulóval és évi 7 úttal mintegy 38.000 tonnát forgalmaznak. Budapestről Sulinán keresztül Constanzába, Istanbulba, majd a kisázsiai kikötőbe: Izmirbe, Beyrouthba, Jaffába, a görög kikötőkbe: Piraeusba és Dedeagatchba, végül az egyiptomi Port-Saidba és Alexandriába járnak rendszeresen, de szükség esetén Candiát Krétában, Calamatát és Patrast, valamint Salonikit, Volot és Cavallát Görögországban, Haifát és Tel-Avivot Palesztinában, Famagustát és Limasolt Cyprus szigetén szintén érintik.

Ami a szállítmányok mineműségét illeti, a kivitelben a DTRT a magyar ipari termékeket szállítja, így elsősorban fél- és kész vas- és acélgyártmányokat, kerámiákat, villamos- és közegészségi berendezéseket, de szállít gazdasági gépeket, háztartási cikkeket, cukrot, műtrágyát és magvakat is, míg a behozatalban pamut, rizs, déligyümölcs, bőrök és egyéb nyersanyagok alkotják a hajó rakományát. A DTRT hajói, tengeri szempontból aránylag kis befogadóképességüknek megfelelően, nagyértékű ipari termékek szállítása esetén találják meg üzleti számításukat, míg a visszfuvar az illető országok számunkra tekintetbe jövő kiviteli cikkeiből adódik. A DTRT rövid fennállása alatt a kezdet első nehézségeit is sikeresen küzdötte le, ami mérlegeinek eredményében is mutatkozik.

A DTRT hajóival történő szállításoknak legfőbb előnyét az a körülmény biztosítja, hogy a magyar szállító és kereskedő az egész szállítás során csakis a DTRT-tel áll kapcsolatban, áruja minden közbeeső átrakodás meg tárolás nélkül, a feladástól számított, pontosan meghatározott menetrendi időn belül érintetlenül, épségben éri el rendeltetési állomását és az áru budapesti feladásának időpontjában kibocsátott hajóelismervényt a szállító bármely pénzintézetnél azonnal hitelművelet céljaira felhasználhatja.

A DTRT rövid, alig néhány évi üzleti tevékenysége a számbajövő kikötőkben jól megérdemelt bizalmat szerzett magának olyannyira, hogy az egyre növekedő forgalom igényeinek meglévő hajóparkjával nem képes eleget tenni, úgy, hogy annak fejlesztése nemcsak a társaság, de az ország közgazdasága szempontjából elodázhatatlan szükségkép jelentkezik.

Magyarországnak a hajózás terén ez a kezdeményező lépése a hazai közgazdaságnak komoly segítséget nyujtott, mindenütt osztatlan elismerést aratott és a magyar lobogónak tiszteletet szerzett.

Álgyay Hubert Pál kereskedelmi államtitkár a városrendezési kérdésekről, a főváros és Közmunkatanács harmónikus együttműködéséről

November havában foglalta el *Álgyay-Hubert* Pál dr., a Közmunkatanács volt alelnöke a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium államtitkári hivatalát, ahol felkerestük és érdeklődtünk, hogy új beosztásával kapcsolatosan, melyek azok a nagyszabású közérdekű munkák, amelyeket a minisztérium az eljövendő idők megoldandó feladatának tekint.

— A Miniszter Úr Őexcellenciája saját maga szokta tájékoztatni a sajtóközvéleményt a tárcája körébe tartozó ügyek felől, — mondotta Álgyay-Hubert Pál dr. államtitkár és addig, amíg tőle utasítást nem kapok, nincs módomban a minisztérium ügyeiről felvilágosítással szolgál.

— Államtitkár urat, tudomásunk szerint, a Közmunkatanács tagjává nevezték ki, így tehát több olyan kérdés van, amelyet a két hatóság egymással karöltve végez.

— Ez kétségtelenül így van, azonban a Közmunkatanácsot érintő kérdésekben illetékesebbnek vélem, ha *Bessenyey* Zenó dr. Őexcellenciája nyilatkozik, mint aki az irányítása alá tartozó ügyeket alaposan ismeri.

— Szabad talán megjegyezni, hogy megítélésünk szerint a két hatóság az őket közösen érdeklő kérdésekben harmonikus és egyöntetű munkásságot fejtenek ki és így talán érthető, ha egyik-másik olyan ügyről tájékozódunk, amelyben nemcsak a minisztérium, hanem a Közmunkatanács és a székesfőváros is érdekelve van.

— Mindig a legszívesebben gondolok vissza azokra az időkre, amikor a Közmunkatanácsban, mint annak alelnöke, a többi társhatóságokkal együtt dolgozhattam, amikor is közel két esztendő alatt kifejtett munkásságom során minden hatósággal a legszorosabb együttműködésben dolgoztam. Nagy elismeréssel és hálával adózom a Közmunkatanácsban képviselt fővárosi pártok delegáltjainak, valamint *Szendy Károly polgármester úrnak, aki minden nagyszabású közérdekű kérdésben nemcsak a legnagyobb megértést tanusította*, hanem hathatós támogatását a lehető leggyorsabban minden alkalommal érvényesítette.

— Az utóbbi esztendők alatt igen sok olyan nagyszabású közmunka létesült, melynek létrehozásában *Szendy Károly polgármester úr hathatós támogatása döntő súllyal bírt.* Csak a fontosabbak közül említem, amikor példának felhozom *a Margit-híd kiszélesítési és rekonstrukciós munkáját*, amely halaszthatatlan volt, nemcsak a kiszélesítés miatt, hanem azért is, mert a hosszú évtizedek alatt a híd vasszerkezete kimerült és azt sürgősen meg kellett erősíteni. Szendy polgármester érdeme, hogy a törvényhatóságot a munka feltétlen szükségessége felől meggyőzte, annak sürgős elvégzését a székesfőváros közönsége érdekében állónak látta és ennek alapján a *szóbanlévő munkákhoz szükséges ötmillió pengő kölcsön felét a székesfőváros közönsége vállalta.* További példa az *Erzsébet-híd pesti hídfeljárójának* rendezési munkálataival kapcsolatosan tanusított emelkedett szellemű gondolkodása, mellyel csakis a közérdeket tartotta szem előtt és nem a hatáskör kérdését nézte. Természetes lett volna ugyanis, hogy miután ez az építkezés a székesfőváros közönségének háztartásából fedeztetett, a szóbanlevő munkálatok elvégzése a székesfőváros minden elismerést megérdemlő kiváló tisztviselői kara és szakemberei útján történt volna. Mégis, az adott esetben a polgármester úr, a rendkívül sürgősségre való tekintettel, úgy ítélte meg a helyzetet, hogy *az elvégzendő munka a Balatoni műút megnyítása folytán igen sürgős lévén*, a Közmunkatanács rövidebb idő alatt tudja elvégezni a munkákat, mert hivatali szervezete egyszerűbb és nem hátráltatja a munka megkezdését az eléggé hosszú idő, amely a székesfőváros autonómiájának alkotmányos ügyvitelénél nem mellőzhető.

— Teljesen hasonló helyzet alakult ki *a Horthy Miklós-híd feljárónál megépült gyalogos aluljáró építkezésénél.* Ezen felül mindazon közérdekű ügyekben, amelyeket a székesfővárossal egyetértőleg kellett intéznünk, *Szendy* polgármester úr a legmesszebbmenő jóindulatot és megértést tanusította, amellyel lehetővé tette, hogy a halasztást nem tűrő esetekben *a székesfőváros a maga részéről a leghathatósabb és leggyorsabb módon segítse elő az ügyek elintézését.*

— Megállapítható, hogy ebből a harmonikus együttműködésből igen sok értékes alkotás született meg és ismerve a Közmunkatanács összetételét és vezetőségét, minden reménye meg van arra, hogy ebből a további harmonikus együttműködésből számos olyan alkotás fog létesülni, amely székesfővárosunk szebbé tételét előmozdítja.

GLATZ ANDRÁS
Budapest, VIII., Baross-utca 66—68. sz.
Üzlet: Német-utca 59.
Alapítva: 1864. Tel.: 132-487.
Épület-üveges

A budapesti Vásárváros terve és a belgrádi nemzetközi vásár tanulságai

Irta Becsey Antal,

a székesfőváros örökös törvényhatósági bizottsági tagja

A közelmult idők történései arról tanuskodnak, hogy Nyugat-Európa egyre több és egyre fokozódó érdeklődéssel foglalkozik Közép-Európa és a Dunamedence problémáival. Ennek az egyre fokozódó érdeklődésnek homlokterébe került Magyarország és székesfővárosa: Budapest. A külpolitika hullámverésein kívül ezt az érdeklődést évtizedeken át folytatott céltudatos fürdőpolitikánk és a geografiai helyzettől folyó földrajzi és gazdasági adottságok eredményezték.

A Horthy Miklós nevéhez fűződő új dunahíd üzembehelyezése a székesfőváros szempontjából ismét új problémákat vetett fel, amelyek az európai érdeklődésnek újabb széleskörű perspektiváját nyitották meg. Ma már úgy az illetékes körök, mint a közvélemény is úgyszólván napról-napra intenzivebben foglalkoznak a Horthy Miklós-hídfőhöz kapcsolódó gyakorlati megoldásokkal és kétségtelen, hogy azok helyes irányítása a székesfőváros fejlődésére, városépítési és gazdasági viszonyaira sorsdöntő befolyással lehet. A *Vásárvárosnak* és *Nemzeti Stadionnak* a Horthy Miklós hídfő környékén való létesítéséről van szó.

Ám ezek a problémák nemcsak Budapest lokális szempontjából bírnak jelentőséggel. Meg kell látnunk azokat a mozgalmakat is, amelyek a Dunamedence nagy városaiban is évről-évre jelentkeznek. Meg kell látnunk, hogy a Dunamedence problémáira egyre nagyobb befolyással van az érdekelt országok és városok érdekeinek felismerése. Figyelemreméltó, hogy ebben a tekintetben a Balkán fejlődése olyan pozitiv megmozdulásokban jelentkezik, amelyek nemcsak sok tanulságot szolgáltatnak, hanem örvendetes haladást jelentenek annak a gondolatnak térhódításában, amely a Dunamedencében élő népek politikai konszolidációjára mutat. Ebből a szempontból leginkább érdekel bennünket minden olyan megmozdulás, amely közvetlen szomszédainknál észlelhető. Ebben a tekintetben a jugoszláv fővárosi, *belgrádi nemzetközi vásár* ügye az, amelyre fel kell figyelnünk, nemcsak azért, mert népeinket évszázadokon át gazdasági és politikai sorsközösség füzte össze, hanem azért is, mert az időközben meglazult történelmi kapcsolatnak felujítása örvendetes irányban kezd fejlődni.

A „Magyar Gyáripar" szeptemberi száma részletes jelentést közül arról, hogy *Sztankovits* régens *szeptember hó közepén nyitotta meg a belgrádi nemzetközi vásárt.* Rámutat ez a közlemény arra, hogy Jugoszlávia első esetben rendezett fővárosában kiállítást és rögtön imponálóan nagyszabású keretben mutatta be mezőgazdaságának, iparának és szellemi tevékenységének igen figyelemreméltó eredményeit. *„A kormány és a jugoszláv főváros meleg szeretete és bőkezűsége tette lehetővé e kiállítás létrejöttét;"* és különösen kiemeli azt a meleg barátságot, amellyel Belgrád municipiumának elnöke (főpolgármestere) karolta fel az ügyet. Hangsúlyozottan mutat a közlemény arra, hogy elsősorban ennek a barátságnak köszönhető, hogy a Száva partján hatalmas nagy területet bocsájtott a jugoszláv főváros rendelkezésre, teljesen ingyen és elősegítette a vásár létrejöttét azzal a további többmillió dináros kölcsönnel, amelyet a jugoszláv főváros garantált.

Érdekes ennek a szakszerű ismertetésnek az a megállapítása is, hogy ezen a szépen rendezett és parkírozott területen igen szerencsésen oldották meg a nemzetközi vásárnak azt a problémáját, hogy a kiállításnak *állandó épületet emeljenek-e*, vagy ideiglenes pavillonokban helyezzék el a kiállítást. Az *állandó jellegű* épületeknek ugyanis az *évente új formákban jelentkező ideiglenes építményekkel* szemben azt szokták hátrányul felróni, hogy hamar unalmassá válnak; ezzel szemben az *évente új köntösben* jelenkező, ideiglenes pavillonok hangulatosabbá és változatosabbá teszik a megismétlődő kiállításokat; bár az is tény, hogy az ilyen építmények felépítése és lebontása megismétlődő holt terheket jelent és így hátrányosak a kiállítások jövedelmezősége szempontjából. A belgrádi nemzetközi vásár olykép oldotta meg e problémát, hogy a vásár területén egész sora épült a nagyszabású, stilusos és változatos pavillonoknak, amelyek bár könnyebb szerkezetűek, de tartósságuk évekre szóló élettartamot biztosít; emellett bőven van hely terjeszkedésre és ideiglenes, változatos pavillonok létesítésére, vagyis a vásár külső képének felfrissítésére.

Ezen *az első belgrádi nemzetközi vásáron* a szomszéd *Románia* és *Csehszlovákia*, valamint *Magyarország* és *Olaszország* is méltóképen jelentek meg; a nagyobb nyugati államok közül *Németország* és *Franciaország* szintén foglaltak le területeket, de a rendelkezésre álló rövid idő nem volt elegendő pavillonjaik felépítésére és így csak a jövő évi vásáron fognak aktív részt venni. *A magyar pavillon*, a jelentés szerint, egyszerű, de formás; a kiállított anyag pedig erőteljes és *magas nivón álló iparosodott ország bemutatkozását* hirdeti, amelyek elsősorban a *gyáripari vállalatok: M. Kir. Állami Vas- és Acélgyár, Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű, Magyar Waggon- és Gépgyár Rt., Weiss Manfréd gyár* gazdag kollekciói és a *mezőgazdasági gépek* anyaga kiválóan alkalmas arra, hogy Jugoszláviával fennálló kapcsolatainkat kimélyítsék.

Ugy hírlik, hogy Jugoszlávia példáját a szomszédos Balkán országok sorozata fogja követni, bizonyságául annak a szuggesztiv hatásnak, amelyet a királyi folyamnak: *a Dunának vonzó ereje* képvisel; és felismerését annak a ténynek, amely a nemzetek országútjának politikai és gazdasági életét formálja.

A Dunamedence sorsának kialakulásában döntő súllyal jönnek figyelembe azok a fix pontok, amelyek a dunamenti városok intézményében és jelentőségük kialakulásában befolyással vannak. Nem szabad sem lekésnünk, sem hibás lépéseket tenni e törekvések során fővárosunknak sem. Tartsuk szemelőtt elhatározásaink küszöbén az öntudatra eszmélő dunamenti államok és városok megmozdulásait is. *A Balkánnak és a közeli Keletnek tranzitó kereskedelmünkben igen fontos szerepe lesz*, amellyel számolnunk kell.

MINDEN ASZTALRA VALÓDI EZÜSTÖT
A 60 ÉVES
HENGER ANTAL
EZÜSTÁRUGYÁRÁBÓL
IV., DALMADY GYŐZŐ-U. 9.

Csövek vízhez és gőzhöz, csőkapcsolórészek, armaturák,
fürdőszobaberendezések
Schlesinger Alajos Budapest, V., Váci-út 30-32.

Szegényemberek városrendezése

A legszürkébben hangzó, de a legnagyobb szociális probléma

Városrendezési problémákról kérdeztük meg *Katona* János mérnököt, aki a monumentális házak egész sorát építette legutóbb is és aki, mint törvényhatósági bizottsági tag a Nemzeti Egység Fővárosi Pártjában és a főváros műszaki bizottságaiban állandóan ennek a kérdésnek hivatott szószólója.

— Sok nagy tervvel, sok szép, úgynevezett világvárosi gondolattal igyekeznek mostanában az igazi világvárost és a fürdővárost Budapestből kialakítani, — mondta

Katona János
törvényhatósági bizottsági tag,

és én ezúttal mégis éppen a *Fővárosi Hirlap* ünnepi számában egy szürkén hangzó kérdéssel, az én legkedvesebb problémámmal: a *szegényemberek városrendezésével* akarok foglalkozni.

— Pártom elvi szempontjából kiindulva, azt hiszem, helyes úton jártam, amikor évek óta a lakásépítés szociális vonatkozásban is helyes irányelvekként a kislakások építésének szükségességét hangsúlyozam úgy a *Fővárosi Hirlap* hasábjain, mint egyebütt. A kérdés megoldásának szükséges voltát nem csupán

a szociális elgondolások, hanem a főváros gazdasági és városrendezési érdekei is indokolják.

— Lehetetlen, hogy az illetékes fórumok ne lássák be, hogy *anyagi tekintetben is milyen súlyos veszteségek érték a fővárost*, hogy a viszonylagosan túlontúl elszaporodott luxuslakások mellett a kispolgári lakások építési alapfeltételeinek nem tulajdonítottak annyi fontosságot, mint amennyit a lakástermelésnek ez a legelsőrangú kérdése mindenféle vonatkozásban megérdemelt volna. Ezek a veszteségek hatalmas tételekben jelentkeztek az *adók kiesésében*, nem kevésbbé abban a tényben, hogy a *fővárosban megkeresett jövedelmek szomszédos városokban és falvakban költtettek el*, nemkülönben olyan *közlekedési nehézségekben*, amelyek még mindig problémaként állanak fenn. Hogy miért? Mert a *megfelelő* kislakások hiánya a főváros határain túl eső területekre vitte a kispolgárok és munkások tömegeit. Vagy elvitte esetleg a perifériákra, ahol ugyan az adóalany és a fogyasztó nem veszett el, de a külterjes városfejlődés rengeteg költséget okozott a közművek létesítése révén. Természetesen ezek az óriási összegek sem voltak elégségesek arra, hogy a perifériák jórészén a lakosság igényeit kielégítsék, vagyis végeredményében senki sem járt jól. Hangsúlyozottan

„megfelelő" kislakást

említettem az imént és ezen a „megfelelő" kislakáson van a probléma helyes megoldásának a súlyponjta. A statisztikai kimutatások szerint az *üres kislakás száma gyors ütemben, aggasztó mértékben fogy*. Ami még kibéreletlenül áll, az tulajdonképpen nem lakás, hanem *testre és lélekre egyáltalában káros odu*. Ám a lakott kislakások túlnyomó része is ilyen, vagy nem sokkal különb. A régi, elavult épülettömböknek, a mai építési rendszabályok szerint megengedhetetlen mély, szűk, sötét és levegőtlen udvaraira néznek ezek a lakások, amelyek a higénia legelemibb szüségleteit nélkülözik és a bejéjük szorult embereknek csak azt a gondolatot adják, hogy *menekülni*. De hova? Más városokba, amikor itt van a munkahely és amikor a munkás számára — mert a tisztviselőnek talán még könnyebb ebben a tekintetben a helyzete, — minden pihenőt, minden emberi kényelmet elvesz az óriási távolság, amelyet naponta be kell utaznia. És ha nem lehet a határon túlra menekülni, akkor ott kell élni családostól, gyermekestől a kietlenségben, levegőtlenségben *éppen azoknak, akik nem mehetnek nyári üdülésre, mint a napfényes, balkónos, terraszos luxuslakások lakói*.

— A „megfelelő" kislakást tehát mindenekelőtt *megfelelő helyen* értem:

a kerületek belső részeiben, ahol az elavult háztömbök megbontásával kell az új korszerű bérházaknak és ezekben korszerű kislakásoknak felépülniök.

És ezek alatt a kislakások alatt nem valami primitiv, szegényes, bérkaszárnyaszagú férőhelyeket értek és nem is mindig szoba-konyhát. Az én elgondolásom *a kétszobás lakás, amely nem parádés, de modern és tetszetős, amely higienikus berendezkedéssel, előszobával, fürdőszobával* (ha nem is láthatatlan neon-fénnyel világított és melegített peremmel ellátott, márványkádas fürdőszobával) van ellátva és amelybe éppen úgy beárad a napfény és a levegő, amelyet még a luxus-lakó is ingyen élvez és végül — de nem utolsó sorban — amely lakásnak *a bérét a kispolgár és a munkás is meg tudja fizetni*.

— Ezeknek a korszerű kislakásos bérházaknak építése az elhanyagolt, régi épülettömböktől éktelenkedő utcákban

a városképet, sőt az erkölcsi életet is kedvezően megváltoztatja.

Azt hiszem, ez sem utolsó dolog és van olyan városrendezési program, mint a reprezentatív terek és utak kialakítása.

— Hogy mindez megtörténjék, *nem városi és nem is állami feladat*. A magántőkéé,

de hogy a magántőke a kislakás-építésbe belefogjon, ennek elősegítése igenis városi és állami feladat.

Ezt hangoztatom szüntelen és nem unom meg hangoztatni, mert a lakásépítés terén ennél fontosabb problémát nem ismerek. Elégtétellel vettem tudomásul, hogy a polgármester úr annak érdekében, hogy ez a kislakásépítés megkezdődhessék, a *rendkivüli adómentesség kiterjesztését* kérte azokra a városrészekre, ahol ezeket a lakásokat fel kellene építeni, miután a legutóbbi rendelet csupán egy szemponthoz: a *városrendezéshez* iparkodott. Ennek a szempontnak is meg van a jogosultsága, de szűkös és sovány akkor, amikor az én nagy problémámra: a kisemberek egészséges, napfényes, olcsó lakására gondolok.

A magyarok nagy évének értékes irodalmi termékei

Mihályi Ernő dr.: Szent István élete és műve — Szent István Országa (Két Palladis-kiadás)

A karácsonyi könyvpiac terméséből értékével és nemes célzatával kimagaslik egy monumentális történelmi mű. *Mihályi* Ernő dr. bencés főiskolai tanár, a neves történetíró *„Szent István élete és műve"* címmel kétkötetes munkát írt, amely, — mint a szerző előszavában jelzi — a *Szent István-év* alkalmából készült. A magyarok ünnepi esztendejének ezzel nagyértékű irodalmi emléket állított a bencés professzor.

Ez az időszerűség bizonyára élénken ráirányítja a figyelmet Mihályi Ernő munkájára, amely azonban nemcsak aktuális, hanem *maradandó értékű munka*. Fáradhatatlan kutatásaival a tudós szerző Szent István korát és alakját egészen új megvilágításba helyezi. A regék birodalmából a homályból és a misztikumból mindent kibogoz, mindent megvilágít, reális alapra helyez és ezzel csak magasabbra emeli és több fénnyel sugározza be a szent király alakját. Nemcsak értékes, hanem nagyon érdekes ez a történelmi mű, amely különösen arra alkalmas, hogy a fejlettebb korú ifjúságot nevelje, amit bizonyára értékelni is fognak az iskolák és tanügyi hatóságok.

Egyidejűleg jelent meg a *Szent István*-jubileum és az *Eucharisztikus Kongresszus* esztendejének második irodalmi terméke is: hat kötetben hat gyönyörű magyar rege, amelynek találóan és érdeme szerint *„Szent István Országa"* címet adták. Kitűnő írók ajándékozták meg ifjúsági irodalmunkat ezekkel a könyvekkel, amelyek a kereszténység megszületését, a kereszt diadalmas útját, a pogány magyarok meghódolását, Szent István hitvesének, Gizella királynénak áldásos életét vonultatják fel, majd a Szent Korona és az Oltári Szentség tiszteletére tanítanak.

A kedves elbeszélő modorban megírt, érdekes történeteknek mélységes nevelő hatásuk lesz a gyermekekre és a serdülő ifjúságra, amely a mai romboló törekvésekkel szemben ugyancsak rá van utalva a lelki megerősítésre. A szülők, az iskolák, ifjúsági könyvtárak keresve sem találhatnak értékesebb és vonzóbb könyveket ezeknél a regéknél, amelyek írói nemes tendenciájukkal olyan pontosan eltalálták, milyen lelki táplálékra van szükség a reánk következő ünnepi évben. A pompás magyar regéket, B. *Czeke* Vilma, *Gáspár* Jenő, *Kosáryné Réz* Lola, *Pohárnok* Jenő és *Zaymus* Gyula írták. *Benedek* Kató pedig színpompás művészi képekkel illusztrálta.

A történelmi munkát és a regés könyveket a *Palladis* adta ki. A választékos technikai előállítás pedig a *Pallas* nyomdát dicséri.

1-2 lépés
teljesen elegendő
és meggyőződik arról,
hogy a
NAGYKOVÁCSY cipő
valóban kényelmes...
amellett szép, olcsó,
megbízható.
Ez az Ön cipője!
Nagykovácsy ÜZLETHÁZ
KOSSUTH LAJOS UTCA 9

Vágó Pál
Hat. eng. villanyszerelési és műszaki vállalat
FŐÜZLET:
XI., Horthy Miklós-út 21. • Telefon: 268-086.
FIÓKOK:
XI., Horthy Miklós-körtér 7. • XI., Horthy M.-út 62.

HOLLAY JÁNOS
ÉPÍTŐMESTER
Iroda: III., Selmeci-utca 23. — Tel.: 163-261
Lakás: III., San Marco-u. 31. — Tel.: 162-927

46 ÉVES
speciális
ZÁSZLÓ
SZAKÜZLET
HUNGÁRIA zászló és díszítési vállalat
Budapest, IV., Prohászka Ottokár-u. 4. Tel: 183-279
„ VII., Damjanich-utca 52. Tel: 134-651
LEGOLCSÓBB ÁRAK!

BIEHN JÁNOS R. T. BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 21. TELEFON: 115-350.
UTBURKOLATOK:
Öntött és hengerelt aszfaltból.
Kátrányos és bitumenes kezelések.
Olajos portalanítás.
TETŐFEDÉS:
facement-, préselt kavics-, fedéllemeztetők.
SZIGETELÉS:
nedvesség és talajvíz ellen, falak, padlók, erkélyek és lapos tetőkön.
GYÁRTMÁNYOK: Aszfalt és kátrányos fedéllemez, szigetelőlemezek, bőrlemez, kátrány, szurok, facement, bitumen, aszfaltragacs, utépítő-kátrány, porkátrány, kátrányolaj, karbolineum, gyümölcsfa-karbolineum, kátrány-paraffin, kocsikenőcs, gépzsír.

Harminchétéves harc a sugárútért, amíg eljutott az első bokrétaünnepélyig

A régi *Orczy-ház* területén és a *Madách-sugárút* torkolatában folyó nagyszabású építkezések közül a *Helvétia Építő és Ingatlan Rt.* Király-utca sarkán épülő hétemeletes bérpalotájának állványzatát a napokban bontották le és ez a klinkerhomlokzatú palota városrendezés és általában Budapest fejlődése szempontjából rendkívüli jelentőségűvé emelkedett azáltal, hogy a több mint 20 év óta építési zárlat alatt tartott városrészben mintegy felkiáltójelül áll elő, hirdetvén, hogy igenis alkotni, építeni, létesíteni kell mindenáron, minden ellenkezés dacára, mert ez az Élet, ez a haladás és ez adja a kenyeret.

Ezzel kapcsolatban nem érdektelen visszapillantást vetni a Madách-sugárút létesítésének felvetődésétől egészen a megvalósulásig eltelt időre, mert *kereken 37 év ernyedetlen munkája volt szükséges ahhoz, hogy az első bokrétaünnepély megtartható legyen.*

Az eredmény beérlelésében mindenki derekasan kivette a részét, *a székesfőváros törvényhatósága, a Közmunkatanács*, a *pénzügyminisztérium*, az érdekelt *telektulajdonosok*, akik élén különösen néhai *Dános* László szerzett hervadhatatlan érdemeket. Sajnos, ő ebben az emberfeletti küzdelemben felőrlődött és fiatalon eltávozott közülünk, úgy hogy nem érhette meg ezt a lélekemelő első ünnepséget.

Maga az Orczy-ház — mint ismeretes — 1790-ben épült és a báró *Orczy*-család tulajdona volt. 1841-ben öt Orczy-gyerek örökölte a házat, 1860-tól a tulajdonosok sűrűn változtak. 1913 április 12-én árverésen vette meg az épületet az *Olasz Bank* által alapított *Orczy-ház Rt.*, míg 1927-ben egy új érdekeltség, mely főképp a *Fejér* és *Dános* cégből, valamint a *Magyar—Ungár*-féle érdekeltségből állott, vette át a részvénytársaságot. Ettől az időtől kezdve lépett tulajdonképpen előtérbe az Orczy-probléma. Maga a sugárút problémája az 1900-as évekre vezethető vissza, amikor legősibb formájában, *a Dob-utca 12 ölre való kiszélesítésének* tervében jelentkezett.

Izgalmas esztendő — eredmény nélkül

A sugárútért való küzdelemnek jelentős fejezete kezdődött azzal, amikor 1928 végén *Rakovszky* Iván, a Közmunkatanács elnöke programjává tette az Erzsébet-sugárút megvalósítását. Ennek az évnek februárjában a Közmunkatanács ülése letárgyalta az Orczy-ház Rt. Király-utca és Károly-körút sarkán építendő bérpalotájának elvi építési engedélyét és azt elutasította. Ugyanakkor azonban elhatározta, hogy legrövidebb idő alatt a szabályozást keresztülviszi.

Nagyon mozgalmas volt ebben a kérdésben az 1929. év. *Wargha* László műszaki főtanácsos három alternativ tervet készített, majd a középítési bizottságban a maga tervével együtt bemutatta a *Wälder*-féle terveket és a Közmunkatanácsét. Később a bizottság az egyik Wargha-féle tervet tette magáévá és ehhez még *Petrovácz* Gyula és *Kertész* K. Róbert tettek javaslatokat. *Zimmermann* bizottsági tag javaslatára a középítési bizottság, majd a közgyűlés elhatározta, hogy az Anker-köz meghosszabbíttassék.

Ennek a mozgalmas 1929. évnek júniusában nyugtalanság támadt, mert *a Közmunkatanács levette a napirendről a kérdést*, a 30 éves adómentesség pedig 1930 május 31-én lejáróban volt. Júliusban azután kátyúba jutott az egész terv, a Közmunkatanács *elvetette a Wargha-féle tervezetet.* A főváros retorzióképen *megtagadta az építési engedélyek kiadását.* Júliusban újabb fordulat. A Közmunkatanács elfogadott egy módosított tervet, mely nagyjából fenntartja a főváros által elfogadott terv elrendezését, azonban a tér szélességét 90 méterről 50 méterre keskenyíti. *Wargha László ezen elkedvetlenedve, nyugalomba vonult.* A főváros megfellebbezte a Közmunkatanács határozatát. A nyugtalanság egyre nőtt, úgyhogy rendkívüli közgyűlést akartak összehívni emiatt. Augusztusban újból fordulat állt be, mert *Rakovszky* Iván tudatta a főváros vezetőségével, hogy magára vállalta a kapcsolatos költségeket. Ugyanekkor a 30 éves építési tilalom első úttörése gyanánt kiadták az építési engedélyt a Dob-utca sarkán lévő *Erényi*-féle bérpalotára. Az év a főváros és a Közmunkatanács teljes megegyezésével zárult.

Az Orczy-ház tervpályázata

1930 márciusában *Ripka* Ferenc főpolgármester úgy nyilatkozott, hogy a szabályozási tervek véglegesítettek és *az építés rövidesen megkezdődik.*

A következő évben *az Orczy-ház Rt. tervpályázatot hirdetett az Orczy-ház telkének beépítésére.* A pályázaton *Jónás, Hajós, Árkay, Pogány, Quittner* és *Münnich* építészek nyertek díjakat. Nagy megdöbbenést keltett 1932-ben, hogy a belügyminisztérium *a Károly-körút 15. számú ingatlan cseréjét a főváros és a Közmunkatanács között nem hagyta jóvá*, holott ez a sugárút fontos programpontja volt.

Egy évig stagnált minden, míg *1933 elején létrejött a csere* és a Közmunkatanács *a ház lebontását* határozta el. Ebben az évben az *Orczy-ház Rt.* is felkészült a nagy tranzakciókra és *fuzionált a Helvétia Építő és Ingatlan Rt.-vel 2 milliót meghaladó alaptőkével.*

A következő, 1934. évben *Huszár* Aladár főpolgármesternél, aki a kérdés megoldását melegen támogatta, ankét volt, amelyen megállapították, hogy a Közmunkatanácsnak kétmillió pengő forgótőkére volna szüksége, az érdekeltek viszont az adómentességet sürgetik. Ezután újból megrekedt az egész akció és *Sipőcz* Jenő polgármestert küldöttség kereste fel.

A Helvétia Rt. újabb elvi építési engedély iránti kérvényt nyujtott be, amelyet a városrendezési és magánépítési bizottság *elutasított* az egységes homlokzat megoldásáig. A Közmunkatanács elutasította a bizottság kifogását és *elvileg kimondta, hogy a Károly-körút 15. számú ház lakásbérlőinek február 15-én felmondanak és az Erzsébet-sugárút megvalósításához ragaszkodnak.* Ugyanebben az időben jelentette ki *Huszár* Aladár főpolgármester, hogy különböző bürokratikus akadályok gáncsolták el ujból a sugárutat.

Nincs adómentesség!

Nagy meglepetést keltett, amikor az év áprilisában *Imrédy* pénzügyminiszter *az adómentességből kihagyta ezt a városrészt.* Még ebben a hónapban a pénzügyminiszter revideálta álláspontját és *kilátásba helyezte az adómentességet.*

Ugyancsak áprilisban a Közmunkatanács kimondta, hogy a tervezett sugárút neve *Madách Imre-sugárút lesz* és az adómentességi előterjesztést is megtette a pénzügyminiszternek. Expozéjában a pénzügyminiszter *a sugárút problémáját időelőttinek deklarálta.* Erre májusban a felmondásokat a lakók nagy örömére visszavonták. 1934 nyarán úgy látszott, hogy hosszú időre elodázódik az egész kérdés.

Fabinyi és Bessenyey közbelép

Közben *Bessenyey* Zénó lett a Közmunkatanács elnöke és *Fabinyi* Tihamér a pénzügyminiszter, akik *első pillanattól a legnagyobb megértéssel kezelték a Madách-sugárút ügyét* és végeredményben az ő nevük elválaszthatatlanul egybe van forrva ennek a nagy műnek megvalósításával.

Ettől az időtől kezdve az események most már gyorsabb tempóban következtek, *a Közmunkatanács a végleges szabályozási tervet jóváhagyta. Wälder* Gyula professzor az *egységes homlokzat* kiképzését elkészítette, 1936 novemberében *a Károly-körút 15. számú ház bontása megkezdődött*, ugyanez év november 9-én megjelent a Madách-sugárút létesítésével kapcsolatos *házadómentességi rendelet*, 1937. év elején *megkezdődött az Orczy-ház tényleges bontása*, miután előzőleg az üzletek elhelyezésére szolgáló *üzletház* felépült.

Nem hallgathatjuk el, hogy úgyszólván az utolsó pillanatban, egészen váratlanul az érdekelt telektulajdonosok részéről is egy súlyos akadály merült fel. Ugyanis *a Lédermann-csoport vonakodott a ráeső terheket magára vállalni* és a megállapodást a Közmunkatanáccsal aláírni. Ebben a kritikus időszakban lépett elő *Münnich* Aladár módosított tervével, amellyel az előírt *50 méter szélesség helyett 32 méter szélességgel oldotta meg a kérdést* és átsegítette ujból a kátyúba rekedt szekeret.

Tanulság az ellenkezők és gáncsoskodók részére mindezekből az fakad, hogy a fejlődést és haladást csakis aktív munkával lehet elérni, mert a kicsinyeskedő és tespedési politika visszafejlődést és stagnációt jelent, már pedig az ország fővárosa minden akadályon keresztül is fejlődni akar.

Weissburg Dénes

FALAT·BETONT·VAKOLATOT
Sikurit
TÖKÉLETESEN VIZHATLANIT
FOLYÉKONY ASZBESZTES BITUMEN
Kalfax
SZIGETELŐ VIZZÁRÓ VÉDŐMÁZ
LUTZ LAKK ÉS FESTÉKGYÁR RT.
BUDAPEST XIV. Örnagy-u. 4.

Beton, makadám, aszfalt felvágásához vegyen
BÉRKOMPRESSORT
LISKA JENŐ okl. gépészmérnök, kompressor-bérbeadó
Budapest., XI., Szüret-utca 5—7. Tel.: 2-592-96.

Schönwald Nándor
épületbádogos-, légszesz-, vizvezeték és csatornázási vállalat
Budapest, II., Zárda-utca 16. • Telefon: 155-114.

TAMÁSSY EMIL
ÉPÍTŐMESTER
Budapest, VIII., Baross-u. 45. Tel.: 135-645.

Mindenfajta gőz-, centrifugál-, dugattyús szivattyúk, kompresszorok, fűtőtornyok.
Zimmer Tódor mérnök
a Worthington gyárak magyarországi képviselője
Budapest, I., Zuhatag-út 7/b.

SZALKAI BÉLA
villamoskészülékek és kapcsolóberendezések gyártása
GYÁRTMÁNYOK: Önműködő olajkapcsolók, olajnélküli kapcsolók 35.000 V-ig, 500 MVA lekapcsolási teljesítményig, kézi-, mágneses- és mótorikus távhajtással • Szakaszkapcsolók, szigetelők, sorozatkapcsok, mérőtranszformátorok, szerelési anyagok • Önműködő szárazkapcsolók 1000 V-ig, 20.000 A-ig, kézi-, mágneses- és mótorikus távhajtással • Mótorvédő kapcsolók 200-1000 A-ig
Kapcsolótáblák, teljes kapcsolóberendezések
Ujpest, Szent Gellért-utca 12. sz.
TELEFON: 294-835

Megemlékezés néhány sorban a multról

Villámgyors interju az ügyosztályvezető tanácsnokokkal

A jubiláló *Fővárosi Hirlap*, amely most betöltött 25 évére visszatekint, kérdést intézett a főváros ügyosztályvezető tanácsnokaihoz, hogy az ő legutóbbi 25 esztendejük alatt melyek voltak azok a kimagasló események, esetleg érdekes epizódok, amelyekre szívesen emlékeznek vissza. A válaszok, amelyek így együtt érdekes és itt-ott humorral fűszerezett mozaikot adnak, a következők:

Dorogi Farkas Ákos dr.

— A „Fővárosi Hirlap" fennállásának huszonöt esztendeje a székesfőváros fejlődésében is emlékezetes huszonöt esztendő marad. Rendkívüli méretekben növekedett meg e negyedszázad alatt a város lélekszámgyarapodásával párhuzamot tartva az adminisztrációra váró munka, sőt maguk a feladatkörök is

— Az ügykörömben előfordult legnagyobb események közül kettőt kívánok kiemelni. Az egyik: a Fővárosi Alkalmazottak Segítő Alapjának megalkotása, amire a jelenlegi önálló formában 1928-ban került a sor. Ez a jóléti intézmény azóta, mint hűséges barát áll a főváros szolgálatában állók mellett és szociális jelentősége szinte felmérhetetlen. A másik eseménynek a kegyúri templomok számának jelentékeny gyarapodását tekintem.

— Ha ezekután még megemlékezem arról a tevékenységről, amelyet a főváros a különböző felekezetek, egyesületek, intézmények segélyezése érdekében folytat, azt hiszem nagyjából körvonalaztam azt a működési területet, amelyen az elnöki ügyosztály tevékenysége lebonyolódik.

— Törekvésem, nekem éppen úgy, mint hivatali munkatársaimnak minden igyekezete arra irányul, hogy az adminisztráció hatalmas gépezetében végzett munkánknak reánk eső részét lelkiismeretes pontossággal, a lehetőségek keretein belül álló ötletességgel, megnyugtatóan és megbízhatóan a városnak és polgárainak egyetemes üdvére végezzük el.

Király Kálmán

— Szabad időmet előszeretettel szakirodalmi tevékenységre fordítom. Kiváló elődöm: Fock Ede tanácsnok buzdítására 1918-ban megírtam a „Városi utak tervezése, építése és karbantartása" című 340 oldalas munkámat. Kimondhatatlanul jól esett, hogy szerény könyvemet úgy a sajtó, mint a kartársak és a hivatalok elismerésükre méltatták. De legjobban örültem annak a kitüntetésnek, amelyben a belügyminiszter úr részesített azzal, hogy 3000 aranykorona jutalomra érdemesnek talált. Ez az elismerés buzdított azután további szakirodalmi munkásságra, amelynek eredménye számos kisebb tanulmányon kívül az 1928. évben megjelent „Modern utak építése" című könyv. Tisztában lévén az ifjúság önképzésének fontosságával, hivatalomban nem szűnök meg buzdítani a kartársakat előadások tartására, cikkek és tanulmányok megírására. Ennek meg is van az eredménye: az út- és csatornaépítési ügyosztály mérnökei tollából nagyon sok értekezés látott napvilágot, melyek közül nem egy külföldön is öregbítette a magyar mérnöki kar tekintélyét.

Kempelen Ágoston

— Az elmult huszonöt esztendőben a legboldogabb esemény számomra az volt, hogy beiktattak a városgazdasági tanácsnoki állásba. Nem az állásnak örültem, hanem annak, hogy *városrendezői álmaimat valóra válthatom*. Azóta sok minden valósult meg, hiszen *Szendy* Károly polgármester is szerelmese a szép fővárosnak. Elég hivatkozni *a tabáni park* létesítésére, *Óbuda, Víziváros, az új hidak* környékének szabályozása, mind azt a célt szolgálják, hogy Budapest igazán gyönyörű legyen. *A városfelmérési munkálatok* keresztülvitelének is nagyon örülök. Van még elég álom, amelynek megvalósítására a következő huszonöt esztendő is kevés. Mindnyájan ezért küzdünk: *a legszebb fővárosért!*

Szepesváry Pál dr.

— Közszolgálati pályám egyik legkedvesebb eseménye, vagy mondjuk inkább úgy, epizódja sok-sok évvel ezelőtt akkor játszódott le, amidőn polgármesteri titkári minőségemben intéztem a kihallgatások előkészítését. Egy napon, amikor éppen nagy forgalom uralkodott az előszobában és ennek következtében alaposan el voltam foglalva, jóformán észre sem vettem, amidőn a sok látogató között megérkezett egy egyszerű, fekete reverendába öltözött idősebb pap. Közölte velem, hogy a polgármesterrel kíván beszélni és nyomban megnyugtatott, hogy ráér, szívesen vár. Leült a fogadószoba egyik sarkába, én meg közben intéztem az ügyes-bajos dolgaikkal a város fejéhez induló politikusok és küldöttségek bejuthatását. Lassan-lassan dél lett, megfogyatkoztak a látogatók és már-már magam is úgy vettem észre, hogy rövidesen egyedül maradok, amidőn felfedeztem a nyugodtan üldögélő papot és eszembe jutott, hogy bizony reá még nem került a sor. Odamentem hozzá s megkérdeztem, kit jelenthetek be.

— Csernoch János vagyok, a hercegprímás.

Majd hanyattvágódtam ijedtemben és megpróbáltam mentegetőzni, amiért megvárattam. Az egyházfejedelem azonban szeliden annyit mondott:

— Semmi baj, fiam, nem köteles minden papocskáról tudni, hogy kicsoda.

Báró Babarczy Istvén dr.

— Hivatali ügyköröm legnagyobb jelentőségű eseményének az elmult huszonöt esztendő alatt kétségen kívül azt a tényt tartom, hogy *a székesfőváros létrehozta saját nagyszabású közlekedési vállalatát*. Minden világvárosnak eminens érdeke az, hogy a tömegközlekedés lebonyolítására hivatott berendezések felett saját maga rendelkezzék, mert megfelelő közlekedési politikát, ami a város szempontjából elengedhetetlen fontosságú, csak abban az esetben lehet inaugurálni, ha a közület nincs kitéve magánvállalkozások kénye-kedvének. A BSzKRt fennállása óta bebizonyította már, hogy alkalmas a hozzáfűzött remények beváltására és ha a legutóbbi években bekövetkezett gazdasági válság következménye gyanánt ma tagadhatatlanul fennállanak bizonyos nehézségek, nem kétséges, hogy ezek *átmeneti jelenségnek* tekintendők, amelyek a viszonyok jobbrafordulásával eliminálódni fognak. A vállalat a jó ügyhöz méltó körültekintéssel és buzgalommal igyekszik azoknak az intézkedéseknek gyakorlati keresztülvitelére, amelyekkel nemcsak megjavíthatja, hanem ütemesebbé és gyorsabbá teheti a közlekedést. Meg vagyok győződve arról, hogy *a helyzet rövidesen javulni fog és az a sok animozitás, amely ma még fennáll, eloszlik.*

Bódy László dr.

— Hosszú időn keresztül kénytelen-kelletlen, néha szívesen is, önkéntes tiszteletbeli munkatársa voltam sok városházi hetilapnak, így elsősorban a jubiláló *Fővárosi Hirlap*nak is. Mi tagadás benne, bármilyen szívesen igyekeztem is rendelkezésére állani a sajtónak, ebbeli tevékenységem sok-sok időt elvett a hivatalbeli munkára szánt órákból és ezért csendes örömmel fogadtam azt a felsőbb rendelkezést, hogy a tanácsnok urak pedig ne vegyék el az ujságírók kenyerét, hanem végezzék egyszerűen és következetesen azokat a teendőket, amelyek intézése kötelességük. A polgármester úr intézkedése tehát pontot tett az ujságírás mesterségébe való belekontárkodásomra, ez azonban nem jelenti azt, hogy továbbra is ne viseltessem azzal a szeretettel és érdeklődéssel a sajtó, de különösen a hozzánk legközelebb álló városházi sajtó hasznos működése iránt, mint eddig.

Felkay Ferenc dr.

— Az elmult negyedszázadnak az én ügykörömbe vágó legjelentékenyebb eseménye az a fejlődés volt, amely az oktatásügyi intézményeknél tapasztalható. Igen nagy fontosságúnak tartom egyrészt a Pedagógiai Szeminárium munkaterületeinek kiszélesülését, másrészt azt, hogy a székesfőváros iskolaköteles korú gyermekei érdekében nemcsak az új és a modern pedagógia, valamint a higiéne követelményeinek legtökéletesebben megfelelő intézetek egész sora létesült, hanem azt is, hogy a szigoruan vett oktatásügyön túl mind jelentékenyebb mértékben sikerült a főváros közönsége áldozatkészségének latbavetésével szociális téren is előhaladást felmutatni. Elég azt hiszem, ha e rövid pár sor keretében arra mutatok rá, hogy a Szilágyi Erzsébet leánygimnázium, a Fenyves-uti és Soproni-utcai elemi iskola, az új hatalmas méretü népligeti ifjúsági sporttelep, az iskolákkal és ovodákkal kapcsolatban felállított gyermekotthonok, a gyermeknyaraltatási akció, az iskolaorvosi intézmény felállítása és kifejlesztése mind-mind olyan mérföldkő volt, amely hatékonyan járul hozzá a külföldi részről is megnyilvánuló jó véleménynek kialakításához.

Rosta János dr.

— Eddigi közigazgatási pályfutásom legemlékezetesebb eseményei úgyszólván csak a legutóbbi időkben játszódtak le. Fontosságában a város háztartása szempontjából is, a közönség szempontjából is nagyjelentőségűnek tartom azt, hogy a *Községi Elelmiszerüzem* huszonöt esztendős multja alatt alaposan bebizonyította nemcsak életrevalóságát és közélelmezési szempontból való jelentőségét, hanem olyan intézménnyé fejlődött, amely nélkül Budapest közélelmezési ügye intézőinek az árszabályozás terén rendkívül nehéz helyzetük lenne. A közönség észre sem veszi, mi azonban tudjuk, hogy *az üzemnek ez a feladata az élelmiszerpiacon igen fontos és nagyjelentőségű.*

Horony-Pálfi Aurél dr.

— Szubjektiv szempontból kétségen kívül tanácsnokká választásom volt ennek a negyedszázadnak reám nézve legjelentősebb eseménye. Objektiv szempontból nézve a dolgot és megmaradva a gondjaimra bizott ügyosztály működési körén belül, a főváros szociális gondoskodási hálózatának kiépülését tartom a legfontosabb eseménynek. A háború utáni idők nyomorúsága szükségszerűen terelte a hatóság figyelmét az élet küzdelmeiben önerejükből fennmaradni nem tudók segítése felé és hogy a világvárosszámbamenő Budapestnek e téren rengeteg tennivalója akadt, az egészen természetes volt. Ha az elmult évek távlatába visszatekintek, meg kell állapitanom, hogy a székesfőváros közönsége páratlan áldozatkészséggel, testvéri együttérzéssel sietett a bajok orvoslására és ha ennek ellenére mégsem tudta a szenvedők arcáról valamennyi könnyet letörölni, ez sohasem a jószándékon, a segiteniakaráson, hanem mindig az elégtelen anyagiakon mult.

— Tevékenységem főként arra irányul, hogy a sokoldalúan szertegazó különböző segítőakciók óraműszerű pontossággal működjenek és hogy a segítség mindenhova eljusson, ahol arra szükség van. Meggyőződésem szerint ideális mértékben akkor fog ez sikerülni, ha a hatósági és társadalmi segítőkészség teljesen egyöntetűen jut kifejezésre.

Salamon Géza dr.

— Ha tallózok az elmult huszonöt esztendő változatos emlékei között, úgy érzem, hogy legérdekesebb két epizódja életemnek 1930-ban és 1931-ben játszódott le. Tanácsjegyző voltam akkor és nagy izgalommal készültem arra a tanácsi választásra, amelynek során, reményeim szerint, addigi hivatali állásomat a főjegyzői pozicióval kellett volna felcserélni. A választás bizony nagy csalódást hozott számomra, mert én deresedő fejjel továbbra is megmaradtam tanácsjegyző kollégáim között és az állást, amelyre számítottam, más nyerte el.

— Tiz hónappal később azonban sokkal nagyobb meglepetésben volt részem. Ekkor ugyanis én, az öreg tanácsjegyző, aki rövid idővel előbb még nem tudtam főjegyzővé előlépni, egyszerre bekerültem a tanácsnoki székbe. Ha ezekután azt mondom, hogy ez a két terminus feledhetetlen számomra, valószinüleg senki sem kételkedik benne, hogy igazat beszélek.

Kovácsházy Vilmos

— A fiatal, alig huszonöt esztendős Fővárosi Hirlap indiszkrét kérdéssel fordult hozzám, aki — mi tagadás benne — pár évvel idősebb vagyok. A kérdés az, hogy mi volt az én huszonöt esztendőm legemlékezetesebb, vagy mondjuk úgy, legérdekesebb eseménye. Válaszolni nem olyan könnyű erre. De azt hiszem, ha nagyon őszinte akarok lenni, akkor azt kell mondanom, az, hogy annak ellenére, hogy körülöttem mindenütt lázasan, mondhatnám buzgalommal házasodtak, keresztelték, unokáknak örültek, engem ez a láz nem fogott el és noha, mint fentebb is mondottam, pár évvel idősebb vagyok a Fővárosi Hirlap-nál, — legény maradtam. Nem alapitottam magamnak szükebb családi kört, változatlanul megmaradtam abban a nagy család

Csipak Sándor és fia
közszállitási vállalkozók
Budapest, XIV., Telep-u. 98.
Telefon: 297—562.
M. Kir. Postatakarékpénztári csekszámla 57.837.

LÁSZLÓ ÖDÖN
HAT. ENG. VILLANYSZERELŐ
Budapest, VIII., Baross-utca 89.
Telefon: 14—98—32.

Szántó Miklós
bádogos- és szerelőmester
Budapest, VI., Horn Ede-u. 15.
TELEFON: 325-121

LOHR TESTVÉREK
ELEKTROTECHNIKAI ÉS MECHANIKAI VÁLLALAT
Budapest, VI., Szondy-u. 98/a
Telefon: 118-916.

Orenstein és Koppel
MAGYAR R.-T., BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 31.
Motorosmozdonyok — Útjavitógépek — Kisvasutak — Iparvágányok — Autobuszkarosszériák

ban, amelyhez minden idegszálammal hozzákapcsolódtam: rajongásig szeretett, gyönyörűséges Budapestemnél. Érte élek, minden tudásommal neki dolgozom és ha fejlesztéséhez csak egy téglával is hozzájárultam: ez nekem megnyugtatásul és elégtételül szolgál.

Morvay Endre dr.

— A jubiláló Fővárosi Hirlap ne vegye az én szájamból hízelgésnek azt, hogy az utolsó huszonöt esztendő tartósan jelentős eseményének éppen azt tartom, hogy ez a lap régi hagyományainak szellemében most fennállásának huszonötödik fordulóját ünneppelheti. A Fővárosi Hirlap, meggyőződésem szerint, ideálisan tölti be a komoly várospolitikai orgánum el nem homályosítható fontosságú jelentékeny szerepét. Tárgyilagossága, jólértesültsége, kitűnő szerkesztése, a rajongásig fokozódó fővárosszeretet nézetem szerint azok az eredők, amelyek összetevődéséből kialakult a jelenben is élvezett minden oldalról elismert népszerűsége. A Fővárosi Hirlap-nak valóban nem kell azt mondanom, hogy a huszonötéves mult kötelez, mert ez a lap az alapítása óta megjelent sok-sokezer számával mindenkor bizonyságot szolgáltatott arra nézve, milyennek kell lennie az ideális várospolitikai lapnak. Sohasem a személyi kultusz, mindig a komoly tárgyilagosság vezette a szerkesztői tollát.

Wossala Sándor

— Örömmel értesültem arról, hogy a Fővárosi Hirlap elérkezett fennállásának 25 éves fordulójához. Mint az autonómia embere, nagyra értékelem a várospolitikai sajtó tevékenységét, különösen akkor, ha mint az a Fővárosi Hirlap-nál is történik, tárgyilagos és a közérdeket szolgáló tudósítások jelennek meg a lapok hasábjain. Nekünk, a főváros műszaki igazgatásának, különösen közel áll szívünkhöz a várospolitikai szempont, mert amióta a műszaki igazgatás feladatai rendkívül tekintélyes mértékben meggyarapodtak, fokozott érdekünk fűződik ahhoz, hogy a különböző létesítményekről beható módon tudomást szerezzen a közönség. A napilapoktól nem kívánhatjuk meg a hosszas ismertetéseket, a fővárosi vonatkozásokkal speciális érdeklődéssel foglalkozó várospolitikai lapok azonban tiszteletreméltó módon sietnek segítségünkre ezen a téren. A jubiláló Fővárosi Hirlap elöljárt ebben és bebizonyította nélkülözhetetlenségét.

Némethy Károly dr.

— Összehasonlítást téve a 25 év előtti és a jelenlegi Budapest kulturális arculata között, nyugodtan mondhatom el, hogy ez a negyedszázad mérföldes léptekkel juttatta előbbre a székesfőváros közművelődésének ügyét. Általános művelődési szempontból a legjelentékenyebb eseménynek a Népművelési Bizottság és a Szabadegyetem megalakítását tartom. Mind a két intézmény olyan, amely feladatául az iskola padjaiból régen kikerült és az élet harcaiban vergődő, küzködő polgárok tömegeinek nevelésére vállalkozott. Hogy felállításuk mennyire indokolt volt, azt alaposan bebizonyították az elért eredmények, amelyek évről-évre nagyfokú gyarapodást mutatnak fel és amelyeknek hatását társadalmi téren is érezni lehet.

— E visszapillantás során még egy eseményt akarok felemlíteni. Ennek az eseménynek saját szempontunkból éppen úgy, mint az örvendetesen fejlődő idegenforgalom érdekeire való tekintettel jelentékeny fontossága van. Ez az esemény az, hogy székesfővárosunk külső képét mind meghittebbé, megkapóbbá és kedvesebbé tudjuk tenni azoknak a kis díszítő szobroknak egész sorával, amelyet istenáldotta tehetségű magyar képzőművészgárdánk legjelesebbjei alkottak. Láttunk az utolsó negyedszázad alatt vérzivataros nehéz időket, állottunk a szakadék szélén, most már azonban, Istennek hála, úgy látszik, hogy a beköszöntő új negyedszázad fokozott ütemben tudja pótolni azokat a kényszerű hiányokat, amelyek szükséges velejárói voltak az elnehezült időknek.

FÉMTECHNIKA alumínium-, fém-, mű- és kokillaöntöde
Cégtulajdonos: TÓTH KÁROLY
BUDAPEST, III., BÉCSI-ÚT 96/A SZ.
TELEFON: 163—010.

Turner István
Dombortérképészete és modell-műterme
Budapest, V., Tisza-utca 11. Telefon: 2-919-46.

Kalmár Károly
építőmester magas és mélyépítési vállalata
Budapest, VIII., Rákóczi-út 53., III. 26. T.: 149-408.

Enerta Villamossági Vállalat
Gergely Andor és Gádor Endre okl. mérnökök
Világítási és erőátviteli berendezések.
Villamos motorok és készülékek.
Budapest, VI., Horn Ede-u. 3. ● Telefon: 122-159.

Józsefváros dicső kora

Irta: GAZDY JENŐ

Amikor édesatyám felhozott az egyetemre, elkísért egészen az egyetem — akkor még Szerb-utcai — kapujáig.

— Eddig mindig veled voltam, — szólt hozzám, — most már egyetemi polgár leszel, szokjál hozzá az önállósághoz. Ha beiratkoztál, keress magadnak lakást, aztán majd értesíts.

Kissé meg voltam illetődve, de — mi tagadás benne — azt is éreztem, mintha rohamosan szárnyaim nőnének. Önállóság, önállóság, nagy dolog annak, aki tizenkét évig papi iskolába járt és otthon szigorúan tartották.

— No, most merre menjünk lakást keresni? — tettem fel magamnak a kérdést. Dehogy gondoltam én arra, hogy sorsdöntő elhatározás előtt állok. Csak néztem jobbra, néztem balra és tanakodtam. Lónyai-utca, Üllői-út, Baross-utca, már akkor is forgalmasnak tünt fel nekem. Én a zárda csendjéhez voltam szokva.

Ekkor megakadt a szemem a Múzeum-utcán. Ez már igen. Szomszédságában a Múzeum-kertnek, ebben a csendes környezetben jó lehet lakni. Igen, de csupa palota ez az utca. Ej, hát próbáljuk meg. És elindultam a sorsdöntő útra. Végig az egész utcán semmi. Az utolsó ház kapuján azonban ime fehér papírlapot lenget ide-oda a szél. „Joghallgató lakótársat keres" — integet a cédulával az írás.

Jó lenne ezt megpróbálni — gondoltam magamban. Ha szimpatikus ember, mindjárt kapok egy jó barátot, a zsebpénzből pedig kevesebb kell lakásra. Megkérdeztem a házmestert, kié ez a ház és mit tud arról a fiatal emberről?

— Ez a ház a Gencsy nagyságos úré, az a fiatal úr pedig nagyon rendes ember — válaszolt a házmester röviden.

Ez éppen elég volt. Felmentem, otthon találtam a kollégát és öt perc alatt mindent elintéztünk. Így lett belőlem józsefvárosi polgár. Azóta se mozdultam ki a Józsefvárosból. Éppen csak hogy néha lakást változtattam, meg lakótársat cseréltem, míg azután végleges lakótársat találtam — a feleségemben.

Megszoktam, megszerettem ezt a városrészt minden bájával és hibájával együtt. Jól esik, hogy józsefvárosi polgárnak mondhatom magamat és jól esik, hogy ezt a derék józsefvárosi polgárságot képviselhetem a főváros parlamentjében.

De van ebben valami abból az érzésből is, hogy velük együtt láttam és átéltem azokat a szép időket, amikor a Józsefváros oly nagy szerepet játszott a főváros életében, hogy ezt a kort bátran nevezhetjük a Józsefváros dicső korának.

Ez időben még Szapáry Gyula gróf volt Magyarország miniszterelnöke, akit rövidesen Wekerle Sándor követett. A miniszterek között Szögyény-Marich László, Tisza Lajos gróf, Hieronymi Károly, Perczel Dezső, Lukács László, Baross Gábor, Lukács Béla, Bethlen András gróf, Csáky Albin, Eötvös Lóránd, Wlassics Gyula, Szilágyi Dezső, Fejérváry Géza szerepeltek, a képviselőház elnöki székében pedig Bánffy Dezső báró ült.

Az egész politikai élet itt zajlott le a Józsefvárosban. Innen indultak ki a politikai élet hullámai és ide tértek vissza.

Helyesen mondom, hogy itt zajlott le, mert az a szerep, amit a más kerületben volt politikai klubbok játszottak, eltörpül a Sándor-utcai képviselőház szerepéhez képest, ahol és amely körül valóban zajlott, sőt sokszor tombolt a politikai élet. Az akkori idők nagy politikai vitáiban ugyanis nemcsak óriások csaptak össze, mint Szilágyi Dezső, Apponyi Albert, Tisza István, Holló Lajos, Ugron Gábor, Bartha Miklós, Andrássy Gyula, Justh Gyula, Wekerle Sándor, Hieronymi Károly, Láng Lajos, Széll Kálmán, Wlassics Gyula, Berzeviczy Albert stb. stb., ki tudná mind hirtelen felsorolni. Hiszen akkor tele volt a politikai és irodalmi élet hatalmas elmékkel és harcosokkal.

Ezek az óriások pedig itt jártak-keltek közöttünk a Józsefvárosban. Sokan, különösen az ellenzéki vezérférfiak itt laktak. Az ember minduntalan találkozhatott velük az utcán. Gyalog jártak. A polgárság magáénak érezte őket. Büszke volt rájuk, példaképet látott benne. A hatalmas ellenzék sasfészke is itt volt a Pannoniában, ahol naponta együtt vacsorázgattak Radics Béla muzsikája mellett. Benne éltek a Józsefváros légkörében, úgy éreztük, mind hozzánk tartoznak.

Mi, fiatalok pedig, ha bele akartunk szólni a politikába, — és ezt sokszor akartuk, — az egyetemről ideözönlöttünk a Józsefvárosba. Itt egyesültünk a technikusokkal. Hiszen a műegyetem is itt volt, meg a főrendiház is.

De nemcsak a politikai élet központja volt a Józsefváros. Az irodalom és művészet fejedelmei is itt éltek és művészkedtek abban az időben.

A régi Stáció-, most Baross-utcában lakott és álmodta meg gyönyörű regényeit Jókai Mór. Szomorú, hogy még emléktábla sem jelöli ezt a házat. Egy utcával tovább, a mostani Reviczky-utcában írta hallatlanul érdekes költeményeit Reviczky Gyula. Kevéssel tovább, a mostani Mikszáth Kálmán-téren lakott a nagy paloc. Sokszor láttam csendesen pipázgatni azon a hosszú erkélyen, amely most a Sofianumhoz tartozik. Sokat járt ebbe a házba egyik jó barátom, a Vasárnapi Ujság akkori szerkesztőjének, Nagy Miklósnak fia. Mikszáth tudvalevőleg sok regényét folytatásokban írta meg a Vasárnapi Ujság részére. Ezekért a folytatásokért küldte Nagy Miklós a fiát Mikszáthhoz. Tőle hallottam, hogy bizony sokszor sokáig kellett várni. Mikszáth csak akkor kezdett hozzá a regényfolytatáshoz, amikor az én barátom érte megjelent. Milyen Isten áldott tehetség lehetett. Nem messze innen, a Sándor-utcában lakott Gyulai Pál. Gyakran találkoztam vele, de ritkán lehetett egyedül látni. Mindig fogott magának valakit, akivel vitatkozni lehetett. Thaly Kálmánnal, a Pulszky-akkal, Eötvös Loránddal, Hermann Ottóval, Szalay Imrével és a Nemzeti Múzeum többi tudósaival, meg sok más nagynevű tudósunkkal és irodalmi nagyságunkkal, akiket itt felsorolni nincs elég hely, büszkélkedhetett akkor a Józsefváros.

No és itt játszódtak le a Józsefvárosban a nagy színházi események is, a Nemzeti vagy a Népszínházban. A Nemzetiben még a Paulay-éra virágzásban volt. Nádday Ferenc, Ujházi, Vizvári, Bercsényi, Nagy Imre, Jászai Mari, Márkus Emilia, Paulay Ede, Váradi Antal és még sokan a nagyok közül, mind itt laktak a Józsefvárosban.

Azt is tudjuk mi, józsefvárosiak, hogy azok a lelkes tüntetések, amelyek minden idők legbájosabb primadonnája mellett akkoriban lezajlottak, innen a Józsefvárosból indultak ki. Itt lakott ugyanis a Mária-utcában Küry Klárának legnagyobb és leglelkesebb tüntetője, mindnyájunk kedves barátja — Tarnay Lozika. Ez a finomlelkű művész, aki olyan bájosan csillingelő nótákat tudott írni, egyáltalában nem csinált titkot a Küry-imádatából. Mindnyájunknak, akik baráti köréhez tartoztunk, ott kellett lenni egy-egy nagyobb Küry-estén. Ilyenkor aztán hosszú sorokat vásároltunk meg és gomblyukunkban óriási fehér szekfűkkel, úgy néztünk ki, mint élő virágfüzérek. Hálából azután Lozika előadás után elvitt bennünket a Mária-utcai lakásra, már ahányan beleférтünk, ott pedig csak nekünk zongorázott, sokszor rögtönözve csodálatosan finom apróságait. Így született meg előttünk a „Hajdé a szultán szép leánya" kezdetű dala is, amelyet sokáig énekeltek széles e hazában.

De itt a Józsefvárosban trónolt a sajtó koronázatlan fejedelme, Rákosi Jenő is és csak természetes, hogy itt, körülötte rajzott a holdak és csillagok nagy serege is. Itt a Józsefváros sarkán íródtak azok a megrázó erejű czikkek, amelyek akkoriban eseményszámba mentek és irányt szabtak nemcsak a közönségnek, de a sajtónak, és sokszor a kormányzásnak is.

De itt volt a nagyerejű boulevard lapnak, a Napnak a fészke is. Innen indult ki a tulajdonképpeni rikkancsszervezet első hadserege, amelynek a főhadiszállása még sokáig a Rökk Szilárd-utcában volt. A Nap-ot sokszor igénybe vettük, amikor nekünk nemtetsző intézkedések történtek a kormány felől és bizony nem egyszer magunk is beálltunk a lap terjesztői közé. Én magam is írtam bele nem egyszer fulmináns cikkeket.

Na és last, but not least, innen, a mi Józsefvárosunkból indultak ki a nagy társadalmi események. És pedig milyen események! A millenniumelőtti évek ragyogó fénye itt pompázott, itt virágzott ki legszebben. Hisz itt vannak ma is a híres, nagy családok nagyszerű palotái. A Wenckheim, Eszterházy, Andrássy, Károlyi, Festetich stb. paloták ma is megvannak. De hovátűnt akkori fényük, ragyogásuk! Ma csendesek, széles ablakaik az unalomtól álmosak, vagy eredeti céljuktól messze távolodva, más célokat szolgálnak. Bezzeg abban az időben, főleg Szapáry Gyula miniszterelnöksége idején, ma már elképzelhetetlen élet folyt itt, a Józsefvárosnak ebben a részében, amelyet általában mágnás-negyednek neveznek. Itt lakott Jenő főherceg is, amikor budapesti hadtestparancsnok volt, a mostani Reviczky-utcában.

Hej, de nagy élet volt itt, amikor Bécsből lejött az udvar és hol a Wenckheim-palotában, hol Károlyi Istvánnál, hol Festetich Tasziló-nál voltak az udvar tiszteletére, amikor Őfelsége is megjelent, káprázatos estélyek.

Egy-egy nagyobb jelentőségű lóversenynapon pedig egymásután hagyták el a palotákat — a pompázó, négyes- és ötösfogatok, hajporos lovászokkal és inasokkal az à là Daumont-fogatokban, vagy az óriási vadászkocsikon, ahol egész társaságok ültek a magas üléseken. Szapáry Pali mindig ilyet hajtott, Senyei báró az ötösfogatokkal brillírozott, a díszes kocsiknak pedig egész tábora vonult fel, tele szebbnél-szebb mágnás-hölgyekkel. Aki valaha látott egyet ezekből a felvonulásokból, az bizony haláláig el nem felejti. A legdíszesebbek, a leggazdagabbak innen, a Józsefváros palotáiból indultak ki a Stefániára és a Park-klubból ide tértek vissza.

Itt volt a fészke annak a ragyogásnak, amely a boldog nagy Magyarországot akkor besugározta. Amikor szintén voltak szegény emberek is, ezt ne feledjük, de valamiképpen mégis másképpen volt, mert nem éreztük a szegénységnek azt a nyomasztó súlyát, mint manapság.

Az a fény mégis csak melegített és ha másképpen nem lehetett, jól esett a fény hatáskörében valahogy meghúzódni. A fénynek természetes kísérője az árny és bizony úgy van az, hogy amint a fény halványodik, hosszabbodik az árnyék. Ma már — sajnos — mindig kisebb és kisebb lesz a fény és veszedelmesen terjeszkedik az árnyék.

Józsefváros dicső kora, nem jön vissza többé soha.

Adjon tükörképet a fővárosi szaksajtó Budapest újabb történetéről

Irta: Ilovszky János
kormányfőtanácsos, a törvényhatósági bizottság örökös tagja

Az Iparművészeti Múzeum földszinti helyiségeit gyönyörűen ékesíti az a kiállítás, amely a *Nemzeti Színház* százéves fennállása alkalmából az ország első drámai műintézetének összegyűjtött anyagát mutatja be.

A kiállítás nagyvonalúságáról és értékéről a napisajtó bőven beszámol. Ehhez csupán annyi hozzáfűzni valóm van, hogy aki a nemzeti kultúrának és a Nemzeti Színháznak igaz barátja, annak feltétlenül meg kell néznie ezt a kiállítást, mert nemcsak páratlan élvezetet nyujt, hanem megmutatja a magyar színműjátszás fejlődési fokozatait és egyúttal a főváros megmagyarosodási folyamatát is. Amint ott sétálgattam a kiállításon, felvetődött lelkemben egy gondolat, amelynek kifejezést akarok adni.

A főváros fejlődésének történetében mindig igen nagy szerepet játszott a sajtó, mert sokszor adott a város urainak kitűnő ötleteket és ezenkívül a sajtó által kifejezett visszhangban jelentkezett azoknak a nagy alkotásoknak a méltatása, amelyek székesfővárosunk fejlődését jelentették. *Pestnek* és *Budának I. Lipót* király 1703-ban adta meg a királyi kiváltságlevelet, *Óbudát* pedig még *Nagy Lajos* királyunk tette szabad királyi várossá. A fővárosnak példátlanul erős iramú fejlődése szorosan összefügg az 1873 május 29-én tartott közgyülésnek 15. számú határozatával, amely meghatározta és véglegesítette a főváros részeinek egyesülését kifejező szimbólikus jelet: *a címert*. A címerpajzs úgynevezett német pajzs, amelyet középen a Duna folyó jelzésére használt ezüst pólya választ ketté. A felső mezőben lévő egytornyú várkapu Pestet, az alsó mezőben lévő háromtornyú és két kapuval ellátott vár Budát és Óbudát jelzi. A címer jobboldalán *Buda oroszlánja*, baloldalán a Pest várost szimbolizáló *griffmadár* látható, a címer felett pedig a *magyar szent korona*. A címerpajzs és a pajzstartó egy kevésbé ízléses, heraldikailag sehol sem használatos, márványszínt utánzó táblára van állítva.

Ezen elfogadott rajz alapján készült *a főváros állandó pecsétnyomója* és kisebb-nagyobb eltéréssel ezt a rajzot mutatják a különböző fővárosi épületeken, iskolákon és más helyeken alkalmazott városi címerek is. Pedig ez a címer sok tekintetben hibás. Már többször változtattak is rajta, így többek között az 1929. évben is javaslatomra a főváros törvényhatósága bizonyos módosításokat rendelt el.

De a székesfőváros fejlődése mégis csak 1873 óta indult meg erős iramban, tehát a három dunaparti város egyesítése az a momentum, amely a világvárosi fejlődésnek alapját képezi és amelynek a címerben különösen kifejezésre kell jutnia. Ennek a nagyarányú fejlődésnek vannak kiemelkedő pontjai. Ezeket kellene valahogyan összefoglalni és a nagyközönség elé tárni.

Felvetem azt a gondolatot, hogy amint a Nemzeti Színház százéves történetének kiállítása bemutatja a nemzeti kultúra fejlődését, épúgy *kellene rendezni egy másik kiállítást a főváros életével kapcsolatosan abból a gazdag anyagból, amely a sajtó nagyvonalú munkájában jut kifejezésre.*

A napisajtó mindenkor erőteljesen foglalkozott a főváros ügyeivel, de a városháza belső életét főképpen az úgynevezett fővárosi szaklapok világítják meg, amelyek között előkelő helyet foglal el a *Fővárosi Hirlap*. Éppen ezért a *Fővárosi Hirlapnak huszonöt esztendős jubileuma alkalmából gondolnám megvalósítandónak ezt az életrevaló ötletet.* A fővárosi szaksajtó szerkesztői állítsák össze az egész anyagot és mikor 1943-ban elkövetkezik a dunaparti három város egyesítésének és ezzel a mai modern főváros megalkotásának *hetven esztendős évfordulója*, akkor egy ügyesen megszervezett kiállítás keretében állítsák a közönség elé a fővárosi szaksajtónak a főváros fejlődésében teljesített pompás munkáját. Mutassák be, hogy miként méltatta a szaksajtó azokat a kiemelkedő eseményeket, amelyekből a főváros mindig újabb és újabb lendületet kapott a nagyarányú fejlődésre. Nagyon érdekes lenne tudni, hogy melyik polgármester mikor állt elő adóemelési vagy adócsökkentési tervekkel, ki hogyan és mikor küzdött a fővárosi üzemek fejlesztése, vagy csökkentése érdekében? Ki mikor terjesztett elő olyan javaslatot, amely meg is valósult, vagy amelynek elfogadása súlyos helyzetet teremtett volna?

A fővárosnak e hetven év alatt lezajlott története még sehol ilyen részletességgel, adatszerűen feldolgozva nincsen. A főváros maga csinálja a maga történelmét és ennek mintegy hű tükre a szaksajtó. A fővárosi szaksajtónak ilyen irányú kiállítása tehát érdekességben és az adatok gazdagságában vetekednék bármely más kiállítással, amely a nemzet életét megvilágítja. Boldog volnék, ha ebből a szerény ötletből kialakulna egy olyan irányú megmozdulás, amely a hetvenedik évforduló alkalmából mintegy szemléltetően bemutatná az országnak és az ide mind nagyobb méretekben özönlő külföldieknek a mi szeretett fővárosunk hallatlan erőfeszítését, amellyel az egykori hatvani és kecskeméti kapukon túl elterülő sivár homoktengeren felépítette az európai kontinens egyik legélénkebb és legvonzóbb külsejű világvárosát.

MEINL AJÁNDÉKKOSARAT

Szász Albert
OKLEVELES MÉRNÖK
út, vasút, csatorna és magasépítési vállalkozó
BUDAPEST, V., SZEMÉLYNÖK-UTCA 19. I/1.
Telefonszám: 118-068.

Páll Lajos
Épület-, portál- és boltberendező-asztalos
Budapest, VI., Szabolcs-u. 9. sz.
TELEFON: 29-03-71, 49-87-17.

VASS JÁNOS
ADLER és KAPPEL
irógépek
Irányi-u. 4. Tel.: 183-628.

Krisch Fekete János
TETŐFEDŐMESTER
Budapest, I., Karolina-út 16. ● Tel.: 2-695-59.

KECSE NAGY SÁNDOR
Építési vállalkozó, ácsmester
Budapest, X., Kereszturi-út 8. Telefon: 1—424—97.

Fischer Ferenc
és
Fischer Ágoston
szobrászok
XIV., Czobor-utca 6.
Telefon: 297-790.

Koós István
Telefon: 296-832
fémárugyár
Sárgaréz és nikkelbronz épületvasalás különlegességek
Budapest, XIV., Mexikói-út 14. Uj Lóverseny-tér mellett

Barna Márton
épületlakatos tűzhelykészítő üzeme
Budapest, VIII., Szerdahelyi-utca 3. (Saját ház.)
Telefon: 137-004.

ELEKTRO-FORRASZTÓ ÉS MŰSZAKI TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., DRÁVA-UTCA 5.
TELEFON: 292-657, 291-756.

KRASZNER GYÖRGY
Cementárugyára és Burkolási Vállalata
Városi iroda: VII., Hernád-utca 8 Telefon: 1-361-68
Gyár és építőanyag telep: X., Kerepesi-út 73 Telefon: 1-452-68

Alapittatott 1887-ben
Wolff Ernő
Úthengerlési vállalat
Budapest, Horthy Miklós-út 149.
Telefon: 259-968.

A "TUDOR"
AKKUMULÁTOR-GYÁR R.-T.
Budapest, VI. kerület, Váci-út 137-139. szám.
GYÁRTMÁNYAI:
TUDOR- rendszerű helyhez kötött telepek.
VARTA hordozható akkumulátorok.
DEAC alkalikus fémakkumulátorok.
PERTRIX szárazelemek.

SZONDA MIHÁLY
Stílus elektro- és géptechnikai üzeme
Budapest, V., Kárpát-utca 7/b.
Telefon: 291—381

Aranykoszorús mester
WEISZ FÜLÖP
rézműves
Budapest, VIII., Gólya-utca 13. Tel.: 146-036.

ÜGYNÖKMENTES
SZENZÁCIÓS ÚJ
PARCELLÁZÁS
Hat évi részletfizetésre 200 négyszögöles telkek 7.— pengőtől, mátyásföldi repülőtéri megállónál. 20.— pengővel leköthető. Érdeklődés: Budapest, 155-745, II. Bem József-utca 22. Vasárnap délután a helyszínen.

Szendy Károly és a frontharcosok

A frontharcos kérdésnek az országos figyelem meglehetősen későn jutott ki és még ma sem teljesen megillető mértékben. Ezzel szemben a székesfőváros szinte intézményesítette a frontharcosproblémát és megértő támogatásával messze elől jár minden közület előtt. Hogy ez a példaadó helyzet miképen alakult ki, arról érdekesen és az ő nagy ügyszeretetéből fakadó melegséggel nyilatkozik az alábbiakban

Kertész Elemér
törvényhatósági bizottsági tag,

a Frontharcos Szövetség országos ügyvezető alelnöke:

— Amióta szerencsém van a törvényhatósági bizottságban helyetfoglalni és ennek révén szoros és közvetlen kapcsolatot tartani *Szendy* Károly polgármesterrel és a városi ügyosztályok vezetőivel, tárgyilagosan meg kell állapítanom, hogy

az általános frontharcos-kérdések fővárosi vonatkozásban igen nagy lépéssel haladtak előre.

Ennek a magyarázata egyrészt, hogy *Szendy Károly polgármesternél mindig nagy megértés mutatkozott* a felvetődött frontharcos kérdésekkel szemben, másrészt ebben a munkájában erős támogatást talált azáltal, hogy a frontharcos gondolatot

a Frontharcos Szövetség közel évtizedes szervezési és propagatív tevékenysége emelte elsőrendű kérdéssé.

— Szendy Károly polgármester egyes intézkedéseivel messze megelőzte a frontharcos javaslat rendelkezéseit

és példát adott a közületeknek, hogy saját kezdeményezésből, hogyan lehet komolyan segítségre sietni erkölcsileg és anyagilag a már-már majd elfelejtett frontharcos társadalomnak. Ha csak végigtekintek az elmult két év alatt megjelent rendelkezéseken, amelyeket úgy a magam, mint frontharcos bizottsági tag barátaim kezdeményezésére a polgármester úr tett, mindezt megállapíthatjuk.

— Így meg kell emlékeznem arról a rendeletről, amely a frontharcosok használatára, szociális munkájuk lebonyolítására díjmentesen

helyiséget bocsát rendelkezésre.

Fel kell említenem azt a polgármesteri rendeletet, amely előírja, hogy

a fővárosi kertészetnél és a temetkezési üzemnél az alkalmazottak tíz százalékát frontharcosok köréből kell alkalmazni.

— Az a polgármesteri rendelet, amely a frontharcos kisiparosok és kereskedők megsegítésére *a zárt versenytárgyalásoknál a részvételt turnusokra osztva biztosítja*, ez magában véve nem egészen tíz hónap alatt

150.000 pengő értékű közmunkát

juttatott a frontharcos iparos- és kereskedőtársadalomnak.

— És vajjon nem a rokonszenv megnyilvánulásai azok az esetenkint kiadott intézkedések, amelyekkel lehetővé tétetett a fronharcosok számára, hogy a nagyobb, hatóságokkal együttesen rendezett általános jellegű hazafias és frontharcos ünnepségeken anyagi károsodás nélkül résztvehettek.

— Ha még megemlítem, hogy lehetővé tette a hosszú esztendők óta folyó, meddő küzdelem után, hogy a főváros üzemeinél éppen úgy, mint az állami közületeknél,

ma már folyósítják a hadi pótdíjat,

akkor hozzávetőleges képet adtam arról a megértő támogatásért, amelyért mi, frontharcosok, őszinte szeretettel viseltetünk *Szendy* Károly személyével szemben.

— Természetesen ezekkel a tárgyilagos megállapításokkal, amelyek sorába tartozik még a közgyűlés állásfoglalása, amellyel a frontharcos törvényjavaslatra vonatkozó sürgősségi indítványomat magáévá tette, nem azt akarom mondani, hogy a főváros minden frontharcos kérdést megoldott, mert még mindig megoldásra vár *a háborús szolgálat miatt hátramaradt alkalmazottaknak*

rangban és fizetésben egysorbaemelése

azokkal szemben, akik a háború alatt idehaza teljesítettek — elismerem — tiszteletreméltó szolgálatot, de mégis csak életveszedelem nélküli munkahelyeken.

— És itt van egy másik sérelem. A *BESzKART*, mint különálló jogi személyt jelentő közüzem, *még mindig adós a hadi pótdíjakkal*. Ugyanecsak a közüzemeknél lévő A-státusnak megfelelő kvalifikációval bíró és mégis nyolc-tíz év óta

B-státusba tartozó frontharcosok átminősítése

szintén súlyos megoldandó problémát jelent.

— Amikor a legutóbbi évek jelentős eredményeit hívom fel a figyelmet, eszembe jut, hogy én sokszor talán kissé egyoldalúnak tünök fel a város vezető urai és a törvényhatósági bizottság egyes tagjai előtt, hogy csaknem minden felszólalásomban frontharcosokat érdeklő kérdéseket is említek, azonban én abszolút hűséggel és kitartással szoktam szolgálni egy-egy eszmét és gondolatot és éppen ezért nem volnék hajlandó soha, semmi körülmények között elfelejteni, mint a XIV. kerület által a törvényhatóságba küldött bizottsági tag — amellett, hogy kerületem minden közügyét, a kerület polgárságának minden jogos kívánságát híven szolgálom — frontharcos bajtársaimmal szemben önként vállalt kötelezettségemet.

Huszonöt év távlata

általában nem tekinthető olyan szélesnek, hogy annak keretein belül mozogva örökérvényű megállapításokat lehetne tenni. Ez alól az általános szabály alól is van azonban kivétel és ez a kivétel forog fenn a mi székesfővárosunk utolsó negyedszázad alatti fejlődésében. A mai milliós lakosságú Budapest egészen más, mint a huszonöt évvel ezelőtti volt, nemcsak városias fejlődése, kulturális előhaladása, lakosainak gyarapodása, polgári erkölcseinek kiválósága, hanem számos más ok következtében is. A fejlődés útját járjuk és nekem, aki az egyik legfiatalabb közigazgatási kerület élén állok, különös örömömre szolgál az, hogy egészen rövid idő mulva joggal mondhatjuk el, hogy a számban kibővült kerületek mindenben ki tudják elégíteni a várost alkotó polgárság jogos igényeit. A fiatal Szentimreváros gyönyörű fejlődését épp úgy figyelemmel kisérheti más, mint jómagam, be kell azonban vallanom, hogy nekem, aki a kerületet vezetni szerencsés vagyok, talán legnagyobb az örömöm, amidőn a duzzadó munkakedvet és erőt látom. Kerületi közigazgatásunk általánosságban megfelelő, bár a dolog természetéből folyóan vannak még olyan munkaterületek, amelyeken javításokat lehetne keresztülvinni. A törekvés erre a székesfőváros vezetősége részéről kétségen kívül meg is van, amit mindennél ékesebben bizonyít az, hogy amint a legutóbbi években megkezdte önálló életét a XI. és XIV. kerület közigazgatása, úgy egészen hamarosan sor kerül most már a XII. és XIII. kerület önálló területének kialakítására is.

Úgy érzem, hogy amidőn az általam és elöljárótársaim által komolysága és megbízhatósága miatt nagyra értékelt Fővárosi Hirlap az első díszes jubileumhoz jutott el, akkor ebből az alkalomból nekem is ki kell fejeznem jókívánságaimat, amelyek arra irányulnak, hogy a lap maradjon továbbra is olyan megbízható, hűséges barátja Budapestnek, Budapest kerületi igazgatásának, mint amilyen volt megalapítása percétől fogva.

DUDAY ALAJOS
tanácsnok, a kerületi elöljárók értekezletének elnöke

JÁRITZ NÁNDOR ÉS TÁRSA KFT.
BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCA 24. SZ.
Alapitási év: 1862. Telefon: 134-664.
Gyártmányok Tinták, pecsétviasz, bélyegzőfestékek, bélyegzőpárnák, mézgaoldat „Simplefix" üvegzáro kupak és egyéb vegyi készitmények
Kitüntetve: BUDAPEST 1896. PARIS 1897

Kovács A. Ödön
gépészmérnök
Központi fütés-, vizvezeték-, csatornafelszerelési vállalata
Budapest, VIII., Bezerédy-u. 8. Tel.: 13-82-93.

Szatmáry Imre „XYLON" festékipari és vegyészeti vállalat
Budapest, IX., Páva-utca 31. ● Telefon: 141-812.
„Xylon" védjegyü **nitrocelluloze szórózománcok** minden színben: **minden ipari célra elsőrendü** minőségben, **legolcsóbb** árban. Háztartási olaj- és zománcfestékek. XYLON butortisztitó és fényesitő. Autófényezés ápolására: Cellopolit-polírvíz, polírpaszta, csiszoló paszta. **„XYLON" körömlakk.**

HANTOS TESTVÉREK RT.
FESTŐ, MÁZOLÓ ÉS TAPÉTÁZÓ IPARÜZEM
TELEFON: 118—523, 119—451.
FESTETT ÉS KÁRPITOZOTT MODERN FALMEGOLDÁSOK
UJ FALBEVONÓANYAGOK
MÁZOLÓMUNKÁK
KÜLÖNLEGES KIVITELBEN
NITROCELLULOZE FALFESTÉSEK
ORLIGNA FATAPÉTA
ÜGYVEZETŐJE
MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS MESTERE

Hubert és Társa
betéti társaság
Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 4. sz.
Telefon Interurban: 122-267. 122-655.
Mosdók
Fürdőkádak
Fürdőkályhák
Closettek
konyhakagylók
Egészségügyi berendezések
H. V. jelü vörösrézcső-kapcsolók
Fütési kazánok
Vas-csövek
Ólom-csövek
Agyag-csövek
Eternit-csövek
Szivattyúk
Müszaki cikkek
Fémárugyártás

Schreil János
Bádogáru, érckoporsó, épület- és díszmübádogos, egészségügyi berendező, víz-, gáz-, gőzszerelés, autogénhegesztés.
Budapest, IX., Gróf Haller-u. 40.
Telefon: 136-901. *Telefon: 136-901.*

Fővárosi Hirlap

Budapest karácsonya

A szeretet sugározza be a világot. A betlehemi csillag szeretet-sugara gyúl ki a lelkekben karácsony napján, az egyetlen ünnepen, amely a közönyt és ridegséget megolvasztja, amelyen a millió érdektől megtépett emberi szolidaritás érzése feldobog a szívekben és a boldogságért áhitozó ember a mások boldogságát is kívánja.

Ennek a nagy érzésnek szimboluma a mindenki karácsonyfája, amely fényben ragyogva ott áll Budapest terein. De jelképezik ezek a fák azt a szeretetet is, amellyel a székesfőváros magához öleli a millió lelket, aki falai között él. Jelentik Budapest szívét, amely nem üres szólam, hanem élő valóság, ami — bármerre nézünk ebben a rohanó, zakatoló nagyvárosban, — mint a mindennapi küzdelmes élet, a megnehezült, beborult világ oázisa mindenfelé megmutatkozik. Iskolákban, kórházakban, árvaházakban, menhelyekben, szeretetotthonokban, mindenrendű intézményekben és akciókban, gyakran állami és társadalmi feladatok vállalásában mindenütt a főváros szíve dobog felénk. Az ingyenkenyértől a tanulmányi ösztöndíjig száz meg száz megnyilvánulását látjuk a gondoskodó szeretetnek, amely éppen úgy jelentkezik a prózai közmunkáknál, amikor nemcsak azt állapítja meg a főváros vezetősége, hogy burkolást vagy csatornát kapott egy-egy utca, hanem örömmel számlálja meg, hogy hány kéznek jutott munkaalkalom. Hatalmas programok idomulnak a munkalehetőséghez, úgy készülnek tervek, hogy a dolog után vágyó kezek abban az időszakban jussanak keresethez, amikor arra a legnagyobb szükség van.

Nehéz gondok ülik meg a Városházát, hogy a nagy feladatokat, amelyeket a szív diktál, meg tudják oldani és ebben a nagy munkában arra is akad idő, hogy a segítést melegséggel és gyöngédséggel tetézzék, amelynek most, a szeretet napján a főváros soksok szociális intézményében annyi jelét láthatjuk. Az alkalmat a karácsony adja ehhez, de a szeretet itt mégsem alkalmi jelenség: a főváros szíve a hétköznapokon is érzi, hogy millió lélek gondja az övé is.

Tízemeletes toronyházak a Belvárosban

Monumentális szabályozási terv készül a IV. kerület számára

A városrendezési ügyosztály a közelmultban foglalkozott a *Belváros szabályozási tervének* elkészítésével. A szakbizottság hozzá is járult a *Kempelen* Ágoston tanácsnok és munkatársai által előterjesztett javaslatokhoz, ezzel azonban még nem jutott nyugvópontra a IV. kerület jövőbeni képének kialakítása.

Mint a *Fővárosi Hirlap* munkatársa értesül,

a Fővárosi Közmunkák Tanácsánál ugyanis rendkívül monumentális és érdekes terv kialakításán dolgoznak,

amely alkalmas lesz arra, hogy a Belváros, Ferenc József-híd és Erzsébet-híd közé eső dunaparti szakasza méltóan illeszkedjék be az új Budapest világvárosias képébe.

A kerületnek ezen a részén régi bérkaszárnyák sora húzódik és zárt egységük szinte hermetikusan vágja el a Dunapartra való kilátás lehetőségét. A Közmunkatanács ezen a helyzeten kíván segíteni akkor, amidőn a Belváros e dunaparti frontján lévő régi házainak kisajátítását igyekszik keresztülvinni, hogy azután az épületek lerombolásával teljesen új építési rendszernek adjon lehetőséget. Ugynevezett

toronyházakat akarnak itt emelni, amelyek nyolc-tíz emelet magasságban létesülnének.

Az egyes házak között 60—70 méter üres helyet hagynának, amelyet éppen úgy *parkosítanának*, mint a házak előrészét. Arra való tekintettel, hogy a szóbanforgó városrésszel szemben a *Gellérthegy* sziklafala húzódik, műszaki megállapítások szerint nemcsak hogy nem szenvedne a kialakuló városkép, hanem ellenkezőleg, rendkívül sokat nyerne szépségében. A toronyházak létesítése

megnyitná a Molnár-utca és a vele párhuzamosan futó Váci-utca számára a dunaparti kilátást

és igy nemcsak magának a Dunapartnak külső képe változnék meg előnyösen, hanem a Belváros bensőbb részei is megnyeröbbek lennének.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa a kérdéssel kapcsolatban meghallgatta a IV. kerület polgárságának vezető egyéniségeit is és minthogy azok kivétel nélkül lelkesedéssel köszöntötték az elképzeléseket, most már fokozott erővel folytatja a szóbanforgó tervek végleges kidolgozását.

Megyünk Pestre

Irta: Pogány Béla

— *Megyünk Pestre.*

Ma ezt az ember csak így egyszerűen kimondja. És ha a szükséges anyagi fedezet rendelkezésére áll, órák alatt meg is cselekszi. Volt idő, amikor fél életen át álmodtak róla a kerek tölgyfaasztal mellett, a levendulaillatos szekrények között. A legtöbben örökre lemaradtak az útról, pedig mind tudták, hogy Pest szép és nagy város és „hazafias szándék, ha az ember ellátogat oda". De azért volt bőven, akinek pedig betelt az álma és az — mint *Krudy* Gyula gavallérja — „régimódi frakkban, hosszú mellényben érkezett meg Pestre a postakocsival, de a Griffben már többnyire nem kapott szállást".

Budapestről Pestre visszafelé bandukolván, fiatalodik a város. A postakocsitól eljutottunk a „vasúti vonat"-hoz, amely, ime, megindul Pest felé.

A nemzetes úr befogatja az abrakos szürkéket, megtölteti az éléstarisznyáját és bizony megcsodálja a vasúti vonatot is, amely ezidőszerint még ritka jelenség. A német kondukter kitekeri a magyar szó nyakát, mikor vékony, hegyes hangon elkiáltja az állomás nevét. Pár kékinges, pléhsapkás legény földobja a ládát a vonatra és már meg is rándítja a kocsit a masina. Falvak és városok „tündéri gyorsasággal" maradnak el és Pilis mellett már bekéklenek az ablakon a budai hegyek. Az útszélen futnak a fakó szekerek és a konduktorok mind élénkebben kezdenek nyüzsögni.

És „mint az ujságban hirdetve volt", pontosan megérkezik a vonat a pesti pályaudvarra. A szerviták majorja helyén különböző vonatok számára öt pánt-út van, a várótermek oldalfalaik eltolása által szükség esetén megnagyobbíthatók. A külső sínek tele vannak veszteglő kocsikkal. „Láttam, — csodálkozik levelében a vidéki látogató, — olyan kocsit, amely húszezres számmal volt megjegyezve, amiből kiszámíthatnám, hogyha ezen társaságnak csakugyan húszezer kocsija van, ha azokat sorba állítaná, kitennének legalább húsz mérföldet. Borzasztó forgalmat föltételez ily roppant közlekedési készség; de kell is, hogy a török határszélről Csehország északi pontjáig a személy- és áru-szállítást eszközölhesse. A forgalom azonban mégis nagyobb, mert Komárommal átellenben, Szőnytől kezdve egy másik vasút is vezet Bécsig."

Az Aranysasban

Az egykori utas följegyzése szerint „ezer mindenféle színt játszó lámpákkal világított hely a pályaudvar, melyet „csodálatos alakú, méltóságos, nagyszerű épületek koszorúznak". Mikor azután az utas kábuló fejjel kijut a boltíves csarnokból a friss levegőre, fölkapaszkodik egy omnibuszra és megy vele, maga sem tudja merre. Végig az úton be-betekint a kertes, mély udvarokba, megfigyeli az oroszlánfejű csőcsatornákat és hallja a baktató lovak patkócsattogását a búbos kövezeten. A vén omnibusz-kocsis ostorpattogással noszogatja a még vénebb gebéket. Néha megszólal a tülök is, de ki figyel erre, mikor a keskeny utcák ablakaiból a zenélő órák menuettjei rajzanak az ember felé, ahova pepitanadrágos, tarkakabátos színművészek vonulnak, árad az aranyló sör és a párolgó virsli illata, amilyet bizony odahaza nem érez az ember.

Utasunk aztán érdeklődik, hol találhatna egy alkalmas fogadót? Elvezetik az Ujvilágutcába, az *Aranysas*-ba, ahol az alföldiek szoktak megszállni. Ismerték már a XVIII. században is, első fogadósát, *Heimer* Sebestyénnek hívták. Eleinte a székesfehérvári szállóhelye volt az Ujvilág-utcában, vagy ahogy akkor hívták, a *Verkehrte Welt*-ben. De igazán az ötvenes években indult virágzásnak. Mulatott a dzsentri, muzsikált a cigány, folyt a bor és repült a bankó. Ekkor már tele volt ez a fogadó jurátusokkal, fiatal írókkal, költőkkel, ujságírókkal. *Heimer* Sebestyén német korcsmáját megmagyarosították a fájdalmas esztendők. *Bernát* Gáspár mondta róla:

Az Aranysasban még mindig nem tudják, hogy vége van a forradalomnak...

És tényleg, nagy dolgok történtek itt, cigánymuzsika, borital mellett. Itt született meg és itt fujták egész éjszaka a Kossuth-nóta dallamára:

Athenaeum nagynaptára
Nyomattatott Budapesten
Emich Gusztáv betüivel
Ezernyolcszázötvenhétben
Éljen a haza!

Ki tudná megmondani, ki költötte ezt a furcsa, titokzatos, együgyűnek tetsző, de könnyek záporát követelő földalatti, bujdosó magyar imádságot? Ki volt a költő, aki ennyi keserűséget, ennyi fájdalmat, elkeseredést és gyűlöletet tudott kifejezni azzal, hogy semmit sem mondott? Ennyi dac csak egy megalázott, egész nép szívében teremhet.

Ittunk, iszunk, ivándunk...

Ittak-e valaha annyi bort Pesten, mint ezekben az időkben? Csak be kell tekinteni esténkint egy-egy fogadóba. Legelőbb *Parragh* Gáborhoz látogatunk el a Váci-utcába. Erről adta *Lisznyai* Kálmán „A Parragh-csárda" címet a verseskönyvének: „Parragh apó csárdája — A szabadság tanyája". *Parragh* Gábor, aki különben táblai jegyző volt, fogadójában a hazáért és a szabadságért csendültek a poharak, ahogy *Lisznyai* írja:

Itt mult, jelen és jövő
Eggyé olvad egy végben
S ha lehet fenn az égben,
Hazáért, szabadságért,
Még ott is így kiáltunk:
Ittunk, iszunk, ivándunk!

Kávéházba is betekint a vidéki ember. Megnézi a pesti kávéházak „nagyapjá"-t, a *Peleskei nótárius*-ból is ismert *Zrinyi*-t, ahol valaha *Kovacsóczy* szerkesztő úr székelt és „ujságíró-segédjével", *Lauko* Gusztávval az *Aspáziá*-t szerkesztette. *Kovács* Ignác bérlő éppen most alakította át a kávéházat, a falra festtette Zrinyi kirohanását. Ettől kezdve aztán az ifjúság ütötte fel itt a tanyáját. Innen indultak el, ha tüntetni mentek, ha nem férte beléjük a virtus. Aztán, amikor kitombolták magukat, ide tértek vissza pihenni. Vidéki ember élvezettel nézi végig az ilyen zenebonát is.

Innen, a Múzeum-körútról (akkor *Országut*-nak hívták) nincs messze a *Gránátos-utca*, ahol a *Komló*-ban születik az irodalom is, de meg a politika is. Itt mulatott *Lisznyai*, *Tóth* Kálmán, a fogságból hazatért *Sárossy* Gyula, az *Aranytrombita* költője, *Tolnay* Lajos és *Beőthy* Laci. Itt muzsikált *Patikárus*, erről a korcsmáról írta *Liszt* Ferenc a „Komlókerti cimbora dalok"-at és itt gyönyörkö-

Budapest gyógyfürdőinek útja a három gázlámpától a tabáni fürdőpalotáig

Irta: Szviezsényi Zoltán dr. a Gyógyhelyi Bizottság igazgatója

Budapest székesfőváros háború utáni célkitűzéseiben a legelőkelőbb helyet foglalja el a racionális fürdőpolitika és az idegenforgalom szerves és rendszeres kiépítése. Hogy ma idegenforgalomról beszélhetünk, azt első sorban a székesfőváros háború utáni bölcs elgondolásainak köszönhetjük és a tárgyilagos szemlélőnek meg kell állapítani azt a hatalmas fejlődést, és azt a nagymérvű haladást, amelyet a mi fővárosunk az elmult évtized alatt megtett.

A *Fővárosi Hirlap* háború utáni példányait olvasgatva, *hatalmas, gigászi munka képe bontakozik ki a sorokból.* Most, amikor a jubileum alkalmából engem is megszólaltat az igen tisztelt Szerkesztőség, rá akarok mutatni arra a hatalmas és eredményes munkára, amelyet a székesfőváros vezetősége több mint egy évtizede folytat. *Mindenkori segítőtársa volt ebben a munkában a Fővárosi Hirlap,* mert a hosszú idő alatt nem volt egyetlen-egy száma sem, amelyet ne a székesfőváros izzó szeretete hatott volna át és sok-sok gondolat és *sok-sok kezdeményezés ennek a lapnak hasábjain indult el a megvalósulás felé.*

Budapest 25 év előtti idegenforgalma, sőt még a 15 év előtti idegenforgalma is gyermekcipőben járt és habár az általános idegenforgalom fejlődésének méltatása nem az én feladatom, mégis meg kell állapítanom, hogy a céltudatos munkának megvolt a maga eredménye.

Boldog emlékezetű *Apponyi* Albert gróf elnöklétével alakult meg 1922-ben a *Budapest-Fürdőváros Egyesület,* mint az első olyan társadalmi szerv, amely programjául tűzte ki Budapest gyógyfürdőinek népszerűsítését, megismertetését és fejlesztését. Apponyi Albert mondta megnyitó beszédében, hogy kevés olyan életrevaló gondolat merült fel az összeomlás óta, mint a *Budapest-Fürdőváros* gondolat, amely valamikor hivatva lesz arra, hogy székesfővárosunk idegenforgalmát a legszilárdabb alapokra fektesse. És ime ez a jóslat ma már élő valóság.

Emlékezem rá, hogy 1922-ben, közvetlenül a Fürdőváros Egyesület megalakulása előtt alkalmam volt együtt sétálni a mi nagynevű *Apponyi* Albertünkkel, hogy az Egyesület célkitűzéseiről beszélgessünk. Ő említette, hogy milyen groteszk látvány, hogy a pompás Szent Gellért fürdőpalotával szemben ott éktelenkednek a különböző bódék, romhalmazok és kőrakások. A Gellért-hegyi barlangokban csavargók tanyáztak akkor még és *három gázlámpa világította meg összesen az egész Gellért-hegyet.*

Őszi délutánokon valóságos veszedelem volt a Gellért-hegyen végigsétálni, mert kétes elemek tanyája volt ez a gyönyörű hely, amely ma már valóságos büszkesége fővárosunknak. Aki a mai kivilágított Citadellát, a gellérthegyi sziklatemplomot, a nagyszerű sétányokat és az immár világhírű sziklakerteket látja, el sem tudja képzelni, hogy mindez alig 15 esztendő munkája.

Pár esztendővel ezelőtt még az álromantika a tabáni öreg düledező viskók eltűnésén kesergett, de ma már mindenki természetesnek és helyesnek találja *Szendy* Károly polgármester határozott lépését, amellyel eltüntette ezeket a roskadozó, értéktelen falusi miliőbe való viskókat.

Kétségtelenül nagyon nagy utat tett meg szimbolikusan is a fürdőügy ezalatt az idő alatt, amiben *József Ferenc* dr. kir. herceg úr őfenségének elévülhetetlen érdemei vannak. Ma már megállapítható, hogy *Budapest gyógyfürdői olyan hatalmas nemzetgazdasági értéket képviselnek, amelyeknek további fejlesztése és kiépítése nagy nemzeti feladat.*

Legutóbb a *Nemzetközi Fürdőügyi Kongresszus* ittjárt résztvevői őszinte csodálattal adóztak annak a hatalmas munkának, amely itt a fürdők érdekében folyik. Megcsodálták a *Gellért-fürdő* grandiózus berendezését, megnézték az átalakított *Rudas-fürdőt,* jártak fenn a *Citadellánál* és esti kivilágításban gyönyörködtek a felséges panorámában és azt állították, hogy *ehhez hasonló látványban és élményben még soha nem volt részük.*

Igen mély benyomást keltett bennük, hogy sokszáz régi házat bontott le a székesfőváros azért, hogy helyet adjon az új modern fürdőcentrumnak. Megnézték a *Szent Margitszigetet,* ezt a gyönyörű fürdőparkot, amelyhez hasonlóan szép fekvésű üdülőhelyet keveset találni Európában. Látták a hatalmas méretű *új strandfürdőt,* az újonnan feltárt forrásokat, az épülő új szállodákat. Megtekintették a *Lukács- és Császár-fürdő* előtt megindult város- és fürdőfejlesztési munkákat és az volt a határozott benyomásuk, hogy Budapest a sok csapást nemes bátorsággal viselte el és még a katasztrófa sem tudta erejét megtörni és töretlen munkakedvvel és nagy szívósággal küzdi ki magának a Dunamedencében a hegemóniát.

Ezeknek a helyi benyomásoknak a hatása alatt érte Budapestet az a nagy nemzetközi megtiszteltetés, hogy a világfürdőknek itt összeülő parlamentje egyhangúan *Budapestnek ítélte az itt megalakult Nemzetközi Fürdőszövetség székhelyét.*

Három évvel ezelőtt megalakult a *Gyógyhelyi Bizottság,* mely Budapest földalatti kincseinek rendszeres feltárását, fejlesztését és ismertetését tűzte ki feladatául. A Bizottság új elnöke, *Karafiáth* Jenő főpolgármester nagyszabású elgondolásokkal foglalkozik és már rövid elnöki működésével is sikerült elérni azt, hogy *a fővárosi idegenforgalomnak és fürdőügynek aktív tényezői összefogjanak és vállvetett munkával dolgozzanak Budapest jövő fejlődéséért.*

Budapest gyógyfürdői igen nagy nemzetközi értéket reprezentálnak. Sok munka és energia van felhalmozva a budapesti gyógyfürdőkben, amelyeknek a további kiépítése és fejlesztése legyen a székesfővárosnak a legfontosabb feladata. *Ebben a munkában mindenkor elől járt a Fővárosi Hirlap* és most, amikor elérkezett az első jubileumához, csak azt kívánjuk, hogy az elkövetkező 50 éves jubileum alkalmából beteljesülését lássa a lap mindazoknak a törekvéseknek és elgondolásoknak, amelyet egy viharos időszakban, a létért való küzdelemben erős munkával harcolt ki magának egy jobb sorsra érdemes generáció.

Alapíttatott 1842-ben

Telefonok:
Iroda: 181-024
Központi gyártelep: 134-436
Vasbetonaljgyár: 139-358

HIRSCH MIHÁLY

út- és vasútépítési vállalat és aszfaltgyár részvénytársaság

Iroda: V. ker., Mérleg-utca 2. sz.
Központi gyártelep: Budapest. X., Asztalos S.-út 10—11.
Vasbeton-oalajgyár: IX., Csepel, Kvassay zsilip mellett.

KŐSZÉNBÁNYA 'S TÉGLAGYÁR TÁRSULAT PESTEN
(DRASCHE)
BUDAPEST, KLOTILD-UTCA 3.
Telefon: 114—644.

dött még *Offenbach* is a magyar nótában. Csoda-e, ha *Széchenyi* még Döblingből is érdeklődött, hogy mi történik a *Komló*-ban.

Készülődés a pesti farsangra

A zöldbe kívánkozó pesti ember már akkor is a Városligetbe járt vagy gyalog, vagy omnibuszon, amely „néhány év óta olcsó díjért röpíti ki a szabad lég után vágyókat." Pest környékének legszebb mulatóhelye ez, ahova különösen ünnepnapokon ezrével zarándokolnak az emberek. A Király-utca végén, a jobboldalon van a *Polgári Lövölde* csinos épülete, tovább már teljes pompájával ékes a vadgesztenyefasor és a villák is jobbról-balról ott parádéznak. Magában a ligetben az árnyas, szétágazó utak mellett két „körjáték" és számos hinta szórakoztatja a közönséget. A vendéglők is bőven tenyésznek, bort, sört, kávét, hideg ételeket kínálnak, sőt már a fagylalt sem ismeretlen fogalom. A vendéglők körül pokoli hangzavar, mert az egyikben cigány játszik, a másikban hárfa, a harmadikban gitár, a negyedikben flóta, az ötödikben pedig „sípláda" szórakoztatja a vendéget. A tó telve kínálkozó csónakokkal, lélekvesztőkkel. Feltűnik a *Pávasziget* csinos villájával, amelyben szintén vendéglő ütötte fel sátorfáját.

A Nemzetes úr, — ha már itt van, — természetesen jobban betekint a pesti életbe. Hogy mulatnak a pesti „honfiak?" Hát bizony vidám farsangra az idén nem nagy kilátás van, legalább bor nem sok termett, de ha bor nincs, jó a sör is. Ilyenformán „Pesten a sörivás mód nélkül divatba kezd jönni, csupán a *Barber*-féle sörház naponkint kétszáz akót állít ki pesti fogyasztásra."

A farsangra különben *Tóth* Soma mester készíti elő a táncos fiatalságot. „Nemzeti tánciskolá"-t nyit, ahol az „általa szerzett palotás magyart és a csárdásnak egyszerűbb, s illedelmesebb lejtését tanítja." Ahogy azonban Soma mesterhez tartunk, útközben az Ujvásártéren nagy csoportosulást látunk. *Décsey* fényképész kirakata előtt. A szenzáció: „egy kitűnően sikerült kártyázási jelenetet ábrázoló photograph-kép."

A buda, meg a krinolin

Ekkor jön divatba a *buda* nevű torz magyar ruha is, amelyről özönével faragják a vicceket.

— Ha valaki — mondják — ezt a ruhát magastetejű kalappal viseli, többé nem Buda a buda, hanem — *Ofen.*

De nagyot nevetnek Pesten az egyik württenbergi lapnak a *budá*-ról, meg a *jogász*-ról való értesülésén is:

— *Jogas ist* — írja a lap — *ein Volk-stamm in Ungarn, welcher buda trägt, und Eljen schreit.*

Ádáz harc folyik a *krinolin* ellen is. Minden ujság tele van a krinolinról elriasztó hírekkel. Például:

> *(Egy politikai barométer.)* Az angol királyné példájára a hannoveri királyné is kitiltá a krinolint az udvarból. Tehát várni lehet, hogy ezen *izét* lassankint mindazon udvarokból kitiltják, ahol az angol kormánynak túlnyomó befolyása van. Ennek következtében a *krinolin még politikai* barométerré is válhatik. Amely udvarban nem létezik, ott az angol, ahol fölveszik, ott a francia hatalom befolyásának túlnyomóságát jelentvén. És ezt mi fedeztük föl.

Akinek netán a szelíd célzás nem lenne elengendő, annak szolgál az ujság komor hírrel is.

> *(Szerencsétlenség krinolin miatt.)* Franciaországban egy férjet az őrültek házába vittek, mert nejének tizennyolc darab krinolinját szétlépte. A tébolydai jelölt útközben azt mondta volna, hogy nem most kellene őt az őrültek házába vinni, hanem akkor kellett volna, amikor ezt a tizennyolc krinolint vette.

Az ujdondász kétségkívül nem panaszkodhatott fantáziájának kiapadása miatt, de a hölgyeket sem lehetett túlságosan akaratlanoknak bélyegezni, ha ilyen harc után is ragaszkodtak a krinolinhoz. A *buda* és a *krinolin* ellen viselt harcnak különben meg is van az eredménye. Az egyik bécsi lap tárcát szentel a magyar viseletnek.

> *Mailáth* úr — így cseveg a cikkíró — ezt mondaná: „Magyarországon csak magyarok vannak". Aki ezt nem hiszi, kérdezze meg a — szabókat. A világon a legolcsóbb német, azaz francia öltözetet Pesten lehet vásárolni. Egy boltban egész csomó frakkot és pantallont láttam, mintegy kétségbeesve, vajjon eljön-e ismét az ő idejük? A szabók természetesen legtöbbet nyertek azáltal, hogy a nemzet egészen újba öltözött, de egyben a pesti utca életre és lendületre tett szert.

És tényleg igaza van a bécsi riporternek. A pesti utcát elözönlik azok, akik frissen készült magyar ruhájukat mutogatják. Az urak kanászkalapban, túri süvegben, tollas jurátussapkában, sarkantyús magyar csizmában sürögnek széplelkű hölgyeik körül, akik viszont kanászkalapot, vagy fekete főkötőt, fekete mellénykét és káprázatosan fehér ingvállat viselnek.

*

A nemzetes úr kipróbálta a vasúti vonatot Körülnézett, elszomorodott, mosolygot és aggságoskodott Pesten. Odahaza pipaszó mellett végig gondolja mégegyszer a pesti napokat. Kicsit szárnyaszegett, de a magyar élet vágyától áthatott városban, az irodalom, a magyar ruha, a tárogató, a rossz színdarabok és a híres, dédelgetett színészek hazájában járt.

Ha ma élne a nemzetes úr, örömmel állapíthatná meg, hogy mindaz, amit a vasúti vonaton való első fölrándulásakor látott, nemes reménykedés, boldog jövendővárás, fájdalmas vajudás volt, amelyből megszületett a mai káprázatos világváros.

Rádió és idegenforgalom

Irta vitéz SOMOGYVÁRY GYULA

Ma már megszokott tény, hogy a közvélemény úgyszólván teljes jelentőségében méltányolja a rádió kulturális szerepét, holott évekig alig tartották számon annak működését.

Kétségtelenül hosszú és küzdelmes út az, amelyet meg kellett tennie a rádiónak, amíg idáig ért, de ma már általánosan hangoztatott igazság.

És valóban, nincs az a magyar kulturális és közügy, melybe a magyar rádió tizenegyéves múltja alatt be nem kapcsolódott volna leginkább közvetítések és hírszolgálat formájában. Annál természetesebb tehát, hogy az ország mindinkább növekvő fontosságú *idegenforgalmi érdekei* is hathatós támogatásban részesültek az elmúlt években a mikrofón előtt és részesülnek most is közvetlenül, vagy közvetve számos idegenforglami vonatkozású műsorszámon keresztül.

Ha a magyar rádió idegenforgalmi propaganda munkáját nézzük, akkor elsősorban azokat a *hanglemezeket* kell megemlítenünk, amelyek *öt világnyelven hívják a gyógyulást és üdülést kereső külföldieket Budapest gyógyforrásainak látogatására.* Számszerűen nehéz bizonyítani ennek az immár negyedik évre tartó propagandának a hatását, de bizonyos, hogy *Budapest fürdőváros ismeretessé tételében a tér és időhatárokat nem ismerő rádióhullámoknak rendkívül jelentős osztályrészük van.*

Szinte közmondásossá vált *Budapestnek és a cigányzenének kapcsolata.* És tagadhatatlan, hogy népünk művészi megnyilatkozásának ez a nyelvtől független és így talán legnemzetközibb formája, számtalan barátot szerzett hazánknak. Hányan vannak ezek között, kik rádión hallottak először magyar népdalokat és rajtuk keresztül jutottak arra az elhatározásra, hogy körülnézzenek a zenéjéből már megismert és megszeretett nép országában?

Ugyanezt a célt — hazánk iránti érdeklődés felkeltését és fenntartását — szolgálja az a heti, legalább egy-két *idegennyelvű előadás*, amellyel magyar kultúrkincseket és szellemi értékeket ismertet a rádió, részben szigorúan vett előadások, részben magyar költemények fordításainak előadásával.

A néhány hónap óta rendszeresen elhangzó *idegennyelvű hírszolgálat* pedig a hazánkat érintő gazdasági, kulturális és politikai problémákat világítja meg a magyar szempontból.

Hosszadalmas felsorolásra vezetne, ha meg akarnánk említeni azoknak a *helyszíni közvetítéseknek sorát*, melyek — vagy kifejezetten idegenforgalmi propaganda célzattal, vagy csak közvetve is — idegenforgalmi érdekeket szolgálnak.

De ezek mellett szinte lehetetlen felbecsülni, hogy a nemzetközi viszonylatban is legmagasabb teljesítményt jelentő *hangverseny- és opera-közvetítések*, házunk kultúráját milyen mértékben ismertették meg a külfölddel. Márpedig régi igazság, hogy a megismerés feltétele a barátságnak és szeretetnek.

Végül még csak egy dologra kell kitérnünk ebben a rövid összefoglalásban. *A háromnyelvű bemondás* kérdésére. Meg kell ezt említeni annál inkább is, mert a rádiót ezen a ponton sok és, legjobb meggyőződésem szerint, igazságtalan támadás éri.

Vannak, akik azért kifogásolják a háromnyelvű műsorjelentést, mert „az unalmas és az úgyis elég hosszú bemondás idejét a műsorszám terhére meghosszabbítja". Ezek a panaszkodók gondolják meg, hogy a rendszerint egy percnyi időtartamon alul maradó német és francia bemondás mindenekelőtt *olyan udvariassági tény, amely meghozza a maga gyümölcsét idegenforgalmi, tehát gazdasági téren*, ami pedig közvetve minden magyar ember legegyénibb érdeke. Különösen ma, amikor erős devizaszükséglet mutatkozik az országban, viszont a külföld egyetlen eszközt sem hagy figyelmen kívül, mellyel az ő, saját idegenforgalmát növelhetné.

Másfelől azonban tűrhetetlen volt az, hogy az egyes nyugati államok felületesebb rádióhallgatói, sőt szerkesztőségei is éveken át *Bukarest javára* könyveltek el egyes olyan kiváló műsorszámokat, amelyek a budapesti rádióban hangzottak el.

De *nyelvbeli elszigeteltségünk* maga is olyan hátrány, amelynek leküzdésében segítségére kell sietnünk a külföldi rádióhallgatónak. Ezért volt, van és lesz szükség a háromnyelvű jelentésre, amely különben is csak este 7 óra után kezdődik és rövidségénél fogva nem olyan áldozat, melyet a magyarság egyetemes érdekeiért nehéz volna meghozni . . .

Ebben a szellemben kezdte és ebben a szellemben is akarja folytatni munkásságát a magyar rádió.

Victora és Társa
orvosi fecskendők gyártási és javítási üzeme
Budapest. I., Maros-utca 27. ● Telefon: 155-192.

„GA-GÉ" BŐRVÁSZONIPAR
„OELZEUG" SOROKSÁR, BERTA-U.
Gyártmányok: Vízmentes kötény, esőgallér (pelerin) kerékpárosoknak és szab. védős bőrfejtőkés állati bőrök hibátlan fejtésére.
Az összes fővárosi uszodák és vágóhidak szállítója

A magyar sajtó az idegenforgalom szolgálatában

Irta: VERESS GÁBOR DR.

az IBUSz alelnök-vezérigazgatója törvényhatósági bizottsági tag

Megilletődéssel nézegetem huszonöt esztendő történetét, ezt a rövid vázlatot, amelyben különösen az lep meg, hogy a *Fővárosi Hirlap a legrégibb olyan orgánum, amely partikuláris érdekek szolgálatában kezdettől fogva idegenforgalmi kérdésekkel is foglalkozott.*

Azóta mind több és több ujság, jóformán az egész sajtó elismerte az idegenforgalom nagy jelentőségét és megillető teret ad ennek a kérdésnek. Kezdetben lökepen mint *erkölcsi értéket* könyvelték el az idegenjárást, mint olyan jelenséget, amely a külföld felénk irányuló érdeklődését mutatja és amely a magyar büszkeséget emeli. Ez különösen abban a közösügyes időben volt érthető, amikor Bécs volt az európai köztudatban a nyugati kultúra határállomása. Csak később eszmélt rá a közvélemény arra, hogy *az idegenforgalom gazdasági tényező*, és hogy az üzleti fantázia ezen a téren előrenyomult, abban *igen nagy érdeme van a sajtónak*, amely a közvéleményt arra is ránevelte, hogy az idegent meg kell becsülni, úgy fogadni és ellátni, hogy jóhírünket keltse és máskor is felkeressen.

Mindezeken felül a sajtó az idegenforgalmi munkakörben a *hírvivés feladatát tölti be.* Megnézi azt, ami szép, ami hasznos és tapasztalatait a maga hatalmi eszközeivel írásban és képben közli a közönség széles rétegeivel. Mivel nyelvünk szűk korlátok közé szorít, ezt az ismertető, hangoló és ösztönző munkát a magyar sajtó közvetlenül csak a magyar olvasóközönség számára fejtheti ki. De dicséretére szolgál az ujságírórendnek és a sajtó munkásainak, hogy ezt a szűk keretet nagy buzgalommal igyekeznek áttörni és ezen a téren szép eredményeket értek el, amikor baráti szóval ideédesgették *a külföldi kollégákat*, akik, — amint a külföld számos sajtóorgánumában láthattuk, — a magyar vendégségből hazatérve, *a leglelkesebb hírvivői Magyarország természeti kincseinek és kultúrájának.*

Mind nagyobb szerepet vállal a sajtó, illetve annak számos orgánuma a külföldi idegenforgalom fokozásában azoknak a kapcsolatoknak a révén, amelyeket *az utazási irodákkal* létesített. Azonkívül, hogy az ujságok ezeknek az irodáknak hirdető orgánumai, *aktív részt is vesznek az idegenforgalom megszervezésében és lebonyolításában*, társasutazások rendezésével, cserevonatok indításával. Vagyis akcióval pótolják azt, amit a magyar nyelv minden lelkes buzgalom mellett sem teljesíthet a külföldön.

Óriási feladatot ró az eucharisztikus világtalálkozó a vendéglős iparra

A főváros vendéglősiparát a jövő esztendő kivételesen nagy feladat elé állítja. Az *Eucharisztikus Kongresszus* alkalmával rendkívül hatalmas idegenforgalmi propaganda lehetősége adódik, de a rendezés sikertelensége esetén ez a propaganda passzívvá válnék és többet ártana idegenforgalmunknak, mint amennyit siker esetén használhatna.

Az eddigi jelek után ítélve, a kongresszus rendező bizottsága feladata magaslatán áll és bölcs előrelátással, korábban szerzett tapasztalatain okulva, (Szent Imre-év, külföldi kongreeszusok) idejekorán mindenre kiterjedő munkába fogott. Nagyon jól tudjuk azonban, hogy a bizottság munkája nem elegendő a sikerhez, hanem pontosan és megbizhatóan kell bekapcsolódnia minden szervnek, melyre a feladatnak egyes részei bizatnak.

A vendéglősipar kell, hogy a résztvevők túlnyomó részének étkeztetését ellássa. Ez az eddigi számok szerint ítélve, azt jelenti, hogy minden vendéglőnek normális forgalma többszörösét kell ezeken a napokon lebonyolítania.

Ehhez három tényező szükséges: *árú, személyzet* és *felszerelés.*

Az árú tekintetében — úgy hisszük, — meg van rá a mód és lehetőség, hogy a piac — részben friss, részben hűtőházban előzőleg gyüjtött — kellő mennyiségben és normális árakon elláttassék. Ennek a feladatnak oroszlánrésze a *Községi Élelmiszerüzemre* hárul, amelynek itt a legragyogóbb alkalma megfelelni árnivelláló feladatának. Az ellátó iparok teljes bizalommal számítanak reá, hogy a feladatnak ez a része sikeresen fog megoldódni.

Jóval nehezebb a szakképzett személyzetnek kérdése. A meglévő előkészítő és felszolgáló személyzet semmiképpen sem elegendő, bár igen szerencsés az időpont megválasztása, mert ilyenkor még a fürdőhelyek személyzete is rendelkezésre áll. Kívánatos volna, ha a *vidékről, sőt esetleg Bécsből is nagyobbszámú szakképzett személyzetet lehetne erre a hétre szerezni*, ami azonban igen nagymértékű utazási kedvezmény nélkül lehetetlen. Nagy segítséget jelentene e téren az erre hajlamos *tanulóifjúságnak beszervezése* is.

A legnehezebb a berendezés és felszerelés beszerzésének kérdése. Kölcsönalapon a szükségletnek egy töredéke megoldható ugyan, másrésze bizonyos pótanyagokkal (papírservéta, papírpohár) helyettesíthető, de főző- és sütőedények, tálalóedények, tányérok, evőeszközök igen nagy befektetést igényelnek, ami tekintettel a használati idő rövidségére, semmiképpen sem áll arányban az elérhető haszonnal. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az említett vendéglői felszerelési cikkekben az utolsó hetekben igen nagy lesz a kereslet, ami *esetleg áremelkedéseket von maga után* és így kívánatos volna a szükséges cikkeknek jóelőre való beszerzése.

Ez viszont az iparűzők részéről csak abban az esetben lehetséges, ha már hónapokkal az ünnepségek előtt hozzávetőlegesen tudják, milyen mértékben és milyen árakon fog szolgálatkészségük — melynek lehetőségeit már hónapokkal ezelőtt bejelentették, — igénybe vétetni.

Bizom benne, hogy a *magyar vendéglősipar ezúttal is megállja* helyét és a maga teljesítményeivel hozzájárul a Kongresszus sikeréhez

Gundel Károly, vendéglősmester.

JAKAB GYULA
MŰBUTORGYÁRA — TELEFON: 296-881
BUDAPEST, XIV., HUNGÁRIA KÖZÉPKÖRÚT 79
AZ ORSZ. IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSON A M. KIR. ÁLLAMI NAGYDÍJJAL KITÜNTETVE

KOREK E.
aszfalt, útépítő, szigetelő és tetőfedő vállalata
Iroda és telep:
Budapest, VI., Agyag-utca 75.
Telefon: 292-833

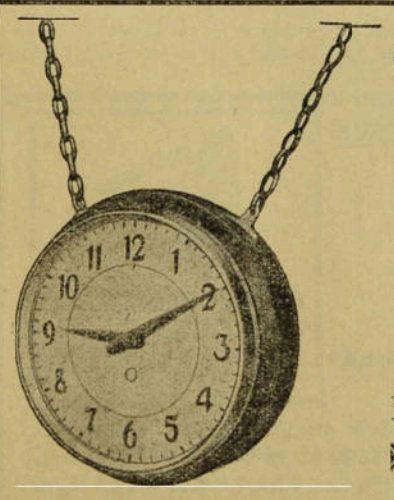

ÓRA KÜLÖNLEGESSÉGEK
iskolai jelző, stopper- és ellenőrző,
valamint
SZINKRON VILLANY
órákat
készít, javít, alakít és karbantart
SCHVARCZ TESTVÉREK
szakórásmesterek
Budapest, VI., Podmaniczky-u. 59. Tel.: 129—624.
Aranyéremmel kitüntetve

Uj fejlődési periódus előtt áll az IBUSz, amely hatalmas szolgálatokat tesz a magyar idegenforgalomnak

Most, amikor ezeken a hasábokon seregszemlét tartunk idegenforgalmunk fejlődéséről, méltóképen kell megemlekeznünk az IBUSz-ról, a népszerüen és rokonszenvesen csengő IBUSz-ról, amely a magyar idegenforgalom egyik legelsőrendü faktorává lett. Hiszen puszta létével, sokágú tevékenységének számos megnyilvánulásaival az utazást szolgálja és ezzel természetszerüen idegenforgalmi tényező. Azonban nemcsak a hivatalos és szakszerü IBUSz-ra gondolunk, hanem arra a sok *kezdeményezésre, ösztönzésre*, amellyel idegenforgalmunkat elősegíti, fővárosunk és az ország szépségeit feltárja, hozzáférhetővé teszi, előmozditja fürdőkultúránkat, maga is résztvesz olyan akciók megrendezésében, amelyek idegenforgalommal járnak és jótékonyan hat közre az idegen legelsőbbrangú igényének kielégítése, az elszállásolás körül is.

Hatalmas tevékenységre nyilik alkalom mindezeken a területeken a jövő évi *Szent István-jubileum* és az *eucharisztikus kongresszus* alkalmából is. Amint értesülünk, *az IBUSz méltó részt vesz ebben a munkában*, amelyben a vendéglátáson túl szinte a magyar becsületet kell megvédeni azzal, hogy beláthatatlan vendégtömegeinkről, azoknak elhelyezéséről, kényelméről, közlekedési eszközeiről gondoskodjunk. Nagy felkészültséggel nyujt segitséget az IBUSz *a szállodai elhelyezés, a társas autobuszjáratok rendezése, a főváros és az ország megismertetése* stb. terén, hogy becsülettel ússzuk meg azokat a mozgalmas napokat, melyekre csak akkor lehetünk büszkék, ha jól rendeztük meg.

Ami az óriási embermozgalomban való hathatós részvételében, mint általában minden téren sikert biztosit a IBUSz-nak, az a nagyszerü mozgékonysága és sokoldalusága, amely a közönség felé *sohasem bürokratikus*. Megmutatkozik ez az IBUSz „leghivatalosabb" szervén, *a Magy. Kir. Államvasutak Hivatalos Menetjegyirodáján*, a legrégibb és legnagyobb magyar utazási irodán is, amely Budapesten nem kevesebb, mint 25, vidéken 40 fiókirodát tart fenn. Ezeken kivül az IBUSz-nak *Wienben két különirodája van*, melyek közül az egyiket az IBUSz kizárólag a magyar idegenforgalom szolgálatába állitotta s a napokban fogja megnyitni a Kärntner Strasse egyik legnagyobb üzlethelyiségében. Egy párizsi IBUSz-fiók létesítésére is megindultak a tárgyalások, továbbá 724 kiadóhelye van Európában, 11 Ázsiában, 9 Afrikában, 20 az Egyesült Államokban és 16 a tengeri hajókon.

A közönség bizalommal és rokonszenvvel veszi igénybe a Menetjegyirodát, csakúgy, mint a *hálókocsi-osztályt*, legújabban pedig *a légiforgalmi osztályt*, amely repülőjegyek lefoglalását végzi a világ összes fontos vonalaira.

Valósággal mérői lettek a közönség szemében idegenforgalmunknak az *Autobus Tours osztály* közismert, pompás kocsijai. Ha sürün látják a főváros utcáin megfordulni, akkor jó idegenjáró konjunktúrát állapitanak meg az emberek. Ezek a járatok rendszeresen és menetrendszerüleg viszik az idegeneket Budapest nevezetességeinek megtekintésére, de felkeresik a vidék látnivalóit is. Lebonyolít az osztály bel- és külföldre irányuló autobusz túrákat és egyéni autó-túrákat is.

A társasutazási osztály különvonatokat, társasutazásokat szervez utazó csoportok számára. Rendszeres *cserevonat* forgalmat tart fenn Magyarország és a külföld között. Ezeket a cserevonatokat nagyszerü sikerük nyomán nem kell felfedezni a nyilvánosság előtt. Jelentős feladat hárul az *Idegenforgalmi Főosztályra*, amely Magyarországon rendezendő kongresszusok megszervezésével, a résztvevők elszállásolásával foglalkozik és bemutatja a főváros vagy a vidék nevezetességeit. Nem tévedünk, ha azt hisszük, hogy ez az osztály nagy feladatot van hivatva betölteni *a belső idegenforgalom megszervezése* terén. Egyébként nagyszerüen nekilendült idegenforgalmunk ezen a területen kiván nagy munkát.

Népszerüek *az ellátásos jegyfüzetek*, amelyek jelentékenyen olcsóbbá teszik a tartózkodást Magyarországon. A *„3 nap Budapesten"*, *„Egy boldog hét Magyarországon"*, *„Egy vidám hét a Balatonon"*, *„3 gyógyhét Budapesten"*, *„3 nap Lillafüreden"*, *„2 hét Szegeden, a napsugaras Tisza partján"* és a többiek valósággal romantikusan hatnak és csakugyan hozzá is juttatják a vendéget minden széphez és jóhoz és mindenhez kedvezményes áron.

A magyar fürdőügy előmozditását szolgálja a *fürdő- és üdülőhelyek osztálya*, amely minden magyarországi fürdő- és üdülőhelyre nézve részletes felvilágositást nyujt. Érdekes vállalkozás *a vadászati osztály*, amely csoportos és egyéni vadászatokat rendez és vadászterületeket közvetit. Az utóbbi évek folyamán mind több és több külföldi vadász tartózkodik Magyarországon, a számuk parallel emelkedik a külföldi fizető vendégekével.

Átalány-utazásokat bonyolit le az IBUSz forfait osztálya, amelynek több ezer szállodával és utazási irodával van erre a célra szerződése. Rendkívüli szolgálatot tesz a *bankosztály*, amely nemcsak idegen pénznemek vételét és eladását, hanem hitellevelek és csekkek kibocsátását, kifizetését, travellers-csekkek árusitását is végzi. A *határmenti pénzváltó kirendeltségek és a vizum-osztály* sorakoznak még ezekhez a szervekhez.

Az IBUSz *Szállitmányozási Főosztálya* elsősorban Budapestről vidéki állomásokra való szállitással, ezidőszerint körülbelül 140 állomásra, valamint a vidékről Budapestre történő szállitással foglalkozik. Egyben *kiépitette nemzetközi kapcsolatait* Ausztriában, Svájcban, Franciaországban, Hollandiában, Svédországban, Norvégiában, Dániában és Romániában.

Nagyon sokféle tevékenység ez, de ha mindenről szó se volna, a közönség legszélesebb rétegei előtt közismert és népszerü lenne az IBUSz egyedül a *pavillonjai* révén is. A pályaudvarokon és a városi forgalom gócpontjain kedves látványosság és nyugati kultúra az IBUSz-pavillon, az is, amelyből a legkülönfélébb hazai és külföldi ujságokat, magazinokat és könyveket beszerezhetjük és az is, amely az utas számára szükséges árucikkeket, ajándéktárgyakat, vagy csokoládét és cukorkát árusit, avagy amelyik a Magy. kir. dohányjövedék cikkeivel és a külföldi különlegességekkel szolgálja ki a dohányosokat. Ezek a pavillonok, amelyeket az IBUSz áruosztálya lát el különféle cikkekkel, nemcsak kitünő portékát kínálnak, hanem egészen sajátos, izléses és artisztikus külsejükkel szerezték meg a népszerüséget, úgyannyira, hogy *az IBUSz-kisasszony operett formájában már a színpadra is feljutott.*

Ujabban még a reklámot is bekapcsolta működési körébe az IBUSz. A pályaudvarokon felállitott *vitrinjeit* kereskedők, iparosok, iparművészek rendelkezésére bocsátja és ezek a kiállitók érezhető hasznát látják a kitünő reklámnak, amely az állomásokon megforduló közönség nagy tömegeinek figyelmét vonja magára.

*

Ez a legeurópaibb értelemben vett modern intézményünk, amely minden vállalt feladatkörét példásan látja el, éppen azért, mert modern, nem ismeri a stagnálást. Most azonban, mint értesülünk, egy egészen különös, *nagy fejlődési periódus előtt áll*, amely minden ágazatában jelentkezni fog. Ennek az uj fejlődésnek megalapozása volt *a három főosztály egyesitése*. Ez az átszervezés megtörtént és a főosztályok egyesitett vezetését *Veress* Gábor dr., Máv. igazgató, az IBUSz uj alelnök-vezérigazgatója vette át. Nem nehéz megjósolni, hogy az uj vezetés ennek a kitünő intézménynek eddigi tevékenységéhez a haladásnak és virágzásnak egy uj fejezetét csatolja.

Schwarz Rudolf és Tsa

olaj-, zsiradék- és vegyigyár r-t.

XIV. Kerepesi-út 152.

DRABEK FERENC

okleveles gépészmérnök gépgyára

GYÁRTMÁNYAI:

Fogaskerékszekrények, pneumatikus szerszámok, hűtőberendezések, jéggyártógépek, hűtőházak, alacsony- és magasnyomású kompresszorok.

Budapest, VIII., Gólya-utca 8.

Telefon: 138-882, 138-883.

Prima száraz tűzifa és tatai szén

FÖLDES Ö. EDE

CSUZDÁIN KAPHATÓ

TELEFON: 136-926

HIRMANN FERENC

FÉMÖNTŐDE ÉS RÉZÁRUGYÁR

Budapest, VII., Csányi-u. 7-9.

Gyár:
Budapest, VI., Váci-út 117. sz

VÍZ-, GŐZ-, GÁZ-SZERELVÉNYEK.
Vasúti szerelvények.

KH 200-as
átmérője 32 cm
60—200 W-ig.

Nagy árammegtakarítás Nagyobb fény

A törvényesen védett, szabadalmazott KH lámpatestekkel

Saját érdekében kérjen vételkényszer nélkül díjmentes bemutatást

KH „Worklight"
munkahelymegvilágitó rugósgolyós csuklóval. A fénykéve rögzités nélkül bármely szögben beállitható.

KOMOR HENRIK-féle fénytechnikai, villamossági és műszaki vállalat kft.

BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 59. SZÁM. — TELEFON: 141-476

BUDAPEST-FÜRDŐVÁROS ÉS A HŐFORRÁSOK

IRTA: PÁVAI VAJNA FERENC DR.

Budapest fürdőváros kell legyen, ha akarják, ha nem, mert a langyos, meleg és forró, rádiumos, meszes, kénes, lithiumos forrásoknak egész légiója fakad fel benne magától és annyit — még jobbat — fúrhatunk meg bel- és külterületén, amennyit akarunk. Fürdőváros kell legyen, mert nemcsak termális gyógyvizei vannak, hanem nekünk adta az isteni Gondviselés a világhíres budai keserűvizeket és tudjuk, hogy Budapest és környékének altalajában konyhasós, jódos-brómos gyógyvizünk van, amelyben — amióta 1932-ben megfúrtuk — *Pestszenterzsébeten, évente immár több, mint 30.000 fürdéssel gyógyulnak a betegeink.*

Nincsen a világnak még egy fürdőhelye, amelyiknek ennyi és ennyiféle gyógyvizet adna a mi jóságos földanyánk. *Ilyen gyógyszerekben gazdag, nagy patikája senkinek sincsen a világon, csak nekünk, budapestieknek,* s hogy még mindig nem használjuk ki, még részben sem eléggé, az nem az én és azok hibája, akik felismertük és tudjuk azok balneológiai, idegenforgalmi és ezeken keresztül óriási gazdasági jelentőségüket.

Ezek tudatában azonban Budapest lehet és kell is, hogy fürdőváros legyen, az is lesz, éspedig a világ legértékesebb és leggyógyítóbb fürdővárosa. Ez a tudat ott kell éljen a főváros minden polgárában és ennek a tudatnak nagy akarása kell áthassa azokat, akik gyógyulni, dolgozni és jól élni akaró polgártársaiknak választott vezetői. Ennek a tudott, akart, nagy lehetőségnek nem lehet akadálya, nem lehet ellensége: *ez Budapest jövője, ez a fejlődésének bázisa, kikristályodásának gócpontja.* Ez nem konjunktúra, ez nem ingatag, mától holnapig tartó alap, ez évszázadokra való berendezkedés, mert ahogy évezredek óta buzognak, ömlenek gyógyforrásaink és voltak hőforrásokhoz zarándokoló beteg embertársaink, úgy bízvást lesznek olyanak még évszázadok mulva is. Melyik bánya vagy gyár, micsoda vállalkozás nyujthatja azt a biztosítékot részeseinek, hogy nyersanyaga, a sokféle gyógyvíz évszázadokig nem fogy el és vevői, megrendelői soha ki nem fognak? Gyógyforrásaink évezredek óta vannak és évezredekig lesznek, és betegek mindig voltak és, sajnos, örökké lesznek és ezek között mindig voltak és mindig lesznek olyanok, akik mindenféle gyógyszer mellett gyógyvizeinket fogják inni és gyógyfürdőinkben keresnek gyógyulást, mert amaz nem tudja meggyógyítani, munka- és keresetképessé tenni, nem tud neki üdülést, felfrissülést nyujtani.

A jó és jól megalapozott, a haladással jól lépést tartó gyógyfürdő mindig jó üzlet volt és az is marad, de az *ne legyen hivatal és legyen szolid üzlet!* Az ilyen fürdőket ezrek, százezrek keresik fel és adnak munkát, megélhetést százaknak, ezreknek. Az ilyen fürdők környékén ezren laknak, építeni kell, ezrek esznek, isznak, vásárolnak, iparkereskedelem virágzik, művészet-kultúra versenyez, halad: ez a mi jövőnk, ha tudjuk, hogy mink van, ha hiszünk és elsősorban mi hiszünk benne, ha akarunk és merünk dolgozni, újat, nagyot teremteni!

Aquincum, Óbuda és a török hódoltság fürdőkultúrája, s a geológia az a kétezeréves, százezeréves tanunk, amelyik ellentmondást nem tűrően bizonyítja, hogy hőforrásaink elpusztíthatatlanok. *Zsigmondy* Vilmos két *hatvanéves* kútja és az én újabb *hét kutam* igazolja, hogy a főváros területén *a régi forrásoknál még jobb, még értékesebb és főképpen gazdaságosabban kezelhető gyógyforrásokat fakaszthatunk,* hogy ezek a források bár gazdagok, csak cseppek a tengerben ahhoz a borzalmas nagy víztömeghez képest, amely évezredek óta ezer köbkilométerekben hasznavehetetlenül folyt el a Dunába. És ez a sok víz nemcsak gyógyulás, üdülés, megélhetés, kultúra sok-sok embernek, hanem naponta, évente millió és millió kalória, a föld ingyen melege, amit az alkalmas helyeken megfúrt termális víz közvetít, hoz magával a földkéreg ismeretlen mélységeiből, onnan, ahová még nem hatolt le az ember csápja: a mélyfúró.

Kerüljön ötven-száz, kerüljön két-háromszázezer pengőbe egy-egy fúrás, de pótolunk vele — mint már nálunk is (Lukács-, margitszigeti, debreceni és szolnoki fürdők) sok helyen — évente ötven, száz, kétszázezer pengő árú fűtőanyagot. Hol van az a becsületes üzlet, amelyik már a második évben meghozza az egész befektetést, vagy még többet? Hogy nem minden fúrás lesz eredményes, vagy százszázalékos eredményű! Nézzen utána a szkeptikus, hogy hány meddő fúrást mélyeszt egy-egy szénbánya vállalat, vagy petroleumbánya, amíg újabb kiadós területet tár fel és még mi minden költséges berendezkedése, befektetése kell ahhoz, hogy pénzét visszakapja?

Nálunk már tudjuk, hogy *van hetven fokosnál is forróbb víz a főváros alatt,* azt is tudjuk, hogy hol találhatjuk meg. Mi akadálya lehet annak, hogy Budán, vagy a pesti dunapart mentén, a maga helyén három-, öt-, hatszáz méteres fúrásokkal felszínre hozzuk és *fűtsük vele az újonnan épülő fürdőszállodát és palotákat, vagy a régi fürdőket, nagy középületeket* és mentesítsük legalább részben a Duna mentét, hírneves fürdőink környékét attól a rengeteg kénes füsttől, koromtól, hamutól, piszoktól, amit azok szénfűtéses, füstokádó kéményei ilyenkor télvíz idején zúdítanak reánk? Miért nem, hiszen olcsóbb, tisztább, jobb, és nekünk, Budapest-fürdővárosnak ez kell, ez az életünk. Ráadásul azt a hatvan-, hetven-, nyolcvanfokos termális vizet, ha már fűtöttünk vele és húsz fokkal lehűlt, még tovább használhatjuk tisztálkodásra, háztartási célokra s megint csak fűtőanyagot takarítunk meg. Vagy nem azért panaszkodunk-e kórusban, hogy most azután igazán drága, elviselhetetlenül drága a szén és fa?

Vajjon ártana-e Budapest-fürdőváros hírnevének az a sok eleven reklám, aki hírül vinné az országnak és a külföldnek, hogy az ügyes-bajos szállóvendég a pesti dunapart szállodáiban is termális vízben fürdik, hogy egész nap nyitva tarthatja dunaparti ablakait, mert ott a föld ingyen melegével fűtenek és azzal nem kell takarékoskodni, az nem drága, az nem kormoz, nem piszkít.

Ennek a gyönyörű földdarabnak lakói kétezer esztendeje tudják, hogy hőforrásaink vize gyógyít, üdít, munka- és kereseti alkalmat ad, de még ma sem tudják eléggé, hogy a legolcsóbb, a legkényelmesebb és a legtisztább fűtőanyag, hogy nekünk Trianon szegényeinek, Budapest-fürdővárosnak éppen ez kell, éppen ez tesz igazán fürdővárossá, megnyomorított koldusból gazdaggá, megkínzóink jóltevőivé.

Lehetnek, vannak, akik azt hiszik, hogy ez az új energiaforrás, ez az új fűtőanyag rontaná legvirágzóbb bányászatunkat, a szénbányászat konjunktúráját, az ottani munkaalkalmat. Azok elfelejtik, hogy itt egyelőre sok millió pengőt reprezentáló szénárral szemben csak évi néhányezer, legfeljebb százezer pengőkről van szó, és hogy ez az energiaforrás is ad munkaalkalmat s az kényelmesebb, egészségesebb, mert a föld színén van és nem a föld alatt. Elfelejtik, hogy szenünk egyben a mi egyetlen energiaforrásunk, hogy az nem sok, kevés, hogyha azt olyan fokozódó arányban termeljük ki, mint ma, hogyha mindent azzal és abból akarunk csinálni, idő előtt fogyasztjuk el s akkor még kevesebb lesz a munkaalkalom és felhabzsoljuk az egyetlen mai energiaforrásunkat.

Mit érdekli a mi generációnkat, — mondják egyesek, — hogy mi lesz száz év mulva? Miért aggódnak akkor némelyek a régi hőforrásokért, ha újakat iktatunk gazdasági életünkbe, amikor még *emberemlékezet óta egy sem apadt el és az újabb, forróbb és gazdaságosabban kezelhető, valósággal csapra van ütve?* Akinek nem fáj a feje száz évért, miért fél attól, hogy mi lesz ezer vagy még több év mulva?

Ez dióhéjban Budapest és a hőforrások nagy összekapcsolódása és ez a kapcsolat országos. Tanum reá *Hajduszoboszló, Debrecen, Karcag, Szolnok, Szeged, Nagyatád, Inke* stb., stb. forróvize, amelyik mind balneológiai kincs, csupa hőenergiaforrás.

A legnagyobb szükségben van legközelebb az Isten! Rajtunk áll, hogy meghallgassuk a szavát, s megragadjuk a felénk nyujtott segítő kezet.

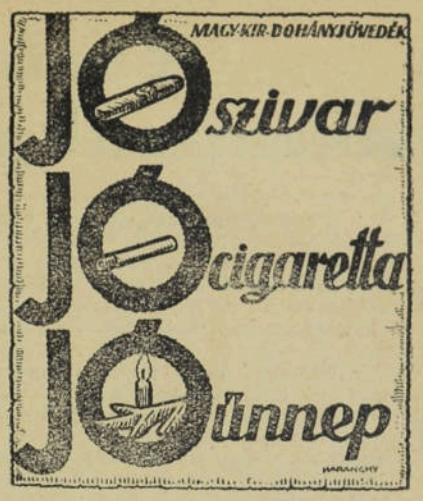

GYÖRGY ÉS BRUCKNER
OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK TÜZELÉSTECHNIKAI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK VÁLLALATA,
Thermo cserépkályhák melegvízfűtéssel lakások részére cserépkályhák melegvízszolgáltatással fürdők, mosdók és mosogatók részére, cserépkályhák légfűtéssel lakások részére.
BUDAPEST, V., PANNONIA-UTCA 30
TELEFON: 298—632: (SZIGET-UTCA SAROK)

Építőipar részvénytársaság
Budapest, V., Nádor-utca 18.
Telefon: 122-149
ASZFALTGYÁR ÉS BITUMENEZŐ TELEP
IX., Gubacsi-út 37.
Telefon: 145-878
Magas és mélyépítés
Városi vízművek és csatornázások
Mindennemű útburkolat
Hengerelt aszfaltok, szabadalmazott „TOPOKIT" aszfaltburkolat, öntött (coulé) aszfalt, tömör (Hartguss) aszfalt, beton útburkolatok
Speciális kiöntőanyagok
Coulé és mastix pogácsa, aszfaltmakadám, felületi bitumenkezelések

A villanyszámla

— Hihetetlen! Még csökkent is az áramszámlánk ennél a csuda Tungsram Krypton fénynél!

Tarifaemelések és a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja

A közgyűlés előtt, amelyen a vízdíjat és a kisszakaszt 2—2 fillérrel, a szakaszjegy árát 4 fillérrel felemelték, a *Nemzeti Egység Fővárosi Pártja Zsitvay* Tibor dr. pártelnök vezetésével a késő éjszakába nyúló pártértekezletet tartott, amelyen résztvett *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester és *Schuler* Dezső dr. alpolgármester is.

A pártértekezletről, amely bizalmas jellegű volt, a párt elnöksége mindössze a következő szükszavú kommünikét adta ki: „A párt kimondotta, hogy a *székesfővárosi alkalmazottak, tisztviselők és munkások fizetésének a tervezett mértékben való felemelését és a BSzKRT, valamint a Vízművek beruházási programjának a végrehajtását halaszthatatlannak tartja.* Ennélfogva számos aggodalma ellenére is *kénytelen megszavazni a vízdíjak és a kisszakasz kétfilléres felemelését,* annak a kifejezett fenntartásával, hogy a székesfővárosi költségvetési hiány kiküszöbölésének, a szerves és tervszerű pénzügyi program megállapításában az autonómia irányító részvételét tartja szükségesnek."

Ehhez a közleményhez

illetékes helyről

a következő nyilatkozatot kaptuk:

— A párt elnöksége heteken keresztül foglalkozott ezzel a kérdéssel és teljesen egységesen alakult ki az az álláspontja, hogy nem láthatja szívesen az ügynek ötletszerű intézkedésekkel való rendezését, annál kevésbbé, mert a párt munkájának gerincvonalában éppen a nagyvonalúság és a tervszerűség fekszik. Miután azonban arra ok mégsem forgott fenn, hogy a székesfővárosi tisztviselők és munkások fizetésrendezése elhalasztassék,

a párt kénytelen volt fedezetet kijelölni és ebben a tekintetben elfogadja a polgármester javaslatait,

mert arra a meggyőződésre jutott, hogy a székesfőváros pénzügyi helyzetének szerves rendezésekor, amely a pénzügyi bizottság albizottsága előterjesztése alapján fog megtörténni, *egyébként sem lesz mellőzhető a kisszakasz és a vízdíj felemelése* a még feltétlenül szükségessé váló más intézkedések mellett. Egyébként ezeket a tarifaemeléseket azért sem lehetne tartósan mellőzni, mert a BSzKRT és a Vízművek beruházási programjának halaszthatatlan végrehajtása is szükségessé tenné azt. Ezeknek a meggyőződéseknek kialakulása volt az oka annak, hogy a párt, *mondhatni, egyhangúlag helyezkedett arra az álláspontra, hogy a tisztviselők és munkások fizetésemelését és az erre vonatkozó fedezeti javaslatot megszavazza.*

A közgyülésen meglepetés erejével hatott a Keresztény Pártnak a húszfilléres szakaszjegyre vonatkozó javaslata,

amit a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja főképpen azért hibáztatott, mert *egészen ötletszerűen az utolsó percben vettetett fel* és a párt megítélése szerint túlterjeszkedett azon a kényszerhelyzeten, amely a kisszakasz és a vízdíj emelésében jelentkező intézkedéseket indokolta. Miután azonban ennek a Keresztény Párt által előterjesztett módosításnak el nem fogadása esetén *az egész javaslat sorsa bizonytalanná válhatott volna,* a párt az előbb kifejezett álláspontjának megfelelően,

kénytelen volt ezt az utolsó percben bedobott módosítást is megszavazni.

A Nemzeti Egység Pártja álláspontjának különben *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök adott méltóképen kifejezést abban a hatalmas beszédben, amelylyel a törvényhatósági bizottság valamennyi pártjára, valamint a főváros vezetőségére mély és maradandó hatást gyakorolt.

Zsitvay Tibor arcképének leleplezése

A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának erzsébetvárosi körében bensőséges ünnepély kereteiben leplezték le *Zsitvay* Tibor dr. pártelnök arcképét. A dísztermet *De Sgardelli* Caesar kerületi elnökkel élükön zsúfolásig megtöltötték a párttagok, akiknek lelkes érdeklődése közben *Janits* Dezső dr. egészségügyi főtanácsos, a MABI főorvosa, tartott költői szárnyalású ünnepi beszédet.

— Az áhitat magasztos érzésével ünnepelem Zsitvay Tibort — mondta beszéde során, — a prominens államférfit, a kiváló jogászt, a patriciusok patriciusát, a pater familiast, akinek kimagasló tulajdonságai között talán a legnagyobb, a legszebb, legalább is személyiségének vonzóértékeire legjobban reávilágít az a kép, amit egykor ő maga állított szavaival, mint a magyar turisták nesztora, a magyar turisták elé, mondván: „Az egymáshoz turistakötéllel odarögzített embercsoport erénye, önfeláldozása, testvéri közössége, magasztos egysége, amelyben az egyén a közös érdek jegyében a másikkal közös sorsra kényszerítve önként küzd és győzedelmesen jut el a csúcsra, vagy együtt pusztul el turista testvéreivel."

— Zsitvay Tibor portréjáról a késő nemzedékek felé is kisugárzó oktatóerő, az az útmutatás, melyet az ő személye megtestesít. Hatalmas szellemi fegyverzetének minden erejével a gyengék baján törekszik segíteni. A turistakötélen felvonszolja őket, szakadékok mélységeiből, veszélyes szirtek meredélyeiből az érvényesülés szilárd talajára és csendesen, boldogan mosolyog, mert szíve szerint cselekedhetett. Ezt a gondolatot jelképezi ez a portré, amely alatt állunk.

Midőn az arcképről lehullott a nemzetiszínű lepel, a párttagok perceken át ünnepelték szeretett elnöküket. Ezután *Kőhegyi* ny. ezredes olvasta fel azt a táviratot, amellyel *Zsitvay* Tibort az ünnepélyről üdvözölték. Végül *Dési* Géza dr. meghatott szavakkal emlékezett vissza *Zsitvay* Leóra, Zsitvay Tibor nagynevű atyjára, az igazságos bíró mintaképére, akihez meleg baráti szálak fűzték. Majd Zsitvay Tibort méltatta, mint a Nemzeti Egység gondolatának lánglelkű apostolát. Az ünnepély befejezése után a párttagok a New-York éttermében gyültek össze baráti vacsorára.

Öntöttvas-kazánok

mindenfajta hazai szén, daraszén és koksztüzelésre alkalmas kivitelben

Gyártják:

MAGYAR RADIÁTORGYÁR RT., Budapest—Kőbánya
STREBELMŰVEK K. F. T. Budapest—Moson
WEISS MANFRÉD ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI RT.,
Budapest - Csepel.

Központi eladás: Ellenőrzőbank Rt. Kazánosztálya, V., Tükör-utca 4. szám.

Öntöttvas-radiátorok

az elismert, jol bevált minőségben, minden méretben és magasságban.

Gyártják:

MAGYAR RADIÁTORGYÁR RT., Budapest—Kőbánya
PETZ TESTVÉREK GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE RT.,
Budapest—Esztergom.
STREBELMŰVEK K. F. T. Budapest—Moson
WEISS MANFRÉD ACÉL- ÉS FÉMMŰVEI RT.,
Budapest—Csepel.

Központi eladás: Ellenőrzőbank Rt. Radiátorosztálya, V., Tükör-utca 4. Telefon: 114-675.

HÍREK A PÁRTBÓL

Karácsonyfa-ünnep a pártközpontban. Hétfőn este karácsonyi ünnepet rendezett a párt központja. Az Esterházy-utcai székház márványtermében nagy közönség gyülekezett össze ebből az alkalomból. Megjelent a párt számos törvényhatósági bizottsági tagja, élükön *Zsitvay* Tibor dr. pártelnökkel. A karácsonyfát a szegények serege állotta körül, hogy boldog örömmel vegye át azokat az ajándékokat, amelyeket a párt juttatott nekik. Az ajándékok egybegyüjtéséről *Kovács* Istvánné dr.-né, a női tábor elnökével, *Demiány* Gyuláné propaganda-elnökkel az élén a lelkes hölgygárda gondoskodott.

Karácsonyi szünet a pártban. A Nemzeti Egység Fővárosi Pártjának központjában megkezdődött a karácsonyi szünet, amely *január 3-ig tart.* Fogadtatások, kihallgatások ezalatt nem lesznek, de a sürgős ügyek elintézésére *minden hétköznap délután 5—8-ig ügyeletes szolgálatot tart a pártiroda.*

A budai színház kérdéséről a Nemzeti Egység Fővárosi Pártja I. ker. szervezetének körében *Somody* Pál. a Déryné Játékszín felépítő mozgalmának ügyvezető főtitkára érdekes előadást tartott, amelyben meggyőző erővel hangoztatta, hogy Buda kulturájának érdekében a színházat minél előbb fel kell építeni. A nagy figyelemmel kisért előadás közönségének soraiban megjelentek: *Hoór-Tempis* Mór műegytemi tanár, ker. pártelnök, *Andor* Endre ny. államtitkár, *Gegus* Dániel ny. főkapitányhelyettes, *Medriczky* Andor fővárosi fogalmazó és még sokan mások.

A II. kerületi pártszervezet karácsony estéje nagyon szépen sikerült az idén, nemcsak a hangulat volt meghatott, hanem az igazi sikert 548 csomag jelentette, amellyekkel gazdagon ajándékozták meg a kerület szegényeit. Az ajándékok kiosztása nívós műsor keretében folyt le. Az ünnepségen megjelentek Harrer Ferenc dr. és Terbócz Imre törvényhatósági bizottsági tagok, valamint Hivert Dezső dr., a pártszervezet ügyvezető elnöke, aki a karácsonyestét nagy buzgalommal megszervezte.

Györgyi Dénes előadása. A párt központi körében Györgyi Dénes műépítész-tanár „Magyarország a párisi világkiállításon" címmel érdekes vetített képes előadást tartott, amelynek értékét emelte az a körülmény, hogy az előadó építette a kiállítás pompás magyar pavillonját. A nagy és előkelő hallgatóság zajosan ünnepelte a kiváló előadót.

A VI. kerületi pártszervezet női tábora nagysikerű évadnyitó műsoros estet tartott, amely a kerületi szegények karácsonyi felruházását szolgálta. Az ünnepségen megjelent Zsitvay Tibor dr. pártelnök és felesége, Bessenyey Zénó dr. országgyülési képviselő, Szurday Róbert országgyülési képviselő és felesége. Veress Gábor dr. törvényhatósági bizottsági tag és felesége, Sárkány Ferenc törvényhatósági bizottsági tag és felesége, valamint számos előkelőség. Schoepflin Lajosné dr.-né elnöknő üdvözlő szavai és eperjesi Mánássy Miklósné ügyvezető elnök megnyitó beszéde után élvezetes műsor következett, amelyben Kovács Istvánné dr.-né ünnepi beszéde után Tarnos Eszter, Császár Teri, Vághy Panni és Magyarádi Jenő szereplettek. Az anyagilag is kitünően sikerült estélyt Mánássy Miklósné rendezte.

Szegények karácsonya a Józsefvárosban. Csütörtökön lesz az a boldog nap, amikor a Józsefváros szegényei a józsefvárosi kerületi pártszervezet karácsonyfája körül gyülekeznek. A mult évi karácsony sok-sok ajándékával még emlékezetes és az idén sem marad el a buzgó női tábor a mult évi siker mögött. Katona János törvényhatósági bizottsági tag felesége áll az élén az áldozatkész hölgybizottságnak, amely hetek óta folytatott gyüjtő munkával szorgoskodott arról, hogy minél nagyobbra nőjjenek az élelmiszeres csomagok és minél több legyen a felnőtteknek és gyerekeknek kijáró kedves ajándék. Ezen a téren példadó munkát végeztek a NEP VIII. kerületi hölgyei .

Fülöp Endre kerületi elnök ünneplése. Nagy szeretettel ünnepelte a XIII. kerületi pártszervezet népszerű és tevékeny elnökét, Fülöp Endre gyógyszerészt névnapja alkalmából. Hegedüs Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tag, Miriszlay Béla párttitkár, Wizer Lajos és Gergely László méltatták a pártelnök kiváló érdemeit, az egybegyült nagy közönség zajos óvációja közben.

Várospolitikai beszámoló Kőbányán. A X. ker. pártszervezetben Dongó Orbán és Halter Károly törvényhatósági bizottsági tagok társasvacsora keretében beszámolót tartottak, amelyben Kőbánya minden aktuális kérdésével foglalkoztak, felsorolva azokat a sérelmeket, amelyek elhárításáért annyi küzdelem folyik. A vacsorán felszólaltak még: Usetty Béla dr. és vitéz Tóth András dr. országgyülési képviselők, Franciscsy Béla és Miklós Béla, a NEP tanügyi szervezetének főtitkára. A vacsora közönségének sorában megjelent Vigyázó Géza dr. kerületi elöljáró és a kerület számos előkelősége.

A Budapestvidéki Tanügyi Főcsoport megalakulása. Több, mint 150 tanár és tanító jelenlétében alakult meg a Nemzeti Egység Országos Tanügyi Szervezetének budapestvidéki főcsoportja. Usetty Béla dr. országos elnök vezetésével tartották az alakuló közgyülést, amelyen Bernáth István dr. országos ügyvezető igazgató ismertette a szervezet célját és feladatait. A közgyülés ügyvezető elnökévé vitéz Faragó Edét, a pestvármegyei népmüvelési bizottság vezetőjét választották meg. Lénárt Gyula ujpesti polgári iskolai tanár, Dávid Antal dr., a fővárosi tagozat elnöke és Usetty Béla dr. szólaltak még fel a közgyülésen.

Az V. kerületi pártszervezet népes kerületi gyülés keretében választotta meg a kerületi választmány tagjait. Krompaszky Miksa tankerületi főigazgató, kerületi pártelnök megnyitó beszéde után Dunay Béla javaslatára közfelkiáltással választották meg a régi törzsgárda tagjait. A kerületi elnök helyettesei lettek Fábián László dr. és Varannai István dr. A központi pártvezetőség részéről a választási biztosi teendőket Kende Béla központi titkár végezte.

Tyttmann Ferenc
kat. eng. villanyberendező

Általános Villamossági és Erőátviteli Telepeket Épitő Vállalat.
Budapest, IV., Kaas Ivor-u. 6. Telefon: 184-703.

Boldogság, rím, ünnep egy kis füstfelhőben

Az egészen zavartalan, vagy, ahogy az újabban erősen divatbajött meghatározás mondja: a százszázalékos jóérzés nagyon ritka. Többnyire előkészületlenül jutunk hozzá. Egy finom hangulatú, halk muzsikás este, találkozás a fasorban egy kislánnyal, akit eddig nem vettünk észre, egy kedves bokréta, amelyet titokban az asztalunkra tettek, egy kis vers, amely egyszerre belelopta magát a szívünkbe, megérkezés egy erdei tisztásra, ahol valami nagy boldogsággal olvadunk bele a csöndbe: olyan percek az életünkben, amelyeket mesterségesen utánacsinálni nem lehet és amelyek emléke nagyon sokáig elkísér.

Miért olyan zavartalanok ezek a percek és miért töltenek el tökéletes jóérzéssel? Mert kiragadnak a szürke világból és varázsszárnyon felemelnek a földről, úgy, hogy elfelejtjük a hétköznapot. És ez a jó, ez a boldogság. De megpróbáljuk ezt másképpen is megmagyarázni. Egészen gyakorlati példával. Persze, mindenki nem érti meg, csak az, aki — dohányos ember.

Tehát hozzájuk szólunk, a dohányosokhoz, akik — előnyben többi embertársaikkal — ezt a bizonyos, minden rossz hétköznapot elfeledtető jóérzést sűrűbben szerzik meg maguknak, mint a többi halandók. Nem kell hozzá más, mint egy nagyon jó, tökéletesen sikerült cigaretta. Például egy Nikotex-Extra, amelynek behizelgően kedves a külső formája, finom az illata, tökéletes a zamata, amellett, hogy mégis enyhe. Nincs keserű alja, szinte magától ég, a füstje pedig a magasból lehozott bárányfelhő. Ha rágyujtunk, abban a percben nincsen több kívánságunk az élettel szemben: behunyjuk a szemünket és úgy érezzük, hogy boldogok vagyunk. Ez az a valami, ami tökéletesen sikerült.

Az igényesek, a jó percek, a tökéletes élvezetek keresői, akik belátták, hogy ennek az élvezetnek a megszerzése semmi vénzért sem drága, bizony meglehetős árakért szerezhették meg csak ezt a zavartalan jó érzést, a legdrágább, a kiválasztottaknak készült cigarettákkal. A Nikotex-Extra azonban nemcsak a kiválasztottaknak készül, mindössze hat fillérért kínálja a Dohányjövedék a tökéletes élvezetet: a hétköznapot elfeledtető varázst, a zavartalan jóérzést és a rímet, amelytől halkan feldobog bennünk a boldogság.

Kovács Oszkár
bádogos mester
érckoporsók, koporsódiszek és temetkezési cikkek készitője.
BUDAPEST,
IX., Telepi-utca 14.
Telefon: 345-193.

Vigasztaló szeretet ünnepe, ahol a család helyett gyújtják meg a karácsonyi gyertyát

A szeretet váraiban, a főváros árvaházaiban az idén is kigyúltak a karácsonyfák gyertyái, hogy a nagy család melege pótolja azt, amit az árvaház lakói az életben elveszítettek. Vasárnap tartotta karácsonyfa ünnepét

az Erzsébet-leányárvaház

Résztvett az ünnepségen az árvaház fővédnöke, *Horthy* Miklósné, a kormányzó felesége, aki gyakori vendége és támogatója az intézetnek. Megjelent az árvák között *Darányi* Kálmánné, a miniszterelnök felesége, *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester, *Szendy* Károly polgármester, *Schuler* Dezső dr. alpolgármester, *Horony-Pálfi* Aurél dr. tanácsnok, *Csanády* Gusztáv dr. főjegyző, valamennyien feleségükkel és még sokan az árvaház barátai közül.

Krén Margit, az intézet kiváló igazgatónője, aki nagy szeretettel készítette elő ezt az ünnepet, fogadta a vendégeket. *Horony-Pálfi* Aurél dr. tanácsnok üdvözölte a főméltóságú asszonyt és a megjelent előkelőségeket a főváros nevében, az ünnepi beszédet pedig *Farkas* Alberik ciszterci plébános tartotta. Kedves műsorral szereztek élvezetet a növendékek a megjelenteknek. Szavalatok és énekszámok mellett előadták *Sztojanovits* „Karácsonyi álom" című daljátékát. Elragadóan szép volt a *karácsonyi nagytakarítás*, amelyben a legkisebb növendékek mint angyalok szerepeltek és azért láttak neki nagy buzgalommal a mennyország kitakarításának, mert látták, hogy az árvaházban milyen takarítást rendeztek a karácsony tiszteletére. Nagyon szép volt ez a műsor, de az ünnepség fénypontja mégis csak az volt, amikor az árvák átvehették az ajándékaikat.

Kedden délután

a József-fiúárvaház

régi falai közé vonult be a boldogság. Az intézet nagytermében, ott, ahol *Liber* Endre alpolgármesternek a minap leleplezett arcképe tekint le szeretettel, folyt le a felemelő ünnepség, amelyen a főváros képviseletében megjelent *Schuler* Dezső dr. alpolgármester és *Horony-Pálfi* Aurél tanácsnok. Kívülük ott volt az árvaház sok barátja, a volt növendékek szövetségének számos tagja és felsorakoztak száznyolcvanan az árvaház növendékei, mindenféle korbeliek, az elemistáktól egyetemi hallgatóig.

Az ünnepséget *Horony-Pálfi* Aurél dr. tanácsnok nyitotta meg, majd *Szivós* Donát intézeti lelkész tartott ünnepi beszédet. Énekszámok, szavalatok következtek és előadták a növendékek *Paulik* Ödön, az árvaház volt igazgatójának „Az árvák karácsonya" című megkapó színdarabját. Boldog percek voltak, amikor kiosztották az ajándékokat és talán a legboldogabb *Schuler* Alajos igazgató volt, aki ezt a vigasztaló, szép ünnepséget az idén is megszervezte.

A Horthy Miklósné átmeneti otthon

szerdán tartja meg karácsonyi ünnepét. A karácsonyfát az óvoda foglalkoztató termében állították fel, az idén utoljára, mert a befejezés előtt álló építkezések révén jövőre új nagyteremhez jut az intézet.

Az átmeneti otthonnak jelenleg 150 lakója van, ezek közül a 3—6 évesek, az óvodások fiúk és leányok, a 6 éven felüliek pedig leányok. Valamennyit a mostoha sors, szülők betegsége vagy rossz családi körülmények juttatták az intézetbe, ahol rövidebb-hosszabb időre enyhületet és szeretetet találnak *Knoll* Alfréd dr. igazgató-főorvos védőszárnyai alatt. Ennek a szeretetnek megnyilvánulása a karácsonyi ünnep is, amelyen mindenki kedves ajándékot kap. Az ünnepi beszédet *Geyer* József intézeti lelkész tartja, a gyermekek pedig szavalatokkal, énekszámokkal és alkalmi színjátékkal járulnak hozzá az ünnepséghez.

Hasonló melegséggel ülik meg a szeretet ünnepét a főváros összes árvaházaiban, a szeretetotthonokban, menhelyeken és a kórházakban is.

Kammer Testvérek
Textilipar r. t.
fonó-, szövő-, festő- és kikészítőgyár
Budapest, X., Gyömrői-út 90-94.

Schütz testvérek
Budapest, II., Káplár-utca 9.
Telefon: 153—092.
SCHÜTZ
P.-bronz
„Optalit"
könnyűfém-dugattyú
fehér-csapágyfém
Gyártmányai kiválóak!

Osztálysorsjegyet
Török-nél
vásároljunk
Nyereményhuzások minden hónapban
TÖRÖK A. ÉS TÁRSA
BANKHÁZ R.T.
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3.

TERVEZŐÉPITÉSZEK FIGYELMEBE: ÚJ ONSÁG!
DEHO-NEMES FATAPETA
egyed. árusító
SÜDFELD fatapéta üzlet. 70 éves cég. — Nagy választék mindennemű tapétákban. — Díjtalan ára ánlat
IV., Mária Valéria-u. 10. Tel. 182 021

Pál Sándor
kőfaragómester
Budapest,
Telep: III., Bécsi-út 20.009.
Lakás: III., Tavasz-u. 1.
Elvállal kő- és műkőépítkezési munkákat.

„PÁNCÉL" szövetbetétes szigetelő lemez
„ISOLOR" hő- és hangszigetelő könnyű építő lemez
„ISOLOR" hő- és hangszigetelő habarcs
„SANIT F" vízhatlanító
POSNANSKY ÉS STRELITZ RT., BUDAPEST, V., ZSITVAY LEÓ-UTCA 13. SZ. ● TELEFON: 122-829, 128-285.

Események

Fővárosi Hirlap

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 12 pengő,
egész évre . . . . . 24 pengő,

Huszonöt év

Budapest szolgálatában

Mai számunkkal elérkeztünk ahhoz az időponthoz, amikor seregszemlét tarthatunk a FŐVÁROSI HIRLAP leperdült munkaévének területén. Ez a szemlénk az eddigieknél nevezetesebb és ünnepiesebb, mert

ebben az esztendőben töltötte be a

FŐVÁROSI HIRLAP alapításának huszonötödik esztendejét.

Az évforduló küszöbén meleg érzéssel köszöntjük előfizetőink és olvasóink táborát, amely bizalmával és barátságával ajándékoz meg minket azért a munkáért, amelyet a közérdek szolgálatában folytatunk. Budapestet és vele az egyetemes magyar érdeket szolgáljuk munkával, tisztességgel, önzetlen áldozatkészséggel, soha nem pihenő energiával, készen a harcra is, ha a közérdek parancsa csatasorba állít. Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy ez a lélekkel fűtött munkánk eredményeket érlelt, hogy szavunkat sokszor meghallották és lehetőségeinkhez képest mi is

hozzájárultunk azokhoz az eredményekhez, amelyek a naggyá nőtt fővárosát szerető minden magyart büszkeséggel töltenek el.

Ehhez a munkához nemcsak a szeretetét és lelkesedését hozta a FŐVÁROSI HIRLAP, amely születése napjától kezdve a sajtóban új irányt mutatott és a sajtó feladatának betöltéséhez új tartalmat adott. Megérttette a közönséggel, hogy a városházi adminisztrációval millió lélek boldogulása függ össze és ezért mindnyájunk joga, de kötelessége is figyelni és értékelni a városvezetés munkáját.

Miközben megillető súlyhoz és jelentőséghez jutott lapunk hasábjain a Városháza minden életmegnyilvánulása, a FŐVÁROSI HIRLAP új utakat tört arra, hogy ezt az érdeklődést éberen tartsa.

Megteremtette az igazi városházi hírszolgálatot, amelybe jólértesültsége mellett új hangot, friss színeket, ötleteket tudott belevinni

és megmutatta a nyomában feleszmélőknek, hogy milyen nagy, dús és termékeny területet hagytak eddig kiaknázatlanul.

Lepergett munkaévünk befejeztével ezzel az érzéssel tartjuk meg seregszemlénket és kérjük előfizetőinket és barátainkat arra, hogy missziós munkánkban továbbra is támogassanak. De ugyanakkor azt a kérést intézzük azokhoz a barátainkhoz, akik lapunkat csak példányonként szerzik be, hogy lépjenek be előfizetőink gárdájába és erősítsenek bennünket ezzel is további küzdelmünkben.

Fővárosi Hirlap
szerkesztősége

A Fővárosi Hirlap legközelebbi száma a közbeeső karácsonyi és újévi ünnep miatt 1938 január 5-én jelenik meg.

József főherceg úr cs. és kir. fensége udvari szállítója
LOHR IRMA
Első budai élővirágkereskedése
Cégtulajdonos: IFJ. NAGY IMRE L.
Budapest, II. Fő-utca 8. ● Tel.: 153-787.
Alapítási év 1884. Sürgönycím LOHR Budapest.

LATICEL
a kényelem új korszaka
GYÁRTJA:
A Magyar Ruggyantaárugyár Rt.

A FŐVÁROSI HIRLAP JUBILEUMI SZÁMAT juttatjuk ma előfizetőink és barátaink kezébe. Ebben az impozáns méretű lapban nemcsak a magunk huszonöt évéről óhajtottunk megemlékezni, hanem a rohanva fejlődő Budapest legutóbbi negyedszázadáról is. Ennek a hatalmas feladatnak megoldására egyetlen lapszám nem elégséges. Úgy érezzük, még adósai vagyunk fővárosunknak. A huszonöt esztendő történetét és a legújabb fejlődés magasra ívelő útjának ismertetését nem merítettük teljesen ki, főképen gazdasági, technikai, üzemi vonatkozásban. Ezért elhatároztuk, hogy húsvéti számunkat ennek a gazdasági negyedszázadnak szolgálatába állítjuk. Legyen a mi jubileumi esztendőnk alkalom arra, hogy teljes krónikát adjunk fővárosunkról, melynek életérdekeiért dolgozunk huszonöt év óta.

A polgármester három éve

Amikor Szendy Károlyt polgármesterré választották és az ünnepi hangulatban küldöttség hívta meg a közgyűlés színe elé, hogy hivatalos esküjét letegye, az új polgármester lecsatolta oldaláról az egyszerű fekete díszmagyarhoz tartozó kardot, ezzel is szimbolizálni akarván, hogy nem hatalommal, hanem a budapesti polgár önludatával és megértésével kívánja a gondjaira bízott város ügyeit intézni.

Három év előtt történt ez, 1934 december 14-én és ez a gesztus jellemzi talán legjobban Szendy Károlyt, aki azóta és minden változó esemény közepette megmaradt annak, ami volt, a milliós Budapest egyik polgárának.

Nehéz időkben került Szendy Károly a város élére. Már az 1936. évre összeállított költségvetés is hiánnyal zárult és ez a helyzet azóta sem javult. Viták és elvi harcok folynak ugyan a törvényhatósági bizottságban a városi háztartás mérlege körül, de sem a kormánypártnak, de még az ellenzéknek sem jut eszébe soha, hogy a kényszerű helyzet alakulásáért valójában ne a nehéz gazdasági viszonyokat, hanem a polgármestert okolja. A törvényhatósági bizottság minden tagja, de minden tisztánlátó és igazságos érzésű budapesti polgár tudja, hogy az agilitásnak, hivatali szorgalomnak, kezdeményezésnek és szívós kitartásnak rég nem adta olyan ragyogó példáját polgármester, mint Szendy Károly. Egyenes jelleme, a legkisebb ügyek iránt való érdeklődése, meleg szíve, a nagy kötültekintést igénylő dolgokban mutatkozó kristálytiszta éleslátása azok a körülmények, amelyek őt annak ellenére, hogy mindössze három éve irányítja Budapest egymillió polgárának sorsát, a közmegbecsülés és elismerés részesévé tették. És mindenki elismeri, hogy az a gesztus, amellyel három év előtt lecsatolta kardját, nem üres póz volt, hanem elkötelezettség, amely mellett hűségesen kitartott Szendy Károly.

Hegedüs Bertalan egyházközségi gondnok. Az angyalföldi református egyházközség *Gál* Lajos elnöklésével főgondnokká *Vass* Kálmán gyárost, gondnokká *Hegedüs* Bertalan dr. törvényhatósági bizottsági tagot és *Török* Sámuel vállalkozót választotta meg. A *Hegedüs* Bertalant ért megtiszteltetés nemcsak az egyház buzgó tagjának szólt, hanem a tevékeny és önzetlen városatyának is, aki kerületének érdekeit szívén viseli és úgy szociális, mint más téren nagy eredményeket ért el.

A Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete december 21-én jubiláris vacsorát tartott, amelynek ünnepi szóloka *Vályi* Lajos dr. törvényhatósági bizottsági tag volt. Az ünnepi beszéd, amely kiterjedt az ügyvédség mai helyzetének méltatására is, nagy hatást keltett az ünnepi vacsora résztvevőire.

December 23, 26 és 30-án délután fél 3 órakor
Ügetőverseny

„ROBOT"
Magyar cseppfolyós ipari és kazán tüzelések
A szabadalmazott **„LAZIN"** rendszerű nehézolaj **porlasztó** és **gázkihajtószerkezetek** vezérképviselete. Füstmentes nehézolaj tüzelések minden célra.
Budapest, V., Csáky-u. 36. —✳— TELEFON: 293 631.

TAKARÉKOS CSALÁDOK
bevásárlásaikat olcsón eszközölhetik
KLEIN ANTAL
szövet-, selyem-, bársony-, vászon-, fehérnemű-, kelengye-, kötöttáru-, pongyola- és nőikonfekció-üzletében
KIRÁLY-UTCA 49. (A Teréztemplomnál)

Fővárosi kinevezések

A várva-várt fővárosi kinevezések nyilvánosságra jutottak karácsonyi örömére azoknak, akik *Karafiáth* Jenő dr. titkostanácsos, főpolgármester és *Szendy* Károly polgármester hatalmas kinevezési névsorába belejutottak.

Szendy Károly polgármester kinevezési listájában tanácsjegyzők lettek: *Vancsik* Bertalan dr., *Tereszky* Tivadar dr., *Salamonfay* Nándor dr., tisztiügyész: *Matolcsy* Kálmán dr., tisztiügyészhelyettesek: *Kas* Béla dr. és *Szecsey* Dénes dr., műszaki főtanácsos: *Alberti* Gyula, műszaki tanácsos: *Csányi* Imre, I. oszt. statisztikai főjegyző: *Buzássy* Károly dr., II. oszt statitsztikai főjegyző: *Bene* Lajos dr., II. oszt. statisztikai jegyző: *Török* István dr., alleveltáros: *Rokken* Ferenc dr., központi múzeumi igazgató: *Horváth* Henrik dr., osztályigazgató: *Kopp* Jenő dr., állatorvosi tanácsos: *Harcz* János dr., közélelmezési tanácsos: *Pászthory* József, adóhivatali főtanácsosok *Szemere* Emil, *Szentes* Ödön, *Baranyai* Imre, *Horánszki* András és *Kis* György, pénztári aligazgatók: *Forstner* Károly és *Apaticzky* Károly, segédhivatali főigazgatók: *Járdek* Elemér, *Eller* Károly és *Stokovszki* József. A kinevezettek közt van *Halász* Árpád dr., a *Fővárosi Közlöny* szerkesztője, a kiváló újságíró, akit a polgármester a városháza gyorsirodai főnökévé nevezett ki.

A *Karafiáth* Jenő dr. főpolgármester által kinevezettek listáján szerepelnek a többi között: *Gavora* Ferenc dr., aki főszámvevőhelyettessé, *Bischitz* Károly, *Fodor* Barnabás, *L'Auné* Frigyes, *Raáb* József és *Boros* István, akik számvevőségi főtanácsosokká léptek elő.

A főbb tisztviselőknek kinevezését az előléptetések hosszú sora követi, a főváros adminisztrációnak minden szakából.

Márkus Jenő előadása. *Márkus* Jenő dr. miniszteri tanácsos, a BSzKRT h.-vezérigazgatója *„Pesttől Budapestig"* címmel előadást tartott, amelynek meghallgatására a közélet számos előkelősége jelent meg. Rendkívül érdekesen vázolta a mai Budapestnek kialakulását Pest, Buda és Óbuda egyesítésétől a legújabb időkig. Az előadás után hosszasan ünnepelték *Márkus* Jenőt.

Gundel Károly Kis Magyar Szakácskönyve. A Magyar Szakácsok Köre kiadásában ezzel a címmel szakácskönyv jelent meg, amelyet *Gundel* Károly, a szakácsművészet nagymestere írt. Ennél jobb bejánló nem kell a könyvnek, amely bizonyára csakhamar népszerű lesz mindazok előtt, akik a jó konyhát, az igazi magyar konyhát szeretik. Nagy érdeme *Gundel* Károly munkájának, hogy nem ételfantasztikumokat ír le, amelyeket elolvasni talán érdekes, de amelyeket megfőzni, megsütni a mai viszonyok között nem igen lehet. *Mallász* Gitta és *Dallos* Hanna pompás rajzokkal illusztrálják a könyvet, amelynek olvasói számára előszavában *Gundel* Károly sok szerencsét és sikert kíván, ha a receptek szerint főzni-sütni akarnak és jókedvet, jóétvágyat kíván az ő útmutatása szerint készült ételek fogyasztóinak.

Glücksthal Samu emléke. A *Svábhegyi Egyesület* néhai nagynevű elnöke, *Glücksthal* Samu dr. emlékére a TÉBE tanácstermében rendkívüli közgyűlést tartott. Az emlékbeszédet *Urbanovich* G. Zoltán egyesületi alelnök mondta.

A Rózsadomb és Vidéke Egyesület, amelynek élén *Harrer* Ferenc dr. áll, december 21-én tartotta évi közgyűlését. Megjelent a közgyűlésen *József Ferenc* kir. herceg, az egyesület fővédnöke is.

Nagy gond ilyenkor az a kedves probléma, mit ajándékozzunk karácsonyra. Egy pillantás megszokott kedves trafikunk kirakatára, máris leveszi vállainkról ennek a gondnak egy részét, mert a Dohányjövedék olyan izléses, ragyogó karácsonyi csomagolásban hozta piacra válogatott gyártmányait — a normális mellett Nikotex minőségben is —, hogy akárkinek is juttatunk belőlük, örömet szerzünk velük.

Beér Sándor
ZOMÁNCTÁBLÁI
a legszebbek
Budapest, V., Gr. Tisza István-u. 5. Tel.: 1-824-29.

„HYPO" fehérítő lúg
forgalomba hozza:
Hoffmann Vegyipar
Telefon: 132-729. Budapest, IX., Thaly Kálmán-u. 26.

A **„PNEUCIT"**
TÖLTŐTOLL
Átlátszó testtel, arany tollal
16 pengő
CILCER ÉS TÁRSA
papírüzletében
V., Dorottya-utca 9. szám

YELLOW szivacsbehozatali áruház Budapest,
VI., ANDRÁSSY-ÚT 32. T.: 111-336.
Kocsimosó szivacsok és **szarvasbőrök**, továbbá mindenemű **ipari szivacsok** ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

GAZDASÁGI ÉRTESÍTŐ

Budapest pénzügyi mérlege

Irta: Liptay Lajos,

a Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár vezérigazgatója

Szendy Károly polgármester a legnagyobb nyiltsággal tárta fel a főváros pénzügyi helyzetét. Nem titkolódzott, enem kendőzte a bajokat, de nem is túlozta a nehézségeket. A főváros költségvetése ugyan deficites, a hiány azonban a főváros nagy vagyona és nagyszabású gazdálkodása mellett nem lényeges. Most kerül a sor az állam és a főváros közös pénzügyi problémáinak rendezésére, felosztják a munkaköröket és az adómegoszlás helyes arányát is megállapítják.

Az idők folyamán a főváros pénzügyi gazdálkodása sem maradhatott meg a régi keretek között. A főváros nemcsak a közigazgatást bonyolítja le, hanem *az üzemek létesítésével a közületi gazdálkodás lényegesen megváltozott.* A közigazgatási funkció zavartalan teljesítése mellett Budapest nagyon komoly gazdasági problémák megoldására vállalkozott. A közüzemek felállításával a főváros az ország egyik legnagyobb vállalkozójává változott át. Ez a helyzet vezetett arra, hogy a főváros nem elégedhetett meg a régi szervezeteivel, hanem *gondoskodnia kellett arról, hogy olyan apparátusa legyen, amelynek segítségével a lassan-lassan már szétágazó pénzügyi gazdálkodást centralizálhatja.* Erre a legalkalmasabbnak mutatkozott egy pénzintézet létesítése.

Régen gondoltak már arra az üzemek fejlődésével kapcsolatban, hogy a magyar fővárosnak saját, önálló pénzintézetet kellene alapítania, de ez a vállalkozás nem ment valami könnyen. Sok hiábavaló kisérlet után *1928-ban mégis sikerült életre hívni a Községi Takarékpénztárat.* Célja, hogy egyfelől közös gyüjtőmedencéje legyen a főváros és az üzemek pénzkészleteinek, másfelől pedig Budapest városa ebben az intézményben találja meg azt a szervet, amely átsegíti azokan a nehézségeken, amelyek magától értetődően jelentkeznek, ha a közigazgatás gazdasági, illetőleg üzleti tevékenységet fejt ki. A pénzintézet minden nehézség nélkül nyujthat átmeneti hiteleket, sőt a fővárost még nagyobb feladatok keresztülvitelében is segítheti. Komolyabb beruházások céljából összeköttetései felhasználásával *olyan hitelt szerezhet, amelynek révén nagy alkotásokat lehet megvalósítani.*

Ma már nyilvánvaló, hogy a főváros igen helyesen cselekedett, amikor a *Községi Takarékpénztárt* felállította. A főváros pénzintézete *a nagy gazdasági válságban kiállotta a tűzpróbát.* Legjobban bevált az 1931. év óta tartó gazdasági krízis idején, amikor a fővárosnak a dolog természeténél fogva jelentős hitelre volt szüksége. A zavartalan pénzellátásban soha fennakadás nem történt.

Mi a főváros legnagyobb baja a pénzügyi gazdálkodás terén? *Budapest városának nincs forgótőkéje.* Pedig erre nagyon nagy szükség van, főleg azért, mert a büdzsébevételek és kiadások nem ugyanabban az időben jelentkeznek és a pénzügyi gazdálkodásban így könnyen bonyodalmak keletkezhetnek. A főváros pénzintézete 1931 óta a városnak megfelelő forgótőkét bocsátott rendelkezésére, majd később segítségére sietett, amikor nagyobb pénzügyi problémákat kellett megoldani. Sokat beszéltek a kórházi alap felszámolásáról, amelynek révén 18 millió pengő hiány mutatkozott. Ezt a nehézséget is sikerült azonnal áthidalni.

Másképpen dolgozik egy kereskedelmi vállalkozás és másképpen a közület. A főváros nagy pénzügyi müveleteit, a külföldi hitelezőkkel való tárgyalások lebonyolítását és a változott időknek jelentkező anyagi hasznát *egymaga nem tudta volna elintézni.* A Községi Takarékpénztár tette lehetővé a főváros számára, hogy az *1930. évi Mendelsohn et Co.*-tól felvett 2.8 millió dollárt visszafizethesse. Ez a kölcsön 16 millió pengő volt és annakidején Budapest városa a pénzt a *Vásárpénztár* rendelkezésére bocsátotta. A kölcsön visszafizetésére alkalmas idő mutatkozott, de a *hitelrögzítő egyezmények nem engedték volna meg a főváros számára az előnyös tranzakciót.* Hiába lett volna pénze a fővárosnak, ha mint közület tartozik, úgy nem fizethette volna ki a tartozását és a nemzetközi pénzügyi helyzetet a főváros közönsége számára nem aknázhatta volna ki kedvezően. A Vásárpénztár felszámolt és így *megvolt a lehetőség a kölcsön likvidálására, viszont a Községi Takarékpénztár tőkeereje lehetővé tette a főváros számára a kölcsön visszafizetését.* Maga ez a pénzügyi tranzakció *tisztán 7 millió pengőt jelentett.* Nemcsak az effektív nyereség jelent sokat, hanem *az új pénzügyi szituációban a főváros anyagi helyzete kétségen kivül megerősödött,* hiszen egy komoly külföldi tartozás nem nyomja többé a vállát.

A polgármester arra törekszik, hogy a főváros pénzügyi alapjait megszilárdítsa. Nem kellemes egy közületnek sem, ha sok rövidlejáratú tartozása van, ezért gondolt arra, hogy *a rövidlejáratú kölcsönöket hosszúlejáratú kölcsönökké változtatja.* Fel akarta még számolni a 18 milliós kórházi alap likvidálása révén jelentkezett 18 millió pengős kölcsönt is, a Mendelsohn-kölcsön visszafiztése után fennmaradt 3 millió pengős összegnek fedezéséről is gondoskodni kellett, sőt még ez sem volt elég, mert az új beruházásokra 7.5 millió pengőt kellett előteremteni. Ezek adták azt a gondolatot, hogy *a Községi Takarékpénztár egy 30 milliós kölcsönkötvényt bocsásson ki.* Ennek az ellenértékéből ezek a szükségletek mind fedezhetők, viszont a főváros ezt a kölcsönt 15 év alatt minden különösebb megterhelés nélkül egészen könnyen visszafizetheti.

Hallottam olyan ellenvetéseket is, hogy a fővárosnak nem volt szüksége pénzintézete útján ezeket a pénzeket megszereznie, hiszen üzemeinek pénzkészleteit is igénybe vehette volna. Az ilyen megoldásnak nemcsak törvényes akadályai vannak, hanem *a gazdasági életben lehetetlen egy ilyen tranzakciót keresztül vinni.* Egy ilyen igénybevétel esetén az üzemek tőkéiket teljesen lekötik, míg ha a takarékpénztár mint pénzintézet betétként kezeli ezeket az összegeket, úgy szükség esetén a pénzkészlet azonnal likviddé válik és abban a pillanatban folyósítani tudja a bank, amikor a tőkére az üzemnek szüksége van. Ez volt különben az oka annak, hogy a nyugdíjalapoknak csak egy részét használtuk fel kölcsönkötvények vásárlására.

A 30 milliós kölcsönnel teljesen rendeződik a fővárosnak minden égető hitelkérdése, de ezenkívül 10 millió pengő tényleges forgótőkehitelt is nyujtunk, úgy, hogy a további könnyű mozgás a főváros pénzügyi politikája számára ismét biztosítva van.

Természetes, hogy a *Községi Takarékpénztár* nemcsak rendelkezésére áll a fővárosnak minden pénzügyi kérdés megoldására, hanem ezenkívül még rendes, bankszerű tevékenységet is folytat. A főváros közönsége teljes bizalommal fordult a város bankja felé és Budapest városa pénzintézeténél látja biztosítva nélkülözhető pénzét. 1928-ban csak 27.5 millió pengő volt a betét, a mult évben pedig már *86.5 millió.* Olyan időkben történt ez a hihetetlen emelkedés, amikor gazdasági válság dühöngött és most, s amikor már a gazdasági javulás jelei mutatkoznak, a belső tőkeképződés terén azonban még mindig vannak kívánni valók.

Ha a főváros pénzügyi mérlegét meg akarjuk csinálni, úgy kétségtelenül nagy örömmel kell elkönyvelni *Lamotte* Károly alpolgármester külföldi tárgyalásait. *A főváros hitelezőivel sikerült a vitás kérdéseket véglegesen rendezni.* Lamotte alpolgármester fáradozásának az az eredménye, hogy a külföldi hitelezők többé aranyban nem követelhetik a tartozás visszafizetését.

A jövőben is lesznek mindig jelentős problémák és az ország pénzügyi helyzetére is mindig tekintettel kell lenni. Ha majd a külföldi kölcsönök végleges rendezésére megnyílik a lehetőség, úgy a főváros az alkalmas pillanatot nem fogja elszalasztani. *Mindenesetre* örülhetünk annak, hogy a gazdasági válság szörnyű viharát a főváros kiállotta és a gazdasági értékeket sikerül a válságon átmenteni. Nagy megnyugvást jelent ez a főváros minden egyes polgárának és dolgozó emberének.

Öntöttvas radiátorok

a központi és etagefűtés szolgálatában

Ha végignézünk a mi rohamosan fejlődő és szépülő Budapestünkön, a mindenfelé épült modern palotákon, a modern technika sokféle térhódítását látjuk, de a korszerü berendezések közül egy sohasem hiányzik: *a központi-, illetőleg az etage-fütés.* A legutóbbi korszaknak újításai közül ezek a fütőberendezések váltották be legjobban a hozzájuk füzött reményeket. Bérházakban, középületekben, iskolákban, irodákban, üzlethelyiségekben, kórházakban, szanatóriumokban, penziókban az ideális higiéniát a modern követelményeket és a gazdaságos berendezkedést csakis a központi-, illetőleg etagefütés biztosítja.

Ehhez a százszázalékig bevált fütési rendszerhez évtizedek óta legnagyobbrészt *öntöttvas radiátorok* kerülnek felszerelésre. Magyarországon ilyen öntöttvas radiátorok gyártására a *Magyar Radiátorgyár Rt.*, Budapest, a *Petz Testvérek vasöntőde és gépgyár rt.*, Esztergom, a *Strebelművek kft., Budapest-Moson*, a *Weiss Manfréd acél- és fémművei rt.*, Csepel rendezkedett be nagy áldozatkészséggel és hatalmas befektetéssel. Ezeknek a gyáraknak sikerült olyan típusokat gyártani, amelyek könnyen tisztíthatók, nem porfogók és tetszetős külalakjuknál, valamint szép kivitelüknél fogva egyúttal díszei is úgy a lakásoknak, mint kórházaknak, penzióknak, szanatóriumoknak és irodahelyiségeknek.

Az eddigi tapasztalatok fényesen igazolják a felsorolt gyárak által gyártott öntöttvas radiátorok kiváló minőségét, elsőrendü kivitelét. Úgy a külföldön, mint a belföldön közismert és bőséges tapasztalat alapján igazolt tény, hogy *az öntöttvas radiátorok élettartama majdnem korlátlan, soha nem szorulnak kicserélésre, vagy javításra,* szemben a kályhafütéssel, melynél tudvalevőleg a kályhák évenkint rendszeresen tisztítandók, javítandók, nem is szólva a fütési idény alatt gyakran előforduló kellemetlenségekről. Az öntöttvas radiátorok nem rozsdásoknak és egy darabból hegesztés nélkül készülnek. Az öntöttvas radiátorok mai legújabb típusa *a kis vizterü síma, öntöttvas fütőtest, amelyek kis helyen nagy fütőfelületet tudnak összesüriteni, míg a radiátorfütőtestek maguk könnyüek és olcsók,* hogy az épittetők nagyobb áldozatok nélkül beszerezhessék és ezzel ezeknek a kiváló gyártmányoknak forgalmát növeljék. H. K.

KOVÁCS JENŐ
ASZTALOS ÜZEME
BUDAPEST, VIII., PRÁTER-UTCA 74.
TELEFON: 135—625.

LIEBHARD BÉLA
építőmester
Budapest, ÜLLŐI-ÚT 64
Telefon: 1-328-06.

PLASTILIT HÉZAGMENTES PADLÓBURKOLAT
szines asfalt műmassából.
DONATH ALFRÉD
Budapest, Csengery-u. 80. T.: 124-103
Építőipari segítelő- és vegyianyagok gyára

Gyári kémények
ipari kemencék
építése
kazánbefalazások
kéményjavítások
betoncölöpözések
készítése
CUSTODIS ALPHONS
MÉRNÖKI IRODA
V., NÁDOR-U. 19. (Tel.: 112-007)
Mérnöki látogatás és
tanácsadás díjmentes

Emery
Ipari és kereskedelmi csiszolóárugyár
Budapest, XIV., Francia-út 46. Tel: 297-850.

DUBECZ MIHÁLY
lakatosmester
Bejárat Vilmos császár-út 10. és Erzsébet-tér 15.
TELEFON: 386-782. Szabadalmazott hazai-szén-tüzelésü és fatüzelésü kályhák, tüzhelyek, vasredönyök, napellenzők, rácsok.

Közérdekű hitelnyujtás, kisemberek védelme, takarékpropaganda a Kisipari Hitelintézet „üzleti" programja

Irta: Szél Jenő dr.,

a Budapesti Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója

A kisexisztenciák talpraállítása és megerősítése szempontjából igen nagy jelentőségű volt a székesfőváros vezetőségének az a közgazdasági és szociális irányú gondoskodásából eredő elhatározása, amelynek eredménye a Budapesti Kisipari Hitelintézetnek 1918 január 1-én történt megalapítása és fokozatos fejlődésével kapcsolatos megerősítése. Ennek következtében az intézet saját tőkéjének ezidőszerinti összege 3 millió pengő, amely az 1938. évi költségvetésben felvett alaptőkeemeléssel együtt 3,400.000 pengőre fog emelkedni.

Az intézetnek közgazdasági és szociális jelentősége abban van, hogy a kisexisztenciák olyan kistételű hitelszükségleteinek intézményes kielégítését biztosítja, amely tevékenységre a magángazdasági pénzintézetek rentabilitás hiányában nem vállalkoznak.

Ugyanakkor, amikor a Budapesti Kisipari Hitelintézet gazdasági és szociális szempontból rendkívül fontos szükségleteket elégít ki, nemcsak a kisexisztenciáknak teszi lehetővé munkaalkalmak kihasználását és így munkáskezek foglalkoztatását, hanem a pénzintézet saját üzemében is mindinkább több és több tisztviselőnek tud foglalkozást adni.

Az intézet közel 14 millió pengős kihelyezési állománya azonban nemcsak a munkaalkalmak fokozása szempontjából bír nagy jelentőséggel, hanem igen nagy jelentőséggel bír adózási szempontból is, mert hiszen ennek a tőkének a gazdasági életben való forgása igen jelentős forgalmi-, keresetí-, jövedelmi adó, valamint egyéb adó és illeték, stb. bevételeket eredményez a kincstár és a főváros számára.

Figyelmet érdemel mindenesetre az a körülmény is, hogy az intézet adó- és illetékmentesség nélkül, valamint szubvenció nélkül teljesíti altruisztikus feladatait és hogy a technika modern eszközeinek és a racionális organizáció módszerének felhasználásával olyan egészen kistételű hitelműveletek lebonyolítását is tudja elvégezni, mint például a 40 pengőtől legfeljebb 300 pengőig terjedő ú. n. fedezetlen kamarai hitelek és a legfeljebb 500 pengőig terjedő piaci árusok hiteleinek lebonyolítását, amely utóbbi két hitelakciónál heti egypengős törlesztések is lehetővé vannak téve.

Érdekes adat, hogy a Budapesti Kisipari Hitelintézet 1936-ban 4431 tételben kereken 5 millió pengő kisipari és kiskereskedelmi hitelt folyósított és hogy 1924-től 1936 végéig kereken 34 millió pengő kisipari és 1928-tól 1936 végéig kereken 8½ milló pengő kiskereskedelmi hitelt folyósított. Az intézet tervbevett alaptőkeemelése előreláthatólag a hitelkereteknek kereken 1,200.000 pengővel való felemelését fogja lehetővé tenni és így számítani lehet arra, hogy 1938-ban a visszafolyó törlesztések alapján is együttesen több, mint 6 millió pengő fog a kisexisztenciák indokolt hiteligényeinek kielégítésére fordíttatni.

Nem érdektelen az a megállapítás sem, hogy a kisexisztenciák általában pontosan tesznek eleget vállalt kötelezettségeiknek és hogy egészen elenyésző azoknak az eseteknek a száma, amelyekben hiteligénylő önhibájából nem tesz eleget vállalt kötelezettségeinek. Ez természetesen a gondos kiválasztásnak is eredménye, aminek következtében a veszteségek fedezésére szolgáló tartalékok nemcsak hogy nem csökkennek, hanem évről-évre — ha nem is nagymérvű — emelkedést mutatnak.

A kisipari hitelellátás terén szerzett két évtizedes tapasztalat alapján az intézet újabban fokozott mértékben nyujt ú. n. termelési hiteleket amelyekkel lehetővé teszi a szakszempontból kifogástalan teljesítőképességű kisiparosoknak hitelműveletekkel kapcsolatos munkavállalását. Ugyanezen az alapon támogatja az intézet hitellel a Kisipari Kiviteli Intézettel kapcsolatos munkavállalásokat is.

A kisexisztenciák megerősítését szolgálja az intézetnek az a takarékpropaganda tevékenysége is, amelyet ügyfeleinek gyermekei, de különösen az iparostanoncok körében folytatott. Ezt a tevékenységet 1927-ben kezdte meg az intézet, amikor is 15.000 darab 1 pengős ajándékbetétet tartalmazó takarékbetéti könyvet osztott szét az iparos- és kereskedőtanoncok, valamint ügyfeleinek gyermekei között. Azóta is ebből a körből bárkit egypengős takarékbetétet tartalmazó ajándékkönyvecskében részesít és a legkisebb betétek (fillérek is) elfogadtatnak. A propaganda eszközei főképpen perselyek, takarékbélyegek és takarékautomaták.

A Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt. a kisexisztenciák számára a pénzintézeti szolgálat minden ágával rendelkezésre áll és ebben a szolgálatban elsősorban nem az üzleti szempontok, hanem az intézet közérdekű szempontjai az irányadók. Ezért az intézet nem is folytat úgynevezett üzletszerzési tevékenységet.

Gazdasági életünk nagyjelentőségű tényezője:

a Kézművesipari Kiállítás és a Lakberendezési Vásár

A magyar gazdasági életnek évenkint visszatérő jelentős és a legszélesebb köröket érdeklő eseménye az *Országos Kézművesipari Kiállítás* és az ezzel egybekötött *Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár*. Az *Országos Iparegyesület* 1925-től kezdve 12 ízben rendezte meg ezt a kiállítást, majd a vásárt, amelynek *az idén rekord eredménye volt*. Ezeknek az intézményeknek életerejét és jelentőségét talán a legjobban ezek az adatok igazolják, amelyek a résztvett szakmák és kiállítók számának, a bérbeadott terület méretének és a látogatási forgalomnak adatait mutatják.

Év	Résztvett szakmák száma:	Résztvett kiállítók száma:	Bérbeadott terület mérete:	Budapesti vidéki és külföldi látogatók száma összesen:
1925*	28	620	3200	38.500
1926*	27	710	4300	47.800
1928*	38	920	6400	59.200
1929	20	240	2250	32.400
1930	23	390	4100	58.500
1931	27	430	4700	75.700
1932*	41	1083	6940	88.200
1933	24	451	4900	94.900
1934	29	478	5160	107.400
1935	26	492	5340	123.100
1936	31	504	5780	138.700
1937**	57	1137	7830	197.000

*(A *-gal megjelöltek Kézművesipari Tárlatok, illetve Kiállítások voltak, a **-gal megjelölt Kiállítás és Vásár, a többiek Őszi Lakberendezési Vásárok.)*

Már ezek a számok is mutatják egyfelől, hogy az Országos Kézművesipari Kiállítások minden egyes esetben a kiállítók számának erős kiugrását jelentik, de mutatják másfelől azt is, hogy az 1929-ben először rendezett Őszi Lakberendezési Vásár is tényleges gazdasági szükségletnek tett eleget, aminek természetes eredményeként a vásár kiállítóinak száma is állandó emelkedést mutatott.

Az összes eddig elért eredmények sorában a rekordot azonban minden téren az ezévi egyesített vásár és kiállítás érte el. Nemcsak a kiállítók száma emelkedett eddig még nem tapasztalt magasságra, hanem az általuk igénybevett terület is oly méreteket öltött, amelyek mellett szűknek bizonyultak az Iparcsarnok és a fővárosi csarnok hatalmas befogadóképességű termei. Ezúttal fordult elő először, hogy az *Országos Iparegyesület* az Őszi Vásár elhelyezése érdekében hatalmas területeket volt kénytelen igénybevenni a városligeti park területéből is és hogy a kiállítók méltó felsorakoztatása céljára külön pavillonokat kellett emelni az Iparcsarnok előterében. A vásár által elfoglalt terület ezzel 34.500 négyzetméterre növekedett. Belőle 17.500 négyzetmétert foglaltak el az épületek. A kiállítók pedig 7830 négyzetmétert béreltek ezekből a csarnokokból, amelyeknek többi területe a sétányok célját szolgálta.

A vásáron és kiállításon résztvett 1137 kiállító 57 szakma keretében felölelte mindazokat a termelési ágakat, amelyekben a magyar kézművesiparosság tevékenykedik. Joggal állapíthatjuk meg, hogy az Országos Kézművesipari Kiállítás az egész magyar kisipar legjobb teljesítményeinek felvonulását jelentette, a fővárosiét és a vidékiét is. Nagy sikere volt az Őszi Vásárnak *számos külföldi állam részvétele*, ami az idegenforgalmat is hathatósan szolgálta.

Üdvözlet a Fővárosi Hirlapnak, amely lankadatlan kitartással küzd a kereskedő életérdekekért, az áruházi kolosszusok ellen

Irta: TÓTH GÁBOR

törvényhatósági bizottsági tag, a Fűszerkereskedők Országos Egyesületének ügyv. elnöke

A negyedszázad, amelyet a *Fővárosi Hirlap* most betöltött, akkor igazi jubileumi ünnep, ha a letelt időnek tartalma van, ha a lap nem csak élt, hanem dolgozott is és ha munkájával a közérdeket szolgálta. Ha ilyen szigorú szemüvegen nézzük a *Fővárosi Hirlap* huszonöt esztendejét, akkor állapíthatjuk meg igazában, hogy *joggal ünnepelheti meg multját*, sőt elvárhatja, hogy ebben az ünnepében *mások is résztvegyenek*.

Azt hiszem, nagyon széles kör az, amely ennek a kiváló várospolitikai organumnak jubileumi örömében részt kér, éppen úgy, mint ahogy ünnepi érzéssel üdvözli a *Fővárosi Hirlapot* az a kereskedőtábor, amelynek képviseletében most az ünneplők sorába lépett. A *Fűszerkereskedők Országos Egyesülete* nem hagyhatja tovatünni ezt a jubiláris évfordulót anélkül, hogy a legmélyebb rokonérzéssel, az együtt küzdők bajtársi szeretetével ne köszöntené ezt a lapot, amely

lankadatlanul, törhetetlen hévvel és kitartással küzdött mindig a kiskereskedő tábor életérdekéért.

És nem csak küzdött, hanem *messzire megelőzve az egész magyar sajtót*, sőt — szinte hihetetlenül hangzik — *megelőzve a közvetlenül érdekelt kereskedőtársadalmat és annak érdekképviseleteit*, felemelte szavát a kereskedelmet, közte az élelmiszerkereskedelmet fenyegető veszedelem ellen, amely az *egyenlőtlen fegyverekkel harcoló,*

mindjobban túltengő és elhatalmasodó áruházi kolosszusok

versenyében jelentkezett.

És itt kell rámutatnom az előbb hangsúlyozott bajtársi viszonyunkra, mert akkor,

amikor még senki sem eszmélt rá a veszedelemre, a Fővárosi Hirlap és a Fűszerkereskedők Országos Egyesülete volt az, amely az életvédelmi harcot megindította

és meghúzta a vészharangot, — hogy nem ok nélkül, ezt ma már az egész kiskereskedelem, a kisipar és vendéglátóipar is érzi.

Ma jubileumot ünneplünk: nem kívánunk harci riadót fújni. Még annak ellenére sem, hogy így karácsony előtt *a legkiválóbban és leghatékonyabban jelentkezik a kiskereskedelemmel szemben az áruházi kolosszusok versenye*, nem akarom keserűségemet kiönteni, a tömegfiókok és gyári detailüzletek szertelen szaporodásával szemben sem kiáltok segítségért, ma nem akarok mást, mint sok-sok kereskedőtársammal egyetemben *megszorítani azt az erős kezet, amely mindig a mi harcunkat vívta.*

Szép asszony! Szebb lesz a lakása, ha függönyét MOST nálam vásárolja.
Rendkívüli olcsó árak.
LÖWY ARTHUR Budapest, Csak Király-u. 15. Fióküzlet nincs!
Storfüggöny csipkeszövetekből s. rojttal 150/250 cm. — — —

Budapest egyedülálló «porcellánköve»,

amely fél évszázadnál hosszabb idő óta a legideálisabb útburkoló anyag

A magyar ipar, a magyar teremtő géniusz egyik nagy sikeréről kívánunk ez alkalommal szólani.

Jóval több fél évszázadnál, hogy a *Drasche-gyár* tetszetős, sárgaszínű, rendkívüli keménységű és porozítás nélküli útburkolóanyaggal szerezte meg a keramikusok és a nagyközönség elismerését. A Németországban, Hollandiában, Lengyelországban gyártott sokkal kisebb, körülbelül negyedrész szilárdságú „útburkoló klinker" elnevezéstől eltérően ezt a kitünő anyagot kezdettől fogva

keramit

néven hozták forgalomba. A porcellánhoz hasonló tulajdonságai alapján *„színes porcellánkőnek"* is nevezhették volna, mert a megszokott fehér színtől eltekintve, a nemes porcellánnal azonosan viselkedik. Nyersanyaga budapesti (kőbányai) specialitás és mint ilyen, úgyszólván az egész világon egyedülálló. Teljesen a magyar föld, a magyar munkáskéz terméke. Tulajdonképpen *pontusi iszap*, amely igen szerencsés arányban földpátot, kalcium- és magnezium-karbonátokat, továbbá vasoxidot és kvarcot tartalmaz.

A keramit gyártási és égetési módját a Drasche-gyár egyik neves mérnöke, *Rost* Ottó, még a mult század 70-es éveiben dolgozta ki, olyan tökéletesen, hogy azon félszázad alatt alig kellett valamit változtatni. A nyers feldolgozáshoz különféle aprítógépek, sziták, keverők, nedvesítők kb. 200 atmoszféra nyomású hidraulikus sajtók és speciális szárítók szükségesek, míg égetése 1300 C fok körüli igen magas hőmérsékleten, samotrekeszekben vagy tokokban, ugyancsak az először *Rost* által alkalmazott speciális körkemencékben történik.

Az azóta elmult évtizedek alatt a keramit nemcsak hazánkban terjedt el, úgy, hogy Nagymagyarországnak alig volt városa, amelynek keramitburkolatú útteste vagy tere ne lett volna (Budapesten magában kb. félmillió négyzetméter keramitburkolat, az ország egyéb helyein pedig 700.000 négyzetméter burkolat van lefektetve), hanem a tetemes szállítási költségek ellenére megtalálta útját — éppen kitünő tulajdonságainál fogva — az összes balkáni államokba: *Belgrád, Sarajevo* városa éppen úgy épített keramitutakat, mint *Sofia* vagy *Konstantinápoly*.

Budapesten az *Egyetem-utcában* levő *60 esztendős keramitút* a legmeggyőzőbb példa arra, hogy ez a nemes anyag helyesen fektetve, mint felső útkéreg, elpusztíthatatlan. Míg az idők folyamán a legjobb minőségü bazalt- és gránitkockák is ívesre kopnak, addig a keramitkövön a kopás mértéke a legerősebb igénybevétel mellett évtizedek alatt is csak tört része a milliméternek. A keramit-burkolat évtizedek óta kitünően ellentáll a vegyes forgalom (lovasszekér, traktor, teher- és személyautó) kopató, bontó stb. hatásainak és szakszerü fektetés esetén karbantartási költségekkel is alig kell számolni.

A külföldi autósoknak — tapasztalat szerint — elsősorban is a keramitútaknak szép színe és az útfelületnek úgy száraz, mint nedves időben előnyösen konstatálható, csúszást gátló ellenállása tünik fel, amely főleg az egyes keramitkövek közötti, bitumennel vagy cementtel kiöntött hézagok hálózatának köszönhető.

Annak ellenére, hogy a magyar keramitút ilyen kiváló tulajdonságokkal renlelkezik, hosszú élettartamú és helyes kezelés mellett minimális fenntartást igényel, alkalmazása újabban a tévesen értelmezett takarékossági szempontok miatt háttérbe szorul.

Azt, hogy milyen hibákat követnek el az „olcsóság" jelszava alatt a magán- és közvagyonnal szemben, erre a mindennapi élet mostanában, sajnos, a kelleténél több példát szolgáltat. Az úgynevezett „olcsó" útburkolatokba fektetett milliók, vagy százmilliók éppen úgy el fognak veszni, mint azok a modern nagyvárosi kártyavárakba fektetett összegek, amelyek ellen egyelőre csak a lakók panaszkodnak.

Szilárd véleményünk az, hogy *a magyar országúti vegyes forgalom számára* legalkalmasabb útburkolat csakis az *apró elemekből álló*, nagyszilárdságú és keménységü *kő-, vagy keramitanyag* lehet. Különösen áll ez a nagyobb városok nagyforgalmú útjaira és az országutaknak a községeken átvezető úgynevezett *átkelési szakaszaira*. Ahol — elvétve — ezzel ellenkező tapasztalatot szereztek, ott ennek mindig a rossz alépítmény, szakszerütlen fektetés és a nem megfelelő kiöntőanyag volt az oka.

Ismételten hangsúlyoznunk kell tehát, hogy úgy az alépítmény, mint a szakszerű fektetés, valamint a kifogástalan kő- és keramit-, továbbá a jó kiöntőanyag elengedhetetlen követelmény. Ha azonban ezeknek a követelményeknek megfelelnek, a megépített sok évtizeden át minden évszakban, mindenféle jármü számára, minimális fenntartási költséggel, megbízhatóan rendelkezésre fog állani.

A hatóságoknak nem szabad egyes budapesti bérházépítő vállalkozók stílusát és politikáját követni, hanem a jövőre gondolva, érvényt kell szerezni annak a szolíd elvnek, hogy *nem az az olcsó út*, mely kis költséggel épül ugyan, de már a következő években drága fenntartásra szorul és *néhány év alatt tönkremegy*, hanem az, amely ha nagyobb költséggel épül is, *sok évtizeden keresztül út marad* és fenntartása minimális költségbe kerül.

Ha ez az egyetlen helyes elv diadalmaskodik, akkor nem lesz stagnálásra, sőt visszafejlődésre ítélve egy olyan speciális magyar üzem, amely sok száz munkásnak ad kenyeret és amely 60 év óta a magyar iparnak elismerést, exportjával valutát szerzett és melyre — hisszük — a jövőben is még fontos feladatok várnak.

25 év küzdelme és győzelme

Fejezetek a festék- és lakkipar történetéből

Lapjuk sok hive mellett mi is csatlakozunk jókivánságainkkal a gratulálók tömegéhez és reméljük, hogy a Fővárosi Hirlap áldásos és hasznos tevékenységével, kitünő munkatársalval az eddigi flatalos hévvel és buzgalommal tovább fog haladni az aranyjubileumhoz.

A lap ezüstjubileuma határkő, melynél illik lepihenni és hátranézni, eltünődni a multon, amely küzdelmekben, válságokban olyan gazdag volt. 1912—1937. Milyen messze esik egyik a másiktól! Csendes, jó békevilág volt 1912-ben. Nagy-Magyarország fogyasztóképessége teljes mértékben érvényre jutott, igaz, hogy a hazai ipar kénytelen volt az osztrák és cseh gyárossal osztozkodni, mert a közös vámterület ezt lehetővé tette. Csak az állami és városi hatóságok beszerzései jelentettek kivételt. Volt azonban eset, hogy mi is részt kaptunk a közös intézmények (például haditengerészet) rendeléseiből és a magyar iparvállalatok szállítottak Galíciába, Boszniába, Dalmáciába is. Hogy bizonyos árukban az osztrák és cseh ipar versenyképesebb volt, azon csodálkozni nem lehet, mert míg a mi cégeink flatalok voltak és kevesebb tapasztalattal bírtak, addig a versenycégek kisebb rezsivel dolgoztak, mert nagy forgalmat bonyolítottak le és nagyrészt már amortizált felszerelésük volt.

Jött a háború. Minden megváltozott. Az első hat hónapban alig volt forgalom, azután jött a kötött gazdálkodás, mely a kevés rendelkezésre álló nyersanyaggal volt kénytelen táplálni a szükségletet. Szakmánk főleg olyan nyersanyagot dolgoz fel, amely tengerentúli országokból származik, mint pl. a copal és a fenyőgyanták, faolaj, terpentin, stb. és kénytelen volt ezeket nélkülözni, vagy pótanyaggal a háborus időket áthidalni. Nagyrészt ez sikerült is, igaz, hogy a fogyasztók kénytelenek voltak igényelket leszállítani.

A háború elmultával itt álltunk kifosztva, országunk megcsonkítva. Be kellett rendezkedni a szük határok közé szorult szükségleteknek ellátására. Igaz, hogy önálló vámterülettel. A fennálló festék- és lakkgyárak mellé csakhamar alakultak újabb gyárak, amelyek rendszerint itteni nagykereskedőkkel karöltve rendezkedtek be. Megállapíthatjuk, hogy eleinte igen sokan elfogultan ítélték meg a hazai ipar termékeit, mert akármit produkált is: a külföldi áru, legyen az bécsi, cseh, német, angol vagy amerikai, mindig jobb volt nézetük szerint. A hazai gyárak egyik nehézsége az előítélet, a másik nehézsége pedig, hogy míg a külföldiért vevőink minden árat megfizettek, hozzáadva a fuvart és vámot, addig a belföldinél rendkívül szükmarkunak mutatkoztak.

Amennyire ártott az inflációs idők devizakorlátozása a hazai gyáraknak a nyersanyagbeszerzésnél és rendes áron, rendes időben való kielgyenlítése terén, ugyanannyit használtak ezek a korlátozások a gyártmányok elhelyezhetőségénél. A vevők elszoktak kényszerüségből a kedvelt külföldi beszerzések lehetőségeitől és kezdték saját jól felfogott érdekükben a hazai ipart pártolni és íme, a hazai áru nem is volt olyan rossz, sőt sok tekintetben olcsóbb is és a követelmények számára megfelelőnek bizonyult.

Ma már ott tartunk, hogy a festék- és lakkiparban olyan cikk nincs is, amelyet a hazai ipar, ha megfelelő árat engedélyeznek, ne tudna a külföldivel egyenrangú minőségben előállítani. Gyáraink mind modernül vannak felszerelve, tudományos felkészültségük, kutatómunkájuk a hazai szükségletet, sőt módjukban volna jelentékeny mennyiséget külföldre is szállítani, ha a nyersanyagbeszerzés, devizaellátás nehézségei és korlátozásai megszünnének.

Jubiláris visszaemlékezésünk iparkodott a főbb mozzanatokat nagy vonalakban körülhatárolni és azon reményünknek adunk kifejezést, hogy a sok nehéz és küzdelmes év után „lesz még szőlő, lágy kenyér."

(L.)

GÓRN. ILLÉS CSŐ, VASBUTOR SODRONY-ÁGYBETÉT ÉS KERTIBUTOR
BUDAPEST, X., CEGLÉDI-U. 15.
TELEFON: 148—193.

Korszerű egészségügyi és fűtőberendezések sikere

A modern építkezések során, különösen olyan alkalmakkor, amikor a legmagasabb igényeknek kell eleget tenni, sürün találkozunk *Kovács* A. Ödön gépészmérnök cégével, amely azokról a berendezésekről gondoskodik, amelyek a fejlett építőtechnika világában a legnagyobb haladást mutatják fel. A *központi-fütés, vízvezeték, gázvezetek és* mindenrendü *egészségügyi felszerelések* terén vívott ki magának elismerést és hírnevet ez a cég. Talán a legjobban igazoljuk ezt azzal, ha felsoroljuk azokat az építkezéseket, melyeknek berendezését végezte.

A *Magánalkalmazottak Biztosító Intézeténél:* a Rottenbiller-utcai és Péterffy Sándor-utcai kórház, rendelő épület, főző- és mosókonyhák, magas- és alacsonynyomású gőzfütő berendezése, központi alacsonynyomású gőzfütés, szivattyús melegvízfütés, szellőztetési berendezések, valamint melegvíztermelő hideg-melegvízvezetéki. csatornázási és gázberendezési; az *Új Szent János-kórház* elmebeteg-pavillon központi fütésberendezése, melegvíztermelés, vízvezetéki és csatornázási munkálatok; a *földmivelésügyi minisztériumnak:* a lilafüredi Palotaszálló központi gőz- és melegvízfütés, vízmüvezeték, csatornázás és egészségügyi berendezései, ugyanott a Lilla-szálló parköntöző vízvezetéki és csatornázási berendezései; a *vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak:* a Pécsi Tudományegyetem bonctani intézet sebészeti főépület, közegészségtan és gyógyászati intézet, gyermekklinikai fertőző és elkülönítő pavillon, szemészeti klinika, belgyógyászati klinika és tüdőbeteg-pavillon, hideg- melegvízvezeték, csatornázás, gázvezeték, központi fütés és laboratóriumi

TRAUB ÖDÖN CÉG
Budapest, X., Rezső-tér 3. Tel.: 141-165.

Vállal: Aszfaltkocsiút és gyalogút készitést, fedéllemez, facement, préseltkavics, bőrlemez fedést, talajvízelleni szigetelést, terrasz szigetelést és minden más nedvesség elleni szigeteléseket.

Szállít: Fedéllemezt, bőrlemezt, aszfalt szigetelő lemezt, kátrányt, bitument és más vegyiterméket, valamint gépzsírt, kocsikenőcsöt és kiöntő aszfaltot.

Díjmentes ajánlatok.

FREUD FRIGYES
VI., Teréz-körút 19. Telefon: 1-136-30.
Csavarok vas- acél és sárgarézből, Witw. és milliméter menettel raktáron. Saját gyártmányú präcíziós csavarok.

PULAY JÁNOS
absz. mérnök, kövezőiparos, út- és csatornaépítő
BUDAPEST, II., KIS RÓKUS-U. 5—7. TEL.: 166-705.

Rakonczai József
lószerszámvereték, csat- és lánckészitő, épület és műlakatos
BUDAPEST, IX., BOKRÉTA-UTCA 5. Tel.: 137-967.

Lorenz Károly és Falusy János
szobrász és műkőüzem
XIV., Thököly-út 133. Tel. 297-752

Tisztítórongy és Textilfulladék kft.
Budapest, XIV., Francia-út 46
Tisztítórongyok legjobb kivitelben! Telefon: 2-961-78

Pawlik és Társa
Ipari gáztüzelések, gázkészülékek gyártása.
Egészségügyi berendezések vállalata.
Telefon: 145—913 és 130—86.3

HŐ-, HŰTŐ-, HANG-, VIZ-SZIGETELÉS
PARAFAKŐGYÁR R.T.
BUDAPEST 10/55.
EZELŐTT KLEINER ÉS BOKMAYER
TELEFON: 1-485-14 • 1-388-54.

berendezések; a *Magyar Kir. Államvasutaknak:* Andrássy-úti igazgatósági székház központi fűtés, vízvezeték és csatornázási berendezései; a *Postavezérigazgatóságnak:* a székesfehérvári és lakihegyi rádióállomások adóépületének, valamint lakóházainak vízvezeték, csatornázás, szivattyú és központi fűtésberendezése.

Ezek a mutatóba felsorolt munkák igazán többet mondanak minden dícséretnél.

Márkus György egyetemi magántanár előadása. A közgazdasági egyetemen előkelő közönség előtt tartotta meg *Márkus* György dr., a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt. cégvezetője, a kiváló és tehetséges fiatal közgazdász magántanári próbaelőadását. Az előadáson az egyetemi tanács tagjain kívül megjelent *Bornemisza* Géza miniszter, *Chorin* Ferenc titkos tanácsos, *Strommer* Viktorin tihanyi apát, *Bárczy* István ny. igazságügyminiszter, *Perczel* György, a BSzKRT vezérigazgatója, *Márkus* Jenő, a BSzKRT h.-vezérigazgatója, az új magántanár édesapja. *Márkus* György dr. a magyar energiagazdaság iparpolitikai jelentőségéről tartotta meg gazdag tudásról tanuskodó előadását, amelyet *az egyetem tanácsa egyhangúan elfogadott.*

A Gazdák Biztosító Intézete új sajtóelőadója. A *Gazdák Biztosító Intézete Halácsy* Dezsőt, a tehetséges fiatal írót a sajtóelőadói teendők elvégzésével bizta meg. Ennek a feladatkörnek ellátására kiválóan alkalmas az előkelő képzettségű és rokonszenves *Halácsy* Dezső, aki néhány hetes működése alatt már megkezdte az intézet könyvtárának szervezését. 2000 kötetből áll ez a könyvtár, amely díjtalanul vehető igénybe és kiváló szolgálatot tesz az intézet 600 tisztviselője számára.

Valkó Lajos a Magyar-Hollandi Biztosító elnöke. *A Magyar—Hollandi Biztosító Rt. átvétele az Első Magyar Általános Biztosító Rt. részéről megtörtént.* A Magyar—Hollandi az elmult héten tartotta közgyűlését, amelyen az 1935. és az 1936. évi mérlegeket elfogadták és a tranzakciónak megfelelően a biztosító vezetőségét újjáválasztották. Az intézet elnöke *Valkó* Lajos lett, alelnökök *Iklódi Szabó* János és *Nagy* Elek s az Első Magyar részéről az igazgatóságba *Molnár* Oszkárt, Cs. *Tóth* Géza dr.-t és *Balogh* Jenőt választották meg. Az intézet ügyvezető-igazgatójának *Gróh* István dr. ügyvédet nevezték ki.

Artinger Imre a Magyar Jelzálog Hitelbank ügyvezető igazgatója. A *Magyar Jelzálog Hitelbank Artinger* Imre dr.-t ügyvezető igazgatóvá nevezte ki. Az új pénzügyi generáció kiválóan képzett és nagytehetségű egyénisége *Artinger* Imre dr., aki már évek óta önállóan vezeti gazdag eredményekkel a *Jelzálog Hitelbankot.* Kinevezését a gazdasági világ őszinte örömmel fogadta.

A magyar ipar hódító sikere is hozzátartozik ahoz a kultúrfölényhez, amelyre a külföld előtt hivatkozunk. *Schreil* János is abba az iparos gárdába tartozik, amely hírnevünket növeli. Épület- és díszműbádogos munkái, bádogárui, érckoporsói, egészségügyi berendezései, víz-, gáz- és gőzszerelései mind a modern és szolid iparost jellemzik. Hogy ezt a legszélesebb körben is méltányolják, bizonyítják azok a nagyarányú munkák, amelyekkel az utóbbi években megbízták. *Schreil* János akinek műhelytelepe a IX., Gróf Haller-utca 40. szám alatt van, végezte a Haller-téri templom bádogos- és vízvezetéki munkáit, a toronyfedést, a Fegyver- és Gépgyártól, a ciszterciektől, a Községi Élelmiszerüzemtől, a Gázművektől, Wellisch Andor műépítésztől és másoktól kapott nagyobbarányú megbízást, emellett szállítója a Községi Temetkezési Intézetnek is.

A főváros megbecsült szállítója, aki Községi Temetkezési Intézet megrendeléseit évek sora óta nagy megelégedésre teljesíti *Kovács* Oszkár bádogos, érckoporsó és temetkezési cikkek gyárosa. A IX., Telepy-utca 14. számú gyártelepéről az egyszerűtől a leggazdagabb díszű érckoporsók egész tömege került ki és valamennyi dícséretére válik a magyar iparnak és különleges díszítéseivel az iparművészetnek is Számos új középület és modern bérpalota bádogos munkáit és egészségügyi berendezését végezte a cég, amely ezeknél a legmodernebb technikai felkészültséget igénylő, kényes természetű munkáknál a megbízhatóságot képviseli. Szakmájában előkelő nevet vívott ki magának *Kovács* Oszkár, aki típusa a magyar ipar hírnevét emelő, modern iparosnak.

A magyar idegenforgalom közgazdasági jelentősége címmel *Hegedüs* Márton érdekes tanulmányt írt, amely minden részletre kiterjedően foglalkozik Budapest és az ország idegenforgalmával. Rámutat a sikerekre és a további tennivalókra is, mindent pontos statisztikai adatokkal alátámasztva.

UJ IDŐK LEXIKONA

HUSZKÖTETES TELJES, MODERN, MAGYAR LEXIKON

HERCZEG FERENC
IRODALMI HETILAPJÁNAK AJÁNDÉKA
ELŐFIZETŐI SZÁMÁRA

Az Uj Idők
kísérőjeként minden negyedévben átnyujtjuk előfizetőinknek az Uj Idők lexikona egy-egy kötetét mindaddig, amíg a teljes húsz kötet birtokába nem jut

Az UJ IDŐK előfizetési díja negyedévre 6 pengő 40 fillér

TÁJÉKOZTATÁST SZIVESEN NYUJT

AZ UJ IDŐK KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, VI., Andrássy-út 16.

Versenytárgyalási megbízások

A marhavágóhidi gépház **fűtőberendezésének készítését** a Szentgyörgyi és Társa cég kapta 4984 pengőért.

A nagyvásártelepen **gázfűtési kalorifer szállítására** Kulcsár Kálmán kapott megbízást 3592 pengő értékben.

Beérkezett ajánlatok

A Beszkártnál ócska **fémanyagok beecserélésére** pályáztak: Nemzetközi Vas- és Fémkereskedelmi Rt., Braun Ignác, Polgár Henrik, Apor Leó, Metallochemia, Vidor Fülöp, Magyar Vastermék és Vashulladék Rt., Singer Jenő és Arányi Árpád; ugyanitt **25 drb kisszakaszautomata karbantartására** pályázott Schember C. 4750 pengővel.

45.000 kg. horganylemez szállítására pályáztak: Rosenfeld és Berger, Thermolux, Ulrich B. J., Schopper, Mannesmanncső és Heinrich J.

Különféle 6500 kg acél, lehívások szerinti részletekben való szállítására pályáztak: MAVAG, Magyar Waggon- és Gépgyár, Hubert és Sigmund és a Magyar Acéláru-gyár.

A Beszkárt **részére szükséges higanygőz szállítására** pályáztak: Magyar Brown-Boveri Művek Rt. 135.330, AEG Unio 147.290, Ganz és Társa 135.330 és a Magyar Siemens Művek Rt. 148.196 pengővel.

Különféle gumiáruk szállítására pályáztak: Magyar Rúggyantaárugyár 7061. Aramit Kaucsukgyár 7418 pengővel.

A Beszkárt **részére szükséges faanyagok szállítására** pályáztak: Löwy Dávid 18.000, Márer Benő 267.201, Polacsek J. és Fia 34.780, Matzner Ottó 188.000, Kosztelitz László 24.936, Egri Erdő- és Faipari Rt., Földes Ede 39.782, Dunavölgyi Faipari Rt. 55.000, Miskolci Faárugyár 16.416, Tiberius Rt., König Mór, Nasici Tanningyár, Polgár Testvérek, Reismann Sámuel.

Irószerek szállítására pályáztak: Müller Testvérek, Centrum Fogyasztási Szövetkezet, Körös Dezső, Kánitz és Fia, Posner, Schuller Dezső, Dona Dőme, Grünfeld Dávid, Kunstädter Vilmos, Klein Herman, Minerva, Gábor József, Rigler József.

A főváros hivatalai és üzemei **részére szükséges szivacsok szállítására** pályáztak: Yellow Szivacsbehoztali Vállalat és Váczi Testvérek.

Uj versenytárgyalási kirások

A kamaraerdei szeretetotthon **kőműves-, elhelyező- és vasbetonmunkálatait** Bodnár Zoltán kapta 86.900 pengőért.

A ferencvárosi kiserdői lakásépítkezések **bádogosmunkálatait** Erményi Antal kapta 7880 pengőért; ugyanitt **asztalosmunkát** kapott a Döreh Henrik és Társa cég 12.950 pengőért.

Tűzhelyek szállítására a Mária Valéria-telep részére megbízást kaptak: Csörgey Gábor 1680 és Langermann Frigyes 1680 pengőért.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
DACSÓ EMIL
Kiadja: FŐVÁROSI HIRLAP lapkiadóvállalat
Nyomatott a Budapesti Hirlap nyomdájában
Felelős vezető: NEDECZKY LÁSZLÓ igazgató